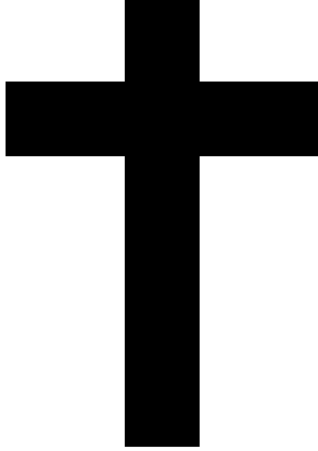

Newar

Newar: Newar (Bible)

Newar
Newar: Newar (Bible)

copyright © 2024 Nepal Bible Society and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Newar

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files dated 17 May 2025
838cc630-4ccf-5055-be45-10a98a141cc7

Contents

उत्पत्ति	1
प्रस्थान	40
लेवी	74
गन्ती	97
व्यवस्था	133
यहोशू	165
न्यायकर्ता	184
स्थ	204
१ शमूएल	207
२ शमूएल	233
१ राजा	256
२ राजा	281
१ इतिहास	306
२ इतिहास	330
एज़्रा	356
नहेम्याह	365
एस्तर	377
अष्टयूब	383
भजन	425
हितोपदेश	630
उपदेशक	693
श्रेष्ठगीत	704
यशैया	713
यर्मिया	799
विलाप	868
इजकिएल	878
दानिएल	924
होशे	936
योएल	950
आमोस	956
ओबदिया	967
योना	969
मीका	971
नहम	980
हबकूक	984
सपन्याह	989
हागै	994
जकरिया	996
मलाकी	1006
मती	1009
मर्कस	1043
लूका	1063
यूहन्ना	1098
प्रेरित	1122
रोमी	1151

१ कोरिन्थी	1167
२ कोरिन्थी	1180
गलाती	1189
एफिसी	1194
फिलिप्पी	1199
कलस्सी	1203
१ थेसलोनिकी	1207
२ थेसलोनिकी	1210
१ तिमोथी	1212
२ तिमोथी	1216
तीतस	1219
फिलेमोन	1221
हिब्रू	1222
याकूब	1235
१ पत्रुस	1239
२ पत्रुस	1244
१ यूहन्ना	1247
२ यूहन्ना	1251
३ यूहन्ना	1252
यहूदा	1253
प्रकाश	1254

उत्पत्तिया सफू म्हसीका

उत्पत्ति १:१ पदय “दक्वसिबय न्हापां” खँवः हिब्र भायया “बेर्शीत” खँवलं भाय हीकातःगु खः। थवयात “उत्पत्ति” धकाः नां तःगु दु, अथे धयागु “दक्व खँया शूह” खः। थव सफुलिइ सृष्टियागु खँ जक मखु, व स्वयाः नं अजु चायापुगु खँ अब्राहाम पाखें इस्राएल जाति दःवःगु व व हे इस्राएल जातिया पाखें परमेश्वरं संसार न्यंक मुक्तिया ग्वसाः ग्वःगु खँ न्ह्यथनातःगु दु।

परमेश्वरं अब्राहामनापं वपाखें छगु तःधंगु जाति दइ धकाः बाचा चिनादिल। अब्राहाम व सारा न्हापा हे यक्व बुराबुरी जुइ धुंक्गु खः अले इमि सन्तान मदु अयतं अब्राहामं परमेश्वरं बियादीगु वचनय विश्वास यात। निइन्यादँतक अब्राहामं छुं हे शंका मयात अथे जुयाः परमेश्वरं वयात आशीर्वाद बियादिल अले वयात छम्ह काय इसहाक बियादिल। अब्राहाम व वया सन्तान कनानय च्वनीगु खः। इपि फैज्जया च्वनीगु खः। वं अन छगु वेदी दयकल अले व व वया सन्तानतयसं अब्राहामयात यफ्रेटिस खुसिया उखेपाखें सःतादीम्ह परमेश्वरया आराधना यात। उत्पत्ति सफुया लिपांगु भागय तसकं अनिकाल जूगुलि याक्व व वया कायपि थःगु परिवार ज्वनाः मिश्रय वन। उबलय याक्वया कायपि मध्ये छम्ह योसेफ मिश्रया जुजुया तःधम्ह हाकिम जुयाच्वंगु खः अले याक्वया परिवार नये मखनाः सीम्वालेमा धकाः योसेफ इमित अनन् बियाछवये फत। छम्ह इस्राएली योसेफ मिश्रयाम्ह हामा जुयाच्वंबलय इस्राएलीत इमिगु थासय अनिकाल जूगुलि मिश्रय वयाः च्वंबःगु खः।

थव सफुयात “बाचाया सफू” धकाः नं धायेगु याः। विशेष यानाः थुकी परमेश्वर व प्रकृतियागु स्वापु, परमेश्वर व मन्या दथुइ बाचा व मनु मन्या दथुइया स्वापु थज्याःगु खँ च्वयातःगु दु।

धलः पौ

सृष्टियागु खँ १:१-२:२५
न्हापांगु पाप व थुक्तिया सजौय ३:१-४:२४
आदमनिसें नोआतक ५:१-३२
नोआ व खुसिबाः वःगु ६:१-९:२८
नोआया सन्तान व बाबेलया धरहारा १०:१-११:३२
परमप्रभुं अब्राहामयात ल्ययादीगु १२:१-२०
अब्राम व लोत बायावंगु १३:१-१४:२४
परमप्रभुं अब्रामलिसे बाचा चिनादीगु १५:१-२१
अब्राम, हागार व इस्राएल १६:१-१६
अब्रामया नां अब्राहाम तयादीगु १७:१-८
अब्राहामयात काय बीगु बाचा चिनादीगु १७:१-१८:१५
अब्राहाम, लोत, सदोम व गमोरा १८:१६-१९:३८
अब्राहाम, सारा व इसहाक २०:१-२३:२०
इसहाकयात भमचा माःवंगु २४:१-२७
अब्राहाम सीगु २५:१-१८
इसहाक व वया परिवार २५:११-२८:१
याक्व व वया परिवार २८:१०-३५:२९
एसाव व वया परिवार ३६:१-४३
योसेफयात वया दाजुपिन्सं मियाछवःगु ३७:१-३६
यहूदा व तामार ३८:१-३०
योसेफ मिश्र देशय ३९:१-४१:५७
योसेफ व वया दाजुकिजापि ४२:१-४५:२८
याक्व व वया परिवार मिश्रय वंगु ४६:१-४७:३१
याक्वं थः कायपिन्त आशिष व्यगु व सीगु ४८:१-५०:१४
योसेफ सीगु ५०:१५-२६

उत्पत्ति

सृष्टिया खँ

- 1 दक्वसिबय न्हापां परमेश्वरं आकाश व पृथ्वी सृष्टि यानादिल।
- 2 पृथ्वी बां मलु, अले शन्या। ततःजाःगु समुद्रया च्वय न्यंकभनं खिउँसे च्वं। परमेश्वरया आत्मा समुद्रया च्वँच्वं जुयाच्वनी।
- 3 परमेश्वरं धयादिल, “तुयुगु जः दयेमा।” अले तुयुगु जः दत।
- 4 परमेश्वरं व जःयात स्वःबलय वयकःयात व बांलाः ताल। अले वयकलं जःयात खिउँथासं अलग तयादिल।
- 5 परमेश्वरं जःयात “दि” अले खिउँयात “चा” धकाः नां तयादिल।
- चा फुनाः स्थ जूल। थुकथं – छन्हू जूल।
- 6 परमेश्वरं धयादिल, “लः निब्व दयेत दथुइ जाः दयेमा।”
- 7 अले वयकलं लःयात च्वय व क्वय यानाः निब्व दयकादिल। अथे हे जूल।
- 8 परमेश्वरं च्वययागु ब्वयात “आकाश” धकाः नां तयादिल।
- चा फुनाः स्थ जूल। थुकथं – निन्हू जूल।
- 9 अले परमेश्वरं धयादिल, “आकाशया क्वय च्वंगु फुकक लः छथाय मुनेमा, अले गंगु बँ खनेदयेमा।” अथे हे जूल।
- 10 परमेश्वरं गंगु बँयात “पृथ्वी” धकाः नां तयादिल। अले मुंगु लःयात “समुद्र” धकाः नां तयादिल। वयकःयात थव बांलाः ताल।
- 11 परमेश्वरं धयादिल, “पृथ्वी फुकक कथंयागु घौंयमा, पुसा दइगु स्वासिमा व थथःगु कथंयागु पु दइगु फलफुलमा थथःगु कथं बुक्केमा।” अले अथे हे जूल।

- 12 थुकथं पृथ्वी फुक्क कथंयागु घौय, पुसा दगु अन्नमा व फलफुल सइगु सिमात बुइकल। परमेश्वरयात थ्व बांला: ताल।
 13 चा फुना: सुथ जुल। थुकथं – स्वन्हु जुल।
 14 अले परमेश्वरं धयादिल, “न्हि व चा छुटे यायेत आकाशय ज: दयेमा। अले थ्व दि, दें व नख:चख: सीकिगु चिं जुइ।
 15 पृथ्वीइ ज: खय्केत आकाशय ज: दयेमा।” अथे हे जुल।
 16 परमेश्वरं तत:धंगु निगु ज: दयकादिल – त:धंगु ज: न्हिनय थीत व चिधंगु ज: चान्हय थीत ख:। वयकलं नगृत नं दयकादिल।
 17 वयकलं इमित पृथ्वीइ ज: बीमा,
 18 न्हिनय नं चान्हय नं थीमा, अले ज:यात खिउंथासं छुटे यायेमा धका: आकाशय तयादिल। परमेश्वरयात थ्व बांला: ताल।
 19 चा फुना: सुथ जुल। थुकथं – प्यन्हु जुल।
 20 परमेश्वरं धयादिल, “लखय थीथी जीवजन्तुत दयेमा, अले आकाशय थीथी झंग:पंक्षीत ब्वयाजुइमा।”
 21 अले परमेश्वरं लखय च्वनीपि तत:धिपि जन्तुत, फुक्क किसिमया लखय नं बैय नं जुइपि जन्तुत व फुक्क किसिमया झंग:पंक्षीत दयकादिल।
 परमेश्वरयात थ्व बांला: ताल।
 22 परमेश्वरं इमित आशिष बिया: धयादिल, “मचाखाचा यक्व दया: समुद्रय जायेमा, अले झंग:पंक्षीत नं पृथ्वीइ यक्व दयेमा।”
 23 चा फुना: सुथ जुल। थुकथं – न्यान्हु जुल।
 24 परमेश्वरं धयादिल, “पृथ्वीइ छैय लहीपि, बैय धिसय जुयाजुइपि व जंगलय च्वनीपि फुक्क कथंया जन्तुत दयेमा।” अले अथे हे जुल।
 25 अले परमेश्वरं थीथी कथंयापि जंगलय च्वनीपि, छैय लहीपि, व बैय धिसय जुयाजुइपि जन्तुत दयकादिल। वयक:यात थ्व बांला: ताल।
 26 अले परमेश्वरं धयादिल, “मन्यात झीपि थें हे च्वंक व झीगु हे ख्वा:लसि वयेक दयके। अले इमित समुद्रय च्वपि न्यातयत, आकाशय च्वपि झंग:पंक्षीतयत, छैय लहीपि फुक्क जीवजन्तुतयत, फुक्क पृथ्वीयात व पृथ्वीइ धिसय जुयाजुइपि जीवजन्तुतयत अधिकार याकेन्बु।”
 27 थुकथं परमेश्वरं मन्यात थ:गु हे ख्वा:लसि वयेक दयकादिल।
 परमेश्वरयागु हे ख्वा:लसि वयेक वयकलं इमित दयकादिल।
 वयकलं इमित मिजं व मिसा याना: दयकादिल।
 28 परमेश्वरं इमित आशिष बिया: धयादिल, “छिमि मचाखाचा यक्व दया: पृथ्वी जायेमा, अले पृथ्वीइ अधिकार यायेमा। समुद्रय च्वपि न्या, आकाशय च्वपि झंग:पंक्षी व बैय धिसय जुइपिन्त अधिकार यायेमा।”
 29 परमेश्वरं धयादिल, “न्यें, जिं छिमित फुक्क कथंयागु पुसा दगु अन्नमा व फल सइगु सिमात पुसा नापं बी। थ्व हे छिमिगु नसा जुइ।
 30 पृथ्वीइ च्वपि फुक्क जीवजन्तु, आकाशय च्वपि झंग:पंक्षी व बैय धिसय जुयाजुइपि फुक्क जीवजन्तुतयत नयेत जिं घौंसा बी।” अले अथे हे जुल।
 31 परमेश्वरं थ:म्हं दयकगु फुक्क स्वयादिल। वयक:यात थ्व तसकं बांला: ताल।
 चा फुना: सुथ जुल। थुकथं – खुन्हु जुल।

2

- 1 थुकथं आकाश व पृथ्वी, अले थुकी च्वंगु फुक्कं दयके क्वचाल।
 2 परमेश्वरं थ:गु फुक्क ज्या खुन्हु सिधयका: न्हयन्हु दुखुन्हु आराम कयादिल।
 3 परमेश्वरं न्हयन्हु खुन्हुयात आशिष बिया: थ्व दियात पवित्र यानादिल। छायाधा:सा थ्वखुन्हु परमेश्वरं सृष्टिया ज्या फुक्क क्वचायका: आराम कयादीगु ख:।
 आदम व हव्वा
 4 आकाश व पृथ्वी सृष्टि जगु खँ थ्व हे ख:।
 परमप्रभु परमेश्वरं आकाश व पृथ्वी सृष्टि यानादीगु दिखुन्हु
 5 पृथ्वीइ घौंसा छमा नं मदु, सिमा छमा नं मदु। छायाधा:सा उबलय परमप्रभु परमेश्वरं व वयकामदीनि, अले बुँ ज्याइपि मनूत नं छम्ह हे मदुनि।
 6 अथेसां बुंगा:चां ल: पिहां वया: फुक्क बै प्याइगु ख:।
 7 अले परमप्रभु परमेश्वरं बैय च्वंगु चा कया: मनु दयकादिल, अले वयागु न्हासय जीवनया सास: थनादिल। थुकथं मनु जीवन दुम्ह जुल।
 8 परमप्रभु परमेश्वरं पुर्बाखे अदन धा:थाय छगु क्यब दयकादिल। अले वयकलं दयकादीम्ह मन्यात अन तयादिल।
 9 परमप्रभु परमेश्वरं अन स्वयेबलय न्हाइइपुसे च्वंगु व भिगु भिगु फल सइगु सिमात बुइकादिल। दथुइलाक जीवन बीगु सिमा व भिं व मभिया ज्ञान बीगु सिमा नं दयकादिल।
 10 क्यबयात प्याकेत अदन ल:या छगु खुसि पिहां वल। अले अनं व प्यंगु खुसि जुया: बायावन।
 11 न्हापांगु खुसिया नां पीशोन ख:। थ्व खुसि हवीला धा:गु लुँ दइगु देश चा:हिलावनी।
 12 थ्व देशया लुँ तसकं भिं। नापं थन त:जिगु धूप व त:जिगु ल्वहंत नं दु।
 13 निगगु खुसिया नां गीहोन ख:। थ्व कृश धा:गु देश चा:हिलावनी।
 14 स्वांगु खुसिया नां टाइगिस ख:। थ्व अश्शूर धा:गु देशया पुर्बाखे बा:वनी। प्यंगुगु खुसिया नां यफ्रेटिस ख:।
 15 अले परमप्रभु परमेश्वरं मन्यात बुँ ज्यायेत व थुकिया बिचा: यायेत अदन धा:गु क्यबय यंका: तयादिल।
 16 परमप्रभु परमेश्वरं वयात धयादिल, “थ्व क्यबय च्वंगु फुक्क सिमाया फल न:सां ज्यु।
 17 भिं व मभिया ज्ञान बीगु सिमाया फल छता धा:सा नये मज्यु। नल धा:सा छ उखुन्हु हे सी।”
 18 अले परमप्रभु परमेश्वरं धयादिल, “मन्यात याक:चा च्वनेगु बांला: मज्जु। जिं वयात ग्वाहालि याइम्ह छम्ह पासा दयकाबी।”
 19 परमप्रभु परमेश्वरं बैय च्वंगु धु कया: व हे धुलं फुक्क पशुत व झंग:पंक्षीत दयकादिल। अले थुमित छु छु नां तइ धका: स्वयेत वयकलं थुपि फुक्कसित मनूथाय हल। मनुखं थुमित छु छु नां तल व हे व हे थुमिगु नां जुल।
 20 थुकथं मनुखं फुक्क छैय लहीपि पशुत, आकाशय च्वपि झंग:पंक्षीत व जंगलय च्वपि पशुतयत नां तयाबिल। थुपि मध्ये मन्यात ग्वाहालि यायेत ल्व:म्ह धा:सा छम्ह हे मदु।
 21 अले परमप्रभु परमेश्वरं मन्यात छुं हे मचायक न्हा: वयकाबिल। व न्हा: वयकाच्चंबलय परमेश्वरं वयागु बापिकवैय छपु लिकया: उकिया थासय लां जायकादिल।
 22 परमप्रभु परमेश्वरं व हे बापि क्वेचं मिसा मनु छम्ह दयका: मनूयाथाय हयादिल।
 23 अले मनुखं धाल,
 “थ्व ला जिगु हे क्वेचं दगु क्वेचं

व लां दुगु ला खः।
 श्वयात मिसा धकाः धायेगु जुइ।
 छायेधाःसा वयात मिजंया म्हं
 लिकयाः दयकूगु खः।”

24 अयजुगुलि मनु थः मां बोयात त्वःताः थः कलाःलिसे च्वंवनी। अले इपि छम्ह हे जुइ।

25 मिजं व वया कलाः निम्हं नांगा जूसां इमिके मछाः धयागु मटु।

3

न्हापांगु पाप व थुकिया सजौय

1 परमप्रभु परमेश्वरं दयकादीपि पशुत मध्ये सर्प दक्कसिबय धूर्तम्ह खः। वं मिसायात धाल, “परमेश्वरं धात्थे हे क्यबय् च्वंगु गुगुं नं सिमाय् च्वंगु फल नये मते धाःगु खः ला?”

2 मिसां सर्पयात धाल, “क्यबय् च्वंगु न्हापांगु सिमाय् च्वंगु फल नःसां ज्यु,

3 तर परमेश्वरं ‘क्यबय् दथुइच्वंगु सिमाया फल छता नयेगु जक मखु, थी तक नं मते, मखसा छिपि सी धयादीगु दु’ ”

4 सर्प धाल, “छिपि सी मखु।

5 थ्व नल कि छिपि नं परमेश्वर थें हे जुइ, छिमिगु मिखा चाली, अले छिमिसं छु भि छु मभिं धयागु सी धकाः परमेश्वरं स्यगुलि हे अथे धाःगु खः।”

6 मिसां व सिमाय् च्वंगु फल नये हे साइछ्वाः वःगु व ल्वःवनापुसे च्वंगु खन। अले हाकनं जां दयकेगु लोभ नं मनय वःगुलि वं सिमाय् च्वंगु फल खानाः नल। अले थः भाःतयात नं बिल। वया भाःतं नं व फल नल।

7 व फल नयेवं इपि निम्हयसिगु मिखा चाल। इमिसं थःपि पचिनांगा धयागु वाःचाल। अले यःमरिमाया हःयागु लं सुयाः इमिसं थःपिनिगु म्ह त्वपुल।

8 बहनी परमप्रभु परमेश्वर क्यबय् चाःह्वःगु सः इमिसं ताल। अले इमिसं परमेश्वरयापाखें थःपिन्त बिस्किेत सिमां किंकाः च्वन।

9 तर परमप्रभु परमेश्वरं मनूयात सःतादिल, “छ गन दु?”

10 वं लिसः बिल, “जिं क्यबय् छिगु सः ताःगु खः। पचिनांगा जगुलि ग्यानाः जि सुपिलाच्वना।”

11 परमेश्वरं धयादिल, “छ पचिनांगा धकाः सुनां धाल? छं जिं नये मते धयागु सिमाया फल नया ला?”

12 मनुखं लिसः बिल, “छिं जिलिसें तयेहःम्ह मिसां व सिमाया फल जितः बी हल। अले जिं नयाबिया।”

13 परमप्रभु परमेश्वरं व मिसायात धयादिल, “छं अथे छाये यानागु?”

वं लिसः बिल, “सर्प जितः झंगः लानाः व फल नकल।”

14 अले परमप्रभु परमेश्वरं सर्पयात धयादिल,

“छं थये याःगुलि छैय लहीपि

व जंगलय् च्वनीपि फुक्क पशु स्वयाः

छं अप्वः सराः फयेमाली।

प्याथं चुयाः छ न्यासि वनेमाली।

अले मसीतले चा नयेमाली।

15 छंगु व मिसाया दथुइ

अले छं मस्त व मिसाया मस्तय् दथुइ

जिं ल्वापु थनाबी।

वं छंगु छयं तख्याइ,

छं वयागु ग्वालिइ न्याइ।”

16 अले वयकलं मिसायात धयादिल,

“जिं छन्त मचाब् ब्यथा अज्ज अप्वक्याबी।

छं तसकं दुःख सियाः मचा बुइकी।

अयनं छंगु इच्छा भाःतपाखे हे क्वसालाच्वनी।

अले वं छन्त अधीनय् तइ।”

17 अले वयकलं मनूयात धयादिल,

“छं थः कलाःयागु खँ न्यनाः

जिं नये मते धयागु सिमायागु फल नःगुलि

बुं सराः फयेमाली।

छं मसीतले तसकं दुःखकष्ट यानाः

थुकिं अन्न सयकाः नयेमाली।

18 वं छंगु लागि कंमा व न्हायकं सयकी।

अयसां छं धाःसा अन्न व वाउंचा नयेखनी।

19 चाय् तना मवंतले

छं हिचःति हायकाः नयेमाली।

छायधाःसा छन्त चां हे दयकूगु खः।

छ चा खः, अले चा हे जूयावनी।”

20 अले आदमं थः कलाःयागु नां हव्वा * तल। छायेधाःसा व फुक्क मन्तय मां खः।

21 अले परमप्रभु परमेश्वरं आदम व वया कलाःया लागि छैग्या वसः दयकाः पुंकेबिल।

22 अन्तलि परमप्रभु परमेश्वरं धयादिल, “आः मनु नं इीपिं थें भिं व मभिं स्यूह जुइ थुंकल। वं जीवनाया सिमायागु फल नयेदइ मखु, अले सदां म्वानाच्वने नं दइ मखु।”

* 3:20 इः२० हव्वा हिब्रू भाषाय् थ्व खँवः म्वानाच्वंगु खँवः लिसे ज्वः लाः।

- 23 उक्ति परमप्रभु परमेश्वरं मन्यात वयात दयकृगु चाय ज्या याकेत अदनया क्यबं पितिनाछवयादिल।
 24 मन्यात पितिनाछवये धुंका: परमेश्वरं जीवनया सिमायागु लें पाखे पा: तयेत अदनया क्यबया पुर्बाखे करूबत व प्यखे चा:हिलाचवनीगु दनदन च्यानाचवंगु तरवार तयादिल।

4

कयिन व हाबिल

- 1 आदम व हव्वाया दशुइ लसपस जुल। अले हव्वाया प्वाथय् दया: कयिनयात* बुइकल। व धाल “परमप्रभुया आशिर्वाद जिकाय् दत।”
 2 अनं लिपा वं मेम्ह काय हाबिल बुइकल।
 हाबिल फैजवा: जुल, कयिन बुंज्या याइम्ह जुल।
 3 छुं ई लिपा कयिनं परमप्रभुयात थ:गु बुंइ सयकृगु छायेहल।
 4 हाबिलं दक्वसिबय् न्हापां बूपि फैतयगु पुचलं दक्वसिबय् स्वयेज्यम्ह फैचा लयाया: बलि बी हल। परमप्रभुं हाबिल व वयागु देछायत ययकादिल।
 5 कयिन व वयागु देछायत धा:सा ययका मदिल। उक्ति कयिन तसकं तंम्वल। वयागु ख्वा: खिउंसे च्वन।
 6 अले परमप्रभुं वयात धयादिल, “छ छाय् तंम्वयागु? छंगु ख्वा: छाय् खिउंसे च्वंगु?”
 7 छ भिंगु ज्या या:सा ला छन्त नं ययकृगु ख: नि। छ भिंगु ज्या मयात धा:सा पाप छंगु लुखाय् हे वयाचवनी। वं छन्त ल्हातय् कायेत स्वइ, तर छं वयात बसय् काये हे मा:।
 8 अले कयिन थ:किजा हाबिलयात धाल, “बुंइ वनेनु।” बुंइ थ्यंका: कयिन थ:किजा हाबिलयात हय्काल, अले स्यानाबिल।
 9 अले परमप्रभुं कयिनयात धयादिल, “छिमि किजा हाबिल ग्व?”
 कयिनं लिसे: बिल, “जि मस्य्। जि जिमि किजाया जवा: ख: ला?”
 10 परमप्रभुं धयादिल, “छ थ्व छु यानागु? छिमि किजायागु हि जित: बें दुनें स: बियाचवंगु दु।
 11 छुं आ: बें स्वया: अप्च: सर: फयेमाली। छायाधा:सा थ्व वं छंगु ल्हाति छिमि किजायागु हि फयेत म्हुत वांखा:गु दु।
 12 छ बुंज्या या:सां छन्त वं अन्न बी मखु। छ पृथ्वीइ थाय्बाय मदय्का उखेंथुखें जुइमाली।”
 13 अले कयिनं परमप्रभुयात धाल, “थ्व ला जिं सह याये मफइगु सजॉय जुल।
 14 स्वयादिर्दं, थौं छि जित: थ्व वं पितिनादिल। जि छिपाखें सुपिला: जुइमाली। अले थाय्बाय् मदय्का: जुइमाली। अले जित: सुनानं स्याना नं बी फु।”
 15 परमप्रभुं धयादिल, “अथे मखु। कयिनयात स्या:मह्यसित न्हयदुगं अप्च: बदला काइ।” उक्ति परमप्रभुं वयात सुनानं स्याये मफयेमा धका: वयागु कपालय् छगु चिं तयाबियादिल।
 16 अले व परमप्रभुया थासं पिहां वना: अदनया पुर्बाखे च्वंगु नोद धयागु देशय् च्वंवन।
 17 कयिनया थ: कला:लिसे लसपस जुल। अले वया प्वाथय् दया: हनोकयात बुइकल। कयिनं छगु शहर दयकल। अले उकियात थ: कायया नामं हनोक धका: नां तयाबिल।
 18 हनोकया पाखें ईराद बुल। ईरादया पाखें महायाएल बुल। महायाएलया पाखें मत्शाएल बुल। मत्शाएलया पाखें लेमेख बुल।
 19 लेमेखं निम्ह कला: ब्याहा यात। छम्हयसिगु नां आदा व मेम्हयसिगु नां सिल्ला ख:।
 20 आदाया पाखें याबालु बुल। व पशु लहीपि व पालय् च्वनीपिनि पुर्खा ख:।
 21 वया किजा यूबालु ख:। व वीणा थाइपि व बूसुरी पुइपिनि पुर्खा ख:।
 22 सिल्लां तुबल-कयिनयात बुइकल। व ली व नैया ज्याभ: दयकीपिनि पुर्खा ख:। वया क्यहें नामा ख:।
 23 लेमेखं त:धंछुया: थ: कला:पिन्त धाल,
 “आदा व सिल्ला, जिगु खें न्यँ,
 लेमेखया कला:पिं, जिं धयागु खें न्यँ,
 जिं छम्ह मन्यात जित: ल्हा: वा:गुलि स्यानाबियागु दु।
 जित: घा: या:म्ह छम्ह ल्याय्म्हम्ह मन्यात।
 24 कयिनयात स्यात धा:सा वयागु न्हयदुगं अप्च: बदला काइ सा,
 लेमेखयात स्यात धा:सा न्हयेन्हयदुगं अप्च: बदला काइ।”
 25 आदमया थ: कला:लिसे हाकनं लसपस जुल। अले वं मेम्ह छम्ह काय बुइकल। “परमेश्वरं जित: कयिनं स्यानाब्यम्ह हाबिलया थासय् मेम्ह काय बियादीगु दु” धका: वं वयागु नां शेत^S तयाबिल।
 26 शेतया नं छम्ह काय बुल। वं वयागु नां एनोश तल। उबलयनिसें मन्तयसं परमप्रभुया नां कायेगु याना हल।

5

आदर्मनिसें नोआतकया वंशावली

१ इति १:१-४

- 1 आदमया सन्तानयागु धल: थुकथं दु, परमेश्वरं मन्या सृष्टि यानादीबलय् वयकलं इमित थ:गु हे ख्वा:लसि वयेक दयकादिल।
 2 वयकलं इमित मिजं व मिसा दयकादिल। अले आशिष बियादिल। वयकलं इमित “मन्” धका: नां तयादिल।
 3 सच्छि व स्विर्दें दुबलय आदमया थ:थे तूं च्वंम्ह काय बुल। वं वयागु नां शेत तल।
 4 अनलि आदम ८०० दैं तक म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायपि बुल।
 5 थुकथं आदम ९३० दैं तक म्वाना: सित।
 6 शेत १०५ दैं दुबलय वया एनोश धा:म्ह काय बुल।
 7 अनलि शेत ८०७ दैं तक म्वात। थुलिया दुने वया मेमेपि नं कायपि व म्हायपि बुल।
 8 थुकथं शेत ९१२ दैं तक म्वाना: सित।

* 4:1 ४:२ कयिन हिब्रू भाषाय् थ्व खँव: ल:ल्हानाका:गु खँव: लिसे ज्व: ला:। † 4:20 ४:२० याबाल हिब्रू भाषाय् थ्व खँव: न्हावुवा: खँव: लिसे ज्व: ला:। ‡ 4:21 ४:२१ यहाल हिब्रू भाषाय् थ्व खँव: तुही खँव: लिसे ज्व: ला:। § 4:25 ४:२५ शेत हिब्रू भाषाय् थ्व खँव: ब्यागु खँव: लिसे ज्व: ला:।

- 9 एनोश ९० दैँ दुबलय् वया केनान धाःम्ह काय् बुल।
- 10 अनलि व मेगु ८१५ दैँ म्वात। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 11 थुकथं एनोश ९०५ दैँ तक म्वानाः सित।
- 12 केनान ७० दैँ दुबलय् वया महलालेल धाःम्ह काय् बुल।
- 13 अनलि व मेगु ८४० दैँ म्वात। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 14 थुकथं केनान ९१० दैँ म्वानाः सित।
- 15 महलालेल ६५ दैँ दुबलय् वया येरेद धाःम्ह काय् बुल।
- 16 अनलि व मेगु ८३० दैँ म्वात। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 17 थुकथं महलालेल ८९५ दैँ म्वानाः सित।
- 18 येरेद १६२ दैँ दुबलय् वया हनोक धाःम्ह काय् बुल।
- 19 अनलि व मेगु ८०० दैँ म्वात। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 20 थुकथं येरेद १६२ दैँ म्वानाः सित।
- 21 हनोक ६५ दैँ दुबलय् वया मत्शेलह धाःम्ह काय् बुल।
- 22 अनलि व ३०० दैँ तक परमेश्वरं धाःथे जुइम्ह जुयाः जुल। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 23 हनोक मुक्कं ३६५ दैँ म्वात।
- 24 वं म्वातले परमेश्वरं धाःथे यानाः जुल। अले व तना वन छायाधाःसा परमेश्वरं वयात थःनापं यंकादिल।
- 25 मत्शेलह १८७ दैँ दुबलय् वया लेमेक धाःम्ह काय् बुल।
- 26 लेमेक बुइधुंकाः मत्शेलह ७८२ दैँ तक म्वात। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 27 थुकथं मत्शेलह १६९ दैँ तक म्वानाः सित।
- 28 लेमेक १८२ दैँ दुबलय् वया काय् बुल।
- 29 वं वयागु नां “परमप्रभुं सराः ब्यूगु बैय् झीसं यानाचवनागु ज्यापाखे थ्वं झीत छुत्कारा बी” धकाः नोआ* तल।
- 30 लेमेक मेगु ५९५ दैँ म्वात। वया मेमेपिं नं कायपिं व म्हायपिं बुल।
- 31 थुकथं लेमेक ७७७ दैँ म्वानाः सित।
- 32 नोआ ५०० दैँ दुबलय् वया शेम, हाम व येपेत† नांयापिं स्वम्ह काय् बुल।

6

नोआ व खुसिबाः वःगु

- 1 पृथ्वीइ मनुत यक्व दयावल, अले इमि म्हायपिं नं बुल,
- 2 परमेश्वरया कायपिंसं मनुतय् बाबालाःपिं म्हायपिं खनाः थःत यःयःपिं ल्यथाः ब्याहा यात।
- 3 अले परमप्रभुं धयादिल, “जिगु आत्मा मनुतयगु नुगलय् सदां च्वनी मखु। छायाधाःसा इपिं सदां दइपिं मखु। आवलि इपिं १२० दैँ स्वया अप्चः म्वाइ मखु।”
- 4 उबलय् व वयां लिपा तक नं पृथ्वीइ नेफिलीमत दुगु खः। परमेश्वरया कायपिं व मनुतय् म्हायपिनि पाखे मस्त दत। इपिं उबलयया बल्लाःपिं व नांजाःपिं खः।
- 5 पृथ्वीइ च्वपिं मनुत मभिनावःगु व इमिगु नुगलय् न्हाबले मभिगु खँ जक थानाच्वंगु खनाः परमप्रभुं थःम्हं
- 6 पृथ्वीइ मनुत सृष्टि यानागुलि पस्ताय् चायादिल। वयकलं तसकं नुगः मछिकादिल।
- 7 अले परमप्रभुं धयादिल, “जिं सृष्टि यानापिं फुक्क मनुतयत पृथ्वी न्हंकाछवयाबी। अज्ज ला फुक्क पशु, बैय् थिसय् जुयाजुइपिं जन्तुत व आकाशय् च्वपिं पंक्षीतयत तकं न्हंकाछवयाबी। छायाधाःसा थुमित सृष्टि यानाः जि पस्ताय् चाये धुन।”
- 8 नोआ खनाः धाःसा परमप्रभुं लयतायादिल।

नोआं परमेश्वरयात लयताय्कगु

- 9 नोआ व वया परिवारया खँ थथे दु, नोआ उगु इलययाम्ह धर्मीम्ह व छुं दोष मद्रुह मनु खः। व परमेश्वरं धाःथे जुइम्ह खः।
- 10 वया स्वम्ह काय् दु – शेम, हाम व येपेत।
- 11-12 परमेश्वरं पृथ्वीइ स्वयादीबलय् पृथ्वीइ च्वपिं फुक्क मनुत मभिगु जुयावःगु व न्हाथासं ल्वापुछ्यापु जक खनादिल।
- 13 अले परमेश्वरं नोआयात धयादिल, “पृथ्वीइ च्वपिं फुक्क मनुतयत जिं न्हंकाछवयेगु क्वःछीधुन। जिं इमित पृथ्वी नापं सुचुक न्हंकाछवये। छायाधाःसा पृथ्वी इमिगु ल्वापुछ्यापु जाये धुंकात।
- 14 “छं भिगु सिंयागु जहाज छगु दयकि। उकी दुने क्वथा दयकि। अले उकिया दुनेपिने अलकत्रां पा।
- 15 छं उकियात १५० मिटर हाकः, २५ मिटर ब्या व १५ मिटर जाः यानाः दयकि।
- 16 जः वय्केत जहाजया च्वय् छकु ति त्वःताः पौ दयकि। जहाजयात स्वर्त जाः यानाः दयकि। अले छखेपाखे लुखा दयकि।
- 17 “छायाधाःसा जिं पृथ्वीइ च्वपिं फुक्कसित न्हंकेत खुसिबाः वय्के ल्यनागु दु। पृथ्वीइ च्वपिं फुक्कं सी।
- 18 तर जिं छलिसे बाचा चिने। छ छिमि कलाः, कायपिं व भौपिं ब्वनाः जहाजय् च्वहें।
- 19 अले ज्यान दुपिं फुक्क जातयापिं छज्वः छज्वः यानाः जहाजय् ति। इपिं नं छलिसे हे म्वायेमाः। इपिं फुक्कं भाले-पोथी जुइमाः।
- 20 पृथ्वीइ च्वपिं फुक्क जातयापिं झंगः, फुक्क जातयापिं वस्तु व बैय् थिसय् जुयाजुइपिं छज्वः छज्वः म्वानाच्वनेत छलिसे वइ।
- 21 छंगु व इमिगु लागि नयेत फुक्क कथंयागु नसा नं मुंकाः ति।”
- 22 नोआं परमेश्वरं धाःथे फुक्कं यात।

7

- 1 अले परमप्रभुं नोआयात धयादिल, “छ व छिमि परिवार फुक्क जहाजय् च्वहें। छायाधाःसा जिं थ्व पुस्ताय् छ हे छम्ह जक धर्मीम्ह मनु खना।

* 5:29 ५:२९ नोआ हिब्रू भाषाय् थ्व खँवः नुगः याउंसे खँवः लिसे ज्वः लाः। † 5:32 ५:३२ येपेत हिब्रू भाषाय् थ्व खँवः यक्व दये खँवः लिसे ज्वः लाः।

- 2 शूद्रपि फुक्क पशु भाले-पोथी याना: न्हयज्व: न्हयज्व: व अशूद्रपि पशु छज्व: छज्व: जक यंकि।
- 3 अथे हे फुक्क जातयापि झंग: नं भाले-पोथी याना: न्हयज्व: न्हयज्व: यंकि। थुकथं फुक्क जातयापि झंग:यात पृथ्वीइ ल्यंकातयेत थुमित म्वाकातयेमा।
- 4 थनि न्हयन्हू लिपा जिं पृथ्वीइ वा वयके। थव वा पिइन्हू व पिइचा तक वइ। जिं दय्कापि फुक्क प्राणीतयत् पृथ्वी न्हंकाछवे।”
- 5 नोआं परमप्रभुं धा:थें फुक्क यात।
- 6 पृथ्वीइ खुसिबा: व:बलय नोआ ६०० दँ दुम्ह ख:।
- 7 नोआ, वया कला:, कार्यापि व भौपि लखं बचय जुइत जहाजय दुहां वन।
- 8 शूद्रपि व अशूद्रपि पशु, झंग:, बँय धिसय जुयाजुइपि फुक्कं
- 9 परमेश्वरं धा:थें भाले-पोथी याना: छज्व: छज्व: नोआलिसें जहाजय वन।
- 10 न्हयन्हू दुखन्हू वा वल।
- 11 पृथ्वीया त:लय च्वंगु ल:या फुक्क धा: बँ तछ्याना: पिहां व:बलय नोआ ६०० दँ क्यनाच्वंगु ख:। आकाशया लुखात चालावन,
- 12 अले पिइन्हू व पिइचा तक पृथ्वीइ वा वयाचवन। थव फुक्क उगु दँया निगगु लाया झिन्हयन्हू-खुन्हूनिसें शूद्र जगु ख:।
- 13 उखन्हू हे नोआ व वया कला: स्वम्ह कार्यापि शेम, हाम व येपेत व इमि कला:पिन्त ज्वना: जहाजय दुहां वन।
- 14 इपि लिसें फुक्क जातयापि पशु, लहीपि व जंगली फुक्क जातयापि पशु, पृथ्वीइ धिसय जुयाजुइपि प्राणीत व फुक्क जातयापि झंग: पंक्षी नं दुहां वन।
- 15 सास: ल्हाइपि फुक्क प्राणीत भाले-पोथी याना: जहाजय नोआयाथाय वल।
- 16 परमेश्वरं नोआयात धयादीथेयापि फुक्क प्राणी भाले-पोथी याना: जहाजय दुहां वल। अले परमप्रभुं जहाजया खापा तिनादिल।
- 17 पिइन्हू तक वा व खुसिबा: वयाचवन। अले ल: तजा: जुया: जहाजयात च्वय च्वय छवल।
- 18 ल: तसकं तजा: जुया: जहाज ल्येहें ल्येहें पुल।
- 19 पृथ्वी स्वयां च्वय च्वय थ्यंक ल: तजा: जुल, अले तत:जा:गु पहाडत नापं त्वपुल।
- 20 ल: तजा: जुया: पहाडत स्वया: झिन्याकु च्वय थ्यंक थाहां वन।
- 21 पृथ्वीइ च्वपि झंग:, छँय लहीपि, जंगलय च्वनीपि, बँय धिसय जुयाजुइपि पशु व मनुत, फुक्क प्राणी सित।
- 22 पृथ्वीइ च्वपि सास: ल्हाइपि फुक्क प्राणी सित।
- 23 परमप्रभुं पृथ्वीइ च्वपि फुक्क मनु, छँय लहीपि, बँय धिसय जुयाजुइपि प्राणीत व फुक्क झंग:पंक्षी न्हंकादिल। नोआ व नोआलिसे जहाजय दुपि प्राणीत जक ल्यन।
- 24 पृथ्वी सच्छि व नेयन्हू तक लखं जायाचवन।

8

- 1 अले परमेश्वरं नोआ व वलिसे जहाजय दुपि फुक्क जंगलय च्वनीपि व छँय लहीपि पशुतयत लुमंकादिल। वयकलं पृथ्वीइ फय वयकादिल। अले ल: बुलुहं सुनावन।
- 2 वा वगु पिइन्हू लिपा पृथ्वीया त:लय च्वंगु फुक्क ल:या धा: व आकाशय च्वंगु ह: तित। वा वयेगु दित।
- 3 पृथ्वीइ च्वंगु ल: बुलुहं सुनावन। सच्छि व नेयन्हू दुखन्हू ल: भचा पा: जुल।
- 4 थुकथं न्हयगुगु लाया झिन्हयन्हू खुन्हू जहाज आरातया पहाडय जुवल।
- 5 झिगगु ला तक ल: सुनावनाचवन। झिगगु लाया न्हापांगु दिखन्हू पहाडया च्वका खनेदत।
- 6 पिइन्हू लिपा नोआं थ:म्हं जहाजय दय्कगु इया: चायकल।
- 7 अले क्व: छम्हयसित ब्वयकाछवत। पृथ्वीइ ल: मसुतले क्व: उखेंथुखें ब्वयाचवन।
- 8 अर्नलि नोआं जमिनय: सुत ला मसुनि ला धका: स्वयेत सुकुभतु छम्ह ब्वयकाछवत।
- 9 बँय ल:या ल: जक जुयाच्वंगुलि जुइगु थाय तकं मदया: सुकुभतु जहाजय तं लिहां वल। नोआं थ:गु ल्हा: पित हया: सुकुभतुयात ज्वना: जहाजय दत काल।
- 10 वं हाकनं न्हयन्हू तक पिल। अले हाकनं सुकुभतुयात जहाजं ब्वयकाछवत।
- 11 बहनिइ लिहां व:बलय सुकुभतुया त्वाथय नकतिनि त्वाथला ह:गु जैतनया ह: छह: नं दु। अले नोआं पृथ्वीइ ल: पा: जुइ धुंकल धका: सीकाकाल।
- 12 वं हाकनं मेगु न्हयन्हू पिल। अले हाकनं सुकुभतुयात ब्वयकाछवत। थुबलय धा:सा सुकुभतु लिहां मवल।
- 13 नोआ खुस: व दच्छि (६०९) दँ बयंगु न्हापांगु लाया न्हापांगु दि पृथ्वीइ च्वंगु ल: सुत। नोआं जहाजया पौ चीका: स्व:बलय बँ गनावनाच्वंगु खन।
- 14 निगगु लाया निइन्हयन्हू खुन्हू बँ बालाक गन।
- 15 अले परमेश्वरं नोआयात धयादिल,
- 16 “छिमि कला:, कार्यापि व भौपि ब्वना: जहाजं पिहां वा।
- 17 छलिसें फुक्क सास: दुपि, झंग:, पशु, व धिसय जुयाजुइपि फुक्कसित पित हति। अले इपि पृथ्वीइ अप्वयावने मा, यक्क दयावनेमा।”
- 18 अले नोआ थ:कार्यापि, कला: व भौपिलिसे जहाजं पिहां वल।
- 19 फुक्क कथंया पशु, पृथ्वीइ धिसय जुयाजुइपि व जात जातकथं झंग:पंक्षी नं छज्व: छज्व: याना: जहाजं पिहां वल।
- 20 नोआं परमप्रभुया लागि छगु बलि बीगु थाय दयकल। अले फुक्क कथंया शूद्रपि पशु व पक्षी छम्ह छम्ह ल्यया: होमबलि बिल।
- 21 उकि लख्ताया: परमप्रभुं मनं मनं धयादिल, “मनूया नुगलय मचानिसें हे मभिगु खँ बुयाव:सां आ: हाकनं जिं मनूया कारणं पृथ्वीयात सरा: बी मखुत। अले न्हापा याना थें आ: हाकनं ज्यान दुपि फुक्कसितं नाश याये मखुत।
- 22 पृथ्वी दतले सिनाज्या व सामाज्या चिकु व तांन्व: तांन्ला व चिकुला न्दि व चा दयाच्वनी।”

9

परमप्रभुं नोआलिसे बाचा चिनादीगु

- 1 अले परमेश्वरं नोआ व वया कायपिन्त आशिष बिया: धयादिल, “छिमि सन्तान यक्व दया: पृथ्वी जायेमा।
 2 पृथ्वीइ च्वंपि फुक्क पशुत, आकाशय् च्वंपि इंग:पंक्षीत, बँय धिसय् जुयाजुइपि व समुद्रय् च्वंपि न्यात छिपि खना: म्यायेमा। इपि फुक्कसित छिमिगु हे लहातय् त्व:ताबियागु दु।
 3 फुक्क पशु व पक्षीत छिमित नयेत बियागु दु। अन्नामा व वाउँचात बिया थें जि छिमित फुक्कं बी।
 4 तर म्वा: हि दुगु ला छता नयेते मते। छायाधा:सा हिइ हे जीवन दइ।
 5 “जि छिमिगु प्राण बीगु हिया ल्या:चा: काये। फुक्क पशुयाके व मनुतयके जि मनुया हिया ल्या:चा: काये।
 6 “सुनां मनुया हि बा: वयकी
 वयागु नं हि बा: वइ,
 छायाधा:सा प रमेश्वरं मनुयात थ:थें हे
 च्वक दयकादीगु दु।
 7 “आ: छं थ:पिनि सन्तान यक्व दयका: पृथ्वी जायकी।”
 8 परमेश्वरं नोआ व वया कायपिन्त धयादिल,
 9 “आ: जि छिमित, लिपा वइपि छिमि सन्तानयात,
 10 अले छिपिलिसे जहाजं पिहांव:पि फुक्क इंग:त, लहीपि व जंगली पशुत व पृथ्वीइ दुपि प्राणीतलिसे जि बाचा चिने।
 11 जि छिपिलिसे बाचा चिने, आ: हाकनं खुसिबा: वया: सुं हे प्राणी सी मखु, आ: हाकनं खुसिबा: वया: पृथ्वी नाश जुइ मखु।”
 12 परमेश्वरं धयादिल, “जि छिमित व फुक्क प्राणीलिसे सदांया लागि चिनागु बाचाया चिकथं
 13 जि सुपाँचय् थ:गु इन्द्रेणी तयाबी। थ्व जि संसारलिसे चिनागु बाचाया चिं जुइ।
 14 उबलय् जि पृथ्वीया च्वय् सुपाँचं भुने, अले आकाशय् इन्द्रेणी खनेदइ,
 15 उबलय् जि छिमित व फुक्क प्राणीलिसे चिनागु बाचा लुमके। पृथ्वीइ आ: हाकनं खुसिबा: वया: फुक्क प्राणीत सी मखु।
 16 आकाशय् गुबलय् इन्द्रेणी खनेदइ, उकियात स्वया: जिं पृथ्वीइ च्वंपि फुक्क प्राणीलिसे सदांया लागि चिनागु बाचा लुमके।”
 17 परमेश्वरं नोआयात हाकनं धयादिल, “पृथ्वीइ च्वंपि फुक्क प्राणीलिसे चिनागु बाचाया चिं थ्व हे ख:।”
 नोआ व वया कायपि
 18 नोआलिसे जहाजं पिहांव:पि वया कायपि शेम, हाम व येपेत ख:। (हाम कनानया बौ ख:।)
 19 नोआया थुपि स्वमह काय् पृथ्वीया फुक्क मनुतय तापा:बाज्यापि ख:।
 20 नोआं बुँज्या यात। दक्वसिबय् न्हापां दाखमा प्यमह नोआ ख:।
 21 छन्हू व दाखमघ त्वना: कायका: पचिनांगा थ:गु पालय् घनाच्चन।
 22 कनानया बौ हामं बौयात पचिनांगां खना: पिने वया: थ: दाजुपिन्त कन।
 23 अले शेम व येपेत थ:पिनिगु ब्वहलय् गा छुपु पाछाया: लिखतं वना: थ: बौयात त्वपुयाबिल। फस्वयाच्वंगुलि इमिसं बौमहयूसिया पचिनांगागु म्ह मखें।
 24 दाखमघं त्व:तेवं नोआ दन अले दक्वसिबय् चीधीमह कायत्नं थ:त छु यात धयागु सीकल।
 25 अले वं धाल,
 “कनानयात सरा: लायेमा।
 व थ: दाजुकिजाया दासया नं दास जुइ।”
 26 वं हानं धाल,
 “शेमया परमप्रभुयात धन्य धा।
 कनान शेमया दास जुइ।
 27 परमेश्वरं येपेतयात थकायेमा।
 वं शेमया पालय् बासं च्वनेदयेमा।
 कनान येपेतया दास जुइ।”
 28 खुसिबा: वया: ३५० दूँ तक नोआ म्वात।
 29 अले गुस: व न्ययर्दय् (९५०) व सित।

10

नोआया सन्तान

१ इति १०:१-११:३२

1 नोआया कायपि शेम, हाम व येपेतया सन्तानया खँ थथे दु। थुपि खुसिबा: व:गुया लिपा बगु ख:।

येपेतया सन्तान

2 येपेतया कायपि – गोमेर, मागोग, मादे, यावान, तुबल, मेशेक व तीरास।

3 गोमेरया कायपि – अशकनज, रीपत व तोगर्मा।

4 यावानया कायपि – एलीशाह, तशीश, कितीम व रोदानीम।

5 थुमिपाछे हे समुद्र सिथय् च्वनीपि मनुत न्यनावन। थुकथं येपेतया सन्तान थीर्थी थाय, भाय, जात व जाति जुया: न्यनावन।

हामया सन्तान

6 हामया कायपि – कृश, मिश्रइम, पूत व कनान।

7 कृशया कायपि – सेबा, हवीला, सब्ता, रामाह व सबतका। रामाहया कायपि – शेबा व ददान।

8 कृशया निम्रोद धा:मह काय नं दु। पृथ्वीइ न्हापांमह बल्ला:मह मनु व हे ख:।

9 परमप्रभुया मिखाय व छमह तसकं बल्ला:मह शिकारी ख:। धापू हे नं दु, “निम्रोद थें परमप्रभुया मिखाय बल्ला:मह शिकारी” धका:।

10 वं थ:गु राज्यात दक्वसिबय् न्हापां बेबिलोन, ऐक, अक्कद व कलनेहनिसें न्हाकल। थ्व फुक्क शिनार देशय् ला:।

11 अनं हे व अशश्र धा:थाय वन। अन वं निनवे, रहोबोत-इर व कालह शहर दयकल।

12 अनलि वं निनवे व त:धगु शहर कालहया दथुइ रसेन शहर दयकल।

- 13 मिश्रइमया कायपि – लूदी, अनामी, लहाबी, नप्तूही,
 14 पन्नुसी, कस्तूही व कप्तोरी खः। कस्तूहीपाखे पलिशतीत पिहां वल।
 15 कनान सीदोनयात बुइकल।
 16 कनान हिती, यबूसी, एमोरी, गिर्गशी
 17 हिब्वी, अरकी, सिनी
 18 अर्वादी, समारी व हमातीतय तापाःबाज्या खः। अनलि कनानया सन्तान न्हाथासं न्यनावन।
 19 थुकथं कनान वंशयागु लाग्गा सीदोनिसें दच्छिनपाखे गाजाया लिक्क च्वंगु गरार तक, पुर्बपाखे सदोम, गमोरा, अदमा व लाशाया लिक्क च्वंगु सबोयीम तक थ्यन।
 20 हामया सन्तान थथःगु थीथी जात, जाति, भाय व थायकथं च्वनाच्चन।
 शेमया सन्तान
 21 येपेतया तःधीम्ह दाजु शेमया न कायपि बुल। शेम एबेरया फुक्क सन्तानया तापाःबाज्या खः।
 22 शेमया कायपि – एलाम, अश्शूर, अर्पक्षद, लद व अराम खः।
 23 अरामया कायपि – ऊज, हुल, गेतेर व मेशेक खः।
 24 अर्पक्षद शेलहयात बुइकल। शेलह एबेरयात बुइकल।
 25 एबेरया निम्ह काय दत। तःधीम्हस्याना नं पेलेग* खः। थ्वयागु हे इलय् पृथ्वीइ मनुत बायावंगु खः। वया किजाया नां योत्तान खः।
 26 योत्तानं अल्मोदद, शेलेप, हसर्मवित, येरह
 27 हदोरम, ऊजाल, दिक्ला
 28 ओबाल, अब्माएल, शेबा
 29 ओपीर, हवीला व योबाब्यात बुइकल। थुपि फुक्कं योत्तानया कायपि खः।
 30 इमिगु थायबाय् मेशानिसें पुर्बया सपारा धाःगु पहाड तक थ्यंगु खः।
 31 शेमया थुपि सन्तान थथःगु जात जाति, थीथी भाय व थायकथं च्वनाच्चन।
 32 नोआया कायपिनि सन्तान कथं थुपि हे खः। खूसिबाः वःगु लिपा थुपि हे थीथी जात जातियापि जुयाः पृथ्वीइ न्यनावन।

11

बाबेलया धरहरा

- 1 उबलय् पृथ्वी न्यंक मनुतयसं छगु हे भाय व छगु हे कथंया खँवः छ्यलीगु खः।
 2 पुर्बपाखे न्हाज्याज्यां वंबलय् इपि शिनार देशया छगु मैदानय् थ्यन। अले अन हे च्वन।
 3 इमिसं थःथवय् खँ लहात, “आः झीसं अप्पा दयकाः मिइ छुये।” अले इमिसं ल्वहंया थासय् अप्पा व चाया थासय् अलकत्रा छ्यल।
 4 अले इमिसं धाल, “आः छगु शहर दयके, अले स्वर्ग तक थ्यनीगु धरहरा दयकाः झीगु नां तये। थुकथं झी पृथ्वी न्यंक छ्यालब्याल जुइ मखु।”
 5 परमप्रभु मनुतयसं दयकाच्चंगु शहर व धरहरा स्वयेत कुहां झाल।
 6 अले वयकलं धयादिल, “थुपि फुक्क छगु हे जातियापि व छगु हे भाय ल्हाइपि जुयाच्चन। थ्व ला इमिसं यायेत्यंगु ज्याया शुरु जक खः। आवंलि थुमिसं मनुतंगु न्हागुं याये फइ।
 7 कुहां वनेनु, अले झीसं इमिगु भाययात ल्वाकःबुकः याये। अले इमिसं थवंथवय् धाःगु खँ थुइ मखु।”
 8 थुकथं परमप्रभु इमित पृथ्वी न्यंक छ्यालब्याल यानाबिल। अले इमिसं व शहर दयकेगु ज्या त्वःतल।
 9 अथे जुयाः उगु शहरयागु नां बाबेल* च्वन। छायाःसा परमप्रभु अन मनुतयगु भाययात ल्वाकःबुकः यानादीगु खः, अले इमित पृथ्वी न्यंक छ्यालब्याल यानादीगु खः।

शेमया सन्तान

- 10 शेमया सन्तानया खँ थथे दु –

- खूसिबाः वःगु निदें लिपा सच्छिदें दुबलय् शेमया अर्पक्षद धाःम्ह काय बुल।
 11 अनलि व मेगु ५०० दँ म्वात। वया मेमेपि कायपि व म्हायापि बुल।
 12 अर्पक्षद स्विन्यादें दुबलय् वया शेलह नांयाम्ह काय बुल।
 13 अनलि व मेगु ४०३ दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 14 शेलह स्विदें दुबलय् वया एबेर नांयाम्ह काय बुल।
 15 अनलि व मेगु ४०३ दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 16 एबेर स्वीपिदें दुबलय् वया पेलेग नांयाम्ह काय बुल।
 17 अनलि व मेगु ४३० दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 18 पेलेग स्विदें दुबलय् वया रऊ नांयाम्ह काय बुल।
 19 अनलि व मेगु २०९ दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 20 रऊ स्विनिदें दुबलय् वया सरुग नांयाम्ह काय बुल।
 21 अनलि व मेगु २०७ दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 22 सरुग स्विदें दुबलय् वया नाहोर नांयाम्ह काय बुल।
 23 अनलि व २०० दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 24 नाहोर निइगुदें दुबलय् वया तेरह नांयाम्ह काय बुल।
 25 अनलि व मेगु ११९ दँ म्वात। वया मेमेपि नं कायपि व म्हायापि बुल।
 26 तेरह ७० दँ दुबलय् वया अब्राम, नाहोर व हारान नांयापि कायपि बुल।

तेरहया सन्तान

* 10:25 १०:२५, पेलेग हिब्रू भाषाय् थ्व खँवः ब्वथलेगु खँवः लिसे ज्वः ला।

* 11:9 ११:९ बाबेल हिब्रू भाषाय् थ्व धयागु खँवः ल्वाकःबुकः खँवः लिसे ज्वः ला।

- 27 तेरहया खँ थथे दु – व अन्नम, नाहोर व हारानया बौ खः। हारानया काय लोत खः।
 28 हारान वया बौ तेरह म्वानाच्चंबल्य हे थः बूगु थाय् ऊरय सित। थ्व थाय् कल्दीतयगु खः।
 29 अन्नमं साराईलिसे ब्याहा यात। नाहोर हारानया म्हाय मिल्कालिसे ब्याहा यात। हारान यिस्काया नं बौ खः।
 30 साराई थारिम्ह मिसा खः। वया मस्त मदु।
 31 तेरह थःकाय् अन्नम, हारानया काय थः छय् लोत, अन्नमया कलाः थः भौ साराईयात ज्वनाः कनानपाखे वनेत कल्दीतयगु शहर ऊर त्व-तावन।
 तर इपि हारान शहरय् थ्यनाः अन हे च्वन।
 32 तेरह २०५ दँ दुबलय् अन हे मन्त।

12

परमप्रभुं अन्नमयात ल्ययादीगु

- 1 परमप्रभुं अन्नमयात धयादिल, “छ थः बूगु दे, थःथिति व थः बौया छँ त्वःताः जि क्यनेत्यनागु देशय् हँ।
 2 “जि छंगुपाखें तःधंगु जाति दयके बी,
 जिं छन्त आशिष बी।
 जिं छन्त नांजाःम्ह मनु दयके,
 अले छंगुपाखे मेपिन्त आशिष बीके।
 3 छन्त आशिष ब्युपिन्त जिं नं आशिष बी,
 छन्त सराः ब्युपिन्त जिं नं सराः बी।
 छपाखें हे संसारय् च्वपिं
 दक्च जातितयसं आशिष काइ।”
 4 परमप्रभुं हँ धकाः धयादीगु थासय् अन्नम वन। लोत नं व नाप वन। अन्नमं हारान त्वःतुबलय् व ७५ दँ क्यनाच्चंम्ह खः।
 5 अन्नम थः कलाः साराई, थः काय्चा लोत व हारानय् थःयाके दुगु दक्च सम्पत्ति, दास-दासीत ज्वनाः कनानपाखे वन।
 6 अन्नम व देश जुयाः शकैमय् थ्यंकः वल। अन इपि मोरे धाःगु थासय् सिमा क्वय् बाय् च्वन। अबलय् थ्व थाय् कनानीतयगु खः।
 7 अले परमप्रभुं अन्नमयाथाय् ज्ञायाः धयादिल, “जिं थ्व देश छिमि सन्तानयात बी।” अले अन्नमं वयाथाय् ज्ञाःम्ह परमप्रभुया लागि अन छगु वेदी दयकल।
 8 अनलि व छगु पहाडपाखे वनाः अन पाल ग्वयाः च्वन। थ्व पहाडया पच्छिमपाखे बेथेल व पुर्बपाखे ऐ धयागु थाय् लाः। अन वं परमप्रभुया निन्ति छगु वेदी दयकाः परमप्रभुयात प्रार्थना यात।
 9 थुकथं व थाय् थासय् जुयाः नेगेव पाखे स्वयाः वनाच्वन।

अन्नम व साराई मिश्र देशय्

- 10 अबलय् अन तसकं अनिकाल जूगुलि अन्नम छुं इया लागि मिश्र देशय् च्वनव।
 11 मिश्र देशय् थ्यनिथें च्वंकाः वं थः कलाः साराईयात धाल, “छ तसकं बांलाः।
 12 मिश्र देशय् च्वपिन्सं छन्त खन कि, ‘थ्व ला वया कलाः खनि’ धकाः धाइ, छन्त इमिसं जितः स्याइ, छन्त धाःसा स्याइ मखु।
 13 उकिं छं छ जिमि केहें छः धकाः धा। अले इमिसं छंगु लागि जितः बांलाक व्यवहार याइ, जितः नं स्याइ मखु।”
 14 अन्नम मिश्र देशय् थ्यंबलय् अन च्वपिन्सं वया कलाःयात तसकं बांलाःम्ह खन।
 15 दरबारया मन्तयसं वयात खनाः इमिसं फारोयाथाय् वनाः वयागु तारिफ यात। अले वयात दरबारय् यंकल।
 16 फारो वयागु लागि अन्नमयात बांलाक व्यवहार यात। अन्नमयात सा, फे, गधा, ऊँट व दास-दासीत बिल।
 17 परमप्रभुं अन्नमया कलाः साराईया कारणं फारो व वया परिवारयात ततःधंगु ल्वय् छवयाहल।
 18 अले फारो अन्नमयात सःताः ब्वःबिल, “छ जितः छु यानागु? छं व थः कलाः खः धकाः छाय् मधयागु?
 19 छं छाय् वयात छिमि केहें धकाः धयागु? उकिं जिं वयात थः कलाः यायेत थन हयागु खः। थ्व छिमि कलाः खः, थ्वयात ज्वनाः हँ।”
 20 अनलि फारो थः मन्तयत वया बारे उजं बिल। अले इमिसं वयात, वया कलाः व वयाके दुगु फुककं सम्पत्तिनापं अन छवल।

13

अन्नम व लोत बायावंगु

- 1 अन्नम व वया कलाः थःपिन्के दुगु फुकक ज्वनाः मिश्र देशं नेगेव पाखे वन। लोत नं इपि नाप वन।
 2 अन्नम तसकं तःमिम्ह खः। वयाके यक्च फे-च्वलय् व सा द्रुहं, लुँ व वहः दु।
 3 अन्नम नेगेवया थाय् थासय् जुयाः बेथेल व ऐया दथुइ लाःगु थासय् थ्यंकः वल।
 4 न्हापा वं अन वेदी दयका थकूगु खः। अन वं परमप्रभुयात प्रार्थना यात।
 5 इपि नाप वंम्ह लोतयाके नं यक्च फे-च्वलय्, सा द्रुहं व पाल दु।
 6 थुकिं यानाः इपि निम्हं नापं च्वनेत अन थाय् मगात। इपि लिसे यक्च फे-च्वलय् दुगुलि इमित अन नापं च्वनेत मछिन।
 7 अन्नम व लोतया पशु जवाःतय् दथुइ ल्वापु नं जुल। अबलय् अन कनानीत व परिज्जीत नं च्वनाच्चंगु खः।
 8 उकिं अन्नमं लोतयात धाल, “थुकथं इी व इी जवाःतय् दथुइ ल्वापु जुइगु बांलाः मज्जु। इी ला थःलाःपिं खः।
 9 छंगु लागि माक्च थाय् छंगु न्हाःने दु। उकिं इी आः बायाः वने। छ खव पाखे वंसा जि जवपाखे वने, छ जवपाखे वंसा जि खव पाखे वने।”
 10 लोतं प्यखें स्वल। वं यर्दनया ब्यासि सोअर शहर तक हे परमप्रभुया क्यब थें व मिश्र देश थें वाउंसे च्वंगु खन। थ्व परमप्रभुं सदोम व गमोरायात नाश याये न्हाःया खँ खः।
 11 उकिं लोतं थःगु लागि यर्दन ब्यासि ल्यल। अले व पुर्बपाखे स्वयाः वन। थुकथं इपि बाल।
 12 अन्नम कनानय् हे च्वन। लोत जक यर्दन ब्यासिया थीथी शहरय् च्वंवन। वं सदोम तक थःगु पाल ग्वयाः च्वंवन।
 13 सदोमया मन्त तसकं दुष्ट व परमप्रभुया विरोधय् पाप यानाजुइपि खः।
 14 अन्नम व लोत बाये धुंकाः परमप्रभुं अन्नमयात धयादिल, “पुर्ब, पच्छिम, उत्तर, दक्खिन प्यखें स्व।
 15 जिं छन्त व छिमि सन्तानयात छं खँक्च जग्गा बी। थ्व सदां छंगु हे जुइ।
 16 जिं छिमि सन्तानयात पृथ्वीया धू थें यक्च दयकाबी। पृथ्वीया धू ल्याः खाये फुम्हयसिनं जक छिमि सन्तान ल्याः खाये फइ।

17 दें, देया न्यंकभनं हूँ, छायाधा:सा जिं छन्त थ्व फुक्क बीत्यनागु दु।”

18 अब्रामं थ:गु पाल ल्ह्याया: हेब्रोनेय मग्नें पिनाथकृगु सिमा दुथाय पाखे च्वंवन। अन व परमप्रभुया लागि छगु वेदी दयकल।

14

अब्रामं लोतयात त्व:तकाह:गु

- 1 थुबलन्य हे शिनारया जुजु अब्रामपेल, एल्लासारया जुजु अर्योक, एलामया जुजु कदोर्लाओमेर व गोयीमया जुजु तिदाल
- 2 सदोमया जुजु बेरा, गमोराया जुजु बिर्शा, अदमया जुजु शिनाब, सबोयीमया जुजु शेमेबेर व बेलाया (लिपाया सोअर) जुजुलिसें लडाईं यात।
- 3 इपि फुक्क सिद्दीम अर्थात मृत सागरया ब्यासिइ मुन।
- 4 झिनिर्दे तक जुजु कदोर्लाओमेरं क्वत्यलात:गु ख:, झिंस्वदँय इमिसं विद्रोह यात।
- 5 झिंस्वदँय कदोर्लाओमेर व नाप दुपि जुजुपिन्सं वया: अस्तेरोत कर्णमया रपाईतयत्, हामया जुजीतयत्, शावेकियतिमया एपीतयत्
- 6 अथवा होरीतयत् सेइरया पहाडनिसें एल-पारानया मरुभूमि तक थ:गु अधीनय काल।
- 7 अनलि इपि लिहां वल। अले एन-मिशपातय (लिपा कादेश) वना: अमालेकीतयगु फुक्क देश व हासेसोन-तामारया फुक्क एमोरीतयत् नं थ:गु अधीनय काल।
- 8 सदोम, गमोरा, अदमा, सबोयीम व बेलाया (लिपाया सोअर) जुजुपिन्सं सिद्दीम ब्यासिइ वया:
- 9 एलामया जुजु कदोर्लाओमेर, गोयीमया जुजु तिदाल, शिनारया जुजु अब्रामपेल, एल्लासारया जुजु अर्योकया विरोधय ल्वायेत मुन। प्यम्ह जुजुया विरोधय न्याम्ह।
- 10 अन सिद्दीम ब्यासिइ थाय थासय अलकत्राया गा: दुगुलि सदोम व गमोराया जुजुपि बिस्युं वंबलय इमि गुलि मनुत अलकत्रा गालय कुतुंवन, ल्यंदुपि जक पहाडपाखे बिस्युं वन।
- 11 थुपि प्यम्ह जुजुपिन्सं सदोम व गमोराया फुक्क सम्पत्ति व नसाज्वलं तकं लाका: यंकल।
- 12 इमिसं सदोमय च्वनाच्वंम्ह अब्रामया कायचा लोत व वयागु सम्पत्तिनापं यंकल।
- 13 लडाईं बिस्युं व:म्ह छम्हयसिनं वया: हिब्रू अब्रामयात थ्व खँ कन। उबलय व एमोरी मग्नें पिनाथकृगु सिमात दुथाय च्वनाच्वंगु ख:। उबलय व मग्नेया दाजु एशकोल व अनेरलिसे मिले जुया: च्वनाच्वंगु ख:।
- 14 अब्रामं थ: कायचा लोतयात ज्वना यंकुगु खँ न्यना: थ:थाय हे बूपि व ल्वायेगु सयकात:पि स्वस: व झिंच्याम्ह दासतयत् थ:लिसें ब्वना: शत्रुतयत् ख्याख्यां दान तक हे थ्यंक: वन।
- 15 अब्रामं थ: मनुतयत् पुच: पुच: दयका: चान्हय प्यखेरं हमला याना: इमित बुकाछवत। अले दमस्कसया उत्तर पाखे च्वंगु होबा तकक लिनाछवत।
- 16 वं थ: कायचा लोत व वयागु सम्पत्ति लिसें शत्रुतयसं त्याका: यंकुपि मिसात, मिजंत फुक्क लितहल।

मल्कीसेदेकं अब्रामयात आशिष ब्यगु

- 17 अब्राम कदोर्लाओमेर व नाप दुपि जुजुपिन्त त्याका: वये धुंका: सदोमया जुजु वयात नापलायेत शावेया ब्यासिइ वल। थ्व थाय्यात “जुजु बेसी” नं धा:।
 - 18 शालेमया जुजु मल्कीसेदेक मरि व दाखमघ ज्वना: वल। व दक्चसिबय त:धंम्ह परमेश्वरया पुजाहारी ख:।
 - 19 वं अब्रामयात थुकथं आशिष बिल,
- “जिं स्वर्ग व पृथ्वी दयकादीम्ह
दक्चसिबय त:धंम्ह परमेश्वरया नामं छन्त आशिष बी।
- 20 दक्चसिबय त:धंम्ह परमेश्वरयात त:धंकी,
गुम्हयसिनं छिमि शत्रुतयत् छंगु ल्हातयत् ल:ल्हानादिल।”
- अले अब्रामं थ:म्ह ह:गु फुक्क झिंस्वय छव्व वयक:यात बिल।
- 21 सदोमया जुजुं अब्रामयात धाल, “जित: मनुत जक ब्यु, धनसम्पत्ति छं थ:म्ह हे ति।”
 - 22 अब्रामं सदोमया जुजुयात लिस: बिल, “स्वर्ग व पृथ्वी दयकृम्ह दक्चसिबय त:धंम्ह परमेश्वरयात जिं बचं बियागु दु,
 - 23 जिं छिगु सुका बापु तकं काये मखु। मखुसा ला छिं, “अब्रामयात जिं त:मि यानाबिया” धका: धाइ।
 - 24 जिमि मनुतयसं न:गु बाहेक जित: छुं नं म्वा:। बरु जिनापं व:पि अनेर, एशकोल व मग्नेयागु भाग जक इमित बियादिसैं।”

15

परमेश्वरं अब्रामलिसे बाचा चिनादीगु

- 1 थथे जूगुयां छुं ई लिपा परमप्रभुं अब्रामयात दर्शन बिया: थथे धयादिल,
“न्याये मते अब्राम।
जिं छन्त बचय याये।
जिं छन्त त:धंगु सिरपा: बी।”
- 2 अब्रामं लिस: बिल, “हे परमप्रभु परमेश्वर, मचा हे मदयक छिं जित: छु त:धंगु सिरपा: बियादी? जिं सी धुंका: जिगु फुक्क सम्पत्ति दमस्कसयाम्ह एलीएजरं काइ।
- 3 छिं जित: छम्ह हे मचा बियामदी। अले जिम्ह थ्व दासं जिगु फुक्क सम्पत्ति काइ।”
- 4 अले परमप्रभुं वयात धयादिल, “एलीएजर छंगु सम्पत्ति काइम्ह मनु जुइ मखु। छं थ: हे काय दुइ। अले छंगु फुक्क हक वं हे काइ।”
- 5 परमप्रभुं अब्रामयात पिने हया: धयादिल, “आकाशय स्व, अले नगुत ल्या: खाना स्व, छं ल्या: खाये फु ला?” वयकलं हानं धयादिल, “छं सन्तान नं उलि हे दइ।”
- 6 अले अब्रामं परमप्रभुयात विश्वास यात। परमप्रभुं वयात धर्मी मनुया ल्याखय तयादिल।
- 7 वयकलं वयात धयादिल, “छन्त थ्व थाय बीत कल्दीतयगु ऊरं थन हयाम्ह परमप्रभु जि हे ख:।”
- 8 अब्रामं धाल, “परमप्रभु परमेश्वर, थ्व थाय जिगु जुइ धका: जिं गय याना: सीकेगु?”
- 9 परमप्रभुं धयादिल, “जित: स्वर्दं दुम्ह सा छम्ह, स्वर्दं दुम्ह च्वलय छम्ह, स्वर्दं दुम्ह छम्ह फे, छम्ह सुकुभनु व छम्ह मचाम्ह बखुं हति।”
- 10 अब्रामं फुक्कं हल। अले वं इमित बाग्मथ लाकक पाला: निक् निक् याना: जवय खवय लाका: तयाबिल। वं सुकुभनु व बखुंयात धा:सा निक् मया:।

- 11 गिद्धत स्यानातःपि पशुपछिया ला नयेत कुहां वःबल्य अन्नम इमित ख्यानाछवत।
- 12 निभाः बीथे च्वंकाः अन्नमयात छं हे मचायक न्दः वयकाबिल। अले वयात तसकं ख्वातुगु व ग्यानापुगु छिउं त्वपुल।
- 13 अले परमप्रभुं अन्नमयात घयादिल, “थ्व खँ थइकाति, छिमि सन्तान कर्पिनिगु देशय परदेशी जुयाः च्वंवेने माली, अले इपि अनं प्यसः दँ तक दास दासी जुयाः क्वत्ययकाः च्वंनेमाली।
- 14 जिं इमित दास दासी याःपि जातियात सजाँय बी। अले इपि अनं यक्व धनसम्पत्ति ज्वनाः पिहां वइ।
- 15 छ जक छिमि तापाःबाज्यापिन्थाय याउँक च्वंवनी। गाक्क बुरा जुइ धुंकाः छन्त थुनेयनी।
- 16 प्यंगु पुस्ता लिपा छिमि सन्तान थन लिहां वइ। उबलयतक एमोरीतयगु पाप जाइ मखुनि।”
- 17 निभाः बिनाः छिउंसे च्वन। अबलय अन्नम निब्व थलाः तयातःगु लाया दथुं कुंः पिहां वयाच्वंगु छगः मकः व च्यानाच्वंगु मिप्वाः छप्वाः वंगु खन।
- 18 अबलय हे परमप्रभुं अन्नमलिसे थुकथं बाचा चिनादिल, “जिं छिमि सन्तानयात मिश्र देशयागु खुसिनिसें तःधंगु खुसि यफ्रेटिसतकयागु थ्व देशत बियागु दु –
- 19 केनी, कनज्जी, कदमोनी,
- 20 हिती, परिज्जी, रपाई,
- 21 एमोरी, कनानी, गिगाशी व यबसीतयगु देश।”

16

- अन्नम, हागार व इश्माएल
- 1 अन्नमया कलाः साराईया पाखे मस्त मटु। वया छम्ह हागार धाःम्ह मिश्र देशयाम्ह दासी दु।
 - 2 साराईनं अन्नमयात धालु, “परमप्रभुं जितः छम्ह हे मचा बियामदी। उकिं जिम्ह दासीयाथाय वनाः व नाप छँ। वयापाखे सां जितः सन्तान दइ ला।” अन्नम साराईनं धाःगु खँ न्यन।
 - 3 साराईनं मिश्र देशयाम्ह थः दासी हागारयात हयाः थः भाःत अन्नमयात कलाः यायेत लःल्हाना बिल। अन्नम कनानय वयाच्वंगु झिदँ लिपा थ्व जगु खः।
 - 4 अन्नम हागारयाथाय वन। अले हागारया प्वाथय दत। हागरं थः प्वाथय दगु सीवं थः मालिकनी साराईयात क्वहंकाहल।
 - 5 अले साराईनं अन्नमयात धाल, “जितः जगु दुःख फुक्क छिं यानाः जगु खः। जिं हे छितः थः दासी लःल्हाना बियागु खः। आः वं थः प्वाथय दत धयागु सिसांमिसें जितः क्वहंकाहल। आः परमप्रभुं हे छिगु व जिगु न्याय यानादी।”
 - 6 अन्नमं धाल, “छम्ह दासी छंगु हे ल्हातिइ दु। छं छु याये मास्तेवः वयात अथे हे या।” अले साराईनं हागारयात दुःख बीगु यात। थुकिं यानाः हागार अनं बिस्वुं वन।
 - 7 परमप्रभुया दूतं वयात मस्मिइ शरपाखे वनेगु लँय लाःगु लःया मुहान दुथाय नापलात।
 - 8 अले वयात न्यानादिल, “साराईया दासी हागार, छ गनं वयागु, अले गन वनेत्यनागु?”
 - 9 वं लिसेः बिल, “जिं थः मालिकनी साराईपाखे बिस्वुं वनाच्वनागु खः।”
 - 9 अले परमप्रभुया दूतं वयात धाल, “छ थः मालिकनीयाथाय हे लिहां हँ, अले वयागु हे अधीनय च्वँ।”
 - 10 परमप्रभुया दूतं हाकनं धाल,
- “जिं छिमि सन्तानयात
ल्याः खाये मफयेक यक्व दयकाबी।”
- 11 वं धाल,
- “छं आः प्वाथय दु।
छं छम्ह काय बुइकी।
अले वयागु नां इश्माएल* तइ।
छायधाःसा परमप्रभुं छ ख्वःगु न्यनादीगु दु।
- 12 मनूतयगु दथुइ व जंगली गधा थें जुइ।
व सकसिगुं विरोधय दनी।
अले सकलें वयागु विरोधय दनी।
व वया थःथितिपिं फुक्कलिसे अलग जुइ।”
 - 13 हागारं धाल, “जिं धाथे हे परमप्रभुयात खना। अले वयकःयात खनेधुंकाः नं जिं म्वाना हे च्वना।” अले वं परमप्रभुयात थथे धकाः नां तल, “जितः स्वइम्ह परमप्रभु।”
 - 14 उकिं मनूतयसं कादेश व बेरेदया दथुइ लाःगु बुंगाःचायात बेअर-लहै-रोइं धकाः नां तल।
 - 15 हागारं काय बुइकल। अन्नमं हागारया पाखे दुम्ह थः कायया नां इश्माएल तल।
 - 16 उबलय अन्नम चयखुदँ (८६) दुम्ह खः।

17

- अन्नमया नां अन्नहाम तयादीगु
- 1 अन्नम गुइगुदँ दुबलय परमप्रभुं अन्नमयाथाय खनेदयकः झाल। अले वयात धयादिल, “जिं दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर खः। जिं धाःथे या, अले दोष मदयक जु।
 - 2 जिं छलिसे छगु बाचा ची। जिं छिमि सन्तानयात ल्याः खाये मफयेक यक्व दयकाबी।”
 - 3 अन्नम बैय भ्वपुल। परमेश्वरं धयादिल,
 - 4 “जिं छलिसे थ्व बाचा चिनागु जुल, छ यक्व जातितय अबु जुइ।
 - 5 छंगु नां आः अन्नम मखु, अन्नहाम जुइ। छायधाःसा जिं छन्त यक्व जातितय अबु यानाबियागु दु।

* 16:11 १६:११ इश्माएल हिब्रू भाषाय थ्व खँकः परमेश्वरं न्यनादी खँकः लिसे जः ला। † 16:14 १६:१४ बेअर-लहै-रोइ थुकिया अर्थ खः जितः स्वइम्ह म्वानाच्वंगुहयसिया बुंगाःचा।

- 6 जिं छन्त यक्व सन्तान बी। लिपा इपि ततःधंगु जाति जुइ। गुलि ला जुजु नं जुइ।
 7 जिं छ व छिमि सन्तानलिसे चिनागु बाचा सदाया लागि म्वाकातये, छायाधाःसा जिं छ व इमि परमेश्वर खः।
 8 जिं छन्त व इमित छ आः च्वंवयाच्वंगु कनानया फुक्क बँ सदां सदाया लागि बी। अले जिं इमि परमेश्वर जुइ।”

मह्य चिं तःगुया बाचा

- 9 परमेश्वरं अब्राहामयात हानं धयादिल, “छं व छिमि सन्तानं जिगु बाचायात सदां मानय यांनाच्वनेमाः।
 10 छं व छिमि सन्तानं मानय यायेमाःगु जिगु बाचा छु धाल धाःसा, छिमि कायमचा धाक्वसिनं मह्य चिं तयेमाः।
 11 आवनिसें छिमि मिजंमस्त फुक्कसिनं मह्य चिं तयेमाः। थ्व हे छंगु व जिगु दथुइ चिनागु बाचाया चिं जुइ।
 12 आवनिसें छिमि मिजंमस्तयसं च्यान्ह दुबुन्ह मह्य चिं तयेमाः। थथे छिमिगु छैय ब्रुपि थः मस्तयत जक मखु, पिने न्यानाहःपित्त नं यायेमाः।
 13 फुक्कसिनं मह्य चिं तयेमाः। थुकथं जिगु बाचा छिमिगु मह्य सदाया लागि दयाच्वनी।
 14 सुं नं मिजंनं मह्य चिं मतल धाःसा व जिम्ह मन् जुइ मखु, छायाधाःसा व जिलिसें बाचा च्यगु दइ मखु।”

अब्राहामयात काय बीगु बाचा चिनादीगु

- 15 परमेश्वरं अब्राहामयात हानं धयादिल, “आवनिसें छं छिमि कलाःयात साराई धकाः धाये मते, आवलि वयागु नं सारा जुल।
 16 जिं वयात आशिष बी। जिं वयापाखे छन्त काय छम्ह बी। जिं वयात आशिष बी। अले व यक्वः जातितयं मां जुइ। वया गुलिखे सन्तान जुजु जुइ।”
 17 अब्राहाम बैयं भवपुल। अले मनं मनं थथे धयाः न्हिल, “सच्छिदँ (१००) दुम्ह मन्पाखे नं सन्तान दइ ला? गुइदँ दये धुंकाः नं सारां मचा बुइकी ला?”
 18 वं परमेश्वरयात धाल, “इश्माएलयात हे छिगु आशिष बियादीसां ज्युनि।”
 19 परमेश्वरं धयादिल, “मखु, छिमि कलाः सारा काय बुइकी। अले वयागु नां इसाहाक ति। जिं जिगु बाचा व अले वया सन्तानलिसे चिने। थ्व बाचा सदाया लागि जुइ।
 20 छं इश्माएलया न्हाथंगु जिं न्यनेधुन। उकिं जिं वयात नं आशिष बी। अले वयात यक्व मस्त व सन्तान बी। व झिनिम्ह शासकतय अबु जुइ। जिं वया सन्तानयागु छगु तःधंगु जाति दयकाबी।
 21 जिगु बाचा धाःसा इसाहाकलिसे जुइ। वयात सारां दच्छि लिपा थ्व हे इलय बुइकी।”
 22 वलिसे खँ ल्हाये सिधयकाः परमेश्वर अब्राहामयात त्वःताः झाल।
 23 उखुन्ह हे अब्राहामं थःकाय इश्माएल, थःगु छैय ब्रुपि व न्यानाहःपि फुक्क दासत व थःगु छैय च्वपि फुक्क मिजंपित्त यंकाः परमेश्वरं धयादी थै मह्य चिं तयकल।
 24 मह्य चिं तःबलय अब्राहाम गुइगुदँ दुम्ह खः।
 25 अले वया काय इश्माएल झिस्वदँ दुम्ह खः।
 26 अब्राहाम व वया काय इश्माएल निम्हसिनं छन्हुं हे मह्य चिं तल।
 27 अले वया छैय च्वपि फुक्क मिजंत, वयागु छैय ब्रुपि दास व न्यानाहःपि दासत फुक्कसिनं इपि नापं मह्य चिं तल।

18

स्वम्ह पाहां

- 1 छन्हुं न्हिनयं तांन्वःबलय अब्राहाम मप्रेया सिमा क्वय च्वंगु थःगु पालया लुवाय च्वना च्वंबलय परमप्रभु वयाथाय खनेदयकः झाल।
 2 अब्राहामं थस्वःबलय स्वम्ह मन् थःगु न्हाःने दनाच्वंगु खन। वं काचा काचां दनाः इमित नापलाः वन। अले बैयं थ्यंक क्वछुनाः भवपुल।
 3 अले वं धाल, “हे जिमि प्रभु, कृपा तयाः छिकपिनि थ्व दासयाथाय दुमस्वसे झाये मते।
 4 जिं लः हये, छिकपिनि तृति सिलादिसँ। अले सिमा क्वय झासु लनादिसँ।
 5 छिकपिन्सं जिथाय झायाः जितः तःधंकादिल। जिं मरि हये। नयाः त्यानु लंकादिसँ। अले बलुहू झासँ।”
 इमिसं धाल, “ज्यु, छं स्वयाः या।”
 6 अब्राहामं पालय दुने व्वाँय वनाः सारायात धाल, “याकनं न्याफा भिगु छवचं न्हायाः मरि छु।”
 7 अले वं द्रुहंतयगु पुचलय दुहां वनाः छम्ह द्रुहंका ल्ययाः च्यःयात बिल। वं याकनं वयागु ला दयकाः हल।
 8 अनलि अब्राहामं ला नापं धौ व द्रु हयाः इमिगु न्हाःने न्हाच्याकल। इमि नयाच्वंबलय व इमिगु नापं सिमा क्वय दनाच्वन।
 9 इमिसं न्यन, “छिमि कलाः सारा म्व?”
 वं लिसः बिल, “दुने पालय।”
 10 अले परमप्रभुं धयादिल, “जि दच्छि लिपा थ्व हे इलय थन लिहां वये। उबलय छिमि कलाः साराया मचा दये धुंकी।”
 सारां वयकःया लिउने पालया लुवाय च्वनाः न्यानाच्वन।
 11 अब्राहाम व सारा तसकं बुराबुरी जुइ धुंकल। साराया मचाबुइकेगु ई नं पुलेधुंकल।
 12 उकिं सारां मनमनं न्हिलाः मतिइ तल, “जि नं बुरी जुइ धुंकल, अले जिमि भाःत नं बुरा जुइ धुंकल। जिं आः थ्व सुख कायेफइ तिनि ला?”
 13 अले परमप्रभुं अब्राहामयात धयादिल, “सारां छाया न्हिलाः ‘जि थथे बुरी जुइ धुंकाः नं मचा दइतिनि ला’ धकाः धाःगु?
 14 परमप्रभुया लागि थाकुगु धयागु छु द? जि दच्छि लिपा जिं धयागु इलय छन्थ्याय लिहां वये। उबलय साराया काय दये धुंकी।”
 15 सारा ग्यात। अले वं धाल, “मखु, जि मन्हिला।”
 अले वयकलं धयादिल, “मखु, छ न्हिउगु हे खः।”

अब्राहामं सदोमया लागि बिन्ति याःगु

- 16 पाहांत वनेत दन। अले सदोमपाखे स्वयाः वन। अब्राहाम नं इमित लँय तक तःवन।
 17 अले परमप्रभुं मतिइ तयादिल, “जिं यायेत्यनागु ज्या अब्राहामयात मसीक याये ला?
 18 अब्राहाम छगु तःधंगु व बल्लाःगु जाति जुइ। अले पृथ्वीया फुक्क जाति वयापाखे हे आशिष काइ।
 19 जिं वयात ल्ययागुलि वं थः मस्तयत व सन्तानयात खःगु व भिगु ज्या यानाः परमप्रभुया लँय जुइत उजं बिइ। थुकिं हे परमप्रभुं अब्राहामलिसे चिनादीगु बाचा पुवंके फइ।”
 20 अले परमप्रभुं धयादिल, “सदोम व गमोराया विरोधय यक्व सः थ्वयेधुंकल। इमिगु पाप तसकं तःधनेधुंकल।
 21 उकिं इमित पाः याःथे इमिसं यानाच्वंगु खः कि मखु स्वयेत जि कुहा वने।”

- 22 निम्ह मनु सदोमपाखे स्वयाः वन, अब्राहाम धाःसा परमप्रभुया न्हाःने दनाच्चन।
 23 अले अब्राहाम परमप्रभुया लिक्क वनाः धाल, “छि मभिपि मनुतयत नाश यायेबलय् भिपि मनुतयत नं नाश यानादी ला?
 24 गनं नेयम्ह भिपि मनुत दुसा वं नेयम्ह भिपि मनुतयग् बुचाः मयासैं व थाययात नं नाश यानादी ला?
 25 छि मभिपि मनुतलिसैं भिपि मनुतयत नं स्थानादी मखु। थथे जुल धाःसा ला भिपिन्सं नं मभिपिन्सं थें हे सजौय फये मालिगु जुल। संसारया न्याय याइहयसिंनं खःकथं न्याय यानामदी ला?”
 26 परमप्रभुं धयादिल, “सदोम शहरय् नेयम्ह जक भिपि मनुत दुसां जिं इमिगु लागि फुक्कसित त्वःताबी।”
 27 अब्राहाम हानं धाल, “जि ला थ्व पृथ्वीया धू व नौ जक जूसां जिं प्रभुलिसे थुकथं खैं ल्हायेफुगु दु।
 28 छुं जुयाः सदोमय् पिइन्याम्ह जक भिपि मनुत दुसा छि शहर छगुलि नाश यानादी ला?”
 परमप्रभुं धयादिल, “पिइन्याम्ह जक भिपि मनुत दत धाःसां जिं शहरयात नाश याये मखु।”
 29 अब्राहाम धाल, “पिइम्ह जक भिपि मनुत दत धाःसा लय?”
 परमप्रभुं धयादिल, “पिइम्हया लागि जक जूसां जिं शहरयात नाश याये मखु।”
 30 अब्राहाम धाल, “जिं हाकनं न्हासः यात धकाः तंचायादी मते प्रभु, व शहरय् स्विम्ह जक भिपि मनुत दत धाःसा छि छु यानादी?”
 वयकलं धयादिल, “स्विम्ह जक दत धाःसां जिं नाश याये मखु।”
 31 अब्राहाम हानं धाल, “जिं प्रभुयाके हाकनं न्यनेगु आँट याये फइ ला? निइम्ह जक भिपि मनुत दत धाःसा छि छु यानादी?”
 परमप्रभुं धयादिल, “निइम्ह जक दत धाःसां जिं शहरयात नाश याये मखु।”
 32 दक्वसिब्य लिपा अब्राहामं हाकनं धाल, “जिं हाकनं छकः न्यने प्रभु, तंन्वयादी मते। अन इइम्ह जक भिपि मनुत दत धाःसा लय?”
 वयकलं धयादिल, “इइम्ह जक भिपि मनु दत धाःसां जिं शहरयात नाश याये मखु।”
 33 अब्राहामलिसे खैं ल्हाये धुंकाः परमप्रभु अनं झाल। अले अब्राहाम नं थःगु थासय् लिहां वन।

19

पापया शहर सदोम

- 1 उखुन्हु हे बहनिइ लोत सदोम शहरया ध्वाखाय् फ्यतुनाच्चंबलय् उपि हे निम्ह स्वर्गदूत सदोमय् वल। इमित खनाः लोतं दना वनाः बँय् थ्यंक वक्छुनाः धाल –
 2 “दया यानाः छिकपिनि दासया छैंय झासैं। अन हे तुति सिलादिसैं। अले चा च्वनादिसैं। अले कन्हय् सुथय् दनाः झासैं।”
 इमिसं वयात धाल, “मखु, थौं चच्छि जिपि सतलय हे च्वने।”
 3 लोत इमिसं ज्युं मधातले कर यानां च्वन। अले इपि व नाप छैंय वन। वं मरि व भव्य ज्वरय यात। अले इमिसं नल।
 4 इपि धो वने न्हाः सदोमया फुक्क मनुत, ल्यायम्ह व बुरा, फुक्क मिजंत वयाः लोतया छैं चेरय यात।
 5 अले लोतया नां कयाः ततःसलं हाल, “बहनिइ छन्थाय् वःपि मनुत ख? इमित पिने हजि। जिमित इपि नाप धनेब्यु।”
 6 लोत पिने वन, अले खापा तित।
 7 अले वं धाल, “पासापि, थज्याःगु मभिगु ज्या याये मते।
 8 जि ब्याहा मजुनिपि निम्ह म्हायपि दु। जिं इमित पिने हयाबी, अले छिमि यत्थे या। थुपि मनुतयत छता छुं याये मते। इपि जिगु छैंय वःपि पाहांत खः।”
 9 इमिसं धाल, “जिमिगु लँ त्वःति। पिने वःम्ह मनु जुयाः नं जिमित उजं बीम्ह का थ्व! आः जिमिसं इमित स्वयाः छन्त बांमलाःगु ज्या यानाबी।”
 थथे धयाः हुलं लोतयात ध्वानाः खापा ल्छ्याः वन।
 10 दुने च्वपि निम्ह मनुतयसं ल्हाः पित हयाः लोतयात दुने सालाः काल। अले खापा तिनाबिल।
 11 इमिसं लुखा पिने च्वपि ल्यायम्ह, बुरा, फुक्कसित कां यानाबिल। थुकिं यानाः इमिसं लुखा लुइके मफुत।
 सदोम व गमोरा नाश जूगु
 12 उपि निम्ह मनुतयसं लोतयात धाल, “थन छिमि सुं नं थः मनु कायम्ह्वाय, जिलाजं व मेपि दुसा इमित व्वनाः थ्व शहरं बिस्युं हूँ।
 13 छाथ्याःसा जिमिसं थ्व शहरयात नाश यायेत्यनागु दु। थनच्वपि मनुतयग् बारे परमप्रभुं यक्व हे मभिगु खैं न्यने धुंकल। उकिं वयकलं जिमित थ्व शहरयात नाश यायेत छ्वयाहयादीगु खः।”
 14 अले लोतं पिने वनाः थः म्हायपिलिसे ब्याहा याइपि मनुतयत धाल, “याकनं थ्व थाय् त्वःताः पिहां हूँ। परमप्रभुं थ्व शहरयात नाश यानादीत्यंगु दु।” वया जिलाजं जुइपिन्सं धाःसा वं ख्याः याःगु जुइ धकाः च्वन।
 15 कन्हय् खुन्हु सुथ न्हापां निम्ह दूतं वयाः लोतयात थथे धयाः हथाय् चायकल, “थः कलाः व निम्ह म्हायपि ज्वनाः याकनं पिहां हूँ। मखुसा परमप्रभुं थ्व शहर नाश यानादीबलय् छिपि नं सी।”
 16 लोत धाःसा अथें च्वनाच्चन। उकिं निम्ह मनुतय लोत, वया कलाः व निम्ह म्हायपिनिगु ल्हाः ज्वनाः शहर पिने व्वनाहल। छाथ्याःसा परमप्रभुं इमित दया यानादीगु दु।
 17 शहरं पिने थ्यंकाः दूतं धाल, “थःगु ज्यान बचय यायेत थनं बिस्युं हूँ, लिफः स्वये मते, थन गनं नं दी मते। पहाडपाखे बिस्युं हूँ। अले छिपि बचय जुइ।”
 18 लोतं धाल, “अथे धयादी मते, प्रभु।
 19 छिकपिन्सं जिगु लागि तःधंगु ज्या यानादिल। जितः बचय यानादिल। जि पहाडय् थ्यंक बिस्युं वने मफु। अन थ्यने न्हाः थ्व शहर नाश जुइ लाइ। अले जिपि नं सी।
 20 थनं नापसं छगु शहर दु। व शहर चिधं। जि व जिगु परिवार अन बचय जुइ फइ। जितः अन हे छ्वयादिसैं।”
 21 इमिसं धाल, “ज्युं हूँ। जि व शहरयात नाश याये मखु।
 22 याकनं हूँ। छिपि अन मथ्यंतले जिमिसं छुं याये मखु।” (लिपा थ्व शहरयागु नां सोअर च्वन।)
 23 लोत सोअरय् थ्यंबलय् निभाः त्वयेधुंकल।
 24 अले परमप्रभुं सदोम व गमोरा शहरय् मि व गन्धकयागु वा गायकादिल।
 25 वयकलं उकिया जःखः च्वंगु गांतयत व अन सःगु फुक्कं नाश यानादिल।
 26 लँय् वैं वं लोतया कलातं लिफः स्वःगुलि व चियागु थां जुल।
 27 कन्हय् खुन्हु सुथ न्हापां दनाः अब्राहाम थः परमप्रभुया न्हाःने दनाः खैं ल्हाथाय वन।

28 वं सदोम व गमोराया फुक्क थासय् स्वल। अले वं अगल कुँत्या: पिहां वयाच्चं थें व थासं कुँ पिहां वयाच्चंगु खन।
29 थुकथं परमेश्वरं लोत च्वनाच्चंगु ब्यासीइ च्वंगु शहरयात नाश यानादीबलय् अब्राहामयात लुमंकादिल। अले लोतयात अनं बचय् याना: हयादिल।

मोआबी व अम्मोनीतय् पुर्खा

30 सोअरय् च्वने ग्या:गुलि लोत थ: निम्हं म्हाय्यपि ब्वना: पहाडय् वना: छग् गुफाय् च्वन।
31 छन्हू त:धीम्ह म्हाय्यहं थ: केहेयात धाल, “झी बा: बुरा जुइ धुंकल। झीत ब्याहा याइपि थ्व संसारय् सुं हे मिजंत मदु।
32 झी बा:यात दाखमघ त्वंका: वयक: नापं घने नु। अले थ: हे बौया पाखें मचा दयके।”
33 उखुन्हू चान्हय् इमिसं थ: बौयात दाखमघ त्वंकल। अले त:धीम्ह म्हाय्य व नापं घन। दाखमघ तसकं का:गुलि लोतं व घोव:गु व दनावंगु छुं हे मचा:।
34 कन्हय् खुन्हू तताम्हयसिनं केहेम्हयसित धाल, “म्हिग: बहनी जि बा:लिसे घना। थौं हाकनं दाखमघ त्वंके नु। अले छ वयक: नापं घँ। अले झी निम्हस्यां बा:पाखें मचा दइ।”
35 उखुन्हू चान्हय् नं इमिसं बौम्हयसित दाखमघ त्वंकल। अले चिधीम्ह म्हाय्य वना: बौम्हलिसे घन। दाखमघ यक्व त्वंगुलि लोतं व घोव:गु व दनावंगु छुं हे मचा:।
36 थुकथं लोतया म्हाय्यपि निम्हस्यां थ: हे बौया पाखें प्वाथय् दत।
37 त:धीम्ह म्हाय्या काय् बूल। वं वयागु नां मोआब तल। व थौकन्हय्यापि मोआबीतय् पुर्खां ख:।
38 चिधीम्ह म्हाय्या नां काय् बूल। वं वयागु नां बेन-अमी तल। व थौकन्हय्यापि अम्मोनीतय् पुर्खां ख:।

20

अब्राहाम, सारा व इसहाक

1 अब्राहाम मग्ने नेगेव पाखे वना: कादेश व शूरया दथुइ च्वन। अनंलि व गरारय् वना: च्वन।
2 अन वं सकसितं थ: कला: सारायात थ: केहेँ धका: धाल। उकिं गरारया जुजु अबीमेलिके सारायात थ:थाय् यंकल।
3 छन्हू चान्हय् म्हासय् वया: परमेश्वरं अबीमेलिकयात धयादिल, “छ आ: यकनं सी, छाया:धा सा छं ह:म्ह मिसा ब्याहा जुइ धुंकुम्ह ख:।”
4 अबीमेलिके सारायात थी तक नं मथयनि। वं परमेश्वरयात धाल, “प्रभु! छि निर्दोषपि जातियात नं नाश यानादी ला? जिं छुं नं मस्यु।
5 अब्राहामं थ:म्हं हे वयात ‘जिमि केहेँ’ धका: धाल। अले वं नं ‘जिमि दाजु’ धका: धाल। जिगु मतिइ मभिगु छुं हे मदु, अले छुं टुंकागु मदु।”
6 परमेश्वरं वयात म्हासय् धयादिल, “छं मभिगु नुगलं थथे या:गु मखु धका: जिं स्यु। उकिं जिं छन्त जिगु विरोधय् पापे यायेगुपाखें बचय् यानातयागु ख:। उकिं हे जिं छन्त वयात थिके मबियागु ख:।
7 आ: छं व मिसायात वया भा:तायाथाय् लित यकिं। वया भा:त अगमवक्ता ख:। वं छंगु लागि प्रार्थना यानाबी। अले छ सी मखु। छं वयात लित मयंकल धा:सा छ व छिमि मनूत फुक्क सी।”
8 कन्हय् खुन्हू सुथ न्हापां अबीमेलिके थ: भारदारत फुक्कसित स:ता: जूगु फुक्क खँ कन। थ्व न्यना: इपि फुक्कं ग्यात।
9 अले अबीमेलिके अब्राहामयात स:ता: न्यन, “छं जिमित छु यानागु? जिं छंगु छु स्यंकागु दु धका: जित: व जिगु देशयात थपाय्धंगु टुपं बीत्यनागु? छं जित: याये मज्युगु ज्या यात।
10 छं छाय् थथे यानागु?”
11 अब्राहामं धाल, “जिगु मतिइ थन च्विंपिसं परमेश्वरयात मानय् याइ मखु। अले जिमि कला:यात यंकंत जित: स्याइ धका: जिं थथे यानागु ख:।
12 व जिमि केहेँ नं ख:। व जिमि बा:या म्हाय्य ख:सां जिमि मांया धा:सा मखु। जिं वयात ब्याहा याना।
13 परमेश्वरं जित: जिमि बौया छँ त्व:ता: उखेंथुखें जुइम्ह यानादिसँलि जिं सारायात ‘न्हाथाय् वसां छं जित: दया याना जिं छं दाजु ख: धका: धा’ धयागु ख:।”
14 अले अबीमेलिके अब्राहामयात फैच्वलय्, साद्रुहं व दासदासीत बिल। वया कला: सारायात नं लित बिल।
15 वं अब्राहामयात धाल, “थ्व फुक्क जिगु दे ख:। छ मंदुथाय् च्वँ।”
16 व सारायात धाल, “छिमिसं छुं नं टुंकागु मदु धका: सकसिनं सीमा धका: जिं छिमि दाजुयात टु:छि वह:या धिबा बियागु दु।”
17 अब्राहामं परमेश्वरयात प्रार्थना यात। अले परमेश्वरं अबीमेलिके, वया कला: व दासीतयत नं लायकादिल। आ: इपि हानं मचा बुइकेफइपि जुल।
18 छाया:धा सा परमेश्वरं अब्राहामया कला: साराया हुनि याना: अबीमेलिकया कला: व वया दासीपिन्त मचा बुइके मफइपि यानादीगु ख:।

21

इसहाक बगु

1 परमप्रभुं सारायात थ:म्हं बचं बियादी थें दया यानादिल, अले थ:म्हं धया थें यानादिल।
2 अब्राहाम बुरा जुइ धुंकासां परमेश्वरं धयादीगु हे इलय सारां काय् बुइकल।
3 अब्राहामं वयागु नां इसहाक तल।
4 इसहाक चान्हू दुबलय् अब्राहामं परमेश्वरं धयादी थें वयात म्हाय् चिं तयकल।
5 इसहाक बूबलय् अब्राहाम सच्छिदं दये धुंकां ख:।
6 अले सारां धाल, “परमेश्वरं जित: लसता: बियादिल। थ्व खँ न्यनीपि सकलें जि नाप लयताइ।
7 आ: तक अब्राहामयात सुनां जिं मचायात दुरु त्वंकी धका: धायेफु। अयनं जिं व बुरा जुइ धुंका: वयापाखें काय् बुइका।”
हागार व इश्माएलयात पितिनाछव:गु
8 मचा त:धिक: जुयावल। मचायात दुंरं छीखुन्हू अब्राहामं त:धंगु भव्य न्यायकल।
9 छन्हू सारां हागारया काय् इश्माएलं थ:काय् इसहाकयात हायकाच्चंगु खना:
10 अब्राहामयात धाल, “व मिश्री दासी व वया काययात थन पितिनाछव। व दासीया कायनं जिकाय् इसहाकं थें छंगु सम्पत्ति कायेखनि मखु।”
11 थ्व खं अब्राहामया नुग: मछिन। छाया:धा:सा इश्माएल नं वया थ: हे काय ख:।
12 तर परमेश्वरं वयात धयादिल, “छं छिमि दासी कला: व काय्या खँय नुग: मछिके मते। सारां धा:थें या। इसहाकया पाखें हे छिमि सन्तान न्हाइ।
13 अथेसां व दासी मिसाया मचा नं छं हे काय् जूगुलि वयापाखें नं जिं छंगु त:धंगु जाति दयकाबी।”

14 कन्हय खून्हु सुथ न्हापां अब्राहामं लः दुगु छेग्या छगः थल व मरि हयाः हागारया ब्वहलय तयाबिल। अले कायम्हनापं वयात अनं छवयाबिल। इपि बेर्शेबाया मस्भूमिइ उखेथुखे जुयाः जुल।

15 थलय च्वंगु लः फुर्सेलि हागारं कायम्हयसित छथाय झालाय त्वःताः

16 थः तापाक्क वनाः फेतुत। थः काययात सीगु स्वये मफयाः वं थथे याःगु खः। अले व अन च्वनाः हौयहौय ख्वल।

17 परमेश्वरं कायम्ह ख्वःगु सः ताल। अले परमेश्वरया दूतं स्वर्गं हागारयात धयाहल, “छन्त छु दुःख जुल, हागार? ग्याये मते। परमेश्वरं छिमि काय ख्वःगु ताये धुंकल।

18 दे, वनाः छिमि काययात ल्हाः ज्वनाः थँ, अले वयात बल्लाक ज्वनाति। छायाःसा जिं वयापाखे छगु तःधंगु जाति दयके।”

19 अले परमेश्वरं वयात छगु बंगाःचा क्यनादिल। वं वनाः छेग्या म्हिचाय लः तयाः थःकाययात त्वंकल।

20 परमेश्वर वया कायम्हलिसे हे च्वनादिल। व मस्भूमिइ हे च्वनाः तःधि जुल। अले धनुष वाण कयकेगुलिइ जाःम्ह जुल।

21 व पारान धाःगु मस्भूमिइ च्वनीगु खः। वया मामं वयात छम्ह मिश्रयाम्ह मिसा ब्याहा यानाबिल।

अब्राहाम व अबीमेलेकया दथुइ जगु सन्धि

22 थुबलय हे अबीमेलेक व वया सेनापति पीकोलं अब्राहामयात धाल, “छि यानादीगु न्हागु ज्यायं नं छितः परमेश्वरं आशिष बियादिल।

23 छि आः जितः परमेश्वरया न्हाःने जितः व जिमि कायम्ह्यायपि व छयछइपिन्त गुबले हे धोखा बी मखु धकाः पाफयादिसं। जिं छिगु लागि गथे व्यवहार यानागु दु, छिं नं अथे हे जि व थः च्वनाच्वनागु देशलिसे व्यवहार यानादिसं।”

24 अब्राहाम धाल, “जिं पाफये।”

25 अले अब्राहामं अबीमेलेकया दासतयसं लाकाकाःगु तुयागु खँ न्हाथन।

26 अले अबीमेलेकं धाल, “थ्व खँ जिं थौं हे तिनि न्यना। छिं थ्व खँ न्हापा हे छाय धयामदिया? जिं मस्य थथे सुनां यात।”

27 अले अब्राहामं अबीमेलेकयात सा द्रहं व फे हयाबिल। थुकथं इपि निम्हसिया दथुइ छगु सन्धि जुल।

28 अब्राहाम थःगु फैतयगु पुचलं न्हयम्ह भ्याःचात चीकल।

29 अले अबीमेलेकं धाल, “छि छुक्रिया निंति थुपि फेचात अलगु तयादियागु?”

30 अब्राहामं लिसः बियाः धाल, “थ्व न्हयम्ह भ्याःचात कयादिसं। थुकिं थ्व तुं जिं म्हायागु खः धकाः साक्षी बी।”

31 थुकथं व थाययागु नां बेर्शेबा जुल। छायाःसा इमिसं अन सन्धि याःगु खः।

32 बेर्शेबाय सन्धि याये धुंकाः अबीमेलेक व वया सेनापति पीकोल पलिशतीतयगु देशय लिहां वन।

33 अब्राहामं बेर्शेबाय तितिसिमा छमा पित। अले परमप्रभु सदां दयाच्वनीम्ह परमेश्वरया नां कयाच्वन।

34 अब्राहाम तःन्हु तक पलिशतीतयगु देशय च्वन।

22

अब्राहामयात जाँचय याःगु

1 छुं ई लिपा परमेश्वरं अब्राहामयात जाँचय यायेत सःतादिल, “अब्राहाम!”

2 व लिसः बिल, “प्रभु, जि थन हे दु।”

3 परमेश्वरं धयादिल, “छिमि काय, छं तसकं माया यानातःम्ह याकः काय इसहाकयात ज्वनाः मोरीयाहया देशय हँ। जिं अन छगू पहाड कयने, अन हे छं जिगु लागि छिमि काययात होमबलि ब्यु।”

4 कन्हय खून्हु सुथ न्हापां दनाः अब्राहामं मि च्याकेत सिं फैल, गधया म्हाय काठी चित। अले थःकाय इसहाक व निम्ह दासयात ज्वनाः परमेश्वरं धयादी पाखे वन।

4 स्वन्हु दुबन्हु अब्राहामं तापाक्क व थाय खन।

5 वं थः दासतयत धाल, “छिपि थन हे गधालिसे च्वँ। जि व जिमि काय हुंकन वनाः प्रार्थना यानाः वये।”

6 अब्राहामं इसहाकया ब्वहलय होमबलि बीगु सिं पाछायकल, थःम्हं मि व चुपि ज्वन। अले इपि निम्हं नापं वन।

7 इसहाकं थः बौ अब्राहामयात धाल, “बाः।”

अब्राहामं धाल, “छु जुल, पुता?”

“झीके मि व सिं ला दु, होमबलि बीत भ्याःचा ख लय?”

8 अब्राहामं धाल, “पुता, परमेश्वरं हे झीत होमबलि बीगु लागि भ्याःचा बी।” थुकथं इपि नापं वनाच्वन।

9 परमेश्वरं वयात धयादीगु थासय थ्यंकाः अब्राहामं छगू वेदी दयकाः उकी सिं पँचित। अले थःकाययात न्याक्क चिनाः वेदी दुगु सिपँय थ्यन।

10 वं थःकाययात स्यायेत चुपि पिकाल।

11 उबलय हे स्वर्ग परमप्रभुया दूतं वयात सःतल, “अब्राहाम, अब्राहाम!”

वं धाल, “जि थन दु।”

12 दूतं धयाहल, “छं छिमि काययात ल्हाः ल्बने मते, अले वयात छु हे याये मते। जिं सिल, छ धाथे हे परमेश्वरं धाथे याइम्ह खः। छायाःसा छं थः याकः काययात तं वयकःया लागि होमबलि बीत स्वल।”

13 अब्राहामं उखेथुखे स्वल। वं झालय न्यक्क तक्यनाच्वंम्ह भ्याःचा छम्ह खन। वं वयात ज्वनाहयाः थः काय्या पलेसा होमबलि बिल।

14 अब्राहाम व थायया नां “परमप्रभु बियादी” तल। थौं तक नं मन्तयसं “परमप्रभु पर्वतय बियादी” धकाः धायेगु याः।

15 परमप्रभुया दूतं अब्राहामयात निकः खुसी स्वर्गं धयाहल –

16 “परमप्रभु धयादीगु दु, जिं थःगु हे नामय बाचा चिने। छं थथे जिगु लागि थः याकः काययात तं मधाःगुलिं जिं छन्त तःधंगु आशिष बी।

17 जिं छन्त आकाशय च्वंगु नगु व फिसलय च्वंगु फि थं यक्क सन्तान दयकाबी। इमिसं थः शत्रुतयत बुकाः इमिगु शहर त्याकाकाइ।

18 छं जिं धाःथे याःगुलिं छिमि सन्तानपाखे संसारय च्वपि फुक्कसिं आशिष कायेखनि।”

19 अब्राहाम व इसहाक थःपिनि दासत दुथाय लिहां वन। इपि अनं बेर्शेबाय वन। अले अब्राहाम अन हे च्वनाछवत।

नाहोरया सन्तान

20 छन्हु अब्राहामं वया किजा नाहोरया नं मिल्काया पाखे च्याम्ह मस्त दये धुंकल धकाः सिल।

21 दक्कसिबय तःधीम्ह ऊज, अनंलि बज, आरामया बौ कम्पल,

22 केसेद, हजो, पिलदाश, यिदलाप व बत्पल।

- 23 ध्व बतूएल रिबेकाया बौ खः। थुपि च्याम्ह कायपि अब्राहामया किजा नाहोरं मिल्काया पाखें बुइकूगु खः।
24 नाहोरया मध्याःम्ह कलाः रूमा पाखें नं प्यम्ह मस्त दु – तेबह, गहम, तहस व माका।

23

सारा सीगु

- 1 सारा सच्छि व निइन्हयदें दुबलय
- 2 कनानया किर्यत-अर्बा धाःथाय सित (थौकन्हय हेब्रोने धाइ)। अब्राहाम व सीगुया दुःखं च्वन।
- 3 वं हितीतयथाय वनाः धाल,
- 4 “जि छिकपिन्थाय पिने वयाः च्वनाच्वनागु खः। जिमि कलाःयात थुनेत जिके छकू नं बुँ मदु। उकि जितः छकू बुँ मियादिसँ।”
- 5 इमिसं धाल,
- 6 “हे प्रभु, न्यनादिसँ, छि छम्ह तःधाम्ह मनु खः। छि थः कलाःयात थुनेत दक्वसिबय बांलाःगु बुँ ल्यायादिसँ। जिपि सुनानं मज्यु धाये मखु।”
- 7 अले अब्राहामं दनाः इमिगु न्हाःने क्वछुनाः धाल,
- 8 “छिकपिन्सं जितः जिमि कलाःयात थन हे थुनेबीगु खःसा सोहोरया काय एप्रोनयात
- 9 वयागु बुँनापं च्वंगु मक्पेला धाःगु गुफा जितः म्यु धयाबियादिसँ। जि त्गु धिबा पुलाबी, अले छिकपि फुक्कं साक्षी जुइ।”
- 10 एप्रोन अन हे हितीतलिसे शहरया धवाखाय च्वनाच्वंगु खः। वं अन च्वनाच्वपि फुक्कसिनं तायेक धाल,
- 11 “मखु, जिमि प्रभु, जि छितः व गुफा जक मखु, फुक्क बुँ हे बी। थः मनुतय न्हाःने हे व फुक्कं जि छितः सीम्ह थुनेत सितिकं बी।”
- 12 अब्राहाम हाकनं छकः हितीतय न्हाःने क्वछत।
- 13 अले फुक्कसिनं तायेक एप्रोनयात धाल, “जि व फुक्क बुँ धिबा पुलाः न्याये। जि पुलागु धिबा कयादिसँ। अले जि थः कलाःयात अन थुने।”
- 14 एप्रोनं अब्राहामयात धाल –
- 15 “प्रभु, बुँया मू ला प्यसःक्क वहःया म्वहः जक खः। थुलिचिया लागि झी छु हालाच्वनेगु? सीम्ह थुनादिसँ।”
- 16 अब्राहामं एप्रोनया खँ न्यन। अले वं अन दुपि फुक्कसिया न्हाःने वयात प्यसः वहःया म्वहः बिल।
- 17 थुकथं एप्रोनं मक्पेलाया मप्रै लिक्क च्वंगु थःगु बुँ वं अन च्वंगु गुफा व सिमात फुक्कं
- 18 शहरया धवाखाय मुं वयाच्वपि हितीत फुक्कसिया न्हाःने अब्राहामयात मिल।
- 19 अले अब्राहामं थः कलाः सारायात मप्रैया लिक्क च्वंगु कनान देशया मक्पेला गुफाय थुन।
- 20 थुकथं हितीतयगु बुँ वं अन च्वंगु गुफा अब्राहामं सी थुनेगु थायकथं थःगु यानाः काल।

24

इसहाकयात भम्चा माःज्गु

- 1 अब्राहाम तसकं बुरा जुइ धुंक्कल। वं याःगु दक्व ज्याय परमप्रभुं आशिष बियादीगु दु।
- 2 अब्राहामं थः दक्वसिबय पुलांम्ह व छेंय फुक्क ज्या स्वइम्ह च्यःयात सःताः धाल –
- 3 “स्वर्ग व पृथ्वीया परमप्रभुया नामय छं जिमि काययात थन कनानय च्वंपि मिस्र ब्याहा यानाबी मखु धकाः बचं ब्यु।
- 4 जिगु थःगु हे देशय थः हे मनुतयथाय वनाः जिम्ह काय इसहाकयागु लागि भम्चा हयाब्यु।”
- 5 अले व च्यलं अब्राहामयात धाल, “जि ल्यायाम्ह मिसा जि लिसे थन वये मखु धाःसा छु छि थःकाययात छि गनं झायगु खः, व हे देशय जिलिसें लित छवयादीगु खः ला?”
- 6 अब्राहामं धाल, “छं जिमि काययात न्हाथे जूसां अन लित यंके मते।
- 7 जितः जिमि अब्बुया छें व जि ब्रू देशं थन हयादीम्ह स्वर्गया परमप्रभु परमेश्वरं जिलिसें, ‘ध्व दे जिमि सन्तानयात बी’ धकाः बचं बियादीगु दु। वयक्कलं छंगु न्हाः न्हाः थःम्ह छम्ह दूत छवयाहयादी। अले छं जिमि कायया लागि भम्चा माले फइ।
- 8 छुं जुयाः व मिसां छलिसे वये मखु धकाः धाःसा छं थ्व बचं पुमवंकसां ज्यु। जिमि काययात जक छं अन यंके मते।”
- 9 अले व च्यलं अब्राहामयात वं “छु छु धाःगु खः, फुक्क याये” धकाः बचं बिल।
- 10 अनलि व थः मालिकया झिम्ह ऊंट व थिकयु थिकयुगु कोसेलि ज्वनाः अब्राहामया किजा नाहोर च्वनाच्वंगु शहर अराम-नहैरमपाखे वन।
- 11 अन थयकाः वं शहरं पिनेया छगः तुं लिक्क ऊंटतयत झासु लंकेत त्वःतल। थुबलय सन्ध्याकाः ई जुइ धुंक्कल। अले मिसामस्त लः काःवइगु ई नं जुइ धुंक्कल।
- 12 वं मनमनं प्रार्थना यात, “हे जिमि मालिक अब्राहामया परमप्रभु परमेश्वर! दया यानाः थौं, जिगु ज्या तालाकादिसँ अले जिमि मालिक अब्राहामयात थःगु दया क्यनादिसँ।
- 13 शहरया मिसामस्त थन तुंथिइ लः काः वइन।
- 14 जि झुपि मध्ये छम्हसित ‘जितः लः त्वनेत छंगु घःका भचा क्वःछुकि’ धकाः धाये। वं जितः ‘भपि, जि छिकपिनि ऊंटतयत नं लः त्वंके’ धकाः धाल धाःसा छि थः दास इसहाकयात ल्यायादीम्ह मिसा व हे खः धकाः सीकाकाये। अले छि जिमि मालिकयात जि बियागु बचं पुवकादिल धकाः नं सीकाकाये।”
- 15-16 वं प्रार्थना याये सिमधयुवं हे छम्ह ब्याहा मज्जिन्मह बांलाःम्ह मिसा लः कायेत घः ज्वनाः वल। व मिसा अब्राहामया किजा नाहोरया काय बतूएलया म्हाय रिबेका खः। नाहोरया कलाः मिल्का खः। रिबेका वया न्हाःने जुयाः तुंथिइ वन। अले लः सालाः लिहा वनेत्यन।
- 17 वं ब्वाँय वनाः वयात धाल, “जितः लः भचा त्वंकि लयु।”
- 18 अले वं “ज्यु प्रभु, भपि” धकाः वयात घलं लः त्वंकल।
- 19 अले वं लः त्वने धुंकाः व मिसामचां धाल, “छिकपिनि ऊंटतयत नं जि लः त्वंके।”
- 20 वं याकनं याकनं फुक्क लः ऊंटतय लः त्वनीगु थलयु प्वंकाबिल। अले इमि त्वने मगाःतले लः हयाबिल।
- 21 परमप्रभुं ल्यःम्ह मिसामचा व हे खः कि मखु धकाः सीकेत वं नमवासे रिबेकां छु छु यात फुक्क स्वयाच्वन।
- 22 रिबेकां ऊंटतयत लः त्वंकेधुंकाः व थःम्ह ज्वनावःगु बच्छि शेकेल ति दुगु लुँयागु चाःचा व झिगू शेकेल ति दुगु निपा लुँयागु चुरि लिक्काः वयात बिल।
- 23 अले वं धाल, “छ सुया म्हायु खः? छिमिगु छेंय जि व जिमि मनुतयत चा च्वनेत थाय दइ ला?”
- 24 वं लिसः बिल, “जिमि बाः नाहोर व मिल्काया काय बतूएल खः।

- 25 जिमिगु छैय छि व छिकपिनि मनुत चवनेत थाय्य दु। अले छिकपिनि उँटतयत् तयेत न यक्व सु व नसा दु।”
- 26 अले वं छ्यं क्वःछुकाः परमप्रभुयात प्रार्थना यात,
- 27 “जिमि मालिक अब्राहामया परमप्रभु धन्यम्ह खः। वयकलं जिमि मालिकयात बियागु बचं पूंकादिल। अले वयकलं जितः तप्यंक हे जिमि मालिकया थःथितियाथाय्य हयादिल।”
- 28 रिबेकां थःगु छैय्य वनाः मां बोयात फुक्क खँ कन।
- 29-30 रिबेकाया दाजु लाबानं थः केहेनं धाःगु खँ न्यनाः अले केहेनं न्हानातःगु चुरि व न्हायपनय चाःचा खनाः याकनं पिने ब्यौय वनाः तुं लिक्क उँटत नाप दनाच्वम्ह अब्राहामया च्यःयाथाय्य थ्यंकः वन।
- 31 अले धाल, “परमप्रभुं आशिष बियातःम्ह छि जिगु छैय्य झासँ। थन पिने छाय चवनाचवनादिया? जिं छिकपिन्त चवनेत क्वथा अले उँटतयत् तयेत थाय्य नं दयकातयेधुन।”
- 32 अब्राहामया च्यः लाबानलिसे वयागु छैय्य वन। लाबानं उँटतयगु म्हय च्वंगु कु क्वकायकेबियाः इमित सु व नसा तयाबिल। अले अब्राहामया च्यः व वया मनुतयत् तुति सिलेत लः हयाबिल।
- 33 अनंलि इमित नसा हयाबिल। अब्राहामया च्यलं धाल, “जि थन छाय वयागु धयागु खँ मकंतले जि नये मखु।”
- लाबानं धाल, “धयादिसँ।”
- 34 वं धाल, “जि अब्राहामया छम्ह खः चः।
- 35 परमप्रभुं जिमि मालिकयात तःधंगु आशिष बियादीगु दु। अले वयकःयात तःमि नं यानादीगु दु। परमप्रभुं वयकःयात ग्वाः ग्वाः फेःचल्यय, सा दूहं, ऊँट, गधाया नापं लुँ, वहः व दास-दासीत बियादीगु दु।
- 36 “जिमि मालिकया कलाः साराया बुरी जुइ धुंकाः तकं मचा मबू। बुरी जुइ धुंकाः तिनि काय्य छम्ह बुल। जिमि मालिकं वयात थःगु फुक्क सर्वय्य बिल।
- 37 जिमि मालिकं जितः थःम्ह धाःथे यायेत पाःफयकादिल। अले धयादिल, ‘छं जिमि काययात जि आः चवनाचवनागु कनान देशया सुं नं मिसा ब्याहा यानाबी मते।
- 38 बरु जिमि बाःया छै, जिमि थःथितितय्य हे म्हाय्यमचा छम्ह ल्ययाः हजि।’
- 39 “अले जिं जिमि मालिकयाके न्यना, ‘जि ल्ययाम्ह मिसां जिलिसें वये मखु धाःसा छु यायेगु लय?’
- 40 वयकलं धयादिल, ‘जि न्हाबलें परमप्रभुं धयादी थें यानागु दु। वयकलं जिमि बाःपाखेया थःथितितय्य दथुइ जिमि कायया लागि भम्चा मालेत थः दू छलिसे छवयादी।
- 41 इमिसं थः थःथितियात छलिसे छवयामहल धाःसा छं थःगु बचं पमवंकसां ज्यू।’
- 42 “थौं जिं थन तुंथिइ थ्यंकाः मनमनं प्रार्थना याना, ‘परमप्रभु, जिमि मालिक अब्राहामया परमेश्वर, जि छु ज्या यायेत थन वयागु खः, व ज्या पूंकाबियादिसँ।
- 43 जि थन तुंथिइ दनाचवनागु दु। थन सु मिसामचा लः काःवइ, जिं वयात “छंगु घलं जितः लः भचा त्वंके ब्यु” धकाः धाये।
- 44 वं जितः “भपि, जि छिकपिनि उँटतयत् नं लः त्वंके” धकाः धाइ। अले व हे मिसा परमप्रभुं जिमि मालिकया काययात ल्ययादीगु जुइ।’
- 45 “जिं प्रार्थना याये सिमधयवं रिबेका घः ज्वनाः तूपाखे वल। वं तुंथि लः साल। जिं वयात धया, ‘जितः त्वनेत लः भचा ब्यु।’
- 46 वं याकनं थःगु घः क्वकयाः ‘भपियादिसँ, जिं छिकपिनि उँटतयत् नं लः त्वंके’ धाल। अले जिं लः त्वना। वं उँटतयत् नं लः तयाबिल।
- 47 “जिं वयाके न्यना, ‘छ सुया म्हाय्य खः?’
- “वं धाल, ‘जिमि बाः नाहोर व मिल्काया काय्य बतूल खः।’
- “अले जिं वयागु न्हायपनय चाःचा व ल्हातिइ चुरि न्हाकाबिया।”
- 48 “जि परमप्रभुया न्हाःने छ्यं क्वःछुकाः, अले जिमि मालिक अब्राहामया परमप्रभु परमेश्वरयात तःधंका। वयकलं जिमि मालिकया किजाया छय्य वयकःया काययात चूलाकाबीत जितः तप्यंक छवयादिल।
- 49 आः छि जिमि मालिकयात धार्ये हे माया यानादीगु खःसा, खः धयादिसँ, मखुसा, मखु धयादिसँ। जि गन वनेमाःगु खः अन हे वने।”
- 50 लाबान व बतूलं धाल, “थव फुक्क परमप्रभुं हे यानादीगु खः। जिमिसं गथे यानाः ‘मज्यू’ धायेगु?
- 51 रिबेकायात यंकादिसँ। अले परमप्रभुं धयादी थें छिकपिनि मालिकया कायलिसें ब्याहा यानाबियादिसँ।”
- 52 थव न्यनाः अब्राहामया च्यलं छ्यं क्वःछुकाः परमप्रभुयात सुभाय्य बिल।
- 53 अले वं वसाः, लुँ वहःया तिसा पिकयाः रिबेकायात बिल। वं वया मां व दाजुयात नं थिकय थिकयगु कोसेलि देछात।
- 54 अनंलि अब्राहामया च्यः अले व नापं वःपि फुक्कसिनं नयेत्वने यात। अले अन हे चा चवन।
- सुथय दनाः वं रिबेकाया मां व दाजुयात धाल, “आः जिमि मालिकयाथाय्य वनेत जितः बिदा बियादिसँ।”
- 55 इमिसं धाल, “रिबेकायात जिपिलिसें च्यान्हु झिन्हु थन हे तयादिसँ। अले यंकादिसँ।”
- 56 वं धाल, “जिमि थन चवनेत धयादी मते। परमप्रभुं जिपि थन वयागु ज्या पूंकाबियादीगु दु। आः जिपि जिमि मालिकयाथाय्य लिहां वने।”
- 57 इमिसं धाल, “रिबेकायात हे न्यनास्वये, वं छु धाइ।”
- 58 अले इमिसं रिबेकायात सःताः न्यन, “छ वयकःलिसे वनेगु खः ला?”
- वं धाल, “ज्यू, जि वने।”
- 59 अले इमिसं रिबेका व वयात मचाबलय्य दुम्ह त्वंकम्ह मिसायात अब्राहामया च्यः व वया मनुतलिसे छवयाबिल।
- 60 इमिसं रिबेकायात आशिष बियाः धाल –
- “परमेश्वरं छन्त यक्व सन्तान बियादीमा,
अले छिमि सन्तानं
- थः शनूतयत् त्याकावने फयेमा।”
- 61 अले रिबेका व वया दासीत अब्राहामया च्यःलिसे वनेत तयार जूयाः उँटय च्वन। थुकथं इपि अनं वन।
- 62 इसहाक उबलय्य बेअर-त्तहै-रोइपाखें व जक वःगु खः। छायाधाःसा व नेगेवय च्वनाच्वम्ह खः।
- 63 छन्तु सन्ध्याकाः ई पाखे इसहाक ध्यान यायेत ख्यलय्य पाखे वनाच्वंबलय्य वं ऊँटत वयाच्वंगु खन।
- 64 रिबेकां इसहाकयात खनाः ऊँट कुहां वल।
- 65 अले वं अब्राहामया च्यःयाके न्यन, “हुं वयाच्वम्ह मनु सु खः?”
- “व जिमि मालिक खः” च्यलं लिसः बिल। अले रिबेकां थःगु ख्वाः गां त्वपुल।
- 66 च्यलं इसहाकयात थःम्ह यानागु फुक्क खँ कन।

67 इसहाकं रिबेकायात थः मां च्वनेगु पालय् हल। अले व इसहाकया कलाः जुल। वं रिबेकायात तसकं माया याः। थुकथं वं थः मां मदगु दुःख तंकल।

25

अब्राहामया कतूरा पाखें दुपि सन्तान

१ इति २५:१-६

- 1 अब्राहामं मेह छम्ह मिसालिसे ब्याहा यात। वयागु नां कतूरा खः।
- 2 वयापाखें जिन्नान, योक्षान, मदान, मिघान, यिशबाक व शह बुल।
- 3 योक्षान शेबा व ददानया अबु खः। ददानया सन्तान अश्रूरी, लतूशी व लऊम्मूत खः।
- 4 मिघानया कायुपि एपा, एपेर, हानोक, अबीदा व एल्दा खः। थुपि फुककं कतूराया सन्तान खः।
- 5 अब्राहामं थःके दुग फुककं इसहाकयात त्वःताथकल।
- 6 थः मसिवं हे अब्राहामं मेपि कलाःपिनि पाखें दुपि कायुपिन्त कोसेलि बियाः थःकाय इसहाकया पाखें अलग यानाः पुर्वपाखे छवयाव्यगु खः।

अब्राहाम सीगु

- 7 अब्राहाम मुक्कं १७५ दँ तक म्वात।
- 8 व ताः आयु म्वानाः यक्च बुरा जुयाः सित। अले थः पुर्खापिलिसे मिलय जुवन।
- 9 वया कायुपि इसहाक व इश्माएल वयात सोहोर धाःम्ह हिलीया कायु एप्रोनयागु बुँइ च्वंगु मग्नेया लिक्कसं च्वंगु मक्पेलाया गुफाय थुनाबिल।
- 10 थ्व बुँ अब्राहामं हिलीतयके न्यानाकाःगु खः। अब्राहाम व वया कलाः सारा निम्हयसित थन हे थुंगु खः।
- 11 अब्राहाम सी धुंकाः परमेश्वरं वया कायु इसहाकयात आशिष बियादिल। उबलय इसहाक बेअर-लहै-रोइ लिक्कसं च्वनाच्वंगु खः।

इश्माएलया सन्तान

- 12 साराया मिश्र देशयाम्ह दासी हागारया पाखें दुम्ह अब्राहामया कायु इश्माएलया सन्तानया खँ थथे दु –
- 13 न्हापां बुकथं इमिगु नां थथे दु, नबायोत, केदार, अदबेल, मिन्सा,म,
- 14 मिशमा, तुमा, मस्सा,
- 15 हदद, तेमा, यतूर, नापीश व केदमा।
- 16 इश्माएलया कायुपि थुपि हे खः। थुपि हे डिनिगु कुलया नायः जुल। इमिगु हे नामं गांया पां च्वन।
- 17 इश्माएल १३७ दँ दुबलय सित।
- 18 इश्माएलया कायुपि मिश्रया पुर्वपाखे अशरूर वनेगु लँय, हबीलानिसें शर तक च्वनाच्वंगु खः। इपि अब्राहामया मेपि सन्तानलिसे मिले मजुसे अलग च्वनाच्वंगु खः।

इसहाक व वया परिवार

- 19 अब्राहामया कायु इसहाकया खँ थथे दु, अब्राहामया कायु इसहाक बुल।
- 20 इसहाकं पिदँ दुबलय अरामी बतुएलया म्हाय्य व लाबानया केहें रिबेकालिसे ब्याहा यात। इपि पद्मन-आरामयापि खः।
- 21 रिबेका थारिम्ह मिसा जगुलि इसहाकं परमप्रभुयात वयापाखें मचा दयकाबीत प्रार्थना यात। परमप्रभुं वयागु प्रार्थना न्यनादिल। अले रिबेकाया प्वाथय दत।
- 22 रिबेकाया प्वाथय निम्ह मचा दुग जुयाच्वन। अले इपि प्वाथय दुने हे थवंथवय ल्वायेगु यानाच्वन। उकिं वं थथे मतिइ तल, “जितः थथे छाय जुल?” अले वं परमप्रभुयाके न्यान।
- 23 परमप्रभुं वयात लिसः बियादिल, “छंगु प्वाथय निगु जाति दु।
- इपि बूसानिसें हे अलग जुयाः बुइ।

चीधीम्ह तःधीम्ह स्वयाः बल्लाइ।

तःधीम्हयस्यां चीधीम्हयसिगु सेवा याइ।”

- 24 मचाबुइगु ई जुल। रिबेकाया प्वाथय धाल्थें हे निम्ह मचा दयाच्वन।
- 25 न्हापांम्ह मचा ह्याउँसे च्वंम्ह बुल। वयागु म्ह छम्ह सँया सं भुनातःगु दु। उकिं वयागु नां एसाव तल।
- 26 वयां लिपा बूम्ह मचा थः दाजु एसावयागु ग्वालि ज्वनाः बुल। उकिं इमिसं वयागु नां याक्ब* तल। इपि बुबलय इसहाक खुइदँ दये धुंकल।
- 27 इपि तःधि जुसेलि एसाव छम्ह बोलाःम्ह शिकारी व पिने जुयाः जुइम्ह जुल। याक्ब धाःसा सोझाम्ह व छँज्या जक याइम्ह जुल।
- 28 एसावं शिकार यानाः ला हयाबीगुलि इसहाकं वयात अप्चः माया याः। रिबेकां धाःसा याक्बयात अप्चः माया याः।

एसावं थःगु अधिकार म्यगु

- 29 छन्दु याक्बं मुसति दायका च्वंनलय एसाव नयेपित्याकाः पिनें लिहां वल।
- 30 वं धाल, “जि नये पित्यानाः सीन, उकिं जितः व ह्याउँगु सूप भचा ति।” (अयजगुलि वयात एदोम नं धायेगु याः)।
- 31 याक्बं धाल, “न्हापां जितः छिगु तःधीम्ह कायया अधिकार निं बियादिसँ।”
- 32 एसावं धाल, “जि नयेपित्यानाः सीन, उकिं जितः थ्व अधिकार छु यायेत?”
- 33 याक्बं धाल, “दक्वसिबय न्हापां पा निं फयादिसँ।” अले वं पाफल। थुकथं वं थःम्ह तःधीम्ह कायया अधिकार मियाबिल।
- 34 याक्बं एसावयात मरि व ह्याउँगु सूप बिल। नयेनी यानाः एसाव थःगु लँ लिनान।

थुकथं एसाव थःगु तःधीम्ह कायया अधिकारया च्यताः मतसे वन।

26

इसहाक व रिबेका गराय

- 1 अब्राहामया पालय जगु अनिकाल लिपा हाकनं छकः अन अनिकाल जुल। उकिं इसहाक गराय पलिशतीतय जुजु अबीमलेकयाथाय वन।

* 25:26 २५:२६ याक्ब थुकिया अर्थ खः ग्वालि ज्वनीम्ह

- 2 परमप्रभुं वयाथाय् खनेदयकः वयाः धयादिल, “मिन्न्र देशय् वने मते। जि धयाथाय् हे च्वँ।
- 3 छ परदेशी जुयाः अन हे च्वँ। जि छलिसँ हे दइ, अले जि छन्त आशिष बी। छायाधाःसा जि छिमि बाः अब्राहामलिसे छन्त व छिमि सन्तानयात थ्व हे देश बी धकाः बाचा चिनागु खः।
- 4 जि छन्त आकाशय् च्वंगु नगु थें यक्व सन्तान बियाः इमित थ्व फुक्क देश बी। छिमि हे सन्तानपाखे संसारय् च्वपि फुक्कसिनं आशिष कायेखनि।
- 5 छायाधाःसा अब्राहामं जि धाःथें फुक्क यात। वं जि बियागु आज्ञा, नियम व स्यनाकना मानय् यात।”
- 6 उकिं इसहाक गराय् हे च्वन।
- 7 इसहाकं थः कलाः रिबेका तसकं बांलाःगुलि अन च्वपि मनुतयसं वयात स्यानाः रिबेकायात यंकी धकाः ग्यानाः सुनानं वया कलाःया बारे न्यन कि “जिमि केहँ” धकाः धायेगु यात।
- 8 इसहाक अन च्वनाच्वंगु तःन्हू लिपा छन्हू जुजु अबीमेलेकं इयालं स्वःबलय् इसहाकं थः कलाःयात माया यानाच्वंगु खन।
- 9 अबीमेलेकं इसहाकयात दुने सःताः धाल, “रिबेका छंम्ह कलाः खः, छाया वयात केहँ धकाः धयागु?”
- इसहाकं धाल, “वयागु लागि थनच्वपि मनुतयसं जितः स्याइ धकाः।”
- 10 अबीमेलेकं धाल, “छं जिमित थ्व छु यानागु? सुनानं छिमि कलाःयात बांमलाःगु ज्या याःगु जसा छं जिपि फुक्कसित दोषी यानाबीगु, मखु ला?”
- 11 अले अबीमेलेकं दक्वसित थथे धकाः उजं बिल, “सुनानं थ्व मनुयात व थ्वया कलाःयात थिल जक धाःसां वयात स्याइ।”
- 12 इसहाकं अन बुँ ज्यात। अले उगु दैय् वं सच्छिञ्च अच्वः सयकाः बाली लल, छायाधाःसा परमप्रभुं वयात आशिष बियादीगु खः।
- 13 इसहाकया बुँज्या इन झन बांलानावन। अले थुकथं व तसकं तःमि जुल।
- 14 वयाके यक्व फे-च्वलय् व दास-दासीत दयावःगुलि पलिशरीतय् व खनाः नुगः मूल।
- 15 अले इमिसं वया बौ अब्राहामया दास-दासीतयसं अब्राहाम म्वानाच्वंबलय् हे म्हुयातःगु तुं ल्वहं व का च्वफानाः ल्हानाबिल।
- 16 अबीमेलेकं न इसहाकयात धाल, “छं जिमिगु देवः त्वाः हँ, छायाधाःसा छं जिपि स्वयाः न बल्लाये धुंकल।”
- 17 उकिं इसहाक शहरं पिहां वनाः गराया पिने गंगु खुसि दगु थासय् लिक्कसं पाल ग्वयाः च्वन।
- 18 इसहाकं अन थः बौ अब्राहामया पालय् म्हुगु व पलिशरीतयसं अब्राहाम सी धुंकाः ल्हानाब्यगु तुं हाकनं म्हुइकेबिल। अले वं तुंतयगु नं अब्राहामं तयातःगु हे तयाबिल।
- 19 इसहाकया दासतयसं गंगु खुसिइ गाः म्हबलय् अन बुंगाःचा ल्यावल।
- 20 अले गराय् च्वपि फेजवात इसहाकया जवाःतलिसँ, “थ्व जिमिगु लः खः” धकाः ल्वाः वल। उकिं व बुंगाःचिगु नं “ल्वापु” धकाः च्वन।
- 21 इसहाकया दासतयसं मेगु तुं म्हुल। अन नं इपिं ल्वाः वल। उकिं उकियागु नं “शन्हु” च्वन।
- 22 अनलि इमिसं मेथाय् वनाः हाकनं मेगु तुं म्हुल। थुरूसी धाःसा सुं ल्वाः मवल। उकिं वं व तुंयागु नं थथे धकाः “रहोबोत” तयाबिल, “आः धाःसा परमप्रभुं झीत च्वनेत व अझ अच्वयावनेत थाय् बियादीगु दु।”
- 23 व अन बेरेशबाय् वन।
- 24 उखुन्हू हे चान्हय् परमप्रभुं वयाथाय् खनेदयकः ज्ञायाः वयात धयादिल, “जि छिमि बौ अब्राहामया परमेश्वर खः। ग्याये मते, छायाधाःसा जि छलिसँ दु। जि जिमि च्यः अब्राहामलिसे बाचा चिना थें छन्त आशिष बी, अले छं यक्व सन्तान दइ।”
- 25 इसहाकं अन छगू वेदी दयकाः परमप्रभुयात प्रार्थना यात। वं थःगु पाल नं अन हे ग्वल। वया दासतयसं अन तुं म्हुइगु ज्या छुत।

इसहाक व अबीमेलेकया दथुइ जुगु सन्धि

- 26 छन्हू अबीमेलेक थः त सल्लाह बीम्ह अहुज्जत व सेनापति पीकोलयात ब्वनाः गरारं इसहाकयाथाय् वल।
- 27 इसहाकं इमित धाल, “छिकपि थन छाया ज्ञायागु? न्हापा ला छिकपिन्सं जितः क्वहंकाः थःपिनिगु देशं पितिना हयादिल।”
- 28 इमिसं धाल, “जिमिसं सिल, परमप्रभुं छिलिसे दी। उकिं आः झी दथुइ छगु सन्धि याये। झीसं पाफ्याः छगु थज्याःगु सन्धि याये।
- 29 छि जिमित छुं यानादी मखु। न्हापा जिमिसं नं छितः मभिगु छुं मयाना, बरु बांलाक हे व्यवहार याना। अले छुं मयासं याउँक छवयाहया। अथे हे छिसं नं जिमित छुं यानादी मते। आः छितः परमप्रभुं आशिष बियादिल।”
- 30 अले इसहाकं इमित तःधकं भव्य नकल। इपिं फुक्कसिनं नयेत्वने यात।
- 31 कन्हय् उखुन्हू सथ न्हापा इसहाक व इमिसं छगु सन्धि यात। अले इसहाकं इमित याउँक बिदा बियाछवत। इपिं इसहाकलिसे लयतायाः बायावन।
- 32 उखुन्हू हे इसहाकया दासतयसं वयाः वयात धाल, “जिमिसं लः लुइका।”
- 33 वं उकियागु नं शिबा तल। उकिं व शहरयागु नं आः तक नं बेरेशबा हे जुयाच्वंगु दु।

एसावया कलाःपि

- 34 एसाव पिइदँ दुबलय् हिती बेरीया म्हाय् यहुदीत व हिती एलोनया म्हाय् बासमतयात ब्याहा यात।
- 35 इपिं मिसातयसं यानाः इसहाक व रिबेकायात म्वाये हे थाकुकाबिल।

27

इसहाकं एसावयात आशिष बीगु मनुंतगु

- 1 इसहाक तसकं बुरा जुयाः मिखां हे मछुयावसेलि वं थः दक्वसिबय् तःधीम्ह काय् एसावयात सःतल। वं वयाः धाल, “जि छु याये माल?”
- 2 इसहाकं धाल, “जि आः बुरा जुइ धुन, अले न्हागु इलय् नं सी फु।
- 3 उकिं छ थःगु धनुष ज्वनाः शिकारय् हँ। अले जिगु लागि पशु स्यानाः हजि।
- 4 अले जितः साक्क दयकाः नके हजि। जि छन्त सी न्हुः आशिष बिया थके।”
- 5 इसहाकं एसावयात थथे धाःगु रिबेकां न्यनाच्वन। एसाव शिकार यायेत पिहां वने धुंकाः
- 6 वं थःकाय् याक्वबयात धाल, “जि छिमि बाः नं छिमि दाजु एसावयात थथे धयाच्वंगु ताया –
- 7 ‘जि सी न्हुः छं शिकार यानाहयाः जितः साक्क नकि। अले जिं परमप्रभुया न्हुःने छन्त आशिष बी।’
- 8 उकिं, आः जिगु खँ न्यँ, अले जिं धाःथें या।
- 9 वनाः बांलाःपि निम्ह भ्याःचा ज्वनाः वा, जिं छिमि बाः नं धाःथें साक्क इमिगु ला दयकाबी।
- 10 छं व यंकाः छिमि बाःयात नकि। अले छिमि बाः नं सी न्हुः छन्त हे आशिष बी।”
- 11 याक्व धाल, “एसावया ला म्ह छम्ह सँ दु। जिके धाःसा सँ म्दु।

- 12 छुं जुया: बा:नं जित: थियास्वल धा:सा जिं वयक:यात झंग:ला:गु थें जुइ। अले जित: आशिषया थासय सरा: बियादी।”
- 13 रिबेकां वयात धाल, “छन्त ब्युगु सरा: जित: लायेमा। छं जिं धा:थे जक भ्या:चा ज्वना: वा।”
- 14 उकिं याकूबं वना: मांन्हयसिनं धा:थें भ्या:चा ज्वना: वल। रिबेकां याकूबया बौयात य:थें साक्क ला दय्काबिल।
- 15 अले वं छेंय दुगु एसावया भिंगु भिंगु लं हया: याकूबयात फिकल।
- 16 याकूबया लहा: व ग:पतय् सें मद्दुथाय् भ्या:चिया छंगु तिकाबिल।
- 17 अले थ:म्हं साक्क दय्कगु ला व मरि याकूबया लहातिइ तयाबिल।
- याकूबं झंग: लाना: आशिष का:गु
- 18 याकूबं थ: बौयाथाय् वना: धाल, “बा:, जिं वये धुन।”
- बौम्हं न्यन, “छं जिमि गुम्ह काय् ख:?”
- 19 याकूबं धाल, “जिं एसाव ख:, छिम्ह दक्वसिबय् त:धीम्ह काय्। जिं छिं धा:थे याना: हये धुन। दना: ला भपियादिसैं। अले जित: आशिष बियादिसैं।”
- 20 इसहाकं न्यन, “छं गय् याना: थुलि यानकं लुइका, पुता?”
- याकूबं लिस: बिल, “छिकिमिनि परमप्रभु परमेश्वरं जित: लुइकेत ग्वाहालि यानादिल।”
- 21 इसहाकं याकूबयात धाल, “जिगु लिक्क वा, छन्त थिया: छं जिमि काय् एसाव ख: ला कि मखु स्वये।”
- 22 याकूब इसहाकया लिक्क वन। इसहाकं वयात थिया: धाल, “छंगु स: याकूबयागु थें च्वं। छंगु लहा: धा:सा एसावया थें च्वं।”
- 23 याकूबया लहातिइ एसावया थें सें दुगुलि वं याकूबयात म्हर्सकि मफुत। वं आशिष बीत हाकनं छक: न्यन –
- 24 “छं धा:थें एसाव ख: ला?”
- “ख:” वं लिस: बिल।
- 25 इसहाकं धाल, “जित: ला भचा हजि। जिं थ्व नये थुंका: छन्त आशिष बी।” याकूबं हयाबिल। वं व नल। याकूबं दाखमघं न हयाबिल। वं व नं त्वन।
- 26 अले इसहाकं धाल, “जिगु लिक्क वा, पुता, अले जित: चुप्पा न।”
- 27 याकूबं चुप्पा नयाचवंबलय् इसहाकं वयागु वस:या बास कया: म्हर्सकिल, अले धाल –
- “जिमि काय्या वस:या बास,
परमप्रभुं आशिष बियादीगु बँयागु बास थें च्वं।
- 28 परमेश्वरं छन्त आकाशं सुति गायका:
बुँइ यक्व सय्का: आशिष बियादीमा।
- अले यक्व अन्न व दाखमघ बियादीमा।
- 29 थीधी जाति छंगु सेवा यायेमा,
मनूतयसं छन्त भागि यायेमा,
छं दाजुकिजाया छ मालिक जुइमा,
छं किजापिन्सं छन्त भागि यायेमा,
छन्त सरा: बीपिं फुक्कसित सरा: लायेमा,
छन्त आशिष बीपिं फुक्कसिनं आशिष कायेमा।”
- 30 इसहाकं आशिष बीधुंका: अले याकूब अनं पिहां वने थुंका: वया दाजु एसाव शिकारं लिहां वल।
- 31 वं नं साक्क नसाज्वलं दय्कल, अले थ: बौयाथाय् यंका: धाल, “बा:, दनादिसैं, जिं शिकार हयागु ला भपियादिसैं, अले जित: आशिष बियादिसैं।”
- 32 इसहाकं न्यन, “छ सु?”
- वं लिस: बिल, “छिम्ह दक्वसिबय् त:धीम्ह काय् एसाव।”
- 33 थ्व न्यना: इसहाक तसकं खात। अले धाल, “अयजूसा छ वये न्ह्य: शिकार याना: जित: ला नकेह:म्ह सु लय? जिं वयात आशिष बी धुन। आ: व आशिष वयागु हे जुइ।”
- 34 बौया थ्व खें न्यना: एसाव तत:सलं हाला: ख्वल, अले धाल, “बा:, जित: नं छिगु आशिष बियादिसैं।”
- 35 इसहाकं धाल, “छिमि किजां जित: वया: झंग: लात। वं छन्त बीगु आशिष लाका: यंकल।”
- 36 एसाव धाल, “वयागु नां याकूब त:गु पाय्छि हे जुल। वं निक: निक: जित: झंग: लाये थुंकल। वं जिगु त:धीम्ह काय्यागु अधिकार लाका:
काल, आ: जिं कायेगु आशिष नं लाका: यंकल। छिके आ: जित: बीगु छुं हे आशिष ल्यं मन्त ला?”
- 37 इसहाकं लिस: बिल, “जिं वयात छं मालिक यानाबी धुन। फुक्क किजापिन्त वया च्य: यानाबी धुन। जिं वयात फुक्क अन्न व दाखमघं नं बी धुन। आ: छन्त बीत जिके छुं हे मदये थुंकल, पुता।”
- 38 एसाव हाकनं धाल, “छिके छगुलि अन्व: मेगु आशिष मद्दु ला, बा: जित: नं आशिष बियादिसैं।” अले व तत:सलं ख्वल।
- 39 इसहाकं वयात धाल,
“छं च्वनीगु बँ अन्न सयेगु पाखें
व आकाशं गाइगु सुति ल: पाखें तापाइ।
- 40 छ थ:गु तरवारया बलं म्वाना च्वनेमाली।
छं थ: किजाया सेवा यायेमाली।
- गुबलय् छ थ्व पाखें हीचाइ
उबलय् छ थ:गु ग:पतं
वयागु ककुसिं लिक्कया: वॉख्वइ।”
- 41 थ: बौनं याकूबयात आशिष ब्युगुलि एसाव व खना: तंम्वल। अले मनमनं धाल, “जिमि बौ सैं जिं वयात स्यानाबी।”
- 42 रिबेकां एसावया थ्व ग्वसा: सीका: थ:काय् याकूबयात स:ता: धाल, “छिमि दाजुं छन्त स्याना: बदला कायेगु निचा: यानाच्वंगु दु।
- 43 उकिं जिं धयागु खें न्यैं। छं यानकं हे हारानय् जिमि दाजु लाबानयाथाय् बिस्युं हूँ।
- 44 अले छिमि दाजुया तं क्वमला:तले अन हे च्वैं।
- 45 छं यागु खें ल्व:मना: छिमि दाजुया तं क्वलासेलि जिं छन्त काय्के छवयाहये। छन्हुं हे जिं छाय् छिपि निम्हलिसे बायाच्वनेगु?”

46 अले रिबेकां इसहाकयात धाल, “थनच्चंपि हित्ती मिसातयसं याना: जि हीमी चायेधुन। याकृबं नं हित्ती मिसा हे ब्याहा यात धा:सा ला जि सीसं जिला।”

28

इसहाकं याकृबयात लाबानयाथाय् छ्व:गु

- 1 इसहाकं याकृबयात स:ता: आशिष बिया: धाल, “छं सं हे कनानी मिसालिसे ब्याहा याये मते।
- 2 पदन-आरामय् छिमि मांया बौ बत्पलया छैय वना: छिमि पाजु लाबानया म्हायपि मध्ये छम्हयसित ब्याहा या।
- 3 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं छन्त आशिष बीमा। अले छं यक्व सन्तान दया: छंपाखें यक्व जाति दयेमा।
- 4 परमेश्वरं छन्त व छिमि सन्तानयात अब्राहामयात ब्यगु आशिष बियादीमा। अले परमेश्वरं अब्राहामयात बी धा:गु व झी आ: च्वनाच्वनागु देश नं परमेश्वरं छन्त बियादीमा।”
- 5 अले इसहाकं याकृबयात पदन-आरामय् एसाव व याकृबया मां रिबेकाया दाजु, आरामी बत्पलया काय् लाबानयाथाय् छ्वत।
- 6 एसावं थ: बौ इसहाकं याकृबयात आशिष बिया: सू नं कनानी मिसायात ब्याहा याये मते धका: भम्चा मालेत पदन-आरामय् छ्व:गु खँ सिल।
- 7 वं याकृब थ: मांबौया खँ न्यना: पदन-आरामय् वंगु खँ नं सिल।
- 8 अले वं थ: बौ इसहाकयात कनानी मिस्त गुलि तक मय: धयागु खँ वा: चायकल।
- 9 उकिं वं थ: कका अब्राहामया काय् इश्रमाएलयाथाय वना: वया म्हाय्, नबायोतया क्यहें महलतयात थ: कला:पि दयक दयकं ब्याहा याना हल।
- बेथेलय् याकृबया दर्शन
- 10 बेर्शेबा त्व:ता: याकृब हारानपाखे वन।
- 11 छिउंयावसेलि व छथाय बासं च्वनेत दित। व ल्वहंया फुंग तया: अन हे ग्वारातुल।
- 12 वं म्हागस्य् स्वर्ग पृथ्वी छस्वागु छुपु स्वाहानेय परमेश्वरया दूतत थाहां क्वहां जुयाच्वंगु खन।
- 13 परमप्रभुं वया लिक्क वया: धयादिल, “जि परमप्रभु ख:, छं तापा:बाज्या अब्राहामया परमेश्वर, अले इसहाकया परमेश्वर। जिं छन्त व छिमि सन्तानयात छ च्वनाच्वंगु देश बी।
- 14 छिमि सन्तान पृथ्वीया धू थें जुइ। इपि पुर्ब व पच्छिम, उत्तर व दच्छिन न्यनावनी। पृथ्वीया फुक्क मनूतयसं छ व छिमि सन्तानपाखें आशिष काइ।
- 15 जि छलिसें दु। छ न्हाथाय वंसां जिं छन्त स्वयाच्वने। अले जिं छन्त थन हे लित हये। जिं छन्त बाचा चिनागु ज्या पूमवंतले त्व:ते मखु।”
- 16 याकृबया न्दालं चासेलि वं बिचा: यात, “परमप्रभु थन हे दी, जिं सिकि मफुता।”
- 17 अले वं याना: धाल, “थ्व थाय् ला मेगु मखुसे परमेश्वरया छँ हे जुइमा:। थ्व थाय् ला स्वर्गाया लुवा जुइमा:।”
- 18 सुय न्हापां याकृबं दना: थ:म्हं छयं दिका: धनागु ल्वहंयात लुमन्तिया चिं थें धंकल। अले उकी च्वनिसें चिक्क लुत।
- 19 वं व थायया नां बेथेल तल। न्हापा व थायया नां लुज: ख:।
- 20 अले याकृबं थथे धया: भाकल यात, “परमेश्वर जिलिसें दु धयागु ख:सा, अले जित: जि वंथाय बचय यानादी, नके, त्वके व पुके यानादी धयागु ख:सा,
- 21 जि हाकनं जिमि बा:याथाय याउँक लिहां वने फत धा:सा परमप्रभु हे जिम्ह परमेश्वर जुइ।
- 22 अले जिं धंकागु थ्व ल्वहं परमेश्वरया छँ जुइ। अले वयकलं बियादीगु न्हागां झिब्वय छव्व वयक:यात देछाये।”

29

याकृब लाबानया छैय् थ्यंगु

- 1 याकृब थ:गु लं लिना: वन। व पुर्बया देशय् थ्यन।
- 2 अन वं छथाय् छग: तुं खन। तुंया लिक्कसं स्वबथां फैत च्वनाच्वंगु दु। व फैचातयत व हे तुंयागु ल: त्वंकीगु जुयाच्वन। तुंया म्हुतु तीगु छग: तव:गु ल्वहं दु।
- 3 फैत फुक्क अन मुंवेयधुंका: फैजवा:तयसं तुंया म्हुतु ल्वहं चीका: ल: त्वंकीगु व अले हाकनं व ल्वहँतं तुंया म्हुतु तिनाबीगु जुयाच्वन।
- 4 याकृबं फैजवा:तयके न्यन, “पासापि, छिपि गनं वयागु?”
- इमिसं लिस: बिल, “जिपि हारानं वयापि ख:।”
- 5 वं इमित धाल, “छिमिसं नाहोरया छय् लाबानयात म्हस्यू ला?”
- इमिसं लिस: बिल, “स्यू, जिमिसं म्हस्यू।”
- 6 याकृबं इमित हाकनं धाल, “वयक: म्हं फु ला?”
- इमिसं धाल, “वयक: म्हं हे फु। वयक:या म्हाय् राहेल फैत ज्वया: थन हे वइतिनि।”
- 7 वं धाल, “छिपि थन छाय् मुनाच्वनागु? निभा: बीगु ई मज्जनि। फैत मुंकेगु ई नं मज्जनि। उकिं ल: त्वंका: फैतयत हाकनं ज्वयेयकि।”
- 8 इमिसं धाल, “फुक्क फैत ममुंके अले तुंया म्हुतु ल्वहं मचीक जिमिसं अथे याये फइ मखु। अथे जुइ धुंका: तिनि जिमिसं फैतयत ल: त्वंके फइ।”
- 9 याकृब इपि लिसे खँ ल्हाना च्वंबलय् हे राहेल थ: बौया फैत ज्वया: अन थयंक: वल। वया बौया फैत वं हे जइगु जुयाच्वन।
- 10 याकृबं थ: पाजु लाबानया म्हाय् राहेल व वया फैत खनेवं वना: तुंया म्हुतुइ च्वंगु ल्वहं चीका: थ: पाजुया फैतयत ल: त्वंकल।
- 11 अले वं राहेलयात चुप्पा नल, अले लयताया: मिखां खबि हायकल।
- 12 वं राहेलयात “जि छिमि बा:या थ:ला:म्ह रिबेकाया काय् ख:” धका: कन। थ्व न्यना: राहेलं ब्वीय वना: थ: बौयात धाल।
- 13 थ: भिंचा याकृबया थ्व खँ न्यना: लाबान हथाय पथासं ब्वीय वया: नापला: वल। वं याकृबयात घयपुया: चुप्पा नल। अले थ:गु छैय हल।

याकृबं जगु फुक्क खँ कन।

- 14 अले लाबानं धाल, “छ जिगु हे ला व हि ख:।”

याकृब वलिसे च्वंगु लच्छि दये धुंका: छन्हु

- 15 लाबानं वयात धाल, “छ जिमि थ: लायेवं छ सितिकं जिगु ज्या यायेगु ला? छन्त गुलि ज्यला मा:, धा।”

याकृबं लेआ व राहेललिसे ब्याहा या:गु

- 16 लाबानया निम्ह म्हायपि दु। त:धीम्हयसिगु नां लेआ व चीधीम्हयसिगु नां राहेल ख:।

- 17 लेआया बालाक मिखां म्हु। राहेल धा:सा बालाना: स्वये जिउ।

- 18 याकूबं राहेलयात ययकल। उकिं धाल, “जिं छिम्ह चिधीम्ह म्हायया लागि न्हयदँ तक छिगु ज्या याये।”
- 19 लाबानं धाल, “वयागु ब्याहा मेपिलिसे यानाबीगु स्वयाः ला छन्त बीगु हे बांलाः। उकिं छ जिलिसें हे च्वँ।
- 20 अले राहेलया निति याकूबं न्हयदँ तक अन हे ज्या यानाः च्वन। वं राहेलयात तसकं ययकगुलि थ्व ई वयात चिहाकः थें ताल।”
- 21 अले वं लाबानयात धाल, “जिगु ई पूवन। आः जितः छिकपिनि म्हाय बियादिसँ।”
- 22 लाबानं अन च्वपि फुक्क मन्तयत सःताः भव्य नकल।
- 23 बहनिइ धाःसा लाबानं थः म्हाय लेआयात याकूबयाथाय हयाबिल। याकूब वलिसें घन।
- 24 लाबानं थः दासी जिल्पा थः म्हाय लेआयात दासी कथं बिल।
- 25 कन्हय खुन्हू सुथय याकूबं थःनापं लेआयात खन। अले वं लाबानयात धाल, “छि जितः थथे छाय यानादियागु? जिं राहेलया निति छिथाय ज्या यानागु, मखु ला? छि जितः छाय झंगः लानागु?”
- 26 लाबानं धाल, “जिमि तःधीम्ह म्हाय ब्याहा मजुइकं चिधीम्ह म्हायया ब्याहा यायेगु चलन मदु।
- 27 उकिं न्हयन्हू तक लेआलिसे हनाच्वँ। अले हाकनं राहेलालिसे ब्याहा या। थुकिया पलेसा छं मेगु न्हयदँ जिथाय ज्या यायेमाः।”
- 28 वं अथे हे यात। न्हयन्हू लिपा लाबानं थः म्हाय राहेलयागु ब्याहा याकूब नाप यानाबिल।
- 29 लाबानं थः दासी बिल्हा थः म्हाय राहेलयात दासी कथं बिल।
- 30 याकूबं राहेलयात नं ब्याहा यात। वं लेआयात स्वयाः अचः राहेलयात माया याः। अले वं मेगु न्हयदँ तक लाबानयाथाय ज्या यात।
- याकूबया लेआपाखें मस्त दुगु
- 31 लेआयात माया मयाःगु खनाः परमप्रभुं वयात प्वाथय दयकबिल। राहेलयात धाःसा थारि हे याना तल।
- 32 लेआया प्वाथय दत, अले वं काय बुइकल। वं व मचायागु नां थथे मतिइ तयाः स्वेन तल, “परमप्रभुं धाथें हे जिगु दुःख खनादीगु दु। आः ला जितः जिमि भाःतं माया याइ।”
- 33 वया हाकनं प्वाथय दत, अले हानं मेम्ह काय बुल। वं धाल, “जितः माया मयाः धकाः सीकाः हे परमप्रभुं जितः थ्व कायं बियादीगु खः।” उकिं वं वयागु नां शिमियोन तल।
- 34 वया हाकनं प्वाथय दयाः काय बुल। अले वं धाल, “थुरूसी ला जिमि भाःतं जितः स्वइ, छायधाःसा वयकःया लागि जिं स्वम्ह काय बुइकेधुन।” उकिं वं वयागु नां लेवी तल।
- 35 वया हाकनं प्वाथय दयाः काय बुल। वं धाल, “थुरूसी ला जिं परमप्रभुयात तःधके।” उकिं वयागु नां यहदा तल। अनंलि वया मचाबुइगु दित।

30

बिल्हा व जिल्पापाखें मस्त दुगु

- 1 राहेलं याकूबयात मचा बुइकाबी मफुगुलि वया थः ततालिसे नुगः मूल। अले वं याकूबयात धाल, “जितः नं मस्त दयकाब्यु। मखुसा जि सिनावने।”
- 2 याकूब व खनाः तंम्वल, अले धाल, “जि परमेश्वर खः ला छन्त मचा दयकाबीत?”
- 3 “जिम्ह दासी बिल्हा थन हे दु। वयापाखें मचा दयकादिसँ। अले जि वयापाखें मां जुइ दइ।”
- 4 उकिं राहेलं याकूबलिसे थः दासी बिल्हायागु ब्याहा यानाबिल।
- 5 बिल्हाया प्वाथय दयाः काय बुल।
- 6 अले राहेलं धाल, “परमेश्वरं जिगु पँ लिनादिल। वयकलं जिगु प्रार्थना न्यनाः जितः काय बियादिल।” उकिं वं वयागु नां दान तल।
- 7 राहेलया दासी बिल्हाया हाकनं प्वाथय दयाः मेम्ह काय बुल।
- 8 अले राहेलं धाल, “जिं जिमि ततालिसे तसकं थाकुक ल्वानाः त्याकागु दु।” उकिं वं वयागु नां नपताली तल।
- 9 थःपाखें मचाबुइगु घुगुलि लेआं थः दासी जिल्पायात याकूबलिसे ब्याहा यानाबिल।
- 10 लेआया दासी जिल्पाया पाखें काय छम्ह बुल।
- 11 लेआं धाल, “जि गुलि भाय्मानी।” अले वं वयागु नां गाद तल।
- 12 लेआया दासी जिल्पां याकूबयापाखें हाकनं मेम्ह काय बुइकल।
- 13 अले लेआं धाल, “जि गुलि सुइ। मिसातयसं जितः सुखीम्ह धकाः धाइ।” उकिं वं वयागु नां आशेर तल।
- 14 छव लयेगु इलय् छन्हू स्वेन बुँइ वन। वं अन विशाखमूल लइकाः थः मां लेआयाथाय हल। राहेलं लेआयात धाल, “जितः नं जिमि कायं नं हःगु विशाखमूल भचा ब्यु लय?”
- 15 लेआं वयात धाल, “जिमि भाःतयात जक कयां मगाः ला? जिमि कायया विशाखमूल नं कायेमाल ला?”
- राहेलं धाल, “अयसा जिमि कायया विशाखमूलया पलेसा थौं वयकः छलिसे घनी।”
- 16 उखुन्हू याकूब सन्ध्याकाः इलय् बुं लितां वःबलय् लेआं वनाः वयात धाल, “छि थौं जिलिसें घनेमाः। जिं छितः जिमि कायया विशाखमूलमालिसे त्यायकयागु दु।” उकिं याकूब उखुन्हू वलिसे हे घन।
- 17 परमेश्वरं लेआयागु प्रार्थना न्यनादिल। अले वया प्वाथय दयाः न्याम्हम्ह काय बुल।
- 18 लेआं धाल, “जिं जिमि भाःतयात थः दासी लःहाना बियागुलि परमेश्वरं जितः सिरपाः बियादिल।” उकिं वं वयागु नां इस्साखार तल।
- 19 लेआया हानं प्वाथय दयाः खुम्हम्ह काय बुल।
- 20 अले लेआं धाल, “परमेश्वरं जितः तःधगु सिरपाः बियादीगु दु। आः जितः जिमि भाःतं हनाबना तइ, छायधाःसा जिं वयकःयात खुम्ह काय बुइकाबियागु दु।” उकिं वं वयागु नां जबूलन तल।
- 21 छुं ई लिपा वं छम्ह म्हाय बुइकल। वं वयागु नां दीना तल।
- 22 अले परमेश्वरं राहेलयात लुमंकादिल। वयागु प्रार्थना न्यनाः वयकलं वयात प्वाथय दयकबिल।
- 23 वं काय बुइकल। अले वं धाल, “परमेश्वरं जिगु बदनामी चीकादिल।”
- 24 वं वयागु नां योसेफ तल। अले वं हाकनं, परमप्रभुं जितः मेम्ह कायं नं बियादीमा धकाः प्रार्थना यात।
- याकूबया सम्पत्ति अचः दयावःगु
- 25 योसेफ बुइधुंकाः याकूबं लाबानयात धाल, “जितः वनेबियादिसँ। जि थःगु हे देशय वने।
- 26 जिं छिथाय ज्या यानाः दुपि जिमि कलाःपिं व मस्त जितः यंके बियादिसँ। जिं छिथाय गुलि बांलाक ज्या यानाः छिं सि हे स्यु।”
- 27 लाबानं वयात धाल, “छं जितः माया वं धयागु खःसा थन हे च्वँ। परमप्रभुं जितः छंगपाखें आशिष बियादीगु दु धकाः जिं सीके धुन।
- 28 छन्त गुलि ज्यला माः धाः जिं उलि हे बी।”

- 29 याकूबं वयात धाल, “जि थन गुकथं ज्या याना धका: छि सि हे स्य, अले जिगु सुसा:कुसा: दया: छिगु सा दूहं व फै-च्वलयं नं गुलि यक्व दये धुंकल छि सि हे स्य।
- 30 जि वये न्ह्य: छिके यक्व मद्। आ: छिके यक्व दये धुंकल। जि ल्हा: त:थाय तक्क परमप्रभुं छित: आशिष बियादीगु दु। आ: धा:सा जि थ:गु हे परिवारया लागि छुं व्यवस्था यायेमा:।”
- 31 लाबानं धाल, “जि छन्त छु बी लय?”
- याकूबं धाल, “छि जित: छुं नं बियादीम्बा:। छि जित: छिगु पशुया बथांया सुसा:कुसा: याना: ज्वयकेबियादिसं।
- 32 “थौं जित: छिगु पशुया बथां मध्ये च्या:था:पि च्वलयचात व हाकुपि भ्या:चात लयके बियादिसं। व हे जिगु ज्याला जुड़।
- 33 जि गुलि इमानजमान दुन्ह धका: छि लिपा नं सीकाकाये फड़। छि जित: ज्याला ब्यगु फैचात व च्वलयचात स्व: झासं, उकी छम्ह हे जक च्या:मथा:म्ह च्वलय व हाकु मजूह फैचा लुल धा:सा जि खुयाह:गु जुड़।”
- 34 लाबानं धाल, “ज्यु। छुं धा:थे हे जुड़।”
- 35 तर लाबानं धा:सा उखुन्ह हे च्या:था:पि दुगु व च्वलयचात अले हाकुपि भ्या:चात धाक्व थ:म्ह हे लयया: थ: कायपिन्त बियाछवत।
- 36 अले लाबानया कायपि याकूब च्वनाच्वंगु थासं स्वन्ह तापा:गु थासय वन। लाबानया लयदुपि फैच्वलयया बथां स्वयेगु ज्या याकूबं यात।
- 37 याकूबं लहरे पीपल, मस्यांनरां व स्यांगुलिमाया कचा ध्यना: उकियात तुइक बाला चिकं फाया:
- 38 फै व च्वलयतयसं ल: त्वंवइबलय खने दइकथं ल: त्वनीगु थलय तयाबीगु यात। छाया:सा फैच्वलयया बथां अन वया: पासा थव:वइगु व स्यु।
- 39 कचाबालाया न्ह्य:ने वया: पासा थव:व:पिनि मचात च्या:था:पि जुया: बुल।
- 40 याकूबं फैचातयत च्वलयचात पाखें अलग तया: इमित हाकुपि व च्या:था:पि फै-च्वलय च्लाइकथं तयाबिल। थुकथं व थ: फै-च्वलय लाबानया फैच्वलयलिसे ल्वाकमछ्यासे अलग्ग तया: लहिना: यक्व दयकायकल।
- 41 स्वयेज्युपि व बल्ला:पि फैच्वलयया बथां पासा थव:वइबलय व कचा बालात इमिगु न्ह्य:ने ल: त्वनेगु थलया लिक्क तयाबीगु।
- 42 बमला:पिनिगु न्ह्य:ने धा:सा अथे कचा बाला तया मब्यु। थुकथं बल्ला:पि फै-च्वलय धाक्व याकूबयागु जुल, अले बमला:पि फै-च्वलय धाक्व लाबानया जुल।
- 43 थथे याकूब तसकं त:मि जुल। वया यक्व फै-च्वलय, दास-दासीत, ऊँट व गधा दत।

31

- याकूबं लाबानया छँ त्व:ता वंगु
- 1 याकूबं लाबानया कायपिन्सं थथे धयाच्वंगु ताल, “याकूबं जिमि बा:यागु फुककं काये धुंकल। वं जिमि बा:यागु सम्पतिं हे थ्व फुकक दयकूगु ख:।”
- 2 वं लाबान न्हापा थें मजुइयुं कूगु नं वा: चायकल।
- 3 उबलय हे परमप्रभुं याकूबयात धयादिल, “छिमि बा: व थ:थितिपिनिगु थासय हे लिहां हूं। जि छलिसं हे दइ।”
- 4 उकिं वं राहेल व लेआयात थ: पशुतय बथां दुथाय स:तके छवत।
- 5 वं इमित धाल, “छिमि बा: आ: न्हापा थें मजुइ धुंकल। अयसां जिमि बा:या परमेश्वर धा:सा जितलिसं हे दी।
- 6 जि थ:म्हं फु थे छिमि बा:यागु सेवा यानागु ला छिमिसं सि हे स्यु।
- 7 अयतं छिमि बा:नं जित: झंग: लाना: झिक: तक जिगु ज्याला हिलाब्यगु दु। परमेश्वरं धा:सा जित: वयापाखें छुं कथं मभिके मब्यु।
- 8 छिमि बा:नं च्या:था:पि धाक्व छंगु ज्याला जुल धाल, फुकक फैच्वलयया बथांनं च्या:था:पि हे बुइकल। वं ध्व:था:पि धाक्व छंगु ज्याला जुल धाल, फुकक फैच्वलयया बथांनं ध्व:था:पि हे बुइकल।
- 9 परमेश्वरं छिमि बा:या पाखें फुकक फैच्वलयया बथां लाकाकाल, अले जित: बियादिल।
- 10 “छक: जि फैच्वलयया पासा थ्वइगु इलय म्हागसय दुगुचातयसं च्या:था:पि व ध्व:ध्व:था:पि च्वलयचात पासा थ्वयाच्वंगु खन।
- 11 परमेश्वरया दूतं जित: म्हागसय धयादिल, “याकूब! जिं ‘हजुर’ धया।
- 12 “वयकलं धयादिल, ‘स्व, पासा थ्वयाच्वंगु फुकक दुगुचात च्या:था:पि व ध्व:था:पि जक दु। छाया:सा जिं लाबानं छन्त या:गु फुककं खनागु दु।
- 13 छुं ल्वहं धका: चिकं लुना: पा:फयकूगु थायु बेथेलया परमेश्वर जि हे ख:। आ: थ्व थायु त्व:ता: छ थ: बगु थासय लिहां हूं।”
- 14 अले राहेल व लेआं धाल, “आ: जिमि बा:या छेंय जिमिगु छुं हे हक मदये धुंकल।
- 15 वयकलं जिमित मेपिन्त थें व्यवहार मया: ला? वयकलं जिमित म्यगु जक मखु, जिमिगु लागि पगु धिबा नं छयलाबिल।
- 16 परमेश्वरं वयक:या पाखें लाकाका:गु फुकक सम्पति जिमिगु व जिमि मस्तयगु ख:। छिं परमेश्वरं धयादी थें यानादिसं।”
- 17 उकिं याकूबं थ: मस्तयत व कला:पिन्त उँटय गयकल।
- 18 अले थ:म्हं पद-न आरामय मुंक्कगु फुकक फैच्वलयया बथां व सम्पति ज्वना: थ: बौ इसहाकयाथाय कनान देशय वनेत पिहां वल।
- 19 उबलय लाबान फैतयत सँ काक:वनाच्वंगु ख:। थ: बौ मद्बलय राहेलं थ: बौया छेंय च्वंगु मूर्तिं खयाहल।
- 20 याकूबं आरामी लाबानयात थ:छें त्व:तावनेगु खँ मकंसे झंग: लात।
- 21 व थ:म्हं मुंक्कगु दक्वं ज्वना: हथाय पथासं अनं बिस्यं वन। अले यफ्रेटिस खुसि छिना: गिलाद पहाडपाखे वन।
- लाबानं याकूबयात ल्यगु
- 22 स्वन्हु लिपा लाबानं याकूब बिस्यं वंगु खँ सिल।
- 23 अले वं थ: थ:थितिपि ज्वना: न्हयन्हु तक याकूबयात मा: वन, अले गिलादया पहाडय व वयात लुइकल।
- 24 उखुन्हु हे चान्हय परमेश्वरं म्हागसय वया: लाबानयात धयादिल, “होश या, छं याकूबयात छुं कथं ख्याये मते।”
- 25 लाबानं याकूबयात लुइकबलय व गिलादया गुँइ पाल ग्वया: च्वनाच्वंगु ख:। लाबान व वया थ:थितिपिन्सं नं अन हे थ:पिनिगु पाल ग्वल।
- 26 लाबानं याकूबयात धाल, “छं जित: झंग: लाना: जिमि म्हायपिन्त छाया लडाइलय ज्वनाह:पिन्त थें हयागु?
- 27 छं जित: छाया छुं मथासे बिस्यं वया: झंग: लानागु? छं जित: धा:गु जूसा जिं छन्त लयतातां दम्फु व वीणा थाथां म्ये हाला: छवयाहयेगु ख: नि।
- 28 छं जित: जिमि छयपिन्त माया यायेगु व म्हायपिन्त चुप्पा तक हे नके मबिल। छं मूर्खं ज्या यात।
- 29 जिं छन्त स्यके नं फु। तर म्हािग: चान्हय छिमि बा:या परमेश्वरं जित: धयादिल, ‘होश या, छं याकूबयात छुं कथं ख्याये मते।’
- 30 जिं स्यु छ थ: बौया छेंय वनेत आयबुरगुलि थथे पिहां व:गु ख:सां छं छाया जिगु छेंया मूर्तिं खयाहयागु?”
- 31 याकूबं लाबानयात धाल, “छि थ: म्हायपिन्त जिपाखें लिगनयानी धका: जि ग्यात।

32 छिगु मूर्ति स्याके दु, व मनु सी माली। छिं झी थःथितिपिनिगु न्हाःने थःगु छु छु जिजेके दु मालाः कयादिसैं।” याकूबं राहेलं मूर्ति ख्याहःगु खँ मस्यु।

33 अले लाबान याकूब, लेआ, व निम्ह दासीपिनिगु पाल दुने दुहां वन। अन वं छुं लुइके मफतु। व लेआया पालं पिहां वयाः राहेलया पाल दुने वन।

34 राहेल धाःसा छँया मूर्तिंत ऊँटया पयतुसाय तयाः थः उक्री घःने पयतुनाच्वन। लाबानं पाल दुने गुलि मालं नं लुइके मफु।

35 राहेलं थः बोयात धाल, “जिमि प्रभु, जि खनाः तंम्बयादी मते, बाः। जि थीमज्यु जगुलि जि छिगु न्हाःने दने मछिं।” उकिं वं न्हाक्व माःसां छँया मूर्ति लुइके मफतु।

36 याकूब तंम्बल। अले वं लाबानयात हक्काः धाल, “जिं छु मभिगु ज्या यानागु दु? जिं छु पाप यानागु दु धकाः छिं जितः थथे लिनादियागु?

37 छिं जिगु फुक्क सामान स्वयादीधुकल। छिं थःगु छँया छु सामान लुइकादिया? व जिगु व छिकपिनि थःथितिया न्हाःने तयादिसैं। इमिसं हे छिगु व जिगु न्याय याइ।

38 “जि निइदँ तक छिलिसे च्वना। छिकपिनि छम्ह फै व च्वलयचिया नं मत्यवं मचा कुहां वः धयागु मजु! न त जि छिम्ह छम्ह हे फै-च्वलय हे न्या।

39 जंगलया पशुतयसं स्याःपिं फै-च्वलय तक जिं छिथाय महसे थःम्हं हे उकिया मू पुलाबिया। न्हिनय तपिं जुइमा कि चान्हय तपिं जुइमा फुक्क फैच्वलयया पलेसा नं छिं जिजेके कयादिल।

40 “न्हियेपयसिया निभालं व चान्हयसिया चिकुं जिगु म्ह गुलि न्यल। जिगु मिखाय न्हाः धयागु हे मवः।

41 निइदँ जिं थुकथं छिगु छँय च्वना। जिं झिप्यदँ छिकपिनि निम्ह म्हायपिनिगु लागि छिथाय ज्या याना, अले खुदँ छिकपिनि फैच्वलयया लागि ज्या याना। छिं जिगु ज्याला झिकः तक हिलादिल।

42 अब्राहामया परमेश्वर गुम्हयसिया न्हाःने जिमि बाः इसहाक ग्यानादी जिलिसें मदुगु जूसा छिं जितः धाल्थे हे खालि ल्हाति लिखवाहइगु खः। परमेश्वर जिगु दुःख व ज्या खनादिल, उकिं म्हिगः चान्हय छितः ब्वःबियादिल।”

याकूब व लाबानया दथुइ जगु सन्धि

43 लाबानं याकूबयात धाल, “थुपि मिस्त जिमि म्हायपिं खः, थुमि मस्त नं जिमि मस्त खः। अले थ्व फैबथां नं जिगु हे खः। थन गुलि नं छं खनाच्वन, व फुक्क जिगु हे खः। अयनं जिं थौं थःम्हायपिं व इमि मस्तयतु छु याये फु धकाः?

44 उकिं आः छंगु व जिगु दथुइ सन्धि याये वा। अले थुकिया लुमान्ति कथं झीसं थन ल्वहं धनाथके।”

45 अले याकूबं ल्वहं हयाः थां थें धंकदल।

46 वं थः थःथितिपिन्त नं ल्वहं मुंकाहयेत धाल। इमिसं ल्वहं हयाः अन ल्वहं द्रँ दयकल। अले अन हे इमिसं सन्धिया भव्य नल।

47 लाबानं उकियात यगर-सहदुता नां तल, याकूबं गलेद धकाः नां तल।

48 लाबानं धाल, “थौं थ्व ल्वहं द्रँ छंगु व जिगु दथुइ साक्षी जुयाः दनाच्वंगु दु।” उकिं थुकियागु नां गलेद च्वन।

49 वं हान धाल, “झी थःशवय बायावनेधुंकाः नं परमेश्वरं झीत स्वयादीमा।” उकिं थ्व ल्वहं थांयात मिज्जा नं धाल।

50 लाबानं हाकनं धाल, “छं जिमि म्हायपिन्त मभिकल, अले मेपिं मिसात ब्याहा याना हल धाःसां झीगु दथुइ सं मदुसां होश या, परमेश्वर छंगु व जिगु साक्षी दु।”

51 वं धाल, “जिं थन छंगु व जिगु दथुइ ल्वहंया थां व ल्वहंया द्रँ तयागु दु।

52 जिं थ्व ल्वहंया द्रँ व थां पुलाः छन्त स्यकः वये मखु, अले छं थ्व ल्वहंया द्रँ व थां पुलाः जितः स्यकः वइ मखु धयागुया साक्षी खः।

53 जिमि बाज्या नाहोर व छिमि बाज्या अब्राहामया परमेश्वरं झी दथुइ न्याय यानादीमा।”

उकिं याकूबं परमेश्वरयागु नामय, गुम्ह खनाः वया बाः इसहाक ग्याइगु खः, ल्वहंया लागु मानय याये धकाः पाफ्यकल।

54 याकूबं अन गुँचकाय हे बलि बियाः थः थःथितिपिन्त भव्य नकल। नयेत्वने यानाः इपिं अन हे घन।

55 कन्हय खुन्हु सुथ न्हापां दनाः लाबानं थः छयपिन्त व म्हायपिन्त चुप्पा नयाः आशिष बिल। अले व अनं बिदा कयाः थःगु छँपाखे वन।

32

याकूबं एसावयात नापलायेत स्वःगु

1 याकूब नं अनं थःगु लें लिनाः वन। लैय परमेश्वरया दूततयसं वयात नापलात।

2 याकूबं इमित खनाः धाल, “थ्व ला परमेश्वरयाथाय खः!” उकिं वं व थाययागु नां महनोम तल।

3 याकूबं एदोम देशया सेइर धाःगु थासय थः दाजु एसावयाथाय थः मनुत छवत।

4 वं इमित धयाः छवत, “छिमिसं वनाः जिमि मालिक एसावयात थथे धा, ‘छिम्ह दास याकूबं थथे धयाहःगु दु, आः तक जि लाबानयाथाय च्वनाच्वनागु खः।

5 जिजेके सा, च्वलय, गधा, फै व यक्व दास-दासीत दु। आः जितः छिं स्वइ ला धकाः धायके छवाहायागु खः।”

6 वं छवःपिं मनुतयसं लिहां वयाः वयात धाल, “जिपिं छिकपिनि दाजु एसावयाथाय वनाः वया। वयकः आः छितः नापलायेत प्यसः मनु ज्वनाः वयाच्वंगु दु।”

7 याकूब तसकं ग्यात। वं थः मनुत, सा, फै, च्वलय, गधा, ऊँट फुक्कसित निथ्वः यानाः व्वथल।

8 “छुं जुयाः एसावं छपुचःयात हयककाःसां मेगु पुचः बिस्युं वने फयेमा” धकाः मतिय तयाः वं थथे याःगु खः।

9 अले याकूबं प्रार्थना यात, “जिमि तापाःबाज्या अब्राहाम व जिमि बाः इसहाकया परमेश्वर! परमप्रभु, छिं जितः थःगु हे छँय लिहां वनेत धयादिल। छिं जितः छिं जिलिसें हे दइ, अले फुक्कं बांलाइ धकाः धयादीगु खः।

10 छिं थः दासयात क्यनादीगु दया माया व विश्वासया नितिं जि मल्वः। छायाधाःसा यर्दन खुसि छिनाबलय जिजेके कथि छपु जक दुगु खः, आः जिजेके मनुतयगु व पशुतयगु निगू ततःधंगु पुचः दु।

11 आः जितः जिमि दाजु एसावपाखें बच्यु यानादिसैं। वं जितः जक मखु जिमि कलाःपिन्त व मस्तयतु तक हयककाः वइ धकाः जि ग्याः।

12 छिं जितः धयादीगु दु, ‘जिं छन्त धाल्थे हे भिगु याये। अले छं सन्तान समुद्रया फिं थें ल्याः खाये मफ्यक यक्व दयकवावी।”

13 उखन्हु चान्हय व अन हे च्वन। वं थः दाजु एसावया लागि धकाः थःके दुगु सम्पत्ति थुकथं ल्यल –

14 निसःम्ह च्वलय, निइम्ह दुगु, निसःम्ह फै, निइम्ह भ्याःचा,

15 स्विम्ह माउँट व इमि मचा, पिइम्ह सा, झिम्ह दुहं, अले निइम्ह मांगधा व झिम्ह गधा।

16 वं इमित थः दासतयत जिम्मा बियाः धाल, “छिपिं जिगु न्हाः न्हाः हँ। अले छथ्वः व मेगु थ्वया दथुइ थाय पाकाः हँ।”

17 वं दक्वसिबय् न्ह्यःने वनीम्ह दासयात स्यन, “जिमि दाजु एसावं नापलानाः छन्त, ‘छ सुया मनु, गन वनेत्यनागु, छंगु न्ह्यः न्ह्यः वनाच्वंगु बथां सुयागु’ धकाः न्यन धाःसा

18 छं थथे धकाः धा, ‘थ्व छिम्ह दास याक्बयागु खः। थ्व फुक्क वया मालिक एसावया लागि कोसेलि छवयाहःगु खः। व जिमिगु लिउने वयाच्वंगु दु।’”

19 वं वयां ल्यु वनीम्ह निम्हम्ह व स्वम्हम्ह दासयात व बथांया ल्युल्यु वनीपिं फुक्कसित नं अथे हे धकाः स्यन, “एसावयात नापलाइबलय् छिमिसं नं अथे हे धा।”

20 थथे धायेगु धाःसा ल्वःमंके मते, “छिम्ह दास याक्ब जिमिगु लिउने वयाच्वंगु दु।”

थःगु न्ह्यःने न्ह्यःने छवःगु कोसेलि वयागु तं क्वलाके फइ, अले थः वयागु न्ह्यःने वनेबलय् वं लसकुस यानाः काइ धकाः मतिइ तयाः वं अथे याःगु खः।

21 थुकथं याक्बया कोसेलि न्हापा न्हापा वन। व थः धाःसा उखुन्हू चान्हय पालय् च्वन।

याक्ब व स्वर्गदूतया कुरती

22 उखुन्हू हे चान्हय याक्बं दनाः थः निम्हं कलाः, निम्ह दासी व झिंछम्ह काय्पिन्त यंकाः यब्बोक खुसि छिकल।

23 वं इमित खुसि छिके धुंकाः थःम्ह ज्वनावःगु फुक्क सम्पत्ति नं छवत।

24 थुकथं याक्ब याकःचा जुल। उबलय् छम्ह मनु वयाः सुथ मजुतले वलिसे कुरती ल्वानाच्वन।

25 व मनुखं याक्बयात बुके मफुगुलि याक्बया प्यंपाय् लाक दाल। उकिं यानाः वया प्यंपाया साहा ब्यन।

26 व मनुखं धाल, “सुथ जुइन, आः जितः वनेब्यु।”

याक्बं धाल, “जितः आशिष मन्थुतले जिं छितः छवये मखु।”

27 अले व मनुखं न्यन, “छंगु नां छु?”

वं धाल, “याक्ब।”

28 व मनुखं धाल, “आवंलि छंगु नां याक्ब मखु, इसाएल जुल। छायाःसा छं परमेश्वर व मनुतलिसे कुरती ल्वानाः त्याकल।”

29 याक्बं धाल, “छिगु नां छु?”

वं धाल, “जिगु नां छांय न्यने माल?” अले वं वयात आशिष बिल।

30 उकिं याक्बं व थाययागु नां पनीएल तल। छायाःसा वं मतिइ तल, “परमेश्वरलिसे चुलिचू लानाः नं जि म्वाना हे च्वना।”

31 वयागु प्यंपाया साहा ब्यंगुलि व ख काकां न्यासि वनाः पनीएल पुले धुंकाः सूर्य लुल।

32 याक्बया प्यंपाय् धाःपाः लाःगुलि इसाएलया मनुतयसं आः तक नं सुं नं पशुयागु प्यंपाया सँय्वाँच नःगु मदु।

33

याक्ब व एसाव नापलाःगु

1 याक्बं एसाव प्यसःम्ह मनुलिसे वयाच्वंगु खन। अले वं थः मस्तयत लेआ, राहेल व निम्ह दासीतय जिम्मा बियाः इमित अलग अलग छवत।

2 दक्वसिबय् न्ह्यःने निम्ह दासी व इमि मस्त छवत। अनंलि लेआ व वया मस्त छवत। राहेल व योसेफयात दक्वसिबय् लिपा छवत।

3 याक्ब थः धाःसा इपिं स्वयाः न्ह्यःने वन। व थः दाजुया न्ह्यःने मथ्यतले न्हयकः तक बैय् भवसुलाः वन।

4 एसावं ब्रॉय वयाः वयात घयपुयाः चुप्पा नल। अले इपिं निम्हं खवल।

5 एसावं मिस्त व मस्त खनाः न्यन, “छलिसे वःपिं थुपिं सु खः?”

याक्बं धाल, “परमेश्वरं छिम्ह दासयात दयामाया यानाः ब्यगु जिमि मस्त खः।”

6 अले निम्ह दासी व इमि मस्तयसं न्ह्यःने वयाः एसावयात भागि यात।

7 अनंलि लेआ व वया मस्तयसं वयाः भागि यात। दक्वसिबय् लिपा योसेफ व राहेलं वयाः भागि यात।

8 एसावं याक्बयाके न्यन, “जिं लँय् नापलानागु बथां छु खः?”

याक्बं धाल, “छिं जितः दुःगलं लसकुस यानादीमा धकाः खः।”

9 एसावं धाल, “जिगु थःगु हे यक्व दु, जि किजा! थुपिं फुक्क छं हे ति।”

10 याक्बं धाल, “मखु! छिं जितः माया यानादियागु खःसा थ्व कोसेलि लःल्हानाकयादिसँ। छिं जितः दुःगलनिसें लसकुस यानादीबलय् जितः

ला छितः नापलाःगु परमेश्वरयात नापलानागु थें हे जुल।

11 आः जिं छिगु लागि धकाः हयागु थ्व कोसेलि कयादिसँ। परमेश्वरं दया यानाः जितः माक्व बियादीगु दु।” थुकथं याक्बं एसावं मकातले कर यानाच्वन।

12 अले एसावं धाल, “आः वनाछवये नु, जि नं छनापं वने।”

13 याक्बं धाल, “छिं सि हे स्यु, थ्व मस्त कयातुसे हे च्वं नि। अले हानं जि थ्व दुरु त्वपिं पशुया बथां नं बिचाः यायेमाः। थुमित न्हिच्छि न्यासिकल धाःसा थुपिं सी।

14 उकिं छिं न्हापा झासँ। जि बुलुहुं थ्व मस्त व सा दूह, फे-च्वलय् नापं छितः सेइरय् नाप लाये।”

15 एसावं धाल, “अयसा जिं जिमि मनुतयत छलिसे त्वःताथके।”

याक्बं धाल, “अथे छांय याये माल? जितः छिगु माया जक दःसा गाः।”

16 उकिं एसाव उखुन्हू हे सेइर लिहां वन।

17 याक्बं धाःसा सुक्कोतपाखे वन। वं अन थःगु लागि छँ छछा दन, अले पशुतय्यु मिति बल्चात दयकल। उकिं व थाययागु नां सुक्कोत धाल।

18 पदंन-आरामं वयाः याक्बं कनानया शकेम धाःगु शहरया लिक्क याउंक हे थ्यन। वं अन शहरं पिने थःगु पाल ग्वल।

19 वं व थाय शकेमया बौ हेमोरया काय्पिन्के सच्छिक्कू वःहः बियाः न्यानाकाल।

20 वं अन छंगु वेदी दयकल। अले उकिंयात एल-एलोह-इसाएल धकाः नां तल।

34

दीनायात स्यंकाब्युगु

1 छन्हू याक्ब व लेआया म्हाय् दीना अन च्वपिं मिसातयत नापलाः वन।

2 व थायया जुजु हिच्ची हेमोरया काय् शकेमं वयात खन। अले वं वयात ज्वनायनाः स्यंकाबिल।

- 3 याकूबया म्हाय्य दीनायात वं तसकं ययकल। उकिं वं वयागु नुगः साला कायेत कुतः यात।
- 4 वं थः बोयात वल्लिसे ब्याहा यानाब्यु धकाः धाल।
- 5 याकूबं थः म्हाय्य दीनायात शकेमं स्यंकाब्युगु खँ सिल। उबलय वया कायपि फुककं फे ज्वःवनाचंगुलि व सुमक च्वन।
- 6 उबलय हे शकेमया बौ हमोर खँ ल्हायेत याकूबयाथाय थ्यंकः वल।
- 7 याकूबया कायपि नं जुगु खँ न्यनाः नुगः मछिकाः तमं मि जुयाः छैय् लिहां वल। छायाःसा याकूबया म्हाय्यात स्यंकाः शकेमं याये मज्युगु ज्या याःगु व इप्पाएल्यात हे बेइज्जत याःगु खः।
- 8 हमोर इमित थथे धकाः धाल, “जिमि काय शकेमया नुगः छिकपिनि म्हाय्यपाखे क्वसाःगुलि वल्लिसे दीनायागु ब्याहा यानाबियादिसँ।
- 9 झी आः थवंथवय ब्याहाया कालबिल याये। छिकपिनि म्हाय्यमस्त जिमित बियादिसँ, जिमि म्हाय्यमस्त छिकपिन्सं यंकादिसँ।
- 10 छिकपि जिपिल्लिसँ हे च्वनादिसँ। थ्व थासय् छिकपि च्वनादीफु, अले न्हाथाय्य नं वनेफु। थन हे बनेज्या यानादिसँ, अले सम्पति मुंकादिसँ।”
- 11 अले शकेमं दीनाया बौ व दाजुपिन्त धाल, “छिकपिन्सं जितः दया यानादिसँ, छिकपिन्सं धाःगु जिं बी।
- 12 थपचाया मू व कोसेलि गुलि माः धयादिसँ, जिं छिकपिन्सं धावक बी। जितः छिकपिनि म्हाय्यमचाल्लिसे जक ब्याहा यानाबियादिसँ।”
- 13 शकेमं थः क्यहँ दीनायात स्यंका ब्युगुलि याकूबया कायपिन्सं शकेम व हमोरयात जाः ग्वयाः लिसः बिल।
- 14 इमिसं इमित धाल, “मह्य् चि मतःमह मनुयात जिमिसं थः क्यहँ बी फइ मखु। थथे यात कि जिमिगु इज्जत वनी।
- 15 उकिं छिकपिनि मिजंत फुककसिनं जिमिसं थें मह्य् चि तयेगु ज्या यात धाःसा जक जिमिसं छिकपिन्सं धाःथे याये फइ।
- 16 अले तिति जक जिमि म्हाय्यमस्त छिकपिन्सं यंके फइ, छिकपिनि म्हाय्यमस्त जिमिसं काये फइ। अले जिमिसं छिकपि नापं च्वनाः छगू हे जातियापि थें जुयाः च्वने फइ।
- 17 छिकपिन्सं मह्य् चि तयेत माने जुयामदिल धाःसा जिपि थः क्यहँ ज्वनाः थन वने।”
- 18 हमोर व वया काय शकेमयात इमिगु खँ याल।
- 19 शकेम छँजःपि मध्ये दक्वसिबय् अप्वः हनातःमह मनु खः। व याकूबया म्हाय्याया मतनाया लायेधुंकुगुलि वं थ्व ज्या यायेत लिबाका मच्वन।
- 20 उकिं हमोर व वया काय शकेमं शहरया मू धवाखाय वनाः शहरय् च्वंपिन्त धाल,
- 21 “थुपि थिपि मनु खः। थुमित थन हे तयाः बनेज्या याकेबी। थुमित च्वनेत झीथाय् थाय्यं यकव दु। अले झीसं थुमि म्हाय्यमस्त ब्याहा याये नं फइ, झी म्हाय्यमस्त नं थुमित बी फइ।
- 22 झीथाय् च्वंपि फुकक मिजंतयसं इमि मिजंतयसं थें मह्य् चि तयेगु ज्या यात धाःसा जक इपि झीपिल्लिसे च्वनाः छगू हे जातियापि थें जुयाः च्वने फइ हं।
- 23 थथे जुल धाःसा इमिगु फुकक सा, फे, सम्पति झीगु मजुइ ला? उकिं झीसं इमिसं धाःगु खँ न्यने, अले इमित थन हे तये।”
- 24 शहरय् च्वंपि फुककसिनं हमोर व वया काय शकेमं धाःगु खँ न्यन। अले मिजंत धावकसिनं मह्य् चि तयकल।
- 25 स्वन्हू लिपा, मह्य् चि तःगु स्याःगु हे मर्तनबलय् याकूबया निमह कायपि दीनाया दाजुपि शिमियोन व लेवी थथःगु तरवार ज्वनाः सुनानं मसीक शहरय् दुहां वनाः फुकक मिजंतयत स्यानाबिल।
- 26 इमिसं हमोर व वया काय शकेमयात नं तरवारं पालाः स्यानाबिल। अले दीनायात शकेमया छँनं लिगनाः यंकल।
- 27 याकूबया मेपि कायपिन्सं वयाः शहरय् लुटे यात। थुकथं इमिसं थः केहँयात बेइज्जत याःगुया बदला काल।
- 28 इमिसं इमिगु फुकक फे, सा, गधा, अले शहरय् दुने व पिने च्वंगु फुकक वस्तु नं यंकल।
- 29 इमिसं इमिगु फुकक सम्पति, मस्त, मिस्त व छँय च्वंगु फुकक ज्वनाः वना।
- 30 याकूबं शिमियोन व लेवीयात धाल, “छिमिसं जितः आपतय् लाकाबिल। आः जितः कनानी, परिज्जी व थनच्वंपि फुककसिनं मही। झी ल्याखं आपाः मटु। इपि फुकक जानाः झीपिल्लिसे ल्वाः वल धाःसा झीपि फुककं सी।”
- 31 इमिसं लिसलय् धाल, “वं जिमि केहँयात वेशयायात थें याये ज्ये ला लय?”

35

याकूबं बेथेलय वेदी दयकुगु

- 1 परमेश्वरं याकूबयात धयादिल, “दूँ, बेथेलय वनाः अन हे च्वँ। अले छ थः दाजु एसावल्लिसे ग्यानाः बिस्युं वंबलय् छन्थाय् खनेदयुकः वःमह परमेश्वरया लागि छगू वेदी दयकि।”
- 2 उकिं याकूबं थः छँजःपिन्त व थःलिसे दुपि सकसितं धाल, “छिपिल्लिसे दुगु कपिनिगु मूर्तियात वांछवयाब्यु, अले थःपिन्त शुद्ध यानाः मेगु लं पयु।
- 3 झी आः थ्व थाय् त्वःताः बेथेलय वनेत्यना। अन जिं जितः आपतय् ग्वाहालि यानादीमह व जि न्हाथाय्य वंसां जिल्लिसं दीमह परमेश्वरया लागि छगू वेदी दयके।”
- 4 अले फुककसिनं याकूबयात थःपिन्के दुगु फुकक मूर्ति व न्हायपनय्य च्वंगु तिसा बिल। वं व फुकक शकेमया नापसं च्वंगु स्वसिमा कव्य थुनाबिल।
- 5 इपि अन वंसेलि परमेश्वरं इमिगु जवंखवं च्वंगु शहरयात ग्याःचिकुं भुनाबिल। अले सुनानं याकूब व वया मनुतयत् लीमफुत।
- 6 याकूब थः मनुतल्लिसे कनान देशया लुजः धाःथाय् थ्यंकः बल। थौकन्हय् थ्व थाययात बेथेल ध्यादिल।
- 7 वं अन छगू वेदी दयकल। वं व थाययागु नां एल-बेथेल धकाः तल। छायाःसा व थः दाजुलिसे ग्यानाः बिस्युं वःबलय् परमेश्वरं वयात अन हे झायाः नापलानादीगु खः।
- 8 अन रिबेकाया तुतुमां दुबोरा सित। वयात बेथेलया क्वसं च्वंगु छमा स्वसिमाया कव्य थुनाबिल। उकिं व थाययागु नां अल्लोन-बकृत तल।
- 9 याकूब पढ़न-आरामं वये धुंकाः परमेश्वरं हाकनं वयाथाय् खनेदयुकः झायाः वयात आशिष बियादिल।
- 10 परमेश्वरं वयात धयादिल, “छंगु नां याकूब खः। आः थनिनिसें छंगु नां याकूब मखु, इप्पाएल जुइ।” थुकथं वयकलं वयागु नां इप्पाएल तयादिल।
- 11 वयकलं वयात हाकनं धयादिल, “जि दक्व शक्ति दुमह परमेश्वर खः। छं यकव सन्तान दयेमा। छंगुपाखे यकव जात जाति दयावइ। छंगुपाखे यकव जुजुपि नं दयावइ।
- 12 जिं अब्राहाम व इसहाकयात बी धयागु देश छन्त बी, अले थ्व सदांया लागि छिमि सन्तानयागु जुइ।”
- 13 अले परमेश्वर अनं झाल।
- 14 याकूबं अन ल्वहं छगः धंकाः उकी दाखमघ व चिकं लुनाबिल।
- 15 अले वं परमेश्वरं वल्लिसे नवाःगु व थाययागु नां बेथेल तल।
- बेन्यामीन बरु व राहेल सीगु
- 16 इपि बेथेलं वन। एप्पात थयनी थें च्वंकाः राहेलयात मचाबुइ ब्यथा जुल।
- 17 वयात तसकं ब्यथा जुयाच्वंबलय् दिरिअजिं वयात धाल, “ग्याये मते, हाकनं काय हे बुल।”

- 18 राहेल थः सीगु सीकाः सी न्हाः वं मचायागु नां बेन-ओनी* तल। बौम्हं धाःसा वयागु नां बेन्यामीनं तयाबिल।
 19 राहेल सित। वयात एसात वनेगु लैसियथु थूनाबिल। थ्व थायूयात थोकन्हय् बेथलेहेम धाइ।
 20 याकूबं वयात थुंगु थासय् ल्वहं छगः धंकाबिल। थ्व आः तकं राहेलयात थुंगु थां थकं दनि।
 21 व अनं वन। वं मिदल-एदेरया मेछेपाखे थःगु पाल म्बल।
 22 याकूब अन हे च्वनाच्वंबलय् रुबेन थः बौया मथ्याःम्ह कलाः बिल्हालिसे घन। याकूबं थ्व खँ सिल।

याकूबया कायपि

याकूबया झिनिम्ह काय दु -

- 23 लेआया पाखे, दक्वसिबय् तःधीम्ह रुबेन, अले शिमियोन, लेवी, यहदा, इस्साखार व जबलून।
 24 राहेलया पाखे, योसेफ व बेन्यामीन।
 25 राहेलया दासी बिल्हापाखे, दान व नप्ताली।
 26 लेआया दासी जिल्पापाखे - गाद व आशेर।
 थुपि फुक्क याकूब पदन-आरामय् च्वनाच्वंबलय् हे बूपि खः।
 27 याकूब मग्नेय् थः बौ इसहाकयाथाय् लिहां वल। थ्वयात किरियत-अर्बा व हेब्रोन नं धाः। अब्राहाम व इसहाक पिने वयाः थन हे च्वंगु खः।
 28 इसहाक १८० दँ दुबलय् सित।
 29 व तसकं बुरा जुयाः सित अले थः बौ तापाःबाज्यापि नापं मिलय् ज्वन। वयात वया कायपि एसाव व याकूबं थुन।

36

एसाव व वया परिवार

१ इति १:३४-३७

- 1 एदोम धाःम्ह एसावया सन्तानया खँ थथे दु -
 2 एसावं कनानया मिसात हिती एलोनाया म्हाय् आदा, हिब्वी सिबोनया छय् व अनाया म्हाय् ओहोलीबामा,
 3 अले इश्माएलया म्हाय् व नबायोतया क्यहँ बासमतयात ब्याहा यात।
 4 आदाया पाखे एलीपज व बासमतया पाखे स्पूल बुल।
 5 अले ओहोलीबामा पाखे येऊश, यालाम व कोरह बुल। थुपि एसावया कनान देशय् बूपि कायपि खः।
 6 एसाव थः कलाःपि, कायम्हाय्पि व थःगु छेया फुक्क छेजःपि, सा द्रुहं, फे-च्वलय् व मेमेगु फुक्क वस्तु, अले कनान देशय् थःम्हं मुकूग फुक्क सम्पत्ति ज्वनाः थःकिजा याकूबलिसे अलग जुयाः मेगु देशय् वन।
 7 इमिके यक्व सा द्रुहं, फे-च्वलय् व मेमेगु यक्व वस्तुत दुगुलि ज्वयेत थाय् मगानाः इपि नापं च्वने मफुत।
 8 उकिं एदोम धाःम्ह एसाव पहाडय् लाःगु सेइर देशय् वनाः च्वन।
 9 पहाडय् लाःगु सेइर देशय् च्वंपि एदोमीतय् तापाःबाज्या एसावया सन्तानया खँ थथे दु -
 10 एसावया कायपि थुकथं दु - आदाया पाखे दुम्ह एलीपज, बासमतया पाखे दुम्ह स्पूल।
 11 एलीपजया कायपि तेमान, ओमार, सपो, गाताम व कनज।
 12 एसावया काय एलीपजया तीन धाःम्ह मथ्याःम्ह कलाः दु। वयापाखे नं वया अमालेक नांयाम्हा काय छम्ह दु। एसावया आदाया पाखे दुपि छयपि थुपि हे खः।
 13 स्पूलया कायपि - नहत, जेरह, शम्मा व मिज्जा। एसावया बासमतया पाखे दुपि छयपि थुपि हे खः।
 14 सिबोनया छय् व अनाया म्हाय् ओहोलीबामाया पाखे दुपि एसावया कायपि थुकथं दु - येऊश, यालाम व कोरह।
 15 एसावया सन्तान मध्ये म् मुंपि कुलया नायः थुपि हे खः -
 एसावया तःधीम्ह काय एलीपजया कायपि - तेमान, ओमार, सपो, कनज
 16 कोरह, गाताम व अमालेक कुलया नायःत। एदोम देशय् एलीपजया पाखे नायः जूपि थुपि हे खः। थुपि आदाया छयपि खः।
 17 एसावया काय स्पूलया कायपि - नहत, जेरह, शम्मा व मिज्जा कुलया नायःत। एदोम देशय् स्पूलया पाखे नायः जूपि थुपि हे खः। थुपि एसावया कलाः बासमतया पाखेया छयपि खः।
 18 एसावया कलाः अनाया म्हाय् ओहोलीबामाया कायपि - येऊश, यालाम व कोरह कुलया नायःत।
 19 थुपि फुक्क कुल व थुमि नायःत एसावया सन्तान खः। थुमित एदोमी धाइ।

होरी सेइरया सन्तान

- 20 सेइर देशय् हे च्वम्ह होरी सेइरया कायपि थुकथं दु - लोतान, शोबाल, सिबोन, अना,
 21 दीशोन, एसेर व दीशान। सेइरया थुपि कायपि एदोम देशया होरी नायःत खः।
 22 लोतानया कायपि - होरी व हेमान। तीन लोतानया क्यहँ खः।
 23 शोबालया कायपि - अल्बान, मानहत, एबाल, शपो व ओनाम।
 24 सिबोनया कायपि - अयूया व अना। थ्व हे अनां थः बौ सिबोनया गधात जःवंबलय् मस्मूमिइ क्वाःगु लःया धाः लुइकूगु खः।
 25 अनाया कायम्हाय्पि - काय दीशोन व म्हाय् ओहोलीबामा।
 26 दीशोनया कायपि - हेमदान, एबान, यित्रान व करान।
 27 एसेरया कायपि - बिल्हान, जावान व अकान।
 28 दीशानया कायपि - ऊज व आरान।
 29 होरीतय् नायःत थुपि हे खः - लोतान, शोबाल, सिबोन, अना,
 30 दीशोन, एसेर व दीशान। सेइर देशय् इमिगु खलक होरी नायः जूपि थुपि हे खः।

एदोमया जुजुपि

- 31 इस्राएलय् जुजु दये न्हाः एदोम देशय् राज्य याःपि जुजुपि थुकथं दु -

* 35:18 ३५:१८ बेन-ओनी थुकिया अर्थ खः दुःखया काय † 35:18 ३५:१८ बेन्यामीन थुकिया अर्थ खः जव ल्हाःया काय

- 32 बओरया काय बेला एदोमया जुजु जबलय वयागु राजधानी दिन्हावा खः।
 33 बेला सी धुंका: वयागु थासय बोझाय च्वंम्ह जेरहया काय योबाब अनयाम्ह जुजु जुल।
 34 योबाब सी धुंका: तेमानीतयगु देशय च्वंम्ह हशाम अनयाम्ह जुजु जुल।
 35 हशाम सी धुंका: मोआबय मियानयात बुकूम्ह बददया काय हदद अनयाम्ह जुजु जुल। वयागु राजधानी अवीत खः।
 36 हदद सी धुंका: मासेकाय च्वंम्ह सन्ला वयागु थासय जुजु जुल।
 37 सन्ला सी धुंका: खुसि सिथय च्वंगु रहोबोत शहरयाम्ह शौल अनयाम्ह जुजु जुल।
 38 शौल सी धुंका: अक्बोरया काय बाल-हानान अनयाम्ह जुजु जुल।
 39 अक्बोरया काय बाल-हानान सी धुंका: हदद वयागु थासय जुजु जुल। वयागु राजधानीया नां पाऊ खः। वया कला: महेतबेल खः। व मनेदया म्हाय्य व मे-जाहाबया छय खः।
 40 एदोमीतय तापा:बाज्या एसावया सन्तानपाखे दुपि कुलया नाय:त थुकथं दु – तीमन, अल्वा, यतेत,
 41 ओहोलीबामा, एलाह, पीनोन,
 42 कनज, तेमान, मिबसार,
 43 मग्दीएल व इराम। थुपि एदोम देशया थीथी थासय च्वपि खः।
 एदोमीतय तापा:बाज्या एसावया खँ ध्व हे खः।

37

योसेफयात वया दाजुपिन्स मियाछवःगु

- 1 याकूब थ: बौ च्वनाच्वंगु कनान देशय हे च्वनाच्वन।
 2 याकूबया खँ थथे दु – योसेफ झिन्हयदँ दुबलय थ: दाजुपि लिसें फै-च्वलय ज्व:वनीगु खः; उपि थ: चिरिमापि बिल्हा व जिल्पाया कायपि खः।
 छन्हु वं थ: दाजुपिनिगु मभिगु बानी थ: बौयात कं वल।
 3 बुग जुइ धुंका: बूम्ह जगुलि इस्त्राएलं मेपि कायपिन्त स्वया: योसेफयात अप्च: माया या:। वं योसेफयात छपा: बांलागु बुता दुगु भान्तां लं सुयाबिल।
 4 वया दाजुपिन्स थ: बौनं थ:पिन्त स्वया: अप्च: वयात मायाया:गुलि वयात महिला। इमिसं वलिसे बांलाक न नं मवा:।
 5 छक: योसेफया म्हासय म्हन। वं थ:म्हं म्हंगु खँ दाजुपिन्त कन। वया दाजुपिन्स वयात झन महिल।
 6 वं थ: दाजुपिन्त धाल – “जि म्हासय म्हंगु खँ न्यनादिसँ।
 7 झीपि फुक्क बुँइ छवमा लया: चिनाच्वनागु। जिगु छवमा धस्वानावल, अले छिकपिनिगु छवमा चा:तुला: जिगु छवमायात भागि यात।”
 8 वया दाजुपिन्स वयात धाल, “छ छु धाथं हे जिमि जुजु जुइ धयागु ला? अले छं जिमित शासन यागु धयागु ला?” अर्नलि इमिसं वयागु म्हासयया खं याना: वयात अज्ज अप्च: महिल।
 9 वया हाकनं मेगु म्हासय म्हन। अले थ: दाजुपिन्त कन, “स्व, जि हाकनं मेगु म्हासय खन। सुर्य, तिमिला व झिंछग: नगु जित: भागि यानाच्वंगु।”
 10 वं थ: बौयात नं ध्व खँ कन। वया बौनं वयात तमं हक्का: धाल, “छं छु धायेत्यनागु? छु आ: जि, छिमि मां व छिमि दाजुपि वया: छन्त भागि यायेमाल धयागु ला?”
 11 वया दाजुपिनि व खना: नुग: मुल। वया बौया धा:सा ध्व खँ नुगलय वालाच्वन।

योसेफयात म्यगु व मिश्रय यंकुगु

- 12 छन्हु योसेफया दाजुपि थ: बौया फै ज्वयेत शकेम वनाच्वंबलय
 13 इस्त्राएलं वयात धाल, “छं दाजुपि शकेमय फै ज्व:वनाच्वंगु दु। छ अन हँ।”
 योसेफ धाल, “ज्यु, जि वने।”
 14 इस्त्राएलं धाल, “वन: छं दाजुपि व फैत छु यानाच्वन स्व, अले जित: कंवा।” अले वं वयात हेब्रोन बैसी शकेमय छवत।
 योसेफ शकेमय थ्यंबलय
 15 छम्ह मनुखं वयात उखेंथुखें जुयाच्वंगु खना: न्यन, “छं छु माला च्वनागु?”
 16 वं धाल, “जि जिमि दाजुपि माला च्वनागु। छिं स्यु ला इपि गनं फै ज्वयाच्वंगु?”
 17 व मनुखं धाल, “इपि थनं वने धुंकल। जि इमित दोतानपाखे वनेगु धका: हालाच्वंगु तायगु खः।” योसेफ नं थ: दाजुपिन्त मामां दोतानय वन।
 वं अन इमित लुइकल।
 18 इमिसं वयात तापाकंनिसें खन। अले इमिसं वयात स्यायेगु ग्वसा: ग्वल।
 19 इमिसं थ:थवय खँ लहात, “वल का, म्हासय म्हंका जुइम्ह।
 20 वयात स्याना: थन छग: तुंथिइ कुर्काथके। अले जंगली पशुं स्याना: नल धाये। अले स्वये का वयागु म्हासय छु जुइ थें।”
 21 थ्व न्यना: स्बेनं वयात इमिगु लहाति बचय यायेत स्वल। वं धाल, “स्याये हे ला मज्यु।
 22 हि हायकेगु खँ ल्हाये मते। बर वयात थन हे मस्भमिइ ल: मदगु तुंथिइ कुर्काथके। ल्हा: छता वाये मते।” स्बेनं वयात इमिगु लहाति बचय याना:
 लिपा थ: बौयाथाय यंकुगु मतिइ तया: थथे धा:गु खः।
 23 योसेफ इमिथाय थ्यनेवं इमिसं वयात ज्वना: वं फिनात:गु त:जिगु भान्तां लं त्वका: काल।
 24 अले वयात ल: मदगु तुंथिइ वांछवयाबिल।
 25 इपि नयेत पयतबलय तापाक गिलादं वयाच्वपि इश्मालीतयत खन। इमिगु ऊँटं नस्वा: वगु मसला, पायगु वास: व मूर क्वबियात:गु दु। इपि मिश्रपाखे वनेत्यंपि खः।
 26 अले यहदां थ: दाजुकिजापिन्त धाल, “झीसं थ: किजायात स्याना: अले वयागु हि त्वपुयां झीत छु दइ धका:?
 27 बर वयात इश्मालीतयगु ल्हातिइ मियाछवये। वयात ल्हा: धा:सा मवाये। न्हायगु जूसं व झी किजा खः, झीगु हे ला हि खः।” फुक्कसिनं वयागु खँ न्यन।
 28 उकि इमिसं वं व्यापारीत व लँ जुया: थ्यंक: वसेंलि योसेफयात तुंथि थकाल। अले वयात इमिगु ल्हातिइ निइक् वहलं मियाछवत। इमिसं वयात मिश्र यंकल।
 29 स्बेनं लिहां वया: तुंथिइ स्व:बलय योसेफयात अन मखना: वं थ:गु लं खुत।
 30 वं थ: किजापिन्थाय वना: धाल, “मचा ला अन मदुनि। आ: जिं छु यायेगु?”
 31 इमिसं छम्ह भ्या:चा स्याना: वयागु हि योसेफया भान्तां लनय बुलाबिल।

- 32 अले इमिसं व भान्तां लं थः बौयाथाय यंकाः धाल, “जिमिसं थ्व लुइका। थ्व छि काययागु खः ला कि मखु?”
 33 वं व लं म्हसीकल, अले धाल, “थ्व जिमि काययागु लं खः। जंगली पशुतयसं वयात स्यानाः कुचा कुचा यानाः नल जुइमाः।”
 34 वं थःगु लं खल। वं थःगु म्हय भांगां भुन। व थः कायया लागि थुकथं तःन्हु तक दुःखं च्वन।
 35 वया फुकक काय म्ह्यायपिन्सं वयाः वयात ह्यक्केत स्वत, व मानय मजू। वं धाल, “जि थः कायया दुःखं च्वं च्वं हे जिमि कायया थासय वने।”
 थुकथं वं थः कायया लागि तसकं नुनः मछिंकल।
 36 थ्व हे इलय योसेफयात न्याना यंकुपि व्यापारीतयसं वयात फारोया दरबारया पिवाःतय नायः पोतीफरया लहातिइ मियाबिल।

38

यहदा व तामार

- 1 उबलय यहदा थः दाजु-किजापिन्त त्वःताः क्वय अदुल्लामय च्वंम्ह हिरा नांयाम्ह छम्ह मनूयाथाय च्वंवन।
 2 वं अन श्आ नांयाम्ह छम्ह कनानीया म्ह्याययात नापलात। वं व मिसायात ब्याहा यात।
 3 वया प्वाथय दयाः काय बुल। वयागु नां एर तल।
 4 वया हानं प्वाथय दयाः मेम्ह काय बुल। वं वयागु नां ओनान तल।
 5 वं हाकनं मेम्ह काय बुइकल। वयागु नां शेलह तल। वं वयात बुइकबलय यहदा कजीबय च्वनाच्वंगु खः।
 6 यहदां दक्खिसिबय तःधीम्ह काय एरया लागि कलाः छम्ह हयाबिल। वयागु नां तामार खः।
 7 यहदाया तःधीम्ह काय एर धाःसा परमप्रभुया मिखाय मभिम्ह मनू खः। उकि वयकलं वयात स्यानादिल।
 8 अले यहदां ओनानयात धाल, “छं छिमि तताःजुयात ब्याहा या। अले छम्ह किजाभतं यायेमाःगु ज्या पूर्वकि। थुकथं थः दाजुया लागि सन्तान दय्कि।”
 9 उकथं दइम्ह मचा थः सन्तान मजुइगु जूगुलि ओनानं न्हाबलें थः तताःजुलिसे धोंवनिबलय थः दाजुया सन्तान मदयेमा धकाः वीर्य बैय लाकाथकीगु।
 10 वयागु थ्व ज्या परमप्रभुया मिखाय मभिगु जुल। उकि वयकलं वयात नं स्यानादिल।
 11 थः मेम्ह काय शेलह नं वया दाजुपि थें सी ला धकाः ग्यानाः यहदां थः भौ तामारयात धाल, “जिमि काय शेलह तःधि मजुतले छ ब्याहा मयासे थःछेंय हे वनाः च्वंहे।” उकि तामार थःछेंय हे वनाः च्वन।
 12 वयां तःन्हु लिपा, छन्दु श्आया म्ह्याय यहदाया कलाः सित। दुःखं च्वने क्वचायेवं यहदा अदुल्लामय च्वंम्ह थः पासा हीरायात ब्वनाः तिम्नाय थः फैतयगु सँ चाःगु स्वःवन।
 13 तामारं थः ससःबौ फैतय सँ चाकेत तिम्नाय वनेत्यन धयागु खँ सीकाः
 14 विधवाया वसः त्वःताः थःत म्हमसीक गां ख्वाः त्वपुयाः तिम्ना वनेगु लैय लाःगु एनैमया लैय वनाः च्वं च्वन। छायाःसा शेलह तःधि जुइ धुंकाः नं थः वया कलाः जुइ मखनिगु वं स्यु।
 15 यहदां वयात खनाः ख्वाः त्वपुयातःगुलि वेश्या जुइ धकाः च्वन।
 16 वं व थः हे भौ धकाः म्हमस्यगुलि वयागु लिक्क वनाः थःनाप घनेत धाल।
 वं धाल, “छि जितः छु बियादी?”
 17 यहदां धाल, “जिं छन्त छम्ह फैचा बी।”
 वं धाल, “छि व छ्वयामहतले न्हागु सां छता दि तयाथका दिसें।”
 18 यहदां धाल, “छु बिया थके?”
 वं धाल, “छिगु गःपतय च्वंगु चि व उकियागु का, अले छि ज्वनाच्वंगु कथि।” वं व फुकक वयात बियाः व नाप घन। अले वया प्वाथय दत।
 19 छेंय लिहां वयाः तामारं हाकनं विधवाया वसः पुन।
 20 यहदां अदुल्लामय च्वंम्ह थः पासा हीरायात फैचा छम्ह बियाः थःम्ह मिसायात त्वःताथकूगु दि लित कयाः हति धकाः छ्वत। हीरां व मिसायात लुइके मफुत।
 21 वं एनैमय च्वंपि मनुतयके, “एनैमया लैसिथय च्वनीम्ह वेश्या गन दु?” धकाः न्यन।
 इमिसं, “थन सुं हे वेश्या मदु” धकाः धाल।
 22 हीरां लिहां वनाः यहदायात धाल, “जिं व मिसायात लुइके मफुत। एनैमय च्वंपि मनुतयसं अन सुं हे वेश्या मदु धकाः धाल।”
 23 यहदां धाल, “व सामान वयात हे तयके न्यु। मख्खाया झीत तसकं मछालापुसे च्वनी। जिं थ्व फैचा छ्वयागु हे खः। छं वयात लुइके मफुत।”
 24 स्वला लिपा यहदां थः भौ तामार वेश्या थें जुयाजुगु व प्वाथय दुगु खँ न्यन।
 अले वं, “वयात थन हयाः च्याकाः स्यानाब्यु” धकाः धाल।
 25 थःत लुयाहयाच्वं बलय तामारं थः ससःबौयाथाय थथे धकाः खबर छ्वत, “थ्व सुयागु खः, वयापाखें हे जि प्वाथय दुगु खः। थ्व चिं, थ्व का व थ्व कथि सुयागु खः, स्यु ला?”
 26 यहदां व फुकक थःगु हे खः धकाः धाल। अले वं धाल, “व ला जि स्वयाः नं धर्मी खनी। छायाःसा जिं थःकाय शेलह नाप वयागु ब्याहा यानाबी धकाः याना मबिया।” अनलि व बलिसे हाकनं मघन।
 27 मचाबुइगु ई जूसैलि वया प्वाथय निम्ह मस्त दुगु खँ सीदत।
 28 मचाबु ई ब्यथा जुसैलि छम्हसिनं ल्हाः पिछ्वयाहल। दिरिअजि वयागु ल्हातिइ ह्याउंगु का चिनाः धाल, “थ्व न्हापां बुम्ह खः।”
 29 याकनं व ल्हाः दुहां वन। अले मेम्ह न्हापां बुल। दिरिअजि धाल, “छ गथे यानाः न्हापां बुया?” उकि वयागु नां फारेस* तल।
 30 ल्हातिइ ह्याउंगु का चिनातःम्ह लिपा बुल। वयागु नां जेरह† तल।

39

योसेफ मिश्र देशय

- 1 योसेफयात मिश्रय यंकल। मिश्रया फारोया दरबारया पिवाःतय नायः पोतीफरं वयात इश्माएलीतयगु ल्हाति न्यानाकाल।
 2 परमप्रभु योसेफलसे दीगुलि वं याक्व ज्या भिनावल। व थः मिश्री मालिकया छेंय च्वनीगु खः।

* 38:29 ३८:२९ फारेस हिब्रू भाषाय थुकिया अर्थ पिहां वनेगु खः। † 38:30 ३८:३० ह्याउंगु थुकिया अर्थ खः हिब्रू भाषाय जेरह

- 3 वया मालिकं परमप्रभु व नापं दीगु व वं याःगु न्हागु ज्या परमप्रभुं पूर्वकादीगु खँ सीकल।
 4 उकिं व खनाः व लयताल। अले वं वयात थःगु छैय् ज्या याइपिनि नायः यानाबिल। वं थःगु छैया फुक्क जिम्मा नं वयात हे बिल।
 5 वं थःगु छैया फुक्क जिम्मा वयात ब्यूसानिसँ योसेफया हनि परमप्रभुं व मिश्रीया छैय् आशिश बियादिल। परमप्रभुया आशिश वयागु छैय् दुनेपिने न्हाथासं ला।
 6 उकिं वं फुक्कं योसेफया जिम्माय् त्वःताबिल। थःमहं नयेगु त्वनेगुलिइ बाहेक वं आः छुकीं हे च्यताः मतल।
 योसेफ बांलानाः यइपुसे च्वं।
 7 छुं ई लिपा वया मालिकया कलातं मिखा तयाः वयात धाल, “जि नाप घं वा।”
 8 वं थ्व खँ मन्यं, अले धाल, “जि थ्व छैय् दूगुलि जिमि मालिकं छुं खैय् हे च्यताः मतः, वयकलं थःके दूगु फुक्क जिगु जिम्माय् त्वःतादीगु दु।
 9 थ्व छैय् जि स्वयाः च्वय् सँ म्दु। वयकलं छि छम्ह बाहेक जितः फुक्क बियादीगु दु। छाथधाःसा छि वयकःया कलाः खः। उकिं जिं गथे यानाः थज्याःगु मभिगु ज्या यानाः परमेश्वरया विरोधय पाप याये फइ?”
 10 वं न्हियान्हिथं धाःसां योसेफ व नाप घनेत व नापं च्वनेत तकं मानय मजू।
 11 छन्हु योसेफ थःगु ज्या यायेत छैय् दुहां वन। उबलय् छैय् ज्या याइपि छम्ह हे म्दु।
 12 वं योसेफयागु गा ज्वनाः धाल, “जि नाप घं।” योसेफ थःगु गा वयागु ल्हातिइ हे त्वःताः अनं बिस्युं वन।
 13 योसेफ थःगु गा वयागु हे ल्हातिइ त्वःताः बिस्युं वंगु खनाः
 14 वं छैय् ज्या याइपिन्त सःताः धाल, “स्व, व हिब्रूयात ला थन झीत बेइज्जत याकेत धकाः हःगु जुयाच्वन। व जिलिसे घनेत थन दुहां वल। जि तसकं हालाबिया।
 15 जि तसकं हालागुलि व थःगु गा थन हे त्वःताः बिस्युं वन।”
 16 वं थः भाःत छैय् दुहां मवतले व गा थःमहं हे कयातल।
 17 भाःतम्ह दुहां वयेवं वं व हे खँ वयात कन, “छि हयादीम्ह व हिब्रू च्यः जितः बेइज्जत यायेत थन दुहां वल।
 18 जि तसकं हालाबिसैलि व थःगु गा त्वःताः बिस्युं वन।”
 19 “छिम्ह चयलं थथे यात” धकाः कलाःया पाखे थथे न्यसैलि योसेफया मालिक तमं मि जुल।
 20 वं योसेफयात ज्वकाः फारोया कैदीत कुनीगु इयालखानाय् कुंकेबिल। योसेफ इयालखानाय् लाःबलय् नं
 21 परमप्रभु व नाप हे दी। वयकलं वयात दया यानाः इयालखानाया हाकिमयात वयात माया याइम्ह यानादिल।
 22 उकिं वं योसेफयात अन कुना तःपि फुक्कसिया नायः यानाबिल। अले अन न्हागु यायेमाःसां योसेफयागु जिम्माय् त्वःताबिल।
 23 योसेफया जिम्माय् लाःगु छुं ज्याय् हे वं च्यताः मकाल। छाथधाःसा परमप्रभु योसेफ नाप दी। अले वं याःगु न्हागु ज्या पूर्वकादी।

40

फारोया चयःतय् म्हगस

- 1 छुं ई लिपा फारोया दाखमघ त्वंकीम्ह नायः व मरि छुइम्ह नायलं थः मालिकया विरोधय मभिगु ज्या यात।
 2 फारो इपि निम्ह खनाः तसकं तंम्वल।
 3 अले वं इमित पिवाःतय कप्तानया छैय् दूगु इयालखानाय् कुनाबिल। योसेफयात नं अन हे कुनातःगु खः।
 4 पिवाःतय कप्तानं इमित योसेफया जिम्माय् तयाबिल।
 छुं ई लिपा इयालखानाय् च्वना च्वंबलय् हे
 5 इपि निम्हयसिनं नं थीथी अर्थ दूगु म्हगस खन।
 6 सुथय योसेफ अन वःबलय् इपि भूगुलं च्वनाच्वंगु खन।
 7 उकिं वं इमिके न्यन, “थौं छिकपिं छाथ भूगुलं च्वनाच्वनागु?”
 8 इमिसं धाल, “जिपि निम्हयसिनं नं म्हगसय खना। उकिया अर्थ कनिपि धाःसा थन सुं हे म्दु।”
 अले योसेफ इमित धाल, “फुक्क म्हगसया अर्थ परमेश्वरयाके म्दु ला? जितः छिकपिनिगु म्हगसया खँ कनादिसँ।”
 9 अले दाखमघ त्वंकीपिनि नायलं थःगु म्हगसया खँ योसेफयात थुकथं कन, “जिं म्हगसय जिगु न्हाःने दाखमा छमा खना।
 10 व दाखमघ स्वकचा दु। उकीं हँ हनेवं स्वां नं हयावल, अले ज्वाँयज्वाँय दाख सयाः पाकय नं जुल।
 11 जिगु ल्हातिइ फारोया ख्वला दु, जिं दाख तिस्सिनाः व ख्वलाय तयाः फारोयाथाय् यंकाः बिया।”
 12 योसेफ वयात धाल, “छि म्हगसय खंगु स्वकचाया अर्थ स्वन्हु खः।
 13 स्वन्हुया दुने हे फारो छितः छिगु ज्या लित बियाः छिगु छयं धस्वाकाबी। अले न्हापा याना थें छि फारोया ख्वला वयकःया ल्हातिइ तयादी खनी।
 14 छिगु भिं जुइ थंकाः धाःसा छि जितः लुमंकादिसँ। फारोयात जिगु खँ बिन्ति यानाः जितः थ्व इयालखानां पिकयादिसँ।
 15 छाथधाःसा धार्थे धायेमाल धाःसा जितः हिब्रूतयगु देशं खुयाहःगु खः। अले जिं थन इयालखानाय् लाइगु ज्या नं छुं यानागु म्दु।”
 16 योसेफ म्हगसया अर्थ भिगु कथं कंगुलि मरि छुइम्ह नायलं नं वयात धाल, “जिं नं म्हगस छगू खनागु दु। म्हगसय जिं मरि दूगु स्वंगः धकि छैनय क्वबिया तयागु दु।
 17 दक्खिसिबय च्वययागु धकिइ फारोया लागि थीथी कथंया मरिचरि दु। झंगःपंक्षीतयसं वयाः जिगु छयं च्वयच्वंगु धकिइ मरि नयाच्वन।”
 18 योसेफ धाल, “थुकिया अर्थ खः, ‘स्वंगः धकि धयागु स्वन्हु खः।
 19 स्वन्हुया दुने हे फारो छिगु छयं धयानाबी, अले छितः थामय यख्खाइ। झंगःपंक्षीतयसं छिगु ला त्वाथं क्वान्तु क्वानाः नइ।”
 20 स्वन्हु खन्हु फारो बरु दि खः। उखन्हु थःथाय् ज्या याइपि फुक्क हाकिमतयत भव्य सःतल। उपि फुक्कसिया न्हाःने वं दाखमघ त्वंकीम्ह नायः व मरि छुइम्ह नायःयात थने हल।
 21 दाखमघ त्वंकीम्ह नायःयात वयागु ज्याय् हाकनं तल,
 22 मरि छुइम्ह नायःयात धाःसा यख्खानाः स्यात। थ्व फुक्क योसेफ धाःथें जुल।
 23 दाखमघ त्वंकीम्ह नायलं धाःसा योसेफयात लुममंकू। वं वयात ल्वःमंकल।

41

योसेफ फारोया म्हगसया अर्थ कंगु

- 1 निर्दे लिपा फारो छ्गु म्हगस खन। म्हगसय व नील खुसिया सिथय दनाच्वंगु।
- 2 खुसिं न्हयम्ह तसकं स्वयज्युपि व ल्हंपि सा पिहां वया: तिकथिया घोंय न: वन।
- 3 अनं लिपा मेपिं न्हयम्ह बामला:पि व क्वँय खनेदुपि गसिपि सा पिहां वया: न्हापायापि लिसें दंवन।
- 4 अले छेगु व क्वँय जक दुपि गसिपि सातयसं ल्हंपि सातयत नयाबिल। उबलय हे फारोया न्ह्यलं चाल।
- 5 व हाकनं घन, अले मेगु म्हगस खन। वं म्हगसय छ्गु हे दंलय बांला:गु व दुकुलगु अनन्या न्हयगुँइ सयाच्वंगु खन।
- 6 अनंलि वं सालसे च्वंगु व पुर्बया फसं इवा: जगु अनन्या न्हयगुँइ लयाव:गु खन।
- 7 अले व सालसे च्वंगु अनन्या न्हयगुँइ दुकुलगु अनन्या न्हयगुँइयात ननाछवत। अले फारोया न्ह्यलं चाल। वं थ्व म्हगसय म्हंगु धका: सिल।
- 8 कन्हय खन्हु सुथय फारोया मन मचवना: देशय दक्व ज्योतिषतयत व स:स्युपिन्त सतके छवत। वं इमित थ:म्हं म्हगसय खंगु खँ कन। इपि सुनानं फारोया म्हगसया अर्थ धा:सा कने मफुत।
- 9 अबलय हे दाखमध त्वंकीम्ह नायलं धाल, “थौं जि थ:म्हं दुंकागु खँ लुमन।”
- 10 वं फारोयात धाल, “छक: महाराजं जि व मूह मरि छुइम्हलिसे तंक्वया: जिमित इयालखानाय कुनाबिल।
- 11 अबलय अन जिपि निम्हयसिनं वं छन्हु हे चान्हय थीथी अर्थ दुगु म्हगसय खना।
- 12 अन इयालखानाया हाकिमया छम्ह लयायम्हम्ह हिब्रू चय: नं जिपिनापं दुगु ख:। जिमिसं वयात थ:पिनिगु म्हगसया खँ कना। वं जिपि निम्हयसिगुं म्हगसया अर्थ कनाबिल।

13 अले वं गथे धाल अथे हे जुल। जि थ:गु ज्याय हाकनं लिहां वया, अले मरि छुइम्हयसित यख्खाल।”

14 थ्व न्यना: फारो याकनं योसेफयात कायके छवत। वयात इयालखानां पितहल। अले व सँ व दाहि खाना: मेगु वस: फिना: फारोया न्ह्य:ने दं वल।

- 15 फारो वयात धाल, “जि छ्गु म्हगस खना। उकियागु अर्थ सुनानं कने मफुत। छं म्हगसयागु अर्थ कनेफु धका: जि न्यना।”
- 16 योसेफ धाल, “महाराज! जि थ:म्हं ला अथे याये मफु। परमेश्वरं धा:सा महाराजयात मन्तंतु लिसे: बियादी।”
- 17 फारो योसेफयात धाल, “जि म्हगसय जि नील खुसिया सिथय दनाच्वनागु खन।
- 18 अले न्हयम्ह स्वयज्युपि व ल्हंपि सा खुसिं पिहां वया: तिकथिया घोंय न: वन।
- 19 अनंलि न्हयम्ह छेगु व क्वँय जक दुपि गसिपि सा खुसिं पिहां वल। जि अज्या:पि सा मिश्रय गुबले हे मखनानि।
- 20 व क्वँय खनेदुपि गसिपि सातयसं न्हापायापि स्वयेज्युपि व ल्हंपि सातयत नयाबिल।
- 21 इमिसं अथे न:सां इमिसं न:गु धका: सुनानं धाये फइ मखु। छायाधा:सा इपि न्हापा गथे अथे हे गसिया गसि तं। अबलय हे जि न्ह्यलं चाल।
- 22 “जि हाकनं मेगु म्हगसय छ्गु हे दंलय बांला:गु व दुकुलगु अनन्या न्हयगुँइ सयाच्वंगु खन।
- 23 अले हानं सालसे च्वंगु व पुर्बया फसं इवा: जगु अनन्या न्हयगुँइ सल।
- 24 व सालगु व इवा: जगु अनन्या न्हयगुँइ बांला:गु अनन्या न्हयगुँइयात ननाछवत। जि थ्व फुक्क ज्योतिषतयत कना। सुनानं हे थुकिया अर्थ कने मफुत।”

25 योसेफ फारोयात धाल, “महाराजया निगु म्हगसयागु नं अर्थ छ्गु हे ख:। परमेश्वरं थ:म्हं यायेत्यनागु खँ महाराजयात क्यनादीगु ख:।

26 न्हयम्ह स्वयेज्युपि साया अर्थ न्हयदँ ख:, अले बांला:गु अनन्या न्हयगुँइया अर्थ नं न्हयदँ हे ख:। निगुलि म्हगसया अर्थ व हे ख:।

27 लिपा पिहांव:पि न्हयम्ह छेगु व क्वँय जक खनेदुपि गसिपि साया अर्थ नं न्हयदँ हे ख:। अले सालसे च्वंगु व पुर्बया फसं कया: इवा: जगु

अनन्या न्हयगुँइया अर्थ नं न्हयदँ हे ख:। थुकि न्हयदँ अनिकाल जुइ धा:गु ख:।

28 “जि महाराजयात धयागु थ्व खँ परमेश्वरं थ:म्हं यानादीत्यंगु खँ महाराजयात क्यनादीगु ख:।

29 मिश्र देशया न्यंकभनं न्हयदँ तक तसकं बाली सइ।

30 अनंलि मेगु न्हयदँ अनिकाल जुइ। अले अनिकालं देशय हाहाकार जुइ। थुकि न्हापायागु भिगु इया खँ ल्व:मंकाबी।

31 लिपा वइगु अनिकालं याना: न्हापायागु भिगु खँ ल्व:मनी, छायाधा:सा थ्व अनिकाल तसकं यानापुइ।

32 महाराजया थथे लिसा कया: म्हंगुया अर्थ परमेश्वरं थ्व क्व:छिनादी थुंकल, अले थथे याकनं जुइ धयागु ख:।

33 “उकि आ: महाराजं छम्ह जां दुम्ह व छु यायेमा: धका: स्यम्ह मन्यात ल्यया: मिश्र देशयागु जिममा बियादिसँ।

34 अले हानं महाराजं न्हयदँ बाली यक्व सइबलय नं न्याब्वय छव्व बाली मुंकेत मनुत ल्ययादिसँ।

35 इमित याकनं वयेत्यंगु न्हयदँया ई दुने बाली मुंका: हया: शहरया थुकुतिइ स्वथनेगु व पिवा: च्वनेगु अधिकार बियादिसँ।

36 थ्व बाली मिश्रय जुइत्यंगु न्हयदँया अनिकालय छ्यलेत मुंकाये फइ। थुकि याना: अनिकालया इलय नं मन्तय नये मखं धयागु दइ मखु।”

37 फारो व भारदारत फुक्कसित थ्व ग्वसा: यल।

38 वयकलं इमित धाल, “थ्व थै ज्या:म्ह परमेश्वरया आत्मा दुम्ह मनु झीसं गनं लुइके फइ ला?”

39 अले फारो योसेफयात धाल, “परमेश्वरं छन्त फुक्क खँ क्यनादीगु दु। छ थै ज्या:म्ह जां दुम्ह व स:स्युम्ह मनु सु दइ?

40 उकि आ: जि छन्त हे मिश्र देशया हामा यानाबिया। फुक्क मन्तयसं छंगु उजं न्यनी। थ्व सिहासनं याना: जक जि छ स्वया: च्वय लाइ।”

योसेफ मिश्रया हामा जगु

41 फारो हान धयादिल, “छ आ: मिश्र देशया हामा जुल।”

42 वं थ:म्हं न्ह्यानात:गु अंगु त्वया: योसेफया पतिन्य न्ह्याकाबिल। अले वयात भिगु काप:या भान्तां लं फिका: ग:पतय लँयागु सिख: क्वखायकल।

43 वं वयात गयेत थ:गु स्वया: क्वययागु बग्गी बिल। अले व गन गन वन मन्तयसं न्ह्य:ने न्ह्य:ने वना: “पुलि चु, पुलि चु” धका: हालवन। थुकथं

योसेफ मिश्र देशया हामा जुल।

44 अले वं वयात धाल, “जि फारो ख:सां छंगु उजं मदयकं मिश्र देशय सुनानं छुं यायेदइ मखु।”

45 फारो वयागु नां सापनत-पानेह तयाबिल। वयागु ब्याहा ओनय च्वंम्ह पुजाहारी पोतीपरया म्हायय आसनतलिसे यानाबिल। अनंलि योसेफ मिश्र देशन्यंक चा:हिल।

46 मिश्र देशया हामा ज्वलय योसेफ स्विदँ दुम्ह ख:। फारोयाथासं पिहां वया: व मिश्र देशय न्यंक चा:हिल।

47 न्हयदँ तक अन तसकं अनन सल।

48 योसेफ व न्हयदँया दुने अक्व: दुगु फुक्क अनन मुंका: शहरय शहरय स्वथना तल। वं फुक्क शहरय अनया ज:ख: च्वंगु थायया अनन मुंका: तया तल।

- 49 अन अन्न फिसःया फि थें च्वंक ल्याः खानां ल्याः खाये मफयेक मुंवःगुलि योसेफ उकिया ल्याःचाः तयेगु तकं त्वःताबिल।
 50 अनिकाल वये न्हः ओनया पुजाहारी पोटेपेराया म्हायु आसनत पाखें योसेफया निम्ह काय् दये धुंकल।
 51 योसेफ “परमेश्वर जितः जिगु फुक्क दुःख ल्वःमके बियादिल, अले जिमि बाःया छँयागु फुक्क खें नं ल्वःमके बियादिल” धकाः थः न्हापांमं काय्यागु नां मनश्श* तल।
 52 अले वं निम्हह काय्यागु नां “परमेश्वरं जितः जिं दुःखसियागु देश्य मस्त बियादिल” धकाः एफ्राइम† तल।

मिश्रय् अनिकाल जगु

- 53 मिश्रया न्हय्दँया तसकं अन्न सइगु ई फुत।
 54 अले योसेफ धाःथें न्हय्दँया अनिकाल शुरु जुल। फुक्क थासय् अनिकाल जुल। मिश्रय् धाःसा फुक्क थासय् अन्न दु।
 55 मिश्रय् च्वपिन्सं नं अनिकाल यानाः नयेमखेंसँलि फारोयाथाय् वनाः अन्नया लागि बिन्ति यात। वं इमित धाल, “योसेफयाथाय् हँ, वं छु धाइ, अथे हे या।”
 56 देशन्यक अनिकाल न्यँसँलि योसेफ फुक्क अन्नया धुकु चाय्काबिल। अले मिश्रय् च्वपिन्त अन्न मिल। छायाधाःसा मिश्रय् न्यकभनं तसकं अनिकाल जगु खः
 57 फुक्क देशय् हे अनिकाल जगुलि मेमेगु देश्य च्वपि नं योसेफयाथाय् अन्न न्याःवल।

42

योसेफ व वया दाजुकिजापि

- 1 मिश्रय् अन्न दु धकाः सिसेलि याकूबं थः कायपिन्त धाल, “छिपि छाय् छुं मयासँ ल्हाः प्वःचिनाचवनागु?
 2 मिश्र देशय् अन्न दु धकाः जिं न्यना। म्वानाचवनेगु खःसा अन वनाः अन्न न्याना हजि।”
 3 उकि योसेफया इमिह दाजुपि अन्न न्यायेत मिश्रय् वन।
 4 याकूबं योसेफया किजा बेन्यामीनयात धाःसा वयात नं छुं जुइ ला धकाः ग्यानाः वया दाजुपिलिसे मख्वः।
 5 थुकथं इमिहएलया कायपि मेपिलिसे अन्न न्यायेत मिश्रय् वन। छायाधाःसा कनान देश्य नं अनिकाल जगु खः।
 6 उबलय् योसेफ मिश्र देशया हामा जुयाचवंगु व वं हे अन्न मियाचवंगुलि वया दाजुपिन्सं वयात बैय् भवपुयाः भागि यात।
 7 वं थः दाजुपिन्त खनेवं म्हसिल। अयनं म्हमस्यः पहः यानाः वं इमित तस्सलं न्यन, “छिपि गनं वयापि?”
 इमिसं धाल, “कनान देशं अन्न न्यायेत वयागु।”
 8 योसेफ इमित म्हसीकसां इमिसं वयात म्हसीके मफुत।
 9 वं इमिगु बारे खंगु म्हागस लुमकल, अले धाल, “छिपि थन चेवा याःवःपिं खः। छिपि जिमिगु देशया कमजोरी सीकःवःपिं खः।”
 10 इमिसं धाल, “मखु, प्रभु, अथे मखु। छिपिपिन्त दासत, जिपि अन्न न्याः वयापि खः।
 11 जिपि सकले दाजुकिजापिं खः। जिपिं भिपि मनुत खः, चेवा याःवयापि मखु।”
 12 योसेफ धाल, “मखु, छिपि थ्व देशया कमजोरी सीकित हे वःपिं खः।”
 13 इमिसं धाल, “जिपि फुक्कं इमिह दाजुकिजापि दु। कनानय् च्वपि जिपि छम्ह हे मन्या कायपि खः। दक्वसिबय् चिधीम्ह धाःसा जिमि बाःलिसे दु, छम्ह जक मदये धुंकल।”
 14 योसेफ इमित धाल, “जिं धया थें छिपि चेवा याःवःपिं हे खः।
 15 आः जिं छिपिं धाथें सु खः धकाः जाँचय् याये। जिं छिपिं धाये, छिपि दक्वसिबय् चिधीम्ह किजा मवतले छिपि थन वने दइ मखु।
 16 छिपिं मध्ये छम्हसिनं वनाः वयात व्वना हजि। मेपि थन हे इयालखानाय् च्वँ। थुकथं छिमिसं धाःगु खँ खः कि मखु धकाः सी दइ। छिमिसं धाःगु मखुगु जुल धाःसा जिं धाये, छिपि चेवा याःवःपिं हे खः।”
 17 योसेफ इपि फुक्कसित स्वन्ह तक इयालखानाय् कुनातल।
 18 स्वन्ह दुखुन्ह वं इमित धाल, “जि परमेश्वरलिसे ग्याइह मनु खः। छिमिसं थथे यात धाःसा छिपि बचय् जुइ फइ।
 19 छिपि धाथें हे भिपि मनुत खःसा छिपि मध्ये छम्ह थन हे इयालखानाय् च्वनाच्वँ, मेपि फुक्क नये मखनाच्वपि थः मनुतयत नकेत अन्न ज्वनाः थन हँ।
 20 छिमिसं छिमि दक्वसिबय् चिधीम्ह किजायात धाःसा म्हाये मते। अले तिन जिं छिमिसं धाःगु खँ खः कि मखु धकाः सीके फइ। अले छिपि नं बचय् जुइ” इमिसं “ज्यू” धाल।
 21 अले थःथवय् खँ ल्हात, “झीसं झी किजायात यानागु ज्यां झीसं थथे दुःख फये माल। वयात दुःख जुबलय् वं ग्वाहालि पवनं नं झीसं वास्ता मयाना। उकि हे झीत आः थथे दुःख वःगु खः।”
 22 स्केनं धाल, “जि वयात छुं याये मते धयागु मखु ला? छिमिसं जिगु खँ न्यँ हे मनयं। आः झीसं वयागु हिया मू पुलेमाल, मखु ला?”
 23 योसेफ इमि खँ ल्हानाचवंगु थः इमि दशुइ भाय् हिलीम्ह मनु तयातःगुलि इमिसं थःपिनिगु खँ वं थुइ मखु धकाः च्वनाच्वन।
 24 योसेफ फहिलाः ख्वल। अले हाकनं लिफः स्वयाः इपि लिसे खँ ल्हात। वं शिमियोनयात यंकाः इमिगु न्हाःने हे चिनाबिल।

योसेफया दाजुपि कनानय् लिहां वंगु

- 25 योसेफ इमिगु बोरा जायक अन्न तयाबीत व इमिगु वहःयागु धिबा इमिगु हे बोराय् तयाबीत उजं बिल। वं इमित लँय नयेत नं नसात्वँसा तयाब्यु धकाः उजं बिल। अथे यानाबी धुंकाः
 26 इपि थःपिनिगु गधया म्हाय् अन्न क्वबिकाः अनं वन।
 27 बहनी बाय् च्वंथाय् इपि मध्ये छम्हसिनं गधयात अन्न नकेत धकाः थःगु बोरा चाय्कुबलय् घःनेसं वहःयागु धिबा नं खन।
 28 वं मेपिन्त धाल, “जिगु वहः धिबा ला जितः हे लित बियाहल। थन बोराय् हे तया तल।”
 इमिगु भूराः भाराभारा मिन। इमिसं थवंथवय् ख्वाः स्वयाः धाल, “परमेश्वरं झीत थ्व छु यानादीगु?”
 29 कनान देश्य थः बौ याकूबयाथाय् थयने धुंकाः इमिसं वयात जूगु फुक्क खँ कन। इमिसं धाल,
 30 “मिश्रया हामां जिपिलिसे ततःसलं नवात, अले जिमित चेवा याःवःपि धकाः व्यवहार यात।
 31 जिमिसं वयात जिपिं भिपि मनुत खः, चेवा याःवयापि मखु।”
 32 जिपि छम्ह हे बौया इमिह दाजुकिजा दु। छम्ह मदये धुंकल, दक्वसिबय् चिधीम्ह कनानय् हे जिमि बौलिसे दु” धकाः धया।

* 41:51 ४१:५१ मनश्शे थ्व खँवः हिब्रू भाषाय् ल्वःमकेगु खँवः लिसे ज्वः लाः। † 41:52 ४१:५२ एफ्राइम खँवः हिब्रू भाषाय् मस्त वित्ते खँवः लिसे ज्वः लाः।

33 अले मिश्रया हामां जिमित धाल, “छिपि धात्वे भिपि खः कि मखु धकाः जिं जाँच्य याये। छिमिसं थःपि मध्ये छम्हयसित थन हे त्वःताथकि, अले मेपि नये मखनाच्चपि थःमनुत्तरगु लागि अन्न ज्वनाः हूँ।

34 छिमिसं थःपिनि चिधीम्हकिजायात धाःसा थन महेये मते। अले जक जिं छिपि भिपि मनुत् खः, चेवा याःवःपि मखु धकाः पत्याः याये फइ। अले छिमि दाजुयात नं त्वःताबी, छिमिसं थन व्यापार नं याये फइ।”

35 इमिसं थथःगु बोरा पयनाः चायकाः स्वःबलय इमिगु वहःयागु धिबाचः नं उकी तयातःगु लुल। थव खनाः इपि फुक्क व इमि बौ याक्क नं ग्यात।

36 इमि बौ याक्कं धाल, “छिमिसं जिमि कायपि योसेफ व शिमियोनयात ला फाया यंके हे धुंकल। आः हाकनं बेन्यामीन नं यंकेत्यनागु ला? थव फुक्क जितः हे जुइमाःगु ला?”

37 स्बेनं धाल, “बाः, जिं बेन्यामीनयात लित हये मफुत धाःसा जिमि निम्हं कायया प्राण कयादिसँ। जितः विश्वास यानादिसँ। जिं वयात लित हये।”

38 याक्कं धाल, “जिं बेन्यामीनयात छिपिलिसे मिश्रय छवये मखु। थवया दाजु ला मदये हे धुंकल। आः थव हे छम्ह जक दनि। जिं आः बुरा जुइ धुन। थवयात लँय छुं जुल धाःसा ला जि पीरं हे सिनावनी।”

43

बेन्यामीनयात ज्वनाः योसेफया दाजुपि मिश्रय लिहां वंगु

- 1 कनानय अनिकाल अज्ज अप्वयावल।
- 2 मिश्रं हःगु अन्न फुक्क फुसेलि याक्कं थः कायपिन्त धाल, “वनाः हाकनं अन्न न्याना हजि।”
- 3 यहदां धाल, “मिश्रया हामां जिमित थःकिजा ज्वनामवयेकं वये मते धकाः ख्याचः ब्यगु दु।
- 4 छिं जिमित बेन्यामीनयात नं नापं व्वनायकेबीगु खःसा जिपिं वने,
- 5 मखुसा वने मखु। छाथ्याःसा हामां ‘छिमि किजा ज्वनाः मवयेक जिथाय वये मते’ धकाः धयाहःगु दु।”
- 6 इस्राएलं धाल, “छिमिसं वयात मेम्ह नं किजा दु धकाः जितः छाथ थव दुःख बियागु?”
- 7 इमिसं धाल, “व मनुखं जिमित ‘छिमि बाः म्वानाच्चंगु दनि ला, छिमि मेपि नं दाजुकिजा दु ला’ धकाः दुवालाः न्यन। जिमिसं नं वयागु न्हासःया लिसः बिया। वं अथे ‘छिमि किजायात थन हजि’ धाइ धकाः जिमिसं छु स्यू?”
- 8 अले यहदां थः बौ इस्राएलयात धाल, “बेन्यामीनयात जिगु जिम्माय छवयादिसँ। जिपि थन थथ्ये हे वनाछवये। थुकथं छि, जि व झी फुक्कं म्वाये फइ सी माली मखु।
- 9 वयागु जिम्मा जि जुल। जिं वयात लित हये मफुत धाःसा जि छिगु न्हाःने सदांया लागि दोषी जुयाच्वने।
- 10 छिसं थन म्वाःसां म्वाःसां लिबाका मच्चंगु जूसा जिपि अन निकः वनावयेधुन जुइ।”
- 11 अले इमि बौ इस्राएलं धाल, “अथे हे यायेमाः धयागु खःसा अथे हे या। व मनूयात थनया पायेगु वासः, भिगु भिगु कस्ति, मसला, मूर्, पेस्ता व स्यांगुलि नं भचा भचा कोसेलि यंकि।
- 12 अले निदुगं अचः वहः नं यंकि, छाथ्याःसा छिमिगु बोराय लितवःगु धिबा नं लित पुले मानि। थथे दुनाः जूगु नं जुइफु।
- 13 छिमि किजायात नं यंकि। छिपि थथ्ये हे व मनूयाथाय हूँ।
- 14 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं छिमित व मनूया न्हाःने दया यानादीमा। अले व मनुखं छिमि दाजु व बेन्यामीनयात नं छिपिलिसें छवयाहयेमा। जि सन्तान मदयेक च्वनेमाःसां थजुइमा।”
- 15 इपिं कोसेलि, निदुगं वहः व बेन्यामीनयात नं ज्वनाः हथाय पथासं मिश्रय योसेफयाथाय वन।
- 16 बेन्यामीनयात खनाः योसेफं छैयं ज्या याइपिनि नायःयात धाल, “थुमित जिगु छैयं यंकि। अले भव्य ज्वरय या। थौं न्हिनय थुमिसं जिलिसें नइ।”
- 17 व मनुखं योसेफ धाःथे इमित योसेफया छैयं यंकल।
- 18 योसेफया छैयं यंकुगुलि इपि ग्यात। इमिसं मतिइ तल, “न्हापा बोराय लित बियाहःगु वहःया हुनि थथे छैयं हयाः झीत कुनाः दास याइगु जुइ। अले झीगु गधात नं काइगु जुइ।”
- 19 उकि इमिसं छैया लुखाय थयंकाः योसेफया छैयं ज्या याइपिनि नायःयात धाल –
- 20 “हे जिमि प्रभु, जिपि थन न्हापा अन्न न्यानाः लिहां वनाबलय
- 21 बहनीं बाय च्वनाथाय जिमिसं थःपिनिगु बोरा चायकाः स्वयाबलय बोराया म्हुतइ हे वहः लुल। उकि जिमिसं व लित हयागु दु।
- 22 जिमिसं अन्न न्यायेत मेगु वहः नं हयागु दु। जिमिगु बोराय सुनां वहः तयाबिल जिमिसं मस्यु।”
- 23 वं धाल, “ग्याये मते। छिमि व छिमि बौया परमेश्वरं छिमिगु बोराय वहः तयाब्यगु जुइ। छिमिसं ब्यगु वहः ला जिं कयागु हे खः।” अले वं शिमियोनयात इमिथाय हल।
- 24 व मनुखं इमित योसेफया छैयं यंकल। अले तुति सिलेत इमित लः बिल। इमिगु गधातयत नसा नं बिल।
- 25 इमिसं न्हिनय योसेफयात बीगु कोसेलि ठीक यात। छाथ्याःसा इमित अन हे नयेत धाःगु खः।
- 26 योसेफ छैयं वःबलय इमिसं थःपिन्सं ज्वनावःगु कोसेलि वयात बिल। अले पुलि चुयाः भागि यात।
- 27 योसेफ इमिके म्हुंफु मफु न्यने धुंकाः धाल, “छिमिसं जितः थः बुराम्ह अबुयागु खँ कंगु खः। आः व गय च्वं? आः तंक् महं फु ला?”
- 28 इमिसं धाल, “छिहं दास, जिमि बौ आः तंक् महं फु।” अले हाकनं इमिसं वयात पुलि चुयाः भागि यात।
- 29 योसेफ थःकिजा, थः हे मांया काय बेन्यामीनयात स्वयाः धाल, “छिमिसं धयाम्ह छिमि दक्वसिबय चिधीम्ह किजा थव हे खः ला? ‘परमेश्वरं छन्त आशिष बियादीमा, बाबु।’”
- 30 थःकिजा खनाः गुगः मछिना वःगुलि व अनं फहिलाः थःगु क्वथाय वनाः ख्वल।
- 31 ख्वाः सिलाः व कचथां पिहां वल। अले थःत कःघाना धाल, “नयेगु हजि।”
- 32 योसेफ, वया दाजुकिजापि व अन भव्य वःपि मिश्रीतयत अलग अलग तयाः नकल। छाथ्याःसा मिश्रीतयसं हिब्रतलिसे नापं च्वनाः मनः। हिब्रतलिसे च्वनाः नल कि थःपि क्वचहानी धकाः मिश्रीतयसं तायकीगु खः।
- 33 योसेफ इमित थकांलिनिसें क्वकालि तंक् इवःछुकाः फयतुकल। थव खनाः तसकं अजु चायाः इमिसं थवंथवय ख्वाः स्वल।
- 34 इमिगु ब्व योसेफयागु हे टेबिलि लिक्कया यंकुगु खः। बेन्यामीनयागु ब्व इमिगु स्वयाः न्यादुगं अचः तबव। थुकथं इमिसं योसेफलिसे लयतातं नयेत्वेन यात।

44

योसेफ थः दाजुकिजापिन्त जाँचय याःगु

1 योसेफ थःगु छैँय ज्या याइपिनि नायःयात उजं बिल, “थुपिं फुककसिगु बोराय् थुमिसं ज्वनावने फक्व अन्न तयाब्यु, अले फुककसिगु बोराया म्हुतुइ इमिगु वहः तयाब्यु।

2 जिगु वहःयागु ख्वला दक्वसिबय चिधीमहयसिगु बोराय वयागु वहःलिसें तयाब्यु।” वं योसेफ धाःथे यात।

3 सुथ न्हापां हे इमित इमिगु गधालिसें इमिगु लें लिकाः छवत।

4 इपि शहरं भचा पुलाः वनेवं योसेफ छैँय ज्या याइपिनि नायःयात धाल, “ब्वाँय वनाः इमित नापलाकः हँ। इमित नाप लानाः थथे धा, ‘भिंया बदला छिमिसं छाय् मभिं यानागु?’

5 जिमि मालिकया त्वनेत छ्यालिगु व भिं मभिं स्वइगु ख्वला छिमिसं छाय् खुयाहयागु? छिमिसं थव तसकं बांमलाःगु ज्या यात।’ ”

6 वं वनाः इमित नाप लानाः अथे हे धाल।

7 इमिसं वयात धाल, “थ्व छु धयादियागु, प्रभु! छि दासतयसं ला अथे याये हे फइ मखु।

8 जिमिसं ला अज्ज कनान देशनिसें थःपिनिगु बोराय् लुयावःगु वहः तक लित हयाबिया। जिमिसं छाय् छिकपिनि मालिकया छैँन लुँ वहः खुयाहयेगु?

9 छिकपिनि दास मध्ये सुयाके व लुयावल धाःसा वयात स्थानाछवयादिसँ, अले जिपिं वं फुककं छिकपिनि मालिकया दास जुयाः च्वने।”

10 वं धाल, “ज्य, छिमिसं धाःथे हे जुइ। बक् व सुयाके दइ, व हे जक जिम्ह दास जुइ, मेपिं फुककं वने फइ।”

11 फुककसिनं थथःगु बोरा बँय क्वकयाः फयन।

12 व मनुखं थकालिनिसें क्वकालि तक छह छह यानाः माल। अले बेन्यामीनया बोराय व ख्वला लुयावल।

13 थ्व खनाः इमिसं थःपिनिगु लं खुत। अले गधयात बोरा क्वबिकाः शहरय् लिहां वल।

14 यहदा व वया दाजुकिजापिं वःबलय् योसेफ छैँय हे दु। इमिसं वयाः वयागु न्हाःने बँय भ्वसुलाबिल।

15 योसेफ इमित धाल, “छिमिसं थ्व छु यानागु? जिं खः मखु लुइके फु धकाः मस्य ला?”

16 यहदां धाल, “जिमिसं छु धाये, प्रभु! जिमिसं गय् यानाः जिपि निर्दोषपिं धकाः क्यने? परमेश्वरं जिमित दोषी धकाः क्यनादिल। आः जिपि फुकक छिकपिनि दास जुल, अज्ज अक्वः यानाः ला ख्वला दुम्ह जुल।”

17 योसेफ धाल, “जिगुपाखें अथे जुइ मखु। ख्वला सुयाके लुयावःगु खः व हे जक जिम्ह दास जुइ। छिपि फुकक थः बौयाथाय् याउँक लिहां हँ।”

यहदां बेन्यामीनया लागि बिन्ति याःगु

18 यहदां न्हाःने वनाः धाल, “प्रभु, छि जुजु थें हे खः। जिं छुं खँ धाये, जिलिसें तंम्वयादी मते।

19 “प्रभुं जिमिके थथे धकाः न्यनादीगु खः, ‘छिमि बौ व किजा दु ला?’

20 जिमिसं थः मालिकयात थथे लिसेः बियागु खः, ‘जिमि बुराम्ह बौ दु। अले वयकः बुरा जुइ धुंकाः जिमि दक्वसिबय चिधीमह किजा बुरा खः। वया दाजु सी धुंकल, अले वया मांयापाखें व हे छह जक दनि। जिमि बौन वयात तसकं माया याः।’

21 “अले छि जिमित, ‘वयात जिथाय् हिँ, जिं वयात स्वये’ धयादिल।

22 “उकिं आः जिपि लिहां वनेबलय् वयात वं न्वनयाथे हे माः। जिमि बाःयागु प्राण हे वयाके थाना च्वंगुलि

23 अले छि जिमित, ‘छिमि चिधीमहकिजा ज्वनाः मवतले जिगु ख्वाः स्वये फइ मखु’ धकाः धयादिल।

24 “जिमिसं जिमि बौयाथाय् वनाः छि धयादीगु खँ कना।

25 अले जिमि बाःनं धयादिल, ‘लिहां वनाः हाकनं भचा अन्न न्याना हजि।’

26 जिमिसं वयकःयात, ‘जिपि वने फइ मखु, जिमि दक्वसिबय चिधीमह किजायात जिपिलिसें छवयेगु खःसा जक जिपि वने। छाय्धाःसा चिधीमहकिजायात ज्वनामवकं जिमित हामायात नापलाके बी मखु’ धकाः धाल।

27 “अले जिमि बाःनं जिमित, ‘छिमिसं सि हे स्यु, वया मांयापाखें जि निम्ह कायपिं दु।

28 छह ला न्हापा हे मदये धुंकल। वयात कुचा कुचा थले धुंकल जुइमाः। वं जितः त्वःतावँसांनिसें जि वयात मखनानि।

29 आः छिमिसं थ्वयात नं यंकाः जुं खुल धाःसा जि ला पीरं सिना हे वनी’ धकाः धयादिल।

30 “उकिं आः जिपि लिहां वनेबलय् वयात नं न्वनयाथे हे माः। जिमि बाःयागु प्राण हे वयाके थाना च्वंगुलि

31 वयात मखन कि ला वयकः सिना हे वनी। थुकथं वयकः सीगुया दोषी जिपि हे ठहरय् जुइ।

32 वयागु जिम्मा जिं कयावयागु दु। जिं जिमि बौयात, ‘जिं वयात लित हये मफुत धाःसा थुकिया दोष जिं मसीतले फयाच्वने’ धकाः धयावयागु दु।

33 “उकिं जिगु बिन्ति दु, वयागु थासय् जितः हे थः दास यानाः तयादिसँ, वयात वया दाजुपिलिसे लित छवयादिसँ।

34 वयात न्वना मयंसे जि गथे यानाः जिमि बाःया न्हाःने वने? जिमि बाःयात जगु दुःख जिं गथे यानाः स्वये?”

45

योसेफ थः सु खः धकाः कंगु

1 योसेफ थःगु मन चीमफुसेलि वं ज्या याइपिं फुककसित अनं पितिनाछवत। थः दाजुपिं जक ल्यं दसेंलि वं थः सु खः धकाः थः दाजुपिन्त कन।

2 अले व हँयहँय ख्वल। व ख्वःगु अन च्वपिं मिश्रीतयसं नं तात, अले थ्व खँ फारोया छैँय नं सिल।

3 योसेफ थः दाजुपिन्त धाल, “जि योसेफ खः, जिमि बाः आः तकं म्वानाच्वंगु दनि ला?” वया दाजुपिन्सं धाःसा ग्यानाः छुं हे लिसेः बी मफुत।

4 वं थः दाजुपिन्त धाल, “जिगु लिक्क वा।” इपिं वयागु लिक्क वसेंलि वं धाल, “जि छिमिसं मिश्र देशय् मियाछ्वःमह छिमि किजा योसेफ खः।

5 जितः थन मियाहःगुलिइ आः छिमिसं दुःख ताये मते, थः खनाः तं नं म्वये मते। जितः थन फुकक मनुतयत बचय् यायेत परमेश्वरं हे छवयाहयादीगु खः।

6 निदँ न्हावनिसें देशय् अनिकाल जुयाच्वंगु दु, अले न्यादँ तक छुं नं पीगु व लयेगु ज्या जुइमखनि।

7 परमेश्वरं थुकथं छिमित व छिमि सन्तानयात म्वाकातयेत जितः थन छिपिं स्वयाः न्हाः छवयाहयादिल।

8 उकिं जितः थन छवयाहःगु छिमिसं मखु, परमेश्वरं खः। वयकलं हे जितः फारोया दरबारय् तःधंम मनु यानादिल, अले मिश्र देशया हामा यानादिल।

9 “आः याकनं जिमि बाःयाथाय् वनाः वयकःया काय् योसेफ धयाहःगु धकाः थथे धयाब्यु, परमेश्वरं जितः मिश्र देशया हामा यानादीगु दु, पलख हे लिमबाकुसे जिथाय् याकनं झार्साँ।

10 छि थः मचाखाचा, छयपिं व थःलिसे दगु फुकक वस्तु व सामान ज्वनाः गोशेनय् जिगु सतीक च्वं झार्साँ।

11 अन जूसा जिं छिकपिन्त स्वये फइ। छाय्धाःसा अनिकालया न्यादँ अज्ज नं ल्यंदनि। मखुसा ला छिकपिं फुककं हाःनाः मदयावनी।

- 12 “आ: छिपि फुक्कसिन् अले बेन्यामीनं न जि योसेफ हे ख: धका: सी हे धुंक्ल।
 13 मिश्र देश्य जि त:धमह मनु जूगु अले छिमिसं थन खंगु फुक्क खँ जिमि बा:यात वँ। अले वयक:यात थन याकनं हजि।”
 14 थथे घया: व थ:किजा बेन्यामीनयात घयपुया: ख्वल। बेन्यामीन नं वयात घयपुया: ख्वल।
 15 व थ: दाजुपि फुक्कसित चुप्पा नया: ख्वल। अले तिनि वया दाजुपिन्सं नं बलिसे खँ लहाये फत।
 16 योसेफया दाजुकिजापि व:गु दु धयागु खँ फारोया दरबारय् थ्यंसेलि फारो व वया भारदारत फुक्क लयताल।
 17 फारों योसेफयात धाल, “थ: दाजुकिजापिन्त थथ:गु गधायात कु क्वबिका: कनानय् लिहां हँ धयाब्यु।
 18 अले थ: बौ व परिवारयात ज्वना: थन लिहां वा। जि इमित मिश्रया दक्वसिबय् भिगु बँ बी। अले अन स:गु अन्न नया: आनन्द च्वने फइ।”
 19 इमित थथे नं धयाब्यु, “थ: मस्तयत व कला:पिन्त तया: हयेत थनं गाडा नं यंकि। अले थ: बौयात नं ब्वना: थन वा।
 20 थ:पिनिगु सामानया छुं नं च्युता: तये मते। छायाधा:सा मिश्रय् छु छु भिगु दु व छिमिगु हे ख:।”
 21 इस्राएलया कार्यपिन्सं फारों धा:थे हे यात। योसेफ इमित गाडा व लँय नयेत नसात्वँसा नं बियाछवत।
 22 इपि फुक्कसित वं न्ह न्हगु लं बिल, बेन्यामीनयात धा:सा वह:या स्वस: शेकेल* व न्याजु वस: नं बिल।
 23 वं थ: बौया लागि डिमह गधाया म्हय मिश्रया भिगु भिगु सामान, डिमह गधाया म्हय अन्न व मरि, अले लँय नयेत मेमेगु नसात्वँसा नं तया: छवत।
 24 थुकथं योसेफ थ: दाजुकिजापिन्त अन छवत। वने न्ह्य: वं इमित धाल, “लँय ल्वाये मते।”
 25 थुकथं इपि मिश्र देशं वना: कनान देश्य थ: बौ याकबयाथाय् थ्यंक: वल।
 26 इमिसं वयात धाल, “योसेफ मसीनि। व ला मिश्र देशया हामा जुयाच्वन।” थव न्यना: याकबं छुं हे धाये मफुत। वं थव खँ पत्या: हे याये मफुत।
 27 योसेफ इमित धयाह:गु फुक्क खँ न्यना:, अले थ:त हयेत धका: छवयाह:गु गाडा खँसेलि याकबया होश वल।
 28 अले वं धाल, “आ: जि छिमिसं धा:गु खँय पत्या: जुल, जिमि काय् योसेफ मसीनि। जि वना: वयात नाप लाये, अले सी न्ह्य: वयागु ख्वा: स्वये।”

46

याकब व वया परिवार मिश्रय् वंगु

- 1 थ:गु फुक्क सामान च्व:चिना: इस्राएल मिश्रय् वन। बेर्शेबाय् थ्यंका: वं थ: बौ इसहाकया परमेश्वरयात बलि बिल।
 2 चान्हय् परमेश्वरं वयात दर्शन बिया: धयादिल, “याकब, याकब।”
 अले वं धाल, “जि थन दु।”
 3 परमेश्वरं धयादिल, “जि परमेश्वर ख:, छिमि बा:या परमेश्वर, मिश्रय् वनेत छु म्याये मते। जिं अन छंगुपाखें छंगु त:धंगु जाति दयके।
 4 जि छंगुपं मिश्रय् वने। जि हे छिमि सन्तानयात अनं लित ब्वना हये। छु सीबलय् छिमि काय् योसेफ छनापं दइ।”
 5 अनंलि याकब बेर्शेबां वन। वया कार्यपिन्सं वयात, वया मस्तयत व कला:पिन्त फारों छवयाह:गु गाडाय् तया: यन।
 6 इपि थ:पिनिगु फुक्क वस्तु, कनानय् मुंकात:गु फुक्क सामान व फुक्क सन्तान ज्वना: मिश्र देश्य वन।
 7 थुकथं याकब थ:कायपि, म्हायपि, छयपि, फुक्क सन्तान ज्वना: मिश्रय् वन।
 इस्राएलया परिवार
 8 मिश्रय् वंपि इस्राएलया कायपि अर्थात याकबया सन्तान थथे दु –
 याकबया त:धीमह काय् स्बेन।
 9 स्बेनया कायपि – हानोक, पल्लु, हेसोन व कमी।
 10 शिमियोनया कायपि – यमूल, यामीन, ओहद, याकीन, सोहोर व कनानी कला:पाखें दुमह काय् शौल।
 11 लेवीया कायपि – गेशोन, कहात व मरारी।
 12 यहूदाया कायपि – शेलह, फरेस व जेरह। यहूदाया त:धिपि निमह काय् एर व ओनान कनानय् हे सीगु ख:। फारेसया कायपि – हेसोन व हामूल।
 13 इससाखारया कायपि – तोला, पुवा, याशब व शिम्रोन।
 14 जबूलनया कायपि – सेदे, एलोन व यहलेल।
 15 थुपि पदऩ-आरामय् लेआपाखें बूपि याकबया कायपि ख:। वयापाखें छमह म्हाय् दीना नं दु। लेआया पाखें याकबया मुक्कं स्विस्वमह सन्तान दु।
 16 गादया कायपि – सेफोन, हाय्गी, शनी, यसबोन, एरी, अरोदी व अरेली।
 17 आशेरया कायपि – यिमना, यिश्वा, यिश्वी व बरीआ। इमि क्यहें सेरह ख:। बरीआया कायपि – हेबेर व मल्कीएल।
 18 थुपि लाबान थ: म्हाय् लेआयात बियाह:मह दासी जिल्पाया पाखें दुपि याकबया सन्तान ख:। थुपि मुक्कं झिंखुह दु।
 19 याकबया कला: राहेलया कायपि – योसेफ व बेन्यामीन।
 20 ओनयाहऩ पुजाहारी पोतीपेराया म्हाय् आसनतया पाखें मिश्रय् बूपि योसेफया कायपि मनशे व एफ्राइम ख:।
 21 बेन्यामीनया कायपि – बेला, बेकेर, अशबेल, गेरा, नामान, एही, रोश, सुप्पीम, हूपीम व आर्द।
 22 राहेलया पाखें बूपि याकबया सन्तान थुपि हे ख:। थुपि मुक्कं झिंखुह दु।
 23 दानया काय् – हूशीम।
 24 नप्तालीया कायपि – यहसेल, गुनी, येसेर व शिल्लेम।
 25 थुपि लाबान थ: म्हाय् राहेलयात बियाह:मह दासी बिल्हापाखें दुपि याकबया सन्तान ख:। थुपि मुक्कं न्हय्मह दु।
 26 भौपि त्व:ता: याकबलिसे मिश्रय् वंपि वया सन्तान जक मुक्कं खुइखुह दु।
 27 मिश्रय् बूपि योसेफया निमह काय् दु। थुकथं आ: मिश्रय् याकबया मुक्कं न्हयेमह सन्तान दत।
 याकब व योसेफ नापला:गु
 28 याकबं योसेफयात थ:त नापलायेत गोशेनय् वा धका: धायके छवयेत यहूदायात थ: स्वयां न्हापा छवत। इपि अन थ्यंबलय्
 29 योसेफ थ:गु रथ तयार याना: थ: बौ इस्राएलयात गोशेनय् नापलायेत पिहां वल। वं थ: बौयात नापलायेवं धयपुया: ता:ईतक ख्वयाच्वन।
 30 इस्राएलं योसेफयात धाल – “जिं छन्त नाप लाना: ख्वा: स्वये खन, छ मसीनि धका: सिल। आ: जि याउंक सीदत।”

* 45:22 व:२२ स्वस: शेकेल धयागु ३.५ किलोग्राम ति

- 31 योसेफं थः दाजुकिजा व इपि लिसे वःपि फुक्कसित धाल - “आः जिं वनाः जुजुयात कनानय् च्वंपि जिमि बाः, दाजुकिजापि व छँजःपि धन वःगु दु धकाः कने।
 32 जिं जुजुयात छिकपि फैजवाःत खः, उकिं थःपिन्के दगु सा फै फुक्क वस्तु व सामानं नं ज्वनावःगु दु धकाः धयाबी।
 33 “फारों छिकपिन्त, ‘छिपिं छु ज्या याइपि?’ धकाः न्यन धाःसा
 34 ‘जिपिं फैजवाःत खः, जिपिं न्हायानिसें फै ज्वयावयाचवनापि खः’ धकाः धयादिसँ। अले वयकलं छिकपिन्त गोशेनय् च्वनेत थाय् बी। मिश्रय् च्वंपिनि फै ज्वइपि मनुत मयःगुलि योसेफं अथे धाय्कगु खः।”

47

- 1 योसेफं थः न्याम्ह दाजु-किजापिन्त नापं ब्वना यंकाः फारोयाथाय् वनाः धाल, “जिमि बाः व दाजुकिजापि थःपिनिगु सा, फै व थःपिन्के दगु फुक्क वस्तु ज्वनाः कनानं धन वःगु दु। आः इपि गोशेनय् च्वनाच्वंगु दु।”
 2 अले वं थः न्याम्ह दाजुकिजापिन्त म्हसीका बिल।
 3 फारों इमिके न्यन, “छिपिं छु ज्या याइपि?”
 इमिसं धाल, “महाराज, जिपि जिमिगु पुर्खानिसें हे फैजवाःत खः।
 4 कनान देशय् तसकं अनिकाल जुयाः फै ज्वयेत तक्कं थाय् मदयाः जिपि धन च्वं वयागु खः। उकिं सरकारं जिमित धन गोशेनय् च्वनेबियादिसँ।”
 5 अले फारों योसेफयात धाल, “छिमि बाः व दाजुकिजापि छन्थाय् वःगु दु।
 6 मिश्र देश छंगु न्हाःने दु। देशय् दुने दक्कसिबय् भिगु थासय् छिमि बाः व दाजुकिजापिन्त ति। इमित गोशेनय् हे च्वनेब्यु। इपि मध्ये सुं ल्वःपि व सःपि दुसा इमित जिगु वस्तुया जिम्मा बियाब्यसां ज्यु।”
 7 अले योसेफं थः बौ याक्बयात फारोया न्हाःने हल। याक्बं फारोयात आशीर्वाद बिल।
 8 फारों याक्बयात न्यन, “छि ग्वःदँ दत?”
 9 याक्बं धाल, “जि आः उखेंथुखें जुयागु सच्छि व स्विदँ दत। जिगु थ्व उमेर आपाः मदसां तसकं दुःखं जाः। जिमि बाः बाज्यापि म्वानावंगु ति ला जिगु उमेर थयं हे मथ्यनि।”
 10 याक्बं हाकनं छकः फारोयात आशीर्वाद बिल, अले फारोयाथासं पिहां वन।
 11 योसेफं फारों धाःथे थः बौ व दाजुकिजापिन्त रामसेस धाःथाय् च्वंगु मिश्रया दक्कसिबय् भिगु व बांलाःगु थाय् बियाः तल।
 12 योसेफं थः बौ, दाजुकिजा व फुक्कसित नसाज्वलं नं हयाबिल।

तसकं अनिकाल जगु

- 13 तसकं अनिकाल जगुलि गनं हे अन्न मदु। मिश्र व कनान देशय् नं तसकं अनिकाल जगुलि अनयापि मनुत नये मखनाः बमलात।
 14 मिश्र व कनान देशयापि मनुतयसं अन्न न्यानाः पूगु धिबा फुक्क मुंकाः योसेफं फारोया छँय तयेहयातल।
 15 मिश्र व कनान देशय् च्वंपिनि धिबा फुसैलि मिश्रय् च्वंपिन्सं वयाः योसेफयात धाल, “जिमि अन्न बियादिसँ। मखुसा जिपिं छिगु न्हाःने हे सी। जिमिके दगु धिबा फुक्कं फुइधुंकल।”
 16 योसेफं इमित धाल, “छिमिके दगु धिबा फुइधुंकल सा वस्तु हिं। छिमिगु वस्तुया पलेसा जिं छिमि अन्न बी।”
 17 उकिं इमिसं थःपिन्के दगु छँय लहीपि वस्तु हल। योसेफं अन्नया पलेसा इमिसं हःगु सल, फै, च्वलय्, सा व गधा काल। थुकथं उगु दँय योसेफं अन्नया पलेसा इमिगु छँय लहीपि वस्तु काल।
 18 मेगु दँय इपि हाकनं वयाः हाल, “जिमिसं थःपिनिगु खँ छिगु न्हाःने सुचुके मखु। जिमिगु फुक्क धिबा नं फुइधुंकल, वस्तु नं फुक्क छिगु जुइ धुंकल। आः जिमिके जिमिगु म्ह व बुँ बाहेक मेगु छुं हे मदये धुंकल।
 19 जिमित व जिमिगु बुँयात नाश यानादी मते। जिमित अन्न बियाः जिमित व जिमिगु बुँयात फारोया दास दासी जुइ। जिमित पुसा बियादिसँ। अले जिपिं सी माली मखु, जिमिगु बुँ नं बाइः जुइ मखु।”
 20 थुकथं योसेफं मिश्रया फुक्क बुँ छक्क छक्क यानाः फारोया निति न्यानाकाल। अन तसकं अनिकाल जगुलि फुक्क मिश्रितयसं थःपिनिगु बुँ मीमाल। थुकथं मिश्रया फुक्क बुँ फारोयागु जल।
 21 अले मिश्रया फुक्क मनुत फारोया दास दासी जल।
 22 अन च्वंपि पुजाहारीतयसं जक थःपिनिगु बुँ मीम्बाल। छायाधाःसा जुजुं हे इमित न्हियान्हियं अन्न इनाबियातःगु दु।
 23 अले योसेफं फुक्कसित धाल, “आः छिपिं व छिमिगु बुँ फुक्क जुजुयागु जुइ धुंकल। जिं आः छिमि त बुँइ पीत पुसा बी।
 24 लयेगु इलय् छिमिसं बुँइ सःगु न्याब्वय् छव्व जुजुयात बीहयेमाः, अले प्यव्व धाःसा छिमिसं पुसाया निति व थथःगु परिवार व थः मस्तयगु नसाया निति तये फइ।”
 25 इमिसं धाल, “छि जिमित बचय् यानादिल। जिमि प्रभुया दया जिमिके दयाच्वनेमा। जिपिं आः जुजुया दास जुयाच्वनेमा।”
 26 उकिं मिश्र देशय् योसेफं बुँयागु छागु कानून हे दयकाबिल। मिश्रय् थ्व कानून आः तक नं दनि। थ्व कानूनकथं बुँयागु न्याब्वय् छव्व अन्न जुजुयागु जुइ। पुजाहारीतयगु बुँ जक जुजुयागु मज्जल।
 27 थुकथं मिश्रया गोशेनय् इस्त्राएलीतयसं थःपिनिगु थाय्बाय् दयकल। इमिसं अन यक्क सम्पति दयकल। इमि सन्तान नं यक्क दयावल।
 28 याक्ब मिश्रय् झिन्हय्दँ म्वात, मुक्क सच्छि व पिइन्हय्दँय क्यन।
 29 इस्त्राएलं थः सीत्ययकाः थःकाय् योसेफयात सःताः धाल, “छं जितः धात्ये हे माया यानागु खःसा जितः धन मिश्रय् थुने मखु धकाः बचं ब्यु।
 30 जिं सी धुंकाः जितः धनं यंकाः जिमि बौ बाज्यापि थुनातःथाय् हे थुनाब्यु।”
 वं धाल, “जिं छि धाःथे हे याये।”
 31 इस्त्राएलं हाकनं धाल, “अथे याये धकाः पाफ।” अले योसेफं पाफल। अले इस्त्राएल थःगु लासाया छयंफुसय् भवपुल।

48

याक्बं एफ्राइम व मनश्शेयात आशिष ब्युगु

- 1 छुं ई लिया योसेफयात सुनानं वया बौ याक्ब तसकं म्हमफय्का च्वन धकाः कं वल। योसेफ थः निम्ह काय् मनश्शे व एफ्राइमयात ब्वनाः याक्बयात स्वःवन।
 2 याक्बयात सुनानं वया काय् योसेफ वयात नापलाः वःगु दु धकाः कन। व मफु मफु थः हे दनाः लासाय् फ्यतुत।

- 3 याकुबं योसेफयात धाल, “दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं जितः कनान देश्य लुजःय ज्ञायाः आशिष बियाः धयादिल –
- 4 “जिं छन्त यक्व सन्तान बी। छंपाखें जिं थींथीं जाति दय्के। जिं छन्त थ्व थाय् बियाच्चवा, अले सदां सदांया लागि थ्व छंगु व छिमि सन्तानयागु जुइ।”
- 5 “जिं थन मिश्रय वये न्ह्यः थन हे बूपि छं निम्ह काय् मनशे व एफ्राइम नं रूबेन व शिमियोन थें जिम्ह हे खः।
- 6 वयां लिपा बूपि धाःसा जिम्ह जुइ मखु, छंम्ह हे जुइ। इमिसं वया दाजुपिं मनशे व एफ्राइमपाखें अंश काइ।
- 7 “जिं थथे छाया यानागु धाःसा पढ़न-आराम लिहां वयाच्चनाबलय एफ्रात (बेथलेहेम) थ्यने न्ह्यः हे कनान देश्य छिमि मां राहेल मन्त। जिं वयात अन हे लसिथय थुनेमाल।”
- 8 योसेफया काय्पिन्त खनाः इस्त्राएलं न्यन, “थुपि सु?”
- 9 योसेफं धाल, “थुपि जिमि काय्पिं खः। थुमित परमेश्वरं जितः थन हे मिश्रय ब्यगु खः।”
- 10 “इमित जिगु लिक्क छवयाहिं। जिं इमित आशिष बी।”
- 11 इस्त्राएल तसकं बुरा जुइ धुंक्गुलिं वं बांलाक मिखां मछु। उकिं योसेफं थः काय्पिन्त वयागु लिक्क यंकाबिल। अले वं इमित चुप्पा नयाः घय्पुल।
- 12 इस्त्राएलं योसेफयात धाल, “तःदुँ तक ला जिं छ सी धुंक्कल धयाच्चनागु। अले छंगु खवाः स्वये खनी मखुत धयाच्चनागु। परमेश्वरं थौं जितः छिमि काय्पिन्त नापं स्वये दय्काबिल।”
- 13 योसेफं थः काय्पिन्त इस्त्राएलया पुलि क्वकाल, अले बैय् भवपुलाः इस्त्राएलयात भागि यात।
- 14 योसेफं दनाः थःकाय्पिं एफ्राइमयात इस्त्राएलया खवय् व मनशेयात जवय्पाखे लाकाः न्ह्यःने यंकल।
- 15 तर इस्त्राएलं थःगु जवगु ल्हाः यंकाः एफ्राइमया छेनय् तयाबिल, अले तःधीम्ह जूसां मनशेया छेनय् खव ल्हाः तयाबिल।
- 16 इस्त्राएलं योसेफयात आशिष बियाः धाल –
- “जिमि बाज्या अब्राहाम व जिमि बाः इसहाकं सेवा याःम्ह परमेश्वर, अले जिगु जिंवकाछि जिम्ह जवाः ज्यादीम्ह परमेश्वरं थ्व मस्तयत् आशिष बियादीमा।
- 17 जितः दुःखय् ग्वाहालि यानादीम्ह स्वर्गदूतं थ्व मस्तयत् आशिष बियादीमा। अले थुमिपाखें हे जिगु नां, जिमि बाज्या अब्राहाम व बाः इसहाकयागु नां ल्यनाच्वने मा। पृथ्वीइ थुमि सन्तान यक्व दयाः न्यनानेमा।”
- 18 थः बौनं जवगु ल्हाः एफ्राइमयागु छेनय् तःगु योसेफयात मयल। उकिं वं एफ्राइमयागु छेनं थः बौया ल्हाः चीकाः मनशेया छेनय् तयावीत स्वल।
- 19 वं थः बौयात धाल, “थथे मखु बाः, थ्व न्हापां बूम्ह खः, थ्वयागु छेनय् जवगु ल्हाः तयादिसँ।”
- 20 वया बौनं वयागु खँ मन्यसे धाल, “जिं स्य पुता, जिं बांलाक स्यु। थ्वया सन्तान नं यक्व दयाः तःधनी तिनि। अयनं थ्वया किजा थ्व स्वयां यक्व तःधनी, अले वया सन्तान थींथीं जातिया पुचः जुइ।”
- 21 उखुन्ह इस्त्राएलं इमित थथे धकाः आशिष बिल, “इस्त्राएलय् च्वंपिन्सं छिमिगु नां कयाः थथे धकाः आशिष बी, ‘परमेश्वरं छन्त एफ्राइम व मनशे थें दय्केमा।’ ”
- 22 थुकर्थं वं एफ्राइमयात मनशे स्वयाः न्ह्यःने तल।
- 23 अले वं योसेफयात धाल, “छं खँ हे खन, जिं आः यक्व म्वाइ मखुत। परमेश्वर छिपिनापं दी। अले वय्कलं छिमित छिमि तापाःबाज्यापिनिगु देश्य हे लित यकी।
- 24 जिं छन्त छिमि दाजुकिजापिन्त स्वयाः अक्वः गुँइच्वंगु छक्कू बुँ बियागु दु। वं बुँ जिं थःगु तरवार व धनुषया बलं एमोरीतयापाखें त्याकाकयागु खः।”

49

- याकुबं थः काय्पिन्त आशिष ब्यगु
- 1 याकुबं थःकाय्पिं फुक्कसित सःताः धाल, “छिपि फुक्क थन वा, छिमित लिपा छु छु जुइतिनि धकाः जिं छिमित धाये।
- 2 “सकसिनं न्यँ, याकुबया काय्पिं छिमि बाः इस्त्राएलं धाःगु खँ न्यँ।
- 3 रूबेन, छ जिम्ह न्हापांम्ह काय् खः, छ जिगु बल खः, जिगु ल्याय्म्हसुया न्हापांम्ह काय् खः, जिगु दक्वसिबय् तःधंगु गौरव खः।
- 4 छ थातं मच्वंगु लः थें खः, छ न्हापांम्ह जुयाच्चनी मखु, छायाधःसा छ थः बौया लासाय् घन, अले जिगु लासायात क्वह्वकल।
- 5 शिमियोन व लेवी निम्ह दाजुकिजां छगु हे कथंयापिं खः, थुमिगु तरवार ल्वापुड्यापुया ज्याभः खः।
- 6 जिं गुबलें नं इमिगु ज्या व बिचालय् ब्वति मकया छायाधःसा इमिसं तमय् मन्त स्याःगु दु। अले थःयत्थें द्रुहतयत् पाःगु दु।

- 7 इमिगु तंयात सराः लायेमा
छाय्धाःसा व तसकं ग्यानापु।
इमिगु तंयात सराः लायेमा
छाय्धाःसा व तसकं छाः।
जिं इमित ब्वथलाबी
जिं इमित इस्त्राएलय छ्यालब्याल यानाबी।
- 8 यहदा, छन्त छिमि दाजुकिजापिन्सं तःधकी,
छं थः शनृतयत बुकाछ्वःगु दु
छिमि बौया कार्यापिन्सं छन्त भागि याइ।
- 9 यहदा सिंहया मचा खः,
व शिकारय हे ब्वलन,
सिंह थें व घ्वंस्यानाः ग्वारातुली।
सुनां वयात थनेगु आँट याइ?
- 10 यहदाया ल्हातिइ न्हाबलें राजडण्ण दइ,
वया सन्तानं न्हाबलें शासन याइ।
जाति जातितयसं वयात कोसेलि हइ
अले इमिसं वयाः वयात भागि याइ।
- 11 वं थः गधायात भिगु दाखमाय् ची
अले गधाया मचायात भिगु कचाय् ची।
वं थःगु वसः दाखमघय् ही
अले भान्तां लंयात दाखया रसय् ही।
- 12 वयागु मिखा दाखमघ स्वयाः प्वालाप्वाला थी
वयागु वा दुसु स्वयाः त्रुसे च्वनी।
- 13 जबलन समुदया सिथय च्वंवनी
व जहाज दिकेत ल्वःगु थाय् जुइ
वयागु लागी सीदोन तक न्यनी।
- 14 इस्साखार बल्लाःम्ह गधा खः,
व पशुतयगु बारया दथुइ ग्वतुलाच्वनी।
- 15 झ्वासु लनेत बालाःगु थाय् लुयेवं,
अले झःझः धाःगु देश खनेवं,
वं कु कचबीत थःगु ब्वह क्वछुकी
अले दास थें ज्या याइपिं ज्यामि जुइ।
- 16 दानं इस्त्राएलया मेमेगु कुलं थें
थः मन्तयत शासन याइ।
- 17 दान लँसिथय् च्वंम्ह सर्प खः,
व लँय् च्वंम्ह बिख दुम्ह सर्प खः।
वं सलया ग्वालिइ न्याइ,
अले सलया म्हय च्वंम्ह कुतुं वनी।
- 18 परमप्रभु! जि छि उद्धार याइगु
पियाच्वनागु दु।
- 19 गादयात छध्वःसिनं हयक्काः वइ
तर अःखतं वं इमित हयक्कयाः लिनाछ्वइ।
- 20 आशेरया यक्व अन्न सइ,
वं जुचुयात माःगु भिगु अन्न बी।
- 21 नप्ताली जंगलय् च्वंम्ह चल्ला खः
वं बाबालाःपि मस्त बुइकी।
- 22 योसेफ बुंगाःचा नापं च्वंम्ह
गधाया मचा थें खः,
गुँच्वय् च्वंम्ह गधाया मचा थें।
- 23 शनृतयसं वयात वाणं कयकःवइ
इमिसं वयात थःपिनिगु धनुष वाण ज्वनाः लित्तुली।
- 24 तर याकूबया दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरया ग्वाहालि,
फैजवाः व इस्त्राएलया ल्वहँधीया ग्वाहालि
वयागु धनुष वाण तप्यना हे च्वनी,
अले वयागु लप्पा नं बल्लाना च्वनी।
- 25 छन्त थ्व ग्वाहालि छिमि बाःया
दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरपाखें वइ।
परमेश्वरं छन्त स्वर्ग वा वयकाः
पृथ्वीया तःलं लःधाः पिकयाः
अले यक्व सन्तान बियाः आशिष बियादी।
- 26 छिमि बाःयागु आशिष पहाड स्वयाः तःधं,

- याक्व पहाड स्वयाः तःधं।
 थ्व फुक्क आशिष छंगु छैन्य लायेमा
 छायाधाःसा छ छिमि फुक्क दाजुकिजापिनि नायः खः।
 27 बेन्यामीन ग्यानापुम्ह फ्याकाध्वं खः।
 सुथय वं शिकार यानाहःगु नइ,
 अले बहनी लुटे यानाहःगु इनी।”
 28 थुपि इसाएलया झिनिगु कुल खः। इमि बौन इमित ल्वयेक ब्यगु आशिष थ्व हे खः।

- याक्व सीगु
 29 अले याक्व इमित उजं बिल, “जि आः याकनं हे सिनाः जिमि तापाबाज्यापिनाप मिल्य ज् वने। जितः जिमि बौबाज्यापिलिसं हिती एप्रोनया बूँइ च्वंगु गुफाय थुनाब्यु।
 30 थ्व गुफा कनान देशय च्वंगु मप्रे लिक्क च्वंगु मकपेलाया बूँइ च्वंगु गुफा खः। अब्राहामं थ्व गुफा सी थुनेत धकाः बूँनापं हिती एप्रोनया ल्हाति न्यानाकाःगु खः।
 31 अन हे अब्राहाम वया कलाः सारायात थंगु खः। अन हे इसहाक वया कलाः रिबेकायात नं थंगु खः। अले अन हे जिं लेआयात नं थुनागु खः।
 32 व बूँ व अन च्वंगु गुफा हितीतयपाखें न्यानाकयातःगु खः।”
 33 थः कायपिन्त थुकथं उजं बीधुकाः याक्व लासाय् ग्वारातुल अले सित।

50

- याक्वयात थंगु
 1 योसेफ थः बौया म्हय भ्वसुलाः चुप्पा नयाः ख्वल।
 2 अले वं थःथाय च्वंपिं वैघतयत थः बौया सीम्हय नस्वाः वःगु मलम पाकेबिल।
 3 थ्व पिइन्हुया ज्या खः। मिश्रीत नं न्हयेन्हु तक दुःखं च्वन।
 4 दुःखं च्वनेगु निह क्वचायेवं योसेफ भारदारतयत थथे धाल, “जिगु थुलि खँ फारोयाथाय यंकाब्यु।
 5 जिमि बाःनं जितः थथे धकाः पाफयकाथकल, ‘जि सीत्यनागु दु। कनान देशय जि थःम्ह हे म्हुयाथकागु चिहानय जितः थुनाब्यु।’ उकिं जितः फारो वनेगु उजं बियादीसा जि वनाः वये।”
 6 फारो धाल, “छिमि बाःनं पाफयक् थें कनानय वनाः थुनाः वा।”
 7 उकिं योसेफ थः बौयात थुनेत वन। व नापं फुक्क भारदारत, ततःधपि मनुत व मूपि मनुत फुक्कं वन।
 8 योसेफया छँजः सकलें, वया दाजुकिजापि व वया बौया थःथितिपि नं फुक्कं वन। थः मस्त, सा फे व वस्तु जक अन हे गोशेनय त्वःताथकल।
 9 मनुत रथय च्वनाः व सल गयाः नं व नापं वन। थ्व तसकं तःधंगु हुल खः।
 10 यदं लिक्क च्वंगु आतादया छ्व पाइगु ख्यलय थ्यसेलि इमिसं तसकं दुःख यानाः ख्वल। योसेफ अन थः बौया न्हयन्हुया दुःखं च्वन।
 11 अन च्वनीपि कनानीतयसं आतादया छ्व पाइगु ख्यलय तसकं नुगः मछिकाः ख्वःगु खनाः थथे धाल, “थ्व ला मिश्रीतय सी हःगु जुयाच्वन खनी।” उकिं यदं लिक्कया व थाययात हालि मिश्रइम धायेगु यात।
 12 थुकथं याक्व धाःथें वया कायपिन्सं यात।
 13 इमिसं वयागु सीम्हयात कनान देशय थ्यंके हे यंकाः अब्राहामं हिती एप्रोनपाखें न्यानाकयातःगु मप्रेया लिक्क च्वंगु मकपेलाया बूँइ च्वंगु गुफाय थुनाबिल।
 14 थः बौयात थुने थुंकाः योसेफ, थः दाजुकिजापिं अले व नापं वःपि फुक्कलिसं मिश्रय लिहां वल।

- योसेफ थः दाजुपिन्त हपाः ब्यगु
 15 थःपिनि बौ सीगु खनाः योसेफया दाजुपिनि थवंथवय थथे खँ ल्हात, “योसेफ आः तक नं ईख तयाः इीसं वयात यानागुया बदला काःसा छु यायेगु?”
 16 उकिं इमिसं योसेफयाथाय थथे धायके छ्वत, “सी न्हाः छिकपिनि बाःनं छितः थथे धायेत जिमित धयाथकगु खः —
 17 ‘छन्त मभिक्रगुलिइ छं छिमि दाजुपिन्त क्षमा या।’ उकिं आः छिकपिनि बाःया परमेश्वरया दासतयत इमिसं याःगु द्वंविद्रुया लागि क्षमा बियादिसँ।”
 थ्व न्यनाः योसेफ ख्वल।
 18 वया दाजुपिन्सं वयाः वयागु न्हाःने भ्वसुलाः धाल, “जिपिं छिकपिनि दास खः।”
 19 योसेफ इमित धाल, “ग्याये मते, जि छु परमेश्वर खः ला?
 20 छिमिसं जितः स्व्यंकेत स्वल, परमेश्वरं थुकिया पलेसा भिं यानादिल। थौं इी फुक्कं गुरुकथं बचय जुयाच्वना, व उकिया हे लिच्चः खः।
 21 उकिं ग्याये मते। जिं छिमित व छिमि मचाखाचायात लही।” थुकथं वं थः दाजुपिन्त हपाः बिल।

- योसेफ सीगु
 22 योसेफ थः दाजुकिजापिलिसे मिश्रय हे च्वन। योसेफ सच्छि व झिदं तक म्वात।
 23 योसेफ एफ्राइमया पाखें छुइ तकं खन। वं मनश्शेया काय माकीरया नकतिनि बूपि मस्त तकं थःगु मुलय तये खन।
 24 सी न्हाः योसेफ थः दाजुकिजापिन्त धाल, “जि आः याक्व म्वाइ मखुत। परमेश्वरं छिमिगु बिचाः यानादी। अले छिमित थनं अब्राहाम, इसहाक व याक्वयात बचं बियादीगु देशय यंकादी।”
 25 अले योसेफ इमित पाफयकेबिल, “परमेश्वरं छिमित यंकादीगु देशय जिगु अस्थि यंके धकाः जितः बचं ब्यु।”
 26 थुकथं योसेफ सच्छि व झिदं दयकाः मिश्रय हे सित। वयागु म्हायात नस्वाः वःगु मलम पानाः बाकसय तया तल।

प्रस्थानया सफू म्हसीका

मोशाया न्यागु सफू मध्ये निगगु सफूया नां “प्रस्थान” खः। थुकिया अर्थ खः “पिहां वनेगु”। थ्व सफुलिइ इसाएलया इतिहासय् जगु तसकं ततः धंगु घटना न्ह्यब्वयातःगु दु। थ्व सफुलिइ परमेश्वरं इसाएलीतयत् इपि दास जुयाचवंगु देश मिश्रं गुकथं पित यंकादिल धयागु खँ न्ह्यथनातःगु दु।

प्रस्थानया सफूया न्हापांगु भागय् इसाएलीतयत् मिश्रय् चवनाचवंगु प्यसः दै ति (४००) लिपा मिश्रयाम्ह जुजुं इसाएलीतयत् वनेबीत मानय् जुल। उबलय् उपि ल्याखय् यक्व अप्वयावंगु खः। न्हम्ह जुजुं इसाएलीतयत् ल्याः यक्व दुगुलि इपि देशया निंति खतरा जुइफु धकाः तायकल। अथे जुयाः न्हम्ह जुजुं इमित तसकं थाकुगु थाकुगु ज्या याकल। अले वं हिब्रू मिसातयसं बुइकूपि फुक्क काय मस्तयत् नील खुसिइ वांछव धकाः उजं बिल। उबलय् लाक हे मोशा बुल, वयात नं नील खुसिइ वांछवयेमाःगु खः तर वयात बचय् यात। अले पिइदें तक व मिश्रया दरबारय् ब्वलन, व दरबारय् चवनाचवंगु मिश्रीतयसं इसाएलीतयत् थाकुगु थाकुगु ज्या याकगुलि इमित तसकं दुःख जुल। लिपा पिइदें तक मोशा मिधानय् थिन्नोया फै-च्वलय् ज्वयाजुल। उबलय् मिश्रीतयसं इसाएलीतयत् थाकुगु थाकुगु ज्या याकाः दुःख बियाचवन। अथे जुयाः इसाएलीतयसं ग्वाहालिया निंति परमेश्वरयात बिन्ति यात। परमेश्वरं इमित अनं त्वःतकाः कनान देशय् यंकेत मोशायात न्ह्यलुवाकथं ल्ययादिल। परमेश्वरं मिश्र देशं इसाएलीतयत् पित यंकादीत मिश्र देशय् थीथी विपत्ति हयादिल। ततः धंगु विपत्ति यानाः न्हम्ह जुजु इसाएलीतयत् वनेबीत मानय् जुल। इसाएलीतय मोशाया अधीनय् चवनाः मिश्र देशं पिहां बल। इसाएलीतय यात्रा यायां सीनि पर्वत तक थ्यंकः बल। अन इपि पाल ग्वायाः दच्छि तक चवन।

उबलय् परमेश्वरं इपिनापं बाचा चिनादिल अले इमित झिगु आज्ञा बियादिल। वयकलं इमित परमप्रभु इमि परमेश्वरयात माया यायेगु व वयकःया आज्ञा मानय् यायेगु अले वयकःयागु जक आराधना यायेगु स्थानादिल। उबलय् पर्वतय् मोशा थःमनुतयगु दथुइ परमेश्वरया उपस्थितिया निंति गुकथं नापलायेगु पाल दयकेगु धकाः परमेश्वरपाखेया फुक्क खँत सयकाकाल। थ्व सफुलिइ स्वता मू खँ न्ह्यब्वयातःगु दु।

१. परमेश्वरं इसाएलीतयत् अजु चायापुगु ज्या यानाः मिश्रं पित ब्वना हयादीगु।
२. सीनि पर्वतय् परमेश्वरं थः मनुतलिसे बाचा चिनादीगु। थुकिं यानाः इमिसं छु याये त्यः छु याये मत्वः, गथे यानाः म्वायेमाः धयागु निसें धर्मया खँ नं ध्वाथुइका कायेफत।
३. इसाएलीतयसं परमेश्वरयात नापलायेगु व आराधना यायेगुथाय् “नापलायेगु पाल” व उकियात माःगु ज्वलं परमेश्वरं मोशायात सीनि पर्वतय् बियादीगु नमनाकथं दयकगु।

थ्व स्वयाः तःधंगु थ्व सफुलिइ परमेश्वरं थः मनुतयत् छु यानादिल, इमित गुकथं छुत्कारा बियादिल, अले गुकथं लिपाया आशाया लागि इमित छगु जाति कथं छर्पे यानादिल धयागु खँ न्ह्यथनातःगु दु।

थ्व सफूया दकलय् लिपा परमेश्वरया महिमा पवित्र पाल जाःगु व इसाएलीतय परमेश्वरं थःपित बी धकाः बच बियादीगु देश कनानय् वनेत तयागु जू खँ दु। थ्व सफूया दकसिबय् नांजाःगु व अप्वसिनं स्यगु ब्व निइगु अध्यायलय् न्ह्यथनातःगु झिगु आज्ञाया धलः खः।

धलः पौ

मिश्रय् दास जुयाचवंपि इसाएलीतयत् अनं पित हःगु

१. मिश्रय् इसाएलीतयगु क्वह्वंगु हालत १:१-२२
२. मोशा बगु २:१-२५
३. चयानाचवंगु झाः ३:१-४:१७
४. मिश्रय् जुजुयात परमेश्वरया शक्ति कयंगु ५:१-७:१३
५. मिश्रय् महामारी वःगु ७:१४-११:१०
६. छुत्काराया नखः गुकथं हनेगु १२:१-१३:१०
७. न्हापां बूपिया निंति नियम १३:११-१६
८. परमेश्वरं इसाएलीतयत् मिश्रं पित हयादीगु १३:१७-२२
९. लाल समुद्र छिनावंगु १४:१-१५:२९

मस्भमि जुयाः सीनि पर्वतय् वंगु

१. मस्भमिइ मन्ना व लः बियादीगु १५:२२-१७:७
२. अमालेकीतयसं हमला याःगु १७:८-१६
३. थिन्नोया खँ १८:१-२७

परमेश्वरं सीनि पर्वतय् थः मनुतलिसे बाचा चिनादीगु

१. सीनि पर्वतय् मोशा १९:१-२५
२. झिगु आज्ञा २०:१-२६
३. गय् यानाः म्वायेगु धयागु नियम २१:१-२३:९
४. हनेमाःगु नखः चखः २३:१०-१९
५. परमप्रभुया बाचा पक्का जगु २३:२०-२४:१८

नापलायेगु पाल दयकगु

१. नापलायेगु पाल गय् यानाः दयकेगु धकाः स्यंगु २५:१-२७:२१
२. पुजाहारीया वसः व अभिषेकया ज्याइवः २८:१-२९:३७
३. वेदी व बलि छायेगु खँ २९:३८-३०:३८
४. नापलायेगु पाल दयकीपि कारिगर ३१:१-१८
५. लुँयाम्ह द्रहचाया पुजा ३२:१-३३:२३
६. मेगु ल्वहंयागु पौ ३४:१-३५
७. नापलायेगु पाल दयकगु ३५:१-४०:३८

प्रस्थान

मिश्रय् इसाएलीतयत् क्वत्यलातःगु

- 1 थथःगु परिवार ज्वनाः याक्बनापं मिश्र देशय वंपि इझाएलया कायपिनिगु नां थथे दुः—
- 2 स्वेन, शिमियोन, लेवी, यहदा,
- 3 इसाखार, जबलून, बेन्यामीन,
- 4 दान, नप्ताली, गाद व आशेर।
- 5 याक्बना दक्वं यानाः न्हयेमह सन्तान दु। वया छम्ह काय योसेफ न्हापांनिसे हे मिश्रय दु।^७
- 6 योसेफ, वया दाजुकिजापि व वया पुस्तायापि फुक्क मनुत् सिनावन।
- 7 इझाएलया सन्तान धाःस्वलनाः ल्याखय अप्वः दयावन। गुकि यानाः फुक्क देश इमिसं जाल।^७
- 8 अनंलि मिश्रय योसेफयात महमस्यमह छम्ह न्हम्ह जुजु गद्दीइ च्वन।^७
- 9 वं थः मनुतयत् धाल, “स्व, इझाएलीत झीपि स्वयाः यक्व अप्वः दये धुंकल। इपि बल्लाना वयाच्वंगु दु।
- 10 अथे जुयाः झीसं इपि लिसे बुद्धिं ज्या कायेमाः। मखुसा इपि ल्याखय अप्वः जुयावनी। लडाईं जुइबलयं न इपि झी शत्रुतलिसे मिलय जुयाः झीपिलिसे ल्वाः वइ, अले देश त्वःतानवी।”^७
- 11 अथे जुयाः मिश्रीतयसं इमित थाकुगु ज्या बियाः सास्ती यायेत इमिथाय ज्यामि नायःत छवल। इमिसं फारोया निति धुकु दयकेत पिताम व रामसेस धाःगु शहर दयकल।
- 12 अयनं इमिसं गुलि गुलि इझाएलीतयत दुःखकष्ट बिल उलि उलि हे इमिगु ल्याः अप्वयावन। इपि यक्व थासय न्यना नं वन। अथे जुयाः इपि इझाएलीत खनाः तसकं ग्यात।
- 13 अले इमिसं इझाएलीतयत दयामाया मयासें थाकुगु थाकुगु ज्या याकल।
- 14 चा न्हायेगु, अप्पा छियेगु, थाकुगु थाकुगु बुँज्या याकाः इमिगु जीवनयात दुःखं जायकाबिल।
- 15 मिश्रया फारोन शिप्रा व पूआ नांयापि हिब्रु दिरिअजिपिन्त सःताः धाल,
- 16 “हिब्रु मिसातय मचा बुइबलय मचातइगु थलय छिमिसं सुसाःकुसाः याःवनेबलय काय बसा स्यानाछव, म्हाय बसा स्याये मते।”
- 17 दिरिअजिपि परमेश्वरया भय काइपि जूगुलि मिश्रया फारोन उजं ब्यु थें मयासें इमिसं काय बसां मस्यासें हे त्वःतार्बीगु।
- 18 अथे जुयाः मिश्रया फारोन इमित सःताः न्यन, “छिमिसं थथे छाय यानागु? छिमिसं काय मस्तयत् छाय मस्यानागु?”
- 19 दिरिअजिपिन्सं फारोयात धाल, “हिब्रु मिसात मिश्री मिसात थें मखु। इपि तसकं बल्लाः, दिरिअजितः थ्यने न्ह्यः हे इमिसं मचा बुइके धुंकीगु।”
- 20 अले परमेश्वरं दिरिअजिपिन्त भिं यानादिल। इझाएलीत ल्याखय झन अप्वः दयावन।
- 21 दिरिअजिपिन्सं परमेश्वरयागु भय काःगुलि वयकलं इमित नं सन्तान बियादिल।
- 22 अले फारोन थः फुक्क प्रजायात थथे धकाः उजं बिल, “हिब्रुतय ग्वःमह कायमस्त बुइ इपि फुक्कसित नील खुसिइ यंकाः वांछव। म्हाय मस्तयत् जक लयंका ति।”^७

2

मोशा ब्रु

- 1 थ्व हे इलय लेवी कुलयामह छम्ह मिजंन थःगु हे कुलयामह छम्ह मिसानापं ब्याहा यात।
- 2 अले व मिसाया प्वाथय दत, वं छम्ह काय बुइकल। मचा तसकं बांलाःगु खनाः वयात स्वला तक सुचुका तल।^७
- 3 अयनं वं स्वला स्वयाः अयः सुचुकातये मफुत। अले वं मचायात तयेत तिकथियागु छगः पिचा दयकल। उकी अलकत्रा इलाः लः दुहां मवनीगु यानाबिला। मचायात उकी तयः नील खुसियागु सिथय ताहाकःगु घौंय्या दथुइ त्वःताबिल।
- 4 अले मचायात छुं जुइ ला धकाः स्वयेत वया तता तापाक्क दनाच्वन।
- 5 थ्व हे इलय फारोया म्हाय नील खुसिइ म्वः ल्हयेत वल। वया दासीत खुसि सिथय चाःह्वबलयं व घौंय्य दथुइच्वंगु पिचा खनाः थः दासीयात व कायके छवल।
- 6 वं पिचा चायकाः स्वःबलय ख्वयाच्वंमह मचायात खनाः वयात माया वन, अले वं धाल, “थ्व सुं हिब्रुतय मचा खः।”
- 7 उबले व मचाया ततां फारोया म्हाययात न्यन, “जिं वनाः सुं छम्ह हिब्रु मिसायात छिगु निति मचायात दुःस्वत्केत व्वना हये ला?”
- 8 फारोया म्हायनं वयात धाल, “ज्यू, हूँ।” अले व मिसामचां वनाः थः हे मांयात सःताः हल।
- 9 फारोया म्हायनं व मिसायात धाल, “जिगु निति थ्व मचायात यंकाः दुःस्वत्केगु या, अले जिं छन्त ज्यालाबी।” व मिसां मचायात यंकाः दुःस्वत्केगु यात।
- 10 मचा तःधिकः जुइ धुंकाः वं वयात फारोया म्हाययाथाय हल। फारोया म्हायनं मचायात थःकाय नालाकाल। अले वं “जिं श्वयात लखं लिक्कागु खः” धकाः वयागु नां मोशा तल।^७
- मोशा मिघान देशय बिस्सुं वंगु
- 11 मोशा ल्यायमह जुइ धुंकाः पिने थः इझाएली दाजुकिजापिन्थाय वन, अन वं इमिसं थाकुगु ज्या यानाच्वंगु खन। अले छम्ह मिश्री छम्ह हिब्रुयात तसकं दयाच्वंगु खन।^७
- 12 मोशां उखेंथुखें स्वल। सुं नं मटुगुलि वं व मिश्रीयात स्यानाः वयागु सीमह फिइ सुचुकाबिल।
- 13 कन्हय खन्हु हानं व अन वंबलय निमह हिब्रुत थःथवय हे ल्वानाच्वंगु खन। अले वं टुंक्मह हिब्रुयात थथे धाल, “छं थः हे हिब्रुयात छाय दयागु?”
- 14 व मनुखं धाल, “छन्त सुनां जिमि शासक व न्यायाधीश दयकल? छुं छुं जितः नं व मिश्रीयात स्याः थें स्याये त्यनागु ला?” थ्व न्यनाः मोशा ग्यात। वं बिचाः यात, “जिं यानागु खें मनुतयसं सी धुंकल।”
- 15 थ्व खें सियाः फारोन मोशायात स्यायेगु बिचाः यात। मोशा धाःसा अन मिघान देशय बिस्सुं वनाः छगः तुंया न्ह्यःने च्वन।^७
- 16 मिघानया पुजाहारीया न्हयमह म्हायपि व हे तुंथिइ लः काःवल। इमिसं तुंथिइ च्वंगु लः सालाः थः बौया पशुतयसं लः ल्वनीगु थलय तयाच्वन।
- 17 उबले हे फेजवात वयाः इमित ख्याना छवयेत्यन। मोशा वयाः इमित ग्वाहालि यानाः इमि फेच्वलयतयत् लः त्वेके बिल।
- 18 इपि थः बौ स्फेलयाथाय लिहां वःबलय इमि बौन इमित न्यन, “थौं छिपि छाय याकनं लिहां वयागु?”
- 19 अले इमिसं धाल, “छम्ह मिश्री जिमित फेजवाःतयगु ल्हात बचय यात। अले लः सालाः फेच्वलयतयत् त्वंकल।”
- 20 अले वं थः म्हायपिन्त धाल, “व मनु गन दु? वयात छिमिसं छाय त्वःतावयागु? वनाः झीनापं नयेत वयात व्वना हजि।”

- 21 मोशा व मनुष्यां च्वनेत मानय जुल। व थः म्हाय सिप्पोरायात मोशानां ब्याहा यानाबिल।
 22 सिप्पोरां काय् छम्ह बुइकल। मोशां “जि मेगु देश्य परदेशी जुयाच्वनागु दु” धकाः वयागु नां गेशोर्म तल।
 23 यक्व ई लिपा मिश्रयाम्ह जुजु सित। दास जुयाः च्वनेमाःगुलि इस्त्राएलीतयसं इसुकाः तयाः ग्वाहालि पवन। इमिगु सः परमेश्वरयाथाय् थ्यन।
 24 थथे इपि पिच्यानाः हाःगु सः न्यनाः परमेश्वरं अब्राहाम, इसहाक व याक्बनापं थःम्हं यानागु बाचायात लुमंकादिल।*
 25 अथे जुयाः परमेश्वरं इस्त्राएलीतयत् स्वयादिल अले इमिगु च्यूताः कयादिल।

3

च्यानाच्वंगु झाः

- 1 मोशा थः ससःबौ मिघानया पुजाहारी यित्रोया फैच्वलय ज्वयाच्वंगु जुल। अले मस्मिइ फैच्वलय ज्वज्व परमेश्वरया पर्वत होरेबय् थ्यंक हे यंकल।
 2 अन छग् झाःया दथुइ मि जलय परमप्रभुया दूत खनेदत। मोशां व झालय् मि च्यानाच्वसां झाः छुं मजुगु खन।*
 3 अथे जुयाः मोशां, “जि लिक्क हे वनाः थ्व अजू चायापुगु मि स्वये, व झाः छाय् छुं मजुगु” धकाः मतिइ तल।
 4 च्यानाच्वंगु मि स्वयेत व लिक्क वःगु खनाः परमप्रभु परमेश्वरं वयात च्यानाच्वंगु झालं, “मोशा, अय् मोशा” धकाः सःतादिल। अले मोशां धाल, “जि थन हे दु।”
 5 परमेश्वरं धयादिल, “थुछे लिक्क वये मते। थःगु लाकां त्वः, छाय्धाःसा छ दनाच्वंगु थाय् पवित्रगु खः।”
 6 वयकलं हानं धयादिल, “जि छिमि पुर्खाया परमेश्वर खः, अब्राहाम, इसहाक व याक्बया परमेश्वर खः।” अले मोशां थःगु खवाः त्वपुल, छाय्धाःसा परमेश्वरयात स्वयेत व ग्यात।
 7 परमप्रभुं धयादिल, “जि धात्थे हे मिश्रय च्वंपि जि थः मनुतयत तसकं सास्ती जगु खनागु दु। अले मिश्रीतयसं यानाः इपि ख्वःगु सः जिं न्यनागु दु। इमिगु दुःख जिं स्य, च्यूताः नं कयाच्वनागु दु।
 8 अथे जुयाः इमित मिश्रीतयगु ल्हातं त्वःतकाः व देशं मेगु भिगु व तःधंगु दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु कनानी, हिती, एमोरी, परिज्जी, हिच्वी व यबूसीतयगु देश्य हयेत जि क्वहां वयागु दु।
 9 आः इस्त्राएलीत तःसलं ख्वःगु सः जिथाय् थ्यंगु दु। मिश्रीतयसं इमित गुलि सह याये मफयक दुःख ब्युगु दु व नं जिं खनागु दु।
 10 अथे जुयाः छ हूँ, जिं थः मनु इस्त्राएलीतयत् मिश्रं पित हयेत छन्त फारोयाथाय् छवये।”
 11 मोशां परमेश्वरयात धाल, “फारोयाथाय् वनाः इस्त्राएलीतयत् मिश्रं पित हये फुम्ह जि सु खः धकाः?”
 12 परमेश्वरं धयादिल, “जि छनापं दइ। अले जि हे छन्त छवयागु खः धयागु खँया चि थ्व जुइ, छं थः मनुतयत् मिश्रं पित हये धुंकाः छिमिसं थ्व हे पर्वतय् परमेश्वरयात आराधना याइ।”

वयकःया नां छु खः?

13 मोशां परमेश्वरयात धाल, “जि इस्त्राएलीतयथाय् वनाः इमित ‘छिमि पुर्खाया परमेश्वरं हे जितः छिमिगु निति छवयाहःगु खः’ धकाः धायेबलय्, इमिसं ‘वयकःया नां छु खः?’ धकाः न्यन धाःसा जिं इमित छु धायेगु?”*
 14 परमेश्वरं मोशायात धयादिल, “जि सु खः व हे खः। वयकलं हाकनं धयादिल, छं इस्त्राएलीतयत् थथे धा, ‘जि खः धाःमहयसिनं जितः छिमिथाय् छवयाहःगु खः।’”*

15 परमेश्वरं हानं मोशायात धयादिल, “इस्त्राएलीतयत् धा, ‘परमप्रभु* छिमि पुर्खाया परमेश्वर अर्थात अब्राहाम, इसहाक, याक्बया परमेश्वरं जितः छिमिथाय् छवयाहःगु खः।’
 “न्हाबलेया निति जिगु नां थ्व हे खः।
 जिगु थ्व हे नाम जितः
 छिमिसं पुस्तां पुस्ता तक लुमंकेगु याइ।

16 “छ वनाः इस्त्राएलयापि थकातिलत मुंकाः इमित थथे धा, ‘छिमि पुर्खा अब्राहाम, इसहाक, याक्बया परमप्रभु परमेश्वर जिथाय् न्हाःने खनेदयकः झायाः थथे धयादीगु दु, जि छिमिथाय् वयागु दु, मिश्रय छिमित गुलि दुःख ब्युगु दु व नं जिं खनागु दु।
 17 अले जि छिमित मिश्रीतयसं याःगु दुःखं लिगनाः दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु कनानी, हिती, एमोरी, परिज्जी, हिच्वी व यबूसीतयगु देश्य यंकेत क्वःछिनागु दु।’
 18 “अले इस्त्राएलया थकातिलतसं छंगु खँ न्यनी। अनं लिपा छं इपि नापं मिश्रया जुजुयाथाय् वनाः थथे धा, ‘हिब्रतय् परमप्रभु परमेश्वरं जिमित नापलानादीगु दु। उकि जिमित जिमि परमप्रभु परमेश्वरयात बां बीत स्वन्हुया लँपुया मस्मिइ वनेबियादिसं धकाः इनाप याये।’
 19 मिश्रयाम्ह जुजु गुबलय् तक करं काइ मखु उबले तक छिमित वनेबी मखु धकाः जिं स्यु।
 20 अथे जुयाः जि मिश्र देशपारुछे थःगु ल्हाः ल्हनाः इमित जिगु अजू चायापुगु ज्यां कयके। अले तिमि व छिमित वनेबी।
 21 “जि मिश्रीतयत् छिमित हनाबना तइपि यानाबी। अले छिपि अनं पिहां वनीबलय् ल्हातय् छुं मदयक वनी मखु।*
 22 कुक्क इस्त्राएली मिसातयसं थथः मिश्री जःलाखःला व इमिगु छँय च्वनिपि मिसातयके लुँ, वहः, तिसा व वसः पवनी, अले छिमिसं व थःकाय् म्हायापित्त पुंकी। थुकथं छिमिसं मिश्रीतयगु धन ज्वनाः वइ।”

4

मोशाया निति परमप्रभुया चि

- 1 मोशां धाल, “इमिसं जितः पत्याः मयाःसा अले जिगु खँ मन्यसे, ‘परमप्रभु छन्थाय् खनेदयकः झाःगु मखु’ धकाः लिसः बिल धाःसा छु यायेगु?”
 2 परमप्रभुं वयात धयादिल, “छंगु ल्हातय् छु दु?”
 वं धाल, “कथि।”
 3 परमप्रभुं धयादिल, “व बँय् वांछव।” मोशां व बँय् वांछवल।
 अले व छम्ह सर्प जुल। थ्व खनाः ग्यानाः मोशा तिन्हल।
 4 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “ल्हाः यंकाः वयागु न्हेप्यं ज्वँ।” मोशां न्हाःने वनाः वयात ज्वन। वयागु ल्हातय् व हानं कथि हे जुल।

* 2:24 २२:२२ उत २२:२३-२४ * 3:2 ३:२-१० प्रे ७:२०-२४ * 3:13 ३:१३ प्रस ४:२-३ * 3:14 ३:१४ प्रका १:४,८ * 3:15 ३:१५ परमप्रभु हिब्र भाषां थुकिया अर्थ “जि हे खः।” * 3:21 ३:२१-२२ प्रस १२:३५-३६

5 परमप्रभुं वयात धयादिल, “श्व ज्यापाखे हे इमिसं जितः पत्याः यायेमा। अले जि हे इमि पुर्खा अत्राहाम, इसहाक व याक्बया परमेश्वर छन्थाय् खनेदयकः वःगु खः धकाः इमिसं सीमा।”

6 अले हाकनं परमप्रभुं धयादिल, “थःगु लहाः गाय् दुने दुखव।” वं थःगु लहाः गाय् दुने दुखवत। पिकाःबलय् वयागु लहाः कोहि ल्वचं कयाः च्वापु थें तुइसे चवन।

7 वयकलं हानं धयादिल, “थःगु लहाः हानं गाय्ा दुने दुखव।” अले वं थःगु लहाः हानं गाय्ा दुने छवत। पिकाःबलय् वयागु लहाः न्हापा गथे खः अथे हे जुल।

8 अले परमप्रभुं धयादिल, “इमिसं छंगु न्हापांगु अज् चायापुगु चिंयात पत्याः मयासां लिपायागु चिंयात पत्याः याये फु।

9 अयनं इमिसं श्व निरगु चिंयात नं पत्याः मयानाः छंगु खँ मन्यंसा छ वनाः नील खुसियागु लः भतिचा कयाः गंगु बैय् पंकाब्बु। बैय् व लः हि जुइ।”

10 अले मोशां परमप्रभुयात धाल, “हे प्रभु जि उलि न्वावाये सःम्ह मखु, जि न्हापा नं बांलाक न्वावाये सःम्ह मखु अले छिलिसे न्वावाये धुंकाः नं जि बांलाक न्वावाये मसःनि। जि ध्वाथुइक न्वावाये सःम्ह मखु।”

11 परमप्रभुं वयात धयादिल, “मन्तयगु म्हुतु सुनां दयकल? मन्तयत लाता व ख्वाँय सुनां याइ? मन्तयत स्वये फुम्ह व कां सुनां याइ? छु जि परमप्रभुं हे, मखु ला?

12 अथे जुयाः हँ, जि छन्त न्वावायेत ग्वाहालि याये, अले छं छु छु न्वावायेमाः व जि स्येने।”

13 मोशां धाल, “हे प्रभु, थुक्रिया निति मेम्ह हे सुं छवयादिसँ।”

14 अले परमप्रभुं तं पिकयाः धयादिल, “छु लेवी कुलयाम्ह हास्न छिमि दाजु मखु ला? वं बांलाक न्वावाये सः धकाः जि स्ये। व छन्त नापलायेत वयाच्वंगु दु। अले छन्त खनाः व तसकं लयताइ।

15 छ व नापं खँ लहा अले छं धायेमाःगु खँ वयात धा। जि छिपि निम्हयसितं न्वावायेत ग्वाहालि याये। अले छिमिसं यायेमाःगु खँ जि स्येने।

16 वं छंगुपाखे मन्तनापं खँ लहाइ, व छंगु निति म्हुतु थें जुइ अले छ वया निति परमेश्वर थें जुइ।

17 श्व कथि छं थःम्ह हे का, अले थुक्रि छं अज् चायापुगु चिं क्येनेफइ।”

मोशा मिश्र देशय् लिहां वंगु

18 अले मोशां थः ससःबौ थिनोयाथाय् लिहां वया थथे धाल, “बिन्ति याये, मिश्रय् च्वनाच्वपि जिमि दाजुकिजापि म्वाना हे च्वंगु दु कि म्दु धकाः स्वयेत जितः वनेबियादिसँ।”

थिनो धाल, “ज्यु, बांलाक हँ।”

19 परमप्रभुं मिधान देशय् मोशायात धयादिल, “मिश्रय् लिहां हँ, छायाधाःसा अन छन्त स्यायेत स्वःपि फुक्क मन्त सी धुकल।”

20 अथे जुयाः मोशा थः कलाः व कायपिन्त गधा गयकाः परमेश्वरं बियादीगु कथि ज्वनाः मिश्र देशय् लिहां वन।

21 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “छं मिश्रय् लिहां वनाः जि छन्त बियागु शक्ति फुक्क अज् चायापुगु ज्या फारोया न्हाःने याना क्वाँ। अयनं जिं वयागु नुगः छायाकाबी, अले वं मन्तयत वनेबी मखु।

22 छं फारोयात धा, ‘परमप्रभुं धयादी, इस्राएल जिमि दकलय् न्हापां बम्ह काय् खः।

23 जिं छन्त धयागु खः, “जिमि काय्यात जिगु निति बां वीत वनेब्यु।” छं वयात वने मब्यु। उकिं जि छिमि न्हापां बम्ह काय्यात स्यानाबी।” *

24 मोशा लँय बाय् च्वंबलय् परमप्रभुं वयात नापलानादिल। अले वयात स्यायेत स्वयादिल।

25 सिप्पोरां छगः च्वामगु ल्वहं कयाः थः काय्यागु च्वफायेगुलिइ च्वंगु छेंगु ध्यनाः मोशायागु तुतिइ थीका बिल। अले वं धाल, “छ धात्थें हि स्वापु तःम्ह जिमि भाःत जुल।”

26 अनलि परमप्रभुं वयात त्वाःतादिल। (उबलय् सिप्पोरां धाल “हि स्वापु तःम्ह भाःत।” अथे वं म्हय् चिं तःगुया कारणं धाःगु खः।)

27 परमप्रभुं हास्नयात धयादिल, “मोशायात नापलायेत मस्भुमिइ हँ।” अले वं परमेश्वरयागु पर्वतय् वनाः वयात नाप लानाः धयपुल।

28 अनलि मोशां हास्नयात परमप्रभुं धायके छवयाहयादीगु फुक्क खँ कन। अले वयकलं थःत यानाः क्येनेत उजं बियादीगु अज् चायापुगु चिया बारे नं कन।

29 अले मोशा व हास्नं इस्राएलीतय् फुक्क थकालितयत् छथाय् मुंक्ल।

30 परमप्रभुं मोशायात धयादीगु फुक्क खँ हास्नं इमित धाल। अले मन्तय् न्हाःने हे वं अज् चायापुगु चिं नं क्यनाबिल।

31 मन्तयसं इमित पत्याः यात। परमप्रभुं इस्राएलीतयगु च्याताः कयादी अले इमित जुयाच्वंगु सास्ती नं खंगु दु धकाः न्यनाः इमिसं परमप्रभुया न्हाःने थःगु छयं क्वछुकाः आराधना यात।

5

मोशा व हास्न फारोया न्हाःने वंगु

1 अनं लिपा मोशा व हास्नं वनाः फारोयात धाल, “परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादिल, ‘जिमि मन्तयत वनेब्यु, अले इमिसं मस्भुमिइ वनाः जिगु निति नखः हनेमा।’”

2 फारो नं धाल, “परमप्रभुं सु खः? जिं छाया वयागु खँ न्यनाः इस्राएलीतयत् वने बीगु? जि परमप्रभुयात म्हमस्वु अले इस्राएलीतयत् नं वनेबी मखु।”

3 अले मोशा व हास्नं धाल, “हिब्रतय् परमेश्वरं जिमित नापलानादीगु दु। उकिं जिमि परमप्रभु परमेश्वरया निति बां वीत स्वन्हु मस्भुमिया लँयइ वनेबियादिसँ। मखुसा वयकलं ल्वय् व ल्वापु छवयाहयाः जिमित स्यानादी।”

4 फारो नं मोशा व हास्नयात धाल, “अय मोशा व हास्न, छिमिसं छाया मन्तयत ज्या याकेत पनाच्वनागु? छिपि थथःगु ज्याय् लिहां हँ।”

5 फारो नं हाकनं हक्काः धाल, “आः देशय् थुपि मन्त ल्याखय् अप्वः दये धुंकरुगु दु। छिमिसं इमित ज्या यायेत पनाच्वंगु दु।”

6 उखुन्हु हे फारो नं ज्या याकीपिन्त व इस्राएली ज्यामि नायःतयत् थुकथं उजं बिल,

7 “मन्तयत् थौं तक अप्पा दयकेत बियाच्वनागु छ्वालि आंवालि बी मते। थः हे वनाः इमिसं थःगु नितिं छ्वालि मालेमा।

8 अप्पा धाःसा न्हापा गुलि दयका वयाच्वंगु खः, उलि हे दयकेमाः। छपा नं कम मजुइमाः। इपि अल्ल्ही जगु दु। उकिं इपि, ‘जिमि परमेश्वरया निति बां वीत वनेब्यु’ धकाः हालाच्वंगु दु।

9 थुमिगु ज्या अज्ज अप्वः थाक्का ब्यु, थुकिं यानाः थुमित लिलाइ मखु, अले म्वाःमदगु खँय् ध्यान नं बीलाइ मखु।”

10 अले ज्या याकीपिं व ज्यामि नायःतयसं वनाः मन्तयत् थथे धाल, “फारो नं धाःगु दु, ‘आंवालि छिमित छ्वालि छपु नं बी मखुत।

11 छिपि थःपि हे वनाः गनं हयेफु हजि, ज्या धाःसा भचा नं पाः जुइ मज्यु।’”

- 12 उकि मनुत् छवालि मालेत मिश्र देश न्यंकं उखेथुखे जुल।
 13 ज्या याकीपिन्सं इमित थथे धका: तित्तुतिल, “न्हापा छवालि बियाच्चंबल्य न्हि गुलि ज्या यायेगु ख: आ: नं उलि हे ज्या यायेमा:।”
 14 फारोया ज्या याकीपि मनुत्यसं ज्या स्वइपि इस्त्राएली ज्यामि नाय:तयत् थथे धया: दाइगु, “छिमिसं छांय न्हापालिपा स्वया: थौकन्ह्य क्म अप्पा दयकागु?”
 15 अथे इस्त्राएली ज्यामि नाय:तयसं फारोयाथाय वना: थथे धाल, “छि थ: दासतयत् छांय थथे यानादियागु?
 16 जिमित छवालि नं बी मखु, न्हापा ति हे अप्पा दयकेमा: धाइगु। अले जिमित दयेगु नं यानाच्चंगु दु, अयनं द्रु छिकपिनि मनुत्यगु हे दु।”
 17 फारोन धाल, “छिपि अल्ल्हीत ख:, अल्ल्हीत! अथे जुया: हे छिमिसं, ‘जिमित परमप्रभुया निति बां बीत वनेब्बु धका: धयाच्चंगु दु।’
 18 हूं, ज्या या हूं। छिमित छवालि छपु नं बी मखु। अयनं छिमिसं न्हापा क्व:छिनात:गु गुलि ख:, उलि हे अप्पा दयकेमा:।”
 19 “छिमिसं न्हियान्हिंथं बीमा:गु गुलि ख: उलि हे अप्पा दयकेमा:” धा:गु न्यना: इस्त्राएली ज्यामि नाय:तयसं थ:पि आ: दु:खकष्टयत् लात धका: थुइकल।
 20 फारोयाथासं लिहां वयाच्चंबल्य इमिसं मोशा व हास्नयात लॅय पियाच्चंगु नापलात।
 21 अले इमिसं धाल, “परमप्रभु छिकपिनिगु न्याय यानादीमा, छांयधा:सा छिकपिन्सं याना: जुजु व वया भारदारत जिपिलिसं तंचा:गु दु, अले जिमित स्यायेत तरवार नं बियादीगु दु।”

मोशां परमप्रभुयात उजुर या:गु

- 22 अले मोशां परमप्रभुयाथाय लिहां वना: थथे धाल, “हे प्रभु, छांय छि थुमित दु:खय लाकादियागु? छांय जित: थन छवाया हयादियागु?
 23 फारोयाथाय छिगु खँ ल्हायेत वनाबलयनिसं वं थुपि मनुत्तलिसं बांमला:गु व्यवहार या:गु दु। अले छि थ: मनुत्तयत् आ: तक बचय यानामदी।”

6

दासत्वं त्व:तकेगु बचं

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “फारोयात जिं छु याइ आ: छं स्वये दइ। वं जिगु बल्ला:गु ल्हातं याना: इमित वनेबी। वं जिगु शक्ति याना: हे इमित थ:गु देशं पितिनाछवइ।”
 2 परमेश्वरं मोशायात धयादिल, “जि परमप्रभु ख:।”
 3 अब्राहाम, इसहाक व याकुबयाथाय जिं दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर कथं खनेदयक वया, तर परमप्रभु धका: जिं थ:गु नामं इमित म्हसीकी मबिया।
 4 इपि कनान देशय परदेशी जुया: च्वनाच्चंबल्य जिं इपि नाप व हे कनान देश इमित बी धका: बाचा चिनागु दु।
 5 अज्ज ला, जि मिश्रीतयसं दास यानात:पि इस्त्राएलीत ख्व:गु स: न्यनागु दु, अले जिं थ:गु बाचा लुम्कागु दु।
 6 “उकि इस्त्राएलीतयत् धा, ‘जि परमप्रभु ख:। जिं जिमित मिश्रीतयगु दासत्वं पित हये। जिं थ:गु ल्हा: ल्हना: इमित त:धंगु सज्जंय बिया: छिमित बचय याये।
 7 जिं जिमित थ: मनु नालाकाये, अले जिं जिमित परमेश्वर जुइ। अले मिश्रीतयगु दासत्वं जिमित पितह:म्ह जि हे छिमि परमप्रभु परमेश्वर ख: धका: छिमिसं म्हसीकी।
 8 अले जिं जिमित अब्राहाम, इसहाक व याकुबयात बी धका: बाचा यानागु देशय हये। जिं वं देश जिमित अधिकार यायेत बी। जि परमप्रभु ख:।”
 9 मोशां इस्त्राएलीतयत् अथे हे धका: न्यंकल। अयनं तसकं क्वत्ययका: च्वनेमा:गुलि व नुग: क्वत्तुनाच्चंगुलि इमिसं वयागु खँ मन्यन।
 10 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 11 “छु वना: मिश्रया जुजु फारोयात धा, ‘इस्त्राएलीतयत् थ्व देशं पिहां वनेब्बु।’”
 12 अयनं मोशां परमप्रभुयात धाल, “इस्त्राएलीतयसं हे जिगु खँ मन्यन धा:सा, जिं खँ ल्हाये मस:हयसिगु खँ फारोनं गथे याना: न्यनी?”
 13 मोशा व हास्नयात परमप्रभुं थथे आज्ञा बियादिल, “जिं जिमित इस्त्राएलीतयत् मिश्रं पित: यकेगु आज्ञा ब्युगु दु धका: इस्त्राएलीत व मिश्रयाम्ह जुजु फारोयात धा।”

मोशा व हास्नया पुर्खा

- 14 इस्त्राएलीतय पुर्खा थुपि हे ख: –
 इस्त्राएलया दकलय न्हापां बूह काय रूबेनया कायपि हनोक, पल्लु, हेमोन व कमी ख:। थुपि रूबेनया सन्तान ख:।
 15 शिमियोनया कायपि यमूलन, यामीन, ओहद, याकीन व सोहोर ख:। अले कनानी मिसापाखेयाम्ह काय शौल ख:। थुपि शिमियोनया सन्तान ख:।
 16 लेवीया कायपि गोर्शोन, कहात व मरारी ख:। लेवी सछि व स्विन्हयदँ तक म्वात।
 17 गोर्शोनया कायपि वया वंशकथं लिब्नी व शिमी ख:।
 18 कहातया कायपि अग्राम, यिसहार, हेब्रोन व उज्जीएल ख:। कहात सछि व स्विस्वदँ तक म्वात।
 19 मरारीया कायपि महली व मशी ख:।
 लेवीया वंशत थुपि हे ख:।
 20 अग्राम थ: निनि योकेबेदनापं ब्याहा यात, वं हास्न व मोशायात बुइकल। अग्राम सछि व स्विन्हयदँ तक म्वात।
 21 यिसहारया कायपि कोरह, नेपेग व जिन्नी ख:।
 22 उज्जीएलया कायपि मीशाएल, एल्साफन व सिश्री ख:।
 23 हास्नं अम्मीनादाबया म्हाय, नहशोनया केहे एलीशेबानापं ब्याहा यात। वं वयापाखे नादाब, अबीह, एलाजार व ईतामारयात बुइकल।
 24 कोरहया कायपि अस्सीर, एल्काना व अबिआसाप ख:। कोरहया कुल थुपि हे ख:।
 25 हास्नया काय एलाजारं पतीएलया छम्ह म्हायनापं ब्याहा यात, अले वं वयापाखे पीनहासयात बुइकल।
 लेवीतयगु पुर्खाया कुलयापि म् मनुत् थुपि हे ख:।
 26 परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत् पुच: पुच: याना: मिश्रं पित हजि धका: उजं बियादीपिं हास्न व मोशा थुपि हे ख:।
 27 मोशा व हास्न इस्त्राएलीतयत् मिश्रं पित यकेत मिश्रयाम्ह जुजु फारोलिसं खँ ल्हा:गु ख:।

मोशायागु निरति हास्नं न्वा:गु

- 28 परमप्रभुं मिश्रय मोशानापं खँ लहानादीबिल्य
 29 वयक्लं वयात थथे धयादिल, “जि परमप्रभु खः। जि छन्त छु छु धाये व फुक्क मिश्रया जुजु फारोयात धा।”
 30 मोशां परमप्रभुयात लिसः बिल, “स्वयादिसँ, जि बांलाक न्वावाये सःम्ह मखु। अथे जुयाः फारोनें जिगु खँ गथे यानाः न्यनी?”

7

हास्नं मोशायागु निति न्वावाःगु

- 1 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “स्व, जि छन्त फारोया निति परमेश्वर थें यानागु दु, अले छिमि दाजु हास्न छंगुपाखें न्वावाइन्ह जुइ।
 2 जिं छन्त छु छु उजं बी व हे छं हास्नयात धा। अले छिमि दाजु हास्नं फारोयात इस्राएलीतयत वयागु देशं वनेब्यु धकाः धाइ।
 3 मिश्र देशय थःगु यक्व चिं व अजु चायापुगु ज्या यानाः क्यनेत जिं फारोया नुगः छायाकाबी।”
 4 फारोनें छिमिगु खँ न्यनी मखु। अले जिं मिश्र देशय थःगु लहाः तयाः मिश्रीतयत तःधंगु सर्जोय बियाः थः मनु इस्राएलीतयत मिश्रं पित हये।
 5 जिं मिश्र देशय लहाः तयाः इस्राएलीतयत अनं पित हयेबल्य मिश्रीतयसं जिं परमप्रभु खः धकाः सीका काइ।”
 6 अले मोशा व हास्नं परमप्रभुं उजं बियादी थें हे यात।
 7 फारोलिसे खँ लहाः वंबल्य मोशा चयुदँ अले हास्न चयस्वदँ दुम्ह जुयाच्चन।
- हास्नया कथि सर्प जुगु
 8 परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल,
 9 “फारोनें छिमित, ‘छुं अजु चायापुगु ज्या क्यँ,’ धकाः धाइबल्य छं हास्नयात धा, ‘छिं थःगु कथि फारोया न्हाःने वांछवायादिसँ,’ अले व सर्प जुइ।”
 10 मोशा व हास्नं फारोयाथाय वनाः परमप्रभुं धयादी थें हे यात। हास्नं थःगु कथि फारो व वया भारदारतय न्हाःने वांछवल। अले व सर्प जुल।
 11 अले फारोनें न्यां दुपिं व जादु क्यनिपिंसं मनुतयत सःतल। अले मिश्रया जादु क्यनिपिंसं वयाः थथःगु जादुनें अथे हे यानाः क्यन।
 12 इमिसं थथःगु कथि वांछवल अले व सर्प जुल। अत्यं हास्नया कथिं इमिगु कथियात नुनाबिल।
 13 फारोया नुगः झन छानाः वल। अले परमप्रभुं धयादी थें हे वं इमिगु खँ मन्यं।

लः हि जगु

न्हापांगु महामारी

- 14 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “फारोया नुगः तसकं छाःगु दु। वं मनुतयत वनेबी मखु।
 15 सथय न्हापां फारो खुसियाखे वनीबल्य छ वयात नापलाः हूँ। वयात नापलायेत नील खुसिया सिथय दनाच्वँ अले व सर्प जगु कथि वं ज्वनाः हूँ।
 16 वयात थथे धा, ‘परमप्रभुं हिरुतय परमेश्वरं जितः थथे धकाः छिथाय छवयाहयादीगु दु। जिमि मनुतयत मरुभूमि जितः आराधना यायेत वनेब्यु।
 अत्यं छं आः तक नं जिं धयागु खँ मन्यं।
 17 परमप्रभुं थथे धयादी, जि परमप्रभु खः धकाः छं सी। स्व, जिं नील खुसिया लखय थःगु कथिं दाये, अले व हि जुइ।”
 18 खुसिइ च्वंपि न्या सी, अले खुसि नवइ। मिश्रीतयसं खुसिया लः त्वनेफइ मखु।”
 19 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “थःगु कथि कयाः मिश्रय च्वंगु फुक्क खुसि, पुख, धलय थःगु लहाः न्हाज्याकादिसँ धकाः हास्नयात धा। अले अन च्वंगु लः फुक्क हि जुइ। मिश्रय फुक्क थासय हिया हि जक जुइ। सिं व ल्वहंया लःथलय च्वंगु लः तके हि जुइ।”
 20 अले मोशा व हास्नं परमप्रभुं धयादी थें हे यात। फारो व वया भारदारतय न्हाःने वं थःगु कथि ल्हनाः नील खुसिया लखय दाल, अले फुक्क लः हि जुयावन।
 21 नील खुसियापि न्या सित। खुसि तसकं नवयाः मिश्रीतयसं उकिया लः त्वने मफुत। मिश्रया फुक्क थासय च्वंगु लः हि जुल।
 22 मिश्रया जादु क्यनिपिंसं नं थःगु जादुनें अथे हे यात। अले परमप्रभुं धयादी थें फारोया नुगः छाना वन। वं मोशा व हास्नया खँ मन्यन।
 23 फारोनें थुकिया च्युताः तकं मतसे थःगु लायकूपाखे लिहां वन।
 24 मिश्रयापि फुक्कसिंसं त्वनेगु लःया निति नील खुसिया जवखं व गाः म्हुल, छायाधाःसा इमिसं खुसिया लः त्वने मफुत।
 25 परमप्रभुं नील खुसिया लखय दाःगु न्हयन्ह दय धुंकल।

8

दक्व थासय ब्यांचा हे ब्यांचा

निगुगु महामारी

- 1 हाकनं परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “फारोयाथाय वनाः वयात धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी, जिगु आराधना यायेत जिमि मनुतयत वनेब्यु।
 2 छं इमित वने मबिल धाःसा जिं ब्यांचा छवयाहयाः छंगु देशयात सास्ती बी।
 3 नील खुसि ब्यांचां जाइ, अले इपिं छंगु लायकूलिइ, छ घमिगु क्वथाय, छंगु लासाय, छिमि भारदारतयगु छँय, छिमि मनुतयथाय, छिमि भुतलिइ व छुचुं न्हाइगु बाताचायु तकं वइ।
 4 ब्यांचा छ, छिमि मनुत व छिमि भारदारतयगु म्हुय तकं थहां वइ।”
 5 परमप्रभुं मोशायात हानं धयादिल, “हास्नयात धा, ‘थःगु कथि ज्वनाः खुसि, धः व पुखुपाखे क्यँ, अले मिश्र देश न्यकं ब्यांचा हे ब्यांचां जाइ।”
 6 हास्नं मिश्र देशय च्वंगु फुक्क लःपाखे थःगु लहाः न्हाज्याकल, अले देशय हे त्वपुक ब्यांचा पिहां वल।
 7 जादु क्यनिपिंसं नं थःगु जादुनें अथे हे यानाः मिश्र देशय न्यकं ब्यांचा पिकाल।
 8 अले फारोनें मोशा व हास्नयात सःतके छवयाः धाल, “परमप्रभुयात प्रार्थना यानाः फुक्क ब्यांचातयत जि व जिमि मनुतयथासं लित यंकि धा। अले परमप्रभुया निति बां बीत छिमि मनुतयत वनेबी।”
 9 मोशां फारोयात धाल, “धयादिसँ, जिं गुबलय छिथासं, छिगु छँनें अले छिकपिनि मनु व भारदारतयथासं ब्यांचा चिलावनेमा, नील खुसिइ जक ल्यनेमा धकाः प्रार्थना यायेगु?”
 10 फारोनें धाल, “कन्हयु।”
 मोशां लिसः बिल, “छिं धयादी थें जुइमा। अले छिं परमप्रभु जिमि परमेश्वर थें जाःम्ह मेपिं सुं म्हु धकाः सीकादी।
 11 ब्यांचा छिथासं, छिगु छँनें अले छिकपिनि मनु व भारदारतयथासं मदयावनी, नील खुसिइ जक दयाच्चनी।”

- 12 अनं लिपा मोशा व हास्न फारोयाथासं पिहां वल। मोशां फारोयाथाय् छवयाहःपि ब्यांचा मदयका छवयादिसँ धकाः परमप्रभुयात इनाप यात।
 13 परमप्रभुं मोशां धाःथे यानादिल। अले छैय्, चुकय् व खयलय् च्वंपि ब्यांचा फुक्क सित।
 14 मिश्रीतयसं ब्यांचा मुनाः द्विचिन। उकिं देशन्यक तसकं नवल।
 15 ब्यांचा स्युगु खंबलय् परमप्रभुं धयादी थें हे हाकनं फारोन थःगु नुगः छाय्कल, अले व मोशा व हास्नयागु खँ मन्यन।

धुलं भुयुपति पिहां वःगु

स्वंगुगु महामारी

- 16 परमप्रभुं मोशायात हान धयादिल, “थःगु कथि कयाः बैय् च्वंगु धुलय् दयादिसँ धकाः हास्नयात धा, अले धु मिश्र न्यकं भुयुपति जुयावनी।”
 17 इमिसं अथे हे यात। हास्नं कथि कयाः ल्हाः न्हाज्याकाः बैय् च्वंगु धुलय् दाल। अले मनतयत व पशुतयत भुयुपति त्वपुवल। मिश्र देशय् च्वंगु धु फुक्कं भुयुपति जुल।
 18 जादु क्यनिपिन्सं नं थःगु जादुं भुयुपति दयकेगु कुतः यात, अयनं इमिसं दयके मफुत।
 अले मनतयत, पशुतयत व न्हाथासं भुयुपति भुनाच्चन।
 19 अले जादु क्यनिपिन्सं फारोयात धाल, “थुकी ला परमेश्वरयागु हे ल्हाः दु।” अयनं परमप्रभुं धयादी थें हे फारोया नुगः छानाच्चन। वं इमिगु खँ मन्यन।^७

ग्वाः ग्वाः भुजिं वःगु

प्यंगुगु महामारी

- 20 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “सुथय् न्हापां दनाः फारो खुसिपाखे वनीबलय् वया न्हाःने दं हँ। वयात धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी, जिगु आराधना यायेत जिमि मनतयत वनेब्यु।
 21 छं जिमि मनतयत वने मबिल धाःसा जि छन्याय, छिमि भारदारतयथाय, छिमि प्रजायाथाय अले छंगु लायकुलिइ ग्वाः ग्वाः भुजिं छवयाहये। मिश्रीतयगु छँ पतिकं व इपि च्वनीगु बँ तक नं भुजिनं जाइ।
 22 “ ‘जि जिमि मनत च्वनीगु गोशेन लागायात धाःसा अलग्ग तये, अन भुजिं दइ मखु। अले जि परमप्रभुं थ्व देशय् दु धकाः छं सी।
 23 जि थः मन् व छिमि मनतयत अलग्ग तयाबी। थ्व अजू चायापुगु ज्या कन्हय् हे जुइ।’ ”
 24 अले परमप्रभुं अथे हे यानादिल। फारोया लायकुः वया भारदारतयगु छँय् ख्वातुक भुजिनं त्वपुले, अले मिश्र देशन्यक हे भुजिनं जाल।
 25 अले फारोन मोशा व हास्नयात सःताः धाल, “छिमिसं वनाः थ्व हे देशय् थः परमेश्वरया निति बां ब्यु।”
 26 मोशां धाल, “थथे यायेगु पायछि जुइ मखु। छायाधाःसा परमप्रभु जिमि परमेश्वरया निति जिमिसं छायेगु बलि मिश्रीतयत चौचायकी। छं जुयाः मिश्रीतय न्हाःने जिमिसं थज्याःगु बां बिल धाःसा छु इमिसं जिमित ल्वहँत कयकाः मस्याइ ला?
 27 जिपि स्वन्हाया लँपु जुयाः मस्भूमिइ परमप्रभु थः परमेश्वरं उजं बियादी थें वयकःया निति बां बीत वनेमाः।”
 28 फारोन धाल, “जि छिमि मस्भूमिइ परमप्रभु जिमि परमेश्वरया निति बां बीत वनेबी, तर यक्व तापाक्क धाःसा वने दइ मखु। आः जिगु निति नं प्रार्थना या।”
 29 मोशां लिसः बिल, “जि थनं वनेवं कन्हय् हे फारो व वया भारदार व वया मनतयथासं फुक्क भुजि चिलावनेमा धकाः परमप्रभुयात प्रार्थना याये। अयनं फारोनं मनतयत परमप्रभुया निति बां बीत वने मब्यसे हानं ध्वंलायेगु ज्या मयायेमा धयागु खँ पक्का जुयेमाः।”
 30 अले मोशां फारोयाथासं पिहां वयाः परमप्रभुयात प्रार्थना यात।
 31 परमप्रभुं मोशां धाःथे यानादिल। अले फारो, वया भारदारत व वया मनतयथासं भुजि चिला वन। छम्ह हे भुजिं ल्यं मन्त।
 32 हाकनं फारोनं थःगु नुगः छाय्कल। अले मनतयत वने मबिल।

9

पशुत सिनावंगु

न्यागुगु महामारी

- 1 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “फारोयात वनाः धा, ‘परमप्रभु हिब्रतय् परमेश्वरं थथे धयादी, “जिमि मनतयत जिगु आराधना यायेत वनेब्यु।”
 2 छं इमित वने मब्यसे पना तल धाःसा
 3 परमप्रभुया ल्हातं छिमि पशु, सल, गधा, ऊँट, सा द्रह, फैच्वलय् फुक्कसिके महामारी वइ।
 4 तर परमप्रभुं इस्राएलीतय पशु व मिश्रीतय पशुतयत अलग यानाबी। इस्राएलीतय पशुत छम्ह नं सी मखु।’ ”
 5 परमप्रभुं थुकिया ई क्वःछिनाः धयादिल, “कन्हय् हे थ्व देशय् परमप्रभुं थथे यानादी।”
 6 कन्हय् खुन्हु हे परमप्रभुं थथे यानादिल। मिश्रीतय फुक्कं पशु सित, इस्राएलीतय पशु धाःसा छम्ह हे मसी।
 7 फारोनं अन छु जुल धकाः स्वयेत मन्त छवल। इमिसं इस्राएलीतय पशु छम्ह हे मसीगु खन। अयनं फारोया नुगः छाना हे च्वन, वं मनतयत वने मब्यु।

कैनं दुःख ब्युगु

खुगुगु महामारी

- 8 परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल, “छिपि निम्हयसिनं अगलं छम्ह छम्ह हाकःचुं का, अले मोशां उकियात फारोया न्हाःने आकाशपाखे ह्लाब्यु।
 9 अले थ्व नचुगु धु जुयाः मिश्र देयन्यक न्यनावनी। अले थुकिं मिश्रय् च्वंपि फुक्क मन् व पशुतयगु म्हय् कै पिचायकी।”
 10 उकिं इपि अगलय् च्वंगु हाकःचुं कयाः फारोया न्हाःने वन। मोशां उकियात आकाशपाखे ह्लाबिल। अले थुकिं मन्त व पशुतयगु म्हय् कै पिचायकल।^७
 11 कै पिचाःगुलि जादु क्यनिपि मोशाया न्हाःने दनाच्चने मफुत छायाधाःसा सकल मिश्रीतयगु म्हय् थें इमिगु म्हयं नं कै पिचाःगु खः।
 12 परमप्रभुं फारोया नुगः अज्ज छायाकादिल। अले परमप्रभुं मोशायात धयादी थें वं इमिगु खँ मन्यन।

तसकं च्वँ गाःगु

न्हयगु महामारी

- 13 परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “सुथय न्हापां दना: फारोया न्हा:ने हूँ अले वयात धा, ‘हिब्रतय परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, जिगु आराधना यायेत जिमि मन्तयत वनेब्यु।
- 14 मखुसा थ्वपालय जिं छ्थाय, छिमि भारदारतयथाय व छिमि प्रजायाथाय तसकं त.धंगु महामारी छवयाहये। अले छं थ्व पृथ्वी न्यंक जि थें ज्या:म्ह मेम्ह सुं हे मद्दु धका: सी।
- 15 जिं थ:गु ल्हा: न्हाज्याका: छन्त व छिमि प्रजायात महामारी कयकूगु जूसा छ पृथ्वी हे नाश जुयावने थुंकल जुइ।
- 16 अयत्तं जिगु शक्ति क्यनेत व पृथ्वीइ न्यंक जिगु नां कायेमा धका: हे जिं छन्त म्वाकातयागु ख:।^७
- 17 छं आ: तक नं त:धंछुया: जिमि मन्तयत वने ब्यगु मखु।
- 18 उकिं जि कन्हय थ्व हे इलय तसकं बांमलाक प्वं गायकाबी। मिश्र देश दयकूबलयनिसं आ: तक नं थन थुकथं प्वं गा:गु दइ मखुनिं।
- 19 आ: हे ख्यलय दुपि पशत, मन्त व ज्वलं फुकक कायके छव, मखुसा प्वं दया: पिनेला:पि मन्त व पशत फुककं सी।”
- 20 परमप्रभुयागु खँ न्यना: ग्या:पि फारोया गुलि गुलि भारदारतयसं थ:पिनि च्य:तयत व पशतयत दूत यंकल।
- 21 परमप्रभुयागु वचनयात वास्ता मया:पिन्सं धा:सा थ:पिनि च्य:तयत व पशतयत ख्यलय हे त्व:तातल।
- 22 परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “थ:गु ल्हा: आकाशपाखे ल्हँ, अले मिश्र देयन्यंक प्वं गाइ। मिश्रयापि फुकक मन, पश व बुँइ बुयाव:गु फुकक माय प्वं गाइ।”
- 23 अले मोशां थ:गु कथि आकाशपाखे ल्हन, परमेश्वरयागु शक्ति आकाशय नँ न्यात, प्वं गाइ, अले पृथ्वीइ मल: जुत। थुकथं परमप्रभुं मिश्र देशय प्वंवा गायकादिल।
- 24 प्वंनापं मल: नं जुना: च्वन। मिश्र देश पलिस्था जूसानिसं थथे प्वं गा:गु मद्दुनिं^७
- 25 मिश्र देयन्यंक ख्यलय दुपि मन्त व पशत फुककं प्वं दया: सित। बुँयागु फुकक बाली स्यन, सिमात क्वदल।
- 26 इस्राएलीत च्वनाच्वंगु गोशेन धा:गु थासय जक प्वं मगा:।
- 27 अले फारोनों मोशा व हास्नयात स:ता: धाल, “थ्वपालय जिं पाप यानागु दु, परमप्रभु घर्मीम्ह ख:, जि व जिमि मन्त धा:सा अधर्मी ख:।
- 28 मल: जूगु व प्वं गा:गु अन्व: जुइ थुंकल। आ: परमप्रभुयात इनाप या। जिं छिमित वनेबी, छिमित पने मखु।”
- 29 मोशां वयात धाल, “शहरं पिहां वनेवं जिं परमप्रभुपाखे थ:गु ल्हा: ल्हने। अले नँ न्यायेगु व प्वं गायेगु दी। थुकिं पृथ्वी परमप्रभुयागु हे ख: धका: छिं सी।
- 30 अयत्तं जिं स्यु, छिं व छिकपिनि भारदारतयसं अज्ज नं परमप्रभु परमेश्वरयागु ग्या:भय मका:नि।”
- 31 अजिल स्वां व तख्व बाली भज्यंक स्यन। छायेधा:सा तख्व बाली बुइ थुंकगु व अजिल स्वां ह्वेथेकूगु ख:।
- 32 छवबालि धा:सा बुया: मव:गुलि छुं मज्ज।
- 33 अले मोशा फारोयात त्व:ता: शहरं पिने वन। वं थ:गु ल्हा: परमप्रभुपाखे ल्हन। अले नँ न्यायेगु, प्वं गायेगु व वा वयेगु फुककं दित।
- 34 फारोनों वा वयेगु, प्वं गायेगु व नँ न्यायेगु घुसेलि हाकनं पापयात। वं व वया भारदारतयसं थ:पिनिगु नुग: छायेकल।
- 35 उकिं फारोया नुग: झन छात, अले परमप्रभुं मोशायत धयादी थें वं इस्राएलीतयत वने मबिल।

10

क्व:बुँइचात छवयाह:गु

च्यागु महामारी

- 1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “फारोयाथाय हूँ, इमिगु दथुइ जिं थ:गु अजू चायापुगु चिं क्यनेत हे जिं वयागु व वया भारदारतयगु नुग: छायेकाबियागु ख:।
- 2 अले जिं गथे याना: मिश्रीतयत हेस्याना: इमिगु दथुइ गज्या: गज्या:गु अजू चायापुगु चिं क्यना, छं थ: कायपिन्त व छयपिन्त कं। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु ख: धका: सी।”
- 3 उकिं मोशा व हास्नं वना: फारोयात धाल, “हिब्रतय परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, ‘गुबलय तक छ जिगु खँ मन्यसे च्वनेगु? जिमि मन्तयत जिगु आराधना यायेत वनेब्यु।
- 4 छं जिमि मन्तयत वने मबिल धा:सा जि कन्हय हे छंगु देशय क्व:बुँइचात छवयाहये।
- 5 इमिसं खने हे मदयेक बँयात त्वपुयाबी। प्वं गाये थुंका: ल्यं दुगु फुकक इमिसं नयाबी, अले गुँइच्वंगु फुकक सिमासामा नं नयाबी।
- 6 छंगु लायकू, छं भारदारतयगु व फुकक मिश्रीतयगु छँय क्व:बुँइचातयसं जाइ। छिमि बौ बाज्यापिन्सं पृथ्वीइ दुबलयनिसं थौं तक थथे जूगु खंगु मद्दुनि।” अले मोशा फहिला: फारोयाथासं पिहां वन।
- 7 फारोया भारदारतयसं वयात धाल, “गुबलय तक थन मन्वुइ डीत दु:ख बियाच्वनीगु ख?: वया मन्तयत इमि परमप्रभु परमेश्वरया आराधना यायेत वनेबियादिसं। छिं आ: तक नं मिश्र देश गुलि स्यने थुंकल धयागु मस्युनि ला?”
- 8 अले मोशा व हास्नयात फारोयाथाय हानं ब्वनाहल। वं इमित धाल, “छिपि थ: परमेश्वरया आराधना या: हूँ। अयत्तं सु सु वनेगु ख:?”
- 9 मोशां धाल, “जिपि थ: मचाखाचा, ल्यासे ल्यायसह, बुराबुदी, फैच्वलय, सा दुहं दक्वं ज्वना: वनेगु ख:। छायेधा:सा जिमिसं परमप्रभुया निति नख: हेनेमा:।”
- 10 फारोनों धाल, “छिमि परमप्रभु छिपिलिसे हे दयेमा। जिं छिपिनापं मस्त व मिस्त वनेबी हे मखु। छिमिगु मति मधिगु खने दु।
- 11 अहं, थथे जुइ फइ मखु। छिपि मिजंत जक वना: परमप्रभुयागु आराधना या। छिमिसं थ्व हे फवंगु ख:।” अले मोशा व हास्नयात फारोयाथासं पितिनाछवत।
- 12 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “थ:गु ल्हा: मिश्र देशया च्वय न्हाज्याकि, अले क्व:बुँइचात वया: प्वं गाये थुंका: मिश्र देशय ल्यं दुगु बुँइ सयाच्वंगु फुककं नयाबी।”
- 13 मोशा थ:गु कथियात मिश्रया च्वय ल्हन। अले परमप्रभुं उखुन्हु न्हिच्छि व चच्छि देयन्यंक पुर्वं फय वयकादिल। कन्हय सुथय व फसं क्व:बुँइचात हल।
- 14 क्व:बुँइचात मिश्र देश हे त्वपुकक वल, अले देशया फुकक थासय च्वन। थुकथं क्व:बुँइचात मिश्र देशय व:गु न न्हापा हे दु, न लिपा हे वइ।^७

- 15 फुक्क बँ हे हाक्कुसे च्वंक इमिसं त्वपुल। इमिसं प्वँ गाये धुंकाः ल्यं दुगु बाली व सिमाय च्वंगु फल फुक्कं नयाबिल। मिश्र देशय गनं हे वाउँगु धयागु मन्त।
- 16 अले फारोनं हथासं मोशा व हास्नयात सःतके छवल। अले वं धाल, “जिं छिमि परमप्रभु परमेश्वरयागु व छिमिगु विरोधय हाकनं पाप यानागु दु।
- 17 उकिं जिगु पापयात हानं छकः क्षमा यानाब्यु। अले परमेश्वरयात थ्व महामारीयात जिथासं चीकाबीत प्रार्थना या।”
- 18 अले मोशां फारोयाथासं वनाः परमप्रभुयात प्रार्थना यात।
- 19 अले परमप्रभुं फययात हीकाः पच्छिमं तसकं फय वयकादिल। व फसं दक्क क्वःबुडँचातयत लाल समदुय ब्वयका यंकल। अले मिश्रया गनं हे छम्ह हे क्वःबुडँचा ल्यं मन्त।
- 20 परमप्रभुं अज्ज नं फारोयागु नुगः छायकादिल। वं इसाएलीतयत वने मन्ब्यु।
- देयन्यंक छिउँसे च्वंगु
- गुंगुगु महामारी
- 21 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “थःगु ल्हाः आकाशपाखे न्हाज्याकि। अले मिश्र न्यंक छिउँसे च्वनेमा। ल्हाति थी फइ थें च्वंक क्वातुकु छिउँसे च्वनेमा।”
- 22 अले मोशां थःगु ल्हाः आकाशपाखे न्हाज्याकल। मिश्र देयन्यंक स्वन्हु तक तसकं छिउँसे च्वन।^७
- 23 स्वन्हु तक सुनानं सुयातं खंके मखुत। अले सुं नं मिश्रीत थःगु थाय त्वःताः तकं वने मफुत। इसाएलीत च्वनाच्वंगु थाय धाःसा छिउँसे मच्वं।
- 24 अले फारोनं मोशायात सःतके छवयाः धाल, “छिपिं छिमि थः मिसात व मचाखाचा ज्वनाः परमप्रभुया आराधना याः हँ। पशुत धाःसा छिमिसं यंके मते।”
- 25 मोशां धाल, “परमप्रभुं जिमि परमेश्वरया निति बां बीत छि जिमित मेलबलि व होमबलियाम्ह पशु नं बियादिमाः।
- 26 जिमिसं हयापि पशुत नं जिपिनापं हे वनी। छम्ह हे त्वःतावने मज्यु। इपि मध्ये हे छम्हयसित जिमिसं परमप्रभुं जिमि परमेश्वरयात छायेत ल्ययेमाः। अन जक जिमिसं परमप्रभुया आराधनाया निति छु छु माः धकाः सी।”
- 27 परमप्रभुं अज्ज नं फारोया नुगः छायकादिल। वं इमित वने मन्ब्यु।
- 28 फारोनं मोशायात धाल, “जिथासं वना हे छव। जिगु न्हाःने हानं खनेदयकः वये मते। गुखुन्ह छ जिगु ख्वाः खनी उखुन्ह हे छ सी।”
- 29 मोशां धाल, “छि धयादी थें हे जि हानं छिगु न्हाःने खनेदयकः वये मखुत।”

11

न्हापां बूपि सिनावनीगु न्हेसुचं

- 1 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “मेगु छगु महामारी जिं फारोयाथाय व मिश्रय हये। अनं लिपा वं छिमित थनं वनेवी। वं छिमित धाय्थें हे थनं पितिनाछवइ।
- 2 मिजंत व मिसात फुक्कसित थः जःलाखःलापिन्के लुँ व वःया तिसा फवँ था।”
- 3 परमप्रभुं मिश्रीतयत इसाएलीतप्रति बांलाःगु व्यवहार याइपि यानादिल। अले मोशा फारोया भारदारतयगु व मिश्रीतयगु मिखाय तःधंम मनु जुल।
- 4 वने न्हाः मोशां फारोयात धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘बाचा इलय जि मिश्र देशय जुयाः वने।
- 5 मिश्रय न्हापां बूपि कायपि फुक्कं सी। गडीइ च्वनीम्ह फारोया न्हापां बूम्ह कायुनिसं धः क्यलीम्ह दासी मिसाया न्हापां बूम्ह कायु तकं। अले पशुतय तकं न्हापां बूपि दक्वं सी।^७
- 6 मिश्र देयन्यंक हाहाकार जुइ। थुबलय थें न्हापा गुबलें जगु मदिनि, लिपा गुबलें जुइ नं मखु।
- 7 इसाएलीतयगु दथुइ पशु व मनुतयगु विरोधय खिचा छम्ह नं उइ मखु।’ थुकिं छिमिसं परमप्रभुं इसाएलीत व मिश्रीतयत पाकादी धकाः सी।
- 8 अले छिमि फुक्क भारदारत वयाः जितः भागियानाः धाइ, ‘छिगु ल्यूल्यु जुइपि फुक्कसित व्वनाः छि थनं पिहा झासी।’ अले जि थनं पिहा वने।”
- अनंलि मोशा तसकं तं पिकयाः फारोयाथासं वन।
- 9 परमप्रभुं मोशायात धयादीगु दु, “मिश्रय जिं थःगु अज्ज चायापुगु ज्या झन अचः याये फयकेत फारोनं छंगु खँ न्यनी मखु।”
- 10 मोशा व हास्नं फारोया न्हाःने थज्याःगु अज्ज चायापुगु ज्या फुक्क यानाक्यन, अयतं परमप्रभुं फारोया नुगः छायकादिल। अले वं इमित थःगु देशं वने मबिल।

12

छुत्काराया नखः गुक्थं हनेगु

- 1 मिश्र देशय परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल,^७
- 2 “थ्व ला छिमिगु निति दँया न्हापांगु ला जुइ।
- 3 इसाएलीतय फुक्कं खलःयात थथे धा, थ्व लाया झिन्ह दुखुन्ह छिपि फुक्कसिनं थथःगु परिवारया निति छम्ह छम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा हयेमाः।
- 4 सुयांगु परिवारयु छम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा नयेत मनुत कम जूसा वं थः छँया सतिक च्वंम जःलाखःलालिसे मिलय जुयाः मनुतयगु ल्याःकथं चिधिकःम्ह भ्याःचा हयेमाः। सुनां गुलि नयेफु, व हे ल्याखं ग्वःम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा माः क्वःछु।
- 5 चिधिकःम्ह भ्याःचा ल्ययेबलयु छिमिसं खु मदुम्ह, दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा ल्ययेमाः। च्वलेचा व फैया दथुं ल्ययेमाः।
- 6 “लाया झिंयन्हु खुन्हु तक चिधिकःम्ह भ्याःचायात बांलाक बिचाः यानाः ति। थ्वखुन्ह हे इसाएलया फुक्क मनुत जानाः सन्ध्याकाः इलय चिधिकःम्ह भ्याःचायात स्यायेमाः।
- 7 अले चिधिकःम्ह भ्याःचाया हि कयाः भव्य नइगु छँया लुखाया जवंखवं व फुसय इलाबीमाः।
- 8 उखुन्हु हे चान्हयु छिमिसं चिधिकःम्ह भ्याःचाया ला मिइ छुयाः खासुगु वाउंचा व सोडा मतःगु मरिनापं नयेमाः।
- 9 लायात कचिकं नये मते, अले लखय दयकाः नं नये मते। छयं तुति, म्ह दुने च्वंगु ला फुक्कं मिइ छुयाः ना।
- 10 सुथय जुइ न्हाः ला फुक्कं फुकेमाः, ला लयं दुसा व ला फुक्कं मिइ छवयका छवयेमाः।
- 11 “छिमिसं थ्व ला नयेबलयु छिमिगु जँयु जँनी, तुतिइ लाकां व ल्हातिइ कथि दयेमाः। अले व हथासं नयेमाः। थ्व हे परमप्रभुया छुत्काराया नखः खः।

७ 10:22 १०:२२ भज १०:२२; प्रका १६:१०

७ 11:5 ११:५ प्रस ४:२२

७ 12:1 १२:१-२ लेवी २३:५; गली १:१५-५; २८:१६; व्य १६:१-२

- 12 “उखुन्ह हे चान्हय जि मिश्र जुयाः वने। अले मिश्रया न्हापां बूपि मनुत् व पशुत फुककं स्यानाबी। मिश्रया फुकक घःतयत् सजाँय बी। जि परमप्रभु खः।
- 13 हि इलातःगु छें छिपि च्वनाच्वंगु छेंया चिं जुइ। व स्वयाः जिं छिमि त्वःताबी। जिं मिश्र देशयापि मनुत्तयत् स्याइबलय् छिमि त् छुं जुइ मखु।”
- सोडा मतःगु मरिया नखः गुकथं हनेगु
- 14 “श्व दिं छिमिगु निंति लुमन्तिया दि जुइ। श्वखुन्ह छिमिसं परमप्रभुया नखः हनेमाः। श्व छिमि पुस्तां पुस्ता तकया निंति नियम जुल।^{*}
- 15 न्हयन्ह तक छिमिसं सोडा मतःगु मरि नयेमाः। न्हापांगु दिखुन्ह छिमिसं थःगु छें न सोडा वाछ्वयेमाः। सुनां न्हयन्हया दुने सोडा तयातःगु छुं न नल धाःसा वयात इसाएली मनुत्तापखें पितिनाछ्वइगु जुइ।
- 16 न्हापांगु दिखुन्ह व न्हयन्ह खुन्ह परमप्रभुया आराधना यायेत पवित्र मुज्या या। उखुन्ह छिमिसं नसात्वेँसा दयकेगु ज्या त्वःताः मेगु छुं हे ज्या याये मते।
- 17 “छिमिसं सोडा मतःगु मरिया नखः हैं। छायाःसा श्वखुन्ह हे जिं छिमि त् पुचः पुचः यानाः मिश्र पित हयागु खः। लिपा वइगु फुकक पुस्ताय् सदांया नियमकथं थ्व दियात हनेगु या।
- 18 न्हापांगु लाया झिप्यन्ह खुन्हया बहनिनिसें निइछन्ह खुन्हया बहनि तक सोडा मतःगु मरि न।
- 19 न्हयन्ह तक छिमिगु छेंय सोडा दगु मरि मदयेमाः। सुनां न सोडा दगु छुं नल धाःसा इसाएली जूसां विदेशी जूसां वयात इसाएलया खलकं पितिनाछ्वइगु जुइ।
- 20 छिमिसं सोडा तयातःगु छुं न नये मते। छिमिसं न्हाथाय् च्वंसां सोडा मतःगु मरि नयेमाः।”
- न्हापांगु छुत्काराया नखः
- 21 अले मोशां इसाएलया फुकक थकालितयत् सःतके छवयाः धाल, “छिमिसं वनाः थः छेंजःपिनिगु निंति भ्याःचा ल्ययाः छुत्काराया नखःया निंति स्या।”
- 22 हिसप घाँयमायात प्वाँय चिनाः उकियात हिइ थुनाः लुखाया जवखवं व फुसय् इलाब्यु। छिपि सुं न थःपिनिगु छें न सुथय् मजुत्ले पिहां वने दइ मखु।
- 23 परमप्रभु मिश्रीतयत् स्यायेत मिश्र जुया झाइबलय् गुगु लुखाया जवखवं व फुसय् हि इलातःगु खनी वयकलं उगु लुखायात त्वःताः न्ह्यज्यानादी। अले नाश यायेत छवया हःमहयसित छिमि त् स्यायेत छिमिगु छेंय दुहां वनेबी मखु।^{*}
- 24 “छिमिसं थ्वयात थः व थः सन्तानया निंति न्हाबलेया नियमकथं मानय् या।
- 25 परमप्रभुं बी धयादीगु देशय् दुहां वने धुकाः न छिमिसं थ्व नखः हैं।
- 26 छिमि काय् म्हायपिनसं छिमि त् थ्व नखःया मतलब छुं धकाः न्यन धाःसा
- 27 झित धा, “श्व परमप्रभुया छुत्काराया नखःया पशु बां बीगु खः। वयकलं मिश्रय् न्हापां बूपित् स्याःबलय् इसाएलीतयगु छेंय दुहां मवसे इीत व झीगु छेंयात बचय् यानादीगु खः।” अले मनुत्तयसं छयं क्वछुकाः आराधना यात।
- 28 अले इसाएलीतयसं परमप्रभुं मोशा व हासुनयात उजं बियादी थें हे यात।
- न्हापां बूपि सीगु
- झिगु महामारी
- 29 चान्हयसिया बाचा इलय् सिंहासनय् च्वंमह फारोया न्हापां बूह कायनिसें इयालखानाय् च्वंमह कैदीया न्हापां बूह काय तक, अले पशुतय् न्हापां बूपि फुककसित परमप्रभुं स्यानादिल।^{*}
- 30 मिश्र न्यंक तसकं हाहाकार जुल। फारो, वया भारदारत व मिश्रीत सकलें चान्हय दन, छायाःसा अन मनु मसी धयागु छखा छें हे मटु।
- 31 फारो न चान्हय हे मोशा व हासुनयात सःतके छवयाः धाल, “छिपि व छिमि इसाएलीत फुकक जिमिगु देश पिहां हूं। वनाः छिमिसं धाःकथं हे परमप्रभुया आराधना या।
- 32 छिमिसं धाःकथं हे थःपिनि फैच्वलय्, सा दुहं फुककं ज्वनाः हूं। अले जितः न आशिष ब्यु।”
- 33 अले मिश्रीतयसं इसाएलीतयत् थयें देश त्वःताब्यु धकाः बिन्ति यात। इमिसं धाल, “मखुसा जिपिं फुककं सी।”
- 34 उकिं इसाएलीतयसं थःपिनसं न्हायाच्वंगु छवचुं सोडा तये न्ह्यः हे थल नापं कापतय् प्वःचिनाः ब्वहलय् पाछाल।
- 35 इसाएलीतयसं मोशां धाःथे यात। इमिसं मिश्रीतयके लुँ, वहः, तिसा व वसः पवन।^{*}
- 36 अले परमप्रभुं मिश्रीतयत् इसाएलीतयत् बालाःगु व्यवहार याइपि यानादिल। इमिसं छु छु पवन, मिश्रीतयसं दक्कं बिल। थुकथं इसाएलीतयसं मिश्रीतयगु धन ज्वनाः वइ।
- 37 इसाएलीत रामसेसनिसें सुक्कोत तक न्यासि वन, मिस्त व मस्त त्वःताः खरूगु लाख ति मनुत् दु।
- 38 इपि नापं मेपि मनुत् न यक्व हे वन, अले यक्व सा दुहं, फैच्वलय् न वन।
- 39 इमिसं सोडा मत्से हे मिश्र ज्वनावःगु न्हायातःगु छवचुंया मरि छुल। मिश्र हथासं पितछवयाहःगुलि इमिसं न्हायातःगु छवचुंया मरि दय्के मलाःगु खः।
- 40 इसाएलीत मिश्रय् च्वनाच्वंगु प्यसः व स्विदें दये धुंकल।^{*}
- 41 प्यसः व स्विदें लिपा उखुन्ह हे परमप्रभुया फुकक मनुत्तयसं मिश्र देश त्वःतल।
- 42 उखुन्ह चान्हय हे परमप्रभुं इसाएलीतयत् मिश्र देशं पित हया थःगु बचं पूर्वकादिल। उकिं व चा वयकःया निंति हनेमाः। श्व परमप्रभुयागु चा खः। थुकियात पुस्तां पुस्ता तक इसाएलीतयसं हनेमाः।
- छुत्काराया नखःया मेगु विधि
- 43 परमप्रभुं मोशा व हासुनयात धयादिल, “छुत्काराया नखःया विधि थुकथं दु, सुं विदेशी श्व नखःया भव्य नये मज्यु।
- 44 न्यानाहःमह दासं धाःसा म्हाय् चिं तये धुंकाः नयेफु।
- 45 अयुं विदेशी व ज्यामितयसं श्व भव्य नयेदइ मखु।
- 46 “भव्य ज्वरय् याःगु थसय् हे व फुकक नयाः सिधय्केमाः। व छें न ला छकू न पित हये मज्यु। व भव्यया निंति स्याःमह पशुया कच्यै छकू न त्वःथुले मज्यु।^{*}
- 47 इसाएलया फुकक मनुत्तयसं श्व नखः हनेमाः।

* 12:14 १२:१२-२० प्रस २३:१५; २४:१८; लेवी २३:६-८; गन्ती २८:१०-२५; व्य १४:३-८ * 12:23 १२:२३ हिव ११:२८ * 12:29 १२:२९ प्रस ४:१२-२३ * 12:35 १२:३५-३६ प्रस ३:२१-२२ * 12:40 १२:४० उत १५:१३; गला ३:१७ * 12:46 १२:४६ गन्ती ११:२२; यहू ११:३६

- 48 “छिपिनापं च्चनार्चविपि पिनेयापि मन्तयत् परमप्रभुया छुत्काराया नखः हनेगु मन्तुन धाःसा इमि फुक्क मिजं मन्तयत्सं म्हय चिं तयेमाः। अले इमिसं न अन हे बृपिन्सं थें नखः हने फइ। म्हय चिं मतःपिन्सं थ्व भव्य नयेदइ मखु।
49 नियम धाःसा अन हे च्वंपि व पिनें वयाच्वंपि निखलःयात नं छगु हे जुइ।”
50 परमप्रभुं मोशा व हाःनयात उजं बियादी थें इस्त्राएलीतयसं यात।
51 परमप्रभुं उखुन्ह हे इस्त्राएलीतयत् इमिगु पुचः पुचः यानाः मिश्र देशं पितहयादिल।

13

न्हापां बूह परमप्रभुया निति फयायेगु

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
2 “न्हापां बूह इस्त्राएली कायमचायात जिगु निति फया। न्हापां बूह मिजंमचा जिह हे जुइ। छिमिसं न्हापां बूह मिजंमह पशुयात नं जिगु निति फया।”[☆]
सोडा मतःगु मरिया नखः गुबलय हंगु?
3 अले मोशां मन्तयत् धाल, “छिमिसं परमप्रभुं थःगु शक्ति जाःगु ल्हातं छिमित छिपि दास जुयाच्वंगु मिश्र देशं पित हयादीगु थ्व दियात लुमंका ति। थ्वखुन्ह सोडा तयातःगु छुं नं नये मते।
4 छिपि पिहां वंगु आबीब लाया थ्वखुन्हयात लुमंका।
5 परमप्रभुं छिमि तापाःबाज्यापिन्त बी धयातःगु कनानी, हिन्ती, एमोरी, हिब्वी व यबूसीतयगु दुफ व कस्ति बाः वयाच्वंगु देश्य छिमित यंकादीधुंकाः नं थ्व हे लाय छिमिसं थ्व नखः हें।
6 न्हयन्ह तक छिमिसं सोडा मटुगु मरि न, अले न्हयन्ह खुन्ह परमप्रभुया आराधना यायेत मुंज्या यानाः भव्य न।
7 न्हयन्हयंकं छिमिसं सोडा मटुगु मरि जक नयेमाः। अले छिमिगु देश्य सोडा व सोडा दुगु छुं नं खने तकं मदयेमाः।
8 उखुन्ह छिमिसं थःकाययात धा, ‘जि मिश्रं पिहां वयाबलय परमप्रभुं जिगु निति छु छु यानादिल, व हे जि यानागु खः।’
9 परमप्रभुया व्यवस्था छिमिगु भ्हुतइ दयेमा धकाः थ्व छिमिगु ल्हातिइ व कपालय लुमंकाबीगु चि थें जुइ, छाथ्याःसा परमप्रभुं थःगु शक्ति जाःगु ल्हाति छिमि मिश्र देशं पित हयादीगु खः।
10 थ्व हे नखः दैयदसं क्वःछिनातःगु इलय हनेगु या।

न्हापा बृपिया निति नियम

- 11 “छिपि व छिमि पुर्खालिसें पाःफयादी थें परमप्रभुं छिमित कनानीतयगु देश्य हयाः व देश छिमित बीधुंकाः
12 छिमिसं न्हापां बूह कायमचा परमप्रभुया निति फया। छिमि पशुतय न्हापां बृपि मिजंमचा परमप्रभुयागु जुइ।”[☆]
13 न्हापां बूह गधाया मचायात भ्याःचा बियाः त्वःतकि, त्वःमतकेगु जूसा वयागु गःपः त्वःथला ब्यु। छिमिसं न्हापां बूह कायमचायात नं लिफयाना कायेमाः।
14 “छिमि कायपिन्सं लिपा, ‘थुकियागु अर्थ छु खः?’ धकाः छिमित न्यनीबलय इमित धा, ‘परमप्रभुं थःगु शक्ति जाःगु ल्हाति जिमित दास यानातःगु देश मिश्रं पित हयादिल।
15 फारो नं जिदी यानाः झीत वने मन्बुबलय परमप्रभुं मिश्रय च्वंपि फुक्क मनु व पशुतय न्हापां बृपिन्त स्यानादिल। अथे जुयाः झीसं न्हापां बृपि फुक्क मिजं पशुतयत् परमप्रभुया निति बां बीगु व न्हापां बूह थःकाययात धिवा बियाः लिफयायेगु खः।’
16 परमप्रभुं झीत थःगु शक्ति जाःगु ल्हाति मिश्रं पित हयादीगु खः धकाः लुमंकेत थ्व छिमिगु ल्हातिइ व कपालय छगु छगु चि थें दइ।”

सुपॉय व मिया थां

- 17 फारो नं मन्तयत् वनेबुबलय परमेश्वरं पलिशतीतयगु देश्या लँपु चिहाकः जूसां इमित अनयागु लँपु जुयाः यंका मदी। मन्तयत्सं लडाइँ खनीबलय थःगु मन हिकाः मिश्रय तुं लिहां वने फु धकाः परमेश्वरं अथे यानादीगु खः।
18 उकि परमेश्वरं इमित चाःहिकाः मस्भूमिया लँ जुकाः लाल समुद्रपाखे यंकादिल। इस्त्राएलीत लडाइँया निति ल्वाभः यानाः मिश्रं वन।
19 मोशां थःलिसें योसेफया अस्थि नं यंकल। छाथ्याःसा योसेफ थः दाजुकिजापिन्त थथे धकाः पाःफयका थकगु खः, “परमेश्वरं छिमित त्वःतकादीबलय छिमिसं जिगु अस्थि नं थनं यकि।”[☆]
20 इपि सुक्कोतं वनाः मस्भूमिया लिक्कसं लाःगु एशामय पाल ग्वयाः च्वन।
21 इपि चान्हे वनाच्वने फयेमा धकाः इमित लँ क्यनेत न्हेनय सुपॉयया थामय व चान्हय मिया थामय च्वनाः परमप्रभुं न्हाः न्हाः झायेगु यानादिल।
22 दिनय सुपॉयया थां व चान्हय मिया थां इमिगु न्हाः नं गुबले चिलामवं।

14

लाल समुद्र छिनावंगु

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
2 “इस्त्राएलीतयत् थथे धा, थ्व हे लं फरुव्याः मिगदोलपाखे हें। अले मिगदोल व लाल समुद्रया दथुइ पी-हरीरोत सतिक्क, अले बाल-सेफोनेया चुलिचु लाकाः समुद्र सिथय पाल ग्वयाः च्वें।
3 मिश्रया जुजु फारो नं बिचाः याइ, ‘इस्त्राएलीत लँ तनाः उखेंथुखें जुयाः मस्भूमिइ कुंका च्वनेमाल।’
4 जि मिश्रया जुजु फारोया नुगः छाथ्याकाबी, व छिमित ल्यु वइ। जि फारो व वया सेनायात त्याके, अले जिगु महिमा जुइ। मिश्रीतयसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सीकी।” इस्त्राएलीतयसं अथे हे यात।
5 मिश्रया जुजुयाथाय इपि बिस्सुं वंगु खँ थ्यंबलय फारो व वया भारदारतयगु नुगः हिल। अले इमिसं धाल, “इस्त्राएलीतयत् दास यानामतसें झीसं इमित वनेबिया। झीसं थ्व छु यानागु?”
6 उकि व थःगु रथ व सिपाईतयत् तयार यात।
7 वं दक्कसिबय भिगु भिगु खसः रथनापं मिश्रय दुगु दक्क मेमेगु रथ व उकिया कप्तानत नं तयार यात।
8 परमप्रभुं मिश्रया जुजु फारोया नुगः छाथ्याकादिल। उकि व इस्त्राएलीतयत् ल्यु वन, अयत्सं इस्त्राएलीत मयासे वनाच्वन।

- 9 मिश्रया सिपाइँत, फारोया सल, रथ व सल गयावःपि फुक्कसिनं इस्त्राएलीतयत् लित। अले पी-हहीरोतया लिक्क बाल-सेफोनया चुलिचु समुद्र सिथयु पाल ग्वायाः च्वनाच्वंबलय् इमित लुइकल।
- 10 इस्त्राएलीतयसं फारो व वया सेनायात थःपिपाखे वयाच्वंगु खनाः ग्यानाः परमप्रभुयात ग्वाहालि पवन।
- 11 इमिसं मोशयात धाल, “मिश्रयु सीगाः मटु धकाः जिमित थन मरुभूमिइ सीत हयादियागु ला? जिमित मिश्रं पित हयाः छिं छु यानादियागु?”
- 12 जिमिसं छितः मिश्रयु, “जिमित त्वःतादिसें, जिपि मिश्रीतयु हे दास जुयाच्वने” धयागु, मखु ला? थन मरुभूमिइ थथे सीगु स्वयाः ला मिश्रीतयु दास जुयाच्वनेगु हे बांलाः।”
- 13 मोशां इमित धाल, “ग्याये मते। नुगः बल्लाकि। धिसिलाक्क च्वें। अले परमप्रभुं छिमित थौं बियादीत्यंगु मुक्तियात स्व। थौं खपि मिश्रीतयत् छिमिसं गुबलें खनी मखुत।
- 14 परमप्रभु हे छिमिगु निति ल्वानादी। छिपि सुक्क जक च्वें।”
- 15 अले परमप्रभुं मोशयात धयादिल, “छायु जिलिसें हालाच्वनागु? इस्त्राएलीतयत् न्हाःज्या धकाः धा।
- 16 छं थःगु कथि ल्हनाः समुद्रपाखे न्हाःज्याकि, समुद्र निब्व जुइ। अले इस्त्राएलीत समुद्रया दथुं गंगु बें जुयाः वने फइ।
- 17 जिं मिश्रीतयुगु नुगः छायाकाबी। अले इमिसं छिमित अन नं ल्यु वनी। जिं थःगु शक्ति क्यनेत फारोया सिपाइँ, सल व रथयात नाश यानाबी।
- 18 जि इमित त्याकेथुंकाः मिश्रीतयसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सीकी।”
- 19 इस्त्राएलीतयगु न्हाः न्हाः वनाच्वंम परमेश्वरया दूत चिलाः इमिगु ल्युने वन। अले सुपौंयथा थानं इमिगु न्हाःनं चिलावनाः इमिगु ल्युने दंवन।
- 20 व सुपौंय मिश्री सिपाइँ व इस्त्राएली सिपाइँतयु दथुइ दं वल। चच्छि सुपौंचं मिश्रीतयुपाखे खिउँका बिल, अले इस्त्राएलीतयुपाखे जः बिल। उकिं उखुन्हु चान्हयु मिश्रीत इस्त्राएलीतयु सतिक वये मफुत।
- 21 अले मोशां थःगु ल्हाः समुद्रया च्वयुपाखे न्हाज्याकल। परमप्रभुं चच्छिं पुबं तसकं फय वयकाः समुद्रयु गंगु बें दयकादिल। समुद्र निब्व जुल।
- 22 इस्त्राएलीत समुद्रया दथुं गंगु बें जुयाः वन। इमिगु जवंखवं लः पखाः जुल।^०
- 23 मिश्रीतयसं इमित लित। फारोया सल, रथ व सल गयावःपि इमित समुद्र दुने तक ल्यु वन।
- 24 सुथयु जुइत्यंबलयु परमप्रभुं मि व सुपौंयया थामं क्वस्वयाः मिश्री सिपाइँतयत् इतिमिति कंकाबिल।
- 25 इमिगु रथया घःचाः तुनाच्वन, उकिं इमित रथ सालेत थाकुल। अले मिश्रीतयसं धाल, “थनं बिस्युं वनेनु, परमप्रभु इस्त्राएलीतयगु पंलिनाः झीपिलिसे ल्वानाच्वंगु दु।”
- 26 अले परमप्रभुं मोशयात धयादिल, “छं थःगु ल्हाः समुद्रया च्वयु न्हाज्याकि अले मिश्रीत, इमिगु रथ व सल गयावःपिन्त लखं त्वपुयेमा।”
- 27 मोशां थःगु ल्हाः समुद्रया च्वयु न्हाज्याकल। सुथ जुइत्यंबलयु लः थःगु थासयु लिहां वन। मिश्रीत अनं बिस्युं वनेत स्वल। परमप्रभुं इमित समुद्रयु हे चुइके छवयादिल।
- 28 लः लिहां वयाः सल, रथ, सल गयावःपि व इस्त्राएलीतयत् ल्युवःपि फारोया फुक्क सिपाइँतयत् लखं त्वपुल। इपि छम्ह हे ल्यं मदयक सित।
- 29 इस्त्राएलीत धाःसा समुद्रया दथुं गंगु बें जुयाः न्यासि वन। इमिगु जवंखवं लः पखाः जुयाच्वन।
- 30 थुकथं उखुन्हु परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत् मिश्रीतयगु ल्हातं बचयु यानादिल। इमिसं मिश्रीतयत् समुद्रया सिथयु सिनाच्वंगु खन।
- 31 अले इस्त्राएलीतयसं परमप्रभुं मिश्रीतयगु विरोधयु क्यनादीगु तःधंगु शक्ति खनाः परमप्रभुयागु ग्याःभय काल। अले परमप्रभु व वयकःया चयः मोशयात पत्याः यात।

15

समुद्रया सिथयु म्ये हालावंगु

- 1 अले मोशा व इस्त्राएलीतयसं परमप्रभुया निति थ्व म्ये हाल, जिं परमप्रभुया म्ये हाले छायाधाःसा वयकलं तःधंगु ज्या यानादीगु दु। अले सल व सल गयावःपिन्त वयकलं समुद्रयु वांछवयादीगु खः।^०
- 2 परमप्रभु हे जिगु शक्ति खः। वयकलं जितः बचयु यानादी, वयकः जिमि परमेश्वर खः, जिं वयकःयात प्रशंसा याये। जिमि पुर्खाया परमेश्वर जिं वयकःया नां तःधेके।^०
- 3 परमप्रभु झीगु निति ल्वानादीम्ह खः, वयकःया नां परमप्रभु खः।
- 4 फारोया रथ व वया सेनायात वयकलं समुद्रयु वांछवयादीगु दु। फारोया ततःधपि कप्तानत लाल समुद्रयु दुबित।
- 5 तःजाःगु लखं इमित त्वपुल। इपि ल्वहं थें तःजाःथायु दुन।
- 6 हे परमप्रभु छिगु जव ल्हातयु तःजिगु शक्ति दु। हे परमप्रभु छिगु जव ल्हातं शब्दात नाश यानाबिल।
- 7 छिगु विरोधयु दनिपिन्त थःगु तःधंगु शक्ति छिं बुकादिल।

✧ 14:22 १४:२२ १ कोर १०:१२-२; शिव ११:२९; यश ५१:२०

✧ 15:1 १५:१ प्रका १५:३

✧ 15:2 १५:२ भव ११:८१; यश १२:२

छि थःगु तं क्यनाः

उकि इमित छवख्वः थें भस्म यानादिल।

8 छिगु न्हाय्पवाःयागु सासलं

लः तःजाः जुयाः दनाबिल।

लब्बु दनाच्वंगु लः नं

पखाः जुयाः दनाबिल।

तःजाःथाय् च्वंगु लः नं

समुद्रया दुने धी चिनाबिल।

9 “शत्रुं फुइँ क्यनाः धाल,

‘जि इमित लिनाः ज्वने

लाका हयागु फुक्कं जि इने।

इमिगु नाशं यानाः जिगु म्ह याउंसे च्वनी,

जि थःगु तरवार लिकाये,

जिगु हे ल्हातं इमित नाश याये।”

10 अयनं छि थःगु सासलं

इमित पुइके छवयादिल

अले समुद्र इमित त्वपुल,

लःयागु तःधंगु किसिद्रम्बलय्

म्हः थें इपि दुनावन।

11 हे परमप्रभु, छि थें जाःम्ह सु घः दु धकाः?

छि थें पवित्रम्ह सु दु धकाः?

छि थें तःधंगु महिमां जाःम्ह व भय कायेबहःम्ह सु दु धकाः?

छि थें सुनां अजू चायापुगु ज्या क्यनेकु?

12 छि थःगु जब ल्हाः न्हाज्याकादिल

पुध्वी इमित नुनाछवल।

13 “छि थःगु दया मायाय्

थःम्ह त्वःतकादीपि मनुतय्त

लँ क्यनादीगु दु।

थःगु बलं

छि इमित थः च्वनादीगु पवित्र थासय् यंकादी।

14 थ्व खँ न्यनाः जातित थुरथुर खात।

पलिशतीत देशय् च्वंपिनिगु नुगः हीसे च्वन।

15 एदोमयापि नायःत तसकं ग्याइ,

मोआबयापि थकालित थुरथुर खाइ।

कनानयापि फुक्क मनुतय् नुगलय्

ध्याग्रा थाइ,

16 ग्याःभय इमिथाय् वइ।

हे प्रभु, छिकपिनि मनुत,

छि त्वःतकादीपि मनुत पुलाः मवंतले

छिगु ल्हाःया बलं इपि ल्वहं थें मसंसे च्वनी।

17 छि इमित हयाः

थःम्ह ल्ययातःगु पर्वतय् पिनादी,

हे परमप्रभु, छि थः हे च्वनेत दय्कादीगु थासय्

अले छि थःगु हे ल्हातं दय्कादीगु नापलायेगु पाल लागाय् इमित तयादी।

18 परमप्रभुं सदांया निति

राज्य यानादी।”

19 फारोया सल, थ व सल गयावःपि मनुत समुद्रय् थ्यंबलय् परमप्रभुं समुद्रया लः लित हयाः इमित त्वपुयाबिल। इस्राएलीत जक समुद्रया दथुं गंगु बँ जुयाः वन।

20 अले हारुनया तता मिरियम अगमवादिनीनं दम्फु काल। फुक्क मिसात नं दम्फु ज्वनाः प्याखं हुहं वया ल्यल्यु वल।

21 मिरियमं थथे धकाः म्ये हाल,

“परमप्रभुयागु म्ये हा

छाय्धाःसा वय्कलं तःधंगु ज्या यानादीगु दु,

सल व सल गयावःपिन्त

वय्कलं समुद्रय् वांछवयादीगु दु।”

खाय्गु लः

22 अले मोशां इस्राएलीतय्त लाल समुद्र शर धयागु मरुभूमिपाखे यंकल। इपि स्वन्हू तक मरुभूमिइ न्यासि वन नं लः छफुति हे लुइके मफुत।

23 मारा* धयागु थासय् थ्यंकाः इमिसं अनयागु लः त्वने मफुत, छाय्धाःसा अनयागु लः खाइसे च्वं। अथे जुयाः हे व थाययात मारा धयातःगु खः।

24 अथे जुयाः मनुतय्सं “जिमि छु त्वनेगु?” धकाः मोशायात कचकच यात।

25 अले मोशां परमप्रभुयात ग्वाहालिया निति प्रार्थना यात। परमप्रभुं वयात सिक्कुचा छक्क क्यनादिल। वं उकियात लखय् वांछवल, अले लः सात।

* 15:23 थः, 24 मारा थुकिया अर्थ खाइसे च्वं खः।

परमप्रभुं अन हे इमित छग् नियम बिया: स्यनेकने यानादिल। वयकलं अन इमिगु विश्वास गुलि बल्ला: धका: नं स्वयादिल।
26 वयकलं धयादित्, “छिमिसं थ:पिनि परमप्रभु परमेश्वरया खँ धयान बिया: बालाक न्यन धा:सा अले वयक:या मिखाय छु छु पायछि जू व यात धा:सा अले वयक:या उज्यात न्हायपं बिया: न्यन धा:सा अले वयक:या फुक्क नियमत बालाक पालन यात धा:सा जि मिश्रीतयथाय छ्वयाहयागु छु हे ल्वय छिमिथाय छ्वयाहये मखु। छायाधा:सा जि हे छिमित लंकाबीम्ह परमप्रभु ख:।”

27 अनलि इपि छिनिगु बूँगा:चा व न्हयेमा तायर:। सिमा दुगु एलीमय थ्यंक: वल। इपि अन हे ल: दुथाय पाल ग्या: च्वन।

16

स्वर्गा मन्न व बताइ झंग: बियादीगु

1 इस्राएलीतय फुक्क खल: एलीमं न्यासि वन। मिश्र त्व:तगु निगगु लाया झिंन्यान्हु खन्हु इपि एलीम व सनिया दशइ ला:गु सीनया मस्भूमिइ थ्यंकल।

2 सकल इस्राएलीतयसं अन मोशा व हास्नयात कचकच यात।

3 इमिसं थये धाल, “जिमित परमप्रभुं मिश्रय हे स्थानादीगु जूसा ला ज्यरु नि। मिश्रय दुबलय जिमिसं ला व मरि प्वा: जायक नये दु। जिपि फुक्कसित नये मखंक स्यायेत छिकपिन्सं जिमित थ्व हे मस्भूमिइ छाय हयादियागु?”

4 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “स्व, जि छिमिगु निति स्वर्ग मरि गायकाहये। मनुतयसं न्हियान्हिथ पिने वना: उखन्हुयात थ:त माक्व नसा मुनेमा:। थुकथं इपि जि धयाकथं जुइ कि मजुइ धका: जिं स्वये।”

5 खन्हु दुखन्हु इमिसं मेबलय स्वया: निदुगं अप्व: हया: ज्वरय यायेमा:।”

6 अले मोशा व हास्नं इस्राएलीत फुक्कसित धाल, “बहनी छिमिसं छिमित मिश्र पित हयादीम्ह परमप्रभु हे ख: धका: सी।

7 अले सुथय छिमिसं परमप्रभुया महिमा खनी, छायाधा:सा परमप्रभुयागु विरोधय छिमिसं या:गु कचकच वयकलं न्यनादीगु दु। जिपि सु ख: धका: छिमिसं जिमित कचकच यायेत?”

8 मोशां हान धाल, “परमप्रभुं छिमित बहनिइ नयेत ला व सुथय माक्व नसा बीबलय छिमिसं थ्व फुक्क वयकलं यानाच्वंगु ख: धका: सी। छायाधा:सा वयकलं छिमिसं थ्यक:या विरोधय या:गु कचकच न्यनादीगु दु। छिमिसं जिमिगु विरोधय मखु, बर परमप्रभुया विरोधय कचकच यानाच्वंगु दु।”

9 अले मोशां हास्नयात धाल, “इस्राएलीत फुक्कसित धयाब्यु, ‘परमप्रभुया न्हा:ने वा, छायाधा:सा वयकलं छिमिगु कचकच न्यनादीगु दु।’ ”

10 हास्नं इस्राएलया फुक्क खल:यात थये धयाचंबलय इमिसं मस्भूमिपाखे स्वल। अन सुाँचय परमप्रभुया महिमा खने दयाच्वन।

11 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

12 “इस्राएलीतयगु कचकच जिं न्यनागु दु। इमित धा, ‘बहनी छिमिसं ला नयेखनी, अले सुथय नसां प्वा: जाइ। अले जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर ख: धका: छिमिसं सी।’ ”

13 उखन्हु बहनी बडाइ झंग: वया: ख्य: त्वपूक च्वन। सुथय ख्य:या चाक:छि सुति ल: गायच्वन।

14 सुति ल: तनेधुंका: मस्भूमिइ न्यंक पुगा:गु थें च्वंक बजिपौ थें च्वंगु खनेदत।

15 व खना: इस्राएलीतयसं थ:थवय धाल, “थ्व छु ख:?”

व छु ख: धका: इमिसं मस्यरुगुलि मोशां धाल, “थ्व परमप्रभुं छिमित बियादीगु नसा ख:।”

16 परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु दु, ‘सकसिनं थ:त माक्व मुकि। फुक्क पालय च्वंपि छम्ह छम्हयसिगु निति छू छू ओमेर* मुकि।’ ”

17 इस्राएलीतयसं इमित धा थें हे यात। गुलिसिनं यक्व गुलिसिनं कम मुन।

18 इमिसं व ओमेरं दाना स्व:बलय अप्व: मुंकपिनि अप्व: मजु, कम मुंकपिनि मगा: मजु। फुक्कसिनं मा:छि जक मुन।”

19 अले मोशां इमित धाल, “सुनानं कन्हय सुथय तक छुं नं ल्यंकातये मते।”

20 अयनं गुलि गुलिसिनं मोशां धा:गु खँ मन्यसे सुथय तक ल्यंकातल। सुथय उकी त्वँ दाय: नवया: च्वन। थ्व खना: मोशा इपि लिसे तंक्वल।

21 सकसिनं सुथय थ:त माक्व मुनी। अले निभा: छाइबलय ल्यं दुगु नायावनीगु।

22 खन्हु दुखन्हु इमिसं निदुगं अप्व: मुन, अथे धयागु छम्ह छम्हयसिगु निति निगु निगु ओमेरं ख:। अले खल:या फुक्क नाय:तयसं वया: मोशायात थ्व खँ कन।

23 अले वं इमित धाल, “परमप्रभुं थथे हे धयादीगु ख:, ‘कन्हय विश्रामबार ख:। थ्व परमप्रभुया निति पवित्र विश्रामबार ख:। उकि मनुतय छु छुइ य:, व हे छु, छु दयके य:, व हे दयकि। ल्यंदुगु कन्हय सुथय तक तयाति।’ ”

24 मोशां आज्ञा ब्यु थें इमिसं सुथय तक ल्यंकातल। उकी त्वँ नं मदा:, नँ नं मव:।

25 मोशां कन्हय सुथयखन्हु धाल, “थौं छिमिसं थ्व न, थौं परमप्रभुया विश्रामबार ख:। थौं छिमिसं बँय छुं नं लुइके फइ मखु।

26 खन्हु तक छिमिसं मुकि, न्हयन्हु खन्हु विश्रामबार जूगुलि छुं नं दइ मखु।”

27 अयनं गुलि गुलिसिनं न्हयन्हु खन्हु नं मा: वन, अयनं छुं लुइके मफुत।

28 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “गुबलय तक छिमिसं जिगु नियमयात मानय मयायेगु?”

29 स्व, परमप्रभुं छिमित विश्रामबार बियादीगु दु। उकि परमप्रभुं छिमिगु निति खन्हु दुखन्हु निन्हुयात नयेगु नसा बियादी। न्हयन्हु खन्हु छिपि सकलें थथ:गु थासय हे च्वनाच्वनेमा: सुं नं थ:गु थासं पिहां वने मज्यु।”

30 अथे जुया: मनुतयसं न्हयन्हु दुखन्हु झासु लन।

31 इस्राएलीतयसं व नसाया नं “मन्न” तल। व धन्यापु थें च्वं। उकियागु सवा: धा:सा कस्तिइ दयकात:गु मरि थें च्वं।”

32 मोशां धाल, “परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु दु, ‘छिमित मिश्र पित हयाबलय मस्भूमिइ ग्या:गु नसा नकागु ख:, लिपा वइपि पुस्तातयसं नं खनेमा धका: इमिगु निति छग् ओमेर कया: तयाति।’ ”

33 उकि मोशां हास्नयात धाल, “छग: थल कया: उकी छग् ओमेर मन्न तयादिसँ। लिपाया पुस्ताया निति ल्यंकातयेत उकियात परमप्रभुया न्हा:ने तयादिसँ।”

34 अले परमप्रभुं मोशायात आज्ञा बियादीगु कथं हास्नं बाचाया सनूया न्हा:ने दयाच्वनेमा धका: मन्न तल।

35 इस्राएलीतयसं बाचा चिनात:गु देशय मथ्यंतले पिइदँ तक मन्न नयाच्वन। कनान देशय मथ्यंतले इमिसं मन्न नयाच्वन।”

* 16:4 १६:४ यह २:३१

* 16:15 १६:१५ १ कोर १:३

* 16:16 १६:१६ ओमेर छग् ओमेर धयागु २ लिटर ख:, थ्व पद १८ ३१,३३ व ३६ नं दु।

* 16:18 १६:१८ २ कोर

† 16:22 १६:२२ ओमेर निगु ओमेर धयागु व्यंगु व बागु (४.८) लिटर ख:।

* 16:23 १६:२३ प्रस २०:६-११

* 16:31 १६:३१ गन्ती ११:३-७

* 16:33 १६:३३ द्विब

१६:४ * 16:35 १६:३५ यहो ५:१२

36 छग् ओमेर धयागु छग् एपाया झिब्वय छब्व खः।

17

ल्वहँत लः पिहां वःगु

गन्ती २०:१-२३

1 परमप्रभुया अज्ञा कथं इस्राएलीतय फुक्क खलः सीन धयागु मस्भूमि वनाः थाय थासय जुयाः रपीदीमय थ्यंकाः पाल ग्वयाः बाय च्वन। अन धाःसा त्वनेत लः हे म्दु।*

2 अथे जुयाः मन्तयसं मोशायत कचकच यानाः धाल, “जिमित ल्वनेगु लः बियादिसँ।”

अले व इमित धाल, “छिपि जिलिसँ छाय कचकच याः वयागु? छिमिसं छाय परमप्रभुयागु मन स्वयागु?”

3 मन्तयसं प्याः चाःगुलि मोशालिसे कचकच याना तुं च्वन। इमिसं धाल, “छि जिमित छाय भिश्न पित हयादियागु? जिमित जिमि मचाखाचा व परशनापं लः त्वने मखंकाः स्यायेत ला?”

4 अले मोशा परमप्रभुयात थथे धकाः इनाप यात, “जि थुपि मन्तयत छु यायेगु? थुमिसं ला जितः ल्वहँत कयके तयंगु दु।”

5 परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “इस्राएलीतय छम्हनिम्ह थकालितयत ज्वनाः मन्तय न्ह्यः न्ह्यः हँ। छं थःनापं नील खसिया लखय दाःगु कथि नं ज्वनाः हँ।

6 जि होरेबया ल्वहँतय छंगु न्ह्यःने दंवये। छं ल्वहँतय कथिं दा, अले अनं मन्तयसं त्वनेगु लः पिहां वइ।” अले मोशां थकालितयगु न्ह्यःने अथे हे यात।

7 परमप्रभु जिमिगु दथइ दी कि मदी धकाः इस्राएलीतयसं परमप्रभुयात जाँचय याःगु व कचकच याःगुलि मोशां व थायया नां “मस्साह”* व “मेरीबा”† तल।

रपीदीमय अमालेकीतयसं हमला याःगु

8 रपीदीमय च्वनाच्चबलय अमालेकीतयसं वयाः इस्राएलीतयत हमला यात।

9 मोशां यहोशयत धाल, “कन्हय वनाः अमालेकीतलिसँ ल्वायेत छं मन्त ल्या। परमप्रभुं जितः बियादीगु कथि ज्वनाः जि गुँचकाय दने।”

10 मोशां धाःथे यहोश अमालेकीतलिसँ ल्वाः वना। अले मोशा, हास्न व हर गुँचकाय वन।

11 मोशां थःगु ल्हाः ल्हनातले इस्राएलीत त्याइगु, वं ल्हाः क्वकाल कि अमालेकीत त्याइगु।

12 मोशाय ल्हाः त्यानुयावसेलिं हास्न व हर ल्वहँ छगः हयाः उकी फ्यतुकल। अले निभाः म्ब्युतले हास्न छेवे व हरं मेछे वयागु ल्हाः बल्लाःक ज्वनाः ल्हनातल।

13 थुकथं यहोशुं तरवारं अमालेकीतयत बुकल।

14 अमालेकीतयत बुके धकाः परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “थ्व खँयात लुमंका तयेत छग् सफुलिइ च्व। अले जि अमालेकीतयत पृथ्वी भज्यंक नाश यानाबी धकाः यहोशयत धा।”*

15 मोशां अन छग् वेदी दयकाः उकिया नां “परमप्रभु जिगु ध्वँय” धकाः तल।

16 वं धाल, “परमप्रभुं पुस्तां पुस्तां तक अमालेकीतलिसँ ल्वानादी धकाः वयकल पाफयादीगु दु।”

18

यित्रो व मोशा नापलाःगु

1 परमेश्वरं मोशा व थः प्रजा इस्राएल्या निति छु छु यानादिल, गय यानाः परमप्रभुं इस्राएलीतयत मिश्न पित हयादिल धइगु खँ मिघान देशयाम्ह पुजाहारी, मोशाय ससःबौ यित्रो न्यन।

2 मोशां छु ईया लागि थः कलाः सिप्पोरा व वया निम्ह कायपिनत थःछँय छवःबलय वया ससःबौ यित्रो इमित लसकुस यात।*

3 छम्ह काययागु नां गेशोम खः। मोशां “जि मेगु देशय परदेशी जुयाच्चवनागु दु” धकाः थथे नां छुना ब्यगु खः।*

4 मेहयसिगु नां एलीएजर खः। थुकिया अर्थ “जिमि बौया परमेश्वरं जितः ग्वाहालि यानाः फारोया तरवारं बचय यानादिल।”

5 मोशाय कायपि व कलाःयात ज्वनाः यित्रो परमेश्वरया पर्वतया लिक्क मस्भूमिइ मोशा पाल ग्वयाः च्वनाच्चंगु थासय वल।

6 यित्रो मोशायत थथे धकाः बुखँ छवल, “जि छिमि ससःबौ यित्रो छिमि कलाः व छिमि निम्हं कायपिनत ज्वनाः छन्थाय वयाच्चवनागु दु।”

7 मोशा थः ससःबौयात नापलायेत पिहां वल। वयात नाप लानाः भागि यानाः घयपुल। इमिसं थःथवय म्हुंफु मफु न्यन। अले पालय दुहां वन।

8 मोशां थः ससःबौयात परमप्रभुं इस्राएलीतयगु निति फारो व मिश्रीतयत यानादीगु फुक्क खँ, लँय थःपिनत जगु दुःख व परमप्रभुं गथे यानाः इमित बचय यानादीगु खः व फुक्क खँ कन।

9 इस्राएलीतयत मिश्रीतयगु ल्हातं त्वःतकाः हयादीबलय परमप्रभुं यानादीगु भिंगु ज्याखँ न्यनाः यित्रो तसकं लयताल।

10 वं धाल, “छिमित मिश्रीत व फारोया ल्हातं त्वःतकादीम्ह परमप्रभुया जय जुइमा।

11 मिश्रीतयसं इस्राएलीतयत क्वह्वांकरुलि परमप्रभुं इमित अथे यानादीगु दु। आः जि परमप्रभु मेपिं घःत स्वयाः तःधंम खः धकाः सिला।”

12 अले यित्रो परमेश्वरया निति होमबलि व मे मेगु बलि छाल। अले हास्न व इस्राएल्यापि फुक्क थकालित मोशाय ससःबौ यित्रो नापं परमेश्वरया न्ह्यःने भव्य नयेत वल।

न्याय याइपि ल्यःगु

व्य १:९-१८

13 कन्हय खुहु मोशा मन्तयगु न्याय यायेत फ्यतुल। सुथनिसं बहनि तक मन्त वयागु जवंखवं दनाच्चन।*

14 यित्रो मोशा मन्तयगु निति यानाच्चंगु फुक्क ज्याखँ खनाः वयात न्यन, “छि मन्तयगु निति यानाच्चवनागु थ्व छु ज्या खः? छि याकःचा जक छय न्याय यायेत च्वनादियागु? थुलिमछि मन्त सुथनिसं बहनी तक छिगु जवंखवं दनाच्चंगु दु।”

15 मोशां धाल, “जि थथे यायेमाः छायधाःसा मन्त परमेश्वरयागु इच्छा थइकेत वइगु।

16 इमि दथइ छु कचवं पिहां वल कि इपि जिथाय वइ, अले जिं इमिगु दथइ न्याय यानाबीगु। अले इमित परमेश्वरयागु नियम स्यनेकने यायेगु।”

* 17:1 १७:१-७ गन्ती २०:१-२३

* 17:7 १७:२७ मस्साह थुकिया अर्थ परीक्षा खः।

† 17:7 १७:२७ मेरीबा थुकिया अर्थ ल्वायु खः।

* 17:14 १७:२४ व्य २५:१७-१९; १ साम्

१५:२९

* 18:2 १८:२ प्रस २:२९-२२

* 18:3 १८:२३ प्र ७:२९

* 18:13 १८:२३-२७ व्य १:९-१८

- 17 यित्रों वयात धाल, “छि यानादीगु थ्व ज्या पायछि मज्ज।
 18 थुकि छि व छिथाय वइपि थुपि मन्त नं त्यानुचाइ। थ्व छिगु निति तसकं थाकुगु ज्या खः। छि याकःचां थ्व ज्या कःघाये फइ मखु।
 19 जि छितः छुं बांलाःगु सल्लाह बी। अले परमेश्वर छिलिसे दइ। छि मन्तयपाखें इमिगु ल्वापुख्यागु परमेश्वरया न्हाःने यंकेगु थिक जुइ।
 20 छि इमित परमेश्वरया विधि व नियम स्यनेगु यानादिसैं। अले इपि वनेमाःगु लेंपु व इमिसं यायेमाःगु ज्या स्यनादिसैं।
 21 उकि परमेश्वरया ग्याःभय काइपि, मभिगु ज्याखं लबः मकाइपि, पत्याः यायेबहःपि मन्तयत ल्ययाः इमित झिम्ह, नेयम्ह, सछिम्ह, द्रःछिम्हयसिया नायः यानाब्यु।
 22 इमिसं हे न्हाबलें मन्तयगु न्याय यायेगु यायेमाः। थाकुगु मुद्दा जक छिथाय हयकेबियादिसैं। चिचीधंगु मुद्दा इपि थःपिन्सं हे क्वःछिमाः। थुकथं छिगु ज्या इमिसं इनाकाइगुलि छितः अपुइ।
 23 छि थये यानादिल धाःसा अले परमेश्वरं थज्याःगु आज्ञा बियादिल धाःसा छिं ताः ई तक ज्या यानादी फइ, अले मन्त नं लयतायाः वने फइ।”
 24 मोशां थः ससःबौयागु खें न्यनाः वं धाःथें हे फुकक यात।
 25 वं इस्राएलीतय दुथुं व ज्या यायेफुपि मन्तयत ल्ययाः इमित द्रःछिम्ह, सछिम्ह, नेयम्ह व झिम्ह-झिम्हयसिया नायः यानाबिल।
 26 उबलयनिसैं इमिसं मन्तयगु न्याय यायेगु यात। थाकुगु थाकुगु मुद्दा इमिसं मोशायाथाय हयेगु यात। चिचीधंगु खेंपु इमिसं थःपिन्सं हे क्वःछिना छवइगु जुल।
 27 अले मोशां थः ससःबौयात बिदा बिल। यित्रो थःगु देशय लिहां वन।

19

सीने पर्वतय मोशा

- 1 मिश्र त्वःतुगु स्वला क्यंबलय इस्राएलीत सीने मरूमिइ थ्यंकवल।
 2 रपीदीम वयाः इपि सीनेयागु मरूमिइ थ्यंकः वल। अले इपि पर्वतया क्वय हे पाल ग्वयाः बाय च्वन।*
 3 मोशा परमेश्वरयात नापलायेत पर्वतय वन। परमप्रभुं वयात पर्वत सःताः थथे धयादिल, “छं याकब्या सन्तान, इस्राएलीतयत थथे धा,
 4 जि मिश्रीतयत छु याना, अले छिमित गुकथं इमां थः मचायात पपुतिइ क्वबियाहः थें क्वबियाः थःथाय हाया धकाः ला छिमिसं थःपिन्सं हे खंगु दु।
 5 उकि आः छिमिसं जिगु खें दुनगलनिसैं न्यनाः जिगु बाचायात मानय यात धाःसा फुकक जाति स्वयाः छिपि जिगु म् वंगु सम्पति जुइ। फुककं पृथ्वी जिगु हे खःसां*
 6 छिपि जिगु निति पुजाहारीतयगु छगु राज्य व छगु पवित्र जाति जुइ। छं इस्राएलीतयत धायेमाःगु खें थ्व हे खः।”**
 7 अले मोशां कुहां वनाः थकालितयत सःताः परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु फुकक खें इमिगु न्हाःने तयाबिल।
 8 मन्तयसं छर्पं जुयाः लिसः बिल, “परमप्रभुं छु छु या धयादिल फुकक जिमिसं याये।” अले मोशां इमिगु थ्व खें परमप्रभुयात न्यंकल।
 9 परमप्रभुं वयात धयादिल, “स्व, जि छनापं खें ल्हाइबलय मन्तयसं तायेमा अले छन्त न्हाबलें पत्याः यायेमा धकाः जि छन्थाय ख्वातगु सुपौंचय वये।”
 अले मन्तयसं धाःगु खें मोशां परमप्रभुयात कन।
 10 परमप्रभुं वयात धयादिल, “मन्तयथाय वनाः थौ व कन्हय इमित पवित्र या। इमिसं वसः नं हीमाः।
 11 अले इपि स्वन्हु खन्हु तक तयार जुइमाः। छायाधाःसा थनि स्वन्हु लिपा परमप्रभु सीने पर्वतय सकसिनं खंक झाइ।
 12 पर्वतया प्यखें हे मन्त वने मजीक पनाः इमित धा, ‘होश या, छिमिसं पर्वत नं गये मते, अले पर्वतया सिमानायात थीं नं मते। सुनां पर्वतयात थीं, व मनु सी।*
 13 थ्यःहयसित हे ल्वहेंत कयकाः वा बानं कयकाः स्याइ। मनु जूसां पशु जूसां व सी माली।’ अयनं तुरही ताःइतक पुइबलय मन्त पर्वतय थाहां वने फइ।”
 14 मोशां पर्वतं कुहां वल। अले परमेश्वरयात आराधना यायेत मन्तयत तयार जुइत आज्ञा बिल। अले इमिसं थःपिनिगु वसः हिल।
 15 अले वं मन्तयत धाल, “स्वन्हु खन्हु तयार जु। उबलयतक लसपस यायेगु ज्या याये मते।”
 16 स्वन्हु खन्हु सुथय पर्वतय क्वातुक सुपौंचय खनेदत, नं न्यात, हाबलासा त्वल। तस्सलं तुरही पुयाहल। छाउनीइ च्वनाच्चपि फुककं ग्यानाः थरथर खात।**
 17 अले मोशां इमित परमेश्वरयात नापलाकेत छाउनी पिने ब्वनाहल। अले इपि पर्वतया क्वय दनाच्वन।
 18 परमप्रभु मीनापं पर्वतय कुहां झाःगुलि पर्वत छगुलि कुँया कुं जाल। अगलं कुँत्याः पिहां वः थें पर्वतं पिहां वल। पर्वत छधिके खात।
 19 अले तुरहीयागु सः झन तःसः जुयावल। मोशां न्वावात व परमेश्वरं वयात नं न्याःगु सलं लिसः बियादिल।
 20 परमप्रभुं सीने पर्वतयागु च्वाकाय क्वहां झायाः मोशायात पर्वतयागु च्वाकाय सःतादिल। अले मोशा च्वय थाहां वन।
 21 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “क्वय वनाः मन्तयत जितः स्वथेत सिमाना हाचां गयाः वये मते धकाः धा। मखुसा इपि यकव सी।
 22 परमप्रभुया न्हाःने वयेत पुजाहारीतयसं नं थःपिन्त श्दु यायेमाः। मखुसा इमित नं नाश यानादी।”
 23 मोशां परमप्रभुयात धाल, “मन्त सीने पर्वतय थाहां वये फइ मखु, छायाधाःसा छि हे जिमित, ‘पर्वतया प्यखें हे वने मजीक पौं धकाः ख्याच्वः बियादीगु दु।’
 24 परमप्रभुं वयात धाल, “कुहां वनाः हास्नयात थन ब्वनाः हजि। पुजाहारी व मन्त धाःसा सिमाना हाचां गयाः जिथाय वये दइ मखु। मखुसा जि इमित नाश यानाबी।”
 25 अले मोशां कुहां वनाः मन्तयत थ्व खें कन।

20

परमप्रभुं बियादीगु झिगु आज्ञा

व्य ५:१-२९

- 1 अले परमेश्वरं थ्व फुककं खें धयादिल,*

[१]

* 19:2 १९:२ प्रस ३:१२ * 19:5 १९:५-६ १ पत्र २:१५ व्य ४:२० ७:१२ १४:२५ २६:१८ तीत ३:१४ * 19:6 १९:६ प्रका १:५ ५:१० * 19:12 १९:१२-१३ हिव १३:१८-२०
 * 19:16 १९:१६ प्रका १:५ * 19:16 १९:१६-१८ व्य ४:१९-२२ * 20:1 २०:१-१७ व्य ५:१-२९

- 2 “छिपि दास दासी जुयाच्चंगु मिश्र देशं पित हयाम्ह जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
3 जि बाहेक मेपि घःतयत् आराधना याये मते।

[२]

- 4 “थःगु निति च्वय आकाशय च्वंगु, क्वय पृथ्वीइ च्वंगु व लखय दुने च्वंगु छुक्रियागु नं मूर्ति दयके मते।*
5 छिमिसं उक्रियात भागि याये मते, पुजा नं याये मते। छायाधाःसा जि हे परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। मेपि घःतयत् पुजा याःगु जि सह याये मफु। जि जितः मययक्कूह मनया अधर्मया सजौय वया छय व छुइपिनिगु पालय तक नं बीमह खः।*
6 जितः माया याइपि व जिगु आज्ञा मानय याइपिन्त धाःसा वया द्रलंदः पुस्ता तक जि दया माया याये।

[३]

- 7 “जिगु नां कयाः मखुगु पाफयाः थः परमेश्वरया नां क्वह्यके मते। म्वायकं म्वायकं वयकःया नां काइमहयसित वयकलं सजौय बियादी।*
8 “त्रिश्रामबारयात पवित्रगु धकाः मानय यायेत लुमका ति।*
9 खुन्हु तक थःगु फुक्क ज्या या।*
10 न्हयन्हु खुन्हु धाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरया विश्रामबारया दि खः। थुखुन्हु छिमिसं छुं ज्या याये मते। छिमि काय म्हायपिन्सं, छिमि दास-दासी, छिमि पशुतयसं व छिपिनापं च्वनाच्चपि परदेशी नं छुं ज्या मयायेमाः।
11 खुन्हु तक परमप्रभु आकाश व पृथ्वी, समुद्र व उकी दुगु फुक्कं दयकादिल। अले न्हयन्हु खुन्हु आराम कयादिल। उकि परमप्रभु विश्रामबारयात आशिष बियाः उक्रियात पवित्र यानादिल।*
12 “छिमिसं थः मां-बौयात हनाबना या। अले परमेश्वरं छिमित बीत्यंगु देशय छिपि ताःईतक म्वाइ।*
13 “सुयातं स्याये मते।*
14 “व्यभिचार याये मते।*
15 “खुयाकाये मते।*
16 “थः जःलाखःलाया विरोधय मखुगु साक्षी बी मते।*
17 “थः जःलाखःलाया छेंय, कलाः, च्यःभ्वाति, द्रहं, गधा व छुं खेंयं नं लवःबंके मते।”*
18 हाबलासा त्वःगु व पर्वतय कुँ पिहां वःगु खनाः, अले नं न्याःगु व तुरही पुयाहःगु सः ताःबलय फुक्क मनूत ग्यानाः थरथर खात। इमिसं तापाक्कं हे दनाः।*
19 मोशायत धाल, “छिं हे जिमित धयादिसँ, अले जिमिसं न्येने। परमेश्वर थः हे जिपिलिसँ खँ लहानादीसा जिपि सी।”
20 मोशां इमित धाल, “ग्याये मते छायाधाःसा परमेश्वरं छिमित जौचय यायेत, अले वयकःया भय छिमिके दयेमा व छिमिसं पाप मयायेमा धकाः झायादीगु खः।”
21 मनूत तापाक्क हे च्वनाच्चन। उबलय मोशा परमेश्वरदीगु ख्वातुगु सुपँयपाखे वन।
वेदी दयकेगु आज्ञा
22 अले परमप्रभु मोशायत धयादिल, “छं इस्राएलीतयत थये धा, ‘जि छिपिनापं स्वर्गं खँ लहानागु छिमिसं थःपिन्स हे न्यंगु दु।
23 जि त्वःताः छुक्रियागु नं मूर्ति दयके मते। थःगु निति छिमिसं लुँ वहःया मूर्ति दयके मते।
24 “ जिगु निति चाया वेदी दयकाः उकी हे होमबलि, मेलबलि, फैच्वलय व सा द्रहं देछा। गन गन जि थःगु नांयात हनाबना याके अन वयाः जि छिमित आशिष बी।
25 छिमिसं जिगु निति ल्हवया वेदी दयकेमाल धाःसा ल्हवयात कियाः दयके मते। छायाधाःसा छिमिसं उकी ज्याभः छ्यलाः उक्रियात अशुद्ध याइ।*
26 वेदी दयकेबलय त्वाथः तये मज्यु। मखुसा छिपि थाहां वनीबलय छिमिसं थःपिनिगु म्हब्व उलीगु थें जुइ।”

21

हिब्रू दासत

व्य १५:१२-१८

- 1 अले परमप्रभु मोशायत धयादिल, “छं इस्राएलीतयत स्येनेमाःगु नियम थ्व हे खः।*
2 “छिमिसं हिब्रू दास न्यात धाःसा वं खुदँ तक जक छिमिगु सेवा याइ। न्हयगुगु दँय वयात छुं मकासे त्वःताब्यु*
3 व ब्याहा मजुवं याकःचा वःगु खःसा व याकःचा हे वनी। व बःबलय हे वया कलाः दुगु खःसा वया कलाः नं व नापं वनी।

* 20:4 २०:१०-११ प्रस ३०:१७; लेवी १९:५; २०:१२; व्य ४:१५-१८; २०:१५ * 20:5 २०:१५-१६ प्रस ३०:१६-१७; गली १४:१२; व्य ७:१५-१७ * 20:7 २०:१७ लेवी १९:१२ * 20:8 २०:१८ प्रस १६:२३-२७; ३१:२३-२४ * 20:9 २०:१९-२० प्रस २०:२२; ३१:२५; ३४:२६; ३५:२; लेवी २०:२ * 20:11 २०:२१ उत २:१-२; प्रस ३०:१७ * 20:12 २०:२१ व्य २०:१६; मती १५:१५; १९:१६; मर्क ७:१५; १०:१९; लुक १८:२७; एफि ६:२-३ * 20:13 २०:२३ उत ६:६; लेवी २०:१७; मती ५:२६; १९:१८; मर्क १०:१९; लुक १८:२७; रोम १३:९; याक २:११ * 20:14 २०:२१ लेवी २०:१७; मती ५:२७; १९:१८; मर्क १०:१९; लुक १८:२७; रोम १३:९; याक २:११ * 20:15 २०:२५ लेवी १९:१६; मती १९:१८; मर्क १०:१९; लुक १८:२७; रोम १३:९ * 20:16 २०:२६ प्रस २०:२१; मती १९:१८; मर्क १०:१९; लुक १८:२७ * 20:17 २०:२७ रोम ७:१७; १३:९ * 20:18 २०:२८-२९ व्य ५:१२-३३ * 20:18 २०:२८-२९ हिब्रू १२:१८-१९ * 20:25 २०:२५ व्य २०:१५-१७; यहो ८:३९ * 21:1 २१:२-२९ व्य १५:१२-१८ * 21:2 २१:२५ लेवी २५:३९-४६

- 4 “वया मालिकं वयात ब्याहा यानाब्यूग् जसा, अले वयापाखें मचा नं दत धा:सा वया कला: व वया मस्त मालिकं हे तये दइ। दास थ: याक:चा जक वने खनी।
- 5 दासं, “जित: जिमि मालिक, जिमि कला: व मस्तया माया वं, जि इमित त्व:ता वने मास्तिमव:’ धका: धाल धा:सा,
- 6 मालिकं वयात न्यायकर्ताथाय्य हयेमा। अले वयात लुछाय हया: वयागु न्हायपं नतुंकां प्वा: खनाबीमा:। अले व मसीतले वया दास जुइ।
- 7 “सुनानं थ:म्ह्याययात दासी जुइत म्यगु दुसा व मिसामचा दास थें मुक्त जुया: वने दइ मखु।
- 8 सुनानं वयात थ: कला: यायेत न्यानाकया: लिपा न्याम्हयसिनं वयात मययकल धा:सा वं व मिसायात मू पुला: वया बौम्हयसित हे लितबीमा:। अयनं मालिकं वलिसे विश्वासयात या:गुलि व वयात मेपि विदेशी मन्तयगु ल्हातिइ मियाछवयेगु अधिकार दइ मखु।
- 9 मालिकं वयात थ: काययागु निति ल्य:गु ख:सा वयात म्ह्याय थें याना तयेमा:।
- 10 “मालिकं थ:म्हं हे ब्याहा याना: लिथु हल धा:सा वं वयात नयेगु, पुनेगु व न्हापा थें तुं अधिकार बिया तयेमा:।
- 11 छुं जुया: वं थ्व स्वतां पमवंकल धा:सा व दासी थ: मालिकयात छुं हे मपुसं मुक्त जुइ।

धा:पा: याइपिन्त सजॉय बीगु

- 12 “सुनानं सुयातं दया: स्यात धा:सा वयात नं स्याना छवयेमा:।*
 13 छुं जुया: सुनां नं स्याये धका: स्या:गु मखुसे आकाझाकां जक जगु ख:सा वयात बिस्वुं वनेत जिं थाय्य क्यनाबी।*
 14 सुनानं स्याये धका: हे स्या:गु ख:सा व शरण कायेत जिगु वेदीइ व:गु जसां वयात अनं साला: स्याना छवयेमा:।
 15 “सुनानं थ: मां बौयात दाल धा:सा वयात स्याना छवयेमा:।
 16 “सुनानं सुयातं जबरजस्ती यंका: मिल धा:सा वा थ:नापं तथा तल धा:सा वयात स्याना छवयेमा:।*
 17 “सुनानं थ: मां बौयात सरा: बिल धा:सा वयात स्याना छवयेमा:।*
 18 “सुनानं सुयातं थवंथवय ल्वाना: मसीसां लासाय ग्वारातुलेमायेक ल्वहेंत कयका: वा ल्हातं दाल धा:सा
 19 अले व मनु दना: कथिं चुया: न्यासि जुइ फत धा:सा दा:म्ह मनयात सजॉय जुइ मखु। अयनं धा:पा: जुम्ह मनयात व ज्या याये मफुतले वयात ज्याला पुलेमा:, अले मलंतले वयात वास: यायेमा:।
 20 “सुनानं थ: दास व दासीयात कथिं दा:बलय व सित धा:सा वयात सजॉय बीमा:।
 21 अयनं छन्हुनिहं हे दास वा दासी दनाजुल धा:सा वयात सजॉय लाइ मखु। छायधा:सा व वयागु सम्पति ख:।
 22 “सुनानं ल्वागु जुया: प्वाथय दुम्ह मिसायात दया: वया मचा क्वहां वल अयनं वयात छुं मजु धा:सा, दा:म्ह मनयात व मिसाया भातं धा:कथं अदालतं वच:छ्यगु धिबा पुइकेमा:।
 23 छुं जुया: व मिसायात धा:पा: जुल धा:सा ज्यानया पलेसा ज्यान,
 24 मिखाया पलेसा मिखा, वाया पलेसा वा, ल्हा:या पलेसा ल्हा:, तुतिया पलेसा तुति,*
 25 मि पुइकगुया पलेसा मि पुकेगु, धा:या पलेसा धा:, दुधा:या पलेसा दुधा:।
 26 “सुनानं थ: दास वा दासीयात मिखाय दया: मिखां मखन धा:सा वं वयागु मिखाया पलेसा वयात त्व:ताछवयेमा:।
 27 सुनानं थ: दास वा दासीयात दया: वा त्व:थुलाबिल धा:सा वयागु वाया पलेसा वयात त्व:ताछवयेमा:।
 पश्या थुवालं यायेमा:गु ज्या
 28 “द्र्हनं मिसा मिजं सुयातं न्यकुलि च्वया: स्यात धा:सा द्र्हयात ल्वहेंत कयका: स्यायेमा:। अले वयागु ला नये मज्यु। द्र्हया थुवा:यात धा:सा द्र्हपं लाइ मखु।
 29 अयनं द्र्हं न्हापांनिसं च्वयेय:म्ह, वया थुवा:यात थुक्रियागु सुचं बिया: नं वं द्र्हयात चिनामत:, अले व द्र्हनं मिसा वा मिजं सुयातं नं स्यात धा:सा द्र्हयात ल्वहेंत कयका: स्यायेमा:, अले द्र्हं थुवा:यात नं स्यायेमा:।
 30 अयनं व मनयात बं पुला: थ:गु ज्यान बचय यायेत धाल धा:सा वं धाक्क बं पुला: थ:गु ज्यान बचय याये फु।
 31 “द्र्हनं सुं मिसामचा वा मिजंमचायात च्वया: स्यात धा:सां अये हे यायेमा:।
 32 द्र्हनं सुयां दास वा दासीयात च्वया: स्यात धा:सा द्र्हं थुवालं दास वा दासीया थुवा:यात वःया स्विगु शेकेल* बं पुलेमा:। द्र्हयात धा:सा ल्वहेंत कयका: स्यायेमा:।
 33 “सुनानं गा: म्हया: मल्हा:कसे तथा तल, अले व गालय सुयां द्र्हं वा गधा कुतुवन धा:सा
 34 गा:म्हइकम्हयसिनं सीम्ह पश्या पलेसा पुलेमा:। वं द्र्हं वा गधया थुवा:यात बं पुलेमा:। सीम्ह पशु जक वयागु हे जुइ।
 35 “सुयां द्र्हनं मेम्हयसिया द्र्हयात च्वया: स्यात धा:सा स्या:म्ह द्र्हयात मिया: इमिसं धिबा बच्छि बच्छि याना: इना: कायेमा:। अले सीम्ह द्र्हया ला नं इना: कायेमा:।
 36 अयनं द्र्हं थुवालं द्र्हयात च्वयेय:म्ह धका: सीक सीक चिनामतसे तथा तल धा:सा वं द्र्हया पलेसा द्र्हं हे पुलेमा:। सीम्ह द्र्हं वयागु हे जुइ।”

22

पलेसा पुलेगु नियम

- 1 “सुनानं द्र्हं वा फै खुया: स्यात वा मिल धा:सा वं छम्ह द्र्हया पलेसा न्याम्ह द्र्हं व छम्ह फैया पलेसा प्यम्ह फै पुलेमा:।
 2 “चान्हय छैय खुवाचवंबलय खुँयात ज्वना: दा:बलय व सित धा:सा वयागु हियागु दोष दा:म्हयसित लाइ मखु।
 3 निभा: त्वयेधुंका: स्या:गु जसा वयागु हिया दोष लाइ।
 “खं खुयायंकुगु फुक्कं लितबीमा:। लित बीत वयाके छुं हे मदसा वयात मियाछवयेमा:।
 4 खुया यंकम्ह द्र्हं, गधा वा फै म्वा:म्ह हे लुल धा:सा खं निदुगं अप्व: द्र्हं वा गधा पुलेमा:।
 5 “सुनानं थ: पश्यात त्व:ताछव:बलय उम्ह पशु मेपिनिगु बुँइ वा दाखक्यबय न वन धा:सा व मनुखं थ:गु बुँ वा दाखक्यबया दक्व भिगु बालि उकिया पलेसा पुलेमा:।
 6 “कंझालय मि च्याकूबलय मि न्याना: मेपिनिगु अन्न मुनात:गु थाय, बुँयागु अन्न वा फुक्क बुँयात भरम यानाबिल धा:सा मि च्याकूम्हयसिनं उकिया पलेसा पुलाबीमा:।
 7 “सुनानं थ: ज:लाख:लायात धिबा वा बसजा: तयेबियात:बलय खुया यंका: खुँयात ज्वन धा:सा खं उकिया निदुगं पलेसा पुलेमा:।

* 21:12 २१:२२ लेवी २४:७ * 21:13 २१:२३ मन्ती ३५:१०-१२; व्य ११:१-१३; यही २०:१२-९ * 21:16 २१:२६ व्य २४:७ * 21:17 २१:२७ लेवी २४:९; मन्ती १५:२४; मर्क ७:२७ * 21:24 २१:२४ लेवी २४:२१-२२; व्य ११:२१; मन्ती ५:३८ * 21:32 २१:३२ स्विगु शेकेल अथे धयागु लगभग ०.४ किलोग्राम वः।

- 8 खूँ ज्वने मफुत धा:सा छैथुवाने तयेबियात:मह्यसिगु बसजालय लहा: त:गु दु ला कि मद् धका: स्वयेत न्याय याइमहसिथाय वनेमा:।
- 9 “सम्पतियागु खैय थजु इइगु न्हागु कथंयागु कचिंग: थजु, चाहे द्रहंयागु खैय थजु, फैयागु खैय थजु, चाहे वस:यागु खैय थजु वा मेगु छुं न सम्पतियागु खैय थजु निमहयसिनं न वं न जिगु वं न जिगु धाल धा:सा निमह न्याय याइमहसिथाय वनेमा:। न्याय याइमहसिनं सुयागु दोष क्यनी वं थ: ज:लाख:लायात निदुगं पुलेमा:।
- 10 “सुनानं थ: ज:लाख:लायात गधा, द्रहं, फै वा छुं न पशु तयेबियात:बलय सुनान मसीक सित, धा:पा: जुल वा सुनानं लाका यंकल धा:सा
- 11 अले निमहयसिया दथुइया थ्व ल्वापु उमह ज:लाख:लां मेह मनयागु पशु जिं खयागु मद् धका: परमप्रभुया न्हा:ने वना: पाफया: ल्वापु मिलय यायेमा:। अले पशु तयात:महयसिनं छुं न पलेसा पुलेम्वा:।
- 12 ज:लाख:लां खुया का:गु हे ख:सा वं पशुया थुवा:यात पलेसा पुलेमा:।
- 13 पशुयात गुंपशुत स्यानाब्यगु ख:सा साक्षीया निति क्वैय हयेमा:। अले पशु तयात:महयसिनं पलेसा पुलेम्वा:।
- 14 “सुनानं थ: ज:लाख:लायाके पशु त्यायेकयाहया: वया थुवा: न्हा:ने मदुबलय धा:पा: जुल वा सित धा:सा त्यायेकयाह:महयसिनं वयागु पलेसा पुलेमा:।
- 15 पशुया थुवा: नापं दुसा पलेसा पुलेम्वा:। त्यायेकयाह:मह पशु जूसा पशुया बा: जक पुसा गा:।

छु याये त्य: छु याये मत्य:

- 16 “सुनानं सुंनप नं क्व:छिना मत:मह मिसामचायात हेयका: स्यंकाबिल धा:सा वं भन्चाया म् पुलेमा: व मिसामचालिसे ब्याहा यायेमा:।”
- 17 छुं जुया: मिसामचाया बौनं वयात थ: म्हाय बी मखु धाल धा:सा वं भन्चाया म् पुलेमा:।
- 18 “तन्त्रमन्त्र स:मह मिसायात म्वाये बी मते।”
- 19 “सुं नं मनखुं पशुनाप मत्य:गु ज्या यात धा:सा वयात स्याना छ्वयेमा:।”
- 20 “सुनां परमप्रभु बाहेक मेपिं घ:तयत बलि छाइ, वयात नाश यायेमा:।”
- 21 “पिनेव:पिन्त बांमला:गु व्यवहार याये मते, इमित क्वत्यले मते, छायधा:सा छिपिं न मिश्र देशय अथे हे जुया: च्वनेधुंकिपि ख:।”
- 22 “भा:त सीमह मिसा व मांबौ मदुमह मचापाखे लब: कायेगु ज्या याये मते।
- 23 छुं जुया: छिमिसं अथे यात, अले इमिसं जित: ग्वाहालिया निति प्रार्थना यात धा:सा जि इमिगु प्रार्थना धातये न्यने।
- 24 जित: तं पिहां वइ। जि छिमित तरवारं स्याये। छिमि कला:पिनि भा:त दइ मखु छिमि कायु म्हायपिनि बौ दइ मखु।
- 25 “छिमिथाय च्वपि म्गा:मचा:पि जिमि मन्तयत छिमिसं त्यासा बीबलय साहतयसं थं याये मते, इमिके ब्याज काये मते।”
- 26 छिमिसं थ: ज:लाख:लायागु गा बर: कथं तयागु दुसा निभा: बी न्हा: लितब्यु।”
- 27 छायधा:सा वयाके थ:गु मह त्वपुयेत छुपु हे जक गा दु। मखुसा वं छु फाया: घनी? वं जित: प्रार्थना यात धा:सा जि वयागु प्रार्थना न्यने। छायधा:सा जि माया याइमह ख:।
- 28 “परमेश्वरयात क्वह्यके मते, अले छिमि मन्तय शासकतयत नं सरा: बी मते।”
- 29 “जित: थ:गु बुंयागु बाली व दाखरस छायेत लिबाके मते।
- “छिमिसं थ:पिनि न्हापां बृपि कायपि जिगु निति फयायेमा:।
- 30 “छिमिसं थ:पिनि सा व फैच्वलया न्हापां बृपि मन्तयत नं अथे हे या। न्हयन्ह तक इपि थ: मालिसे च्वनी, च्यान्ह खन्ह जित: छा।
- 31 “छिपि जिमि पवित्र मन् जुइ। उकिं छिमिसं जंगली पशुतयसं स्या:मह पशुयागु ला नये मते, वयात छिमिसं छिचातयत वान्छ्वया ब्यु।”

23

खवा: स्वया: न्याय याये मते

- 1 “मखुगु खै ल्हाये मते। मभिम्ह मन्लिसे जाना: मखुगु साक्षी बी मते।
- 2 “मखुगु ज्या यानाच्वपि मन्तयगु हलया ल्युल्य वने मते। साक्षी बीबलय न्याय स्यनीकथं हलयागु पंलिना: साक्षी बी मते।
- 3 न्याय याइबलय चीमि धका: सुयागु पंली मते।
- 4 “थ: शत्रुया द्रहं वा गधा मदुथाय वनाच्वंगु खन धा:सा छिमिसं वयात ज्वना: वयाथाय यंकाब्यु।
- 5 छिमिसं थ:त मय:पि मन्तय गधायात कुं लहानाच्वंगु खन धा:सा वयात अथं त्व:ता: वने मते। ग्वाहालि याना: वयात थुनाब्यु।
- 6 “चीमिपि मन्तयत न्याय बीत लिचिले मते।
- 7 “मखुगु खेपाखे तापाकक च्वे। द्रुं मदुमह व ख:कथं जुइमह मनयात स्याये मते, छायधा:सा द्रुंया:महयसि जि गुबले नं द्रुं मया:मह ठहरे याये मखु।
- 8 “घुसु नये मते छायधा:सा घुसं मन्तयत कां यानाबी, अले ख:गु खैयात अ:ख: यानाबी।
- 9 “परदेशीतयत क्वत्यले मते। छिपि थ:पि नं मिश्रय परदेशी जुयाच्वने धुंक्गुलि छिमिसं परदेशीतयगु मन स्यु।

विश्रामबार दे व विश्रामबार दि गुकथं हनेगु

लेवी २५:१-७

- 10 “खुदं तक थ:गु बुँइ पुसा हला: उकियागु बाली मुँ।
- 11 अले न्हदुँदुँदिया: कया: छुं न पी मते। अन अथे बुयाव:गु छिमिथाय च्वपि चीमिपि मन्तयसं नइ। इमिसं नया: ल्यं दुगु गुंपशुतयसं नइ। छिमिसं थ:पिनिगु दाखया क्यब व जैतुनया ख्य:यात नं अथे हे या।”
- 12 “खुदुह तक थ:गु ज्या या, न्हयन्ह खुदुह झासु लँ। थुकिं छिमि द्रहं, गधा, थ:थायु खैय बृपि दासतयसं व परदेशीतयसं नं झासु लनेदइ।”
- 13 “जिं धयागु फुक्क खँ बालाक न्ये। मेपिं घ:तयत पुजा याये मते। इमिगु नां तक नं काये मते।

स्वंगु त:धंगु नख:

- 14 “दुँय स्वक्व: छिमिसं जिगु निति नख: हनेगु या।”
- 15 “छिमिसं सोडा मत:गु मरिया नख: हनेगु या। छिमि त आज्ञा बिया थं आबीब लाया क्व:छिनात:गु इलय न्हयन्ह तक सोडा मत:गु मरि नयेगु या, छायाधा:सा व हे लाय छिपि मिश्रं पिहां व:गु ख:।

* 22:16 २२:१६-१७ व्य २२:२७-२९ * 22:18 २२:१८ व्य १८:१०-११ * 22:19 २२:१९ लेवी १८:२३; २०:१५-१६; व्य २०:१९ * 22:20 २२:२० व्य १७:२-७ * 22:21 २२:२१-२२ प्रस २२:१; लेवी १९:३०-३३; व्य २४:१७-१८; २७:१९ * 22:25 २२:२५ लेवी २५:३५-३८; व्य १५:७-१९; २२:१९-२० * 22:26 २२:२६-२७ व्य २४:१०-१३ * 22:28 २२:२८ प्रे २३:५ * 22:31 २२:३१ लेवी १७:१५ * 23:11 २३:१०-११ लेवी २५:१-७ * 23:12 २३:१२ प्रस २०:१५-१६; ३१:१५; ३४:२९; ३५:२; लेवी २३:३; व्य ५:१३-१४ * 23:14 २३:१४-१९ प्रस ३४:१८-२६; व्य १६:१-१७

“सु नं जिग् न्हाःने ल्हातय् छुं मदयक खनेदः वये मते।”^{*}

16 “थःगु बुँइ सःगु बालीया न्हापांगु फल छायाः सामाज्याया नखः हैं।

“अले दक्वसिबय लिपा थःगु बुँइ सःगु फल खानाः ‘फल खायेगु नखः’ हैं।”^{*}

17 “दँय स्वक्वः फुक्क भिजंत परमप्रभुया न्हाःने खनेदः वयेमाः।

18 “जितः बलि ब्यम्ह पश्यागु हि सोडा दुगु मरिनापं छाये मते।

“जिगु निती नखःया बलि ब्यम्ह पश्यागु दाः सुथय् तक तये मते।

19 “छिमिगु बुँइ सःगु दक्वसिबय भिगु न्हापांगु फल परमप्रभु थः परमेश्वरया छँय हजि।”^{*}

“च्वलय्चिया मचायात वया मांयागु दुइ दयके मते।”

स्वर्गदंत लँपु तयार याःगु

20 परमप्रभुं धयादिल, “स्व, लँय छिमिगु बिचाः यायेत अले जिं तयार यानागु थासय् छिमित हयेत जिं छम्ह दूत छिमि न्हाः न्हाः छवयाबी।

21 वयागु न्हाःने होश यानाच्चँ अले वं धाःगु खँ न्यँ। वयागु विरोधय् वने मते। छायाःधाःसा वयाके जिगु नां दुगुलि वं छिमिगु अपराध क्षमा याइ मखु।

22 थये छिमिसं वयागु खँ न्यँ धाःसा अले जिं धाःथे यात धाःसा जि छिमि शत्रुतय् शत्रु व छिमि विरोधीतय् विरोधी जुइ।

23 जिमि दूत छिमि न्हाःने न्हाःने वनी, अले एमोरी, हिती, परिज्जी, कनानी, हिच्वी व यक्सीतय्गु देशय् छिमित हइ। अले जिं इमित नाश यानाबी।

24 इमि घःतयत भागियाये मते, इमिगु पुजा याये मते। अयनं उषि घःतयत स्यंकाब्यु। अले इमिसं पुजा याइगु ल्वहंतयत तछ्यानाब्यु।

25 “छिमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरयागु जक आराधना या अले वयकलं छिमिगु नसा त्वंसाय आशिष बियादी। अले जिं छिमिथासं ल्वय चीकाछवये।

26 छिमिगु देशय् सु नं मचा क्वहां वइम्ह वा बाइः जुइ मखु। अले जिं छिमिगु आयु पूर्वकाबी।

27 “छिमिगु विरोध याइपिं मन्तयत जिं जिगु भय काइपिं यानाबी। छिपिं वनीगु देशयापिं मन्तयत इतिमिति कंकाबी। जिं छिमि शत्रुतयत छिमिगु न्हाःनं लिनाछवये।

28 जिं छिमिगु न्हाःने आतंक छवयाबी। इमिसं हिच्वी, कनानी व हितीतयत छिमिगु लँपु याकनं हे लिनाछवइ।

29 जिं इमित छगु हे दँय पितिनाछवये मखु, मखुसा देशय् झिजामिजां दनी। अले जंगलया पशुत ल्याखय् अचः दयावइ।

30 छिपिं न्हाज्यानाः व देश थःगु अधिकारय् मकातले भचा भचा यानाः जिं इमित छिमिगु न्हाःनं लिनाछवये।

31 “जिं छिमिगु सिमाना लाल समुद्रनिसं पलिश्रतीतयगु समुद्र तक, * अले मरूमिनिंसं युक्रेटिस तक हे क्वःछिनाबी। जिं व देशयापिं मन्तयत छिमिगु ल्हातय् बी, अले छिमिसं इमित लिनाछवइ।

32 “छिमिसं इपिं नापं अले इमि घःत नापं स्वापु तये मते।

33 छिमिगु देशय् इमित च्वनेबी मते, मखुसा छिमित जिगु विरोधय् पाप याकेबी। छिमिसं इमि घःतयत पुजायात धाःसा छिपिं धाल्थे हे इमिगु जालय् तक्थनी।”

24

परमप्रभुया बाचा पक्का जुगु

1 हानं परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “छ हास्न, नादाब, अबीह व न्हयेम्ह थकालित नापं जिथाय् च्वय् थहां वा अले तापाककं हे आराधना या।

2 अयनं छ जक जिथाय् वा, मेपि न्हाःने मवयेमाः। मन्त धाःसा च्वय् थहां हे मवयेमाः।”

3 अले मोशां मन्तयथाय् वनाः परमप्रभुयागु फुक्क वचन व नियम न्यंकल, अले इमिसं छसलं थथे धाल, “परमप्रभुं धयादीगु फुक्क वचन व नियम जिमिसं मानय् याये।”

4 अले मोशां परमप्रभुं धयादीगु फुक्क आज्ञा बांलाक च्वल।

कन्हय् खुन्हु सुथ न्हापां दनाः वं पर्वतयागु क्वसं छगु वेदी दयकल। अले इस्राएलया झिनिगु कुलकथं झिनिगुः ल्वहंयागु थां थन।

5 अले वं इस्राएली ल्यायम्हतयत छवल, इमिसं परमप्रभुया निती होमबलि व द्रुहंयागु मेलबलि छाल।

6 मोशां उकिया बच्छि हि कयाः ख्वल्चाय् तन, बच्छि हि धाःसा वेदीइ छवाकल।

7 वया लिपा वं बाचाया सफु कयाः मन्तयगु न्हाःने व्वन। इमिसं लिसः बिल, “परमप्रभुं धयादीगु फुक्क खँ जिमिसं याये, अले वयकःया आज्ञायात मानय् याये।”

8 अले मोशां हि कयाः मन्तयत छवाकाः थथे धाल, “थ्व परमप्रभुं छिपिनापं फुक्क वचनकथं चिनादीगु बाचायागु हि खः।”^{*}

मोशा सनि पर्वतय्

9 अनं लिपा मोशा, हास्न, नादाब, अबीह व न्हयेम्ह थकालित च्वय् थहां वन।

10 इमिसं इस्राएलया परमेश्वरयात खन। परमेश्वर दनादीगु थाय् आकाश थें यचुगु नीलमणी थें खुने दु।

11 दक्व इस्राएली नायःतयसं परमेश्वरयात खंसं वयकलं इमित नाश यानामदी। अम हे इमिसं नयेगु त्वनेगु यात।

12 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “पर्वतय् जिथाय् थहां वा अले थन चँ। छ इमित स्यनेत जिं च्वयागु व्यक्स्था व आज्ञायागु ल्वहंपौ छन्त बी।”

13 अले मोशा व वयात खाहालि बीह यहाँशू परमेश्वरयागु पर्वतय् थहां वन।

14 वने न्हाः मोशा थकालितयत थथे धाल, “जिपिं मतले छिपिं थन पिया च्वनाचँ। हास्न व हर छिपिनापं च्वनी। स्यागं ल्वापुख्यापु दःसा इमिथाय् वनेमा।”

15 मोशा पर्वतय् थहां वन अले सुपाँचं पर्वतयात त्वपुल।

16 परमप्रभुया जः सनि पर्वतय् च्वन। अले सुपाँचं खुन्हु तक पर्वतयात त्वपुया तल। न्हयन्हु खुन्हु परमप्रभुं सुपाँचं मोशायात सःतादिल।

17 इस्राएलीतयगु मिखाय परमप्रभुयागु जः पर्वतयागु च्वकाय् भस्म याइगु मि थें खनेदत।

18 अले मोशा सुपाँय्या दथुं पर्वतया च्वकाय् थहां वन। व अन पिइन्हु व पिइचा तक च्वन। *^{*}

25

नापलायेगु पाल दयकेत बी हःगु देछा

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,^{*}

* 23:15 २२:२५ प्रस १२:२४-२५; लेवी २४:१५-२५; गन्ती २०:२७-२८ * 23:16 २२:२६ लेवी २४:२५-२६,२७-२८; गन्ती २०:२८-२९ * 23:19 २२:२६ प्रस ३०:२६; व्य १४:२९; २४:२

* 23:31 २२:२९ समुद्र अथवा भूमध्यसागर * 24:8 २४:२८ मन्ती २४:२८; मर्क १४:२८; लूक २२:२८; १ कोरि १३:२८; शिव १:१९-२०; १०:२९ * 24:18 २४:२८ व्य १:९ * 25:1

- 2 “जिगु निति देछा हयेमा: धका: इम्राएलीतयत् धा, जिगु निति दुनुगलानिसें बीगु मनदुपि मनुतयसं बी ह:गु देछा छं का।
- 3 इमिगुपाखे कायेगु देछा थथे दु – लुँ, वह:, कँय,
- 4 वँचुगु, प्याजीगु, ह्याउंगु का व सती काप:, च्वलेचिया सँ,
- 5 ह्याउंगु रंग छिनात:गु फैचायागु छेगु, डल्फिनया छेगु, खय:सिँ,
- 6 पाल्चाया निति जैतुनया चिकं, अभिषेक याइगु चिकं व नस्वा:गु गुँगु दयकेत मसला।
- 7 अले एपोद व छाती-पातायु धाकेत थीथी मू वंगु थी।
- 8 “जि इमिगु दथुइ च्वनेत इमिसं जिगु निति छगु नापलायेगु पाल दयकेमा:।
- 9 जि छन्त क्यनेत्यनागु नमुनाकथं छं नापलायेगु पाल व उकियागु फुक्कं ज्वलं दयकि।

बाचा चिनादीगु सनु

- 10 “छं खय:सियागु १.१ मि. हाक:, ६६ से.मि. ब्या व ६६ से.मि. त:जा:गु छगु: सनु दयकेमा:।^७
- 11 उकियागु दुने व पिने भिगु लुं भुनाब्यु। अले उकिया प्यखेरं लुँया बाला दयकि।
- 12 उकिया निति लुँयागु प्यचा: चा: दयका: उकियात सनुया प्यंगु ख्व:लयु तयाब्यु। थ्व छखे निचा: व मेखे निचा: तयाब्यु।
- 13 अले खय:सियागु निपु न्व: दयकि अले उकियात लुं हिनाब्यु।
- 14 सनु क्वबीत न्व:त निखेँ दुगु चालयु ति।
- 15 उपि न्व:त सनुया चाकलयु हे दयाच्वनेमा:। उपि अनं लिकाये मते।
- 16 अले जि छन्त बीत्यनागु बाचाया पौतयत् सनुइ तयाब्यु।
- 17 “अले भिगु लुँयागु १.१ मि. हाक:, ६६ से.मि. ब्या दुगु छगु प्रायश्चितया कृपा-आसन दयकि।^७
- 18 मुगलं दया: लुँया निम्ह करूब दयकि।
- 19 करूबतयत् प्रायश्चितया कृपा-आसनया निखेँ सिथयु तयाब्यु। करूबतयत् व प्रायश्चितया कृपा-आसनयात छडी हे लुं दयकि।
- 20 उपि करूबतयसं थथ:गु पपु च्वयपाखे चकंका च्वंगु व प्रायश्चितया कृपा-आसनयात थ:गु पपु त्वपुयात:गु जुइमा:। इमिगु ख्वा: चुलिचु प्रायश्चितया कृपा-आसनपाखे स्वयकात:गु जुइमा:।
- 21 जि छन्त बीत्यनागु बाचाया पौ सनुया दुने ति। अले प्रायश्चितया कृपा-आसनयात सनुया घने तयाब्यु।
- 22 अन जि छनापं नाप लाये। प्रायश्चितया कृपा-आसन च्वय निम्ह करूबतयगु दथु इम्राएलीतयगु निति फुक्कं उजं जि छन्त बी।

छायेह:गु मरि तइगु तेबिल

- 23 “छं खय:सियागु ८ से.मि. हाक:, ४४ से.मि. ब्या व ६६ से.मि. त:जा:गु छगु तेबिल दयकि।^७
- 24 उकियात भिगु लुं भुनाब्यु, अले उकिया प्यखेरं लुँया बाला दयकि।
- 25 उकिया प्यखेरं ८ से.मि. ब्या दुगु बाला नं दयकि। अले प्यखेरं सिधालय लुँयागु मेगु बाला दयकि।
- 26 तेबिलया निति लुँयागु प्यचा: चा: दयका: चा:तयत् प्यंगु तुति च्वय प्यखेँ कुन्चायु तयाब्यु।
- 27 तेबिल ल्हनीगु न्व:त कताकेत चा: बाला लिक्कसं दयेमा:।
- 28 थ्व न्व:त खय:सियागु दयकि, अले लुं भुनाब्यु। व हे न्वलं जक तेबिल क्वबीगु यायेमा:।
- 29 उकियागु पा:चागु थल, आमदुरा व त्वसाबलि प्येकेगु कस्वा व ख्वल्चा भिगु लुँयागु जुइमा:।
- 30 तेबिलयु जिगु न्हायन: न्हाबलेँ देछा:गु मरि तयेगु या।^७

लुँयागु त्वा:देवा

- 31 “छं भिगु लुँयागु छगु त्वा:देवा मुगलं दया: दयकि। उकियागु लिधंसा, चु, स्वां थें च्वंगु ख्वल्चा, चुलि व स्वांपव: फुक्कं भिगु लुँयागु छगु हे कुचां दयकि।^७
- 32 उकियागु खुपु कचा पिनेपाखे पिहां व:गु जुइमा:। स्वपु कचा त्वा:देवाया छखेपाखे अले स्वपु कचा मेखेपाखे।
- 33 छगु कचायु मस्र्या बरांयागु स्वांपव: थें च्वंगु स्वंगु: ख्वल्चा व नापं मुखु वयाच्वंगु स्वां व स्वांपव: दयेमा:। अले मेगुपाखे नं व थें हे स्वपु कचात पिहां वयाच्वनेमा:। थुकथं अन खुपु कचा दयेमा:।
- 34 त्वा:देवाया चुइ मस्र्या बरांया स्वांपव: थें च्वंगु प्यंगु: ख्वल्चा, मुखु वयाच्वंगु स्वां व स्वांपव: नापं दयेमा:।
- 35 चू पिहां व:गु स्वज्व कचात मध्ये न्हापांगु ज्व: काचाया दथुइ छगु ग्व:, निगुगु ज्व:या दथुइ निगुगु ग्व:, स्वंगुगु ज्व:या दथुइ स्वंगुगु ग्व: दयकि।
- 36 त्वा:देवा, उकियागु मुखु व कचात मुगलं दयात:गु भिगु लुँयागु छगु हे कुचायागु जुइमा:।
- 37 “उकी न्हयपा: पाल्चा दयकि। उपि पाल्चायु त्वा:देवाया न्हा:नेपाखे ज: बीत मत च्याका ब्यु।
- 38 त्वा:देवायात मा:गु चिम्ता व किस्ति नं भिगु लुँयागु जुइमा:।
- 39 स्विन्यागु किलोग्राम* भिगु लुं त्वा:देवा व उकियात मा:मा:गु ज्वलं दयकि।
- 40 जि छन्त गुँच्वकाय क्यनागु नमुनाकथं थ्व फुक्कं बांलाक दयकि।”^७

26

पवित्र पाल त्वपुइगु इलां

- 1 “छं झिपा: भिगु वँचुगु प्याजी व ह्याउंगु रंगयागु सती काप:यागु पवित्र पाल त्वपुइगु इलां दयकि। ज्या स:मह शिल्पकारयात कापतयु भिगु भिगु कां करूबया बुता भरयु याकेब्यु।^७
- 2 छपा: छपा: काप: १२ मिटर हाक: व २ मिटर ब्या दुगु जुइमा:। फुक्कं काप: अपायकु हे जुइमा:।
- 3 न्याक् काप:यात स्वाना छक् हे या। अले मेगु न्याक् काप:यात नं अथे हे या।
- 4 न्हापां स्वा:गु काप:या सिथयु वँचुगु काप:यागु स्व:तिपाँयु दयकि। अथे हे लिपा: स्वा:गु काप:या सिथयु सिथयु नं वँचुगु काप:यागु स्व:तिपाँयु दयकि।

^७ 25:10 २५:१०-२२ प्रस ३०:१-९ ^७ 25:17 २५:१७ हिब ९:२५ ^७ 25:23 २५:२३-३० प्रस ३०:१०-१६ ^७ 25:30 २५:३० लेवी २४:१-८ ^७ 25:31 २५:३१ प्रस ३०:१०-२४

* 25:39 २५:३९ स्विन्यागु किलोग्राम स्विन्यागु किलोग्राम धयागु छगु तोडा ख: ^७ 25:40 २५:४० प्रे ७:४४; हिब ८:५ ^७ 26:1 २६:१-३७ प्रस ३६:८-२८

5 अले न्हापां स्वाःगु कापःया सिथय् नेय्गु स्वःतिपौय् अथे हे लिपा स्वाःगु कापःया सिथय् नं नेय्गु स्वःतिपौय् दयकि। स्वःतिपौय् चुलिच् लाःगु जुइमाः।

6 अनंलि लुँयागु अंकुसि दयकाः थुपि अंकुसि निक्क कापःयात छक्क यानाः स्वानाब्यु। थुकथं निक्क कापः छक्क जुइ।

7 “अनंलि थ्व कापःया इलांयात त्वपुयेत च्वलय्चिगु सँयागु झिंछक्क कापः दयकि।

8 छपाः छपाः कापः १३ मिटर हाकः व २ मिटर ब्या दगु जुइमाः। फुक्क कापः अपायक् हे जुइमाः।

9 न्याक् कापःयात स्वाना छक्क या, अले मेगु खुकु कापःयात स्वाना छक्क या। खुकु कापःयात धाःसा पालया न्हाःने भचा लथ्या।

10 अले न्हापां स्वाःगु कापःया सिथय् नेय्गु स्वःतिपौय् दयकि, अथे हे लिपा स्वाःगु कापःया सिथय् नं नेय्गु स्वःतिपौय् तयाब्यु।

11 अनंलि कँय्यागु नेय्गु अंकुसि दयकाः स्वःतिपौयल्य तयाः निक्क कापःयात छक्क हे यानाः स्वानाब्यु।

12-13 पवित्र पाल त्वपुइबलय् इलांया निगुगु तँ पच्छिमपाखे छगु मिटर ति, दच्छिन व उत्तरपाखे धाःसा बच्छि मिटर क्वखायेमाः।

14 थ्व हे इलांया निगुगु तँया घःने हानं नितं तयेमाः। छगु ह्याउंगु रंग छिनातःगु फेया छेग्यागु व मेगु डल्फिनया छेग्यागु।

पवित्र पालया सिंपो

15 “पवित्र पालया इलां दिकेत खयःसिया सिंपो धंस्वाकाः दयकि।

16 फुक्क सिंपो ४ मिटर हाकः व ६६ से.मि. ब्या दगु जुइमाः।

17 फुक्क सिंपोतिइ निगः निगः चूल तानाः स्वानातयेमाः। पवित्र पालया फुक्क सिंपोत थुकथं हे दयेकेमाः।

18 पवित्र पालया दच्छिनपाखे तयेत निइपौ सिंपो दयकि।

19 निइपौ सिंपोया तःल्य वहःयागु पिइगु लिधंसा दयकि। फुक्क सिंपोया तःल्य निगु निगु लिधंसा।

20 पवित्र पालया उत्तरपाखे तयेत निइपौ सिंपो दयकि।

21 अले निइपौ सिंपोया तःल्य वहःयागु पिइगु लिधंसा दयकि। फुक्क सिंपोया तःल्य निगु निगु लिधंसा।

22 पवित्र पाल ल्युने पच्छिमपाखे तयेत खूपो सिंपो दयकि।

23 अले ल्युनेया निगु कुन्चाया निति निइपौ सिंपो दयकि।

24 थुपि निपति च्वनिंसं वक्थयक देतनातःगु जुइमाः।

25 थुकथं अन फुक्कं यानाः च्यापो सिंपो दयेमाः। अले छपौ सिंपोया तःल्य निगु निगु यानाः झिंखुगु वहःयागु लिधंसा दयेमाः।

26 “छं खयःसियागु झिन्त्यागु खगः दयकि अर्थात दच्छिनपाखे न्यागु खगः,

27 उत्तरपाखे न्यागु खगः व पच्छिमपाखे न्यागु खगः।

28 सिंपोतय दथुइ दुगु खगः धाःसा छगु कुनं मेगु कुनय तक थयंगु छगु हे खगः जुइमाः।

29 अले सिंपोयात लुं हिनाब्यु। खगः दिकेगु चाःचात नं लुं हिनाब्यु। खगःयात नं लुं हिनाब्यु।

30 “जिं छन्त गुँच्चकाय क्यनागु नमूनाकथं पवित्र पाल दयकि।

महा-पवित्रगु थाय्या पर्दा

31 “अले वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु भिगु सुती कापःयागु पर्दा दयकि। उकी ज्या सःमह शिल्पकारयात भिगु कां करुब्या बुता भरय याकेब्यु।

32 उकियात वहःयागु प्यंगु लिधंसाया घःने च्वंगु लुं हिनातःगु पर्दा खयः सिमायागु प्यंगुः थामय अंकुसि काकाः यख्खानाब्यु।

33 थथे अंकुसि काकाः पर्दा यख्खाये धुंकाः उकिया ल्युने बाचाया सनु ति। व पर्दानं महा-पवित्र थाययात पवित्र थासं अलगु तयाबी।”

34 “महा-पवित्रगु थासय बाचाया सनुया घःने प्रायश्चितया कृपा-आसन तयाब्यु।

35 अले पर्दा मिने पवित्र थाय्या उत्तरपाखे तेबिल ति, अथे हे पवित्र थाय्या दच्छिनपाखे तेबिलया चुलिच् त्वाःदेवा ति।

पवित्र पालया लुखायागु पर्दा

36 “पालया लुखाय तयेत वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु भिगु सुती कापःयागु बुता भरय यानातःगु पर्दा दयकि।

37 थ्व पर्दाया निति खयःसियागु न्यागः था दयकि। उकियात लुं हिनाब्यु। उकिया अंकुसि लुँयागु जुइमाः। अले न्यागः थाया निति कँय्यागु न्यागु लिधंसा दयकि।”

27

होमबलिया वेदी

1 “छं खयःसियागु २.२ मि. हाकः, २.२ मि. ब्या व १.३ मि. तजाःदगु छगु प्यकुंलाःगु वेदी दयकि।”

2 उकिया प्यकुंनय छपु छपु नेक्क दयकि। फुक्क नेक्क व वेदी छगु हे सिं कुचायागु जुइमाः। वेदीयात कँयनं भुनाब्यु।

3 वेदीया नउ तयेगु थल, नउ तयेगु थल, नउ तयेगु चतं, बाता, ला लिकायेगु नतु व मिथल दयकि। थुपि फुक्क कँय्यागु जुइमाः।

4 उकिया निति कँय्यागु छगु चालिचा दयकि, वेदी क्वबीत प्यखे कँय्यागु हे प्यचाः चाः दयकि।

5 चालिचायात वेदीया दुने प्यखेया सिइ दिकाब्यु। थथे तयेबलय् जालि वेदीया दथुइ तक थ्यनेमाः।

6 वेदीया निति खयःसियागु न्वःत दयकाः कँयनं हिनाब्यु।

7 वेदी क्वबीत वेदीया निखेया चालय् न्वः दुछव।

8 सिंपोयागु वेदी फुसुलु दयकि। जिं छन्त गुँच्चकाय क्यनागु नमूनाकथं होमबलिया वेदी दयकि।

नापलायेगु पालया चुक

9 “पवित्र पालया चुक दयकेत प्यखेरं ख्वातगु कापतं न्व। उकिया दच्छिन ब्व ४४ मिटर हाकः दुगु जुइमाः। थुपि ख्वातगु कापः भिगु सुति कां दयक्क जुइमाः।”

10 उकियागु निति निइगु कँय्यागु लिधंसाय निइगः हे कँय्यागु थां दयेमाः। थांतयगु अंकुसि व डण्डी धाःसा वहःयागु जुइमाः।

11 अथे हे उत्तरया ब्वया निति नं ४४ मिटर हाकः दुगु ख्वातगु कापः दयेमाः। अले उकियागु थांत निइगः व लिधंसा नं कँय्यागु निइगः हे दयेमाः। अंकुसि व डण्डी धाःसा वहःयागु जुइमाः।

12 चुकया पच्छिमपाखे २२ मिटर हाकःगु ख्वातगु कापः व उकिया निति झिगः थां व झिगु लिधंसा दयेमाः।

13 चुकया पुर्बपाखेया ब्या २२ मिटर जुइमाः।

- 14-15 ध्वाखाया निखें ६.५ मि. ६.५ मि. हाकःगु ख्वातुगु कापः दयेमाः अले उकिया निति स्वंगः स्वंगः थां व लिधंसा दयेमाः।
 16 “चुक्या ध्वाखाया निति वेंचुगु, प्याजीगु ह्याउंगु भिगु सूती कापःतय बुता भरय यानातःगु ९ मिटर हाकःगु पदा दयकि। थुकियात प्यंगः थां व प्यंगु लिधंसा दयेमाः।
 17 चुक्या प्यखें च्वंगु थांत वहःयागु इण्डीत नापं स्वानाच्वंगु, उकियागु अंकुसि वहःयागु व लिधंसा केंययागु जुइमाः।
 18 चुक ४४ मिटर हाकः व २२ मिटर ब्या दगु जुइमाः। अले जाः २.२ मि. दयेमाः। ख्वातुगु कापः भिगु सूति कायागु व लिधंसा केंययागु जुइमाः।
 19 पालय छ्यलिगु फुकक थलबल, पालया की व चुक्या की केंययागु जुइमाः।
 त्वाःदेवाया निति चिकं
 20 “अले छं इस्राएलीतयत न्हि न्हि त्वाःदेवा मदिकक च्याकेत भिगु जैतनया चिकं हजि धकाः उजं ब्यु।”
 21 पवित्र पालय बाचा चिनातःगु सन्या न्ह्यःने च्वंगु पदाया पिने हास्रन व वया कायपिन्सं सन्ध्याकाः ई निसें सुथय तक परमप्रभुया न्ह्यःने पाल्चा मदिकक च्याकेमाः। थ्व उजं इस्राएली व वया सन्तानयात न्ह्याबलेया निति जुइमाः।”

28

दकलय तःधंमह पुजाहारीया वसः

- 1 “छं इस्राएलीतयत दथं छिमि दाजु हास्रन व वया कायपि नादाब, अवीह, एलाजार व ईतामारयात जिगु निति पुजाहारीया ज्या यायेत थःथाय हजि।
 2 छं छिमि दाजु हास्रनया निति पवित्रगु वसः दयकि। उकिं वयात इज्जत बी अले बांलाकी।
 3 जिं बुद्धि बियातयापि थज्याःगु ज्या यायेफुपि फुककसित सःती। इमित हास्रनया निति वसः सुइत उजं ब्यु। अले हास्रन पुजाहारी अभिषेक जुयाः जिगु सेवा याइ।
 4 इमिसं सुइमाःगु वसः थुं दे- छातिपाता, एपोद, पुजाहारीया लं, जामालं, बेतालि व जैनी। इमिसं छिमि दाजु हास्रन व वया कायपिन्सं पुजाहारीया ज्या यायेगु निति थुकथं पवित्र वसःत दयकेमाः।
 5 इमिसं वेंचुगु, प्याजीगु, ह्याउंगु रंगयागु व लेंयागु का, अले भिगु सूती कापः छ्यलेमाः।
 एपोद
 6 “इमिसं एपोद वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु रंगयागु का, लेंयागु का व भिगु सूती कापःयागु स्यल्लाक सुइमाः।
 7 अले थ्वयात कताकातयेत निखेया ब्वहलय निगु ब्वहःकुचा स्वानातःगु जुइमाः।
 8 एपोदया घने वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु कां व लेंयागु कां हे बांलाक थानातःगु भिगु सूती कापःयागु जैनी दयेमाः।
 9 “छं निकु आनिक्स थी कयाः उकी इस्राएलया कायपिनिगु नां क्यु।
 10 जनमदि कथं इपि मध्ये ख्महयसिगु नां छगः ल्वहंचाय व मेपि ख्महयसिगु नां मेगु ल्वहंचाय क्यु।
 11 ल्वहंचःमि ल्वहंचय कतां कियेगु ज्या याइगु थें हे निगलं आनिक्स थीलय इस्राएलया कायपिनिगु नां क्यु। अले उकियात लेंयागु फाकुनय थुनाः ब्यु।
 12 इस्राएलया झिनिगु कुलया लुमन्ति कथं हास्रनं थ्व निकुति ल्वहंचयत ब्वहलय तयाब्यु। थुकथं वं पवित्र पालय वनीबलय इमिगु नां घानावनी। उकिं जि परमप्रभुं थः मनुतयत न्ह्याबले लुमंकी।
 13 छं लेंयागु फाकुं दयकि।
 14 अले लेंयागु निलातःगु निपु सिखः दयकि। थ्व सिखःयात फाकुनय स्वानाब्यु।

छातिपाता

- 15 “न्याय यायेत दकलय तःधंमह पुजाहारीया निति स्यल्लाःगु छातिपाता दयकि। थ्व छातिपाता एपोद थें हे लेंयागु, वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु भिगु सूती कापःयागु जुइमाः।”
 16 थ्व प्यकुंलाःगु व निबः यानाः लथ्यानातःगु जुइमाः। अले थुकिया हाकः व ब्या क्वलाछि क्वलाछि दयेमाः।
 17 थुकी प्यइवः यानाः थीथी मणि थुनाब्यु। न्हापागु इवलय मानिक, पुष्पराज व फिरोजा,
 18 निगुगु इवलय प्याजी रंगयागु मणि, नीलम व पन्ना,
 19 स्वंगुगु इवलय कार्नेलेन, अकिक व प्याजी रंगयागु मणि।
 20 प्यंगुगु इवलय पुखराज, कार्नेलेन व जास्पर दयेमाः। थ्व फुककयात लेंयागु फाकुनय थुनेमाः।
 21 इस्राएलया झिनिगु कायपिनिगु नांकथं झिनिगुः मणिया थी दयेमाः। झिनिगलय हे झिनिगु कुलयागु नां कियातयेमाः।
 22 “छातिपातायात एपोदय घायेत भिगु लेंयागु निलातःगु सिखः दयकि।
 23 अले लेंयागु निचाः चाः दयकाः उकियात छातिपाताया निखेया कुनय सुयाब्यु।
 24 लेंयागु निपु सिखःयात छातिपाताया च्वंगु निचालं लेंचालय चिनाब्यु।
 25 लेंयागु सिखःया मेगु च्वःयात एपोदया ब्वहलय न्ह्यःने च्वंगु लेंयागु फाकुनय चिनाब्यु।
 26 लेंयागु मेगु निचाः चाः दयकाः छातिपाताया ल्युनेया च्वःपाखे एपोदया जैनी नापसं उकियात सुयाब्यु।
 27 हानं मेगु निचाः लेंयागु चाः दयकाः जैनी चिनातःगु गथिया च्वसं सुयाब्यु।
 28 छातिपाताया चाः व एपोदया चाःयात वेंचुगु पुतं चिनाः जनीनापं स्वानाब्यु। थुकिं यानाः छातिपाता एपोदय थुखे उखे सनी मखु।
 29 “हास्रन पवित्र थासय दुहां वनीबलय परमेश्वरं सदां लुमंकेमा धकाः वं इस्राएलया कायपिनिगु नां कियातःगु न्यायया छातिपाता नुगःया च्वय घानाः वनेमा।
 30 न्यायया छातिपाताया ‘ऊरिमी’ व ‘तुमीम’ ति। थुकिं हास्रन परमप्रभुया न्ह्यःने वनीबलय उपि न्ह्याबले वयाके दयाच्वेनेमाः। थुकथं परमप्रभुया न्ह्यःने वनीबलय हास्रनं थःगु नुगःया च्वय न्ह्याबले इस्राएलीतयगु न्याय यायेगु ज्याभः घानावनी।”

दकलय तःधंमह पुजाहारीया मेगु वसः

- 31 “एपोदया दुने फीगु पुजाहारीया लं ब्याक्क वेंचुगु कापःयागु सु।”
 32 दथुइलाक छं दुख्वयेत प्वाः दयेमाः अले मगुइमा धकाः गाःताया छचाःखेरं कापः सुया तयेमाः।

☆ 27:20 २७:२०-२२ लेवी २४:१-४ ☆ 28:1 २८:१-२४ प्रस ३१:२-७ ☆ 28:15 २८:१५-३० प्रस ३१:८-२२ ☆ 28:30 २८:३० गन्ती २७:२१; ब्य ३३:८; एइ २:१३; नोहे ७:१५
 ☆ 28:31 २८:३१-४३ प्रस ३१:२२-३३

- 33 पुजाहारीया लं सिथय छचाःखेरं वेंचुगु, प्याजी व ह्याउँगु कां धालेगवः सुयाः घायेमाः, उकियागु दथुइ दथुइ लुँयागु गं व घायेमाः।
 34 लुँयागु गं व धालेगवःयात छगः छगः यानाः पुजाहारीया लं सिथय छचाःखेरं अतः गायकाः घायेमाः।
 35 हास्नं पवित्र थासय परमप्रभुया सेवा याः वनीबलय् थ्व लं फीमाः। अले दुहां जुइबलय् थुकी घानातःगु गंया सः ताये दयेमा। थुकि हास्न मसीनि धकाः सी दइ।
 36 “छं भिगु लुँयागु बाला छगु दयकाः उकी ‘परमप्रभुया निति पवित्र’ धकाः क्यु।
 37 थुकियात वेंचुगु कां बेतालिइ च्यु। थ्व बेतालिया न्ह्याःने लायेमाः।
 38 थ्व हास्नया कपालय् दयेमाः। अले इस्त्राएलीतयसं छाःगु फुक्क देछा परमप्रभुं फयाः कायदी। छुं जुयाः थुपि पवित्र देछा हःगुलिइ दोष दत धाःसा फुक्क दोष हास्नं फयेमाः। इपि परमप्रभुया न्ह्याःने नाले बहःगु जुइमा धकाः व न्ह्याबले वया कपालय् दयाचवनी।
 39 “जामालं भिगु सूती कापःयागु सु। अले बेतालि नं भिगु सूती कापःयागु हे सु। जैनी नं बुता थानातःगु भिगु सूती कापःयागु दयकि।
 पुजाहारीया वसः
 40 “छं हास्नया कायपिनिगु निति जामालं, बेतालि व जैनी दयकि। उकि इमित इज्जत बी अले बांलाकी।
 41 छं थ्व वसः थः दाजु हास्न व वया कायपिन्त फिकाः इमित अभिषेक या। इमित पवित्र या। थथे इमित पलिस्था याये धुंकाः इमिसं पुजाहारी जुयाः जिगु सेवा याये फइ।
 42 “छं इमिगु म्ह त्वपुयेत सूती कापःयागु दुने न्ह्यायेगु बागः सुवाः सु। थ्व जैनिसें खम्पातक वयेमाः।
 43 हास्न व वया कायपिन्सं पवित्र पालय् दुहां वनेबलय् व वेदीया न्ह्याःने सेवा यायेत वनेबलय् थ्व वसः फिनावनेमाः। थुकथं इपि दोषी ठहरे मजुइमा अले मसीमा।”
 “थ्व हास्न व वया सन्तानयात नं न्ह्याबलेया निति नियम जुल।”

29

पुजाहारीतयगु अभिषेक

लेवी ८:१-३६

- 1 “हास्न व वया कायपिन्त जिगु सेवा यायेत पलिस्था यायेबलय् छं यायेमाःगु ज्या थ्व हे खः, छम्ह ख् मदुम्ह दुहंचा व निम्ह ख् मदुपि भ्याःचा हजि।*
 2 सोदा मतःगु भिगु छुचुं कयाः चिकं ल्वाकछ्यानातःगु मरि व चिकनं बुलातःगु साल्गु मरि दयकि।
 3 थ्व मरि छगः दालाचाय् तथाः दुहंचा व निम्ह भ्याःचानापं हजि।
 4 अर्नलि हास्न व वया कायपिन्त नापलायेगु पालया ध्वाखा लिक्क हयाः म्वःल्हकि।
 5 वसः हयाः हास्नयात जामालं, पुजाहारीया लं, एपोद व छातिपाता फिकाः बांलाक थानातःगु जैनी एपोदया घःने चिनाब्यु।
 6 अले वयागु छैनय बेतालि चिनाः बेतालिया न्ह्याःने लुं बाला तयाब्यु।
 7 अनं लिपा अभिषेक याइगु चिकं कयाः वयागु छैनय प्वंका अभिषेक या।
 8 अले वया कायपिन्त हयाः इमित जामालं फिकाब्यु।
 9 अले जैनी चिकाः इमित बेतालि हिनाब्यु। थुगु ज्यापाखें हास्नया सन्तानतयसं पुजाहारीया सेवा न्ह्याबलें यायेमाः। थुकथं छं हास्न व वया कायपिन्त अभिषेक या।
 10 “अनं लिपा व दुहंचा नापलायेगु पालया ध्वाखाय् हजि, अले हास्न व वया कायपिन्सं दुहंचाया छैनय थथःगु ल्हाः तयेमाः।
 11 अले व दुहंचायात परमप्रभुया न्ह्याःने नापलायेगु पालया ध्वाखाय् बां ब्यु।
 12 दुहंचाया हि भतिचा थःगु पतिचां कयाः वेदीया नेकुलिइ तिकाब्यु। ल्यं दुगु हि धाःसा वेदीया तःलय् प्वंकाब्यु।
 13 अले छं आतापति भ्वरि त्वपुइगु फुक्क दाः, सें त्वपुइगु पिलि व दाःनापया निगलं जलासैं कयाः वेदीइ छवयकीं।
 14 दुहंचाया ला, छेंगु व सउ धाःसा छाउनी पिने मिइ छवयकाछव। व पापबलि खः।
 15 “छं छम्ह भ्याःचा नं का, अले हास्न व वया कायपिन्सं चिधिकःम्ह भ्याःचायागु छैनय थथःगु ल्हाः तयेमाः।
 16 व भ्याःचायात स्थानाः वयागु हि वेदीया जःखः छ्वाकाब्यु।
 17 व भ्याःचाया ला कुचा कुचा यानाः छ्यं अले आतापति भ्वरि व तृति लखं सिलाः ला कुचात व छ्यं नापं वेदीइ तयाब्यु।
 18 भ्याःचाया म्ह छम्ह वेदीइ छवयकाछव। थ्व परमप्रभुया निति विशेष देछा, नस्वाःगु होमबलि खः।*
 19 “छं मेम्ह छम्ह भ्याःचा का, अले हास्न व वया कायपिन्सं भ्याःचायागु छैनय थथःगु ल्हाः तयेमाः।
 20 वयात स्थानाः भतिचा हि कयाः हास्न व वया कायपिनिगु जव जव न्हायपंया ज्वालय्, जव जव ल्हाःया बुरा-पतिचाय् व जव जव तृतिया बुरा-पतिचाय् तिकाब्यु। अले हि वेदीया जःखः छ्वाकाब्यु।
 21 अले वेदीइ च्वंगु हि व अभिषेकया भतिचा चिकं कयाः हास्न व वया वसतय् अले वया कायपि व इमिगु वसतय् नं छ्वाकाब्यु। थथे हास्न, वया कायपि व इमिगु वसः शुद्ध जुइ।
 22 “छं भ्याःचायागु दाः, दाःखाःगु न्हिप्यं, आतापति-भ्वरि त्वपुइगु फुक्क दाः, सें त्वपुइगु पिलि, दाः नापया निगलं जलासैं व जव खम्पा का। थ्व अभिषेकयाम्ह भ्याःचा खः।
 23 परमप्रभुया न्ह्याःने दुगु दालां सोदा मतःगु छपा मरि, छगः ग्वारमरि व चिकनं बुलातःगु मरि कयाः
 24 व फुक्कं हास्न व वया कायपिनिगु ल्हातय् तयाब्यु। अले परमप्रभुया न्ह्याःने संकाबीगु बलिकथं देछा।
 25 अर्नलि व फुक्कयात इमिगु ल्हातं कयाः परमप्रभुयात यःगु नस्वाःकथं वयकःयात विशेष देछा, होमबलिया वेदीइ छवयकाब्यु। थ्व परमप्रभुयात मि छगु बलि खः।
 26 हास्नया अभिषेकयाम्ह भ्याःचायागु ह्याकुला कयाः परमप्रभुया न्ह्याःने संकि। थ्व छंगु हे ब्व जुइ।
 27 “लिपतय् हास्नया अभिषेकयाम्ह भ्याःचाया ह्याकुला व खम्पा कयाः परमप्रभुया न्ह्याःने संकाबीगु बलिकथं संकि, थ्व छिमिगु हे ब्व जुइ।
 28 अले इस्त्राएल्यापि मन्तयसं थ्व ब्वःयात हास्न व वया कायपिन्त बी। इस्त्राएल्यापि मन्तयसं परमप्रभुयात मेलबलि छाइबलय् थ्व ब्व न्ह्याबले पुजाहारीतयगु जुइ। थ्व ब्व पुजाहारीतयत वीबलय् परमप्रभुयात ब्युगु थें हे जुइ।
 29-30 हास्न सी धुंकाः वयागु पुजाहारीया वसः वया लिपा पुजाहारी जुइम्ह वया सन्तानयात बीमाः। अले अभिषेकया ज्याइवलय् न्हय्हुह तक व व वसः फिनाः पवित्र पालय् ज्या यानाः नापलायेगु पालय् च्वनेमाः।
 31 “अले अभिषेक यायेत हःम्ह भ्याःचायागु ला कयाः चुक्यु छथाय् दयकि।

* 29:1 १९:१-३६ लेवी ८:१-३६

* 29:18 २९:१८ एफि ५:१३; फिलि ४:१८

- 32 इमिसं व भ्याःचायागु ला व दालाय् दुगु मरि नापलायेगु पालया दुने ध्वाखाया लिक्क च्वनाः नयेमाः।
 33 इमिसं पलिस्था यायेत व प्रायश्चित यायेत देछाःगु इमिसं नये ज्यु। व पवित्र जूगुलि मेपिनसं नये मज्यु।
 34 अभिषेक यायेत हःम्ह भ्याःचायागु ला व मरि छुं सुथय् तक ल्यन धाःसा व ल्यं दुगु मिइ छवयकाछ्व। व नये मज्यु छाथ्पाःसा व पवित्र खः।
 35 “न्हयन्हु तक जिं छन्त बियागु फुककं आजा कथं हास्न व वया कायपिन्त पलिस्था या।
 36 छुं न्हियान्हियं प्रायश्चित यायेत पापबलियाह दूहचा बां बीमाः। थुकिया हि कयाः वेदीयात शुद्ध या, अले वेदीयात पवित्र यायेत जैतूनया चिकनं अभिषेक या।
 37 न्हयन्हु तक छुं वेदीया निति प्रायश्चित यानाः उकिं व शुद्ध जुइ। अले वेदी तच्चकं पवित्र जुइ। व उकियात थ्यूगु न्ह्यागु न पवित्र जुइ।

न्हियान्हियं बां बीगु

लेवी ६:८-१३; गन्ती २८:१-८

- 38 “अले छुं वेदीइ न्हियान्हियं मदिकक छायेमाःगु खँ थुपि हे खः – दच्छि दुपि निम्ह चिधिकःह भ्याःचात।”
 39 छम्ह सुथय् अले मेम्ह सन्ध्याकाः इलय् छा।
 40 छम्ह चिधिकःह भ्याःचानापं भिगु छगु हीनया प्यब्वय् छब्व* जैतूनया चिकनय् न्हायातःगु एपाया डिब्वय् छब्व* भिगु छुचुं अले त्वँसाबलिया निति छगु हीनया प्यब्वय् छब्व दाखमघ छा।
 41 मेम्ह चिधिकःह भ्याःचा सन्ध्याकाः इलय् छा। सुथय् थें अन्नबलि व त्वँसाबलि नापं छायेमाः। ध्व परमप्रभुया निति नस्वाःगु विशेष देछा जुइ।
 42 “छिमि पुस्तां पुस्ता तक नापलायेगु पालया ध्वाखाया लिक्क परमप्रभुया न्ह्याःने मदिकक होमबलि छाना च्वनेमाः। नापलायेगु पालय् जिं छनापं खँ ल्हायेत नापलाः वये।
 43 इस्राएलीत नापं जि व हे थासय् नापला वये। अले व थाय जिगु महिमां पवित्र जुइ।
 44 “थुकथं जि नापलायेगु पालयात व वेदीयात पवित्र याये। अले हास्न व वया कायपिन्त जिगु निति पुजाहारी जुयाः सेवा याकेत अभिषेक याये।
 45 जि इस्राएलीतयगु दथुइ बाय च्वने, अले जि इमि परमेश्वर जुइ।
 46 जि इमि दथुइ बाय च्वनेत इमित मिश्र देश पितहयाह परमप्रभु इमि परमेश्वर खः धकाः इमिसं सी। जि परमप्रभु इमि परमेश्वर खः।”

30

गुँगु थनेगु वेदी

- 1 “छुं गुँगु थनेत खयःसियागु छगु वेदी दयकि।”
 2 व ४५ से.मि. ताहाकःगु, ४५ से.मि. ब्या दुगु ९० से.मि. जाः दुगु व प्यकुंलाःगु जुइमाः। उकिया नेकृत व वेदी छगु हे सिं कुचाया जुइमाः।
 3 उकिया च्यय, प्यखेरं व नेकृतयत भिगु लुं भुनाब्यु। अले उकिया प्यखेरं लुँयागु बाला दयकि।
 4 वेदी क्वबीगु न्वः तयेत बालाया क्वय् निखेपाखें निचाः चाः दयकि।
 5 न्वः खयःसियागु दयकाः लुं भुनाब्यु।
 6 जिं छन्त नापलायेगु थाय् बाचाया सन्या धःने दुगु प्रायश्चितया कृपा-आसन खः। उकिया न्ह्याःने यखखाया च्वंगु पर्दा पिने थ्व वेदी तयाब्यु।
 7 “हास्नं सुथय् पतिकं पाल्चा मिलय् याइबलय् वेदीइ नस्वाःगु गुँगु थनेमाः।
 8 हास्नं सन्ध्याकाः इलय् पाल्चा च्याकीबलय् गुँगु नं थनेमाः। ध्व गुँगु छिमि पुस्तां पुस्ता तक परमप्रभुया न्ह्याःने थनेगु यायेमाः।
 9 व वेदीइ छुं मेगु कथंयागु गुँगु, होमबलि, अन्नबलि व त्वँसाबलि छाय् मते।
 10 हास्नं दँय् छब्वः वेदीया न्यकुली प्रायश्चित यायेमाः। छिमि पुस्ता पुस्ता तक दँय् छब्वः शुद्ध जुइगु बलिया हि उकी प्रायश्चित यायेमाः। ध्व हे वेदी परमप्रभुयात तसकं पवित्र खः।”

प्रायश्चितया मु

- 11 अनं लिपा परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 12 “छुं इस्राएलीत ल्याः खाइबलय् इमिके महामारी मवयेमा धकाः फुककसिनं थथः ल्याःखाःगु इलय् परमप्रभुयात छुत्काराया मु पुलेमाः। अले छुं इमित ल्याःखाइबलय् महामारी वइ मखु।
 13 मिजंम्ह मनुत ल्याःखाइबलय् इपिं छम्ह छम्हयसिनं पवित्र पालया शेकेलकथं बच्छि शेकेल* बीमाः। ध्व छगु शेकेल धयागु निइगु गेरां* खः। ध्व बच्छि शेकेल परमप्रभुयात देछा खः। पवित्र थाय्यागु शेकेलकथं छगु शेकेल १२ ग्राम वहः खः।
 14 निइदँ व स्वयाः थंपि मनुत ल्याःखाइबलय् थथे परमप्रभुयात देछा बीमाः।
 15 थःगु प्रायश्चितया लागि परमप्रभुयात देछाः खाइबलय् तःमितयसं बच्छि शेकेल स्वयाः अप्वः अले चीमितयसं कम बी मते।
 16 इस्राएलीतयके प्रायश्चितया थिबा कयाः नापलायेगु पालया सेवाया निति छ्यला ब्यु। अले व छिमिगु प्राणया प्रायश्चित यायेत परमप्रभुया न्ह्याःने इस्राएलतयगु निति लुमन्ति जुइमाः।”

ल्हाः सिलेगु बाता

- 17 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 18 “ल्हाः सिलेत कँय्यागु छगुः बाता दयकि। उकिया लिधंसा नं कँय्यागु हे जुइमाः। पवित्र पाल व होमबलिया वेदीया दथुइ तयाः उकी लः तयाब्यु।”
 19 उकी हास्न व वया कायपिन्सं थथःगु ल्हाःतुति सिलेमाः।
 20-21 इपि पवित्र पालय् दुहा वनीबलय् वा वेदीया लिक्क विशेष देछा छवयकेत वनीबलय् इमिसं थथःगु ल्हाःतुति सिलेमाः। मखुसा इपि सी। ध्व हास्न व वया लिपा वइपि सन्तानयात तकं सदाया नियम जुल।”

अभिषेकया चिकं

- 22 हाकनं परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 23 “छुं भिगु भिगु नस्वाःगु मसला- न्यासः शेकेल* छाबालुगु मूरं, निसः व नेयगु शेकेल^S दालचिनी, निसः व नेयगु शेकेल नस्वाःगु सिं व

* 29:38 २९:३८-४६ गन्ती २८:१-८ * 29:40 २९:४० हीनया प्यब्वय् छब्व थ्व छगु लिटर ति खः † 29:40 २९:४० एपाया डिब्वय् छब्व थ्व १ किलोग्राम ति खः * 30:1

३०:१९-५ प्रस ३०:१९-२८ * 30:13 ३०:१३ बच्छि शेकेल थथे धयागु ६ ग्राम ति † 30:13 ३०:१३ निइगु गेरा थथे धयागु १२ ग्राम ति * 30:13 ३०:१३ प्रस ३०:१९-२६; मती १७:२४

* 30:18 ३०:१८ प्रस ३०:१८ * 30:22 ३०:२२-२८ प्रस ३०:२२ ‡ 30:23 ३०:२३ न्यासः शेकेल थ्व खगु किलोग्राम ति § 30:23 ३०:२३ निसः व नेयगु शेकेल स्वंगु किलोग्राम

- 24 न्यासः शेकेल तेजपात। (शुपि पवित्र पाल लागयागु शेकेलकथं जुझमाः।) अले छगु हीन* जैतूनया चिकं कयाः
 25 अभिषेक यायेगु पवित्र चिकं दयकि। अतर दयके सःमह्यसिनं दयकूगु थें दयकि। व अभिषेक यायेगु पवित्र चिकं जुझ।
 26 अले व चिकनं पवित्र पाल, बाचाया सनु,
 27 छायेहःगु मरि तयातःगु तेबिल व उकी माःमाःगु ज्वलं, त्वाःदेवा व उकिया ज्याभः, गुँगु थनेगु वेदी,
 28 होमबलिया वेदी व उकिया थलबल, अले बाता व उकिया लिधंसा नापं फुककयात अभिषेक या।
 29 छं थुपि फुककयात पवित्र या अले उपि तच्चकं पवित्र जुझ। सुनां थथे अभिषेक यानातःगु मालतालायात थी व पवित्र जुझ।
 30 “हासुन व वया कायपिन्त अभिषेक यानाः पवित्र या। इमिसं पुजाहारी जुयाः जिगु सेवा यायेमाः।
 31 इस्त्राएलीतयत् थथे धा, ‘थ्व छिमि पुस्तां पुस्ता तक जिगु निंति अभिषेकया पवित्र चिकं जुझमाः।
 32 थ्व चिकं मन्यागु म्ह्य प्वके मते। थ्व पवित्र जूगुलि ल्वाकख्यानाः थज्याःगु मेगु छं दयके मते। छिमिसं थज्याःगु अभिषेकया चिकं पवित्र मानय या।
 33 सुं मनुछं थज्याःगु नस्वाःगु चिकं दयकल धाःसा वा पुजाहारी मखुपिनिगु म्ह्य तया ब्यूसं वयात थः मनुत्य दथुं पितिना छवयेमाः।”
 नस्वाःगु गुँगु
 34 हाकनं परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “नस्वाःगु मसला- थाकुराः, हि व मेगु छता गुँगु थनेगु मसला भिगु गुँगु नापं उति उति कयाः
 35 उकियागु नस्वाःगु ल्वाकख्यानातःगु गुँगुया अतर दयके सःमह्यसिनं थें हे दयकि। उकी चि नं तयेमाः। थ्व फुकक भिगु व पवित्र जुझमाः।
 36 उकियागु छं ब्वःयात कयाः निनाः चुं दयकि। महा पवित्र थासय जि छनापं नापलायगु थासय बाचाया सन्या न्हाःने थ्व चुं ति। थज्याःगु गुँगु छिमिसं पवित्र मानय या।
 37 थुकथं ल्वाकख्यानातःगु गुँगु छिमिसं थःगु हे निंति गुबलं दयके मते। थुकियात छं परमप्रभुया न्हाःने पवित्र भाः प्यु।
 38 सुनां नस्वाःया लागि व थें च्वकं छं दयकल धाःसा वयात थः मनुत्य दथुं पितिना छवयेमाः।”

31

- बजलेल व ओहोलीआबयात लयःगु
 1 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,^{*}
 2 “स्व, जिं यहदा कुलयामह हूरया छय, ऊरीया काय बजलेलयात ल्ययागु दु।
 3 अले जिं वयात परमेश्वरयागु आत्मां, सीपं, खुबी व फुकक कथंयागु ज्या यायेगु जानं जायका बियागु दु।
 4 वं लुँ, वहः व केंय्यागु ज्या,
 5 ल्वाहं त्ख्यानाः फाकुनय थुनेगु ज्या, सिँयागु ज्या व फुकक कथंयागु कारीगरीया ज्या याइ।
 6 दान कुलयामह अहीसामाकया काय ओहोलीआबयात जिं वयात ग्वाहालि बीत ल्ययागु दु। जिं छन्त उजं बियागु फुककं दयकेत ज्याकःमितयत् नं सीप बियागु दु –
 7 पवित्र पाल, बाचाया सनु, उकिया च्वय्यागु प्रायश्चितया कृपा-आसन व पालयागु ज्वलं,
 8 तेबिल व उकिया ज्वलं, भिगु लुँयागु त्वाःदेवा व उकिया ज्वलं व गुँगु थनेगु वेदी,
 9 अले होमबलिया वेदी व उकिया फुककं थलबल, बाता व उकिया लिधंसा,
 10 थानातःगु वसः, हासुन पुजाहारीया पवित्र वसः व पुजाहारीया सेवा याइबलय वया कायपिन्तं फीगु वसः,
 11 अभिषेक यायेगु चिकं व पवित्र थासय च्याकेत नस्वाःगु गुँगु, थ्व फुककं जिं छन्त बियागु उजकथं हे इमिसं दयकेमाः।”
 विश्रामबार हनेगु या
 12 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 13 छं इस्त्राएलीतयत् थथे नं धा, “छिमिसं जिगु विश्रामबार हनेगु या। लिपाया पुस्ता पुस्ता तक थ्व जिगु व छिमिगु दथुइया चिं जुझ। जि छिमित पवित्र याइह परमेश्वर खः धकाः छिमिसं सीका काइ।”
 14 “ छिमिसं विश्रामबार हनेगु यायेमाः। व छिमिगु निंति पवित्र खः। सुनां थुकियात मानय याइ मखु वयात स्याना छवयेमाः। सुनां थुखुन्ह ज्या याइ वयात थः मनुत्य दथुं नाश यानाः छवयेमाः।
 15 खुन्ह तक ज्या यायेमाः, अयलं न्हयन्ह खुन्ह आराम कायेगु दिं खः। व परमप्रभुया निंति पवित्र खः। सुनां विश्रामबार खुन्ह ज्या यात धाःसा वयात स्याना हे छवयेमाः।^{*}
 16 इस्त्राएलीतयसं विश्रामबार हनेमाः, अले लिपा वइपि पुस्तायात तकं सदांया नियमकथं थ्व दियात हनेगु या।
 17 थ्व जिगु व इस्त्राएलीतयगु दथुइ सदांया चिं जुझ। छायधाःसा परमप्रभुं खुन्ह बिकाः आकाश व पृथ्वी दयकादिल, न्हयन्ह खुन्ह धाःसा वयकलं विश्राम कयादिल।”^{**}
 18 परमेश्वर मोशा लिसें सीनि पर्वतयत् ल्हं लाये धुंकाः वयकलं वयात थःगु पतिचं च्वयादीगु निपाः ल्वहपौ बियादिल।

32

- लुँयामह द्रुहंचाया पुजा
 व्य १:१-१२
 1 मनुत्यसं मोशायात गुँच्वकां क्वहां वयेत लिबाका च्वंगु खनाः हासुनयाथाय् मूं वनाः वयात थथे धाल, “जिमिगु न्हाः न्हाः वनेत घः दयकादिसें छायधाःसा जिमित मिश्रं पितहःम्ह मोशायात छु जुल जिमिसं मस्यु।”^{**}
 2 अले हासुनं इमित धाल, “छिमि कलाः व काय म्हायपिनिगु न्हायपनय च्वंगु लुँया चाःचा त्वःकाः जिथाय हजि।”
 3 अले फुककं मनुत्यसं थथःगु न्हायपनय च्वंगु लुँयागु चाःचा त्वःकाः हासुनयाथाय हल।
 4 वं उकियात इमिगु ल्हातं कयाः नायकाः कतां कियाः उकिं छम्ह द्रुहंचाया मूर्तिं दयकल। अले मनुत्यसं थःथवय धाल, “हे इस्त्राएलीत, जिमित मिश्रं पितहःम्ह छिमि घः थ्व हे खः।”^{*}
 5 थ्व खनाः हासुनं द्रुहंचाया न्हाःने छगु वेदी दयकल। वं थथे धकाः च्वयकल, “कन्हय परमप्रभुया निंति छगु नखः जुझ।”
 6 अले कन्हय खुन्ह सुथय न्हापां मनुत्यसं होमबलि छाल, अले मेलबलि नं हल। इपि फेतुनाः नयेत्वने धुंकाः दनाः यःयःथें सन।^{*}

* 30:24 ३०:२४ छगु हीन प्यंगु लिटर * 31:1 ३१:१-११ प्रस ३१:३-३६:१ * 31:15 ३१:१६ प्रस ३०:२६-२९; २९:२९; ३०:२९; ३१:२; लेवी २९:३; व्य ५:१२-१४ * 31:17 ३१:१७ प्रस २९:१९ * 32:1 ३२:१-२९, व्य ५:६-२९ * 32:1 ३२:१ प्रे ७:१० * 32:4 ३२:४ १ राज १२:२४; प्रे ७:१४ * 32:6 ३२:६ १ कोर १०:१७

- 7 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “याकनं क्वय क्वहां हूं छायाधा:सा छं मिश्रं पित ह:पि मनुत् स्यनावने धुंकल।
- 8 इपि जि उजं बियागु लँपुपाखे याकनं हे फहिला: मेखेपाखे वंगु दु। आ: ला इमिसं थ:गु निति छम्ह द्रहंचाया मूर्ति दयका: वयागु पुजायात, अले बलि छाना: थथे धाल, ‘हे इझाएलीत, छिमित मिश्रपाखें पितह:म्ह घ: थ्व हे ख:।’”
- 9 परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “जिं थुपि मनुत्यत खनागु दु, थुपि जिराहा मनुत् ख:।
- 10 आ: जित: पने मते, छायाधा:सा जिगु तं मि थें च्यानाचवंगु दु। जिं इमित भस्म यानाछवये। अले छपाखे हे जिं त:धंगु जाति दयके।”
- 11 मोशां परमप्रभु थ: परमेश्वरयात इनाप याना: धाल, “हे परमप्रभु, छिगु त:धंगु शक्ति व बल्ला:गु ल्हातं मिश्रं पित हयादीपि थ: मनुत्पाखे छाया मि थें च्या:गु तं पिकयादियागु?”
- 12 छि इमित पर्वतय स्याना: थ्व पृथ्वी इमिगु नां हे हयाछवयेगु मभिगु बिचालं पित यंकादीगु ख: धका: मिश्रीतयत छाया धायके बियेगु? छिगु व मि थें च्या:गु तंयात शान्त यानादिसैं। अले थ:गु मन हिका: थ: मनुत्यत नाश जुइगुपाखें बचय यानादिसैं।
- 13 अझाहाम, इसहाक व याक्बयात छि थ:गु नाम पाफया: ‘जिं छिमि सन्तान आकाशय चवंगु नगु थें अचव: दयकाबी, जिं बाचा यानागु थ्व हे देश छिमि सन्तानयात बी अले इमिसं न्हाबले अन हे अधिकार याइ धका: धयादीगु खें लुमंकादिसैं।’”
- 14 अले परमप्रभु थ: मनुत्यत स्यंकेगु बिचा:यात हीकादिल।
- 15 अन लिपा मोशा थ:गु ल्हातय बाचाया उपि ल्वहंपौ ज्वना: पर्वतं क्वय क्वहां वल। उपि ल्वहंपौलय गिखें च्वयात:गु दु।
- 16 थुपि निपां ल्वहंपौ परमेश्वरं दयकादीगु ख:। उकी च्वयात:गु आख: नं वयकलं हे क्रिया च्वयादीगु ख:।
- 17 यहोशं मनुत् तसललं हा:गु स: ताया: मोशायत धाल, “छाउनीइ ल्वापु जगु थें स: ताये दयाचवंगु दु।”
- 18 मोशां लिस: बिल,
- “थ्व स: त्या:पिनिगु नं मखु बूपिनिगु नं मखु।
जिं धा:सा म्ये हा:गु स: थें तायाच्वनागु दु।”
- 19 मोशां छाउनी न्द्व: वयेवं द्रहंचा व प्याखं हुलाचवंगु खना: तसकं तं पिकाल। अले वं ल्वहंपौत गुंया क्वय वान्छवया: तख्यानाबिल।
- 20 अले इमिसं दयकगु द्रहंचा कया: वं मिइ छवयका: उकियात चुंचुं याना: लखय ल्वाकख्याना बिल। अले वं इझाएलीतयत त्वंके बिल।
- 21 अनलि मोशां हास्नयात धाल, “थुपि मनुत्यसं छित: छु या:गु दु धका: छि थुमित थुलि त:धंगु पाप याके बियागु?”
- 22 हास्नं लिस: बिल, “जिमि प्रभु, जि खना: तंचायादी मते। थुपि मनुत्यत छि बालाक म्ह हे स्यु। थुमिगु मन मभिपाखे वनाचवंगु दु।
- 23 इमिसं जित: धाल, ‘जिमि न्द्व: न्द्व: वनेत छम्ह घ: दयकि, छायाधा:सा जिमित मिश्रं पितह:म्ह मोशायत छु जुल धका: जिमिसं मस्यु।’
- 24 अथे जुया: जि इमित धया, ‘सुयाके सुयाके लुंयागु तिसा दु, व त्वया: हजि।’ अले इमिसं जित: लुं बिल। जिं लुंयात मिइ तयाबिया, अले थ्व द्रहंचा पिहां वल।”
- 25 मोशां मनुत् थ: य:थें जुयाचवंगु खन। हास्नं इमित क:मयासें थ: य:थें वने ब्युगलि इपि थ: शब्रुतय न्द्व:ने न्हिलेगु हनि जुल।
- 26 अथे जुया: मोशां छाउनीया धवाखाया लिक्क दना: तसलं हाला: धाल, “परमेश्वरया पाखेयापि जिथाय वा।” अले लेवीया कुलायापि फुककं वयाथाय मं वल।
- 27 मोशां इमित धाल, “परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरं थथे धयादी, ‘छिपि फुककसिनं थथ:गु तरवार ज्वना: छाउनीयागु छगु कुन्चानिसं मेगु कुन्चाय तक लुखा लुखाय वना: थ:किजा, थ: पासा व थ: जलाख:लायात स्यास्यां हूं।’”
- 28 अले लेवीतयसं मोशां धा:थें यात। व हे दि स्वदु:ति मनुत् सित।
- 29 अले मोशां धाल, “थौं छिमिसं थ:काय व किजापिन्त स्याना: थ:पिन्त परमप्रभुया निति सेवा यायेत ल:ल्हाना ब्युगु दु। थौं वयकलं छिमित त:धंगु आशिष बियादीगु दु।”
- 30 कन्हय खन्ह मोशां मनुत्यत धाल, “द्रहंचायात पुजा याना: छिमिसं त:धंगु पाप या:गु दु। जि परमप्रभुयाथाय पर्वतय थहां वने। जि छिमिगु पापया प्रायश्चित याये फइ ला?”
- 31 अले मोशा परमप्रभुयाथाय थहां वना: थथे धाल, “मनुत्यसं गुलि त:धंगु पाप या:गु दु। इमिसं थ:गु निति लुंयाम्ह घ: दयकगु दु।
- 32 अयजुसां थुमिगु पाप क्षमा यानादिसैं, मखुसा छि च्वयादीगु सफुलि जिगु नां हयादिसैं।”
- 33 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “सुनां जिगु विरोधय पाप या:गु दु, वयागु नां हे जि थ:गु सफुलि हयाछवये।
- 34 हूं, जि छन्त धयागु देशय मनुत्यत वनायाकि। जिम्ह दूत छंगु न्द्व: न्द्व: वनी। अथेजुसां जिं सजौय बीगु ई वइबलय इमित पापया सजौय बी।”
- 35 हास्नं दयकम्ह द्रहंचायात पुजा या:गुलि परमप्रभु इमिथाय महामारी छवयादिल।

33

सनी पर्वत त्व:तेगु आज्ञा

- 1 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “छ वं छं मिश्रं पित ह:पि मनुत् थ्व थाय त्व:ता: जिं अझाहाम, इसहाक व याक्बयात ‘छिमि सन्तानयात बी’ धका: बचं बियागु देशय हूं।”
- 2 जिं छम्ह दूतयात छिमिगु न्द्व: न्द्व: छवयाबी अले कनानी, एमोरी, हिती, परिज्जी, हिच्वी व यबूसीतयत लिनाछवये।
- 3 दुव व कस्ति बा: वयाच्यगु देशय हूं। अयत् जि छिपिनापं वने मखु। छिपि जिराहा मनुत् जगुलि जिं छिमित लेंय हे नाश यायेगु जुइ।”
- 4 मनुत्यसं थ्व मभिगु खें न्यंबलय इमिसं नगु: मछिकल। अले सुनानं थ:गु तिसा मतिल।
- 5 छायाधा:सा परमप्रभुं मोशायत धयादीगु दु, “इझाएलीतयत धा, ‘छिपि जिराहा मनुत् ख:। जि पलख जक छिमिगु दथुइ व:सा जिं छिमित भस्म यानाबी। आ: छिमिसं थथ:गु तिसा त्व:, अले छिमित छु यायेमा: जिं बिचा: याये।’”
- 6 अथे जुया: हौरेव पर्वतय इझाएलीतयसं थथ:गु तिसा त्वल।
- मुनेगु पाल
- 7 मोशां छपा पाल कया: छाउनी पिने भचा तापाक्क ग्वइ। उकियात मुनेगु पाल धका: धाइ। सुं मनुत्वं परमप्रभुलिसे छुं न्यने मा:सा व छाउनी पिने थ्व हे मुनेगु पालय वनीगु जुयाच्वन।
- 8 मोशा पिहां वनीबलय फुककं मनुत् थथ:गु पालया लुखाय दनी, मोशा व पाल दुने दुहां मवंतले वयात हे स्वयाच्वनी।
- 9 मोशा पाल दुने दुहां वनेधुंका: परमप्रभुं मोशालिसे खें ल्हानादीबलय सुर्पाय्यागु थां पालया क्वय लुखाय दनी।

- 10 मनुत्तयसं सुपौयया थां पालया लुखाय च्वंगु खनीबलय इमिसं थथःगु पालया लुखाय पिने क्वपुसां पुयाः आराधना याइ।
 11 परमप्रभु मोशांलिसे थुकथं चुलित्थुः पासापिनापं थें खँ लहानादीगु जुयाच्वन। मोशा हाकनं छाउनीइ लिहावनी। वयात ग्वाहालि याइम्ह लयायम्ह नूनया काय यहोश धाःसा पालय च्वनाच्वनी।
 मोशां परमप्रभुया महिमा खंगु
 12 मोशां परमप्रभुयात धाल, “छि जितः थुपि मनुत्तयत व्वनयायंकि धकाः धयादीगु दु, अयनं जिनापं सुयात छवयादी धकाः धयादीगु मद्दिन। छि धयादीगु दु, जि छन्त म्हस्य, अले जिगु दया छके दु।”
 13 छि जिनापं लयताःसा जितः लौपु क्यनादिसँ। छितः म्हसीके फयेमा अले छिगु दया जिके दयाच्वनेमा। लुमकादिसँ, थ्व जाति छिकपिनि हे मनुत्त खः।”
 14 परमप्रभुं लिसः बियादिल, “जि थः हे छनापं वने अले जि छन्त विश्राम बी।”
 15 वं वयकःयात धाल, “छि थः हे जिपिनापं मझायेगु जसा जिमित थनं न्हाःने यंकादी मते।
 16 जिपिनापं मवंतले जि व जिमि मनुत्तयसं छिगु दया जिमिके दु धकाः गथे यानाः सीकेगु? मेगु छु खं जि व छिकपिनि मनुत्त पृथ्वी च्वंपि मनुत्त स्वयाः अलगा जुइ?”
 17 अले परमप्रभुं मोशयात धयादिल, “छं धाःथें जिं याये, छायाधाःसा जि छ खनाः लयताः अले जि छन्त बांलाक हे म्हस्यु।”
 18 वं धाल, “आः जितः छिगु महिमा क्यनादिसँ।”
 19 वयकलं धयादिल, “जिं छंगु न्हाःने हे थःगु फुककं भिंगु क्यने, अले छंगु न्हाःने हे परमप्रभुया नां च्वयके। जिं सुयात कृपा याये मास्ति वइ वयात कृपा याये।”
 20 अले वयकलं धयादिल, “अयनं छं जिगु खवाः स्वये फइ मखु, छायाधाःसा जिगु खवाः स्वयाः सुं नं मनुत्त म्वानाच्वने फइ मखु।”
 21 अले परमप्रभुं धयादिल, “जिगु लिक्क तवःगु ल्वहंतय छु दँ।
 22 जिगु महिमा अनं जुया वनीबलय जिं छन्त व ल्वहंतयागु कापिचायु तथाबी। अले अनं जुया मवंतले छन्त जिगु ल्हातं हे त्वपुयाते।
 23 हानं जिं ल्हाः लिकाये, अले छं जिगु म्हया ल्युनेपाखे जक खनी। जिगु खवाः धाःसा खनेदइ मखु।”

34

मेगु ल्वहंतयागु पौ

- 1 परमप्रभुं मोशयात धयादिल, “न्हापा थें ल्वहंतयागु निपाः पौ हजि। अले जिं उकी छं न्हापा तछ्याःगु पौतय च्वयातःगु हे खँ च्वयाबी।”
 2 छु सुथ न्हापां हे तयार जुयाः सीने पर्वतया च्वकाय जिगु न्हाःने थहां वा।
 3 छनापं सुं नं मनु मवयेमाः। उलि जक मखु पर्वतय गन नं सुं मनु खने मदयेमाः। फैच्वलय व सा द्रुहं नं पर्वतया न्हाःने मज्वयेमाः।”
 4 अले मोशां न्हापायागु थें ल्वहंतपौ निपाः चानाः दयकल, अले परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु थें सुथ न्हापां सीने पर्वतय थहां वन।
 5 अले परमप्रभुं सुपौयय क्वहां झायः व नापं अन दनाः थःगु पवित्र नां, “परमप्रभु” धकाः न्ववानादिल।
 6 अनंलि परमप्रभुं वया न्हाःने झायः थथे धकाः धयादिल, “परमप्रभु, परमप्रभु दयादुम्ह, सदां दयामाया यानादीम्ह, तंचायेत लिबाकादीम्ह व तसकं विश्वास याये बहःम्ह खः।”
 7 वयकः द्रुलंद्रुःयात माया यानादीम्ह, अधर्म, अपराध व पाप क्षमा यानादीम्ह खः। अयनां वयकलं द्रुयाःम्वयसित सजाँय मब्यसे त्वःतादी मखु। वयकः पुर्खाया अधर्मया सजाँय इमि छय व छुइया पालय तक नं बियादीम्ह खः।”
 8 अले मोशां हथासं बैयपाखे क्वछुनाः आराधना यात।
 9 वं धाल, “हे परमप्रभु, छि जिमित धात्थे माया यानादियागु खःसा छि जिपिनापं झासँ। थ्व छु जिराहा जाति जूसां जिमिगु अधर्म व पाप क्षमा यानादिसँ, अले जिमित थःगु हे सम्पत्ति थें नाला कयादिसँ।”
 10 अले परमप्रभुं धयादिल, “स्व, जिं छनापं छंगु बाचा चिने। पृथ्वीइ फुककं जातितय दथुइ गुबलें मज्जु अजु चायापुगु ज्या जिं छिमि मनुत्तय न्हाःने यानाक्यने। अले छिमिगु दथुइ च्वनाच्वंपि मनुत्तयसं परमप्रभुया ज्या खनी, छायाधाःसा जिं छपाखें छंगु तःधंगु ज्या याये।”
 11 थौं जिं छन्त बियाच्वनागु उजंयात मानय या। स्व, जिं छंगु न्हाःने एमोरी, कनानी, हिती, परिज्जी, हिब्बी व यबूसीतयत्त लिनाछवये।
 12 बांलाक होश यानाच्वं, व देय्यापि मनुत्तलिसें छं सन्धि याये मते, मखुसा इपि छिमिगु निति तक्वनीगु जाः जुइ।
 13 इमिगु वेदीत स्यंकाब्यु। इमिगु पवित्र ल्वहंत तछ्यानाब्यु, अले इमि अशेरा घःमजुयागु थांतयत्त पालाः क्वथलाब्यु।
 14 छिमिसं मेम्ह सुं घःयागु पुजा याये मते। परमप्रभुया नां ‘नुगः मुइकादीम्ह’ खः। थ्व खनाः वयकलं नुगः मुइकादी।
 15 “होश यानाच्वं, व देय्यापि मनुत्तलिसें सन्धि याये मते, मखुसा इमिसं थः घःतयत्त बां बियाः पुजा यानाः भव्य न्यायकीबलय छिमित नं सःती अले छिमिसं इमिगु भव्य नइ।
 16 अले छिमिसं उपि जातयापि भौमचात हयाः इमिसं थः घःतयगु पुजा याइबलय छिमि कायपिन्त नं अथे हे याकेबी।
 17 “छिमिसं थःगु निति नायकाः मूर्ति दयके मते।”
 18 “सोडा मतःगु मरिया नखः हनेगु या। जिगु उजंकथं आबीब लाया क्वःछिनातःगु इलय न्हयन्हु तक सोडा मतःगु मरि नयेगु या। आबीब लाय हे छिपि मिश्र देशं पिहां वःगु खः।”
 19 “न्हापां बृपि फुकक कायमस्त जिम्ह खः। अले सा द्रुहं व फैच्वलयतय न्हापां बृपि बाजात नं जिम्ह खः।”
 20 न्हापां बृह गधया मचायात चिधिकःम्ह भ्याःचानापं लिप्या, लिमप्यायेगु जसा वयागु गःपः त्वथुलाब्यु। छिमिसं न्हापां बृपि काय मस्तयत्त नं लिप्याना कायेमाः।
 “सुं नं जिगु न्हाःने ल्हातय छु मदयक खनेदः वये मते।”
 21 “खुन्हु तक ज्या या, तर न्हयन्हु खुन्हु आराम का। बुँ पुलेगु व छव लयेगु इलय नं आराम का।”
 22 “छिमिसं बुँइ न्हापां सःगु छव नापं सामाज्याया नखः हनेगु या। हान न्हय्यागु लाय थःगु फल खाये धुंकाः मुनेगु नखः हनेगु या।”
 23 दैय स्वक्वः फुकक मिजंत परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरया न्हाःने खनेदयकः वयेमाः।
 24 जिं छिमिगु न्हाःने जातितयत्त लिनाछवये। देशया लागि लागु अप्चः यानाः बी। दैय स्वक्वः छिपि परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने वनीबलय सुनानं छिमिगु बुंयात ल्ववंकी मखु।

✱ 33:19 ३३:१९ रोम १:२५ ✱ 34:1 ३४:१-२९ १:२५-२५ ✱ 34:6 ३४:६-७ प्रस २०:५-६ गन्ती १:४:१७-७ ब्य ५:१७-१७; ७:१७ ✱ 34:10 ३४:१०-२६ प्रस २३:१४-१६; ब्य ७:१७-१७; १६:१-१७ ✱ 34:13 ३४:१३ ब्य १६:२२ ✱ 34:17 ३४:१७ प्रस २०:४; लेवी १४:७; ब्य ५:१७; २०:१५ ✱ 34:18 ३४:१८ प्रस २३:१७-२७; लेवी २३:६-६ गन्ती २:४:१७-२५ ✱ 34:19 ३४:१९ प्रस १३:२ ✱ 34:20 ३४:२० प्रस १३:१३ ✱ 34:21 ३४:२१ प्रस २०:१७-१७; २३:१७; ३१:१५; ३५:२; लेवी २३:३३; ब्य ५:१३-१४ ✱ 34:22 ३४:२२ लेवी २३:१५-२५, ३७-३७; गन्ती २:४:२६-२७

- 25 “जितः बलि छायेबलय सोडा दुगु मरि छाये मते। स्थ जुइ न्ह्यः तक छुत्काराया बलिया ला फुकेमाः, ल्यंकातये मते।”
 26 “छिमिगु बुंयागु दकलय भिगु न्हापाः सःगु अन्न व फल परमप्रभु छिमि परमेश्वरयाथाय हजि।”
 “सुं च्वलेचाया मचायात वया माया दुइ दयके मते।”
 27 अन लिपा परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “थुपि वचन च्व, छायाथाःसा थुपि हे वचनकथं छ व इसाएलीतनापं जिं बाचा चिनागु दु।”
 28 मोशा अन परमप्रभुनाप पिइन्हु पिइचा तक छु हे नयेत्वने मयासं च्वन। वं उपि ल्वहैपतिइ बाचाया डिगु उजं च्वल।
- मोशाय खवाः ज्वल्ल थीगु
 29 बाचा चिनादीगु निताः ल्वहैपौ ज्वनाः सनि पर्वत क्वहां वःबलय परमेश्वर व नापं खँ लहानादीगुलि थःगु खवाः ज्वल्ल थीगु दु धकाः वं मस्यु।
 30 हास्रन व फुक्क इसाएलीतयसं मोशायगु खवाः थियाच्वंगु खनाः इपि वयागु न्ह्यःने वयेत ग्यात।
 31 अयनं मोशा इमित सःतल, अले हास्रन व खलःया थकालित वयाथाय वल, अले वं इपि नापं खँ लहात।
 32 अनलि फुक्क इसाएलीत वया न्ह्यःने वल, अले इमित परमप्रभुं सनि पर्वतय बियादीगु फुक्क उजं न्यंकाबिल।
 33 इपि नापं खँ लहाये धुंकाः थःगु खवाः गाबलं त्वपुल।
 34 मोशा परमप्रभुया न्ह्यःने वयकः नापं खँ लहायेत वनीबलय धासाः वं पिने पिहां मवतले थःगु खवाः उलिंगु याइ। अले परमप्रभुं वयात छु उजं बियादी पिने वयाः वं इसाएलीतयत न्यंकी।
 35 अले इसाएलीतयसं मोशायगु खवाः ज्वाल्ल थीगु खनीगु। परमप्रभुलिसे खँ लहायेत दुने दुहां मवतले हे थःगु खवाः त्वपुया तइगु।

35

विश्रामबारया विधि

- 1 मोशां इसाएलया फुक्क मनुतयत छथाय मुंकाः इमित धाल, “परमप्रभुं उजं बियादीगु छिमिसं यायेमाःगु ज्या थथे दु—
 2 खुन्ह तक ज्या यायेगु या, अले न्हयन्ह खुन्हया दि धाःसा छिमिगु निति पवित्र खः। थ्व दि परमप्रभुया निति विश्रामबार खः। व दि सुनानं ज्या यात धाःसा वयात स्याना छवयेमाः।”
 3 छिमिगु सुयागु छँ विश्रामबार खुन्ह भुतुलिइ मि तक च्याके मते।”
- नापलायेगु पालया निति ज्वलं
 4 मोशां फुक्क मनुतयत थथे धाल, “परमप्रभुं उजं बियादीगु खँ थ्व हे खः।”
 5 छिपि थःपिनि दथुं परमप्रभुया निति देखा मुं। बीगु मनदुपि फुक्कसिनं परमप्रभुयाथाय लुं, वहः, कैय, 6 वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु का अले भिगु सूती कापः, च्वलयचिगु सँ, 7 ह्याउंगु रंग छिया तःगु फैचायागु छेगु, डल्फिनयागु छेगु, खयःसिं, 8 मतःया निति जैतुनयागु चिकं, अभिषेक याइगु चिकं व नस्वाःगु गुंयात मसला, 9 अले एपोद व छातिपाताय धाकेत थीधी म् वंगु थीत हजि।
 10 “छिपि मध्ये ज्या सःपि वयाः परमप्रभुं उजं बियादीगु फुक्क दयकि—
 11 नापलायेगु पाल, पवित्र पाल व त्वपुइगु इलां, अंकुसि, सिंपौ, खगः, थांत व लिधंसात।
 12 अले सन् व उकिया न्वःत, प्रायश्चितया कृपा-आसन व उकी न्ह्यःने यखखानातःगु पर्दा, 13 तैबिल व उकिया न्वःत, अले उकिया फुक्क ज्वलं, व देछायेगु मरि, 14 त्वाःदेवा व उकिया ज्वलं, अले पालचाया निति चिकं, 15 गुंया वेदी व उकिया न्वःत, अभिषेक याइगु चिकं, नस्वाःगु गुंण व पवित्र पालयागु लुखाया पर्दा, 16 ह्यामबलिया वेदी, व उकी च्वंगु कैययागु चालिचा, उकिया न्वःत व फुक्कं ज्वलं। अले कैययागु ल्हाःतुति सिलेगु बाता व उकियागु लिधंसा।
 17 अले चुकया प्यखेरं च्वंगु ख्वातुगु कापः, उकियागु थां व लिधंसा, चुकया ध्वाखाया पर्दा।
 18 नापलायेगु पालया चुकयात थनेत नकिं व छिपः।
 19 पवित्र पालय सेवा यायेत थानातःगु वसः- हास्रन तःधंन्ह पुजाहारीयात पवित्र वसः अले पुजाहारीया सेवा यायेत वया कायपिनिगु वसः।”
 20 अले इसाएलया फुक्क खलः मोशाय न्ह्यःने थथःगु पालय लिहां वन।
 21 देछा छायेगु मनदुपि फुक्क वल अले नापलायेगु पाल दयकेत, अन सेवा यायेत व पवित्र वसः सुइत परमप्रभुयाथाय देछा हल।
 22 देछा छायेगु मनदुपि मिसा व मिजंतयसं मार्वीरि, अंगु, चाः व सिखः थें ज्याःगु लुंयागु तिसा हल।
 23 सुयाके सुयाके वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु का, भिगु सूती कापः, च्वलयचिया सँ, ह्याउंगु रंग छिनातःगु फैचायागु छेगु, डल्फिनयागु छेगु दु, इमिसं व हल।
 24 वहः व कैययागु देछा छाइपिनसं परमप्रभुयात देछा धकाः हल। सुयाके ज्या यायेत खयःसिं दु, वं व हल।
 25 ज्या सःपि मिसातयसं थःन्ह हे निलातःगु वँचुगु, प्याजीगु, ह्याउंगु का व सूती कापः हल।
 26 अले मनदुपि व ज्या सःपि फुक्क मिस्तयसं च्वलेचिया सँया तँय निल।
 27 नायःतयसं एपोद व छातिपाताय तयेत आनिक्स व मेगु थीत हल।
 28 मत च्याकेत, अभिषेक यायेत व गुंण थनेत मसला व जैतुनया चिकं हल।
 29 मनदुपि इसाएली मिसा व मिजंतयसं परमप्रभुं मोशापाखें बियादीगु उजंकथं फुक्क ज्याया निति परमप्रभुयाथाय थः थःछि देछा हल।

ज्या सःपि बजलेल व ओहोलीआब

- 30 अले मोशां इसाएलीतयत धाल, “स्व, परमप्रभुं यहदाया कुलयान्ह, हरया छय, ऊरीया काय, बजलेलयात नां कयाः सःतादीगु दु।”
 31 अले वयात परमेश्वरया आत्मां सीप, खुबी व ल्हाःया फुक्क कथंया ज्याया ज्ञानं जायकादीगु दु।
 32 थ्व वं लुं, वहः व कैययागु बांलाःगु बुता दयकेगु,
 33 थुनेत थी चायेगु, सिंइ बुता दयकेगु अले फुक्क कथंयागु ल्हाःया ज्या बांलाक यायेमा धकाः यानादीगु खः।
 34 परमप्रभुं वयात व दानया कुलयान्ह अहीसामाकया काय ओहोलीआब निम्हयसित मेपिन्त स्यनेगु खुबी बियादीगु दु।

35 वयकलं इपि ल्हाःया ज्या व नम्ना दयकेगु ज्या वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु का अले भिगु सुति कापतय बुता भरय यायेगु व थायेगु ज्याय, फुक्क कथंयागु बांलाक ज्या याये सःपि जुइमाः धकाः इमित सीपं जाय्कादीगु दु।”

36

नापलायेगु पालया निति ज्वलं

- 1 “बजलेल, ओहोलीआब व परमप्रभुं पवित्र पाल दयकेत सीप व खुबी बियादीपि ज्या सःपि मनुतयसं परमप्रभुं उजं बियादीगुकथं ज्या यायेमाः।”
- 2 अले मोशां बजलेल, ओहोलीआब व परमप्रभुं खुबी बियादीपि व ज्या यायेत मनुदुपि फुक्कसित सःतःल।
- 3 पवित्र पाल दयकेत इझ्राएलीतयसं हःगु देछा फुक्क इमिसं मोशाया ल्हात काल। अयनं मनुतयसं हानं सुथ पतिकं नं थः यःछि देछा हया हे च्वन।
- 4 अथे जुयाः पवित्र पाल लागाय् ज्या याइपि थथःगु ज्या त्वःताः मोशायाथाय वल।
- 5 अले इमिसं थथे धाल, “मनुतयसं परमप्रभुं दयकेत उजं बियादीगु ज्याया निति माःगु स्वयाः अप्चः ज्वलं हयाच्वंगु दु।”
- 6 अले मोशां छाउनी न्यकं थथे धकाः च्वयकल, “आवलिं सुं मिजं वा मिसां पवित्र पालया निति देछायेत मेगु छुं नं हये मते।” अथे जुयाः मनुतयसं मेगु देछा हयेगु दिकल।
- 7 फुक्क ज्या यायेत इमिके माःगु स्वयाः अप्चः सामान दये धुंकल।

पवित्र पाल त्वपुइगु इलां

8 ज्या याये सःपि मनुतयसं भिगु वँचुगु प्याजीगु व ह्याउँगु रंगयागु सूती कापःयागु झिपा कापःया इलां दयकल। थुकी करुबया बांलाक बुता भरय यानातःगु दु।^७

9 फुक्क कापः १२ मिटर हाकः व २ मिटर ब्या दगु जुल। फुक्क कापः अपायकू हे दगु जुल।

10 न्याकू कापःयात सुयाः छपाः हे यात। अले मेगु न्याकू कापःयात नं अथे हे यात।

11 न्हापां स्वाःगु कापःया सिथय वँचुगु कापःयागु स्वःतिपाँय दयकल। अथे हे लिपाः स्वाःगु कापःया सिथय सिथय नं वँचुगु कापःयागु स्वःतिपाँय दयकल।

12 अले न्हापां स्वाःगु कापःया न्हापांगु कुचाय नेयगु स्वःतिपाँय दयकल। अथे हे लिपाः स्वाःगु कापःया लिपांगु कुचाय नं नेयगु स्वःतिपाँय दयकल। उपि चुलिचू लाःगु जुल।

13 अनलि लुँयागु अंकुसि दयकाः थ्व हे अंकुसि निपाः कापःयात छपाः यानाः स्वानाबिल। थुकथं निक् कापः छकू जुल।

14 अनलि थ्व हे कापःया च्वय त्वपुयेत च्वलथुचिगु सँयागु झिछकू कापः दयकल।

15 फुक्क कापः अपायकू हे दगु जुल। अले १३ मिटर हाकः व २ मिटर ब्या जुइक दयकल।

16 न्याकू कापःयात स्वानाः छकू यानाः मेगु खुकू कापःयात नं स्वानाः छकू यात।

17 अले न्हापां स्वाःगु कापःया लिपांगु कुचाय नेयगु स्वःतिपाँय दयकल। लिपाः स्वाःगु कापः नं अथे यात।

18 अनलि कँययागु नेयगु अंकुसि दयकाः निपाः कापःयात छपाः यानाः स्वानाबिल।

19 पवित्र पाल त्वपुयेत हानं मेगु निरतं इलां तंछात। छग ह्याउँगु रंग छिनातःगु फैया छँगयागु व मेगु डल्फिनयागु छँगयागु।

पवित्र पालया सिपौ

20 इलां दिक्ते खयः सिमाया सिपौ दयकल।

21 फुक्क सिपौ ४ मिटर हाकः व ६६ से.मि. ब्या दगु जुल।

22 फुक्क सिपौतय् निगू निगू चूल तानाः स्वानातल। पवित्र पालया फुक्क सिपौत थुकथं हे दयकल।

23 पवित्र पालया दच्छिनपाखे तयेत निइपौ सिपौ दयकल।

24 निइपौ सिपौया तःलय वहःयागु पिइगु लिधंसा दयकल। छपौ छपौ सिपौया तःलय निगू निगू लिधंसा।

25 पवित्र पालया उत्तरपाखे तयेत निइपौ सिपौ दयकल।

26 अले निइपौ सिपौया तःलय वहःयागु पिइगु लिधंसा दयकल। छपौ छपौ सिपौया तःलय निगू निगू लिधंसा।

27 पवित्र पालय ल्युने पच्छिमपाखे तयेत खुपौ सिपौ दयकल।

28 अले ल्युनेया निगू कुनय निपौ सिपौ दयकल।

29 थुपि निपतिं च्वनिसें क्वथंयक देतानातःगु जुल। थुपि कुन्चाय च्वंगु सिपौतयत च्वयनिसें क्वय तक हे स्वाकातःगु दु। निखे कुन्चाया लागि थुपि सिपौत थुकथं दयकल।

30 थुकथं अन च्यापौ सिपौ दयकल। अले थुकिया निति छपौ सिपौया तःलय निगू निगू यानाः झिंखुगु वहःयागु लिधंसा दयकल।

31 खयःसियागु झिन्यागू खगः दयकाः न्यागू खगः छेपाखे,

32 अले मेखेपाखे न्यागू खगः व पच्छिमपाखे ल्युने न्यागू खगः दयकल।

33 सिपौतय दथइ तइगू खगः छग कुनं मेगु कुनय तक थ्यंगु छगू हे खगः दयकल।

34 अले सिपौयात लुं हिनाबिल। खगः दिक्केगु चाःचात नं लुँयागु दयकल। खगःयात नं लुं हिनाबिल।

पवित्र व महा-पवित्रगु थायया पर्दा

35 अले वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु भिगु सूती कापःयागु पर्दा दयकल। कापतय भिगू कां करुबया बुता भरय याकेबिल।

36 वं उकिया निति खयःसियागु प्यंगः थां दयकाः लुं हिनाबिल। उकी काकिगु अंकुसि लुँयागु खः। वं इमिगु निति वहःयागु प्यंगू लिधंसा दयकल।

37 पालया लुखाय तयेत वँचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु भिगु सूती कापःयागु बुता भरय यानातःगु पर्दा दयकल।

38 थ्व पर्दाया निति खयःसियागु न्यागः थां दयकल। उकियात लुं हिनाबिल। उकिया अंकुसि लुँयागु जुल। अले न्यागः थांयात कँययागु न्यागः लिधंसाय दिकल।

37

बाचा चिनादीगु सनु

1 बजलेलं खयःसियागु १.१ मि. हाकः, ३३ से.मि. ब्या व ३३ से.मि. तःजाःगु छगः सनु दयकल।

2 उकियागु दुने व पिने भिगू लुं भुनाबिल। अले उकिया प्यखेरं लुँया बाला दयकल।

- 3 उक्रिया निति लुँयागु प्यचा: चा: दयका: उक्रियात सन्या प्यंग ख्व:लय तयाबिल। छुखे निचा: व मेखे निचा: तयाबिल।
- 4 अले खय:सियागु निपु न्व: दयकल अले उक्रियात लुं हिनाबिल।
- 5 सन् क्वबीत न्व:त निखे दुगु चालय तयाबिल।
- 6 वं भिगु लुँयागु १.१ मि. हाक: व ३३ से.मि. ब्या दुगु छगु प्रायश्चितया कृपा-आसन दयकल।
- 7 मुगलं दाया: लुँया निम्ह करूब दयकल।
- 8 करूबतयत प्रायश्चितया कृपा-आसन नाप छधी हे लुं दयका: निखेपाखे तयाबिल।
- 9 उपि करूबतयसं थथ:गु पपू चव्यपाखे चक्कका: प्रायश्चितया कृपा-आसनयात त्वपुयात:गु दु। इमिगु ख्वा: चूलाका: प्रायश्चितया कृपा-आसनपाखे स्वयका तयात:गु दु।

छायेह:गु मरि तयात:गु तेबिल

- 10 वं खय:सियागु ८८ से.मि. हाक: ४४ से.मि. ब्या व ३३ से.मि. त:जा:गु छगु तेबिल दयकल।
- 11 उक्रियात भिगु लुं भुना: प्यखेरं लुँया बाला दयकल।
- 12 उक्रिया प्यखेरं प्यलांगु ब्या दुगु बाला दयकल। अले प्यखेरं लुँयागु मेगु बाला दयकल।
- 13 तेबिलया निति लुँयागु प्यचा: चा: दयकल। अले उपि चा:तयत प्यंगु तुति च्वय प्यखे कुन्चाय तयाबिल।
- 14 तेबिल ल्हनीगु न्व:त कताकेत चा: बालाया लिककसं तयाबिल।
- 15 थ्व न्व:त खय:सियागु दयकल, अले लुं भुनाबिल।
- 16 वं उक्रियागु पा:चागु थल, आमखुरा व त्वेसाबिल प्वकेगु कस्वा व ख्वल्चा भिगु लुँयागु दयकल।

त्वा:देवा

- 17 बजलेलं भिगु लुँयागु छगु त्वा:देवा मुगलं दाया: दयकल। उक्रियागु लिधंसा, चु, स्वां थें च्वंगु ख्वल्चा, चुलि व स्वांपव: फुककं व छगु हे लुँ कुचां दयकल।
- 18 बजलेलं भिगु लुँयागु छगु त्वा:देवा मुगलं दाया: दयकल। उक्रियागु लिधंसा, चु, स्वां थें च्वंगु ख्वल्चा, चुलि व स्वांपव: फुककं व छगु हे लुँ कुचां दयकल।
- 19 छगु कचाय मसयां बरांयागु स्वांपव: थें च्वंगु स्वंग: ख्वल्चा व नापं मुख वयाच्वंगु स्वां व स्वांपव: दयकल। अले मेगुपाखे थथे हे स्वपु कचात पिहां वला। थथे याना: अन खपु कचा दयकल।
- 20 त्वा:देवालय मसयां बरांया स्वां थें च्वंगु प्यंग: ख्वल्चात, अले मुख स्वां व स्वांपव:त नापं दुगु ख:
- 21 अले चुं पिहां व:गु स्वज्व कचातय चुया स्वांपव:या क्वय निपु निपु कचातय दथुइ छा: छा: ग्व: चुनापं दयकल।
- 22 त्वा:देवा, उक्रियागु मुख व कचात मुगलं दायात:गु भिगु लुँयागु छगु हे कुचायागु जुल।
- 23 इमिसं भिगु लुँयागु न्हयपा: पाल्चा, इता: कुलेगु चिम्ता व किति दयकल।
- 24 इमिसं स्विन्यागु ति किलोग्राम भिगु लुं त्वा:देवा व उक्रियात मा:मा:गु ज्वलं दयकल।

गुँगु थनेगु वेदी

- 25 बजलेलं खय:सियागु गुँगु थनेगु वेदी दयकल। व ४५ से.मि. ताहाक:गु, ४५ से.मि. ब्या दुगु अले ९० से.मि. त:जा:गु व प्यकुंला:गु जुल। उक्रिया नेकृतं न छस्वा याना: दयकल।
- 26 उक्रिया च्वय, प्यखेरं व नेकृतयत भिगु लुं भुनाबिल। अले उक्रिया प्यखेरं लुँयागु बाला दयकल।
- 27 वेदी क्वबीगु न्व: तयेत बालाया क्वय निखेपाखे निचा: चा: दयकल।
- 28 न्व: खय:सियागु दयका: लुं भुनाबिल।
- 29 बजलेलं अभिषेक यायेगु पवित्र चिकं व अतर दयके स:मह्यसिन थें नस्वा:गु भिगु गुँगु दयकल।

38

होमबलिया वेदी

- 1 इमिसं खय:सियागु २.२ मि. हाक: २.२ मि. ब्या व १.३ मि. त:जा:गु छगु प्यकुंला:गु वेदी दयकल।*
- 2 उक्रिया प्यकुनय छपु छपु नेकृ दयकल। फुकक नेकृ छस्वा जुयाच्वंगु जुल। वेदीयात कँयतं हिनाबिल।
- 3 वेदीया नउ तयेगु थल, नउ तुइगु चतं, बाता, ला लिकायेगु नत व मिथल दयकल। थुपि फुकक कँययागु जुल।
- 4 वेदीया सिइ तयेत उक्रिया दथुइ तक थ्यनिगु कँययागु चालिचा दयकल।
- 5 न्व:त दुछवयेत उक्रिया प्यखे कँययागु प्यचा: चा: दयकल।
- 6 वेदीया निति खय:सियागु न्व:त दयका: कँयतं हिनाबिल।
- 7 वेदी क्वबीत निखेया चालय न्व: दुछवत। वेदी सिपेयागु व दथुइ गावंक दयकल।

ल्हा: सिलेगु बाता

- 8 बजलेलं नापलायेगु पालया धवाखाय ग्वाहालि याइपि मिसातयसं ब्यगु न्हायकनं कँययागु ल्हा: सिलेगु बाता व उक्रियागु लिधंसा दयकल।*
- 9 इमिसं पवित्र पालया प्यखेरं ख्वातगु कापतं ग्वया: चुक दयकल। उक्रिया दच्छिन ब्व ४४ मिटर हाक: दुगु जुल। थुपि ख्वातगु काप: भिगु सुति कां दयकगु ख:।*
- 10 उक्रियागु निति निइगु कँययागु लिधंसाय निइगु हे कँययागु थां दयकल। थांतयगु अंकुसि व डण्डी धा:सा वह:यागु दु।
- 11 उत्तपाखे न इमिसं अथे हे याना: कापतं ग्वल। अले उक्रियागु थांत निइगु: व लिधंसा नं कँययागु हे निइगु: दयकल। अंकुसि व डण्डी धा:सा वह:यागु जुल।
- 12 पच्छिम पाखेयागु ख्वातगु काप: २२ मिटर ताहाक:। उक्रिया डिग: थां व डिगु लिधंसा दु। अंकुसि व डण्डी धा:सा वह:यागु जुल।
- 13 चुकया पुर्ब वा सूर्य लुइगु पाखेया ब्या २२ मिटर दु।
- 14-15 चुकया धवाखाया निखे ६.५ मिटर हाक:गु ख्वातगु काप: दयका: उक्रिया निति स्वंग: स्वंग: थां व लिधंसा दयकल।

- 16 चुकया प्यखें पाखेयागु ख्वातुगु कापः भिगु सुति कां दयकूगु खः।
 17 चुकया थांतयगु लिधंसा कॅय्यागु जुल। थुकथं चुकया फुकक थांत वहःयागु डण्डी स्वानाः च्वंगु दु।
 18 चुकया ध्वाखाया पर्दा वेंचुगु, प्याजीगु, ह्याउँगु भिगु सुती कापः बुत्ता भरय यानातःगु ९ मिटर हाकःगु जुल। व चुकया प्यखेरं ग्वयातःगु ख्वातुगु कापः २ मिटर तःजा।
 19 थुक्रियात प्यंगः थां व प्यंगु लिधंसा दयकल। डण्डी व अंकुसि वहःयागु अले थांया च्वयंसं वहलं भुनातःगु दु।
 20 पालया कि व चुकया कि कॅय्यागु जुल।
 नापलायेगु पालय छ्यःगु लुँ वहः व कॅय
 21-23 बजलेलं वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु रंगयागु सुति कापतय बुत्ता भरय यायेसःम्ह व थायेसःम्ह ओहोलीअबयात नापं कयाः ज्या सिधयकल। इपि निम्ह जानाः परमप्रभुं मोशापाखें बियादीगु उजं पूर्वकल। मोशां हास्न पुजाहारीया काय इतामारयात नापलायेगु पालय छ्यःगु लुँ, वहः व कॅय्या ल्याःचा तयेगु जिम्मा बिल।
 24 पवित्र पालया शेकेलकथं ज्याया निति संकाबीगु बलिया लुँ पवित्र पालया शेकेलया ल्याःकथं दुःछि किलोग्राम दु।
 25 खलःया ल्याःखापि मनुतयगु देछाया वहः पवित्र पालया शेकेलया ल्याःकथं ३,५,२० किलोग्राम दु।
 26 ल्याःखापि निद्दं व वस्वयाः च्वययापि मिजं मनुत ६,०३,५५० म्ह दु। छम्ह छम्ह मनुपाखें पवित्र पालया शेकेलया ल्याःकथं बच्छि शेकेल काल।
 27 थुक्रियागु मं ३,४०० किलोग्राम वहः पवित्र पाल व पर्दाया लिधंसा दयकेत छ्य। इमिसं छगु छगु लिधंसाय ३४ किलोग्राम वहः छयल।
 28 अले ल्यं दुगु २० किलोग्राम वहलं थांतयगु अंकुसित व डण्डी दयकल। अले थांया च्वयं वहलं भुनाबिल।
 29 देछायागु कॅय २,४२५ किलोग्राम दु।
 30 वं उकिं नापलायेगु पालया ध्वाखाया लिधंसात अले होमबलिया वेदी, उक्रिया कॅय्यागु चालिचा व थलबल
 31 अले चुकया प्यखेरं च्वंगु लिधंसात व चुकया ध्वाखाया लिधंसात अले नापलायेगु पालया चुकया प्यखेरंयागु नकि नं दयकल।

39

पुजाहारीतयगु वसः

- 1 हास्नया निति परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगुकथं पवित्र पालय सेवा यायेत इमिसं वेंचुगु, प्याजीगु, ह्याउँगु कां थानातःगु कापःयागु पवित्र वसः दयकल।
 एपोद
 2 इमिसं वेंचुगु, प्याजीगु, व ह्याउँगु रंगयागु का, लुँयागु का व भिगु सुती कापःयागु एपोद स्यल्लाक सुल।
 3 इमिसं लुँयात मुगलं दयाः सालगु पातात दयकल। अले पातायात चानाः तार दयकाः उक्रियात वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु कानापं भिगु सुति कापतय बालाक बुत्ता भरय याये सःम्हयसिनं थं थाबिल।
 4 अले ध्वयात कताकातयेत निग्बेया ब्वहलय निगु ब्वहःकुचा स्वानाबिल।
 5 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगुकथं इमिसं एपोदया घःने बालाक थानातःगु व हे ज्वलं वेंचुगु प्याजीगु व ह्याउँगु कां व लुँयागु कां थानातःगु भिगु सुती कापःयागु जैनी दयकल।
 6 इमिसं आनिक्स ल्व्हं कयाः उक्रियात लुँयागु फाकूनय थुनाबिल। उपि ल्व्हँतय इस्त्राएलया झिनिम्ह कायपिनिगु नां बालाक क्रियाबिल।
 7 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगुकथं इस्त्राएलया झिनिगु कुलया नां लुमन्ति कथं हास्नं ध्वं निकुति ल्व्हँयात ब्वहलय तल।
 छातिपाता
 8 दकलय तःधंम्ह पुजाहारीया निति स्यल्लाःगु छातिपाता दयकल। ध्व छातिपाता एपोद थें हे लुँयागु, वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु भिगु सुती कापःयागु दयकूगु खः।
 9 ध्व प्यकूलाःगु व निबः यानाः लथ्यानातःगु दु। अले थुक्रिया हाकः व ब्या क्वलाछि क्वलाछि दु।
 10 थुकी प्यड्वः यानाः थीथी मणि थुनाबिल। न्हापांगु इवलय मानिक, पुष्पराज व फिरोजा,
 11 निगुगु इवलय प्याजीगु रंगयागु मणि, नीलम व पन्ना,
 12 स्वंगुगु इवलय कार्नेलेन, अक्रिक व प्याजीगु रंगयागु मणि।
 13 प्यंगुगु इवलय पुखराज, कार्नेलेन व जास्पर दयकल। ध्व फुककयात लुँयागु फाकूनय थुनाबिल।
 14 इस्त्राएलया झिनिम्ह कायपिनिगु नांकथं झिनिगः मणिया थी दु। झिनिगालय झिनिगु हे कुलयागु नां क्रियाबिल।
 15 छातिपातायात एपोदय घायेत भिगु लुँयागु निलातःगु सिखः दयकल।
 16 अले लुँयागु निगु फाकू व निचाः चाः दयकाः उक्रियात छातिपाताया निग्बेया कुनय सुयाबिल।
 17 लुँयागु निगु सिखःयात छातिपाताय च्वंगु निचालं लुँयागु चालय चिनाबिल।
 18 लुँयागु सिखःया मेगु च्वःयात एपोदया ब्वहलय च्वंगु लुँयागु फाकूनय चिनाबिल।
 19 लुँयागु मेगु निचाः चाः दयकाः छातिपाताया ल्यनेया च्वःपाखे एपोदया जैनी नापसं सुयाबिल।
 20 हानं मेगु निचाः लुँयागु चाः दयकाः एपोदया न्हाःनेपाखे निखें जैनी चिनातःगु गथिया च्वसं सुयाबिल।
 21 छातिपाता एपोदय थाकेत छातिपाताया चाः व एपोदया चाःयात वेंचुगु पुतं जैनीलय चिनाबिल। परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगुकथं ध्व फुककं दयकल।

पुजाहारीतयगु मेगु वसः

- 22 एपोदया दुने फीगु पुजाहारीया लं ब्याक्क वेंचुगु बालाक थानातःगु कापतं सुल।
 23 उक्रिया दथुइलाक छयं दुख्येत प्वाः दयकल, अले मगुइमा धकाः गःतांया छचाखेरं कापः तयाः सुयाबिल।
 24 न्वय सिथय सिथय प्यखेरं वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउँगु भिगु सुति कां धालेवः सुयाः घानाबिल।
 25 न्वय सिथयथा घानातःगु धालेवःया दथुइ दथुइ तयेत इमिसं भिगु लुँया गं दयकल।

26 परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगुकथं सेवा याः वनीबलय् फीगु पुजाहारीया लंया क्वच्य सिथय् प्यखेरं लूँयागु गं व धालेखःयात छगः छगः अतः गाय्काः धानाबिल।

27-29 हास्न व वया कायपिनिगु निति इमिसं परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगुकथं थानातःगु भिगु सूती कापःयागु जामालं, बेतालि, छयंबाला व बागः सुवाः, अले बुता भरय् यानातःगु वेंचुगु, प्याजीगु व ह्याउंगु सूती कापःयागु जैनी दयकल।

30 इमिसं छैनय् चीत भिगु लूँयागु बाला छगु दयकाः उकी “परमप्रभुया निति पवित्र” धकाः कियाबिल।

31 अले परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें इमिसं व वेंचुगु कां बेतालिइ चिनाबिल।

नापलायेगु पालयागु ज्या पवंगु

32 थुकथं नापलायेगु पालयागु फुकक ज्या क्वचाल। परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें हे मुक्कं इस्त्राएलीतयसं यात।*

33 इमिसं नापलायेगु पालयागु फुकक ज्वलं मोशायथाय हल – पवित्र पाल व उकिया फुकक ज्वलं, उकिया अंकुसि, सिंपौ, खगः, थां, लिधंसा,

34 पाल त्वपुइत इलांया स्वंगेगु व प्यंगेगु तया इलां— ह्याउंगु रंग छिनातःगु फेया छेगू व डल्फिनया छेगूयागु अले सनूया न्हःने च्वंगु पर्दा,

35 बाचा चिनादीगु सन् व प्रायश्चितया कृपा-आसन व उकिया न्वःत,

36 तेबिल व उकिया फुकक ज्वलं व देछाया मरि,

37 भिगु लूँया त्वाःदेवा व उकिया पाल्चा व मेगु ज्वलं व भिगु चिकं,

38 लूँयागु वेदी, अभिषेक यायेगु चिकं, नस्वाःगु गुँगु, पवित्र पालया लुखाया पर्दा,

39 कँययागु वेदी, उकिया कँययागु चालिचा, उकिया न्वःत व फुकक ज्वलं, बाता व उकिया लिधंसा,

40 थुक थनेत खिपः व नकि अले ख्वातगु कापः व उकिया थां व लिधंसा अले चुक्या ध्वाखाया पर्दा। थये इमिसं नापलायेगु पालयागु फुकक ज्वलं

व पवित्र पालय् सेवा यायेत

41 हास्न पुजाहारीया पवित्र वसः व वया कायपिनिगु वसः मोशायथाय हल।

42 परमप्रभुं मोशायत बियादीगु उजकथं फुकक ज्या इस्त्राएलीतयसं यात।

43 परमप्रभुं बियादीगु उजकथं फुकक ज्या जगु खनाः मोशां इपि सकसित सुवाः बिल।

40

नापलायेगु पालयागु पलिस्था

1 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल,

2 “न्हापांगु लाया न्हापांगु दिखुन्ह पवित्र पाल ग्वः।

3 उकी बाचा चिनादीगु सन् तयाः उकिया न्हःने पर्दा यख्खानाब्यु।

4 तेबिल पवित्र थासय् हयाः उकी घःने ज्वलं ब्वयाब्यु। अले त्वाःदेवा नं हयाः उकिया पाल्चा च्याकेत मिलय् या।

5 बाचाया सनूया न्हःने दगु पर्दाया पिने लूँयागु गुँगु थनेगु वेदी तयाब्यु, अले पवित्र पालया लुखाय पर्दा यख्खानाब्यु।

6 “पवित्र पालया लुखाया लिक्क होमबलिया वेदी तयाब्यु।

7 अनं लिपा पवित्र पाल व वेदीया दथुइ ल्हाः सिलेगु बाता तयाः उकी लः जायकाब्यु।

8 अले छचाःखेरं चुक्या ख्वातगु कापः व थां थनाब्यु। ध्वाखाय नं पर्दा यख्खानाब्यु।

9 “अभिषेक यायेगु चिकं हयाः पवित्र पाल व उकी दगु फुकक ज्वलंयात अभिषेक या। अले उकियायत व फुकक ज्वलं नापं पलिस्था या, अले व

पवित्र जुइ।

10 होमबलिया वेदी व उकिया फुकक ज्वलं नापं अभिषेक यानाः उकियायत पलिस्था या, अले व तक्कं पवित्र जुइ।

11 बाता व उकिया लिधंसा नं अभिषेक यानाः पलिस्था या।

12 “अनंलि हास्न व वया कायपिन्त नापलायेगु पालया ध्वाखा दुने हयाः इमित म्वःल्हुकि।

13 अले हास्नयात पवित्र वसः फीकाः वयात अभिषेक या। अले पुजाहारी ज्याः सेवा यायेत वयात पलिस्था या।

14 वया कायपिन्त हयाः इमित जामालं फीका ब्यु।

15 अले छं इमि बोयात गथे यानाः अभिषेक यानागु खः अथे हे यानाः इमित नं अभिषेक या। इमिगु अभिषेक धाःसा छगु सदांया पुजाहारीया ज्याकथं लिपा थ्यंकया पुस्ता तक जुइ।”

16 मोशां फुकक ज्या परमप्रभुं वयात उजं बियादीगुकथं हे यात।

17 इस्त्राएलीतयसं मिश्र देश त्वाःत्गु दच्छि लिपा निगगु दँया न्हापांगु लाया न्हापांगु दिखुन्ह पवित्र पाल धस्वाकल।

18 पवित्र पाल थुकथं धस्वाकल – वं लिधंसात तयेमाःगु थासय् तल, सिंपौ धस्वाका तल, खगः दुख्वत अले थांत धस्वाका तल।

19 अनंलि परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगुकथं इमिसं पवित्र पालया घःने नितं इलां प्यनाः उकी घःने मेगु नितं इलां तयाबिल।

20 अले वं ल्वहंपौ हयाः बाचा चिनादीगु सन् दुने तयाः न्वःत सनइ तयाबिल, अले प्रायश्चितया कृपा-आसन सनूया घःने तल।

21 वं बाचाया सनूयात महा-पवित्र थासय् हल। परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें वं पर्दा यख्खानाबिल। थुकथं बाचाया सन् खने मदय्क तयाबिल।

22 अले वं पवित्र पालया उत्तरपाखे पर्दाया पिने तेबिल तल।

23 परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें वं मरियात उकिया च्वय परमप्रभुया न्हःने तयाबिल।

24 वं त्वाःदेवायात पवित्र पालया दच्छिनपाखे तेबिलया चुलिच् तयाबिल।

25 अले परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें वं परमप्रभुया न्हःने पाल्चा च्याकल।

26 मोशां पवित्र पालय् दथुइच्वंगु पर्दाया न्हःने लूँयागु वेदी तल।

27 परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें उकी नं नस्वाःगु गुँगु च्याकल।

28 अले वं पवित्र पालया लुखाय पर्दा यख्खानाबिल।

29 अले परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें वं पवित्र पालया लुखाया लिक्क होमबलिया वेदी तयाः उकी होमबलि व अन्नबलि देछाल।

30 वं पवित्र पाल व वेदीया दथुइ बातायात तयाः उकी लः तल।

31 अले मोशा, हास्न व वया कायपिन्सं उकी थथःगु ल्हाःतुति सिलेगु यात।

32 इपि पवित्र पालय् वा वेदीइ वनीबलय् इमिसं थथःगु ल्हाःतुति सिलेगु याइ। गुकियायत परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु खः।

33 दकलय् लिपा वं पवित्र पाल व वेदीया प्यखेरं घेरय् यानाः चुक दयकल। अले चुकया ध्वाखाय् पर्दा यखखानाबिल। थुकथं मोशां फुक्कं ज्या सिधय्कल।

परमप्रभुया महिमा

34 अले नापलायेगु पालयात सुपौंचं त्वपुल, व परमप्रभुयागु महिमां पवित्र पाल जाल।[☆]

35 मोशा पवित्र पालय् दुहां वने मफुत छायाधाःसा व सुपौय् उकी च्वना हे च्वन अले परमप्रभुयागु महिमां पवित्र पाल जायाच्वन।

36 व सुपौय् पवित्र पालं चिला वनीबलय् इस्राएलीत थःगु लैपुइ न्हाःज्याइ।

37 अयत्तं ग्वःन्हु तक सुपौय् च्वय् थहां वनी मखु इपि अन हे च्वनाच्वनी।

38 इस्राएलीतयगु फुक्क यात्रा ज्वःछि न्हिनय् परमप्रभुया सुपौय् पवित्र पालया च्वय् खनेदइ, चान्हय् धाःसा उकी इमिसं मि खनी।

लेवीतयगु सफू म्हसीका

लेवीया सफू यहूदी मस्तयसं ब्वनेमाःगु न्हापागु सफू खः। थ्व सफू ख्रीष्ट स्वयाः १४०० दँ न्ह्यः मोशां च्वःगु खः। होरब पर्वतया लिक्क इसाएलीत च्वनाच्वंबलय परमेश्वरं इमित यक्व उजं बियादिला। थ्व सफुलिइ उबलय इसाएलीतयसं याइगु आराधनाया नियम, धार्मिक विधि व उपि नियम व विधि प्वकेत जिम्मा बियातःपि पुजाहारीतयसं मानय यायेमाःगु नियम दु। थुपि नियम परमेश्वरं मोशापाखें बियादीगु खः।

थ्व सफूया मू खँ परमेश्वरया पवित्रता व इसाएलीतयसं इसाएलीया पवित्र परमेश्वरलिसें थःगु स्वापु तया तयेत परमेश्वरयात आराधना यायेगु व थःगु जीवन हनेगु खःगु पहः खः। थ्व सफुलिइ छु जूसा मनूतयगु म्ह अशुद्ध जुइ, छु जूसा छँ अशुद्ध जुइ, उपि शुद्ध यायेत छु छु यायेमाः धयागु खँ व थ्व सफुलिइ दु। गज्याःपि पशुत अशुद्ध जुइ, गज्याःपि पशुत शुद्ध जुइ धयागु बारे बांलाक च्वयातःगु दु। छम्ह मिजंनं छम्ह मिसालिसें वा छम्ह मिसां छम्ह मिजंलिसें याये मत्यःगु ज्याया बारे नं थुकी च्वयातःगु दु। येशू ख्रीष्टं निगू तःधंगु आज्ञा धकाः कनादीगु नांजागु खँवः “थः जःलाखःलापिन्त थःत थें मायाया” थ्व सफूया १९:१८ पदय दु।

धलः पौ

देछा व बलिदानया नियम १:१-७:३८

हास्न व वया कायुपिनिगु अभिषेक ८:१-१०:२०

शुद्ध व अशुद्धया नियम ११:१-१५:३३

प्रायश्चितया दि १६:१-३४

जीवन व आराधनाय पवित्रताया नियम १७:१-२७:३४

लेवी बलि बीगु नियम

होमबलि

- 1 परमप्रभुं मोशायात पवित्र पालया दुनें सःताः धयादिल,
- 2 “इसाएलीतयत धा, ‘सुनानं परमप्रभुया निति बलि बांबलय वयागु बलि सा द्रहंया बथां वा फै दुराचाया बथांपाखें जुइमाः।
- 3 “ वं होमबलि सा द्रहंया बथांपाखें छायेगु खःसा व खं मदुन्ह मिजंन्ह जुइमा, वं व पशु नापलायेगु पालया ध्वाखाय छाये हयेमाः अले व पशु परमप्रभुया न्ह्यःने वयागु लागिं नालेबहः जुइ।
- 4 अले वं थःगु ल्हाः होमबलि पशुया छैनय तयेमाः। अले वयागु प्रायश्चितया लागिं ग्रहण याइगु जुइ।
- 5 वं मनूखं द्रहंचायात परमप्रभुया न्ह्यःने स्थायेमाः। अले हास्नया पुजाहारी कायुपिन्सं द्रहंया हि कयाः नापलायेगु पालया ध्वाखाया दुनें च्वंगु वेदीया छचाःखेरं छवाकेमाः।
- 6 अनलि होमबलि छाःम्ह मनूखं बलि बी धुंक्मह पशुया छेगु तुनाः वयागु लायात ध्यनाः कुचा कुचा यायेमाः।
- 7 पुजाहारी हास्नया कायुपिन्सं वेदीइ मि तयाः उकिया घने सिं बांलाक मिले यानाः तयेमाः।
- 8 अले वया कायुपिं अर्थात पुजाहारीतयसं वेदीया च्वय मिइ तयातःगु सिंया घःने बलि बी धुंक्मह पशुयागु छ्यं, दाः व ला बांलाक ब्वया तयेमाः।
- 9 आतापुति भ्वरि व तृति धाःसा लखं सिलेमाः अले व फुक्कयात पुजाहारी वेदीइ छवाकेमाः। थ्व परमप्रभुयात यःगु नस्वाः वःगु विशेष देछा, होमबलि खः।
- 10 “ सुनानं परमप्रभुया निति बथांपाखें फै वा दुराचा बलि हल धाःसा वं खं मदुन्ह मिजंन्ह छायेमाः।
- 11 वं परमप्रभुया न्ह्यःने वेदीया उत्तरपाखें छाःम्ह पशुयात पालाः स्थायेमाः, अले हास्नया पुजाहारी कायुपिन्सं वयागु हि वेदीइ जःखः छवाकेमाः।
- 12 अले वं मनूखं पशुयात कुचा कुचा यायेमाः। पुजाहारी फुक्कयात वेदीइ मिया च्वय सिंकाय ब्वया तयेमाः।
- 13 वं बलि बीहःम्ह पशुयागु आतापुति भ्वरि व तृतियात लखं सिलेमाः। अले पुजाहारी फुक्क यंकाः वेदीइ छवयकेमाः। थ्व परमप्रभुयात यःगु नस्वाः वःगु होमबलि, विशेष देछा खः।
- 14 “ सुनानं परमप्रभुया निति झंगःतयगु होमबलि छायेगु खःसा व झंगः सुकुभतु वा बखं जुइमाः।
- 15 पुजाहारी व छाःम्ह झंगः वेदी लिक्क हयाः छ्यं म्वःहिलाः चफुइमाः। झंगःया छ्यंयात वेदीइ छवयकेमाः। हि धाःसा वेदीया सिधय थाथा यायेमाः।
- 16 उकिं झंगःया गलः नापं भ्वरि लिक्काः वेदीया पुर्बपाखें नउ दुराचा वंछवयेमाः।
- 17 उकी देछाःम्ह झंगःयात कुचा मयासें पपुया तथं फायेमाः। पुजाहारी वेदीइ दुरा मि च्वय सिंइ झंगःयात छवयकेमाः। थ्व परमप्रभुयात यःगु नस्वाः वःगु होमबलि, विशेष देछा खः।

2

अन्नबलि

- 1 “ सुनानं परमप्रभुया निति अन्नबलि छाःसा भिगु छुचुं हयेमाः। उकी जैतनया चिकं प्वंकाः धुपौय तयेमाः।
- 2 अले वं हास्नया पुजाहारी कायुपिन्थाय हयेमाः। उकिं पुजाहारी थःगु ल्हाःया छम्ह भिगु छुचुं व चिकं, अले फुक्क धुपौय नाप लिकायेमाः। अले वं परमप्रभुयात यःगु नस्वाः वःगु विशेष देछा लुमन्तिकथं वेदीइ छवयकेमाः।
- 3 अन्नबलिया ल्यं दुरा हास्न व वया कायुपिनिगु जुइ। परमप्रभुया निति मेमेगु विशेष देछा स्वयाः थ्व तसकं पवित्रगु खः।
- 4 “ धुतुलिइ दयकूग अन्नबलि छायेगु इच्छा दुसा, चिकनय बुलातःगु सोडा मतःगु भिगु छुचुंया ख्वारमरि वा चिकनं इलातःगु सोडा मतःगु मरि जुइमाः।
- 5 छिमिगु बलि ताफेचाय छुगु अन्नबलि खःसा, चिकं बुलातःगु सोडा मतःगु भिगु छुचुंया जुइमाः।
- 6 व कुचा कुचा यानाः उकी चिकं प्वंकेमाः व अन्नबलि खः।
- 7 छिमिसं छाःगु अन्नबलि द्वालय छुगु खःसा चिकं भिगु छुचुंया जुइमाः।
- 8 थज्याःगु अन्नबलि परमप्रभुया थासय हयाः पुजाहारीयात लःल्हायेमाः। अले वं वेदीइ तयेमाः।
- 9 पुजाहारी अन्नबलि लुमन्तिकथं छम्ह लिक्काः व परमप्रभुयात यःगु नस्वाः वःगु विशेष देछा वेदीइ छवयकेमाः।

- 10 अन्नबलि ल्यंग् ब्व हास्न व वया काय्पिनिगु जुइमाः। परमप्रभुया निति मेमेगु विशेष देछा स्वयाः थ्व तसकं पवित्र खः।
 11 “ छिमिसं परमप्रभुयाथाय् छायेहइगु फुकक अन्नबलि सोडा मतयकः दय्कूगु जुइमाः। छायाधाःसा परमप्रभुया निति छाइगु विशेष देछाय् छिमिसं सोडा व कस्ति छव्यके मते।
 12 व धाःसा न्हापायागु फलया देछाकथं परमप्रभुया न्हाःने छाःसां ज्यु। नस्वाःया लागि धाःसा उकियात वेदीइ छव्यके मते।
 13 छिमिसं छाःगु फुकक अन्नबलिइ चि तयेमाः। परमप्रभुं छिपिनाप सदांया लागि चिनादीगु बाचाया चि चि हे खः। थथे जर्गुलि न्हागु हे बलिइ चि तये हे माः।
 14 “ ‘परमप्रभुया निति न्हापांगु फलयागु अन्नबलि छायेगु इच्छा दुसा छिमिसं मिं छगु व क्यलातःगु ताजा अन्न छायेमाः।
 15 उकी चिकं व धुपौय तयेमाः। व अन्नबलि जुइ।
 16 अले पुजाहारी अन्नबलि चिकं तयातःगु क्यलातःगु अन्न छुं ब्व व धुपौय फुकक कयाः लुमान्तिकथं छव्यकेमा। परमप्रभुया निति थ्व विशेष देछा खः।

3

- मेलबलि
 1 “ सुनानं परमप्रभुयात सा वा द्रुहं मेलबलि छाल धाःसा व पशु ख् मद्रुह जुइमाः।
 2 व मनुखं थःगु ल्हाः पशुया छैन्य तयेमाः। अले व देछाःमह बलियात नापलायेगु पालया ध्वाखाय् पालाः स्यायेमाः। अले हास्नया पुजाहारी काय्पिन्सं बलिया हि वेदीइ जःखः छ्वाकेमाः।
 3 मेलबलि विशेष देछाः परमप्रभुया निति आतापुति भ्वरि त्वपुइगु दाः व उकिया च्वय्च्वंगु दाः फुकक छायेमाः।
 4 निगः जलासें व उकिया च्वय् जेँ नाप च्वंगु दाः, अले सेँया भिगु ब्व वं लिकायेमाः।
 5 व फुककयात हास्नया काय्पिन्सं वेदीइ मि च्वय् दुगु सिँइ तयाः छव्यकेमाः। थ्व परमप्रभुयात यःगु नस्वाः वःगु विशेष देछा खः।
 6 “ ‘सुनानं परमप्रभुयात मेलबलिया बथापाखेँ फैचा वा दुगुचा छाल धाःसा मिजंमह जूसां मिसाम्ह जूसां ख् मद्रुह पशुयात छायेमाः।
 7 थःगु बलि विधिकःमह भ्याःचा छायेगु खःसा वं वयात परमप्रभुया न्हाःने छायेमाः।
 8 वं थःगु बलिया छैन्य ल्हाः तयेमाः। अले वयात नापलायेगु पालया ध्वाखाय् स्यायेमाः। पुजाहारी छाःमह पशुया हि वेदीया जःखः छ्वाकेमाः।
 9 अले व मनुखं मेलबलिपाखेँ परमप्रभुयात विशेष देछा छायेमाः। थथे दाः व दुगुः कर्च्यया लिक्कनं अलग यानातःगु दाःखाःगु न्हिय्यं दुगु कर्च्यं निसें फायाबीमाः, आतापुति भ्वरि त्वपुइगु दाः व उकिया च्वय्च्वंगु दाः नं फुकक लिकायेमाः।
 10 निगः जलासें व उकिया च्वय् जेँ नाप च्वंगु दाः, अले सेँया भिगु ब्व वं लिकायेमाः।
 11 पुजाहारी व परमप्रभुया निति विशेष देछा वेदीइ नसाकथं छव्यकेमाः।
 12 “ ‘सुनानं दुगुचा छाल धाःसा वं परमप्रभुया न्हाःने छायेमाः।
 13 वं थःगु ल्हाः वयागु छैन्य तयेमाः, नापलायेगु पालया ध्वाखाय् वयात स्यायेमाः। अले हास्नया काय्पिन्सं वयागु हि वेदीया जःखः छ्वाकेमाः।
 14 वं उकिं थःगु बलि परमप्रभुया निति विशेष देछाकथं छायेमाः। आतापुति भ्वरि त्वपुइगु दाः व उकिया च्वय्च्वंगु दाः फुकक लिकायेमाः।
 15 निगः जलासें व उकिया च्वय् जेँ नाप च्वंगु दाः, अले जलासें व सेँया भिगु ब्व वं लिकायेमाः।
 16 अले पुजाहारी विशेष देछायात वेदीइ छव्यकेमाः। थ्व परमप्रभुयात नस्वाः वःगु नसा थें जुइ। दाः दक्व परमप्रभुया लागि जक खः।
 17 “ ‘छिमिसं दाः व हि गुबले नये मते। थ्व छिमि पुस्तौ पुस्ताया लागि न्हाबलेया नियम खः।’ ”

4

- पापबलि
 1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 2 “इसाएलीतयत थथे धाः, ‘परमप्रभुं याये मते धयादीगु ज्याखँ मसीकं सुनानं पाप यात धाःसा वं थथे यायेमाः,
 3 “ ‘अभिषेक जूह पुजाहारी पापयात धाःसा फुकक मन्तयत दोष लाःगु जुइ। थथे जर्गुलि वं याःगु पापया निति छमह ख् मद्रुह द्रुहचा परमप्रभुया न्हाःने पापबलिकथं छायेमाः।
 4 वं द्रुहयात नापलायेगु पालया ध्वाखाय् परमप्रभुया न्हाःने हयाः वयागु छैन्य थःगु ल्हाः तयाः परमप्रभुया न्हाःने स्यायेमाः।
 5 अले अभिषेक जूह पुजाहारी द्रुहया हि कयाः पवित्र थाय्या दुने हयेमाः।
 6 पुजाहारी थःगु पतिचा हिइ थुनाः व हि पवित्र थाय्या दथुइच्वंगु पदीय् न्हयकः छ्वाकेमाः।
 7 अले पुजाहारी हि भतिचा कयाः पवित्र थासय् दुने परमप्रभुया न्हाःने च्वंगु गुँगु थनेगु वेदीया नेकुलिइ तिकेमाः। अले द्रुहया ल्यं दुगु हि नापलायेगु पालया ध्वाखाय् होमबलिया वेदीया तःलय् च्वकेमाः।
 8 पापबलिया द्रुहया फुकक दाः लिकायेमाः। आतापुति भ्वरि त्वपुइगु दाः व उकिया च्वय्च्वंगु दाः नं लिकायेमाः*
 9 निगः जलासें व उकिया च्वय् जेँ नाप च्वंगु दाः, अले जलासें व सेँया भिगु ब्व वं लिकायेमाः।
 10 मेलबलि थें छाःमह सा वा द्रुहया दाः लिकयाः पुजाहारी व होमबलिया वेदीइ छव्यकेमाः।
 11 तर द्रुहया छेंगु, फुकक ला, छय्यं, तृति व आतापुति भ्वरि सौ नापं
 12 पुजाहारी थ्व फुकक छाउनी पिने नउ वाइगु विधिकथं शद्रु जगु थासय् यंकाः सिं घने तयाः छव्यकेमाः।
 13 “ ‘इसाएलीया फुकक मन्तयसं परमप्रभुं याये मते धयादीगु ज्याखँ मसीकं यात धाःसा इमिसं थथे यायेमाः—
 14 थःपिन्सं याःगु पाप पिज्जइबलय् इमिसं पापबलिया निति द्रुहचा हयाः नापलायेगु पालया ध्वाखाय् छायेमाः।
 15 खलःया थकालिपिन्सं परमप्रभुया न्हाःने द्रुहयागु छैन्य थथःगु ल्हाः तयेमाः, अले व द्रुहयात परमप्रभुया न्हाःने स्यायेमाः।
 16 अनं लिपा अभिषेक जूह पुजाहारी व द्रुहयागु हि भतिचा कयाः पवित्र थासय् हयेमाः।
 17 पुजाहारी थःगु पतिचा हिइ थुनाः व हि दथुइच्वंगु पदीय् न्हयकः छ्वाकेमाः।
 18 अनं लिपा पवित्र थाय्या दुने परमप्रभुया न्हाःने च्वंगु गुँगु थनिगु वेदीया नेकुलिइ व हि छुं भचा तिकेमाः। ल्यंगु हि धाःसा नापलायेगु पालया ध्वाखाय् होमबलिया वेदीया तःलय् च्वकेमाः।
 19 द्रुहया फुकक दाः लिकयाः वेदीइ छव्यकेमाः।
 20 पापबलिया द्रुहयात वं गथे याःगु खः थ्व द्रुहयात नं अथे हे यायेमाः। थुकथं पुजाहारी इमिगु निति प्रायश्चित्त यायेमाः, अले इमित क्षमा दइ।

- 21 पुजाहारी व द्रुहंयात छाउनी पिने यंकाः न्हापांयाम्हयसित छ्वयक् थें छ्वयकेमाः। थ्व इसाएलया फुक्क मन्तयगु निति पापबलि खः।
 22 “सुं नायलं मसीकं परमप्रभु वया परमेश्वरं याये मते धयादीगु ज्याखँयु पापयात धाःसा वं थथे यायेमाः।
 23 वं याःगु पाप वयाके पिज्वःसा वं छम्ह ख् मदुम्ह दगु थःगु बलिया निति हयेमाः।
 24 वं दगुया छैनय थःगु ल्हाः तयेमाः। परमप्रभुया न्हाःने होमबलिया पशु स्याइगु थासय वयात स्यायेमाः। थ्व पापबलि खः।
 25 अनलि पुजाहारी थःगु पतिचां पापबलिया हि भतिचा कयाः होमबलिया वेदीया नेकुलिइ तिकेमाः। अले ल्यंगु हि वेदीया तःलय प्वकेमाः।
 26 उकिया फुक्क दाः मेलबलिया दाः थें वेदीइ छ्वयकेमाः। थथे पुजाहारी नायःया पापया लागिं प्रायश्चित याइ, अले वयात क्षमा दइ।
 27 “खलःयाम्ह सुनानं मसीकं परमप्रभुं याये मते धयादीगु ज्याखँ यात धाःसा वं थथे यायेमाः।
 28 वं याःगु पाप वयाके खनेदत धाःसा थःम्हं यानागु पापया निति थःगु बलिकथं ख् मदुम्ह च्वलय हयेमाः।
 29 वं शुद्ध जुइगु बलिया छैनय थःगु ल्हाः तयेमाः अले होमबलिया थासय स्यायेमाः।
 30 अनलि पुजाहारी थःगु पतिचां शुद्ध जुइगु बलि हि भतिचा कयाः होमबलिया वेदीया नेकुलिइ तिकेमाः। अले उकिया ल्यंगु हि वेदीया तःलय प्वकेमाः।
 31 उकिया फुक्क दाः मेलबलिया दाः थें लिकायेमाः। अले पुजाहारी परमप्रभुया निति नस्वाः वय्केत वेदीइ छ्वयकेमाः। थथे पुजाहारी उकिया निति प्रायश्चित याइ, अले वयात क्षमा दइ।
 32 “सुनानं पापबलिया निति फैया मचा हल धाःसा वं ख् मदुम्ह मिसाम्ह चिधिकःम्ह फै हयेमाः।
 33 वं शुद्ध जुइगु बलिया छैनय थःगु ल्हाः तयेमाः। होमबलिया पशु स्याइगु थासय वयात स्यायेमाः।
 34 अनलि पुजाहारी थःगु पतिचां शुद्ध जुइगु बलि हि भतिचा कयाः होमबलिया वेदीया नेकुलिइ तिकेमाः। उकिया ल्यंगु हि धाःसा वेदीया तःलय प्वकेमाः।
 35 परमप्रभुयात छाःगु विशेष देछाया फुक्क दाः नापं मेलबलिया चिधिकःम्ह भ्याःचाया दाः थें पापबलिया फुक्क दाः वं लिकया उकियात पुजाहारी वेदीइ छ्वयकेमाः। थथे वं याःगु पापया निति पुजाहारी वयागु लागिं प्रायश्चित याइ, अले वयात क्षमा दइ।

5

- 1 “सुनानं थःम्हं खंगु व न्यंगु खँया साक्षी बीमाः थाय साक्षी मबिल धाःसा व पाप खः अले वं उकियागु निति दोष फयेमाली।
 2 “सुनानं मसीकं जंगली पश्या सीम्ह, लहीपि पश्या सीम्ह, घिसय जुया जुइपि पश्या सीम्ह, थज्याःगु अशुद्ध वस्तु थियाः लिपा वाःचाल धाःसा व अशुद्ध जुइ, अले वं पाप मानय यायेमाः।
 3 “सुनानं मसीकं मनुया म्हाया छुं अशुद्धगु ब्व थियाः लिपा वाःचाल धाःसा व दोषी थहरय जुइ।
 4 “सुनानं मसीकं भिगु वा मभिगु न्हागु खँयं जूसां बिचाः मयासें पाफ्याः लिपा वाःचाल धाःसा व दोषी थहरय जुइ।
 5 “सुं मन् थथे दोषी थहरय जुल धाःसा वं थःगु पाप स्वीकार यायेमाः।
 6 अले वं सजायकथं परमप्रभुयाथाय बर्थापाखें मिसाम्ह चिधिकःम्ह फे वा च्वलय पापबलि छाये हयेमाः। पुजाहारी वयागु पापया निति प्रायश्चित यायेमाः।
 7 “चिधिकःम्ह भ्याःचा हये मफुसा वं परमप्रभुयाथाय थःगु पापया सजायकथं निम्ह सुकुभतु वा निम्ह बखुं हयेमाः। छम्ह पापबलिया निति व छम्ह होमबलिया निति।
 8 वं थुपि पुजाहारीयाथाय हयेमाः। पुजाहारी न्हापां पापबलिया निति छम्ह छाइ। वं थुपिगु गःपः चमफुसें म्वय जक थयाइ।
 9 वं पापबलिया हि भतिचा कयाः वेदीया छखेपाखे छ्वाकि, अले ल्यं दगु हि फुक्क वेदीया तःलय प्वकाछ्वइ। थ्व पापबलि खः।
 10 अनलि पुजाहारी मेम्ह झगःयात नियमकथं होमबलि यानाः छाइ। थुकथं वं याःगु पापया निति पुजाहारी प्रायश्चित यायेमाः। अले वयात क्षमा दइ।
 11 “छुं जुयाः वं निम्ह सुकुभतु वा निम्ह बखुं वं हये मफुसा छगु एपाया झिब्वय छब्ब* नचगु छुचुं पापबलिया निति हयेमाः। वं उकी चिकं वा धुपँय मतयेमाः, छायाधाःसा थ्व पापबलि खः।
 12 वं थ्व पुजाहारीयाथाय हयेमाः। अले पुजाहारी उकियात लामन्तिकथं छम्ह छुचुं कयाः परमप्रभुया निति वेदीइ विशेष देछाया च्वय छ्वयकेमाः। थ्व पापबलि खः।
 13 थुकथं पुजाहारी वयागु पापया निति प्रायश्चित यायेमाः, अले वयात क्षमा दइ। ल्यं दगु छुचुं धाःसा अन्नबलि बीबलय थें पुजाहारीयागु हे जुइ।”
 दोषबलि
 14 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 15 “सुनानं मसीकं परमप्रभुया पवित्र सम्पत्तिया छुं वं खँयं पापयात धाःसा वं सजायकथं परमप्रभुयाथाय बर्थापाखें ख् मदुम्ह भ्याःचा छायेमाः। भ्याःचाया म् पवित्र पालया शेकेल* कथं वचःछी। थ्व दोषबलि खः।
 16 सुनानं थुकथं परमप्रभुयात छाये हयेमाःगु पवित्र खँयं द्रुंकल धाःसा वं उकिया पलेसा पुले हे माः। अज्ज न्यब्वय छब्ब अक्वः तमेमाः। वं थ्व फुक्क व दोषबलिया भ्याःचा पुजाहारीयाथाय हयेमाः। पुजाहारी वयागु पापया निति भ्याःचायात दोषबलिकथं छानाः प्रायश्चित याइ। अले वयात क्षमा दइ।
 17 “सुनानं मसीकं परमप्रभुं याये मते धाःगु खँ यानाः पापयात धाःसा व दोषी थहरय जुइ। अले उकिया सजाय वं फयेमाली।
 18 वं दोषबलिकथं पुजाहारीयाथाय बर्थापाखें ख् मदुम्ह भ्याःचा हयेमाः। भ्याःचाया म् शेकेलयाकथं वचःछी। पुजाहारी वं मसीकं याःगु वयागु दोषया निति प्रायश्चित याइ। अले वयात क्षमा दइ।
 19 थ्व दोषबलि खः। थज्याःम्ह मन् धात्यें हे परमप्रभुया न्हाःने दोषी थहरय जुगु खः।”

6

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादीगु विधि थ्व हे खः,
 2 “सुनानं तयेबियातःगु वस्तु लित मब्यूसे, दि तयातःगु वस्तु लित मब्यूसे, खुयाः वा जःलाखःलायात झंगः लानाः,

* 4:26 ४:२६ लेवी ३:१-२० * 4:27 ४:२७-३१ गन्ती १५:२७-२८ * 5:11 ५:११ छगु एपाया झिब्वय छब्ब थ्व छगु किल्लोग्राम ति * 5:12 ५:१२-१३ लेवी २:२-३,९-१०
 † 5:15 ५:१५ छगु शेकेल थथे धयागु ११,५ ग्राम ति खः * 6:1 ६:१ गन्ती ५:२-८

- 3 स्यागुं तंगु वस्तु लुइकाः उकिया बारे मखुगु खँ लहानाः, मखुगु पाः फयाः परमप्रभुया विरोधय पापयात धाःसा
- 4 व दोषी थहरय जूगु दु। वं थःत तयेबियातःगु वस्तु, दि तयकातःगु वस्तु, ख्यातःगु वस्तु, झंगः लानाः कयातःगु वस्तु, तंगु लुइकाहःगु वस्तु,
- 5 वा मखुगु पाः फयातःगु खँया न्याव्वय छव्व अप्वः तनाः पुलेसा पुलेमाः। वं दोषबलि बीखुन्ह थ्व फुकक थुकिया थवाःयात पुलेमाः।
- 6 वं पुजाहारीयाथाय परमप्रभुयात दोषबलि बीत खू मदुह भ्याःचा हयेमाः। भ्याःचाया मू शेकेलया मुकथं क्वःछी।
- 7 थ्व विधेकथं पुजाहारी वयागु निति परमप्रभुया न्हाःने प्रायश्चित यायेमाः। अले वयात क्षमा दः।”

पुजाहारीतयसं गुकथं बलि बीगु

होमबलिया विधि

- 8 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
- 9 “हासुन व वया कायपिन्त थथे आज्ञा ब्यु, ‘होमबलि बीगु विधि थथे खः — होमबलि चच्छि व सुथय तक वेदीइ तयेमाः। वेदीइ मि च्यानाच्वेनेमाः।
- 10 अले पुजाहारी पुजाहारीया सुति वसः व दुनेया सुति वसः पुनाः होमबलिया नौ लिकयाः वेदीया छवे तयेमाः।”
- 11 अले वं फिनातःगु वसः त्वयाः मेगु वसः पुनाः नौयात छाउनी पिने छगु शुद्धगु थासय थंकेमाः।
- 12 वेदीइ मि च्याना हे च्वेनेमाः, अले गुबले मसीमाः। पुजाहारी न्हिन्हि सुथय उकी सिं तेनेमाः, पुजाहारी होमबलिया कुचात व मेलबलिया दाः मिया च्वय मिलय यानाः तयेमाः।
- 13 वेदीइ मि मदिकक च्याना हे च्वेनेमाः, व गुबले हे सी मज्यु।

अन्नबलिया विधि

- 14 “ ‘अन्नबलि छायेगु विधि थथे खः — हासुनया कायपिन्सं थुकियात परमप्रभुया न्हाःने वेदीइ हयेमाः।
- 15 पुजाहारी छम्ह भिगु छुचुं व चिकं कयाः फुकक धूर्पीय तयाः च्याकाः अन्नबलिया चिकथं परमप्रभुया निति नस्वाः जुइत वेदीइ छवयकेमाः।
- 16 “ ‘ल्यं दुगु धाःसा हासुन व वया कायपिन्सं नइ। इमिसं थुकियात सोडा मतसे व नापलायेगु पालया चुकय च्वनाः नयेमाः।
- 17 थुकी सोडा ल्वाकछयानाः मदयकेमाः। जितः छाःगु विशेष बलिया व्व जिं इमित बियागु दु। अले थ्व पापबलि व दोषबलि थें हे पवित्र खः।
- 18 अले सदाया निति हासुनया मिजंपि सन्तानतयसं थ्व नयेमाः। परमप्रभुयात छायेहेगु अन्नबलितपाखे थ्व इमिगु पुस्तौ पुस्ताया लागि इमिगु व्व खः। मेपिं सुनान विशेष देछा थिल धाःसा उकियागु पवित्रताया शक्ति वयात हानि याइ। ”
- 19 परमप्रभुं मोशायत हानं धयादिल,
- 20 “हासुन अभिषेक जू खुन्हु वं व वया कायपिन्सं परमप्रभुयात छायेमाःगु बलि थुकथं दु — सुथय बच्छि व बहनिइ बच्छि यानाः न्हि छगु व बागु किलोग्राम भिगु छुचुं अन्नबलिकथं न्हाबले छायेमाः।
- 21 थुकियात चिकनाप वालाः द्वालय छयेमाः। अले कुचा कुचा यानाः परमप्रभुयात लयतायकेगु नस्वाः जुइत अन्नबलिकथं छायेमाः।
- 22 थुकथं हे न्हाबले अभिषेक जुयाः वयागु थासय पुजाहारी जुइह वया सन्तानं हे अन्नबलि छायेमाः। थ्व परमप्रभुया न्हाबलेया व्व खः, अले थ्व फुकक छवयका छवयेमाः।
- 23 पुजाहारीया फुकक अन्नबलि छवयका छवयेमाः। थ्व मनयेमाः।”

पापबलिया विधि

- 24 परमप्रभुं मोशायत हानं धयादिल,
- 25 “हासुन व वया कायपिन्त धा, ‘पापबलि छायेगु विधि थथे खः। होमबलि ब्युथाय हे पापबलि नं परमप्रभुया न्हाःने बीमाः। थ्व तसकं पवित्रगु बलि खः।”
- 26 बलि छाइम्ह पुजाहारी हे थुकिया ला नइ। नापलायेगु पालया चुकय च्वनाः हे थ्व नयेमाः।
- 27 सुनानं वा छुकिं व पश्या ला थी उकियागु पवित्रताया शक्ति वयात हानि याइ। हि छफुति जक क्यूगु वसः नं पवित्रगु थासय हीमाः।
- 28 ला चाया थलय दयकूगु खःसा व चाया थलयात तछ्यायेमाः। कँयया थलय दयकूगु खःसा लखं बांलाक सिलाछवयेमाः।
- 29 पुजाहारी जुइपि न्हाम्ह कायमस्तयसं नं थ्व नयेफु। थ्व तसकं पवित्र खः।
- 30 पाप प्रायश्चित यायेत पवित्रगु थासय पापबलिया पश्या हि छाये हःसा उम्ह पश्या ला नये मज्यु। व फुकक मिइ च्याका छवयेमाः।

7

दोषबलिया विधि

- 1 “ ‘दोषबलि छायेगु विधि थ्व खः। थ्व तसकं पवित्र जू।
- 2 गुगु थासय होमबलि स्याइ व हे थासय दोषबलिया भ्याःचा नं स्यायेमाः। वयागु हि वेदीया जःखः छवाकेमाः।”
- 3 पुजाहारी थुकिया फुकक दाः वेदीइ छायेमाः। दाःखाःगु न्हिथ्य, दुलापिलायात धुनाचंगु दाः,
- 4 जँया नापं च्वंगु दाः, धुनाचंगु निरगुलि जलासें व सँया भिगु व्व लिकायेमाः।
- 5 पुजाहारी परमप्रभुया निति विशेष देछाकथं व वेदीइ छवयकेमाः। थ्व दोषबलि खः।
- 6 पुजाहारी जुइपि न्हाम्ह कायमस्तयसं नं थ्व नयेफु। थ्व नापलायेगु पालया चुकय च्वनाः नयेमाः। थ्व तसकं पवित्रगु खः।
- 7 “ ‘पापबलि थें हे दोषबलिइ नं अथे हे यायेगु खः। गुम्ह पुजाहारी बलि छानाः इमिगु लागि प्रायश्चित याइ, ला व हे पुजाहारीयागु जुइ।
- 8 होमबलियागु छेगु होमबलि छाःम्ह पुजाहारीयागु हे जुइ।
- 9 भूतलिइ, द्वालय व ताकेचाय दयकूगु अन्नबलि छाःम्ह पुजाहारीयागु हे जुइ।
- 10 चिकनय बुलातःगु व गंगु फुकक अन्नबलि हासुनया कायपिन्त उतिग्यक हे थइ।

मेलबलिया विधि

- 11 “ ‘परमप्रभुयात मेलबलि छायेगु विधि थथे खः —
- 12 “ ‘सुनानं परमप्रभुयात सुभाय देछायेत मेलबलि छायेगु खःसा बलि बीत हःम्ह पशुनापं सोडा ल्वाकमछ्याःगु चिकनय बुलातःगु ल्वहंचा मरि छपा, सालगु मरि छपा अले सोडा मतःगु चिकनय न्हायातःगु घः मरि छपा कयाः
- 13 सुभाय बीत छायेहेगु मेलबलि नापं वं सोडा ल्वाकमछ्यानातःगु मरि नं छायेमाः।
- 14 गुकिं छगु छगु यानाः परमप्रभुया निति विशेष भेटीया लागि व छायेमाः। सोडा तःगु मरि मेलबलिया हि छवाकिम्ह पुजाहारीया जुइमाः।
- 15 सुभायया मेलबलिया ला छाःगु हे दि नयेमाः। कन्हय खुन्हु थ्व नये मज्यु।

- 16 “ तर छाड़गु बलि भाकल वा थः यःछिया बलि जसा थज्याःगु बलि छाःगु हे दिख्नुह नयेमाः। ल्यं दुगु ला कन्हय खुन्हु नये ज्यु।
 17 कंस तक ल्यं दुगु बलिया ला धाःसा मिइ छव्यकेमाः।
 18 मेलबलिया ला कंस तक सुनान नल धाःसा व नालेबहः जुइ मखु। व ला छाःमहयसियागु निति छाःगु ल्याः याइ मखु, तर व अशुद्ध जुइ। अले व नःमह मनु दोपी थहरय जुइ।
 19 “ सुनान अशुद्ध वस्तु थ्यगु ला नये मज्यु। व मिइ छव्यकेमाः। विधिकथं शुद्ध जूह मनुखं धाःसा ल्यं दुगु ला नयेफु।
 20 तर अशुद्ध ज्याः परमप्रभुया मेलबलिया ला सुनान नल धाःसा वयात वया मनुत्य दथुं पितिना छव्येमाः।
 21 सुनान मनुया अशुद्ध, पश्या अशुद्ध वा मेगु छुं घचाइपुगु वस्तु थियाः परमप्रभुया मेलबलिया ला नल धाःसा वयात वया मनुत्य दथुं पितिना छव्येमाः। ”

हि व दाः नये मज्यु

- 22 हान परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 23 “इसाएलीतयत धा, छिमिसं सा वा द्रहं, फै वा दुगुयागु दाः नये मज्यु।
 24 अथे सीह व जंगली पशुतयसं स्याःमह पश्या दाः मेगु ज्यायु छयोसां ज्यु तर छिमिसं व नये मज्यु।
 25 परमप्रभुया निति विशेष देछाया पश्या दाः सुं मनुखं नल धाःसा वयात वया मनुत्य दथुं पितिना छव्येमाः।
 26 छिपि न्हाथायसं च्वसां पशुपक्षीया हि गुबले नये मज्यु।
 27 हि नःमह न्हामह मनु जसां वयात वया मनुत्य दथुं पितिना छव्येमाः। ”

पुजाहारीया ब्व

- 28 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 29 “इसाएलीतयत धा, ‘परमप्रभुया निति मेलबलि छाड़महयसिनं मेलबलिया छब्व बलिकथं परमप्रभुया थासय हयेमाः।
 30 वं परमप्रभुया निति विशेष देछा थःगु ल्हाति हयेमाः। वं दाः ह्याकुला नाप हयाः परमप्रभुया न्हाःने संकाबीगु बलिया निति देछायेमाः।
 31 पुजाहारी दाः वेदीइ छव्यकेमाः। ह्याकुला धाःसा हासुन व वया कायपिनिगु जुइ।
 32 छिमिसं जव खम्पा नं मेलबलि भेटीकथं पुजाहारीयात बीमाः।
 33 मेलबलिया हि व दाः छाःमह हासुनया काय्यागु ब्व जव खम्पा जुइ।
 34 छाड़धाःसा इसाएलीतयगु मेलबलि संकगु ह्याकुला व खम्पा जि छिमिके कयाः पुजाहारीतयत इसाएलीतयगुपाखे न्हाबलेया निति बियागु दु। ”
 35 गुखुन्हु हासुन व वया कायपि पुजाहारी पदय अभिषेक ज्याः परमप्रभुया न्हाःने सेवाया निति दनी, उखुन्हुनिसें परमप्रभुया निति विशेष देछाया ब्व इमिगु खः।
 36 गुखुन्हु इपि अभिषेक जुल उखुन्हु हे परमप्रभुं इसाएली मनुतयसं इमित थ्व भाग बी धकाः उजं बियादिल। पुस्तौ पुस्ताया निति न्हाबले थ्व इमिगु ब्व जुइ।
 37 थ्व हे होमबलि, अन्नबलि, पापबलि, दोषबलि, अर्पणबलि व मेलबलिया विधि खः।
 38 “छिमिसं थुकथं परमप्रभुयाथाय बलि हयाः छायेमाः।” धकाः परमप्रभुं मोशायत सनि मस्मूमिइ सनि पर्वतय उजं बियादिल।

पुजाहारी जुइत माःगु खँ

8

हासुन व वया कायपिनिगु अभिषेक

प्रस २९:१-३७

- 1 हान परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 2 “छं हासुन व वया कायपि नापं इमिगु वसः, अभिषेक याइगु चिकं, पापबलिया द्रहं, निह भ्याःचा व सोडा मतःगु मरिया दाला^७
 3 नापलायेगु पालया धवाखायु हजि। अले फुक्क खलःयात नं अन हे मुकि।”
 4 थये परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें मोशां यात, अले नापलायेगु पालया धवाखायु फुक्क खलः मुन।
 5 मोशां इमित धाल, “परमप्रभुं या धकाः उजं बियादीगु ज्या थ्व हे खः।”
 6 अले मोशां हासुन व वया कायपिन्त हयाः विधिकथं म्वःलहुइकल।
 7 वं हासुनयात जामालं फिकाः जैनी चिनाबिल। पुजाहारीया लं फिकाः उकी एपोद तथाबिल। एपोदया बांलाःगु बुता दुगु जैनिखं हिनाबिल।^८
 8 अनं लिपा वं हासुनयात छातिपाता फिकाः उकी हे ऊरीम व तुर्मीम* तथाबिल।
 9 अले वयागु छेनय फेटा चिनाः फेटाया च्वय न्हाःने पवित्र लिं चिंपाता तथाः परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें मोशां यानाबिल।
 10 अनलि मोशां अभिषेक याइगु चिकं ज्वनाः पवित्र पाल व अन दुने दुगु फुक्क ज्वलयात अभिषेक यानाः शुद्ध यानाबिल।
 11 उकि भतिचा चिकं कयाः व वेदीइ न्हयकः तक छावाकल। अले वेदी व अनया फुक्क थलबल, ल्हाःतुति सिलेगु बाता व उकिया लिधंसा नापं शुद्ध यायेत अभिषेक यानाबिल।
 12 हान वं अभिषेक यायेगु चिकं ज्वनाः हासुनया छेनय प्वंकाः वयात शुद्ध यायेत अभिषेक यानाबिल।
 13 अनलि परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें मोशां हासुनया कायपिन्त न्हाःने हयाः जामालं फीकाबिल, अले जैनी चिकाः इमित बेतालि हिनाबिल।
 14 अनं लिपा वं पापबलिया द्रहं हल, अले हासुन व वया कायपिन्सं पापबलिया द्रहंया छेनय थथःगु ल्हाः तल।
 15 अले मोशां द्रहंयात स्यात। वं हि भतिचा कयाः थःगु पतिचां वेदीया प्यंगू नेकुलिइ तिकाः वेदीयात शुद्ध यानाबिल। ल्यं दुगु हि धाःसा वं वेदीया तःलय प्वंकल। थये यानाः वं वयागु लागिं प्रायश्चित यायेत वेदी शुद्ध यानाबिल।
 16 अले मोशां आतापुति भ्वरि त्वपुइगु फुक्क दाः, सैंया भिगु ब्व व दाःनापया निगः जलासैं कयाः वेदीइ छव्यकल।
 17 परमप्रभुं मोशायत उजं बियादी थें व द्रहंयागु छेगु, ला व सो नापं छाउनी पिने यंकाः मिं छव्यकाबिल।
 18 अनं लिपा मोशां होमबलि छायेत भ्याःचा हल। हासुन व वया कायपिन्सं थयःगु ल्हाः भ्याःचाया छेनय तल।
 19 अले मोशां भ्याःचायात स्यात। अनं लिपा मोशां हि वेदीया जःखः छावाकल।
 20 वं भ्याःचाया ला कुचा कुचा धयनाः अले छयं व दाः नापं छव्यकल।

* 7:26 ७:२६-२७ उजं १:४; लेवी १७:१०-१४; १९:२६; व्य १२:१६,२३; १५:२३

* 8:2 ८:२ प्रस २९:२-३

* 8:7 ८:७-९ प्रस २९; गन्ती २७:२९

* 8:8 ८:८ ऊरीम व तुर्मीम परमेखवा

- 21 परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीं थें वं आतापुति-भ्वरी व तुति लखं सिल, अले व परमप्रभुया निति विशेष देछा, नस्वा: वःगु होमबलिकथं वं भ्या:चाया फुक्क म्ह वेदीइ छवयकल।
- 22 अनंलि वं अर्पणयाम्हा भ्या:चा न्ह्यःने यंकल। थ्व भ्या:चायागु छैनय हासून व वया कायपिन्सं नं थयःगु ल्हा: तल।
- 23 अले मोशां वयात स्यात। वं हि कया: हासूनया जब न्हायपं फवल्य, जब ल्हा:या बुरा-पतिचाय व जब तुतिया बुरा-पतिचाय तिकाबिल।
- 24 अनं लिपा मोशां हासूनया कायपिन्त हल, इमिगु जब न्हायपं फवल्य, जब ल्हा:या बुरापतिचाय व जब तुतिया बुरापतिचाय हि तिकाबिल। अले हि वेदीया जःख: छावाकबिल।
- 25 अले वं दा:, दा:खा:गु न्हियं, आतपुति-भ्वरी त्वपुङ्गु फुक्क दा:, सैंया भिगु ब्व, दा: नापंया निग: जलासैं व जब खम्पा काल।
- 26 अले परमप्रभुया न्ह्यःने दुगु दालां सोडा त्वाकमछ्या:गु ल्वहंचा मरि छपा, सोडा मतःगु चिकनय बुलातःगु घ: मरि छपा अले सालगु मरि छपा कया: दा: व जब खम्पाया घने तयाबिल।^७
- 27 थ्व फुक्क हासून व वया कायपिनिगु ल्हातिइ तयाबिल। अले इमिसं परमप्रभुया न्ह्यःने संकाबीगु बलिकथं छाल।
- 28 अनं लिपा मोशां इमिगु ल्हाति व कया: परमप्रभुया निति विशेष देछा, नस्वा:गु अर्पण बलिकथं होमबलिया वेदीइ छवयकल।
- 29 परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीगु थें हे वं ह्याकुला कया: संकाबीगु बलिकथं परमप्रभुया न्ह्यःने छाल। थ्व अर्पण बलियाम्ह मिजंम्ह फैया ब्व मोशायगु हे ख:।
- 30 अले मोशां अभिषेकया भित्तिचा चिकं व वेदी हि भित्तिचा कया: हासून व वया वसतय अले वया कायपि व इमिगु वसतय नापं छावाकल। थथे वं हासून व वया कायपिनिगु वस: नापं शुद्ध यानाबिल।
- 31 अले मोशां हासून व वया कायपिन्त धाल, “छिमिसं नापलायेगु पालया चुक दुने ध्वाखाया लिक्क ला दयका: व अभिषेक बलिया दालाय दुगु मरिनापं अन हे च्वना: न।
- 32 ल्यं दुगु ला व मरि धा:सा छवयकाब्यु!
- 33 छिमिगु अभिषेकया विधि पूमवंतले न्हयन्हु तक छिपिं नापलायेगु पालया ध्वाखां पिने वने मते, छायाधा:सा छिमिगु अभिषेक न्हयन्हु तक दयाच्वनी।
- 34 छिमिगु निति प्रायश्चित यायेत गथे थौं या:गु ख: अथे हे यायेगु उजं परमप्रभुं बियादीगु द।
- 35 अथे जुया: छिपिं नापलायेगु पालया चुकय न्हयन्हु तक चां न्हि च्वनेमा:। छिपिं सिना मवनेमा धका: परमप्रभुयागु उजंयात मानय यायेमा: छायाधा:सा जित: थज्या:गु हे उजं बियादीगु ख:।”
- 36 अले परमप्रभुं मोशापाखें ब्यगु फुक्क उजं हासून व वया कायपिन्सं पालन यात।

9

पुजाहारीतयसं थःपिनिगु ज्या छ्गु

- 1 अभिषेकया कन्हय खुन्हू मोशां हासून, वया कायपि व इसाएलया थकालिपिन्त सःतल।
- 2 अले वं हासूनयात धाल, “थःगु पापबलिया निति छम्ह खू मद्रुह द्रुहंचा व होमबलिया निति खू मद्रुह भ्या:चा यंका: परमप्रभुया न्ह्यःने बलि ब्यु।
- 3 अले इसाएलीतयत धा, ‘पापबलिया लागि छम्ह दुगु व होमबलिया लागि दच्छि द्रुह व खू मद्रुह द्रुहंचा व चिधिका:म्ह भ्या:चा छम्ह छम्ह ज्वं।
- 4 अले मेलबलिया लागि छम्ह द्रुह व छम्ह भ्या:चा, चिकनं बुलातःगु अन्नबलि नापं परमप्रभुयाथाय बलिया लागि हजि। छायाधा:सा परमप्रभु थौं छिमिथाय खनेदयक: झाइ।”
- 5 मोशां उजं ब्यु थें इमिसं फुक्क ज्वलं नापलायेगु पालया ध्वाखाय हल, अले फुक्क मन्त परमप्रभुया न्ह्यःने दं वल।
- 6 मोशां धाल, “परमप्रभुं उजं बियादीगु छिमिसं यायेमा:गु ज्या थ्व हे ख: गुकि याना: परमप्रभुया महिमा छिमिथाय खनेदइ।”
- 7 मोशां हासूनयात धाल, “परमप्रभुं उजं बियादीं थें वेदीया न्ह्यःने थःगु शुद्ध जुइगु बलि व होमबलियात छाया: थःगु व फुक्क मन्तयगु लागि प्रायश्चित या, अले मन्तयसं छायेहःगु नं छाया: इमिगु लागि प्रायश्चित या।”^७
- 8 अनंलि वेदीया न्ह्यःने वया: हासून थःगु निति पापबलिया द्रुहंचा स्यात।
- 9 वया कायपिन्सं हि वयागु ल्हातय बिल। वं हिइ थःगु पतिचा थुना: वेदीया नेकुलिइ तिकल। अले ल्यं दुगु हि फुक्क वेदीया तःलय प्वाकबिल।
- 10 पापबलिया दा:, जलासैं व सैंया भिगु ब्वयात वं परमप्रभुं मोशायत उजं बियादीं थें वेदीइ छवयकाबिल।
- 11 ला व छेंगूयात वं छाउनी पिने मिइ छवयकाबिल।
- 12 अनंलि हासून होमबलिया पशु स्यात, वया कायपिन्सं हि वयागु ल्हातय बिल, अले वं थुकियात वेदीया जःख: छावाकल।
- 13 इमिसं होमबलिया ला व छयं ध्यना: वयागु ल्हातय तयाबिल, अले वं व वेदीइ छवयकाबिल।
- 14 वं दुला, भ्वरि व तुति सिला: वेदीइ होमबलिया च्वय छवयकाबिल।
- 15 अनंलि वं मन्तयगु निति बलि छायेहल। वं मन्तयगु पापबलिया दुगुचायात स्याना: न्हापा थें छाल।
- 16 अनंलि वं होमबलि हया: मा:कथं छाल।
- 17 वं अन्नबलि हया: उकिं छम्ह अन्न कया: वेदीइ छवयकल। थ्व सुथसिया होमबलि बाहेकयागु देछा ख:।
- 18 वं मन्तयगु निति मेलबलिया द्रुह व भ्या:चा नं स्यात। वया कायपिन्सं हि वयागु ल्हातय बिल। अले वं व वेदीया जःख: छावाकल।^७
- 19 द्रुहंयागु दा: व भ्या:चायागु दा:खालःगु न्हियं, जलासैं व सैंया भिगु ब्वयात
- 20 वं ह्याकुलाया घ:ने तल। दा: जुक्व वेदीइ छवयकल।
- 21 मोशां उजं ब्यु थें वं ह्याकुला व जब खम्पाया लाफ: नापं संका: परमप्रभुया न्ह्यःने संकाबीगु बलिकथं छाल।
- 22 अले हासून थःगु निपा ल्हा: मन्तपाखे ल्हना: इमित आशिष बिल। थुकथं पापबलि, होमबलि व मेलबलि छाया: व वेदी क्वय कुहां वल।^७
- 23 अनंलि मोशा व हासून पवित्र पाल दुने दुहां वन, अले पिहां वया: मन्तयत आशिष बिल। अले परमप्रभुया महिमा फुक्क मन्तयगु न्ह्यःने खनेदत।
- 24 उबलय हे परमप्रभुयापाखें मि पिहां वया: वेदीइ च्वंगु होमबलि व दा:यात भस्म यात। थ्व खना: मन्त तःसलं हाला: बैय भ्वसुल।

10

नादाब व अबीह सीगु

1 हास्नया कायपि नादाब व अबीहं थःगु गुँगु थनेगु मकः कयाः उकी मि थन, अले व मिइ धुपौय तयाः परमप्रभुं उजं बियामदीगु मि तयाः वयकःकया न्हाःने छाल।

2 उकिं परमप्रभुयापाखें मि पिहां वयाः इमित परमप्रभुया न्हाःने स्यानाबिल।

3 अले मोशां हास्नयात धाल, “परमप्रभुं धयादीगु खें थ्व हे खः,

“ जिगु न्हाःने वइपिपाखें

जिं जिगु पवित्रता क्यने।

जिं फुकक मन्तयगु न्हाःने

थःगु महिमा क्यने। ”

हास्न सुक्क च्वन।

4 मोशां हास्नया कका उज्जीएलया कायपि मीशाएल व एलसाफानयात सःताः धाल, “पवित्र पालया न्हाःनं छिमि किजापिनिगु सीम्ह क्वबियाः छाउनीं पिने यकि।”

5 उकिं इमिसं मोशां आज्ञा ब्यु थें हे नादाब व अबीहया सीम्हयात इमिगु हे लनयु च्वःचिनाः क्वबियाः छाउनीं पिने यन।

6 अले मोशां हास्न व वया कायपि एलाजार व ईतामारयात धाल, “छिमिसं थःपिनिगु सँ भ्लुस्सुल दंका तये मते, अले लं खइ मते। मखुसा छिपि सी, अले फुकक मन्तलिसे परमप्रभु तंवयादी। छिमि थःथितिपिं इसाएलया फुकक मन्त धाःसा परमप्रभुया मि सीपिनिगु निति ख्वयेमाली।

7 छिपि नापलायेगु पालया चुकं पिने वने मते, मखुसा छिपि सी, छायाधाःसा परमप्रभुया अभिषेकया चिकं छिमिके दु।” अथे जगुलि इमिसं मोशां धाःथें यात।

पुजाहारीतयगु निति विधि

8 अनं लिपा परमप्रभुं हास्नयात धयादिल,

9 “नापलायेगु पालय वनेबलय छ व छिमि कायपिन्सं दाखमघ वा थ्वं त्वनाः वने मते, मखुसा छिपि सी। थ्व छिमि पुस्तौ पुस्तातयगु निति न्हाबलेया नियम खः।

10 पवित्र व साधारण अले शूद्र व अशूद्रया दथुइ छिमिसं पाःगु म्हसीकिमाः।

11 अले परमप्रभुं मोशापाखें इमित बियादीगु फुकक शिक्षा छिमिसं इसाएलीतयत स्यनेमाः।”

12 मोशां हास्न व वया ल्यंदुपि कायपि एलाजार व ईतामारयात धाल, “परमप्रभुयात विशेष देछा छाये धुंकाः ल्यं दुगु अन्नबलि यंकाः वेदी लिक्क सोडा ल्वाकमछ्यासे दयकाः न, छायाधाःसा थ्व तसकं पवित्र जः।”

13 छिमिसं थ्व नापलायेगु पालया चुकय च्वनाः न। छायाधाःसा परमप्रभुया निति छाःगु विशेष देछातपाखें थ्व छंगु व छिमि कायपिनिगु ब्व खः। जितः थथे हे उजं ब्यगु खः।

14 संकाबीगु बलिया व ह्याकुला विशेष भेटी खम्पा धाःसा छ, छिमि कायपि व म्हायपिन्सं विधिकथं शूद्र याःगु थासय च्वनाः नयेमाः। छायाधाःसा थ्व इसाएलीतयगु मेलबलिया पाखेंयागु छिमिगु ब्व खः।”

15 नये न्हाः धाःसा पुजाहारी ह्याकुला व खम्पाया व घःने तयातःगु विशेष भेटीया दाः वेदी न्हाःने हयाः परमप्रभुया निति संकाबीगु बलिकथं छाये हयेमाः। उबलय जक परमप्रभुया उजकथं थ्व सदाया निति छ व छिमि काय म्हायपिनिगु ब्व जुइ।”

16 मोशां पापबलिया बारे न्यनेकने याःबलय छ्वय्के धुंकागु सीकल। अले व हास्नया ल्यंदुपि कायपि एलाजार व ईतामारलिसे तंवल। अले वं इमित धाल,

17 “छिमिसं छाया पापबलि नापलायेगु पालया चुकय मनयागु? व तसकं पवित्रगु खः। परमप्रभुं थ्व खलःया दोष हयाछ्वयेगु निति अले मन्तयत शूद्र यायेगु निति परमप्रभुया न्हाःने प्रायश्चित यायेत छिमि बियादीगु खः।”

18 दुगुचिगु हि पवित्रगु थासय दुने महःगुलि छिमिसं जिं धाःथें वयागु ला नापलायेगु पालया चुकय नयेमाःगु खः।”

19 अले हास्नं मोशायात धाल – “थौं हे इमिसं थःगु पापबलि व होमबलि परमप्रभुया न्हाःने छाल। अले थौं हे जितः आपत जुल! जिं थौं पापबलि नःगु जूसा छु परमप्रभु लयताइ ला?”

20 थ्व खें न्यनाः मोशाया मन च्वन।

11

शूद्रपि व अशूद्रपि पशुत

व्य १४:३-२१

1 परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल,

2 “इसाएलीतयत धा, “पृथ्वीइ च्वंनिपि फुकक पशुत मध्ये थुपि पशुत छिमिसं नयेफु।

3 तृतिखः बाःपि व लिन्हायाः नइपि पशुत छिमिसं नये ज्यु।

4 “ अथे खःसां लिन्हायाः जक नइपि वा तृतिखः जक बाःपि पशुत धाःसा नये मज्यु। गथेकि ऊँट, वं लिन्हायाः नःसां वयागु तृतिखः मबाः। व छिमिगु निति अशूद्र खः।

5 अले शापन – वं लिन्हायाः नःसां वयागु तृतिखः मबाः। व छिमिगु निति अशूद्र खः।

6 अथे हे खराचा – वं लिन्हायाः नःसां वयागु तृतिखः मबाः। व छिमिगु निति अशूद्र खः।

7 अथे हे छिमिसं फा नं नये मज्यु। छायाधाःसा वयागु तृतिखः बाःसां वं लिन्हायाः मनः। उकिं व छिमिगु निति अशूद्र खः।

8 थुपि पशुतयगु ला छिमिसं नये मज्यु, अज्ज ला थुमिगु सीम्ह तक नं थीमज्यु। थुपि अशूद्रपि खः।

9 “ लखय च्वनिपि पपु व बिखु दुपि जन्तुत धाक्व छिमिसं नये ज्यु।

10 समुद्र व खुसिइ च्वनिपि पपु व बिखु मरुपि जन्तुत, चाहे ब्वया जइपि जइमा वा लखय च्वनिपि मेपि जन्तु जइमा छिमिगु लागि घच्चाइपुपि खः।

11 थज्याःपि जन्तुत घच्चाइपुपि जगुलि छिमिसं थुमिगु ला नये मज्यु, अज्ज ला थुमिगु सीम्ह तक नं थीमज्यु।

12 लखय च्वनिपि पपु व बिखु मरुपि जुक्व छिमिगु लागि घच्चाइपुपि खः।

13-19 “ झंगत मध्ये थुपि घचाइसुसे च्वंपि खः धकाः थुइकि। गथेकि थीथी कथंथापि गरूड, गिद्ध, हाकुम्ह इमा, हाउम्ह इमा, कवः, अट्टिच, हृचिल, लाःहैय, बायचा, न्हिकाःझंगः, हाडगील, भुल्का, राजहंस, धनेस, न्या नइम्ह कवः, सलात्याः झंगः, न्याखुं ब्वह, कल्कि झंगः व चिकंलापा। थुमिगु ला नये मज्यु।

- 20 “ ‘पू दुपि तुति जुइपि कीत फुक्क छिमिगु लागि घचाइपुपि खः।
 21 पप दुपि तुति जुइपिलयं न तिन्हयेत तुतिइ स्वापु दुपि कीत धाःसा नये ज्यु।
 22 छिमिसं कवःबुइँचा, बुइँचा व त्वाति नये ज्यु।
 23 पप दुपि धिसय जुयाः जुइपि फुक्क कीत छिमिगु लागि घचाइपुपि खः।
 24 “ ‘थुमिगुपाखे छिपि अशुद जुइ। सुनां थुमिगु सीम्ह थी, व सन्ध्याः ईतक अशुद जुइ।
 25 सुनां थुमिगु सीम्ह कवबिइ वं थःगु वसः हीमाः, अले सन्ध्याः ईतक व अशुद जुइ।
 26 “ ‘तुतिख्वः बालाक मबाःपि पशु, लिन्ह्यायाः नइम्हखुपि पशु फुक्क छिमिगु निति अशुद खः। सुनां इमिगु सीम्ह थी, व अशुद जुइ।
 27 प्यपां च्याः जुइपि मध्ये पन्जाया बलं जुइपि फुक्क पशु छिमिगु निति अशुद खः। सुनां इमिगु सीम्ह थी, व सन्ध्याः ईतक अशुद जुइ।
 28 इमिगु सीम्ह कवबीपिन्सं थःगु वसः हीमाः, अले सन्ध्याः ईतक अशुद जुइ। इपि फुक्क छिमिगु निति अशुद खः।
 29-30 “ ‘नवःका, महालकायचा, छुँ, मायबिलिचा, थज्याःपि बैय धिसय जुया जुइपि फुक्क छिमिगु निति अशुद खः।
 31 बैय धिसय जुया जुइपि मध्ये थुपि फुक्क छिमिगु निति अशुद खः। सुनां थुमित व थुमिगु सीम्ह थी, व सन्ध्या ईतक अशुद जुइ।
 32 उपि मध्ये सुं सीबलय थुमिगु सीम्ह छुं चीजया लात धाःसा व अशुद जुइ। रिँ, कापः, छेग, भांगा व न्हागुयागु दयकातःगु जूसां सन्ध्या ईतक व अशुद जुइ। उकियात लखय थुना तयेमाः अले तिनि व शूद जुइ।
 33 थुमिगु सीम्ह गुरुं न कथंया चाया थलय लात धाःसा उकी च्वंगु फुक्क वस्तु अशुद जुइ। अले व चा थलयात तख्याना छवयेमाः।
 34 उकी च्वंगु लखं थरगु व दयकेगु फुक्क नसा अशुद जुइ, थज्याःगु थलय दुगु छुं न त्वसा अशुद जुइ।
 35 थुमिगु सीम्ह गुरुं कथंया चाया भुत व नसा दयकेगु थलय कुतुवन धाःसा व अशुद जुइ। उकियात तख्याना छवयेमाः।
 36 बंगाःचा व लः मुकातःगु थाय धाःसा शूद जुइ। अथेसां सुनां अनं सीम्ह लिकाइ व धाःसा अशुद जुइ।
 37 गुरुं न कथंयागु पीत तयातःगु पुसाय थुमिगु सीम्ह लात धाःसा पुसा शूद हे जुयाच्वनी।
 38 लखय माःबुइकातःगु पुसाय थुमिगु सीम्ह कुतुवन धाःसा पुसा अशुद जुइ।
 39 “ ‘छिमिसं ला नये ज्युह पशु सित धाःसा, वयागु सीम्ह सुनां थी व सन्ध्या ईतक अशुद जुइ।
 40 सीम्ह पशुया ला नइम्ह व सीम्ह कवब्यम्हं थःगु वसः हीमाः, अले व सन्ध्या ईतक अशुद जुइ।
 41 “ ‘बैय धिसय जुया जुइपि फुक्क पशु घचायापुपि खः इमिगु ला नये मज्यु।
 42 प्याथं च्याः जुइपि वा प्यपा व प्यपां अक्वः तुति बैय धिसय जुया जुइपि पशुत फुक्क घचाइसुसे च्वंपि खः।
 43 थुमित थी तक न मते, मखुसा छिपि अशुद जुइ।
 44 जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। छिमिसं थःपिन्त अर्पण यानाः पवित्र याना तयेमाः, छायाःसा जि पवित्र खः। बैय धिसय जुया जुइपि छुं न कथंयाम्ह जन्तुपाखे छिपि अशुद जुइ मते।^{१०}
 45 छायाःसा जि छिमि परमेश्वर जुइत छिमित मिश्रनिसं हयाम्ह परमप्रभु जि हे खः। उकि छिपि पवित्र जुइमाः, छायाःसा जि पवित्र खः।
 46 “ ‘पशुत, झंगःपक्षीत अले लखय च्वनिपि व बैय धिसय जुया जुइपि फुक्क प्राणीया बारे यायेमाःगु विधि थुपि हे खः।
 47 छिमिसं शूद व अशुद, अले नये ज्युपि व नये मज्युपि प्राणीत पाःगु म्हसीकेमाः। ’”

12

मचाबललय अशुद जुइगु खें

- 1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 2 “इसाएलीतयत धा – ‘प्याथय दयाः काय बुइकूह मिसा न्हयन्हु तक अशुद जुइ। थीमज्यु जुगु इलय थें व अशुद जुइ।
 3 च्यान्हु दुखन्हु कायया म्हय चिं तयेमाः।^{१०}
 4 अनंलि व मिसां हिबा वःगुपाखें शूद जुइत स्विस्वन्हु तक मब्यंकुतले पीमाः। मब्यंकुतले वं गुरुं न शूदगु वस्तु थीमज्यु अले पवित्रगु थासय वं वने मज्यु।
 5 म्हाय बुइकल धाःसा व मिसा थीमज्यु जुइबलय थें झिग्यन्हु तक अशुद जुइ। अनंलि खइखन्हु लिपा ब्यंके धुंकाः तिनि शूद जुइ।
 6 “ ‘शूद जुइगु ई पूरा जुइ धुंकाः काय बसां म्हाय बसां वं होमबलिया निति दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा, व पापबलिया निति बखुंका वा सुकुभतु एम्ह परमप्रभुया न्हाःने नापलायेगु पालया धवाखाय पुजाहारीयाथाय हयेमाः।^{१०}
 7 पुजाहारी व फुक्क परमप्रभुया न्हाःने छानाः वयागु निति प्रायश्चित्त याइ अले वयागु हिबा वःगुपाखें व शूद जुइ।
 “ ‘मिसां काय व म्हाय बुइके धुंकाः यायेमाःगु विधि थ्व हे खः।
 8 थिधिकःम्ह भ्याःचा हये मफुसा वं होमबलिया निति एम्ह व पापबलिया निति एम्ह यानाः सुकुभतु जूसां बखुं जूसां मिम्ह हयेमाः। थुकथं पुजाहारी वयागु निति प्रायश्चित्त याइ। अले व शूद जुइ।’ ”

13

छेगया पुनेयःगु ल्वय

- 1 परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल,
 2 “सुं मन्यागु म्हया छेगुलिइ मनावल, इल्ल मिंक कै दयावल वा चातः दयावल धाःसा थ्व पुनेयःगु छेगया ल्वय जुइफु। वयात पुजाहारी हास्न वा वया कायपि मध्ये एम्ह पुजाहारीयाथाय हयेमाः।
 3 थज्याःगु धाः पुजाहारी स्वयेमाः अले वयागु ल्वचं काःगु थासय बुयावःगु सें तुयुसे च्वंसा वा व धाः छेगु स्वयाः गाः वंगु खनेदत धाःसा, व पुनेयःगु ल्वय खः। पुजाहारी उकियात जौच्यं यानाः स्वये धुंकाः वयात अशुद थहरय यायेमाः।
 4 तर व चातः छेगुलिइ तुयुसे च्वंसा, अले स्वइबलय व छेगु स्वया गाः वंगु खने मदुसा, अले उकी बुयावःगु सें न तुयुसे च्वनावःगु मदुसा, पुजाहारी व ल्वगियात न्हयन्हु तक अलग तयेमाः।

5 न्हयन्ह दुखन्ह पुजाहारी वयात जाँचय याना: स्वइबलय व घा: न्हापां गथे ख: अथे हे खनेदुसा अले छेंगुलिइ व घा: न्यनावंगु मदुसा पुजाहारी वयात हानं न्हयन्ह तक अलगा तयेमा:।

6 न्हयन्ह खुन्ह पुजाहारी वयात हानं जाँचय याना: स्वइबलय ल्वय कम जुइ धुंक्रुग दु अले छेंगुलिइ न्यनावंगु मदुसा, पुजाहारी वयात शूद्र थहरय यायेमा:। व चात: जक ख:। व थ:गु वस: ही, अले व शूद्र जुइ।

7 तर शूद्र थहरय यायेत पुजाहारीयात कयने धुंका: व चात: छेंगुलिइ न्यनावन धा:सा, व हानं पुजाहारीया थासय वना: थ:त हे क्यनेमा:।

8 अले पुजाहारी जाँचय यायेबलय छेंगुलिइ चात: न्यनावन धा:सा पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। थ्व पुनेय:गु ल्वय ख:।

9 “सुं मन्यात छेंगुया पुनेय:गु ल्वचं काल धा:सा वयात पुजाहारीयाथाय हयेमा:।

10 अले पुजाहारी जाँचय याना: स्वइबलय व छेंगुलिइ तुयुसे मनाव:गु दुसा व उकियागु चिमिसँ तुयुसे च्वंगु अले मनाव:गु थासय न्हगु घा: दुसा

11 वयागु म्हय दुगु थ्व धात्थे हे पुनेय:गु ल्वय ख:। अले पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। व अशूद्र थहरय याय धुंक्रुमह जगुलि पुजाहारी वयात न्हयन्हया निंति अलग तयेमा:।

12 “तर ल्वय छेंगुलिइ न्यनावना च्वंसा, अले उकियात पुजाहारी स्वइबलय ल्वगियागु छ्यननिसें तुति तक छेंगुलि न्यनावंगु दुसा,

13 पुजाहारी वयात बालाक स्वया: व ल्वय म्ह छम्ह न्यनावने धुंक्रुसा व मन्यात शूद्र थहरय यायेमा:। व ला धात्थे हे तुयुसे च्वने धुंकल, अले व शूद्रम्ह ख:।

14 तर उकी न्हगु घा: खनेदत धा:सा व अशूद्र ख:।

15 पुजाहारी वयागु न्हगु घा: जाँचय याना: वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। व न्हगु घा: अशूद्र ख:, व पुनेय:गु ल्वय ख:।

16 तर व न्हगु घा: तुयुसे च्वन धा:सा व मनु पुजाहारीयाथाय वनेमा:।

17 अले पुजाहारी वयात जाँचय याइबलय व चात: तुयुसे च्वने धुंक्रुसा पुजाहारी व ल्वगियात शूद्र थहरय यायेमा:, व शूद्रम्ह ख:।

18 “सुं मन्या छेंगुलि पिहां व:गु के लाल धा:सा

19 अले व के दुगु थासय तुयुसे च्वंका मनावल वा ह्याउँसे च्वंगु तुयुगु चात: दयावल धा:सा, व पुजाहारीयात क्यनेमा:।

20 अले व जाँचय याना: स्वइबलय व छेंगु स्वया: गा: वंगु खनेदुसा अले अन दुगु चिमिसँ नं तुयुसे च्वंगु दुसा, पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। व पुनेय:गु ल्वय ख:। व कैपाखे पिहां व:गु ख:।

21 तर पुजाहारी जाँचय याइबलय उकी तुयुसे च्वंगु चिमिसँ मदुसा वा छेंगु स्वया: गा: मवंसा तर चात: तनावना च्वंगु दुसा, पुजाहारी वयात न्हयन्ह तक अलग तयेमा:।

22 व छेंगुलिइ न्यनावंगु दु धा:सा पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय यायेमा: व पुनेय:गु ल्वय हे ख:।

23 तर तुयुसे च्वंगु चात: थ:गु थासय हे न्यनामवंसे च्वनाच्वंसा व घा:खू जक ख:। पुजाहारी व मन्यात शूद्र थहरय यायेमा:।

24 “सुं मन्या छेंगुलिइ मि पुया: घा: जुल धा:सा, अले व मि पुनाजूगु घा:यागु न्हगु ला ह्याउँसे च्वंगु तुयुगु चात: खनेदत धा:सा,

25 पुजाहारी वयात जाँचय यायेमा:। अले व घालय बुयाव:गु चिमिसँ तुयुसे च्वनाव:सा, व घा: जगु थासय स्वइबलय छेंगु स्वया: गा: वंगु खनेद:सा, पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। व मि पुनाजूगु घा:पाखे व:गु पुनेय:गु ल्वय ख:।

26 “तर पुजाहारी स्वइबलय धात्थे व घालय तुयुगु चिमिसँ बुयामव:सा, अले व छेंगु स्वया: गा: मवंसा अले व गनावना च्वंसा, पुजाहारी वयात न्हयन्ह तक अलग तयेमा:।

27 पुजाहारी वयात न्हयन्ह दुखन्ह जाँचय यायेमा:। वयागु ल्वय छेंगुलि न्यना वंसा पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। व पुनेय:गु ल्वय ख:।

28 व घा:खू न्यनामवंसे मना जक वया: अन हे च्वना: गनावना च्वंगु दुसा व मि पुया जगु घा:खू ख:। पुजाहारी व मन्यात शूद्र थहरय यायेमा:।

29 “सुं मिजं वा मिसाया छैनय वा मन्चाय ल्वय दुसा,

30 पुजाहारी व ल्वय जाँचय यायेमा: अले व छेंगु गा: वंगु दुसा अले उकियागु सँ सालगु म्हासुसे च्वंसा, व वयात अशूद्र थहरय यायेमा:। थ्व छ्यं वा मन्चाय दुगु अशूद्रगु चासुइगु ल्वय ख:।

31 तर पुजाहारी व चासुइगु ल्वय जाँचय या:बलय व छेंगु स्वया: गा: मवंसा अले उकी हाकगु सँ नं मदुसा, व ल्वगियात न्हयन्ह तक अलग तयेमा:।

32 न्हयन्ह दुखन्ह पुजाहारी व ल्वययात जाँचय यायेमा: अले व चासुइगु ल्वय न्यनावंगु मदुसा, उकी सँ म्हासुसे मच्वंसा, अले व चासुइगु ल्वय स्वइबलय छेंगु स्वया: गा: वंगु खने मदुसा,

33 पुजाहारी व चासुइगु ल्वय दुगु थाय त्व:ता: थ:गु सँ व दाही खायेमा:। वयात हानं न्हयन्ह तक अलग तयेमा:।

34 न्हयन्ह दुखन्ह पुजाहारी हानं जाँचय यायेमा:। व चासुइगु ल्वय न्यनामवंसे छेंगु स्वया: गा: वंगु खने मदुसा पुजाहारी वयात शूद्र थहरय यायेमा:। अले व थ:गु वस: हिया: शूद्र जुइ।

35 तर व शूद्र थहरय जुइ धुंका: नं व चासुइगु ल्वय छेंगुलि न्यनावन धा:सा

36 पुजाहारी वयात हानं जाँचय यायेमा:। व चासुइगु छेंगुलिइ न्यनावंगु दुसा पुजाहारी सँ म्हासुसे च्वं ला मच्वं धका: जाँचय याये म्वा:। छायथा:सा व मनु अशूद्रम्ह ख:।

37 तर पुजाहारी जाँचय याना: स्व:बलय व चासुइगु ल्वय दुगु थाय न्हापा गथे ख: अथे हे जू, व उकी हाकगु सँ बुयाव:सा, व ल्वचं ला:गु ख:। अले पुजाहारी वयात शूद्र थहरय यायेमा:।

38 “सुं मिजं वा मिसायागु छेंगुलिइ तुयुसे च्वंगु चात: द:सा

39 पुजाहारी व जाँचय यायेमा: अले वयागु म्हय व चात: भतिचा जक तुयुसे च्वंसा व छेंगुलिइ पिहां व:गु दगक ख:, व मनु शूद्रम्ह ख:।

40 “सुं मन्यागु सँ हायावंगु दुसा व खउ छ्यंयाग्ह ला ख: तर व शूद्रम्ह हे ख:।

41 वयागु छ्यंयागु न्हा:नेपाखे जक सँ मदया: पाचुसे च्वंसा व शूद्रम्ह ख:।

42 तर वयागु छ्यंयागु न्हा:नेपाखे वा लिछ्यंपाखे सँ मदया: पाचुसे च्वंगु थासय ह्याउँगु ह्याउँगु वा तुयुसे च्वंगु घा: खने दया व:सा व पुनेय:गु ल्वय ख:।

43 पुनेय:गु ल्वय वइबलय थें पुजाहारी वयात जाँचय याना: स्वइबलय सँ मदया पाचुसे च्वंगु थासय मनावया: ह्याउँसे ह्याउँसे च्वंगु तुयुगु घा: खनेद:सा

44 व मनु ल्वगि व अशूद्रम्ह ख:। वयागु छैनय दुगु घा:या हुनि पुजाहारी वयात अशूद्र थहरय याइ।

45 “पुनेय:गु ल्वय दुग्ह मनुखं खनात:गु वस: फीमा:, अले वयागु छ्यंयागु सँ भुलसुतु दंका तयेमा:। व थ:गु म्हुतु ल्वपुया: त:सल ‘अशूद्र! अशूद्र! अशूद्र!’ धका: हालेमा:।

46 गुबलय वयात ल्वचं काइ उबलय तक व अशूद्र हे जुइ। व याक:चा हे च्वनेमा:। व छाउनी पिने हे च्वनेमा:।”

- वसः पवसापाखे अशुद्ध जूगु
 47-49 “वसतय, ऊनय वा सुतिइ, अले सुती कापः वा ऊनयागगु, छेगु वा छेगुलि दयकूगु, न्हागु हे वस्तुइ पवसा वयाः वाउंसे वा ह्याउंसे च्वंगु खनेदःसा पुजाहारीयात क्यनेमाः। छायाःसा थ्व पवसां अशुद्ध जूगु खः।
 50 पुजाहारी उकियात जौचय यायेमाः अले उकियात न्हयन्हु तक अलग तयेमाः।
 51 उकियात न्हयन्हु दुखुन्ह हानं जौचय यायेमाः, थानातःगु कापः वा छेगुलि दयकूगु वस्तुइ नं व पवसा न्यनावंगु दुसा व ग्यानापगु पवसा खः व चिज अशुद्ध खः।
 52 अथे जूयाः व पवसा वःगु वसः थानातःगु ऊन, सुति वा छेगुया न्हागुयागु जूसां पुजाहारी उकियात छवयका छवयेमाः। छायाःसा व ध्वगिगु पवसा खः। उकियात मिइ छवयका छवयेमाः।
 53 “तर पुजाहारी स्वइबलय व पवसा वसः थानातःगु कापः वा छेगुयागु वस्तुइ न्यनावंगु मदुसा
 54 व पवसा वःगु वस्तु हीमाः धकाः पुजाहारी उजं बीमाः। अले हाकनं न्हयन्हु तक उकियात अलग तयेमाः।
 55 पवसा वःगु वस्तुयात ही धुंकाः पुजाहारी उकियात हानं स्वयेमाः। पवसा न्हापा थें हे खनेदःसा व न्यना मवसां व अशुद्ध खः। व पवसा चाहे दुनेपाखें जुइमा वा पिनेपाखें जुइमा, छं उकियात मिं छवयेकाब्जु।
 56 व ही धुंकाः पुजाहारी जौचय याइबलय पवसा तना वनाच्वंगु दुसा व सुयातःगु वसः वा थानातःगु न्हागुयागु कापः वा छेगुलि पुजाहारी पवसा वःगु ब्व जक खुनाः छवयेमाः।
 57 व पवसा हाकनं थानातःगु कापः वा सुयातःगु वसः वा छेगुयागु हे वस्तुइ हानं खनेदत धाःसा व न्यनावंगु खः। व पवसा वःगु वस्तुयात मिं छवयेकेमाः।
 58 तर थानातःगु वा सुयातःगु न्हागु हे वस्तु जूसां ही धुंकाः उकी पवसा मवःसा उकियात हानं हीमाः अले व शुद्ध जुइ।”
 59 थानातःगु वा सुयातःगु वसः व ऊनया सुतिया वा छेगुयागु न्हागुयागु जूसां पवसा वइबलय शुद्ध अशुद्ध धकाः क्वःछियेगु विधि थ्व हे खः।

14

- छेगुया ल्वयपाखे शुद्ध जुइगु
 1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 2 “छेगुया पुनेयःगु ल्वचं कःम्ह मनूयात शुद्ध यायेगु इलय वयात पुजाहारीयाथाय हइबलय यायेमाःगु विधि थथे खः। थःगु ल्वय लने धुंक् थें च्वंसा*
 3 पुजाहारीयात छाउनी पिने सःताः जौचय यायेगु। छेगुया व पुनेयःगु ल्वय लन धाःसा,
 4 पुजाहारी निम्ह शुद्धपि झंगः, थाकुराःमाया कचा, ह्याउंगु का व हिसपमा हयेत उजं बीमाः।
 5 पुजाहारी छम्ह झंगःयात ताजा लः दुगु चाया थलया च्वय तयाः स्यायेत उजं बीमाः।
 6 अले वं मेम्ह झंगः, थाकुराःमाया कचा, ह्याउंगु का व हिसपमा कयाः ताजा लःया च्वय स्याःम्ह झंगःया हिइ थुनेमाः।
 7 वं न्हयकः तक ल्वगिम्ह मनूयात उकि हाः हाः यानाः शुद्ध थहरय यायेमाः अले ल्यंम्ह झंगःयात चकंगु ख्यलय त्वःताबीमाः।
 8 “ल्वगि थःगु वसः हियाः म्हय च्वंगु फुकक सँ खानाः म्वःल्हुइमाः। अले तिनि व धाथें शुद्ध जुइ, अले छाउनीइ दुहां वने खनी। अयज्जसां न्हयन्हु तक धाःसा व थःगु पालं पिने हे च्वनेमाः।
 9 न्हयन्हु दुखुन्ह वं हाकनं थःगु छेनय च्वंगु सँ, दाहि, मिखाफुसि व म्हय दक्व सँ खानाः, थःगु वसः हियाः म्वःल्हुइमाः। अले व धाथें शुद्ध जुइ।
 10 “च्यान्ह दुखुन्ह वं ख् मदुपि दच्छि दुपि निम्ह चिधिकःपि भचाःयात व छम्ह मिसाम्ह चिधिकःम्ह फैचा, अन्नबलिया निति जैतूतया चिकनय बुलातःगु भिगु छुचुं छगु एपाया झिब्वय स्वव्व व छगु लिटरया स्वव्वय छव्व चिकं हयेमाः।
 11 पुजाहारी नापलायेगु पालया धवाखाय परमप्रभुया न्हाःने ल्वगियात व वं हःगु फुकक ज्वलं येकेमाः।
 12 “पुजाहारी चिधिकःम्ह भ्याःचा छम्ह व १/३ लिटर चिकं कयाः दोषबलिकथं छायेमाः। वं संकाबीगु बलिकथं परमप्रभुया न्हाःने उकियात छायेमाः।
 13 अले वं पापबलि व होमबलि स्याइगु पवित्र इलाकाय चिधिकःम्ह भ्याःचायात स्यायेमाः। छायाःसा पापबलि पुजाहारीया जू थें दोषबलि नं वयागु हे जुइ। अले व तसकं पवित्र खः।
 14 अले पुजाहारी दोषबलिया हि भचा कयाः ल्वगिया जव न्हायपंया पवः, जव ल्हाःया बुरापति व जव तुतिया बुरापतिनय तिकाबीमाः।
 15 पुजाहारी उगु १/३ लिटर मध्ये भचा चिकं कयाः थःगु खव ल्हाःपाय तयेमाः।
 16 अले पुजाहारी थःगु जव च्वलापति उकी थुनाः न्हयकः तक परमप्रभुया न्हाःने हाः हाः यायेमाः।
 17 थःगु ल्हाःपाय ल्यंगु चिकं भचा पुजाहारी ल्वगिया जव न्हायपंया पवल्य, जव ल्हाःया बुरापति व जव तुतिया बुरापतिनय दोषबलिया हिया घःने तिकाबीमाः।
 18 अले थःगु ल्हाःपाय ल्यंगु दुगु चिकं फुकक पुजाहारी ल्वगिया छेनय तयाबीमाः। अले परमप्रभुया न्हाःने वयागु निति प्रायश्चित यायेमाः।
 19 “अथे पुजाहारी पापबलि छायाः ल्वगियागु निति प्रायश्चित यायेमाः। अनं लिपा व होमबलि स्यानाः
 20 पुजाहारी अन्नबलि नापं वेदीइ छायेमाः। अले ल्वगियागु निति प्रायश्चित यायेमाः। थुकथं व शुद्ध जुइ।
 21 “छुं जूयाः व उलिमिछि छाये मफुम्ह जूसां व थःगु प्रायश्चित याकेत, दोषबलिया निति संकेत छम्ह जक चिधिकःम्ह भ्याःचा व अन्नबलिया निति चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया झिब्वय छव्व भिगु छुचुं व छगु लिटरया स्वव्वय छव्व चिकं,
 22 पापबलि व होमबलियात छम्ह छम्ह यानाः सुकुभतु जूसां बखुंचा जूसां निम्ह हयेमाः।
 23 “च्यान्ह खुन्ह ल्वगि थः शुद्ध जुइत नापलायेगु पालया धवाखाय परमप्रभुया न्हाःने पुजाहारीयाथाय थुपि फुकक हयेमाः।
 24 पुजाहारी दोषबलियाम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा छम्ह व चिकं कयाः संकाबीगु बलिकथं परमप्रभुया न्हाःने देछायेमाः।
 25 पुजाहारी चिधिकःम्ह भ्याःचायात दोषबलिया निति स्यानाः दोषबलिया हि भचा कयाः ल्वगिया जव न्हायपंया पवः, जव ल्हाःया बुरापति व जव तुतिया बुरापतिनय तिकाबीमाः।
 26 पुजाहारी भचा चिकं कयाः थःगु खव ल्हाःपाय तइ,
 27 अले पुजाहारी थःगु जव च्वलापति उकी थुनाः न्हयकः तक परमप्रभुया न्हाःने हाः यायेमाः।
 28 थःगु ल्हाःपाय दुगु चिकं छुं भचा कयाः पुजाहारी ल्वगिया जव न्हायपंया पवल्य, जव ल्हाःया बुरापति व जव तुतिया बुरापतिनय दोषबलिया हिया घःने तिकाबीमाः।
 29 अले थःगु ल्हाःपाय ल्यंगु दुगु चिकं फुकक पुजाहारी ल्वगिया छेनय तयाबीमाः। अले परमप्रभुया न्हाःने वयागु निति प्रायश्चित यायेमाः।

* 14:2 १४:२९-२९ मती ८४; मर्क १४:४४; लूक ९:४४; १४:१४

- 30 अनलि वं फु थें निम्ह सुकुभतुत वा निम्ह बखुँत,
 31 छम्ह पापबलिया निति छम्ह होमबलिया निति पुजाहारी अन्नबलि नापं छायेमाः। थुकथं पुजाहारी ल्वगिया निति परमप्रभुया न्हाःने प्रायश्चित्त यायेमाः।”
 32 छेंग्या पुनेयःगु ल्वचं काःपि ल्वगितयसं व मगाःमचाःपि ल्वगितयसं थःम्हं फु थें शूद्र जुइत यायेमाःगु विधि थथे हे खः।
 खाःचिलगु छें शूद्र यायेगु
 33 परमप्रभुं मोशा व हाःनयात धयादिल,
 34 “जि छिमित सम्पतिकथं बीत्यनागु कनान देशय छिपि च्वंवेने धुंकाः अन च्वंगु सुयागु छेंय जिं खाःचिलइकाबिल धाःसा
 35 व छेंया थुनालं वनाः पुजाहारीयात थथे धायेमाः, ‘जि जिगु छेंय खाःचि थें छुं खनागु दु।’
 36 पुजाहारी छें स्वःवेने न्हाः छें खालि यायेत उजं बीमाः। उबलय तक छेंय च्वंगु छुं नं वस्तु अशूद्र जुइ मखु। अनलि पुजाहारी छें स्वयेत वेनेमाः।
 37 वं छेंय खाःचिलगु जाँच यायेमाः। छेंया अंगलय वाउंक वा ह्याउंक अंगः स्वयाः गाःवंक खाःचिलयाच्वंगु दुसा
 38 पुजाहारी छेंनं पिहां वनाः न्हयन्हु तक छेंय तालं ग्वयाः तयेमाः।
 39 न्हयन्हु दुखन्हु वयाः पुजाहारी हानं स्वयेमाः। छेंया अंगलय च्वंगु खाःचि मेथाय नं न्यानावनाच्वंगु दुसा
 40 पुजाहारी खाःचिलयाच्वंगु ल्वहंयात लिक्काः शहरं पिने विधिकथं अशूद्रगु थासय वान्छवयेके छवयेमाः।
 41 अले वं अंगः छपाति खुर्के याकेबीमाः, खुर्के यानाः वःगु चा वं शहरं पिने अशूद्रगु थासय वान्छवयेके छवयेमाः।
 42 अनलि वं अंगलय न्हगु ल्वहं हयाः तिनाबीमाः, अले हाकनं लेवं इलाबीमाः।
 43 “अथे यानाः नं हाकनं खाःचिलयावल धाःसा
 44 पुजाहारी वनाः उकियात स्वयेमाः। अले खाःचि छेंय न्यानावंगु दुसा व छगु छगु नाश याइगु अशूद्रगु खाःचि खः। अले वं छें अशूद्र खः।
 45 वं छेंयात थुनाछवयेमाः, अर्थात थुकिया ल्वहं, सिं, व चा फुक्कं थुना शहरं पिने अशूद्रगु थासय वांछवये येकेमाः।
 46 “थ्व छें तिनातःबलय सुं नं दुहां वन धाःसा सन्ध्याः ईतक व मनु अशूद्र जुइ।
 47 सुं नं थ्व छेंया दुने वनाः घन वा नल धाःसा वं थःगु वसः हीमाः।
 48 “पुजाहारी हाकनं छेंयात स्वःवइबलय लेवं तये धुंक्बलयमिसें अशूद्रगु खाःचि खने मदयाच्वंसा व छेंयात वं शूद्र भाःपीमाः। छायाःसा आः खाःचि मदये धुंक्कल।
 49 अले छें शूद्र यायेत पुजाहारी निम्ह शूद्रपिं झंगः, थाकुराःमाया कचा, ह्याउंगु का व हिसपमा हयेत धाइ।
 50 पुजाहारी झंगःयात ताजा लः दुगु चाया थलया च्वय तयाः स्यायेमाः।
 51 अले वं मेह झंगः, स्वसिमामाया कचा, हिसपमा व ह्याउंगु का कयाः स्याःम्ह झंगःया हि व ताजा लखय थुनाः न्हयकः तक खाःचिलगु छेंयात उकि हाः यायेमाः।
 52 थुकथं वं झंगःया हि, ताजा लः, बलि मन्ध्यम्ह झंगः, स्वसिमामाया कचा, हिसपमा व ह्याउंगु का कयाः छें शूद्र यानाबीमाः।
 53 अनलि वं मस्याःम्ह झंगःयात शहरं पिने चकंगु ख्यलय त्वःताबीमाः। थुकथं वं व छेंया निति प्रायश्चित्त यायेमाः, अले वं छें शूद्र जुइ।”
 54 छेंग्या फुक्क कथंया पुनेयःगु ल्वच, चासुल्वच,
 55 छेंय लुइगु खाःचि, वसतय वइगु पवसा,
 56 मनावइगु कै व दुबि
 57 शूद्र खः ला कि अशूद्र खः धकाः सीकेगु विधि थ्व हे खः।
 छेंग्या पुनेयःगु ल्वच व पवसा वःगुपाखें शूद्र जुइगु थुकथं खः।

15

मिजंतय म्हया अशूद्र खें

- 1 परमप्रभुं मोशा व हाःनयात धयादिल,
 2 “इसाएलीतयत धा, ‘सुं नं मिजंयात धातुया ल्वय जुल धाःसा, व धातुया ल्वयया हुनि व मनु अशूद्र जुइ।
 3 वयागु म्हं धातु बाः वयाच्वंसा घुसां उकि व मनुयात अशूद्र याइ।
 4 “ ‘धातुया ल्वय दुम्ह मनु घंगु लासा व च्वंगु थाय अशूद्र जुइ।
 5 सुनां वयागु लासा थी, वं थःगु वसः हीमाः, अले थःम्हं नं म्वःलुइइमाः। सन्ध्याकाः ईतक व मनु अशूद्र जुइ।
 6 धातुया ल्वय जुम्ह मनु च्वंगु थासय च्वंम्ह मनुखं थःगु वसः हीमाः, अले म्वःलुइइमाः। सन्ध्याकाः ईतक व अशूद्र जुइ।
 7 “ ‘सुनां धातुया ल्वय दुम्ह मनुयात थी, वं थःगु वसः हीमाः, अले थःम्हं नं म्वःलुइइमाः, सन्ध्याकाः ईतक व नं अशूद्र जुइ।
 8 “ ‘धातुया ल्वय दुम्ह मनुखं शूद्रम्ह मनुयात थुकलं बिल धाःसा वं थःगु वसः हीमाः, अले थःम्हं नं म्वःलुइइमाः। सन्ध्याकाः ईतक व अशूद्र जुइ।
 9 “ ‘व सल गइबलय पयतुइगु फुक्क अले व च्वंगु थाय नं अशूद्र जुइ।
 10 सुनां वया तःलय लाःगु वस्तु थी, व सन्ध्याकाः ईतक अशूद्र जुइ। सुनां अन्याःगु वस्तु ल्हनाः काइ, वं थःगु वसः हीमाः, अले थःम्हं नं म्वःलुइइमाः। सन्ध्याकाः ईतक व अशूद्र जुइ।
 11 “ ‘धातुया ल्वय दुम्ह मनुखं थःगु ल्हाः मस्युसे स्यातं थिल धाःसा व मनुखं थःगु वसः हीमाः, थःम्हं नं म्वःलुइइमाः, अले व सन्ध्याकाः ईतक अशूद्र जुइ।
 12 “ ‘व ल्वगिम्ह मनुखं चाया थल थिल धाःसा, थ्यगु चाया थल त्छयाना छवयेमाः, सिंया थल जक लखं सिलाछवयेमाः।
 13 “ ‘धातुया ल्वय दुम्ह मनुखं थःगु ल्वय लाये धुंकाः न्हयन्हु तक पीमाः। न्हयन्हुया दुने वं थःगु वसः हीमाः, नीलाखं म्वःलुइइमाः। अले वं शूद्र जुइ।
 14 च्यान्हु खुन्हु वं निम्ह सुकुभतु व बखुंया निम्ह मचा नापलायेगु पालया धवाखाय परमप्रभुया न्हाःने यंकाः पुजाहारीयात बीमाः।
 15 पुजाहारी छम्ह शूद्र जुइगु बलि निति व छम्ह होमबलिया निति छायेमाः। थुकथं पुजाहारी परमप्रभुया न्हाःने वयागु ल्वयया निति प्रायश्चित्त यायेमाः।
 16 “ ‘सुं मिजंया वीर्यं कृतुवल धाःसा वं म्ह छम्ह म्वःलुइइमाः। अले सन्ध्याकाः ईतक व अशूद्र जुइ।
 17 वीर्यं लाःगु वसः वा छेंगु नं लखं सिलाछवयेमाः, अले सन्ध्याकाः ईतक व अशूद्र जुइ।
 18 सुं मिजं मिसालिसे घनीबलय वीर्यं लात धाःसा इपि निम्हयसिनं नं म्वःलुइइमाः, अले इपि सन्ध्याकाः ईतक अशूद्र जुइ।

मिसातय म्हया अशुद्ध खँ

- 19 “सु मिसा थीमत्यः जुइबलय् व न्हयन्हू तक अशुद्ध जुइ। सुनान वयात थिल धाःसा सन्ध्याकाः ईतक व अशुद्ध जुइ।
 20 “व घंगु थाय् व फ्यतगु फुक्क थाय् अशुद्ध जुइ।
 21 सुनां वयागु लासा थी, वं थःगु वसः हीमाः, थःमहं नं म्वःलहुइमाः, अले व सन्ध्याकाः ईतक अशुद्ध जुइ।
 22 सुनां व च्वंगु वस्तु थी, वं थःगु वसः हीमाः, थःमहं नं म्वःलहुइमाः, अले सन्ध्याकाः ईतक अशुद्ध जुइ।
 23 सुनानं व घंगु लासा वा व च्वंगु वस्तु थिल धाःसा व सन्ध्याकाः ईतक अशुद्ध जुइ।
 24 “सुं नं मिजं व नापं घन धाःसा न्हयन्हू तक व मिजं अशुद्ध जुइ। अले व घंगु लासा नं अशुद्ध जुइ।
 25 “सु मिसाया थीमत्यः जुइगु ई बाहेक तःन्हू तक हि बावयाः च्वन धाःसा अले थीमत्यः जगू ई स्वयाः यक्व दि हि बाः वल धाःसा हि बाः वयाचवंतले व थीमत्यः जुइबलय् थें हे अशुद्ध जुइ।
 26 अले थीमत्यः जुइबलय् थें हे व घंगु लासा अले व फ्यतगु थाय् हि खने दुबलय् तक हे अशुद्ध जुइ।
 27 सुनां थुपि वस्तुयात थी व अशुद्ध जुइ। वं थःगु वसः हीमाः, अले थःमहं नं म्वःलहुइमाः। सन्ध्याकाः ईतक व अशुद्ध जुइ।
 28 “हि खनेमदये धुंकाः न्हयन्हू तक व मिसां पीमाः। अनंलि तिनि व शुद्ध जुइ।
 29 च्यान्हू खन्हू वं निम्ह सुकुभतु वा बखुंया निम्ह मचा नापलायेगु पालया ध्वाखाय परमप्रभुया न्हाःने यंकाः पुजाहारीयात बीमाः।
 30 पुजाहारी छम्ह पापबलिया निति व छम्ह होमबलिया निति छायेमाः। थुकथं पुजाहारी परमप्रभुया न्हाःने वयागु हि बावःगुया निति प्रायश्चित्त यायेमाः।
 31 “थुकथं छिमिसं इस्राएलीतयत् अशुद्ध याइगु खँपाखें अलग तयेमाः। मखुसा इमिसं थःपिन्थाय् च्वंगु जिगु पवित्र पालयात अशुद्ध याइ। अले इपि थःपिनिगु अशुद्ध खँया हुनि सी माली।”
 32 धातुया ल्वय् दुपि व वीर्य कृतं वइपि मिजंतयगु विधि थ्व हे खः,
 33 अले थीमत्यः जुयाच्वंम्ह मिसा वा थीमत्यः जगू बाहेक मेबलय् हिबा वयाच्वंम्ह मिसा, धातु ल्वय् दुम्ह मिजं, अले थीमत्यः जूम्ह मिसालिसे घनीम्ह मिजंलिसे गुकथं व्यवहार यायेमाः धयागु खँया विधि थ्व हे खः।

16

प्रायश्चित्तया दि

- 1 हास्नया निम्ह कायपि परमप्रभुया न्हाःने वनाः सी धुंकाः परमप्रभुं मोशालिसें खँ ल्हानादिल।^०
 2 परमप्रभुं मोशयात धयादिल, “छिमि दाजु हास्नयात बाचा चिनादीगु सन्या घःने च्वंगु प्रायश्चित्तया कृपा-आसनया न्हाःने पर्दा दुने च्वंगु महा-पवित्र थासय् मंदुबलय् वये मते धा। मखुसा व सी। छायाधाःसा जि अन सन्या च्वय् सुपॉय् खनेदयकः वयेगु खः।^०
 3 “हास्न महा-पवित्र थासय् दुहां वने न्हाः वं थुपि उजं पालन यायेमाः, वं पापबलिया निति छम्ह द्रुहंवा व होमबलिया निति छम्ह भ्याःचा हयेमाः।^०
 4 अले वं म्ह छम्ह म्वःलहुयाः सूती कापःया लंसुवाः फिनाः, तयुगु विशेष कापःया हे दुवसः, सूती कापःया जनी चिनाः सूती कापःया बेतालि पुयाः वयेमाः। थ्व पवित्र वसः खः।
 5 अले हास्नं इस्राएलीतय् खलःपाखें वयात पापबलिया निति निम्ह दुगुचा व होमबलिया निति भ्याःचा छम्ह हयेमाः।
 6 “अनंलि हास्नं थःगु पापबलिया द्रुहं छायेमाः अले थःगु व थः छँजःया निति प्रायश्चित्त यायेमाः।
 7 अले वं व निम्हं दुगुचा यंकाः नापलायेगु पालया ध्वाखाय परमप्रभुया न्हाःने तयाबीमाः।
 8 अनं लिपा वं निम्हं दुगुचाय् गुम्ह परमप्रभुया निति बलि बीगु अले गुम्ह त्वःताछवयेगु धकाः चिष्टा तयेमाः।
 9 परमप्रभुया निति लाःम्हं दुगुचायात हयाः हास्नं पापबलिकथं परमप्रभुयात छायेमाः।
 10 त्वःताछवयेगुलिइ लाःम्हं दुगुचायात म्वाःम्बाक परमप्रभुया न्हाःने हयेमाः। अले मन्तयगु पापया प्रायश्चित्तया निति वयात मस्भूमिइ त्वःतेमाः।
 11 “हास्नं थःगु व थःगु छँजःया प्रायश्चित्तया निति पापबलिया द्रुहं हयेमाः। थःगु पापबलिया द्रुहंयात स्याये धुंकाः
 12 वं परमप्रभुया न्हाःने च्वंगु वेदी जायेक मि च्याकातःगु मकः व निपा ल्हाति जायेक नस्वाः वःगु विशेष धुपॉय्चुं कयाः महा-पवित्र थासय् दुने यंकेमाः।^०
 13 वं परमप्रभुया न्हाःने मिइ धुपॉय्चुं तयेमाः। थुकिया कुं साक्षीया सन्या च्वय्च्वंगु प्रायश्चित्तया कृपा-आसनयात त्वपुइमाः, मखुसा व सी।
 14 अनंलि वं द्रुहंया हि भतिचा कयाः थःगु पतिचां प्रायश्चित्तया कृपा-आसनया पुर्बापाखे हाः हाः यायेमाः। प्रायश्चित्तया कृपा-आसनया न्हाःने न्हयकः तक पतिचां व हि छ्वाकेमाः।
 15 “अले वं मन्तयगु पापबलिया निति दुगुयात स्यायेमाः। उकिया हि भचा कयाः महा-पवित्र थासय् यंकाः द्रुहंया हि हाः याः थें प्रायश्चित्तया कृपा-आसनया च्वय् व न्हाःने छ्वाकेमाः।^०
 16 थुकथं वं इस्राएलीतयगु पाप व अशुद्ध ज्याखँपाखें तक्चक महा-पवित्रगु थाय्यात शुद्ध यायेत प्रायश्चित्त यायेमाः। अथे हे वं पवित्र पालया निति नं अथे हे यायेमाः, छायाधाःसा थ्व छाउनी इमिगु अशुद्धताया दथुइ दु।
 17 हास्न प्रायश्चित्त यायेत महा-पवित्र थासय् दुहां वनाः थःगु, थःगु छँजःया निति व फुक्क इस्राएलीतयगु निति प्रायश्चित्त यानाः पिहां मवतले पवित्र पालय् सुं नं च्वने दइ मखु।
 18 “अले वं पिहां वयाः परमप्रभुया न्हाःने च्वंगु वेदीया लागि प्रायश्चित्त यायेमाः। वं द्रुहंया हि व दुगुचाया हि भतिभति कयाः वेदीया प्यखें च्वंगु नेकुलिइ तिकाबीमाः।
 19 छुं भचा हि वं थःगु पतिचां न्हयकः तक उकी च्वय् हाः यानाः इस्राएलीतयगु अशुद्ध ज्याखँपाखें वेदीयात शुद्ध व पवित्र यायेमाः।
 त्वःताछवःम्हं दुगुचा
 20 “हास्नं महा-पवित्र थाय्, पवित्र पाल व वेदीया निति प्रायश्चित्त याये धुंकाः ल्यंम्हं दुगुचा हयेमाः।
 21 अले हास्नं थःगु निपा ल्हाः दुगुचिया छेन्य तयाः इस्राएलीतयगु फुक्क मभिगु ज्या, पाप व अपराधयात नालाः व फुक्क दुगुचिया छेन्य चीकेमाः। अनंलि व दुगुचित्त मस्भूमिइ यंकीम्ह मन्थात बियाछवयेमाः।
 22 थुकथं व दुगुचां इमिगु फुक्क पाप क्वबियायंकी। व मनुखं वयात मस्भूमिइ त्वःताबीमाः।
 23 “अनंलि हास्नं पवित्र पाल दुने वनाः महा-पवित्र थासय् वने न्हाः पुंगु तयुगु विशेष कापःया वसः त्वयाः अन हे त्वःताथकेमाः।^०

24 अले पवित्र इलाकाय हे म्वःल्ह्याः थःगु पुजाहारीया वसः पुनेमाः। अले अनं पिहां वयाः थःगु व मन्तय्युगु निति होमबलि छाःनाः प्रायश्चित्त यायेमाः।

25 वं पापबलिया दाः नं वेदीइ छव्यकेमाः।

26 “मस्भूमिइ दुगुचा त्वःतःवंह मनुखं थःगु वसः हियाः म्वःल्हइमाः। अले व छाउनीइ लिहां वये फइ।

27 हिपाखे प्रायश्चित्त यायेत महा-पवित्रगु थासय् हःगु पापबलिया दुहं व दुगुयात छाउनीं पिने यंकाः इमिगु छेंगु, ला व आतापुति मिइ छव्येका छव्येमाः।”

28 छव्येकूह मनुखं थःगु वसः हियाः म्वःल्हइमाः, अले व छाउनीइ लिहां वने फइ।

प्रायश्चित्तया दि गुकथं हनेगु

29 “थ्व छिमिगु निति न्हाबलेया नियम खः। दँयदसं न्हयगु लाया झिन्हु खुन्हु* छिमिसं छुं नये मते। अले छुं ज्या मयासं च्वनेमाः। थथे छिपिनापं दुपि पिनेयापि मन्तय्सं नं यायेमाः।”

30 छायाधाःसा उखुन्हु हे छिमित शूद्र यायेत छिमिगु निति प्रायश्चित्त याइ। अले परमप्रभुया न्हाःने छिमिगु फुक्क पापपाखें छिपि शूद्र जुइ।

31 थ्व छिमिगु निति ज्ञासु लनेगु विश्रामबार खः। थ्वखुन्हु छिमिसं छुं मनसें, छुं नं ज्या मयासं च्वनेमाः। थ्व छिमिगु निति न्हाबलेया नियम खः।

32 अभिषेक जूह व बौया पलेसा दकलत्तःतःधंह पुजाहारी जूह पुजाहारी हे प्रायश्चित्त यायेगु ज्या यायेमाः, अले पवित्र तसुगु विशेषे कापःया वसः पुनाः यायेमाः।

33 वं थ्व प्रायश्चित्त महा-पवित्र थाय, पवित्र पाल, वेदी, पुजाहारीत व फुक्क इस्त्राएलीतय्युगु निति यायेमाः।

34 “छिमिसं आवंलि दँय छकः न्हाबले इस्त्राएलीतय्युगु इमिगु पापं शूद्र यायेत थुकथं प्रायश्चित्त यायेगु थ्व छिमिगु लागि न्हाबलेया नियम खः।”

अले परमप्रभुं मोशायात धयादी थें अथे हे यात।

17

बलि बीगु नियम

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

2 “परमप्रभुं थ्व उजं बियादीगु दु धकाः हाःरुन, वया कायपिं अले सकलें इस्त्राएलीतय्युगु धा,

3-4 “इस्त्राएलीत मध्ये सुनानं सा वा दुहं, चिधिकःमह भ्याःचा वा दुगुचापाखें जिगु निति बलि बीबलय् नापलायेगु पालया धवाखाय महःसं अन बाहेक मेगु गुगुं थासय् बलि बिल धाःसा वं परमप्रभुया नियम त्वःजुगु जुइ, वं हिबाः वय्कूगु थें खः। वयात थः मन्तपाखें पितिना छव्येमाः।

5 इस्त्राएलीतय्सं खुल्लागु थासय् बियाबाय्चवंगु बलि आवंलि नापलायेगु पालया धवाखाय पुजाहारीतय्युगु परमप्रभुया लागि हयाः वय्कूःया लागि मेलबलिकथं छायेमाः धकाः थ्व आज्ञा ब्युगु खः।

6 पुजाहारी व हि नापलायेगु पालया धवाखाय परमप्रभुया वेदीइ छवाकेमाः, दाः धाःसा परमप्रभुया निति नस्वाः यायेत छव्येकेमाः।

7 इमिसं आवंलि दुगुया खवाः वःपि घःतयत्त पुजा यानाः थःत हे वेश्या मदय्केमाः धयागु आजुं थ्व विधि दय्कूगु खः। इमि पुस्तौ पुस्ताया निति थ्व न्हाबलेया नियम खः।”

8 “अले छं इमित थथे धा, “इस्त्राएलीत व इपि नापं च्वनाच्वपि परदेशीत मध्ये सुनानं होमबलि वा मेगु न्हागु बलि छायेबलय,

9 थ्व नापलायेगु पालया धवाखाय जक छायेमाः। सु मनुखं थथे याइ मखु वयात थःगु पुचलं पितिना छव्येमाः।

हि नये मज्यु

10 “ इस्त्राएलीत वा इपि नापं च्वनाच्वपि परदेशीत मध्ये सुनानं हि नल धाःसा जिं व हि नइह मनुयागु विरोध याये, अले वयात थः मन्तपाखें पितिनाछव्येमाः।”

11 छायाधाःसा प्राणीतय्युगु प्राण हिलय् दयाच्वनी अले जिं उकियात छिमित वेदीइ प्रायश्चित्त यायेत बियागु खः। छायाधाःसा उकी प्राण दुगुलि हिपाखें हे प्रायश्चित्त जुइ।”

12 अथे जुयाः जिं इस्त्राएलीतयत्त धयागु दु, “छिपि सुनानं हि नये मज्यु, अले छिपिनापं च्वनाच्वपि सुं परदेशीं नं हि नये मज्यु।”

13 “अथे जगुलि सुं इस्त्राएली वा सुं परदेशीं शिकार म्हिताः नये ज्यूह पशु वा इंगः ज्वन धाःसा दकलत्त न्हापा वं वयागु फुक्क हि पिकयाः हिया घःने चा तयाः त्वपुयाबीमाः।

14 छायाधाःसा म्हयागु प्राण हिलय् दु। अथे जुयाः जिं इस्त्राएलीतयत्त धयागु दु, “सुनानं प्राणीयागु हि नये मज्यु छायाधाःसा फुक्क प्राणीतय्युगु प्राण इमिगु हि हे खः। सुनां उकियात नइ वयात पितिना छव्येमाः।”

15 “सुं इस्त्राएली वा परदेशी मनुखं सुं थःगु कालं स्यूह वा जंगली पशुं स्याःमह पशुया ला नल धाःसा वं थःगु वसः हीमाः, लखं म्ह छहं म्वःल्हइमाः अले सन्ध्याकाः ईतक व अशूद्र जुइ। अनं लिपा व शूद्र जुइ।

16 वं वसः महिल धाःसा अले म्वः नं मल्लुल धाःसा वं याःगु पापया दोष वयात हे लाइ।”

18

लसपसपाखें अशूद्र जुइगु

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

2 “इस्त्राएलीतयत्त धा, “जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।

3 छिपि न्हापा च्वंच्वनागु मिश्र देशयापि मन्तय्सं याइगु थें ज्या याये मते अले आः यकेत्यनागु देश कनानयापि मन्तय्सं याइगु थें ज्या नं याये मते इमिगु विधि नं मानय् याये मते।

4 जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। छिमिसं जिगु नियम व विधित पालन यानाः वकथं न्हाज्याहूँ।

5 छिमिसं जिगु थ्व विधि व नियम मानय् यायेमाः छायाधाःसा व मानय् याःपि मन्त उकि हे म्वानाच्वनी। जि परमप्रभु खः।”

6 “ छिपि सुनानं थः स्याःपि थःथितित नापं लसपस याये मते जि परमप्रभु खः।

7 “ छं छिमि मां नाप लसपस यानाः थः बौयात लज्या चायके मज्यु। छायाधाःसा व छिमि थः हे मां खः।

* 16:27 १६:२७ हिब १३:२१ * 16:29 १६:२९ दँयदसं न्हयगु लाया झिन्हु खुन्हु थ्व अक्टोबराया शुक्र जुइगापाखे ला * 16:29 १६:२९-३४ लेवी १३:२९-३२; गन्ती २९:७-११

* 17:10 १७:१० उज १:१७; लेवी ७:१६-२७; १७:२६; ज्य १२:१६, २६; १५:३३ * 17:11 १७:११ हिब १२:२२ * 18:5 १८:५ नहे १२:२६; इज १८:५; २०:११-१३; लूक १०:२६; रोम १०:१५; गला ३:१२

- 8 “ ‘छं थः बौया कलाः चिरिमांनाप लसपस याये मते। अथे यानाः छं थः बौयात लज्या चायके मज्यु।”
 9 “ ‘छं थः हे मांबौपाखे ब्रूह तताकेहें अले थः मां वा बौया न्ह्यसु म्हायत्नापं लसपस याये मज्यु। व थःगु हे छें ब्रूह जुइमा वा पिने बुयाः तःधीम्ह जसां अथे याये मते।”
 10 “ ‘छं थः कायपाखें वा म्हाय्यपाखें ब्रूह मिसामचानाप लसपस याये मते थथे यानाः छं थःत लज्या चायकी।
 11 “ ‘छं थः चिरिमांनापखे ब्रूह म्हाय्य नाप लसपस याये मते व छिमि केहें खः।
 12 “ ‘छं थः निनि नाप लसपस याये मते व छिमि बौया स्याःपिं खः।”
 13 “ ‘छं थः मांया तःकेहेंपि नाप लसपस याये मते इपि छिमि मांया स्याःलाःपिं खः।
 14 “ ‘छं थः तःधिमां व मामा नापं लसपस याये मते। थः बौया दाजुकिजायात लज्या चायके मज्यु। व छिमि हे तःमां व मामा खः।
 15 “ ‘छं थः भौनाप लसपस याये मते व छिमि काय्या कलाः खः।”
 16 “ ‘छं थः तताःजु वा किजा भौनाप लसपस यानाः थः दाजुकिजायात लज्या चायके मते।”
 17 “ ‘सुयां कलाः व वया म्हाय्य निम्ह नापं छं लसपस याये मते अले वया काय वा म्हाय्य पाखेंया छ्य म्हाय्यमचा नापं न लसपस याये मते इपि थःथवय्य हिया स्वापु दुपि खः। अथे यायेगु लज्या चायापुगु ज्या खः।”
 18 “ ‘छं थः कलाः मसीतले वया तताः वा केहेंयात लिथु हयाः लसपस याये मते।
 19 “ ‘सुं मिसाया थीमत्यः जुयाः अशुद्र जुइबलय् छं व नाप लसपस याये मते।”
 20 “ ‘छं मेपिनि कलाःनापं लसपस याये मते छं अथे यानाः थःत अशुद्र याये मज्यु।”
 21 “ ‘थः काय्यम्हाय्य मोलेक घःया नितिं मिइ छानाः थः परमेश्वरया नां अशुद्र याये मते। जि हे परमप्रभु खः।”
 22 “ ‘छं मिस्तनापं थें मिजंतयाप लसपस याये मते। व घचाइपुगु ज्या खः।”
 23 “ ‘छं न जातिया पशुप्राणी नाप लसपस यानाः छं थःत अशुद्र याये मते, मिसा न पशुप्राणी नापं घेने मज्यु। थ्व घचाइपुसे च्वंगु ज्या खः।”
 24 “ ‘थुकथंया ज्यापाखें छिमिसं थःत अशुद्र याये मज्यु, छायाःसा थ्व फुककं ज्याया हनि जि पितिना छवयेत्यनापि फुकक जातित अशुद्र जुइ धुंक्गु दु।
 25 इमिगु देश न अशुद्र जुइ धुंक्गु दु। अथे जुयाः जि इमिगु पापया सजॉय इमित हे बिया, अले व देशं थः मनुतयत ल्ह्याः पितिनाछव।
 26 अथे जगुलि छिमिसं जिगु नियम व विधियात मान्य यायेमाः अले इस्राएलीत जसां वा इपि नापं च्वनाच्चपिं परदेशीत जसां सुनानं थज्याःगु घचाइपुगु ज्या याये मते।
 27 छायाःसा व देशया न्हापायापि मनुतयसं थज्याःगु हे फुकक घचाइपुगु ज्या यानाः देश अशुद्र जगु खः।
 28 छिमिसं न अथे हे अशुद्र यात धाःसा छिमि न व देशं न्हापायापि जातियात ल्ह्याः पितिनाछवःगु थें छिमि न ल्ह्याः पितिनाछवइ।
 29 “ ‘थज्याःगु घचाइपुगु ज्या सुनानं यात धाःसा वयात थः मनुतपाखें पितिना छवयेमाः।
 30 थुकथं छिमिसं जिगु उजंयात मान्य यानाः च्वें। न्हापायापिन्सं याइगु घचाइपुगु ज्या यानाः थःत अशुद्र याये मज्यु। जि छिमि परमप्रभु परमेश्वर खः।”

19

- मेपि मनुतलिसे गथे यानाः हनाच्वनेगु
 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 2 “सकलें इस्राएलयापिं मनुतयत धा, ‘जि परमप्रभु छि परमेश्वर पवित्रम्ह जगुलि छिपिं न पवित्रपिं जुयाच्वें”
 3 “ ‘छिपिं फुककसिनं थः मांबौया हनाबना ति। अले जिगु विश्रामबार मान्य या। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”
 4 “ ‘मृतिपाखे छिपिं वने मते, अले छिमिसं थःगु नितिं धातु नायकाः घःत न दयके मते।”
 5 “ ‘छिमिसं परमप्रभुयात मेलबलि छायेबलय परमेश्वरपाखें थः नालेबहः जुइकथं छा।
 6 छिमिसं उकियात छाःगु न्हिइ हे नयेमाः। कन्ह्यु खुन्हु न व नये ज्या। तर कंस खुन्हु छुं ल्यं दत धाःसा व मिइ छवयकाबीमाः।
 7 कंस तक व नल धाःसा व अशुद्र जुइ। अले व नालेबहः जुइ मखु।
 8 सुनानं उकियात नल धाःसा थःगु पापया लागि व मनु थः हे दोषी जुइ। छायाःसा व परमप्रभुया पवित्र खँ अशुद्र यात। अले वयात थः मनुतपाखें पितिना छवयेमाः।
 9 “ ‘छिमिसं थःगु बाली लइबलय बुँया सिथ तक लये मज्यु। अले बुँइ कुतु वंगु अन्न न मुने मते।”
 10 छिमिसं थःगु दाखक्यबं दाख खाइबलय फुककं दाख खाये मते अले बँय कुतु वंगु दाख न काये मते। व नये मखपिं व परदेशीतयगु निति त्वःतान्यु। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
 11 “ ‘छिमिसं खुयाकाये मते।
 “ ‘मखुगु खँ ल्हाये मते।
 “ ‘छम्ह मेम्हयसित झंगः लाये मते।”
 12 “ ‘जिगु नां कयाः मखुगु पाफयाः थः परमेश्वरया नां क्वह्णके मते। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”
 13 “ ‘छिमिसं जःलाखःलापिन्त ध्वंलानाः इमिगु छुं न काये मते, अले इमिगु छुं न लुतय यानाः काये मते।
 “ ‘ज्याला कयाः ज्या याइपिनिगु धिबा वयात मन्ब्यसैं सुथय तक तयातये मते।”
 14 “ ‘न्हायपं ख्वॉययात क्वह्णके मते। कांया न्हाःने लुफि हाइगु वस्तु तये मते। तर छिमिसं परमेश्वरया भय कायेमाः। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”
 15 “ ‘छिमिसं अन्याय याये मते। तःधम्ह जसां वा चिधीम्ह जसां, मन्या खवाः स्वयाः मखु, तर सकलें मनुतयगु पाय्छिकथं न्याय यायेमाः।”
 16 “ ‘मेपिं मनुतयत क्वह्णकाः खँ ल्हाना जुइ मते।
 “ ‘छिमिसं जःलाखःलापिनिगु जीवन आपतय लाइगु छुं न ज्या याये मते। जि परमप्रभु खः।

☆ 18:8 १८:११ लेवी २०:११; व्य २०:२०; २०:२० ☆ 18:9 १८:११ लेवी २०:१०; व्य २०:२२ ☆ 18:12 १८:१२-१४ लेवी २०:१२-२० ☆ 18:15 १८:१५ लेवी २०:१२
 १८:१६ लेवी २०:२२ ☆ 18:17 १८:१७ लेवी २०:१२; व्य २०:२२ ☆ 18:19 १८:१९ लेवी २०:१८ ☆ 18:20 १८:२० लेवी २०:१० ☆ 18:21 १८:२१ लेवी २०:१२-५ ☆ 18:22 १८:२२ लेवी २०:१३
 ☆ 18:23 १८:२३ प्रस २२:१९; लेवी २०:१२-१९; व्य २०:२२ ☆ 19:2 १९:२ लेवी १९:१४-१५; १ पत्र १:१६ ☆ 19:3 १९:३ प्रस २०:१६,१९; व्य ५:१२,१६ ☆ 19:4 १९:४ प्रस २०:२९; ३:१७; लेवी २०:१२; व्य २०:१५ ☆ 19:9 १९:९-१० लेवी २३:२९; व्य २४:१९-२२ ☆ 19:11 १९:११ प्रस २०:१५-१६; व्य ५:१९-२० ☆ 19:12 १९:१२ प्रस २०:१६; व्य ५:१९; मती ५:१३ ☆ 19:13 १९:१३ व्य २४:१५-१६ ☆ 19:14 १९:१४ व्य २४:१८ ☆ 19:15 १९:१५ प्रस २३:६-८; व्य १९:१९

- 17 “ छिमिसं थः जातियापि दाजूकिजापिन्त दुनुगलनिसें मययके मते। छिमि जःलाखःलापिन्त ब्वःब्यु। मखुसा छ नं वं याःगु पापया दोषी जुइ।^{*}
- 18 “ थः मनुतलसे बदला कायेगु स्वये मते, अले इबि नं तये मते, तर थः जलाःखलाःतयत् थःत थें हे माया या। जि परमप्रभु खः।^{*}
- 19 “ छिमिसं जिगु नियम मानय यायेमाः।
- “ अले निगु जातियापि पशुत छथाय हयाः ज्वःचिके मते।
- “ छगु हे बुँइ निथी किसिमयागु पुसा हले मते।
- “ छिमिसं निगु किसिमयागु सुका दगु वसः पुने मते।^{*}
- 20 “ ब्याहा क्वःछी धुंक्मह तर न्याइम्ह मिजंनं थःगु यायेत धिबा मपुनिम्ह वा थः मालिकग्यावें स्वतन्त्र मज्फह दासीनापं सुनानं लसपस यात धाःसा इपि निम्हयसित सजोय बीमाः, तर इमित स्यायेगु धाःसा मखु, छायाधाःसा व दासी स्वतन्त्र मज्जनि।
- 21 तर थ्व मनुखं नापलायेगु पालया ध्वाखाय थःगु दोषबलिया निति छम्ह भ्याःचा परमप्रभुयात छायेत हयेमाः।
- 22 अले व मनुया पापया निति प्रायश्चित यायेत दोषबलियाम्ह भ्याःचा पुजाहारी परमप्रभुया न्ह्यःने छायेमाः। अनलि व मनुयात क्षमा दइ।
- 23 “ छिपि व देशय वनाः फलया सिमा पित धाःसा स्वदें तक उकिया फल नयेजी मखु। स्वदें तक उकिया फल नये मते।
- 24 प्यांगु दैय सयावःगु फल पवित्र जुइ, अले थ्व परमप्रभुया प्रशंसाया निति देछायेमाः।
- 25 तर न्यागु दैय उकियागु फल छिमिसं नये ज्यु। अले अप्वः फल सयावइ। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
- 26 “ छिमिसं हि पिमकाःगु ला नये मते।
- “ छिमिसं ज्वखना स्वयेगु व तन्त्रमन्त्र यायेगु ज्या याये मते।^{*}
- 27 “ छिमिसं न्हकुइ च्वंगु सँ खाये मते। अले दाहीया कुन्चा कुन्चा नं चाये मते।^{*}
- 28 “ छिमिसं दुखं च्वनीबलय थःगु म्हया छेगुलिइ धाः याये मते। अले उकी छुं नं च्वयेगु ज्या नं चाये मते। जि परमप्रभु खः।
- 29 “ छिमिसं थः म्हायुपिन्त वेशया दयकाः क्वह्वांके मते। मखुसा देशय न्यकं वेशयावृति जायावनी। अले देश पापं जाइ।^{*}
- 30 “ छिमिसं जिगु विश्रामबार मानय यायेमाः, अले जिगु पवित्र पालयागु हनाबना तयेमाः। जि परमप्रभु खः।^{*}
- 31 “ छिपि तन्त्रमन्त्र ज्या याइपि बोक्सियाथाय वने मते। इमिगु सल्लाह कयाः थःत अशुद्ध याये मते। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।^{*}
- 32 “ बुखाबी मनुतयगु न्ह्यःने दनाः इमिगु हनाबना तयेमाः। अले थः परमेश्वरया भय कायेगु। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
- 33 “ सुं परदेशी छिपिनापं च्वनाच्वंगु दुसा वयात बालाःगु व्यवहार यायेमाः।^{*}
- 34 छिपिनापं च्वनाच्वंगु परदेशीयात थःगु देशयाम्ह मनुयात थें हे व्यवहार यायेमाः। छिमिसं वयात थःत थें हे माया या, छायाधाःसा छिपि नं न्हापा मिश्रय परदेशी ज्याच्वंगु खः। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
- 35 “ छिमिसं दारेबलय, लनेबलय व ल्याःखायेबलय सुयात ध्वंलाये मते।^{*}
- 36 छिमिसं ठीक कथंयागु धःताल्जु अले ठीक कथंयागु नाप तौल नं तयेमाः। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। जि छिमित मिश्र देश पित हया।
- 37 “ अथे जुयाः छिमिसं जिगु नियम व विधि मानय यायेमाः। जि परमप्रभु खः।’ ”

20

पापया सजाय

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 2 “इझाएलीतयत् धा, ‘सुं इझाएली वा इपि नापं च्वनाच्वंगु परदेशी मनुखं मोलेक घःयात थःपिनि मचा छाल धाःसा वयात खलःयापि फुक्कसिनं ल्वहेंत कयकाः स्यायेमाः।
- 3 वं थः मचा मोलोखयात छाइबलय जिगु पवित्र पालयात अशुद्ध याइ अले जिगु पवित्र नांयात क्वह्वांकी, अथे जुयाः जि थः हे वयागु विरोधय वनाः वयात थः मनुतपाखें पितिनाछवये।
- 4 वं थः मचा मोलोखयात छाःबलय खलःयाम्ह सुनानं मखंछु यानाः व मनुयात मस्यात धाःसा
- 5 व मनु, वया छेजःपि व वयागु ज्याय ल्हाः तःपि फुक्कसित जि त्वःते मखु। जि वयात वया थः मनुतपाखें पितिनाछवये।
- 6 “ सुं मनु तन्त्रमन्त्रय लगय जुल धाःसा जि वयात त्वःते मखु। छायाधाःसा वं जिगु विरोधय बेस्याया थें ज्या यात। जि वयात वया थः मनुतपाखें पितिनाछवये।
- 7 “ अजगुलि छिपि थुपि फुक्कपाखें अलग च्वनाः पवित्र जुयाच्वेँ! छायाधाःसा जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
- 8 छिमिसं जि धया थें या, छिमित पवित्र याइम्ह परमप्रभु जि हे खः।
- 9 “ सुनानं थः मां व बोयात सराः बी, वयात स्याना छवयेमाः। थज्याःम्ह मनु तःधंगु अपराधया दोषी खः।^{*}
- 10 “ सुनानं थः जःलाखःलाया कलाःनापं लसपस यात धाःसा मिसा व मिजं निम्हयसितं स्यायेमाः।^{*}
- 11 “ थः बोया कलाःनापं लसपस याइम्हयसितं थः बोयात लज्या चायकूग खः। इपि निम्हयसितं स्याना छवयेमाः। थज्याःम्ह मनु तःधंगु अपराधया दोषी खः।^{*}
- 12 “ सुनानं थः कायभौनाप लसपस यात धाःसा इपि निम्हयसितं स्याना छवयेमाः। इमिसं याये मत्यःगु ज्या यात। थज्याःम्ह मनु तःधंगु अपराधया दोषी खः।^{*}
- 13 “ सुनानं मिजंनं मिसानाप लसपस याःथे मिजंनप लसपस यात धाःसा व घचाइपुगु ज्या खः। इमित स्याना छवयेमाः। थज्याःम्ह मनु तःधंगु अपराधया दोषी खः।^{*}
- 14 “ सुनानं मां व म्हायु निम्हसितं कलाः तल धाःसा थ्व क्वह्वांगु ज्या खः। इपि स्वम्हयसितं मिइ छवयका छवयेमाः। छिमि दथुइ थज्याःगु क्वह्वांगु ज्या मज्जुमाः।^{*}
- 15-16 “ सुं नं मिजं वा मिसां पशुनाप लसपस यात धाःसा वयात स्याना छवयेमाः। नापं पशु नं स्याना छवयेमाः। थज्याःम्ह मनु तःधंगु अपराधया दोषी खः।^{*}

* 19:17 १९:१७ मती १८:१५ * 19:18 १९:१८ मती ५:१७; १९:१९; २०:२३; मर्क १२:२९; लूक १०:२७; रोम १३:९; गला ५:१९; याक २:८ * 19:19 १९:१९ वय २०:२९-२९ * 19:26 १९:२६ उत १९:१७; लेवी ७:२६-२७; १७:१७-१८; वय १९:१६-२९; १९:२३; १८:१० * 19:27 १९:२७-२८ लेवी २९:५; वय १९:१९ * 19:29 १९:२९ वय २०:१७ * 19:30 १९:३० लेवी २५:२ * 19:31 १९:३१ वय १८:२९; १ शम २:२३-२५; यो ८:२९ * 19:33 १९:३३-३४ प्रस २२:२९; वय २०:१७-१८; २०:१९ * 19:35 १९:३५-३६ वय २५:१३-१६; इति २०:१५; इज १५:१७ * 20:9 २०:९ प्रस २२:२९; मती १५:१८; मर्क ७:१७ * 20:10 २०:१० प्रस २०:१९; लेवी १८:२०; वय ५:१८ * 20:11 २०:११ लेवी १८:८; वय २०:२७; २०:१७ * 20:12 २०:१२ लेवी १८:१५ * 20:13 २०:१३ लेवी १८:२२ * 20:14 २०:१४ लेवी १८:१७; वय २०:२९ * 20:15-16 २०:१५-१६ प्रस २२:२९; लेवी १८:२३; वय २०:२९

- 17 “सुनानं थः तःकेहेपि, थः बौ वा मांया पाखेयाम्ह म्हाययात ब्याहा यानाः लसपस यात धाःसा व लज्या चायापुगु ज्या खः। इमित इमि थः मन्तुपाखें पितिनाछ्वयेमाः। वं थः केहेयात लज्या चायापुगु ज्या खः। अले व उकिया दोषी जुइ।”
- 18 “सुनानं थीमज्य जुयाच्वम्ह मिसानाप लसपस यात धाःसा वं हिबा वःगु मूलयात उलाक्यना ब्यूगु दु, अले व मिसां नं व उला ब्यूगु दु। इपि निम्हयसितं इमि थः मन्तुपाखें पितिनाछ्वयेमाः।”
- 19 “सुनानं थः मांबौया तःकेहेपि लिसे लसपस याये मते। थुकि स्यःलाःपि थःथितिया लज्या चायकूगु जुइ। अले इपि निम्हं दोषी जुइ।”
- 20 “सुनानं थः कका वा तःबाया कलाःनाप लसपस यात धाःसा वं थः कका वा तःबायात लज्या चायकूगु जुइ। इपि थःगु पापया निति दोषी जुइ। अले इपि मचाखाचा मदयकं हे सी।
- 21 “सुनानं थः किजाभौ वा तताजु नाप लसपस यात धाःसा व याये मत्यःगु ज्या खः। वं थः दाजु वा किजायात लज्या चायकूगु जुइ। इपि मचाखाचा मदयकं सी।”
- 22 “परमप्रभुं धयादिल, जिगु नियम व आज्ञा पालन या। मखुसा जि छिमित यंके धयागु देशं छिमित ल्ह्याः वांछवइ।
- 23 जि छिमिगु न्हाःनें पितिनाछ्वये त्यनागु जातियापिन्सं याथे छिमिसं याना जुइ मते। इमिगु याये मत्यःगु ज्याखं यानाः जि इमित मययकागु खः।
- 24 तर जि छिमित धयागु दु, “छिमिसं इमिगु देश त्याकाः काइ, छायाधाःसा थ्व देश जि छिमित सबयकथं बी। जि थःम्हं हे दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु थ्व देशयात छिमित बी।” जि छिमित मेगु जातितपाखें अलग तइम्ह परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
- 25 “उकि छिमिसं श्रद्धिपि व अश्रद्धिपि इंगः व पशुत बालाक म्हासीकि। जि अश्रद्ध धयापि इंगः, पशु व बैय घिसय जुया जुइपि पशुतपाखें छिमिसं थःपिन्त अश्रद्ध याये मते
- 26 छिपि जिगु निति पवित्र जुइमाः, छायाधाःसा जि परमप्रभु पवित्र खः। अले जि छिमित थः मन्तु यायेत मेगु जातितपाखें अलग तयागु खः।
- 27 “सुनानं मिजं वा मिसां तन्मन्त्रया ज्या यात धाःसा वयात स्याना छ्वयेमाः। वयात ल्वहेतं कयकाः स्यायेमाः। थज्याःम्ह मन् तःधंगु अपराधया दोषी खः।”

21

- पुजाहारी यायेमाःगु खँ
- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “हास्रनया पुजाहारी कायपिन्त थथे धा, ‘पुजाहारीं सुं थःथिति सित धाःसा वयात थीमज्य। थुकि वयात अश्रद्ध याइ।
- 2 थः मांबौ, कायम्हायगु, दाजुकिजा,
- 3 व ब्याहा मजुनिपि तःकेहेया निति जक इमिसं थःत अश्रद्ध यायेमा।
- 4 ब्याहापाखें स्वापु दुपि सुयागु निति नं इमिसं थःपिन्त अश्रद्ध याये मज्य।
- 5 “दुःखं च्वनीबलय थःगु सँ खाये मते, दाहीया कुन्चा कुन्चा नं चाये मते, अले म्हाय चाः याये मते।”
- 6 थः परमेश्वरया निति इपि पवित्र जुइमाः, अले थः परमेश्वरया नां अश्रद्ध मयायेमाः। छायाधाःसा इमिसं विशेष देछा, परमेश्वरया नसा होमबलि छाइगु खः। उकि इपि पवित्र जुइमाः।
- 7 “इमिसं ल्यवःसि मिसा, स्यनेधुंकूम्ह मिसा व भाःतं त्वःतूम्ह मिसा ब्याहा याये मज्य। छायाधाःसा इपि पुजाहारीत थः परमेश्वरया निति पवित्रपि खः।
- 8 मन्तुयसं इमित पवित्र भाःपीमाः, छायाधाःसा इमिसं छिमि परमेश्वरयात अन्नबलि छाइ। मन्तुयसं इमित पवित्र भाःपीमाः, छायाधाःसा जि छिमित पवित्र याइम्ह परमप्रभु पवित्र खः।
- 9 “सुं पुजाहारीया म्हायनं ल्यवःसि ज्या यानाः थःत अश्रद्ध यात धाःसा, वं थः बौया अपमान याइ। वयात मिइ छ्वयकाः स्याना छ्वयेमाः।
- 10 “दकलय तःधंम्ह पुजाहारी, छेनय अभिषेकया चिकं लुइ धुंकूम्ह व पुजाहारीया वसः पुकेत अलग तये धुंकूम्हयसिनं दुखं च्वनीबलय सँ मचिसे मच्वनेमाः अले थःगु वसः नं मखुइमाः।
- 11 सीम्ह दुथाय वनाः वं थःत अश्रद्ध याये मज्य। वया थः मांबौ हे सीसां व वने मज्य।
- 12 व नापालायेगु पालं पिहां वनेमा, अले थः परमेश्वरया नापालायेगु पालयात अपवित्र मयायेमा। छायाधाःसा परमेश्वरया अभिषेकया चिकनं वयात अर्पण याये धुंकूगु दु। जि परमप्रभु खः।
- 13 “वं कुमारी मिसामचा ब्याहा यायेमाः।
- 14 वं भाःत सी धुंकूम्ह, भाःत त्वःते धुंकूम्ह मिसा, स्यंम्ह मिसा व ल्यवःसि मिसा ब्याहा मयायेमाः। वं थःगु हे कुलयाम्ह कुमारी मिसामचा ब्याहा यायेमाः।
- 15 मखुसा वया कायम्हायपि अश्रद्ध जुइ। जि वयात पवित्र याइम्ह परमप्रभु खः।”
- 16 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 17 “हास्रनयात धा, ‘छं लिपाया पुस्ताय म्हाय खू दुम्ह सुं छिमि सन्तान थः परमेश्वरयात बलि छायेत न्हाःने वये मज्य।
- 18 खू दुम्ह सुं न्हाःने वये दइ मखु। कां, खुत्यां काःम्ह, अंगभंग जूम्ह
- 19 ल्हाःतुति चाःतूम्ह,
- 20 धुसि लूम्ह वा बागःचाम्ह, मिखा व छेगुसा ल्वय दुम्ह, अण्डकोष स्यंम्ह जिगु न्हाःने वये दइ मखु।
- 21 पुजाहारी हास्रनया सन्तानय खू दुम्ह सुं नं जितः विशेष देछा छायेत जिगु न्हाःने वये दइ मखु। वयाके खू दु। व थः परमेश्वरयात अन्नबलि बीत न्हाःने वये दइ मखु।
- 22 पुजाहारीया सन्तान जगुलि वं थः परमेश्वरयात छायेहःगु विशेष देछा नये फइ।
- 23 तर वयाके खू दुगुलि वं पदां व वेदीया लिक्क वयाः जिगु पवित्र पालयात अश्रद्ध यायेदइ मखु। छायाधाःसा जि उकियात पवित्र याइम्ह परमप्रभु खः।”
- 24 अले मोशां हास्रन, वया कायपि व फुकक इसाएलीतयत थ्व खँ न्यंकल।

22

- छायेहःगु बस्तुया पवित्रता
1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

☆ 20:17 २०:१७ लेवी १८:१९; व्य २०:२२ ☆ 20:18 २०:१८ लेवी १८:१९ ☆ 20:19 २०:१९-२० लेवी १८:२२-२४ ☆ 20:21 २०:२१ लेवी १८:२६ ☆ 21:5 २१:५ लेवी १९:२०-२८; व्य १९:१९

2 “हासून व वया कायपिन्त धा, इस्राएलीतयसं जितः छायेहःगु पवित्र वस्तुया बारे होसियार जु, अले जिगु नांयात क्वह्वाकेगु याये मते। जि परमप्रभु खः।

3 “इमित धा, छिमि पुस्तौ पुस्तायुं अशुद्धमन् इसाएलीतयसं अर्पण याःगु पवित्र वस्तुया न्हाःने वन धाःसा वयात जिं जिगु न्हाःने नाश यानाबी। जि परमप्रभु खः।

4 “ हासूनया कायपि मध्ये सं छेंगया पुनेयःगु ल्वय दुम्ह व धातुया ल्वय दुम्ह अशुद्ध जुइबल्य तक छायेहःगु पवित्र वस्तुं छुं नं मनयेमा। सीम्ह थ्यम्ह, धातुया अथे कृतं वइम्हयात थ्यम्ह अले

5 थिसय जुया जुइपि जीवजन्तुतयत थ्यम्ह, गुगु कथंयागु अशुद्ध मन् थ्यम्ह,

6 थज्याःम्ह मन् सन्ध्याकाः ईतक अशुद्ध जुइमाः। व म्वःमल्हृतले छाःगु पवित्र वस्तुं छुं नं नये मज्यु।

7 तर सन्ध्याकाः ई धुंकाः जक व शुद्ध थहरय जुइ। अनलि वं छाःगु पवित्र वस्तुं नःसा ज्यु छायेधःसा व वयागु नयेगु नसा खः।

8 सं पुजाहारी थःगु कालं स्यम्ह अले गुँपशुं स्याःम्ह जन्तु नयाः थःत अशुद्ध याये मज्यु। जि परमप्रभु खः।

9 “ अथे जुयाः इमिसं जिगु विधियात मान्य यायेमाः, मखुसा इपि जिगु विधियात मान्य मयाःगुलि दोषी जुयाः सिनावनी। जि इमित पवित्र याइम्ह परमप्रभु खः।

10 “ पुजाहारी परिवारया मुखम्ह मनुखं पवित्र वस्तु मनयेमा। व पुजाहारीया पाहां जूसां वा ज्यालायु ज्या याइम्ह मनु जूसां वं पवित्र वस्तु मनयेमा।

11 तर पुजाहारी सुं दासयात धिबा पुलाः न्यानाकाल धाःसा व दासं छाःगु बलि नयेफु। पुजाहारीया छेंय बुम्ह दासं नं उकि नयेफु।

12 मेगु कुलयाम्ह मिजनापं पुजाहारीया म्हायया ब्याहा जगु दुसा वं छाःगु विशेष पवित्र भेट्टी छुं नं नये मज्यु।

13 तर पुजाहारीया म्हायया भाःत सीत धाःसा, वा भाःत त्वःतकाः च्वम्ह जूसा अले व मचाखाचा मदायाः ब्याहा जुइ न्हाः थें थःछें च्वनाच्वंसा थः बौयागु नयेगु नसां नये ज्यु। तर पुजाहारी परिवार व वया दासपिन्सं बाहेक मेपि सुनां उकिं नये मज्यु।

14 “ तर सुं मनुखं मसीकं पवित्र वस्तुं नल धाःसा वं उकियागु न्याब्वय छुं व तनाः उकियात पवित्र देछाकथं पुजाहारीयात बीमाः।

15 पुजाहारी इस्राएलीतयसं छायेहःगु पवित्र देछायात अशुद्ध मयायेमाः।

16 थथे देछां छुं कयाः नके मत्थःपि मत्तयत नकेगु मयायेमाः। मखुसा इमिसं सर्जाँय फयेमाली। जि इमित पवित्र याइम्ह परमप्रभु खः। ”

नालेबहः जुइ मखुगु व नालेबहः जुइगु बलि

17 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,

18 “ हासून वया कायपि व फुकक इस्राएलीतयत धा, इस्राएली वा इपि नापं च्वनाच्वंम परदेशी भाकल वा थःयसेया होमबलि परमप्रभुयात छाइबलय,

19 व नालेबहः जुइत द्रहं, फै वा दुगुचा न्हाम्ह हे जूसां ख् मदुम्ह मिजंम्ह जक छायेमाः।

20 ख् दुम्हयसित छिमिसं छाये मते, छायेधःसा व नालेबहः जुइ मखु। ”

21 “ सुनां मेलबलि वा थः यःछिया बलि फैच्वलयया बथां वा सा द्रहंया बथांपाछें थःगु भाकल पूवकेत छाल धाःसा नालेबहः जुइत व पशुयागु म्हय छुं नं ख् मदयेमाः।

22 कांम्ह, म्हया छुं ब्व स्यंम्ह, अले खुत्यां काःम्ह, चासुइगु वा छेंगया ल्वय दुम्ह पशुयात छिमिसं वेदीइ छाये मज्यु, अले विशेष देछाकथं नं परमप्रभुयात छाये मज्यु।

23 तर म्हय छुं ख् दुम्ह सा वा द्रहं, फै धाःसा वयात थः यःछि बलिकथं छाये फु, तर भाकल पूवकेत व नालेबहः जुइ मखु।

24 पशुयागु अण्ड तज्याःगु वा धयनाछ्वःगु, अले काचाकुचु जगु दुसा वयात परमप्रभुया निति छाये मज्यु। छिमिगु देशय गन नं थज्याःगु ज्या याये मज्यु।

25 सुं परदेशीयाके कयाः नं थज्याःम्ह पशु परमेश्वरया निति छाये मज्यु। वयागु म्हय स्यंगु ब्व दु, वयाके ख् दु। अथे जुयाः व छिमिगु पलेसा नालेबहः जुइ मखु। ”

26 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,

27 “ साचा वा द्रहंचा, चिधिकःम्ह भ्याःचा वा दुगुचा बुइबलय व न्हयन्ह तक थः मां नापं हे च्वनेमाः। च्यान्ह खुन्हनिसें व परमप्रभुया न्हाःने विशेष देछाकथं नालेबहः जुइ।

28 सा वा द्रहं, फैयात वया मचानापं छुन्हं हे स्याये मते।

29 “ छिमिसं परमप्रभुया निति सुभया बलि छाइबलयु छिपि नालेबहः जुइकथं व छायेगु यायेमाः।

30 छाइगु न्हे हे उकियात नयेमाः। उकियागु छुं नं सुथय तक ल्यंका तये मज्यु। जि परमप्रभु खः। ”

31 “ अथे जुयाः छिमिसं जिगु विधियात मान्य या। जि परमप्रभु खः।

32 छिमिसं जिगु पवित्र नांयात क्वह्वाकेगु याये मते। इस्राएलीतयसं जि पवित्र खः धकाः नाला कायेमाः। छिमित पवित्र याइम्ह परमप्रभु जि हे खः।

33 छिमि परमेश्वर जुइत जिं हे छिमित मिश्रं पित हया। जि परमप्रभु खः। ”

23

हनेमाःगु नखःचखः

1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,

2 “ इस्राएलीतयत जिं ल्ययागु परमप्रभुया पवित्र नखःचखः थ्व हे खः धकाः धयाब्यु। थुं कियात छिमिसं पवित्र मुंज्या धकाः घोषणा या।

विश्रामबारया दि

3 “ खुन्ह तक छिमिसं ज्या या, न्हयन्ह दुखुन्ह धाःसा झामु लनेगु विश्रामबार व पवित्र मुंज्या जुइ। उखुन्ह छिमिसं छुं नं ज्या याये मते। छिपि न्हाथाय च्वनाच्वंसां उखुन्ह छिमिसं परमप्रभुयात तःधकेमाः। ”

छुत्काराया नखः व सोडा मतःगु मरिया नखः

गन्ती २८:१६-२५

4 “ परमप्रभुं क्वःछिनातःगु जितः तःधकेत छिमिसं थःथवय मुनाः हनेमाःगु नखःचखः थ्व हे खः।

5 न्हापागु लाया छिप्यन्ह खुन्ह सन्ध्याकाः इलय परमप्रभुया छुत्काराया नखः शुरु जुइ। ”

- 6 व हे लाया झिन्त्यान्हू खुन्हनिसें परमप्रभुया सोडा मतःगु मरिया नखः शरू जुइ। न्हयन्हू तक छिमिसं सोडा मतःगु मरि नयेमाः।^{*}
 7 न्हापं खुन्हू छिमिगु छगू पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हू छिमिसं छुं नं न्हिज्या याये मते।
 8 न्हयन्हू तक छिमिसं परमप्रभुया निति विशेष देछा छायेगु। अले न्हयन्हू दुखुन्हू हानं छिमिगु छगू पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हू छिमिसं छुं नं न्हिज्या याये मते।”

न्हापांगु बालीया नखः

- 9 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 10 “इसाएलीतयत धा, “जिं छिमि त बीत्यनागु देशय वने धुंकाः छिमिसं बालीया न्हापांगु ब्वया छथू लयाः पुजाहारीयाथाय हति।
 11 विश्रामबारया कन्हय खुन्हू पुजाहारी उकियात परमप्रभुया न्हःने यंकाः संकाः देछायेमाः। अले जिं उकियात छिमिगुपाखें लःल्हानाकाये।
 12 उखुन्हू हे छिमिसं परमप्रभुयात होमबलि छायेत दच्छि दुह खू मदुह चिधिकःम्ह भ्याःचा छाये हयेमाः।
 13 थुक्रिया नापं परमप्रभुया निति अन्नबलिकथं छिमिसं चिकनय न्हायातःगु छगू एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुं नस्वाःया लागि परमप्रभुया निति विशेष देछाकथं छाये हयेमाः। थ्व नापं छगू लिटर दाखमध नं छायेमाः।
 14 छिमिसं थः परमेश्वरयात थथे छाये महतले छिमिसं न्हूगु बालीया गुरुं नं कथंया मरि, सियातःगु, छुयातःगु अन्न नये मते। छिमिसं न्हाथाय वंसां छिमि पुस्तौ पुस्ता तकं यायेमाःगु न्हाबलेया नियम थ्व खः।

सामाज्याया नखः

- गन्ती २८:२६-३१
 15 “ विश्रामबारया कन्हय खुन्हूनिसें अर्थात छिमिसं संकाः ब्यगु बलिया थू हःगु न्हिखुन्हू निसें न्हयवाः ल्याःखा।
 16 न्हयगु विश्रामबार तक नेयन्हू ल्याःखा, अले न्हूगु अन्नबलि परमप्रभुयात छाये हयेमाः।
 17 छिपि न्हाथाय जुसां छिमिसं न्हापांगु बालीया छगू एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुं नस्वाः सोडा ल्वाकख्यानातःगु निपा मरि परमप्रभुया निति संकाः बीगु बलिकथं छाये हयेमाः।
 18 मरिनापं छिमिसं दच्छि दुपि न्हयहू खू मदुपि चिधिकःपि भ्याःचात, छम्ह द्रुहंचा व निम्ह भ्याःचा छाये हयेमाः। परमप्रभुया निति थ्व होमबलि नापं इमिगु अन्नबलि व त्वँसाबलि छगू विशेष बलि जुइ, परमप्रभुया नस्वाःगु नस्वाः।^{*}
 19 अनंलि छिमिसं पापबलिया निति छम्ह दुग व मेलबलिया निति दच्छि दुपि निम्ह चिधिकःपि भ्याःचात छायेमाः।
 20 पुजाहारी परमप्रभुया न्हःने, न्हापांगु फलया मरिनापं संकाः बीगु बलिकथं निम्ह चिधिकःपि भ्याःचायात संकाः छायेमाः। थ्व पुजाहारीया निति परमप्रभुयात छाःगु पवित्र बलि जुइ।
 21 उखुन्हू छिमिसं छुं नं न्हिज्या याये मते। छिमिगु छगू पवित्र मुंज्या जुइमाः। छिमि लिपाया पुस्तां पुस्ता तकया लागि छिपि न्हाथाय च्वंसां थ्व न्हाबलेया नियम खः।
 22 “ छिमिसं बाली लयेबलय बँ सिथय सिथय थ्यंक लये मते। अले बाली लयेबलय बँ लाःगु नं मुने मते। छिमिसं उकियात नये मखपिन्त व विदेशीपिन्त त्वःताब्दु। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”^{**}

तुरहीया नखः

- गन्ती २९:१-६
 23 परमप्रभुं मोशायात धयादिल-
 24 “इसाएलीतयत धा, “न्हयगु लाया न्हापांगु दि फुककं झसु लनेगु दि जुइमाः। उखुन्हू फैया नेकूया तुरही पुयाः परमेश्वरया छगू पवित्र मुंज्या जुइमाः।
 25 उखुन्हू छिमिसं छुं नं कथंया न्हिज्या याये मते। तर परमप्रभुया निति विशेष देछा छा।”

प्रायश्चितया दि

- गन्ती २९:७-११
 26 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, ^{*}
 27 “न्हयगु लाया झिन्हू खुन्हू प्रायश्चितया दि जुइ। उखुन्हू छिमिसं छुं मनसें छगू पवित्र मुंज्या तयेमाः। अले परमप्रभुयात विशेष देछा छायेमाः।
 28 उखुन्हू छिमिसं छुं नं ज्या याये मते। छायेधाःसा उखुन्हू परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हःने छिमिगु पापया प्रायश्चित यायेगु दि खः।
 29 उखुन्हू अपसं मच्वपिन्त जिं थः मन्तपाखें पिपितनाछवये।
 30 उखुन्हू छुं कथंया ज्या याइपिन्त जिं नाश यानाबी।
 31 छिमिसं उखुन्हू छुं कथंया ज्या याये मते। छिपि न्हाथाय वनाच्वंसां छिमि पुस्तौ पुस्तातयगु निति थ्व छिमिगु न्हाबलेया नियम खः।
 32 थ्व छिमिगु निति फुककं झसु लनेगु विश्रामबारया दि खः। गुन्हाया सन्ध्याकाः इलनिसें कन्हय खुन्हू सन्ध्याकाः इतक छिमिसं छुं मनसें थ्व विश्रामबार हनेमाः।”

बल्चाबायया नखः

- गन्ती २९:१२-४०
 33 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 34 “इसाएलीतयत धा, “न्हयगु लाया झिन्त्यान्हू खुन्हूनिसें न्हयन्हू तक परमप्रभुया बल्चाबायया नखः जुइ।^{*}
 35 नखःया न्हापांगु दि परमेश्वरयात आराधना यायेत छिमिगु छगू पवित्र मुंज्या जुइमाः। सुनानं ज्या याये मते।
 36 न्हयन्हूकथं छिमिसं परमप्रभुया निति वेदीइ विशेष देछा छायेमाः। च्यान्हू खुन्हू हाकनं छिमिगु छगू पवित्र मुंज्या जुइमाः। थ्व छगू तःधंगु मुंज्या जुइ। व दिनय छिमिसं छुं नं ज्या याये मते।
 37 “ जिं ल्ययागु नखःचखः थुपि हे खः। अले थुपि नखतय छिमिगु मुंज्याय परमप्रभुयात तःधकेगु निति नखःकथं विशेष देछा होमबलि, अन्नबलि, व त्वँसाबलि छायेमाः।
 38 थुपि नखःचखः छिमिसं न्हाबले हनीगु विश्रामबारया बाहेक खः, अले बलि छायेगु नं न्हाबले छायावयाच्वंगु बलि, भाकल व थःयसेबलि बाहेकया बलि खः। अले छिमिसं परमप्रभुयात ब्यगु बचं पूर्वकेत ब्यगु बलि खः।

^{*} 23:6 २९:७-११ २९:१२-४० २९:१५ ३०:१८ ३०:२० ३०:२२ २३:१८ गन्ती १५:१-१६ ^{*} 23:22 २९:२२ लेवी १५:१-१० १५:२१-२२ ^{*} 23:26 २९:२६-२९ लेवी १५:२९-३४ ^{*} 23:34 २९:३४ १५:१३-१५

39 “ छिमिसं थःगु बुँया बाली लये धुंकाः न्हयरागु लाया झिन्यान्हु खुन्हुनिसै न्हयन्हु तक परमप्रभुया निति थ्व नखः हनेमाः। थ्व नखःया न्हापांगु दि व च्यान्हु खुन्हुया दि विश्रामबार दि खः उखुन्हु छुं ज्या याये मते।

40 न्हापांगु दि छिमिसं थःथाय सःगु भिभिगु फल, बल्चा दयेकेत तायाः सिमाया कचा, ततःमागु सिमाया कचा, लहरे पिपलया कचा ज्वनाः न्हयन्हु तक परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने लयताया च्वे।

41 दैय्दसं छिमिसं थुकियात परमप्रभुया निति न्हयन्हु तक नखःकथं हनेमाः। लिपा वइपि छिमि पुस्तौ पुस्तातय्सं न्हयरागु लाय थ्व नखः हनेमाः। थ्व न्हाबलेया लागि नियम खः।

42 न्हयन्हु तक फुक्क इस्त्राएलीत बल्चाय च्वनेमाः।

43 थुकि छिमि सन्तानतय्सं जि इमि पुर्खायात मिश्र पितहयाबलय बल्चाय तयागु खः धकाः सीमा। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”

44 थुकथं मोशां इस्त्राएलीतयत् परमप्रभु क्वःछिनातःगु नखः हनेगु विधि बिल।

24

शुद्रगु चिकं व पवित्रगु मरि

प्रस २७:२०-२९

- 1 परमप्रभु मोशायत धयादिल,
- 2 “इस्त्राएलीतयत् थथे उजं ब्यु, मत मदिकक च्यानाः जः दयाचवनेत छन्थाय भिगु जैतनया शुद्रगु चिकं हयेमाः।
- 3 पवित्र पालय साक्षीया सन्या न्हाःने दुगु पर्दाया पिने, परमप्रभुया न्हाःने सन्ध्याकाः इलनिसै सुथय तक मदिकक हारूनं मत च्याका तयेमाः। थ्व छिमि पुस्तौ पुस्ताया लागि न्हाबलेया नियम खः।
- 4 हारूनं परमप्रभुया न्हाःने शुद्रगु लुंया त्वाःदेवाय दुगु मतःयात न्हियान्हिथं बिचाः यायेमाः।
- 5 “अले भिगु छुचुं कयाः छं झिनिपा मरि छु। छपा छपा मरिइ छगु एपाया झिब्वय निब्व छुचुं दयेमाः।”
- 6 खुपा-खुपाया निपेँ पँचिनाः निगूँ परमप्रभुया न्हाःने भिगु लुं भुनातःगु तेबिलय ति।
- 7 अले थ्व मरिया निति लुमन्तिकं ब्व जुयाः परमप्रभुया निति विशेष देछा जुइत छं पँपतिकं भिगु धाँप्य ति।
- 8 विश्रामबार पतिकं हारूनं न्हःगु मरि परमप्रभुया न्हाःने ब्वयातयेमाः। थ्व इस्त्राएलीतयत् न्हाबलेया लागि विधि खः।
- 9 अले थ्व मरि हारून व वया सन्तानतयगु निति खः। अले परमप्रभुयात छाःगु विशेष देछात मध्ये थ्व इमिगु न्हाबलेया भाग तसकं पवित्र खः। अथे जुयाः इमिसं थ्व नापलायेगु पाल दुने नयेमाः।”

परमप्रभुया नांयात क्वह्वके मज्य

- 10 छमह इस्त्राएली मिसाया काय दु। वया अबु मिश्री खः। इस्त्राएली मिसाया व काय इस्त्राएलीतनापं च्वनाच्वंगु खः। व छमह इस्त्राएली मनुनापं ल्वात।
- 11 व इस्त्राएली मिसाया कायनं उबले परमप्रभुया नांयात क्वह्वकाः सराः बिल। अले मनुतय्सं वयात ज्वनाः मोशयाथाय हल। वया मांया नां शलोमीत खः। व दानया कुलया दिब्रीया म्हाय खः।
- 12 परमप्रभुया इच्छा इमिसं मस्युले वयात कुनातल।
- 13 अले परमप्रभु मोशायत धयादिल,
- 14 “व सराः ब्यूहयसित छाउनी पिने यंकि अले व धाःगु खँ न्यपि फुक्कसिनं थथःगु लहाः वयागु छेनय तयेमाः, अर्नलि फुक्क खलकं वयात ल्वहँत कयकाः स्यायेमाः।
- 15 छं इस्त्राएलीतयत् थथे धा, ‘सुनानं थः परमेश्वरयात सराः बी, थुकिया निति वं सजौय फयेमाः।
- 16 सुं मनुखं परमप्रभुया नांयात क्वह्वकाः सराः बिल धाःसा वयात फुक्क खलकं ल्वहँत कयकाः स्यायेमाः। स्वदेशी जुइमा वा परदेशी जुइमा सुनानं परमप्रभुया नांयात क्वह्वकाः सराः बिल धाःसा वयात स्याना हे छ्वयेमाः।
- 17 “ ‘सुनानं सुयातं स्यात धाःसा वयात नं स्याना हे छ्वयेमाः।”
- 18 सुं मनुखं सुं मनुयाम्ह पश्यात स्यात धाःसा स्याःमहयसिनं पश्या थुवाःयात उकिया पलेसा बीमाः।
- 19 हानं सुं मनुखं थः जःलाखःलायात चापाः यानाबिल धाःसा वं गथे याःगु खः वयात नं अथे हे यायेमाः।
- 20 कर्वेय त्वथूगु दुसा उकिया पलेसा कर्वेय त्वथूलेगु, मिछाया पलेसा मिछा, वाया पलेसा वा। गथे वं सुयातं धापाः यानाब्यूगु दु वयात नं अथे हे यायेमाः।”
- 21 पशु स्याःमहयसिनं उकियागु पलेसा पुलेमाः। मनु स्याःमहयसित धाःसा स्याना हे छ्वयेमाः।
- 22 स्वदेशीया निति व विदेशीया निति नियम छगु हे जुइमाः। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”
- 23 मोशां इस्त्राएलीतयत् थ्व खँ धाल। अले इमिसं व सराः ब्यूहयसित छाउनी पिने हयाः ल्वहँत कयकाः स्यानाबिल। थथे परमप्रभु मोशायत उजं बियादी थें इस्त्राएलीतयसं यात।

25

न्हयरागु दै

व्य १५:१-११

- 1 परमप्रभु सीने पर्वतय मोशायत धयादिल,
- 2 “इस्त्राएलीतयत् थथे धा, ‘जि छिमित बीगु देशय वने धुंकाः अनयागु बुँनं परमप्रभुया निति झासु लनेमाः।
- 3 छिमिसं खुदँक थःगु बुँइ प्यु, दाखमाया कचा न्हा, अले उकियागु फल खायेगु या।
- 4 न्हयदँय धाःसा परमप्रभुया नामय बुँयात झासु लने ब्यु। न्हयदँय छिमिसं बुँइ छुं नं पी मज्य, दाखमाया कचा न्हाये मते।
- 5 थ्व दँ छिमिगु बुँ व दाखमाया निति झासु लनेगु ई खः। उकि उबलय छिमिगु बुँइ सःगु अन्न लये मज्य अले दाख खाये मज्य।
- 6 उगु दँय छिमिगु बुँइ थःथमहं सःगु अन्न हे छिमिगु छिमि च्यःभ्वाति, ज्यामि व पिने वयाः छिमिथाय च्वनाच्वपि परदेशीतयगु नसा जुइ।
- 7 अथे हे छिमिसं लहिनातःपि पशुत व जंललय च्वपि पशुतयगु नं नसा जुइ। बुँइ सःगु फुक्कं नःसां ज्यु।

लुँदं

✱ 24:5 २७:२०-२९ प्रस २७:२० ✱ 24:9 २७:२९ मती १२:१४; मर्क २:२४; लुक ९:४ ✱ 24:17 २७:१७ प्रस २७:२९ ✱ 24:20 २७:२० प्रस २७:२९-२९; व्य १५:२९; मती ५:३८ ✱ 24:22 २७:२९ मती १५:२९

- 8 " 'छिमिसं न्हयगु विश्रामदँ अथे घयागु न्हयदुगं न्हयदँ ल्याःखा, थ्व फुक्क ल्याःखाय बलय पिइगुदँय छकः
 9 न्हयगुगु लाया झिन्दु खन्दु, प्रायश्चितया दिखुन्दु छिमिसं देशय न्यंकं फैया नेक्या तरही पुइकि।
 10 छिमिसं नेयगुगु दँयात अर्पण यायेमाः। थ्व लँदँय देशय न्यंकं स्वतन्त्रताया नायखि च्वय्कि। थ्व दँय देशय दक्वसिनं थथःगु सम्पत्ति लिफ्याना काइ, अले दासत थथःगु छँय लिहां वनेमा।
 11 थ्व नेयगुगु दँ छिमिगु निति लँदँ खः। थ्व दँय छिमिसं छुं नं पी मते, अले अथे सयावःगु अन्न व दाख नं लये मते।
 12 थ्व दँ छिमिगु निति पवित्र दँ खः। थ्व लँदँय छिमिसं बुँइ अथे बुयावःगु अन्न जक नइ।
 13 " 'थ्व दँय फुक्क मनुतयसं थथःगु सम्पत्ति लिफ्याना काइ।
 14 " 'थः जःलाखःलालिसे बुँ न्यायेगु मीगु यायेबलय छमहं मेम्हयसित क्वाये मते।
 15 बुँया भाः क्वःछीबलय लँदँ धुंकाः बुँज्या यायेगु इया ल्याः तयाः क्वःछ्यु। लिपा वइगु लँदँ तक ग्वदँतक जमिनं अन्न सय्के फइ, वकथं जमिनया म् क्वःछ्यु।
 16 गुलि अप्वः दँ ल्यंदनि बुँया भाः नं उलि हे अप्वइ, अले गुलि कम दँ ल्यं दइ, उलि हे बुँया भाः नं कम जुइ। छायाःसा बालीया ल्याखं बुँया न्यायेमीगु ज्या जुइगु खः।
 17 छिमिसं छमहं मेम्हयसित क्वाये मते। परमप्रभुया ग्याःभय का। छायाःसा जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
 परमप्रभुं न्हयगु दँया लागि नयेगु नसा बियादी
 18 " 'छिमिसं परमेश्वरं धाःथे या। अले छिपि व देशय सुरक्षित जुयाः म्वानाच्वनी।
 19 बुं अन्न सय्की, अले छिमिसं थःपिन्त छु माल व नयेखनी। अले छिपि सुरक्षित जुयाः म्वानाच्वनी।
 20 सुनानं न्हयगुगु दँय छुं हे मप्युसे वा छुं लया महसे छु नयाच्वनेगु धकाः न्येनेफु।
 21 जि खगुगु दँय छिमिथाय थःगु आशिष छ्वयाहये, अले उगु दँय स्वदँयात गाक्क बुं अन्न बी।
 22 छिमिसं च्यादँय बुँइ पीबलय पुलांगु हे बाली नयाच्वने दइ। गुँदँय बाली लयेबलय तक छिमिसं पुलांगु हे बाली नयाच्वनी।
 सम्पत्ति लित बीमाःगु नियम
 23 " 'छिमिगु जग्गा जमिनया छुं नं ब्व न्हाबलेया निति मी मते छायाःसा जग्गा जमिन जिगु खः। छिमित ला थ्व ज्यायेत जक बियातयागु खः।
 24 छिमिगु थःगु सम्पत्ति न्यायेमिइ यायेबलय न्हाबले लिफ्याये फइकथं म्यु।
 25 " 'सुं नं इस्त्राएलीं गरीब जुयाः थःगु पुखौली सम्पत्ति मिल धाःसा वया दक्वसिबय सतीम थःथिति वयाः व सम्पत्ति लिफ्याना कायेमाः।
 26 सुया लिफ्यानाबीपि सुं मनु मनुसा, अले व थः हे तःमि जुयाः लिफ्याये फत धाःसा
 27 वं मेगु लँदँ तक ल्यंदनिगु दँया बालीया धिबा पुलाः थःगु सम्पत्ति लिफ्याना काये फइ। लेवीतयसं नं न्हागु हे इलय इमित ब्यगु लेवीतयगु शहरय च्वंगु छँ लिफ्याना काये फु।
 28 वं अथे लिफ्याना काये मफुत धाःसा लँदँ तक सम्पत्ति न्यानाकाःम्हयसिगु हे ल्हातिइ लानाच्वनी। अले लँदँबलय सम्पत्ति धात्येम्ह थुवाःयात लित वनी।
 29 " 'सुनानं पःखाः दुनेया शहरय छँ मिल धाःसा वं दच्छिया दुने थःगु छँ लिफ्याना कायेफइ।
 30 दच्छिया दुने लिफ्याना काये मफुत धाःसा वं थःगु छँ सदांया लागि लिफ्याना काये फइ मखु। वयागु छँ सदांया लागि न्यानाकाःम्ह व वया पुस्तौ पुस्तायागु जुइ। लँदँबलय नं वं छँ लिफ्याना काये दइ मखु।
 31 पःखाः पिनेया गाया छँ धाःसा बुँ थें हे जुइ। छँ थुवालं अज्याःगु छँ लिफ्याना काये फइ। अले लँदँबलय लितबीमाः।
 32 " 'लेवीतयसं नं इमिगु अधिकारया शहरया छँ न्हागु इलय नं लिफ्याना काये फु।
 33 छुं जुयाः इमिसं थःगु छँ लिफ्याना काये मफुत धाःसा लँदँबलय इमित इमिगु सम्पत्ति लितबीमाः। छायाःसा लेवीतयगु शहरया छँ इमित सदांया लागि बियातःगु खः।
 34 इमिसं शहरं पिनेया थःपिनिगु घाँयख्यः धाःसा मी दइ मखु। छायाःसा व इमिगु न्हाबलेया सम्पत्ति खः।
 मगाःमचाःपिनिगु निति त्यासा
 35 " 'छिमि सुं इस्त्राएलीं दाजुकिजा तसकं चीमि जुयाः थःम्ह थःत हे लहीमफया च्वन धाःसा छिमिसं इमित पिनें वयाच्वपिन्त थें ग्वाहालि या। थुकिं इपि छिपिनापं तुं च्वनाच्वने फयेमा।
 36 इमित त्यासा ब्यसां उकिया ब्याज काये मते। छिमिसं थः परमेश्वरया ग्याःभय का। अले थः इस्त्राएलीं दाजुकिजापिन्त थःनापं तित।
 37 छिमिसं इमित ब्याजय धिबा बी मते। अले नसा म्यसां लबः कयाः मी मते।
 38 छिमित कनान देश बीत व छिमि परमेश्वर जुइत मिश्र देशं छिमित पितहयाम्ह जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
 दास दासीतयत त्वःतकेगु विधि
 39 " 'छिमि सुं इस्त्राएलीं दाजुकिजां तसकं चीमि जगुलि थःत छिमिगु ल्हातिइ मिल धाःसा वयात दासयात थें ज्या याके मते।
 40 व छिमिथाय ज्यालाज्यामि वा पिनें वयाः च्वंवःम्ह थें च्वनी। लँदँ तक वं छिमिथाय ज्या याइ।
 41 उबलय व थः मचाखाचानापं छिमिथासं थः छँजःपिन्थाय व थःगु सम्पत्ति द्वाथय लिहांवनी।
 42 छायाःसा इस्त्राएलीं जिमि दासदासीत खः। इमित जि मिश्र देशं पित हयागु खः। इमित दासतयत थें न्यायेमिइ याये मज्यु।
 43 छिमिसं इमित बामलाःगु व्यवहार याये मते, बरु परमेश्वरया ग्याःभय का।
 44 " 'छिमित दासदासीत माःसा छिमि जःखः च्वपिं मेगु जातिया मनुतयत न्यानाहये फु।
 45 छिमिसं छिमिथाय पिनें च्वंवयाच्वपि परदेशीतयत नं न्यानाः दासदासीत दय्के फु। अले छिमिगु देशय बूपि इमि मस्तयत नं न्यानाः थःगु सम्पत्ति याये फु।
 46 छिमिसं इमित थः मस्तयत नं थःगु सम्पत्ति थें लःल्हाये ज्यु, अले मसीतले दास तये ज्यु। थः इस्त्राएलीं दाजुकिजायात धाःसा बामलाःगु व्यवहार याये मते।
 47 " 'छुं जुयाः छिमिथाय पिनें च्वंवयाच्वम्ह मनु तःमि जुलु, अले छिमि हे देशय च्वपिं दाजुकिजां चीमि जुयाः थःत वयागु ल्हातिइ मिल धाःसा
 48 इमित हाकनं लिफ्यानाः हये फु। वया हे दाजुकिजा मध्ये सुनानं वयात लिफ्याये फु।

* 25:11 २५:११-१२ लेवी २५:१६-२२; यक्वै ३०:३०

* 25:32 २५:३२ गन्ती ३५:१५-२२; यक्वो २५:१२-२२

* 25:35 २५:३५ ब्य १५:१०-८

* 25:37 २५:३७ प्रस २२:२५; ब्य २३:१५-२०

* 25:39 २५:३९-४६ प्रस २५:२-६; ब्य १५:१२-१८

- 49 वया थः कका वा तःबा, कका वा तःबाःया कायूपि व सतीक थःलाःपि सुनानं न वयात लिफयाये फु। अले व मनुखं लिपा थःके धिबा दत धाःसा थःमहं थःत न लिफयाये फु।
- 50 व मनुखं थःत म्युगु इलनिसें लुँदेंतकया ई ल्याः खानाः व ई तकया ज्यामिया ज्यालाया ल्याखं धिबा पुलाः थःत थःमहं लिफयाये फु।
- 51 लुँदेंत वयेत यक्व ई ल्यं दनिसा वं थःत लिफयायेत अचः धिबा पुलेमाः।
- 52 लुँदेंत वयेत कम जक ई ल्यं दनिसा कम हे जक धिबा पुसा गाः।
- 53 वयात वया मालिकं ज्याला ज्यामियात थें जक व्यवहार यायेमाः। अले वयात वया मालिकं उकथं व्यवहार याः ला कि मयाः धकाः छिमिसं च्यातः कायेमाः।
- 54 “ छुं जुयाः वं गुकथं न थःत लिफयाये मफुत धाःसा लुँदेंतबलय व अले वया मस्त थःथमहं मुक्त जुइ।
- 55 छायाःधाःसा इसाएलीत जिमि दासदासीत खः। जि हे इमित मिश्र देशं पित हयागु खः। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।

26

परमप्रभुयागु नियम न्यनीपिन्त बीगु सिरपाः

व्य ७:१२-२४; २८:१-१४

- 1 “ जि छिमि परमप्रभु परमेश्वर खः, अथे जुयाः छिमिसं थःगु लागि मूर्ति दयके मज्यु। अले थःगु निंति पुजा यायेत गुगु नं इवाता, क्रियातःगु सिंया इवाता, ल्वहंया थां वा क्रियातःगु ल्वहं थने मज्यु।^७
- 2 “ छिमिसं विश्रामबार हनेमाः, अले जिगु नापलायेगु पालयागु हनाबना तयेमाः। जि परमप्रभु खः।
- 3 “ जिपि जिगु नियमकथं न्ह्यज्यात धाःसा अले जिगु विधियात मानय यात धाःसा,
- 4 जि छिमिगु निंति पायछि इलय वा वयेकाबी, गुके यानाः बुँइ बाली सयावइ अले ख्यलय च्वंगु सिमाय फल सयावइ।
- 5 दाख मुनेगु इतक छिमिसं बाली लयेगु ज्या याना हे च्वनी। अन्न पीगु इलय नं छिमिसं दाख खानाच्वनी। छिमिसं लुधक नयेखनी। छिपि थःगु देशय याउँक च्वनी।
- 6 “ जि छिमिगु देशय शान्ति बी। छिपि याउँक घेने फइ। अले छिमित ख्याइपि सुं दइ मखु। जिं देशं ग्यानापुपि पशुत ख्याना छवये, अले छिमिगु देशय लडाइँ जुइ मखु।
- 7 छिमिसं थःपिनि शत्रुतयत लिनाः तरवारं स्याये फइ।
- 8 छिमि न्यामहयसिन सच्छिमहयसित व सच्छिमहयसिन शिद्रुः मनतयत बुके फइ। छिमि शत्रुत छिमिगु तरवारं सिनावनी।
- 9 “ जि थःगु ख्वाः छिपि पाखे स्वयके, अले छिमित बालाक ब्वलकाः छिमिगु ल्याः अप्वयकाबी अले छिपिनापं चिनातयागु बाचा पूर्वकाबी।
- 10 छिमिसं न्हगु बाली लये धुंकाः नं पुलांगु बाली नयाच्वनी। अले न्हगु बालीया लागि पुलांगु बाली लिकयाः छवये माली।
- 11 जि छिमिगु दथुइ थःगु हे पवित्र पालय च्वंवये अले जिं छिमित मययके मखु।
- 12 जि छिपिनापं हे च्वनाच्वने, अले छिमि परमेश्वर जुयाच्वने, छिपि धाःसा जिमि मनुत जुइ।^७
- 13 जि छिमित मिश्र देशं पितहयामह परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। जिपि मिश्रीतय दास जुयाच्वने मज्यु धकाः जिं छिमित मिश्र पित हयागु खः। जिं छिमित इयातगु कु लिकयाः छयं धस्वाकाः जुइपि यानागु दु।

परमप्रभुयागु नियम मानय मयाइपिन्त बीगु सजॉय

व्य २८:१५-२८

- 14 “ तर छिमिसं जिगु नियम मानय मयात धाःसा, जिगु खँ मन्यन धाःसा,
- 15 जिगु नियमयात क्वहंक्ल धाःसा अले जिनापं चिनातःगु बाचा त्वथुल धाःसा,
- 16 जिं नं छिमिथाय आकाइकां भय छवयाहये, अले म्हु सुकुगना वनीगु, मिखायात स्यंकीगु, ग्यानपुसे च्वंगु ल्वय छवयाहये। छिमिसं हलातःगु पुसा अथे सिति वनी छायाःधाःसा छिमि शत्रुतयसं बाली नयाबी।
- 17 जि थःगु ख्वाः फस्वयके। गुके यानाः छिपि शत्रुतयगु ल्हाति बुइ। छिमित हेपय याइपिन्सं छिमित शासन याइ, सुनानं लिनाच्वंगु मदुसां छिपि बिस्सुं वनाच्वनी।
- 18 “ थुलि जुइ धुंकाः नं छिमिसं जिगु खँ मन्यन धाःसा जिं छिमित पापया न्हयदुगं अप्वः सजॉय बी।
- 19 जि छिमिगु घमण्ड चुंचुं याये। छिमिगु च्वययागु आकाश नें थें व छिमिगु क्वयया जमिन कँय थें याये।
- 20 छिमिसं यक्व ज्या याःसां सिति वनी छायाःधाःसा छिमिगु बुँइ अन्न सइ मखु। अले सिमाय फल नं सइ मखु।
- 21 “ छिपि जिगु विरोधय वना हे च्वन धाःसा अले जिं धा थें मयात धाःसा छिमिसं याःगु पापया हानं न्हयदुगं अप्वः सास्ती छिमिथाय छवया हये।
- 22 अले जिं छिमिगु दथुइ गुँपशु छवया हये। इमिसं छिमि मस्तयत नयाबी। अले छिमि लहिनातःपि पशुतयत स्यानाबी। छिमिगु ल्याः थुलि कम जुइकि छिमिगु लँपुइ जुइपि मनुत हे दइ मखु।
- 23 “ थय तःधंगु सजॉय जुइ धुंकाः नं छिपि जिपाखे मवल धाःसा अले जिगु विरोधय वन धाःसा
- 24 जि नं छिमिगु विरोधय वने, अले छिमिगु पापया लागि जिं न्हयदुगं अप्वः सजॉय बी।
- 25 छिमिसं जिगु बाचा त्वथुगुलीं जिं धाथें हे छिमित सजॉय बी, अले गुबलय छिपि थयःगु शहरय मुनाच्वनी, जिं छिमिगु दथुइ ल्वय छवया हये।
- छिमित शत्रुतयगु ल्हातय बी।
- 26 अथे जुगुलि जिं छिमिथाय अन्न वयकेबी मखु। उबले झिमह मिसां छगु हे भुतलिइ मरि छुइ। अले इमिसं छिमित नयेत बीबलय सुयातं गाइ मखु।
- 27 “ थय फुकक जुयाः नं छिमिसं जिगु खँ मन्यन धाःसा जिगु विरोधय वन धाःसा,
- 28 जि तंचायाः छिमिगु विरोधय वने, अले छिमिगु पापया लागि जिं छिमित हानं न्हयदुगं अप्वः सजॉय बी।
- 29 छिमिसं थः हे काय म्हायापनिगु ला नयेमाली।
- 30 जि छिमिगु पुजा यायेगु देगःचात स्यंकाबी, अले छिमिगु धुपौय च्याकेगु मकःयात नं स्यंकाबी, अले छिमिगु सीमहायत उपि जीवन मदुगु मूर्तितयगु घःने तयाबी। जिं स्वइबलय छिपि घचाइपुसे च्वपि जुइ धुंकरु दु।
- 31 जिं छिमिगु शहरत नाश यानाबी, छिमिगु पुजा यायेगु थाययात भज्यंक स्यंकाबी, अले छिमिसं ब्युगु नस्वाः वःगु बलि नालाकाये मखु।
- 32 जिं देशयात नाश यानाबी। थय फुकक खनाः अन च्वंवपि छिमि शत्रुत अजु चाइ।

33 जिं छिमित जाति जातिया दथुइ छ्यालब्याल यानाबी, अले तरवारं छिमित लिना च्वनी। छिमिगु देश जिंजामिजां दनी अले शहरत भज्यंक स्यनी।

34 गबले तक छिपि शन्नतयगु देशयु च्वनाच्वनी, उबलयतक छिमिगु थःगु देशं विश्राम काइ। देशं थःगु आरामया ई हनी।

35 छायाःसा बुंयात बीमाःगु न्हयर्दया झासु लनेगु ई छिमिसं थःगु बुंयात मन्व्यगुलि आः धाःसा जिंजामिजा दंग बुंनं झासु लनेगु ई काइ।

36 “ छिपिं म्वानाच्वंपि, शन्नतयगु देशयु छिमिसं लपते हेः कुतवंगु सः ताइबलयं नं छिपि तरवारं ल्यु वःगु धकाः ग्यानाः बिस्युं वनी। ल्युवःपिं सुं मद्रुसां छिपिं ब्युं क्वदइ।

37 सुनां ल्युं मवःसां छिपि तरवार खनाः ग्यानाः बिस्युं वपि थें हे थःथवय धक्का नयाः खतुली। अथे जुयाः छिमि शन्नतयगु न्ह्यःने छिपि दने फइ मखु।

38 अले छिपि मेगु जातितयगु दथुइ नाश जुइ। छिमि शन्नतय देशं छिमित नयाबी।

39 छिपि मध्ये ल्युंदुपि धाःसा शन्नतयगु देशयु थःगु व थः पुर्खातयगु पापया हनि ध्वग्गिनावनी।

40 “ थःम्हं व थः पुर्खातयसं याःगु पाप व जिगु विरोधय याःगु विश्वासघात व जि प्रति क्यंगु दुश्मनी मानय यात धाःसा,

41 इमिगु विरोधय वनाः जिं इमित शन्नतयगु देशयु हःगु खः धकाः इमिसं छाःगु नुनःयात क्वमिलु यानाः पापया म् पुल धाःसा

42 उबलय जिं याक्कबनापं चिनातयागु बाचा लुमके। अले इसहाक नापं चिनातयागु बाचा व अब्राहामनापं चिनातयागु बाचा नं लुमके। नापं जिं देशयात नं लुमके।^७

43 इमिसं देश त्वःतल, इपि मदयकं नं देशं झासु लनेगु ई हनाच्वनी। लिपतय इमिसं थःगु अर्धमयागु सजाँययात स्वीकार याइ छायाःसा इमिसं जिगु नियम व विधि मानय मयाःगु खः। अले इमिसं जिगु विधियात तसकं मयकल।

44 थुलि जुयाः नं जिं शन्नतयगु देशयु च्वना च्वसां इमित त्वःते मखु। अले इपि नापं चिनातयागु बाचा नं त्वथुले मखु। इमित मययकाः नाश याये नं मखु। छायाःसा जि इमि परमप्रभु परमेश्वर खः।

45 तर जिं इमिगु लागि इमि पुर्खातनापं चिनातयागु बाचा लुमके। जि हे इमि परमेश्वर खः धकाः म्हासीकेत मेगु जाति खंक हे इमित मिश्र देशं पित हयागु खः।’ ”

46 परमप्रभुं इम्राएलीतयगु नितिं सनि पर्वतय मोशयात बियादीगु विधि, नियम व व्यवस्था थव हे खः।

27

भाकल पूर्वकेगु खँ

1 परमप्रभुं मोशयात धयादिल,

2 “इम्राएलीतयत धा, ‘सुं मनुखं भाकल पूर्वकेत परमेश्वरयात सुं मनु देछाल धाःसा व मनुयागु म् थुकथं क्वःछ्यु।

3 व मिजं निइर्देनिसें खुइर्देतकयाम्ह जुसा वयागु म् पवित्र पालयागु शेकेलकथं वःयागु नेय्गु शेकेल जुइ।

4 अले मिस्तयगु म् धाःसा स्विगु शेकेल जुइ।

5 न्यार्दे निसें निइर्दे तकयाम्ह मिजंया म् वःया निइर्गु शेकेल व मिस्तयगु म् धाःसा डिगु वःया शेकेल जुइ।

6 “ लच्छि निसें न्यार्दे तकयाम्ह मिजं मचाया म् वःया न्यागु शेकेल, अले मिसा मचायागु म् धाःसा स्वंगु शेकेल जुइ।

7 खुइर्दे स्वयाः अचः देँ दये धुंक्मह मिजंया म् झिन्यागु वःया शेकेल व मिस्तयगु म् धाःसा डिगु शेकेल जुइ।

8 सुं मनुखं क्वःछ्युगु म् पुले मफुत धाःसा अर्पण जुइमह मन्यात पुजाहारीयाथाय हयेमाः। अले पुजाहारी भाकल याःम्ह मनुखं म् पुले फइगुकथं क्वःछियेमाः।

9 “ व भाकल परमप्रभुयात छाये ज्यम्ह पशु खःसा व परमप्रभुयात छाःम्ह पशु पवित्र थहरय जुइ।

10 परमप्रभुयात छायेत भाकलयाम्ह पशुयात गुगुकथं नं महिलेमाः। वं बांलाःम्ह पशुयात बांमलाःम्ह पशुलिसे अले बांमलाःम्ह पशुयात बांलाःम्ह पशुलिसे महिलेमाः। वं भाकलयाम्ह पशुया पलेसा मेम्ह पशु छाल धाःसा निहँ पशु पवित्र जुइ।

11 व छाये मज्यम्ह अशुद्ध पशु खःसा व पशुयात पुजाहारीयाथाय हयेमाः।

12 बांलाःम्ह पशु जुसां बांमलाःम्ह जुसां पुजाहारी वया म् क्वःछिनाबीगु। अले पुजाहारी गुलि म् तल उलि हे वया म् जुइ।

13 व मनुखं म् पुलाः पशुयात लिप्याइगु खःसा, क्वःछीगु मुलय मेगु न्याब्वय छव्व तनाबीमाः।

14 “ सुनां परमप्रभुयात थःगु छँ देछाल धाःसा पुजाहारी व छँ बांलाः वा बांमलाः स्वयाः उकिया म् क्वःछिना बीमाः। पुजाहारी गुलि क्वःछित उकिया म् उलि हे जुइमाः।

15 तर छाःम्हयसिनं म् पुलाः व लिप्यायेगु इच्छयात धाःसा, क्वःछीगु मुलय मेगु न्याब्वय छव्व तनाः व बीमाः। अले व छँ हान वयागु हे जुइ।

16 “ सुनां थः पुर्खाया सम्पत्तिया छुं ब्व परमप्रभुया नितिं छाल धाःसा उकी गुलि पुसा वनी वःकथं उकिया म् क्वःछ्यु। गथेकि छगु होमेर तछ्यापुसा वनीगु बुंया नेय्गु वःयागु शेकेल।

17 व लुँदेँ हनीगु नखःया देँनिसें हे थःगु बुँ छायेगु खःसा उकियागु म् पुजाहारी क्वःछीगुकथं हे जुइमाः।^७

18 तर व थःगु बुँ लुँदेँ हनीगु नखःया देँ लिपा छायेगु खःसा, मेगु नखःया देँ वयेत गुलि ल्युंदिन पुजाहारी वःकथं हे उकिया म् तित। अले क्वःछीगु मुलय व क्वकायाबीमाः।

19 व बुँ छाःम्हयसिनं हे म् पुलाः लिप्याइगु खःसा क्वःछीगु मुलय मेगु न्याब्वय छव्व तनाबीमाः। अले व वयागु हे जुइ।

20 तर वं व जमिन म् पुलाः लिप्याइगु धाःसा वा मेम्ह सुं मन्यात व बुँ मिल धाःसा वं गुबलय नं उकियात लिप्याना काये फइ मखु।

21 व बुँ लुँदेँया नखःया देँ स्वतन्त्र जुइबलय देछाःगु बुँ थें व परमप्रभुया निति पवित्र जुइ। व पुजाहारीया हे सम्पत्ति थहरय जुइ।

22 “ सुं मनुखं बुँ देछाल धाःसा, गुगु बुँ न्यानाकाःगु खः थः पुर्खायागु मखु,

23 पुजाहारी लुँदेँया नखःया देँ ल्याःखनाः उकिया गुलि म् क्वःछी वं परमप्रभुया निति पवित्र भाःपियाः उखुन्हु हे क्वःछ्युगु म् बीमाः।

24 लुँदेँया नखःया देँ व बुँ छाःम्हयसिनं सुयाके न्यानाकाःगु खः अले व बुँ सुयागु पुर्खाती सम्पत्ति खः वयात हे लितबीमाः।

25 क्वःछ्युगु म् फुककं पवित्र पालया वःया शेकेलकथं जुइमाः। निइर्गु गेराया छगु शेकेल खः।

26 “ पशुतयसं बुइक्मह न्हापायाम्ह मचा, सा वा द्रुंया जुइमा वा फैया जुइमा, इपि न्हापानिसें हे परमप्रभुया खः, वयात धाःसा देछाये मते।

27 व अशुद्ध पशुं दकलय न्हापा बुइक्मह खःसा क्वःछ्युगु मुलय हानं मेगु न्याब्वय छव्व म् तनाः उकियात लिप्याना कायेमाः। तर म् पुलाः लिप्याइगु मखुसा क्वःछ्युगु मुलय मिया छवयेमाः।

28 “ तर परमप्रभुया निति देछाःम्ह मन्, पशु वा थः पुर्खाया जमिन मी फइ मखु, अले देछाये नं फइ मखु। देछाःगु फुक्कं परमप्रभुया निति तसकं पवित्र खः।[☆]

29 मन्तु मध्ये सुं मन्थात स्यायेगु लागि देछाःगु खःसा वयात म् पुलाः लिफ्याये मज्यु। वयात स्याना हे छ्वयेमाः।[☆]

30 “ थुकथं ब्यागु अन्न व सिमाया फलयागु झिब्वय छब्व परमप्रभुयागु हे खः अले व परमप्रभुया निति पवित्र खः।[☆]

31 अले सुनां झिब्वय छब्वयागु छुं म् पुलाः लिफ्याइगु खःसा वं उकियागु न्याब्वय छब्व तनाबीमाः।

32 पशुत ल्याः खाइगु कथिया वच्य जुयावनीपि बथांयापि सा द्रहं, फे दुगुचा झिम्हय छम्ह परमप्रभुया निति पवित्र जुइ।

33 भिम्ह वा मभिम्ह पशु वं छुतय याये मज्यु व हिले नं मज्यु। हिलेगु हे खःसा ह्यूपि निम्ह हे पशु पवित्र जुइ। व म् पुलाः इमित लिफ्यने फइ मखु। ”

34 परमप्रभुं इस्राएलीतयगु निति सिने पर्वतय मोशायात बियादीगु आज्ञा थुपि हे खः।

गन्तीया सफू म्हसीका

गन्तीया सफुलिइ इस्त्राएलीत सीने पर्वत वनाः परमेश्वरं बी धयातःगु देशया लागाय मथ्यंतले पिइदँयागु खँ दु। श्व सफुया नाम हे श्व सफू छुकियागु बारे खः धकाः सी दु। सीने पर्वतय च्वंगु दच्छि दये धुंकाः खलः परमेश्वरं अन्नहामयात वया सन्तानत च्वनेत बाचा यानातःगु देशय वनेत तयार जुल।

सीने पर्वत त्वःते न्हाः मोशां इस्त्राएलीतयगु ल्याःचाः काःगु व अनं लिपा, छग पुस्ता लिपा हाकनं यर्दनया पुर्बय लाःगु मोआबया ख्यलय मनुत ल्याः खाःगु खँ थुकी दु। थुकथं न्हापांगु व लिपांगु ल्याःचाः काःगुया दथुइया ई दुने इस्त्राएलीत कनानया दच्छिनया लागाय लाःगु कादेश-बने थंयकः वन। अयनं इपि अनं बी धयातःगु देशय दुहां वने मफुत। इपि अन छुं दँ च्वनाः यर्दन खुसिया पुर्बपाखे च्वंगु थासय वन। इपि मध्ये निगू व बागू कुलयापि मनुत अन हे च्वन। अले गंगु व बागू कुलयापि मनुत यर्दन खुसि छिनाः कनानय वनेगु कुतः यात।

पुजाहारीतयसं नापलायेगु पाल सारे यायेगु व ल्हना यकेगु ज्यानापं यक्व ज्यात यायेमाःगु दु। नापलायेगु पालयात बांलाक सुरक्षा याये फयेमाः धकाः उलिमछि मनुत न्यासि वनेगु इवः बांलाक योजना यानाः दयकगु खः। फुकक कुलया नायःतयसं बाचा चिनातःगु देशय चिवा काये धुंकाः अले फुकक मनुत व देशय वये धुंकाः यात्रा क्वचायकेमाःगु खः। अयनं इमिगु अविश्वास व विद्रोहया हुनि परमेश्वर इमित पिइदँ तक मस्भूमिइ हे च्वनेबियादिल अले यात्रा याकेबियादिल। अयनं इमिसं अविश्वास व कचकच याःसां नं परमेश्वरं थः मनुतयत माया यानादिल अले इमित रक्षा यानादिल। परमेश्वरं इमित नयेगु नसा बियादिल। व दँया लिपांगु इलय तक मिश्र त्वःतावःपि मनुतयगु पुस्ता सी धुंकगु खः। यर्दनया पुर्बपाखेया देशत त्याकाः निगू पुस्ता मोआबया ख्यलय थंयकः वल।

गन्तीया सफू लुमधपि, थाकगु इलय लिचिलिपि, परमेश्वर व परमेश्वरं थःपिनि नायःकथं ल्ययातःम्ह मोशाया विरोधय वपि इस्त्राएलीतयगु धात्थेया खँ खः। परमेश्वरयागु विश्वास व वयकलं थः मनुतयसं न्हाक्व हे विश्वास मयाःसां, इमिके न्हाक्व हे कमजोरी दःसां इमिगु बिचाः यानादी धयागु खँ श्व सफुलिइ च्वयातःगु दु। अले गुबले गुबले मोशा आय बुइकीबलय परमेश्वरं वयात बल्लाका ब्यगु खँ नं थुकी दु।

धलः पौ

इस्त्राएलीत सीने पर्वत वनेत तयार जूगु

१. दकलय न्हापा मनुत ल्याः खाःगु १:१-४:४९
२. थीथी नियम व विधि ५:१-८:२६
३. निक्वःगु छुत्काराया नखं ९:१-१०:१०

सीने पर्वतं मोआब तक १०:११-२१:३५

मोआबय जूगु थीथी घटना २२:१-३२:४२

मिश्र देशमिसं मोआब तकया यात्राया खँ ३३:१-४९

यर्दन खुसि छी न्हाः स्यनेकने याःगु ३३:५०-३६:१३

गन्ती सिनिया मस्भूमिं पिहां वनेत तयार जूगु

गन्ती १:१-१०:१०

दकलय न्हापा मनुत ल्याः खाःगु

- 1 इस्त्राएलीत मिश्र देशं पिहां वंगु निगूगु दँया निगूगु लाया न्हापांगु दिखुन्हू सिनिया मस्भूमिइ पवित्र पालय परमप्रभुं मोशायात धयादिल,*
- 2 “इस्त्राएलया फुकक खलःयात वंश व परिवारकथं ल्याःखा। छम्ह छम्ह मिजंतयगु नां धलः दयकि।
- 3 छ व हास्नं निइदँ व वस्वयां च्वययापि लडाईलय वनेफुपि मिजंतयत पुचः पुचःकथं ल्याःखा।
- 4 छगु छगु कुलं छम्ह छम्ह मनुछं छिमित ग्वाहालि यायेमाः। इपि थथःगु परिवारया थकालि जुझा।
- 5 “छिमित ग्वाहालि बीपिनिगु नां थथे दु,

“स्बेन कुलपाखे शदेऊरया काय एलीसूर

6 शिमियोन कुलपाखे सूरीशैद्या काय शलूमीएल

7 यहदा कुलपाखे अम्मिनादाबया काय नहशोन

8 इस्साखार कुलपाखे सूआरया काय नतेनेल

9 जबलून कुलपाखे हेतोनया काय एलीआब

10 योसेफया कायपि एफ्राइम कुलपाखे अम्मिहृदया काय एलीशामा

मनशेर कुलपाखे पदासूरया काय गमलिलएल

11 बेन्यामीन कुलपाखे गिदेओनीया काय अबीदान

12 दान कुलपाखे अम्मिशीद्या काय अहीएजेर

13 आशेर कुलपाखे ओक्रानया काय पगीएल

14 गाद कुलपाखे दूएलया काय एल्यसाप

15 नप्ताली कुलपाखे एनानया काय अहीरा।”

16 खलःपाखे ल्यःपि थथःगु पुखोली कुलया नायःत थुपि हे खः। इपि इस्त्राएलया वंशया नायःत खः।

17 च्वय नां च्वयातःपि मनुतयत मोशा व हास्नं काल,

18 अले निगूगु लाया न्हापांगु दिखुन्हू फुकक खलःयात मुंकाः इमिगु वंश व छँजःकथं निइदँ व वस्वयां च्वययापि मिजंतयगु नां धलः दयकल,

19 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगु थें। मोशां सिनिया मस्भूमिइ इमित ल्याः खात।

20 इस्त्राएलया तःथिकःम्ह काय स्बेनया सन्तानपाखे – निइदँ व वस्वयां च्वययापि लडाईलय वनेफुपि फुकक मिजंतयगु नां इमिगु वंश व छँजःकथं धलखय च्वल।

21 स्बेनया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ४६,५०० म्ह दु।

* 1:1 १:२-४६ गन्ती २६:१-५९

- 22 शिमियोनया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 23 शिमियोनया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ५९,३०० म्ह दु।
 24 गादया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 25 गादया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ४५,६५० म्ह दु।
 26 यहूदाया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 27 यहूदाया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ७४,६०० म्ह दु।
 28 इस्राखारया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 29 इस्राखारया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ५४,४०० म्ह दु।
 30 जबूलनया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 31 जबूलनया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ५७,४०० म्ह दु।
 32 योसेफया कायपिपाखें - एफ्राइमया सन्तानया निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 33 एफ्राइमया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ४०,५०० म्ह दु।
 34 मनश्शेया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 35 मनश्शेया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ३२,३०० म्ह दु।
 36 बेन्यामीनया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 37 बेन्यामीनया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ३५,४०० म्ह दु।
 38 दानया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वने फुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 39 दानया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ६२,७०० म्ह दु।
 40 आशेरया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 41 आशेरया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ४१,५०० म्ह दु।
 42 नप्तालीया सन्तानपाखें - निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि फुक्क मिजंतयगु नां इमिगु वंश व परिवारकथं धलखय च्वल।
 43 नप्तालीया कुलयापि ल्याःखाःपि मिजंत ५३,४०० म्ह दु।
 44 मोशा, हारून व थथःगु परिवारया इस्राएलीतय् झिनिह कुलनायःतय्सं मन्तयत ल्याः खात अले इमिगु ल्याः थुलि हे खः।
 45 निइदें व वस्वयां च्वय्यापि लडाइँलय वनेफुपि इस्राएलीतयत इमिगु वंश व छैजःकथं ल्याः खात।
 46 इमिगु मुक्क ल्याः ६,०३,५५० म्ह दु।
 47 लेवीया सन्तानयात धाःसा मेपि नापं ल्याः मखाः।
 48 छायाधाःसा परमप्रभुं मोशायत थये धयादीगु खः,
 49 “लेवीया कुलयात धाःसा छं ल्याः खये मते। इस्राएलीतनापं इमित ल्याः खये मते।
 50 उकिया पलेसा छं लेवीतयत पवित्र पाल व उकी दुने च्वंगु फुक्क ज्वलंया जिम्मा ब्यु। छिमिसं थाय हिलाजुइबलय् इमिसं पवित्र पाल व फुक्क ज्वलं क्वबीमाः। इमिसं व बांलाक स्वयेमाः, अले नापलायेगु पालया जवंखवं पाल ग्याः च्वनेमाः।
 51 थाय् हिलबलय् लेवीतयसं हे पवित्र पाल क्वकायेगु यायेमाः अले लेवीतयसं हे व धरवाकेगु यायेमाः। पवित्र पालयात न्ह्यःने वने मत्यःम्ह सुं वन धाःसा वयात स्यायेमाः।
 52 इस्राएलीतयसं थथःगु छाउनीइ, थथःगु झण्डाया न्ह्यःने पाल ग्वयेमाः।
 53 लेवीतयसं हे नापलायेगु पालया रक्षा यायेमाः। अले जिगु तं इस्राएलया खलःयात मलायेमा धकाः लेवीतयसं हे नापलायेगु पालया जवंखवं थःपिनिगु पाल ग्याः च्वनेमाः।”
 54 परमप्रभुं मोशायत बियादीगु उजंकथं हे इस्राएलीतयसं फुक्क यात।

2

यहूदाया छाउनीइ कुलतयगु थाय्

- 1 परमप्रभुं मोशा व हारूनयात धयादिल,
 2 “इस्राएलीतयसं नापलायेगु पालया प्खेरें भचा तापाक थथःपिनिगु परिवारया झण्डा क्वय् थथःगु थासय् पाल ग्याः च्वनेमाः।”
 3 पूर्वय् सुर्थ लुयावइगुपाखे यहूदा, इस्राखार व जबूलन छाउनीया पुचलं इमिगु झण्डाया क्वय् पाल ग्वइ। यहूदाया मन्तय कुलनायः अम्मनीदाबया काय् नहशोन खः।
 4 यहूदाया पुचःयापि ल्याःखाःपि मिजंत ७४,६०० म्ह दु।
 5 इमिगु लिक्क इस्राखारया कुलं पाल ग्वइ। इस्राखारया कुलनायः सआरया काय् नतनेल खः।
 6 इस्राखारया पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ५४,४०० म्ह दु।
 7 इमिगु लिक्क जबूलनया कुल दइ। जबूलनया कुलनायः हेलेनया काय् एलीआब खः।
 8 जबूलनया पुचःयापि ल्याःखाःपि मिजंत ५७,४०० म्ह दु।
 9 यहूदाया छाउनी पाखेयापि ल्याःखाःपिनिगु मुक्क ल्याः थथःगु पुचःकथं १,८६,४०० म्ह दु। थुपि हे दकलय् न्हापा न्ह्यज्याइ।
 10 दच्छिनपाखे स्बेन, शिमियोन व गादया छाउनीया पुचःत इमिगु झण्डाया क्वय् दइ।
 11 स्बेनया मन्तय कुलनायः शदेऊरया काय् एलीसूर खः। इमिगु पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ४६,५०० म्ह दु।
 12 इमिगु लिक्क शिमियोनया कुलं पाल ग्वयेमाः। शिमियोनया मन्तय कुलनायः सरीशेइया काय् शलमीएल खः।
 13 इमिगु पुचःयापि ल्याःखाःपि मिजंत ५९,३०० म्ह दु।
 14 अनलि गादया कुल दइ। गादया मन्तय कुलनायः दुएलया काय् एल्यासाप खः।
 15 इमिगु पुचःयापि ल्याःखाःपि मिजंत ४५,६५० म्ह दु।
 16 स्बेनया छाउनीइ ल्याःखाःपिनिगु मुक्क ल्याः थथःगु पुचःकथं १,५१,४५० म्ह दु। थुपि निगु इवलय् न्यासि वनी।

- 17 फुकक छाउनीया दथइ नापलायेगु पाल नापं लेवीतयगु छाउनी दयेमाः। इपि गगु इवल्य पाल ग्वयाच्चनीगु खः व हे इवल्य च्वनाः थथःगु झणडा नापं इपि न्ह्यज्यायेमाः।
- 18 पच्छिमपाखे एफ्राइम, मनश्शे व बेन्यामीनया छाउनीया झण्डाया मनुत थथःगु पुचःकथं च्वनेमाः, इमि नायः अम्मीहृदया काय एलीशामा खः,
- 19 इमिगु पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ४०,५०० म्ह दु।
- 20 इमिगु लिक्क मनश्शेया कुल दइ। मनश्शेया मनुतय कुलनायः पदासूरया काय गमलिएल खः।
- 21 अले इमिगु पुचःयापि ल्याःखाःपि मिजंत ३२,२०० म्ह दु।
- 22 अनलि बेन्यामीनया कुल दइ। बेन्यामीनया मनुतय कुलनायः गिदेओनीया काय अबीदान खः।
- 23 इमिगु पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ३५,४०० म्ह दु।
- 24 एफ्राइमया छाउनीइ च्वनीपिनिगु ल्याः मुक्कं १,०८,१०० म्ह दु। थुपि स्वंगुगु इवल्य न्ह्याइ।
- 25 उत्तरपाखे दान, आशेर व नपालीया छाउनीया पुचःत इमिगु झण्डाया क्वय दइ। दानया मनुतय कुलनायः अम्मीशैया काय अहीएजेर खः।
- 26 इमिगु पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ६२,७०० म्ह दु।
- 27 इमिगु लिक्क आशेरया कुलं पाल ग्वयेमाः। आशेरया मनुतय कुलनायः ओक्रानया काय पर्पीएल खः।
- 28 इमिगु पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ४१,५०० म्ह दु।
- 29 अनलि नपालीया कुल दइ। नपालीया मनुतय कुलनायः एनानया काय अहीरा खः।
- 30 इमिगु पुचःया ल्याःखाःपि मिजंत ५३,४०० म्ह दु।
- 31 दानया छाउनीइ च्वनीपिनिगु ल्याः मुक्कं १,५७,६०० म्ह दु। इस्राएलीत थाय हिलाः वनीबलय थुमिगु पुचः दक्कसिबय ल्युने थथःगु झण्डाया क्वसं न्ह्याइ।
- 32 इस्राएलीतय थथःगु छेंजःकथं ल्याःखाःपि थुपि हे खः। थथःगु पुचःकथं छाउनी छाउनीइ ल्याःखाःपि मुक्कं ६,०३,५५० म्ह दु।
- 33 परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजंकथं लेवीया सन्तानतयत धाःसा थ्व ल्याखय मतः।
- 34 परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजंकथं इस्राएलीतयसं थथःगु झण्डाया क्वय छाउनी दयकल। अले इपि थथःपिनि वंश व परिवारया झण्डा क्वय च्वनाः न्ह्यज्यात।

3

- हासूनया कायपिनिगु नां
- 1 परमप्रभुं मोशालिसैं सैनि पर्वतय खँ ल्हानादीबलय हासून व मोशाया परिवारया खँ थथे दु –
- 2 हासूनया कायपिनिगु नां तःथिकःम्ह नादाब, अबीह, एलाजार व ईतामार खः।[☆]
- 3 हासूनया थुपि कायपि अभिषेक याःपि अले पुजाहारी जुयाः ज्या यायेत ल्यःपि खः।
- 4 नादाब व अबीह धाःसा सैनिया मस्भूमिइ परमप्रभुयात छाये मत्यःगु मि छाःबलय अन हे सित। इमि कायमस्त नं मद्रुगुलि एलाजार व ईतामारं जक थः बो हासून म्वानाच्वंतले पुजाहारी जुयाः सेवा यात।[☆]
- पुजाहारीतयत ग्वाहालि बीपि लेवीत ल्यःगु
- 5 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 6 “लेवी कुलयापिन्त हासून पुजाहारीया न्ह्यःने हयाः इमित वयागु ज्याय ग्वाहालि याकेब्यु।
- 7 इमिसं नापलायेगु पालय पवित्र पालया ज्या यानाः हासून व फुकक खलःया निति यायेमाःगु ज्या याइ।
- 8 इमिसं नापलायेगु पालया फुकक ज्वलंयागु जिम्मा कायेमाः। अले फुकक इस्राएलीतयगु निति पवित्र पालया ज्या यायेमाः।
- 9 लेवीत फुकक इस्राएलीतपाखें ल्यःपि खः, परमेश्वरं इमित हासून व वया कायपिन्त पवित्र पालय पुजाहारीया ज्याय ग्वाहालि यायेत बियादीगु खः।
- 10 छं हासून व वया कायपिन्त पुजाहारी जुयाः सेवा यायेत ति। वने मत्यःपि सुनानं नापलायेगु पालया सतिक वनेत स्वल धाःसा वयात स्यायेमाः।”
- 11 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 12 “जि फुकक इस्राएली मिसातयपाखें न्हापां बूपि कायपिनिगु पलेसा लेवीतयत कयागु दु। उकिं लेवीत जिमि थः मनु खः।
- 13 छायाःधाःसा न्हापां बूपि फुककं जिम्ह खः। मिश्रय न्हापां बूपि फुककसित स्यानागु दिइ इस्राएल्या न्हापां बूपि मनुत व पशुतयत जि थःगु हे निति अलग तया। इपि फुककं जिम्ह खः। जि परमप्रभु खः।”[☆]
- लेवीतयत ल्याः खाःगु
- 14 सैनिया मस्भूमिइ परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 15 “लेवीया सन्तानतय लच्छि व लच्छि च्वयथापि फुकक मिजंत इमि वंश व परिवारकथं ल्याःखाः।”
- 16 थुकथं थःत उजं ब्युगु थें परमप्रभुया वचनकथं मोशां इमित ल्याः खात।
- 17 लेवीया कायपिनिगु नां थथे दु – गेशोन, कहात व मरारी।
- 18 गेशोनया वंशया नां वया निम्ह कायपिनिगु नामं तल – लिब्नी व शिमी।
- 19 कहातया वंशया नां वया पेम्ह कायपिनिगु नामं तल – अम्राम, यिसहार, हेब्रोन व उज्जीएल।
- 20 मरारीया वंशया नां वया निम्ह कायपिनिगु नामं तल – महली व मशी।
- थथःगु परिवारकथं लेवीया वंश थुपि हे खः।
- गेशोनीतयत ब्युगु जिम्मा
- 21 गेशोनपाखें लिब्नी व शिमीया वंशत दत। गेशोनया वंशत थुपि हे खः।
- 22 थुमि लच्छि व लच्छि च्वयथापि मिजंतयगु ल्याः ७,५०० म्ह दु।
- 23 गेशोनया वंशतयसं नापलायेगु पालया लिक्क पच्छिमपाखे थःपिनिगु पाल ग्वयेमाः।
- 24 गेशोनीतय परिवारया नायः लाएल्या काय एल्यासाप खः।
- 25 गेशोनीतयत पवित्र पाल, उक्रिया इलां, पवित्र पालया लुखाया पर्दा,

- 26 चुकया प्येखेरं ख्वातगु कापः, चुकया ध्वाखाया पर्दा, उकिया खिपः व अन माःगु फुकक ज्वलंया रेखदेख यायेगु जिम्मा बिल।
 कहातीतयत् ब्यगु जिम्मा
 27 कहातपाखें अम्रामी, यिसहारी, हेन्नोनी व उज्जीएलीतय वंशत दत। कहातीयागु वंशत थुपि हे खः।
 28 इमि लच्छि व लच्छि च्वययापि मिजंतयगु ल्याः ८,६०० म्ह दु। इमित पवित्र पाल रेखदेख यायेगु जिम्मा बियातःगु खः।
 29 कहातीतय वंशतयसं नापलायेगु पालया लिक्क दच्छिनपाखे थःगु पाल ग्वयेमाः।
 30 कहातीतय वंशतय परिवारया नायः उज्जीएलया काय एलीजापान खः।
 31 इमित बाचाया सन्, तेबिल, त्वाःदेवा, गुँगु थनेगु वेदी व होमबलिया वेदी, महा-पवित्र न्हाःने दुगु पर्दा, अले पवित्र पालय सेवा यायेत माःगु फुकक ज्वलं, अले थव नापं स्वापु दुगु फुकक सामान रेखदेख यायेगु जिम्मा बियातःगु खः।
 32 हास्रन पुजाहारीया काय एलाजार लेवी कुलया मू नायः खः। पवित्र पालया जिम्मा कयातःपि फुकक मन्तयत् स्वयेत वयात ल्यःगु खः।

- मरारीतयत् ब्यगु जिम्मा
 33 मरारीपाखें महली व मूशीया वंश दत। मरारीया वंश थुपि हे खः।
 34 इमि लच्छि व लच्छि च्वययापि मिजंतयगु ल्याः ६,२०० म्ह दु।
 35 मरारीतय वंशतय परिवारया नायः अबिहलया काय सूरीएल खः। इमिसं नापलायेगु पालया उत्तरपाखे थःगु पाल ग्वयेमाः।
 36 मरारीतयत् पवित्र पालया सिँपो, खगः, थां, लिधंसा व उकिया फुकक हलज्वलं,
 37 अले प्यखेंया चुकया थां, लिधंसा, नकि, खिपः अले उकी छ्यलेत माःगु फुकक ज्वलं रेखदेख यायेगु जिम्मा ब्यगु खः।
 38 योशा, हास्रन व वया कार्यपिन्सं पुर्बपाखे नापलायेगु पालया लिक्क थःगु पाल ग्वयेमाः। इमित इस्राएलीतयगु निति नापलायेगु पालया बिचाः यायेगु जिम्मा ब्यगु खः। वने मत्यःपि सुं उकिया सतिक वंसा वयात स्यायेमाः।
 39 परमप्रभुया उजकथं मोशा व हास्रन ल्याःखाःपि लेवीतय लच्छि व लच्छि च्वययापि मिजंतयगु ल्याः २२,००० म्ह दु।

- न्हापां बूपि मिजंमस्तयगु पलेसा लेवीतयत् कयादीगु
 40 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “इस्राएलीतय न्हापां बूपि लच्छि व लच्छि च्वययापि मिजंतयत् ल्याः खानाः इमिगु नां धलः दयकि।
 41 इस्राएलीतय न्हापां बूपि कायपिनिगु पलेसा छं लेवीतयत् का। अथे हे इस्राएलीतय न्हापां बूपि पशुतय पलेसा लेवीतय पशुतयत् का। जि परमप्रभु खः।”
 42 अथे जुयाः परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगु थें व इस्राएलीतय न्हापां बूपिन्त ल्याः खात।
 43 लच्छि व लच्छि च्वययापि न्हापां बूपिनिगु मुक्क ल्याः २२,२७३ म्ह दु।
 44 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 45 “इस्राएलीतय न्हापा बूपि कायपिनिगु पलेसा लेवीत व इमि न्हापां बूपि पशुतय पलेसा लेवीतय पशु। लेवीत जिमि थः मनु जुइ। जि परमप्रभु खः।
 46 लेवीतय ल्याः स्वयाः अप्चः दुपि इस्राएलीतय न्हापां बूपि कायपिनिगु ल्याः २७३ म्ह दु। थुमित लिफयायेत
 47 छम्हयसियागु मूकथं इमिपाखें न्यागु न्यागु शेकेल का। थव पवित्र पालया शेकेलकथं* जुइमाः। छगु शेकेलय निइगु गेरा दइ।
 48 अले अप्चः दुपि इस्राएलीतयत् लिफयायेगु कथं वःगु धिबा हास्रन व वया कार्यपिन्त ब्यु।”
 49 थुकथं मोशां लेवीतपाखें त्वःतुकूपि स्वयाः अप्चः दुपि मन्तयत् लिफयायेगु मू काल।
 50 वं इस्राएलीतय न्हापां बूपिनिपाखें पवित्र पालया शेकेलकथं† १,३६५ शेकेल वहः काल।
 51 अले परमप्रभुं मोशायात उजं बियादी थें व थव धिबा हास्रन व वया कार्यपिन्त बिल।

4

- कहातीतयत् ब्यगु जिम्मा
 1 परमप्रभुं मोशा व हास्रनयात धयादिल,
 2 लेवीया सन्तान कहातीतयत् इमिगु वंश व परिवारकथं ल्याःखा।
 3 “नापलायेगु पालय सेवा यायेबहःपि स्वीदनिसें नेयदँ तक याःपि सकसितं ल्याःखा।
 4 “पवित्र पालय तसकं पवित्रगु ज्वलं स्वयेगु ज्या कहातीतयगु खः।
 5 छाउनी मेथाय न्हाइबलय हास्रन व वया कार्यपिन्सं महा-पवित्रगु थासय दुहां वनाः बाचा चिनातःगु सन्या न्हाःने पर्दा क्वकयाः उकि सन्यात त्वपुयाबीमाः।
 6 अले इमिसं उकिया घःने डल्फिन न्याया छेंगुलि त्वपुयाः उकी वँचुगु रंग छिनातःगु कापतं भुनाबीमाः। अले न्वःत थासय तयाबीमाः।
 7 “परमप्रभुयात छाःगु मरि ब्यायातइगु तेबिलय इमिसं वँचुगु कापः लायाः भु, थल, ख्वला, त्वँसाबलिया आम्खुरा व परमप्रभुयात छायेहःगु मरि तयेमाः।
 8 अले इमिसं उकी घःने ह्याउंगु कापः लायाः डल्फिन न्याया छेंगुलि त्वपुयाः न्वःत थासय तयाबीमाः।
 9 “अले इमिसं वँचुगु कापतं त्वाःदेवा व उकिया पालचात, चिन्तात, किस्तिव व चिकं तयेगु थल त्वपुयाबीमाः।
 10 अले इमिसं थव फुककयात डल्फिन न्याया छेंगुलिइ च्वःचिनाः दुबालय तयाबीमाः।
 11 “अनांलि इमिसं लँया वेदीयात वँचुगु कापतं त्वपुयाः घःने डल्फिन न्याया छेंगुलि भुनाः न्वःत थासय तयाबीमाः।
 12 “इमिसं पवित्र पालय दुगु फुकक ज्वलं वँचुगु कापतय च्वःचिनाः डल्फिन न्याया छेंगुलि त्वपुयाः दुबालय तयाबीमाः।
 13 “इमिसं कँयया वेदी नउ लिकयाः उकी घःने प्याजिगु रंगया कापः लायाबीमाः।
 14 अले इमिसं उकिया घःने वेदीया सेवा यायेत छ्यालिगु ज्वलं नापं मिथल, ला लिकायेगु नतु, नउ तइगु चतं व हि छ्वाकेगु बाता तयाः घःने डल्फिन न्याया छेंगुलि त्वपुयाः न्वःत नं थासय तयाबीमाः।
 15 “हास्रन व वया कार्यपिन्सं पवित्र पालयागु फुकक पवित्र ज्वलं त्वपुइ धुंकाः छाउनी न्हाइबलय जक कहातीत फुकक ज्वलं क्वबीत पालया दुने दुहां वये दइ। कहातीतयसं तसकं पवित्रगु ज्वलं थीमज्य, मखुसा इपि सी। पवित्र पालया फुकक ज्वलं कहातीतयसं क्वबीमाः।

* 3:47 ३२:४७ न्यागु शेकेल थथे धयागु ११.५ ग्राम वहःया सिक्का खः † 3:50 ३२:४० १,३६५ शेकेल थुलि धयागु १५.५ किलोग्राम वहः खः

16 “हासून पुजाहारीया काय् एलाजारयात त्वाःदेवाया चिकं, नस्वाःगु गौं, न्हियान्हिथंया अन्नबलि व अभिषेकया चिकं, अले पवित्र पाल व उकिया फुक्क पवित्र सामान व ज्वलं जिम्मा बियातःगु ज्यः।”

17 परमप्रभुं मोशा व हासूनयात धयादिल,

18 “लेवीतय् दुथं कहातीतय् वंश नाश जुइके बी मते।

19 इपि तसकं पवित्रगु सामान दुथाय् वइबल्य मसीमा तर म्वानाच्वनेमा धकाः इमिगु लागि थथे या। हासून व वया काय्पिन्सं पवित्र थायया दुने वनाः इमिसं यायेमाःगु ज्यः व क्वबी माःगु सामान क्यनाबीमाः।

20 तर कहातीत पवित्र ज्वलं स्वयेत पलखया लागि जक नं दुहां मवनेमा, मखुसा इपि सी।”

गेशोनीतयत् ब्यरु जिम्मा

21 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

22 “गेशोनीतयत् नं इमि वंश व परिवारकथं ल्याःखा।

23 नापलायेगु पालय् ज्यः याःवइपि स्वीदनिसें नेय्दें तक दुपि फुक्क मन्तयत् छं ल्याःखा।

24 “गेशोनी वंशयापिन्सं यायेमाःगु ज्यः व इमिसं क्वबी माःगु कु थुकथं दु –

25 पवित्र पालया लुखाया पर्दा, पवित्र पालया इलां, उकिया घःने च्वंगु डल्फिन न्याया छेंगयागु इलां, नापलायेगु पालया ध्वाखाया पर्दा,

26 पवित्र पाल व वेदीया छचाःखेरं दुगु चुकया प्यखेरं च्वंगु क्वातगु कापः व उकिया खिपः व अन माःगु फुक्क ज्वलं इमिसं क्वबीमाः। थ्व

ज्वलंयागु फुक्क ज्यः गेशोनीतयस् यायेमाः।

27 क्वबीगु थजु या मेगु न्हागु हे ज्यः थजु इमिसं हासून व वया काय्पिन्सं धाःथे यायेमाः। इमिगु फुक्क ज्यः छिमिसं हे इमित जिम्मा ब्यु।

28 नापलायेगु पालय् गेशोनीतय् वंशयागु ज्यः थ्व हे खः। इमिसं हासून पुजाहारीया काय् ईतामारं धाःथे ज्यः यायेमाः।”

मरारीतयत् ब्यरु जिम्मा

29 परमप्रभुं धयादिल, “मोशा, मरारीतयत् इमि वंश व परिवारकथं ल्याःखा।

30 नापलायेगु पालय् ज्यः याःवइपि स्विदनिसें नेय्दें तक फुक्क मन्तयगु नां धलखय ति।

31 इमिसं नापलायेगु पालय् यायेमाःगु ज्यः थुकथं दु – पवित्र पालया सिंपैत, उकिया खनाः, थांत व लिधंसात,

32 चुकया प्यखेरं च्वंगु थांत व उकिया लिधंसात, पालया निंति माःगु नकित व खिपः, अले ज्याय् छ्यलिगु धीथी कथंया सामान क्वबीगु। अले छम्ह छम्हयसिगु नां कयाः इमिसं यायेमाःगु ज्यः व क्वबिये माःगु सामान क्वःछिनाब्यु।

33 मरारीतय् वंशं नापलायेगु पालय् हासून पुजाहारीया काय् ईतामारं धाःथे यायेमाःगु ज्यः थ्व हे खः।”

लेवीतयत् ल्याः खाःगु

34 मोशा, हासून व खलःया थकालितयसं कहातीतयत् वंश व परिवारकथं ल्याः खात।

35 नापलायेगु पालय् ज्यः याःवइपि स्विदनिसें नेय्दें तक दुपि फुक्क मन्तयत् ल्याः खात।

36 वंश वंशकथं इमिगु मुक्कं ल्याः २,७५० म्ह दु।

37 परमप्रभुं उजं ब्यगुकथं मोशा व हासून ल्याःखाःपि नापलायेगु पालय् ज्यः याइपि कहातीतय् वंशयापिनिगु मुक्क ल्याः थ्व हे खः।

38 गेशोनीतयत् इमिगु वंश व परिवारकथं ल्याः खात।

39 स्वीदनिसें नेय्दें तक दुपि नापलायेगु पालय् ज्यः याःवइपि,

40 वंश वंश व परिवार परिवारकथं मिजंत मुक्कं यानाः २,६३० म्ह दु।

41 परमप्रभुया उजंकथं मोशा व हासून ल्याःखाःपि नापलायेगु पालय् ज्यः याइपि गेशोनीतय् वंशयापिनिगु मुक्क ल्याः थुलि हे खः।

42 मरारीतयत् इमिगु वंश व परिवारकथं ल्याः खात।

43 स्विदनिसें नेय्दें तक दुपि मन्त नापलायेगु पालय् ज्यः यायेत ल्यःपि

44 वंश वंशकथं मुक्कं २,२०० म्ह दु।

45 माशापाखें ब्यरु परमप्रभुया उजंकथं मोशा व हासून ल्याःखाःपि नापलायेगु पालय् ज्यः याइपि मरारीतय् वंशयापिनिगु मुक्क ल्याः थुलि हे खः।

46 थुकथं मोशा, हासून व इस्राएलया थकालितयसं फुक्क लेवीतयत् इमिगु वंश व परिवारकथं ल्याः खात।

47 स्वीदनिसें नेय्दें तक दुपि नापलायेगु पालय् ज्यः यायेत व कु क्वबीत वःपि

48 मन्तयगु ल्याः मुक्कं ८,५८० म्ह दु।

49 परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजंकथं इपि छम्ह छम्हयसित ज्यः यायेत व कु क्वबीत ल्यःगु खः।

थुकथं परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजंकथं हे व इमित ल्याः खात।

5

अशुद्ध मन्तयत् छाउनी पितिना छवयेमाः

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

2 “इसाएलीतयत् छेंगयागु पुनेयगु ल्वय् दुपि, धातुया ल्वय् दुपि व सीम्ह थियाः अशुद्ध जपि दक्कसित छाउनी पितिनाछ्व धकाः उजं ब्यु।

3 मिसाम्ह जसां मिजंम्ह जसां इमित छाउनी पितिनाछ्व। इमिसं यानाः जि च्वनेगु छिमिगु छाउनी अशुद्ध मजुइमा।”

4 इस्राएलीतयसं अथे हे यात। इमिसं अज्याःपि मन्तयत् छाउनी पितिनाछ्वत। परमप्रभुं मोशायात धयादी थें इस्राएलीतयसं यात।

मभिंगु ज्याया बं पुलेगु

5 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, *

6 “इसाएलीतयत् धा, “परमप्रभुयात विश्वासघात यानाः छिपि सुनानं स्यातं पाप ज्यः यात धाःसा व मनु दोषी जुइ,

7 व थःगु पापया प्रायश्चित्त यायेमाः। अले व थःम्हं दुःख ब्यम्ह मन्थागु छं स्यंगु दुसा उकियागु पलेसा पुलेमाः। नापं न्याब्वय् छब्व अप्वः बं

पुलेमाः।

* 5:5 ५:२५-८ लेवी ६:१-७

8 व मनु सित, अले वयापाखें बं काइपि सतीपि सुं थःथिति नं मदुसा व बं परमप्रभुयागु जुइ। अले व पुजाहारीयात बीमाः। प्रायश्चितया निति भ्याःचा नं बीमाः।

9 इमाएलीतयसं पुजाहारीयाथाय् परमप्रभुयात देछाये हःगु फुक्क पवित्र वस्तु पुजाहारीयागु जुइ।

10 छम्ह छम्ह मनूया पवित्र कोसेलि वयागु थःगु हे खः, तर वं पुजाहारीयात छु बी व पुजाहारीयागु हे जुइ।”

भाःतं शंका याःम्ह कलाःया जाँच

11 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

12 “इमाएलीतयत धा, ‘सुंयां कलातं मखुगु लँपुइ वनाः थः भाःतयात विश्वासघात यात धाःसा

13 अले मेम्ह मिजंनपं घनाः अशुद्ध जूसां वया भाःतं थ्व खँ मस्यु, अले थुकिया साक्षी नं सुं मदु,

14 अथे हे भाःतमहयसित थः कलाः स्यंगु खःसां मखुसां शंका वन धाःसा

15 वं थः कलाःयात पुजाहारीयाथाय हयेमाः। वं थःनापं देछाकथं छगु एपाया झिब्वय् छव्व* तछ्वं चुं नं हयेमाः। तछ्वं चुं चिकं व धुपाँय मत्से हयेमाः। छायाधाःसा थ्व दोषयात लुमंकाबीगु अन्नबलि खः, अले नुगः मुयाः छायेहःगु बलि खः।’

16 “पुजाहारी व मिसायात परमप्रभुया न्हाःने थनेयकेमाः।

17 पुजाहारी चाया थलय नीलः भचा कयाः उकी पवित्र पालया बँय च्वंगु धु कयाः तयाबीमाः।

18 पुजाहारी व मिसायात परमप्रभुया न्हाःने थनाः वयागु सँ पयनाबीमाः। अले वयागु ल्हातय दिसिया बलि अर्थात दाहया अन्नबलि तयाबीमाः। पुजाहारी सराः लाइगु खायुगु लः थःगु ल्हातिइ कायेमाः।

19 अले पुजाहारी व मिसायात पाफयकाः थथे धायेमाः, “छ मेपि सुं मिजंनप घनागु मदुसा, छ थः भाःतनापं हनाः च्वनाबलय छं थःत अशुद्ध यानागु मदुसा, छन्त थ्व खायुगु लखं छुं याइ मखु।

20 छ थः भाःत बाहेक मेम्हनाप जुयाः अशुद्ध जूगु दुसा, अले छिमि भाःत बाहेक मेम्ह मिजंनपं घंगु दुसा” –

21 पुजाहारी सराःया पाफयकाः व मिसायात थथे धायेमाः – “परमप्रभुं थ्व सराः लाइगु लखं छंगु प्वाथय दुहां वनाः छंगु प्वाः मनावयका बीमा अले छंगु मचाळें ध्वगीका बीमा। परमप्रभुं थथे यानादीमा, मिसामहयसित व्यभिचाराया निति सर्जाँय बीबलय मेपि मनुतूयसं वयात सराः बी अले व्वःबी। इमिसं लिपाया इलय सुयात सराः बीबलय वयागु नां दसकथं छ्यली।

22 थ्व लः छंगु प्वाथय दुहां वनाः प्वाः मनावयेमा, अले छंगु गर्भ ध्वगिकादीमा।”

“अले व मिसां “आमेन, थथे हे जुइमा।” धायेमा।

23 “पुजाहारी थ्व सराः भ्वंथुल्य च्वयाः खायुगु लखय सिला हयाछवयेमाः।

24 अले वं सराः हइगु खायुगु लः मिसायात त्वकेमाः। व दोषी खःसा, सराः लाइगु व लः वयागु मह्य दुहां वनीबलय उकि वयात तसकं सास्ती याइ।

25 पुजाहारी व मिसायागु ल्हाति तछ्वं चुंयागु अन्नबलि कयाः परमप्रभुया न्हाःने ल्हनाः वेदीइ छायेमाः।

26 पुजाहारी अन्नबलि छम्हु कयाः लुमन्ति बलिकथं वेदीइ छव्यकेमाः। अनलि वं मिसायात लः त्वकेमाः।

27 व मिसां थः भाःतयात धोखा बियाः थःत अशुद्ध याःगु खःसा व सराः हइगु लखं वयात तसकं सास्ती याइ, वयागु प्वाः मनावइ, वयागु मचाळें ध्वगी। मनुतयगु दथुइ वयागु नां हे सराः जुइ।

28 अयनं व मिसा अशुद्ध जूगु मदुसा अले शुद्धम्ह खःसा व दोष मुक्त जुइ, अले व मस्त बुइके फुह जुइ।

29 “दाहया नियम थ्व खः, सुं मिसां थः भाःत बाहेक मेपि मिजंतलिसे जुयाः थःत अशुद्ध याःसा,

30 अले सुं मिजंनप थः कलाः खनाः शंका वन धाःसा यायेमाःगु दाहया नियम थ्व हे खः। मिजंन थः कलाःयात परमप्रभुया न्हाःने हयेमाः। अले पुजाहारी थथे यायेमाः।

31 थज्याःगु ज्याय मिजंनप छुं कथंया दोष लाइ मखु। मिसायागु दोष दत धाःसा वं सर्जाँय फयेमाली।”

6

नाजिरीतयगु निति नियम

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

2 “इमाएलीतयत धा, ‘सुं वं मिसां वा मिजंन थःत परमप्रभुया निति पयायेत व नाजिरी जुइत भाकल याःगु दुसा

3 वं थःत दाखमघ, अय्लाः थ्वपाखें तापाक तयेमाः। वं छुं कथंयागु दाखमघ वा थ्व त्वने मज्यु, अले गंगु व प्याःगु छुं नं कथंयागु दाख नये मज्यु।”

4 नाजिरी जुयाः च्वंतले वं दाखं दयकातःगु छुं नं नये मज्यु, अज्ज दाखया पु व ख्वला तक नये मज्यु।

5 “वं खःन्हु तक अलग जुइगु भाकल याःगु खः वन्हु तक वं थःगु छेन्य ख्वःचा मछयलेमाः, गुबलय तक परमप्रभुया निति थःत अलग तइ, वं इपुमवंतले व शुद्ध जुयाच्वनेमाः। वं थःगु सँ ताहाकः जुइके बीमाः।

6 “वं खःन्हु तक व परमप्रभुया निति अलग च्वनी, वन्हु तक व गंगु सीम्हया न्हाःने मवनेमाः।

7 वया मां, वा बौ, वा दाजु, वा किजा, वा तता, वा केहँ सीसां तबि इमिगु निति वं थःत अशुद्ध मयायेमाः, छायाधाःसा थः परमेश्वरया निति अलग जूगु चिं वयागु छेन्य दु।

8 नाजिरी जुयाच्वंतले व परमप्रभुयात देछानातःम्ह जुइ।

9 “सुं मनु वयागु न्हाःने हे आकाझाकां सिनाः वं अर्पण याःगु सँ अशुद्ध जुल धाःसा वं न्हयन्हु दयकाः सँ खानाः थःत शुद्ध यायेमाः।

10 च्यान्हु खुन्हु व निम्ह सुकुभतु जसां निम्ह बखुं जसां नापलायेगु पालया ध्वाखाय पुजाहारीया न्हाःने हयेमाः।

11 सीम्ह मनूया न्हाःने दुगु जुयाः दोष लाःगुलि पुजाहारी वयागु निति प्रायश्चित यायेत छम्ह पापबलि व छम्ह होमबलिकथं छायेमाः। उखन्हु हे वं थःगु छयं नं शुद्ध यायेमाः।

12 नाजिरीया लागि थः अलग जुइगु ई दतले वं परमप्रभुया निति थःत छायेमाः, अले दोषबलिया निति वं दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा छम्ह नं छाये हयेमाः। न्हापायागु दि अशुद्ध जूगुलि उकियागु ल्याः तइ मखु।

13 “नाजिरी जुयाः पयानातःगु ई पुके धुंकाः यायेमाःगु ज्याखँ थथे दु। व नापलायेगु पालया ध्वाखाय वनेमाः।”

14 अत वं होमबलिया निति खू मदुम्ह दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा छम्ह, पापबलिया निति खू मदुम्ह दच्छि दुम्ह मिसाम्ह फैचा छम्ह, व मेलबलिया निति खू मदुम्ह भ्याःचा छम्ह,

* 5:15 ५:१५ छगु एपाया थ्व १.६ किलोग्राम तिवः

✪ 6:3 ६:३ न्याय १:३५-५; १ शम् १:११; लूक १:१५

✪ 6:13 ६:१३-२० प्रे ११:२३-२४

- 15 सोडा मतःगु ग्वारमरि व चिकं ल्वाकछ्यानातःगु साल्गु मरि छ दाला, माःकथंयागु अन्नबलि व त्वँसाबलि नं हयेमाः।
 16 “ ‘पुजाहारी परमप्रभुया न्ह्यःने न्हापां पापबलि व होमबलि छायेमाः।
 17 वं परमप्रभुया निति मेल्बलिकथं भ्याःचानापां दालाय् दुगु सोडा मतःगु मरि, उकियागु अन्नबलि व त्वँसाबलि नं छायेमाः।
 18 “ ‘अनंलि नाजिरी नापालयेगु पालया ध्वाखाया न्ह्यःने च्वनाः थःमहं छाःगु सँ छायेमाः, अले उकियात मेल्बलिया क्वय मिइ तयाबीमाः।
 19 “ ‘नाजिरी थःगु सँ छाये थुंकाः पुजाहारी भ्याःचायागु द्यकातःगु लां ब्वहयागु ला व दालां सोडा मतःगु ग्वारमरि व चिकं बुलातःगु साल्गु मरि छपा छपा कयाः वयागु ल्हातिइ तयाबी।
 20 अले पुजाहारी उमित विशेष देछाकथं परमप्रभुया न्ह्यःने संकी, पुजाहारीया निति विशेष देछाया छति व परमप्रभुया न्ह्यःने संकूगु पवित्र देछाया खम्पानापां थुपि पवित्र ब्व खः। थ्व ज्याखँ क्वचाय् थुंकाः नाजिरी दाखमघ त्वने फइ।
 21 “ ‘भाकल यानाः परमप्रभुया निति अर्पण याःपि मनुतयागु बारे यायेमाःगु विधि थ्व हे खः। उगु इलय् परमप्रभुयात थथे याना हे देछा छायेमाः। इमिसं मेगु देछा तनेफुसा इमिसं थथे यायेफु, इमिसं छु भाकल याःगु खः व नाजिरीया नियमकथं प्वकेमाः।’ ”
 पुजाहारीया सुवाः
 22 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 23 “हास्रन व वया कायपिन्त धा, ‘छिमिसं इस्राएलीतयत् सुवाः बीबलय् थथे धा,
 24 “ ‘ ‘परमप्रभुं छन्त सुवाः बियादीमा
 अले छंगु बिचाः यानादीमा,
 25 परमप्रभुं छंके थःगु ख्वाःया जः थीकादीमा,
 अले छन्त दया माया यानादीमा
 26 परमप्रभुं थःगु ख्वाः छपाखे हीकादीमा
 अले छन्त शान्ति बियादीमा।’ ”
 27 “हास्रन व वया कायपिन्त इस्राएलीतयत् सुवाः बियाः जिगु नां काइबलय् जिं इमित सुवाः बी।”

7

- नायःतयसं छाये हःगु देछा
 1 मोशां नापालयेगु पाल ध्रस्वाके थुंकाः उकियात व उकिया फुक्क ज्वलं, वेदी व उकिया फुक्क थलबल नापं अभिषेक यानाः पवित्र यात।
 2 अले इस्राएलिया नायःत, गुपि ल्याःखाःपि मनुतय् नायःत खः, इमिसं देछात छाल, इपि परिवारतय् कुलनायःत नं खः।
 3 इमिसं परमप्रभुया न्ह्यःने ख्वाः गाडा अले झिनिम्ह द्रहं, निम्ह निम्ह कुल नायलं छगः छगः गाडा व नायःपतिकं छम्ह छम्ह द्रहं हयाः फुक्कयात नापालयेगु पालया ध्वाखाय् देछाल।
 4 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 5 “छं थुपि द्रहं व गाडा नापालयेगु पालया ज्याय् छ्यलेत इपिपाखें का। अले लेवीतयत् थथःगु ज्याकथं इनाब्यु।”
 6 अथे जुयाः मोशां गाडा व द्रहं कयाः लेवीतयत् बिल।
 7 निगः गाडा व प्यम्ह द्रहं वं गेशोनीतयत् इमिगु ज्याकथं बिल।
 8 प्यंगः गाडा व च्याम्ह द्रहं हास्रन पुजाहारीया काय ईतामारं ज्या ब्व थें याइपि मरारीतयत् इमिगु ज्याकथं बिल।
 9 मोशां कहातीतयत् धाःसा द्रहं व गाडा छुं नं मन्ब्यु, छायेधाःसा तसकं पवित्र ज्वलं थःगु ब्वहलय् क्वबीगु जिम्मा इमिगु खः।
 10 वेदीयागु अभिषेक जबलय् उकिया अर्पणया लागि नायःतयसं थथःगु देछा हयाः वेदीया न्ह्यःने छाल।
 11 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “वेदीयात देछायेत न्हि छम्ह छम्ह कुलनायलं थःगु देछा हयेमाः।”
 12 न्हापांगु दिखुन्हु देछा छाःम्ह यहदा कुलयाम्ह अम्मीनादाबया काय नहशोन खः।
 13 वयागु देछा थथे दु – पवित्र पालया शेकेलकथं सच्छि व स्विगु शेकेल* वहःयागु छपा भु, न्हयेगु शेकेल† वहःयागु छगः छ्वाकेगु बाता– थुपि निगुलि अन्नबलिया निति चिकं ल्वाकछ्यानातःगु भिगु छुचुनं जाःगु खः,
 14 अले गुँगु जायक दुगु झिगु शेकेल‡ लुँयागु छपा पाचिगु थल,
 15 होमबलिया निति छम्ह द्रहंका, छम्ह भ्याःचा व छम्ह दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा,
 16 पापबलिया निति छम्ह दुगु,
 17 व मेल्बलिया निति निम्ह द्रहं, न्याम्ह भ्याःचा, न्याम्ह दुगु व न्याम्ह दच्छि दुपि चिधिकःपि भ्याःचा। अम्मीनादाबया काय नहशोनया देछा थ्व हे खः।
 18 निन्हु दुखुन्हु इस्राखारया कुलयाम्ह नायः हेलोनया काय एलीआबं थःगु देछा हल।
 19 वयागु देछा थथे दु – पवित्र पालया शेकेलकथं सच्छि व स्विगु शेकेल वहःयागु छपा भु, न्हयेगु शेकेल वहःयागु छगः छ्वाकेगु बाता– थुपि निगुलि अन्नबलिया निति चिकं ल्वाकछ्यानातःगु भिगु छुचुनं जाःगु खः,
 20 अले गुँगु जायक दुगु झिगु शेकेल लुँयागु छपा पाचिगु थल,
 21 होमबलिया निति छम्ह द्रहंका, छम्ह भ्याःचा व छम्ह दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा,
 22 पापबलिया निति छम्ह दुगु
 23 व मेल्बलिया निति निम्ह द्रहं, न्याम्ह भ्याःचा, न्याम्ह दुगु अले न्याम्ह दच्छि दुपि चिधिकःपि भ्याःचा। सूआरया काय नतनेलया देछा थ्व हे खः।
 24 स्वन्हु दुखुन्हु जबलूनया कुलयाम्ह नायः हेलोनया काय एलीआबं थःगु देछा हल।
 25 वयागु देछा थथे दु – पवित्र पालया शेकेलकथं सच्छि व स्विगु शेकेल वहःयागु छपा भु, न्हयेगु शेकेल वहःयागु छगः छ्वाकेगु बाता – थुपि निगुलि थल अन्नबलिया निति चिकं ल्वाकछ्यानातःगु भिगु छुचुनं जाःगु खः,
 26 अले गुँगु जायक दुगु झिगु शेकेल लुँयागु छपा पाचिगु थल,
 27 होमबलिया निति छम्ह द्रहंका, छम्ह भ्याःचा व छम्ह दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा,

* 7:13 ७:१३ सच्छि व स्विगु शेकेल थ्व १.५ किलोग्राम ति खः † 7:13 ७:१३ न्हयेगु शेकेल थ्व ०.२ किलोग्राम ति खः ‡ 7:14 ७:१४ झिगु शेकेल थ्व ११० ग्राम ति खः

- 70 पापबलिया निति छम्ह दुगु,
 71 मेलबलिया निति निम्ह द्रुहं, न्याम्ह भ्याःचा, न्याम्ह दुगु व न्याम्ह दच्छि दुपिं चिधिकःपिं भ्याःचा। अम्मीशैद्या काय् अहीएजेरया देछा थ्व हे हे खः।
 72 झिंछन्हु दुखुन्हु आशेरया कुलयाम्ह नायः ओक्रानया काय् पर्गीएलं थःगु देछा हल।
 73 वयागु देछा थथे दु – पवित्र पालया शेकेलकथं सच्छि व स्विग् शेकेल वहःयागु छपा भु, न्हयेगु शेकेल वहःयागु छगः छ्वाकेगु बाता– निगुलि अन्नबलिया निति चिकं ल्वाकछ्यानातःगु भिंगु छुचुनं जाःगु खः,
 74 गुंगु जायक दुगु झिग् शेकेल लुँयागु छपा पाचिगु थल,
 75 होमबलिया निति छम्ह द्रुहंचा, छम्ह भ्याःचा व छम्ह दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा,
 76 पापबलिया निति छम्ह दुगु,
 77 अले मेलबलिया निति निम्ह द्रुहं, न्याम्ह भ्याःचा, न्याम्ह दुगु व न्याम्ह दच्छि दुपिं चिधिकःपिं भ्याःचा। ओक्रानया काय् पर्गीएलया देछा थ्व हे खः।
 78 झिनिन्हु दुखुन्हु नप्तालीया कुलयाम्ह नायः एनानया काय् अहीरां थःगु देछा हल।
 79 वयागु देछा थथे दु – पवित्र पालया शेकेलकथं सच्छि व स्विग् शेकेल वहःयागु छपा भु, न्हयेगु शेकेल वहःयागु छगः छ्वाकेगु बाता – निगुलि अन्नबलिया निति चिकं ल्वाकछ्यानातःगु भिंगु छुचुनं जाःगु खः,
 80 गुंगु जायक दुगु झिग् शेकेल लुँयागु छपा पाचिगु थल,
 81 होमबलिया निति छम्ह द्रुहंचा, छम्ह भ्याःचा, व छम्ह दच्छि दुम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा,
 82 पापबलिया निति छम्ह दुगु
 83 व मेलबलिया निति निम्ह द्रुहं, न्याम्ह भ्याःचा, न्याम्ह दुगु व न्याम्ह दच्छि दुपिं चिधिकःपिं भ्याःचा। एनानया काय् अहीराया देछा थ्व हे खः।
 84 वेदीयात अभिषेक याइगु दि इस्त्राएलया कुलयापि नायःतयसं छाःगु देछा थुपि हे खः – वहःयागु झिनिपा भु, वहःयागु झिनिगः छ्वाकेगु बाता, व झिनिपा लुँयागु पाचिगु थल।
 85 पवित्र पालया शेकेलकथं वहःयागु भु छपा पतिकं सच्छि व स्विग् शेकेल जुयाच्चन, वहःयागु छ्वाकेगु बाता छगः पतिकं न्हयेगु शेकेल जुयाच्चन। थुपि फुक्क वहःयागु भु व बाता पवित्र पालया शेकेलकथं २,४०० शेकेल^S जुयाच्चन।
 86 अले गुंगु जायक दुगु लुँयागु झिनिपा पाचिगु थल पवित्र पालया शेकेलकथं छपा पतिकं झिग् शेकेल जुयाच्चन। थुपि फुक्क लुँयागु गुंगु थल १२० शेकेल* जुयाच्चन।
 87 होमबलिया निति झिनिम्ह द्रुहंचा, झिनिम्ह भ्याःचा, दच्छि दुपिं झिनिम्ह चिधिकःपिं भ्याःचानापं अन्नबलि नं दुगु जुयाच्चन। अले पापबलिया निति झिनिम्ह दुगुचा छाल।
 88 अले मेलबलिया निति मुक्कं निइप्याम्ह द्रुहं, खुइम्ह भ्याःचा, खुइम्ह दुगु व खुइम्ह दच्छि दुपिं चिधिकःपिं भ्याःचा छाःगु जुयाच्चन। वेदीया अभिषेक याये धुंकाः उकियात छायेत हःगु देछा थ्व हे खः।
 89 मोशा परमप्रभुलिसें खँ ल्हायेत महा-पवित्र थासय वंबलय बाचाया सन् घःने दुगु प्रायश्चितया कृपा-आसन च्ययया निम्ह करूबतय दथुं व थःनापं नवानाच्वंगु सः ताल। अले परमप्रभुं व नापं खँ ल्हानादिल।

8

- त्वाःदेवा च्याकेगु खँ
 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,*
 2 “हास्-नयात धा, “छं न्हयथाः मत तइबलय् त्वाःदेवाया न्हाःनेपाखे जः खइकथं ति।”
 3 हास्-न अथे हे यात। परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगु थें त्वाःदेवाया न्हाःने जः खइकथं पाल्चा तल।
 4 परमप्रभुं मोशायात क्यनादीगु त्वाःदेवा थें हे च्वंक बालुइक च्वनिसें क्वथ्यंक मुगलं दयातःगु लुँयागु त्वाःदेवा दयकातःगु खः।
 लेवीतयत् विधिकथं श्दु यानाः परमप्रभुयात अर्पण यागु
 5 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 6 “इस्त्राएलीत मध्ये लेवीतयत् कयाः विधिकथं श्दु यान।
 7 इमित श्दु यायेत छं थथे या – इमित च्वाख याइगु लखं छ्वाकि, अले इमिसं थःपिनिगु म्हय च्वंगु सँ खानाः थथःगु वसः हियाः थःपिन्त विधिकथं श्दु यायेमाः।*
 8 अले इमिसं छम्ह द्रुहंचा व चिकं ल्वाकछ्यानातःगु भिंगु छुचुंया अन्नबलि हयेमाः। अले छं पापबलिया निति मेम्ह छम्ह द्रुहंचा हजि।
 9 छं लेवीतयत् नापलायेगु पालया न्हाःने हजि, अले इस्त्राएलया फुक्क खलःयात अन मुकि।
 10 छं लेवीतयत् परमप्रभुया न्हाःने हजि। अले इस्त्राएलीतयसं थथःगु ल्हाः लेवीतयगु म्हय तयेमाः।
 11 परमप्रभुया ज्या यायेत लेवीत तयार जुइमाः धकाः हास्-न लेवीतयत् इस्त्राएलीतपाखें संकाबीगु बलिकथं परमप्रभुया न्हाःने छायेमाः।
 12 “अले लेवीतयसं द्रुहंतयगु छेनय थथःगु ल्हाः तयेमाः, अले लेवीतयगु निति प्रायश्चित यायेत छम्ह द्रुहंचायात पापबलिकथं व निम्हयसित होमबलिकथं छं परमप्रभुयात बलि छायेमाः।
 13 छं लेवीतयत् हास्-न व वया कायपिनिगु न्हाःने थनाः परमप्रभुयात संकाबीगु बलिकथं इमित देछा।
 14 थथे छं लेवीतयत् इस्त्राएलीतपाखें अलग या, अले लेवीत जिगु जुइ।
 15 “छं लेवीतयत् विधिकथं श्दु यानाः संकाबीगु बलिया निति इमित देछाये धुंकाः पवित्र पालय ज्या यायेत इपि वनेमाः।
 16 इस्त्राएलीत मध्ये इपि जितः देछाःपिं खः। दकलय् न्हापां प्वाथं पिहांवःपिं इस्त्राएलीतय न्हापां बुपिनिगु पलेसा जिं इमित कयागु दु।
 17 इस्त्राएलीतय मन् जुसां पशु जुसां न्हापां बुपि फुक्क जिम्ह हे खः। मिश्रीतय सकल न्हापां बुपिन्त जिं स्यानागु दि इमित जिं अलग याना।*
 18 थुक्क इस्त्राएलीतय न्हापां बुपिनिगु पलेसा जिं लेवीतयत् कयागु खः।
 19 फुक्क इस्त्राएलीतयगु निति जिं हास्-न व वया कायपिनिगु निति लेवीतयत् ल्ययागु दु। इमिसं नापलायेगु पालय इस्त्राएलीतयपाखें ज्या याइ, अले प्रायश्चित यायेत बलि बी। गुकि यानाः पवित्र लागाया न्हाःने इपि वनीबलय इमित छुं नं विपति मजुइमा।”

- 20 परमप्रभुं लेवीतयगु बारे मोशायत उजं बियादीगु थें मोशा, हास्न व इस्राएलया फुक्क खलकं लेवीतयत् अथे हे यात।
 21 लेवीतयसं थःपिन्त शुद्ध यानाः थथःगु वसः हिल। अले हास्न इमित संकाबीगु बलिकथं परमप्रभुया न्हाःने देछाल। अले व इमित शुद्ध यायेत इमिगु निति प्रायश्चित यात।
 22 अनंति दक्क लेवीत हास्न व वया कायपिनिगु न्हाःने नापलायेगु पालय् ज्या यायेत वल। परमप्रभुं लेवीतयगु बारे मोशायत बियादीगु उजंकथं इमिसं यात।
 23 हानं परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 24 “लेवीतयसं ज्या यायेगु नियम थथे दु – निइन्यादें व वस्वयां च्वययापि नापलायेगु पालय् ज्या यायेत वयेमाः।
 25 अयनं नेयदें दये थंकाः इमिसं न्हिन्हि यायेमाःगु ज्या त्वःतेमाः। अले हानं ज्या मयायेमाः।
 26 इमिसं नापलायेगु पालया ज्याय् थः दाजुकिजापिन्त ग्वाहालि बी फु, अयनं छुं कथंयागु ज्या थःपिन्सं मयायेमाः। अथे जुयाः लेवीतयसं यायेमाःगु ज्याया बारे छुं इमित थथे हे या।”

9

निगगु छुत्काराया नखः

- 1 इस्राएलीत मिश्रं पिहां वःगु निगगु दैया न्हापांगु लाय् सीनिया मस्मूमिइ परमप्रभुं मोशालिसे थथे धकाः न्ववानादिल, *
 2 “क्वःछीगु इलय् इस्राएलीतयसं छुत्काराया नखः हनेमाः।
 3 थ्व हे लाया झिप्यन्हु दुखुन्हु सन्ध्याकाः इलय् क्वःछीगु इलय् छिमिसं थ्व नखः हैं। उकिया फुक्क नियम व विधिकथं छिमिसं हैं।”
 4 अले मोशां इस्राएलीतयत् छुत्काराया नखः हनेमाः धकाः धाल।
 5 इमिसं सीनिया मस्मूमिइ न्हापांगु लाया झिप्यन्हु दुखुन्हु सन्ध्याकाः इलय् छुत्काराया नखः हन। परमप्रभुं मोशायत बियादीगु फुक्क उजंकथं इस्राएलीतयसं यात।
 6 तर मनुया सीम्ह थियाः अशुद्ध जूपि गुलि मनुतयसं व दिखुन्हु छुत्काराया नखः हने मखन। अथे जुयाः इपि व हे दि मोशा व हास्नयाथाय वल।
 7 अले मोशायत धाल, “जिपि मनुया सीम्हया हनि अशुद्ध जूगु दु, तर क्वःछीगु इलय् मेपि इस्राएलीतलिसे परमप्रभुया देछा जिमिसं छाय् छाये मज्यु?”
 8 मोशां इमित लिसे बिल, “आसे, परमप्रभुं छिमिगु बारे छु उजं बियादी व जि न्येने।”
 9 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 10 “इस्राएलीतयत् थथे धा, ‘छिमि छैंजः मध्ये सुं सीम्ह थियाः अशुद्ध जूगु दु वा तापाक्क वंगु दुसा, वं नं परमप्रभुया छुत्काराया नखः हनेमाः।
 11 निगगु लाया झिप्यन्हु खन्हुया सन्ध्याकाः इलय् इमिसं नखः हनेमाः। इमिसं चिधिकःम्ह भ्याःचाया ला सोडा मद्गु मरि व खास्यु वाउँचा नापं नयेमाः।
 12 फैचाया ला सुथय तक ल्यंकातये मते। फैचाया छुं नं क्वँथ त्वःथुले मते। थ्व नखःयात हनेगु छुत्काराया नखःया फुक्क नियमकथं हनेमाः। *
 13 अयनं शुद्धमह व यात्राय् मर्वह मनुखं छुत्काराया नखः महंसा वयात थः मनुत् मध्ये नाश याना छ्वयेमाः। छायाधाःसा वं क्वःछीगु इलय् देछा मछाः। व मनुखं थःगु पापयागु सजौय भोगे यायेमाः।
 14 “ ‘छिमिगु दथुइ च्वनिपि परदेशी परमप्रभुया छुत्काराया नखः हने मास्ति वय्कूसा उकियागु नियम व विधिकथं हनेमाः। नियम धाःसा अन हे बूपि व पिनं वयाच्चपिनिगु निति छगु हे जुइ। ”

नापलायेगु पालया च्वय् मि व सुपौय्

- 15 गुखुन्हु साक्षीया पाल धकाः धाङ्गु पवित्र पाल धकस्वाकल उखुन्हु उकियात सुपौंचं वयाः त्वपुल। सन्ध्याकाः इलनिसें सुथय तक पवित्र पालया च्वय्यागु थ्व सुपौय् मि थें खनेदत। *
 16 थथे न्हाबलें जूगु खः – दिनय सुपौंचं त्वपुइगु व चान्हय् मि थें खने दइगु।
 17 पालया च्वय सुपौय चिलावनेवं इस्राएलीत नं न्हाःवनी, अले सुपौय कुहां वयेवं इस्राएलीतयसं अन हे पाल ग्वइगु।
 18 परमप्रभुया उजंकथं इस्राएलीत न्हाःवनी, अले परमप्रभुयागु हे उजंकथं पाल ग्वइ। पवित्र पालया च्वय सुपौय दत्तले इपि छाउनीइ हे च्वनाच्चनी।
 19 सःन्हु तक पवित्र पालया च्वय सुपौय दयाच्चन धाःसा इस्राएलीत परमप्रभुया उजं मानय् यानाः अनं न्हाःवनी मखु।
 20 गुबलें गुबलें सुपौय छुं दि जक पवित्र पालया च्वय खने दयाच्चनी, न्हाबलें जूसां इमिसं परमप्रभुया उजंकथं पाल ग्वइगु अले वयकःयागु हे उजंकथं इपि न्हाःवनीगु।
 21 गुबलें सुपौय सन्ध्याकाः इलनिसें सुथय तक जक दयाच्चनी। सुथय सुपौय चिलावनेवं इपि न्हाःवनी। सुथय बहनी न्हाबलें जूसां सुपौय चिलावनेवं इपि न्हाःवनी।
 22 छुं जुयाः सुपौय पवित्र पालया च्वय निन्हु, लच्छि, दच्छि व व स्वयाः अप्वः तक च्वनाच्चन धाःसां सुपौय दत्तले इपि न्हाःवनी मखु। सुपौय चिलावनेवं इपि न्हाःवनी।
 23 मोशापाखें परमप्रभुं बियादीगु उजंकथं इमिसं पाल ग्वइगु अले परमप्रभुया उजंकथं हे इपि न्हाःवनीगु।

10

वहःयागु निपु तुरही

- 1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 2 “वहःयात मुगलं दयाः निपु तुरही दयकि। थ्व तुरही खलःयात मुकेत व छाउनी न्हाःने न्हाकेत छवलेगु या।
 3 निपु तुरही पुइबलय् फुक्क खलः नापलायेगु पालया ध्वाखाय छंगु न्हाःने मुंवेयेमाः।
 4 छपु जक तुरही पुइबलय् इस्राएलया वंशया नायःत छन्थाय मुंवेयेमाः।
 5 “छुमांकथं छुं चिहाकलं तुरही पुइबलय् पुर्बाखेया छाउनीया मनुत् न्हाःवनेमाः।
 6 निक्कः खुसी चिहाकलं तुरही पुइबलय् दच्छिन पाखेया छाउनी न्हाःवनेमाः। तुरहीया सः न्हाःवनेगुया छुमां खः।
 7 मनुतयत् मुंकाः मुँज्या यायेबलय् धाःसा ताहाकलं तुरही पुइमाः। तर न्हाःवनेगु छुमां थें मखु।
 8 “हास्नया पुजाहारी कायपिन्सं हे तुरही पुइमाः। थ्व छिपि व छिमि लिपायापि पुस्तातयत् सदां सदांया लागि नियम जुल।

9 “छिमित क्वत्तयलातःपि श्रुतलिसं छिमिगु थःगु देश्यु लडाईं याः वनीबलय् नं चिहाकलं छुमांया तुरही पु। अले छिमित परमप्रभु छिमि परमेश्वरं लुमंकाः छिमि श्रुतपाखें बचयु यानादी।
10 छिमिसं लसताया ज्याखँय, क्वःछिनातःगु नखःचखः व अमाइ पतिकं थःगु होमबलि व मेलबलि छायेबलय् नं तुरही पु। अले छिमि परमेश्वरयात छिपि लुमनावइ। जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”

संनि पर्वतं मोआव तक

गन्ती १०:११-११:३५

संनि मरुभूमि त्वःतुगु

- 11 इसाएलीतयसं मिश्र त्वःता वंगु निगगु दँया निगगु लाया निइन्ह दुखुन्ह पवित्र पालया चवं सुपाँय चिला वन।
- 12 अले इसाएलीत संनि मरुभूमि त्वःताः न्ह्याः वन। सुपाँय पारानया मरुभूमिइ मदीतले इपि छगू थासं मेगु थासय् न्ह्याःवनाचवन।
- 13 थुकथं मोशापाखे परमप्रभुं बियादीगु उजकथं इपि न्हापाखुसी न्ह्याज्यानावन।
- 14 दक्खिसिबय न्हापां यहदाया कुलया पुचः थःगु झण्डा ज्वनाः न्ह्याः वन। अम्मीनादाबया काय नहशोन थ्व पुचःया न्ह्यालुवाः खः।
- 15 अथे हे इसाखार कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः सुआरया काय नतनेल खः।
- 16 जबलून कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः हेलोनया काय एलीआब खः।
- 17 अले गेशोनी व मरारीतयसं पवित्र पालयात क्वकयाः ल्हाल।
- 18 अंलि रुबेनया छाउनीया पुचः थःगु झण्डा ज्वनाः न्ह्याः वन। इमि न्ह्यालुवाः शदेऊरया काय एलीसूर खः।
- 19 शिमियोन कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः सरीशैया काय शलमीएल खः।
- 20 अले गाद कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः दूएलया काय एल्यासाप खः।
- 21 अं लिया कहातीत पवित्र सामान व ज्वलं क्वबियाः न्ह्याः वन। इपि थ्यने न्ह्याः हे मेगु छाउनीइ पवित्र पालयात धस्वाकातये धुंकीगु।
- 22 अंलि थःगु झण्डा ज्वनाः एफ्राइमया छाउनीया पुचः न्ह्यात। इमि न्ह्यालुवाः अम्मीहदाया काय एलीशामा खः।
- 23 मनशे कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः पदासूरया काय गमलिएल खः।
- 24 बेन्यामीन कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः गिदेओनीया काय अबीदान खः।
- 25 दक्खिसिबय लिया दानया छाउनीया पुचः थःगु झण्डा ज्वनाः न्ह्यात। अम्मीशैया काय अहीएजेर इमि न्ह्यालुवाः खः।
- 26 आशेर कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः ओक्रानया काय परीएल खः।
- 27 नताली कुलया पुचःया न्ह्यालुवाः एनानया काय अहीरा खः।
- 28 थुकथं थःगु पुचःकथं इसाएलीत न्ह्याज्यां वनीगु खः।

मोशां थः ससःदाजुयात इनाप याःगु

- 29 अले मोशां थः ससःबौ मिघानी रूप्लया* काय होबाबयात धाल, “परमप्रभुं जिमित बी धकाः धयादीगु थासय् जिपि वनेत्यनागु दु। छि नं जिपिनापं झारं, जिमिसं छितः भि हे याये छायाधाःसा परमप्रभुं इसाएलया बारे भिगु बाचा यानादीगु दु।”
- 30 वं धाल, “जि वने मखु। जि थःगु हे देश्यु थःथितिपिन्थाय् लिहां वने।”
- 31 मोशां धाल, “जिमित त्वःताः झाये मते! छायाधाःसा छि मरुभूमिइ गन गन छाउनी तयेमाः धकाः बालाक स्यु। छि जिमित लें क्यनादी फइ।
- 32 छि जिपिनापं झाल धाःसा परमप्रभुं जिमित छु आशिष बियादी व जिमिसं छिनापं इनाकाये।”

मनुत न्ह्याःने न्ह्याःगु

- 33 परमप्रभुया पर्वत, संनि त्वःताः इपि स्वन्ह तक न्ह्याः वन। इमिगु निति बाय् च्वनेगु थाय मालेत परमप्रभुया बाचाया सन् थुपि स्वन्ह तक हे इमिगु न्ह्याः न्ह्याः वन।
- 34 इपि छगू बाय् त्वःताः मेगु थासय् न्ह्याः वनीबलय् न्हिछि परमप्रभुया सुपाँय इमि च्वं च्वं जुयाचवन।
- 35 बाचाया सन् न्ह्याकीगु इलय् मोशां न्ह्याबले थथे धाइगु,
“हे परमप्रभु, दनादिसै!
छिकपिनि श्रुत छ्यालब्याल जुइमा!
छितः घृणा याइपि छिगु न्ह्याःनं बिस्युं वनेमा!”*
36 बाचाया सन्यात दिकीबलय् वं थथे धाइगु,
“हे परमप्रभु, दुलंदुः इसाएलया
मनुतथाय लिहांझासै!”

11

इसाएलीतयसं कचकच याःगु

- 1 मनुतयसं थःपिन्त जूगु सारस्तीया बारे परमप्रभुं तायेक कचकच याना हल। परमप्रभुं इमिगु खँ न्यनाः तंचायादिल। अले वयकलं तमं इमिथाय् मि छवयादिल। मि इमिगु छाउनीया पिन्याया छुं ब्वत भस्म यात।
- 2 मनुत मोशायाथाय वयाः चिल्लाय् दना हालाः खाहालि फवन। वं परमप्रभुयात प्रार्थना यात। अले मि सित।
- 3 अथे जुयाः व थायया ना तबेरा* तल। छायाधाःसा अन् परमप्रभुया मि इमिगु दथुइ च्याःगु खः।
- 4 इमिगु पुचलय् दुपि छपुचः ज्यालगय मजुपि नसिचायावल। अले इसाएलीतयसं तं क्वचवं थथे कचकच यात, “ला नये माल!
- 5 मिश्रय् जिमिसं न्याया ला धिबा पुले ध्याक् नयागु लुमनि। तसि, खर्बुजा, छाः, प्याज, लाभा नयागु जिमि लुमं।
- 6 आः ला जिमिके बल हे मदयावने धुंकात। थन ला मन्न् बाहेक मेगु छु हे खने मदु।”
- 7 मन्न् धयागु धन्यापु थें च्वं। स्वयंखलय् थाकुराः थें खने दु।*
- 8 मनुतयसं पिहां वनाः मन्न् मुनीगु, अले ल्वहं धलय् क्यलेगु व ल्वहंमाय् नीगु याइ। अले उकियात लखय् तयाः ताःकुक् दय्की अले उकि ल्वहंचा मरि दय्की। थुकिया सवाः जैतनया चिकनय् छुनातःगु मरि थें जुइ।
- 9 चान्हय् छाउनीइ सुति लः गाइबलय् मन्न् नं नापं गाइगु।*

* 10:29 १०:२९ रूप्ल वयागु मेगु नां चिको खः, प्रस २:१८, १८:२ स्वयादिसै

✪ 10:35 १०:३५ भज ४:८

* 11:3 ११:३ तबेरा हिब्रू भाषां थ्व नांया अर्थ च्याःगु मि खः

✪ 11:7

- 10 फुक्क परिवारया मन्त थथःगु पालया लुखाय च्वनाः ख्वयाच्वंगु मोशां ताल। परमप्रभु तसकं तंचायादिल। अले मोशां नुगः मछिकल।
 11 मोशां परमप्रभुयात धाल, “छाय् छि जिके थ्व संकट हयादियागु? अले छाय् छि जि खनाः लयताया मदीयागु? छिं छाय् थुपि फुक्कसिगु भार जितः क्वबिकादियागु?
 12 छु थुपि जिगु प्वाथय दगु खः ला? छु थुमित जि थःम्हं बुइकागु खः ला? छिं छाय् जितः ‘अजि मचायात बुया जूगु थें थुपि फुक्कसित थुमि पुर्खायात पाफयादीगु देशय तक बुयायकि’ धायेगु?
 13 थुपि फुक्कसिनं जितः ‘ला नकि’ धकाः कचकच याःवयाच्वन। थुपि फुक्कसित जिं गन कयाः ला नकेगु?
 14 जिं याकःचां थुपि फुक्कसिगु भार क्वबी मफु, थ्व ला जितः तसकं इयातल।
 15 छिं जितः थज्याःगु हे व्यवहार यानादीगु खःसा जितः दया यानाः थत्थें स्यानादिसें, जि थःम्हं थःगु दुःख ला स्वयेमाली मखु।”

मोशां न्हयेम्ह थकालि ल्यःगु

- 16 अले परमप्रभुं मोशायत धयादिल, “जिगु निंति छं इस्त्राएलीतय धर्मगुप्त मध्ये मन्तय नायःत व अधिकारीत खः धकाः थम्हं म्हस्यूपि न्हयेम्हयसित (७०) मुंकि। अले इमित नापलायेगु पालय जिगु न्हाःने हयाः थःनापं तुं थें।
 17 जिं कुहां वयाः छनापं खें ल्हाये। छंके दगु छुं छुं आत्मा कयाः इमिके तयाबी। अले इमिसं नं मन्तयगु कु क्वबी, छ याकःचां जक क्वबी माली मखु।^{१६}
 18 “आः छं मन्तयत धा ‘कन्हयसागु निंति छिपि थः शुद्र जुयाच्वें। छिमित नयेत ला दइ। छिमिसं, “ला नये माल! मिश्रय हे जिमित थ्व स्वयाः बांलाःगु खः!” धकाः कचकच याःगु परमप्रभुं ताल। आः परमप्रभुं छिमित ला बियादी, छिमिसं ला नयेदइ।
 19 छिमिसं छन्ह, निन्ह, न्यान्ह, झिन्ह वा निइन्हयागु जक मखु,
 20 अले छिमिगु न्हासं पिहां मवतले व छिपि वाक्क मजुतले लच्छि यंकं नइ। छाय्धाःसा छिमिसं थःपिनि दथुइ दुम्ह परमप्रभुयात त्वःताः वयकःया न्हाःने “जिपि मिश्र त्वःताः मवःसां ज्यगु” धकाः ख्वयाजुल।”
 21 अयनं मोशां धाल, “जिनापं न्यासि जुइपि थन खगु लाख मिजंत दु। छिं धाःसा ‘इमित नयेत लच्छि तक ला बी’ धकाः धयादिल।
 22 थुपि फुक्क फैच्वलथया बथां व सा द्रुंथा बथांयात स्याना नं थुलिमछिसित नकेत गाइ ला? वा समुद्रय च्वपि फुक्क न्या लासां इमित नकेत गाइ ला?”

- 23 परमप्रभुं मोशायत लिसः बियादिल, “छु जिगु शक्ति कम जूगु दु ला? छं आः थत्थें हे जिं धयागु खें जुइ कि मजुइ धकाः स्वये खनी।”
 24 अले मोशां पिहां वनाः मन्तयत परमप्रभुं धयादीगु खें न्यंकल। वं न्हयेम्ह थकालिपि मन्त मुंकाः पालया प्यखेरं थन।
 25 अले परमप्रभु सुर्पांचय कुहां झाय्ाः व नापं खें ल्हानादिल। परमप्रभुं मोशायकः दुगु आत्मां छुं छुं आत्मा कयाः न्हयेम्ह थकालितयके तयाबिल। इमिके आत्मा वयेवं इमिसं अगमवाणी यात, तर हानं लिपा गुबलें अथे मयाः।
 26 एल्दाद व मेदाद नांयापि निम्ह मन्त थकालितयगु धलखय दुथ्यानाः नं मेपिं थकालित मुनाच्वंगु पालय मवंसे छाउनीइ हे च्वनाच्वंगु जुयाच्वन। अथे जूसां आत्मा इमिके जुवयाः इमिसं छाउनीइ हे अगमवाणी यात।
 27 छम्ह ल्याय्म्ह ब्वॉय वयाः “एल्दाद व मेदादं छाउनीइ अगमवाणी यानाच्वंगु दु” धकाः मोशायत कन।
 28 ल्याय्म्हबलयनिसं मोशया ग्वाहालिमि जुयाच्वम्ह नूनया काय यहोश् मोशायत धाल, “जिमि प्रभु, इमित पनादिसें।”
 29 मोशां वयात धाल, “जिगु लागि छ नुगः मुइकीम्ह जुइ धुनागु ला? परमप्रभुया फुक्क मन्त अगमवक्ता जूगु जूसा अले परमप्रभुं इपि फुक्कसिके थःगु आत्मा तयादीगु जूसा गुलि बांलाइगु खः।”
 30 अले मोशा इस्त्राएलयापि थकालित नापं छाउनीइ लिहां वल।

ख्वांयङ्गःतयगु ला नःगु

- 31 अले परमप्रभुं फय वयकादिल। थुकि समुद्र ख्वांयङ्गःतयत पुइकाहल। इपि छाउनीया छचाःखेरं न्हिच्छि न्यासि वनेमाःगु लाग्ना तक बँय ३ फिट तजाः जुइक च्वंवल।
 32 उखुन्हु न्हिच्छि व चच्छि अले कन्हय खुन्हु नं न्हिच्छि हे इमिसं ख्वांयङ्गःत मुन। दकवसिबय कम मुंम्हयसिनं हे डिग्न होमेर^३ मुन। थुमिगु ला इमिसं छाउनी न्यंक पानातल।
 33 ला म्हुतइ दुबलाय हे, नये न्हाः हे परमप्रभुं इपि खनाः तंम्वयाः छाउनीइ महामारी छवयादिल।
 34 अथे जुयाः व थाययागु नां किन्नोथ-हतावा^४ तल।
 35 छाय्धाःसा अन नसिचाःपि मन्तयत थुंगु खः। इस्त्राएलीत किन्नोथ-हतावां हसेरोतय वन, अले अन हे च्वन।

12

मोशया विरोधय मिरियम व हास्न

- 1 मोशां छम्ह कृशी मिसानाप ब्याहा यात। व मिसाया हनि मिरियम व हास्नं वयात कुंखिनाहल।^१
 2 इमिसं धाल, “छु! परमप्रभुं मोशापाखें हे जक खें ल्हानादीगु दु ला? छु! वयकलं जिपिपाखें खें ल्हानादीगु मदु ला?” परमप्रभुं थ्व खें ताल।
 3 मोशा क्वमिलुम्ह मन् खः, व थें क्वमिलुम्ह मन् पुथ्वीइ सुं हे मदु।
 4 परमप्रभुं थत्थें मोशा, हास्न व मिरियमयात धयादिल, “छिपि स्वम्हं नापलायेगु पालया न्हाःने वा!” इपि स्वम्हं अन वन।
 5 अले परमप्रभु सुर्पांचया थामय कुहां झाल, अले नापलायेगु पालया ध्वाखाय दनाः हास्न व मिरियमयात सःतादिल। इपि निम्ह न्हाःने वन।
 6 वयकलं धयादिल, “जिगु खें न्ये!”

“छिमिगु दथुइ सुं अगमवक्ता दुसा

अले जिं थःत वयात दर्शनय क्यनेगु

जिं व नाप म्हगसय खें ल्हायेगु।

- 7 तर जिमि दास मोशालिसे धाःसा जि अथे याये मखु।

जिगु फुक्क घरानाय् जि पत्याः यानाम्ह व हे खः।^२

- 8 वलिसे जिं चुलिचु च्वनाः खें ल्हाये,
 मथुइक मखु, ध्वाथुइक

☆ 11:17 ११:२० प्रस १६:१३-२६ † 11:25 ११:२५ परमप्रभु सुर्पांचय कुहां झाइ परमेश्वर न्हाःने दुगु सुर्पांचय गुबलें गुबले खनेदइ ‡ 11:32 ११:२२ डिग्न होमेर थये धयागु १६:००
 किन्नोथम ति खः § 11:34 ११:३४ किन्नोथ-हतावा थुकिया अर्थ नसिचाःपि मन्तयगु चिहान खः ✧ 12:1 १२:१ प्रस १५:२० ¶ 12:7 १२:७ हिब ३:१-६

वं परमप्रभुयागु रूप खनी।
छिपि छाय जिमि दास मोशायत
कुंखिना जुइत मग्यानागु?"

मिरियम कोहि जूगु

- 9 परमप्रभु इपि खना: तसकं तंचायदिल। अले वयक: अनं झाल।
- 10 पालया च्वं सुपाँय चिलावनेवं मिरियम कोहि जुया: च्वापु थें तुइसे च्चन। हास्नं मिरियमपाखे स्व:बलय व कोहि जुइ धुंक्गु खन।
- 11 अले हास्नं मोशायत धाल, "हे जिमि मालिक, जिमिसं मूखं जुया: यानागु पापया सजौंय जिमित वियादी मते।
- 12 थ्वयात मांया प्वाथं पिहां व:बलय हे बच्छि ला ध्वग्गिना: सी धुंक्मह मचा थें जुइके बी मते!"
- 13 अले मोशां परमप्रभुयात प्रार्थना यात, "हे परमेश्वर, बिन्ति दु, वयात लंकादिसै!"
- 14 परमप्रभुं मोशायत लिस: वियादिल, "वया बौन वयागु ख्वालय थुकलं ब्यूगु जूसा छु व न्हयन्हु तक मछाला मच्वनी ला? वयात न्हयन्हु तक छाउनी पिने कुना ति! अनं लिपा लित ह:सां ज्यू!"*
- 15 अथे जुया: मिरियमयात न्हयन्हु तक छाउनी पिने कुनातल। वयात लित महतले मनुत अनं न्हामज्या:।
- 16 अनंलि इपि हसेरोत त्व:ता: न्हा: वन। अले पारानया मस्भूमिइ थ्यंका: पाल ग्या: च्चन।

13

कनान देश्य चिवा काइपि

व्य १:१९-३३

- 1 परमप्रभुं मोशायत धयादिल,
 - 2 "कनान देश्या चिवा कायेत छुं मनुत छव। व देश जिं इस्राएलीतयत बीत्यनागु दु। थथ:पिनि कुलपाखे छमह छमह नाय: छव।"
 - 3 अथे जुया: परमप्रभुया उजंकथं मोशां पारानया मस्भूमि इमित छवल। इपि सकले इस्राएलीतय नाय:त ख:।
 - 4 इमिगु नां थथे दु -
- स्वेनया कुलपाखे जक्करया काय शम्मुअ,
- 5 शिमियोनया कुलपाखे होरीया काय शाफात,
 - 6 यहूदाया कुलपाखे यपुन्नेया काय कालेब,
 - 7 इससाखारया कुलपाखे योसेफया काय यिगाल,
 - 8 एफ्राइमया कुलपाखे नूनया काय होशिया,
 - 9 बेन्यामीनया कुलपाखे रफूया काय पलती,
 - 10 जबूलतया कुलपाखे सोदीया काय गदीएल,
 - 11 योसेफया कुल आर्थात मनशेया कुलपाखे सरसीया काय गेदी,
 - 12 दानया कुलपाखे गमल्लीया काय अम्पीएल,
 - 13 आशेरया कुलपाखे मिखाएलया काय सतूर,
 - 14 नतालीया कुलपाखे वोफसीया काय नहबी,
 - 15 गादया कुलपाखे मार्कीया काय गुएल।
 - 16 मोशां देश्या चिवा कायेत छव:पि मनुत थुपि हे ख:। नूनया काय होशियायागु नां मोशां यहोशु छुनाबिल।
 - 17 मोशां इमित कनान देशपाखे चिवा कायेत छव:बलय थथे धाल, "थनं वना: नेगेव धा:गु दच्छिन लागं डाँडाय च्वंगु देशपाखे थाहां हूं,
 - 18 अले देश गथे च्वं, अन च्वंपि मनुत बल्ला: कि बमला:, यक्व दु कि मटु धका: सीकि।
 - 19 इपि च्वनाच्वंगु देश भिं कि मभिं गथे च्वं? इपि च्वनीगु शहर गथे च्वं? इमिगु शहरय छचा:खेरं पखा: दु वा मटु?
 - 20 जमिन गथे च्वं, लखं ला:गु भिगु जमिन वा गांगु जमिन, अन गुं दु कि मटु, व स्व! साहस या, अले अनयागु छुं सिसाबूसा हजि!" उबलय न्हापांगु दाख सइगु ई जुयाच्वन।
 - 21 अथे जुया: इपि अनं थहां वन, जीन धयागु मस्भूमिनिसं लेबो-हमातया न्हा:ने रहोब तक देश्या चिवा काल।
 - 22 इपि नेगेवपाखे थहां वना: हेब्रोनय थ्यंका: वन। अन अनाकया* सन्तान अहीमन, शेरी व तल्मे च्वनाच्वंगु जुल। हेब्रोन मिश्रया सोअन शहर स्वया: न्हयदें न्हा: दयक्गु ख:।
 - 23 अनंलि इपि एक्कोलया[†] गालय वन। अले अनं छज्वाँय दाख दुगु कचा त्वा:थला: उकियात निमह मनुखं न्वलय तया: क्वबिया हल। इमिसं धालेसि व य:मारिसि नं हल।
 - 24 इस्राएलीतयसं अनं व दाखया ज्वाँय त्वा:थरु जुया: व थाय्या नां एक्कोलया गा: त:गु ख:।
 - 25 पिइन्हु लिपा व देश्या चिवा काये धुंका: इपि लिहां वल।
- चिवा का:वंपिन्सं ह:गु बुखें
- 26 इपि पारानया मस्भूमि दुगु कादेश्य मोशा, हास्न इस्राएलीया फुक्क खल:याथाय लिहां वल। अले इमिसं थ:पिन्सं खंगु फुक्क खें इमित व फुक्क खल:यात कन। अले थ:पिन्सं ज्वनाव:गु व देश्या फलफुल नं कयन।
 - 27 इमिसं मोशायत कन, "छि जिमित छवयादीगु देश्य जिपि वना। धाथें हे अन दुरु व कस्ति बा: वयाच्वंगु जुयाच्वन, अले अनयागु फलफुल थ्व हे ख:।
 - 28 तर अन च्वंपि मनुत तसकं बल्ला:। इमिगु शहरत तत:धं। शहरतय प:खा: ग्यायात:गु दु। उलि जक मखु - जिमिसं अन अनाकया सन्तान नं खना।
 - 29 नेगेव धा:गु दच्छिन लागया अमालेकीत व डाँडाय च्वंगु देश्य हिति, यबूसी व एमोरीत, अले समदुया लिक्क व यदन खूसिया सिथय कनानीत च्वनाच्वंगु दु।"
 - 30 कालेवं मोशया न्हा:ने मनुतयगु म्हुतुप्वा: तिका: थथे धाल, "झीसं थथें थाहां वना: व देश्य अधिकार यायेमा:। धाथें झीसं इमित त्याकेफइ।"
 - 31 तर व नापं वंपि मनुतयसं धाल, "झीसं उपि मनुतयत हमला याये फइ मखु। इपि झीपि स्वया: बल्ला:।"

* 12:14 १२:१४ गन्ती ५:२-६

* 13:22 १३:२२ अनाक अनाक वंशया मनुत तत:धक:पि बल्ला:पि मनुत ख: धका: छुं मनुतयसं चिवा: याइगु, स्वयादिसै, व्य २:१०-११, २०-२१

† 13:23

१३:२३ एक्कोल थुकिया अर्थ छज्वाँय ख:

32 इमिसं झीसं चिवा का:वनागु देशया बारे इस्राएलीतयत् बांमला:गु खँ कना: थथे धाल, “झीसं चिवा का:वनागु व देशं ला थ: हे मन्तयत् घुकांछवइंगु, अले अन च्वंपि मन्तु न तसकं तत:धिक:पि जुया: ग्यानपुसे च्वं।

33 जिमिसं अन नेफिलीमत न खना। अनाकीत नेफिलीमतयपाखें हे व:गु ख:। इमिगु न्हा:ने जिमिसं थ:पिन्त थ:गु मिखाय् क्व:बुइँचात थें ताल। इमिगु मिखाय् न जिपि अथे हे खनेदत।”[☆]

14

इस्राएलीतयसं परमप्रभुयात मभिका खँ ल्हा:गु

- 1 उखुन्हु चच्छि फुकक खल: चिल्लाय् दना: हॉयहॉय खल।
- 2 सकलें इस्राएलीतयसं मोशा व हारूनया विरोधय् कचकच यात। फुकक खलकं इमित धाल, “जिपि मिश्रय् वा थ्व मस्भूमिइ हे स्यगु जूसा बांला:गु।
- 3 परमप्रभुं छाय् झीत तरवारं स्याकेवीत थ्व थासय् हयाच्वंगु दु? झी मस्त व मिसातयत् लुतया सामान थें लाकायंकी। आ: झीपि मिश्र देशय् हे लिहां वनेगु बांलाइ!”
- 4 अले इमिसं थवंथवय् थुकथं खँ ल्हात, “सुं छमहयसित नाय: ल्यया: झीपि मिश्रय् लिहां वनेनु।”
- 5 मोशा व हारून इस्राएलया फुकक खल:या न्हा:ने क्वपुसां पुल।
- 6 अले चिवा का:वपि नूनया काय यहोशु व यपुन्नेया काय कालेबं थथ:गु वस: खना:
- 7 इस्राएलया फुकक खल:यात धाल, “जिपि स्व:वनागु व चिवा का:वनागु देश तसकं बांला:गु देश ख:।
- 8 परमप्रभुं झीपिलिसे लयता:सा वयकलं झीत व देशय् यंकादी, अले व दुसु व कस्ति बा: वयाच्वंगु देश झीत बियादी।
- 9 उकि छिपि परमप्रभुया विरोधय् विद्रोह याये मते! अन च्वंपि मन्तलिसे ग्याये मते, छाया:धा:सा इपि झीगु शिकार ख:। परमप्रभुं झीपि नाप दु, इमिके आ: हा:ना: मदये धुंकल। इपि खना: ग्याये मते!”[☆]
- 10 अयनं थ्व न्यना: फुकक खल: इमित ल्वहेंतं कयुकि धका: हाला हल। अबलय् हे परमप्रभुया महिमा पवित्र पालय् फुकक इस्राएलीतयथाय् खनेदत।

मोशां मन्तयगु निति प्रार्थना या:गु

- 11 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “थुमिसं जित: गुबलय् तक हेला यानाच्वनी? जिं थुमिगु न्हा:ने उलिमछि अजु चायापुगु ज्या याये धुन, अयनं थुमिसं जित: गुबलय् तक विश्वास याइ मखु?
- 12 जिं इमित महामारी स्यानाबी। अले जिं छंगुपाखें इपि स्वया: त:धंगु व बल्ला:गु जाति दयके।”
- 13 मोशां परमप्रभुयात धाल, “थ्व खँ मिश्रीतयसं न्यनी, छाया:धा:सा छि हे थ:गु शक्ति थुमित मिश्रीतय् थासं पित हयादीगु ख:।[☆]
- 14 अले इमिसं थ्व देशयापि मन्तयत् थ्व खँ कनाबी। इमिसं छि परमप्रभुं इमिथाय् चुलिचु खनेदइगु, छिगु सुपॉय इमिगु च्यय दिनाच्वनीगु, छि थुमित न्हिनय् न्हिनय् सुपॉया थां जुया: लें क्यनादीगु अले बहनी बहनी च्यानाच्वंगु मि जुया: लें क्यनादीगु धका: नं स्यु।
- 15 छि छमह हे म्वाका मतसे थुपि फुकक खल:यात स्यानादिल धा:सा छिगु खँ न्यनात:पि जातितयसं थथे धका: खँ ल्हाइ,
- 16 “परमप्रभुं थ्व मन्तयत् थ:म्हं बी धका: पाफयात:गु देशय् हये मफुत। अथे जुया: वयकलं इमित मस्भूमिइ हे स्यानादिल।”
- 17 “अथे जुया: प्रभु, छि थ:गु त:धंगु शक्ति क्यनादिसं। गथे छि धयादीगु दु,
- 18 ‘परमप्रभुं तसकं सह याये फुह, सदां दयामाया यानादीम्ह, अधर्म व अपराध क्षमा यानादीम्ह ख:। अयनं द्रु या:म्हसित वयकलं क्षमा यानादी मखु, अले पुर्खातयसं या:गु अधर्मया सर्जोय वया स्वंगु प्यंगु पुस्तायात तकं बियादीम्ह ख:।’[☆]
- 19 बिन्ति याये, छिगु त:धंगु दयाकथं थुमिसं मिश्र देश ख:त्वात:बलयनिसं आ: तक क्षमा यानावयाच्वनादी थें थुपि मन्तयगु पाप क्षमा यानादिसँ।”
- 20 परमप्रभुं धयादिल, “छं धा:कथं जिं थुमित क्षमा बिया।
- 21 अयनं धायें जि म्वा:म्ह ख:, अले परमप्रभुया महिमां पृथ्वी जा: थें [☆]
- 22 मिश्र देशय् व मस्भूमिइ जिगु महिमा व अजु चायापुगु ज्या खना: नं जिगु उजं मानय् मया:पि अले त:कमछि जिगु मन स्व:पि थुपि इस्राएलीतयसं,
- 23 जिं थुमि पुर्खायात बी धका: पाफया: बचं बियागु देश स्वये खनी मखु। जित: हेला याइपि सुनानं व देश गुबलें खनी मखु।
- 24 तर जिमि दास कालेबयाके मेगु हे आत्मा दु। व जित: दुसुगलनिसं विश्वास या:गु दु। जिं वयात व वनाव:गु देशय् यंके, अले वया सन्तानं अन अधिकार याइ।[☆]
- 25 अमालेकी व कनानीत बैसी बैसीइ च्वनाच्वंगुलि छिपि कन्हय् हे फहिला वना: लाल समुद्रया लँपु जुया: मस्भूमिपाखे हँ।”

इस्राएलीतयत् पिइदं तक मस्भूमिइ च्वनेगु सर्जोय ब्यगु

- 26 परमप्रभुं मोशा व हारूनयात धयादिल,
- 27 “थ्व मभिगु खलकं गुबलय् तक जिगु विरोधय् कचकच यानाच्वनी? इस्राएलीतयगु कचकच जिं यक्व हे न्यनेधुन।
- 28 इमित धयाव्यु, ‘धाल्यें जि म्वा:म्ह ख:, जि परमप्रभुं धयाच्वना, छिमिसं जिं तायक छु छु धाल जिं व हे छिपिलिसं याये।
- 29 न्या:खा:बलय् पिइदं व बस्वयां वस्वयापि जिगु विरोधय् कचकच या:पि फुकक मन्तयगु सीम्ह थ्व हे मस्भूमिइ क्वदती।[☆]
- 30 अले यपुन्नेया काय कालेब व नूनया काय यहोशु बाहेक छिपि मध्ये सुं नं जिं ल्हा: ल्हा:ना: छिमित तये धका: पाफयागु देशय् वने दइ मखु।
- 31 छिमिसं छिमि मस्तयत् लुतया सामान थें लाकायंकी धका: धाल, तर जिं इमित उगु देशय् हये अले छिमिसं हेला या:गु देशयात इमिसं म्हसी।
- 32 छिमिगु सीम्ह धा:सा थ्व हे मस्भूमिइ क्वदती।
- 33 छिमिसं विश्वास मया:गुलि छिमि मस्त पिइदं तक, छिमि दक्वसिबय् लिपाम्ह मनु मसीतले थन हे मस्भूमिइ जवा: जुया: चाहिलाच्वनी।[☆]
- 34 छिमिसं व देशय् चिवा कायेत पिइन्हु बिक्गु ख:। उकि छन्हुया दच्छि ल्याखं पिइदं तक छिमिसं थ:गु पापया सर्जोय फयेमाली। थुकथं छिमिसं जिगु विरोध छु ख: धका: सी।’
- 35 जि परमप्रभुं धयाच्वना, जिगु विरोधय् म्पि छिपि मभिगु खल:या मन्तयत् जिं थथे हे याये। थ्व हे मस्भूमिइ छिपि फुककं सिनावनी।”
- 36 मोशां व देशया चिवा कायेत छव:पि मन्तयसं वया: मभिगु सुचं बिया: फुकक खल:यात मोशाया विरोधय् कचकच याकल।
- 37 मोशां चिवा कायेत छव:बलय् वया मभिगु सुचं ब्युपि मन्त परमप्रभुया न्हा:ने महामारी कया: सित।
- 38 देशया चिवा का:वपि मन्त मध्ये यहोशु व कालेब जक लयन।

देश्य हमला यायेगु न्हापांगु कुतः

व्य १:४१-४६

- 39 मोशां इस्राएलीतयत् थ्व खँ कंबलय इमिसं तसकं नुगः मछिकला।*
- 40 कन्हय खुन्ह सुथ न्हापां दनाः इपि थथे धाधां डौंडाय च्वंगु देशपाखे थहां वन, “इीसं परमप्रभुया विरोधय वनाः पाप याना। आः इी परमप्रभुं बी धयादीगु थ्रासय वनेत तयार दु।”
- 41 तर मोशां धाल, “छिमिसं छाय परमप्रभुया उजंयात मानय मयानागु? छिमिसं यायेत्यंगु ज्या ताःलाइ मखु।
- 42 च्वय थहां वने मते, मखसा शत्रुतयसं छिमित बुकी, छायधाःसा परमप्रभु छिपिलिसे मदी।
- 43 अमालेकीत व कनानीत ध्वदुइबलय छिपि लडाईलय सी। छायधाःसा छिपि परमप्रभुपाखे फरवयावंगुलि वयकः छिपिनापं मदी।”
- 44 अयजसां इपि अचः जुयाः मोशा व परमप्रभुया बाचाया सनु मदयेक हे डौंडाय च्वंगु देश्य न्हाः वन।
- 45 डौंडाय च्वंगु देश्य च्वंपि अमालेकीत व कनानीतयसं कुहां वयाः इमित हयककयाः बुकल। अले होर्मा तक लिनहल।

15

मनुतयसं गुकथं बलि बीगु

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 2 “इसाएलीतयत् धा, “जि छिमित बीन्यागु देश्य थ्यने धुंकाः
- 3 छिमिसं परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःकथं होमबलि व विशेष देछा बीबलय सा द्रुंया बथां वा फैच्वलयया बथांपाखे जुइमाः, अथे हे भाकलया बलि, थःयसें छाइगु बलि व नयःचखःया बलि बीबलय
- 4 बलि छाइमहयसिनं छगु हीनया प्यब्वय छब्व* जैतुनया चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया झिब्वय छब्व[†] भिगु छुचुंया अन्नबलि परमप्रभुयात छायेमाः।
- 5 होमबलिया छम्ह छम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचानापं त्वँसाबलिकथं छगु हीनया प्यब्वय छब्व दाखमघ नं छायेमाः।
- 6 “ भ्याःचा नापं छायेगु अन्नबलिया निति छगु हीनया स्वब्वय छब्व[‡] चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया झिब्वय निब्व[§] भिगु छुचुं व
- 7 त्वँसाबलिया निति छगु हीनया स्वब्वय छब्व* दाखमघ छाये हयेमाः। थ्व फुकक छिमिसं परमप्रभुया निति नस्वाःकथं देछा।
- 8 “ होमबलि, भाकल बलिकथं वा मेलबलिकथं परमप्रभुयात द्रुंहा छायेबलय
- 9 बच्छि हीन[¶] चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया झिब्वय स्वब्व[‡] भिगु छुचुंयागु अन्नबलि नं छायेमाः।
- 10 अले बच्छि हीन[§] दाखमघयागु त्वँसाबलि नं छायेमाः। थ्व विशेष देछाया नस्वालं परमप्रभु लयताइ।
- 11 छम्ह छम्ह द्रुंहा व भ्याःचा, चिधिकःम्ह भ्याःचा वा दुगुचाया निति थथे हे यायेमाः।
- 12 छिमिसं ग्वम्ह पशबलि बीगु खः, फुककसित थथे हे यायेमाः।
- 13 “ परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु विशेष देछा छायेबलय इस्राएलीतयसं थुकथं हे यायेमाः।
- 14 छिपिनापं च्वनाच्वंपि परदेशी वा लिपा च्वंविपि पिनेयापि सुनां परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु विशेष देछा छायेगु मनुतनु धाःसा इमिसं नं थुकथं हे यायेमाः।
- 15 छिमिगु व छिपिनापं च्वनाच्वंपि मेगु जातियापि मनुतयगु लागि खलःया सदां सदांया नियम छगु हे जुइमाः। परमप्रभुया न्हाःने छिपि व मेगु जातियापि मनुत उर्थे खः।
- 16 छिमित व छिपिनापं च्वनाच्वंपि मेगु जातियापि मनुतयत् छगु हे नियम व छगु हे विधि जुइ।” **

न्हापांगु मरि छायेगु

- 17 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
- 18 “इसाएलीतयत् धा, “जि यंकेगु देश्य थ्यने धुंकाः
- 19 छिमिसं व देशया अन्न नइबलय छगु ब्व परमप्रभुयात छायेमाः।
- 20 छिमिसं न्हापां लःगु बालि दक्वसिबय न्हापां मरि छुइबलय न्हापां छगु मरियात खलां हःगु बाली थें परमप्रभुयात छायेमाः।
- 21 पुस्तां पुस्तां तकं छिमिसं न्हापां मरि छुइबलय परमप्रभुयात थुकथं हे छायेमाः।

मसीकं याःगु पाप

- 22 “ छिमिसं मसीकं परमप्रभुं मोशापाखे बियादीगु उजंत मध्ये छुं नं उजं मानय मयात धाःसा,*
- 23 लिपा छिमि सन्तानतयसं नं मसीकं परमप्रभुं मोशापाखे बियादीगु उजं मानय मयात धाःसा,
- 24 अले खलकं मसीकं मचायेकं व मभिगु ज्या याःगु जसा, फुकक खलकं परमप्रभुयात यःगु नस्वाःकथं होमबलिया निति छम्ह द्रुंहा, उकिया अन्नबलि व त्वँसाबलि नापं विधिकथं छायेमाः। अले नापं पापबलिया निति छम्ह दगु नं छायेमाः।
- 25 अले पुजाहारी इस्राएलया फुकक खलःया लागि प्रायश्चित्त यायेमाः, अले इमित क्षमा याइगु जुइ। छायधाःसा व मसीकं मचायेकं याःगु मभिगु ज्या खः। इमिसं थःगु पापया निति परमप्रभुया न्हाःने विशेष देछा व पापबलि हःगु दु।
- 26 थुकथं इस्राएलीया फुकक खलः व इपि नापं च्वनाच्वंपि मेगु जातियापि मनुतयत् नं क्षमा दइ। छायधाःसा थ्व मभिगु ज्या मनुतयसं मसीकं मचायेकं याःगु खः।
- 27 “ सुं मनुखं मसीसं मचायेकं व मभिगु ज्या यात धाःसा व दच्छि द्रुम्ह च्वलयचा शुद्र जुइगु बलिया लागि छायेमाः।*
- 28 व मसीकं मचायेकं व पाप ज्या याःम्ह मनुया प्रायश्चित्तया निति पुजाहारी परमप्रभुया न्हाःने प्रायश्चित्त यायेमाः, अले वयात क्षमा दइ।
- 29 इस्राएली जसां इपि नाप च्वनाच्वंमह मेगु जातियाह मनु जसां फुककसितं मसीकं मचायेकं याःगु मभिगु ज्याया निति छगु हे नियम जुइ।
- 30 “ इस्राएली या मेगु जातियाह मनु न्हाःमहयसिनं जसां सीकं चायेकं पापयात धाःसा व परमप्रभुयात हेला याःगु खः। वयात वया मनुतपाखे पिनिता छवयेमाः।

* 14:39 १:४२:३९ व्य १:४१-४६ * 15:4 १:५:४ हीनया प्यब्वय छब्व थ्व छगु लिटर ति खः † 15:4 १:५:४ छगु एपाया झिब्वय छब्व थ्व १.६ किलोग्राम ति खः ‡ 15:6 १:५:६ छगु हीनया स्वब्वय छब्व थ्व छगु वा १.६ किलोग्राम ति खः § 15:6 १:५:६ छगु एपाया झिब्वय निब्व थ्व ३.२ किलोग्राम ति खः * 15:7 १:५:७ छगु हीनया स्वब्वय छब्व थ्व छगु व वागु लिटर ति खः † 15:9 १:५:९ बच्छि हीन थ्व निगु वागु लिटर ति खः ‡ 15:9 १:५:९ छगु एपाया झिब्वय स्वब्व थ्व ५ किलोग्राम ति खः § 15:10 १:५:१० बच्छि हीन थ्व निगु वागु लिटर ति खः * 15:16 १:५:१६ लेवी ४:२४:२२ * 15:22 १:५:२२-२६ लेवी ४:२३-२६ * 15:27 १:५:२७ लेवी ४:२७-३१

31 छायाधाःसा वं परमप्रभुयागु वचनयात हेला याःगु दु, अले वयकःयागु उजंयात हाचांगाःगु दु। वयात नाश यानाः छवयेमाः अले वं थःगु पापया सज्जैय फयेमाः।”

विश्रामबारयात मानय मयाःगु

32 इस्राएलीत मस्मूमिइ दुबलय् इमिसं विश्रामबार खुन्दु सिं मुनाच्वंम्ह छम्ह मन्यात खन।

33 सिं मुनाच्वंम्हयसित इमिसं मोशा, हास्न व फुक्क खलःयाथाय हल।

34 वयात बीमाःगु सज्जैय मसियाः इमिसं वयात कुनातल।

35 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “व मन्यात स्थाना हे छवयेमाः! फुक्क खलकं वयात छाउनीं पिने ल्वहेंत कयकाः स्यायेमाः!”

36 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगु थें फुक्क खलकं वयात छाउनीं पिने हल, अले वयात ल्वहेंत कयकाः स्थानाबिल।

गाय फुर्का तयेगु

37 परमप्रभुं हानं मोशायात धयादिल,

38 “इस्राएलीतयत धा, ‘लिपाया फुस्ता तकं छिमिसं थथःपिनिगु गाय सिथय प्यकुनय हे फुर्काय वँचुगु का तयेमाः।”

39 थ्व फुर्का छिमित परमप्रभुया उजं लुमकेबी। अले छिमिसं थःगु मन व मिखाया ल्वभया बसय लानाः वेश्या थें मजुसं परमप्रभुया उजं मानय याइ।

40 थ्व फुर्का छिमित जिगु उजं मानय यायेमाः धकाः लुमके बियाः ग्वाहालि याइ, अले छिपि थः परमेश्वरया निंति पवित्र जुइ।

41 छिमि परमेश्वर जुइत छिमित मिश्र देशं पितहयाम्ह परमप्रभु छिमि परमप्रभु परमेश्वर जि हे खः।”

16

कोरह, दातान व अबीरामं विरोध याःगु

1 लेवीया कुल, कहातया वंशयाम्ह यिसहारया काय कोरह अले एलीआबया कायपि दातान व अबीराम अले स्बेन कुलयाम्ह पेलेथया काय ओन,

2 खलःया नांजाःपि निसः व नेयम्ह (२५०) इस्राएली नायःत नापं जानाः मोशाया विरोधय दन।

3 इपि मोशा व हास्नयागु विरोध यायेत मुनाः इमित धाल, “छि थःत तसकं तःधंकादीगु दु! खलःया फुक्क मनुत पवित्र जु, अले परमप्रभु इमिगु दथुइ दी। छाया छिकपिन्सं थःपिन्त परमप्रभुया मुँज्या स्वयाः तःधंकादियागु?”

4 थ्व खँ न्यनेवं मोशा बँय भवपुल।

5 अले वं कोरह व वयागु फुक्क पुचःयात थथे धाल, “कन्हय सुथय वयकःयाम्ह सु खः, पवित्रम्ह सु खः, अले वयकःया न्हाःने वनेत्यःम्ह सु खः धकाः परमप्रभुं हे क्यनादी। थम्हं ल्ययादीम्हयसित वयकलं थःगु न्हाःने वयकेबी।

6 अय कोरह, थथे या, छं व छिमि फुक्क पुचलं गुँगु थनेगु मकः का,

7 कन्हय परमप्रभुया न्हाःने उकी मि व गुँगु ति। गुम्हयसित परमप्रभुं ल्ययादी, व हे पवित्र जुइ। हे लेवीया सन्तान, छिमिसं थःत तसकं तःधंकागु दु!”

8 अले मोशां कोरहयात धाल, “अय लेवीत न्यैं

9 इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थःगु पवित्र पालया ज्या यायेत व खलःया न्हाःने सेवा यायेत इस्राएलया फुक्क खलःपाखें छिमित ल्यःगु छु छिमित मगात ला?

10 वयकलं छनापं हे छिमि दाजुकिजा लेवीतयत न्हापा हे थःगु न्हाःने हयादीगु दु! आः छिमित पुजाहारी जुइ मास्ति नं वः ला?

11 छ व छिमि पासापिनापं मुंगु परमप्रभुया विरोधय खः। हास्न सु खः धकाः छिमिसं वयागु विरोधय कचकच यानागु?”

12 अले मोशां एलीआबया कायपि दातान व अबीरामयात सःतके छवत। तर इमिसं “जिपि वये मखु धकाः धाल।

13 जिमित दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देशं मस्मूमिइ सीत हयादिया नं छितः मगात ला? अले आः छितः जिमि मालिक नं जुइ मास्ति वः ला?

14 छि जिमित दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देशय हयादीगु मद्। अले जिमिगु अधिकारय बँ व दाखया क्यब नं बियादीगु मद्। छु! छितः थुपि मनुतयत दासतयत थें व्यवहार याये मास्ति वः ला? जिपि वये हे मखु।”

15 अले मोशां तसककं तंचायाः परमप्रभुयात धाल, “इमिगु देछा नाला कयादी मते! जि इमिके छम्ह गधा तक नं कयागु मद्, न जि इमिगु छुं स्यंकागु दु।”

16 हानं मोशां कोरहयात धाल, “छ व छिमि फुक्क पुचः अले हास्न नं कन्हय परमप्रभुया न्हाःने वा।

17 छिपि फुक्कसिनं थथःगु गुँगु थनेगु मकः कयाः उकी गुँगु ति, अले फुक्कसिनं थथःगु गुँगु थनेगु मकः ज्वनाः वा। निसः व नेयम्ह गुँगु थनेगु मकः परमप्रभुया न्हाःने हजि। हास्न व छं नं थथःगु गुँगु थनेगु मकः हजि।”

18 अले कन्हय खुन्दु, इपि छम्ह छम्हयसिनं थथःगु गुँगु थनेगु मकः कयाः उकी मि च्याकाः गुँगु तल। अले इपि मोशा व हास्न नापं नापलायेगु पालया धवाखाय दनाच्वन।

19 कोरहं फुक्क खलःयात इमिगु विरोधय नापलायेगु पालया धवाखाय मुंक्ल। उबलय परमप्रभुया महिमा फुक्क खलःयाथाय खनेदत।

20 परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल,

21 “थ्व खलःपाखें थःपिन्त अलग ति, जिं थुमित पलखं हे सिधयकाछवये।”

22 अले मोशा व हास्न बँय भवपुयाः धाल, “हे परमेश्वर, फुक्क प्राणीतयत सासः बियादीम्ह परमेश्वर, छम्ह मनुखं पाप याःगुलि छु छि फुक्क खलःलिसें तं चायादियागु ला?”

23 अनलि परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

24 “खलःयात धा, ‘कोरह, दातान व अबीरामया पालया न्हाःनं तापाक्क हँ।’ ”

25 मोशा दनाः दातान व अबीरामया थाय वन, अले इस्राएलया थकालित नं वया ल्यु वन।

26 खलःयात वं ख्याचः बिल, “थुपि मभिपि मनुतयगु पालपाखें तापाक्क च्वँ। अले इमिगु छुं नं थी मते, मखुसा इमिगु पापया हुनि छिपि नं मदायवीनी।”

27 अथे ज्याः कोरह, दातान व अबीरामया पालं इपि तापाक्क वन। दातान व अबीराम इमि थथःपिनि कलाः व मचाखाचानापं थथःगु पालया लुखाय दन।

28 अले मोशां धाल, “थुकथं थुपि फुक्क ज्या यायेत परमप्रभुं जितः छवयाहयादीगु खः धकाः छिमिसं सी। थ्व जिगु थःगु हे बिचाःकथं यानागु मखु।

29 थुपि मनुत नं फुक्क मेपि मनुत थें कालगात सित धाःसा परमप्रभुं जितः छवयाहयादीगु मखु।

30 तर परमप्रभुं छुं न्हःगु ज्या यानादिल धाःसा अले बैनं म्हतु चायकाः इमिगु फुक्क सामान नापं इमित नुनाछवल, अले इपि म्वाः म्वाःकं पातालय* क्वहां वन धाःसा थुपि मनुतयसं परमेश्वरयात हेला याःगु हे दु धकाः छिमिसं सी।”

31 वं थथे धाये धुंकाः इमिगु क्वयया बै चिरिबात।

32 पृथ्वी थःगु म्हतु चायकाः इमित, इमि छेंजः व कोरहया फुक्क मनुत व इमिगु फुक्क सम्पतिनापं घुर्काछवल।

33 इपि थःगु फुक्क सामान नापं म्वाःम्वाकं हे पातालय क्वहां वन। पृथ्वी इमित त्वपुल। इपि खलःया दथुं नाश जुल।

34 अन दुपि मनुतयसं इपि चिल्लाय दनाहाःगु सः न्यनाः “पृथ्वी इतीत नं घुर्का छवइ” धकाः धाधां बिस्युं वन।

35 अले परमप्रभुया थासं मि पिहां वयाः गुँगु देछाःपि निसः व नेय्फ्ह मनुतयत् भस्म यानाबिल।

36 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

37 “हासून पुजाहारीया काय एलाजारयात मिच्याःगु थासं गुँगु थनेगु मकःत लिका अले हेँवाःयात भचा तापाक्क यंकाः थुखे उखे ह्लाब्यु धकाः धा। छायाःसा उपि गुँगु थनेगु मकःत पबित्रगु खः।

38 पाप यानाः थःगु हे प्राणयात स्यंकुपिनिगु गुँगु थनेगु मकःतयत् मुगलं दादां वेदीइ हिनेगु पाता दयकि। छायाःसा उपि परमप्रभुया न्हाःने देछाःगु ज्याः पबित्रगु खः। उपि पाता धाःसा इस्राएलीतयगु निति चिं जुइमा।”

39 एलाजार पुजाहारी उपि भस्म जपि मनुतयसं देछाःगु केंययागु गुँगु थनेगु मकः काल, अले उपि वेदीइ तयेत मुगलं दायाः पाता दयकल,

40 गथे परमप्रभुं मोशापाखें वयात धयादीगु खः। हासूनया सन्तान बाहेक मेम्ह सं मनु गुँगु च्याकेत न्हाःने मवयेमा धकाः होशियार यायेत इस्राएलीतयत् थ्व फुक्क जगु खः। मखुसा व नं कोरह व वया पुचः थें जुइ।

हासून इस्राएली मनुतयत् बच्यु याःगु

41 कन्हय् खुन्हू इस्राएलया फुक्क खलकं मोशा व हासूनया विरोधय् थथे धकाः कचकच यात, “छिकपिन्सं हे परमप्रभुया मनुतयत् स्यानादीगु यातः।”

42 खलकं मोशा व हासूनया विरोधय् मुनाः नापलायेगु पालपाखे स्वःबलय आकाझाकां उकियात सुपाचं त्वपुल, अले परमप्रभुयागु महिमा खनेदत।

43 मोशा व हासून नापलायेगु यालया न्हाःने वल,

44 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

45 “छिपि थ्व खलःपाखें चिला हँ, अले जिं थुमित पलखं हे भस्म याये।” अले मोशा व हासून बैय् भवपुल।

46 मोशां हासूनयात धाल, “छिगु गुँगु थनेगु मकः कयादिसँ, अले उकी वेदी मि तयाः गुँगु तयादिसँ, अले याकनं हे व खलःयाथाय् यंकाः इमित प्रायश्चित्त याकि, छायाःसा परमप्रभुया तें च्याये धुंक्नु दु, महामारी शुरु जगु दु।”

47 अले मोशां धाःथें हासून गुँगु थनेगु मकः ज्वनाः मुनाच्च्वपि मनुतय् दथुइ ब्वॉय वन। महामारी वये धुंक्नुगुलि वं गुँगु छायाः मनुतयगु निति प्रायश्चित्त यात।

48 व सिनावनेधुंक्नुपि व म्वानाच्च्वपि मनुतयगु दथुइ दन, अले महामारी दित।

49 कोरह नापं जानाः सीपि त्वःता उबलय महामारी सीपि झिप्यद्रः व न्हयसःम्ह (१४,०००) मनुत दु।

50 महामारी दी धुंकाः हासून नापलायेगु पालय मोशायाथाय् वल।

17

हासूनया कथिइ चुलि हःगु

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

2 “इस्राएलीतलिसं खँ ल्हाः, अले इमि छगु छगु कुलया नायःपाखें छपु छपु यानाः झिनिपु कथि का, अले छं इपि फुक्कसिगु नां थथःगु कथिइ च्व।

3 लेवीया कुलयागु कथिइ छं हासूनया नां च्व। छगु छगु कुलया नायःया निति छपु छपु कथि दयेमाः।

4 जिं छनापं नापलायेगु महा-पबित्र थासय् बाचाया सन्या न्हाःने उपि तयाब्यु।

5 जिं ल्ययातःमहयसिगु कथिं चुलि पिहां वइ। थथे इस्राएलीतयसं छंगु विरोधय् याना हे च्वनीगु कचकच मदयकाछवये।”

6 अले मोशां इस्राएलीतयत् थ्व खँ न्यंकल। इमि नायःतयसं थथःपिनि कुलकथं छम्ह छम्ह नायःया निति छपु छपु यानाः झिनिपु कथि वयात बिल। हासूनया कथि नं इमिगु कथिया दथुइ दु।

7 मोशां उपि कथि कयाः महा-पबित्र थासय् बाचाया सन्या न्हाःने तयाबिल।

8 कन्हय् खुन्हू मोशा महा-पबित्र थासय् दुहां वन। अले लेवीया कुलया निति तयातःगु हासूनया कथिं चुलि पिहां वःगु खन। उलि जक मखु, मुख पिहां वयाः स्वां ह्याच्च्वंगु अले मर्याबरां नं सःगु जुल।^७

9 अनलि मोशां उपि कथि परमप्रभुया न्हाःनं कयाः इस्राएलीतयथाय् हल। अले इमिसं स्वयाः थथःगु कथि काल।

10 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “विरोध याःपिनिगु निति चिं थहरय् जुइत हासूनया कथियात बाचा चिनातःगु सन्या न्हाःने हानं यंका ति। अले जिगु विरोधय् याःगु इमिगु कचकचयात छं दिकाब्यु, मखुसा इपि सिनावनी।”

11 परमप्रभुं उजं बियादीगु थें मोशां फुक्क यात।

12 इस्राएलीतयसं मोशायात धाल, “स्वयादिसँ, जिपि सिनावनी, जिपि स्यन, जिपि स्यन।

13 परमप्रभुया नापलायेगु पालया सतिक वइम्ह न्हाम्ह नं सिनावनी। छु जिपि फुक्क सिनावनी ला?”

18

पुजाहारीत व लेवीतयगु ज्या

1 परमप्रभुं हासूनयात धयादिल, “पबित्र लागाय् जुइगु अपराधया जिम्मा छंगु, छिमि कायपिनिगु व छिमि परिवारयागु जुइ। पुजाहारीया ज्या लिसे स्वापु दुगु ज्याखँयागु जिम्मा जक छंगु व छिमि कायपिनिगु जुइ।

* 16:30 १६:३० पाताल थुकियात हिब्रू भाषां सिगोल धाइ ✨ 17:8 १७:८-१० हिब्रू ९:४

2 छ व छिमि कायपिन्सं नापलायेगु पालय सेवा या: वनीबलय् छिमि लेवी कुलयापि थःथितिपिन्त नं थःनापं ब्वनाहयेगु या। इमिसं छिमिगु ज्याय् व्वाहालि बी।

3 इमिसं छं धाःथें ज्या यायेमाः, अले नापलायेगु पालया ज्यायागु जिम्मा कायेमाः। तर इपि पवित्र पालया सामान व वेदीया सतिक तक नं मवनेमाः, मखुसा इपि नापं छिपि नं सी।

4 इमिसं छिमिगु क्वय् च्वनाः ज्या यायेमाः, अले नापलायेगु पालया ज्या यायेमाः। छिपि दुथाय मेपि सुं नं मवयेमाः।

5 “छं हे पवित्र पाल व वेदीया रेखदेख यायेगु जिम्मा कायेमाः। गुकिं यानाः जिगु तं हाकनं इसाएलीतयत् मलायेमाः।

6 जिं हे इसाएलीतयगु दथुं छिमि लेवी थःथितिपिन्त ल्ययागु दु। जिं इमित कोस्यालिकथं छन्त बियागु दु। इपि नापलायेगु पालय सेवा यायेत परमप्रभुयात अर्पण याःपि खः।

7 अयनं छ व छिमि कायपिन्सं जक वेदी व पवित्र पालया दुने वनाः पुजाहारीया ज्या याये फइ। जिं छिमित पुजाहारीया ज्या कोसेलिकथं बियागु दु। मेपि सुं मनु अन वल धाःसा वयात स्यानाछवयेमाः।”

पुजाहारीयागु ब्व

8 हाकनं परमप्रभुं हास्रनयात धयादिल, “इसाएलीतयसं जितः छायेहःगु फुक्क पवित्र देछा जिं छंगु जिम्माय् बियागु दु। छ पुजाहारी जुयाः ज्या याःगुलि उर्पि देछा छ व छिमि कायपिन्त न्हाबलेया भागकथं अलग यानागु दु।

9 मिपाखें अलग यानातःगु तसकं पवित्रगु देछात छंगु हे जुइ। मनुतयसं जितः छायेहःगु तसकं पवित्रगु देछात अर्थात फुक्क अन्नबलि, पापबलि, व दोषबलिया व हे ब्व छ व छिमि कायपिनिगु निंति जुइ।

10 थ्व तसकं पवित्रगु ब्वकथं छं व न। फुक्क मिजंतयसं व नयेमाः। थुकियात छं पवित्र तायकेमाः।

11 “थुपि नं छंगु जुइ, इसाएलीतयसं जितः छायेहःगु फुक्क संकाबीगु बलितपाखें अलग यानातःगु बलि। जिं थुकियात छ व छिमि काय् म्हायपिन्त न्हाबलेया भागकथं बियागु दु। विधिकथं शद्ध जूपि छं छेंजःपि फुक्कसिनं थ्व नये फइ।

12 “इसाएलीतयसं दयँदसं जितः छायेहःगु न्हापांगु बालीया भिंगु भिंगु फुक्कं जिं छन्त हे बियागु दु, गथेकि, जैतनया चिकं, न्हगु दाखमघ व अन्न।

13 इमिसं परमप्रभुयात छायेहःगु सःगु फुक्ककथंयागु न्हापांगु फल छंगु हे जुइमाः। छंगु छेंजःयापि शद्ध जूपि फुक्कसिनं व नयेफु।

14 “इसाएलय् परमप्रभुयात देछाःगु न्हागु नं छंगु हे खः।”

15 परमप्रभुयात देछाःपि न्हापां बूपि मनु जूसां वा पशु जूसां छन्त हे खः। अयनं कायपि वा अशद्ध पशुतः न्हापां बूपिन्त धाःसा छं लिफ्यायेमाः।

16 लच्छि दे धुंकाः पवित्र पालया शेकेलकथं छं क्वःछीगु न्यागु शेकेल* मू पुलाः इमित लिफ्यायेमाः, छगु शेकेलया तौल निइगु गेरा दइ।

17 “अयनं द्रह, फे वा दुगुया न्हापां बूपिन्त लिफ्याये मते! इपि पवित्रपि खः। इमिगु हि वेदीइ छ्वाकिः। अले परमप्रभुया निंति यःगु नस्वाः जुइत विशेष देछाकथं इमिगु दाः छवय्का छव।

18 अले संकाबीगु बलिया ह्याकुला व जब खम्पा थें थुकियागु ला नं छंगु हे जुइमाः।

19 इसाएलीतयसं परमप्रभुयात देछाइगु पवित्र बलिपाखें अलग तयातःगु फुक्क ब्व जिं छं व छिमि काय् म्हायपिन्त दया हे च्वनीगु भागकथं बियागु दु। परमप्रभुया न्हाःने छ व छिमि सन्तानया लागि थ्व लिपाथ्यक दयाच्वनीगु चियागु बाचां खः।”

20 हानं परमप्रभुं हास्रनयात धयादिल, “इसाएलीतय देशया जग्गा-जमिनय् छंगु सर्वय दइ मखु। इपि नाप नापं छंगु छं नं ब्व दइ मखु। इसाएलीतयगु दथुइ छंगु ब्व व सर्वय जि हे खः।

लेवीतयगु भाग

21 “लेवीया सन्तानतयसं नापलायेगु पाललय् सेवा याःगुलि इसाएलीतयसं जिथाय् हःगु झिब्वय् छव्व जिं इमित सर्वयकथं बियागु दु।”

22 आवलि इसाएलीत नापलायेगु पालया न्हाःने मवयेमाः। मखुसा इमिगु पापया कारणं इपि सी।

23 नापलायेगु पालया ज्या धाःसा लेवीतयसं यायेमाः। उकिया विरोधय् जगु अपराधया जिम्मा इमिसं हे कायेमाः। थ्व न्हाबले इमिगु सन्तानया जिम्मा खः। इसाएलीतयगु दथुइ धाःसा इमिगु छं नं सर्वय दइ मखु।

24 थुकिया पलेसा जिं लेवीतयत इमिगु सर्वयकथं इसाएलीतयसं परमप्रभुयात छःगु झिब्वय् छव्व बी। अथे जुयाः ‘इसाएलीतय दथुइ इमित सर्वय दइ मखु’ धकाः जिं इमिगु बारे धयागु दु।”

25 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

26 “लेवीतयत् धा, ‘जिं छिमिगु सर्वयया निंति इसाएलीतयसं बी हःगु झिब्वय् छव्व कयाः वपाखें नं छिमिसं परमप्रभुयात झिब्वय् छव्व देछाकथं छायेमाः।

27 छिमिगु बलि खलाया अन्न व दाख तिसिगु सालया दाखमघ थें ल्याः खाइ।

28 थुकथं इसाएलीतयसं छिमित ब्यगु झिब्वय् छव्व छिमिसं नं परमप्रभुयात झिब्वय् छव्व देछा छायेमाः। उकिं परमप्रभुयात देछाःगु पुजाहारी हास्रनयात बीमाः।

29 छिमित ब्यगु दकलय् भिंगु व पवित्र ब्व धाःसा देछाकथं परमप्रभुयात छायेमाः।”

30 “छं लेवीतयत् धाः, ‘छिमिसं दकलय् भिंगु ब्व छाल धाःसा व छिमिगु निंति खलाया अन्न व दाख तिसिगु सालं दाखमघ थें ल्याः खाइ।

31 छिपि व छिमि छेंजःपिन्सं न्हागु हे थासय् थुकिया ल्यं दुगु नयेफु, छायेधःसा नापलायेगु पालय छिमिसं याइगु ज्याया निंति थ्व छिमिगु ज्याला खः।

32 छिमिसं भिंगु ब्व देछाये थुंकरुलि छिमित दोष लाइ मखु। अयनं इसाएलीतय पवित्र देछा अशद्ध मजुइमाः। अले छिपि सी मखु।”

19

शद्ध यायेगु लः

1 परमप्रभुं मोशा व हास्रनयात धयादिल,

2 “परमप्रभुं बियादीगु व्यवस्थाया छगु नियम थ्व हे खः। ककुइ जुवा मलानिम्ह, ख् मटुम्ह हाउँम्ह साचा छन्थाय हजि धकाः इसाएलीतयत् धा।

3 छं एलाजार पुजाहारीयात व साचा ब्यु। वयात छाउनी पिने यंकाः वयागु न्हाःने वयात स्यायेमाः।

4 अनलि एलाजार पुजाहारी थःगु पतिचां वयागु हि भतिचा कयाः नापलायेगु पालपाखे न्हयकः छ्वाकेमाः।

* 18:14 १८:१४ लेवी २०:३८; इज ४४:२९

* 18:16 १८:१६ शेकेल छगु शेकेलय् चिचीधंगु निइगु गेरा दइ, छगु शेकेलया तौल ११.५ ग्राम ति दइ

† 18:19 १८:१९ चियागु बाचा

थ्व हिइ धाप्या अर्थ चि छगु चि खः गुकिं बाचा सदीया लागि खः धकाः कयनी।

* 18:21 १८:२१ लेवी २०:३०-३३; ब्य १४:२९-२९

- 5 वं खंक हे व साचित, वयागु छेंगु, ला, हि व आतापुतिनापं छवयेका छवयेमाः।
 6 अले पुजाहारी देवदास्या सिकचा, हिसपमा व ह्याउंगु का कयाः च्यानाच्वंम्ह साचाया च्वय् वांछवया बीमाः।
 7 अनलि पुजाहारी थःगु वसः हियाः लखं म्वःल्हुइमाः। अनलि व छाउनीइ दुहां वयेफु। अयत् व सन्ध्याकाः इलय् तक अशुद् जुइ।
 8 साचित छवयकुम्हयसिनं व थःगु वसः हीमाः अले लखं म्वःल्हुइमाः। सन्ध्याकाः इलय् तक व न अशुद् जुइ।
 9 “सुं छम्ह शुद्ध मनुखं व साचायागु नउ मुंकेमाः, अले उकियात छाउनी पिने छागु शुद् जगु थासय् तयेमाः। थव नउ इस्राएली खलकं शुद् याइगु लखय् छयलेत तथा तयेमाः। थव लः पाप चीकाछवयेगु ज्याइवलय् छयली।”
 10 साचाया नउ मुंम्हयसिनं थःगु वसः हीमाः अले सन्ध्याकाः इलय् तक व न अशुद् जुइ। इस्राएलीत व इपि नापं च्वपि परदेशीतयगु निति थव सदाया विधि जुइ।
 11 “सीम्ह थ्यम्ह मनु न्हयन्हु तक अशुद् जुइ।
 12 वं थःत उगु लखं स्वन्हु खुन्हु व न्हयन्हु खुन्हु शुद् यायेमाः, अले व शुद् जुइ। वं स्वन्हु खुन्हु व न्हयन्हु खुन्हु थःत शुद् मयात धाःसा व शुद् जुइ मखु।
 13 सुनां सीम्ह थियाः थःत शुद् याइ मखु वं परमप्रभुया पवित्र पालयात अशुद् याइ। व मन्यात इस्राएलीतपाखें नाश याना छवयेमाः। शुद् यायेगु लखं वयात मख्वाकगुलि व अशुद्धम्ह हे खः। वयागु अशुद्धता वयाके दया हे च्वनी।
 14 “सुं मनु पालय सित धाःसा उकियागु नियम थव हे खः, पालय वइपि व पाल दुने दुपि मनु न्हयन्हु तक अशुद् जुइ।
 15 अले पुसां त्वपुयामतःगु थल फुक्क अशुद् जुइ।
 16 “हानं सुं मनुखं पिने तरवां स्याःम्ह मनु वा थःगु कालगति सीम्ह मन्यात थिल धाःसा वा सीम्हयागु क्वयँ व सीगाः थिल धाःसा व न्हयन्हु तक अशुद् जुइ।
 17 “व अशुद्धम्ह मन्यात शुद् यायेत शुद् जुइगु बलिकथं छवयेकम्ह साया नउ कयाः थलय् तयाः उकी नीलः तयेमाः।
 18 अले छम्ह शुद्धम्ह मनुखं हिसपमा कयाः व लखय् थुनाः पाल, पालय दुगु थलबल व अन दुपि मनुतयत छवाकेमाः। सीम्हया क्वयँ, स्याःम्ह मन्या सीम्ह, थःगु कालगति सीम्ह मन्यात वा सीगाःयात थ्यम्ह मन्यात न अथे हे छवाकेमाः।
 19 शुद्धम्ह मनुखं अशुद् जूम्ह मन्यात स्वन्हु खुन्हु व न्हयन्हु खुन्हु व लखं छवाकेमाः। न्हयन्हु खुन्हु व अशुद्धम्ह मन्यात शुद् यायेमाः। अले शुद् जूम्हयसिनं थःगु वसः हियाः म्वःल्हुइमाः, अले सन्ध्याकाः इलय् व शुद् जुइ।
 20 अशुद् जूम्ह मनुखं थःत शुद् मयात धाःसा वयात खलःया दथुं नाश याना छवयेमाः, छायाधाःसा वं परमप्रभुया पवित्र पालयात अशुद् यात। वयागु म्हय शुद् यायेगु लखं मख्वाकगुलि व अशुद्धम्ह हे जुइ।
 21 इमिगु निति थव लिपा थयंकया नियम जुइमाः।
 “शुद् यायेगु लः छवाकम्हयसिनं व थःगु वसः हीमाः। शुद् यायेगु लः थ्यम्ह मनु न सन्ध्याकाः इलय् तक अशुद् जुइ।
 22 अशुद्धम्ह मनुखं न्हायागु हे थ्यसां व अशुद् जुइ। अले व थ्यगु खँ मेम्हयसिनं थिल धाःसा व न सन्ध्याकाः इलय् तक अशुद् जुइ।”

20

ल्वहँत लः पिहां वःगु

प्रस १७:१-७

- 1 इस्राएलीतय फुक्क खलः न्हापागु लाय जीनयागु मस्मिइ थयंकः वयाः कादेशय बाय् च्वन। मिरियम* अन हे सित अले वयात अन थुनाबिल।
 2 खलःया निति अन लः मद्। अले मोशा व हास्नया विरोधय मनुत मुन।
 3 इमिसं मोशालिसे कचकच हालाः थये धाल, “परमप्रभुया न्हाःने जिमि थःथितिपिं सीबलय हे जिपि नं सीगु जसा ज्यगु नि।
 4 आः ला जिमि म्शुत नापं जिपि सीगु जुल। छाया परमप्रभुया खलःयात छि थव मस्मिइ हयादियागु?
 5 छाया जिमित मिश्रं थव ग्यानपुसे च्वंगु थासय् हयादियागु? थव थासय् अन्न, यःमरिसि, दाख व धालेसि छुं नं मद्। थन त्वनेगु लः नं मद्।”
 6 मोशा व हास्न मूपि मनुतयगु न्हाःनं नापलायेगु पालया ध्वाखाय् वनाः बयं थयंक क्वछुनाः भवपुल। अन परमप्रभुया महिमा इमिथाय् खनेदत।
 7 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 8 “थव कथि कयाः छ व छिमि दाजु हास्न वनाः खलःयात मुकि। इमिगु न्हाःने हे थव ल्वहँयात उजं ब्यु, अले ल्वहँत लः पिहां वइ। छ थव ल्वहँत इमित लः पिकाइ। थुकथं छ खलः व इमि सा द्रुहंतयत लः बी।”
 9 अले परमप्रभुं उजं बियादीगु थें मोशां वयकःया न्हाःनं कथि काल।
 10 मोशा व हास्न ल्वहँधीया न्हाःने खलःयात मुकल। अले मोशां इमित धाल, “न्यँ, विद्रोही मनुत, छु जिमिसं छिमिगु निति थव हे ल्वहँत लः लिकयाबी ला?”
 11 मोशां थःगु ल्हाः ल्हनाः निकः थःगु कथि ल्वहँतय दाल। उकि लः पिहां वल। अले खलः व इमि पशुतयसं वन।
 12 तर परमप्रभुं मोशा व हास्नयात धयादिल, “छिमिसं जितः विश्वास मयाःगुलि अले जिगु पवित्रताया इमिगु न्हाःने ब्येयमफुगुलि छिमिसं थव खलःयात जि बियागु देशय् यकेखनी मखु।”
 13 थव थाय्यात मेरीबायां लः धकाः धाल। थन हे इस्राएलीत परमप्रभुनापं कचकच याःगु खः। अन हे वयकलं इमिगु दथुइ थःत पवित्र क्यनादीगु खः।
 एदोमया जुजु लँ मन्यगु
 14 मोशां कादेशं एदोमया जुजुयाथाय थथे धकाः दूतत छवल,
 “छिमि इस्राएली थःथितिपिन्सं थथे धयाच्वन, जिमित जगु दुःख छि सी हे स्य।
 15 जिमि पुर्खत मिश्र देशय् वंगु खः। अले जिपि ताःई तक मिश्र देशय् च्वना। मिश्रतयसं जिपि व जिमि पुर्खालिसं बांमलाःगु व्यवहार यात।
 16 अले परमप्रभुयात ग्वाहालिया निति बिन्ति याना, वयकलं जिमिगु बिन्ति न्यनादिल, अले छम्ह स्वर्गदूत छवयाहयाः जिमित मिश्र देशं लिगना हयादिल।
 “थुबलय जिपि छिगु देशया सिमाना लिकक लाःगु कादेश शहरय दु।
 17 दया यानाः जिमित छिगु देश जुयाः वनेबियादिसें। जिपि बूँ व दाखक्यब जुयावने मखु। जिमिसं छिगु तुयागु लः त्वने मखु। जिपि जुजुया मू लँ जक जुयाः वने। अले छिगु देशं पिहां मवंतले जिपि जवय् खवय् वने मखु।”
 18 अयत् एदोमं इमित धाल,

* 19:9 १७:१-७ हेब २:१३

* 20:1 २०:२ मिरियम थव मोशा व हास्नया तता खः, स्वयादिसें, प्रस १७:२०; १ इति ६:३

† 20:13 २०:१३ मेरीबा हिब्रू भाषां थुकिया अर्थ “कचकच” खः

- “छिपि जिमिगु देश जुयावने दइ मखु, मखुसा तरवार ज्वना: जिमिसं छिमित हमला या: वये।”
 19 इस्राएलीतयसं जुजुयाथाय हान धायके छवल,
 “जिपि मू लँ जुया जक वने, अले जिमिसं व जिमि पशुतयसं छिगु ल: त्वंसा उकिया म् पुले। जिमित मेगु छुं मखु। छिगु देशं न्यासि वने जक बियादिसँ।”
 20 हानं इमिसं लिस: बिल,
 “छिपि वये दइ मखु।”
 अले एदोमं छगु त:धंगु व बल्ला:गु सेना ज्वना: इपि लिसे ल्वायेत वल।
 21 शुक्रथं एदोमं इमिगु देश दुने जुया: वने मब्यगुलि इस्राएलीत अनं लिहां वल।

हासून सीगु

- 22 इस्राएलया फुक्क खल: कादेशं न्ह्याना: होर पर्वतय थयंक: वल।
 23 एदोम देशया सिमाना लिक्क होर पर्वतय परमप्रभुं मोशा व हासूनयात थथे धयादिल,
 24 “हासून सिना: थ: पुर्खानापां मिलय जू वनी। छिपि निहं मेरीबाया लखय जिगु वचनया विरोधय बंगुलि जिं इस्राएलीतयत बीत्यनागु देशय व वने दइ मखु।
 25 हासून व वया काय एलाजारयात होर पर्वतया च्वय ब्वनारयिक।
 26 अन हासूनयागु पुजाहारीया वस: त्वयेका: वया काय एलाजारयात फिकाब्यु। अनलि हासून सिना: थ: पुर्खानापां मिलय जू वनी, व अन हे सी।”
 27 परमप्रभुं उजं बियादीगु थे मोशां यात। फुक्क खल:या मिखाया न्ह्या:ने हे इपि होर पर्वतय थहां वन।
 28 मोशां हासूनयागु पुजाहारीया वस: त्वयेका: वया काय एलाजारयात फीकाबिल। अन हे पर्वतया च्वकाय हासून सित। अले मोशा व एलाजार पर्वतं कचय कुहां वल।
 29 हासून सिनावंगु खँ फुक्क खलकं सिल, अले फुक्क इस्राएलीत स्विन्ह तक दुखं च्वन।

21

कनानीत नापं ल्वा:गु

- 1 नेगेवय च्वनीह अरादयामह कनानी जूजं इस्राएलीत अटारीम वनीगु लँ जुया: वयाच्वंगु दु धयागु खँ न्यना: व इपि नापं ल्वा: वल। अले छुं मनुतयत ज्वना: यंकल।
 2 इस्राएलीतयसं परमप्रभुयात थथे भाकल याना: प्रार्थना यात, “छिं धात्थे हे श्व मनुतयत जिमिगु लहातय बियादिल धा:सा जिमिसं इमित, इमिगु शहरतयत छित: शतं मतसं ल:ल्हाये अले इमित नाश याये।”
 3 परमप्रभुं इस्राएलीतयगु बिन्ति न्यना: कनानीतयत इमिगु लहातय बियादिल। इस्राएलीतयसं इमित व इमिगु शहरतयत भज्यंक नाश यानाबिल। अथे जुया: व थाय्या नां होर्मा* धका: तल।

कँययामह सर्प

- 4 इपि एदोम देशं पिने पिने चाहिला वनेत होर पर्वतं लाल समुद्रयां लँ जुयावन। अयनं मनुत यात्राया हुनि आयबुल।
 5 अले इपि परमेश्वर व मोशाया विरोधय थथे धका: हाल, “श्व मरुभूमिइ सीत छाय छिकपिन्सं जिमित मिश्र देशं हयादियागु? थन मरि मदु, ल: नं मदु। थज्या:गु नसा नँनं जिपि वाक्क जूइ धुंकल।”
 6 अले परमप्रभुं इमिगु थामय बिख दुपि सर्प छवयादिल अले सर्पतयसं मनुतयत न्यना: त:हहे इस्त्राएलीत सित।
 7 मनुत मोशाया न्ह्या:ने वया: धाल, “जिमिसं परमप्रभु व छिगु विरोधय खँ ल्हाना: पाप यानागु दु। जिमिगु न्ह्या:ने सर्पतं चीकादिसँ धका: परमप्रभुयात प्रार्थना यानादिसँ।” अले मोशां इमिगु लागि प्रार्थना यात।
 8 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “छं सर्पयागु छगु इवाता दयका: उकियात थामय यखखानाबिल। सर्प न्या:पि मनुतयसं उकियात स्वये धुंका: इपि म्वाइ।”
 9 थथे मोशां कँययामह छमह सर्प दयका: उकियात छगु थामय यखखानाबिल। अले सर्प न्या:पि मध्ये सुनां सुनां व कँययामह सर्पयात स्वल व मनु म्वात।

इस्त्राएलीत मोआबपाखे वंगु

- 10 इस्राएलीत न्ह्या: वना: ओबोतय पाल ग्वल।
 11 ओबोतं न्ह्या: वना: मोआबया पुर्वपाखे इये-अबारीमया मरुभूमिइ इमिसं पाल ग्वल।
 12 अन इपि न्ह्या: वना: जेरेदया गालय पाल ग्वल।
 13 अनं न्ह्या: वना: इमिसं एमोरीतयगु देशं पिहां व:गु मरुभूमिइ दुगु अनोर्न खुसियागु उखेपाखे पाल ग्वल। अनोर्न खुसि मोआब व एमोरीतय दथुइच्वंगु सिमाना ख:।
 14 अथे जुया: परमप्रभुया युद्रयागु सफुलिइ थथे च्वयात:गु दु,
 “सूपाया वाहेब, न्हसिकापत व अनोर्न खुसि,
 15 अले त:गा:यागु पाचा,
 गुगु आर नांयागु शहरपाखे जुया:
 मोआबयागु सिमानाय तक वंगु दु।”
 16 अनं इपि बेअरयः वन। परमप्रभुं मोशायात “मनुत म् अले जिं इमित ल: बी धका: धयादीगु तुं अन हे दु।”
 17 उबलय इस्राएलीतयसं श्व म्ये हाल,
 “हे तुं, ल: पिका!

☆ 20:28 २०:२८ प्रस २१:२५; गन्ती ३३:३८; व्य १०:१६ ☆ 21:1 २१:१ गन्ती ३३:४० * 21:3 २१:३ होर्मा शुक्रिया अर्थ नाश जगु थायय ख: † 21:4 २१:४ लाल समुद्र लाल समुद्रया श्व भाग इमिसं दक्कत्य न्ह्यापा छिगु लाल समुद्रया पच्छिमपाखे च्वंगु त:धंगु खाडी मखु, श्व लाल समुद्र पुर्वपाखे च्वंगु मेगु हे त:धंगु खाडी ख:। ☆ 21:4 २१:४ व्य २:१ ☆ 21:5 २१:५-६ १ कोर १०:१ ☆ 21:9 २१:९ २ राज १८:४; यहू ३:२४ † 21:16 २१:१६ बेअर शुक्रिया अर्थ ल: ख:।

- उकिया बारे म्ये हा,
 18 व तु शासकतयसं म्हगु खः।
 अले मन्तय थकालितयसं,
 लायक् कथिं व थःपिनिगु कथिं म्हगु खः।”
 अले मस्भूमि मत्तानाय वन।
 19 मत्तानां नहलीएलय, नहलीएलं बमोत तक वन।
 20 अनं इपि मोआबया गालय वन। अन दुगु पिसगाया चक्कां मस्भूमि खने दु।

एमोरीतय जुजुयात बुकगु

व्य २:२६-३७

- 21 इस्राएलीतयसं एमोरीतय जुजु सीहोनयाथाय थथे धया: दूतत छवत,
 22 “जिमिं छिगु देश जुयावने बियादिसैं। जिपि बुँ व दाखक्यबपाखे वने मखु। जिमिसं छिगु छगु नं तुंयागु लः त्वने मखु। छिगु देशं पिहां मवतले जुजुया मू लँ जुया: जक वने।”
 23 अयनं सीहोनं इस्राएलीतयत थःगु देशं जुयावने मब्यु। वं थः सेना मुंका: इस्राएलीतनापं ल्वायेत मस्भूमिइ वया: यहसाय थ्यंका: अन हे इपि नापं ल्वात।
 24 अयसां इस्राएलीतयसं वयात तरवारं स्यात, अले अर्नोन खुसिनिसें यब्बोक खुसि तक इमिगु देश त्याका काल। अम्मोनीतयगु सिमाना तक जक त्याका काल, छायाधा:सा इमिगु सिमाना बल्ला:गु खः।
 25 इस्राएलीतयसं एमोरीतयगु फुक्क शहर त्याका काल। इपि एमोरीतयगु फुक्क शहरय, हेरबोन व उकिया लिक्क लिक्क च्वंगु गामय च्वन।
 26 हेरबोन धा:सा एमोरीतय जुजु सीहोनयागु शहर खः। छु ई न्हा: वं मोआबया जुजुनापं ल्वाना: अर्नोन तक वयागु फुक्क देश वयागु ल्हात लाकाका:गु खः।
 27 अथे जुया: चिनाखीमितयसं थथे धाइगु,
 “हेरबोनय वा अले थ्व हानं दय्केमा,
 सीहोनया शहरयात हानं बालाक दय्केमा।
 28 हेरबोनं मि पिहां वल,
 सीहोनयागु शहरं छगु मिप्वा:ला पिहां वल।
 उकि मोआब देशयागु आर शहरयात
 अर्नोन खुसि च्वयया तत:जा:गु थासययापिन्त भस्म यात।”
 29 हे मोआब, छन्त थिक्कार दु!
 कमोश घ:या प्रजा, छ नाश जुल!
 वं थः कायपिन्त बिस्युं जूपि थें
 व थः म्हायपिन्त दासी थें
 एमोरी जुजु सीहोनयात बिल।
 30 अयनं आ: ला जिमिसं इमित त्याका:गु दु,
 हेरबोननिसें दीबोन तक नाश जुइ धुंक्ल।
 जिमिसं नोपा व मेदबा तक नं इमित
 भज्यंक स्यंकाबी धुन।”

31 थुकथं इस्राएली मन्त एमोरीतयगु देशय बाय च्वन।

32 मोशां याजेरय चिवा काइपि मन्त छवये धुंका: इस्राएलीतयसं उकिया प्यखेरं च्वंगु गां त्याका काल। अले अन दुपि एमोरीतयत लिनाछवत।

बाशानया जुजुयात बुकगु

व्य ३:१-११

- 33 अनलि इपि लिहां वया: बाशन पाखेयागु लँ जुया: थहां वन। बाशानयाम्ह जुजु ओग धा:सा इपि नापं लडाइँ यायेत एदइलय थः फुक्क सेनानापं पिहां वल।”
 34 अले परमप्रभं मोशयात धयादिल, “व खना: ग्याये मते, छायाधा:सा जिं वया फुक्क सेना व देशनापं छंगु ल्हातय तयाबियागु दु। अले छं एमोरीतय जुजु हेरबोनय च्वंम्ह सीहोनयात गथे यानागु खः वयात नं अथे हे या।”
 35 अथे जुया: इमिसं वयात, वया कायपिन्त अले वया फुक्क मन्तयसुं छम्ह नं लयं मदयक फुक्कसित स्याना: इस्राएलीतयसं इमिगु देश त्याका काल।

22

बालाकं बालामयात सःतकेछवःगु

- 1 अले इस्राएलीत न्हा: वना: यरीहोया उखे यर्दन खुसिया सिथय मोआबया ख्यलय पालग्वया च्वन।
 2 इस्राएलीतयसं एमोरीतयत छु छु या:गु खः, व फुक्क मोआबया जुजु सिप्पोरया काय बालाकं खन।
 3 इस्राएलीत यक्क अप्चः दुगुलि मोआबीत ग्यात। इस्राएलीतयगु हनिं इपि तसकं ग्याना: थरथर खात।
 4 मोआबीतयसं मिधानया थकालितयत धाल, “थ्व हलं झीगु प्यखेरं च्वपि फुक्क मन्तयत द्रुहं नं ख्यलय च्वंगु वाउँगु घौँ क्वाप्प नःगु थें क्वाप्प नयाबी।”

उबलय सिप्पोरया काय बालाक मोआबया जुजु खः।

5 वं यफ्रेटिस खुसि लिक्क दुगु थःमन्तयगु देश पतोरय च्वंम्ह बओरया काय बालामयाथाय थथे धया: दूतत छवत,^१

“मिश्रं वःपि मन्त वया: देशया फुक्क थाय त्वपुइ धुंक्ल। अले इपि जिगु हे सिमानाय वया: बाय च्वनाच्वंगु दु।

6 थुकथं झारसँ, थुमित सरा: बियादिसँ छायाधा:सा इपि जि स्वया: बल्ला:। अथे यानादिल धा:सा सके जिं इमित त्याका: देशं लानाछवये फइ ला। छिं सुयात आशिष बियादी वयात आशिष लाइ, अले सुयात सरा: बियादी वयात सरा: लाइ धका: जिं बालाक स्मू।”

7 मोआब व मिधानयापि थकालितयसं जुजुया लहात भूलां ज्याला कया: बालामयाथाय वना: जुजुयागु खँ न्यंकल।

8 बालाम इमित धाल, “थौं चान्हय थन हे च्वनादिसँ, अले परमप्रभुं जिनापं गथे खँ ल्हानादी व हे जिं छिकपिन्त कने।” अथे जुया: मोआबी जुजुया मू मनूत व नापं बायू च्वन।

9 परमेश्वर बालामयाथाय झ़ाया: न्यनादिल, “छनापं च्वनाच्वंपिं थुपिं मनूत सु ख:?”

10 बालामं परमेश्वरयात धाल, “मोआबया जुजु सिप्पोरया काय बालाकं जिथाय थ्व खँ छवयाहयादीगु दु,

11 ‘मिश्रं वःपिं मनूत वया: देशया फुन्नक थाय त्वपुइ धुंकल। छिं झ़ाया: जिगु निंति इमित सरा: बियादिसँ। थथे यानादिल धा:सा सके जिं इपि नापं ल्वाना: इमित लानाछवये फइ ला।”

12 परमेश्वरं बालामयात धयादिल, “छ इपि नापं वने मते। छं इमित सरा: बी मते, छायाधा:सा इपि आशिष ला:पि ख:।”

13 कन्हय खुन्हु सुथ न्हापां बालाम दना: बालाकया मू मनूतयत धाल, “छिपिं थ:गु देशय लिहांझारसँ छायाधा:सा परमप्रभुं जित: छिकपि नापं वने मते धका: उजं बियादीगु दु।”

14 अथे जुया: मोआबीतय मू मनूत बालाकयाथाय लिहां वना: धाल, “बालाम जिपिलिसँ वयेत मानय मजुल।”

15 अनलि बालाकं हानं न्हापा स्वया: यक्व व न्हापा स्वया: त:धपि हाकिमत छवल।

16 इमिसं बालामयाथाय वया: धाल,

“सिप्पोरया काय बालाकं थथे धयादी, छिं जिथाय वयेत छुकिं नं मपनेमा:।

17 छायाधा:सा जिं छित: तत:धगु सिरपा: बिया: हनेगु याये। अले छिं छु धयादी जिं व हे याये। अथे जुया: झारसँ थुपिं मनूतयत जिगु लागि सरा: बियादिसँ।”

18 अले बालामं बालाकया दूतयत थथे धका: लिस: बिल, “बालाकं लुं व वहलं जा:गु वयागु लायकू जित: ब्यसां तबि जिमि परमप्रभु परमेश्वरया उजं चिधगु वा त:धगु खँपाखे जि तापाक वने मखु।

19 अथे जुया: न्हापायापि थें छिकपिं नं थौं चान्हय थन हेबायू च्वनादिसँ, अले परमप्रभुं अज्ज मेगु छु धयादी व जिं सीके फइ।”

20 परमेश्वर व चान्हय बालामयाथाय झ़ाया: वयात धयादिल, “थुपिं मनूत छन्त स:तेत व:गुलि इपि नापं हँ, अयन्तं जिं छन्त छु छु धाये व हे जक छं या।”

बालामया गधानं न्ववा:गु

21 अले बालामं सुथ न्हापां दना: थ:गु गधाया म्हय काठी चित, अले मोआबया नाय:त नापं वन।

22 व वंगुलि परमेश्वर तंचायादिल, अले परमप्रभुया दूत वया: वयागु लें पनाबिल। व थ:गु गधा गयावनाच्वंबलय वया निम्ह चय:त नं व नापं दुगु जुयाच्वन।

23 परमप्रभुया दूतयात नांगा तरवार ज्वना: लैयं दनाच्वंगु गधां खना: गधा लें त्व:ता: बूपाखे वन। गधायात लैयं हयेत बालामं वयात दाल।

24 अनलि निखेपाखे पखा: दनात:गु निगु दाखक्यबया दथुइयागु चिब्यागु लेंपुइ परमप्रभुया दूत दाल।

25 अले परमप्रभुया दूतयात खना: गधा प:खालय प्यपुन। थुकथं बालामयागु तुति प:खालं कात। अले व वयात हानं दाल।

26 अले परमप्रभुया दूत न्हाज्याया: जव खव गन नं फहिले मज्यगु चिब्यागु थासय दुन।

27 गधा परमप्रभुया दूतयात खनेवं थक्क फेतुत। बालामं तं पिकया: थ:गु कथिं गधायात दाल।

28 अले परमप्रभुं गधायात नंवाकादिल। वं बालामयात धाल, “जिं छित: छु यानागु दु धका: छिं जित: स्वक: दयादियागु?”

29 बालामं गधायात धाल, “छं जित: हेस्यात। जिगु लहातय तरवार दुगु जूसा जिं छन्त आ: हे स्थानाबीगु।”

30 गधां बालामयात धाल, “छु छिं थौं तक गयावयाच्वनामह गधा जि हे मखु ला? जिं गुबलें छित: थथे यानागु दु ला?”

अले वं धाल, “अथे या:गु म्दु।”

परमप्रभुं बालामयात न्हेसुचं बियादीगु

31 अले परमप्रभुं बालामया मिखा चायकादिल। वं नांगा तरवार लहातय ज्वना: दनाच्वंह परमप्रभुया दूतयात खन, अले छयं क्वछुका: व बैयू भवपुल।

32 अले परमप्रभुया दूतं वयात धाल, “छं छाया थ: गधायात स्वक: दयागु? स्व! जिं छंगु लें पनेत वयागु दु, छायाधा:सा जित: छंगु पह: भिं मता।

33 थ्व गधां जित: खना: स्वक: जिगु न्हाय:नं चिला वन। व जिगु न्हाय:नं चिलामवंगु जूसा जिं धाथे छन्त स्याये धुन जुइ। गधायात धा:सा मस्यासे त्व:ताबी धुन जुइ।”

34 बालामं परमप्रभुया दूतयात धाल, “जिं पाप यानागु दु। छिं जिगु लें पनेत दनाच्वनादीगु जिं मसिल। अथे जुया: छित: थ्व मय:सा जि लिहां वने।”

35 परमप्रभुया दूतं बालामयात धाल, “छ थुपिं मनूतनापं हँ। अयन्तं जिं छु छु धाये व हे जक छं घा।” अथे जुया: बालाम बालाकया नाय:त नापं वन।

36 बालाकं बालाम व:गु खँ न्यना: थ:गु देशया यक्व पुर्वय च्वंगु सिमानाय ला:गु अनोनं खुसि सिथय च्वंगु मोआबया शहरय वयात नापला: वन।

37 बालाकं बालामयात धाल, “जिं छित: स:तेत मन्त छव्या, अयन्तं छिं छाया याकनं जिथाय झ़ायामदीयागु? छु धाथे जिं छित: इज्जत याये बह:मह मजु ला?”

38 अले बालामं बालाकयात धाल, “स्वयादिसँ जिं छिथाय वयागु हे दु। अयन्तं छु जिं न्हागु हे खँ धायेफु धका: ला? परमेश्वरं जिगु म्हुतुइ छु तयादिल व हे जक जिं धायेफु।”

39 बालाम बालाक नापं किर्यत-हसोतय वन।

40 अन हे बालाकं दूहं व फे बां बिया: बालाम अले व नापं व:पि नाय:तयत नं छु बिल।

41 कन्हय सुथय बालाकं बालामयात बमोत-बालया च्वकाय ब्वना यंकल। अनं बालामं इम्राएलीतय छाउनीया छुं ब्व खन।

23

बालामया न्हापांगु सुवा:या वचन

1 बालामं बालाकयात धाल, “जिगु निंति थन न्हयगू वेदी दयकादिसँ, अले न्हयम्ह दूहं व न्हयम्ह भ्या:चा नं तयार यानादिसँ।”

- 2 बालामं धा:थे बालाकं यात, अले इमिसं वेदी पतिकं छम्ह छम्ह द्र्हं व छम्ह छम्ह भ्या:चा छाल।
- 3 अले बालामं बालाकयात धाल, “छि थ:गु होमबलिया न्द:ने दनादिसँ। जि भचा उखे वने। जित: नापलायेत परमप्रभु झायादी ला! वयकलं जित: छु क्यनादी व जि छित: धाये।” उकिं व याक:चा हे बान्ज:गु डौँडाय थहां वन।
- 4 परमेश्वरं बालामयात नापलानादिल। बालामं वयक:यात धाल, “जि न्हयगू वेदी दयकागु दु। वेदी पतिकं छम्ह छम्ह द्र्हंचा व भ्या:चा छायागु दु।”
- 5 परमप्रभुं बालामया म्हुतइ वचन तयादिल, अले धयादिल, “बालामयाथाय लिहां वना: छं धायेमा:गु खँ ख्व हे ख:।”
- 6 अले व लिहां वन। वं बालाक व मोआबया फुक्क नाय:त थ:गु होमबलिया लिक्क दनाच्वंगु खन।
- 7 अले बालामं इमित थुकथं ईश्वरवाणी बिल,
“झासँ, जिगु नितिं याकूबयात सरा: बियादिसँ!
इसाएलयात ख्याचव: बियादिसँ! धका:
मोआबया जुजु बालाकं
जित: अरामया पुर्बया डौँडानिसँ हल।
- 8 परमेश्वरं सरा: बियामदीपिन्त
जिं गथे याना: सरा: बीगु?
परमप्रभुं ब्व:बियामदीपिन्त
जिं गथे याना: ब्व:बियेगु?
- 9 तत:ख:गु ल्वहं च्वकां जि इमित खना
तत:जा:गु गुँच्वकां जि इमित स्वया।
इपि ला अलग च्वनीगु जाति ख:।
इमिसं थ:पिन्त मेपि स्वया: अलग स्वइगु।
- 10 याकूबया धु थें ग्वा: ग्वा: दुपि सन्तानयात
सुनां ल्या: खाये फइ?
प्यब्वय छब्व जक इस्राएलीतयत नं
सुनां ल्या: खाये फइ?
जि धर्मीम्ह मनु थें सिनावने दयेमा!
जिगु जीवन नं इमिगु थें फुनावने मा!”
- 11 अले बालाकं बालामयात धाल, “छि जित: छु यानादियागु? जि छित: जिमि शत्रुतयत सरा: बीत:तागु ख:। छि ला इमित छुं मयासे आशिष बियादिल।”
- 12 वं लिस: बिल, “परमप्रभुं जिगु म्हुतइ छु तयादिल व हे नवाये म्वा: ला?”
- बालामया निगगु सुवा:या वचन
- 13 अले बालाकं वयात धाल, “जिनापं मेथाय झासँ। अनं इपि मध्ये गुलि गुलिसित जक खनी। छि इमित जक जसां जिगु नितिं सरा: बियादिसँ।”
- 14 बालाकं वयात पिसगाया च्वकाय च्वंगु सोफीम धा:गु माथवंगु थासय यंकल। वं अनं न्हयगू वेदी दयका: वेदी पतिकं छम्ह छम्ह द्र्हं व छम्ह छम्ह भ्या:चा छाल।
- 15 बालामं बालाकयात धाल, “जि परमप्रभुयात नापला:वनेबलय छि थन हे थ:गु होमबलि नापं दनाच्वनादिसँ।”
- 16 परमप्रभुं बाला मयात नापलानादिल। अले वयागु म्हुतइ वचन तया: थथे धयादिल, “बालाकयाथाय लिहां हूँ अले वयात थथे धा।”
- 17 अले व बालाकयाथाय लिहां वन। बालाक व मोआबया नाय:त थ:गु होमबलिया न्द:ने दनाच्वन। बालाकं आयबुया: न्यन, “परमप्रभुं छु धयादीगु दु?”
- 18 अले बालामं थ्व वचन धाल,
“अय बालाक देँ, अले न्यै!
अय सिप्पोरया काय, जिगु खँ न्यै!
- 19 परमेश्वर मनु थें मखु, मखुगु खँ ल्हायेत,
वयक: मनु मखु, थ:गु मन हिलेत।
वयकलं धयादीगु खं गुबलें मजगु दु ला?
वयकलं बचं बिया: छु व पूर्वकामदी ला?
- 20 जित: ला आशिष बीगु उजं बियादीगु दु।
वयकलं इमित आशिष बियादीगु दु।
उकिं जि उकिया अ:ख: याये मफु।
- 21 याकूबय छुं मभिगु खने मदु।
अले इस्राएलय छुं दु:ख खने मदु।
परमप्रभुं इमि परमेश्वर इपि नापं दी,
इमिसं इमि जुजुया जय जुडमा धका: च्वयकाच्वंगु दु।
- 22 परमेश्वरं इमित मिश्रं पित हयादीगु दु।
इमिगु बल जंगली द्र्हंयागु थें च्वँ।
- 23 याकूबयात छुं सरापं नं थी फइ मखु,
छुं जादुं नं इस्राएलयात छुं याये फइ मखु।
आ: याकूब व इस्राएलया बारे थथे धाइ,
‘परमेश्वरं छु यानादिल व स्व!’
- 24 इपि मिसाम्ह सिंह थें दनी,
अले हयक्कायेत्यंम्ह सिंह थें दनी।
थ:गु शिकार मस्यातले,

अले वयागु हि मत्वंतले व सुम्क च्वनी मखु।”

25 अले बालाकं बालामयात तमं धाल, “इमित सरा: बीगु मखुसा आशिष नं बियादी मते!”

26 बालामं बालाकयात धाल, “परमप्रभुं जित: छु धयादीगु ख: जिं व हे यायेमा: धका: धयागु मखु ला?”

बालामया स्वंगुगु सुवा:या वचन

27 अले बालाकं बालामयात धाल, “झासँ, आ: जिं छित: मेथाय् यंके। अनं ला परमेश्वरं छित: इमित सरा: बीके बी ला?”

28 अले बालाकं बालामयात पोर पर्वतया च्वकाय् यंकल। अनं मस्भूमि खने दु।

29 बालामं बालाकयात धाल, “जिगु निंति थन न्हयगु वेदी दयका: न्हयह द्रहं व न्हयह भ्या:चा तयार यानादिसँ।”

30 बालाकं बालामं धा:थे याना: वेदी पतिकं छम्ह छम्ह द्रहं व छम्ह छम्ह भ्या:चा छाल।

24

1 परमप्रभुं इस्राएलीतयत् आशिष बीगु मनंतुनादीगु खँ थ्या: बालामं न्हापालिपा थें तन्त्रमन्त्र यायेगु त्व:ता: थ:गु ख्वा: मस्भूमिपाखे फस्वयकल।

2 वं इस्राएलीतयत् कुल कुल जुया: च्वनाच्वंगु खन। अले परमेश्वरयागु आत्मा वयाके वल।

3 अले वं परमेश्वरयागु थ्व वचन नवात,

“थ्व बओरया काय् बालामया अगमवाणी ख:,

मिखां बालाक खंके फुम्ह मन्या अगमवाणी,

4 परमेश्वरं धा:गु वचन न्यने फुम्ह

दक्वसिबय् बल्ला:म्हपाखें दर्शन काये फुम्ह,

अले मिखा चायका: बैय् भवपुइम्ह मन्या अगमवाणी।

5 हे याकब, छिमिगु पाल गुलि बांला:!

हे इस्राएल, छिमिगु छें गुलि यइपुसे च्वं!

6 ब्यासित तापाक्क न्यनावनाच्वंगु थें

खुसि सिथय् च्वंगु क्यब थें

परमप्रभुं पिनादीगु कुनुस्वां थें

अले खुसि सिथय् च्वंगु देवदास्या सिमा थें,

7 इमिगु घलं ल: भयबियावइ,

इमिसं प्युगु पुसायात माक्व ल: दइ।

इमि जुजु आगाग स्वया: नं त:धं जुइ,

इमिगु राज्य अज्ज त:धनावनी।

8 परमेश्वरं इमित मिश्र देशं पित ब्वनाहल।

इमिगु बल जंगली द्रहं थें च्वं।

इमिसं थ: शत्रुतयत् नुनाछवइ,

अले इमिगु क्वैय् चुंचुं यानाबी,

अले वाणं इमित सुयाबी।

9 इपि सिंहं थें फ्यतुनाच्वनी,^०

मिसाम्ह सिंहयात थें इमित सुनां थने फइ?

इमित आशिष ब्युपिन्त आशिष लाइ,

इमित सरा: ब्युपिन्त सरा: लाइ।”

10 बालाम खना: बालाक तंवल। वं ल्हा: म्हुछ्याना: बालामयात धाल, “जिं छित: जिमि शत्रुतयत् सरा: बीत स:तागु ख:, छिं ला इमित स्वक: स्वक: आशिष बियादिल।

11 आ: छि थन लिहां झासँ! जिं छित: सिरपा: बी धका: हयागु ख:। परमप्रभुं छित: सिरपा: बीत पनादिल।”

12 बालामं बालाकयात धाल, “छिं जिथाय् छवयाहयादीपिं दूतयत् जिं थथे धयागु मखु ला?”

13 “बालाकं जित: लुं व वहलं जा:गु थ:गु लायक्क ब्युसां परमप्रभुया उजं त्व:ता: जिं थ:यसँ भिं मभिं छुं नं याये मफु। परमप्रभुं छु धयादिल व हे जक जिं धाये फइ।”

14 आ: जि थ: मन्तयथाय् लिहां वनेत्यना। वने न्हा: जिं छित: इस्राएलीतयसं छिकपिनि मन्तयत् लिपा छु याइतिनि धका: कनाथके।”

बालामया प्यंगुगु सुवा:या वचन

15 अले वं परमेश्वरयागु थ्व वचन नवात,

“थ्व बओरया काय् बालामया अगमवाणी ख:,

मिखां बालाक खंके फुम्ह मन्या अगमवाणी,

16 परमेश्वरं धा:गु वचन न्यने फुम्ह

दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरपाखें व:गु वचन न्यने फुम्ह।

दक्वसिबय् बल्ला:म्हपाखें दर्शन काये फुम्ह

अले मिखा चायका: बैय् भवपुइम्ह मन्या अगमवाणी।

17 जिं वयक:यात स्वये, तर आ: थथे ला मखु।

जिं वयक:यात खंके, तर लिकक हे ला मखु।

याक्बं छागु नगु त्वइ,

इस्राएलं छगु राजदण्ड पिहां वइ।

वयकलं मोआबया छयं त्छ्यानादी।

शेथया सन्तानयात नाश यानाबी।

- 18 एदोमयात त्याकाकाइ।
वया शत्रु सेइरयात नं त्याकाकाइ।
इसाएल इन इन बल्लानावइ।
19 याकूबपारखें छम्ह शासक पिहां वइ
अले वं अन च्चंपि बचय् जूपि छम्ह छम्हयसित नाश याइ।”
बालामं मेमेगु जातिया बारे अगमवाणी या:गु
20 बालामं अमालेकीतपाखे स्वया: थुकथं थ:गु वचन नवात,
“अमालेक दक्कसिबय त:धंगु जाति ख:।
तर नाश जुया: थुपि फुनावनी।”
21 अले वं केनीतपाखे स्वया: थुकथं वचन नवात,
“छिपि बल्लाक च्चनान्चवंगु दु,
छिमिगु स्वं ल्वहंतय् दयकात:गु दु।
22 तर अश्शरीतयसं छिमित ज्वना यंकीबलय्,
छिपि केनीत भज्यंक स्यनावनी।”
23 वं थ:गु वचन थथे धका: नवात,
“हाय, परमेश्वरं थथे यानादीबलय् सु जक ल्यनी?
24 कितीमया सिथं जहाजत वइ,
उमिसं अश्शर व एबेरयात हमला याइ,
तर इपि नं न्दनावनी।”
25 अनलि बालाम थ:गु छेंय लिहां वन। बालाक नं थ:गु लें लिनावन।

25

- पोरया बालघ:यात पुजा या:गु
1 इस्राएलीत शितीमय च्चनान्चबलय् इमिसं मोआबया म्हायूपि नापं व्यभिचार याना हल।
2 इपि मिस्तयसं इमित ध: घ:तयत बां बीगु नख:बलय् स:तल। मिजंतयसं भ्वय नया: इमि घ:तयत पुजायात।
3 थुकथं इस्राएलीतयसं पोरया बालघ:या पुजाय् ब्वति काल। अले इस्राएलीतलिसं परमप्रभु तंचायादिल।
4 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “थुपिं मनुतय सकल नाय:तयत ज्वं! अले परमप्रभुया ग्यानपुसे च्वंगु तं इस्राएलीतपाखें चिलावनेमा धका: परमप्रभुया न्द्व:ने इमित सकसिन खंक सुया: स्यानाब्यु।”
5 मोशां इस्राएलापिं न्यायाधीशतयत धाल, “छिपि छम्ह छम्हयसिनं पोरया बालघ:यात पुजाय् ब्वति का:पि थ: सकल मनुतयत स्यायेमा:।”
6 इस्राएलीत नापलायेगु पालया ध्वाखाय् ख्वयाच्वंबलय् हे छम्ह मनुखं मोशा व इस्राएलाया फुक्क खल:या न्द्व:ने छम्ह मिघानी मिसायात थ:गु छेंज:पिन्थाय हल।
7 व खना: एलाजारया काय पुजाहारी हास्रनया छय पीनहासं खल:या दर्थं दना: थ:गु ल्हातय भाला काल।
8 अले व मिजंया ल्यल्ग्य पाल दुने दुहां वना: वयागु व मिसायागु प्वाथय् निम्हयसितं छकलं पिचायक: भालां सुयाबिल। अनंलि इस्राएलीतय दथुइ व:गु महामारी चिला वन।
9 उगु महामारीइ २४,००० म्ह मनुत सिनावन।
10 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
11 “एलाजारया काय, हास्रन पुजाहारीया छय पीनहासं उकि याना: जिगु तंयात इस्राएलीतपाखें फहिका बिल, छायधा:सा वयात इमिगु दथुइ जित: थें हे जोश वल। थुकथं थ:गु जोशं जिं इमित नाश मयाना।
12 अथे जुया: जिं वलिसं जिगु शान्तिया बाचा ची धका: धा।
13 थव बाचाय जिं वयात व वया सन्तानयात न्द्वान्बलेया लागि पुजाहारी जुया: ज्या यायेगु अधिकार बी। छायधा:सा परमेश्वरया लागि वं नुग: मुइकल, अले इस्राएलीतयगु निति प्रायश्चित यात।”
14 व मिघानी मिसानापं स्या:म्ह मनुया नां जिम्नी ख:, जिम्नी साल्या काय व शिमियोनया कुलया छगु छेंज:या नाय ख:।
15 अले व स्या:म्ह मिघानी मिसाया नां कोजबी ख:, व मिघानया छेंज:या कुलनाय: सरया म्हायय ख:।
16 हानं परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
17 “मिघानीतयत हमला याना: नाश या।
18 छायधा:सा पोरया हुनि महामारी व:बलय् अले पोरया घटना व कोजबीया हुनि छिमित ध्वंलाबलय् इमिसं छिमित हमला यात। कोजबी मिघानी नाय:या म्हायय व पोरया महामारी व:बलय् स्या:म्ह ख:।”

26

- निक्क: खुसी मनुत ल्या: खा:गु*
1 महामारी दी धुंका: परमप्रभुं मोशा व हास्रन पुजाहारीया काय एलाजारयात थथे धयादिल,*
2 “इसाएलाया फुक्क खल:पाखें निइदं व वस्वयां च्वय्यापि लडाइल्य वनेफुपि मनुतयत इमि थथ:पिनि परिवारकथं ल्या:खा।”
3 अले मोशा व एलाजार पुजाहारी यरीहो शहरया उखे यर्दन खुसि सिथय मोआबया ख्यलय् इमित मुंका: थथे धाल,
4 “परमेश्वरं मोशायात उजं बियादी थें निइदं व वस्वयां च्वय्यापि मनुत ल्या:खा।”
मिश्रं पिहांव:पि इस्राएलीतय सन्तान थुपि हे ख:।
5 इस्राएलाया त:धिक:म्ह काय् र्ज्वेनया सन्तान –
हानोकपाखें हानोकीतय वंश,
पल्लुपाखें पल्लुइतय वंश,

* 26: २६:१ थव गन्ती १:१-४६ पदय खंकेफु छायथा:सा पुलापि मनुत मिश्र त्व:ता वया: पिइदं तक मरुभूमिइ चाचाहिला: ज्वलय् सी धुंकाय ख:।

☆ 26:1 २६:१-४६ गन्ती १:१-४६

6 हेघोनपाखें हेघोनीतय वंश,
कमीपाखें कमीतय वंश दत।

7 रूबेनीया वंश थुपि हे खः - इमि ल्याःखाःपि मनूत ४३,७३० म्ह दु।

8 पल्लुया काय एलीआब खः।

9 एलीआबया कायपि नमूएल, दातान व अबीराम खः। दातान व अबीराम कोरहया पुचःनापं मिलय जुयाः, मोशा व हास्नलिसे परमप्रभुया विरोध याःबलय हाः वःपि खलःया ल्ययातःपि नायःत खः।*

10 पृथ्वी थःगु म्हतु चायकाः इमित कोरह नापं हे नुनाख्वःगु खः। कोरहया पुचःयापि २५० म्ह मनूतयत नं मि नाश यात। अथे जुयाः इपि छगु छुमां जुल।

11 कोरहया कायपि धाःसा मसी।

12 शिमियोनया सन्तान इमिगु वंशकथं थथे दु -

नमूएलपाखें नमूएलीया वंश,

यामीनपाखें यामीनीतय वंश,

याकीनपाखें याकीनीतय वंश,

13 जेरहपाखें जेरहातीतय वंश,

शौलपाखें शौलीतय वंश,

14 शिमियोनया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत २२,२०० म्ह दु।

15 गादया सन्तान इमि वंशकथं थथे दु -

सेफोनपाखें सेफोनीतय वंश,

हाय्थीपाखें हाय्थीतय वंश,

शनीपाखें शनीतय वंश,

16 ओजनीपाखें ओजनीतय वंश,

एरीपाखें एरीतय वंश,

17 अरोदीपाखें अरोदीतय वंश,

अरेलीपाखें अरेलीतय वंश दत।

18 गादया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ४०,५०० म्ह दु।

19 एर व ओनान यहदाया कायपि खः। तर इपि कनान देशय दुबलय हे सित।*

20 यहदाया सन्तान वंशकथं थथे दु -

शेलाहपाखें शेलाहीतय वंश,

फारेसपाखें फारेसीतय वंश,

जेरहपाखें जेरहातीतय वंश दत।

21 फारेसया सन्तान थथे दु -

हेघोनपाखें हेघोनीतय वंश,

हामूलपाखें हामूलीतय वंश दत।

22 यहदाया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ७६,५०० म्ह दु।

23 इस्साखारया सन्तान वंशकथं थथे दु -

तोलापाखें तोलाहीतय वंश,

पुवापाखें पुवातीतय वंश,

24 याशूबपाखें याशूबीतय वंश,

शिप्रोनपाखें शिप्रोनीतय वंश दत।

25 इस्साखारया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ६४,३०० म्ह दु।

26 जबलूनया सन्तान वंशकथं थथे दु -

सेरेदपाखें सेरेदीतय वंश,

एलोनपाखें एलोनीतय वंश,

यहलेलपाखें यहलेलीतय वंश दत।

27 जबलूनया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ६०,५०० म्ह दु।

28 योसेफया सन्तान, मनश्शे व एफ्राइमया सन्तान वंशकथं थथे दु -

29 मनश्शेया सन्तान -

माकीरपाखें माकीरीतय वंश।

माकीरया काय गिलादपाखें गिलादीतय वंश।

30 गिलादया सन्तान थुपि हे खः

ईजेरपाखें ईजेरीतय वंश,

हेलेकपाखें हेलेकीतय वंश दत।

31 असीएलपाखें असीएलीतय वंश,

शकेमपाखें शकेमीतय वंश,

32 शमीदापाखें शमीदीतय वंश,

हेपेरपाखें हेपेरीतय वंश दत।

33 हेपेरया काय सलोफादया सुं काय म्हु, म्हायपि जक दु। सलोफादया म्हायपिनिगु नां महला, नोअहा, होम्ला, मिल्का व तिसां खः।

34 मनश्शेया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ५२,७०० म्ह दु।

35 एफ्राइमया सन्तान वंशकथं थथे दु -

शुतेलहपाखें शुतेलहीतय वंश,
बेकेरपाखें बेकेरीतय वंश,
तहनपाखें तहनीतय वंश दत।

36 शुतेलहया सन्तान थथे दु -

एरानपाखें एरानीतय वंश दत।

37 एफ्राइमया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मिजंत ३२,५०० म्ह दु।

योसेफया सन्तान वंशकथं थुपि हे खः।

38 बेन्यामीनया सन्तान वंशकथं थथे दु -

बेलापाखें बेलाहीतय वंश,
अश्बेलपाखें अश्बेलीतय वंश,
अहीरामपाखें अहीरामीतय वंश दत।

39 शूपामपाखें शूपामीतय वंश,
हूपामपाखें हूपामीतय वंश दत।

40 बेलाया सन्तान थथे दु -

आर्दीपाखें आर्दीतय वंश,
नामानपाखें नामानीतय वंश दत।

41 बेन्यामीनया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ४५,६०० म्ह दु।

42 दानया सन्तान वंशकथं थथे दु -

शूहामपाखें शूहामीतय वंश दत।

दानया वंश थुपि हे खः।

43 थुपि सकल शूहामीतय वंश खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ६४,४०० म्ह दु।

44 आशेरया सन्तान वंशकथं थथे दु -

यिम्नापाखें यिम्नीतय वंश,
यिश्वीपाखें यिश्वीतय वंश,
बरीआपाखें बरीअरीतय वंश दत।

45 अले बरीआया सन्तान थथे दु -

हेबेरपाखें हेबेरीतय वंश,
मल्कीएलपाखें मल्कीएलीतय वंश दत।

46 आशेरया म्हायया नां सेरह खः।

47 आशेरया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मनूत ५३,४०० म्ह दु।

48 नप्तालीया सन्तान वंशकथं थथे दु -

यहसीलपाखें यहसीलीतय वंश,
गुनीपाखें गुनीतय वंश,

49 येसेरपाखें येसेरीतय वंश,

शिल्लेमपाखें शिल्लेमीतय वंश दत।

50 नप्तालीया वंश थुपि हे खः। इमि ल्याःखाःपि मिजंत ४५,४०० म्ह दु।

51 इस्राएलया मुक्क ल्याःखाःपि मिजं मनूत ६,०९,७३० म्ह दु।

52 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, *

53 “थुपि पुर्खातयत देश सर्वयया निति इमिगु नांया ल्याःकथं इनाब्यु।

54 तःधंगु पुचःयात तःधंगु सर्वय अले चिधंगु पुचःयात चिधंगु सर्वय ब्यु। फुक्कसित इमिगु थःगु सर्वय धलखय दुथ्याःगु ल्याःकथं बीमाः।

55 देश गोला तयाः इनाकायेमाः। फुक्क पुचःतयत दइगु अंश इमिगु पुर्खायागु कुलया नांकथं जुइमाः।

56 तःधंगु पुचः जुसां चिधंगु पुचः जुसां इमिगु थथःगु सर्वय गोला तयाः इनाब्यु।”

57 थथःगु वंशकथं ल्याःखाःपि लेवीया सन्तानत थथे दु -

गेशोनपाखें गेशोनीतय वंश,

कहातपाखें कहातीतय वंश,

मरारीपाखें मरारीतय वंश दत।

58 लेवीया कुलया वंशत थथे दु -

लिन्नीतय वंश, हेब्रोनीतय वंश,

महलीतय वंश, मशीतय वंश,

कोरहीतय वंश।

कहात अग्रामया पुर्खा खः।

59 अग्रामया कःत्ताया ना लेवीया सन्तान योकेबेद खः। व लेवी कुलपाखें मिश्र देशय बूम्ह खः। व अग्रामपाखें हास्न, मोशा व छम्ह म्हाय्य मरियमयात बुइकल।

60 नादाब, अबीह, एलाजार व ईतामारया बौ हास्न खः। *

61 नादाब व अबीह धाःसा परमप्रभुया न्हाःने छाये मत्यःगु मि छाःबलय् सिनावन। *

62 लच्छि व लच्छि च्वय्यापि लेवी मिजंतयगु ल्याः २३,००० म्ह दु। इमित मेपि इस्राएलीतलिसें ल्याः मखा, छायाधाःसा इमित इस्राएलीतयगु दथुइ छुं सर्वय ब्यगू मदु।

63 मोशा व एलाजार पुजाहारीपाखें ल्याःखाःपि थुपि हे खः। इमिसं इस्राएलीतयत् यरीहो शहरया उखे यर्दन खुसिया सिथय मोआबया ख्यलय ल्याः खाःगु खः।

64 मोशा व पुजाहारी हासूनं सनैया मस्भूमिइ ल्याःखाःपि छम्ह नं अन मदु।

65 परमप्रभुं उपि इस्राएलीतयत् मस्भूमिइ धाल्थे सिनावनी धकाः धयादीगु खः। अथे जुयाः यपुन्नेया काय कालेब व नूनया काय यहोशू बाहेक उपि मध्ये छम्ह नं मिजं म्वानामच्चं। *

27

सलोफादया म्हायपि

1 सलोफाद हेपेरया काय खः। हेपेर गिलादया काय खः। गिलाद मार्कीरया काय खः। मार्कीर मनशेया काय खः, मनशे येसेफया काय खः। सलोफादया न्याम म्हायपि दु। इमिगु नां महला, नोअहा, होग्ला, मिल्का व तिसा खः।

2 इपि वयाः नापलायेगु पालया ध्वाखाय मोशा, एलाजार पुजाहारी, नायःत व फुक्क खलःया न्हाःने दनाः थथे धाल,

3 “जिमि बौ मस्भूमिइ सित। वयकः परमप्रभुयागु विरोधय दंम्ह कोरहया पुचलय मदु। वयकः थःगु हे पापया हुनि सित, अले वयकःया कायपि नं मदु।

4 काय मद्रुलि जिमि बौया नां थःगु वंशपाखें छाया न्हंकाछवयेगु? जिमि बौया थःथितिपि नाप जिमित नं सम्पत्ति बियादिसैं।”

5 इमिगु थ्व खँ मोशां परमप्रभुयाथाय हल।

6 परमप्रभुं वयात थथे धयादिल,

7 “सलोफादया म्हायपिन्सं पिकाःगु खँ पाय्छि जू। छं इमित इमि बौया थःथितिपि नापं सर्वयकथं सर्वय बीमाः। छं इमिगु ल्हातय इमि बौयागु सर्वय लःल्हानाब्यु।*

8 “छं इस्राएलीतयत् थथे धा, ‘सुं मनु काय मयक सिनावन धाःसा वयागु सर्वय वया म्हाययागु हे जूइ।

9 वया सुं म्हाय नं मदुसा वयागु सर्वय वया दाजुकिजापिन्त बीमाः।

10 वया दाजुकिजापि मदुसा वयागु सर्वय वया बौया दाजुकिजापिन्त बीमाः।

11 वया बौया सुं दाजुकिजा नं मदुसा वयागु सर्वय वया वंशय दकलय सतिक थःलाःम्हयसित ब्यु। अले वं उकियात थःगु यायेमाः। परमप्रभुं मोशायात उजं बियादी थें थ्व इस्राएलीतयगु निति न्याययागु नियम जूइ।”

मोशाया थासय यहोशूयात ल्ययादीगु

व्य ३१:१-८

12 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “छ थ्व अबीराम गुँइवलय थहां हूँ। छं अन जिं इस्राएलीतयत् बियागु देश स्व।”

13 छं व स्वये धुंकाः छं नं छिमि दाजु हासून थें सिनाः थः पुर्खानापं मिलय जू वनी।

14 छायाधाःसा छिपि निम्हयसिनं जीनया मस्भूमिइ जिगु आज्ञया विरोधय विद्रोह यात। सकल इस्राएलया मनूतयसं लःया निति विद्रोह याःबलय छिमिसं इमित जिगु पवित्रता क्यने मफुत।” (थ्व जीनया मस्भूमिइ मेरीबा कादेशया लखय जगु खः।)*

15 अले मोशां परमप्रभुयात धाल,

16 “फुक्क प्राणीतयत् सासः बियादीम्ह परमप्रभु परमेश्वरपाखें हे थ्व खलःया च्वय छम्ह नायः ल्ययादिसैं।

17 व इमिगु न्हाः न्हाः पिहां वनीम्ह व दुहा वइम्ह जुइमा, नं न्हालुवाः जुयाः इमित यंकी, अले इमित दुने हइ। थुकथं परमप्रभुया मनूत जवाः मदुपि फे थें जूइ मदु।**”

18 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “थज्याःगु आत्मा दुम्ह नूनया काय यहोशूयात कयाः छं वयागु छेनय थःगु ल्हाः ति।*”

19 अले वयात एलाजार पुजाहारी व फुक्क खलःया न्हाःने थैं। इमिगु मिखाया न्हाःने हे वयात थ्व ज्या ब्यु।

20 इस्राएलया फुक्क खलकं वयात मानय यायेमाः धकाः छं वयात छंगु छुं अधिकार ब्यु।

21 यहोशू पुजाहारी एलाजारया न्हाःने दनेगु यायेमाः, एलाजार व वयागु निति परमप्रभुयाके ऊरिमपाखें फैसला न्यनेगु यायेमाः। यहोशूयागु हे उजकथं फुक्क इस्राएलीत व नाप हे वयेगु व वनेगु यायेमाः।**”

22 थथे परमप्रभुं उजं बियादीकथं मोशां यात। वं यहोशूयात कयाः एलाजार पुजाहारी व फुक्क खलःया न्हाःने थन।

23 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादी थें थःगु ल्हाः यहोशूया छेनय तल अले वयात मनूतय नायः जुइगु जिम्मा बिल।*

28

न्हियान्हियं छायेमाःगु होमबलि

प्रस २९:३८-४६

1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,

2 “इस्राएलीतयत् थथे धकाः उजं ब्यु, ‘जितः लयतायकीगु नस्वाःगु विशेष देछा क्वःछीगु इलय छायेत छिमिसं लुंमकि।’

3 “छं इमित थथे धा, ‘छिमिसं परमप्रभुया निति छायेमाःगु विशेष देछा थ्व हे खः – निम्ह दच्छि दुपि खू मदुपि भ्याःचा न्हियान्हियंया होमबलिकथं न्हि न्हि छायेमाः।

4 छम्ह भ्याःचा सुथय अले मेम्ह सन्ध्याकाः इलय छायेमाः।

5 अन्नबलियात छगु हीनया प्यब्वय छब्व भिगु जेतन चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया डिब्वय छब्व भिगु छुचुं छायेमाः।

6 थ्व सनि पर्वतय थापं याःगु न्हाबलेंया होमबलि खः। थ्व परमप्रभुयात लयतायकीगु विशेष देछा नस्वाःगु होमबलि खः।

7 न्हियान्हियं न्हापाम्ह बां बीगु भ्याःचानापं त्वेंसाबलिकथं छगु हीनया प्यब्वय छब्व दाखमघ वेदीइ छायेमाः। थ्व त्वेंसाबलि नापलायेगु पालया चुकय च्वंगु वेदीइ परमप्रभुया निति प्वंकेमाः।

* 26:65 २६:६५ गन्ती १४:२६-२७

* 27:7 २७:७ गन्ती ३६:२

* 27:12 २७:१२-१४ व्य ३:२३-२५; ३२:४८-५२

* 27:14 २७:१४ गन्ती २७:१२-१३

* 27:17 २७:१७

१ राज २२:२४; इज ३२:४; मती १:३६; मर्क १:३४

* 27:18 २७:१८-२२ प्रस २४:१३; व्य ३१:१-८

* 27:21 २७:२१ प्रस २४:२०; १ शम् १४:१९; २८:६

* 27:23 २७:२३ व्य ३१:२२

8 सन्ध्याकाः इलय मेम्ह भ्याःचायात सुथय थें अन्नबलि व त्वेंसाबलि नाप छायेमाः। थ्व परमप्रभुयात यःगु नस्वाःगु विशेष देछा खः।

विश्रामबार पतिकं छायेमाःगु होमबलि

9 “ विश्रामबार खुन्हु निम्ह दच्छि दुपि खू म्दुपि चिधिकःपि भ्याःचा व उकी माःगु त्वेंसाबलि व चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुचुया अन्नबलि नं छायेमाः।

10 न्हियान्हिथं छाइगु होमबलि व त्वेंसाबलि बाहेक विश्रामबार पतिकं छाइगु होमबलि थ्व हे खः।

अमाइ पतिकं छायेमाःगु होमबलि

11 “ लायागु न्हापां खुन्हु छिमिसं परमप्रभुयात होमबलिया निति निम्ह द्र्हंहा, छम्ह भ्याःचा व दच्छि दुपि न्हयम्ह चिधिकःपि भ्याःचा छायेमाः। थुपि खू म्दुपि जुइमाः।

12 छम्ह छम्ह द्र्हंचानापं माःगु अन्नबलि थ्व जुइमाः – चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय स्वब्व भिगु छुचुं। भ्याःचानापं माःगु अन्नबलि थ्व जुइमाः, चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुचुं

13 अले छम्ह छम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचानापं माःगु अन्नबलि थ्व जुइमाः, चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय छब्व भिगु छुचुं छायेमाः। थ्व परमप्रभुयात यःगु नस्वाःगु विशेष देछा, होमबलिया देछा खः।

14 बां नाप माःगु त्वेंसाबलि थथे जुइमाः, छम्ह छम्ह द्र्हंचा नापं बच्छि हीन, भ्याःचानापं छग् हीनया स्वब्वय छब्व, अले छम्ह छम्ह भ्याःचानापं छग् हीनया प्यब्वय छब्व दाखमय छायेमाः। अमाइखुन्हु पतिकं छायेमाःगु होमबलि थ्व हे खः।

15 होमबलि व त्वेंसाबलि बाहेक शद्ध जुइगु बलिया निति दुगुचा छम्ह नं छायेमाः।

छुत्काराया नखः

लेवी २३:५-१४

16 “ न्हापागु लाया झिप्यन्हु दुखुन्हु परमप्रभुया छुत्काराया नखः हनेमाः।^७

17 व लाया झिन्यान्हुमिसं छवाः तक सोडा मतःगु मरिया नखः हनेगु यायेमाः। व नखःबलय न्हयन्हु तक सोडा मतःगु मरि नयेमाः।

18 न्हापां खुन्हु पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हु छिमिसं छुं हे न्हिज्या याये मते।

19 परमप्रभुयात विशेष देछाया निति निम्ह द्र्हंचा, छम्ह भ्याःचा अले न्हयम्ह दच्छि दुपि चिधिकःपि भ्याःचा होमबलिकथं छायेमाः। थुपि फुकक खू म्दुपि जुइमाः।

20 इमिगु अन्नबलिया निति छम्ह छम्ह द्र्हंचा नापं चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय स्वब्व भिगु छुचुं, भ्याःचानापं चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुचुं हयेमाः।

21 अले न्हयम्ह भ्याःचानापं छम्ह पतिकं चिकं लुनातःगु छग् एपाया झिब्वय छब्व भिगु छुचुं नं छायेमाः।

22 नापं छिमिगु प्रायश्चित यायेत छम्ह दुगुचा नं पापबलि यानाः छायेमाः।

23 थ्व सोडा मतःगु मरिया नखःबलय थ्व सुथया न्हाबलेया होमबलि बाहेक छायेमाः।

24 थुकथं न्हियान्हिथं छिमिसं नखःबलय न्हयन्हु तक हे परमप्रभुया निति नस्वाःकथं विशेष देछा छायेमाः। थुपि धाःसा न्हियान्हिथंया होमबलि व त्वेंसाबलि बाहेक छायेमाः।

25 अले न्हयन्हु खुन्हु छिमिगु छग् पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हु छुं हे न्हिज्या याये मते।

सामाज्याया नखः

लेवी २३:१५-२२

26 “ सामाज्याया नखःया न्हापांगु दिखुन्हु, छिमिसं थःगु बुँइ सःगु बालीया न्हापांगु छ्व परमप्रभुयात छायेबलय छिमिगु छग् पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हु छिमिसं छुं हे ज्या याये मते।^७

27 छिमिसं परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु होमबलिकथं निम्ह द्र्हंचा, छम्ह भ्याःचा व दच्छि दुपि न्हयम्ह भ्याःचा छायेमाः।

28 अन्नबलिया निति छम्ह छम्ह द्र्हंचा नापं चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय स्वब्व भिगु छुचुं, भ्याःचानापं छग् एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुचुं

29 अले न्हयम्ह चिधिकःपि भ्याःचानापं छम्ह पतिकं छग् एपाया झिब्वय छब्व भिगु छुचुं नं छायेमाः।

30 छिमिगु प्रायश्चितया निति छम्ह दुगुचा नं छायेमाः।

31 न्हियान्हिथंया होमबलि व उकिया अन्नबलि बाहेक छिमिसं त्वेंसाबलि नापं थुपि नं छायेमाः। उपि पशुत धाःसा खू म्दुपि जुइमाः।

29

तुरहीयागु नखः

लेवी २३:२३-२५

1 “ न्हयम्हगु लाया न्हापां खुन्हु छिमिगु छग् पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हु छिमिसं छुं हे न्हिज्या याये मते। थ्व छिमिगु निति फैया नेक्या तुरही पइगु दि खः।

2 छिमिसं परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु होमबलिया निति छम्ह द्र्हंचा, छम्ह भ्याःचा व न्हयम्ह दच्छि दुपि भ्याःचा छायेमाः। थुपि फुकक खू म्दुपि जुइमाः।

3 इमिगु अन्नबलिया निति द्र्हंचा नापं चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छग् एपाया झिब्वय स्वब्व भिगु छुचुं, भ्याःचानापं छग् एपाया झिब्वय निब्व भिगु छुचुं

4 अले न्हयम्ह चिधिकःपि भ्याःचानापं छम्ह पतिकं छग् एपाया झिब्वय छब्व भिगु छुचुं नं छायेमाः।

5 नापं छिमिगु प्रायश्चित यायेत पापबलिया छम्ह दुगुचा नं छायेमाः।

6 थुपि न्हियान्हिथंया व अमाइ खुन्हुया होमबलि व उकियागु अन्नबलि व त्वेंसाबलि बाहेक जुइमाः। थ्व परमप्रभुया निति यःगु नस्वाःगु विशेष देछा खः।

प्रायश्चितया दि

लेवी २३:२६-३२

7 “ हानं व हे न्हयम्हगु लाया झिन्हु खुन्हु छिमिगु पवित्र मुंज्या जुइमाः। उखुन्हु छिमिसं छुं नये मते अले छिमिसं छुं हे ज्या याये मते।

8 छिमिसं परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु होमबलिकथं छम्ह द्र्हंचा, छम्ह भ्याःचा व दच्छि दच्छि दुपि न्हय्फ्हा चिधिकःपि भ्याःचायात देछायेमाः। थुपि फुक्क ख् म्दुपि जुझमाः।

9 इमिगु अन्नबलिया निति द्र्हंचा नापं चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया झिब्वय स्वब्व भिंगु छुचुं, भ्याःचानापं छगु एपाया झिब्वय निब्व,

10 अले न्हय्फ्हा चिधिकःपि भ्याःचानापं छम्ह पतिकं छगु एपाया झिब्वय छब्व छुचुं नं छायेमाः।

11 छिमिसं पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व प्रायश्चितया पापबलि व न्हाबलियागु होमबलि व उकियागु अन्नबलि अले त्वँसाबलि बाहेक खः।

बल्चाबायया नखः

लेवी २३:३३-४४

12 “न्हय्यागु लाया झिन्यान्ह खुन्ह छिमिगु छ्गु पवित्र मुँज्या जुझमाः। उखुन्ह छिमिसं छुं हे न्हिज्या याये मते। छिमिसं परमप्रभुया निति न्हयन्ह तक नखः हेनेमाः।

13 छिमिसं परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु विशेष देछाकथं होमबलिया निति ख् म्दुपि झिंस्वँह द्र्हंचा, निम्ह भ्याःचा अले दच्छि दच्छि दुपि झिप्यम्ह चिधिकःपि भ्याःचा छाये हेयेमाः।

14 उकियागु अन्नबलिया निति छम्ह छम्ह द्र्हंचा नापं चिकं ल्वाकछ्यानातःगु छगु एपाया झिब्वय स्वब्व भिंगु छुचुं, छम्ह छम्ह भ्याःचानापं छगु एपाया झिब्वय निब्व भिंगु छुचुं,

15 अले झिप्यम्ह छम्ह छम्ह चिधिकःपि भ्याःचा नापं छगु एपाया झिब्वय छब्व भिंगु छुचुं छायेमाः।

16 पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि अले उकिया अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

17 “निन्ह खुन्ह छिमिसं झिनिम्ह द्र्हंचा, निम्ह भ्याःचा, झिप्यम्ह दच्छि दुपि चिधिकःपि भ्याःचा छायेमाः। थुपि ख् म्दुपि जुझमाः।

18 द्र्हंचात, भ्याःचात व फेचात नापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

19 पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि, उकिया अन्नबलि व इमिगु त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

20 “हानं स्वन्ह खुन्ह छिमिसं झिंछम्ह द्र्हंचा, निम्ह भ्याःचा व दच्छि दुपि झिप्यम्ह ख् म्दुपि चिधिकःपि भ्याःचात छायेमाः।

21 द्र्हंचात, भ्याःचात व चिधिकःपि भ्याःचानापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

22 पापबलिया निति छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि अले उकिया अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

23 “प्यन्ह खुन्ह झिम्ह द्र्हंचा, निम्ह भ्याःचा, ख् म्दुपि झिप्यम्ह दच्छि दुपि चिधिकःपि भ्याःचा छायेमाः।

24 द्र्हंचात, भ्याःचात अले चिधिकःपि भ्याःचातनापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

25 पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि उकियागु अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक थ्व छायेमाः।

26 “हानं न्यान्ह खुन्ह गुम्ह द्र्हंचा, निम्ह भ्याःचा, अले दच्छि दुपि झिप्यम्ह ख् म्दुपि चिधिकःपि भ्याःचात छायेमाः।

27 द्र्हंचात, भ्याःचात अले चिधिकःपि भ्याःचातनापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

28 पापबलिया निति छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि अले उकिया अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

29 “हानं खुन्ह दुखुन्ह च्याम्ह द्र्हंचा व निम्ह भ्याःचा व दच्छि दच्छि दुपि झिप्यम्ह ख् म्दुपि चिधिकःपि भ्याःचात छायेमाः।

30 द्र्हंचात, भ्याःचात व चिधिकःपि भ्याःचातनापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

31 पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि व उकियागु अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

32 “हानं न्हयन्ह खुन्ह न्हय्फ्हा द्र्हंचा व निम्ह भ्याःचा, व दच्छि दच्छि दुपि झिप्यम्ह चिधिकःपि भ्याःचात छायेमाः। थुपि फुक्क पशुत ख् म्दुपि जुझमाः।

33 द्र्हंचात, भ्याःचात व चिधिकःपि भ्याःचातनापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

34 पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि व उकियागु अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

35 “च्यान्ह खुन्ह छिमिगु छ्गु तःमुँज्या जुझमाः। उखुन्ह छुं नं न्हिज्या याये मते।

36 उखुन्ह छिमिसं परमप्रभुयात लयतायकीगु नस्वाःगु विशेष देछाकथं छाङ्गु होमबलिया निति छम्ह द्र्हंचा, छम्ह भ्याःचा व न्हय्फ्हा दच्छि दुपि चिधिकःपि भ्याःचात छायेमाः। थुपि फुक्क पशुत ख् म्दुपि जुझमाः।

37 द्र्हंचा, भ्याःचा व चिधिकःपि भ्याःचातनापं माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि इमिगु ल्याःकथं छायेमाः।

38 पापबलियात छम्ह दुगुचा नं छायेमाः। थ्व न्हियान्हिथं छाङ्गु होमबलि व उकियागु अन्नबलि व त्वँसाबलि बाहेक छायेमाः।

39 “छिमिगु थःयसँया बलि व भाकल बाहेक छिमिसं होमबलि, अन्नबलि, त्वँसाबलि व मेलबलि छिमिगु क्वछिनातःगु नखःबलय परमप्रभुयात छायेमाः।”

40 परमप्रभुं मोशयात उजं बियादीगु फुक्क खँ मोशां इसाएलीतयत न्यंकल।

30

भाकलया नियम

1 मोशां इसाएली कुलनायःतयत थथे धाल, “परमप्रभुं थ्व उजं बियादीगु दु –

2 सुं मसुवं परमप्रभुलिसँ भाकल यात धाःसा व बचं बियाः पाफल धाःसा व थःगु बचं पूर्वकेमाः। व थःगु वचन त्वःथुले मज्यु। वयागु म्हुतुं छु बचं पिहां वःगु खः वं व याये हे माः।”

3 “थः बौया छँय च्वनाच्चंबलय हे सुं ल्यासेम्ह मिसां परमप्रभुलिसँ भाकल यात व बचं बियाः पाफल धाःसा,

4 अले व भाकल व बचं ब्युगु न्यनाः नं वया बौ सुम्क च्वन धाःसा पाफःगु व बचं ब्युगु दया हे च्वनी।

5 अयत् वया बौनं न्यंगु दिनय हे वयात पन धाःसा वं याःगु भाकल व थःत ब्युगु बचं छगू नं दयाच्चनी मखु। वया बौनं वयात पंगु जुयाः परमप्रभुं वयात क्षमा यानादी।

6 “भाकल याये थुंकाः वा बिचाः मयासँ बचं बीथुंकाः वयागु ब्याहा जुल धाःसा,

7 अले वया भाःतं व खँ न्यनाः उखुन्ह वयात छुं मधाल धाःसा वयागु भाकल व बचं ब्युगु दया हे च्वनी।

8 अयत् वया भाःतं व खँ न्यनाः व हे दिनय वयात पन धाःसा वयागु भाकल व वं ब्युगु बचं ज्यालगय जुड मखु। परमप्रभुं व मिसायात क्षमा यानादी।

- 9 “भा:त सी धुंक्रम्ह वा भा:तनापं बिसकं च्वने धुंक्रम्ह मिसां या:गु भाकल वा ब्यगु बचं धा:सा दया हे च्वनी।
 10 “भा:तया छैय् च्वनाच्वंमह सुं मिसां भाकल या:सा वा बचं बिया: पाफ:सा
 11 अले व भाकल वा ब्यगु बचं न्यना: नं वया भा:त सुम्क च्वना: मपन धा:सा व भाकल वा ब्यगु बचं दया हे च्वनी।
 12 अयनं वया भा:तं व न्यगु दिनय वयागु भाकल वा ब्यगु बचंयात पन धा:सा वयागु म्हतुं पिहां व:गु बचं ज्यालगे जुइ मखु। परमप्रभुं व मिसायात क्षमा यानादी।
 13 व मिसां थ:गु जीवनयात दु:ख बीगु भाकल वा बचं ब्यगु दुसा वया भा:तं य:सा तयातये फइ, मय:सा तये फइ मखु।
 14 तर वया भा:तं न्हियान्हिथं छुं मधासं सुम्क च्वन धा:सा वयागु फुकक भाकल वा ब्यगु बचं दया हे च्वनी। न्यना: नं व सुम्क च्वंगुलि ज्यु धा:गु थें हे ख:।
 15 तर वं थ्व न्यना: छुं ई लिपा त्वाल्हात धा:सा थ: कला:या द्रुं वं हे फयेमा:।”
 16 कला: भा:तया दथुइ अले बौ व वया छैय् च्वनीमह ब्याहा मज्मह म्हायया दथुइ मोशायात परमप्रभुं बियादीगु नियम थुपि हे ख:।

31

मिधानीत लिसे ल्वा:वंगु

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 2 “इसाएलीतयगु निंति मिधानीतयत बदला का! अनं लिपा छु सिना: थ: पुर्खातनापं मिलय् जु वनी।”
 3 अथे जुया: मोशां मनतयत थथे धाल, “मिधानीतलिसें ल्वायेत व इपि नापं परमप्रभुया बदला कायेत छिपि मध्ये छुं मिजंतयत ल्वाभ: ज्वकि।
 4 इसाएलया छगु छगु कुलं द्रु:छिम्ह द्रु:छिम्ह मनत लडाईं यायेत छव।”
 5 अथे जुया: इसाएलीतय फुकक वंशापाखें द्रु:छिम्ह द्रु:छिम्ह याना: शिनिद्रु:मह ल्वाभ: ज्वनात:पि मनत ल्यल।
 6 मोशां छगु छगु कुलं द्रु:छिम्ह द्रु:छिम्ह मनतयत लडाईंलय् छवत। एलाजार पुजाहारीया काय पीनहास इमि नाय: जुल। मोशां पीनहासयात पवित्र लागया सामान व लडाईं घोषणा याइगु तुरुहीतयगु जिम्मा बिल।
 7 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादीगु थें इपि मिधानीतलिसें लडाईं यात। इमिसं इमि दक्क मिजंतयत स्यानाबिल।
 8 स्तूपि मनत मध्ये मिधानया न्यामह जुजुपि एवी, रेकेम, सू, हर व रेवा नं दुगु जुयाच्वन। इमिसं बओरया काय बालामयात नं तरवारं स्यात।
 9 इसाएलीतयसं मिधानी मिस्तयत व मस्तयत ज्वना: कुन अले इमि दक्क सा द्रुहं, फैच्वलयत व फुकक सम्पति लाकाकाल।
 10 अले इपि च्वनाच्वंगु फुकक शहरतयत व छाउनीतयत छवयेकाबिल।
 11 अले इपि थ:पिन्सं लाकाका:गु सामान व थ:पिन्सं ज्वंपि मनत व पशुत ज्वना: वन।
 12 अले उपि ज्वनात:पि मनतयत, पशुतयत व लाकाका:गु सामान यरीहो शहरया उखे यदंन खुसिया सिथय मोअबया ख्यलय दुगु छाउनीइ मोशा, एलाजार पुजाहारी व इसाएलया फुकक खल:याथाय हल।

लडाईंनं लिहां व:गु

- 13 अले इपि नापं नापलायेत मोशा, एलाजार पुजाहारी व खल:या फुकक नाय:त छाउनी पिने वल।
 14 लडाईंनं लिहांव:पि द्रु:छि द्रु:छिम्ह सिपाईतय नाय:त व सछि सछिम्ह सिपाईतय नाय:त खना: मोशा तंचाल।
 15 मोशां इमित धाल, “छु! छिमिसं सकल मिस्तयत म्वाका हे तयागु ला?
 16 थुमिसं हे बालामया खँ न्यना: इसाएलीतयत पोरय परमप्रभुयागु विरोधय विश्वासघात याकगु ख:। अथे जुया: खल:या दथुइ महामारी व:गु ख:।”
 17 अथे जुया: आ: फुकक मिजंमस्त व मिजंनापं घने धुंकूपि मिसातयत स्यानाछव।
 18 तर सकल कन्या मिस्तयत धा:सा छिमिसं थ:पिनिगु लागिं म्वाका: हे ति।
 19 “छिपि मध्ये ग्व:महयसिनं सुं मनयात स्या:गु दु वा ग्व:महयसिनं सीमह थ्यगु दु इपि फुकक न्हयन्हु तक छाउनी पिने च्वनेमा:। स्वन्हु खुन्हु व न्हयन्हु खुन्हु छिमिसं थ:पिन्त व थ: कैदीतयत श्दु या।
 20 छिमिसं फुकक वस:, छेंग्यागु फुकक ज्वलं, दुगुचाया सँ, अले सिंयागु फुकक सामान श्दु या।”
 21 अले एलाजार पुजाहारी लडाईंलय् वंपि मिजंतयत धाल, “परमप्रभुं मोशायात थ्व विधि बियादीगु दु।
 22 लुं, वह:, कैय, न, जस्ता व मह:
 23 अले मि भसम मयाइगु फुकक ज्वलंयात मिइ तया: श्दु यायेमा:। उकियात श्दु यायेगु लखं नं श्दु यायेमा:। मिइ भसम जुया: वनीगु ज्वलं व लखं श्दु यायेमा:।
 24 न्हयन्हु खुन्हु छिमिसं थ:गु वस: हीमा:। अले छिपि श्दु जुइ। अनं लिपा छिपि छाउनीइ व:सां ज्यु।”

लाकाह:गु सामान इनाब्यगु

- 25 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 26 “छ, एलाजार पुजाहारी व खल:या छेंज:तय नाय:तयसं ज्वनाह:पि मनत व पशुत ल्या:खा।
 27 अले फुककयात बच्छि बच्छि याना: छव्व लडाईंलय् वंपि सेनातयत ब्यु, मेगु ब्व खल:यात ब्यु।
 28 लडाईंलय् वंपि सेनापाखें मनत, सा द्रुहं, गधा, फै-च्वलय मध्ये न्यास:महय छमह परमप्रभुयात करकथं ब्यु।
 29 इमिगु बच्छि ब्व पाखेंयागु थ्व कर कया: परमप्रभुया भागकथं पुजाहारी एलाजारयात ब्यु।
 30 इसाएलीतयगु बच्छि ब्वपाखें मनत, सा द्रुहं, गधा, फै-च्वलय व फुकक पशुया नेयमहय छमह कया: परमप्रभुया नापलायेगु पाल स्वइपि लेवीतयत ब्यु।”
 31 परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजं थें मोशा व एलाजार पुजाहारी यात।
 32 सेनातयसं लाकाका:गु बाहेक मेगु सम्पति थ्व ख: —
 फै-च्वलय ६,७५,००० म्ह,
 33 सा द्रुहं ७२,००० म्ह,
 34 गधा ६९,००० म्ह,
 35 मिजंनापं मधंपि मिसात ३२,००० म्ह।
 36 लडाईंलय् वंपि सेनातयत ला:व:गु बच्छि ब्व थथे दु —

- फै-च्वलय् ३,३७,५०० म्ह,
 37 थुकि परमप्रभुया निति कर फै-च्वलय् ६७५ म्ह जुल।
 38 अले सा द्रहं ३६,००० म्ह।
 थुकि ७२ म्ह परमप्रभुया निति कर जुल।
 39 अले गधा ३०,५०० म्ह।
 थुकि ६१ म्ह परमप्रभुया निति कर जुल।
 40 मिजंत नापं मघंपि मिसात १६,००० म्ह।
 थुकि परमप्रभुया निति कर ३२ म्ह जुल।
 41 परमप्रभुं मोशायात उजं बियादी थें परमप्रभुया देछाया कर मोशां एलाजार पुजाहारीयात बिल।
 42 लडाईलय् वंपि सेनातयके बच्छि ब्व कया: मोशां इस्राएलया खल:यात ब्यगु थथे दु -
 43 फै-च्वलय् ३,३७,५०० म्ह,
 44 सा द्रहं ३६,००० म्ह,
 45 गधा ३०,५०० म्ह,
 46 व मिजंपि नापं मघंपि मिसात १६,००० म्ह।
 47 इस्राएलीतयगु बच्छि ब्वपाखे परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजंकथं वं मनूत व पशुतपाखे नेय्मह्य् छम्ह हया: परमप्रभुया नापलायेगु पाल जिम्मा काइपि लेवीतयत बिल।
 48 अले द्र:छि द्र:छिम्ह व सछि सछिम्ह सिपाईतय कप्तानत मोशायाथाय् वया:
 49 वयात धाल, “छि दासतयसं जिमिगु जिम्माय् दूपि सेनातयत ल्या: खा:गु दु। जिमि मनूत छम्ह नं तंगु मदु।
 50 अथे जुया: जिमिसं थथ:पिन्सं हयागु लुँया तिसा, ल्हा: बाला, अंग्चा, मार्वरि व सिख: परमप्रभुयात छाया: जिमिगु प्रायश्चित यायेत परमप्रभुयात देछाकथं हयागु दु।”
 51 मोशा व पुजाहारी एलाजारं इमिगु ल्हातं फुक्क तिसा काल।
 52 द्र:छि द्र:छिम्ह सिपाईतय कप्तानत व सछि सछिम्ह सिपाईतय कप्तानतयके कया: इमिसं परमप्रभुयात देछा:गु लुँयागु तौल १६,७५० शेकेल* दु।
 53 लडाईलय् वंपि सकल मनूतयसं लाकाह:गु सामान थथ:पिन्सं हे यंकूगु जुयाच्वन।
 54 मोशा व पुजाहारी एलाजारं द्र:छिम्ह व सछिम्ह सिपाईतय कप्तानतपाखे लुँ कया: परमप्रभुया न्हा:ने इस्राएलीतयगु निति लुमन्ति जुइत नापलायेगु पाल दुने हुल।

32

यर्दन पुर्बया लागाय् कुलत

व्य ३:१२-२२

- स्वेन व गाद कुलयापिन्के यक्व हे पशुत दु। इमिसं याजेर व गिलाद देश खंबलय् व थाय् पशु लहित ज्यगु खन।
- इमिसं मोशा, पुजाहारी एलाजार व खल:या नाय:तयथाय् वना: धाल,
- “अतारोत, दीबोन, याजेर, निग्ना, हेरबोन, एलाले, सबाम, नेबो व बजेन,
- थ्व फुक्क लागायत परमप्रभुं इस्राएलया खल:या निति त्याकादीगु ख:। थ्व पशुतयगु निति ल्व:गु थाय् ख:। छिकापिनि दासतयके यक्व पशुत दु।
- छि जिपि खना: लय्ता: धइगु ख:सा थ्व जमिन छिकापिनि दासतयत जिमिगु सम्पनि जुइत बियादिसं। जिमित यर्दन खुसिया उखे यंकादी मते।”
- मोशां गादी व स्वेनीतयत धाल, “छिमि इस्राएली दाजुकिजापि उखे लडाईलय् वनेगु, अले छिपि जक थन याउंक च्वनेगु धयागु ला?
- छिमिसं मेपि इस्राएलीतयत परमप्रभुं बियादीगु उखे पाखेयागु देशय वनेत लिचिकेत स्वयागु ला?
- जि छिमि बौपिन्त कादेश-बर्नेन व थाय् स्वके छव्याबलय् छिमि बौपिन्सं न थथे हे या:गु ख:।*
- इमिसं एश्कोल धा:गु गालय् वना: व थाय्यात स्वया: परमप्रभुं बियादीगु व थासय वनेत इस्राएलीतयत लिचिकाव्यगु ख:।
- अले परमप्रभुं तंचाया: उखुन्हु हे थथे धया पाफया: बचं बियादीगु ख:।*
- ‘इपि दुनुगलनिसें जिगु ल्यल्य मज्गुलि अन्नाहाम, इसहाक व याक्बयात बी धका: बचं बियागु देशय मिश्रं पित हयापि निइदं व निइदं च्वययापि सुं नं दुहां वने खनी मखु।
- कनज्जी यपुन्नेया काय् कालेब व नूनया काय् यहोशु जक दुहां वने खनी। छायाधा:सा इपि दुनुगलनिसें परमप्रभुया ल्यल्य जुल।’
- परमप्रभुं तंचायादिल, अले परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या या:गु पुस्ताया फुक्क मनूत सिनामवंतले पिइदं तक वयकलं इमित मस्भुमिइ उखेथुखे जुइकातल।
- “हे पापीतय सन्ताना! आ: हाकनं छिपि परमप्रभुयात इस्राएलीतलिसे अन्न यक्व तं चाय्केत छिमि बौपिनि थासय दंवयाच्वंगु दु।
- छिपि हाकनं वयकल:या ल्यल्य जुइगुपाखे फ:हिला वन धा:सा वयकलं थुपि फुक्क मनूतयत हाकनं मस्भुमिइ त्व:तादी। अले इमिगु नाशया कारण छिपि जुइ।”
- अले इमिसं वयाथाय् वया धाल, “जिमिथ थन जिमि पशुतयगु लागि ग: व मिसात व मस्तयगु लागि प:खा: दगु शहरत दयके मास्ति व:।
- अले जिपि इस्राएलीतयत इमिगु थासय् मथ्यंकुतले ल्वाभ: ज्वना: इमिगु न्हा: न्हा: लडाईलय् वने। उबलय् जिमि मिस्त व मचाखाचा थ्व देशयापि मनूतपाखे बचय जुइत जिमिसं दयकागु शहरय प:खा: दुने च्वनाच्वनी।
- फुक्क इस्राएलीतयसं इमित बी धयात:गु सबय मकातले जिपि छेंय लिहां वये मखु।
- जिमिसं यर्दनया उखे छुं नं सबय नं काये मखु। बरु जिपि थन हे पुर्बपाखे थ:गु सबयकथं व:गु थासय हे च्वने।”
- अले मोशां इमित धाल, “छिमिसं थ:पिन्सं धा:थें ल्वाभ: ज्वना: परमप्रभुया न्हा:ने लडाईलय् वन,
- अले परमप्रभुं थ: शत्रुतयत बुका: लिना मख्वतले परमप्रभुया न्हा:ने ल्वाभ: ज्वना: यर्दन छिनावन धा:सा
- परमप्रभुया न्हा:ने व देशयात त्याकेधुंका: छिपि लिहां वये फइ। अले परमप्रभु व इस्राएलीतयगु लागि छिमिसं यायेमा:गु ज्या पवनी। अले यर्दनया पुर्बपाखे च्वंगु थाय् परमप्रभुयापाखे छिमिगु सम्पनि जुइ।

* 31:52 ३१:२२-२६,७५० शेकेल थथे धयागु १० किलोग्राम ति ख:

☆ 32:8 ३२:८-९ गन्ती १३:२७-३३

☆ 32:10 ३२:१०-१३ गन्ती १४:२६-३०

- 23 “छिमिसं थःपिन्सं थःथें मयात धाःसा छिमिसं परमप्रभुया न्ह्यःने पाप याःगु जुइ। अले छिमिगु पाप छिमित लाइ।
 24 छिमिसं थः मिस्त व मचाखाचाया लागि शहर व पशुतयगु लागि गः दयके फु, तर थःपिनिगु बचं पूर्वकेमाः।”
 25 अले गादी व स्वेनीतयसं मोशयात धाल, “प्रभु, छसपोलं उजं बियादी थें हे छःपिनि दासतयसं याये।
 26 जिमि मचाखाचा, मिस्त, सा द्रुह, फै, दुगु-च्वलय धाःसा थन गिलादया शहरय हे च्वनी।
 27 अयनं छिसं धयादी थें जिपि लडाईं याइपि फुककं मनुत परमप्रभुया न्ह्यःने लडाईं यायेत ल्वाभः ज्वनाः न्ह्यः न्ह्यः यदनया उखे वने।”
 28 अले मोशां इमिगु खंय एलाजार पुजाहारी, ननया काय यहोश व इम्राएलीतय कुलया नायःतयत उजं बिल।*
 29 व इमित धाल, “गादी व स्वेनीत छिपिनापं परमप्रभुया न्ह्यःने लडाईंलय ल्वाभः ज्वनाः यदनया उखे वंसा अले देश छिमिगु ल्हातय दये धुंकाः
 छिमिसं गिलाद देश इमित सम्पत्तिकथं व्यु।
 30 इपि ल्वाभः ज्वनाः छिपिनापं यदनं छिनाः मवन धाःसा इमित छिपिनापं कनान देशय हे जमिन दइ।”
 31 अले गादी व स्वेनीतयसं थथे धाल, “परमप्रभु जिमित छु धयादीगु दु जिमिसं व हे याये।
 32 जिपि ल्वाभः ज्वनाः परमप्रभुया न्ह्यःने खुसिया उखेपाखे कनान देशय वने, अयनं जिमिगु थःगु सर्बय यदनया थुखे हे जुइमा।”
 33 अले मोशां गादीत, स्वेनीतयत व योसेफया काय मनशशेया बच्छि कुलयात एमोरीतय जुजु सीहोनयागु देश व बाशानया जुजु ओगयागु देश इमिगु सिमाना दुने लाःगु शहर नापं फुकक देश बिल।
 34 अले गादीतयसं दीबोन, अतारोत, अरोए,
 35 अन्नोत-शोपान, याजेर, योगबहा,
 36 बेथ-निग्ना व बेथ-हरान नांयागु शहरतयत पःखालं घेरय यानाः दयकल। अले फै, दुगु-च्वलयतयगु निति गत दयकल।
 37-38 स्वेनीतयसं हेरबोन, एलाले व कियतिम, नेबो, बाल-मोन व सिब्मा हाकनं दयकल। इमिसं थःपिन्सं दयकगु शहरतयगु नां तल।
 39 मनशशेया काय मार्कीरया सन्तानतयसं गिलादय वनाः उकियात त्याकाः अन च्वंपि एमोरीतयत पिपिनाछवत।
 40 अथे जुयाः मोशां मनशशेया काय मार्कीरया सन्तानतयत गिलाद बिल अले इपि अन हे च्वन।
 41 मनशशेया सन्तान याईर वनाः गिलादया यक्व गां त्याका काल, अले उकिया नां हब्बात-याईर* तल।
 42 नोबहं केनात व उकिया गां त्याकाः उकिया नां थःगु हे नामय नोबह धकाः तयाबिल।

33

मिश्र देशनिसें मोआब तकया यात्राया खँ

- 1 मोशा व हास्नया न्ह्यलुवालय मिश्रं इम्राएलीत पुचः पुचः जुयाः यात्रा याःबलय इपि थ्व थ्व थासय बाय च्वन।
 2 मोशां परमप्रभुया उजकथं यात्राबलय बाय च्वंगु थायया धलः दयकल।
 3 न्हापांगु लाया झिन्यान्हु खुन्हु इपि रामसेसं न्ह्याः वन। छुत्काराया नखःया कन्हय खुन्हु इपि फुकक मिश्रीतयसं खंक हे धूमधामं पिहां वन।
 4 उखुन्हु मिश्रीत परमप्रभुं स्थानादीपि इमि न्हापां ब्रुपि कायपिन्त ल्हाकाच्वंगु जुल। थथे यानाः परमप्रभुं इमि घतयत सर्जाय बियादीगु खः।*
 5 इम्राएलीत रामसेसं वनाः सुक्कोतय बाय च्वन।
 6 इपि सुक्कोतं वनाः मस्भूमिया सिथय एथायमय बाय च्वन।
 7 एथामं वनाः इपि बाल-सेफोनया चुलिचु लाःगु पी-हरीरोतपाखे लिहां वल। अले मिदोलया न्ह्यःने पाल ग्वयाः च्वन।
 8 इपि पी-हरीरोतं वनाः लाल समुद्र छिनाः मस्भूमिइ दुहां वन। इपि एथामया मस्भूमिइ वक्न्हु तक वनाः माराय बाय च्वन।*
 9 अले मारां वनाः एलीमय थ्यंकः वल। अन झिमिगु बुँगाःचा व न्हयेमा तायगः सिमा दु। इपि अन हेबाय च्वन।
 10 इपि एलीमं वनाः लाल समुद्र लिक्क बाय च्वन।
 11 इपि लाल समुद्र वनाः सीनया मस्भूमिइ बाय च्वन।
 12 इपि सीनया मस्भूमि वनाः दोफकाय बाय च्वन।
 13 इपि दोफकां वनाः आलुशय बाय च्वन।
 14 इपि आलुशं वनाः रपीदीमय बाय च्वन, अन मनुतयत त्वनेत लः मटु।*
 15 इपि रपीदीमं वनाः सीनिया मस्भूमिइ बाय च्वन।*
 16 इपि सीनिया मस्भूमि वनाः किन्नोथ-हतावाय बाय च्वन।*
 17 इपि किन्नोथ-हतावां वनाः हसेरोतय बाय च्वन।
 18 इपि हसेरोतं वनाः रिन्माय बाय च्वन।
 19 इपि रिन्मां वनाः रिम्मोन-फारेसय बाय च्वन।
 20 इपि रिम्मोन-फारेसं वनाः लिब्नाय बाय च्वन।
 21 लिब्नां वनाः रिस्साय बाय च्वन।
 22 इपि रिस्सां वनाः केहेलाताय बाय च्वन।
 23 इपि केहेलातां वनाः शेपेर पर्वतय बाय च्वन।
 24 इपि शेपेर पर्वतं वनाः हरादाय बाय च्वन।
 25 इपि हरादां वनाः मखेलोतय बाय च्वन।
 26 मखेलोतं वनाः तहतय बाय च्वन।
 27 इपि तहतं वनाः तेरहय बाय च्वन।
 28 इपि तेरहं वनाः मित्काय बाय च्वन।
 29 इपि मित्कां वनाः हशमोनाय बाय च्वन।
 30 इपि हशमोनां वनाः मसेरोतय बाय च्वन।
 31 इपि मसेरोतं वनाः बने-याकानय बाय च्वन।
 32 इपि बने-याकानं वनाः होर-हगिदागदय बाय च्वन।

* 32:28 ३२:२८-३२ यलो १:१२-१५ * 32:41 ३२:४१ हब्बात-याईर हिब्रू भाषाय थुकिया अर्थ याईया गांत खः। * 33:4 ३३:४ प्रस १२:३१-३६ * 33:8 ३३:८ प्रस १३:१०-१५:३६, १५:३२-३६ * 33:14 ३३:१४ प्रस १७:१-७ * 33:15 ३३:१५ सीनिया मस्भूमिइ थन सीनिया मस्भूमिइ, दच्छि तक धइथे इम्राएलीत सिर्न पर्वतया क्वय पालग्वया च्वन। इपि अन पाल ग्वयाच्वललय हे इमित छिगु आसा दुगु खः अले इमिसं नापलायगु पाल दयकगु खः। स्वयादिसं, प्रस ११:१५, गन्ती १०:१० * 33:16 ३३:१६ गन्ती ११:८-१४

- 33 इपि होर-हगिदगादं वनाः योतबाताय् बाय् च्वन।
 34 इपि योतबातां वनाः अब्रोनाय् बाय् च्वन।
 35 इपि अब्रोनां वनाः एस्योन-गेबेरय् बाय् च्वन।
 36 इपि एस्योन-गेबेरं वनाः जीनयागु मरूमिड् दुगु कादेश्य् बाय् च्वन।^{*}
 37 इपि कादेशं वनाः एदोम देशया लागाय् दुगु होर पर्वतय् पाल् ग्वयाः च्वन।
 38 इस्राएलीत मिश्रं पिहां वःगु पिइदंया न्यागुगु लाया न्हापां खुन्हु परमप्रभुया उजकथं हास्न पुजाहारी होर पर्वतय् थहां वनाः अन हे सित।^{*}
 39 हास्न होर पर्वतय् स्यबल्य् व सछि व निइस्वदं दुम्ह जुयाच्वन।
 40 कनान देशया नेगेवय् च्वनीम्ह आरादया कनानी जुजुं इस्राएलीत वयाच्वंगु दु धयागु खँ न्यन।^{*}
 41 इपि होर पर्वतं वनाः सलमोनाय् बाय् च्वन।
 42 इपि सलमोनां वनाः पूनोनय् बाय् च्वन।
 43 इपि पूनोनं वनाः ओबोतय् पाल् ग्वयाः च्वन।
 44 इपि ओबोतं वनाः मोआबया सिमानाय् दुगु इये-अबारीमय् पाल् ग्वयाः च्वन।
 45 इपि इयीमं वनाः दीबोन-गादय् बाय् च्वन।
 46 इपि दीबोन-गादं वनाः आल्मोन-दिब्लातैमय् बाय् च्वन।
 47 इपि अल्मोन-दिब्लातैमं वनाः नेबो पर्वतया लिक्क अबारीमया डौंडाय् पाल्ग्वया च्वन।
 48 इपि अबारीमं वनाः यरीहो शहरया उखे यर्दन खुसिया सिथय् च्वंगु मोआबया ख्यलय् पाल् ग्वयाः च्वन।
 49 यर्दन खुसिया सिथय् मोआबया ख्यलय् बेथ-यशीमोतनिसं कयाः हाबिल-शितिम तक हे इपि पाल् ग्वयाः च्वन।

यर्दन खुसि छी न्हः स्यनेकने याःगु

- 50 अले यरीहो शहरया उखे यर्दन खुसि सिथय् मोआबया ख्यलय् परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 51 “इस्राएलीतयत धा, ‘छिपि यर्दन खुसि छिनाः कनान देशय् थ्यनीबलय्
 52 व देशयापि मन्तयत इमिगु देशं पितिनाछव। अले इमिगु क्रियातःगु इवाता व नायकातःगु मूर्ति फुककयात नाश यानाब्यु। इमिसं पुजा याइगु देगःचात नं स्यंकाब्यु।
 53 व देशयात त्याकाकयाः छिपि अन हे च्वं, छायाधाःसा जिं व देश छिमित अधिकार यायेत बियागु दु।
 54 छिमिसं थथःगु सर्बयकथं व देशय् गोला तयाः जमिन इनाब्यु। अप्चः छैजः दुगु कुलयात अप्चः अले कम छैजः दुगु कुलयात छिमिसं कम सर्बय ब्यु। सुयागु गोला गन लाइ व वयागु हे जुइ। छिमिगु पुर्बया कुलकथं थ्व इनाब्यु।^{*}
 55 “ ‘अयनं छिमिसं व देशयापि मन्तयत लिनामछवसे, छिमिसं अन च्वने ब्यूपि मन्त छिमिगु मिखाय च्वंगु कं व म्हय् कंथं कयेगु थें जुइ। छिपि व देशय् न्हाथाय च्वसां इमिसं छिमित दु-ख बी।
 56 अले जिं इमित छु याये धकाः मनय् तयागु खः व हे जिं छिमित यानाबी।’ ”

34

बीत्यंगु देशया लाग्गा

- 1 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 2 “इस्राएलीतयत धा, ‘छिपि कनान देश थ्यने थुंकाः जिं छिमित सर्बयकथं बी धयागु जमिन थुकथं जुइ।
 3 “ ‘छिमिगु दच्छिन लागाय् एदोमया सिमानाय् जीनया मरूमिया छुं ब्व लाइ। छिमिगु दच्छिनयागु सिमाना पुर्बपाखे मृत सागर^{*} सिथनिसं न्हानाः
 4 अक्रब्बीमया भज्याइगु जुयाः जीनपाखे न्ह्यज्याःनाः कादेश-बर्नेया दच्छिन तक वनी। अनलि व हसर-अदर जुयाः अज्मोन तक थ्यनी।
 5 अनं सिमाना अज्मोनं चाःहिलाः मिश्रया ब्यासि थ्यंकाः भूमध्यसागरय् क्वचाइ।
 6 “ ‘छिमिगु पच्छिमया लाग्गा भूमध्यसागरया सिथ तक जुइ। छिमिगु पच्छिमया सिमाना थ्व हे जुइ।
 7 “ ‘छिमिगु उत्तरया लाग्गा भूमध्यसागरनिसं न्हानाः होर पर्वत तक थ्यनी।
 8 अनं लेबो-हमात जुयाः सदाद तक थ्यनी।
 9 सदाद पुर्बपाखे न्ह्याः वनाः सिप्रोन जुयाः हसर-एनानय् वनाः क्वचाइ। छिमिगु उत्तरया सिमाना थ्व हे जुइ।
 10 “ ‘छिमिगु पुर्बया लाग्गा हसर-एनाननिसं न्ह्याः वनाः सपाम तक थ्यनी।
 11 अनं क्वहां वनाः ऐनया पुर्बय् लाःगु रिब्ला तक थ्यनी। अनं गालीलया समुद्रया पुर्बया सिथय् च्वंगु डौंडाय् क्वहां वनी।
 12 अनलि छिमिगु लाग्गा यर्दन खुसिपाखे क्वहां वनाः मृत सागर तक थ्यनी।
 “ ‘थ्व हे छिमिगु देशया लाग्गा जुइ।’ ”
 13 मोशां इस्राएलीतयत उजं बिल, “थ्व देशयात सर्बय सर्बयकथं गोला तयाः इनाका। परमप्रभुं थुक्रियात गुंगु व बागु कुलयात ब्यु धकाः उजं बियादीगु दु।^{*}
 14 क्वनेनया कुल, गादया कुल, व मनशेया बागु कुलया छैजःतयत इमिगु सर्बय दये थुंकल।
 15 थुपि निगु व बागु कुलं यरीहोया मेखेपाखे यर्दन खुसिया पुर्बपाखे थथःगु सर्बय काये थुंकगु दु।”

जमिन इनाब्युपिनिगु नां धलः

- 16 परमप्रभुं मोशायात धयादिल,
 17 “छिमित सर्बयकथं जमिन इनाबीपि मन्तयगु नां थथे दु, पुजाहारी एलाजार व नूनया काय् यहोश।
 18 थथे इनेत इमित ग्वाहालि बीत छगु छगु कुलं छम्ह छम्ह नायः नं ल्य।
 19 इमिगु नां थथे दु –

“कुल – नायः

यहदा – यपुन्नेया काय् कालेब

20 शिमियोन – मीहदया काय् शेमुएल

^{*} 33:36 ३३:३६ गन्ती २०:१२-१३

^{*} 33:38 ३३:३८ गन्ती २०:२२-२५ व्य १०:१५ ३२:५०

^{*} 33:40 ३३:४० गन्ती २१:१

^{*} 33:54 ३३:५४ गन्ती २६:५४-५६

^{*} 34:3

३४:१३ मृत सागर थुक्रियात खारा समुद्र नं धाइ

^{*} 34:13 ३४:१३-१५ गन्ती २६:२२-२६ यही १४:१२-५

- 21 बेन्यामीन — किसलोनया काय् एलीदाद
 22 दान — योगलीया काय् बुक्की
 23 मनश्शे (योसेफया काय्) — एपोदया काय् हन्नीएल
 24 एफ्राइम (योसेफया काय्) — शिप्तानया काय् कम्एल
 25 जबलून — पर्नीकया काय् एलीजापान
 26 इस्साखार — अजानया काय् पल्लिएल
 27 आशेर — शलोमीया काय् अहीहद
 28 नप्ताली — अम्मीहदया काय् पदहेल।”
 29 इस्राएलीतयत् कनान देश सर्बयकथं इनाबीत परमप्रभुं ल्ययादीपि मन्त थुपि हे खः।

35

लेवीतय्गु शहर

- 1 परमप्रभुं यरीहो शहरया उखे यर्दन खुसिया सिथय् मोआबया ख्यलय् मोशायात धयादिल, *
 2 “इस्राएलीतयत् इमित ब्यग्गु सर्बयलय् च्वंग् छुं छुं शहर लेवीतयत् च्वनेत ब्यु धकाः उजं ब्यु, अले उपि शहरया जःखः च्वंग् घॉय्ख्यः नं लेवीतयत् ब्यु धकाः उजं ब्यु।
 3 थुकथं इमित च्वनेत थाय् दइ। अले इमि सा द्रहं, फे-च्चलय् व मेपिं पशुत ज्वयेत ख्यः दइ।
 4 “छिमिसं लेवीतयत् बीगु ख्यः शहरया पःखाःया पिने प्यखे द्रःछि द्रःछि कु (१,०००) दयेमाः।
 5 शहरया पिने शहरयात दथुइ तयाः पूर्बपाखे निद्रः कु (२,०००), दच्छिनपाखे निद्रः कु (२,०००), पच्छिमपाखे निद्रः कु (२,०००) अले उत्तरपाखे निद्रः कु (२,०००) नापय् या। इमिगु शहरया घॉय्ख्यः थ्व हे खः।

शरण बीगु शहर

- व्य १९:१-१३; यहो २०:१-९
 6 “छिमिसं लेवीतयत् बीगु शहरय् शरण बीगु ख्यु शहर नं दइ। थ्व शहरय् छिमिसं आकाझाकांय लानाः मनु स्यानाः बिस्सुं वःपिन्त च्वनेत थाय् बी फइ। व बाहेकं छिमिसं इमित मेगु पिइनिगु शहर नं बीमाः।
 7 थुकथं ख्यः नापं मुक्कं पिइच्यागु शहर छिमिसं लेवीतयत् बीमाः।
 8 थुपि शहरत इस्राएलीतयगु सम्पतिपाखे वइ। तःधंगु कुलं यक्व अले चिधंगु कुलं कम शहर लेवीतयत् बी। फुक्क कुलं थयःगु सर्बयया आकारकथं लेवीतयत् शहर बीमाः।”
 9 परमप्रभुं मोशायात धयादिल, *
 10 “इस्राएलीतयत् धा, ‘छिपि यर्दन खुसि छिनाः कनान देशय् थ्यने धुंकाः
 11 आकाझाकांय लानाः मनु स्यानाः बिस्सुं वःपिन्त तयेत शरण बीगु शहर ल्या।
 12 सीमह मनुया थःथितितयसं वयात अन हिया बदला काये फइ मखु। थुकथं खलःया न्हा-ने न्यायया ज्या पूमवंकं दोष लाःमह मनुयात स्याये फइ मखु।
 13 छिमिस बीगु शरण बीगु शहर ख्यु दयेमाः।
 14 यर्दनया पूर्बपाखे स्वंगु शहर, कनान देशय् स्वंगु शहर शरण बीगु शहरकथं ब्यु।
 15 थुपि ख्यु शहर छिपि इस्राएलीतयगु लागि व छिपिनापं च्वनाच्वपि मेगु जातियापिनिगु लागि शरण कायेगु थाय् जुइ। उकिं सुनानं आकाझाकांय लानाः मनु स्यात धाःसा व मनु अन बिस्सुं वने फइ।
 16 “ ‘सुनानं सुयातं नँयागु ल्वाभलं कयकाः स्यात धाःसा व मनु ज्यानमारा खः। वयात स्यायेमाः।
 17 सुनानं सुयातं ल्वहँतं छ्यानाः स्यात धाःसा व मनु ज्यानमारा खः। वयात स्यायेमाः।
 18 सुनानं सुयातं सिंयागु ल्वाभलं कयकाः स्यात धाःसा व मनु ज्यानमारा खः। वयात स्यायेमाः।
 19 हिया बदला काइमहसिनं वयात स्याये फइ। इमिसं वयात लुइकेवं स्याये फइ।
 20 अथे हे, सुनानं सुयातं तमय् घ्वानाः, छुकिनं कयका स्यात धाःसा
 21 वा ल्हातिं दयाः स्यात धाःसा वयात स्यायेमाः। व मनु ज्यानमारा खः। मनु स्याःगुया बदला काइमहयसिनं वयात स्याये फइ। इमिसं वयात लुइकेवं स्याये फइ।
 22 “ ‘तर सुनानं सुयातं मसीसँ घ्वानाः सित वा छुकिनं कयकुबलय् लानाः सित,
 23 वा आकाझाकां तःग्वःगु ल्वहँ कुतुवंबलय् लानाः सित धाःसा
 24 खलकं न्याय यायेबलय् स्याःमह मनु व हिया बदला काःवःमहयसिगु दथुइ थुपि विधिकथं न्याय यायेमाः।
 25 अले खलकं द्रं मुद्सा वयात हिया बदला काःवःमहयसिगु पाखे बचय् यानाः व बिस्सुं वंगु शरण बीगु शहरय् हे छ्वयेमाः। अन व पवित्र चिकनं अभिषेक जूह दकलय् तःधंमह पुजाहारी मसीतले च्वनेमाः।
 26 “ ‘छुं जुयाः व ज्यानमारा थः बिस्सुं वंगु शरण बीगु शहरं गुरु इलय् पिहां वनाः
 27 वयात हिया बदला कायेत स्वयाच्वंमहयसिनं नाप लानाः स्यात धाःसा वयात हिया दोष लाइ मखु।
 28 दकलय् तःधंमह पुजाहारी मसीतले व शरण बीगु शहरय् हे च्वनेमाः। दकलय् तःधंमह पुजाहारी सीं धुंकाः जक व थःगु सम्पतिया जमिनय् लिहां वने फइ।
 29 “ ‘छिपि न्हाथाय् च्वसां छिपि व छिमि लिपाया फुक्क पुस्ताय् थ्व विधि दया हे च्वनी।
 30 “ ‘सुनानं सुयातं स्यात धाःसा वयात साक्षीतयसं ब्यग्गु दसिकथं जक स्यायेमाः। छमह जक मनुया साक्षी सुयातं स्यायेगु सजॉय बी मज्यु। *
 31 “ ‘स्यायेमाःमह ज्यानमाराया जीवनाया निंति पलेसाकथं धिबा बं काये मते। वयात स्याना हे छ्वयेमाः।
 32 “ ‘शरण बीगु शहरय् बिस्सुं वःमह मनुखं अन च्वनेगु पलेसा धिबा पुलाः थःगु छँय वनेत धाल धाःसा वयापाखे अन्याःगु बं काये मज्यु। दकलय् तःधंमह पुजाहारी मसीतले व अन हे च्वनेमाः।
 33 “ ‘छिमिसं थः च्वनेगु थाय् अशुद्ध याये मते। हि देशयात अशुद्ध याइ। हिया प्रायश्चित्त यायेत हि बाः वयकुमह मनुयागु हि हे माः।
 34 छिपि च्वंवेनेत्यंगु देशय् जि थः हे नं च्वनेगु जगुलि व देशयात अशुद्ध याये मते। जि परमप्रभु इस्राएलीतय दथुइ च्वनीह खः।”

* 35:1 १:२-८ यहो २१:१-२२

* 35:9 ३:१९-३० व्य १९:१-१३; यहो २०:१-९

* 35:30 ३:१३ व्य १०:१५; ११:२५

36

छग कुलया जमिन मेगु कुलय् मख्वयेगु

- 1 योसेफया छुइ, मनश्शेया छय्, माकीरया काय गिलादया वंशया थकात्तित मोशा व इस्राएली नाय.तयथाय् वया: धाल,
- 2 “परमप्रभुं इस्राएलीतयत्तु सर्वयकथं गोला तथा: देश इनाबीत छित: उजं बियादीगु ख:। अले जिमि किजा सलोफादया सर्वय वया म्हायपिन्त ब्यु धका: नं परमप्रभुं छित: उजं बियादीगु ख:।[☆]
- 3 इमिसं मेगु कुलयापि मिजंतलिसे ब्याहा यात धा:सा इमिगु सर्वय नं मिजंतयगु सर्वय नापं ल्वाकज्या:वनी। थुकथं जिमिगु कुलया सर्वय कम जुयावनी।
- 4 इस्राएलीतयगु निति लुँदै वइबलय् इमिगु सर्वय इपि ब्याहा याना वंगु कुलय् हे ल्वाकज्या:वनी। इमिगु सर्वय झी पुर्खातयगु सर्वयपाखें लाका काइ!”[☆]
- 5 अले मोशां थथे धका: परमप्रभुया उजं इस्राएलीतयत्तु बिल, “योसेफया सन्तानया कुलं धा:गु खँ पायछि ज्।
- 6 सलोफादया म्हायपिनिगु खँय् परमप्रभुं थथे उजं बियादीगु दु — इमिसं थ:पिन्त य:पि थ: बौया कुलया वंशया मिजंत नापं जक ब्याहा यायेमा:।
- 7 थथे या:सा छगु कुलयागु सर्वय मेगु कुलय् वनी मखु। थुकथं फुक्क इस्राएलीत थथ:गु पुर्खाया कुलया सर्वयया जमिनय् हे दयाचवनी।
- 8 इस्राएलीतयगु कुलय् सर्वयया अंश काइपि सुं नं म्हायमस्त दुसा, वं थ:गु हे कुलया वंशया मिजनाप ब्याहा यायेमा:। थुकथं इस्राएलया फुक्क कुलयाके थ:पिनि पुर्खाया सर्वयया अंश दयाचवनी।
- 9 छगु कुलया सर्वय मेगु कुलय् मवनेमा। थुकथं इस्राएलया फुक्क कुलया सर्वय न्हापा गुलि ख: उलि हे दयाचवनी।”
- 10 सलोफादया म्हायपिन्सं परमप्रभुं मोशायात बियादीगु उजकथं हे यात।
- 11 सलोफादया म्हायपि महला, तिसी, होप्ला, मिल्का व नोअहापिन्सं थ: कका व त:बा:या कायपि नापं ब्याहा यात।
- 12 इमिसं योसेफया काय मनश्शेया वंशय् हे ब्याहा यात। थुकथं इमिगु कुलया सर्वय इमिगु कुलय् हे ल्यनाचवन।
- 13 परमप्रभुं यरीहो शहरया उखे यर्दन खूसिया सिथय मोआबया ख्यलय् मोशापाखें इस्राएलीतयत्तु बियादीगु उजं व नियम थुपि हे ख:।

व्यवस्थाया सफ़ म्हसीका

व्यवस्था बाइबलया न्यागू सफ़ खः। अले मोशाया न्यागू सफ़ मध्ये दक्कसिबय ल्पियागू सफ़ खः। मस्भमिइ पिइदें तक यात्रा याये धुंकाः इस्त्राएलीत मोआबया ख्यलय थयन। इस्त्राएलया खलकं यर्दनया पुर्बय मोआबया ख्यलय छाउनी दयकल। मोशां न्हगू पुस्तायात इमिसं अन्नहामयात बाचा याःगू देशयात त्याके न्ह्यः इमिसं यायेमाःगू ज्या स्येकने याइगू।

अन च्वनाः इमिसं कनान देशय दुहां वनेत व उकियात त्याकाकायत तयारी यात। मोआबया ख्यलय मोशां इस्त्राएलीतय न्हगू पुस्तायापिन्त धाःगू खँ थ्व सफ़ुलिइ कथंहेक च्वयातःगू दु। व देशय च्वंपि मनुतयसं मूर्ति पुजा याइगू खः। परमेश्वरया मनुतयत अन च्वंगू मूर्तित व मनुतयत भज्यंक नाश या धकाः धाःगू खः। मखुसा उपि मनुतयसं व इमिसं याइगू मूर्ति पुजापाखें इस्त्राएलीतयत नाश यानाबी। मोशां इमित परमप्रभु छम्ह हे जक परमेश्वर खः अले इमिसं परमप्रभु परमेश्वरयात दुनुगलनिसें, थःगू प्राण बिया तक अले थःगू बलं फतले माया यायेमाः धकाः लुमंकाबिल। ६:४-५, परमप्रभु इी परमेश्वरयात इमिसं थुकथं परमप्रभुयात माया यायेमाःगू कारण दकलय न्हापां वयकलं इमित माया यानादीगुलि हे खः। इपि दास जुयाच्वंबलय ल्याखय इपि कम दुगु खः। “अयलं परमप्रभुं इमित माया यानादिल अले इमि पुर्खातयत वयकलं दासत्वया देशं छुत्कारा याना हये धकाः पाःफयादीगू पुर्वकादिल।” अथे जुयाः इपि व देशय दुहां वनीबलय उपि मूर्तितयगू पुजा याये मज्य।

थ्व बाहेकः परमेश्वरं इमिगुपाखें यानादीगू अजु चायागू ज्या लुमंकेगू निति आराधना यायेत, परमेश्वरं इमिगू निति क्वछिनादीगू नखःचखः हेनेत व बलि हयेत फुक्क खलः छगू ल्ययातःगू थासय मुनेगू यायेमाः (१२:११)।

थुपि इलय व न्हाबलें इमिसं विदेशीत, मांभौ मटुपि मस्तयत व भाःत मययधुंक्पिन्त वास्ता यानाः इमित बांलाःगू व्यवहार यायेमाःगू दु। मोशां सीनि पर्वतय मनुतनापं परमेश्वरं चिनादीगू बाचा इगू आज्ञायात न्हाः यात। इमिसं उपि आज्ञात दुनुगलनिसें पुर्वक मानय यात धाःसा इमित दइगू आशिषया खँत न्यकल। छुं जुयाः इमिसं उपि आज्ञात मानय मयात धाःसा इमि खलःयात वइगू सराःया बारे नं न्यंकम। मनुतयत थुपि खँ धाये धुंकाः इमिसं परमेश्वर प्रति विश्वास यायेबहःपि जुयाः परमेश्वरयाके बिन्ति यात अनंलि मोशां इमित आशिष बिल। अले यहोश्यात इमिसं न्हम्ह न्ह्यलुवाकथं थापं यात। अनंलि व पहाडय थाहां वन, व अन हे सित।

थ्व सफ़ुलिइ न्ह्यथनातःगू म्मुगू खँ थुकथं दु -

१. मोशां वंगु पिइदेंया दुने जगू ततःधंगू खँ लुमंकाब्यगू दु। वं मनुतयत परमेश्वरं गुकथं न्ह्यलुवाः जुयाः इमित मस्भमिया दथुं हयादिल धयागू खँ लुमकेत इनाप याःगू दु। वयकःयात मानय यायेत व परमेश्वरया खँ न्येनेत नं इनाप याःगू दु।
२. मोशां हाकनं इगू आज्ञायात न्ह्यथंगू दु। अले मनुतयत न्हापांगू आज्ञायात ध्वाथुइकाः परमप्रभुयात जक मानय या धकाः बःब्यगू दु। अले हाकनं बाचाकथं बियादीगू देशय इस्त्राएलीतयसं गुकथं जीवन हनेमाः धयागू मेमेगू नियम नं न्ह्यथंगू दु।
३. मोशां मनुतयत परमेश्वरं इपिलिसे चिनादीगू बाचायागू अर्थ कनाः लुमंकाबी। अले इमित, इमिसं यायेमाःगू ज्याखँ पुर्वकेत बाचा न्हाः यायेत इनाप याःगू दु।
४. मोशा सी न्ह्यः परमेश्वरया मनुतय न्ह्यलुवाः जुइत यहोश्यात ल्यःगू। परमेश्वरयागू विश्वासयात तःधंकाः म्ये हालाः, अले इस्त्राएली कुलतयत सुवाः बी धकाः यर्दन खुसिया पुर्वपाखे च्वंगू मोआबय मोशा सित।

थ्व सफ़ुलिइ न्ह्यथनातःगू दक्कसिबय तःधंगू खँ थ्व खः - परमेश्वरं थःम्हं ल्यःपि मनुतयत बचय यानाः सुवाः बियादीगू दु। परमेश्वरं इमित माया यानादीगू दु। उकि, परमेश्वरया मनुतयसं थ्व खँ लुमंकेमाः, वयकःयात माया यायेमाः, वयकलं धाःगू खँ न्येनेमाः। अले जक इमित जीवन दइ, अले न्हाबलें सुवाः दयाच्वनी।

प्रस्थान निइगू अध्यायलय इस्त्राएलया न्हापांगू पुस्ताया निति इगू आज्ञायात च्वयातःगू खः। थ्व व्यवस्थाया सफ़या न्यागू अध्यायलय इस्त्राएलया न्हगू पुस्ताया निति इगू आज्ञा च्वयातःगू खः।

थ्व सफ़या मू पदत ६:४-६ खः। थुकी न्ह्यथनातःगू दु - परमप्रभु छिपि परमेश्वरयात दुनुगलनिसें, थःगू आत्मानिसें, अले थःगू बलं फतले माया या। न्हगू नियमय वयाः येथु ख्रीष्ट थुकियात हे दकलय तःधंगू आज्ञा धकाः धयादीगू दु।

धलः पौ

मोशाया न्हापांगू न्वचु १:१-४:४३

मोशाया निगू न्वचु

१. इगू आज्ञा ४:४४-१०:२२
२. नियम, विधि व ख्याच्वः ११:१-२६:१९
३. कनानय दुहां वनेगू नियम २७:१-२८:६८

मोशाया स्वंगू न्वचु व बाचा न्हाःयाः याःगू २९:१-३०:२०

मोशां दक्कसिबय ल्पि धाःगू खँ ३१:१-३३:२३

मोशा सीगू ३४:१-१२

व्यवस्था

होरेब त्वःतगू खँ लुमंकेगू

1 सपया चुलिचु च्वंगू अराबाय पारान, तोफेल, लाबान, हसेरोत व दीसाहाबया दथुइ यर्दन खुसिया पुर्वपाखेयागू मस्भमिइ सकल इस्त्राएलीतयत मोशां धाःगू खँ थुपि हे खः।

2 (सेइर* पर्वत वनेगू लँपु जुयाः होरेबं कादेश-बर्ने तक वनेत झिछन्हु बी।)

3 इमिसं मिश्र त्वःतगू पिइगू दँया झिछंगू लाया न्हापांगू दिनय मोशां परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत धा धकाः धयादीगू फुक्क आज्ञा इमित धाल।

4 वं हेरोबनय राज्य याइम्ह एप्पोरीतय जुजु सीहोन अले अस्तरोत व एडुईलय राज्य याइम्ह बाशानया जुजु ओगयात बूकेधुंकाः थ्व जगू खः।*

5 यर्दनया पुर्वपाखे मोआब देशय मोशां थ्व नियमयात ध्वाथुइकेत थुकथं कनाहल।

6 होरेबय परमप्रभु इी परमेश्वर इीत थथे धयादिल, “छिपि थ्व पर्वतय च्वनाच्वंगू तःन्हु दये धुंकेल।

* 1:2 १:२ सेइर एदेमया मेगू नां सेइर खः, थ्व एसाबया सन्तानया जमिन खः।

† 1:2 १:२ होरेब सीनि पर्वतया मेगू नां होरेब खः

◊ 1:4 १:४ गन्ती २१:२२-२५

7 अथे जुयाः आः छिपि थ्व थाय् त्वःताः थःगु यात्राय् न्हाज्या। एमोरीतय् पर्वतया देश व उकिया जःखः च्वपि फुक्क जातितयथाय्, अराबाय्, पर्वतय्, पच्छिमया फेदी, नेगेवय व समुद्रया सिथय च्वंगु कनानीतय् देशय्, लेबनानय् अले तःधंगु खुसि युफ्रेटिस तक हे हूँ।
8 स्व! जिं थ्व देश छिमित बियागु दु। अन दुहां वनाः व देशयात अधिकार या। थ्व देश परमप्रभु छिमि पुर्खा अन्नाहाम, इसहाक व याकबलिसें इमित व इमि लिपायापि पुस्तायात बी धकाः पाफयाः धयादीगु खः।”[✧]

न्याय याइपि ल्यःगु खँ लुमंकुग

प्रस १८:१३-२७

9 उबले जिं छिमित धया, “जि याकःचां छिमिगु भार क्वबी मफु।
10 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु ल्याः अप्वयकादीगु दु। अथे जुयाः थौं छिपि आकाशया नगु थें अल्त्याज जगु दु।
11 परमप्रभु छिमि पुर्खाया परमेश्वरं छिमित दुःछि दुगं अप्वयकादीमा अले वयकलं बाचा यानादीगु थें छिमित सुवाः बियादीमा।
12 अयनं गथे यानाः छिमिगु समस्यात, कचवं व ल्वापुख्यापुयात जि याकःचां क्वबी फइ?
13 छिमिगु कुलपतिकं छिमिसं बुद्धि जाःपि, सःस्यपि व हनेबहःपि मनुत ल्य, अले जिं इमित छिमि नायः यानाबी।”
14 छिमिसं जितः लिसः बिल, “छिं याः धकाः धयादीगु खँ बांलाः।”
15 अथे जुयाः जिं छिमि कुल कुलयापि म्म मनुत ल्यया। इपि सकलें बुद्धि जाःपि व हनेबहःपि मनुत खः। अले इमित छिमि कुलपतिकं दुःछिम्ह, सछिम्ह, नेय्म्ह व झिम्हया नायःत ल्यया। फुक्क कुलया निति कुलनायःत न ल्यया।
16 उबलय् छिमि न्यायधीसतयत् जिं थथे धकाः आज्ञा बिया “छिमिसं थः दाजुकियापिनिगु दथइया मुद्दा वा इस्पाएलीतय् दाजुकियापिनिगु व परदेशीतय्गु दथइया ल्वापुख्यापुया मुद्दा न्यनाः पायछि जुइक न्याय या।
17 ख्वाः स्वयाः न्याय याये मते। छिमिसं तःधपि व चिधपि निखलःसिगु खँ उर्थे न्यँ। स्यागुं पंती मते, सुं मनुत खनाः ग्याये मते छ्याय्हाःसा न्याय यायेगु परमेश्वरयागु ज्या खः। छिमिगु लागिं थाकगु मुद्दा जिथाय हजि, जिं व न्यने।”
18 उबलय् छिमिसं यायेमाःगु ज्या जिं छिमित फुक्क धया।

कादेश-बर्नेन चिवा काइपि छ्वःगु

गन्ती १३:१-३३

19 अनलि परमप्रभु परमेश्वरं इति आज्ञा बियादी थें इीपि हारेवं पिहां वयाः छिमिसं खंगु मिहां न्हाये मदगु व ग्यानपुरसे च्वंगु मस्भूमि जुयाः एमोरीतय्गु पर्वत देशपाखे वना। अले इीपि कादेश-बर्नेन थ्यंकः वना।
20 अले जिं छिमित धया, “छिपि परमप्रभु इी परमेश्वरं इति बीत्यनादीगु एमोरीतय् पर्वत देश थ्यंकः वःगु दु।
21 स्व! परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ्व देश छिमित बियादीगु दु। अथे जुयाः वनाः थः पुर्खाया परमप्रभु परमेश्वरं धयादी थें उकियात अधिकार या। छिपि ग्याये मते, नुगः क्वतुके मते।”
22 उबलय् छिपि सकलें जिथाय् वयाः धाल, “व देशया चिवा कयाः अन गगु लैपु जुयाः वनेमा अले इीपि वनेगु शहरत गथे च्वं धकाः खबर हयेत इीसं थःगु न्हाःने मिजंत छवयेनु।”
23 थ्व खँ जितः यल। अले जिं फुक्क कुलं छम्ह छम्ह यानाः झिनिम्ह मनुत ल्यया।
24 इपि पहाडय् थाहां वन, अले एशकोलया ब्यासिइ थ्यंकः वनाः व देशया चिवा काल।
25 इमिसं व देशया छुं फलफूल हल। अले इमिसं इति “परमप्रभु परमेश्वरं बीत्यंगु देश छगु भिगु देश खः” धकाः खबर बिल।

इस्पाएलीतयसं परमप्रभुया विरोध याःगु

गन्ती १४:१-१९

26 अयनं छिपि अन वनेत मानय मजू। छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु आज्ञाया विरोध यात।[✧]
27 छिमिसं थथःगु पालय कचकच यानाः धाल, “परमप्रभु इति तसकं मययकादीगुलि इति एमोरीतय्गु ल्हातय् बियाः नाश यायेत मिश्रं पित हयादीगु दु।
28 इीपि गन वनेगु? इीसं छवयापि मनुतयसं “अनयापि मनुत इीपि स्वयाः बल्ला व तःधिकः, अनयागु शहरत ततःधं अले आकाश थ्यंक हे पःखाः खयातःगु दु, अले जिमिसं अन अनाकीत नं खना” धकाः धयाः जिमित खयात।”[✧]
29 अले जिं छिमित धया, “नुगः भाराभारा मिके मते, इपि खनाः ग्याये मते।
30 छिमिगु न्हाःने झायादीम्ह, छिमि परमप्रभु परमेश्वर थः हे मिश्रय् छिमिगु मिखाया न्हाःने ल्वानादीगु थें हे छिमिगु पंतिनाः ल्वानादी।
31 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिपि थन थ्यंकः मवलेत गथे यानाः छम्ह बौन काययात क्वब्यापु थें लें धुछि छिमित क्वबियाः हयादीगु खः व छिमिसं मस्भूमि नं खन।”[✧]
32 थुलि जसां नं छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयाके भलसा मतः।[✧]
33 वयकलं छिमिगु निति बाय् च्वनेगु थाय् मालेत व छिपि वनेमाःगु लैपु क्यनेत चान्हय् मि व न्हिनय् सुपौंचय् जुयाः यात्रा धुछि न्हाःने न्हाःने झायादिल।

परमप्रभु इस्पाएलयात सजौय बियादीगु

गन्ती १४:२०-४५

34 छिमिगु कचकच न्यनाः परमप्रभु तंचायाः थथे धकाः पाफयादिल,
35 “थ्व मभिगु पुस्ताया छम्ह मनुखं नं जिं छिमि पुर्जातयत् बी धकाः पाफयाः बचं बियागु भिगु देशयात स्वये खनी मखु।
36 यपुन्नेया काय कालेवं जक व देश स्वये खनी। दुनुगलिनिसं परमप्रभुया ल्य् जगुलि वं पला तःगु बें जिं वयात व वया सन्तानयात बी।”
37 छिमिं यानाः परमप्रभु जिं खनाः नं तंचायाः थथे धयादिल, “छं नं अन दुहां वने दइ मखु।
38 अयनं छन्त ग्वाहालि याइम्ह नूनया काय यहोशू अन दुहां वनी। छं वयात हःपाः ब्यु, छाय्हाःसा वं हे इस्पाएलया न्हालुवाः जुयाः व देशयात इमिगु अधिकारय् हइ।
39 छिमिसं ज्वना यंकी धकाः धापि भि व मभिं मस्त्युनिपि छिमि मचाखाचात धाःसा अन दुहां वनी। जिं व देश इमित बी अले इमिसं हे उकियात अधिकार याइ।[✧]
40 छिपि धाःसा चाःहिलाः लाल समुद्रपाखे वनीगु मस्भूमिया लैपुइ हूँ।”

✧ 1:8 १:८ उत १:१८, २८:३-४; २८:१३-२५ ✧ 1:26 १:२६ व्य १:२३; हिव ३:२६ ✧ 1:28 १:२८ गन्ती १:३३; व्य २:१० ✧ 1:31 १:३१ प्रे १:३१ ✧ 1:32 १:३२ हिव ३:२९

✧ 1:39 १:३९ गन्ती १:४२ ‡ 1:40 १:४० लाल समुद्र हिव्र याम सपु, अर्थात तिकथिया समुद्र

41 अले छिमिसं जितः धाल, “जिमिसं परमप्रभुयागु विरोधयु पाप यानागु दु। परमप्रभु झी परमेश्वरं आज्ञा बियादीगु थें झीपि थाहां वनाः ल्वाये।” व पर्वतया देशयु थाहां वने अपुइ थें च्वनाः छिपि दक्कसिनं थथःगु ल्वाभः ज्वन।

42 अयतं परमप्रभुं जितः धयादिल, “इमित ‘थाहां वने मते अले ल्वाःवने मते’ धकाः धा, ‘छायधाःसा जि छिपिनापं दइ मखु। छिमित छिमि शत्रुतयसं बुकाबी।”

43 अथे जुयाः थ्व खँ जि छिमित धया, अयतं छिमिसं न्य हे मन्यं। छिमिसं परमप्रभुया आज्ञाया विरोध यात अले तःधंछुयाः पर्वत देशयु थाहां वना।

44 अले पर्वतयु च्वनीपि एमोरीत छिपिनापं ल्वायेत पिहां वयाः हातयसं थें छिमित ल्यु वल, अले इमिसं सेइरनिसें होमां तक छिमित बुकल।

45 अले छिपि लिहां वयाः परमप्रभुया न्हाःने ख्वल, अयतं वयकलं छिमिगु ख्वःन्याः न्यामदी, न्हायपं न बियादी।

46 अथे जुयाः छिपि कादेशयु यक्व दि तक च्वनाच्वने माल।

2

मस्भूमिइ चाःहिलाच्वंगु खँ लुर्मकूगु

गन्ती २०:१४-२१:२०

1 अले परमप्रभुं जितः धयादीगु थें झीपि लाल समुद्र वनेगु लँ जुयाः मस्भूमिपाखे वना। यक्व दि तक सेइरया पर्वत देशयागु सिथं सिथं चाःहिलाच्वना।

2 अले परमप्रभुं जितः धयादिल,

3 “छिपि थ्व पर्वत देशया सिथं सिथं चाचाःहिलाच्वंगु यक्व दि दये धुकल। आः फहिलाः उत्तरपाखे हँ।

4 अले छं मनूतयत् थथे धकाः आज्ञा ब्यु, ‘छिपि सेइर्यु च्वनिपि एसावया सन्तान, थः हे दाजुकिजापिनिगु देश जुयाः वनेत्यंगु दु। इपि छिपि खनाः म्याइ। अथे जुयाः बालाक होश या।”

5 इमित ल्वायेत ग्वाके मते, छायधाःसा जि छिमित इमिगु देशयु पला तयेगु तक नं थायु बी मखु। सेइरया पर्वत देश जि एसावया सन्तानया अधिकारयु बियागु दु।

6 छिमिसं नयेगु नसा व त्वनेगु लः वहः बियाः न्यानाका।”

7 परमप्रभु परमेश्वरं छिमित ल्हातं यायेगु फुकक ज्याय सुवाः बियादीगु दु। वयकलं छिमित थ्व तःधंगु मस्भूमिया यात्रा दुच्छि बिचाः यानादीगु दु। थुपि पिइर्दया इलयु परमप्रभु परमेश्वर छिपिनापं च्वनादीगु दु। अले छिमित छं नं मगाःमचाः जूगु मदु।

8 अथे जुयाः सेइर्यु च्वनिपि एसावया सन्तान, झी दाजुकिजापिनिपाखें फःहिलाः झीपि न्हाज्यानावना। एलात व एस्योन-गेबेरं वइगु अराबाया लँपु मवसें झीपि चाःहिलाः मोआबया मस्भूमिया लँपु वना।

9 अले परमप्रभुं जितः धयादिल, “मोआबीतयत् दुःख बी मते, इमित ल्वायेत ग्वाके नं मते। जिं इमिगु देशया छं नं अंश छिमित बी मखु, छायधाःसा जि आरया फुकक लागु लोतया सन्तानतयगु अधिकारयु बियागु दु।”

10 (न्हापाया इलयु अन बल्लाःपि, ल्याखयु अज्वः दुपि अले अनाकीत थें ततःधिकःपि एमीत च्वनाच्वंगु खः।

11 अनाकीतयत् थें इमित नं रपाई हे धाइगु। अयतं मोआबीतयसं इमित एमी धाइगु।

12 न्हापाया इलयु सेइर्यु होरीत च्वनाच्वंगु खः। अयतं एसावया सन्तानतयसं इमित लिनाछवल। परमप्रभुं बियादीगु देश इसाएलीतयसं अधिकार यानाकाःगु थें इमित लिनाछवयाः एसावीत इमिगु थासयु च्वन।)

13 अले परमप्रभुं धयादिल, “आः दनाः जैरेद खुसि छिना हँ।” अथे जुयाः झीपि जैरेद खुसियागु खौच पुलाः उखे वना।

14 कादेश-बर्नं त्वःता वयाः जैरेद खुसि छिनाबलयु तक झीत त्विच्यार्द बित। थ्व इलयु परमप्रभुं पाफयादीगु थें झीगु छाउनी व पुस्तायापि सकले लडाईं याइपि मनूत नाश जुल।

15 छाउनी इपि सकले नाश जुया मवंतले परमप्रभुया ल्हाः इमिगु विरोधयु न्हाज्याना हे च्वन।

16 मनूतयगु न्हाःनं लडाईं यायेफुपि सकले मनूत सी धुंकाः

17 परमप्रभुं जितः थथे धयादिल,

18 “थौं छिपि मोआबया लागु जुयाः आर पुलाः उखे वनेमाः।

19 छिपि अम्मोनीतयु सिमानायु थ्यनीबलयु इमित दुःख बी मते। इमित ल्वायेत ग्वाके मते छायधाःसा जि छिमित अम्मोनीतयु देशयागु छं नं अंश अधिकारया निति बी मखु। जिं व देशयात लोतया सन्तानयागु अधिकारयु बियागु दु।”

20 (न्हापा अन रपाईत च्वनाच्वंगु खः। अथे जुयाः व देशयात नं रपाईतयगु धाइगु। अम्मोनीतयसं धाःसा जमजुम्मीत धाइगु।

21 इपि बल्लाः, ल्याखयु अज्वः अले अनाकीत थें ततःधिकः। अयतं परमप्रभुं इमित अम्मोनीतयु न्हाःने नाश यानादिल। अम्मोनीतयसं इमित पितिनाछवल अले इपि इमिगु थासयु च्वंवल।

22 वयकलं सेइर्यु च्वनिपि एसावया सन्तानतयगु निति नं थथे यानादिल। वयकलं इमिगु न्हाःने होरीतयत् नाश यानादिल। इमित लिनाः थौं तक नं एदोमीत इमिगु थासयु च्वनाच्वंगु दु।

23 अले गाजा तक गांगामयु च्वनाच्वंपि अच्चीतयत् कप्तोरं* वःपि कप्तोरीतयसं नाश यानाबिल। अले इपि इमिगु थासयु च्वन।)

सीहोन जुजुयात बुकूगु खँ लुर्मकूगु

गन्ती २१:२१-३०

24 “आः न्हाज्या हँ, अर्नोन खुसिया न्हसिकाप पुलाहँ। जिं हेरबोनया जुजु एमोरी, सीहोन व वयागु देश छिमिगु ल्हातयु बियागु दु। अथे जुयाः व देश थःगु अधिकारयु हथेगु रगू या अले व जुजुलिसें लडाईं या।

25 थनिनिसें आकाशया कवयु दुपि सकले जातितयगु मनयु छिमिगु म्याःचिकु तयाबी। छिमिगु खँ न्यानाः इपि थुरथुर खाइ अले इमिगु नुगः भाराभारा मिनी।”

26 कदेमोतया मस्भूमि हेरबोनया जुजु सीहोनाथायु शान्तिया थ्व खँ धायेत दूत छवया,

27 “जिमित छिगु देश जुयाः वनेबियादिसँ। जिपि मूलँपु जुयाः जक वने, जिपि जवखं वने मखु।

28 जिमित नयेत नसा व त्वनेत लः वहः कयाः मियादिसँ। जिमित छिगु देश जुयाः न्यासि वने जक बियादिसँ।

29 सेइर्यु च्वनिपि एसावया सन्तान व आर्यु च्वनिपि मोआबीतयसं याःगु थें छिं जिमित यानादिसँ। थुकथ जिपि यर्दन खुसि छिनाः परमप्रभुं जिमि परमेश्वरं बियादीगु देशयु थ्यकः वने।”

30 अयं हेरबोनया जुजु सीहोनं इती थःगु देश जुयाः वने मब्यु छायाधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं वयात छिमिगु ल्हातय बीत वयागु मनयात जिआहा व अतेरि यानादिल। अले थौं तक व छिमिगु ल्हातय दु।

31 परमप्रभुं जितः धयादिल, “सीहोन व वयागु देश जि छिमित बी। वयागु देशयात त्याकाः अधिकार यायेगु शुरु या।”

32 सीहोन थः सकलें सेना ज्वनाः जिपिलिसें ल्वायेत यहसाय वःबलय्

33 परमप्रभु इती परमेश्वरं वयात इतीगु ल्हातय बियादिल। अले वयात, वया कार्यापिन्त, वया सकलें सेनातयत् इीसं स्यानाबिया।

34 उबलय् इीसं वयागु फुकक शहर त्याकाकयाः उपि शहरय च्वपिं मिजंत, मिसात व मस्तयत् भज्यंक नाशं यानाबिया। इीसं छम्हयसित नं मत्वःता।

35 इीसं अधिकार यानागु शहरय लाका कयागु सामान व पशुत धाःसा थःपिनिगु लागिं कया।

36 अर्नोन खुसियागु न्हसिकाप च्वसं दुगु अरोएनिसें अले न्हसिकापया दथुइ दुगु शहरनिसें गिलाद तक इीसं त्याकाकया मफुगु बल्लाःगु शहर छगु नं मद्गु। परमप्रभु इती परमेश्वरं दक्व इतीत बियादिल।

37 अयं परमप्रभु इती परमेश्वरं वने मते धकाः आज्ञा बियादीगु यब्बोक खुसिया सिथय दुगु अम्मोनीतयगु देशया लिक्क अले पर्वत देशया शहर शहरय इीपिं मवना।

3

जुजु ओगयात बुकगु खँ लुमंकगु

गन्ती २१:३१-३५

1 अनलि इीपिं फहिलाः बाशानपाखे वना। एदुईलय् बाशानया जुजु ओग व वया सेना इीपिलिसें ल्वायेत वल।

2 परमप्रभुं जितः धयादिल, “व खनाः ग्याये मते, छायाधाःसा वयात, वया फुकक सेना व देशनापं छिमिगु ल्हातय बियागु दु। छिमिसं हेरबोनय राज्य याइम्ह एमोरीतय जुजु सीहोनयात गथे यानागु खः वयात नं अथे हे या।”

3 थुकथं परमप्रभु इती परमेश्वरं बाशानया जुजु ओग व वया फुकक सेनायात इतीगु ल्हातय बियादिल। इीसं छम्हयसित नं मत्वःतुसें सकसितं स्यानाबिया।

4 उबलय् हे इीसं बाशानय ओगया राज्य अर्गोबया फुकक लागानापं इमि फुकक खड्गु शहर त्याकाकया। इीसं छगु शहर नं मत्वःता।

5 थुपि फुकक शहरय ततःजाःगु पःखाः ग्वयातःगु दु। अले शहरया म् धवाछाय् खगः दु। अन पःखाः ग्वयामतःगु यक्व गां नं दु।

6 हेरबोनया जुजु सीहोनयात नाश यानागु थें इमि फुकक शहर, मिजं मिस्त व मस्तयत् भज्यंक नाश यानाबिया।

7 अयं फुकक पशुत व शहरय लुतय यानागु धनसम्पति इीसं थःगु नितिं कया।

8 उबलय् इीसं थुपि निम्ह एमोरी जुजुतयगु ल्हातिं अर्नोन खुसिया न्हसिकापनिसें हेर्मोन पर्वत तक यर्दनया पुर्बापाखेया देश कया।

9 (हेर्मोनयात सीदोनीतयसं सिरिओन व एमोरीतयसं सेनीर धाइगु।)

10 ततःजाःगु माथवंगु थामस्य लाःगु फुकक शहर, गिलाद व बाशान अले बाशानय दुगु ओगया देशयागु सलका व एदुई शहर तक हे इीसं फुकक कयाः।

11 (रपाईतय दकलय् लिपांम्ह नू बाशानया जुजु ओग खः। वयागु नैयागु खाताया हाकः गुंगु कु अले ब्या प्यंगु कु दु। व खाता* आः तक नं अम्मोनीतयगु शहर रब्बाय दनि।)

यर्दन पुर्बय च्वंगु देश इनाब्युगु खँ लुमंकगु

गन्ती ३१:१-४२

12 उबलय् इीसं व देश त्याकाकयाबलय् अर्नोन खुसियागु न्हसिकाप च्वसं दुगु अरोएनिसें कयाः गिलाद पर्वतया बच्छि ब्व व उकिया शहर जिं स्वेनी व गादीतयत् बिया।

13 गिलादया ल्यं दुगु ब्व, अले ओगं राज्य यानाच्वंगु फुकक बाशान जिं मनशयेया बच्छि कुलयात बिया। (बाशानय दुगु अर्गोबया फुकक लागयात रपाईतयगु देश धाइगु खः।)

14 मनशयेया सन्तान याईरं गशरीतयगु व माकातीतयगु सिमाना तक अर्गोबया फुकक लाग्ना कयाः उकियात थःगु हे नं बिल। अथे जुयाः थौं तक नं बाशानयात हब्बात-याईरं धाइगु।

15 माकरीयात जिं गिलाद बिया।

16 जिं स्वेनी व गादीतयत् गिलादनिसें अर्नोन खुसि तक (खुसिया दथु अम्मोनीतय दच्छिन सिमाना खः) अले उत्तरय अम्मोनीतयगु सिमाना यब्बोक खुसि तक बिया।

17 उकियागु पच्छिमि सिमाना उत्तरय किन्नेरेतः समुद्रनिसें दच्छिनय पिसगाया पाःचा क्वय च्वंगु खारा समुद्र तकऽ यर्दन खुसि खः।

18 उबलय् जिं यर्दन पुर्ब च्वनाच्वनिपिन्त* थ्व आज्ञा बिया, “परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ्व देश छिमित अधिकार यायेत बियादीगु खः। अयं छिमि सकलें सेना ल्वाभः ज्वनाः थः इस्राएली दाजुकिजातयगु न्ह्यःने न्ह्यःने वनेमाः।”

19 अयं छिमि कलाःपिं, मस्त व पशुत जिं छिमित बियागु शहरय हे च्वनी। (छिमिके यक्व पशुत दु धकाः जिं स्युं।)

20 परमप्रभुं छिमित थें छिमि दाजुकिजापिन्त आराम बियामदीतले अले इमिसं नं परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं यर्दन पच्छिमय इमित बियादीगु जमिन अधिकार मयातले छिमिसं थथे या। अनलि जिं छिमिगु अधिकारय बियागु देशय फुकक मिजंत लिहां वये फइ।”

21 उबलय् जिं यहोशयात थ्व आज्ञा बिया, “परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं थुपि निम्ह जुजुयात छु यानादिल व फुकक छं थःगु हे मिखां खंगु दु। छिपिं खुसिया पच्छिमय वनीबलय् उपि फुकक देशतयत् नं परमप्रभुं अथे हे यानादी।

22 इपिं खनाः ग्याये मते, छायाधाःसा परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं छिमिगु नितिं ल्वानादी।”

मोशायात यर्दनया उखे वने मब्युगु खँ लुमंकगु

23 उबलय् जिं परमप्रभुयात थथे धकाः बिन्ति याना, *

† 2:34 २:३४ भज्यंक नाश छिइ खँवलं भज्यंक नाश यायेत परमप्रभुयात अर्ण यःगु छु वस्तु वा मनयात थुइकावी।

* 3:11 ३:११खाता ४ मिटर ति हाकः दुगु व १.८ मिटर ति ब्या दुगु

खाता खः † 3:14 ३:१४हब्बात-याईरं याईरय च्वपिं मन्हा ‡ 3:17 ३:१७किन्नेरेत गालील समुद्रया मेगु नं खः

§ 3:17 ३:१७ खारा समुद्र मृत सागर तक

* 3:18 ३:१८

यर्दन पुर्ब च्वनाच्वनिपिन्त स्वेनी, मदी, व मनशयेया बच्छि कुल धकाः धाइ

⊛ 3:18 ३:१८ यही १:१२-१५

⊛ 3:23 ३:२३ गन्ती २०:१२-१४; ब्य ३४:४८-५२

- 24 “परमप्रभु परमेश्वर छिं थः दासयात थःगु महिमा व बल क्यनादीत्यंग दु। स्वर्ग व पृथ्वीइ छिं यानादीगु थें ज्याःगु ज्या व शक्ति क्यनेफुम्ह सु घः दु धकाः?”
- 25 यर्दनया उखेपाखे च्वंगु भिगु देश, न्हाइपुसे च्वंगु पर्वतया देश व लेबनान स्वयेत जितः उखे वनेबियादिसें।”
- 26 अयनं छिमिसं यानाः परमप्रभु जिलिसें तंचायाः जिगु खँ न्यनामदी। परमप्रभु जितः धयादिल, “गातः आः थुकिया बारे जिनापं मेगु खँ ल्हाये मते!
- 27 पिसगाया च्वकाय हँ अले पुर्व, पच्छिम, उत्तर, दच्छिन प्याखेरं स्व। थःगु हे मिखां व देशयात स्व। छायाधाःसा छु यर्दनया उखे वने खनी मखु।
- 28 अयनं यहेश्यात आज्ञा ब्यु, वयात हःपाः बियाः बल्लाकि, छायाधाःसा व हे छं खंगु देश अधिकारय हयेत थुपि मनुतयत यर्दन खुसिया उखे यंकी।”
- 29 अथे जुयाः झीपि बेथ-पोरया न्हःनेयागु ब्यासिइ च्वना।

4

आज्ञा मानय यायेमाः

- 1 हे इझ्राएल, आः जिं छिमित स्यनेत्यनागु विधि व नियमय बालाक ध्यान ब्यु! थुपि पालन या गुकिं यानाः छिपि म्वाइ अले छिमिसं छिमि पुर्खाया परमप्रभु परमेश्वरं छिमित बियादीत्यंगु देशय दुहां वनाः अधिकार याइ।
- 2 जिं छिमित बियागु आज्ञाय छुं तने नं मते लिकाये नं मते। अयनं जिं छिमित बियागु परमप्रभु छिमि परमेश्वरया आज्ञा मानय या।^४
- 3 बाल-पोरय परमप्रभुं छुं यानादिल व छिमिसं थःगु हे मिखां खंगु दु। पोरया बालघःया ल्यु जूपि सकलें मनुतयत परमप्रभु परमेश्वरं छिमिगु दथुं नाश यानादिल।^५
- 4 अयनं परमप्रभु छिमि परमेश्वरनापं च्वनाच्वंपि सकलें थौतक म्वानाच्वंगु दु।
- 5 स्व! परमप्रभु जिमि परमेश्वरं जितः आज्ञा बियादीगु थें, छिमिसं अधिकार याइगु देशय थुपि फुक्क मानय यायेत जिं छिमित थुपि विधि व नियम स्यनागु दु।
- 6 छिमिसं परमप्रभुं धाःथें यात धाःसा मेगु जातितयत छिमिगु बुद्धि व छिमिसं खँ ल्हाय क्यनी। अले इमिसं थुपि आज्ञा न्यनाः धाइ, “धात्थें हे थ्व तःधं जातियापि मनुत बुद्धि दुपि व खँ थुपि खः।”
- 7 झीसं परमप्रभु झी परमेश्वरयात बिन्ति यानाबलय वयकः झीनापं गुलि सतिक जुयादिल। उलि सतिक जुइफुम्ह मेम्ह सुं नं घःत व तःधंगु जाति दु ला?
- 8 जिं छिमित थौं बीगु नियम थें पायछिगु धार्मिक विधि व नियम दुपि मेगु छुं नं तःधं जाति दु ला?
- 9 तर बालाक होश यानाच्वें, छिमिसं मिखां खंगु खँ गुबलें ल्वममंकेत होश यानाच्वें अले छिमिसं म्वानाच्वंतले थुपि आज्ञा थःगु मनं चिला वंकेबी मते। अले थुपि आज्ञा थः कायम्ह्यायपि व छयपिन्त बीगु पक्का या।
- 10 छिपि हौरेबय परमप्रभु थः परमेश्वरया न्हःने दंगु दियात लूमंकि। उबलय परमप्रभुं जितः धयादिल, “मनुतयत जिगु न्हःने मुंकि, अले इमित जिगु वचन न्यंकि। गुकिं यानाः जिं इमित बीत्यनागु देशय म्वानाच्वंतले इमिसं जिगु म्याःभय कायेमाः अले इमिसं थ्व हे खँ थःकाय म्हायपिन्त स्यनेमाः।”
- 11 उबलय पर्वतय मि हानाः हानाः च्यानाः आकाश तक हे ध्यन, अले ख्वातगु सुपाँय वयाः अन तसकं छिउसे च्वंबलय छिपि वयाः पर्वतया क्वय दन।^६
- 12 अले मिया दथुं परमप्रभु छिपिनापं खँ ल्हानादिल। उबलय छिमिसं वयकःया सः जक ताल। वयकःयात धाःसा मखं।
- 13 वयकलं छिमित थःगु बाचा व झिगु आज्ञा न्यंकादिल। उकियात मानय यायेगु आज्ञा छिमित बियादिल। अले वयकलं उपि आज्ञायात ल्वहंयागु निपाः पौलय च्वयादिल।^७
- 14 उबलय परमप्रभुं जितः छिमिसं यर्दन छिनावनाः अधिकार यायेगु देशय थ्यंकाः मानय यायेत विधि व नियम स्यें धकाः धयादिल।^८

मूर्ति पुजा मयायेमाः

- 15 हौरेबय परमप्रभु छिपिलिसें मिया दथुं खँ ल्हानादीबलय छिमिसं वयकःयागु छुं नं रूप मखं। अथे जुयाः होश या,
- 16 छिपि मस्येनेमा धकाः, छिमिसं थःपिनि लागि मिजंया जुइमा वा मिसाया जुइमा,^९
- 17 वा पृथ्वीइ टुन्ह पश्यागु जुइमा, आकाशय क्वइम्ह झंगःयागु जुइमा^{१०}
- 18 चिचीधिकःम्ह जन्तु वा किचाकाचायागु जुइमा वा लखय टुन्ह न्यायागु जुइमा छुकियागु नं मूर्ति दयके मते।
- 19 छिमिसं आकाशपाखे थस्वइबलय अन दुगु सूर्य, तिमिला, नगुत व फुक्क ग्रह नक्षत्रतयत खनाः उमित भागियाये मते, पुजा नं याये मते। उपि परमप्रभुं पृथ्वीया फुक्क जातितयगु निति बियादीगु खः।
- 20 छिमित धाःसा परमप्रभुं न नायकीगु मिगा थें ज्याःगु मिश्रं वयकःया थः मनु व सबय दयकेत पिकयाहयादिल, थौं तक जूगु थें।^{११}
- 21 अनलि छिमिसं यानाः परमप्रभु जि खनाः तंचायाः थथे पाफयादिल, “छु यर्दनया उखे वने दइ मखु, अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु अधिकारय बियादीगु व भिगु देशय वने दइ मखु।”^{१२}
- 22 जि थ्व हे देशय सिनावनेमाली। जि यर्दनया उखे वने दइ मखु। छिपि धासाः उखे वनी, अले व भिगु देशयात अधिकार याइ।
- 23 होश या! परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिपिलिसें यानादीगु बाचा ल्वःमंके मते! वयकलं दयके मते धकाः धयादीगु छुकियागु नं मूर्ति दयके मते!
- 24 परमप्रभु छिमि परमेश्वर भस्म याइगु मि व नुनाः मुइकादीम्ह परमेश्वर खः।^{१३}
- 25 छिमिसं कायम्ह्याय व छुं बुइके धुंकाः यक्व दँ व देशय च्वने धुंकाः स्यनाः मूर्ति कियाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात मयःगु ज्या यानाः वयकःयात तंचायकल धाःसा,
- 26 थौं जिं स्वर्ग व पृथ्वीयात छिमिगु विरोधय साक्षी तये। छिपि देशयात अधिकार यायेत यर्दनया उखे वनेत्यंगु दु। अयनं छिमिसं जिगु आज्ञा त्वाथुल धाःसा यक्व दँ तक अन च्वने दइ मखु। तर छिपि भज्यंक नाश जुयावनी।
- 27 परमप्रभुं छिमित जाति जातितयगु दथुइ उखेलाः थुखेलाः यानाबी। वयकलं छिमित लिनाछ्वःगु देश देशय मेगु जातितयगु दथुइ छिपि कम जक म्वानाच्वनी।^{१४}
- 28 अन छिमिसं मनुतयगु ल्हातं दयक्पि स्वये मफुपि, न्यने मफुपि, नये मफुपि, नतुने मफुपि सिं व ल्वहंया घःतयगु पुजा याइ।

४ 4:2 ४:12 प्रका २२:१७-२९ * 4:3 ४:१३ गलीली २०:१९-२० * 4:11 ४:२१९-२२ प्रस १९:२६-२७ लिब १२:१७-२९ * 4:13 ४:२१९ प्रस १९:२४; २४:२७ व्य १:२० * 4:14 ४:२१९ प्रस २०:२१ * 4:16 ४:२१९ प्रस २०:२१; लेवी २६:२; व्य ५:२७; २०:२९ * 4:17 ४:२१९-२७ रोम १:२३ * 4:20 ४:२० प्रस १९:२५; व्य ७:१६; १४:२७; २०:२७; तीत २:२१; १ पत्र २:२९ * 4:21 ४:२१९ गलीली २०:२१ * 4:24 ४:२१९ लिब १२:२९ * 4:27 ४:२१९-२७ व्य २७:३६

- 29 अयत्नं अनं नं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात छिमिसं माल धा:सा, अले छिमिसं दुनगलं व आत्मां माल धा:सा व्यक:यात नापलाकी।^{*}
 30 लिंभांगु इलय् छिमित आपत जुइबलय् अले थुपि फुक्क खँ छिमित वइबलय् छिपि थ: परमप्रभु परमेश्वरपाखे लिहां वइ अले छिमिसं व्यक:या खँ मानय् याइ।
 31 व्यकलं छिमित त्व:तादी मखु, नाश यानादी मखु। छिमि पुर्खालिसें पाफया: क्व:छिनादीगु बाचा ल्व:मंकादी मखु, छाया:सा परमप्रभु छिमि परमेश्वर माया यानादीमह ख:।

परमप्रभु हे परमेश्वर ख:

32 न्हापायागु खँ बिचा: या, परमेश्वरं पृथ्वीइ मनयात दयकादीबलयनिसें थौं तक आकाशया छग कुन्चानिसें मेगु कुन्चा तक, छु थज्या:गु त:धंगु खँ गुबलें जगु दु वा न्यनागु दु ला?

33 परमेश्वर मिया दथुं न्ववानादीगु छिमिसं थें मेगु जाति न्यना: नं म्वानाच्चपि छिपि थें ज्या:पि सं मनुत दु ला?

34 छिमि परमप्रभु परमेश्वरं छिमित मिश्रय यानादी थें छु सं घबं मेगु जातिया दथुं पित हया: थ: मनुत दयकगु दु ला? छिमिसं खंक हे व्यकलं थ:गु बल्लागु ल्हा: व चकंगु लँगु छयलादिल। व्यकलं महामारी व लडाइँ हयादिल, अले अजु चाइपुगु व ग्यानापुरसे च्वंगु ज्या यानादिल ला?

35 परमप्रभु हे परमेश्वर ख:, व्यक: बाहेक मेमह सं मद् धका: थुइकेत उपि फुक्क छिमित क्यंगु ख:।^{*}

36 छिमि ख:कथं जुइमा धका: व्यकलं आकाशं थ:गु स: न्यकादिल, अले पृथ्वीइ थ:गु त:धंगु मि छिमित क्यनादिल। छिमिसं मि व्यक:या स: न्यन।

37 व्यकलं छिमि पुर्खातयत्त माया यानादीगुलि इमि सन्तानतयत्त नं ल्ययादिल। व्यक: थमहं हे थ:गु त:धंगु शक्ति छिमित मिश्रं पितहयादिल।

38 छिमिसं थ:पि स्वया: त:धं व शक्ति दुपि जातितयगु देशय दुहां वना: उकियात अधिकार यायेत व्यकलं इमित लिना छवयादीगु दु। व थौं तक छिमिगु अधिकारय दु।

39 परमप्रभु हे च्वय स्वर्गय व क्वय पृथ्वीइ परमेश्वर ख: अले व्यक: बाहेक मेमह सं मद् धका: छिमिसं थौं सीका का, अले न्गालय् ति।

40 थौं जि छिमित बीत्यनागु व्यक:या विधि व आज्ञा मानय् या, गुकि याना: छिमिगु व छिमि सन्तानतयगु भिं जुइमा, अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित न्हाबलेंया निति बियादीगु देशय छिपि ता:ई तक म्वानाच्चनेमा।

शरण बीगु शहर

गन्ती ३५:६-३४; व्य १९:१-१४

41 अले मोशां यर्दनया पुर्बपाखे शरण बीगु स्वंगु शहर ल्यल।^{*}

42 सं मनुखं ग्वसा: मभवसे मसीकं सं मेमह मनयात स्यात धा:सा व मनु उपि शहर मध्ये छगलिइ बिस्युं वना: थ:त बचय् याये फु।

43 उपि शहर थथे दु, खेनीतयगु लागि मस्भमिइ दुगु बेसेर, गादीतयगु लागि गिलादय दुगु रामोत व मनशशेया लागि बाशानय दुगु गोलान।

मोआबया ख्यलय् मोशां हाकनं नियम कंगु

44 मोशां इस्राएलीतयत्त ब्यगु नियम थव हे ख:।

45 उपि मिश्रं पिहां वये धुंका: मोशां इमित ब्यगु आज्ञा, विधि व नियम थुपि हे ख:।

46 यर्दनया पुर्बय बेथ-पोर न्हा:नेया ब्यासिइ मोशा व इस्राएलीतयसं मिश्रं पिहां वये धुंका: स्यानाब्यम्ह हेरबोनय च्वनीमह एमोरीतय जुजु सीहोनयागु देशय थुपि विधि, आज्ञा व नियम ब्यगु ख:।

47 इमिसं वया देशयात त्याका काल अले बाशानया जुजु ओगया देशयात त्याका काल। थुपि निम्ह एमोरी जुजुपि यर्दनया पुर्बपाखे च्वनिपि ख:।

48 इमिगु देशय अर्नोन खुसियागु न्हसिकापया च्वसं दुगु अरोएर शहरनिसें सियोन पर्वत तक ला:गु दु। (थुकियात हेर्मोन पर्वत नं धा:)

49 यर्दनया पुर्बय पिसगाया पाचया क्वय च्वंगु मृत सागर तक^{*} इस्राएलीतयसं फुक्क अरबा त्याका काल।^{*}

5

जिगु आज्ञा

प्रस २०:१-१७

- 1 मोशां सकलें इस्राएलीतयत्त स:ता: धाल,
 हे इस्राएल, थौं जि छिमित कनेत्यनागु विधि व नियम न्यौं उपि सयका: बांलाक मानय् या!
 2 परमप्रभु इी परमेश्वरं इीपिलिसे होरेबय छगु बाचा चिनादीगु दु।
 3 थव बाचा परमप्रभु इी पुर्खालिसें मखु अयत्नं इीपि थौं तक म्वानाच्चनापिलिसें चिनादीगु दु।
 4 परमप्रभु मिया दथुं छिपिलिसें पर्वतय चुलिच च्वना: खँ ल्हानादिल।
 5 (उबलय् छिपि मि खना: ग्याना: पर्वतय थाहां मवं, अथे जुया: जि परमप्रभु व छिमिगु दथुइ व्यक:या वचन छिमित कनेत दनाच्चना।) अले परमप्रभु धयादिल,

[१]

6 "छिमित छिपि दास जुया: च्वनाच्चंगु मिश्र देशं त्व:तका हयामह जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर ख:।

7 जि बाहेक मेपि घ:तयगु आराधना गुबलें याये मते!"

[२]

8 "थ:गु निति च्वय आकाशय च्वंगु, क्वय पृथ्वीइ च्वंगु व लखय च्वंगु छुकियागु नं मूर्ति दयके मते।^{*}

9 छिमिसं उकियात भागियाये मते, पुजा याये मते। छाया:सा जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर न्गु: मुइकीमह परमेश्वर ख:। जि जित: मययकीमह मन्या पापया सजौय वया स्वंगु प्यंगु पुस्ता तकया सन्तानयात बी।^{*}

10 जित: माया याइपि व जिगु आज्ञा मानय् याइपिन्त धा:सा वया दूलंद: पुस्ता तकयात जि सदां दयामाया याये!"

[३]

11 "म्वयायेकं म्वयायेकं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु नं काये मते। म्वयायेकं म्वयायेकं व्यक:या नं काइम्हयसित व्यकलं सजौय बियादी।^{**}

* 4:29 ४:२९ यर १२:२३ * 4:35 ४:३५ मर्क १२:२३ * 4:41 ४:४१-४३ यही २०:८-९ * 4:49 ४:४९ मृत सागर तक हिब्रु अरबाया समुद्र तक * 4:49 ४:४९ व्य २:२६-२७; ३:१-२९ * 5:8 ५:८ लैवी १५:२; व्य ४:१५-२५; २०:२५ * 5:9 ५:९ मृत सागर तक हिब्रु अरबाया समुद्र तक * 5:11 ५:११ लैवी १९:२२

[४]

12 “परमप्रभु परमेश्वरं धयादीगु थें विश्रामबार हनेमाः। अले उकियात पवित्र याना तयेमाः।”

13 खुन्हु तक थःगु फुक्क ज्या या।”

14 न्ह्यन्हु खुन्हु धाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरया विश्रामबार खः। उखुन्हु छिमिसं, छिमि काय म्हायपिन्सं, छिमि दास-दासी, छिमि द्रुहं वा गधा, अले न्हाम्ह पशु नं व छिमिगु शहरय च्वनाच्चंभिं परदेशीतयसं तकं छुं ज्या याये मते। छिमि दासदासीतयसं नं छिमिसं थें झासु लनेमाः।

15 छिपि मिश्रय दास जुयाच्चंबलय गथे यानाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थःगु बल्लाःगु ल्हाः व चक्कंग लपुं छिमित पितहयादिल। व लुमका ति! अथे जुयाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं विश्रामबार हनेत छिमित आज्ञा बियादीगु खः।”

[५]

16 “परमप्रभु छिमि परमेश्वरं आज्ञा बियादीगु थें छिमिसं थः मां-बोयात हनाबना या, अले परमेश्वरं बीत्यंगु देशय छिपि ताःई तक म्वाइ। अले अन छिमित भिं जुइ।”

[६]

17 “सुयातं स्याये मते।”

[७]

18 “व्यभिचार याये मते।”

[८]

19 “खुयाकाये मते।”

[९]

20 “सुद्दामिलाय थः जःलाखःलाया विरोधय मखुगु साक्षी बी मते।”

[१०]

21 “थः जःलाखःलाया कलाःयात मिखा वंके मते! थः जःलाखःलाया छें व जमिन लोभ याये मते! थः जःलाखःलाया च्यःश्वाति, द्रुहं, गधा व छुं खेंयं नं लोभ याये मते।”

22 थुपि वचन परमप्रभु पर्वतय मि व खिउँगु हाकुगु सुपौयया दथुं छिमि फुक्क खलःयात तस्सलं धयादिल। वयकलं मेगु छुं धयामदी। अले उपि आज्ञा निपाः ल्वहं पौलय च्वयाः जितः बियादिल।”

मनूत तसकं ग्याःगु

प्रस २०:१८-२१

23 छिमिसं खिउँगुया दथुं सः न्यंबलय अले पर्वतय मि च्यानाच्चंबलय छिमि कुलनायःत व थकालित जिगु न्हाःने वयाः

24 थथे धाल, “परमप्रभु झी परमेश्वरं झीत झःझः धायक व महिमा क्यनादिल, अले झीसं मिया दथुं वयकःया सः न्यना। परमेश्वरं मनूतलिसें न्ववानादीसां मनूत मस्यगु थौं तिनि जिमिसं खना।

25 आः झीपि छाय मि भस्म जुयाः सिनावनेगु? परमप्रभु झी परमेश्वरयागु सः झीसं हानं न्यन धाःसा झीपि सिनावनी।

26 मिया दथुं म्वाःम्ह परमेश्वरं न्ववानादीगु न्यनाः नं झीपि थें म्वाःपि मेपि व मसीपि सु सीमाःपि मनू दु?

27 छि थः हे न्हाःने झासं अले परमप्रभु झी परमेश्वरं धयादीगु फुक्क खें जिमित धयादिसं अले जिमिसं न्यने।”

28 छिमिसं जितः धाःगु थ्व खें परमप्रभु ताल, अले वयकलं जितः धयादिल, “मनूतयसं छन्त छु खें धाःगु खः व जि ताः। इमिसं छु छु धाल व पायछि ज्।

29 जिगु भय काइगु व न्हाबले जिगु आज्ञा मानय याइगु इमिगु मन जूगु जूसा इपि व इमि सन्तानतयगु न्हाबले भिं जुइ।

30 “छ वनाः इमित छिपि थथःगु पालय लिहां हूं धकाः धा।

31 छ धाःसा थन जिगु न्हाःने दनाच्चें। अले इमित स्यने माःगु फुक्क आज्ञा, विधि व नियम जिं छन्त धाये, अले इमिगु अधिकारय बीगु देशय इमिसं उपि मानय यायेमाः।”

32 अथे जुयाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरया आज्ञाकथं जुइत लुमका ति। छिपि जव खवं गन नं वने मते।

33 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु आज्ञाकथं फुक्क लँपुइ हूं। अले छिमिसं अधिकार यायेगु देशय छिपि म्वानाच्चनी व छिमिगु भिं जुइ, अले छिपि ताःई तक म्वाइ।

6

दक्वसिबय तःधंगु आज्ञा

1 छिमिसं यर्दन छिनावनाः अधिकार यायेत्यंगु देशय मानय यायेमाः धकाः छिमित स्यनेत परमप्रभु छिमि परमेश्वरं जितः धयादीगु आज्ञा, विधि व नियम थुपि हे खः।

2 जिंवकाछि परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु भय कयाः छिमि कायम्हायपि व छयपिन्सं वयकःया फुक्क आज्ञा व नियम मानय यायेमाः। अले छिपि ताःई तक म्वाइ।

3 हे इस्त्राएल न्यें, थुपि फुक्क बांलाक्क मानय या अले छिमिगु भिं जुइ। परमप्रभु छिमि पुर्वतय परमेश्वरं छिमित वचं बियादीगु थें दुरु व कस्ति बाः वयाच्चंगु देशय छिमिगु ल्याः यक्व आचः जुइ।

4 हे इस्त्राएल न्यें! परमप्रभु झी परमेश्वर छम्ह हे जक दु।”

5 परमप्रभु झी परमेश्वरयात दुनुमलिनिसें माया या, थःगु प्राण बिया तकं माया या, अले थःगु बलं फत्तले माया या।”

* 5:12 ५:२२ प्रस १८:२३-२०; २१:२०-२४ * 5:13 ५:२३-२४ प्रस २०:२२; २१:२५; २४:२२; २५:२२; लेवी २२:२ * 5:16 ५:२६ व्य २०:२६; मती १५:२४; १६:२६; मर्क ७:२९; १०:२९; लूक १८:२९; एफि ६:२३ * 5:17 ५:२७ उत १६; लेवी २४:२७; मती ५:२६; ११:२६; मर्क १०:२९; लूक १८:२९; रोम १३:२; याक २:२१ * 5:18 ५:२८ लेवी २०:१०; मती ५:२७; ११:२६; मर्क १०:२९; लूक १८:२९; रोम १३:२; याक २:२१ * 5:19 ५:२९ लेवी १९:२९; मती ११:२६; मर्क १०:२९; लूक १८:२९; रोम १३:२ * 5:20 ५:३० प्रस २०:२; मती १९:२६; मर्क १०:२९; लूक १८:२९

* 5:21 ५:२९ रोम ७:१७; १३:९ * 5:22 ५:२९-३० छिब १२:१८-१९ * 6:4 ६:४ मर्क १२:२९ * 6:5 ६:५ मती २२:३०; मर्क १०:२९; लूक १०:२९

- 6 जिं धौं छिमित बीत्यनागु आजा छिमिगु नुगलय दया हे च्वेनेमाः।^{*}
 7 उपि आजा छिमिसं थःकायं म्हायापिन्त बांलाक र्थीं। छैयं च्वनीबलय, लैयं जुइबलय ग्वातुंला च्वनीबलय अले दनीबलय उक्रिया बारे खँल्हाबल्हा यायेगु या।
 8 उपि आजा व विधि चिकथं ल्हातय व कपालय चिना ति।
 9 उपि आजा थथःगु छैया लुखा दुबालय व म्धवाखाय च्वया ति।

उजं मानय मयाःगु खँयं ख्याच्वः

- 10 अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं अब्राहाम, इसहाक व याकूब नांयापि छिमि पुर्खालिसें छिमित बी धकाः पाफयादीगु देशय हयादीबलय व छिमिसं मदयकूगु ततःधंगु बाबांलाःगु शहरं^{*}
 11 ज्वरय मयाःगु भिगु भिगु सामानं जाःगु छँ, मन्हागु तुं, मप्यगु दाखक्यब व जैतनया सिमा, थुपि फुककं वयकलं छिमित बियादी। उबलय छिमिसं नयाः प्वाः जाइबलय,
 12 होश या! छिमित मिश्र देशं दासत्व पितहयादीम्ह परमप्रभुयात ल्वःमंके मते।
 13 छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु ग्याःभय का, वयकःयागु जक सेवा या अले वयकःया हे नामय पाफयेगु या।^{*}
 14 छिमिसं थः जःखः च्वंपि जातितय घःतयत पुजा याये मते।
 15 छाथथाःसा छिमिगु दथुइ च्वनादीम्ह परमप्रभु छिमि परमेश्वर नुगः मुइकादीम्ह परमेश्वर खः। अथे मयात धाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु तं छिमित लाइ, अले वयकलं छिमित पृथ्वीं नाश यानादी।
 16 छिमिसं मसाहय यानागु थें परमप्रभु परमेश्वरयागु मन स्वये मते।^{*}
 17 परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु आजा व वयकलं छिमित बियादीगु आजा, विधि व नियम बांलाक मानय या।
 18 परमप्रभुयागु मिखाय छु छु पायछि व भिं जू व हे जक या, अले छिमिगु भिं जुइ। अले छिमि पुर्खालिं परमप्रभु पाफयाः बचं बियादीगु थें छिमिसं व भिगु देश त्याकाकाये फइ।
 19 अनलिं परमप्रभु धयादीगु थें छिमिसं सकल शत्रुतयत थःगु न्द्वःनं लिनाछ्वये फइ।
 20 लिपाया इलय छिमि कायतं “परमप्रभु झी परमेश्वरं बियादीगु थुपि आजा, नियम व विधितयगु मतलब छु खः?” धकाः न्यनीबलय
 21 छिमिसं वयात थथे धा, “झीपिं मिश्रय फारोया दास जुयाच्वनागु खः, अले परमप्रभुं झीत मिश्रं थःगु बल्लाःगु ल्हातं पितहयादिल।
 22 परमप्रभुं झीगु मिखाया न्द्वःने हे मिश्रीत, फारो व वया सकलें छँजःतयत तसकं ग्यानापुसे च्वंगु चिं व अजु चायापुगु ज्या क्यनादिल।
 23 झी पुर्खालिसें पाफयाः बी धकाः धयादीगु देशय हयत वयकलं झीत अनं पितहयादिल।
 24 परमप्रभुं हे झीत थुपि फुकक नियम मानय यायेगु व परमप्रभुं झी परमेश्वरयागु भय कायेगु आजा बियादीगु खः। अथे याःसा झीगु भिं जुया हे च्वनी, अले थौं तक थें वयकलं झीत म्वाःकातइ।
 25 परमप्रभुं झी परमेश्वरं बियादीगु थुपि फुकक आजा झीसं बांलाक मानय यात धाःसा, व हे झीगु धार्मिकता जुइ।”

7

परमेश्वरया थः मनुत

प्रस ३४:११-१६

- 1 छिपि अधिकार यायेत वनेत्यंगु देशय परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित हयादीबलय अले छिपि स्वयाः यकव ल्याः दुपि व बल्लाःपि थुपि न्हयगु जाति हिती, गिगांभी, एमोरी, कनानी, परिज्जी, हिब्बी व यबसीतयत छिमिगु न्द्वःनं वयकलं लिना छ्वयादीबलय^{*}
 2 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं इमित छिमिगु ल्हातय बियादिल, छिमिसं इमित बुकीबलय छिमिसं इमित भज्यकं नाश यानाब्यु। इपिलिसें सन्धि याये मते। अले इमित माया याये मते।
 3 इपिलिसे ब्याहा याये मते। छिमि म्हायापिं इमि कायपिन्त बी मते, अले इमि म्हायापिं छिमि कायपिनिगु लागि हये मते।
 4 छाथथाःसा इमिसं छिमि कायपिन्त परमप्रभुयाछँ हीकाः मेपिं घःतयगु पुजा याकेबी। अथे याःसा परमप्रभु छिपि खनाः तसकं तंचायादी अले वयकलं छिमित याकनं हे नाश यानाबी।
 5 छिमिसं थथे या – इमिगु वेदी थुनाब्यु, इमिगु पुजा याइगु ल्वहं तछ्यानाब्यु। इमिगु अशेरा घःमयजुयागु थां* पालाः क्वथलाब्यु। अले इमिगु मूर्तिं मिइ छ्वयकाब्यु।^{*}
 6 परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निंति छिपि छगु पवित्र जाति खः। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं पृथ्वीइ दुपि सकलें मनुतय दथुं थःगु निंति विशेष सम्पत्तिकथं छिमित ल्ययादिल।^{*}
 7 छिपि ल्याखय मेगु जाति स्वयाः अच्वः दयाः परमप्रभुं छिमित माया यानादीगु वा ल्ययादीगु मखु, छिपिं ला ल्याखय मेगु जाति स्वयाः कम दु।
 8 अयनं परमप्रभुं छिमित माया यानादीगुलि अले वयकलं छिमि पुर्खालिसें पाफयादीगु पूर्वकादीत हे छिमित परमप्रभुं थःगु बल्लाःगु ल्हातं मिश्रया जुजु फारोया दासत्व त्वःतकाः पितहयादिल।
 9 परमप्रभु हे छिमि परमेश्वर खः धकाः सीकाति। वयकः विश्वास याये बहःम्ह परमेश्वर खः। सुनां वयकःयात माया याइ व वयकःया आजा मानय याइ वया द्रुलुं: पुस्ता तक थःगु बाचा पूर्वकादी अले इमित दयामाया याना हे च्वनादी।^{*}
 10 अयनं वयकःयात मययकीपिन्त वयकलं हे नाश यानादी। इमित पलेसा कायेत नं लिबाकादी मखु।
 11 अथे जुयाः थौं जिं बीत्यनागु थुपि आजा, विधि व नियम बांलाक मानय या।

आजा मानय यायेबलय दइगु सुवाः

व्य २८:१-१४; लेवी २६:३-१३

- 12 छिमिसं थुपि नियम बांलाक न्यनाः मानय यात धाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमि पुर्खालिसें यानादीगु मायाया बाचा पूर्वकादी।^{*}
 13 वयकलं छिमित माया यानादी। अले सुवाः बियाः छिमिगु ल्याः अच्वः यानाबी। वयकलं छिमि पुर्खालिसे छिमित बी धकाः पाफयादीगु देशय छिमि मचाखाचतयत, बुंया फल, अन्न, न्हगु दाखमघ व जैतनया चिक, अले सा द्रुहं व फैच्वलयतय मस्तयगु ल्याः नं अप्वयकाबी।
 14 छिमित मेपि मनुत स्वयाः अच्वः सुवाः दइ। छिमि सुं मिजं वा मिसामचा मदुम्ह जुइ मखु। छिमि छम्ह नं पशु मचा मदुम्ह जुइ मखु।

* 6:6 ६:२०-२१ व्य ११:१८-२० * 6:10 ६:२० उत १२:१७; २६:३; २८:१३ * 6:13 ६:२३ मती ४:१०; लक ४:१८ * 6:16 ६:२६ प्रस १७:२१-२७; मती ४:१७; लक ४:२२ * 7:1

७:२ प्रे १३:२९ * 7:5 ७:२५ अशेरा अशेरा घःमयजुया सिंया चित * 7:5 ७:२५ व्य १२:३ * 7:6 ७:२६ प्रस १९:२५; व्य ४:२०; १४:२१; २६:२४; तीत १:५ व्य २:९ * 7:9

७:२५-२६ प्रस २०:२५-२६; ३४:१६-१७; मती १४:१८; व्य ५:१०-१० * 7:12 ७:२९-३६ व्य ११:१३-१७

- 15 परमप्रभुं छिमित फुक्क कथंयागु ल्वयपाखे तापाक्क तयादी। छिमिसं मिश्रयु खंगु ग्यानपुसे च्वंगु ल्वय वयकलं छिमिथायु छवयाहयादी मखु। छिमित मययकीपि मनुतयथायु धासा छवयाहयादी।
- 16 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु ल्हातयु बियादीपि फुक्क जातितयतु छिमिसं नाश यानाब्यु। इमित माया याये मते। इमि घःतयत पुजा याये मते, छायाधासा व हे छिमित तक्यंकीगु जाः जुइ।
- 17 छिमिसं मनमनं थये धायेफु, “थुपि जाति झीपि स्वयाः बल्ला अले झीसं गथे यानाः इमित पितिनाछवये फइ?”
- 18 अयनं इपि खनाः ग्याये मते। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं फारो व मिश्र न्यकं छु यानादिल व लुमकि।
- 19 छिमिसं अन हे थःगु मिखां ग्यानपुसे च्वंगु महामारी खनाः अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं अजू चाइपुगु चिं व ज्या यानाः थःगु बल्लाःगु ल्हाः व चकंगु लप्यं छिमित पित हयादीगु दु। छिमित ख्याइपि छिमि शनृतयत नं परमप्रभु छिमि परमेश्वरं अथे हे यानादी।
- 20 उलि जक मखु इपि मध्ये बचयु जुयाः सुलाच्वीपि नाश मजुतले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं आतक नं छवयादी।
- 21 छिपि इपि खनाः ग्याये मते, छायाधासा छिमिगु दथुइ च्वनाच्वंमह परमप्रभु छिमि परमेश्वर तःधंमह व ग्यानपुसे च्वंमह परमेश्वर खः।
- 22 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थुपि जातितयतु छिमिगु न्हाःनेनं भतिभति यानाः पितिनाः छवयादी। छिमिसं इपि फुक्कसित आः थत्थे सिधयकाछवये फइ मखु, मखुसा छिमिगु प्याखेरं गुंफुतयगु ल्याः अप्वः जुयाः छिमिगु मभिं जुइ।
- 23 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं इमित छिमिगु ल्हातयु लाकादी। अले इपि नाश मजुतले इमित इतिमिति कंकातइ।
- 24 अले वयकलं इमि जुजुतयतु छिमिगु ल्हातयु बियादी, अले छिमिसं पृथ्वी इमिगु नां हयाछइव। सुं छमं नं छिमिगु न्हाःने दनाच्वने फइ मखु। छिमिसं इमित नाश याइ।
- 25 इमि घःतयगु मूर्ति छिमिसं मिइ छवयकाब्यु। छिमिसं मूर्तिइ दुगु लुं व वहः ल्वःवकाः काये मते। छायाधासा व हे छिमिगु निति तक्यंकीगु जाः जुइ। थ्व परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात घच्चाइपुगु खं खः।
- 26 छिमिसं घच्चाइपुगु मूर्ति थःगु छैयु हये मते, मखुसा छिमित नं व थें नाशया लागि देछाइ। छिपि थज्याःगु मूर्ति खनाः घच्चायेमाः, छायाधासा व नाशया लागि देछायेमाःगु खः।

8

परमेश्वरयात ल्वःमंके मते धकाः ब्युगु ख्याच्वः

- 1 जिं थौं छिमित बियाच्वनागु फुक्क आज्ञा बालाक मानयु या। अले छिपि म्वानाः छिमिगु ल्याः अप्वयावनी। अनलि परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमि पुर्खायात पाफयाः बी धाःगु देशयु दुहां वनाः उकियात काये फइ।
- 2 छिमित क्वमिलु यायेत, छिमिगु मन स्वयेत अले वयकःया आज्ञा मानयु याइ कि मयाइ धकाः सीकेत थुपि पिइदें यंकं मरुभूमिया लौपुइ परमप्रभु छिमि परमेश्वर न्हालुवाः जुयाः गथे यानाः छिमित हयादिल व लुमकि।
- 3 वयकलं छिमित नये पित्याकादिल। अले छिमिसं व छिमि पुर्खातयसं मस्युगु मन्ना नकादिल। मनुत मरि जक मखु अयनं परमप्रभुया म्हुतुं पिहां वःगु छगु छगु वचनं म्वाइ धयागु खं थुइकाबीत थये यानादीगु खः।^{१०}
- 4 थुपि पिइदें तक छिमिगु वसः मगू अले छिमिगु तुति मना मवः।
- 5 मनुतयसं थःकाययात कजयु याःगु थें परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित कजयु यानादी धकाः छिमिसं सीकि।

भिगु देश बियादीत्यंगु

- 6 अथे जुयाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरया भय कयाः वयकःया लौपुइ हूँ अले वयकःया आज्ञा मानयु या।
- 7 छायाधासा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित छगु भिगु देशयु ब्वनायंका च्वनादीगु दु। अन खुसित, मुहान व बुंगाःचां पिहां वःगु लः बैसी व पहाड जुयाः न्हाइ।
- 8 व देश छव, तछव, दाख, यःमरि, धालेसि, जैतनया चिकं व कस्तिं जाःगु दु।
- 9 व देशयु छिमित अनन् मगाःमचाः जुइ मखु। अन छिमित छुं नं कम जुइ मखु। व देशयागु ल्वहं थें हे नं न्हायाथयसं दइ, अले डौंडायु डौंडायु सिजः यक्व दइ।
- 10 छिमिसं नयाः लुधने धुंकाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित भिगु देश बियादीगुलि वयकःयात तःधकि।
- 11 होश या! परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात ल्वमंके मते, जिं थौं छिमित बियाच्वनागु परमप्रभु छिमि परमेश्वरया आज्ञा, विधि व नियम मानयु मयासें वयकःयात ल्वःमंके मते।^{११}
- 12 मखुसा छिपि लुधनीबलयु अले बांबांलाःगु छैयु दयकाच्वनीबलयु
- 13 छिमि फैच्वलयु व साद्रुहंतयु ल्याः अप्वःया वनीबलयु, छिमिके दुगु लुं, वहः व फुक्कं गाक्क दइबलयु
- 14 छिपि तःधंछु जुयाः छिमित दासत्वया देश मिश्रं पितहयादीमह परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात ल्वःमंके मते।
- 15 वयकलं छिमित बिख दुपि सर्प व बिच्छी दुगु, लः मदुगु व गंगु बैं दुगु भरायधंगु व ग्यानपुसे च्वंगु मरुभूमिया दथुं हयादिल। वयकलं छिमिगु नितिं छाःगु ल्वहंत लः पिकयादिल।
- 16 मरुभूमिइ छिमित क्वमिलु यायेत व छिमिगु मन स्वयाः लिपा छिमिगु भिं यायेत वयकलं छिमित छिमि पुर्खातयसं मस्युगु मन्ना नकादिल।
- 17 “सीगु थःगु ल्हाःया शक्ति व बलं हे थ्व धन-सम्पत्ति झीसं दयकागु खः” धकाः छिमिसं मनमनं धायेफु।
- 18 अयनं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात लुमकि! वयकलं हे छिमि पुर्खालिसें चिनादीगु बाचा पुंकादीत छिमित धन-सम्पत्ति दयेकेत शक्ति बियादी।
- 19 छिमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरयात ल्वःमंकल धासा अले मेपि घःतयगु ल्यु वनाः इमित पुजा व भागि यात धासा छिपि धाथें नाश जुइ धकाः जिं थौं छिमित ख्याच्वः बी।
- 20 परमप्रभु छिमि परमेश्वरया वचन मानयु मयात धासा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु न्हाःने हे जातितयतु नाश यानादीगु थें छिमित नं नाश यानादी।

9

परमेश्वरं छाया ग्वाहालि बियादी?

- 1 न्यँ, हे इस्राएल, छिपि स्वयाः ततःधंगु व बल्लाःगु जातित अले ततःजाःगु व आकाश थयंक पखाः ग्वयातःगु ततःधंगु शहर त्याका कायेत छिपि यर्दनया उखे वनेत्यंगु दु।

2 अनयापि मन्तु बल्लापि व तःधकःपि अनाकीत खः। इमिगु खँ छिमिसं स्य, अले इमिगु बारे थथे धाःगु नं छिमिसं न्यंगु दु, “अनाकीतयगु न्हाःने दंवेने फुम्ह सु दु?”

3 अयनं थौं छिमिसं थ्व खँ बाल्का सीकि, हाना हाना च्यानाच्वंगु मि थें छिमिगु न्हाःने न्हाःने झाइम्ह परमप्रभु छिमि परमेश्वर हे खः। वयकलं इमित नाश यानादी अले छिमिगु न्हाःने क्वत्त्यालादी। परमप्रभुं छिमित बचं बियादीगु थें छिमिसं इमित लिनाछवयाः याकनं हे नाश याइ।

4 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु न्हाःने इमित पित छवयादी धुंकाः छिमिसं थःगु मनय थथे धाये मते, “झीगु धार्मिकतां यानाः परमप्रभुं थ्व देशय अधिकार यायेत झीत हयादीगु खः।” अथे मखु, इपि जातितयगु मभिगु ज्यां यानाः परमप्रभुं इमित छिमिगु न्हाःने लिनाछवयादी।

5 छिपि भिपि व नुगः यच्चुपि जगुलि इमिगु देश त्याका कायेत वनेत्यंगु मखु। अयनं इमिसं याःगु मभिगु ज्यां यानाः वयकलं छिमि पुखां अब्राहाम, इसहाक व याकुबलिसें पाफयादीगु खँ पवंकादीत परमप्रभु छिमि परमेश्वरं इमित छिमिगु न्हाःने लिनाछवयादी।

6 अथे जुयाः छिमिगु भिगु ज्यां यानाः थ्व भिगु देश परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित ल्हातय बियादीत्यंगु मखु धकाः ध्वाथुइकि। छिपि ला जिराहा मन्तु खः।

लुँयाम्ह द्रुहंचाया मूर्ति लुमंकुगु

प्रस ३२

7 मरुभूमिइ छिमिसं गथे यानाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात तं चायकागु खः, व खँ लुमकि, अले गुबलें ल्वःमके मते। छिपि मिश्र त्वःता वःगु दिनिसें थन थयंकः वःगु दि तक छिमिसं परमप्रभुयागु विरोध याना हे च्वंगु दु।

8 होरेबयं नं छिमिसं परमेश्वरयात तसकं तंचायकल। अथे जुयाः वयकलं छिमित भयंकं नाश यानादीत्यंगु खः।

9 परमप्रभुं छिपिलिसें चिनादीगु बाचाया ल्वहं पौ कायेत जि पहाडय थाहां वना। अले पिइन्हु व पिइचा जि व पहाडय च्वना। जि मरि नं मनया लः नं मत्वना।^७

10 अबलय परमप्रभुं जितः थःगु हे ल्हातं च्वयातःगु निपा ल्वहं पौ बियादिल। उकी वयकलं छिपि पहाडया क्वय छथाय मुंजलय मिया दथुं धयादीगु खँ च्वयातःगु दु।

11 अले पिइन्हु व पिइचा बीधुकाः परमप्रभुं बाचायागु उपि निपा ल्वहं पौ जितः बियादिल।

12 परमप्रभुं जितः धयादिल, “आ थथें पहाडं क्वहां हँ, छायाथाःसा छं मिश्रं पित हःपि मन्तु स्यनावने धुंकल। जि इमित बियागु आज्ञा इमिसं थथें हे त्वःताः इमिसं मूर्ति दयकगु दु।”

13 परमप्रभुं जितः धयादिल, “थुपि मन्तु गुलि जिराहा धकाः जि स्य। थुमित जि स्वये धुन।

14 इमित नाश यायेत छं जितः पने मते। जि इमिगु नं पृथ्वी हे मदयकाः छवये। अले छपाखे हे इपि स्वयाः तःधंगु व बल्लाःगु जाति दयके।”

15 अथे जुयाः ल्हातय बाचाया निपा ल्वहं पौ ज्वनाः जि पर्वतं क्वय कुहां वया। अबलय पहाडय मि च्यानाच्वन।

16 अले छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया विरोधय पाप यानाः थःगु नितिं नायकाः छम्ह द्रुहंचाया मूर्ति दयकगु जि खना। परमप्रभुं हँ धकाः धयादीगु लुँपुयात छिमिसं थुलि याकनं त्वःतावन।

17 अथे जुयाः जि उपि निपा ल्वहं पौ थःगु हे ल्हातं कयाः वांछवयाबिया, छिमिसं खंक हे तख्यानाबिया।

मोशां इस्राएलीतयगु निति इनाप याःगु

18 छिमिसं परमप्रभुया मिखाय पाप ज्या यानाः वयकःयात तंचायकगुलि जि न्हापा थें पिइन्हु व पिइचा तक परमप्रभुया न्हाःने भ्वसुलाच्वना। जि मरि मनया लः नं मत्वना।

19 परमप्रभुया तं खनाः जि ग्यात, छायाथाःसा वयकलं तसकं तंचायाः छिमित नाश हे यानादीत्यंगु खः। अयनं अबलय नं परमप्रभुं जिगु बिन्ति न्यनादिल।^७

20 परमप्रभुं हारुनलिसे तसकं तंचायादिल, वयकलं वयात तंम्वय नाश यानादीत्यंगु खः। अयनं अबलय जिं हारुनया निति नं प्रार्थना याना।

21 अनलि जि छिमिगु व पाप जाःगु बस्तु, छिमिसं दयकम्ह द्रुहंका कयाः मिइ छवयाकाबिया, अले उकियात निनाः चुंचुं यानाः पर्वतं क्वहां वयाच्वंगु खुसिइ वांछवयाबिया।

22 छिमिसं तबेरा, मस्साह व किन्नोथ-हतावाय नं परमप्रभुयात तंचायकल।^७

23 परमप्रभुं छिमित कादेश-बर्नेन थथे धयाः छवयादिल, “वनाः जि छिमित बियागु देश अधिकार या।” अयनं छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया आज्ञायागु विरोध यात। अले छिमिसं वयकःयात पत्याः नं मया, वयकःया खँ नं मन्ये।^७

24 जि छिमित म्हरस्यबलयनिसें हे न्हाबलें छिमिसं परमप्रभुया विरोध याःगु दु।

25 परमप्रभुं छिमित नाश याये धकाः धयादीगुलि परमप्रभुया न्हाःने जि पिइन्हु व पिइचा तक भ्वसुलाच्वना।

26 जि प्रार्थना यानाः धया, “हे परमप्रभु परमेश्वर, छि ल्ययादीपि थःगु तःधंगु बलं त्वःतकाः बल्लाःगु ल्हातं मिश्रं पित हयादीपि थः मन्तुयत व थःगु सर्बययात नाश यानादी मते।

27 थः च्यःपि अब्राहाम, इसहाक व याकुबयात लुमंकादिसँ। थुपि मन्तुयगु जिराहा, मभिगु ज्या व पापपाखे स्वयादी मते,

28 मखुसा मिश्रीतयसं थथे खँ ल्हाइ, “परमप्रभुं बचं बियादीगु देशय इमित यंकं मफुगुलि अले इमित ययकामदीगुलि वयकलं इमित मरुभूमिइ स्यायेत यंकादिल।”

29 अयनं थःगु तःधंगु बलं व थःगु चकंगु लपुं पित हयादीपि थुपि मन्तु छिगु हे प्रजा व छिगु थःगु हे सर्बय खः।”

10

झिगु उजं कतां कियाः हाकनं च्वयाबियादीगु

प्रस ३४:१-१०

1 अबलय परमप्रभुं जितः धयादिल, “न्हापायागु थें कतां कियाः निपा मेगु ल्वहं पौ दयकि, अले पहाडय जिथाय थाहां वा। छगः सिंयागु सन् नं दयकि।

2 उपि पौलय छं तख्याःगु न्हापायागु पौलय च्वयातःगु खँ हे जि च्वयाबी। अनलि छं उपि पौयात सनुइ तयाब्यु।”

3 अथे जुयाः जिं खयःसियागु छगः सन् दयका, अले चानाः न्हापायागु निपा ल्वहं पौ थें ल्वहयागु निपा पौ दयका। अले थःगु ल्हातय उपि पौ ज्वनाः पहाडय थाहां वना।

4 परमप्रभुं छिपि मुनाच्वंबलय पहाडय मिया दथुं छिमित बियादीगु झिगु आज्ञा न्हापा थें उपि पौलय च्वयाः जितः बियादिल।

- 5 अनंलि जि पहाडं कुहां वया, अले परमप्रभुं जितः आज्ञा बियादीगु थें जिं दयकागु सनुइ उपि पौ तयाबिया। उपि उकी हे दु।
 6 (इस्त्राएलीत याकानीतयगु तुंनिसें मोसेरा तक यात्रा यात। अन हारून सित, अले वयात अन हे थुनाबिल। वया काय एलाजारं वयागु थासय पुजाहारीया ज्या यात।^७
 7 अन इस्त्राएलीत गुदगुदा तक न्यासि वन, अले गुदगुदां यक्व खुसिचात व झुंणाःचात दुगु योतबाताय वल।
 8 थौं तक जुया वयाचवंगु थें परमप्रभुयागु बाचाया सनू क्वबीत परमप्रभुया न्ह्यःने च्वनाः वयकःयागु सेवा यायेत अले वयकःया नामय सुवाः बीत उबलय परमप्रभुं लेवी कुलयात ल्ययादिल।^८
 9 अथे जूगुलि परमप्रभुं लेवीया सन्तानतयत मेगु इस्त्राएली कुलतयत थें व्व व सर्बय बियामदी। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं इमित धयादीगु थें परमप्रभु हे इमिगु सर्बय खः।)
 10 न्हापा थें जि पहाडय पिइन्हू व पिइका तक च्वना। अले थ्वपालयं न परमप्रभुं जिगु बित्ति न्यनादिल अले छिमित नाश यायेगु इच्छा यानामदिल।^९
 11 परमप्रभुं जितः धयादिल, “मन्तय न्ह्यलुवाः जुयाः इमित लौपु क्यौं। जिं इमि पुर्खालिसें बी धकाः पाफयाः बचं बियागु देशय दुहां वनाः इमिसं अन अधिकार यायेमा।”

- परमेश्वरं छु ययकादी?
 12 हे इस्त्राएल, परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिसं छु याःगु ययकादी? छिमिसं वयकःया ग्याःभय काःगु, वयकःया लौपुइ वंगु व वयकःयात माया याःगु अले दुनुगलनिसें व थःगु प्राणं वयकःयागु सेवा याःगु ययकादी
 13 अले हानं जिं थौं छिमिगु हे भिया लागिं बियाचवनागु परमप्रभुया आज्ञा व विधि मानय या।
 14 आकाश व दकलय ततःजागु स्वर्ग नं, पृथ्वी व उकी दुगु फुककं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु हे खः।
 15 अयनं छिमि पुर्खालतयत परमेश्वरं माया यानाः ल्ययादिल। अथे जुयाः मेगु फुकक जातितय दथुं वयकलं छिपि, इमि सन्तानतयत ल्ययादिल। थथे छिपि थौं तक नं वयकःयागु ल्यःपि मनत खः।
 16 अथे जुयाः थथःगु मन हीकि, आबंलि जिराहा जूइ मते।
 17 परमप्रभु छिमि परमेश्वर हे ईश्वरतय परमेश्वर व प्रभुतय नं प्रभु, अले दकलय तःधंम्ह परमेश्वर खः। वयकः खवाः स्वयाः ज्या यानामदीम्ह, घुस नयाःमदिम्ह, तःधंम्ह व भय कायेमाःम्ह परमेश्वर खः।^{१०}
 18 वयकलं मांभौ मदुपि मस्त व भाःत सी धुंक्पिन्त रक्षा यानादी अले परदेशीतयत माया यानाः नयेगु नसा व वसः बियादी।
 19 छिमिसं नं परदेशीतयत माया यायेमाः, छायाध्याःसा मिश्र देशय छिपि नं परदेशी जुयाचवंगु खः।
 20 थः परमप्रभु परमेश्वरया ग्याःभय का अले वयकःया सेवा या। वयकः नाप नापं जु, अले वयकःया नामय जक पाफयेगु या।
 21 वयकः हे च्वछाये बहःम्ह छिमि परमेश्वर खः। वयकलं छिमिगु निति छिमिसं खक हे तःधंगु व ग्यानपुसे च्वंगु अज् चाइपुगु ज्या यानादिल।
 22 छिमि पुर्खा ला न्हंभेम्ह (७०) जक मिश्रय वंगु खः, अयनं आः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित आकाशया नगु थें अल्याख यानादीगु दु।^{११}

11

परमप्रभुया तःधंगु ज्या

- 1 परमप्रभु थः परमेश्वरयात माया या, अले वयकःया उपदेश, आज्ञा, विधि व नियम न्हाबलें मानय या।
 2 थौं छिमिसं लुमंकि, छिमि मस्तयसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया अनुशासन, वयकःया महिमा, बल्लाःगु ल्हाः व चक्कंगु लपु,
 3 मिश्रया जुजु फारो व वया देश न्यंकभनं वयकलं क्यनादीगु चिं व अज् चाइपुगु ज्या,^४
 4 अले मिश्रया सेना, सल व रथतयसं छिमित ल्यू वयाचवंबलय परमप्रभुं गयु यानाः लाल समदुया लखं इमित त्वःपुयाः न्हाबलेंया लागि नाश यानादिल व फुकक खंगु व अनुभव याःगु मद्।^५
 5 थ्व थासय थयंकः मवतले मरुभूमिइ वयकलं छु छु यानादिल व छिमि मचाखाचातयसं खंगु मद्।
 6 स्त्रेनी एलीआबया कायपिं दातान व अबीरामयात इमि छेंजःपिं, पाल व इमि दक्व पशुनापं गुकथं पृथ्वी थःगु म्हुत चायकाः सकल इस्त्राएलीतय न्ह्यःने हे घुतुका छ्वःगु खः व नं छिमि मचाखाचातयसं खंगु मद्।^६
 7 छिमिसं धाःसा थःगु हे मिखां परमप्रभुं यानादीगु थुपि फुकक तःधंगु ज्या खंगु दु।

परमेश्वरयागु खँ न्यंसा भिं जुइ

- 8 अथे जुयाः छिमिसं जिं थौं कनाचवनागु फुकक आज्ञा मानय या। अले छिपि बल्लानाः यर्दन छिनाः अधिकार यायेत वनाचवंगु देशयात छिमिसं थःगु याये फइ।
 9 अले परमप्रभुं छिमि पुर्खालिसें इमित व इमि सन्तानतयत बी धकाः पाफयादीगु दुरु व कस्ति बाः वयाचवंगु देशय छिपि ताःई तक म्वानाच्वने फइ।
 10 छिमिसं त्याकाकाये त्यंगु देश छिपि पिहां वःगु मिश्र देश थें मचवं। अन छिमिसं पुसा हलाः वाउंवाया क्यबय थें तुति लः तइगु।
 11 छिपि त्याका कायेत यर्दनया उखे वनाचवंगु देश धाःसा पहाड व ब्यासितयगु देश खः। अन आकाशया लखं बें प्याकी।
 12 व देशयात परमप्रभु परमेश्वरं हे बिचाःसंचाः यानादी। दैया शुभनिसें लिपाथयंक हे परमप्रभु छिमि परमेश्वरं उकियात मदिकक हे स्वयाचवनादी।
 13 अथे जुयाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात माया या, अले दुनुगलनिसें व प्राणनिसें वयकःया सेवा या धइगु जिं छिमित बियागु आज्ञायात बांलाक न्यन धाःसा,^{१२}
 14 जिं छिमिगु देशय न्हापांगु अले लिपांगु वा पायछिगु इलय छ्वयाहये अले छिमिसं थःगु अन्न, न्हागु दाखमघ व जैतनया चिकं मुंके फइ।
 15 जिं छिमि पशुतयगु लागि ख्यलय घौंय बुइकाबी। छिमिसं प्वाः जायक नइ व लुधनी।
 16 होश या! मखुसा छिमिसं धोखा नयाः मेपि घःतयगु ल्यु वनाः इमित पुजा यानाः भागि याइ।
 17 अले परमप्रभु छिपि खनाः तंयायाः बुंन थःगु बाली मबीमा धकाः वयकलं आकाशं वइगु वा दिकादी, अले परमप्रभुं छिमित बियादीगु भिगु देश छिपि याकनं हे नाश जुयावनी।
 18 अथे जुयाः छिमिसं जिगु थुपि वचन थःगु नुगलय व मतिइ ति अले थथःगु ल्हातय व कपालय चिकथं चिनाब्यु।^{१३}
 19 छिपि थःगु छेंय च्वनीबलय, लौंय जूइबलय, म्वतुलीबलय व दनीबलय थुमिगु बारे खँल्लाबल्हा यानाः थःकाय म्हायापिन्त स्यनेगु या।
 20 उपि आज्ञा थथःगु छेंया लुखा दुवालय व मूध्याखाय च्वयाः ति।

☆ 10:6 १०:६ गन्ती १०:२८, ३३:३८ ☆ 10:8 १०:८ गन्ती ३५:५-८ ☆ 10:10 १०:१० प्रस ३५:२८ ☆ 10:17 १०:१७ थें १०:३५; रोम २:११; गला २:६; एफि ६:५; १ तिमी ६:१५; प्रका १०:२१; १६:१६ ☆ 10:22 १०:२२ उत १५:५; २२:१५; १६:२७ ☆ 11:3 ११:३ प्रस ७:८-१२:१३ ☆ 11:4 ११:४ प्रस १४:२८ ☆ 11:6 ११:६ गन्ती १६:२५-२९ ☆ 11:13 ११:१३-१७ लेवी २६:३५-४; व्वा ७:१२-१६; २:८-१४ ☆ 11:18 ११:१८-२० व्वा ६:५-९

- 21 अले परमप्रभुं छिमि पुर्खालिसें बी धका: पाफयादीगु देशय् छिपि व छिमि मचाखाचात पृथ्वीया आकाश दतले म्वानाचवनी।
 22 छिमिसं जिं धयाचवनागु आज्ञा बालाक मानय् याना: पूवकल, थ: परमप्रभु परमेश्वरयात माया यात, वयक:या फुक्क लँपुइ वन अले वयक:यात मत्व:तल धा:सा,
 23 परमप्रभुं उपि फुक्क जातितयत् छिमिगु न्ह्य:नं पितिनाछवयादी। अले छिपि स्वया: तत:धंगु व बल्ला:गु जातितयत् छिमिसं बुकी अले इमिगु देश अधिकार याइ।
 24 छिमिसं पला: त:क्व थाय् छिमिगु हे जुइ। दच्छिनय् नेगेवाया मस्भूमिनिसें उत्तरय् लेबनान तक अले पुर्बय् योफ्रेटिस खुसिनिसें पच्छिमय् भूमध्यसागर तक हे छिमिगु सिमाना जुइ।^{*}
 25 छिमिगु न्ह्य:नेसुं नं दनाचवने फइ मखु। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बचं बियादीगुकथं छिपि वंगु दक्व थासय्यापि मन्तयतगु नुगलत् छिमिगु ग्या:भय तयादी।
 26 स्व, जिं थौं छिमिगु न्ह्य:ने सुवा: व सरा: तयाबी।
 27 छिमिसं थौं जिं बियाचवनागु आज्ञा न्यन धा:सा छिमित सुवा: दइ।
 28 परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु आज्ञा मानय् मयासें छिमिसं मस्यूपि मेपि घ:तयगु ल्यु वना: जिं थौं आज्ञा बियागु लँपु फस्वयावन धा:सा छिमित सरा: लाइ।
 29 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिपि दुहां वनीगु देशय् छिमित हयादीबलय् छिमिसं सुवा: धा:सा गीरीज्जीम पर्वतं, सरा: धा:सा एबाल पर्वतं न्यकि।^{*}
 30 थुपि निगु पर्वत यर्दनया उखे, मू लँया पच्छिमपाखे, सूर्य बिनावनीगुपाखे, अराबाय च्वनिपि कनानीतयगु देशय् गिलगालया न्ह्य:ने मोरैया स्वसिमायागु लिक्क दु धका: छिमिसं सी हे स्यु।
 31 छिपि परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बियादीगु देश त्याका कायेत यर्दन खुसि छिनावने त्यंगु दु। छिपिं व थाययात त्याका: अन च्वनाचवनीबलय्
 32 जिं थौं छिमिगु न्ह्य:ने तयागु थुपि फुक्क विधि व नियम बालाक मानय् या।

12

आराधना यायेगु छगु हे जक थाय्

- 1 परमप्रभु छिमि पुर्खालिय परमेश्वरं छिमित अधिकार यायेत बियादीगु देशय् छिपि म्वानाचवतले बालाक मानय् यायेमा:गु विधि व नियम थुपि हे ख:।
 2 छिमिसं व देश त्याकाकाइबलय् अनयापि मन्तयसं त:जा:गु डौंडाय, तत:मागु सिमा क्वय् व पर्वत पर्वतय् थ: घ:तयत् पुजा याइगु थाय् छिमिसं भज्यंक स्यंकाब्यु।
 3 इमिगु वेदी थुनाब्यु अले पुजा याइगु ल्वहं तछ्यानाब्यु। इमि अशेरा घ:मयजुयागु थं मिइ छवयेकाछव। इमि घ:तय् मूर्ति क्वथलाब्यु अले पुजा याइगु थासं इमिगु ना हे मदयकाछव।^{*}
 4 छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु आराधना इमिसं इमि घ:यात आराधना या:थें याये मते।
 5 तर परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ:गु ना तयेत छिमि खल:तय् दथुं गगु थाय् ल्ययादी व थाययात मा। व थासय् हे छिपि वनेगु या।
 6 अन हे छिमिसं थ:गु होमबलि, बलित, झिब्वय् छव्व, अले पवित्रगु देछा, भाकलया देछा व थ: य:छि बलि अले सा दूहं, फैच्वलयया न्हापां बूह मचा येकेगु या।
 7 अले अन हे छिमिसं व छिमि छँज:पिनसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्ह्य:ने नयेत्वनेगु याइ। छिमिसं यायेगु फुक्क ज्याय लसता हनी, छायाधा:सा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सुवा: बियादीगु दु।
 8 व ई वइबलय् छिमिसं याना वयाचवंगु थें याये मते, आ: तक छिमिसं थ: य:थें याना वयाचवंगु ख:,
 9 छायाधा:सा छिपि याउंक चवंगु थाय् व परमप्रभु परमेश्वरं छिमित बियादीत्यंगु सर्वयलय् आ: तक नं मथ्यनि।
 10 छिपिं यर्दन छिना: परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सर्वयकथं बियादीगु देशयात त्याका: अन न्हाबलेंया निंति च्वनी। अले वयकलं छिमित प्यखेरं च्वपि शत्रुतापखें बचय् याना: आराम बियादी।
 11 अन हे परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ:गु ना तयेत ल्ययादीगु थासय् छिमित जिं आज्ञा बियागु छिमिगु होमबलि, मेमेगु बलित, झिब्वय् छव्व, थ: य:छि बलि अले छिमिसं परमेश्वरयात बी धका: भाकल या:गु भिगु भिगु देछा हजि।
 12 अन हे छिमि काय् म्हायपिनसं, च्य:श्वातित व छिमि शहरय् च्वनाचवपि थ:गु ब्व व सर्वय मदुपि लेवीया सन्तानतयसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु न्ह्य:ने लसता हँ।
 13 होश यानाचवँ! छिमिसं थ:गु होमबलि छिमिसं खंगु न्हाथाय नं छाये मते।
 14 परमप्रभुं छिमि कुलतपाखें ल्ययादीगु थासय् जक छा, अले जिं छिमित आज्ञा बियागु फुक्क ज्या अन हे या।
 15 अथेसां छिमिसं थथ:गु शहरय् थ:त य:छि व परमप्रभु थ: परमेश्वरं बियादीगु सुवा:कथं हरिण व चल्ला थें थ: पशु नं स्याना: नयेफु। शूद्र व अशूद्र न्हामहयसिनं नयेफु।
 16 हि धा:सा छिमिसं नये मते। उकियात ल: थें बँय् प्वंकाब्यु।^{*}
 17 छिमिसं छिमिगु अन, न्हगु दाखमध, जैतनया चिक्या झिब्वय् छव्व वा सा दूहं, फैच्वलयया न्हापां बूह पशु वा भाकलयागु न्हागु नं देछा, थ: य:छि बलि वा मेगु देछा छिमिगु थथ:गु शहर दुने नये मते।
 18 बरु छिपि, छिमि काय्मह्यापि, छिमि च्य:श्वातित अले छिमिगु शहरय् च्वनाचवपि लेवीया सन्तान नापं वयकलं ल्ययादीगु थासय् नयेगु या। परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्ह्य:ने छिमिसं याइगु थ:पिनिगु फुक्क ज्याय लसता हँ।
 19 थ:गु देशय् छिपि म्वातले लेवीया सन्तानतयत् बालाक बिचा: या।
 20 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ:गु बचंकथं छिमिगु देश त:क् यानाबी धुंका: छिमित ला नये मास्ति व:सा थ:त गुलि नये मास्ति व उलि न।
 21 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ:गु नां तयेत ल्ययादीगु थाय् छिमिगु छँन तापा: जूसा, परमप्रभु परमेश्वरं छिमित बियादीगु सा दूहं वा फैच्वलय् जिं बियागु आज्ञाकथं स्याना: थ:गु शहरय् थ:त गुलि य: उलि नयेफु।
 22 छिमिसं हरिण व चल्लाया ला न थें हे उपि न। शूद्र व अशूद्र न्हामहयसिनं व नयेफु।
 23 तर हि गुबलें नये मते छायाधा:सा हि जीवन ख:, अले छिमिसं ला नापं जीवन नये मते।^{*}
 24 छिमिसं हि नये मते। उकियात ल:यात थें बँय् प्वंकाब्यु।
 25 छिमिसं उकियात नये मते, अले छिमिसं परमप्रभुया मिखाय् भिं ता:गु ज्या या:गुलि छिपि व छिमि लिपायापि सन्तानतयगु भिं जुइमा।

* 11:24 ११:२४-२५ यही १:२३-५ * 11:29 ११:२९ ल्य २०:११-१४ यही ८:३३-३५

* 12:3 १२:३ ल्य ७:५

* 12:16 १२:१६ उन १:४ यही ७:३१-३५; १७:१०-१४; १९:२५

- 26 अयं छिमिसं देछा व भाकलयागु देछा कया: परमप्रभुं ल्ययादीगु थासय्य हूँ।
 27 छिमिसं थःगु होमबलिया ला व हि परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु वेदीइ छ। बां ब्यगुया हि परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु वेदीया लिकसं प्वकाबीमा, ला धाःसा छिमिसं नयेफु।
 28 जिं छिमित बियागु आज्ञा बांलाक न्यँ, अले छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात यःगु ज्या याःगुलि छिमिग व छिमि सन्तानतयगु भिं जुइ।
 29 छिमिसं लिनाछ्वये त्यपि जातितयत परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु न्ह्यःनेनं नाश यानादी। अजे जूसां छिपि इमिगु देशगु च्वनीबलय्
 30 होश यानाच्यौं मखुसा इपि नाश जुइ धुंका: छिपि नं इपि थें जालय् तक्यनी। “इमिसं थः घःतयत्त पुजा याःगु थें जिमिसं नं याये धका: धया: इमि घःतयगु बारे न्यनेकने याये मते।”
 31 छिमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरया आराधना इमिसं इमि घःतयत आराधना याःथे याये मते, छाथधाःसा इमि घःतयत्त पुजा याइबलय् इमिसं परमप्रभुयात मयःगु फुक्क कथंयागु घच्चाइपुरे च्वंगु ज्या याइ। इमिसं थःकाय म्हायपिन्त तक नं थः घःतय लागिं मिइ तयेगु याः।
 32 जिं छु छु आज्ञा बियागु दु उपि फुक्क बांलाक मानय् या। उकी छुं तने नं मते लिकाये नं मते।^७

13

पुजा मयायेत ख्याचः

- 1 छिमिगु दथुइ सुं अगमवक्ता वा म्हगसय्य म्हनीमह मन वया: छिमित छुं चिं व अजू चाइपुगु ज्या जुइगु खँ कन धाःसा
 2 अले वं धाःगु चिं व अजू चायापुगु ज्या जुइ धुंका: “छिमिसं म्हमस्युपि घःतयगु ल्य वना: इमित पुजा याये नु” धका: वं धाल धाःसा
 3 छिमिसं व अगमवक्ता वा म्हगसय्य म्हनीमह मनयागु खँ न्यने मते। व ला परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिसं थःगु प्राणं वयकःयात माया या कि मया धका: मन स्वयादीगु खः।
 4 छिपि परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु जक ल्यल्यु वनेमा। वयकःया थय कायेमा। वयकःया खँ न्यँ, वयकःया आज्ञा मानय् या, वयकःयात सेवा या, अले वयकःयात त्वःते मते।
 5 व अगमवक्ता वा म्हगसय्यया खँ कनीमह मनयात स्थाना हे छ्वयेमा। छाथधाःसा वं छिमित दासत्वया देश मिश्रं पित हयादीमह परमप्रभु छिमि परमेश्वरं आज्ञा बियादीगु लँपुपाखें हीका: वयकःया विरोध यायेगु स्यनेत कृतः यात। छिमिसं थज्याःगु मभिंगु ज्या छिमिगु दथुं चीका: छ्वयेमा।
 6 छिमि थः हे दाजुकिजा, काय्मह्याय, कला: वा मिलय् जूह पासं “छिमिसं व छिमि पुर्खातयसं म्हमस्युपि घःतयत्त पुजा याये नु” धका: छिमित हेयकल धाःसा
 7 इपि छिमिगु जःखः च्वनिपि मनुतय घःत जुइमा वा तापापि जुइमा अले देशया छगु कुन्चायुनिसें मेगु कुन्चा तकयापि जुइमा
 8 व हेयकःमह्युसिगु खँ न्यने मते। छिमिसं वयात दया याये मते, छिमिसं वयात त्वःते मते वा वयात रक्षा याये मते।
 9 व मनयात स्थाना हे छ्व। वयात स्यायेत वयागु खँ न्यँमह मनुखं दकलय् न्हापा ल्वहँत कयकेमा। अले लिपा सकलें मनुतयसं ल्वहँत कयकेमा।
 10 वयात ल्वहँत कयका: स्यायेमा, छाथधाःसा वं छिमित दासत्वया देश मिश्रं पित हयादीमह परमप्रभु छिमि परमेश्वरपाखें हीका: मेखेपाखे यंकेगु कुतः यात।
 11 थथे जूगुलि सकल इसाएलीत थ्व खँ न्यना: म्याइ, अले थज्याःगु मभिंगु ज्या छिमिगु दथुइ गुबलें याइ मखु।
 12 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित च्वनेत बियादीगु गुरुं शहरय्
 13 छिमिगु दथु मभिपि पिहां वया: थःगु शहरयापि मनुतयत्त “इमिसं न्हापा म्हमस्युपि घःतयत्त पुजा याये नु” धका: हेयकःगु दु धइगु खँ छिमिसं न्यनेदत धाःसा
 14 छिमिसं बांलाक न्यनेकने या, उकियात दुवाला: स्व। अले अज्याःगु घच्चाइपुरे च्वंगु ज्या धाल्थें जूगु खःसा अले दसि लुल धाःसा
 15 छिमिसं व शहरय् च्वपि मनुतयत्त तरवारं स्थानाछ्व, अले व शहरयात नाश यानाब्यु। अन दुपि सा दूह नापं फुक्कसित तरवारं स्थानाछ्व।
 16 अनयागु फुक्क मालसामान शहरया लाछिइ मुंका: व शहर व मालसामानयात छ्वयकाब्यु। परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु निति व होमबलि थें जुइ। व शहर न्हाबल्लेया लागि भस्म जुया हे च्वनेमा। उकियात हानं दयके मते।
 17 थथे देछाय् मज्यगु छुं नं यंके मते। थथे याःसा परमप्रभुया तं क्वलाना: वयकलं छिमित दया माया याना: छिमि पुर्खालिसें पाःफयादीगु थें छिमिगु ल्या: अप्वः दयकाबी।
 18 परमेश्वरयागु वचन न्यना: थौं जिं धयाकथं वयकःया फुक्क आज्ञा मानय् यात वा परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात यःगु ज्याखँयात धाःसा थ्व जुइ।

14

मेपि जातितयसं थें दुखं मच्वनेगु

- 1 छिपि परमप्रभु छिमि परमेश्वरया मनुत खः। सिनावंमह मनया लागि दुखं च्वनीबलय् छिमिसं थःगु म्हय चा: याये मते अथवा मेपिन्सं याःथें छ्वंया न्ह्यःने च्वंगु सँ खाये मते।^७
 2 छाथधाःसा छिपि परमप्रभु छिमि परमेश्वरया लागि छगु पवित्र जाति खः। परमप्रभु पृथ्वीइ दुपि जातितपाखें छिमित थः विशेष मनुत, म् वंगु सम्पत्ति जुइत ल्ययादीगु दु।^७

शुद्ध व अशुद्ध पशुत

लेवी ११:१-४७

- 3 छिमिसं घच्चाइपुगु छुं नये मते।
 4 छिमिसं नये ज्युपि पशुत थुपि हे खः - द्रहं, फे, दुगु,
 5 चल्ला, धलयसा, हरिण, चिधिकःपि चल्ला, गुं दुगुचा, साबर दुगुचा, याःसा व गुँफै।
 6 पशुत मध्ये ततिखः बाःपि व लिन्हाया: नइपिनिगु ला छिमिसं नये ज्यु।
 7 अयं ततिखः मबाःसिं लिन्हाया: नइपि थुपि नये मते - ऊँट, खराचा व शापान*। थुपि लिन्हाया नइपि खःसां, थुपि छिमिगु लागि अशुद्ध खः।
 8 फां व अशुद्ध खः, छाथधाःसा वयागु ततिखः ला बा: अयसां व लिन्हाया: मनः। छिमिसं इमिगु ला नये मते, इमिगु सीमह न थी मते।
 9 लख्य च्वनिपि पपू व बिख् दुपि जन्तुत धाक्व छिमिसं नये ज्यु।
 10 पपू व बिख् मदुपि छिमिसं नये मते। उपि छिमिगु लागि अशुद्धपि खः।

* 12:32 १२:२२ व्य ४:२; प्रका २२:१८-२१

* 14:1 १४:२ लेवी ११:२४; २१:५

* 14:2 १४:२ प्रस १४:५-५; व्य ४:२२; ७:६; २४:१४; तीत २:१४; १ पत्र २:२

* 14:7 १४:७

- 11 छिमिसं श्रद्धपि झंगःत नये ज्यु।
 - 12 अयुनं छिमिसं थुपि नये मते - तःथिकःम्ह इमा, गिद्ध, हाकुम्ह गिद्ध,
 - 13 ह्याउम्ह बाय्चा, हाकुम्ह बाय्चा, थीथी कथंयापि सातांचा,
 - 14 फुक्क कथंयापि सँक्वः,
 - 15 तसक्कं हालिम्ह न्हिकांझंगः, हुचिल, समुद्री झंगः, फुक्क कथंयापि बाज
 - 16 थिचिकःम्ह न्हिकांझंगः, तःथिकःम्ह न्हिकांझंगः व तुयुम्ह न्हिकांझंगः
 - 17 सीम्ह नझम्ह गिद्ध, हाडगील, लः क्वः,
 - 18 सारस, फुक्क कथंयापि ब्वह झंगः, कल्कि झंगः व चिकंलापा।
 - 19 अले पपु दुपि फुक्क कीचात छिमिगु लागि अश्रुद्विपि खः उपि नये मते।
 - 20 अयुनं पपु दुपि दक्व श्रद्धपि छिमिसं नये ज्यु।
 - 21 थःगु कालं सीम्ह पशुयात छिमिसं नये मते, छिमिसं छिमिगु शहरय् च्वंम्ह सुं परदेशीयात व नयेत बी ज्यू वा सुं मेपि परदेशीतयगु लहातय् मी फु। छिपि धाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरया लागि छगू पवित्र जाति खः।^७
- च्वलय्या मचायात वया मांया दुरुइ दयके मते।

झिब्वय् छब्व छायेगु

- 22 दैयदुसं बुँइ सःगु फलय्या झिब्वय् छब्व अलग तयाति।^७
- 23 परमप्रभु थःगु नां तयेत ल्ययादीगु थासय् जक थःगु अनन, दाखमघ, जैतून चिकंया झिब्वय् छब्व व थः सा द्रहं व फैच्वलयया न्हापां बपि मस्तयत वयकःया न्हाःने नयेगु या। छिमिसं वयकःयात न्हाबलें हनाबना तयेगु सयकेत थथे यायेगु या।
- 24 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थःगु नां तयेत ल्ययादीगु थाय् छिमिगु थासं तापानाः छिमिसं वयकलं सुवाः बियादीबलय् झिब्वय् छब्व यके मफुत धाःसा
- 25 थःगु झिब्वय् छब्व वहः कयाः म्यु, अले व वहः थःगु लहातय् ज्वनाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं ल्ययादीगु थासय् हँ।
- 26 थःत यःकथं सा द्रहं, फैच्वलय, दाखमघ वा थ्वें, न्हागु हे जूसां व हे वहलं न्यानाः थः छेजःपि नापं छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने नयाः लसता हँ।
- 27 छिमिगु शहरय् च्वनिपि लेवीया सन्तानतयत बांलाक बिचाः या, छायाधाःसा इमिके थःगु ब्वः व सबंय मदु।
- 28 स्वदं स्वदं फुइबलय् छिमिसं व दैया बालियागु फुक्क झिब्वय् छब्व शहरया धुकुतिइ तयाब्यु।
- 29 अले छुं ब्व व सबंय मदुपि लेवीया सन्तानत, परदेशीत, मांबो मदुपि वा भाःत सी धुकुपि वयाः व्वाजाय्क नयेमा, अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु फुक्क ज्याय् छिमित सुवाः बियादीमा।

15

त्यासा त्वःतेगु दँ

लेवी २५:१-७; प्रस २३:१०-११

- 1 न्हयदँ न्हयदँ फुइबलय् छिमिसं त्यासा त्वःताबीमाः।
- 2 व थुकथं यायेमाः, सुं मनुखं मेम्ह इस्त्राएलीयात त्यासा ब्युगु दुसा व उकियात त्वःताबीमाः। व त्यासा लित कायेगु कुतः मयायेमाः। छायाधाःसा थ्व दैय् त्यासा त्वःताब्यु धकाः परमेश्वरं धयादीगु दू।
- 3 परदेशीयाके धाःसा कर यानाः काये फु अयुनं दाजुकिजापिन्त बियागु त्यासा लित मकासं त्वःताबीमाः।
- 4 अथे जुसाः छिमिगु दथुइ सुं नये मखंपि जुइ मखु छायाधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सबंयकथं त्यासा कायेत बियादीत्यंगु देशय् सुवाः बियादी।
- 5 छिमिसं छिमि परमप्रभुयागु वचन बांलाक न्यन धाःसा अले जिं छिमित कनेगु आज्ञा बांलाक मानय् यात धाःसा
- 6 वयकःया थःगु बचकथं परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सुवाः बियादी अले छिमिसं यक्व जातितयत त्यासाबी। छिमिसं धाःसा त्यासाकाये मालि मखु। अले छिमिसं यक्व जातितयत शासन याइ, अयुनं इमिसं छिमित शासन याये खनि मखु।
- 7 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देशया शहरय् छिमि इस्त्राएलीतय् सुं नये मखंसा छिमिसं वयात बीत नुगः स्याके मते।^७
- 8 बरु वयात छु छु माःगु खः नुगः मस्याकुसं त्याये ब्यु।
- 9 होश या! सुं मनुखं त्यासा त्वःतेगु न्हयगुगु दँ वइन धकाः मभिगु बिचाः नुगलय् तयाः थः गरीब दाजुकिजायात छुं मबिल धाःसा व गरीबन्हयसिनं परमप्रभुयाथाय् छंगु विरोधय् इनाप याइ, अले छन्त पापया द्रुपं लाइ।
- 10 छिमिसं वयात धाःथे हे ब्यु, वयात बीबलय् छिमिगु नुगः मस्यायेमाः छायाधाःसा थुकि यानाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं फुक्क ज्याय् व छिमिसं ल्हाः तशु फुक्क खँय सुवाः बियादी।
- 11 देशय् नये मखंपि न्हाबलें दइ। अथे जुयाः जिं छिमित धयाच्वनागु दू थःगु देशय् च्वंपि गरीबपि व मगाःमचाःपि मनुतयत नुगः मस्याकुसं ब्यु।^७

इस्त्राएली दासतयत त्वःताबीगु

प्रस २१:१-११

- 12 छिमि सुं हिब्रु दाजुकिजा वा तताकेहँन थःत थःम्ह छिमिगु लहातय् मिल अले वं खुदँ तक छिमिगु सेवा यात धाःसा न्हयदँ क्यनीबलय् वयात त्वःताछ्वयेमाः।^७
- 13 छिमिसं वयात त्वःताछ्वइबलय् खालि ल्हाः छवये मते।
- 14 छिमिसं थःगु फैच्वलयपाखें, थःगु खलां व थःगु दाखतिसिगु सालं नुगः मस्याकुसं वयात ब्यु। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित गज्याःगु सुवाः बियादीगु दू, वकथं हे वयात ब्यु।
- 15 मिश्रय् छिपि दास जुयाच्वंबलय् परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित त्वःतकाहयादीगु खँ लुमकि। अथे जुयाः थौं जिं छिमित थ्व आज्ञा बी।
- 16 अयुनं छिमि च्यलं छन्त व छिमि छेजःयात माया यांनाः छिपिलिसें लयतायाः “छिमित त्वःताबने मखु” धकाः धाल धाःसा
- 17 वयात लुखाय् यंकाः छपु नत्चा कयाः वयागु न्हयपंवाः खनाब्यु। अले व म्वातले छिमि च्यः जुइ। थः भ्वातियात नं अथे हे या।

☆ 14:21 १४:२१ प्रस २३:१७; २४:२६ ☆ 14:22 १४:२२-२२ लेवी २०:३-३३; गन्ती १:८२९ ☆ 15:7 १५:७-८ लेवी २५:३५ ☆ 15:11 १५:११ मती २४:१४; मार्क १४:७; यह १२:८

☆ 15:12 १५:१२-१२ लेवी २५:३५-३६

18 च्यःयात त्वःतावने बीत थाकु चाये मते। छायाःसा ज्याला कयाः ज्या याइह्म ज्यामिनं काइगु ज्यालाया निदुगं म्या ज्या वं खुदँय यात। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित फुक्क ज्याय सुवाः बियादी।

न्हापा बूह पशु छायेगु

19 छिमि सा दूह व फैच्वलयया न्हापा बूह न्हामह बाजात नं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निति अलग तयेमा। छिमि न्हापा बूह दूहचायात छुं ज्याय छयले मते। अले न्हापां बूह फैया सँ खाये मते।^{१७}

20 परमप्रभुं ल्ययादीगु थासय वयकःया न्हाःने छिमिसं थः छेँजःपिलिसें दँयदसं वयागु ला नयेगु या।

21 सुं पशु लंगा मा मिखा मखंमह जसा वा मेगु छुं कथंया ख्वं वयाके दसा वयात परमप्रभु छिमि परमेश्वरया लागि बां बी मते।

22 थःगु हे शहरय व नयेगु या। हरिण व चल्लाया ला नः थें नियमकथं शूद्र वा अशूद्र मनुखं व नये ज्य।

23 छिमिसं हि धाःसा नये मते। उकियात लः थें बँय प्क्काब्दु।^{१८}

16

छुत्काराया नखः

प्रस १२:१-२७; लेवी २३:५-८; गन्ती २८:१६-२५

1 आबीब लायात लुमकाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु छुत्काराया नखः हनेगु या, छायाःसा आबीब लाय् हे वयकलं छिमित चान्हय मिश्रं पित हयादीगु खः।

2 छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात वयकलं थःगु नां तयेत ल्ययादीगु थासय छुत्काराकथं फैच्वलय व साद्रहपाखें बां ब्यु।

3 व नापं सोडा दुगु मरि नये मते। न्हयन्हु तक सोडा मतःगु मरि धाःसा नयेगु या, थ्व दुःखया मरि खः। छायाःसा मिश्रं छिपि हथाय चाचां वःगु खः। मिश्रं पिहां वःगु छिमिसं जिक्काछि लुमका तयेत थ्व नयेमाःगु खः।

4 न्हयन्हु तक छिमिगु देशय सुनांन सोडा थःगु छँय तये मते। न्हापांगु न्हिया बहनी बां ब्युह पश्या ला सुथय जुइ न्हः तक्क फुकेमाः, छकुचा नं लयंकातये मते।

5 छुत्काराया नखःयाम्ह पश्यात छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु छुं नं शहरय बां बी मते।

6 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थःगु नां तयेत ल्ययादीगु थासय जक बां बीगु या। आबीब लाया सूर्य बिनावनीगु इलय, छिपि मिश्रं पिहां वःगु लुमकाः हनीगु दिनय छुत्काराया पशु बां ब्यु।

7 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं ल्ययादीगु थासय हे व पश्या ला छुयाः न। अले सुथय थथःगु छँय लिहां हँ।

8 खन्हु तक सोडा मतःगु मरि न, अले न्हयन्हु खन्हु परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात आराधना यायेत पवित्र मुँज्या या। उखन्हु छुं ज्या याये मते।

सामाज्याया नखः

प्रस ३४:२२; लेवी २३:१५-२१; गन्ती २८:२६-३१

9 सःगु बाली ईचां लयेगु ज्या शूद्र यायेगु इलनिसें न्हयवाः ल्याःखा।

10 अले परमप्रभु थः परमेश्वरं छिमित बियादीगु सुवाःकथं थः यःछि बलि छायाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निति सामाज्याया नखः हनेगु या।

11 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थःगु नांया लागि च्वनेगु ल्ययादीगु थासय छिपि, छिमि कायन्हायापि, दास दासी, शहरय च्वपि लेवीया सन्तानत, परदेशीत, मांबी मटुपि मस्त व भाःत सी धुंक्पि मिस्त, फुक्कसिनं थः परमेश्वरया न्हाःने लसता हँ।

12 छिपि मिश्रय दास दासी जुयाच्वंगु खः धइगु खँ ल्वःमके मते अले थुपि नियम बालाक मानय् या।

बल्चाबायया नखः

लेवी २३:३३-४३; गन्ती २९:१२-३८

13 थःगु खला व दाख तिसीगु थासं फुक्क मुके धुंकाः छिमिसं न्हयन्हु तक बल्चाबायया नखः हनेगु या।

14 छिपि, छिमि कायन्हायापि, दास दासी अले छिमिगु शहरय च्वनिपि लेवीया सन्तानत, परदेशीत, मांबी मटुपि मस्त व भाःत सी धुंक्पि मिस्त फुक्कसिनं नखःबलय लसता हँ।

15 वयकलं ल्ययादीगु थासय परमप्रभु छिमि परमेश्वरया लागि न्हयन्हु तक नखः हनेगु या। छायाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु फुक्क बाली व ज्याय छिमित सुवाः बियादी अले छिपि लयताया च्वँ।

ल्ययादीगु थासय स्वंगु तःधंगु नखः

16 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं ल्ययादीगु थासय दँय स्वक्कः छिमि मिजंत धाक्क वयकःया न्हाःने खनेदः वनेमाः, सोडा मतःगु मरिया नखःबलय, सामाज्याया नखःबलय अले बल्चाबायया नखःबलय परमप्रभुया न्हाःने सुं नं खालि ल्हातं वने मते।

17 छिमि फुक्क मनुतयसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बियादीगु सुवाःकथं थथःगु देखा छायेमाः।

न्याय बीगु ज्या

18 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बियादीगु छिमिगु फुक्क शहरय थथःगु कुलकथं न्याय याइपि व मेपि हाकिमत लय। इमिसं मनुतयगु न्याय खःकथं यायेमाः।

19 इमिसं सुयागु पलिनाः ज्या मयायेमाः। घुस मनयेमाः छायाःसा घुस मनुतयत कां यानाबी अले भिंमह मन्या बचयात हीकाबी।^{१९}

20 खःगु खँया जक ल्यु हँ। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बियादीगु देशयात त्याकाकयाः छिपि म्वानाच्वने फइ।

ल्वहं वा सिंया मृति धमस्वाकेगु

21 छिमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरया निति दयक्कु वेदीया लिक्क अशेरा घःमयजुया सिंया थां धमस्वाके मते।^{२०}

22 छिमिसं पुजा याइगु ल्वहं धमस्वाके मते। परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात थ्व तसकं मयः।^{२१}

17

मेपि घःतयत पुजा याइपिन्त स्थाना छवयेगु

1 छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात छुं ख् दुम्ह वा ख्वं दुम्ह दूहं वा फै बां बी मते। छायाःसा वयकःयात थ्व घच्चाइगु खँ खः।

☆ 15:19 १५:२१ प्रस १३:२२

☆ 15:23 १५:२३ उत १४:४; लेवी ७:२६-२७; १७:१७-२४; १९:२६; व्य १३:२६,२७

☆ 16:19 १६:२१ प्रस ३३:६-८; लेवी १९:१५

☆ 16:21 १६:२१ प्रस

३४:१३

☆ 16:22 १६:२२ लेवी २५:१

2 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु शहरय् छिमिगु दथुइ च्वनीम्ह सुं मिसा वा मिजंनं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु मिखाय् मभिगु ज्या याना: बाचायात त्वाथुला:

3 जिगु उजं मानय् मयासें घ:त वा सूर्य, तिमिला वा आकाशया नगृतय्यु पुजा या:गु दुसा वा इमित भागि या:गु दुसा,*

4 अले थ्व खँ छिमित कन धा:सा वा छिमिसं न्यनेदत धा:सा उबलय् छिमिसं बांलाक न्यनेकने या। धाथ्ये इसाएलय् थज्या:गु घच्याइपुस्से च्वंगु ज्या जूगु हे ख:सा,

5 सु मिसा वा मिजंनं थज्या:गु मभिगु ज्या या:गु ख:, व मिसा वा मिजंयात शहरया मू ध्वाखाय् हया: ल्वहेंत कयका: स्या।

6 स्याना छवयेमा:म्ह मन्यात मिह वा स्वम्ह मन्या साक्षी जक स्या, छम्ह हे जक मन्या साक्षी वयात स्याये मते।*

7 वयात स्यायेत दकलय् न्हापालाक साक्षीतयसं ल्वहेंत कयकेमा:। अनलि मेपि मन्तयसं वयात ल्वहेंत कयकेमा:। छिमिसं थज्या:गु मभिगु ज्या छिमिगु दथु च्चीका: छवयेमा:।*

तसकं थाकुगु मुद्दा

8 छिमिगु शहरय् मन् स्या:गु मुद्दा, सम्पत्तिया मुद्दा वा कचवं, ल्वापुख्यापुया मुद्दा क्व:छियेत थाकुल धा:सा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं ल्ययादीगु थासय् हँ।

9 लेवी पुजाहारीतयथाय् व उबलययाह न्यायकर्तायाथाय् वना: न्यनेकने या अले वं क्व:छिनाबी।

10 परमप्रभुं ल्ययादीगु थासय् इमिसं छिमित छु छु खँ धाल वकथं हे या, अले इमिसं स्यंगु नियमकथं जू।

11 इमिसं छिमित स्यंगु नियम व क्व:छिनाब्युगु खँकथं छिमिसं ज्या या। इमिसं छु धाल उकि जव खव फहिले मते।

12 सुं मन्तुवं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु सेवा यायेत च्वनाच्वनीम्ह न्यायकर्ता वा पुजाहारीयात क्वह्वंकल धा:सा वयात स्यानाछव। छिमिसं थज्या:गु मभिगु ज्या छिमिगु दथु च्चीका: छवयेमा:।

13 थ्व न्याना: सकलें मन्तु ग्याइ अले हानं क्वह्वंकी मखु।

जुजुतयत आज्ञा

14 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बियादीगु देशय् वना: उकियात त्याकाकया: अन च्वना: छिमिसं “जिमि प्यखेरं च्वनिपि फुकक जातितयसं थें छम्ह जुजु दयके” धका: धाल धा:सा*।

15 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं ल्ययादीम्ह मन्यात हे छिमिसं जुजु दयकि। छिमिगु दथु हे सुं छम्हसित थ: जुजु ल्ययेमा:। इसाएली मखुम्ह परदेशीयात थ: जुजु दयके मते।

16 व जुजुं यक्व सलत नं मतयेमा:, वा यक्व सल दयेमा: धका: मन्तयत मिश्रय् मख्वयेमा:। छायाधा:सा “व लँपु हाकनं लिहां वने मते” धका: परमप्रभुं धयादीगु दु।*

17 व थ:के यक्व कला: मतयेमा:, मखुसा वयागु मन मखुगु लँपु वनी। वं थ:गु लागि लँ, वह: यक्व मयुकेमा:।*

18 व जुजु ज्येवं लेवी पुजाहारीतयके दगु थ्व नियम कया: थुल्लात:गु भौतय् थ:गु ल्हातं च्वयेमा:।

19 थ्व वयाके दयेमा:, वं परमप्रभु थ: परमेश्वरया ग्या:भय कायेत अले थ्व नियमया खँ व थुपि विधि बांलाक मानय् यायेगु सयकेत थुकियात जिवंकाछि ब्वनेगु यायेमा:।

20 थुकि वयात थ: दाजुकिजापि स्वया: त:धं भापिके बी मखु। अले व्यवस्थापाखें फहिला जव खव वनेबी मखु। थुकथं वं व वया सन्तानं जुजु जुया: ता:ई तक इसाएलय् शासन याइ।*

18

पुजाहारी व लेवीया सन्तानतयगु ब्व

1 लेवी पुजाहारीतयत, धाथ्ये हे फुकक लेवी कुलयात, मेपि इसाएलीतयत थें बूँ दइ मखु। इपि परमप्रभुयात छा:गु विशेष देछा नया: म्वाइ। व हे इमिगु ब्व ख:।

2 इसाएल्या मेगु कुलतयत थें इमित सर्वय दइ मखु। परमप्रभुं बचं बियादीगु थें वयक: हे इमिगु सर्वय ख:।*

3 सा द्रुहं वा फेच्चलय् बां बीबलय् मन्तयसं पुजाहारीतयत ब्वह:, निपां न्यता: अले आतापुति बीमा:। पुजाहारीतयगु ब्व थ्व हे ख:।

4 अनन्, न्हगु दाखमघ, जैतनया चिकं व फैया न्हापां चा:गु सँ छिमिसं पुजाहारीतयत बीमा:।

5 छायाधा:सा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमि फुकक कुलया दथु लेवी कुलयात परमप्रभुया नामं दना: सेवा यायेत न्हाबलेया लागि ल्ययादीगु दु।

6 सुं लेवीया सन्तान थ: च्वनाच्वंगु शहर त्व:ता: परमप्रभुं ल्ययादीगु थासय् सेवा याये मंदया:वल धा:सा

7 अन परमप्रभुया न्हा:ने सेवा याइपि मेपि सकल लेवीया सन्तानतयसं थें वं नं परमप्रभु थ: परमेश्वरया नामय् सेवा याये ज्यू।

8 वयाके थ: छँज:या सम्पत्ति मिया: व:गु ध्यबा दुसां वयात बलि ब्यगु व देछा:गुपाखें बराबर भाग दइ।

घच्याइपुगु ज्या मयायेगु

9 परमप्रभुं छिमित बियादीगु देशय् छिपि थ्यने धुंका: अन च्वनिपि जातितयसं याइगु घच्याइपुस्से च्वंगु ज्या सयका सीकाकाये मते।

10 थ:काय् वा म्हायायात मिइ बलि छाइम्ह, साइत स्वइम्ह, जादु क्यनीम्ह, छुक विछुक धाइम्ह, बोक्सी ज्या याइम्ह,*

11 तन्मन्त्र याइम्ह, सीक दुबिना वइम्ह मन्, झौंकी ज्या याइम्ह व सी धुंक्रम्ह मन्याके सल्लाह काइम्ह मन् छिमिगु दथुइ मदयेमा:।*

12 थज्या:गु ज्या याइम्ह मन् परमप्रभुयात घच्याइपुस्से च्वंगु ख:। थुपि घच्याइपुस्से च्वंगु चलनं याना: परमप्रभु छिमि परमेश्वरं उपि जातितयत छिमिगु न्हा:नेनं पितिना छवयादी।

13 परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु न्हा:ने छिपि द्रुं मद्रुपि जूइमा:।*

मोशा थें ज्या:म्ह अगामवन्ता

14 छिमिसं त्याके त्यपि जातित जादु मन्त्र याइपि व लिपाया खँ धाइपि मन्तयगु खँ न्यनीपि ख:। छिमित धा:सा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं अथे याकेवी मखु।

15 परमप्रभु परमेश्वरं जित: थें छिमि इसाएली दाजुकिजापि मध्ये छम्हयसित अगामवन्ता ल्ययादी। वयकलं धा:गु फुकक खँ छिकापिन्सं न्यनेमा:।*

* 17:3 १७:३ प्रस २२:२० * 17:6 १७:६ गन्ती ३५:३०; व्य १२:१५; मत्ती १८:१६; २ कोर १३:१; १ तिमो ५:१५; हिव १०:२८ * 17:7 १७:७ १ कोर ५:१३ * 17:14 १७:१४ १ शम ८:५ * 17:16 १७:१६ १ राज १०:१०; २ इति १२:१६; १२:८ * 17:17 १७:१७ १ राज १०:१४-२९,२७; ११:२-५; २ इति १२:१५; १२:७ * 17:20 १७:२० व्य ३१:१९-२२ * 18:2 १८:२ गन्ती १८:२० * 18:10 १८:१० प्रस २२:२८; लेवी १९:२६ * 18:11 १८:११ लेवी १९:३९ * 18:13 १८:१३ मत्ती ५:२८ * 18:15 १८:१५ प्रे ३:२२; ७:३०

16 होंरेबय छिपि मुंबलय परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात छिमिसं थथे धकाः इनाप यात “झीसं आवंलि परमप्रभु झी परमेश्वरयागु सः न्यने म्वालेमा, अले थ्व तःधंगु मि नं स्वये म्वालेमा, मखुसा झीपि सिनावनी।”

17 परमप्रभु जितः धयादित्, “झिमिसं धाःगु खँ बांलाः,

18 जिं इमि इझाएली दाञ्जुकिजातय दथुं छ थें ज्याःम्ह छम्ह अगमवक्ता दयके। जिं जिगु खँ वयागु म्हुतइ तयाबी, अले व जिं धयागु आज्ञा इमित कनाबी।

19 सुं मनुखं व अगमवक्तां जिगु नामय न्वावाःगु जिगु वचन मन्यन धाःसा जिं थःम्ह हे वयागु ल्याःचाः काये।^{*}

20 अयतं जिं आज्ञा मबियागु वचन जिगु नामय न्वावाःम्ह वा मेपि घःतयगु नामय न्वावाःम्ह अगमवक्तायात स्याना छवयेमाः।”

21 छिमिसं थःथवय थथे धायेफु, “सुं अगमवक्ताया वचन परमप्रभुपाखें वःगु खः कि मखु धकाः जिमिसं गथे यानाः सीकेगु?”

22 सुं अगमवक्तां परमप्रभुया नामय न्वावाःगु खँ मजसा व खँ परमप्रभु धयादीगु मखु, व खँ व अगमवक्तां तःधंछु जुयाः धाःगु खः। छिपि व खनाः ग्याये मते।

19

शरण बीगु शहर

गन्ती ३५:१-२८ यहे २०:१-९

- 1 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देशया जातितयत नाश यानादीबलय अले इमिगु शहर व छें छिमिसं कयाः छिपि अन च्वनीबलय
- 2 छिमिसं थःगु लागि परमप्रभु छिमि परमेश्वरं अधिकारय बियादीगु देशया दथुइ स्वंगु शहर अलग या।
- 3 सुयातं स्याःम्ह मनु अपुक बिस्वुं वनेत परमप्रभु छिमि परमेश्वरं सर्वयकथं छिमित बियादीत्यंगु देशयात स्वब्व थलाः उपि शहरय वनीगु लें नं दयकि।
- 4 थः जःलाखःलायात मसीसैं वा ईख मट्सें स्यानाब्यूह मनु बचय जुइत अन बिस्वुं वनेगु बारे थज्याःगु नियम दु।
- 5 गथेकि निम्ह मनुत सिं पालेत गुँइ वनेफु। सिमा पाःबलय ज्वनेगु चुं पा कुतवनाः छम्हसित लात अले व सित धाःसा मेम्ह मनुखं थुपि शहर मध्ये छगुलिइ बिस्वुं वनाः थःत बचय याये फइ।
- 6 वयात लँगु तापाः जुइ मज्यु, मखुसा हिया बदला काःवःमहयसिनं लँगु नापलाकाः वयात तंम्वय स्यानाबी। व मनु स्याना छवयेमाःम्ह धाःसा मखु छायाःसा वयागु थः जःलाखःलालिसैं छुं ईख मट्।
- 7 अथे जुयाः थःगु निति स्वंगु शरण बीगु शहर अलग या धकाः जिं छिमित धया।
- 8 परमप्रभु परमेश्वरं छिमि पुर्खालिसैं पाफयाः बचं बियादीकथं छिमिगु देश तःकू यानादीबलय अले वयकलं इपिलिसैं बचं बियादीगु फुकक देश बियादीबलय
- 9 जिं थौं बियागु आज्ञाकथं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात माया यात अले वयकःया लँपुइ न्हाबलें वन धाःसा छिमिसं मेगु नं स्वंगु शहर अलग या।
- 10 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सर्वयकथं बियादीगु देशय द्रं मटुपि मनुतयगु हिबाः मवयेमा धकाः अले छिमित उकिया दोष मलायेमा धकाः छिमिसं थथे या।
- 11 अथे जसां सुं मनुखं ईख दयाः मेम्ह मनुयात लँगु पिचाचंबलय नापलाकल अले दयाः स्यानाः व ज्यानमारा उपि शहर मध्ये छगुलिइ बिस्वुं वंसा
- 12 वयागु हे शहरयापि थकालितयसं मनु छवयाः वयात अनं ज्वनाहयाः हिया बदला काःवःमहयसिया ल्हातय स्यायेत लःल्हाना बीमाः।
- 13 वयात माया याये मते! द्रं मटुपिन्त स्यायेगु ज्या इझाएलं न्हंकाः छवयेमाः। अले छिमिगु भिं जुइ।

सर्वयया सिमाना

14 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु अधिकारय बियादीगु देशय छिमिगु थःगु सर्वयलय पुर्खातयसं वःछिनाब्यूगु जःलाखःलाया सिमानाया ल्वहं चीके मते।^{*}

निम्ह वा स्वम्ह साक्षी

- 15 छुं नं अपराध वा अधर्मय सुं मनुयात छम्ह जक मनुया साक्षी सजॉय बी मते। वयात सजॉय बीत निम्ह वा स्वम्ह मनुखं साक्षी बीमाः।^{*}
- 16 सुं मनुयात दोष बीत सुं मभिम्ह मनुखं साक्षी बिल धाःसा
- 17 इपि निम्हं मनुत उबलययापि पुजाहारीत व न्यायाधीशतयगु लिक्क परमप्रभुया न्हाःने वयेमाः।
- 18 उपि न्यायकर्तातयसं बांलाक जॉचय यायेमाः। व साक्षी ब्यूह मनुखं मखुगु खँ ल्हाःगु थहरे जूसा अले व मनुया विरोधय मखुगु साक्षी ब्यूगु जूसा
- 19 छिमिसं व मखुगु साक्षी ब्यूह मनुयात अथे हे या गथे व मनुयात यायेगु बिचाः यानागु खः। छिमिसं थज्याःगु मभिगु ज्या छिमिगु दथुं चीकाः छवयेमाः।
- 20 थ्व खँ न्यनाः मनुत ग्याइ, अले छिमिगु दथुइ थज्याःगु मभिगु ज्या हानं गुबलें याइ मखु।
- 21 थज्याःम्ह मनुयात माया याये मते। प्राणया पलेसा प्राण, मिखाया पलेसा मिखा, वाया पलेसा वा, ल्हाःया पलेसा ल्हाः व तुतिया पलेसा तुति कायेमाः।^{*}

20

लडाईलय वनेगु नियम

- 1 छिपि थः शत्रुतलिसैं लडाईं याः वनीबलय छिमि स्वयाः अच्वः सलत, रथ व सेना खन धाःसा इपि खनाः ग्याये मते! छिमित मिश्रं पित हयादीम्ह परमप्रभु छिमि परमेश्वर छिपिनापं दी।
- 2 छिपि लडाईं यायेत शत्रुतयगु न्हाःने वने न्हाः पुजाहारी सेनाया न्हाःने वनाः थथे धायेमाः
- 3 “हे इझाएलीत न्यें, छिपि लडाईलय वनेत्यंगु दु। अथे जुयाः छिमिसं थःगु नुाः क्वतुंके मते, ग्याये मते, थुरथुर खाये मते अले इमिगु न्हाःने भवयश्चय कने मते।
- 4 छायाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वर हे छिमि शत्रुतलिसैं ल्वानाः छिमित त्याकेत छिपिनाप नापं झायदी।”

^{*} 18:19 १८:१९ प्र ३:२३ ^{*} 19:14 १९:१४ म्ब २०:१७ ^{*} 19:15 १९:१५ गन्ती ३५:२७; व्य १७:२५; मन्ती १८:१५; ख्ह ८:१७; २ कोर १३:२; १ तिमी ५:१९; खिब १०:२८ ^{*} 19:21 १९:२१ प्र २१:२३-२५; लेवी २४:१९-२०; मन्ती ५:३८

5 अले कप्तानतयसं सेनातयत् थथे धायेमाः, “छैँ दयकाः नं देछाये मखंपि थन सं दुसा व थःगु छैँय लिहां वनेमा। व लडाइँलय सिनावंसा मेम्ह मनु वयागु छैँय च्वनी।

6 क्यबय दाख पिनाः आः तक दाख नये मखंमह सं दुसा व मनु छैँय लिहां वनेमा। व लडाइँलय सित धाःसा मेम्हयसिनं फल नइ।

7 नकतिनि ब्याहा क्वःछिना तःम्ह मिसायात दकाये मखंमह सं मनु थन दुसा व थःगु छैँय लिहां वनेमा। व लडाइँलय सित धाःसा मेम्ह मनुवं वयात ब्याहा याइ।”

8 अले कप्तानतयसं मनुतयत् थथे नं धा “थन सं ग्याफ्रा व धन्दा काइम्ह दुसा थःगु छैँय लिहां वनेमा। छायाधाःसा वं यानाः मेपि सेनातयगु नुगः क्वतुनी।”

9 कप्तानतयसं न्ववाये धुंकाः इमिसं सेनाया सेनानायःत ल्ययाः तयेमाः।

10 छिमि छुं शहरलिसे लडाइँ याः वनीबलय दकलय् न्हापां छिमिसं शान्तियागु खँ अनयापि मनुतयगु न्हाःने ति।

11 इमिसं व खँ मानय जुयाः थःगु शहरया धवाखा चायेकाब्यसा अन दुपि फुक्क मनुत् छिमि दास थै ज्या याइपि ज्यामि व च्यः जुइ।

12 अयनं इपि मानय मजुयाः लडाइँ यायेगु हे यक्कल धाःसा व शहरयात घेरय या।

13 अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं व शहर छिमित बियादीं धुंकाः अनयापि सकलें मिजंतयत् तरवारं पालाः स्या।

14 अयनं मिसा, मचाखाचा, सा इहं व शहरय दुगु मेगु फुक्क मालताल छिमिसं लटया मालकथं थःगु लागि काये फु। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु थुपि फुक्क छिमिसं छ्यले फु।

15 छिमि च्वनाच्वंगु थासं यक्क तातापाःगु शहरयात जक थथे या। छिमिगु लिक्कसं च्वंपि जातितयगु शहरयात अथे याये मते।

16 छिमित परमप्रभु छिमि परमेश्वरं सर्वयकथं बियादीगु थुपि जातिया शहर शहरय च्वनिपि धाःसा सं छम्हयसित नं म्वाकातये मते।

17 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं धयादीगु थै हित्तीत, एपोरीत, कनानीत, परिज्जीत, हिच्वीत अले यबसीतयत् छिमिसं भज्यंक नाश यानाब्यु।

18 मखुसा, इमिसं थः घःतयगु पुजा याइगु फुक्क घच्चाइगु ज्या छिमित स्यनी अले छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु विरोधय पाप याइ।

19 छिमिसं छुं शहर त्याका कायेत स्वइबलय तःन्हु तक उकियात घेरय यानातये माःसां अनयागु फलया सिमा पाले मते। उकियागु फल नये ज्य अयनं सिमा पाले मते। सिमा छिमि शत्रु मखु।

20 फल मसइगु सिमा जक छिमिसं पाले फु। शहर त्याका मकातले उपि सिमा पालाः घेरय यायेगु ज्याय छ्यले ज्यु।

21

स्यानातःम्ह मन्या निति प्रायश्चित

1 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु अधिकारय बियादीगु देशय सं मनुखं ख्यलय स्यानातःम्ह मनु खन अले सुनां स्याःगु खः धइगु सी मडुसा,

2 थकालित व न्यायधीसत वनाः सीम्ह लगु थासं लिक्क लिक्क लाःगु शहर नापय यायेमाः।

3 अनलि उगु सीम्हया दकलय् सतिक लाःगु शहरया थकालितयसं गुबलें ज्याय मछ्यःम्ह व ककइ जुवा मलानिम्ह छम्ह साचा हयाः

4 वयात इमिसं क्वय आः तक मपाःगु व छुं नं मप्यःगु खसि दुगु ब्यासिइ यंकेमाः। अले व हे ब्यासिइ साचायागु ककु त्वाथला बीमाः।

5 अले परमप्रभु परमेश्वरयागु सेवा यायेत व वयक्कःया नामय सुवाः बीत अले मुद्दा क्वःछित वयक्कलं ल्ययादीपि लेवी पुजाहारीत न्हाःने वयेमाः।

6 व सीम्हया दकलय् सतिक लाःगु शहरया सकलें थकालितयसं ब्यासिइ ककु त्वाथम्ह साचाया च्वय थथःगु ल्हाः सिलेमाः।

7 अले इमिसं थथे धायेमाः “थ्व मन्यात जिमिगु ल्हातं स्यानागु मखु अले स्याःम्ह मनु नं म्हमस्यु।

8 हे परमप्रभु, छि उद्गार यानादीपि छिकपिनि प्रजा इम्पाएलया निति थ्व प्रायश्चित नाला कयादिसें। छम्ह दोष मटुम्ह मन्यात स्याःगुया अपराधया निति थः मनुतयत् पाःयानादी मते।” अले थ्व मन्या हियागु दोष इमित क्षमा दइ।

9 थुकथं छिमिसं परमप्रभुयात यःगु ज्या यानाः थःपिनि दथुं व द्रं मटुम्ह मन्या हि बाः वयक्कगुया दोष चीकाछवइ।

ज्वनाहःम्ह मिसानाप ब्याहा

10 छिमि शत्रुलिसें लडाइँ याः वनीबलय परमप्रभु छिमि परमेश्वरं शत्रु छिमिगु ल्हातय बियाः छिमिसं इमित ज्वनाः कुनीबलय,

11 लडाइँलय ज्वंपि मध्ये सं बांलाःम्ह मिसायात खनाः छिमि मध्ये सुयागु नुगः क्वसाल धाःसा, अले वलिसें ब्याहा याये यःसा

12 वयात थःगु छैँय दुने दूत हजि। अले वं छयंयागु सँ खोयेमाः अले लुसि ध्येनेमाः।

13 अले ज्वंबलय वं फिनातःगु वसः त्वःकाः वयात मेगु वसः फिकि। छंगु छैँय च्वनाः थः मांबीया लागि लच्छि तक दुखं च्वने धुंकाः छं वयात ब्याहा यायेफु, छ वया भातः जुइ अले व छिमि कलाः जुइ।

14 लिपा व मिसा छन्त मयःसा वयात थः यःथाय वनेब्यु। छं वयात मी मते वा वयात दासीयात थै व्यवहार याये मते। छायाधाःसा छं वयागु इज्जत काःगु दु।

न्हापां बूम्ह कायया हक

15 सं मन्या निम्ह कलाः दु, छम्ह यःम्ह, छम्ह मयःम्ह, अले उपि निम्हयसिनं काय बइक्कबलय न्हापां बूम्ह काय मयःम्ह कलातं बइक्कगु जूतां

16 वं थः कायपित्त अंश बीबलय पक्षयात यानाः यःम्ह कलाःया काययात मयःम्ह कलाःया काययागु थासय न्हापां बूम्ह काययागु अंस मबीमाः।

17 थः यःम्ह कलाःपाखें दुम्ह मखुसां वं न्हापां बूम्ह काययात थःगु सम्पत्तिं निदुगं अंस बियाः न्हापां बूम्ह कायः थः धकाः नालेमाः। न्हापां बूम्ह काय थः बीया बलया न्हापांगु चिं खः। अले न्हापां बूम्ह काययागु हक वयागु हे खः।

तसकं हारांम्ह काययात बीगु सज्यौ

18 थः मांबीया खँ मन्यनीम्ह सं जिराहा व हारां काययात सास्ती बियाः नं वं खँ मन्यन धाःसा

19 वया मांबीनं वयात ज्वनाः थकालितयथाय शहरया म् धवाखाय यंकेमाः।

20 इमिसं थकालितयत् थथे धायेमाः “जिमि थ्व काय जिराहा व हारां। व जिमिगु खँ मन्यं। थ्व नगुल व अयलाःगुलुत् खः।”

21 अले व शहरया फुक्क मिजंतयसं वयात ल्वहंतं कयकाः स्यायेमाः। छिमिसं थज्याःगु मभिगु ज्या छिमिगु दथुं चीकाः छवयेमाः। अले सकलें इम्पाएलीत थ्व खँ न्यनाः ग्याइ।

यख्खाना तःम्हपाखें देशय सराः हइ

22 सं मनुखं स्याना छवयेमाःगु पाप याःगुलि छिमिसं वयात स्यानाः वयागु सीम्ह थामय यख्खानाबिल धाःसा

23 वयागु सीम्ह चच्छि हे थामय यख्खानातये मते अयनं उखुन्हु हे वयात थुनाः बीमाः छायाधाःसा यख्खानाःम्ह न्हाम्हं नं परमेश्वरपाखें सराः लाःम्ह खः। परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु अधिकारय बियादीगु देशयात अशुद्ध याये मते।*

22

जःलाखःलातयत् ग्वाहालि यायेगु

- 1 थः इस्नाएली जःलाखःलाया द्रुहं वा फ़ै मखुगु लैय् वनाच्वंगु खनाः नं मखं पहः याये मते। वयात थः इस्नाएली जःलाखःलायाथाय् लित यंकाब्ब्यु।^०
- 2 अयनं व इस्नाएली जःलाखःला छिमिगु सतिक च्वनीम्ह मखुसा वा छं पशुया थुवाःयात महमस्यसा वया पशुयात व माः मवतले थःगु छैय् तयाति। अनंलि वयात लितब्ब्यु।
- 3 थः इस्नाएली जःलाखःलाया गधा वा वसः वा वं तंक्गु न्हागु हे लुल धाःसा नं अथे हे या।
- 4 थः इस्नाएली दाजुकिजाया गधा वा द्रुहं लैय् ग्वतुलाच्वंगु खनाः नं मखं पहः याये मते। अयनं व पशुयात थनेत इस्नाएली जःलाखःलायात ग्वाहालि या।

धीधी नियम

- 5 मिजंनं पुनीगु वसः मिसां पुने मते अले मिसाया वसः नं मिजंनं पुने मते। थथे याइपि मनुतयत् परमप्रभु छिमि परमेश्वरं घृणा यानादी।
- 6 लैय् लिक्क सिसाम् वा बैय् गनं झंगःया स्वः खन धाःसा अले उकी मांम्ह झंगः मचानाप वा खँचय् च्वनाच्वंगु दुसा मचा झंगः नाप मां झंगःयात यंके मते।
- 7 मांम्हयसित त्वःताः मचायात छिमिसं यंके फु। अले छिमिगु भिं जुइ व छिपिं ताःई तक म्वाइ।
- 8 न्हगु छँ दयकीबलय कःसिइ प्यखेरं पखाः ग्व, अले अनं सुं मनु कुतुं वंसा मनु सीगु दोष छिमिगु छँयात लाइ मखु।
- 9 दाखन्बयन्गु निगु किसिमयागु पुसा पी मते। अथे याःसा छिमिसं प्यगु दाखया पुसा जक मखु सःगु दाखनाप अशुद्र जुइ।^०
- 10 द्रुहं व गधा नापं ककुसिइ तयाः बुँज्या याये मते।
- 11 तैय व सुति ल्वाकछयानाः थानातःगु वसः पुने मते।
- 12 छिमिसं छिमिगु गाय प्यकुन्चाय फुकां तयेमाः।^०

ब्याहायात मस्येकेमाः

- 13 सुं मनुखं सुं मिसालिसे ब्याहा यानाः वलिसे घने धुंकाः वयात मययके फु,
- 14 अले व मिसायात बदनाम यायेत, “थ्व मिसालिसे ब्याहा यानाबलय थ्वयाके जि कुमारीया चिं मखं धकाः धयाः मखुगु खँ ल्हाये फु।”
- 15 व मिसामचाया माबौनं शहरया म् धवाखाय थकालितथाय् म्हाय सुं नापं मधंगुया दसि हयेमाः।
- 16 अले व मिसामचाया बौनं थकालितयत् थये धयेमाः “जिं थः म्हाय् थ्व मनुयात बिया, अयनं वं थ्वयात मययकु।
- 17 “छिमि म्हायथाके सुं नापं मधंगु दसि खने मद्” धकाः थ्व मनुखं द्रुपं बियाच्वंगु दु अयनं जिमि म्हाय सुं नापं मधंगु दसि थन दु। हि किनाच्वंगु थ्व तननां जिमि म्हाय कुमारी खुं नाः धयागु दसि बी।” अले मिसाया बौनं थकालितय् न्हाःने व तनना लायाबीमाः।
- 18 अले थकालितयसं मनुयात यंकाः सजौय बीमाः।
- 19 इस्नाएल्या छम्ह मिसामचायात द्रुपं ब्यगुलि वं मिसाया बौयात सछि शेकेल* वहः वं पुतेमाः। मिसा धाःसा वया कलाः जुयाच्वेनेमाः। व मिजंन्वातले वं मिसायात त्वःते दइ मखु।
- 20 अयनं मिसायाके सुं नापं मधंगु दसि मल्सा अले व मिजंया खँ खुःगु थहरय जसा,
- 21 वयात थः बौयागु छँया लुखाय् हयाः वया शहरथापि मिजंतयसं ल्वहँत कयकाः स्यायेमाः। थः बौया छँ दुबलय हे स्यनाः व इस्नाएल्या छग् मछलापुरसे च्वंगु ज्या याःगु दु। छिमिसं थज्याःगु मभिगु ज्या छिमिगु दथं चीकाः छवयेमाः।
- 22 सुं मिजं मेम्ह मनुया कलाःलिसे लसपस यानाच्वंबलय नापलाःसा व नापं धंम्ह मिजं व मिसा निम्हयसित स्यना छवयेमाः। छिमिसं थज्याःगु मभिगु ज्या इस्नाएल्या दथं चीका छवयेमाः।
- 23 ब्याहा क्वःछी धुंक्म्ह मिसामचायात शहरय मेम्ह मिजंनापं घनाच्वंगु छिमिसं खन धाःसा, थथे छिमिगु शहरय जगु खःसा
- 24 इपि निम्हयसित शहरया म् धवाखाय यंकाः ल्वहँत कयकाः स्यायेमाः। शहर दुने हे जुयाः नं ग्वाहालिया लागि चिल्लाय दनाः महाःगुलि व मिसायात स्यायेमाः। अले थः इस्नाएली जःलाखःलाया कलाःयात स्यंक्गुलि व मिजंयात स्यना छवयेमाः। छिमिसं थज्याःगु मभिगु ज्या छिमिगु दथं चीकाः छवयेमाः।
- 25 अयनं ब्याहा क्वःछी धुंक्म्ह मिसामचायात मेम्ह मनुखं सुं मनु मद्गु थासय नापलाकाः स्यंकाबिल धाःसा व मिजंयात जक स्यायेमाः।
- 26 मिसायात धाःसा छुं मयायेमाः। वं स्यना छवयेमाःगु ज्या छुं याःगु मद्। थ्व धाःसा सुं मनुखं थः इस्नाएली जःलाखःलायात हयकायाः स्याःगु थें खः।
- 27 व ब्याहा क्वःछी धुंक्म्ह मिसामचा हाःसा नं सुं मनु मद्गु थासय मभिं ज्या ज्वलय वयात बचय याइम्ह अन सुं मद्।
- 28 सुं मनुखं ब्याहा क्वःमछ्यूम्ह मिसामचायात जबरजस्ती यानाच्वंगु मनुतयसं खन धाःसा^०
- 29 व मिजंनं व मिसाया बौयात वहःयागु नेय्गु शेकेल वहः¹ बीमाः। व मिजंनं व मिसामचायात जबरजस्ती याःगुलि वयात थः कलाः दयकेमाः। अले वं म्वातले त्वःते दइ मखु।
- 30 सुं मिजंनं थः बौया न्हापायाम्ह कलाःनापं ब्याहा मयायेमाः। अथे यानाः थः बौयात लज्या मचायकेमाः।^०

23

मुँज्याय दुकाये मत्यःपि

- 1 मिजंतय अण्डकोष तज्याःम्ह वा च्वफायेगु चबम्ह मनु परमप्रभुया मुँज्याय दुहां वने दइ मखु।
- 2 व्यभिचारं बम्ह मनु परमप्रभुया मुँज्याय दुहां वने दइ मखु। झिगु पुस्ता तक इमि सुं नं सन्तान परमप्रभुया मुँज्याय दुहां वने दइ मखु।
- 3 अम्मोनी वा मोआबी परमप्रभुया मुँज्याय दुहां वने दइ मखु। झिगु पुस्ता तक इमि सुं नं सन्तान परमप्रभुया मुँज्याय दुहां वने दइ मखु।^०
- 4 छिपिं मिश्रं वःबलय इमिसं मरि व लः ज्वनाः लैय् छिपित नापलाः मवः। अले इमिसं अराम-नाहारिमया* पतोरय च्वनीम्ह बओरया काय बालामयात छिमित सराः बीत धिबा बियाः सःतलः।^०

* 22:1 २२:२-४ प्रस २२:४-५ * 22:9 २२:२-११ लेवी ११:११ * 22:12 २२:१२ गन्ती १५:३०-४० * 22:19 २२:१९ सछि शेकेल लगभग १.२ किलोग्राम वहः * 22:28 २२:२०-२९ प्रस २२:१६-१७ † 22:29 २२:२९ नेय्गु शेकेल ५७५ ग्राम * 22:30 २२:३० लेवी १८:८, २०:११; व्य २०:२० * 23:3 २३:३ नहे १३:१-२ * 23:4 २३:४ अराम-नाहारिम उत्तर-पच्छिम मेसापोटामिया * 23:4 २३:४ गन्ती २२:१-६

5 अथे जुसां परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बालामयागु खँ मन्यं। वयकलं व सराःयात सुवाल्य हिलादिल, छायाधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित माया यानादी।

6 छिपि म्वानाच्चंतले अम्मोनीत व मोअबीतलिसे सान्धि याये मते अले इमिगु भि जुइगु ज्या याये मते।*

7 एदोमीतीयत् धाःसा क्वह्यके मते। इपि छिमि दाजुकिका खः। सुं मिश्रीयात नं क्वह्यके मते। छायाधाःसा छिपि परदेशी जुयाः इमिगु देश्य न्हापा च्वनाच्चंगु खः।

8 इमि स्वंगुगु पुस्ताया सन्तान परमप्रभुया मुँज्याय् दुहां वने दइ।*

छाउनीयात शुद्ध तयेगु

9 छिपि थः शन्नतलिसें ल्वाः वनीबलय् छाउनीइ फुक्क अशुद्ध खँपाखें तापाक्क च्वैं।

10 सुं मिजं म्हागसयाय खं विधिकथं अशुद्ध जुगु दुसा व छाउनीं पिने पिहां वनेमाः अले न्हिच्छि व अन हे च्वनेमाः।

11 सन्ध्याकाः इलय् तक अन च्वने धुंकाः म्वःल्हयाः निभाः बिनावने धुंकाः व छाउनी दुने वये फइ।

12 छाउनीया पिने झारा च्वनेगु छगूथाय् दयेमाः, अले अन हे झारा च्वनेत वनेगु यायेमाः।

13 गाः म्हुइगु ज्याभः नं ज्वनाः हूँ, अले खि ल्हाका ब्यु।

14 परमप्रभु छिमि परमेश्वर छिमित बच्य यायेत अले छिमिगु निति छिमि शन्नतयत् बुकेत छिमिगु छाउनीइ चाःहिलादी। अथे जुयाः छिमिगु छाउनी पवित्रां जुइमाः। वयकलं छिमिगु दथुइ घच्चाइपुगु छुं नं मखनेमा, मखुसा वयकलं छिमित त्वःतादी।

धीधी नियम

15 मेगु देशं बिरस्युं वंमह दास छिमिगु शरण्य वल धाःसा वयात वया मालिकया ल्हातय् लःल्हाये मते।

16 वं ययकूगु थासय् वयात छिमिगु दथुइ च्वनेब्यु। छिमिसं वयात क्वत्यले मते।

17 सुं इस्त्राएली मिजं वा मिसां देगःया वेशयाय ज्या मयायेमाः।*

18 छुं भाकल पूर्वकेत छिमिसं मिजं वेशया वा मिसा वेशयां कमय यानाहःगु धिबा परमेश्वरया न्हाःने महयेमा, छायाधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात थुपि निथिं मन्तयसं कमय याःगु धिबा मयः।

19 सुं इस्त्राएली दाजुकिजातयत् ब्याज वइगु धिबा वा नयेगु नसा वा छुं बस्तु त्याःसा बीबलय् ब्याज काये मते।*

20 छिमिसं परदेशीयाके ब्याज काये फु, अयनं थः इस्त्राएली दाजुकिजातयके ब्याज काये मते। अथे याःसा छिपि अधिकार यायेत वनाच्चंगु देश्य परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिसं ल्हाः तःगु न्हागु हे ज्याय नं सुवाः बियादी।

21 छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निति भाकल याये धुंकाः व पूर्वकेत लिबाके मते। छायाधाःसा वयकःयात व पूर्वकूगु स्वये यः, मखुसा छिमित पाप लाइ।*

22 छिमिसं भाकल याःगु मदुसा छिमित पाप लाइ मखु।

23 छिमिगु म्हुतुं छु पिहां वइ व छिमिसं पूर्वके हे माः, छायाधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात छिमिसं थःगु इच्छाकथं थःगु हे म्हुतुं भाकल याःगु खः।

24 छिमि जःलाखःलाया दाखक्यबय जुयाः वन धाःसा नये यःक्व दाख छिमिसं नयेफु, अयनं थःगु दालाय् तये मते।

25 छिमि जःलाखःलाया बुँइ जुयाः वन धाःसा अन्नया बाला छिमिसं ल्हातं त्वथुला काये फु, अयनं सयाच्चंगु अन्नमाय् ईचां लयाः काये मते।

24

पारपाचुकेगुया नियम

1 सुं मिजं नं सुं मिसालिसे ब्याहा यायेधुंकाः वयाके वयात मयःगु छुं दुगुलि तये मययाः पारपाचुकागु भ्वं च्वयाबियाः थःगु छैनं पितछवल धाःसा,*

2 अले अनं लिपा व मिसां मेम्ह मिजलिसें ब्याहा यात धाःसा,

3 अले व मिजंयात नं मययाः पार बीगु भ्वं च्वयाः व मिसाया ल्हातय् बियाः वयात पितछवल वा मिजं सित धाःसा,

4 वयात त्वःतुम्ह न्हापांम्ह भातं व अशुद्ध जुइ धुंकाः व नापं हानं ब्याहा यायेदइ मखु। छायाधाःसा थ्व परमप्रभुयात घच्चाइपुगु खँ खः। थुकथं परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सर्वयकथं बियादीगु देश्य पाप हये मते।

छु याये तयः छु याये मत्यः

5 नकतिनि ब्याहायाम्ह मिजंयात सेनानापं छवये मते वा मेगु छुं नं ज्याया भाला वयात बी मते। दच्छि तक व थःगु छैय् थःयथें च्वनाः थःम्हं हःम्ह कलाःयात लयताकाय च्वनेमा।

6 सुयात छुं त्यासा बिल धाःसा वयागु अन्न क्यलेगु घःचाया क्वययागु पाता व च्वययागु पाता बरः काये मते, छायाधाःसा थ्व ला व मनुया जीवनयात बरः काःगु थें खः।

7 सुं इस्त्राएली मेम्ह इस्त्राएलीयात जबरजस्ती यंकाः दास दयकल धाःसा वा दास दयकाः मिल धाःसा वयात स्याना छवयेमाः। छिमिसं थज्याःगु मभिगु ज्या छिमिगु दथुं चीकाः छवयेमाः।*

8 छेगयागु पुनेयःगु ल्वयया बारे धाःसा लेवी पुजाहारीतयसं छिमित स्यंगु थें छिमिसं बांलाक यायेमाः। जिं इमित बियागु आज्ञा छिमिसं बांलाक मान्य यायेमाः।*

9 छिपि मिश्रं वःबलय् लँय परमप्रभु छिमि परमेश्वरं मिरियमयात छु यानादिल व लुमकि।*

10 थः जःलाखःलायात छुं नं कथंयागु त्यासा बीबलय् वयागु बरः कायेत छिपि छैय् दुने दुहां वने मते।*

11 छिपि पिने हे पियाच्वँ अले त्यासा काःम्हयसिनं हे बरः छिमिथाय हयाबीमाः।

12 छिमि जलाःखलाः मगाःमचाःम्ह खःसा अले वं त्यसाया निति गाः बरः तःगु दुसा व थःके तयाः घने मते।

13 छिमिसं वयागु गा लितब्यु, अले व उकीं घेनाः वं छिमित सुवाः बी। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने थ्व धार्मिकताया ज्या जुइ।

14 छिमि इस्त्राएली दाजुकिका जुइमा वा छिमिगु शहरत मध्ये छगु शहरय् च्वनाच्चंम्ह परदेशी जुइमा, सुं मगाःमचाःम्ह व नये मखंम्ह ज्याला कायाः ज्या याइम्ह च्यःपाखें फाइदा काये मते।*

* 23:6 २३:६ न्हे १३:२-३ 23:8 २३:८ उत ३६ † 23:14 २३:१४ पवित्र पूर्वक परमेश्वरया सेवाया लागि अलग याःगु * 23:17 २३:१७ लेवी ११:२९ * 23:19

२३:२९-३० प्रस २३:२९; लेवी २५:३६-३९; व्य १५:७-११ * 23:21 २३:२१ गन्ती ३०:१-१६; मती ५:३३ * 24:1 २४:१ मती ५:३३; १८:७; मर्क १०:४ * 24:7 २४:७ प्रस २३:२९

* 24:8 २४:८ लेवी १३:१-१४:५ * 24:9 २४:९ गन्ती १२:१० * 24:10 २४:१०-१३ प्रस २३:२९-३० * 24:14 २४:१४-१५ लेवी ११:२३

15 निभा: विनावने न्हा: हे न्हियान्हिथं वयागु ज्याला बिया हे छव छायाधा:सा व छम्ह मगा:मचा:म्ह ख: अले वयागु मन ज्यालाय हे वनाचवनी। मखुसा व छिमिगु विरोधय परमप्रभुयात इनाप यात धा:सा छिमित पाप लाइ।

16 मां-बौपिन्त कायम्ह्यायपिनिगु निति अले कायम्ह्यायपिन्त मां-बौपिनिगु निति स्याये मते। छम्ह छम्ह मन् थ:म्हं या:गु पापया निति जक सिनावनेमा:।[☆]

17 परदेशी व मांबौ मद्रुपि मस्तयगु न्याय सयंके मते। भा:त सी धुंक्महयसिगु गा बर: काये मते।[☆]

18 छिमि मिश्रय दास जुया: परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित त्व:तकादीगु खँ लुमंकि। अथे जुया: जिं छिमित थथे यायेगु आज्ञा बियागु ख:।

परदेशी, मांबौ मद्रुपि व भा:त सी धुंक्मि

19 छिमिसं बुँइ बाली लइबलय छथ त्व:फित धा:सा उकियात कायेत लिहां वने मते। उकियात परदेशी, मांबौ मद्रुपि व भा:त सी धुंक्मि मिसातयगु लागि त्व:ताब्बु। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु ल्हा:या फुक्क ज्याय सुवा: बियादी।[☆]

20 छिमिसं जैतूनया फल छक: खाये धुंका: त्व:पयगु फल खायेत हानं वने मते। व परदेशी, मांबौ मद्रुपि व भा:त सी धुंक्मि मिसातयगु लागि दयाचवनेमा:।

21 छिमिसं दाखया क्यबं दाख खाये धुंका: लिपा हानं अन फल खायेत वने मते। व परदेशी, मांबौ मद्रुपि व भा:त सी धुंक्मि मिसातयगु लागि जुइमा:।

22 छिमि मिश्रय दास जुयाचवनागु खँ लुमंकि। अथे जुया: जिं छिमित थथे यायेगु विधि बियाचवनागु दु।

25

अपराधया सजौय

1 मान्तयगु दथुइ ल्वाफुखागु जुया: इपि अदालतय वनीबलय न्यायाधीशतयसं द्रं दुम्ह सु ख: द्रं मद्रुम्ह सु ख: व फैसला यानाबी।

2 द्रुया:म्हयसित दयेगु सजौय जगु दुसा न्यायाधीशतयसं नं वयात बैयु ख्वातुइका: थ:गु न्हा:ने वं या:गु टुकथं कोरीं दायकेमा:।

3 अयुनं पिइक: स्वया: अप्व: कोरीं मदायेमा:। व स्वया: अप्व: कोरीं दाल धा:सा मन्तयगु न्हा:ने वयागु बेइज्जत जुइ।[☆]

4 अनन् दाइबलय द्रुहंया ल्वाथय पिचा तयाबी मते।[☆]

भा:त सीम्ह तता:जुयात यायेमा:गु ज्या।

5 छ्वा छैय च्वपिं दाजुकिजा मध्ये सं काय मदया: सिनावन धा:सा व सीम्हयसिया कलातं व छैजलं पिने ब्याहा मयायेमा:। सिनावंम्ह मनुया दाजु वा किजां वयात थ: कदा: दयका: सिनावंम्ह मनुया दाजु वा किजा यायेमा:गु ज्या यायेमा:।[☆]

6 वं न्हापां बुइक्मह काय सिनावंम्ह दाजु वा किजाया काय तायकेमा:। अले वयागु नां इम्प्राएल्य दया हे चवनी।

7 अयुनं दरभत वा किजाभतं थ: तता:जुयात तये मयकुसा तता:जु शहरया ध्वाछाय थकालितथाय वना: थथे धायेमा:, “जिमि दरभत वा किजाभतं थ: दाजुया नां इम्प्राएल्य तयातयेत म्हा: धाल। अले जिलिसें दरभत वा किजाभतं यायेमा:गु ज्या मया:।”[☆]

8 अले थकालितयसं दरभत: वा किजाभत:यात स:ता: खँ ल्हायेमा:। अले वं “जिं थ्व नापं ब्याहा याये मखु” धका: थ:गु खँय जिडी यानाचवन धा:सा

9 सीम्हयसिया कलातं थकालितयगु हे न्हा:ने वयाथाय वना: वयागु हे तुति छपा लाकां त्व:काकया: वयागु ख्वालय थुकलं बीमा:। अले थथे धायेमा: “सु थ: दाजु वा किजाया निति मचा दयकेत मानय जुइ मखु वयात थथे हे याइगु जुइ।”

10 इम्प्राएल्य व मनुया छैज:यात, “लाकां लाकाका:गु” छैज: धका: धाइ।

मेमेगु नियम

11 निम्ह मिजं ल्वाना च्वंथाय छम्हयसिया कला: वया: थ: भा:तयात बचय यायेत न्हा:ने वना: मेम्ह मिजंया अण्ड ल्हातं न्याक्क ज्वन धा:सा,

12 छिमिसं वयागु ल्हा: पालाब्बु, वयात माया याये मते।

13 छिमिसं थ:गु म्हेचाय छग् हे तौलयागु छग् इयातगु अले छग् याउँगु निग् किसिमया ध: तये मते।[☆]

14 छिमिगु छैय छग् हे नापयागु छग् त:धंगु व छग् चिधंगु नापय यायेगु तये मते।

15 छिमिसं पायछिकथंयागु तराजु व ध: अले माना पार्थी व दयेगु छ्यलेगु या, उकि परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देशय छिमि ता:ई तक म्वाइ।

16 सुनां थज्या:गु ध्वंलायेगु ज्या याइ व परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात घच्चाइपुस्से च्वंम्ह मन् ख:।

अमालेकीतयत स्यायेगु उजं

17 छिमि मिश्रं पिहां वयाचवंबलय लैय अमालेकीतयसं छिमित छु या:गु ख: व ल्व:मके मते।[☆]

18 छिमि त्पानुचाया: थाकु चा:बलय लँतुइ छिमिगु ल्युने ला:पिन्त इमिसं हयेकाया: स्यानाबिल। इमिके परमेश्वरया भचा नं भय मदु।

19 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं सर्वयकथं छिमिगु अधिकारय बियादीगु देशय शत्रुतापारुं छिमित आराम बियादी धुंका: पृथ्वीं अमालेकीतयगु नां हे न्हंकाछव। छिमिसं थ्व खँ गुबलं ल्व:मके मते।

26

न्हापांगु फल व झिब्वय छब्ब

1 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित सर्वयकथं बियादीगु देशय थयंका: उकियात त्याकाकया: अन च्वने धुंका:

2 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देशय स:गु न्हापांगु बालीया छु फल छा: दालाय तया: परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ:गु निति ल्ययादीगु विशेष थासय थंकि।[☆]

3 अबलय अन ज्या याइम्ह पुजाहारीयात थथे धा, “परमप्रभु छिमि परमेश्वरं इति बी धका: इी पुवातलिसें पा:फयादीगु देशय जिपिं थयने धुंका: थ्व दाला हया।”

4 अले पुजाहारीं छिमिगु ल्हातं व दाला कया: परमप्रभु छिमि परमेश्वरया वेदीया न्हा:ने तयाबी।

☆ 24:16 २४:१६ २ राज १४:१६ २ इति २४:१६ इज १८:२० ☆ 24:17 २४:१७-१८ प्रस २४:१६ लेवी १९:२०-२१; व्य २०:१९ 24:19 २४:१९-२१ लेवी १९:२०-२१; २२:२२ ☆ 25:3 २५:३ २ कोर ११:२४ ☆ 25:4 २५:४ १ कोर १५:५ १ तिमो ५:१८ ☆ 25:5 २५:५-६ मत्ती २२:२४; मर्क १२:१५; लूक २०:२८ ☆ 25:7 २५:७-८ स्था १७:४०-४८ ☆ 25:13 २५:१३-१६ लेवी १९:३५-३६ ☆ 25:17 २५:१७-१९ प्रस १७:८-९; १ शमू १५:२-९ ☆ 26:2 २६:२ प्रस २२:१९

5 अले छिमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरयागु न्हाःने थथे धा, “जिमि तापाःबाज्या चाःहिला जुइम्ह छम्ह अरामी खः। व कम मन्तलिसें मिश्रय वन अले अन हे च्वन। अन वपारखें बल्लाःगु व यक्वः ल्याः दुगु छगू तःधंगु जाति दत।

6 अयुंनं मिश्रीतयुंनं जिमित क्वत्थलातयाः दुःखकष्ट बिल। अले जिमित थाकगु ज्या याकल।

7 उबलय् जिमिसं परमप्रभु जिमि पुर्खाया परमेश्वरयात इनाप यानाः वयकलं जिमिगु सः न्यनादिल, अले जिमिगु सास्ती, थाकगु ज्या व जिमित क्वत्थलातःगु स्वयादिल।

8 अथे जुयाः परमप्रभुं झीत थःगु बल्लाःगु ल्हाः व चकंगु लप्पु तःधंगु ग्यानपुस्से च्वंगु अजु चाइपु चिं व ज्या क्यनाः मिश्र पितहयादिल।

9 वयकलं झीत थ्व थासय् हयाः थ्व दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देश बियादिल।

10 हे परमप्रभु, छिं जितः बियादीगु बुँयागु न्हापांगु फल जिं छिथाय हयागु दु” धाये धुंकाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने व दाला तयाः वयकःयात छयं वक्छुकाः आगधना या।

11 अले गुलि भिगु भिगु खँत परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित व छिमि छँजःयात बियादीगु दु, उपि फुक्कया निति छिमिसं लेवीया सन्तानत व छिपिलिसे च्वनिपि परदेशी नापं लसता हनेमाः।

12 स्वंयागु दँय, झिब्वय छब्व बीगु दँय छिमिसं थःगु फुक्क बालीया झिब्वय छब्व छायेमाः। विशेष देछा छायेगु थ्व दँय छिमिसं लेवीया सन्तानत, परदेशीत, मांभो मदुपि व भाःत सी धुंक्पिन्त झिब्वय छब्व बीमाः। अले छिमिगु शहरय् इमिके नयेत गाक्क दइ।[⊛]

13 अनलि परमप्रभु थः परमेश्वरयात थथे धा, “जिं थःगु छँनं पवित्र ब्व लिकयाः छिगु आज्ञाकथं लेवीया सन्तान, परदेशी, मांभो मदुपि व भाःत सी धुंक्पि मिसातयत् बियागु दु। छिगु आज्ञा जिं त्वःतागु मदु। अले ल्वःमकागु मदु।

14 दूखं च्वनाबलय् जिं पवित्र ब्वति छुं नयागु मदु। अले अशुद्ध जबलय् उकिं छुं लिकयागु मदु, अले उकिं छुं सिनावपिन्त छायागु मदु। छिं आज्ञा बियादीगु फुक्क खँ जिं यानागु दु।

15 थःगु पवित्रथाय् स्वर्ग स्ववाः थः मनु इस्त्राएलयात सुवाः बियादिसँ अले छिं जिमि पुर्खालिसें पाफयाः बचं बियाः जिमित बियादीगु दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देशयात नं सुवाः बियादिसँ।”

आज्ञा मानय याये हे माः

16 थुपि विधि व नियम मानय यायेत थौया दिं परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छन्त आज्ञा बियादीगु दु। अले दुनगलानिसें व थःगु प्राणं वयकःयागु सेवा याःगु ययकादी

17 “परमप्रभु हे झी परमेश्वर खः, झीपि वयकःया लँपुइ वने, वयकःया विधि, आज्ञा व नियम मानय याये, वयकःया खँ न्यने” धकाः छिमिसं थौं बचं याःगु दु।

18 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थःगु बचंकथं थौं छिमित थः विशेष मनुत व म् वंगु सम्पति दयकादीगु दु, अले छिमिसं वयकःया आज्ञा मानय याये हे माः।[⊛]

19 अथे यात धाःसा वयकलं छिमित मेगु जातित स्ववाः तःधकादी। अनलि छिमित हनाबना व नां दइ। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बचं बियादीगु थें छिपि वयकःया पवित्र जाति जुइ।

27

एबाल पर्वतय् दुगु वेदी

1 मोशा व इस्त्राएलया थकालितयुंनं मनुतयत् थथे धाल, “जिं थौं छिमित बियागु आज्ञा फुक्क मानय या।

2 छिपि यर्दन छिनाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देशय् थ्यनीबलय् ततःग्वःगु ल्वहं थनाः लेवं पानाब्यु[⊛]

3 छिमि पुर्खातय् परमप्रभु परमेश्वरं बचं बियादीगु थें खुसि छिनाः परमप्रभु थः परमेश्वरं छिमित बियादीगु दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देशय् दुहां वने धुंकाः थ्व नियमया फुक्क वचन उकी च्व।

4 यर्दनया उखे थ्यनीबलय् जिं धयागु थुपि ल्वहं एबाल पर्वतय् थनाः लेवं पानाब्यु।

5 “अन हे छिमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरयागु निति ल्वहंयागु वेदी दयकिः। उकी नयागु ज्याभः छ्यले मते।[⊛]

6 छिमिसं बँययागु ल्वहँत परमप्रभु थः परमेश्वरयागु वेदी दयकि, अले अन परमप्रभु थः परमेश्वरयागु निति होमबलि छ।

7 छिमिसं मेलबलि छायाः अन हे न, अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने लसता हँ।

8 छिमिसं थनागु उपि ल्वहँतय् थ्व नियमया फुक्क आज्ञा बांलाक च्व।”

एबाल पर्वतं बीगु सराः

9 अले मोशा व लेवी पुजाहारीतयुंनं सकलें इस्त्राएलीतयत् थथे धाल, “हे इस्त्राएली सुक्क च्वनाः न्यँ! थौं छिपि परमप्रभु परमेश्वरया थः मनु जूगु दु।

10 परमप्रभु छिमि परमेश्वरया खँ न्यँ, अले जिं थौं बियाच्वनागु वयकःया आज्ञा व विधि बांलाक मानय या।”

11 उखुन्ह हे मोशां मनुतयत् थज्याःगु आज्ञा बिल,

12 छिपि यर्दन छिना वनेधुंकाः शिमियोन, लेवी, यहदा, इस्साखार, योसेफ व बेन्यामीन कुलयापि मनुतयत् सुवाः बीत गीरीज्जीम पर्वतय् दनाः च्वनेमाः।[⊛]

13 रूबेन, गाद, आशेर, जबूलन, दान व नप्ताली कुलयापि मनुत धाःसा सराः बीत एबाल पर्वतय् दनाः च्वनेमाः।

14 अले लेवीया सन्तानतयुंनं इस्त्राएलया सकलें मनुतयत् तःसलें थथे धायेमाः,

15 “कारिगरं क्रियाः दयकातःगु धातुयागु मूर्ति दयकाः वयात सुनां मसीकं थापं याःम्ह मनुयात सराः लायेमाः।”

अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमाः।[⊛]

16 “थः मां बौयात वेइज्जत याःम्ह मनुयात सराः लायेमाः।”

अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमाः।[⊛]

17 “थः जःलाखःलाया सिमानाया ल्वहं चीकाब्यूह मनुयात सराः लायेमाः।”

अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमाः।[⊛]

⊛ 26:12 २६:१२ वय १४:२०-२१ ⊛ 26:18 २६:१८ प्रस १९:१५; वय ४:२०; ७:१५; १४:१२; तीत २:१४; १ पत्र २:१९ ⊛ 27:2 २७:२-८ यहो ८:३०-३२ ⊛ 27:5 २७:५-६ प्रस २०:२८

⊛ 27:12 २७:१२ वय ११:२५; यहो ८:३०-३१ ⊛ 27:15 २७:१५ प्रस २०:१४; १४:१७; लेवी १४:१७; २६:१५; वय ४:२५-१६; ५:८ ⊛ 27:16 २७:१६ प्रस २०:१४; वय ५:१६ ⊛ 27:17

- 18 “कांयात मख्गु लँ क्यनाबीम्ह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 19 “परदेशी, मांबौ मदुम्ह व भा:त सी धुंक्महयसित बीमा:गु न्याय स्यंक्मह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 20 “थ: बौया कला:नापं घंम्ह मन्यात सरा: लायेमा: छाया:सा वं थ: बौयात लज्या चाय्कल।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 21 “पश्लिसै ज्व:चिम्ह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 22 “थ: तताकेहँ अले थ: बो वा मांया मेगु ब्याहापाखें दुम्ह तता वा केहँ नापं घंम्ह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 23 “थ: सस:मां नापं घंम्ह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 24 “सुनां मसीकं थ: ज:लाख:लायात स्या:म्ह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 25 “दुं मदुम्ह मन्यात स्यायत धिबा का:म्हयसित सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]
- 26 “थ्व व्यक्स्थायी नियमयात स्वीकार मया:म्ह व मान्य मया:म्ह मन्यात सरा: लायेमा:।”
 अले फुक्कसिनं “आमेन” धायेमा:।[⊛]

28

परमप्रभुया आज्ञा मान्य याइपिन्त दइगु सुवा:

लेवी २६:३-२३; व्य ७:१२-२४

- 1 जिं थौं छिमित कनाच्वनागु परमप्रभु परमेश्वरया आज्ञा मान्य यात धा:सा अले वयक:यागु वचन बांलाक न्यन धा:सा वयकलं छिमित पृथ्वीयापि फुक्क जातित स्वया: त:धंकादी।[⊛]
- 2 परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु वचन मान्य यात धा:सा थुपि फुक्क सुवा: छिमित लाइ, अले छिपिनापं दयाच्वनी।
- 3 छिमित शहरय सुवा: लाइ अले बुँज्याय सुवा: लाइ।
- 4 छिमि मचाखाचा, अन्न, सा द्रुहं व फैच्वलयया मस्तयत सुवा: लाइ।
- 5 छिमिगु दालाय अले छिमिगु छुचुं न्हायेगु थलय सुवा: लाइ।
- 6 दुने दुहां वइबलय अले पिने पिहां वर्नीबलय छिमित सुवा: लाइ।
- 7 छिपिलिसै ल्वा: वइपि शत्रुतयत परमप्रभु छिमिगु न्हा:ने हे बुकाबी। इपि छपु लँपु जुया: ल्वा: वइ अयतं छिमिगु न्हा:नं न्हयपु लँपु जुया: बिस्युं वर्नी।
- 8 परमप्रभु छिमिगु धुकुति अले छिमिगु फुक्क ज्याय सुवा: बियादी। अथे जुया: परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देशय वयकलं छिमित सुवा: बियादी।
- 9 परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु आज्ञा मान्य याना: वयक:या लँपुइ वन धा:सा वयकलं छिमित पाफया: बचं बियादीगु थें छिमित थ: मनुत दयकादी।
- 10 अले पृथ्वीयापि सकलें मनुतयसं छिमित परमप्रभुयापि मनुत ख: धका: सिया: छिपि खना: ग्याइ।
- 11 छिमि पुर्खातयत पाफया: बी धयादीगु देशय परमप्रभु छिमित यक्व मचाखाचा, अले सा द्रुहं व यक्व अन्न बियादी।
- 12 परमप्रभु थ:गु भिगु धुकु आकाशं छिमिगु बुँइ पायछिगु इलय वा वयकादी, अले छिमिगु ल्हा:या फुक्क ज्याय सुवा: बियादी। छिमिसं यक्व जातितयत त्यासा बी अयतं स्याकें त्यासा कायेमाली मखु।
- 13 जिं थौं छिमित बियागु परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु आज्ञा मन बिया: उपि बांलाक मान्य यात धा:सा परमप्रभु छिमित न्हिपं मखु अयतं छ्यं हे यानादी। छिपि क्वय मखु च्वय हे च्वनी।
- 14 जिं थौं छिमित बियागु आज्ञापाखें फ:हिले मते, मेपि घ:तयगु ल्यूल्यु वना: इमित पुजा याये मते।

परमप्रभुया आज्ञा मान्य मयाइपिन्त लाइगु सरा:

लेवी २६:१४-४६

- 15 अयतं छिमिसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया खँ मन्यंसा अले थौं जिं छिमित बियागु वयक:यागु फुक्क आज्ञा व विधि बांलाक मान्य मया:सा थुपि फुक्क सरा: छिमित लाइ।
- 16 छिमित शहरय सरा: लाइ अले बुँज्याय सरा: लाइ।
- 17 छिमिगु दाला व छुचुं न्हायेगु थलय सरा: लाइ।
- 18 छिमि मचाखाचातयत अले अन्न, सा द्रुहं व फैच्वलयया मस्तयत सरा: लाइ।
- 19 दुने दुहां वइबलय व पिने पिहां वर्नीबलय छिमित सरा: लाइ।
- 20 वयक:यात त्व:ता: छिमिसं या:गु मभिगु ज्यां याना: छिमिसं छु छु ज्या ल्हातय काइ उपि फुक्क ज्याय छिपि भज्यंक स्यनामवंतले सरा:, अलमल व ल्वापु छ्वयाहयादी।
- 21 अले परमप्रभु छिमिसं अधिकार यायेत दुहां वनाच्वंगु देशय छिपि न्हा मवंतले पालंपा: ल्वय छ्वयादी।
- 22 परमप्रभु छिमित सकृगनावनीगु ल्वचं कायकादी अले छिपि ज्वर व मनावइगु ल्वचं देने फइ मखु। छिमिगु अन्न बाली नाश यानाछ्वयेत वयकलं वा मवइगु ई व तसकं क्वा:गु फय् छ्वयाहयादी। वयकलं क्व:गु व फवसा व:गुलि कय्कादी, अले म्वातले छिमिके थुपि आपत विपत वया हे च्वनी।
- 23 छिमिगु छेनय च्वय दुगु आकाशं कँय व छिमिगु बुँ नँ थें जुइ।
- 24 परमप्रभु छिमिगु देशय आकाशं वइगु वाया पलेसा छिपि भज्यंक स्यनामवंतले ध व फि छ्वयाहयादी।

⊛ 27:18 २०२१२ लेवी १४:४
 २२:१९; लेवी १४:२३; २०:२५

⊛ 27:19 २०:२१९ प्रस २२:२९; २३:५; लेवी १९:३३-३५; व्य २४:१७-१८

⊛ 27:20 २०:२० लेवी १८:५; २०:१९; व्य २४:३०

⊛ 27:21 २०:२२ प्रस २२:२९; २३:५; लेवी १९:३३-३५; व्य २४:१७-१८

⊛ 27:22 २०:२२ लेवी १८:२; २०:१७
 २२:१९; लेवी १४:२३; २०:२५

⊛ 27:23 २०:२२ लेवी १८:५; २०:१९

⊛ 27:26 २०:२६ मला ३:१०

⊛ 28:1 २८:१-१४ व्य ११:१३-१७

- 25 परमप्रभुं छिमित शत्रुतयगु न्हाःने बुकेबी। इपिलिसें ल्वायेत छिपि छपु लँ जुयाः वइ अयन् न्हयगु लँ जुयाः बिस्यु वनी। छिपि पृथ्वी न्यंकया निति भयया खँ जुइ।
- 26 छिपि सिनावने धुंकाः झंगःत व पशुत वयाः छिमिगु सीम्ह नइ। इमित ख्यानाछ्वइम्ह सुं दइ मखु।
- 27 परमप्रभुं छिमित मिश्रीतयत याःथें लनी मखुगु म्हय वइगु कै, ला ग्वारा, न्हि दुगु धाः व चासु कइन् दुःख बियादी।
- 28 परमप्रभुं छिमित कां व वँयु यानादी अले न्हेपुइ भवेभ्वे कंकाबी।
- 29 कांम्ह मनुखं छिउं गु थासय पचिपचि याः थें न्हिनय छिमिसं पचिपचि याना जुइ। छिमिगु न्हागु ज्याय नं छिपि ताःलाइ मखु। न्हियान्हिथं छिमित क्वत्तलातइ, छिमिके दुगु लाकायंकी। छिमित ग्वाहालि याइम्ह सुं नं दइ मखु।
- 30 छिपिनापं ब्याहा क्वःछ्यम्ह मिसायत मेम्ह मिजंनं यंकाः स्यंकाबी। छिमिसं दयकगु छँय थःपि च्वने खनी मखु। छिमिसं दाखमा पी अयन् उकिया फल नयेखनी मखु।
- 31 छिमि द्रुह छिमिगु मिखाया न्हाःने हे स्याइ, तर छिमिसं वयागु ला नयेखनी मखु। छिमि गधायात छिमिसं खंक हे बलं लाकायंकी तर छिमिसं लित काये फइ मखु। छिमि फैचलतयत छिमि शत्रुतयगु ल्हातय लाइ अले छिपिपाखें इमित त्वःतकीम्ह सुं दइ मखु।
- 32 छिमि कायम्ह्यायपि मेगु देशयापि मनुतयगु ल्हातय ला वनी। छिमि कायम्ह्यायपि लिहां वइ ला धकाः न्हियान्हिथं छिमिसं मिखा ब्वयाच्वनी। अयन् छिमिसं छुं याये फइ मखु।
- 33 छिमिसं थाकगु ज्या यानाः सयेकगु अन्न बाली म्हमस्यूपि मनुतयसं लाकायंकी। छिमित धाःसा इमिसं न्हाबले क्वत्तला हे तइ।
- 34 छिमिसं खंगु खं यानाः छिपि वँयु जुइ।
- 35 परमप्रभुं छिमिगु पुलि व तुतिइ, पुर्खालिसें पाफयाः बाचा यानाः छ्यननिसें पालि तक हे लनी मखुगु स्याइगु कै छ्वयाहयाः छिमित सास्ती बियादी।
- 36 परमप्रभुं छिमि जुजुयात छिमिसं व छिमि पुर्खातयसं म्हमस्यगु छगु जातिया दथुइ लिना छ्वयादी। अले इमिगु दथुइ च्वनाः छिमिसं सिं व ल्वहंयापि मेपि घःतयत पुजा याइ।
- 37 परमप्रभुं छिमित गन गन लिना छ्वयादी अनयापि मनुत छिमिगु हालत खनाः अजु चाइ। छिमित खनाः इपि न्हिली अले हेस्याइ।
- 38 छिमिसं बुँइ यक्क पुसा हली अयन् कम अन्न मुनी, छायधाःसा क्वःबुँइचां छिमिगु अन्न नइ।
- 39 छिमिसं दाखक्यब पिनाः उकी ज्या याइ अयन् छिमिसं दाखमघ त्वनेखनी मखु, दाख मुने जैतनी मखु, छायधाःसा कीचातयसं उपि नयाबी।
- 40 छिमिगु देशन्यंक जैतनया सिमा ला दइ अयन् जैतनया चिकं छिमित दइ मखु। छायधाःसा जैतन सिमाया फल पाके मजबल्य हे हायावनी।
- 41 छिमि कायम्ह्याय ला दइ, अयन् इपि छिपिनापं दइ मखु, छायधाःसा इमित लडाईलय ज्वनाः यंकी।
- 42 क्वःबुँइचातयसं छिमिगु फुक्क सिमा व अन्न बाली नयाबी।
- 43 छिमिगु दथुइ च्वनिपि परदेशीत छिपि सिबे च्वय च्वय थाहांवनी अयन् छिपि क्वय क्वय कुहां वनी।
- 44 इमिसं छिमित त्यासाबी। अयन् छिमिसं इमित त्यासाबी फइ मखु। इपि ला छयं जुइ, छिपि धाःसा न्हिपं जुइ।
- 45 थुपि फुक्क सराः छिमित लाइ। परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु आज्ञा व विधि मानय मयाःगुलि अले वय्कःया खँ मयन्गुलि छिपि नाश मजुतले थुपि सराः छिमिथाय दयाच्वनी।
- 46 थुपि सरापं छ व छिमि सन्तानतय दथुइ न्हाबले छगु चिं व ख्याच्वःकथं ज्या याइ।
- 47 छायधाःसा छिमिसं थःपि ज्यबलय परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयागु सेवा न्हाइफुक व लयताःया मयाः।
- 48 अथे जुयाः परमप्रभुं छिमिगु विरोधय छ्वया हयादीत्यपि शत्रुतयगु छिमिसं सेवा याइ। छिपि नये पित्याःपि, प्यायचाःपि व नांगा जुइ। छिमित फुक्क खँय मगाःमचाः जुइ। छिपि नाश जुया मवंतले परमप्रभुं छिमिगु गःपतय ल्वहंयागु जुवा तयादी।
- 49 तःधिकःम्ह इमा स्वात क्वय कुहां वइगु थें हे परमप्रभुं छिमिगु विरोधय तापाकं पृथ्वीयागु कुन्चानिसें छिमिसं मथगु भाय ल्हाइपि छगु जाति हयादी।
- 50 इमिगु ख्वाः ग्यानपुरसे च्वनी। इमिके बुरा बुरीपिन्त हनाबना व मस्तयत मया दइ मखु।
- 51 अले छिपि भज्यंक मस्यंतले इमिसं छिमि बयंथापि सा-द्रुहंया मचा वा फैचललयया मचा अले छिमिगु बुँइ सःगु बालि नयाबी। अले इमिसं छिमिगु अन्न, न्हुगु दाखमघ व जैतनया चिकं छुं नं ल्यंकी मखु।
- 52 छिमिगु फुक्क शहरयात इमिसं घेरय याइ। अले छिमिसं भलसा तःगु देश न्यंकया ततःजाःगु पखाः इमिसं थुनाबी। परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं बियादीत्यंगु देशन्यंक शहर शहरय छिमित घेरय याइ।
- 53 घेरय यानातःगु इलय छिमि शत्रुतयसं बीगु सास्ती यानाः परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं बियादीपि थः हे कायम्ह्याययागु ला नं छिमिसं नइ।
- 54 छिपि मध्ये नुगः कयातुम्ह व तसकं भिम्ह मनुखं नं थः हे किजा, थःम्ह मया याःम्ह कलाः, अले थः लयतुपि मचाखाचातयत मया याइ मखु।
- 55 थःम्ह न्याच्वंगु थः मचाखाचातयगु म्हाया ला नं सुयातं बी मखु। शत्रुतयसं छिमिगु शहरत घेरये यानाः सास्तीबिबलय वयाके छुनं ल्यं दइ मखु।
- 56 छम्ह नुगः कयातुसे च्वंम्ह मिसा गुबलें बँय पलाः तयेम्वायक ब्वलंगु जुइफु। तर ई तसकं मभिनावनी,
- 57 गुकि यानाः वं थः भाःत वा मेपि मस्तयत इनामन्बुसं सुनां मसीक थः नकतिनि बम्ह मचा व वयागु साहा नइ।*
- 58 परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयागु हनेबहःगु व मानय यायेमाःगु नांया भय मकाल धाःसा अले छिमिसं थ्व सफुली च्वयातःगु नियमया फुक्क वचन बालाक मानय मयात धाःसा
- 59 परमप्रभुं छिमिके अले छिमि मचाखाचातयके ग्यानपुरसे च्वंगु महामारी अले तच्वःगु व तन्हु तक दयाच्वनीगु ल्वय छ्वयाहयादी।
- 60 छिपि ग्याःगु मिश्रया थीथी ग्यानपुरसे च्वंगु ल्वय वयकलं छिमिगु म्हय हयादी, अले उपि ल्वय छिमिके दया हे च्वनी।
- 61 थ्व व्यवस्थाया सफुतिइ च्वयामतःगु फुक्क ल्वय व महामारी नं छिपि नाश मजुतले परमप्रभुं छिमिके हयादी।
- 62 परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया खँ मयन्गुलि आकाशया नगु थें अल्याख दुपि छिपि यक्क कम जक ल्यं दइ।
- 63 परमप्रभुं लयताःतां भिं यानादीगु व ल्याः अच्वयेकादीगु थें हे छिमित लयताःतां भज्यंक नाश यानादी। अले छिमिसं अधिकार यायेत दुहां वनेत्यंगु देश छिमित लिनाः वाछ्वइ।
- 64 अले पृथ्वीयागु छगु कुन्चानिसें मेगु कुन्चा तक थीथी जातिया दथुइ परमप्रभुं छिमित छ्यालब्याल यानादी। अले अन च्वनाः छिमिसं थःपिन्सं व थः पुर्खा म्हमस्यूपि सिं व ल्वहंयापि मेपि घःतयत पुजा याइ।
- 65 उपि जातितय दथुइ छिमित आराम दइ मखु अले छिमि थःगु निति छकुचा थाय नं दइ मखु। अन परमप्रभुं छिमित च्युताः दुगु मन, पिया च्वं च्वं तयानुचाःगु मिखा व क्वतंगु नुगः बियादी।
- 66 छिमिगु जीवन अलमल जुया तुं च्वनी, छिपि चान्हि थरथर खानाच्वनी, छिमिगु जीवनया छुं भलसा दइ मखु।
- 67 न्हागु खँसां नं छिपि थुरथर खाइ। सुथय छिमिसं धाइ, “बहनी जूसा ला ज्युनि,” अले बहनी धाइ, “सुथय जूसा ला ज्युनि।”

68 अले जि छिमिसं हानं खनी मखु धका: धा:गु लूँपं परमप्रभुं छिमित मिश्र देशय ल:जाहाजं लित छवयादी। अन छिमिसं थ:पिन्त दास दासी जुइगु लागि मीत शत्रुतयगु न्ह्य:ने दनी अयनं सुनानं छिमित न्यानाकाइ मखु।

29

बाचायात न्हथा: या:गु

- 1 होरेबय परमप्रभुं इस्राएलीतलिसे चिनादीगु बाचा बाहेक मोआबया खयलय परमप्रभुं मोशायत बियादीगु बाचाया वचन थुपि हे ख:।
- 2 मोशां सकलें इस्राएलीतयत स:ता: धाल,

परमप्रभुं मिश्र देशय फारोयात, वया सकलें हाकिमतयत व वया फुक्क देशयात छिमिगु न्ह्य:ने यानादीगु फुक्क ज्या छिमिसं खंगु दु।

3 उपि तत:धंगु दु:ख, चिं व अजू चाइपुगु ज्या छिमिगु मिखां खंगु दु।

4 अयनं थौ तक परमप्रभुं छिमित थुइके फइगु नुग:, स्वये फइगु मिखा व न्यने फइगु न्हायपं बियादीगु मद्।

5 परमप्रभुं धयादी, “जिं छिमित पिइदं तक मस्भूमिइ ज्वना जुयाबलय छिमिगु म्हया वस: गुना मवं अले तुतिया लाकां नं मगु।

6 छिमिसं मरि नये मखन, अले दाखमघ व छा:गु मघ नं त्वने मखन। जि परमप्रभुं छिमि परमेश्वर ख: धका: छिमित स्वयंत जिं थथे याना।”

7 छिपि थन थयंबलय हेरबोनया जुजु सीहोन व बाशानया जुजु ओग झीनापं ल्वायेत पिहां वल तर झीसं इमित त्याका।^५

8 अले झीसं इमिगु देश कया: सबयकथं रूबेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुलयात इनाबिया।^६

9 अथे जुया: थव बाचाया वचन बांलाक मानय या अले छिमिसं न्ह्यागु या:सां छिमित बांलाइ।

10 थौ छिपि सकलें परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया न्ह्य:ने दनाचवंगु दु। छिमि कुलनाय:त अले म् म् मनूत, छिमि थकालित, हाकिमत व सकल इस्राएलीत,

11 छिमि मचाखाचात व कला:पि अले छिमि सिं पालीपि व ल: क्वबिपि छिमि छाउनीइ च्वनिपि परदेशीत नं छिपिनापं दु।

12 छिपि थन परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं पाफया: चिनादीत्यंगु बाचाय ब्वति कायेत दनाचवंगु दु।

13 परमप्रभुं छिपि व छिमि पुर्खा अझाहाम, इसहाक व याकूबलिसं चिनादीगु बाचाकथं छिपि वयक:या मनूत व वयक: छिमि परमेश्वर ख: धका: थौ पक्का यानादी।

14 परमप्रभुं छिमित धयादी, “पाफया: थव बाचा जि छिपिलिसं जक चिनागु मखु

15 तर थन परमेश्वरया न्ह्य:ने दनाचवपि फुक्क नापं व आ: तक मबुपि छिमि मचाखाचालिसं नं चिनागु दु।”

मूर्ति पूजा मयायेगु

16 झीपि मिश्रय गथे यानाच्वना: अले थन थयंक: वयेत झीसं गुकथं देश देशत पुला वया धका: छिमिसं स्यु।

17 हानं छिमिसं इमिके दुगु सिं, ल्वहं, वह: व लूँयागु घच्चाइपुगु मूर्ति नं खंगु दु।

18 परमप्रभुं झी परमेश्वरपाखें फहिला: उपि जातिया घ:तयत पूजा यायेगु मनदुपि सुं मिजं वा मिसा, वंश वा कुल छिमिगु दथुइ मद् धइगु खँ पक्का या। होश या! थज्या:गु खायगु बिख दयकीगु छुं हा छिमिगु दथुइ मदयेमा:।^५

19 थव बाचाया वचन व सुवा: न्यपि मनूतय दथुइ “जि जिदी जुया: थ:गु हे लौपुइ वनाचवसां नं बचय जुयाच्वनी” धका: बिचा: याइम्ह सुं मन् मदयेमा:। थज्या:गु बिचारं लखं ला:गु जमिनय व गंगु जमिनय विपति हइ।

20 परमप्रभुं वयात क्षमा नीत गुबलें ययकादी मखु। वयक:या तं व डाहा व मन्याके लाइ। थव सफुलिइ च्वयात:गु फुक्क सरा: वयात लाइ। अले परमप्रभुं वयागु नां पुथ्वी हयाछवयादी।

21 परमप्रभुं वयात इस्राएलया फुक्क कुलपाखें अलग तयादी। अले थव नियमया सफुलिइ च्वयात:गु बाचाया फुक्क सरा:कथं वयाके विपति हइ,

22 छिमि लिपा वइपि मचाखाचा व यक्व तापा:गु देशं व:पि परदेशीतयसं छिमिगु देशय व:गु विपति व परमप्रभुं देशय हयादीगु ल्वय खनी।

23 थव देशया फुक्क जमिन चि व गन्धकं झौ जुइ। अन छुं पी नं मज्य, छुं बुया नं वइ मखु, अन चाँय तक नं बुयावइ मखु। थव परमप्रभुं थ:गु तंम्वय नाश यानादीगु सदोम व गमोरा, अदमा व सबोयीम थें जुइ।^६

24 फुक्क जातितयसं धाइ, “परमप्रभुं थव देशयात थथे छाय यानादीगु? थव मि थें जा:गु तं छाय?”

25 अले मनूतयसं लिस: बी, “इमित मिश्र पित हयादीबलय इमि पुर्खालिसं परमप्रभुं छुं बाचा चिनादीगु ख:। उकियात इमिसं त्वाथूगुलि थव जगु ख:।

26 झीपि वना: म्हमस्यूपि घ:तयत पूजा यात अले भागि यात। परमप्रभुं उपि घ:तयत पूजा याये मते धका: धयादीगु ख:।

27 अथे जुया: परमप्रभुं थ: मनूतलिसं तसकं तंचायादिल। अले थव सफुलिइ च्वयात:गु फुक्क सरा: हयादिल।

28 परमप्रभुं तव्चकं तंचायादिल अले तव्च:गु तंम्वय इमित थ:गु देश लिना: मेगु देशय वांछवयादिल। व थौ तक नं जुयाचवंगु दु।”

29 गुत्ति खँ परमप्रभुं झी परमेश्वरयागु ख:। अयनं वयकलं नियम क्यनादीगु दु अले झीसं व झी मचाखाचातसं उपि मानय यायेमा:।

30

परमप्रभुयाथाय लिहां व:सा मनूतयत सुवा: दइ

1 परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं जाति जातितयगु दथुइ छिमित लिना छवयेधुंका: जि छिमित कनागु सुवा: व सरा:या खँ छिमित लाइबलय छिमिसं उपि खँ लुमंकि।

2 उबलय छिपि व छिमि मचाखाचा परमेश्वरयाथाय लिहां वल धा:सा अले जि थौ कनागु आज्ञाकथं दुनुगलंनिसं व थ:गु प्राणं वयक:यागु सेवा यात धा:सा

3 ज्वना: यंकूपि छिमित परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं लित हयादी। अले वयकलं छिमित गुगु जातितयगु दथुइ छ्यालब्याल यानादीगु ख: उपि जातितय दथुं माया याना: हाकनं मुंकादी।

4 छिमित आकाश कचयया तसकं ताता:पा:गु देशय पितिनाछव:गु जसां परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं छिमित अनं हया: मुंकादी।

5 वयकलं छिमित छिमि पुर्खातयगु देशय हयादी। अले छिमिसं व देशयात अधिकार याइ। वयकलं छिमिगु भिं यानादी अले छिमि पुर्खातयगु ल्या: स्वया: छिमिगु ल्या: अप्च: यानादी।

6 गुक्तिं यानाः छिपि म्वानाच्चेत छिमिसं परमप्रभुं थः परमेश्वरयात दुनुगलनिसें व थःगु फुक्क प्राणं वयकःयागु माया याये फयेमा, वयकलं छिमिगु व छिमि सन्तानतयगु नुगः हीकादी।

7 परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं थुपि फुक्क सराः छिमित क्वह्वांकीपि व दुःख बीपि शत्रुतयथाय हयादी।

8 छिमिसं हाकनं परमप्रभुया खँ न्यनी अले थौं जिं छिमित बियागु वयकःया फुक्क आज्ञा मान्य याइ।

9 अले छिमिसं याःगु फुक्क ज्याय परमप्रभुं बांलाकादी। छिमि यक्व मचाखाचा व सा द्रह्या मस्त दइ अले छिमिगु बुं यक्व अन्न बी। छिमि पुर्खालिसें वयकः लयतायादीगु थें परमप्रभुं छिपिलिसें हाकनं लयतायादी, अले छिमिगु भिं यानादी।

10 छिमिसं व्यवस्थाया ध्व सफुल्लिइ च्वयातःगु वयकःया आज्ञा व विधि मान्य यात धाःसा अले दुनुगलनिसें व थःगु प्राणं वयकःयागु सेवा यात धाःसा अले परमप्रभुं छिमि परमेश्वरपाखे छिपि लिहां वल धाःसा थथे जुइ।

जीवन वा मृत्यु ल्ययेगु

11 आः जिं छिमित बियाच्वनागु आज्ञा छिमिगु लागि थाक्क मज्ज वा तापाः नं मज्ज।

12 “झींगु निति स्वर्गय थाहां वनाः सुनां व हयाः झीसं मान्य यायेत झीत कनी धकाः धायेत व स्वर्गय मटु।”^६

13 “अले व झीथाय हयाः झीत कनेत व झीसं मान्य यायेत समुद्रया उखे सु वनी?” धकाः धायेत समुद्रया उखे नं मटु।

14 मखु, छिमिसं मान्य यायेत थ्व वचन छिमिगु न्हाःने हे दु, छिमिगु म्हुतइ हे अले छिमिगु नुगलय हे दु।

15 थौं जिं छिमिगु न्हाःने जीवन व भिं अले मृत्यु व मभिं तयागु दु।

16 अथे जुयाः परमप्रभुं परमेश्वरयात माया या, वयकःया लँपुइ हँ, वयकःया आज्ञा, विधि व नियम मान्य या धकाः जिं थौं छिमित उजं बी। अले जक छिपि म्वाइ, छिमिगु ल्याः अप्ठः जुइ, अले छिमिसं अधिकार यायेत्यंगु देशय परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं छिमित सुवाः बियादी।

17 अयनं छिमिगु मन स्यनाः छिमिसं खँ मन्यन अले मेपि घःतयत भागि यायेगु व इमित पुजा यायेगु याना हल धाःसा

18 छिपि धार्थे हे नाश जुइ धकाः जिं थौं धाये। अले यर्दनया उखे अधिकार यायेत वनेत्यंगु देशय छिपि यक्व म्वाइ मखु।

19 जिं छिमिगु न्हाःने जीवन व मृत्यु, सुवाः व सराः तयागु दु धकाः थौं स्वर्ग व पृथ्वीयात छिमिगु न्हाःने साक्षी तये। अथे जुयाः जीवन हे ल्य, अले छिपि व छिमि कायम्हायार्पि म्वाइ।

20 अथे जुयाः परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयात माया या, अले वयकःया खँ न्यँ। वयकः नापं च्वपुनाच्वँ छायाधाःसा वयकः हे छिमिगु जीवन खः। अले थथे यात धाःसा परमप्रभुं छिमि पुर्खा अन्नहाम, इसहाक व याक्बलिसें बी धकाः पाफयादीगु देशय वयकलं छिमित ताः आयु बियादी।^६

31

यहोश् न्हालुवाः जुगु

1 अबलय मोशां वनाः सकले इस्त्राएलतयत थ्व खँ धाल,

2 “थौं जिं सखि व निइदँ क्यन। आः जिं छिमि न्हालुवाः जुइ फइ मखुत। परमप्रभुं जितः धयादीगु दु, “छ यर्दनया उखे वनी मखु।”^६

3 परमप्रभुं छिमि परमेश्वर थः हे छिमिगु न्हाःने यर्दनया उखे झाइ। वयकलं छिमिगु न्हाःने इपि जातितयत नाश यानादी, अले छिमिसं इमिगु देश त्याकाकाइ। परमप्रभुं धयादीकथं यहोश् नं छिमिगु न्हाःने न्हाःने यर्दन छिनावनी।

4 एमोरीतय जुजुत सीहोन व ओग अले इमिगु देशयात नाश यानादीगु थें परमप्रभुं इमित नं नाश यानादी।

5 परमप्रभुं इमित छिमिगु लहातय बियादी अले जिं छिमित बियागु आज्ञाकथं छिमिसं इमित या।^६

6 बल्ला व साहसी जु। इपिलिसें ग्याये मते वा थरथर खाये मते। छायाधाःसा परमप्रभुं छिमि परमेश्वर हे छिपिलिसें झाइ। वयकलं छिमित गुबले त्वःतादी मखु, अले त्यागय यानादी मखु।”

7 अले मोशां यहोशयात सःताः सकले इस्त्राएलीतय न्हाःने वयात धाल, “बल्ला व साहसी जु। छायाधाःसा परमप्रभुं छिमि पुर्खालिसें बी धकाः पाफयादीगु देशय थुपि मनतलिसें छ हे वनी, अले व देशयात छं इमिगु दथुइ इमिगु सर्वयकथं इनाः बीमाः।

8 परमप्रभुं थः हे छंगु न्हाःने झाइ, अले छनापं दइ। वयकलं छन्त गुबले त्वःतादी मखु अले त्यागय याइ मखु। ग्याये मते, नुगः क्वतुके मते।”^६

न्हयदँ पतिके मन्तयत व्यवस्था वनाः न्यकेमाः

9 अले मोशां थ्व व्यवस्था च्वनाः परमप्रभुया बाचाया सन् क्वबिपि लेवी कुलयापि पुजाहारित व इस्त्राएलयापि सकले थकालितयत बिल।

10 अले मोशां इमित थज्याःगु आज्ञा बिल, “न्हयदँ न्हयदँया लिपतय त्यासा त्वःताबीगु दँय बल्चाबायासा नखःबलय^६

11 वयकलं ल्ययादीगु थासय परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया न्हाःने सकल इस्त्राएलीत मुनीबलय इपि फुक्कसिनं तायकः छिमिसं थ्व व्यवस्था वनेनेगु या।

12 मिजं व मिसा, मस्त व छिमि शहर दुने च्वनाच्विपि परदेशीत फुक्कसित मुक्ति, अले इमिसं न्यनाः परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया भय कायेगु व थ्व व्यवस्थाया फुक्क वचन बांलाक मान्य यायेगु सयकेमाः।^६

13 यर्दनया उखे छिमिसं अधिकार यायेत वनेत्यंगु देशय च्वंतले थ्व व्यवस्था मस्युपि छिमि काय म्हायार्पिसं नं न्यनाः परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयागु भय कायेगु सयकेमाः।”

इस्त्राएलं विद्रोह याइ धकाः न्हापा हे धाःगु

14 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “स्व, छ अन्वः म्वाइ मखुत। छं यहोशयात सःति, अले छिपि निमहं नापलायेगु पालय वा, अन जिं वयात ज्या ब्वये।” अथे जुयाः मोशा व यहोश नापलायेगु पालय वन।

15 अले परमप्रभुं पवित्र पालय छगु सुपुंयया थामय खनेदयकः झाल। व सुपुंय पवित्र पालयागु लुखाया च्वय दित।

16 अले परमप्रभुं मोशायात धयादिल, “छिमि पुर्खा थें छ सिनावने त्यंगु दु। छ सिनावने धुंकाः थुपि मन्त देशय दुहां वने धुंकाः व्यभिचारी थें जितः पत्याः मयाइपि जुइ, इमिसं अन मेपि घःतयत पुजा याइ। इमिसं जितः त्वःताः जिं इपिलिसें चिनागु बाचा त्वाथुली।

17 उखुन्हु जिं इपिलिसें तसक्क तंचाये, जिं इमित त्वःताबी, थःगु ख्वाः इपिपाखे सुचुके, अले इपि न्हावनी। इमिके तसक्क ग्यानपुस्से च्वंगु विपति वइ। अले उखुन्हु इमिसं धाइ, “झी परमेश्वर झीगु दथुइ मदयाः हे झीत थज्याःगु विपति वःगु, मखु ला?”

18 मेपि घःतपाखे वनाः इमिसं याःगु फुक्क मभिं ज्यां यानाः उखुन्हु धार्थे हे जिं थःगु ख्वाः सुचुके।

19 “आ छं थ्व म्ये च्वयाः इस्त्राएलीतयत स्यं अले इमित हायुकि। इमिगु विरोधय थ्व म्ये जिगु निति छगु साक्षी जुइमा।

☆ 30:12 ३०:१२-१४ रोम १:१६-१८

☆ 30:20 ३०:२० उत १२:१०; २६:१३; २८:१३

☆ 31:2 ३१:२ गन्ती २०:१२

☆ 31:5 ३१:५ गन्ती २१:२४-२५

☆ 31:8 ३१:८ यहे १:२५;

- 20 इमि पूर्खातलिसें बी धका: पाफया: बचं बियागु दुरु व कास्ति न्हाइगु देशय् जिं इमित हये। अले अन इपि प्वा: जायक नया: ल्हनीबलय् इमिसं मेपिं घ:तय् ल्यू वना: इमित पुजा याइ, अले जित: त्व:ता: जिगु बाचा त्वाथुली।
- 21 अले यक्व ग्यानपुरसे च्वंगु विपतित इमिके वये धुंका: थ्व म्ये इमिगु निति साक्षी थें जुइ। छायाधा:सा व इमि सन्तानतयसं गुबले ल्व:मंकी मखु। इमित बी धका: पाफया: बचं बियागु देशय् हये न्हा: हे जिं इमिगु बिचा: थुइके धुन।”
- 22 अले मोशां उखुन्हू हे थ्व म्ये च्वया: इस्त्राएलीतयत् स्यन।
- 23 परमप्रभुं नूनया काय् यहेश्यात थ्व आज्ञा बियादिल, “बल्ला व साहसी जु छायाधा:सा जिं बी धका: पाफया: बचं बियागु देशय् छं हे इस्त्राएलीतयत् थयंकी। अले जिं छनापं हे दइ।”[☆]
- 24 मोशां थ्व व्यवस्थाया वचन शर्सनिसें लिपा थयंक च्वयेधुंका:
- 25 परमप्रभुयागु बाचाया सन् क्वबिपि लेवीया सन्तानतयत् थ्व आज्ञा बिल।
- 26 “व्यवस्थाया थ्व सफु परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु बाचाया सन्या लिक्क ति। अले व छिमिगु विरोधय् साक्षीकथं अन दयेमा:।
- 27 छायाधा:सा जिं छिमि गुलि विद्रोही व जिराहा धका: स्यु। जिं छिमिनापं दुबलय् हे छिमि परमप्रभुया विरोधय् दंगु दु धा:सा जिं सी धुंका: नं छाया मदनी धका:?
- 28 “छिमि कुल कुलयापिं सकले थकालित व छिमि हाकिमतयत् मुकि, अले जिं इमित थुपि वचन धाये। इमिगु विरोधय् जिं स्वर्ग व पृथ्वी साक्षी तये।
- 29 छायाधा:सा जिं सी धुंका: छिमि तसकं स्यना: जिं हूँ धका: धयागु लँपु त्व:ती धका: जिं स्यु। छिमिसं परमप्रभुया मिखाय् मभिगु ज्या या:गुलि व थ:गु ल्हातं दयक्कु घ:तयत् पुजा याना: वयक:यात तंचायक्कुगुलि लिपाया इलय् छिमिके विपति वइ।”
- मोशां हा:गु म्ये
- 30 अले मोशां थ्व म्येया वचन शर्सनिसें अन्त्य तक इस्त्राएलया फुक्क खल:यात न्यंकल।

32

- 1 हे आकाश व पृथ्वी, जिगु खँ न्यँ,
जिगु वचन बालाक न्यँ।
- 2 जिं स्यनेकने यायेगु खँ वा व: थें कुहां वइ
अले वाउंगु घाँसय् च्वंगु सुतिल: थें च्वनी,
वाउंगु घाँसय् फुति फुति व:गु वा थें,
क्यातगु माचाय् इवारं व:गु वा थें।
- 3 जिं परमप्रभुया नांयात त:धके,
वयक: गुलि त:धं धका: धायेनु।
- 4 वयक: बल्ला:मह रक्षक ख:,
वयक:या फुक्क ज्याखँ पूर्व, अले न्यायनं जा:।
वयक: विश्वास याये बह:मह परमेश्वर ख:।
वयकलं गुबले दूकीं मखु।
पायछिगु व भिगु जक वयकलं यानादी।
- 5 इमिसं वयक:लिसें क्वहांगु व्यवहार यात,
अले थ:गु दोषया कारण आवंलि इपि वयक:या सन्तान मखुत।
इपिं दुष्ट व धवंलाइपिं मनूत ख:।
- 6 हे मूखं व बुद्धि मदुपिं मनूत,
छु छिमिसं परमप्रभुयात थुकथं हे
पलेसा पुलेगु ला?
छिमित साष्टि यानादीमह
अले दयकादीमह वयक: हे छिमि बा:,
छिमि साष्टिकर्ता, मखु ला?
- 7 पुलांगु खँ लुमाकि, छिमि मांबोयाके न्यँ,
न्हापा छु जूल धका:।
थ: स्वयां थकालिपिके न्यँ,
इमिसं छिमित न्हापायागु खँ कनी।
- 8 दक्वसिबय् त:धंमह्यसिनं जाति जातियात इमिगु सर्वय बियादिल।
गबले वयकलं मानव जातियात अलग अलग तयादिल
अले इस्त्राएलीतयगु ल्या:कथं
इमिगु सिमाना क्व:छिनादिल।[☆]
- 9 परमप्रभुया थ:गु ब्व वयक:या मनूत ख:,
याक्व वयक:या सर्वयया ब्व ख:।
- 10 वयकलं इमित फय्या ग्यानापुरु सलं जा:गु
झिजामिजां दंगु मस्भुमिइ लुइकादिल।
वयकलं इमित बचय यानादिल,
अले थ:गु मिखाया नानिचायात थें

- सुसाःकुसाः यानादिल।
 11 स्वैयात संकाः इमा थः मचाया
 च्वय् फसय् ब्वया ज् थें,
 वय्कलं थःगु पपू चक्कंकाः इमित
 पपुतिइ तयाः यंकादिल।
 12 परमप्रभु याकःचां हे इमित लेंपु क्यनादिल,
 इपि विदेशी घःतय् ल्य् मव।
 13 वय्कलं इमित च्वकाय्
 थ्यंक् लाःगु थासय् यंकाः तयादिल
 अले बूँइ सःगु नकादिल।
 वय्कलं इमित ल्वहंत कस्ति नकादिल,
 अले ल्वहंयागु कापि चिकं बियादिल।
 14 वय्कलं इमित सा-दुहंया बथां व फेच्वलय्या पुचःपाखें
 धौ, दुरु बियादिल।
 स्वयेज्युपि चिधिकःपि भ्याःचा व च्वलय, दुरु व बाशानया भिभिपि फैत
 अले भिगु छुचुं इमित नकेत बियादिल।
 भिगु दाखमघं न त्वनेत इमित बियादिल।
 15 यशूरुन* बांलाक नयेत्वने दयाः
 तसकं ल्हनावल।
 अले इमिसं थःपिन्त सुष्टि यानादीम्ह परमेश्वर,
 बल्लाःम्ह रक्षकयात त्वःताहल।
 16 इमिसं मेपि घःतयत मानय् यानाः
 वय्कःयागु नुगः मुइकूगु दु।
 घच्चाइपुगु मूर्ति पुजा यानाः
 वय्कःयात तंचायकूगु दु।
 17 इमिसं परमेश्वर मखुपि भततयगु लागि
 व इमिसं म्हमस्युपि घःत,
 नकतिनि नकतिनि खनेदय्कःवःपि न्हपि घःत
 व इमि पुखां गुबलें मानय् मयाःपि घःतयगु लागि
 बलि बियाजुल।^०
 18 परमेश्वर, छिमित जीवन बियादीम्ह बल्लाःम्ह रक्षकयात
 छिमिसं त्वःताहल।
 परमेश्वर, छिमि बाःयात
 छिमिसं ल्वमंकाहल।
 19 थ्व खनाः परमप्रभु इमित त्वःतादिल,
 छायाःसा थःकाय् म्हाय्पिन्सं
 वय्कःयात तंचायकूगु दु।
 20 वय्कलं घयादिल, “जिं इमित त्वःताबी,
 अले स्व, इमित छु जुइ?
 थुपि बेक्चःपि मनुत खः,
 अले विश्वास याये बहःमजुपि मस्त खः।
 21 इमिसं घः मखुपिन्त पुजा यानाः
 जिगु नुगः मुइकल,
 अले ज्यालग्य् मजूगु मूर्तिपाखें
 जितः तंचायकल।
 उक्ति, आः जिं नं थः मखुपि मनुतपाखें
 इमिगु नुगः मुइके।
 छगु मूर्ख जातियापाखें
 इमित तं चायके।^०
 22 जिगु तं आः मि च्याःथें च्याये थुंकल।
 थुकि पुथ्वीइ च्वंगु फुक्कं भस्म यानाबी।
 थ्व पाताल्य् तक[†] न्यनावनी,
 अले पहाडया हा तक च्याकाबी।
 23 “जिं इमिथाय् छग्यां ल्य् मेगु आपत छवयाबी।
 जिं थःगु फुक्क वाणं इमित कयके।

* 32:15 ३२:१५ यशूरुन थुकिना अर्थ सिधाम्ह, थ्व इसाएलया मेगु नां खः।
 पाताल हिब्रू भाषां सिओल

☆ 32:17 ३२:१७ १ कोर १०:२०

☆ 32:21 ३२:२१ रोम १०:११; १ कोर १०:२२

† 32:22 ३२:२२

- 24 इपि नये मखनाः सिनावनी,
ग्यानापुगु ल्वचं कयाः सी।
जिं इमिथाय् जंगली पशुतय् धंवा छवये,
अले बिख दुपि सर्पत छवये।
- 25 तरवारं इमित लैय् लैय् मस्त मदुपि यानाबी,
छैय् छैय् इपि ग्यानाः च्वनेमाली,
ल्याय्म्ह-ल्यासे, अले दुरु त्वनीम्ह मचानिसे
बुरा बुरीपिं तकं न्हनावनी।
- 26 जिं धया, 'जिं इमित
तातापाक तकं छ्यालब्याल यानाबी,
मनूतय्गु दथुं इमिगु लुमन्ति तकं मदयकाबी।'
- 27 तर जितः इमि शनूतय्गु
हेबायचबाय् मययल। विरोधीतय्सं मेकथं थुइकाः थथे मधायेमा,
'जिमिगु थःगु हे शक्तिं त्याःगु खः,
परमप्रभुं थ्व फुक्क यानादीगु मखु।' "
- 28 इपि अक्कल मदुपि जाति खः।
अले इमिसं छु थुइके मफु।
- 29 इपि बुद्धि दुपि जू जूसा
थ्व खं थुइके फइगु खः।
थःपिन्त छु जुइ धकाः इमिसं सीकेफइगु खः।
- 30 इमि बल्लाःम्ह रक्षकं इमित तापाक्क छवल,
परमप्रभुं इमित त्वःतादिल,
अथे जुयाः छम्ह शत्रुं दूःछिम्हयसित बुके फत,
अले झिद्दःम्हयसित निम्हयसिनं बुके फत?
- 31 छायाधाःसा झी शनूतयसं ताय्कगु थें
इमि घःत झी बल्लाःम्ह रक्षक थें मखु।
- 32 इपि सदोम व गमोराया मनुत् थें स्यने धुकूपि खः,
खाइसेच्वंगु व बिखं जाःगु दाख थें।
- 33 अले इमिगु दाखमघ सर्पया बिख थें खः,
गोमन सर्पयागु कडा बिख थें खः।
- 34 परमप्रभुं धयादी, "इमि शनूतयसं छु छु याःगु खः
व जिं लुमंकातयागु दु,
अले इमित सजौय बीत पायछिगु ई
पियाच्वनादीगु दु।
- 35 जिं थम्ह हे इमित बदला काये,
जिं इमित सजौय बी।
इपि भज्यक नाश जुइगु ई वयेत्यंगु दु।
याकन हे इपि खने मदयावनी।"☆
- 36 परमप्रभुं थःमनूतयगु बल मदयावंगु खन कि
वयकलं इमिगु न्याय यानादी।
छु दास वा छु स्वतन्त्र इपि सुं बचय् जुयाच्वंगु मदइबलय,
वयकलं थःगु सजौय दिकादी।☆
- 37 अले वयकलं धयादी,
"इमि घःत गन वन,
इमिसं शरण काःगु ल्वहंही?
- 38 छिमिसं सुयात बायागु दाः छायागु खः?
अले त्वँसाबलि बियागु खः?
आः इमिसं हे छिमित ग्वाहालि याः वयेमा।
इमिसं हे छिमित बचय् याः वयेमा!
- 39 "जिं छम्ह हे जक परमेश्वर खः।
जिं बाहेक मेम्ह सुं घः मदु।
जिं हे मृत्यु बी, जिं हे जीवन बी।
जिं घाः याये, जिं हे लायकाबी,
जिं यानागु ज्यायात सुनानं
पने फइ मखु।

40 जिं थःगु ल्हाः स्वर्गपाखे ल्हनाः धाये,
जिं न्हाबलैयात म्वाः थें।

41 जिं थःगु थीगु तरवार ज्वयकेबलय्
अले न्यायया लागि जिगु ल्हाति ज्वनीबलय्

जिं थः शन्नूतयत् बदला काये,
अले जितः मययक्कीपिन्त बदला बिये।

42 जिगु वाणतयत् हि त्वंके बी,
अले जिगु तरवारं ला नइ।

जिं फुक्क शन्नूतयत् स्यानाबी, कैदीतयत् तकं नं
अले शन्नूतय् नायःतयग् छ्यं धयनाबी।”

43 हे जातित! वयकःया मनुतलिसें लयता।
वयकलं थः च्यःतयत् स्याःपि फुक्कसिके
पलेसा कयादी।

वयकलं थः शन्नूतयत् बदला कयादी।
अले थःगु देश व थःमनुतयग् लागि
प्रायश्चित्त यानादी।*

मोशाया लिपांगु सल्लाह

44 मोशा नून्या काय यहोशूलिसें वल, अले मनुतयसं तायक थ्व म्येयागु फुक्क वचन न्यंकल।

45 मोशां इस्त्राएलया मनुतयत् थुपि फुक्क वचन न्यंके धुंकाः

46 वं इमित धाल, “छिमिसं थः मचाखाचातयत् थ्व नियमया फुक्क वचन बांलाक मानय यायेगु आज्ञा बी फयेमाः धकाः जिं थौं छिमित बियागु
आज्ञा थःगु मान्य ति।

47 उपि छिमिगु लागि चिधंगु खँ मखु। अयनं छिमिगु जीवन हे खः। उपिपाखें हे छिमिसं यर्दन छिनाः अधिकार यायेत वनाच्चंगु देशय छिपि यक्व
म्वाइ।”

नेबो पर्वतं कनान देशयात स्वःगु

48 उखुन्हे हे परमप्रभुं मोशायात धयादिल,*

49 “यरीहोया न्हाःने मोआब देशय दुगु अन्बारीम पर्वत इवःयागु नेबो डौंढाय् थाहां हँ। अले जिं इस्त्राएलीतयत् इमिगु थःगु अधिकारय बीत्यनागु
कनान देशयात स्व।

50 छिमि दाजु हास्न होर पर्वतय् सिनाः थः पुर्खातनापं मिलय ज्वं थें छ नं थ्व पर्वतय् सिनाः थः मनुतनापं मिलय जू वनी।

51 थ्व छिपि निम्हयसिनं जीनयागु मस्भूमिइ दुगु कादेश लिक्कया मरीबाया लखय् इस्त्राएलीतयग् न्हाःने जिगु विश्वासयात त्वाथूगुलि अले छिमिसं
इस्त्राएलीतयग् दथुइ जिगु पवित्रतायात हनाबना मतःगुलि खः।

52 अथे जुयाः जिं इस्त्राएलीतयत् बीगु व देशयात छं तापाक्कं जक खनी अयनं छ अन वने दइ मखु।”

33

इस्त्राएली कुलतयत् सुवाः ब्यूगु

1 थः सिनावने न्हाः परमेश्वरया मनु मोशां इस्त्राएलीतयत् ब्यूगु सुवाः थ्व खः।

2 वं धाल,

“परमप्रभु सनिनं झाल

अले सेइं इमिगु लागि खनेदयकः झाल।

वयकः पारान पर्वतं थित,

वयकः अल्याख पवित्रपिलिसें

थःगु पर्वतया पाःचापाखें दच्छिनं झाल।

वयकःया जव ल्हातय् च्यानाच्चंगु मि दु।

3 मनुतयत् माया याइम्ह धाल्थें छि हे खः,

फुक्क पवित्र मनुत छिगु हे ल्हातय् दु।

इपि सकसिनं छिगु तुतिइ थःपिनिगु छ्यं क्वछुकी,

अले छिपाखें सय्का सीका काइ,

4 थ्व मोशां इतीत ब्यूगु नियम खः,

इगीगु जातिया दकलय् म् वंगु सम्पति।

5 इस्त्राएलया कुलतनापं

मनुतय् नायःत छथाय् मुंबलय्

वयकः येशस्नया जुजु ज्वयादिल।”

6 रूबेन कुलया बारे वं थथे धाल

“रूबेन कुलयापि मसीमा तर म्वानाच्चवेना,

इमि मनुत कम मजुइमा।”

7 यहदा कुलया बारे वं थथे धाल,

“हे परमप्रभु, इमिसं ग्वाहालि फ्वंगु न्यनादिसें।

- मेमेगु कुलनापं इमिसं हानं छप्पं यानादिसैं।
हे परमप्रभु, इमिगु लागि ल्वानादिसैं,
इमि शन्नूतयगु विरोधय् इमित ग्वाहालि यानादिसैं।”
8 लेवी कुलया बारे वं धाल,
“छिगु तुम्ममीम व ऊरीम छितः यःपि लेवीया सन्तानतयगु ल्हातय् बियादीगु दु।
छि इमित मस्साहय् जाँचय् यानादिल,
छि इपिलिसैं मरीबाया लखय् ल्वानादिल।”
9 इमिसं थः मांबौ, दाजुकिजापि
व मचाखाचातयत् स्वयाः
अप्वः छितः तःधंकल।
इमिसं छिगु वचनय् मिखा ब्वल
अले छिगु बाचाया पिवाच्वन।
10 इमिसं याक्बयात छिगु आजा
व इम्नाएलयात छिगु व्यवस्था स्यनी।
इमिसं छिगु न्हाःने नस्वाःगु गुँगु छाइ,
अले होमबलि छिगु वेदीइ छाइ।
11 परमप्रभु, इमिगु फुकक ज्याय् सुवाः बियादिसैं,
इमिगु ज्या खनाः लयतायादिसैं।
इमि विरोधीतय व शन्नूतयत्
हानं दने मफयक कयकादिसैं।”
12 बेन्यामीन कुलया बारे वं धाल,
“परमप्रभुया यःपि मन्त वयकःयाथाय् याउँक च्वनेमा,
वयकलं इमित न्हाबले हे बिचाः यानादी
अले वयकलं इमित मभिपाखें बचय् यानादी।”
13 योसेफ कुलया बारे वं धाल,
“परमप्रभु इमिगु बुँयात च्वय आकाशया म् वंगु सुति लखं
अले क्वययागु तःजाःगु लखं सुवाः बियादीमा।
14 वयकलं इमित सूर्य बीगु भिगु खें
अले तिमिलां बीगु दकलय् भिगु खें बियादीमा।
15 वयकलं इमित तसकं पुलांगु पर्वततयगु दकलय् यःगु देछात,
अले सदांया पर्वततयगु म् वंगु ज्वलं बियादीमा।
16 पृथ्वी व उकी जायाच्वंगु भिगु देछात,
अले च्यानाच्वंगु झालय् च्वनादीम्हयसीगु मायां
थुपि फुकक योसेफया कुलयापिन्त दयेमा।
इपि थः दाजुकिजापिनि नायः खः।
17 इमिके द्रहंयाके थें बल दु।
इमिगु नेक् गुँदहंयागु नेक् थें खः।
उपिपाखें हे इमिसं जातितयत्,
पृथ्वीया कुन्चा कुन्चायपिन्त नं च्वइ।
एफ्राइम कुलया लखं लख थथे हे खः।
मनश्शे कुलया द्रलंद्रः थथे हे खः।”
18 जबूलन व इस्साखार कुलया बारे वं धाल,
“जबूलन, छ पिने थुखे उखे वनीबलय् लयता।
अले इस्साखार, छ थःगु पाल दुने लयता।
19 इमिसं मेगु कुलयापिन्त पर्वतय् सःती।
अनं इमिसं पार्यछिगु बलि छाइ,
इमिसं समुद्रया सम्पति व फिइ
सुलाच्वंगु म् वंगु धनपाखें फाइदा काइ।”
20 अले गाद कुलया बारे वं धाल,
“गादया देश तःकृ याइम्ह परमेश्वरयात
तःधंकेमा।
इपि सिह थें अन च्वनाच्वनी,
शिकारया लप्पु व छयं चिरिफायाबीत।
21 इमिसं थःगु निति दकलय् भिगु थाय् ल्यल,
इमिगु निति नायःया ब्व तयातःगु दु।
थकालितयसं मुंज्या याःबलय्
परमप्रभुयागु धार्मिक इच्छा ग्य् यानाः मानय् यायेमाः,
धाइपि इपि हे खः।”

- 22 अले दान कुलया बारे वं धाल,
“दान बाशानं तिन्हया वइम्ह
सिंहया मचा थे खः।”
- 23 नप्ताली कुलया बारे वं थथे धाल,
“नप्ताली, छिपि परमप्रभुया कृपां लुधपि
अले परमप्रभुया सुवालं जाःपि खः।
छिमिसं दच्छिनपाखे गालील समुद्र तक अधिकार याइ।”
- 24 अले आशेर कुलया बारे वं धाल,
“मेपि कुल स्वयाः दक्वसिबय सुवाः
लाःपि आशेर कुल खः।
इमित मेपि कुलतयसं माया यायेमा,
इमिगु देशय यक्व जेतूनया सिमा दय मा!
25 इमिगु म् ध्वाखाय न व कँययागु गजबार जुइ,
इमिगु बल इमिगु न्हि थे जुइ।”
- परमप्रभु शरण कायेगु थाय
26 “येश्नया परमेश्वर थे जाःम्ह मेम्ह सुं मटु।
वयकः इमित झःझः धायक आकाशं झायादी।
वयकः सुपौचं गयाः छिमित ग्वाहालि बीत झायादी।
- 27 छिमिगु शरण कायेगु थाय सदांयाम्ह परमेश्वर खः,
छिमिगु क्वय वयकःया ल्हाः न्हाबलें दयाचवनी।
‘इमित नाश या’ धाधां वयकलं छिमिगु न्हाःनेनं
छिमि शत्रुतयत लिनाछवइ।
- 28 अले इस्राएलीत याउंक चवनाचवनी,
अन्न व न्हःगु दारुमघया देशय
आकाशं सुति लः कुतुं वइगु थासय
याकृबया सन्तान जक दयाचवनी।
- 29 इस्राएल, छिपि धन्यपि खः!
छिमित थे मेपि सुयात बचय यानादीगु दु,
छिपि थे ज्याःपि धन्य जाति मेपि सु दु?
परमप्रभु थः हे छिमित ग्वाहालि याइगु ढाल
व त्याकीगु तरवार खः।
छिमि शत्रुत छिमिगु न्हाःने ग्यानाः
कयकुनाचवनी,
अले छिमिसं इमित न्हइ।”

34

मोशा सीगु

- 1 अनं लिपा मोशा मोआबया ख्यलं यरीहो शहरया उखे पिसगा गुँइवःया नेबो पर्वत चक्काय थाहां वन। अनं परमप्रभुं वयात फुक्क देश क्यनादिल
— गिलादनिसें दान तक,
2 फुक्क नप्ताली, एफ्राइम व मनश्शेया देश अले भूमध्यसागर तकया यहूदाया फुक्क देश,
3 नेगेव अले यक्व तायगः सिमा दूगु यरीहो शहरं दच्छिनय सोअर तकया मैदान क्यनादिल।
4 अले परमप्रभुं वयात धयादिल, “अब्राहाम, इसहाक व याकृबयात इमि लिपायापि इमि सन्तानतयत बी धकाः पाफयाः बचं बियागु देश थ्व हे
खः। जिं थ्व छन्त छंगु हे मिखां स्वये बिया, अयतं छ अन वने दइ मखु।”
5 अले परमप्रभुं धयादीगु थे परमप्रभुया दास मोशा मोआब देशय सित।
6 मोआब देशय बेथ-पोरया न्हाःने छंगु गालय वयकलं वयात थुनाबिल। अयतं वयागु सीगाः गन दु धकाः सुनानं थौं तक मस्युनि।
7 मोशा सछि व निइदं (१२०) दुबलय सीगु खः। अबलय तक वयागु मिखा बलुसे मच्चनी अले बल नं कम मजनि।
8 अर्नलि मोआबया ख्यलय इस्राएलीत मोशाया लागि स्वीन्हु तक दुखं च्वन। थुकथं मोशाया लागि दुखं च्वनाः ख्वयेगु दि सिधल।
9 नूनया काय यहोश बुद्धिया आत्मां जाःम्ह खः, छायाधाःसा मोशां वया छेनय थःगु ल्हाः तःगु खः। अथे जुया इस्राएलीतयसं वयागु खँ न्यन, अले
परमप्रभुं मोशायात बियादीगु आज्ञा मानय यात।
10 उबलय निसं इस्राएलय मोशा थे जाःम्ह परमप्रभुं बांलाक म्हस्यूह मेम्ह सुं अगमवक्ता मटुनि।
11 वयात हे मिश्रय फारो व वया सकल हाकिमतथाय वयागु देश न्यंकं चिं व अजु चाइपुगु ज्या क्यनेत परमप्रभुं छवयादिल।
12 सकलें इस्राएलीतयसं खंकाः हे मोशां यानाक्यंगु तःधंगु व ग्यानपुसे च्वंगु ज्या मेम्ह सुं अगमवक्तां याःगु मटुनि।

यहोशूया सफ़ महसीका

यहोशूया सफ़ इस्राएलीतयसं कनान देशय हमला या:गु घटनाया सफ़ ख:। उगु इलय मोशा सीधुंका: यहोशू वया थासय इस्राएलया नाय: जूगु ख:। थ्व सफ़या मू नाय: यहोशू हे जगुलि थ्व सफ़यागु नां “यहोशू” त:गु ख:। थ्व सफ़या मू विषय परमेश्वरं इमित बी धका: बचं बियादीगु देश त्याकाका:गु ख:।

थ्व सफ़लिइ दुगु लुमके बह:गु घटना थुपि ख: — यर्दन खुसि छ्यगु, यरीहो शहर त्याकाका:गु, ऐ शहरयागु लडाइँ, कनान देशया ल्यंदुगु इलाका त्याकाका:गु, झिनिगु कुलयात जमिन इनाब्यगु अले परमेश्वर व वयक:या मनुतयगु दथुइया बाचायात न्हगु याना: च्यगु।

यहोशू थ:गु जिवंकाछि परमेश्वरयाके भलसा तल अले वयक:या खँ न्यन। परमेश्वरया जिं जुइ अले वयक:या खँ मन्यंसा इमित बांलाइ मखु धका: यहोशू इस्राएलतयत ख्याचव: ब्यगु खँ नं थुकी दु। वं त:क्व: मछि इमित हपा: बिल। अले थ: नं परमेश्वरया विश्वास याये बह:मह जुया हे च्वन।

थ्व सफ़या दकलय नांदगु छगु पद ख:, “सुयागु सेवा यायेगु ख: व छिमिसं थौ हे ल्य, जि व जिमि छँज:पिन्सं धा:सा परमप्रभुया हे सेवा याये।”

(२४:१५)

धल: पौ

कनान देश त्याकगु १:१-१२:२४

देश ब्वथ:गु

१. यर्दन खुसिया पुर्बया इलाका १३:१-३३
२. यर्दन खुसिया पच्छिमया इलाका १४:१-१६:५१
३. शरण कायेगु शहरत २०:१-९
४. लेवीया सन्तानतयगु शहरत २१:१-४५

पुर्बय च्वंगु कुलयापि मनुत थ:गु इलाकाय लिहां वंगु २२:१-३४

यहोशूया दकलय लिपांगु भाषण २३:१-१६

शकेमय बाचायात हाकनं न्हगु याना: च्यगु २४:१-३३

यहोशू

यहोशूयात नाय: ल्य:गु

- 1 परमप्रभुया दास मोशा सी धुंका: परमप्रभुं वयात ग्वाहालि याइमह नूनया काय यहोशूयात थथे धयादिल,
- 2 “जिमह दास मोशा सित। अथे जुया: आ: छ व थुपि सकलें इस्राएलीत यर्दन खुसिया उखे जिं इमित बीत्यनागु देशय वनेत तयार जु।
- 3 मोशायात जिं बचं बियागु थें छं पला: तइगु फुकक थाय जिं छन्त बी।^{*}
- 4 छिमिगु देशया सिमाना दच्छिनय च्वंगु मरुभूमिनिसें उतरय लेबनानया पहाड तक, पुर्बय त:धंगु खुसि यफ्रेटिसिनिसें हितीतयगु देश तक कया: पच्छिमय भूमध्यसागर तक थयनी।
- 5 छ म्बानाचवंतले छंगु विरोधय सुं दनाच्वने फइ मखु। गथे जि मोशानापं च्वना, अथे हे जि छनापं च्वने। जिं छन्त गुबलें तव:ते मखु, गुबलें त्यागय याये मखु।
- 6 बल्ला व साहसी जु! छायाधा:सा जिं इमि पुर्खातयत बी धका: पाफयागु देश इमिगु अधिकारय हयते छ हे इमि न्ह्वलुवा: जुइ।^{*}
- 7 “बल्ला व तसकं साहसी जु! जिमह दास मोशां छन्त ब्यगु फुकक व्यवस्था बांलाक मानय या। उकि जवय खवय फस्वये मते! अले छ न्ह्याथाय वंसां अन ता:लाइ।
- 8 व्यवस्थाया थ्व सफ़ छंगु महुतुं चिलाभवनेमा:। चान्नि उकी ध्यान ब्यु! अले उकी च्यायात:गु फुकक खँ बांलाक मानय या। अले छंगु भिं जुइ अले छ ता:लाइ।
- 9 जिं छन्त आज्ञा बियागु, मखु ला? बल्ला व साहसी जु! ग्याये मते, नुग: क्वतुके मते, छायाधा:सा छ न्ह्याथाय वंसां परमप्रभु छिमि परमेश्वर छनापं दइ।”

यर्दन खुसि छीगु तयारी

- 10 अले यहोशू मनुतय नाय:तयत उजं बिल,
- 11 “छाउनी दथुइ जुयावना: मनुतयत उजं बिया: धा, ‘थथ: नयेगु सामान ठीक या, छायाधा:सा थनि स्वन्ह खुहु परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित बियादीगु देश अधिकार यायेत छिपि थ्व यर्दन पारि वनेमा:।’ ”
- 12 यहोशू स्व्बेनी, गादी व मनशशेया बच्छि कुलयात धाल,^{*}
- 13 “परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमित आराम बियादी अले छिमित थ्व देश बियादीगु दु धका: परमप्रभुया दास मोशां छिमित ब्यगु आज्ञा लुमकी।
- 14 ‘छिमि कला:पि, मचाखाचा व सा द्र्हं मोशां छिमित यर्दनया पुर्बपाखे ब्यगु देशय च्वने फइ। लडाइँ याइपि मिजंत धा:सा मेपि इस्राएलीतयत ग्वाहालि यायेत ल्वाभ: ज्वना: इमिगु न्ह्य: न्ह्य: पारि वनेमा:।
- 15 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं बियादीगु यर्दनया पच्छिम पाखेया देश त्याका: मकातले छिपि न्ह्य: न्ह्य: वनेमा:। परमप्रभुं छिमित थें इमित आराम बियादी धुंका: छिपि लिहां वया: परमप्रभुया दास मोशां यर्दनया पुर्बय छिमित ब्यगु देशय च्वने फइ।”
- 16 अले इमिसं यहोशूयात थथे लिस: बिल, “छिं जिमित छु छु आज्ञा बियादिल व जिमिसं याये, अले छिं गन गन छवयादिल अन अन जिपि वने।
- 17 जिमिसं मोशायागु फुकक खँ न्यनागु थें हे छिगु खँ नं न्यने। परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वर मोशानापं दीगु थें छिनापं नं दीमा।
- 18 छिगु वचनया विरोध या:मह व वचन मानय मया:मह अले छिगु आज्ञा मानय मया:मह न्ह्यामह हे जूसां वयात स्यानाछवइ। छि बल्ला व साहसी जक जुयादिसिं।”

* 1:3 १:३-५, व्य ११:२४-२५

* 1:6 १:६ व्य ३१:६-७, २३; हिव १३:५

* 1:12 १:१२-१५, गन्ती ३२:४७-४९; व्य ३:१७-२०; यहो २२:१-६

2

राहाब व निम्ह जासस

- 1 अनलि नूनया काय यहोशू शितीमं निम्ह जाससतयत् सुनां मसीक थथे धया: छवत, “हैं, व देशयात बालाक स्व, खास याना: यरीहो शहरयात।” अथे जुया: इपि वन। राहाब नायामह छम्ह वेशयाया हैं दुहां वना: अन हे बाय् चवन।*
- 2 सं मनुवं यरीहोया जुजुयात धाल, “स्वयादिसैं! थ्व देशयागु चिवा कायेत छं इम्हाएलीत थौ चान्हय थुवे वःगु दु।”
- 3 अथे जुगुलि वं राहाबयाथाय थ्व बुखैं छवत, “छन्थाय वयाच्वापि मनुतयत् पिने पित हजि, छायाधा:सा इपि झीगु देशया चिवा कायेत वःपि खः।”
- 4 तर व मिसां उपि निम्ह मनुतयत् यंका: सुचुकातःगु खः। वं धाल, “खः, इपि मनुत् जिथाय वःगु खः, तर इपि गन वःगु खः धइगु जि मस्यु।
- 5 सम्भ्याका: इलय शहरयागु धवाखा तीगु इलय इपि पिहां वन। इपि गन वन जि मस्यु। याकनं इमिगु ल्यु वंसा इमित नापलाके फइ।”
- 6 (वं इमित तलय कःसि यंका: अन गंकातःगु तिसिमाया दया क्वय सुचुकातःगु खः।)
- 7 ल्युवंपि मनुत् धा:सा इमित ल्यु वें यदन खुसि छीगु थाय तक वन। इमित ल्युवंपि पिने वनेवं शहरया म धवाखा तिनाबिल।
- 8 इपि जाससत घने न्हः व मिसा कःसिइ थाहां वल,
- 9 अले वं इमित धाल, “परमप्रभु थ्व देश छिकपिन्त बियादीगु दु धका: जिं स्य। छिपि खना: थ्व देशयापि सकलें मनुत् तसकं ग्यानाच्चंगु दु, छिकपिन्सं याना: इपि ग्याना: थुरथुर खानाच्चंगु दु।
- 10 छिकपि मिन्न देश पिहां झा:बलय छिकपिनिगु न्हः।ने परमेश्वरं लाल समदुया लः सुकादीगु अले यदन पुर्बयापि एमोरीतय् निम्ह जुजु सीहोन व ओगयात छिकपिन्सं भज्यंक नाश यानादीगु न जिमिसं न्यानागु दु।*
- 11 थ्व खं न्यनेवं जिमिगु नुगः क्वतन, छिमिसं याना: साहस हे मन्त, छायाधा:सा छिकपिनि परमप्रभु च्वय आकाशय व क्वय पृथ्वीइ परमेश्वर खः।
- 12 “उकि आ: जिं छिकपिन्त दयामाया यानागुलि छिकपिन्सं नं जिमि हैंजःयात दयामाया यानादी धका: जिलिसें परमप्रभुया नामय् पाफ्यादिसैं। अले थुकियागु धाथ्येया चिं जितः बियादिसैं।
- 13 छिकपिन्सं जिमि मां-बौ, दाजुकिजा व तताकेहें व इमि सु सु दु फुक्कसित म्वाकातया: जिमिगु प्राणयात सीगुपाखें बचय यानादिसैं।”
- 14 “छगु प्राणया पलेसा जिमिगु प्राण!” मनुतयसं वयात बचं बिल। “जिमिगु थ्व ज्या सुयातं मधाल धा:सा परमप्रभु जिमित थ्व देश बियादीबलय जिमिसं छन्त विश्वास यायेबहः जुया: दयामाया याये।”
- 15 अथे जुया: वं इमित छपु छिपतं इयालं क्वकाल। छायाधा:सा व च्वनाच्चंगु छैंय शहरया पखालय हे लाः।
- 16 वं इमित धाल, “छिकपि डोंडापाखे झासैं, मखुसा जुजुया मनुतयसं छिकपिन्त नापलाकी। इपि थुखे लिहां मवतले स्वन्ह तक अन सुपिलाच्चनादिसैं। अनलि थःगु लेंपुइ झासैं।”
- 17 मनुतयसं वयात धाल, “छं जिमित पाफ्यकूगु खं जिमिसं मानय याये।
- 18 तर छं थथे यायेमाः, जिपि थ्व देशय वयाबलय गुगु इयालं छं जिमित क्वका:गु खः व इयालय थ्व ह्याउँगु छिपः छपु चिना तयेमाः। अले छिमि मां-बौ, दाजुकिजा व छिमि बौया फुक्क परिवारयात थ्व हे छैंय मुंकातयेमाः।
- 19 सुं मनु छंगु छैंनं पिहां वंसा वयागु हियागु दोष वयागु हे छेनय लाइ। व मनुया लागि जिपि जिम्मेवार जुइ मखु, थ्व वयागु हे दोष जुइ। अले थ्व छैंय छनापं दुपि मनुतयत् सुनानं ल्हाः तल धा:सा वयागु हियागु दोष जिमिगु छेनय लाइ।
- 20 अयनं जिमिसं छु यानाच्चवनागु दु व कन धा:सा छं जिमित पाफ्यकूगु खेंपाखें जिपि स्वतन्त्र जुइ।”
- 21 “ज्यु” वं लिसः बिल, “छिकपिन्सं धयादीगु थें हे जुइमा।” अले इपि बायावन। वं व ह्याउँगु छिपः इयालय चित।
- 22 इपि वना: डोंडाय स्वन्ह तक ल्युवंपि लिहां मवतले सुपिला चवन। ल्युवंपिन्सं लें दुछि हे इमित माल तर नापलाके मफुत।
- 23 अले इपि डोंडां क्वहां वया: खुसि छिना: नूनया काय यहोशूयाथाय वल। अले इमित जुगु फुक्क खं वयात कन।
- 24 इमिसं यहोशूयात धाल, “धाथ्ये हे परमप्रभु व फुक्क देश झीगु ल्हातय बियादीगु दु। व देशयापि सकलें मनुत् झीपि खना: थुरथुर खानाच्चंगु दु।”

3

यदन खुसि छिनावंगु

- 1 सुथय न्हापां यहोशू अले इम्हाएलीत शितीम ल्वःता: यदन सिथय वल। यदन छिनावने न्हः इपि अन हे पाल ग्यावा: बाय चवन।
- 2 स्वन्ह लिपा सकलें कुलनायःत छाउनी दथुइ जुयावनाः
- 3 मनुतयत् थुकथं उजं बिल, “छिमिसं लेवी पुजाहारीतयसं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु बाचा चिनादीगु सनु क्वबिया वंगु खनीबलय छिपि थथःगु थासं पिहां वया: उकिया ल्युल्यु हैं।
- 4 अले छिमिसं वनेमा:गु लेंपु सी, छायाधा:सा व लेंपुइ छिपि न्हापा वंगु मदुनि। अयनं छिपि व सनूया लिबक मवंसे छगु किलोमिटर ति ल्युने च्वैं।”
- 5 यहोशू मनुतयत् थथे धाल, “छिमिसं थःत शूद्र या, छायाधा:सा कन्हय परमप्रभुं छिमिगु दथुइ अजु चाइसुगु ज्या यानादी।”
- 6 यहोशू पुजाहारीतयत् थथे धाल, “बाचा चिनादीगु सनु क्वबिया: मनुतय न्हः हें।” अथे जुया: इपि बाचा चिनादीगु सनु क्वबिया: मनुतय न्हः न्हः वन।
- 7 परमप्रभुं यहोशूयात धयादिल, “थनिमिसें जिं सकल इम्हाएलीतयगु न्हः।ने छन्त तःधके। अले इमिसं जि मोशालिसें दुगु थें छलिसें नं दु धका: सी।
- 8 बाचा चिनादीगु सनु क्वबिपि पुजाहारीतयत् छं थथे धा, ‘छिपि यदन खुसिया सिथय थ्यनेवं लखय वना: दनाच्चैं।’”
- 9 यहोशू इम्हाएलीतयत् धाल, “थन वया: परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया वचन न्यैं।
- 10 थुकिं छिमिसं धाथ्येयाम्ह परमेश्वर छिमिगु दथुइ दी धका: सी। वयकलं धाथ्ये हे छिमिगु न्हः।ने कनानीत, हिलीत, हिक्वीत, परिज्जीत, गिर्गाशीत, एमोरीत व यबूसीतयत् इमिगु देशं ख्यानाछवइ।
- 11 स्व! फुक्क पृथ्वीया प्रभुयागु बाचा चिनादीगु सनु छिमिगु न्हः न्हः यदन खुसिइ वनी।
- 12 आ: इम्हाएलया छगु छगु कुलं छम्ह छम्ह याना: झिनिम्ह मनु ल्यु।
- 13 फुक्क पृथ्वीया प्रभु परमप्रभुयागु बाचा चिनादीगु सनु क्वबिपि पुजाहारीतयगु तुतिपालि यदनया लखय लाइबलय च्वयनिसं न्ह्यानावइगु यदनया लः दिना: छथाय हें मुनी।”
- 14 उकि यदन खुसि छीत मनुतयसं थःपिनिगु पाल क्वका:बलय पुजाहारीत बाचा चिनादीगु सनु क्वबिया: मनुतय न्हः।ने वन।

* 2:1 २२१ हिव ११:३१; याक २:२५

* 2:10 २२१० प्रस ११:३२; गन्ती २१:२५-२५

- 15 छव लयेगु इलय यर्दन खुसिइ लः तःजाःगु जुइ। अथे जूसां बाचा चिनादीगु सन् क्वबिपि पुजाहारीत यर्दनय् थ्यनाः इमिगु तुति लःया सिथय् थियेवं
- 16 न्हानावःगु लः दित, अनं खुसिया यक्व च्वय सार्तानिया न्हाःने आदम धाःगु शहर लिक्क हे लः छथाय् मुंगुलि मृत-सागरय् न्हानावंगु लः मन्त। उकिं मन्त यरीहोया चुलिचु छिनावन।
- 17 सकल इस्त्राएलीत गंगु बँ जुयाः खुसि छिनामवंतले परमप्रभुयागु बाचा चिनादीगु सन् क्वबियाच्वंपि पुजाहारीत यर्दनया दथुइ मसंसे दनाच्वन।

4

लुमन्तिया झिनिगः ल्वहं

- 1 फुकक जाति खुसि छीधुंकाः परमप्रभुं यहोश्यात धयादिल,
- 2 “छगु छगु कुलं छम्ह छम्ह यानाः झिनिम्ह मिजंत ल्य।
- 3 अले इमित यर्दन खुसिया दथुइ पुजाहारीत दनाच्वंगु थासं झिनिगः ल्वहं कयाहयेत उजं ब्यु। उपि ल्वहंत क्वबियायंकाः छनापं थौं चान्ह्य बाय् च्वनेगु थासय् तयाबीत इमित धा।”
- 4 उकिं यहोशुं छगु छगु कुलं छम्ह छम्ह यानाः थःम्ह ल्यःपि झिनिम्ह मिजंतयत सःतल।
- 5 वं इमित धाल, “परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयागु सन्या न्हाःने यर्दनया दथुइ हँ। अनं छिपिं छम्ह छम्ह इस्त्राएलीत झिनिगु कुलकथं छवः छवः ल्वहं ल्वहनाः थथःगु ब्वहलय पाछायाहजि।
- 6 छिमिगु दथुइ थुपि ल्वहंत छगु चिं जुइमा। लिपा छिमि मचाखाचातयसं, ‘थुपि ल्वहंतयगु अर्थ छु खः?’ धकाः न्यन धाःसा
- 7 इमित थथे धा, ‘परमप्रभुया बाचा चिनादीगु सन् खुसि छ्मबलय उकिया न्हाःने यर्दनय् लः दीगु खः। थुपि ल्वहंतयसं इस्त्राएली मन्तयत थन छु जगु खः धयागु खँ न्हाबलेया लागिं लुमंकाबी।’ ”
- 8 यहोशुं ब्यगु थ्व उजंकथं इस्त्राएलीतयसं यात। परमप्रभुं यहोश्यात धयादीगु थें हे इमिसं झिनिगु कुलकथं यर्दनया दथुं झिनिगः ल्वहं हयाः इपि च्वनाच्वंगु थासय् तल।
- 9 यर्दनया दथुइ बाचा चिनादीगु सन् क्वबियाच्वंपि पुजाहारीत दनाच्वंगु थासय् यहोशुं नं झिनिगः ल्वहं थन, उपि आः तक नं अन हे दनी।
- 10 परमप्रभुं यहोश्यात मन्तयत या धकाः धायेत उजं बियादीगु फुकक पुमवंतलय् सन् क्वबिपि पुजाहारीत यर्दन खुसिया दथुइ दनाच्वन। इमिसं मोशां यहोश्यात उजं ब्यगु फुकक यात। मन्त हथाय् चाचां खुसि छिनावनाच्वन।
- 11 अले मन्त खुसिया उखे थ्यनेवं मन्तयसं खंक हे पुजाहारीत नं परमप्रभुया सननापं खुसि छिनावन।
- 12 मोशां इमित धाःथे रूबेनया कुल गादया कुल व मनशेया बच्छि कुलया मिजंतयसं ल्याभः ज्वनाः इस्त्राएलीतय् न्हाःने हे खुसि छिनावन।
- 13 इमि ल्वाभः ज्वनातःपि पिशुः (१०,०००) ति मिजंत लडाईं यायेत परमप्रभुया न्हाःने खुसि छिनाः यरीहोया मैदानपाखे वन।
- 14 उखुन्ह हे इस्त्राएलीतयगु न्हाःने परमप्रभुं यहोश्यात तःधकल। इमिसं वयात मोशायात थें हे वयागु जिवंकाछि हनाबना यात।
- 15 अले परमप्रभुं यहोश्यात धयादिल,
- 16 “साक्षीया सन् क्वबिपि पुजाहारीतयत यर्दनं पिहां वा धकाः उजं ब्यु।”
- 17 उकिं यहोशुं पुजाहारीतयत, “यर्दनं पिहां वा” धकाः उजं बिल।
- 18 परमप्रभुया बाचा चिनादीगु सन् क्वबिपि पुजाहारीत यर्दनया दथुं पिहां वयाः सिथय् पलाः तयेवं यर्दनया लः थःगु थासय् लिहां वल व न्हापा थें तःजाः जुयाः न्हात।
- 19 इस्त्राएलीतयसं न्हापांगु लाया झिगगु न्हिखुन्हु यर्दनं वयाः यरीहोया पुर्वय् लाःगु गिलगालय पाल ग्वयाः बाय् च्वन।
- 20 यहोशुं अन यर्दनं हःगु झिनिगः ल्वहं थन।
- 21 वं इस्त्राएलीतयत थथे धाल, “छिमि मचाखाचातयसं लिपा छुं जुयाः थः बौपिन्त थुपि ल्वहंतयगु अर्थ छु खः धकाः न्यन धाःसा,
- 22 अबलय् छिमिसं इमित थथे धा, ‘इस्त्राएलीत गंगु बँ जुयाः यर्दन खुसि छिनावःगु खः।’
- 23 झीपिं लाल समुद्र छिना मवंतले गथे परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं लाल समुद्रया लः चीकाः गंकादीगु खः अथे हे परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं झीपिं यर्दन खुसि छिना मवंतले झीगु न्हाःने यर्दनयात गंकादिल।
- 24 पुथ्वीइ च्वंपि फुकक मन्तयसं परमप्रभुया ल्हाः बल्ला धकाः सीमा अले छिमिसं न्हाबलें परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयागु ग्याःचिकु कायेमा धकाः थ्व फुकक जगु खः।”

5

गिलगालय इस्त्राएलीतयत म्हय चिं तःगु

- 1 इस्त्राएलीतयसं खुसि मछीतले परमप्रभुं यर्दनयात गंगु बँ यानादीगु खँ यर्दनया पच्छिमय् च्वंपि एमोरी जुजुपिनसं व समुद्रया सिथय् च्वंपि कनानी फुकक जुजुपिनसं न्यन। इस्त्राएलीतयसं यानाः इमिगु नुगः भाराभारा मिनाः साहस मन्त।
- 2 उबलय् परमप्रभुं यहोश्यात धयादिल, “चोल्वहंया चुपित दय्काः इस्त्राएलीतयगु म्हय चिं तयाब्यु।”^{*}
- 3 उकिं यहोशुं चोल्वहंया चुपि दय्काः गिबियथ-हाअरालोथय्[†] इस्त्राएलीतयगु म्हय चिं तयाबिल।
- 4 यहोशुं इमित म्हय चिं तयके माल, छायाधाःसा मिश्रं पिहांवःपि लडाईलय् वनेफुगु उमेर दुपि सकलें मन्त मरुभूमिया लँय हे सित।
- 5 मिश्रं पिहांवःपि इपि फुकक मिजंतयगु म्हय चिं तये धुंक्गु खः, तर मिश्रं वये धुंकाः मरुभूमिया लँय वुपि मिजंमस्तयगु धाःसा म्हय चिं तःगु मरुनि।
- 6 मिश्रं त्वःतबलय् लडाईलय् वनेफुगु उमेर दुपि फुकक मन्तयसं परमप्रभुया उजं मानय मयाःगुलि इपि मसितले इस्त्राएलीत पिइदं तक चाचाःहिला जल। छायाधाःसा दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देश झीत बी धकाः इमि पुर्खातलिसिं पाफयाः बचं बियादीगु देश इमित खकेबी मखु धकाः वयकलं पाफयादीगु खः।^{*}
- 7 अथे जुयाः वयकलं इमिगु थासय् इमि कायपिन्त ब्वलंकादिल, लँय थुमिगु म्हय गुबले चिं मतःगुलि यहोशुं इमिगु म्हय चिं तयकल।
- 8 उगु फुकक जातियापि मन्तय म्हय चिं तये धुंकाः, इपि धाः मलंतले छाउनीइ हे च्वनाच्वन।
- 9 अले परमप्रभुं यहोश्यात धयादिल, “थौं जिं छिमिकेन मिश्रय् दास जुयाच्वंगुया लज्या चीकाछवयागु दु।” उकिं व थाय्यात थौं तक नं गिलगालं धकाः धाइ।

कनान देशय् न्हापांगु छुक्काराया नखः हंगु

* 5:2 ५:२२-६ उज १०:१-१४

* 5:3 ५:३ गिबियथ-हाअरालोथ थुकिया अर्थ म्हय चिं तगुया डौंडा

* 5:6 ५:६-९ गन्ती १४:२०-२५

† 5:9 ५:९ गिलगाल गिलगाल सः हिब्रू

- 10 इस्राएलीत यरीहोया मैदानया गिलगालय पाल ग्वयाच्वने धुंकाः लाया झिप्यंगु ग्हिया सन्ध्याकाः इलय इमिसं छुत्काराया नखः हन।^७
 11 छुत्काराया नखःया कन्हय खन्हु इमिसं उगु देशय सःगु नसा, सोडा मतःगु मरि व सियातःगु अन्न नल।^८
 12 इमिसं व देशय सःगु अन्न नःगु कन्हय खन्हु हे मन्ना कुतुं वयेगु दित। उबलय निसं इस्राएलीतयके मन्ना हानं गबलें मन्त। उकि उगु दानिसं इमिसं कनान देशयागु अन्न नल।^९

परमप्रभुया सिपाईतय कप्तान

13 यहोशू यरीहोया न्ह्यःने दुबलय वं थःगु न्ह्यःने छम्ह मनु ल्हातय तरवार ज्वनाः दनाचवंगु खन। यहोशू वयागु न्ह्यःने वनाः न्यन, “छि जिमि पाखेयाम्ह खः कि शत्रु पाखेयाम्ह?”

14 व मनुखं धाल, “मखु, जि ला आः परमप्रभुया सेनाया कप्तान जुयाः वयागु दु।” अनलि यहोशू बँय भ्वसुलाः भागि यात अले वयात न्यन, “जिमि प्रभुं, थः दासयात छु धयादी?”

15 परमप्रभुया सेनाया कप्तानं यहोशूयात धाल, “थःगु तुति लाकां त्व, छायाधाःसा छ दनाचवंगु थाय पवित्र खः।” अले यहोशू अथे हे यात।

6

इस्राएलीतयसं यरीहो त्याकाकाःगु

- 1 इस्राएलीतयगु कारणं यरीहोया फुक्क धवाखात बल्लाक तिनातल। सुं पिने पिहां मवः, सुं दूने दुहां मवं।
 2 परमप्रभुं यहोशूयात धयादिल, “स्व! जिं यरीहो, अनयाम्ह जुजु व सकलें सिपाईतयत छंगु ल्हातय बियागु दु।
 3 ल्वाभः ज्वनातःपि सिपाईतलिसं छकः शहरया छचाःखेरं चाःहिलाः वा। खन्हु तक छिमिसं अथे हे या।
 4 न्हयम्ह पुजाहारीत फैया नेक्या न्हयपु तरही ज्वनाः बाचा चिनादीगु सन्या न्ह्यः न्ह्यः न्यासि वनेमा। न्हयन्हु खन्हु छिमिसं व शहर न्हयकः तक चाःहिला च्वंबलय पुजाहारीतयसं तरही पुइमा।
 5 ताःई तक फैया नेक्या तरही पुयाचवंगु छिमिसं ताइबलय फुक्क मनुत तस्सलं हालेमा, अले शहरया पखाः क्वय थ्यंक दुनी। अले फुक्क मनुत थःगु न्ह्यःने तयंक न्ह्यज्यानावनेमा।¹
 6 अथे जुयाः नूनया काय यहोशू पुजाहारीतयत सःताः धाल, “परमप्रभुया बाचा चिनादीगु सनु क्वब्यु, अले न्हयम्ह पुजाहारीत फैया नेक्या न्हयपु तरही ज्वनाः थुकिया न्ह्यःने न्यासि वनेमा।²
 7 अले वं मनुतयत धाल, “न्ह्यज्यानाः शहरया प्यखेरं चाःहिलाः वा। ल्वाभः ज्वनातःपि धाःसा परमप्रभुयागु सन्या न्ह्यः न्ह्यः न्यासि वनेमा।³
 8 यहोशू थ्व खँ मनुतयत धाये धुंकाः न्हयम्ह पुजाहारीत फैया नेक्या न्हयपु तरही पुपुं परमप्रभुया न्ह्यःने न्ह्यज्यात, अले परमप्रभुया बाचा चिनादीगु सनु इमिगु ल्यूल्य वन।
 9 छपुचः सेना तरही पुइपि पुजाहारीतयगु न्ह्यः न्ह्यः न्यासि वन, छपुचः सेना बाचा चिनादीगु सन्या ल्यूल्य वन। पुजाहारीत फैया नेक्या तरही पुपुं वनाच्वन।

- 10 यहोशू मनुतयत थथे धकाः उजं ब्युगु खः, “हाले मते! जिं मधातले म्हुतुं छसः नं पिकाये मते, जिं ‘हा!’ धाइबलय जक हा।”
 11 थुकथं वं परमप्रभुयागु सन्यात छकः शहरया छचाःखेरं चाःहिलाः। अले इपि छाउनीइ लिहां वयाः अन हेबाय च्वन।
 12 यहोशू सुथ न्हापां दन व पुजाहारीतयसं परमप्रभुयागु सनु क्वबिल।
 13 फैया नेक्या न्हयपु तरही ज्वनाचवंगु न्हयम्ह पुजाहारीत फैया नेक्या न्हयपु तरही पुपुं न्यासि वन। छपुचः सेना इमिगु न्ह्यःने अले छपुचः सेना सन्या ल्यूल्य वन। पुजाहारीत तरही पुपुं न्यासि वन।
 14 थुकथं निन्हु दुखन्हु नं इपि शहरया छचाःखेरं छकः चाःहिलाः छाउनीइ लिहां वल। खन्हु तक इमिसं अथे हे यात।
 15 न्हयन्हु दुखन्हु सुथ न्हापां हे इपि दनाः उकथं हे शहरया छचाःखेरं न्हयकः चाःहिला वल। उखन्हु जक इमिसं न्हयकः तक शहर चाःहिल।
 16 न्हयकःया पालय पुजाहारीतयसं फैया नेक्या तरही पूबलय यहोशू मनुतयत धाल, “हा! छायाधाःसा परमप्रभुं छिमित थ्व शहर बियादीगु दु।
 17 थ्व शहर व थुकीं दुगु फुक्क नाशया निति परमप्रभुयात देखागु दु। राहाब वेशया व वयागु छँय वनापं दुपिन्त जक त्वःताबीमा, छायाधाःसा इमिसं छवयापि जासूसतयत वं सुचुकुगु खः।
 18 “तर देखाःगु छुं नं छिमिसं काये मते, मखुसा काःमहयसित हे नाश याइ। उपि मध्ये छुं काल धाःसा छिमिसं इस्राएलीतयगु छाउनीइ दुःख व नाश हइ।

- 19 फुक्क लुं, वहः, कँय व नँया थलबल परमप्रभुया निति पवित्र ज्ञ। उपि परमप्रभुया धुकुतिइ तयेमा।¹
 20 पुजाहारीतयसं फैया नेक्या तरही पुल। उकिया सः न्यनेवं मनुत तस्सलं हाल। अबलय हे शहरया पःखाः क्वय थ्यंक हे दनु। उकि फुक्क मनुत तयंक न्हज्यात अले शहरय दुहां वनाः उकियात त्याका काल।^२
 21 इमिसं शहर परमप्रभुयात देखाल, अले व शहरय दुपि मिसा, मिजं, ल्यायम्ह, बुरा व सा द्रहं, फै व गधा फुक्कसित तरवारं नाश यानाबिल।
 22 यहोशू व देशय चिवा काःवंपि उपि निम्हयसित धाल, “व वेशया छँय वनाः छिमिसं वलिसं पाफयागु थें वयात व वनापं दुपि फुक्कसित अनं पिका।”
 23 उकि चिवा काःवंपि निम्ह ल्यायम्ह मनुत वनाः राहाब, वया मांवी, दाजुकिजापि अले वनापं च्वंपि फुक्कसित पिने हल। अले इमिसं वया फुक्क परिवारयात इस्राएलया छाउनी पिने हयातल।
 24 अले इमिसं व शहर व अन दुने दुगु फुक्क मिं छवयकाबिल। लुं, वहः, कँय व नयागु थलबल धाःसा इमिसं परमप्रभुयागु धुकुतिइ तल।
 25 राहाब वेशया, वया बौया छँयः अले वनापं दुपि फुक्कसित धाःसा यहोशू मस्यासे त्वःताबिल। छायाधाःसा यरीहोय चिवा कायेत छवःपि मनुतयत वं सुचुकातःगु खः। थौं तक नं व इस्राएलीतयगु दथुइ च्वनाचवंगु दु।^३
 26 उबलय यहोशू थथे धकाः पाफयकल,
 “सुनानं यरीहो शहरयात हाकनं दयकेगु कुतः यात धाःसा वयात परमप्रभुया सराः लाइ।

उकियागु जग तइम्ह मनुया दकलय न्हापां बम्ह काय सी,
 उकियागु धवाखा दयकीम्ह मनुया चिधिकःम्ह काय सी।”^४

27 थथे परमप्रभु यहोशूलिसं च्वनादिल व वयागु नां देशन्यंक बयबय जुल।

☆ 5:10 ५:१० प्रस १:२१-२३; गन्ती १:२-२४

☆ 5:11 ५:११ प्रस १:६४-६८

☆ 5:12 ५:१२ प्रस १:६३-६५

☆ 6:20 ६:२० हिव १:१-३०

☆ 6:25 ६:२५ हिव १:१-३१

☆ 6:26

7

आकानया पाप

- 1 तर देछायेमाःगु धनमालया बारे इस्त्राएलीत विश्वास यायेबहः मजुल, यहदा कुलयाम्ह जेरहया छुइ, जब्दीया छय व कर्मीया काय आकान देछायेमाःगु धनमालं छुं काल। अथे जुयाः इस्त्राएलीत खनाः परमप्रभु तसकं तंचायादिल।
- 2 यहोश् बेथेलेया पूर्वपाखे व बेथ-आवनया न्हाःने लाःगु ऐ शहरय यरीहो थथे धयाः मनुत छवल, “अन वनाः उकियागु चिवा का।” उपि मनुत अन अले ऐ शहरयागु चिवा काल।
- 3 इमिसं यहोशयाथाय लिहां वयाः धाल, “शहरयात त्याका कायेत निद्रः (३,०००) वा स्वद्रः (३,०००) ति जक मनुत वंसा गाः, फुक्क वने म्वाः। फुक्क मनुतयत अन वनेगु दुःख बियादी मते, छायाधाःसा अन यक्व मनुत मदा।”
- 4 उकिं स्वद्रः (३,०००) ति मनुत जक अन वन, अयनं ऐ शहरयापिन्सं इमित बुकल, अले इमित बिस्यं वने मायकाबिल।
- 5 ऐयापिं मनुतयसं इमिं स्विखुम्ह ति मनुतयत स्यात। इमिसं शहरया मू ध्वाखांसिंस् ल्वहं लिकायगु थाय तक लिनाः तंचाय इस्त्राएलीतयत् स्यात। अनंलि ग्यानाः इस्त्राएलीतयगु नुगः भाराभारा मिन।
- 6 अथे जगुलि यहोश् व इस्त्राएलीया नायःपिन्सं थथःगु वसः खुनाः छेन्य धू हलाः परमप्रभुया सनूया न्हाःने बैयं भ्वसुलाः सन्ध्याकाः ई तक हे च्वनाच्वन।
- 7 अले यहोश् धाल, “हे परमप्रभु परमेश्वर, छिं थुपिं मनुतयत् एमोरीतयगु ल्हातय बियाः नाश यायेत छा्य यर्दन खुसिं छिकाः हयादियागु? जिपिं लयतायाः यर्दन खुसिया उखे हे च्वनेमाःगु।
- 8 हे परमप्रभु, जिं छु धायेफु धकाः, आः इस्त्राएलीत ला थः शत्रुतलिसं बगु दु!
- 9 कनानी व थ्व देशयापि मेपिं मनुतयसं थ्व खं न्येवं इमिसं जिमित घेरय यानाः पृथ्वी जिमिगु नां हया बी। अनं लिपा छिं थःगु तःधंगु नांया लागिं छु यानादी?”
- 10 परमप्रभुं यहोशयात धयादिल, “दैं! छ छा्य बैयं भ्वसुलाच्वनागु?
- 11 इस्त्राएलं पाप याःगु दु। जिं इपिलिसिं चिनागु बाचा इमिसं त्वाथूगु दु। देछायेमाःगु धनमालं इमिसं छुं काःगु दु, इमिसं ख्या काःगु दु। इमिसं मखगु खं ल्हानाः उकियात थःगु धनमालानापं तःगु दु।
- 12 उकिं इस्त्राएलीत थः शत्रुतय न्हाःने दने फइ मखु। शत्रुतयगु न्हाःनें इपिं बिस्यं वनी। छायाधाःसा इपिं थःपिं हे देछायेमाःगु धनमाल जगु दु। छिमिसं थःगु दथुं देछायेमाःगु धनमालयात नाश याना मछवतले जिं छिपिनापं च्वने मखु।
- 13 “हैं! मनुतयत् शुद्र या। इमित थथे धा, ‘कन्हयया लागि थःत शुद्र या। छायाधाःसा परमप्रभु इस्त्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी, हे इस्त्राएल, देछायेमाःगु छुं धनमाल छिमिके दु। छिमिसं उकियात चीका मछवतले छिपिं शत्रुतयगु न्हाःने दने फइ मखु।
- 14 “ उकिं सुथय छिपिं थथःगु कुलकथं न्हाःने वा, व गगु कुलयात परमप्रभुं क्यनादी। व कुल वंश-वंश याना न्हाःने वयेमाः। गगु वंशयात परमप्रभुं क्यनादी। व वंशं छग छग छेँजः याना न्हाःने वयेमाः। गगु छेँजःयात परमप्रभुं क्यनादी व छेँजलं छम्ह छम्ह मनु याना न्हाःने वयेमाः।
- 15 देछायेमाःगु धनमालानापं ज्वनीमहयसित व वयाके दुगु फुक्क मिइ छव्यकाछव। छायाधाःसा व परमप्रभुयागु बाचा त्वाथूगु दु अले व इस्त्राएल्य घच्चाइपुगु ज्या याःगु दु।”
- 16 यहोश् सुथ न्हापां दनाः इस्त्राएलीतयत् कुल कुल याना न्हाःने हल, व यहदाया कुलयात क्यन।
- 17 वं यहदाया वंश वंश याना न्हाःने हल व जेरहया वंशयात क्यन। अले वं जेरहया वंशया छेँजः छेँजः याना न्हाःने हल व जब्दीया छेँजःयात क्यन।
- 18 अले छेँजःयापिं मिजंत छम्ह छम्ह न्हाःने हल। यहदा कुलया कर्मीया काय आकानयात ज्वन (कर्मी जब्दीया काय खः, जब्दी जेरहया काय खः)।
- 19 अले यहोश् आकानयात धाल, “हे जिमि काय, परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरयात महिमा ब्य, वयकःयात इज्जत या! अले छं छु यानागु दु व जितः धा, जिगु न्हाःने व खं सुचुके मते।”
- 20 आकान यहोशयात धाल, “धात्ये खः, जिं परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरयागु विरोधय पाप यानागु दु। जिं थथे याना,
- 21 झीसं लाका कयागु सामान्य जिं बेबिलोनयागु छुपा बांलाःगु गा, निसः शेकेल ति वहः* व नेयगु शेकेल ति लूयागु† कथि खनाबलय जितः ल्वःवन अले जिं उंपे कया। उंपिं जिगु पाल दुने बैयं सुचुका तयागु दु। व दकलय क्वय वहः दु।”
- 22 अले यहोश् मनुत छवल, इपिं पालय ब्वांय वन। उंपिं धनमाल पालय सुचुकातःगु ज्याच्वन, वहः धाःसा दकलय क्वय दु।
- 23 अले इमिसं उंपिं धनमाल पालं पिकयाः यहोश् व फुक्क इस्त्राएलीतयथाय हल। उंपिं धनमाल परमप्रभुया न्हाःने तयाबिल।
- 24 अले यहोश् व सकल इस्त्राएलीतयसं जेरहया काय आकानयात व वहः, गा, लूयागु कथि, वया कायम्ह्यायपिं, वया सा द्रहं, गधात व फैत, पाल अले वयाके दुगु फुक्क धनमालानापं आकोरया न्हसिकापय हल।
- 25 यहोश् धाल, “छं छा्य जिमित दुःख बियागु? थौं परमप्रभुं छन्त दुःख बियादी।”
- अले फुक्क इस्त्राएलीतयसं वयात ल्वहंतं कयकल। वया छेँजः व सम्पतियात व ल्वहंतं कयकाः छव्यकाबिल।
- 26 इमिसं वयागु सीम्हय ल्वहँयागु तःधंगु द्रं मुंकल। गगु थौं तक नं दयाच्वंगु दु। अले परमप्रभुयागु ग्यानापुगु तं क्वलात। उकिं व थाययागु नां थौं तक नं आकोरयागु‡ न्हसिकाप ज्याच्वंगु दु।

8

ऐ शहर त्याकाकाःगु

- 1 अले परमप्रभुं यहोशयात धयादिल, “ग्याये मते, नुगः क्वतुंके मते! फुक्क सेना ज्वनाः ऐ शहरय हमला या हैं। ऐयाम्ह जुजु, वया प्रजा, वयागु शहर व वयागु देशयात जिं छंगु ल्हातय बियागु दु।
- 2 छं यरीहो व वया जुजुयात छुं छुं यानागु खः, ऐ व वया जुजुयात नं अथे हे या। अनयागु धनमाल व अनयापिं पशुत धाःसा छिमिसं थःगु नितिं काये फइ। शहरया ल्युने हमला यायेत सुला च्वैं।”
- 3 उकिं यहोश् फुक्क सेनालिसिं ऐनापं ल्वाः वन। वं बांलाक ल्वायेफुपिं स्विद्रः सिपाईत ल्ययाः इमित चान्हय हे छवल।
- 4 वं इमित थथे धकाः उज बिल, “स्व, छिपिं व शहरया ल्युने हमला यायेत सुला च्वैं। शहरं यक्व तापाक्क वने मते। छिपिं सकल होश यानाच्वैं।
- 5 जिनापं दुपिं मनुतलिसिं जिं शहरपाखे न्हाज्याये। न्हापा थें इपिं जिपिलिसिं ल्वायेत वइबलय जिपिं न्हापा थें इमिगु न्हाःनेनं बिस्यं वने।

* 7:21 † निसः शेकेल निगु किल्लोग्राम ति ‡ 7:21 † निसः शेकेल वच्छि किल्लोग्राम ति लुं † 7:26 † आकोर थुकिया अर्थ दुःख खः

6 इमिसं झीत ल्यु वड व झीसं इमित शहरं यक्व तापाक्क पित हये, छायाधा:सा इमिसं धाइ, 'न्हापा थें इस्त्राएलीत झीगु न्हा:नेनं बिस्सुं वनाच्चंगु दु।' उकिं जिपि इमिगु न्हा:नेनं बिस्सुं वनेबलय्

7 छिमिसं सुलाच्चंगु थासं वना: शहरयात त्याका का, छायाधा:सा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमिगु ल्हातय व बियादी।

8 शहर त्याकाकाइबलय् छिमिसं उकियात मि छवय्काब्बु। परमप्रभुं धयादी थें छिमिसं या। जिगु उजं छिमिके दु।"

9 अले यहोशू इमित छवल। इपि वना: ऐयागु पच्छिमपाखे बेथेल व ऐयागु दथुइ सुलाच्चन। यहोशू धा:सा उखुन्हु चान्हय मनुतनापं च्वन।

10 यहोशू सुथ न्हापां दन, सिपाइंतयत मुंका: इस्त्राएलीतय नाय:तनापं इमिगु न्हा: न्हा: ऐपाखे वन।

11 इपिनापं दुपि सकलें सिपाइंत शहरया न्हा:ने वल। इपि ऐयागु उत्तरपाखे बाय च्वन। इमिगु व ऐे शहरयागु दथुइ ब्यासि दु।

12 यहोशू न्हा:दु ति सिपाइंतयत शहरयागु पच्छिमपाखे बेथेल व ऐयागु दथुइ हमला यायेत सचुका तल।

13 इमिसं मू सेनायात उत्तरपाखे व सुलाच्चपिन्त धा:सा पच्छिमपाखे तल। उखुन्हु चान्हय यहोशू धा:सा ब्यासिइ हे च्वन।

14 ऐयाम्ह जुजुं थ्व खंबलय व अले उगु शहरयापि सकले मिजंत सुथ न्हापां दना: हथाय चाचां इस्त्राएलीतलिसे ल्वायेत वन, अले अराबा खनेदशु क्वच्छिनात:गु थासय् थयंक: वन। शहरया ल्युने थ:पिनापं ल्वायेत मनुत सुलाच्चंगु दु धइगु खँ वं मसिल।

15 यहोशू व सकल इस्त्राएलीत इमिगु न्हा:ने बिस्सुं वंपि थें याना: मस्भूमिपाखे ब्वॉय वन।

16 ऐे शहरयापि मनुतयत लिनाछवयेत सकल इस्त्राएली मिजंतयत स:तल। अले यहोशूयात ल्युल्युं इपि शहरं यक्व तापाक ध्यन।

17 ऐे व बेथेलयापि फुक्क मिजंतयसं इस्त्राएलीतयत ल्यु वन। इमिसं शहरयात ह्वातां ल्वा:ता: इस्त्राएलीतयत ल्यु वन।

18 अले परमप्रभुं यहोशूयात धयादिल, "छंगु ल्हातय दगु भाला ऐपाखे न्हाज्याकि, छायाधा:सा जि व शहरयात छंगु ल्हातय तयाबी।" अथे जुया: यहोशू थ:गु भाला ऐपाखे न्हाज्याकल।

19 वं थथे यायेवं उपि सुलाच्चपि सिपाइंत थ:गु थासं दना: न्हाज्यात। इमिसं शहर दुने दुहां वना: उकियात त्याका काल। अले हथासं शहरयात मि छवयकाबिल।

20 ऐयापि मिजंतयसं ल्युने फस्व:बलय् शहरया कुँ आकाशपाखे वनाच्चंगु खंकल। इपि थुरे उखे गन नं बिस्सुं वने मफुत। छायाधा:सा मस्भूमिपाखे बिस्सुं वंपि इस्त्राएलीत लिहां वया: न्हापां थ:पिन्त ल्युक्:पि ऐयापिन्त हमला यात।

21 यहोशू व सकल इस्त्राएलीतयसं उपि सुलाच्चपिन्सं शहरयात त्याकाका:गु व शहरं कुँ पिहां वयाच्चंगु खंबलय इमिसं लिहां वया: ऐयापि मिजंतयत स्यात।

22 लँय हमला यायेत सुलाच्चपि सिपाइंत नं शहरं पिहां वल। थथे गुलि इमिगु थुरे व गुलि उखेपाखे जुया: इपि इस्त्राएलीतयगु दथुइ लात। व इस्त्राएलीतयसं छम्हयसित नं मत्व:तुसं सकसितं स्यानाबिल।

23 ऐयाम्ह जुजुयात धा:सा इमिसं ज्वना: यहोशूयाथाय् हल।

24 इस्त्राएलीतयसं ऐयापि सकल मिजंतयत थ:पिन्त ल्युगु मस्भूमिया ख्यलय् स्याये धुंका: सकल इस्त्राएलीत ऐे शहरय् लिहां वल, व अन दुपि सकसितं हे स्यात।

25 उखुन्हु ऐयापि फुक्क मनुतयत, जिनिदु: मिसा-मिजंतयत स्यानाबिल।

26 ऐे शहरय च्वनिपि फुक्क नाश मजुतले यहोशू भाला ऐपाखें स्वयकातल।

27 परमप्रभुं यहोशूयात धयादी थें इस्त्राएलीतयसं व शहरयापि सा द्रहं व लाकाका:गु माल थ:गु हे निंति क्वबिया यंकल।

28 थथे यहोशू ऐे शहरयात मि छवयका: भस्म यानाबिल। व थौं तक नं जिजांमिजां जुयाच्चंगु दु।

29 वं ऐयाम्ह जुजुयात छंगु थामं सुर्याबिल अले वयात सन्ध्याका: ई तक हे अन तथा तत। सुर्य बिनावंगु इलय् व वयागु म्हायात थामं क्वकया: शहरयागु धवाखाया क्वय् वांछवयाबिल। इमिसं सीम्ह च्वय् ल्वहंयागु द्रूं मुंकाबिल। व थौं तक द हे दिनि।

एबाल डौंडाय बाचा ब्वंगु

30 अले यहोशू परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया लागि एबाल डौंडाय छगु वेदी दयकल, *

31 परमप्रभुया दास मोशां इस्त्राएलीतयत ब्यूगु उजंकथं नयागु ज्याभलं मथ्यगु ल्वहंतयगु छगु वेदी दयकल। उकी इमिसं परमप्रभुयागु निंति होमबलि व मेलबलि छाल। *

32 यहोशू इस्त्राएलीतयगु न्हा:ने मोशां च्व:गु व्यवस्थाया नक्कल ल्वहंतय च्वल।

33 इस्त्राएलीतयत सुवा: बीमा धका: परमप्रभुया दास मोशां न्हापा हे उजं ब्यू थें परदेशी, स्वदेशी, सकल इस्त्राएली, इमि नाय:त, हाकिमत व न्याय याइपिनापं परमप्रभुयागु बाचा चिनादीगु सनु क्वबिपि लेवी पुजाहारीतयगु न्हा:ने सनूया निखेपाखे बच्छि एबाल डौंडाया लिक्क व मेपि बच्छि गीरीज्जीम डौंडाया लिक्क दन। *

34 अनंलि यहोशू व्यवस्थाया फुक्क खँव:, सुवा: व सरा:, व्यवस्थाया सफुलिइ गथे च्वयात:गु ख: छति मपाक ब्वन।

35 मोशां उजं ब्यूगु फुक्क छँ खँ चू नं मत्वतुसं मिस्त, कायम्हायापि, इपिलिसें च्वनिपि परदेशीत व इस्त्राएलयापि फुक्क खल:यात यहोशू ब्वना न्यंकल।

9

गिबोनीतयसं ध्वंला:गु

1 यर्दनया पच्छिमपाखे पहाडी देशय व पच्छिमया फेदीइ अले लेबनान तक भूमध्यसागरया सिथय च्वनिपि फुक्क हिती, एमोरी, कनानी, परिज्जी, हिज्वी व यबसी जुजुपिन्सं थ्व खँ न्यना:

2 छप्पें जुया: यहोशू व इस्त्राएलीतलिसें ल्वायेत छथाय मुन।

3 गिबोनीयापि मनुतयसं धा:सा यहोशू यरीहो व ऐयात छु या:गु ख: व न्यने धुंका:

4 थ:पिन्त बचय् यायेत ध्वंलायेगु बिचा: यात। अले राजदूत थें जुया: थ:पिनि गधया म्हाय भ्वाथ:गु बोरा, गुइ धुंकगु व पर्कां त:गु दाखमघयागु भ्वाथ:गु छेंगया म्हेचात तल।

5 अले मिजंतयसं पुलांगु लाकां न्हात अले भ्वाथ:गु वस: फित। अले नयेत गंगु व पवसा व:गु मरि काल।

6 अले इमिसं गिलागालयागु छाउनीइ यहोशूयाथाय वया: वयात व इस्त्राएलीतयत धाल, "जिपि तापा:गु देशं वयापि ख:। उकिं जिपिलिसें सन्धि यानादिसैं।"

7 अले इस्त्राएली मिजंतयसं हिज्वीतयत धाल, "छिपि जिमिगु लिक्कसं च्वपि मनुत जुइफु। छिपिलिसे जिमिसं गथे याना: सन्धि याये फइ?" *

8 इमिसं यहोशूयात धाल, "जिपि छिम्ह हे दासत ख:।"

तर यहोश् इमित धाल, “छिपि सु खः, गन वयागु खः?”

9 इमिसं लिसः बिल, “जिपि छिम्ह दासत यक्व तापाःगु देशं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु नां न्यनाः वयागु खः, छायाःसा जिमिसं वयक्कल मिश्र देशय यानादीगु फुक्क जयाया बारे न्यनागु दु।

10 यदनया पुर्वय एमोरीतय निम्हं जुजु, हेरबोनया जुजु सीहोनयात व अस्तारोतय च्वम्ह बाशानया जुजु ओगयात छु छु यानादीगु खः व नं न्यनागु दु।*

11 उकि जिमि ज्याथपि मनूत व जिमिगु देशयापि सकल मनूतयसं जिमित थथे धाल, ‘लँयात माःगु नयेगु नसा ज्वनाः इमित नापलाः हँ। अले इमित, “जिपि ला छिकपिनि हे दासत खः, उकि जिपिलिसं सन्धि यानादिसं धकाः धा।” ’

12 जिपि छितः नापलायेत छँ त्वःतागु न्हिइ क्वाःगु मरि ज्वनाः वयागु खः। तर स्वयादिसँ थौं धर मरि गनाः फवसा वये धुंकल।

13 जिमिसं दाखमघया थुपि छँया म्हेचा जाक्याःबलय थुपि न्हगु हे खः। तर स्वयादिसँ आः गुइ धुंकल, लँपु ताहाःगुलि जिमिगु वसः व लाकां भ्वायः जुइ धुंकल।”

14 इस्राएली मिजंतयसं परमप्रभुयाके मन्यसे इमिगु नयेगु नसां छु कयाः गथे च्वं स्वला।

15 अले यहोश् इमित मस्यासे हे तये धकाः इपिलिसं सन्धि यात। अले खलःयापि नायःतयसं नं सन्धियात मानय याये धकाः पाफल।

16 सन्धि याःगु स्वन्हु लिपा इपि सतिक हे च्वनिपि जलाःखलाः खः धयागु खँ इस्राएलीतयसं सीकल।

17 उकि इस्राएलीत न्हाः वनाः स्वन्हु दुबुन्हु इमिगु शहर गिबोन, कपीरा, बेरोत व किर्यत-यारीमय थ्यंकवल।

18 अयनं इस्राएलीतयसं इमित मस्या, छायाःसा खलःयापि नायःतयसं इपिलिसं परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरयागु नामय पाफःगु खः।

फुक्क खलकं थव खँयात कयाः नायःतलिसं कचकच यात।

19 तर सकल नायःतयसं लिसः बिल, “जिमिसं हे इपिलिसं परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरया नामय पाफयागु दु। उकि आः इमिसं इमित थी फइ मखु।

20 इमिसं पाफये धुंक्कगुलि इमित मस्यासे त्वःता हे बीमाः मखुसा परमेश्वरं इती सजँय बियादी।”

21 हानं नायःतयसं धाल, “इमित म्वाःका हे तयेमाः।” अथे जुयाः नायःतयगु थव बचकथं इपि फुक्क खलःया लागि सिं पालीपि व लः क्वबिपि जुल।

22 यहोश् गिबोनयापि मनूतयत् सःताः न्यन, “छिपि थन जिमिगु सतिकक च्वनीपि जुयाः नं तापाःगु देशं वयागु धकाः धयाः छाया जिमित ध्वंलानागु? 23 अथे जुयाः आः छिमित सराः लाःगु दु। छिमि मनूत न्हाबले दास दासी जुयाः जिमि परमेश्वरयागु यैय सिं पालीपि व लः क्वबिपि जुया हे च्वनी।”

24 अले इमिसं यहोश्यात लिसः बिल, “परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं थः दास मोशायत थव देश फुक्क छिकपिन्त बीगु व थव देशयापि फुक्क मनूतयत् नाश यायेगु उजं बियादीगु खँ जिमित धाःगु दु। छिकपि खनाः जिपि तसकं म्यात। उकि जिमिसं थथे यानागु खः।

25 आः स्वयादिसँ जिपि छिगु ल्हातय दु। जिमित छु याःसा छितः भिं व पायछि जुइ व हे यानादिसँ।”

26 थथे यहोश् इमित इस्राएलीतपाछे बचय यात अले इमिसं इमित मस्यात।

27 उबुन्हु हे यहोश् इमित दास दासी दयकल, अले खलःया निति व परमप्रभु ल्ययादीगु थासय वयकःया वेदीया निति सिं पालेगु ज्या व लः क्वबीगु ज्या याकल। परमप्रभुं थःगु आराधना यायेगु थाय धकाः ल्ययादीगु थासय थौं तक इमिसं उपि ज्या यानाच्वंगु दु।

10

गिबोनीतयसं यहोश्याके ग्वाहालि फंजु

1 यहोश् यरीहो व अनयाम्ह जुजुयात थै हे ऐ व अनयाम्ह जुजुयात नं त्याकाः नाश यात धयागु खँ यरशलेमयाम्ह जुजु अदोमिसेदेकं न्यन। गिबोनीतयसं इस्राएलीतनापं सन्धि याःगु दु, अले इपिनापं मिलय जगु दु धयागु खँ नं न्यन।

2 जुजु व वया मनूत तसकं म्यात, छायाःसा गिबोन छगु राजधानी शहर ति हे तःधं, व शहर ऐ स्वयाः तःधं व अनयापि मनूत बांलाक ल्वायेसःपि मनूत खः।

3 उकि यरशलेमयाम्ह जुजु अदोमिसेदेकं हेब्रोनयाम्ह जुजु होहाम, यर्मूतयाम्ह जुजु पिराम, लाकीशयाम्ह जुजु यापी व एलोनयाम्ह जुजु दबीरयात थथे धायके छवत,

4 “छि जिथाय् ज्ञायाः गिबोननापं ल्वायेत ग्वाहालि बियादिसँ, छायाःसा अन च्वपि मनूतयसं यहोश् व इस्राएलीतलिसं सन्धि याःगु दु।”

5 अथे जुयाः यरशलेम, हेब्रोन, यर्मूत, लाकीश व एलोनयापि न्यामं एमोरी जुजुपिन्सं थथःगु फुक्क सेना छथाय मुंकाः गिबोनलिसं ल्वाः वन।

6 गिबोनीतयसं गिलगालया छाउनीइ यहोश्याथाय थव बुखँ छवल, “छःपिनि दासतयत् त्वःतादी मते। जिमिथाय याकनं ज्ञायाः जिमित ग्वाहालि यानादिसँ, छायाःसा पहाडी देशय च्वनिपि एमोरीतय फुक्क जुजुपि जिपिनापं ल्वाः वयेत मुंगु दु।”

7 अथे जुयाः यहोश् थः सेना, दकलय बांलाक ल्वायेसःपि सिपाइँत कयाः गिलगालं न्हाः वन।

8 परमप्रभु यहोश्यात धयादिल, “इपि खनाः म्याये मते, छायाःसा जि इमित छंगु ल्हातय बियागु दु। इपि मध्येसं छुम्ह नं छंगु न्हाःने दने फइ मखु।”

सूर्य दिनाच्वंगु

9 गिलगालं चच्छि न्यासि वनाः यहोश् व वया सेनां आकाझाकां एमोरीतयत् हमला यात।

10 परमप्रभु एमोरीतयत् भवय्भयकंकादिल अले इस्राएलीतयसं इमित गिबोनय बांमलाक बुकल। अले बेथ-होरोनया तँचाय इमित लिनाः आजेका व मक्केदा तक हे स्यास्यां क्वहां वन।

11 हानं इपि इस्राएलीतयगु न्हाःने आजेका तक हे तँचाय बिस्वु वनाच्वंबलय परमप्रभु आकाशं इमिथाय ततःखःगु च्वँ गाकादिल। इस्राएलीतयगु तरवारं सीपि मनूत स्वयाः अक्वः मनूत च्वँ दायः सित।

12 परमप्रभु एमोरीतयत् इस्राएलीतयगु ल्हातय बियादीखुन्हु यहोश् इस्राएलीतयगु न्हाःने परमप्रभुयात प्रार्थना यानाः धाल, “हे सूर्य, छ गिबोनया च्वय,

हे तिमिला, छ धाःसा अययालोनाया ब्यासिया च्वय दिना च्वँ।”

13 उगु जाति श्रूतयत् ब्वला मसातले

सूर्य व तिमिला दिनाच्वन।

थव खँ याशारया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

सूर्य आकाशया दथुइ दिनाच्चन, न्हिछि हे सूर्य बिना मवं।*

14 परमप्रभुं छम्ह मनूया खँ न्यनादिये। उखुन्हु थें न्हापा व लिया गुबले मजू। धाथें हे इस्राएलीतयगु निति परमप्रभुं ल्वानादिल।

15 अनलि यहोशूनाप फुक्क इस्राएलीत गिलगालया छाउनीइ लिहां वल।

न्याम्ह एमोरी जुजुपिन्त स्याःगु

16 इपि न्याम्ह जुजुपि धाःसा बिस्सुं वनाः मक्केदाया गुफाय सुलाच्चन।

17 उपि न्याम्ह जुजुपि मक्केदाया गुफाय सुलाच्चंगु लुल धयागु सूचं यहोशूयाथाय ध्यन।

18 वं धाल, “ततःखःगु ल्वहंत ग्वारातुइकाः गुफाया म्हुतुइ तयाब्बु, अले इमित पिया च्वनेत छुं मन्तयत उकिया न्द्वेःने ति।

19 तर छिपि दी मते, छिमि शन्तयत लिना हे च्वं, इमि ल्युने लाःपिन्त स्यानाछव। इमित थथःगु शहरय दुहां वनेबी मते। छायाधाःसा परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं इमित छिमिगु ल्हातय बियादीगु दु।”

20 यहोशू व इस्राएलीतयसं इमित नाश याःबलय इमि बचय जूपि छुं मन्त जक पखाः दुगु थथःगु शहरय दुहां वन।

21 सकल सेना मक्केदाया छाउनीइ यहोशूयाथाय बोलाक लिहां वल। इस्राएलीतयगु विरोधय सुनानं छसः नं न्वमवाः।

22 अले यहोशू धाल, “गुफाया म्हुतु चायकाः इपि न्याम्ह जुजुपिन्त गुफां लिकयाः जिथाय हजि।”

23 इमिसं अथे हे यात- यरुशलेमयाम्ह जुजु, हेब्रोनयाम्ह जुजु, यर्मतयाम्ह जुजु, लाकीशयाम्ह जुजु व एलेनयाम्ह जुजु, थुपि न्याम्ह जुजुपिन्त गुफां पितहल।

24 इमिसं थुपि जुजुपिन्त यहोशूयाथाय ह्ये धुकाः वं इस्राएलयापि सकल मन्तयत सःतल अले इपिलिसे वःपि लडाइया सेना नायःतयत सःताः धाल, “थुखे वा, छिमिगु तुति जुजुपिमिगु ककुइ ति।” अले इपि वयाः थथःगु तुति थुमिगु ककुइ तल।

25 यहोशू इमित धाल, “ग्याये मते, नुगः क्वतुके मते। बल्ला व साहसी जु, छायाधाःसा छिमिसं ल्वायमाःपि छिमि शन्त फुक्कसित परमप्रभुं थथे हे यानादी।”

26 अनलि यहोशू इपि जुजुपिन्त स्यात अले इमित न्यागु थामय सुयाब्बु धकाः थः मन्तयत आज्ञा बिल। इपि सन्ध्याकाः ई तक थामय हे यगानाच्चन।

27 सूर्य बिनावबलय यहोशू आज्ञा बिल अले इमित थामं क्वकयाः इपि सुलाच्चंगु व हे गुफाय वंछवयाबिल। गुफाया म्हुतुइ ततःखःगु ल्वहंत तयाबिल। उपि ल्वहंत थौं तक नं अन हे दनि।

दच्छिनपाखे लाःगु शहर त्याकाकाःगु

28 उखुन्हु यहोशू हमला यानाः मक्केदा शहर त्याका काल। अले वं शहरयात नाश यानाबिल। अले वं अनयाम्ह जुजु व अन च्वंपि सकल मन्तयत तरवारं स्यानाबिल। वं यरीहोयाम्ह जुजुयात याः थें मक्केदाया जुजुयात नं यात।

29 अनलि यहोशू सकल इस्राएलीतनाप मक्केदां लिब्ना वन, अले उकियात हमला यात।

30 परमप्रभुं व शहर व अनयाम्ह जुजुयात इस्राएलीतयगु ल्हातय बियादिल, अले वयात व अन दुपि सकल मन्तयत तरवारं स्यानाबिल। वं अन सुयात नं बाकि मतल। यरीहोयाम्ह जुजुयात वं गथे याःगु खः अनयाम्ह जुजुयात नं वं अथे हे यात।

31 अनलि यहोशू सकल इस्राएलीतलिसें लिब्नां लाकीशय थ्यंकः वल। अले उकियात घेरय यानाः हमला यात।

32 परमप्रभुं लाकीशयात इस्राएलीतयगु ल्हातय बियादिल। थथे निगूगु दिखुन्हु इमिसं उकियात त्याका काल। वं लिब्नायात याःगु थें हे व शहर व अन दुपि सकल मन्तयत तरवारं नाश यात।

33 अबलय हे लाकीशयात ग्वाहालि बीत गेजेरयाम्ह जुजु होराम वल। यहोशू वयात व वया सेनायात बुकल, छम्हयसित नं म्वाःका मतः।

34 अनलि यहोशू सकल इस्राएलीतलिसें लाकीशं एलोनेय वन, उकियात घेरय यानाः हमला यात।

35 उखुन्हु हे इमिसं उकियात त्याका काल, अले लाकीशय याःगु थें तुं अनयापि सकल मन्तयत तरवारं नाश यानाबिल।

36 हानं यहोशू सकल इस्राएलीतनाप एलेनं हेब्रोनय वन। इमिसं व शहरयात हमला यात।

37 इमिसं व शहरयात त्याका काल। अनयाम्ह जुजुयात, अन दुपि सकल मन्तयत व उकिया थुखे उखेया गांयापि मन्तयत तरवारं स्यानाबिल। इमिसं सुयातं बाकि मतसें एलोनेय याःगु थें तुं उकियात व अन दुपि फुक्कसित भज्यंक नाश यानाबिल।

38 अले यहोशू सकल इस्राएलीतनाप दबीरय लिहां वयाः उकियात हमला यात।

39 इमिसं जुजुलाप शहरयात व उकिया फुक्क गांयात त्याका काल। इमिसं अन दुपि फुक्कसित भज्यंक नाश यानाबिल। इमिसं सुं छम्हयसित नं म्वाःका मतः। इमिसं हेब्रोन व लिब्ना अले अनयाम्ह जुजुयात याःगु थें तुं दबीर व अनयाम्ह जुजुयात नं यात।

40 थुकथं यहोशू पहाडी देश, दच्छिनया देश मेगेव, पच्छिमया फेदी, पूर्बया पाःचा व अनयापि फुक्क जुजुपिन्त बुकल। वं छम्हयसित नं म्वाःका मतः। परमप्रभुं इस्राएलया परमेश्वरं आज्ञा बियादीगु थें वं अन दुपि फुक्कसित भज्यंक नाश यानाबिल।

41 थथे यहोशू कादेश-बर्नैसि कयाः गाजा तक व गोशेननिसिं गिबोन तकयापि मन्तयत स्यानाबिल।

42 थुपि फुक्क जुजुपिन्त इमिगु देशतनाप यहोशू छकलं हे त्याकल छायाधाःसा परमप्रभुं इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं हे इस्राएलीतयगु निति ल्वानादीगु खः।

43 अनलि यहोशू फुक्क सेनानाप गिलगालयागु छाउनीइ लिहां वल।

11

यहोशू उतरपाखे लाःगु शहरत त्याकाकाःगु

1 थ्व खँ न्यनाः हासोरया जुजु याबीनं मादोनयाम्ह जुजु योबाबयात, शिग्रेन व अक्षापयापि जुजुपिन्त,

2 उतरया पहाडी देशय च्वपि जुजुपिन्त, गालील समदुया दच्छिनयागु अराबाय दुपि जुजुपिन्त अले पच्छिमया फेदीइ दुपि जुजुपिन्त व पच्छिमय नेपोत डोरय दुपि जुजुपिन्त,

3 पुर्ब व पच्छिमयापि कनानीतय जुजुपिन्त, एमोरीतयत, हितीतयत, परिज्जीतयत व पहाडी देशय च्वंपि यबूसीतयत अले मिस्रा देशया हेर्मोन पर्वतयागु क्वय पाखेयापि हिज्वीतयत सःतके छल।

4 इपि थःपिनि सेना ज्वनाः वल। इमिगु ल्याः यक्व अप्वः दु, समदु सिथया फि थें इमिके यक्व सल व रथ नं दु।

5 थुपि सकलं जुजुपि छथाय मुनाः इस्राएलीतलिसें ल्वायेत मेरोम धाःगु तालया न्द्वेःने नापनापं छाउनी तल।

6 परमप्रभुं यहोशूयात धयादिल, “इपि खनाः ग्याये मते, छायाधाःसा कन्हय थुबलय हे इपि स्याःपि सकसितं जि इस्राएलीतयगु ल्हातय तयाबी। छं इमि सलतयगु तुतिखःया लिउने च्वंगु सँयच्योय चानाब्बु, अले इमिगु रथत मि छवयकाब्बु।”

- 7 उक्ति यहोश् थः सिपाइतनापं मेरोम नांयागु तालया न्ह्यःने आकाझाकां थ्यंकवयाः इमित हमला यात।
 8 अले परमप्रभु इमित इस्राएलीतयगु ल्हातय बियादिल। व इस्राएलीतयसं इमित बुकाः उतरय तःधंगु सीदोन व मिश्रपोत-मैम तक अले पुर्बय मिस्पाया ब्यासि तक लिनार्यंकल। छम्हयसित नं बाकि मतसं इस्राएलीतयसं इमित स्यात।
 9 परमप्रभु आज्ञा बियादीगुकथं यहोश् इमित यात। व इमि सलतयगु पुलिया ल्युने च्वंगु सँयच्यौय चानाबिल अले इमि रथत मि छव्यकाबिल।
 10 उबलय यहोश् लिहां वयाः हासोर त्याका काल, अले अनयाम्ह जुजुयात तरवारं स्यानाबिल। न्हापा हासोर थुपि फुक्क देशतय मु देश खः।
 11 व शहरय दुपि सकसितं तरवारं भज्यंक नाश यानाबिल। छम्हयसित नं बाकि मतल। अले हासोरयात यहोश् मि तयाः छव्यकाबिल।
 12 अले थुपि फुक्क शहरत इमि जुजुपिनापं यहोश् त्याका काल, अले परमप्रभुया दास मोशाया आज्ञाकथं इमित तरवारं भज्यंक नाश यानाबिल।
 13 यहोश् हासोर शहर जक छव्यकाब्यगु खः। डौंढाया मेगु छुं शहरयात इमिसं मछव्यक।
 14 थुपि शहरतय दक्व पशुत व धनमाल जुक्व इस्राएलीतयसं थःगु हे निति काल, मनुतयत धाःसा इमिसं तरवारं स्यानाबिल। इमि छम्हयसित नं म्वाःका मतसं नाश यानाबिल।
 15 परमप्रभु थः दास मोशायात बियादीगु आज्ञाकथं मोशां यहोश्यात आज्ञा बिल, अले यहोश् अथे हे यात। परमप्रभु मोशायात छु छु आज्ञा बियादीगु खः, यहोश् उपि फुक्क पूर्वकल।

यहोश् व इस्राएलीतयसं त्याकाकाःगु लाग्ग

- 16 उक्ति यहोश् थुपि देश त्याका काल – पहाडी देश, दच्छिनय नेगेवया फुक्क इलाका, पहाडी देशय वनीगु गोशेनया इलाका, पच्छिमया फेदी, अराबा व इस्राएलया पहाडी देश अले उकिया फेदीत फुक्क हे त्याका काःगु खः।
 17 दच्छिनय सेइर पाखेयागु हालाक डौंढानिसं हेमोन पर्वत क्वययागु लेबनानय दुगु ब्यासियागु बाल-गाद तक त्याका काल। व इमि सकल जुजुपिन्त ज्वनाः स्यात।
 18 यहोश् इपि जुजुपितिसं यक्व दि तक ल्वात।
 19 गिबोनय च्वनिपि हिच्वीत बाहेक मेगु छुं नं शहरयापि मनुतयसं इस्राएलीतलिसं शान्तियागु सन्धि मयाः। फुक्क शहरयात इस्राएलीतयसं लडाइँ यानाः त्याकल।
 20 छायाथाःसा परमप्रभु इमिगु नुगः छायाकादीगु खः, अले इस्राएलीतलिसं ल्वाके ब्यगु खः, परमप्रभु मोशायात आज्ञा बियादीगु थें इपि माया मदयकं हे सकलं नाश जुझा धकाः।
 21 अबलय यहोश् पहाडी देशय वनाः हेब्रोन, दबीर, अनाब, यहदा व इस्राएलागु फुक्क पहाडी देशय च्वनिपि अनाकीतयत नाश यानाबिल। यहोश् इमिगु शहरनापं इमित भज्यंक नाश यानाबिल।
 22 इस्राएलीतयगु देशय छम्ह नं अनाकीत ल्यं मन्त। गाजा, गात व अशदोदय जक छुं ल्यन।
 23 थथे परमप्रभु मोशायात धयादीगु थें हे यहोश् फुक्क देश त्याका काल। अले यहोश् व देश इस्राएलायत सर्वयकथं इमिगु कुल कुल यानाः इनाबिल। अनलि देशय शान्ति जुल।

12

मोशां यदंन पुर्बय त्याकपि जुजुपि

गन्ती २१:२१-३५; व्य २:२४-३:१-२१

- 1 यदंनया पुर्बय दच्छिनय अनोनं खुसिनिसं उतरय हेमोन पर्वत तक अर्थात अराबाया पुर्ब पाखेया फुक्क लाग्ग इस्राएलीतयसं त्याकाकाःगु खः। इस्राएलीतयसं त्याकाकाःगु व लाग्गयापि निम्ह जजुपि थुपि खः –
 2 छम्ह हेश्बोनय राज्य याइम्ह एमोरी जुजु सीहोन, वं अनोनं खौँचया च्वसं दुगु अरोए शहरनिसं अम्मोनोतयगु सिमानायागु यब्बोक खुसि तक राज्य याइगु खः। उकी बच्छि गिलाद नं लाः।
 3 वं अराबाया पुर्बय गालील समुद्रनिसं दच्छिनय मृत-सागर तक, अले च्वय बेथ-यशीमोतपाखे व दच्छिनय पिसगाया क्वययागु पाःचा तक नं राज्य याइगु खः।
 4 मेम्ह अस्तारोत व एदईलय राज्य यानाच्वम्ह बाशानया जुजु ओग। व रपाइँ धाःगु ततःधिकःपि मनुतय पुचःयाम्ह लिपांम्ह मनु खः।
 5 वं हेमोन पर्वत, सलका व फुक्क बाशानय गश्रीत व माकातीतय सिमाना तक व हेश्बोनया जुजु सीहोनयागु सिमाना तक व बच्छि गिलादय राज्य याःगु खः।
 6 परमप्रभुया दास मोशा व इस्राएलीतयसं इपि निम्ह जुजुपिन्त बुकल। परमप्रभुया दास मोशां स्बेनीतयत, गादीतयत व मनशेया बच्छि कुलायत अधिकार यायेत थुपि निम्ह जुजुपिनिगु देश बिल।
 7 यहोश् बुकूपि यदंनया पच्छिमया जुजुपि

7 यदंनया पच्छिमपाखे लेबनानया ब्यासियागु बाल-गादीनिसं सेइरया तँचाय दुगु हालाक डौंढा तकयागु थीथी देशयापि जुजुपिन्त यहोश् व इस्राएलीतयसं बुकल। यहोश् इमिगु देश बस्थल अले छगु छगु कुलायत इमिगु भाग बिल।

8 पहाडी देश, पच्छिमया फेदी, अराबा, अराबा क्वहां वनीगु पुर्बया पाःचा, मस्भूमि व दच्छिनय नेगेव देशयापि हिली, एमोरी, कनानी, परिज्जी, हिच्वी, व एब्सरीतय जुजुपि थुपि खः –

- 9 यरीहोयाम्ह जुजु छम्ह, बेथेलया लिक्क ऐयाम्ह जुजु छम्ह,
 10 यस्शलेमयाम्ह जुजु छम्ह, हेब्रोनयाम्ह जुजु छम्ह,
 11 यर्मूतयाम्ह जुजु छम्ह, लाकीशयाम्ह जुजु छम्ह,
 12 एलोनयाम्ह जुजु छम्ह, गेजेरयाम्ह जुजु छम्ह,
 13 दबीरयाम्ह जुजु छम्ह, गेदेरयाम्ह जुजु छम्ह,
 14 होर्मायाम्ह जुजु छम्ह, आरादयाम्ह जुजु छम्ह,
 15 लिब्नायाम्ह जुजु छम्ह, अदुल्लामयाम्ह जुजु छम्ह,
 16 मक्केदायाम्ह जुजु छम्ह, बेथेलयाम्ह जुजु छम्ह,
 17 तपूहयाम्ह जुजु छम्ह, हेपरयाम्ह जुजु छम्ह,
 18 अपेकयायाम्ह जुजु छम्ह, लश्शारोनयाम्ह जुजु छम्ह,
 19 मादोनयाम्ह जुजु छम्ह, हासोरयाम्ह जुजु छम्ह,

- 20 शिप्रोन-मोरनयाम्ह जुजु छम्ह, अक्षापयाम्ह जुजु छम्ह,
 21 तानाकयाम्ह जुजु छम्ह, मगिदोयाम्ह जुजु छम्ह,
 22 कादेशयाम्ह जुजु छम्ह, कर्मेलया योक्नामयाम्ह जुजु छम्ह,
 23 नेपोत डोरयाम्ह जुजु छम्ह, गिलगालया गयीमयाम्ह जुजु छम्ह,
 24 अले तिसरियाम्ह जुजु छम्ह,
 थुपि सकलें याना: स्वीछम्ह जुजुपि दु।

13

त्याका कायेमानिगु देशत

- 1 यहोशू बुरा जुइ धुंका: परमप्रभुं वयात धयादिल, “छ तसकं बुरा जुइ धुंकल अयं त्याका कायेमानिगु देशत यक्व दनि।”
 2 “थुपि देशत ल्यंदनि, पलिसिती व गशरीतय फुक्क इलाका—
 3 मिश्रया पुर्बयागु शिहोर खुसिनिसें उन्तरपाखे एक्रोनयागु इलाका तक, थुपि फुक्कयात कनानीतयगु इलाका धका: धाइ। थुकी पलिसितीतय न्याम्ह जुजुपिनिगु इलाका— गाजा, अशदोद, अशकलोन, गात व एक्रोन न द्थया। अले दच्छिनय अच्चीतयगु इलाका।
 4 उन्तरय कनानीतयगु फुक्क देश, सीदोनीतयगु आरानिसें एमोरीतयगु इलाका अपेक तक,
 5 गबालीतयगु देश, पुर्बय ला:गु हेमोन पर्वतया क्वययागु बाल-गार्दनिसें लेबो-हमात तक लेबनानया फुक्क थाय।
 6 “लेबनानिसें मिश्रपोत-मैम तक सीदोनीतय पहाडयागु देशयापि मनुत, जिं थ:म्हं हे इपि सकसित इस्राएलीतयगु न्हा:नें लिनाछवये। जिं छन्त धया थें व देश इस्राएलीतयत चिष्टा तया: सर्वयकथं इनाब्यु।”
 7 अले थुकियात गुंगु कुल व मनशेया बच्छि कुलयात सर्वयकथं इनाब्यु।”

यर्दन पुर्बयागु देश इनाब्युगु खँ लुमंकुगु

गन्ती ३२:१-४२

- 8 मनशेया बच्छि कुल, स्बेनीत, व गादीतयसं धा:सा यर्दन पुर्बयागु देश परमप्रभुया दास मोशापाखे थथ:गु सर्वयकथं काये धुंकुगु ख:।
 9 अर्नोनया खौंचया च्वसं दुगु अरोए शहर अले खौंचया दथुइ ला:गु गामं न्यनवांगु दु। दीबोन तक हे मेदबाया माथुं न ला:।
 10 अले हेरबोनय च्वनीम्ह सी धुंक्म्ह एमोरीतय जुजु सीहोनया फुक्क शहरया अम्मोनीतय सिमाना तक।
 11 गशरी व माकातीयापि मनुतयगु इलाका गिलाद, हेमोन पर्वत, फुक्क बाशान सलका तक हे।
 12 अपे धयागु अस्तरोत व एदईलय शसन याइम्ह बाशानयाम्ह जुजु ओगया फुक्क देश, व रपाइँ धा:गु तत:धिक:पि मनुतय पुच:याम्ह लिपांम्ह मनु ख:। मोशां इमित बुकाबिल अले इमिगु जमिनयात कब्जा यात।
 13 अयं इस्राएलीतयसं गशरीत व माकातीतयत लिना मख्व:। अथे जुया: इपि थौं तक न इस्राएलीतय दथुइ च्वनाच्वंगु दु।
 14 तर व लेवी कुलयात सर्वय मन्बु, छायाधा:सा वयक:या बचकंथं परमप्रभु इस्राएल्या परमेश्वरयात छा:गु विशेष देखा हे इमिगु सर्वय ख:।

स्बेनया कुलयात इलाका ब्युगु खँ लुमंकुगु

- 15 मोशां स्बेनया कुलयात इमिगु वंश वंशकथं थथे इनाब्युगु ख: —
 16 इमिगु सिमाना थुकथं दु — अर्नोन खौंचया च्वसं दुगु अरोए शहर व खौंचया दथुइ ला:गु गां, व मेदबाया फुक्क माथुनिसें कया:
 17 हेरबोन व माथुयागु फुक्क शहर, दीबोन, बमोत-बाल, बेथ-बाल-मोन,
 18 यहसा, कदेमोत, मेपात,
 19 कियतिम, सिन्मा व ब्यासियागु डाँडाय ला:गु सेरेशेहार,
 20 बेथ-पोर, पिसगाया पा:चा, व बेथ-यशीमोत तक।
 21 माथुयागु फुक्क शहर व हेरबोनय राज्य याइम्ह एमोरीतय जुजु सीहोनयागु फुक्क राज्य, मोशां वयात व बलिसें मिलय जूपि एवी, रेकेम, सूर, हर, रेबा नांयापि मिधानयापि नाय:तयत बुक्कुगु ख:।
 22 लडाईलय स्या:पि मनुत बाहेक इस्राएलीतयसं बओरया कायु ज्वखना स्वइम्ह बालामयात न तरवारं स्या:गु ख:।
 23 स्बेनीतयगु पच्छिमया सिमाना यर्दनयागु सिथ ख:। थुपि शहर व गां वंश वंशकथं स्बेनीतयगु सर्वय ख:।

गादया कुलयात इलाका ब्युगु खँ लुमंकुगु

- 24 मोशां गादया कुलयात इमिगु वंश वंशकथं जमिन थुकथं इनाब्युगु ख: —
 25 इमिगु सिमाना थथे दु — याजेरया इलाका व गिलादया फुक्क शहर, अम्मोनीतयगु बच्छि देश, रब्बाया लिक्कयागु अरोए* तक,
 26 अले हेरबोननिसें रामत-मस्या व बेतोनीम तक अले महनोमनिसें दबीरयागु इलाका तक,
 27 अले ब्यासिया बेथ-हाराम, बेथ-निग्रा, सुक्कोत व सापोननापं हे हेरबोनया जुजु सीहोनं न्हापा राज्य या:गु देश तक। इमिगु पच्छिमी सिमाना यर्दन खुसि, गालील समुद्रया दच्छिनया सिथ तक ख:।
 28 थुपि शहर व गां वंश वंशकथं गादीतयगु सर्वय ख:।

मनशेया बच्छि कुलयात इलाका ब्युगु खँ लुमंकुगु

- 29 हाकनं मोशां मनशेया बच्छि कुलयात वंश वंश याना: थुकथं इनाब्युगु ख: —
 30 इमिगु सिमाना थथे दु — महनोमनिसें बाशान तक, बाशानया जुजु ओगं न्हापा राज्य या:गु फुक्क देश, बाशानय दुगु फुक्क याईरया बस्ती व खुइगु शहर,
 31 अले गिलादया बच्छि ब्व व न्हापा बाशानया जुजु ओग च्वनीगु शहरत अस्तरोत व एदई। थुपि इलाका मनशेया कायु माकीरया बच्छि सन्तानतयत वंश वंश याना: बिल।
 32 यरीहो शहरयागु पुर्बपाखे, यर्दन खुसिया उखे मोआबया मैदानय मोशां सम्पत्तिकथं इनाब्युगु ब्वत थुपि हे ख:।
 33 लेवी कुलयात धा:सा मोशां छुं नं सर्वय मन्बु। व इमित धाल, “परमप्रभु इस्राएल्याम्ह परमेश्वर हे वयक:या बचकंथं इमिगु सर्वय ख:।”
 *

* 13:6 १३:६ गन्ती ३२:१४

* 13:8 १३:८ गन्ती ३२:३३; ब्य ३:१२

* 13:25 १३:२५ अरोए ध्व शहर व पद १६ लय दुगु अरोए छगु हे मखु

* 13:31 १३:३१ ब्य ३:१३-१५

* 13:33 १३:३३ गन्ती १४:२०; ब्य १४:२

14

- यर्दनया पच्छिमयागु देश इनाब्यगु
- 1 एलाजार पुजाहारी, नूनया काय यहोश् व इस्राएलया कुलनाय.तयस् इस्राएलीतयत् सर्वयकथं इनाब्यगु कनान देशयागु इलाका थथे दु।*
 - 2 परमप्रभुं मोशयात आज्ञा बियादीगु थें यर्दनयागु पच्छिमय दुगु देश सर्वयकथं चिष्टा तया: ल्यंदुपि उपि गुंगु व बच्छि कुलयात इनाबिल।*
 - 3 मोशां निगु व बच्छि कुलयात न्हापा हे यर्दनया पुर्बय ला:गु देश सर्वयकथं इनाबी धुंकरुगु ख:। लेवीया सन्तानतयत् धा:सा वं देशयागु छुं सर्वय ब्यगु म्दु।*
 - 4 योसेफया सन्तान निगु कुल जरु दु, मनश्शे व एफ्राइम। लेवीया सन्तानतयत् व देशयागु बुँ ला मब्य तर च्वनेत शहर व इमि पशतयगु पुच: व बथांया लागि ज्वयेगु थाय जक बिल।
 - 5 थुकथं परमप्रभुं मोशयात आज्ञा बियादीगु थें हे इस्राएलीतयस् देश इना काल।
- कालेबयात हेब्रोन ब्यगु
गन्ती १४:२०-३५
- 6 यहदायापि छुं मिजंत गिलगालय यहोश्यात नापला: वल। अले कनज्जी यपुनेया काय कालेबं वयात धाल, “परमेश्वरया मन् मोशयात कादेश-बर्नेय परमप्रभुं छिगु व जिगु बारे धयादीगु खँ छि सि हे स्यु।*
 - 7 जि पिइँ दुबलय परमप्रभुया दास मोशां जित: थ्व देशयागु चिवा कायेत कादेश-बर्नेनं छवयाह:गु ख:। अले जि अनयागु ख:गु खँ वयाथाय हया।*
 - 8 तर जिनापं बंपि इस्राएलीतयस् मन्तयत् ख्यात। जिं धा:सा दुगुगलंनिसें परमप्रभु परमेश्वरयागु आज्ञा मानय याता।
 - 9 उकि उखुन्हू मोशां पाफया: जित: थथे धाल, ‘छं पला: त:गु देश सदांया निति छंगु व छिमि काय म्हायपिनिगु सर्वय चुइ। छाया:सा छं दुगुगलंनिसें परमप्रभु जिमि परमेश्वरया आज्ञा मानय यात।’*
 - 10 “आ: स्वयादिसँ। परमप्रभुं मोशयात अथे धयादीगु पिइयाँ दये धुंकरल। उबलय इस्राएलीत मभूमिइ हे चाचा:हिलाच्वन। अनलि थौं तक परमप्रभुं थ:गु बचंकथं जित: म्वाका तयादीगु दु। थौं जि चयन्याँ हे दये धुंकरल।
 - 11 मोशां जित: छव:बलय जिके गुलि बल दूगु ख: आ: नं जिके उलि हे बल दनि। उबलय लडाइँलय वनेत गुलि फुर्ति दूगु ख: उलि हे फुर्ति आ: नं जिके दनि।
 - 12 उकि परमप्रभुं उखुन्हू धयादीगुकथं आ: व पहाडी देश जित: बियादिसँ। उबलय अन अनाकी धा:पि तत:धिक:पि मन्त च्वनीगु ख: अले इमिके तत:जा:गु पखा: दूगु शहरत दु धका: छि न्यनादीगु ख:। तर परमप्रभुयागु ग्वाहालि वयकलं धयादीगु थें जि इमित लिनाछवये।”
 - 13 अले यहोश् यपुनेया काय कालेबयात सुवा: बिया: वयात हेब्रोन शहर सर्वयकथं बिल।
 - 14 थथे उखुन्हूनिसें थौं तक हेब्रोन कनज्जी यपुनेया काय कालेबयागु सर्वय जुयाच्वंगु दु, छाया:सा वं दुगुगलंनिसें परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरया आज्ञा मानय यात।
 - 15 हेब्रोनयात तत:धिक:पि अनाकीतय दकलय त:धंम मिजं अर्बायागु नामय किर्यत-अर्बा धाइगु ख:। अनलि देशय लडाइँपाखें शान्ति जुल।

15

- यहदा कुलयात ब्यगु इलाका
- 1 वंश वंश याता: चिष्टा तया: यहदाया कुलया जमिनयागु भाग एदोमया सिमाना तक, व दच्छिनपाखे जीन मस्भूमि तक क्व:छित।
 - 2 इमिगु दच्छिनयागु सिमाना मृत-सागरयागु दच्छिन सिथनिसें शुरु जुया:
 - 3 दच्छिनपाखे अक्रबबीम भन्ज्याड जुया: जीनया मस्भूमि तक वन, अले व कादेश-बर्नेया दच्छिन जुया: हेस्रोन वन, अनं अदर तक थाहां वन। अन थंका: कर्कापाखे चा:हिल।
 - 4 अज्मोनपाखें वना: मिश्रयागु ब्यासिया सिमाना जुया: भूमध्यसागर तक थ्यन। उकियागु सिमाना अन हे क्वचाल। व हे इमिगु दच्छिनयागु सिमाना ख:।
 - 5 पुर्बयागु सिमाना मृत सागरया दच्छिनया सिथनिसें शुरु जुया: पच्छिमया सिथ नापनापं यर्दन खुसि समुद्रय दुहां वनीगु थाय मथ्यंतले उत्तरपाखे वन।
- उत्तरया सिमाना यर्दन खुसि समुद्रय वनीगु थासं शुरु जुल।
- 6 अले अनं बेथ-होप्लाय थाहां वना: बेथ-अराबाया उत्तरपाखे जुया: रुबेनया काय बोहनया ल्वहं तक वन।
 - 7 अनलि सिमाना आकोरया ब्यासि दबीर तक वना: न्हसिकापया दच्छिनपाखे अटुमीमयागु भन्ज्याडपाखे स्व:गु उत्तर पाखेयागु गिलगालय थ्यन। अले व सिमाना एन-शोमेश नांया बुँगा:चा सिथ सिथ जुया: एन-रोगेलय तक थ्यन।
 - 8 अनलि व हे सिमाना बेन-हिन्नोमया खौच जुया: यबर्सीतयगु शहर यरुशलेमयागु दच्छिनयागु तँचाय थ्यन। अले व सिमाना रपाईमया ब्यासिया उत्तर पाखेयागु हिन्नोम खौचया पच्छिमपाखे दूगु डौंडाया च्वकाय थाहों वन।
 - 9 व सिमाना डौंडाया च्वकां क्वहां वना नेप्तोह नांयागु बुँगा:चापाखे न्हज्याना: एप्रोन डौंडायागु शहरत जुया: बाला धाइगु किर्यत-यारीमपाखे क्वय क्वहां वन।
 - 10 अनलि व बालां पच्छिमपाखे चा:हिला: सेइर पर्वतय जुया: कसालोन धाइगु यारीम पर्वत उत्तरया सिथ जुया: बेथ-शोमेश तक क्वहां वना: तिन्माय थ्यन।
 - 11 हानं व सिमाना एक्रोनया उत्तर जुया: शिवकरोन वल। अनं बाला पहाड जुया: यब्नेलपाखे चा:हिला: समुद्रया सिथय क्वचाल।
 - 12 पच्छिमयागु सिमाना भूमध्यसागरया सिथ ख:। यहदा कुलया वंश वंशकथं क्व:ब्यगु प्यखेरंया सिमाना थ्व हे ख:।

- कालेबं हेब्रोन व दबीर त्याकाका:गु
- 13 परमप्रभुं यहोश्यात धयादीगु थें यहदा कुलयामह यपुनेया काय कालेबयात यहदा देशयागु छव्व बिल। अनाकी वंशया तापा:बाज्या अर्बायागु नामं त:गु किर्यत-अर्बा शहर यहोश् कालेबयात बिल। थुकियात हेब्रोन धका: नं धा:।*
 - 14 कालेबं अनाकया स्वह सन्तानतयत् शहरं लिनाछवल। इमिगु नां शोशै, अहीमन व तलमे ख:।*

* 14:1 १४:२१ प्रस ४:२३; गन्ती ३:५; व्य १:०:६ * 14:2 १४:२२ गन्ती २६:५-२७:६; ३३:५:४; ३४:२:३ * 14:3 १४:२३ गन्ती ३२:३३; ३४:१४-१५; व्य ३:१२-१७ * 14:6 १४:२६ गन्ती १४:२७ * 14:7 १४:२७ गन्ती १४:२७-३० * 14:9 १४:२९ गन्ती १४:२९ * 15:13 १५:२३-२४ न्याय १:२० * 15:14 १५:२४ गन्ती १५:२९

- 15 अनं वं दबीरयापि मनुतयत् हमला यात। न्हापा दबीरयागु नां किर्यत-सेपेर खः।
 16 अले कालेवं धाल, “किर्यत-सेपेरय हमला यानाः उकियात त्याकाकाःम्ह मनुनापं जिं जिमि म्हाय्य अक्सा ब्याहा यानाबी।”
 17 कालेबया किजा कनजया काय ओत्लिएलं किर्यत-सेपेरयात त्याका काल। उकिं कालेवं थः म्हाय्य अक्सायात वलिसे ब्याहा यानाबिल।
 18 अक्सा ओत्लिएलाथाय वःबलयं वं धाल “जिमि बौयाके छकु बुँ फ्वँ हूँ।” अक्सा थः गधया म्हाय्यं कचहां वये धुंकाः कालेवं वयात न्यन,
 “छन्त छुं माः ला?”
 19 वं धाल, “जितः मेगु क्वसः बियादिसँ। छि जितः नेगेव्य जमिन बियादीगु थें जितः आः बुँगाःचा नं बियादिसँ।” अले वं वयात च्वय्यागु व क्वय्यागु निगुलि बुँगाःचा क्वसःकथं बिल।

यहदा कुलया शहर

- 20 यहदाया कुलयागु सर्वय् इमिगु वंश वंशकथं थ्व हे खः।
 21 दच्छिमपाखे दकलय् तापाक एदोमया सिमाना लिक्क दुगु यहदा कुलया शहरतयगु नां थये दु –
 कब्सेल, एदेर, यागूर
 22 कीना, दीमोना, अदादा,
 23 केदेश, हासोर, यित्दान,
 24 जीप, तेलेम, बालोत,
 25 हासोरहादता, हासोर धाङ्गु किर्यात-हेप्पोनु,
 26 अमाम, शेमा, मोलादा,
 27 हसर-गद्दा, हेरमोन, बेथ-पालेत,
 28 हसर-शआल, बेर्शेबा, बिज्योत्या,
 29 बाला, इम, एसेम,
 30 एल्लोलद, कर्सील, होर्मा,
 31 सिक्लाम, मद्मन्ना, सन्सन्ना,
 32 लबाओत, शिल्हीम, ऐन व रिम्मोन। इमिगु बस्तीतनापं मुक्कं नीगुंगु शहरत खः।
 33 पच्छिमया फेदीइ थुपि शहर दु –
 एस्तोल, सोरा, अशना,
 34 जानोह, एन-गन्नीम, तप्पूह, एनाम,
 35 यर्मत, अदुल्लाम, सोको, आजैका,
 36 शौम, अदीतैम, गदेरा व गदेरोतेम। थुपि फुक्क झिप्यंगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 37 सनान, हदाशा, मिग्दलाद,
 38 दिलान, मिस्पा, योत्तेल्ल,
 39 लाकीश, बोस्कत, एलोन,
 40 कोळबन, लहमास, कितलीश,
 41 गदेरोत, बेथ-दागोन, नामा व मक्केदा – थुपि फुक्क झिंखुगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 42 लिब्ना, एतेर, आशान,
 43 यिप्ताह, अशना, नर्सीब,
 44 कीलाह, अक्जीब व मारेशा, थुपि फुक्क गुंगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 45 उकियागु शहर व बस्तीनापं एक्रोन,
 46 एक्रोनिसै कथाः समुद्र तक अले अशदोद पाखेयागु फुक्क शहर व इमिगु गां तक।
 47 अशदोद व थुकियागु प्यखेरं च्वंगु शहर व गां। गाजा व उकियागु शहर व गां, मिश्रयागु ब्यासि व भूमध्यसागर सिथ थ्यंक।
 48 पहाडी देशय थुपि शहर दु –
 शामीर, यतीर, सोको,
 49 दन्ना, दबीर धाङ्गु किर्यत-सन्ना,
 50 अनाब, एस्तमोह, अनीम,
 51 गोशेन, होलोन व गीलोह – थुपि फुक्क झिंखुगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 52 अले अरब, दुमा, एशान,
 53 यानूम, बेथ-तप्पूह, अपैका
 54 हम्ता, हेब्रोन धाङ्गु किर्यत-अर्बा व सीओर। थुपि फुक्क गुंगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 55 माओन, कर्मेले, जीप, युत्ता
 56 यिज्जरेल, योक्दाम, जानोह,
 57 कैन, गिबा व तिम्ना। थुपि फुक्क झिगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 58 हल्लहल, बेथ-सर, गदोर,
 59 मारत, बेथ-अनोत व एल्लकोन। थुपि फुक्क खगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 60 किर्यत-बाल (थुकियात किर्यत-यारीम नं धाः) अले रब्बा। थुपि फुक्क निगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 61 मरुभूमिया शहर थुपि हे खः – बेथ-अराबा, मिदीन, सकाका,
 62 नूनया शहर निब्शान व एन-गदी। थुपि फुक्क खगु शहर व इमिगु छचाःखेरं दुगु गां।
 63 यहदाया मनुतयसं यस्शालेमय च्वपि यबूसीतयत पितछवये मफुत। थौं तक नं यबूसीत यहदायापि मनुतलिसै च्वनाच्वंगु दु।^७

16

- एफ्राइम व पच्छिमया मनश्शेयात ब्यूगु भाग
- 1 योसेफया सन्तानतयत् ब्यूगु इलाकायागु सिमाना यरीहो लिक्कयागु यर्दन खुसिनिसै यरीहोया पुर्बय लाःगु बुँगाःचा जुयाः मरुभूमिपाखे अले च्वयपाखे बेथेल पहाडी देश्यु ध्यन।
 - 2 बेथेलं व सिमाना लुजःपाखे न्ह्यज्यानाः अरकीया इलाका जुयाः अतारोतयु ध्यन।
 - 3 अले इमिगु सिमाना पच्छिमपाखे यल्पेतीतयगु इलाकायु क्वय क्वहां वयाः बेथ-होरोनयागु इलाका जुयाः गेजेर ध्यन, अले भूमध्यसागर तक वनाः क्वचाल।
 - 4 थथे योसेफया कायुपि मनश्शे व एफ्राइमया सन्तानं थथःगु भाग काल।
 - 5 एफ्राइम कुलया इलाका इमिगु वंश वंशकथं थथे दु -
इमिगु सर्वयया पुर्बयागु सिमाना अतारोत-अदरनिसें च्वय बेथ-होरोन ध्यन।
 - 6 अननिसें समुद्र तक वन। उत्तरपाखे लाःगु मिक्मतातनिसें सिमाना पुर्बपाखे चाःहिलाः तानत-शीलो ध्यन। अले अनं पुर्बपाखे न्ह्यज्यानाः यानोह तक ध्यन।
 - 7 अले थ्व यानोहनिसें अतारोत व नारा तक क्वहां वयाः यरीहो जुयाः यर्दनयु ध्यन।
 - 8 तपुहं व सिमाना पच्छिमय कनाया खुसिचायु क्वहां वयाः समुद्रय क्वचाल। एफ्राइम कुलयापि वंश वंशयात सर्वयकथं ब्यूगु इलाका थ्व हे खः।
 - 9 थुकी मनश्शेतयगु सर्वयया दुने एफ्राइमीतयगु लागि ब्यागल तःगु छुं शहर व गां नं द्युयाः।
 - 10 इमिसं गेजेरयु च्वपि कनानीतयत् पितमछ्वः। थौं तक नं कनानीत एफ्राइमयापि मनुतलिसै दास थें ज्या याइपि ज्यामि जुयाः च्वनाच्वंगु दु।^७

17

- पच्छिमपाखे मनश्शेयात ब्यूगु भाग
- 1 चिष्टा तःबलयु योसेफया कुलया तःथिकःम्ह कायु मनश्शेया कुलयात लाःगु भाग थ्व हे खः। मनश्शेया तःथिकःम्ह कायु माकीर गुम्ह गिलादीतयु पुर्खा खः, वयात गिलाद व बाशान देश बी धुंक्गु खः, छायाःसा माकीरीत ल्वायेसःपि सिपाइंत खः।
 - 2 अथे जुयाः ल्यंदुपि मनश्शेया सन्तानत अबीएजेर, हेलेक, अम्रीएल, शकेम, हेपेर व शमीदाया वंशतयत् यर्दनया पच्छिमया इलाका भाग दत। इपि योसेफया कायु मनश्शेया कुलयापि मिजंत खः।
 - 3 मनश्शेया छुइ हेपेर, माकीरया छय, गिलादया कायु खः। वया कायु सलोफादया म्हायपि जक दु, कायुपि मदु। म्हायपिनिगु नां - महला, नोआह, होग्ला, मिल्का व तिसा खः।
 - 4 अले इपि एलाजार पुजाहारी, नूनया कायु यहोश् व थकालितयथायु वनाः धाल, “जिमित जिमि मिजंथ थःथितिपिनापुं सर्वय ब्यु धकाः परमप्रभुं मोशयात आज्ञा बियादीगु खः।” उकि यहोश् इमित परमप्रभुया आज्ञाकथं इमि ककापि व तबाःपिनापुं सर्वय बिल।^७
 - 5 थुकथं यर्दनया पुर्बपाखे च्वंगु गिलाद व बाशान देश बाहेक मनश्शेयात पच्छिमपाखे मेगु झिक्क यर्दनया पारि दत।
 - 6 छायाःसा मनश्शेया मिजंतनापुं मनश्शेया मिस्तयत् नं सर्वय दत। मेपि मनश्शेया सन्तानतयत् गिलाद देश बी धुंक्गु खः।
 - 7 मनश्शेया सिमाना आशेरनिसें कयाः शकेमया न्ह्यःने च्वंगु मिक्मतात तक ध्यन। हानं व दच्छिनपाखे न्ह्यज्यानाः एन-तपुहयापि मनुत दुगु थासयु तक ध्यन।
 - 8 तपुहया इलाका मनश्शेया ल्हातयु लात। मनश्शेया सिमानाय दुगु तपुह शहर धाःसा एफ्राइमया सन्तानया ल्हातयु लात।
 - 9 व सिमाना क्वयु दच्छिनपाखे क्वहां वयाः कना न्हसिकाप ध्यन। मनश्शेया शहरतयु दथुइ एफ्राइमया शहरत दु। मनश्शेया सिमाना धाःसा न्हसिकापयागु उत्तरया सिथ जुयाः समुद्रय ध्यन।
 - 10 दच्छिन पाखेयागु इलाका धाःसा एफ्राइमयात व उत्तर पाखेयागु मनश्शेयात दत। मनश्शेया इलाकाया सिमाना समुद्र जुल। अले उत्तर पाखेयागु सिमाना आशेर व पुर्बपाखेया सिमाना इस्राखार जुल।
 - 11 इस्राखार व आशेरया इलाकायु दुने लाःगु बेथ-शान, यिबलाम, डोर (अथे धाइगु नापेत-डोर), एन्दोर, तानाक व मगिदो शहर व प्यखेरं च्वंगु बस्ती मनश्शेयात दत।
 - 12 अयत् मनश्शेया सन्तानं उपि शहरयु च्वनिपि मनुतयत् बुके मफुत। कनानीत बिराहा जुयाः अन हे च्वनाच्वन।^७
 - 13 अयत् इस्राएलीत बल्लाये थुंकाः इमिसं कनानीतयत् दासया ज्या याकल। इमि फुककसित धाःसा लिना मछ्वः।

- योसेफया सन्तानं कचकच यागु
- 14 योसेफया सन्तानतयसं यहोश्यात धाल, “परमप्रभुं इती आः तक सुवाः बियावयाच्वंगु दु। जिमिगु ल्याः यक्व दु, अयत् छायु जिमित सर्वयया छव्व जक बियादियागु?”
 - 15 यहोश् लिसः बिल, “छिमिगु ल्याः यक्व दुसा अले एफ्राइमयागु पहाडी देश छिमिगु लागि चीक्क जूसा परिज्जी व रपाइतयगु दुने देशे जंगलयु वनाः थःगु निति सिमा पा।”
 - 16 योसेफया सन्तानतयसं लिसः बिल, “पहाडी देश जिमित मगाः। अले बेथ-शान व उकिया गांत अले यिजरेलयागु ब्यासिइ च्वनिपि सकले कनानीतयके नैयागु रथ दु।”
 - 17 अले यहोश् योसेफया कुलत एफ्राइम व मनश्शेयात धाल, “छिपि अक्वः दु अले बल्लाः, अथे जुयाः छिमित छव्व जक मखु,
 - 18 पहाडी देशयागु गुं नं छिमिगु हे जुइ। उकियागु सिमा पा, अले अन जःखःयागु इलाका नं छिमिगु हे जुइ। उपि कनानीतयके नयागु रथत दुगुलि इपि बल्लाः अयत् छिमिसं इमित लिनाछव्वये फइ।”

18

ल्यं दुगु देश इनाब्यगु

- 1 इस्राएलीतयु फुकक खलः शीलोय मुन, अले अन नापलायेगु पाल ग्वल। छायाःसा देश इमिगु ल्हातयु वये धुंक्गु दु।
- 2 अयत् नं आः तक नं थथःगु सर्वय मकाःपि न्ह्यगु कुल ल्यंदनि।
- 3 उकि यहोश् इस्राएलीतयत् धाल, “छिमि पुर्खातयु परमप्रभु परमेश्वरं छिमित बियादीगु देश त्याका कायेत छायु लिबाका च्वनेगु?

- 4 उकि कुलपातिकं स्वम्ह स्वम्ह मनूत ल्य, अले जिं इमित छवये। अले इपि थःत काये मनदुग् थथःगु सर्वयया बयान च्वयाः जिथाय् लिहां वयेमाः।
 5 इमिसं उकियात न्हय्ब्व यायेमाः। उत्तरय् योसेफया घरानाया जमिन व दच्छिनपाखे यहदाया जमिन दुमथ्यायमाः।
 6 अनलि छिमिसं देशयागु न्हय्ब्वया बयान च्वयाः जिथाय् ज्वना वा। अले जिं छिमिगु लागि परमप्रभु थः परमेश्वरया न्हःने चिष्टा तये।
 7 लेवी कुलतयत धाःसा छिमिगु दथुइ छुं सर्वय् दइ मख्, छायधाःसा परमप्रभुं बियादीगु पुजाहारीया ज्या हे इमिगु सर्वय् खः। गाद, स्वेन व मनशशेया बच्छि कुलयात यर्दनया पुर्बय् परमप्रभुया दास मोशां ब्यगु इलाका दये धुकूगु दु।”
 8 यहोश् थथे आज्ञा बीधुंकाः देश चाःहिलेत व उकिया बयान च्वयेत इपि वने न्हः वं इमित थथे आज्ञा बिल, “देशया फुकक थाय् स्व, उकिया बयान च्वयाः जिथाय् लिहां वा, अले शील्योय जिं परमप्रभुयागु न्हःने चिष्टा तये।”
 9 उकि मनूत वनाः देशया फुकक थासय् चाःहिल, अले व देशयात गथे यानाः न्हय्ब्व यायेगु खः उकियागु बयान च्वल अले छगु छगु पुचःया शहरतयगु धलः दयकल। अनलि इपि यहोश्थाय् शील्योय दुगु छाउनीइ लिहां वल।
 10 अले यहोश् शील्योय परमप्रभुया न्हःने इमिगु निति चिष्टा तल। अले अन हे यहोश् इस्त्राएलीतयत इमिगु भाग भागकथं देश इनाबिल।

बेन्यामीन कुलयात ब्यगु भाग

- 11 दकलय् न्हापा बेन्यामीन कुलया लागि वंश वंश यानाः चिष्टा तल। इमिगु इलाका यहदा कुल व योसेफया कुलया दथुइ लात।
 12 उत्तरपाखे इमिगु सिमाना यर्दनं शुरु जुल, अले यरीहोया उत्तर पाखेया पाःचाय् थाहां वनाः पच्छिमपाखे पहाडी देश जुयाः बेथ-आवनया मस्भूमिइ थ्यन।
 13 व सिमाना अन बेथेल धाङ्ग लुजः तक थ्यन। हानं व डौंडाय् क्वहां वनाः क्वययागु बेथ-होरोनया दच्छिनय् डौंडाय् दुगु अतारोत-अद्वारय् तक थ्यन।
 14 अले बेथ-होरोनया क्वय्या दच्छिन पाखेयागु थ्व डौंडां सिमाना दच्छिनपाखे चाःहिल अले यहदाया सन्तानतयगु किर्यत-यारीम धाङ्ग किर्यत-बाल तक थ्यन। पच्छिम सिमाना थ्व हे खः।
 15 दच्छिनया सिमाना धाःसा किर्यत-यारीमया सिथ सिथं शुरु जुल। थ्व दच्छिनया कुन्चां थ्व सिमाना पुर्बपाखे वनाः नेप्तोहया मुहान तक थ्यन।
 16 व सिमाना रपाईमया ब्यासियागु उत्तरय् च्वंगु बेन-हिन्मोमया खौचपाखे लाःगु पहाडया क्वय् क्वहां वन। व सिमाना अनं बेन-हिन्मोमया खौच जुयाः क्वहां वन अले यबूसी शहरया* दच्छिनया पाःचा जुयाः एन-रोगेल थ्यन।
 17 अनलि व उत्तरपाखे चाःहिलाः एन-शेमेथ बुंगाःचाय् थ्यनाः अदुम्मीमया भन्ज्याडया न्हःने गलीलोटय् पिहां वयाः स्वेनया काय् बोहनया ल्वहँतय् थ्यन।
 18 अनं व बेथ-अराबाया उत्तरया पाःचां अराबाय् क्वहां वन।
 19 व सिमाना हानं बेथ-होला डौंडाया उत्तर जुयाः यर्दनया दच्छिनपाखे च्वंगु यर्दन खुसि सागरनापं मिलय् जुइगु मृत सागरया खाडीइ क्वचाःगु दु। थ्व हे दच्छिनयागु सिमाना खः।
 20 पुर्बपाखे उकियागु सिमाना यर्दन खुसि खः।
 बेन्यामीनीतयगु सर्वयया प्यखेरं च्वंगु सिमानानापं इमिगु वंश वंशकथं थ्व हे जुल।
 21 बेन्यामीनया कुलया शहर इमिगु वंश वंशकथं थुपि खः –
 यरीहो, बेथ-होला, एमेक-कसीस,
 22 बेथ-अराबा, समरैम, बेथेल,
 23 अब्बीम, पारा, ओप्रा,
 24 कपर-अमोनी, ओपनी, गेबा – झिनिगु शहर व इमिगु फुकक गां।
 25 गिबोन, रामा, बेरोत,
 26 मिसपा, कर्पारा, मोशा,
 27 रेकेम, यिर्पल, तरला,
 28 सेलाह, एलेप, यबूसी शहर धाङ्ग यस्शलेम, गिबा व किर्यत-झिप्यंगु शहर व इमिगु फुकक गां।
 बेन्यामीनया वंशतयत थुपि सर्वय् दत।

19

शिमियोन कुलयात ब्यगु भाग

- 1 निक्वःगु चिष्टा शिमियोन कुलयात इमिगु वंश वंशकथं लात। इमिगु सर्वय् धाःसा यहदाया कुलयात ब्यगु सर्वयया दथुइ लात।
 2 उकी थुपि शहरत दथु–
 बेर्शेबा, शेबा, मोलादा,
 3 हसर-शआल, बाला, एसेम,
 4 एल्लोलेद, बतूल, होर्मा,
 5 सिक्लाग, बेथ-मर्काबीत, हसर-ससा
 6 बेथ-लेबाओत व शास्हेन – झिस्वंगु शहर व उकिया गां।
 7 ऐन, रिम्मोन, एतेर व आशान – प्येगु शहर व इमिगु गां।
 8 अले नेगेबय् रामा धाङ्ग बालात-बेअर तक हे थुपि शहरतयगु प्यखेरं च्वंगु गांतं न इमित दत।
 शिमियोन कुलया सर्वय् इमिगु वंश वंशकथं थ्व हे खः।
 9 शिमियोनीतयत यहदा कुलया जमिनपाखे हे सर्वय् दुगु खः। यहदायात ब्यगु भाग इमित माःगु स्वयाः अप्वः जगुलि उकियागु छव्व शिमियोन कुलयात बिल। अथे जुयाः शिमियोनीतयत इमिगुपाखे हे सर्वय् दुगु खः।

जबलून कुलयात ब्यगु भाग

- 10 स्वंगुगु चिष्टा जबलून कुलयात इमि वंश वंशकथं लात।
 इमित ब्यगु सर्वयया सिमाना सारीद तक थ्यन,
 11 अन सिमाना पच्छिमपाखे मरला तक दब्बेशेत व योक्नामया न्हसिकाप जुयाः वन।

* 18:16 १८:१६ यबूसी शहर थ्व शहर लिपा यस्शलेम जुन * 19:2 १९:२-६ १ इति ४:२०-३३

- 12 सारीदया पुर्बय् क्रिस्तोथ-तबोरया सिमाना तक जुया: दाबरत जुजुं यापी तक चव्य वन।
 13 अनं पुर्बय वना: गात-हेपेर व इथ-कासिन जुया: रिम्मोन वनीगु लैय् थ्यना: नेआपाखे चा:हिला।
 14 अले व सिमाना हन्तोनया उत्तरपाखे चा:हिला वना: थिप्ताह-एल न्हसिकापय् थ्यन।
 15 उकी काथाथ, नहलल, शिम्रो, इदलाह व बेथलेहेम शहर – झिनिगु शहर व इमिगु गां दु।
 16 थुपि शहरत व इमिगु गांनापं वंश वंशकथं जबूलन कुलया सर्बय् ख:।

इस्साखार कुलयात ब्यगु भाग

- 17 प्येगु चिष्टा इस्साखारया कुलयात इमि वंश वंशकथं लात।
 18 इमिगु भागय् थुपि दुथ्या: यिजरेल, कसुल्लोत, शनेम
 19 हपैम, शीओन, अनाहारत
 20 रब्बीत, किशयोन, एबेस,
 21 रेमेत, एन-गन्नीम, एन-हद्दा व बेथ-पसेस।
 22 हानं सिमाना तबोर डौडा, शहसूमा व बेथ-शेमेश तक थ्यना: यर्दनय् क्वचाल। थुकी झिंखुगु शहर व इमिगु ज:ख च्वंगु गां दुथ्या:।
 23 थुपि शहरत व इमिगु गांत वंश वंशकथं इस्साखार कुलया सर्बय् ख:।

आशेर कुलयात ब्यगु भाग

- 24 न्यागु चिष्टा आशेरया कुलयात वंश वंशकथं लात।
 25 इमिगु भागय् थुपि दुथ्या: – हेल्कत, हली, बेतेन, अक्षाप,
 26 अल्लाम्मेलेक, अमाद, मिशाल। पच्छिमय् सिमाना कर्मेल व शीहोर-लिब्नात तक थ्यन।
 27 अले व पुर्बपाखे चा:हिला: बेथ-दागोनपाखे वना: जबूलन व थिप्ताह-एलयागु ब्यासिइ थ्यन, अले उत्तरपाखे बेथ-एमेक व नीएल तक वना: व उत्तरय् काबुल,
 28 एक्रोन, रहोब, हम्मोन व कना जुया: त:धंगु सीदोन तक थ्यन।
 29 अले व सिमाना चा:हिल रामा जुया: पखा: दुगु टुरोस शहर तक वन। अनं व सिमाना होसापाखे चा:हिला: अक्जीब इलाकाया न्हा:ने समुद्रय् क्वचाल।
 30 उम्मा, अपेक व रहोब बस्ती थ्व हे इलाकाय् ला:। नीनिगु (२२) शहर व इमिगु गां नं दु।
 31 थुपि शहर व इमिगु गांत वंश वंशकथं आशेर कुलया सर्बय् ख:।

नप्ताली कुलयात ब्यगु भाग

- 32 खुक्व:गु चिष्टा नप्ताली कुलयात इमिगु वंश वंशकथं लात।
 33 इमिगु सिमाना हेलेप व सानन्नीमय् दुगु त:मागु सिमांनिसें अदामी-नेकेब व यब्नेल जुया: लक्कमय् वना: यर्दनय् क्वचाल।
 34 अले व सिमाना पच्छिमपाखे अज्जोथ-तबोरपाखे चा:हिला: हुक्कोकय् पिहां वल। इमिगु दच्छिनपाखे जबूलन, पच्छिमपाखे आशेर व पुर्बपाखे यर्दन खुसि ला:गु दु।
 35 पखा: दुगु शहर सिद्दीम, सेर, हम्मत, रक्कत, किन्नेरत,
 36 अदामा, रामा, हासोर,
 37 केदेश, एदई, एन-हासोर,
 38 यिरोन, मिग्दल-एल, होरेम, बेथ-अनात व बेथ-शेमेश ख:। इमिगु गांनापं झिंगु शहर ख:।
 39 थुपि शहरत व इमिगु गांत वंश वंशकथं नप्ताली कुलया सर्बय् ख:।

दान कुलयात ब्यगु भाग

- 40 न्हयगु चिष्टा दानया कुलयात इमिगु वंशकथं लात।
 41 इमिगु सर्बयया इलाकाय् थुपि दुथ्या: –
 सोरा, एस्तोल, इर-शेमेश,
 42 शालबीन, अययालोन, इत्ला,
 43 एलोन, तिम्मा, एक्रोन,
 44 एल्लके, गिब्बतोन, बालात,
 45 यहूद, बने-बरक, गात-रिम्मोन,
 46 मे-यरकोन व रक्कोननापं योप्पापाखे स्व:गु इलाका।
 47 अयनं दानया कुलतय्त थ:गु इलाकाय् अधिकार यायेत थाकुगु ख:। उकि इमिसं लेशेमय् वना: वलिसें लडाइँ याना: उकियात तरवारं नाश याना: त्याका काल। अले अन च्वना: थ: पुर्बाया नांकथं लेशेमया नां दान तल।^०
 48 थुपि शहरत व इमिगु गांनापं वंश वंशकथं दान कुलया सर्बय् ख:।

यहोशया भाग

- 49 थुकथं इमिसं अधिकारया निति सिमाना सिमानाकथं देश ब्वथलेगु ज्या सिधये थुंका: इस्राएलीतयसं नूनया काय यहोशयात नं थ:पिनिगु दथइ सर्बयकथं छब्ब बिल।
 50 परमप्रभुं धयादी थें इमिसं वयात व पचंगु शहर बिल। थ्व एफ्राइमया पहाडी देशय् च्वंगु तिम्नथ-सेरह ख:। वं शहरयात बल्लाक दयकल अले अन हे च्वन।
 51 थुकथं पुजाहारी एलाजार, नूनया काय यहोश व इस्राएली कुलनाय:तयसं परमप्रभुया न्हा:ने शीलय् नापलायेगु पालया धवाखाय च्वना: चिष्टा तथा: इस्राएलीतय्त ब्यगु सर्बय थुपि हे ख:। थुकथं इमिसं देश इनेगु ज्या सिधयकल।

20

शरण बीगू शहर

गन्ती ३५:६-३३; व्य ४:४१-४३; १९:१-१३

- 1 अले परमप्रभु यहोशूयात थथे धयादिल,
- 2 इस्राएलीतयत धयाब्यु, “मोशापाखें जि छिमित धया थें शरण बीगू शहर ल्य।
- 3 मसीसैं वा ईख मदुसैं सुनानं सुयातं स्यात धा:सा व उगु शहरय् बिस्वुं वनेमा। उपि शहर मनु स्या:गुया बदला काइम्हयसिगुं बचय् जुइत छिमिगु शरण कायेगु थाय् जुइ।
- 4 व उपि शहरत मध्ये छगुलिइ बिस्वुं वना: ध्वाखाय् दना: अनयापि थकालितयत् थ:गु खें कनेमा। अले इमिसं शहर दुने थ:पिन्थाय् यंका: वयात च्वनेत थाय् बीमा: अले व इपिनापं च्वनेमा।
- 5 अले मनु स्या:गुया बदला काइम्हयसिनं वयात लित धका: धा:सा इमिसं वयात वयागु ल्हातय् मबीमा, छाय्धा:सा व थ:ज:लाख:त्यायात मसीसैं स्या:गु ख:, तंम्वय् स्या:गु मखु।
- 6 अले न्यायया निति खल:या न्हा:ने मदंतले अले उबलय् सेवा यानाच्वंम्ह दकलय् त:धंम्ह पुजाहारी मसीतले व उगु शहरय् हे च्वनाच्वनेमा। अनलि गूगु शहरं व बिस्वुं व:गु न्हा:, उगु शहरय् हे लिहां वना: थ:गु छेंय् च्वने फइ।”
- 7 थुक्रिया लागि इमिसं यर्दनया पच्छिमपाखे गालील्य ला:गु नन्तालीया पहाडी देशय् केदेश, एफ्राइमया पहाडी देशय् शकेम व यहदाया पहाडी देशय् किर्यात-अर्बा धाइगु हेब्रोन शहरयात अलग तल।
- 8 यरीहो उखे यर्दनया पुर्वय् थुपि शहरत अलग यात- स्वेन कुलया इलाकाय् मस्भूमिइ त:जा:गु माथवंगु थासय् दुगु बेसेर, गाद कुलया इलाकाय् गिलादया रामोत व मनशरो कुलया इलाकाय् बाशानयागु गोलान।
- 9 थथे सुनानं सुयातं मसीसैं स्या:गु जसा खल:या न्हा:ने वयागु फैसला मजुतले मनु स्या:गुया बदला काइम्हयसिगुं ल्हातं सीम्बालेमा धका: व बिस्वुं वनेत सकलें इस्राएलीत व इपिलिसैं च्वनाच्वपि परदेशीतयगु निति ल्य:गु शरण कायेगु शहर थुपि हे ख:।

21

लेवीया सन्तानतयगु शहर

- 1 वया लिपा लेवीया सन्तानतय् छेंज: छेंज:या नाय:तयसं एलाजार पुजाहारी, नूनया काय् यहोशू व इस्राएली कुल कुलया नाय:तय् न्हा:ने वया:
- 2 कनान देशया शीलीय् इमित थथे धाल, “जिमि च्वनेत शहर व जिमि पशुत ज्वयेत प्यरे च्वंगु थाय् जिमित व्यु धका: परमप्रभु मोशापाखे छिमित आज्ञा बियादीगु दु।”*
- 3 उकि परमप्रभुया आज्ञाकथं इस्राएलीतयसं लेवीया सन्तानतयत् थथ:गु सर्बयपाखें थुपि शहर व पशु ज्वयेत घोंयख्य: बिल।
- 4 कहातीतयत् वंश वंशकथं न्हापांगु चिशा लात। थथे यहदा, शिमियोन व बेन्यामीनया कुलतपाखें झिस्वंगु शहर लेवी हासुन पुजाहारीया सन्तानतयत् बिल।
- 5 कहातया ल्यंदुपि सन्तानतयत् एफ्राइम, दान व मनशरोया बच्छि कुलतय् वंशतपाखें झिगु शहर बिल।
- 6 गेशोनीया सन्तानतयत् इस्साखार कुलया वंश, आशरोया व नन्तालीया कुलया वंश व बाशानय् मनशरोया बच्छि कुलया वंशतपाखें झिस्वंगु शहर बिल।
- 7 मरारीया सन्तानतयत् इमि वंश वंशकथं स्वेन, गाद व जबूलनया कुलपाखें झिनिगु शहर बिल।
- 8 परमप्रभु मोशापाखें आज्ञा बियादीगु थें इस्राएलीतयसं लेवीया सन्तानतयत् पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं थुपि शहर बिल।
- 9 पुजाहारीतयत् ब्युगु शहर
- 9 इमिसं यहदा व शिमियोनया कुलतपाखें इमित ब्युगु शहरतयगु नां थथे दु –
- 10 थुपि शहर लेवी कुलया कहातीया वंशया हासुनया सन्तानतयगु निति ख:। छाय्धा:सा न्हापांगु चिशा इमित हे ला:गु ख:।*
- 11 इमिसं इमित यहदाया पहाडया देशय् प्यरे च्वंगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं हेब्रोन धाइगु किर्यात-अर्बा शहर बिल। (अर्बा अनाकया पुर्खा ख:।)
- 12 उगु शहरया बुँ व गां धा:सा इमिसं यपुन्नेया काय् कालेबयात वयागु थ:गु जमिनकथं ब्युगु ख:।
- 13 उकि पुजाहारी हासुनया सन्तानतयत् इमिसं हेब्रोन (मसीसैं मचायकं मनु स्या:म्हयसित शरण बीगू छगु शहर), लिब्ना,
- 14 यतीर, एशतमो,
- 15 होलोन, दर्बीर,
- 16 ऐन, युता व बेथ-शेमेश, इमिगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं थुपि निगु कुलपाखें गूगु शहर बिल।
- 17 अले बेन्यामीनया कुलपाखें इमिसं इमित गिबोन, गेबा,
- 18 अनातोत व अल्मोन प्यंगु शहर व इमिगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य: बिल।
- 19 हासुनया सन्तान पुजाहारीतयगु निति फुक्क शहर इमि पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं झिस्वंगु दु।

ल्यंदुपि कहातीतयत् ब्युगु शहरत

- 20 लेवी कुलया ल्यंदुपि कहाती वंशतयत् एफ्राइमया कुलपाखें छुं शहर बिल।
- 21 इमिसं इमित एफ्राइमया पहाडी देशय् शकेम (मसीसैं मचायकं मनु स्या:म्हयसित शरण बीगू छगु शहर) व गेजेर,
- 22 किब्सेम, बेथ-होरोन, इमिगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं प्यंगु शहर बिल।
- 23 दानया कुलपाखें इमिसं एल्तेक, गिब्बतान,
- 24 अय्यालोन, गात-रिम्मोन, इमिगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं प्यंगु शहर बिल।
- 25 मनशरोया बच्छि कुलपाखें इमिसं तानाक व गात-रिम्मोन, उकिया पशु ज्वयेगु थाय्नापं थुपि निगु शहर बिल।
- 26 थुपि फुक्क झिगु शहर व इमिगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य: ल्यंदुपि कहाती वंशयापिन्त बिल।

गेशोनीतयत् ब्युगु शहर

- 27 लेवी कुलयापि गेशोनी वंशयात मनशरोया बच्छि कुलपाखें बाशानय् दुगु गोलान (मसीसैं मचायकं मनु स्या:म्हयसित शरण बीगू छगु शहर), व बे-एशतरा अले इमिगु पशु ज्वयेगु घोंयख्य:नापं निगु शहर बिल।*

- 28 इससाखारया कुलपाखें, किरयोन, दाबरत,
 29 यर्मूत व एन-गन्नीम व इमिगु पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं प्यंगू शहर बिल।
 30 आशेरया कुलपाखें मिशाल, अब्दोन,
 31 हेल्कत व रहोब अले इमिगु पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं प्यंगू शहर बिल।
 32 नतालीया कुलपाखें गालीलिय दगु केदेश (मसीसैं मचायकं मनु स्याःम्हयसित शरण बीगु छगु शहर), हम्मोत-डोर व कर्तान, अले इमिगु पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं स्वंगू शहर बिल।
 33 गेशोनी वंशयागु फुकक शहर इमिगु पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं झिस्वंगू दु।

मरारीतयत ब्यगु शहर

- 34 लेवी कुलया ल्यंदुपि मरारी वंशयापिन्त थुपि शहर बिल।
 जबलूनया कुलपाखें पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं योक्नाम, कर्तह, *
 35 दिम्ना व नहलल अले इमिगु पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं प्यंगू शहर बिल।
 36 स्बेनया कुलपाखें बेसेर, यहसा,
 37 कदेमोत, मेपात व पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं प्यंगू शहर बिल।
 38 गदया कुलपाखें गिलादय लाःगु रामोत (मसीसैं मचायकं मनु स्याःम्हयसित शरण बीगु छगु शहर), महनोम,
 39 हेरबोन व याजेर अले इमिगु पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं प्यंगू शहर बिल।
 40 लेवी कुलया ल्यंदुपि सकल मरारी वंशयापिन्त झिनिगु शहर ब्यगु खः।
 41 इस्राएलीतयसं थःगु जमिनं पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यःनापं लेवीया सन्तानतयत मुक्क पीच्यागु शहर बिल।
 42 थुपि शहरयागु प्यखेरं पशु ज्वयेगु घॉय्ख्यः दु, फुकक शहर अथे हे च्वं।
 43 थुकथं परमप्रभु इमि पुर्खातलिसे बी धकाः पाफयादीगु फुकक देश इस्राएलीतयत बियादिल। अले इमिसं व देश अधिकार यानाः अन च्वन।
 44 परमप्रभु इमि पुर्खातलिसे पाफयादीगु थं वयकलं देशय न्यक इमित आराम बियादिल। इमि छम्ह न शत्रु इमि न्दःने दने मफुत छायाःसा परमप्रभु इस्राएलीतयगु ल्हातय इमि फुकक शत्रुत लःल्हानादिल।
 45 इस्राएल्यापि मन्तयत बियादीगु छगु छगु बचं परमप्रभुं पूंकादिल।

22

यहोशु पुर्बया कुलतयत बिदा ब्यगु

- 1 अले यहोशु स्बेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुलयात सःताः
 2 इमित धाल, “परमप्रभुया दास मोशां छिमित ब्यगु फुकक आज्ञा छिमिसं मानय याःगु दु, अले जिं धयागु फुकक खं न छिमिसं मानय याःगु दु।*
 3 ताःइलनिसें थौं तक न छिमिसं मेपि इस्राएलीतयत त्वःतःगु मदु, तर परमप्रभु थः परमेश्वरयागु आज्ञा बालाक मानय याःगु दु।
 4 आः छिमि परमप्रभु परमेश्वरं छिमि मेपि इस्राएलीतयत न थःगु बचंकथं आराम बियादी धुंक्गु दु। उकिं परमप्रभुया दास मोशां यर्दन पारि छिमित ब्यगु थःगु जमिन दगु थथःगु छैयं लिहां हूं।
 5 परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात माया या, वयकःया लेंपुइ हूं, उकियात गुबलें त्वःते मते, वयकःया खं न्यं। दुनुगलनिसें व बलं फतले वयकःया सेवा या धकाः परमप्रभुया दास मोशां छिमित ब्यगु आज्ञा व व्यवस्था बालाक मानय या।”
 6 अले यहोशु इमित सुवाः बियाः बिदा बिल, अले इपि थथःगु छैयं वन।
 7 मनश्शेया बच्छि कुलयात ला मोशां बाशानय जमिन ब्यगु खः। मनश्शेया मेपि बच्छियात धाःसा यहोशु यर्दनया पच्छिमपाखे मेपि इस्राएलीतयगु दशुइ जमिन बिल। उकिं यहोशु इमित छैयं छ्वःबलय सुवाः बियाः
 8 थथे धाल, “यक्क धन-सम्पत्ति व पशुतयगु बथां, वहः, लूं, कैय, न व यक्क वसः ज्वनाः थथःगु छैयं लिहां हूं। छिमिसं शत्रुतयगु लाकाकाःगु फुकक सामान इस्राएली दाजुकिजापिन्त इनाब्यु।”
 9 अले स्बेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुल परमप्रभुयागु आज्ञाकथं मोशापाखें इमित ब्यगु अधिकारया देश गिलादय वनेत इस्राएलीतलिसें बिदा जुयाः कनान देशयागु शीलौं लिहां वन।

यर्दन सिथय छगु वेदी दयक्कगु

- 10 स्बेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुल कनान देशय यर्दनयागु लिक्कसं च्वंगु गलीलोटय थ्यंबलय इमिसं यर्दन खुसि सिथय छगु तःधंगु वेदी दयकल।*
 11 स्बेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुलं कनानया सिमानाय गलीलोटय यर्दनया लिक्क इस्राएलीतयगु भागय वेदी दयकल धयागु खं न्यनाः
 12 इपिनापं ल्वायेत इस्राएल्यापि फुकक खलः शीलोटय मुन।
 13 अले इस्राएलीतयसं गिलाद देशय स्बेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुलयाथाय पुजाहारी एलाजारया काय पीनहासयात छवल।
 14 वनापं इस्राएल्या छगु छगु कुलं छम्ह छम्ह यानाः झिम्ह नायः छवल। इपि इस्राएल्या वंशतय छगु छगु परिवारया नायःपि खः।
 15 इपि स्बेनी, गादी व मनश्शेया बच्छि कुलयाथाय गिलाद देशय थ्यनाः इमित थथे धाल,
 16 “परमप्रभुया फुकक खलकं थथे धाःगु दु, ‘छिमिसं थथे छाय परमेश्वरयात ल्खलानागु?’ थौं छिमिसं गय यानाः परमप्रभुया विरोधय विद्रोही जुयाः वयकःयात त्वःताः थःगु लागि वेदी दयकेफुगु? *
 17 छु पोसय यानागु पाप झीत मगात ला? गुक्कं यानाः परमप्रभुया खलःयाथाय महामारी वल। झीसं थौं तक न थःपिन्त शुद्ध याये मफुनि? *
 18 छु, छिमिसं हाकनं आः परमप्रभुयात त्वःतेगु ला?
 “ थौं छिमिसं परमप्रभुया विरोधयात धाःसा कन्हय वयकः इस्राएल्या फुकक खलःलिसें तंचायादी।
 19 छिमिगु थःगु जमिन अशुद्ध जुगु दुसा परमप्रभुया पवित्र पाल दगु परमप्रभुया देशय वा, जिमिगु जमिन जिपिनापं इनाका। तर परमप्रभु झी परमेश्वरया वेदी दयकं हाकनं मेगु वेदी दयकाः परमप्रभुयागु व जिमिगु विरोध याये मते।
 20 जेरहया काय आकनं देछायेमागु धनमालयागु खैयं विश्वासघात याःबलय इस्राएल्या फुकक खलः खनाः परमप्रभु तंचायादीगु, मखु ला? आकनयागु पापया सजॉय वयात जक लाःगु मखु, मेपिन्त नं लात।” *
 * 21:34 २१:२७ गन्ती ३:२३-२८ * 22:2 २२:२ गन्ती ३:२०-२५; यहो १:१२-१५ * 22:10 २२:२० गन्ती २:१-६ * 22:16 २२:१६ व्य १२:१३-१४ * 22:17 २२:१७ गन्ती २:१-६ * 22:20 २२:२० यहो ७:१-६

- 21 स्बेन, गाद व मनश्शेया बच्छि कुलयापिन्सं इस्राएलया कुल कुलया नायःतयत् लिसः बिल,
 22 “परमप्रभु परमेश्वर दकलय् बल्लाःम्ह खः! वयकः परमप्रभु खः, परमप्रभु परमेश्वर दकलय् बल्लाःम्ह खः! छाय् झीसं थ्व ज्या यानागु खः धकाः वयकलं अले इस्राएलं नं सीमा! जिमिसं विद्रोह यानाः परमप्रभुयागु खँ मन्यनागु दुसा जिमित आः हे स्थानाछ्व।
 23 परमप्रभुया ल्यु वनेगु त्वःताः जिमिसं थःगु निति होमबलि वा अन्नबलि वा मेलबलि छायेत वेदी दयकाःगु दुसा, परमप्रभु थःम्हं हे जिमित सर्जॉय बियादीमा।
 24 “अथे मखु, लिपा छिमि सन्तानं जिमि सन्तानयात थथे धाइ धकाः जिपि ग्याः, ‘परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरनापं छिमिगु छु ज्या दु?’
 25 हे स्बेनी व गादीत, परमप्रभुं जिमिगु व छिमिगु दथुइ यर्दन खुसियात सिमाना दयकादिल। आः परमप्रभुनापं छिमिगु छु ज्या मद्।’ थथे धयाः छिमि सन्तानं जिमि सन्तानयात परमप्रभुया आराधना याकेमबी फु।
 26 “अथे जुयाः जिमिसं थथे धया, ‘झीसं छगु वेदी दयकेनु, व होमबलि व बां बीत मखु।’
 27 उकिया पलेसा छिमि व छिमि सन्तानया दथुइ, पुस्ता पुस्ता तक जिमिसं धाथे होमबलि, बलिदान व मेलबलि ज्वनाः परमप्रभुयात वयकःया नापालायेगु पाल न्ह्यःने जक आराधना यायेत साक्षी जुइमा धकाः जिमिसं थ्व दयकाःगु दु। लिपा छिमि सन्तानं जिमि सन्तानयात, ‘छिमिगु परमप्रभुनापं छु ज्या मद् धकाः मथायेमा।’
 28 “अले जिमिसं धया कि इमिसं जिमित वा जिमि सन्तानयात लिपा अथे धाल धाःसा जिमिसं थथे धाये, ‘झी पुर्खातयसं होमबलि व बलिदान छायेत मखु तर जिमिगु व छिमिगु दथुइ साक्षीकथं दयकगु परमप्रभुया वेदी थें च्वंक दयकगु थ्व वेदीयात स्वा।’
 29 “धाथे जिमिसं परमप्रभुयागु विरोध विद्रोह याये मखु। वयकःयात मानय यायेगु त्वःते नं मखु। परमप्रभुया पवित्र पालया न्ह्यःने दुगु परमप्रभु झी परमेश्वरयागु वेदी बाहेकं होमबलि, अन्नबलि व बलिदान छायेत मेगु वेदी जिमिसं दयके मखु।”
 30 स्बेन, गाद व मनश्शे कुलयापि मन्तयसं धाःगु खँ न्यनाः पुजाहारी पीनहास व इस्राएलया खलःया नायःत लयताल।
 31 अले पुजाहारी एलाजारया काय् पीनहासं इमित धाल, “परमप्रभु झीपिलिसें दी धकाः थौं जिमिसं सिल, छायथाःसा थ्व खँय् छिमिसं परमप्रभुयात ध्वंलाःगु मद्। आः धाःसा छिमिसं इस्राएलीतयत् परमप्रभुया ल्हातं बचय याःगु दु।”
 32 अले एलाजार पुजाहारीया काय् पीनहास व उपि कुलनायःत गिलाद देशयापि स्बेनी व गादीत नाप लाये धुंकाः कनानय् लिहां वल। अले इस्राएलीतयत् अन जगु खँ कन।
 33 थ्व खँ न्यनाः इस्राएलीत लयताल। इमिसं परमेश्वरयात प्रशंसा यात, अले स्बेनीत व गादीत च्वनाच्वंगु देश नाश यायेत लडाइँ याःवनेगु खँ हानं पिमकाल।
 34 स्बेनीत व गादीतयसं, थ्व वेदी परमप्रभु झी परमेश्वर खः धयागु साक्षी बी धकाः धयाः उकियागु नां साक्षी तल।

23

यहोशू नायःतयत् हपाः ब्युगु

- 1 ताःई लिपा परमप्रभुं इस्राएलीतयत् प्यखेरं च्वंपि फुकक शनूतपाखें आराम बियादिल। अबलय तक तसकं बुरा जुइ धुंक्रम्ह यहोशू
 2 सकलें इस्राएलीतयत्, इमि थकालित, नायःत, न्याय याइपि व भारदारतयत् सःताः धाल, “जि आः तसकं बुरा जुइ धुंकल।
 3 छिमिगु निति परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थुपि फुकक जातितयत् छु छु यानादिल, व फुकक खंगु दु। छिमिगु निति लडाइँ यानादीम्ह छिमि परमप्रभु परमेश्वर खः।
 4 जिं गथे यानाः यर्दन खुसिनिसें पच्छिमय भूमध्यसागर तकयापि जिं त्याकाःपि अले ल्यंदुपि जातितयगु फुकक इलाका चिशा ततं छिमिगु कुलतयत् सर्वयकथं इनाबियागु खः व लुमकि।
 5 परमप्रभु छिमि परमेश्वर थःम्हं हे छिमिगु न्ह्यःने इमित पित छ्वयादी। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं धयादी थें जिमिसं इमिगु देश अधिकार याइ।
 6 “तसकं बल्ला जु। मोशायागु व्यवस्थाया सफलित् च्वयातःगु फुकक खँ बालाक मानय या। उकि छिपि जव खवय वने मते।
 7 छिमिगु दथुइ ल्यंदुपि थुपि जातितनापं स्वापु तये मते, इमि घःतयगु नां काये मते, इमिगु नामय पाफये मते। इमित पुजा याये मते अले इमित भागियाये मते।
 8 तर जिमिसं थौं तक याःथे परमप्रभु छिमि परमेश्वरनापं जुयाच्वँ।
 9 “परमप्रभुं छिमिगु न्ह्यःने ततःधंगु व बल्लाःगु जातितयत् पित छ्वयादीगु दु। थौं तक सु नं छिमिगु न्ह्यःने दनाच्वने मफुत।
 10 छिमि छम्हयसिनं द्रुःछिम्हयसित लिनाछ्वये फइ, छायथाःसा परमप्रभु थःगु बचकथं छिमिगु निति ल्वानादी।*
 11 अथे जुयाः परमप्रभु छिमि परमेश्वरयात माया यायेत बालाक ध्यान ब्यु।
 12 “छिमिसं परमेश्वरयात त्वःतल धाःसा अले छिमिगु दथुइ ल्यंदुपि जातितलिसें स्वापु तल धाःसा अले इपिलिसें ब्याहा यात धाःसा
 13 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थुपि जातितयत् छिमिगु न्ह्यःने पित छ्वयादी मखु धयागु खँ सीका का, तर इपि छिमिगु लागिं तकर्यकीगु जाः व स्वःतिपौय जुइ अले छिमिगु म्ह ल्युने कोरी व मिरखाय कँ जुइ। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिमि बियादीगु थ्व भिंगु थासं छिपि मदया मवतले थ्व खँ जुया हे च्वनी।
 14 “आः जि सीतयंगु दु। परमप्रभु छिमि परमेश्वरया फुकक बचं प्वंगु दु, छगु नं प्वंगु मद् धयागु खँ जिमिसं थथःगु नुगः व आत्मां सि हे स्यु।
 15 तर परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु फुकक भिंगु बचं प्वंगु थें वयकलं छिमि बियादीगु थ्व भिंगु देशं छिमि नाश यानामदीतले वयकलं छिमिथाय् फुकक विपति नं छ्वयाहयादी।
 16 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छिपिलिसें चिनादीगु बाचा छिमिसं मानय मयात धाःसा अले मेपिं घःतयगु सेवा व पुजायात धाःसा वयकलं थःगु तम्ब्य छिमि सर्जॉय बियादी। अले वयकलं छिमि बियादीगु थ्व भिंगु देशं छिपि याकनं नाश जुयावनी।”

24

शकेमय् बाचा न्ह्याःगु

- 1 यहोशू इस्राएलीतय फुकक कुलतयत् शकेमय् मुंकल। व इस्राएलयापि थकालित, कुलनायःत, न्याय याइपि व इमि भारदारतयत् सःतल अले इपि परमेश्वरया न्ह्यःने वल।
 2 अले यहोशू सकसितं धाल, “परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरं धयादी, ‘यक्व दँ न्हापा छिमि पुर्खा यफ्रेटिस खुसियागु पारि च्वनीगु खः। इमिसं मेपिं घःतयत् पुजा याइगु खः। उपि पुर्खां मध्ये छम्ह अब्राहाम व नाहोरया बौ तेरह खः।”*

3 तर जिं छिमिं पुर्खा अब्राहामयात यफ्रेटिस खुसि पारि हया: कनान देशयागु थाय् थासय् चा:हिका, अले वयात यक्व सन्तान बिया। जिं वयात इसहाक बिया, *

4 हानं जिं इसहाकयात याकूब व एसाव बिया। जिं एसावयात सेइरया पहाडी देश बिया। छिमिं पुर्खा याकूब व वया सन्तान धा:सा मिश्रय वन। *

5 " ता:ई लिपा जिं मोशा व हास्नयात छवया, अले मिश्रय थ:गु ज्यां तत.धंगु महामारी हया। अले लिपा छिमित जिं पित हया। *

6 जिं छिमिं पुर्खातयत मिश्रं पित हयाबलय् इपि समुद्रय् थ्यंक: वयेवं मिश्रीत रथ व सलगइपि ज्वना: लाल समुद्र तक छिमिं पुर्खातयत ल्य वल। *

7 इमिसं परमप्रभुयात खाहालि फवन अले वयकलं इपि व मिश्रीतयगु दथइ छिउंसे चक्कादिल। वयकलं समुद्र इमित त्वपुयाबिल। जिं मिश्रीतयत छु याना: व छिमिसं थ:गु हे मिखां खन। अनंलि छिपिं मरुभूमिइ यक्व दिं तक चवन।

8 " जिं छिमित यर्दनया पूर्वय च्वनिपि एमोरीतयगु देशय हया। इमिसं छिपिलिसे लडाईं यात तर जिं इमित छिमिगु लहातय बिया। जिं इमित छिमिगु न्हा:नें नाश यानाबिया अले छिमिसं इमिगु देशय अधिकार यात। *

9 हानं मोआबयामह जुजु सिपोरया काय बालाकं इस्राएलनापं लडाईं यात। अले वं छिमित सरा: बीत बओरया काय बालामयात स:तके छवल। *

10 तर जिं बालामयात सरा: बीके मबिया। वं छिमित त:क्व: मछि सूवा: जक बिल। थुकथं छिमित बालाकया लहातं बचय याना।

11 " अनंलि छिपिं यर्दन छिना: यरीहोय वल। यरीहोयापि मिजंत छिपिलिसें लवात, लिपा एमोरी, परिज्जी, कनानी, हिती, गिगाशी, हिच्वी व यबूसीत नं छिपिनापं लवात। अयनं जिं इमित छिमिगु लहातय बिया। *

12 एमोरीतय् निहह जुजुतयत छिमिगु न्हा:नं लिनाछवयेत जिं छिमिगु न्हा:ने न्हा:ने आतंक छवयाबिया। व छिमिगु तरवार व धनुष जगु मखु। *

13 थये छिमिसं छुं हे याये म्वा:गु नुं व छिमिसं मदयक्कुगु शहर जिं छिमित बिया। आ: छिपिं अन च्वनाचवंगु दु। छिमिसं मप्यगु दाखक्यब व जैतूनया क्यबया फल नयाचवंगु दु। *

14 "उकिं आ: परमप्रभुयागु ग्या:चिकु कया: वयक:यात दुनुगलनिसें सेवा या। छिमिं पुर्खातयसं यफ्रेटिस खुसि पारि व मिश्र देशय पुजायापि घ:तयत वांछव अले परमप्रभुया जक सेवा या।

15 परमप्रभुयागु सेवा याये मय:सा सुयागु सेवा यायेगु ख: व छिमिसं थौं ल्य। छिमिं पुर्खातयसं यफ्रेटिस खुसिया उखे पुजा या:पि घ:त कि छिपिं आ: च्वनाचवंगु देशयापि एमोरीतय् घ:त? जिं व जिमिं छैज:पिन्सं धा:सा परमप्रभुयागु हे सेवा याये। "

16 अले मनुतयसं धाल, "परमप्रभुयात त्व:ता: जिमिसं गुबलें नं मेपिं घ:तयत पुजा याये मखु।

17 छाथ्या:सा परमप्रभु, झी परमेश्वरं झीत व झी पुर्खातयत मिश्रं पित हयादीगु ख:। झीपिं व देशय दास जुया: च्वनागु ख:। झीसं वयकलं यानादीगु अजू चाइगु ज्या खनागु दु। झीपिं थीथी जातितयगु देश जुया वयाबलय् वयकलं झीत बचय यानादिल।

18 परमप्रभुं झीगु न्हा:ने फुक्क जातित, अले थ्व देशयापि एमोरीतयत नं लिनाछवल। उकिं जिमिसं नं परमप्रभुयागु सेवा याये छाथ्या:सा वयक: हे जिमिं परमेश्वर ख:। "

19 अले यहोशू मनुतयत धाल, "जिमिसं परमप्रभुयागु सेवा बालाक याये फइ मखु, छाथ्या:सा वयक: पवित्रह व नुग: मुइकादीह परमेश्वर ख:। वयकलं छिमिगु अपराध व पाप क्षमा यानादी मखु।

20 छिमिसं परमप्रभुयात त्व:ता: मेपिं घ:तयत पुजा यात धा:सा आ: तक वयकलं छिमिगु भिं यानादीगु जूसां छिमित नाश यानादी। मभिं यायेत वयक: लिहां झाइ अले छिमित भस्म याइ। "

21 अले मनुतयसं यहोशूयात धाल, "मखु, जिमिसं परमप्रभुयागु हे सेवा याये। "

22 यहोशू इमित धाल, "जिमिसं परमप्रभुया सेवा यायेगु खँ ल्य:गु दु धयागुया छिमिगु साक्षी छिपिं थ: हे ख:। "

इमिसं धाल, "ख: जिपि हे साक्षी ख:। "

23 यहोशू धाल, "अथे हे ख:सा थ:के दगु मूर्तितयत वांछवयाब्यु अले दुनुगलनिसें परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरयात मानय् यायेगु बचं ब्यु। "

24 अले मनुतयसं यहोशूयात धाल, "जिमिसं परमप्रभु झी परमेश्वरयागु हे सेवा याये अले वयक:या खँ न्यने। "

25 यहोशू उखुन्ह हे शकैमय् मनुतलिसें बाचा चिन। उकीं परमप्रभुं इमित बियादीगु विधि व नियम बालाक मानय् यायेमा: धका: लूमकुगु दु।

26 थुपिं फुक्क खँ यहोशू परमेश्वरयागु व्यवस्थाया सफलइ च्वल। अले वं छग: त:ग्व:गु ल्वहं कया: स्वसिमाकव्य पवित्रथाय सतिक धन।

27 यहोशू फुक्क मनुतयत धाल, "स्व! थ्व ल्वहं झीगु साक्षी जुइ। थुकिं छिमित थ्व बाचा लुमकाबी। छिपिं परमेश्वरपाखें तापाना मवंसे न्हाबले परमेश्वरया आज्ञा पालन यानाच्वनी। "

28 थये यहोशू इमित इमिगु थथ:गु सबंयया इलाकाय् छवल।

यहोशू व एलाजार सीगु

29 थुपिं फुक्क खँ जुइ धुंका: परमप्रभुया दास, नूनया काय यहोशू सछि व झिदें दुबलय सित।

30 अले इमिसं वयात गाश पहाडया उत्तरय् एफ्राइमया पहाडी देशया तिम्नथ-सेरह्व वयागु थ:गु हे सबंयया जमिनय् थुनाबिल। *

31 यहोशूयागु जिवंकाछि व यहोशू सी धुंका: म्वा:पि व परमप्रभुं इस्राएलया निति यानादीगु फुक्क ज्याया बारे स्थुपिं थकाहितयगु जिवंकाछि नं इस्राएलीतयसं परमप्रभुयागु सेवा यात।

32 इस्राएलीतयसं मिश्र देशं ह:गु योसेफया अस्थि शकैमय् थुनाबिल। व जमिन याकूबं शकैमया बौ हमोरया कायपिन्के सछि वह:यागु कुचा बिया: न्यानाका:गु ख:। थ्व जमिन योसेफया सन्तानया पुर्खाया सम्पत्तिकथं दत। *

33 हास्नया काय एलाजार नं सित। व शहर एफ्राइमया पहाडी देशय वया काय पीनहासयात ब्यगु ख:। अले वयात गिबाय् थुनाबिल।

* 24:3 २४:३ उत १२:२५-२६; २९:१ * 24:4 २४:४ उत २५:२४-२६; २६:६; ४६:१५-१७; व्य २:५ * 24:5 २४:५ प्रस ३:१५-२२:४२ * 24:6 २४:६-७ प्रस १४:१५-२१ * 24:8 २४:८ गन्ती १:२१-२५ * 24:9 २४:९-१० गन्ती २:२१-२४:२५ * 24:11 २४:११ यही ३:२१-२:१७; ६:२-२१ * 24:12 २४:१२ प्रस २३:२७; व्य ७:२० * 24:13 २४:१३ व्य ६:१०-११ * 24:30 २४:३० यही १:१५-५० * 24:32 २४:३२ उत ३३:१५; ५०:२४-२५; प्रस १३:१५; यहा ४:२५; प्रे ७:२६

न्यायकर्ताया सफू म्हसीका

यहोशू सीधुंका: इस्राएलीतयसं त्याके मानिगु कनान देशय हमला या:गु इलंमिसें अन जुजुपिन्सं शासन याये न्ह्य: तकयागु खँ श्व सफुलिइ दु। उगु इलय इस्राएलय जुजु धयापिं हे मद्दिन। स्या छु याये मंदत व हे यानाजुइगु ख: (२१:२५)

“परमप्रभुं इमित बचय यायेत न्यायकर्ता धा:पि नाय:त ल्ययादिल” (२:१६)। श्व पदया लिधंसाय श्व सफूया नां न्यायकर्ता त:गु ख:। श्व सफुलिइ इस्राएलीतयसं परमेश्वरया बाचाया अ:ख: याना जगु व परमेश्वरं इमित क्वत्यलात:पिपाखें बचय यायेत व शासन यायेत शिमिन्ह न्यायकर्ता दयकगु खँ न्ह्यथनात:गु दु।

श्व सफुलिइ इस्राएलीतयसं परमेश्वरयात मानय मया:गु विदेशीतयसं इमित क्वत्य:गु ख्वया: दु:खय हाला जगु व न्यायकर्तातपाखें छुत्कारा ब्यगु खँ दु। श्व सफुलिइ मू खँ धयागु परमेश्वरयात मानय याना: हे इस्राएल बचय जगु, परमेश्वरया आज्ञा मानय मया:बलय आपत व:गु ख:। परमेश्वर थ: मन्तयत बचय यायेत न्ह्याबले न्ह्यचिलादीगु दु। तर इपिं थ:पिनिगु पापं लिचिला: हाकनं परमप्रभुयाथाय वयेमा:।

श्व सफूया च्वमिया बारे गनं नं न्ह्यथनात:गु मद्दु। तर श्व सफू शमूएलं च्व:गु जुइ धका: धा:पि नं दु।

धला: पै

कनान देश त्याकाका:गु १:१-२:१३

इस्राएलयात क्वत्यलात:गु, दबोरपाराखें जुजु याबीन नाश जगु २:१४-५:३१

गिदोनं मिघानीतयत त्याकगु ६:१-८:३५

अबीमिलेक थाहां व:गु व पतन जगु ९:१-५७

शीथी न्यायकर्ता १०:१-१२:१५

शिमशोनं इस्राएलीतयत पलिशतीतपाखें बचय या:गु १३:१-१६:३१

दान कुलया घटना १७:१-१८:३१

बेन्यामीन कुलयात सर्जोय ब्यगु १९:१-२१:२५

न्यायकर्ता

यहदा कुल कनानीतलिसे ल्वा:गु

- 1 यहोशू सीधुंका: इस्राएलीतयसं परमप्रभुयाके न्यन, “गुगु कुलं दकलय न्हापा कनानीतयत हमला यायेमा:?”
- 2 परमप्रभुं धयादिल, “यहदां हमला याइ। धात्थें, जिं व देशयात इमिगु ल्हातय तयाबियागु दु।”
- 3 यहदाया मन्तयसं थ: दाजुकिजा शिमियोनीतयत धाल, “परमप्रभुं जिमित ब्यगु लागया जिपिलिसें वा, झीपि मिलय जुया: कनानीतलिसें ल्वाये अले जिपि नं छिमित ब्यगु लागाय वने।” उकिं शिमियोन कुलयापि मन्त इपिलिसें वन।
- 4 यहदा कुलयापि मन्त हमला यायेत वंबलय परमप्रभुं कनानीत व परिज्जीतयत इमिगु ल्हातय बियादिल। इमिसं बेजेकय शिद्र: मन्त स्यात।
- 5 अन इमिसं जुजु अदोनी-बेजेकयात* नापलाकल अले वलिसें ल्वात। अले इमिसं कनानीत व परिज्जीतयत बुकल।
- 6 जुजु बिस्सुं वन तर ल्य वना: इमिसं वयात ज्वन। अले वयागु ल्हा: व तुतिया बुरा पतिचा धयनाबिल।
- 7 अदोनी-बेजेकं धाल, “ल्हा: व तुतियागु बुरापति धयपि न्ह्येम्ह जुजुपिन्सं जिगु टेबुलया त:लय चिप मुनीगु। जिं इमित गथे यानागु ख: परमेश्वरं जित: अथे हे यानादीगु दु।” इमिसं वयात यस्शलेमय हल, अले व अन हे सित।

यहदा कुलं यस्शलेम व हेब्रोन त्याकाका:गु

- 8 यहदाया मन्तयसं यस्शलेमय हमला याना: उकियात त्याकाकाल। इमिसं अनयापि मन्तयत तरवारं स्यात, अले व शहरय मि च्याकाबिल।
- 9 अनलि यहदा कुलयापि मन्त पहाडी देश, नेगेव व पच्छिमय ला:गु तेंचाय च्वपि कनानीतलिसें ल्वायेत क्वहां वन।
- 10 उकिं यहदाया मन्तयसं हेब्रोन शहरय च्वपि कनानीतयत हमला यात। (न्हापा हेब्रोनयात किर्यत-अर्बा धाइगु ख:।) अनलि इमिसं शोशै, अहीमन व तल्मै वंशयापिन्त स्यानाबिल।[†]

ओत्निएलं दबीर शहर त्याकाका:गु

- 11 हानं अनं वना: दबीरयापि मन्तयत हमला यात। (दबीरयात न्हापा किर्यत-सेपेर धाइगु ख:।)
- 12 अले कालेबं धाल, “सुनां किर्यत-सेपेरयात त्याकाकाइ व नापं जिं थ: म्हाय अक्सायात ब्याहा यानाबी।”
- 13 कालेबया किजा कनजया काय ओत्निएलं उकियात त्याकाकाल। अले कालेबं थ: म्हाय अक्सायात वलिसें ब्याहा यानाबिल।[†]
- 14 ब्याहा या: खुन्हु अक्सा ओत्निएलयाथाय वंबलय वं वयात थ: बौयाके छकुचा बुं पक्केबिल। व थ:गु गधया म्हत्तं क्वहां वं:बलय कालेबं वयात न्यन, “छन्त छु माल?”
- 15 वं धाल, “जित: छगु क्वस: बियादिसैं। छि जित: बुं बियादीगु थाय नेगेवय जित: बुं गा:चात नं बियादिसैं।” उकिं कालेबं वयात च्वय व क्वय च्वंगु बुं गा:चात बिल।

यहदा व बेन्यामीन कुलयापिन्सं त्याकाका:गु

- 16 मोशाया सस:बौया सन्तान, केनीत यहदायापि मन्तलिसें ताया: सिमातयगु शहरं[‡] आरदाया दच्छिनय ला:गु यहदाया मस्भूमिइ वन, इपिं अन च्वपि मन्तनापं च्वन।
- 17 हानं यहदा कुलयापि मन्त थ: दाजुकिजा शिमियोनीतलिसें वन। इमिसं सपतय च्वनीपि कनानीतयत त्याका: व शहरयात भज्यंक नाश यानाबिल। उकिं व शहरया नां होर्मा[†] जुल।
- 18 यहदायापि मन्तयसं गाजा, अश्कलोन व एक्फोन शहरयात व उमिगु लागानापं काल।
- 19 परमप्रभुं यहदाया मन्तयत ग्वाहालि बियादिल। इमिसं पहाडी देश त्याका काल। अयतं इमिसं क्वय ला:गु माधंवेगु थासय च्वपि मन्तयत ख्याना छवये मफुत छाथया:सा इमिके नैयागु रथत दु।

* 1:5 १:५ अदोनी-बेजेक धुकिजा अर्थ जिमि प्रभु, बेजेकया मालिक † 1:10 १:१० यहो १५:१३-१४ ‡ 1:13 १:१३ यहो १५:१८-१९ † 1:16 १:१६ व्य २१:३ † 1:17 १:१७ होर्मा हिब्रू भाषाय धुकिजा अर्थ नाश ख:

- 20 मोशं बचं ब्यगु थें हेन्नो धाःसा कालेबयात बिल। गुम्हयसिनं अनाकया स्वम्ह कायपिन्त अनं ख्याना छवःगु खः।
- 21 बेन्यामीनीतयसं धाःसा यस्शलेमयापि यबूसीतयत ख्याना मछवः। उकि यबूसीत थौ तक नं बेन्यामीनीतलिसें यस्शलेमय च्वनाचवंगु दु।
- योसेफ कुलयापिन्सं बेथेल त्याकाकाःगु
- 22 योसेफया कुलं बेथेल हमला यायेत वःबलय परमप्रभुं इमित ग्वाहालि बियादिल।
- 23 इमिसं बेथेलय चिवा काइपि छवत। (न्हापा बेथेलयागु नां लुजः खः।)
- 24 थुपि चिवा काःवपिन्सं छम्ह मनु शहरं पिहां वयाचवंगु खंकाः वयात धाल, “शहरय गथे दुहां वनेगु जिमित कनाब्यु, अले जिमिसं छंगु छुं स्यके मखु।”
- 25 व मनुखं लें क्यनाबिल, अले इमिसं शहरयापि मनुतयत तरवारं स्यात। व मनु व वया छेंजःपिन्त धाःसा त्वःताबिल।
- 26 लिपा व मनु हितीतयगु देशय वन, अले वं अन छगु शहर दयकाः उगु शहरया नां लुजः धकाः तल। उगु शहरया नां थौ तक नं थ्व हे खः।
- थाय थासय कनानीतयत ख्यानाः छवये मफुगु
- 27 कनानीत व देश त्वःतावने हे मखु धकाः च्वनाचवंगुलि मनश्शे कुलयापिन्सं बेथ-शान, तानाक, डोर, यिबलाम, मगिगे शहर व थुमिगु जःखः च्वंगु गाचातय च्वपि मनुतयत ख्याना छवये मफुत। थुकथं कनानीत व देशय च्वना हे च्वन।
- 28 लिपा इस्त्राएलीत बल्लाःबलय इमिसं कनानीतयत दासयात थें ज्या याकल तर इपि फुककसित ख्याना छवये मफुत।
- 29 गेजेर शहरय च्वपि कनानीतयत एफ्राइम कुलयापिन्सं नं ख्याना छवये मफुत। उकि कनानीत इपिलिसें च्वना हे च्वन।
- 30 कित्रोन व नहलोल शहरयापि कनानीतयत जबलून कुलयापिन्सं ख्याना मछवः। कनानीत इपिलिसें अन च्वनाच्वन, जबलून कुलयापिन्सं इमित दास थें ज्या याकल।
- 31 आशेर कुलयापिन्सं अक्को, सीदोन, अहलाब, अक्जीब, हेलवा, अपेक व रहोब शहरया मनुतयत ख्याना मछवः।
- 32 उकि आशेर कुलयापि अन कनानीतलिसें च्वना हे च्वन।
- 33 नप्ताली कुलयापिन्सं बेथ-शेमेश व बेथ-अनात शहरयापि मनुतयत ख्याना मछवः। थथे इपि कनानीतलिसें हे च्वन। अथेसां इमिसं बेथ-शेमेश व बेथ-अनातयापि मनुतयत थःगु लागि दासयात थें ज्या याकल।
- 34 एमोरीतयसं दानया सन्तानतयत पहाडी देशय ख्याना छवत, अले इमित माथवंगु थासय वयके मब्यु।
- 35 एमोरीत हेरैस डौडा, अय्यालोन व शालबीमय च्वना हे च्वन। अथेसां योसेफ कुलयापि इपि स्वयाः बल्लाःबलय इमित नं दासयात थें ज्या याकल।
- 36 एमोरीतयगु सिमाना अक्रब्बीमयागु पाचानिसें सेलाया च्वय तक खः।

2

बोकीमय परमप्रभुया दूत

- 1 परमप्रभुया दूत गिलगालं बोकीमय थाहां वनाः इस्त्राएलीतयत धाल, “जिं छिमिन्त मिश्र देशं पिकयाः छिमि पुर्खातलिसें बाचा चिनागु देशय हया। जिं थथे धयागु खः, ‘जिं गबले छिपिलिसें चिनागु बाचा त्वथुले मखु।
- 2 छिमिसं थ्व देशयापि मनुतलिसें बाचा चीमते तर छिमिसं इमिगु वेदीत थुनाब्यु।’ अयनं छिमिसं जिगु खँ मन्यं। छिमिसं थथे छायं यानागु?
- 3 अथे जुयाः जिं छिमिन्त धाये, जिं इमित ख्याना छवये मखु। इपि छिमिगु निति कँ अले इमि घःत छिमिन्त तक्वकीगु जाः जुइ।”
- 4 परमप्रभुया दूत सकले इस्त्राएलीतयत थथे धायेधुंकाः मनुत ह्यैयह्यैय ख्वल।
- 5 इमिसं व थाययात बोकीम* धाल। अन हे इमिसं परमप्रभुयात बां बिल।
- यहोशू सीगु
- 6 यहोशू इस्त्राएलीतयत बिदा बीधुंकाः सकले इस्त्राएलीत थथःगु भागय लाःगु जमिन अधिकार याः वन।
- 7 मनुतयसं यहोशू म्वातले परमप्रभुयागु सेवा याना हे च्वन। व सी धुंकाः नं इस्त्राएलया लागि परमप्रभुं यानादीगु ततःधंगु ख्यां खपि थकाकालिन्त म्वातले इमिसं परमप्रभुयागु सेवा याना हे च्वन।
- 8 नूनया काय, परमप्रभुया चयः यहोशू सखि व झिदँ दुबलय सित।
- 9 अले इस्त्राएलीतयसं यहोशूयात गाश डौडाया उत्तरपारखे एफ्राइमया पहाडी देशय वयात ब्यगु तिन्मथ-हेरैस† धाःगु थासय हे थुनाबिल।
- 10 यहोशूया पुस्तायापि सकल मनुत सिनावन। लिपा परमप्रभुयात म्हमस्यूपि वा वयकलं इस्त्राएलया निति यानादीगु ज्याया बारे मस्यूपि मेगु पुस्ता वल।
- इस्त्राएलीतयसं परमेश्वरयागु खँ मन्यंगु
- 11 अनलि इस्त्राएलीतयसं परमप्रभुया मिछाय मभिगु ज्या यात। इमिसं बालघःयात पुजायात।
- 12 इमिसं थःपिन्त मिश्र देशं पित हयादीम्ह थः पुर्खातय परमप्रभु परमेश्वरयात त्वःताः मेपि घःतयगु ल्यु वनाः उमित भागि यात। थुकथं इमिसं परमेश्वरयात तंचायकल।
- 13 इमिसं परमप्रभुया आराधना यायेगु त्वःताः बाल घःतयत व अशतरेत घःमयजुतयत पुजायात।
- 14 उकि परमप्रभु इस्त्राएलीत खनाः तसकं तंचायदिल, अले वयकलं इमित इमि जःखः च्वपि शत्रुतयगु ल्हातय मियादिल। इमिसं इमित लुतय यात। उकि यानाः इपि थः शत्रुतय न्दाने च्वने मफुत।
- 15 इपि न्हाथाय लडाइँ याः कंसां परमप्रभुं इपिलिसें पाफयादीगु थें इमित ताःमलाकेत परमप्रभुया ल्हाः अन दइगु। उकि इपि तःधंगु आपतय लात।
- 16 अले परमप्रभु तःधपि नायः “न्याय याइपि” धाःपि ल्ययादिल। इमिसं लुतय याःवःपिपाखें इमित बचय यात।
- 17 तर इस्त्राएलीतयसं इपि न्याय याइपिनिगु खँ मन्यं छायथाःसा इमिसं मेपि घःतयगु ल्यु वनाः वेश्या थें व्यवहार यात अले इमित भागि यात। इमि पुर्खातयसं परमप्रभुयागु आज्ञा मानय याःगु खः, तर न्हागु पुस्तां अथे यायेगु याकनं हे त्वःतल।
- 18 गबले गबले परमप्रभुं इमिगु लागि न्याय याइह ल्ययादिल, वयकलं व न्याय याइहयसित ग्वाहालि बियादिल। व म्वातले वयकलं इमित शत्रुतयगु ल्हातं बचय यानादिल। छाथधाःसा कसाः बीपि व क्वत्यलिपिन्सं यानाः इस्त्राएलीतयगु नुगः ख्वइबलय परमप्रभुं इमित माया यानादीगु।
- 19 तर व न्याय याइम्ह सी धुंकाः इपि इमि पुर्खात स्वयाः अज्ज अज्जः स्यनावनीगु। इमिसं मेपि घःतयत पुजा यानाः भागि याइगु। इमिसं थःगु मभिगु ज्या व जिवाहा पहयात त्वः हे मत्वःतु।
- 20 उकि इस्त्राएललिसें तसकं तंचायाः परमप्रभुं धयादिल, “थ्व जाति जिं इमि पुर्खातलिसें चिनागु बाचा त्वाथ्रु व जिगु खँ मन्यगु जुयाः

* 2:5 २:५. बोकीम द्विब्र भाषाय बोकीम धाःगु ख्वइपि खः. † 2:9 २:९. तिन्मथ-हेरैस थुकियात तिन्मथ-सेराह धकाः नं धाः

- 21 यहोश् सीबलय् ध्व देश्य् दुपि मेपि जातितयत् आः जिं ख्याना छ्वये मखुत।
 22 इमि पुर्खातयस् थें जिग् खँ न्यनी कि मन्यनी धकाः इम्नाएलयात जाँचय् यायेत जिं थुपि जाति छ्यले।”
 23 उकि परमप्रभुं उपि जातितयत् यहोश्या लहातय् बियाः थल्य्थे ख्याना मख्वसे अन च्वनेबियादिल।

3

इम्नाएलीतयत् जाँचय् यायेत तः जाति

- 1 कनानय् लडाईं याये मननिपि इम्नाएलीतयत् जाँचय् यायेत परमप्रभुं छुं जातितयत् त्वःतादिल।
 2 इम्नाएलीतय् लडाईं याये मसःपि लिपाया सन्तानतयत् लडाईं यायेगु स्यनेत वयकलं थथे यानादीगु खः।
 3 पलिशतीतय् न्याम्ह शासक*, सकल कनानीत, सीदोनीत व हिज्वीत बाल-हेर्मोन पहाडंमिसें कयाः लेबो-हमात तक लेबनान पहाडी देश्य् च्वंपि सकल थुकथं त्वःतुपि जाति खः।
 4 परमप्रभुं मोशापाखें इमि पुर्खातयत् ब्युगु आज्ञायात मानय् याइ कि मयाइ धकाः जाँचय् यानाः स्वयेत थुपि जातितयत् तःगु खः।
 5 थुकथं इम्नाएलीत कनानीत, हिनीत, एमोरीत, परिज्जीत, हिज्वीत व यबूसीतय् दथुइ च्वन।
 6 इमिसं इमि म्हायपिलिसें ब्याहा यात व थःम्हायपि इमि कायपिन्त बिल। अले इमि घःतयत् पुजायात।

ओत्निएल न्यायकर्ता जूगु

- 7 हाकनं इम्नाएलीतयसं परमप्रभुया मिखाय् मभिगु ज्या यात। इमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरयात ल्वमंकाः बाल घःत व अशेरा घःमयजुतयत् पुजा यायेगु यात।
 8 अले परमप्रभु इम्नाएलीत खनाः तंचायादिल, वयकलं इमित अराम-नाहारैमयाम्ह जुजु कृशन-रिशातैमया लहातय् मियादिल। व हे जुजु इम्नाएलीतयत् च्यादें तक क्वत्यलेगु यात।
 9 तर इम्नाएलीतयसं परमप्रभुयात ख्वयाः बिन्ति याःबलय् वयकलं इमित त्वःतकेत कालेबया किजा कनजया काय् ओत्निएलयात ल्ययादिल, अले वं इमित त्वःतकल।
 10 थुकांके परमप्रभुयागु आत्मा दुबिल, अले व इम्नाएलीतय् न्यायकर्ता जुयाः लडाईंलय् वन। परमप्रभु अरामया जुजु कृशन-रिशातैमयात ओत्निएलया लहातय् बियादिल। वं कृशन-रिशातैमयात बुकल।
 11 थुकथं कनजया काय् ओत्निएल म्वातले देश्य् पिइदें तक शान्ति जुयाच्वन।

एहद न्यायकर्ता जूगु

- 12 हाकनं इम्नाएलीतयसं परमप्रभुया मिखाय् मभिगु ज्या यात। इमिसं अथे याःगुलि परमप्रभुं मोआबयाम्ह जुजु एलोनायात इम्नाएल स्वयाः बल्लाकादिल।
 13 एलोन अम्पनीत व अमालेकीतयत् लडाईया लागि थःथाय् मुंकाः इम्नाएलीतयत् हमला यायेत न्हाज्यात। अले तायगः सिमातयगु शहरयात त्याका काल।
 14 थथे मोआबया जुजु एलोने इम्नाएलीतयत् सिंच्यादें तक क्वत्यलेगु यात।
 15 इम्नाएलीतयसं हाकनं परमप्रभुयात ख्वयाः बिन्ति यात। अले वयकलं इमित बचय् याइम्ह छम्ह बेन्यामीनी गेराया काय् खवं ल्हाः छ्यलीम्ह एहद बियादिल। इम्नाएलीतयसं वयात मोआबया जुजु एलोनायाथाय् कोसेलि बियाछवल।
 16 एहदं छक्क हाकःगु निगु धाः दुगु तरवार दयकाः उकियात थःगु जव खम्पाय् वसः दुने चिनातल।
 17 अनलि व मोआबयाम्ह जुजु एलोनायाथाय् कोसेलि ज्वनाः वन। एलोने तसककं ल्बंम्ह मनू खः।
 18 कोसेलि बीधुंकाः एहद कोसेलि क्वबिया वःपि मनुतनापं लिहां वल।
 19 तर व गिलागालया लिक्क ल्वहंया मूर्ति दुगु थासं जुजुयाथाय् लिहां वल, अले वं जुजुयात धाल, “हे महाराज, जिं छसपोल नापं दुसाखँ ल्हायेमाःगु दु।”

उकि जुजु थः सकल च्यःतयत् सुम्क च्वं धकाः धयाः पिने छवल।

- 20 जुजु थःगु लायक्या कःसिया सिसुसे च्वंगु कोथाय् च्वनाच्वंगु खः। वया न्हाःने वनाः एहदं धाल, “परमेश्वरपाखें जिं छसपोलयात छगु खँ धायेमाःगु दु।”
 21 एलोने थः च्वनाच्वंगु थासं दन अले एहदं थःगु खव ल्हातं जव खम्पाय् दुगु तरवार पिकयाः वयागु प्वाथय् सुयाबिल।
 22 तरवार चुनापं दुहां वन, अले तरवार वयागु जँन्हुफातं पिहां वल। एहदं तरवार लिमकाः, उकियात दाःनं त्वपुल। वं तरवार लिमकासे अर्थे हे त्वःताबिल।
 23 अले एहद पिने दलानय् पिहां वल। एलोनायात दुने हे त्वःताः वं लुखाय् तालं ग्वयाबिल।
 24 व वने धुंकाः एलोनाया च्यःत वल, लुखाय् तालं ग्वयातःगु खनाः इमिसं धाल, “महाराज दरबारया सिसुगु क्वथाय् झारा च्वना च्वन जुइ।”
 25 ताःइ तक पियुं इमित मछालापुसे च्वन। अयनं जुजुं कोथाया लुखा मचाय्कगु खनाः इमिसं ताःचा कयाः लुखा चायकल। इमिसं दुने जुजु सिनाः बँय ग्वारातुलाच्वंगु खंकल।
 26 इपि पियाच्वंबलय् हे एहद बिस्सुं वन। व उपि ल्वहंया मूर्तिय लिकक जुयाः सीरा धाःगु थासय् बिस्सुं वन।
 27 अले एफ्राइमया पहाडी देश्य् थयनेधुंकाः वं तुही पुल। अले इम्नाएलीत पहाडं क्वहां वल। वं इमित न्हाः न्हाः तल।
 28 एहदं इमित धाल, “जिगु ल्यल्यु व छायाधाःसा परमप्रभुं छिमि शत्रु मोआबीतयत् छिमिगु ल्हातय् बियादीगु दु।” उकि इपि वया ल्यल्यु क्वहां वल अले इमिसं मोआब वनीगु यर्दन छियेगु थाय् त्याकाकाल। इमिसं सुं मोआबीयात खुसिया उखे वने मब्यु।
 29 इमिसं उखुन्हु झिद्रुः मोआबीतयत् स्यात। उपि सकलें बःबल्लाःपि व बहादुर सिपाईत खः। उपि छम्ह नं बिस्सुं वनेमखं।
 30 थुकथं उखुन्हु मोआबयात इम्नाएलीतयसं त्याकाकाल। अले देश्य् चयदें तक शान्ति जुयाच्वन।

शमगर न्यायकर्ता जूगु

- 31 एहदया लिपा अनातया काय् शमगर वल। वं खुसः पलिशतीतयत् सा ख्यायेगु कथिं स्यात। वं न इम्नाएलीतयत् बचय् यात।

* 3:3 ३:३ पलिशतीतय् न्याम्ह शासक अशदोद, गाजा, अस्कोलेन, गाद व एक्रोन्यापि शासकत

4

दबोरा, बाराक व याएल

- 1 एहद सीधुंका: इस्राएलीतयसं हाकरं परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात।
- 2 अथे जुया: परमप्रभुं इमित हासोरय शासन याइमह कनानी जुजु याबीनया^० लहातय मियादिल। वया सेनापति हरोशेत हगोयिमय च्वनीमह सीसरा ख:।
- 3 इस्राएलीतयसं परमप्रभुयाके ग्वाहालि फवन, छायाधा:सा याबीनयाके गुस:ग: नैयागु रथ दु, वं इस्राएलीतयत निइदें तक सास्ती बिया: क्वत्यलात:गु ख:।
- 4 उबलय लप्पीदोतया* कला: दबोरा[†] इस्राएलयामह न्याय याइमह ख:। व छमह अगमवादिनी ख:।
- 5 व एफ्राइमया पहाडी देशय रामा व बेथेलया दथुइ दुगु दबोराया ताया: सिमा क्वय च्वनीगु। इस्राएलीत वयाथाय न्यायया निति वइगु ख:।
- 6 छन्हु वं नप्तालीया केदेश अबीनोअमया काय बाराकयात स:ता: धाल, “परमप्रभु इस्राएलयामह परमेश्वरयागु आज्ञा थ्व दु, ‘वना: नप्ताली व जबलनयापि झिद्र: मन्तयत ल्यया: इमित छलिसें हे तबोर डौंयाय हजि।
- 7 जिं याबीनया सेनापति सीसरायात वया रथत व सकलें सिपाइंत नापं कीशोन खुसि तक पित हया: छंगु लहातय तयाबी।”
- 8 बाराकं लिस: बिल, “छि जिलिसें झा:सा जक जि वने छि मझा:सा जि नं वने मखु।”
- 9 दबोरां धाल, “थायथे जि छलिसें वने तर छन्त हनाबना दइ मखु, छायाधा:सा परमप्रभुं सीसरायात छमह मिसाया लहातय बियादी।” थुकथं दबोरा बाराकलिसें केदेशय वन।
- 10 बाराकं जबलन व नप्ताली कुलयापि मन्तयत केदेशय स:तल। झिद्र: मन्त वया ल्यूल्य वन, दबोरा नं वलिसें वन।
- 11 उबलय हेबेर धा:मह छमह केनी केदेशयागु साननीमय त:मागु छमा सिमाया लिकक थ:गु पाल ग्या: च्वनाच्वंगु ख:। केनीत मोशया सस:बौ होबाबया सन्तान ख:। हेबेर मेपि केनीतयत त्व:ता: अन च्वनाच्वंगु ख:।[‡]
- 12 सीसरां अबीनोअमया काय बाराक तबोर डौंयाय थाहां वंगु खें न्यना:
- 13 थ:गु गुस:ग: नैयागु रथ व सकल सिपाइंतयत हरोशेत हागोयिमं कीशोन खुसिइ स:तल।
- 14 अले दबोरां बाराकयात धाल, “हूं थौं परमप्रभुं सीसरायात छंगु लहातय बियादीगु दु। परमप्रभु छंगु न्हा:ने झा:गु दु।” उकिं झिद्र: मन्त ज्वना: बाराक तबोर डौंयां क्वहां वल।
- 15 लडाईं जबलय परमप्रभुं बाराकया न्हा:ने सीसरायात, वया रथत चले याइपि मन्त, वया सकल सिपाइंतयत इतिमिति कंकादिल। अले सीसरा रथं क्वहां वया: बिस्युं वन।
- 16 बाराकं सीसराया सेना व रथतयत हरोशेत हागोयिम तक लिनार्यकल। अले सीसराया सकल सिपाइंत तरवारं सीत। छमह नं बचय मजु।
- 17 सीसरा धा:सा हेबेर केनीया कला: याएलया पालय बिस्युं वन, छायाधा:सा हासोरयामह जुजु याबीन व हेबेर केनीया परिवार मिलय ज्पि जुयाच्वन।
- 18 याएल पिहां वया: सीसरायात नापलात अले वयात धाल, “हे जिमि मालिक, दुने दुहां झासैं, ग्यानादी मते।” उकिं सीसरा पाल दुने दुहां वन, अले याएलं सीसरायात फांगा फायकल।
- 19 सीसरां वयात धाल, “जित: ल: त्वंकि, जि प्या:चा:गु दु।” अले याएलं दुरु दुगु छेंगया म्हिचाया पुसा चायका: वयात दुरु त्वंकल, अले वं वयात फांगा फायकल।
- 20 सीसरां वयात धाल, “पालया लुखाय हे दना च्वैं, अले सुनानं थन सुं दु ला धका: न्यन धा:सा ‘सुं मद्’ धा।”
- 21 तर हेबेरया कला: याएल पालया छपु नकिं व मुग:चा कया: तीजक सीसराया न्हा:ने वन। सीसरा त्यानुगुलि तसकं न्हा: वयेका च्वंगु जल। अले वं नकि कया: सीसरायागु न्हकुं पिचायक: बैय तूक तानाबिल। थुकथं वं सीसरायात स्यात।
- 22 स्व, अबलय हे सीसरायात ल्यूल्य बाराक अन थंयक: वल। याएल वयात नापलायेत पिहां वल, अले वं थये धाल “झासैं, छि मालादीम मन् क्यनाबी।” बाराक वलिसे दुहां वन, अन सीसरायात नकि न्हकुं पिचाया: स्पगु व ग्वात्लाच्वंगु खंकल।
- 23 उखुन्हु परमेश्वरं कनानयामह जुजु याबीनयात इस्राएलीतयागु न्हा:ने बुकादिल।
- 24 अले इस्राएलीतयसं जुजु याबीनयात नाश मया:तले इपि कनानयामह जुजु याबीन स्वया: बल्लानावन।

5

दबोरा व बाराकं हा:गु म्ये

- 1 उखुन्हु दबोरा व अबीनोअमया काय बाराकं थ्व म्ये हाल,
- 2 इस्राएलयापि राजकुमारत न्हेज्यात,
मन्तयसं थ:यसैं थ:त देछात।
परमप्रभुया प्रशंसा या!
- 3 “हे जुजुपि न्यैं,
हे सेनापतित न्हायपं ब्यु,
जिं परमप्रभुया लागि म्ये हाले,
ख:, जिं इस्राएलयामह परमप्रभु
परमेश्वरयागु भजन हाले।”
- 4 “हे परमप्रभु, छि सेइ^{*} पिहां झा:बलय,
छि एदोम देशं पिहां झा:बलय,
पृथ्वी थुरथुर खात,
अले आकाशं फुति फुति वा वल,
ख:, सुगाचं वा वल।
- 5 परमप्रभुया न्हा:ने,
सीनयामह परमप्रभुया न्हा:ने,

* 4:2 x:2 यहो ११:२-२० * 4:4 x:4 लप्पीदोत हिब्रू भाषाय लप्पीदोतया अर्थ मत: ख: † 4:4 x:4 दबोरा हिब्रू भाषाय दबोराया अर्थ कस्तिहा ख: ‡ 4:11 x:11 न्याय १:१६
* 5:4 x:4 सेइ श्व एदोमया लागाय ला:गु छगु गौंय: ख:

परमप्रभुया न्ह्यःने,

इस्माएलयाम्ह परमेश्वरया न्ह्यःने,

पहाडत ग्यानाः थुरथुर खात।”

6 “अनातया काय् श्मगरया पालय्,

याएलयया पालय्,

देशयागु दथुं बन्जाःत मवं।

लँजुवाःत चाचाःहिलाः जक वनीगु खः।[☆]

7 इस्माएलय् जि दबोरा मां जुया मदतले

इस्माएलयया गांया जीवन दित।

8 न्हपि न्हपि घःतय्त ल्यःबलय्

शहरया ध्वाखाय् लडाईं थ्यंकः वल।

इस्माएलयया पिद्रुद्रः मन्याके

भाला व ढाल छुनं खने मद्।

9 जिगु मन इस्माएलयया सेनापतित नापं दु,

मनूत मध्येया थःगु इच्छां थःत लःल्हाःपि प्रजानापं।

परमप्रभुया प्रशंसा या।”

10 हे गलैचाय् फेतुनाः तयुपि गधात गइपि,

हे लँय् वनेमाःपि,

बोलाक न्यँ।

11 मिस्त लः काःवइगु थासं म्ये हालिपिनिगु सः

ताये दयाच्वंगु दु।

अन इमिसं परमप्रभु त्याःगुया बारे

अले इस्माएलीत त्याःगुया बारे

धयाच्वंगु दु।

अले परमप्रभुया मनूत

शहरया ध्वाखाय् मुं वन।

12 दँ, दँ हे दबोरा!

दँ, दँ, म्ये न्यंकि,

हे अबीनोअमया काय् बाराक दँ।

थःम्हं कुना तःपि मनूतयत ज्वनाः

छ न्ह्यज्या।

13 अले बचय्जुपि मनूत

भारदारतथाय् कुहां वल।

परमप्रभुया मनूत

बल्लाःपि शत्रुतय् विरोधय् जिनापं वल।

14 इपि एफ्राइमं बेसी तक वल,

बेन्यामीन कुलयापि ल्यल्यू वल।

माकीरं कप्तानत कुहां वल,

जबूलून कुलं

सेनाया कप्तानया कथि ज्वनाः मनूत वल।

15 इस्साखारया नायःत दबोरा नापं वल,

खः, इस्साखारं बाराकयतं ग्वाहालि यात,

इपि ल्यल्यू बेसी तक वन।

स्बेनया जिल्ला जिल्लाय् मन स्वयेगु ज्या यक्व जुल।

16 छिपि छाय् फैगलय्

फैजवाःतयगु तिसः न्यनेत च्वंच्वनागु?

स्बेनया जिल्ला जिल्लाय्

मन स्वयेगु ज्या यक्व जुल।

17 गिलाद यर्दनया उखे हे च्वन।

अले दान छाय् जहाजतयगु लिक्क पियाच्वंगु?

आशेर समुदया सिथय् हे लिबाकाच्वन,

अले थःगु हे गुफातय् च्वन।

18 जबूलूनया मनूतयसं थाःसा

थःगु ज्यानयात खतराय् लाकल।

अथे तं नःतालीतयसं नं देशया

ततःजाःगु थासय्।

19 “जुजुपि वयाः लडाईं यात।

कनानया जुजुपिन्सं मगिद्रोया बुँगाःचाया

लिक्क तानाकय् लडाईं यात।

तर इमिसं वहः व लूतय् याःगु सामान मयंकु।

☆ 5:6 ५:२६ न्याय ३:३१ † 5:15 ५:२५ बाराक बाराक नःताली कुलयाम्ह खः

- 20 आकाशं नगृतयसं लडाईं यात,
इमिगु लैपुं इमिसं सीसरासिसै ल्वात।
- 21 कीशोन खुसिं इमित चुइकाः यंकल।
व हे पुलांगु खुसि, कीशोन खुसि।
हे जिगु मन, आँट पिकयाः न्हाज्या!
- 22 अले सलया तुतिया ख्वःयागु
धवानानाना सः वल।
वया बल्लाःपि सलत जोई ब्वाँय वन।
- 23 परमप्रभुया द्तुं, 'मेरोजयात सराः ब्यु' धाल,
'सराः ब्यु, वया मनूतयत सराः ब्यु
छायधाःसा इमिसं परमप्रभुयात
भतिचा नं ग्वाहालि म्ब्यु,
परमप्रभुयात बल्लाःपिलिसै
ल्वायेत ग्वाहालि म्ब्यु।' ”
- 24 “केनी हेबेरया कलाः याएलयात
सकल मिसात स्वयाः सुवाः लायेमा,
पालय च्वनिपि सकल मिस्तयत स्वयाः
सुवाः लायेमा।
- 25 सीसरो लः फ्वन
वं वयात बांलाःगु ख्वल्चाय
धो बिल।
- 26 वं छपा ल्हातय नकि काल,
मेगु ल्हातं मुगःचा ल्हन,
मुगलं वं सीसराया छैनय छयात,
सीसरायागु छयं त्छयानाबिल।
वं नकि नं तानाः
वयागु छयं पिचायकाबिल।
- 27 सीसरा व मिसाया न्हाःने ग्वतुल,
अले वयागु हे तुतिइ ग्वारातुल अन हे व सित।”
- 28 सीसराया मामं इयालं स्वयाच्वन,
“छाय सीसराया रथ वयेत लिबात?”
तिकिइयालं वं न्यन,
वया सलत वयेत छाय थुलि लिबात?
- 29 वया मिस्त मध्ये बुट्टि दुम्ह छम्हयसिनं
वयात लिसः बी।
धात्ये हे वया मामं नं थःम्हं थःत थथे धयाच्वनी,
- 30 “इपि लाकाहःगु सामान माला च्वन जुइ
व इना च्वन जुइ,
छम्ह छम्ह मनयात छम्ह छम्ह
वा निम्ह निम्ह मिसामचा,
सीसराया निति लुतय यानाहःगु रंगीचंगी कापः,
बुना भरय यानातःगु रंगीचंगी कापः,
जिगु गःपतय हिनेत रंगीचंगी कापः।”
- 31 “हे परमप्रभु,
थुकथं हे छि सकल शत्रुत नाश जुइमा।
परमेश्वरयात माया याइपि धाःसा
थियाच्वंगु सूर्यं थं जुइमा।”
हाकनं देशय पिइदँ तक शान्ति जुल।

6

मिधानीतयसं इसाएलीतयत क्वत्यःगु

- 1 हाकनं इसाएलीतयसं परमप्रभुया मिखाय मधिगु ज्या यात। उकि वयकलं इमित न्हयदँ तक मिधानीतयगु ल्हातय लःल्हानादिल।
- 2 मिधानीत इसाएलीत स्वयाः बल्लानावन। मिधानीतयसं यानाः इसाएलीत पहाडया कापिचा, गुफात व झतांगालय सुला च्वंवन।
- 3 इसाएलीतयसं बुइ पुसा तइबलय मिधानीत, अमालेकीत व पुर्बयापि मनुत वयाः इमित हमला याइगु।
- 4 अले गाजा तक छाउनीयागु, अन नाश यानाबीगु, इमिगु कै-च्वलय, सा द्रुहं व गधात लाका यंकीगु, इसाएलीतयगु लागि छुं नं त्वःताथकी मखु।
- 5 इपि थःगु सा द्रुहं व छाउनी ज्वनाः क्वःबुइचाया हलथे वइगु। इपि व इमि ऊँट अल्पाख दइगु। इपि लिहां वनीबलय इमिसं देशयात भज्यंक स्यंकाथकीगु।
- 6 मिधानीतयसं इसाएलीतयत तसकं चीमि यानाबिल। अथे जुयाः इमिसं परमप्रभुयाके ग्वाहालि फ्वन।
- 7 मिधानीतयसं यानाः इसाएलीतयसं परमेश्वरयाके ग्वाहालि फ्वंवल्य
- 8 वयकलं इमिथाय छम्ह अगमवक्ता छवयाहयादिल। वं थथे धाल, परमप्रभु इसाएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादीगु दु – “जि छिमित दास याकातःगु मिश्र देशं पित हाय।

9 जिं छिमि मिश्रया बलं व छिमि क्वत्यलिपिनिगु ल्हातं लाका हया। जिं छिमि शनृतयत् ख्याना छ्वया: इमिगु देश छिमि बिया।
10 जिं छिमि धया, “जि हे परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। छिपि च्वनाच्वंगु एमोरीतयगु देशयापि घःतयत् पुजा याये मते।” तर छिमिसं जिगु खँ मन्यं।”

गिदोनयात न्याय याइमहकथं सःतःगु

11 परमप्रभुया दूत वया: ओप्र धाःगु थासय च्वंगु स्वसिमाया क्वय च्वन। व स्वसिमा अबीएजर वंशयामह योआशयागु खः। मिघानीतयसं मसीमा धका: छगु दाख तिसीगु सालय सुला: वया काय गिदोन छ्व हायकाच्वंगु खः।

12 परमप्रभुया दूत गिदोनयाथाय खनेदयकः वया: वयात धाल, “हे बल्ला:मह योद्दा, परमप्रभु छनापं दी।”

13 अले गिदोनं वयात धाल, “हे जिमह प्रभु, परमप्रभु जिपिलिसें दीसा छाय थ्व फुक्क आपत जिमिके वःगु? जिमि अबुपिंसं जिमित थथे धाःगु खः, ‘छु परमप्रभुं झीत मिश्रं पित हयादीगु मखु ला?’ वयकःया अजु चायापुगु ज्या गन दू? तर आ: ला परमप्रभुं झीत त्वःतादीगु दु। अले मिघानीतयगु ल्हातय बियादीगु दु।”

14 अले परमप्रभुं वयात स्वया: धयादिल, “छके दुगु बल ज्वना: हँ, अले इस्राएलीतयत् मिघानीतयगु ल्हातं बचय या। छन्त छ्वयाच्वनामह जि हे खः।”

15 “हे परमप्रभु, जि इस्राएलीतयत् गथे याना: त्वःतकेगु? स्वयादिसँ, जिमिगु वंश मनश्शे कुलय दकलय चिधं। अले जिमि परिवारय जि दकलय चिधिकःमह खः।”

16 परमप्रभुं लिस: बियादिल, “जि छलिसें दइ अले छं फुक्क मिघानीतयत् छकलं स्याइ।”

17 गिदोनं लिस: बिल, “छि जि खना: लयातःसा, जि परमप्रभुलिसे खँ ल्हाना च्वनागु दु धयागु खँय पत्या: यायेत छगु चि बियादिसँ।

18 जि छियाय हाकनं वया: थःगु देछा छिगु न्हाःने तया मन्बुतले छि थनं झाये मते।”

वयकलं धयादिल, “जि छ लिहां मवःतले पियाच्वने।”

19 गिदोनं वना: छमह दुगुचाया मचाया ला व छगु एपा* छुचुंयागु सोडा मदुगु मरि दयकल। अले लायात दालाय व तियात ख्वल्चाय तया: स्वसिमाया क्वय यंका: परमप्रभुया दूतयात बिल।

20 परमेश्वरया दूतं धाल, “मरि व ला थन ल्वहँतय तयाब्यु अले तियात उकी प्वकि।” अले गिदोनं अथे हे यात।

21 अले परमप्रभुया दूतं थःगु ल्हातय दुगु कथि न्हाज्याका: ला व सोडा मदुगु मरि थिल। ल्वहँतं हात मि पिहां वया: मरि व लायात भस्म यात। अले परमप्रभुया दूत खने मदयावन।

22 व परमप्रभुया दूत हे खः धका: सिया: गिदोनं ग्याना: धाल, “हे परमप्रभु! जिं परमप्रभुया दूतयात जिगु न्हाःने खना।”

23 तर परमप्रभुं धयादिल, “शान्ति! ग्याये मते, छ सी मखु।”

24 उकि गिदोनं अन परमप्रभुया निति छगु वेदी दयका: उकियात “परमप्रभु शान्ति खः” धाल। थौं तक नं व अबीएजेरीया ओर्पाय द हे दनि।

गिदोनं बालया वेदी थुनाब्युगु

25 उखुन्हू चान्हय परमप्रभुं वयात धयादिल, “छिमि बौया न्हयदँ दुमह ल्हमह छमह द्रहं का। छिमि बौया बालघःयागु वेदी थुनाब्यु व उकिया लिक्कच्वंगु अशेरा घःमयजुया थांयात पाला: क्वथलाब्यु।

26 अन लिपा व हे थासय परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निति छगु वेदी पायछिकथं दयकि। अले व निम्हमह द्रहं कया: अशेराया थांया सिं च्याका: होमबलि देछा।”

27 उकि गिदोनं थः झिमह च्यःतयत् कया: परमप्रभुं धयादीगु थें हे यात। तर थः बौया परिवार व शहरयापि मनुत् खना: ग्याःगुलि वं थ्व ज्या न्हिनय मखु चान्हय यात।

28 सुथय शहरयापि मनुत् दंबलय इमिसं बालयागु वेदी स्यंकातःगु व उकिया लिक्क अशेराया थांयात त्वथुलातःगु व गिदोनं दयकूग वेदीइ द्रहं होमबलि बियातःगु खकल।

29 इमिसं थःथवय न्यन, “थ्व सुनां याःगु?” इमिसं बालाक न्यनेकने याना: स्वबलय इमित धाल, “थ्व ला योआशया काय गिदोनं याःगु खः।”

30 अले शहरयापि मनुत्सय योआशयात धाल, “छिमि काय्यात पिने हजि। व सी हे माः, छायाःसा वं बालया वेदीयात थुनाब्युगु व उकिया लिक्क च्वंगु अशेराया थांयात नं पालाब्युगु दु।”

31 तर योआशं थःगु विरोधय दैपि मनुत्तयत् धाल, “छु छिपि बालया पलिना: न्ववानागु ला? छु छिमिसं वयात बचय यायेगु कुतः यानाच्वनागु ला? वयागु पलिना: ल्वाइमह न्हामह हे जसां वयात सुथय तक स्याइगु जुइ। बाल थः हे घः खःसा सुनानं वयागु वेदी थुनीबलय वं थःमह हे थःगु रक्षा यायेमा।”

32 अथे जुया: उखुन्हूनिसें इमिसं गिदोनया नं “यस्ब-बाल” धका: धाल। थुक्रिया अर्थ, “बालं थःगु रक्षा थःमह हे यायेमा”, इमिसं धाल, “छायाःसा गिदोनं थुनाब्युगु वेदी बालयागु हे खः।”

33 अनलि फुक्क मिघानी, अमालेकी व पुर्वयापि जातित छथाय मुन। अले यर्दन खुसि छिना: यिजेरेला बेसीइ छाउनी तयाच्वन।

34 अले परमप्रभुयागु आत्मा गिदोनयाके वल। तुरही पुया: अबीएजर वंशया मनुत्तयत् थःगु ल्युने वयेत गिदोनं सःतल।

35 वं मनश्शे न्यंकं दूत छ्वया: अनयापि मनुत्तयत् सःतके छवल। वं अशेर, जबल्ल व नपतालीयाथाय नं दूत छवल। इपि नं वयात नापलायेत वल।

36 अले गिदोनं परमेश्वरयात धाल, “छि थःगु बचकथं इस्राएलयात जिपाखें बचय यानादीगु खःसा

37 स्वयादिसँ, जि फैयागु ऊन खलाय तये। व ऊनय जक सुतिल: लाना: उकिया प्यखेरं च्वंगु बँय गना हे च्वन धाःसा छि थःगु बचकथं जिपाखें इस्राएलयात बचय यानादी धका: जिं सीकाकाये।”

38 अले अथे हे जुल। गिदोन कन्हय खुन्हू सुथय न्हापां दन, व ऊनयात तिस्यबलय छगु: ख्वला जायक सुतिल: पिहां वल।

39 अले गिदोनं परमेश्वरयात धाल, “जिलिसें तंचायादी मते तर जित: छक: हाकनं न्ववाये बियादिसँ। बिन्ति दु, जित: छक: हाकनं थ्व ऊनयागु जाँच काये बियादिसँ। थुपालय धाःसा व ऊन जक गना च्वनेमा, अले सुति लः बँय लायेमा।”

40 उखुन्हू चान्हय परमेश्वरं अथे हे यानादिल। कन्हय खुन्हू ऊन गनाच्वन तर प्यखेरं च्वंगु बँ सुति लखं प्यानाच्वन।

7

गिदोनं मिघानीतयत् त्याकूगु

* 6:19 धः११ छगु एपा थ्व झिग किल्ले ति खः

1 छन्हू यस्ब-बाल अर्थात् गिदोन व व नापं दुपि मन्तयसं सूथ न्हापां दना: हरोदया बुँगा:चा तक वना: अन हे छाउनी तल। मिधानीतय्गु छाउनी धा:सा इमिगु उतरपाखे मोरैया डाँडयागु क्वय बेसीइ दुगु जुयाचवन।

2 परमप्रभुं गिदोनयात धयादिल, “मिधानीतयत् इमिगु लहातय बीत जिगु निति छलिसें यक्व मन्त दु। जिं मिधानीतयत् इमिगु लहातय बी मखु। मखुसा जिमिसं थ:गु हे बलं लडाईं त्याका:गु ख: धका: इम्प्राएलीतयसं जिगु विरोधय त:धंछुया: धाइ।

3 आ: छ वना: मन्तयसं तायेक थथे धा, ‘ग्याना: थुरथुर खाइपि जुक्व गिलाद पहाड लिहां वनेमा।’” उकिं निइन्द्र: मन्त लिहां वन, झिद्र: जक लयनाचवन।

4 अले परमप्रभुं गिदोनयात धयादिल, “आ: नं मन्त यक्व दु, इमित क्वय खुसिचाय यंकि अले जिं छंगु निति इमित ब्यागल तये। ‘थ्व मन् छलिसें वनी’ धायेबलय व मन् छलिसें वनी, अले ‘थ्व मन् छलिसें वनी मखु’ धका: धायेबलय व मन् छलिसें वनी मखु।”

5 अथे जुया: गिदोनं मन्तयत् खुसिचाय यंकल। परमप्रभुं धयादिल, “सुनां सुनां छिचां थें में फयया: ल: त्वनी इमित छखे ति, सुनां सुनां पुलि चुया: ल: त्वनी इमित धा:सा मेखे ति।”

6 स्वस:म्ह मन्तयसं ल्हा: म्हतुइ यंका: ल: फयया: त्वन, ल्यंदुपि सकसिन पुलि चुया: ल: त्वन।

7 परमप्रभुं गिदोनयात धयादिल, “थुपि में ल: फयया: त्वपि मन्तपाखें हे जिं छिमित बचय याये व मिधानीतयत् छंगु लहातय तयाबी। मेपि सकसितं थथ:गु थासय लिहां हें धका: धा।”

8 अथे जुया: गिदोनं स्वस:म्ह मन्तयत् जक तया: ल्यंदुपि इम्प्राएलीतयत् थथ:गु पालय लितछवल। इपि स्वस:म्हयसिनं नयेगु सामान व तुरही जिम्मा काल।

मिधानीतय्गु छाउनी इमिगु क्वय बेसीइ दुगु जुयाचवन।

9 उखुन्हू चान्हय परमप्रभुं गिदोनयात धयादिल, “दैं व छाउनीइ ल्वायेत कुहां हें, छायाधा:सा उकिऱयात जिं छंगु लहातय बीत्यनागु द।

10 ल्वा:वनेत छ ग्या:सा थ: च्य: पुराहलिसें क्वय छाउनीइ हें,

11 अले इमिसं धयाचवंगु खें छ ताइ। अनलि छाउनीइ ल्वा:वनेत छंके आँट दइ।”

अथे जुया: गिदोन व वया च्य: पुराह लडाईं याइपि मन्त च्वनाचवंगु थासय वन।

12 मिधानीत, अमालेकीत व पुर्बयापि जातित क्व:बुईचाया हुल थें ग्वा: ग्वा: मुना: च्वनाचवंगु जुयाचवन। इमिके समुद्र सिथया फि ति हे अल्याख ऊँटत द।

13 स्व, गिदोन अन थ्यंबलय वं छन्हू मन्तुं थ: सायात थ:गु म्हगस कनाचवंगु ताल। वं थथे धयाचवन, “न्ञं, जिं म्हगसय छपा: तख्वमरि तुला: मिधानया छाउनीइ व:गु खना, व मरि पालय वया: थुलि जोडं न्यात कि उकिं पालयात फातापुइका: क्वथलाबिल।”

14 वया पासं लिंस: बिल, “धात्थे हे थ्व ला इम्प्राएली योअशया काय गिदोनया तरवार हे ख:। परमेश्वरं मिधानीत व फुक्क सिपाइँतयत् वयागु लहातय बियादीगु द।”

15 व मन्तया म्हगसया खें व उकिया अर्थ न्यने धुंका: गिदोनं क्वछुना: परमेश्वरयात सुभाय देछात। अनलि व इम्प्राएलया छाउनीइ लिहां वया: धाल, “दैं! परमप्रभुं मिधानीतय्गु छाउनीयात छिमिगु लहातय बियादीगु द।”

16 अले वं इपि स्वस:म्ह मन्तयात स्वंगु पुचलय ब्वथला: इपि सकसिगु लहातय छपु तुरही व मिप्वा: दुगु खालि घ: इपि सकसित बिल।

17 अले वं इमित धाल, “जित: स्व, जिगु ल्यल्यु वा। अले छाउनीया लिक्क थ्यनीबलय जिं गथे याये छिमिसं नं अथे हे या।

18 जि व जिमि मन्तयसं तुरही पुइबलय छिमिसं नं छाउनीया प्यखेरं छिमिगु तुरही पु। अले तसकं हाला: धा, ‘परमप्रभुया निति व गिदोनया निति।’”

19 बाचा इलय पा: च्वनिपि मन्त ह्युगु भचा जायेवं गिदोन व व नापं दुपि सछिम्ह मिजं छाउनीया लिक्क थयन। इमिसं थ:गु तुरही पुया: थथ:गु लहातय दुगु घ: तछ्यात।

20 इपि स्वंगु पुचलं हे तुरही पुल अले घ: तछ्यात। खव लहातय मिप्वा: व जव लहातय तुरही कया: इपि थथे हाल, “परमप्रभुया व गिदोनया निति तरवार।”

21 सकलें मन्तयसं छाउनीयात घेरय याना: थथ:गु थासय दन। व खनेवं मिधानीत ग्याना: तसकं हाला: बिस्युं वन।

22 स्वस:म्ह मन्तयसं तुरही पूबलय परमप्रभुं शन्नतयत् थथ:गु तरवार ज्वंका: छम्हयसिनं मेम्हयसित हमला याकादिल। अले मिधानी सेना सेराया बेथ-शिमा व तब्बात लिक्कया हाबिल महोला शहरया सिमाना थ्यंक बिस्युं वन।

23 उबलय हे नत्ताली, आशेर व फुक्क मनशे कुलपाखें इम्प्राएलीत स:तल। अले इमिसं मिधानीतयत् लितुलिल।

24 गिदोनं एफ्राइमया पहाडयागु देश न्यंकं थथे धया: दूतत छवल, “क्वय कुहां वया: मिधानीतलिसें लडाईं या। अले यर्दन खुसि व बेथ-बरा तक इमिगु यर्दन खुसि छीगु थायत त्याका का।”

उकिं सकलें एफ्राइमतयत् स:तल, अले बेथ-बरातक यर्दन खुसि छीगु थायत इमिसं काल।

25 इमिसं ओरेब व जक्व नायापि निम्ह मिधानी शासकतयत् ज्वन। इमिसं ओरेबयात ल्वहधिकय स्यात, लिपा उकियात “ओरेबया ल्वहधी” नां तल। अले जक्वयात दाख तिसीगु सालय स्यात, लिपा उकियात “जक्वया दाख तिसीगु सा” नां तल। इमिसं ओरेबयात ओरेबया ल्वहधिकय अले जक्वयात जक्वया दाख तिसीगु सालय स्यात। इमिसं मिधानीतयत् लितुलिना: हे च्वन लिपा इमिसं ओरेब व जक्वयागु छयं यर्दन पारि गिदोनयाथाय हल।

8

जेबह व सल्मुन्ना

1 एफ्राइमया मन्तयसं गिदोनयात धाल – “छि छाया जिपिलिसें थज्या:गु व्यवहार यानादियागु? मिघानलिसें ल्वा:वंबलय छि जिमित छाया स:ता: मदीयागु?” थ्व खँयात कया: इपि वलिसें कचकच या: वल।

2 वं इमित धाल, “छिमिसं या:गु थें जिं आ: छु यानागु दू धका: छु एफ्राइमयात त्वता:थक्कुगु दाख, अबीएजेरया * फुक्क बाली स्वया: मधिं ला? ”

3 परमेश्वरं मिघानयाम्ह शासक ओरेब व जक्वयात छिमिगु लहातय बियादीगु द। छिमिसं या:गु थें ति जिं छु याये फत?” वयागु थज्या:गु खँ न्यना: इमिगु तं क्वलात।

4 गिदोन व वया स्वस:म्ह मन् यर्दनया सिथय वया: खुसि छित। इपि त्यानुचासां इमिसं शन्नतयत् लिनु हे लिनाचवन।

* 8:2 4:3 अबीएजेर गिदोन अबीएजेर वंशयाम्ह ख:

5 सुक्कोतय् ध्येने धुंकाः वं अनयापि मन्तयत् धाल, “जिमि थुपि मन्तयत् नयेत मरि बियादिसँ, थुपि त्यानुचाःगु दु। जि मिधानया शासक जेबह व सल्मुन्नायात लिनाचवनागु दु।”

6 तर सुक्कोतयापि हाकिमतय्सं लिसः बिल, “छु जेबह व सल्मुन्ना छंगु लहातय् लाये धुंकल ला? अथेसा छिमि सिपाईतयत् जिमिसं छाय् मरि बियेगु?”

7 गिदोनं धाल, “थुकिया लागि, परमप्रभुं जेबह व सल्मुन्नायात जिगु लहातय् बियादीबलय् जि मरुभियागु कं व चवामुगु कथिं छिमिगु लाय् कयपुयाः बी।”

8 व अं पनीएलय् वन, अले अनयापि मन्तयत् नं व हे खँ धाल। पनीएलयपि मन्तयत्सं नं सुक्कोतयापि मन्तयत्सं थें हे लिसः बिल।

9 अथे जुयाः वं पनीएलयपि मन्तयत् धाल, “जि त्यानाः लिहां वये धुंकाः जिं थ्व किल्लायात थुनाबी।”

10 जेबह व सल्मुन्ना धाःसा इनिन्द्रः ति सिपाईतलिसँ कर्कोर शहरय् चवनाचंगु जुल। पुर्वयापि सकल सिपाईत मध्ये बचयजूपि उलि हे जक खः। १,२०,००० म्ह सिपाईत तरवारं सी धुंक्गु जुयाचवन।

11 नोबह व योगबहाया पुर्वपाखे पालय् च्वनिपि मन्तयत्सं छ्यलीगु लँपु जुयाः गिदोन थाहां वन अले आकाझाकां शनृतयत् हमला यात।

12 निह मिधानी जुजूपि जेबह व सल्मुन्ना बिस्युं वन। तर गिदोनं लिनाः इमित ज्वन। अले इमि फुक्क सिपाईत ग्यानाः उखेलाः थुखेलाः मदयक बिस्युं वन।

13 योआशया काय् गिदोन हेरेसया भन्ज्याड जुनाः लडाईनं लिहां वल।

14 अले लँपु वं छन्ह सुक्कोतयाम्ह ल्याय्महयात ज्वनाः वयाके न्यनेकेने यात। व मनुखं सुक्कोतयापि न्हयेन्हय्ह हाकिमत व शहरयापि थकालितयगु नां चवयाबिल।

15 अनलि गिदोन सुक्कोतयापि मन्तयथाय् वयाः थथे धाल, “स्व, जेबह व सल्मुन्नायात, इमिगु बारे छिमिसं थथे धकाः जितः हेस्याःगु खः, ‘छु जेबह व सल्मुन्ना छिमिगु लहातय् लाये धुंकल ला? अथेसा जिमिसं छिमि त्यानुपि मन्तयत् छाय् मरि बियेगु?’ ”

16 वं शहरयापि थकालितयत् ज्वन, अले कं व चवामुगु कथिं दयाः सुक्कोतयापि मन्तयत् सजौं बिल।

17 अनलि व पनीएलय् वन अले वं अनयागु किल्लायात थुनाबिल, अले वं शहरयापि मन्तयत् स्यात।

18 अबलय् वं जेबह व सल्मुन्नायात न्यन, “तबोरय् छं स्यानापि मन्त गथे च्वं?”

इमिसं लिसः बिल, “इपि छि थें च्वं, सकसिगु ख्वाः जुजुया कायपिनिगु थें च्वं।”

19 गिदोनं धाल, “इपि जिमि दाजुकिजापि जिमि हे मांया कायपि खः। धाल्थें परमप्रभु म्वाःन्ह खः थें, छिमिसं इमिगु ज्यान बचय याःगु जूसा जिं छिमि स्यानाछ्वये हे मखुनि।”

20 अले वं थः जेठाम्ह काय् येतेरयात धाल, “दनाः इमित स्या।” तर वं ग्यानाः तरवार लिमकाल छायाध्वाःसा अबलय् व नकतिनियाम्ह ल्याय्मह मचा खः।

21 उकि जेबह व सल्मुन्नां धाल, “छि थः हे दनाः जिमित स्यानादिसँ, ‘मनु गथे च्वं वयागु बल नं अथे हे जुइ।’ ” उकि गिदोनं इपि निहयसित स्यात अले वं इमि ऊंटया गःपतय् दुगु तिसा काल।

गिदोनं मूर्ति दयक्गु

22 इस्त्राएलीतय्सं गिदोनयात धाल, “छि इमित मिधानीतपाखें बचय यानादिल। आः छि जिमि शासक जुयादिसँ, छिगु लिपा छि मचाखाचात जिमि शासक जुइमा।”

23 गिदोनं लिसः बिल, “जि व जिमि कायत्सं मखु तर परमप्रभुं हे छिमि शासन यानादी।”

24 अनलि वं धाल, “जि छिमिके छगु खँ फवने। छिपि छम्ह छम्हयसिनं जितः लाकाहःगु सामानं छचाः छचाः मार्वीर ब्यु।” अबलय् इस्त्राएलीतय् न्हायपनय् लँयागु मार्वीर तीगु चलन दुगु जुयाचवन।

25 इमिसं लिसः बिल, “धाल्थें जिमिसं उपि मार्वीरत छितः बी।” अले इमिसं बैय् कापः छक्क लायाः फुक्कसिनं थथःगु लाकाहःगु सामानं लँयागु मार्वीर उकी तल।

26 वयात ब्यगु लँयागु मार्वीरतयगु तौल निइगु किलोग्राम ति दुगु जुल। तर उकी मिधानी जुजुतय्सं पुनीगु तिसा, सिखः व बैजनी रंगयागु वसः अले ऊंटतयगु गःपःयागु सिखःत मलाः।

27 गिदोनं व लुं छगु एपोद दयकल, अले व थःगु हे शहर ओप्राय् तल। अथे जुगुलि सकल इस्त्राएलीतय्सं उकिन्यात पुजा यानाः परमप्रभुयात विश्वासघात यात। अले व गिदोनं व वया परिवारयात तक्यंकीगु जाः जुल।

गिदोन सीगु

28 थुकथं इस्त्राएलीतयगु लहातं मिधानीत बूत, इमिसं हाकनं छं ल्हने मफुत। गिदोन म्वानाचवंतले पिइँ तक देशय् शान्ति जुयाचवन।

29 योआशया काय् यस्ब-बाल (गिदोन) थःगु छैय् वनाः अन हे च्वन।

30 गिदोनया कलाःपि हे यक्व दुगु जुयाः वया कायपि हे न्हयेमह दु।

31 शेकेमय् च्वनीमह वया मथ्याःमह कलाःपाखें नं छम्ह काय् दत। वं वयागु नां अबीमिलेक तल।

32 योआशया काय् गिदोन तसकं बुरा जुबलय् सित, अले वयात वया अबुया सीगालय् अबीएजेरीतयगु ओप्राय् थुन।

33 गिदोन सीवं इस्त्राएलीत व्यभिचारीत थें बालघःया ल्यु वन। इमिसं बाल-बरीतयात थः घः दयकल।

34 प्यखेर च्वपि इमि शनृतयगु लहातं इमित बचय यानादीमह परमप्रभु थः परमेश्वरयात इमिसं ल्वमंकल।

35 यस्ब-बालं (गिदोन) इस्त्राएलया निति याःगु फुक्क भिंगु ज्यायात ल्वमंकाः इमिसं वया परिवारयात यायेमाःगु दया मयाः।

9

अबीमिलेकं थःत जुजु घोषणा याःगु

1 छन्हू यस्ब-बालया काय् अबीमिलेक शकेमय् थः पाजुपिन्थाय् वन, अले थः मां व पाजुया थःथिति सकसितं वं थथे धाल,

2 “शकेमयापि सकलें मन्तयत् थ्व खँ न्यनादिसँ, ‘छिमिगु लागि छु ज्यु? यस्ब-बालया न्हयेमह कायपिनसं शासन याःगु ज्यु कि छम्ह हे मिजनं जक शासन याःगु ज्यु। जि छिकपिनि हे ला व हि खः धयागु खँ लुमंकादिसँ।’ ”

3 इमि पाजुपिनसं शकेमय् च्वपि मन्तयत् थ्व हे खँ धाल। इमिसं अबीमिलेकया ल्युल्यु वनेगु बिचाः यात। इमिसं धाल, “व झी थः हे मनु खः।”

4 इमिसं वयात बाल-बरीतया देगलं वहःयागु न्हयेगु कुचा बिल, अले व ज्वनाः वं हारापि मन्तयत् ज्यालाय काल, इपि वयागु ल्यु जुल।

5 अनंलि व थः बौया छँ ओप्राय वन अले अन छगः तःम्वःगु ल्वहँतय हयाः यरूब-बालया न्हयेमह कायपिन्त स्यानबिल। तर गिदोनया दकलय् चिधिकःमह काय योताम धाःसा सुलाच्वंगुलि बचय जुल।

6 अले शकेमयापि सकलें मन्त व बेथ-मिल्लोयापि सकलें मन्त मुनाः शकेमय दुगु तःमागु सिमाया लिक्क लाःगु थामय अबीमेलेकयात जुजु दयकल।

योतामया उखान

7 थ्व खँ न्यनाः योतामया गीरीज्जीम पहाडया च्वकाय वनाः तसकं हालाः थथे धाल, “हे शकेमय च्वपि मन्त। जिगु खँ न्यँ, अले परमेश्वरं छिमिगु खँ न्यनेमा।”

8 छन्हू सिमात छमा सिमायात जुजु ल्ययेत मुन। इमिसं जैतनया सिमायात धाल, “जिमि जुजु जुयादिसँ।”

9 “तर जैतनया सिमां लिंसः बिल, ‘घःतयत व मन्तयत हनाबना बीगु थःगु मू वंगु चिकंयात त्वःताः छु जि सिमातय जुजु जुयेगु ला?’

10 “अले सिमातयसं यःमरिया सिमायात धाल, ‘छि झायः जिमि जुजु जुयादिसँ।’

11 “तर यःमरिया सिमां धाल, ‘थःगु भिंगु व साःगु फलयात त्वःताः छु जि सिमातय जुजु जुयेगु ला?’

12 “अले सिमातयसं दाखमायात धाल, ‘छि झायः जिमि जुजु जुयादिसँ।’

13 “दाखमां लिंसः बिल, ‘घः व मन्तयत लयतायकीगु जिगु दाखमघयात त्वःताः छु जि सिमातय जुजु जुयेगु ला?’

14 “आखिरय फुक्क सिमातयसं कंमायात धाल, ‘छि झायः जिमि जुजु जुयादिसँ।’

15 “कंमां सिमातयत धाल, ‘छिमिसं जितः धाथें हे जुजु दयके मास्ति वःसा जिगु किचलय व। मखुसा जिगु कचा-कचां मि पिहां वयाः लेबनानया देवदास्यात भस्म यानाबीमा।’

16 “अनंलि योतामं धाल, उकि आः स्वः! अबीमेलेकयात जुजु दयकाः छिमिसं छु खःगु ज्या यानागु दु? छु छिमिसं यरूब-बाल व वया परिवारलिसें पाय्छिगु ज्या यानागु दु? व वयात यायेमाःगु व्यवहार यानागु दु?

17 जिमि बौनं छिमिगु निति लडाईं यानादिल अले थःगु ज्यान पानाः छिमि मियानीतयगु ल्हातं बचय यानादिल। तर थौं छिपि जिमि बौया परिवारया विरोधय दंगु दु।

18 वया न्हयेमह कायपिन्त छगः हे ल्वहँतय स्याःगु दु अले छिमिसं वया भ्वातिया काय अबीमेलेकयात थःगु जातियामह जूगुलि शकेमय च्वनिपि मन्तय जुजु दयकगु दु।

19 अथे जुयाः छिमिसं थौं यरूब-बाल व वया परिवारलिसें पाय्छिगु व्यवहार यानागु दुसा छिपि अबीमेलेकलिसें लयता, अले व छिपिलिसें लयतायेमा।

20 अथे मखुसा अबीमेलेकपाखें मि पिहां वयाः शकेम व बेथ-मिल्लो शहरयापि मन्तयत भस्म यानाबीमा। अले छिपि शकेम व बेथ-मिल्लोयापि मन्तपाखें मि पिहां वयाः अबीमेलेकयात भस्म यानाबीमा।”

21 अले योताम बिस्यं वन। थः दाजु अबीमेलेक खनाः ग्यागुलि योताम बेअर धाःगु थासय बिस्यं वनाः अन हे च्वन।

अबीमेलेक व शकेमयापि मन्तय दथुइ ल्वापु जूगु

22 अबीमेलेकं स्वदें तक इम्राएलय् शासन यात।

23 अले परमेश्वरं अबीमेलेक व शकेमयापि मन्तयगु दथुइ ल्वापु थनेत मभिगु आत्मा छवयाहयादिल, अले शकेमयापि मन्तयसं वयात विरोध यात।

24 यरूब-बालया न्हयेमह कायपिन्त स्याःगु अपराधया सजाँय इमित स्याःमह वया दाजु अबीमेलेकयात व वया थः किजापिन्त स्यायेत वयात व्वाहालि याःपि शकेम शहरयापि मन्तयत लायेमा धकाः परमेश्वरं थथे यानादीगु खः।

25 शकेमयापि मन्तयसं अबीमेलेकयात पिायाः च्वनेत डाँडाय च्वकाय च्वकाय मन्त तल। इमिसं अनं जुयावनीपि मन्तयत लुटे यायेगु यात। थ्व खँ अबीमेलेकयात न्यंकल।

गालं अबीमेलेकयात चुनौती ब्यूगु

26 उबलय् एबेदया काय गाल थः दाजुकिजापि नापं शकेमय वन। अले शकेमयापि मन्तयसं वयात पत्याः यात।

27 इपि थथःगु क्वयव दाख खायेधुंकाः तिसिनाः ति पिकाल। अनंलि इपि थः घःया देगलय नखः हनेत वन। अन इमिसं भव्य नयेबलय् अबीमेलेकयात सराः बिल।

28 अबलय् एबेदया काय गालं धाल, “अबीमेलेक सु खः? अले शकेम छु खः धकाः झीसं वयागु सेवा यायेत? छु व यरूब-बालया काय मखु ला? अले वया न्वकू धाःसा जबूल मखु ला? शकेमयात थापंयामह हमोरया मन्तयगु सेवा या। झीसं छाय अबीमेलेकयागु सेवा यायेगु?”

29 जि थ्व देशयामह नायः जूसा जि वयात ख्याना छवयेगु खः। जि अबीमेलेकयात ‘जिनापं ल्वाः वयेत छिमि सकलें सिपाइत सःती’ धकाः धायेगु खः।”

30 व शहरयामह बडा-हाकिम जबूलं एबेदया काय गालं धाःगु खँ न्यनाः व तसकं तंचाल।

31 वं अबीमेलेकयाथाय् सुनानं मसीक थथे धयाः दूतत छवल, “स्व, एबेदया काय गाल व वया दाजुकिजापि शकेमय वयाः शहरयात छिगु विरोधय व्वाकूगु दु।

32 उकि चान्हय हे दनाः छि व छिनापं दुपि मन्त शहर पिने पिाच्वनादिसँ।

33 अनंलि सुथय निभाः लुइगु इलय हे शहरयात हमला यानादिसँ। अले गाल व वया मन्त पिहां वइबलय छु यायेमाः व यानादिसँ।”

34 उकि अबीमेलेक व वया मन्त चान्हय हे दन, अले प्यंग पुचः जुयाः शकेमय हमला यायेत पिाच्वन।

35 अले अबीमेलेक व वया पासापि थःपि सुलाच्वंगु थासं पिहां वःबलय् एबेदया काय गाल पिने वनाः शहरयागु लुखाय दनाच्वन।

36 गालं इमित खनाः जबूलयात धाल, “मन्त डाँडाय च्वकां क्वय कुहां वयाच्वंगु दु।”

जबूलं लिंसः बिल, “इपि मन्त मखु, पहाडया किचःत जक खः।”

37 गालं हाकनं धाल, “स्व, मन्त पृथ्वीया दथुं* जुयाः क्वय कुहां वयाच्वंगु दु। अन छपुचः धाःसा साइत स्वइगु सिमाया लौपु जुयाः वयाच्वंगु दु।”

38 अले जबूलं वयात धाल, “आः छंगु ततःधंगु खँ गन वन? छं थथे धाइगु, ‘अबीमेलेक सु खः धकाः झीपि वया प्रजा जुइत?’ छं क्वह्वंकूपि थुपि हे मन्त मखु ला? आः वनाः इपिलिसें लडाईं या।”

39 उकि गालं शकेम शहरयापि मन्तयत व्वना यंकाः अबीमेलेकलिसें ल्वात।

* 9:37 १:३७ मन्त पृथ्वीया दथुं हिब्रू भाषाय च्वयात-गु पृथ्वीया दथुइ धाःगु गिराजिन पर्वत व पवित्रथाय जूइक

- 40 तर अबीमेलिकं वयात बुकल अले व बिस्युं वन। ध्वाखाय दुहां वनेगु थायु तक लँ दूच्छि हे सीम्हत् उखेला: थुखेला: जुयाचवन।
- 41 अबीमेलिक अस्माहय च्वनाचवन। जबलं गाल व वया दाजुकिजापिन्त शकेमं ख्याना छवल। इपि अन च्वने मफुत।
- अबीमेलिकं हमला याना: शकेम शहरयात नाश या:गु
- 42 कन्हयु खुन्दु शकेमय च्वपि मनुत पिने बुँइ वन अले व खँ अबीमेलिकयात कन।
- 43 अले व थ: सेनायात स्वपुच: याना: बुँइ पियाचवन। मनुत शहरं पिहांवयाचवंगु खना: व थ: सुलाचवंगु थासं पिहां वया: इमित हमला यात।
- 44 अले अबीमेलिक थ:गु पुच:नापं न्ह्य:ने ब्वॉय वना: शहरया ध्वाखाय दन। अले मेगु निगु पुचलं ख्यलय दुपि सकलें मनुतयत हमला याना: स्यानाबिल।
- 45 न्हेच्छि हे लडाइँ जुयाचवन। अबीमेलिकं शहर त्याका काल, अनयापि मनुतयत स्याना: शहरयात नाश यानाबिल। अले अनयागु बँय चि ह्लाबिलां।
- 46 थ्व न्याना: शकेमया किल्लाय च्वपि मनुत एल-बरीतयागु देग:या किल्लाय दुहां वन।
- 47 थ्व खँ अबीमेलिकयाथायु ध्यन।
- 48 उकि अबीमेलिक थ: मनुतनापं सल्मोन पहाडय थाहां वन। अले अबीमेलिकं ल्हातय पा कया: सिमा कचा ध्यना: ब्वहलय तल। अले व थ:नापं दुपि सकल मनुतयत धाल, “थाकनं छिमिसं नं जि यानागु थें हे या।”
- 49 अले व नापं दुपि सकल मनुतयसं नं छपु छपु सिमा कचा ध्यना: अबीमेलिकं था:थें उकियात देग:या किल्लाय न्ह्य:ने पंचिना तयाबिल अले उकी मि तयाबिल। थुकथं द्र:छिम्ह ति मिस्त व मिजंत सित।
- अबीमेलिकयात स्या:गु
- 50 अबीमेलिक तेबेस शहरय वन अले उकियात घेरय याना: त्याका काल।
- 51 शहर दुने छगु बल्ला:गु किल्ला दुगु जुयाचवन, उकि शहरयापि सकल मिजं मिस्त किल्लाय दुहां वना: उकिया लुखा तिना: छतयु थाहां वन।
- 52 अबीमेलिक वया: किल्लाय हमला यात। किल्लायात मि नका: छवयका छवयेत व किल्लाया लुखायु थ्यंबलय हे
- 53 छम्ह मिसां छग: च्वयया ल्वहंप: बान्छबया: वयागु छथं त्छ्यानाबिल।
- 54 अले अबीमेलिकं थ:गु ल्वाभ: ज्वनीम्ह ल्यायम्हयात हथासं स:ता: धाल, “थ:गु तरवार पिकया: जित: स्यानाब्यु। अबीमेलिकयात छम्ह मिसां स्यात धका: मनुतयसं मधायेमा।” व ल्यायम्ह मनुखं थ:गु तरवार वयागु म्हय सुयाबिल। अले व अन हे सित।
- 55 अबीमेलिक थुकथं स्यगु खना: इस्पाएलीत थथ:गु छैय लिहां वन।
- 56 थुकथं थ: न्हयेम्ह दाजुकिजापिन्त स्याना: थ: अबुलिसें या:गु मभिगु ज्याया बदला परमेश्वरं वयाके कयादिल।
- 57 अले शकेमयापि मनुतयसं या:गु फुक्क मभिगु ज्या नं परमेश्वरं इमिगु हे छैन्यु लित: छवयादिल। यरूब-बालयाका कायु थोतामयागु सरा: इमित हे लात।

10

तोला न्यायकर्ता ल्ययादीगु

- 1 अबीमेलिक सी धुंका: इस्पाएलीतयत बचय यायेत इस्साखार कुलयाम्ह तोला धा:म्ह न्यायकर्ता जुल। व पुवाया काय अले दोदोया छयु ख:। व एफ्राइमया पहाडी देशयागु शामीर धा:गु थासयु च्वनीम्ह ख:।
- 2 व निइस्वदँ तक इस्पाएलयाम्ह न्ह्यलुवा: जुल। व सी धुंका: वयात शामीरयु थुनाबिल।
- याईर न्यायकर्ता ल्ययादीगु
- 3 वया लिपा गिलादयाम्ह याईर न्यायकर्ता जुल। व निइनिदँ तक इस्पाएलीतयु न्ह्यलुवा: जुल।
- 4 वया स्विम्ह गधा गया जुइपि स्विम्ह कायु दु। इमिके गिलाद देशया स्विगु शहर नं दु। थौं तक नं इमिगु शहरतयत हब्बात-याईर धका: धा:।
- 5 याईर सीधुंका: वयात कामोनय थुनाबिल।

पलिशतीत व अम्मोनीतयगु ल्हातयु मियादीगु

- 6 हाकनं इस्पाएलीतयसं अराम, सीदोन व मोआबयापि अले अम्मोनीत व पलिशतीतयु घ:त अले बालघ: व अशतोरेत घ:मयजुयात पुजा याना: परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात। इमिसं परमप्रभुयात त्व:तल अले वयक:या सेवा नं मयात।
- 7 अथे जुया: परमप्रभु इस्पाएल खना: तंचायादिल। अले वयकलं इमित पलिशतीत व अम्मोनीतयगु ल्हातयु मियादिल।
- 8 इमिसं इस्पाएलीतयत उगु दँय कसा: बिया: कवत्यालतल। अले यर्दनया पुर्बपाखे एमोरीतयगु देश गिलादयु च्वनीपि सकलें इस्पाएलीतयत श्रिंच्यादँ तक तसकं दु:ख बिया हे च्वन।
- 9 अम्मोनीत नं यर्दन खुसि पार याना: यहदा, बेन्यामीन व एफ्राइम कुलयापि मनुतलिसें लडाइँ यात। अले इस्पाएलीत त:धंगु दु:खयु लात।
- 10 अले इस्पाएलीतयसं थथे धया: परमप्रभुयात ग्वाहालिया निति बिन्ति यात, “जिमिसं थ: परमेश्वरयात त्व:ता: बालघ:तयत पुजा याना: छिगु विरोधयु पाप यानागु दु।”
- 11 परमप्रभु इस्पाएलीतयत धयादिल, “न्हापा मिश्रीत, एमोरीत, अम्मोनीत, पलिशतीत,
- 12 सीदोनीत, अमालेकीत व मिधानीतयसं दु:ख ब्यबलय छिमिसं जिंके ग्वाहालि पवन। छु जि छिमित इमिगु ल्हातं बचय मयाना ला?”
- 13 तर छिमिसं जित: त्व:ता: मेपि घ:तयत पुजायात। उकि आ: जि छिमित हाकनं बचय याये मखुत।
- 14 वना: छिमिसं ल्य:पि घ:तयके ग्वाहालि फचँ, इमिसं हे छिमित दु:ख जुइबलय बचय यायेमा।”
- 15 तर इस्पाएलीतयसं परमप्रभुयात धाल, “जिमिसं पाप यानागु दु। जिमित छिं छु यानादी मास्ति व: व हे यानादिसँ। तर जिमिसं छित: बिन्ति याये दया याना: थौं जिमित बचय यानादिसँ।”
- 16 अले इमिसं मेपि घ:तयत त्व:ता: परमप्रभुयागु आराधना यात। अले परमप्रभु इस्पाएलीतयगु अप्व: दु:ख जुगु स्वयादी मफुत।
- 17 अम्मोनीत मुना: गिलादयु वया: अन हे छाउनी तल। इस्पाएलीतयसं नं मुना: गिलादया मिसपायु छाउनी तल।
- 18 अन गिलादया मनुतय थकालितयसं थ:थवयु खँ ल्हात, “सुनां अम्मोनीतयत हमला याइ व मनु हे गिलादयु च्वनिपि सकलें मनुतय न्ह्यलुवा: जुइ।”

11

यिप्ता

- 1 यिप्ता धाम्ह छम्ह मनु दु। व गिलादी खः, व तसकं बहादुर सिपाई खः। व छम्ह वेश्यापाखें बूमह गिलादया* काय खः।
- 2 गिलादया कलाःपाखे यक्व कायूपि नं बुझकल। तर इपि तःधिकः जूबलय् इमिसं यिप्तायात पितछवल। इमिसं वयात धाल, “जिमि बौया छैय् छंगु छुं नं हक मद्। छ ला मेमहे हे मिसाया काय खः।”
- 3 अथे जगुलि थः दाजुकिजाया ल्हातं बचय जुइत यिप्ता तोब देशय च्वंवन। अले वं छपुचः ज्यालगय् मजुपि मनुत मुंकल, इपि वलिसें चाःहिलाः जुइगु जुल।
- 4 छुं ई लिपा अम्मोनीतयसं इस्त्राएलीतलिसें लडाईं याःबलय्
- 5 तोब देशं यिप्तायात हयेत गिलादयापि थकालित वन।
- 6 इमिसं वयात धाल, “जिमि सेनापति जुयादिसैं अले जिपि अम्मोनीतलिसें ल्वाये फइ।”
- 7 तर यिप्तां गिलादयापि थकालितयत् धाल, “छु छिमिसं जितः जिमि बौया छैनं हेपय यानाः पितछवया हयागु, मखु ला? छिमित दुःख जूबलय् आः छाय् छिपि जिथाय वयागु?”
- 8 इमिसं लिसः बिल, “न्हागु हे जूसां आः जिपि छिपाखे लिहां वयागु दु। छि जिपिलिसें झायाः अम्मोनीतलिसें ल्वानादिल धाःसा छि गिलादयापि जिपि सकसियां न्हालुवाः जुइ।”
- 9 यिप्तां लिसः बिल, “जि छिपिलिसें वंसा अले परमप्रभुं इमित जिगु ल्हातय बिवादीसा जि धाथ्यें छिमि न्हालुवाः जुइ ला?”
- 10 गिलादया थकालितयसं हाकनं यिप्तायात धाल, “परमप्रभु इगु दथुइ साक्षी जुल, जिमिसं धाथ्यें हे छि धयादीगु थें हे याये।”
- 11 उकिं यिप्ता गिलादया थकालित नापं वन, अले मनुतयसं वयात थः न्हालुवाः व सेनापति दयकल। अले मिस्याय् परमप्रभुया न्हाःने यिप्तां थःगु फुकक खें हाकनं धाल।

यिप्तां अम्मोनीतयगु विरोध याःगु

- 12 यिप्तां अम्मोनयाम्ह जुजुयाथाय दूत छवयाः न्यन, “जिमिगु देशय हमला यायेत जिमिसं छंगु छु स्यंकागु दु?”
- 13 अम्मोनी जुजुं यिप्ताया दूतयत् थ्व लिसः बिल, “इस्त्राएलीत मिश्र देशं वःबलय् इमिसं अर्नोनं यब्बोक व यर्दन तक जिमिगु देशया जमिन काःगु खः। अथे जगुलि आः व याउंक लित्ब्यु।”
- 14 यिप्तां अम्मोनयाम्ह जुजुयाथाय हाकनं थये धयाः दूत छवल,
- 15 “यिप्तां थये धयादी, इस्त्राएलीतयसं मोआबीतयगु देश काःगु मद्, अले अम्मोनीतयगु देश नं काःगु मद्।
- 16 तर इस्त्राएलीत मिश्र देशं थाहां वःबलय् इपि मस्भूमि जुयाः लाल समुद्रय वन अले कादेशय ध्यन।
- 17 इमिसं वयागु देश जुयाः वनेब्यु धकाः इनाप यायेत एतोमया जुजुयाथाय दूत छवल। तर व मानय मजु। थुकथं मोआबया जुजुयाथाय नं दूत छवल तर व नं मानय मजुल। उकिं इस्त्राएल कादेशय हे च्वन।^७”
- 18 “अनं लिपा इपि मस्भूमि जुयाः वन अले एटोम व मोआबया सिथं सिथं जुयाः मोआबया पुर्ब वनाः अर्नोनया मेखेपाखे छाउनी तल। अर्नोन खुसि मोआबया सिमाना जगुलि इपि मोआब देशय दुहां मव।^८”
- 19 “अनं लिपा इस्त्राएलं हेरबोनय शासन याइमह एपोरीतय जुजु सीहोनयाथाय दूत छवयाः वयात थये धाल, ‘जिमि छिगु देश जुयाः जिमिगु थःगु हे थासय वनेबियादिसैं।^९’ ”
- 20 अयजुसां सीहोनं इस्त्राएलयात वयागु देश जुयाः वने बीत पत्याः मयात। वं थः सकल सिपाईतयत् मुंकल, अले यहसाय छाउनी तयाः इस्त्राएललिसें लडाईं यात।
- 21 “अले परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरं सीहोन व वया सकलें सिपाईतयत् इस्त्राएलयागु ल्हातय बिवादिल। इमिसं इमित बुकल। इस्त्राएलं व देशय च्वपि एपोरीतयगु फुकक लाग्ना त्याका काल।
- 22 इमिसं अर्नोनिसें यब्बोक तक व मस्भूमिनिसें यर्दन खुसि तक हे एपोरीतयगु फुकक लाग्ना काल।”
- 23 “अथे जुयाः परमप्रभु इस्त्राएलयामह परमेश्वरं, एपोरीतयत् इस्त्राएलीतय न्हाःनं ख्याना छवयादिल। आः थ्व लित कायेत छंगु छु हक दु?
- 24 छिमि धः कमोशं छिमित छु बी छु व छिमिसं मकाइ ला? थुकथं हे जिमि परमप्रभु परमेश्वरं पिपिना छवःपि मनुतयगु देश जिमिसं काये।
- 25 हानं छ छु मोआबयाम्ह जुजु सिप्पोरया काय बालाक स्वयाः भिं ला? छु वं गुबलें इस्त्राएलयात हमला यात ला?^{१०}
- 26 स्वसः दैं तक इस्त्राएलीत हेरबोन, अरोए व वया प्यखेरं च्वंगु बस्तीतय व अर्नोनया सिथय च्वंगु फुकक शहरय च्वन। छिमिसं उबलय् उमित छाय लित मकयागु?
- 27 जिमिसं छिमित छु स्यंकागु मद्, तर छिमिसं जिमित हमला यानाः स्यंकाच्वंगु दु। परमप्रभु न्याय यानादीमह खः। वयकलं हे इस्त्राएलीत व अम्मोनीतय दथुइ थौया न्हिइ न्याय यानादीमा।”
- 28 तर यिप्तां छवःगु बुखेंयात अम्मोनीतय जुजुं वास्ता हे मयाः।

यिप्तां भाकल याःगु

- 29 अले परमप्रभुयागु आत्मा यिप्तायाके वल, अले व गिलाद व मनश्शे जुयाः गिलादया मिस्यां दुहां वनाः अम्मोनीतलिसें ल्वायेत न्हाच्यात।
 - 30 अले यिप्तां थ्व भाकल यानाः धाल, “छि अम्मोनीतयत् जिगु ल्हातय बिवादिल धाःसा
 - 31 जि अम्मोनीतयत् बुकाः याउंक लिहां वयेबलय् जिगु छैनं पिहांवःमह न्हामह जिं नापलासां व परमप्रभुयाम्ह जुइ अले जिं वयात होमबलि याना छाये।”
 - 32 यिप्ता अम्मोनीतयत् हमला यायेत इमिपाखे वन अले परमप्रभुं इमित वयागु ल्हातय बिवादिल।
 - 33 वं अरोएनिसें मिन्नीत व हाबिल-करमीम तक निइगु शहरत नाश यानाबिल। थुकथं इस्त्राएलं अम्मोनयात त्याकल।
- यिप्ताया म्हाय्
- 34 यिप्ता मिस्याय थःगु छैय् लिहां वःबलय् वयात पिने नापलायेत दम्फुत थाथां अले प्याखं वुहें इवात वया म्हाय पिहां वल। व वया याकः म्हाय खः, वया मेपि सुं नं कायम्हाय मद्।

* 11:1 ११:१ गिलाद गिलाद लाग्ना काय * 11:17 ११:२० गन्ती २०:१४-२१ * 11:18 ११:२० गन्ती २१:४ * 11:19 ११:२९ गन्ती ११:२९-२४ * 11:25 ११:२९ गन्ती २१:२९-६

35 यिप्तां वयात खंबलयं व थःगु वसः खुनाः धाल, “अयं जिमि म्हाय! छं जिगु नुगः क्वत्का ब्यूरु दु। छायं छं जितः दुःख बियागु? जि परमप्रभुयाके छगु तःधंगु भाकल यानागु दु अले जि वं त्वाथुले मफु।”*

36 वं लिसः बिल, “बा, छि परमप्रभुयात बचं बियादीगु दु। छि गथे धयादीगु खः अथे हे जिलिसें यानादिसैं छायथाःसा परमप्रभुं छि शत्रु अम्मोनीतलिसें बदला कयादीगु दु।”

37 अले वं थः बाःयात धाल, “जितः छगु दया यानादिसैं। थः पासापिनापं थुपि डोंडाय खव्याः चाःहिला जुइत जितः निला तक त्वःतादिसैं। अबलयं जिगु ब्याहा गुबलें जुइमखुगुलि इपि नाप वनाः जि खव्याचवने।”

38 वं धाल, “छ वने फु।” अले वं वयात निलाया लागि वनेबिल। व थः पासापिनापं वन, अले पहाड पहाडय वनाः खव्याजुल, छायथाःसा वं गुबलें ब्याहा मयाइगु जुल।

39 निला फुइ थुंकाः व थः बाःयाथाय लिहां वल अले यिप्तां थःमहं भाकल याःगु थें हे यात। व सं मिजनापं घंगु मदु।

40 अननिसें इसाएलया म्हायपि प्यन्हू तक गिलादी यिप्ताया म्हायया लुमन्तिइ पिने पिहां वनीगु चलन इसाएलय् शुरू जुल।

12

यिप्ता व एफ्राइम कुलयापि

1 छुं ई लिपा एफ्राइमयापि मनुत्यत थः सेनायात मुंकल। अले खुसिया उखे वनाः सापोनय् इमिसं यिप्तायात धाल, “अम्मोनीतलिसें लडाइं याःवनाबलयं जिमित छाय सःता मदीयागु? जिमिसं छितः व डिगु छैं छवयेकाबी।”

2 यिप्तां लिसः बिल, “जि व जिमि मनुत्य अम्मोनीतलिसें तःधंगु ल्वापु जुयाचवंगु खः। अले जि छिमित ग्वाहालिया निति सःतागु खः अयनं छिमिसं जिमित इमिगु ल्हातं बचय मयाः।

3 छिमिसं जिमित ग्वाहालि बी मखु थें चवन, उकि जि थःगु ज्यान पानाः अम्मोनीतलिसें ल्वायेत वना। अले परमप्रभुं इमित जिगु ल्हातय् बियादिल। आः छु धकाः छिपि थौं जिलिसें ल्वाः वयाचवनागु?”

4 अले यिप्ता गिलादयापि मनुत्यत मुंकाः एफ्राइमीतलिसें ल्वात। “अयं गिलादीत, छिपि एफ्राइम व मनश्रेया लागाय चवनाचवंगु जूसां छिपि एफ्राइमयुं बिम्युं वंपि खः।” धकाः एफ्राइमीतलिसें धाःगुलि गिलादीतयसं इमित हमला यात।

5 गिलादीतयसं एफ्राइमपाखे वनेत यदैन खुसि छीगु थायत त्याका काल। अले सुं बचय जुइह एफ्राइमी वयाः “जितः खुसिया उखे वनेब्यु” धाःसा गिलादयापि मनुत्यसं वयात “छु छ एफ्राइमी खः?” धकाः न्यनीगु। वं “मखु” धाल धाःसा

6 इमिसं “अथे जूसा ‘सिबबोलेत’ धा” धकाः धाइगु वं व खँवः बालाक धाये मफयाः “सिबबोलेत” धाल धाःसा इमिसं वयात ज्वनाः यदैन छीगु थासय् स्याइ। उबलय् एफ्राइमयापि पिइनिद्रः मनुत्यत स्यात।

7 यिप्ता खुदैं तक इसाएलयामह न्ह्यलुवाः जुल। गिलादी यिप्ता सित, वयात गिलादया छगु शहरय् थुनाबिल।

इब्सान, एलोन व अब्दोनयात न्यायकर्ता ल्ययादीगु

8 यिप्ता लिपा बेथलेहेमयामह इब्सान इसाएलयामह न्ह्यलुवाः जुल।

9 वया स्विह काय व स्विह म्हाय दु। वं इपि स्विह म्हायपिन्त मेगु वंशयापि मिजंतलिसें ब्याहा यानाबिल। अले थः कायपिनिगु लागि मेगु वंशपाखें स्विह भौपि हल। व न्हयदैं तक इसाएलयामह न्ह्यलुवाः जुल।

10 अले इब्सान सित। वयात बेथलेहेमय् थुनाबिल।

11 वया लिपा जबूलनी एलोन सिदैं तक इसाएलयामह न्ह्यलुवाः जुल।

12 अले एलोन सित, वयात जबूलन देशया अययालोनीय थुनाबिल।

13 अनंलि पिरातोनी हिल्लेलेया काय अब्दोन इसाएलयामह न्ह्यलुवाः जुल।

14 वया गधा गया जुइपि पिइह काय व स्विह छय दु, इपि सकलें न्हयेह गधा जुइपि खः। अब्दोन च्यादैं तक इसाएलयामह न्ह्यलुवाः जुल।

15 अले हिल्लेलेया काय अब्दोन सित, वयात अमालेकीतयगु पहाडी देशय एफ्राइमया पिरातोनीय थुनाबिल।

13

शिमशोन बगु

1 हाकन इसाएलीतयसं परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात। अथे जुयाः वयकलं इमित पिइदैंतकया लागि पलिशरीतयगु ल्हातय् बियादिल।

2 सोराय दान कुलयामह मानोह धाःमह छम मनु दुगु जुयाचवन। वया कलाः मचाखाचा मदुह जुयाचवन।

3 परमप्रभुया दूत व मिसायाथाय खनेदयकः वयाः वयात धाल, “छं आः तक मचाखाचा मदुनि, अयनं छं प्वाथय दइ, अले छम काय बुइकी।

4 आः छं जि धाःथे या, होश याना जु, दाखमघ वा मेगु काइगु त्वँसा त्वने मते, अले छं अशुद्रगु नसा नये मते।

5 छायथाःसा छं प्वाथय दयाः छम काय बुइकी। वयागु सं गुबलें चाये मते, छायथाःसा व मचा बखुन्हुनिसैं हे परमेश्वरया निति अलग तःमह नाजिरी^० जुइ। वं हे इसाएलयात पलिशरीतयगु ल्हातं त्वःतकेगु ज्या शुरू याइ।”

6 अले व मिसा वनाः थः भाःतयात थथे धाल, “परमेश्वरया छम मनु जिथाय वल। वयागु ख्वाः स्वयाबलय परमेश्वरया दूतयागु थें ग्यानापुसे च्छैं। जि वयात व गनं वयागु धकाः मन्यना अले वं नं जितः थःगु नां मकं।

7 तः वं जितः धाल, “छं प्वाथय दयाः छम काय बुइकी। थनिनिसैं छं दाखमघ वा मेगु काइगु त्वँसा त्वने मते, अले अशुद्रगु नसा नये मते, छायथाःसा व मचा बखुन्हुनिसैं सीगु दिदैं तक हे परमेश्वरया निति अलग तःमह नाजिरी जुइ।”

8 अले मानोह परमप्रभुयात प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु बिन्ति दु, छि छवयाहयादीमह मनूयात हाकनं जिमिथाय छवयाहयादिसैं। अले मचा बुइथुंकाः जिमिसं वलिसैं छु छु यायेमाःगु खः वं जिमित स्यनाबीमा।”

9 परमेश्वरं मानोहयागु प्रार्थना न्यनादिल अले व मिसा क्यबय च्वनाचवंबलय हाकनं वयाथाय परमेश्वरया दूत वल। अबलय वया भाःत अन मदु।

10 मिसा थथे ब्यौय वनाः मानोहयात धाल, “स्व, उदुन्हू वःमह मनु हाकनं जिथाय वःगु दु।”

11 अले मानोह दनाः थःकलाःलिसैं वन। व मनूया न्ह्यःने वनाः वयात धाल, “जिमि कलाःलिसैं खँ ल्हानादीयामह छि हे खः ला?”

वं लिसः बिल, “खु, जि हे खः।”

12 मानोह धाल, “छि धाःगु खँ जुइ थुंकाः व मचां गज्याःगु नियम मानय यायेमाः? व मचां गज्याःगु जीवन हनेमाः?”

13 परमप्रभुया दूत लिसः बिल, “जि धयागु फुकक खँ छिमि कलातं बालाक मानय यायेमाः।

14 वं दाखया मां वःगु छुं नं नये मज्यु। दाखमघ वा मेगु छुं नं काङ्गु त्वैसा वं त्वने मज्यु। वं अशुद्रगु नसा नये मज्यु। जिं छु छु आज्ञा बियागु दु वं व फुक्क मानय यायेमाः।”

15-16 मानोहं वयात परमप्रभुया दूत धकाः म्हसीके मफुत। उकिं मानोहं परमप्रभुया दूतयात धाल, “दया यानाः पलख पियादिसँ, जिमिसं छिगु लागि छम्ह मचाम्ह दुगुचाया ला दयके।” अले परमप्रभुया दूतं मानोहयात धाल, “जि थन च्वंसां जिं छं ब्युगु छुं नये मखु। तर छन्त होमबलि तयार याये मास्ते वःसा परमप्रभुया लागि हे या।”

17 अले मानोहं वयात धाल, “छिगु नां जिमित धयादिसँ। छायाधाःसा छिगु बचं पवने धुंकाः जिमिसं छितः हनाबना याये।”

18 दूतं न्यन, “छं छाया जिगु नां न्यनागु? थ्व नां छं थुइके फइ मखु।”

19 अले मानोहं दुगुचाया मचा व अन्नबलि कयाः ल्वहंतय परमप्रभुयात होमबलि देछाल। मानोह व वया कलातं स्वयाचंबलय हे परमप्रभु अजू चाइपुगु ज्या यानादिल।

20 व वेदी मित्याः आकाशपाखे थाहां वनाचंबलय हे परमप्रभुया दूत वेदीया मित्याः जुयाः च्वय थाहां वन। थ्व खंबलय मानोह व वया कलाः बँय भ्वसुल।

21 वया लिपा परमप्रभुया दूतयात इमिसं गुबले नं मखन। अले मानोहं व परमप्रभुया दूत खः धकाः सीकल।

22 वं थः कलाःयात धाल, “आः झीपि सीगु जुल, छायाधाःसा झीसं परमेश्वरयात खनागु दु।”

23 तर वया कलातं वयात धाल, “परमप्रभुं झीत स्यायेगु बिचाः यानादीगु खःसा वयकलं झीगु ल्हातं होमबलि व अन्नबलि नाला कयाः हे दीमखुनि। अले थज्याःगु खँ झीत कयना हे दीमखुनि, अले फुक्क खँ झीत उबलय कना हे दीमखुनि।”

24 व मिसां छम्ह काय बुझकल अले वयागु नां शिमशोन तल। व मचा ब्वलना वन अले परमप्रभुं वयात आशिष बियादिल।

25 अले परमप्रभुया आत्मां वयात सोरा व एतोलया दथुइच्वंगु महेह-दान धाइगु थासय ब्वलंकल।

14

शिमशोनया ब्याहा

1 छन्हु शिमशोन तिम्ना धाःगु थासय वन, अन वं छम्ह पलिशती मिसायात खन।

2 अनं छँ लिहां वयाः वं थः मां बौयात धाल, “तिम्नाय जिं छम्ह पलिशती मिसायात खनागु दु, आः जितः वलिसँ ब्याहा यानाबियादिसँ।”

3 अले वया मांबीनं वयात धाल, “छु छन्त ल्वःम्ह झी थःथिति वा झीगु थःगु जातियापि सं मिसा मदु ला? ब्याहा यायेत छ म्हाय चिं मतःपि पलिशतीतयाथय हे वनेमाः ला?”^१

तर शिमशोन थः बौयात धाल, “जितः व हे मिसा हयादिसँ। जिगु लागि व हे ल्वः।”

4 वया मांबीनं थ्व परमप्रभुपाखे खः धयागु खँ मय्यगु जुयाच्वन। पलिशतीतयगु विरोधय परमप्रभुं मौका स्वयाच्वनादीगु खः। छायाधाःसा उबलय पलिशतीतयसं इग्राएलय शासन यानाच्वंगु खः।

5 अले शिमशोन थः मांबी नाप तिम्नाय वन। तिम्नाया दाखयागु क्यबय थ्यंबलय आकाझाकां हे छम्ह ल्यायम्हम्ह सिंह तःसलं हालाः शिमशोनयाथाय वल।

6 उग्रिमय हे परमप्रभुयागु आत्मां शिमशोनयात बल बिल। अले वं ल्हातय छुं मदुसां व सिंहयात छम्ह दुगुचाया मचायात थें कुचा कुचा यानाबिल। तर थःम्ह यानागु खँ वं थः मां बौयात मकं।

7 अनंलि व क्वय क्वहां वनाः व मिसालिसँ छँ ल्हात। शिमशोन व मिसायात ययकल।

8 छुं ई लिपा व मिसालिसँ ब्याहा यायेत शिमशोन क्वय कुहांवन। अथे वंबलय व लँ ल्वःताः न्हापा वं स्याःम्ह सिंहयात स्वयेत वन। सिंहयागु सीम्हय छपुचः कस्तिहा मुनाच्वंगु व भचा कस्ति दयाच्वंगु खनाः व अजू चाल।

9 अले ल्हातं भचा कस्ति तयाकयाः वं लँय नँन वन। थः मां बौयात नापलाकाः वं इमित नं भचा कस्ति बिल अले इमिसं नं व कस्ति नल। तर वं व कस्ति सिंहयागु सीम्ह कयागु खः धकाः थः मां बौयात मकं।^२

10 अनंलि वया बौ व मिसाया छँय वन। शिमशोन अन छगु तःधंगु भ्वय न्यायकल। थ्व छम्ह ब्याहा याइम्ह मिजंनं यायेमाःगु नियम खः।

11 पलिशतीतयसं वयात खंबलय वलिसँ च्वनेत स्विम्ह ल्यायम्हत् छवल।

12 शिमशोन धाल, “जि छिमित छगु क्वाः कने। छिमिसं जितः उकिया लिसः न्हय्हुया दुने बी फत धाःसा जि छिपि छम्ह छम्हयसित छपाः छपाः सुतिया लं व छज्वः छज्वः वसः बी।

13 छिमिसं व क्वाःया लिसः बी मफुत धाःसा छिमिसं जितः स्विपाः सुतिया लं व स्विज्व वसः बीमाः।”

अले इमिसं धाल, “जिमित छंगु क्वाः धा, जिमिसं न्यने।”

14 वं लिसः बिल,

“नइम्हयसिगुपाखे नयेगु नसा पिहां वल,
बल्लाःम्हपाखे चाकुगु खँ पिहां वल।”

इमिसं स्वन्हु तक ला लिसः बी हे मफुत।

15 भ्यन्हु दुखन्हु इमिसं शिमशोनया कलाःयात धाल, “छिमि भाःतयात जिमित व क्वाःया लिसः कनेत ह्ययकी, मखुसा जिमिसं छन्त व छिमि बाःयागु छँयात मि च्याकाबी। छुं छुं जिमित चीमि यायेत सःतागु ला?”

16 अले शिमशोनया कलातं वयागु न्हाःने ख्वख्वं धाल, “छितः जि तसकं मयः खनिसा! छितः जि धात्थे हे यःसा जिमि दाजुकिजापित कनागु क्वाःया लिसः जितः धयादिसँ।”

वं धाल, “स्व, जि थः मां बौयात नं धयागु मदु। छन्त छाया धायेगु?”

17 भ्वयया न्हय्हु तक क्वाःया लिसःया लागि वया कलाः ख्वया हे च्वन। अथे जुयाः वया कलातं यक्व जिदी यानाः च्वंगुलि न्हय्हु दुखन्हु शिमशोन क्वाःया लिसः थः कलाःयात कन। अले वं व क्वाःया लिसः थः दाजुकिजापित धयाबिल।

18 उखुन्हु हे सूर्य बिनावने न्हाः शहरयापि मनुतयसं शिमशोनयात धाल,

“कस्ति स्वयाः चाकुगु छुं दु धकाः?”

सिंह स्वयाः बल्लाःम्ह सुं दु धकाः?”

शिमशोन धाल,

“जिमि साचायात मवाःगु जूसा

उकिया लिसः बी मफइगु खः।”

19 परमप्रभुया आत्मां शिमशोनयात बल बियादिल। व क्वय अश्कलोनय वनाः अन वं स्विम्ह पलिशतीतयत् स्यात, अले इमिगु वसः क्वाकाकयाः क्वाःया लिसः ब्यूपि मन्तयत् बिल। व तम मि जुयाः थः बौयागु छें वन।

20 अले शिमशोनया कलाःयात ब्याहाबलय अन दुम्ह वया पासायात बिल।

15

शिमशोनं पलिशतीतयत् बदला काःगु

1 छुं ई लिपा, छव लयेगु इलय दुगुचा छम्ह ज्वनाः शिमशोन थः कलाःयात नापलाः वन। वं धाल, “जि जिमि कलाःया क्वथाय वने।” तर ससःबौनं वयात दुहां वने मब्यु।

2 वया बौनं धाल, “धाथे! जि ला छन्त व तसकं मयः धयागु खें बिचाः यानाः छिमि पासायात बी धुन। वया केहें व स्वयाः बांलाः मजू ला? आः वयात हे यंकि।”

3 शिमशोनं इमित धाल, “आः जि पलिशतीतयगु न्हाक्व हे स्यंका ब्युसां जितः दोष लाइ मखुत। जि इमित धाथे हे स्यंके।”

4 उकिं शिमशोनं वनाः स्वसःम्ह ध्वंका ज्वन। वं निम्ह निम्ह यानाः ध्वंकातयगु न्हिप्यं चिनाबिल। अले न्हिप्यंया दथुइ मिप्याः तयाबिल।

5 अनलि वं मिप्याः च्याकाबिल। अले ध्वंकातयत् पलिशतीतयगु छव सयाच्वंगु बुँइ त्वःताबिल। व सयाच्वंगु अनन व थु नापं, दाखया क्यब व जैतूनया क्यब नं छवयकाबिल।

6 अले पलिशतीतयसं न्यन, “ध्व सुनां याःगु?” इमित धाल, “तिम्नायाम्ह वया ससःबौनं शिमशोनया कलाः वया पासायात ब्युगुलि शिमशोनं ध्व फुक्क याःगु खः।”

अले पलिशतीत वनाः शिमशोनया कलाः व वया बौयात छवयेकाः स्यानाबिल।

7 शिमशोनं इमित धाल, “छिमिसं थज्याःगु ज्या याःगुलि जि छिमित बदला मकाःतले सुम्क च्वने मखु।”

8 अले वं इमित कयके फक्क कयकाः यक्वसित स्यानाबिल। अनलि व एतामया पाचाया गुफाय च्वंवन।

9 पलिशतीत थाहां वनाः यहदाय छाउनी तल, अले लहीलय न्यनावन।

10 यहदियाय च्वंपि मन्तयसं न्यन, “छिपि जिपिलिसें छाय ल्वाः वयागु?”

इमिसं लिसः बिल, “जिपि शिमशोनयात ज्वनेत वयागु खः। वं जिमित याःगु थें जिमिसं नं वयात अथे हे याये।”

11 अले यहदियां स्वदः मन्त एतामयागु पाचाया गुफाय क्वहां वल। इमिसं शिमशोनयात धाल, “पलिशतीत झी शासक खः धयागु खें छिं मस्यु ला? छिं जिमित ध्व छु यानादियागु?”

वं लिसः बिल – “जिं ला इमिसं जितः गथे यात अथे जक यानागु खः।”

12 इमिसं वयात धाल – “जिपि ला छितः चिनाः पलिशतीतयगु ल्हातय बीत वयागु खः।”

शिमशोनं धाल – “अथे जूसा छिपि थःपिनसं हे जितः स्याये मखु धकाः पाफ।”

13 इमिसं लिसः बिल – “ज्यु, जिमिसं ला छितः चिनाः इमिगु ल्हातय जक बी। जिमिसं छितः स्याये मखु।” इमिसं वयात न्हगु निपु खिपतं चित। अले पाचाया गुफां च्वय हल।

14 शिमशोन लहीइ थंबलय हे पलिशतीत ततःसलं हालाः वपाखे ब्वॉय वल। उध्रिमय हे परमप्रभुयागु आत्मां वयात बल बिल। वयागु ल्हातय दुगु खिपः मि च्याःगु अजिल स्वं थें जुल। वयात चिनातःगु खिपः चबुल।

15 वं गधयागु न्हगु छगु वाकुधी लुइकल, अले ल्हातं व कयाः उकिं दूःछिम्ह मिजंतयत् स्यानाबिल।

16 अले शिमशोनं धाल,

“गधया वाकुधिकं

जिं दूःछिम्ह मन् स्यानाबिया।

गधया वाकुधिकं

जिं इमिगु सीम्ह द्रं यानाबिया।”

17 थुलि धायेधुंकाः वं व वाकुधी वांछवयाबिल, अले वं व थाययागु नां रामत-लही* धकाः तयाबिल।

18 व तसकं प्याः चाःगुलि वं परमप्रभुयात प्रार्थना यानाः थथे धाल, “छिं थः दासयात त्याकादीगु दु। आः छु जि प्याः चायाः सीगु ला? थुपि म्हाय चि मतःपिनगु ल्हातय लायेगु ला?”

19 अले परमप्रभुं लहीलय छगु गाः बंगु धाय दयकादिल। अले अनं लः पिहां वल। शिमशोनं व लः त्वन, अले वयाके बल वल। उकिं व लः पिहां वःगु बूँगाःचायात एन-हक्कोरे धाल अले थौं तक नं व बूँगाःचा लहीइ दू।

20 पलिशतीतयगु इलय शिमशोन निइदं तक इसाएलयाम्ह न्हालुवाः जुल।

16

शिमशोनं गाजायागु ध्वाखा लिनाः यंकुगु

1 छन्हु शिमशोन गाजाय वन। अन वं छम्ह पलिशती वेशयायात खन। अले व चा च्वनेत वयाथाय वन।

2 शिमशोन वःगु खें सियाः गाजायापि मन्तयसं व थाय घेरय यात। इपि चच्छि हे शहरया ध्वाखाय वयात पियाच्वन। “झीसं वयात सुथय स्याये” धकाः धयाः इमिसं चान्हय छुं मयाः।

3 तर शिमशोन बाचा ई तक जक लासाय च्वनाच्वन। बाचा इलय दनाः वं शहरयागु ध्वाखाया खापा व निपुं थां, बार व फुक्कं लिनाबिल। अले व फुक्क थःगु ब्वहलय क्वबियाः हेब्रोनाया पच्छिमय च्वंगु डौंडाया च्वकाय यंकल।

दलीलां शिमशोनयात ध्वंलाःगु

4 छुं ई लिपा शिमशोन सोरेकया बेसीइ च्वनीम्ह दलीला धाःम्ह छम्ह मिसालिसें मतानाय तक्यन।

5 पलिशतीतय शासकत व मिसायाथाय वनाः धाल, “शिमशोनयात ह्ययकाः वयागु तःधंगु बलया रहस्य छु खः अले गथे यानाः वयात बसय तयाः ची फइ व खें सीकि। अले जिपि सकसियागुपाखें नं छन्त झिछसः झिछसः वःहःयागु कुचात बी।”

* 15:17 थः१९० रामत-लही थुकिया अर्थ वाकुधीया डौंडा

6 उक्ति दलीलां शिमशोनयात धाल, “छुकिं याना: छि अपायसकं बल्ला:गु, छिगु बल छुकिं दु अले गथे याना: छित: चिना: बसय तये फइ जित: धयादिसैं।”

7 शिमशोनं लिस: बिल, “सुनानं जित: धन्यागु न्हयपु न्हगु मगंगु छेंग्या खिपत चित धा:सा जि मेपि मनुत थें कमजोर जुइ।”

8 अले पलिशतीतय शासकतयसं धन्यागु न्हयपु छेंग्या मगंगु न्हगु खिप: वयात हयाबिल। दलीलां उकिं वयात चित।

9 वं दुनेयागु क्वथाय मनुत सुचुका: शिमशोनयात धाल, “शिमशोन, पलिशतीत थन दु।” तर वं छेंग्या खिप:तयत अपुक मिइ ला:गु खिप: थें चपफुनाबिल। उकिं वयागु बलया रहस्य सीके मफुत।

10 अले दलीलां शिमशोनयात धाल, “छि जित: मखुगु खँ लहाना: ध्वंलानादिल। का: आ: धयादिसैं छित: जिं गथे याना: ची फइ?”

11 वं वयात धाल, “न्हगु गुबले मख्य:गु खिपतं सुनानं जित: चित धा:सा जि मेपि मनुत थें कमजोर जुइ।”

12 उकिं दलीलां न्हगु खिप: हया: वयात चित। वं मनुतयत क्वथा दुने सुचुका: वयात धाल। “शिमशोन, पलिशतीत थन दु।” अले वं थ:गु लपुयागु खिप: का थें चपफुनाबिल।

13 हाकनं दलीलां शिमशोनयात धाल, “आ: तक छि जित: मखुगु खँ लहाना: ध्वंलानादीगु दु। छित: गथे याना: ची फइ जित: धयादिसैं।”

वं लिस: बिल, “छं जिगु छ्यंयागु न्हयपुवौय सुं कानापं तानय थाना: नकिलय चिनाबिल धा:सा जि मेपि मनुत थें कमजोर जुइ।”

14 उकिं वं धबलय व वयागु छ्यंयागु न्हयपुवौय सँयात कानापं तानय थाना: नकिलय चिनाबिल।

अले वं हाकनं शिमशोनयात धाल, “शिमशोन, पलिशतीत थन दु।” वया न्ह्यालं चाल अले वं ताननापं हे नकि लिनबिल।

15 अले दलीलां वयात धाल, “छि जित: थ:गु बलया बारे हे कंगु मनु धा:सा छि जित: माया याना धका: गय याना: धयादीफइ? छि जित: ध्वंला:गु व थ:गु त:धंगु बलया रहस्य मकंगु थव स्वक्व: खुसी जुल।”

16 वं न्हियान्हिथं धया थें कचकच याना: शिमशोनयात तसकं दिक्क चायकल।

17 उकिं वं ख:गु खँ धयाबिल। वं धाल, “बुसानिसें परमेश्वरया निति अलग त:म्ह नाजिरी जगुलि जिगु छैनय आ: तक ख्व:चा ला:गु मनुनि। जिगु सँ खात धा:सा जिगु बल जिकेनं वनी, अले जि मेपि थें कमजोर जुइ।”

18 शिमशोन ख:गु खँ धये धुंका: दलीलां पलिशतीतय शासकतयथाय थये धायके छवल, “याकनं झारसँ, हाकनं छक: झारसँ, व जित: थ:गु रहस्यया खँ कंगु दु।” उकिं इपि वह:या धिबा ज्वना: वल।

19 वं शिमशोनयात थ:गु मुलय थयन। अले छम्ह मनुयात स:ता: वयागु छैनय दुगु न्हयपुवौय सँ खाके बिल। शिमशोनयागु बल मदया बंगुलि दलीलां वयात क्वत्यल।

20 अले वं स:तल – “शिमशोन, पलिशतीत थन दु।”

वया न्ह्यालं चाल अले, “न्ह्हापे थें पिने वना: थ:त मुक्त याये” धका: मतिइ तल। तर थ:त परमप्रभुं त्व:तादीगु खँ सी हे मसिल।

21 पलिशतीतयसं वयात ज्वना: वयागु मिखा लिकयाबिल। इमिसं वयात गाजाय यंकल। अन इमिसं वयात कँययागु सिखलं चिना: इयालखानाय घ:क्यलेगु ज्या याकल।

22 तर खाये धुकुगु वयागु सँ हाकनं ताहाक जुयावल।

शिमशोन सीगु

23 पलिशतीतय शासकत थ: घ: दागोनया निति छगु त:धंगु बलि छायेत व वयागु न्ह्या:ने लसता हनेत मुन। इमिसं धाल, “झी घवं झी शत्रु शिमशोनयात झीगु लहातय बियादिल।”

24 शिमशोनयात खंबलय मनुतयसं थ: घ:यात च्वछाया: थथे म्ये हाल,

“झी यक्व मनुतयत झी शत्रु स्यात अले झीगु देशयात भज्यंक सयंकाबिल। तर झी घवं वयात झीगु लहातय बियादीगु दु।”

25 इमिगु नुग: स्वां ह:बलय इमिसं धाल, “झीत तमाशा कयनेत शिमशोनयात हजि।” अले इमिसं शिमशोनयात इयालखानां स:तल। अले वं इमिगु न्ह्या:ने ख्याल: कयन।

इमिसं थांयागु दथुइ शिमशोनयात थंबलय

26 वं थ:गु ल्हाना: ज्वनात:म्ह च्य:यात धाल, “जित: देग:यात लिधंसा बियात:गु थामय ति, अले जि उकी लिधने।”

27 देग: जायक मिसा-मिजंत दु। पलिशतीतय सकले शासकत नं अन दु। स्वद्र:ति मिसा मिजं देग:या क:सिइ ज्वना: शिमशोनयागु तमाशा स्वया: च्वन।

28 शिमशोनं परमप्रभुयात बिन्ति याना: धाल, “हे परमप्रभु परमेश्वर, जित: लुमंकादिसैं। जित: हाकनं छक: जक बल बियादिसैं। जित: थ:गु निग: मिखाया निति थुपि पलिशतीतयत छकलं बदला कायके बियादिसैं।”

29 अले शिमशोनं देग:यात लिधंसा बियात:गु निपु थांया दथुइ बल्लाक ज्वना: जव ल्हाना: छपु थामय व खव ल्हाना: मेगु थामय तया:

30 वं धाल, “जि पलिशतीतनापं हे सिनावने।” अले वं बलं फतले ध्यात, व देग: दुना: उकिं उपि पलिशती शासकतयत व अन दुपि मनुतयत लहाकल। थ:गु जिवंका:छि स्या:पि मनुत स्वया: अप्व: मनुत शिमशोनं थ: सीबलय स्यात।

31 अले वया दाजुकिजापि व बौया फुक्क छेंज:पि वया: वयागु सीम्ह का:वल। इमिसं वयागु सीम्हयात सोरा व एस्तोल्या दथुइ वया बौ मानोहयागु सीगालय यंका: थुनाबिल। शिमशोन निहदँ तक इयाएलयाम्ह न्ह्यालुवा: जुल।

17

मीकाया मूर्ति

1 एफ्राइमया पहाडी देशय मीका धा:म्ह छम्ह मनु दु।

2 छम्ह वं थ: मांयात धाल, “छिगु १,१०० वह:यागु कुचा* खुया का:बलय जिं तायक: छिं खुँयात सारा: बियादीगु ख:। स्व: व धिबा जिके दु। व जि हे खुया कयागु ख:।”

वया मामं धाल, “जि य:म्ह काय छन्त परमप्रभुं सुवा: बियादीमा।”

3 वं वया थ: मांयात झिंछस: वह:यागु कुचा लित बीथुंका: वया मामं धाल, “आ: जि थव वह: जिमि कायतं कियात:गु इवाता व दलौटया मूर्ति दयेकेमा धका: परमप्रभुयात अर्पण याये।” अले वया मामं धाल, “मिका जिं थव छन्त लितबी।”

* 17:2 १०२ १,१०० वह:यागु कुचा १३ किलोग्राम ति ख:

4 तर वं व बहः थः मांयात लित बिल। अले मामं निसः वहःयागु कुचा कयाः छम्ह वहकःमियात बिल। वं उकिं छग् इवाता व छग् मूर्ति दयकल। अले उपि मीकायागु छैय तल।

5 थ्व हे मीका धाःम्ह मन्या छग् पुजा याइगु कोथा दुगु जुयाच्वन। वं छग् एपोद व छुं इवातात दयकल। अले थःकार्यपि मध्ये छम्ह काय्यात पुजाहारीया थासय तल।

6 उगु इलय इम्पाएलय जुजु धयापि हे मदुनि। सुया छु याये मंदत व हे यानाजुइगु खः।

7 यहदाया बेथलेहेम शहरय छम्ह ल्याय्म्हम्ह लेवी दुगु जुयाच्वन। व यहदा कुलयापि मन्तय दथुइ च्वनीम्ह खः।

8 व बेथलेहेम शहर त्वःताः मेगु च्वनेगु थाय् माःवन। चाःहिलाः वैं व एफ्राइमया पहाडी देशय मीकाया छैय थ्यंकवल।

9 मीकां वयात न्यन, “छु गनं वयागु?”

वं लिसः बिल, “जि यहदिवाया बेथलेहेमयाम्ह छम्ह लेवी खः, जिं थः च्वनेत थाय् माला च्वनागु दु।”

10 मीकां वयात धाल, “जि नाप च्वनाः जिमि बौ व पुजाहारी जु। जिं दैयदसं डिग् वहःयागु कुचा, छज्वः वसः व नयेगु नसा बियेगु याये।”

11 उकिं व लेवी वलिसैं च्वनेत मानय जुल। अले वया लागि व ल्याय्म्हम्ह मन् थःकाय थैं जुल।

12 मीकां व लेवीयात पुजाहारीया ज्याय तल, अले व मीकाया छैय च्वन।

13 मीकां धाल, “आः जिके छम्ह लेवी पुजाहारी दुगुलि परमप्रभुं जितः भिं यानादी धकाः जिं सिल।”

18

दान कुलयापि मन्त लेशय च्वंगु

1 उगु इलय इम्पाएलय जुजु धयापि हे मदुनि। दान कुलयापि मन्तयसं च्वनेत थाय् माला च्वन, छाय्धाःसा मेगु कुलयापि मन्तयत जमिन दयेधुंकांसं इमिके धाःसा थःगु धयागु छकुचा नं जमिन मद्गु जुयाच्वन।

2 उकिं दान कुलयापिसं थःगु कुलया फुक्क परिवारपाखें न्याम्ह मग्याःपि मन्त ल्यल। अले इमित जमिन मालेत व उकियागु चिवा कायेत सोरा व एशतोल शहरं छवल।

उपि न्याम्ह मन्त एफ्राइमया पहाडी देशय थ्यने धुंकाः मीकाया छैय बाय च्वन।

3 अन च्वंबलय इमिसं व ल्याय्म्हम्ह लेवीयागु सः म्हसीकाः वयात न्यन, “छु थन छु यानाः च्वनागु? सुनं छन्त थन हल? थन छंगु छु ज्या दु?”

4 वं इमित मीकां थःगु लागि छु यात व कनाबिल। अले धाल, “मीकां जितः पुजाहारीया ज्या यायेत ज्यालाय तःगु दु।”

5 अले इमिसं वयात धाल, “अथे जसा जिमिगु निंति परमेश्वरयाके जिमिगु ज्या ताःलाइ कि ताःलाइ मखु धकाः न्यैं।”

6 पुजाहारी लिसः बिल, “याउँक हूँ, जिमिसं यानाच्वंगु यात्रा परमप्रभुपाखेयागु खः।”

7 उपि न्याम्ह मन्त व थाय् त्वःताः लेशय थ्यंकवल। सीदोनयापि मन्त थें अनयापि मन्त शान्त व सुरक्षितकथं म्वानाच्वंगु खन। अले इमिगु देशय छु मगाःमचाः मजगुलि इपि च्वन्हाःगु जुल। अले इपि सीदोनीत स्वयाः यक्व तापाः। अले इमि मेपि मन्तलिसैं छु कथंयागु स्वापु नं मद्गु।

8 दान कुलयापि उपि न्याम्ह मन्त सोरा व एशतोलय लिहां वये धुंकाः इमि दाजुकिजापिसं इमित न्यन, “जिमिसं छु छु खना?”

9 इमिसं लिसः बिल, “वा! इमिसं इमित हमला याः वनेगु! धाथें जिमिसं खनागु व देश तसकं बालाः। छिपि छाय् सुम्क च्वनाच्वनागु? अन वनाः व देशयात त्याका कायेत लिचिले मते।

10 छिपि अन थ्यनीबलय जिमिसं छग् चक्कंगु देशय याउँक म्वानाच्वपि छग् जातियात खनी। धाथें परमेश्वरं व जमिन जिमिगु लहातय बियादीगु दु, व थासय पृथ्वीइ दुगु छु नं चीजयागु मगाःमचाः मद्गु।”

11 अथे जगुलि सोरा व एशतोलं दान कुलयापि खुसः मन्त ल्वाभः घानाः पिहां वल।

12 इपि थाहां वनाः यहदाया किर्यन्-यारीभयागु पच्छिमपाखे छाउनी तल। उकिं व थाय्यात थौ तक नं मनेह-दान* धाः।

13 अनं इपि न्ह्यज्यानाः एफ्राइमया पहाडी देशय मीकाया छैया न्ह्यःने वल।

14 अबलय लेश देशया चिवा काःवंपि न्याम्ह मन्तयसं थथे धकाः थः दाजुकिजापिलिसैं खँ लहात, “छु थुपि छैं मध्ये छखा छैय एपोद, छैं घःत, छग् कियातःगु इवाता व छग् ढलौतया मूर्ति दु धकाः जिमिसं स्य ला? आः छु यायेमाःगु खः व जिमिसं स्य।”

15 उकिं इपि मीकाया छैं लिक्क व ल्याय्म्हम्ह लेवी च्वनीगु थासय वन। अले वलिसैं खँ लहात।

16 ल्वाभः ज्वनातःपि उपि खुसःम्ह दान कुलयापि मन्त म् ल्खाय दन।

17 व पुजाहारी म् ल्खाय ल्वाभः ज्वनातःपि खुसःम्ह मन्तलिसैं दनाच्वंबलय हे देशयागु चिवा काःवंपि न्याम्ह मन्तयसं छैं दुने दुहां वनाः इवाता, मूर्ति, एपोद व छैं घःत काल।

18 उपि न्याम्ह मन्तयसं मीकाया छैय दुहां वनाः इवाता, मूर्ति, एपोद व छैं घःत काःबलय व पुजाहारी इमित न्यन, “छिपि छु यानाच्वनागु?”

19 तर इमिसं लिसः बिल, “हाले मते! सुम्क च्वैं। वयाः जिमि पुजाहारी व बौ जु। छम्ह मन्या छैय पुजाहारी जुइगु छन्त बालाः कि इम्पाएलया छग् कुल व वंशया पुजाहारी जुइगु बालाः?”

20 अले व पुजाहारी लयताल। व एपोद, कियातःगु इवाता व छैं घःत ज्वनाः इपिलिसैं वन।

21 बालाक न्यासि वने मफुपि मन्त, सा-द्रुहत व थिकथिकेगु सामान न्ह्यः न्ह्यः तयाः इपि अनं वन।

22 दान कुलयापि मन्त मीकाया छैं भचा तापाक थ्यंबलय मीकाया जःलाखःलातयत छक्कलं सःतल। अले इमिसं इमित लिनाः नापलाकल।

23 इमिसं दान कुलयापिन्त तसकं हालाः सःतल अले दानया मन्तयसं फहिलाः मीकायात धाल, “छन्त छु जुल? जिपिलिसैं ल्वायेत छं छाय् मन्त सःतागु?”

24 मीकां धाल – “जि थःगु लागि दयकागु जिमि घःत जिमिसं यंकल। जिमिसं जिमि पुजाहारी नं यंकल। जिमिसं जितः छु नं त्वःमत्। जिमिसं-‘छन्त छु जुल? धकाः गथे यानाः न्यने फुगु?’ ”

25 दान कुलयापिसं वयात धाल, “जिपिलिसैं हाले मते, मखुसा छु तंगुलु मन्तयसं जिमि हमला याइ अले छ व जिमि परिवार सिनावनेमाली।”

26 थुलि धयाः दान कुलयापि मन्त थःगु लेंपुइ वन। इपि थःपि स्वयाः यक्व बल्लाःपि खनाः मीका थःगु छेंपाखे लिहां वन।

27 अले व पुजाहारी व मीकां थःगु निंति दयक्गु मूर्ति ज्वनाः इपि लेशयापि शान्त व सुरक्षितकथं म्वानाच्वपि मन्तयत हमला यायेत लेशय वन। इमिसं इमित तरवारं पाल, अले इमिगु शहरयात मि कनाबिल।

28 इमित बचय याइपि सुं नं मद्गु, छाय्धाःसा व लेश शहर सीदोनं यक्व तापाः। अनयापि मन्त मेपि सुंलिसैं स्वापु मद्गुपि जुयाच्वन। व शहर बेथ-होबया लिक्क बेसीइ लाः।

दान कुलयापि मन्तयसं व शहरयात हाकनं दयकाः उकी च्वन।

* 18:12 १८:१२ मनेह-दान अर्थात दानया छाउनी

- 29 अले इमिसं व शहरयागु नां इम्नाएलया काय, थः पुर्खाया नामय दान तल। न्हापा उकियागु नां लेश खः।
 30 दान कुलयापिन्सं उपि मूर्तितयत् पतिस्था यात। अले इम्नाएल जातियात ज्वनाः मयंतले मोशाया काय गेशोमिया काय जोनाथन व वया कायपि दान कुलया पुजाहारी जुल।
 31 शील्लोय परमेश्वरयागु नापलायेगु पाल दतले मीकां दय्कगु मूर्तितयत् पुजा यात।

19

गिबाय जुगु मभिगु ज्या

- 1 उगु इलय इम्नाएलय जुजु धयापि हे मदुनि।
 छन्हु एफ्राइमया पहाडी देशयागु तसकं वने थाकगु थासय च्वनीम्ह छम्ह लेवी यहुदाया बेथलेहेमं छम्ह मथ्याःम्ह कलाः हल।
 2 तर व थः भाःतलिसिं तंचायाः वयात त्वःताः यहुदाया बेथलेहेमय थः छैय लिलां वन, अले अन व प्यला तक च्वन।
 3 अले वया भाःत थः च्यः व निम्ह गधा ज्वनाः वयात ह्ययकाः लितः हयेत व मिसाया छैय वन। अले व मिसां इमित थः बौया छैय यंकल। व लेवीयात खंबलय व मिसाया बौनं लयतायाः वयात लसकुस यात।
 4 वया ससःबौनं कर याःगुलि व अन स्वन्हु तक च्वन। व नयात्वनाः अन हे चा च्वन।
 5 प्यन्हु दुखन्हु इपिं सुथ न्हापां दन अले वनेयंबलय मिसाया बौनं थः जिलाजंयात धाल, “न्हापा छुं नयाः आराम यानादिसैं, अले झासैं।”
 6 उकिं इपिं निम्ह फ्यतत। अले नापं च्वनाः नयेगु त्वनेगु यात अले मिसाया बौनं धाल, “अज्ज मेगु छचा च्वनाः न्हाइपुकादिसैं।”
 7 व वनेत दन। वया ससःबौनं धाःसा वयात च्वनेत कर यात अले व अज्ज छचा च्वन।
 8 न्यान्हु दुखन्हु व वनेत सुथ न्हापां दन। तर मिसाया बौनं धाल, आः झासु नि लंकादिसैं, न्हिनय तक पियादिसैं। उकि इपिं निम्हयसिनं नापं च्वनाः नयेगु त्वनेगु यात।
 9 अले व मनु थः मथ्याःम्ह कलाः व च्यःलिसिं वनेत हानं छकः दन। तर वया ससःबौनं धाल, “स्व सन्ध्याकाः ई जुइ धुंकल। थौं चच्छि थन हे च्वनाः न्हाइपुकादिसैं, अले कन्हय सुथ न्हापां दनाः छैं लिलांझासैं।”
 10 तर व मनु उखन्हु चान्हय अन च्वनेत मानय मज्जल। उकि व सामान क्वबिका तःपि निम्ह गधा व मथ्याःम्ह कलाःनापं यबसु शहर (थ्व यस्-शलेम शहर खः) पाखे वन।
 11 इपिं यबसु लिक्क थयंबलय सन्ध्याकाः ई जुइन। वया च्यलं थः मालिकयात धाल, “थौं चान्हय इपिं थन हे च्वनेनु।”
 12 तर वया मालिकं धाल, “मखु, इम्नाएलीत मदुगु थ्व परदेशी थासय इपिं च्वने मज्जु। बसु इपिं गिबाय वनेनु।”
 13 वं हानं धाल, “वा, गिबाय वा रामाय थयंकः वनेत कुतः यायेनु। थौं इपिं चान्हय अन हे बाय च्वने।”
 14 उकिं इपिं न्हाज्याल। बेन्यामीन कुलया लागु गिबाया लिक्क थयंकः वःबलय निभाः बित।
 15 लैं त्वःताः इपिं चा च्वनेत गिबाय दुहां वन। शहरय थयंकाः इपिं चक्कंगु चुकय च्वन। तर इमित चान्हय बाय च्वनेत सुनानं छैय मयंकु।
 16 व सन्ध्याकाः इलय गिबाय च्वनीम्ह छम्ह बुराम्ह मनु बुँइ ज्या यानाः लिहां वयाच्वंगु जुल। व एफ्राइमया पहाडी देशयाम्ह तर गिबाय च्वनीम्ह खः। (अन बेन्यामीनीत च्वनीगु खः)
 17 वं थयंक च्वयपाखे स्वःबलय शहरया चुकय प्यतनुचवंह व यान्नीयात खन। व बुराम्ह मनुखं न्यन, “छ गन वनेत्यनागु? छ गनं वयागु?”
 18 वं लिसिः बिल, “जिपि यहुदाया बेथलेहेमं एफ्राइमया पहाडी देशयागु तसकं वने थाकगुथायपाखे वनाच्वनागु। जि अनयाम्ह हे खः। जि यहुदाया बेथलेहेमय वनागु खः आः जि थःगु छैय* वनाच्वनागु। तर सुनानं जितः थःगु छैय बाय मन्थु।
 19 जिमिके नयेगु त्वनेगु फुकक दु। जिके गधयात नकेत सु व दानां नं दु। जि, जिमि मिसा व जिमि च्यःया निति मरि व दाखमघ दु। जिमित छुं म्वाः।”
 20 बुराम्ह मनुखं धाल, “जिगु छैय झासैं, छिकपित लसकुस दु। जि छिमित बाय बी। छिकपि चुकय चा च्वनेम्वाः।”
 21 अले इमित वं छैय दुने यकल, गधयात नसा त्वंसा बिल। इमिसं थःगु तुति सिल, नये त्वनेगु यात।
 22 इपिं न्हाइपुका च्वंबलय हे आकाझाकां व शहरयापि छुं मभिपि मनुत वयाः व छैयात घेरय यात। खापाय घारा घारा यानाः इमिसं व छैयाम्ह बुराम्ह थुवाःयात धाल, “छंगु छैय दुहां वःम्ह मनुयात पिका, जिमित वलिसिं लसपस याये मास्ति वः।”
 23 व छैं थुवाः बुराम्ह पिने पिहां वयाः धाल, “मखु जिमि पासापि, थज्याःगु मभिगु ज्या छता याये मते, थ्व मनु ला जिमि पाहां खः। थज्याःगु मछलापुस्से च्वंगु ज्या याये मते।
 24 स्व, थन ब्याहा मज्जुम्ह जिमि म्हाय व वया मथ्याःम्ह कलाः दु। जि इमित छिमिथाय हये। छिमिसं इमित स्यंकाः थःयःथे या। तर थ्व मनुयात थज्याःगु घच्चाइपुगु ज्या याये मते।”
 25 तर मनुतयसं वयागु खैं मन्थं। अले व मिजंनं थः मथ्याःम्ह कलाःयात ज्वनाः इमिगु न्हाःने पिने घ्वाना छवल। इमिसं वलिसिं जबरजस्ती यात, अले चच्छि हे क्वह्वांगु व्यवहार यात। अले सुथ न्हापा जुइ धुंकाः इमिसं वयात वनेबिल।
 26 अथे जुयाः सुथ न्हापां व मिसा थः भाःत दुगु छैं वयाः लुखाय ग्वातुल अले निभाः त्वयेधुंका तक अन ग्वातुलाच्वन।
 27 व मिसाया भाःत सुथ न्हापां दन, अले थःगु यात्राय वनेत छैया लुखा चायेकबलय अन वं थः मथ्याःम्ह कलाःयात छैं न्हाःने थःगु ल्हाः लुखा खलय चक्कंका ग्वारा तुलाच्वंगु खन।
 28 वं वयात धाल, “दुँ, इपिं वनेनु।” तर वं छुं लिसिः मन्थु। उकिं वं वयात गधया म्हाय तल अले छैपाखे वन।
 29 छैं थ्यनेधुंकाः वं छपु छुरि काल। थः मथ्याःम्ह कलाःया सीम्हायत कुचा कुचा यानाः ध्यन। उकि झिनिक्वः चिनाः इम्नाएलया प्यखेरं छव्याबिल।
 30 अले थ्व खपि सकसिनं धाल, “इम्नाएलीत मिश्र देशं वःबलय निसिं थौं तक थज्याःगु गुबलेनं नं जगु मदुनि। थुकिया बारे बांलाक बिचाः या! छु यायेमाः जिमित धा।”

20

इम्नाएलीतयसं बेन्यामीनीतलिसिं लडाइँ यायेत तयारी याःगु

- 1 अले उतरय दाननिसिं दच्छिनय बेरेशेबातक व पुबंय गिलादनिसिं सकलें इम्नाएलीत पिहां वल। इपिं छपें जुयाः परमप्रभुया न्हाःने मिस्याय मुन।
 2 इम्नाएलया फुकक कुलयापि नायःत व तरवार घानातःपि प्यंगु लाख सिपाइँत परमेश्वरया मनुतयगु मुंज्याय मुन।
 3 बेन्यामीनीतयसं इम्नाएलीत मिस्याय वंगु खैं न्यन। अले इम्नाएलीतयसं धाल, “थज्याःगु बामलाःगु खैं गथे यानाः जुल, जिमित धा।”

* 19:18 १९:१८ थःगु छैय हिब्रू बाइबलय परमप्रभुया छैं वनाच्वनागु

- 4 अथे जगुलि व स्यानातःम्ह मिसाया भात लेवीं धाल, “जि व जिमि मथ्याःम्ह कलाः चा च्वनेत बेन्यामीनया गिबाय् वया।
- 5 उखुन्हु चान्हय् गिबायापि मन्तयसं जितः स्यायेगु बिचालं जि च्वनागु छैयात घेरय् यात। इमिसं जिमि मथ्याःम्ह कलाःयात जबरजस्ती यात अले व सित।
- 6 जि थः मथ्याःम्ह कलाःयात कयाः वयागु सीम्हयात कुचा कुचा यानाबिया अले छकु छकु इस्पाएलया ड्रिनिगु कुलयाथाय् छवयाः छायाथाःसा इमिसं इस्पाएलय् थज्याःगु क्वहंगु व इज्जत कायेगु ज्या यात।
- 7 आः छिकपि सकलें इस्पाएलीतयसं न्यानादिसैं, थुकिया बारे छु यायेगु खः धयादिसैं। छिकपिन्सं हे फैसला यानादिसैं।”
- 8 सकलें मन्तु छम्ह मन्तु थै जुयाः थथे धाधां दन, “झीपि सुं नं थःगु छैं वने मखु, झीपि मध्ये सुं नं थःगु छैं वने मखु।
- 9 आः गिबायात झीसं थथे याये। गोला तथाः झीपि हमला यायेत वने।
- 10 झीसं इस्पाएलया फुक्क कुलं झिम्हय् छम्ह मन्यात सिपाईतयगु निति नयेगु सामान तयार यायेत काये। अले सेना बेन्यामीनया गिबाय् वये धुंकाः इमिसं इस्पाएलय् याःगु फुक्क क्वहंगु ज्ययाया निति गिबाय् च्वंपिन्त सजौय बी।”
- 11 थुकथं इस्पाएलीत सकलें छुपें जुयाः गिबाय् हमला यायेत मुन।
- 12 इस्पाएलीतयसं बेन्यामीन कुलयाथाय् थथे धकाः मन्तु छवत, “छिमिगु दथुइ याःगु थ्व तसकं मभिगु ज्या छु छुः?”
- 13 आः गिबायापि इपि मभिपि मन्तयत जिमिगु ल्हातय् ब्यु अले जिमिसं इमित स्यानाः इस्पाएलं मभिगु ज्या चीकाछवये।”
- तर बेन्यामीनीतयसं थः दाजुकिजा इस्पाएलीतयगु खैं मन्यं।
- 14 इपि इस्पाएलीतलिसैं ल्वायेत बेन्यामीनी शहर शहरं गिबाय् मुंवल।
- 15 गिबाय् च्वंपिन्त न्हयसःम्ह ल्ययातःपि मन्तु बाहेक बेन्यामीनीतयसं थत्थे इमिगु शहर शहरं इस्पाएलीतलिसैं ल्वायेत निइन्द्रुःम्ह तरवार घानातःपि मन्तयत मुंकल।
- 16 थुपि मध्ये न्हयसःम्ह ल्ययातःपि ख्व ल्हाः चले जूपि सिपाईत खः। इमिसं न्याति कयकीबलय् थ्याक्क थासय् लाके फु।
- 17 बेन्यामीनीत बाहेक इस्पाएलीतयसं प्यंगु लाख तरवार चले याइपि मन्तु मुंकल। इपि सकलें ल्वायेसःपि सिपाईत खः।
- बेन्यामीन कुल नाप लडाईं
- 18 इस्पाएलीत थत्थे बेथेल्य्* वनाः अन इमिसं परमेश्वरयात थथे धकाः न्यन, “बेन्यामीनीतयत हमला यायेत गगु कुल न्हापा वनेमाः?” परमप्रभुं धयादिल, “यहूदा न्हापा वनेमाः।”
- 19 उकि इस्पाएलीत सुथ न्हापां गिबाया लिक्क वनाः छाउनी तल।
- 20 इस्पाएलीत बेन्यामीनीतलिसैं लडाईं यायेत पिहां वल। इमिसं बेन्यामीनीतलिसैं ल्वायेत गिबाय् तयार जुयाच्वन।
- 21 बेन्यामीनीत गिबां पिहां वल अले इमिसं निइन्द्रुःम्ह इस्पाएलीतयत लडाईंया ख्यलय् स्यानाबिल।
- 22 तर इस्पाएलीतयसं छम्हयसिनं मेहयसित हःपाः बिल। अले हाकनं थः सेनायात न्हापांगु न्हे थै थाय् थासय् तल।
- 23 अथे जुयाः इस्पाएलीत थाहां वनाः परमप्रभुया न्हाःने सन्ध्याकाः ई तक ख्वल, अले इमिसं परमप्रभुयात न्यन, “जिमि दाजुकिजा बेन्यामीनीतलिसैं जिपि हाकनं ल्वाः वनेगु ला?”
- परमप्रभुं लिसः बियादिल, “इमित हाकनं हमला या।”
- 24 थथे निन्हु खुन्हु नं इपि बेन्यामीनीतलिसैं लडाईं यायेत न्हाज्यात।
- 25 बेन्यामीनीत नं इपिलिसैं लडाईं यायेत गिबां पिहां वल, इमिसं तरवार चले याइपि १८,००० म्ह इस्पाएलीतयत स्यानाबिल।
- 26 सकलें इस्पाएलीत बेथेल्य् लिहां वन, अले ख्वयाः अन इपि उखुन्हु सन्ध्याकाः इतक परमप्रभुया न्हाःने अपसं च्वन। इमिसं परमप्रभुया न्हाःने होमबलि व मेलबलि छाल।
- 27 इस्पाएलीतयसं परमप्रभुयाके न्यन। उबलय् परमेश्वरया बाचाया सन् बेथेल्य् दगु जुल।
- 28 अबलय् हासन्ज्या छय् व एलाजारया काय् पीनहास पुजाहारी खः। इमिसं न्यन, “जिपि जिमि दाजुकिजा बेन्यामीनीतलिसैं हाकनं लडाईं याः वनेमाः कि म्वाः?”
- परमप्रभुं लिसः बियादिल, “इमित हमला या! कन्हय् जि इमित छिमिगु ल्हातय् बी।”
- 29 अले इस्पाएलीतयसं गिबाया प्यखेरं मन्तु सुचुका तल।
- 30 स्वन्हु दुखुन्हु इस्पाएलीत बेन्यामीनीतलिसैं ल्वायेत न्हाज्यात, अले सेनायात न्हापायागु थासय् हे तल।
- 31 बेन्यामीनीत धाःसा व सेनायात हमला यायेत पिहां वल। इपि शहरं तापाक्क तक वन। अले चक्कंगु ख्यलय् बेथेल्य् व गिबा वनीगु लौपुइ न्हापा थै हे इस्पाएलीतयत हमला यानाः इमिसं स्विम्ह इस्पाएलीतयत स्यात।
- 32 अले बेन्यामीनीतयसं थथे धाल, “जिमिसं हाकनं इमित त्याकाच्वनागु दु।” तर इस्पाएलीतयसं इमित शहरं पिकयाः मः लौपुइ हयेत बुनाः बिस्यं वपि थै यानाः क्यंगु खः।
- 33 सकलें इस्पाएलीत थथःगु थाय् त्वःताः लडाईंया लागि बाल-तामारय् मुन। उत्रिमय् हे सुलाच्वंपि इस्पाएलीत गिबाया पच्छिमया थासं हथासं पिहां वल।
- 34 अले इस्पाएलयापि झिद्रुः मन्तयसं न्हाःनं गिबाय् हमला यात। याकनं तसकं ल्वापु जुल। तर बेन्यामीनीतयसं थःगु न्हाःने नाश वये धुंकल धयागु खैं मन्यु।
- 35 थुकथं परमप्रभुं इस्पाएलीतयगु ल्हातं बेन्यामीनीतयत बुकादिल। उखुन्हु इस्पाएलीतयसं तरवार चले याइपि निइन्द्रुः व सछिम्ह बेन्यामीनीतयत स्यानाबिल।
- 36 अले “झीपि बूत” धकाः बेन्यामीनीतयसं सिल।
- गथे यानाः बेन्यामीनीतयत बुकल?
- सकलें इस्पाएलीत गिबाया न्हाःने सुलाच्वंपि मन्तुके भलसा तथाः थः बूपि थै यानाक्यंगु खः।
- 37 इपि सुलाच्वंपि मन्तयसं गिबाय् आकाझाकां हमला यात, अले प्यखेरं न्यनावनाः अन दुपि सकसितं स्यात।
- 38 इस्पाएलया मन्तु व सुलाच्वंपि मन्तुय् दथुइ इमिसं शहरं मित्याः आकाशपाखे छवयेगु चिं क्वःछिनातःगु जुवाच्वन।
- 39 इस्पाएली मन्तु लिहां वया बेन्यामीनीतयत हमला याइगु खः।
- “न्हापायागु लडाईंल्य् थै झीसं इस्पाएलीतयत बुकाच्वनागु दु,” धकाः धयाः बेन्यामीनीतयसं स्विम्ह इस्पाएलीतयत स्याये धुंकरुगु खः।
- 40 तर शहरं मित्याः आकाशपाखे थाहां वंबलय् बेन्यामीनीतयसं लिफः स्वल। स्व, इमिसं शहर न्यंक मि नयाच्वंगु खन।
- 41 अले इस्पाएलीतयसं फहिलाः बेन्यामीनीतयत हमला यात। थःगु नाश जुइगु ई वःगु खनाः बेन्यामीनीत ग्यानाः आते जुल।

* 20:18 २०:१८ बेथेल बेथेलया अर्थ परमेश्वरया छैं

- 42 उक्तिं इपि इस्माएलीतय न्ह्यःनं मस्भूमिपाखे बिस्वुं वन। तर इपि बिस्वुं वने मफुत। शहर शहरं वःपि इस्माएलीतयसं बेन्जामीनीतयत् दथुइ लाकाः पालाः स्यानाबिल।
- 43 इमिसं बेन्यामीनीतयत् घेरय यात। अले दि हे मघुसे लिन हे च्वन, गिबाया पुर्वय छगु थासय इमित त्याकल।
- 44 झिंच्यादुःम्ह बेन्यामीनीतयत् स्यात। इपि सकलें ल्वायेसःपि सिपाइंत खः।
- 45 बचयजुपि धाःसा लिहां वया मस्भूमिइ दुगु रिम्मोनया ल्वहंधीपाखे बिस्वुं वन। इमिसं इपि मध्ये न्यादुःम्हसित, लँय नापलाकाः स्यानाबिल।
- इमिसं बेन्यामीनीतयत् गिदोम तक हे लिनच्वन अले मेपि निदुःम्हयसित स्यानाबिल।
- 46 उखुन्ह २५,००० म्ह बेन्यामीनीतयत् स्यात। उपि स्याःपि सकलें ल्वायेसःपि सिपाइंत खः।
- 47 खुसःम्ह मनुत् धाःसा लिहां वनाः मस्भूमिइ दुगु रिम्मोनया ल्वहंधिकय बिस्वुं वन। अले इपि अन प्यला तक च्वन।
- 48 अनलि इस्माएलीत बेन्यामीनीतयथाय वल। अले शहरय दुपि मनुत्, सा द्रुहं व नापलाःपि फुकक पशुतयत् इमिसं तरवारं स्यात। इपि शहर शहरय वन इमिसं नापलाकवः फुकक शहरतयत् मिं नकाबिल।

21

बेन्यामीनीतयगु निति भमचात

- 1 इस्माएली मनुत् मिस्पाय मुने धुंकाः “इपि मध्ये सुनानं थः म्हाय सुं बेन्यामीनीतयत् बी मखु” धकाः पाफःगु खः।
- 2 आः ला इपि बेथेलय वनाः हँयहँय ख्वरखं सन्ध्याकाः ई तक परमेश्वरया न्ह्यःने च्वनच्वन।
- 3 इमिसं धाल, “हे परमप्रभु इस्माएलयाम्ह परमेश्वर, इस्माएलय थथे छाय जू वःगु? इस्माएलं छाय थौं छगु कुल तनावन?”
- 4 कन्हय खुन्ह सुथ न्हापां इमिसं छगु वेदी दयकाः होमबलि व मेलबलि छाल।
- 5 अले इस्माएलीतयसं न्यन, “इस्माएलया फुकक कुल मध्ये गगु कुल परमप्रभुया सभाय मवः?” छायधाःसा मिस्पाय परमप्रभुयाथाय मवपिन्त स्याना हे छवयेमाः धकाः इमिसं पाफःगु खः।
- 6 थः बेन्यामीनी दाजुकिजापिनिगु लागि इस्माएलीत दुःखी जुल, छायधाःसा इमिसं धाल, “थौं इस्माएलयागु छगु कुल तनावगु दु।”
- 7 ल्यंदुपि बेन्यामीनी मिजंतयगु निति इमिसं गानं मिसात हयेगु?
- 8 अले इमिसं हानं न्यन, “इस्माएलया कुल मध्ये गगु कुल मिस्पाय परमप्रभुयाथाय मवः?” इमिसं याबेश-गिलाद सुं न सभाया निति छाउनीइ मवःगु धइगु खं सीकल।
- 9 अबलय मनुतयत् ल्याःखाबलय ला याबेश-गिलादयापिं छम्ह नं मनु अन मदु।
- 10 उक्तिं व इस्माएलीतयगु सभां ल्वायेसःपि झिंनिदुः सिपाइंतयत् थथे आज्ञा बियाछवत, “याबेश-गिलादय वनाः अन दुपि सकलें मिजं, मिसा व मस्तयत् स्या।
- 11 छिमिसं याबेश-गिलादय दुपि मिजंत व मिस्तलिसं लसपस याये धुंरुपि सकलें मिस्तयत् स्या। तर कुमारीतयत् म्वाकाति।”
- 12 इमिसं अथे हे यात। इमिसं याबेश-गिलादयापिं मनुत् मध्ये प्यसःम्ह कुमारी मिस्तयत् नापलाकल। इपि मिस्तयत् इमिसं कनानया शील्लोया छाउनीइ हल।
- 13 अले इस्माएलीतयगु व सभां रिम्मोनया ल्वहंधिकय दुपि बेन्यामीनीतयथाय सन्धियागु बुखं छवल।
- 14 उक्तिं बेन्यामीनीत अबलय हे लिहां वल, अले इस्माएलीतयसं याबेश-गिलादं हःपि भन्चा इमित बिल। इमिसं इपि मिस्तयत् मस्यासं म्वाकातःगु खः। तर इपि फुकक मिस्त बेन्यामीनीतयगु लागि मगात।
- 15 अले मनुत् बेन्यामीनीतयगु लागि दुःखी जुल। छायधाःसा परमप्रभु इस्माएली कुलतयत् फायादीगु दु।
- 16 अले सभाया थकालितयसं धाल, “बेन्यामीनी कुलय मिस्त मदु। ल्यंदुपिनिगु लागि भन्चा मालेत छु यायेगु?”
- 17 इमिसं धाल, “बचयजुपि बेन्यामीनीतयत् अधिकारया भाग दयेमाः। मखुसा इस्माएलीत मध्येया छगु कुल तनावनी।
- 18 तर इमिसं थःम्हायपि इमित ब्याहा यानाः बी फइ मखु, छायधाःसा सुं बेन्यामीनीयात म्हायमस्त ब्यम्ह मनुयात सराः लाइ धकाः इमिसं पाफयागु दु।”
- 19 अयसं बेथेलया उत्तरपाखे, बेथेलं शकेम वनीगु मू लँया पुर्वपाखे व लबोनया दक्खिन्पाखे शील्लोय परमप्रभुया निति दँयदसं जुइगु नखः इमिसं लुमंकल।
- 20 अथे जुयाः इमिसं बेन्यामीनीतयत् थथे आज्ञा बिल, “वनाः दाखक्यबय सुला च्वँ।
- 21 नखः खुन्ह शील्लोयापि कुमारी मिस्त प्याखं हलेत वइबलय छिपि दाखक्यबं पिहां वयाः छम्ह छम्हयसिनं छम्ह छम्हयसित भन्चा दयकेत ज्वँ। कुमारी मिस्तयत् थःनाप थःगु देशय च्वनाः हँ।
- 22 अनलि इमि बौ वा दाजुकिजापि जिमिथाय वयाः धाःवल धाःसा जिमिसं धाये, ‘इमित ग्वाहालि यानाः जिमित दया यानादिसं, छायधाःसा लडाइँलय इमिगु निति इमिसं भन्चा हयाबी मफुत। छिकपिन्त दोष लाइ मखु। छायधाःसा छिकपिन्त थःम्हायपि ब्यगु मदु।”
- 23 उक्तिं बेन्यामीनीतयसं अथे हे यात। इपि कुमारी मिस्त प्याखं हुला च्वंबलय हे छम्ह छम्ह मनुखं छम्ह छम्ह कुमारी मिसायात ज्वन अले थः कलाः दयकेत यंकल। इपि थथःगु थासय लिहां वन। अले शहरयात हाकनं दयकाः इपि उकी च्वन।
- 24 अबलय इस्माएलीत व थाय त्वःताः थथःगु कुल व वंशतयथाय वन, सकलें थथःगु थासय वन।
- 25 उगु इलय इस्माएलय जुजु धयापि हे मदुनि। सुनानं छु याये मंदत व हे यानाजुइगु खः।

स्थया सफु महसीका

स्थयाग् ध्व शान्त घटना इस्त्राएलय न्याय याइपिन्सं राज्य या:ग् ग्यानपुस्से च्वंगु इलय जग् घटनात मध्ये छग् खः। छग् परिवार इस्त्राएल देश्य अनिकाल जग्गुलि मोआबय् छुं ईथा लागि च्वंवन। अले व परिवारयाम्ह छम्ह मिज्या ब्याहा मोआबी मिसा स्थलिसें जुल। स्थ तसकं भिम्ह मिसा जुयाच्वन। थः भा:त सी थुंका: नं व थः माजुयात तसकं माया यानाच्वन। स्थ इस्त्राएलयाम्ह परमेश्वरयाके त:धंग् भलसा तल। व थः माजुनापं बेथलेहेमय् वन अले अन व न्हापायाम्ह भा:तया सतिक थ:लाम्ह छम्ह त:मिम्ह मनुलिसें हाकनं ब्याहा यात। ध्व ब्याहापाखें स्थ इस्त्राएलयाम्ह दकले त:धम्ह जुजु दाऊदया तापा:बच्ये जुल।

न्याय याइपिनिग् घटना परमेश्वरया मनुत वयक:पाखें ता:पा जूबलय् व:ग् विपतियात क्यनी। स्थया सफुति धा:सा इस्त्राएला परमेश्वरयाथाय शरण का:व:म्ह छम्ह विदेशी मिसायात दुग् आशिय क्यनी। थुकथं व मिसा परमेश्वरया विश्वास बह:पि मनुतय् ब्व जुल।

धल: पौ

स्थ नाओमीयात तसकं माया या:ग् १:१-२२

स्थ बोअज नापला:ग् २:१-२३

स्थया लागि नाओमी बिचा: या:ग् ३:१-१८

स्थ व बोअजया ब्याहा ४:१-२२

स्थ

मोआबय् एलीमलेक व वया परिवार

1 यक्व न्हापा, न्याय याइपिन्सं राज्य या:ग् इलय इस्त्राएलय अनिकाल जग्गुलि यहदाया बेथलेहेमं छम्ह मनु थः कला: व निम्ह कायपि ज्वना: मोआब देश्य च्वंवन।

2 व मनुया नां एलीमलेक खः, वया कला:या नां नाओमी अले वया निम्ह कायपिनिग् नां महलोन व किल्योन खः। इपि यहदाया बेथलेहेमयापि एपातीत खः। इपि मोआब देश्य वना: अन च्वन।

3 नाओमीयात वया निम्ह कायपि नापं त्व:ता थका: वया भा:त सित।

4 लिपा नाओमीया कायपिन्सं मोआबी मिस्तलिसें ब्याहा यात, छम्हयसिया नां ओपां व मेहयसिया नां स्थ खः। अन इपि झिदें ति च्वने थुंका:

5 महलोन व किल्योन सित। थुकथं व मिसा थः भा:त व कायपि मदयक च्वनेमाल।

स्थ व नाओमी बेथलेहेमय् लिहां वंगु

6 परमप्रभु थः मनुतय् हाकनं सुना: बियादीगुलि बुँइ अनन् बालंका स:ग् दु धयाग् खँ न्यना: नाओमीयात थः भौपि नाप मोआब थ:ग् देश्य लिहां वने मास्ति वल।

7 उकिं व थः च्वनाच्वंगु थासं भौपि नापं पिहां वल, इपि यहदा देश लिहां वनेग् लँपुइ वन।

8 लँय व भौपिन्त धाल, “छिपि निम्ह थ:छँय लिहां हँ, छिमिसं जि व जिमि कायपिन्त माया या:ग् थें परमेश्वरं छिमितं माया यानादीमा।

9 परमप्रभुं हाकनं छिमितं भा:त व छँ बियादीमा।” व इमित घयपुल, इपि हँयहँय खवल।

10 अले इमिसं वयात धाल, “मखु, जिपिं नं छिनापं हे छि मनुतयथाय वने।”

11 नाओमी धाल, “हे जिमि म्हायपिं लिहां हँ, छिपि छाय् जिलिसें वयेग्? छिमि भा:त जुइत छु जिग् प्याथय मेपि कायपिं दु धका: ला?

12 हे जिमि म्हायपिं, छँय लिहां हँ। छाय्था:सा हाकनं ब्याहा यायेत जि बुरी जुइ धुंकल। अज्या:ग् छुं आशा दुसां अले थौं चान्हय हे ब्याहा याना: काय बुंके फुसां

13 इपि त:धिक मजुतले छिपि पियाच्वने फइ ला? छु छिपि ब्याहा मयासें च्वनेग् ला? मखु, जिमि म्हायपिं, जिग् हालत छिमिग् स्वया: बांमला:, छाय्था:सा परमप्रभुं जिग् विरोधय् ल्हा: ल्हनादीग् दु।”^{*}

14 ध्व न्यना: इपि हाकनं हँयहँय खवल, माजुयात भागियाना: ओपां थ:ग् छँय लिहां वन। स्थ धा:सा थः माजुलिसे हे च्वनाच्वन।

15 नाओमी वयात धाल, “स्व, छिमि क्यहँ थः मनुतयथाय व थः घ:तयथाय लिहां वन, छ नं वलिसें लिहां हँ।”

16 तर स्थ लिस: बिल, “छित: त्व:ता वनेत जित: कर यानादी मते। छि गन गन झाल जि अन वये, छि गन गन च्वनादिल जि नं अन च्वने, छि मनुत जिमि मनुत जुइ अले छि परमेश्वर जिमि परमेश्वर जुइ।

17 छि गन सी, जि नं अन हे सी, अले जित: अन हे थुनिग् जुइ। कालं बाहेक मेग् छुंकिं नं जित: छिपाखें फा:सा, परमप्रभुं जित: थथे हे, अज्ज ध्व स्वया: बांमला:ग् व्यवहार यानादीमा।”

18 स्थं थ:त त्व:ती मखुत धयाग् सीका: नाओमी वयात छुं हे मधाल।

19 इपि निम्ह न्ह्यज्याना वना: बेथलेहेमय् थ्यंक: वल। इपि बेथलेहेमय् थ्यंबलय् फुकक शहर अजू चाल, अन च्वपि मिस्तयसं धाल, “छु ध्व धात्थे नाओमी हे ख: ला?”

20 व धाल, “जित: नाओमी^{*} धये मते। जित: मारां घा, छाय्था:सा दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं जिग् जीवन तसकं म्हाइपुका बियादीग् दु।

21 जि थनं वनाबलय् जित: मा:ग् फुकक दुग् खः। तर परमप्रभुं जित: खालि ल्हातं लित हयादीग् दु। छिमिसं जित: छाय् नाओमी धयायेग्? परमप्रभु जिग् विरोधय् दनादीग् दु। दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं जिके विपति हयादीग् दु।”

22 थुकथं नाओमी थः मोआबी भौ स्थलिसें मोआब देशं लिहां वल। इपि बेथलेहेमय् थ्यंबलय् तछ्व लयेग् ज्या नकतिनि शुरु जग् खः।

2

स्थ बोअजया बुँइ तछ्वगुँइ मुंवेग्

1 नाओमीया थः भा:त एलीमलेकयापाखें थ:ला:म्ह छम्ह त:धम्ह मनु दुग् जुयाच्वन। वयाग् नां बोअज खः।

2 मोआबी स्थं नाओमीयात धाल, “जित: बुँइ वनेबियादिसँ, सुनां जित: दया याइ वयाग् ल्यूल्य वना: तछ्वगुँइ मुना हये।”

^{*} 1:13 १:२३ ब्व २५:५-५; मकी २२:२४; मर्क १२:४८-२०

^{*} 1:20 १:२० नाओमी हिब्र भाषाय नाओमी धयाग् “म्हाइपुग्” खः

[†] 1:20 १:२० मारा हिब्र भाषाय मारा धयाग् “म्हाइपुग्”

- अले वं धाल, “हूँ जिमि म्हाय।”[☆]
- 3 उकिं स्थं ज्यामितयगु ल्यल्यु जुयाः तछवगुँई मुनेत व एलीमेलेकया थःलाःम्ह बोअजया बूँइ ध्यन।
- 4 अबलय हे बोअज बेथलेहेमं थ्यंकः वल अले ज्यामितयत नाप लानाः धाल, “परमप्रभु छिपिलिसें देयेमा”।
- इमिसं लिसः बिल, “परमप्रभुं छितः सुवाः बियादीमा।”
- 5 बोअजं ज्यामितय नायःयात न्यन, “व मिसा सु खः?”
- 6 वं लिसः बिल, “व मोआबं नाओमीलिसें वःम्ह मोआबी मिसा खः।
- 7 वं जितः ज्यामितय ल्यल्यु वनाः लयाः पचिनातःगु तछवमाया दथुइ तछवगुँई मुके ब्यु धकाः इनाप यात। भचा जक बल्चाय आराम कायेगु सिवाय वं सुथनिसें ज्या याना हे च्वगु दु।”
- 8 बोअजं स्थयात धाल, “हे मइ, बांलाक न्यँ, मेपि सुयागु बूँइ तछवगुँई मु वने मते। अले थ्व बूँ त्वःता नं वने मते बरु जिमि भ्वातित नाप थन हे च्वँ।
- 9 मनूतयसं तछव लःगु स्व। अले मिस्तयगु ल्यल्यु हूँ, छन्त थी मते धकाः जिं मनूतयत धयागु दु। छन्त प्या चाःसा मनूतयसं जायका तःगु घःया लः त्वँ।”
- 10 अले स्थं क्वछनाः भागियानाः बोअजयात धाल, “जि छम्ह परदेशी धकाः सीकाः नं छाय छि जितः थुलिमछि दया यानादियागु?”
- 11 बोअजं लिसः बिल, “छं भात सी धुंकाः नं थः माजुया लागि छु छु यात व फुक्क जिं न्यनयागु दु। छ गथे यानाः थःमांबो व थःगु देश त्वःताः थःम्हं म्हायस्युपिं मनूतय दथुइ वल, व नं जिं स्य।
- 12 छंगु ज्याया सिरपाः परमेश्वरं छन्त बियादीमा। छ शरण काःवःम्ह इम्राएलया परमप्रभु परमेश्वरं छन्त यक्व इनाम बियादीमा।”
- 13 स्थं लिसः बिल, “हे जिमि प्रभु, जि छितः तसककं माया यानादिल, जि छिकपिनि भ्वाति जुइत मल्बःसा छि जिलिसें बांलाक न्ववानाः जिगु मन तयादीगु दु।”
- 14 बजि नयेगु इलय बोअजं स्थयात धाल, “थन वा, दाखया तिइ मरि थुनाः न।” अले व ज्यामितलिसें पयतुल। अले बोअजं वयात छुस्यामुस्या बिल। स्थं थःत यतले नल। अले भचा थया काल।
- 15 वं तछवगुँई मुनेत दंबलय बोअजं थः मनूतयत आज्ञा बिल, “वयात लयाः पचिनातःगु तछवमाया दथुइ दथुइ नं तछवगुँई मुके ब्यु। वयात ब्वःबी मते।
- 16 बरु छिमिसं लयेबलय नं वयात मुनेत भचा भचा कुतुका ब्यु। वयात ब्वः मब्यूसें मुके ब्यु।”
- 17 अथे जुयाः स्थ सन्ध्याकाः इलय तक नं बूँइ तछवगुँई मुनाच्वन। थःम्हं मुंगु तछवगुँई ल्हाति दाःबलय छगु एपा* ति दत।
- 18 तछव ज्वनाः व शहरयु लिहां वल, व तछव थः माजुयात क्यन। थया हःगु छुस्यामुस्या नं वयात बिल।
- 19 नाओमी वयात न्यन, “थौं छ तछवगुँई मुनेत गन वना? छन्त माया याःम्ह मनूतयत सुवाः लायेमा।”
- थःम्हं बोअजया बूँइ ज्या यानागु खँ स्थं नाओमीयात कन।
- 20 नाओमी धाल, “परमप्रभुं बोअजयात सुवाः बियादीमा, परमप्रभुं म्वाःपिन्त व सीपिन्त माया यायेगु त्वःतामदी। छायाःसा व मनू ला झी सतिक थःलाःम्ह मनू खः।”
- 21 अले मोआबी स्थं धाल, “उलि जक मखु व जितः तछव लयेगु ज्या सिमधःतले वया मनूतलिसें तछवगुँई मुनेगु ज्या या धकाः धाःगु दु।”
- 22 नाओमी धाल, “हे जिमि म्हाय, छ वया भ्वातितलिसें वनेगु या, मेपिनिगु बूँइ वन धाःसा छन्त छं जुइफु।”
- 23 उकिं व बोअजया भ्वातित नाप नाप तछव व छव लयेगु ज्या सिमधःतले मुनेगु ज्या याना हे च्वन। व थः माजुनापं च्वनीगु खः।

3

स्थ व बोअज

- 1 छन्ह स्थया माजु नाओमी वयात धाल, “हे जिमि म्हाय, छु छंगु भिं जुइगु थायु ममालेगु ला?
- 2 बोअज ला झी थःलाःम्ह मनू खः। छं वया भ्वातितलिसें ज्या याना वयाच्वंगु दु। आः जिगु खँ बांलाक न्यँ, थौं बहनी व थःगु खलय तछव हायाच्वंगु जुइ।
- 3 उकिं म्वःल्ह्याः चिकं बु, अले छंगु दकले बांलाःगु वसः फिनाः खलय हूँ। अयनं वं नये सी मधंक्रुतले छ वने मते।
- 4 वं घँ वनीबलय छं व घनिगु थायु सीकाति। अनं लिपा वनाः वयागु तुतिपाखेया फांगा चीकाः अन हे घँ। अले छं छु यायेमाः वं हे धाइ।”
- 5 स्थं लिसः बिल, “छिं धयादीगु फुक्क जिं याये।”
- 6 अले व क्वयु खलय वनाः वं थः माजुं धाःथें हे यात।
- 7 नयेत्वने धुंकाः बोअज लयताल। अले अनन् द्रुं मुनातःगु थाय्या लिक्क घेनेत वन। अले स्थ तीजक वनाः बोअजया तुतियागु फांगा छखे चीकाः व अन हे ग्वारातुल।
- 8 बाचा इलय बोअजया आकाझाकां न्दालं चाल। वं छम्ह मिसायात थःगु तुतिइ ग्वारा तुलाच्वंगु खंकल।
- 9 वं न्यन, “छु सु खः?”
- स्थं लिसः बिल, “जि छि भ्वाति स्थ खः। छि जिमि सतीम्ह थः खः। उकिं छिगु फांगा जितः फायकादिसँ।”
- 10 वं धाल, “हे जिमि मइ, परमप्रभुं छन्त सुवाः बियादीमा, छायाःसा छ तःमिम्ह वा गरीबम्ह सं ल्यायम्हया ल्यु मवसें थःगु लिपांगु मायायात न्हापांगु स्वयाः तःधंक्रु दु।
- 11 उकिं, हे मइ, छु ग्याये मते। छं छु धाल व जिं याये, छायाःसा शहरयापि जिमि फुक्क मनूतयसं छ भिंम्ह मिसा खः धकाः स्यु।
- 12 जिं छिमि सतीम्ह थः खःसा जिं स्वयाः सतीम्ह मेम्ह छम्ह थः दु।
- 13 थौं कच्छि थन हे च्वँ, कन्ह्यु सुथयु वं छिमि सतीम्ह थःथिति यायेमाःगु ज्या याःसा जि हे जिल, तर व मानय मजूस जां याये। म्वाःम्ह परमप्रभुया नामयु पाफयाः जिं थ्व धाये, सुथयु तक थन ग्वारातुला च्वँ।”
- 14 अले स्थ वयागु तुतिया लिक्क ग्वारातुलाच्वन। मनू म्हासीके मफइगु इलय हे व दन अले बोअजं धाल, “छम्ह मिसाम्ह थन खलय वःगु दु धकाः सुनां मसीमाः।”
- 15 अले बोअजं धाल, “छं न्ययातःगु गा फ।” स्थं अथे हे यात, बोअजं खुफा ति तछव उकी तयाबिल। अले व कु ल्हनाः वयागु ब्वहलय तयाबिल। व ज्वनाः स्थ शहरयु लिहां वल।
- 16 छँयु थ्यंबलय वया माजुं न्यन, “हे म्हाय छु जुल?” अले व मनूखं थःत याःगु फुक्क स्थं कनाबिल।
- 17 वं धाल, “वयुकलं जितः थः माजुयाथायु खालि ल्हाति वने मते धकाः धयाः थ्व खुफा तछव बियाहल।”

☆ 2:2 २:२ व्य २१:११; लेवी ११:१५-१६; २१:२२

* 2:17 २:१७ छगु एपा थ्व १० किलोग्राम ति खः

18 अले वं धाल, “हे जिमि म्हाय, अज्ज मेगु छु जुइ व छं मस्युतले पियाच्चँ। छायाधा:सा थ्व ज्या सिमध:लते बोअजयात न्ह्य: वइ मखु।”

4

बोअज व स्थया ब्याहा

1 बोअज शहरया धवाखाय वना: च्वनाच्वन। छुं ई लिपा वं धा:म्ह एलीमिलेकया सतिक थ:ला:म्ह मनु थ्यंक: वल। अले बोअज वयात धाल, “पासा, थन वया: फ्यतु।” व बोअजया न्ह्य:ने वना: फ्यतुल।

2 बोअज शहरयापि डिम्ह थकालितयत नं स:ता: धाल, “थन फ्यतुनादिसँ,” अले इपि फ्यतुल।

3 वं व सतिक थ:लाम्ह मनुयात धाल, “मोआबं लिहां व:म्ह नाओमी झी दाजु एलीमिलेकया बुँ छकू मीत स्वयाच्वंगु दु।

4 थुपि थकालितयगु न्ह्य:ने व बुँ छि कयादिसँ धका: छिलिसँ खँ ल्हायेगु बिचा: याना। व बुँ छि न्यायेगु ख:सा थुपि मनुतयगु न्ह्य:ने न्याये धका: धयादिसँ। छि व बुँ न्याये मखुसा जित: धयादिसँ, छायाधा:सा व बुँ न्यायेत छिगु ल्य हक दुम्ह मनु जि हे ख:।”

वं मनुखं धाल, “ज्यु, जि व बुँ न्याये।”

5 अले बोअज धाल, “नाओमी व मोआबी स्थपाखे बुँ न्या:गु न्हिइ छि व सी धुकूम्हयसिगु नां व सम्पति ल्यंकातयेत सी धुकूम्हयसिया कला: नं कायेमा।”*

6 थ्व खँ न्याना: व मनुखं धाल, “अथे ख:सा जि न्याये मखु छायाधा:सा जिगु थ:गु सम्पति नं नाश जुइफु। छि न्यानादिसँ, जि न्याये मखु।”

7 उबलय जमिन व सम्पति न्यायेमिइ वा हिलाबुला याइबलय मिइम्हयसिनं थ:गु लाकां त्वया: न्याइम्हयसित बीगु चलन दुगु जुयाच्वन। इस्राएलय खँ क्व:छीगु विधि थथे हे ख:।

8 उकि व मनुखं, “व बुँ छि थ:म्ह हे न्यानादिसँ” धका: धया: बोअजयात थ:गु लाकां त्वया: बिल।

9 अले बोअज अन दुपि थकालित व मेपि मनुतयत धाल, “थौं जि किल्योन, महलोन व एलीमिलेकयागु फुकक सम्पति नाओमीया ल्हातं न्यायेधुन धइगु खँया साक्षी छिकपि दु।

10 जि महलोनाया कला: मोआबी स्थयात नं सी धुकूम्ह मनुया सम्पतिनापं वयागु नां तया तयेत वयागु नां वया थ:धितितयगु दथुइ वा शहरया धलखय दयाच्वनेमा धका: जि कला:कथं कयागु दु।”

11 अले थकालित व अन दुपिन्सं धाल, “जिपि साक्षी जुल। छिगु छँय वइम्ह थ्व मिसायात परमप्रभु इस्राएलया घराना दयकूपि राहेल व लेआ थें यानादीमा। एपाताय छित: हनाबना दयेमा अले बेथलेहेमय छिगु नां जायेमा।

12 परमप्रभु छित: थ्व ल्यायम्हम्ह मिसापाखे बियादीम्ह सन्तानया परिवार यद्दापाखे तामारं बुइकूम्ह पेरिसया परिवार थें जुइमा।”

दाऊदया वंशावली

मती १:३-६; लक ३:३२-३३

13 थुकथं बोअज स्थयात ब्याहा याना: छँय हल। परमेश्वरं वयात सुवा: बियादिल। अले वया प्वाथय दया: काय दत।

14 अले मिस्तयसं नाओमीयात धाल, “परमप्रभु धन्यम्ह ख:। छायाधा:सा थौं वयकलं छित: छम्ह सतीम्ह थ: मदयक त्व:तामदी। इस्राएलय वयागु नां जायेमा।

15 थ्व मचा छित: न्हगु जीवन बीम्ह व छि बुरा जुइबलय छित: स्वइम्ह जुइ। छायाधा:सा न्हयम्ह कायपि स्वया: भिम्ह, छित: माया याइम्ह भौनं थ्व मचा बुइकूगु ख:।”

16 नाओमी व मचायात ज्वना: थ:गु मूल्य तल अले वं वयात बिचा: यात।

17 वया ज:लाख:लातयसं धाल, “नाओमीया छम्ह काय दत। झीसं वयागु नां ओबेद धका: तयेनु।” व हे यिशैया बौ व दाऊदया बाज्या ख:।

18 पेरिसया वंश धल: थथे दु –

पेरिसया काय हेस्रोन ख:।

19 हेस्रोनया काय आराम ख:।

आरामया काय अम्मीनादाब ख:।

20 अम्मीनादाबया काय नहशोन ख:।

नहशोनया काय सल्मोन ख:।

21 सल्मोनया काय बोअज ख:।

बोअजया काय ओबेद ख:

22 ओबेदया काय यिशै ख:।

यिशैया काय दाऊद ख:।

शमूएलया न्हापांगु सफू म्हसीका

शमूएलया न्हापांगु सफुलिइ इस्राएल देशय न्यायकर्तातयगु इलनिसें कया: राजतन्त्रया ई तक जगु हिउपाया घटना चव्यातःगु दु। इस्राएलया राष्ट्रिय जीवनय वःगु थ्व हिउपाःया इतिहासय खास याना: स्वम्ह मनूया म् थाय दु, थुपि खः –

शमूएल – तःधपि न्यायकर्तात मध्ये दकल्य लिपायाम्ह न्यायकर्ता

शाऊल – इस्राएलया न्हापांम्ह जुजु

दाऊद – जुजु जुइ न्ह्यः वं याःगु बहादुर ज्याया बखान शमूएल व शाऊलया बखान नाप थःथवय स्वानाचवंगु दु।

परमेश्वर प्रति विश्वास यायेबहः जुयाच्वन धाःसा ताःलाइ तर वयकःया उजं पालन मयात धाःसा विनाश वइ। थ्व खँ परमेश्वरं पुजाहारी एलीयात धयादीगु वचनय बांलाक धयातःगु दु। परमेश्वरं धयादी, “जितः हनाबना याइपिन्त जिं हनाबना याये अले जितः हेला याइपिन्त जिं हेला याये” २:३०।

थ्व सफुलिइ राजतन्त्र थापंया बारे थीथी बिचाः तयातःगु दु। इस्राएलीतयसं परमप्रभुयात हे इस्राएलया धात्थेयाम्ह जुजु तायकिगु, तर परमप्रभुं मन्तयसं बिन्ति याःगुलि इमिगु निति छम्ह जुजु लथयादिल। इस्राएलया जुजु व प्रजातयसं परमेश्वरया शासनया अधीनय व न्यायया अधीनय थःगु जीवन हनीगु थुकिया म् खँ व सत्य खँ खः, २:७-१०। चीमिपि व तःमिपि सकसिगु अधिकार परमेश्वरया नियमकथं तया तयेमाःगु दु।

धलः पौ

शमूएल इस्राएलया न्यायकर्ता जगु १:१-७:१७

शाऊल जुजु जगु ८:१-१०:२७

शाऊल जुजु राज्य याःगु दैत ११:१-१५:३५

दाऊद व शाऊल १६:१-३०:३१

शाऊल व वया कायपि स्यगु ३१:१-१३

१ शमूएल

शमूएल बगु

1 एफ्राइमया पहाडी देशयागु सपया लागया रामतैम शहरय एल्काना नांयाम्ह छम्ह मनु दु। व यरोहामया काय, एलीहया छय, तोहया छइ व सूपीया उइ खः। व एफ्राइम कुलयाम्ह खः।

2 हन्नाह व पनिन्नाह नांयपि वया निम्ह कलाःपि दु। पनिन्नाहया कायम्ह्यायपि दु, हन्नाह धाःसा सं मचाखाचा मटुह खः।

3 एल्काना दैयदसं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया आराधना यायेत व बलि छायेत थःगु शहरं शीलैय थाहां वनीगु खः। उबलय अन एलीया निम्ह कायपि परमप्रभुया पुजाहारीत होनी व पीनहास दु।

4 अले बलि छाइखन्हु एल्कानां लाया छगु छगु ब्व थः कलाः पनिन्नाह व वया कायपिन्त बीगु याइगु खः।

5 तर व हन्नाहयात माया याइगुलि वं वयात छगु बांलाःगु ब्व बीगु खः, छायाधाःसा परमप्रभुं वयात सं मस्त बियादीगु मटु।

6 वया मचाखाचा मटुगुलि हे हन्नाहया लिथुं वयात दुःख बीगु अले क्वहंकाः खँ ल्हाइगु खः।

7 दैयदसं हे थये याइगु खः। हन्नाह परमप्रभुया नापलायेगु पालय वंक्वः पतिकं पनिन्नाहं हन्नाहयागु मन खव्यकाबीगु अले व खव्याः नसा तकं मनसं च्वनी।

8 वया भाःत एल्कानां वयात न्यनीगु, हन्नाह छ छाया खव्याच्वनागु? छाया छुं हे मनसं च्वनाच्वनागु? छ छाया थुलिमछि दुःख तायकाच्वनागु? छु जि छिमि झिम्ह काय स्वयाः अप्वः मजु ला?

हन्नाह व एली

9 छकः शीलैमय नयेत्वने यायेधुंकाः हन्नाह दन। उबलय एली पुजाहारी परमप्रभुया नापलायेगु पालया धवाखाय लिक्कसं थःगु थासय च्वनाचवंगु खः।

10 हन्नाहं ख्वख्वं तसकं दुःखी जुयाः परमप्रभुयात प्रार्थना यात।

11 हन्नाहं थये धयाः परमप्रभुयात भाकल यात, “हे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, छि थः दासीयागु दुःख थुइकाः थः दासीयात माया यानागु खः धयागु जसा, छि थः दासीयात ल्वःमंका मदी धयागु खःसा, थः दासीयात छम्ह काय बियादिसँ अले जिं वयात वयागु जिंकाछिया निति छितः बी अले वयागु छेनय गुबलें ख्वःचा लाइ मखु।”^{*}

12 वं ताःई तक परमप्रभुया न्ह्यःने प्रार्थना याना हे च्वन। एली वयागु म्हुतु संगु खन।

13 हन्नाह मनमन प्रार्थना यानाचवंगु खः। अले वं म्हुतु संकृसां सः धाःसा पिहां मवः। अथे जुयाः एली बिचाः यात “थ्व मिसा अय्लाखं काये धुंकल।”

14 अले एली वयात धाल, “छ अय्लाखं कायकाः जुइगु गुबलय त्वःताछ्वयेगु? छ त्वनेगु त्वःताछ्व!”

15 हन्नाह लिसः बिल, “अथे मखु, जिमि प्रभु! जि तसकं दुःखय लाःम्ह मिसा खः। जिं छुं नं अय्ला त्वनागु मटु, जिं ला परमप्रभुया न्ह्यःने थःगु दुःख जक प्वंकागु खः।

16 छि जितः ज्यालगाय मज्जम्ह मिसा तायकादी मते। जिगु दुःख व कष्ट अप्वया वःगुलि प्रार्थना यानाच्वनागु खः।”

17 एली लिसः बिल, “याऊँक हुँ, अले इस्राएलया परमेश्वरं छं वयकःयाके प्वंगु खँ छन्त बियादीमा।”

18 हन्नाह धाल, “सुभाय, जितः छिगु माया सदां दयाच्वनेमा।” अले व अनं वनाः छुं नसाः नल अले हाकनं दुखी जुइगु त्वःताछ्ववत।

शमूएल बगु

19 कन्हय खन्हु सुथ न्हापां दनाः एल्काना व वया परिवार परमप्रभुया आराधना यायेधुंकाः थःगु छँ रामाय लिहां वन। अले एल्काना व वया कलाः हन्नाहया दथुइ लसपस जुल, अले परमप्रभुं हन्नाहयात लुमंकादिल।

20 थुकथं हन्नाहया प्वाथय दत अले वं छम्ह काय बुइकल। वं वयागु नां शमूएल* तल, अले धाल, “छायाधाःसा जिं थ्वयात परमप्रभुयाके प्वनागु खः।”

* 1:11 १:११ गन्ती ६:५

* 1:20 १:२० शमूएल अर्थात परमप्रभुं न्वनादिल

हन्नाहं शमूएलयात परमप्रभुयात लःल्हाःगु

21 एल्काना व वया परिवार दैयदसं परमप्रभुयात बलि छाः वनीगु ई थ्यंकः वल। अले थःम्हं यानागु भाकल पूर्वकेगु निति थः परिवारनापं एल्काना परमप्रभुयात बलि छायेत थाहां वन।

22 थुपालय हन्नाह धाःसा इपि नापं मवं। अले थः भाःतयात धाल, “मचायात मांया दुरु त्वकेगु त्वःत्के धुकाः जि वयात परमप्रभुया न्हाःने नापलायेगु पालय यकाः लःल्हाये व अन सदांया निति च्वनीगु जुइ।”

23 वया भाःत एल्काना लिसः बिल, “छन्त छु बांलाः व हे या। अले मचां दुरु त्वनेगु मत्वःतुतले छैय हे च्वनाच्वं। परमप्रभुं छं याःगु भाकल पूर्वकादीमा।” अथे जुयाः हन्नाह छै हे च्वनाच्वन। थः कायनं दुरु त्वनेगु मत्वःतुतले वयात सुसाःकुसाः यानाच्वन।

24 अनंलि वया कायनं दुरु त्वनेगु त्वःतल, थःकाययात चिधिकःसां शीलैय पमरप्रभुया नापलायेगु पालय यंकल। अले थःनापं स्वदें दुम्ह द्रुहं, छगु एपां छुचुं, छगु छैगुया म्हिचाय दाखमघ नं यंकल।

25 अले इमिसं द्रुहयात स्यात अले मचायात धाःसा एलीयाथाय यंकल।

26 हन्नाहं वयात धाल, “हे जिमि प्रभु, गथे छि म्वाम्ह खः अथे हे छिगु न्हाःने दनाः परमप्रभुयात प्रार्थना यानाः वयाच्वनाम्ह मिसा जि हे खः।

27 थ्व हे कायया निति जि प्रार्थना यानागु खः अले जि परमप्रभुयाके फवनागुकथं वयकलं जितः बियादिल।

28 अथे जुयाः जि थ्वयात परमप्रभुयात हे लःल्हाये। थ्व जिवंकाछिया निति परमप्रभुयाम्ह हे जुइ।” अले इमिसं अन परमप्रभुया आराधना यात।

2

हन्नाहया प्रार्थना

1 हन्नाहं थथे धकाः प्रार्थना यात,

“परमप्रभुं जिगु मन तसकं लयतायकादीगु दु,

वयकलं यानादीगु ज्या खनाः जि तसकं खुसी जुयागु दु।

जि जिमि श्रुतय न्हाःने न्हिले,

अले परमप्रभुं जितः म्वाहालि यानादीगुलि जि तसकं लयतायागु दु।

2 “परमप्रभु थें पवित्रम्ह

सुं हे मद्दु, अले वयकः थें ज्याःम्ह सुं हे मद्दु।

झी परमेश्वर थें रक्षा याइम्ह मेपिं सुं हे मद्दु।

3 “छं घमण्ड यायेगु त्वःताछ्व

अले तःधंछुया न्वंवायेगु त्वःताछ्व।

छायधाःसा परमप्रभु फुक्क खं स्यम्ह परमेश्वर खः।

अले मन्तयसं याःगु फुक्क ज्याया न्याय यानादी।

4 “तसकं बल्लाःपिनिगु धनु त्वधूगु दु,

तर लुफि हानाः क्वःदपिन्सं बल काये खंगु दु।

5 गाक्क दुपि नसाया निति ज्यामि ज्या यानाः जुइमाली,

बरु नये मखंपिनि धाःसा गुबलें नये मास्ति वइ मखु।

थारिम्ह मिसां न्हयम्ह मचा बुइक्कगु दु।

अयनं यक्वसिया मांयाके छम्ह नं मचा मद्दु।

6 “परमप्रभुं स्यायेगु व जीवन बियेगु नितां यानादी,

वयकलं हे मन्तयत पातालय छवयादी अले इमित हाकनं म्वाकादी।

7 परमप्रभुं हे चीमि व तःमि यानादी,

वयकलं सुयातं नम्र यानादी अले सुयातं तःधं यानादी।

8 वयकलं चीमिपिन्त धूलं थकयादी,

वयकलं मगाःमचाःपिनिन्त नउया द्रु थकयादी,

अले इमित इज्जतया थासय तयादी,

इमित राजकुमारतय दथुइ तयादी।

“पृथ्वीयागु जग परमप्रभुयागु हे खः

अले उकी हे वयकलं संसारयात थापं यानादिल।

9 वयकलं विश्वास याये बहुःपिनिगु रक्षा यानादी,

दुष्टतयत धाःसा खिउगु थासय सुम्क तयादी,

“सुं मन्यागु शक्ति वयात त्याकेफइ मखु।

10 परमप्रभुया विरोध याइपिं नाश जुयावनी,

वयकः इमिगु विरोधय स्वर्ग नं न्याःगु सलं हालादी।

पृथ्वीया कुंकुलामय तक नं वयकलं न्याय यानादी।

“वयकलं जितः शक्ति बियादीगु दु

अले थमहं अभिषेक यानाम्हयसिगु छ्यं धस्वाकादी।”

11 अले एल्काना थःगु छें रामाय लिलां वना। मचाम्ह शमूएल धाःसा पुजाहारी एलीं धाःकथं परमप्रभुया सेवा यायेत अन हे च्वन।

एलीया लुच्चापि कायपि

12 एलीया कायपि लुच्चात खः, इमिसं परमप्रभुयात वास्ता मयाः।

13 मनुनापं पुजाहारीतयसं याना वयाच्वंगु थज्याःगु चलन दु – सुं मनुचं बलि छाये हइबलय उकियागु ला दायकीबलय पुजाहारीयात ग्वाहालि याइमहयसिनं धूसु ज्वनाः वइ,

14 अले फ्वसि वा कराई वा जःसि न्हागु थलय च्वंगु जूसां धूसुलि तियाः वक्क ला पुजाहारी यंकिगु याइ। शीलोमय आराधना यायेत वःपि फुक्क इस्त्राएलीतयत इमिसं अथे हे व्यवहार याइगु खः।

15 तर आः दाः च्याके न्हाः पुजाहारीया ग्वाहालिमि बलि छाइमह मनयात थथे धाइगु, पुजाहारीया निति दयकेत जितः छुं ला ब्यु, दायकातःगु ला वं काइ मखु, कचिगु जक काइ।

16 व मनुचं “न्हापालाक्क दाः छवयकावा, अले छन्त गुलि माःगु खः यंकी” धकाः लिसः बीगु। पुजाहारीया ग्वाहालिमि धाःसा थथे धाइगु, “अथे मखु! न्हापालाक्क जितः नि ब्यु, मखुसा जिं लाकाः यंके।”

17 उपि ल्यायमहपि मनुतयगु पाप परमप्रभुया न्हाःने तसकं अप्वयावन छायेधाःसा इमिसं परमप्रभुयात छायेहगु बलितयत तसकं क्वह्दंकल।

18 उबलय शमूएल भिगु सूती कापःया एपोद फिनाः परमप्रभुया न्हाःने सेवा याना हे च्वन।

19 दैयदसं वयां मनां वयागु निति जामालं सुइगु अले थः भाःतनापं दैयदसं बलि छायेत वनीबलय शमूएलया निति व यंकाबीगु खः।

20 एलीं एल्काना व वया कलाःयात सुवाः बियाः थथे धाइगु, “छिमिसं परमप्रभुयाके फ्वंभ ध्व कायया पलेसा परमप्रभु छिमित ध्व मिसापाखें मचाखाचात बीमाः।” अले इपि थःगु छें लिलां वनीगु जुयाच्वन।

21 परमप्रभु हन्नायात सुवाः बियादिल अले वं स्वमह काय व निमह म्हाय बुइकल। उखे मचाम्ह शमूएल परमप्रभुया न्हाःने च्वन्हायाना वन।

एली व वया कायपि

22 आः ला एली तसकं बुरा जुइ धुंकल। थः कायपिन्सं इस्त्राएलीतयत याःगु व्यवहारया बारे व परमप्रभुया नापलायेगु पालया धवाखाय सेवा याइपि मिसात नापं घनिगु खें तक नं एली सिल।

23 वं कायपिन्त धाल, “छाय छिमिसं थज्याःगु ज्या यानागु? छिमिसं तसकं मभिगु ज्या याना जूगु दु धकाः जिं सकलें मनुतयगुपाखें न्यनागु दु।

24 थथे याये मज्यु जिमि कायपि! परमप्रभुया मनुतयसं छिमिगु बारे धाःगु खें तसकं बांमलाः।

25 छुं जुयाः छमह मनुचं मेमह मनया विरोधय पापयात धाःसा परमप्रभु मिलय यानादी, तर परमप्रभुया विरोधय हे पापयात धाःसा सुनां मिलय याइ?”

तर एलीया कायपिन्सं थः बौयागु खँय ध्यान मब्यु, छायेधाःसा परमप्रभु इमित स्यायेगु क्वःछिनादी धुंक्गु खः।

26 अले मचाम्ह शमूएल परमप्रभु व मनुतयगु दया मायां ब्वलना वन।^७

एलीया परिवारया विरोधय अगमवाणी

27 परमप्रभुया छमह अगमवक्ता एलीयाथाय वयाः थथे धाल, “परमप्रभु थथे धयादी, ‘छु छिमि पुर्वात मिश्रय फारोया दास जुयाच्वंबलय जि इमिथाय खनेदयक मवया ला?’

28 जि इस्त्राएलया फुक्क कुल मध्ये छिमि पुर्वा हास्नयात जिमि पुजाहारी जुइत, जिगु वेदीइ बलि छायेत, गुँगु थनेत व जिगु न्हाःने पुजाहारीया भिगु सूती कापःया वसः फिनाः वयेत ल्ययागु खः। इस्त्राएलया फुक्क विशेष देछा छिमि पुर्वातयगु निति अलग तयाबिया।

29 छाय छिमिसं जि च्वनेगु थसय जिं छुा धकाः उजं बियागु बलित व देछायात क्वह्दंकागु? छाय छं जितः स्वयाः थः कायपिन्त अप्वः हनाबना यानागु? छायेधाःसा जिमि प्रजा इस्त्राएलं छायेहगु ब्व नयाः छ व इपि ल्हंगु दु।’

30 “अथे जुयाः इस्त्राएलया परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, ‘छिमि पुर्वा व छिमि परिवारं न्हाबलें जिगु न्हाःने सेवा यायेमा धकाः धयागु खः। तर परमप्रभु थथे धयादी, थथे जुइ हे मज्जगु खः। जितः हनाबना याइपिन्त जि हनाबना याये अले जितः हेला याइपिन्त जिं नं हेला याये।

31 थज्याःगु ई वयाच्वंगु दु कि, जिं छु व छिमि परिवारया बल कम यानाबी अले छंगु परिवारय सुं नं बुरापि मनुत दइ मखु।

32 जि च्वनेगु थसय संकट जूगु छं खनि। इस्त्राएलया निति भिं यायेगु जुइ अयनं छंगु परिवारय थनिनिसं छमह नं बुरापि मनुत दइ मखु।

33 अथे जूसां छं सन्तानपाखें छमह म्वाकातये अले व पुजाहारी जुयाः जिगु सेवा याइ। अले व कां जुइ व निराश जुइ। छं मेपि सन्तानत धाःसा यानापुक सिनावनी।

34 “ ‘छं निमह काय होप्नी व पीनहासया बांमलाःगु अवस्था छंगु निति छगु चिं जुइ। होप्नी व पीनहास निमहं छन्हं हे सी।

35 जि जिगु निति छमह विश्वास याये बहःम्ह पुजाहारी ल्यये। वं हे जिगु मनय व नुगलय च्वंगु खँकथं याइ। जि वया परिवारयात थापं याये अले वं हे जिं जुजु अभिषेक यानाम्ह मनया न्हाःने सदां सेवा याइ।

36 छंगु परिवारय म्वानाच्वपि सकलें वयाः चक्कगु छकृ वःह व छपा मरिया निति वयकःया न्हाःने क्वछुनाः थथे बिन्ति याये मालि, “जितः पुजाहारीतयत ग्वाहालि यायेत तयादिसं अले जिके छपा मरि दयेमा।” ’ ’ ”

3

परमप्रभुं शमूएलयात ल्यःगु

1 थुबलय मचाम्ह शमूएल एलीं धाःकथं परमप्रभुया सेवा याना तुं च्वन। उबलय परमप्रभुया वचन कम जक न्यने दइगु अले दर्शन नं उलि बियादी मखु।

2 एलीया मिखा बलुसे च्वने धुंकल अथे जुयाः वं बांलाक स्वये नं मफु। छन्हु चान्हय एलीं थः न्हाबलें आराम कायेगु थसय ग्वातुलाच्वन।

3 शमूएल धाःसा परमेश्वरया बाचाया सनु दुगु पवित्र पालय घनाच्वंगु खः। परमेश्वरया मत च्याना हे च्वंगु खः।

4 अनंलि परमप्रभुं शमूएलयात सःतादिल। शमूएलं लिसः बिल, “जि थन हे दु।”

5 अले एलीयाथाय ब्वाय वनाः वं धाल, “छि जितः सःतादियागु ला। जि थन हे दु।” तर एलीं धाल, “मखु, जि छन्त मसःता। हँ, घं हँ।” अले व घं वन।

6 हाकन परमप्रभुं सःतादिल, “शमूएल!” अले व दनाः एलीयाथाय वन अले वं धाल, “जि थन हे दु। छि जितः सःतादियागु खः ला?” एलीं धाल, “जिमि काय, जिं छन्त मसःता। हँ, घं हँ।”

7 थुबलय तक नं शमूएल परमप्रभुयात म्हमस्युनि। अले परमप्रभुया वचन नं वयात मब्युनि।

8 परमप्रभुं स्वकः खुसि वयात सःतादिल, अले वं हाकनं एलीयाथाय वना न्यं वन, “छिं जितः सःतादियागु खः। जि थन हे दु।” अनलि परमप्रभुं हे थ्वयात सःतादीगु खः धकाः एलीं थुइकल।

9 वं शमूएलयात धाल, “वनाः सःकः वार्तुला च्वँ, छुं जुयाः वयकलं हानं सःतादिल धाःसा थथे धा, ‘परमप्रभु, धयादिसँ, छिकपिनि दासं न्यनाच्वंगु दु।’ ” अले शमूएल वनाः थःगु थासय् वार्तुवन।

10 अनलि परमप्रभु वया न्ह्यःने देझाल अले न्हापा थें तुं सःतल, “शमूएल, अय् शमूएल।” शमूएलं लिसः बिल, “धयादिसँ, छिकपिनि दासं न्यनाच्वनागु दु।”

11 परमप्रभुं वयात धयादिल, “स्व, जिं इस्त्राएलय् याकनं हे छुं याये त्यनागु दु, थ्व न्यनाः फुकक छकक जुइ।

12 उखुन्ह हे जि एलीं व वया परिवारया विरोधय् धयागु फुकक खँ शुसनिसें अन्त तक हे पुवनी।

13 परमेश्वरया विरोधय् वयाः कायपिन्सं पाप याःगु स्यसा वं इमित मपंगुलि वयागु परिवारं न्हाबलेया निति सजाँय फयेमाली धकाः जिं वयात न्हापा हे धयागु दु।

14 अथे जुयाः जिं पाफयाः एलीया परिवारया बारे धयाच्वनागु दु, ‘एलीया परिवारं याःगु पापया प्रायश्चित न बलि न अन्नबलि छुकि गुबलें नं जुइ मखु।’ ”

15 शमूएल सुथय् तक हे घनाच्वन। अले वं परमप्रभुया पवित्र पालया लुखा चायकल। शमूएलं एलीया बारे खंगु दर्शन कनेत ग्यात।

16 तर एलीं शमूएलयात सःताः धाल, “शमूएल जिमि काय्!” वं लिसः बिल, “जि थन हे दु।”

17 एलीं धाल, “परमप्रभुं छन्त छु धयादिल? जितः फुककं खँ मसुकुसे धा। छुं जुयाः छं वयकलं धयादीगु खँ सुचुकल धाःसा परमेश्वरं हे छन्त कडा न्याय यानादीमा।”

18 अथे जुयाः शमूएलं वयात छुं नं खँ सुमचुकुसे फुकक खँ धयाबिल, अले एलीं धाल, “वयकः परमप्रभु खः। वयकःयात छु भिं ताल व हे यानादीमा।”

19 शमूएल ब्वलना वन। परमप्रभु व नाप दी, अले वयकलं यानादीगु अगमवाणी छगु नं सिति मवं फुककं पूर्वकादिल।

20 अनलि उत्तरय् दाननिसें बेशैबा तकयापि फुकक इस्त्राएलीतयसं शमूएल परमप्रभु पाखेंयाम्ह अगमवक्ता खः धकाः म्हसिल।

21 परमप्रभुं हानं शीलोय् नापलायेगु पालय् दर्शन बियादिल, अन वयकलं थःगु वचनपाखें थःत शमूएलयाथाय् वचनादिल।

4

1 अनलि शमूएलया वचन सकल इस्त्राएलीतयगु निति वल।

पलिशतीतयसं बाचाया सन् थःगु कब्जाय् काःगु

इस्त्राएलीत पलिशतीतयनापं लडाईं यायेत न्ह्यज्यात। अले इस्त्राएलीतयसं एबेन-एजेरय् व पलिशतीतयसं धाःसा अपेकय् थथःगु पाल ग्वल।

2 पलिशतीतयसं इस्त्राएलीतय नापं लडाईं यायेत सिपाइँत थाय थासय् तल। अले इमिगु दथुइ ताहाकःगु लडाईं जुल अले इमिसं प्यद्रः ति इस्त्राएली मन्त लडाईंया ख्यलय् हे स्थानाबिल थथे पलिशतीतयसं इस्त्राएलीतयत बुकल।

3 लडाईंलय् बचय्जुपि सिपाइँत लिहांवये धुंकाः इस्त्राएलया थकालितयत धाल, “थौं झीत परमप्रभुं छाय पलिशतीतयपाखें बुकादीगु? वयकः झीपि नापं हे शायदीमा अले झी शत्रुतयगु ल्हातं झीत बचय् यानादीमा धकाः परमप्रभुया बाचाया सन् शीलोपाखें हयेन।”

4 अथे जुयाः इमिसं शीलोय् मन्त छवल अले करूबतय् दथुइ च्वनादीम्ह दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया बाचाया सन् हल। एलीया निम्ह कायपि होप्नी व पीनहास नं व सन् नापं हे वल।

5 बाचाया सन् छाउनिइ थ्यनेवं फुकक इस्त्राएलीत तःसलं हालहल। गुकि यानाः पृथ्वी हे लिगिलिगि सन।

6 पलिशतीतयसं नं व सः ताल अले इमिसं धाल, “हिब्रतयगु छाउनिइ थथे ततःसलं छाय हाला हःगु?”

अले इमिसं परमप्रभुया बाचाया सन् हिब्रतयगु पालय् थ्यके हल धकाः सीकल।

7 पलिशतीत तसकं ग्यानाः थथे धाल, “इमिगु छाउनिइ घः दुहां वःगु दु! आः झीत बांलाइ मखुत! थथे जूगु ला न्हापा गुबलें नं मखनि।

8 आः झीगु भिं जुइ मखुत! सुनां झीत उपि दकलय् तःधरपि घःतपाखें बचय् याइ? मिश्रीतयत् धीधी कथंया महामारी हयाः मस्मिमिइ नाश याःपि थुपि हे घःत खः।

9 हे पलिशतीत, बल्ला व साहसी जु! तसकं बल्लाःपि मन्तयसं थें ज्या या, मखुसा गथे झीसं हिब्रतयत् दास दासी यानागु खः अथे हे झीपि हिब्रतयगु दास दासी जुइमाली। तसकं बल्लाःपि मन्तयसं थें लडाईं या! ”

10 थुकथं पलिशतीतयसं थःपिनिगु तःधंगु बलं लडाईं यात अले इस्त्राएलीतयत बुकल। अले इस्त्राएलीत फुककं थथःगु पालय् बिस्सुं वन। थुपालय् यक्वः मन्त स्यात। स्विद्रः इस्त्राएली सिपाइँत स्यात।

11 अले पलिशतीतयसं परमेश्वरया बाचाया सन् थःपिनिगु कब्जाय् कयाः एलीया निम्ह कायपि होप्नी व पीनहासयात नं स्यात।

एली सीगु

12 उखुन्ह बेन्यामीन कुलया छमह मन् लडाईं जूगु थासं ब्वांय वयाः शीलोय् थ्यंकवल। वं थःगु दुःख कयनेत थःगु लं खुनाः छेनय धू बुलातःगु दु।

13 एली धाःसा परमप्रभुया बाचाया सन्या निति तसकं धन्दा कयाच्वन। अले लैसिथय् थः च्वनेगु थासय् च्वनाः त्वलय् जुयाच्वन। व मनुखं शहरय् न्यंकभनं खबर थ्यंकल, अले फुकक मन्त ग्यानाः तसकं हाला हल।

14 थ्व सः तायाः एलीं न्यन, “थ्व छुकिया हाःसः खः? ” खबर न्यकेत हथाय् चाचां व मन् एलीयाथाय् वल।

15 एली गुइच्यादै दये धुंक्रम्ह खः अले वया मिखा नं मछुइ धुंकल।

16 व मनुखं धाल, “जि लडाईंन बिस्सुं वयाम्ह खः। थौं छिथाय तक न थ्यंकः वया।” एलीं न्यन, “हे जिमि काय्, छु जुल?”

17 व खबर ज्वनावःमह मनुखं लिसः बिल, “इस्त्राएलीत पलिशतीतपाखें बिस्सुं वन। थ्व झीगु निति तसकं ग्यानापूगु बगु खँ खः। थुलि जक मखु छिकपिनि काय होप्नी व पीनहासयात स्थानाः परमेश्वरया बाचाया सन् नं लाकार्यकल।”

18 व मनुखं परमेश्वरया बाचाया सन्या बारे खँ ल्हाःबलय् एली धवाखाया लिक्कसं दगु थः च्वनाच्वनागु थासं लिउनेपाखे वार्तु वन। व बुरा जुइ धुंक्रम्ह व तसकं ल्हंगुलि ककु लधानाः सितः। व पिइदै तक इस्त्राएलीतय नायः जुइ धुंक्रम्ह खः।

पीनहासया कलाः सीगु

19 एलीया भौ पीनहासया कलाः प्वाथय् दुम्ह खः, अले वया मचाबुइगु ई वये धुंक्रमु खः। वं परमेश्वरया बाचाया सन् लाकार्यकगु अले थः ससःबौ सीगु व थः भाःत सीगु खँ न्येसीलि वया मचाबुइ बेथा जुल, अले मचा बुइकल।

20 व ब्यथा जुयाः सीं थें च्चंबलय वयात सुसाःकुसाः याइपिन्सं वयात धाल, “साहस या! छं काय ब्रू दु!” तर वं थ्व खँय वास्ता नं मयाः अले लिसः नं मब्यु।

21 मचाया नं ईकाबोद* तथाः वं थथे धाल, “इसाएलपाखे परमेश्वरया महिमा तनावंगु दु।” थुकथं वं परमेश्वरया बाचाया सन् लाकायंकूगु अले थः ससःबौ व भाःतयात स्याःगु खँ प्वंकल।

22 वं धाल, “परमेश्वरया महिमां इस्राएलीतयत त्वःता वंगु दु छायाधाःसा परमेश्वरया बाचाया सन् लाकायंकूगु दु।”

5

परमेश्वरया बाचाया सन् पलिशरीतयगु शहरय्

1 पलिशरीतयसं परमेश्वरया बाचाया सन् लाकायंकाः एबेन-एजेरं अशदोद शहरय् यंकल।

2 अले इमिसं परमेश्वरया सन् क्वबियाः दागोनया देगलय् हल अले दागोनया मूर्तिया लिक्कसं तुं तल।

3 कन्हय् खुन्हु सथय् अशदोदया मनुत दनावःबलय् इमिसं दागोनया मूर्ति परमप्रभुया सन् न्ह्यःने भ्वसुलाच्वंगु खन। अथे जुयाः इमिसं व मूर्तियात ल्हनाः वयागु हे थासय् तल।

4 तर कन्हय् खुन्हु सथय् इपिं दनावःबलय् हाकनं व मूर्ति परमप्रभुया सन्या न्ह्यःने भ्वसुलाच्वंगु खन। अले वया छयं व निपा ल्हाः नं छुतय् जुयाः लुखा क्वय् लाःवनाच्वन। वयागु म्ह धाःसा तमज्याः।

5 अथे जुयाः उखुन्हुनिसें थौं तक नं अशदोदय दागोनया पुजाहारीत व दागोनया देगलय् वनीपि सकलें दागोनया लुखाखलुइ पलाः तइ मखु।

6 परमप्रभुं अशदोदया मनुतयत् तःधंगु दण्ड बियादिल अथे जुयाः इपिं तसकं ग्यात। वयकलं इमि लिक्क लाःगु जवंखवं च्वंगु इलाकाय् च्वपि मनुतयत नं ला बुयावङ्गु ल्वचं कयेकाः दण्ड बियादिल। इमिगु फुक्क शहरय् हे सीगु विनाश वल।

7 थःपिन्त छु जुयाच्वंगु खः व खनाः अशदोदया मनुतयसं धाल, “इसाएलया परमेश्वरं इतीत व इतीह घः दागोनयात दण्ड बियाच्वंगु दु। अथे जुयाः थ्व परमेश्वरया बाचाया सन् आः यक्क ई तक इतीनापं थन तयातये मज्यु।”

8 इमिसं थ्व सन्यात छु यायेमाली धकाः न्यनेत पलिशरीतय् फुक्क शासकतयत सःताहल, अले इमिके न्यन, “थ्व इस्राएलया परमेश्वरया सन्यात जिमिसं छु यायेगु?”

अले इमिसं लिसः बिल, “इसाएलया परमेश्वरया सन्यात गातय् तयेयंकि।” अथे जुयाः इमिसं इस्राएलया परमेश्वरया सन्यात अन तये यंकल।

9 तर सन् अन थयनेवं हे परमप्रभुं थःगु ल्हाः अन शहरय् च्वपि मनुतयगु विरोधय ल्हनादिल अले व शहरय् च्वपि मनुत तसकं ग्यात। अन च्वपि ल्याय्म्हापि व बुरापि सकसितं वयकलं ला ग्वारा दयावङ्गु ल्वचं कयेकाः दण्ड बियादिल।

10 अथे जुयाः परमेश्वरया बाचाया सन् इमिसं नं एकोनय् छवल।

तर परमेश्वरया बाचाया सन् एकोनय् थयनेवं अनयापि मनुत थथे धकाः ततःसलं हाल, “जिपि व जिमि मनुतयत स्यायेत छिमिसं इस्राएलया परमेश्वरया बाचाया सन् थन हन्यगु ला?”

11 अथे जुयाः हाकनं इमिसं पलिशरीतय् फुक्क शासकतयत सःताहल, अले इमित धाल, “परमेश्वरया बाचाया सन् जिमि थासं छवयादिसँ। थ्व सन्यात तइगु थासय् हे लित छवयादिसँ। मखुसा थुकि यानाः इतीपि सकलें सी माली।” मृत्युया कारण फुक्क शहरय् भयया ल्वचं जाल। छायाधाःसा परमप्रभुया ल्हाः इमिगु विरोधय ल्हनादीगु खः।

12 अले मसीनिपि मनुतयत् धाःसा ला ग्वारां तसकं सास्ती जुल अले व शहरय् च्वपिनिगु तःसलं हाःगु सः स्वर्गय् तक हे थयन।

6

बाचाया सन् इस्राएलय् लित हःगु

1 परमप्रभुया बाचाया सन् पलिशरीतयगु देशय् न्हयला तक च्वन।

2 अले पलिशरीतयसं पुजाहारीत व ज्योतिषीतयत सःताः इमिके न्यन, “परमप्रभुया बाचाया सन्यात आः छु यायेगु? जिमित धयादिसँ, थ्वयात तयातःगु हे थासय् जिमिसं गथे यानाः छवयेगु?”

3 इमिसं लिसः बिल, “छुं जुयाः छिकपिन्सं इस्राएलया परमेश्वरया सन् लित छवयेगु खःसा खालि ल्हातं छवये मते। तर वयकःया निति दोषबलि नं पक्का छवयादिसँ। अले छिकपिनिगु ल्वय् लनी व वयकलं छाय् छिकपिनिपाखे ल्हंगु ल्हाः लितकयामदिल धइगु खँ थइ।”

4 अले पलिशरीतयसं न्यन, “वयकःयात जिमिसं गुकथंयागु दोषबलि छवयेगु?”

इमिसं लिसः बिल, “छिकपि सकसित व छिकपिनि शासकतयत दुःख ब्यगु महामारीया न्मनाकथं न्यागु लँया ला ग्वारा व न्यागु लँया छुं पलिशरीतय् शासकतयगु ल्याःकथं छवयाब्यु।

5 छिकपिनिगु ला ग्वारा व देशयात स्यंकाच्वपिं छुंया न्मना दयकादिसँ। अले इस्राएलया परमेश्वरया महिमा यानादिसँ। सके वयकलं छिकपिनिपाखे, छिकपिनि घःतयपाखे व छिकपिनि देशपाखे थःगु ल्हाः लित कयादी।

6 छिकपिं छाय् फारो व मिश्रीत थें जिराहा जुयेगु? वयकलं इमित कडा सजौय बियादी धुंकाः इमिसं इस्राएलीतयत थःगु लँय वने ब्यगु, मखु ला?

7 “आः गुबलें ज्वतय् मयाःम्ह दुरु ब्यम्ह निम्ह सा अले छगु न्हगु रथ तयार या। अले व सातयत रथय चिनाब्यु इमि साचात धाःसा गलय् हे लित यंकि।

8 अले परमप्रभुया बाचाया सन् यंकाः रथय् ति। अले वया लिक्कसं छगु कन्तुरय् छिकपिन्सं वयकःया निति छवयेन्यागु लँया दोषबलि तयाब्यु। अले रथयात थःगु लँपुइ वनेबियादिसँ।

9 तर उकियात स्वयाच्वं। छुं जुयाः व रथ बेथ-शेमेशपाखे थःगु हे थासय् च्वयपाखे थःत यंकल धाःसा, परमप्रभु हे व तःधंगु विपति इतीथाय् छवयाहःगु खः। मखुसा, वयकलं थःगु ल्हातं इती कयकूगु मखु बरु थ्व संयोगं जक जगु धकाः सीके फइ।”

10 उपि मनुतयसं थथे हे यात, इमिसं निम्ह सा हयाः रथय चित अले इमि साचात धाःसा गलय् यंकाः चित।

11 अले इमिसं कन्तुरय् दगु लँया ला ग्वारा व लँया छुं परमप्रभुया बाचाया सन्नापं रथय् तल।

12 अनलि उपि सात लँ धुछि हालाः थुखे उखे मस्वःसे तयंक हे बेथ-शेमेशपाखे वन। पलिशरीतय् शासकत नं इमिगु ल्यल्यु बेथ-शेमेशया लाग्गा तक हे वन।

13 उगु इलय् बेथ-शेमेशया मनुत ब्यासिइ छव लयाच्वंगु जुयाच्वन, अले इमिसं च्वयपाखे स्वःबलय् परमप्रभुया बाचाया सन् खनाः इपि तसकं लयल्यताल।

* 4:21 २२२ ईकाबोद थुकिया अर्थ महिमा मदावयन

14 रथ बेथ-शेमेशया यहोशया बूँद वना: अन लिक्कसं दुगु छव: तग्व:गु ल्वहँतय न्यावन। अले रथय च्वंगु सिं चाना: उपि सातयत् स्याना: परमप्रभुया नितिं होमबलिकथं छाल।

15 अले बेथीतयसं परमप्रभुया सनु व लुँया देछा दुगु कन्तर ल्हना हया: व तग्व:गु ल्वहँ घ:ने तल। उखुन्हु बेथ-शेमेशया मनूतयसं परमप्रभुयात होमबलि व बलिदान छाल।

16 पलिशतीतय न्याम्हं शासकतयसं धा:सा उपि फुक्कं स्वयाच्चन अले उखुन्हु हे इपि एकोनय लिहां वन।

17 उपि लुँ ग्वारा, पलिशतीतयसं दोषबलिकथं छवयाह:गु ख:। उपि अशदोद, गाजा, अशकलोन, गात व एकोन फुक्कया नितिं छगु छगु ख:।

18 लुँया लुँ धा:सा पलिशतीतय शासकतयसं शासन याइगु प:खा: दुगु न्यागू शहर व उपि शहरया ज:ख: च्वंगु गाया ल्या:कथं ख:। परमप्रभुया सनु तयात:गु त:ख:गु ल्वहं थौं तक नं बेथ-शेमेशया यहोशया बूँद साक्षी दु।

19 तर परमप्रभुं बेथ-शेमेशया छुं मनूत मध्ये न्हयेमहयसित स्यानादिल, छायाधा:सा इमिसं परमप्रभुया सनु चायका: स्व:गु ख:। परमप्रभुं थथे त:धंगु विपति हयादीगुलि इमिसं विलाप यात।

20 अले बेथ-शेमेशया मनूतयसं धाल, “परमप्रभु, पवित्र परमेश्वरया न्ह्या:ने सु दने फइ? थ्व सनु थनं सुर्याथाय छवयेगु?”

21 अले इमिसं किर्यंत-यारीमया मनूतयथाय थ्व खबर छवत, “पलिशतीतयसं परमप्रभुया बाचाया सनु लित ह:गु दु। क्वहां वया: थ्व छिकपिन्याय यंकादिसैं।”

7

शमूएल इस्त्राएलया न्यायकर्ता

1 अथे जुया: किर्यंत-यारीमया मनूत वया: परमप्रभुया सनु यंकल। इमिसं सनु डौंदाय च्वनाच्वंमह अबीनादाबाया छैय हल। वया काय एलाजारयात सनु स्वयेगु ज्याया निति ल:ल्हाना बिल।

शमूएलयापाखें पलिशतीत बगु

2 थुकथं ता:ई तक लगभग निईद तक सनु किर्यंत-यारीमय हे तया तल। व हे इलय फुक्क इस्त्राएलीतयसं दुवुं च्वना: परमप्रभुयाके ग्वाहालिया निति बिन्ति यात।

3 अले शमूएलं फुक्क इस्त्राएल जातियात थथे धाल, “छिपि दुनुगलनिसें परमप्रभुयाथाय लिहां वयेगु ख:सा, छिकपिनि दथुं मेपि घ:त व अशतोरैत घ:मयजुया थां लिक्कया: वांछव। अले थ:गु फुक्क मन व दुनुगलनिसें परमप्रभुपाखे लिहां वा, अले वक्क:या सेवा या। अले तिनि वक्कलं छिकपिन्त पलिशतीतयगु ल्हातं त्व:तकादी।”

4 अथे जुया: इस्त्राएलीतयसं बाल घ:त व अशतोरैत घ:मयजुया थां लिक्कया: वांछवयाबिल। अले परमप्रभुया जक आराधना यात।

5 अले शमूएलं धाल, “फुक्क इस्त्राएलीतयत मिसपाय मुंकि अले जिं छिकपिनिगु निति परमप्रभुयाके प्रार्थना याये।”

6 अथे जुया: इपि सकलें मिसपाय मुन, अले इमिसं ल: जायकाहया: परमप्रभुया न्ह्या:ने देछाकथं प्वंकाबिल। उखुन्हु “जिमिसं परमप्रभुया विरोधय पाप यांनागु दु” धका: मानय यांना: न्हिच्छि हे इपि अपसं च्वन। अले शमूएल मिसपाय इस्त्राएलीतय नाय: जुल।

7 पलिशतीतयसं इस्त्राएलीत मिसपाय मुनाच्वंगु दु धइगु खँ न्यना: इमि शासकत व सिपाईत इस्त्राएलीतलिसें लडाइँ यायेत वल। पलिशतीत ल्वायेत न्ह्यज्यात धइगु खँ न्यना: इस्त्राएलीत तसकं ग्यात।

8 अले इस्त्राएलीतयसं शमूएलयात धाल, “पलिशतीतयगु ल्हातं जिमित बचय यायेत परमप्रभु झी परमेश्वरयात प्रार्थना यायेगु त्व:ते मते।”

9 अथे जुया: शमूएलं नकतिनिशाम्ह मचाह भ्या:चायात हया: होमबलि छाल, अले इस्त्राएलीतयगु निति परमप्रभुयात तत:सलं हाला: प्रार्थना यात। परमप्रभुं वं या:गु प्रार्थनाया लिस: बियादिल।

10 शमूएलं बलि छायाच्वंगु इलय पलिशतीत लडाइँ यायेत इस्त्राएलीतयथाय लिक्क वल। उखुन्हु परमप्रभु पलिशतीतयगु विरोधय नँन्याये थें तत:सलं हालादिल। अले पलिशतीतयगु दथुइ अलमल जुल अले इपि इस्त्राएलीतपाखे बांमलाक बुत।

11 इस्त्राएलीतयसं मिसपानिसें पलिशतीतयत लिना यंका: लुँय स्यास्यां बेथ-कर तक हे वन।

12 अले शमूएलं मिसपा व शेनया दथुइ लुमन्तिकथं छव: ल्वहं धस्वाका: थथे धाल, “परमप्रभुं झीत थन तक ग्वाहालि यानादिल।” अथे जुया: व थायया नां एबेन-एजेर* धका: तल।

13 थुकथं पलिशतीत बुत अले हाकनं छुं ई तक इस्त्राएलीतनापं लडाइँ या: वये मफुत।

शमूएलया जिबंकाछि हे परमप्रभुया ल्हा: पलिशतीतयगु विरोधय लात।

14 पलिशतीतयसं कब्जा यानात:गु एकोननिसें गात तकया शहरत हाकनं इस्त्राएलीतयसं तुं लित काल। अले इस्त्राएलीतयसं लिक्क ला:गु लागत पलिशतीतपाखे त्व:तकल। अले इस्त्राएलीत व एमोरीतय दथुइ नं शान्ति जुल।

15 थ:गु जिबंकाछि हे शमूएल इस्त्राएलीतय न्यायकर्ता जुल।

16 वं दैयदसं बेथेल, गिलगाल व मिसपाय वना: ल्वापुछ्यापुया न्याय याइगु ख:।

17 तर व न्ह्याबलें रामाय हे लिहां वइगु ख:। छायाधा:सा वयागु छैं अन हे ख: इस्त्राएलीतयगु न्याय याइगु ख:। वं अन परमप्रभुया निति छू वेदी दयकल।

8

इस्त्राएलीतयसं छमह जुजु पचंगु

1 शमूएल बुरा जुल, अथे जुया: वं थ: कायपिन्त इस्त्राएलया न्यायकर्ता दयकल।

2 वया त:धिक:मह कायया नां योएल व माहिलाम्ह कायया नां अबिया ख:। इपि निम्हं बेरेशोबया न्यायकर्तात ख:।

3 वया कायपिन्सं धा:सा थ: बौनं या:कथं मयात। तर इमिसं थ:गु जक भिं यायेगु बिचा: याना: धिवा कया: न्याय स्यंकेगु यात।

4 अथे जुया: इस्त्राएलया सकलें थकांलित मुना: रामाय शमूएलयाथाय वल।

5 इमिसं शमूएलयात धाल, “स्वपादिसैं, आ: छि बुरा जुइ धुंकल। छिकपिनि कायपिन्सं छि या:कथं मयात। अथे जुया: मेथाय देशय थें जिमित शासन यायेत छमह जुजु ल्यायादिसैं।”

6 थथे शासन यायेत जुजु पचं व:गुलि शमूएल दिक्क चाया: परमप्रभुयात प्रार्थना यात।

7 अले परमप्रभुं शमूएलयात धयादिल, “मनूतयसं धा: व:गु फुक्क खँ बांलाक न्यैं। इमिसं छन्त मयकूगु मखु बरु इमिसं ला जित: मयकूगु ख:। इमिसं जित: हे थ: जुजु मानय यायेत मयकूगु ख:।

* 7:12 उ:र:एबेन-एजेर थुकिया अर्थ ग्वाहालिया ल्वहं ख:।

८ मिश्र देशं हया खन्हुनिसै इमिसं जितः छु छु याःगु खः आः इमिसं छन्त न अथे हे यानाच्वंगु दु। इमिसं जितः त्वःताः मेपि घःतयगु पुजा यानाच्वंगु दु।

- ९ इमिसं आः छु छु धाड बांलाक न्यै, तर जुजुं इमिगु दथुइ गुकथं शासन यायेगु खः इमित बांलाक ख्याचः ब्यु।”
- १० जुजु पचं वःपि मनूतयत परमप्रभुं धाःगु फुक्क खँ शमूएलं धयाबिल।
- ११ वं धाल, “छिमिगु दथुइ शासन याइमह जुजु छिमि थः काय्पिन्त कयाः थःगु रथय व सल गइगु ज्या याकिमह अले इमित थःगु रथया न्हाःने न्हाःने ब्वाके यंकीमह जुइ।
- १२ अले वं दुःछि दुःछिया दथुइ व नेयमह नेयमहया दथुइ नायःत लययातइ। अले मेपिसं हे वयागु बुँपालेगु याइ अले बाली लयेगु याइ। मेपिसं हे वयागु निती लडाईया ल्वाभःत व रथया सामानत दयकाबी।
- १३ वं हे छिमि म्हायपिन्त अतर दयकिगु, नसा ज्वरय यायेगु ज्या याकी।
- १४ अले वं हे छिमिगु दक्कसिबय बाबांलाःगु बुँत, दाखक्यब व जैतनया ब्यबत कयाः थः भारदारतयत बी।
- १५ थः भारदारत व मेपि हाकिमतयत बीत छिमिगु अन्न व दाखया फलपारखें झिब्वय छब्व यंकी।
- १६ वं छिमि दासदासीत व छिमि दक्कसिबय बाबांलाःपि सा द्रह व गधात थःगु ज्याय छ्यलेत यंकी।
- १७ वं छिमिगु बाबांलाःपि फैच्वलयतय बथानं झिब्वय छब्व यंकी। अले छिपि थः वं वया दास दासी जुइ।
- १८ वं इवबलय छिमिसं ल्यःमह जुजुपारखें छुत्काराया निती तसकं हाली। अथेसां व दिनय परमप्रभुं छिमित लिसः बियादी मखु।”
- १९ तर मानूतयसं शमूएलाय खँ मन्यन। इमिसं धाल, “अथे मखु, जिमिगु निती छमह जुजु मा हे मा!
- २० अले तिनि जिमित शासन यायेत व लडाई याः वनेत जुजु दइ अले जिपि वं मेपि जातित थें तं जुइ।”
- २१ मानूतयगु खँ न्येने धुकाः शमूएलं व फुक्क परमप्रभुयाथाय वनाः धाल।
- २२ अले परमप्रभुं लिसः बियादिल, “इमिसं धाःकथं हे या, अले इमिगु निती छमह जुजु वं ल्य।”
- अले शमूएलं इम्राएलाया फुक्क मनूतयत थथःगु छँ छब्ल।

9

- शाऊलं शमूएलायत नापलाःगु
- १ बेन्यामीन कुलया हनेबहःमह व तःमिह मनु छमह दु। वयागु नां कीश खः। व अबीएलाया काय, जरोराया छय, बकोरतया छुइ, आपीहया उइ खः।
- २ वया शाऊल नांयामह बांलाःमह छमह काय दु। उगु इलय इम्राएलय व थें ज्याःमह सुं मदु। व दक्कसिबय तःधिकःमह खः।
- ३ छन्हु शाऊलाया बौ कीशया छुं गधात तन। अथे जुयाः वं थःकाय शाऊलायत धाल, “छमह च्यःयात ज्वनाः गधात माः हँ।”
- ४ व एफ्राइमया पहाडय च्वंगु देश जुयाः शालीशया जिल्लाय वन तर अन वं लुइके मफुत। इपि शालीमया जिल्ला जुयाः वन तर गधात अन वं लुइके मफुत। इपि बेन्यामीनया इलाका जुयाः वन अथेसां इमिसं गधात लुइके हे मफुत।
- ५ इपि सुपया जिल्लाय थ्यंकः वन। शाऊलं थःनापं वःमह च्यःयात धाल, “थन वा! इपिपि छँय लिहां वनेनु। मखुसा जिमि बौन गधाया धन्दा कायेगु त्वःताः इगीगु धन्दा कयाचवनी।”
- ६ त्र व च्यलं धाल, “थ्व शहरय तसकं इज्जत दुमह परमेश्वरया मनु छमह दु। वं धाःगु खँ फुक्कं पूरा जु। इपिपि वं वयाथाय वनेनु। इगीगु ज्याया बारे वं वं छुं धयादी ला?”
- ७ शाऊलं धाल, “इपिपि वयाथाय वन धाःसा इीसं वयात छु बी फु धकाः? इगीगु म्हेचाय छुं वं नयेगु नसा मदु। परमेश्वरया मनूयात बीत इीके छुं वं कोसेलि मदु। इीके छु दु धकाः?”
- ८ व च्यलं हाकन धाल, “स्वयादिसँ! जिके थन छगु शेकेल वहःया प्यब्वय छब्वः* दु। थ्व जि परमेश्वरया मनूयात बी अले वं हे इपिपि गन वनेमाःगु खः धयाबी।”
- ९ (न्हापा न्हापा परमेश्वरनापं सल्लाह कायेमाल धाःसा इम्राएलय थथे धायेगु चलन दु, “इपिपि लिपा जुइगु खँ धायेफुमह मनूयाथाय वनेनु।” छायाधाःसा थौकन्हययापि अगमवक्तायत उबलय लिपा जुइगु खँ धायेफुमह मनु धकाः धाइगु खः।)
- १० अले शाऊलं लिसः बिल, “ज्यु, आः इपिपि वयाथाय वनेनु।” अथे जुयाः इपि व परमेश्वरया मनु दुगु शहरय वन।
- ११ इपि व शहरया डाँडाय थाहां वनाचंबलय इमिसं अन सुं ल्यासेपि मिसात लः कायेत वयाच्वंगु नापलात अले इमिके न्यन, “छु लिपा जुइगु खँ धायेफुमह मनु छँ हे दु ला?”
- १२ इमिसं धाल, “खः, छँ हे दु। वयकः छिकपि स्वयाः भच्चा जक न्हः झाःगु खः। याकनं झासँ वयकः नकतिनि शहरय दुहां झाःगु खः, छायाधाःसा थौ आराधना याइगु थासय वनाः मनूतयसं बलि छाः वर्नीतिनि।
- १३ आराधना याइगु थासय वयकः भ्वय नःवने न्हाः हे छिकपिसं वयकःयात शहरय दुहां वयाचंबलय हे नापलाइ। वयकः अन झायाः छायेहःगु बलिइ सुवाः मन्वुतले मनूतयसं भ्वय नइ मखु। अथे जुयाः याकनं झासँ वयकःयात नापलादिसँ।”
- १४ अथे जुयाः शाऊल व वया च्यःत शहरय वन। इपि शहरय दुहां वनाचंबलय इमिसं शमूएल थःपिपाखे आराधना याइगु थासय वनेत वयाच्वंगु खन।
- १५ शाऊल वये छन्हु न्हः परमप्रभुं शमूएलायत धयादिल,
- १६ “जि कन्हय थ्व हे इलय बेन्यामीनया लागं छमह मनु छवयाहये। वयात हे छं जिमि प्रजा इम्राएलाय निती जुजु अभिषेक या। वं जिमि प्रजातयत पलिशतीतयगु ल्हातं त्वःतका हइ। जि जिमि प्रजायागु दुःख खनागु दु छायाधाःसा इमिगु ख्वःसः जिथाय थ्यंगु दु।”
- १७ शमूएलं शाऊलायत खनेवं परमप्रभुं वयात धयादिल, “जि छन्त धयामह मनु थ्व हे खः। थ्व हे मनुखं जि प्रजायात शासन याइ।”
- १८ शाऊल ध्वाखाय थ्यनेवं शमूएलायके न्यन, “लिपा जुइगु खँ धायेफुमह मनु गन च्वनादी? जितः धयादिसँ।”
- १९ शमूएलं लिसः बिल, “लिपा जुइगु खँ धायेफुमह ला जि हे खः। जिगु न्हः न्हाः आराधना यायेगु थासय वनेनु। छिकपि निमह थौ जिनापं भ्वय नयेगु जुइ। कन्हय सुथ न्हापा हे जि छिगु मनय च्वंगु खँ छु खः व धयाबी अले छितः बिदा बीगु जुइ।
- २० स्वन्हु न्हः तपि गधातयगु च्युताः कयादी मते छायाधाःसा इपि लुयावये धुंकागु दु। तर फुक्क इम्राएलीतयसं छु पचवाच्वंगु दु? छु इपि छ व छिमि बौया फुक्क परिवारया मखु ला?”
- २१ शाऊलं धाल, “तर जि ला इम्राएलाया दक्कसिबय चिधंगु कुलया छमह बेन्यामीनी खः। अले बेन्यामीन कुलया वंशतय जिगु वंश दकलय चिधंगु वंश खः। छि छाय जितः थ्व खँ धयादियागु?”

* 9:8 १. छगु शेकेल वहःया प्यब्वय छब्वः थथे धयागु ३ ग्राम ति खः

- 22 अनंलि शमूएलं शाऊल व वया च्यःयात नयेगु कोथाय हल अले ब्वना तःपि स्विह मनुत स्वयाः नं दकलय च्यययागु थासय तल।
 23 अले शमूएलं ज्वरय याइहयसित धाल, “जिं छन्त ब्यागल तयाति धकाः बियागु ब्व थन ज्वना वा।”
 24 अथे जुयाः ज्वरय याःमहयसिनं ज्वरय यानातःगु बांया तुति व खम्पा शाऊलया न्हाःने तयेहल। अले शमूएलं धाल, “छंगु मिति तया तयागु लाया ब्व थव हे खः। भपियादिसं, पाहांत सःतागु ज्सां जिं थव पाहांत नापं नयेत छिगु मिति धकाः तया तयागु खः।” अथे जुयाः शाऊलं उखुन्हु शमूएलनापं हे नयेत्वेने यात।
 25 आराधना यायेगु थासं इपि शहरय क्वहां वल। शमूएलं शाऊल लिसे थःगु छैया कःसिइ खँ लहात।
 26 सुथय खिउँ खिउँ धाःबलय शमूएलं शाऊलयात कःसिइ हे सःताः धाल, “दँ, आः जिं छिमित बिदा बियाछवये।” शाऊल दन अले व नापं तुं शमूएल निम्हं नापं लैय वन।
 27 इपि शहरया लिक्क थ्यनेवं शमूएलं शाऊलयात धाल, “थव च्यःयात न्हाःने हँ धा,” च्यः न्हाःने वन। अले शमूएलं शाऊलयात धाल, “छि धन हे पलाख भियादिसं, अले जिं छंगु मिति परमेश्वरया वचन धाये फइ।”

10

शमूएलं शाऊलयात जुजु अभिषेक याःगु

- 1 शमूएलं छथल चिकं कयाः शाऊलया छेयगु प्वंकाबिल, अले वयात चुप्पा नयाः धाल, “परमप्रभुं छितः थः प्रजा इस्राएलीतय जुजु अभिषेक यानादीगु दु।
 2 थौं छि थनं जिनापं बिदा जुयाः वनीबलय बेन्यामीनया सिमानाय दगु सेल्सहय राहेलया चिहान लिक्क निम्ह मनु नापलाइ। इमिसं छितः थथे धाइ, ‘छि मालाच्वंपि गधात ल्यावल। अले छिकपिनि बौनं वयागु पीर कायेगु त्वःताः छिगु पीर कयाः थथे धयाच्वन, “आः जिमि कायया मिति जिं छु जक यायेगु?”’
 3 “अनं तबोरया तःमागु सिमायाथाय थ्यनेवं बेथेलय परमेश्वरयात आराधना यायेत वनाच्वंपि स्वह मनुतयत छि नापलाइ। इपि मध्ये न्हापांमं स्वह दगुचात, अनं लिपांमं स्वपा मरि अले दकलय लिपायांमं छेगया म्हिचाय दाखमघं जाःगु थल ज्वना वयाच्वंगु नापलाइ।
 4 इमिसं छितः ज्वजलपा धयाः निपा मरि बी। अले छि व काइ।
 5 “अनंलि छि परमेश्वरया आराधना यायेगुथाय गिबाय झायादी। अन पलिशतीतयगु छाउनी दु। छि शहरया लिक्क थ्यनेवं छि आराधना यायेगु थासं क्वहां वयाच्वंपि अगमवक्तातयगु छपुचःयात सारंगी कयाः दम्फु ज्वनाः बाँसुरी पुयाः व वीणा थानाः वयाच्वंगु नापलाइ। अले इमिसं अगमवाणी कनाः वयाच्वनी
 6 अनंलि परमप्रभुया आत्माया शक्ति छिके वइ अले छिं नं इपि नापनापं अगमवाणी लहानादी अले छितः मेम्ह मनुकथं दयकादी।
 7 थुपि चिंत प्वनिबलय छु यायेगु बांलाः व हे यानादिसं छायाधाःसा परमेश्वर छिनापं दी।
 8 “छि जि वये न्हाः हे गिलागालय क्वहां झासँ अले जिं होम्बलि व मेलबलि छायेत छिथाय वये। तर जि छिथाय मथ्यंतले छि न्हयन्हु तक भियाच्वने मालि। अले जि वयाः छि यायेमाःगु छु छु व धयाबी।”

शाऊल जुजु जगु

- 9 अनंलि शाऊल शमूएलपाखें बिदा जुयाः वन, अले परमेश्वरं वयागु मन न्हगु यानादिल। उखुन्हु हे शमूएलं धाःगु फुक्क चिं छुं हे मपाक पूवन।
 10 इपि गिबाय थ्यनेवं अन अगमवक्तातयगु छपुचः क्वहां वयाच्वंगु खः। अले परमेश्वरया आत्मा तुम्हं हे वयाके वल अनंलि इपि नापंतुं अगमवाणी ल्हायेगु शुरु यात।
 11 वयात न्हापा हे म्हस्युपि मनुतयसं व खनाः थःथयव खँ लहात, “कीशया काययात थव छु जगु खः? छु शाऊलं नं अगमवक्ता जुल ला?”
 12 अन दुपि मध्ये छम्हयसिनं न्यन, “इमि बौ स खः?” अथे जुयाः थव उखान ल्हायेगु यात, “छु शाऊलं नं अगमवक्ता जुल ला?”
 13 शाऊल अगमवाणी ल्हाये सिधयकाः आराधना यायेगु थासय थाहां वन।
 14 शाऊलया ककां व अले वया च्यःयात धाल, “छिपि गन वनाच्वनागु?” अले शाऊलं लिसः बिल, “गधात माः वनाच्वनागु खः। जिमिसं लुइके मफुगुलि जिपि शमूएलयाथाय वना।”
 15 वया ककां धाल, “शमूएलं छु धाल, जितः धा।”
 16 शाऊलं धाल, “गधात ल्याः वये धुंकल धकाः वं जिमित धाल।” वं थः जुजु जुल धकाः शमूएलं धाःगु खँ धाःसा ककायात मधाः।

शाऊलयात जुजु घोषणा याःगु

- 17 अनंलि शमूएलं इस्राएलया मनुतयत मिस्याय परमप्रभुयाथाय मुनेत सःतल।
 18 अले इस्राएलया मनुतयत वं धाल, परमप्रभुं इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “जि इस्राएलीतयत मिश्र देशं छुल्कारा यानाः हया। इमित दुःख बीपि मिश्रीतयत व फुक्क राज्यपाखें जि इमित मुक्त यानाबिया।
 19 तर छिमिगु फुक्क दुःखकट्टपाखें बचय यानादीम्ह थः परमेश्वरयात छिमिसं थौं हेला यात। छिमिसं थथे धाल, अथे मखु, जिमिगु मिति छम्ह जुजु ल्यायादिसँ। अथे जुयाः परमप्रभुया न्हाःने कुल कुल व वंश-वंश यानाः मुँ।”
 20 अले शमूएलं इस्राएलया फुक्क कुलयात न्हाःने वयेत इनाप यात। अले गोला तःबलय बेन्यामीन कुलयात लात।
 21 अले वं बेन्यामीन कुलया वंश-वंश यानाः थःगु न्हाःने वयेत इनाप यात। अले मत्रीया वंशयात ल्याल। थुकयं दकलय लिपा कीशया काय शाऊलयात ल्याल। अनंलि मनुतयसं वयात माः जुल अयनं लुइके मफुत।
 22 अले हाकनं इमिसं परमप्रभुयात न्यन, “छु व मनु थन वगु दु ला?” परमप्रभुं लिसः बियादिल, “व अन सामान तया तःथाय दथुइ सुलाच्वंगु दु।”
 23 इपि ब्वाँय वनाः वयात कयाः हल, अले व मनुतयगु दथुइ दन फुक्क मनुत वयागु ब्वः स्वयाः चिधिकः जुयाच्वन।
 24 शमूएलं मनुतयत धाल, “स्वयादिसँ! परमप्रभुं ल्यायादीम्ह मनु थव हे खः। वं थः ज्याःम्ह झीगु जातिइ मेपिं सुं हे मद्दु।” अनंलि उपि सकलें मनुतयसं ततःसलं थथे धकाः हाल, “जुजुया जय जुइमा।”
 25 अले शमूएलं मनुतयत जुजु यायेमाःगु अधिकार व ज्याखँया बारे धयाबिल। अले वं व छगु सफुतिइ च्वयाः परमप्रभुया न्हाःने तयाबिल। अनंलि वं मनुतयत थथःगु छँ हँ धकाः बिदा बियाः छवत।
 26 शाऊल नं गिबाय थःगु छैय वन अले परमप्रभुं नुगलय थ्युपि छुं बल्लाःपि मनुत नं व नापं तुं वन।
 27 तर इपि मध्ये लुच्चात नं दु अले इमिसं धाल, “थव मनुखं झीत गथे यानाः बचय याइ?” इमिसं शाऊलयात हेपय यात अले छुं कोसेलि नं ज्वनाः मवः। अथेसां शाऊलं इमित छुं नं मधासे सुम्क च्वन।

11

- शाऊलं अम्मोनीतयत् बुक्कू
- 1 अम्मोनी जुजु नाहाशं याबेश-गिलादयात हमला याना: घेरय यात। याबेशया मन्तयसं नाहाशयात धाल, “जिपिनापं सन्धि यानादिसं अले जिपि नं छिकपिनि प्रजा जुड़।”
- 2 तर नाहाशं इमित लिस: बिल, “छगु हे जक खँय जि छिपिनापं सन्धि याये। जि छिपि मध्ये फुक्क मन्तयतगु जवय च्वंगु मिखा लिकयाबी अले थुकिं याना: फुक्क इस्त्राएलीतयगु बेइज्जत जुड़।”
- 3 अले याबेश-गिलादया थकालितयसं धाल, “इस्त्राएल देयन्यंक खबर यायेत मन्त छवयेत जिमित न्हयन्ह तक बियादिसं। अनंलि सुनानं जिमित ग्वाहालि मयात धा:सा जिपि छिथाय वया: थ:पिन्त ल:ल्हाये।”
- 4 खबर यायेत वपि मन्त शाऊलया गिबाय वना: थ:गु खबर ब्यबलय अन च्वपि फुक्क मन्त तस्सलं ख्वल।
- 5 शाऊल धा:सा बुं द्रहं ज्वना: वयाच्वंगु ख:। अले शाऊलं न्यन, “मन्तयत छु जुल? छांय फुक्क मन्त तत:सलं ख्वया हया: च्वंगु?” अले याबेशपाखें खबर बीत व:पि मन्तयसं न्यंकूगु खबर फुक्क शाऊलयात धयाबिल।
- 6 शाऊलं थ्व खँ न्यबलय परमेश्वरया आत्माया शक्ति वयाके वल अले व तसकं तंम्वल।
- 7 अले व छज्व: द्रहं कया: कुचा कुचा जुइक पाला: व कुचात कया: खबर यायेत व:पि मन्तयत बिया: इस्त्राएल देयन्यंक थथे धका: खबर छवत, “सु सु शमूएल व शाऊलया ल्यलय लडाईं यायेत वइ मखु इमि द्रहंयात नं थथे हे यायेगु जुड़।” अले मन्तयसं परमप्रभुया भय काल व इपि फुक्क छप्यं जुया: पिहां वल।
- 8 शाऊलं इमित लडाईं यायेगु निति बेजेकय मुंकल। अन इस्त्राएलया मन्त स्वंगु लाख व यहदाया स्विद: मन्त व:गु ख:।
- 9 इमिसं खबर यायेत व:पि मन्तयत धाल, “याबेश-गिलादया मन्तयत थथे धा, ‘कन्हय निभा: छाइबलय छिमिगु उद्धार जुड़।’ ” याबेश-गिलादया मन्त व खँ न्यना: तसकं लयताल।
- 10 अले इमिसं अम्मोनी जुजुयात धाल, “कन्हय जिपि पिहां वया: छिथाय वये अले छित: छु याये मास्ति वे: जिमित यानादिसं।”
- 11 कन्हय खुन्हु शाऊलं थ: मन्तयत स्वंगु पुच:यात। सध न्हापां इपि अम्मोनीतयगु छाउनी दूने द्हां वन अले निभा: छा:बलय तक अम्मोनीतयत स्थानाच्वन। अनंलि म्वा:पि निन्ह छथाय मजुइक फुक्क छ्यालब्याल जुल।
- 12 अले मन्तयसं शमूएलयात धाल, “शाऊलं ड्रीत राज्य याये मते धका: धा:म्ह सु ख: ? इमित स्यायेत जिमिगु ल्हातय ल:ल्हानाब्यु।”
- 13 तर शाऊलं धाल, “थौं छम्ह नं स्यायेगु जुड़ मखु छांयधा:सा थौंयागु न्हिइ परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत बचय यानादी।”
- 14 अले शमूएलं इमित धाल, “ड्रीपि फुक्कं गिलगालय वनेनु अले हाकनं छक: शाऊलयात थ: जुजु धका: घोषणा याये नु।”
- 15 अथे जुया: इपि फुक्क गिलगालय वना: परमप्रभुया न्हा:ने मेलबलि छाल अले परमप्रभुया न्हा:ने शाऊलयात जुजु घोषणा यात। शाऊल व फुक्क इस्त्राएलीतयसं खुशी जुया: त:धंगु नख: हन।

12

- शमूएलं इस्त्राएलीतपाखें बिदा का:गु
- 1 अले शमूएलं इस्त्राएलीतयत थथे धाल, “जि छिमिसं धा:गु फुक्कं खँ न्यना अले छिमिगु निति जुजु नं लयया।
- 2 आ: व हे जुजु छिमि नाय: जगु दु। जि धा:सा बुरा जुया: जिगु सँ तयुसे च्वने थुंकल। जिमि कायपि नं छिपिनापं हे दु। जि ला लयायम्हबलयनिसें थौ तक हे छिमि नाय: जुया वयाच्वनागु ख:।
- 3 जि थन हे दु। छिमि सुयां जिगु विरोधय छु धाये मास्ति व:सा थन परमप्रभु व वयकलं लययादीम्ह जुजुया न्हा:ने हे धा। जिं सुयागु द्रहं कयागु दु ला? जिं सुयागु गधा कयागु दु ला? जिं सुयात ध्वंलानागु दु ला? जिं सुयागु दोष सचुका घुस नयागु दु ला? जित: धा, जिं वयात पलेसा पुलाबी।”
- 4 इमिसं लिस: बिल, “छि जिमित ध्वंला:गु मद्। छि जिमित क्वत्यलादीगु मद्। छि सुं मन्पाखें छुं कयादीगु मद्।”
- 5 अले शमूएलं इमित धाल, “छिकपिन्सं जिगु ल्हातय छुं दोष खंगु मद् धका: परमप्रभु व वयकलं अभिवेक यानादीम्ह जुजु थौं साक्षी दु।”
- अले इमिसं लिस: बिल, “ख:, परमप्रभु हे साक्षी ख:।”
- 6 शमूएलं मन्तयत धाल, “मोशा व हासुनयात लययादीम्ह अले छिमि पुर्खातयत मिश्र देश पित: हयादीम्ह परमप्रभु हे ख:।
- 7 आ: थन हे दनाच्वं, छांयधा:सा परमप्रभुया न्हा:ने जिं छिमि पा: याये, अले छिमिगु निति व छिमि पुर्खातयत निति वयकलं यानादीगु फुक्क धार्मिकताया जयाया बारे कने।
- 8 “याकूब मिश्र देशय वने थुंका: इमिसं ग्वाहालिया निति परमप्रभुयात प्रार्थना यात। अथे हे वयकलं मोशा व हासुनयात मिश्र देशय छ्वया: छिमि पुर्खातयत अनं पित हयादिल अले थ्व थासय तयादिल।
- 9 “तर इमिसं परमप्रभु थ: परमेश्वरयात ल्वमंकल। अथे जुया: वयकलं इमित त्व:ता: हासोरया सेनापति सीसरा, पलिशतीत व मोआबया जुजुपिनिगु ल्हातय ल:ल्हानादिल, अले इमिसं इस्त्राएलीतयगु विरोधय लडाईं यात।
- 10 अले इमिसं ग्वाहालिया निति त:सलं परमप्रभुयात थथे धाल, जिमिसं पाप यानागु दु छांयधा:सा जिपि छि परमप्रभुपाखें फहिला: बाल व अशतोरैत मूर्तितयगु पुजा यानागु ख:। तर जिमित जिमि शत्रुतापाखें बचय यानादिसं। अले जिमिसं छिगु हे सेवा याये।
- 11 अले परमप्रभुं यरूब-बाल, बाराक, यिप्ता व जि शमूएलयात छिमि प्यखेरं च्वपि शत्रुतापाखें छिमि छुत्कारा बीत छ्वयाहयादिल। अनंलि छिपि याउंक च्वन।
- 12 “अनंलि अम्मोनीतय जुजु नाहाश छिमि त हमला यायेत वयाच्वंगु छिमिसं खंबलय परमप्रभु छिमि परमेश्वर हे छिमि जुजु जुयादीगु जूसां छिमिसं जित: धाल, ‘मखु, जिमित शासन यायेत छम्ह जुजु माल।’
- 13 छिमिसं हे ल्य:म्ह जुजु थन दु। छिमिसं वयात फचन अले परमप्रभु हे वयात जुजु लययादिल।
- 14 छिपि व छिमि जुजु परमप्रभु थ: परमेश्वरया भक्ति याना: वयक:यागु सेवा यात, वयक:या आज्ञा मानय यात अले वयकया आज्ञाया विरोध मयात धा:सा फुक्क खँय छिमिगु भि हे जुड़।
- 15 तर छिमिसं परमप्रभुया वचन मानय मयात अले वयक:या विरोध याना: आज्ञा मानय मयात धा:सा परमप्रभुं छिमि पुर्खातयगु विरोधय ल्हा: ल्हंगु थें छिमिगु विरोधय नं ल्हा: ल्हनादी।
- 16 “अथे जुया: छिपिं गन दु अन हे दें, अले परमप्रभुं छिमिगु न्हा:ने यानादीत्यंगु अजु चायापुगु ज्या यात स्व।
- 17 आ: छ्व लयेगु ई ख: मखु ला? जि परमप्रभुयाके इनाप याये, अले वयकलं नँ न्यास: वे वा वयकादी। थथे जुइबलय छिमिसं परमप्रभुयाके जुजु फचना: वयक:या विरोधय गुलि त:धंगु पाप या:गु दु धका: सीका काइ।”

18 अथे जुयाः शमूएलं परमप्रभुयात इनाप यात, अले उखुन्ह हे परमप्रभुं नै न्याःगु सः व वा वयकादिल। अनलि फुक्क मनुत परमप्रभु व शमूएल खनाः तसकं ग्यात।

19 अले फुक्क मनुतयसं शमूएलयात धाल, “जिपि सींगुपाखें बचय जुइमा धकाः परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरयाके जिपि छिकपिनि दासतयगु निति प्रार्थना यानादिसं। छायाधाःसा जिमिसं थःपिनिगु निति जुजु फवनाः अझ अचः पाप यानागु दु।”

20 अले शमूएलं फुक्क मनुतयत धाल, “ग्याये मेते,” छिपि थथे मभिगु ज्यायागु जसां परमप्रभुपाखें फःहिलावने मते। तर थःगु दुनुगलनिसें परमप्रभुया सेवा या।

21 ज्यालागय मजुपि घःतय ल्यु वने मते। इमिसं न त ग्वाहालि याये फइ न बचय याये फइ छायाधाःसा इपि ज्यालागय मजुपि खः।

22 थःगु तःधंगु नांया कारणं परमप्रभुं छिमित त्वःतादी मखु, छायाधाःसा वयकलं छिमित थः प्रजा यायेगु क्वःछिनादीगु दु।

23 जिगु लागि धाःसा, छिमिगु निति प्रार्थना यायेगु त्वःताः परमप्रभुया न्दःने पाप यायेगु न्हे जिपाखें तापाक हे जुइमा। छु यायेगु पायुछि जू अले छु यायेगु भि व जि छिमित स्येनकने याये।

24 परमप्रभुया भय का अले विश्वास यायेबहःपि जुयाः वयकःया सेवा या। छिमिगु निति वयकलं यानादीगु तःधंगु ज्याया बारे बिचाः या।

25 छुं जुयाः छिमिसं मभिगु ज्या याना तुं चवन धाःसा छिपि व छिमि जुजु नाश जुइमाली।

13

शाऊलं पलिशरीतयनापं लडाईं याःगु

1 शाऊलं जुजु जबलय स्विदं दुह खः। वं इस्त्राएलय पिइनिदं राज्य यात।

2 शाऊलं स्वदुः मनुत ल्यल अले थःनापं मिकमाशय व बेथेलया पहाडया देशय निदुः तल अले थःकाय जोनाथननापं बेन्यामीन कुलया इलाका दुने गिबाय द्रुःछि छवत। अले ल्यंदुपि मनुतयत धाःसा वं छें तुं लित छवयाबिल।

3 जोनाथनं गेबाय च्वंगु पलिशरीतयगु छाउनी हमला यात। थुक्रिया खबर पलिशरीतयगु दथुइ थयन। अले शाऊलं “फुक्क हिब्रत न्यै” धकाः देयन्यकं तरही पुइकल।

4 अले शाऊलं पलिशरीतयगु छाउनीइ हमला यात व पलिशरीतयसं इस्त्राएलीतयत तसकं मयकल धयागु खं फुक्क इस्त्राएलीतयसं न्यन। अथे जुयाः वयागु इनाप न्यनाः इपि गिलगालय शाऊलयाथाय मुंवल।

5 अले पलिशरीत इस्त्राएलीतनापं लडाईं यायेत छायाय मुन। इमिके स्वदुः रथ व खुदुः रथ चले याइपि व समुद्रया सिथयया फि ति हे अल्याख न्यासि वनीपि सिपाईत दु। इपि थाहां वनाः बेथ-अववनाय पुर्वय मिकमाशय छाउनी तल।

6 इस्त्राएलीत तसकं संकष्टय लात, छायाधाःसा इपि शत्रुतपाखें आपतय लाःगु खः। अथे जुयाः इपि गुफाय, झालय व लःकुथिइ, ल्वहं कापिचाय व तुथिइ सुचुवन।

7 गुलि गुलि हिब्रत यदंन खुसि पुलाः गाद व गिलादया जिल्लाय तक नं बिस्सुं वन।

शाऊल धाःसा गिलगालय हे च्वनाच्वन व वया ल्यल्यु वःपि फुक्क मनुत ग्यानाः तसकं खात।

शाऊलं आज्ञा मानय मयाःगु व शमूएलं ब्वःब्यगु

8 शमूएलं धाःकथं शाऊल न्हयन्हु तक पिपाच्वनाच्वन तर शमूएल गिलगालय मवः। अले वया मनुतयसं शाऊलयात त्वःताहल।

9 अथे जुयाः शाऊलं धाल, “होमबलि व मेलबलित जिथाय हजि।” अले वं होमबलि छाल।

10 शाऊलं होमबलि नकतिनि छाये सिधयकुबलय शमूएल वल अले शाऊल वयात नाप लानाः लसकुस यायेत वन।

11 शमूएलं धाल, “थ्व छिसं छु यानादियागु?” शाऊलं लिसः बिल,

“मनुत जितः त्वःताः बिस्सुं वंगु जिं खना अले छिसं क्वछ्यगु इलय छि नं झाया मदी। पलिशरीत धाःसा मिकमाशय मुनेगु शुरु यात।

12 जिं थथे बिचाः याना की ‘पलिशरीतयसं जितः गिलगालय हमला यायेत वइ अले जि ग्वाहालिया निति परमप्रभुयाके बिनि नं यानागु मदु।’

अथे जुयाः जिं होमबलि छाये हे माः धकाः मतिइ तथाः थथे यानागु खः।”

13 शमूएलं शाऊलयात धाल, “छिसं मूर्ख ज्या यानादिल। परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं छितः बियादीगु आज्ञाकथं छिसं यानामदी। छिसं मानय याःगु जसा वयकलं छिगु राज्य इस्त्राएलय सदाया निति ल्ययादी।

14 तर आः छिगु राज्य सदाया निति जुइ मखु। परमप्रभुं थःगु मन नाप मिलय जुह छह मनु मालादीगु दु। अले वयात हे इस्त्राएलीतय नायः ल्ययादीगु दु, छायाधाःसा छिसं परमप्रभुया आज्ञा मानय मया।”

15 अनलि शमूएल गिलगाल त्वःताः बेन्यामीनया गिबापाखे वन। अले शाऊलं थःनापं दुपि मनुत ल्याः खात। इपि खुसः ति जक दु।

ल्वामः मदुपि इस्त्राएलीत

16 शाऊल, वया काय जोनाथन व न नापं दुपि मनुत बेन्यामीनया गिबाय च्वन। पलिशरीतयसं धाःसा मिकमाशय पाल ग्वल।

17 पलिशरीतयगु पालं लुतय याइपि स्वंगु पुचः वल। छगु पुचः शालया जिल्लाय दुगु ओप्रापाखे वन।

18 मेगु पुचः बेथ-होरोनपाखे वन। अले स्वंगु पुचः मरुभिमिया लिक्क लाःगु सबोईमया ब्यासिया च्वय सिमानापाखे वन।

19 उगु इयय इस्त्राएल न्यकं गन नं नैकःभि मदु, छायाधाःसा पलिशरीतयसं हिब्रतयगु तरवार व भाला मदयकेगु क्वःछिनातःगु खः।

20 इस्त्राएलीतय थथःगु कु, त्वःकु, पा व ईचां नं पलिशरीतयथाय पाँय तयकेत वनेमाः।

21 छपु कु व त्वःकु पाँय तयेगु ज्याला निगु वहःया कुचा, अले द्रुहं ख्यायेगु क्वक्रेचा मिलय यायेगु व पा पाँय तयेगु ज्याला छगु शेकेल वहःया स्वब्वय छब्व* खः।

22 अथे जुयाः लडाईं शुरु जबलय शाऊल व जोनाथनया ल्यल्यु वःपि मनुतयके तरवार व भाला मदु। शाऊल व जोनाथनयाके जक दु।

23 उबलय मिकमाशया भन्ज्याड रक्षा यायेत पलिशरीतयसं छपुचः सिपाईत छवयाहल।

14

जोनाथनं साहस मत्वःतुसे याःगु ज्या

1 छन्हु शाऊलया काय जोनाथन थःगु ल्वामः ज्वनीह ल्यायमहम मन्यात धाल, “वा, इपि उखेपाखेया डौंडाय च्वंगु पलिशरीतयगु छाउनी वनेनु।” तर थ्व खें वं थः नौयात मधाः।

* 13:21 १३:२१ छगु शेकेल वहःया स्वब्वय छब्व थथे धयागु ४ ग्राम ति खः

- 2 उबलय् शाऊलं गिबाया लिक्कसं च्वंगु मिगोनय् धालेमाया तःलय् थःगु पाल ग्वयाः च्वनाच्वंगु खः। व नापं खुसः मनुत दु।
- 3 उपि मध्ये ईकाबोदया किजा अहीतबया काय् अहियाह पुजाहारीया भिंगु सूती कापःया वसः फिनातःम्ह खः। अहीतब पीनहासया काय् अले शीलोय च्वंम्ह परमप्रभुया पुजाहारी एलीया छय् खः। अले जोनाथन वंगु मनुतयसं मसिल।
- 4 पहाडया दथुइ, गुगु लेंपु जुयाः जोनाथन पलिशरीतय्गु छाउनी वनेमाःगु खः, अन बोसेस व सेनेह नांयागु निगु च्वागु पहाड दु।
- 5 उपि छगु भिकमाशया उतरपाखे व मेगु गेबाया दच्छिनपाखे दु।
- 6 जोनाथनं ल्वाभः ज्वनीम्हयसित धाल, “वा, झीपि परमेश्वरयात मानय् मयाझिपि उपि म्हय् चिं मतःपिनिगु छाउनी स्वःवनेनु। परमप्रभुं झीत ग्वाहालि यानादी। झीपि यक्व देयेमा वा म्हो जुइमा झीत बचय् यायेगुपाखे वय्कःयात सुनानं पने फइ मखु।”
- 7 वं धाल, “छितः छु यायेगु पायछि जु व हे यानादिसैं। छि यानादीगु फुक्क खंय् जिं छितः दुनुगलनिसें ग्वाहालि याये।”
- 8 जोनाथनं लिसः बिल, “ठीक जु! झीपि उखेपाखे वनेनु अले इमिसं झीत खनेमा।
- 9 छुं जुयाः इमिसं “जिपि मवतले छिपि अन हे च्वनाच्वं” धकाः धाल धाःसा झीपि अन च्वनाच्वनागु हे थासय् च्वने, इमिथाय् वने मखु।
- 10 तर इमिसं “जिमाथय् थाहां वा” धकाः धाल धाःसा झीपि थाहां वने छायाधाःसा परमप्रभुं इमित झीगु ल्हातय् लःल्हानादीगु दु धयागु व झीगु निति छगु चिं जुइ।”
- 11 अथे जुयाः इपि पलिशरीतय्गु छाउनीइ खनेदय्क वन। अले पलिशरीतयसं धाल, “स्वसा, हिब्रत थः सुचुला च्वंगु प्वालं पिहां वयाच्वंगु दु।”
- 12 अले इमिसं जोनाथन व वया ल्वाभः ज्वनीम्ह मनुयात तःसलं हालाः थथे धाल, “छिपि थन याकनं थाहां वा। जिमिसं छिमित छुं खँ स्यने माःगु दु।”
- अथे जुयाः जोनाथनं थःगु ल्वाभः ज्वनीम्हयसित धाल, “जिगु ल्यूल्य् वा, परमप्रभुं इमित इम्राएलीतय्गु ल्हातय् लःल्हानादीगु दु।”
- 13 जोनाथन ल्हाः तूति चुयाः च्वय् थाहां वन, अले वया ल्वाभः ज्वनीम्ह मनुं नं वया ल्यूल्य् वन। जोनाथनं पलिशरीतयत्त हमला यात अले वया ल्यूल्य् वयाच्वंम्ह ल्वाभः ज्वनीम्ह मनुखं इमित स्यात।
- 14 जोनाथन व वया ल्वाभः ज्वनीम्हं पेपी जग्गाय् न्हापां याःगु हमलाय् इमि निइम्ह मनुतयत्त स्यात।
- इम्राएलीतयसं पलिशरीतयत्त त्याकगु
- 15 अनंलि छाउनी व लडाइँ जुगु थासय् च्वंपि फुक्क सेनात तसकं ग्यात। छाउनीइ दुपि सिपाइँत व आकाझाकां हमला याइपि सिपाइँत तसकं ग्यानाः खात। पृथ्वी सन अले इपि परमेश्वर खनाः तसकं ग्यात।
- 16 बेन्यामीनया लागगाय गिबाय् पिवाः च्वनाच्वंपि शाऊलया मनुतयसं पलिशरीत ग्यानाः उखेंथुं बिस्युं वनाच्वंगु खन।
- 17 अले शाऊलं सु सु सिपाइँ मटु धकाः सीकत थः मनुतयत्त सिपाइँत ल्याःखायत्त धाल, अले जोनाथन व वया ल्वाभः ज्वनीम्ह अन मदगु सीकल।
- 18 शाऊलं अहियाहायत धाल, “परमेश्वरया सन् थन हजि।” (उबलय् सन् इम्राएलीतनापं हे यंकाच्वंगु खः।)
- 19 शाऊल पुजाहारी नापं खँ ल्हाना च्वंबलय् पलिशरीतय्गु छाउनीइ इन ततःसलं खलबल जुल। अथे जुयाः शाऊलं पुजाहारीयात धाल, “परमप्रभुलिसे सल्लाह कयाच्वनीगु इ मटु।”
- 20 अनंलि शाऊल व वया फुक्क सिपाइँत पलिशरीतलिसें ल्वायेत वन। पलिशरीत धाःसा अलमलय् जुयाः तरवारं पाला थःथवय् हे ल्वानाच्वन।
- 21 गुलिखय् हिब्रत, गुम्ह पलिशरीतयसं इमिगु छाउनी यंकगु खः। इपि हाकनं पलिशरीतयत्त त्वःताः शाऊल व जोनाथननापं दुपि इम्राएलीतनापं मिलय् जुवल।
- 22 एफ्राइमया पहाडी देशय् सुलाच्वंपि इम्राएलीतयसं पलिशरीत बिस्युं वंगु खबर सिल, इपि नं मिलय् जुयाः पलिशरीतयत्त लिनुलिनाः यंकल।
- 23 उखुन्हु परमप्रभुं इम्राएलयात बचय् यानादिल अले लडाइँ बेथ-आवनया पारि तक न्यनान।
- जोनाथनं कस्ति नःगु
- 24 उखुन्हु इम्राएलीत तसकं त्यानु चाल, छायाधाःसा शाऊलं मनुतयत्त थथे धकाः पाफय्कातःगु खः, “जिं जिमि शब्रतयत्त ब्वलामकातले सुनं सन्ध्या ई जुइ न्हाः छुं नसा नइ व मनुखं सराः फयेमा।” अथे जुयाः सुनानं नसाया वयाः तक नं मकाः।
- 25 इपि फुक्क मनुत छगु जंगल दुगु थासय् वल अन न्हाथासं हे कस्ति दुगु जुयाच्वन।
- 26 मनुत जंगलय् दुने दुहां वनेवं इमिसं हाप्वलं पिहां वयाच्वंगु खंकल, अथेसां शाऊलनापं पाफःगु खं लुमंकाः ग्यानाः सुनानं कस्ति कयाः मनः।
- 27 तर थः बौनं मनुतयत्त पाफय्कगु खँ जोनाथनं ताःगु हे मटु। वयाके दुगु कथि च्वकां हा प्वलय् सुयाबिल। अले वं थःगु ल्हाः ल्हानाः म्हुतइ यंकाः नल। अनंलि वया म्हय बल वःगु वं सीकल।
- 28 अले छम्ह सिपाइँ वयाः वयात धाल, “छिमि बौनं सिपाइँतयत्त पाफय्काः थथे धयादीगु दु, ‘थौं खुन्हु नसा नःम्ह मनुयात सराः लायेमाः।’ अथे जुयाः मनुत तसकं नयेपित्वाकाः कमजोर जुयाच्वंगु दु।”
- 29 जोनाथनं धाल, “जिमि बौनं देय्या निति हानि यानादीगु दु। स्व, जि थ्व कस्ति नये धुंकाः बल वःगु दु।
- 30 शब्रतपाखे थौं लुतय् याना दयागु नसा नये दःसा गुलि बांलाइगु खः। अले गुलि अप्वः पलिशरीतयत्त स्याये फइगु खः छकः बिचाः यानादिसैं।”
- 31 उखुन्हु इमिसं पलिशरीतयत्त भिकमाशनिसें अय्यालोन तक हे हमला यात। अले इपि नयेपित्वाकाः तसकं कमजोर जुल।
- 32 इमिसं हथासं सामानत लुतय् यात अले फे, सा द्रुहं कयाः ख्यलय् हे स्यानाः हि* नापं नल।
- 33 “मनुतयसं ला हिनापं नयाः परमप्रभुया विरोधय् पापयात” धकाः सुं वयाः शाऊलयात धाःवल।
- शाऊलं धाल, “छिपि सकसिनं बाचा त्वाःथगु दु।” “अथे जुयाः छवः तवःगु ल्वहं ग्वारातइकाः थन जिथाय् हजि।”
- 34 अले शाऊलं धाल, “मनुतय्यां दथुइ वनाः धा, “छिपि सकसिनं थथःगु फे व सा द्रुहं थन जिथाय् हजि अले उपि स्यानाः न। थथे ला नयेबलय् छिमिसं हिनापं नयाः परमप्रभुया विरोधय् पाप याये मते।”
- अथे जुयाः बहनी जुइ धुंकाः फुक्क मनुत थथःम्ह द्रुहं स्यानाहल अले अन हेस्यात।
- 35 अनंलि शाऊलं परमप्रभुया निति थःगु वेदी दयकल। शाऊलं थ्व वेदी परमप्रभुया निति दयकगु दकलय् न्हापांगु वेदी खः।
- 36 शाऊलं धाल, “झीपि थौं चान्हय् क्वहां वनाः पलिशरीतयत्त हमला याः वनेनु। सुथया खिउँ खिउँ धाःबलय् तक हे इमित लुतय् यायेनु। इमि छम्ह नं मनुतयत्त ल्यंकातये मखु।”
- मनुतयसं लिसः बिल, “छितः छु यायेगु बांलाः व हे यानादिसैं।”
- तर पुजाहारी धाल, “दकलय् न्हापां झीसं परमेश्वरयाके सल्लाह कायेनु।”

* 14:32 १४:३२ हिया बारे स्वयादिसैं उत १:४; लेवी ७:२६,२७; १७:१०-१६; १९:२६; व्य १२:१६,२३; १५:२३

37 अथे जुयाः शाऊलं परमप्रभुयाके न्यन, “छु जिं पलिशतीतयत् हमला यायेत वने ला? छु छिसं इमित इस्राएलीतयगु लहातय लःलहानादियागु मखु ला?” तर उखुन्हु परमेश्वरं वयात छु हे लिसः बियामदी।

38 अथे जुयाः वं धाल, “फुक्क मनुतय नायःत न्हाःने वा अले थौं छु पाप जूगु दु सिङ्केनु।

39 धाथेइं इस्राएलयात उदार यानादीम्ह परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, जिमि काय जोनाथनं हे पाप याःगु दुसा वयात स्यायेगु जुइ।” तर सुनानं छसः नं नमवा।

40 अनंलि शाऊलं फुक्क इस्राएलीतयत् धाल, “छपिं सकलें छथाय च्वें, अले जि व जिमि काय जोनाथन छथाय च्वने।”

अले मनुतयसं धाल, “छितः छु यायेगु पायछि जू व हे यानादिसैं।”

41 अथे जुयाः शाऊलं परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरयात थुकथं प्रार्थना यात, “थौं छिसं थः दासयात छाय लिसः बियामदियागु? परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वर, सु दोषी खः सु दोषी मखु व जिमित क्यनादिसैं। छु जुयाः थ्व दोषं जि व जिमि काय जोनाथनयागु हे खः धयागु जूसा, हे परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वर चिष्टा तयेबलय इमिगु भागय ‘ऊरीम’ लायेमा। छु जुयाः थ्व दोष इस्राएलतयगु खः धयागु जूसा इमित ‘तुम्मीम’ लायेमा।” मनुतपाखें जोनाथन व शाऊलयात चिष्टां अलग तयाबिल।[†]

42 अनंलि शाऊलं धाल, “जि व जिमि काय जोनाथनया दथुइ चिष्टा ति। अले चिष्टा जोनाथनया नामय लात।”

43 शाऊलं जोनाथनयाके न्यन, “छु छु पाप यानागु दु? जितः धा।”

जोनाथनं धाल, “जि थःगु कथि च्वकाययागु भतिचा कस्ति जक नयागु खः। छु अथेसा जि सी माल ला?”

44 शाऊलं धाल, “जोनाथन, छ मसित धाःसा परमेश्वरं जितः पक्का कडा सजाय बियादीमा।”

45 तर मनुतयसं शाऊलयात धाल, “छु जोनाथनयात स्यायेगु ला? थथे ला जुइ हे फइ मखु! व हे जोनाथन गुम्हयसिनं फुक्क इस्राएलीतयगु निति थुलि तःधंगु विजय यानादिल, व सीगु ला? धाथे परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, वयागु छपु नं सैं बैयं कुतुं वनी मखु, छाथ्याःसा थौं व हे परमेश्वरया व्वाहालि ज्या याःगु दु।” थुकथं मनुतयसं जोनाथनयात सीगुपाखें बचय यात।

46 अनंलि शाऊलं पलिशतीतयत् ल्यू वनीगु त्वःतल अले पलिशतीत थथःगु देशय लिहां वन।

शाऊलया शासन व परिवार

47 शाऊलं इस्राएलय शासन यानाच्वंबलय वं प्यरेठं च्वंपिं शत्रुतनापं लडाईं यात। वं मोआबीत, अम्मोनीत, एदोमीत, सोबाया जुजुपि व पलिशतीतनापं लडाईं यात। गन गन वं लडाईं यात अन अन वं इमित बुकल।

48 वं अमालेकीतयत् नं त्याकल। थथे आकाझाकां हमला याइपिं सिपाईतपाखें इस्राएलीतयत् बचय यानाः वं तःधंगु साहस दुगु ज्या यात।

49 शाऊलया कार्यपिं — जोनाथन, यिशवी व मल्कीशअ खः। वया तःधिकःम्ह म्हाय्या नां मेराव व कान्छिम्ह म्हाय्या नां मीकल खः।

50 वया कलाः धाःसा अहीमासया म्हाय अहीनोम खः। अले वया सेनापति वया कका नेरया काय अबनेर खः।

51 शाऊलया बौ कीश व अबनेरया बौ नेर अबीएलया कार्यपिं खः।

52 शाऊलं थःगु जिंवकाछि पलिशतीतनापं लडाईं याये माल। अथे जुयाः सु सु बल्लाः अले साहस यायेफु इमित हे थःगु ज्याया निति सेनापति ल्यायदिल।

15

परमेश्वरं शाऊलयात त्वःतादीगु

1 शमूएलं शाऊलयात धाल, “परमप्रभुं छितः इस्राएलया जुजु अभिषेक या हूँ धकाः जितः छवयाहःगु खः। आः परमप्रभुया वचन ध्यान बियाः न्यनादिसैं।

2 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘इस्राएलीत मिश्र देशं पिहां वःबलय अमालेकीतयसं इमित हमला याःगुलि जिं इमित सजाय बी।

3 आः छि अमालेकीतयत् हमला या हूँ अले इमिके दुगु फुक्क छुं नं ल्यंमदयकः भज्यंका नाश यानाबन्नु। इमि फुक्क मनुत, मिसात, ल्यायम्ह ल्यासेपि, मचात, दुः त्वपिं मचात, सा द्रुह, फे-च्वलय, ऊँट व गधा फुक्कं नाश या।”

4 अथे जुयाः शाऊलं सिपाईतयत् सःताः तेलैमय मुंकल। अन निगु लाख सिपाईत व झिद्रुः यद्दाया मनुत दु।

5 शाऊल थः सिपाईतनापं अमालेकया शहरय वन अले अन चिब्यागु खौंचय ल्वायेत पियाचवनाच्वन।

6 शाऊलं केनीतयत् धाल, “छिपिं अमालेकीतय थासं त्वःता हूँ, मखुसा छिपिं नं इपिं नापतं नाश जुइ, छाथ्याःसा इस्राएलीत मिश्र देशं पिहां वःबलय छिमिसं दयामाया याःगु खः।” अथे जुयाः केनीतयसं अमालेकीतयत् त्वःतावन।

7 अनंलि शाऊलं अमालेकीतयत् हवीलानिसैं मिश्रया पुर्बया लागया च्वंगु शर तक हे हमला यात।

8 वं अमालेकीतय जुजु अगागया फुक्क मनुतयत् तरवरं भज्यंका नाश यानाः अगाग जुजुयात धाःसा मस्यासे ज्वन।

9 तर शाऊल व वया सिपाईतयसं अगाग जुजुयात बचय यात अले वया बांबोलाःपिं फे व सा द्रुह, ल्हपिं साचा व भ्याःचा, गुलिखय भिगु भिगु खँत धाःसा नाश मयासैं तथा तल। तर ज्याखलय मज्जु व म् मवंगु फुक्क भज्यंका नाश यानाछवल।

10 परमप्रभुया वचन शमूएलयाथाय वल,

11 “शाऊलयात जुजु यानाः जि तसकं पस्ताय चाःगु दु, छाथ्याःसा व जिपाखें तापाक वंगु दु, अले वं जिगु आज्ञा मानय याःगु नं मद्दु।” शमूएलयात छु धाये छु धाये जुल, अले वं चच्छि ख्वयाः परमप्रभुयात बिन्ति यात।

12 कन्हय खुन्हु सुध न्हापां हे व शाऊलयात नापलायेत वन। तर “शाऊल कर्मेल डाँडाय वनाः अन लुमान्तिया चिकथं थःगु हनाबनाया निति छगू सालिक दयकाः अनं गिलगालय क्वहां वयाचव” धकाः वयात न्यंकल।

13 अन हे वं शाऊलयात नापलाकल अले शाऊलं वयात थथे धकाः हनाबना यात, “परमप्रभुं छितः आशिश बियादीमा! जि परमप्रभुया वचन मानय यानागु दु।”

14 तर शमूएलं धाल, “अथे जूसा फैतयगु सः व सा द्रुहंतयगु सः जिगु न्हायपनय गथे ताये दुगु?”

15 शाऊलं लिसः झिल, “सिपाईतयसं उपि अमालेकीतयाखें कयाः हःगु खः। इमिसं बांबोलाःपिं व सेल्लापिं फे व सा-द्रुहंत परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरया निति बलि छायेत ल्यंकातःगु दु। अले ल्यंदूपि फुक्कसित जिमिसं भज्यंका नाश यानाबिया।”

16 शमूएलं शाऊलयात धाल, “आसे! वंगु चान्हय परमप्रभुं जितः छु धयादीगु दु व जिं छितः केने।”

शाऊलं धाल, “धयादिसैं।”

† 14:41 १४:४१ ऊरीम व तुम्मीम थुपि परमेश्वरया इच्छाकथं खँ क्वछित छयलिगु पवित्र ल्वहंत खः।

☆ 14:41 १४:४१ प्रस २०:३०; गन्ती २०:२२; १ शमू १७:२२; १ शमू २०:२५; एज २:२३

17 शमूएलं धाल, “उगु इलय् छि थःमहं थःत जि ला छुं नं मखु धकाः तायकल, तर आः ला छि इस्राएली कुलतय् नायः खः। अले परमप्रभुं हे छितः जुजु अभिषेक यानादिल।

18 परमप्रभुं छितः इपि दृष्ट जाति अमालेकीतयत् भज्यंक नाश या धकाः कडा आज्ञा बियाः छवयाहयादीगु खः। इपि फुक्क नाश मजुतले छि इमित हमला यानातुं च्वनेमाःगु खः।

19 तर छिसं छाय् परमप्रभुया आज्ञा पालन मयानागु? छि छाय् लुतय् यानाहःगु सामान कयागु? अले छाय् छि परमप्रभुया न्ह्यःने छु मभिगु खः व हे यानागु?”

20 शाऊलं शमूएलयात लिसः बलि, “तर जिं ला परमप्रभुया आज्ञा पालन यानागु दु। परमप्रभुं धयादीगु थासय् जि वनागु दु अले अमालेकीतय् जुजु अगागयात ज्वनाः हयागु दु। तर इपि मध्ये ल्यंदुपिन्त धाःसा भज्यंक नाश यानाबियागु दु।

21 लुतय् यानाः हःगु सामान मध्ये सिपाइतयसं देछायसाःगु भिपि फे व सा-दुं, अले दकलय् भिगु भिगु मालतल धाःसा गिलगालय् परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरया निति बलि छायेत तयातःगु दु।”

22 तर शमूएलं धाल,

“परमेश्वरं होमबलि व बलि छायेगु स्वयाः अचः

परमप्रभु आज्ञा पालन याःगु हे ययकाः मदी ला?

आज्ञा पालन बलि छायेगु स्वयाः भि,

अले वयकया वचन पालन यायेगु फेया दा स्वयाः भि।

23 वयकःया आज्ञा मानय् मयायेगु हे तन्मन्त्र यायेगु पाप थें खः,

अले तःधछुइगु मूर्ति पुज्यायेगु ति हे मभिगु खः।

छिसं परमप्रभुया वचनयात त्वथरु दु,

अथे जुयाः परमप्रभुं नं छितः जुजुया सिंहासनं लिक्कादीगु दु।”

24 शाऊलं शमूएलयात धाल, “जिं पापयात हें! छु जिं परमप्रभुया आज्ञा व छिसं धाःगु खँ मन्थना ला। जि मनुतपाखें ग्याना, अले इमिगु खँ जिं न्यना।

25 जिं छितः इनाप याये, जिगु पाप क्षमा यानादिसँ, जिनापं झासँ, अले जि परमप्रभुया न्ह्यःने क्वछुनाः भागियाये।”

26 तर शमूएलं लिसः बलि, “जि छिनापं वने फइ मखु। छि परमप्रभुया वचनयात क्वबहकगुलि वयकलं नं छितः इस्राएलीतय् जुजु जुइत क्वबहंमहं तायकादीगु दु।”

27 अले शमूएल वनेत फहिल तर शाऊलं वयागु गाचवः ज्वन अले व गुत।

28 शमूएलं वयात धाल, “थौं परमप्रभुं इस्राएलया राज्य छिगु लहातं लाकाः छि स्वयाः भिंमह मनुयात बियादीगु दु।

29 परमप्रभु, इस्राएलया गौरव खः, वयकलं मखुगु खँ लहानादी मखु, अले थःगु मन हीकादी मखु। थःगु मन हीकादीत वयकः मनु मखु।”

30 शाऊलं धाल, “जिं पाप यानागु दु। अथे जूसां दया यानाः जि प्रजाया थकालित व इस्राएलया न्ह्यःने छकः जकसां जिगु इज्जत तयादिसँ। जिनापं झासँ अले जिं परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरया न्ह्यःने आराधना याये।”

31 अथे जुयाः शमूएल शाऊलनापं लिहां वन, अले शाऊलं परमप्रभुया आराधना यात।

32 अनंलि शमूएलं धाल, “अमालेकीतय् जुजु अगागयात थन हजि।” अगाग दुक्क जुयाः थथे बिचाः यायां वल, “धाथें हे जितः स्याइ मखुत, जि बचय् जुल।”

33 तर शमूएलं धाल,

“छंगु तरवारं यक्व मिसातयत् मस्त मद्रुपि याः थें

छिमि मां नं आः मस्त मद्रुह जुइ।”

अनंलि शमूएल अगागयात परमप्रभुया न्ह्यःने गिलगालय् स्यात।

34 अनं लिपा शमूएल रामाय वन, तर शाऊल थःगु छेंय गिबाय वन।

35 शमूएल थः मसीतले हाकनं गुबले शाऊलयात नापलाः मवन। तर वं शाऊलया निति दुखं च्वना हे च्वन। अनंलि शाऊलयात इस्राएलीतय् जुजु दयकाःगुलि परमप्रभु तसकं पस्ताय चाल।

16

दाऊदयात जुजु अभिषेक याःगु

1 परमप्रभुं शमूएलयात धयादिल, “छु ग्वःन्हू तक शाऊलया निति दुखं च्वनेगु? जिं वयात इस्राएलया जुजुया थासं लिकाये धुनागु दु। अथे जुयाः छंके दुगु नेकुलिइ जैतूनया भतिका चिकं तयाः ज्वनाः हें। जि छन्त बेथलेहेमय् थिथेयाथाय् छवयेत्यनागु दु। छायाःसा जिं वया कायपि मध्ये छहयसित जुजु ल्ययागु दु।”

2 तर शमूएलं धाल, “जिं गथे यानाः सीकेगु? शाऊलं थ्व खँ सिल धाःसा ला जितः वं स्याइ का।”

परमप्रभुं धयादिल, “छह साचा छनापं हे यंकी अले परमप्रभुया निति बलि छायेत वयागु खः” धकाः धा।

3 अले थिथेयात नं बलि बीबलय् ब्वति कायेत इनाप या, अले छं यायेमाःगु छु खः व जिं छन्त धाये। जिं स्यात क्यने वयात जक छं जिगु निति जुजु अभिषेक या।”

4 अनंलि शमूएलं परमप्रभुं धयादीकथं यात। अले व बेथलेहेमय् वन। अन च्वंपि थकालितयसं वयात नापलायेत ग्यात। इमिसं न्यनं, “छु छि याउँक झायादिया ला?”

5 शमूएलं धाल, “याउँक हे वया! जि परमप्रभुया निति बलि छायेत वयागु खः। छिपि नं थथःपिन्त शुद्ध यानाः बलि छायेत जिनापं वा।” अले वं थिथे व वया कायपिन्त शुद्ध यानाः बलिया निति इमित सःतल।

6 इपि अन वल, शमूएलं एलीआबयात खनाः थथे बिचाः यात, “परमप्रभुया न्ह्यःने दंवेने फुह अले वयकलं ल्ययादीमह जुजु पक्कां थ्व हे जुइमा।”

7 तर परमप्रभुं शमूएलयात धयादिल, “व तःधिकःमह जूसां अले तसकं बालाःमह जूसां वयागु वास्ता याये मते। व जुजु जुइत ल्वःमह मखु, छायाःसा मनुतयसं ला छ्वाः स्वयाः बिचाः याइ तर परमप्रभुं नुगः स्वयाः बिचाः यानादी।”

8 अनंलि थिथेनं अबीनादाबयात सःताः शमूएलया न्ह्यःने हल। तर शमूएलं धाल, “मखु, परमप्रभुं वयात नं ल्ययादीगु मखु।”

9 अनंलि थिथेनं शम्मायात हल। तर शमूएलं धाल, “परमप्रभुं थ्वयात नं ल्ययादीगु मखु।”

10 थुकथ थिथेनं थः न्हयःमह कायपिन्त शमूएलया न्ह्यःने हल, तर शमूएलं धाल, “परमप्रभुं थुपि छहयसित नं ल्ययादीगु मखु।”

11 अनर्लि शमूएलं यिशैयात न्यन, “छु छिकपिनि फुक्कं कायपि थुलि हे खः ला?” अले यिशैर्न धाल, “कान्छाम्ह छम्ह नं दनि तर व फे ज्वःवनाच्वन।”

शमूएलं यिशैयात धाल, “वयात थन सःताः हजि। व मवतले जिपि बलि छायेत फेतुइ मखु।”

12 अथे जुयाः यिशैर्न मनूत छवयाः वयात सःतके छवत।

वया न्यता ह्याउंसे च्वं, मिखा तसकं बांलाः अले व हिसि दुम्ह ल्यायस्हम्ह खः।

परमप्रभुं धयादिल, “थ्व हे खः, थ्वयात अभिषेक या!”

13 शमूएलं नेकुलि चिकं कयाः वया दाजुपिनिगु न्हःने हे वयात अभिषेक यात। उखुन्हुनिसे परमप्रभुया आत्मा दाऊदयाके वल। अनर्लि शमूएल दनाः रामाया लैपु जुयाः वन।

दाऊद शाऊलया निति म्ये हालीम्ह व ल्वाभः ज्वनीम्ह जगु

14 परमप्रभुया आत्मा शाऊलयात त्वःतल, अले परमप्रभुं सास्ती बीगु आत्मा छवयाहयाः वयात तच्चकं सह याये मफयक कसाः यात।

15 शाऊलया च्यःतयसं वयात धाल, “स्वयादिसै! परमप्रभुपाखे वःगु सास्ती बीगु आत्मा छितः कसाः यानाच्वंगु दु।

16 जिमि प्रभु, थःगु न्हःने वयाः वीणा थाये फुम्ह च्यःतात मालाः हयेत उजं बियादिसै। अले परमप्रभुपाखे वःगु व सास्ती बीगु आत्मा छितः कसाः याइबल्य व मनुखं वीणा थाइ अले छितः याउंसे च्वनी।”

17 अथे जुयाः शाऊलं थः च्यःतयत धाल, “बांलाक थायेसःम्ह छम्ह मनूयात मालाः जिथाय हजि।”

18 वया च्यःत मध्ये छम्हयसिनं धाल, “बेथलेहेमय च्वंम्ह यिशैया कायपि मध्ये छम्हयसिनं वीणा थाःगु जि खनागु दु। व साहसी व वीर मनू खः। व खँ ल्हाये सःम्ह व स्वइबल्य बांलाःम्ह खः अले परमप्रभुं नं वनापं दी।”

19 अथे जुयाः शाऊलं दतयत थ्व खबर बियाः यिशैयाथाय छवत, “छिकपिनि फैजवाः काय दाऊदयात जिथाय छवयाहयादिसै।”

20 अले यिशैर्न थःकाय दाऊदनापं छम्ह च्वलय्चा व मरिया कु क्वबियातःम्ह गधा व छगु डेंगया म्हिचा जायकः दाखमध शाऊलयाथाय छवल।

21 दाऊद शाऊलयाथाय थ्यंकः वल अले वं थःगु ज्याय दूथ्याकल। दाऊदयात शाऊलं तसकं माया यात अले व शाऊलया ल्वाभः ज्वनीम्ह जुल।

22 अथे जुयाः शाऊलं यिशैयाथाय थथे धकाः खबर छवल, “दाऊदयात जिगु सेवा याकेब्यु छायाःधासा जि व खनाः तसकं लयात।”

23 अले परमप्रभुपाखे व सास्ती बीगु आत्मा शाऊलयाके वक्व पतिकं दाऊदं वीणा कयाः थाइगु। अनर्लि शाऊलयात याउंसे च्वनीगु अले व सास्ती बीगु आत्मा त्वःतावनीगु खः।

17

दाऊद व गोल्थत

1 पलिशरीतयसं लडाइँ यायेत यहदाया सोकोय थः सिपाइँतयत मुंकल। अले इमिसं सोको व आजेकाया दथुइयागु एपेस-दम्मीमय पाल ग्वल।

2 अले शाऊल व इम्नाएलीत नं मुनाः एलाहया ब्यासिइ पाल ग्वल। इपि पलिशरीतनापं ल्वायेत इवःलाक च्वन।

3 पलिशरीत छगु डाँडाय अले इम्नाएलीत मेगु डाँडाय इवलाक च्वन, इमिगु दथुइ छगु ब्यासि दु।

4 पलिशरीतयगु पालया दथुं गातय च्वनीम्ह गोल्थत नांयाम्ह छम्ह दकलय वीरम्ह सिपाइँ इम्नाएलीतनापं ल्वायेत वल। व स्वंगु मिटर ति तःधिकःम्ह खः।

5 वयागु छैनय कँययागु तपुलि दु अले वं खुइगु किलोग्राम दुगु कँययागु कोट फिनातःगु दु।

6 तूतिइ कँययागु पाता तयातःगु दु अले वयागु व्वहलय कँययागु भाला पाछायातःगु दु।

7 वयागु भालाया कथि कापः थायेगु तानया कथि थें च्वं। भालाया च्यामुसे च्वका नँयागु खः, व न्हयगु किलोग्राम ति दु। वयागु ढाल क्वबिम्ह न्हः न्हः वन।

8 गोल्थत दनाः इम्नाएलीतयत तःसलं धाल, “छिपि छाय लडाइँ यायेत वयागु? छु जि पलिशरीत मखु ला? अले छु छिपि शाऊलया च्यःत मखु ला? जिनापं ल्वायेत छिमिसं छम्ह मनू ल्य अले व ल्वायेत जिथाय क्वहां वा।

9 छुं जुयाः व याकःचां हे जितः स्यात धाःसा जिपि छिमि दास जुइ। तर छुं जुयाः जि वयात स्यात धाःसा छिपि जिमि दास जुयाः सेवा यायेमाः।”

10 अले व पलिशरीत धाल, “थौंयागु न्हि जि इम्नाएलीतयत क्वह्मके। आँट दसा जिनापं ल्वायेत फुम्ह छम्ह मनू छवयाहँ। अले झीपि ल्वाये।”

11 शाऊल व इम्नाएलीतयसं व पलिशरीत धाःगु खँ न्यनेवं तसकं ग्यानाः नुगः कुतुवंकल।

दाऊद शाऊलया पालय

12 आः दाऊद यिशै धाःम्ह एप्रातीया काय खः। व यहदाया बेथलेहेमय च्वंम्ह खः। यिशैया च्याम्ह कायपि दु। शाऊलया इलय व बःमलाय धुंक्रम्ह व बुरा जुइ धुंक्रम्ह खः।

13 वया तःधिकःम्ह, माहिलाम्ह, साहिलाम्ह कायपि शाऊलनापं लडाइँलय हे वनाच्वंगु खः। तःधिकःम्ह एलीआब, माहिलाम्ह अवीनादाब व साहिलाम्ह शम्मा खः।

14 दाऊद दकलय चिधिकःम्ह खः। उपि स्वम्ह दाजुपि शाऊलया ल्यूल्यु हे वपि खः।

15 उबलय शाऊलया छाउनी व बेथलेहेमय थः बोया फैत स्वयेत वनीगु वयेगु यानाच्वंम्ह खः।

16 पिइन्ह तक सुथय बहनी गोल्थत थःनापं ल्वायेत ख्याच्वः ब्युब्यु इम्नाएलीतय न्हःने दं वयाच्वन।

17 छन्हु यिशैर्न दाऊदयात धाल, “थ्व झिगु किलोग्राम सियातःगु अन्न व झिपा मरि ज्वनाः यकनं थः दाजुकिजापिनिगु पालय हँ।

18 थ्व झिक् पनीर धाःसा कप्तानयात यंकब्यु। छिमि दाजुपि छु छु यानाच्वंगु दु स्वयाः वा अले इमि म्हं फु धइगु खँ सीकित छगु चिं ज्वनाः वा।

19 शाऊल जुजु, छिमि दाजुपि व मेमेपि फुक्क इम्नाएलीत एलाहया बैसीइ पलिशरीतनापं लडाइँ यानाच्वंगु दु।”

20 दाऊद कन्हय खुन्हु सुथ न्हापां दनाः फैत मेम्ह मनूयात स्वयाच्वं धकाः धाल, नयेगु नसा ज्वनाः यिशैर्न धार्थे बिदा जुयाः वन। उबलय इम्नाएलीत पालं पिहां वयाः लडाइँया निति तःसलं हालाः लडाइँ यायेगु ख्यलय वनाच्वंवल्य व अन हे थयन।

21 इम्नाएलीतय व पलिशरीतय सिपाइँत ल्वायेत थथःगु थासय इवःलाक दनाच्वंगु जुल।

22 सिपाइँतयगु सामान स्वयाच्वंम्हयसित थःम्ह हयागु नसा जिम्मा बियाः ब्यौयं वनाः थः दाजुपि लडाइँ ख्यलय इवःलाक च्वनाच्वंथाय वन। अले थः दाजुपिन्त ज्वजलपा धकाः हनाबना यात।

23 वं दाजुपिनापं खँ ल्हाना च्वंवल्य गोल्थत न्हःने वयाः न्हाबले थें इम्नाएलीतयत ख्याच्वः बिल। दाऊदं थ्व फुक्क खँ ताल।

24 गोल्थतयात खनाः इम्नाएलीत ग्यानाः बिस्वु वन।

25 इमिसं थःश्वयु थथे धाल, “वयात स्वसा! व इस्त्राएलयात ख्याचवः बीत पिहां वयाच्वंगु दु! वं धाःगु ख्याचवःयात न्यौ! वयात स्याइम्ह मनुयात शाऊल जुजुं तःधंगु सिरपाः बीगु अले थःम्ह्याययात नं व नापं ब्याहा यानाबी धकाः धाःगु दु। अले वया परिवारं नं कर पुलेमाली मखु।”

26 दाऊद थः लिक्कसं च्वंपि मनुयके न्यन, “थ्व पलिशतीयात स्याइम्हयसित व इस्त्राएलीतयगु थ्व बेइज्जतपाखें बचय याइम्ह मनुयात छु दइ? म्वाःम्ह परमेश्वरयात मानय मयाइम्ह म्हय चिं मतःम्ह थ्व सु पलिशती खः?”

27 गोल्यतयात स्याःम्ह मनुयात गुकथं व्यवहार याइ धकाः मनुयसं वयात फुक्क खँ धाल।

28 दाऊदया तःधिकाःम्ह दाजु एलीआवं थः किजां अथे मनुतनापं खँ ल्हानाच्वंगु ताल। अले व दाऊदनापं तं पिकयाः धाल, “छ छाद्य थन क्वहां वयागु? म्भूमिइ फैत म्भूमिइ फैत वयात स्वकाः वयागु? छ घमण्डी व ध्वंलाइम्ह धकाः जिं स्यु। छलत लाडाइ स्वयेगु जक यः!”

29 दाऊद धाल, “मखु, जिं छु यानागु दु धकाः? जिं छगु खँ नं न्यने मज्यु ला?”

30 अले हानं मेम्ह मनुपाखे स्वयाः व हे न्ह्यसः न्यन। ग्वकः वं न्यन, वकः हे उथें लिसः दत।

31 गुलिखय मनुयसं दाऊदं धाःगु खँ न्यन। अले शाऊलयात न्यकाबिल। अले शाऊलं वयात सःतल।

32 दाऊदं शाऊलयात धाल, “महाराज! थ्व पलिशतीनापं छति नं ग्याये म्वाः। छपिनि दास वनाः व नापं ल्वाःवने।”

33 शाऊलं लिसः बिल, “फइ मखु, छ गुकथं व नापं ल्वाये फइ? छ नकतिनिम्ह ल्यायम्ह मचा तिनि अले व जिंकांछि ल्वानाः वयाच्वंम्ह खः।”

34 तर दाऊदं शाऊलयात धाल, “स्वयादिसें, जिं छःपिनि दासं थः बोया फैत बिचाः यानाव्वनागु दु, सिंह व भालु वयाः बथानं फै सालाः यंकीबलय

35 जि इमिगु ल्यल्यु वनाः वयात हयकयाः वयागु म्हुतुं फैयात त्वःतकाः बचय याना हयेगु। वं जितः नं ह्ययकाः वःसा जिं वयात नं स्यानाबीगु।

36 छपिनि दासं सिंह व भालु निम्हयसित नं स्याये धुनागु दु। थ्व परमेश्वरयात मानय मयाइम्ह म्हय चिं मतःम्ह पलिशतीयात नं अथे हे यानाः स्यानाबी। वं म्वाःम्ह परमेश्वरया सिसांइतयत क्वदांक्गु दु।

37 सिंह व भालुपाखें बचय यानादीम्ह परमप्रभुं थ्व पलिशतीयागु ल्हातं नं जितः बचय यानादी।”

शाऊलं धाल, “अथे खःसा छु हँ, अले परमप्रभु छनापं दीमा।”

38 अनलि शाऊलं दाऊदयात थःगु हे गा न्यायकल, नं पाताया लं फिकाः, कँययागु तपुलि छेनय पुइकल।

39 अले दाऊदं शाऊलया तरवार जँय चित। अले व न्यासि वनेगु कुतः यात तर वने मफ्तु छाद्यथाःसा वयात व वसः पुनेगु बानी म्दु।

अथे जुयाः वं शाऊलयात धाल, “थुपि पुनाः जिं वनेमफु छाद्यथाःसा थुपि पुनेगु जितः बानी म्दु।” अले वं व त्वःतल।

40 अनलि वं थःगु कथि ल्हनाः खुसिं न्यागः पिचुसें पिचुसें च्वंगु ल्वहं कयाः थःगु म्हेचाय तल। अले कयकीगु छिपः ल्हातय ज्वनाः व पलिशतीनापं ल्वायेत वन।

दाऊदं गोल्यतयात स्याःगु

41 अले व पलिशती थःगु ल्वाभः ज्वनीम्हयसित न्ह्यः न्ह्यः तयाः दाऊदपाखे न्ह्यज्यात।

42 वं दाऊदयात लिक्सं बांलाक स्वल, अले दाऊदया न्यता ह्याउसें च्वंगु अले तसकं बांलाःम्ह ल्यायम्ह मचायात खनाः वयात तसकं हेपय यात।

43 वं दाऊदयात धाल, “छु जिं छिचा खः ला? कथि च्वनाः जिनापं ल्वाः वयेत!” अले वं थः घःतयागु नां कयाः दाऊदयात सराः बिलं।

44 वं धाल, “का वा, जिं छगु ला आकाशय च्वंपि चखुं व बैयु च्वनिपिं जन्तुतयत नकेबी।”

45 दाऊदं लिसः बिल, “छ ला जिनापं ल्वायेत तरवार, भाला व च्वामुगु कथि ज्वनावःगु दु, तर जि छनापं ल्वायेत छं क्वदांक्कम्ह इस्त्राएलया परमेश्वर दक्व शक्ति द्मह परमप्रभुया नामं वयागु दु।

46 थौयागु दिं परमप्रभुं छन्त जिगु ल्हातय लःल्हानादीगु दु, अले जिं छन्त स्याना छंगु छ्यं घेनाबी। थौं पलिशतीतयगु सीम्ह आकाशय च्वंपि चखुं व जमिनय च्वंपि जन्तुतयत नकेगु जुइ। अले तिनि इस्त्राएलय छम्ह परमेश्वर दु धकाः सारा संसारं सीका काइ।

47 अले थन दुपि सकसिनं सीकी परमप्रभुं नं तरवारं न भालां बचय यानादी। छाद्यथाःसा लडाइ परमप्रभुयागु हे खः, अले वयकलं हे छिपिं सकले जिमिगु ल्हातय लःल्हानादीगु दु।”

48 व पलिशती दाऊदपाखे न्ह्यज्याः वंबलय दाऊदं नं व नापं ल्वायेत याकनं हे न्ह्यज्यानाः ब्वाँय वन।

49 दाऊदं थःगु म्हेचाय च्वंगु छवः ल्वहं लिकयाः छिपतय तयाः व पलिशतीया कपालय कयकाबिल। व ल्वहंचा वयागु कपालय हे दुहां वन अले गोल्यत क्वपुसां पुयाः बैयु ख्वारत वन।

50 थुकथं दाऊद थःगु छिपतः व ल्वहंचां यानाः त्यात। थःके तरवार म्दुसां नं वं गोल्यतयात कयकाः स्यानाबिल।*

51 अले ब्वांय वनाः व पलिशती ग्वारातगु थासय वन अले गोल्यतयागु हे तरवार दापं कयाः वयागु छ्यं घेनाबिल।*

पलिशतीतयसं व तसकं बल्लाःम्ह मनु सीगु खनाः इपि बिस्सु वन।

52 अनलि इस्त्राएल व यहदाया मनुत तःसलं हा हां इमिगु ल्यल्यु वन अले इमित गात व एकोनया मू ध्वाखाय तक हे लिनयंकल। शौरमपाखें गात व एकोन वनेगु लँय उवैथुखें इमिगु सीम्ह जक जुल।

53 इस्त्राएलीतयसं पलिशतीतयत लिनया यंकाः लिहां वःबलय इमिगु पाल लुतये यात।

54 दाऊदं गोल्यतया छ्यं ज्वनाः यस्शलेमय हल, वयागु ल्वाभःत धाःसा थःगु हे पालय तल।

दाऊदयात शाऊलया न्ह्यःने हःगु

55 शाऊलं दाऊदं गोल्यत नापं ल्वायेत वंबलय थः सेनापति अबनेरयात न्यन, “अबनेर, व ल्यायम्ह मचा सुया काय खः?”

अबनेरं धाल, “महाराज! छसपोल सदां म्वानादीमा जिं मस्यु।”

56 जुजुं धाल, “अथेसा व सुया काय सीका वा हँ।”

57 दाऊद व गोल्यतयात स्यानाः लिहां वःबलय अबनेरं वयात शाऊलया न्ह्यःने यंकल। दाऊदं व पलिशतीया छ्यं थःगु ल्हातय ज्वनातःगु खः।

58 शाऊलं वयात न्यन, “अयु ल्यायम्ह मचा, छ सुया काय खः?”

दाऊदं लिसः बिल, “जिं छसपोलया दास बेथलेहेमय च्वंम्ह यिशैया काय खः।”

18

जोनाथनं दाऊदयात माया याःगु

1 दाऊद शाऊलनापं खँल्हाबल्हा यायेधुंकाः जोनाथन दाऊदनापं आत्मया मिलय जुल अले वं दाऊदयात थःत थें हे माया यात।

2 उखुन्हेसिं शाऊलं दाऊदयात थःनापं हे तल अले थः बोया छँ लिहां वने मबिल।

3 जोनाथनं दाऊदयात थःत थें हे मायायाःगुलि जोनाथनं दाऊदनापं छगु बाचा चित।

4 जोनाथन थःम्हं न्ययातःगु गा व फिनातःगु युवराजया तपाःलं त्वयाः थःगु तरवार, धनु व पेटीनापं दाऊदयात बिल।
5 शाऊलं याके छ्वःगु न्हाय्थे ज्या यायेत नं दाऊद तसकं ताःलात। अले शाऊलं वयात थःगु सेनापतिया पदय तयेत ल्यल। थुकथं वयागु मान व पद च्वन्हाःगुलि फुक्क सिपाईत व शाऊलया हाकिमत नं लय्ताल।

शाऊलं दाऊदयात डाहा याःगु

6 दाऊदं गोत्यतयात स्याथे धुंकाः दाऊद व सिपाईत थःगु छेँ लिलां वयाच्वंबलय मिसात इम्प्राएलया फुक्क शहरं पिहां वल, अले इमिसं दम्फु व बाजं थाथां म्ये हालाः प्याखं हुँई शाऊल जुजुयात नापलायेत वल।

7 मिसात लय्तातां थथे धकाः म्ये हाल,

शाऊलं द्रुलंदःयात स्यात,

अले दाऊदं ला लखं लखयात स्यात।*

8 थुकिं यानाः शाऊल तसकं तंवल अले उपि खँवलं वयागु गुगः क्वतुंवन। वं धाल, “दाऊदया निति इमिसं लखंलख धाल, जितः धाःसा इमिसं द्रुलंदः जक धाल। अथेसा वयात ला जुजु हे धाःसा छुं मपानि।”

9 उखुन्हुमिसं शाऊलं दाऊदयात डाहा याना हल।

10 कन्हय् उखुन्हु परमेश्वरयापाखें छू सास्ती बीगु आत्मा शाऊलयाके दुहां वन। अले व थःगु छँय वंय थें अगमवाणी हाला जुल। न्हापा थें दाऊदं शाऊलया निति वीणा थांना तुं च्वन। शाऊलया लहातय थःगु भाला ज्वनातःगु दु।

11 जिं दाऊदयात अंगलय् हे तानाबी धकाः मति तयाः वयात भालां कयकल तर निकवः तक दाऊद चिलावनाः बचय जुल।

12 शाऊल दाऊद खनाः दाह जुल, अले ग्यात छाथयाःसा दाऊदनापं परमप्रभु दी तर शाऊलयात परमप्रभुं त्वःतादी धुंक्गु खः।

13 अथे जुयाः वं दाऊदयात थःगु लायकुलि अलग तयाः द्रुःछिम्ह सिपाईत ल्यल। अले दाऊदं थः सिपाईतय न्हालुवाः जुयाः लडाईलय् व्वना यंकल।

14 परमप्रभु व नापं दीगुलि वं याःगु न्हाय्गु ज्याय नं व ताःलात

15 थुकथं दाऊद ताःलाःगु खनाः शाऊल व नापं तसकं ग्यात।

16 तर सकले इम्प्राएल वं यहदां दाऊदयात तसकं माया यात, छाथयाःसा लडाईलय् वं इमित न्हालुवाः जुयाः यंकगुलि खः।

दाऊदं शाऊलया म्हायनापं ब्याहा याःगु

17 अनलि शाऊलं दाऊदयात धाल, “जिं जिमि तःथिकःम्ह म्हाय मेराबयात छनापं ब्याहा यानाबी, तर उकिया पलेसा छं जिगु सेवा यायेमाः अले परमप्रभुया निति लडाईं यायेमाः।” शाऊलं थःगु हे लहातं मखु तर पलिरतीतयगु लहातं दाऊदयात स्यायेगु बिचाः याःगु खः।

18 तर दाऊदं लिसः बिल, “जिं स खः? अले जिमि परिवार स खः? जिमि थःथितित इम्प्राएलय् सु दु? छु जिं जुजुया जिलाजं जुइ फइ ला?”

19 शाऊलया म्हाय मेराब दाऊदनापं ब्याहा यायेगु ई वल तर मेराबया ब्याहा ला छम्ह महोलाय् च्वनीम्ह अदीएल नांयाम्ह मन्नापं जक जुल।

20 तर शाऊलया मेम्ह म्हाय मीकल दाऊदनापं मतान्या फसय जुल। थ्व खँ शाऊलया न्हयपनय थ्यनेवं व तसकं खसी जुल।

21 वं थःगु मनय थथे धकाः बिचाः यात, “जिं मीकलयात हे दाऊदनापं ब्याहा यानाबी। व दाऊदया निति छू जाः जुइमा अले पलिरतीतयसं वयात स्यायेमा।” अथे जुयाः शाऊलं दाऊदयात थः जिलाजं यायेत निकवः खुसि इनाप यात।

22 दाऊदयात सुनां मसीक थथे धा धकाः शाऊलं थः भारदारतयत हुकुम यात, “जुजु छिनापं तसकं लय्तायादीगु दु, अले छि जिपि सकसित तसकं यल। अथे जुयाः आः छि जुजुया जिलाजं जुयादिसैं।”

23 अले शाऊलया मन्तयसं दाऊदनापं थथे खँ लहात, “जुजुया म्हायनापं ब्याहा यायेगु चिधंगु खँ बिचाः यानादिया ला? जिं छुं मदुम्ह मनु जक खः। जिगु लागिं ला थ्व तसकं तःधंगु खँ खः।”

24 दाऊदं धाःगु खँ भारदारतयसं शाऊलयात न्यंकल।

25 अले वं धाल, “दाऊदयात थथे धा, ‘शत्रुतयत व्वलासायगु निति जुजुं भन्चाया मूकथं सःछि पलिरतीतयगु च्वफायेगुलिइ च्वंगु छेगू जक पसंगु दु।’” थुकथं पलिरतीतयगु लहातं दाऊदयात स्यायेमा धकाः शाऊलं मति तःगु खः।

26 शाऊलं धाःगु खँ भारदारतयसं दाऊदयात न्यंकल। अले दाऊद थ्व नियमकथं हे जुजुया म्हायनापं ब्याहा यायेत मानय जुल। ब्याहा याये न्हा, 27 दाऊद व वया थः मन्तनापं वनाः निसः पलिरतीतयत स्यानाः इमिगु च्वफायेगुलिइ च्वंगु छेगू ध्यनाः जुजुयाथाय हल, गुकिं यानाः दाऊद जुजुया जिलाजं जुइ फयेमा। अनलि शाऊलं थः म्हाय मीकलयात दाऊदनापं ब्याहा यानाबिल।

28 थुकथं परमप्रभु दाऊदनापं दी धइगु खँ शाऊलं खन, अले थः म्हाय मीकलं वयात मताना याना तुं च्वन धकाः नं सीकल।

29 अथे जुयाः व दाऊदनापं अझ अक्वः ग्यात अले थःगु ल्यं दुगु जिवंकाछि हे व दाऊदया शत्रु जुल।

30 पलिरतीतय सिपाईत व हाकिमत लडाईं यायेत वया तुं च्वन तर फुक्क लडाईलय् दाऊद हे त्यात। शाऊलया मेपि हाकिमत स्वयाः अक्वः व हे त्याइगु खः। थुकथं दाऊदया नां फुक्क थासय बयबय जुल।

19

शाऊलं दाऊदयात स्यायेत कुतः याःगु

1 दाऊदयात स्यायेगु धकाः शाऊलं थःकाय जोनाथन व थः फुक्क भारदारतयत धाल। तर जोनाथनं दाऊदयात तसकं येयकु जुयाच्वन।

2 अथे जुयाः थः बौ शाऊलं छन्त स्यायेगु कुतः यानाच्वंगु दु धकाः जोनाथनं दाऊदयात कनाबिल। अले जोनाथनं धाल, “कन्हय् सुथय बांलाक होश यानाच्वं अले गनं खने मदुगु थासय वनाः सुपिलाच्वं।

3 जिं मिहां वयाः छ सुपिलाच्वंगु बुँइ थः बोया मेयेपाखे दं वये, अले बौनापं छंगु बारे खँ लहाये। छुं खँ सीदत धाःसा जिं छन्थाय वयाः धाये।”

4 अथे जुयाः जोनाथनं थः बौ शाऊलयात थथे धाल, “स्वयादिसैं, थः दास दाऊदयात छुं मभिं याये मते। वं गुबलें छिगु मभिं याःगु मदु। वं याःगु ज्यां छितः फाइदा हे जगु दु।

5 व पलिरतीयात स्याःबलय वं थःगु ज्यान तकं पात। परमप्रभु इम्प्राएलीतयत तःधंगु विजय बियादिल, अले छि व खनाः लय्तायादीगु खः। छम्ह छुं दोष मदुम्ह मन्यात छिं छाथ मभिं याये त्यनागु, छाथ छुं कारण हे मदयक दाऊदयात स्याये त्यनागु?”

6 शाऊलं जोनाथनया खँ न्यन अले थथे पाफयाः धाल, “गथे धात्थें परमप्रभु म्वाःम्ह खः, दाऊदयात नं स्यायेगु जुइ मखु।”

7 अले जोनाथनं दाऊदयात सःतल अले वयात फुक्क खँ धयाबिल। अनलि जोनाथनं दाऊदयात शाऊलयाथाय हल अले वं न्हापा थें तुं जुजुया सेवा यात।

- 8 लडाईं हाकन शुरू जुल। दाऊदं पलिरतीतयत बांमलाक बुकल अले इपि वन्या न्हन: नं बिस्सुं वन।
- 9 तर छन्ह, शाऊल थ:गु लहातय भाला ज्वना: छैं तू च्वनाच्वंगु ख:। अले परमप्रभुया सासती बीगु आत्मां वयात त्वपुल। अले दाऊदं वीणा थानाच्वन।
- 10 शाऊलं दाऊदयात अंगलाय हे ताना: छवये धका: भालां कयकल तर दाऊद चिला वन अले भाला वना: अंगलाय गगता। उखुन्हु चान्हय हे दाऊद बिस्सुं वना: बचय जुल।
- 11 वयात सुथय हे स्यायेगु बिचा: याना: शाऊलं थ: दततयत दाऊदया छैं चिवा कायेत तल। तर दाऊदया कला: मीकलं ख्याचव: बिया: वयात धाल, “छि थौं चान्हय हे बिस्सुं मवन धा:सा कन्हय छित: स्याइ।”^७
- 12 मीकलं दाऊदयात छपा इयालं क्वछवल अले व सुनानं मखंक बिस्सुं वन।
- 13 अनलि मीकलं छगु मूर्ति कया: वयागु लासाय तयाबिल। अले च्वलयचिया सँ तया: मूर्तियात लं फिका: छयं फुगा तलय तयाबिल।
- 14 दाऊदयात ज्वनेत शाऊलं छवयाह:पि मन्त व:बलय मीकलं धाल, “व ला म्हं मफयाच्वंगु दु।”
- 15 शाऊलं हाकनं इमित दाऊदयात थ:गु हे मिखां स्वया वा धका: लितछवल। शाऊलं इमित थव उजं बिल, “वयागु खाता नापं ल्हना: जिथाय हजि अले जिं वयात स्यानाबी।”
- 16 इपि हाकनं वल अले खाताय मूर्ति व छयं फुगा तलय च्वलयचिया सँ लइकल।
- 17 शाऊलं मीकलयात धाल, “छं छा्य जित: मख्गु खैं ल्हानागु? जि शब्दात छा्य याउँक हे बिसिके छवयागु?” मीकलं लिस: बिल, “वं जित: बिसिके मख्वासा छन्त स्याये धका: ख्याचव: बिल।”
- 18 दाऊद रामाय शमूलयाथाय बिस्सुं वन अले शाऊलं थ:त गुकथं व्यवहार या:गु ख: व फुक्क शमूलयात धाल। अनलि दाऊद व शमूल नैयोतय वना: अन हे च्वन।
- 19 दाऊद रामाया नैयोतय दु धइगु खैं सुं छम्हयसिनं शाऊलयात धाल।
- 20 दाऊदयात ज्वनेत छपुच: सिपाईत अन छवत। इमिसं शमूल न्हालुवा: ज्या: छपुच: अगमवक्तात नापं अगमवाणी कनाच्वंगु खन। अले शाऊलया सिपाईतयके नं परमेश्वरया आत्मा वल अले इमिसं नं अगमवाणी धयाहल।
- 21 शाऊलं थव खैं न्येनेवं वं मेगु छपुच: सिपाईत छवयाहल। इमिसं नं अगमवाणी ल्हायेगु यात। अले स्वक्व: खुसिनं सिपाईतयत छवयाहल। इमिसं नं अगमवाणी ल्हायेगु शुरू यात।
- 22 अनलि शाऊल थ: हे रामाय वन अले सेक्य च्वंगु त:धंगु बुंगालय थ्येनेवं वं थथे धका: न्यन, “शमूल व दाऊद गन दु हँ?”
- अले इमिसं धाल, “इपिं ला रामाया नैयोतय दु।”
- 23 शाऊल अनया लेंपु जुया: वनाच्वंबलय परमप्रभुया आत्मा वयाके नं वल अले रामाया नैयोतय तक हे वं नं अगमवाणी धाधां वन।
- 24 वं अन थ:गु लं त्व:तल अले शमूलया न्हाने अगमवाणी धाधां उखुन्हु न्हिच्छि चच्छि पचिनांगां हे बैयं ग्वारातुलाच्वन। अथे ज्या: मन्तयसं थथे धयाहल, “छु शाऊल नं अगमवक्तातयगु पुच:याम्ह हे जुल ला?”^८

20

जोनाथनं दाऊदयात ग्वाहालि या:गु

- 1 अनलि दाऊद रामाय नैयोतपाखें बिस्सुं वना: जोनाथनयाथाय वन। वं वयात धाल, “जिं छु यानागु दु? जिगु छु दोष दु? छिमि बौया विरोधय जिं छु मभिगु यानागु दु अले छा्य वं जित: स्यायेत स्व:गु?”
- 2 जोनाथनं लिस: बिल, “थथे मजुइमा! छि सी मखु। जित: मन्यंसे जिमि बौनं छु यानादी मखु धका: जिं सी हे स्यु। अले थव खैं जिमि बौनं छा्य सुपिका तइ लय? थव खैं सत्य मखु।”
- 3 तर दाऊदं धाल, “छित: जि गुलि य: धका: छिकपिनि बौनं स्यु, छिकपिनि बौनं थ:गु मनय थथे धा:गु दु, थव खैं जोनाथनं मसीमा, मख्वासा व दु:खी जुइ।” धार्ये परमप्रभु म्वा:मह ख: थें अले छि म्वा:मह ख: थें, जिगु मृत्यु न्हाने थयंक: वगु दु।”
- 4 जोनाथनं दाऊदयात धाल, “छित: छु या:सा य: जिं छिगु निति व हे याये।”
- 5 दाऊदं लिस: बिल, “कन्हय अमाइया नख: ख: अले जि जुजुलिसें नयेतवने यायेमा। तर जि कंस सन्ध्या ई तक बुँइ हे सुपिलाच्वने।^७
- 6 छुं ज्या: छिकपिनि बौनं जित: लुमकल धा:सा वयक:यात थथे धयादिसं, “बेथलेहेमय थ:गु छैं याकनं वने मा:गुलि दाऊद जिनापं बिदा कया: वन छाथधा:सा दैयदसं अन वया परिवारनापं बलि छायेमा:गु ज्याच्वन।”
- 7 छुं ज्या: वयकलं ‘व पायछि जू’ धका: धाल धा:सा छिकपिनि दास बचय जुइ। तर वयक: तसकं तंम्वल धा:सा जिगु निति भिं बिचा: या:गु मदु धका: छिं सीकादिसं।
- 8 स्वयादिसं, छपिनि दासयात सदां दयाच्वनीगु दयामाया यानादिसं, छाथधा:सा जि व जि परमप्रभुया न्हाने बाचा चिनागु दु। जि दोपीं जूसा छि हे जित: स्यानादिसं। छाथ जि छिमि बौया लहातं सी माल?”
- 9 जोनाथनं धाल, “अथे मखु! जिमि बौनं छिगु मभिं यायेगु मति त:गु दु धइगु जि स्युगु जूसा छन्त मधाइ ला?”
- 10 दाऊदं जोनाथनयात धाल, “छिकपिनि बौं तपिकया: छित: ब्व:ब्यगु खैं सुनां वया: जित: धा: वइ?”
- 11 अले जोनाथनं दाऊदयात धाल, “वा, जिनापं बुँइ वनेतु।” अले इपिं निमहं बुँइ वन।
- 12 जोनाथनं धाल, “दाऊद, परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया न्हाने जि पाफया: धाये, कंस थव हे इलय जि थ: बौलिसे खैं ल्हाये, छिगु बारे वयक:या बिचा: बांलासा जिं छित: खबर याये।
- 13 तर जिमि बौनं छिगु बारे मभिं बिचा: या:गु दुसा, जिं छित: खबर बिया: याउँक बिसिके मखवल धा:सा परमप्रभुं जित: स्यानादीमा। परमप्रभुं जिमि बा:लिसें दीगु थें छिनापं नं दीमा।
- 14 जि म्वानाच्वंतले परमप्रभुं थें छि जित: सदां दयाच्वनीगु दया माया यानादिसं।
- 15 जिगु परिवारयात नं सदां दयाच्वनीगु दया माया यायेगु गुबले त्व:तादीं मते, परमप्रभुं पृथ्वीं फुक्क छिगु शब्दतयत नाश याये धुकूसां नं त्व:तादीं मते।^८
- 16 जोनाथनं दाऊदया वंशनापं थुकथं बाचा चित, “परमप्रभुं दाऊदया फुक्क शब्दतयत सजौंय बिदादीमा।”
- 17 हाकनं छक: जोनाथनं दाऊदयात थ: पक्का माया याये धका: बाचा ल्हाकल छाथधा:सा वं दाऊदयात थ:त थें तुं माया या:गु ख:।
- 18 अले वं दाऊदयात धाल, “कन्हय अमाइया नख: ख:। छि मझाल धा:सा थाय खालि जुइ अले सकसिनं सीकी छि थन मदी।

- 19 कंस खन्हु छ न्हापा आपत जबलय सुपिलाचवंगु थासय वना: सुपि हँ अले अन एजेलाया ल्वहंया ल्युने पियाच्वँ।
 20 जिं उकियात ताकय याना: कयक् थें च्वंक स्वंगु तीरं कयके।
 21 अले जिं छम्ह ल्याय्महयसित व मालेत छवयाहाये। जिं वयात थथे धाये, 'स्व, तीरत छ च्वनाचवंगु थासं थुखेपाखे दु, कयाहिँ हँ' धका: धायेलाय् छ सुलाचवंगु थासं पिहां वयेफु। धाथें परमप्रभु म्वा:मह ख: थें, जिं पाफया: धाये छित: छुं जुइ मखु, धन्दा कयादी म्वा:।
 22 तर जिं व ल्याय्महयसित 'स्व, तीरत छंगु उखेपाखे दु', धका: धायेबलय छि झासँ, परमप्रभु हे छित: छवयादीगु ख:।
 23 झीपिं निम्हयसिया दथुइ परमप्रभुयात साक्षी तया: यानागु बाचा न्हाबलेंया निति जुइ।"
 24 अथे जुया: दाऊद बुँइ सुपिला च्वन। अमाइया नख:बलय अले जुजु भव्य नयेत फेतनादिल।
 25 जुजु न्हाबलें थ: च्वनेगु थासय अंगया लिक्कसं तुं च्वन। जोनाथन शाऊलया चुलिचु उखेपाखे च्वन। अले अबनेर जुजुया लिक्क च्वन। दाऊदयाथाय धा:सा खालि दु।
 26 उखुन्हु शाऊलं छुं मधा:। वं "व विधिकथं अशुद्ध जुया: व मव:गु जुइमा, धाथें व अशुद्ध हे जुल जुइ" धका: बिचा: यात।
 27 तर कन्हय खन्हु ला निगु दि दाऊदयाथाय हानं खालि हे तिमि। अले शाऊलं जोनाथनयात न्यन, "म्हिग: व थौं यिशैया काय दाऊद छा्य भव्य नयेत मव:गु?"
 28 जोनाथनं शाऊलयात धाल, "दाऊद बेथलेहेमय वनेत जित: थथे धका: बिति यात,
 29 "जिमि परिवारपि शहरय बलि छायाचवंगु दु। जिमि दाजुं जित: अन व धका: आज्ञा यानाचवंगु दु। छिस जित: येयकादीसा, जिमि दाजुयाथाय वनेबियादिसँ।" अथे जुया: व छिगु भोजय वये मफुत।"
 30 थ्व खँ न्यना: शाऊलं जोनाथननापं तपिकाया: धाल, "म्वाज्य:, छ विदोही मिसाया काय ख:। छ यिशैया कायया पं लिनानचवंगु दु धका: जिं स्यु। थुकथं छं थ:गु व थ:त बुइक्मह मांयागु बेइज्जत या:गु दु।
 31 यिशैया काय म्वानाचवतले छं थ्व देशया जुजु जुइ फइ मखु धका: छं थ्व खँ सीकाति। आ: थथें वना: वयात थन जिथाय स:ता: हजि। वयात धाथें स्यायमा:।"
 32 जोनाथनं थ: बोयात लिस: बिल, "छाय वयात स्याये हे मा: वं छु या:गु दु?"
 33 तर थ्व खँ न्यना: शाऊलं थ:गु भाला ल्हना: काययात कयकाछवत। अले थ: बौनं दाऊदयात पक्का हे स्यायेत स्वयाचवंगु ख: धका: सीकल।
 34 अले जोनाथन तसकं तंभया: टेबिलं दना: वन, नख:या निन्हु खन्हु वं छुं नं मन:। छायाधा:सा वया बौनं दाऊदयात मछालपुगु व्यवहार या:गुलि वया नुग: वक्तुन।
 35 कन्हय खन्हु सथय क्व:छिनात:गु इलय हे जोनाथन दाऊदयात नापलायत छम्ह ल्याय्मह ज्वना: बुँपाखे वन।
 36 वं व ल्याय्महयसित धाल, "जिं तीर कयके छु ब्वांय वना: तीर माला हिं।" अले व वन, व पुलावन न्द: हे जोनाथनं तीर कयकल।
 37 व जोनाथन वाण कयक्गु थासय थ्यना: जोनाथनं त:सलं थथे धाल, "स्व, वाण छंगु उखेपाखे दु।
 38 ई सिति छवये मते, याकनं या।" अले वं तीरत कया: थ: मालिकयाथाय तुं लिहां वल।
 39 तर थुकिया कारण जोनाथन व दाऊदं जक स्यु। व ल्याय्महयसिनं छुं नं मस्यु।
 40 जोनाथनं थ:गु ल्वाभ: वयात बिल अले शहरय यंकि धका: धाल।
 41 व ल्याय्महह वने थुंका: दाऊद दच्छिनं ल्वहंया ल्युने पिहां वया: जोनाथनयात क्वछुना: स्वक: तक भागि यात। अले निम्हयसिनं चुप्या नया: निम्हं खवल। अले जोनाथनयात स्वया: दाऊदयात अण्व: दु:ख लागय जुल।
 42 अनलि जोनाथनं दाऊदयात धाल, "याउंक हँ, छ व जि अले छिकपिनि सन्तान व जिमि सन्तानया दथुइ सदां साक्षी जुयादीम्ह परमप्रभुया नामं झिसं बाचा चिनागु दु।" अले दाऊद याकनं हे अन वन, जोनाथन धा:सा शहरय तुं लिहां वन।

21

दाऊदं छायेह:गु मरि का:गु

- 1 दाऊद अहीमिलेक पुजाहारीयाथाय नोबय वन। अहीमिलेक थरथर खाखां दाऊदयात नापलायेत वल, अले वयात धाल, "छि छा्य याक:चा जक झायगु? छिनापं छा्य सुं नं मव:गु?"
 2 दाऊदं अहीमिलेक पुजाहारीयात धाल, "जित: छु ज्या यायेत जुजुं छवयाह:गु ख:, व सयातं धाये मते धा:गु दु। जिं थ: मनृतयत जित: छथाय नापला: धका: धयागु दु।
 3 आ:, छिके नयेगु छु दु? जित: न्यापा मरि बियादिसँ वा गुलि दु उलि बियादिसँ।"
 4 अले पुजाहारी वयात लिस: बिल, "जिके छायात:गु शुद्ध मरि बाहेक मेगु मरि म्दु। तर छु छिकपिनि मिजंत मिसानापं लसपस मयासं च्वनाचवंगु ख:सा छिसं थ्व यंकादीफु।"
 5 दाऊदं पुजाहारीयात लिस: बिल, "थौं तक जिपिं छुं ज्याया निति वनीबलय मिसातपाखें तापाक्क हे च्वनागु दु। चिचाधंगु ज्या यायेत वनीबलय ला इमिगु अंग नं चोख जू धा:सा थौया न्हि इन इमिगु अंगत गुलि शुद्ध जुइ।"
 6 अथे जुया: अन छायात:गु मरि मेगु म्दुगुलि व पुजाहारी वयात छायात:गु मरिसां बिल। व मरि परमप्रभुया न्द:नं कयाहाया: उखुन्हु हे क्वा:गु मरि हाकनं व हे थासय तयात:गु ख:। *
 7 शाऊलया दासत मध्ये सुं छम्ह नं उखुन्हु अन परमप्रभुया न्द:ने च्वनाचवंगु ख:। वयागु नां दोदोमी दोएगु ख:। व शाऊलया फैजवा:तय मूह नाय: ख:।
 8 दाऊदं अहीमिलेकयात धाल, "छु छिके भाला व तरवार दु ला? जिगु थ:गु हे तरवार वा मेगु सामान ल्हातय म्दु छायाधा:सा जुजुं हुक्म बियादीगुलि जि हथाय चाचां वया।"
 9 पुजाहारी लिस: बिल, "एलाहाया ब्यासिइ छिसं स्यानादीम्ह पलिशती गोल्थतया तरवार थन दु। थ्व कापतं हिना: पुजाहारीया भिगु सूती काप:या लंया ल्युने तया तयागु दु। व यंकेगु इच्छा दुसा यंकादिसँ थन मेगु छुं ल्वाभ: म्दु।" दाऊदं धाल, "थ्व थें ज्या:गु तरवार मेगु म्दु। जित: थ्व हे बियादिसँ।"

दाऊद गातय वंगु

10 उखुन्हु दाऊद शाऊलया थासं बिस्युं वना: गातया जुजु वन।

11 तर आकीशया हाकिमतयसं वयात धाल, "छु व देय्या जुजु दाऊद मखु ला? वयागु बारे प्याखं हुला: इमिसं थथे म्ये हा:गु ख: -

“शाऊलं द्रुलं:यात स्यात्,

अले दाऊदं लखं लखयात स्यात्।”

12 थ्व खँ दाऊदं मन्यु तथा तल अले व गातया जुजु आकीश खना: तसकं ग्यात।

13 अथे जुया: वं उमिगु न्हा:ने वैयँ जूह थें यानाक्यना। इमिगु सकसिगु न्हा:ने मु ध्वाखाया निखें च्वंगु प:खालय च्वच्व: अले दाही ला: त्वाला-त्वाला वयका: वैयँ थें पह: यानाच्वन।

14 अले आकीश थ: दासतयत धाल, “स्व, थ्व मनु ला वैयँ जूगु दु। छा्य छिमिसं थ्वयात जिथाय हयागु?

15 छु जिथाय वैयँ जूपि मदया: जित: दु:ख बीत वयात हयागु ला? छु वयात जिगु छैयँ दुकायेगु ला?”

22

अदुल्लामया गुफाय दाऊद

1 दाऊद गात बिस्वु वना: अदुल्लामया गुफाय वन। वया दाजुपिसं व परिवारं थ्व खँ सिल अले इपि दाऊदयाथाय वल।

2 कष्ट्य ला:पिं, धिबा पुलेमानिपिं व चित्तबुझय मजुपिं मनुत प्यस:ति वयाथाय सुन अले व इमि नाय: जुल।

3 अनं दाऊद मोआबया मिसपाय वना: मोआबया जुजुयात बिन्ति यात “परमेश्वरं जिगु निंति छु यानादी व मस्युतले दया याना: जिमि मां-बौयात छिगु हे शरणय तथादिसँ।”

4 अले दाऊद थ: मां-बौयात मोआबया जुजुया लायकुलिइ हे त्व:ताथकल। व सुरक्षित थासय सुलाच्वंबलय इपिं मोआबयाम्ह जुजुया लायकुलिइ च्वनाच्वन।

5 छन्हू अगमवक्ता गादं दाऊदयात धाल, “छि थन च्वनादी मते, याकनं यहदियाय झासँ।” अथे जुया: दाऊद अनं हारेत धा:गु बनय वन।

शाऊलं नोबया पुजाहारीयात स्या:गु

6 अले शाऊलं दाऊद व वया मनुत खनेदुगु खबर न्यन। व गिबाया डाँडा च्वकाय च्वंगु तितिसिमाया तलय ल्हातय भाला ज्वना: च्वन। वया सकलें हाकिमत वया चाक:छि च्वन।

7 शाऊलं थ: मनुतयत धाल, “हे बेन्यामीनीत, जिगु खँ बांलाक ध्यान बिया: न्यँ। छु यिशैया कायनं छिमित बुँ व दाखक्यब बी अले छिमित दु:छि व स:छिया पुच:या सेनापति दयकी धका: छिमिसं आशा यानाच्वना ला?

8 अथे जुया: छिपि सकलें मिलय जुया: जिगु विरोधय मभिगु ज्याया ग्वसा: ग्वयागु ला? अयनं जिमि कायनं यिशैया कायलिसें बाचा च्यगु खँ छिपि सुनानं जित: मथा:। छिपि सुनानं जिगु वास्ता हे मया:। जिमि हे कायनं जि थ: हे दासयात जिगु विरोधय यका: थौं जित: स्यायेत पिवा: तयकातल, अयनं छिमिसं जित: छु मथा:।”

9 तर शाऊलया भारदारतय दुथइ दनाच्वंमह एदोमी दोएगं धाल, “जिं यिशैया काययात नोबय अहीतबया काय अहीमिलेकयाथाय वयाच्वंगु खना।

10 अहीमिलेकं वयागु पलिना: परमप्रभुनापं सल्लाह फ्वन। अनलि वं नयेगु नसा व पलिशती गोल्थयया तरवार नं दाऊदयात बिल।”

11 अले शाऊलं अहीतबया काय नोबया पुजाहारी अहीमिलेक व नोबय पुजाहारीया ज्या याइपि वया अबुया फुक्क परिवारयात स:तेके छवत। अले इपिं सकले जुजुया न्हा:ने वल।

12 शाऊलं धाल, “अय अहीतबया काय, न्यँ।”

अले व लिस: बिल, “मालिक, धयादिसँ।”

13 शाऊलं वयात धाल, “छ व यिशैया कायनं जिगु विरोधय छा्य मखुगु ज्या यायेगु ग्वसा: ग्वयागु? छु वयात नयेगु नसा व तरवार नं बिल हँ, वयागु पलिना: परमेश्वरनापं सल्लाह नं काल हँ। व जिगु विरोधय दंगु दु अले आ: थौं व जित: स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।”

14 अहीमिलेकं लिस: बिल, “छसपोलया दासत मध्ये दाऊद विश्वास याये बह:मह मनु, जुजुया जिथायाजु, छि थ:गु हे वास्ता याइमह अङ्गरक्षकतय कप्तान अले लायकुलिइ सकसिनं हनाबना यानात:मह, छिगु घरानाय व थें ज्या:मह मेपि सु दु धका:?”

15 ख:, जिं वयागु पलिना: परमेश्वरयाके सल्लाह कया:, थ्व न्हापांगु सल्लाह नं ला मखुनि। छिगु विरोधय मखुगु ज्या यायेत सल्लाह बिल धका: छिकपिनि दासयात सुनानं दोष बियादी मते। थुकिया बारे जिं छु हे मस्यु।”

16 तर जुजुं धाल, “अहीमिलेक, छन्त स्यायेगु जुइ। छ व छं फुक्क परिवारनापं स्यायेगु जुइ।”

17 अले शाऊलं थ:गु न्हा:ने दनाच्वंमह पा:च्वंमहयसित धाल, “वना: परमप्रभुया पुजाहारीतयत स्यानाब्यु। छा्यधा:सा इमिसं दाऊदनापं मिलय जुया: व बिस्वु वनाच्वंगु खँ सिक सिक्कं नं जित: मधाल।”

तर जुजुया हाकिमत मध्ये सुनानं परमप्रभुया पुजाहारीतयत स्यायेत ल्हा: ल्हने मानय मजुल।

18 अथे जुया: जुजुं एदोमी दोएगयात धाल, “अय दोएग, वना: पुजाहारीतयत स्या।” अले एदोमी दोएगं वना: पुजाहारीतयत स्यात। उखुन्ह वं चयन्यामह एपोद फिनात:पि पुजाहारीतयत थ:गु हे ल्हातं स्यात।

19 अनलि वं पुजाहारीया शहर नोबया फुक्क प्राणीतयत स्यानाबिल, गथेकि, मिजपिं, मिसात, मचात, दुःख त्वपिं मचात, सा दुहं, गाथा, फै-च्वलतय फुक्कं स्यानाबिल।

20 अहीमिलेकया अबियाथार नांयाम्ह छमह काय धा:सा दाऊदयाथाय बिस्वु वन।

21 शाऊलं गुकथं परमप्रभुया पुजाहारीतयत स्यात व फुक्क खँ वं दाऊदयात धयाबिल।

22 अले दाऊदं वयात धाल, “उखुन्ह एदोमी दोएग अन हे च्वनाच्वंगु ख: अले वं शाऊलयात फुक्क खं धयाबी धका: जिं स्यु। छं बौया फुक्क छेंज:पिं स्युगुया कारण जि हे जुल।

23 छ थन हे जिनापं तुं च्वं, ग्याये मते। छंगु प्राण कायेत स्व:मह जिगु नं प्राण कायेत स्व:गु ख:। छ जिनापं सुरक्षित जुइ।”

23

दाऊदं कीलाह शहरया रक्षा या:गु

1 पलिशतीतयसं कीलाह शहर हमला याना: नकतिनि मुंकात:गु न्हागु अनन् लाकायंकल, दाऊदं थ्व खँ न्यन।

2 अले वं परमप्रभुयाके थथे धका: सल्लाह काल, “जि वना: उपि पलिशतीतयत हमला याये कि मयाये?”

अले परमप्रभुं लिस: बियादिल, “वना: इमित हमला या हँ, अले कीलाह शहरयात बचय या।”

3 तर दाऊदया मनुतयसं वयात धाल, “अथे ला इपिं यहदाय ग्यानाच्वनागु दु कीलाहय वना: पलिशतीतय सिपाईतयत हमला या: वन धा:सा इन इति तसकं थाकु मजुइ ला?”

4 दाऊद हाकनं छकः परमप्रभुयाके सल्लाह काल। अले परमप्रभुं थथे धकाः लिसः बियादिल, “कीलाह शहरय हूँ। जिं पलिशतीतयत् छंगू लहातय वी।”

5 अथे जुयाः दाऊद व वया मनुत् कीलाह शहरय वन, अले पलिशतीतनापं लडाईं यात। इमिसं यक्व पलिशतीतयत् स्यानाः इमिगु सा दूहं यंकल। थुकथं दाऊद कीलाह शहरयागु रक्षा यात।

6 अहीमेलेकया कायु अबियाथार बिस्युं वनाः दाऊदनापं मिलय ज्वःबलय थःनापं पुजाहारीया भिगु सूती कापःया लं नं यंकगु खः।

7 दाऊद कीलाहय वंगु खँ सुं छमहयसिनं शाऊलयात कन अले वं धाल, “इमित परमेश्वरं जिगु लहातय लःल्हानादीगु दु। पःखालं घेरय यानातःगु बल्लाक गजबार तयातःगु धवाखा दुगु शहरय दाऊद थःमहं थः हे दूहां वनाः कुंकेगु थें जगु दु।”

8 अथे जुयाः शाऊलं थः सिपाईतयत् लडाईंया निति मुंकल अले कीलाहय हमला यानाः दाऊद व वया मनुतयत् घेरय यायेत छवत।

9 शाऊलं थःत हमला यायेत तयार याःगु दु धइगु खँ न्यनाः दाऊद पुजाहारी अबियाथारयात धाल, “एपोद ज्वनाः थन वा।”

10 अनंलि दाऊद धाल, “हे परमप्रभु इसाएलया परमेश्वर, शाऊल कीलाहय वयाः जिगु कारणं व शहरयात नाश यायेगु बिचाः याःगु दु धइगु खँ जि छिकापिनि दासं न्यनागु दु।

11 छु कीलाहय च्वंपि मनुतयसं जितः शाऊलया लहातय लःल्हाइ ला? छु जि न्यना थें शाऊल धाथें हे वइ ला? परमप्रभु इसाएलया परमेश्वर, छपिनि दासं बिन्ति याये, छपिनि दासयात लिसः बियादिसै!”

परमप्रभुं लिसः बियादिल, “शाऊल पक्का हे वइ।”

12 हाकनं दाऊदं न्यन, “छु कीलाहय च्वंपि मनुतयसं जितः व जिमि मनुतयत् शाऊलया लहातय लःल्हाइ ला?”

परमप्रभुं लिसः बियादिल “पक्का इमिसं अथे हे याइ।”

13 अथे जुयाः दाऊद व वया खुसः ति मनुत् कीलाह त्वःतावन। अले इपि छगु थासं मेगु थासय चाःहिला जुल। दाऊद कीलाह त्वःता वंगु खबर न्यनाः शाऊल थःगु योजनाकथं अनं न्ह्यामवन।

दाऊद पहाडी देशय

14 दाऊद पहाडी देशय, जीपया मस्भूमिया सुरक्षित थासय वनाः सुला च्वंवन। शाऊलं वयात न्हिया न्हि हे मालाच्वंगु खः। तर परमप्रभुं दाऊदयात वयागु लहातय लःल्हाना मदी।

15 दाऊद जीपया मस्भूमिइ होरेशय च्वनाच्वंगु खः। उबलय शाऊलं थःत स्याइन धकाः दाऊदं थुइकल।

16 अन जोनाथनं वयात नापालात अले वयात परमेश्वरपाखें दइगु सुरक्षाय पक्का यानाः हपाः बिल।

17 वं थथे धाल, “ग्याये मते, जिमि बौ शाऊलं छन्त छुं हानि याये फइ मखु। छि हे इसाएलया जुजु जुइ अले जि धाःसा छि स्वयाः क्वय च्वनीमह जुइ धकाः जिमि बौ शाऊलं नं थव खँ स्यु।”

18 थुपि निमहयसिनं परमप्रभुया न्ह्यःने थःथवय स्वापु तयाः पवित्र बाचा चीत। अले जोनाथन थःगु छँ लिहां वन दाऊद धाःसा होरेशय त् च्वन।

19 जीपया छुं मनुत् गिबायु शाऊलयाथाय वनाः थथे धाल, “दाऊद जिमिगु लागाय हकीला पहाडया होरेशय सुलाच्वंगु दु। थव यशिमोनया दच्छिनपाखे लागाय दु। थव यहदाया मस्भूमिया दच्छिनपाखे लागाय दु।

20 महाराज, जिमिसं स्यु वयात ज्वनेत छिगु तःधंगु इच्छा दु। अथे जुयाः छि जिमिगु लागाय झार्सं अले वयात छिगु लहातय लः ल्हायेगु जिम्मा जिमिगु जुइ।”

21 शाऊलं लिसः बिल, “छिमिसं जिगु निति दया याःगुलि परमप्रभुं छिमित अशिष बियादीमा!

22 वनाः हाकनं छकः पक्का या। व गन दु, अन वयात सुनां खन, व बांलाक न्यनेकने यानाः स्व। व तसकं चलाखमह खः धकाः जि न्यना तयागु दु।

23 व सुलाच्वंगु फुकक थाय लुइकि अले याकनं जिथाय खबर ज्वना वा। थव ज्या पक्का हे या अनंलि जि छिपिनापं वने। अयतं व अनयागु हे लागाय च्वनाच्वन धाःसा फुकक यहदा देशय माःवने माःसां जि वयात माला लुइका हये।”

24 अथे जुयाः इपि लिमबाकुसे शाऊल स्वयाः न्हापालाक हे जीपपाखे वन। दाऊद व वया मनुत् धाःसा यशिमोनया दच्छिनपाखे अराबाया माओन मस्भूमिइ च्वनाच्वंगु दु।

25 शाऊल व वया मनुत् दाऊदयात मालेत वन। थव खँ न्यनाः दाऊद ततःखःगु ल्वहंत दुगु माओन मस्भूमिइ वनाः च्वंवन। शाऊलं थव खँ न्यनेवं व दाऊदयात मालेत माओनया मस्भूमिइ वन।

26 शाऊल व वया मनुत् डौडया छखेपाखे अले दाऊद व वया मनुत् डौडया मेखेपाखे दुगु खः। शाऊल व वया मनुत् न्ह्याःवयाः लिक्क थ्यकः वल अले दाऊद व वया मनुत् धाःसा याकन याकनं बिस्युं वनेत सनाच्वन। शाऊल व वया मनुतयसं इमित ज्वनेत सन।

27 व हे इलय छमह दूत अन थ्यकः वल अले शाऊलयात धाल, “थनं याकनं लिहांझार्सै! पलिशतीतयसं देशय हमला याः वये धुंकल!”

28 अथे जुयाः शाऊल दाऊदयात लिउ वनेगु त्वःताः पलिशतीतयनापं ल्वाः वन। थुकथं व थाय्यात सेला-हामालेकथं* धाल।

29 अले दाऊद अनं वनाः एन-गदीया लागाय सुला च्वंवन।

24

दाऊद शाऊलयात मस्यासे त्वःताब्यगु

1 शाऊल पलिशतीतनापं लडाईं यानाः लिहां वये धुंकाः इमिसं धाल, “स्वयादिसै, दाऊद एन-गदीया मस्भूमिइ दु।”

2 अथे जुयाः शाऊलं फुकक इसाएलीतपाखे ल्ययातःपि बल्लाःपि स्वदुः सिपाईत ज्वनाः गुंदुगु च्वनीगु ल्वहंथीया पुर्वय दाऊद व वया मनुतयत् मालेत वन।

3 वैं वं लँपुइ लाःगु फैगलय थ्यन, अन छगू गुफा नं दुगु जुयाच्वन। व हे गुफाया कुन्चाय थ्यकं दाऊद व वया मनुत् सुलाच्वंगु खः। शाऊल व गुफाय झारा च्वनेत दूहां वन।

4 दाऊदया मनुतयसं वयात धाल, “थव व हे न्हि खः गुकिया बारे परमप्रभुं धयादिल। वयकलं छि शव्त छिगु लहातय लःल्हानादी, अले इमित छि छु याये यः याये फु।” शाऊलं मचायक दाऊदं निसकं क्वछुनाः वनाः वयकःया गाया च्वः चानाबिल।

5 तर दाऊदं शाऊलयागु गाया च्वः चाःगुलि वया विवेकं थःत दोष बियाच्वन।

6 अले वं थः मनुतयत् धाल, “परमप्रभुं जुजु अभिषेक यानादीमह जिमह मालिकयात जि थःगु ल्हाः ल्हने म्वालेमा। परमप्रभुं हे बचय यानादीमा छाय्धाःसा व परमप्रभुया अभिषेक जूह खः। जिं वयागु छुं भतिचा नं हानि याये म्वालेमा।”

* 23:28 २३:२८ सेला-हामालेकथे अश्रित बायावनीगुया ल्वहंथी

- 7 अले दाऊदं थः मन्तयत “शाऊलयात हमला याये मते” धकाः पन।
शाऊल दनाः गुफां पिहां वयाः थःगु लैपु जुयावन।
- 8 अनलिं दाऊदं नं गुफां पिहां वयाः शाऊलयात थथे धकाः सतल, “हे जिमि प्रभु, महाराज नं” शाऊलं लिफः स्वल। अले भँय स्वःसुलाः दाऊदं
- 9 शाऊलयात थथे धाल, “जिं छितः हानि याइन धकाः मन्तयसं धाल धायेवं छिं इमिगु खँ न्ये ज्ये ला?”
- 10 थौं छपिन्सं हे खंगु दु गुफाय दुने परमप्रभुं छितः जिगु लहातय लःलहानादीगु। जिमि गुलिखय मन्तयसं छितः स्यायेमाः धकाः धाःगु दु अयतं जिं छितः मस्यासे त्वःताबिया। अले जिं धया, “जिं थःगु लहाः जिमि मालिकया विरोधय ल्हने मफु छायाधाःसा वयकः परमप्रभुया अभिषेक जूह खः।”
- 11 स्वयादिसौं हनेबहःम्ह अबु, जिगु लहातय दगु थव छिगु हे गया कुचा खः। स्वयादिसौं जिं व जक चाना, छितः मस्याना। थुकि हे छिसं सीकादिसँ, छिगु विरोधय विद्रोह यायेगु अले छितः मभिं यायेगु नं मति मतया। जिं छिगु छुं हे मभिं मयाना। अयतं छिं जितः स्यायेत लिनानजुल।
- 12 “झीपि निम्हजसियागु दथुइ परमप्रभुं हे न्याय यानादीमा। छिसं जिगु विरोधय यानादीगु ज्याया निति परमप्रभुं हे छितः बदला कयादीमा। अयतं जिं धाःसा थःगु लहाः छिगु विरोधय गुब्सं ल्हने मखु।
- 13 न्हापा थथे धयातःगु उखान छिसं सी हे स्पू “मभिंम्ह मनुपाखें मभिगु हे पिहां वइ।” अथे जुयाः जिं थःगु लहाः छिगु विरोधय ल्हने मखु।
- 14 “झ्झाएलया जुजु सुयागु विरोधय दनावइ? छिसं सुयात लिनानाचवनागु दु? छम्ह सीम्ह खिचा, छम्ह कुसियात मखु ला?
- 15 परमप्रभुं हे झीगु न्याय यानादी अले झीपिं निम्ह मध्ये सु ठीक जू अले सुयाके दोष दु धकाः फैसला यानादी। वयकलं हे थुकिया जाँच यानादीमा अले जितः बचय यानाः जि खःम्ह मनु खः धकाः थहरय यानादीमा।”
- 16 दाऊदं थथे धाये थुंकाः शाऊलं धाल, “छु छ धाथे व हे खः ला, जिमि काय दाऊदं?” अले वं मिखां खबि वयकल।
- 17 अनलिं वं दाऊदयात धाल, “छु ला जि स्वयाः नं भिंम्ह जुल, जिं छन्त मभिगु व्यवहार याःसां तक नं छं जितः भिगु व्यवहार हे यात।
- 18 खः, छं थौं जितः छ जि प्रति गुलि भिंम्ह खः व कयन। परमप्रभुं जितः छंगु लहातय लःलहानादिल अयतं छं जितः मस्याः।
- 19 सु मनुखं थः शनूयात नापलाकाः वयात छुं मयासँ त्वःताछवइ ला? अथे जुयाः थौयागु न्हिइ छं जि प्रति छु याःगु दु परमप्रभुं उकिया पलेसा छन्त तःधंगु इनाम बियादीमा।
- 20 आः जिं छ हे पक्का जुजु जुइत्यंगु दु धकाः सिल। अले झ्झाएलया राज्य छंगु लहातं हे शासन याइ।
- 21 अथे जुयाः जिमि परिवारयात स्याये मखु अले जिगु नां जिमि अबुया घरानापाखें हुयाछवये मखु धकाः परमप्रभुया नामं छं पाफयाः धा।”
- 22 अथे जुयाः दाऊदं शाऊलनापं अथे हे याये धकाः पाफल। अले शाऊल छँ लिहां वन। दाऊद व वया मन्त धाःसा थः सुलाचवंसं सुरक्षित थासय तुं वन।

25

शमूएल सीगु

- 1 शमूएल सित अले सकले झ्झाएलीत मुनाः दुखं च्वन। इमिसं वयात रामाया थःगु हे छँ लिक्कसं थुन।
- दाऊद व अबीगेल
अनलिं दाऊद माओनया मस्भूमिइ क्वहां वन।
- 2 अन माओनय छम्ह मनु दु। वया कर्मेल शहरय यक्व सम्पत्ति दु। व तसकं धनीम्ह खः। वया स्वद्रः फै व द्रःछि च्वलय दु। वं कर्मेलय थः फैतयगु सँ चानाचवंगु खः।
- 3 वयागु नां नाबाल खः अले वया कलाःया नां अबीगेल खः। अबीगेल तसकं बांलाःम्ह व बुद्धि दुम्ह खः। तर वया भाःत कालेबया वंशया छम्ह नुगः छाःम्ह व मभिगु ज्या याइम्ह खः।
- 4 नाबालं थः फैतयतगु सँ चानाचवंगु धयागु खँ मस्भूमिइ दाऊदं न्यन।
- 5 वं थः झिम्ह मन्तयत थथे धयाः छवत, “कर्मेलय हँ अले नाबालयात लुइकाः जिं ज्वजलपा धयाहःगु दु धयाब्यु।
- 6 छिमिसं वयात धयाब्यु, ‘छि, छिकपिनि परिवार अले छिनापं दुपिं सकलें मन्तयगु भिं जुइमा। छिं थः फैतयगु सँ चानाचवंगु दु धयागु खँ जिं न्यनागु दु।
- 7 “ ‘छिकपि फैजवाःत थुलिमछि दिं तक जिमिथाय च्वन नं जिमिसं इमित दुःख मबिया अले इपि कर्मेलय दुजलय नं इमिगु छुं तंगु नं मद्।
- 8 छिकपिनि थः मन्तयके न्यनादिसँ, अले इमिसं छितः फुककं सत्य खँ धयाबी। जिमि मन्तयत दया यानाः स्वीकार यानादिसँ छायाधाःसा थौयागु न्हि तसकं भिं अले छिकपिनि दासतयत व छपिनि काय दाऊदयात छु बी फु बियादिसँ।”
- 9 दाऊदया मन्त वयाः नाबालयात दाऊदयापाखें थव खबर बिल। अनलिं इपि लिंसःया निति पियाच्वन।
- 10 नाबालं दाऊदया मन्तयत थथे लिंसः बिल, “दाऊद सु खः? थव थिंशैया काय धाःम्ह सु खः? थौकन्हय अजः यानाः दासत थः मालिकपाखें बिस्सुं वनाचवंगु दु।
- 11 जि नयेगु नसा, जि त्वेनेगु दाखमघ व फैया सँ चाइपिमिगु निति ज्वरय यानातयागु ला म्हामस्युपि मन्तयत जिं छाया बियेगु?”
- 12 दाऊदया मन्त लिहां वयाः थःगु लैपु जुयावन अले दाऊदयात थव फुकक खँ कनाबिल।
- 13 दाऊदं थः मन्तयत धाल, “सकसिनं थथःगु तरवार ज्वँ।” इपि सकसिनं थथःगु तरवार जँय चित अले दाऊदं नं थःगु तरवार जँय चित। प्यसःति मन्त दाऊदया ल्यल्य वन अले निसःति मन्त धाःसा सामान स्वयेत च्वन।
- 14 नाबालया सुं छम्ह च्यलं नाबालया कलाः अबीगेलयात धाल, “दाऊदं क्वमिलु जुयाः मस्भूमिइ झी मालिकयात ज्वजलपा धायकेत मन्त छवयाहःगु खः। तर वं ला इमित हेस्यात।
- 15 इमिसं जिमित तसकं बांलाःगु हे व्यवहार यात अले जिमित दुःख नं मब्य। इपि नापं तुं जिपि ख्यलय न्हाथासं वंसां जिमिगु छुं नं मालसामानत तंगु नं मद्।
- 16 जिपि थः फैत ज्वःवनेबलय इपि चान्ति जिमिगु चाकःछि पःखाः थें च्वनाबीगु खः।
- 17 आः छु यायेमाःगु खः छि बांलाक बिचाः यानादिसँ छायाधाःसा झी मालिक व वया परिवारय पक्का हे नाश वयेत्यंगु दु। व तसकं लुच्चाह मनु खः व नाप ला सुं नं मनु खँ तक नं लहाइ मखु।”
- 18 अथे जुयाः हथाय चाचां निसःपा मरि, निगु मशक छेग्या म्हिचाय दाखमघ, न्याम्ह फैया ला, निइनिगु किलोग्राम सियातःगु अन्न, सच्छिगः किसिमिस व गंकातःगु निसःगः यःमरिसि अबीगेलं कयाः गधातय म्हाय तयाबिल।
- 19 अले थः च्यःतयत धाल, “छिपि न्हाःने न्हाःने हँ जि ल्यल्य वये।” तर थुकिया बारे वं थः भाःतयात धाःसा छुं हे मथाः।
- 20 व गधाया म्हाय गथावनः पहाडया बच्छि लैपुइ थ्यंबलय अन दाऊद व वया मन्त थःपिनिपाखें वयाचवंगु खन। अले अबीगेलं इमित नापलात।

21 दाऊद थथे मति तयाचवंगु खः, “मस्भूमिइ छुं नं मतंक उलिमछि बांलाक ध्व मनुया सम्पत्ति रक्षा यानागु ला सिति वन। वं जितः भिं यायेगु पलेसा मभिगु यात।

22 कन्हय सुथय तक व नापं दुपि छम्ह जक मिजंत म्वाणाचन धाःसा परमेश्वरं जितः कडा सजँय बियादीमा।”

23 अबीगेलं दाऊदयात खनाः हथाय चाचां थःगु गधानं क्वहां वल अले दाऊदया न्हाःने बैय पुलि चुयाः

24 पालीं भ्वाःपुयाः थथे धाल, “हे जिमि प्रभु, जितः हे दोष लायेमा। छिकपिनि दासीयात छकः खं ल्हायके बियादिसें, जिमि प्रभु, छपिनि दासया खँ न्यनादिसें।

25 जिमि मालिक, व ल्वाचाम्ह मनुया च्युताः तयादी मते। गथे वयागु नां नाबाल खः व अथे हे खः। वयागु नांया अर्थ ‘मूर्ख’ खः अले वयागु पहःचहः नं अथे हे च्वं। तर जिं छिकपिनि दासं धाःसा छपिनिं छव्याहयादीपिं मनुतयत खनागु मद्।

26 “आः हे जिमि प्रभु, ल्वापु छ्याःपु यानाः हि हायेकेगु व बदला कायेगु खँय छितः परमप्रभु पनादीगु दु। धात्थे परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वर म्वाःम्ह खः थें, अले छि म्वाःम्ह खः थें, जिं धाये, छपिनि शत्रुतयगु व छिकपिनिगु नाश जुइगु यक्कीपिनिगु गति नाबालया थें हे जुइमा।

27 जिं छिकपिनि दासी थः प्रभुयाथाय ज्वनाः वयागु कोस्यालि थन दु। ध्व छपिनि अधीनय दुपि मनुतयत बियादिसें।

28 हे जिमि प्रभु, छिकपिनि दासी मभिं याःगु दुसा क्षमा यानादिसें। परमप्रभुं छिकपिनि वंशयात सदां दयका तयादी, छायाःसा छि परमेश्वरया हे लडाइँ यानादीगु दु। छपिनिगु जिक्काछि छुं नं कथंयागु मभिगु मजुइमा।

29 छुं जुयाः सुं मनुखं छितः हमला यानाः छिगु प्राण कायेत स्वल धाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वर मनुतयगु तसकं मं वंगु सम्पत्तिया रक्षा याःथें हे छिगु प्राण रक्षा यानादी। छिकपिनि शत्रुतयगु प्राण धाःसा वयकलं छिपतय ल्वाहं तथाः वाछुःथें वान्छवयादी।

30 परमप्रभु जिमि प्रभुं छितः बियादीगु फुकक बचं पूरा यानाः इस्राएलया जुजु यानादीबलय,

31 छितः दोष मद्पिनिगु हि हायकाः अले थःत ब्वलासापिन्त बदला कयाः धकाः दुःख जुयाः सिति थथे यानाः धायेमालि मखु। परमप्रभुं जिमि मालिकयात ताःलाकादीबलय छसपोलया दासी जितः नं लुमंकादिसें।”

32 अनलि दाऊद अबीगेलयात धाल, “थौं जिनापं नापलायेत छितः छव्याहयादीम्ह परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरया महिमा जुइमा।

33 धन्य खः छंगु बुद्धि, छ धन्यम्ह खः, छायाःसा थौं छं जितः स्यायेगु व जिगु थःगु ल्हातं बदला कायेगु दोषपाखें बचय यानाबिल।

34 छायाःसा धात्थे छन्त स्येकेगुपाखें बचय यानादीम्ह परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वर म्वाःम्ह खः थें, जिं धाये, थथे छ जिनापं याकनं हे नापमलाःगु जूसा नाबालया परिवारय च्वंपि मिजंत छम्ह नं कन्हय सुथ तक ल्यं दइ मखु।”

35 अनलि दाऊद अबीगेलं वया निति हःगु कोस्यालि कयाः थथे धाल, “याउँक छैं लिहां हूँ। जिं छंगु खँ न्यनागु दु अले छंगु बिन्ति स्वीकार यानागु दु।”

36 अबीगेल छैं थ्यनाः व अन नाबालं जुजुपिन्त न्केगु भव्य थें नयाचवंगु खन। नाबाल लयतायाः दाखमघ त्वनाः तसकं कायकाचवंगु दु। अथे जुयाः वया कलातं वयात सुथ तक नं छुं मधासे च्वन।

37 सुथ न्हापां दाखमघं मकाःबलय वया कलाः अबीगेलं फुकक खँ कनाबिल, अले व ला छुं हे मचायाः ल्वाहं थें जुयाः सने मफयावन।

38 झिन्हु लिपातिनि परमप्रभुं वयात हयकयादिल अले व सित।

39 नाबाल सित धकाः दाऊद न्यन अले धाल, “परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा! जितः मधिकाः हेस्याःगुलि वयकलं वयात ब्वलासायादिल अले जितः मभिं यायेगुपाखें बचय यानादिल। नाबालं याःगु मभिगु ज्या परमप्रभुं वयागु हे छैनय प्वंकादिल।”

अनलि दाऊद थः च्यःतपाखें अबीगेलयात थःनापं ब्याहा यायेगु निति खबर छवल।

40 वया च्यःत कर्मेलय अबीगेलयाथाय वनाः थथे धाल, “छिं हाकनं ब्याहा यायेत दाऊद जिमित छितः कायके छव्याहःगु खः।”

41 व जुस्वक दन अले बैय भवपुयाः थथे धाल, “जि वयकःया दासी खः अले वयकःया च्यःतयगु तुति तकं सिलेमासां नं सिले।”

42 अले व काचाकाचां तयार जुयाः थः न्याम्ह दासीतनापं गधा गयाः खबर हःपिं दाऊदया मनुतनापं वन, अले व दाऊदया कलाः जुल।

43 दाऊद थिजरेल पाखेयाम्ह अहीनोमनापं नं ब्याहा यात। थुपि निम्हं वया कलाः जुल।

44 उबल्य शाऊल थः म्हायगु दाऊदया कलाः मीकलयात धाःसा गल्तीमया लेशया काय पल्लिएलयात बी धुंकरुगु खः।

26

दाऊद शाऊलयात हाकनं मस्यासे त्वःताव्यगु

1 जीपीतयसं गिबाय शाऊलयाथाय वनाः धाल, “दाऊद यशीमोनपाखे स्वःगु हकीलाया पहाडय सुलाचवंगु दु।”

2 अथे जुयाः स्वद्रुःति ल्ययातःपि सिपाईत ज्वनाः दाऊदयात मालेत जीपया मस्भूमिपाखे क्वहां वन।

3 यशीमोनपाखे स्वःगु हकीलाया पहाडया क्वसं लँ लिक्क व थःगु छाउनी तल। दाऊद अन मस्भूमिइ हे च्वन। शाऊल वयात मालेत मस्भूमिइ वयाचवंगु दु धकाः न्यनेवं

4 दाऊदं चिवा कायेत मनुत छवत। अले शाऊल धात्थे हे वये धुंकरु धकाः सीकल।

5 दाऊद याकनं हे वनाः शाऊल व वया सेनापात नेरया काय अबनेर घनाचवंगु थाय लुइकल। थः सिपाईतय चाकःछिं छिसिनेसं मिलय यानाः शाऊल दथुइलाक घनाचवंगु खः।

6 दाऊदं हितीं अहीमिलेक व योआबया किजा सस्याहया काय अबीशैपाखे स्वयाः धाल, “शाऊलया छाउनी दुने जिनापं सु वनेगु?”

अबीशैनिं लिसः बिल, “जि वने।”

7 अथे जुयाः दाऊद व अबीशै चान्हय छाउनी दुहां वन अले सिपाईतय दथुइ शाऊलयात वया भाला छ्यंफुसय बैय तिनाः घनाचवंगु खन। अबनेर व सिपाईत धाःसा शाऊलयात दथुइ तयाः चाकःछिं घनाचवंगु खः।

8 अबीशैनिं दाऊदयात धाल, “थौं छिकपिनि शत्रुयात परमेश्वरं छिगु ल्हातय लःल्हानादीगु जुयाच्वन। जितः उजं बियादिसें, भालां सुयाः छक्कलं हे वयात बैयं तियाबी। जिं निक्कः सइ हे माली मखु।”

9 तर दाऊदं वयात धाल, “जुचुयात स्याये मते। परमप्रभुया अभिषेक जूहयसित ल्हाः ल्हंम्ह सु जक दोषी मज्जु दु?”

10 दाऊदं धाल, “धात्थे परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, परमप्रभुं थःम्ह हे वयात स्यानादी वा व थःगु कालं सी अथवा व लडाइँ याः वनीबलय सी।

11 तर जिं परमप्रभुया अभिषेक जूहयसिया विरोधय गुबलं ल्हाः ल्हने म्वालेमा। झीसं वया छयं लिक्क दगु भाला व आमखुरा ज्वनाः वनेनु।”

12 अथे जुयाः दाऊदं शाऊलया छ्यंफुसय च्वंगु भाला व आमखुरा कयाः अबीशैनापं वन। छाउनी दुने घनाचवंगु सिं नं सिपाईतय न्हालं मचाः अले सुनां खं नं मखं। परमप्रभुपाखे छव्याहःगु न्हालय इपिं घनाचवंगु खः।

13 अले दाऊद तापाक्क मेछेपाखे च्वंगु पहाडया च्वकाय दना च्वंवन। इमिगु दथुइ तसकं तापत।

14 अनंलि दाऊदं शाऊलया सिपाईतयत व नेरया काय अबनेरयात तःसलं हालाः थथे धाल, “दना वा, अबनेर! छु छं जिगु सः ताःगु दु ला? जितः लिसः ब्यु।”

अबनेर लिसः बिल, “जुजुयात ब्वःबीम्ह छ स खः?”

15 दाऊदं अबनेरयात धाल, “अबनेर, छु छु तसकं बल्लाःमह मखु ला? छु इझाएलय छ थें ज्याःमह स दु? अयनं छाय छं थः प्रभु महाराजया रक्षा याये मफुत? सुं छम्ह सिपाईं छं मालिक छिमि जुजुयात स्यायेत वये धुंक्ल।

16 थ्व ला तसकं मजिल, धात्थें परमप्रभु म्वाःमह खः थें, छिपिं स्यायेमाःपि हे खः, छायाःसा छिमिसं थः मालिक परमप्रभुया अभिषेक जूहयसित रक्षा याये मफुत। स्वःसा वयागु छयंफुसयं चवंगु भाला व लः त्वनेगु आम्बुरा गन वन?”

17 शाऊलं दाऊदया सः तायाः तःसलं थथे धाल, “छु छु हे खः ला जिमि काय दाऊद?”

दाऊदं धाल, “खः, प्रभु जिमि जुजु, जि हे खः।

18 जिमि प्रभुनं वयकःया दासयात छाया लितुलिनादीगु? जिं छु यानागु दु धकाः? छु मभिगु ज्या यानाः जि दोपीं जुल?

19 हे प्रभु जिमि जुजु, जिं छु धायेत्यनागु दु बांलाक ध्यान बियाः न्यनादिसैं। थथे परमप्रभुं हे छितः जिगु विरोधय याकेब्युगु खःसा जितः वयकःयात छगु भेटीं छायाके बियादिसैं सके वयकःया मन हिलिला। तर छुं जुयाः थ्व मनूतयसं याकूगु जूसा इमित परमप्रभु सराः लायेमा। छायाःसा थौं “वं मेपिं घःतयगु सेवा यायेमा” धकाः इमिसं जितः परमप्रभुया सर्वयपाखें लिकाःगु दु।

20 परमप्रभुया न्हाःने पाखें तापाक जितः स्याके बियादी मते छायाःसा छम्ह मनूखं पहाडय चिखायात लिनाजुं थें इझाएलयाम्ह जुजु छम्ह कुसियात मालेत झाःगु दु।”

21 अनंलि शाऊलं लिसः बिल, “जिं पाप यानागु दु, लिहां वा! हे जिकाय दाऊद, थौया न्हिइ छं जिगु प्राण तसकं मूं वंगु तायका जितः बचय यात। आवंलि जिं गुबलें नं छंगु हानि याये मखु। जि मूछंम्ह खः, जिं टुंकागु दु।”

22 दाऊदं लिसः बिल, “जुजुया भाला थन दु। छिकपिनि सुं छम्ह मनूखं वयाः व कयाः येकेमा।

23 परमप्रभुं सकलें नमनूतयत वयागु धार्मिकता व विश्वास याये बहःया निति सिरपाः बियादी। थौं परमप्रभुं छितः जिगु लहातय बियादीगु दु तर जिं परमप्रभुया अभिषेक जूहयसित लहाः ल्हने मखु धकाः छुं मयाना।

24 गथे जिं थौं छिगु प्राण तसकं मूं वंगु तायका अथे हे परमप्रभुं नं जिगु प्राण तसकं मूं वंगु तायकेमा अले जितः फुक्क विपत्तिपाखें बचय यानादीमा।”

25 अनंलि शाऊलं दाऊदयात धाल, “हे जिमि काय दाऊद, परमप्रभुं छन्त तःधंगु आशिश बियादीमा। छं याइगु न्हागु ज्याय नं ताःलायेमा।” अले दाऊद थःगु लैपुइ वन शाऊल धाःसा थःगु छें वन।

27

पलिशतीतयगु दथुइ दाऊद

1 दाऊदं थथे बिचाः यात, “छन्हु ला छन्हु शाऊलं जितः स्या हे स्याइतिनि। अथे जुयाः पलिशतीतयगु लागया बिस्सुं वनेगु हे जितः बांलाइ। अले शाऊलं जितः इझाएलय दक्क थामसय मालेगु त्वःती। थुकथं जि वयागु लहातं बचय जुइ।”

2 अथे जुयाः दाऊद व वया खुसः मनूत माओकया काय गातया जुजु आकीशयाथाय वन।

3 दाऊदं थः मनूत व इमि परिवारत, थः निम्ह कलाः यिजेरलीं अहीनोम व कर्मेलयाम्ह सी थुंक्कूह नबालया कलाः अबीगिलयात ज्वनाः आकीशनापं गातय च्वनेत वन।

4 दाऊदं गातय बिस्सुं वन धकाः शाऊलयात कनाबिल, अले शाऊलं दाऊदयात मालेगु त्वःतल।

5 दाऊदं आकीशयात धाल, “छिसं थः दासयात ययकागु दु धइगु खःसा छिगु देशय जिपि च्वनेत छगु शहर बियादिसैं। छाया जि छिकपिनि दास राजधानीइ छिनापं च्वनेगु?”

6 अथे जुयाः आकीश उखुन्हु वयात सिक्लग शहर बिल। आः तक नं व यहदीतय जुजुपिनिगु शहर खः।

7 दाऊद पलिशतीतयगु देशय दच्छि व प्यला तक च्वन।

8 दाऊद व वया मनूत हमला याः वनीगु अले गशरीत, गिज्जीत व अमालेकीतयत लुतय याइगु। इपि न्हापानिसें हे शूर व मिश्रय थ्यंकाच्वनाः च्वपि खः।

9 दाऊदं देयत लुतय याइबलयं व मिजं वा मिसा सुयातं म्वाका तइ मखु। अले वं फैःच्वलय व साःदूहंत, गधा व ऊँट व वसत नं यंकाः आकीशया थामस तुं लिहां वइगु खः।

10 आकीशं वयात थथे धकाः न्यनेगु, “थौं छं गन लुतय यानाहया?” अले वं थथे धाइगु, “यहदाया नेगेव देशय” वा “यरहमेलीतयथाय वा केनीतयगु नेगेव देशय।”

11 दाऊदं म्वाःपिं सुं नं मिजं वा मिसात गातय मह छायाःसा सुं मनूयात म्वाकातःसा वं आकीशयात जिं छु यात व कनाबीं फु धकाः वं बिचाः यात। पलिशतीतनापं च्वनाच्वतले वयागु पहःचहः थथे हे खः।

12 तर आकीशं दाऊदयात पत्याः यानाः थथे धाल, “वं थः इझाएलीं मनूतयगु न्हाःने तसकं मभिम्ह जूगु दु, अथे जुयाः व जिवंकाःछि जिगु दास जुयाच्वनी।”

28

1 छुं ई लिपा पलिशतीतयसं इझाएलीतलिसें लडाईं यायेत थः सेनातयत मुकल। अले आकीशं दाऊदयात धाल, “छु व छिमि मनूत जिनापं लडाईंलय वनेमाः धकाः ला छं स्यु जुइमा।”

2 दाऊदं आकीशयात लिसः बिल, “बांलाक स्यु, छपिनि दासं छिगु निति छु छु याये फु धइगु खँ छि थःमह हे स्वयादी।”

अनंलि आकीशं दाऊदयात धाल, “जिं छन्त जिवंकाःछि जिम्ह बडीगाईं यानातये।”

शाऊलं तन्त्रमन्त्र याइम्ह मिसालिसे सल्लाह काःगु

3 थुबलय तक शमूएल सी थुंक्कूगु खः, अले सकलें इझाएलीतयसं वयागु निति दुवं च्वनाः वया सीम्ह वयागु हे शहर रामाय थुंगु खः। थुबलय तक शाऊलं तन्त्रमन्त्र ज्या याइपि फुक्कसित इझाएलं पितिनाछवये थुंक्कूगु खः।

4 पलिशतीतयसं लडाईंया निति थः सिपाईंत मुंकाः श्नेमय पाल ग्वल। शाऊलं नं फुक्क इझाएलीतयत मुंकाः गिल्लोय पाल ग्वल।

5 अले शाऊल पलिशतीतय सिपाईंत खनेवं तसकं ग्यात।

6 अले शाऊलं परमप्रभुयाके न्यन, “जिं छु यायेगु?” तर परमप्रभुं वयात नं म्हगसपाखें, नं “ऊरीमं” नं अगमवक्तापाखें छुं नं लिसः बियादिल।

7 अथे जुयाः वं थः हाकिमतयत धाल, “जिगु निति छम्ह तन्त्रमन्त्र याइम्ह मिसा मा, अले जि वनाः व नापं न्यनेकने याये।”

वया हाकिमतयसं लिसः बिल, “अज्याःम्ह मिसा छम्ह एन्दोरय् दु।”

8 अले शाऊलं सकसिनं पुनी थें ज्याःगु वसः पुनाः थः निम्ह मनुतनापं बहनी व मिसायात नापलायत वन। अले वयात धाल, “प्रेत आत्मायात न्यनाः जिगु बारे धयाब्यु, अले जिं सुयागु नां कने वयात सःता ब्यु।”

9 तर व मिसां लिसः बिल, “शाऊल जुजुं छु याःगु दु व ला छिं सि हे स्ये जुइमाः। वं प्रेतया आत्माया ज्या याइपिन्त देशं पितिनाछ्वःगु दु। गुकिं यानाः जि सिनावनिमालि। छिं छाय् जितः जाः तयाच्चवनादीयागु?”

10 शाऊलं पाफयाः धाल, “धार्थे परमप्रभुया म्वाःम्ह खः थें, अथे यानाः छंगु जीवनय् छुं नं विपति वइ मखु।”

11 अनलि व मिसां न्यन, “जिं सुयात सःतेगु लय्?”

शाऊलं लिसः बिल, “शमूएलयात!”

12 शमूएल पिहां वेगु व मिसां खनाः पिच्यानाः हालाः शाऊलयात धाल, “छिं छाय् जितः छल यानाच्चवनागु? छिं शाऊल जुजु हे खः।”

13 जुजुं वयात धाल, “ग्याये मते। छुं छुं खनागु दु?” व मिसां लिसः बिल, “बैँनं छम्ह प्रेत पिहां वयाच्चंगु खनागु दु।”

14 शाऊलं न्यन, “वं गथे च्वे?” वं धाल,

“गां न्ययातःम्ह छम्ह बुराम्ह मनु बैँ च्वय् थहां वयाच्चंगु खना।”

अनलि शाऊलं व शमूएल हे खः धकाः सिल। अले वयात भवसुलाः भागि यात।

15 शमूएलं शाऊलयात धाल, “छाय् छं जितः सःताः पंगः यानागु?”

शाऊलं लिसः बिल, “जिं तसकं दुःखय् लाःगु दु। पलिशतीतयसं जितः हयकयाच्चंगु दु। परमेश्वरं जितः त्वःतूगु दु। वयकलं न अगमवक्तातपाखे न म्हासपाखे हे जितः लिसः बियादीगु दु। अथे जुयाः जिं छुं यायेमाली धकाः न्यनेत छन्त सःतागु खः।”

16 शमूएलं धाल, “परमप्रभुं छितः त्वःतूगु दु अले वयकः छिगु विरोधी जुयादीगु दु धयागु खःसा छिं छाय् जितः न्येकने यानाच्चवनागु?”

17 जिपाखे न्हापा हे धयादीगु खं परमप्रभुं यानादीगु दु। वयकलं छंगु ल्हातं राज्य लाकाः छिमिं छम्ह जःलाखःला दाऊदयात बियादीगु दु।

18 छिं परमप्रभुया आज्ञा मानय मयाः अले अमालेकीतय विरोधय परमप्रभुया तंयात पूर्वके मबिल। अथे जुयाः परमप्रभुं थौं छन्त धथे याःगु खः।

19 अयजुगुलिं छ व छिमिं प्रजा इसाएलीतय परमप्रभुं पलिशतीतयगु ल्हातय बियादी। कन्हय् छ व छिमिं कायपिं जिनापं हे च्वनेगु जुइ। अले परमप्रभुं इसाएलीतय सिपाइतयत पलिशतीतयगु ल्हातय लःल्हानादी।”

20 शाऊल तसकं ग्यानाः बैँय भवसु वन। व चच्छिं न्हिच्छिं छुं हे मनसे च्वनाच्चंगुलि थुकथं व तसकं बःमलात।

21 अनलि व मिसा वयात तसकं दुःख जुयाच्चंगु खनाः धाल, “छिं धाःगु खं छिकपिनि दासी मानय याये, अले जिं जिगु प्राण नं छिगु निंति पाये धुन।

22 आः जिगु खं न्यनादिसं, छिगु यात्राया निंति छिं बल्लायेत छिकपिनि दासयात छुं नसा ज्वरय् यायेत उजं बियादिसं।”

23 तर शाऊलं नसा नयेत मानय मजुल।

अले वया मनुतयसं नं व मिसाया खँयात कयाः शाऊलयात नसा नयेत बिन्ति यात। अनलि व मानय जुल अले बैँय नं दनाः खाताय फयतवन।

24 व मिसाया छँय लहिनातःम्ह ल्हंम्ह द्रंहाचा स्यानाः छुं छुचुं न्हायाः सोडा मतःगु मरि दयकल।

25 वं शाऊल व वया मनुतयगु न्हाःने तयाहल। अले इमिसं व नल। व हे चान्हय् इपिं सकलें अनं बिदा कयाः वन।

29

पलिशतीतयसं दाऊदयात लितछ्वःगु

1 पलिशतीतयसं थःपिनिगु फुक्क सिपाइत लडाइया निंति अपेकय मुंकल, अले इसाएलीत बैँगाःचाया लिक्क थिजरेलय् पाल ग्वल।

2 शासकयसं सच्छिं सच्छिं व द्रःछिं द्रःछिया इवः मिलय यानाः थः सिपाइतयत न्हाज्याकल। अले दाऊद व वया मनुत जुजु आकीशिनापं ल्युनेया इवल्य च्वनाः न्हाज्यात।

3 तर पलिशतीतय हाकिमतयसं न्यन, “थुपि हिब्रूत थन छु यायेत वयाच्चंगु?”

आकीशं लिसः बिल, “थ्व इसाएलया जुजु शाऊलया सेवक दाऊद खः, व जिनापं दच्छिं स्वयाः अचः च्वने धुंक्मह खः। व जिनापं च्वंसानिसें थौं तक जिं वयाके छुं हे दोष खनागु म्दु।”

4 तर पलिशतीतय सेनापतितयसं तसकं तंभ्याः आकीश जुजुयात धाल, “व मनुयात छिं तया तयागु शहरय हे लित छवयादिसं। व इनीनापं लडाइलय् मवयेमा, मखसा लडाइं जुइबलय व इगीगु विरोधय वनी। अले इनी मनुतयत स्यानाः वया थः मालिकपाखे स्याबास कायेगु थ्व थें ज्याःगु बांलाःगु मौका मेगु छु दइ?”

5 छु थ्व व हे दाऊद मखु ला, इमिसं वया बारे थथे धकाः म्ये हालाः प्याखं ल्हगु खः,

“शाऊलं ला दुलंद्रःयात नाश यात,

अले दाऊदं ला लखं लखयात स्यात।”

6 अनलि आकीशं दाऊदयात सःतके छवत अले धाल, “धार्थे परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, छ तसकं पक्काह मनु खः, अले जिगु सेनाय छं याःगु ज्या खनाः जि तसकं लयातः। छ जिथाय वसानिसें जिं छंके छुं दोष लुइकागु म्दु तर मेपि शासकतयसं छन्त पत्याः मयाः।

7 अथे जुयाः छ याऊकं छँ हँ, अले इमिसं मभिं ताय्कूगु छुं ज्याखँ छंगुपाखे मजुइमा।”

8 दाऊदं आकीशयात धाल, “छपिनि दासं छु याःगु दु? छपिनि दासं छिगु सेवा यानाबलयनिसें थौं तक छिं जिके छुं दोष लुइकागु दु ला, मखसा, जिं जिमि महाराज्या शत्रुतयगु विरोधय छाय् लडाइं याः वने म्दुगु?”

9 आकीशं लिसः बिल, “छ जिगु निंति परमेश्वरया दूत थें जगु दु धकाः जिं पत्याः यानागु दु, तर छ इपिं नापं लडाइं याः वने मज्य धकाः पलिशतीतय सेनापतितयसं जिंरी याःगु दु।

10 अयजुगुलिं कन्हय् सुथ न्हापां हे दनाः छनापं वःपि मनुतनापं तयुजः वयेवं थनं याकनं हँ।”

11 अथे जुयाः सुथ न्हापं हे दाऊद व वया मनुत पलिशतीतयगु देशपाखे लिहां वन। पलिशतीत धाःसा च्वय थिजरेलपाखे वन।

30

दाऊदं थः सिपाइतय परिवारयात बचय याःगु

1 स्वन्हु खुन्हु दाऊद व वया मनुत सिक्लगाय थ्यंकः वल। उगु इलय् अमालेकीतयसं नेगेव व सिक्लगाय लुतय याये धुंक्गु व सिक्लगाय हमला यानाः मि छवयकान्यगु इमिसं खन।

2 इमिसं अन दुपिं मिसात व मस्त सकसित मर्यासे ज्वना यंकूगु खः।

- 3 अनंलि दाऊद व वया मनुत् सिक्लग थ्यंबलय इमिसं व शहर नाश जगु व इमि मिसात व मस्त सकसितं यंकेधुंकरुगु खन।
 4 अले इपिं तसकं ख्वल। थुलि अक्वः ख्वल कि इमिके शक्ति हे मदयावन।
 5 दाऊदया निम्ह कलाः, थिजरेल पाखेंयाम्ह अहीनोम व कर्मेलयाम्ह सी धुंकरुह नाबालया कलाः अबीगेलयात ज्वना यंकरुगु खः।
 6 अनंलि थथःपिनिस कायम्ह्वाय व ज्वनायंकरुगुलि दाऊदया मनुतयसं तं पिकयाः दाऊदयात लव्हंत कयंकेगु ख्याचवः बिल। अले दाऊदयात वयाये ध्वयाये मनुत। तर परमप्रभु थः परमेश्वरपाखें जक दाऊदयात बल दत।
 7 दाऊदं अहीमिकेकया काय पुजाहारी अबियाथारयात धाल, “पुजाहारीया भिगु म्ती कापया लां जिथाय हजि।” अले अबियाथारं व हयाबिल।
 8 अनंलि दाऊदं परमप्रभुयाके न्यन, “छु जि उपिं लुतय याइपिं मनुतय ल्युल्य वने ला? छु जिं इमित नापालाके फइ ला?”
 परमप्रभुं वयात लिसः बिल, “ज्यु, छं इमित ल्यु हूं, छं इमित नापालाकाः फुकक ज्वनायंकिपन्त छुतय याना हजि।”
 9 अथे जुयाः दाऊद व वया खुसः मनुत अनं न्यासि वनाः बसोरया खुसिचाय थ्यंकल, गुलि मनुत अन हे च्वन,
 10 छायाधाःस निसः मनुत त्यानुचाया खुसि छीमफुगु खः। दाऊद व वया प्यसः मनुत धाःसा दिपाः हे मकासे इमित ल्यु तुं वन।
 11 अले इमिसं ख्यलय छुम्ह मिथ्रीयात नापालात अले वयात दाऊदयाथाय हल। वयात इमिसं नयेत छुं नसा व त्वनेत लः बिल।
 12 इमिसं वयात गंगु नेभारा व निगु झुपा किसमिस बिल। उपिं नये धुंकाः वयाके बल वल छायाधाःसा वया नयेत्वने मखंगु स्वन्हु स्वचा दये धुंकरुगु खः।
 13 दाऊदं वयाके न्यन, “छ सुयापाखेंम्ह खः? अले छ गं वयाम्ह खः?”
 व लिसः बिल, “जि छम्ह मिथ्री खः, अमालेकीतय छम्ह दास खः। तर जि स्वन्हु न्हापा म्हं मफुगुलि जिमि मालिकं जितः त्वःता वंगु खः।
 14 जिमिसं करेतीतयगु नेगेव, यहदाया छुं थासय व कालेबया नेगेवय लुतय यानाः अले सिक्लगयात मि छवयेका बिया।”
 15 दाऊदं धाल, “छु छं जितः इमिथाय व्वनायंके फु ला?”
 व धाल, “छि जितः स्याये मखु अले जिमि मालिकया लहातय लःल्हाये मखु धकाः परमेश्वरया न्हाःने पाफयाः धयादिसैं। अले तिन जि छितः लैं वयानाः इमिथाय थ्यंकाबी।”
 16 अले वं लैं कयंयंयं दाऊदयात इमिथाय व्वना यंकल। अन अमालेकीत प्यखेरं छ्यालब्याल जुयाः नयेत्वने यानाच्वन। अले पलिशतीतयगु व यहदातयगु लागं लुतय यानाहःगु मालताल द्रुचिकाः लयतायाच्वन।
 17 तर दाऊदं इमित हमला यात अले कन्हय खुन्हु सन्ध्याकाः इलय तक हे लडाईं यानाच्वन। इपिं मध्ये प्यसःम्ह ल्यायम्हपिं जक ऊँट गयाः बिस्यं वन।
 18 दाऊदं थः निम्ह कलाःपि नापं अमालेकीतयसं यंकरुगु सकलें मनुत व फुककं वस्तुतयत छुतय याना हल।
 19 इमिसं लाकायंकरुगु फुकक सामान, कायम्ह्वायपि व इमि थःगु निति यंकरुगु सामान नापं फुककं दाऊदं लितः हल। छुं नं त्वःमप्यु।
 20 दाऊदं फे-च्वलय, सा द्रुहंया बथां नापं लितः हल अले वया मनुतयसं उपिं बस्तुतय बथांयात ख्याख्यां थथे धायां यंकल, “थुपि दाऊदं लाकाहःपि खः।”
 21 अले दाऊद बसोरया खुसि लिक्क व नापं थांवेने मफया च्वनाच्वपि उपिं निसः मनुतयथाय थ्यंकः वल। इपिं दाऊद अले व नापं दुपिं मनुतयत नापालायत वल। दाऊद तसकं लयतातां इपिं सकसित ज्वजलपा यात।
 22 तर दाऊदनापं वंपि गुलिखय लुच्चापि व खलबल याइपिं मनुतयसं वयात थथे धकाः मधिंकल, “थुपि मनुत डीनापं वःगु म्दु। डीसं लिपयाना हयागु मालताल जिमिसं इमित छुं नं बी मखु। इमिसं थथःम्ह कलाः व कायम्ह्वाय जक यंकीमा।”
 23 दाऊदं लिसः बिल, “अथे मखु, दाजुकिजापिं परमप्रभु हे डीत रक्षा यानादिल अले डीं शत्रुतयत डीगु लहातय बियादिल। परमप्रभुं बियादीगु मालतालायत डीसं अथे याये मज्यु।
 24 छिमिसं धाःगु खेंय सुं नं राजी जुइ फइ मखु। डीगु मालताल स्वयेत च्वनाच्वपिनिसं नं लडाईलय वपिनि ति हे ज्वलिज्वः ब्वत दयेमाः।”
 25 उखुन्हुमिसैं थौं तक नं दाऊदं ब्युगु थ्व हे नियम इझाएलीतयसं मानय यानाः वयाच्वंगु दु।
 26 दाऊद सिक्लगय थ्यंकः वये धुंकाः वं लिपयाना हःगु मालताल थः पासापिन्त, यहदाया थकालितयत थथे धयाः बियाछवत, “परमप्रभुया शत्रुतयपाखें लिपयाना हयागु मालताल थुपि छिकपिनिगु निति कोस्यालिकथं बियागु दु।”
 27 थुकथं दाऊदं बेथेलय, रामोत-नेगेवय, यन्तीरय,
 28 अरोएय, सिपमोतय, एस्तमोय,
 29 राकालय दुपिन्त, यरहमेली व केनीया शहरय च्वपिन्थाय,
 30 होर्माय, बोर-आशानय, अन्ताकय,
 31 हेब्रोनय च्वपिन्थाय अले दाऊद व वया मनुत वंगु थासय च्वपिन्थाय कोस्यालि छवत।

31

शाऊल व वया कायपि सीगु

- 1 पलिशतीतयसं इझाएलीत ना लडाईं यात। अले इझाएलीत इमिगु न्हाःनं बिस्यं वन। यक्व इझाएलीतयत गिन्बो डौंडाय स्यात।
 2 पलिशतीतयसं शाऊल व वया कायपिन्त लिनुलित, अले वया स्वम्ह कायपि जोनाथन, अबीनादाब व मल्कीशअयात स्यानाबिल।
 3 शाऊलया प्यखेरं लडाईं जुयाच्वंगु खः। अले धनुष वाण चले याःम्ह वया शत्रुं वयात तसकं धाःपाः यात।
 4 अनंलि शाऊलं थःगु निति ल्वाभः ज्वनीम्हयसित धाल, “छंगु दापय तरवार लिक्कयाः जितः स्याब्यु अले थुपि म्हय चिं मतःपि मधिपिनिसं निन्दा यानाः जिगु बेज्जत मयायेमा।”
 तर व ल्वाभः ज्वनीम्ह तसकं ग्यानाः मानय मजुल। वं अथे यायेगु आँट मयाः। अथे जुयाः शाऊलं थःगु तरवार काल अले उकि सुयाः व सित।
 5 शाऊल सीगु वया ल्वाभः ज्वनीम्ह ल्यायम्ह मनुखं खनाः व नं शाऊलनापं तुं थःगु हे तरवारं सुयाः सित।
 6 थुकथं शाऊल व वया स्वम्ह कायपि व वया ल्वाभः ज्वनीम्ह ल्यायम्ह सित। उखुन्हु हे शाऊलया फुककं मनुत सित।
 7 अले थिजेलेला ब्यासि व यर्दनाया उखे च्वपिं फुकक इझाएलीतयसं मेपिं इझाएलीत बिस्यं वंगु अले शाऊल व वया स्वम्ह कायपि सीगु खनाः इपिं नं थथःगु शहर त्वःताः बिस्यं वन। अले पलिशतीतयसं अन वनाः उपिं शहरत कब्जा यात।
 8 लडाईं जगु कन्हय खुन्हु पलिशतीत उपिं सीम्हय च्वंगु वस्तुत कायत वल अले इमिसं गिल्बो पहाडय शाऊल व वया स्वम्ह कायपि सिनाच्वंगु लुक्कल।
 9 इमिसं शाऊलया छयं ध्यनाः अले वयागु फुकक ल्वाभः नं यंकल। अनंलि इमिसं थःगु देशया छचाःखेरं थ्व बुखें इमि घःतयगु देगलय व फुकक मनुतयथाय धायकेत मनुत छवत

10 इमिसं शाऊलया ल्वाभः अशतोरेत घःमयजुया देगलय् तये यंकल, व वयागु सीम्ह बेथ-शानया पःखालय् नकि तानाः यख्वायाबिल (१ इतिहास १०:१०)।

11 पलिशतीतयसं शाऊलया सीम्हयात छु छु याःगु खः याबेश-गिलादया मन्तयसं न्यन।

12 अले इमि तसकं बल्लाःपि मन्त चच्छि न्यासि वनाः शाऊल व वया काय्पिनिगु सीम्ह बेथ-शानया पःखलं लिकयाः याबेशय् हल अले उपि सीम्हत छवयकाछवत।

13 अनलि इमिसं उपि क्वैय्त लिकयाः याबेशया तितिसिमाया क्वसं तुं थुनाबिल अले इपि न्हयन्ह तक दुखं च्वं।

शमूएलया निगूगु सफू महसीका

शमूएलया निगूगु सफू शमूएलया न्हापांगु सफुया हे ल्यं दुगु ब्व खः। थ्व दाऊदं जुजु जुयाः न्हापा दच्छिनया यहूदाय् राज्य याःगु अले लिपा उत्तरय इझ्राएलनापं फुक्क जातियात राज्य याःगु इतिहास खः। दाऊदं थःगु राज्य अप्वयकेत अले थःगु शासन बल्लाकेत देय् दुने व पिनेयापि शत्रुतलिसें गुकथं ल्वायेमाल धकाः थुकी बांलाक क्यनातःगु दु। दाऊदयात छम्ह थज्याःम्ह मनुकथं क्यनातःगु दु गुम्हयसिनं परमेश्वरयात क्वातुकक विश्वास याइ अले वयकःयात आराधना याइ। दाऊद थःमनूतयगु भलसा कायेत ताःलात। दाऊदयात थम्हं याये मास्तिवयक्गु ज्या पूवकेत गुबलें गुबलें दयामाया मदुम्ह व ग्यानापुगु पाप यायेत तर्क लिमचिलिम्ह मनुकथं क्यनातःगु दु। तर परमेश्वरया अगमवक्ता नातानं वयागु पाप क्यनाब्युबलय् वं थःगु अपराध मानय यात। अले परमेश्वरं बियादीगु सर्जोय फयेत तयार जुल। दाऊदया जीवन व वं याःगु ज्यां मनूतयगु नुगः त्याकल। लिपा देशय वःगु विपत्तिया इलय इझ्राएलीतयसं मेम्ह जुजुया इच्छा याःबलय् इमिसं मेम्ह जुजु नं दाऊदया कार्यापि मध्ये छम्ह जुझमा धकाः इच्छा याःगु खः।

धलः पौ

यहूदाय् दाऊदया शासन १:१-४:१२

फुक्क इझ्राएलय् दाऊदया शासन

१. शुस्या दैत ५:१-१०:१९
२. दाऊद व बतशेबा ११:१-१२:२५
३. दुःखकष्ट व थाकुगु ई १२:२६-२०:२६
४. लिपांगु दैत २१:१-२४:२५

२ शमूएल

दाऊदयाथाय् शाऊल सीगु खबर थयंगु

- 1 शाऊल सी धुकाः थथे जुल, अमालेकीतय्त त्याकाः दाऊद लिहां वल अले सिक्लगय् निन्हु च्वन।
- 2 स्वन्ह दुखन्ह थःगु वसः खुनाः छेनय् धू तसाः छम्ह मनु शाऊलया पालय् वल। व दाऊदया न्दुःने थ्येनेवं बैय् भ्वसुलाः दाऊदयात भागि यात।
- 3 दाऊदं वयात न्यन, “छ गनं वयाम्ह खः?” वं धाल, “जि इझ्राएलया छाउनी बिस्युं वयाम्ह खः।”
- 4 अले दाऊदं वयात हाकनं न्यन, “छु खबर ज्वनावया? जितः धा।”
- वं धाल, “सिपाइँतय्त लडाइँ जुगु थासं लिनाहल अले लडाइँलय् यक्व मनूत सित। अले शाऊल व वया काय जोनाथनयात नं स्यात।”
- 5 दाऊदं व खबर हःम्ह ल्यायम्ह मनूयात न्यन, “शाऊल व वया काय जोनाथन सीगु खः धकाः छं गय यानाः सिल?”
- 6 व मनूखं धाल, “जि उबलय् गिल्बोया डाँडाय् च्वनाच्वनागु खः, जि शाऊलं थःगु भालां चुयाच्वंगु अले शत्रुतयगु रथत व सलगइपि वया ल्यूल्य वयाच्वंगु खुना।
- 7 लिफः स्वःबलय् वं जितः खन अले वं जितः सःतल। जि लिसः बिया, ‘धयादिईं, छु दु?’
- 8 “वं जितः, ‘छ सु खः?’ धकाः न्यन।
- 9 “जि ‘जि छम्ह अमालेकी खः’ धकाः धया।
- 10 “अनलि वं धाल, ‘जिगु लिक्क वयाः जितः स्यानाछव। जि आः तक नं म्वाना च्वनातिनि, अयत्तं जि सीत्यंगु दु।’
- 11 “अथे जुयाः जि वयागु लिक्क वनाः अले जिं वयात स्यानाबिया। छायाधाःसा व तसकं बःमलाय् धुंक्मह खः, व आः म्वाइ मखुत धकाः जिं सिल। अले जि वयागु छेनय् च्वंगु श्रीपेच व ल्हातय् च्वंगु ल्हाः बाला लिक्कयाः उपि जिमि मालिकयाथाय् धन हयागु दु।”
- 12 थ्व खबर न्येनेवं दाऊदं थःगु लं खत, अले वनापं दुपि सकलें मनूतयसं नं अथे हे यात।
- 13 अनलि इझ्राएलया घरानाया शाऊल, वया काय जोनाथन व परमप्रभुया सिपाइँत लडाइँलय् सीगुलि इपि नुगःपा दादां ख्वल, अले सन्ध्याकाः इलय् तक हे इपि अपसं च्वन।
- 14 अनलि दाऊदं व खबर हःम्ह ल्यायम्ह मनूयात धाल, “छ गनं वयाम्ह खः?”
- अले वं लिसः बिल, “जि छम्ह अमालेकी खः, तर थौकन्हय् जि छिकपिनिगु देशय् च्वनाच्वनागु दु।”
- 15 दाऊदं धाल, “परमप्रभुं अभिषेक याःमहयसित ल्हाः हनेत छ छति मया ला?”
- 15-16 छायाधाःसा “परमप्रभुया अभिषेक जूम्ह जुजुयात जिं स्यानागु खः” धकाः छं थम्हं हे धाल। अथे जुयाः दाऊदं वयात थथे धाल, “छंगु हि छंगु हे छेनय् लायेमा, अनलि थः मनूत मध्ये छम्हयसित वयात हमला या धकाः हुकुम बिल। अले व मनूयात कयकाः स्यात।”

शाऊल व जोनाथनया निंति दाऊद दुखं च्वंगु

- 17 शाऊल व वया काय जोनाथनया निंति दाऊद थुकथं दुखं च्वन।
- 18 अले थ्व विलापया म्ये यहूदाया मनूतय्त स्यं धकाः हुकुम यात। थ्व म्ये याशारया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 19 “हे इझ्राएल, छंगु महिमायात छंगु ततःज्जाःगु थासय् स्याःगु दु।
तसकं बल्लाःपि सिपाइँत, छिपि गुकथं क्वदल!”
- 20 “गातय् थ्व खँ न्येके मते,
अश्कलोनया लैय् लैय् थ्व खँ बयबय याना जुइ मते,
मखुसा पत्तिश्रतीतय् म्हायापि खुशी जुइ,
अले खतना मजुनिपिनि म्हायापि लयलयताइ।”
- 21 “हे गिल्बोया डाँडात,
छिमिथाय् सुतिलः व वा मवयेमा,
अले न छिमिथाय् अन्न सइगु बुँ हे दयेमा।
छायाधाःसा बल्लाःम्ह सिपाइँया ढाल अशुद्र जुगु दु,
शाऊलया ढाल चिकं मदयाः मथी।”
- 22 “सीधुक्पिनिगु हिपाखं

- व बल्ला:पिनिगु म्हपाखें
जोनाथनया धनुष वाण गुबलें लिहां वइ मखु।
शाऊलया तरवार मस्यायकं गुबलें दापय लिहां वइ मखु।”
- 23 “शाऊल व जोनाथन म्वानाच्वंबलय् मनुतय् य:पि
व मनुतयत तसकं दयामाया याइपि ख:।
सी धुंका: नं इपि ध्वपाखें अलग मजु।
इपि इमा स्वया: नं अप्व: ब्वाँय वनीपि ख:,
अले इपि सिंहत स्वया: नं तसकं बल्ला:पि ख:।”
- 24 “हे इस्राएलया म्हायपि,
शाऊलया निति ख्व,
वं छिमित ज्वाल्ल ह्याउंसे च्वंगु त:जिगु लं फीकाबिल,
अले छिमिगु लनय तिसा तया: प्वाला प्वालां थिइकाबी।”
- 25 “तसकं बल्ला:पि सिपाइंत, छिपि गुकथं क्वदल!
जोनाथन छिमिगु डोंडाय सिना: क्वदलाच्वंगु दु।
- 26 हे जोनाथन, जिमि किजा, छंगु निति जिं विलाप याये,
छ जिगु निति तसकं य:म्ह व माया वंम्ह ख:।
छंगु माया जिगु निति तसकं अजू चायापुसे च्वं,
छंगु माया मिसातयगु स्वया: नं बाला:।”
- 27 “तसकं बल्ला:पि सिपाइंत, छिपि गुकथं क्वदल!
अले लडाइया फुक्क ल्वाभ:त गथे नाश जुल।”

2

दाऊद यहदाया जुजु जगु

- 1 अनलि दाऊद परमप्रभुयात थथे धका: न्यन, “छु जि यहदाया छुं छंगु शहरय वने ला?”
परमप्रभुं लिस: बियादिल, “हूँ।”
दाऊद न्यन, “गुगु शहरय वनेगु?”
अले थथे लिस: वल, “हेब्रोणय।”
- 2 अथे जुया: दाऊद थ: निम्ह कला:त, यिजरेली अहीनोम व कर्मेलया नाबालया विधवा अबीगेलनापं अन वन।
3 थ:नापं दुपि मनुतयत नं इमि परिवारनापं दाऊद हल अले इपि हेब्रोण व अनया शहरय च्वं च्वन।
4 अले यहदाया मनुत हेब्रोणय वल अले दाऊदयात अन यहदाया धरानाया जुजु कथं अभिषेक यात।
याबेश-गिलादया मनुतयसं शाऊलयात थुनाब्यगु ख: धयागु खँ दाऊदयात न्यंकल।
5 अनलि वं इमित थ्व खबर छवल, “छिमिसं थ: मालिक शाऊलप्रति क्यंगु भक्ति व वयक:याम्ह थुनाब्यगुलि परमप्रभुं छिमित आशिष बियादीमा।
6 थुक्रिया निति परमप्रभुं छिमित थ:गु दयामाया व विश्वासबह: क्यनादीगु दु, अले छिमिसं थ्व ज्या या:गुलि जि नं थ:गुपाखें दयामाया याये।
7 बल्ला व मया:म्ह जुं छाय्धा:सा छिमि मालिक शाऊल सीगु दु अले यहदाया मनुतयसं जित: थ: जुजु अभिषेक या:गु दु।”
- ईशबोशेत इस्राएलया जुजु जगु
- 8 थुक्रिया दथुइ शाऊलया सेनापति नेरया काय् अबनेरं शाऊलया काय् ईशबोशेतयात महनोमय् यंकल,
9 अले गिलाद, अशरी, यिजरेल, एफाइम, बेन्यामीन अथवा फुक्क इस्राएलया जुजु दयकल।
10 इस्राएलया जुजु ज्वंबलय् ईशबोशेत, शाऊलया काय्, पिइदं दुगु जुयाच्वन, अले वं निदं तक राज्य यात। यहदाया कुल धा:सा दाऊदया हे ल्यल्हू वन।
11 अले दाऊद इमित हेब्रोणय न्हयदं व खुला तक शासन यात।

इस्राएल व यहदाया दथुइ लडाइँ जगु

- 12 नेरया काय् अबनेरं शाऊलया काय् ईशबोशेतया पुच: ज्वना: महनोमपाखें गिबोनय वन।
13 व हे इलय् सरुयाहया काय् योआब दाऊदया पुच: ज्वना: गिबोनया पुख्वा लिव्क इपि नापलात। ल्वायेत इपि पुख्वात दथुइ लाका: चुलिचू फेतुत।
14 अबनेरं योआबयात चिल्लाय् दना: धाल, “छिमि व जिमि ल्यायम्हपि मनुत मध्ये सुं वया: जिमिगु न्ह्येने छम्ह छम्ह याना: ल्वाये ज्यु ला?”
योआबं लिस: बिल, “ज्यु, इमिसं अथे हे याये धका: धाल।”
15 अथे जुया: दाऊदया छिमिह मनुतलिसे ल्वायेत ईशबोशेतया बेन्यामीन कुलयापि छिमिह मनुत दन।
16 अनलि इपि फुक्कसिनं थथ:गु विरोधीया छयं ज्वना: बेक्कय् चुपि सुयाबिल। थुकथं इपि सकलें छक्कलं क्वदल। अथे जुया: गिबोनया व थाययात हेल्कत-हज्जुतीम* धका: धाइ।
17 उखुन्ह हे त:धंगु लडाइँ जुल। अबनेर व इस्राएलया मनुत दाऊदया पुच:तपाखें बुत।
18 सरुयाहया स्वम्ह कायपि, योआब, अबीशे व असाहेल अन हे दु। असाहेल खयलय् ब्वाँय वनेगुलि चल्ला थें हे ब्वाँय वनेफुम्ह ख:।
19 अथे जुया: वं तयंक हे अबनेरयात लिनुलित।
20 अबनेरं लिफ: स्वया: धाल, “हे असाहेल, छ हे ख: ला?”
वं लिस: बिल, “ख:।”
21 अबनेरं धाल, “जवं कि खवं वना: ल्यायम्हपि मध्ये छम्हयसित ज्वना: वयात हमला याना: वयाके दुगु ल्वाभ: लाका: का।” तर असाहेलं वयात लिनुलियेगु मत्व:तु।
22 अबनेरं हाकनं “जित: लिइगु त्व:ति” धका: ख्याच्व: बिल। वं धाल, “जिं छन्त गथे याना: स्यायेगु? छिमि दाजु योआबयात जिं गुकथं ख्वा: क्यनेगु?”

* 2:16 २:१६हेल्कत-हज्जुतीम थुक्रिया अर्थ चुपिया बूँ ख:

- 23 तर असाहेल थूखे उखे वने मानय मजुल। उकिं अबनेरं थःगु भालाया ल्युने च्वंगु चूं वयागु प्वाथय सुयाबिल, अले भाला वया ल्युनेपाखे पिचाल। अले व लँय हे क्वदयाः सित। असाहेल क्वदयाः सीगु थासय् थ्यने धुंकाः फुकक अन हे दित।
- 24 योआब व अबीशिनं धाःसा अबनेरयात लिना हे च्वन। निभाः बीवं इपि अम्मा डॉडाय् ध्यन। अम्मा डॉडा गिबोनया मरूमिइ वनीगु लँय दुगु गीहया पुर्वय लाः।
- 25 बेन्यामीनीत अबनेरपाखे मून, अले छगु पुचः जुयाः छगु डॉडाया च्वकाय लडाइँया निति तयार यात।
- 26 अबनेरं तःसलं हालाः योआबयात धाल, “छु स्यायेगु पालेगु यानां हे तं च्वनेगु ला? उकिया लिचः लिपा तसकं बांमलाइ धकाः छं मस्य ला? थःथितिपिन्त लियेगु त्वःति धकाः छु छं थः मनुतय लित हये मखु ला?”
- 27 योआबं लिसः बिल, “धात्थें म्वाःम्ह परमेश्वरया नामं जिं धाये, छं मधाःगु जूसा मनुत सुथय तक हे मनुतयसं थःथितिपिन्त लिनाचुइगु त्वःति मखु।”
- 28 अले योआबं तरही पुल, अले फुकक मनुतयसं इस्राएलीतयत् लियेगु त्वःतल। अनंलि लडाइँ दित।
- 29 अबनेर व वया मनुत चच्छि हे अराबा जुयाः न्यासि वनाः यर्दनया ब्यासि जुयाः वनाच्वन, अले यर्दन खुसि छिनाः इपि सुथ बःछि न्यासि वनाः महनोमय् थ्यंकः वल।
- 30 योआबं अबनेरयात लियेगु त्वःताः थः पुचःयात छथाय मुंकल। अले असाहेल बाहेक दाऊदया झिगुम्ह मनुत कम जुगु सीकल।
- 31 तर दाऊदया पुचलं अबनेरया ल्यूल्यु वपिं बेन्यामीनीतय स्वसः व खुइम्ह मनुत स्याःगु खः।
- 32 इमिसं असाहेलयात क्वबिया यंकल, अले बेथलेहेमय वयागु अबुया चिहानय थुन। अनंलि योआब व वया मनुत चच्छि न्यासि वनाः सुथय खिउं खिउं धाबलय हेब्रोन्नय थ्यंकः वल।

3

1 शाऊलया घराना व दाऊदया घरानाया दथुइ यक्व दिं तक लडाइँ जुयाच्वन। दाऊद इन इन बल्लानावन, अले शाऊलया घराना धाःसा इन इन बमलाना वन।

दाऊदया कायपि

2 हेब्रोन्नय बुपि दाऊदया कायपि थुपि हे खः -

तःधिकःम्ह काय अमनोन,

ध्वया मां थिजरेलयाम्ह अहीनोम खः।

3 वया माइलाम्ह काय किलाब खः,

ध्वया मां कर्मेलयाम्ह सी धुंक्रम्ह नाबालया कलाः अवीगेल खः।

साहिल्लाम्ह काय अन्शालोम खः,

ध्वया मां गशूरयाम्ह जुजु तल्मैया म्हाय माका खः।

4 कार्हिल्लाम्ह अदोनियाह खः,

ध्वया मां हग्गीत खः।

ठाहिल्लाम्ह शपत्याह खः,

ध्वया मां अबीतल खः।

5 अले कान्छाम्ह धाःसा थिनाम खः,

ध्वया मां दाऊदया कलाः एग्ला खः।

थुपि फुककं हेब्रोन्नय बुपि दाऊदया कायपि खः।

दाऊदनापं अबनेर मिलय् जूगु

6 शाऊलया घराना व दाऊदया घरानाया दथुइ लडाइँ जुयाच्वंबलय अबनेरं बुलुहं बुलुहं थःत बल्लाका यंकाच्वंगु खः।

7 अले अय्याया म्हाय रिषा नांयाम्ह शाऊलया छम्ह मथ्याःम्ह कलाः दु। ईशबोशेत अबनेरयात न्यन, “छु जिमि अबुया मथ्याःम्ह कलाःनापं छाय घनागु?”

8 थ्व खं अबनेरं तसकं तंम्वयाः धाल, “छु धया! छं स्वयबलय जि छिमि घरानायात ध्वखा बियाः यहदा कुलनापं ज्या याइ धकाः च्वना ला? आः तक ला जि छिमि अबु शाऊलया घराना, वया दाजुकिजापि व वया पासापिनि भक्त खः, अले जि छितः दाऊदया ल्हातय बियाः बेइमान यानागु मदु। अयनं छाय थ्व मिसाया बारे जितः ज्यालगाय मज्जु दुपं बियागु!

9 जिं दाऊदयात परमप्रभुं वयात जिं याये धकाः बियादीगु बचंया लागिं ग्वाहालि मयात धाःसा परमेश्वरं हे जितः कडा सजाँय बियादीमा।

10 जिं शाऊलया घरानायात क्वफायेगु अले दाऊदयात दानंनिसें बेरेशबा तक इम्राएल व यहदायात सिंहासनय तयेगु ज्या याये।”

11 व अबनेरनापं तसकं ग्याःगुलि ईशबोशेत मेगु छु हे धाये मफुत।

12 अनंलि अबनेरं हेब्रोन्नय दाऊदयाथाय थथे धकाः दूत छवल, “थ्व देय सुयागु खः? झीपि मिलय जुइ नु, अले जि फुकक इम्राएलयात छिगुपाखे हयेत फयांफतले कुतः याये।”

13 अले दाऊद थथे लिसः बिल, “ज्य, जि छनापं मिलय जुइ, तर जिगु छता खँ न्यने धुंकाः जक, शाऊलया म्हाय मीकलयात जिथाय हयेधुंका जक छ जिथाय वा।”

14 दाऊद शाऊलया काय ईशबोशेयाथाय नं थथे धकाः दूत छवल, “जि सछिमह पलिशतीया खलडीया धिबा पुलाः क्वःछिनाम्ह जिमि कलाः मीकल जितः लःल्हानाब्यु।”

15 अथे जुयाः ईशबोशेत मनुत छवयाः मीकलयात थः भाःत लेशया काय पल्लिएलयाथायपाखे कयाः हल।

16 अबनेरं वयात छँ लिहां हँ धकाः हुकुम मयातले पल्लिएल खःःख्वं बहरीम तक मीकलया ल्यूल्यु वल।

17 अले इम्राएलया थकालितयथाय वयाः अबनेरं थथे धाल, “यक्व न्हावनिसें हे छिकपिन्सं दाऊदयात थःपिनि जुजु दयकेत कुतः यानाः वयाच्वंगु दु।

18 आः व ज्या पूर्वकीगु ई थ्व हे खः, छायाःसा दाऊदया विषयलय परमप्रभुया बचं थ्व दु, जिमि दास दाऊदया ल्हातं हे जिमि प्रा इम्राएलयात पलिशतीतयगु व इमि फुकक शत्रुतपाखे बचय याइ।”

19 अबनेरं बेन्यामीनीतयनापं नं खँ ल्हात। अनंलि इम्राएलीत व बेन्यामीनीत राजी जूगु खँ न्यकेत अबनेर हेब्रोन्नय दाऊदयाथाय वन।

20 अबनेर निइम्ह मनुतनापं दाऊदयाथाय थ्यंकः वल, दाऊद इपि फुककसित भ्वय नकल।

21 अले अबनेरं दाऊदयात धाल, “आ: जि वने, फुक्क इस्माएलीत छिनापं मिलय जुहु फयेमा धका: जिं इमित थ: प्रभु महाराजयाथाय मुके। अनलि छि थ: इच्छा यानादी थें शासन यानादिसैं।” दाऊद अबनेरयात बिदा बिल, अले व खुशी जुया: वन।

योआब अबनेरयात स्या:गु

22 भका लिया दाऊदया मनुत व योआब छगु लडाइँलय थ:पिन्सं लाकाका:गु मालताल ज्वना: लिहां वल। इपि अन थ्यंबलय अबनेर दाऊदयाथाय हेब्रोन्नय मद्। छाया:सा दाऊद अबनेरयात बांलाक बिदा बिया: याउँक छवये धुँकगु ख:।

23 योआब व वया सिपाइँत लिहां वया: अन थ्यंक: वल, नेरया काय अबनेर जुजुयाथाय वया: याउँक लिहां वंगु खँ मनुतयसं योआबयात कन।

24 योआब जुजुयाथाय वना: धाल, “स्वयादिसैं, छिं थव छु यानादियागु? अबनेर थन छियाय व:गु ख:। छिसं वयात गय याना: अथें वने बियादियागु? व ला अथें हे बिस्युं वन।

25 छिसं नेरया काय अबनेरयात म्ह हे मस्य खनिसा। व ला छित: झंगलायत, छि छु यानाचवनादी धका: सीकेत थन छियाय व:गु ख:।”

26 योआब दाऊदयात वत:वावन, व अबनेरया ल्यूल्य दूतत छवल। इमिसं अबनेरयात सीराया तुंया लिक्कसं लितब्वनाहल। तर दाऊदं थव फुक्क खँ मस्य।

27 अबनेर हेब्रोन्नय लिहां व:बलय योआबं वलिसैं सुं मद्थाय खँ लहायेगु त्वह चिना: म् ध्वाखाया लिक्क यंकल। अले व थ:किजा असाहेल स्या:गुया बदला कायेत अबनेरयात चुपिं प्वाथय सुया: स्यानाबिल।

28 अले दाऊदं थव खँ लिपतय तिनि सिल, दाऊदं धाल, “नेरया काय अबनेरयात स्या:गुया बारे जि व जिगु राज्य परमप्रभुया न्ह्य:ने सदां दोषी जगु मद्।

29 बरु योआब व वया अबुया फुक्क परिवारया छैनय व दोष लायेमा। अले योआबया परिवारय कइया लव्य वा छेंगुया पुनेय:गु लव्य वं गुबलय वं मत्व:तेमा। कथिया भरय इपि जुइमालेमा वा तरवारं पाला: स्याइपि वा पवनाजुइपिनि सन्तानत मगा:मचा: मजुइमा।”

30 अथे हे तिबोनया लडाइँलय अबनेरं इमि किजा असाहेलयात स्या:गुलि योआब व वया किजा अबीशिन अबनेरयात स्या:गु ख:।

31 अनलि दाऊदं योआब अले वनापं दुपिं फुक्क मनुतयत थ:गु लं खना: भांग्रा फिइत व अबनेरया सीम्ह न्ह्य: न्ह्य: विलाप यायां हँ धका: हुकुम यात अले जुजु थ: नं सीम्हया ल्यूल्य वन।

32 इमिसं अबनेरयात हेब्रोन्नय थुन, अले चिहानय जुजु तसकं खवल। अले फुक्क मनुत वं वनापं हे खवल।

33 अले जुजुं अबनेरया नितिं थव बिलापया म्ये दयकल,

“छु अबनेर छम्ह अपराधी थें सीमा:गु ला?

34 छंगु ल्हा: चिनात:गु मद्,

छंगु तुति नं चिनात:गु मद्।

छ ला दुष्टतयगु लहातय ला:म्ह थें हे क्वदला।”

अले मनुत वयागु नितिं हाकनं हे खवल।

35 दाऊदं न्हिच्छि हे छुं मन। अले मनुतयसं दाऊदयात छुं भपियादिसैं धका: धायेत वल, तर दाऊदं पाफया: थथे धाल, “सूर्य बिनावने न्ह्य: छुं नयेगु नसा थिल धा:सा परमेश्वरं जित: कडा सजाँय बियादीमा।”

36 अले मनुतयसं थव खँ थुल, अले इपि मानय जुल। जुजुं या:गु फुक्क खँय इपि तसकं लयताल।

37 उखुन्ह इस्माएलया फुक्क झिनिगु कुलतयसं नेरया काय अबनेरयात स्या:गु खँय जुजुया ल्हा: मद् धयागु खँ सीकल।

38 जुजु थ: मनुतयत धाल, “इस्माएलय थौया दिलय छम्ह तसकं बल्ला:म्ह, छम्ह त:धम्ह मनु सीत धका: छिमिसं मस्य ला?

39 जि अभिषेक जम्ह जुजु जूसं सस्याहया थुपिं दयामदुपिं कायपिनि न्ह्य:ने जि बमला:म्ह व शक्ति मद्दुह जगु दु। इपि जिगु निति तसकं हे बल्ला:पि ख:। परमप्रभुं मभिगु ज्या याइपिन्त उकिया पायछिगु लिच्च: बियादीमा।”

4

ईशबोशेतयात स्या:गु

1 अबनेरयात हेब्रोन्नय स्यात धयागु खँ न्यना: शाऊलया काय ईशबोशेत ग्यात अले फुक्क इस्माएलीत वं तसकं ग्यात।

2 ईशबोशेतया निम्ह मनुत दु। उपि शत्रुतय शहर लुतय याइपि वया सिपाइँतय नायत ख:। इमिगु नं बानाह व रेकाब ख:। इपि बेन्यामीन कुलयाम्ह बेरोती रिम्मोनया कायपि ख:। बेरोत नं बेन्यामीननापं हे ल्या: खा:गु दु।

3 छाया:सा बेरोती^० गितैमय बिस्युं वन अले उबलयनिसैं उपिं अन हे चवन।

4 (शाऊलया काय जोनाथनया छम्ह काय दु, वयागु नं मपीबोशेत ख:। यिजेरलपाखें शाऊल व जोनाथन स्यगु खबर व:बलय मपीबोशेत न्यादें दुम्ह ख:। व खँ न्यना: वया अजि वयात क्वबिया: बिस्युं वंगु ख: तर इपि हथाय चाचां बिस्युं वंबलय मपीबोशेत लँयदया: खुत्यां जगु ख:। व निपा तुति खुत्यां का:म्ह ख:।)

5 छम्ह बेरोती रिम्मोनया कायपि रेकाब व बानाह, न्हिनय ईशबोशेत आराम कयाचंबलय वयागु छँ दुहां वल।

6-7 अले इपि छव का:वंगु थें याना: छँ दुने दुहां वन, छँ दुने दुहां वने धुंका: इपि ईशबोशेतया क्वथाय तक वन। अन न्हिनय आराम कया: चवंम्ह ईशबोशेतया प्वाथय इमिसं चुपिं सुयाबिल। इमिसं वयात स्यानाबिल अले इमिसं वयागु छयं घनाबिल। अले छयं ज्वना: यर्दनया ब्यासि जुया: चच्छि न्यासि वन।

8 इमिसं ईशबोशेतया छयं हेब्रोन्नय दाऊदयाथाय हल। अले जुजुयात धाल, “छित: स्यायेत कुत: या:म्ह छिकपिनि शत्रु शाऊलया काय ईशबोशेतया छयं थन दु स्वयादिसैं! परमप्रभुं शाऊल व वया सन्तानतयत छिगु निति बदला का:गु दु।”

9 दाऊदं बेरोती रिम्मोनया काय रेकाब व वया किजा बानाहयात लिस: बिल, “धाथें परमप्रभुं म्वा:म्ह ख: थें, सुनां जित: जिगु फुक्क कष्टपाखें छुतय यानादिल।

10 शाऊल सीगु बां हे लात धका: जित: खबर ब्युव:म्ह मनुयात ज्वना, अले जिं वयात सिक्लागय स्यानाबिया। वं ह:गु खबरया निति वयात जिं अन हे सजाँय बिया।

11 तर मभिपि मनुतयसं छम्ह दोष मद्दुह निर्दोष मनुयात वयागु हे छँ थ:गु खाताय हेस्यात धा:सा अझ गुलि अज्व: लिच्च: बी माल! छु जिं आ: छिमिसं मनु स्या:गुया बदला कया: छिमित संसार नाश याना: मछवयगु ला?”

12 अथे जुया: दाऊदं थः मनुतयूत हुकुम यात अले इमिसं इमित स्यात। इमिसं इमिगु ल्हाः व तुति पाल, अले इमित हेब्रोनीया पुख् लिव्क यख्खानाबिल। ईश्वोशेतया छंयं धाःसा इमिसं कयाः हेब्रोनीय अबनेरया चिहानय थुनाबिल।

5

दाऊदयात इस्त्राएलयामह जुजु ल्यःगु

१ इति ११:१-३

- 1 इस्त्राएलयापि सकल मनुत हेब्रोनीय दाऊदयाथाय मुंवयाः वयात थथे धाल, “जिपि छिगु हे ला व हि खः।
- 2 न्हापा शाऊल जुजु जुयाच्वंबलयं नं छि लडाईलय जिमि सिपाईतय न्हालुवाः जुयादीगु खः। अले परमप्रभुं छितः थथे घयादिल, “छ जिमह मनुतय जवाः व शासक जुइ।”
- 3 इस्त्राएलयापि सकल थकालित हेब्रोनीय जुजु दाऊदयाथाय वल। दाऊद इपिलिसे परमप्रभुया न्दःने बाचा चिन। इमिसं दाऊदयात इस्त्राएलया जुजु अभिषेक यात।
- 4 दाऊद स्विदें दुबलय जुजु जुल, अले वं पिइदें तक शासन यात।
- 5 थथे घयागु, वं हेब्रोनें यहूदाय न्हयदें व खुला अले यहूदा व इस्त्राएलय निगु थासय यानाः यस्शलेमय स्विस्वदें शासन यात।

दाऊद यस्शलेम त्याक्गु

१ इति ११:६-१०

- 6 दाऊद जुजु व सकल इस्त्राएलीत वनाः यस्शलेम शहरय हमला यात। उबलय अन यबूसीतय च्वनाच्वंगु खः। यबूसीतयसं दाऊदयात धाल, “छ थ्व शहरय दुहां वये फइ मखु। कांपि व खुत्यापिन्सं नं छन्त ख्यानाछवइ।” इमिसं थथे बिचाः यात दाऊद गुबलें नं थन दुहां वये फइ मखु।
- 7 अयनं दाऊद सियोनीया गद्दी त्याकाकाल। लिपा थ्व शहरया नां “दाऊदया शहर” जुल।
- 8 उखुन्हु दाऊदं धाल, “सुनां यबूसीतयत दकलय न्हापा हमला यानाः त्याकी, वं दाऊदया शत्रुत ‘कांपि व खुत्यापिन्त’ लः दुगु धलं वनाः नापलाक वनेमाः।” अथे जुयाः दाऊदया थ्व धांपु छगु उखान जुल, “सुं ‘कांपि व खुत्यापि’ दरबारय वयेखनी मखु।”
- 9 दाऊद वनाः किल्लाय च्वनाच्वंगु जुयाः उकियात “दाऊदया शहर” धयाहल। दाऊदं तिबः बीगु फःतयगु दुनेपाखे गद्दीया प्यखें शहर दयकल।
- 10 अले दाऊद इन इन बल्लानावन। छाथधाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु वलिसे दी।
- 11 टुरोसया जुजु हीरामं दूतत दाऊदयाथाय छवत। अले वं इपि नापं सिकःमि-दकःमित व देवदाम्या सिं नं छवल। इमिसं दाऊदया निति छगु दरबार नं दयकल।
- 12 दाऊदं थत परमप्रभुं धाथ्ये हे इस्त्राएलयामह जुजु दयकादीगु व वयकःया प्रजा इस्त्राएलया निति थःगु राज्ययात तःधं यानादीगु दु धयागु खें सीकाकाल।

13 हेब्रोनें यस्शलेमय च्वंबलय दाऊदं अयः कलाः व मथ्याःपि कलाःत हल। अले इपिपाखें यक्व कायम्हायपि दत।

14 यस्शलेमय बुपि वया सन्तानतयगु नां थथे दु – शम्भुअ, शोबाब, नातान, सोलोमन,

15 यिभार, एलीशुअ, नेपेग, यापी,

16 एलीशामा, एल्यादा व एलीपिलेत।

दाऊदं पलिशतीतयत बुक्गु

१ इति १४:८-१७

- 17 दाऊद इस्त्राएल न्यंकयामह जुजु जुगु खें न्यनाः पलिशतीतयसं वयात ज्वनेत थः सकल सेना छवल। थ्व खें न्यनाः दाऊद किल्लाय क्वहां वन।
- 18 पलिशतीत वयाः रपाईमया ब्यासिइ न्यनावन।
- 19 अथे जुयाः दाऊदं परमप्रभुयाके न्यन, “जि पलिशतीतयत हमला याये ला? छि इमित जिगु ल्हातय बियादी ला?” अले परमप्रभुं लिसः बियादिल, “हूँ, जि इमित छगु ल्हातय बी।”
- 20 दाऊद व वया सेना बाल-पराजीमय* वन। अन इमिसं पलिशतीतयत बुकल। अले दाऊदं धाल, “लः पंम्हुया पिहां वःगु थें परमप्रभु जिमि शत्रुतय विरोधय जिगु न्दःने पंम्हुया पिहां झाःगु दु।” अथे जुयाः व थायया नां बाल-पराजीम तल।
- 21 पलिशतीत बिस्सुं वंबलय इमिसं अन थः घःतयगु मूतित त्वःताथकल अले दाऊद व वया मनुतयसं उपि मूतितयत कयायंकल।
- 22 हाकनं छकः पलिशतीत वयाः रपाईमया ब्यासिइ न्यनावन।
- 23 उकिं दाऊदं हाकनं परमेश्वरयाके सल्लाह काल, अले परमेश्वरं वयात लिसः बियादिल, “च्वय तप्यंक थाहां वने मते, चाःहिलाः हूँ। अले मेखेपाखें थाक्कुराः सिमाया न्दःनेनं हमला या।
- 24 छं थाक्कुराः सिमाया च्वका च्वकां सिपाईत न्यासि वंगु थें च्वंगु सः न्यनीबलय हमला या, छाथधाःसा जिं छंगु न्दः, न्दः पलिशती सेनायात बुकेत वने।”
- 25 दाऊदं परमेश्वरया आज्ञा कथं यात। अले वं पलिशतीतयत बुकल। वं अज्ज पलिशतीतयत गिबोनिनिसे गेजेर तक लें दुच्छि हे लिनार्यंकल।

6

बाचाया सन् यस्शलेमय हःगु

१ इति १३:१-१४

- 1 अनंलि दाऊदं इस्त्राएलया दक्वसिबय बांलापि स्विदः सिपाईत छथाय मुंकल।
- 2 अले दाऊद उपि मनुतनापं परमेश्वरया सन् हयैत यहूदाया बालां* वन। व सन् कर्स्तय दथुइ च्वनादीमह दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयागु^० खः।
- 3 इमिसं परमेश्वरया सन् छगु न्दःगु गाडाय तयाः डौंडाय च्वंगु अर्बीनादाबया छेंनं हल। अले अर्बीनादाबया काय्पि उज्जाह व अहियो गाडा न्हाकाकाः यंकल।
- 4 इमिसं परमेश्वरया सन् गाडाय तयाः यंकल, अले अहियो इमिगु न्दः न्दः वन।
- 5 दाऊद व इस्त्राएलीतय फुकक घराना वीणा, सारंगी, खैजडी, मुदङ्ग व भुस्याः थानाः म्ये हालाः तसकं लयलय तायाच्वन।
- 6 इपि नाकोनया खलय थ्यनाः, द्रुहंत लुफि हात अले उज्जाह परमेश्वरया सन्यात सुरक्षा यायेत थःगु ल्हाः न्दःज्याकल।

* 5:20 ५:२० बाल-पराजीम या अर्थ पंम्हुयाः झाःमह परमप्रभु खः।

* 6:2 ६:२ बाला थ्व थाय्यात किर्यंत-यारीम घकाः नं धाः

० 6:2 ६:२ वय २८:२०

- 7 थथे याना: वं सन्यात हनाबना मत-गुलि परमप्रभु उज्जाहनापं तम्ब्या: वयात अन हेस्यात। थुकथं व परमेश्वरया सन्या न्ह्या:ने सी माल।
- 8 परमप्रभु उज्जाहनापं तम्ब्यादीगुलि दाऊद नं परमप्रभुनापं तम्बल अले वं व थाय्या नां फारेस-उज्जाहं तल। थौं तक नं व थाय्यागु नां व हे ख:।
- 9 उखुन्हू दाऊद नं परमप्रभुनापं ग्याना: थथे धाल, “आ: जिं परमप्रभुया सन् गुकथं थ:नापं हे तयातये फइ?”
- 10 वं परमप्रभुया सन् थ:नापं दाऊदया शहरय यकेगु इच्छा मयात। बरु वं गिती ओबेद-एदोमया छैय सन् तयके छवल।
- 11 थुकथं परमप्रभुया सन् ओबेद-एदोमया छैय स्वला तक तया तल, अले परमप्रभु ओबेद-एदोम व वया परिवारयात आशिष बियादिल।
- 12 परमप्रभुया सन्या कारण परमप्रभु ओबेद-एदोमया छै व वयागु परिवारयात आशिष बियादिल धका: न्यना: दाऊद वना: ओबेद-एदोमया छै नं परमप्रभुया सन् लयल्यतातां खुरीं जुया: दाऊदया शहरय हल।
- 13 परमप्रभुया सन् क्वबिपि खुपला: न्ह्या:ने वने धुंका: वं छम्ह द्रुह व छम्ह तसकं ल्हंम्ह साचा बलि बिल।
- 14 दाऊदं सूती काप:यागु एपोद फिना: परमप्रभुया न्ह्या:ने थ:गु बलं फतले प्याखं हल।
- 15 थुकथं दाऊद व फुकक इस्राएलीतयसं तत-सलं हाला: व तुरही पुया: परमप्रभुया सन् ज्वनावल।
- 16 परमप्रभुया सन् दाऊदया शहरय थ्यना: शाऊलया म्हाय मीकल इयालं खंकल। दाऊद जुजुयात परमप्रभुया न्ह्या:ने तिति-न्ह्या: प्याखं हुलाच्वंगु खन, वं मनं मनं दाऊदयात घच्चाय कथ स्वल।
- 17 इमिसं परमप्रभुया सन्यात पाल ग्याया: थ:थाय दुने यंका: पक्का यानात:गु थासय तये यंकल। अले दाऊदं परमप्रभुया न्ह्या:ने होमबलि व मेलबलि छाल।
- 18 दाऊदं थुपि बलित छायेधुंका: वं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया नामं मनूतयत सुवा: बिल।
- 19 अले फुकक मनूतयत वा इस्राएलीतय फुकक पुच:या मिजं व मिसातयत छपा छपा मरि, छग: छग: छोहरा व किसमिसया छगू छगू ज्वाँय बिल। अनलि फुकक मनूत थथ:गु छै वन।
- 20 दाऊदं थ: परिवारयात सुवा: बीत व बलय शाऊलया म्हाय मीकल वयात नापलायेत पिहां वया: थथे धाल, “थौं इस्राएलया जुजुया निति गज्या:गु गौरवया दिं। व थ: दासीतयगु न्ह्या:ने पचिनांगा जुया: यैय थें जुल।”
- 21 दाऊदं मीकलयात थथे लिस: बिल, “छिमि अबु व वया घरानाया सुयागु पलेसा जित: वयक:या प्रजा इस्राएलया जुजु ल्ययादीमह परमप्रभुया न्ह्या:ने थथे यानागु ख:। परमप्रभुया न्ह्या:ने जिं लसतां हने।
- 22 जि थ्व स्वया: क्वहंम्ह जुये, थ:गु मिखाय नं चिधं जुये, तर छं जित: धा:पिं दासीतयसं थुकिया निति जित: इज्जत याइ।”
- 23 उकि शाऊलया म्हाय मीकलया सीबलय तक नं कायम्हाय म्दु।

7

दाऊदयात परमप्रभुया बचं

१ इति १७:१-१७

- 1 दाऊदं थ:गु लायकू रखाये धुंका: व वया प्यखे च्वपिं शत्रुतपारखे परमप्रभु वयात आराम बियादी धुंका:*
- 2 दाऊदं नातान अगमवत्तायात धाल, “थन जि देवदार सिं दयकूगु लायकूलिइ च्वनाच्वनागु दु, परमप्रभुया बाचाया सन् धा:सा पालय दु।”
- 3 नातानं दाऊदयात धाल, “छिगु मनय छु दु व यानादिसें। छायाध:सा परमेश्वर छिलिसे दी।”
- 4 उखुन्हू चान्हय परमेश्वरया वचन नातानायाथाय वल,
- 5 “आ: वना: जिम्ह दास दाऊदयात थथे धा, “परमप्रभु थथे धयादी, जि च्वनेत जिगु लागि परमप्रभुया देग: छं हे दयकेगु ला?
- 6 जिं इस्राएलीतयत मिश्र देश पित हयागु दिननिसें थौं तक जि गुबलें देगलय च्वनागु म्दु। जि न्ह्याबलें पालय च्वनागु दु अले छथासं मेगु थासय वयेगु वनेगु यानाच्वना।
- 7 गन जि फुकक इस्राएलनापं वयेगु वनेगु याना: छु जिं जिगु लागि देवदार सिंया देग: छाया मदयकागु धका: जिमि प्रजा इस्राएलया जवा: जुइत जिं आज्ञा बियापि सुं नाय:यात न्यना ला?”
- 8 “उकि आ: वना: जिम्ह दास दाऊदयात थथे धा, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु थथे धयादी, जिं छन्त खयलय फैच्वलय ज्वयेगु ज्यां लिकया: इस्राएलया जिमि मनूतय शासक दयका।
- 9 छ गन वन, जि छनापं च्वना, अले जिं छिमि फुकक शत्रुतयत छंगु न्ह्या:नेनं चीकाबिया। आ: जिं छन्त पुथ्वीयापि नांजा:पिं मनूत मध्ये छम्ह दयकाबी।’ ”
- 10-11 “जि जिमि मनूत इस्राएलया निति छगुथाय ल्यये। जिं अन हे इमित तये अले इपि थ:गु हे देशय च्वनी। अले जि थ: प्रजा इस्राएलया निति न्यायकर्तात धाइपि नाय:त ल्ययागु इलनिसें थुछे इमिसं न्हापा दु:ख ब्यू थें दूष्ट मनूतयसं इमित हाकनं गुबलें दु:ख बी मखूत। जिं छिमि सकल शत्रुतयत नं नाश यानाबी।”

“ जि परमप्रभुं छंगु निति छंगु वंश दयकाबी धका: जिं छन्त धाये।

- 12 छु सिना: छन्त थ: पुर्वीतनापं थुने धुंका: जिं छिमि छम्ह काययात जूचु दयके, अले जिं वयागु राज्ययात बल्लाकाबी।*
- 13 जिगु लागि देग: दयकीम्ह व हे जुइ, अले जिं वयागु सिंहासन न्ह्याबलेया लागि पलिस्था याये।
- 14-15 जि वया बौ जुइ अले व जिम्ह काय जुइ। वं अधर्म यात धा:सा कथिं वयात जिं सर्जोय बीं अले मनूत छ्यला: वयात कोरॉ दये तर जिं छ स्वया: न्हापा शासन याइम्ह शाऊलपाखें लिं कयागु थें जिं वपाखें धा:सा जिगु सदां दयाच्वनीगु दयामाया गुबलें लिं काये मखू।*
- 16 छंगु घराना न्ह्याबलें दयाच्वनी अले छिमि सन्तातयसं जूचु जुया: न्ह्याबलें शासन याइ। अले छंगु सिंहासन न्ह्याबलें दयाच्वनी।’ ”*
- 17 परमेश्वरं दर्शनय वयात धयादीगु फुकक खँ नातानं दाऊदयात कन।

† 6:8 ६:८ फारेस-उज्जाह थुकिया अर्थ उज्जाहया सर्जोय * 7:1 ७:१-१७ १ इति १७:१-१५ * 7:12 ७:१२ भज ७:१३-१४; १३:११-१२; यह ७:१४; प्रे २:३० * 7:14-15 ७:१४-१५ भज ७:१४-१७; २ कोर ६:१८; हिब १:५ * 7:16 ७:१६ भज ७:१६-१७

दाऊद परमप्रभुयात सुभाय्य ब्यगु

१ इति १७:१६-२७

- 18 अले जुजु दाऊद दुहां वना: परमप्रभुया न्ह्यःने च्वन, अले वं थथे प्रार्थना यात,
- “हे परमप्रभु परमेश्वर, छि जित: थन तक हयादीत जि सु ख: धका: अले जिगु परिवार छु ख: धका:?”
- 19 हे परमप्रभु परमेश्वर, थ्व छिगु मिखाय चिधंगु खँ जुल, छाया:सा छि थ:दासया घरानाया लिपा वइगु ईया बारे धयादिल। हे परमप्रभु परमेश्वर, छि जित: छम्ह त:धम्ह मनु भा:पियादीगु दु।
- 20 “थ: दासयात ब्यगु इज्जतया बारे दाऊद छित: मेगु छु धाये फइ धका: हे परमप्रभु परमेश्वर, छि थ: दासयात बांलाक म्हस्यु।
- 21 थ:गु वचनया कारण अले थ:गु इच्छा कथं छि छिम्ह दासयात सीके बियादीत थ्व त:धंगु ज्या यानादीगु दु।
- 22 “हे परमप्रभु परमेश्वर, छि थें मेपिं सुं नं मदु, अले जिमिसं थ:गु हे न्हायपनं न्यनागु थें छि बाहेक मेम्ह परमेश्वर मदु।
- 23 अले छिगु जाति इस्राएल थें ज्या:गु जाति मेगु छु जाति दु धका: थ: हे मू पुला: त्व:तकेत झा:गु पृथ्वीइ मेगु छु जाति दु ला? छि मिश्रं थ: मन्तयत मू पुला: त्व:तका: थ:गु नां त:धंकादिल, छि अजु चायापगु ज्या क्यनादिल अले छि थ:मन्तयगु लँय दंपि जाति जातियात व इमि घ:तयत छ्याना छ्वयादिल।”
- 24 छि थ: प्रजा इस्राएलयात न्हाबलेंया लागि थ:गु दयकादीगु दु। अले छि हे परमप्रभु, इमि जुयादीगु दु।
- 25 “आ: हे परमप्रभु परमेश्वर, थ: दास व जिगु घरानायात छि छु बचं बियादीगु ख: व न्हाबलेंया लागि थापं जुयाच्वनेमा। छि बचं बियादीगु थें यानादिसँ।
- 26 अले व थापं जुइमा व छिगु नां न्हाबलेंया लागि त:धनेमा। अले मन्तयसं थथे धाइ, ‘दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु इस्राएलयाम्ह ख:।’ अले छि थ: दास दाऊदया घरानायात छिगु न्ह्यःने सदां तयातयेमा।
- 27 “हे दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वर, छिम्ह दास छिगु न्ह्यःने थ्व प्रार्थना यायेगु आँट यानागु दु छाया:सा छि थुपि फुक्क खँ जि छिम्ह दासयात क्यनादिल अले जिमि सन्तानयात जुजु दयके धका: जित: धयादिल।
- 28 अले आ:, हे परमप्रभु परमेश्वर, छि हे ख: छिगु वचन विश्वास यायेबह: जू अले छि थ: दासयात थ्व भिंगु बचं बियादीगु दु,
- 29 अथे जुया: आ: छि थ:दासया घरानायात लयताया: आशिष बियादिसँ, थ्व न्हाबलें छिगु न्ह्यःने दयाच्वनेमा। छाया:सा हे परमप्रभु परमेश्वर, छि हे थथे धयादीगु दु। छिगु सुवालं हे छिकपिनि दासया परिवारयात न्हाबलें सुवा: दयाच्वनी।”

8

लडाईलय जुजु दाऊद त्या:गु

१ इति १८:१-१७

- 1 जुजु दाऊद पलिशतीतयत हमला याना: त्याकुबलय वं मेथेग-अमाहय* अधिकार यात।
- 2 दाऊद मोआबीतयत नं बुकल, अले इमित बैय घेकेबिल। अले इमित छुपिपतं नापय यात। स्यायेत छिपतं निक्क: नापय यात, मस्यासे म्वाकातयेत छिपतं स्वक्क: नापय यात। थुकथं मोआबीत वयागु अधीनय च्वना: कर पुलिपि जुल।
- 3 हाकनं यफ्रेटिस खुसिया लिक्क च्वंगु लाग्ना त्याका कायेत वनाच्वंम्ह सोबाया जुजु, रहोबाया काय हददेजेरयात दाऊद हमातया लिक्क बुकल।
- 4 दाऊद दु:छि ग: रथ व न्हयदु:म्ह रथ चले याइपि व निइदु:म्ह न्यासि जुइपि सिपाईतयत कब्जा यात। दाऊद सछिम्ह सल बाहेक हददेजेरया रथ सालिपि दक्क सलतयत खुत्वां यानाबिल।
- 5 सोबायाम्ह जुजु हददेजेरयात ग्वाहालि यायेत दमस्कस शहरं अरामीत वल। तर दाऊद इमि निइनिदु: सिपाईतयत स्यानाबिल।
- 6 अले दाऊद अरामया दमस्कस शहरय प्यछें छाउनीत तल। अरामीतयसं दाऊदया अधीनय च्वना: वयात कर पुल। थुकथं दाऊद न्हाथाय वंसां परमप्रभु वयात त्याकादिल।
- 7 दाऊद हददेजेरया कप्तानतयगु लँया ढाल कब्जा याना: यरुशलेमय हल।
- 8 वं हददेजेरया शहरत तेबह व बरोतेनं यक्क हे कैय हल।
- 9 हमातयाम्ह जुजु तोऊनं सोबायाम्ह जुजु हददेजेरया फुक्क सेनायात दाऊद बुकगु खँ न्यन।
- 10 उकिं वं थ:काय योअमयात दाऊद जुजुयाथाय हददेजेरयात बुकगुलि ज्वजलापा यायेत व बधाई बीत छवल। तोऊ हददेजेर नापं त:क्क: हे लडाईं याये धुंकगु ख:। अले योरामं लँ, वह: व कैययागु धीधी कथंयागु सामानत च्वना: वल।
- 11-12 जुजु दाऊद उंपि थलबल परमप्रभुयात देछाल। थ:म्हं त्याका:गु फुक्क देशत एदोमी, मोआबी, अम्मोनी, पलिशती व अमालेकीतपाखें का:गु लँ व वह: नं देछाल। सोबाया जुजु रहोबाया काय हददेजेरपाखें लाकाह:गु सामान नं देछाल।
- 13 हाकनं दाऊद चियागु ब्यासिइ झिच्यादु:म्ह एदोमीतयत स्याना: त:धंगु नां तल।
- 14 व अनं लिहां व:बलाय एदोमय सिपाईतय छाउनीत तल, अले सकल एदोमीत दाऊदया अधीनय च्वन। दाऊद न्हाथाय वंसां परमप्रभु वयात त्याकादिल।

दाऊदया अधिकारीत

- 15 दाऊद इस्राएल न्यंक शासन यात। वं फुक्कसिगु लागि ख:कथं व न्यायकथं ज्या यात।
- 16 सरुयाहाया काय योआब सेनापति ख:, अहीलदया काय यहोशापात देशय जगु घटना च्वयातइम्ह ख:।
- 17 अहीलदया काय सादोक व अबियाथारया काय अहीमिलेक पुजाहारीत ख:। सरायाह छ्यान्जे ख:।
- 18 यहोयादाया काय बनायाह करेती व पेलेथीतय कप्तान ख:। अले दाऊदया कार्यपि जुजुया तत:धंपि अधिकारी ख:।

9

दाऊद व मर्पीबोशेत

- 1 दाऊद न्यन, “छु शाऊलया घरानाय बचय जूम्ह सुं दु ला, वयात जि जोनाथनया कारणं माया याये फइ ला?”
- 2 शाऊलया घरानाय सीबा नांयाम्ह छम्ह च्य: दु। वयात दाऊद स:तके छवल। जुजुं वयात न्यन, “छु छ सीबा ख: ला?” वं लिस: बिल, “ख:, जि छिकपिनि दास सीबा हे ख:।”

3 अनलि जुजुं वयात धाल, “छु शाऊलया घरानाय बचय जूह सुं दु ला, गुहयसित जिं परमेश्वरया सदां विश्वास याये बहःगु दयामाया क्यने फइ ला?”

सीबां धाल, “स्वयादिसैं, जोनाथनया छम्ह काय म्वाःगु दु। बरु व निपा तुति खत्यांम्ह खः।”

4 जुजुं न्यन, “व गन दु?”

अले सीबां लिसः बिल, “व लो-देबारय अम्मीएलया काय माकीरया छैंय दु।”

5 अले जुजुं मनुत छवयाः वयात लो-देबारं अम्मीएलया काय माकीरया छैंन सःतके छवल।

6 जोनाथनया काय, शाऊलया छय मपीबोशेत दाऊदयाथाय वल। अले वं क्वछुनाः जुजुयात भागि यात।

दाऊदं वयात धाल, “मपीबोशेत!”

वं लिसः बिल, “धयादिसैं, जि छिकपिनि दास थन हे दु।”

7 दाऊदं धाल, “गयाये मते। जिं छन्त छिमि अबु जोनाथनया कारणं दया याये। जिं छिमि बाज्या शाऊलया जग्गा छन्त लितबी। अले छ जिनापं न्हाबलें हे टेबिलय च्वनाः नयेगु जुइ।”

8 मपीबोशेतं हाकनं क्वछुनाः भागियानाः धाल, “जि सु खः धकाः, छपिन्सं जि छम्ह सी धुंक्म खिचायात वास्ता यनादीयागु?”

9 अनलि दाऊदं शाऊलया च्यः सीबायात सःतके छवयाः वयात थथे आज्ञा बिल, “छिमि मालिकया छययात जिं शाऊल व वया घरानाया फुक्क सम्पति बियागु दु।

10 छ, छिमि कायपि व च्यःतयसं वयागु जग्गाय बुँज्या यानाः उकि वःगु अन्न छं छिमि मालिकया परिवारयात बीमाः। अले मपीबोशेत, छिमि मालिकया छय नं न्हाबलें जिगु टेबिलय च्वनाः नयेगु याइ।” (सीबाया झिन्याम्ह काय व निइम्ह च्यःत दु।)

11 अनलि सीबां जुजुयात धाल, “जिमि प्रभु महाराजं थः च्यःयात आज्ञा बियादी थें जि छिकपिनि च्यःनं फुक्क याये।” अथे जुयाः जुजुया कायपिन्सं थें मपीबोशेत नं दाऊदया टेबिलय च्वनाः नयेगु यात।

12 मपीबोशेतया मीका नांयाम्ह छम्ह चिधिकःम्ह काय दु। सीबाया परिवारया फुक्कं मपीबोशेतया च्यः जुल।

13 अले मपीबोशेत यस्शलेमय हे च्वनाच्वन, छायधाःसा न्हाबलें व जुजुया टेबिलय च्वनाः जुजुनापं तुं नयेगु याइ। व निपा तुति खत्यांम्ह खः।

10

दाऊदं अम्मोनीत व अरामीतयत् त्याकगु

१ इति १९:१-१९

1 छुं ई लिपा अम्मोनयाम्ह जुजु नहाश सित, अले वया काय हानुन जुजु जुल।

2 दाऊद जुजुं धाल, “जिं हानुनयात हनाबना यायेमाः छायधाःसा वया बौ नहाशं जितः न्हाबलें हनाबना याःगु खः।” उकि वं बिचाः हनाः दूतयत् खबर बियाः छवल।

तर दाऊदया दूत अम्मोनय थ्यंबलय

3 अम्मोनी नायःतयसं थः मालिक हानुनयात धाल, “छि स्वयादीबलय दाऊदं छिमि बाःयात इज्जत यानाः बिचाः हनेत थुपि मनुत छवयाहःगु धकाः च्वनादिया ला? अथे खः हे मखु। वं ला इमिगु देश त्याकाकायेगु लागि चिवा कायेत इमित छवयाहःगु खः।”

4 उकि हानुनं दाऊदया मनुतयत् च्वनाः इमिगु बच्छि बच्छि दाही खानाबिल। अले इमिगु वसः दशुइ जँ तक हे चानाबियाः इमित लितछवल।

5 इपि छेंय लिहां वयेत तसकं मछाल। छुं मनुतयसं वनाः दाऊदयात व खँ कनाबिल, अले दाऊदं इमित दाही ताहा मजुतले यरीहो शहरय च्वनाच्वँ अले लिहां वा धकाः खबर छवल।

6 आः जिपि दाऊदया निति मिरखं स्वये मयःपि मनुत जुइ धुंक्ल धकाः अम्मोनीतयसं सिल। उकि इमिसं बेथ-रहोब व सोबा शहरं निइद्गु न्यासि वनीपि अरामी सिपाइँत थःपिन्त ग्वाहालिया निति बालं कयाः हल। इमिसं माकाया जुजुनापं वया सेनात दः छि व तोबपाखें झिनिदः मनुत बालं कयाहल।

7 दाऊदं व खँ न्यनाः योआब व थः सिपाइँतयत् इपि लिसे लडाइँ यायेत छवल।

8 अम्मोनीत वयाः शहरया मू धवाखाया न्हाःने लडाइँ यायेत तयार जुयाच्वन। अले सोबा व रोहोबाया अरामी व तोब व माकाया मनुत चक्कंगु ख्यलय लडाइँया निति थथःगु थाय काल।

9 योआबं थःगु न्हाःने व ल्युने लडाइँया लागि शत्रुया सिपाइँत तयार जुयाच्वंगु खनाः वं इस्त्राएलयापि ल्ययातःपि सिपाइँतयत् पुचःयात अरामीतय चुलिचु तल।

10 मेपि सिपाइँतयत् वं थःकिजा अबीशिया अधीनय तल, अले वं इमित अम्मोनीत लिसे ल्वायेत चुलिचु इवःलाक तल।

11 योआबं अबीशियात धाल, “अरामीतयसं जितः बुकाच्वंगु खन धाःसा छ वयाः जितः ग्वाहालि ब्यु, अम्मोनीतयसं छन्त बुकाच्वंगु खन धाःसा जि वयाः छन्त ग्वाहालि बी।

12 बल्ला व साहसी जु! अले थःगु जाति व झी परमेश्वरया शहरतयगु निति मग्यासैं लडाइँ यायेनु। अले परमप्रभुयात छु याये यः वयकलं व हे यानादी।”

13 अले योआब व वया सिपाइँतयसं अरामीतयत् हमला यात। अरामीत योआबया न्हाःनं बिरसुं वन।

14 अले अरामीत बिरसुं वनाच्वंगु खनाः अम्मोनीत अबीशिया न्हाःनं बिरसुं वनाः शहर दुने दुहां वन। अनलि योआब अम्मोनीतलिसैं लडाइँ यायेगु त्वःताः यस्शलेमय लिहां वल।

15-16 इस्त्राएलतलिसैं थःपि बुइ धुंक्गु खँ सियाः अरामीतयसं हाकनं थः सिपाइँतयत् मुंक्ल। अले जुजु हददेजेरं यूफ्रेटिस खुसिया पुबंय दुपि मेपि अरामी सिपाइँतयत् सःतके छवल। अले हददेजेरया सेनापति शोबाक न्हेलुवाः जुयाः हेलामय न्हाज्यात।

17 व खँ न्यनाः दाऊदं सकल इस्त्राएली सिपाइँतयत् मुंक्ल। दाऊदं इमित यर्दन खुसि उखे हेलामपाखे यंकल। वं इस्त्राएलीतयत् अरामीतय न्हाःने थन। अले इमिसं वनापं लडाइँ यात।

18 तर अरामीत इस्त्राएलीतपाखें बिरसुं वन। अले दाऊदं इमि न्हयसःम्ह रथ चलय याइपि व पिइद्गु सिपाइँतयत् स्यानबिल। अन वं अरामी सेनापति शोबाकयात नं धाःपा यानाबिल अले व अन हे सित।

19 हददेजेरया अधीनय च्वपि फुक्क जुजुपिन्सं जिमित इस्त्राएलं त्याकल धकाः सियाः इस्त्राएलतलिसैं सन्धिये यात अले वयागु अधीनय च्वन। अनलि अरामीतयसं हाकनं अम्मोनीतयत् ग्वाहालि बीगु इच्छा मयात।

11

दाऊद व बतशेबा

- 1 बसन्तया इत्यं जुजुषि लडाईं यायेत पिहां वनेगु इत्यं दाऊदं योआब व थः मेपि कप्तानत व फुक्क इसाएली सिपाईतयत् लडाईं यायेत छवल। इमिसं अम्मोनीतयत् नाश यानाबिल, अले रब्बा शहरयात धेरय यात। दाऊद धाःसा यस्शलेमय हे च्वन।
- 2 छन्हू बहनी दाऊद खातां दना वनाः दरबारया कःसि चाःहिला च्वंबलय छम्ह तसकं हिसि दुम्ह मिसा म्वःलहुया च्वंगु खन। व तसकं बांलाःम्ह खः।
- 3 अथे जुयाः दाऊदं व सु खः धकाः न्येनेकने यायेत छम्ह मनु छवल। वं थये खबर हल, “व एलीआमया म्हाय हिती उरियाहाया कलाः बतशेबा खः।”
- 4 अले दाऊदं मनुत् छवयाः बतशेबायात थःथाय कायके छवल। व दरबारय वल अले दाऊद वनापं घन। (बतशेबा दाऊदयाथाय वःबलय वं नकतिनि थः धीमत्यः जुइ धुंकाः थःत शूद्र याःगु खः।) अनं लिपा व थःगु हे छँ लिहां वन।
- 5 अले वया प्वाथय दत। बतशेबां, “जि प्वाथय दत” धकाः दाऊदयाथाय खबर छवल।
- 6 अथे जुयाः दाऊदं “हिती उरियाहायात थःथाय छवया हजि” धकाः योआबयात उजं बिल। अले योआबं वयात दाऊदयाथाय छवयाहल।
- 7 उरियाह दाऊदयाथाय थ्यंबलय दाऊदं वयात न्यन, “योआब व वया पुचःतयगु अले लडाईंया बारे थये जुयाच्वंगु दू?”
- 8 अनंलि दाऊदं उरियाहायात धाल, “छं छँ वनाः थःगु तुति सिलाछव।” व दरबारं पिहां वंबलय जुजु वयात कोसेलि बियाहल।
- 9 तर उरियाह थःगु छँ मवें, व जुजुया धवाखा पिवातः नापं धवाखा लिक्क घन।
- 10 उरियाह थःगु छँ लिहां वंगु मनु धकाः दाऊदं न्येनेवं वयात धाल, “छु छ तापाकं वयाम्ह, मखु ला? छु छाय थःगु छँ मवनागु?”
- 11 उरियाहं न्येः बिल, “इसाएल, यहदा व सनु पालय हे दु अले जिमि सेनापति योआब व छःपि जिमि प्रभुया मनुत वं चकंगु ख्यलय पाल वयाच्वंगु दू। जि जक नयेत्वने यायेत व कलाःनापं घनेत छँ वनेगु ला? जिं छःपिनिगु जीवनया नामं पाफयाः धाये, जिं अथे याये फइ मखु।”
- 12 अले दाऊदं उरियाहायात धाल, “अथे खःसा छु छन्हू नि धन च्वँ अले कन्हय जिं छन्त वनेबी।” अथे जुयाः उरियाह उखुन्ह व कन्हय खुन्ह यस्शलेमय हे च्वन।
- 13 दाऊदं वयात नयेत्वने यायेत सःतल, अले वयात यक्क त्वंकल। बहनी व पिहां वन जुजुतय पिवाः च्वनिपि नापं थःगु लासाय घनाः चा छ्यात। उखुन्ह व थःगु छँ नं मवें।
- 14 कन्हय खुन्ह सुथय दाऊदं योआबयात छगु पौ च्वयाः उरियाहाया ल्हातय बियाः छवल।
- 15 दाऊदं पौलय थये धकाः च्वल, “गन तच्चकं लडाईं जुयाच्वंगु दु अन उरियाहायात न्हाःने छवयाः छिपि लिच्यु अले व घाःपा जुयाः सीमा।”
- 16 अथे जुयाः योआबं रब्बा शहरयात धेरय याःबलय वं उरियाहायात शत्रुतय छुं बहादुर सिपाईत दुथाय सीकाः अन छवयाबिल।
- 17 शहरया मनुत् छक्कवंला वयाः योआब नापं लडाईं यात अले दाऊदया छुं सिपाईतयत् स्यानाबिल नापं हिती उरियाहायात नं स्यात।
- 18 अनंलि योआबं छम्ह मनुयात दाऊदयाथाय लडाईंया बारे फुक्क खबर बियाः छवल।
- 19 व खबर ज्वनावंह मनुयात योआबं थये धाल, “छं लडाईंया बारे जूगु फुक्क खँ जुजुयात धाये धुंकाः
- 20 जुजु तंवयाः ‘लडाईं याःवनाबलय छिपि छाय लिक्क वनागु? पःखालं वाणं कयकाहइ धकाः छिमिसं सीमागु खः।
- 21 यस्बबेसेतयां काय अबीमिलेकयात सुनां स्याःगु खः? इमिसं वयात छम्ह मिसां ल्वहयः पखालं क्वफानाहयाः स्याःगु मखु ला? अले व तेबेस्य सीगु मखु ला? छिपि पःखाःया थुलिमछि लिक्क छाय वनागु?’ थये धकाः न्यन धाःसा वयकःयात थये धा, ‘छसपोलया दास हिती उरियाह नं सित।’”
- 22 व खबर यंकम्ह मनु वन अले व दाऊदयाथाय थ्यंबलय योआबं धयाहःथे वयात फुक्क खबर बिल।
- 23 वं दाऊदयात धाल, “शत्रु शहरं पिहां वयाः जिमित क्वच्यलाः जिमिगु विरोधय चकंगु ख्यलय मुन। तर जिमिसं इमित शहरया मू धवाखा तक हे लिनयंका।
- 24 अन पखालय च्वनाः वाणं कयकीपिनसं जुजुया छुं दासतयत् वाणं कयकाः स्यात। छिपि दास हिती उरियाहायात नं स्यानाबिल।”
- 25 दाऊदं खबर हःम्ह मनुयात धाल, “योआबयात थ्व खबर यंकान्यु, ‘छु दिक्क चाये मते। गथे तरवारं छम्हयसित स्याइ अथे हे मेम्हयसित नं स्याइ। शहरयात हमला यायेगु त्वःते मते अले उकियात तहसनहस या।’ योआबयात हयाः देवमा धकाः थ्व खँ वयात धयाब्यु।”
- 26 उरियाहाया कलातं थः भाःत सित धयागु खबर न्यंबलय वं वयागु निति दूखं च्वन।
- 27 दूखं च्वनीगु ई पवने धुंकाः दाऊदं मनुत् छवयाः बतशेबायात थःगु छँय हल। अनंलि व दाऊदया कलाः जुल, वं छम्ह काय बुइकल। तर दाऊदं छु याःगु खः व खनाः परमप्रभु लयमताः।

12

नातानया न्चव व दाऊदया पश्चाताप

- 1 परमप्रभुं नातान अगमवक्तायात दाऊदयाथाय छवयादिल, अले व दाऊदया न्हाःने वनाः थथे धाल, “छगु शहरय निम्ह मनुत् दु, छम्ह तःमिम्ह मेम्ह चीमिम्ह।
- 2 तःमिम्ह मनुया यक्क फैच्वलयाया बथां व सा द्रुहंया बथां दु।
- 3 तर चीमिम्ह मनुया चिधिकःम्ह फैचा बाहेक छुं नं मनु। व थःम्ह हे वयात नकेत्वंक येनाः थःगु हे छँ थः कायम्हायापि नापं तुं व्वलंकल। वं वयागु हे भुइ नइगु अले वयागु हे ख्वल्चाय त्वनीगु अले वयागु हे मुलय घनिगु। वं वयात थःम्हाय्यात थै याइगु खः।
- 4 छन्हू छम्ह परदेशी व तःमिम्ह मनुया छँय वन, अले व तःमिम्ह मनुयात पाहांयात थै थःगु सा द्रुहं व फैच्वलयाया बथां वं छुं बीगु मतिइ मतल। तर व चीमिम्ह मनुया चिधिकःम्ह फैचा कयाः पाहांया निति भ्वय ज्वरय यात।”
- 5 दाऊद व मनु खनाः तसकं तंवल, अले वं नातानयात धाल, “धाथ्ये परमप्रभु म्वाःम्ह खः थै, थुकथं ज्या याःम्ह मनु मृत्युया योग्य जू!
- 6 वं दयामाया मयासं थज्याःगु ज्या याःगु व चिधिकःम्ह फैचाया पलेसा प्यदुं पलेमाः।”
- 7 अनंलि नातानं दाऊदयात धाल, “व मनु ला छि हे खः! परमप्रभु इसाएलया परमेश्वरं धयादी, ‘जिं छन्त इसाएलीतय जुजु अभिषेक याना। जिं छन्त शाऊलया ल्हातं बचय याना।
- 8 जिं छिमि मालिकया छँ व वया कलाःत छंगु हे निति बिया। जिं छन्त इसाएलया धराना व यहदाया धराना बिया। उलि नं मगाःगु जूसा जिं छन्त मेगु यक्क हे बीगु खः।
- 9 तर छं परमप्रभुया मिखाय छु मधिं व हे यात। छाय परमप्रभुया वचनयात क्वहांकतु? छुं हिती उरियाहायात तरवारं स्याकल। अले छं वया कलाःयात थःम्ह कलाः यायेत यंकल। छं उम्ह मनुयात अम्मोनीतयगु तरवारं स्याकेबिल।

* 11:21 ११:२१ यस्बबेसेत वयागु मेगु नां यस्बबेल व गिदोन खः

10 छं जितः क्वह्यंक्गुलि व हित्ती उरियाहया कलाःयात छं थः कलाः यायेत यंक्गुलि छिमि परिवारं गुबलत्यं नं तरवारपाखें आराम कायेखनि मखु।”

11 “परमप्रभुं घयादी, ‘जिं छंगु थःगु हे परिवारया दथं छन्थाय विपति हये। जिं छिमि कलाःतयत यंकाः छंगु हे मिखां खंक छं लिक्क लाःमह मन्यात बी अले न्हिनय हे व उपि नापं घनी।

12 छं छु यात व सं मुदगु थासय यात तर जिं थ्व फुक्क इस्पाएलं खंक न्हिनय जःलय हे याये।”

13 अनलि दाऊदं नातानयात धाल, “जिं परमप्रभुया विरोधय पाप यानागु दु।”

नातानं लिसः बिल, “परमप्रभुं छिगु पाप यंकादीगु दु अथे जुयाः छि सी मखु।

14 तर थ्व ज्या यानाः छि परमप्रभुया शत्रुतयत हेस्यायेगु मौका ब्यगु दु, अथे जुयाः छिपाखें दुमह काय सी।”

15 नातान थःगु छें लिहां वने धुंकाः उरियाहया कलाःपाखें दुमह दाऊदया काययात परमप्रभुं कयकल अले व महं मफुत।

16 दाऊदं व मचाया निति परमप्रभुयाके बिनित्ति यात। व अपसं चवन। अले थःगु छेंय दुहां वनाः बैयं भ्वसुलाः चा छ्यात।

17 छेंय दुपि हाकिमतयसं वयात थनेगु कुतः यात तर वं म्हाः धाल, अले इपि नापं छुं नयेगु मन नं मयात।

18 न्हय्दुं दुखु-दुखु मचा सित। दाऊदया च्यःतयसं वयात मचा सीगु खें कने य्यात। इमिसं धाल, “मचा मसीनिबलय जिमिसं वयात धयाः अयनं वं जिमिगु खें हे मन्यं। आः झीसं वयकःयात गुकथं मचा सीगु खें धायेगु? वयकलं थःत छुं हानि यानादी ला?”

19 तर दाऊदं थः च्यःत सल्लाह यानाचवंगु खन अले मचा सी धुंकल धकाः सिल। अथे जुयाः वं न्यन, “मचा सित ला की छु?”

अले इमिसं लिसः बिल, “खः, व सित।”

20 अनलि दाऊदं दनावनाः म्वःल्हयाः म्हय चिकं बुयाः लं फित। अले वं परमप्रभुया नापलायेगु पाल्य वनाः आराधना यात। अनलि व थःगु छें वन, अले वं नयेगु नसा हयेत आज्ञा बिल, नसा तयार जुइ धुंकाः वं नल।

21 वया च्यःतयसं वयात न्यन, “थ्व छु खः? मचा म्वानाचवंगु छि अपसं व दुखं चवनादिल। तर आः व सित अले छि दनावनाः नसा नयेत झाल।”

22 वं लिसः बिल, “मचा म्वानाचवंतले परमप्रभुं जितः दया यानादी अले मचा म्वाइ धकाः जिं मतिइ तयाः ख्वयाः अपसं चवना।

23 तर आः व सी धुंकल धाःसा जिं छाय अपसं चवनेगु? छु जिं वयागु प्राण हाकनं लिफयानाहये फइ ला? व गन दु जिं वयाथाय वनीगु जुइ तर व जिथाय वये फइ मखु।”

24 अनलि दाऊदं थः कलाः बतशेबायात सान्त्वना बिल। दाऊद वयाथाय वन, अले वनापं घन, अले वं छमह काय बुइकल। वयागु नां सोलोमन तल। परमप्रभुं वयात माया यानादिल।

25 परमप्रभुं वयात माया यानादीगुलि वयागु नां यददीयाह* ति धकाः नातान अगमवक्तापाखें वयकलं दाऊदयाथाय खबर छवल।

26 थुबलत्य हे योआबं अम्मोनीतयगु शहर रब्बायात हमला यानाः जुजुया किल्ला त्याका काल।

27 योआबं थथे खबर बियाः दूत दाऊदयाथाय छवल, “जिं रब्बायात हमला यानाः अनयागु लः बुयावइगु थाय त्याकाकाये धुन।

28 छिगु ल्यंदुपि सिपाईत छथाय मुंकाः थःमह हे शहरयात धेरय यानाः त्याका का। मखुसा जिं हे व शहरयात त्याकाकाये अले अन जिगु नां न्हाबले दयाचवनी।”

29 अथे जुयाः दाऊदं फुक्क सिपाईत छथाय मुंकल अले रब्बा शहरय वनाः उकियात हमला यानाः त्याका काल।

30 दाऊदं इमि जुजुया छेनं लुंयागु श्रिपिच काल। उकियागु तौल स्विन्यागु किल्लोग्राम दु, उकी रलनत थुनातःगु दु। दाऊदं उपि रलनत कयाः थःगु श्रिपिचय तल। हानं वं शहरं यक्व हे सामान त्याकाहल।

31 वं शहरयापि मनुतयत पिने पितहल अले इमित कःति, नया कू व पा ज्वंकाः ज्या याकल। अले अप्पा दयकीगु ज्या याकल। दाऊदं अम्मोनीतय फुक्क शहरय थथे हे यात। अनलि दाऊद व वया सकल मनुत यस्शलेमय लिहां वल।

13

अमनोन व तामार

1 दाऊदया काय अशालोमया तामार नांयामह छमह तसकं बांलाःमह केहें दु। दाऊदया मेमह काय अमनोन वयागु मतिनाय भुलय जुल।

2 अमनोन थः चिरिमांपाखें दुमह केहें तामारयात थुलि ययकल कि चच्छि न्हिच्छि वयात लुमंकाः च्वेंच्वं व महं हे मफुत। व ब्याहा मजूमिह मिसामचा जगुलि वयात छुं यायेत अमनोनयात थाकु।

3 तर अमनोनया योनादाब नांयामह छमह पासा दु। व दाऊदया दाजु शिमाहया* काय खः।¹ योनादाब तसकं चलाखमह खः।

4 वं अमनोनयात धाल, “हे राजकुमार, छि छाय न्हियान्हिथं थथे निराश जुयादीयागु, छितः छु जुल?”

अनलि अमनोन वयात धाल, “जिं जिमि किजा अशालोमया केहें तामारयात तसकं ययकाःगु दु।”

5 अले योनादाब वयात धाल, “छ म्हंमफु धकाः लासाय घनाचवें।” छिमि अब्बु छत स्वःवइबलय वयात थथे धा, “दया यानाः जिमि केहें तामार वयाः जितः नयेगु निति नसा ब्यु वमेमा। वं जिगु न्हाःने नसा दयकेमा, अले जिं वयात स्वये, वयागु हे ल्हात जितः तयाब्यगु जिं नये।”

6 अथे जुयाः अमनोन म्हंमफुगु पहः यानाः लासाय घनाचवन। जुजु वयात स्वयेत वःबलय वं धाल, “स्वयादिसैं, जिमि केहें तामार थन वयाः जिगु न्हाःने थःगु हे ल्हात मरि छुनाः जितः नके बियादिसैं।”

7 अथे जुयाः दाऊदं दरबारय तामारयाथाय थथे धकाः खबर छवल, “छिमि दाजु अमनोनया छेंय वनाः वयागु निति नसा ज्वरय याः हें।”

8 अले तामार अमनोनयाथाय वःबलय व लासाय घनाचवंगु खन। वं भचा छुचु न्हायाः वयागु न्हाःने मरि छुल।

9 अले वं भाजनापं यंकाः अमनोनया न्हाःने तयाबिल तर अमनोन नये मानय मजु। अमनोन धाल, “थनं फुक्क पिहां हें” अथे जुयाः फुक्कं वयागु कोथां पिहां वन।

10 अनलि वं तामारयात धाल, “मरि थन जिथाय लासाय हे हजि अले छं थःगु हे ल्हातं जितः नकि।” अले तामारं थःमहं दयकूगु मरि काल, अले व ज्वनाः अमनोनयाथाय दुनेया कोथाय वन।

11 तर तामारं मरि ब्यबलय अमनोन वयागु ल्हाः ज्वनाः थथे धाल, “हे जिमि केहें, जिनापं घं वा।”

12 तर तामारं लिसः बिल, “मज्य जिमि दाजु, जिगु बेइज्जत यानादी मते। थज्याःगु ज्या इस्पाएलय याये मज्यु। जितः थज्याःगु मभिगु ज्या यानादी मते।

* 12:25 १२:२५-यददीयाह धुकिया अर्थ परमप्रभुया य-मह

* 13:3 १३:३-शिमाह थ्व शिमाह व शममाह छमह हे खः

* 13:3 १३:३ १ शमू १५:९

13 मनुत्थथाय जिं थःगु ख्वाः गय यानाः क्यना जुइगु? अले मनुत्थत् छिं थःगु बारे छु धयादी? फुकक इसाएलीतय दथइ छि मभिम्ह व मूर्खम्ह जुइ। छिसं जुजुनापं खँ लहानादिसँ अले जितः छिनाप ब्याहा यानाबीत वयकः मानय जुइ।”

14 तर वं तामाराया खँ न्यं हे मन्यन अले व तामार स्वयाः बल्लागुलि वयात बलजफति ज्वनाः बलात्कार यात।

15 अनलि अमनोनं तामारायात तसकं मयकल। अमनोनया न्हापायागु मतिना स्वयाः आःयागु मयकगु यक्वः अक्वः जुल। अमनोनं तामारायात धाल, “याकनं दनाः पिहां हूँ।”

16 वं लिसः बिल, “म्हाः! जितः ख्यानाः पितिनाछवयेगु तःधंगु मभिगु ज्या यानादी मते।”

अयनं वयागु खँ न्यं हे मन्यं।

17 अले वं थः च्यःतयत सःताः धाल, “थ्व मिसायात पितिनाछव, अले लुखा तिनाः चुकू तयाब्यु।”

18 च्यःतयसं वयात पितिनाः लुखा तिनाः चुकू तयाबिल। तामारं ब्याहा मज्जनिम्ह राजकुमारी फीगु पूरा लंजवः दुगु लं फिनातःगु खः।

19 तामारं थःगु छेन्य नउ तल अले थःम्हं फिनातःगु लंजवः दुगु भान्तां लं खनाः ल्हातं थःगु ख्वाः त्वःपुयाः ख्वख्वं पिहां वना।

20 वया दाजु अब्शालोमं वयात खनाः न्यन, “छु अमनोनं छन्त बलात्कार यात ला कि छु? केहें मयज्जु, व खँ नुगलय वनाः दुःख तायके मते। व ला छं चिरिमांया काय खः। थ्व खँ सुयात धाये मते।” तामार अब्शालोमया छेंय वनाः च्वं वन अले व छम्ह त्वःतातःम्ह मिसा थें याकःचा दुःखी जुयाच्वन।

21 दाऊद थ्व फुकक खँ न्यंबलय व तसकं तम्बल।

22 अब्शालोमं अमनोनयात भिं व मभिं छु मधाल। थः केहें तामारायात बेइज्जत याःगुलि अब्शालोमं अमनोनयात तसकं मयकल।

अब्शालोमं अमनोनयात स्याःगु

23 निर्दे लिया अब्शालोमं एफ्राइम शहरया लिक्क बाल-हामोरय फैतयगु ऊन चायेगु नखः हनाच्वंबलय जुजुया फुकक कायपिन्त नं सःतल।

24 अब्शालोमं जुजुयाथाय वयाः धाल, “स्वयादिसँ, छःपिनि दास फैया ऊन चायेगु नखः हनाच्वंगु दु। छि व छिकपिनि भारदारत नं झायादी ला?”

25 जुजुं लिसः बिल, “वये मखु, जिमि काय, जिपि सकलें वयाः छन्त दुःख बी मखु।” अब्शालोमं तसकं कर यात, अयनं दाऊद वने मानय मज्जु।

बः अब्शालोमयात आशिष बियाः बिदा बियाछवत।

26 अले अब्शालोमं धाल, “छि झायादी मखुसा जिमि दाजु अमनोनयात जिनापं वनेबियादिसँ।” जुजुं न्यन, “व छा्य छलिसे वनेगु?”

27 तर अब्शालोमं हाकनं जिद्दि यात। अथे जुयाः दाऊद अमनोन व जुजुया फुकक कायपि वनापं हूँ धकाः धाल।

28 अब्शालोमं थः मनुत्थत् थथे उज बिल, “मौका स्वयाच्वं, अले अमनोन त्वनाः धेधे जुइबन्त्य जिं ‘अमनोनयात स्या!’ धकाः धाये। अले छिमिसं वयात स्या। ग्याये माःगु मदु। साहस यानाः थिसिलाक्क च्वें। थ्व जिगु छिमि त आजा खः।”

29 अले अब्शालोमया मनुत्थयसं वं धाःथें अमनोनयात स्यात। अनलि फुकक जुजुया कायपि हथाय चाचां थथःगु खचर गयाः छेंपाखे वन।

30 इपि लेंय वनाच्वंबलय जुजु दाऊदयाथाय थज्याःगु खबर थ्यन, “अब्शालोमं छिकपिनि फुकक कायपिन्त स्याये थुंक्ल, छम्ह नं बचय मज्जु।”

31 दाऊद जुम्क दनाः तसकं दुःख मन तायकाः थःगु वसः खुत अले वेंय भवसू वन। अले वनापं दुपि च्यःतयसं नं थथःगु वसः खुत।

32 दाऊदया दाजु शिमाहया काय योनादावं धाल, “इमिसं छिकपिनि फुकक कायपि स्याःगु मदु। अमनोनयात जक स्याःगु खः। अब्शालोमया केहें तामारायात अमनोनं बलात्कार याःगु न्हिनिसें हे वं थथे यायेत स्वयाच्वंगु खः।

33 छिकपिनि फुकक कायपि सित धकाः धाःगु खँ पत्याः यानादी मते। अमनोनयात जक स्याःगु खः।”

34 उबलय अब्शालोम इमिगु दथं बिसरुं वने धुंक्गु खः।

अले पाः च्वनाच्वंम्हयसिनं च्वयपाखे थस्वःबलय आकाझाकां मनुत्थयगु छगु हुल होरेनैमपाखेया पहाडं क्वहां वयाच्वंगु खन। वं वयाः जुजुयात थथे धकाः खबर बिल, “स्वयादिसँ, होरेनैमपाखें पहाडं मनुत्थयगु हुल क्वहां वयाच्वंगु जि खनागु दु।”

35 योनादावं जुजुयात धाल, “स्वयादिसँ, इपि वइतिनि धकाः जिं धया थें हे छःपिनि कायपि झायाच्वंगु दु।”

36 वं थथे धयाच्वच्वं हे जुजुया कायपि दुने थ्यकः वल। अले इपि तसकं ख्वयाः विलाप यात। जुजु व वया च्यःत नं हँयहँय ख्वल।

37 अब्शालोम गशर्या जुजु अम्महीदया काय तल्मैयाथाय वनाः शरण काःवन। तर जुजुं न्हियान्थि थःकाय अमनोनया निंति विलाप यात।

38 अब्शालोम गशर्य बिसरुं वनाः स्वदें तक अन हे च्वन।

39 अले अमनोन सीगुया बारे दाऊदया मनय शान्ति दयेवं व हाकनं अब्शालोमयाथाय वनेगु मति तल।

14

अब्शालोम यस्शलेमय लिहां वःगु

1 जुजुया मन अब्शालोमयापाखे वंगु दु धयागु खँ ससूयाहया काय योआबं सीकल।

2 अथे जुयाः वं तकोय सुं छम्ह मनुं छव्याः छम्ह बुद्धि दुम्ह मिसायात सःतके छवत। अले अन थ्यकाः वं मिसायात धाल, “छं दुखं च्वनीम्ह मिसां थें परः या। दुखं च्वनीबलय फीगु वसः पयु। छेन्य चिकं तये मते, अले तःन्हु तक दुखं च्वंम्ह मिसा थें च्वकी।

3 अले जुजुयाथाय वनाः जिं स्यना थें धा।” अले छु धायेमाःगु खः योआबं वयात धयाबिल।

4 तकोया मिसा जुजुयाथाय वन अले वेंय भवसूलाः दण्डवत यानाः थथे धाल, “महाराज! जितः म्वाहालि यानादिसँ!”

5 जुजुं वयात न्यन, “छन्त छु दुःख जुल?”

वं लिसः बिल, “जि छम्ह विधवा मिसा खः। जिमि भाःत सी थुंक्ल।

6 जि निम्ह कायपि दु। छम्ह इपि निम्ह ख्यलय ल्वात। इमित छुतय याइपि सुं नं मदु अथे जुयाः छम्हयसिनं मेम्हयसित स्यात।

7 स्वयादिसँ, आः जिमि थःथितिपिन्सं जिगु विरोधयनः थथे धाल, ‘थः किजायात स्याःम्हयसित जिमित लःल्हा अले वं थः हे किजायात स्याःगुलि जिमिसं नं वयात स्याये, अले थुकथं अधिकार याइम्हयसित नं नाश यानाछवये।’ इमिसं थथे यात धाःसा जिमि छम्ह हे जक वचय जूम्ह हँवाः मियात नं स्यनाबी। अले जिमि भाःतया नं हे ल्यं मदयका छव्याः संसारय सुं नं सन्तान ल्यं दइ मखु।”

8 जुजुं व मिसायात धाल, “हँ, जिं छंगु मिसाफ याये।”

9 तर तकोया व मिसां धाल, “जिमि मालिक, जिमि महाराज, स्वयादिसँ, थुकिया दोष जि व जिमि अब्बया छेंय लायेमा। महाराज व वयकःया सिहासनयात छुं नं दोष मवयेमा।”

10 जुजुं धाल, “सुनानं छन्त छुं धाल धाःसा वयात जिथाय हजि अले वं हाकनं छन्त गुब्सं दुःख बी मखु।”

11 वं मिसां हाकनं धाल, “हिया बदला काइम्हयसिनं मभिं याके मबीत व जिमि काययात नं नाश यायेगुपाखें पनेत छपिन्सं परमप्रभु थः परमेश्वरयात बिन्ति यानादिसँ।”

- जुजुं थथे धया: पाफल, “धात्थे परमप्रभु म्वा:मह ख: थें, छिमि काययागु सँ छपु नं बैय कुतुवनी मखु।”
- 12 अनलि व मिसां धाल, “स्वयादिसँ, जिं हाकनं छगू खँ छिथाय् तये फइ ला?”
- जुजुं धाल, “धा।”
- 13 मिसां धाल, “छिसं छाया परमेश्वरया मनुतयत् थज्या:गु मभिं यानागु? जुजुं थथे धा:गुलि इपि दोषी ठहरय जुइ, छायाधा:सा देशं पितनाछवम्ह मनुयात छलपोलं हाकनं लित हयादीत मानय मजु।
- 14 बैयं वाना: मदयाबंगु ल: थें झीपि नं छन्हू सिनावने मनि, तर परमेश्वरं प्राण कयादी मखु। बरु वयक:पाखें मनुत तापाना: मवनेमा धका: वयकलं उपाय पिकयादी।
- 15 “मनुतयसं जित: ख्याचव: ब्यगुलि जिं छित: थव खँ धा:वयागु ख:। जिं बिचा: याना, “छसपोल नापं खँ लहाये द:सा छिकपिनि दासी धा:गु खँ छि यानादी।
- 16 अले जि व जिमि काययात परमेश्वरं ब्यगु अधिकार लाकाकायेत स्व:पि मनुतपाखें बचय यानादी।”
- 17 आ: छ:पिनि दासी थथे धाइ, “जिमि महाराजया वचनं जित: आराम दयेमा, छायाधा:सा भिं व मभिं थुइकेत छि छम्ह परमेश्वरया दूत थें ख:।” परमप्रभु छपिनि परमेश्वर छिनापं दीमा।”
- 18 अनलि जुजुं व मिसायात धाल, “जित: छुं नं खँ सुमचुकुसे धा, जिं छन्त छगू न्हास: न्यने।”
- व मिसां धाल, “ज्यु, धयादिसँ।”
- 19 अले जुजुं वयात न्यन, “छन्त योआबं थथे याकेब्यगु ख: ला?”
- वं लिस: बिल, “छ:पिनिगु जीवनया नाम पाफया धाये, छ:पिन्सं न्हास: न्यनीबलय लिस: बीत जवखवं छुं हे लैपु दइ मखु। ख:, छ:पिनि दास योआबं हे जित: थव खँ फुकक स्यंगु ख: अले वं हे जिगु म्हुतइ थुपि फुकक वचन तयाब्यगु ख:।
- 20 आ:यागु अवस्थायात हीकेत छ:पिनि दास योआबं थथे या:गु ख:। छ:पि परमेश्वरया दूत ति हे बुट्टि दुम्ह ख: अले देशय छु जुयाचवंगु दु व फुककं स्यु।”
- 21 जुजुं योआबयात धाल, “ज्यु, जिं थथे हे याये। छ वना: व लयायाम्ह मनु अञ्जालोमयात लित वना हजि।”
- 22 अनलि योआबं क्वमिलु जुया: बैय भवसुला: दण्डवत यात। अले जुजुयात हनाबना तया: थथे धया: बिदा जुल, “हे प्रभु, जिं क्वमिलु जुया: छ:पित बिनि यानागु छ:पिन्सं नालाकयादीगुलि जित: छिगु दया दत धका: जि छिकपिनि दासं सिल।”
- 23 अनलि व थथें गशरय वना: अञ्जालोमयात यरशलेमय लितवनाहल।
- 24 हर जुजुं धाल, “व थ:गु हे छेंय वनेमा:। व जिगु न्हा:ने मवयेमा।” अथे जुया: अञ्जालोम जुजुया न्हा:ने मवंसे थ:गु हे छें वन।
- 25 अञ्जालोम थें बांला:मह व प्रशंसा याये ल्व:मह इसाएलय सुं नं मटु। वयाके छयनिसें तति तक छुं नं खवं मटु।
- 26 वं थ:गु सँ इयातुसे च्वंगुलि इलय इलय चायेगु याइ। (वयागु सँ सरकारी तौल कथं २.३ किलोग्राम दु।)
- 27 अञ्जालोमया स्मह कायपि व छम्ह तामार नांयामह म्हाय दु। तामार तसकं हिंसि दुम्ह मिसा ख:।
- 28 अञ्जालोम निदं तक यरशलेमय जुजुं मखक च्वनाच्वन।
- 29 अनलि वं जुजुयाथाय खबर छवयेत योआबयात स:तके छवल, तर योआब वये मानय मजु। अञ्जालोमं हाकनं निक्व: खुसि नं स:तके छवल अयनं व वये मानय मजु।
- 30 अथे जुया: अञ्जालोमं थ: च्य:तयत धाल, “योआबया छक् बूँ जिगु हे बूँ लिक्क दु अले उकी वं तछव हलात:गु दु धका: ला छिमिसं सी हे स्यु। हूँ, उकियात मि छवयकाब्यु।” अले वया च्य:तयसं अथे हे यात।
- 31 अनलि योआब अञ्जालोमया छें वना: वयात धाल, “छिकपिनि च्य:तयसं छाया जिगु बूँ मि तयाब्यगु?”
- 32 अञ्जालोमं धाल, “म्व, जिं छाया छें जुजुयाथाय खबर छवये फइ ला धका: छन्त थन स:तके छवयाहया। जि गशरं थन वया: छाया च्वंवया च्वनेमाल? जि अन हे च्वनाच्वंसा ज्यगु नि। अथे जुया: आ: जि जुजुया न्हा:ने दंवेने दयेमा:। अले जिं छुं द्रुंकागु दसा वयकलं जित: स्यायेमा।”
- 33 अथे जुया: योआब जुजुयाथाय वना: थव फुकक खँ केनाबिल। अले जुजुं अञ्जालोमयात स:तके छवत। अञ्जालोम वल, अले वं जुजुयात क्वमिलु जुया: बैय भवसुला: दण्डवत यात। अले जुजुं अञ्जालोमयात च्पुपा नल।

15

अञ्जालोमया ग्वसा:

- 1 अनलि अञ्जालोमं थ:गु निति छगु रथ, सलत व नेयम्ह मनुत थ:गु न्हा: न्हा: वनेत मुंकल।
- 2 अले व सुथ न्हापां दना: शहरया म् धवाखाय वनेगु लें लिक्क दनाच्वनीगु। अले सुं मनु जुजुयाथाय वया: निसाफ पर्व वइबलय अञ्जालोमं व मनुयात स:ता: “छ गगु शहरं वयामह ख:?” धका: न्यनीगु। अले व मनुखं थथे धका: लिस: बीगु, “स्वयादिसँ, जिं इसाएलया छगु कुलयामह ख:।”
- 3 अञ्जालोमं धाल, “ख:, छगु मुद्दा पायछि जु, तर छगु मुद्दा न्यनीमह जुजुया सुं मनु मटु।”
- 4 अनलि अञ्जालोमं थथे धाइगु, “जित: न्यायाधीश लय:गु जसा थज्या:गु मुद्दा ज्वनावइपि मनुतयत् पायछिगु न्याय यानाबीगु जुइ।”
- 5 अले सुं मनुखं वयात कचछुना: दण्डवत यायेत वइबलय अञ्जालोमं थ:गु ल्हा: ब्ययका: वयात थयपुना: च्पुपा नइगु।
- 6 जुजुयाथाय न्याय पर्व वइपि फुकक इसाएलीतयत् अञ्जालोमं बांला:गु ब्यवहार याइगु। याकनं हे इसाएलयापि सकसिनं दाऊदयात स्वया: अञ्जालोमयात ययकल।
- 7 प्यदंया दकलय लिपांगु लाय अञ्जालोमं दाऊद जुजुयात धाल, “स्वयादिसँ, जिं परमप्रभुनापं यानागु भाकल पुवंके, जित: हेब्रोन्नय वनेबियादिसँ।
- 8 छ:पिनि दास जि आराम देशया गशरय च्वंस्वनावलय परमप्रभुनापं थथे धका: भाकल यानागु ख:, परमप्रभुं जित: यरशलेमय लितवनाहयादिल धा:सा जिं हेब्रोन्नय परमप्रभुया आराधना याये।”
- 9 जुजुं वयात धाल, “बालाक हूँ।” अथे जुया: अञ्जालोम हेब्रोन्नय वन।
- 10 अनलि अञ्जालोमं फुकक इसाएलया कुलतयथाय थथे धका: खबर बिया: गुप्त दूत छवल, “छिमिसं तुरही पगु स: न्यनीबलय त:सलं थथे धा, “अञ्जालोम हेब्रोन्नया जुजु जुल।”
- 11 अञ्जालोमया खँ न्यना: निस: मनुत वया ल्यल्यय यरशलेमं पिहां वंगु ख:। उपि स:तात:पि ख:, अले उपि मनुतयसं थव ग्वसा:या बारे छुं हे मस्युसां वयागु पलिना: वंगु ख:।
- 12 अञ्जालोमं बलि छायाच्वंबलय वं गीलोह शहरं गीलोनी अहीतोपेलायात स:तके छवल। अहीतोपेल दाऊदया छम्ह सल्लाहकार ख:। जुजुया विरोधय या:गु थव ग्वसा: अज्ञ बल्लानावन अले अञ्जालोमया पलिइपि झन झन अवयावन।
- दाऊद यरशलेमं बिस्सुं वंगु
- 13 छम्ह दूत वया: जुजुयात थथे खबर बिल, “इसाएलीतयगु मन अञ्जालोमपाखे वंगु दु।”

- 14 दाऊद यरूशलेमय थःनापं दुपि भारदारतयत धाल, “झीपि अब्शालोमपाखें बिस्युं वनेमाःगु खःसा थथे हे वनेमाल। मखुसा व याकनं थन वइ अले शहरय च्वंपि सुं नं बचय जुइ मखु।”
- 15 “खः, महाराज!” इमिसं लिसः बिल, “स्वयादिसैं, जिपि छसपोलया आज्ञा मानय यायेत तयार दु।”
- 16 अथे जुयाः जुजु अनं वन। अले दरबारया बिचाःसंचाः याइपि झिम्ह मथ्याःपि कलाःपि बाहेक वया परिवारया फुक्क मनुत नं वयागु ल्यल्यु वन।
- 17 अले जुजु व वया फुक्क मनुत शहर त्वःताः पिहां वंबलय दकलय लिपांगु छें दित।
- 18 गातपाखें जुजुनापं वःपि खुसःम्ह गिती अले करेती व पेलेथीनापं जुजुया फुक्क मनुत जुजुया न्हः नं हे न्यासि वन।
- 19 अनंलि जुजु गिती इतैयात धाल, “छ छाय जिपिनापं वयागु? लिहां वनाः अब्शालोमनापं हे च्वंहुं, छायाःसा छ छम्ह परदेशी खः अले छन्त थः च्वनाच्वंगु थासं पितिना हःगु नं खः।
- 20 छ ला म्हिगः तिन वःम्ह खः अले गथे यानाः छन्त जिपिनापं नु धकाः कर यायेगु? जि गन वनेगु जि हे मस्यु। छ थःगु छेंय हे लिहां हुं अले छिमि देशय च्वंपिन्त नं नापं व्वनारथकि। सदां दयाच्वनीगु दयामाया व विश्वास यायेबहः छंके दयाच्वनेमा।”
- 21 तर इतैनं जुजुयात लिसः बिल, “धाथें परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, अले जिमि मालिक महाराज म्वाःम्ह खः थें, छःपि गन गन च्वनादी, जि म्वायेमा वा सीमा छःपिनि दास नं अन हे दइ।”
- 22 अले दाऊद इतैयात लिसः बिल, “ज्यु, न्हः नं न्यासि हुं।” अथे जुयाः गिती इतैया फुक्क पुचः व थःनापं वयाच्वंपि फुक्क मनुत वनापं हे वन।
- 23 थुकथं इपि फुक्क मनुत पिहां वंबलय देशय च्वंपि मनुत हौंयहौंय खवल। जुजु किट्रोनाया ब्यासि पुलावन, अले फुक्क मनुत मरूमिपाखे न्हःज्यात।
- 24 सादोक पुजाहारी नं फुक्क लेवीतनापं अन हे दु। इमिसं परमेश्वरया बाचाया सन् क्वबिया यंकाच्वंगु खः। इमिसं सन् बँय तुं तया तल उकियात क्वमब्यु, फुक्क मनुत शहरं पिहां मवतले अबियाथारं बलिदान छाल।
- 25 अनंलि जुजुं सादोकयात धाल, “परमेश्वरया बाचाया सन् शहर दुने तुं लित यकि। परमप्रभुं जितः दया यानादीसा वयकलं जितः लित व्वनाहयादी अले जिं वयकःया बाचाया सन् व नापलायेगु पालयात हाकनं स्वये दइ।
- 26 वयकः जि खनाः लयमताः धइगु खःसा, स्वयादिसैं, जि थन हे दु। अले वयकलं थःत छु भिं तायकादी व हे जितः यानादीमा।”
- 27 जुजुं सादोक पुजाहारीयात थथे नं धाल, “छ छु वइतिनिगु बारे दर्शन खके फु, मखु ला? छ व अबियाथार, छिमि काय अहीमास व अबियाथारया काय जोनाथनयात नापं व्वनाः याउंक शहरय लिहां हुं।
- 28 स्वयादिसैं, छपाखें खबर मवतले जि मरूमिपाया खुसि छीगु थासयु पियाच्वनाच्वने।”
- 29 अथे जुयाः सादोक व अबियाथार परमेश्वरया सन् यरूशलेमय तुं लित यंकल, अले इपि नं अन हे च्वन।
- 30 तर दाऊद थःगु छंयं त्वपुयाः खालि तृति ख्वख्वं जैतुन डौंडाय थहां वन। वनापं दुपि फुक्क मनुत नं थःगु छंयं त्वपुयाः ख्वख्वं च्वय थहां वन।
- 31 ग्वासाः ग्वःपि मध्ये अहीतोपेलया अब्शालोमनापं दु धकाः दाऊदयात न्यंकल। अनंलि दाऊद थथे धकाः प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, अहीतोपेलया सल्लाहयात ज्यालनय मजुइका बियादिसैं।”

दाऊद हशैयात लितछवःगु

- 32 दाऊद डौंडाया च्वकाय थ्यंकः वल। व परमेश्वरयात आराधना याइगु थायु खः, अले अरकी हशैनं थःगु लं खनाः छेनय धू तयाः दाऊदयात नापलायेत वःगु खः।
- 33 तर दाऊद वयात धाल, “छ जिनापं वल धाःसा जितः व्वःझ जक जुइ,
- 34 अखुनं छ शहरय लिहां वनाः अब्शालोमयात जि छःपिनि दास जुये। आः तक ला जि छःपिनि अबुया दास हे खनि, तर आः जि छपिनि दास जुइ” धाल धाःसा, अहीतोपेलया सल्लायात स्यंकेत छ जितः ग्वाहालि याये फइ।
- 35 छं सि हे स्यु नि सादोक व अबियाथार पुजाहारीत छनापं दइ। जुजुया लायकुलिइ छु छु खं छं न्यनी व फुक्क निम्हयसित धयाब्यु।
- 36 इपि नापं सादोकया काय अहीमास व अबियाथारया काय जोनाथन नं दु। छं छु न्यनी व इमिपाखें जितः धायके छवया हजि।”
- 37 अथे जुयाः दाऊदया पासो हशै शहरय दुहां वल। उबलय हे अब्शालोम नं यरूशलेमय थ्यंकः वल।

16

दाऊद व सीबा

- 1 दाऊद वनापं दुपि मनुत डौंडाया च्वकां भचा तापाकक थ्यंबलय दाऊद मपीबोशेतया च्यः सीबायात नापलात। व निम्ह गधालयु निसःपाः मरि, सछिज्जोय किमिस, नेभाराया फल सछिज्जोय व छगु छेंगूया म्हिचाय न्हगु दाखमघ काठी चिनाः हःगु दु।
- 2 दाऊद जुजुं सीबायात न्यन, “थुपि फुक्क छु यायेत हयागु?”
- सीबां लिसः बिल, “थुपि गधात जुजुया परिवारयापि गयाः वनेगु निति खः, मरि व फलत ल्यायन्हपि मनुतयत नयेगु निति व दाखमघ धाःसा मरूमिइ ल्यानुचाःपिनिगु निति खः।”
- 3 जुजुं न्यन, “छिमि मालिकया छयु गन दु।”
- सीबां धाल, “व ला यरूशलेमय हे दु, छायाःसा इम्राएलया घरानां वयात थः बाज्याया सिंहासन लितबी धकाः मतिइ तःगु दु।”
- 4 जुजुं सीबायात धाल, “स्व, मपीबोशेतया फुक्क सम्पति छन्त दइ।”
- सीबां वयात धाल, “हे महाराज, जि ला छःपिनि दास जक खः। जितः ला छःपिनिगु दया जक दःसा गाइ।”

शिमी दाऊदयात सराः ब्युगु

- 5 दाऊद जुजु बहरीमय थ्यंकः वःबलय अन शाऊलया घरानाया छम्ह मनु गेराया काय शिमी वयाः दाऊदयात सराः ब्युब्युं नापलाः वल।
- 6 वं दाऊदयात व वया फुक्क हाकिमयत लाः लाः थें ल्वहंकां कयकल। दाऊदया जवंबखं सिपाइत व अङ्गरक्षकत दु।
- 7 शिमी दाऊदयात थथे धयाः सराः बिल, “हुं, हुं, अयु बदमाश! अयु ज्यानमारा!
- 8 शाऊलया घरानाय हि हायकाः वया पलेसा राज्य यायेत स्वःम्हयसित थौं परमप्रभुं बदला कयादीगु पक्का हे खः। अले थ्व राज्य परमप्रभुं छिमि काय अब्शालोमयात बियादिल। छ नाश जुइ धुंकल छायाःसा छ ज्यानमारा खः।”
- 9 अले सरुयाहया काय अबीशैनं जुजुयात धाल, “स्वयादिसैं, थ्व सीम्ह खिचां छायु छितः सराः बियाच्वंगु? जि उखेपाखे वनाः वयागु छंयं घेनाबी।”

10 तर जुजुं धाल, “अय् ०सस्याहया कायपि, छिमित जिनापं छु मतलब? परमप्रभुं हे वयात दाऊदयात सरा: ब्यु धका: धा:गु ख:सा सुनां वयात पनेगु?”

11 दाऊद अंबीशै व वया फुक्क हाकिमतयत धाल, “जिमि थ: हे कायतं ला जित: स्यायेत स्वयाच्वंगु दु धा:सा थव बेन्यामीनी छाय थथे मयाइ धका: वयात छुं याये मते अले वं सरा: बीमा। छायाधा:सा परमप्रभुं हे वयात अथे या' धका: धा:गु जुइफु।

12 सके थौं जित: परमप्रभुं थव सरा:या पलेसा जिगु दु:खयात स्वया: आशिष बियादी।”

13 अथे जुया: दाऊद व वया मनुत् थ:गु लँपुइ वन। शिमी धा:सा याक:चा दाऊदया लँपुं उखेपाखे डौंदाय वन अले वं दाऊदपाखे लव्हंचां व धुलं कयका: सरा: ब्युब्युं वन।

14 जुजु व वया फुक्क मनुत् यर्दनया लिक्क थ्यंबलय् त्यानुचाल, अले इमिसं अन आराम काल।

अब्शालोम यरुशलेमय वंगु

15 अब्शालोम व वनापं व:पि फुक्क इस्राएलीत यरुशलेमय थ्यंक: वल। अहीतोपेल व इपि नापं हे दु।

16 अनलि दाऊदया पासा अरकी हशैन अब्शालोमयात नापलात, अले वं धाल, “जुजुया जय जुइमा! जुजुया जय जुइमा!”

17 अब्शालोमं वयात न्यन, “छं पासा दाऊदयात क्यंगु भक्ति गन वन? छ छाय छं पासानापं मवनागु?”

18 हशैनं लिस: बिल, “जि गुकथं वनापं वने फइ? सुयात परमप्रभुं व थुपि मनुत्तयसं ल्य:गु ख:, जि वं वनापं हे च्वने।

19 हाकनं जिं सुर्यागु सेवा यायेगु? छ कायथा सेवा याये म्वा: ला? गथे जिं छपिनि अबुया सेवा याना अथे हे जिं छपिनिगु व सेवा याये।”

20 अब्शालोमं अहीतोपेलयात धाल, “जिमित छिसं सल्लाह बियादिसं। जिमिसं गुकथं ज्या यायेगु?”

21 अहीतोपेलं लिस: बिल, “छ:पिनि अबुं लायकु स्वयेत त्व:तावपि वया मथ्या:पि कला:पि नापं घं। अले छ:पिन्त छिकपिनि अबुं तसकं मययकल धइगु खँ फुक्क इस्राएलीतयसं न्यनी। छ:पिनि ल्युजुइपिनिगु ल्हा: तसकं बल्लाइ।”

22 अथे जुया: इमिसं क:सिइ अब्शालोमया निति छगु पाल म्वाबिल, अले फुक्क इस्राएलीतयसं खंक व थ: अबुया मथ्या:पि कला:पि नापं घन।

23 उपि दिनय अहीतोपेलया सल्लाह परमेश्वरनापं खँ ल्हाइमह्यसिगु ति हे तायकिगु ख:। दाऊद व अब्शालोमं अहीतोपेलया फुक्क सल्लाहायात मानय या:।

17

अब्शालोमयात हशैया मिलय मज्गु सल्लाह

1 हाकनं अहीतोपेलं अब्शालोमयात धाल, “जित: थौं चान्हय दाऊदयात लिनयकेत झिनिद्र:मह मनु ल्ययके बियादिसं।

2 व त्यानुचाया: थाक्याच्वंबलय् हे जिं वयात हमला याये। वयात जिं तसकं खयाये, अले वया फुक्क मनुत् छ्यालब्याल जुया: बिस्युं वनी। जिं जुजुयात बाहेक मेपिं सुयातं स्याये मखु।

3 छिसं माला च्वनादीमह दाऊदयाथाय फुक्क मनुत् लिहां व: थ*, जिं फुक्क मनुत्तयत छिथाय लित हये। अनलि ल्यंदुपि फुक्क मनुत्तयत शान्ति दइ।”

4 थव सल्लाह अब्शालोम व इस्राएली थकालितयत बांला: ताल।

5 तर अब्शालोमं धाल, “अरकी हशैयात स:तके छव, अले वं छु धाइ व झिसं न्यनेनु।”

6 हशै वल अले अहीतोपेलं धा:गु फुक्क खँ अब्शालोमं वयात धाल, “अहीतोपेलं जिमित थज्या:गु सल्लाह ब्यगु दु। जिमिसं वं धा:थे याये कि मयाये? वं धा:थे मयायेगु ख:सा छु यायेगु? छं हे जिमित धयाब्यु।”

7 हशैनं लिस: बिल, “थुपालय अहीतोपेलं छित: ब्यगु सल्लाह पायछि मज्गु।

8 छिसं हे धयादिसं, छपिनि अबु दाऊद व वया सिपाईत तसकं बल्ला:पि ख:। इपि ला थ: मचा लाका यंकुमह मिसाह भाल् थं ग्यानापुसे च्वंगु दु। छिकपिनि अबु स:स्युमह तसकं बल्ला:मह सिपाई ख:। चान्हय व थ: मनुत्नापं घनी मखु।

9 थव इलय व गुफा व मेमेथाय सूचला च्वंगु जुइमा। दाऊद छिकपिनि सिपाईतयत न्हापा हमला यात धा:सा थव खँ न्यनिपिसं थथे धाइ ‘अब्शालोमया सिपाईत फुक्कं नाश जुल।’

10 थुकथं जुइबलय् न्हाथे ज्या:मह बल्ला:मह व सिंहया थें ज्या:गु नुग: दुमह मनु जसां नं ग्याइ छायाधा:सा फुक्क इस्राएलं छिकपिनि अबु तसकं बल्ला:मह सिपाई ख: धका: स्यु। अले वया सिपाईत नं तसकं बल्ला:पि ख:।

11 अथे जुया: जिगु थव सल्लाह दु, दाननिसें दच्छिनया बेशेबाया सिथय तक दुपि फुक्क इस्राएलीतयत छथाय मुकि। इपि समुद्रया सिथय च्वंगु फि थें अलयाख दइ, अले छि थ: हे लडाईलय इमिगु न्हालुवा: जुया: यंकी।

12 दाऊदयात लुइकेबलय् झीसं खयलय् सुतिल: कवहां व: थें वयात हमला याये, अले वया म्वा:पिं मनुत् छमह नं ल्यं दइ मखु।

13 दाऊद छुं शहरय शरण कयाच्वंगु जसां फुक्क इस्राएलं व शहरयात खिपतं चिना: जगय छमव: नं लव्हं ल्यंमदयक: लुया: ब्यासिइ थ्यंकाबी।”

14 अब्शालोम व फुक्क इस्राएलीतयसं धाल, “अहीतोपेलया सल्लाह स्वया: हशैयागु सल्लाह हे बांला:।” छायाधा:सा परमप्रभुं अब्शालोमयात नाश यायेत अहीतोपेलया बांला:गु सल्लाहायात मानय मयाकेगु क्वछिनादी धुंकुगु ख:।

हशैया पायछिगु सल्लाह न्यना: दाऊद बिस्युं वंगु

15 अनलि हशैनं सादोक व अबियाथार पुजाहारीयात थ:मह व अहीतोपेलं छु छु सल्लाह अब्शालोम व इस्राएली नाय:तयत ब्यगु ख: व न्यंकल।

16 हशैनं धाल, “आ: याकनं यानादिसं! छि मरुभमिया सिथय चा मख्यासे याकनं खुसि पुलाहँ, मखुसा जुजु व वयक:या मनुत् शनृतयगु ल्हातय लाइन वा इमिसं स्याइगु भय दु धका: जुजुयाथाय खबर छवयादिसं।”

17 अबियाथारया काय जोनाथन व सादोकया काय अहीमास एन-रोगेलय च्वनाच्वंगु ख:। शहरय दुने छु छु जुया: च्वंगु दु व खबर छमह मिसां धुंथां वया बीगु, अले इमिसं दाऊदयात खबर बीगु। छायाधा:सा मनुत्तयसं खंक खंक इपि शहरय दुने दुहां वनेगु आँट मयात।

18 तर थुपालय छमह ल्यायमहयसिनं इमित खन। अले वं वना: अब्शालोमयात धयाबिल। अथे जुया: इपि निमह हथाय चाचां बहरीमय छमह मनुया छँय वना: च्वंवन। व छँया न्हा:ने छगु तुं दुगु जुयाच्वन अले इपि व हे तुंथि दुने दुहां वन।

19 वया कलातं त्वपुइगु छुं हया: तुंयागु प्वा: तिनाबिल अले उकी घ:ने अन तया: निभालय पानात:गु थें याना तल। अले अन छु दु धयागु सुनां मसिल।

20 अले अब्शालोमया मनुत् वया: व मिसायाके न्यन, “अहीमास व जोनाथन गन दु?” व मिसां इमित लिस: बिल, “इपि खुसि पुलावने धुंकल।” इमिसं इपि निम्हयसित नं माला: लुइके मफुत अले इपि यम्शलेमय तुं लिहां वन।

21 अनंलि इपि वने धुंका: अहीमास व जोनाथन तुथि पिहां वल अले दाऊद जुजुयाथाय वना: फुकक खँ न्यंकल। इमिसं दाऊदयात धाल, “याकनं दना: खुसि छिना: झारसँ।” अले इमिसं दाऊदयात अहीतोपेलं जुजुया विरोधय दयकूगु योजना फुकक कनाबिल।

22 अथे जुया: दाऊद व वया फुकक पुच:त हथाय चाचां यदनं खुसि छिनावन। अले सुथय खिउं खिउं धा:बलय तक खुसिया उखेपाखे मथयपि सुं नं मन्त।

23 थ:म्हं बियागु सल्लाह मानय मया:गु अहीतोपेलं थुइकल अले वं थ:गु गधया म्हय सामान चिना: थ:गु शहरपाखे थ:गु हे छँ तुं लिहां वन। वं थ:गु छँय फुकक मिलय याना: थ: यगाना: सित। थुकथं व सित अले वयात वया हे अबुया चिहानय थुनाबिल।

24 अब्शालोम व फुकक इस्त्राएलीत यदनं खुसि छिनावन तर दाऊद न्हापा हे महनोमय थयंक: वने धुंकुगु ख:।

25 अब्शालोमं योआबया थासय अमासायात सेनापति दयकल। व इस्त्राएली येतेरया काय व योआबया मां सरुयाहया कयहँ अले नाहाशया म्हाय अबीगीलया काय ख:।

26 अले इस्त्राएलीतयसं व अब्शालोमं गिलादया जिल्लया छ्वाउनी तल।

27 दाऊद महनोमय थयंक: व:बलय अम्मोनितय रब्बाय च्वनीमह नाहाशया काय शोबी, लो:देबारय च्वनीमह अम्मोप्लया काय माकीर व रोगलीमय च्वनीमह गिलादी बर्जिल्लैनं

28 लासाफागा, थलबल व ख्वलात हया: वयात बिल। इमिसं छव, तछव, छुचुं, छुसुयामुस्या, सिमी, दाल

29 कस्ति, धौ, फेत व सायागु दुसुं पिकयात:गु पनीर नं हया: दाऊद व वनापं व:पि मनुतयत नयेगु निति बिल, छायाधा:सा मनुत मरूमिइ नयेपितयाका:, ल: प्याये चायका: व त्यानुचाया: व:गु ख: धका: इमिसं सीकल।

18

अब्शालोम सीगु

1 दाऊदं थ:नापं दुपि मनुतयत लडाईं यायेत मुंकल, अले दू:छि दू:छि व सछि-सछि पुच:या कप्तानत ल्यल।

2 अनंलि वं थ: सिपाईतयत स्वबन्ध: थल। स्वबन्धय छव्व योआबया अधीनय, स्वबन्धय छव्व सरुयाहया काय योआबया किजा अबीशिया अधीनय, व स्वबन्धय छव्व गिती इतैया अधीनय तथा: छवल। जुजुं सिपाईतयत धाल, “जिं नं छिपिनापं लडाईंलय वने।”

3 तर मनुतयसं धाल, “मखु, छसपोल झायानी म्वा:। छुं जुया: जिपि बिस्सुं वये मा:सा जिमित सुनानं वास्ता याइ मखु। जिपि बच्छि हे सीसां नं इमिसं वास्ता याइ मखु। तर छसपोल ला जिपि झिद्र:ति हे यं। अथे जुया: छपि शहरय हे च्वना: जिमित ग्वाहालि यानादीसा बांलाइ।”

4 जुजुं लिस: बिल, “अथे ख:सा छिमित छु पायछि जू जिं व हे हाये।”

अथे जुया: जुजुं म धवाखाय दनाच्वन, अले सिपाईत दू:छि दू:छि व सछि सछिया इव: जुजुयागु हे न्हायं वन।

5 जुजुं योआब, अबीशे व इतैयात थथे आज्ञा बिल, “जिगु कारणं व ल्यायम्ह अब्शालोमयात बांला:गु व्यवहार या।” अब्शालोमयात बचय या धका: जुजुं कप्तानतयत ब्यगु आज्ञा फुकक सिपाईतयसं नं न्यन।

6 अनंलि दाऊदया सिपाईत इस्त्राएलीतयगु विरोधय लडाईं यायेत वन, अले लडाईं एफाइमया जंगलय जुल।

7 अन दाऊदया सिपाईत नापं इस्त्राएलीत बत। उखुन्हु हे निद्रु: मनुत सित। थुकथं इपि बांमलाक नाश जुल।

8 अन नं लडाईं प्यखे न्यनावन। जंगलय नाश जूपि तरवारं स्या:पि स्वया: अप्क: जुल।

9 दाऊदया छुं मनुतयसं अब्शालोमयात खन। व छ्मह खचकर गया: वनाच्वंगु ख:। खचकर छमा त:मागु सिमा क्वसं वनाच्वंगुलि अब्शालोमया सँ सिमाया कचाय तक्पना: यग्गत। व आकाश व पृथ्वीया दथुइ यगानाच्वन। खचकर धा:सा अनं पुलावन।

10 दाऊदया छुं मनुत मध्ये छ्महयसिनं थव खना: योआबयात थथे धाल, “धात्ये जिं अब्शालोमयात त:मागु सिमाया कचाय यगानाच्वंगु खना।”

11 वं खँ कं:म्हयसित योआबं धाल, “छं वयात धात्ये हे खगु ख: ला? अयसा छं उबलय छाय वयात मस्यानागु? छं वयात स्या:गु जूसा जिं छन्त झिक्क वह:या कुचा व पद थकयागु चिकथं जैनी बिइगु।”

12 तर व मनुवं लिस: बिल, “छि जित: दू:छि कुचा वह: ब्यूसं नं जिं जुजुया कायया विरोधय थ:गु ल्हा: ल्हने फइ मखु। छायाधा:सा जुजुं छि, अबीशे व इतैयात थथे आज्ञा ब्यगु जिं न्यनागु दु, ‘सुनां व ल्यायम्ह अब्शालोमयात नापलाइ जिगु कारणं वयात स्याये मते।’

13 छुं जुया: जिं जुजुया उजं मानय मयासँ अब्शालोमयात स्या:गु जूसा जुजुं थव खँ सी अले छिसं जित: बचय यानादी मखुगु।”

14 योआबं धाल, “छनापं खँ ल्हाना: जिं थ:गु ई सिति छवये मखु।” अले योआब अब्शालोम दुथाय वन, अले वं स्वंगु च्वामुसे च्वंगु कथि कया: म्वा:म्वाकं हे सिमाय यगगायाच्वम्ह अब्शालोमया छतिइ सुयाबिल।

15 अले योआबया ल्वाभ: ज्वनिपि झिम्ह सिपाईतयसं अब्शालोमयात घेरय याना: स्यानाबिल।

16 अनंलि योआबं तरही पुन, अले सिपाईतयसं इस्त्राएलीतयत लिइगु त्व:तल छायाधा:सा योआबं सिपाईतयत अथे याये मते धका: पंगु ख:।

17 अले इमिसं अब्शालोमया सीम्हायत यका: जंगलया त:धंगु गालय वान्छवया: उकी घने ल्वाहं दूंचिनाबिल। अबलय हे फुकक इस्त्राएलीत थथ:गु छँय बिस्सुं वन।

18 अब्शालोमं थ: म्वानाच्वंबलय जुजुया ब्यासिइ छगु धां धस्वाकूगु ख: छायाधा:सा वं थथे बिचा: याइगु, “जिगु नां ल्यंकातयेत जि छ्मह नं काय म्दु।” अथे जुया: वं व थांयात थ:गु हे नां तल, अले थौं तक नं व थांयात अब्शालोमया इवाता धका: धाइ।

दाऊदं थ:काय अब्शालोम सीगु खँ न्यना: विलाप या:गु

19 सादोकया काय अहीमासं धाल, “परमप्रभुं जुजुयात थ: शत्रुतयगु ल्हातं बचय यानादिल धयागु खबर जुजुयात याकनं ब्यु वनेत जित: अनुमति बियादिसँ।”

20 तर योआबं लिस: बिल, “थौंयागु दिं छं समाचार यंके मते, मेगु दिनय जक यंकूसं ज्य, तर थौं मखु, छायाधा:सा जुजुया काय सी धुंकुगु दु।”

21 अनंलि योआबं छ्मह कृशी दासयात धाल, “छं खंगु फुकक खँ वना: जुजुयात धयाब्युं।” व कृशी क्वछुना: योआबयात दग्डवत यात अले अनं ब्यौंय वन।

22 अले सादोकया काय अहीमासं योआबयात हाकनं बिन्ति याना: थथे धाल, “न्हागु हे जूसां जित: व कृशीया ल्यल्सु ब्यौंय वनेबियादिसँ।”

योआबं न्यन, “हे जिमि काय, छ छाय वनेमाल? छगु समाचारया निति छन्त छुं नं सिरपा: दइ मखु।”

23 अहीमासं धाल, “न्हागु हे जूसां जि ब्यौंय वने।”

अथे जुया: योआबं धाल, “अथे जूसा हँ।” अनंलि अहीमास यदनया खलययागु लँपु जुया: ब्यौंय वन अले व कृशीयात लिपालाका: न्हा:ने ब्यौंय वन।

24 उबलय् दाऊद निगु लुखाया दथुइ च्वनाच्वंगु खः। अले पिवाः च्वनीम्ह पखाःया मू ध्वाखाया पिवाः च्वनीगु थासय् वनाः स्वःवंबलय् छम्ह मनु याकःचा ब्वाँय् वयाच्वंगु खन।

25 व पिवाः च्वनीम्ह मनुखं तःसलं दाऊदयात थ्व खँ कनाबिल।

जुजुं धाल, “व याकःचा जक ब्वाँय् वःगु खःसा वं पक्का हे बांलाःगु समाचार हःगु जुइमाः।” अले व मनु लिक्क थ्यंकः वल।

26 अनलि हाकनं व पिवाः च्वनीम्ह मनुखं मेम्ह छम्ह मनु नं याकःचा हे ब्वाँय् वयाच्वंगु खन। अले व पिवालं क्वच्य ध्वाखाय् च्वंम्ह पिवाःयात धाल, “स्वसा हाकनं मेम्ह छम्ह मनु नं याकःचा हे ब्वाँय् वयाच्वंगु दु।”

“जुजुं धाल, वं नं बांलाःगु हे समाचार हःगु जुइमाः।”

27 व पिवाल धाल, “स्वयादिसँ, व न्हापां ब्वाँय् वःम्ह ला सादोकया काय् अहीमास थें च्वं।”

जुजुं धाल, “व छम्ह बांलाःम्ह हे मनु खः, भिंगु हे समाचार च्वनाः वयाच्वंगु दु।”

28 अनलि अहीमासं जुजुया न्हाःने बैय् भ्वसुलाः तःसलं थथे धाल, “फुक्क पाय्छि जु।” “परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरया प्रशंसा जुइमाः छिगु विरोधय् दीपि मनुतय्त छिगु हे ल्हातय् बियादीगु दु।”

29 जुजुं वयाके न्यन, “छु ल्याय्म्हम्ह अश्शालोमयात आराम दु ला?”

अले अहीमासं लिसः बिल, “छसपोलया दास योआबं जुजुया सेवक व जि छिकपिनि दासयात छ्वयाहःगु खः। जि ला तसकं खलबल जूगु खनागु दु, तर छु जूगु खः व धाःसा जि मस्यु।”

30 जुजुं आज्ञा बिल, “चिलाः थन दौं।” अले व वनाः छखेपाखे देंवन।

31 अनलि व कृशी वयाः धाल, “जिमि मालिक महाराज, स्वयादिसँ, समाचार बांलाः! छसपोलया विरोधय् दीपि सकसिगुपाखे परमप्रभुं छितः थौं उद्धार यानादीगु दु।”

32 अले जुजुं कृशीयाके न्यन, “छु व ल्याय्म्हम्ह अश्शालोमयात आराम दु ला?”

कृशीं लिसः बिल, “जुजुया फुक्क शत्रु व फुक्क छिगु विरोधय् दनिपि अले छसपोलयात मधिं याइपिनिगु गति नं व ल्याय्म्हम्ह मनूया थें हे जुइ।”

33 अनलि जुजु तसकं दुःख मन तायकाः मू ध्वाखाया च्वय्यागु कोथाय् वनाः ख्वः वन, अले जुजु थथे धाधां ख्वख्वं वन, “जिमि पुताः! जिमि काय् अश्शालोम, जिकाय् अश्शालोम!

छंगु पलेसा जि सीगु जूसा ज्यगु नि!

अय् अश्शालोम, जिकाय्, जिकाय्!”

19

योआबं दाऊदयात ह्यय्कगु

1 अश्शालोमया निति जुजु ख्वख्वं विलाप यानाच्वंगु दु धयागु खँ योआबं न्यन।

2 अले व दिखुन्हुया त्याःगुया लसताया पलेसा फुक्क सिपाईतय्सं दुखं च्वनेमाल। छायाध्वाःसा जुजुं थः काय्या निति विलाप यानाच्वंगु दु धयागु खँ इमिसं न्यन।

3 इपि लडाईलय् बुनाः बिस्युं वनाः ख्वाः कयने मछाःपि थें न्वमवासे शहरय् दुने दुहां वन।

4 जुजुं थःगु ख्वाः त्वपुयाः ततसलं थथे धाल, “हे जिकाय् अश्शालोम! हे अश्शालोम, जि पुताः, जिकाय्!”

5 अनलि योआब जुजुया छेंय वयाः वयात थथे धाल, “छिगु प्राण, छिकपिनि काय्पि, म्हायापि, कलाःपि व मथ्याःपि कलाःपिनिगु प्राण बचय् याःपि फुक्क मनुतय्गु निति छिसं थौं मछालापुइकादीगु दु।

6 छिसं थः शत्रुतय्त माया यानादी, अले छितः माया याइपित्त घृणा यानादी। छसपोलं जिपि सेनापतित व झी थः मनुत् छिगु न्हाःने छुं नं मखु धकाः थौं बांलाक वयनादिल। छुं जुयाः थौं अश्शालोम म्वाःनाः जिपि फुक्क सीगु जूसा छि लयतायादी धकाः जि सिल।

7 आः याकनं झारसं थः मनुतय्त हपाः बियादिसँ। छुं जुयाः छिसं थथे मयात धाःसा जि परमप्रभुया नाम पाफयाः धाये, थौं बहनि तक छम्ह नं छिनापं दइ मखु। अले थ्व छिगु जीवनय् वइगु दक्वसिबय् तःधंगु विपत्ति जुइ।”

8 अनलि जुजु दुनाः वनाः शहरया ध्वाखा लिक्क च्वंवन। अले फुक्क मनुतय्सं “जुजु ध्वाखा लिक्क च्वनाच्वंगु दु” धकाः न्यन अले इपि सकलें जुजुया न्हाःने वल।

दाऊद यस्शलेमय् लिहां वःगु

अबलय् अश्शालोमयात ग्वाहालि याःपि फुक्क इस्त्राएलीत थःगु छेंय बिस्युं वने धुंक्क खः।

9 अले इस्त्राएलीतया फुक्क कुलत थथे धयाः जवाःसवाः यानाच्वन, “जुजुं झीत थः शत्रुतपाखे छुत्कारा यानादिल, अले पलिश्रतीतय्गु शक्ति बचय् यानादिल, आः अश्शालोमं यानाः जुजु देशं बिस्युं वंगु दु।

10 तर झीसं झी जुजु अभिषेक यानाम्ह अश्शालोम लडाईलय् सी धुंक्कल। अथे जुयाः जुजुयात लित हयेगु उपाय छाय् मयायेगु?”

11 अले दाऊद जुजुं पुजाहारीत सादोक व अबियाथारायत थथे धकाः खबर छ्वयाहल, “यहदाया थकालितयत् न्यँ, ‘जुजुयात वयकःया दरबारय् ह्येत छाय् लिबाका च्वनागु?’ छायाध्वाःसा फुक्क इस्त्राएलीतय्गु बिचाः जुजुया छेंय थथे धुंक्कल।

12 छिपि सकलें जि थः हे दासुकिजापि खः, जिगु हे ला हि खः। जुजुयात लित ब्वनाहयेत छाय् तसकं लिबाका च्वनागु?”

13 अले अमासायात थथे धा, छु छु जिगु ला व हि मखु ला? छु योआबया पलेसा छंगु जिबंकाःछि हे जिम्ह सेनापति मजुल धाःसा परमेश्वरं जिनापं बांमलाःगु व्यवहार यानादीमा।”

14 दाऊदया थ्व खबरं यानाः यहदाया फुक्क मनुतय्गु मन छम्ह हे मनु थें यानाः त्याका काल। अले इमिसं जुजुयात थः फुक्क मनुतनापं लिहांझारसं धकाः बिन्ति यानाछ्वल।

15 अथे जुयाः जुजु यर्दनय् लिहां वल।

अले यहदायापि मनुत् जुजुयात नापलायेत व यर्दन खुसि उखेपाखे जुजुयात यंकेत गिलगालय् वल।

16 थुबलय् हे बहरीमय् च्वंम्ह बेन्यामीनी गेराया काय् शिमी दाऊद जुजुयात नापलायेत हथाय् चाचां यहदाया मनुतनापं यर्दनय् वन।

17 वनापं शाऊलया घरानाया म् च्यः सीबा, थः झिन्याम्ह काय्पि व निइम्ह च्यःत अले द्रुःछि बेन्यामीनीतय्त च्वनाः वन। इपि यर्दनय् ब्वाँय् ब्वाँय् वन। अन जुजु च्वनाच्वंगु खः।

18 अले इमिसं जुजुया घरानायात खुसि छिनाः उखेपाखे यंकल अले इपि सकसिनं जुजुया आज्ञा कथं यायेत सकलें मानय् जुल।

अले गेराया काय् शिमी खुसि छिनावनाः जुजुया न्हाःने भ्वसुल,

19 अले जुजुयात थथे धाल, “छसपोलं जितः दोष बियादिल जुइमा। छिसं यरुशलेम त्वःतादीगु दिनय् जिं यानागु अपराधयात ल्वमंकादिसैं। थ्व खँ छिगु मनय् नं तयादी मते।

20 छाय्थाःसा जिं पाप यानागु दु, तर स्व, थौं फुक्क योसेफया घराना मध्ये छितः न्हापालाक नापलानाम्ह मनु जि हे खः।”

21 अनंलि सरुयाहया काय् अबीशिनं धाल, “परमप्रभुं अभिषेक यानातःमह जुजुयात सराः ब्युगु कारणं शिमी सीमाःगु मखु ला?”

22 दाऊदं लिसः बिल, “हे सरुयाहया कायपि, छिमिगु जिनापं छु स्वापु दु? छिपि थौं जिगु विरोधी जूगु दु। आः जि इस्त्राएलया जुजु जूगु दु अथे जुयाः थौं सुं नं इस्त्राएलीत सी मखु।”

23 अनंलि जुजुं शिमीयात धाल, “आः छ सी मखुत।” अनंलि जुजुं पाफयाः थ्व खँ क्वःछित।

दाऊदं मपीबोशेतयात माया याःगु

24 अले शाऊलया छय् मपीबोशेत नं जुजुयात नापलायेत क्वय् क्वहां वल। जुजुं यरुशलेम त्वःता वंगु दिननिसें लिहां मवतले, मपीबोशेत नं तुति सिल, न दाही चाल, न थःमहं फिनातःगु लं हे हिला।^१

25 मपीबोशेत जुजुयात नापलायेत यरुशलेमं वःबलय् दाऊदं वयात धाल, “मपीबोशेत, छ जिनापं छाय् मवयागु?”

26 वं लिसः बिल, “छसपोल, स्वयादिसैं, जि च्यः सीबां जितः धोखा बिल। जि ला गधया म्हाय् काठी तयाः जुजुनापं वनेगु इच्छा यानाचवनागु खः, तर जि छिकपिनि दास खुनुय्मह खः अले जि मसीकं हे वं जितः त्वःतावन।

27 वं जिगु विरोधय् छिनापं खँ ल्हाःगु दु। छसपोल परमेश्वरया दूत थं खः। आः छितः छु पाय्छि जु व हे यानादिसैं।

28 जिमि बाज्याया फुक्क घराना छिगु ल्हातं सीमाःपिं खः तर छिकपिनि दास जितः छिसं थःनापं हे नयेत्वने बियादिल। थुलि तःधंगु दया दयाः नं जि मेगु अप्वः छु आशा याये माल?”

29 जुजुं लिसः बिल, “फेत्तु, जिं पक्का याये धनु, छ व सीबां निम्हयसिनं बुँ इनाका।”

30 मपीबोशेत धाल, “वं हे फुक्क कायेमा, छाय्थाःसा छि याउंक छैय् थ्यंकः झाल।”

31 गिलादी बर्जिल्लै नं रोगलीमं क्वय् क्वहां वल, अले जुजुयात यर्दन छिकेत ग्वाहालि यायेत जुजुयाथाय् वल।

32 बर्जिल्लै धाःसा चयर्दं दये धुंक्रुह बुगाम्ह मनु खः। जुजु महनोमय् चवनाचवंबलय् वं हे जुजुयात नयेगु मसा यकीमह खः छाय्थाःसा व तसकं तःमिह खः।^२

33 जुजुं बर्जिल्लैयात धाल, “छ जिनापं खुसि छिनाः वनेनु, यरुशलेमय् छ जिनापं च्वं। जि अन छगु निति नयेत्वनेगु मिलय् यानाबी।”

34 बर्जिल्लै नं जुजुयात लिसः बिल, “छिकपिनि दास छिनापं यरुशलेमय् वनेत तसकं बुरा जुइ धुंक्रुगु दु।

35 जि चयर्दं दये धुंक्ल। भिं व मभिंया ज्ञान जिं सीके मफये धुंक्ल। जिं नयेत्वनेगु नं छुं सवाः मथुइ धुंक्ल। मिजं व मिसां म्हे याःगु नं जि मताये धुंक्ल। अथे जुयाः जि छिनापं वनाः छिगु निति छाय् ब्वःजु झगु?

36 बरु छसपोलया दास यर्दन छिनाः भतिचा जक छिनापं वने। तर जुजुं छाय् जितः थज्याःगु बांलाःगु सिरपाः बियादियागु?

37 जितः लिहां वनेत उजं बियादिसैं, अले जि थः मां-बौया चिहान लिक्क जिमिगु हे शहरय् ल्यंदनिगु दि बितय् याः वने। थन छिगु सेवा यायेत छिकपिनि दास किमहाम द हे दु मि। वयात छिनापं हे उखेपाखे यंकादिसैं, अले छसपोलयात छु पाय्छि जु वयात अथे हे यानादिसैं।”

38 जुजुं लिसः बिल, “अथे खःसा किमहाम जिनापं उखेपाखे वयेमा, अले छन्त छु यः जिं वयागु निति अथे हे याये। अले छं जिंके छु फवन जिं छंगु निति यानाबी।”

39 अनंलि फुक्क मनुत यर्दन छिनावन, अले दकलय् लिपा जुजु छिनावन। अले जुजुं बर्जिल्लैयात चुप्पा नल, अले वयात आशिष बिल अले बर्जिल्लै थःगु छँ तुं लिहां वन।

40 अले जुजुं खुसि छिनाः गिलगालय् वन, किमहाम नं व हे नापं दु। यहदाया फुक्क मनुत व इस्त्राएलया बच्छि मनुतयसं मिलय् जुयाः जुजुयात खुसि छिनाः उखेपाखे थ्यंकाबिल।

41 अनंलि इस्त्राएलया फुक्क मनुत छथाय् मुनाः जुजुयाथाय् वल। अले इमिसं थथे धाल, “छाय् जिमि दाजुकिजा यहदाया मनुतयसं छितः यंकल? अले जुजु व वया घराना अले वया फुक्क मनुत मिलय् जुयाः जुजुयात यर्दन छिकाः उखेपाखे यंकल।”

42 यहदाया फुक्क मनुतयसं लिसः बिल, “छाय्थाःसा महाराज जिमि थःलाःमह खः। छि छाय् तंम्वयादियागु? छु जिमिसं जुजुया धन नयागु दु ला? छु जिमिसं छु कोसेलि थःपिनिगु निति कयागु दु ला?”

43 इस्त्राएलया मनुतयसं यहदाया मनुतयत लिसः बिल, “जुजुयाके जिमिगु झिब्व दु अले व बाहेक दाऊदयाके छिमिगु स्वयाः जिमिगु अझ अप्वः हक दु। छिकपिन्सं छाय् जिमित क्वह्यंकागु? छु जुजुयात लित ब्वनाहयेगु खँ जिमिसं न्हापा हे धयागु मदु ला?”

तर यहदाया मनुतयसं इस्त्राएलया मनुत स्वयाः झन अप्वः कडा व्यवहार यात।

20

शेबा विरोधी जूगु

1 शेबा नांयाम्ह छमह माभिंमह मनु गिलगालय् दु। व बेन्यामीनी बिक्रीया काय् खः। व तरही पुल अले तःसलं थथे धाल,

“दाऊदयाके जिमिगु छु भाग दु?

यिशैया काययाके जिमिगु छु नं अधिकार मदु।

हे इस्त्राएल, छिपि फुक्क थथःगु पालय् हँ।”

2 अयजुगुलि इस्त्राएलया मनुत दाऊदयात त्वःताः बिक्रीया काय शेबाया ल्यूल्य वन। तर यहदाया मनुत धाःसा दाऊदनापं हे वन अले इपि यर्दननिसें यरुशलेम तक हे दाऊदया ल्यूल्य वन।

3 दाऊद यरुशलेमय् थःगु दरबारय् थ्यंबलय् थःमहं दरबार स्वयेत तयातःपिं झिमह मथ्याःपिं कलाःतयत यंकाः मेगु छँ कुनातल। वं इमित नयेत्वनेगु मिलय् यानाबिल, अयनं इपिं नापं घं मवं। थुकथं इमित मसीतले हे कुनातल। इपिं भाःत मदुपिं मिसातयसं थं जीवन हनाचवने माल।

4 अनंलि जुजुं अमासायात धाल, “यहदाया मनुतयत छथाय् मुंकि, अले स्वन्हया दुने इमित छनापं जिथाय् हजि।”

5 तर अमासा यहदाया मनुतयत मुंकेत वंबलय् जुजुं क्वछिनाब्युगु ई स्वयाः नं वं अप्वः ई बीकल।

6 दाऊदं अबीशियात धाल, “बिक्रीया काय शेबां झीत अब्शालोमं स्वयाः नं अप्वः दुःख बी थं च्वं। छं जि सिपाईत ब्वना यंकाः वयात लिनायंकी मखुसा व पखाः दुगु शहरय् थ्यन धाःसा व झीपाखे बिस्युं वनी।”

7 अथे जुया: योआबया मनुत, करेती, पेलेथी व लडाईं ल्वायेत बल्ला:पि मनुत अबीशैया ल्यूल्य वन। इमिसं बिक्रीया काय शेबायात लीत यस्शलेमं वन।

8 इपि गिबोनया तःग्वःगु ल्वहंधी लिक्क थ्यंबलय अमासां इमित नापलात। उबलय योआबं सिपाईया वसः पुनातःगु खः। अले वयाके जैनी नं दु। उकी वं दाप नापं छपु चुपि स्वथनातःगु खः। व न्ह्यज्याःबलय वयाके दुगु दापं चुपि कुतुवन।

9 अले योआबं अमासायात धाल, “हे जिमि किजा अमासा, छन्त अराम हे दु जुइ मखु ला?” अले योआबं अमासायात चुप्पा नयेत जब लहातं वयागु दाही ज्वन।

10 अमासां योआबयाके लहातय चुपि दुगु खं वास्ता हे याये मफुत। योआबं वयागु प्वाथय चुपि सुयाबिल अले आतापुति पिहां वया: बैय कुतुवन। वं हाकनं सुइ म्वाल छायाधाःसा व सी धुंकल। अनंलि योआब व वया किजा अबीशिनं बिक्रीया काय शेबायात ल्यूल्य वन।

11 योआबया मनुत मध्ये छम्हयसिनं अमासाया सीम्ह लिक्क दना: तःसलं थथे धाल, “योआब व दाऊदया पाखेयापि फुक्कं योआबया ल्यूल्य हूँ।”

12 उबलय अमासाया सीम्ह हिया हि जुया: मू लँया दथुइ लानाच्वंगु खः। अले व मनुखं सिपाईतय फुक्क पुचः अन हे च्वनाच्वंगु खन। अनंलि अनं वयाचवपि फुक्क मनुत अमासाया सीम्ह दुथाय दिनाच्वंगु खन। अनंलि वं अमासाया सीम्हयात मूल्यं दथुं साला यंका: तापाक्क बुँइ वान्छवया: कापतं त्वपुयाबिल।

13 सीम्हयात मू लँया दुथं सालायंके धुंका: फुक्क मनुत बिक्रीया काय शेबायात लीत योआबया ल्यूल्य वन।

14 हाबिल-बेथ-माकाय मथ्यतले योआब इस्पाएलया फुक्क कुलपाखे व बरीतय फुक्क देशं जुया: वन। अले उपि बरीत छथाय मुना: सकले वयागु ल्यूल्य वन।

15 अले योआबया पुचः वया: शेबायात हाबिल-बेथ-माकाय घेरय यात। अले इमिसं शहरयात घेरय यानातःगु पखालय थाहां वनेत लँ दय्केत ल्वहं व चा टुंचिन। व पिनेया पखा:या न्ह्यःने खः। अले पखा: थुनेत इमिसं उकियात हमला यात।

16 अनं छम्ह बुद्धि दुम्ह मिसा पिने पखालय दना: तःसलं थथे धाल, “न्यो! न्यो! योआबयात थन वा धयाब्यु, जि वनापं खँ ल्हाये।”

17 अनंलि योआब वयाथाय लिक्क वल अले व मिसां धाल, “छु छि हे योआब खः ला?”

योआबं लिसः बिल, “खः जि हे योआब खः।”

व मिसां धाल, “स्वयादिसँ, जिगु खँ न्यनादिसँ।”

योआबं धाल, “धयादिसँ, जिं न्यनाच्वनागु दु।”

18 व मिसां धाल, “न्ह्यापा थथे धायेगु चलन दु, ‘हाबिल शहरय वना: लिसः ज्वना: वा’ अले फुक्कसिनं अथे हे याइगु।

19 जिमिगु शहर छगु म शहर खः। इस्पाएलय थ्व छगु शान्त शहर व राजभक्त शहर खः। छाया छिसं थ्व शहरयात नाश याये त्यनागु? गुगु शहर परमप्रभुयागु खः, छु छिसं व शहरयात नाश यायेगु ला?”

20 “थ्व जिगुपाखे तापाक्क जुइमा!” योआबं लिसः बिल, “नाश यायेगु खँ जिगुपाखे तापाक्क जुइमा।

21 व जिमिगु बिचा: मखु। तर एफ्राइमया पहाडया देशया छम्ह मनु, बिक्रीया काय शेबा दाऊद जुजुया विरोध यायेत दंगु दु। व मनुयात जिमिगु ल्हातय ब्यु अले जि थ्व शहर त्वःता: वने।”

व मिसां योआबयात धाल, “शेबाया छ्यं पःखालं छिथाय वांछवयाहइ।”

22 अनंलि व मिसा वन अले फुक्क मुनाचवपि मनुतयत थःगु बुद्धिया सल्लाह न्यंकल। अले इमिसं बिक्रीया काय शेबाया छ्यं धयना: योआबया न्ह्यःने वांछवयाबिल। अनंलि योआबं तुरही पुल, अले फुक्क सिपाईत शहर त्वःता: थथःगु छँय लिहां वन। योआब धाःसा जुजुयाथाय यस्शलेमय लिहां वन।

23 योआब फुक्क इस्पाएली पुचःया सेनापति खः, अले यहोयादाया काय बनायाह धाःसा करेती व पेलेथीतय कप्तान खः।

24 दास थें ज्या याइपि ज्यामितयत ज्या याकीगु जिम्मा अदोनीरामयागु ल्हातय बियातःगु खः। अहैलूदया काय यहोशापात जूगु खँ च्वयातइम्ह खः।

25 शेभा धाःसा छ्यान्जे खः, अले सादोक व अबियाथार पुजाहारीत खः।

26 याईरी ईरा धाःसा दाऊदया पुजाहारी खः।

21

शाऊलया सन्तान स्याःगु

1 दाऊदं शासन यानाच्वंगु इलय स्वदँ ति अनिकाल जुल। अनंलि दाऊदं परमप्रभुयात मालेगु यात। अले परमप्रभुं धयादिल, “शाऊल व वया घरानाय हिया द्रपं लाःगु दु, छायाधाःसा व गिबोनीतयत स्याःगु खः। अथे जुया: अनिकाल जूगु खः।”

2 (गिबोनीत इस्पाएल कुलयापि मखु। इपि एमोरी वंशया बचयजुपि खः। इमित इस्पाएलीतयसं बचय यानातये धका: पाफःगु खः। अथे जूसां शाऊलं इस्पाएल व यहदाया निति थःगु जोशय इमित नाश यायेगु कृतः याःगु खः।) अथे जुया: दाऊद जुजुं गिबोनीतयत सःता: धाल,

3 “जि छिमिगु निति छु याये? परमप्रभुया थः प्रजायात छिमिसं सुवा: बीत जिं गुक्थं प्रायश्चित याये फइ?”

4 गिबोनीतयसं लिसः बिल, “शाऊल व वया घरानानापं जिमिगु ल्वापु लँ व वल्लं मिलय यायेगु जिमिके अधिकार मदु, अले इस्पाएलय सं मनु सीमा धका: नं धायेगु जिमिके अधिकार मदु।”

अनंलि दाऊदं न्यन, “अथे जूसा जिं छिमिगु निति छु यायेगु?”

5 इमिसं जुजुयात लिसः बिल, “शाऊलं जिमित नाश यात, अले जिमिगु विरोधय खसा: ग्वल, अले जिपि नाश जुल व इस्पाएलय जिमिगु निति छगु नं थाय मनुत,

6 व हे मनुया घरानाया न्हयम्ह मनुत जिमित ब्यु। अले परमप्रभुं ल्ययातःम्ह जुजु शाऊलया गिबाय परमप्रभुयागु हे न्ह्यःने जिमिसं इमित स्याना: निभालय व फसय तथाबी।”

अनंलि जुजुं लिसः बिल, “जिं छिमित इपि बी।”

7 जुजुं दाऊद व शाऊलया काय जोनाथनं परमप्रभुया न्ह्यःने पाफःगुलि शाऊलया छय, जोनाथनया काय मपीबोशेतयात बचय याना तल।

8 तर जुजुं अययाया म्हाय रिशपं शाऊलपाखे बुकूपि निम्ह काय आरमोनी व मपीबोशेत, अले शाऊलया म्हाय मेराबं* महोलाती बर्जिल्लैया काय अद्रीएलपाखे बुकूपि न्याम्ह कायपि काल।

* 21:8 २१:८ मेराबं गुलि हस्तलिपिइ भिकल

- 9 दाऊद इमित गिबोनीतयगु लहातय लःल्हाना बिल, अले इमिसं इमित परमप्रभुया न्हाःने डौंडाय स्यानाः इमिगु सीम्ह यखखानाबिल। इपि न्हयम्ह छकलं बचय कुतुवन। इमित तख्व लयेगु न्हापागु दिनय स्याःगु खः।
 10 अययाया म्हाय रिशपा इमिगु सीम्ह स्वयेत अन च्वनाच्वन। वं भांग्रा कयाः तख्व लयेगु शुंसेने आकाशं व वयाः इमिगु सीम्हय मलातले थःगु निति व तःखःगु ल्वहंतय लासा थें लायातल। अले वं न न्हिनय आकाशया झंगपछितयत वन चान्हय गुंपशुतयत उपि सीम्ह नके बिल।
 11 शाऊलया मथ्याम्ह कलाः अययाया म्हाय रिशपां याःगु फुक्क खँ दाऊदयात न्यंकल।
 12 अले व वनाः शाऊल व वया काय जोनाथनया क्वँय यावेश-गिलादया मन्तपाखें हल। (उपि क्वँय यावेश-गिलादया मन्तयसं पलिशतीतयसं शाऊलयात गिलबोय त्याकगु दिनय यख्खाःगु थाय बेथ-शानया चुकं खयायंकगु खः।)
 13 वं व थासं शाऊल व जोनाथनया क्वँय हल, अले यख्खाःपि शाऊलया सन्तानया क्वँय न मुंकल।
 14 इमिसं शाऊल व वया काय जोनाथनया क्वँय बेन्यामीनया देशय सला धाःगु थासय शाऊलया अबु कीशया चिहानय थुनाबिल। जुजुं इमित छु छु था धकाः आजा ब्यगु खः व फुक्क इमिसं यात। अनलि परमप्रभुं देय्या निति याःगु प्रार्थनाया लिसः बियादिल।

पलिशतीतयगु विरोधय लडाइँ

१ इति २०:४-८

- 15 हाकन पलिशती व इम्राएलीतय दथुइ लडाइँ जुल। दाऊद व वया मन्त लडाइँ यायेत क्वहां वल तर इपि पलिशतीतनापं लडाइँ यानाक्वंबलय दाऊद तसकं त्यानुचाल।
 16 अयनं रफाया सन्तानत मध्ये छम्ह इशबी-बनोबं, सुयाके स्वंगू व बागू किलोग्राम (३.५) कँययागु चक्का दुगु भाला दु, व न्हगु तरवार जँय घानातःगु दु, वं दाऊदयात स्याये धकाः धाल।
 17 उबलय सरस्याहया काय अबीशै दाऊदयात ग्वाहालि यायेत वल। वं व पलिशतीयात कयकाः स्यात। अनलि दाऊदया मन्तयसं इम्राएलया जः हे तनाबनी धकाः ग्यानाः दाऊद इपि नापं लडाइँलय गुबलें वनी मखु धकाः वयागु न्हाःने पाफल।
 18 उक्रिया लिपा पलिशतीतलिसें गोबय लडाइँ जुल। उगु लडाइँलय ह्शाती सिब्वकै छम्ह सफ नांयाम्हा रफाया सन्तानयात स्यात।
 19 पलिशतीतलिसें मेगु लडाइँ गोबय जुल। यारे-ओरगिमया^० काय एल्हानानं गातयाम्हा गोल्थतयात स्यात। गोल्थतया भाला कापः थाइगु तानयागु ताहाकःगु डण्डी थें च्वँ।
 20 हानं गातय नं लडाइँ जुल। अन ल्हाः व तुतिइ खूपु खूपु पतिचा अर्थात निझप्यु पतिचा दुम्ह राक्षस थें च्वम्ह छम्ह मनु दु। वं न रफाया सन्तान खः।
 21 वं इम्राएलीतयत हेस्यात, अले दाऊदया दाजु शिमाहया काय जोनाथनं वयात स्यानाबिल।
 22 दाऊद व वया मन्तयसं स्याःपि थुपि राक्षस थें च्वंपि प्यम्ह गातया रफाया सन्तान खः।

22

दाऊद त्याःगु लसताय हाःगु भजन

भज १८

- 1 परमप्रभुं दाऊदयात शाऊल व मेपि इमि फुक्क शत्रुतपाखें बचय यानादीबलय वं परमप्रभुया न्हाःने हाःगु भजन थये दु,
 2 परमप्रभु जिगु निति ल्वहंधी थें खः
 वयकः जिगु किल्ला व जितः उद्धार याइम्ह खः।
 3 जिमि परमेश्वर जिगु निति ल्वहंधी थें खः।
 गुकि जितः रक्षा याइ।
 वयकः जिगु ढाल खः।
 वयकः जितः बचय याइगु शक्ति खः,
 वयकः जिगु किल्ला खः,
 वयकः जि शरण कायेगु थाय खः।
 छि जितः उद्धार याइम्ह खः,
 छि हे जितः ग्यानापुपि मन्तपाखें बचय यानादी।
 4 जि परमप्रभुयाके प्रार्थना याये,
 वयकः प्रशंसा याये बहःम्ह खः,
 वयकलं जितः जिमि शत्रुतपाखें बचय यानादी।
 5 कालया खिपतं जितः स्वतुमतु स्वयुकल।
 दुःखया खुसिबालं जितः चुइके यंकल।
 6 पातालया खिपतं जितः प्यखें हीन,
 कालया म्हुतुं जितः पियाच्वन।
 7 दुःख जबलय जि परमप्रभुयात लुमका,
 जि ग्वाहालिया लागि परमेश्वरयात प्रार्थना याना।
 जिगु प्रार्थना वयकःया देगलय ध्यन,
 वयकलं न्हायपुं बियाः जिगु सः न्यनादिल।
 8 पृथ्वी खात, अले भ्वखाय ब्वल,
 आकाशया जग क्वारा क्वारा सन।
 उपि थुरथुर खात, छायेधाःसा परमेश्वर तम्बयादीगु खः।
 9 वयकःया न्हायच्वालं, कुँत्याः पिहां वल।
 वयकःया म्हुतुच्वालं भस्म याइगु मित्याः व च्यानाच्वंगु ल्वहं ह्यंग्वाः पिहां वल।
 10 वयकः आकाश ह्खनाः कुहां झाल।
 वयकःया पालि तःलय हाकगु सुपौय दु।
 11 वयकः कःबया म्हाय च्वनाः ब्वयाझाल।

- वयकः फयया पपुतिइ च्वनाः ब्वयाझाल।
 12 वयकलं थःत खिउंनं त्वपुल।
 अले हाक्कुगु सुपाँचं थःत भुन।
 13 वयकःया न्ह्यःनेया भिजलां
 मिया ह्यंवाः हाना हाना च्यात
 14 अले स्वर्ग परमप्रभु थ्वयक हालादिल,
 दक्कसिबय तःधंमहयसिगु सः ताये दत।
 15 वयकलं थःगु वाण त्वःताः थः शनूतयत उखेंथुखें यानादिल।
 वयकलं मलाखं कयकाः इमित बुकादिल।
 16 हे परमप्रभु! छि तंम ब्वःबियादीगुलि
 अले छिगु न्हायत्वालं पिहां वःगु मित्यालं
 समुद्रया बँ व पृथ्वीया जग खनेदत।
 17 वयकलं आकाशं कुहां झायः जितः ज्वनादिल।
 वयकलं जितः तःजाःगु समुद्र थकयादिल।
 18 वयकलं जितः जिमि बल्लाःपि शनूतयपाखें बचय यानादिल,
 अले जितः महीपि जि स्वयाः बल्लाःपि फुक्कपाखें नं बचय यानादिल।
 19 जितः थाक्कुगु इलय् इमिसं जितः हयक्काः वल,
 अयनं परमप्रभुं जितः बचय यानादिल।
 20 वयकलं जितः सुरक्षित थासय् यंकादिल,
 वयकलं जितः उद्धार यानादिल छायाधाःसा वयकः जिलिसें लयतायादीगु दु।
 21 जिं भिं यानाजुयागुलि
 परमप्रभुं नं जितः भिं यानादिल।
 अले जि दोष मदुह जूगुलि
 वयकलं जितः आशिष बियादिल,
 22 छायाधाःसा जि परमप्रभुया लैय् जुयाच्च्वनागु दु।
 अले जि जिम्ह परमेश्वरपाखें गुबलें नं फहिलामवना।
 23 जिं न्हाबलें वयकःया व्यवस्था मानय् यानागु दु,
 वयकःया उजंयात न्हाबलें न्यनागु दु।
 24 जि दोष मदुह धकाः वयकलं स्
 अले पापं चिलाच्च्वनागु दु।
 25 जिं भिं यानाजुयागुलि व जि दोष मदुह जूगुलि
 परमप्रभुं जितः भिं यानादिल।
 26 हे परमप्रभु! भलसा दुपिलिसे छि थः नं भलसा दुह हे जुयादी।
 अले इमान्दारपिलिसे इमान्दार हे जुयादी।
 27 शुद्ध नुगः दुपि मनुतयत छि थःत शुद्ध क्यनादी,
 तर मभिपि मनुतनापं छि चलाख जुयादी।
 28 क्वमित्पुपिन्त छि बचय यानादी,
 तःधंछुया जुइपिन्त धाःसा क्वहंकादी।
 29 हे परमप्रभु! छि जिगु निति मत च्याकादी
 छिं खिउं मदयकाः जितः जः क्यनादी।
 30 छिगु ग्वाहालि जिं शनूतयगु पुचलय् नं हयकाये फु
 अले जिमि परमेश्वरया ग्वाहालि जिं न्हाथे ज्याःगु पःखाः नं गये फु।
 31 परमेश्वरया लैपु सिद्धगु लैपु खः।
 वयकःया वचन सत्य खः।
 वयकःया शरणय् वंपिमिगु निति वयकः ढाल खः।
 32 उक्किं परमप्रभु बाहेक मेम्ह सु परमेश्वर दु?
 झी परमेश्वर बाहेक मेम्ह सु ल्चहंधी दु?
 33 व हे परमेश्वर, सुनां जितः बल्लाकल,
 अले सुनां जिगु लैपुयात तप्यंकाबिल।
 34 वयकलं जिगु तुतियात चल्लायागु तुति थें यानादी।
 अले जि ततःजाःथाय् नं तुति चुयाच्च्वने फइ।
 35 वयकलं जिगु ल्हाःयात ल्वायेगु कलाः स्यनादी
 वयकलं जिगु लपुयात कंययागु धनु साले फयकेत बल्लाकादी।
 36 हे परमप्रभु! छि जितः थःगु ढाल बियाः बचय यानादीगु दु।
 छिगु ग्वाहालि जितः तःधंकादीगु दु।
 37 छि जिगु तुतिया निति गाक्क थाय् बियादीगु दु।
 अले जि गुबलें नं क्वःदःगु मदु।
 38 जिं थः शनूतयत लिसुलिनाः ज्वना,
 अले इपि फुक्कसित नाश मयातले जि लिहां मवया।

- 39 जि इमित देने हे मफयेक क्वथला
इपि जिगु तुतिइ क्वदल।
- 40 छि जितः ल्वायेत बल बियादीगु दु।
अले जिमि शत्रुतयत जिगु तुतिइ तयादीगु दु।
- 41 छि जिमि शत्रुतयत जिगु न्ह्यःनें ख्यानाछवत।
जितः महीपिन्त जिं नाश याना।
- 42 इपि ग्वाहालिया निमि हाल,
अयतं इमित सुनानं बचय याः मवः।
इमिसं परमप्रभुयात सःतल,
अयतं वयकलं लिसः बियामदी।
- 43 जि इमित धू जुइक दाया।
मनतयसं लेंय ध्याचःयात न्हुतुन्हगु थें
जिं इमित न्हुतुन्हया।
- 44 छि जितः विद्रोहीतयपाखें बचय यानादिल,
जाति जातितय जुजु यानादिल।
जिं म्हमस्यपिं मनूत नं आः जिगु अधीनय जुल।
- 45 मेगु जातियापिं मनूत नं जिगु न्ह्यःने क्वछुइ
अले जिं धाःथें च्वनी।
- 46 थःगु साहस तंकाः
इपि थःपिनिगु किल्लां ग्याग्यां पिहां वल।
- 47 जिगु ल्वहंधी परमप्रभुया प्रसांसा या,
वयकः म्वानाच्वंमह परमप्रभु खः।
जिगु ल्वहंधी जिमि परमेश्वरयात तःधकि,
वयकलं जितः बचय यानादी।
- 48 वयकलं जितः जिमि शत्रुतलिसे बदला कयादी।
वयकलं जाति-जातियात जिगु अधीनय तयादी।
- 49 अले जितः जिमि शत्रुतयपाखें त्वःतकादिल।
जितः जिमि शत्रुत स्वयाः तःधंकादिल।
जितः मनू स्याना जुइपिनिपाखें बचय यानादिल।
- 50 उकि हे परमप्रभु, जिं जात जातियापिनि दथुइ छिगु प्रसांसा याये।
छिगु नामय भजन हाले।
- 51 छि थःमहं ल्यःमहं जुजुयात ततःधंगु ल्वापु त्याके बियादी।
छिं थःमहं अभिषेक यानादीमहयसित
न्ह्याबलें माया यानादी, दाऊदयात व वया सन्तानतयत।

23

- दाऊदया दक्कलय लिपांगु वचन
1 दाऊदयागु दक्कलय लिपांगु वचन थुपि हे खः -
यिशैया काय दाऊद धाःगु खँ ख्व हे खः,
व मनुखं धाःगु खँ, सुयात परमेश्वरं तःधंकादिल,
सुयात याक्बया परमेश्वरं जुजु अभिषेक यानादिल,
सु इस्राएलया भजनत हालिंमह खः,
वयागु वचन -
- 2 परमप्रभुया आत्मां जिके जुयाः नवानादिल,
वयकःया वचन जिगु म्हतुइ हे दु।
- 3 इस्राएलया परमेश्वर नवानादिल,
इस्राएलयात ल्वहंधी थें रक्षा यानादीमहं जितः धयादिल,
“गुह्यसिनं धार्मिकताकथं न्याय याइ,
अले परमेश्वरया भय कयाः शासन याइ,
- 4 व सुपाँय मद्बलयया सुथसियागु निभाजः थें खः।
व वा वये थुंकाः जमिनं पाँय बुइकीगु जः थें खः।”
- 5 छु जिगु धराना परमेश्वरलिसें ठीक मजु ला?
छु वयकलं जिलिसें फुक्क खँय सुरक्षित व बल्लाःगु छगु न्ह्याबलेंया बाचा चिनादीगु मद्बु ला?
छु वयकलं जितः ग्वाहालि मालीबलय उद्धार यानाः मदी ला?
अले जिगु फुक्क इच्छा पूर्वकामदी ला?
- 6 तर मभिपिं मनूत फुक्क कं थें वांछवइ,
सुनानं व कंमायात खालि ल्हातं मुंके फइ मखु।
- 7 नयागु ल्वाभः वा भाला छयलेगु यायेमाः।
कंमा गन मुंकेगु याइ अन हे उकियात छव्यकी।

दाऊदया नांजाःपि बहादुर सिपाईत

१ इति ११:१०-४१

8 दाऊदया नांजाःपि बहादुर सिपाईतयगु नां धलः थथे दु -

दकलय् न्हापां तहकमोनीपाखे योशब-बशशेबेत* खः - थ्व स्वम्ह बहादुर सिपाईत मध्ये छम्ह खः। वं च्यासः मनुतयत छकलं हमला यानाः भालां उपि फुक्कसित स्यानाविल।

9 उपि स्वम्ह बहादुर सिपाईत मध्ये निम्हम्ह अहोही दौदैया काय् एलाजार खः। व दाऊदनापं पास-दम्मीम्य दुगु खः, गुगु थासय् लडाइँ यायेत मुपि पलिशतीतयत इमिसं चुनौती ब्यगु खः। इस्त्राएलीत बिस्स्युं वंबलय् व याकःचा हे दनाः लडाइँ जगु थासय् ल्वानाच्वन।

10 वं त्यानू मचातले हे पलिशतीतयत तरवारं हमला याना तु च्वन। लिपा वं थःगु ल्हातं तरवार तक वं त्वनेत मफुत। थुकथं उख्नुह परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत त्याकादिल। अनंलि इस्त्राएलया मनुत सीपिन्त लुतय् यायेत जक एलाजारयाथाय् लिहां वल।

11 अले स्वम्हम्ह बहादुर हरारी आगीया काय् शम्मा खः। पलिशतीत दालया तसकं बांलाःगु बुँइ इक्कलाक मुनाच्वंगु खः। अनंलि इस्त्राएलीत पलिशतीतपाखे बिस्स्युं वन।

12 शम्मा धाःसा व बुँया दथइ हे दनाच्वन अले व बुँया रक्षा यानाच्वन। अनंलि पलिशतीतयत हमला यात। थुकथं परमप्रभुं तःधंगु विजय बिद्यादिल।

13 बुँइ सःगु लयेगु ई श्वर जुबलय् स्विम्ह म सिपाईत मध्ये तसकं नांजाःपि स्वम्ह सिपाईत अदुल्लामया गुफाया लिक्क लाःगु ल्वाहं तलय् दाऊदयाथाय् क्वहां वन। पलिशतीतयगु मेगु पचः रपाईमया ब्यासिइ छाउनी दय्काः च्वनाच्वंगु खः।

14 उबलय् दाऊद किल्लया दु, अले छपुचः पलिशतीतय सिपाईत बेथलेहेमय् च्वनाच्वंगु खः।

15 छन्हु दाऊदयात तसकं प्याः चाल, अले वं हालाः धाल, “बेथलेहेमया म धवाखा लिक्क च्वंगु तुंया लः त्वने दःसा ज्यगु।”

16 अथे जुयाः उपि स्वम्ह बहादुर सिपाईत पलिशतीतयगु दथुं दुहां वनाः बेथलेहेमया धवाखाया लिक्क च्वंगु तुंथि लः कयाः हयाः दाऊदयात बिल। तर दाऊद वं लः त्वने म्हाः धाल। अले परमप्रभुया न्हाःने व लः प्वाकाः वं थथे धाल,

17 “हे परमप्रभु, जिं थ्व लः त्वने म्वालेमा। छु जिं थुपि मनुतयगु हि त्वनेगु ला? थुमिसं थ्व लः थःगु ज्ञान पाना हःगु खः।” उकिं वं व लः त्वनेत म्हाः धाल।

थुपि स्वम्ह बहादुर सिपाईतयसं अज्याःगु तःधंगु ज्या याःगु खः।

18 सस्याहया काय् योआबया किजा अबीशै उपि स्विम्हयसिया नायः खः। छकः वं भालां स्वसःमहयसित स्यात, उकिं व उपि स्वम्ह थें हे नांजाःम्ह मनु जुल।

19 उपि स्वम्ह स्वयाः वयात यक्व इज्जत दयाः इमि नायः जुल तर उपि स्वम्ह मध्ये छम्ह धाःसा मजुल।

20 यहोयादाया काय् कब्सेलयाम्ह बनायाह वं छम्ह बहादुर सिपाई खः। वं यक्व बहादुर ज्या याःगु दु। मोआबयापि निम्ह दकलय् ल्वायेसःपि सिपाईतयत स्याःम्ह व हे खः। छकः च्वापु गायाच्वंबलय् वं छगु गालय् क्वहां वनाः छम्ह सिंहात स्यानाविल।

21 वं तसकं तःधिकःम्ह छम्ह मिश्रीयात न स्यात, वयागु ल्हातय् छगु भाला दु। बनायाहं ल्हातय् छपु तपगु कथि ज्वनाः वयात हमला यात। अले व मिश्रीया ल्हात भाला लाकाकयाः उकिं वयात हे स्यानाविल।

22 यहोयादाया काय् बनायाहं अज्याःगु तःधंगु ज्या याःगु खः। व उपि स्वम्ह बहादुर सिपाईत थें हे नांजाःम्ह सिपाई जुल।

23 उपि स्विम्ह मनु स्वयाः वयात यक्व इज्जत दत। तर व स्वम्ह मध्ये छम्ह मजु। वयात दाऊद थः अङ्गारक्षकथं नायः ल्यल।

24 स्विम्ह बहादुर सिपाईत थुपि हे खः -

योआबया किजा असाहेल,

बेथलेहेमयाम्ह दौदैया काय् एल्हानान,

25 हरोदी शम्मा, हरोदी एलीका,

26 पलती हेलेस,

तकोयाम्ह इक्केशया काय् ईरा,

27 अनातोतयाम्ह अबीएजेर,

हशाती मबुन्ने,

28 अहोही सल्मोन,

नतोपाती महैर,

29 नतोपाती बानाहया काय् हेलेद,

अले बेन्यामीन गिबायाम्ह रीबिया काय् इथे,

30 पिरातोनी बनायाह, गाशया न्हसिकापयाम्ह हिदै,

31 अबीती अब्बी-अल्बोन, बरहमी अज्मावेत

32 शाल्बोनी एल्याहबा, याशेनया काय्पि, जोनाथन,

33 हरारी शम्मा, हरारी शरारया काय् अहीआम,

34 माकाती आहसबेया काय् एलीपिलेत,

गीलोनी अहीतोपेलया काय् एलीआम,

35 कर्मेलयाम्ह हेप्पो, अबी पारे,

36 सोबायाम्ह नातानया काय् यिगाल, हरगीया काय्,

37 अम्मोनी सेलेक, बेरोती नहैर,

गुम्ह सस्याहया काय् योआबया ल्वाभः ज्वनीम्ह खः,

38 यित्री ईरा, यित्री गारेब,

39 अले हिन्ती उरियाह।

फुक्कं यानाः स्विन्हयम्ह नांजाःपि बहादुर सिपाईत दु।

* 23:8 २३:८-११ योशब-बशशेबेत छु सेप्टुजेन्ट हस्तलिपि कथं योशब-बशशेबेत धाःम्ह इस्त्राएल खः १ इति ११:१०-४१

24

दाऊदं मनुत् ल्याः खाःगु

१ इति २१:१-३, ८-२६

1 हाकनं परमप्रभु इस्त्राएलीतपाखें तंभव्यादिल अले दाऊदपाखें इस्त्राएलीतयत् दुःखकष्ट बियादिल। अले परमप्रभु दाऊदयात धयादिल, “वनाः इस्त्राएल व यहदाया मनुत् ल्याःखा।”

2 अथे जुयाः दाऊदं योआब व थः सेनाया कप्तानतयत् थथे धाल, “फुक्क इस्त्राएल देश्य दच्छिन्य च्वंगु बेर्शेबा शहरनिसें उत्तरय दान तक हूँ, लडाईं यायेफुपि मनुत् ल्याः खानाः जितः धा। अले इपि ग्वःम्ह दु धकाः जिं सीके फड।”

3 योआब लिसः बिल, “परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं मनुत्तयगु ल्याः सछिदुगं अप्वः यानाबीमा। जिमि मालिक जुजुं व फुक्क खनेमा। तर जिमि मालिक महाराजयात थथे छाय याये मास्ति वःगु?”

4 अयनं जुजुं योआब व सेनापतितयत् मनुत्तयगु ल्याः मकायक मज्यू धाल। उकि इपि वनाः इस्त्राएल न्यंक चाःहिलाः मनुत् ल्याः खायेत जुजुया न्ह्यःनं वन।

5 अनंलि इपि यदनं पुलावन, अरोएनेर शहरया दच्छिन पाखेया खुसि लिकक पाल ग्वल, अले गाद जुयाः याजेर तक हे न्ह्यज्यात।

6 अले योआबं सेनाय ज्या यायेफुपि ग्वःम्ह मनुत्तयगु ल्याः सछिदुगं अप्वः यानाबीमा। जिमि मालिक जुजुं व फुक्क खनेमा। तर जिमि मालिक महाराजयात थथे छाय याये मास्ति वःगु?”

7 अनं इपि दुरोसा किल्ला तक हे वन, अले हिच्ची व कनानीतयगु फुक्क शहरय वन। अनंलि इपि यहदाया नेगेव धाःगु दच्छिन देशया बेर्शेबाय वन।

8 थुकथं इपि फुक्क देश चाःहिल। थथे गुला व निङ्गु दये थुंकाः यस्त्रालेमय लिहां वल।

9 अले योआबं सेनाय ज्या यायेफुपि ग्वःम्ह मनुत्तयगु ल्याः सछिदुगं अप्वः यानाबीमा। जिमि मालिक जुजुं व फुक्क खनेमा। तर जिमि मालिक महाराजयात थथे छाय याये मास्ति वःगु?”

परमप्रभुं दाऊदया पापया न्याय याःगु

10 मनुत् ल्याः खाये सिधःबल्य दाऊदया मनं खँ लहात, अले वं परमप्रभुयात धाल, “जिं थथे यानाः तःधंगु पाप यानागु दु। हे परमप्रभु, आः जितः क्षमा यानादिसँ धकाः बिनिं याये। जिं मुखं ज्या यानागु दु।”

11 कन्हय सुथय दाऊद दंबलय परमप्रभुया वचन अगमवक्ता गादयात थयन,

12 “वनाः दाऊदयात थथे धा, परमप्रभु थथे धयादी, ‘जिं वयात स्वंगु खँ ल्ययेगु मौका बी। अले वं छु ल्यइ जिं व हे याये।’”

13 अले गादं दाऊदयाथाय वनाः हाकनं व हे खँ धाल, “परमप्रभु थथे धयादी – ‘छन्त छु यः व ल्य – स्वंगु दँया अनिकाल, वा स्वला तक शत्रुपाखें बिसरुं जुयेगु, वा स्वन्हु तक इस्त्राएलय महामारी ज़रगु।’ आः जिं परमप्रभुयात छु लिसः बीगु खः व छि क्वःछिनादिसँ।”

14 दाऊदं गादयात लिसः बिल, “जि तसकं आपतय लाःगु दु। जितः परमप्रभुया लहातय हे लाके ब्यु। छायधाःसा वयकः तसकं दयादुह खः। तर जि मनुत्तयगु लहातय लाये म्वाःलेमा।”

15 उकिं सुथनिसें क्वःछिनातःगु ई तक परमप्रभु इस्त्राएल न्यंकं छंगु महामारी छवयाहयादिल। दाननिसें कयाः बेर्शेबा तक न्हयेदः (७०,०००) मनुत् महामारी कयाः सित।

16 परमप्रभुया दूतं यस्त्रालेमनाश नाश यायेत लहाः ल्हन, अयनं परमप्रभुं मनुत्तयत् नाश यायेगुपाखें दया यानादिल, अले नाश यायेत वःम्ह स्वर्गदूतयात परमप्रभुं धयादिल, “म्वाल, गात। नाश यायेगु दिकि।” उबलय दूत यबूसी अरौनाया अन्न दायेगु खलाया लिकक थयंगु खः।

17 अले दाऊदं मनुत्तयत् स्थानाच्चव्ह स्वर्गदूतयात खन अले वं परमप्रभुयात धाल, “पाप यानाम्ह जिं खः। द्रुकाःगु जिं खः। थुपि फैत थें छुं मस्यूपिन्सं छु याःगु दु धकाः? हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर, जि व जिमि परिवारयात सजौंय बियादिसँ। अयनं थ्व विपति छिकपिनि मनुत्तयके मलायेमा।”

दाऊद वेदी दयकूगु

18 उबुन्हु हे गाद दाऊदयाथाय वनाः वयात थथे धाल, “यबूसी अरौनाया खलाय थहां वनाः परमप्रभुया निति छंगु वेदी दयकि।”

19 दाऊदं परमप्रभुया उजं मानय यात अले गादं धाःथें थहां वन।

20 भचा लिपा अन दाऊद थयंकः वल। अरौनां जुजुयात खनेवं खला त्वःता वल अले बैयं भवसुलाः दाऊदयात भागियानाः धाल, “छसपोल, छाय छसपोलया दासयात नापलायेत झायगु?”

21 दाऊदं वयात धाल, “छ जितः छंगु खला म्यु। थ्व महामारी पनेत अन परमप्रभुया निति छंगु वेदी दयके।”

22 अरौनां दाऊदयात धाल, “महाराज, कयादिसँ! छितः छुं याये मास्ति वः व यानादिसँ। जिं छितः होमबलिया लागि द्रुहंत व सिंया लागि अन्न दायेगु पाता व जुवा बी।”

23 अरौनां थुपि फुक्क जुजुयात बियाः धाल, “परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं छिसं छाःगु बलि नाला कयादीमा।”

24 तर जुजुं वयात लिसः बिल, “मखु, जिं छन्त पूरा मू बी। छंगु सामान कयाः सितिकं लाःगु सामानं परमप्रभुयात होमबलि छायेगु मखु।” अथे जुयाः दाऊदं खला व द्रुहंत वःयागु नेयगु शेकेल* बियाः न्यात।

25 अन वं परमप्रभुया निति छंगु वेदी दयकाः होमबलि व मेलबलि छाल। परमप्रभु देशया निति व याःगु प्रार्थना न्यानादिल अले इस्त्राएलय जूरा महामारी दिता।

* 24:24 २४:२४ नेयगु शेकेल ५७५ ग्राम ति

जुजुतयगु न्हापांगु सफू म्हसीका

जुजुतयगु न्हापांगु सफुलिइ इस्त्राएलया जुजुतयगु इतिहास दु। गुगु इतिहासया शुरु न्हापांगु शम्एलय शुरु जगु खः। न्हापांगु जुजुतयगु सफुयात स्वंगु भागय ब्वथले फु-

१. दाऊद सीगुया घटना, सोलोमन इस्त्राएल व यहदाया जुजु जगु

२. सोलोमन जुजु शासन याःगु ई व वं याःगु ज्या

३. इस्त्राएल देश उत्तर व दक्षिण राज्य ब्वथःगु व थीथी जुजुपिन्सं ८५० ई.पू. तक राज्य याःगु घटना।

न्हापांगु जुजुतयगु सफुलिइ तःधपि अगमवक्तातयसं मनुतयत ततःधंगु ख्याचवः ब्यगु खः। थुपि मध्ये एलिया नं छम्ह खः। व बालघःया पुजाहारीतय न्हाःने याःगु चुनौतिया घटना १८ अध्यायलय दु। न्हापांगु व निगुगु जुजुतयगु सफू न्हापा छगू हे सफू खः। थुपि निगुगुलि सफुलिइ डीसं प्यसः देया इलय जगु घटना लुइके फु।

धलः पौ

दाऊद जुजुया राज्यया ई या अन्त १:१-२:१२

सोलोमन जुजु जगु २:१३-४६

सोलोमनया राज्यया ई ३:१-११:४३

राज्य ब्वथःगु १२:१-२२:५३

१ राजा

दाऊद जुजुया बुरा जुबलयया ई

1 जुजु दाऊद यक्व बुरा जुल। वयात न्हाक्व हे फांगा फायकाब्युसां वयागु म्ह मक्वाः।

2 उकिं वया भारदारतयसं वयात धाल, “हे महाराज, छिनापं च्वनेत व छितः सुसाःकुसाः यायेत जिमिसं छम्ह कन्याम्ह ल्यासेमिसा माला हये ला? व छःपिनापं घेनी अले छःपिन्त लमुक्काबी।”

3 इमिसं इस्त्राएलया फुक्क थासय छम्ह बांलाःम्ह कन्याम्ह ल्यासेमिसा माला स्वल। अबीशगु नांयाम्ह छम्ह शनमी बांलाःम्ह कन्याम्ह ल्यासेमिसायात लुइकाः वयात जुजुयाथाय हल।

4 व तसकं बांलाः। वं जुजुया सुसाःकुसाः व सेवा यात। जुजु वलिसं लसपस धाःसा मयाः।

अदोनियाहं थःम्ह थःत जुजु दयकूगु

5 दाऊदया काय अदोनियाह, गुह्यसिया मां हग्गीत खः, वं “जि हे जुजु जुये” धकाः फुई यात। उकिं वं थःगु लागि रथ, सलगइपि व नेय्म्ह थःगु न्हाःने न्हाःने ब्वौयं जुइपि मनुत तयार यात।^७

6 वया बोम्ह वयात, “छं थथे छाय यानागु” धकाः गुबलें ब्वःब्यगु मडु। अदोनियाह नं छम्ह तसकं बांलाःम्ह मनु खः, व अन्शालोम स्वयाः लिपा बम्ह खः।

7 अदोनियाहं सस्याहया काय योआब व अबियाथार पुजाहारीलिसं खँ लहात। इमिसं जुजु जुइत वयात ग्वाहालि यात।

8 सादोक पुजाहारी, यहोयादाया काय बनायाह, नातान अगमवक्ता, शिमी, रेई व दाऊदया अङ्गरक्षकत धाःसा अदोनियाहाखा मली।

9 छन्हु अदोनियाहं पन-रोगेल बुँनाःचाया लिक्क जोहेलेत धाःगु ल्वहँतय फैत, द्रहँत व ल्हँपि द्रहँचात बलि बिल। वं दाऊद जुजुया मेपि कायपि व यहदां वःपि जुजुया फुक्क हाकिमतयत भ्वय नयेत सःतल।

10 वं नातान अगमवक्ता, बनायाह वा जुजुया अङ्गरक्षकत वा थःकिजा सोलोमनयात धाःसा मसःतु।

सोलोमन जुजु जगु

11 अले नातानं सोलोमनया मां बतशेबायात न्यन, “महाराज दाऊद मसीकं हग्गीतया काय अदोनियाहं थःम्ह थःत जुजु दयकूगु छु छि न्यनादियागु मडुनि ला?”^८

12 आः जि छितः छिगु थःगु व थःकाय सोलोमनया ज्यान बचय यायेत छगु सल्लाह बी।

13 थथे दाऊद जुजुयात नापला वनाः वयकःयात थथे धयादिसँ, “हे महाराज, छु छपिन्सं थः दासीलिसं थथे धकाः पाफयादियागु मखु ला, “थाथे छिमि काय सोलोमन जिगु लिपा जुजु जुइ अले व हे जिगु सिंहासनय च्वनी?” आः गथे यानाः अदोनियाह जुजु जुल लय?”

14 छि जुजुनापं खँ ल्हाना च्वंबलय लाक्क हे जि नं दुहां वयाः छि खःगु खँ ल्हानादिल धकाः धाये।”

15 बतशेबा बुराम्ह जुजुयात नापलायेत व घनीगु क्वथाय वन। अन शनमी अबीशगं जुजुया सुसाःकुसाः यानाच्वंगु खः।

16 बतशेबां क्वछुनाः जुजुयात भागि यात।

जुजुं धाल, “छन्त छु माल?”

17 वं वयात धाल, “जिमि प्रभु, छःपिन्सं थः दासीयात परमप्रभुया नामय थथे पाफयादीगु खः ‘जिगु लिपा छिमि काय सोलोमन जुजु जुइ, व जिगु सिंहासनय च्वनी’।

18 तर आः अदोनियाह जुजु जुइ धुंक्ल, आः तक प्रभु, जिमि महाराजं थ्व खँ मस्युनि।

19 वं यक्व द्रहँत, ल्हँपि द्रहँचात व फैत बलि ब्यगु दु। अले जुजु दाऊदया फुक्क कायपि, अबियाथार पुजाहारी व सेनापति योआबयात सःतगु दु। छःपिनि दास सोलोमनयात धाःसा मसःतु।

20 हे जिमि प्रभु महाराज! इस्त्राएलया फुक्क मनुतयसं छःपिनि लिपा सु सिंहासनय च्वनी धकाः छःपिनिगु म्हुतु न्येत पिपाच्वंगु दु।

21 छःपिन्सं छुं याना मदिल धाःसा जिमि मालिक महाराज सीधुंकाः जि व जिम्ह काय सोलोमनयात अपराधीयात थें ब्ववहार याइ।”

22 बतशेबा जुजुनापं नवानाच्वंबलय हे नातान अगमवक्ता नं थ्यकः वल।

23 “नातान वःगु दु” धकाः इमिसं जुजुयात कन। अले दुहां वनाः नातानं जुजुयात क्वछुनाः भागि यात।

24 नातानं धाल, “हे जिमि प्रभु महाराज! छःपिनि लिपा अदोनियाह जुजु जुइ अले छःपिनि सिंहासनय व हे च्वनी धकाः छु छःपिन्सं घोषणा यानादियागु खः ला?

- 25 वं थौ क्वय वनाः यक्व द्रुहंत व ल्हंपि द्रुहंचात व फैत बलि छाःगु दु। वं जुजु दाऊदया फुक्क कायपि, सेनापतित व अबियाथार पुजाहारीयात भ्वय सःत्तु दु। आः थुबलय हे इपि वनापं च्वनाः भ्वय नयाच्वंगु दु अले 'जुजु अदोनियाह ताःई म्वायेमा' धकाः हालाच्वंगु दु।
 26 तर वं छःपिनि दास जितः, सादोक पुजाहारी, यहोयादाया काय बनायाह व छःपिनि दास सोलोमनयात मसःत्तु।
 27 छु थ्व छःपिनिगु आज़ां ज़रु छः ला? छःपिन्सं जिपिं छःपिनि दासतयत थःगु लिपा सिंहासनय सु च्वनी धकाः सीके बियादीगु मद्दु।”

दाऊद सोलोमनयात जुजु ल्यःगु

- 28 दाऊद जुजुं धाल, “बतशेबायात थन वा धा।” व वयाः जुजुया लिक्क दन।
 29 अले जुजुं थथे धकाः पाफल, “जिगु फुक्क दुःखपाखें जितः त्वःतकादीम्ह म्वाःम्ह परमप्रभुया नामय पाफयाः जिं धाये –
 30 परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया नामय जिं छनापं पाफयागु खः, छं काय सोलोमन हे जिगु लिपा जुजु जुइ, व जिगु पलेसा जिगु सिंहासनय च्वनी, थौं धाथें हे जिं अथे हे याये।”
 31 अले बतशेबां जुजुयात भ्वसुलाः भागियानाः थथे धाल, “जिम्ह प्रभु महाराज दाऊद न्हाबलें म्वानाच्वनादीमा।”
 32 अले दाऊद जुजुं धाल, “सादोक पुजाहारी, नातान अगमवक्ता व यहोयादाया काय बनायाहयात दुने सःति।” इपि जुजुया न्हाःने वल।
 33 जुजुं इमित धाल, “जिम्ह भारदारतनापं यकि, जिम्ह काय सोलोमनयात जिगु थःगु हे खचर गयकाः गीहोन बुंगाःचाय यकि।
 34 अन पुजाहारी सादोक व अगमवक्ता नातानं वयात इस्त्राएलया जुजु अभिषेक यायेमाः। फैया नेक् पु, अले थथे धकाः तःसलं हा, ‘जुजु सोलोमन ताःई तक म्वानाच्वनेमा।’
 35 छिपि वनापं थहां वा, व वनाः जिगु सिंहासनय च्वनेमाः। जिगु थासय वं राज्य यायेमाः। वयात जिं इस्त्राएल व यहदाया जुजु जुइत ल्ययागु खः।”
 36 यहोयादाया काय बनायाहं जुजुयात लिसः बिल, “अमेन! जिम्ह मालिक महाराजया परमप्रभु परमेश्वरं थथे हे धयादी मा!
 37 गथे परमप्रभु जिम्ह महाराजनापं च्वनादिल, अथे हे वयकः सोलोमननापं च्वनादी मा। वयागु सिंहासनयात जिमि प्रभु दाऊदया सिंहासन स्वयाः तःधकेमा।”
 38 उकिं सादोक पुजाहारी, नातान अगमवक्ता, यहोयादाया काय बनायाह, करेती व पेलेथीत क्वय वन अले सोलोमनयात जुजु दाऊदया खचर गयकाः गीहोनया बुंगाःचाय हल।
 39 सादोक पुजाहारी पवित्र पालं चिकं तइगु नेक् कयाः सोलोमनयात चिकनं अभिषेक यात। इमिसं फैया नेक् पुल अले फुक्क मनूत “जुजु सोलोमन ताःई तक म्वानाच्वनेमा।” धकाः हाल।
 40 अले फुक्क मनूत वया ल्यल्य बुँसूरी पुपुं, लयल्यतातां च्वय थाहां वन, इमिगु हाःसलं जमिन हे थर्कय जुल।
 41 अदोनियाह व वया पाहापिन्सं भ्वय नये सिधयकेत्यंबलय थ्व न्यन। फैया नेक्या सः न्यनाः योआबं धाल, “शहरथ थुलिमछि हल्लाखल्ला छाय जुयाच्वंगु?”
 42 व नवानाच्वंबलय हे अबियाथार पुजाहारीया काय जोनाथन थयकः वल। अदोनियाहं धाल, “दुने वा। छ ला वीर मन् खः, छं बांलाःगु हे खबर ज्वनावःगु जुइमा।”
 43 जोनाथन लिसः बिल, “अथे मखु! झी प्रभु दाऊद महाराजं सोलोमनयात जुजु दयकादीगु दु।
 44 वनापं सादोक पुजाहारी, नातान अगमवक्ता, यहोयादाया काय बनायाह, करेती व पेलेथीतयत छवयादीगु दु। इमिसं वयात जुजुया खचरया म्हाय गयकल।
 45 अले सादोक पुजाहारी व नातान अगमवक्तां वयात गीहोनया बुँगाःचाय जुजु अभिषेक याःगु दु। अनं इपि लयल्यतातां थाहां वंगु दु, उकिं शहरथ सः थ्वयाच्वंगु दु। छिकपिन्सं न्यनाच्वनादीगु सः व हे खः।
 46 अज्ज मेगु खँ ला जुजुया सिंहासनय सोलोमन च्वने धुंक्गु दु।
 47 अले जुजुया फुक्क हाकिमत झी प्रभु महाराज दाऊदयाथाय वनाः वयकःयात थथे धयाः सुभाय बिल, ‘छिकपिनि परमेश्वरं सोलोमनया नांयात छिगु नां स्वयाः तःधकेमा, वयागु सिंहासनयात छिगु सिंहासन स्वयाः तःधकादीमाः।’ अनंलि दाऊद जुजुं लासाय च्वनाः हे छयं क्वछुकाः हनाबना यानाः
 48 थथे प्रार्थना यात, “परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया प्रशंसा जुइमा, थौं जिम्ह छम्ह सन्तानयात जिगु लिपा सिंहासनय च्वनेत ल्ययादिल। अले थ्व छि जितः खके बियादिल।”
 49 उकिं अदोनियाहया पाहांत ग्यानाः थुरथुर खात, अले दनाः थथःगु थासय वन।
 50 सोलोमन खनाः अदोनियाह नं तसकं ग्यात, अले वं परमप्रभुया नापलायेगु पालय वनाः वेदीया नेकृत ज्वन*।
 51 सोलोमनयाथाय थ्व खबर थयन, “अदोनियाह ग्यानाः वेदीया नेकृत ज्वनाः दनाच्वंगु दु। वं थथे धयाच्वंगु दु, ‘थः दासयात तरवारं स्याये मखु धकाः थौं सोलोमन जुजुं नि पाफयाः जितः धायेमा।’ ”
 52 सोलोमन लिसः बिल, “वं थःत इमान्दार मन् खः धकाः कयने फत धाःसा वयागु छयंगयागु छपु सँ नं सुनां थी मखु। अथे मखुत धाःसा वयात स्यायेगु जुइ।”
 53 अनंलि सोलोमन जुजुं मनूत छवयाः वयात वेदी क्वकाल। अले वं वयाः सोलोमन जुजुयात भागि यात। सोलोमन वयात धाल, “थःगु छँय हँ।”

2

दाऊद सीगु

- 1 थः सील्ययकाः दाऊदं थःकाय सोलोमनयात सःताः थ्व जिम्मा बिल।
 2 “पुश्चीयागु रीति थें जि सीगु ई जुल। उकिं छं थःत बल्लाका मिजंम्ह मन् जुयाः वयँ।
 3 परमप्रभु परमेश्वरं बियादीगु ज्या या। वयकःया लँपु हँ। मोशया व्यवस्थाय च्वयातःगु वयकःया विधि, आज्ञा, नियम व आदेशत मानय या, अले छ न्हाथाय वंसां, छं न्हाःगु ज्याय ल्हाः तःसां छ उकी ताःलाइ।
 4 छं थथे यात धाःसा परमप्रभुं थथे धयाः जितः बियादीगु बचं पूर्वकादी, ‘छं सन्तान पहःचहलय होश याना जुल धाःसा अले जिगु न्हाःने दुगलनिसें व फुक्क प्राणनिसें विश्वास याये बहःम्ह जुयाजुल धाःसा छंगु परिवारय इस्त्राएलया सिंहासनय च्वनेत छम्ह न्हाबलें दया हे च्वनी।’
 5 “सःस्याहया काय योआबं इस्त्राएलया निम्ह सेनापतित नेरया काय अबनेर व येतेरया काय अमासायात स्यानाः जितः छु यात, व खँ छ सी हे स्यु। लडाइँया इलय थें शान्तिया इलय नं वं इपि निम्हयसित स्यात। व हे हिं थःगु जनी व त्तिया लाकंयात प्याकल।”
 6 उकिं छं थःगु बुद्धि ज्या या, वयात बुरा जुइके बी मते अले पातालय याउँक क्वहां वनेबी मते।

* 1:50 १:२० इमिगु वेदीया प्यंग कुन्चाय पेपु नेक् थें च्वंगु छं दइगु, सं मन् वेदी दुषाय विस्सु वनाः उकिया नेक्यात ज्वनाच्वना धाःसा, सुनान वयात स्याइ मखु धयागु इमिसं तायकिगु। स्वयादिसं प्रस २१:१३-१४ * 2:5 २:११ २ शम् ३:२७; ३०:१०

7 “गिलादया बर्जिल्लैया कायपिन्त धा:सा दयामाया या, इमित छंगु टेबिलय थ:नापं नकि। छिमि दाजु अब्खालोमपाखें जि बिस्युं जुयाबलय इपि जिनापं हे जुल।”

8 “अले छनापं दुम्ह बहरीमाया बेन्यामीनी गेराया काय शिमीयात लुमंका ति। जि महनोमय वनाबलय वं जित: तसकं सरा: ब्युगु ख:। व यर्दन खुसि सिथय जित: नापला: व-बलय जि ‘छन्त तरवारं स्याये मखु’ धका: जि परमप्रभुया नामय पाफयागु ख:।”

9 तर छं वयात सर्जॉय मब्यूसं त्वते मते। छ बुद्धि दुम्ह मनु ख:, वयात छु यायेमा: व छं बालाक सी। वयागु तयुगु सँ पातालय हिनापं वनेमा:।”

10 अले दाऊद थ: पुर्खात थें सित, वयात दाऊदया शहरय* थुन।

11 हेब्रोणय न्हयर्दं व यरुशलेमय स्त्रिस्वर्दं याना: वं इस्पाएलय पिइर्दं तक शासन यात।*

12 सोलोमन थ: अब् दाऊदया सिंहासनय च्वन। वयागु शासन बल्लाक पलिस्था जुल।*

सोलोमनया सिंहासन थापं जगु

13 हग्गीतया काय अदोनियाह सोलोमनया मां बतशेबायाथाय वल। बतशेबां वयात न्यन, “छु छ बाला:गु मति तया: वयागु ख: ला?”

वं लिस: बिल, “ख:, बाला:गु मति वयागु ख:।”

14 वं अज्ज थथे धाल, “जि छित: छता खँ धायेमा:गु दु।”

बतशेबां धाल, “धा।”

15 अदोनियाहं धाल, “थ्व राज्य जिगु ख: धका: छि सि हे स्यु। इस्पाएलापि फुकक मन्तयसं जि जुजु जुइ धका: बिचा: या:गु ख:। तर फुकक खँ अ-ख: जुल। राज्य जिमि किजायागु जुल। छायाधा:सा परमप्रभुयागु इच्छा थ्व हे ख:।

16 आ: जि छित: छगु बिन्ति याये, म्हां धयादी मते।”

वं धाल, “व छु ख:, धा।”

17 वं धाल, “जुजु सोलोमनं छिं धयादीगु खँ म्हां धयादी मखु धका: जि स्यु, जिं शनमी अबीशगयात ब्याहा याये दयेमा धका: सोलोमन जुजुयात बिन्ति यानाबियादिसं।”*

18 बतशेबां लिस: बिल, “ज्यु, छंगु निंति जिं जुजुलिसें खँ ल्हानाबी।”

19 उकि अदोनियाहया निंति खँ ल्हानाबीत बतशेबा जुजुयाथाय वन। जुजु वयात लसकुस यायेत दन, अले वयात भागियाना: सिंहासनय च्वन। थ: मांया निंति छगु सिंहासन कायके छवल, अले व जुजुया जवपाखे च्वन।

20 वं धाल, “जि छन्त छगु चिधंगु बिन्ति यायेमा:गु दु। म्हां धाये मते।”

जुजुं लिस: बिल, “धयादिसँ मां, जिं म्हां धाये मखु।”

21 वं धाल, “शनमी अबीशगया ब्याहा छिमि दाजु अदोनियाहलिसें यानाब्यु।”

22 जुजु सोलोमन थ: मांयात लिस: बिल, “अदोनियाहया निंति छिं छाया शनमी अबीशगयात हे फ्वनादीयागु? छिं वयागु निंति राज्य हे फ्वनादीयागु जूसा नं ज्यगु नि! व जिमि दाजु ख:, अले अबियाथार पुजाहारी व सरुयाहया काय योआब वयागु पलीगु दु धका: छिं स्यु।”

23 अले सोलोमन जुजुं परमप्रभुया नामय पाफया: धाल, “थ्व बिन्तिया निंति अदोनियाहं थ:गु ज्यान बी म्वाल धा:सा परमेश्वरं जिलिसें बांमला:गु व्यवहार यानादीमा।

24 आ: जित: जिमि अबु दाऊदया सिंहासनय तयादीम्ह व थ:गु बचकथं जिगु वंश थापं यानादीम्ह म्वानाच्वनादीम्ह परमप्रभुया नामय जिं धाये, थौं हे अदोनियाहयात स्यायेगु जुइ।”

25 अथे जुया: जुजु सोलोमन यहोयादाया काय बनायाहयात आज्ञा बिल, वं वना: अदोनियाहयात यानाबिल।

26 अबियाथार पुजाहारीयात जुजुं धाल, “छ अनातोत गामय थ:गु छैय हँ। छ स्यायेमा:म्ह ख:, अयनं जिं आ: छन्त स्याये मखुनि। छायाधा:सा छं जिमि अबु दाऊदया न्ह्य:ने परमप्रभुया सनु क्वबीगु ख:, अले वयक:या फुकक दु:खकष्टय छं वं ब्वति का:गु ख:।”*

27 उकि सोलोमनं अबियाथारयात परमप्रभुया पुजाहारीया ज्यां लिकाल। थुकथं शीलये एलीया घरानाया बारे परमप्रभुं धयादीगु वचन पवन।*

योआबयात स्या:गु

28 थ्व खँ योआबयाथाय थ्यन। वं अदोनियाहया पंत्यगु ख:, अब्खालोमयागु धा:सा मखु। व परमप्रभुया पालय बिस्युं वन अले वेदीया नेकु च्वनाच्वन।*

29 योआब बिस्युं वना: परमप्रभुया पालय वेदीया लिकक च्वनाच्वंगु दु धइगु खँ सोलोमनं न्यन। सोलोमन जुजुं योहोयादाका काय बनायाहयात आज्ञा बिल, “हँ, वयात कयका: स्या।”

30 वं परमप्रभुया पालय दुहां वना: योआबयात धाल, “जुजुं थथे धयादी, ‘पिहां वा।’”

योआबं लिस: बिल, “वये मखु, जि थन हे सी।”

बनायाहं लिहां वना: जुजुयात योआबं धा:गु खँ कन।

31 सोलोमनं धाल, “योआबं धा:थे या। व दुथाय वेदीया न्ह्य:ने हे वयात स्याना: थुनाब्यु। थुकथं छं योआबं दोष मदुपि मन्तयत स्या:गु दोष जि व जिमि बौया परिवारपाखें चीकाबी।

32 जिमि बौ दाऊदं मसीकं योआबं निम्ह मनु स्या:गुलि परमप्रभुं वयात सर्जॉय बियादी। योआबं थ: स्वया: भिपिं निम्ह स्वजापि मन्त इस्पाएलाया सेनापति नेरया काय अबनेर व यहूदाया सेनापति येतेरया काय अमासायात तरवारं स्या:गु ख:।

33 इमिगु हिया दोष योआब व वया सन्तानया छेनय न्ह्याबलें दयाच्वनेमा। तर दाऊद व वयक:या सन्तान, वयक:या परिवार व वयक:या सिंहासनय परमप्रभुं पाखेंया शान्ति न्ह्याबलें दयाच्वनेमा।”

34 उकि यहोयादाया काय बनायाहं वेदीइ थाहां वना: योआबयात स्यानाबिल, अले मरुभिमिइ वयागु हे जमिनय वयात थुनाबिल।

35 जुजुं यहोयादाया काय बनायाहयात योआबया थासय सेनापति ल्यल, अले अबियाथारया थासय सादोकयात पुजाहारी ल्यल।

शिमीयात स्या:गु

36 अनलि जुजुं शिमीयात स:ता: धाल, “यरुशलेमय थ:गु छँ दयका: अन हे च्वँ। शहर त्व:ता: छ गनं वने मते।

37 गुबुन्ह शहर त्व:ता: किदोन खुसिचा छिनावनी उखुन्ह छ सी। अथे या:सा छंगु हिया दोष छंगु हे छेनय लाइ।”

38 अले शिमी जुजुयात धाल, “छिं धयादीगु खँ बाला:। जिमि प्रभु महाराजं थ: च्य:यात धयादीगु थें जिं याये।” अथे जुया: शिमी यरुशलेमय ता:ई तक च्वन।

* 2:7 २२७ २ शमू १७:२०-२१

* 2:8 २२८ २ शमू १७:२-३३; १९:१६-२३

* 2:10 २२९ दाऊदया शहर अर्थात यरुशलेम, स्वयादिसँ २ शमू ५:७,९

* 2:11 २२९ २ शमू ५:१०-११; १

इति ३:४

* 2:12 २२९ १ इति २४:२३

* 2:17 २२९ १ राज १:३-४

* 2:26 २२९ १ शमू २२:२०-२३; २ शमू १५:२४

* 2:27 २२९ १ शमू २२:२०-२६

* 2:28 २२९

- 39 तर स्वदँ लीपा वया निम्ह दास गातया जुजु माकाया काय् आकीशयाथाय् बिस्सुं वन। थः दासत गातय् दु धङ्गु खँ शिमी न्यन।
 40 अले व गधया म्हय काठी चिनाः इमित मालेत गातय् आकीशयाथाय् वन। इपि निम्हयसितं लुङ्काः शिमी छैय् लितहल।
 41 शिमी यस्शलेम त्वःताः गातय् वंगु सियाः
 42 सोलोमनं वयात सःताः धाल, “छु जि छन्त परमप्रभुया नामय् पाफ्यकागु मखु ला? अले छन्त जि ‘गुखुन्हु छं मेथाय् वनेत थ्व थाय् त्वःती उखुन्हु छु धाथेयी सी धकाः ख्याच्चः बियागु मखु ला?’ अले छि धयादीगु खँ बांलाः, ‘छि धाःथे जि याये धकाः धयागु मखु ला?’
 43 परमप्रभुया नामय् थहं पाफःगु व जिगु आजा छं छाया मानय् मयानागु?”
 44 अले जुजु शिमीयात थथे नं धाल, “जिमि अब् दाऊदयात याःगु फुक्क मभिगु ज्या छं लुमंकातःगु दु। उकिया निति आः परमप्रभुं छन्त सजाँय बियादीत्यंगु दु।
 45 तर सोलोमन जुजुयात सुवाः दइ अले परमप्रभुया न्हाःने दाऊदया सिंहासन न्हाबलें सरक्षित जुयाच्चनी।”
 46 अले जुजु बनायाहयात आजा बिल। व पिहां वन, अले वं शिमीयात कयकाः स्यात।
 थुकथं राज्यया फुक्क अधिकार सोलोमनया ल्हातय् वल।

3

सोलोमनं बुद्धिया निति प्रार्थना याःगु

२ इति १:३-१२

- 1 सोलोमनं मिश्र देशयाम्ह जुजु फरोलिसें ब्याहाया स्वापु तल। वं वया म्हाय्यात ब्याहा यात। थःगु दरबार, परमप्रभुया देगः व यस्शलेमया छ्चाःखेरं पखाः दयके सिमधःतले सोलोमन जुजुं वयात हयाः दाऊदया शहरय् तल।
 2 उबलय् तक परमप्रभुया नांया इज्जतया निति देगः मदय्कगु जुयाः मन्तयसं थथःगु लागायगु आराधना याइगु थासय् बलि बियाच्चंगु जुल।
 3 सोलोमनं व हे लागायगु आराधना याइगु थासय् बलि बीगु अले धुपौय् च्याकेगु बाहेक थः अब् दाऊदं दय्कगु नियम पालन यानाः परमप्रभुयात थःगु माया क्यन।
 4 सोलोमन जुजु गिबोनय् बलि छायात वन, छायाधाःसा आराधना यायेगु थायत मध्ये अन दकलय् महत्व दगु वेदी दु। वं द्रःछिम्ह पशु स्याके बियाः वेदीइ होमबलि छाल।
 5 गिबोनय् परमप्रभु परमेश्वर चान्हय् म्हगसय् खनेदयक ज्ञायाः वयात धयादिल, “छन्त छु माल? फ्वं, व जि बी। छन्त छु यः?”
 6 सोलोमनं लिसः बिल, “छि जिमि बाः दाऊदयात तःधंगु दयामाया क्यनादिल, छायाधाःसा वयकः छिगु न्हाःने इमान्दार व विश्वास याये बहःम्ह जुयाजुल। छि आः तक नं वयात तःधंगु दयामाया क्यनाच्चनादीगु दु। आः वयकःया लिपा सिंहासनय् च्वनेत छि वयकःयात थौं छम्ह काय् बियादीगु दु।
 7 “आः, हे परमप्रभु जिम्ह परमेश्वर, छि थः दासयात वयकःया थासय् जुजु दय्कादीगु दु। तर जि ला मचा हे तिमि, गय् यानाः जिं राजकाज यायेमाःगु खः व जि मस्सु।
 8 थन छिकपिनि दास छि ल्ययादीपि मन्तय् दथुइ दु। इपि यक्व दगुलि इमित ल्याः खाये फइ मखु।
 9 उकिं छिकपिनि प्रजायात खःकथं शासन यायेगु बुद्धि थः दासयात बियादिसैं। थुकि जि भिं व मभिया दथुइ छु पाः व म्हसीके फइ। मखुसा गथे यानाः जिं थुलिमछि मन्तयत शासन याये फइ?”
 10 सोलोमनं बुद्धि फ्वंगुलि परमप्रभु लयतायादिल।
 11 अले परमेश्वरं वयात धयादिल, “छं थःगु लागि ताहाकःगु आयु व धन-सम्पत्ति नां वा थः श्रुत सीगु मफ्वंसं खःकथं जिमि प्रजायात न्याय यायेत बुद्धि पचन।
 12 उकिं जि छं धाःथे हे यानाबी। न्हापा सुयातं मदगु व लिपा नं सुयातं मदइगु बुद्धि व थुइके फइगु मन जि छन्त बी।
 13 छं मफ्वंगु खँ नं जि छन्त बी, अर्थात धन-सम्पत्ति व इज्जत। उकिं यानाः छंगु जिबंकाछि जुजुपि मध्ये छं थै जाःम्ह सुं नं दइ मखु।
 14 छ छिमि बौ दाऊद थें जिगु लँय जुल धाःसा अले वं थें जिगु नियम व विधि मानय् यात धाःसा जिं छन्त ताहाकःगु आयु बी।”
 15 सोलोमनया न्हालं चाल। व ला म्हगस खः धकाः वं सिल।
 व यस्शलेमय् लिहां वनाः परमप्रभुया बाचाया सन्या न्हाःने दनाः परमप्रभुयात होमबलि व मेलबलिंत छाल। अनंलि वं थः फुक्क भारदारतयत भव्य नकल।*

सोलोमन व निम्ह वेश्या

- 16 छन्हु निम्ह वेश्या जुजुया न्हाःने वयाः दन।
 17 छम्हयसिनं धाल, “हे महाराज! थ्व मिसा व जि छ्खा हे छैय् च्वनेगु खः। अन व जिनापं दुबलय् हे जिं छम्ह काय् बुइका।
 18 जि मचा बगु स्वन्हु दुखुन्हु हे थ्व मिसा नं छम्ह काय् बुइकल। छैय् जिपि निम्ह हे जक दु, मेपिं सुं हे मटु।
 19 “चान्हय् घेनाच्चंबलय् थ्व मिसाया म्हं ल्हाःगुलि सासः कुनाः थ्वया मचा सित।
 20 अथे जुयाः चान्हय् जि घनाच्चनबलय् थ्व मिसा दनाः जिथासं जिमि काय्यात ल्हनाः यंकल। अले वयात थःगु लासाय् तयाः सीम्ह मचायात जिगु लिक्क तयाबिल।
 21 कन्हय् खुन्हु सुथय् दनाः मचायात दुइ त्वेके धकाः स्वयाबलय् मचा सी धुंक्ल खनिसा। सुथय् निभाः त्वयेधुंकाः बांलाक स्वयाबलय् व मचा जिम्ह मचा मखु धकाः जि सिल।”
 22 मेम्ह मिसां धाल, “मखु! थ्व म्वाःम्ह मचा जिमि काय् खः, सीम्ह मचा छिमि काय् खः।”
 तर न्हापायाम्ह मिसां धाल, “मखु! सीम्ह मचा छिमि काय् खः, म्वाःम्ह मचा जिमि काय् खः।” थुकथं इपि जुजुया न्हाःने ल्वानाच्चन।
 23 अले जुजुं धाल, “छम्हयसिनं धाइगु, ‘थ्व म्वाःम्ह जिमि काय्, सीम्ह छिमि काय् खः,’ अले मेम्हयसिनं धाइगु, ‘मखु! छिमि काय् ला सीम्ह खः, म्वाःम्ह ला जिमि काय् खः।’”
 24 जुजुं धाल, “छपु तरवार हजि।” तरवार हयेधुंकाः
 25 जुजुं धाल, “म्वाःम्ह मचायात पालाः निब्व यानाब्यु! निम्हयसितं बच्छि बच्छि इनाब्यु।”
 26 जुजुं उलि धायेवं म्वाःम्ह मचाया मांयात मचा खनाः तसकं माया वन। अले वं जुजुयात धाल, “महाराज! मचायात स्यानादी मते! म्वाःम्ह मचा वयात हे बियादिसैं।”
 मेम्ह मिसां धाःसा थथे धाल, “जिपि निम्हयसितं मचा बियादी मते। वयात निब्व यानादिसैं।”

27 अले जुजुं धाल, “व मचायात स्याये मते। न्हापांम्ह मिसायात हे व मचा ब्यु, मचाया धात्थेयाम्ह मां व खः।”

28 जुजुं याःगु थ्व फैसला इस्त्राएल देशयापि फुक्क मन्तयसं सिल। अले इमिसं थः जुजुया भय काल। इमिसं वयाके न्याय यायेत परमेश्वरयागु बुद्धि दु धइगु खँ सीकल।

4

सोलोमनया ततःधंपि हाकिमत

1 थुकथं सोलोमन जुजुं इस्त्राएल न्यंक शासन यात।

2 वया म् म् हाकिमत थुपि खः –

सादोकया काय् अजर्याह – पुजाहारी

3 शीशायी काय्पि एलीहोरेफ व अहियाह – छ्यान्जेत।

अहीलदया काय् यहोशापात – इतिहास च्वइम्ह।

4 यहोयादाया काय् बनायाह – सेनापति।

सादोक व अबियाथार – पुजाहारीत।

5 नातानया काय् अजर्याह – जिल्लायापि बडा-हाकिमतय हाकिम।

नातानया काय् जाबूद – पुजाहारी व जुजुयात सल्लाह बीम्ह।

6 अहीशार – दरबारया सम्पति स्वइम्ह।

अब्दाया काय् अदोनीराम – दास थें ज्या याइपिनि नायः।

7 इस्त्राएल फुक्कभनं सोलोमनया झिनिम्ह जिल्लायी बडा-हाकिमत दु, इमिसं जुजु व जुजुया परिवारया लागि नयेगु नसा बन्दोबस्त याइगु खः। इपि छम्ह छम्हयसिनं दँय छकः छग् छग् लाया लागि नयेगु नसा बन्दोबस्त यायेमाः।

8 इमिगु नां थथे दु –

एफ्राइमया पहाडी देशय् – बेन-हूर।

9 माकाज, शाल्बीम, बेथ-शेमेश व

एलोन-बेथहानानय् – बेन-देकेर,

10 अस्बोतय् – बेन-हेसेद

(थ्वयागु जिम्माय् सोको व हेपेरया फुक्क देश दु),

11 नापोत डोरय् – बेन-अबीनादाब,

(सोलोमनया म्हाय् ताफातयात थ्वं ब्याहा याःगु खः),

12 तानाक व मगिदो व यिजरेल कचय्या

सातोनया लिव्क दुगु बेथ- शान फुक्कभनं,

हाबिल महोला व योक्माम तक – अहीलदया काय् बाना,

13 रामोत-गिलादय् – बेन-गेबर

(थ्वयागु जिम्माय् गिलादय् दुगु मनश्शेया काय् याईरया बस्तीत व

बाशानय् दुगु अगोबया जिल्ला अले म् लुखाय् कँय्या बार दुगु

पखालं घेरय् यानातःगु खुइगु ततःधंगु शहरत नं दु),

14 महनोमय् – इडोया काय् अबीनादाब।

15 नप्तालीइ – अहीमास।

(थ्वं सोलोमनया म्हाय् बासमतयात ब्याहा याःगु खः)

16 आशेर व आलोतय् – हूशैया काय् बाना,

17 इस्साखारय् – पारुहया काय् यहोशापात,

18 बेन्यामीनय् – एलाया काय् शिमी,

19 गिलादय् – ऊरीया काय् गेबेर

(एमोरीतय् जुजु सीहोन व बाशानया जुजु ओगया देश)।

व उगु जिल्लायाम्ह छम्ह हे जक बडा-हाकिम खः।

सोलोमनया न्हियान्तिथया नसा

20 यहदा व इस्त्राएलयापि मन्त समुद्र सिथय् च्वंगु फि थें हे यक्क दु। इपि सकसिके नयेत्वेत माक्क दु, अले इपि लय्ताः।

21 योफ्रेटिस खुसिनिसें कयाः पलिशतीतय्गु देश व मिश्रया सिमाना तकयागु फुक्क देशय् सोलोमनं शासन याइगु खः। अन च्वंपि मन्तयसं सोलोमनयात कर पलिगु, वयागु जिवंकाछि हे इपि वयागु अधीनय् च्वन।^७

22 सोलोमनया दरबारय् नयेत छन्हुया लागि न्हयेन्यामुदि (७५) भिंगु छुचुं, सछि व नेयमुदि (१५०) अन्न,

23 झिम्ह लहिनातःपि दूहंत, निझम्ह खयःयापि दूहंत अले सछिम्ह (१००) फै-च्वलयनापं चल्ला, हरिण, जरायो व खाचा माः।

24 वं योफ्रेटिस खुसिया पच्छिमपाखेया फुक्क देश, अर्थात तिफसानिसें कयाः पच्छिमपाखे गाजा तक शासन याइगु खः अले प्यखें शान्ति दु।

25 सोलोमनयागु जिवंकाछि हे उत्तरय् दाननिसें कयाः दच्छिनय् बेशेबा तक यहदा व इस्त्राएल याउँक च्वन, फुक्क मन्त थथःगु दाखमा व यःमरिमाया क्वय् याउँक च्वन।

26 सोलोमनया रथया सलत तयेत प्यदः (४,०००) क्वथात दु। वया झिनिदःम्ह (१२,०००) सल दु।^८

27 वया झिनिम्ह जिल्लायी बडा-हाकिमतयसं थथःगु पाः वइगु लाय् सोलोमन जुजु व वलिसें नइपिनिगु लागि माःगु नयेगु नसा बन्दोबस्त याइगु। छुकिंयागु नं मगाःमचाः मजुइमा धकाः इमिसं स्वइगु।

28 इपि छम्ह छम्हयसिनं थथःगु पाः वइबलय् सल व रथया सलया निति नं तछव व छ्वालि तय्के छवइगु।

सोलोमनया ज्ञान

* 4:21 ४:२१ उत १५:१८; २ इति १२:२६

* 4:26 ४:२६ १ राज १०:२६; २ इति १२:१६; १२:२६

- 29 परमेश्वरं सोलोमनयात यक्व बुद्धि व ज्ञान अले समुद्र सिथय् च्वंगु फि ति हे दुय्यां बियादिल।
 30 पुर्ब्यापि व मिश्रयापि फुक्क बुद्धि दुपि मनुत् स्वयाः सोलोमन यक्व बुद्धि दुम्ह खः।
 31 व मेपि फुक्क मनुत् स्वयाः बुद्धि दुम्ह खः। एजी एतान अले माहोलया कायपि हेमान, कलकोल व दर्दा स्वयाः न व यक्व बुद्धि दुम्ह खः। वया नां जःखः च्वंगु फुक्क जाति जातितयथाय न्यनावन।^४
 32 वं स्वदुःगु (३,०००) हितोपदेश व दुःखि व न्यागु (१,००५) म्ये च्वल।^५
 33 वं स्वसिमामया बारे लेबनानया स्वसिमानिसें कयाः अंगलय बुयावइगु हिसप तकया बारे बयान यात। वं पशु, इंगः व धिसय जुयाजुइपि जन्तु व न्याया बारे नं स्थन।
 34 सोलोमनयागु बुद्धिया बारे स्थपि संसारयापि फुक्क जुजुपिन्सं छवयाहःपि फुक्क जातियापि मनुत् वयागु बुद्धिया खँ न्यनेत वयाथाय वइगु।

5

देगः दयकेगु तयारी

२ इति २:१-१८

- 1 सोलोमन थः अबु दाऊदया थासय जुजु अभिषेक जुगु दु धइगु खँ न्यनाः टुरोसया जुजु हीरामं वयाथाय दूतत छवल। छायाधाःसा व न्हाबले दाऊदनापं मिलय् जुयाच्वंगु खः।
 2 सोलोमनं हीरामयात थ्व खबर छवल –
 3 “थःगु जःखः च्वंगु शत्रु देशतनापं जिमि अबु दाऊदं लडाइँ याना हे च्वनेमाल। उकि परमप्रभुं वयकःया शत्रुतयत वयकःया अधीनय तया मदितले परमप्रभु थः परमेश्वरया नाया निति वयकलं देगः दयकादी मफुगु खँ छि सी हे स्यु।
 4 तर आः परमप्रभु जिमि परमेश्वरं जितः प्यखेरं आराम बियादीगु दु, उकि आः जिगु सुं शत्रु मदु, छुं मभिगु घटना नं जुयाच्वंगु मदु।
 5 स्वयादिसँ, परमेश्वरं जिमि अबु दाऊदयात थथे धयादीगु खः, “जिं छंगु थासय सिंहासनय तयाम्ह कायनं हे जिगु नाया निति देगः दयकी।” आः जि जिमि परमप्रभु परमेश्वरया इज्जतया निति उगु देगः दयकेगु क्वःछिनागु दु।^६
 6 “उकि छि जिगु निति लेबनानया देवदास्या सिमा पालेत आज्ञा बियादिसँ। जिमि मनुत्सयं छिकपिनि मनुतनापं मिलय् जुयाः ज्या याइ। छि गुलि ज्याला क्वःछिनादिल उलि हे ज्याला जि छिकपिनि मनुतयत् बी। सीदोनीत थं जिपि सिं पाले सःपि मखु धकाः छि सी हे स्यु।”
 7 सोलोमनया थ्व खँ न्यनाः हीराम तसकं लयताल, अले वं थथे धाल, “थौं परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा, छायाधाःसा थ्व तःधंगु जातियात शासन यायेत दाऊदयात छम्ह बुद्धि दुम्ह काय बियादीगु दु।”
 8 अले हीरामं सोलोमनयात थ्व खबर छवयाहल,
 “छि छवयाहयादीगु खबर जिथाय् ध्यन, छितः माक्व देवदास्या सिं व थसिं जि छितः बी।
 9 जिमि मनुत्सयं लेबनान सिं भूमध्यसागर तक हइ। अले सिंयात चिनाः नांचा थं दयकाः छि धाःथाय चुइकाछवयाहये। अन जि सिं प्यके बी। अले छि यंकादिसँ। छि जिगु परिवारया लागि नयेगु नसा बियाः जिगु इच्छा पूरा यानादिसँ।”
 10 उकि हीरामं सोलोमनयात वयागु इच्छा कथं देवदास्या सिं व थसिं छवयाबिल।
 11 सोलोमनं हीरामयात वयागु दरबारय नइपिन्त नकेत दँयदसं ५०,००० मुरी छव व ४,५०० लिटर भिगु जैतनमाया शद्वगु चिकं बीगु यात।
 12 परमप्रभु थःगु बचकथं सोलोमनयात बुद्धि बियादिल। हीराम व सोलोमन मिलय् जुयाच्वन। इमिसं थःथवय सन्धि नं यात।
 13 सोलोमन जुजु इस्त्राएलया फुक्क थासं ३०,००० म्ह मनुतयत् सितिकं ज्या याकेत मुकल।
 14 वं इमित छगु छगु लाय् १०,००० म्ह – १०,००० म्ह यानाः पालंपाः लेबनानय छवइगु, इपि लच्छि लेबनानय व निला छँय च्वनीगु। अदोनीराम थुपि सितिकं ज्या याइपिनि नायः खः।^७
 15 सोलोमनया ७०,००० म्ह कु क्वबिपि व पहाडय ८०,००० म्ह ल्वहं चाइपि दु।
 16 थ्व ज्या याइपि मनुतयगु ज्या स्वयेत सोलोमनया ३,३०० म्ह नायःत नं दु।
 17 सोलोमन जुजुया आज्ञा कथं इमिसं देगःया जगु तयेत तसकं भिगु ततःखःगु ल्वहं चानाः लिकाल।
 18 नेबालया मनुतनापं सोलोमन व हीरामया कारिगरतयसं देगः दयकेत सिं व ल्वहं चानाः तयार यात।

6

सोलोमनं देगः दयकगु

२ इति ३:१-१४

- 1 इस्त्राएलीत मिश्र देशं पिहां वःगु प्यसः व चयदँ (४८०) लिपा, सोलोमनं इस्त्राएलय राज्य यानाच्वंगु प्यंगुगु दँया जीभ* धाःगु निरागु लाय वं परमप्रभुया देगः दयकेगु ज्या शुक यात।
 2 जुजु सोलोमनं परमप्रभुया निति दयकगु देगः २७ मिटर ताहाकःगु व ९ मिटर तब्यागु व १३.५ मिटर तज्जाःगु खः।
 3 देगःया मू क्वथाया न्हाःने च्वंगु दलान देगःया ब्या ति हे ९ मिटर ताहाः। देगःया न्हाःनेपाखे व ४.५ मिटर पिहां वःगु दु।
 4 हानं वं देगलय चिब्यागु तिकिइयाःत दयकल।
 5 मू क्वथा व तसकं पवित्रगु थायाया अंगःया अःखःपाखे व देगःया प्यखेरं अंगःनापं स्वानाच्वंगु क्वथात दयकल।
 6 दकलय क्वथया २.२ मिटर तब्या। दथुइया तँ २.७ मिटर तब्या अले दकलय च्वयया तँ ३.१ मिटर तब्या। धलि अंगलय दुवामवनेमा धकाः क्वथात देगःया अंगःतनापं स्वाकातःगु दु गगु अंगलय फलय् लिधनाच्वंगु दु।
 7 देगः दयकबलय ल्वहंया खानिइ हे चाना हःगु कुचात जक छ्यल। देगः दयकाच्वंतले उगु थासय मुगः, कतां वा छुं नं कथंयागु नया ज्याभःया सः ताये मदु।
 8 दकलय क्वय च्वंगु तँया लुखा देगःया दच्छिनपाखे दु। अनं दथुइयागु व दकलय च्वययागु तँय वनेत स्वहाने दु।
 9 थुकथं धलि व देवदास्या सिं पति उक्रिया पौ दयकाः वं देगः सिधयकल।
 10 वं देगःया प्यखेरं चिचिकगु क्वथा दयकल। छगु छगु क्वथा २.३ मिटर तजाः। अले स्वसिमामया सिंया धलिमं देगःनापं स्वाःगु दु।
 11 परमप्रभुया थ्व वचन सोलोमनयाथाय वल-

* 4:31 ४:२९ भज ८९

✧ 4:32 ४:२९ हितो १:१; १:०१; २:१; श्रेष्ठ १:१

✧ 5:5 ५:२५ २ शमू ७:२२-२३; १ इति १०:११-१२

✧ 5:14 ५:१४ १ राज १२:१८

* 6:1 ६:१

- 12 “छं दयकाच्वंगु थ्व देगःया बारे धाःसा थथे जुइ- छं जिगु विधि व नियम मानय् यात धाःसा अले जिगु आज्ञा मानय् यात धाःसा जि छिमि बौ दाऊदयात बियागु बचं छपाखे पुरा याये।”
 13 अले जि इस्राएलया दथुइ च्वने, जि जिमि प्रजा इस्राएलयात गुबले नं त्वःते मखु।”
 14 थुकथं सोलोमनं परमप्रभुया देगः दयके सिधयकल।
 15 वं देगःया अंगलय् दुनेपाखे देवदास्या सिंपी बनिसें कयाः धलि तक हे तथाबिल। अले देगःया बँय् धाःसा थसिया सिंपीत लायाबिल।
 16 देगः दुने ल्युनेपाखे वं बनिसें धलि तक देवदास्या सिंपीत मिलय् यानाः ९ मिटर ताहाकःगु महा-पवित्रगु थाय् दयकल।[☆]
 17 महा-पवित्रगु थाय्या न्हःनेया पवित्रगु क्वथा १८ मिटर ताहाः।
 18 देगःया दुने पाखेया देवदास्या सिंइ धाःसा ह्याच्वंगु स्वां व लौकाया बुता कियातःगु दु। उपि फुक्क देवदास्यागु खः। ल्वहं छगः नं खने मदु।
 19 देगःया दुनेपाखे परमप्रभुया बाचाया सन् तयेत वं व महा-पवित्रगु थाय् दयकल।
 20 थ्व महा-पवित्रगु थाय् ९ मिटर ताहाकः ९ मिटर तब्या अले ९ मिटर तःजाः। महा-पवित्रगु थाय्या लिक्क पिने वं देवदास्या सिं दयकगु थ्व वेदीयात भिंगु लुं भुनाबिल।
 21 सोलोमनं देगःया दुनेया ब्वयात भिंगु लुं भुनाबिल, अले वं लुँया सिखःयात सालाः लुं भुनातःगु महा-पवित्रगु थाय् न्हःने थय्काबिल।
 22 थुकथं वं दुनेया ब्व फुक्कयात लुं भुनाबिल। वं पवित्रगु थाय्या न्हःनेयागु वेदीयात नं लुं भुनाबिल।[☆]
 23 महा-पवित्रगु थासय् वं जैतनया सियागु ४.४ - ४.४ मिटर तज्जाःपि निम्ह करूबं दयकल।
 24 छम्ह करूबया निपुं पपु २.२ - २.२ मिटर ताहाः, अले मेगु नं २.२ मिटर ताहाः। अथे जुयाः छपु पप्या च्वकां मेगु पप्या च्वका तक ४.४ मिटर दु।
 25 मेम्ह करूबया नाप नं ४.४ मिटर दु, छायाधाःसा निम्हं करूब छगू हे नाप व छगू हे आकारयापि खः।
 26 निम्हं करूब ४.४ मिटर तज्जाः।
 27 वं उपि करूबतयत देगःया महा-पवित्र थासय् तल। उमिगु पपु थुकथं न्यनावंगु दु कि छम्ह करूबया छपु पपुति छेछेपाखेया अंगःयात थ्यगु दु, मेम्ह करूबया छपु पपुति मेखे पाखेया अंगःयात थ्यगु दु। अले उमिगु मेगु निपु पपुति क्वथाया दथुइ थ्यगु दु।
 28 वं उपि करूबतयत लुं भुनाबिल।
 29 देगःया महा-पवित्रगु थाय व पवित्रगु थाय्या छचाःखेरं अंगलय वं करूब, तायागः सिमात व ह्याच्वंगु स्वांयागु बुता किल।
 30 वं देगःया दुनेयागु व पिनेयागु क्वथाया बँ नं लुं भुनाबिल।
 31 महा-पवित्रगु थाय्या लुखाया निति न्याकुंलाःगु थां दुगु जैतनया सियागु लुखात दयकल।
 32 अले उपि लुखाय वं करूबत, तायागः सिमा व ह्याच्वंगु स्वांया बुता कियाबिल। अले वं करूबत व तायागः सिमायात लुँया पातां भुनाबिल।
 33 अथे हे यानाः वं देगःया पवित्र थाय्या लुखाया निति जैतनया सिया प्यकुंलाःगु थांत दयकल।
 34 वं हतय चाःहिलिगु निपा खापा दुगु थसिया निगु लुखा दयकल।
 35 वं उकी करूबत, तायागः सिमा व ह्याच्वंगु स्वांया बुता कियाबिल। अले उपि बुतायात उथ्ये यानाः लुं भुनाबिल।
 36 अले वं दुनेया चुक मिलय् यानाः चानातःगु ल्वहंया स्वइवः यानाः व देवदास्या धलिया छइवः यानाः दयकल।
 37 प्यंगु दुँया जीभ लाय परमप्रभुया देगःया जग तल।
 38 झिछगु दुँया बलूः धाःगु च्यागु लाय नमूनाकथं व देगः दयके सिधयकल। थुकथं वं न्हयदँ बिकाः उगु देगः दयकल।

7

सोलोमनं थःगु दरबार दयकगु

- 1 सोलोमनं थःगु दरबार नं दयकल। व सिधयकेत झिंस्वदँ (१३ दँ) बित।
 2 वं पिइप्यंगु (४४) मिटर ताहाकःगु, निइनिगु (२२) मिटर तब्यागु, झिंस्वंगु व बागु (१३.५) मिटर तःजाःगु, प्यइवः देवदास्या थां दुगु, उकिया च्वय देवदास्या हे धलि दुगु “लेबनानया गुँ” धाःगु दरबार दयकल।
 3 थामय दिनाच्वंगु उपि धलिया च्वय देवदास्या पौ तथाबिल। छगु छगु इवल्य झिंन्यापु (१५) धलि यानाः मुक्कं पिइन्यापु (४५) धलि दु।
 4 उकिया इयात थवंथः स्वकातःगु स्वंगु इवः तज्जाः यानाः दयकगु दु।
 5 फुक्क लुखाया चौकोसत प्यकुं लाः। उपि थवंथः स्वकातःगु स्वंगु इवल्य न्हःनेपाखे दु।
 6 वं निइनिगु (२२) मिटर ताहाकःगु व झिंस्वंगु व बागु (१३.५) मिटर तब्यागु थामं घेरय् यानातःगु चुक दयकल। उकिया न्हःने छगू दलान दु, अले उकिया न्हःने थांत व छगु पिने पिहां वयाच्वंगु पौ दु।
 7 वं सिंहासनया तधंगु क्वथा अर्थात न्याय याइगु तःधंगु क्वथा दयकल, अन हे वं न्याय याइगु। वं उकियात बनिसें कयाः धलि तक हे स्वसिमां त्वपुयाबिल।
 8 वं थः च्वनीगु दरबार न्याय याइगु क्वथा थें हे च्वंक उकिया ल्युने मेगु चुकय वं ब्याहा यानाहःम्ह फारोया म्हायसा निति नं व थें च्वंगु तःधंगु क्वथा दयकल।[☆]
 9 थुपि फुक्क महल पिनेनिसें तःधंगु चुक तक व जगनिसें पौ तक करौती पाय्छिगु नापकथं दुने व पिनेपाखे चानातःगु म् वंगु ल्वहँत दयकगु दु।
 10 जग ततःन्वःगु व भिंगु भिंगु ल्वहँत दयकगु दु। गुलि ल्वहं प्यंगु प्वाइन्ट प्यंगु (४.४) मिटर ताहाकः अले गुलि धाःसा स्वंगु व बागु (३.५) मिटर ताहाकः।
 11 उकिया च्वय बांबांलाःगु ल्वहं पाय्छिकथंया नापय चानाः मिलय् यानातःगु व देवदास्या धलि दु।
 12 तःधंगु चुकया छचाःखेरं चानातःगु स्वइवः स्वइवः ल्वहंया दथुइ छइवः देवदास्या धलित दु। परमप्रभुया देगःया दुनेया चुक व उकिया दलान नं अथे हे च्वं।

हरामया ज्या

☆ 6:12 ६:२२-२३ २ शमु ७:१२-१६; यर ७:१-१५; २६:२-६ ☆ 6:16 ६:२६ प्रस २६:३३-३४ ☆ 6:22 ६:२२ प्रस ३०:१२-३ † 6:23 ६:२२करूब थ्व कथंयाह स्वर्गदूयात इमिस करूब धाइगु थ्व कथंयाह स्वर्गदू गय्चवं धकाः सुनानं बोलाक मस्यु। स्वयादिसँ प्रस २५:१८-२० † 6:38 ६:३८ झिछगु दुँया बल उजलय, बल धाःगु ला इस्राएलीतयगु पात्रय च्यागु ला खः। थ्व नेपाःया पात्रकथं कार्तिक/मसिरपाखे ला। इमिस ई.पू. ९-९ लय् देगः दयकेगु ज्या सिधयकल। ☆ 7:8 ७:८ १ राज ३:२

13 सोलोमन जुजुं टुरोस्य च्वंम्ह हुरामयात सःतके छवल।

14 वया मां नपताली कुलयाम्ह छम्ह विधवा खः। वया बौ टुरोस्य च्वंम्ह कँय्या कारिगर खः। हुराम कँय्या फुक्क कथंया ज्या बांलाक यायेसःम्ह व अनुभवी मनु खः। वं जुजु सोलोमनयाथाय वयाः वयात ब्यग्ग फुक्क ज्या यात।

कँय्या निपु थां

२ इति ३:१५-१७

15 वं च्याग्ग (८) मिटर तज्जाःगु व न्याग्ग प्वाइन्ट स्वंग (५.३) मिटर ग्वलाःगु निपु कँय्यागु थां दयकल।

16 वं उपि थांया च्वय्या ब्वतिइ तयेत कँय्यागु निग्ग प्वाइन्ट निग्ग (२.२) मिटर तज्जाःगु छ्यं नं दयकल।

17 वं छगः छगः थाम्य दूगु छ्यंया निति जालिकथं न्हयपु यख्खाना च्वंगु सिखः दयकल।

18 थांया छ्यंयात बांलाकेत वं थात दयक्कबल्य जालीया प्यखेरं निइवः कँय्या धालेग्वः दु। गुकिं छग्ग छग्ग थांया छ्यंयात त्वपुयातःगु फुक्क छेन्य नं अथे हे यात।

19 दलानया थांया छ्यंयं लिलीं स्वां बांलगु छग्ग प्वाइन्ट च्याग्ग (१.८) मिटर तज्जाः।

20 निगल थांया छेन्य जालि लिक्कया ख्वला बांलगु ब्वतिइ, तपुलिया जःखः इवःइवः यानाः निसगः (२००) कँय्या धालेग्वः दयकातःगु दु।

21 वं थांत देगःया दलानया न्ह्यःने थन। वं दच्छिन पाखेया थांया नां याकीन* तल अले उत्तर पाखेया थांया नां बोअजां तल।

22 उकिया छ्यं लिलीं स्वां बांल। थुकथं थांया ज्या सिधयकल।

कँय्यागु त्यांकि

२ इति ४:२-५

23 हुराम नायकाः कँय्यागु छगः ग्वःलाःगु त्यांकि दयकल। व निग्ग प्वाइन्ट निग्ग (२.२) मिटर तज्जाः अले उकिया ब्या प्यंग्ग प्वाइन्ट प्यंग्ग (४.४) मिटर व उकिया छचाःखेरंया नापय यायेत झिंस्वंग्ग प्वाइन्ट निग्ग (१३.२) मिटर दूगु खिपः मा।

24 त्यांकिया पिनेया बालाया धेराया क्वय् छचाःखेरं कँय्या निइवः लौकाया बुता दयकातःगु दु। उपि बुतात त्यांकिनापं धातुया छकु हे कुचां दयक्कगु दु।

25 वं त्यांकि कँय्या झिनिम्ह द्रहंया म्हया च्वय् तयातःगु दु, फुक्क द्रहंत पिनेपाखे स्वयाच्वंगु दु। स्वम्ह उत्तरपाखे, स्वम्ह पच्छिमपाखे स्वम्ह दच्छिनपाखे व स्वम्ह पुर्बपाखे स्वयाच्वंगु खः।

26 त्यांकिया अंगः न्हयेन्याग्ग (७.८) मिलिमिटर ख्वात। उकिया बाला ख्वलाया बाला थें हे लिलीं स्वांयागु हः थें च्वं। उगु त्यांकिइ ४४,००० लिटर न्ह्यं।

कँय्या गाडात

27 हुराम कँय्या झिगः गाडा नं दयकल। छगः छगः गाडा छग्ग प्वाइन्ट च्याग्ग (१.८) मिटर ताहाः छग्ग प्वाइन्ट च्याग्ग (१.८) मिटर हे तब्या व छग्ग प्वाइन्ट स्वंग्ग १.३ मिटर तःजाः।

28 उपि थुकथं दयक्कगु दु। उपि गाडातयगु सिंपौत दु, सिंपौत फ्रेमय तयातःगु दु।

29 फ्रेमय तयातःगु सिंपौलय सिंह, द्रहं व कस्बया किपा क्रियातःगु दु। फ्रेमय नं कँय्या सिंह, द्रहं व कस्बया किपा क्वय् व च्वय् बुताया माला दु।

30 छगः छगः गाडाया प्यपु कँय्या त्याः नापंया कँय्या प्यचा घःचाः दु। अले लः तइगु त्यांकि धंका तयेत प्यंग्ग कुन्चाय कँय्या लिधंसात दयक्कगु दु। उपि लिधंसाय कँय्या स्वांमाः हनातःगु बुता क्रियाः छाथपिया तःगु दु।

31 गाडाया च्वय् त्याःचाचिगु फ्रेम दु, गुगु गाडाया च्वयंन पिइन्याग्ग सेन्टिमिटर पिहावःगु दु अले उकिया चाकः खुइच्याग्ग सेन्टिमिटर दु। उकिया छचाःखेरं बुता क्रियातःगु दु। गाडाया सिंपौत प्यकुं लाः, ग्वः मलाः।

32 उपि घःचाःत सिंपौया क्वय् दु, अले घःचाःया त्याः गाडानापं स्वाःगु दु। छग्गु छग्गु घःचाःया चाकः ब्या खुइखुगु (६६) सेन्टिमिटर दु।

33 उपि घःचाःत रथया घःचाःत थें दयकातःगु दु। अले त्याः, सिध, चुकू व दथु फुक्क नायकातःगु धातुयागु खः।

34 छगः गाडाया प्यंग्ग चु दु, गुगु कुन्चाय कुन्चाय गाडां पिहां वःगु दु।

35 गाडाया च्वकाय छपु निइस्वंग्ग सेन्टिमिटर तःजाःगु बाला दु। तिब बीग सिंपौत गाडाया च्वकाय दु।

36 वं तिब बीग सिंपौतय कँय्या कस्बत, सिंहत व खजूरया सिमां छाथपिये यात। अले प्यखेरं हनातःगु स्वां दयकल।

37 थुकथं वं झिगः गाडा दयकल। उपि फुक्क छग्ग हे कथं धालय यानातःगु दु। उमिगु नाप व आकार उथें च्वं।

38 अनं लिपा वं कँय्या झिगः बाता दयकल, छगः छगः गाडाया लागि छगः छगः बाता। हाकनं छगः बाताय च्यासः व चयगु (८००) लिटर न्ह्यं।

छगः छगः बाताया ब्या छग्ग प्वाइन्ट च्याग्ग १.८ मिटर दु।*

39 वं न्यागः गाडा देगःया दच्छिनपाखे अले उत्तरपाखे न्यागः गाडा तल। तवःगु त्यांकि धाःसा दच्छिन पुर्बया कुन्चाय तल।

देगःया सामानया धलः

२ इति ४:११-५:१

40 हुराम थलबल, बेल्ला व छ्वाकिगु बातात नं दयकल।

थुकथं हुराम जुजु सोलोमनया लागि परमप्रभया देगलय यानाच्वंगु ज्या सिधयकल। वं थुपि ज्वलं दयकल –

41 निगः थां, थांया च्वकाय बाता बांलगु निग्ग थांया च्वय्या ब्व, थांया च्वय्या ब्वयात स्वाइग्ग निज्वः जालि,

42 निज्वः जालीया लागि प्यसगः (४००) धालेग्वः (निगः थांया ब्वयात त्वपुइगु छज्वः छज्वः जालीया निति निइवः धालेग्वः),

43 झिगः गाडा, उकिया झिगः बातानापं,

44 छगः तवःगु त्यांकि व उकिया क्वय् झिनिम्ह द्रहंत।

45 थलबल, बेल्ला व छ्वाकिगु बातात।

हुराम जुजु सोलोमनया लागि परमप्रभया देगःया निति दयक्कगु फुक्क ज्वलं प्वालाप्वाला थीकातःगु कँय्यागु खः।

46 जुजुं उपि फुक्क ज्वलंयात सुक्कात व सार्तानया दथुइच्वंगु यर्दनया ख्यलय सौंचाय धालय याकाः दयके ब्यग्ग खः।

47 सोलोमन फुक्क थलबल मलंसे तया तल छाथधाःसा उपि थलबल यक्व दु। कँय्या तौल थुलि दु धकाः धाये थाकु।

48 सोलोमन परमप्रभया देगःयात माःगु थुपि सामान नं दयकल –

* 7:21 ७:२२याकीन थुकिया अर्थ व बल्लाकी

† 7:21 ७:२२बोअज थुकिया अर्थ वयाके तगत दु

✪ 7:38 ७:३८ प्रस ३०:१७-२१

लुँया वेदी, परमप्रभुयात छायेहःगु मरि तयेगु तेबिल, *

49 भिंगु लुँया त्वाःदेवा, दुनेया महा-पवित्रगु थाय्या न्ह्यःने

जवपाखे न्याप्वाः व खवपाखे न्याप्वाः,

लुँया स्वांत, मत व चिन्ता,

50 भिंगु लुँया थलबल, मत स्यायेगु ज्वलं,

छ्वाकेगु बातात व गुँगु मकः।

दकलय दुने महा-पवित्रगु थाय्या खापाया लागि

व पवित्र थाय्या खापाया लागि लुँया कब्जा।

51 परमप्रभुया देगःया फुक्क ज्या सिधये धुंकाः सोलोमन जुजुं थः अबु दाऊद परमप्रभुयात छाःगु फुक्क वहः, लुँ व मेमेगु ज्वलं देगःया धुकुतिइ तल।

8

बाचा चिनादीगु सन् देगलय हःगु

२ इति ५:२-६:२

1 अले सोलोमन इस्त्राएलया थकालित, कुल कुलया नायःत व इस्त्राएलया परिवार परिवारया मू मू मन्तयत दाऊदया शहर सियोनं परमप्रभुया बाचा चिनादीगु सन् देगलय यंकेत यस्त्राजेमय सःतल।*

2 एतानीम* धाःगु न्हयगुगु लाय जुगु बल्चाबायया नखःबलय इस्त्राएलया फुक्क मनुत सोलोमन जुजुयाथाय मुन।*

3 इस्त्राएलया फुक्क थकालित वयेधुंकाः पुजाहारीतयसं सन् ल्हन।

4 अले पुजाहारीत व लेवीतयसं परमप्रभुया सन्, नापलायेगु पाल व उकी दुगु फुक्क पवित्र सामान व ज्वलं क्वबियाः च्वय यंकल।

5 अले सोलोमन जुजु व वयाथाय मूपिं फुक्क इस्त्राएलीतयसं सन्या न्ह्यःने अल्याख फे व द्रहंत बां बियाच्वन।

6 अले पुजाहारीतयसं परमप्रभुया बाचाया सन् देगःया महा-पवित्रगु थासय हयाः कःबतय पप्या क्वय तयाबिल।

7 सन् तःगु थाय्या च्वय कःबतयगु पपु चकनाच्वंगु दु। सन् व उकिया न्वःयात कःबतयगु पपुति त्वपुयातःगु दु।

8 न्वःत ताहाः, अथे जुयाः उमिगु च्वाका महा-पवित्रगु थाय्या न्ह्यःनेयागु पवित्र थासं खने दु, तर पवित्र थाय्या पिनेन खने मदु। उपि थौं तक अन हे दु।

9 उगु सन् दुने मेगु छुं नं मदु, मोशां होरेब पर्वतयं सन्इ तःगु निपा ल्वहं पौ जक दु। इस्त्राएलीत मिश्र देशं त्वःतावने धुंकाः परमप्रभुं अन हे इपिलिसें बाचा चिनादीगु खः।*

10 पुजाहारीत पवित्र थासं पिहां वःबलय परमप्रभुया देगः सुपाचं जाल।*

11 पुजाहारीतयसं अन सुपौंय दुगुलि सेवा याये मफुत, छाथ्याःसा परमप्रभुया महिमां देगः जाःगु दु।

परमप्रभुयात सोलोमनं प्रशंसा याःगु

12 अले सोलोमनं धाल, “हे परमप्रभु, छि ख्वातुग सुपौंचय च्वने धकाः छि धयादीगु दु। *

13 जि छि न्ह्याबलें च्वनादीत छगु तसकं तःजिगु देगः दयकागु दु।”

14 इस्त्राएलया फुक्क खलः अन दनाच्वंबलय जुजुं फहिलाः इमित आशीर्वाद बिल।*

15 अले वं धाल,

“परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया प्रशंसा जुइमा! वयकलं जिमि बाः दाऊदयात थ्व बचं बियादीगु खः अले व पूरा नं यानादीगु दु।

16 “जिमि मन्तयत मिश्रं पित हयागु दिननिसें आः तक जि जिगु नांया इज्जतया निति इस्त्राएलया छुं नं कुलय गन नं देगः दयकेत शहर ल्ययागु मदीन। तर दाऊदयात जिमि मन्तयत शासन यायेत ल्ययागु दु।” **

17 सोलोमनं हानं धाल, “इस्त्राएलयामह परमप्रभु परमेश्वरया नांया इज्जतया निति जिमि बाः दाऊद देगः दयकेगु इच्छा याःगु खः।*

18 तर परमप्रभुं वयात धयादिल, “जिगु नांया इज्जतया निति देगः दयकेगु इच्छा यानाः छं खःगु हे यात।

19 अग्रतं व छं गुबलें दयके खनी मखु। छं थः हे कायनं जिगु नांया निति जिगु देगः दयकी।”*

20 “आः परमप्रभुं थःगु बचं पूरा यानादिल। जिमि बाःया लिया जि इस्त्राएलयामह जुजुं जुयागु दु। परमप्रभुं बचं बियादीगु थें आः जि इस्त्राएलया सिंहासनय च्वनागु दु। अले परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया नांया इज्जतया निति जिं छगः देगः नं दयकागु दु।

21 परमेश्वर इीं पुर्खातयत मिश्रं पित हयादी धुंकाः बाचा चिनाः परमप्रभुं बियादीगु ल्वह पौत तयातःगु बाचाया सन् तयेत जिं देगलय छगुथाय दयकागु दु।”

सोलोमनया प्रार्थना

२ इति ६:१२-४२

22 अनलि सोलोमन इस्त्राएलया फुक्क खलकं खंक वेदीया न्ह्यःने दन अले थःगु ल्हाः स्वर्गपाखे ल्हनाः

23 प्रार्थना यात,

“हे परमप्रभु! हे इस्त्राएलयामह परमेश्वर! च्वय स्वर्ग व क्वय पृथ्वीइ छि थें जाःमह मेमह सुं हे ईश्वर मदु। छि थः मन्तलिसें थःगु तःधंगु दयामाया या बाचा पूरा यानादी, गुपिन्सं दुनुगलंनिसें छिगु खं न्यनाः जीवन हनी।

24 छि थः दास जिमि बाः दाऊदयात बियादीगु बचं पूरा यानादीगु दु। छि थःगु हे म्हुतुं बचं बियादीगु खः अले थौं थःगु हे ल्हात जिमिगु मिखाया न्ह्यःने पूरा नं यानादीगु दु।

25 “आः हे परमप्रभु, इस्त्राएलयामह परमेश्वर! छि जिमि बाः दाऊदयात बियादीगु थ्व बचं नं पूरा यानादिसं, ‘छं थें छिमि सन्तानतयसं नं जिगु आज्ञा मानय यात धाःसा छिमि परिवारय इस्त्राएलया गद्दीइ च्वनेत न्ह्याबलें मनु दयाच्वनी।”*

* 7:48 ७:२० प्रस २५:२३-३० * 8:1 ८:१२ २ शम् ७:१३-१६; १ इति १५:२५-२९ * 8:2 ८:२ एतानीम उबलय, एतानीम धाःगु ला इस्त्राएलीतयगु पात्रकथं निगु ला खः, थ्व नेगाःया पात्रक

असोज कार्तिकमाखे ला। ई पु १५:६ लय दयकेगु ज्या सिधयके धुंकाः सोलोमनं देगःयात अर्पण यायेत झिछला पिथाच्वन। * 8:2 ८:२ लेवी २३:२४ † 8:9 ८:१ होरेब पर्वत होरेब धाःगु

संनि पर्वतया मेगु नं खः * 8:9 ८:२ व्य २:१५ * 8:10 ८:२०-२१ प्रस ४०:३४-३५ * 8:12 ८:२२ भज १:८१; १०:२ * 8:14 ८:२४-२९ २ इति ४३:२-९ * 8:16

८:२५ २ शम् ७:२४-२९; १ इति १७:३-९ * 8:17 ८:२७-२८ २ शम् ७:२४-२९; १ इति १७:१२-२ * 8:19 ८:२९ २ शम् ७:२९-३३; १ इति १७:२९-२९ * 8:25 ८:२५ १ राजा २:४

- 26 आ., इस्राएलयाह्म परमेश्वर! छिं थः दास दारुदयात बियादीगु बचं पूरा यानादिसैं।
- 27 "गर हे परमेश्वर, छु छिं धाथें पृथ्वीइ मनुतयगु दथुइ च्वनादी फइ ला? स्वर्गत, स्वर्ग स्वया तःजाःगु स्वर्गय हे छिं न्ह्यनी मखु धाःसा जि दयकागु थ्व देगलय् इन छिं गन न्हानी धकाः?*
- 28 अयनं हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर! थःदासया प्रार्थना व इनाप छिं न्यनादिसैं। थौं जिं छिगु न्ह्यःने यानाच्वनागु प्रार्थना व इनाप छिं न्यनादिसैं।
- 29 छिं थ्व देगलय् चान्ति मिखा ब्वयादिसैं। छिं थ्व थासय् थःगु नां न्हाबलें दयाच्वनी धकाः धयादीगु खः। छिकपिनि दासं थ्व थाययात स्वयाः प्रार्थना याइबलय् छिं न्यनादिसैं।*
- 30 छिकपिनि दास व छिकपिनि मनुत इस्राएलीतयसं थ्व थाययात स्वयाः प्रार्थना याइबलय् जिमिगु बिन्ति न्यनादिसैं। थः च्वनादीगु थाय स्वर्गय जिमिगु बिन्ति न्यनादिसैं, अले जिमित क्षमा यानादिसैं।
- 31 "सुनानं थः जःलाखःलाया विरोधय् अपराध यात धाःसा अले वयात पाफ्यकल धाःसा वं थ्व देगः दुने छिगु वेदीया न्ह्यःने पाफल धाःसा
- 32 छिं स्वर्ग न्यनाः वकथं हे यानादिसैं। थः दासतयगु दथुइ न्याय यानादिसैं। दोषीयात पाय्छिगु सजौं बियादिसैं, दोषी मखुहयसित त्वःतकादिसैं।
- 33 "छिकपिनि मनुत इस्राएलीत छिगु विरोधय् पाप याःगुलिं शत्रुतपाखें बुइबलय् अले इपि छिथाय् लिहां वयाः छिगु नां कयाः थ्व देगलय् छितः प्रार्थना व इनाप यानाः छिथाय् लिहां वइबलय्
- 34 छिं स्वर्ग इमिगु प्रार्थना न्यनादिसैं अले थः मनुत इस्राएलीतयगु पाप क्षमा यानादिसैं। इमि पुर्खायात छिं बियादीगु देशय् इमित लितहायदिसैं।
- 35 "छिगु विरोधय् इमिसं पाप याःगुलिं आकाशं वा मवल अले छिं दुःख बियादीगुलिं प्रस्ताय चायाः क्वमिलु जुवाः छिगु नां काकां थ्व देगःपाखे स्वयाः छितः प्रार्थना यात धाःसा,
- 36 हे परमप्रभु, छिं स्वर्ग इमिगु बिन्ति न्यनादिसैं, अले थः दासत इस्राएलीतयगु पाप क्षमा यानादिसैं। इमित इपि जुइमाःगु खःगु लँपु स्यनादिसैं। छिं थः मनुतयत इमिगु सबंथया निति बियादीगु थ्व देशय् हाकनं वा वय्कादिसैं।
- 37 "थ्व देशय् अनिकाल वा महामारी जुइबलय् क्वाःगु फसं वा बालीया ल्वय वा क्वःबुँचाया बथानं अन्न नाश यानाबीबलय वा छिकपिनि मनुतयत इमि शत्रुतयसं हमला याइबलय् वा इमिगु दथुइ न्ह्यागु नं विपति वा ल्वय वइबलय्
- 38 इमिगु प्रार्थना न्यनादिसैं। छिकपिनि मनुत इस्राएलीत मध्ये सुनानं नुगः मछिकाः थ्व देगःपाखे थःगु ल्हाः ल्हनाः प्रार्थना यात धाःसा
- 39 इमिगु प्रार्थना न्यनादिसैं। स्वर्गय थः च्वनादीगु थासय् छिं इमिगु प्रार्थना न्यनादिसैं अले इमित क्षमा यानादिसैं, इमित ग्वाहालि यानादिसैं। छिं जक सकलें मनुतयगु बिचाः स्यु। उकिं वयागु ज्याकथं वयात लिच्वः बियादिसैं।
- 40 थथे जिमि पुर्खातयत बियादीगु देशय् इमिसं थः म्वातले छिगु भय काइ।
- 41 "छिकपिनि प्रजा इस्राएली मखुह्मं सुं परदेशी छिगु नां न्यनाः तापाःगु देशं वइबलय्,
- 42 (छाय्थाःसा इमिसं छिगु तःधंगु नां, छिगु बल्लाःगु ल्हाः व चकंगु लपुया बारे न्यनी।) व वया थ्व देगःपाखे स्वयाः प्रार्थना याइबलय्
- 43 छिं थः च्वनादीगु स्वर्ग वयागु प्रार्थना न्यनादिसैं। व परदेशी छु पचंगु खः व बियादिसैं। संसाराया फुकक जाति नं छितः इस्राएलीतयसं थें म्हसीमा अले छिगु आज्ञा मानय् यायेमा। अबलय् जिं छिगु नांया इज्जतया निति थ्व देगः दय्कगु धकाः इमिसं सी।
- 44 "छिकपिनि मनुत छिं इमित छ्वयादीगु लँपुइ थः शत्रुतलिसें लडाइँ यायेत पिहां वनीबलय् इमिसं छिं ल्ययादीगु थ्व शहरपाखे व जिं छिगु नांया निति दय्कागु थ्व देगःपाखे स्वयाः छितः प्रार्थना यात धाःसा
- 45 अबलय् इमिगु प्रार्थना व बिन्ति स्वर्गय न्यनादिसैं। अले इमिगु पंलिनादिसैं।
- 46 "इमिसं छिगु विरोधय् पापयात धाःसा (छाय्थाःसा पाप मयाःम्ह सुं मनु मनु) अले इपि खनाः तंचायाः छिं इमित इमि शत्रुतयगु ल्हातय् बियादिल अले इमित ज्वनाः तापाःगु वा सतिगु थःगु देशय् यंकल धाःसा,
- 47 इमित ज्वनाः यंकगु देशय् इमिसं दुःख स्युगुलिं थःगु मन हीकाः प्रस्ताय चायाः "जिमिसं पाप यानागु दु जिमिसं टुंकागु दु, मभिगु ज्या यानागु दु धकाः" छितः प्रार्थना यात धाःसा
- 48 अले इमित ज्वनाः यंकपि इमि शत्रुतयगु देशय् हाकनं छिपाखे लिहां वयाः दुनुगलनिसें इमि पुर्खातयत छिं बियादीगु देश व छिं ल्ययादीगु थ्व शहर व छिगु नांया निति जिं दय्कागु थ्व देगःपाखे स्वयाः इमिसं छितः प्रार्थना यात धाःसा
- 49 थः च्वनादीगु स्वर्गय इमिगु प्रार्थना व बिन्ति न्यनादिसैं। इमिगु पंलिनादिसैं।
- 50 छिगु विरोधय् पाप याःपिं छिकपिनि मनुतयत क्षमा यानादिसैं। इमिसं छिगु विरोधय् याःगु फुकक अपराध क्षमा यानादिसैं। इमि शत्रुतयत इमित दया याइपि यानादिसैं।
- 51 छाय्थाःसा इपि मिश्र देशया नें नायकेगु भुतुलि छिं लिगनाहःपिं छिकपिनि मनुत खः।
- 52 "छिगु मिखा थःदासया बिन्ति व छिकपिनि मनुत इस्राएलीतयगु बिन्तिया निति चालाच्वनेमा। इमिसं बिन्ति याइबलय् छिं ध्यान बियाः न्यनादिसैं।
- 53 छाय्थाःसा छिं इमित थःगु सबंथय् जुइत संसाराया फुकक जाति जातितयगु दथं अलग यानादिल। गथे हे परमप्रभु परमेश्वर, छिं जिमि पुर्खातयत मिश्रं पित हयादीबलय् थः दास मोशापाखें धयादीगु खः।"

सोलोमनं मनुतयत आशीर्वाद ब्युगु

54 सोलोमनं परमप्रभुयात थ्व बिन्ति यायेधुंकाः स्वर्गपाखे ल्हाः ल्हनाः थः पुलि चुयाच्वंगु परमप्रभुया वेदीया न्ह्यःनं व दन।

55 अन मूपि इस्राएलया फुकक खलःयात तःसलं थथे धकाः आशीर्वाद बिल,

56 "थःम्ह बचं बियादीगु थें थःगु जाति इस्राएलयात आराम बियादीम्ह परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा। वय्कलं थः दास मोशापाखें बियादीगु फुकक भिंगु बचं वय्कलं पूरा यानादीगु दु।"

57 परमप्रभु इी परमेश्वर, इी पुर्खातनापं च्वनादीगु थें इीपिलिसें नं च्वनादीमा। वय्कलं इीत त्वःतामदीमा।

58 वय्कलं इी पुर्खातयत बियादीगु उजतं, विधित व आदेशत मानय् यायेत अले वय्कःया फुकक लँपुइ जुइत वय्कलं इीगु नुगः थःपाखे फस्वकादीमा।

59 जिं थौं परमप्रभुया न्ह्यःने यानागु बिन्ति व प्रार्थना चान्ति इी परमप्रभु परमेश्वरया नुगलय् दयाच्वनेमा, अले वय्कलं न्हि न्हिया माःकथं थःदासया व थः प्रजा इस्राएलया न्याय यायेगु यायेमा।

60 अले पृथ्वीया फुकक जातितयसं परमप्रभु हे परमेश्वर खः वय्कः बाहेक मेम्ह सुं ईश्वर मनु धकाः सीमा।

61 छिमिसं थौं थें हे वय्कःया खँ न्यँ अले दुनुगलनिसें वय्कःया आज्ञा मानय् या।"

देगः देछाःगु

२ इति ७:४-१०

62 अले जुजु व वनापं दुपि इस्राएलया सकल मनुतयसं परमप्रभुया न्ह्यःने बलि बिल।

- 63 सोलोमनं परमप्रभुयात् २२,००० म्ह द्रुहं व १,२०,००० म्ह फै व दुर्याया मेलबलि छाल। थुकथं जुजु व फुकक मन्तयसं परमप्रभुया देगःयात देछात।
 64 उखुन्हु हे जुजुं परमप्रभुया देगःया न्हुने चुक्या दथुइच्चंगु ब्वयात पवित्र यात अले होमबलि, अन्नबलि व मेलबलिया दाः अन हे छाल, छायाधाःसा व दयकूगु कंस्ययागु वेदीइ होमबलि, अन्नबलि व दाःया ब्व मन्हुन।
 65 सोलोमन व सकल इझाएलीतयसं देगलय न्हयन्हु तक व मेगु न्हयन्हु तक यानाः मुक्कं झिप्यन्हु बल्चाबायया नखः परमप्रभु इरी परमेश्वरया न्हुःने हन। अन उतरय च्वंगु लेबो हमातनिसं दच्छिनय च्वंगु मिश्रया खुसिचा तकयापि यक्व मन्तयगु भीड दु।
 66 नखः सिधय धुंकाः सोलोमनं मन्तयत छैयं लितछवल। परमप्रभु थः दास दाऊद व थः प्रजा इझाएलयात भिं यानादीगुलि इपिं सकलें लयतायाः जुजुयात प्रशंसा यायां थथःगु छैयं लिहां वन।

9

परमप्रभुं सोलोमनयाथाय् खनेदयकः झायादीगु

२ इति ७:११-२२

- 1 सोलोमन जुजुं परमप्रभुया देगः, दरबार व थःत यःगु फुकक दयके धुंकाः
 2 परमप्रभुं गिबोनय् थें हाकनं वयात दर्शन बियादिल।*
 3 परमप्रभुं वयात धयादिल,
 “जिं छंगु प्रार्थना व जिगु न्हुःने याःगु ब्विन्ति न्यनगु दु। छं दयकूगु थ्व देगलय् जिं थःगु नां न्हुाबलेया निति तयाः उकियात पवित्र यानगु दु। जिगु मिखा व मन न्हुाबलें अन वनाच्वनी।
 4 “छ इमान्दार नुगलं व सोझा जुयाः छिमि बौ दाऊद थें जिगु न्हुःने जुल धाःसा, जिं बियागु फुकक आज्ञा, विधित व नियमत मानय् यात धाःसा
 5 जिं छंगु सिहासनयात सदां बल्लाकाबी। जिं छिमि अबु दाऊदयात थथे धकाः बचं बियागु खः, “छिमि परिवारय् इझाएलया सिहासनय् च्वनेत न्हुाबलें छम्ह मनु दइ।”
 6 “तर छ व छिमि सन्तानं जिपाफें फहिलाः जिं छन्त बियागु आज्ञा व विधित मानय् मयात धाःसा अले मेपि घःत पुजायात धाःसा
 7 जिं इझाएलयात बियागु देशं इमित लिनाछवये अले जिं जिगु नांया इञ्जतया निति पवित्र यानगु थ्व देगः नं त्वःताबी। अले इझाएलीत खनाः फुकक मन्त न्हिली, अले फुकक मन्तयगु दथुइ इमित हेस्याइ अले ववहंकी।
 8 आः थ्व देगः ल्वहंया द्रुं जुइ, थ्व देगःयागु न्हुःने वनीपिं सकलें थ्व खनाः थारान्हुइ अले इमिसं थथे धाइ, ‘छाय् परमप्रभु थ्व देशयात व थ्व देगःयात थथे यानादीगु जुइ?’*
 9 मन्तयसं थथे लिसः बी, ‘थः पुरखीतयत् मिश्रं पित हयादीम्ह परमप्रभु थः परमेश्वरयात त्वःताः इमिसं मेपि घःतयत् पुजायात। उकिं परमप्रभु थ्व विपति इमिथाय हयादीगु खः।’ ”

सोलोमनं हिरामलिसें सन्धि याःगु

२ इति ८:१-२

- 10 परमप्रभुया देगः व थःगु दरबार दनेत सोलोमनयात निइदं बीत।
 11 ट्रोसया जुजु हिरामं सोलोमनयात माःगु फुकक स्वसिमा सिं, थसिं व लुं ब्यूगु खः। उकिं सोलोमन जुजुं हिरामयात गालील्य् निइगु शहर बिल।
 12 सोलोमनं ब्यूगु शहरत स्वयेत ट्रोसं हिराम अन वःबलय् वयात उपि मययल।
 13 व सोलोमनयात थाल, “अय् जिमि किजा, छिं जितः गज्याःगु गज्याःगु शहर बियादियागु?” अले वं उमिगु नां काबुल तल। थौं तक नं उमिगु नां काबुल* हे जुयाच्वंगु दु।
 14 हिरामं सोलोमनयात ४,००० किलोग्राम लुं छवःगु खः।

सोलोमनया मेमेगु ज्या

२ इति ८:३-१८

- 15 परमप्रभुया देगः, थःगु दरबार, तिबः बीगु तगि, यस्शालेमया परखाः, हासोर, मगिदो व गेजेर दयकेत जुजु सोलोमनं मन्तयत् दास थें ज्या याकूगु खः।
 16 (मिश्रयाम्ह जुजु फारों हमला यानाः गेजेर त्याका काल। अन च्वपिं कनानीतयत् स्यानाः शहरयात छवयकाबिल। अले वं उगु शहर सोलोमनं ब्याहायाम्ह थःम्याययात ववसः बिल।
 17 सोलोमनं गेजेरयात हाकनं दयकल।) व क्वय च्वंगु बेथ-होरोन,
 18 बालात व मस्भूमिइ वयागु हे देशय लाःगु तदमोर।
 19 अले थःगु फुकक धुकू दुगु शहरत व थःगु रथत, सलत तयेत शहरत नं दयकल। यस्शालेमय, लेबनानय व थःगु राज्यया फुकक इलाकाय थःहं छु छु दयके मास्तिवयकूगु खः वं फुकक दयकल।
 20 अन इझाएली मखुपिं मन्त नं च्वनाच्वंगु दु। थुपि एमोरी, हिती, परिज्जी व यबूसीत खः।
 21 थुपि इझाएलीतयसं भज्यक नाश मयाःपिं जात जातियापिनि सन्तान खः। थुमित सोलोमनं दासयात थें ज्या याकल। थौं तक नं इपिं अथे हे दु।
 22 तर सोलोमनं इझाएलीत सयतानं नं दास दासी मदयकू। इझाएलीतयसं ला सिपाइं, सरकारी हाकिम, सेनापति, रथया कप्तान व रथ चले याइपिं मन्ना ज्या याइगु।
 23 सोलोमनं न्यासः व नेयम्हसित (५५०) मन्तयगु ज्या स्वइपिं नायः जुइत ल्यल।*
 24 दाऊदया शहरं फारोया म्हाय् सोलोमनं दयकूगु दरबारय् वयेधुंकाः वं तिबः बीगु तगि दयकल।
 25 थःहं परमप्रभुया निति दयकूगु वेदीइ सोलोमनं दैय् स्वकवः परमप्रभुया न्हुःने होमबलि व मेलबलि छाइगु खः। अले उपिनापं धुपौयं नं च्याकीगु खः। थुकथं वं देगः दयकेगु ज्या सिधयकल।*
 26 जुजु सोलोमनं लाल समुद्रया सिधय दुगु एदोमया एलात लिक्कया एस्योन-गेबेरय् जहाजत नं दयकल।
 27 अले हिरामं समुद्रया बारे ज्ञान दुपिं थः मन्तयत् सोलोमनया मन्तनापं जहाज चले यायेत छवल।
 28 इपिं जहाज ओपीरय वन अले अनं झिखूगु (१६) टन लुं हयाः सोलोमन जुजुयात बिल।

* 9:2 १२:१ १ राजा ३:५; २ इति १:७

* 9:5 १२:५ १ राजा २:२-४

* 9:8 १२:८ २ राजा २५:१५; २ इति ३५:१९

* 9:13 १२:१३काबुल थ्व काबुल न्वाबज्याय हिब्रू भाषया छगु केबाल

खुंक्: थें च्वं, मुकिया अर्थ खः ज्वालनय् मजु।

* 9:23 १२:२३ १ राजा ५:१३-१४

* 9:25 १२:२५ प्रस २३:१७; ३:१७; ज्य १:४१:६

10

शेबायाम्ह रानी सोलोमनयात नापला: वःगु

२ इति ९:१-१२

- 1 गुबलय् शेबायाम्ह रानी सोलोमनया नां व वया परमप्रभुलिसें दुगु स्वापुया बारे न्यन, उबलय् व थाकुगु थाकुगु न्ह्यसःत ज्वना: सोलोमनयात जाँच्य् यायेत वल।^१
- 2 वं थःनापं छगु हलु सेवा याइपि मनुत अले मसला, यक्व लुँ क्वबिका तःपि ऊँटत व मू वंगु थी ज्वना: वल। वं सोलोमनयात नापलात अले वयागु न्ह्यःने थःगु नुगलय् दुगु न्ह्यसःत तल।
- 3 सोलोमनं वयागु फुकक न्ह्यसःया लिसः बिल। वयागु छगु नं न्ह्यसः जुजुयात थाकु मज।
- 4 शेबायाम्ह रानी सोलोमनया बुद्धि व वं दयक्कुगु दरबार खन।
- 5 अले वं सोलोमनयागु टेबिलयागु नयेगु नसा, दरबारया भारदारतय्गु च्वनेगु पहःचहः, झःझः धाःगु वसः पुनातःपि च्यःत, व दाखमघ त्वंकीपि व परमप्रभुया देगलय् वं छाःगु होमबलि फुकक खनाः व वार्ता जुल।
- 6 वं जुजुयात धाल, “छिं यानादीगु ततःधंगु ज्या व छिगु बुद्धिया बारे जिं थःगु देश्य् छु न्यना व धात्थें खः खनिसा।
- 7 तर थः हे वयाः थःगु मिखां मखंतले मनुतय्सं धाःगु खँय् विश्वास मयाना। छिगु बुद्धिया बारे जिं बच्छि हे न्यनागु मनु खनिसा। छिके मनुतय्सं धाःगु स्वयाः यक्व बुद्धि व धन-सम्पत्ति दु खनिसा।
- 8 धन्य खः छिकपिनि मनुत। न्हियान्हिथं छिगु न्ह्यःने च्वनाः छिगु बुद्धिया खँ न्यनीपि छिकपिनि थुपि हाकिमत धन्य खः।
- 9 परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरया प्रशंसा जुइमा। वयकः छि खनाः गुलि लयतायादी व छितः जुजु दयकाः थःगु नामय् शासन याके बियाः क्यनादीगु दु। छाथःसा परमप्रभुं इस्त्राएलयात सदां माया यानादी। उकिं न्याय व धार्मिकता तया तयेत वयकलं छितः इस्त्राएलयाम्ह जुजु दयकादीगु दु।”
- 10 अनलि वं जुजुयात प्यंगु (४) टन लुँ, यक्व मसला व मू वंगु थीत बिल। शेबाय रानी सोलोमन जुजुयात ब्यगु ति हे यक्व मसला हाकनं गुबले महल।
- 11 (हीरामया जहाजं ओपीरं लुँ हइगु। अनं इमिसं चन्दनया सिं व मू मू वंगु थीं नं जहाजं हइगु।
- 12 जुजुं थुपि चन्दनया सिं परमप्रभुया देगः, दरबारया लागि थां, म्ये हालीपिनिगु निति वीणा व सारंगीत दयकल। थ्व स्वयाः न्हापा यहदा देश्य् थज्याःगु चन्दनया सिं सुनानं खंगु मनु अले थौं तक नं खने मनुनि।)
- 13 शेबायाम्ह रानी फुकक जुजु सोलोमनं वयात बिल। थ्व बाहेक वं तःधंगु नुगलं मेगु नं यक्व बिल। अले व थः मनुतनापं थःगु देश्य् लिहां वन।

सोलोमन जुजुया सम्पत्ति

२ इति ९:१३-२९

- 14 दूयदसं सोलोमन जुजुयाथाय् २३,००० किलोग्राम ति लुँ वइगु।
- 15 उलि जक मखु वयाथाय् बन्जाःतपाखें नं कर वइगु। अरबी जुजुपि व इस्त्राएलया प्रान्त प्रान्तयापि बडा-हाकिमतय्सं पुलिगु कर नं वयात दइगु।
- 16 सोलोमन जुजुं लुँया पातायागु निसःग ततःधंगु ढाल दयकल। छगु छगु ढाल दयकेत न्हय्गु किलोग्राम ति लुँ छ्यल।
- 17 सोलोमन लुँया पातायागु स्वसःग चिचीधंगु ढाल नं दयकल। छगु छगु ढालय् १.७ किलोग्राम ति लुँ दु। जुजुं “लेबनानया गुँ” धाःगु दरबारय् उपि तल।
- 18 अले जुजुं किसिया दं तयाः बांलाकातःगु छगु तःधंगु सिंहासन नं दयकाः उकियात भिंगु लुँ भुनाबिल।
- 19 उगु सिंहासनया खगु त्वाथः दु। उकिया ल्युनेपाखे ग्वःलाःगु च्चका दु। फेतयेगु थाय्या निखेपाखे ल्हाः दिकेगु थाय् दु, अले उपि ल्हाः दिकेगु थाय्यापं दनाच्वपि सिंहेत दयकातःगु दु।
- 20 खगुलि त्वाथःया निखेपाखे छम्ह छम्ह यानाः मुक्क झिनिम्ह सिंहे दु। सोलोमनया सिंहासन थें ज्याःगु सिंहासन संसारय् मेगु मनु।
- 21 जुजु सोलोमनया फुकक त्वनेगु ख्वलात लुँयागु खः। अले “लेबनानया गुँ” धाःगु दरबारय् दुगु फुकक थलबल नं लुँयागु खः। छुं नं चिज वहेल दयक्कुगु मखु छाथःसा सोलोमनया पालय् वःहः तसकं दं।
- 22 हीरामया जहाजतनापं समुद्रय् वनीगु वया ब्यापारी जहाज नं दु। वया जहाजं स्वदँ-स्वदँय् छकः लुँ, वःहः, किसिया दं, माकः व म्हय्खा ज्वनाः वइगु।
- 23 सोलोमन जुजुयाके पृथ्वीयापि मेपिं जुजुपिन्के स्वयाः यक्व धन-सम्पत्ति व बुद्धि दु।
- 24 परमेश्वरं वयागु नुगलय् तयादीगु बुद्धि न्यनेत पृथ्वीयापि फुकक मनुतय्सं वयात नापलाये मास्ति वयकीगु।
- 25 वयाथाय् वइपि सकसिनं दूयदसं वःहः व लुँया थलबल, वसः, ल्वाभः, अन्तर, मसला अले सल व खचरत कोसेलि हइगु।
- 26 सोलोमन रथ व सल मुकल। वया १,४०० ग रथ व १२,००० म्ह सल दु। उमित वं रथ तइगु शहर शहरय् व यस्त्रलेमय् थःथाय् तल।^१
- 27 जुजुं यस्त्रलेमय् वःयात ल्वहं थें दंकाबिल। वया पालय् यस्त्रलेमय् देवदास्या सिं पाच्छिमी फेदीया यःमरिमा थें हे यक्व दु।
- 28 सोलोमनया सलत मिश्र देश व क्यए* हइगु खः। जुजुया बन्जातय्सं उपि क्यए उबलययागु मुकथं न्याना हइगु।^२
- 29 इमिसं मिश्र देशं छगः रथ, ६.९ के.जी. वःहः व छम्ह सल १.७ के.जी. वहेलं झिके याइगु। इमिसं उपि हिनीतय् व अरामीतय् जुजुपिन्थाय् नं छवइगु।

11

सोलोमनया कलाःपि

- 1 जुजु सोलोमनं यक्व विदेशी मिस्तयत्त ययकल। फारोया म्हाय् बाहेक वं मोआबी, अम्मोनी, एदोमी, सीदोनी व हिती मिस्तयत्त ब्याहा यात।^१
- 2 उपि जातितय्गु बारे परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत्त थथे धयादीगु खः, “छिमिसं इपिलिसं ब्याहा याये मते, छाथःसा इमिसं छिमिगु मनयात इमि घःतपाखे हीकाबी।” अयनं सोलोमन उपि मिस्तयत्त मतिनाय् तःक्यन।^२
- 3 सोलोमनया न्हयसःम्ह जुजु खलःयापि कलाःपि दु। वया स्वसःम्ह मथ्याःपि कलाःपि नं दु। वया कलाःपिनं वयागु मनयात परमेश्वरपाखें तापाकाबिल।

* 10:1 १०:१-१० मनी १२:४२; लुक ११:११

* 10:26 १०:२६ १ राज ४:२६

* 10:28 १०:२८ क्यए क्यएयात थौकन्हय् टकीइ तार्सस पहाड धकाः धायेगु याइ

* 10:28

१०:२६-२९ व्य १०:२६

* 11:1 ११:२ व्य १०:२७

* 11:2 ११:२ प्रस ३४:१६; व्य ७:३-४

4 सोलोमन बुरा जबलय वया कलाःपिन्सं वयागु मनयात विदेशी घःतपाखे हीकाबिल। थः अबू दाऊद थें व दुनुगलनिसें परमप्रभु थः परमेश्वरया भक्त मज्जु।

5 वं सीदोनीतय अशतोरेत घःमयज्जु व अम्मोनीतय घच्चाइपूह घः मोलोखयात पुजायात।

6 वं परमप्रभुयात मयःगु बांमलाःगु ज्या यात। थः बौ दाऊद दुनुगलनिसें परमप्रभुया ल्यू जूगु थें व मज्जु।

7 यरूशलेमया पुर्बपाखेया पहाड्य वं घच्चाइपूह मोआबी घः क्रमोश व अम्मोनीतय घच्चाइपूह घः मोलोखयात पुजा याइगु पुजा यायेगुथाय दयकल।

8 वं थः फुक्क विदेशी कलाःपिनिगु निति पुजा यायेगुथाय दयकल। अन इमिसं थः घःतयत धुणुयं च्याकीगु अले बलि छाइगु।

9 परमप्रभु सोलोमन खनाः तंचायादिल। छायाधाःसा निकः वयाथाय खनेदयकः झाःह परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरपाखें व तापानावंगु खः।

10 वयकलं सोलोमनयात मेपिं घःतयगु ल्यू जुइ मते धकाः धयादीगु जूसां सोलोमनं परमप्रभुया आज्ञा मानय मयात।

11 उकिं परमप्रभुं सोलोमनयात धयादिल, “छं थथे याःगुलि अले जिं छत बियागु आज्ञा मानय मयाःगुलि जिं छंगु ल्हातं राज्य लाकाकाये अले छिमि छम्ह भारदारयात बी।

12 अयनं छिमि अबू दाऊदया निति छ म्वानाचवंतले जिं अथे याये मखु। तर छिमि कायया ल्हातं राज्य लाकाकाये।

13 अयनं फुक्क राज्य ला लाकाकाये मखु तर जिम्ह दास दाऊदया निति अले जिं ल्ययागु यरूशलेमया निति जिं वयात छगु कुल बी।”

सोलोमन जुजुया शत्रु

14 अबलय परमप्रभुं एदोमी जुजु खलःयाम्ह एदोमी हददयात सोलोमनया शत्रु दयकादिल।

15 व स्वथाः यक्व न्हापा, दाऊद एदोमयात बुकेधकाः वया सेनापति योआब लडाइलय सीपिं इस्त्राएलीतयत थुनेत अन वंबलय उरु देशयापि सकलें मिर्जपित्त स्याःगु खः।

16 एदोमयापि फुक्क मिजंतयत मस्यातले योआब व इस्त्राएलया सेना अन खुला तक च्वन।

17 अबलय हदद मचा हे तिनि, व वया अबुया सेवा याइपिं छं एदोमी हाकिमतलिसें मिश्र देशय बिस्युं वन।

18 इपि मिधान जुयाः पारानय वन। अले पारानं छं मनुत व्वनाः इपि मिश्रया जुजु फारोयाथाय वन। मिश्रयाम्ह जुजु हददयात जमिन व छाखा छें बिल, वयात नयेगु व त्वनेगु व्यवस्था यानाबिल।

19 हददलिसें फारो नसकं लयातल। जुजुं वयात थः कलाः रानी तहपनेसया केहेलिसें ब्याहा यानाबिल।

20 तहपनेसया केहेनं हददपाखें गनुबत नांयाम्ह काय बुइकल। व मचायात तहपनेसं दरबारय हल। अन गनुबत फारोया थः हे काय म्हायपिलिसें च्वन।

21 दाऊद व वया सेनापति योआब सित धइगु खें हददं मिश्रय न्यन। व मिश्रयाम्ह जुजुयात धाल, “जितः थःगु देशय लिहां वनेबियादिसैं।”

22 फारो न्यन, “थन छन्त मगाःगु छु दु धकाः छन्त थःगु देशय लिहां वने मास्ति वःगु? हददं लिसः बिल,

“थन जितः मगाःगु छुनं मद्दु, अयनं दया यानाः जितः वनेबियादिसैं।”

23 हानं परमेश्वरं एल्यादाया काय रेसोनयात सोलोमनया शत्रु यानादिल। व थः मालिक सोबाया जुजु हददेजेरपाखें बिस्युं वंम खः।

24 दाऊद सोबाया सेनायात नाय यायेधुंकाः रेसोन मनुत मुंकाः विद्रोहीतय नायः जुल। अले इपि दमस्कसय वन, रेसोन दमस्कसय राज्य यात।

25 सोलोमन म्वानाचवंतले रेसोन इस्त्राएलया विरोधी जुल अले हददं थें हे वं नं समस्या बिल। व इस्त्राएलयात घृणा यात अले अरामय राज्य यात।

यारोबाम सोलोमनया विरोधी जुगु

26 जेरेदायाम्ह छम्ह एफ्राइमी नबातया काय यारोबाम नं जुजुया विरोधय विद्रोही जुल। व सोलोमनया अधिकृत खः। वया मां विधवा सेरूआ खः।

27 व विद्रोही जुगु कारण थथे दु – सोलोमनं तिबः बीगु तगित दयकल, अले थः अबू दाऊदया शहरया पखाःया प्वाः तिनाबिल।

28 यारोबाम छम्ह खूबी दुम्ह मनु खः, व ल्यायाम्हमह मनुया मेहेनत खनाः सोलोमनं वयात योसेफया कुलतय सितिकं ज्या याइपिनि नायः ल्यल।

29 उबलय हे यारोबाम यरूशलेमं पिने वनाचंबलय शील्लोया आगमक्ता अहियाहं लैय वयात नापलात। अहियाहं न्हगु गा न्ययाचवंगु खः। ख्यलय इपि निम्ह हे जक दु।

30 थःहं न्ययाचवंगु गा खनाः अहियाहं झिनिकु यात।

31 अले वं यारोबामयात धाल, “थुकिं झिकू छं का, छायाधाःसा परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरं छन्त थथे धयादी, ‘स्व! जिं सोलोमनया ल्हातं राज्य कयाः झिग कुल* छन्त बी।

32 तर जिम्ह दास दाऊदया निति व इस्त्राएलया फुक्क कुलं ल्यःगु शहर यरूशलेमया निति छगु कुल धाःसा वयागु जुइ।

33 जिं थथे याये, छायाधाःसा इमिसं जितः त्वःताः सीदोनीतय अशतोरेत घःमयज्जु, मोआबीतय घः क्रमोश व अम्मोनीतय घः मोलोखयात पुजा यात। इपि जिगु लैपुइ जगु मद्दु, जितः यःगु ज्या याःगु मद्दु, सोलोमनया अबू दाऊदं मानय याःथें जिगु विधि व नियम इमिसं मानय याःगु मद्दु।

34 * ‘अयनं थुबलय जिं वयागु ल्हातं फुक्क राज्य लाकाकाये मखु। जिगु आज्ञा व विधि मानय याःमह जिं ल्ययाम्ह दास दाऊदया निति सोलोमन म्वाना चवंतले वयात शासक याना हे तये।

35 वया कायया ल्हातं कयाः झिग कुलया राज्य धाःसा छन्त बी।

36 जिगु नं तयेत ल्ययागु शहर यरूशलेमय जिगु न्हाःने जिम्ह दास दाऊदया छप्वाः मत च्यानाच्वनेमा धकाः छगु कुल जिं वया काययात बी।

37 अले जिं छन्त ल्यये, छंगु मन इच्छा याःपि सकसितं छं शासन याइ। छ इस्त्राएलयाम्ह जुजु जुइ।

38 जिम्ह सेवक दाऊदं थें छं जिगु आज्ञा मानय यात धाःसा अले जिगु लैपुइ वन धाःसा अले जिगु विधि व आज्ञा मानय यानाः जितः यःगु ज्या यात धाःसा जि न्हाबलें छनापं दइ। जिं छंगु वंशया निति नं दाऊदया निति याना थें छगु न्हाबलें दयाच्वनीगु वंश दयके।

39 थुकिं यानाः हे जिं दाऊदया सन्तानतयत क्वह्वंकेबी, तर न्हाबलेंया लागि मखु।”

40 अनलि सोलोमनं यारोबामयात स्यायेत स्वल, तर यारोबाम मिश्र देशय शीशक जुजुयाथाय बिस्युं वन, सोलोमन मसीतले व अन हे च्वन।

जुजु सोलोमन सीगु

२ इति १:२९-३१

41 सोलोमन जुजु जुयाचवंबलय जुगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या व वयागु बुद्धिया बारे सोलोमनया इतिहासया सफलिइ च्वयातःगु दु।

42 सोलोमनं यरूशलेमं इस्त्राएल न्यंक पिइदं तक शासन यात।

43 सोलोमन थः पुर्खात थें सिते अले वयात वया अबू दाऊदया शहरय थुनाबिल। वया लिपा वया काय रहबाम जुजु जुल।

* 11:31 १:२९-३१ झिग कुल उबलय, इमिगु मतिइ शिमियोन कुल धाःगु यहदा कुलयागु हे छगु व्वः खः। अथे जुजाः इमिसं निगु कुलयात छगु हे कुल कथं ल्याः खाइगु खः।

12

उत्तरया कुलतयगु विद्रोह

२ इति १०:१-१९

1 रहबाम शक्रेमय* वन, छायाधा:सा इस्त्राएलयापि सकलेन मन्त वयात जुजु दयकेत अन वंगु ख।

2 ध्व खँ न्यना: न्नातया काय यारोबाम मिश्र देशं लिहां वल। उबलय तक व मिश्र देशय च्वनाच्वंगु ख.; अन व सोलोमन जुजु खना: ग्याना: बिस्वुं वंगु ख।

3 अथे जुया: इस्त्राएलया नाय:तयसं यारोबामयात स:तके छवत। अले यारोबाम व इस्त्राएलया फुक्क खल: वया: रहबामयात थथे धाल,

4 “छिकपिनि बौन जिमित इयातगु कु क्वबिका: जिमिगु जीवनयात थाकुका वयगु ख:। उगु इयातगु कुयात याउंका बियादीसा जिमिसं छिगु सेवा याये।”

5 रहबामं इमित धाल, “ध्व खँय बिचा: यायेत जित: स्वन्हुया ई वय, छिपि स्वन्हु लिपा वा।” उकिं मन्त अनं वन।

6 रहबाम जुजुं थ: बौ सोलोमनयात व म्वाना चवंतले सल्लाहबीपि थकालितलिसं खँ लहात। वं इमित न्यन, “थुपि मन्तयत जिं छु लिस: बीगु, छिकपिनिगु छु सल्लाह दु?”

7 बुरापिनसं रहबामयात धाल, “छि थुपि थकालितयत बांला:गु व्यवहार याना: थुमित य:गु सल्लाह बियादिल धा:सा अले थुपिलिसं बांलाक खँ लहानादीसा थुमिसं न्हाबले छिगु सेवा याइ।”

8 तर वं उपि थकालिपिनिगु सल्लाह मन्यसे थ:नापं ब्वलंपि अले थ:गु सेवा याइपि ल्यायमहतयके सल्लाह काल।

9 वं इमित न्यन, “ छिकपिनि बौन जिमिके तयादीगु कु याउंकाबियादिसं धका: जित: बिन्ति या:व:पि मन्तयत जिं छु लिस: बीगु? जिं छु यायेगु, छिमिगु छु सल्लाह दु?”

10 इमिसं लिस: बिल, “ छिकपिनि बौन जिमित इयातगु कु क्वबिकादीगु दु, उकियात याउंकाबियादिसं धका: छित: धा: व:पि मन्तयत छिं थथे धयादिसं जिमि बीया जँ स्वया: जिगु कान्छी पति हे त:त्या:।

11 जिमि बौन छिमित इयातगु कु क्वबिकल, जिं छिमित ध्व स्वया: इन इयातगु कु क्वबिकाबी। वयकलं छिमित कोरॉ दायकादीगु ख: तर जिं छिमित इन कं दगु कोरॉ दायकाबी। ”

12 अथे जुया: जुजुं धा:थे यारोबाम व सकलेन मन्त स्वन्हु लिपा वयाथाय लिहां वल, अले धाल, स्वन्हु लिपा हाकनं जिथाय वा।

13 जुजुं थकालितयगु सल्लाह मन्यसे ल्यायमहतयगु सल्लाहकथं कडा जुया: मन्तयत खँ लहात

14 वं धाल, “जिमि बौन छिमित इयातगु कु क्वबिकादिल, जिं इन इयातगु कु क्वबिकाबी। वयकलं छिमित कोरॉ दायकादीगु ख:, तर जिं छिमित कं दगु कोरॉ दायकाबी।”

15 थुकथं जुजु रहबामं उपि मन्तयत खँ न्यं हे मन्यं छायाधा:सा शीलोयाम्ह अगमवक्ता अहियाहापखे न्नातया काय यारोबामयात परमप्रभुं धयादीगु वचन पवनेत वयकलं थज्या:गु अवस्था हयादीगु ख:।

16 जुजुं थ:गु खँ मन्यंगु खना: फुक्क इस्त्राएल चिल्लाय दना: हाल, “छु झीपि दाऊदया परिवारया ब्व: ख: ला?

यिशैया काययाके झीगु छु अधिकारया भाग मदु।

हे इस्त्राएल, थथ:गु पालय हौं

हे दाऊद, छं थ:गु हे छँ स्व!”

अर्नलि इस्त्राएलयापि मन्त थथ:गु छँय वन।^७

17 तर रहबामं यहदाया शहर शहरय च्वनाच्वंपि इस्त्राएलीतयत शासन याना हे च्वन।

18 अले जुजु रहबामं दासयात थें ज्या याकूपि मन्तय नाय: अदोनीरामयात इमिथाय छवल। तर इस्त्राएलीतयसं वयात ल्वहँत कयका: स्यात। जुजु रहबाम धा:सा हथाय पथासं थ:गु रथय च्वना: यस्शलेमय बिस्वुं वन।

19 अबलयनिसं आ: तक नं उतरी इस्त्राएलया मन्त दाऊदया परिवारया विरोधी जुगु दु।

20 यारोबाम लिहां व:गु खँ न्यना: इस्त्राएलयापि मन्तयसं वयात छगु सभाय स:तल, अले वयात इस्त्राएलयाह जुजु ल्यल। यहदा कुलयापि मन्त जक दाऊदया परिवारनापं मिलय जुयाच्वन।

शामायाहया अगमवाणी

21 रहबाम यस्शलेमय थ्यंक: वल। अले वं इस्त्राएलनापं लडाइँ याना: थ:गु राज्य हाकनं लित कायेत यहदा व बेन्यामीन कुलयापि १,८०,००० म्ह सिपाइँत मुंकल।^८

22 तर परमेश्वरया मनु शमायाहयाथाय परमप्रभुया ध्व वचन वल,

23 “सोलोमनया काय यहदायाम्ह जुजु रहबामयात अले यहदा व बेन्यामीनय दुपि फुक्क इस्त्राएलीतयत थथे धा,

24 परमप्रभु थथे धयादी – छिपि थ: इस्त्राएली दाजुकिजपिनापं लडाइँ यायेत थहां वने मते! छिपि सकले थथ:गु छँय लिहां हँ छायाधा:सा ध्व ज्या जिं यानागु ख:।’ ” उकिं इमिसं परमप्रभुया खँ न्यन, अले परमप्रभुं उजं बियादीगु थें यारोबामलिसं लडाइँ मयासें छँय लिहां वन।

बेथेल व दानय लँयाम्ह निम्ह द्रुहंचा

25 यारोबाम एफ्राइमया पहाडी देशय च्वंगु शक्रेम शहरयात पखा: व धवाखा दयका: बल्लाकल, अले व अन हे च्वन। वं अनं वना: पनीएल शहर नं बल्लाक दयकल।

26 यारोबामं थथे बिचा: यात, “ध्व राज्य दाऊदया परिवारया लहातय हे लिहांवनी जुइ।

27 थुपि मन्त यस्शलेमय परमप्रभुया देगलय बलि छायेत वन धा:सा इमिगु मन यहदाया जुजु रहबामपाखे लिहांवनी। अले जित: स्याना: इपि रहबामयाथाय हे लिहांवनी।”

28 अले सल्लाह बीपिनिगु सल्लाह कया: जुजुं लँयाम्ह निम्ह द्रुहंचा दयकल। वं मन्तयत धाल, “छिमित यस्शलेमय वनेत थाकुइ। हे इस्त्राएलीत, छिमित मिश्र देशं पित हयादीपि छिमि घ:त थुपि हे ख:।”^९

29 वं छम्ह द्रुहंचा बेथेलय व मेम्ह दानयं थापं यात।

* 12:1 १२:१ शक्रेम ध्व उत्तरी राज्यया झिग कुलया राजधानी ख., अथे जुया: थुपि झिग कुलया नाय:तयसं रहबाम इमि राजधानीवया वया: इमि जुजु जुगु ययकल। 12:16 १२:१६ २ शम २०:१ 12:21 १२:२१-२४ २ इति ११:१-४ 12:28 १२:२८ प्रस ३२:४ 12:29 १२:२९बेथेलय व मेम्ह दानय शहर इस्त्राएलया उत्तरी राज्यया झिग कुलया देशया दक्खिन्ना कुचाय ला, दान शहर उगु देशया उत्तरया कुचाय ला, थुकथं वं इस्त्राएलया उत्तरी राज्यय न्हायमहसिनं नं आरधाना यायेत उपि निगु शहर मध्ये छगुलिइ वनेमा:गु नियम दयकल।

30 थव हे खँ इसाएलय् पाप जुल। मनुत् उषि मध्ये छम्ह द्रुहंचायात पुजा यायेत उत्तरय् दान तक न वनेगु यात।

31 उबलय् तक परमप्रभुयात आराधना यायेत देगः दयक्कगु म्दुनि। अथे जुयाः यारोबामं घःपुजा यायेगु थायत् थानं त दयकल। अले लेवीया सन्तान मखूपि मनुत्तयत् न पुजाहारी ल्यल।

32 वं च्यागुगु लाया झिन्यान्हु खुन्हु यहदाय हनीगु नखः[‡] थें छगु नखः शुरु यात, वेदीइ बलि छाल। बेथेलय् थःम्ह दयक्पि द्रुहंचातयत् बलि छाल। बेथेलय् थःम्ह दयक्गु पुजा यायेगु थायया निति पुजाहारीतयत् न ल्यल।

33 अले थःम्ह ल्यःगु च्यागुगु लाया झिन्यान्हु खुन्हु व बेथेलय् थःम्ह अन दयक्गु वेदीइ बलि छाःवन, वं इसाएलीतयगु निति नखः शुरु यात, अले व वेदीइ बलि बीत वन।

13

यहदां वःम्ह परमेश्वरया मनु

1 यारोबाम बलि बीत वेदी लिक्क दनाच्चंबलय् परमप्रभुया आज्ञाकथं परमेश्वरया छम्ह मनु यहदां बेथेलय् वल।

2 परमप्रभुया वचनपाखे वं वेदीया विरोधय् तःसलं थथे धाल, “वेदी, अय वेदी! परमप्रभु थथे धयादी, ‘दाऊदया घरानाय् योशियाह नांयाम्ह छम्ह कायसचा बुइ। वं थन बलि छाइपि पुजा याइगु थाययापि पुजाहारीतयत् छंगु घःने हे बलि छाइ, अले छंगु घःने मनुया क्वयँ छवयकी!’ ”[‡]

3 उखुन्हु हे परमेश्वरया मनुखं थथे धयाः छगु चिं बिल, “परमप्रभुं धयादीगु चिं थव हे खः। स्व! थव वेदी कुचा कुचा जुयाः दुनी अले थुकी दुगु नौ बैय वाइ।”

4 परमेश्वरया मनुखं बेथेलय् च्वंगु वेदीया विरोधय् धाःगु खँ न्यनाः यारोबाम जुजुं वेदी वयात थःगु ल्हातं क्यनाः धाल, “वयात ज्वँ!” उग्रिमय् हे जुजुया ल्हाः सुकृचिन। वं थःगु ल्हाः क्वकाये मफुत।

5 परमप्रभुया वचनपाखे परमेश्वरया मनुखं ब्युगु चिकथं आकाझाकां वेदी कुचा कुचा जुयाः दुन अले नौ बैय वात।

6 जुजुं परमेश्वरया मनुयात धाल, “जिगु ल्हाः लेमना धकाः परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरयात प्रार्थना यानादिसँ।” उकिं परमेश्वरया मनुखं परमेश्वरयात प्रार्थना यात। अले जुजुया ल्हाः न्हापा गथे खः अथे हे जुल।

7 जुजुं परमेश्वरया मनुयात धाल, “जिगु छैय् झायाः छुं भपियादिसँ, जि छितः छगु कोसेलि बी।”

8 तर परमेश्वरया मनुखं जुजुयात लिसः बिल, “छिं जितः थःगु बच्छि सम्पत्ति बियादीसां जि छिल्लिसे वने मखु। थव थासय् जि मरि नं नये मखु, लः नं त्वने मखु।

9 छायाःसा परमप्रभुया वचनं जितः थव उजं बियादीगु दु, ‘छं नये मते, त्वने मते अले थः वःगु लँ जुयाः छँ लिहां वने मते’ ”

10 उकिं वं थः न्हापा थः वःगु लं मवसे मेगु हे लं लिहां वन।

11 उबलय् बेथेलय् छम्ह बुराम्ह अगमवक्ता च्वनाच्वंगु जुयाच्वन। वया कायपिन्सं वयाः उखुन्हु परमेश्वरया मनुखं बेथेलय् छु छु यात व फुक्क वयात कन। अले इमिसं वं जुजुयात धाःगु खँ नं थः बोयात कन।

12 “व गृहे वन?” बुराम्ह अगमवक्तां न्यन। इमिसं व वंगु लँ क्यनाबिल।

13 उकिं वं थः कायपिन्त धाल, “जिगु निति गधया म्हाय काठी च्यु।” इमिसं गधया म्हाय काठी चीधुंकाः व उकी च्वनाः

14 उम्ह परमेश्वरया मनुया ल्यु वन। वं वयात छमा स्वसिमाया क्वय च्वनाच्वंगु खन। बुराम्ह अगमवक्तां न्यन, “यहदां झायादीयाम्ह परमेश्वरया मनु छि हे खः ला?”

“खः, जि हे खः” वं धाल।

15 “जिनापं जिगु छैय् झासँ अले छुं भपियादिसँ।”

16 परमेश्वरया मनुखं धाल, “जि छिनापं लिहां वनेमफु, थव थासय् जि छिनापं नयेत्वने याये नं मफु।

17 जितः परमप्रभुया वचनं थथे धाःगु दु, ‘छं अन छुं नयेत्वने याये मते अले न्हापा वयागु हे लँ छैय् लिहां वने मते।’ ”

18 बेथेलयाम्ह बुराम्ह अगमवक्तां धाल, “जि नं छि थें हे छम्ह अगमवक्ता खः। अले परमप्रभुया उजपाखे छम्ह स्वर्गादूत जितः थथे धाल, ‘वयात छैय् यंकाः नकि त्वकि।’ ” तर वं वलिसँ मखुगु खँ ल्हाःगु खः।

19 उकिं परमेश्वरया उम्ह मनु वलिसँ लिहां वन, वयागु छैय् मरि नल अले लः त्वन।

20 इपि नयाच्चंबलय् परमप्रभुया थव वचन बुराम्ह अगमवक्तायाथाय वल।

21 वं तःसलं यहदां वःम्ह परमेश्वरया मनुयात धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छं परमप्रभुया आज्ञा मानय् मयाः अले वयकलं धयादी थें ज्या नं मयाः।

22 वयकलं गुगु थासय् मरि नये मते लः त्वने मते धकाः धयादिल अन हे छ मरि नयेत व लः त्वनेत लिहां वल। उकिं छन्त स्याइगु जुइ, छंगु सीम्हयात थःगु परिवारया चिहानय् थुनी मखु।’ ”

23 नयेत्वने थुंकाः बुराम्ह अगमवक्तां यहदां वःम्ह परमेश्वरया मनुया निति थःगु गधया म्हाय काठी चिनाबिल।

24 वं गधा गयाः वनाच्चंबलय् छम्ह सिंह वयात लँय नापलाकाः स्यानाबिल। वयागु सीम्ह लँय अथें लानाच्वन। गधा व सिंह धाःसा लिक्कसं दनाच्वन।

25 वं हे लँ जुयाः वंपिन्सं व सीम्ह व सिंहयात खन, अले बुराम्ह अगमवक्ता च्वनीगु बेथेलय् वनाः इमिसं व खँ कन।

26 वं खँ न्यनाः बुराम्ह अगमवक्तां धाल, “व परमप्रभुया वचन मानय् मयाःम्ह अगमवक्ता खः। उकिं परमप्रभु थःम्ह धयादी थें वयात हमला यानाः स्यायेत सिंह छवयादिल।”

27 अनलि वं थः कायपिन्त धाल, “जिगु निति गधया म्हाय काठी चिनाब्यु।” अले इमिसं काठी चिनाबिल।

28 अले व वन, वं सीम्ह लँय हे लानाच्वंगु व गधा व सिंह लिक्कसं दनाच्वंगु खंकल। सिंहं सीम्हयात नं मनः, अले गधयात हमला याःगु नं म्दु।

29 उकिं बुराम्ह अगमवक्तां परमेश्वरया मनुया सीम्ह ल्हाःना गधया म्हाय तल। अले वयागु लागि नूः मछिकेत व वयात थुनेत थःगु शहरय् हल।

30 वं वयागु सीम्ह थःगु हे चिहानय् तत, अले इमिसं थथे धयाः व सीगुलि नूः मछिकल, “यः जिमि किजा।”

31 वयात थुनेथुंकाः वं थः कायपिन्त धाल, “जि सीधुंकाः जितः थव परमेश्वरया मनुयात थुंगु चिहानय् थुनाब्यु। जिगु क्वयँयात थवयागु क्वयँयातपं तयाब्यु।

32 छायाःसा परमप्रभुया वचनपाखे बेथेलय् च्वंगु वेदी व फुक्क सामरियाया शहरया पुजा याइगु थासय् दुगु थाया विरोधय् वं धाःगु खँ धाथ्ये पूवनी।”

‡ 12:32 १२:३२ यहदाया मनुत्तयत् हनीगु नखः यक्क मनुत्तयत् थव नखः न्हयागु लाया झिन्यान्हु दुखुन्हु शुरु जुइगु नखः खः धका बिचाः याइ। यारोबामयात थःमनुत्तयगु आराधना याइगु तरिका हीकि मालि व। अथे जुयाः यारोबामं गिर्मि दयकल अले लेवी कुलयापि पुजाहारीतयगु थासय मेगु कुलयापि पुजाहारी तत। ‡ पदय् यारोबाम पुजाहारी मखुसां व थरहं हे बलि बिल। स्वयादिसँ लेवी २३:२३-२४ ✧ 13:2 १३:२ १ राजा १३:२५-२६

33 थ्व घटना जुइ धुंका: नं यारोबामं थःगु मभिगु चाला त्वःमतु, तर पुजा याइगु थाय्या निति वं फुक्क कथंयापि मन्तुपाखें पुजाहारीत ल्यल। पुजाहारी जुइ मास्तिव्यकूपि न्हामह्यसित नं वं पुजा याइगु थाय्या निति अभिषेक यात।
34 यारोबामया घरानाया थ्व हे पापं याना: व पतन जुल अले पृथ्वी व नाश जुल।

14

यारोबामया विरोधय अहियाहं अगमवाणी ल्हाःगु

- 1 अबलय हे यारोबामया काय अबिया बिरामी जुल।
- 2 यारोबामं थः कलाःयात धाल, “छ यारोबामया कला: खः धका: सुनानं म्हमसीकित छं थःत मेम्ह थें च्वंकि। अले छ शीलोग्य हूँ। अन जि इस्राएलयामहं जुजु जुइ धका: धाःम्ह अहियाहं अगमवत्ता दु।
- 3 छ वयाथाय् झिपा मरि, भचा ग्वारमरि व छथल कस्ति ज्वना: हूँ। झी काययात छ जुइ धका: वयाके न्यँ, वं छन्त धाइ।”
- 4 यारोबामया कलातं वं धाःथें हे यात। व शीलोग्य अहियाहया छैँय वन।
- 5 बुरा जगुलि अहियाहं मिखा मखने धुंकल।
- 6 परमप्रभुं अहियाहयात थथे धयादीगु खः, “यारोबामया कला: छंके थः बिरामी जूम्ह काय्या बारे न्यनेत वयाच्वंगु दु। छं वयात थथे धा। व वइबलय वं थःत म्हमसीक मेम्ह थें च्वंकी।”
- 6 लुखाय वयागु पलाःया सः न्यना: अहियाहं धाल, “अय यारोबामया कला:, दुहां वा! छाय् छं थथे बहाना यानागु? जिंके छंगु लागि छग् बांमलाःगु खबर दु।
- 7 वना: यारोबामयात थथे धा, परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, ‘जिं छन्त मन्तयगु दथुं थक्या: जिमि प्रजा इस्राएलया शासक दयका।
- 8 दाऊदया घरानाया ल्हातं राज लकाकया: जिं छन्त बिया। तर छ जिम्ह दास दाऊद थें मजु। दाऊद जिगु आज्ञा मानय यात, जितः यःगु ज्या यायेत दुगुलनिसें जिगु ल्यु जुल।
- 9 छंगु न्हापा शासन याःपि जुजुपिनसं स्वया: छं यक्व अप्वः मभिगु ज्या याःगु दु। छं जितः हेला याःगु दु अले पुजा यायेत धातुया मूर्तित दयका: जितः तंचायकगु दु। छं थःगु जँ जिपाखे फहीकगु दु।
- 10 “ ‘अथे जुया: जिं यारोबामया घरानाय विपति हयाबी। जिं इस्राएलय् दुपि यारोबामया परिवारयापि दासतनापं फुक्क सन्तानतयत् स्यानाबी। जिं यारोबामया घरानायात नाश यानाबी अले सौयात च्याक थें च्याकाबी।”
- 11 यारोबामया छैँयाम्ह सुं शहरय सित धाःसा वयात खिचां नइ, बुँइ सित धाःसा गिद्धतयसं नइ। परमप्रभुं थथे धयादीगु दु!।
- 12 “उकि छ दना: थःगु छैँय हूँ। छं शहरया दुने पला: तयेवं हे व कायमचा सी।
- 13 इस्राएलयापि फुक्क मन्तयसं नुगः मछिका: वयात थुनाबी। छायाःसा परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं वयाके जक छं भिगु खँ लइकादीगुलि यारोबामया परिवारयापि मध्ये वयात जक थुनी।
- 14 “परमप्रभुं इस्राएलय् छम्ह जुजु ल्ययादी, अले वं उखुन्ह हे यारोबामया परिवारयात नाश यानाबी। व दि थौं हे खः। खः, थौं हे खः।
- 15 परमप्रभुं इस्राएलयात सजौय बियादी अले वं खुसिइ तिकथि संगु थें सनी। वयकलं इस्राएलीतयत् इमि पुर्खातयत् बियादीगु थ्व भिगु देशं लिनादी अले युफ्रेटिस खुसिया पारि थुखेला: उखेला: मदयकाबी। छायाःधाःसा अशेरा घःमयजुया मूर्ति दयका: इमिसं वयकःयात तंचायकगु दु।
- 16 यारोबामं याःगु पाप वं इस्राएलीतयत् याकगु पापं याना: परमप्रभुं इस्राएलयात त्वःतादी।”
- 17 अले यारोबामया कला: तिसरिय लिहां वन। वं छैँया लुखाखलइ पला: तयेवं कायमचा सित।
- 18 परमप्रभुं थः दास अहियाहपाखें धयादीगुकथं इमिसं वयात थुन, सकले इस्राएलीतयसं वयागु निति नुगः मछिकल।
- 19 यारोबाम जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं याःगु लडाईं व वं गुकथं शासन यात धइगु खँ इस्राएलया जुजुपिनगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 20 यारोबामं निइनिदें शासन यात। व थः पुर्खात थें सीधुंका: वयात थुन। वया लिपा वया काय नादाब जुजु जुल।

यहदाया जुजु रहबाम

२ इति ११:५-१२:१५

- 21 सोलोमनया काय रहबामं यहदाय शासन यात। व पिइछदें दुबलय जुजु जुल। इस्राएलया फुक्क कुलया दथुं थःगु नां तयेत परमप्रभुं ल्ययादीगु शहर यरुशलेमय वं झिन्हयदें शासन यात। वया मांया नां नामा खः, व छम्ह अम्मोनी खः।
- 22 यहदाया मन्तयसं परमप्रभुं याये मते धका: धयादीगु मभिगु ज्या यात। इमि पुर्खातयसं स्वया: अप्वः पाप याना: इमिसं वयकःयात तंचायका नुगः मुइकल।
- 23 इमिसं थःगु निति पुजा याइगु थाय, च्वखगु ल्हवंया थां व अशेरा घःमयजुया थांत फुक्क गुँक्काय च्वकाय व फुक्क वाउंगु सिमाया क्वय थापं यात।
- 24 देशया फुक्क पुजा याइगु थासय मिजं वेशयात नं दु। परमप्रभुं इस्राएलया न्हाःनं पितिनाछवःपि जात जातियापिनि घच्चाइगु ज्या मन्तयसं याना हल।
- 25 रहबाम जुजु जुयाचवंगु न्यागु दैँय* मिश्र देशयाम्ह जुजु शीशकं यरुशलेमय हमला यात।
- 26 वं परमप्रभुया देगः व जुजुया दरबारया म् म् वंगु सामान लुटे यानायकल। वं सोलोमनं दयकगु लुँया ढालतनापं फुक्क हे यंकल।
- 27 उकि रहबाम जुजु उकिया पलेसा कैँयया ढालत दयका: दरबारया लुखा पिवाःतय कप्तानतयत् बिल।
- 28 जुजु परमप्रभुया देगलय वंक्वपतिके लुखा पिवाःतयसं उपि ढालत पित हइगु, लिपा हाकनं उपि ढालत पिवाःत च्वनीगु क्वथाय् लित यंकीगु।
- 29 रहबाम जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 30 रहबाम व यारोबामया दथुइ मदिकक लडाईं जुया हे च्वन।
- 31 रहबाम थः पुर्खात थें सित। वयात दाऊदया शहरय इपिनापं थुन। वया मां नामा खः, व अम्मोन देशयाम्ह खः। रहबामया लिपा वया काय अबिया जुजु जुल।

* 14:10 १४:१० १ राजा १५:२५ * 14:23 १४:२३ २ राजा १७:५-१० * 14:24 १४:२४ व्य २३:१७ * 14:25 १४:२५ न्यागु दैँय थथे धयागु १२:६ ई.पु. खः * 14:26 १४:२६ १ राजा १०:१६-१७; २ इति १:१५-१६

15

यहदायाम्ह जुजु अबिया

२ इति १३:१-१४:१

- 1 नबात्या काय यारोबामं इस्राएलय राज्य यानाचवंगु झिंच्यागु दैय* अबियां यहदायाम्ह जुजु जुल।
- 2 वं यरुशलेमय स्वदं तक शासन यात। वया मां अबीशालोमया म्हाय माका खः।
- 3 वया न्हा: वया बौनं या:गु फुक्क पाप वं नं यात। वं थ: पुर्खा दाऊद थें परमप्रभु थ: परमेश्वरयात दुनुगलनिसें मानय मया:।
- 4 तर दाऊदया निति परमप्रभु वया परमेश्वरं अबियायात जिम्ह दास दाऊदया छप्वा: मत यरुशलेमयात बल्लाकेत जिगु न्हा:ने च्यानाचवनेमा धका: वया लिपा शासन यायेत छम्ह काय बियादिल।^५
- 5 दाऊद परमप्रभुयात या:गु ख:गु ज्या या:गु ख:। वं हिती उरियाहया खँय बाहेक मेमेगु फुक्क खँय जिंवकाछि परमप्रभुया आज्ञा मानय या:गु ख:। उकि परमप्रभु थथे यानादीगु ख:।^६
- 6 रहबाम व यारोबामया दथुइ लडाईं अबियाया जिंवकाछि जुया तु च्वन।
- 7 अबिया जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं या:गु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनि इतिहासया सफुलिइ च्वयात:गु दु। अबिया व यारोबामया दथुइ लडाईं जुया तु च्वन।
- 8 अबिया थ: पुर्खात थें सीबलय वयात दाऊदया शहरय थुन, वया लिपा वया काय आसा जुजु जुल।

यहदाया जुजु आसा

२ इति १४:१-१६:१४

- 9 इस्राएलया जुजु यारोबामं राज्य यानाचवंगु निइगु दैय^२ आसा यहदायाम्ह जुजु जुल।
- 10 वं यरुशलेमय पिइछदं शासन यात। अबीशालोमया म्हाय माका वया अजि ख:।
- 11 थ: पुर्खा दाऊद थें आसां परमप्रभुयात या:गु ज्या यात।
- 12 वं मूर्ति पुजा याइगु थासय च्वनिपि मिजं वेश्यातयत देशं पितिनाछवल, अले थ: पुर्खातयसं दयकगु फुक्क मूर्तियात चीकाछवल।
- 13 वं थ: अजि माकायात राजमाताया थासं लिकाल, छायधा:सा वं अशेरा घ:मयजुया छगु घ:चचायापगु मूर्ति दयकगु ख:। आसां उगु मूर्तियात त्वा:ल्हानाबिल। अले उकियात कुचा कुचा याना: किद्रोन खुसिचाय छवयकाबिल।
- 14 पुजा याइगु थाय इस्राएलं चीकांमछवसां आसां दुनुगलनिसें थ:गु जिंवकाछि परमप्रभुया निति विश्वास याये बह:म्ह जुयाच्वन।
- 15 वं थ:म्ह देहा:गु व थ: बौनं छा:गु वह: व लँ अले पवित्र थलबल परमप्रभुया देगलय हल।
- 16 यहदाया जुजु आसा व इस्राएलया जुजु बाशाया दथुइ इपि गद्दीइ च्वंतले लडाईं जुया हे च्वन।
- 17 इस्राएलया जुजु बाशां यहदाय हमला यात अले वं यहदाया जुजु आसायाथाय सुं वये वने मफयेमा धका: रामाय पखा: व धवाखा बल्लाक दयकल।
- 18 अले आसां परमप्रभुया देगलं व थ:गु दरबारया धुकुति फुक्क लँ, वह: लिकाल। वं थ्व लँ व वह: थ: भारदारतयगु ल्हातय ल:ल्हाना: दमस्कसय शासन यानाचवंह अरामया जुजु हेज्योनया छय, तन्निमानया काय, बेन-हददयाथाय छवया: थथे धाल,
- 19 "छिकपिनि बौ व जिमि बौनं सन्धि या:गु थें छि व जिं नं सन्धि यायेनु। जिं छिथाय लँ व वह: छवयाहयाच्वनगु दु। आ: छि इस्राएलयाम्ह जुजु बाशालिसें थ:गु सन्धि त्वाथलादिसें। वं जिगु देशं थ: सेना लित यंके मालेमा।"
- 20 बेन-हदद आसा जुजुया खँ स्वीकार यात। वं थ: सेनापतिनापं थ: सेना इस्राएलया शहरय हमला यायेत छवत। इमिसं इयोन, दान, हाबिल-बेथ-माका, किन्नेतया^३ फुक्क लाग्ना व नपाली कुलया फुक्क देश त्याका काल।
- 21 थ्व खँ न्चाना: बाशां रामायात बल्लाकेगु ज्या त्व:ताबिल। अले व तिसीय लिहां वन।
- 22 जुजु आसां यहदाया फुक्क थासं सुयातं मत्व:तसे मनुत मुंकल, अले बाशा जुजुं रामा बल्लाकेत छयलाचवंगु ल्वाहं व रिं इमिसं यंकल। आसां थुपि चिजतं छयला: बेन्यामीनीया गेबा शहर व मिस्रा शहरयात पखा: व धवाखा दयका: बल्लाकल।
- 23 आसा जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वयागु फुक्क बाहादरी व वं दयकगु शहरतयगु बारे यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयात:गु दु। बुरा ज्वलय वयागु तुतिइ ल्वचकल।
- 24 आसा थ: पुर्खात थें सित, वया पुर्खा दाऊदया शहरय वयात इपिनापं थुन। वया लिपा वया काय यहोशापात जुजु जुल।

इस्राएलया जुजु नादाब

- 25 यहदाया जुजु आसां राज्य यानाचवंगु निगु दैय* यारोबामया काय नादाब इस्राएलया जुजु जुल। वं इस्राएलय निदं शासन यात।
- 26 नादाब थ: बौनं थें परमप्रभुं याये मते धका: धयादीगु मभिगु ज्या यात। वं थ: बौ नं थें इस्राएलीतयत पाप याकेत उक्सय यात।
- 27 इस्राएलया कुलयाम्ह अहियाहया काय बाशां नादाबया विरोधय ग्व:सा ग्वया: वयात स्यात। उबलय नादाब व इस्राएली सेनातयसं पलिशतीतयगु शहर गिब्बोनतयात घेरय यानाचवंगु ख:।
- 28 आसा यहदाया जुजु जगु स्वंगु दैय* बाशां नादाबयात स्या:गु ख:। नादाबया लिपा बाशा इस्राएलया जुजु जुल।
- 29 वं जुजु जुइवं वं यारोबामया छँयापि सकसितं स्यात। यारोबामया सुं छम्हयसित नं वं म्वाका मत:। वं इमि सकसितं नाश यात। थुकथं थ: दास शीलोया अहियाहपाखें बियादीगु परमप्रभुया वचन पूरा जुल।^५
- 30 यारोबाम थ:म्ह हे या:गु पाप व इस्राएलीतयत याकेन्च्यगु पापं याना: परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरयात तंचायकगुलि थथे जगु ख:।
- 31 नादाबया जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं या:गु फुक्क ज्या इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयात:गु दु।
- 32 यहदाया जुजु आसा व इस्राएलया जुजु बाशाया दथुइ इपि गद्दीइ च्वंतले लडाईं जुया हे च्वन।

इस्राएलया जुजु बाशा

- 33 आसा यहदाय जुजु जगु स्वंगु दैय* अहियाहया काय बाशा इस्राएलया जुजु जुल। वं निश्चयदं तिसीय शासन यात।
- 34 यारोबामं थें बाशां नं मभिगु ज्या यात गगु याये मज्य धयादीगु ख:। अले यारोबामं थें वं नं इस्राएलीतयत पाप याकेत उक्सय यात।

* 15:1 १५:१ झिंच्यागु दै थथे धयागु ई.पु. ९१३ † 15:1 १५:१ यारोबामया मेगु नं अबिया ख:। ✨ 15:4 १५:४ १ राज ११:३६ ✨ 15:5 १५:५ २ सम ११:१-२० ‡ 15:9 १५:९ निइगु दै थथे धयागु ई.पु. ९११ § 15:20 १५:२० किन्नेत गालील समुद्रया मेगु नं ख: * 15:25 १५:२५ निगु दैय थथे धयागु ई.पु. ९१० † 15:28 १५:२८ स्वंगु दै थथे धयागु ई.पु. ९०९ ✨ 15:29 १५:२९ १ राज १४:१० ‡ 15:33 १५:३३ स्वंगु दै थथे धयागु ई.पु. ९०९

16

- 1 बाशाया बारे हनानीया काय येह्याथाय परमप्रभुयागु थव वचन वल,
- 2 “जिं छन्त धुलं थकयाः जि प्रजा इस्राएलया शासक याना, तर छ यारोबाम थें जुयाः छं जि प्रजा इस्राएलयात पाप याकल। अले इमिगु पापपाखें छं जितः तंचायकल।
- 3 उकिं जिं छ व छंगु परिवारयात नाश याये त्यनागु दु, जिं छंगु परिवारयात नबातया काय यारोबामया परिवार थें यानाबी।
- 4 छंगु छैयाम्ह सं शहरय सित धाःसा वयात खिचां नइ, अले सं ख्यलय सित धाःसा वयात गिद्धतयसं नइ।”
- 5 बाशा जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या अले वयागु बहादुरीया बारे इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु मद् ला?
- 6 बाशा थः पुर्खा थें सित, वयात तिस्राय थुन। वया काय एलाह वया लिपा जुजु जुल।
- 7 बाशां यारोबामया वंशं याःथें परमप्रभुया मिखाय बांमलाःगु ज्या याःगुलि अले बाशां यारोबामया वंशयात नाश याःगुलि परमप्रभु तसकं तंचायदिल अले परमप्रभुया थव वचन बाशा व वया वंशया विरोधय हनानीया काय येह अगमवक्तापाखें वल। बाशां याःगु पाप परमप्रभुयात तं पिहां वल।

इस्राएलया जुजु एलाह

- 8 यहदाया जुजु आसां राज्य यानाचवंगु निइन्हयगुदँय* बाशाया काय एलाह इस्राएलया जुजु जुल। वं तिस्राय निर्दं शासन यात।
- 9 जिम्री धाःमह जुजु एलाहयागु बच्छि रथया कप्तानं वयागु विरोधय ग्वसाः ग्वल। उबलय एलाह तिस्राय थःगु दरबारयाम्ह हाकिम आसाया छैय अयलाखं कायकाचवंगु खः।
- 10 यहदाया जुजु आसां राज्य यानाचवंगु निइन्हयगुदँय दुबलय जिम्री दुहां वनाः वयात कयकाः स्यात। व हे जिम्री वया लिपा जुजु जुल।
- 11 जुजु जुयाः गद्दीइ चवनेवं जिम्री बाशाया सकलें छैजःपिन्त स्यात। वं बाशाया थःथिति व पासापिं मध्ये छमह नं मिजंयात बाकि मतः।
- 12 येह अगमवक्तापाखें बाशाया बारे धयादीगु परमप्रभुया वचन थें थुकथं जिम्री बाशाया सकलें छैजःपिन्त स्यात।
- 13 बाशा व वया काय एलाहं याःगु पाप व इस्राएलयात याकगु पापं यानाः अले इमिसं थःगु ज्यालगय मजगु मूर्तिपाखें परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरयात तंचायकगुलि थथे जगु खः।
- 14 एलाह जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

इस्राएलया जुजु जिम्री

- 15 यहदाया जुजु आसां राज्य यानाचवंगु निइन्हयगुदँय जिम्री तिस्राय न्हयन्ह तक शासन यात। उबलय इस्राएली सिपाइंतयसं पलिशतीतयगु शहर गिब्तोनयात घेरय यानाचवंगु खः।
- 16 जिम्री ग्वसाः ग्वसाः जुजुयात स्यात धयागु खँ छाउनीइ दुपिं इस्राएलीतयसं न्यनाः इमिसं उरुन्हु हे थः सेनापति ओम्रीयात इस्राएलया जुजु दयकल।
- 17 ओम्री व इस्राएली सेनां गिब्तोन त्वःतल, अले इमिसं तिस्राय हमला यात।
- 18 शहर कब्जा याये धुकगु खनाः जिम्री दरबारया किल्ला दुने दुहां वन। अले थःगु छचाःखेरं मि तल, व थः नं मिं नयाः सित।
- 19 वं याःगु पापं यानाः थथे जगु खः, छायाःसा वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। वं यारोबामं थें थःमह नं पाप यात अले इस्राएलयात नं पाप याकल।
- 20 जिम्री जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ व वं याःगु विद्रोहया खँ इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

इस्राएलया जुजु ओम्री

- 21 इस्राएलयापिं मनुं निगु पुचलय बाल। बच्छि मनुतयसं गीनतया काय तिब्नीयात जुजु दयकेत ग्वाहालि यात। बच्छि मनुतयसं ओम्रीयात ग्वाहालि यात।
- 22 तर ओम्रीयात ग्वाहालि याःपिन्सं गीनतया काय तिब्नीयात ग्वाहालि याःपिन्त बुकल। उकिं तिब्नीयात स्यात अले ओम्री जुजु जुल।
- 23 आसा यहदाया जुजु जगु स्विछदँ दुबलय ओम्री इस्राएलया जुजु जुल। वं इस्राएलय सिनिदँ तक शासन यात। न्हापां वं खुदँ तक तिस्राय शासन यात।
- 24 वं ६८ किलो वहः बियाः शेमेरया ल्हाति सामरियाया डौंडा न्यनाः डौंडाय छगु शहर दयकल। उगु डौंडाया न्हापांमह थुवाः शेमेरया नामय उकिया नं सामरिया तल।
- 25 तर ओम्री परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। वं व स्वयाः न्ह्यःयापि फुक्क जुजुपिन्सं स्वयाः अज्ज अप्वः पापयात।
- 26 यारोबाम थें थःमह हे पाप यानाः अले इस्राएलीतयत मूर्ति पुजा व पाप याकाः वं परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरयात तंचायकल।
- 27 ओम्री जुजु जुयाचवंबलय जगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या अले वयागु बहादुरीया बारे इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

28 ओम्री थः पुर्खा थें सित, वयात सामरियाय थुन। वया काय आहाब वया लिपा जुजु जुल।

इस्राएलया जुजु आहाब

- 29 यहदाया जुजु आसां राज्य यानाचवंगु स्विच्यागु दँय* ओम्रीया काय आहाब इस्राएलया जुजु जुल। वं सामरियां इस्राएलय निइनिदँ तक शासन यात।
- 30 ओम्रीया काय आहाबं थः स्वयाः न्ह्यःयापि फुक्क जुजुपिन्सं स्वयाः अप्वः परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात।
- 31 नबातया काय यारोबामं याःगु पाप वयागु निरिं कम खः। वं सीदोनीतय जुजु व्ताबालया म्हायगु ईजेबेलयात ब्याहा यात अले बालघःयात पुजा यानाः अज्ज अप्वः पाप यात।
- 32 सामरियाय वं बालघःयात पुजा यायेत देगः दयकल। उकी बालया निरिं छगु वेदी नं दयकल।
- 33 वं अशेरा घःमयजुया छगु थां नं दयकल। वं थः स्वयाः न्ह्यःयापि इस्राएलया फुक्क जुजुपिन्सं स्वयाः अप्वः परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरयात तंचायकेगु ज्या यात।
- 34 आहाबया इलय बेथेलया हीएलं यरीहोयात हाकनं दयकल। परमप्रभुं नूनया काय यहोशापाखें धयादीगु वचन थें हीएलं यरीहोयागु जग तःबलय वया न्हापां बूह काय अबीराम सित, अले शहरया धवाखा तःबलय वया चिधिकःमह काय सगूब सित।^७

* 16:8 १६:८ निइन्हयगुदँय थथे धयागु इ.पु. ८२२ † 16:10 १६:१० निइन्हयगुदँय थथे धयागु इ.पु. ८०१ ‡ 16:15 १६:१५ निइन्हयगुदँय थथे धयागु इ.पु. ८०१ S 16:23 १६:२३ स्विछदँ थथे धयागु इ.पु. ८२१ * 16:29 १६:२९ स्विच्यागु दँय थथे धयागु इ.पु. ८०४ † 16:34 १६:३४ यहो ६:२९

17

एलिया व अनिकाल

1 गिलादया तिश्बेयाम्ह तिश्बी एलियां आहाबयात धाल, “जि सेवा याना वयाचवनाम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वर म्वा:म्ह ख: थें, जिं पाफया: धाये जिं मध्येकं आ: वद्गु छुं दै तक सुतिल: नं गाइ मखु, वा नं वइ मखु!”*

2 अले परमप्रभुया थ्व वचन एलियायाथाय वल,

3 “थ्व थाय त्व:ता: पुबपाखे हें, यर्दन खुसिया पुबय च्वंगु करीत न्हसिकापया लिक्क सुला च्वें।

4 छुं खुसिचाया ल: त्वें, अले क्व:तयसं बी ह:गु न। अन छन्त नकेत जिं क्व:तयत उजं बियागु दु।”

5 उकिं वं परमप्रभु धयादीगु थें हे यात। व यर्दनया पुबय च्वंगु करीत न्हसिकापया लिक्क च्वंवन।

6 अन क्व:तयसं सुथय व बहनी न्हाबलें वयात मरि व ला हयाबीगु। वं खुसिचाया ल: त्वनीगु।

7 छुं ई लिपा देशय वा मव:गुलि व खुसिचा गना वन।

एलिया व विधवा मिसा

8 परमप्रभुया थ्व वचन एलियायाथाय वल,

9 “आ: थर्थें सीदोन शहरया लिक्क च्वंगु सारपत गामय हें, अले अन हे च्वें। अन छन्त नकेत जिं छम्ह विधवा मिसायात उजं बियागु दु।”*

10 उकिं व सारपतय वन। शहरया ध्वाखाय थ्यंबलय वं सिं मुनाच्वंम्ह छम्ह विधवा मिसायात खन। वं वयात स:ता: धाल, “जित: आमखुराय ल: भचा हयाब्यु।”

11 व ल: का:वनाच्वंबलय हे वं वयात तसलं धाल, “जित: मरि छकु नं हयाब्यु लय।”

12 विधवा मिसां लिस: बिल, “धाथें परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वर म्वा:म्ह ख: थें, जिं पाफया: धाये जिंके छपा नं मरि मदु। जिंके बात्चाय छम्ह छुचुं व सिसिइ भतिचा चिकं जक दु। थ्व थासय जिं भुतुलिइ मि च्याकेत निका प्यका सिं मुंवयागु ख:। अले जि जित: व जिमि काययात दकलय लिपायागु नसा ज्वरय यायेत छैय वने। व नयेधुंका: जिपिं नये मखना: सी।”

13 एलियां वयात धाल, “ग्याये म्वा:, छैय वना: छं नकतिनि धा:थें हे थ:गु नयेगु नसा ज्वरय या। तर न्हापा जिगु लागिं निं छपा चिपागु मरि छुना: जिथाय हजि। अले छ व छिमि कायया लागि छुं दयकिं।

14 परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, ‘परमप्रभु देशय वा छवयाहयामदी तक बात्चाय च्वंगु छुचुं फुइ मखु अले सिसिइ च्वंगु चिकं कम जुइ मखु।’”

15 व विधवा मिसा वन, वं एलियां धा:थें हे यात। अले एलिया, व मिसा व वया काययात त:न्ह तकया लागि गाक्क नयेगु नसा दत।

16 परमप्रभुं एलियापाखें धयादीगु वचन थें उगु बात्चाया छुचुं मफु अले उगु सिसिइ चिकं कम नं मजु।

17 छुं दि लिपा व छैयाम्ह थुवा: विधवा मिसाया काय बिरामी जुल। ल्वय झन झन तच्चयावन। लिपतय व मचा सित।

18 विधवा मिसां एलियायात धाल, “अय परमेश्वरया मन! छाय छिं जिलिसें थथे यानादियागु? छु छि जिगु पाप लुमकाबीत व जिमि काययात स्यायेत थन झायगु ला?”

19 एलियां वयात धाल, “छिमि काय जित: ब्यु।” वं वयात वयागु ल्हातय बिल। अले वयात तलय थ: च्वनीगु क्वथाय यंका: थ:गु लासाय थ्यन।

20 अले वं प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर! छाय छिं थ्व विधवा मिसायाके थय्या:गु विपति हयादियागु? थ्वं जित: दया याना: जिगु सेवा यात, तर आ: वया काययात स्यानादिल।”

21 अनलि स्वक: एलियां व मिजं मचाया च्वय थ:गु म्ह तिल्ल प्यंकल अले थथे प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर! थ्व मचायात हाकनं म्वाकादिसें।”*

22 परमप्रभुं एलियाया प्रार्थनाया लिस: बियादिल। मचां सास: ल्हात अले मचा म्वात।

23 एलियां कायमचायात कुने हया: मांयाथाय यंकल अले वयात थथे धाल, “स्व, छिमि काय म्वा:गु दु।”

24 अले विधवा मिसां एलियायात धाल, “छि परमेश्वरया मनू ख:, अले छिगु म्हुतुं पिहां व:गु परमप्रभुया वचन सत्य ख: धका: आ: जिं सिल!”

18

एलिया व बालया अगमवक्तात

1 यक्व दि लिपा, वा मव:गु स्वंगु दँय परमप्रभुयागु थ्व वचन एलियायाथाय वल, “आहाब जुजुयात नापला: हें, अले जिं वा वयकाबी।”

2 उकिं एलिया आहाबयाथाय वन।

उबलय सामरियाय तच्चकं अनिकाल जुयाच्वंगु ख:।

3 आहाबं राजदरबारयाम्ह मू हाकिम ओबदियायात स:तके छवल। ओबदिया परमप्रभुयात तसकं मानय याइम्ह ख:।

4 ईजेबेल परमप्रभुया अगमवक्तातयत स्यानाच्वंबलय ओबदियां सछिम्ह (१००) अगमवक्तातयत नका: त्वंका: नेयम्ह नेयम्ह याना: निगु गुफाय सुचुकात:गु ख:।

5 आहाब ओबदियायात धाल, “देशया फुक्क बुँगा:चा व फुक्क खुसिया लिक्क हें। झीत सल व खच्चरतयत नकेत भतिचा सां घायँ दइ ला? घायँ द:सा झीसं थ: पशुतयत स्याये मालि मखु।”

6 उकिं इमिसं घायँ मा:वनेत थ:थवय देश इना काल। अले आहाब छुखेपाखे व ओबदिया मेखेपाखे वन।

7 ओबदिया लँय वनाच्वंबलय वं आकाझाकं एलिया थ:पाखे वयाच्वंगु खन। ओबदियां वयात म्हसिया: बैयं भ्वसुला: धाल, “हे जिमि प्रभु, छि धाथें एलिया हे ख: ला?”

8 वं लिस: बिल, “ख:, जि एलिया हे ख:। एलिया थन दु धका: छिमि मालिकयात धा: हें।”

9 ओबदियां धाल, “जिं छु दुंकागु दु धका: छि थ: दासयात स्याकेत आहाबयात ल:ल्हानादीगु?”

10 धाथें परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वर म्वा:म्ह ख: थें, जिं पाफया: धाये छित: मालेत जिमि मालिकं मनूत छवयामदीगु गुगुं जाति अथवा राज्य ल्यं मदये धुंकल। गुगुं देशयाम्ह जुजुं जिगु देशय एलिया मदु धका: धा:सा आहाब जुजुं उम्ह जुजुयात वं धा:गु खँ सत्य ख: धका: पाफयकीगु।

11 आ: छिं धयादी, ‘थ: मालिकयात एलिया थन दु धका: धा हें।’

12 जि थन वनेधुंका: परमप्रभुया आत्मां छित: गन यंकी जिं मस्यु। जिं वना: आहाबयात धायेधुंका: वं छित: लइके मफुत धा:सा जित: स्याइ। तर जि छिकपिनि दासं ल्यायम्हबलर्यनिसें हे परमप्रभुया आराधना यानावयाचवनागु दु।

13 हे जिमि मालिक, परमप्रभुया अगमवक्तातयत् स्यानाचंबल्यत् जि छु यात व छि मस्य् ला? जि इपि मध्ये सछिम्ह (१००) अगमवक्तातयत् नका: त्वंका: नेयम्ह नेयम्ह याना: निग् गुफाय सुचुकातया।

14 आ: छि जित: जिमि मालिकयाथाय वना: एलिया थन दु धा: धका: धयादी। वं ला जित: स्याइ।”

15 एलियां धाल, “धार्थे जिं सेवा याना वयाचवनाम्ह दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु म्वा:म्ह ख: थें, जि पाफया: धाये थौ धार्थे हे जि आहाबया न्हा:ने वने।”

एलीया कर्मेल पहाड्य्

16 उकिं ओबदिया आहाबयात नापला: वन। अले वयात एलिया व:गु दु धका: धाल। आहाब एलियायात नापला: वन।

17 एलियायात खनेवं आहाबं धाल, “इसाएलयात दु:ख ब्यम्ह छ हे, मखु ला?”

18 वं धाल, “जिं इस्राएलयात दु:ख बियागु मदु, तर छि व छिकपिनि बौया परिवारं ब्यग् दु। छि परमप्रभुया उजं मानय मयासें बालघ:तयत् पुजा याना जग् दु।

19 आ: छि कर्मेल डौंडाय जित: नापलायेत इस्राएलं फुक्क मन्तयत् स:तादिसैं। अले ईजेबेलया टेबिलय च्वनानइपि बालया प्यस: व नेयम्ह (४५०) अगमवक्ता व अशेरामयजुया प्यस:म्ह (४००) अगमवक्तातयत् नं व्वनाहयादिसैं।”

20 उकिं आहाबं फुक्क इस्राएलीतयत् स:तके छवत, अले फुक्क अगमवक्तातयत् कर्मेल डौंडाय मुंकल।

21 एलियां मन्तय् न्हा:ने वना: थथे धाल, “छिपि गुबलय् तक दोमन जुयाचवनेगु? परमप्रभु हे परमेश्वर ख:सा वया ल्युने हें। बाल परमेश्वर ख:सा वया ल्युने हें।”

तर मन्तयसं छुं मधा:।

22 अले एलियां इमित धाल, “परमप्रभुया अगमवक्तात मध्ये जि हे जक ल्यनाचवंगु दु। तर बालया ला प्यस: व नेयम्ह (४५०) अगमवक्तात दु।

23 जिमिगु निति निम्ह द्रहं हजि। अले छम्ह थ:गु निति ल्यया: वयात कुचा कुचा याना: पाला: मि मच्याकसें सिंया च्वय तयेमा:। जिं मेम्ह द्रहंयात तयार याये, वयात सिंया च्वय तये मि धा:सा च्याके मखु।

24 अले छिमिसं थ: घ:यात स:ती, जिं परमप्रभुया नां काये। गुम्हयसिनं मि कुतुका: लिस: बी वयक: हे परमेश्वर ख:।”

अले फुक्क मन्तयसं धाल, “छि ख:गु खँ धयादिल।”

25 एलियां बालया अगमवक्तातयत् धाल, “छिपि यक्व द्युगुलि छिमिसं न्हापा छम्ह द्रहं ल्यया: तयार या, अले थ: घ:यात प्रार्थना या। मि धा:सा च्याके मते।”

26 उकिं इमिसं थ:त ब्यम्ह द्रहं कया: तयार यात।

अले इमिसं सुथनिसें बहनीं तक बालया नां कया: प्रार्थना यात। इपि “हे बाल, जिमित लिस: बियादिसैं” धका: चिल्लाय् दना: हाल। तर छुं स: मव:, सुनानं लिस: मब्यु। अले इपि थ:पिन्सं दयकगु वेदीया छचा:खेरं प्याखं हुल।

27 बान्हे ज्वल्य् एलियां थथे धका: गिजय् यात, “अज्ज त:सलं हा! व ला घ: हे ख:। वं तसकं धन्दा कयाचवंगु दु जुइफु, वा वया लिमला: जुइफु, वा व चा:ह्यु वंगु जुइफु, वा घनाचवंगु जुइफु, वयात थनेमा:।”

28 उकिं इपि अज्ज त:सलं हाल अले इमिगु चलन कथं हि मवतले थ:म्ह थ:त हे तरवार व भालां घा:पा: यात।

29 बान्हे नं बित, बहनिया बलि बीगु ई तक हे इपि अगमवाणी ल्हानाच्वन। तर छुं स: मव:, सुनानं लिस: मब्यु, सुनानं ध्यान मब्यु।

30 अले एलियां फुक्क मन्तयत् धाल, “जिगु न्हा:ने वा!” इपि वयागु न्हा:ने वल। अले वं परमप्रभुयागु दुंगु वेदी ल्हन।

31 एलियां याकूबयापाखे व:गु छग् छग् कुलया निति छग: छग: याना: क्षिनिग: ल्वहं काल। याकूबयाथाय “छंगु नां इस्राएल जुइ” धका: परमप्रभुया थ्व वचन व:गु ख:।*

32 उपि ल्वहत कया: वं परमप्रभुया नामय् छग् वेदी दयकल। वं उगु वेदीया ज:ख: क्षिन्यागु (१५) लिटर ति पुसा न्हामिगु त:धंगु गा: म्हाल।

33 अले वं वेदीइ सिं मिलय यात। द्रहंयात कुचा कुचा याना: पाला: सिंया च्वय तयाबिल। वं इमित धाल, “प्यंग: घ: जायक ल: तया: उकियात थ्व बलिइ व सिंलय् प्व्कान्यु।”

34 वं धाल, “हानं अथे हे या।” इमिसं अथे हे यात।

वं उजं बिल, “स्वक: खुसीं नं अथे हे या।” इमिसं स्वक: खुसीं नं अथे हे यात।

35 ल: वेदीया छचा:खेरं वाना: गा: नं जाल।

36 बलि बीगु इलय् एलिया अगमवक्तां न्हा:ने वना: प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु परमेश्वर, अन्नाहाम, इसहाक व याकूबया परमेश्वर, इस्राएलय् छि हे परमेश्वर ख: धका: थौं क्यनादिसैं। जि छिकपिनि दास ख:, जि थ्व फुक्क छि धयादीगु थें हे यानागु ख:।

37 जित: लिस: बियादिसैं! हे परमप्रभु, जित: लिस: बियादिसैं! थुपि मन्तयसं छि हे परमप्रभु, परमेश्वर ख: अले छि हे इमिगु मनयात हीकादी धका: सीमा।”

38 अबलय् हे परमप्रभुया मि कुतुवल अले मि बिलि, सिं, ल्वहं व चायात भस्म यानाबिल। अले गालय् दुगु ल:यात नं गंकाबिल।

39 थ्व खना: फुक्क मन्तयसं बँय् ख्वातुला: थथे धाल, “परमप्रभु हे परमेश्वर ख:, परमप्रभु हे परमेश्वर ख:।”

40 एलियां इमित धाल, “बालया अगमवक्तातयत् ज्वं, इपि छम्हयसित नं त्व:ते मते।” मन्तयसं इमित ज्वन। अले एलियां इमित क्वय कीशोन खुसिइ यंका: स्यात।

अनिकाल सिध:गु

41 अनंलि एलियां आहाब जुजुयात धाल, “झासैं, छुं नयेत्वने यानादिसैं। जिं तसकं वाफय वयाचवंगु स: ता:गु दु।”

42 आहाब नयेत त्वनेत वन, एलिया धा:सा कर्मेल डौंडाय च्वकाय थाहां वन। अन वं बँय् क्वछुना: थ:गु छयं पुलिया दथइ तल।*

43 वं थ: च्य:यात धाल, “वना: समद्रुगखे बांलाक स्व।”

च्यलं वना: बांलाक स्वया: धाल, “छुं खने मदु।”

अले वं धाल, “हाकनं हें।” वं न्हयक: थथे धाल।

44 न्हयक:गु पालय वं वया: थथे धाल, “मन्या ल्हा: थें चिधंगु छग् सुपौंय समुद्र थाहां वयाचवंगु दु।”

एलियां धाल, “आहाबयाथाय वना: धा, थ:गु रथ तयार या, अले वा वया: छन्त पने न्हा: हे छ छँय लिहां हें।”

45 भचा जायेवं हे आकाश सुपाचं हाकुसे वन, फय वल, तसकं वा वल, अले आहाब थ:गु रथय च्वना: यिजरेलय वन।

46 एलियायाके परमप्रभुया शक्ति वल, अले थ:गु गा जँय हिना: व आहाबया न्हा:ने न्हा:ने यिजरेल तक हे ब्वांय वन।

19

एलिया होरेब पर्वतय् बिस्युं वंगु

- 1 एलियां छु छु यात, फुकक अगमवक्तातयत् वं तरवारं गय् यानाः स्यात धइगु खँ आहाबं ईजेबेलयात कन।
- 2 उकि ईजेबेलं एलियायाथाय् छम्ह दूतयात थथे धाय्के छवल, “गथे छं जिमि अगमवक्तातयत् स्यात, अथे हे यानाः कन्हय् थुगु हे इलय् तक जि छन्त मस्यात धाःसा घःतयसं जितः स्यायेमा।”
- 3 एलिया यानाः थःगु ज्यान बचय् यायेत बिस्युं वन। यहदाया बेर्शेबाय् थ्यनेधुंकाः वं थः च्यःयात अन हे त्वःतल।
- 4 थः धाःसा मस्मूमिइ न्हिच्छि न्यासि वन। व छमा सिमा दूथाय् दित अले सिमाया क्वय् फेतुनाः वं थः सीसां जिल धकाः मतिइ तयाः प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, जिगु ज्यान कयादिसँ, आः अज्यः जुइ धुंकेल। छाथधाःसा जि थः पुर्वात स्वयाः भिम्ह मखु।”[☆]
- 5 व हे सिमाया क्वय् व ग्वारातल अले स्याक्क न्ह्यः वयकल। आकाझाकां छम्ह स्वर्गदूत वयाः वयात थियाः थथे धाल, “दनाः नः।”
- 6 वं थुखे उखे स्वल। थःगु छयं लिक्क वं क्वाःगु कोइलाय् छपा मरि व छथल लः खन। नयाःत्वनाः व हानं धन।
- 7 परमप्रभुया स्वर्गदूत हानं लिहां वल। निक्कः खुसी वयात थियाः थथे धाल, “दनाः न, छ तापाक वने माःनि।”
- 8 वं दनाः नल, त्वन, व हे नसां बल दयाः पिइन्हु तक चान्हे न्यासि वें वं परमेश्वरया पर्वत होरेबय्^{*} थयंकः वन।
- 9 अन छगु गुफाय् दुहा वनाः चच्छि अन हे च्वन।

परमप्रभु एलिया थासय् खनेदयक झाःगु

- परमप्रभुया थ्व वचन वयाथाय् वल, “अय् एलिया, थन छु छु यानाच्वनागु?”
- 10 वं लिसः बिल, “दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरया निति जिके यक्क जोश दु, इझाएलीतयसं छिगु बाचायात त्वःतगु दु, छिगु वेदीत थुनाब्यगु दु अले छिकपिनि अगमवक्तातयत् तरवारं स्याःगु दु। जि जक ल्यंदनि, इमिसं जितः नं स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।”[☆]
- 11 परमप्रभु धयादिल, “पर्वतय् वनाः परमप्रभुया न्ह्यःने देँ, छाथधाःसा परमप्रभु अनं जुयाः झाय्वादीत्यंगु दु।”
- अले तसकं वःगु वाफसं परमप्रभुया न्ह्यःने पहाडयात तखानाबिल, ल्वहंयात कुचा कुचा यानाबिल। अयतं परमप्रभु उगु फसय् मदी। वाफ्य् वयेधुंकाः भ्वखाय् व्वल। उगु भ्वखाच्यु नं परमप्रभु मदी।
- 12 भ्वखाय् व्वयेधुंकाः मि वल, अयतं परमप्रभु उगु मिइ मदी। मिया लिपा नाइसे च्वंगु, चिसलं खँ ल्हाःगु सः ताये दत।
- 13 व सः ताये वं एलियां थःगु ख्वाः गां त्वपुल, अले पिहां वनाः गुफाय् दुहां वनेथाय् दन।
- छगु सलं वयात थथे धाल, “एलिया, छ थन छु यानाच्वनागु?”
- 14 वं लिसः बिल, “दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरया निति जिके यक्क जोश दु, इझाएलीतयसं छिगु बाचायात त्वःतगु दु, छिगु वेदीयात थुनाब्यगु दु अले छिकपिनि अगमवक्तातयत् तरवारं स्याःगु दु। जि जक ल्यंदनि, इमिसं जितः नं स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।”
- 15 परमप्रभु वयात धयादिल, “हँ, दमस्कसया मस्मूमिइ लिहां हँ, अन थ्यनेधुंकाः छं अरामयाम्ह जुजु जुइत हजाएलयात अभिषेक याः।[☆]
- 16 अले इझाएलया जुजु जुइत निम्नीया काय् येहयात अभिषेक या, अले थःगु थासय् अगमवक्ता जुइत हाबिल-महोलायाम्ह शाफतया काय् एलीशयात अभिषेक या।[☆]
- 17 हजाएलया तरवारं बचय् जूपिन्त येहनं स्याइ, येह्या तरवारं बचय् जूपिन्त एलीशां स्याइ।
- 18 अयतं जिं इझाएलय् न्हयदुःम्ह (७,०००) बचय् यानातये। थुपि फुकक बालया न्ह्यःने छयं क्वःमछुकुपि व वयात चुप्या मनःपि खः।”[☆]
- एलीशयात सःतगु
- 19 उकि एलिया अनं वन, वं द्रुहंतयत् सायकाः बुँ पालाच्वंम्ह शाफतया काय् एलीशयात लुइकल। वया न्ह्यःने झिनिज्वः द्रुहं दु। व थः धाःसा दकलय् लिपाया द्रुहया ज्वःनापं बुँ पालाच्वंगु खः। एलियां वनाः थःगु गा त्वयाः एलीशयात न्ययकबिल।
- 20 अले एलीशा थः द्रुहत त्वःताः एलियाया ल्यल्यु व्वीयं वन। एलीशां धाल, “जितः थः मां-बौयात चुप्या नयाः बिदा काय्के बियादिसँ, अले जि छिगु ल्युने वये।”
- एलियां धाल, “हँ, जि छन्त छु यानागु दु?”
- 21 अले एलियायात त्वःताः वं छज्वः द्रुहं कयाः स्यात। वं हलोया सिं छ्वयकाः ला दयकाः मन्तयत् बिल, इमिसं ला नल। अनंलि एलीशा एलियाया ल्यल्यु वन अले वयागु सेवा यात।

20

अरामया जुजुं सामरीयाय् हमला याःगु

- 1 अरामया जुजु बेन-हदद थः फुकक सेना मुंकेल। वनापं सल व रथ दुपि स्विनिम्ह जुजुपि नं दु। इपिनापं व च्य् थहां वन, अले इझाएलया राजधानी सामरीयायात घेरय् यानाः हमला यात।
- 2 वं शहरय् इझाएलया जुजु आहाबयाथाय् दूतयत् थथे धाय्के छवल, “बेन-हदद थथे धयादी,
- 3 “छंगु लुँ व वहः जिगु खः, छं बाबांलाःपि कलाःपि व काय्मह्वाय्पि नं जिगु हे खः।”
- 4 इझाएलया जुजुं लिसः बिल, “हे जिम्ह प्रभु महाराज, छिं धयादीगु थें, जि व जिके दुगु फुकक छिगु हे खः।”
- 5 दूतयत्सं हाकनं वयाः थथे धाल, “बेन-हदद थथे धयादी, “छंगु लुँ व वहः, छं कलाःपि व काय्मह्वाय्पि जितः ब्यु धकाः जिं खबर छ्वयाहयागु खः।
- 6 तर कन्हय् थुबलय् हे जिं थः मन्तयत् छन्थाय् छ्वयाहये। इमिसं छंगु दरबार व छिमि हाकिमतयगु छँय् माला स्वयेगु याइ। इमिसं छन्त यःगु फुकक सामान लाकार्यकी।”
- 7 अले इझाएलयाम्ह जुजुं थः देशयापि थकालित सकसितं सःताः थथे धाल, “थ्व मनुरखं समस्या हयेत कुतः यानाच्वंगु दु। वं जिमि कलाःपि, मस्त, वहः व लुँ पवंबलय् जि म्हाः मधया।”
- 8 फुकक थकालित व मन्तयसं लिसः बिल, “वयागु खँ न्यनादी मते। वं पवंगु बियादी मते।”

☆ 19:4 १९१७ योना ४:३

* 19:8 १९१८ होरेब थ्व सीने पर्वतया मेगु नं खः

☆ 19:10 १९२० रोम ११:३

☆ 19:15 १९२५ २ राज ८:७-१३

☆ 19:16 १९२६ २ राज ९:२-६

☆ 19:18 १९२१८ रोम ११:२

9 उकिं वं बेन-हददया दततयत्थे थथे लिसः बिल, “जिम्ह प्रभु महाराजयात थथे धा, ‘महाराजं दकलय् न्हापा पवनादीगु जिं फुक्क बी। तर थ्व उजं धाःसा जिं मानय् याये मफु।” इमिसं थ्व खबर जुजुयाथाय् यंकाबिल।

10 अले बेन-हददं आहाबयात मेगु खबर छ्वल, “सामरीयायागु ल्युं दुग धु जिमि छम्ह छम्ह सिपाईयात छम्ह छम्ह बीत जक गाःसां घःतयसं जितः बांमलाक्क सर्जौय बियादीमा।”

11 इस्त्राएलया जुजुं लिसः बिल, “वयात थथे धयाब्बु, कक्च फिनातःम्ह मनुखं व त्वइम्ह मनुखं थें फुँइ कयने मस्जु।”

12 बेन-हदद व मेपि जुजुपि थथःगु पालय् अय्लाखं कायकाच्चंबलय् वं आहाबयागु थ्व खबर न्यन। वं थः मनुयत्त हमला यायेत तयार जु धकाः उजं बिल। अले इपि उगु शहरय् हमला यायेत तयार जुल।

आहाबं बेन-हददयात बुकगु

13 थ्वबलय् हे छम्ह अगमवक्तां इस्त्राएला जुजुयाथाय् वयाः थथे धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छु छं शत्रुतय् ग्वाः ग्वाः सिपाईतयत्त खं ला? थौं हे जिं थुपि सकसितं छंगु ल्हातय् लाकाबी, अले छं जि हे परमप्रभु खः धका म्हसी।”

14 आहाबं न्यन, “सुयागु पाखें?”

उकिं वं धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘प्रान्त प्रान्तयापि सेनापतितय् क्वययापि ल्याय्म्हपि कप्तानतपाखें।”

वं न्यन, “लडाईं सुनां शुक याइ?”

अगमवक्तां लिसः बिल, “छं।”

15 उकिं वं प्रान्त प्रान्तयापि सेनापतितय् क्वययापि निसः व स्विनिम्ह (२३२) ल्याय्म्हपि कप्तानतयत्त सःतके छ्वल। अनलि वं फुक्क इस्त्राएली सेनायात सःतके छ्वल। इपि न्हय्द्रःम्ह (७,०००) दु।

16 न्हिनय् बेन-हदद अले वनापं मिलय् जुपि स्विनिम्ह (३२) जुजुपि थथःगु पालय् अय्लाखं कायकाच्चंबलय् इपि पिहां वन।

17 प्रान्त प्रान्तयापि सेनापतितय् क्वययापि उपि ल्याय्म्हपि नायःत न्हापा पिहां वन।

बेन-हददं जास्सतयत्त स्वके छ्वल। इमिसं सामरीयां छपुचः सिपाईत वयाच्चंगु दु धकाः वयात खबर बिल।

18 वं धाल, “इपि मिलय् जुइत वःगु जूसा म्वाःम्वाकं ज्वनाहजि। लडाईं यायेत वःगु जूसं म्वाःम्वाकं हे ज्वनाहजि।”

19 अले प्रान्त प्रान्तयापि सेनापतितय् क्वययापि उपि कप्तान व इमि ल्युल्यु सिपाईत शहरं पिहां वन।

20 इमिसं थथःगु न्ह्यःने दुपि शत्रुयात स्यानाबिल। अले अरामीत बिस्युं वन। इस्त्राएल इमित ल्यु वन। तर अरामया जुजु बेन-हदद सल गयाः छुं सलगइपि सिपाईतनापं बचय् जुयाः बिस्युं वन।

21 इस्त्राएलया जुजु आहाब जुजु न्ह्यज्यात। वं अरामीतय् सल व रथत कब्जा यात, अले यक्व अरामीतयत्त स्यात।

22 अनलि उम्ह अगमवक्ता इस्त्राएलया जुजुयाथाय् वयाः थथे धाल, “वनाः लडाईंया निति थःत बल्लाकि! छु छु यायेमाः व बांलाक बिचाः या। वइगु बसन्त ऋतुबलय् अरामया जुजुं छन्त हाकनं हमला याइ।”

अरामं निक्चः खसी हमला याःगु

23 अरामीत बुइयुंकाः सल्लाह बीपिनसं अरामया जुजुयात थथे धाल, “इस्त्राएलीतय् घः डाँडया घः खः, उकिं इमिसं ड्रीत त्याकल। तर मैदानय् लडाईं याये दत धाःसा ड्रीपि त्याइ।

24 छिं फुक्क जुजुपित् सेनापतिया थासं लिंकयादिसैं। अले इमिगु थासय् मेपि सेनापतित ल्ययादिसैं।

25 अनलि न्हापा बूपि सेना ति हे तःधंगु सेना दयकादिसैं। सलया पलेसा सल व रथया पलेसा रथ, ड्रीसं इपिलिसैं मैदानय् लडाईं याये। अले ड्रीपि त्याइ।” बेन-हददं इमिगु सल्लाह न्यनाः अथे हे यात।

26 उकिं बसन्त ऋतुबलय् बेन-हदद थः सेना मुंक्ल। अले इस्त्राएलय् हमला यायेत अपेक शहरय् थाहां वन।

27 इस्त्राएलीत नं ल्वाभः ज्वनाः मुन। इपि सकसितं नयेगु सामान बिल। अले इपि निगु पः जुयाः इपिलिसैं ल्वाः वन। इस्त्राएलीतयसं इमिगु चुलिच् छ्वाउनी दयकल। इस्त्राएलीत द्युतय्मगु निगु चिचिधंगु बथां थें च्छं। अरामीत धाःसा मैदान जायकः न्यनाच्चनाच्चंगु दु।

28 उम्ह अगमवक्तां आहाब जुजुयाथाय् वयाः थथे धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘अरामीतयसं परमप्रभु ला डाँडयाय्म परमेश्वर खः तर मैदानयाम्ह मखु धाःगु दु। उकिं छिं थ्व तःधंगु सेनायात छंगु ल्हातय् लःल्हानाबी। अले छं जि हे परमप्रभु खः हे धकाः म्हसी।”

29 न्हयन्हु तक इस्त्राएलीत व अरामीत चुलिच् थथःगु छ्वाउनीइ च्वनाच्चन। न्हयन्हु दुख्हु लडाईं शुक जुल। इस्त्राएलीतयसं छन्हु हे १,००,००० म्ह अरामी न्यासि जुइपि सिपाईतयत्त स्यात।

30 बचय्जूपि जुक्व अपेक शहरय् बिस्युं वन। अन नं शहरया पःखाः दुनाः उपि मध्ये निइन्हय्द्रःमह्यसित (२७,०००) ल्हाकल। बेन-हदद नं शहरय् बिस्युं वनाः छछा छैया दुनेया क्वथाय् सुलाच्चन।

31 बेन-हददया भारदारतयसं वयात थथे धाल, “इस्त्राएली जुजुपि दयामाया दुपि खः धकाः जिमिसं न्यनागु दु। जिमित भांगा हिनाः अले थःगु कपालय् छिपः चिनाः इस्त्राएलया जुजुयाथाय् वनेबियादिसैं। वं छितः त्वःताबी ला?”

32 इमिसं जैय् भांगा व कपालय् छिपः चित, अले आहाबयाथाय् वनाः थथे धाल, “छिकपिनि दास बेन-हददं धाइ, ‘जितः म्वाका तयादिसैं।”

आहाबं वयात धाल, “व आः तक नं म्वानाच्चंगु दु ला? व ला जिमि किजा खः।”

33 वया मनुयत्सं जुजुया थ्व खंयात भिगु लक्षण तायकाः थत्थें मौका कयाः धाल, “छिं धयादीगु थें बेन-हदद छिकपिनि हे किजा खः।”

अले वं धाल, “वयात जिथाय् हजि।” बेन-हदद वयेयुंकाः आहाबं वयात थःगु रथय् तल।

34 बेन-हददं धाल, “जिमि बौनं छिकपिनि बौपाखं काःगु शहरत जिं छितः लितबी। जिमि बौनं सामरियाय् याःगु थें छिं नं दमस्कसय् ब्यापार यायेगुथाय् चायकादिसैं।”

आहाबं धाल, “छं छगु सन्धि यात धाःसा जिं छन्त त्वःताबी।” उकिं वं वलिसैं छगु सन्धि यात, अले वयात वनेबिल।

छम्ह अगमवक्तां आहाबयात दोपं बीगु

35 परमप्रभुया वचनपाखें अगमवक्ताया पुचःयापि छम्हयसिनं मेछम्हयसित धाल, “जितः छंगु हतियारं कयकि।” तर वं म्हाः धाल।

36 उकिं वं वयात धाल, “छं परमप्रभुया उजं मानय् मयाःगुलि जितः त्वःताः वनेवं छन्त छम्ह सिहं स्याइ।” व मनु वनेयुंकाः छम्ह सिहं हमला यानाः वयात स्यानाबिल।^७

37 अगमवक्ता मेम्ह छम्ह मनुयाथाय् वनाः थथे धाल, “जितः छंगु हतियारं कयकि।” उकिं वं वयात कयकाः धाःपाः यानाबिल।

38 अले अगमवक्ता वनाः लैय् जुजुयात पिजाच्चन। वं थःगु मिखाय् पटी चिनाः थःत मेम्ह थें च्चकल।

- 39 जुजु लिकक ध्यनेवं अगमवक्तां वयात धाल, “छसपोल! जि लडाइँ यानाच्चनाबलय् छम्ह सिपाइँं छम्ह शत्रूयात ज्वना: जिथाय् हया: ध्वयात स्वयाच्छौं! ध्व बिस्युं वन धा:सा छन्त स्यायेगु जुइ वा छं ३४ किलोग्राम वह: पुलेमालीं धाल।
- 40 जि ज्यां लिमला:बलय् व मनु बिस्युं वन।”
- जुजुं लिस: बिल, “छं छंगु सजौय थ:म्ह हे धयाच्चंगु दु, छं थ:गु सजौय फये हे मा:।”
- 41 अगमवक्तां थ:गु मिखां पट्टी लिकया: वांछवल। जुजुं वयात छम्ह अगमवक्ता ख: धका: थथेय् म्हसीकल।
- 42 अनलि अगमवक्तां जुजुयात धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, “जि स्या धका: धयाम्ह मनूयात छं त्व:ताबिल। उकि वयागु ज्यानया पलेसा छंगु ज्यान व वया प्रजाया पलेसा छंगु प्रजा जुइ।”
- 43 अले इस्त्राएलया जुजु ख्वा: खिउँका: तंन्वया: सामरियाया थ:गु दरबारय् वन।

21

नाबोतया दाखक्यब

- 1 छुं ई लिपा छगु घटना जूल, यिजरेल शहरय् सामरिया जुजु आहाबया दरबार लिकक नाबोत धा:म्ह छम्ह यिजरेलीया दाखक्यब दगु जुयाचवन।
- 2 छन्हु आहाबं नाबोतयात धाल, “जित: छंगु दाखक्यब ब्यु। व जिगु दरबारया लिकक दु, अन जि वाउँचा पी। उकिया पलेसा जिं छन्त बांला:गु मेगु दाखक्यब बी, अथे मज्युसा जि उकिया गुलि मू तु उलि धिबा बी।”
- 3 नाबोत लिस: बिल, “ध्व दाखक्यब छित: बी मखु। ध्व जिगु पुर्खाया सर्बय ख:। परमप्रभुं अथे जुइके नं बिया मदीमा।”
- 4 नाबोतं धा:गु खँ न्यना: आहाबयात तसकं म्हाइपुल अले व तमं छैय वन। व थ:गु लासाय वना: अंग:पाखे थ:गु ख्वा: स्वयका: ग्वारातुलाचवन। वं छुं नं मन।
- 5 वया कला: ईजेबेलं वना: वयात न्यन, “छाय् छुं भपिया मदीयागु? छाया छिगु ख्वा: थपायसकं खिउँगु?”
- 6 अले वं वयात धाल, “जि यिजरेली नाबोतयात ‘छंगु दाखक्यब जित: म्यु वा मेगु दाखक्यबनापं हिलाबुला या’ धका: धया, तर वं दाखक्यब बी मखु धाल।”
- 7 ईजेबेलं वयात धाल, “इस्त्राएलयाम्ह जुजु छि ख:, कि स ख: ? लासां दनादिसँ, ख्वा: खिउँकादी मेने, छुं भपियादिसँ! जि नाबोतया दाखक्यब छित: बीके।”
- 8 अनलि वं आहाबया नामं पौत च्वल, वयागु लाहा छाप तल, अले यिजरेलयापि थकालितयथाय व तत:धर्मि मनुयथाय च्वल।
- 9 पौलय् थथे च्वयात:गु दु,
- “छन्हु अपसं च्वनेगु दि घोणा या, मनुत सकसितं छथाय मुंकि, नाबोतयात मनुतय् दथुइ इज्जतया थासय् फेतुकि।
- 10 मेखेपाखे निम्ह लुच्चापि मनुतयत फेतुका: वं परमेश्वर व जुजुयात सरा: ब्यगु दु धका: धायक्की। अनलि वयात पिने यंका: ल्वहँतं कयका: स्यानाब्यु।”
- 11 ईजेबेलं धा:थे हे यिजरेलया थकालितयसं यात।
- 12 इमिसं छन्हु अपसं तल, फुक्क मनुतयत छथाय मुंकल। अले नाबोतयात इज्जतया थासय् फेतुकल।
- 13 अले निम्ह लुच्चापि मनुत वया वयागु चुलिच् च्वन, इमिसं मनुतय न्द्व:ने नाबोतयात थथे पा: यात, “वं जुजु व परमेश्वरयात सरा: बिल।” उकि वयात शहर पिने यंका: ल्वहँतं कयका: स्यानाबिल।
- 14 अले इमिसं ईजेबेलयाथाय थ्व खबर छवल, “नाबोतयात ल्वहँतं कयका: स्याये धुन।”
- 15 व खबर न्यनेवं ईजेबेलं आहाबयात धाल, “आ: वना: यिजरेली नाबोतं छित: मी मखु धका: धा:गु दाखक्यब कयादिसँ। नाबोत सी धुंक्त।”
- 16 नाबोत सीगु खँ न्यना: आहाब थथेय् दाखक्यब कञ्जा या: वन।
- 17 थुबलय् हे परमप्रभुया थ्व वचन तिश्बीया एलियायाथाय वल,
- 18 “सामरीयायाय् शासन याइम्ह इस्त्राएलया जुजु आहाबयात नापलायेत क्वहां हँ। आहाब नाबोतया दाखक्यबय् दइ। वं दाखक्यब थ:गु हे याना: कायेत्यंगु दु।

- 19 आहाबयात जि थथे धा:गु दु धका: धा, परमप्रभुं थथे धयादी- ‘आहाब नाबोत धा:म्ह मनूयात स्याना: छं वयागु दाखक्यब नं थ:गु याना: कायेत्यंगु दु। नाबोतया हि खिचातयसं फ्य:गु थासय हे छंगु हि नं खिचातयसं फ्यइ।’ *
- 20 एलियायात खना: आहाबं धाल, “अय् जिम्ह शत्रु, छं जित: नाप हे लाकल।”
- एलियां लिस: बिल, “ख:, जि नापलाके धुन। परमप्रभुयात मय:गु मभिगु ज्या यायेत छिं थ:त मियादी धुंक्गु दु।
- 21 अथे जुया: परमप्रभुं छित: धयादीगु दु, ‘जिं छंके विपत्ति हयेत्यनागु दु। जिं छिमि सन्तानतयत भसम यानाबी। दास थजुइमा वा स्वतन्त्र थजुइमा, इस्त्राएलया आहाबया परिवारयापि फुक्क मिजंतयत स्यानाबी।
- 22 छं जित: तंन्वाय्कगुलि अले इस्त्राएलयात पाप याक्गुलि जिं छंगु घरानायात नबातया काय् यारोबामया घरानायात व अहियाहया काय् बाशाया घरानायात या:थे यानाबी।’
- 23 “ईजेबेलया बारे परमप्रभुं धयादीगु दु, ‘यिजरेलया पखा:या लिकक ईजेबेलयात खिचां नइ।’ *
- 24 “आहाबया घरानायापि शहरय् सीपिन्त धा:सा खिचां नइ। खयलय् सीपिन्त धा:सा गिद्धतयसं नइ।”
- 25 (परमप्रभुयात मय:गु मभिगु ज्या यायेत थ:त म्युह आहाब थं ज्या:म्ह मेपि सुं हे मदु। थ: कला: ईजेबेलं ग्वाक्गुलि वं अथे या:गु ख:।
- 26 एमोरीतयसं थं मूर्ति पुजा याना: वं दकलय् घच्चाइपुगु पापयात। एमोरीतयत् परमप्रभुं इस्त्राएलया न्द्व:नं पतिना छ्वयादीगु ख:।)
- 27 एलियागु खँ न्यना: आहाबं थ:गु वस: खुत। अले भांग्र हिना: अपसं च्वन। व भांग्र हिना: हे घन, अले क्वमिल जुयाजुल।
- 28 अबलय् परमप्रभुया थ्व वचन तिश्बी एलियायाथाय वल,
- 29 “आहाब जिगु न्द्व:ने क्वमिल जुगु छुं छं खं ला? वं थ:त क्वमिल या:गुलि जि वं म्वानाच्वंतले वया परिवारयात सजौय बी मखु। वया काय्या पालय जि आहाबया परिवारयात सजौय बी।”

22

मीकाया अगमवक्तां आहाबयात ख्याचव: ब्यगु

२ इति १८:२-२७

1 अनलि स्वदं तक अराम व इस्त्राएलया दथुइ लडाइँ मजु।

- 2 स्वर्दे दूबलय यहदाया जुजु यहोशापात इस्राएलया जुजु आहाबयात नापला: वन।
- 3 थुबलय हे, इस्राएलया जुजुं थ: भारदरतयत न्यन, “झींसं आ: तक छाथ अरामया जुजुया ल्हातं रामोत-गिलाद कायेत छुं मयानगु? व थाय ला झीगु हे ख: नि!”
- 4 आहाबं यहोशापातयात न्यन, “रामोत-गिलादय हमला यायेत छु छि जिनापं झायादी ला?”
- 5 यहोशापातं इस्राएलया जुजुयात लिस: बिल, “जि छि थें ख:, जिम्ह मन्त छिकपिनि मन्त थें ख:, जिम्ह सलत छिकपिनि सलत थें ख:।”
- 6 हानं यहोशापातं इस्राएलयाम्ह जुजुयात थथे धाल, “न्हापं परमप्रभुयाके नि सल्लाह कयादिसैं।”
- 7 उकि इस्राएलयाम्ह जुजुं प्यस:म्ह (४००) अगमवक्तातयसं मुंका: इमित न्यन, “जि रामोत-गिलादय हमला याये ला कि मयाये?”
- 8 इमिसं लिस: बिल, “हमला यानादिसैं, छाथधा:सा परमप्रभुं व छिगु ल्हातय बियादी।”
- 9 तर यहोशापातं न्यन, “झींसं न्यनेत छु थन सं परमप्रभुया अगमवक्ता मदु ला?”
- 10 इस्राएलयाम्ह जुजुं यहोशापातयात धाल, “परमप्रभुयाके न्यनेत मेह छम्ह मन् ला दु, तर व जित: तसकं मय:, छाथधा:सा वं जिगु बारे भिगु अगमवाणी ल्हाइ मखु। वं मभिगु खँ जक धाइगु। व यिम्लाया काय् मीकाया ख:।”
- 11 यहोशापातं लिस: बिल, “जुजुं थथे धाये मज्यु।”
- 12 अले इस्राएलयाम्ह जुजुं छम्ह हाकिमयात स:ता: धाल, “यिम्लाया काय् मीकायायात थथें थन हजि!”
- 13 इस्राएलयाम्ह जुजु आहाब व यहदायाम्ह जुजु यहोशापात जुजुया वस: फिना: सामरीयाया धवाखाया लिक्क च्वंगु खलाय थथ:गु सिंहासनय च्वनाच्वन। अले आहाबया फुक्क अगमवक्तातयसं इमिगु न्हा:ने अगमवाणी ल्हानाच्वन।
- 14 केनानाया काय् सिदकियाहं नयागु नेकत दयका: थथे धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, “शुपि नेकुलि छिमिसं अरामीतयत इपि नाश मजुतले च्वयाच्वनी।”
- 15 मेपि फुक्क अगमवक्तातयसं अज्या:गु हे अगमवाणी ल्हानाच्वन। इमिसं धाल, “रामोत-गिलादय हमला यानादिसैं। छिकपि त्याइ। परमप्रभुं व जुजुया ल्हातय बियादी।”
- 16 मीकायायात स:ताहयेत वंम्ह दूतं वयात धाल, “स्वयादिसैं, फुक्क अगमवक्तातयसं जुजु त्याइ धका: अगमवाणी ल्हानाच्वंगु दु। छि नं अथे हे धयादिसैं। बाला:गु खँ धयादिसैं।”
- 17 तर मीकाया धाल, “धाथें परमप्रभुं म्वा:म्ह ख: थें, परमप्रभुं जित: छु धयादी, जिं व हे जक नवाये।”
- 18 व थयंक व:बलय जुजुं वयाके न्यन, “मीकाया जिमिसं रामोत-गिलादय हमला याये ला कि मयाये?”
- 19 वं धाल, “हमला यानादिसैं। धाथें छिकपि त्याइ। छाथधा:सा परमप्रभुं उकियात जुजुया ल्हातय बियादी।”
- 20 आहाबं वयात धाल, “परमप्रभुया नामय छु सत्य ख: जित: व जक धा धका: जिं छन्त ग्वक: पाफय्केगु?”
- 21 अले मीकायां धाल, “जिं ला इस्राएलयापि फुक्क मन्तयत जवा: मदुपिं फेत थें उखेला: शुखेला: जुयाच्वंगु खना, अले परमप्रभुं थथे धयादिल, “शुपि मन्तय मालिक मदु। उकि शुपि सकले याउँक थथ:गु छैयुं लिहां वनेमा।”
- 22 इस्राएलया जुजुं यहोशापातयात धाल, “जिगु बारे वं भिगु मखु मभिगु जक अगमवाणी धाइ धका: जिं छित: न्हापा हे धयागु, मखु ला?”
- 23 मीकायां हानं धाल, “उकि परमप्रभुया थ्व वचन न्यनादिसैं— जिं परमप्रभुयात थ:गु सिंहासनय च्वनादीगु व स्वर्गाया फुक्क सेना वयक:या जवय व खवय ल्हाच्वंगु खना।”
- 24 परमप्रभुं धयादिल, “रामोत-गिलादय हमला याना: व सीत आहाब जुजुयात सुनां हेयकी?”
- 25 “छम्हयसिनं छगु खँ धाल, मेहयसिनं मेगु हे खँ धाल।
- 26 दकलय् लिपा छगु आत्मा न्हा:ने वया: परमप्रभुया लिक्क दना: धाल, “जि वयात हेयके।”
- 27 “परमप्रभुं न्यनादिल, ‘गथे याना?’
- 28 “आत्मां लिस: बिल, ‘जि वना: वया फुक्क अगमवक्तातयगु म्हुतइ मखुगु खँ ल्हाइगु आत्मा जुये।’
- 29 “परमप्रभुं धयादिल, वयात हेयकेत छ ता:लाइ। ‘हूँ, वना: अथे हे या।’”
- 30 लिपतय मीकायां धाल, “उकि आ: परमप्रभुं छिकपिनि शुपिं फुक्क अगमवक्तातयगु म्हुतइ मखुगु खँ ल्हाइगु आत्मा तयादीगु दु। वयकलं हे छित: नाश यायेगु उजं बियादीगु दु।”
- 31 अले केनानाया काय् सिदकियाहं मीकायाया लिक्क वया: वयागु न्यातालय चाराक्क दया: न्यन, “परमप्रभुया आत्मा जित: त्व:ता: छनापं खँ ल्हायेत गथे यानावल?”
- 32 मीकायां लिस: बिल, “व ला छु थ: हे दुनेया क्वथाय सुलेत वंगु दिनय छु सी।”
- 33 इस्राएलयाम्ह जुजुं आज्ञा बिल, “मीकायायात ज्वना: शहरयाम्ह शासक अमोन व राजकुमार योआशयाथाय यंकि,
- 34 अले वयात धा, “जुजुं थथे धयादी— थ्व मन्यात इयालखानाय कुँ, अले जि याउँक लिहां मवतले वयात मरि व ल: जक नके त्वंके या।”
- 35 मीकायां धाल, “छि याउँक लिहां झाल धा:सा परमप्रभुं जिपाखें नवानादीगु मखु धका: सीकादिसैं।” हानं वं थथे धाल, “जिं धयागु खँ छिपि सकसिनं न्यै।”

रामोत-गिलादय आहाबयात स्या:गु

२ इति १८:२८-३४

- 29 अर्नलि इस्राएलयाम्ह जुजु आहाब व यहदायाम्ह जुजु यहोशापात रामोत-गिलादय हमला यायेत वन।
- 30 आहाबं यहोशापातयात धाल, “झीपिं लडाईलय वनेबलय जि म्हमसीक मेम्ह थें च्वंक वने। छिं थ:गु जुजुया हे वस: फिनादिसैं।” अले इस्राएलयाम्ह जुजु म्हमसीक मेम्ह थें च्वंक लडाईलय वन।
- 31 अरामया जुजुं थ: रथ सेनाया स्वनिम्ह कप्तानतयत “इस्राएलयाम्ह जुजुयात बाहेक मेपि सुयातं हमला याये मते” धका: आज्ञा ब्यगु ख:।
- 32 उकि इमिसं यहोशापात जुजुयात खना: व हे इस्राएलयाम्ह जुजु ख: धका: मतिइ तया: हमला यायेत न्द्यज्यात। तर व त:सलं हाल, अथे हा:बलय
- 33 व इस्राएलयाम्ह जुजु मखु धका: सीका: रथ सेनाया कप्तानत वयात ल्यु मवसें लिहां वल।
- 34 तर छम्ह सिपाईनं थ:गु धनुष साला: ला: ला: थे वाण कयकाछवत। उगु वाण इस्राएलया जुजुया छातिपाताय खालिगु थासय लात। जुजुं थ:गु रथ चल्य याइम्हयसित धाल, “जि चा:पा: जुल। रथ चा:हिका: जित: थन पित यंकि।”
- 35 न्हीच्छि हे लडाईं जुल। इस्राएलयाम्ह जुजु थ:गु रथय तिब कया: अरामीतलिसैं सामना यानाच्वन। रथ दुने हे वयागु घालि हे बा:वयाच्वन। उखुन्हु हे सन्ध्याका: इलय व सित।
- 36 सूर्य बिनावंबलय इस्राएली सिपाईतयथाय थ्व आज्ञा धयन, “फुक्क मन्त थथ:गु शहर व बस्तीइ लिहां हूँ।”

- 37 थुकथं आहाब जुजु सित। वयागु सीम्हयात सामरीयाय यंका: थुन।
- 38 वयागु रथयात बेस्यातयसं म्वःल्हुइगु सामरीयाया पुखुलिइ यंका: सिल। खिचातयसं वयागु हि फयया: त्वन। थ्व फुक्क परमप्रभुया वचनं घोषणा या:थें हे जुल।
- 39 आहाब जुजु जुयाचंबलयं जूगु फुक्क खँ, वं या:गु फुक्क ज्या, किसिया दं तथा: छायापिया तःगु वयागु दरबार व वं परखा: व ध्वाखा दयका: बल्लाकगु शहरतयगु बारे इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 40 आहाब थः पुर्खां थें सीधुंका: वया काय अहज्याह जुजु जुल।
- यहदाय यहोशापात जुजु जूगु
२ इति २०:३१-२१:१
- 41 आहाब इस्त्राएलया जुजु जूगु प्यदँ* दुबलय आसाया काय यहोशापात यहदाया जुजु जुल।
- 42 यहोशापात स्विन्यादँ दुबलय जुजु जुल। वं निइन्यादँ यस्शलेमय राज्य यात। वया मांया नां अजूबा खः। अजूबा शिल्हीया म्हाय खः।
- 43 यहोशापात थः अबु आसां थें परमप्रभुया आज्ञा मानय यात, उकि लिफमस्वः। अयनं पुजा याइगु थायत धा:सा चीकाम्छव। मन्तयसं अन बलि छायेगु व धुर्पायं च्याकेगु याना हे च्वन।
- 44 यहोशापात इस्त्राएलया जुजुलिसे मिलय जुयाच्वन।
- 45 यहोशापात जुजु जुयाचंबलयं जूगु फुक्क खँ, वयागु बहादुरी अले गय याना: वं लडाइँ यात, व फुक्क यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 46 वया बौ आसाया पालय ल्यंदुपि मूर्ति पुजा याइगु वेदी सेवा याइपि मिजं बेस्यातयत वं देशं पितिनाछवत।*
- 47 एदोम देशय जुजु मदु। यहदाया जुजु ल्ययातःमह छम्ह जिल्लाया बडा-हाकिमं अन शासन याइगु।
- 48 यहोशापात जुजु ओपीर देशं लुँ हयेत ब्यापारी जहाजत दयकल। तर एस्-योन-गेबेरय उपि स्यंगुलि जहाजत बनेज्याया लागि न्हाके मफुत।
- 49 उबलय आहाबया काय अहज्याहं यहोशापातयात धाल, “जिमि मन्तयत छिकपिनि मन्तलिसें जहाजय वनेबियादिसें।” तर व मानय मज्।
- 50 यहोशापात थः पुर्खां थें सित। वयात वया पुर्खां दाऊदया शहरय इपिनापं थुन। वया लिपा वया काय यहोराम जुजु जुल।
- इस्त्राएलय अहज्याह जुजु जूगु
- 51 यहोशापात यहदाया जुजु जूगु झिन्हयदँ† दुबलय आहाबया काय अहज्याह इस्त्राएलया जुजु जुल। वं सामरीयाय निदँ राज्य यात।
- 52 अहज्याह थः बौ आहाब, मां ईजेबेल व इस्त्राएलीतयत पाप याकेब्यम्ह यारोबाम थें परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात।
- 53 वं बालघःया व सेवा यात। थुकथं न्हापा थः बौनं याःगु थें परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरयात तंचायकल।

* 22:41 २२:२१ प्यंगु दँ धयागु ७०० ई.पु. ✪ 22:46 २२:२६ १ राजा १५:१२ † 22:51 २२:५१ झिन्हयराय दँ थये धयागु ७०३ ई.पु.

जुजुतयगु निगूगु सफू म्हसीका

निगु राज्यतयगु खँ गन जुजुया न्हापांगु सफुलिइ क्वचाःगु खः, अनं हे जुजुया निगूगु सफू शुरु जुइ। थ्व सफूयात ईसिसं निब्वथले फु –

१. ई.पु. ८०० निसें सामरिया पतन व उत्तरी राज्यया अन्त्य तक अर्थात ई.पु. ७२२ तक।

२. इस्राएलया राज्यया पतन जगु यहदा राज्यया खनिसें कयाः ई.पु. ५८६ लय् नबूकदनेसर जुजुं यरूशलेम त्याकाकयाः नाश याःगु ई तक।

इस्राएल व यहदाया जुजुत व अन च्वंपिं मनुत बाचाया नियमकथं मजुसें इमिसं मूर्ति पुजा याःगुलि थुपि ततःधंगु विपतित देश व जाति जातितयथाय वःगु खः। यरूशलेम नाश यायेधुंकाः यहदाय् च्वंपिं मनुतयत मेगु थासय् ज्वना यंकूगु घटना इस्राएली इतिहासया नििति छ्गु तःधंगु ह्युपाकथं काःगु दु। निगूगु जुजुतय सफुलिइ मू मनुकथं खने दुम्ह अगमवक्ता एलियाया अधिकार काःम्ह एलीशा हे खः।

धलः पौ

अलग जगु राज्य

१. एलीशा अगमवक्ता १:१-८:१५

२. यहदा व इस्राएलया जुजुपि ८:१६-१७:४

३. सामरियाया पतन जगु १७:५-४१

यहदाया राज्य

१. हिजकियानिसें योशियाह तक १८:१-२१:२६

२. योशियाहया शासन २२:१-२३:३०

३. यहदाया दकलय् लिपायापि जुजुत २३:३१-२४:२०

४. यरूशलेमया पतन २५:१-३०

२ राजा

एलिया व जुजु अहज्याह

1 इस्राएलया जुजु आहाब सीधुंकाः मोआबं इस्राएलया विरोधय् विद्रोह यात।

2 सामरियाया थःगु दरबारया च्वय्यागु क्वथाया तिकिइयालं कुतुं वयाः इस्राएलया जुजु अहज्याह तसकं घाःपाः जुल। उकिं व दूततयत् थथे धया छवल, “वनाः जि थ्व घाःपापाखें लनी कि मलनी धकाः एक्रोनया घः बाल-जिबबयाके सल्लाह का।”

3 तर परमप्रभुया दूतं तिश्बी एलियायात धाल, “सामरियाया जुजुया दूततयत् नापलाः हँ। अले इमित थथे धा, ‘एक्रोनया घः बाल-जिबबयात न्यंवेत छु इस्राएलय् छम्ह नं परमेश्वर मदु ला?’

4 उकिं परमप्रभुं आः थथे धयादीगु दु – “छ म्वतुलाच्वंगु लासा छं त्वःती मखु, छ धाथ्यें सी।” अले एलिया वन।

5 दूतत अहज्याहयाथाय् लिहां वःबलय् व इमित धाल, “छिपिं छाय् लिहां वयागु?”

6 इमिसं वयात लिसः बिल, “छम्ह मनु जिमित नापलाः वल। वं जिमित थथे धाल, ‘छिमित छवयाहःम्ह जुजुयाथाय् लिहां वनाः वयात थथे धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – एक्रोनया घःयात न्यंवेत छाय् दूतत छवयागु, छु इस्राएलय् छम्ह नं परमेश्वर मदु ला? उकिं छ म्वतुलाच्वंगु लासा छं त्वःती मखु। छ धाथ्यें सी।’ ”

7 जुजु इमित धाल, “छिमित थथे नापलाना धाःवःम्ह व मनु गथे च्वं?”

8 दूततयसं अहज्याहयात धाल, “वं सँयागु वसः फिनातःगु दु, वं थःगु जँय् छेंगयागु हे जनी चिनातःगु दु।”

अले वं धाल, “वं ला तिश्बी एलिया खः।”*

9 अले जुजुं सेनाया छम्ह कप्तानयात वया नेय्म्ह मनुतनापं वयाथाय् छवल। उबलय् एलिया पहाडया च्वकाय् च्वनाच्वंगु खः। कप्तानं एलियायात धाल, “अय् परमेश्वरया मनु, जुजुं थथे धयादी, ‘याकनं क्वय् क्वहां वा।’ ”

10 एलियां कप्तानयात लिसः बिल, “जि परमेश्वरया मनु खःसा स्वर्गं मि कुतुं वयाः छ व छिमि नेय्म्ह हे मनुतयत् भस्म यायेमा।” अले आकाशं मि कुतुं वयाः कप्तान व वया नेय्म्ह मनुतयत् भस्म यानाबिल।*

11 अनलि जुजुं मेम्ह छम्ह कप्तानयात वया नेय्म्ह सिपाईतनापं एलियायाथाय् छवल। वं वयात धाल, “हे परमेश्वरया मनु, जुजुं थथे धयादी, ‘थथ्यें क्वहां वा।’ ”

12 एलियां इमित लिसः बिल, “जि परमेश्वरया मनु खःसा आकाशं मि कुतुं वयाः छ व छिमि नेय्म्ह मनुतयत् भस्म यायेमा।” अले परमेश्वरया मि आकाशं कुतुं वयाः वयात व वया नेय्म्ह मनुतयत् भस्म यानाबिल।

13 जुजुं हाकनं छकः स्वम्हम्ह कप्तानयात नेय्म्ह मनुतनापं छवल। थ्व स्वम्हम्ह कप्तान एलियायाथाय् थहां वन अले पुलि चुयाः वयात बिन्ति यात, “हे परमेश्वरया मनु, जि व जिम्ह थुपि नेय्म्ह मनुतयत् दया यानादिसं! जिमिगु ज्यान बचय् यानादिसं!

14 स्वयादिसं, स्वर्गं मि कुतुं वयाः न्हापा वःपिं निम्ह कप्तानत व इमि मनुतयत् भस्म यानाबिल। तर जिगु प्राण बचय् यानादिसं।”

15 परमप्रभुया दूतं एलियायात धाल, “वं नापं क्वय हँ, व खनाः ग्याये मते।” उकिं एलिया व कप्तानलिसें जुजुयाथाय् क्वय वन।

16 एलियां जुजुयात धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, इस्राएलय् परमेश्वर मदु थें यानाः छं छाय् दूततयत् एक्रोनया घः बाल-जिबबयात थः लनी कि मलनी धकाः न्यंके छवयागु? उकिं छ ग्वारतुलाच्वंगु लासा छं गुबलें त्वःती मखु, छ धाथ्यें सी।”

17 परमप्रभुं एलियापाखें नवानादीगु वचनकथं अहज्याह सित।

अहज्याहया छम्ह नं कार्पुं मदुगुलि यहदाया जुजु यहोशापातया काय् यहोरामं राज्य यानाच्वंगु निगूगु दैय्* योरामं वया लिपा जुजु जुल।

18 अहज्याह जुजु जुयाच्वंबलय् जगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्याखें इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

* 1:8 १:८ मती ३:४; मर्क १:६ * 1:10 १:१० लूक १:५४ * 1:17 १:१७ निगूगु दै धाःगु ८:२ ई.पु. ३ अन्त्याय्यागु १ पदय् स्वल धासा थ्व ई व यहदाय्याम्ह जुजु यहोशापातया राज्यया झिच्यामगु दै छगु हे ई खः। पुलांगु नियमया इत्यय् नौ व काय्पं ग्बले ग्बले नापं राज्य यात। † 1:17 १:१७ योराम ग्बले ग्बले इस्राएलयाम्ह जुजु योरामयात यहोराम धकाः नं धायेगु याः खः ला इस्राएलया जुजु योरामया नां वं थ्व हे खः।

2

एलियायात स्वर्ग्य यंकृगु

- 1 परमप्रभु एलियायात ग्वःफयपाखे स्वर्ग्य थत यंकेत्यंबलय एलिया एलीशानाप गिलगाल त्वःताः लैय वनाच्वन।
- 2 एलिया एलीशयात धाल, “छ थन हे च्वै, परमप्रभु जितः बेथेलय छवयादीगु दु।”
- तर एलीशां धाल, “धात्थे परमप्रभु म्वाःह खः थें अले छि म्वाःह खः थें, जिं पाफयाः धाये जिं छितः त्वःते हे मखु।” अले इपि निम्हनाप क्वय बेथेलय वन।
- 3 बेथेलय छपुचः अगमवक्तातयसं एलीशयाथाय वयाः न्यन, “परमप्रभु थौं छिकपिनि मालिकयात छिपाखें यंकादी धकाः छु छिं स्यू ला?”
- एलीशां धाल, “खः, जिं स्यू। थ्व खँ ल्हाये मते।”
- 4 अनलि एलियां एलीशयात धाल, “छ थन हे च्वै, परमप्रभु जितः यरीहोय छवयादीगु दु।”
- तर एलीशां धाल, “धात्थे परमप्रभु म्वाःह खः थें अले छि म्वाःह खः थें, जिं छितः त्वःते हे मखु।” अले उपि निम्हनाप यरीहोय वन।
- 5 यरीहोय छपुचः अगमवक्तातयसं एलियायाथाय वयाः न्यन, “परमप्रभु थौं छिकपिनि मालिकयात छिपाखें यंकादी धकाः छु छिं स्यू ला?”
- वं धाल, “खः, जिं स्यू। तर थ्व खँ ल्हाये मते।”
- 6 अले एलियां वयात धाल, “थन हे च्वै, परमप्रभु जितः यर्दन खसिइ छवयादीगु दु।”
- तर हाकनं एलीशां लिसः बिल, “धात्थे परमप्रभु म्वाःह खः थें अले छि म्वाःह खः थें, जिं छितः त्वःते हे मखु।” उकिं इपि निम्ह न्यासि वना हे च्वन।
- 7 नेय्मह अगमवक्तात यर्दन तक हे इमिगु ल्यूल्य वल। एलिया व एलीशा खसि सिथय दित। नेय्मह अगमवक्तात भचा तापाक दनाः इमित स्वयाच्वन।
- 8 एलियां थःगु गा त्वयाः निइकाः उकिं लखय कयकल। लः जवय व खवयपाखे निब्व जुल। इपि गंगु बँ जुयाः खुसिया उखे वन।
- 9 खुसि छीधुंकाः एलियां एलीशयात धाल, “छपाखे जितः तापाक यंके न्हः जिं छंगु निति छु याये?”
- “छिगु आत्माया निदंगु ब्वः सर्वय कथं बियादिसँ अले जितः छिगु थासय च्वना ज्या याये मास्ति वः।” एलीशां लिसः बिल।*
- 10 एलियां धाल, “छं थाकगु खँ च्वन। अयनं जितः छपाखे ल्हनायंकीबलय छं खन धाःसा व छंगु जुइ, मखुसा छनत दइ मखु।”
- 11 इपि खँ ल्हाल्हां वनाच्वंबलय आकाझाकां मिया रथ व सलत उपि निम्हयसिगु दथइ खनेदत, अले इपि निम्हयसित अलग यात। अले ग्वःफसं एलियायात स्वर्ग्य थत यंकल।
- 12 थ्व खनाः एलीशा चिल्लाय दनाः हाल, “जिमि अबु, जिमि अबु! इसाएलया रथत व सलगइपि!” अले एलीशां वयात हाकनं गुबलें मखं। नुगः मछिकाः एलीशां थःगु वसः ज्वनाः निकयाना खुत।*
- 13 अनलि व एलियायात थत यंकबलय कर्तुं वंगु गा काल। अले लिहां वनाः यर्दन खुसि सिथय दन।
- 14 एलियायागु गां खुसी च्वंगु लःयात कयकाः वं धाल, “एलियाया परमेश्वर, परमप्रभु मन दी?” थुकथं वं लःयात कयकल। वं लःयात कयकबलय लः जवय व खवय निब्व जुल। अले एलीशा खुसिया उखे वन।
- 15 व स्वयाच्वंपि यरीहो वःपि अगमवक्तातयगु पुचलं धाल, “एलियाया आत्मा एलीशयाके क्वहां वःगु दु।” इपि वयात नापलाः वन, अले वयागु न्हःने भ्वसुल।
- 16 इमिसं धाल, “स्वयादिसँ, जिपि छिकपिनि दासतयके बबल्लाःपि नेय्मह मनत दु। छिकपिनि मालिकयात माःवनेत इमित वने बियादिसँ। परमप्रभुया आत्मां यंकाः वयात गनं पहाड अथवा ब्यासिइ त्वःतातयादीगु जुइफु।”
- एलीशां लिसः बिल, “म्वाः! इमित छवये मते।”
- 17 इमिसं धाःसा वयात मछाले मायकः जिदी याना हे च्वन। उकिं वं धाल, “इमित छव।” अले इमिसं नेय्मह मनतयत छवल। इमिसं स्वन्ह तक माल अयनं एलियायात लुइके मफुत।
- 18 इपि यरीहोय च्वनाच्वंमह एलीशयाथाय लिहां वःबलय वं इमित धाल, “जिं छिमित वने मते धयागु, मखु ला?”
- एलीशयागु अजू चायापुगु ज्या
- 19 यरीहोयापि छुं मनतयसं एलीशयात धाल, “हे जिमि प्रभु, स्वयादिसँ, थ्व शहर बांलाःगु थासय दु। अयनं लः बांमलाः अले जमिनय छुं सइ मखु।”
- 20 वं धाल, “छगः न्हगु बात्चा जिथाय हजि, अले उकी चि ति।” इमिसं व वयाथाय हल।
- 21 अले व लःया मुहानय वन। उकी चि तयाः वं थथे धाल, “परमप्रभु थथे धयादी, ‘जि थ्व लःयात शदु यानाबियागु दु। आवनिसें थुकि गुबलें मृत्यु हइ मखु अले जमिनयात गकाबी मखु।’”
- 22 एलीशां धाःथे हे अनयागु लः थौं तक नं शदु जुयाच्वंगु दु।
- 23 अनं एलीशा बेथेलय थहां वन व लैय वनाच्वंबलय शहरं छुं मिजंमस्त वयाः वयात थथे धयाः गिजय यात, “अय पाचु छयं, छ च्वय थाहां हँ। अय पाचु छयं, छ च्वय थाहां हँ।”
- 24 व फहिल अले इमित स्वयाः परमप्रभुया नामय सराः बिल। अबलय लाक हे सिमात दगु थासं निम्ह भालू पिहां वयाः इपि मध्ये पिइनिम्ह मिजंमस्तयत तच्चकं धाःपा यानाबिल।
- 25 अनं व कर्मे ल पर्वतय वन, हानं अनं सामरियाय लिहां वन।

3

इसाएल व मोआबया दथइ लडाईं

- 1 यहदाया जुजु यहोशापातं राज्य यानाच्वंगु झिंच्यागु दैय आहाबया काय योराम सामरियाय इस्राएलया जुजु जुल। वं झिनिदँ राज्य यात।
- 2 वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात, तर वया मां-बौन याःगु ति ला मखु। थः बौनं बालाधःया पुजा यायेत दयकगु च्वखडगु थां वं चीकाछवल।
- 3 अथेसां थः स्वयाः न्हापायाम्ह जुजु नबातया काय यारोबामं थें वं इस्राएलयात नं पाप याकल, वं व याना हे च्वन।*
- 4 मोआबया जुजु मेशा यक्व फे लहिनातःगु दु। दैयदसं वं १,००,००० चिधिकःपि भ्याःचा व १,००,००० भ्याःचाया ऊन इस्राएलया जुजुयात बीमाः।
- 5 तर आहाब सीधुंकाः मोआबया जुजु इस्राएलया जुजुया विरोधय विद्रोह यात।
- 6 अथे जुयाः उबलय जुजु योरामं सामरियां वनाः फुकक इस्राएलयात मुंकल।

7 वं यहदाया जुजु यहोशापातयाथाय वं थथे खबर छवत, “मोआबयाम्ह जुजु जिगु विरोधयु विद्रोह यात। छु छि मोआबलिसें लडाईं यायेत जिलिसें झायादी ला?”

यहोशापातं लिस: बिल, “जि व छि उलथें ख:, जिम्ह मनुत छिकपिनि मनुत ख:, जिम्ह सलत छिकपिनि सलत ख:।”

8 यहोशापातं न्यन, “हमला यायेत झीपि गगु लौपु वनेगु?”

योरामं लिस: बिल, “एदोमया मस्मूमि वनेगु।”

9 उकिं इस्राएलया जुजु यहदाया जुजु व एदोमया जुजुलिसें पिहां वन। न्हयन्ह तक चाचा:हिला: वनेधुंका: सेनायाके थ:गु निति व थ: पशुतयगु निति ल: फुत।

10 इस्राएलया जुजुं धाल, “आ: गथे याये! छु परमप्रभुं झीपि स्वम्ह जुजुपिन्त मोआबया जुजुया लहातयु बीत हयादीगु ख: ला?”

11 तर यहोशापातं न्यन, “थन परमप्रभुया सुं अगमवक्ता मदु ला? दुसा, झीसं वपाखें परमप्रभुयाके न्यने फइ।”

इस्राएलयाम्ह जुजुया सेनाया छम्ह कप्तानं लिस: बिल, “शाफातया कायु एलीशा थन दु। वं एलियाया लहा: सिलाबीगु ख:।”

12 जुजु यहोशापातं धाल, “परमप्रभुया वचन वयाके दु।” उकिं इस्राएलया जुजु, यहदाया जुजु यहोशापात व एदोमया जुजु वयाथाय वन।

13 एलीशां इस्राएलया जुजुयात धाल, “छायु छि जिथायु वयाचवनागु? झासैं, छिकपिनि मां-बौया अधर्मी अगमवक्तातयत हे न्यनादिसें।”

योरामं धाल, “मखु, छायाधा:सु परमप्रभुं हे जिपि स्वम्ह जुजुपिन्त छकलं मोआबया लहातयु बीत स:तादिला।”

14 एलीशां धाल, “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु म्वा:म्ह ख: थें, जि पाफया: धाये जि यहदाया जुजु यहोशापातयात इज्जत मयाइम्ह जुसा जि छिगु ख्वा: जक नं मस्वयेगु अले छित: वास्ता तक नं मयायेगु।

15 आ: वीणा थाइम्ह छम्ह मनु जिथायु हयादिसें।”

व मनुखं वीणा थानाच्चंबलयु परमप्रभुया शक्ति एलीशयाके क्वाहां वल।

16 अले वं धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी- जि ब्यासिइ पुखुया पुखु यानाबी।

17 छिमिसं फयु व:गु चाइ मखु, वा व:गु खनी मखु। अयतं थ्व ब्यासि लखं जाइ। अले छिमिसं, छिमि सा द्रुहं व छिमि मेपि पशुतयसं ल: त्वने खनि।

18 थ्व परमप्रभुया निति चिधंगु खैं ख:, वयकलं मोआबयात नं छिकपिनिगु लहातयु बियादी।

19 छिकपिन्सं किल्ला दुगु फुक्क शहरत व फुक्क तत:धंगु शहरत त्याकाकाइ। छिकपिन्सं भिगु फुक्क सिमात पालाबी। ल:या फुक्क मुहान पनाबी। अले फुक्क यक्व सइगु भिगु बुँत ल्वहं वान्छवया: स्यंकाबी।”

20 कन्हयु खुन्हु सुथ न्हापां बलि छाइगु इलयु एदोमपाखें ल: न्धानावल, अले जमिन लखं जाल।

21 थ:पिन्त हमला यायेत स्वम्ह जुजुपि व:गु दु धइगु खैं न्यना: मोआबीतयसं हतियार ज्वने फुपि बुरापि व ल्याय्म्हपि फुक्क मिजंतयत स:तके छवल अले इमित सिमानायु तल।

22 कन्हयु खुन्हु सुथयु इपि दंबलयु सूर्य लखयु थिनाचवन। मोआबीतयसं थ:गु न्हा:ने दुगु ल: हि थें ह्याउंसे च्वंगु खन।

23 इमिसं धाल, “थ्व ला हि ख:। उपि जुजुपि थ:थ: हे ल्वाना: छम्हयसिनं मेम्हयसित स्यात जुइ। झीपि वना: इमिगु छाउनी लुतयु या: वनेनु।”

24 तर मोआबीत इस्राएलीतयगु छाउनीइ थ्यंबलयु इस्राएलीतयसं मोआबीतयत हमला यात। उकिं इपि इस्राएलीतयगु न्हा:नं बिर्यु वन। मोआबीतयत स्यास्यं इस्राएलीत इमिगु देशयु हे दुहां वन।

25 इमिसं शहरत नाश यानाबिल। इमि फुक्कसिनं यक्व सइगु फुक्क बुँइ ल्वहैंत त्व:मपुतले ल्वहं वांछवल। इमिसं ल:या फुक्क मुहान पनाबिल। अले फुक्क भिगु सिमात पालाबिल। लिपतयु इमिगु राजधानी करि-हरेशेत जक ल्यन। तर कप्तांकां कयकीपिन्सं उकियात नं धेरयु याना: हमला यात।

26 थ: लडाइँलयु बुइन धइगु सिया: मोआबया जुजु थ: ७०० म्ह सिपाईत ज्वना: जबरजस्ती शत्रुया सेनाया इव: पुला: एदोमया जुजु दुथायु थ्यंक वनेत कुत: यात। तर व ता:मलात।

27 अथे जुया: वं थ:गु लिपा जुजु जुइम्ह थ: न्हापां बूम्ह काययात शहरया पखालयु होमबलिकथं बलि बिल। इस्राएलीतयके त:धंगु तं लात अले इपि अनं थ:गु हे देशयु लिहां वन।

4

गरीबम्ह भा:त मदुम्ह मिसाया चिकं

1 अगमवक्तातयु पुच:याम्ह छम्हयसिया कलातं एलीशयात चिल्लायु दना: थथे धाल, “छिकपिनि दास जिमि भा:त सित। वयक: परमप्रभुयात तसकं मानयु याइम्ह धका: ला छि सी हे स्यु। तर वयकलं ध्यबा पुलेमा:म्ह छम्ह मनु जिमि निम्ह कायपिन्त दास दयकेत का:वयाच्वंगु दु।”

2 एलीशां वयात लिस: बिल, “छंगु लागि जिं छु याये माल? छंगु छैयु छु दु? जित: धा।”

वं धाल, “छिकपिनि दासयाके छुं नं मदु। चिकंथल जक दु।”

3 एलीशां धाल, “छैयु छैयु वना: थ: सकलें ज:ला:लापिन्के खालि थलत पवना: हजि। थल भचा यक्व हजि।

4 अनंलि छैयु वना: छं थ: कायपिन्त नं दुने तया: खापा त्यु। अले थलयु च्वंगु चिकं उपि थलयु च्वकि। अले जा:गु थलत अलग ति।”

5 व मिसा व वया कायतं एलीशां धा:थें यात। अले वं इमिगु ल्युने खापा तिनाबिल। इमिसं थलत ह:लिसें वं चिकं जायका वन।

6 फुक्क थल जायेधुंका: वं थ: छम्ह काययात धाल, “मेगु थल हजि।”

तर वं लिस: बिल, “आ: मेगु छा: नं थल मन्त।” अबलयु लाक हे चिकं वयेगु दित।

7 व भा:त मदये धुंक्रम्ह मिसा वना: परमेश्वरया मन्यात थ्व खँ वन। अले वं धाल, “हैं, चिकं मिया: त्यासा पु। ल्यं दुगु धिबां छ व छिमि कायपि म्वानाच्वने फइ।”

एलीशा व शूनमी च्वंम्ह त:मिम्ह मिसा

8 छम्ह एलीशा शूनम शहरयु वन। अन छम्ह त:मिम्ह मिसा दुगु जुयाचवन। वं एलीशयात नयेत थ:गु छैयु स:तल। उकिं एलीशा अनं जुया: वंक्व: पतिकं नयेत उगु छैयु छुं ई च्वनीगु।

9 व मिसां थ: भा:तयात धाल, “थन अजव: थें वयाच्वनीम्ह मनु परमेश्वरया पवित्रम्ह मनु ख: धका: जिं स्यु।

10 क:सिइ छक् चिकगु क्वथा दयका: अन खाता, तेबिल, मेच व मत छप्वा: तयाबीनु। व झीगु छैयु वइबलयु अन च्वनी।”

11 छम्ह एलीशा अन वल, अले तलयु च्वंगु थ:गु क्वथायु वना: आराम यात।

12 वं थ: च्य: गेहजीयात धाल, “व शूनमी मिसायात स:ता हजि।” वं वयात स:ताहल। व मिसा एलीशया न्हा:ने दन।

13 एलीशां थः च्यःयात धाल, “वयात धा, ‘छं जिमिगु लागि थुलिमछि दुःखयात। जिमिसं छंगु लागि छु याये? छु छंगु लागि जुजु वा सेनापतिनापं खँ लहानाबी माः ला?”

व मिसां धाल, “जि थन थः मनुतनापं बांलाक च्वं चवनागु दु। जितः थुलि गा।”

14 लिपा एलीशां गेहजीयात न्यन, “अथेसा जिं वयागु लागि यायेमाःगु छुं हे मदु ला?”

गेहजीं लिसः बिल, “वया काय् मदुनि, भाःतम्ह धाःसा बुरा जुइ धुं कल।”

15 अले एलीशां धाल, “वयात थन सःती।” गेहजीं व मिसायात सःतल। व वयाः वयागु लुखा लिक्क दन।

16 एलीशां व मिसायात धाल, “मेगु दैय् थ्व हे इलय् छं थःकाय्यात मुलय् तयाः म्हितकाच्वंगु जुइ।”

व मिसां धाल, “मखु, मखु, जिमि प्रभु, परमेश्वरया मनु, थः दासीयात ध्वंलानादी मते अले आस क्यनादी मते।”*

17 तर व मिसाया प्वाथय् दत। एलीशां धाःथे हे व मेगु दैय् छम्ह काय् बुइकल।

18 कायमचा भचा तःधिकः जुइ धुंकाः व छन्हु थः बोयाथाय वन। उबलय् वया बौ बुँइ छव लइपिनापं च्वनाच्वंगु खः।

19 काय् मचां थः बोयात धाल, “छयं स्यात! छयं स्यात!”

वया बौन थः छम्ह च्यःयात धाल, “श्वयात श्वया मांयाथाय यंकि।”

20 उम्ह च्यलं मचायात बुयाः वया मांयाथाय यं कल। बान्हे तक मामं मचायात मुलय् तयाः तल। अले व मचा सित।

21 मामं मचायात बुयाः परमेश्वरया मनूया क्वथाय् यंकाः वयागु खाताय् तयाबिल, अले खापा तिनाः पिहां वल।

22 अनलि वं थः भाःतयात सःताः धाल, “जिथाय् छम्ह गधानापं छम्ह च्यः छवयाहयादिसँ। जितः अगमवक्ता एलीशायाथाय वनेमाःगु दु। जि गुलि फत उलि याकनं लिहां वये।”

23 व मिसाया भातं न्यन, “थौं छाय् वनेमाल? थौं अमाइ वं मखु, शबाथ वं मखु।”

वं धाल, “न्हागु हे थजू।”

24 अले गधाया म्हय काठी चिनाः च्यःयात धाल, “श्व गधायात ब्वाके यंकि। जिं मधातले जिगु लागि चिपलाः याये मते।”

25 थुकथं व वन, अले कर्मेल डौं डौं परमेश्वरया मनूयाथाय थयंकः वल।

व तापाकं वयाच्वंगु खनाः परमेश्वरया मनूखं थः च्यः गेहजीयात धाल, “स्व! लैय् शनमी मिसा वयाच्वंगु।

26 ब्वाँय् वनाः वयात छिमि भाःत व मचा म्हं फु ला धकाः न्यै?”

वं धाल, “म्हं फु।”

27 व डौं डौं परमेश्वरया मनूयाथाय थयंबलय् वं एलीशाया तुति ज्वन। वयात ध्वानाः चिकित गेहजी न्हाज्यात। तर परमेश्वरया मनूखं धाल, “वयात त्वःताः ब्यु। वया नुगः तसकं ख्वःगु दु, तर परमप्रभु वं खँ जिपाखें सुचकाः जितः छुं धयादीगु मदुनि।”

28 वं धाल, “हे जिम्ह प्रभु, छु जि छितः काय् पवनागु खः ला? जितः आस क्यनाः आसां थ्याकादी मते धकाः जि बिन्ति यानागु मखु ला?”

29 अले एलीशां गेहजीयात धाल, “वनेत तया जू। हथासं थ्व जिगु कथि ज्वनाः ब्वाँय् हँ। लैय् सुं नापलात धाःसा वयात ज्वजलपा याये मते, वं ज्वजलपा यात धाःसा वयात लिसः बी मते। थ्व जिगु कथि व मचाया ख्वालय् तयाब्यु।”

30 तर मचाया मामं धाल, “धाथें परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें अले छि म्वाःम्ह खः थें, जिं छितः त्वःते हे मखु।” उकि एलीशा दनाः उम्ह मिसाया ल्यूल्य वन।

31 गेहजीं इपि स्वयाः न्हापा वनाः व कथि उम्ह मचाया म्हय तयाबिल, तर छुं सः मवः, मचा म्वाःगु छुं नं चिं खने मदु। उकि एलीशायात नापलायेत गेहजी लिहां वन, अले वं धाल, “व मचा मदं।”

32 एलीशा छैय् थयंबलय् वं थःगु खाताय् सिना च्वंम्ह मचायात खन।

33 व क्वथा दुने दुहां वन, अले उपि निम्ह जक दुने दुहां वनाः वं खापा तिल अले परमप्रभुयात प्रार्थना यात।

34 अनलि मचाया म्हुतु, मिखा व ल्हातय् थःगु म्हुतु, मिखा व ल्हाः तयाः उम्ह मचाया म्हाया च्वय् थःगु म्हु तिल्ल प्यंकल। वं अथे वयागु म्हाया च्वय् थःगु म्हु तिल्ल प्यंकलबलय् मचाया म्हु क्वानावल।*

35 एलीशा दनाः क्वथाया थुखे उखे न्यासि जूल। हाकनं छकः खाताय् दनाः वयागु म्हाया च्वय् थःगु म्हु तिल्ल प्यंकल। अले व मचां न्हयकः तक हाच्छिउं यानाः मिखा चायकल।

36 अले एलीशां गेहजीयात सःता धाल, “व शनमी मिसायात सःता हजि।” वं वयात सःताः हल। व मिसा वयेधुंकाः एलीशां धाल, “छिमि काय्यात यंकि।”

37 व दुहां वल, अले एलीशाया तुतिइ भवसुलाः वं वयात भागि यात। अनलि थःकाय् ज्वनाः व वन।

थलय् मृत्यु

38 देशय् अनिकाल जुयाच्वंबलय् एलीशा गिलगालय् लिहां वन। छन्हु छपुचः अगमवक्तात थःनापं च्वनाच्वंबलय् एलीशां थः च्यःयात धाल, “मिइ छगः तम्बःगु थल तयाः अगमवक्ताय् पुचःया लागि भचा क्वाति दयंकि।”

39 उपि मध्ये छम्ह अगमवक्ता बुँइ जडिबुटी माः वन। वं छमा फल थें ज्याःगु लौका दगु गसिमा लुइकल। वं थःम्हं ल्हातं ज्वने फक्व उकिया फल खानाः हल। वं लौका थें ज्याःगु उपि फलयात कृचा कृचा यानाः तानाः क्वातिदगु थलय् तल। व छुकिया फल खः धकाः सुनानं मस्यु।

40 त्वाचं मनुतय्त नयेत बिल। तर उकिया सवाः कयाः इमिसं एलीशायात चिल्लाय् दनाः धाल, “अय् परमेश्वरया मनु, थ्व थलय् मृत्यु दु।” इमिसं व नये मफुत।

41 एलीशां धाल, “भचा छुचं हजि।” वं व थलय् तयाः धाल, “आः थुमित थ्व नकि।” थुबलय् उकी स्यंकीगु छुं मदु।

निगू अजू चायापुगु ज्या

42 बाल-शलीशायाम्ह छम्ह मनूखं परमेश्वरया मनूया निति उगु दैया बालीया न्हापां सःगु तख्वया निइपा मरि व थःगु बोराय् न्हगु अनन्या धेत भचा ज्वनावल। एलीशां धाल, “उपि मनुतय्त थ्व नयेत ब्यु।”

43 वया च्यलं लिसः बिल, “छु जि सच्छिम्ह मछि मनुतय्त न्हाःने थुलि जक तयाबीगु ला?”

तर एलीशां धाल, “मनुतय्त थ्व नयेत ब्यु। छाथधाःसा परमप्रभुं थथे धयादीगु दु, इमिसं नयाः नं भचा ल्यनी।”

44 अले वं व इमिगु न्हाःने तयाबिल। परमप्रभुया वचनकथं इमिसं नयाः नं भचा ल्यन।

5

नामानया छेंगया पुनेयःगु ल्वय्

1 नामान अरामया जुजुया सेनापति खः। व थः जुजुया निति छम्ह तःधंम्ह मन् खः। वं यानाः हे अरामयात परमप्रभुं त्याकादीगुलि अरामया जुजुं वयात तसकं मानय् याइगु। व छम्ह बहादुर सिपाईं खः, तर वयाके छेंगया पुनेयःगु ल्वय् दु।^{१०}

2 छकः अरामया सेनां इस्त्राएलय् हमला याःबलय् अरामया सिपाईंतयसं छम्ह नकतिनियाम्ह मिसामचायात ज्वनाः अरामय् हल। उम्ह मिसामचां सेनापति नामानया कलाःया भ्वाति जुयाः ज्या याइगु खः।

3 वं थः मालिकनीयात धाल, “जिम्ह मालिकं सामरियाय् च्वंम्ह अगमवक्तायात नापलानादिल धाःसा वं वयकःया ल्वय् लायकाबी।”

4 नामान थः मालिक अरामया जुजुयाथाय् वनाः थथे धाल, “इस्त्राएली मिसामचां थथे धाःगु दु।”

5 अरामया जुजुं धाल, “ज्यु, छ हूँ। जि इस्त्राएलया जुजुयात छगु पौ च्वयाबी।” उकि नामान ३४० किलोग्राम वहः, ७० किलोग्राम लूँ व शिज्वः वसः ज्वनाः वन।

6 वं इस्त्राएलया जुजुयाथाय् ज्वनावंगु पौलय् थथे च्वयातःगु दु, “थ्व पौनापं जि जिम्ह दास नामानयात छिथाय् छ्वयाहयागु दु। छिं वयागु छेंगया पुनेयःगु ल्वय् लायका बियादिसँ।”

7 व पौ ब्वनेवं इस्त्राएलया जुजुं थःगु वसः खुनाः धाल, “सुयातं स्याइम्ह व म्वाकीम्ह छु जि परमेश्वर खः ला? थ्व मनुखं छम्ह छेंगया पुनेयःगु ल्वचं कःम्ह मन्यात लायकाब्यु धकाः जिथाय् छाय् छ्वयाहःगु? जिं स्वयेबलय् वं लडाईं यायेत त्वह तयाच्वंगु दु।”

8 इस्त्राएलयाह जुजुं थःगु वसः खुगु खँ न्यनाः परमेश्वरया मन् एलीशां इस्त्राएलयाह जुजुयाथाय् थ्व खबर छवल, “छिं थःगु वसः छाय् खुनादियागु? नामानयात जिथाय् छ्वयाहयादिसँ। अले वं इस्त्राएलय् छम्ह धाथ्येयाम्ह अगमवक्ता दु धकाः सी।”

9 उकि नामान थःगु रथत व सल ज्वनाः एलीशाया छेंय् वल, अले लुवाय् पियाच्वन।

10 एलीशां वयात थथे धायेत छम्ह दूत छवल, “छ थः हे वनाः न्हयकः तक यर्दन खुसिइ लुकुंब्यु। अले छंगु छेंगु न्हापा थें हे जुयाः छ शुद्ध जुइ।”

11 थ्व न्यनाः नामान तसकं तंचाल, अले थथे धयाः लिहां वन, “जितः नापलायेत व छाय् पिहां मवःगु? जिं ला व जिथाय् वयाः परमप्रभु थः परमेश्वरयात बिन्ति यानाः ल्वचं कःगु थासय् ल्हाः तयाः जिगु छेंगया पुनेयःगु ल्वय् लायकाबी धकाः च्वनागु का।

12 छु दमस्कसय् वचंगु अबाना व फारपर खुसि इस्त्राएलया खुसित स्वयाः भिं, मजु ला? छु जि उकी लुकुंबियाः शुद्ध जुइ मफइ ला?” उकिं व लिफस्वयाः तंभवां वन।

13 वया च्यःतयसं वया लिक्क वयाः वयात धाल, “मालिक, अगमवक्तां छितः छुं थाक्यु याः धकाः धाःगु जसा छिं यानामदी ला? वं धाःथें वनाः खुसिइ लुकुंबियाः छाय् शुद्ध जुया मदीगु?”

14 अले नामान यर्दन खुसिइ क्वहां वन। परमेश्वरया मनुखं धाःथें हे वं न्हयक तक खुसिइ लुकुंबिल। वयागु म्ह चिधिकःम्ह मचाया म्ह थें जुल। अले व शुद्ध जुल।

15 थः सकलें च्यःतनापं परमेश्वरया मन्याथाय् वयाः वं थथे धाल, “आः जि इस्त्राएलय् बाहेक संसारय् गन वं परमेश्वर मदु धकाः सिल। उकि आः थः दासपाखें छगु कोस्यलि कयादिसँ।”

16 तर एलीशां धाल, “जिं सेवा याना वयाच्वनाम्ह परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, जिं पाफया धाये जिं छुं काये मखु।” कोस्यलि कायेत नामान वयात कर यात, अथेसां वं कोस्यलि मकाः।

17 नामान धाल, “छिं कोस्यलि मकायेगु खःसा थः दासयात निम्ह खच्चरं क्वबिफक्व चा यंके बियादिसँ। छायाःधाःसा अवलि जि परमप्रभुयात बाहेक मेपिं सुं घःयात होमबलि व मेगु छुं बलि छाये मखत।

18 तर थ्व छगु खँय् जक परमप्रभु छिकपिनि दासयात क्षमा यानादीमा, जिमि जुजु अरामया रिम्मोन घःया देगलय् पुजा यायेत जिगु ल्हाः ज्वनाः दुहां वनीबिलय् वनापं देगलय् छ्यं क्वछुकेमाली, थुकिया लागि जितः परमप्रभु क्षमा यानादीमा।”

19 एलीशां नामानयात धाल, “याउँक हूँ।”

अले नामान अनं वनाः भचा तापाक थ्यंबलय्,

20 परमेश्वरया मन् एलीशाया च्यः गेहजी मनमनं धाल, “जिमि मालिकं थ्व अरामी नामानयात वं हःगु छुं मकासैं याउँक छवल, धाथें परमप्रभु म्वाःम्ह खः थें, जिं नामानया ल्युने ब्वौय् वनाः वयाके छुं कयाः होये।”

21 उकि गेहजी नामानया ल्युने ल्युने हथाय् चाचां ब्वौय् वन। नामान गेहजी थःपाखे ब्वौय् वयाच्वंगु खन। अले वलिसैं नापलायेत थःगु रथं क्वहां वयाः वयात न्यन, “फक्क ठीक जू ला?”

22 गेहजी लिसः बिल, “फक्क ठीक जू। जिमि मालिकं जितः थथे धाय्के छ्वयाहःगु दु, एफ्राइमया पहाडी देशं नकतिनि अगमवक्ताय् पुचःपाखें निम्ह अगमवक्तात थ्यंके वःगु दु। इमित बीत ३४ किलोग्राम वहः व निज्वः वसः बियादिसँ।”

23 नामान धाल, “६८ किलोग्राम हे यंकादिसँ।” नामान गेहजीयात वहः कायेत कर यात। वं निपा बोराय् ६८ किलोग्राम वहः व निज्वः वसः तयाबिल। वं थः निम्ह च्यःतयत व सामान बिल। च्यःत व सामान क्वबियाः गेहजीया न्हाः न्हाः वन।

24 एलीशा च्वनाच्वंगु डौंढाय् थ्यंबलय् इमिगु ल्हातं व सामान कयाः छेंय् तल, अले वं नामानया च्यःतयत लितछवल, अले इपि वन।

25 व दुने दुहां वनाः थः मालिक एलीशाया न्हाःने दन। एलीशां न्यन, “गेहजी, छ गन वनागु?”

गेहजी लिसः बिल, “जि ला गनं वनागु मदु।”

26 तर एलीशां धाल, “व मन् रथं क्वहां वयाः छन्त नापलाः वःबलय् जिगु आत्मा छनापं मदु धकाः ला? थ्व धिबा, वसः, जैतून व दाखक्यब, दास दासी, फइ व सा दूहं कायेगु ई मखु।

27 आः नामानया छेंगया पुनेयःगु ल्वय् न्हाबलें छ व छिमि सन्तानयाके दयाच्वनी।” थथें गेहजीयात ग्यानाएगु छेंगया पुनेयःगु ल्वचं काल। गेहजी अनं वन, वयागु म्हया छेंगु च्वापु थें तुकुसे च्वन।

6

एलीशा व यर्दन खुसिइ कुतुं वंगु पा

1 छकः छपुचः अगमवक्तात वयाः एलीशायात थथे धाल, “स्वयादिसँ, छिनापं जिपि नापलायेगु थाय् जिमिगु लागि यक्व चीकू जुल।

2 जिपि यर्दन खुसिइ सिं काःवने ला? जिमिसं च्वनेत छछा छेंय् दयके।”

एलीशां लिसः बिल, “ज्यु, हूँ।”

3 उपि मध्ये छम्हयसिनं वयात धाल, “छसपोल, थः दासपिलिसैं झासँ,”

एलीशां लिसः बिल, “जि वये।”

4 उकिं व इपिनापं वन।

यर्दन खुसि सिथय ध्यनेधुंकाः इमिसं सिमात पालेगु शुरु यात।

5 छम्हयसिनं सिमा पालाच्वंबलय अकाझाकां पा लखय कुतुंबन अले चु जक लहातय लानाच्वन। “मालिक, आः जिं छु यायेगु? थ्व ला हानं लितबी धकाः फवनाहयागु पा खः” वं तसलं धाल।

6 परमेश्वरया मनुखं न्यन, “पा गन कुतुंबंगु?” वं पा कुतुंबंगु थाय क्यन। एलीशां छुपु कथि ध्यनाः लखय वांछवयाबिल। अले पा लखय थहां वयाः ल्येहेपुनाच्वन।

7 “पा लिका” एलीशां धाल। व मनुखं लहाः न्ह्यज्याकाः लखं पा लिकाल।

एलीशां अरामीतयत् जालय क्यंका जंगु

8 अरामया जुजु इस्त्राएललिसें लडाईं यानाच्वन। वं थः कप्तानतनापं सल्लाह यानाः धाल, “जिं थज्याःगु थासय छगु छाउनी दयेके।”

9 परमेश्वरया मनुखं इस्त्राएलया जुजुयाथाय थ्व खबर छवल, “उगु थासं वनेत होश या, छायाधाःसा अरामीत अन वनाच्वंगु दु।”

10 उकिं परमेश्वरया मनुखं क्यंगु थासय इस्त्राएलया जुजुं जौंचय यानाः स्वल। एलीशां जुजुयात तःकः मछि ख्याचः बियां तुं च्वन, उकिं अज्याःगु थासय व होश यानाच्वन।

11 उकिं अरामया जुजु तसकं तंचाल। वं थः कप्तानतयत् सःता धाल, “जितः धाः, इपीपि मध्ये इस्त्राएलया जुजुपाखे ल्येह सु खः?”

12 कप्तानत मध्ये छम्हयसिनं धाल, “महाराज! जिपि मध्ये सुं नं मखु, व एलीशा धाःम्ह छम्ह इस्त्राएली अगमवक्ता खः। छुःपिन्सं थःगु घनीगु क्वथाय धयादीगु खँ तक नं वं इस्त्राएली जुजुयात कनाबी फु।”

13 जुजुं आज्ञा बिल, “व च्वनीगु थाय सीकि। जिं वयात मनुत् छवयाः ज्वने।”

जुजुयात खबर बिल- “व दोतानय दु।”

14 वं सल व रथतनापं छगु तःधंगु सेना अन छवल। इमिसं कान्हय वनाः शहरयात घेरय यात।

15 कन्हय खुन्हु सुध न्हापां दनाः एलीशाया च्यः छैनं पिहां वन। वं सल व रथतनापं अरामी सेनां शहरयात घेरय यानाच्वंगु खन। परमेश्वरया मनूया च्यलं लिहां वयाः एलीशयात धाल, “हे प्रभु, आः इीसं छु यायेगु?”

16 अगमवक्तां लिसः बिल, “म्याये म्वाः, इमिपाखे स्वयाः इपीपाखे यक्व मनुत् दु।”

17 अले वं प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, थ्वयात मिखां खंकादिसैं, थ्वं मिखां खनेमा!” अले परमप्रभुं वयागु मिखा चायकादिल। व च्यलं हाकनं स्वःबलय एलीशया प्यखें च्वंगु डौडा मियागु सल व रथं जाःगु खन।

18 शत्रु इमिपाखे क्वहां वःबलय एलीशां प्रार्थना यात, “हे परमेश्वर, थुपिं मनुतयत् कां यानादिसैं।” एलीशां प्रार्थना याःथे हे परमप्रभुं अरामी सिपाइंतयत् कां यानादिल।

19 एलीशां अरामी सिपाइंतयत् धाल, “थ्व लँ मखु, थ्व शहर नं मखु। जिगु ल्युने ल्युने वन, जिं छिमित छिमिसं मालाच्वंम्ह मनूयाथाय यंकाबी।” अले वं इमित सामरियाय यंकल।

20 इपि उगु शहरय दुहां वनेवं एलीशां थथे प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, थुमित मिखां खंकादिसैं।” अले परमप्रभुं इमिगु मिखा चायकादिल। अरामी सेनां थःपिं सामरियाया दथुइ दगु खंकल।

21 अरामीतयत् खनाः इस्त्राएलया जुजुं एलीशयात न्यन, “जिं थुमित स्यानाबी ला, हे जिमि अबु, छु जिं थुमित स्यानाबी ला?”

22 वं लिसः बिल, “स्यानादी मते।” छिं थःगु हे तरवार व धनुष ज्वपिं मनुतयत् स्यायेगु यानादियागु दु ला? इमित नयेगु त्वनेगु बियादिसैं अले इमित इमि जुजुपिन्थाय लिहां वने बियादिसैं।”

23 उकिं इस्त्राएलया जुजुं इमिगु निति छगु तःधंगु भ्वय न्यायकल। इमिसं नयेत्वने यायेधुंकाः इमि जुजुयाथाय हे लितछवल। थुकिया लिपा अरामीतयसं इस्त्राएल देशय हमला यायेगु त्वःतल।

घेरय याःगु सामरियाय अनिकाल जगु

24 छु ई लिपा अरामया जुजु बेन-हददं थः फुकक सेना मुंकाः सामरियापाखे न्ह्यज्यानाः उकियात घेरय यात।

25 अथे जगुलि उगु शहरय तसकं अनिकाल जुल। ताःई तक घेरय यानातःगुलि छम्ह गाथाय छंया म १ किलोग्राम वहः व छखला सिमीया म ६० ग्राम वहः जुल।

26 छन्हु इस्त्राएलया जुजु शहरया पखालय च्वय न्यासि वनाच्वंबलय छम्ह मिसां चिल्लाय दनाः धाल, “हे जिमि मालिक महाराज, जितः ग्वाहालि यानादिसैं।”

27 जुजुं लिसः बिल, “परमप्रभुं हे छन्त ग्वाहालि यानामदी धाःसा छु जिं छन्त ग्वाहालि याये फइ ला? जिके छव व दाखमघ छुं नं मदु।”

28 अले वं व मिसायात धाल, “छन्त छु जुल?”

वं लिसः बिल, “थ्व मिसां थौं छिमि काययात नयेनु, कन्हय जिमि काययात नये धकाः धाल।”

29 उकिं जिमिसं जिमि काययात दयकाः नया। कन्हय खुन्हु जिं वयात धया, ‘थौं नयेत छिमि काययात हजि,’ तर वं वयात सुचुकल।”*

30 व मिसाया खँ न्यानाः जुजुं सुगः मछिकाः थःगु वसः खूत। जुजु पखालय न्यासि वनाच्वंबलय मनुतयसं वं थःगु म्हय तःपालंया दुने भांग्रया वसः फिनातःगु खन।

31 जुजुं धाल, “शाफातया काय एलीशया छंय वयागु ब्वहलय थौया दि क्वचाइबलय तक दयाच्वन धाःसा जितः परमेश्वरं थथे हे वा थ्व स्वयाः अप्वः यानादीमा।”

32 जुजुं छम्ह दूत एलीशयाथाय छवल। अबलय एलीशा थःत नापलाःवःपि इस्त्राएली थकालितनापं छँय हे च्वनाच्वंगु खः। जुजुया मनु थयंकः वये न्हाः एलीशां उपि थकालिपिन्त धाल, “व ज्यानमारां जिगु छंय ध्यनेत छम्ह मनु छवयाहःगु दु। व मनु थन थयंकः वइबलय खापा तिनाब्यु, वयात दुने दुकाये मते। वया ल्युल्य जुजु थयंकः वइ।”

33 वं इमित थथे धयाच्वंबलय हे दूत अन थयंकः वल।

जुजुं धाल, “थ्व फुकक दुःख परमप्रभुयापाखें हे वःगु खः। आः जिं छाय परमप्रभुयात पियाच्वनेगु?”

7

1 एलीशां धाल, “परमप्रभुया वचन न्यनादिसैं! परमप्रभुं थथे धयादी – कन्हय थुबलय हे सामरियाया धवाखाय ५ किलोग्राम छुचुं वा १० किलोग्राम तखवाय म १२ ग्राम वहः जुइ।”

2 जुजुयात तिवः बियाच्वंम्ह कप्तानं परमेश्वरया मनूयात धाल, “स्वइदिसँ, परमप्रभुं स्वर्गया इयाः चायकादिल धाःसां थथे जुइ फइ ला?” एलीशां लिसः बिल, “व छं थःगु हे मिखा खनी, तर छं उकि नयेदइ मखु।”

अरामया सेना बिस्सुं वंगु

3 सामरियाया ध्वाखा पिने प्यम्ह छेंगया पुनेयःगु ल्वय दुपि मनूत दु। इमिसं थवंथः धाल, “झीपि थन मसीतेले छाय च्वनाच्वनेगु?
4 शहरय् दुहां वन धाःसा झीपि अनया अनिकालं सी। थन च्वनाच्वन धाःसा नं झीपि सी। बरु झीपि अरामीतय्गु छाउनीइ वनाः आत्मसमर्पण यायेयु। इमिसं झीत त्वःतल धाःसा झीपि म्वाइ। इमिसं झीत स्यात धाःसा झीपि सी।”

5 अले सन्ध्याकाः इलय् झिपि अरामीतय्गु छाउनीपाखे वन। छाउनीया लिवक थंवल्लय् अन सुं म्दु।

6 सल व रथ ज्वनाः छग् तःधंगु सेना न्हाज्याना वयाच्वंगु थें ज्याःगु सः अरामीतय्सं ताःगुलि थथे जग्गु खः। परमेश्वरं हे अथे याकादीगु खः। इमिसं थवंथः धाल, “स्व, इस्त्राएलीं जुजुं झीत हमला यायेत हिस्ती व मिश्रया जुजुपिन्त थिबा पुलाः हःगु दु।”

7 उकि उखन्हु सन्ध्याकाः इलय् अरामीत थःगु ज्यान बचय यायेत पाल, सल, गधा व छाउनी अथें त्वःताः बिस्सुं वंगु खः।

8 छाउनीइ थ्यनेवं उपि छेंगया पुनेयःगु ल्वय दुपि मनूत छग्गु पालय् दुहां वन। अन नयेत्वेने यात, अले अन दुगु वहः, लुँ व वसःत मेथाय् यंकाः सुचुकाबिल। अनलि इपि मेगु पालय् वन, अन नं इमिसं अथे हे यात।

9 इमिसं थवंथः खँ ल्हात, “झीसं थथे याये मज्यु। थौं बांलाःगु खँ कनेगु दि खः। थ्व खँ सुचुकातये मज्यु। कन्हय सुथय तक थ्व खँ सुयातं मधाल धाःसा झीत सजोय जुइ। आः थत्थें दरबारय् वनाः थ्व खँ कं वनेयु।”

10 इपि सामरियाय् लिहां वल। अले ध्वाखाय् च्वंपि पालेतयत् तःसलं धाल, “जिपि अरामीतय्गु छाउनीइ वनाबलय् अन जिमिसं सुयातं मखना। जिमिसं सुं मनूयागु सः नं मताः। सल व गधात चिनातःगु दु। पालत अथें त्वःतातःगु दु।”

11 अले ध्वाखाय् दुपि पालेतय्सं तःसलं हालाः दरबारय् थ्व खबर बिल।

12 जुजुं चान्हय हे दनाः थः भारदारतयत् धाल, “अरामीतय्सं छु यायेत्यंगु, जिं व छिमित धाये। थन अनिकाल जुयाच्वंगु खँ इमिसं स्यु। झीपि नयेगु नसा मालेत शहरं पिने पिहां वनेबलय् झीत म्वाःम्वाकं ज्वनाः शहर त्याका कायेगु मतित तयाः ‘इपि छाउनी त्वःताः ख्यलय् वनाः सुलाच्वंगु दु।’”

13 वया भारदारत मध्ये छम्ह भारदार धाल, “झीगु शहरय् ल्यंदनिपि न्याम्ह सलत बियाः अन छु जग्गु खः व सीकेत मनूत छवयादिसँ। थन ल्यनाच्वंपि इस्त्राएलीतय्गु थें हे इमिगु बिलगु जुइ मखु। धात्थें इपि थन सीपि इस्त्राएलीत थें जुइ। छु जग्गु खः सीकेत झीसं इमित छवयेयु।”

14 इमिसं निगः रथ व उकिया सलत ल्यल। अले जुजु इमित अरामी सेनायात छु जग्गु खः व सीकेत छवल। अले वं रथ चलेयाइपिन्त थथे उजं बिल, “वनाः छु जग्गु खः व सीकि।”

15 उपि मनूत यदंन तक हे मामां वन। इमिसं लँ दुछि हे अरामीतय्सं हथाय् पथासं बिस्सुं वंवल्लय् वांछवःगु वसः व हलंज्वलं खन। इमिसं लिहां वयाः जुजुयात फुक्क खँ कन।

16 उकि मनूतय्सं वनाः अरामीतय्गु छाउनी लुतय् यात। थुकथं परमप्रभुं धयादीगु थें हे ५ किलोग्राम छुचुं वा १० किलोग्राम तछ्वया म् १२ ग्राम वहः जुल।

17 इस्त्राएलयाम्ह जुजुं थःत तिवः बीम्ह कप्तानयात शहरया ध्वाखा जिम्मा ब्यग्गु खः। जुजुं वयागु छँय नापलाः वंवल्लय् परमेश्वरया मनुखं अगमवाणी याःथे व कप्तानयात ध्वाखाय् मनूतयसं तति न्हतुन्हुयाः स्यात।

18 परमेश्वरया मनुखं जुजुयात धाल, “कन्हय थ्व हे इलय् तक सामरियाया ध्वाखाय् ५ किलोग्राम छुचुं वा १० किलोग्राम तछ्वया म् १२ ग्राम वहः जुइ।”

19 कप्तानं धाःसा परमेश्वरया मनूयात थथे धाःगु खः, “स्व, परमप्रभुं थःम्ह हे स्वर्गया इयाः चायकादिल धाःसां थथे जुइ फइ ला?” परमेश्वरया मनुखं थथे धाःगु खः, “थ्व छं थःगु हे मिखा खनी, तर छं उकि छं नयेदइ मखु।”

20 वयात अथे हे जुल, छायाःधाःसा मनूतयसं ध्वाखाय् वयात न्हतुन्हुल अले व सित।

8

शन्ममी मिसा छँय लिहां वःगु

1 एलीशां शन्ममीय् च्वंम्ह गुम्ह मिसाया काययात हाकनं म्वाक्गु खः वयात वं धाःगु खः, “थः परिवारनापं छु छुं इया लागि मेगु देशय् च्वंहुँ, छायाःधाःसा परमप्रभुं न्हयदँ तक अनिकाल जुइगु आज्ञा बियादीगु दु। न्हयदँ तक थ्व देशय् अनिकाल जुयाच्वनी।”*

2 परमेश्वरया मनुखं धाःथे व मिसां यात। अले व मिसा थः परिवारनापं वनाः पलिशतीय देशय् न्हयदँ तक च्वन।

3 न्हयदँ लिपा व पलिशतीय देशं लिहां वल, अले थःगु छँ व बुँ लित कायेगु लागि बिन्ति यायेत जुजुयाथाय् वन।

4 जुजु उबलय् परमेश्वरया मनूया च्यः गेहजीनापं खँ ल्हानाच्वंगु खः। वं धाल, “एलीशां याःगु फुक्क ततःधंगु ज्या जितः कँ।”

5 गेहजीं जुजुयात एलीशां छम्ह सीम्ह मनूयात म्वाक्गु खँ कनाच्वंवल्लय् हे गुम्ह मिसाया काययात वं म्वाक्गु खः व हे मिसा थःगु छँबुया निति बिन्ति यायेत वल।

गेहजीं धाल, “हे जिमि प्रभु महाराज, व मिसा थ्व हे खः, एलीशां म्वाक्मह वया काय थ्व हे खः।”

6 जुजुं व मिसायाके उकिया बारे न्यन, वं जुजुयात फुक्क खँ कन।

अले वं वयागु मुद्दा छम्ह हाकिमया जिम्माय् बियाः वयात थथे धाल, “वयागु छु छु खः, व फुक्क वयात लित्ब्यु, व देश त्वःतावंवल्लय् निसें आः तक वयागु बुँइ छु छु सल व फुक्क वयात लित्ब्यु।”

हजाएलं बेन-हददयात स्याःगु

7 अरामया जुजु बेन-हदद म्हं मफयाच्वंवल्लय् एलीशा दमस्कसय् वन। “परमेश्वरया मनु थन वयाच्वंगु दु” धकाः जुजुयात खबर बिल।

8 जुजुं थः भारदार हजाएलयात धाल, “छग् कोस्यलि ज्वनाः परमेश्वरया मनूयात नापलाः हुँ। वपाखें परमेश्वरयाके सल्लाह का अले न्यँ ‘छु जि थ्व ल्वयपाखें लानी ला?’ ”

9 हजाएलं कोस्यलि बीत दमस्कसया दकलय् भिगु ज्वलं कयाः पिम्ह ऊँटया म्हय तल। अले व एलीशायात नापलाः वन। वयात नाप लानाः हजाएलं धाल, “छिकपिनि च्यः बेन-हदद जुजुं व लानी कि लानी मखु धकाः न्यनेत जितः छिथाय् छवयाहःगु खः।”

10 एलीशां लिसः बिल, “वनाः वयात धा, ‘छु धात्थें लनी।’ तर परमप्रभुं जितः व धात्थें सीगु क्यनादीधुक्गु दु।”

11 अनलि एलीशां वयात त्वालां स्वयाच्वन, हजाएल मछाल। अले परमेश्वरया मनु खवल।

- 12 हजाएलं न्यन, “हे जिमि प्रभु, छाद्य ख्वयादियागु?”
एलीशा लिसः बिल, “छं इस्राएलया मनूतयगु विरोधय गज्याःगु मभिगु ज्या याइ धकाः जिं स्यु। छं इमिगु किल्ला किल्लाय् मि तयाबी। छं इमि ल्यायस्फुपित तरवारं स्याइ, इमि चिचिधिकःपि मस्तयत बैय् बस्वनाः स्याइ। प्वाथय दुपि मिसातयगु प्वाः चिरिफायाबी।”
- 13 हजाएलं धाल, “जि ला खिचा थें ज्याःमह खः। जि ला छुं नं मखु। जिं थज्याःगु ततःधंगु ज्या गथे यानाः याये फइ?”
एलीशा लिसः बिल, “छ अरामया जुजु जुइ धकाः परमप्रभुं जितः क्यनादीगु दु।” *
- 14 हजाएल एलीशाया थासं बेन-हददायाथाय् लिहां वल। जुजुं न्यन, “एलीशां छु धाल थें?” हजाएलं लिसः बिल, “छ धाथें लनी धकाः वं धाल।”
- 15 कन्हय् खुन्ह वं फांगा कयाः लखय् प्याकाः जुजुया ख्वाः त्वप्याबिल। उकिं व सित। अनलि हजाएल जुजु जुल।
यहदाया जुजु यहोराम
२ इति २१:१-२०
- 16 इस्राएलया जुजु आहाबया काय् योराम जुजु जगु न्यादं* दुबलय्, अले यहोशापात यहदायामह जुजु जुयाचवंबलय् हे यहोशापातया काय् यहोरामं यहदाया जुजु ज्वाः थःगु शासन शुफ यात।
- 17 व स्विनिदं दुबलय् गद्दीइ च्वन। वं यस्शलेमय् च्यादं राज्य यात।
- 18 आहाबया घरानां याथें व इस्राएलयापि जुजुपि जगु थें जुल। छायाधाःसा वं आहाबया म्हायनापं ब्याहा यात। वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात।
- 19 अथेसां थः दास दाऊदया निरिति परमप्रभुं यहदायात नाश याये मास्ति वयकामदी, छायाधाःसा दाऊद व वया सन्तानयात न्हाबले जः बियाच्वनीगु छ्वाः मत बी धकाः वयकलं बचं बियादीगु खः।*
- 20 यहोरामया इलय् एदोमीतयसं यहदाया विरोधय विद्रोह यानाः थःगु लागि छमह जुजु ल्यल।*
- 21 अथे जुयाः यहोराम थःगु फुक्क रथत ज्वनाः जाईरपाखे वन। एदोमीतयसं वयात व वया रथया कप्तानतयत घेरय यात, तर व चान्हय् दनाः बिस्युं वन। वया सिपाइंत धाःसा थथःगु छैय् बिस्युं वन।
- 22 उकिं थौं तक नं एदोमं यहदाया विरोधय विद्रोह यानाचवंगु दु। अबलय हे लिबनां वं विद्रोह यात।
- 23 यहोराम जुजु जुयाचवंबलय् जगु फुक्क खें, वं याःगु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफलइ च्वयातःगु दु।
- 24 यहोराम थः पुर्खांत थें सित। वयात इपिनापं दाऊदया शहरय थुन। वयागु थासय् वया काय् अहज्याह जुजु जुल।
यहदाया जुजु अहज्याह
२ इति २२:१-६
- 25 आहाबया काय् योराम इस्राएलया जुजु जगु झिनिदं* दुबलय् यहोरामया काय् अहज्याह यहदाया जुजु जुल।
- 26 अहज्याह निइनिदं दुबलय् जुजु जगु खः। वं दच्छि यस्शलेमय् राज्य यात। वया माया नां अतल्याह खः। अतल्याह इस्राएलया जुजु ओप्प्रीया छय् खः।
- 27 अहज्याह आहाबया घराना जू थें जुल। आहाब जुजुलिसें वयागु ब्याहाया स्वापु दु। आहाबया घरानां थें वं नं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात।
- 28 अहज्याह जुजु आहाबया काय् योरामलिसें अरामया जुजु हजाएललिसें रामोत-गिलादय लडाइं यायेत वन। तर लडाइंलय् अरामीतयसं योरामयात घाःपाः यानाबिल।
- 29 उकिं अरामया जुजु हजाएललिसें लडाइं याःवंबलय् जगु घाः लकेत व यिजरेल शहरय लिहां वल। अहज्याह वयात अन स्वःवन।

9

येह इस्राएलया जुजु अभिषेक जगु

- 1 एलीशा अगमवक्तां अगमवक्तालय् पुचःयामह छमहयसित सःताः धाल, “तयार जु, थ्व जैतन चिकंया सिसी ज्वनाः छ रामोत गिलादय हूँ।
- 2 अन थयनीबलय् छं निर्माया छय, यहोशापातया काय् येहयात मा। वयाथाय हूँ, दुने वनाः वयात पासापिपाखें अलग यानाः दुने च्वंगु क्वथाय यकि।
- 3 अले थ्व सिसिइ दुगु चिकं वयागु छेनय लुनाः थथे धा, ‘परमप्रभुं थथे घयादी – जिं छन्त इस्राएलया जुजु अभिषेक यानागु दु।’ अनलि खापा चायकाः बिस्युं हूँ। लिबाके मते!”
- 4 उकिं व ल्यायमह अगमवक्ता रामोत-गिलादय वन।
- 5 अन थयंबलय् वं सेनाया कप्तानतयत छथाय च्वनाचवंगु खन। वं धाल, “कप्तान, छिलिसें छगु खें ल्हाये माःगु दु।”
येहं न्यन, “जिपि मध्ये सुलिसें खें ल्हायेगु?”
वं लिसः बिल, “कप्तान, छिलिसें।”
- 6 येह दुनाः छैय् दुने दुहां वन। व ल्यायमह अगमवक्तां येहया छेनय चिकं लुनाः थथे धाल, “परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे घयादी – जिं छन्त जिमि प्रजा इस्राएलया जुजु अभिषेक यानागु दु।*
7 छं थः मालिक आहाबया कार्यपित्त स्यायेमाः, अले ईजेबेलं जिमह अगमवक्तात व मेमेपि दासतयत स्याःगुलि जिं वयात सजाँय बी।
8 आहाबया फुक्क घराना नाश जुइ। जिं वया छैयापि छमह छमह मिजंतयत, दास थजुइमा वा दास थमजुइमा, इस्राएलय् नाश यानाबी।
9 जिं आहाबया घरानायात नबातया काय् यारोबाम व अहियाहया काय् बशाया घराना थें यानाबी।
10 यिजरेलया छक्क बूँइ ईजेबेलयात खिचातयसं नइ। वयात सुनानं थुनी मखु।” अथे धयाः व अगमवक्ता खापा चायकाः ब्वॉय वन।*
11 येह थः कप्तान पासापिन्थाय पिहां वन। इपि मध्ये छमहयसिनं वयात न्यन, “फुक्क ठीक जू ला? व वें छन्थाय छाद्य वःगु?”
येहं लिसः बिल, “छिमिसं व मनुयात म्हस्य, वं छु धाइ धकाः छिमिसं सी हे स्यु।”
12 इमिसं लिसः बिल, “जिमिसं छुं मस्यु! वं छु धाल, जिमित धा।”

* 8:13 ८:१३ १ राजा ११:२५ * 8:16 ८:१६ न्यादं दुबलय् धाःगु ई.पु. ८८१ १:१७; ३:१ पदय् यहोराम व वया बी यहोशापातनापं राज्य याःगु छिं छकेइ। तर थुबलय् यहोरामं थः यकःचां हे शासन यायेगु शुफ यात। * 8:19 ८:१९ १ राजा ११:३६ * 8:20 ८:२० उत २७:४० † 8:22 ८:२२ लिबना थ्व शहर यहदा देश व पलित्ती देशया सिमानाय दु, थ्व शहर यहदा देशया पच्छिमय ला, अथे जुयाः इपि पच्छिमगाछे ल्वात तर एदोमियापि मन्तलिसें इमिगु देशया पुर्बगाछे लडाइं यात। यहोरामयात निछेपाखें सम्मया दु घयागु खें थुकिं सिकि फु। ‡ 8:25 ८:२५ झिनिदं दुबलय् थथे थयागु ई.पु. ८१९ * 9:6 ९:६ १ राजा ११:२६ * 9:10 ९:१० १ राजा २१:२३

येहं धाल, “वं जितः थथे धाल, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – जि छन्त इस्राएल्या जुजु अभिषेक यानागु दु।”

13 इमिसं हथाय चाचां थःगु गा तव्याः वयागु क्वच्य स्वाहानेय हे लायाबिल। अले तुरही पुयाः तःसलं धाल, “येह जुजु खः!”

येहं इस्राएल्याम्ह जुजु योरामयात स्याःगु

14 उकिं निम्शीया छ्य, यहोशापातया काय येहं योरामया विरोधय ग्वसाः ग्वल। (योराम फुक्क इस्राएलीतनापं अरामया जुजु हजाएलपाखे इस्राएल्या रक्षा यायेत रामोत-गिलादय च्वनाच्वंगु खः।

15 तर योराम अरामया जुजु हजाएललिसं लडाईं याःबलय घाःपाः ज़रुलि थःगु लाः लक्रेत यिजरेलय लिहां वःगु खः।) येहं थःनापं दुपिं मन्तयत धाल, “छिपि जिलिसें दु थयागु खःसा यिजरेलयापिं मन्तयत खबर बीत थ्व शहरं छम्हयसित नं पिहां वनेबीं मते।”

16 अनंलि थःगु रथय च्वनाः व यिजरेलपाखे वन। योराम अन अराम यानाच्वंगु खः, अले योरामयात स्वयेत यहदाया जुजु अहज्याह अन वःगु खः।

17 यिजरेलया धरहराय दनाच्वंमह पाले येहया पुचः वयाच्वंगु खनाः तःसलं धाल, “जिं छुपुचः मन्त रथय च्वनाः वयाच्वंगु खनाच्वनागु दु।”

योरामं लिसः बिल, “छिकपिं शान्तिया नितिं वयागु खः ला धकाः न्येते छम्ह सल गइम्ह मन् छव।”

18 व सल गयावंह येहयाथाय थ्यन, अले वयात थथे धाल, “जुजु थथे धयादी – छिकपिं शान्तिया नितिं वयागु खः ला?”

येहं धाल, “छं शान्तिया बारे छु स्य धकाः? छ जिगु ल्यूल्यु वा।”

यिजरायलया धरहराय दनाच्वंमह पाले धाल, “सल गयावंह इमिथाय ला थ्यन तर व लिहां मवः।”

19 जुजुं सल गइम्ह मेम्ह मन् छवल। व येहयाथाय वःबलय वं धाल, “जुजु थथे धयादी, ‘छु छि शान्तिया नितिं वयागु खः ला?’”

येहं हाकनं लिसः बिल, “छन्त शान्तिया बारे छाय मालः? छ जिगु ल्यूल्यु वा।”

20 अले पाले धाल, “व इमिथाय ला थ्यन। तर व नं लिहां मवः। पुचःया नायलं निम्शीया छ्य येहनं थें रथ चले यानावयाच्वंगु दु। वं वेंनं थें रथ चले याइगु।”

21 योरामं धाल, “जिगु रथ तयार या!” इमिसं रथ तयार यायेधुंकाः इस्राएल्या जुजु योराम व यहदाया जुजु अहज्याह थथःगु रथय च्वनाः येहयात नापलावन। इमिसं वयात यिजरेली नाबोतया जमिनय नापलात।

22 येहयात खनाः योरामं न्यन, “छु छि शान्तिया नितिं वयागु खः ला?”

येहं लिसः बिल, “छिकपिनि मां ईजेबेलया मूर्तिं पुजा व तन्त्रमन्त्र दयकं दयकं गयु यानाः शान्ति जुइ?”

23 योराम थःगु रथ फहिकाः अहज्याहयात थथे धाधां बिस्युं वन, “अहज्याह! धाखा जुल।”

24 येहं थःगु धनुष पिकयाः योरामया ब्वहःया दथुइ कयकल। वाणं वयागु नुगलय सुयाबिल। अले व थःगु रथय ग्वारतुल।

25 येहं थः थथ्या कप्तान बिदकारयात धाल, “वयात ल्हनाः यिजरेली नाबोतया क्यबय वाञ्छवया ब्यु। जितः छता खं लुमना बल। छ व जि वया

बौ आहाबया ल्युने ल्युने रथय च्वनाः वनाच्वनाबलय वया बारे थ्व अगमवाणी धयादीगु खः।

26 ‘परमप्रभुं थथे धयादी, जि म्हिगः नाबोत व वया कायपिनिगु हि खना। धाथें जि थ्व हे जमिनय छके बदला काये।’ आः परमप्रभुया वचनकथं वयात यंकाः व हे क्यबय वाञ्छवयाब्यु।”[☆]

येहं यहदाया जुजु अहज्याहयात स्याःगु

27 थथे ज़रु खनाः यहदाया जुजु अहज्याह बेथ-हागान वनीगु लँ तक हे बिस्युं वन। येहं वया ल्यु वनाः तसलं धाल, “वयात नं स्या।” उकिं इमिसं यिबलामया लिक्क ग्राया पाःचाय वयात वयागु हे रथय घाःपाः यानाबिल। तर व मगिदोय बिस्युं वन, अले अन हे सित।

28 वया ल्यःतस्यं वयागु सीम्ह रथय तयाः यस्शलेमय यंकल। वयात वयागु हे चिहानय वया पुर्जातनापं दाऊदया शहरय थुन।

29 आहाबया काय योराम इस्राएल्या जुजु ज़रु इञ्छिगु दैय* अहज्याह यहदाया जुजु ज़रु खः।

ईजेबेलयात स्याःगु

30 येह यिजरेलय वन। ईजेबेलं वयागु बारे न्यनाः थःगु मिखाय अजः तल, अले लँ छ्यनाः इयालं क्वय स्वल।

31 येह धवाखा दुने दुहां वनेवं ईजेबेलं न्यन, “थः मालिकयात स्याइम्ह अय जिम्नी,† छ शान्तिया नितिं वयागु खः ला?”

32 वं च्वय इयाःपाखे स्वयाः धाल, “जिपाखे सु दु? सु दु?” अले निम्ह स्वम्ह नपुंसकतयसं क्वच्य व द्थाय स्वल।

33 येहं धाल, “वयात क्वफानाछव!” उकिं इमिसं वयात क्वफानाछवल। वयागु हिया फुति अंगलय लात अले सलतयसं वयात न्हबलय इमिगु म्हय नं हिया फुति लात।

34 येहं दुहां वनाः नयेत्वने यात। अले येहं धाल, “व सराः लाःम्ह मिसायात यंकाः थुनाब्यु। व जुजुया म्हाय खः।”

35 इपिं वयात थुनेत क्वच्य वंबलय इमिसं वयागु छयंया कर्चय, तुति व ल्हाः जक लुइकल।

36 इमिसं लिहां वयाः येहयात धाल। अले वं धाल, “थ्व ला यिजरेलया उगु थासय खिचातयसं ईजेबेलया ला नइ धकाः थः दास तिरबी एलियापाखे धयादीगु परमप्रभुया वचन खः।”[☆]

37 ईजेबेलया म्ह यिजरेलया जमिनय साः थें जुइ। गुकें यानाः सुनां ‘थ्व ईजेबेल खः धकाः धाये फइ मखु।’”

10

आहाबया परिवारयात स्याःगु

1 सामरियाय आहाबया न्हेयेम्ह कायपि दु। येहं पौत च्वयाः सामरियाय यिजरेलया शासकत, नायत व आहाबया कायपिन्त लहिनाच्वपिं मन्तयथाय छवल। पौलय थथे च्वयातःगु दु

2 “जुजुया कायपि छिपिनापं दु। छिमिके रथ, सल, हतियार व पखालं घेरय यानातःगु शहरत दु। अथे जुयाः थ्व पौ थ्यनेवं,

3 छिमि मालिकया कायपि मध्ये भिम्ह व ल्वःम्ह मनुयात ल्ययाः जुजु दयकि। अले छिमि मालिकया घरानाया निति लडाईं या।”

4 तर इपिं तसकं न्यात। इमिसं धाल, “निम्ह ज़रुपिन्सं ला येहयात पने मफुत धाःसा झीसं गये यानाः वयात पने फइ।”

5 उकिं दाखार व शहरयापिं प्रशासकत, थकालित व जुजुया कायपिन्त लहिनाच्वपिन्सं मिलय जुयाः येहयाथाय थज्याःगु खबर छवल, “जिपिं छिकपिनि दास खः। जिमिसं छिं धाःगु खं न्यने। तर जिमिसं सुयातं जुजु दयके मखु। छितः छु याये मास्ति व, व यानादिसें।”

☆ 9:26 १२:२६ १ राजा २१:२९

* 9:29 १२:२९इञ्छिगु दै थथे धयागु ई.पु. ८४९, थ्व व अश्याय ८ य द्वा छगु हे दँ खः तर ल्याःखाय बलय भचा पाइ।

† 9:31 १२:३१ जिम्नी इय इस्राएल्या

सेनाया छम्ह कप्तान खः। व इस्राएल्याम्ह जुजु इलाहयात स्यात अले न्हयन्त तक जक व इस्राएल्याम्ह जुजु जुल। स्वादिसें, १ राजा १६:८-१२

☆ 9:36 १२:३६ १ राजा २१:२९

6 येह इमित मेगु पौ च्वल, “छिपि जिपाखे दु धइगु खःसा, जि धाःथे च्वनेगु खःसा आहाब जुजुया कायपिनिगु छ्यं ज्वनाः कन्हय थुबलय तक जिथाय् यिजेरलय् वा।” आहाब जुजुया न्हयेम्ह सन्तानतयत् सामरियाया ततःधपि मन्तय्सं लहिनाच्वंगु खः।

7 येहया पौ थ्यनेब इमिसं न्हयेम्ह राजकुमारतयत् ज्वनाः स्यानाबिल। इमिगु छ्यं दालाय् तयाः यिजेरलय् येहयाथाय् छवल।

8 आहाबया कायपिनिगु छ्यं हःगु खबर येहयाथाय् थ्यन।

वं धाल, “इमित सुथय् तक ध्वाखाया निखेपाखे दैघिकाः तयाव्यु।”

9 कन्हय सुथय् व ध्वाखाय् वनाः अन मुनाच्वपि मन्तय् न्हाःने दनाः धाल, “छिमिगु दोष मदु। योराम जुजुयात ग्वासाः ग्वासाः स्यानाम्ह जि हे खः। तर थुपि सकसितं सुनां स्यात?

10 परमप्रभुं आहाबया सन्तानया बारे धयादीगु छगु वचन न सिति वनी मखु धकाः सीकाति। परमप्रभुं थः च्यः एलियापाखे बियादीगु बचं पूर्वकादीगु खः।”

11 अनलि येहं यिजेरलय् च्वनिपि आहाबया मेपि फुकक सन्तान, हाकिमत, मिलय् जूपि पासापि व घःपालात छम्ह हे मल्यंक सकसितं स्यात।^{*}

अहज्याह जुजुया घरानायत स्याःगु

12 येह अनं सामरियापाखे वन। लैय् फेजवाःत च्वनीगु बेथ-एकेदय् थ्यंबलय्

13 येहं यहादाया जुजु अहज्याहया थःथितिपि नापलात। येहं इमित न्यन, “छिपि सु खः?”

इमिसं लिसः बिल, “जिपि अहज्याहया थःथितिपि खः। जिपि जुजुया परिवार व रानीमांया परिवारयात ज्वजलपा यायेत वयागु खः।”

14 अले वं धाल, “थुमित म्वाःम्वाक ज्वीं।” उमिसं इपि पिइनिम्हयसित ज्वन। अले बेथ-एकेदया गाःया लिक्क उमिसं इमित स्यात। उमिसं इपि छम्हयसित नं म्वाका मतः।

आहाबया ल्यंदुपि परिवारयात स्याःगु

15 येह अनं वन। लैय् रेकाबया काय यहोनादाबं^{*} वयात नापलात। येहं वयात ज्वजलपा यानाः धाल, “छु इगीगु मन छगु हे खः ला? छ सुयापाखे दु?”

यहोनादाबं लिसः बिल, “जि छिपाखे दु।”

येहं धाल, “अथे खःसा छंगु ल्हाः जितः ब्यु।” वं अथे हे यात, येहं वयात रथय् च्वनेत ग्वाहालि यात।

16 येहं धाल, “जिनापं वयाः परमप्रभुया निति जिगु जोश स्वा।” अले वं वयात थःगु रथय् तयाः यंकल।

17 येह सामरियाय् थ्यंबलय् एलियायात परमप्रभुं धयादीगु वचनकथं व आहाबया ल्यनाच्वपि थःथितिपि सकसितं स्यात।

बालघःयात पुजा याइपिन्त स्याःगु

18 येहं फुकक मन्तयत् छथाय् मुंकाः इमित थथे धाल, “आहाबं बालघःया सेवा कम जक यात, येहं धाःसा वयागु यक्व सेवा याइ।

19 उकि आः बालया फुकक अगमवत्तातयत्, वयात पुजा याइपिन्त व घःपालातयत् सःति। छम्हयसित नं त्वःफिके मते। छाथधाःसा जि बालयात छगु तःधंगु बलि छायेत्यनागु दु। सु वइ मखु, वयात स्यायेगु जुइ।” तर येहं बालयात पुजा याइपिन्त स्यायेत इंगः लानाच्वंगु खः।

20 येहं धाल, “बालघःया निति छगु तःधंगु सभा या।” अले इमिसं सभाया घोषणा यात।

21 अले येहं इस्त्राएलया फुकक थासय् खबर छवल। बालघःयात पुजा याइपि सकले वल, मवःम्ह छम्ह हे मदु। इपि बालघःया देगलय् दुहां वन। बालया देगः छगु कुन्चां मेगु कुन्चा तक जायकः ग्वाः ग्वाः बालयात पुजा याइपि मन्त वल।

22 अले वं वसः तयातम्हसित धाल, “बालयात पुजा याइपि सकसिगु निति तःपालं हजि।” उकि वं इमिगु निति तःपालं फीत हल।

23 अले येह व रेकाबया काय यहोनादाब बालया देगलय् दुहां वन। येहं बालयात पुजा याइपि मन्तयत् धाल, “प्यखेरं स्व, थन छिपिनापं बालयात पुजा याइपि जक दु, परमप्रभुया सुं नं दास मदु धइगु खँ पक्का या।”

24 अले इपि बालयात बलि व होमबलि छायेत दुने दुहां वन। तर येहं चयम्ह सिपाईतयत् देगः पिने तयाः थथे आज्ञा ब्युगु खः, “छिमिसं थुपि सकसितं स्या। छम्हयसित जक नं सुनां बिस्सुं वनेबिल धाःसा वयागु ज्यान वनी।”

25 होमबलि छाये धुनेवं येहं पालेत व कप्तानतयत् धाल, “दुने वनाः इपि सकसितं स्या, छम्हयसित नं बिस्सुं वनेबी मते।” इमिसं भिडयापि सकसितं स्यानाः इमिगु सीम्हयात पिने वांछवयाबिल। अनलि इपि बालया देगःया दुने दुहां वन।

26 इमिसं च्वरखगु ल्वहंया थांयात बालया देगलं पिने हयाः छवयकाबिल।

27 इमिसं बालया च्वखगु ल्वहंया थां व देगः स्यंकाबिल। देगःयात झारा च्वंवेनेगु यानाबिल। गगु थौं तक द हे दनि।

28 थुकथं येहं इस्त्राएलं बालया पुजायात नाश यानाबिल।

29 तर यारोबाम जुजु इस्त्राएलयात याकगु पाप वं थःम्हं नं याना हे च्वन। येहं बेथेल व दानय् लैया द्रहंचाया पुजा यायेगु चलनयात न्हंका मछव।^{*}

30 परमप्रभुं येहयात धयादिल, “छ जितः यःगु ज्या यात, छं आहाबया घरानायत जि याः धकाः धयागु फुकक यात। उकिं छं सन्तान प्यंगुगु पुस्ता तक इस्त्राएलया गद्दी च्वनी।”

31 तर येहं दुनुगलंनिसं परमप्रभुया व्यवस्था पालन मयाः। इस्त्राएलयात पाप याकम्ह यारोबामया पापं व लिहां मवः।

येह सीगु

32 अबलय् परमप्रभुं इस्त्राएल देशया लाग्ग म्हो यायेगु ज्या शुरू यानादिल। अरामया जुजु हजाएलं इस्त्राएलीतयत् इमिगु देशया फुकक थासय् त्याकल, 33 यर्दनया पुर्वपाखेया गिलादया फुकक इलाका (गाद, स्बेन, मनश्शेया देश) दच्छिनय् अर्नोन खुसि सिथया अरोएर शहरनिसं उत्तरय् गिलाद व बाशान तक।

34 येह जुजु ज्याच्वंबलय् जगु फुकक घटनात, वं याःगु फुकक ज्या अले वयागु बहादुर ज्याया बारे इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफलिइ च्वयातःगु दु।

35 येह थः पुर्खात थें सित, अले इमिसं वयात सामरियाय् थुन। वयागु थासय् वया काय यहोआहाज जुजु जुल।

36 येहं सामरियां इस्त्राएलय् निइच्यदं तक राज्य यात।

* 10:11 १:०२११ होये १:४

* 10:15 १:०२११, यहोनादाब थ्व मन् इमान्दार जुयाः परमप्रभुया ल्ख्यत् जुल। यर्मिया २१, अथ्यायलय् वया सन्तानया बारे सीके फु।

* 10:29 १:०२११

11

यहदायाम्ह रानी अतल्याह

२ इति २२:१०-२३:१५

- 1 अहज्याह जुजुया मां अतल्याहं थःकाय सीगु खनेवं यहदाया जुजुया परिवारयापि सकसितं नाश यायेगु ज्या शुरु यात।
- 2 तर यहेराम जुजुया म्हाय, अहज्याहया केहेँ यहोशेबां अहज्याहया काय योआशयात स्याये त्यःपि जुजुया कार्यपिनिगु दथुं खयायंकल। यहोशेबां वयात व वया दुस्मानयात अतल्याहपाखे बचय यायेत थः धनिगु क्वथाया दुने सुचुका तल। थुकथं व बचय जुल।
- 3 अतल्याहं देशय शासन याःबलय योआश खुदैँ तक थः दुस्मानां हे परमप्रभुया देगःया लागाय छकु क्वथाय सुलाचवन।
- 4 तर न्हयदैँ दुबलय* यहोयादा पुजाहारी सच्छिम्ह सिपाईतय पुचःया कप्तानत, करीत, व दरबारय पाः च्वनिपिनि कप्तानतयत सःताः परमप्रभुया देगलय हल। इपिलिसें बाचा चित। अले देगलय दुने इमित पाफयकाः जुजुया काय बयन।
- 5 वं इमित थथे उजं बिल, “छिमिसं थथे या, विश्रामबार खुन्हु छिपि ज्याय वइबलय छिपि मध्ये स्वबव्य छब्व दरबारय पाः च्वेँ।
- 6 मेगु स्वबव्य छब्व सर धाःगु धवाखाय च्वनाच्वेँ। मेपि स्वबव्य छब्व मन्तु पालेतयगु ल्युनेपाखे च्वंगु लुखाय पाः च्वेँ। शुपि स्वबव्य छब्व मन्तु देगलय पाः च्वनी।
- 7 विश्रामबार खुन्हु ज्यां लिलाःपि निगु पुचः जुजुया निति परमप्रभुया देगलय पाः च्वनेमाः।
- 8 छिपि थथःगु ल्वाभः ज्वनाः जुजुया छचाःखेरं पाः च्वेँ। छिमिगु न्हाःने वइपि न्ह्यामहयसित नं स्यानाछव। जुजु न्हाथाय वंसां छिपि वनापं हे देयेमाः।”
- 9 सछि सच्छिम्हयसिगु पुचःया कप्तानतयसं यहोयादा पुजाहारी धाःथे हे यात। इपि विश्रामबार खुन्हु ज्याय वइपि वं ज्यां लिलाःपि थः फुकक मन्तु ज्वनाः यहोयादा पुजाहारीयाथाय वल।
- 10 वं कप्तानतयत परमप्रभुया देगलय दुगु दाऊद जुजुया भाला व ढालत बिल।
- 11 अले वं थथःगु ल्हातय ल्वाभः ज्वनातःपि अङ्गरक्षकतयत देगःया जवपाखेनिसें कयाः देगःया खवपाखे तक वेदी व देगःया लिक्क जुजुया छचाःखेरं तल।
- 12 अले यहोयादां योआश, जुजुया काययात पिने हयाः श्रीपेच पुइकाबिल। अले वं वयात बाचाया साक्षी पौ बियाः जुजु घोषणा यात। इमिसं वयात अभिषेक यात। अले मन्तु ल्हाःपा थाथां थथे धकाः हाल, “जुजु न्हाबले म्वानाच्वनेमाः।”

अतल्याह सीगु

- 13 अतल्याहं पाः च्वपि व मन्तु हालाच्वंगु सः ताल। अले व हथाय चायाः मन्तु दुथाय परमप्रभुया देगःपाखे वन।
- 14 अन व नियमकथं जुजुयात थांया लिक्क दनाच्वंगु खन। कप्तानत व तरही पुइपि जुजुया लिक्क दनाच्वंगु दु। देशयापि फुकक मन्तु लयल्यतातां तरही पुयाच्वन। अले अतल्याहं थःगु जामालं खुनाः ततःसलं हालाः थथे धाल, “छिमिसं जितः धोखा बिल, छिपि राजद्रोही खः।”[☆]
- 15 यहोयादा पुजाहारी सच्छिम्ह सच्छिम्हया पुचःया कप्तानतयत थथे धकाः उजं बिल, “वयात सिपाईतय इवःया दथुं पिने यंकि, वया ल्युने वंपि सकसितं स्यानाच्यु।” छायाःसा “वयात परमप्रभुया देगलय स्याये मते” धकाः पुजाहारी धाःगु खः।
- 16 उकिं व दरबारया सल दुहां वनीगु धवाखाय थ्यंबलय इमिसं वयात ज्वनाः स्यानाबिल।

यहोयादाया धार्मिक सुधार

२ इति २३:१६-२९

- 17 अले यहोयादां परमप्रभु, जुजु, थः प्रजाया दथुइ जिपि परमप्रभुया प्रजा जुया हे च्वने धकाः बाचा चीके बिल। जुजु व प्रजाया दथुइ नं वं छगु बाचा चिनाबिल।
- 18 अनलि देशया फुकक मन्तयसं वनाः बालया देगःयात थुनाबिल। इमिसं वेदी व अन दुगु मूर्तित कुचा कुचा यानाबिल। अले बालया पुजाहारी मतानयात वेदीया न्हाःने हे स्यानाबिल।
- अनलि पुजाहारी यहोयादां परमप्रभुया देगलय पाः च्वनिपि मन्तु तल।
- 19 अले वं सच्छिम्ह सिपाईतय पुचःया कप्तानत, करीत, पाः च्वनिपि व देशयापि फुकक मन्तयत थःनापं कयाः जुजुयात परमप्रभुया देगलं पिने हल। इपि पालेतयगु धवाखा जुयाः लायकुलिइ दुहां वन। अन जुजु सिहासनय च्वन।
- 20 दरबारय अतल्याहयात स्याःगुलि देशयापि फुकक मन्तु लयताल, हाकनं यरुशलेमय शान्ति जुल।
- 21 न्हयदैँ दुबलय योआश यहदाया जुजु जुल।

12

योआशं देगः ल्हंगु

२ इति २४:१-१६

- 1 इस्राएलया जुजु येहन राज्य यानाच्वंगु न्हययागु दैँय* योआश जुजु जुल। वं यरुशलेमय पिइदें राज्य यात। वया मां बेरेशायाह सिब्या खः।
- 2 यहोयादा पुजाहारी योआशयात स्यनेकने याःगु फुकक दैँय वं परमप्रभुया यःगु बोलाःगु ज्या यात।[☆]
- 3 अयनं वं पुजा याइगु थाय चीकामछव। अन मन्तयसं बलि छायेगु व धुपौय च्याकेगु ज्या याना हे च्वन।
- 4 योआश पुजाहारीतयत धाल, “परमप्रभुया देगलय पवित्र देखाकथं जगणना काःबलय हंगु धिबा, मन्तयसं भाकल याःगु धिबा व थःयसें देगलय हःगु धिबा फुकक मुं।[☆]
- 5 पुजाहारीत सकसिनं सुं छम्ह दांभरियाके धिबा कायेमा, अले देगलय गनं स्यंगु दुसा ल्हनेत व धिबा छयलेमा।”
- 6 तर योआश जुजु राज्य यानाच्वंगु निइस्वंगुगु दैँय* तक नं पुजाहारीतयसं देगः मल्हं।
- 7 उकिं योआश जुजु यहोयादा पुजाहारी व मेपि पुजाहारीतयत सःताः धाल, “छिमिसं छाया देगः मल्हनागु? आवंलि छिमिसं थः दांभरितके धिबा काये मते, तर देगः ल्हनेत धिबा लःल्हानाच्यु।”
- 8 पुजाहारीत मन्तयके धिबा मकायेत व देगः ल्हनेगु ज्या थःम्ह जिम्मा मकायेत मानय जुल।
- 9 अले यहोयादा पुजाहारी छगः सन् कयाः उकिया पुसाय प्वाः खनाबिल। उकियात परमप्रभुया देगःया धवाखाया जवपाखे वेदीया लिक्क तयाबिल। अले म लुखाय पाः च्वनिपि पुजाहारीतयसं परमप्रभुया देगलय हःगु फुकक धिबा उकी तयाबीगु।

* 11:4 १२:४ न्हयदैँ दुबलय थथे धयागु ई.पु. ८२५

☆ 11:14 १२:२४ २ राजा २३:३

* 12:1 १२:२ न्हययागु दैँ थथे धयागु ई.पु. ८२५

☆ 12:2 १२:२ इति २४:१७-२०

☆ 12:4 १२:४ प्रस ३०:१२-१६ † 12:6 १२:६ निइस्वंगुगु दैँ थथे धयागु ई.पु. ८२४

- 10 सन् जाइबलय् जुजुया छ्यान्जे व दकलय् तःधंह पुजाहारी परमप्रभुया देगलय् वइगु अले धिबा ल्याः कायाः म्हिचाय् तइगु।
 11 अले ल्याः खाये धुंक्गु धिबा इमिसं परमप्रभुया देगः ल्हनेगु जिम्मा काःपिन्त बीगु अले इमिसं उकिं देगः दयकीपि,
 12 सिंकेमित, दकःमित व ल्वहं चाइपिनिगु ज्याला बीगु। इमिसं परमप्रभुया देगः ल्हनेत सिं व चानातःगु ल्वहं न्यात अले देगः ल्हनेत मामाःथाय् खर्चं यात।
 13 इमिसं परमप्रभुया देगःया निति वःहःया ख्वला, इताःया चिन्ता व छ्वाकिगु बाता व तुरही वा लुं वःहःया छुं नं ज्वलं दयकेत परमप्रभुया देगलं हःगु धिबा खर्चं मयाः।
 14 तर व इमिसं ज्या याइपिन्त बिल, इमिसं व कयाः परमप्रभुया देगः ल्हन।
 15 ज्या याइपि मनुतयत् ज्याला बीपिन्के इमिसं ल्याःचाः मकाः। छाथथाःसा इमिसं विश्वास यायेबहः जुयाः ज्या याइगु खः।*
 16 दोषबलि व शुद्र जुइगु बलि वःगु धिबा परमप्रभुया देगलय् हइ मखु, व पुजाहारीतयगु हे जुइगु।*
 17 अबलय्पाखे हे अरामया जुजु हजाएलं गात शहरय् हमला यानाः उकियात त्याका काल। अनलि यस्शलेमयात हमला यायेत फहिलावन।
 18 तर यहदाया जुजु योआशं यहोशापात, योराम व अहज्याह नांयापि थः पुर्खा यहदाया जुजुपिन्सं छाःगु फुक्क पवित्र ज्वलंत, व थःहं देछाःगु क्वसेलि अले परमप्रभुया देगः व लाय्क्या धुकुतिइ दुगु फुक्क लुं कयाः उपि फुक्क अरामया जुजु हजाएलयाथाय् छ्वल। अनलि व यस्शलेमं लिहां वन।
 19 योआश जुजु जुयाचंबलय् जूगु फुक्क खँ, व याःगु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 20 वया भारदारतयसं वयागु विरोधय् खसाः ग्वल, अले वयात सिल्लाया पाचाय् दुगु लेंय बेथ-मिल्लेंय स्यात।
 21 वयात स्याःपि भारदारत शिम्मतया काय् योजाबाद व शोमेरया काय् योजाबाद खः। व सित अले वयात वया पुर्खातनापं दाऊदया शहरय् थुनाबिल। वया लिपा वया काय् अमस्याह जुजु जुल।

13

इसाएलयाह जुजु यहेओआहाज

- 1 अहज्याहया काय् यहदाया जुजु योआशं राज्य यानाच्वंगु निइस्वंगु दैय्* येहया काय् यहेओआहाज सामरियाय् इस्राएलयाह जुजु जुल। वं झिन्हय्दं राज्य यात।
 2 नबातया काय् यारोबामं थें वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात अले इस्राएलीतयत् पाप याकल। वं मभिगु ज्या यायेगु त्वःमत्।
 3 उकिं परमप्रभु इस्राएल खनाः तसकं तंचायादिल, अले वयकलं इमित ताःई तक अरामया जुजु हजाएल व वया काय् बेन-हददया अधीनय् तयादिल।
 4 यहेओआहाजं परमप्रभुयात बिन्ति यात, अले अरामया जुजु इस्राएलीतयत् तसकं क्वत्यलातःगु खनाः वयकलं वयागु बिन्ति न्यनारिल।
 5 परमप्रभु इस्राएलया निति छम्ह उद्धार याइम्ह ल्ययादिल। वं इमित अरामया ल्हातं त्वःतकल। अले इस्राएलीत हाकनं थःगु छेंय न्हापा थें याऊक च्वन।
 6 तर इमिसं इस्राएलयात पाप याक्मह यारोबामया घरानां याःगु थें ज्याःगु पाप यायेगु त्वःमत्। अशेरा घःमय्जूया थां नं सामरियाय् दया हे च्वन।
 7 यहेओआहाजयाके नेय्मह सलग्नापि सिपाइं, झिगः रथ व झिद्रः न्यासि जुइपि सिपाइंत जक ल्यनाच्वन। वयाके मेपिं सिपाइंत मल्यन। छाथथाःसा अरामया जुजु वया मेपिं सिपाइंतयत् स्यानाः खलाया धु थें यानाब्यगु खः।
 8 यहेओआहाज जुजु जुयाचंबलय् जूगु फुक्क खँ, व याःगु फुक्क ज्या व वयागु बहादुरी इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 9 यहेओआहाज थः पुर्खा थें सित अले वयात सामरियाय् थुन। वयागु थासय् वया काय् येहोआश जुजु जुल।

इसाएलयाह जुजु येहोआश

- 10 यहदाया जुजु योआशं राज्य यानाच्वंगु स्विन्हय्गु दैय् यहेओआहाजया काय् येहोआश सामरियाय् इस्राएलया जुजु जुल। वं झिखुदं राज्य यात।
 11 वं नं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। अले इस्राएलयात पाप याक्मह यारोबाम जुजु याःगु पाप छुं नं त्वःमत्। वं अज्याःगु पाप याना हे च्वन।
 12 येहोआश जुजु जुयाचंबलय् जूगु फुक्क घटना, व याःगु फुक्क ज्या व यहदाया जुजु अमस्याहलिसें लडाइं याःबलय् वं याःगु बहादुर ज्या नं इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 13 येहोआश थः पुर्खा थें सित, वयागु थासय् वया काय् यारोबाम जुजु जुल। येहोआशयात सामरियाया जुजुपि थुनिगु चिहानय् थुन।

एलीशाया दकलय् लिपांगु अगमवाणी व एलीशा सीगु

- 14 जुजु येहोआश सीगु छुं ई न्ह्यः एलीशा अगमवन्ता तच्चकं बिरामी जुल। व सी थें च्वन। अबलय् इस्राएलया जुजु येहोआश वयात नापलाः वन। जुजुं ख्वख्वं धाल, “जिमि अबु, हे जिमि अबु! छि रथत व सलग्नापि इस्राएलया बल्लाःम्ह सिपाइं खः।”*
 15 एलीशां वयात धाल, “धनुष वाणत कयाः हजि।” उकिं वं धनुष वाणत कयाहल।
 16 अले एलीशां इस्राएलयाह जुजुयात धाल, “थःगु ल्हातं धनुष का।” वं थःगु ल्हातं धनुष काल। एलीशां जुजुया ल्हाःया घने थःगु ल्हाः तल।
 17 एलीशां धाल, “पुर्बेपाखे च्वंगु इयाः चाय्कि।” जुजु इयाः चाय्कल। एलीशां धाल, “वाण कय्कि।” जुजु वाण कय्केवं अगमवन्तं तःसलं धाल, “छ परमप्रभुया वाण खः, थ्व वाण वयकलं अरामयात बुकादी। छ अरामीतलिसें अपकय् ल्वाइ अले इमित भज्यकं नाश याइ।”
 18 अनलि वं जुजुयात धाल, “वाण कयादिसें,” अले जुजु वाण काल। एलीशां धाल, “बैय् कय्कि।” जुजु स्वकः वाण कय्काः दित।
 19 अथे याःगुलि परमेश्वरया मनु तंचाल, अले जुजुयात धाल, “छ न्याकः खुकः वाण कय्के माःगु खः। थये याःगु जूसा छं अरामीतयत् बुकीगु खः। अले इमित भज्यकं नाश याइगु खः। तर आः छं इमित स्वकः तक जक बुकी।”
 20 एलीशा सित, अले वयात थुन।
 मोआबीतयसं दैय्दसं बसन्तया इलय् इस्राएलय् हमला याइगु।
 21 एकः इस्राएली सीम्ह थुनाः च्वंबलय् इमिसं छपुचः मोआबीत खन। उकिं इपि सीम्हयात एलीशाया चिहानय् अथे वान्छवयाः बिस्युं वन। अन सीम्हं एलीशाया क्वैय् थीवं व मनु म्वानावल, अले थःगु तुति दन।

इसाएल व अरामीतय् दथुइया लडाइं

- 22 यहेओआहाजं राज्य यानाचवंतले अरामया जुजु हजाएलं इस्राएलीतयत् क्वत्यलातल।

* 12:15 १२:२५, २ राजा २२:७

* 12:16 १२:१६ लेवी ७:७

* 13:1 १३:१ निइस्वंगु दै थये धयागु ई.पु. ७४

† 13:10 १३:१० स्विन्हय्गु दै थये धयागु ई.पु. ७४

* 13:14 १३:२४, २ राजा २:१२

- 23 तर अब्राहाम, इसहाक व याक़बलिसै बाचा चिनादीगुलि परमप्रभुं इमित दयामाया यानादिल अले इमित वास्ता यानादिल। थौ तक न वयकलं इमित नाश यायेत अथवा वयकःया न्हाःनं गुबलें पितनाछवयेगु इच्छा यानादीगु मटु।
- 24 अरामाया जुजु हजाएल सीधुंकाः वया लिपा वया काय बेन-हदद जुजु जुल।
- 25 इस्राएलया जुजु येहोआशं स्वकः हजाएलया काय बेन-हददयात बुकल। वं थः अबु यहोआहाजया पालय बेन-हददं काःगु इस्राएलया शहर लित काल।

14

यहदायाम्ह जुजु अमस्याह

२ इति २५:१-२४

- 1 इस्राएलयाम्ह जुजु येहोआहाजया काय येहोआशं राज्य यानाचवंगु निगगु दैँय* योआशया काय अमस्याह यहदायाम्ह जुजु जुल।
- 2 व निइन्द्र्यादं दुबलय जुजु जुगु खः। वं यस्शलेमय निइन्द्र्यादं राज्य यात। वया मां यस्शलेमयाम्ह यहोअदीन खः।
- 3 वं परमप्रभुयात यःगु ज्या यात। तर वं थः पुर्खा दाऊदं ति मयाः। वं न्हागुं ज्या नं थः बौ योआश याःथे यात।
- 4 अयनं वं पुजा याइगु थाय चीकामछव। अन मन्तयसं बलि छायेगु व धुपुंय च्याकेगु ज्या याना हे च्वन।
- 5 देशया शासन थःगु ल्हातय वयेधुंकाः वं थः बौ जुजुयात स्याःपि भारदारतयत स्यानाबिल।^७
- 6 तर वं मोशाया व्यवस्थाया सफुलिइ थथे धकाः च्वयातःगु परमप्रभुया आज्ञायात पालन यानाः इमि कायपिन्त धाःसा मस्या, “बौपिन्त कायस्थापिनिगु निति अले काय म्हायपिन्त बौपिनिगु निति स्याये मते। छम्ह छम्ह मनु थःम्हं याःगु पापया निति जक सिनावनेमाः।”^८
- 7 वं चिया ब्यासिइ झिद्रुःम्ह एदोमीतयत स्यात। अले लडाइँ यानाः सेला त्याका काल। अले उकिया नां योत्केल तल, गुगु थौ तक दर्नी।
- 8 यहदायाम्ह जुजु अमस्याह येह्या छय, यहोआहाजया काय येहोआशयाथाय थथे धायके छवत, “वा, जिनापं ल्वाःवाः।”
- 9 अले इस्राएलयाम्ह जुजु यहोआशं यहदायाम्ह जुजु अमस्याहयात थथे लिसः बिल, “छकः लेबनान डौंडाया छमा केमां छमा देवदास्या सिमायात ध्व खबर छवत, ‘छिमि म्हायथात जिमि कायलिसै ब्याहा यानाबु।’ अबलय लाक हे लेबनानया छम्ह गुंपशुं वयाः व केमायात तृति न्हूल।
- 10 आः अमस्याह, ‘छ जिं एदोमीतयत बुकाः’ धकाः तःधंछुया जुइगु, तर स्व, जिं छन्त छ त्याःगुलि लयताः अले छैँय हे च्वैँ धकाः सल्लाह बी। थत व यहदायात छाया आपतय लाकेगु?”
- 11 तर अमस्याहं वयागु खँ मन्यन। अले इस्राएलयाम्ह जुजु येहोआश यहदायाम्ह जुजु अमस्याहनापं लडाइँ याः वन। इपि यहदाया बेथ-शेमेशय ल्वात।
- 12 यहदा इस्राएलपाखें बुत, अले इपि सकलें थथःगु छैँय बिस्सुं वन।
- 13 इस्राएलयाम्ह जुजु येहोआशं अहज्याहया छय, योआशया काय यहदायाम्ह जुजु अमस्याहयात बेथ-शेमेशय ज्वनाः यस्शलेमय वल। वं एफ्राइमया ध्वाखांनिसै कुन्ना ध्वाखा तक निसः मिटर ताहाकःगु शहरया पखाः थुनाबिल।
- 14 अले परमप्रभुया देगः व लायकूया धुकुतिइ टुगु फुक्क लुँ, वःहं, थलबल व कैदीतयत ज्वनाः सामरियाय लिहां वल।
- 15 यहोआहाज जुजु ज्याचवंबलय जुगु फुक्क घटनात, वं याःगु फुक्क वयागु बहादुर ज्या व गथे यानाः यहदाया जुजु अमस्याहलिसै लडाइँ यात, व फुक्क इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 16 यहोआहाज थः पुर्खात थें सित। वयात सामरियाय जुजुपि थुनिगु थासय थुन। वयागु थासय वया काय यारोबाम इस्राएलया जुजु जुल।

यहदायाम्ह जुजु अमस्याह सीगु

२ इति २५:२५-२८

- 17 इस्राएलया जुजु यहोआहाजया काय यहोआश सीधुंकाः यहदायाम्ह जुजु योआशया काय अमस्याह झिन्द्र्यादें तक म्वानाच्वन।
- 18 अमस्याह जुजु ज्याचवंबलय जुगु फुक्क घटना यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 19 इमिसं यस्शलेमय वयागु विरोधय जाः ग्वल। अले व लाकीशय बिस्सुं वन। अयनं इमिसं अन नं मन्तु छवल अले वयात अन हेस्यात।
- 20 अनलि सलया म्हाय तयाः वयागु सीम्ह यस्शलेमय हल। वयात दाऊदया शहरया जुजुपि थुनिगु चिहानय थुन।
- 21 यहदाया फुक्क मन्तयसं झिन्द्रुदं दुम्ह अजर्याहयातं वया बौ अमस्याहया थासय जुजु दयकल।
- 22 अमस्याह पुर्खात थें सीधुंकाः वं एलात शहरयात हाकनं दयकाः यहदाय लितहल।
- इस्राएलया जुजु यारोबाम निम्हम्ह
- 23 यहदाया जुजु योआशया काय अमस्याहं राज्य यानाचवंगु झिन्द्र्यागु दैँय‡ सामरियाय योआशया काय यारोबाम जुजु जुल। वं पिइछदं राज्य यात।
- 24 वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। छाथधाःसा व न्बातया काय यारोबामं इस्राएलीतयत याक़गु पापपाखें अलग मजु।
- 25 वं गात-हेपेरयाम्ह अमिह्या काय अगमवक्ता योनापाखें धयादीगु इस्राएलया परमप्रभु परमेश्वरया वचनकथं लेबोहमातनिसै मृत सागर तक इस्राएलया सिमाना लित काल।^७
- 26 परमप्रभुं इस्राएलय दास जुइमा वा स्वतन्त्र सकसिनं दुःख सियाचवंगु खन। इमित ग्वाहालि याइपि सुं हे मटु।
- 27 “जिं इस्राएलया नां संसारं हयाछवये” धकाः परमप्रभुं धयादीगु मटु। उकि वयकलं यहोआशया काय यारोबामयापाखें इमित त्वःतकादिल।
- 28 यारोबाम जुजु ज्याचवंबलय जुगु फुक्क घटना, वं याःगु फुक्क ज्या, व बहादुर ज्याः ल्वाःगु लडाइँ अले गथे यानाः दमस्कस व हमात शहर गगु शहर न्हापा यहदाया खः, वं इस्राएलय लितहल। व फुक्क इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 29 यारोबाम थः पुर्खात थें सित। वयात जुजु थुनिगु चिहानय थुन। वयागु थासय वया काय जकरिया जुजु जुल।

15

यहदायाम्ह जुजु अजर्याह

२ इति २६:१-२३

- 1 यारोबामं इस्राएलय राज्य यानाचवंगु निइन्द्रयागु दैँय* अमस्याहया काय अजर्याहं यहदाया जुजु जुल।

* 14:1 १४:२२ निगगु दैँ थथे धयागु ई.पु. ७९६ ✪ 14:5 १४:२५ २ राजा १२:२०-२१ ✪ 14:6 १४:२६ व्य २४:२६ † 14:21 १४:२९ अजर्याह ध्व उज्वियाहया मेगु नां खः
‡ 14:23 १४:२३ झिन्द्र्यागु दैँ थथे धयागु ई.पु. ७९२ ✪ 14:25 १४:२५ योना १:१ * 15:1 १५:२२ निइन्द्रयागु दैँ थथे धयागु ई.पु. ७९० † 15:1 १५:२२ अजर्याह व उज्वियाह

छम्ह हे जुजु खः, स्वइदिसै १५:६,७,९,१७,२३,२७

- 2 व झिखुदँ दुबलय् जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय् न्येयनिदँ राज्य यात। वया मांया नां यस्शलेमयाम्ह यकोल्याह खः।
 3 वं परमप्रभुयात यःगु ज्या यात।
 4 अयनं वं पुजा याइगु थाय् चीकामछ्व। अन मन्तयसं बलि छायेगु व धुपॉय् च्याकेगु ज्या याना हे च्वन।
 5 परमप्रभु वयात छेंगया पुनेयःगु ल्वचं कयकाः सजॉय् बियादिल। व सी न्हाः तक नं छेंगया पुनेयःगु ल्वच जुयाच्वन। छेंगया पुनेयःगु ल्वच जूगुलि व न्यागलं मेगु हे छेंय च्वन। दरबारया फुक्क जिम्मा वया काय योतामयात बिल। वया काय योतामं देश्य शासन यात।
 6 अजर्थाह जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु फुक्क घटना, वं याःगु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 7 अजर्थाह थः पुर्खात थें सीधुकाः वयात इपिनापं दाऊदया शहर्य थुन। वया थासय वया काय योताम जुजु जुल।[☆]

इस्त्राएलयाह जुजु जकरिया

- 8 यहदाया जुजु अजर्थाह राज्य यानाच्वंगु स्विच्यागुगु दँय यारोबामया काय जकरिया सामरियाय इस्त्राएलया जुजु जुल। वं खुला राज्य यात।
 9 वं थः पुर्खातयसं थें परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। व इस्त्राएलयात पाप याकूमह न्बातया काय यारोबामया पापपाखें लिमच्य।
 10 याबेशया काय शल्लुमं जकरियाया विरोधय जाः ग्वल। वं वयात मन्तयगु न्हाःने हेस्यात। वयागु थासय शल्लुम जुजु जुल।
 11 जकरिया जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु मेमेगु घटना, इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 12 थुकथं परमप्रभु येह्यात धयादीगु वचन पूवन, “छं सन्तानं प्यंगु पुस्ता तक इस्त्राएल्य राज्य याइ।”[☆]

इस्त्राएलयाह जुजु शल्लुम

- 13 यहदाया जुजु उज्जियाह राज्य यानाच्वंगु स्विगुगु दँय यारोबामया काय शल्लुम इस्त्राएलया जुजु जुल। वं सामरियाय लच्छि राज्य यात।
 14 अबलय् गदीया काय मनहेम तिसां सामरियाय वन। वं अन याबेशया काय शल्लुमयात हमलाथाना स्यात। अले व वयागु थासय जुजु जुल।
 15 शल्लुम जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु मेमेगु घटना वं वं ग्वःगु ग्वसाःया बारे इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 16 अबलय् लाकव हे थःगु निंति तिफसायापिनसं शहरया ध्वाखा मचायकुगुलि मनहेमं तिसां वयाः तिफसा व उकिया जःखः च्वंगु लाग्ना भज्यंक स्यकाबिल। वं तिफसाय् च्वापिं सकसितं स्यानाबिल। अन गुलि प्वाथय दुपिं मिस्त दु, उपिं सकसिगु प्वाः नं विरिफायाबिल।

इस्त्राएलयाह जुजु मनहेम

- 17 यहदाया जुजु अजर्थाह राज्य यानाच्वंगु स्विगुगु दँय गदीया काय मनहेम इस्त्राएलया जुजु जुल। वं सामरियाय झिदँ राज्य यात।
 18 मनहेमं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। व थःगु जिवंकाछि इस्त्राएलयात पाप याकूमह न्बातया काय यारोबामया पापपाखें लिमच्य।
 19 अशूरयाह जुजु तिगलत-पिलेसेर इस्त्राएल्य हमला यात। अले मनहेमं देश्य थःगु शक्ति बल्लाकेत वयागु ग्वाहालि कायेगु बिचाः यानाः वयात ३४,००० किलोग्राम वहः बिल।
 20 मनहेमं थव वहः अशूरयाह जुजुयात बीत इस्त्राएलया फुक्क तःमिपिं मन्तयके छमह छमहयसिके नेयगु नेयगु शेकेल वहःया ल्याखं मुंगु खः। उकिं अशूरयाह जुजु इस्त्राएल्य हमला मयासं थःगु हे देश्य लिहां वन।
 21 मनहेम जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्या, व फुक्क इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 22 मनहेम थः पुर्खात थें सित। वयागु थासय वया काय पकहीया जुजु जुल।

इस्त्राएलयाह जुजु पकहीया

- 23 यहदाया जुजु अजर्थाह राज्य यानाच्वंगु न्ययगुगु दँय* मनहेमया काय पकहीया सामरियाय इस्त्राएलया जुजु जुल। वं निदँ राज्य यात।
 24 वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। व इस्त्राएलयात पाप याकूमह न्बातया काय यारोबामया पापपाखें लिमच्य।
 25 अले वया छमह हाकिम रमल्याहया काय पेकहं वयागु विरोधय ग्वसाः ग्वल। वनापं गिलादयापिं नेय्मह मिजपिं मिलय् जूगु दु। वं सामरियाया दरबारया किल्लाय पकहीया अले अर्गाब व अरिहयात स्यात। वं पकहीयायात स्यानाः वया थासय जुजु जुल।
 26 पकहीया जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्या इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

इस्त्राएलयाह जुजु पेकह

- 27 यहदाया जुजु अजर्थाह राज्य यानाच्वंगु न्ययनिगुगु दँय† रमल्याहया काय पेकह सामरियाय इस्त्राएलया जुजु जुल। वं निदँ राज्य यात।
 28 वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात। व इस्त्राएलयात पाप याकेब्युह न्बातया काय यारोबामया पापपाखें लिमच्य।
 29 इस्त्राएलया जुजु पेकहया इलय् अशूरया जुजु तिगलत-पिलेसेर वल। वं इथोन, हाबिल-बेथ-माका, यानोह, केदेश, हासोर, गिलाद, गालील व नप्तालीया फुक्क लाग्ना त्याका काल। अले मन्तयत ज्वनाः अशूर देश्य यंकल।
 30 उज्जियाहया काय योतामं राज्य यानाच्वंगु निइगुगु दँय‡ एलाहया काय होशियां रमल्याहया काय पेकहया विरोधय ग्वसाः ग्वयाः वयात स्यानाबिल। अले वयागु थासय थः जुजु जुल।
 31 पेकह जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्या इस्त्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

यहदायाह जुजु योताम

- २ इति २७:१-९
 32 इस्त्राएलया जुजु रमल्याहया काय पेकहं राज्य यानाच्वंगु निगुगु दँय§ उज्जियाहया काय योताम यहदाया जुजु जुल।
 33 वं निइन्यादँ दुबलय् जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय् झिखुदँ राज्य यात। वया मांया नां सादोकया म्हाय् यस्शा खः।
 34 थः नौ उज्जियाहं याःथें वं नं परमप्रभुयात यःगु बांलाःगु ज्या यात।
 35 अयनं पुजा याइगु थाय्त वं चीकामछ्व। मन्तयसं अन बलि छायेगु व धुपॉय् च्याकेगु याना हे च्वन। योतामं हे परमप्रभुया देगःया च्वय्यागु ध्वाखा हाकनं दयकल।
 36 योताम जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
 37 उबलय् परमप्रभुं अरामया जुजु रसीन व रमल्याहया काय पेकहयात यहदालिसें लडाइं यायेत छ्वयादिल।
 38 योताम थः पुर्खात थें सित। वयात इपिनापं वया पुर्खा दाऊदया शहर्य थुन। वया लिपा वया काय आहाज जुजु जुल।

☆ 15:5 १५:२२ २ इति २७:१-९ ☆ 15:7 १५:२७ यूसै ६:९ ☆ 15:12 १५:२२ २ राजा १०:३० † 15:13 १५:२३ स्विगुगु दँय थये धयागु ई.पु. ७५२ § 15:19 १५:२९

‡ तिगलत-पिलेसेर अशूरयाह जुजु तिगलत-पिलेसेरया मेगु नां पुल खः * 15:23 १५:२९ न्ययगुगु दँय थये धयागु ई.पु. ७४२ † 15:27 १५:२७ न्ययनिगुगु दँय थये धयागु ई.पु. ७४०

‡ 15:30 १५:२३ निइगुगु दँय थये धयागु ई.पु. ७४२ § 15:32 १५:३२ निगुगु दँय थये धयागु ई.पु. ७४०

16

यहदायाम्ह जुजु आहाज

२ इति २८:१-२७

- 1 रमल्याहया काय पेकहं राज्य यानाचवंगु झिन्हयरागु दैय* योतामया काय आहाज यहदायाम्ह जुजु जुल।
- 2 आहाज निदें दुबलय जुजु जूग खः। वं यस्शलेमयु झिखुदें राज्य यात। वं थः पुर्खा दाऊदं याःथे परमप्रभुयात यःगु ज्या मयाः।
- 3 वं इस्राएलया जुजुपिं जूगु थें जुल। परमप्रभुं इस्राएलीतयगु न्हाः पतिनाछवःपि जातितयसं थें घच्चाइपुसे चवंगु ज्या यानाः वं थः हे काययात तकं मिइ बलि बिल।*
- 4 वं पुजा याइगु थासय, डौडा डौडाय व फुकक वाउंगु सिमाया क्वय बलि बिल अले धुर्पाय च्याकल।*
- 5 अरामया जुजु रसीन व इस्राएलया जुजु रमल्याहया काय पेकहं यस्शलेमलिसें लडाईं याः वन। इमिसं आहाजयात घेरय यात। तर वयात त्याके मफुत।*
- 6 अबलय अरामयाम्ह जुजु रसीनं अरामया निति एलात हाकनं त्याका काल। वं एलातयु च्वंपि फुकक यहदायापि मनुतयत पतिनाछवल। अले एदोमीत एलातयु च्वंवन। इपि थौं तक नं अन च्वनाचवंगु दु।
- 7 आहाज अशूरयाम्ह जुजु तिलत-पिलेसेरयाथाय थथे धयाः दूत छवल, “जि छिकपिनि दास व सेवक खः। च्वय थहां वयाः जितः हमला यावःपि अरामयाम्ह जुजु व इस्राएलयाम्ह जुजुपाखें जितः बचय यानादिसैं।”
- 8 अले आहाजं परमप्रभुया देगलय व दरबारया धुकुतिइ दुगु लुँ वः कयाः अशूरयाम्ह जुजुयाथाय क्वस्यलिकथं छवत।
- 9 वयागु खें न्यनाः अशूरया जुजुं दमस्कसय हमला यात। उकियात त्याका काल। वं अन च्वंपि मनुतयत ज्वनाः करीरय कंकल। अले रसीनयात स्वात।
- 10 जुजु आहाज अशूरया जुजु तिलत-पिलेसेरयात नापलायेत दमस्कसय वन। वं दमस्कसय छगू वेदी खन। अले वं उकियागु छगू नमूना व गथे यानाः दुयकल धइगु छता छता खें च्वयाः पुजाहारी उरियाहयाथाय छवल।
- 11 अले पुजाहारी उरियाहं जुजु आहाजं दमस्कसं छवयाहःगु नमूना थें ज्याःगु हे छगू वेदी दयकल अले आहाज वये न्हाः हे सिधयकल।
- 12 दमस्कसं लिहां वयाः आहाजं वेदी स्वल अले उकिया लिकक वनाः बलि बिल।
- 13 वं उकीं होमबलि व अन्नबलि छाल। अले त्वंसाबलि व मेलबलिया हि वेदीइ प्वंकल।
- 14 वं परमप्रभुया न्हाःने दुगु कँयया वेदी परमप्रभुया देगःया न्हाःनं अर्थात थःगु न्हागु वेदी व परमप्रभुया देगःया दथुं लिकयाः उगु न्हागु वेदीया उत्तरपाखे तल।*
- 15 अले जुजु आहाजं उरियाहं पुजाहारीयात थथे उजं बिल, “न्हागु तःधंगु वेदीइ सुथया होमबलि व सन्ध्याया अन्नबलि, जुजुया होमबलि व वयागु अन्नबलि, देशयु च्वंपि सकसिगु होमबलि अले इमिगु अन्नबलि, त्वंसाबलि छ। वेदीइ होमबलि व बलिया हि छवाकि। तर कँयया वेदी धाःसा जिं परमेश्वरया इच्छा सिकेत छयले।”
- 16 पुजाहारी उरियाहं जुजु आहाजं धाःथें यात।
- 17 जुजु आहाजं गाडां उकिया थुखे उखे दुगु पातात व उकिया बातात लिकाल। वं त्याकियात उकियात तिबः बियाचवंगु कँयया द्रुहंया च्वसं लिकयाः ल्वहंया लिधंसाय तल।*
- 18 अशूरयाम्ह जुजुयात लयतायकेत आहाजं सबाथबलय आराधनाया निति छयलिगु दबू चीकल। अले यहदाया जुजुपिं देगलय दुहां वनेत छयलिगु लुखा वं तिनाबिल।
- 19 आहाज जुजु जुयाच्वंबलय जगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुकक ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 20 आहाज वया थः पुर्खातें थें सित। वयात इपिनापं दाऊदया शहरय थुन। वया लिपा वया काय हिजकिया जुजु जुल।*

17

इस्राएलयाम्ह जुजु होशिया

- 1 यहदायाम्ह जुजु आहाजं राज्य यानाचवंगु झिनिगु दैय* एलाहया काय होशिया सामरियाय इस्राएलयाम्ह जुजु जुल। वं गुदें राज्य यात।
- 2 वं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात, अयनं व स्वयाः न्हाःयापि इस्राएलया जुजुपिन्सं याःगु ति धाःसा मख।
- 3 अशूरयाम्ह जुजु शलमनेशेरं होशियायात हमला याः वल। होशियां वयागु अर्धनीय च्वनाः दैयदसं वयात कर पूगु खः।
- 4 तर अशूरयाम्ह जुजुं होशियां थःत ध्वलाःगु खन। छाथधाःसा वं मिश्र देशया जुजु सोया थाय दूत छवल। अले दैयदसं बीमाःगु कर मबिल। उकिं शलमनेशेरं वयात ज्वनाः झ्यालखानाय तल।

सामरियाया नाश

- 5 अशूरयाम्ह जुजुं देशन्यंक हमला यात अले वं स्वदें तक सामरिया शहरयात घेरय याना तल।
- 6 होशियां राज्य यानाचवंगु गंगुगु दैय* अशूरयाम्ह जुजुं सामरिया त्याका काल। अले इस्राएलीतयत ज्वनाः अशूरयु यंकाः हलहय, हाबोर खुसि सिथय दुगु गोजानय व मादीतयगु शहर शहरय तल।
- 7 मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोया ल्हातं त्वःतकाः मिश्र देशं पित हयादीमह परमप्रभु थः परमेश्वरया विरोधय इस्राएलीतयसं पाप याःगुलि थ्व फुकक जगु खः। इमिसं मेपिं घःतयत पुजा यात।
- 8 अले परमप्रभुं इमिगु न्हाःनं पित छवःपि मेमेगु जातित व इस्राएलया जुजुपिन्सं याःथें इमिसं नं यात।
- 9 इस्राएलीतयसं मेपिन्सं मसीकं परमप्रभुं इमि परमेश्वरयात मयःगु यक्व ज्या यात। इमिसं पिवाः च्वनिपि च्वनीगु थासनिसें कयाः ततःधंगु पखाः वयातःगु शहर तक, फुकक शहरय थःगु निति पुजा यायेगुथाय दयकल।
- 10 डौडा डौडाय च्वकाय व फुकक वाउंगु सिमाया क्वय इमिसं च्वखगु ल्वहंया थां व अशेरा घःमयजुया थां तल।*
- 11 परमप्रभुं देशं पित छवःपि मनुतयसं याःथें इस्राएलीतयसं पुजा याइगु थासय धुर्पाय च्याकल। इमिसं मभिगु ज्या यानाः परमप्रभुयात तंचायकल।
- 12 इमिसं मूर्ति पुजा यानाचवंगुलि, परमप्रभुं धयादिल, “छिमिसं मूर्ति पुजा याये मते।”*

* 16:1 १६:२ झिन्हयरागु दै थथे धयागु ई.पु. ७३२ * 16:3 १६:३ व्य १२:३१ * 16:4 १६:४ व्य १२:२ * 16:5 १६:५ यशै ७:२ * 16:14 १६:१४ प्रस २०:२-२; २ इति ४:२ * 16:17 १६:१७ १ राज ७:२३-२६; २ इति ४:२-६ * 16:20 १६:२० यशै १४:२८ * 17:1 १७:१ झिनिगु दै थथे धयागु ई.पु. ७३२ * 17:6 १७:६ गंगुगु दै थथे धयागु ई.पु. ७२२ * 17:10 १७:१० १ राज १४:२३ * 17:12 १७:१२ प्रस २०:३-५

13 परमप्रभुं अगमवक्तात व दूतत छव्याहयाः इस्राएल व यहूदायात ध्व ख्याच्वः ब्यूगु खः, “छिमिसं मभिर्गु पहःचहः त्वःताः जिं छिमि पुर्खातयूत बियागु व्यक्त्वाकथं व थः दास अगमवक्तातापाखें छिमित बियागु आज्ञा व विधि मानय या।”

14 तर इमिसं आज्ञा पालन मयात, परमप्रभु थः परमेश्वरयात विश्वास मयाइपि इमि पुर्खात थें जिराहा जुल।

15 इमिसं वयकःया आज्ञा पालन मयात, वयकलं इमि पुर्खातलिसें चिनादीगु बाचा व वयकलं बियादीगु ख्याच्वःयात हेला यात। इपिं ज्यालगे मज्जुगु मूर्तितयगु न्यु वन, इपि थः नं ज्यालगे मज्जुपि जुल। इमिसं थः जःखः च्वंपि जातितयसं याःथे यात। खः ला, परमप्रभुं इमित “इमिसं याःथें छिमिसं याये मते धकाः आज्ञा बियादीगु खः।” परमप्रभुं याये मते धयादीगु ज्या हे इमिसं यात।

16 इमिसं परमप्रभु इमि परमेश्वरया फुक्कक आज्ञा त्वःतल, अले पुजा यायेत धातुया निम्ह द्रुह दयकल। इमिसं अशेरा घःमयजुया छगु थां दयकल। इमिसं आकाशया नगुयात भागि यात, बालघःयागु सेवा यात।^७

17 इमिसं थः कायःमहायूपि मिइ बलि बलि, इमिसं ज्वखना स्वल, तन्त्रमन्त्र यात, अले परमप्रभुयात मयःगु ज्या यायेत थःपिन्त मिल। थुकथं इमिसं वयकःयात तंचायकल।^८

18 उकि परमप्रभु इस्राएल खनाः तंचायादिल। इमित थःगु न्हाःनं अलग यानादिल। यहूदाया कुल जक लयनाच्वन।

19 यहूदायापि मनुतयसं नं परमेश्वरया आज्ञा पालन मयात। इपि इस्राएलीतयसं दयकूगु नियमकथं जुल।

20 उकि परमप्रभु इस्राएलयापि फुक्कक मनुतयत त्वःतादिल। वयकलं इमित दुःख बियादिल, लुटे याइपिनिगु ल्हातय बियादिल। लिपतय इमित थःगु न्हाःनं पितिनाछवयादिल।

21 परमप्रभु इस्राएलयात दाऊदया घरानापाखें अलग यायेथुंकाः इस्राएलीतयसं नबातया काय यारोबामयात थः जुजु दयकल। यारोबाम इस्राएलयात परमप्रभुपाखें तापाकाः तःधंगु पाप याकल।

22 इस्राएलीतयसं यारोबाम याः थें हे पाप याना जुल। इमिसं व मत्वःतु,

23 परमप्रभुं थः दास अगमवक्तातापाखें ख्याच्वः बियादीगु थें इमित थःगु न्हाःनं पितिनामदीतले इपि उकि लिहां मवः। उकि इस्राएलीतयत ज्वनाः इमिगु देशं अशरय यंकल। इपि थौं तक अन दनि।

परदेशीत इस्राएलय च्वंबःगु

24 अशरयाह जुजुं बेबिलोन, कृता, अच्वा, हमात व सपर्वेम शहरं मनुत हयाः इस्राएलीतयगु थासय सामरियाया शहर शहरय तल। इमिसं उपि शहरत अधीनय कयाः अन च्वन।

25 इपि अन च्वंबलय न्हापा ला इमिसं परमप्रभुयात मानय मया, उकि परमप्रभुं इमिथाय सिंहत छवयादिल। सिंहतयसं इमि छुं मनुतयत स्यात।

26 अले इमिसं अशरयाह जुजुयाथाय थथे धायके छवत, “छि सामरियाया शहरय तये हःपि मनुतयसं व देशया घःयागु थितिकुति मयः, इमिसं व घःयात खःकथं पुजा मयाःगु जुयाः व घबं इमित नाश यायेत सिंहत छवयाहःगु दु।”

27 अले अशरयाह जुजुं थ्व उजं बलि, “छिमिसं सामरियां ज्वनायंकुपि पुजाहारीत मध्ये छम्हसित अन छवयाब्यु, वयात अन हे ति, वयात उगु देशया घःयागु नियम मनुतयत स्यनेमा।”

28 थथे सामरियां ज्वनायंकुम्ह छम्ह इस्राएली पुजाहारी बेथेलय वनाः अन हे च्वन। अन वं परमप्रभुयात गय यानाः आराधना यायेगु धकाः स्यन।

29 अयनं सामरियाय तःपि मनुतयसं थथःगु शहरय थःथः घःतयगु मूर्तित दयकाः उमित सामरियाया मनुतयसं दयकूगु पुजा याइगु थासय तयाबिल।

30 बेबिलोनयापि मनुतयसं सुक्कोत-बनोत घःया मूर्तित, कृतयापि मनुतयसं नेर्गल्या मूर्तित, हमातया मनुतयसं अशीमाया मूर्तित,

31 अच्वायापि मनुतयसं नेभज व तर्ताकया मूर्तित दयकल। सपर्वेमीतयसं थः घः अद्रमलेक व अनमलेकया निति थःकायःमहायुपिन्त मिइ बलि बिइगु।

32 इमिसं परमप्रभुयात नं मानय याइगु। तर पुजा याइगु थासय दुगु थांया निति पुजाहारी ज्या यायेत थःगु हे जातियापि मनुत ल्यल।

33 इमिसं परमप्रभुया आराधना यात अयनं थः वःगु देशया थितिकुति कथं थः घःतयत नं पुजायात।

34 इमिसं थौं तक नं थःगु पुलांगु थितिकुति यानाच्वंगु दु। इमिसं न परमप्रभुयात आराधना यात, न इमिसं वयकलं इस्राएल नं बियादीम्ह याकबया सन्तानयात बियादीगु आज्ञा, नियम व विधि मानय यात।^९

35 परमप्रभुं इस्राएलीतलिसें छगु बाचा चिनाः थज्याःगु आज्ञा बियादीगु खः, “छिमिसं मेपिं घःतयत पुजा याये मते, इमित भागियाये मते, इमिगु सेवा याये मते अले इमिथाय बलि छाये मते।^{१०}

36 तर थःगु बल्लाःगु शक्ति व चकंगु लपं छिमित मिश्र देशं पित हयादीम्ह परमप्रभुयागु जक आराधना या। वयकःया न्हाःने थःगु छ्यं क्वछुकि व वयकःयात हे छिमिसं बलि ब्यु।^{११}

37 छिमिगु निति वयकलं च्वयादीगु विधि, विधान नियम व आज्ञा पालन या। छिमिसं मेपिं घःतयत पुजा याये मते।

38 जिं छिपिलिसें चिनागु बाचायात ल्वःमके मते, छिमिसं मेपिं घःतयत पुजा याये मते।

39 थः परमप्रभु परमेश्वरया जक आराधना या। वयकलं हे छिमित छिमि फुक्कक शब्दतयगु ल्हातं त्वःतकादी।”

40 अयनं इमिसं खें मयन, अले न्हापा ज् थें जुया हे च्वन।

41 इमिसं परमप्रभुया आराधना यानाच्वंगु जसां थःगु मूर्तियात पुजा यायेगु ज्या नं याना हे च्वन। थौं तक नं इमि कायःमहायुपिन्सं व छय छुइपिन्सं अथे हे यानाच्वंगु दु।

18

यहूदायाम्ह जुजु हिजकिया

२ इति १९:१-२; ३१:१

1 इस्राएलया जुजु एलाहया काय होशियां राज्य यानाच्वंगु स्वंगुगु दैय आहाजया काय हिजकिया यहूदायाम्ह जुजु जुल।

2 व निन्द्यादें दुबलय जुजु जगु खः। वं यरुशलमेय निइगुदें राज्य यात। वया मांया नां जकारियाया म्हाय अंबिया खः।

3 वया पुर्खा दाऊदं याःथें वं नं परमप्रभुयात यःगु ज्या यात।

4 वं पुजा याइगु थाय चीकाइवल, च्वखगु ल्वहंया थांत तछयानाबिल, अशेरा घःमयजुया थांत त्वाःल्हानाबिल। वं मोशां दयकूगु कैयया सर्प कुचा कुचा यानाबिल, छायाधःसा अबलय तक इस्राएलीतयसं उकिया निति धुपौय च्याका वयाच्वंगु खः। इमिसं वयात नहरतान * धाइगु।

5 हिजकिया परमप्रभु इस्राएलाम्ह परमेश्वरयाके भलसा तल। यहूदायापि व स्वयाः न्हाःयापि व लिपायापि जुजुपि मध्ये व थें ज्याःम्ह सुं नं मडु।

* 17:16 १७:१७ १ राजा १२:२३ * 17:17 १७:१७ उत ३२:२७; ३५:२० * 17:35 १७:३५ २०:५; व्य ५:१ * 17:36 १७:३६

व्य ५:१३ * 18:4 १८:४ नहरतान ध्व नं हिब्र भायया निगु खँवः मिलय जुया दगु ख, “नेशे” थुकिया अर्थ सर्प ख, “नेहोसेत” थुकिया अर्थ कैय ख, ध्व पदया न्हापागु बन्धि न्वति थथे घयातगु दु, ध्व सर्प मोशां कैयत दयकूगु ख, हिब्र भाषां ध्व नेशे नेहोसेत ख। स्वयदिसं, गन्ती २१:१

- 6 व परमप्रभुया भक्त जुया हे च्वन। वयकःनापं जुइगु त्वःमत्। वं परमप्रभुं मोशायात बियादीगु फुक्क उजं पालन यात।
 7 परमप्रभु वलिसं दीगुलि वं याःगु फुक्क ज्य्याय व ताःलात। व अश्रयाम्ह जुजुया विरोधय विद्रोही जुल, वयात कर पुतेगु त्वःतल।
 8 पलिश्रीतय्यु देश गाजा व उकिया लागा तक, पिवाःत च्वनीगु धरहरानिसं कयाः छचाःखेरं पःखालं ग्वयातःगु शहर तक वं त्याकल।
 9 हिजकियां राज्य यानाचवंगं प्यंगु द्यैयं, गुगु इमाएलय जुजु एलाहया काय होशियां राज्य यानाचवंगु न्हयरागु दँ खः, अश्रयाम्ह जुजु शलमनेशेरं इमाएलय हमला यात अले सामरियायात घेरय यात।
 10 स्वदँ तक घेरय यायेधुंकाः अश्रयरीतयसं सामरिया त्याका काल। थुकथं हिजकियां राज्य यानाचवंगु खगुगु दँय, गुगु इमाएलया जुजु होशियां राज्य यानाचवंगु गुगुगु दँ खः, अश्रयरीतयसं सामरिया त्याका काल।
 11 अश्रयाम्ह जुजुं इमाएलीतयत ज्वनाः अश्रयय रंकल। वं इमित हलहय, हाबोर खुसिया सिथय चवंगु गोजानय व मादीतयगु शहरय तल।
 12 इमाएलीतयसं परमप्रभुया आज्ञा पालन मयाःगुलि थये जगु खः। इमिसं वयकःया बाचा त्वाखल अले गुलि आज्ञा परमप्रभुया दास मोशां ब्यगु खः उकियात इमिसं वास्ता मयात।

यस्शलेमयात अश्रयरीतयगु ख्याच्वः

२ इति ३२:१-१९; यशै ३६:१-२२

- 13 हिजकियां राज्य यानाचवंगु झिप्यदँ दुबलयसँ अश्रयरा जुजु समहेरीबं यहदाया फुक्क पःखाः ग्वयातःगु शहरतयत हमला यानाः त्याका काल।
 14 अले यहदायाह जुजु हिजकियां लाकीशय च्वनाचवंह अश्रयाम्ह जुजुयाथाय थये धायके छवल, “जि दुके लात। जिथासं लिहांझासो! छि छु छु पवन व जि बी।” अश्रयरायह जुजुं यहदायाह जुजु हिजकियायाके १०,००० किलोग्राम वहः व १,००० किलोग्राम लँ पवन।
 15 हिजकियां परमप्रभुया देगः व दरबारया धुकुतिइ दगु फुक्क वहः अश्रयाम्ह जुजुयात बिल।
 16 उबलय हिजकियां परमप्रभुया देगःया लुखां न लँ लिकाल। अले थःहं हे देगःया दुवालय भुंके ब्यगु लँ प्वलाः अश्रयाम्ह जुजुयात बिल।
 17 अश्रयाम्ह जुजुं हमला यायेत सेनापति, जर्नल व कप्तानयात छगु तःधंगु सेना बियाः लाकीशं यस्शलेमय हिजकिया जुजुयाथाय छवत। यस्शलेमय थंयकः वयाः इपि धोबितयगु बुँइ वनीगु च्वय लाःगु पुवुया धः लिक्कयागु लँय दित।^७
 18 इमिसं हिजकिया जुजुयात सःतके छवत, अले इमित नापलायेत हिजकिया जुजुया थुपि हाकिमत – दरबारया प्रशासक हिल्कियाहया काय एल्याकीम, दरबारया छ्यान्जे शेब्ना व ल्याःचाः तदम्ह आसापया काय योआ पिहां वयाः इमिथाय वल।

19 सेनापति इमित धाल, “हिजकियायात थये धा,

“तःधंमह अश्रयरा महाराजं थये धयादी – ‘छं स्यागु भर कयागु?

20 छं धाइ लडाईया योजना व सिपाईतय बल दु धकाः तर छं ला बंकफुसुल खँ धयाच्वन। छं सुयाके भलसा तयाच्वनागु दु? अले छाय जिगु विरोधय विद्रोही जुयागु?

21 न्यै! छं मिश्र देशयागु भर काःगु दु, व ला तज्याःगु तिकथि जक खः, उकि मनुतयगु लहातय सुइ। उकी लिधन धाःसा घाःपाः जक जुइ। मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोगुगु भर काःमह न्हामहयसिगु लागि न थये हे खः।^८

22 अले छं जितः “जिमिसं ला परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु भर कयागु दु” धकाः धाःसा छु! व व हे मखु ला गुम्हयसिगु पुजा यायेगुथाय व वेदीत हिजकियां चीकाः यहदा व यस्शलेमयात थये धाःगु खः, “छिमिसं यस्शलेमय थ्व वेदीया न्हाःने आराधना यायेमाः।”

23 “आः जिमि मालिक अश्रयाम्ह जुजुलिसं बाजी तयादिसँ। जि छन्त निद्रः सल बी। स्व, छं उपि सलगइपि तये फु कि मफु?

24 रथत व सलतयगु निंति मिश्र देशय भलसा याःसां गुकथं छिमिसं जिमि मालिकया हाकिमत मध्ये छम्ह चिधिकःमह हाकिमयात नं ख्यानाः छवये फइ?

25 थ्व बाहेक छु जिं थ्व थाययात हमला यानाः नाश यायेत परमप्रभुं मधायकं वयागु दु ला? परमप्रभुं हे जितः “व देशय वनाः वयात नाश या!” धकाः धयादीगु दु।”^९

26 अले हिल्कियाहया काय एल्याकीम, शेब्ना व योआं लडाइँलय वःमह सेनापतियात धाल, “बिन्ति दु, छिकपिनि दासतनापं आरमेइक भाषां न्ववानादिसँ, छाथधाःसा जिमिमे व भाय थू। पखालय च्वनाचवंपि मनुतयसं तायकः हिब्रू भाषां जिपिनाप न्ववानादी मते।”

27 तर सेनापति धाल, “छु जिमि मालिकं जितः छिपि व छिमि मालिकयात जक थ्व खँ धायके छवयाहःगु खः ला? छु वयकलं जितः पखालय च्वनाचवंपि मनुतयगु निंति न छवयाहःगु मखु ला? इमिसं न छिमिसं थें थःगु खि नयेमाली अले थःगु हे च्व त्वनेमाली।”

28 अनलि सेनापति दनाः तःसलं हिब्रू भाषां थये धाल, “महाराज अश्रयरा जुजुया खँ न्यै!

29 जुजुं थये धयादीगु दु, हिजकियां छिमित घोखा मबीमा! जिगु लहातं व छिमित बचय याये फइ मखु।

30 हिजकियां हेयकाः छिमित थये धया परमप्रभुयाके भलसा याके न मबीमा, ‘परमप्रभुं धाथें हे झीत छुक्कारा यानादी। वयकलं थ्व शहर अश्रयरा जुजुया लहातय लःलहानादी मखु।’

31 “हिजकियायागु खँ न्येने मते। अश्रयाम्ह महाराजं थये धयादी – छिपि जिनापं मिलय जुवःसा अले पिहां वयाः जिथाय वःसा, छिपि फुक्कसिनं थथःगु दाखमाया फल व यःमरिमाया फल नयेखनी, अले थथःगु त्याकिपाखें लः त्वनेखनी।

32 लिपा धाःसा छिमिगु हे थें ज्याःगु अन्न व न्हगु दाखमघ अले मरि व दाखक्यब, जैतुनया सिमा व कस्ति जाःगु देशय जिं छिमित यंके। सीगु पलेसा म्वायेगु ल्य!

“हिजकियाया खँ न्येने मते! ‘परमप्रभुं झीत बचय यानादी’ धकाः धयाः वं छिमित ध्वंलानाचवंगु दु।

33 छु! गुगुं जातियाहम घवं थःगु देशयात अश्रयाम्ह जुजुया लहातं बचय याये फगु दु ला?

34 हमात व अर्पादया घःत गन वन? सपर्वेम, हेना व इव्वाया घःत ग्व लय? छु! इमिसं सामरियायात जिगु लहातं बचय यात ला?

35 छु! थुपि देशयापि घःत मध्ये सिनाप थःगु देशयात जिगु लहातं बचय याये फगु दु ला? परमप्रभुं यस्शलेमयात गथे यानाः बचय याये फइ?”

36 तर मनुत फुक्क सुक्क च्वन अले छुं नं लिसः मब्य, छाथधाःसा जुजुं थज्याःगु आज्ञा ब्यगु खः, “वयात लिसः बी मते।”

37 अनंलि दरबारया प्रशासक हिल्कियाहया काय एल्याकीम, दरबारया छ्यान्जे शेब्ना व ल्याःचाः तदम्ह आसापया काय योआं थःगु वसः खत, अले हिजकियायाथाय वयाः अश्रयाम्ह लडाईया सेनापति धाःगु खँ कन।

† 18:9 १८:१० प्यंगुगु दँ थये धयागु ई.पु. ७२९

‡ 18:10 १८:१० स्वदँ थये धयागु ई.पु. ७२२

§ 18:13 १८:१३ झिप्यदँ थये धयागु ई.पु. ७०९

☆ 18:17 १८:१७ यशै ७:३

* 18:21 १८:२१ इज २०:६-७

⊛ 18:25 १८:२५ यशै ८:७-९, १०:५-६

19

यस्शलेमया छुत्काराया भविष्यवाणी या:गु

यशै ३७:१-७

- 1 ध्व खँ न्यनेबं हिजकिया जुजुं नुगः मछिका: थःगु जामालं खुत अले भांग्रा हिना: परमप्रभुया देगलय वन।
- 2 वं दरबारया प्रशासक एल्याकीम, छ्यान्जे शेब्ना व म् म् पुजाहारीतयत् आमोजया काय् यशैया अगमवक्तायाथाय छ्वल। उषि सकसिनं भांग्रा हिनातःगु दु।
- 3 इमिसं वयात धाल, “हिजकिया जुजुं थथे धयादी, थौं झीसं दु:ख सीगु दि खः। झीत क्वहांकगु दु अले झीगु अपमान जगु दु! ध्व मचाबुइगु ई तया: नं मचाबुइकेगु बल मदुगु थें खः।
- 4 अशूरयाम्ह जुजुं म्वा:म्ह परमेश्वरयात हेस्यायेत थः छम्ह सेनापति छ्वयाहःगु दु। परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं वं धा:गु फुक्क खँ न्यनादीमा अले न्यनादीगु खँया लागि वयात सजौय बियादीमा। उकिं झी गुलि मनत म्वानाच्वंगु दु, इमिगु निति प्रार्थना यानाब्यु।”
- 5 हिजकिया जुजुया हाकिमत यशैयायाथाय वया: वयात जुजुया खबर बीधुंका:
- 6 यशैया इमित धाल, “छिमि मालिकयात धा, ‘परमप्रभु थथे धयादी, थुपि अशूरयाम्ह जुजुया च्यःतयसं जित: क्वहांका: धा:गु खँ न्यना: छ ग्याये मते।
- 7 बांलाक न्यौं जिं वयागु बिचा:यात थुकथं हीकाबी, गुके याना: व छुं खबर न्यना: थःगु हे देश्य लिहांवनी। अन जिं वयात तरवारं पाला: स्याके बी।’ ”

अशूरतीतयसं ख्याचव: ब्यगु

यशै ३७:८-१३

- 8 अशूरि जुजु लाकीशं वना: लिब्नालिसें लडाईं यानाच्वंगु दु धइगु खँ सेनापति न्यन, उकिं व अन वन।
- 9 अशूरि जुजु सनहेरीबं मिश्र देशयाम्ह कृशी जुजु तिर्हाकाह थःलिसें लडाईं यायेत वयाच्वंगु दु धका: न्यन। उकिं वं हिजकियायाथाय हाकनं दूतयत् थथे धायके छ्वल,
- 10 “यहूदयाम्ह जुजु हिजकियायात धा— छं भलसा या:म्ह घबं ‘यस्शलेम अशूरयाम्ह जुजुया लहातय लाइ मखु’ धया: छन्त ध्वंमलायेमा।
- 11 अशूरयापि जुजुपिन्सं मेमेगु फुक्क देशयात भज्यंक नाश याना: छु यात व छं न्यंगु हे दु। छु छं थः बचय जुइगु आस यानागु ला?
- 12 छु जिगु पुर्खातयसं गोजान, हारान व रेसेप शहरत नाश यात अले तेल-अस्सारय् च्वपि अदनयापि मनूतयत् स्यात, अयसं इमि सुं घबं इमित बचय याये फत ला?
- 13 हुमातयाम्ह जुजु, अर्पादयाम्ह जुजु वा लायरयाम्ह जुजु वा सपर्बेयाम्ह जुजु वा हेना वा इव्वया जुजुपि गन दु लय?”

हिजकियां या:गु प्रार्थना

यशै ३७:१४-२०

- 14 हिजकियां ध्व पौ दूतयत्गु लहांत कया: ब्वन। अले व परमप्रभुया देगलय थहां वना: पौ प्वला: परमप्रभुया न्ह्यःने तयाबिल।
- 15 हिजकियां परमप्रभुयात थथे प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वर, कस्बतय दथुइ सिंहासनय च्वनादीम्ह, छि हे जक संसारया फुक्क राज्ययाम्ह परमेश्वर खः। छि स्वर्ग व पृथ्वी दयकादिल।”
- 16 हे परमप्रभु, न्यनादिसौं हे परमप्रभु, थःगु मिखा चायका: स्वयादिसौं। सनहेरीबं म्वा:म्ह परमेश्वरयात हेपे याना: धा:गु खँ ध्यान बिया: न्यनादिसौं।
- 17 “हे परमप्रभु, अशूरया जुजुपिन्सं जाति जातित व इमिगु देशयात नाश या:गु खँ धाथें खः।
- 18 इमिसं जाति जातितय धःतयत् मिइ वान्छवया: नाश यानाबिल, छाथधा:सा इपिं घ: मखु, तर मनूतयत्गु लहांत दयकगु सिं व ल्वहं जक खः।
- 19 आ: हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर, जिमित वयागु लहांत त्वःतकादिसैं, अले संसारया फुक्क देशं छि परमप्रभु जक फुक्क राज्ययाम्ह परमेश्वर खः धका: सीमा।”

हिजकिया जुजुयात यशैयाया बुखें

यशै ३७:२१-३८

- 20 अले आमोजया काय् यशैयां हिजकियायाथाय थथे धका: बुखें छ्वल — “परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी — अशूरयाम्ह जुजु सनहेरीबया बारे छं या:गु प्रार्थना जिं न्यनागु दु।
- 21 वयागु विरोधय परमप्रभुं थथे धयादीगु दु —
- “ ‘सियोनया कुमारी म्हायसं
छन्त हेपे या:गु दु, छन्त हेस्याइ।
- यस्शलेमया म्हायसं
छ बिस्वु वंबलय छ्यं संकी।
- 22 छं सुयात क्वहांका व ब्व: बिया? अले सुयागु विरोधय् छं न्ववानागु व तःधंछुयागु दु?
- इस्राएलया पवित्र परमेश्वरया विरोधय् मखु ला?
- 23 थः दूतपाखें छं परमप्रभुयात तसकं अपमान या:गु दु।
- छं थथे धा:गु दु,
“जिं यक्व रथत ज्वना: वना: ततःजा:गु पहाडत त्याकागु दु अले लेबनानया तसकं तापा:गु गुँ च्वाका च्वाका तक।
- जिं थुकिया ततःमागु देवदास्या सिमा व बांवाला:गु सल्लोया सिमा पाला,
अले जिं उकिया तातापा:गु थाय्
व उकिया ख्वातुगु गुँ दुने दुहां वना।
- 24 जिं विदेशय् तुं म्हाया:

लः त्वना।
 अले थःगु तुति पालि मिश्रया फुक्क खुसि सुकाबिया।”
 25 “यक्व न्हापा हे जि अथे यायेगु खसाः खयागु खः धकाः
 छु छं गुबलें मन्यना ला?
 आः जि हे व पूर्वका।
 पखालं घेरय यानातःगु शहरतयत नाश यानाः द्रुंचिकेगु शक्ति जिं छन्त बिया।
 26 उकि अन च्वपि कमजोर जुगु दु।
 इपि निराश जुयाः लज्या चाःगु दु।
 इपि ख्यःया घोंय थें,
 क्यातःगु घोंय थें, छँया पलिइ
 बुयावःगु ताहाक जुइ न्हाः हे
 गनावनीगु घोंय थें जुगु दु।

27 “तर छ गन च्वनीगु, छ थुवे उखे जुइगु
 व जि खनाः छं तं पिकाःगु जिं स्यु।
 28 छंगु तं व घमण्डया बारे जिं न्यनागु दु।
 अथे जुयाः जिं छंगु न्हासय काकःचा व छंगु म्हुतुइ लगाम तयाबी।
 छ गुगु लें जुयावःगु खः व हे लें जिं छन्त लित छवयाबी।”
 29 “अले यशैयां थथे धालु, हे हिजकिया, छंगु नितिं थ्व चिं जुइ-
 “थ्व दँय छिमिसं थथःम्हं बुयावःगु नइ।
 अले निगुगु दँय थुकि हे सयावःगु नइ।
 अले स्वंगुगु दँय छिमिसं पुसा ह्व, बाली ल,
 अले दाखमा पिनाः उकीं सयावःगु फल न।
 30 अले यहूदाया घरानाया बचय जुयाः ल्यनाच्वपि
 चाया कचय थयंक हा कयाः फल सयकीगु सिमा थें थाहां वइ।
 31 छायाधाःसा यस्शलेमपाखें बचय जुयाः ल्यनाच्वपि छगु व्व,
 अले सियोन पर्वतपाखें बचय जुपिनिगु छपुचः पिहां वइ।
 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया जोशं थ्व याइ।

32 “उकि अशूरया जुजुया बारे परमप्रभुं थथे धयादी,
 “व थ्व शहरय वइ मखु,
 न थन छपु नं वाण कयकी,
 न ढाल ज्वनाः न्हाःने वये फइ, न थुकिया विरोधय घेरय यायेगु चा
 व ल्वहंया दुम्बःचा दयके फइ।
 33 गुगु लें जुयाः व वःगु खः, व हे लें जुयाः व लिहांवनी,
 अले थ्व शहरय दुहां वइ मखु,

परमप्रभुं धयादी।

34 थःगु नितिं व जिमि च्यः दाऊदया नितिं,
 जिं थ्व शहरयात रक्षा यानाः बचय याये।”
 35 अले उखुन्हु चान्हय हे परमप्रभुया दू पिहां वल, वं अशूरतीतयगु छाउनीइ १,८५,००० मह अशूरी सिपाईतयत स्यानाबिल। कन्हय सुथ न्हापां
 मन्त दंबलय छाउनीइ सीम्हया सीम्ह जक दु।
 36 उकि अशूरयाम्ह जुजु सनहेरिबं छाउनी स्यंकाः निनवेय लिहां वन। व वनाः अन हे च्वन।
 37 छन्हु व थः घः निमोक्कया देगलय पुजा यानाच्वंबलय वया कायपि अद्रम्मलेक व शरेसेरे वयात तरवारं स्यात। अले इपि आरारात देशय बिस्सुं
 वन। वया लिपा वयागु थासय वया काय एसरहदोन जुजु जुयाः राज्य यात।

20

हिजकिया जुजु सी थें च्वंक म्हंमफुगु
 यशै ३८:१-८, २१-२२; २ इति २२:२४-२६
 1 उबलय हिजकिया जुजु उसाँय मदयाः सी थें च्वन। आमोजया काय अगमवक्ता यशैयां वयाथाय वनाः धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी – छँय फुक्क
 खें मिलय या, छायाधाःसा छ सीत्यंगु दु, छंगु ल्वय लनी मखुत।”
 2 हिजकियां अंगःपाखे स्वयाः परमप्रभुयात थथे प्रार्थना यात,
 3 “हे परमप्रभु, जिं दुगुलनिसें छिगु विश्वासबहः जुयाः छिगु सेवा यानागु खें लुमंकादिसैं। जिं छितः यःगु ज्या हे यानावयाच्वनागु दु।” अले
 हिजकिया हँयहँय खवल।
 4 यशैयां दथुइया चुक त्वःते न्हाः परमप्रभुया थ्व वचन वयाथाय वल,
 5 “लिहां वनाः जिमि प्रजाया नायः हिजकियायात थथे धा, ‘छिमि तापाबाज्या दाऊदया परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, जिं छंगु प्रार्थना न्यनेधुन,
 जिं छंगु ख्वःबि खनागु दु। स्व! जिं छन्त लायकाबी। कंस छ परमप्रभुया देगलय वने फइ।
 6 जिं छंगु आयु मेगु झिन्यादें अप्वयकाबी। जिं अशूरयाम्ह जुजुया ल्हातं छन्त व थ्व शहरयात बचय याये। जिं थःगु नितिं व थः दास दाऊदया
 नितिं थ्व शहरयात रक्षा याये।”

* 19:28 १९२४:२ इति ३३:१९; अन्य ४९:२; इज ३८:२४; आमो ४:२

- 7 यशैयां थथे धाल, “यःमरिमाया मलम दयकि।” इमिसं अथे हे यात। कइलय मलम पानाबिल, अले व लन।
- 8 हिजकियां यशैयायात न्यंगु खः, “जितः परमप्रभुं लायकादी अले कंस जि परमप्रभुया देगलय वने फइ धइया चिं छु जुइ?”
- 9 यशैयां लिसः बिल, “परमप्रभुं छु बचं बियादी व पूवकादी। परमप्रभुयापाखें उकिया चिं छन्त थव जुइ। छन्त किचः झिपलाः न्ह्यःने वंगु यः कि ल्युने वंगु यः?”
- 10 हिजकियां लिसः बिल, “किचः झिपलाः न्ह्यःज्याइगु ला अपू। उकि किचः झिपलाः लिज्या वनेमा।”
- 11 यशैयां परमप्रभुयात प्रार्थना यात अले आहाज जुजुं दयक्गु स्वानय लाःगु किचःयात वयकल झिपलाः लितछवयादिल।
- बेबिलोनं खबर ज्वनावःपि दूतत
- यशै ३९:१-८
- 12 अबलय लाक्क हे बेबिलोनयाम्ह जुजु बलदानया काय मरोदक-बलदान हिजकिया जुजु महं मफयाच्चंगु दु धकाः न्यनाः वयाथाय पौत व कोसेलि छवत।
- 13 हिजकिया जुजुं व ज्वनावःपि दूततयत लसकुस यात। हिजकियां उपि दूततयत थःगु धुकुतिइ च्वंगु वहः-लूँ, मसला, नस्वाः वःगु चिकं व फुकक हतियारत क्यन। हिजकियां दरबार वा राज्यया धुकुतिइ इमित मक्यंगु छुं नं चिज मदु।
- 14 अनलि यशैया अगमवक्तां हिजकिया जुजुयाथाय वनाः न्यन, “इपिं मन्तयसं छु धयावन? इपिं गनं छिथाय वःगु खः?”
- हिजकियां धाल, “इपिं ला तापाःगु देश बेबिलोनं वःगु खः।”
- 15 अगमवक्तां न्यन, “छिगु दरबारय इमिसं छु छु खन?”
- हिजकियां धाल, “जिगु दरबारय दुगु फुकक इमिसं खन। जिके दुगु धन-सम्पत्ति मध्ये जि इमित मक्यनागु छुं नं मदु।”
- 16 अले यशैयां हिजकियायात धाल, “परमप्रभुया वचन न्यँ-
- 17 छंगु दरबारय दुगु फुकक चिज व छिमि पुर्खातयसं थौं तक मुंकातःगु फुकक बेबिलोनयं यंकीगु दि धालथें वइतिनि, छुं नं त्वःताथकी मख, परमप्रभुं धयादी।”
- 18 अले छिकपिनि सन्तानत, छिं बुइकृपि छिगु ला व हि मध्ये नं गुलि गुलिसित ज्वनाः बेबिलोनयं यंकी। अले बेबिलोनयं जुजुया दरबारय सेवा यायेत नपुसक दयकी।”
- 19 हिजकियां यशैयायात लिसः बिल, “छिं धयादीगु परमप्रभुया वचन बांलाः।” छायाधाःसा व बिचाः यात, “जि म्वानाच्चवंतले शान्ति व सुरक्षा दइगु जूसा थव बां हे लाः।”
- हिजकिया जुजुया राज्यया अन्त
- २ इति ३२:३२-३३
- 20 हिजकिया जुजु जुयाच्चंबलय जगु फुकक खँ, वयागु बहादुरी व गुकथं वं पुख् व सुरू दयकाः शहरय लः हल व फुकक यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 21 हिजकिया थः पुर्खात थें सित। वयागु थासय वया काय मनश्शे जुजु जुल।

21

यहदायाम्ह जुजु मनश्शे

२ इति ३३:१-२०

- 1 मनश्शे झिनिदँ दुबलय जुजु जगु खः* । वं यरुशलेमय नेयन्यादँ तक राज्य यात। वया मांया नां हेप्सीबा खः।
- 2 वं परमप्रभुं इस्राएलीतयगु न्ह्यःनं पितिनाछवःपि जातितयसं याःथें परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात।*
- 3 वं थः बी हिजकिया जुजुं नाश यानाब्यगु पुजा याइगु थायत हाकनं दयकल। अले इस्राएलयाम्ह जुजु आहाबं याःथें हे वं बालधःयात पुजा याइगु वेदीत व अशेरा घःमयजुयागु थां दयकल। वं आकाशय दुगु नगुतयत नं भागियानाः पुजायात।
- 4 वं परमप्रभुया देगलय वेदीत दयकल, उगु देगःया बारे परमप्रभुं धयादीगु खः, “यरुशलेमय जि थःगु नं तये।”*
- 5 उलि जक मखु वं परमप्रभुया देगःया निगुलि चुकयुं नं आकाशया नगुत पुजा याइगु वेदीत दयकल।
- 6 वं थःकाययात मिइ बलि बिल। वं तन्नमन्त्र यात, छुक बिछुक मानय यात। सीकं दुबिना वइमह मनु व झौंकी ज्या याइमहयसिके सल्लाह काल। वं परमप्रभुयात मयःगु व वयकःयात तंचायकीगु यक्क मभिगु ज्या यात।
- 7 थःमहं दयके ब्यगु अशेरा घःमयजुया थां परमप्रभुया देगलय तल, उगु देगःया बारे परमप्रभुं दाऊद व वया काय सोलोनमनात थथे धयादीगु खः, “जिं थव देगलय व इस्राएलया फुकक कुलतपाखें ल्ययागु यरुशलेमय जि न्ह्याबलेया निति जिगु नं तये।”
- 8 इमिसं जिगु फुकक आज्ञा मानय यानाः जिह्म दास मोशां इमित ब्यगु फुकक विधि व नियम होश यानाः पालन यात धाःसा जिं इमि पुर्खातयत बियागु देशं इस्राएलीतयत थुखे उखे चाःहिके बी मखु।”
- 9 तर मन्तयसं परमप्रभुया खँ मन्यन। मनश्शे इमित मखुगु लँय यंकल। इमिसं परमप्रभुं इस्राएलीतय न्ह्यःने नाश यानादीगु जाति जातितयसं स्वयाः अप्वः मभिगु ज्या यात।
- 10 परमप्रभुं थः दास अगमवक्तातपाखें थथे धयादिल,
- 11 “यहदायाम्ह जुजुं मनश्शे याः थें घच्चाइपुगु ज्या याःगु दु। वं इस्राएलीत स्वयाः न्ह्यः थव देशय च्वनाच्चपि एमोरितयसं स्वयाः अप्वः मभिगु ज्या यानाः थःगु मूर्तितपाखें यहदायात पाप याक्गु दु।
- 12 अथे जुयाः इस्राएलया परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – स्व, जिं यहदा व यरुशलेमय थज्याःगु विपत्ति हयाबी कि व न्यनीपि सकसिगु न्हायपं पीसे च्वनी।
- 13 जिं सामरियाय तयागु नापे याइगु खिपः व आहाबया घरानाया लागि यख्खानागु गं हे यरुशलेमय तयाबी। सुनानं न्याक्क सिलाः भवपुइक्गु भु थें जिं यरुशलेमयात न्याक्क सिलाबी।
- 14 जिं थः प्रजाया ल्यंदुपिन्त त्वःताः इमि शत्रुतयगु ल्हातय तयाबी। शत्रुतयसं इमित त्याकी अले इमिगु देश लुटे याइ।
- 15 छायाधाःसा इमिसं जितः मयःगु मभिगु ज्या याःगु दु। इमि पुर्खां मिश्रं पिहां वःगु दिननिसें थौं तक इमिसं जितः तंचायक्गु दु।”

* 20:17 २०:२० २ राजा २४:१३; २ इति ३६:१०

* 20:18 २०:२८ २ राजा २४:१४-१५; २ इति ३६:१५; दान १:१२-१३

* 21:1 २१:१ ई.पू. ९०० थुबलयनिसें मनश्शे थः बी हिजकियायापं मिलय जुवाः हिजकिया सीगु दँ ई.पू. ६०६ तक राज्य यात

* 21:2 २१:२ २२ १५:१४

* 21:4 २१:४ २ शम् ७:१३

* 21:7 २१:७-८ १ राजा १:३-५; २ इति ७:१२-१८

16 मनश्चेनं यक्व निर्दोषं मनूत नं स्यात्, वं स्याःपि मन्तयगु हि यस्शलेमया छगु कुन्चानिसें मेगु कुन्चातक जाःगु खः। अले वं यहदायात् पाप याक्ल, इमिसं परमप्रभुया मिखाय बांमलाःगु ज्या यात।

17 मनश्चे जूजु जुयाच्वंबलयं जगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्या वं याःगु पाप यहदाया जूजुपिनिगु इतिहासाया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

18 मनश्चे थः पुर्खात थें सित। वयात उज्जाया क्यब धाङ्गु वयागु हे दरबारया क्यबय थुन। वयागु थासय वया काय आमोन जूजु जुल।

यहदायाम्ह जूजु आमोन

२ इति ३३:२१-२५

19 आमोन निइनिदें दुबलयं जूजु जुल। वं यस्शलेमय निइदें राज्य यात। वया मांया नां हास्सया म्हाय मश्लेमेत खः। व योत्बायाम्ह खः।

20 वया बौ मनश्चे याःथें हे वं नं परमप्रभुयात मयःगु मभिगु ज्या यात।

21 आमोन थः बौ थें हे जुल। वं थः बौनं पुजा याःपि मूर्तितयत हे पुजा यात।

22 वं परमप्रभु थः पुर्खातय परमेश्वरयात त्वःतल। व परमप्रभुया लैयं मवं।

23 आमोनया हाकिमतयसं वयागु विरोधय खःसाः खल, जूजुयात वयागु हे दरबारय स्यात।

24 अले देशयापि मन्तयसं जूजु आमोनया विरोधय खःसाः खःपि सकसितं स्यात। अले इमिसं वया काय योशियाहयात वयागु थासय जूजु दयक्ल।

25 आमोन जूजु जुयाच्वंबलयं जगु मेमेगु घटना, वं याःगु फुक्क ज्या यहदाया जूजुपिनिगु इतिहासाया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

26 वयात उज्जाया क्यबय दुगु थःगु हे चिहानय थुन। वया लिपा वया काय योशियाह जूजु जुल।

22

यहदायाम्ह जूजु योशियाह

२ इति ३४:१-२

1 योशियाह च्यादें दुबलयं* जूजु जगु खः। वं स्विछदें यस्शलेमय राज्य यात। वया मांया नां अदायाहया म्हाय यदीता खः। व बोस्कतयाम्ह खः।

2 वं परमप्रभुयात यःगु बांलाःगु ज्या यात। वं जव खव गनं मवंसे थः पुर्खा दाऊदयागु लै लित।*

व्यवस्थाया सफु ल्यावःगु

२ इति ३४:१-२८

3 थः जूजु जगु झिंच्यागुगु दैयं योशियाह जूजुं मश्लामया छय, असल्याहया काय छ्यान्जे शापानयात थथे धयाः परमप्रभुया देगलय छवत,

4 “हिल्कियाह दकलय तःधंमह पुजाहारीयाथाय वनाः धा, ‘परमप्रभुया देगलय हःगु वहः व लुखा पिवाःतयसं मन्तयके काःगु ध्यबा मुंकाः

5 परमप्रभुया देगः ल्हनेगु जिम्मा काःपि मन्तयत ब्यु, इमिसं व ध्यबा देगःया स्यंगु थासय ल्हनेत देगः ल्हनिपि मन्तयत बीमाः।

6 अर्थात् सिकःमि, दकःमि व दयकिपिन्त। देगः ल्हनेत सिं व चानातःगु ल्हवं इमिसं न्यायेमा।

7 तर इमित ब्यगु धिबाया ल्याःचाः इमिके काये मते। छायथाःसा इमिसं विश्वास यायेबहः जुयाः ज्या यानाच्वंगु दु।”*

8 दकलय तःधंमह पुजाहारी हिल्कियाहं छ्यान्जे शापानयात धाल, “जिं परमप्रभुया देगलय व्यवस्थाया सफु लुइकागु दु।” वं सफु शापानयात बिल, वं व ब्वन।

9 अले छ्यान्जे शापान जूजुयाथाय वनाः वयात थथे धाल, “छिकपिनि हाकिमतयसं परमप्रभुया देगलय दुगु धिबा कयाः देगलय ज्या याइपि व देगः ल्हनेगु जिम्मा काःपिन्त ब्यगु दु।”

10 अनंलि छ्यान्जे शापानं जूजुयात थथे नं धाल, “दकलय तःधंमह पुजाहारी हिल्कियाहं जितः छगु सफु ब्यगु दु।” अले शापानं व जूजुया न्हाःने ब्वना न्यंकल।

11 व्यवस्थाया सफुलिइ च्वयातःगु खँ न्यनाः जूजु थःगु जामालं खुत।

12 वं दकलय तःधंमह पुजाहारी हिल्कियाह, शापानया काय अहीकाम, मीकायाया काय अक्बोर, छ्यान्जे शापान व जूजुनापं जुइमह असायाहयात थव उजं बिल,

13 “जिगु थःगु हे निति, प्रजाया निति व फुक्क यहदाया निति थव ल्यावःगु सफुलिइ छु च्वयातःगु दु धकाः वनाः परमप्रभुयाके न्यनेकने या। झी खनाः परमप्रभु तसकं तंचायादीगु दु, छायथाःसा झी पुर्खातयसं थव सफुयागु वचन पालन याःगु मदु। इमिसं उकी च्वया तःकथं ज्या याःगु मदु।”

14 पुजाहारी हिल्कियाह, अहीकाम, अक्बोर, शापान व असायाह दरबारया वसः स्वरुह हरहसया छय, तिक्भाया काय शल्लमया कलाः अगमवादिनी हल्दायाथाय खँ ल्हायते वन। व यस्शलेमया न्हगु त्वालय च्वनीगु खः।

15 वं इमित धाल, “परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी – छिमित जिथाय छ्वयाहःमह मन्यात धा,

16 ‘परमप्रभुं थथे धयादी – यहदाया जूजुं ब्वंगु थव सफुलिइ च्वया तःकथं जिं थव थासय व थनच्वंपि फुक्क मन्तयथाय विपति हयेत्यनागु दु।

17 इमिसं जितः त्वःतगु दु, मेपि घःतयगु न्हाःने धुपौय च्याकगु दु। अले थःगु हे ल्हातं दयकगु मूर्तितपाखें जितः तंचाकगु दु। उकिं थव थायया विरोधय जितः तं पिहां वःगु दु। अले व क्वलाइ मखु।’

18 अयनं परमप्रभुयात न्यनेकने यायेत छ्वयाहःमह यहदाया जूजुयात छिमिसं थव हे खँ धा, ‘छिं न्यनादीगु वचनया बारे परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी –

19 थव शहर व थनच्वंपि मन्तयत सराः लाइ अले उजाइ जुइ धकाः देश व थनच्वंपि मन्तयगु विरोधय जिं धयागु खँ न्यनाः परमप्रभुया न्हाःने छु नाः मछिकाः क्वमितल जुल। अले छं परमप्रभुया न्हाःने पस्ताय चायाः ख्वख्वं, थःगु जामालं खल। अथे जुयाः जिं छंगु प्रार्थना न्यनागु दु धकाः परमप्रभुं धयादी।

20 उकिं जिं छन्त छिमि पुर्खात थें सिनावनेबी, जिं छन्त याउँक थुने। थव थासय जिं हयेगु विपति छं स्वयेमाली मखु।’

अले इमिसं लिहां वयाः जूजुयात थव खबर बिल।

23

योशियाहं मूर्ति पुजा मदयेकाछवःगु

२ इति ३४:३-७, २९-३३

1 जूजु यहदा व यस्शलेमयापि फुक्क थकालितयत सःतके छवत।

† 21:19 २२:२९ निइनिदें थथे धयागु इ.पु. ६२२

* 22:1 २२:२९ च्यादें थथे धयागु इ.पु. ६००

☆ 22:2 २२:२-२२ ३:६

† 22:3 २२:३ झिंच्यागुगु दै थथे धयागु इ.पु. ६२२

☆ 22:7 २२:७ २ राजा १२:१५

2 अले जुजु परमप्रभुया देगल्य वन। वनापं यहदायापि मनुत्, यस्शलेमयापि मनुत्, पुजाहारीत व अगमवत्तात, चिधंपिनिसें तःधपि फुक्क मनुत् दु। अले वं परमप्रभुया देगल्य ल्याव-गु सफुलिइ च्वयातःगु फुक्क खँ इमित व्वना न्यंकल।

3 जुजुं थांया लिक्क दना: “जि परमप्रभुया ल्य वने, वयकःया आज्ञा, विधि व नियम तनमन बिया: पालन याये अले थ्व सफुलिइ च्वयातःगु खँ पुक्के धका: बाचा चिल।” फुक्क मनुत्यसं नं थथे धका: हे बाचा चिल।

4 जुजुं दकलय तःधम्ह पुजाहारी हिल्कियाह, पुजाहारीत व लुखा पिवा:तयत परमप्रभुया देगल्य दुगु बालघः, अशेरा घःमयजु व आकाशया नगृत्यगु लागि दय्कगु थलबल ज्वना वा धका: उजं बिल। वं उपि फुक्क थलबलयात यस्शलेमया पिने, किद्रोनया ब्यासिइ यंका: छव्येकाबिल अले नो बेथेल्य यंकल।*

5 अले वं यहदाया जुजुपिन्सं यहदाया शहर शहर्य व यस्शलेमया लिक्क लाःगु पुजा याइगु थासय बालघः, सूर्य, तिमिला, नगृत्यगु लागि धुपौय च्वयाकेत यहदायापि जुजुपिन्सं ल्ययातःपि घःपालातयत लिकाल।

6 वं परमप्रभुया देगलं अशेरा घःमयजुया थां लिक्का: यस्शलेमया पिने किद्रोन ब्यासिइ यंका: अन हे छव्येकाबिल। अले उकियात चुंचुं याना: साधारण मनुत्यगु चिहानय हलाबिल।

7 वं परमप्रभुया देगल्य दुने दुगु मिजं वेश्यात च्वनीगु छँ थुनाबिल। अन मिसातयसं अशेरा घःमयजुया लागि पर्दा थाइगु खः।

8 योशियाहं यहदाया फुक्क शहर्य च्वनिपि पुजाहारीतयत हल, अले घःपालातयसं धुपौय च्वयाकगु गेबानिसें बेशेबा तकया पुजा याइगु थाययात अशुद्र यानाबिल। वं शहरया बडा-हाकिम यहोशूया ध्वाखाया लिक्क शहरया ध्वाखाय दुगु देगःचात स्यंकाबिल। थ्व ध्वाखा शहर्य दुहा वनीगु ध्वाखाया खवपाखे दु।

9 थुपि पुजा याइगु थायया पुजाहारीतयसं यस्शलेमय परमप्रभुया वेदीइ सेवा मया:। तर इमिसं थः पुजाहारी पासापिलिसें सोडा मदुगु मरि नइगु।

10 जुजुं योशियाहं मोलोखया निंति सुनानं थःकाय व म्हाययात मिइ छये मफयेमा: धका: बेन-हिन्नेमया खौच्य दुगु घःपुजा याइगु थाय तोपेतयात अशुद्र यानाबिल।*

11 परमप्रभुया देगःया ध्वाखाय यहदाया जुजुपिन्सं सूर्यया पुजा यायेत नातान-मेलेक धाःम्ह छम्ह हाकिमया क्वथा लिक्क लाःगु चुक्य तयातःगु सलत चीकाख्वल। अले सूर्ययात देखाःगु रथत योशियाहं छव्येकाबिल।

12 आहाजया छँय च्वयच्वंगु क्वथाया लिक्क च्वंगु काःसिइ यहदाया जुजुपिन्सं दय्कगु वेदीत, अले परमप्रभुया देगल्य निगुलिं चुक्य मनश्शें दय्कगु वेदीत वं थुनाबिल। वं उपि वेदीयात चुंचुं याना: किद्रोन ब्यासिइ वांछवयाबिल।*

13 वं सोलोमन जुजुं यस्शलेमया पुर्वपाखे, बिनाशया डौंडाया* दच्छिन कुन्चाय सीदोनीतय घच्चाइपुम्ह घःमयजु अशुरेत, मोआबीतय घच्चाइपुम्ह घः कमोश व अमोनीतय घच्चाइपुम्ह घः मोलेखया निंति दय्कगु पुजा याइगु थायत अशुद्र यानाबिल।

14 योशियाह जुजुं पुजा याइगु ल्वहंया थांत कुचा कुचा यानाबिल। अशेरा घःमयजुया थां पाला: क्वःथलाबिल। उगु थासय सीपि मनुत्यगु क्वचं जायकाबिल।

15 इस्राएलयात पाप याक्म्ह नबातया काय यारोबाम दय्कगु बेथेल्य दुगु पुजा याइगु थाय व वेदी नं वं स्यंकाबिल। वं व पुजा याइगु थाययात छव्येकाबिल। उकियात चुंचुं यानाबिल। अशेरा घःमयजुया थांयात नं छव्येकाबिल।*

16 अनलि योशियाहं थुखे उखे स्वल। डौंडाया लिक्क लाःगु चिहानत खना: वं उपि चिहानं क्वँय लिकाकेबिल। अले उगु वेदीयात अशुद्र यायेत क्वँय अन हे छव्येकाबिल। थ्व खँया अगमवाणी याःम्ह परमेश्वरया मनुपाखें न्वाःगु परमप्रभुया वचनकथं वं थ्व ज्या यात।*

17 अले जुजुं न्यन, “जि खनागु व थां छु खः लय सा?”

अले शहरयापि मनुत्यसं वयात धाल, “व ला यहदां वया: बेथेलया वेदीया विरोधय छिं यानादीगु फुक्क ज्याया अगमवाणी याःम्ह परमेश्वरया मनुया चिहानया चिं खः।”*

18 वं धाल, “अथे खःसा उकियात त्वःताब्यु। छिपि सुनानं वयागु क्वँययात लिकाये मते।” उकि इमिसं वयागु व सामरियां वःम्ह अगमवत्ताया क्वँययात अथे त्वःताबिल।

19 हानं इस्राएलया जुजुपिन्सं सामरियाया शहर शहर्य दय्कगु पुजा याइगु थायत, गुकियात दयका: इस्राएलयापि जुजुपिन्सं परमप्रभुयात तंवायेकगु खः, व फुक्कयात योशियाहं बेथेल्य याःगु थें क्वःथलाबिल अले अशुद्र यानाबिल।

20 अनया पुजा याइगु थाययापि फुक्क घःपालातयत योशियाहं इमिगु वेदीइ स्यात अले वेदीइ वं इमिगु क्वँय छव्येकल। अनलि वं यस्शलेमय लिहां वल।

योशियाहं छुत्काराया नखः हंगु

२ इति ३५:१-१९

21 जुजुं फुक्क मनुत्यत थ्व उजं बिल, “परमप्रभु थः परमेश्वरया छुत्काराया नखः बाचाया सफुलिइ च्वया तः थें हँ।”

22 न्याय याइपिनिगु इलनिसें अले इस्राएलयापि जुजुपि व यहदाया जुजुपिनिगु इलनिसें थुखे थज्याःगु छुत्काराया नखः गुबले हंगु मदुनि।

23 तर योशियाह जुजुं जूरुं सिंयागु देयं यस्शलेमय परमप्रभुया निंति थ्व छुत्काराया नखः हन।

24 हानं परमप्रभुया देगल्य दकलय तःधम्ह पुजाहारी हिल्कियाहं लुइकगु व्यवस्थाया सफुलिइ च्वयातःगु खँ पुक्केत योशियाहं फुक्क तन्मन्त्र याइपि, बोक्सी ज्या याइपि, छँ घःत व मूर्ति अले यहदा व यस्शलेमय खनेदुगु फुक्क घच्चाइपुगु पिजयात मदयेका ख्वल।

25 दुनुगलनिसें तनमन बिया: मोशायागु फुक्क आज्ञा पालन याना: परमप्रभुपाखे अथे लिहां वःम्ह सुं नं जुजु योशियाह थें न्हापा वा लिपा दुगु मदुनि।*

26 अयत्तं मनश्शे जुजुया ज्यां याना: यहदाया विरोधय पिहां वःगु परमप्रभुया तं आ: तक नं क्वमला।

27 परमप्रभुं धयादिल, “गथे जिं इस्राएलयात पितिनाछवया, अथे हे यहदायात नं जिं जिगु न्हः नं पितिनाछवये। अले जिं ल्ययागु यस्शलेम शहर अले उगु देगः, गुकियागु बारे जिं अन “जिगु नं दइ धका: धयागु खः, उकिया विरोधय जिं ल्हा: ल्हने।”

योशियाहया शासनया अन्त

२ इति ३५:२०-३६:१

28 योशियाह जुजुं जुयाचंबलय जूगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

* 23:4 २३:५-६ २ राजा २३:३; २ इति ३३:३ * 23:10 २३:१० लेवी १६:२९; यर ७:३९; १६:५-६; ३२:३५ * 23:12 २३:१२ २ राजा २३:५; २ इति ३३:५ * 23:13 २३:१३ बिनाशया डौंडा न्हागु नियम्य इमिसं थ्व डौंडायात जैतनया सिमाया डौंडा धका: ध्वाङ्ग स्यादिये, १ राजा ११:७ * 23:15 २३:१५ १ राजा २३:३३ * 23:16 २३:१६ १ राजा १३:२ * 23:17 २३:१७ १ राजा १३:३०-३२ † 23:23 २३:२३ शिन्ध्यागु देँ थथे धयागु ई.पु. ६२९ * 23:25 २३:२५ २ राजा २३:५

29 योशियाह जुजु जुयाच्चंबल्य हे मिश्र देशयाम्ह जुजु फारो नेको अश्रयाम्ह जुजुयात ग्वाहालि यायेत यफ्रटिस खुसि तक वन। योशियाह जुजु वलिसें लडाईं यायेत न्ह्यज्यात। तर नेकोन वलिसें लडाईं याना: वयात मगिद्येय स्यात।

30 योशियाहा च्य:तयसं वयागु सीम्ह रथय तया: मगिद्येय यस्शलेमय हल। वयात वयागु हे चिहानय थुन। अनलि देशयापि मन्तयसं योशियाहा काय यहोआहाजयात अभिषेक याना: वया बौया थासय जुजु दयकल।

यहदायाम्ह जुजु यहोआहाज

२ इति ३६:२-४

31 यहोआहाज निस्वदँ दुबलयं जुजु जुल। वं यस्शलेमय स्वला राज्य यात। वया मांया नां यर्मियाया म्हाय्य हमुतल ख:। व लिब्नायाम्ह ख:।

32 वं थ: पुर्खतयसं या:गु थें परमप्रभुयात मय:गु मभिगु ज्या यात।

33 वं यस्शलेमय शासन मयायेमा धका: फारो नेकोन वयात सिखलं चिना: हमात देशया रिब्लाय कुनाबिल। वं यहदायात स्विप्यस: (३,४००) किलोग्राम वह: व स्विप्यंगु किलोग्राम (३४) लुँ कर पुइकल।

34 फारो नेकोन योशियाहा मेम्ह काय एल्याकीमयात वया बौया थासय जुजु दयकल। वयागु नां हिला: यहोयाकीम तल। वं यहोआहाजयात धा:सा मिश्र देशय यंकल। व अन हे सित।^०

35 फारो नेकों पवंगु लुँ व वह: पुलेत यहोयाकीम देशयापि मन्तयके कर काल। देशयापि मन्तयके इमिगु हैसियत कथं वह: व लुँ वं फारोयात बीत कर काल।

यहदायाम्ह जुजु यहोयाकीम

२ इति ३६:५-८

36 यहोयाकीम निस्वदँ दुबलयं^S जुजु जुल, वं यस्शलेमय झिछदँ राज्य यात। वया मांया नां पदायाहा म्हाय्य जबीदा ख:। व रुमायाम्ह ख:।^०

37 वं थ: पुर्खतयसं या:गु थें परमप्रभुयात मय:गु मभिगु ज्या यात।

24

1 यहोयाकीम जुजु जुयाच्चंबल्य बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं देशय हमला यात। यहोयाकीम स्वदँ तक वयागु अधीनय च्वन। तर स्वदँ लिपा वं थ:गु मन हीका: नबूकदनेसरया विरोधय विद्रोह यात।^०

2 परमप्रभुं यहोयाकीमलिसें ल्वायेत व यहदायात नाश यायेत बेबिलोनी, अरामी, मोआबी व अम्पोनीतय लुतपात याइगु पुच: छवयाहल। थ्व परमप्रभुं थ: दास अगमवक्तातपाखें धयादीगु वचनकथं जुल।

3 परमप्रभुया उजंकथं हे यहदाय थ्व विपत्ति व:गु ख:। मनशें यक्व: पाप या:गुलि वयकलं थ:गु न्ह्य:नं यहदायात नाश यानाछवयेगु क्वछिनादीगु ख:।

4 मनशें निर्दोष मन्तयगु हि यस्शलेमयात जायकाब्यगु ख:। अले परमप्रभुं क्षमा बी मास्ति वयेकामदी।

5 यहोयाकीम जुजु जुयाच्चंबल्य जगु मेमेगु घटना, वं या:गु फुकक ज्या यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयात:गु दु।

6 यहोयाकीम थ: पुर्खत थें सित। वया लिपा वया काय यहोयाकीन जुजु जुल।

7 मिश्रयाम्ह जुजु हाकन गुबलें मिश्र पिहां मव:। छायाथा:सा बेबिलोनयाम्ह जुजुं मिश्रयागु खुसिनिसें कया: यफ्रटिस खुसि तक वयागु फुकक लागा थ:गु अधीनय का:गु ख:।

यहदायाम्ह जुजु यहोयाकीन

२ इति ३६:९-१०

8 यहोयाकीन झिच्यादँ दुबलयं* जुजु जुल। वं यस्शलेमय स्वला राज्य यात। वया मांया नां यस्शलेमयाम्ह एल्नातानया म्हाय्य न्हस्ता ख:।

9 थ: नौन या:गु थें वं परमप्रभुयात मय:गु मभिगु ज्या यात।

10 अबलय बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरया हाकिमतसं यस्शलेमय हमला याना: उकियात घेरय यात।

11 थ: हाकिमतसं अथे घेरय यानाच्चंबल्य नबूकदनेसर: थ: हे यस्शलेमय वल।

12 यहदाया जुजु यहोयाकीन, वया मां, वयात सल्लाहबीपिं, वया भारदारत सकसिनं थ:पिन्त वयागु ल्हातय ल:ल्हाना बिल।

बेबिलोनयाम्ह जुजु थ: जुजु जगु च्यागुगु दँयुं यहोयाकीनयात ज्वना: कुन।^०

13 परमप्रभुं धयादीगु थें परमप्रभुया देग:यागु व दरबारया धुकुतियागु फुकक धन वं लिकाल, अले परमप्रभुयागु देग:यागु निंति इस्राएलयाम्ह जुजु सोलोमनं दयकगु लुँयागु फुकक सामान यंकल।^०

14 वं यस्शलेमयापि सकसितं ज्वना यंकल। हाकिमत, सिपाइंत, कारिगरत व मिस्त्रीत याना: झिद्र:मह्यसित ज्वना यंकल। तसकं गरीबतयत जक वं त्व:ताथकल।

15 नबूकदनेसरं यहोयाकीनयात ज्वना: बेबिलोनय यंकल। वं यस्शलेमं रानीमां, वया कला:पिं, वया हाकिमत व देशयापि नांजा:पि मन्तयत यस्शलेमं बेबिलोनय यंकल।^०

16 बेबिलोनयाम्ह जुजुं न्हयद्र:मह बल्ला:पिं व लडाईं यायेफुपि सिपाइंत, दु:छिम्ह कारिगर व कलाकारतयत वं बेबिलोनय ज्वना यंकल।

17 वं यहोयाकीनया कका मन्तन्याहयात वयागु पलेसा जुजु दयकल, अले वयागु नां हिला: सिदकियाह तल।^०

यहदायाम्ह जुजु सिदकियाह

२ इति ३६:११-१२; यर ५२:१-३

18 सिदकियाह निस्वदँ दुबलयं[‡] जुजु जुल। वं यस्शलेमय झिछदँ राज्य यात। वया मांया नां हमुतल ख:। व लिब्नाय च्वमह यर्मियाया म्हाय्य ख:।^०

19 वं यहोयाकीम जुजुं या:थें परमप्रभुयात मय:गु मभि ज्या यात।

20 परमप्रभु तंचायादीगुलि थ्व फुकक यस्शलेम व यहदायात जू व:गु ख:। लिपतय वयकलं इमित थ:गु न्ह्य:नं पितिनाछवयादिल।

सिदकियाह बेबिलोनयाम्ह जुजुया विरोधय विद्रोह यात।^०

‡ 23:31 २२:२९ निस्वदँ थथे धयागु ई.पु. ६०९ * 23:34 २२:३२ यर २२:११-१२ S 23:36 २२:३६ निस्वदँ थथे धयागु ई.पु. ६०९ * 23:36 २२:३६ यर २२:१६-१९; २६:१-६
 * 24:1 २४:१ यर २५:१-२६; दान ९:१-२ * 24:8 २४:१० झिच्यादँ थथे धयागु ई.पु. ५९८ † 24:12 २४:२२ च्यागुगु दँ थथे धयागु अग्रिल ई.पु. ५९७ * 24:12 २४:२२ यर २२:२४-३०; २४:१२; २४:१२-२ * 24:13 २४:२३-२५ २ राजा २०:१६-१८; यशै ३९:१५-७ * 24:15 २४:२५ इज १०:२२ * 24:17 २४:१७ यर ३०:१; इज १०:२३ ‡ 24:18 २४:२६ निस्वदँ थथे धयागु ई.पु. ५९७ * 24:18 २४:२६ यर २०:१-२२; २६:१-७ * 24:20 २४:२० इज १०:२५

25

यस्शलेम पतनं जू

२ इति ३६:१३-२१; यर ५२:३-११

- 1 उक्तिः सिदकियाहं राज्यं यानाच्चवंगु गुंगुर्गु दैया* झिगगु लाया झिगगु दुखुन्ह बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं थः फुक्क सेना ज्वनाः यस्शलेमय् हमला याः वल। वं शहरया छुचाःखेरं चा व ल्वहंया दुम्बःचात दयकाः शहरयात घेरय् यात।^७
- 2 सिदकियाह जुजु राज्यं यानाच्चवंगु झिगगु दैया तक शहरयात घेरय् याना तल।
- 3 प्यंगुर्गु लाया गुंगुर्गु दिखुन्ह शहरय् तसकं अनिकाल जुल। मनुतय् छुं न नये मन्त।
- 4 अबल्यय् शहरया पःखाः बेबिलोनीतय्सं तछ्यात। चान्हय् हे जुजुया क्यब लिककया निगु पःखाःया दथुया लुखं सिदकियाह व फुक्क सिपाईत बिस्युं वन। बेबिलोनीत शहरया छुचाःखेरं दसां इपि यदंन खुसिया ब्यासिपाखे बिस्यु वन।^७
- 5 तर बेबिलोनी सेनां जुजुयात लित, अले वयात यरीहोया ख्यलय् नापलाकाः ज्वन। वया फुक्क सिपाईत वयात त्वःताः थुखे उखे बिस्यु वन।
- 6 अले इमिसं जुजुयात ज्वनाः रिब्लाय बेबिलोनयाम्ह जुजुयाथाय हल। जुजुं वयात सर्जोय बीगु आजा बिल।
- 7 इमिसं सिदकियाहया कायपिन्त वयागु हे न्हाःने हेस्यात। अनंलि इमिसं वयागु मिखा ल्हकाबिल। वयात कँय्या सिखलं चिनाः बेबिलोनयं यंकल।^७

देगः थुनाब्यगु

यर ५२:१२-२३

- 8 बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं राज्यं यानाच्चवंगु झिगगुर्गु दैया न्यागुर्गु लाया न्हयन्ह दुखुन्हः बेबिलोनया जुजुया हाकिम व जुजुया अङ्गरक्षकतय सेनापति नबूजरदान यस्शलेमय् वल।
- 9 वं परमप्रभुया देगः, दरबार व शहरया फुक्क छैय मि तयाबिल। ततःखागु फुक्क छैय व छवयेकाबिल।
- 10 जुजुया अङ्गरक्षकतय सेनापतिनापं दुपि बेबिलोनी सेनां यस्शलेमया चाकःछिं दगु पखाः थुनाबिल।
- 11 सेनापति नबूजरदानं शहरय् ल्यंदुपि मन्त, मेपि मनुतयत व बेबिलोनयाम्ह जुजुयाथाय बिस्युं वपिन्त ज्वनाः बेबिलोनयं यंकल।
- 12 तर छुं मनुपि चीमिपि मनुतयत दाखक्यबय व बुँइ ज्या याकेत यहदाय हे त्वःताथकल।
- 13 बेबिलोनीतय्सं परमप्रभुया देगलय् दगु कँय्या थां व लिधंसात, कँय्या तवःगु त्यांकि न कुचा कुचा यात अले इमिसं फुक्क कँय बेबिलोनयं यंकल।^७
- 14 इमिसं वेदी सफा याइबलय् छ्यलिगु बेल्चा व नौ तयेगु थल, चिम्ता, गुँगु थनेगु मकः व देगलय् सेवा याइबलय् छ्यलिगु कँय्या थलबलत फुक्क यंकल।^७
- 15 जुजुया अङ्गरक्षकतय सेनापति गुँगु थनिगु मकः व छवाकिगु बातात, भिगु लुँ वा वलं दयकातःगु फुक्क यंकल।
- 16 सोलोमनं परमप्रभुया देगःया निति दयकगु कँय्या निपु थां, थलबल व छगु त्यांकि तसकं इयात, उकियात लेनेफइ मखु।
- 17 निपु थां उथे च्वं, निपु हे ८२ मिटर तजाः। च्वय कँय्यागु १.३ मिटर तःजागु तपुलि दु। कँय्या जालि व धालेसिया बुतां चाकःछिं जाःगु दु। मेगु थां उकिया जालिनापं उथे च्वं।

यहदाया मनुत बेबिलोनयं यंकु

यर ५२:२४-२७

- 18 अङ्गरक्षकतय सेनापति दकलय् तःधंम पुजाहारी सरायाह व निगुर्गु थासय्याम्ह पुजाहारी सपन्याहयात व स्वम्ह पालेतयत न ज्वना यंकल।
- 19 शहरय् ल्यनाच्चंपि मध्ये वं सिपाईतय कप्तान व न्याम जुजुयात सल्लाह बीपिन्त ज्वन। वं देशयापि मनुतयत सिपाईलय् भर्ना याइम्ह दकलय् तःधंम हाकिम व शहरय् लुपि खुइम्ह सिपाईतयत न ज्वन।
- 20 थुमित अङ्गरक्षकतय कप्तान नबूजरदानं रिब्ला शहरय् बेबिलोनयाम्ह जुजुयाथाय यंकल।
- 21 बेबिलोनयाम्ह जुजुं हमात देशया रिब्ला शहरय् इमित स्याकेविल। थुकथं यहदायापि मनुतयत थःगु देशं ज्वना यंकल।

यहदायाम्ह बडाहाकिम गदल्याह

यर ४०:७-९; ४१:१-३

- 22 बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं शापानया छय, अहीकामया काय गदल्याहयात यहदाय थःमं त्वःताथकपि मनुतय शासक ल्यल।
- 23 बेबिलोनयाम्ह जुजु गदल्याहयात बडाहाकिम ल्यःगु खं न्यनाः सेनाया फुक्क कप्तानत व इमि मनुत मिस्पाय गदल्याहयाथाय वल। थुपि सेनापति नतन्याहया काय इश्माएल, करेहया काय योहानान, नतोपाती तन्हेतया काय सरायाह व माकातीया काय याजन्त्याह खः।
- 24 गदल्याह इपि व इमि मनुतयत पाफयाः धाल, “बेबिलोनी सिपाईत खनाः ग्याये मते। देश्य च्वनाः बेबिलोनयाम्ह जुजुया सेवा या, छिमिगु भिं जुइ।”
- 25 तर न्हत्याला दुजलय्^S जुजु खलःयाम्ह, एलीशामाया छय व नतन्याहया काय इश्माएलं इमि मनुतयत ज्वनावयाः गदल्याह व वलिसें मिस्पाय दुपि यहदा व बेबिलोनयापि मनुतयत स्यानाबिल।
- 26 उक्तिः बेबिलोनीतलिसें ग्यानाः चिधकिःपिलिसें तःधिकःपि तक, सेनाया कप्तानत न फुक्क मिश्र देश्य बिस्युं वन।^७

यहोयाकीनयात त्वःतू

यर ५२:३१-३४

- 27 एबील-मरोदक बेबिलोनयाम्ह जुजु जूगु दैयं व यहोयाकीनयात इयालखानां त्वःतल। यहोयाकीनयात ज्वनाः बेबिलोनयं यंकुगु स्विन्हदुँदैया झिनिलताया निहन्हय्^{*} लिपा थथे जूगु खः।
- 28 वं वलिसें बांलाक न्ववानाः बांलाःगु व्यवहार यात। अले व थें बेबिलोनयं कैदी ज्याच्चंपि मेपि जुजुपिन्त स्वयाः वयात अज्ज अप्वः इज्जतया थासय् तल।

* 25:1 २५:१ गुंगुर्गु दैयं थथे धयागु १५ जनकरी ई.पू. ५८८ † 25:2 २५:२-३ झिगगुर्गु दैयं थथे धयागु ई.पू. १८ जुलाई ई.पू. ५८८

25:4 २५:५ इज्ज ३१:२९ † 25:7 २५:७ इज्ज १२:१३ ‡ 25:8 २५:८ बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं राज्यं यानाच्चवंगु झिगगुर्गु दैया न्यागुर्गु लाया न्हयन्ह दुखुन्ह १५ अगष्ट ५८८

25:13 २५:१३-१ राजा ७:१५-२६; २ इति ३:१५-१७ † 25:14 २५:१४-१ राजा ७:१५-१७; २ इति ३:१५-१७ ‡ 25:25 २५:२५-न्हत्याला दुजलय् थथे धयागु अक्टोबर ई.पू. ५८८ † 25:26

२५:२६ यर ४३:१५-७ * 25:27 २५:२७ झिनिलताया निहन्हय् थथे धयागु २२ मार्च ई.पू. ५८८

29 थुक्थं यहोयाकीनं कैदीया वसः त्वःतल अले म्वाःतले न्हाबले जुजुया टेबिलय् नल।
30 जुजुं वयात व म्वानाच्चंतले न्हियान्हिथं खर्चं यायेत भत्ता बिल।

इतिहासया न्हापांगु सफू म्हसीका

शमूएल व जुजुपिनिगु सफुलिइ च्वयातःगु धटनाया खँ अप्वः यानाः इतिहासया सफुलिइ नं च्वयातःगु दु, तर च्वमि भवा पाकः च्वःगु दु। इतिहासया सफुलिइ जुजुपिनिगु इतिहासया खँ मू निगु तातुनां च्वःगु दु –

१. इस्राएल व यहदा देशयु विपलित वःगु जूसां परमेश्वरं इस्राएली जातियात ब्यूगु बचं प्वंका च्वनादीगु दु व थःमनूतयगु निति थःगु ग्वःसायात यहदा देशयु च्वनाच्वं पिपाखें सुथां लाका च्वनादीगु दु धइगु क्यनेत। थ्व खँया लिधंसाकथं च्वमि दाऊद व सोलोमनं याःगु ततःधुगु ज्या, यहोशापात, हिजकियाह व योशियाह जुजुपिनसं याःगु भिंके ज्या अले परमेश्वरयात विश्वास यायेबहः जूपि मनुतयत स्वइ।

२. यस्शलेमया देगलय परमेश्वरया आराधना गथे यानाः शुरु जुल, अले खास यानाः आराधनाया ज्या याइपि पुजाहारीत व लेवीतयगु व्यवस्था ग्य च्वं धकाः क्यनेत। देगः दयकूमह सोलोमन खःसां दाऊदयात देगः व अन याइगु आराधना विधि थापं याःम्ह कथं क्यनातःगु दु।

न्हापांगु व निगुगु इतिहासया सफू एजां च्वःगु खः धकाः यहदीतयगु धापु दु। थुपि सफूत ई.पु. ४५० निसें ४२५ या दथुइ च्वःगु खः।
धलः पौ

वंशावली व नां धलः १:१–२:४४

शाऊल सीगु १०:१–१४

दाऊदं शासन याःगु

१. ज्या पूर्वगु व कष्टत ११:१–२२:१

२. देगः दयकैत तयार याःगु २२:२–२९:३०

१ इतिहास

आदर्मनिसें नोआया सन्तान तक

1 आदम, शेत, एनोश,

2 केनान, महलालेल, यैद

3 हनोक, मत्शेलह, लेमेक व नोआ।

4 नोआया कायपि – शेम, हाम व येपेत खः।

येपेतया सन्तान

5 येपेतया कायपि – गोमेर, मागोग, मादे, यावान, तुबल, मेशेक व तीरास खः।

6 गोमेरया कायपि – अशकनज, रीपत व तोगर्मा खः।

7 यावानया कायपि – एलीशाह, तर्शीश, किर्तीम व रोदानीम मनुत खः।

हामया सन्तान

8 हामया कायपि – कृश, मिश्रइम, पूत व कनान खः।

9 कृशया कायपि – सेबा, हवीला, सब्त, रामाह व सब्तका खः। रामाहया कायपि – शेबा व ददान खः।

10 कृश निद्रोदया बाः खः, निद्रोद पृथ्वीइ न्हापांम्ह वीर खः।

11 मिश्रइम धाःसा लूदीत, अनामीत, लहाबीत व नप्तूहीत,

12 पन्तूसीत, कस्तूहीत (पलिशतीत थुपिपाखें वःपि खः) व कप्तोरीतय पुर्खा खः।

13 कनान वया जेठाम्ह काय सीदोन, हितीत,

14 यब्बसीत, एमोरीत, गिर्गाशीत,

15 हिच्वीत, अरकीत, सिनीत,

16 अर्वादीत, समारीत व हमातीतय नं बाः खः।

शेमया सन्तान

17 शेमया कायपि – एलाम, अशरूर, अर्पक्षद, लद व अराम खः। आरामया कायपि – ऊज, हुल, गेतेर व मेशेक खः।

18 अर्पक्षद शेलहया बाः खः, अले शेलह एबेरया बाः खः।

19 एबेरया* निम्ह कायपि दु, छम्ह काययागु नां पेलेग खः, छायाःसा वयागु इलय पृथ्वीयात ब्वथःगु खः। मेम्ह काययागु नां योक्तान खः।

20 योक्तान अल्मोदद, शेलेप, हसर्मवित, येरह,

21 हदोरम, ऊजाल, दिक्ला,

22 ओबाल, अबमाएल, शेबा,

23 ओपीर, हवीला व योबाबया बाः खः। थुपि सकलें योक्तानया कायपि खः।

24 शेमनिसें अब्राहाम तकया वंश थुपि हे खः – शेम, अर्पक्षद, शेलह,

25 एबेर, पेलेग, रऊ,

26 ससग, नाहोर, तेरह,

27 अले अब्राम (अब्रामयात अब्राहाम नं धाः)।

अब्राहामया सन्तान

28 अब्राहामया कायपि इसहाक व इसमाएल खः।

29 इसमाएलया कायपि इवःलिक थुपि हे खः – जेठाम्ह नबायोत अनंलिपा केदार, अदबेल, मिब्सांम,

30 मिशमा, दुमा, मस्सा, हदद, तेमा,

31 यतूर, नापीश व केदमा। थुपि इसमाएलया कायपि खः।

* 1:19 १:२९ एबेर पेलेगया अर्थ ब्वथःगु

कर्तारया सन्तान

32 अब्राहामया कर्तार धाम्ह छम्ह मथ्याःम्ह कलाः दु। वं जिप्रान, योक्षान, मदान, मिधान, यिशबाक व शहयात बुइकल। योक्षानया कार्यापि – शेबा व ददान खः।

33 मिधानया कार्यापि – एपा, एपेर, हानोक, अबीदा व एल्दा खः। थुपि सकलें कर्तारया सन्तान खः।

इसहाकया सन्तान

34 अब्राहाम इसहाकया बाः खः। इसहाकया कार्यापि – एसाव व इस्राएल।

एसावया सन्तान

35 एसावया कार्यापि – एलीपज, स्एल, येऊश, यालाम व कोरह खः।

36 एलीपजया कार्यापि – तेमान, ओमार, सपो, गालाम, कनज व अमालेक खः। अमालेक धाम्सा तीम्नपाखें दुम्ह खः।

37 स्एलया कार्यापि – नहत, जेरह, शम्मा व मिज्जा खः।

एदोमय् सेइरयापि मनुत

38 सेइरया कार्यापि – लोतान, शोबाल, सिबोन, अना, दीशोन, एसेर व दीशान खः।

39 लोतानया कार्यापि – होरी व हेमाम खः। लोतानया केहें तीम्न खः।

40 शोबालया कार्यापि – अल्बान, मानहत, एबाल, शपो व ओनान खः। सिबोनया कार्यापि – अय्या व अना खः।

41 अनानया कार्यापि – दीशोनया कार्यापि – हेमदान, एषबान, यित्रान व करान खः।

42 एसेरया कार्यापि – बिल्हान, जावान व अकान।

दीशानया कार्यापि – ऊज व आरान खः।

एदोमया शासकत

43 इस्राएलय् जुजु दये न्ह्यः एदोमय् शासन याःपि जुजुपि थुपि हे खः – बओरया काय बेला, अले वयागु शहर दिन्हावा खः।

44 बेला सीधुंकाः बोञ्जयाम्ह जेरहया काय योबाव जुजु जुल।

45 योबाव सीधुंकाः तेमानीतय्गु देशयाम्ह हशाम जुजु जुल।

46 हशाम सीधुंकाः बददया काय हदद जुजु जुल। वं मोआब देशय् मिधानीतयत बुकल। वयागु शहर अवीत खः।

47 हदद सीधुंकाः माषेकायाम्ह सम्ला जुजु जुल।

48 सम्ला सीधुंकाः यफ्रेटिस खुसिया सिथय् च्वंगु रहोबोतयाम्ह शौल जुजु जुल।

49 शौल सीधुंकाः अक्बोरया काय बाल-हानान जुजु जुल।

50 बाल-हानान सीधुंकाः हदद जुजु जुल। वया शहरया नां पाऊ खः। वया कलाःया नां महेतबेल खः गुम्ह मनेदया म्हाय् व मे-जहाबया छय् खः।

51 हदद नं सित।

एदोमयापि नायःत थुपि हे खः – तीम्न, अल्वा, यतेत,

52 ओहोलीबामा, एलाह, पीनोन,

53 कनज, तेमान, मिस्सार,

54 मग्दीएल व ईराम खः। एदोमयापि नायःत थुपि हे खः।

2

इस्राएलया कार्यापि

1 इस्राएलया कार्यापि – स्बेन, शिमियोन, लेवी, यहदा, इससारवार, जबूलन,

2 दान, योसेफ, बेन्यामीन, नप्ताली, गाद व आशेर खः।

यहदाया कार्यापि

3 यहदाया कार्यापि – एर, ओनान व शेलह खः। थुपि स्वम्हय्सिया मां कनानी मिसा शूआ खः। यहदाया दकलय् तःधिकःम्ह काय एर मभिम्ह मनु जगुलि परमप्रभुं वयात स्यानादिल।

4 यहदाया भौ तामार वयागु लागि फारेस व जेरहयात बुइकल। फुक्क यानाः यहदाया न्याम्ह कार्यापि – दत।

5 फारेसया कार्यापि – हेसोन व हामुल खः।

6 जेरहया न्याम्ह कार्यापि दु। इपि जिम्री, एतान, हेमान, कलकोल व दर्दा खः।

7 कर्मीया काय आकान खः। आकान काये मज्य् धयातःगु देछायेमाःगु चिज कयाः इस्राएलीतयथाय विपति हःगु खः।

8 एतानया काय अजर्हाह खः।

9 हेसोनया कार्यापि – यरहमेल, राम व कालेब खः।

हेसोननिसें दाऊद तक

10 राम अम्मीनादाबया बाः खः, अले अम्मीनादाब नहशोनया बाः खः। नहशोन यहदायापि मनुतय् नायः खः।

11 नहशोन सल्मोनया बाः खः। सल्मोन बोअजया बाः खः।

12 बोअज ओबेदया बाः खः। अले ओबेद यिशैया बाः खः।

13 यिशैया न्हयम्ह कार्यापि दु, जेठाम्ह एलीआब व माइलाम्ह अबीनादाब, साहिलाम्ह शिमेअ,

14 काहिलाम्ह नतनेल, न्याम्हम्ह रौदै,

15 खुम्हम्ह ओसेम व कान्छाम्ह दाऊद।

16 इमि केहेंपि सस्याह व अबीगेल खः। सस्याहया स्वम्ह कार्यापि दु। इपि अबीशै, योआब व असाहेल खः।

17 अबीगेल अमासाया मां खः, अमासाया बाः इश्राएली येतेर खः।

हेसोनया मेपि सन्तान

18 हेसोनया काय कालेबया अज्जा धाम् मिसापाखें व यरीअतपाखें मस्त दत। इमि कार्यापि – येशेर, शोबाब व अर्दोन खः।

19 अज्जा सीधुंकाः कालेब एपातयात ब्याहा यात, व हरयात बुइकल।

- 20 हूर ऊरीया बा: ख:। ऊरी बजलेलया बा: ख:।
 21 लिपा हेघोन खुइद दुबलयं व गिलादया बा: माकीरया म्हायलिसे ब्याहा यात, इमि काय् सगब ख:।
 22 सगब याईरया बा: ख:। याईरं गिलादय च्वंगु निस्च्वंगु शहर त्याका काल।
 23 तर गशर व अराम इमिगुपाखें हब्बत-याईर व केनातयात उकिया ज:ख: च्वंगु खुइगु शहरनापं त्याका काल। थुपि सकले गिलादया बा: माकीरया सन्तान ख:।
 24 हेघोन कालेब-एपाताया शहरय् सीधुंका: वया कला: अबियां वया काय् अशहरयात बुइकल। अशहर तकोया बा: ख:।
 हेघोनया काय् यरहमेलया सन्तान
 25 हेघोनया त:धिक:म्ह काय् यरहमेलया काय्पि – त:धिक:म्ह राम, बूना, ओरेन, ओसेम व अहियाह ख:।
 26 यरहमेलया अतारा धा:म्ह मेम्ह छम्ह कला: दु। व ओनामया मां ख:।
 27 यरहमेलया त:धिक:म्ह काय् रामया काय्पि – मास, यामीन व एकेर ख:।
 28 ओनामया काय्पि – शमै व यादा ख:। शमैया काय्पि – नादाव व अबीशूर ख:।
 29 अबीशूरया कला:या नां अबीहेल ख:। वं अहबान व मोलीदयात बुइकल।
 30 नादाबया काय्पि – सेलेद व अपेम ख:। सेलेद मस्त मदयकं हे सित।
 31 अपेमया काय् यिशी ख:। यिशीया काय् शेशान ख:। शेशानया काय् अहलैया ख:।
 32 शमैया किजा यादाया काय्पि – येतेर व जोनाथन ख:। येतेर मस्त मदयकं हे सित।
 33 जोनाथनया काय्पि – पेलेथ व जाजा ख:। यरहमेलया सन्तान थुपि हे ख:।
 34 शेशानया काय्पि – मद्रु, म्हायपि जक दु। वया यरहा धा:म्ह छम्ह मिश्री दास दु।
 35 श्व हे दास यरहानापं शेशानं थ:म्हाययात ब्याहा यायेत बिल, अले वं अतैयात बुइकल।
 36 अतै नातानया बा: ख:। नातान जाबादया बा: ख:।
 37 जाबाद एपलालया बा: ख:। एपलाल ओबेदया बा: ख:।
 38 ओबेद येहया बा: ख:। येह अजर्याहया बा: ख:।
 39 अजर्याह हेलेसया बा: ख:। हेलेस एलासाया बा: ख:।
 40 एलासा सिस्मैया बा: ख:। सिस्मै शल्लमया बा: ख:।
 41 शल्लम यकम्याहया बा: ख:। यकम्याह एलीशामाया बा: ख:।
 हेघोनया काय् कालेबया सन्तान
 42 यरहमेलया किजा कालेबया त:धिक:म्ह काय् मेशा ख:। मेशा जीपया बा: ख:, जीप मारेशया बा: ख:। मारेशया काय् हेघोन ख:।
 43 हेघोनया काय्पि – कोरह, तप्पुह, रेकेम व शेमा ख:।
 44 शेमा रहमया बा: ख:। अले रहम योर्कामया बा: ख:। रेकेम शमैया बा: ख:।
 45 शमैया काय् माओन ख:, अले माओन बेथ-सरया बा: ख:।
 46 कालेबया मथ्या:म्ह कला:या नां एपा ख:। एपा हारान, मोस व गाजेजया मां ख:। हारान गाजेजया बा: ख:।
 47 यरहमेलया काय्पि – रेगेम, योताम, गेशान, पलेत, एपा व शाप ख:।
 48 कालेबया मेम्ह मथ्या:म्ह कला:या नां माका ख:। माका शेबेर व तिर्हानया मां ख:।
 49 वं मद्रुम-नानया बा: शारायात अले मक्बेना व गिबियाया बा: शेबालेयात नं बुइकल। कालेबया म्हाय् अक्सा ख:।
 50 कालेबया सन्तान थुपि नं ख: – हूर कालेबया त:धिक:म्ह काय् ख:, वयात एपातां बुइकगु ख:। हरया काय्पि – किर्यत-यारीम पलिस्था या:म्ह शोबाल,
 51 बेथलेहेम पलिस्था या:म्ह सल्मा व बेथ-गादेर पलिस्था या:म्ह हारेप ख:।
 52 किर्यत-यारीम पलिस्था या:म्ह शोबालया सन्तान हारोए, बच्छि मानहतीत व
 53 किर्यत-यारीमया वंशत अथे धइगु यित्रीत, पृथीत, श्मातीत व मिश्रातीत ख:। थुपिपाखें सोराती व एस्तोलीतय् सन्तान दत।
 54 सल्मया सन्तान बेथलेहेमयापि मनुत, नतोपातीत, अन्नोतबेथ-योआब, बच्छि मानहतीत व सोरीत अले
 55 याबेसय् च्वपि शास्त्रीय सन्तान तिरातीत, शिम्मतीत व सुकातीत ख:। थुपि केनीत ख:। इपि रेकाबया घरानायाम्ह हम्मतया सन्तान ख:।

3

दाऊदया काय्पि

- 1 हेघोनय् बूपि दाऊदया काय्पि थुपि हे ख: – त:धिक:म्ह काय् अमनोन, थ्वया मां यिजरेलयाम्ह अहीनोम ख:। माइलाम्ह दानिएल, थ्वया मां कर्मेलयाम्ह अबीगेल ख:।
 2 साईलाम्ह काय् अब्शालोम, थ्वया मां गशूरयाम्ह जुजु तल्मैया म्हाय् माका ख:। काईलाम्ह अदोनियाह, थ्वया मां हम्गीत ख:।
 3 न्यामहम्ह शपत्याह, थ्वया मां अबीतल ख:। अले चिधिक:म्ह यिनाम, थ्वया मां दाऊदया कला: एला ख:।
 4 हेघोनय् दाऊदया खुम्ह काय्पि दत। अन वं न्हय्दँ व खुला राज्य यात।
 यस्शलेमय् वं स्विस्वर्द राज्य यात।
 5 यस्शलेमय् अम्मीएलया म्हाय् बतशेबापाखें प्यन्ह काय्पि बुल- शम्मुअ, शोबाब, नातान व सोलोमन। थुपि पेम्हसित अम्मीएलया म्हाय् बतशेबां बुइकगु ख:।
 6 वया मेपि गुम्ह काय्पि नं दु। थुपि यिभार, एलीशूअ, एलीपिलेत,
 7 नोगह, नेपेग, याफी,
 8 एलीशामा, एल्यादा व एलीपिलेत ख:।
 9 थुपि सकलें दाऊदया काय्पि ख:। थुमित त्व:ता: दाऊदया मथ्या:पि कला:पिनिपाखें नं मस्त दु। इमि क्यहँ तामार ख:।

यहदाया जुचुपि

- 10 सोलोमनया काय् रहबाम ख:, रहबामया काय् अबिया ख:, अबियाया काय् आसा ख:, आसाया काय् यहोशापात ख:,
 11 यहोशापातया काय् यहोराम ख:, यहोरामया काय् अहज्याह ख:,
 अहज्याहया काय् योआश ख:,

- 12 योअशया काय् अमस्याह खः, अमस्याहया काय् अजर्याह खः, अजर्याहया काय् योताम खः,
- 13 योतामया काय् आहाज खः, आहाजया काय् हिजकिया खः, हिजकियाया काय् मनश्शे खः,
- 14 मनश्शेया काय् अमोन खः, अमोनया काय् योशियाह खः।
- 15 योशियाहया काय्पि तःधिकःम्ह योहानान, माइलाम्ह येहोयाकीम, साइलाम्ह सिदकियाह, व चिधिकःम्ह शल्लूम खः।
- 16 यहोयाकीमया काय्पि यहोयाकीन व सिदकियाह खः।

यहोयाकीनया सन्तान

- 17 बेबिलोनय् ज्वनायंकृपि यहोयाकीन जुजुया काय्पि थुपि खः - शालतिएल,
- 18 मल्कीराम, पदायाह, शेनस्सर, यकम्याह, होशामा व नदब्याह खः।
- 19 पदायाहया काय्पि यरूबाबेल व शिमी खः।
- यरूबाबेलया काय्पि मश्लुलाम व हनन्याह खः। इमि केहें शलोमीत खः।
- 20 यरूबाबेलया मेपि न्यामह काय्पि दु। थुपि हश्वा, ओहेल, बैरेक्याह, हसदयाह व यूशप-हैसेद खः।
- 21 हनन्याहया काय्पि पलत्याह व यशयाह खः। यशयाहया काय् रपायाह खः, रपायाहया काय् अनान खः। अनानया काय् ओबदिया व ओबदियाया काय् शकन्याह खः।
- 22 शकन्याहया सन्तान - शकन्याहया छम्ह काय् शमायाह व न्यामह छय्पि, हतूर, यिगाल, बारीह, नार्याह व शाफात खः।
- 23 नार्याहया स्वम्ह काय्पि दु। थुपि एल्योएनैया, हिस्कियाह व अञ्जीकाम खः।
- 24 एल्योएनैया न्हयम्ह काय्पि दु। थुपि होदबिया, एल्यासीब, पलयाह, अक्कब, योहानान, दलायाह व अनानी खः।

4

यहदाया सन्तान

- 1 यहदाया सन्तान - फारेस, हेमोन, कर्मी, हर व शोबाल।
 - 2 शोबालया काय् रायाह यहतया बाः खः। यहत अहमै व लहदया बाः खः। सोरातीतय् वंश थुपि हे खः।
 - 3 एतामया काय्पि - यिजरेल, यिश्मा व यिदबश खः। इमि केहेंया नां हस्सलेलपोनी खः।
 - 4 पनूप्ल गदेरया बाः खः, अले एप्सेर हशया बाः खः। हर एपातया न्हापां बूम्ह काय् खः, एपात बेथलेहेम शहर पलिस्था या-म्ह खः।
 - 5 तकोया बाः अश्शरया निम्ह कलाःपि दु। थुमिगु नां हेलेह व नारा खः।
 - 6 नारां अहुज्जाम, हेपेर, तेमेनी व हाहशतारीयात बुइकल। नाराया सन्तान थुपि हे खः।
 - 7 हेलहया काय्पि - सैरथ, सोहोर, एतनान व कोस खः।
 - 8 कोस अनूब व हज्जोबेबा अले हास्मया काय् अहहेलया वंशतय् बाः खः।
 - 9 याबेस थः दाजुकिजापि स्वयाः इज्जत दुम्ह खः। मांमहयसिनं वयात याबेस नां ब्युगु खः। छायाधाःसा व बबलय् मांमहयसिनं यक्व कसाः न-गु खः।
 - 10 तर याबेसं इन्नाएलयाम्ह परमेश्वरयात थथे धकाः प्रार्थना यात, “हे परमेश्वर, जितः आशिष बियादिसैं। जितः त-कूगु इलाका बियादिसैं। जिं यानागु न्हागु नं ज्याय् छि जिनापं च्वनादिसैं। जितः कसाः बीगु दुःखपाखें बचय् यानादिसैं।” अले परमेश्वरं वयागु बिन्ति न्यनादिल।
 - 11 शहहया किजा कबल मेहीरिया बाः खः, मेहीर एरतोनाया बाः खः।
 - 12 एरतो न्बेथ-रापा, पसेह व तहिन्नाया बाः खः। तहिन्ना इर-नाहशया बाः खः। थुपि रेकायापि मनुत खः।
 - 13 कनजया काय्पि - ओल्लिएल व सरायाह। ओल्लिएलया काय्पि - हतत व मोनोतै खः।
 - 14 मोनोतै ओप्राया बाः खः। सरायाह योआबया बाः खः। अले योआबं गे-हरशीम* पलिस्था यात। थुकियात गे-हरशीम धाल छायाधाःसा अन ज्या सःपि शिल्पकारत च्वनीगु खः।
 - 15 यपुन्नेया काय् कालेबया काय्पि - ईस्, एलाह व नआम खः। एलाहया काय् कनज खः।
 - 16 यहललेलया काय्पि - जीप, जीपा, तीरिया व असेरेल खः।
 - 17 एज्जहया काय्पि - येतेर, मेरेद, एपेर, यालोन खः। मेरेद ब्याहा याःम्ह फारोया म्हाय् बित्याह मिरियम, शमै व म्हाय् बित्याह मिरियम, शमै व एरतमोया बाः यिश्बल्लयात बुइकल।
 - 18 मेरेदया मेम्ह यहदी कलाः धाःसा गदेरया बाः येरेद, सोखोया बाः हेबेर व जानोहया बाः यकूर्तीएलया मां खः।
 - 19 होदियाहया कलाः नहमया केहेंया काय्पि - गेरेमी कीलाहया बाः व माकाती एरतमो खः।
 - 20 शिमोनया काय्पि - अमोन, रिन्ना, बेन-हानान व तीलोन खः। यिशीया काय्पि - जोहेत व बेन-जोहेत खः।
 - 21 यहदाया काय् शेलहया काय्पि - लेकाया बाः एर, मारेशया बाः लादा अले बेथ-अश्बेयाय् च्वपि मलमलया कापः दयुकिपिनि वंश,
 - 22 योकीम, कोजेबाय् च्वपि मनुत अले योआश व साराप गुम्ह मोआब व यशूबी-लेहेमय् शासन याक्मह खः। थुपि नां धलः तसकं पुलांगु खः।
 - 23 थुपि नैतम व गदेरया च्वनिपि कुमाःत खः। अले अन जुजुनापं च्वनाः जुजुयागु ज्या याइगु खः।
- शिमियोनया सन्तान
- 24 शिमियोनया सन्तान नमूएल, यामीन, यारीब, जेरह व शौल खः।
 - 25 शौलया काय् शल्लूम खः। शल्लूमया काय् मिब्साम खः। मिब्सामया काय् मिश्मा खः।
 - 26 मिश्माया सन्तान हम्मएल, जक्कर व शिमी खः।
 - 27 शिमीया झिख्मह काय्पि - व खुम्ह म्हाय्पि दु। तर वया किजापिनि यक्व मस्त मदु। उकि शिमियोनया वंशयापि मनुतयगु ल्याः यहदाया वंशयापि मनुतयगु ल्याः ति मदु।
 - 28 इपि च्वनीगु थाय् बेरेशेबा, मोलादा, हसर-शआल,
 - 29 बिल्हा, एप्सेम, तोलद,
 - 30 नतूएल, होर्मा, सिक्लग,
 - 31 बेथ-मकाबोत, हसर-शसीम, बेथ-बिरी व शौरैम खः। दाऊद शासन मयाःतले इमिगु शहरत थुपि हे खः।
 - 32 इमिगु बस्तीत एताम, ऐन, रिम्मोन, तोकेन व आशान धाःगु न्यागु शहरत
 - 33 व बालात तक हे थुपि शहरया जःखः च्वंगु गांत। इपि च्वनीगु थाय् थुपि हे खः। अले थ्व इमिगु वंशावली खः।

* 4:14 यः२४ गे-हरशीम थुकिया अर्थ शिल्पकारतयगु ब्यासि खः

- 34 शिमियोनया मेपि सन्तान — मशोबाब, यन्लेक, अमस्याहया काय योशा,
 35 योएल, योशब्द्याहया काय येह, सरायाहया छय व असीएलया छुइ खः ।
 36 एल्योएनै, याकोबा, याशोहायाह, असायाह, अदीएल, यसीमीएल, बनायाह,
 37 अले शिपीया काय जीजा, अल्लोनया छय यदायाह, शिम्री व शमायाहया सन्तानत खः ।
 38 च्वय नां च्वयातःपि मनुत इमि थथःगु वंशयापि नायःत खः । इमि मचाखाचातयगु ल्याः अप्वयावन ।
 39 अले इपि थः पशतयगु निति ज्वयेगु थाय मामां बैसीया पुर्बपाखे गदोरया लिक्क तक वन ।
 40 इमिसं यक्व घोय दुगु बांलाःगु ख्यः लुइकल । इमिसं अन यक्व बांलाःगु व भिगु थाय लुइकल । देश तसकं तःकू सुनसान व शान्त । न्हापा अन हाम वंशयापि मनुत च्वनीगु खः ।
 41 च्वय नां च्वयातःपि मनुत यहदाया जुजु हिजक्रियाया इलय वयाः हाम वंशयापि च्वनीगु थाययात व अन दुपि मोनी जातियापिन्त भज्यंक नाश यानाबिल । इमिसं इमिगु नां तक ल्यं मदयक इमित नाश यानाबिल । इपि इमिगु थासय च्वन, छायाधाःसा अन फै-च्वलय ज्वयेत ख्यः दु ।
 42 न्यासःम्ह शिमियोनीत पुर्बपाखे एदोमय वन । यिशीया कायपि — पलत्याह, नार्याह, रपायाह व उज्जीएल इमि न्हावल्लु खः ।
 43 इमिसं अन एदोमय वचयजुपि सकल अमालेकीतयत स्यानाबिल, अले थौं तक नं इपि अन च्वनाच्वंगु दु ।

5

स्बेनया सन्तान

- 1 इझाएलया* न्हापां बूम्ह काय स्बेन खः । अयनं वं थः बाःया छम्ह मथ्याःम्ह कलाःलिसे घनाः थः बाःयात हेपय याःगुलि न्हापां बूम्ह कायया अधिकार वया किजा योसेफया कायपिन्त बिल । उकि वंशावलीइ स्बेनया नां तःधिकःम्ह काय कथं च्वयातःगु मदु ।
 2 यहदा थः दाजुकिजापि मध्ये बल्लाःम्ह खःसां अले वया सन्तानपाखे हे शासक वःसां तःधिकःम्ह कायया अधिकार योसेफयागु हे जुल ।
 3 इझाएलया तःधिकःम्ह काय स्बेनया कायपि — हानोक, पल्लु, हेसोन व कमीं खः ।
 4 योएलया सन्तानतयगु नां थथे दु — शमायाह योएलया काय खः । गोग शमायाहया काय खः । शिमी गोगया काय खः ।
 5 मीका शिमीया काय खः । रायाह मीकाया काय खः । बाल रायाहया काय खः ।
 6 बालया काय बीरहयात अशूरयाम्ह जुजु तिग्लत-पिलेसेरं ज्वना यंकल । बीरह छम्ह स्बेनीतय नायः खः ।
 7 वंशावलीइ स्बेन कुलया वंश वंशयापि नायःत थुपि खः धकाः च्वयातःगु दु —
 नायःम्ह यीएल, जकरिया
 8 व बेला । बेला अजाजया काय खः । अजाज शेमाया काय खः । शेमा योएलया काय खः । इपि अरोपर्य व अनं उत्तरय नेबो व बाल-मोन तक च्वनीगु खः ।
 9 गिलादय इमि सा द्रुहंतयगु ल्याः अप्वया वंगुलि इमिसं व देशया पुर्बपाखे मस्भूमि तकया छगु इलाका कब्जा यात । मस्भूमि यफ्रेटिस खुसि तक न्यनावंगु दु ।
 10 शाऊल जुजु च्याच्वंबलय इमिसं लडाइँ यानाः हग्रीतयत बुकल । अले इमिसं गिलादया पुर्बपाखे हग्रीत च्वनीगु देशय च्वंवन ।

गादया सन्तान

- 11 गादीत स्बेनीतय लिक्कसं च्वन । गादीत सलका शहर तक हे बाशानय इमिगु लिक्कसं च्वन ।
 12 बाशानय योएल न्हापांम्ह नायः खः, वया लिपायाम्ह नायः शापाण खः । अले यानै व शाफात नायः जुल ।
 13 परिवारकथं इमि न्हयम्ह थःथितिपि थुपि हे खः — मिखाएल, मशुल्लाम, शेबा, यौरै, यकान जीआ व एबेर ।
 14 इपि अबीहेलया सन्तान खः । अबीहेल हरीया काय खः । हरी यारोहया काय खः । यारोह गिलादया काय खः । गिलाद मिखाएलया काय खः ।
 15 गनीया काय अन्दीएल खः । अन्दीएलया काय अही खः । अही इमि परिवारयाम्ह म मनु खः ।
 16 इपि गिलाद व बाशान इलाकाया शहर शहरय व शारोनयागु फुक्क पशु ज्वयेगु थासय च्वन ।
 17 थुपि सकसिगु वंशावली यहदायाम्ह जुजु योताम व इझाएलयाम्ह जुजु यारोबामया पालय च्वःगु खः ।

यर्दनया पुर्बपाखे च्वपि

- 18 स्बेन, गाद व बच्छि मनश्शे कुलय ढाल, तरवार व धनुष वाण चले यायेगु तालिम काये थुंकापि ४४,७६० म्ह सिपाइँत दु ।
 19 इमिसं हग्रीत, यतूर, नापीश व नोदाबनापं लडाइँ यात ।
 20 इमिसं ग्वाहालिया लागि परमेश्वरयात प्रार्थना यात । इमिसं परमेश्वरयाके भलसा तःगुलि वयकलं इमित ग्वाहालि बियादिल । परमेश्वरं हग्रीत व इपिनापं मिलय जुपि सकसितं इमिगु लहातय लाकादिल ।
 21 इमिसं इमि नेयद्रुःम्ह ऊँट, निगु लाख व नेयद्रुःम्ह फै व निद्रुःम्ह गधा कब्जा यात । अले छगु लाखम्ह मनुतयत ज्वन ।
 22 इमिसं यक्व शत्रुतयत स्यात, छायाधाःसा थ्व लडाइँलय परमेश्वर हे इमिगु विरोधय ल्वानादीगु खः ।

मनश्शेया बच्छि कुल

- 23 हानं मनश्शेया बच्छि कुलयापि मनुत उगु हे देशय बाशाननिसे कयाः बाल-हेर्मोन, अथे धइगु सेनीर (हेर्मोन डाँडा) तक च्वन, अले इमिगु ल्याः यक्व दु ।
 24 इमि परिवारयापि म मनुत एपेर, यिशी, एलीएल, अज्रीएल, यर्मिया, होदबिया व यहदीएल खः । थुपि फुक्क तसकं बल्लाःपि, नांजाःपि व इमि परिवारया नायःत खः ।
 25 तर इमिसं थः पुर्खातय परमेश्वरया विरोधय विश्वासघात यात । इमिसं परमेश्वरं नाश यानादीपि अन च्वपि मनुतय घःतयत पुजा याना हल ।
 26 उकि परमेश्वरं अशूरयाम्ह जुजु प्लयात (थ्वयात तिग्लत-पिलेसेर धकाः नं धाः) ग्वाकादिल । वं स्बेन, गाद व मनश्शेया बच्छि कुलयापि मनुतयत ज्वना यंकल । व इमित हलह, हाबोर, हारा व गोजान खुसिया सिथय यंकल, अन इपि थौं तक नं च्वनाच्वंगु दनि ।

* 5:1 ५:१ इझाएल वया मेगु नां याक्व खः

6

लेवीया सन्तान

- 1 लेवीया कार्युपि — गेशोर्न, कहात व मरारी खः।
- 2 कहातया कार्युपि — अग्राम, यिसहार, हेब्रोन व उज्जीएल खः।
- 3 अग्रामया मस्त हास्न, मोशा व मिरियम खः।
- हास्नया कार्युपि — नादाब, अबीह, एलाजार व ईतामार खः।
- 4 एलाजार पीनहासया बाः खः। पीनहास अबीश्या बाः खः।
- 5 अबीश बुक्कीया बाः खः। बुक्की उज्जीया बाः खः।
- 6 उज्जी जरयाहया बाः खः। जरयाह मरायोतया बाः खः।
- 7 मरायोत अमर्याहया बाः खः। अमर्याह अहीतूबया बाः खः।
- 8 अहीतूब सादोकया बाः खः। सादोक अहीमासया बाः खः।
- 9 अहीमास अजर्याहया बाः खः। अजर्याह योहानानया बाः खः।
- 10 योहानान अजर्याहया बाः खः।
- (थ्व अजर्याहं यस्शलेमय् सोलोमनं दयक्कगु परमप्रभुया देगलय् पुजाहारीया ज्या याइगु खः।)

- 11 अजर्याह अमर्याहया बाः खः। अमर्याह अहीतूबया बाः खः।
- 12 अहीतूब सादोकया बाः खः। सादोक शल्लमया बाः खः।
- 13 शल्लम हिल्कियाहया बाः खः। हिल्कियाह अजर्याहया बाः खः।
- 14 अजर्याह सरायाहया बाः खः। सरायाह योहोसादाकया बाः खः।
- 15 परमप्रभुं नबूकदनेसरपाछे यहदा व यस्शलेमयापि मन्तयूत देशं पितिना यंकूबल्य् यहोशापातयात व पितिनयंकूगु खः।
- 16 लेवीया कार्युपि — गेशोर्न, कहात व मरारी खः।
- 17 गेशोर्नया, कार्युपिनिगु नां लिब्नी व शिमी खः।
- 18 कहातया कार्युपि — अग्राम, यिसहार, हेब्रोन व उज्जीएल खः।
- 19 मरारीया कार्युपि — महली व मूशी खः।
- इमि बाःपिनि वंशकथं धलखय् च्यायातःगु लेवीया वंशत थुपि हे खः —
- 20 गेशोर्नया वंश थुपि खः — लिब्नी गेशोर्नया काय् खः। येहाथ लिब्नीया काय् खः। जिम्माह येहाथया काय् खः।
- 21 योआ जिम्माहया काय् खः। इझे योआया काय् खः। जेरह इझेया काय् खः। यातैर जेरहया काय् खः।
- 22 थुपि कहातया सन्तान खः — अम्मीनादाब कहातया काय् खः। कोरह अम्मीनादाबया काय् खः। अस्सीर कोरहया काय् खः।
- 23 एल्काना अस्सीरया काय् खः। एब्यासाप एल्कानाया काय् खः। अस्सीर एब्यासापया काय् खः।
- 24 तहत अस्सीरया काय् खः। उरीएल तहतया काय् खः। उज्जियाह उरीएलया काय् खः। शौल उज्जियाहया काय् खः।
- 25 एल्कानाया कार्युपि — अमासै व अहीमोत खः।
- 26 अहीमोतया काय् एल्काना खः। सौफे एल्कानाया काय् खः। नहत सौफेया काय् खः।
- 27 एलीआब नहतया काय् खः। यरोहाम एलीआबया काय् खः। एल्काना यरोहामया काय् खः। शमूएल एल्कानाया काय् खः।
- 28 शमूएलया कार्युपि — न्हापां बमह योएल व मेम्ह अबिया खः।
- 29 मरारीया सन्तान थुपि खः — महली मरारीया काय् खः। लिब्नी महलीया काय् खः। शिमी लिब्नीया काय् खः। उज्जाह शिमीया काय् खः।
- 30 शिमेअ उज्जाहया काय् खः। हम्मियाह शिमेअया काय् खः। असायाह हम्मियाहया काय् खः।

देगलय् बाजं थाइपि

- 31 बाचाया सन् परमप्रभुया पवित्र पालय् तयेधुंकाः अन भजन हालेत व बाजं थायेत दाऊद जुजुं थुपि मन्तयूत जिम्मा ब्युगु खः।
- 32 इमिसं यस्शलेमय् सोलोमन जुजुं परमप्रभुया देगः मदतलय् नापलायेगु पालय् सर्गीतपाछे सेवा याइगु खः। इमिसं इमिगु निति दय्काब्युगु नियमकथं थयःगु ज्या याइगु।
- 33 थःकार्युपिलिसै मिलय् जुयाः सेवा याइपि मन्त थुपि हे खः —
- कहात वंशयाम्ह म्ये स्थनीम्ह हेमान। हेमान योएलया काय् खः। योएल शमूएलया काय् खः।
- 34 शमूएल एल्कानाया काय् खः। एल्काना यरोहामया काय् खः। यरोहाम एलीएलया काय् खः। एलीएल तोहया काय् खः।
- 35 तोह सूपया काय् खः। सूप एल्कानाया काय् खः। एल्काना महतया काय् खः। महत अमासैया काय् खः।
- 36 अमासै एल्कानाया काय् खः। एल्काना योएलया काय् खः। योएल अजर्याहया काय् खः। अजर्याह सपन्याहया काय् खः।
- 37 सपन्याह तहतया काय् खः। तहत अस्सीरया काय् खः। अस्सीर एब्यासापया काय् खः। एब्यासाप कोरहया काय् खः।
- 38 कोरह यिसहारया काय् खः। यिसहार कहातया काय् खः। कहात लेवीया काय् खः। लेवी इझ्राएलया काय् खः।
- 39 हेमानया न्हापांम्ह ग्वाहालिमि आसाप खः। आसाप बैरेक्याहया काय् खः। बैरेक्याह शिमेअया काय् खः।
- 40 शिमेअ मिखाएलया काय् खः। मिखाएल बासेयाहया काय् खः। बासेयाह मल्कियाहया काय् खः।
- 41 मल्कियाह एल्नीया काय् खः। एल्नी जेरहया काय् खः। जेरह अदायाहया काय् खः।
- 42 अदायाह एतानया काय् खः। एतान जिम्माहया काय् खः। जिम्माह शिमीया काय् खः।
- 43 शिमी यहतया काय् खः। यहत गेशोर्नया काय् खः। गेशोर्न लेवीया काय् खः।
- 44 हामानया निम्हम्ह ग्वाहालिमि मरारी कुलयाम्ह एतान खः। एतान कीशीया काय् खः। कीशी अब्दीया काय् खः। अब्दी मल्लूकया काय् खः।
- 45 मल्लूक हशब्याहया काय् खः। हशब्याह अमस्याहया काय् खः। अमस्याह हिल्कियाहया काय् खः।
- 46 हिल्कियाह अमसीया काय् खः। अमसी बानीया काय् खः। बानी शेमेरया काय् खः।
- 47 शेमेर महलीया काय् खः। महली मूशीया काय् खः। मूशी मरारीया काय् खः। मरारी लेवीया काय् खः।
- 48 इमि लेवी थःथितयूत परमेश्वरया नापलायेगु पालया मेगु ज्याया लागि ल्यःगु खः।

हास्नया सन्तान

- 49 अयनं हास्न व वया सन्तानतयूत जक होमबलिया वेदीइ होमबलि छायेगु व गुँगु थनेगु वेदीइ गुँगु थनेगु अनुमति दु। महा-पवित्र थासय् याइगु फुकक आराधनाया ज्या व फुकक इझ्राएलया पाप प्रायश्चित्त यायेत होमबलि छायेगु ज्या इमिगु जिम्माय् खः। परमेश्वरया दास मोशां ब्युगु आज्ञाकथं इमिसं व फुकक ज्या याइगु।

- 50 हासूनया सन्तान थुपि खः —
 एलाजार हासूनया काय् खः। पीनहास एलाजारया काय् खः। अबीशू पीनहासया काय् खः।
 51 बुक्की अबीशया काय् खः। उज्जी बुक्कीया काय् खः। जरयाह उज्जीया काय् खः।
 52 मरायोत जरायाहया काय् खः। अमर्याह मरायोतया काय् खः। अहीतूब अमर्याहया काय् खः।
 53 सादोक अहीतूबया काय् खः। अहीमास सादोकया काय् खः।
 लेवीतय्गु लागिं लाग्ग
 54 हासूनया सन्तानया कहाती वंशयात ब्युगु इलाकाय् इमिगु बस्तीत थुपि हे खः — (लेवीतयत् ब्युगु जमिनया न्हापांगु भाग कहातीतयत् दत।)
 55 इमित यहदाय हेन्नोन व उकिया जःखः च्वंगु पशु ज्वयेगु थायत् बिल।
 56 तर शहरया जःखः च्वंगु बुँ व बस्तीत धाःसा यपुन्नेया काय् कालेबयात बिल।
 57 उकि हासूनया सन्तानतयत् पशु ज्वयेगु थायत्तनाप थुपि शहरत बिल — हेन्नोन (शरण शहर)^०, अले लिब्ना, यतीर, एस्तमो,
 58 हीलन, दबीर,
 59 आशान, युता व बेथ-शमेश।
 60 अले बेन्यामीन कुलया इलाकां गेबा, आलेमेत, अनातोत इमि पशु ज्वयेगु थायत्तनाप थुपि शहरत बिल। कहातीया वंशतयत् झिंस्वंगु शहरत बिल।
 61 कहातया ल्यंदुपि सन्तानतयत् धाःसा मनशेशया बच्छि कुलया इलाकां झिगु शहर बिल।
 62 गेशोनीया सन्तानतयत् इमि वंश वंशकथं इस्साखार, आशेर, नप्ताली व बाशानय् दुगु मनशेशे कुलया इलाकां झिंस्वंगु शहर बिल।
 63 मरारीया सन्तानतयत् इमि वंश वंशकथं स्बेन, गाद व जबूलन कुलया इलाकां झिनिगु शहर बिल।
 64 थुकथं इम्राएलीतयसं लेवीतयत् थुपि शहरत व उकिया पशु ज्वयेगु थायत्तनाप बिल।
 65 च्वय च्वयातःगु शहरत यहदा, शिमियोन व बेन्यामीन कुलया इलाकां इमित ब्युगु खः।
 66 कहातया छुं वंशतयत् एफ्राइम कुलया इलाकां छुं शहरत ब्युगु खः।
 67 इमित एफ्राइमया पहाडी देश् शकिम (छगु शरण नगर) गेजेर,
 68 योक्माम, बेथ-होरोन,
 69 अरयालोन व गात-रिम्मोन, उकिया पशु ज्वयेगु थायत्तनाप बिल।
 70 मनशेशया बच्छि कुलया इलाकां इम्राएलीतयसं आनेर व बिलाम, उकिया पशु ज्वयेगु थायत्तनाप कहातया ल्यं दुगु वंशतयत् बिल।
 71 गेशोनीतयत् थुपि शहरत उकिया जःखः च्वंगु पशु ज्वयेगु थायत्तनाप ब्युगु खः। मनशेशया बच्छि कुलया इलाकां बाशानय् गोलान व अस्तारोत।
 72 इस्साखारया इलाकां-केदेश, दाबरत,
 73 रामोत व अनेम।
 74 आशेरया इलाकां-माशाल, अब्दोन,
 75 हूकोक व रहोब।
 76 नप्तालीया इलाकां-गालीलिय केदेश, हम्मोन व कियतैम।
 77 मरारीतयत् (लेवीतय् ल्यंदुपिन्त) पशु ज्वयेगु थायत्तनाप थुपि शहरत बिल-जबूलनया इलाकां-योक्माम, कर्तह, रिम्मोनी व तबोर।
 78 स्बेनया इलाकां यरीहोया पुर्बय् यर्दनया उखे मरूमिइ दुगु बेसेर, यहसाह,
 79 कदेमोत व मेपात।
 80 गादया इलाकां गिलादय् रामोत, महनोम,
 81 हेरबोन व याजेर।

7

इस्साखारया सन्तान

- 1 इस्साखारया प्यमह काय्पि दु। इमिगु नां तोला, पूवा, याशब व शिप्रोन खः।
 - 2 तोलाया काय्पि — उज्जी, रपायाह, यरीएल, यहमै, यिब्साम व शमूएल खः।
 इपि सकलें थथःगु परिवारया नायः व बहादुर सिपाईत खः। दाऊद जुजुया पालय् इमि परिवारय् २३,६०० म्ह मनुत दु।
 - 3 उज्जीया काय् यिज्यहि खः। यिज्यहिया काय्पि — मिखाएल, ओबदिया, योएल व यिशयाह खः। इपि न्यामह हे नायःत खः।
 - 4 इमिगु वंशालीकथं इमिके ३६,००० म्ह सिपाईत दु। इमिगु परिवार तःधं छाथधाःसा इमि यक्व मिस्त व मस्त दु।
 - 5 वंशालीकथं इस्साखारया फुकव वंशय् ८३,००० म्ह बल्लाःपि सिपाईत दु।
- बेन्यामीनया सन्तान
- 6 बेन्यामीनया स्वमह काय्पि — बेला, बेकेर व येदीएल खः।
 - 7 बेलाया न्यामह काय्पि दु। इमिगु नां यस्मन्बोन, उज्जी, उज्जीएल, यरीमोत व ईरी खः। इपि थथःगु परिवारयापि मू मनुत खः।
 इमिगु वंशालीकथं इमिके २२,२२४ म्ह सिपाईत दु।
 - 8 बेकेरया काय्पि — जमीर, योआश, एजीएजर, एन्योएने, ओफ्री, यरेमोत, अबिया, अनातोत व आलेमोत खः। इपि सकलें बेकेरया काय्पि खः।
 - 9 इमिगु वंशालीकथं धलखय् परिवार परिवारयापि नायःत व २०,३०० म्ह सिपाईत च्वयातःगु दु।
 - 10 येदीएलया काय् बिल्हान खः। बिल्हानया काय्पि — येऊश, बेन्यामीन, एहद, केनाना, जेतान, तशीश व अहीशहर खः।
 - 11 थुपि सकलें येदीएलया काय्पि थःधः परिवारया मू मनुत खः।
 इमिके १७,२०० म्ह सिपाईत दु। इपि सकलें सेनानाप लडाईलय् वनेत तयार दु।
 - 12 शुर्पी व हूपीत इरया सन्तान खः, अले हूशीत अहेरया सन्तान खः।

नप्तालीया सन्तान

- 13 नप्तालीया काय्पि — यहसेल, गुनी, येसेर व शिल्लेम खः। थुपि बिल्हाया सन्तान खः।

मनश्शेया सन्तान

14 थुपि मनश्शेया सन्तान खः - मनश्शेया मथ्याःम्ह अरामी कलाःपारखे अस्मीएल धाःम्ह काय् दु। इमि माकीर धाःम्ह काय् नं दु। माकीर गिलादया बाः खः।

15 माकीर हुप्पी व शुप्पीतय् छम्ह मिसालिसे ब्याहा यात। माकीरया केहैया नां माका खः। वया मेम्ह सन्तानया नां सलोफाद खः। सलोफादया म्हायायपि जक दु।

16 माकीरया कलाः माकाया छम्ह काय् दु। माकां वयागु नां पेश तल। पेशया किजाया नां शेरश खः। शेरशया कायपि - ऊलाम व राकेम खः।

17 ऊलामया काय् बदान खः।

थुपि गिलादया सन्तान खः। गिलाद माकीरया काय् मनश्शेया छय् खः।

18 गिलादया केहे हम्मोलेकेतया कायपि - ईशोद, अबीएजेर व महला खः।

19 शमीदाया कायपि - अहियन, शकेम, लिखी व अनिआम खः।

एफ्राइमया सन्तान

20 एफ्राइमया सन्तान थुपि खः। एफ्राइमया काय् शूतेहल खः। शूतेहलया काय् बेरद खः। बेरदया काय् तहत खः। तहतया काय् एलादा खः। एलादाया काय् तहत खः।

21 तहतया काय् जाबाद खः। जाबादया काय् शूतेहल खः। एफ्राइमया मेपि कायपि - एसेर व एलादयात गादयापि मन्तयसं इमि सा द्रुहं खुयाकायेत वंवलथ् स्यानाबिल।

22 अथे जुयाः इमि बाः एफ्राइम तःन्हु तक इमिगु लागि नुगः मछिका च्वन। अले वयात ह्येकेत वयाः थःथितित वल।

23 अनलि एफ्राइम थः कलाःलिसे घन। अले वया कलाःया प्वाथय् दत। वं छम्ह काय् बुइकल। थःगु परिवारय् विपति वःगु जुयाः एफ्राइमं उम्ह कायया नां बरीआ धकाः तल।

24 वया शोराह धाःम्ह छम्ह म्हाय् दु। शोराहं क्वय् व च्वय्च्वंगु बेथ-होरोन अले उज्जेन-शोराह शहरयात पलिस्था यात।

25 रपाह एफ्राइमया काय् खः। रेशेप रपाहया काय् खः। तेलह रेशेपया काय् खः। तहन तेलहया काय् खः।

26 लादान तहनया काय् खः। अम्मीहद लादानया काय् खः। एलीशामा अम्मीहदया काय् खः।

27 नून एलीशामाया काय् खः। यहोश नूनया काय् खः।*

28 इमिगु देश व इपि च्वनीगु थाय् बेथेल व उकिया जःखः च्वंगु शहर अले पुर्वय् नारान व पच्छिमय् गोजेर व उकिया जःखः च्वंगु शहर, हान उतरय् शकेम व उकिया जःखः च्वंगु शहर, अय्याह व उकिया जःखः च्वंगु शहर तक खः।

29 मनश्शेया इलाकाया सिमानाय् बेथ-शान, तानाक, मगिदो व डदोर शहर उमिगु जःखः च्वंगु गां दु। थुपि शहरय् इस्राएलया काय् योसेफया सन्तान च्वनीगु खः।

आशेरया सन्तान

30 आशेरया कायपि - यिम्ना, यिश्वा, यिश्वी व बरीआ खः। इमि केहे सैरह खः।

31 बरीआया कायपि - हेबेर व मल्कीएल खः। मल्कीएल बिर्जेतया बाः खः।

32 हेबेर, यप्लेत, शोमेर, होताम व इमि केहे श्शया बाः खः।

33 यप्लेतया कायपि - पासक, बिम्हाल व अश्वात खः। थुपि यप्लेतया कायपि खः।

34 शोमेरया कायपि - अही, रोहगा, हब्बा व अराम खः।

35 वया किजा हेलेमया कायपि - सोपह, यिम्न, शेलेश व आमाल खः।

36 सोपहया कायपि - सह, हनेपेर, श्शाल, बरी, यिम्नाह,

37 बेसेर, होद, शामा, शिल्शा, यिन्नान व बीरा खः।

38 येतेरया कायपि - यपुने, पिस्पा व अरा खः।

39 उल्लाया कायपि - अरत, हनीएल व रिसिया खः।

40 थुपि सकलें आशेरया सन्तान खः। इपि परिवार परिवारया नायः, ल्ययातःपि मन्त व बहादुर सिपाईत खः। अले तःधपि नायःत खः। वंशावलीकथं इमिके २६,००० म्ह सिपाई दु।

8

बेन्यामीनया वंशावली

1 बेन्यामीनया न्हापां बम्ह काय् बेला, माइलाम्ह काय् अश्बेल, साइलाम्ह काय् अहरह,

2 कार्हीलाम्ह काय् नोहा व चिधिकःम्ह काय् रफा खः।

3 बेलाया कायपि - अद्गर, गेरा, अबीहद,

4 अबीश, नामान, अहोह,

5 गेरा, शप्पान व हुराम खः।

6 एहदया कायपि थुपि खः - (थुपि गेबायापि मन्तय् पुर्खातय् परिवारया नायःत खः, अले इमित ज्वनाः मानहतय् यंकृगु खः।)

7 नामान, अहियाह व गेरा खः। इमित जबरजस्ती मानहतय् यंकृबलय् गेरा इमि न्द्वलुजाः जुयाः वंगु खः। व उज्जा व अहीहदया बाः खः।

8 सहरेम थः कलाःपि दूशीम व बारायात पार बिल। लिपा मोआब देशय् च्वनाच्वंबलय् वया न्हयम्ह कायपि दत।

9 वया न्हम्ह कलाः होडेशापाखे दुपि थुपि न्हयम्ह कायपिनिगु नां- योबाब, सिबिअ, मेशा, मल्काम,

10 यूस, साक्रिया व मिर्मा खः।

सहरेमया थुपि कायपि - सकलें थयःगु परिवारया म् मन्त खः।

11 दूशीमपाखे सहरेमया निम्ह कायपि - अहीतूब व एल्पाल दत।

12 एल्पालया कायपि - एजेर, मिशाम व शेमेद खः। शेमेद ओनो व लोद शहर अले उकिया नापनापं च्वंगु गां पलिस्था याःगु खः।

13 बरीआ व शेमा नं एल्पालया कायपि खः। इपि अय्यालोनय् च्वंपिनिगु परिवार परिवारया नायःत खः। इमिसं गातय् च्वंपि मन्तयत ख्यानाछवःगु खः।

14 बरीआया कायपि - अहियो, शाशक, योमोत,

- 15 जबदियाह, आराद, एदेर,
- 16 मिखाएल, यिश्पा व योहा खः।
- 17 एल्पालया कार्यपि — जबदियाह, मश्ल्लाम, हिज्की, हेबेर,
- 18 यिश्मैर, यिज्लीअ व योबाब खः।
- 19 शिमीया कार्यपि — याकीम, जिक्की, जब्दी,
- 20 एलीएने, सिल्लते, एलीएल,
- 21 अदायाह, बरायाह व शिम्रात खः।
- 22 शाशकया कार्यपि — यिश्पान, एबेर, एलीएल,
- 23 अब्दोन, जिक्की, हानान,
- 24 हनन्याह, एलाम, अन्तोतियाह,
- 25 यिपदिया व पनूएल खः।
- 26 यरोहामया कार्यपि — शमशैर, शहर्याह, अतल्याह,
- 27 यारेशयाह, एलिया व जिक्की खः।
- 28 थुपि सकलें थथःगु परिवारया मू मन्त खः। वंशावलीइ इमिगु नां च्वयातःगु दु। इपि सकलें यस्शलेमय् च्वपि खः।
- 29 यीएलं गिबोन शहर पलिस्था यात। अले अन च्चन। वया कलाःया नां माका खः।
- 30 वया तःधिकःमह काय्या नां अब्दोन खः।
- वया मेपि कार्यपि — सूर, कीश, बाल, नेर, नादाब,
- 31 गदोर, अहियो, जेकेर व मिक्लोत खः।
- 32 मिक्लोत धाःसा शिमाहया बाः खः। इपि यस्शलेमय् थःथितिपिनि सतीक च्वनीगु खः।

जुजु शाऊलया वंशावली

- 33 नेर कीशया बाः खः। कीश शाऊलया बाः खः। अले शाऊल जोनाथन, मल्कीशुअ, अबीनादाब व एशबालया बाः खः।
- 34 जोनाथनया काय मरीब्बाल खः। मरीब्बाल मीकाया बाः खः।
- 35 मीकाया कार्यपि — पीतोन, मेलेक, तारे व आहाज खः।
- 36 आहाज यहीअदाया बाः खः। यहीअदा आलेमेत, अज्मावेत व जिप्त्रीया बाः खः। जिप्त्री मोसया बाः खः।
- 37 मोस बिनेया बाः खः। रफाह बिनेया काय खः। एलासा रफाहया काय खः। अले आसेल एलासाया काय खः।
- 38 आसेलया खमह कार्यपिनिगु नां अञ्जिकाम, बोक्स्, इश्माएल, शार्याह, ओबदिया व हानान खः।
- 39 आसेलया किजा एशेक खः। एशेकया स्वमह कायपि दु। एशेकया न्हापा बमह काय ऊलाम, माइलामह काय येऊश व चिधिकःमह काय एलीपिलेत खः।
- 40 ऊलामया कार्यपि — वीर सिपाइँ व धनुष वाण बांलाःक कयके सःपि खः। इमि छय-छुइपि मुक्कं सछि व नेयमह दु। थुपि सकलें बेन्यामीन कुलयापि मन्त खः।

9

- 1 थुक्कं सकल इसाएलीतयगु नां इसाएलया जुजुपिनिगु इतिहासय् दुगु वंशावलीया धलखय च्चल।

ज्वनायंकूपि यस्शलेमय् लिहां वःगु

- यहूदायापि मन्तयत थःगु विश्वासघातं यानाः बेबिलोनय् ज्वना यंकल।
- 2 ज्वना यंकगु थासं लिहां वयाः थथःगु शहरय् दुगु थथःगु सम्पतिइ दकलय् न्हापां च्वपि इसाएलीत, पुजाहारीत, लेवीत व देगलय् सेवा याइपि मन्त खः।
 - 3 यस्शलेमय् च्वंवःपि यहूदा, बेन्यामीनी, एफ्राइम व मनशेशया कुलयापि थुपि खः —
 - 4 अम्मीहूदाया काय उतै। अम्मीहूद ओप्त्रीया काय व इप्त्रीया छय, बानीया छुइ खः। बानी फारेसया सन्तान खः।
 - 5 यस्शलेमय् च्वंपि शीलोनीत थुपि खः — न्हापां बमह असायाह व वया कायपि।
 - 6 यस्शलेमय् च्वंवःपि जेरहार्ती थुपि खः — यीएल। फुक्क यानाः यहूदा कुलयापि ६९० परिवार लिहां वल।
 - 7 यस्शलेमय् च्वंवःपि बेन्यामीनीत थुपि खः — सल्लु, व मश्ल्लामया काय, होदबियाया छय, व हस्सेनुअया छुइ खः।
 - 8 यरोहामया काय यिज्बियाह अले मिक्कीया छय, उज्जीया काय एलाह। अले शपत्याहया काय, सएलया छय व यिबनियाया छुइ मश्ल्लाम।
 - 9 बेन्यामीनया वंशावलीकथं यस्शलेमय् इमि ९५६ मह मन्त दु। इपि सकलें थथःगु परिवारया मू मन्त खः।

लिहांवःपि पुजाहारीत

- 10 यस्शलेमय् च्वंवःपि पुजाहारीत थुपि खः — यदायाह, यहोयारीब, याकीन,
- 11 अज्याह हिल्कियाहया काय खः, हिल्कियाह मश्ल्लामया काय खः, मश्ल्लाम सादोकया काय खः। सादोक मरायोतया काय खः। मरायोत परमेश्वरया देगः स्वइमह अहीतुवया काय खः।
- 12 यरोहामया काय अदायाह, यरोहाम पशहरया काय व मल्कियाहया छय खः। अले अदीएलया काय मासै, अदीएल यहजेरया काय व मश्ल्लामया छय व मशिलेमीतया छुइ खः। मशिलेमीत इम्मेरया काय खः।
- 13 अन १,७६० मह पुजाहारी दु। इपि थःथः परिवारया नायः खः। इपि परमेश्वरया देगलय् ज्या यायेफुपि मन्त खः।

लिहांवःपि लेवीत

- 14 लिहांवःपि लेवीत थुपि खः — हरशुबया काय शमायाह, हरशुब अञ्जिकामया काय खः, अञ्जिकाम हरशुबयाहया काय खः। हरशुबया मरारीया सन्तान खः।
- 15 अले बक्बक्कर, हारेश, गालाल, व मीकाया काय मतन्याह, मीका जिक्कीया काय खः। जिक्की आसापया काय खः।
- 16 अले शमायाहया काय ओबदिया, शमायाहया गालालया काय व यदतूनया छय खः। अले आसाया काय बेक्क्याह, आसा एल्कानाया छय खः, एल्काना नतोपातीतय शहरया इलाकाय च्वनीगु खः।
- 17 यस्शलेमय् ध्वाखा पिवाःत लिहांवःपि थुपि खः — शल्लम, अक्कब, तल्मोन, अहीमन व इमि किजापि। इमि दाजु शल्लम नायः खः।
- 18 थुबलय् तक व देगःया पुर्बपाखे च्वंगु जुजुया ध्वाखाय पिवाः खः। इपि लेवीतय् छाउनीया लुवा पिवाःत खः।

- 19 कोरेया काय् शल्लुम्, कोरे कोरह वंशयाम्ह एण्यासापया सन्तान खः। कोरह वंशयापिनिगु ज्या नापलायेगु पालया म् ध्वाखाय् पिवाच्वनेगु खः। इमि पुर्खापिन्सं न अथे हे परमप्रभु च्वनादीगु पवित्र पालया ध्वाखाय् पिवाच्वनेगु ज्या याःगु खः।
- 20 न्हापा छगु इलय् एलाजारया काय् पीनहास इमिगु ज्या स्वइम्ह हाकिम खः। परमप्रभु वनापं दी।
- 21 मेशेलेम्याहया काय् जकरिया नापलायेगु पालया ध्वाखा पिवाः खः।
- 22 २२:२ म्ह मन्यात देगःया ध्वाखा पिवाःया ज्या यायेत ल्यःगु खः। इमिगु नां गांगांया नां वंशवलीया धलखय् च्वःगु दु। इमि पुर्खायात अज्याःगु विश्वास बहःगु ज्या यायेत दाऊद व अगमवक्ता शम्भुलं ल्यःगु खः।
- 23 नापलायेगु पालया ध्वाखाय् पिवाः च्वनेगु ज्या इमिगु व इमि सन्तानयागु खः।
- 24 ध्वाखा पिवाःत पुर्व, पश्चिम, उत्तर व दक्षिण प्यखेरं दु।
- 25 अले इमि थःथितित थथःगु गामं न्हयन्हु लिपा पालंपाः इपिनापं च्वनेत वयेमाः।
- 26 प्याम्ह म् पिवाः च्वनिपि मनुत नं लेवीत जुझु। परमेश्वरयागु देगःया क्वथा व सम्पति इमिगु जिम्माय् खः।
- 27 चान्हय् इपि परमेश्वरया देगःया लिक्क च्वनीगु खः। छायाःसा देगःया रक्षा यायेगु व सुथ पतिक देगःया ध्वाखात चाय्केगु ज्या इमिगु खः।
- 28 छुं मेपि लेवीतयगु जिम्माय् देगल्य् छयलिगु थलबल दु। इमिसं थलबल पित यंकीबलय् ल्याः खानाबीगु अले ल्याः खानाः लित काइगु।
- 29 मेपि ध्वाखा पिवाःतयगु जिम्माय् मेगु सामान, छुचुं, दाखमघ, जैतूया चिकं, गुँगु व मसला दु।
- 30 छुं पुजाहारीतयसं मसला ल्वाक छयायेगु ज्या याइगु।
- 31 कोरह वंशयाम्ह शल्लुमया तःधिकःम्ह काय् लेवी मन्तित्याहया ज्या देछाया मरि छुझुगु खः।
- 32 इमि कोरह वंशयापि छुं दाजुकिजापिनिगु ज्या विश्रामबार पतिक छयेहःगु मरि तयातःगु तेबिलय् मरि तयार यायेगु खः।
- 33 इमे हालीपि व बाज थाइपि लेवीत गुपि लेवीतय् परिवारया नायःत खः। इमिगु लागि अलग यानातःगु क्वथाय् च्वनीगु। इमिसं छुं नं ज्या याये म्वाः, छायाःसा इमित चान्हय नं न्हिनय नं ज्या यायेत सःतिगु।
- 34 इपि सकलें परिवार परिवारयापि नायःत खः। इमिगु नां इमिगु वंशवलीया धलखय् च्वयातःगु दु। इपि यस्शलेमय् च्वनीगु खः।

जुजु शाऊलया पुर्खा व सन्तान

- 35 गिबोन शहर पलिस्था याःम्ह यीएल गिबोनय् च्वनीगु खः। वया कलाःया नां माका खः।
- 36 वया तःधिकःम्ह काय् अब्दोन व मेपि कायपि – सर्, कीश, बाल, नेर, नादाब,
- 37 गदोर, अहियो, जकरिया व मिक्लोट खः।
- 38 मिक्लोट शिमाामया बाः खः। इपि नं यस्शलेमय् थःथितितय् लिक्क च्वनीगु।
- 39 नेर कीशया बाः खः, अले कीश शाऊलया बाः खः। शाऊल जोनाथन, मल्कीशुअ, अबीनादाब व एशबालया बाः खः।
- 40 जोनाथन मरीब्बालया बाः व मरीब्बाल मीकाया बाः खः।
- 41 मीकाया पेम्ह कायपि दु। इमिगु नां पीतोने, मेलेक, तहैर व आहाज खः।
- 42 आहाज यादाहया बाः खः, अले यादाहया स्वम्ह कायपि दु। इमिगु नां अलेमेत, अज्मावेत व जिप्त्री खः। जिप्त्री मोसया बाः खः।
- 43 मोस बेनेया बाः, बेने रपायाहया बाः, रपायाह एलासाया बाः व एलासा आसेलया बाः खः।
- 44 आसेलया खुम्ह कायपि दु – इमिगु नां अञ्जीकाम, बोकरू इश्माएल, शार्याह, ओबदिया व हानान खः।
- थुपि सकलें आसेलया कायपि खः।

10

शाऊल व वया कायपि सीगु

१ शम् ३१:१-१३

- 1 पलिशतीतयसं इस्त्राएलयापि मनुतयत हमला यात। इस्त्राएलयापि मनुत पलिशतीतपाखें बिस्त्यं वन। पलिशतीतयसं गिल्बो डौँडाय् यक्व इस्त्राएलीतयत् स्यात।
- 2 पलिशतीतयसं शाऊल व वया कायपिन्त लिनुलिल। अले वया स्वम्ह कायपि जोनाथन, अबीनादाब व मल्कीशुअयात स्यात।
- 3 शाऊलया प्यखेरं ग्यानपुक लडाइँ जुल। वयागु म्हय् शब्बा वाण लात अले व घाःपाः जुल।
- 4 शाऊल थः हतियार क्वबिम्ह मन्यात घाल, “थुपि परमेश्वरयात मानय् मयाइपि पलिशतीतयसं वयाः जितः बांमलाःगु व्यवहार याये न्ह्यः छंगु तरवारं जितः स्या।”
- तर वया हतियार क्वबिम्ह मनु अथे यायेत ग्यात। उकि शाऊल थःम्हं हे तरवार लिक्काः थःत स्यात।
- 5 शाऊल सीगु खनाः हतियार क्वबीम्हयसिनं न थःम्हं थःत स्यात।
- 6 थुकथं शाऊल व वया स्वम्ह कायपि सित। शाऊलया फुक्क घराना छक्कलं हे सित।
- 7 यिजेरुलया ब्यासिइ च्वपि इस्त्राएलयापि फुक्क मनुतयसं थः सेना बिस्त्यं वंगु अले शाऊल व वया कायपि सीगु खनाः इपि नं थथःगु शहर त्वःताः बिस्त्यं वन। पलिशतीत इमिसं त्वःताः वंगु उपि शहरय् च्वंवल।
- 8 कन्हय् खुन्हु पलिशतीत इस्त्राएलयापि मनुतय् सीपि मनुतयगु सामान काःवल। इमिसं शाऊलयागु व वया कायपिनिगु सीम्ह गिल्बो डौँडाय् लुइकल।
- 9 इमिसं शाऊलयात नांगा यात। इमिसं वयागु छयं ध्यनकाल। वयागु ल्वाभः नं काल। अनलि इमिसं थःगु देश न्यकं थः घःत व मनुतयत् सुचं बीत दूत छवल।

- 10 इमिसं शाऊलया ल्वाभः थः घःयागु देगल्य् तल। वया छयं धाःसा दागोनया देगल्य् नकि तानाः यख्खायाबिल।
- 11 पलिशतीतयसं शाऊलयात छु छु याःगु व फुक्क खँ याबेश-गिलादयापि मनुतयसं न्यन।
- 12 अले इमि वीर वीर मनुत शाऊल व वया कायपिनिगु सीम्ह काःवन। इमिसं इमिगु सीम्ह याबेशय हयाः अन स्वसिमया क्वय् थुनाबिल। अले इपि न्हयन्हु तक छुं मनसं दुखं च्वन।
- 13 परमप्रभु प्रति विश्वास बहःम्ह मज्गुलि शाऊल सित। छायाःसा वं यागु आज्ञा पालन मयाः। हानं वं सीम्ह मन्या आत्मालिसें खँल्हाबल्हा याइम्ह मिसायाके सल्लाह काःगु खः।
- 14 वं परमप्रभुयाके सल्लाह मकाः। उकि परमप्रभुं वयात स्यानाः देश थिशैया काय् दाऊदयात बियादिल।

11

दाऊदयात इस्राएलयाम्ह जुजु ल्यःगु

२ शम् ५:१-३

- 1 इस्राएल्यापि सकल मनुत हेब्रोन्नय दाऊदयाथाय मुंवया: वयात थथे धाल, “जिपि छिगु हे ला व हि ख:।
- 2 न्हापा शाऊल जुजु जुयाच्वंबलय न छि लडाईलय जिमि सिपाईतय न्दालुवा: जुयादीगु ख:। अले परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं छित: थथे धयादिल, “छ जिम्ह मनुतय जवा: व शासक जुइ।”
- 3 इस्राएल्यापि सकल थकालित हेब्रोन्नय जुजु दाऊदयाथाय वल। दाऊद इपिलिसें परमप्रभुया न्हा:ने बाचा चिन। परमप्रभुं शम्एलया म्हुतु धयादीगु थें हे इमिसं दाऊदयात इस्राएलया जुजु अभिषेक यात।

दाऊदं यस्शलेम त्याकूगु

२ शम् ५:६-१०

- 4 दाऊद जुजु व सकल इस्राएलीत वना: यस्शलेम शहरय हमला यात। उबलय यस्शलेम शहरयात यबूस धाइगु ख:। उबलय अन यबूसीत च्वनाच्वंगु ख:।

5 यबूसीतयसं दाऊदयात धाल, “छ थव शहरय गबलें दुहां वये फइ मखु!” तर दाऊद इमिगु सियोनया किल्ला त्याका काल। उकिं मनुतयसं व शहरयात “दाऊदया शहर” धाल।

6 दाऊद धाल, “यबूसीतयत दकलय न्हापा हमला याइम मनु सेनापति जुइ।” सरस्याहया काय योआबं दकलय न्हापा यबूसीतयत हमला यात अले व सेनापति जुल।

7 दाऊद वना: किल्लाय च्वंगु जुया: उकियात “दाऊदया शहर” धयाहल।

8 डौंडाया पुर्नाखे चा जायका: माथं वंका: ते:गु थासय शुश्रू याना: वं शहर दयकल। योआबं शहरयागु ल्युं द्रुगु ब्व दयकल।

9 अले दाऊद झन झन बल्लानावन। छायाधा:सा दक्व शक्ति: दुम्ह परमप्रभु वलिसे दी।

दाऊदया बहादुर सिपाईत

२ शम् २३:८-३९

- 10 सकल इस्राएलीतलिसें मिलय जुया: परमप्रभुयागु बचकथं दाऊदयात इस्राएल न्यंकयाम्ह जुजु दयकेत व वयागु राज्य बल्लाकेत ग्वाहालि व्यूपि बहादुर सिपाईतय नाय: थुपि हे ख: -

11 हकमोनी याशोबागु। याशोबागु नांजा:पि स्वम्हयसिया नाय: ख:। छगु लडाईलय वं याकवां हे स्वस:म्हयसित भालां स्या:गु ख:।

12 वया लिपा अहोही दौदैया काय एलाजार। व स्वम्ह बहादुर सिपाईत मध्ये छम्ह ख:।

13 व पास-दम्मीमय दाऊदलिसे दु। अन तछवया छगु बुँइ पलिशतीत लडाईं यायेत मुंगु ख:।

14 मनुत पलिशतीतय न्हा:नं बिस्सुं वन तर दाऊद अले व जक बुँया दथुइ दना: ल्वानाच्वन। अले उगु बुँयात बचय याना: इमिसं पलिशतीतयत बुकल। थुकथं परमप्रभुं इस्राएलीतयत त्याकादिल।

15 स्विम्ह सिपाईत मध्ये तसकं नांजा:पि स्वम्ह अदुल्लामया गुफाया लिक्क ला:गु ल्वहँतय दाऊदयाथाय क्वहां वन। पलिशतीत रपाईमया ब्यासिइ छाउनी दयकाच्वनाच्वंगु ख:।

16 उबलय दाऊद किल्लाय दु। अले उबलय बेथलेहेम कब्जा याना: छपुच: पलिशती सिपाईत अन च्वनाच्वंगु ख:।

17 दाऊद तसकं त्या: चा:गुलि त:सलं धाल, “सुनां जित: बेथलेहेमया ध्वाखाया लिक्क च्वंगु तुथिं ल: त्वकी?”

18 अले उपि स्वम्ह बहादुर सिपाईत पलिशतीतय दथुं दुहां वना: बेथलेहेमया ध्वाखाया लिक्क च्वंगु तुथिं ल: कया: दाऊदयाथाय हल। तर दाऊद व ल: त्वने मखु धाल। अले परमप्रभुया न्हा:ने व ल: प्वंका: वं थथे धाल,

19 “छु जिं थुपि मनुतयगु हि त्वनेगु ला? परमेश्वरं जित: थज्या:गु ज्या यायेत पनादीमा। थुमिसं थ्व ल: थ:गु ज्यान पाना: ह:गु ख:।” उकिं वं व ल: त्वने मखु धाल।

थुपि स्वम्ह बहादुर सिपाईतयसं अज्या:गु त:धंगु ज्या या:गु ख:।

20 योआबया किजा अबीशै उपि स्विम्हयसिया नाय: ख:। छक: वं भालां स्वस:म्हयसित स्यात अले थुकथं व उपि स्वम्ह थें हे नांजा:म्ह मनु जुल।

21 उपि स्वम्ह स्वया: व यक्व नांजा:म्ह जुया: इमि नाय: जुल, तर व उपि स्वम्ह मध्ये छम्ह मजु।

22 यहोयादाया काय कब्सेलयाम्ह बनायाह बहादुर ज्या या:म्ह छम्ह बहादुर सिपाई ख:। मोआबयापि निम्ह दकलय ल्वायेस:पि सिपाईतयत स्या:म्ह व हे ख:। छक: च्वापु गायाच्वंबलय वं छगु गालय क्वहां वना: छम्ह सिंहयात स्यानाबिल।

23 वं निगत्या मिटर त:धीम्ह छम्ह मिश्रीयात नं स्यात। उम्ह मिश्रीया ल्हातय तसकं ताहाका:गु व त:पुगु भाला दु। बनायाहं ल्हातय छपु त:पुगु कथि कया: वयात हमला यात। वं मिश्रीया ल्हातं भाला लाकाकाल। अले उकिं हे वयात स्यानाबिल।

24 यहोयादाया काय बनायाह अज्या:गु त:धंगु ज्या या:गु ख:। व उपि स्वम्ह बहादुर सिपाईत थें हे नांजा:म्ह सिपाईं जुल।

25 उपि स्विम्ह मनु स्वया: वयात यक्व इज्जत दत। तर व स्वम्ह मध्ये छम्ह मजु। वयात दाऊदं थ: अङ्गारक्षकतय नाय: ल्यल।

26 वया बहादुर सिपाईत थुपि हे ख: - योआबया किजा असाहेल, बेथलेहेमयाम्ह दौदैया काय एल्हानान,

27 हारोदी शम्मोत, पेलोनी हेलेस,

28 तकोयाम्ह इक्केशया काय ईरा, अनतोतयाम्ह अबीएजेर,

29 ह्शाती सिब्बके, अहोही ईले,

30 नतोपाती महैर, नतोपाती बानया काय हेलेद,

31 बेन्यामीनपाखें गिबाया रिविया काय ईथे, पिरातोनी बनायाह,

32 गाशया खुसिचाया लिक्क च्वम्ह हूर, अबीती, अबीएल,

33 बहरीमी अज्मावेत, शाल्बोनी एल्यहाबा,

34 गीजोनी हाशेमया कायपि, हारारी शागेया काय जोनाथन,

35 हारारी साकारया काय अहीआम, ऊरया काय एलीपाल,

36 मकेराती हेपर, पेलोनी अहियाह,

37 कर्मेलया हेसो, एज्जैया काय नौर,

38 नातानया किजा योएल, हग्रीया काय मिभार,

- 39 अम्मोनी सेलेक, बेरोती नहैर गुम्ह सरूयाहया काय् योआबया ल्वाभः ज्वनीम्ह खः।
- 40 यित्री ईग, यित्री गारेब,
- 41 हिती उरियाह, अहलैया काय् जाबाद,
- 42 स्विम्ह मिजंतनापं स्बेनी शीजाया काय् अदीना। अदीना स्बेनीतय् छम्ह नायः खः।
- 43 माकाया काय् हानान, मिती योशापात,
- 44 अस्तेराती उज्जीया, अरोएयाम्ह होतामया काय्पि शमा व यीएल,
- 45 शिम्रीया काय् येदीएल, वया किजा तिजी योहा,
- 46 महाबी एलीएल, एल्नामया काय्पि यरबि व योशब्याह, मोआबी यित्मा,
- 47 एलीएल, ओबेद व मेजोबी यासीएल।

12

दाऊदनापं मिलय् ज्वःपि बहादुर सिपाइँत

- 1 कीशया काय् शाऊलपाखे दाऊद बिस्सुं ज्वलय् सिक्लग शहरय वनापं मिलय् ज्वःपि बहादुर सिपाइँत थुपि खः — इपि दाऊदयात लडाइँलय् ग्वाहालि ब्युपिं बहादुर सिपाइँत मध्येयापिं खः।
 - 2 इमिसं जव व खव ल्हातं धुषुप वाण कय्के फु। अथे हे थुमिसं जव व खव ल्हाः छ्यलाः कफतांवां ल्हवँ कय्के फु। इपि बेन्यामीन कुलयापिं शाऊलया थःथिति खः।
 - 3 इमि नायः गिबियाती शेमाहया काय्पि अहीएजेर व वया ल्ययाम्ह योआश खः। अले अज्मावेतया काय्पि यजीएल व पलेत, बराकाह व अनातोती येह,
 - 4 गिबोनी यिश्रमायाह, (यिश्रमायाह स्विम्ह बहादुर मध्ये छम्ह बहादुर व स्विम्हयसिया नायः खः)
 - 5 यर्मिया, यहासेल, योहानान, व गदेराती योजाबाद, एल्जै, यरीमीत, बाल्याह, शमरयाह, हास्पी शपत्याह,
 - 6 एल्काना, यिश्रयाह, अज्जेल, कोरह वंशयाम्ह योएजेर व याशोबाम,
 - 7 गदेरया यरोहामया काय्पि योएलह व जवदियाह खः।
 - 8 गाद कुलयापिं छुं मनुत नं मस्भूमिइ दूगु किल्लाय् दाऊदनापं मिलय् ज्वल। इपि लडाइँया लागि तालिम कयातःपि सिपाइँत खः। इमिसं भाला व ढाल बांलाकः चले याये सः। इमिगु ख्वाः सिहयागु ख्वाः थें च्वं, अले पहाड पहाडय् चल्ला थें ब्वंयि वने फु।
 - 9 एसेर इमि नायः खः, निम्हम्ह ओबदिया, स्वम्हम्ह एलिआब,
 - 10 प्यम्हम्ह मिशमन्ना, न्याम्हम्ह यर्मिया,
 - 11 खुम्हम्ह अतै, न्हयम्हम्ह एजीएल,
 - 12 च्याम्हम्ह योहानान, गुम्हम्ह एल्जाबाद,
 - 13 झिम्हम्ह यर्मिया व झिंछम्हम्ह मकबन्ने खः।
 - 14 थुपि गादीत सेनाया कफानत खः। इपि मध्ये दकले चिधंम्ह सिपाइँ सछिम्ह सिपाइँति ग्यं। इपि मध्ये दकले तःधंम्ह सिपाइँ द्रुःछिम्ह सिपाइँति ग्यं।
 - 15 न्हापांगु दँया न्हापांगु लाय् यर्दन खुसिइ सिथ सिथ तक हे लः जाया वःबलय् इमिसं खुसि छिल। अले खुसिया पुर्ब व पच्छिमया ब्यासि-ब्यासिइ च्वंपिं मनुतयत् लिनारखवत।
 - 16 छकः बेन्यामीन व यहदा कुलयापिं छुपुचः मनुत दाऊद दूगु किल्लाय् वल।
 - 17 इमित नापलायेत दाऊद पिहां वल अले थथे धाल, “छिपि जितः ग्वाहालि बीत पासा जुयाः वयागु खःसा थन छिमित लसकुस दु। तर जिं छिमिगु छुं स्यंकागु मदुसां छिमिसं ध्वंलानाः जितः जिम्ह शन्नतयगु ल्हातय बीत वयागु खःसा जिमि पुर्खातय परमेश्वरं ध्व स्वव्याः न्याय यानादीमा।”
 - 18 उबलय् हे स्विम्ह मध्येया नायः अमासेयात परमेश्वरया आत्मां हपाःबियादिल। अले वं थथे धाल, “हे यिशैया काय् दाऊद जिपिं छिपाखे दु।
- छि ताःलायेमा
- छितः ग्वाहालि ब्युपिं नं ताःलायेमा,
छाय्धाःसा छिमि परमेश्वरं हे छन्त ग्वाहालि यानादी।”
- उकिं दाऊद इमित लसकुस यात। वं इमित सेनाया नायःत दयकल।
- 19 दाऊद पलिशरीतनापं मिलय् जुयाः शाऊलनापं लडाइँ याः वनाच्वंबलय् मनशे कुलयापिं छुं सिपाइँत दाऊदयाथाय् बिस्सुं वल। वं पलिशरीतयत् ग्वाहालि धाःसा मयाः, छाय्धाःसा पलिशरीतय् शासकतयसं थज्याःगु सल्लाह यानाः वयात लितछवल, “थ्वं थः मालिकनापं मिलय् जुयाः इती त्वःताबिल धाःसा इगु छ्यं ल्यं दइ मखु।”
 - 20 दाऊद सिक्लग् थुं लिहां वनाच्वंबलय् वयाथाय् बिस्सुं वःपि मनशे कुलयापिं सिपाइँत थुपि खः — अदनाह, योजाबाद, येदीएल, मिखाएल, योजाबाद, एलीह व सिल्लतै। थुपि मनशेशेया द्रुःछिम्ह द्रुःछिम्ह सेनाया नायः खः।
 - 21 इमिसं हे हमला याःवइपि शन्नतलसे ल्वायेत दाऊदयात ग्वाहालि बिल। छाय्धाःसा इपि सकले बहादुर सिपाइँत खः, अले सेनाया नायःत जुल।
 - 22 दाऊदयात ग्वाहालि बीत न्हि न्हि यक्व मनुत वया हे च्वन। थुकथं दाऊदयाके परमेश्वरया सेना थें च्वंगु छगू तःधंम्ह व बल्लाःगु सेना दत।
- हेब्रोनेय् मेपिं दाऊदलसे मिलय् जू वःगु
- 23 परमप्रभुं धयादीगु थें शाऊलया राज्य दाऊदया ल्हातय बीत हेब्रोनेय् ल्वाभः धानाः दाऊदलसे मिलय् ज्वःपिं मनुतयगु ल्याः थथे दु —
 - 24 यहदा कुलं — ढाल व भाला ज्वनातःपि खदुः व च्यासः (६,८००) म्ह सिपाइँत लडाइँया लागि वल।
 - 25 शिमियोन कुलं — न्हयेद्रः व सच्छि (७,१००) म्ह लडाइँ यायेफुपिं सिपाइँत लडाइँया लागि वल।
 - 26 लेवी कुलं — प्यद्रुः व खसः (४,६००) म्ह।
 - 27 हास्नया घरानाया नायः यहोयादानापं स्वद्रुः व न्हयसः (३,७००) म्ह मिजंत वल,
 - 28 अले छम्ह बहादुर सिपाइँ सादोकनापं वयागु हे परिवारयापिं निइनिम्ह नायःत वल।
 - 29 बेन्यामीन कुलं — स्वद्रुः (३,०००) म्ह वल। इपि शाऊलया थःथिति खः। उबलय् तक बेन्यामीन कुलयापिं आपालं मनुत शाऊलया घराना प्रति वफादार जुयाच्वंगु खः।

- 30 एफ्राइम कुलं - तसकं बहादुरं व थथःगु वंशयं नांजाःपि निद्रः व च्यासः (२०,८००) म्ह सिपाईं वल।
 31 दाऊदयात जुजु दयकेत मनशेया बच्छि कुलं - झिंच्यादः (१८,०००) म्ह मनु वल।
 32 इस्राखार कुलं - इस्राएलं छु यायेमाः धकाः स्युपि अले ईयात थपि निद्रः (२००) म्ह नायःत व इमिसं धाःथे च्वनिपि इमि थःथितत वल।
 33 हानं जबूलन कुलं - लडाईया लागि तयार जूपि, फुक्क कथंया ल्वाभः ज्वनातःपि दाऊद प्रति वफादार नेयदुः (५०,०००) म्ह सिपाईं वल।
 34 नपाली कुलं - दूःछि (१,०००) म्ह हाकिमत अले ढाल व भाला ज्वनिपि स्विन्हयदुः म्ह सिपाईं वल।
 35 दान कुलं - लडाईया लागि तयार जूपि निद्रः व खुसः (२८,६००) म्ह सिपाईं वल।
 36 अले आशेर कुलं - लडाईया लागि तयार जूपि पिद्रः (४०,०००) म्ह सिपाईं वल।
 37 स्बेन, गाद व यदनाया पुर्वपाखेया मनशेया बच्छि कुलं - फुक्क कथंयागु ल्वाभः ज्वनातःपि छगु लाख व निद्रः (१,२०,०००) म्ह सिपाईं वल।
 38 थुपि सकले सिपाईंत लडाईया लागि तयार जुयाः दाऊदयात इस्राएल न्यंकयाम्ह जुजु दये हे दयके धकाः हेब्रोन शहरयः वःगु खः। इस्राएलयापि मेपि मनुत न व हे तातुनां छर्पे जुगु खः।
 39 इपि दाऊदनापं हेब्रोनय स्वन्हू तक च्वन। इमि थःथिततयसं इमिगु लागि नयेगु व त्वेनेगु तयार याःगु खः।
 40 इस्राखार, जबूलन व नपाली कुलयापि मनुतयसं न गधा, ऊंट, खच्चर, व द्रहंयात क्वबिकाः छुचुं, यःमरि ग्वारा, किसमिस ज्वॉय, दाखमघ, जैतूनया चिकं हल। इमिसं स्यानाः नयेत सा द्रहं व फेत न ज्वनावल। इस्राएलयापि मनुत तसकं लयताः।

13

बाचाया सनु किर्यंत-यारीमं लित हःगु

२ शम् ६:१-११

- 1 दाऊद जुजु थः फुक्क हाकिमत, थः सेनाया जनरल व कप्तानतनापं सल्लाह यात। दूःछिम्ह सिपाईंतय पुचःयापि नायःतनापं सल्लाह यात।
 2 अनलि व इस्राएलयापि सकल मनुतयत थये धाल, “छिमिसं ज्यु धाःसा व परमप्रभु इी परमेश्वरयागु नं अज्याःगु हे इच्छा दुसा इीसं इस्राएलया फुक्क थासय इीपि मेपि दाजुकिजापि व इमिगु शहर अले पशु ज्वयेगु ख्यलय च्वनिपि पुजाहारीतयत व लेवीतयत इीपिनापं मिलय जू वा धकाः खबर छवयेगु।
 3 थः परमेश्वरया बाचा चिनादीगु सनु थःथाय हयेनु, छायाधाःसा इीसं शाऊल जुजुया पालय उकियात वास्ता मयाना।”
 4 थ्व खँ सकल मनुतयत यःगुलि इमिसं अथे यायेत मानय जुल।
 5 उकि किर्यंत-यारीमं परमेश्वरया सनु हयेत दच्छिनय च्वंगु मिश्र देशया शिहोर खुसिनिसें उत्तरय लेबो-हमात तकयापि सकल इस्राएलीतयत दाऊदं मुंकल।
 6 अले दाऊद व सकल इस्राएलीत यहदाया बालाय (बाला किर्यंत-यारीमया मेगु नं खः) बाचा चिनादीगु सनु कायेत वन। व सनूयात परमेश्वर परमप्रभुया नामं सतीगु खः। अले वयकः उकिया च्वय करु-बतय दथुइ च्वनादी।
 7 मनुतयसं अबीनादाबया छैय वनाः परमेश्वरया बाचाया सनु पितहल। इमिसं उकियात छःगः न्हगु गाडाय तल। उज्जाह व अहियोनं उगु गाडा न्ह्याकल।
 8 दाऊद व सकल इस्राएलीत परमेश्वरयात हनाबना तयेत थःगु फुक्क बलं प्याखं हल। इमिसं म्ये हाल, सारंणी, वीणा, दम्फु व भुस्याः थात, अले तुरही पुल।
 9 इपि कीदोनया अन्न दाइगु खलय थयंकः वःबलय द्रहंत लुफि हाःगुलि उज्जाह बाचाया सनु ज्वनेत थःगु ल्हाः न्ह्याज्याकल।
 10 परमप्रभु उज्जाह खनाः तंचायादिल। अले सनु थ्युगुलि वयात स्यानादिल। व परमेश्वरया न्ह्यःने अन हे सित।
 11 परमप्रभुं तम्ब्याः उज्जाहयात सजॉय बियादीगुलि दाऊद तम्बल। अले वं उगु थायया नं फारेस-उज्जाह तल। व नं थौं तक नं दनि।
 12 उखुन्हू दाऊद परमेश्वर खनाः ग्यात। अले वं धाल, “जि परमेश्वरया सनु गथे यानाः थःनापं यंके फैः?”
 13 उकि दाऊदं सनु यरुशलेमय मयंक तर छखे वनाः गिती ओबेद-एदोमया छैय यंकल।
 14 परमेश्वरया सनु ओबेद-एदोमयाथाय स्वला तक लानाच्वन। परमप्रभुं ओबेद-एदोमया परिवारयात व वयाके दुगु फुक्क चिजयात आशिष बियादिल।

14

दाऊदया मेपि सन्तान

- 1 दुरोसयाम्ह जुजु हीरामं दाऊदयाथाय दूत छवल। वं दाऊदया लायकू दनेत खयःसिं, दँकःमित व सिंकःमित नं छवल।
 2 अले परमप्रभुं थःत धाथे हे इस्राएलयाम्ह जुजु दयकादीगु दू धइगु खँ दाऊदं सिल। छायाधाःसा परमेश्वरया प्रजा इस्राएलया निति वयागु राज्य यक्व तःधंगु जुइ धुकूगु खः।
 3 यरुशलेमय दाऊदं मेपि मिस्तलिसें नं ब्याहा यात। वया येक्व कायपि दत।
 4 अन बूपि वया कायपिनिगु नं थये दु - शम्मूअ, शोबाब, नातान, सोलोमन,
 5 यिभार, एलीशुअ, एल्पेलेत,
 6 नोगह, नेपेग, यापी,
 7 एलीशामा, बेलीयादा व एलीपेलेत।
 दाऊदं पलिशतीतयत बुकूगु
 8 दाऊद इस्राएल न्यंकयाम्ह जुजु जूगु खँ न्यनाः पलिशतीतयसं वयात ज्वनेत थः सकल सेना छवल। दाऊद नं थ्व खँ न्यनाः इपिलिसिं ल्वायेत वन।
 9 पलिशतीतयसं रपाईमया ब्यासिइ च्वपि मनुतयत हमला यानाः इमिगु सामान लतय यात।
 10 अथे जुयाः दाऊदं परमेश्वरयाके न्यन, “जि पलिशतीतयत हमला याये ला? छि इमित जिगु ल्हातय बियादी ला?”
 परमप्रभुं लिसः बियादिल, “हँ, जि इमित छगु ल्हातय बी।”
 11 दाऊद व वया सेना बाल-पराजीमय* वन। अन इमिसं पलिशतीतयत बुकल। अले वं धाल, “लः पंम्हया पिहां वःगु थे जिमि शत्रुय विरोधय परमेश्वरं जिपाखें पंम्हया पिहां झाःगु दु।” अथे जुयाः व थायया नं बाल-पराजीम तल।
 12 पलिशतीत बिस्त्युं वंबलय इमिसं अन थः घःतयगु मूर्तित त्वःताथकल अले दाऊदं उपि मूर्तितयत छव्यकाछवयेगु आज्ञा बिल।
 13 हाकनं छकः पलिशतीत वयाः उगु ब्यासिइ लुटपीट यात।

* 14:11 १४:११ बाल-पराजीम या अर्थ “पंम्हयाः झाःम्ह परमप्रभु खः।”

- 14 उक्तिं दाऊदं हाकनं परमेश्वरयाके सल्लाह काल, अले परमेश्वरं वयात लिसः बियादिल, “च्चय तप्यक थाहां वने मते, चाःहिला हूं। अले मेखेपाखें थाकुराः सिमाया न्हाःनेनं हमला या।
- 15 छं थाकुराः सिमाया च्चका च्चकां सिपाइंत न्यासि वंगु थें च्चंगु सः न्यनीबलय हमला या, छायाधाःसा जि परमेश्वर छंगु न्हाः न्हाः पलिशती सेनायात बुकेत वने।”
- 16 दाऊदं परमेश्वरया आज्ञा कथं यात। अले वं पलिशतीतयत् बुकल। वं अज्ज पलिशतीतयत् गिबोननिसें गेजेर तक लें दुच्छि हे लिनायंकल।
- 17 थथे दाऊदया नां फुकक थासय् थ्यन। अले परमप्रभुं फुकक जातियात वयागु भय काइपि दयकादिल।

15

सन् यरूशलेमय् हःगु

- 1 दाऊदं दाऊदया शहरय् थःगु लागि लायकू दयकल। वं परमेश्वरया बाचाया सन् तयेत छगुथाय् नं दयकल। अले उकिया लागि छगु पाल ग्वल।
- 2 अले लेवीतयसं जक परमेश्वरया सन् क्वबीमा धकाः वं आज्ञा बिल। छायाधाःसा परमप्रभुं इमित हे सन् क्वबीत व न्हाबल्लेया सेवा यायेत लयःगु खः।
- 3 थुकथं दाऊदं इस्त्राएलीयापि सकल मन्तयत् बाचाया सन् उकिया लागि वं दयकूगु थासय् हयेत यरूशलेमय् सःतल।
- 4 अनलि वं हासनया सन्तान व लेवीतयत् सःतके छ्वल।
- 5 कहातया सन्तानपाखें नायः उरीएल व वया १२० म्ह थःथिति वल।
- 6 मरारीया सन्तानपाखें नायः असायाह व वया २२० म्ह थःथिति वल।
- 7 गेशोनिया सन्तानपाखें नायः योएल व वया १३० म्ह थःथिति वल।
- 8 एलीजापानया सन्तानपाखें नायः शमायाह व वया २०० म्ह थःथिति वल।
- 9 हेब्रोनेया सन्तानपाखें नायः एलीएल व वया ८० म्ह थःथिति वल।
- 10 उज्जीएलया सन्तानपाखें नायः अम्मीनादाब व वया ११२ म्ह थःथिति वल।
- 11 दाऊदं सादोक व अबियाथार पुजाहारीत व खम्ह लेवीत उरीएल, असायाह, योएल, शमायाह, एलीएल व अम्मीनादाबयात सःतल।
- 12 अले इमित थथे धाल, “छिपि हे लेवीतय परिवार परिवारयापि नायःत खः। छिमिसं थःपिन्त व छिमि थःथितितयत् पवित्र या। अले परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया बाचाया सन् जि व तयेत दयकागु थासय् हजि।
- 13 थ्व छिबे न्हापा अन छिपि मदगुलि परमप्रभु परमेश्वर जिपि खनाः तंचायादिल। छायाधाःसा जिमिसं बाचाया सन् गथे यानाः हयेमाः धकाः वयकःयाके मन्यन।”
- 14 उक्तिं परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरयागु सन् हयेत पुजाहारीत व लेवीतयसं थःपिन्त पवित्र यात।
- 15 मोशां परमेश्वरया वचनकथं आज्ञा ब्यु थें लेवीतयसं परमेश्वरया सन् न्वःनाप थःगु ब्वहलय् क्वबिया हल।
- 16 अनलि दाऊदं लेवीतय नायःतयत् इमि थःथितिपिन्त लसताया म्ये हालेत व सारंगी, वीणा व भुस्यालं संगीत थायेत म्ये हालीपि व बाजं थाइपिकथं लयः धकाः आज्ञा बिल।
- 17 अले लेवीतयसं योएलया काय हेमान व वया दाजुकिजापिपाखें बैक्याहया काय आसाप व इमि दाजुकिजापिपाखें मरारीतपाखें कृशायाहया काय एतानयात ल्यल।
- 18 इपिनापं इमिसं निगुगु थासय् च्चंपि थःथितित जकरिया, याजीएल, शमीरामोत, यहीएल, उन्नी, एलीआब, बनायाह, मासेयाह, मत्तियाह, एलीपलेह, मिक्नेयाह व लुखा पिवाःत ओबेद-एदोम व यीएलयात ल्यल।
- 19 म्ये हालामि हेमान, आसाप व एतानयात कंययागु भुस्याः थायेत ल्यल।
- 20 सारंगीइ अलामोत धाःगु राग थायेत जकरिया, अजीएल, शमीरामोत, यहीएल, उन्नी, एलीआब, मासेयाह व बनायाहयात ल्यल।
- 21 अले वीणाय् शिमिनिथ धाःगु राग थायेत मत्तियाह, एलीपलेह, मिक्नेयाह, ओबेद-एदोम, यीएल व अज्ज्याहयात ल्यल।
- 22 संगीत ज्ञान दुम्ह जुयाः इमिसं कनन्याहयात म्ये हालीपि लेवीतयत् जिम्मा बिल।
- 23 बाचाया सन्त्या पिवाः च्चनीपि बैक्याह व एल्काना खः।
- 24 परमेश्वरया सन्त्या न्हाःने तुही पुइपि पुजाहारीत शबन्याह, योशापात, नतनेल, अमासै, जकरिया, बनायाह व एलीएजर खः। ओबेद-एदोम व येहियाह उकिया लुखा पिवाःत खः।
- 25 अले दाऊदं व इस्त्राएलयापि थकालित व दुःछि-दुःछिम्ह सिपाइंतय नायःत ओबेद-एदोमया छेंनं लयलयतातां बाचाया सन् हयेत वन।
- 26 परमप्रभुया बाचाया सन् क्वबिपि लेवीतयत् परमेश्वरं ग्वाहालि बियादीगुलि इमिसं न्हयम्ह द्रहं व न्हयम्ह भ्याःचायात बां बिल।
- 27 दाऊदं व सन् क्वबिपि सकल लेवीत म्ये हालीपि व म्ये हालिपिनि नायः कनन्याहं मलमलयागु वसः फिनातःगु दु। दाऊदं मलमलया एपोदं नं फिनातःगु दु।
- 28 थथे सकल इस्त्राएलीतयसं जयजय धकाः हा हां फैया नेकू व तुही पुं अले भुस्याः, सारंगी व वीणा थाथां परमप्रभुया बाचाया सन् ज्वनाः वल।
- 29 परमप्रभुया बाचाया सन् दाऊदया शहर दुने यंकाच्चंबलय् शाऊलया म्हाय् मीकलं इयालं स्वत, वं दाऊद जुजुयात प्याखं हुलाच्चंगु व लयलयतातां तिन्ह्याच्चंगु खनाः वं दाऊदयात घच्चाये कथं स्वल।

16

- 1 लेवीतयसं परमेश्वरया सन् हयाः दाऊदं व तयेत ग्वःगु पाल दुने तल, अले इमिसं परमेश्वरयात होमबलि व मेलबलि छाल।
- 2 दाऊदं होमबलि व मेलबलि छायेधुंकाः वं परमप्रभुया नामय् मन्तयत् सुवाः बिल।
- 3 अले वं सकलें इस्त्राएली मिजंत व मिस्तयत् छापा छापा मरि, छगः छगः खजूर व छज्वाँय् छज्वाँय् किसमिस इनाबिल।
- 4 परमप्रभुया सन्त्या न्हाःने सेवा यायेत, वयकःयात इनाप यायेत, सुभाय् देछायेत अले परमप्रभु, इस्त्राएलयाम्ह परमेश्वरया प्रशंसा यायेत दाऊदं छुं लेवीत ल्यल।
- 5 इमि नायः आसाप खः। अले वया ल्युयाम्ह जकरिया खः। यीएल, शमीरामोत, यहीएल, मत्तियाह, एलीआब, बनायाह, ओबेद-एदोमयात वीणा व सारंगी थायेत ल्यल। आसापं धाःसा भुस्याः थाइगु।
- 6 अले परमेश्वरया बाचाया सन्त्या न्हाःने न्हाबल्ले तुही पुयेत, पुजाहारीत बनायाह व यहासेलयात ल्यल।

दाऊदया सुभाय्या भजन

भज १०५:१-१५; १६:१-१३; १०६:१, ४७, ४८

- 7 उखन्हु आसाप व वया थःथितितयत् दाऊदं थ्व भजन परमप्रभुयात सुभाय् देछायेत बिल -

- 8 परमप्रभुयात सुभाय देछा, वयकःया नां का जाति जातिया दथइ वयकलं छु यानादीगु खः व न्यकि।
- 9 वयकःया निति भजन हा, वयकःया प्रशंसाया म्ये हा, वयकःया फुक्क अजू चायापुगु ज्याया बारे कैं,
- 10 वयकःया पवित्र नांयात तःधकि, परमप्रभुयात मालिपिनिगु नुगः लयतायेमा।
- 11 परमप्रभु व वयकःया शक्तियात माला स्व, वयकःयात माला तुं च्वै।
- 12 वयकलं यानादीगु गजबगु ज्या लुमंकि, वयकःया अजू चायापुगु ज्या व वयकःया नियम लुमंकि,
- 13 अय, वयकःया दास इसाएलया सन्तान, अय, वयकलं ल्ययादीपि याकूबया कायपि।
- 14 वयकः परमप्रभु झी परमेश्वर खः। वयकःया न्यायया ज्या पृथ्वी न्यंक जुइ।
- 15 वयकलं थःगु बाचा न्हाबलें लुमंकादी, वयकलं थःगु बाचा द्रुलंद्रुः पुस्तायात बियादीगु खः।
- 16 व बाचा वयकलं अब्राहामलिसे चिनादिल, अले उकिया बारे वयकलं इसहाकलिसे पाफयादिल।
- 17 गुगु वयकलं याकूबलिसे पक्का यानादिल, अले इसाएलनापं थथे धकाः न्हाबलेंया बाचाकथं चिनादिल,
- 18 “जिं छन्त हे कनान देश बी। व छंगु थःगु सबय जुइ।”
- 19 अबलय छं ल्याखय कम, यक्व हे कम, अले कनान देशय परदेशी जुयाच्वंगु खः।
- 20 इपि छगु देशं मेगु देश छगु राज्यं मेगु राज्य चाचाःहिलाः जुइ।
- 21 अयसं सुं मनुयात इमित दुःख बीके मन्चु, इमित रक्षा यायेत वयकलं जुजुपिन्त थथे धकाः ख्याच्वः बियादिल,
- 22 “जिं ल्ययापि मनुयत थी मते, जिमि अगमवक्तायत स्यके मते।”
- 23 हे पृथ्वीयापि सकलें मनुत, परमप्रभुया न्हाःने म्ये हा, न्हियान्हिथं वयकलं यानादीगु उद्धारया भिगु खं न्यंकाच्वै।
- 24 जाति जातियात वयकःया महिमाया बारे न्यंकि, सकल मनुय वयकःया अजू चायापुगु ज्याया बारे कैं।
- 25 परमप्रभु तःधंमह व तसकं प्रशंसा याये बहःमह खः। मेपि घःतयत स्वयाः वयकःयात अप्वः मानय यायेमा।
- 26 जाति जाति याःपि घःत ला मूर्ति जक खः, तर परमप्रभुं ला स्वर्ग दयकादिल।
- 27 महिमा व गौरव वयकःया न्हाःने दु, वयकःयाथाय बल व लसता दु।
- 28 हे जाति जातिया छैजःपिं, परमप्रभुयात तःधंकि, वयकःया महिमा व बलयागु प्रशंसा या।
- 29 परमप्रभुया नांयात तःधकेत वयकःया प्रशंसा या, देछा ज्वनाः वयकःया देगलय वा। पवित्रतां झःझः धायकः परमप्रभुया आराधना या।
- 30 हे पृथ्वीयापि सकल मनुत, वयकःया ग्याःभय का! संसार धिसिलाक्क च्वंगु दु, उकियात संके फइ मखु।
- 31 पृथ्वी व आकाश लयतायेमा! परमप्रभुं हे शासन यानादी धकाः जाति-जातियात धायेमा।
- 32 समुद्र व अन दुपि फुक्क प्राणीत लयतायाः थ्वयक हालेमा। खयः व उर्की दुगु फुक्क चिज लयतायेमा।
- 33 अले गुँया सिमातयसं म्ये हाली, इमिसं परमप्रभुया न्हाःने लयलयतातां म्ये हाली, छाथ्याःसा वयकः पृथ्वीया न्याय यायेत झाइ।
- 34 परमप्रभुयात सुभाय ब्यु, छाथ्याःसा वयकः भिंमह खः, वयकःया दयामाया न्हाबलें दयाच्वनी।
- 35 अले थथे धकाः तःसलं हा, “हे जिमित उद्धार यानादीमह परमेश्वर, जिमित बचय यानादिसँ। जिमित सुंकाः मेगु जातितपाखें बचय यानादिसँ। अले जिमिसं छिगु नामय सुभाय बी फइ, अले छिगु पवित्र नांयागु प्रशंसा याये।”
- 36 परमप्रभु इसाएलयामह परमेश्वरया न्हाबलें प्रशंसा जुइमा। अले सकल मनुयसं धाल, “आमेन! परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा।”
- 37 अले दाऊद जुजुं आसाप व वया लेवी दाजुकिजापिन्त न्हियान्हिथं यायेमाःगु नियमकथं बाचाया सनुया न्हाःने न्हाबलें सेवा यायेत तल।
- 38 वं ओबेद-एदोम व वया खुइच्यामह (६) ग्वाहालिमितयत इपिनापं सेवा यायेत तल। लुखाय पिवाः च्वनेत यदूनया काय ओबेद-एदोम व होसायात तल।
- 39 हानं दाऊदं पुजाहारी सादोक व वया पुजाहारी दाजुकिजापिन्त गिबोनया तःजाःगु थासय परमप्रभुया पालया न्हाःने तल।
- 40 इमिसं परमप्रभुं इसाएलीतयत बियादीगु व्यवस्थाय च्वया तःकथं सुथय व बहनी परमप्रभुया निति होमबलि वेदीइ छाइगु।
- 41 परमप्रभुया न्हाबलें दयाच्वनीगु दयामाया या कारण वयकःयात सुभाय बीत दाऊदं हेमान, यदून व नां कयाः ल्यःपि मनुयतय तल।
- 42 पवित्र भजनया निति तरही पुइगु, भुह्याःत व मेमेगु बाज थायेगु जिम्मा हेमान व यदूनयात ब्युगु खः। यदूनया कायपिन्त लुखाय पिवाः च्वनेत तल।
- 43 अनलि सकलें मनुत थथःगु छैयं लिहां वन, दाऊद अले थः परिवारयात आशिष बीत वन।

17

दाऊदयात परमेश्वरया बचं

२ शम् ७:१-१७

- 1 थःगु लायकुलिइ च्वनेधुंकाः छन्हु दाऊदं नातान अगमवक्तायात धाल, “थन जि देवदारु सिं दयकूगु लायकुलिइ च्वनाच्वनागु दु, तर परमप्रभुया बाचाया सनु धाःसा पालय दु।”
- 2 नातानं दाऊदयात धाल, “छिगु मनय छु दु व यानादिसँ। परमेश्वर छिलिसे दी।”
- 3 उखुन्हु चान्हय परमेश्वरया वचन नातानयाथाय वल,
- 4 “आः वनाः जिम्ह दास दाऊदयात थथे धा। ‘परमप्रभुं थथे धयादी, जि च्वनेत जिगु लागि देगः दयकीमह छ मखु।
- 5 जि इसाएलीतयत मिश्र देशं पित हयागु दिनिसें थौं तक जि गुबलें देगलय च्वनागु म्दु। जि न्हाबलें पालय च्वनागु दु अले छथासं मेगु थासय वयेगु वनेगु यानाच्वना।

- 6 गन गन जि इस्राएलनापं वयेगु वनेगु याना: छु जि जिगु लागि देवदारु सिंया देग: छाया मदयकागु धका: इमि नाय:तयत न्यना ला?"
- 7 "उकि आ: वना: जिम्ह दास दाऊदयात थये धा, 'दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थये धयादी, जि छन्त ख्यलय् फैचवलय् ज्वयेगु ज्यां लिक्या: इस्राएलया जिमि मन्तय जूजु दयका।
- 8 छ गन गन वन, जि छनापं च्वना, अले जि छिमि शत्रुतयत छंगु न्हा:नेनं चीकाबिया। आ: जि छन्त पृथ्वीयापि नांजा:पि मन्त मध्ये छम्ह दयकाबी।
- 9 जि थ: प्रजा इस्राएलया निंति छगुथाय् ल्यये। जि अन हे इमित तये अले इपि थ:गु हे देशय च्वनी। इमित अवलि दु:ख बी मखुत।
- 10 अले जि थ: प्रजा इस्राएलया निंति न्याय याइपि मन्त ल्ययागु इलनिसें थुके इमिसं न्हापा दु:ख ब्य थें दुष्ट मन्तयसं इमित हाकनं गबलें दु:ख बी मखुत। जि छिमि सकल शत्रुतयत नं नाश यानाबी।
- 11 "जि परमप्रभुं छंगु निंति छगु धराना दयकाबी धका: जि छन्त धाये।
- 12 छ सिना: छन्त थ: पुर्वातनापं थुनेधुंका: जि छिमि छम्ह काययात जूजु दयके, अले जि वयागु राज्ययात बल्लाकाबी।
- 13 जिगु लागि देग: दयकीम्ह व हे जूइ, अले जि वयागु सिहासन न्हाबलेंया लागि पलिस्था याये।
- 14 जि वया बौ जूइ अले व जिम्ह काय जूइ। जि छ स्वया: न्हापा शासन याइम्ह शाऊलपाखें थ:गु माया लित कयागु थें जि वपाखें धा:सा जिगु सदां दयाचवनीगु दयामाया गबलें लित काये मखु।
- 15 न्हाबलेंया लागि वयात जि थ:गु छें व राज्यया शासक दयके। अले वयागु सिहासन न्हाबलें दयाचवनी।"
- 16 परमेश्वरं वयात धयादीगु फुकक खं नातानं दाऊदयात कन।

दाऊद परमप्रभुयात सुभाय ब्यगु

२ शम् ७:१८-२२

- 16 अले दाऊद दुहां वना: परमप्रभुया न्हा:ने च्वन, अले वं थथे प्रार्थना यात,
- "हे परमप्रभु परमेश्वर, छि जित: थन तक हयादीत जि सु ख: धका: अले जिगु परिवार छु ख: धका:?"
- 17 हे परमेश्वर, थव छिगु मिखाय चिधंगु खं जुल, छायाधा:सा छि थ:दासया धरानाया लिपा वइगु ईया बारे धयादिल। हे परमप्रभु परमेश्वर, छि जित: छम्ह त:धम्ह मनु भापियादीगु दु।
- 18 "थ: दासयात ब्यगु इज्जतया बारे दाऊद छित: मेगु छु धाये फइ धका: हे परमप्रभु, छि थ: दासयात म्हस्यु।
- 19 छिम्ह दासया लागि अले छिगु इच्छा कथं छि थव त:धंगु ज्या यानादीगु दु, अले थुपि फुकक त:धंगु बचं सीके: बियादीगु दु।
- 20 "हे परमप्रभु, छि थें मेपि सुं नं परमेश्वर मदु, अले जिमिसं थ:गु हे न्हायपनं न्यनागु थें छि बाहेक मेम्ह मदु।
- 21 अले छिगु जाति इस्राएल थें ज्या:गु जाति मेगु छु जाति दु धका: उद्धार यायेत परमेश्वर थ: हे झा:गु पृथ्वीइ मेगु छु जाति दु ला? छि मिश्रं थ: मन्तयत त्व:तका: थ:गु नं त:धंकादिल, छि अजु चायापुगु ज्या क्यनादिल अले इमिगु लँयु दीपि जाति जातियात ख्याना: छवयादिल।
- 22 छि थ: प्रजा इस्राएलयात न्हाबलेंया लागि थ:गु दयकादीगु दु। अले छि हे परमप्रभु, इमि परमेश्वर जुयादीगु दु।
- 23 "आ: हे परमप्रभु, थ: दास व जिगु धरानायात छि छु बचं बियादीगु ख: व न्हाबलेंया लागि थापं जुयाच्वनेमा। छि बचं बियादीगु थें यानादिँ।
- 24 अले व थापं जुइमा व छिगु नं न्हाबलेंया लागि त:धनेमा। अले मन्तयसं थथे धाइ, 'दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु इस्राएलयाम्ह ख:, वयक: इस्राएलया लागि हे परमेश्वर ख:।' अले छि जिगु धरानायात सदा तयातइ।
- 25 "जिमि परमेश्वर, छिम्ह दासं छिगु न्हा:ने थव प्रार्थना यायेगु आँट यानागु दु छायाधा:सा छि थुपि फुकक खं जि छिम्ह दासयात क्यनादिल अले जिमि सन्तानयात जूजु दयके धका: जित: धयादिल।
- 26 हे परमप्रभु, छि हे परमेश्वर ख:, अले छि थ: दासयात थव भिगु बचं बियादीगु दु,
- 27 व छिगु न्हा:ने न्हाबलें दयाचवनेमा धका: आ: छि ययका: थ:दासया धरानायात सुवा: बियादीगु दु। परमप्रभु, छि वयात सुवा: बियादिल अले वयाके न्हाबलें छिगु सुवा: दइ।"

18

जुजु दाऊद त्यागु लडाइँया धल:

२ शम् ८:१-१८

- 1 थुकिया लिपा जुजु दाऊद पलिशतीतयत हमला याना: बुकल। अले वं इमिगु गात शहर व उकिया लिक्क लिक्क च्वंगु गां त्याका काल।
- 2 दाऊद मोआबीतयत नं बुकल अले इपि वयागु अधीनय च्वना: कर पुलिपि जुल।
- 3 यफ्रेटिस खुसिया लिक्क च्वंगु लागु त्याका कायेत वनाच्वंम्ह सोबाया जुजु हददेजेरयात दाऊदं हमातया लिक्क बुकल।
- 4 दाऊद दु:छि ग: रथ, न्हयद्गुम्ह रथ चलय याइपि व निइद्गु: न्यासि वनीपि सिपाईतयत कब्जा यात। दाऊद संछिम्ह सल बाहेक हददेजेरया रथ सालिपि दक्व सलतयत खुल्यां यानाबिल।
- 5 सोबायाम्ह जुजु हददेजेरयात व्वाहालि यायेत दमस्कस शहरं अरामीत वल। तर दाऊद इमि निइनिद्गु: सिपाईतयत स्यानाबिल।
- 6 अले दाऊद अरामया दमस्कस शहरय प्यखें छाउनीत तल। अरामीतयसं दाऊदया अधीनय च्वना: वयात कर पुल। थुकथं दाऊद, न्हाथाय वंसां परमप्रभुं वयात त्याकादिल।
- 7 दाऊद हददेजेरया कप्तानतयगु लँया ढाल कब्जा याना: यरुशलेमय हल।
- 8 व हददेजेरया शहरत तेबह व कुनं नं यक्व हे कैय हल। लिपा सोलोमन थव हे कैय पुख, त:धंगु थां व थलबल दयकेगुलिइ छ्यल।*
- 9 हमातयाम्ह जुजु तोऊनं सोबायाम्ह जुजु हददेजेरया फुकक सेनायात दाऊदं बुकुगु खें न्यन।
- 10 उकि वं थ:काय हददेजेरयात दाऊद जुजुयाथाय हददेजेरयात बुकुगुलि ज्वजलपा यायेत व बधाई बीत छवल। तोऊनं हददेजेरनापं त:क्व हे लडाइँ याये थुंकुगु ख:। अले हददेजेरं लँ: बह: व कैययागु थीथी कथंयागु थलबल ज्वना: वल।
- 11 जुजु दाऊद उपि थलमोल परमप्रभुयात देछाल। वं एदोमी, मोआबी, अम्मोनी, पलिशती व अमालेकीतपाखें का:गु लँ व वह: नं देछाल।
- 12 सस्रयाहया काय कप्तान अबीशिनं एदोमीतयत चियागु ब्यासिइ बुकल। अले वं झिच्याद्गुम्ह एदोमीतयत स्यात।
- 13 अबीशिनं एदोमय छाउनीत तल, अले सकल एदोमीत दाऊदया अधीनय च्वन। दाऊद न्हाथाय वंसां परमप्रभुं वयात त्याकादिल।

दाऊदया अधिकारीत

14 दाऊद इस्राएल न्यंक शासन यात। वं फुककसिगु लागि ख:कथं व न्यायकथं ज्या यात।

15 सस्रयाहया काय योआब सेनापति ख:, अहीलतुदया काय यहोशापात राज्यया ल्या:चा: तइम्ह ख:।

- 16 अहीतूबया काय सादोक व अबियाथारया काय अहीमिलेक पुजाहारीत खः। शब्शा छ्यान्जे खः।
17 यहोयादाया काय बनायाह करेती व पेलेथीतय कप्तान खः। अले दाऊदया कायपि जुजुया ततःधरि अधिकारी खः।

19

दाऊदं अम्मोनीत व अरामीतयत् त्याकृगु

२ शम् १०:१-१९

- 1 छुं ई लिपा अम्मोनीतय जुजु नाहाश सित, अले वया काय हानून जुजु जुल।
2 दाऊद जुजुं धाल, “जिं हानूनयात माया यायेमा, छायाःसा वया बौ नाहाशं जितः न्हाबलें माया याःगु खः।” उकिं बिचाः हनाः वं दूत छवल।
दाऊदया दूत अम्मोनय् थ्यंबलय्
3 अम्मोनी नायःतयसं थः जुजुयात धाल, “छिं स्वयादीबलय् दाऊदं छिमि बाःयात इज्जत यानाः बिचाः हनेत थुपि मनुत छवयाहःगु धकाः च्वनादिया ला? अथे खः हे मखुं। वं ला झीगु देश त्याका कायेगु लागि चिवा कायेत इमित छवयाहःगु खः।”
4 उकिं हानूनं दाऊदया मनुतयत् ज्वनाः इमिगु दाही खानाबिल। अले इमिगु वसः दथुइ जै तक हे चानाबियाः इमित लितछवल।
5 इपि छैय् लिहां वयेत तसकं मखल। छुं मनुतयसं वनाः दाऊदयात व खँ कनाबिल, अले दाऊदं इमित दाही ताहा मजुतले यरीहो शहरय् च्वनाच्वं धकाः खबर छवल।
6 आः जिपि दाऊदया मिखाय् तसकं बांमलाःपि मनुत जुइ धुंकल धकाः हानून जुजु व अम्मोनीतयसं सिल। उकिं इमिसं च्वय्यागु अराम-नाहारैम, अराम-माका व सोबां रथ व सारथीत बालं कयाहयेत ३४,००० किलोग्राम वहः छवल।
7 इमिसं ३२,००० रथनाय् माकाया जुजु व वया सेनात बालं कयाहल। माकायाम्ह जुजुया सेना वयाः मेदबाया लिक्क छाउनी तयाः च्वन। सकल अम्मोनीत नं थथःगु शहरं लडाइँ यायेत पिहां वल।
8 दाऊदं व खँ न्यनाः योआब व वया थः दक्व सिपाइँतयत् इपि लिसे लडाइँ यायेत छवल।
9 अम्मोनीत वयाः शहरया मू धवाखाया न्हाःने लडाइँ यायेत तयार जुयाच्वन। ग्वाहालि ब्यूवःपि जुजुपिन्सं चक्कंगु ख्यलय् थथःगु थाय काल।
10 योआबं थःगु न्हाःने व ल्युने लडाइँया लागि शत्रुया सिपाइँत तयार जुयाच्वंगु खनाः वं इस्त्राएलियापि ल्ययातःपि सिपाइँतय पुचःयात अरामीतलिसें त्वायेत छवल।
11 ल्यंदुपि मेपि सिपाइँतयत् व थःकिजा अबीशैया अधीनय् तल, अले इमित अम्मोनीत लिसे त्वायेत छवल।
12 योआबं अबीशैयात धाल, “अरामीतयसं जितः बुकाच्वंगु खन धाःसा छ वयाः जितः ग्वाहालि ब्यु, अम्मोनीतयसं छन्त बुकाच्वंगु खन धाःसा जि वयाः छन्त ग्वाहालि बी।
13 बल्ला व साहसी जु! अले थःगु जाति व झी परमेश्वरया शहरतयगु निति मन्यासें लडाइँ यायेनु। अले परमप्रभुयात छु याये यः वय्कलं व हे यानादी।”
14 अले योआब व वया सिपाइँतयसं अरामीतयत् हमला यात। अरामीत योआब वया सिपाइँतय न्हाःनं बिस्युं वन।
15 अले अरामीत बिस्युं वनाच्वंगु खनाः अम्मोनीत अबीशैया न्हाःनं बिस्युं वनाः शहर दुने दुहां वन। अनलि योआब यस्शलेमय् लिहां वल।
16 इस्त्राएलीतलिसें थःपि बुइ धुंकरु खँ अरामीतयसं सिल। इमिसं यफ्रेटिस खुसिया पुर्व हददेजेरया सेनापति शोपकया अधीनय् दुपि मेपि अरामीतयत् सःतके छवल।
17 व खँ न्यनाः दाऊदं सकल इस्त्राएली सिपाइँतयत् मुंकल। दाऊदं इमित यदनं खुसिया उखे यंकल। वं इस्त्राएलीतयत् अरामीतय न्हाःने थन। अले इमिसं वनापं लडाइँ यात।
18 तर अरामीत इस्त्राएलीतपाखे बिस्युं वन। अले दाऊदं इमि न्हयद्रुःमह रथ चल्य् याइपि व पिइद्रुःमह सिपाइँतयत् स्यानाबिल। अले इमिसं अरामी सेनापति शोपकयात नं स्यात।
19 हददेजेरया अधीनय् च्वपि जुजुपिन्सं जिमित इस्त्राएलं त्याकल धकाः सियाः दाऊदलिसें सन्धियात अले वयागु अधीनय् च्वन। अनलि अरामीतयसं हाकनं अम्मोनीतयत् ग्वाहालि बीगु इच्छा मयात।

20

रब्बा शहर त्याकृगु

२ शम् १२:२६-३१

- 1 बसन्तया इलय् योआब इस्त्राएलया सेनायात लडाइँया लागि यंकल। थव ई जुजुपि लडाइँ यायेत पिहां वनीगु ई खः। इस्त्राएलया सेनां अम्मोन देशयात तहसन्हस यानाबिल। दाऊद जुजु धाःसा यस्शलेमय् हे च्वन। इमिसं रब्बा शहरयात धेर्य यानाः हमला यात। अले उकियात भज्यंक स्यंकाबिल।
2 दाऊदं इमि जुजुया छेनं लुँयागु श्रीपिच काल। उकियागु तौल स्विन्यागु किलोग्राम दु, उकी रन्त थुनातःगु दु। दाऊदं व श्रीपिच कयाः थःगु छेन्य पुल। हानं वं शहरं यक्व हे सामान त्याकाहल।
3 वं शहरयापि मनुतयत् पिने पितहल अले इमित कःति, नँया कु व पा ज्वंकाः ज्या याकल। दाऊदं अम्मोनीतय फुक्क शहरय् थथे हे यात। अनलि व व वया सकल मनुत यस्शलेमय् लिहां वल।

पलिशतीतलिसे लडाइँ

२ शम् २१:१५-२२

- 4 उकिया लिपा पलिशतीतलिसें गेजेरय लडाइँ जुल। उगु लडाइँलय् ह्शती सिबबकैनं सिपै नांयाम्ह रपाइँतय सन्तानयात स्यात। अले पलिशतीत बूत।
5 पलिशतीतलिसें मेगु लडाइँ जुल। याइरया काय एल्हानानं गिन्तीयाम्ह गोल्थतया किजा लहमीयात स्यात। लहमीया भाला तसकं ताहा व इयातु। व कापः थाइगु ताहाकःगु डण्डी थें च्वं।
6 हानं गातय नं लडाइँ जुल, अन ल्हाः व ततिइ खुपु खुपु पचिंचा अर्थात निइय्यपु पतिंचा दुह राक्षस थें च्वंमह छम्ह मनु दु। व नं रफाया सन्तान खः।
7 वं इस्त्राएलीतयत् हिस्स्यात, अले दाऊदया दाजु शिमेअया काय जोनाथनं वयात स्यानाबिल।
8 दाऊद व वया मनुतयसं स्याःपि थुपि राक्षस थें च्वपि स्वह गातया रफाया सन्तान खः।

21

- मनुत् ल्याः खानाः दाऊदं पाप याःगु
 २ शमू २४:१-२५
- 1 शैतान इस्त्राएलया विरोधी जुल। उकिं वं इस्त्राएलया मनुत् ल्याः खायेगु ज्या यायेत दाऊदयात ग्वाकल।
 - 2 दाऊदं योआब व थः सेनाया कप्तानतयत् थथे धाल, “फुकक इस्त्राएल देश्य दच्छिनय् च्वंगु बेशैबा शहरंनिसें उतरय् दान तक हँ, मनुत् ल्याः खानाः जितः धा। अले इपिं ग्वःह दु धकाः जिं सीके फइ।”
 - 3 योआबं लिसः बिल, “परमप्रभुं इस्त्राएलयापि मनुत्तय सछिदुगं अप्वः दयकाबीमा। महाराज, उपि सकलें छसपोलया प्रजा, मखु ला? छिं छा्य थथे यानादीगु? छिं इस्त्राएल्य छा्य दोष हयादीगु?”
 - 4 अयत् जुजु दाऊदं थःगु बिचाः महीक। जुजु धाःथें हे योआबं यायेमाल। अले योआब वनाः इस्त्राएल न्यंक चाःहिलाः मनुत् ल्याः खानाः यस्त्रलेमय् लिहां वल।
 - 5 अले योआबं सेनाय् ज्या यायेफुपि ग्वःह मनु दु धकाः जुजुयात कन। सिपाईं जुयाः ज्या यायेफुपि मिजंत इस्त्राएल्य झिंछंगु लाख व यहुदाय प्यंगु लाख व न्हयेदुः मनुत् दु।
 - 6 तर योआबं लेवी व बेन्यामीनीतयत् ल्याः मखाः। छा्यथाःसा वयात जुजु दाऊदया थ्व आज्ञा तसकं मयः।
 - 7 परमेश्वरयाःगु मिखायं नं दाऊदं मभिगु ज्या याःगु दु, उकिं परमेश्वरं इस्त्राएलयात सजाँय बियादिल।
 - 8 अले दाऊदं परमेश्वरयात धाल, “जिं थथे यानाः तःधंगु पाप यानागु दु। आः जितः क्षमा यानादिसँ धकाः बिनित्ति याये। जिं मूर्खं ज्या यानागु दु।”
 - 9 अले परमप्रभुं दाऊदया अगमवक्ता गादयात थथे धयादिल,
 - 10 “वनाः दाऊदयात धा, “परमप्रभुं थथे धयादी, छंगु न्ह्यःने स्वंगु खँ तये, जिं छंगु विरोधय् ज्या यायेत छं उक्री मध्ये छगु ल्या!””
 - 11 अले गादं दाऊदयात वनाः धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, छन्त छु यः व ल्यः,
 - 12 स्वंगु दँया अनिकाल, वा स्वला तक शत्रुतपाखें बिस्यं जुयेगु, वा स्वन्हु तक देश्य परमप्रभुया तरवार, अर्थात् इस्त्राएल्य महामारी जुइगु अले परमप्रभुया दूत इस्त्राएल देशया फुकक थासय् नाश यानाचवनीगु। आः जिं थःत छवयाहयादींमहयसित छु लिसः बीगु खः व छिं क्वःछिनादिसँ।”
 - 13 दाऊदं गादयात धाल, “जिं तसकं आपतय लाःगु दु। जितः परमप्रभुया लहातय हे लाके ब्यु। छा्यथाःसा वयकः तसकं दयादुह्म खः। तर जिं मनुत्तयगु लहातय लाये म्वाःलेमा।”
 - 14 उकिं परमप्रभुं इस्त्राएल न्यंकं छगु महामारी छवयाहयादिल। अले इस्त्राएलयापि न्हयेदुः (७,०००) मनुत् सित।
 - 15 अले परमेश्वरं यस्त्रलेम नाश यायेत छम्ह स्वर्गदूतं छवयाहयादिल। तर वं व नाश यायेत्येबलय् परमप्रभुं व खनाः उगु नाशपाखें थःगु मन हिकाः उपि नाश याःवपिं स्वर्गदूतयत् धयादिल, “आः गात! छंगु ल्हाः दीकि अबलय् उपि स्वर्गदूत यबूसी अरौनाया खलाया लिक्क दनाच्वंगु खः।”
 - 16 च्वय स्वःबलय् दाऊदं परमप्रभुया स्वर्गदूतयात स्वर्गं व पृथ्वीया दथुइ थःगु नांगा तरवार ज्वनाः यस्त्रलेमयात नाश यायेत तयार जुयाच्वंगु खन। अले दाऊद व थकालित भांग्रा फिनाः बैय् भ्वसुल।
 - 17 अले दाऊदं परमेश्वरयात धाल, “मनुत्तय ल्याः खायेगु लागि आज्ञा बियाह्म जिं खः। पाप यानाम्ह जिं खः। दुंकाह जिं खः। बिचरा फैतयसं छु याःगु दु धकाः? हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर, जिं व जिमि परिवारयात सजाँय बियादिसँ अयत् थ्व विपति छिकपिनि मनुत्तयके मलायेमा।”
 - 18 अले परमप्रभुया दूतं गादयात दाऊदयात यबूसी अरौनाया खलाय वनाः परमप्रभुया नितिं छगु वेदी देयकेत आज्ञा ब्यु धकाः धाल।
 - 19 दाऊदं परमप्रभुया उजं मानय यात अले गादं धाःथें थाहां वन।
 - 20 उबलय् अरौना व वया प्यम्ह कार्यापि थःगु खलाय छव दयाच्वंगु खः। इमिसं स्वर्गदूतयात खंबलय प्यम्ह कार्यापि सुलेत बिस्यं वन।
 - 21 भचा लिपा अन दाऊद थ्यंकः वल, अरौनां जुजुयात खनेवं खला त्वःता वल अले बैय् छ्यं भ्वसुलाः दाऊदयात भागि यात।
 - 22 दाऊदं वयात धाल, “छं जितः छंगु खला म्यु थ्व महामारी पनेत अन परमप्रभुया नितिं छगु वेदी दयके। जिं छन्त उकिंकाय पूरा म् बी।”
 - 23 अरौनां दाऊदयात धाल, “महाराज, कयादिसँ! छितः छु याये मास्ति व, व यानादिसँ। जिं छितः होमबलिया लागि द्रहंत, छवयकेगु लागि थुपि छव दयेगु सिंपीत व अनबलिया नितिं छव बी। जिं थ्व फुकक छितः बी।”
 - 24 तर जुजुं वयात लिसः बिल, “मखु, जिं छन्त पूरा म् बी। छंगु सामान कयाः सितिकं लाःगु सामान परमप्रभुयात होमबलि छायेगु मखु।”
 - 25 अले वं अरौनायात व खलाया लागि खसः लँया धिबा बिल।
 - 26 अन वं परमप्रभुया नितिं छगु वेदी दयकाः होमबलि व मेलबलि छायाः तसलं परमप्रभुया नां कयाः प्रार्थना यात। अले परमप्रभुं स्वर्गं होमबलिया वेदीइ मि छवयाहयाः लिसः बियादिल।
 - 27 परमप्रभुं स्वर्गदूतयात थःगु लहातय दुगु तरवार दापय तयेत आज्ञा बियादिल, अले स्वर्गदूतं अथे हे यात।
 - 28 उबलय् परमप्रभुं थःत यबूसी अरौनाया खलाय लिसः बियादीगु दाऊदं खन, उकिं दाऊदं अन पशुत बां बिल।
 - 29 मस्भूमिइ मोशां दयकूगु नापलायेगु पाल व होमबलिया वेदी उबलय् तक गिबोनया आराधना यायेगु थासय हे दुगु जुयाचवन।
 - 30 तर दाऊद परमेश्वरयात आराधना यायेत अन वनेमफु, छा्यथाःसा परमप्रभुया स्वर्गदूतया तरवार खनाः व तसकं ग्याः।

22

- 1 अले दाऊदं धाल, “थ्व थासय परमप्रभु परमेश्वरया देगः व इस्त्राएलयापि मनुत्तयसं होमबलि छायेत वेदी दइ।”
- देगः दयकेत तयारी
- 2 उकिं दाऊदं इस्त्राएल्य च्वनाच्वपि परदेशीतयत् छथाय मुनेगु आज्ञा बिल, अले इपिं मध्ये व त्वहं कःमि मनुत् ल्यल। इमिगु ज्या परमेश्वरया देगः दयकेत त्वहं चायेगु खः।
- 3 वं धवाखाया लागि नकिं व कब्जा दयकेत यक्क न बिल। अले कैयं नं लने हे मफ्येक बिल।
- 4 अले दाऊदं ल्याः हे खायेमफ्येकः यक्क देवदास्या सिं नं मुंकल। छा्यथाःसा सीदोन व टुरोसयापि मनुत्तयसं यक्क हे देवदास्या सिं हःगु खः।
- 5 दाऊदं धाल, “परमप्रभुया नितिं दयकीगु देगः फुकक जातिया मिखाय तःजिगु नांजाःगु व तसकं बांलाःगु जुइमा। जिमि काय सोलोमन ल्यायम्हचा हे तिनि, उकिं देगः दयकेत जिं हे फुकक तयार यायेमा।” अथे जुयाः थः सी न्ह्यः दाऊदं यक्क सामान जोरय यात।
- 6 अले वं थःकाय सोलोमनयात सःताः परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया नितिं छगु देगः दयकेत आज्ञा बिल।
- 7 वं सोलोमनयात धाल, “हे जिमि काय, थः परमप्रभु परमेश्वरया नांया लागि जितः देगः छगु दयके मास्ति वःगु ला खः।
- 8 तर परमप्रभुं जितः थथे धयादिल, “छं यक्क लडाईं याःगु दु, अले यक्क मनुत्तयत स्याःगु दु। छं जिगु नांया नितिं थ्व देगः दयके खनी मखु, छा्यथाःसा छं जिगु न्ह्यःने बैय् यक्क हि बाः वयकूगु दु।

9 तर छिमि छम्ह काय दइ, व शान्ति यःम्ह मनु जुइ। जिं प्यखेरे वया शनूतपाखे वयात शान्ति बी। वयागु नां सोलोमन जुइ, व इस्राएलय् जुजु जुयाचरंतले जिं इस्राएलयात सुख व शान्ति बी।*

10 वं हे जिगु नया निति छः देगः दयक्की। व जिम्ह काय जुइ, जि वया बाः जुइ। वया वंशयाम्ह छम्हयसिन इस्राएलय् न्हाबले शासन याइ।”

11 दाऊदं थथे नं धाल, “जिमि काय, आः परमप्रभु थः छलिसे दयेमा अले वयकलं छं हे व दयकि धकाः धयादीं थं छ ताःलायेमा। थः परमप्रभु परमेश्वरया देगः दयकि।

12 परमप्रभुं छन्त इस्राएलया अधिकार बियादीबलय् छं परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु व्यक्स्था पालन यायेत वयकलं छन्त बुद्धि व ज्ञान बियादीमा।

13 छं परमप्रभुं मोशापाखे इस्राएलयात बियादीगु विधि व नियम बालाक मानय यात धाःसा छ ताःलाइ। साहसी व बल्लाः जु। ग्याये मते वा नुगः क्वतुके मते।

14 “जिं परमप्रभुया देगः दयकेत दुःख यानाः ३,४०० टन लुँ व ३४,००० टन वहः मुंकागु दु। उलि जक मखु लने हे मफकयः कैय वन नं मुंकागु दु। जिं सिं व ल्वहं नं यक्व हे तयार यानागु दु, तर छं उकी मेगु तने फु।

15 छके ज्या याइपिं मनुत यक्व दु। ल्वहं कःमित, ल्वहं चाइपि व सिंकःमितनापं फुक्क कथंया ज्या याये सःपि मनुत दु।

16 लुँ, वहः, कैय व नया ज्या याइपि शिल्पकारत अल्याख दु। आः ज्या शुफ या, परमप्रभु छलिसे दयेमा।”

17 दाऊदं इस्राएलयापि सकल नायःतयत थःकाय सोलोमनयात ग्वाहालि बीगु आज्ञा बिल।

18 “वं इमित धाल, परमप्रभु छिमि परमेश्वर छिपिनापं चवनादीगु दु, अले फुक्कपाखे छिमित शान्ति बियादीगु दु। वयकलं थ्व देशय् च्वपि मनुतयत जिगु ल्हातय् तयादीगु दु अले देश परमप्रभु व वयकःया जातिया अधीनय् दु।

19 अले थःगु पूरा मन बिया व बलं फल्ले परमप्रभु थः परमेश्वरया सेवा या। देगः दयकेगु ज्या शुफ या अले परमप्रभुयात इज्जत बीत दयकेगु उगु देगलय् बाचा चिनातःगु सनु व परमेश्वरया पवित्र थलबल ति।”

23

लेवीतय्गु ज्या

1 दाऊद बुरा जुल, उकि वं थःकाय सोलोमनयात इस्राएलयाम्ह जुजु दयकल।

2 दाऊदं इस्राएलयापि कुलनायः, पुजाहारीत व लेवीतयत् मुंकल।

3 वं वं स्विदें व स्विदें च्वययापि लेवीतयत् ल्याः खात, इपि दक्व यानाः स्विच्याद्दःम्ह मिजं दु।

4 जुजुं नीइयद्दःम्ह मनुतयत् देगःया ज्या स्वयेत, खुद्दःयात हाकिम व न्याय यायेत,

5 प्यद्दःयात लुखा पिवाः च्वनेत व प्यद्दःयात दाऊदं दयक्कुगु बाजं थानाः परमप्रभुया प्रशंसा यायेत ल्यल।

6 दाऊदं इमित लेवीतय् कायपि – गेशोर्न, कहात व मरारीया नांकथं भाग भाग यानाः ब्वथल।

गेशोर्नीत

7 गेशोर्नया निम्ह कायपि – लादान व शिमी खः।

8 लादानया स्वम्ह कायपि दु – तःधिकःम्ह काय यहीएल, जेताम व योएल खः।

9 थुपि स्वम्ह कायपि – लादानया परिवारयापि नायःत खः।

शिमीया स्वम्ह कायपि – शलोमोत, हजीएल व हारान।

10 शिमीया मेपि प्यम्ह कायपि – यहत, जीजा, येऊश व बरीआ।

11 यहत दक्कलय् तःधिकःम्ह व जीजा निम्हम्ह काय खः। तर येऊश व बरीआया यक्व कायम्हायपि मडु। उकि येऊश व बरीआयात छगू हे परिवारकथं ल्याः खाइगु। उकि येऊश व बरीआयात छगू हे परिवारकथं ल्याः खात अले छगू हे ज्या बिल।

कहातीत

12 कहातया प्यम्ह कायपि – अग्राम, गिसहार, हेब्रोन व उज्जीएल।

13 अग्रामया कायपि – हास्न व मोशा। हास्नयात ब्यागलं तःगु खः। व अले वया सन्तानयात न्हाबलेया लागि तक्कं पवित्रगु सामान देछायेत, परमप्रभुया न्हाःने बलि छायेत, वयकःया न्हाःने सेवा यायेत अले न्हाबलेया लागि वयकःया नामय मनुतयत् सुवाः बीत ब्यागलं तःगु खः।

14 परमेश्वरया मनु मोशाया कायपिन्त लेवी कुलय् ल्याः खात।

15 मोशाया कायपि – गेशोर्न व एलीएजर।

16 गेशोर्नया काय शबाएल नायः खः।

17 एलीएजरया छम्ह हे जक काय रहब्याह खः, तर रहब्याहया यक्व कायपि दु।

18 गिसहारया कायपि – मध्ये दक्कसिबय् तःधिकःम्ह काय शलोमीत खः।

19 हेब्रोनया कायपि – दक्कलय् तःधिकःम्ह यरियाह, निम्हम्ह अमर्याह, स्वम्हम्ह यहासेल अले प्यम्हम्ह यकमाम।

20 उज्जीएलया कायपि – दक्कसिबय् तःधिकःम्ह काय मीका, व निम्हम्ह गिशियाह।

मरारीत

21 मरारीया कायपि – महली व मूशी।

महलीया कायपि – एलाजार व कीश।

22 तर एलाजारया म्हायपि जक दु। छम्ह हे काय मदयकं हे व सित। वया म्हायपिन्सं थःथितिपिलिसें ब्याहा यात। इमि थःथिति कीशया कायपि खः।

23 मूशीया स्वम्ह कायपि – महली, एदेर व यरीमोत।

24 धलखय् परिवार परिवारकथं ना च्वयातःपि लेवीया सन्तान थुपि खः। इपि थथःगु परिवारया नायःत खः। धलखय् च्वयातःपि निदें व स्वयां च्वययापि खः। इपि परमप्रभुया देगलय् सेवा याइपि खः।

25 दाऊदं धाःगु खः, “परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थः मनुतयत् शान्ति बियादीगु दु। अले न्हाबलेया लागि यस्सलेमय् च्वनेत झाःगु दु।

26 उकि अवलि लेवीतयसं नापलायेगु पाल व आराधनाय् छ्यालिगु सामान क्वबियाः जुइ मालि मखुत।”

27 दाऊदया लिपागु आज्ञा कथं निदें व व स्वयां च्वययापि फुक्क लेवीतय्गु नां सेवाया ज्या यायेत धलखय् च्वल।

* 22:9 सः२ सोलोमनया सः हिब्रयागु शान्ति कयातःगु थं च्वं

28 लेवीतयगु ज्या परमप्रभुया देगःयागु आराधनाया ज्याय हास्नया सन्तानतयत ग्वाहालि बीगु खः। चुक व कोथया रेखदेख यायेगु, फुक्क पवित्र ज्वलं शुद्र यायेगु, परमेश्वरया देगःयागु आराधनाया मे मेगु ज्या यायेगु,

29 देछागु मरि टेबुलय मिलय यायेगु, अन्नबलिया छुचुं, सोडा मतःगु मरि, छूगु व चिकनय छुनातःगु मरि, ढक व नापय यायेगु व लनेगु फुक्क ज्याया जिम्मा इमिगु खः।

30 इपि न्हाबलें सुथय व बहनि परमप्रभुयात सुभाय बीत व प्रशंसा यायेत देने नं माः।

31 परमप्रभुयात विश्रामया न्हिइ, अमाइया नखबलाय व फुक्क मेगु क्वःछिनातःगु नखःचखःबलाय ल्यायाः नियमकथं फुक्क होमबलि न्हियान्हिथं छायेगु जिम्मा नं लेवीतयगु खः।

32 थुकथं लेवीतयसं नापलायगु पालया निति, पवित्र थाय्या निति व इमि थःथिति हास्नया सन्तानतय अर्धीनय च्वनाः परमप्रभुया देगःया सेवाया निति थःपित्सं यायेमाःगु ज्या याइगु।

24

पुजाहारीतयगु ज्या

1 हास्नया सन्तानयात थुकथं पुचः पुचः यानाः ब्यागलं तःगु खः। हास्नया काय्पि नादाब, अर्बीह, एलाजार व ईतामार खः।

2 नादाब व अर्बीह धाःसा थः बौ स्वयं न्हापा हे सित, इमि सूं काय्पि मद्दु। उकि एलाजार व ईतामार पुजाहारीया ज्या यात।

3 दाऊद जुजुं हास्नया सन्तानयात इमिगु ज्याकथं पुचः पुचः यानाः ब्यागलं तथाबिल। उगु ज्या यायेत वयात एलाजारया काय सादोक व ईतामारया काय अहीमेलकं ग्वाहालि बिल।

4 एलाजारया सन्तानयात झिंखुगु पुचलय ब्यागलं तथाब्यूगु खः। अले ईतामारया सन्तानयात च्यागु पुचलय ब्यागलं यानाब्यूगु खः। एलाजारया परिवारय ईतामारया परिवारय स्वयाः यक्च परिवार नायःत दुगुलि अथे याःगु खः।

5 एलाजार व ईतामार निम्हयसिया सन्तानया दथुइ तःम्ह हे देगःया हाकिमत व परमेश्वरया हाकिमत दुगुलि सुयागु नं पं मलीसं चिष्टा तथाः इमित ब्यागलं तथाबिल।

6 चिष्टा तइगु ज्या नं एलाजार व ईतामारया सन्तानं पालंपाः याइगु। अनलि इमिगु नां छम्ह लेवी छ्यान्जे नतेलेला काय शमायाहं च्वइगु। जुजु, जुजुया भारदारत, पुजाहारी सादोक, अबियाथारया काय अहीमेलक, लेवी परिवार व पुजाहारी परिवारया नायःत फुक्क साक्षी च्वनीगु।

7 न्हापागु चिष्टा यहोयारीबया नामय, निगुगु यदायाहया नामय,

8 स्वंगुगु हारीमया नामय, प्यंगुगु सोरीमया नामय,

9 न्यागुगु मल्लिकियाहया नामय, खुगुगु मियामीनया नामय,

10 न्हयगुगु हक्कोसया नामय, च्यागुगु अबियाया नामय,

11 गुंगुगु येशुअया नामय, झिगुगु शकन्याहया नामय,

12 झिंछगुगु एल्यासीबया नामय, झिनिगुगु याकीमया नामय,

13 झिंस्वंगुगु हप्पाया नामय, झिंयंगुगु येशेबाबया नामय,

14 झिंन्यागुगु बिल्गाया नामय, झिंखुगुगु इमेरया नामय,

15 झिन्हयगुगु हेजीरया नामय, झिंच्यागुगु हपिसेसया नामय,

16 झिंगुगुगु पतहियाहया नामय, निइगुगु यहेजकेलया नामय,

17 निइछगुगु याकीनया नामय, निइनिगुगु गम्पेलया नामय,

18 निइस्वंगुगु दलायाहया नामय, व निइप्यंगुगु माज्याहया नामय लात।

19 परमप्रभु इस्त्राएलायम्ह परमेश्वरयागु आज्ञा मानाय यानाः इमि पुर्खां हास्नं पलिस्था यानाथकगु ध्व नियमकथं इपि परमप्रभुया देगलय थःगु सेवाया ज्या याः वनीबलय इमिगु ज्या ध्व हे खः।

ल्यंदुपि लेवीत

20 ल्यंदुपि लेवीया सन्तानया मेपि परिवारया नायःतपाखें – अग्रामया कायपिपाखें – श्बाएल, श्बाएलया कायपिपाखें – येहदयाह।

21 रहब्याहया सन्तानपाखें – यिशियाह, यिशियाह जेठाम्ह खः।

22 यिसहारयापिपाखें – शलोमोत। शलोमोतया कायपि – यहत।

23 हेब्रोनया सन्तान न्हापाम्ह यरियाह, निम्हम्ह अमर्याह, स्वम्हम्ह यहासेल, प्यम्हम्ह यकमाम।

24 उज्जीएलया सन्तान – मीका। मीकाया सन्तानपाखें – शामीर।

25 मीकाया किजा यिशयाह। यिशयाहया सन्तानपाखें – जकरिया।

26 मरारीया सन्तान – महली व म्शी। यजियाहया सन्तान बनो।

27 मरारीया सन्तान – यजियाहपाखें बनो, शोहम, जक्कूर व इन्नी।

28 महलीपाखें – एलाजार। एलाजारया सूं नं सन्तान मद्दु।

29 कीशया सन्तान यरहमेल।

30 अले म्शीया सन्तान – महली, एदेर व यरीमोत।

लेवीत थथःगु परिवारकथं थुपि हे खः।

31 जुजु दाऊद, सादोक, अहीमेलक, अले पुजाहारी व लेवीतय नायःतयगु न्हाःने थः थःथिति हास्नया सन्तानतयसं याःगु थें इमिसं नं चिष्टा तल। दकलय तःथिकःम्ह दाजुया परिवारतयत दकलय चिधिकःम्हसिया परिवारयात थें हे व्यवहार यात।

25

देगलय म्ये हालीपि

1 दाऊद व वया सेनापतितयसं आसाप, हेमान व यदूतनया परिवारपि छुं मनुतयूत सारंगी, वीणा व भुस्या थानाः अगमवाणी धायेत अलग तल। इमिगु धलः थथे दु –

2 आसापया कायपिपाखें – जक्कूर, योसेफ, नतन्याह व असेरेला। इमिसं आसापं धाःथें याइगु, आसापं जुजुया आज्ञा कथं अगमवाणी याइगु खः।

3 यदूतनया कायपिपाखें – गदल्याह, सेरी, यशयाह, शिमी, हशब्याह व मस्तित्याह। थुपि खुन्हयसिनं थः बौ यदूतं धाःथें याइगु। यदूतं परमप्रभुया प्रशंसा याइबलय वीणा थानाः अगमवाणी याइगु।

4 हेमानया कायपिपाखे - बुक्कियाह, मतत्याह, उज्जीएल, श्बाएल, यरीमोत, हनन्याह, हनानी, एलीआता, गिइलती, रोममती-एजेर, योशबाकाशा, मल्लोती, होतीर व महजीओत।

5 थुपि सकलें जुजुया अगमवत्ता हेमानया कायपि खः। वयात थुपि परमेश्वरयात तःधकेत वयकःया बचकंथं ब्युगु खः। परमेश्वरं हेमानयात झिप्याह कायपि व स्वम्ह म्हायुपि बियादिल।

6 थुपि सकलें परमप्रभुया देगल्य भजन हालेत थः बौया अधीनय दु, अले थुमिसं भुस्याः वीणा व सारंगी थानाः परमेश्वरया देगःयागु सेवा याइगु खः। आसाप, यदूत व हेमान जुजुया अधीनय दु।

7 इमि थःथितिनाप इमिगु ल्याः निसः व चयच्याम्ह दु अले इपि सकलें परमप्रभुया लागि संगीत सयकातःपि सीप दुपि खः।

8 ल्यायम्ह, बुरा, स्यनामि व ब्वनामि सकसिनं इमिगु ज्याया पाः निति चिष्टा तल।

9 न्हापांगु चिष्टा आसापया निति खः, व योसेफ, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

निगुगु चिष्टा गदल्याह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

10 स्वंगुगु चिष्टा जक्कूर, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

11 प्यंगुगु चिष्टा थिसी, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

12 न्यागुगु नतन्याह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

13 खुरगु बुक्कियाह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

14 न्हय्यगु यसरेला, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

15 च्यागुगु चिष्टा यशयाह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

16 गुंगुगु चिष्टा मतन्याह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

17 झिगुगु चिष्टा शिमी, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

18 झिछगुगु चिष्टा अजेर, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

19 झिनिगुगु चिष्टा हशब्याह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

20 झिस्वंगुगु चिष्टा श्बाएल, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

21 झिप्यंगुगु चिष्टा मलित्याह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

22 झिन्यागुगु चिष्टा यरीमोत, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

23 झिखुरगुगु चिष्टा हनन्याह, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

24 झिन्हय्यगुगु चिष्टा योशबाकाशा, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

25 झिच्यंगुगु चिष्टा हनानी, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

26 झिंगुगुगु चिष्टा मल्लोती, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

27 निइगुगु चिष्टा एलीआता, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

28 निइछगुगु चिष्टा होतीर, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

29 निइनिगुगु चिष्टा गिइलती, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

30 निइस्वंगुगु चिष्टा महजीओत, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

31 निइय्यंगुगु चिष्टा रोममती-एजेर, वया कायपि व वया दाजुकिजापिनिगु नामय लात, १२ म्ह।

26

देगःया ध्वाखा पिवाःत

1 ध्वाखा पिवाःतयगु पुचःत थये दु -

कोरहीतपाखे - कोरेया काय मेशेलम्याह, कोरे आसापया सन्तान मध्ये छम्ह खः।

2 मेशेलम्याहया कायपि दक्वसिबय तःधिकःम्ह जकरिया निम्हम्ह येदीएल, स्वम्हम्ह जबदियाह, प्यम्हम्ह यत्नीएल,

3 न्याम्हम्ह एलाम, खुम्हम्ह येहोहानान, अले न्हयःम्हम्ह एल्यहोएनै खः।

4 ओबेद-एदोमया नं कायपि दु - दक्वसिबय तःधिकःम्ह शमायाह निम्हम्ह यहोजाबाद, स्वम्हम्ह योआ, प्यम्हम्ह साकार, न्याम्हम्ह नतनेल,

5 खुम्हम्ह अम्मीएल, न्हयम्ह इस्साखार, अले च्याम्हम्ह पुल्लैत खः। (छाय्धाःसा परमेश्वरं ओबेद-एदोमयात सुवाः बियादीगु खः।)

6 वया काय शमायाहया नं कायपि दु। इपि तसकं बहादुर जगुलि इमिसं थः बौया परिवारयात अधिकार याइगु खः।

7 शमायाहया कायपि ओली, रपाएल, ओबेद व एल्जाबाद। इमि थःथिति एलीह व समक्याह नं बहादुर मनूत खः।

8 थुपि सकलें ओबेद-एदोमया सन्तान खः। इपि, इमि कायपि व इमि थःथितिपि थ्व ज्या यायेफुपि व बहादुर मनूत खः। इपि फुकक ६२ म्ह दु।

9 मेशेलम्याहया झिच्याम्ह बहादुर कायपि व थःथितिपि दु।

10 मरारी होसाया कायपि - न्हापाम्ह शिम्री (व दकलय तःधिकःम्ह मखु, अयसं वया बौन वयात न्हापाम्ह दयकाब्युगु खः),

11 निम्हम्ह हिल्कियाह, स्वम्हम्ह तबलियाह व प्यम्हम्ह जकरिया। होसाया कायपि व थःथितिपि फुकक १३ म्ह दु।

12 थुपि ध्वाखा पिवाःतय पुचः पुचःयात इमि परिवारया नायःतय लागि ल्यल। अले इमिसं मेपि लेवीतयसं थें परमप्रभुया देगल्य सेवा यात।

13 चिधिकःपि व तःधिकःपि सकसिनं थयःगु पुर्खाया परिवारकथं छगु ध्वाखाया निति चिष्टा तल।

14 पुर्व ध्वाखाया चिष्टा शेलम्याहया नामय लात। अनंलि वया काय जकरियाया नामय उत्तरया ध्वाखा लात। जकरियां न्हाबलें भिगु सल्लाह

बीगु खः।

15 दक्खिन ध्वाखाया चिष्टा ओबेद-एदोमया नामय लात। अले धुक्या चिष्टा वया कायपिनिगु नामय लात।

16 पच्छिमया ध्वाखा व च्वयपाखे देगल्य वनीगु शल्लेत धाःगु ध्वाखाया चिष्टा शुपीम व होसाया नामय लात।

छम्ह पिवाः च्वनीम्ह मेम्ह पिवाः च्वनीम्ह मन्या लिक्कसं च्वनीगु।

17 खुम्ह लेवीत न्हियान्हिथं पुर्वपाखे, प्यम्ह उत्तरपाखे, प्यम्ह दक्खिनपाखे, व निम्ह निम्ह धुक्या पिवाः च्वनीगु।

18 अले पच्छिमया चुक्य वनीगु लँय प्यम्ह व चुक्य हे निम्ह पिवाः च्वनीगु।

19 कोरही व मरारीया सन्तानयात ब्युगु पिवाः च्वनेगु ज्या थ्व हे खः।

दांभरित व मेपि हाकिमत

20 परमेश्वरया धुकू व परमप्रभुयात छाःगु सामान तयेगु धुक्या जिम्मा इमि मेपि लेवी पासापिनिगु खः।

- 21 गेशीनिया काय् लादान यहीएलया बा: ख:। लादान यक्व हे परिवारया पुर्खा ख:।
 22 यहीएलीया निम्ह काय्पि जेताम व योएलया जिम्माय परमप्रभुया देगःया धुकू व मेमेगु सामानया धुकू दु।
 23 अग्रामीत, यिसहारीत, हेब्रोनीत, व उज्जीएलीतपाखे –
 24 मोशया काय् गेशीमिया सन्तान शबाएल देगःया धुकू नाय: ख:।
 25 एलीएजरपाखे वया थःथितिपि थुपि ख: - वया काय् रहब्याह, रहब्याहया काय् यशयाह, यशयाहया काय् योराम, योरामया काय् जिक्की, जिक्कीया काय् शलोमीत।
 26 दाऊद जुञ्ज, परिवार परिवारया नाय:त व द्रुछिम्ह व सछिम्ह सिपाईतय् व सेनाया मेपि नाय:तयसं देछा:गु सामानया धुकूया फुक्क जिम्मा शलोमीत व वया थःथितिपिन्त ब्यगु ख:।
 27 लडाइलय् त्याकाह:गु छुं छुं सामानत परमप्रभुया देग: लब्धनेत इमिसं देछा:गु ख:।
 28 अगमवक्ता शमएल, कीशया काय् शाऊल, नेरया काय् अबनेर व सरूयाहया काय् योआब मेगु देछा:गु फुक्क सामान शलोमीत व वया थःथितिपितय्गु जिम्माय् दु।

मेपि लेवीतय्गु जिम्मा

- 29 यिसहारीतपाखे – कनन्याह व वया काय्पिन्त इस्त्राएलीतय्गु पिनेया ज्याया लागि हाकिम व न्याय यायेगु ज्याया जिम्मा ब्यगु ख:।
 30 हेब्रोनीतपाखे – हशब्याह व वया झिन्हयस: बहादुर मनतयत् यर्दन खुसिया पच्छिमपाखे इस्त्राएलय् परमप्रभुया फुक्क ज्या स्वयेत व जुजुया सेनाया लागि ल्य:गु ख:।
 31 हेब्रोनीतय् नाय: यरियाह ख:। दाऊद जुञ्ज जूगु पिङ्गगु दँय हेब्रोनीतय्गु वंशालीइ माला स्वल। अले उगु परिवारयापि मू मू मन्तू गिलादया याजेरय् च्वनाचवंगु लुइकल।
 32 दाऊद जुञ्ज यरियाहया थःथितिपपाखे परिवार परिवारयापि निद्रु: व न्हयस:मह नाय:तयत् ल्यल, अले इमित स्बेनीत, गादीत व मनशेया बच्छि कुलया निति जुजुयागु ज्या व परमेश्वरयागु ज्या स्वयेगु जिम्मा बिल।

27

सेनाया कप्तानत ल्य:गु

- 1 दँयदसं छगु छगु लाय् २४,००० मह मनूया पुचलं इस्त्राएलया सेनाय सिपाईं जुया: ज्या याइगु। उगु पुचलय् थुपि सिपाईतय्गु ज्या स्वया: जुजुया सेवा याइपि द्रुछिम्ह सिपाईया कप्तानत, सछिम्ह सिपाईया कप्तानत व इमि हाकिमत दु। इस्त्राएलया सेनाय ज्या याइपि इपि इस्त्राएलीतय्गु धल: थथे दु –
 2 न्हापांगु लाया न्हापांगु पुच:या कप्तान जन्दीएलया काय् याशोबाम ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 3 व फारेसया सन्तान ख: अले न्हापांगु लाया निति फुक्क फौजया नाय:तय् मूह ख:।
 4 निगगु लाया निति पुच:या कप्तान अहोही दौदै ख:। वयागु पुचलय् मिक्लोत न्दाल्वा: ख:। इमिगु पुचलय् २४,००० मह दु।
 5 स्वंगुगु लाया निति कप्तान पुजाहारी यहोयादाया काय् बनायाह ख:। व नाय: ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 6 थ्व बनायाह उपि स्विम्ह बहादुरपि मध्ये छम्ह व उपि स्विम्हया नाय: ख:। वया लिया वया काय् अम्मीजाबाद वयागु थासय् वल।
 7 प्यंगुगु लाया निति प्यम्हम्ह कप्तान योआबया किजा असाहेल ख:। वया लिया वया काय् जबदियाह वयागु थासय् वल। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 8 न्यागगु लाया निति न्याम्हम्ह कप्तान यिज्याही शम्हत् ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 9 खगुगु लाया निति खम्हम्ह कप्तान तकोयाम्ह इक्केशया काय् ईरा ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 10 न्हयगुगु लाया निति न्हयम्हम्ह कप्तान एफ्राइम कुलयाम्ह पेलोनी हेलेस ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 11 च्यागुगु लाया निति च्याम्हम्ह कप्तान जेरह वंशयाम्ह हशाती सिब्बकै ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 12 गुंगुगु लाया निति गुम्हम्ह कप्तान बेन्यामीनया अबीएजेर अनतोती ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 13 झिगुगु लाया निति झिम्हम्ह कप्तान जेरहया वंशयाम्ह नतोपाती महैरै ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 14 झिछगुगु लाया निति झिछम्हम्ह कप्तान एफ्राइम कुलयाम्ह बनायाह पिरातोनी ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।
 15 झिनिगुगु लाया निति झिनिम्हम्ह कप्तान ओल्लिएल वंशयाम्ह हेल्दै नतोपाती ख:। वयागु पुचलय् २४,००० मह मनू दु।

कुल कुलया हाकिमत

- 16 इस्त्राएलया कुल कुलया मू मू हाकिमत थुपि ख: –
 स्बेन कुल – जिक्कीया काय् एलीएजर,
 शिमियोन कुल – माकाया काय् शपत्याह,
 17 लेवी कुल – कम्पूलाया काय् हशब्याह,
 हास्न – सादोक,
 18 यहदा कुल – एलीह धा:म्ह दाऊदया दाजु,
 इस्साखार कुल – मिखाएलया काय् ओप्पी,
 19 जबलून कुल – ओबदियाया काय् थिशमायाह,
 नप्ताली कुल – अज्जीएलया काय् यरीमोत,
 20 एफ्राइम कुल – अज्ज्याहया काय् होशिया,
 मनशेया बच्छि कुल – पदायाहया काय् योएल,
 21 गिलादय् दुगु मनशेया बच्छि कुल – जकरियाया काय् इद्रो।
 बेन्यामीन कुल – अबनेरया काय् यासीएल।
 22 दान कुल – अबनेरया काय् अज्जेल।
 इस्त्राएलया कुल कुलया मू हाकिमत थुपि हे ख:।
 23 दाऊद निदँ स्वया: क्वयापिन्त ल्या: मखा:, छायधा:सा परमप्रभुं इस्त्राएलया मनतयत् आकाशया नगु थें यक्व दयकाबी धका: बचं बियादीगु ख:।

24 सस्याहया काय योआबं मन्तयग् ल्याः खायेगु ज्या शुरु याःगु खः, अयनं वं व ज्या पूरा मया। ध्व ल्याः खायेगु ज्याया कारणं परमेश्वर तंचायाः इस्त्राएलयात सजोय बियादिल। उकि मन्तयग् ल्याः दाऊद जुजुया इतिहासय् मच्चः।

जुजुया सम्पति जिम्मा काइपि

25 जुजुया धुकृत अदीएलया काय अज्मावेतया जिम्माय् खः।

देशयागु, शहर-शहरयागु धुकृत, गांयागु धुकृत व किल्ला-किल्लयायागु धुकृत उज्जियाहया काय जोनाथनया जिम्माय् खः।

26 देशय् बुज्या याइपि कल्बया काय एस्त्रिया जिम्माय् खः।

27 दाखया क्यबत रामती शिमीया जिम्माय् खः।

दाखया क्यबय सःगु दाख, दाखमघ तइगु धुकुया निति शेपेमी जब्दीया जिम्माय् खः।

28 पच्छिमपाखेया क्वय लाःगु इलाकाय् तुगु जैतन व अन्जरी स्वयेगु ज्या गेदेरी बाल-हानानयागु खः।

चिकं तइगु धुकु योआशया जिम्माय् खः।

29 शारोनया ख्यलय् च्वपि सा-द्रुहंत शारोनी शिन्त्रेया जिम्माय् खः।

ब्यासिइ च्वपि सा-द्रुहंत अदलेया काय शाफातया जिम्माय् खः।

30 ऊंट इस्त्राएली ओबीलया जिम्माय् खः।

गघात मेरोनेती येहदयाहया जिम्माय् खः।

31 फेच्वलय् हप्पी याजीजया जिम्माय् खः।

दाऊद जुजुया थःगु सम्पति थुपि हे हाकिमतयग् जिम्माय् खः।

दाऊदयात सल्लाहबीपि मन्त

32 दाऊदया कका जोनाथन छम्ह सल्लाह बीम्ह, बुद्धि दुम्ह व शास्त्री खः। हक्मोनीया काय यहीएल जुजुया कायपिन्त स्वइम्ह खः।

33 अहीतोपेल जुजुयात सल्लाह बीम्ह खः। अरकी ह्जौ जुजुया पासा खः।

34 अहीतोपेलया लिपा बनायाहया काय यहोयादा व अबियाथार सल्लाहबीपि जुल। योआब जुजुया सेनाया सेनापति खः।

28

दाऊदया देगः दयकेगु तयारी

1 इस्त्राएलयापि सकल हाकिमतयत् दाऊद जुजुं यस्शलेमय् मुनेगु आज्ञा बिल। उकि कुलयापि नायःत, जुजुया सेवा याइपि पुचः पुचःयापि कतानत, दुःछिम्ह व सछिम्ह सिपाईया कतानत अले जुजु व वया कायपिनिगु फुकक सम्पति सा द्रुहं स्वइपि हाकिमत, दरबारयापि भारदारत, बहादुर मन्त व म् म् सिपाईत यस्शलेमय् मुन।

2 अले दनाः दाऊद जुजुं धाल, “हे जिमि दाजुकिजा व थः मन्त, जिगु खँ न्यौं। जि परमप्रभु परमेश्वरया बाचाया सन्या निति, परमेश्वरया पाउदानया निति न्हाबले दयाच्वनीगु छगु देगः दयकेगु इच्छा यानागु खः। अले जि व दयकेत तयारी नं याना।

3 तर परमेश्वरं जितः थथे धयादिल, जिगु नांया निति छं देगः दयके खनी मख, छायाधाःसा छ लडाईं याइम्ह मनु खः छंगु ल्हातं यक्व हि बाः वये धुंक्नु दु।”

4 “परमप्रभु, इस्त्राएलयाह परमेश्वरं जिमि अबुया फुकक परिवारया दथुं जितः इस्त्राएलय् शासन यायेत ल्ययादिल। वयकलं यहदायात नायःकथं ल्ययादिल, अले यहदाया कुलं जिगु परिवारयात ल्ययादिल, उगु परिवारं जितः कयाः इस्त्राएल न्यंकयाम्ह जुजु दयकेगु वयकलं इच्छा यानादिल।

5 वयकलं जितः यक्व कायपि बियादिल अले वयकलं इपि मध्ये सोलोमनयात परमप्रभुया राज्य इस्त्राएलय् शासन यायेत ल्ययादिल।

6 परमप्रभुं जितः धयादिल, जिगु देगः व चुकत दयकीम्ह जिमि काय सोलोमन जुइ। जि वयात जिम्ह काय जुइत ल्ययागु दु, अले जि वया बौ जुइ।

7 वं आः थें होश यानाः जिगु फुकक नियम व आज्ञा मानय यानाच्वन धाःसा जि वयागु राज्य न्हाबलेया लागि पलिस्था याये।”

8 “उकि जि जिमि फुकक इस्त्राएल व परमप्रभुया खलकं खंक व झी परमेश्वरं तायकः थ्व जिम्मा बियाच्वनागु दु – परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु उजं होशियार जुयाः मानय या। अले जिमिसं थ्व भिगु देशय् अधिकार याये फइ। अले थुकियात न्हाबलेया निति जिमि सन्तानयात सबयकथं बी फइ।

9 “हे जिमि काय सोलोमन, छं थः बोया परमेश्वरयात म्हसीकि, अले तनमनं वयकःया सेवा या। वयकलं झीगु फुकक बिचाः व इच्छा स्यु। वयकःयात माल धाःसा छं वयकःयात नापलाकी, तर छं वयकःयात त्वःतल धाःसा वयकलं छन्त न्हाबलेया लागि त्वःतादी।

10 परमप्रभुं थःगु पवित्र देगः दयकेत छन्त ल्ययादीगु दु धइगु खँ छं सीकिमा। उकि साहस यानाः उगु ज्या या।”

11 अले दाऊद थःकाय सोलोमनयात देगःया दलान व उकिया छँ धुकु, कःसि, दुनेया क्वथात व प्रायश्चित्त यायेगुथाय् तुगु तच्चकं पवित्रगु थायया नक्सा बिल।

12 वं थःम्ह बिचाः याःगु चुकत, उकिया प्यखेरं च्वंगु क्वथात, परमेश्वरया देगःया ज्वलंत व परमप्रभुयात छाःगु देछात तइगु क्वथाया नक्सा नं बिल।

13 दाऊदं वयात पुजाहारित व लेवीतयग् ज्याया बारे, परमप्रभुया देगःया सेवाया फुकक ज्या व देगलय् छ्यलीगु फुकक थलबलया बारे उजं बिल।

14 थीथी कथंयागु सेवाय् छ्यलीगु लुँया ज्वलंया निति लुँयागु तौल व थीथी कथंया सेवाय् छ्यलीगु वहःया ज्वलंया निति वहःया तौल व क्वःछिना बिल।

15 वं लुँया त्वाःदेवा व उकिया मत थलयगु निति व वहःयागु त्वाःदेवा व उकिया मत थलयगु निति माःगु तौल क्वःछिनाबिल।

16 छायेहःगु मरिया छगु छगु तेबिलया निति लुँयागु तौल व वहःयागु तेबिलया निति वहःयागु तौल व क्वःछिनाबिल।

17 वं काँटा, छ्वाकिगु बाता व कस्त्रयागु लागि भिगु लुँयागु तौल अले फुकक लुँ व वहःयागु खोल्चाया निति माःगु तौल क्वःछिनाबिल।

18 गुँगु थनेगु वेदीया निति नं भिगु लुँयागु तौल व क्वःछिनाबिल। पप चक्कंकाः परमप्रभुया बाचाया सन्यात त्वपुइपि लुँया कस्त्रतयग् रथ दयकेत नं वं नक्सा बिल।

19 दाऊदं धाल, “थुपि फुकक परमप्रभुयागु ल्हातं हे दयक्गु नक्सा खः, थ्व नक्साया फुकक छता छता खँ वयकलं जितः थुइकादीगु दु।”

20 हानं दाऊदं थःकाय सोलोमनयात धाल, “बल्लाः व साहसी जुयाः थ्व ज्या या। ग्याये मते, नुगः क्वतुके मते, परमप्रभु परमेश्वर, जिमि परमेश्वर छनाप दी। परमप्रभुया देगःया सेवाया निति फुकक माःगु ज्या छं पूरा मयातले वयकलं छन्त ग्वाहालि बियाच्वनी, वयकलं छन्त त्वःतादी मखु।

21 परमेश्वरया देगःया फुकक ज्या यायेत पुजाहारितयग् व लेवीतयग् पुचः थन तयार दु। छगु फुकक ज्याय लयतातां छन्त ग्वाहालि बीपि ज्या सःपि कारीगरत तयार दु। अले हाकिमत व फुकक मन्तयसं छं छु धाल व हे याइ।”

29

देगः दयकेत छाःगु देछा

1 अनलि जुजु दाऊद सकल मन्तयत धाल, “परमेश्वरं ल्ययादीम्ह मनु जिमि काय सोलोमन खः, तर व ल्यायम्हचा हे तिमि, अले वयाके अनुभव मद्। थ्व ज्या तःध, छायाथाःसा थ्व देगः मन्या लागि मख् परमप्रभु परमेश्वरया निति खः।

2 जिं फयांफतले जिमि परमेश्वरया देगःया लागि माःगु सामान ज्वरय यायेगु कुतः यानागु दु – लुँ, वहः, कैय, न, सिँ, म् वंगु थी व रत्नत, छायापिये याइगु थीथी रंगयागु ल्वहंत व यक्व द्रु ल्वहं थन दु।

3 “थःम्ह मुंकागु थुपि फुक्क सामान बाहेक जिं थःगु धुकुति लुँ व वहः बियागु दु, छायाथाःसा जिं थः परमेश्वरया पवित्र देगःयात माया याना।

4 जिं १०० टन शुद्ध लुँ व देगःया अंगः पिने भुनेत २४० टन भिगु वहः बियागु दु।

5 जिं लुँ व वहलं दयकीगु सामान व ज्या सःपि शिल्पकारतयसं दयकीगु फुक्क मेगु सामानया लागि लुँ व वहः बियागु दु। आः परमप्रभुया लागि देछा छायेत सु सु तयार दु?”

6 अले परिवार परिवारयापि नायःत, इस्राएलया कुल कुलयापि हाकिमत, द्रुःछिम्ह व सछिम्ह सिपाइँतय कप्तानत, अले जुजुया सम्पति स्वइपि हाकिमतयसं

7 थथःगु इच्छां परमेश्वरया देगःया निति १०० टन स्वयाः अप्वः लुँ, ३४० टन स्वयाः अप्वः वहः, ६२० टन ति कैय व ३,४०० टन स्वयाः अप्वः न बिल।

8 सुयाके सुयाके म् म् वंगु रत्नत दु इमिसं उपि रत्न परमप्रभुया देगःया निति गेशोर्नया लेवी कुलयाम्ह यहीएलया लहातय बिल।

9 नायःतयसं उपि सामान थथःगु इच्छां परमप्रभुयात ब्यगु खः। इमिसं दुनुगालनिसें परमप्रभुयात ब्यगु खः। नायःतयसं अथे देछा ब्यगुलि मन्त तसकं लयताल। दाऊद जुजु न तसकं लयताल।

दाऊदया प्रार्थना

10 अले दाऊद जुजुं सकल मन्तय न्हाःने परमप्रभुया प्रशंसा यात। वं धाल, परमप्रभु जिमि पुर्खां इस्राएलया परमेश्वर, छिगु प्रशंसा न्हाबले जुयाच्चनेमा।

11 हे परमप्रभु! महिमा, शक्ति, गौरव व वैभव छिगु हे खः, छायाथाःसा आकाश व पृथ्वीइ छु छु दु व फुक्क छिगु हे खः। हे परमप्रभु! राज्य छिगु हे खः, अले छि फुक्कसिया शासक खः।

12 धन-सम्पति व इज्जत छिगुपाखें हे वइ। छि हे फुक्कसित शासन यानादी। बल व तागत छिगु हे लहातय दु। छि न्हाय्महसित न तःधम्ह व बल्लाःम्ह दयकादी फु।

13 आः हे जिमि परमेश्वर, जिमिसं छितः सुभाय देछाय, अले छिगु महिमां जाःगु नांया प्रशंसा याये।

14 थुपि फुक्क सामान जिगु व जिमि मन्तपाखें वःगु मख्। थुपि फुक्क सामान छि बियादीगु देछा खः। थुपि सामान छिगु हे खः। जिमिसं ला लित बियागु जक खः।

15 जिपि ला जिमि पुर्खांत थें कापिं व विदेशी खः, जिमिगु न्हि थ्व पृथ्वीइ किचः थें बिनावनीगु, जिमिगु निति आशा हे मद्।

16 हे जिमि परमप्रभु परमेश्वर, छिगु पवित्र नांया छगू देगः दयकेत जिमिसं थ्व धन मुंकाःगु दु, थ्व फुक्क छिगुपाखें हे वःगु खः, छिगु हे खः।

17 हे जिमि परमेश्वर, छिं छम्ह छम्हयसिगु मन स्वयादी धकाः जिं स्यु, विश्वास बहःम्ह मन्त खनाः छि लयतायादी। थुपि फुक्क जिं विश्वास बहःम्ह जुयाः दुनुगालनिसें थःगु इच्छां बियागु दु। थन मुंपि छि मन्त छिथाय थःगु देछा हःबलय लयता, व जिं खनागु दु।

18 “हे परमप्रभु परमेश्वर, छि जिमि पुर्खांत अब्राहाम, इसहाक व इस्राएलया परमेश्वर खः। थः प्रजाया मनय थ्व इच्छा न्हाबले दयकातयादिसें अले इमिगु मनयात थःपाखे सालादिसें।

19 जिमि काय सोलोमनयात छिगु फुक्क आज्ञा, व्यवस्था व विधि मानय यायेगु व छिगु देगः दयकेगु मन बियादिसें। छिगु देगः दयकेत जिं थुपि सामान ज्वरय यानागु दु।”

20 अनलि दाऊद मन्तयत धाल, “परमप्रभु छिमि परमेश्वरया प्रशंसा या।” अले सकल मन्तयसं परमप्रभु थः पुर्खाया परमेश्वरयात प्रशंसा यात अले परमप्रभु व जुजुयात हनाबना बीत बैयं तक छ्यं क्वछुकल।

सोलोमन जुजु जगु

21 क्रन्हय ख्वन्हु मन्तयसं परमप्रभुयात बां बिल। इमिसं परमप्रभुयात होमबलि छाल। इमिसं द्रुःछिम्ह द्रुहं, द्रुःछिम्ह भ्याःचा, द्रुःछिम्ह मचापि भ्याःचा छाल। इमिसं त्वेसाबलि न छाल। अले इस्राएलया निति मेमेगु बलि न छाल।

22 उख्वन्हु इमिसं परमप्रभुया न्हाःने लयल्यतातां नयेत्वेने यात।

अले इमिसं दाऊदया काय सोलोमनयात निक्वः खुसी जुजु दयकाः वयात परमप्रभुया न्हाःने शासक जुइत व सादोकयात पुजाहारी जुइत अभिषेक यात।

23 थुकथं सोलोमन थः बौ दाऊदया गद्दीइ च्वन। उगु गद्दी परमेश्वरं पलिस्था यानादीगु खः। सोलोमन तसकं ताःलात। इस्राएलयापि सकसिनं वयागु आज्ञा मानय याइगु

24 सकल हाकिमत व सिपाइँत व दाऊद जुजुया मेपि कायपिनसं न सोलोमनयात जुजुया अधीनय च्वनीगु बचं बिल।

25 परमप्रभुं सोलोमनयात इस्राएलीतयसं खंक हे यक्व थकयादिल। परमप्रभुं सोलोमनयात व वैभव बियादिल गगु व स्वयाः न्हापा इस्राएल्य राज्य याःपि जुजुयात ब्यगु म्दुनि।

दाऊद सीगु

26 यिथीया काय दाऊद सारा इस्राएल्य राज्य यात।

27 इस्राएल्य वं पिइदें राज्य यात। हेब्रोनय व न्हयदें व यरुशलेमय स्विस्वदें राज्य यात।

28 ताःई तक म्वाःना धन व नां दयकाः बुरा ज्वलय दाऊद सित, अले वयागु थासय वया काय सोलोमन जुजु जुल।

29 दाऊद जुजु जुयाच्चबलय जगु फुक्क खँ सुसनेसें लिपाथयंक, शम्गएल अगमवक्ताया इतिहास व नातान अगमवक्ताया इतिहास व गाद अगमवक्ताया इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

30 अले वं गथे यानाः शासन यात, व गुलि बल्लाःम्ह खः, अले इस्राएल जाति व वया प्यखें च्वंगु राज्यलय छु छु जुल व फुक्क खँ न च्वयातःगु दु।

इतिहासया निगूगु सफू म्हसीका

इतिहासया न्हापांगु सफू सिधयधुंकाः थ्व निगूगु इतिहासया सफू शुरु जुगु दु। सोलोमन जुजु जुयाच्चंबलय जुगु घटनामिसे शुरु जुयाः यरुशलेम पटन जुगु घटनाय थ्व सफू क्वचाःगु दु। सोलोमन जुजु सीधुंकाः वया काय रहबाम जुजु जुल। रहबाम शासन यानाच्चंबलय यारोबामया नाय-सूलय उतरया कुलतयसं विद्रोह यात, उगु विद्रोहया घटनाया लिपा थ्व सफुलिइ दच्छिनया यहदा राज्यया इतिहास दु। ई.पू. ५८६ लय यरुशलेम शहर तहसनहस जुबलय तकया घटना थ्व सफुलिइ दु।

धलः पौ

सोलोमन जुजुया राज्य १:१-२:३१

१. शुरुया ई १:१-१७

२. देगः दयकुगु २:१-७:१०

३. लिपांगु ई ७:११-९:३१

उतरया कुल विद्रोह याःगु १०:१-१९

यहदाया जुजुत ११:१-३६:१२

यरुशलेमया पतन ३६:१३-२३

२ इतिहास

बुद्धिया निति सोलोमनया प्रार्थना

1 दाऊद जुजुया काय सोलोमन इस्त्राएल राज्यया शासन बल्लाक थःगु ल्हातय काल। परमप्रभु वया परमेश्वर वनापं दी, परमप्रभु सोलोमनयात तसकं तःधंकादिल।

2 सोलोमन इस्त्राएलयापि सकले नायःतयत छक्कलं सःतल, अर्थात वं द्रुःछिम्ह द्रुःछिम्ह सिपाईया कप्तानत, सछिम्ह-सछिम्ह सिपाईया कप्तानत, न्यायाधीशत, इस्त्राएलयापि फुक्क नयाःत व परिवार-परिवारयापि नायःतयत सःतल।

3 अले सोलोमन व वयाथाय मूपि सकल मनुत गिबोनय च्वंगु आराधना यायेगु थासय वन, छायाधाःसा परमप्रभुया दास मोशां मस्भूमिइ दयकुगु परमेश्वरयागु नापलायेगु पाल अन दु।

4 परमेश्वरया बाचाया सन् यरुशलेमय हे दु। दाऊद जुजु बाचाया सन् किर्यत-यारीमं हयाः यरुशलेमय थःम्हं व तयेत ग्वःगु छगु पालय तःगु खः।

5 ऊरीया काय व हरया छय बजलेलं दयकुगु कैयया वेदी गिबोनय परमप्रभुया नापलायेगु पालय दु। उकिं सोलोमन व सकले मनुत अन हे वन।

6 नापलायेगु पालय जुजु कैयया वेदीइ होमबलि छायाः परमप्रभुयात आराधना यात। वं द्रुःछिम्ह पशुयात स्याके बियाः उगु वेदीइ होमबलि छाल।

7 उखुन्हु चान्हय परमेश्वर सोलोमनयाथाय खनेदयक झाल अले वयकलं वयात घयादिल, “जिं छन्त छु बी? छन्त छु यः? जितः धा।”

8 सोलोमन परमेश्वरयात लिसः बिल, “छि जिमि बा दाऊदयात सदां दयामाया यानादिल, जितः वयकःया थासय जुजु दयकादीगु दु।

9 हे परमप्रभु परमेश्वर! आः छि जिमि बाःयात बियादीगु बचं पुरा यानादिसं, छायाधाःसा छि जितः धू थें अल्त्याख ल्याः दुगु छगु जातिया जुजु दयकादीगु दु।

10 उकिं जितः इमित राज्य यायेत माःगु बुद्धि व ज्ञान बियादिसं। मखुसा जिं गथे यानाः छिगु थ्व तःधंगु जातियात शासन याये फइ?”

11 परमेश्वरं सोलोमनयात घयादिल, “छंगु इच्छा थ्व हे खनिसा। छं धन, सम्पति, मान, शकृत सीगु वा थःगु ताहाकःगु आयु मक्वसे जिं छन्त जुजु दयकागु जिमि प्रजायात शासन यायेत बुद्धि व ज्ञान पचन।

12 जिं छन्त बुद्धि व ज्ञान बी। जिं छन्त यक्व धन, सम्पति, मान नं बी। छ स्वयाः न्हापायापि जुजुपिन्के थुलि धन व थुलि इज्जत गुबले मदु। अले छ स्वयाः लिपा जुजु जुइपिन्के नं थुलि धन व इज्जत दइ मखु।”

13 अले सोलोमन गिबोनय च्वंगु आराधना याइगु थासं, नापलायेगु पालया न्हाःनं यरुशलेमय लिहां वन। अले वं इस्त्राएलय शासन यात।

सोलोमोनया धन व शक्ति

14 सोलोमन यक्व रथ व सलत मुकल। वयाके झिंयसःगः (१,४००) रथ व झिनिद्रुःम्ह (१२,०००) सल दु। सोलोमन रथत व सलत शहर शहरय व थःथाय यरुशलेमय नं तल।

15 वं यरुशलेमय लुं व वहः ल्वहं थे व देवदास्या सिं यःमरिया सिं थें न्हाथाय नं दइगु यानाबिल।

16 सोलोमनया सल मिश्र देश व क्युएनं झिके याइगु खः। जुजुया बन्जाःतयसं सल क्युएनं न्याना हइगु।

17 सोलोमनया बन्जाःतयसं मिश्र देशं छगः रथ न्हयगु किलो वहलं व छम्ह सल छगू व बागू किलो वहलं न्याना हइगु। इमिसं उपि रथ व सल हिन्ती व अरामी जुजुपिन्त नं मीगु।

2

देगः दयकेगु तयारी

1 जुजु सोलोमन परमप्रभुया नांया आराधना यायेत छगः देगः व थःगु लागि छगु दरबार दयकेगु क्वःछित।

2 वं सामान क्वचर्बि न्हयेदुःम्ह (७०,०००) मनु, डौंडा ल्वहं लिकायेत चयदुःम्ह (८०,०००) मनु व इमिगु ज्या स्वयेत स्विखुसःम्ह (३,६००) मनु ल्यल।

3 अले सोलोमन ट्रोसयाम्ह जुजु हीरामयाथाय थ्व खबर छवत,

“यक्व न्हं न्हाः, छि जिमि बाः दाऊदयात वयकःया दरबार दनेत देवदास्या सिं बियाः ग्वाहालि ब्यूगु थें आः जितः नं देवदास्या सिं बियाः ग्वाहालि बियादिसं।

4 छायाधाःसा जिं जिमि परमप्रभु परमेश्वरया निति छगः देगः दयके तयनागु दु। व जिं वयकःयात देछाये। अन जिं व जिमि प्रजां वयकःया आराधना यायेगु, गुँगु थनेगु देछागु मरि न्हाबलेनं इवःलाक तयाः छायेगु अले सुधय, बहनिइ, विश्रामबार पतिकं, अमइया नखः व परमप्रभु जिमि परमेश्वरया क्वःछिनातःगु नखः नखःबलय होमबलि छायेगु जुइ। वयकलं न्हाबलेनं थथे यायेगु आज्ञा बियादीगु दु।

5 “जिं दयके तयनागु देगः तःधंगु जुइ छायाधाःसा जिमि परमप्रभु परमेश्वर फुक्क घःत स्वयाः तःधं।

6 तर दकलय् तःजाःगु स्वर्ग हे वयकःया लागि चिधं धाःसा सुनां वयकःया निति देगः दयके फइ? वयकःया निति देगः दयकेत जि सु खः धकाः? थ्व ला वयकःया न्ह्यःने धुर्पाय् च्याकेगु बाहेक मेगु छु ज्याया लागि मखु।

7 “आः जिथाय् लुँ, वहः, कैय् व नँयागु अले प्याजीगु, ह्याउँगु व वैँचुगु काया ज्या बांलाक यायेसःम्ह छम्ह मन्यात छ्वयाहायादिसँ। जिमि बाःनं ल्यःपिं यहदा व यस्शलेमयापिं बांलाक ज्या याये सःपिं कारीगरतनाप वं ज्या याइ।

8 “छिकपिनि मन्त लेबनानय् सिं पालेत गुलि सः धकाः जिं स्यु। उकिं जिथाय् देवदास, सल्लाह व चन्दनया सिं नं छ्वयाहायादिसँ।

9 जितः यक्व सिं माः। छायाधाःसा जिं दयके त्नागु देगः तःधंगु व तसकं बांलाःगु जुइ।

10 जिं छिकपिनि सिं पालीपिं मन्तयत नकेत निइखसः टन छव (२,६००), निइखसः व पिइगु टन तख (२,६४०), प्यंगु लाख व पिइगु लिटर (४,४०,०००) दाखमघ व प्यंगु लाख व पिइगु लिटर (४,४०,०००) जैतनया चिकं छ्वयाहाये।”

11 टुरोसया जुजु हीरामं सोलोमनयात थथे लिसः बिल,

“परमप्रभुं थः प्रजायात माया यानादी, अथे जुयाः हे छितः इमि जुजु दयकादिल।

12 “आकाश व पृथ्वीयात दयकादीम्ह परमेश्वर परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा! वयकलं परमप्रभुया लागि छगः देगः व थःगु लागि छगु दरबार दयकेत दाऊदयात बुद्धि दुम्ह, चलाखम्ह व थूम्ह काय् बियादीगु दु।

13 “उकिं आः जिं जिथाय् बुद्धि व यक्व सीप दुम्ह छम्ह कारीगर हुराम-अब्बीयात छ्वया हायाचनगु दु।

14 व दान कुलायाम्ह मिसाया काय् खः। वया अबुम्ह धाःसा टुरोसयाम्ह खः। व लुँ, वहः, कैय्, न, ल्वह, सिंया ज्या व प्याजीगु, ह्याउँगु, वैँचुगु का अले भिगु सती कापःया ज्या बांलाक यायेसःम्ह कारीगर खः। व फुकक कथंया करीगु ज्याय तालिम कयातःम्ह मनू खः। वं वयात ब्यगु न्ह्यागु नं म्नाकथं ज्या याये फु। वयात छिकपिनि कारीगर व छिमि मालिक छिकपिनि बाः दाऊद जुजुया निति ज्या याइपिं कारीगरतनाप ज्या याके बियादिसँ।

15 “आः छि बी धकाः धयादीगु छव, तख, दाखमघ व जैतनया चिकं जि दासतयगु निति छ्वयाहायादिसँ।

16 छितः लेबनान गुलि सिं माः, जिमिसं उलि सिं पाले। अले सिं चिनाः नांचा थे दयकाः भूमध्यसागरया लँपु जिथाय् योप्पा तक छ्वयाहाये। अनं छि यस्शलेमय् यंकादिसँ।”

17 थः अबु दाऊदं मन्त ल्याः खाःगु थें सोलोमनं इयाएलय् च्वपिं विदेशीत ल्याः खात। थुपि १,५३,६०० म्ह दु।

18 अले सोलोमनं उपिं मध्ये न्हयेदुःमहयसित (७०,०००) सामान क्वबिइत, चयदुःमहयसित (८०,०००) डौडां ल्वहं चायेत व स्विखसःमहयसित (३,६००) इमिगु ज्या स्वयेत ल्यल।

3

सोलोमनं देगः दयकगु

1 सोलोमनं यस्शलेमया मोरीयाह डौडाया परमप्रभुया देगः दयकेगु ज्या शुरू यात। मोरीयाह डौडा परमप्रभुं सोलोमनया अबु दाऊदयात दर्शन बियादीगु थाय् व यक्सी अरोनाया खला दुगु थाय् खः। दाऊदं तयार याःगु थासय् हे सोलोमनं देगः दयकल।

2 सोलोमन जुजुं थः जुजु जगु प्यंगुगु दँया निगगु लाया निगगु दिनय् देगः दयकेगु ज्या शुरू यात।

3 सोलोमन जुजुं दयकगु परमेश्वरया देगः निइन्हयगु (२७) मिटर ताहाकःगु व ९ मिटर तब्यागु खः।

4 देगःया न्ह्यःने उकिया ब्या ति हे ९ मिटर हाकःगु व गुंगु ९ मिटर तःजाःगु छगु फः दु। दुनेपाखे धाःसा वं उकियात भिगु लुं भुनाबिल।

5 मू कोथाया अंगलय् थसिया सिपित तयाबिल, अले उकियात भिगु लुं भुनाबिल, उकी तायगः सिमा व सिखःयागु बुता दयकल।

6 वं देगःयात बांलाःगु व थिकेय्-थिकेगु ल्वहं व पर्वेम देशं हःगु लुं छायापियाबिल।

7 वं उकिया अंगः, धलि चौकोस व लुखात लुं भुनाबिल, अले वं अंग-अंगलय् कस्बतयगु चित्र कियाः दयकल।

8 वं देगःया ब्या ति हे महा-पवित्रगु थाय् ९ मिटर हाकःगु व ९ मिटर तब्यागु दयकल। वं दुनेपाखे उकियात निइगु तन भिगु लुं भुनाबिल।

9 न्यासः व न्हयेगु (५७०) ग्राम लुँ कयाः नकिं दयकल। वं च्वययागु कोथा कोथाया अंगः नं लुं भुनाबिल।

10 वं महा-पवित्रगु थासय कियाः निम्ह कस्बतयगु चित्र दयकाः लुं भुनाबिल।

11 निम्ह कस्बया पपु छगु च्वकानिसँ मेगु च्वका तक ९ मिटर ताहाः। छम्ह कस्बया छपु पपु २.२ मिटर ताहाः, अले देगःया अंगलय् थिल। वयागु मेगु पपु धाःसा मेम्ह कस्बया पपु थीक २.२ मिटर हे ताहाः।

12 अथे हे मेम्ह कस्बया छपु पपु देगःया अंगः थीक २.२ मिटर ताहा, अले वयागु मेगु पपु धाःसा मेम्ह कस्बया पपु थीक २.२ मिटर हे ताहाः।

13 निम्ह कस्बया पपु ९ मिटर तक न्यनावंगु दु। उपिं थथःगु तुतिइ दनाच्वंगु दु। उमिगु ख्वाः दुनेपाखे स्वःगु दु।

14 हाकनं वं वैँचुगु, प्याजीगु, ह्याउँगु रंगया का व मलमलया कापःया पर्दा दयकल। अले उकी कस्बतयगु बुडा दयकल।

15 देगःया न्ह्यःनेपाखे वं १५.५-१५.५ मिटर तःजाःगु निगः थां दयकल। निगलं थांया च्वययागु ब्व २.२-२.२ मिटर तःजाः।

16 वं सिखःयागु माला दयकल। अले सिखःयात थांया च्वय्-च्वययागु ब्वतिइ तल। वं सच्छिगः धालेवः दयकल अले उकियात सिखलं यख्खानाबिल।

17 वं देगःया न्ह्यःने उपिं निगः थां थन। छगः दच्छिनपाखे थन, छगः थां उत्तरपाखे थन। वं दच्छिनपाखे च्वंगु थांया नां याकीन व उत्तरपाखे च्वंगु थांया नां बोअज तल।

4

देगःया ज्वलं

1 सोलोमन जुजुं ९ मिटर हाकःगु व प्यकुंलाःगु अले ४.४ मिटर तःजाःगु कैययागु छगु वेदी दयकल।

2 वं धाले यानातःगु धातुया छगु चाकलाःगु तःधंगु त्याकिं नं दयकल। व त्याकिं २.२ मिटर तज्जाः। व त्याकिया ब्या ४.४ मिटर दु। उकिया छ्वाःखेरंया नाप १३.२ मिटर दु।

3 त्याकिया पिन्या बालाया क्वय् प्यखेरं छायापियाः निइवः बुता क्वय् व च्वय् यानातःगु दु। उपिं इवल्य् द्रुहंया म्हबां दयकाः छायापिया तःगु दु, उपिं बुतात त्याकिनापं धातुया छकु हे कुचां दयकगु खः।

4 स्वम्ह उत्तरपाखे, स्वम्ह पच्छिमपाखे, स्वम्ह दच्छिनपाखे व स्वम्ह पुर्वपाखे स्वयाच्वपिं यानाः फुकक यानाः झिनिम्ह कैययापिं द्रुहंयागु म्हाया च्वय् त्याकिं तयातःगु दु। उपिं सकसिगु लिउनेयागु ब्व दुनेपाखे स्वःगु दु।

5 त्याकिया अंगः ८ सेन्टिमिटर ख्वातु। उकिया बाला ख्वलाया बाला थें हे लिलीं स्वांयागु हः थें च्वं। उकी खुइखुइः (६६,०००) लिटर तिलः न्हं।

6 वं होमबलिया फुकक ज्वलं सिलेत डिगः बाता दयकाः न्यागः दच्छिनपाखे व न्यागः उत्तरपाखे तयाबिल। तर जसि धाःसा पुजाहारीतय् म्वः ल्हइत खः।

- 7 वं इमिगु नमूनाकथं श्लिपु लूँया त्वा:देवा दयका: देगलय् न्यापु दच्छिनपाखे व न्यापु उत्तरपाखे तथाबिल।
 8 वं श्लिगु: तेबिल दयका: देगलय् न्यागु: तेबिल दच्छिनपाखे व न्यागु: तेबिल उत्तरपाखे तथाबिल। वं लूँयागु सछिगु: छ्वाकिगु बातात नं दयकल।
 9 वं पुजाहारीतयगु चुक व त:धंगु चुक व उकिया लुखात दयकल, अले लुखात कँयत्नं भुनाबिल।
 10 वं त्यांक्रियात देग:या जबपाखे दच्छिन-पुर्ब कुनय् तल।
 11 हुरामं थलबल, बेल्चा व छ्वाकिगु बातात नं दयकल।
 थुकथं हुरामं जुजु सोलोमनया लागि परमेश्वरया देगलय् यानाच्वंगु ज्या सिधय्कल।
 12 हुरामं निग: थां थांया च्वयया ब्वतिइ च्वंगु बाता बांलगु तपुलित्, थांया च्वय-च्वयया ब्वतिइ निग: बाताया बांलगु तपुलितयत् स्वाइगु निज्व: सिख:या जाली,
 13 निज्व: जालीया लागि प्यस:ग: धालय्व: (छगु छगु सिख: जालीया निति निज्व: धालेव, गुकिं थांया च्वयया ब्वतिइ दुगु बाता बांलगु तपुलियात छाय्पियाबी।)
 14 दिपुत व उकिया च्वययागु बातात नं दयकल।
 15 हुरामं कँययागु त्यांकि व उकिया क्वय् झिनिम्ह द्रहं दयकल।
 16 हुरामं थलबल, नउ तुइगु चर्त, लाया कौटा व उकियात मा:गु फुकक ज्वलं परमप्रभुया देग:या निति दयकल।
 हुराम-अरबी परमप्रभुया देग:या निति जुजु सोलोमनयात दयकाब्यगु फुकक ज्वलं च्वालाचाला थीकात:गु कँययागु ख:।
 17 जुजु उपि फुकक ज्वलयात सुक्कोत व सातनीया दथुइच्वंगु यर्दन बेसीइ चायागु धासाय नाय्केबिल।
 18 सोलोमनं थुपि फुकक अच: दयकल, कँय यक्व दगुलि सुनानं कँय लनेगु कुत: मया।
 19 सोलोमनं परमेश्वरया देग:यात मा:गु थुपि ज्वलं नं दयकल –
 लूँयागु वेदी, देछा:गु मरि तयेगु तेबिल,
 20 क्व:छिना त:कथं महा-पवित्र थायया न्हा:ने मत च्याकेत भिगु लूँया मतथलत व त्वा:देवा,
 21 भिगु लूँया स्वां, मत व चिम्ता,
 22 त्वा:देवा:या मत स्यायेगु ज्वलं, छ्वाकेगु बातात, भु व गुँगु मक: अले देग:या लूँया लुखात, महा-पवित्रगु थायया लूँया लुखात।

5

1 परमप्रभुया देग:या फुकक ज्या सिधय्का: सोलोमनं थ: अबु दाऊदं परमप्रभुयात छा:गु लूँ, वह: व फुकक थलबल हया: परमप्रभुया देग:या धुकुतिइ तल।

- बाचा चिनादीगु सन् देगलय् ह:गु
 2 अनलि सोलोमनं इस्त्राएलयापि थकालित, कुल कुलयापि सकलें नाय:त व इस्त्राएलया परिवारया मू मू मन्तयत् परमप्रभुया बाचाया सन् दाऊदया शहर सियोनं देगलय् हयत यरूशलेमय् मुकल।
 3 सकल इस्त्राएली मिजंत न्हयला दुबलय् न्यायकूगु बल्चाबाय्या नख:बलय् जुजुया न्हा:ने मुन।
 4 इस्त्राएलयापि सकल थकालित वयेधुंका: लेवीतयसं सन् ल्हन।
 5 लेवी पुजाहारीतयसं सन्, नापलायेगु पाल व उगु पालय् दुगु फुकक पवित्र ज्वलं क्वबिया: च्वय् यंकल।
 6 सोलोमन जुजु व इस्त्राएलयापि सकल मन्त बाचाया सन्या: न्हा:ने मुन। इमिसं अल्याख फै, द्रहंत बां छाल।
 7 अनलि पुजाहारीतयसं बाचाया सन्यात देग: दुने यंका: महा-पवित्रगु धासय स्वर्गदतयगु पप्या क्वय् तल।
 8 सन् तयात:गु थायया च्वय् कस्-बतयसं पपू चक्ककाच्वंगु दु, अले पपुति सन् व उकिया न्व:त त्वपुयात:गु दु।
 9 देग:या न्व:त तसकं ताहाक, उपि न्व:तय् च्वाकत महा-पवित्रगु थायया न्हा:ने दनिम्ह मनुखं खंके फु, तर पवित्रगु थायया पिनेनं धा:सा उपि खने मद्। थौं तक नं उपि अन हे दु।
 10 बाचाया सन् दुने मोशां सीनि पर्वतय् त:गु निपा ल्वहं पौ त्वा:त: मेगु छुं नं मद्। उपि ल्वहं पौ इस्त्राएलयापि मन्त मिश्रं पिहां वयेधुंका: परमप्रभुं इपि लिसे बाचा चिनादीगु इलय् हरेबय् मोशां उकी दुने त:गु ख:।
 11 पुजाहारीत पवित्र थासं पिहां वल। अन मूपि सकल पुजाहारीतयसं थथ:गु पा: पियामच्वसें थ:त अर्पण या:गु ख:।
 12 सकल बाजं थाइपि लेवीत आसाप, हेमान, यदतुन, इमि कायपि व थ:थितिपि नं सूती काप:या वस: फिना: भुस्या:, वीणा व सारंगी, थाना: वेदीया पुर्बपाखे दन। इपिनापं तुरही पुयाच्वपि सछि व निइम्ह पुजाहारी नं दु।
 13 तुरही पुइपि व म्ये हालीपिसं छसलं परमप्रभुया प्रशंसा यात अले वय्क:यात सुभाय् बिल। इमिसं तुरही, भुस्या: व मेमेगु बाजनापं परमप्रभुया प्रशंसा थुकथं तसलं यात,
 “थाय्थे वय्क: भिम्ह ख:,
 वय्क:या दयामाया सदां दयाच्वनी।”
 अबलय् परमप्रभुया देग:यात सुपाचं त्वपुल।
 14 सुपाचं याना: पुजाहारीत सेवा यायेत दनाच्वने मफुत। छाय्धा:सा परमेश्वरया देग: परमप्रभुया महिमां जा:गु दु।

6

- सोलोमनया न्वचु
 1 अले सोलोमनं प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, जि खिउँगु सुपाँचय् च्वने धका: छि धयादीगु दु।
 2 आ: छि न्हाबले च्वनादीत जि छग: त:जिगु देग: दयकागु दु।”
 3 जुजु सोलोमनं फहिल, अले थ:गु न्हा:ने दनाच्वपि इस्त्राएलया खल:यात थथे धका: सुवा: बिल,
 4 “परमप्रभु इस्त्राएलयाह परमेश्वरया प्रशंसा या। वय्कलं जिमि बा: दाऊदयात थ्व बचं बियादीगु ख:, अले व पूरा नं यानादीगु दु, छाय्धा:सा वय्कलं थथे धयादिल,
 5 “जिमि मन्तयत् मिश्रं पित हयागु दिननिसें आ: तक जिं जिगु आराधना यायेत इस्त्राएल देशय् गन नं देग: दयकेत थाय् ल्ययागु मद्गुनि। जिमि मन्त इस्त्राएलीतय् नाय: जुइत जिं सुयातं नं मल्यया।
 6 तर आ: जि यरूशलेमयात जिगु आराधना यायेगुथाय् व दाऊदयात जिमि मन्तयत् शासन यायेत ल्ययागु दु।”

- 7 “सोलोमनं हानं धाल, ‘इसाएलयाह्म परमप्रभु परमेश्वरया आराधना यायेत जिमि बा: दाऊद देग: छग: दयकेगु इच्छा या:गु ख:।’
 8 अयनं परमप्रभुं वयात धयादिल, ‘जिगु निति छग: देग: दयकेगु इच्छा याना: छं ख:गु हे यात,
 9 अयनं व छं गुल्लें दयके खनी मखु, छं थ: हे कायनं जिगु देग: दयकी।’
 10 “आ: परमप्रभुं थ:गु बचं पूरा यानादिल। जिमि बा:या लिपा जि इसाएलयाह्म जुजु जुयागु दु। अले परमप्रभु इसाएलयाह्म परमेश्वरया नांया इज्जतया लागि जिं छग: देग: नं दयकागु दु।
 11 बाचाया सनु जि देगलय् तयागु दु। परमप्रभुं इसाएलीतलिसें चिनादीगु बाचा च्वयात:गु ल्वहं पौत उकी तयात:गु दु।”

सोलोमनया प्रार्थना

- 12 अनलि सोलोमन फुक्क खल:या न्हा:ने वना: वेदीया लिक्क दन। अले थ:गु ल्हा: ल्हना: प्रार्थना यात।
 13 सोलोमनं छगु कैय्यागु दबू दयका: त:धंगु चुकया दथुइ त:गु ख:। व २.२ मिटर ताहा:, २.२ मिटर तब्बा अले व १.३ मिटर तजा:। व उगु दबूलिइ वन अले सकसिनं खंक पुलि चुया: थ:गु ल्हा: स्वर्गपाखे ल्हन।
 14 वं प्रार्थना यात,
 “हे परमप्रभु इसाएलयाह्म परमेश्वर, स्वर्गं व पृथ्वीइ छि थें ज्या:म्ह मेम्ह सुं हे ईश्वर मदु। थ: मनुतलिसें छि थ:गु बाचा पूरा यानादी। अले इमिसं दुनुगलनिसें छिगु खँ न्यना: जीवन हन धा:सा इमित थ:गु दयामाया क्यनादी।
 15 छि थ: दास जिमि अबु दाऊदयात छु बचं बियादीगु ख: व छि पूरा यानादीगु दु। छि थ:गु म्हुतुं जक धयामदी, ज्या नं याना क्यनादीगु दु।
 16 “आ: हे परमप्रभु, इसाएलयाह्म परमेश्वर, छि जिमि बा: दाऊदयात बियादीगु थ्व बचं नं पूरा यानादिसें, ‘छं थें छिमि कायपीन्सं नं जिगु आज्ञा पालन यात धा:सा छिमि परिवारय् इसाएलया जुजु जुइत न्हाबलें मनु दयाच्चनी।’
 17 आ: हे परमप्रभु इसाएलयाह्म परमेश्वर, छि थ: दास दाऊदयात बियादीगु बचं पूरा यानादिसें।
 18 “तर हे परमेश्वर, छु छि धाथें पृथ्वीइ मनुतयगु दथुइ च्वनादी फइ ला? स्वर्गं हे छिगु लागि चिधं धा:सा जिं दयकागु थ्व देग: छि च्वनेत गन गाइ धका:?
 19 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर, थ:दासया प्रार्थना व इनाप छि न्यनादिसें। जिं छिगु न्हा:ने यानाच्च्वनागु प्रार्थना व इनाप न्यनादिसें।
 20 छि थ्व देगलय् चाहि मिखा ब्वयाच्च्वनादीमा। छि थ्व थासय् थ:गु नं तये धका: धयादीगु ख:। उकिं छिकपिनि दासं थ्व थाय्यात स्वया: प्रार्थना याइबलय् छि न्यनादिसें।
 21 छिकपिनि दास व छिकपिनि मनुत इसाएलीतयसं थ्व थाय्यात स्वया: प्रार्थना याइबलय् इमिगु बिन्ति छि न्यनादिसें। थ: च्वनादीगु थाय् स्वर्गय् इमिगु बिन्ति न्यनादिसें, अले न्यना: इमित क्षमा यानादिसें।
 22 “सुनानं थ: ज:लाख:लाया विरोधय् अपराध यात धा:सा, अले वयात पाफ्यकल धा:सा वं थ्व देग: दुने छिगु वेदीया न्हा:ने पाफल धा:सा,
 23 छि स्वर्गं न्यना: वकथं हे यानादिसें। थ: दासतयगु दथुइ न्याय यानादिसें। दू या:म्ह मनुयात पाय्छिगु सजौंय बियादिसें। दुमया:म्हय्सित त्व:तकादिसें।
 24 “छिकपिनि मनुत इसाएलीत छिगु विरोधय् पाप या:गुलि शत्रुतपाखे बुइबलय् अले इपि छिथाय् लिहां वया: छिगु नं कया: थ्व देगलय् छित: प्रार्थना व इनाप याना: छिथाय् लिहां वइबलय्
 25 छि स्वर्गं इमिगु प्रार्थना न्यनादिसें व थ: मनुत इसाएलीतयगु पाप क्षमा यानादिसें। अले इमित व इमि पुर्खायात थ:म्ह बियादीगु देशय् लितहयादिसें।
 26 “छिगु विरोधय् इमिसं पाप या:गुलि आकाशं वा मवल धा:सा, अले छि दु:ख बियादीगुलि पस्ताय चाया: क्वमिलु जुया: छिगु नं काकां थ्व देग:पाखे स्वया: छित: प्रार्थना यात धा:सा,
 27 हे परमप्रभु, छि स्वर्गय् इमिगु बिन्ति न्यनादिसें, अले थ: दासत इसाएलीतयगु पाप क्षमा यानादिसें। इमित इपि जुइमा:गु ख:गु लँपु स्यनादिसें। छि थ: मनुतयत न्हाबलें अधिकार यायेत बियादीगु थ्व देशय् हाकनं वा वयकादिसें।
 28 “थ्व देशय् अनिकाल वा महामारी जुइबलय् क्वा:गु फसं वा क्व:बुईचाया बथानं अन्न नाश यानाबीबलय् वा छिकपिनि मनुतयत इमि शत्रुतयसं हमला याइबलय् वा इमिगु दथुइ न्हागु नं विपनि वा ल्वय वइबलय्
 29 इमिगु प्रार्थना न्यनादिसें। छिकपिनि मनुत इसाएलीत मध्ये सुनानं नुग: मछिका: थ्व देग:पाखे थ:गु ल्हा: ल्हना: प्रार्थना यात धा:सा
 30 इमिगु प्रार्थना न्यनादिसें। स्वर्गय् थ: च्वनादीगु थासय् छि इमिगु प्रार्थना न्यनादिसें अले इमित क्षमा यानादिसें। छि सकलें मनुतयगु नुग:या बिचा: स्यु। उकिं वयागु ज्याकथं वयात लिच्च: बियादिसें। छाथ्या:सा छि जक मनुया नुग:यात म्हुस्यु।
 31 थथे जिमि पुर्खातयत बियादीगु देशय् इमिसं थ: म्वा:तले छिगु भय काइ अले छिगु आज्ञा पालन याइ।
 32 “सुं परदेशी गुम्ह इसाएली मखु छिगु त:धंगु नं, बल्ला:गु ल्हा: व ताहाक: यानात:गु ल्हा:या बारे न्यना: तापालं वया: थ्व देग:पाखे स्वया: प्रार्थना यात धा:सा
 33 छि वयागु प्रार्थना न्यनादिसें। थ: च्वनादीगु स्वर्गय् छि वयागु प्रार्थना न्यनादिसें। व इनाप या:थें यानादिसें। अले संसारया फुक्क जाति छिकपिनि मनुत इसाएलीतयसं थें छित: म्हुसीमा अले छिगु आज्ञा पालन यायेमा। इमिसं थ्व देग: जिं छिगु नांया इज्जतया लागि दयकागु ख: धका: नं सी।
 34 “छिकपिनि मनुत छि इमिगु छ्वयादीगु लँपुइ थ: शत्रुतलिसें लडाईं यायेत पिहां वर्नीबलय् इमिसं छि ल्ययादीगु थ्व शहरपाखे व जिं छिगु नांया निति दयकागु थ्व देग:पाखे स्वया: छित: प्रार्थना यात धा:सा
 35 अबलय् इमिगु बिन्ति न्यनादिसें। स्वर्गय् इमिगु प्रार्थना न्यनादिसें, अले इमित त्याकादिसें।
 36 “इमिसं छिगु विरोधय् पापयात धा:सा (छाय्धा:सा पाप मया:म्ह सुं मनु मदु) अले इपि खना: तंचाया: छि इमित इमि शत्रुतयगु ल्हातयसं बियादिल अले इमित ज्वना: तापा:गु वा सतिगु देशय् यंकल धा:सा,
 37 अले इमित ज्वनायंकुगु देशय् इमित होश वल व छिथाय् लिहां वया: इमिसं इमित ज्वनायंकुगु देशय्, ‘जिमिसं पाप यानागु दु, बांमला:गु न्यवहार यानागु दु, मभिगु ज्या यानागु दु’ धका: छित: प्रार्थना यात धा:सा
 38 अले इमित ज्वना यंकुगु देशय् हाकनं छिपाखे दुनुगलनिसें लिहां वया: इमि पुर्खातयत छि बियादीगु इमिगु देश व छि ल्ययादीगु थ्व शहर व छिगु नांया निति जिं दयकागु थ्व देग:पाखे स्वया: इमिसं प्रार्थना यात धा:सा
 39 इमिगु प्रार्थना न्यनादिसें। थ: च्वनादीगु स्वर्गय् इमिगु प्रार्थना व बिन्ति न्यनादिसें। इमिगु मुद्दा त्याकादिसें। अले छिकपिनि मनुतयसं या:गु फुक्क पाप क्षमा यानादिसें।
 40 “हे जिमि परमेश्वर, थ:गु मिखा चायकादिसें। अले थ्व थासय् जिमिसं यानाच्च्वनागु प्रार्थना ध्यान बियादिसें।
 41 “हे परमप्रभु परमेश्वर, दना: छि थ:गु
 शक्तिया सनुनापं थ:गु आरामया थासय् झासैं।
 हे परमप्रभु परमेश्वर

छिकपिनि पुजाहारीतयत् उद्गाराया वसः फिकादिसें।
छु भिगु खः, उक्ती छिकपिनि मन्त लयतायाचवनेमा।

42 हे परमप्रभु परमेश्वर,

थःम्हं अभिषेक यानादीम्ह जुजुयात स्वीकार यानादिसें।

थः दास दाऊदयात यानादीगु
मायायात लुमंकादिसें।”

7

देगः अर्पण यागु

- 1 सोलोमनं प्रार्थना यायेधुंकाः स्वर्गं मि कुहां वयाः होमबलि व मेमेगु बलियात भस्म यानाबिल। अले परमप्रभुया महिमां देगः जाल।
- 2 परमप्रभुया महिमां देगः जाःगुलि पुजाहारीत परमप्रभुया देगल्य दुहां वने मफुत।
- 3 आकाशं मि कुहां वयाचवंगु व परमप्रभुया महिमा देगल्य चवनाचवंगु खनाः इस्त्राएलीत पुलि चुयाः भवसुल। अले इमिसं परमप्रभुयात आराधना यानाः सुभाय ब्युच्युं धाल,
“परमप्रभु भिम्ह खः,
वयकःया दयामाया न्हाबलें दयाचवनी।”
- 4 अले जुजु व सकल मन्तयसं परमप्रभुया न्हाःने बां बिल।
- 5 जुजु सोलोमनं निश्निद्रःम्ह द्रहं व छगु लाख व निश्द्रःम्ह फै-दुगु बां बिल। जुजु व सकल मन्तयसं थुकथं परमेश्वरया देगःयात देछाल।
- 6 पुजाहारीतयसं लेवीतयसं थें थथःगु थाय काल। अले दाऊद जुजुं परमप्रभुया प्रशंसा यायेत व सुभाय बीत दयकूगु बाजंत कयाः थुकथं परमप्रभुया प्रशंसा यात, “वयकःया दयामाया न्हाबलें दयाचवनी।” गुबलय पुजाहारीत लेवीतय चुलिचू दन पुजाहारीतयसं थथःगु तुरही पुल। अबलय सकल इस्त्राएलीत अन दनाचवन।
- 7 अर्नलि सोलोमनं परमप्रभुया देगःया न्हाःने चुकया दथुइचवंगु ब्वयात अर्पण यात। अन वं होमबलि व मेलबलिया दाः छाल। छाथ्याःसा वं दयकूगु कँययागु वेदीइ होमबलि, अनबलि व दाःया ब्व मन्हात।
- 8 सोलोमन व सकल इस्त्राएलीतयसं न्हयन्हू तक बल्चाबायथा नखः हन। सोलोमननापं ग्वाः ग्वाः मन्त दु। इपि उत्तरय चवंगु लेबो हमातनिसें दच्छिनय चवंगु मिश्रया खुसिचा थें ज्याःगु तापाःगु थासं वःगु खः।
- 9 च्यान्हू खुन्हू इमिसं क्वचाःगु सभा यात, छाथ्याःसा न्हयन्हू तक इमिसं वेदीयात देछायेगु ज्याइवः यात अले मेगु न्हयन्हू तक नखः हन।
- 10 न्हयरागु लाया निश्चवंगु दिनय व मन्तयत थथःगु छें छवल। इपि परमप्रभुं दाऊद, सोलोमन व थः प्राजा इस्त्राएलयात भि यानादीगुलि दुसुगलनिसें लयताः।

परमप्रभुं सोलोमनयात दर्शन बियादीगु

- 11 थुकथं सोलोमन जुजुं देगः व दरबार दयके सिधयकल। अर्नलि व देगल्य व दरबारय छु छु यायेगु बिचाः याःगु खः व सुथां लाक्क पूरा यात।
- 12 अले परमप्रभुं सोलोमनयात चान्हय दर्शन बियाः थथे धाल,
“जिं छंगु प्रार्थना न्यनेधुन, थ्व देगःयात थःगु निंति बां बीगु थायकथं ल्ययागु दु।
- 13 “गबले गबले जिं व वयेगु दिकाबी व अनन्या बाली नाश यायेत क्वःबुईचात छवयाहये व थः मन्तयथाय महामारी छवयाहये,
14 जिगु थःगु नां बियातःपि जिमि मन्तयसं जितः प्रार्थना यात अले जितः मालाः थःम्हं यानाचवंगु मभिगु ज्या त्वःतल धाःसा जिं इमिगु बिन्ति न्यने, जिं इमिगु पाप क्षमा यानाबी अले हाकनं इमिगु देशयात च्वन्हाकाबी।
- 15 जिं थ्व देगलय मिखा ब्वयाचवने। अन याःगु फुक्क प्रार्थना न्यनेत जिं थःगु न्हायपं बियाचवने।
- 16 छाथ्याःसा जिगु नां न्हाबलें थुकी दयाचवनेमा धकाः जिं थ्व देगःयात ल्ययागु दु, अले अर्पण यानागु दु। जिगु मिखा व मन न्हाबलें थुकी वनाचवनी।
- 17 “छगु खँ धाःसा, छं अबुन थें छं विश्वास याये बहःम्ह जुयाः जिगु सेवा यात धाःसा अले जिगु नियम पालन यात धाःसा, जिं धयागु फुक्क खँ यात धाःसा,
18 जिं छंगु सिंहासनयात बल्लाकाबी। जिं छिमि अबु दाऊदयात थथे धकाः बचं बियागु खः, ‘इस्त्राएलय राज्य यायेत छिमि परिवारय न्हाबलें छम्ह मनु दइ।’
- 19 तर छिमिसं फहिलाः जिं छिमित बियागु नियम व आज्ञा त्वःताः मेपि घःत पुजायात धाःसा,
20 जिं छिमित बियागु देशं छिमित लिनाछवये, अले जिगु नांया इज्जतया लागिं जिं अर्पण यानागु थ्व देगःयात त्वःताबी। जाति जातियापि मन्तयसं थुकियात हेस्याइ अले थुकियात क्वद्वांका स्वइ।
- 21 आः थ्व देगः तःजिगु जसां थ्वयागु न्हाःनं वनीपि सकसिनं छक्क जुयाः थथे धाइ, ‘छाय परमप्रभुं थ्व देशयात व थ्व देगःयात थथे यानादीगु जुइ?’
- 22 “मन्तयसं लिसः बी, ‘थः पुर्खातयत् मिश्र पित हयादीम्ह परमप्रभु थः परमेश्वरयात त्वःताः इमिसं मेपि घःतयत् मानय यानाः भागियानाः पुजा यात। उकिं परमप्रभुं थ्व विपत्ति इमिथाय हयादीगु खः।’”

8

सोलोमनया मेमेगु ज्या

- 1 परमप्रभुया देगः व थःगु दरबार दयकेत सोलोमनं निइदें बीकल।
- 2 हीरामं थःत ब्यगु शहरत सोलोमनं हाकनं दयकाः इस्त्राएलीतयत् अन तल।
- 3 सोलोमनं हमात-सोबाय हमला यानाः उकियात त्याका काल।
- 4 वं मस्भूमिइ दुगु तदमोर शहरयात व हमातय थःम्हं दयकूगु धुकु तइगु फुक्क शहरयात हाकनं दयकल।
- 5 वं च्वयचवंगु बेथ-होरोन व क्वय चवंगु बेथ-होरोनयात नं पखालं घेरय यानाः उकी धवाखा व खगःत तयाबिल।
- 6 अले सोलोमनं बालात व वयागु धुकु तइगु फुक्क शहरत अले थः रथ व सल तइगु फुक्क शहर दयकल।
- 7 व देशय इस्त्राएली मखुपिं छुं मन्त व च्वनाचवंगु जुयाचवन। थुपि हिती, एमोरी, परिज्जी, हिच्वी व यबूसीत खः।
- 8 थुपि इस्त्राएलीतयसं मस्याःपि जात जातियापिनि सन्तान खः। थुमित सोलोमनं दासयात थें ज्या याकल। थौं तक नं इपि अथे हे दु।

- 9 तर सोलोमनं सुं न इस्त्राएलीयात ध्व ज्ययाया लागि दास मदयक्। इमिसं सिपाइँ, हाकिम, रथ व रथ्य च्वनिपि सिपाइँतय क्तान जुयाः ज्या याइगु।
 10 सोलोमन जुजुं इपि मध्ये निसः व नेयम्हयसित मन्तयगु ज्या स्वइपि नायः जुइत ल्यल।
 11 सोलोमनं मिश्रयाम्ह जुजुया म्हाया थः रानीयात दाऊदया शहरं च्वय वयागु निति दयक्कगु दरबारय हल। सोलोमनं धाल, “जिमि कलाः दाऊदया दरबारय च्वने फइ मखु, छाथधाःसा बाचाया सन् दुगु थाय पवित्रथाय खः।”
 12 अले सोलोमनं देगःया न्हाःने दयक्कगु वेदीइ परमप्रभुयात होमबलि छाल।
 13 मोशया आज़ा कथं विश्रामबार पतिकं, अमाइ पतिकं व क्वःछिनातःगु नखःबलय दैँय स्वक्क अथे धइगु- सोडा मतःगु मरिया नखःबलय, समाज्याया नखःबलय व बल्चाबायया नखःबलय व बलि छायेगु यात।
 14 दाऊदं आज़ा ब्य थें व पुजाहारीतयत सेवाया ज्या यायेत पुचः पुचः यानाः पलिस्था यात। लेवीतयत न इमिगु प्रशंसा यायगु ज्या व न्हियान्हिथं पुजाहारीतयत ग्वाहालि बीगु ज्या बियातःगु दु। व ध्वाखा पिवाःतयगु ज्या याइपि पुचः पुचःकथं तयातःगु दु। सोलोमनं परमेश्वरया मनु दाऊदं आज़ा ब्य थें फुक्क अथे हे यानातःगु दु।
 15 धुकु कोथा व मेमेगु खँया बारे दाऊदं पुजाहारी व लेवीतयत ब्यगु फुक्क आज़ा इमिसं मानय याइगु।
 16 थुकथं परमप्रभुया देगःया जग तःबलयनिसं व सिमधःतले सोलोमनया फुक्क ज्या जुया हे च्वन। थुकथं परमप्रभुया देगः दयक्कगु खः।
 17 अनलिं सोलोमन एदोम देशया लाल समुद्रया सिथय लाःगु एर्योन-गेबर व एलात शहरय वन।
 18 हीराम जुजुं थः हाकिमत व अनुभव दुपि जहाजीतनापं वयाथाय जहाजत छवयाहल। सोलोमनया हाकिमतनापं इपि ओपीर देशय वन अले अनं झिन्हयगु टन स्वयाः यक्व लँ हयाः सोलोमन जुजुयात बिल।

9

शेबायाम्ह रानी सोलोमनयात नापलाः वःगु

- 1 शेबायाम्ह रानी सोलोमनया नांजाःगु खँ न्यन। अले व थाकुगु थाकुगु न्हासःत ज्वनाः सोलोमनयात जौच्य यायेत यस्शलेमय वल। वं थःनापं छगु हल ससाःकुसाः याइपि मन्त अले मसला, म् वंगु थीत व यक्व लँ क्वबिका तःपि ऊँटत ज्वनाः वल। वं सोलोमनयात नापलात अले वयागु न्हाःने थःगु नुगलय दुगु न्हासःत तल।
 2 सोलोमनं वयागु फुक्क न्हासःया लिसः बिल। छगु नं न्हासः वयात थाकु मजु।
 3 शेबायाम्ह रानी सोलोमनया बुद्धि व वं दयक्कगु लायक् खन।
 4 वं सोलोमनयागु तेबिलयागु नयेगु न्हास, लायक्कया भारदारत व इमिसं पुनातःगु झःझः धाःगु वसः, वयात दाखमथ त्वकीपि मन्त व इमिसं पुनातःगु वसः खन, अले परमप्रभुया देगलय वं छाःगु होमबलि खन, उपि फुक्क खनाः व छक्क जुल।
 5 वं जुजुयात धाल, “छि यानादीगु ततःधंगु ज्या व छिगु बुद्धिया बारे जिं थःगु देशय छु न्यना, व धाथें खः खनिसा।
 6 तर थः हे वयाः थःगु मिखां मखंतले मन्तयसं धाःगु खँय विश्वास मयाना। छिगु बुद्धिया बारे जिं बच्छि हे न्यनागु मनु खनिसा। छिके मन्तयसं धाःगु स्वयाः यक्व बुद्धि दु खनिसा।
 7 धन्य खः छिकपिनि मन्तु। न्हियान्हिथं छिगु न्हाःने च्वनाः छिगु बुद्धिया खँ न्यनीपि छिकपिनि थुपि भारदारत धन्य खः।
 8 परमप्रभु थः परमेश्वरया प्रशंसा यानादिसँ। वयकः छि खनाः गुलि लयतायादी व छितः जुजु दयकाः थःगु नामय शासन याके बियादीगु दु। वयकल इस्त्राएलीतयत माया यानादी, अले वयकःयात न्हाबलें इमित रक्षा याये मास्ति वः। उकिं छिपाखे न्याय व धार्मिकता तया तयेत वयकलं छितः इस्त्राएल्याम्ह जुजु दयकादीगु दु।”
 9 अनलिं वं जुजुयात प्यंग टन लँ, यक्व मसला व म् वंगु थीत बिल। शेबायाम्ह रानी ब्यगु मसला थें ज्याःगु भिगु मसला सोलोमनयात सुनानं ब्यगु म्दुनि।
 10 ओपीरं लँ ज्वनावइपि हीराम व सोलोमन जुजुया मन्तयसं चन्दनया सिं व म् वंगु थीत नं हल।
 11 जुजुं थुपि सिं परमप्रभुया देगः व लायक्कया लागि त्वाथः अले म्ये हालिपिनिगु लागि वीणा व सारंगीत नं दयक्कल। ध्व स्वयाः न्हापा यहदा देशय थज्याःगु बालाःगु सुनानं खगु म्दु।
 12 शेबायाम्ह रानी पचंगु फुक्क खँ सोलोमन जुजुं वयात बिल। रानी सोलोमनयाथाय हःगु स्वयाः अप्वः वं रानीयात बिल। अले व थः मन्तनापं थःगु देशय लिहां वन।
 सोलोमन जुजुया सम्पत्ति
 13 दैँयदसं सोलोमन जुजुयाथाय निइस्वंगु टन ति लँ वइगु।
 14 उलि जक मखु वयाथाय बन्जाःतपाखें नं कर वइगु। अरबी जुजुपि व इस्त्राएलया प्रान्त प्रान्तयापि बडा-हाकिमतयसं वयात लँ व वहःया कर पुलिगु।
 15 जुजु सोलोमनं लँया पातायागु ततःधंगु निसःगु ढाल दयक्कल। छगु छगु ढाल दयकेत मुगलं दयातःगु ७ किलोग्राम ति लँ छ्यल।
 16 सोलोमनं लँया पातायागु चिचिधंगु स्वसःगु ढाल नं दयक्कल। छगु छगु ढालय ३ किलोग्राम ति लँ दु। जुजुं लेबनानया गुं धाःगु लायक्कलिइ उपि तल।
 17 अले जुजुं छगु तःधंगु सिंहासन नं दयकेबिल उकिया छुं भाग किसिया दनं त्वपुयातःगु दु मेगु ब्व लँ भुनातःगु दु।
 18 उगु सिंहासनया खगु त्वाथः व लँयागु छगु तुति तयेगु पिर्का दु। थुपि फुक्क सिंहासननापं स्वाःगु दु। पयतयेगु थायया निखेपाखें ल्हाः दिकेगु थाय दु, अले उपि ल्हाः दिकेगु थायनापं दनाच्चर्पि निम्ह सिंहात दयकातःगु दु।
 19 खगुलि त्वाथःया निखेपाखे छम्ह छम्ह यानाः झिनिम्ह सिंहा नं दु। सोलोमनया सिंहासन थें ज्याःगु सिंहासन संसारय मेगु म्दु।
 20 जुजु सोलोमनया फुक्क त्वनेगु ख्वलात भिगु लँयागु खः। अले लेबनानया गुं धाःगु लायक्कलिइ दुगु फुक्क थलबल नं भिगु लँयागु खः। वहःयागु छुं नं सामानत मदयक्क छाथधाःसा सोलोमनया पालय वहःयागु छुं म् म्दु।
 21 सोलोमनयाके हीरामया जहाज चले याइपिनापं थुखे उखे सामान ल्हाइगु जहाजत नं दु। अले स्वदँ-स्वदँय छकः तशींशायगु थुपि ल्हाइगु जहाजत लँ, वहः, किसिया दं, माकः व म्हयखा ज्वनाः वइगु खः।
 22 सोलोमन जुजुयाके पृथ्वीयापि मेपि जुजुपिन्के स्वयाः यक्व धन-सम्पत्ति व बुद्धि दु।
 23 परमेश्वर वयागु नुगलय तयादीगु बुद्धि न्यनेत पृथ्वीयापि फुक्क जुजुपिन्सं वयात नापलायेत स्वइगु।
 24 वइपि सकसिनं दैँयदसं वहः व लँया थलबल, वसः, ल्वाभः, अन्तर, मसला, अले सल व खच्चरत कोसेलि हइगु।
 25 थःगु सल व रथया लागि सोलोमनया प्युदः तबेला दु, अले वया झिनिदुःम्ह सल दु। उमित व रथ दुगु शहर शहरय व यस्शलेमय थःथाय तल।

- 26 वं यफ्रेटिस खुसिनिसें कया: पलिशतीतयगु देश व मिश्र देशया सिमाना तकयापि फुक्क जुजुतय शासक खः।
 27 वं यस्शलेमय वहःयात ल्वहं थें दंकाबिल। अले देवदास्या सिं धाःसा गुंया यःमरिमा थें यक्व दय्कल।
 28 सोलोमनया लागि मन्तयसं मिश्र देश व मेमेगु फुक्क देशं सलत हद्गु खः।

जुजु सोलोमन सीगु

- 29 सोलोमन जुजु जुयाच्चंबलय जगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या शंसनिसें लिपाथयंक व नातान अगमवक्ताया इतिहास, शीलौनी अहियाहया अगमवाणी व नबातया काय यारोबामया बारे अगमवक्ता इडोया दर्शनया सफुलिइ च्वयागुःगु दु।
 30 सोलोमन यस्शलेमं पिइदें तक फुक्क इस्राएलय् राज्य यात।
 31 अले व सित, वयात वया अबु दाऊदया नांयागु शहरय थुन। वया लिपा वया थासय् वया काय रहबाम जुजु जुल।

10

रहबामया विरोधय इस्राएल्या विद्रोह

- 1 रहबाम शेकेमय वन, छायाधाःसा इस्राएल्यापि सकलें मन्त वयात जुजु दयकेत अन हे वंगु खः।
 2 थ्व खँ न्यना: नबातया काय यारोबाम मिश्र देशं लिहां वल। (व मिश्र देशय च्वनाच्चंगु खः, अन व सोलोमन जुजु खना: ग्याना: बिस्युं वंगु खः।)
 3 अथे जुया: इस्राएल्या नायःतयसं यारोबामयात सःतके छवल, अले यारोबाम व इस्राएल्यापि सकलें मन्त वया: रहबामयात थथे धाल,
 4 “छिकपनि अबु सोलोमन जिमित इयातगु कु क्वबिका: जिमिगु जीवनयात थाकुइकाब्यगु खः। उगु इयातगु कुयात याउंकादीसा जिमिसं छिगु सेवा याये।”
 5 रहबामं इमित धाल, “थ्व खँय बिचा: यायेत स्वनह्या ई ब्यु। छिपि स्वन्हु लिपा वा।” उकिं मन्त अन वन।
 6 रहबाम जुजुं थः अबु सोलोमन म्वानाच्चंबलय वयात सल्लाहबीपि बुरापि मन्तलिसे खँ ल्हात। वं इमित न्यन, “थुपिं मन्तयत जिं छु लिस: बीगु, छिकपनिगु छु सल्लाह दु?”
 7 बुरापिसं रहबामयात धाल, “छि थुपि मन्तयत बांलाःगु व्यवहार याना: थुमित लय्ताय्कादीसा, अले थुपिलिसें नाइक खँ ल्हानादीसा थुमिसं न्हाबलें छिगु सेवा याइ।”
 8 तर व उपि बुरापिनिगु सल्लाह मन्यसे थःनापं ब्वलपि व थःगु न्हाःने च्वनाच्चनीपि ल्याय्पहपिथाय सल्लाह काःवन।
 9 वं इमित न्यन, “जिमिगु कु याउंकाबियादिसें धका: जित: बिन्ति याःवःपि मन्तयत झीसं छु लिस: बीगु? जिं छु यायेगु? छिमिगु छु सल्लाह दु?”

10 झिमिसं लिस: बिल, “छिकपनि अबु जिमित इयातगु जुवा क्वबिकादीगु दु, उकियात याउंकादिसें धका: छित: धाःवःपिन्त थथे धयादिसें, ‘जिमि अब्या जँ स्वया: जिगु कान्छी पति हे तःत्या:।’
 11 जिमि अबु जिमित इयातगु जुवा क्वबिकादीगु खः, तर जिं उगु जुवायात झन इयातइकाबी। जिमि अबु जिमित कोरां दायकादीगु खः, तर जिं जिमित बिच्छितयसं न्याकाबी।”

- 12 रहबाम जुजुं धाःथे हे स्वन्हु लिपा यारोबाम व सकलें मन्त वयाथाय वन।
 13 जुजुं बुरापिनिगु सल्लाह मन्यसे मन्तनापं कडा जुया खँ ल्हात,
 14 जिमि अबु जिमित इयातगु जुवा क्वबिकादीगु खः, तर जिं उगु जुवायात झन इयातइकाबी। जिमि अबु जिमित कोरां दायकादीगु खः, तर जिं जिमित बिच्छितयसं न्याकाबी।
 15 थुकथं जुजु रहबामं मन्तयगु खँ न्यँ हे मन्यं छायाधाःसा शीलौयाम्ह अहियाहपाखें नबातया काय यारोबामयात परमप्रभुं धयादीगु वचन पूवनेत वय्कलं थज्याःगु अवस्था हयादीगु खः।
 16 जुजुं थःगु खँ मन्यंगु खना: मन्त चिल्लाय दना: हाल,
 “छु जिपिं दाऊदया वंशया भाग खः ला?

यिशैया काय्याके जिमिगु छु भाग दु?

हे इस्राएल, थथःगु पालय हँ।

हे दाऊद, थःगु घरानाया धन्धा का।”

उकिं उत्तरयापि सकल इस्राएलीत थथःगु छँ वन।

- 17 तर रहबामं यहदाया लागाय च्वनाच्चपि इस्राएलीतयत जक शासन यानाच्चन।
 18 अले जुजु रहबामं दासयात थें ज्या याकपि मन्तय् नाय: अदोनीरामयात इमिथाय वन। तर इस्राएलीतयसं वयात ल्वहेंत कयका: स्यात। जुजु रहबाम धाःसा थःगु रथय च्वना: यस्शलेमय बिस्युं वन।
 19 उबलय्निसें आ: तक नं उत्तरयापि इस्राएलीत दाऊदया घरानाया विरोधी जगु दु।

11

शमायाहया अगमवाणी

- 1 जुजु रहबाम यस्शलेमय थयंक: वल। अले वं उत्तर इस्राएलनापं लडाईं याना: थःगु फुक्कं राज्य हाकन लित कायेत यहदा व बेन्यामीन कुलयापि छगु लाख व चयद्रुःमह ल्ययातःपि सिपाईं मुंकल।
 2 तर परमप्रभुया थ्व वचन परमेश्वरया मनु शमायाहयाथाय वल,
 3 “सोलोमनया काय यहदायाम्ह जुजु रहबामयात अले यहदा व बेन्यामीनय दुपि फुक्कं इस्राएलीतयत थथे धा,
 4 परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छिपि थः दाजुकिजापिनापं लडाईं यायेत थाहां वने मते। छिपि सकलें थथःगु छँय लिहां हँ, छायाधाःसा थ्व ज्या जिं यानागु खः।’” उकिं परमप्रभुया वचन पालन याना: इपि यारोबामलिसें लडाईं मयासे लिहां वन।
 5 रहबाम यस्शलेमय च्वन अले यहदाया सुरक्षाया लागि थुपि शहरयात पखालं ग्वया: बल्लाकल।
 6 वं पखालं ग्वया: बल्लाकगु यहदा व बेन्यामीनया शहरत थुपि खः — बेथलेहेम, एताम, तकी,
 7 बेथ-सर, सोखो, अदुल्लाम,
 8 गात, मारेशा, जीप,
 9 अदोरेम, लाकीश, आजेका,
 10 सोरा, अय्यालोन व हेन्नोन।

- 11 अले वं उषि शहरया किल्लात बल्लाक दयकल। अले उषि शहरय नयेगु नसा, जैतूनया चिकं व दाखमघनापं राज्यपालतं न तल।
 12 वं फुक्क शहरय ढाल व भालात तया उषित तसकं बल्लाकल। थुकथं वं यहदा व बेन्यामीनयात थःगु अधीनयत् तल।
 13 इस्राएलया उत्तर कुलयापि फुक्क थथःगु जिल्लाय च्वनाच्वपि पुजाहारीत व लेवीतं न रहबामया पंलित।
 14 अले लेवीत थथःगु च्यौय् दुगु ख्यः व सम्पत्ति त्वःताः यहदा व यस्शलेमय च्वंवल, छायाःसा इस्राएलया जुजु यारोबाम व वया काय्पिन्सं इमित परमप्रभुया पुजाहारी जुयाः सेवा याके मन्थु।
 15 जुजु यारोबामं आराधना यायेगुथाय व थःमहं दयकृपिं दुगुचा व द्रहंचाया मूर्तिया लागि थः पुजाहारीत ल्यल।
 16 अले दुनगर्लनिसे परमप्रभु इस्राएलयाह परमेश्वरयात मालाच्वपि इस्राएलया मेगु फुक्क कुलयापि मन्तु थः पुर्बाया परमप्रभु परमेश्वरयात बलि छायेत यस्शलेमय वल।
 17 थुकिं यानाः यहदाया राज्य बल्लात, अले स्वदं तक इषि सोलोमनया काय् रहबामया पंलित। छायाःसा स्वदं तक इषि दाऊद व सोलोमनया लँपुइ वनाच्वन।
 रहबामया परिबार
 18 रहबामं महलतयात ब्याहा यात। वया अबु दाऊदया काय् यरीमोत व मां यिशैया काय् एलीआबया म्हाय् अबीहेल खः।
 19 वपाखे रहबामया थुपि काय्पि दत- येऊश, शमरयाह व साहम।
 20 अनंलि वं अब्शालोमया म्हाय् माकायात ब्याहा यात। वपाखे वया थुपि सन्तान दत- अबिया, अतै, जीजा व शलोमीत।
 21 रहबामं अब्शालोमया म्हाय् माकायात थः मेपि कलाःपिन्त व मथ्याःपि कलाःपिन्त स्वयाः अक्वः माया याइगु। वया मुक्क झिंच्याह कलाः व खुइह मथ्याःपि कलाःपि दु। व निइच्याह काय् व खुइह म्हाय्पिनि अबु खः।
 22 रहबामं थःगु लिपा जुजु दयकेत माकाया काय् अबियायात वया मेपि दाजुकिजापिनि नायः ल्यल।
 23 वं बालाक बिचाः यानाः ज्या यात। वं यहदा व बेन्यामीनया फुक्क थासय च्वंगु किल्ला दुगु फुक्क शहरया जिम्मा थः काय्पिन्त बिल। वं इमित गाक्क नयेगु नसा बिल, अले वं इमिगु लागि यक्व कलाःपि मालाबिल।

12

- मिश्रीतयसं यहदाय हमला याःगु
 1 रहबामया राज्य बालाक पलिस्था जुयाः व बल्लाय धुंकाः वं परमप्रभुया व्यवस्थायात त्वःतल, वनापं इस्राएलयापि सकसिनं नं परमप्रभुया व्यवस्थायात त्वःतल।
 2 इमिसं परमप्रभुया विरोध याःगु जुयाः रहबाम जुजु जगु न्यादँ दुबलय् मिश्रयाम्ह जुजु शीशकं
 3 झिनिस्-गः रथ व खुइह-मह सलगइपि सिपाइँत ज्वनाः यस्शलेमय हमला यात। वनापं मिश्रं अल्लयाख लिबियाली, सुक्किया व कृशीतं न वल।
 4 व यहदाया पखालं ग्वयातःगु शहरत त्याकाः यस्शलेम तक वल।
 5 अले शमायाह आमवक्ता रहबाम व यहदायापि कुलनायःतयथाय वल। इषि सकले शीशक खनाः ग्यानाः यस्शलेमय मुंगु खः। शमायाह रहबाम व यहदाया कुलनायःतयत् थथे धाल, “परमप्रभुं थथे धयादीं, ‘छिमिसं जितः त्वःतगु दु, उकिं आः जिं छिमित त्वःताः शीशकया लहातय् तयावी।’ ”
 6 अले इस्राएलया कुलनायःत व जुजुं क्वमिलु जुयाः थथे धाल, “परमप्रभु धर्मीह खः।”
 7 परमप्रभुं इषि क्वमिलु जगु खन। अले परमप्रभुया थ्व वचन शमायाहथाय वल, “जुजु व मन्तु क्वमिलु जगु दु। उकिं जिं इमित नाश याये मखु। तर जिं इमित याकन हे बचय याये। अले जिं थःगु तं शीशकपाखे यस्शलेमय प्वंके मखु।
 8 अयनं इषि वया दास जुइ, अले जक इमिसं जिगु सेवा यायेगु व मेगु देशयापि शासकतयगु सेवा यायेगुलिइ छु पाः इमिसं सी।”
 9 मिश्र देशयाम्ह जुजु शीशक यस्शलेमय हमला यात। अले वं परमप्रभुया देगः व लायकूया फुक्क धन-सम्पत्ति लतय् यानाः यंकल। वं सोलोमन दयकृगु लँयागु ढालत न यंकल।
 10 उकिं जुजु रहबामं उकिया पलेसा कँय्यागु ढालत दयकल, अले उषि ढालत लायकूया धवाखा पिवाःतय कप्तानतय जिम्माय् तल।
 11 जुजु देगलय् वनीबलय् धवाखा पिवाःतयसं उषि ढालत पितहइगु, लिपा थः च्वनीगु क्वथाय हे लित यंकीगु।
 12 रहबामं थःत क्वमिलु याःगुलि परमप्रभुया तं वपाखे चिला वन। उकिं वयकलं वयात भज्यंक नाश यानामदीं। यहदाया अवस्था बालाना हे च्वन।
 13 थुकथं जुजु रहबामं यस्शलेमय थःत बल्लाकाः राज्य यात। पिइछदँ दुबलय् व जुजु जगु खः। वं यस्शलेमय झिंच्यदँ राज्य यात। यस्शलेम शहरयात परमप्रभुं इस्राएलया फुक्क कुलपाखे थःगु नां तयेत ल्ययादीगु खः। रहबामया मांया नां नामा खः, व अम्मोन देशयाम्ह खः।
 14 रहबामं परमप्रभुया मिखाय् मभिगु ज्या यात, छायाःसा वं परमप्रभुयात मालेगु मयाः।
 15 रहबाम जुजु जुयाच्वंबलय् जगु फुक्क खँ, शुसंनिसें लिपाथ्यंक, वं छु छु यात व शमायाह अगमवक्ता व इझे अगमवक्ताया इतिहासया सफुलिइ च्वयातगु दु। रहबाम व यारोबामया दथुइ मदिकक लडाईं जुया हे च्वन।
 16 रहबाम सित अले वयात दाऊदया शहरय जुजुपि थुनीगु चिहानय थुन। वया लिपा वया काय् अबिया जुजु जुल।

13

- यहदायाम्ह जुजु अबिया
 1 यारोबाम उत्तरी इस्राएलयाह जुजु जगु झिंच्यागु दँ दुबलय् अबिया यहदायाम्ह जुजु जुल।
 2 वं यस्शलेमय स्वदं तक राज्य यात। वया मां गिबायाम्ह उरीएलया म्हाय् माका खः।
 अबिया व यारोबामया दथुइ लडाईं जुया तं च्वन।
 3 अबियां लडाईंया निति प्यंगु लाखमह वीर सिपाइँ मुंकल। यारोबामं धाःसा अबियानापं ल्वायेत च्यागु लाखमह वीर सिपाइँतय सेना इक्लाक तयार यात।
 4 अबियां एफ्राइमया पहाडी इलाकाय लाःगु समोरैम ढाँडाय दनाः थथे धाल, “अयं यारोबाम व इस्राएलयापि फुक्क मन्तु, जिगु खँ न्यैं।
 5 परमप्रभु, इस्राएलयाह परमेश्वर दाऊदनापं चि दुगु छगु बाचा चिनाः वयात व वया सन्तानतयत इस्राएलया राज्य न्हाबलेया लागि बियादीगु दु धकाः छिमिसं मस्यु ला?
 6 अथे जूसं दाऊदया काय् सोलोमनया छमह भारदार नबातया काय् यारोबामं थः मालिकया विरोधय् विद्रोह यात।
 7 अले ज्यालगे मजुपि छुं लुच्चात वनापं मिलय जुल। यारोबाम व उषि लुच्चातयसं रहबामया विरोधय् थःत बल्लाकल। अबलय रहबाम नकतिनियाम्ह व थःमहं छुं क्वःछीमफुह जगुलि वं इमित पने मफुत।

8 “आः छिमिसं परमप्रभुं दाऊदया सन्तानया ल्हातय् बियादीगु राज्यलिसैं ल्वायेगु बिचाः यानाच्वंगु दु। छिमिके छगु तःधंगु सेना व यारोबामं छिमिगु निरिति घः धकाः दयकाब्यगु ल्यैयापि द्रुहंचात दु।

9 छिमिसं हासून्या सन्तान परमप्रभुया पुजाहारीतयत व लेवीतयत बिसिकेछवल। इमिगु थासय् मेगु जाति थें छिमिसं थः पुजाहारीत ल्यल। थःत देछायेत छम्ह द्रुहंचा व न्हयम्ह भ्याःचा ज्वनावःम्ह न्ह्याम्ह मन्यात नं छिमिसं उपि मखुपिं घःतय् पुजाहारी दयकीगु।

10 “छिमिगु निरिति धाःसा परमप्रभु हे छिमि परमेश्वर खः। छिमिसं वयकःयात त्वःतागु मद्रुनि। परमप्रभुया सेवा याइपिं पुजाहारीत हासून्या सन्तान खः अले लेवीतयसं थःगु ज्या याना हे च्वंगु दु।

11 न्हियान्हिथं सुथय व बहनि इमिसं परमप्रभुया निरिति होमबलि छाइ, गुंण धनी, शुद्धगु तेबिलय् देछाःगु मरि तइ, अले सन्ध्या ई पतिकं ल्यैया त्वादेवातय् दुगु मत च्याकी। थुकथं परमप्रभु इपि परमेश्वरं आज्ञा बियादीगु खें छिमिसं पालन याना। छिमिसं धाःसा वयकःयात त्वःतरु दु।

12 परमेश्वर हे छिमि नायः खः। वयकः जिपिनापं दी। वयकःया पुजाहारीत तुरही पुयाः छिमिगु विरोधय् लडाइँ घोषणा यायेत तयार दु। अय् इस्त्राएलीत, परमप्रभु थः पुर्खातय् परमेश्वरलिसैं ल्वाये मते। छायाःसा छिपि ताःलाइ मखु।”

13 अबिया न्वंबाना च्वंबलय् यारोबामं छुं सिपाइँतयत सुलाः ल्येनेपाखें हमला यायेत छवल। वया मू सेना धाःसा यद्दाया न्हाःने दु अले हमला यायेत सुलाच्वंभि सेना इमिगु ल्युने दु।

14 यद्दायापि सिपाइँ फुक्कःबलय् इमिसं थःगु न्हाःने व ल्युने छकलं निछेपाखें हमला जुयाच्वंगु खंकल। ग्वाहालिया लागि इमिसं परमप्रभुया नां काल। पुजाहारीतयसं तुरही पुल।

15 इपि अथे हाःबलय् परमेश्वरं अबिया व यद्दाया न्हाःने यारोबाम व फुक्कं इस्त्राएलीतयत बुकादिल।

16 इस्त्राएलीत यद्दायापि सिपाइँय् न्हाःनेनं बिस्युं वन, अले परमेश्वरं इस्त्राएलीतयत इमिगु ल्हातय् बियादिल।

17 थुकथं अबिया व वया सिपाइँतयसं इमित बांमलाक बुकल, इमिसं इस्त्राएलयापि न्यागु लाख वीर सिपाइँतयत स्यानाबिल।

18 यद्दायापि सिपाइँतयसं इस्त्राएलीतयत बुकल। छायाःसा इमिसं परमप्रभु इमि पुर्खातय् परमेश्वरयागु भरोसा काःगु खः।

19 अबियां यारोबामया सेनायात लिनयंकल, अले वयागु बेथेल, येशना व एप्रोन शहर व उमिगु गांत त्याकाकाल।

20 अबियाया पालय् यारोबामं थःत बल्लाके मफुत! लिपातय् परमप्रभुं यारोबामयात स्यानादिल।

21 अबिया धाःसा झन बल्लात। वया झिंयम्ह कलाः दु, व निडनिम्ह काय व झिंखुम्ह म्हायापिनि अबु खः।

22 अबिया जुजु जुयाच्वंबलय् जूगु फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क ज्या व वं धाःगु खँ इदो अगमवक्तया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

14

1 अबिया सित अले वयात दाऊदया शहरय् थुनाबिल। वया लिपा वया काय आसा जुजु जुल। वयागु इलय् झिदें तक देशय् शान्ति जुल।

यद्दाया जुजु आसा

2 आसां परमप्रभु थः परमेश्वरयात यःगु व खःगु ज्या यात।

3 वं विदेशी वेदीत, पुजा यायेगु थायत, ल्वहंया मूर्तित त्छ्यानाबिल अले अशेरा घःमयजुया थांत क्वःथलाबिल।

4 वं यद्दायापि मन्तयत परमप्रभु इमि पुर्खातय् परमेश्वरयात मालेत अले वयकःया विधि व आज्ञात पालन यायेत आज्ञा बिल।

5 वं यद्दाया फुक्क शहरय् दुगु पुजा यायेगु थायत व धुपौय् छवयकीगु वेदीत नं स्यंकाबिल। वयागु पालय् देशय् शान्ति जुल।

6 देशय् शान्ति जुबलय् वं यद्दाया धीथी शहरय् छचाखेरं पराः ग्वयाबिल। परमप्रभुं शान्ति बियादीगुलि वं उगु इलय् संपूर्ण लडाइँ याये म्वाल।

7 वं यद्दायापि मन्तयत धाल, “झीसं थुपि शहरयात छचाःखेरं पराः ग्वयाः धरहरा व चुक् तये जीक ध्वाखात दयकाः बल्लाकेतु। थ्व देश आः तक झीगु हे खः नि, छायाःसा झीसं झी परमप्रभु परमेश्वरयात मालागु दु। झीसं वयकःयात मालागुलि वयकलं झीत प्येखें शान्ति बियादीगु दु। अथे जुयाः इमिसं उपि शहरत बल्लाकल, इपि ताःलात।”

8 आसा जुजुयाके यद्दायापि ढाल व भाला ज्वनातःपि स्वंगु लाखम्ह मनु व बेन्यामीनयापि ढाल व धनुष वाण ज्वनातःपि निगु लाखम्ह व चयद्रःम्ह मन्तय् छगु सेना दु। उपि सकलें वीर सिपाइँत खः।

9 जेरह धाःम्ह छम्ह कृशीं झिगु लाखम्ह (१०,००,०००) सिपाइँ व स्वसःगः रथया सेना ज्वनाः यद्दायात हमला यायेत मोरेशाय तक थ्यंकः वल।

10 व अन थ्यंबलय् वलिसैं ल्वायेत आसा न्हाज्यात। निछेपाखेयापि सिपाइँतयसं लडाइँ यायेत मोरेशा लिक्क लाःगु सपताया ब्यासिइ थथःगु थाय् काल।

11 अले आसां परमप्रभु थः परमेश्वरयात प्रार्थना यात, “हे परमप्रभु, छि बल्लाःपिन्त थें बमलाःपिन्त नं ग्वाहालि बियादी फु। हे छिमि परमप्रभु परमेश्वर, जिमित ग्वाहालि बियादिसं, छायाःसा छिमिसं छिगु भरोसा कयागु दु। जिपि छिगु हे नामय् थ्व तःधंगु सेनालिसैं ल्वायेत वयागु दु। हे परमप्रभु, छि जिमि परमेश्वर खः, उकिं सुनानं छितः त्याकेगु आसा मयायेमा।”

12 परमप्रभुं आसा व यद्दाया न्हाःने कृशीतयत बुकादिल। कृशीत बिस्युं वन।

13 आसा व वया सेनां इमित गारा तक लिनयंकल। परमप्रभु व वयकःया सेनाया न्हाःने कृशीत बुत, इमि यक्क मन्त सित। यद्दाया सेना शत्रुतयगु यक्क सामान थःगु ल्हातय् लाकल।

14 इमिसं गाराया जःखः च्वंगु फुक्क शहरयात नाश यानाबिल। अन च्वंभि मन्तयत परमप्रभुं ख्यानादीगु खः। उपि शहरय् मू वंगु सामान दगुलि इमिसं उपि फुक्क शहरयात लुतय् यात।

15 इमिसं फैजवातः च्वनाच्वंगु थासय् नं हमला यात। इमिसं इमि यक्क फइ च्वलय् व ऊँट कब्जा यात। अले आसाया सेना यरूशलेमय् लिहां वल।

15

आसां यद्दाय् दुगु मूर्तित नाश यागु

1 परमेश्वरया आत्मा ओदेदया काय अजर्याहयाके क्वहां झाल।

2 अले व आसा जुजुयात नामलाः वन। वं आसायात थथे धाल, “अय् आसा, अय् यद्दा व बेन्यामीनयापि सकलें मन्तु! छिपि परमप्रभुनापं दतले वयकः नं छिपिनाप दइ। छिमिसं वयकःयात माल धाःसा छिमिसं वयकःयात लुइकी। छिमिसं वयकःयात त्वःतल धाःसा वयकलं नं छिमित त्वःतादी।

3 ताःई तक इस्त्राएलं सत्य परमेश्वर मदयकं जीवन हनाच्वंगु खः। इमित स्यनेत पुजाहारीत मद्रु, व्यवस्था मद्रु।

4 तर इमित दुःख जुबलय् इपि हाकनं परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरपाखे लिहां वल। इमिसं वयकःयात माल अले लुइकल।

5 “दुःखया उगु इलय् इस्त्राएलय् गनं वनेत सुरक्षा मद्रु। देशयापि फुक्कं मन्तयसं यक्क हे दुःख सी माल।

6 परमप्रभु इमित फुक्क कथंयागु विपति दुःख बियादीगुलि छगु जातियात मेगु जाति अले छगु शहरयात मेगु शहरं क्वत्थला च्वन।

- 7 छिमिगु खँय धा:सा, छिपि बल्लायेमा:, छिमिसं साहस त्व:ते मते। छायाधा:सा छिमित थ:गु ज्याया सिरपा: दइ।”
- 8 ओदेदया काय अजर्थाहया म्हुतु थज्या:गु अगमवाणी न्यना: आसायात अँट दत। अले वं यहदा व बेन्यामीन इलाकां अले थ:म्ह कब्जा या:गु एफ्राइमया पहाडी देशया शहर शहरं नं फुक्कं घच्चाइपुगु मूर्ति चीकाबिल। वं देग:या चुकय दगु परमप्रभुया वेदी नं ल्हन।
- 9 अनंलि वं यहदा व बेन्यामीनयापि फुक्कं मनृतयत मुंकल। वं इपिनापं च्वनाच्वंपि एफ्राइम, मनशे व शिमियोन कुलयापि मनृतयत नं मुंकल। छायाधा:सा परमप्रभु वया परमेश्वर जुजु आसानापं दीगु खना: उत्तरी इम्राएलं यक्व हे मनृत यहदाय व:गु ख।
- 10 आसा जुजु जगु झिन्यागगु दँया स्वंगगु लाय* इपि यस्शलेमय मुन।
- 11 अबलय इमिसं परमप्रभुयात न्हयस:म्ह सा द्रहं व न्हयद्र:म्ह फै-च्वलय बां छाल। आसाया सेनां उपि पशुत व मेमेगु मू वंगु सामान थ: शत्रुतपाखें लुतय यानाह:गु ख।
- 12 अले इमिसं दुनगलनिसें व बलं फतले थ: पुर्खातय परमप्रभु परमेश्वरयात माले धका: बाचा चित।
- 13 अले परमप्रभु इम्राएलयाम्ह परमेश्वरयात मालिमखुपि सकलें त:धिक:पि व चिधिक:पि मिसा व मिजंयात स्याना छवयेगु इमिसं क्व:छित।
- 14 इमिसं तस्सलं हाला: परमप्रभुया नामय पाफल। इमिसं तुरही व फैया नेक पुल।
- 15 यहदायापि मनृत तसकं लयता:। छायाधा:सा इमिसं दुनगलनिसें पाफ:गु ख। इमिसं आयब्बुया: परमप्रभुयात माल अले वयक्:यात लुइकल। उकि परमप्रभुं इमित प्यखें शान्ति बियादिल।
- 16 आसा जुजु थ: मां माकायात राजमाताया थासं लिकाल। छायाधा:सा वं अशेरा घ:मयजुया घच्चाइपुगु थां दयक्गु ख:। आसां उगु थांयात त्वा:ल्हानाबिल, अले उकियात कुचा कुचा याना: किद्रोन बेसीइ छवयकाबिल।
- 17 पुजा यायेगु थायत इम्राएलं चीका: मछवसां आसा थ:गु जिवंकाछि परमप्रभुया निंति विश्वास याये बह:म्ह जुयाच्वन।
- 18 वं थ:म्ह व थ: अबुं देछा:गु लँ, वह: व पवित्र थलबल परमेश्वरया देगलय हल।
- 19 आसा जुजु जगु स्विन्यागगु दँ तक मेगु लडाइँ मजू।

16

- इम्राएलनापं लडाइँ
- 1 आसा यहदायाम्ह जुजु जगु स्विखगुगु दँय उत्तरी इम्राएलयाम्ह जुजु बाशां यहदाय हमला यात। अले वं यहदायाम्ह जुजु आसाया लागाय सुं वये वने मफयेमा धका: रामायात बल्लाकल।
- 2 अले आसां परमप्रभुया देगलं व लायक्या धुकुति लँ, वह: लिकया: दूतनापं दमस्कसय राज्य याइम्ह अरामया जुजु बेन-हददयाथाय छवया: थथे धाल,
- 3 “छिकपिनि अबु व जिमि अबुं सन्धि या:गु थें छि व जिं नं सन्धि यायेनु। जिं छियाथ लँ व वह: छवया हयाच्वनगु दु। आ: छिं उत्तरी इम्राएलयाम्ह जुजु बाशालिसें थ:गु सन्धि त्वाथुलादिसें व जिगु देशं थ: सेना लित यके मालेमा।”
- 4 बेन-हददं आसा जुजुया खँ स्वीकार यात। वं थ: सेनानापं थ: सेनापतितयत इम्राएलया शहरय हमला यायेत छवल। इमिसं इयोन, दान, हाबिल-मैस व नप्तालीया कुल फुक्क धुकु शहरत त्याका काल।
- 5 थ्व खँ न्यना: बाशां रामायात बल्लाकेगु ज्या त्व:ताबिल, वं अन जुयाच्वंगु फुक्क ज्या दिकल।
- 6 जुजु आसां यहदाया फुक्क थासं मनृत मुंकल, अले बाशा जुजुं रामा बल्लाकेत छयलाच्वंगु ल्वहं व सिं इमिसं च्वनावन। वं उपि सामानं गेबा व मिस्यायात बल्लाकल।

हनानी अगमवक्ता

- 7 अबलय हनानी अगमवक्तां यहदायाम्ह जुजु आसायाथाय वना: थथे धाल, “छिं अरामया जुजुयागु भरोसा कयादिल। तर परमप्रभु डी परमेश्वरयागु भरोसा कयामदी। अथे जुया: छिं अरामया जुजुया सिपाईतयत नाश यायेगु मौका त्व:फिकल।
- 8 कु क्षीत व लिबियालीतय सेना त:धंगु सेना मखु ला? इमिगु सेनाय यक्व रथ व रथ गइपि सिपाईत दगु मखु ला? तर छिं परमप्रभुयागु भरोसा कयादीगुलि वयक्कलं इमित छिगु ल्हातय ल:ल्हानादिल।
- 9 छायाधा:सा गुहयसिगु नुग: परमप्रभुया निंति विश्वास यायेबह: जु, इमिगु निंति थ:त बल्ला:म्ह कयनेत वयक्कलं थ:गु मिखा पृथ्वीया फुक्क थासय थुखे उखे ब्वयका च्वनादी। थुकी छिं मूर्धं ज्या यानादिल। उकि आर्वलि छिगु निंति लडाइँ हे लडाइँ जुइ।”
- 10 थ्व खं याना: आसा उम्ह अगमवक्ता खना: तंचाल, तमव्य आसां वयात इयालखानाया कुनाबिल। उबलयनिसें वं छुं मनृतयत तसकं क्वतेलेगु याना हल।

आसा जुजुया लिपांगु खँ

- 11 आसा जुजुं शुर्भनिसें लिपाथ्यक या:गु ज्या इम्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयात:गु दु।
- 12 आसा जुजु जगु स्विगुगु दँय वयात तुति ध्वाग्गिना वर्नीगु ल्वचं काल। वयात तसकं बांमला:गु ल्वचं का:गु ख: अयतं व परमप्रभुयात ममासे वैधतयगु शरण काल।
- 13 थ: जुजु जगु पिइछगु दँय जुजु आसा सिना: थ: पुर्खातलिसें मिलय ज्वन।
- 14 दाऊदया शहरय वयात वं थ:म्ह थ:गु निंति ल्वहं किया: दयक्कत:गु चिहानय थुनाबिल। इमिसं वयात थीथी कथंयागु नस्वा:गु मसलां जा:गु खाताय तयाबिल। व मसला अन्तर दयक्कीपिन्सं बांलाक तयार या:गु ख:। अले इमिसं वयागु लुमन्तिइ हाना हाना मि च्याकल।

17

यहदायाम्ह जुजु यहोशापात

- 1 आसाया थासय वया काय यहोशापात यहदायाम्ह जुजु जुल। उत्तरी इम्राएलपाखें बचय जुइत वं थ:त बल्लाकल।
- 2 वं यहदाया पखालं धेरय यानात:गु फुक्क शहरय सिपाईत तल। अले यहदा न्यंकं व वया अबु आसां त्याकाका:गु एफ्राइमया शहरय सुरक्षाया लागि छाउनीत तल।
- 3 परमप्रभु यहोशापातनापं दी, छायाधा:सा व थ: पुर्खा दाऊदया पुलांगु पह:कथं जुल, वं बालयात मालेगु मया:।
- 4 तर थ: अबुया परमेश्वरयात माल, वयक्:या आज्ञा पालन यात। वं इम्राएलयापि मनृतयसं या:गु थें मभिगु ज्या मया।

* 15:10 १५:१० झिन्यागगु दँया स्वंगगु ला थथे धयागु मे-जुन १९९ बी.सी.

5 परमप्रभुं वयागु अधीनय यहदा राज्ययात बल्लाकादिल। यहदायापि फुक्कसितं वयाथाय देछा हल। वयाके यक्व धन-सम्पत्ति दत। व नांजा:म्ह जुजु जुल।

6 यहोशापात परमप्रभुया लैपुइ वनेगुलिइ लयता:। अले व यहदाया पुजा यायेगुथाय व अशेरा घ:मयजुया थांत स्यंकाबिल।

7 थ: जुजु जुगु स्वंगु दुय व थ: हाकिमत बेन-हेल, ओबदियाह, जकरिया, नतनेल व मीकायायात यहदाया शहर शहरय मन्तयत स्यनेत छवल।

8 अले इपिनाप व गुह्द लेवीत- शमायाह, नतन्याह, जबदियाह, असाहेल, शमीरामोत, यहोनातान, अदोनियाह, तोबियाह, तोब-अदोनियाह व निम्ह पुजाहारीत- एलीशामा व यहोरामयात नं छवल।

9 परमप्रभुया व्यवस्थाया सफु ज्वनावना: इमिसं यहदायापि मन्तयत स्यना जुल। इमिसं फुक्कं शहरय वना: मन्तयत स्यन।

यहोशापातया त:धंसु

10 यहदाया ज:ख: च्वंगु फुक्क देश परमप्रभुलिसें ग्यात। उकि इमिसं यहोशापात जुजुलिसें लडाईं मया:।

11 छुं पलिशतीतयसं ला यहोशापातयाथाय कोस्यालि व करकथं वह: नं हल। अले अरबीतयसं वयाथाय न्हयदु: व न्हयस:म्ह (७,७००) भ्या:चा व न्हयदु: व न्हयस:म्ह (७,७००) दुगुचा हल।

12 थुकथं यहोशापात झन बल्लानावन। यहदा देश न्यंक व किल्ला व धुकु शहरत दयकल।

13 अले यहदाया शहर शहरय यक्व सामान मुंकातल। व यरुशलेमय तालिम कयात:पि बहादुर सिपाईतं न तल।

14 इपि थथ:गु परिचारकथं थुकथं भर्ना जुगु ख: -

यहदापाखें - दू:छिम्ह दू:छिम्ह सिपाईतय कप्तानत थुपि ख:,

कप्तान अदनाह, थ्वयाके तालिम कयात:पि स्वंगु लाखम्ह सिपाईं दु।

15 वया लिपा कप्तान यहोहानान, थ्वयाके निगु लाख व चयदु:म्ह सिपाईं दु।

16 वया लिपा जिक्कीया काय अमसिया, थ्वं थत थ:गु हे इच्छां परमप्रभुया निंति देछा:गु। थ्वयाके निगु लाखम्ह बहादुर सिपाईं दु।

17 बेन्यामीनपाखें - छम्ह बहादुर सिपाईं एल्यादा, थ्वयाके धनुष वाण व ढाल घानात:पि निगु लाखम्ह सिपाईं दु।

18 वया लिपा यहोजाबाद, थ्वयाके ल्वाभ: घानात:पि छगु लाख व चयदु:म्ह सिपाईं दु।

19 थुपि सिपाईतयसं यरुशलेमय जुजुया सेवा याइगु ख:। थुपि यहदा न्यंकं दुगु पखाल घेरय यानात:गु शहरय तयात:पि बाहेक ख:।

18

आहाबया विरोधय मीकायां अगमवाणी या:गु

1 यहदायाम्ह यहोशापात तसकं त:मिम्ह व नांजा:म्ह जुल। अले व उत्तरी इझ्राएलियाम्ह जुजु आहाबया परिवारनापं ब्याहाया स्वापु तल।^१

2 छुं दूँ लिपा यहोशापात आहाबयात नापलायेत सामरियाय वन। आहाब यहोशापात व वनापं वपि मन्तयत भव्य नकेत यक्व फैं, द्रुवत स्यात।

आहाबं यहोशापातयात रामोत-गिलादय हमला यायेत ग्वाकल।

3 इझ्राएलियाम्ह जुजु आहाबं यहदायाम्ह जुजु यहोशापातयात धाल, “रामोत-गिलादय हमला यायेत छु छि जिनापं झायती ला?”

यहोशापातं लिस: बिल, “जि छित: बलं फतले ग्वाहालि याये, जिमि मन्तयसं नं छित: बलं फतले ग्वाहालि याइ।”

4 हानं यहोशापातं इझ्राएलियाम्ह जुजुयात थथे धाल, “न्हापा परमप्रभुयाके नि न्यनादिसँ।”

5 उकि इझ्राएलियाम्ह जुजुं प्यस:म्ह अगमवक्तायत मुंका: इमित न्यन, “जि रामोत-गिलादय हमला याये ला कि मयाये?”

इमिसं लिस: बिल, “हमला यानादिसँ, छाथधा:सा परमेश्वर व छिगु ल्हातय तयादी।”

6 तर यहोशापातं न्यन, “छु न्यनेत थन मेम्ह छम्ह नं परमप्रभुया अगमवक्ता मदु ला?”

7 इझ्राएलियाम्ह जुजुं यहोशापातयात धाल, “परमप्रभुयाके न्यनेत मेम्ह छम्ह मनु दु, तर जित: व तसकं मय:, छाथधा:सा व जिगु बारे भिगु अगमवाणी कनी मखु। वं मभिगु खँ जक धाइगु। व यिम्लाया काय मीकाया ख:।”

यहोशापातं लिस: बिल, “आहाब जुजु, छि थथे धयादी मज्यु।”

8 अले इझ्राएलियाम्ह जुजुं छम्ह हाकिमयात स:ता: धाल, “यिम्लाया काय मीकायायात थथें थन हजि।”

9 इझ्राएलियाम्ह जुजु व यहदायाम्ह जुजु यहोशापात जुजुया वस: फिना: सामरियाया धवाखाया लिक्क च्वंगु खलाय थथ:गु सिंहासनय च्वनाच्वन। अले फुक्क अगमवक्तायसं इमिगु न्हा:ने अगमवाणी धयाच्वन।

10 केनानया काय सिदकियाहं नयागु नेकु दयका: थथे धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘थुपि नेकुलि छिमिसं अरामीतयत च्वया: नाश यानाबी।’”

11 अले फुक्क अगमवक्तायसं अज्या:गु हे अगमवाणी धाल। “रामोत-गिलादय हमला यानादिसँ। छिकपि त्याइ। परमप्रभुं व छिकपिनिगु ल्हातय तयादी।”

12 मीकायायात स:ताह:म्ह दूतं वयात धाल, “स्वयादिसँ, फुक्क अगमवक्तायसं छसलं जुजु ता:लाइगु नवानाच्वंगु दु। उकि छिगु वचन नं इमिगु वचन थें जुइमा:।”

13 तर मीकायां धाल, “म्वा:म्ह परमप्रभुया नामय जिं पाफया: धाये, जिमि परमेश्वरं जित: छु धयादी व हे जक जिं नवाये।”

14 व थयंक: व-बलय जुजु आहाबं वयात न्यन, “मीकाया, जिमिसं रामोत-गिलादय हमला याये ला कि मयाये?”

वं धाल, “हमला यानादिसँ धाल्ये हे छिकपि त्याइ”, “छायधा:सा इमित छिकपिनिगु ल्हातय बिइगु जुइ।”

15 तर आहाबं वयात धाल, “परमप्रभुया नामय छु सत्य ख:, व जक जित: धा: धका: जिं छन्त ग्वक: पाफयकेगु?”

16 अले मीकायां धाल, “जि ला इझ्राएलियापि फुक्क मन्तयत जत: मदुपि फैत थें डौंडाय डौंडाय उखेला: थुखेला: जुयाच्वंगु खना। अले परमप्रभुं थथे धयादी, ‘थुपि मन्तय मालिक मदु। उकि थुपि सकलें थथ:गु याउँक छैय लिहां वनेमा।’”

17 इझ्राएलया जुजुं यहोशापातयात धाल, “जिगु बारे वं भिगु मखु मभिगु जक अगमवाणी धाइ धका: जिं छित: न्हापा हे धयागु मखु ला?”

18 मीकायां हानं धाल, “उकि आ: परमप्रभुया थ्व वचन न्यनादिसँ। जिं परमप्रभुयात थ:गु सिंहासनय च्वनादीगु व स्वर्गया फुक्क सेना वयक:या जवय व खवय दनाच्वंगु खना।

19 परमप्रभुं धयादिल, ‘रामोत-गिलादय हमला याना: अन स्यायेत आहाब जुजुयात सुनां ग्वाकी?’

“छम्हयसिनं छगु खँ धाल, मेम्हयसिनं मेगु हे खँ धाल।

20 दकलय लिपा छगु आत्मा न्हा:ने वया: परमप्रभुया लिक्क दना: धाल,

“जिं वयात ग्वाके।”

21 परमप्रभुं न्यनादिल, “गथे याना?”

- आत्मां लिसः बिल, “जि वनाः वया फुक्क अगमवक्तातयत् मखुगु खँ ल्हाकेबी।”
 परमप्रभुं धयादिल, “वयात धौलायेत छ ताःलाइ। हूँ वनाः अथे हे या।”
 22 “उकि आः परमप्रभुं छिकपिनि थुपि फुक्कं अगमवक्तातयगु म्हुतइ मखुगु खँ ल्हाइगु आत्मा तयादीगु दु। अयनं परमप्रभुं छि नाश जुइ धकाः धयादीगु दु।”
 23 अले केनाया काय सिदकियाहं मीकायाया लिक्क वयाः वयागु नेतालय ल्हातं चाराक्क दायाः न्यन, “धात्थे परमप्रभुया आत्मां जिनापं खँ म्हासे छनापं जक खँ ल्हाःगु धकाः मतिइ तया ला?”
 24 मीकायां लिसः बिल, “व ला छ छगु दुनेया कोथाय सुलेत वंगु दिनय छं सी।”
 25 अले इस्राएलयाम्ह जुजुं धाल, “मीकायायात ज्वनाः शहरयाम्हु शासक अमोन व राजकुमार योअशायाथाय यकि।
 26 इमित धा, ‘जुजुं धयादी, वयात इयालखानाय कुँ अले जि याउक लिहां मवतले मरि व लः जक नके त्वंके याकि।’ ”
 27 मीकायां धाल, “छि याउक लिहां झाल धाःसा परमप्रभु जिपाखे नवानादीगु मखु धकाः सीकादिसं।” हानं व थथे धाल, “जि धयागु खँ सकसिन न्चै।”

रामोत-गिलादय आहाबयात स्याःगु

- 28 अनलि इस्राएलयाम्ह जुजु आहाब व यहदायाम्ह जुजु यहोशापात रामोत-गिलादय हमला यायेत वन।
 29 आहाब यहोशापातयात धाल, “झीपि लडाइँलय वनीबलय जि म्हुमसीक मेम्ह थें च्वंक वने। छि थःगु जुजुया वसः हे फिनादिसँ।” थुकथं इस्राएलयाम्ह जुजुं थःत म्हुमसीक मेम्ह थें च्वंकल अले इपि लडाइँ याः वन।
 30 अरामया जुजुं थः रथ सेनाया कप्तानतयत् इस्राएलयाम्ह जुजु त्वःताः मेपि सुयातं हमला याये मते धकाः आज्ञा ब्यूगु खः।
 31 रथया कप्तानतयसं यहोशापातयात खनाः व हे इस्राएलयाम्ह जुजु आहाब खः धकाः मतिइ तल। उकि हमला यायेत व पाखे फस्वल। तर यहोशापात चिल्लाय दनाः हाल अले परमप्रभुं वयात बचय यानादिल। परमेश्वरं रथतय कप्तानतयत् वपाखे मेखेपाखे यंकदिल।
 32 व इस्राएलयाम्ह जुजु मखु धकाः सीकाः रथ सेनाया कप्तानत वयात ल्यू मवसें लिहां वल।
 33 तर छम्ह सिपाईनं थःगु धनुष सालाः लाः लाः थें वाण कयका छवल। उगु वाण इस्राएलया जुजुया छातिपातया खालिगु थासय लात। अथे जुयाः जुजुं थःगु रथ चल्य याइमहयसित धाल, “जितः धाःपा जुल। रथ चाःहिकाः जितः थनं पित यकि।”
 34 न्हिछि तसकं लडाइँ जुल। इस्राएलयाम्ह जुजु थःगु रथय तिबः कयाः अरामीतयगु न्ह्यःने सन्ध्या तक दनाच्वन, अले सूर्य बिनाबंवल्य व सित।

19

छम्ह अगमवक्तां यहोशापातयात ब्वःब्यूगु

- 1 यहदायाम्ह जुजु यहोशापात याउक यस्शलेमय थःगु लायकुलिइ लिहां वल।
 2 हनानीया काय अगमवक्ता येहं वयात नापलाः वन। येहं यहोशापातयात थथे धाल, “छि मभिपि मन्तयत् छा्य ग्वाहालि यानादियागु? छि परमप्रभुयात मययकीपिन्त छा्य माया यानादियागु? छि थथे यानादीगु खनाः परमप्रभु तंचायादीगु दु।
 3 अयनं छिके छुं भिगु खँ दु। छि अशेरा घःमयजुया थांत देशं चीकाछवल। छि परमेश्वरयात मालेगु कुतः यानादीगु दु।”

यहोशापातं न्यायाधीसत ल्यःगु

- 4 यहोशापात यस्शलेमय च्वनाच्वन, अनं व दच्छिन बेरेशानिसें कयाः उतरय एफ्राइमया पहाडी देशयापि थः प्रजायाथाय वनाः इमित परमप्रभु इमि पुर्खातय परमेश्वरयाथाय लिहलल।
 5 हानं यहदाया पखालं घेरय यानातःगु फुक्क शहरय व न्यायाधीशत तल।
 6 अले व न्यायाधीशतयत् थथे आज्ञा बिल, “छिमिसं न्ह्याःगु हे याःसां उकी होसियार जु, छा्यधाःसा छिमिसं मन्तयगु निति मखु तर परमप्रभुया निति न्याय याइ। फेसला याइबलय वयकः छिपिनापं च्वनादी।
 7 उकि आः छिमिसं परमप्रभुया भय कायेमा। होसियार जुयाः थ्व ज्या या, छा्यधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वरं अन्याय, सुयागुं पं काःगु व घुस नःगु सह यानादी मखु।”
 8 यस्शलेमया लागिं नं यहोशापातं परमप्रभुयापाखे न्याय यायेत व यस्शलेमय च्वंपि मन्तयगु मुद्दा मिलय यायेत छुं लेवीत, पुजाहारीत व इस्राएली वंशया नायःतयत् ल्यल। इपि यस्शलेमय च्वना ज्या याइगु खः।
 9 व इमित थ्व आज्ञा बिल, “परमप्रभुया भय कयाः विश्वास यायेबहः जुयाः व दुनुगलनिसें थःगु ज्या या।
 10 छिमिथाय थःगु शहरय च्वंपि दाजुकिजापिनापाखे छुं मुद्दा वल धाःसा – व मनु स्याःगु मुद्दा जसां व व्यवस्था, आज्ञा, विधि वा नियमया बारेया छुं नं कथंयागु मुद्दा जसां, छिमिसं इमित परमप्रभुया विरोधय अपराध याये मते धकाः ख्याचवः ब्यू। मखुसा उकियाय निति छिमिसं व छिमि थःथितिपिन्सं नं परमप्रभुया तं फये मालि। थथे यात धाःसा छिमित दोष लाइ मखु।
 11 “परमप्रभुनापं स्वापु दुगु फुक्क मुद्दाय* दकलय तःधंम्ह पुजाहारी अजर्थाहं छिमि अधिकारी जुइ। अले जुजुनापं स्वापु दुगु छुं नं खँय यहदाया कुलनायः इस्राएलया काय जबदियाह अधिकारी जुइ। लेवीतयसं नं छिमिगु न्ह्यःने हाकिम जुयाः सेवा याइ। साहसी जुयाः ज्या या, भिं याइपिनापं परमप्रभु दयेमा।”

20

एदोमनापं जूगु लडाइँ

- 1 छुं ई लिपा मोआबीत व अम्मोनीत छुं सेनाया कप्तानतनापं मिलय जुयाः यहोशापातलिसें लडाइँ यायेत वल।
 2 मन्त वयाः यहोशापातयात थथे धाल, “छिलिसें लडाइँ यायेत छगु तःधंगु सेना मृत सागरया उखे एदोमं वयाच्वंगु दु। इपि हासेसोन-तामारय थ्यंकः वये घुंक्गु दु।” (हासेसोन-तामारयात एन-गदी नं धाः।)
 3 थ्व खँ न्यनाः यहोशापात ग्यात। अले व आः छु यायेगु धकाः परमप्रभुयात मालेगु क्वःछित। वं यहदायापि सकसित अपसं च्वं धकाः नं धाल।
 4 उकि यहदायापि मन्त परमप्रभुयात मालेत छकलं यस्शलेमय मुन, देशया फुक्कं शहरं इपि परमप्रभुयात मालेत वल।
 5 अले यहोशापातं परमप्रभुया देगलय न्ह्यः चुकया न्ह्यःने यहदा व यस्शलेमया सभाय दनाः
 6 थथे धाल,

* 19:11 १९१११ फुक्क मुद्दाय थ्व मुद्दा धार्मिक मुद्दा खः

“हे जिमि पुर्खातय परमप्रभु परमेश्वर, छि हे जक स्वर्गय च्वनादीम्ह परमेश्वर खः, छि पृथ्वीया फुक्क देशयाम्ह शासक खः। छि शक्ति दुम्ह व बल दुम्ह खः। सुनानं छितः बुके फइ मखु।

7 हे जिमि परमेश्वर, छिकपिनि थः जाति इस्राएलया न्ह्यःने छु छि थ्व देशयापि मनूतयत् पितिना थुकियात छिकपिनि पासा अब्राहामया सन्तानतयत् न्ह्याबलेया लागि बियादियागु मखु ला?

8 इपि थन च्वन अले छिगु नाया लागि छगः देगः दयकाः थथे धाल,

9 “जिमिथाय विपति वल धाःसा, न्याया तरवार वा महामारी वा अनिकाल वल धाःसा जिपि छिगु नां दुगु थ्व देगःया न्ह्यःने छिगु न्ह्यःने दने। अले जिमिसं दुःखाय इलय छितः प्रार्थना याये। छि जिमिगु बिन्ति न्यनाः जिमित बचय यानादी।”

10 “मिन्न देशं वःबलय छि इस्राएलीतयत् अम्मोनी, मोआबी व सेइर पर्वतयापि मनूतयगु देशय दुहां वने मब्यु, इस्राएलीतयस् इमित नाश मयासं अथे त्वःताबिल। आः ला थुपि देशयापि जिमित हमला यायेत वःगु दु।

11 स्व, उकिया सिरपाःकथं इपि जिमित छि बियादीगु देशं पितिनाछवयेत वयाच्वंगु दु।

12 हे जिमि परमेश्वर, इमित सर्जोय बियादिसँ। छायाधःसा जिमित हमला यायेत वःगु थ्व तःधंगु सेनानाप ल्वायेगु शक्ति जिमिके मद्दु। जिमिसं छु यायेमाः धकाः मस्यु, तर जिमिसं ग्वाहालिया लागि छिपाखे मिखा व्वये।”

13 यहदायापि फुक्कं मिजं थः कलाःपि व मचाखाचातनापं अन परमप्रभुया न्ह्यःने दना।

14 अन्वलय सभाय दुम्ह आसापया वंशयाम्ह छम्ह लेवी यहसेलयाके परमप्रभुया आत्मा दुबिनादिल। यहसेल जकरियाया काय खः। जकरिया मन्त्याहया काय खः। मन्त्याह यहीएलया काय खः। यहीएल बनायाहया काय खः।

15 यहसेलं धाल, “अय जुजु यहोशापात, यहदा व यस्शलेमय च्वनिपि फुक्कं मन्त, न्यनादिसँ। परमप्रभु थथे धयादी, ‘ग्याये मते, थ्व तःधंगु सेना खनाः नुगः क्वतुंके मते। छायाधःसा थ्व लडाईं छिमिगु मखु परमेश्वरयागु खः।

16 कन्हय इपिनापं ल्वायेत कुहां हँ। इपि जीजया पाःचा जुया वइ। छिमिसं इमित यस्एलया मस्मिइ दुगु न्हसिकाप क्वचाइगु थासय नापलाइ।

17 थ्व लडाईं छिमिसं ल्वायेमाली मखु। थथःगु थासय धिसिं लाःक्क दनाच्वँ। परमप्रभु छिमित बचय यानादीगु छिमिसं खनी, हे यहदा व यस्शलेम। ग्याये मते, नुगः क्वतुंके मते। कन्हय इपिलिसं ल्वायेत हँ। परमप्रभु छिपिनापं दइ।”

18 यहोशापात बँय भवसुल, अले यहदा व यस्शलेमयापि फुक्कं मन्तयसं भवसुलाः परमप्रभुयात आराधना यात।

19 कहत व कोरह वंशयापि लेवीतयसं दनाः तस्सलं परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरया प्रशंसा यात।

20 कन्हय खुन्हु सथ न्हापां दनाः यहदाया सिपाईंत तकोया मस्मिइ वन। इपि पिहां वनाच्वंबलय यहोशापातं दनाः इमित थथे धाल, “अय यहदा व यस्शलेमयापि मन्त न्हाँ छिमिसं परमप्रभु परमेश्वरयात विश्वास या, अले छिपि बल्लाक दनाच्वने फइ। छिमिसं वयकःया अगमवक्तातयत् विश्वास या, अले छिमिगु भिं जुइ।”

21 मन्तयके सल्लाह काये धुंकाः यहोशापातं परमप्रभुया भजन हालेत व वयकःया पवित्रताया गौरवया प्रशंसा यायेत छुं मन्तयत् ल्यल। अले इमिसं सेनाया न्ह्यःने वनाः थथे धकाः म्ये हाल,

“परमप्रभुयात सुभाय ब्यु,

वयकःया दयामाया न्ह्याबलें दयाच्वनी।”

22 इमिसं तःसलं म्ये हालाः परमप्रभुया प्रशंसा यायेवं परमप्रभु यहदाय हमला याःवपि अम्मोनीत, मोआबीत व सेइर पर्वतयापि मन्तय विरोधय सुलाः हमला याइपि तयादिल। अले इपि बुत।

23 अम्मोनीत व मोआबीतयसं सेइर पर्वतयापि मन्तयत् हमला यानाः इमित भज्यंक नाश यानाबिल। सेइरयापि मन्तयत् स्यायेधुंकाः इमिसं थःथवय हे छम्हयसिनं मेम्हयसित हमला यात।

24 यहदायापि सिपाईंत मस्मिइ खनेदइगु तःजाःगु थासय वयाः शत्रुया तःधंगु सेनायात स्वःबलय इमिसं इपि बँय सिनाच्वंगु खंकल। इपि छम्ह नं बचय जगु मद्दु।

25 उकि यहोशापात व वया सेना शत्रुतयगु म्हय दुगु म् वंगु सामान कायेत वल, इमिसं यक्व सामान, वसः व म् वंगु चिज क्वबी हे मफयक ल्हातय लाकल। लुटपाटया सामान यक्व दुगुलि व मुनेत इमिसं स्वन्हू बीकल।

26 च्यंगुगु दिनय इपि बराकाहया ब्यासिइ मुनाः परमप्रभुयात प्रशंसा यात। उकिं उगु ब्यासियात “बराकाह”^{*} धकाः धाइ।

27 अनलि यहदा व यस्शलेमयापि फुक्क सिपाईं यहोशापातयात न्ह्यःने तयाः लयल्यतातां शहरय लिहां वल, छायाधःसा परमप्रभु इमि शत्रुतयत् बुकादीगु दु।

28 शहरय ध्यने धुंकाः इपि वीणा व सारंगी थाथां अले तुरही पुपुं परमप्रभुया देगलय वन।

29 परमप्रभु हे इस्राएलया शत्रुतलिसँ लडाईं यानादिल धयागु खँ न्यनाः देश देशया फुक्क जातियापि मन्त परमेश्वर खनाः ग्यात।

30 उकि यहोशापातया देशय शान्ति जुयाच्वन। परमेश्वरं वयात प्यखेरं आराम बियादिल।

यहोशापातया शासनया अन्त

31 शुकथं यहोशापात यहदाय राज्य यात। व स्विन्यादँ दुबलय जुजु जगु खः। व निइन्यादँ यस्शलेमय राज्य यात। वया मांया नां अज्बा खः, अज्बा शिल्हीया म्हाय खः।

32 यहोशापातं थः अबु आसां थें परमप्रभुया मिखाय भिगु ज्या यात। उकिं व थुखे उखे मवं।

33 अक्नं पुजा यायेगु थायत् धाःसा चिकामछ्वः। उकिं वया प्रजां दुगुलनिसँ थःगु मन थः पुर्खाया परमेश्वरपाखे मब्यु।

34 यहोशापात जुजु जुयाच्वंबलय जगु फुक्क खँ, श्रुसिसँ लिपाथयंक हनानीया काय येहया इतिहासय च्वयातःगु दु। उगु सफु इस्राएलया जुजुपिनिगु इतिहासया छगु ब्वः खः।

35 लिपा यहोशापात जुजु इस्राएलयाम्ह दुष्ट जुजु अहज्याहनापं मिलय जुल।

36 बनेज्या यायेगु लागिं जहाजत दयकेत व अहज्याहनापं मिलय जगु खः। थुपि जहाजत एण्योन-नेबेरय दयके धुंकाः

37 परेशाया दोदाबाहया काय एलीएजर यहोशापातया विरोधय थ्व अगमवाणी धाल, “छि अहज्याहनापं मिलय जगुलि परमप्रभु थुपि जहाजत स्यंकादी।” उकिं जहाजत भज्यंक स्यन, अले जहाजत बनेज्याया लागि न्ह्याके मफत।

21

1 यहोशापात सित। वयात वया पुर्खात थ्रुगु थाय दाऊदया शहरय थुनाबिल। वयागु थासय वया काय यहोराम जुजु जुल।

* 20:26 २०:२६बराकाह बराकाह धाःगु प्रशंसा खः

2 यहोरामया किजापि अजर्याह, यहीएल, जकरिया, अजर्याह, मिखाएल व शपत्याह खः। थुपि सकलें यहदायाम्ह जुजु यहोशापातया कायपि खः।
3 इमि अबुं इपि सकसितं लूं, वहः व मू वंगु थलबल अले यहदाय पखालं घेरय यानातःगु शहरत देछाःकथं बिल। यहोराम तःधिकःमह काय जूगुलि यहोशापातं राज्य धाःसा वयात हे बिल।

यहदाया जुजु यहोराम

- 4 यहोरामयात थः अबुया राज्य दत, अले वं थःत बल्लाकल। अले वं थः सकलें किजापिन्त व यहदाया सुं सुं शासकतयत् न तरवारं स्यात।
5 यहोराम स्वनिदं दुबलय् जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय् च्यादं राज्य यात।
6 व उत्तरी इस्त्राएलयापि जुजुपि जूगु थें जुल। व आहाबया घराना जूगु थें जुल। छायाधाःसा वं आहाबया म्हायनापं ब्याहा यात। वं परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात।
7 तर परमप्रभुं दाऊदलिसें बाचा चिनादीगुलि परमप्रभुया दाऊदया घरानायात नाश याये मास्ति मवः। दाऊद व वया कायपिन्त न्हाबलें जः बियाचवनीगु छप्वाः मत बी धकाः वयकलं बचं बियादीगु खः।
8 यहोरामया इलय् एदोमीतयसं यहदाया विरोधय् विद्रोह यानाः थःगु लागि छम्ह जुजु ल्यल।
9 उकिं यहोराम थः फुककं सेनाया कफानत व रथत ज्वनाः एदोमय् वन। एदोमी सेनां यहोराम व वया रथया कफानतयत् घेरय् यात। तर चान्हय् इपि एदोमीतलिसें ल्वानाः घेरां पिहां वल।
10 थौं तक नं एदोम यहदायाखें विद्रोह यानाचवंगु दु। उबलय् हे लिबनं नं विद्रोह यात। यहोरामं परमप्रभु थः पुर्खातय् परमेश्वरयात त्वःतगुलि थये जूगु खः।
11 वं यहदाया डौंडा डौंडाय पुजा याइगु थायत् दयकल। अले यहदा व यस्शलेमयापि मन्तयत् परमप्रभुया विरोधय् पाप याकेबिल।
12 एलिया अमगवक्तां यहोरामयात छगू पौ छवल। उकी थ्व च्वयातःगु दु,
“छिमि पुर्खा दाऊदया परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी, ‘छिमि अबु यहोशापात व यहदायाम्ह जुजु असा गथे जूगु खः छ अथे मजु।
13 तर छ आहाबया घराना थें जुल। छ उत्तरी इस्त्राएलया जूजुपि थें जुल। छ यहदा व यस्शलेमयापि मन्तयत् मूर्ति पुजा याके बियाः परमप्रभुया विरोधय् पाप याकेबिल। छ थःगु हे परिवारयापि किजापिन्त नं स्यात, इपि छ स्वयाः भिपि मन्त खः।
14 उकिं परमेश्वरं छिमि प्रजा, कायपिन्त व कलाःपिन्त बांमलाक सर्जोय बियादी। अले छंगु घन-सम्पत्ति नाश यानादी।
15 छन्त आतापुति पिहावङ्गु ग्यानापुगु ल्वचं काइ। ल्वय् न्हियान्हिथं तच्वयावनी।’ ”
16 परमप्रभुं यहोरामलिसें लडाइँ यायेत कृशीतय् लिक्क च्वनिपि पलिशतीत व अरबीतयत् ग्वाकादिल।
17 इमिसं यहदाय् हमला यात, अले इपि उकिया दुने तक दुहां वन। इमिसं जुजुया लायकुलिइ दुगु फुकक धन-सम्पत्ति लुतय् यात। अले वया चिधिकःमह काय अहज्याह बाहयेक वया मेपि फुककं कायपिं व कलाःपिन्त ज्वना यंकल।
18 थ्व फुकक जुइ थंकाः परमप्रभुं यहोरामयात मलनीगु आतापुति-भ्वरिया ल्वचं कायकादिल।
19 निदं लिपा ल्वयया कारणं यहोरामया आतापुति पिने पिहां वल। व तसक दुःखसिया सिता। वया प्रजां वया पुर्खातयगु लुमन्तिइ हानाहाना मि च्याकूगु वं वयागु निंति मच्याकू।
20 व स्वनिदं दुबलय् जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय् च्यादं राज्य यात। व सीबलय् सुनां दुःख मता। इमिसं वयागु सीम्हयात दाऊदया शहरय् ला थुनाबिल, अयं जुजुपि थुनिगु चिहानय् मतः।

22

यहदाया जुजु अहज्याह

२ राज ८:२५-२९; ९:२१-२८

- 1 यस्शलेमयापि मन्तयसं यहोरामया थासय वया दकलय् चिधिकःमह काय अहज्याहयात जुजु जुइत ल्यल। अरबीतनापं छाउनीइ वःपिन्सं वया सकलें तःधिकःपि कायपिन्त स्याःगु खः। उकिं यहोरामया काय अहज्याह यहदायाम्ह न्हम्ह जुजु जुल।
2 अहज्याह निनिदं दुबलय् जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय् दच्छि राज्य यात। वया मांया नं अतल्याह खः। व ओप्त्रीया छय खः।
3 आहाबया घराना गथे जुजु जूगु खः, व नं अथे हे जुल। छायाधाःसा वया मां वयात मभिगु ज्या यायेत सल्लाह बीगु खः।
4 वं आहाबया घरानां थें परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात। छायाधाःसा वया अबु सीधुंकाः वया मां व वया थःथितिपि वयात सल्लाहबीपि जुल, अले इमिसं हे वयात सल्लाह बिल। उगु मभिगु सल्लाह व नाश जुल।
5 व इमिगु सल्लाहकथं जुल, अले व अरामयाम्ह जुजु हजाएललिसें लडाइँ यायेत इस्त्राएलयाम्ह जुजु आहाबया काय योरामनापं रामोत-गिलादय् वन। तर लडाइँलय् अरामीतयसं योरामयात धाःपाः यानाबिल।
6 अरामया जुजु हजाएलनापं लडाइँ जुबलय् रामोतय् जूगु घाः लंकेत व यिजरेलय् लिहां वल। अले वयात नापलायेत यहदाया जुजु यहोरामया काय अहज्याह अन वन। छायाधाःसा व धाःपा जूगु खः।
7 अहज्याह योरामयाथाय् वंगु हे वयागु लागि परमेश्वरपाखें नाशया कारण जुल। व अन थ्यबलय् अहज्याह योरामनापं निम्शीया काय येहयात नापलाः वन। आहाबया घरानायात नाश यायेत परमप्रभुं येहयात हे ल्ययादीगु खः।
8 येहं आहाबया घरानायात सर्जोय बियाचवंबलय् वं अहज्याहया सेवा यानाचवंपि यहदाया राजकुमारत व अहज्याहया कायचापिन्त लुइकाः स्यानाबिल।
9 अनंलि वं अहज्याहयात माल। येहया मन्तयसं वयात सामरियाय् सुलाचवंबलय् लुइकल। इमिसं अहज्याहयात येहयाथाय् हयाः स्यात। इमिसं वयात थुनाः थये धाल, “व परमप्रभुयात दुनगलंनिसें माल्तीमह यहोशापातया छय खः।” थुकथं अहज्याहया घरानाय् राज्य याये फुम्ह सुं नं मन्त।

यहदायाम्ह रानी अतल्याह

२ राज ११:१-३

- 10 अहज्याह जुजुया मां अतल्याहं थःकाय् सीगु खनेवं यहदाया फुकक घरानायात स्यायेगु आज्ञा बिल।
11 थ्व खूं न्यनेवं जुजुया तता यहोशेबां ह्याउँ मचा थः भिंचा योआश व वया दुस्मांयात स्याये त्यंपि जुजुया कायपिनिगु दथुं बचय् यायेत यंकल। जुजु यहोरामया म्हाय यहोशेबा पुजाहारी यहोयादाया कलाः जूगुलि व अहज्याहया कैंहे जूगुलि व इमित देगःया छगू कोथाय सुचुकतातःगु दु।
12 अतल्याहं देशय् राज्य याःबलय् योआश खुदं तक इपिनापं हे परमेश्वरया देगलाय सुलाचवन्त।

23

यहोयादां विद्रोह या:गु

२ राज ११:४-१६

- 1 न्हयरागु दैय, यहोयादा पुजाहारी थ:गु शक्ति क्यन। वं सेनाया न्याम्ह कप्ताननापं सन्धि यात। सेनाया थुपि सछिमय कप्तानत- यहोरामया काय अजर्याह, यहोहानानया काय इश्माएल, ओबेदया काय अजर्याह, अदायाहया काय मासेयाह व जिक्कीया काय एलीशापात ख।
- 2 इपि यह्दा न्यंक वन, अले लेवीतयत व इस्त्राएली परिवार परिवारया नाय:तयत फुक्कं शहरं मुंका: यस्शलेमय व्वनाहल।
- 3 इपि देगलय मुन, अले इमिसं जुजुया काय योआशनापं छगु बाचा चित।
- 4 यहोयादां इमित धाल, “जुजुया काय थन दु, वं शासन याइगु ई वल! परमप्रभुं दाऊदया सन्तानया बारे बचं बियादीगु थें जुजुया कायनं हे शासन याह।”
- 4 आ: छिमिसं थथे यायेमा:— विश्रामबार खुन्ह वइपि छिपि पुजाहारीत व लेवीत मध्ये स्वब्वय छब्व ध्वाखाय पा: च्वनेमा:।
- 5 मेपि स्वब्वय छब्व लायकुलिइ व स्वब्वय छब्व जगया ध्वाखाय पा: च्वनेमा:। मेपि सकलें मनुत धा:सा परमप्रभुया देग:या चुक चुकय च्वनेमा:।
- 6 सेवा याइपि पुजाहारीत व लेवीत बाहेक मेपि सुयातं परमप्रभुया देग: दुने दुहां वनेबी मते। इमित पवित्र या:गुलि इपि देग: दुने दुहां वने फु। मेपि सकसिनं परमप्रभुं इमित ल:ल्हानादीगु ज्या यायेमा:। मेपि सकलें मनुत धा:सा परमप्रभुं धयादीगु थें देग: पिने च्वनेमा:।
- 7 लेवीत थथ:गु ल्वाभ: ज्वना: जुजुया छचा:खेरं पा: च्वनेमा:। सँ देग: दुने दुहां वल धा:सा वयात स्याना छवयेमा:। जुजु न्हाथाय वंसां इपि वनापं हे दयेमा:।
- 8 लेवीत व यह्दायापि फुक्कं मनुतयसं पुजाहारी यहोयादां धा:थें यात। इमिसं विश्रामबार खुन्ह वइपि व विश्रामबार खुन्ह वनीपि निगुलि पुच:यापि थ:थ: मनुतयत थ:नापं काल। छा्यधा:सा पुजाहारी यहोयादां रागुं नं पुच:यापि लेवीतयत बिदा म्ब्यु।
- 9 अले पुजाहारी यहोयादां सेनाया सछिमहयसिया कप्तानतयत परमेश्वरया देगलय दुगु जुजु दाऊदया भालात, तत:धंगु ढालत व चिचीधंगु ढालत ल:ल्हाना बिल।
- 10 वं थथ:गु ल्हातय ल्वाभ: ज्वनात:पि फुक्कं मनुतयत देग:या दच्छिनिसें कया: देग:या उत्तरपाखे तक वेदी व देग:या लिक्क जुजुया छचा:खेरं तल।
- 11 यहोयादां जुजुया काययात पिने हया: श्रीपेच पुइकाबिल। अले वयात साक्षी पौ बिया: जुजु दयकल। अले यहोयादा व वया कायपिन्सं वयात अभिषेक यात। थ्व खना: मनुत तत:सलं हाला हल, “जुजु न्हाबलें म्वानाच्वनेमा।”
- 12 अतल्याहं मनुत ब्वीय जूगु व जुजुया प्रशंसा यानाच्वंगु स: ताया: व परमप्रभुया देग: दुने उपि मनुतयथाय वन।
- 13 अन वं जुजुयात ध्वाखाय थ:गु थांया लिक्क दनाच्वंगु खन। सछिमहयसिया कप्तानत व तुरही पुइपि जुजुया लिक्क दनाच्वंगु दु, देशयापि फुक्कं मनुत लायल्यतातां तुरही पुयाच्वन। म्ये हालीपिन्सं बाजं थाना: प्रशंसा यानाच्वंगु खना: अतल्याहं थ:गु माहारीनीया वस: खना: थथे हाला हल, “छिमिसं जित: धोखा बिल, छिपि राजदोही ख:।”
- 14 पुजाहारी यहोयादां सछिमहयसिया कप्तानतयत पिने यंका: थथे धाल, “अतल्याहयात ज्वना: सिपाइँतय दथुं दरबारं पिने यंकि, अले वयात सिपाइँतयत ल:ल्हानाब्यु। वयात परमप्रभुया देगलय स्याये मते, वया ल्युने वंक्वसित स्यानाब्यु।”
- 15 उकि व लायक्या सल ध्वाखाय थ्यंबलय इमिसं वयात ज्वना: अन हे स्यानाबिल।

यहोयादां भिके ज्या या:गु

२ राज ११:१७-२०

- 16 अले यहोयादां थ: प्रजा व जुजुया दथुइ जिपि परमप्रभुया प्रजा जुया हे च्वने धका: छगु बाचा चित।
- 17 फुक्कं मनुतयसं वना: बालया देग:यात थुनाबिल। इमिसं उकिया वेदीत व उकी दुगु मूर्ति कचा कचा यानाबिल। अले बालया पुजाहारी मत्तानयात वेदीतयगु न्हा:ने हे स्यात।
- 18 यहोयादां पुजाहारीतयत व लेवीतयत दाऊद इमित आज्ञा ब्यु थें देग: स्वयेगु जिम्मा बिल। थ:गु इलनिसें हे प्रशंसा यायां लायल्यतातां मोशया व्यक्थाय क्व:छिनात:थें परमप्रभुया निंति होमबलि छायेत व परमप्रभुया देगलय ज्या यायेत दाऊद इमित ज्या ब्व:गु ख।
- 19 सँ अरद्दम्ह मनु देगलय दुने दुहां वने मदयेमा धका: वं परमप्रभुया देग:या ध्वाखा ध्वाखाय पा: च्वनीपि लेवीत नं तल।
- 20 अले वं सछिमहयसिया कप्तानत, भारदारत, मनुतय शासकत व देशयापि फुक्कं मनुतयत थ:नापं कया: जुजुयात परमप्रभुया देगलं क्वय पिने हल। इपि च्वय्यागु ध्वाखा जुया: लायकुलिइ दुहां वन, अले इमिसं जुजुयात सिहासनय तल।
- 21 फुक्कं मनुत लायतल। हाकनं यस्शलेमय शान्ति जुल। छा्यधा:सा अतल्याहयात तरवारं स्या:गु ख:।

24

योआश देग: ल्हंगु

- 1 योआश न्हयदं दुबलय यह्दायाम्ह जुजु जूगु ख:। वं यस्शलेमय पिइदं तक राज्य यात। वया मांया नां बेर्शाहा शहरयाम्ह सिब्या ख:।
- 2 यहोयादा पुजाहारी म्वातले योआश परमप्रभुया मिखाय भिगु ज्या यात।
- 3 योआश जुजुया निंति यहोयादां निम्ह कला:पि ल्यल, इपिपाखे वया कायम्ह्वायपि बुल।
- 4 थुकिया छुं ई लिपा योआशं परमप्रभुया देग: ल्हनेगु बिचा: यात।
- 5 उकि वं पुजाहारीत व लेवीतयत मुंका: थथे धाल, “यह्दाया शहर शहरय वना: फुक्कं इस्त्राएलीतपाखे परमप्रभुया देग: ल्हनेने दैयदसं बीगु धिवा मुँ। थ्व ज्या थथें या।” तर लेवीतयसं थ्व ज्या यायेत लिबाकाच्वन।
- 6 उकि जुजुं दकलय त:धंम्ह पुजाहारी यहोयादायात स:ता: थथे धाल, “परमप्रभुया दास मोशा व इस्त्राएलया खलकं नापालयेगु पालया निंति पुलेत क्व:छिनात:गु भेटी यह्दा व यस्शलेमं हयेत छा्य लेवीतयत कर यानामदियागु?”
- 7 योआशं थथे यात छा्यधा:सा दुष्ट मिसा अतल्याहया कायपिन्सं परमेश्वरया देग: दुने जबरजस्ती दुहां वना: अनयागु पवित्र यानात:गु सकतां बालध:या पुजाय छय:गु ख:।
- 8 जुजुं लेवीतयत छग: सनु दयका: देग:या म् लुखाय पिने तयेगु आज्ञा बिल।
- 9 परमेश्वरया दास मोशा मस्सूमिइ इस्त्राएलीतयगु निंति क्व:छिनाथकगु भेटी मनुतयसं परमप्रभुयाथाय हयेमा: धका: यह्दा व यस्शलेम न्यंकं घोषणा यात।
- 10 अले सकल कुलनाय:त व मनुतयसं खुशी जुया: थथ:गु कर हया: सनु जायकाबिल।

11 उगु सन् जाइबलय् लेवीतयसं जुजुया हाकिमतयथाय् क्वबिया यंकिगु अले जुजुया ह्यान्जे व दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया छम्ह हाकिम वयाः उक्ती दुगु धिबा लिकाइगु। अले हाकनं उगु सनूयात न्हापाया थासय् हे तयाबीगु। थुकथं इमिसं न्हियान्हियं अथे हे यानाः यक्व धिबा मुंकल।

12 जुजु व यहोयादां देगः ल्हनेगु जिम्मा काःपि मन्तयत धिबा बीगु, इमिसं धाःसा देगः ल्हनेत ज्याय् तःपि दकःमित व सिक्कःमितयत् अले देगः ल्हनेत न व कँय्या ज्या याइपि कारीगरतयत् बीगु।

13 ज्या याइपिसं बांलाक ज्या यात, इमिसं परमप्रभुया देगः न्हापा गथे खः अथे हे च्वंक दय्कल, अथे हे बल्लाकल।

14 इमिसं व ज्या सिधय्काः ल्यं दुगु लुं व वहः जुजु व यहोयादायाथाय् यंकल। अले इमिसं ल्यं दुगु लुं व वहलं देगलय् होमबलिया निति ख्वल्चा व मेमेगु थलबल दय्केबिल।

यहोयादा पुजाहारी म्वातले इमिसं देगलय् मदिक्क होमबलित छायाच्वन।

15 यक्व बुरा जुइधुकाः सछि व स्वियेँ दुबलय् यहोयादा सित।

16 वं इस्त्राएलय् परमेश्वर व वय्कःया देगःया निति भिगु ज्या याःगुलि वयात दाऊदया शहरय् जुजुपिनिगु चिहानय् थुन।

यहोयादां ध्वखा ब्यगु

17 तर यहोयादा सीधुंकाः यहदायापि हाकिमत वयाः जुजुयात भागि यात। अले जुजुं इमिगु खँ न्यन।

18 इमिसं परमप्रभु थः पुर्खातय् परमेश्वरया देगःयात त्वःताः अशेरा घःमय्जुया थात व मेमेगु मूर्तिया पुजा यात। इमिगु अपराधया कारण् यहदा व यस्शलेमय् परमेश्वरया तं लात।

19 तर इमित थःथाय् हे लित हयेत परमप्रभुं अगमवक्तात छ्वयादिल। उपि अगमवक्तातयसं इमिगु दोष क्यनाबिल अयत्नं इमिसं अगमवक्तातयगु खँ मन्यं।

20 अले परमप्रभुया आत्मा पुजाहारी यहोयादाया काय् जकरियायाके कुहां झाल। वं मन्तय् न्ह्याःने दनाः थथे धाल, “परमेश्वरं थथे धयादी, ‘छिमिसं छाय् परमप्रभुया आज्ञात पालन मयानागु? छिपि ताःलाइ मखु। छिमिसं परमप्रभुयात त्वःतुगुलि वय्कलं नं छिमित त्वःतादीगु दु।’”

21 तर इमिसं जकरियाया विरोधय् ग्वसाः ग्वल, अले जुजुया आज्ञा कथं इमिसं परमप्रभुया देगःया चुकय् ल्वहँत कय्काः वयात स्यात।

22 जुजु योआशं जकरियाया बाः यहोयादां थःत याःगु दया ल्वःमंकाः वया काय् जकरियायात स्याकेबिल। सीगु इलय् वं थथे धाल, “छिमिसं छु यानाच्वंगु खः, व परमप्रभुं खनेमा अले छन्त सर्जोय बियादी।”

23 व हे देया लिपाया इलय् अरामी सेना योआशालिसं ल्वाः वल। इमिसं यहदा व यस्शलेमय् हमला यानाः मन्तय् फुक्क नायःतयत् स्यानाबिल। इमिसं अन लुतय् याःगु फुक्क सामान दमस्कसय् इमि जुजुयाथाय् छ्वयाबिल।

24 अरामी सेनां कम मन्त ज्वानाःगु ज्सां परमप्रभुं यहदाया छगु तःधंगु सेनायात इमिगु ल्हातय् लःल्हानादिल। छायाधःसा यहदायापि मन्तयसं परमप्रभु थः पुर्खातय् परमेश्वरयात त्वःतुगु खः। थुकथं योआशयात इमिसं सर्जोय बिल।

25 व तसकं बांमलाक घाःपा जुल। शत्रुत लिहां वनेधुंकाः थः हे निम्ह भारदारतयसं वयागु विरोधय् ग्वःसा ग्वल अले घनाच्वंगु थासय् हे वयात स्यात। इमिसं पुजाहारी यहोयादाया काय् स्याःगुया बदला कायेत वयात स्याःगु खः। वयात दाऊदया शहरय् थुनाबिल, तर जुजुपिनिगु चिहानय् धाःसा मखु।

26 वयागु विरोधय् ग्वसाः ग्वःपि अम्मोनी मिसा शिमतया काय् जाबाद व मोआबी मिसा शिप्रितया काय् यहोजाबाद खः।

27 योआशया कायपिनिगु ईश्वरवाणीया खँ, वयागु विरोधय् याःगु यक्व ईश्वरवाणी, अले परमेश्वरया देगः वं हाकनं दय्कगु खँ जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु। वया लिपा वया काय् अमस्याह जुजु जुल।

25

यहदायाम्ह जुजु अमस्याह

1 अमस्याह निइःन्यादँ दुबलय् जुजु जगु खः, वं यस्शलेमय् निइगुँ राज्य यात। वया मांया नां यस्शलेमयाम्ह यहोअदीन खः।

2 वं परमप्रभुया मिखाय् भिगु ज्या यात, दुनुगलंनिसं धाःसा मखु।

3 देशया शासन थःगु ल्हातय् वयेधुंकाः वं थः बोयात मृत्यु दण्ड ब्यूपि भारदारतयत् स्यानाबिल।

4 तर वं मोशाया व्यवस्थाया सफुलिइ थथे धकाः च्वयातःगु परमप्रभुया आज्ञायात पालन यानाः इमि कायपिन्त धाःसा मस्याः, “बौपिन्त काय् म्हायापिनिगु निति अले काय् म्हायापिन्त बौपिनिगु निति स्याये मते। छम्ह छम्ह मन् थःमह याःगु पापया निति जक सिनावनेमाः।”^१

एदोमया विरोधय् लडाइँ

२ राज १४:७

5 जुजु अमस्याहं यहदायापि मन्तयत् मुंकाः इमि परिवार परिवारकथं फुक्क यहदा व बेन्यामीनया निति द्रुःछि द्रुःछि व सछि-सछिम्ह सिपाइँया कप्तानतयगु अर्धीनय् तयाबिल। अले वं निइदँ व व स्वयाः च्वयापि मन्त मुंकल। इपि स्वंगु लाछम्ह दु, उपि सकलें लडाइँ यायेफुपि, भाला व ढाल चले याये सःपि खः।

6 वं उत्तरी इस्त्राएलं ३,४०० किलोग्राम ति वहः पुलाः छगु लाख सिपाइँ काल।

7 तर छम्ह परमेश्वरया मन् वयाः जुजुयात थथे धाल, “हे जिमि जुजु! थुपि सिपाइँतयत् थःनापं यंकादी मते। थुपि इस्त्राएल अर्थात् एफ्राइमया मन्तनापं परमेश्वर मदु।

8 छि वनाः साहस पिकयाः ल्वानादिल धाःसां परमेश्वरं छितः शत्रुया न्ह्याःने बुकादी, छायाधःसा ग्वाहालि यायेगु व बुकेगु अधिकार परमेश्वरयाके दु।”

9 अमस्याहं परमेश्वरया मन्तयत् न्यन, “इस्त्राएली सेनाया निति जिं पुलागु व ३,४०० किलोग्राम वहः छु यायेगु लय?”

अगमवक्तां धाल, “परमप्रभुं छितः व स्वयाः यक्व अप्चः बियादी फु।”

10 उकिं अमस्याहं ज्याला बियाः एफ्राइमं हःपि सेनाया पुचःयात छँ लिहां वनेगु आज्ञा बिल। अथे जुबलय् इपि यहदायापि मन्त खनाः तसकं तंचाल। इपि तंचायाः छँ लिहां वन।

11 अले अमस्याहं साहस पिकयाः थःगु सेनायात चि ब्यासिइ यंकल, अले अन वं लडाइँ यानाः झिद्रुः सेइया सिपाइँतयत् स्यानाबिल।

12 यहदाया सिपाइँतयसं मेपि झिद्रुः सिपाइँतयत् ज्वन। इमित छगः तःग्वःगु भीरया च्वकया यंकाः अनं क्वय् क्वफानाबिल। इपि फुक्क अन ल्वहँतय् न्यानाः सित।

13 थुबलय् हे अमस्याहं लडाइँलय् वने मन्थूपि इस्त्राएली सिपाइँतयसं यहदां कब्जा यानातःगु सामरिया व बेथ-होरोनेया दथुइ लाःगु शहर शहरय् हमला यात, स्वदः मन्तयत् स्यानाबिल। अले यक्व सामान लुतय् यात।

14 एदोमीतयत् त्याकाः अमस्याह लिहां वःबलय् वं थःनापं सेइया मन्तय् घःयागु मूर्तित हयाः थः घः दयकल। वं इमित पुजा यानाः इमिगु निति होमबलि छाल।

15 उकिं यानाः परमप्रभु तंचायादिल, अले यकलं छम्ह अगमवक्तायात अमस्याहयाथाय् छवयादिल। उम्ह अगमवक्तां न्यन, “छिं छाय् थः हे मन्तयत् छिगु ल्हातं बचय् याये मफुपि घःतयत् माला जुयागु?”

16 वं थथे धयाच्चंबलय् हे अमस्याहं वयात धाल, “गुबलयनिसें जिमिसं छन्त जुजुयात सल्लाह बीम्ह दयकागु? सुक्क च्छें, मखुसा जिमिसं छन्त स्याके बी।”

अगमवक्ता थुलि धयाः सुक्क च्वन, “परमेश्वरं छितः नाश यायेगु पक्का बिचाः यानादिल धयागु खँ जिं सिल। छायाधाःसा छिं थ्व फुक्क यानादिल अले जिगु सल्लाहयात वास्ता याना मदिल।”

इस्त्राएल व यद्दाया दथुइ जूगु लडाईं

17 यद्दायाम्ह जुजु अमस्याह थः भारदारनापं सल्लाह यात अले इस्त्राएला जुजु येह्या छय, यहोआहाजया काय् येहोआशयाथाय् थथे धायके छवल, “वा, जिनापं ल्वाःवा।”

18 अले इस्त्राएलाम्ह जुजु यहोआशं यद्दायाम्ह जुजु अमस्याहयात थथे लिसः बिल, “छकः लेबनान डौंडाया छमा कंमां छमा देवदास्या सिमायात थ्व खबर छवल, “छिमि म्हाययात जिमि कायलिसें ब्याहा यानाब्यु।” छम्ह गुंपशुं व कंमायात तृति न्हुल।

19 “आः अमस्याह, छ जि एदोमीतयत् बुका धकाः तःधुंछयाः जुइगु, तर स्व, जिं छन्त छैय् हे च्छें धकाः सल्लाह बी। थःत व यद्दाया मन्तयत् छा्य आपतय् लाकेगु?”

20 तर अमस्याहं वयागु खँ मन्यं। अमस्याह व वया मन्त बुइमा धइगु परमेश्वरया हे इच्छा खः। छायाधाःसा इमिसं एदोमी घःया मूर्तितयत् मालाजुल।

21 उकिं इस्त्राएलाम्ह जुजु येहोआश यद्दायाम्ह जुजु अमस्याहनापं ल्वाः वन। इपि यद्दाया बेथ-शेमेशय् ल्वात।

22 यद्दायापि मन्त इस्त्राएलीतपाखें बूत अले इपि सकलें थथःगु छैपाखें बिस्यु वन।

23 तर इस्त्राएलाम्ह जुजु येहोआशं अहज्याहया छय् योआशया काय् यद्दायाम्ह जुजु अमस्याहयात बेथ-शेमेशय् ज्वनाः यस्शलेमय् हल। वं एफ्राइम ध्याछानिसें ध्याकुन्चा धवाखा तक सछि व चयगु (१८०) मिटर ति ताहाःकगु शहरया पखाः थुनाबिल।

24 व ओबेद-एदोमया जिम्याय् दुगु परमेश्वरया देगःया फुक्क लें वहः, देगःया थलबल, दरबारया धुकुतिइ च्वंगु ध्यबा व कैदीतयत् ज्वनाः सामरियाय् लिहां वल।

25 यद्दायाम्ह जुजु योआशया काय् अमस्याह इस्त्राएलाम्ह जुजु येहोआश स्वयाः झिन्यादें अक्वः म्वात।

26 अमस्याह जुजु जुयाच्चंबलय् जुगु फुक्क खँ, शूरनिसें लिपा तक यद्दा व इस्त्राएला जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

27 अमस्याह परमप्रभुपाखें फस्वयावंगु इलनिसें वयागु विरोधय् यस्शलेमय् जाः ग्वःगु खः। अले व लाकीशय् बिस्यु वन अयत्नं इमिसं अनं न मन्त छवल अले वयात अन हेस्यात।

28 अनलि सलया म्हाय् तयाः वयागु सीम्ह यस्शलेमय् हल, वयात यद्दाया शहरया जुजुपि थुनीगु चिहानय् थुन।

26

यद्दायाम्ह जुजु उज्जियाह

1 अले यद्दायापि फुक्कं मन्तयसं झिंखुदें दुम्ह उज्जियाहयात वया अनु अमस्याहया थासय् जुजु दयकल।

2 जुजु अमस्याह सीधुंकाः उज्जियाहं एलात शहरयात हाकनं दयकाः यद्दायात लित बिल।

3 उज्जियाह झिंखुदें दुबलय् जुजु जगु खः। वं यस्शलेमय् नेयनिदें (५२) राज्य यात। वया मांया नां यस्शलेमयाम्ह यकोल्याह खः।

4 वं थः अबुनं याःगु थें परमप्रभुया मिखाय् भिगु यात।

5 वं थःत परमेश्वरयागु भय कायेगु स्येनेकने याइम्ह जकारिया म्वातले परमेश्वरयात मालाजुल। परमप्रभुयात माला च्वंतले परमेश्वरं वयात ताःलाकादिल।

6 व पलिशतीतलिसें लडाईं याः वन। वं गात, यक्ने व अरदोद शहरया पखाः थुनाबिल। वं अरदोदया लिक्क व पलिशतीतय् दथुइ शहरत दयकल।

7 परमेश्वरं वयात पलिशतीत, गूर-बालय् च्वंपि अरबीत व मोनीतयत् बुकेत ग्वाहालि यानादिल।

8 अमोनीतयसं उज्जियाहयाथाय् दैयदसं कर पुले हल। व तसकं बल्लात अले मिश्रय् च्वंपिन्सं तकं वयागु नां न्यन।

9 उज्जियाहं कुन्चा धवाखा, ब्यासि धवाखा व पखाःया ध्याकुन्चा दुथाय् धरहरात दयकाः यस्शलेमयात अज्ज बल्लाकल।

10 वयाके क्वय् लाःगु इलाकाय् व चककंगु खयलय् यक्व सा द्रहं दुगुलि वं मस्मिमिइ नं धरहरात दयकल, अले लः मुंका तयेगु यक्व गः म्हाल। वयात बुँज्या यः, अले वं मन्तयत् डौंडा डौंडाय् दाखक्यब दयकेत व यक्वः सइगु बुँज्या यायेत हपाः बीगु।

11 वयाके लडाईं यायेत तयार जुयाच्चंपि बालाक तालिम कयातःपि सिपाईतय् छगु सेना नं दु। इमित ल्याःकथं पुचः पुचः यानाः छ्यान्जे यहीएल व कप्तान मासेयाहं छम्ह भारदार हनयाहया अधीनय् तःगु खः।

12 वंश वंशकथं बहादुर सिपाईतय् नायःतयगु मुक्कं ल्याः २,६०० म्ह दु।

13 इमिगु अधीनय् जुजुयात ग्वाहालि यायेत शत्रुतलिसें मग्यासे ल्वायेफुपि ३,०७,५०० म्ह सिपाईतयगु छगु बल्लाःगु सेना दु।

14 फुक्क सेनाया निति उज्जियाहं ढाल, भाला, तपुलि, छातिपाता, धनु व न्यातिइ तइगु ल्वहंचा तयार यात।

15 गाव व ततःग्वःगु ल्वहं कयकेत वं सःपि कारीगरतयसं दयक्नु मेशिनत यस्शलेमया धरहराय् व पखाःया ध्याकुन्चाय् ध्याकुन्चाय् तल। उकिं वयागु नां तातापाक तक थयन। वयाके थज्याःगु अज्ज चाइगु सामान दुगुलि वयागु नां प्यखेरं न्यनान। परमेश्वरपाखें ग्वाहालि दुगुलि व यक्व बल्लात।

घमण्डी जुगुलि उज्जियाहयात सर्जय् ब्यगु

16 तर उज्जियाह बल्लायेधुंकाः वयागु घमण्दं वयात नाश यात। वं गुँगु थनेगु वेदीइ गुँगु थनेत परमप्रभुया देगलय् दुहां वनाः परमप्रभु थः परमेश्वरया विरोधय् अपराध यात।

17 तर दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी अजर्याह व परमप्रभुया चयम्ह मेपि मग्याःपि पुजाहारीत जुजु उज्जियाहया ल्यल्सु देगलय् दुहां वन।

18 अले इमिसं उज्जियाह जुजुया विरोध यानाः वयात थथे धाल, “हे उज्जियाह जुजु, परमप्रभुया निति गुँगु थनेगु ज्या छिगु मखु। थ्व ज्या ला गुँगु थनेत अर्पण यानातःपि हारुन वंशया पुजाहारीतयगु खः। पवित्र थासं पिहां झासैं, छायाधाःसा छिं बिस्वासयात यानादीगु दु। छन्त परमप्रभु परमेश्वरपाखें इज्जत दइ मखु।”

19 अले उज्जियाह तसकं तंचाल। उज्जियाह ल्हातय् छगः गुँगु थनेगु मकः ज्वनाः देगः दुने धुपौय् च्याकेगु वेदीया लिक्क दनाच्वन। व तंचाया च्वंबलय् हे वयागु कपालय् छैग्या ल्वय् पिहां वल।

- 20 दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी अजर्याह व मेपि पुजाहारीतयसं छक्क जुयाः जुजुयाः कपालय् त्वालां स्वयाच्चन, अले वयात देगलं पिहां वनेत करं काकल। व हथाय् चाचां पिहां वन, छायाधाःसा परमप्रभुं वयात सर्जौय बियादीगु दु।
- 21 जुजु उज्जियाह सी न्हाः तक हे छेंग्या ल्वय् जुयाच्चन। छेंग्या ल्वचं यानाः व अलग्ग मेगु हे छेंय् च्वन। व परमप्रभुया देगलं पिने हे च्वनेमाल। दरबारया फुक्क जिम्मा वया काय् योतामयात बिल। वं देशया मन्तयत शासन यात।
- 22 उज्जियाह जुजु जुयाच्चंबलय् जग्ग फुक्क खँ, अमोजया काय् यशैया अगमवक्तां च्वःगु दु।
- 23 उज्जियाह सित अले जुजुपि थुनीगु जमिनय् वयात थुन। तर वयागु ल्वचं यानाः वयागु सीम्हयात जुजुपि थुनीगु चिहानय् मतः। अनंलि वया काय् योताम जुजु जुल।

27

यहदायाम्ह जुजु योताम

- 1 योताम निह्न्यादं दुबलय् जुजु जग्ग खः, वं यस्शलेमय् झिंखुदँ राज्य यात। वया मांया नां यस्शा, सादोकया म्हाय् खः।
- 2 वं थः अब्ब उज्जियाह थें परमप्रभुया मिखाय् भिगु ज्या यात। तर व उज्जियाह थें परमप्रभुया देगः दुने धाःसा दुहां मवं। अयतं मन्तयसं पाप याना हे च्वन।
- 3 योताम परमप्रभुया देगःया उत्तरया लुखा ल्हन अले ओफेल डाँडाय् दुगु पखालय् यक्व ज्या यात।
- 4 वं यहदाया डाँडा डाँडाय् शहरत दय्कल अले गँदुगु थाय् थासय् किल्ला व धरहरा दय्कल।
- 5 योताम अम्मोनीतय् जुजुलिसें लडाइँ यानाः वयात बुकल। उगु दैय् अम्मोनीतयसं ३,३०० किलोग्राम वः, १,३०० मेट्रिक टन छव व १,३०० मेट्रिक टन तछ्व पुलेमाल। इमिसं निगुगु व स्वंगुगु दैय् नं उलि हे कर पुल।
- 6 परमप्रभु थः परमेश्वरया आज्ञा पालन यायेत विश्वास याये बहःम्ह जग्गलि योताम इन इन बल्लानावन।
- 7 योताम जुजु जुयाच्चंबलय् जग्ग फुक्क खँ, वं याःगु फुक्क लडाइँ व मेमेगु ज्या इसाएल व यहदाया जुजुपिनिगु सफलइ च्वयातःगु दु।
- 8 व निह्न्यादं दुबलय् जुजु जग्ग खः। वं यस्शलेमय् झिंखुदँ राज्य यात।
- 9 व सित अले वयात दाऊदया शहरय् थुन। वया लिपा वया काय् आहाज जुजु जुल।

28

यहदायाम्ह जुजु आहाज

- 1 आहाज निह्न्यादं दुबलय् जुजु जग्ग खः। वं यस्शलेमय् झिंखुदँ राज्य यात। वया पुर्वा दाऊद परमेश्वरया मिखाय् भिगु ज्या याःगु खःसां आहाज अथे मयाः।
- 2 व उत्तरी इसाएलया जुजुपि जग्ग थें जुल अले बाल-घ-तयत पुजा यायेत ढलोटया मूर्ति नं दय्कल।
- 3 वं बेन-हिन्नेमया ब्यासिइ बलि बिल। इसाएलीतयत न्हाः नं गगु जातियात परमप्रभुं देशं पितानाछवःगु खः वं व हे जातियापिन्सं याइगु थें यानाः थः कायपिन्त मिइ छवयकाः बलि बिल।
- 4 पुजा यायेगुथाय्, डाँडा डाँडाय् व फुक्क वाउँगु सिमा क्वय बलि बिल, अले धुपौय च्याकल।
- आराम व इसाएललिसें लडाइँ
- २ राज १६:५
- 5 उकिं परमप्रभु वया परमेश्वरं वयात अरामयाम्ह जुजुया ल्हातय् लाकादिल। अरामीतयसं वयात बुकाः वया यक्व मन्तयत ज्वनाः दमस्कसय् हल। पेकह उत्तरी इसाएलयाम्ह जुजुया ल्हातय नं लात। उम्ह जुजुं वयात बांमलाक बुकल।
- 6 यहदां परमप्रभु थः पुर्खातय् परमेश्वरयात त्वःतगुलि इसाएलयाम्ह जुजु रमल्याहया काय पेकहं छन्हुं हे यहदायापिं छगु लाख व निह्न्यादं बहादुर सिपाइँतयत स्यात।
- 7 छम्ह बहादुर एफ्राइमी सिपाइँ जिक्कीं जुजुया काय मासेयाह व जुजुया दरबारयाम्ह म् भारदार अर्जीकाम व जुजुया मूह मन्त्री एल्कानायात स्यात।
- 8 दाच्छिन यहदाय् च्वंपि थःगु हे जातियापिं खःसां उत्तरी इसाएलीतयसं निगु लाख मिसात व मस्तयत ज्वनाः यंकल। इमिसं यक्व सामान नं लतय् यानाः सामरियाय् यंकल।

ओदेद अगमवक्ता

- 9 तर अन ओदेद धाःम्ह परमप्रभुया छम्ह अगमवक्ता दु। सिपाइँत सामरियाय् लिहां वयाच्चंबलय् व इमित नापलाः वन। व इमित धाल, “परमप्रभु छिमि पुर्खातय् परमेश्वर यहदा खनाः तंचायादीगुलि दय्कलं इमित छिमिगु ल्हातय् बियादिल। तर छिमिसं तसकं तंम्बयाः इमित स्याःगु खँ स्वर्गय् तक थ्यंगु दु।
- 10 आः छिमि यहदा व यस्शलेमयापि मिजंत व मिस्तयत थः दास दासी दय्के मास्ति वः। अथे याःसा छु छिपि नं परमप्रभु छिमि परमेश्वरया न्हाःने दोषी मजुइ ला?
- 11 आः जिगु खँ न्यौं! छिमिसं ज्वनाहःपि थुपि छिमि थःलाःपि खः। थुमित त्वःताब्यु! छायाधाःसा परमप्रभुया तं छिमिके लाःगु दु।”
- 12 एफ्राइमयापि प्यम्ह नायःत यहोहानानया काय अजर्याह, मशिल्लेमोतया काय बैरेक्याह, शल्लमया काय येहिजक्याह व हदलैया काय अमासां सेनाया ज्याया नं विरोध यात।
- 13 थुमिसं धाल, “थुपि कैदीतयत थन हये मते! झीसं परमप्रभुया विरोधय् पाप यानाः परमेश्वरया तःधंगु तं इसाएलयाके लाःगु दु। आः झीगु अपराध अज्ज अप्वयके मास्ति वः ला?”
- 14 उकिं सिपाइँतयसं कैदीत व लतय् यानाहःगु सामान हाकिमत व फुक्क खलःया न्हाःने त्वःताबिल।
- 15 इमिसं कैदीतयत व हे ज्याया निंति ल्ययातःपि मन्तयगु जिम्माय् त्वःताबिल। अले इपि प्यम्ह मन्तयसं लतय् यानाहःगु सामानं फुक्क नांगापि मन्तयत वसः बिल। इमिसं इमित वसः व लाकां बिल, अले नकाः त्वंकाः घालय् चिकं नं तयाबिल। अले तसकं त्यानुचाःपि व न्यासि वने मफुपिन्त इमिसं गधा गयकाः इमि थःथितितयथाय तायाः सिमातयगु शहर अर्थात यरीहो तक हयाबिल। अनंलि इपि प्यम्ह मन्त सामरियाय् लिहां वन।
- आहाज अश्रयाके ग्वाहालि फवंगु
- 16 उबलय् यहदायाम्ह जुजु आहाज अश्रयाम्ह जुजुयाथाय् दूत छवयाः ग्वाहालि फवन।
- 17 छायाधाःसा एदोमीतयसं हाकन यहदाय् हमला याःगु खः, अले मन्तयत ज्वना यंकगु खः।

18 पलिशरीतयसं न डौंडाया शहरत व यहदाया नेगेवया शहरत लुतय यात। इमिसं बेथशेमेश, अययालोन व गदेरोत अले सोखे, तिम्ना व गिम्जोयात उमिगु वस्तिनापं त्याका काल।

19 इस्राएलयाम्ह जुजु आहाजं याना: हे परमप्रभुं यहदायात क्वमिल्लु यानादीगु ख:, छायाथा:सा यहदायं वं मभिगु ज्या अप्वयका: व परमप्रभु प्रति यक्व हे अविशवासी जुगु ख:।

20 अशशरयाम्ह जुजु तिग्लत-पिलेसेर वयाथाय वल, वं वयात ग्वाहालि यायेगु पलेसा दु:ख बिल।

21 आहाजं परमप्रभुया देग, जुजुया दरबार व थ: भारदारतरयगु छैनं मुं वंगु सामान कया: अशशरयाम्ह जुजुयात बिल। तर फुक्क सितिकं वन।

आहाजया पाप

22 थ्व हे जुजु आहाज थ:गु दु:खया इलय परमप्रभु प्रति अज्ज अप्व: अविशवासी जुल।

23 वं थत बुकूपि दमस्कसयापि घ:तयत बलि छाल, छायाथा:सा वं थथे बिचा: यात, “अरामया जुजुपिनि घ:तयसं इमित ग्वाहालि यात। उकिं इमिसं जित: नं ग्वाहालि यायेमा धका: जिं नं इमित बलि छाये।” तर इपिं वयागु व फुक्क इस्राएलया नाशया कारण जुल।

24 अनलि आहाजं परमप्रभुया देग:या थलबल मुंका: उपि थलबलयात कुचा कुचा यानाबिल। वं परमप्रभुया देग:या लुखात नं तिनाबिल अले यरुशलेमया कुन्चा कुन्चाय थ:गु निति वेदीत दयकल।

25 वं यहदाया फुक्क शहरय मेपिं घ:तयत बलि छायेत पुजा यायेगुथाय दयका: थ: पुर्खातय परमप्रभु परमेश्वरयात तंचायकल।

26 आहाज जुजु जुयाच्वबलय जुगु फुक्क खँ, वं या:गु फुक्क ज्या शरुनिसं लिपाथयक यहदा व इस्राएलया जुजुपिनिगु सफुलिइ च्वयात:गु दु।

27 आहाज सित वयात यरुशलेम शहरय थुन, तर इमिसं वयात इस्राएलया जुजुपिनिगु चिहानय मथं। वया लिपा वया काय हिजकिया जुजु जुल।

29

यहदायाम्ह जुजु हिजकिया

1 हिजकिया निङ्ग्यादँ दुबलय जुजु जुगु ख:। वं यरुशलेमय निङ्ग्यादँ राज्य यात। वया मांया नां अबिया, जकरियाया म्हाय ख:।

2 थ: पुर्खा दाऊद थें जुया: वं परमप्रभुया मिखाय भिगु ज्या यात।

3 थ:गु शासनया न्हापांगु देया न्हापांगु लाय वं परमप्रभुया देग:या लुखात चायका: उमित ल्हन।

4 वं पुजाहारीत व लेवीतय देग:या पुर्बपाखेया चुकय मुंकल।

5 अले इमित थथे धाल, “हे लेवीत, जिगु खँ न्यौं! आ: थ:पिन्त शुद्द या, अले परमप्रभु छिमि पुर्खातय परमेश्वरया देग:यात शुद्द या। देग: दुने दुगु

अशुद्द सकातं परमप्रभुया देगलं पिने चीकाछव।

6 इी पुर्खातयसं विशवासघात याना: परमप्रभु इी परमेश्वरया मिखाय मभिगु ज्या यात। इमिसं वयक:यात त्व:तल अले वयक: च्वनादीगु थायया छुं वास्ता मया। इपिं वयक:पाखें फरवल।

7 इमिसं देग:या लुखात तिनाबिल, मत च्याकेगु नं त्व:ताबिल। इमिसं इस्राएलया परमेश्वरयागु पवित्र थासय गुँगु थनेगु व होमबलि छायेगु त्व:तल।

8 “उकिं परमप्रभु यहदा व यरुशलेमलिसं तंचायादिल। अले वयकलं अन छु जुइके बियादिल, व खना: फुक्कं ग्यात, वातां जुल अले हिस्यात।

थ्व खँ छिमिसं बोलाक स्यु।

9 उकिं याना: हे इी पुर्खातयत तरवारं स्यात, इी कायन्हायपि व कला:पिन्त ज्वना यंकुगु दु।

10 आ: वयक:या तं चीकाछवयेत जित: परमप्रभु इी परमेश्वरलिसं छगु बाचा चिने मास्ति व:गु दु।

11 जिमिं कायपिं, आ: ई सितिकं छवये मते। छायाथा:सा परमप्रभुं वयक:या न्हा:ने दना: वयक:या सेवा यायेत, वयक:या न्हा:ने ज्या यायेत व गुँगु थनेत छिमिंत ल्ययादीगु दु।”

12 अले थुपिं लेवीत ज्या यायेत न्हाचिल –

कहातीतपाखें – अमासैया काय महत व अजर्याहया काय योएल।

मरारीतपाखें – अब्दीया काय कीश व यहललेलया काय अजर्याह।

गेशोनीतपाखें – जिम्माहया काय योआ व योआया काय अदन।

13 एलीजापानया सन्तानपाखें – शिमी व यहीएल।

आसापया सन्तानपाखें – जकरिया व मतन्याह।

14 हेमानया सन्तानपाखें – यहीएल व शिमी।

यदूतनया सन्तानपाखें – शमायाह व उज्जीएल।

15 इमिसं थ:पिनि लेवी थ:थितितयत मुंका: थ:पिन्त अर्पण यात। अले परमप्रभुया व्यवस्थाकथं जुजुं आज्ञा ब्यु थें इपिं परमप्रभुया देग: पवित्र यायेत दुने दुहां वन।

16 पुजाहारीत पवित्र थाययात शुद्द यायेत उकिया दुने दुहां वन। इमिसं परमप्रभुया देग: दुने दुगु फुक्क अशुद्द चिज परमप्रभुया देगलं पिने चुकय हल। लेवीतयसं उपि अशुद्द चिजयात किद्रोनया बेसीइ यंका: वांछवयाबिल।

17 न्हापांगु लाया न्हापांगु दिनय इमिसं पवित्र यायेगु ज्या न्हाकल, अले च्यागु दिखुन्हु इपिं दलान तक थयंगु ख:। अनलि इमिसं परमप्रभुया देग: पवित्र यायेत मेगु च्यान्हु बीकल। न्हापांगु लाया झिखुगु दिखुन्हु इमिसं व ज्या सिधयकल।

18 अले इमिसं जुजु हिजकियायाथाय वना: थथे धाल, “जिमिसं देग: छगलं होमबलिया वेदी व उकिया फुक्क थलबल अले देहा:गु मरि तयेगु तेबिल व उकिया फुक्क सामान शुद्द यानागु दु।

19 थ: जुजु जबलय आहाजं विशवासघात याना: वांछवया त:गु फुक्क सामान नं जिमिसं अर्पण यानागु दु। आ: उपि फुक्क सामान परमप्रभुया वेदीया न्हा:ने दु।”

20 कन्हय खुन्हु सुथं न्हापां हिजकिया जुजु शहरया हाकिमतयत मुंका: परमप्रभुया देगलय वन।

21 इमिसं राज्य, पवित्रथाय व यहदाया निरिं शुद्द जुइगु बलिकथं न्हयन्ह द्रहं, न्हयन्ह भ्या:चा, न्हयन्ह फै व न्हयन्ह दुराच हल। जुजुं हास्नया सन्तान पुजाहारीतयत थुपिं फुक्क परमप्रभुया वेदीइ छायेगु आज्ञा बिल।

22 उकिं इमिसं न्हापा द्रहंत स्यात, अले उमिगु हि कया: वेदीइ छवाकल, अनं लिपा भ्या:चात स्यात, अले उमिगु हि कया: वेदीइ छवाकल, अनं लिपा फैचात स्यात अले उमिगु हि कया: वेदीइ छवाकल।

23 शुद्द जुइगु बलिया दुगत धा:सा जुजु व खल:या न्हा:ने हल, अले इमिसं दुगतय छेनय थथ:गु ल्हा: तल।

- 24 अनलि पुजाहारीतयसं उपि द्रुगचात स्यात, अले इस्त्राएलया फुक्क मन्तयगु निति प्रायश्चित्त यायेत उकिया हि शद्द जुइगु बलिकथं वेदीइ च्चकल। छाथधाःसा जुजुं इस्त्राएलया फुक्क मन्तयगु निति होमबलि व शद्द जुइगु बलि छायेगु आज्ञा ब्यगु खः।
- 25 जुजुं लेवीतयत्त दाऊद व जुजुया अगमवक्ता गाद व नातान अगमवक्ता क्वःछिनातःगु नियमकथं भुस्याः वीणा व सारंगीनां परमप्रभुया देगल्य थथःगु ज्यया तल। थ्व नियम परमप्रभुं थः अगमवक्तापाखे बियादीगु खः।
- 26 उकिं लेवीत दाऊद न्हापा छ्यःगु थें ज्याःगु बाजं व पुजाहारीत थथःगु तुरहीनापं दन।
- 27 उकिं हिजकियां होमबलि वेदीइ छायेगु आज्ञा बलि। होमबलि छायेगु ज्या शुरु जबलय मन्तयसं परमप्रभुयात प्रशंसा यायां म्ये हाल, अले तुरही पुइपिन्सं तुरही, बाजं थाइपिन्सं दाऊद जुजुं न्हापा छ्यःगु थें ज्याःगु बाजंत थात।
- 28 खलःयापि सकल मन्तयसं परमप्रभुयात आराधना यात, म्ये हालीपिन्सं म्ये हाल अले तुरही पुइपिन्सं तुरही पुल। होमबलि छायेगु ज्या सिमधःतले थथे जुया तु च्चन।
- 29 अनलि हिजकिया जुजु अले वनापं दुपिं सकल मन्तयसं छ्यं क्वछुकाः परमप्रभुयात आराधना यात।
- 30 जुजु व वया हाकिमतयसं लेवीतयत्त दाऊद जुजु व अगमवक्ता आसापं च्वःगु भजन हालाः परमप्रभुया प्रशंसा यायेगु आज्ञा बलि। उकिं इमिसं ललयतातां प्रशंसाया म्ये हाल अले थःगु छ्यं क्वछुकाः परमेश्वरयात आराधना यात।
- 31 हिजकिया थः प्रजायात थथे धाल, “आः छिमिसं परमप्रभुया निति थःपिन्त देछाःगु दु। छिपिं छिमिगु बलि व सुभायया बलि ज्वनाः परमप्रभुया देगल्य वा।” उकिं खलःयापि मन्तयसं बलि व सुभायया बलि हल, अले थःगु इच्छं बी मास्तिवयक्कुपि सकसिन्सं थथःगु होमबलि हल।
- 32 खलःयापि मन्तयसं परमप्रभुयात होमबलि छायेत न्हेय्मह द्रहं, सछिमह (१००) भ्याःचा व निसःमह (२००) मिजंमह फे हल।
- 33 मेलबलि बीत फ्यायातःपि पशुत खसःमह (६००) द्रहं व स्वद्रःमह (३,०००) फे व द्रुगु दु।
- 34 थुपिं दक्क पशुतयगु छेंगु तुला कायेत पुजाहारीतय ल्याः कम जगुलि लेवीतयसं उगु ज्या सिमधतले इमित ग्वाहालि बलि। मेपिं पुजाहारीतयसं थःपिन्त पवित्र मयातले इमित ग्वाहालि याना हे च्चन। लेवीत थःत पवित्र यायेत पुजाहारीत स्वयाः होशियार जू।
- 35 होमबलि यक्क दु, अले मेलबलिया दाः, होमबलिनापं छाइगु त्वँसाबलि नं दु।
- थकथं देगल्य आराधनाया सेवा हाकनं शुरु जुल।
- 36 परमेश्वरं थःमन्तयगु निति यानादीगु ज्यां यानाः हिजकिया व फुक्क मन्त लयताल। छाथधाःसा थ्व याकनं हे सिधःगु खः।

30

हिजकियां छुत्काराया नखः हनेत सःतुगु

- 1 परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया निति छुत्काराया नखः हनेत यस्त्रालेमय परमप्रभुया देगल्य वा धकाः हिजकियां इस्त्राएल व यहदाया फुक्क मन्तयथाय खबर छवल। अले एफ्राइम व मनशेया मन्तयत्त नं पौ छवल।
- 2 जुजु, वया भारदारत व यस्त्रालेमयापि फुक्क खलकं निगगु लाय छुत्काराया नखः हनेगु क्वछित।
- 3 गाक्क पुजाहारीतयसं थःपिन्त शद्द मयाःगु जुयाः अले मन्त नं यस्त्रालेमय मुं मवःगु जुयाः इमिसं पायछिगु इलय नखः हने मफुगु खः।
- 4 थ्व खं जुजु व फुक्क मन्तयत्त यल।
- 5 अले इमिसं बेशेबानिसं दान तक हे इस्त्राएलया फुक्क थासं मन्त परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया निति छुत्काराया नखः हनेत यस्त्रालेमय वये हे माः धकाः घोषणा यायेगु क्वःछित। थ्व स्वयां न्हाः व्यवस्थाय च्चया तः थें यक्क मन्त वयाः थ्व नखः हंगु मद्रुनि।
- 6 उकिं जुजु व वया भारदारतपाखे पौत कयाः अले जुजुया आज्ञा कथं खबर ब्यवृपि मन्त इस्त्राएल व यहदाया फुक्क थासय थथे धाधां चाचाःहिलाः जुल,
- “हे इस्त्राएलया मन्त! छिमिगु देश अशरीतयसं त्याकाकाःसां छिपिं इमिगु ल्हातं बचय जुल। *अब्राहाम, इसहाक व इस्त्राएलया परमप्रभु परमेश्वरपाखे छिपिं लिहां वा, अले वयकः बचयजुपि छिमिथाय लिहां झाइ।
- 7 छिपिं थः पुर्खा व छिमि थःथितिपिं थें जुइ मते। इमिसं ला परमप्रभु इमि पुर्खातलिसे विश्वासघात याःगु खः। परमेश्वरं इमित ग्याइगु कारण दयकदिल। व छिमिसं थःपिन्सं हे खंगु दु।
- 8 थः पुर्खातयसं थें छिमिसं जिदी याये मते। बरु परमप्रभुया न्हाःने क्वमिल जुयाः वयकलं न्हाबलेया निति शद्द यानादीगु वयकःया पवित्र थासय दुहां हें। परमप्रभु छिमि परमेश्वरया सेवा या, अले वयकःया त छिमिगुपाखे चिलावनी।
- 9 “छिपिं परमप्रभुयाथाय लिहां वल धाःसा छिमि थःथितिपिं व छिमि काय म्हायापिन्त ज्वनायक्कुपिन्सं इमित दया माया याइ। अले इपिं थ्व देशय लिहां वयेखनी। छाथधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वर दया माया दुमह खः। छिपिं वयकःपाखे लिहां वल धाःसा वयकलं थःगु ख्वाः छिमिगुपाखे फस्वयकादी मखु।”
- 10 खबर ब्यवृपि मन्त एफ्राइम व मनशे कुलया इलाकाया शहर शहरय वन, इपिं जबूलन कुलया इलाका तक हे वन। तर मन्त इपिं खनाः न्हिल, अले इमित लायबुल।
- 11 अयतं आशेर, मनशे व जबूलनया छुं मन्त क्वमिल जुयाः यस्त्रालेमय वन।
- 12 जुजु व वया भारदारतयसं परमप्रभुया वचनकथं ब्यगु आज्ञा मानय यायेत परमेश्वरया ल्हातं यहदाया मन्तयत्त छगु हे मन बियादिल।
- छुत्काराया नखः हंगु
- 13 निगगु लाय सोडा मतःगु मरिया नखः हनेत यक्क मन्त यस्त्रालेमय मुंवल।
- 14 इमिसं यस्त्रालेमय मेपि धःवयगु वेदीत चीकाबित, अले थाय थासय द्रुगु धुप्याय च्याकीगु वेदीत नं लिंकयाः किद्रोनया बेसीइ वांछयाबलि।
- 15 उगु लाया झिप्यंगु दिखुन्हु इमिसं छुत्काराया नखःया निति मचाम्ह भ्याःचात स्यात। पुजाहारीत व लेवीत लज्या चाल अले थःपिन्त शद्द यानाः होमबलित परमप्रभुया देगल्य हल।
- 16 परमेश्वरया मनु मोशाया व्यवस्थाकथं इमिसं देगलय थथःगु थाय काल। पुजाहारीतयसं लेवीतयगु ल्हातं हि कयाः वेदीइ छ्वाकल।
- 17 यक्क मन्तयसं थःत शद्द याःगु मद्रु। उकिं परमप्रभुया न्हाःने थथःमह मचाम्ह भ्याःचा शद्द याये मफुपि थुपि अशुद्र जूपि सकसिगु निति लेवीतयसं छुत्काराया नखःया मचापि भ्याःचात स्याये माल।
- 18 एफ्राइम, मनशे, इस्त्राखार व जबूलन कुलं वःपि मध्ये यक्कसिन्सं थःत शद्द याःगु मद्रुनि। अयतं इमिसं विधि स्वयाः अःखः वनाः छुत्काराया नखः हन। तर हिजकियां थथे धकाः इमिगु निति प्रार्थना यात, “हे भिम्ह परमप्रभु,
- 19 सुनां सुनां थः पुर्खाया परमप्रभु परमेश्वरयात दनुगलनिसें मालाच्वंगु दु इपिं विधिकथं शद्द मज्जां इपिं सकसितं क्षमा यानादिसैं।”
- 20 परमप्रभुं हिजकियाया प्रार्थनाया लिसः बियादिल। वयकलं मन्तयत्त क्षमा यानादिल अले मन्तयत्त लंकादिल।

- 21 यस्-शलेमय मुंवःपि इस्राएली मन्तयसं न्हयन्हु तक लयलयतातां सोडा मतःगु मरिया नखः हन। अले पुजाहारी व लेवीतयसं परमप्रभुया निति तसकं न्हइपुक बाजं थानाः न्हियान्हिथं परमप्रभुया प्रशंसा यात।
- 22 परमप्रभुया सेवा गथे यानाः यायेगु धकाः थुइके धुकुपि लेवीतयत् हिजकियां प्रशंसा यात। थुकथं इमिसं मेलबलि छाछां परमप्रभु इमि पुर्वतयत् परमेश्वरया प्रशंसा यायां न्हयन्हु तक इमिसं नया हे च्वन।
- 23 मन्तु सकलें मेगु न्हयन्हु तक अन च्वनेत मानय जुल। उकि इमिसं लयलयतातां मेगु न्हयन्हु तक नखः हन।
- 24 यहदाया जुजु हिजकियां मन्तयगु निति द्रःछिम्ह द्रहं व न्हयद्द्रःम्ह फै-च्वलय अले भारदारतयसं मन्तयगु निति द्रःछिम्ह द्रहं व झिद्रःम्ह फै-च्वलय बिल। अले यक्व पुजाहारीतयसं थःत श्दु यात।
- 25 यहदाया फुकक खलः, पुजाहारीत व लेवीत अले इस्राएलं वःपि फुकक मन्तनापं उत्तरी इस्राएल व यहदाय च्वनाच्वपि इस्राएल्या विदेशीत अले यहदायापि मन्त सकसिनं लसता हन।
- 26 यस्-शलेमय तसके लसतां जाल। छायाःसा इस्राएल्या जुजु दाऊदया काय सोलोमनया इलनिसें थुथे यस्-शलेम थथे गुबलें जूगु मदुनि।
- 27 अले पुजाहारीत व लेवीत दनाः मन्तयत सुवाः बिलः, परमेश्वरं इमिगु खँ न्यनादिल छायाःसा इमिगु प्रार्थना स्वर्गय वयकः च्वनादीगु पवित्र थासय थ्यन।

31

1 छुत्काराया नखः सिधयथुंकाः अन दुपि इस्राएलीत यहदाया शहर शहरय वन। इमिसं पुजा याइगु ल्वहंत तख्यानाबिल अले अशेरा घःमयजुया थांत त्वाल्हानाबिल। इमिसं यहदा न्यंक अले बेन्यामीन, एफ्राइम व मनशेया थः घःतयत् पुजा याइगु थाय थासय वेदीत स्यंकाबिल। उलि यायेथुंकाः इस्राएलीत सकलें थथःगु शहरय व छँय लिहां वन।

आराधनाया निति देछा

- 2 अनलि हिजकियां पुजाहारीत व लेवीतयत् इमिगु पुचः पुचःकथं व छम्ह छम्ह मन्नात वयागु सेवाकथं परमप्रभुया देगलय यायेगु ज्याया जिम्मा बिल, होमबलि व मेलबलि छायेगु व देगःया लुखा लुखाय सुभाय व प्रशंसा बीगु।
- 3 जुजु थःगु हे सम्पतिं परमप्रभुया व्यवस्थाय च्वया तः थे सुथय व बहनिया होमबलिया निति, अले विश्रामबार, अमाइ व क्वःछिनातःगु नखः चखःया निति पशुत दान बिल।
- 4 पुजाहारीत व लेवीतयसं परमप्रभुया व्यवस्थाया ज्या मन बियाः याये फयेमा धकाः जुजु यस्-शलेमय च्वपि मन्तयत् पुजाहारीत व लेवीतयत् ल्यं दुगु भाग ब्यु धकाः आज्ञा बिल।
- 5 अथे आज्ञा जुइवं इस्राएल्यापि मन्तयसं थःगु अनन्, न्हगु दाखमघ, जैतूनया चिक, कस्ति व बुँइया फुकक कथंया न्हापां सःगु बिल। इमिसं थःके दुगु फुकक खँया झिब्वय छब्व नं हल।
- 6 यहदाया शहर शहरय च्वपि मन्त सकसिनं थथःगु सा द्रहं व फैच्वलयया झिब्वय छब्व अले परमप्रभु इमि परमेश्वरयात देछाःगु फुकक झिब्वय छब्व हयाः द्रुचिन।
- 7 इमिसं स्वंगु लाय मुंकेगु शुरु यात, अले न्हयगु लाय सिधयकल।
- 8 हिजकिया व वया भारदारत अन वःबलय इमिसं मुंकातःगु द्रुं खन। अले इमिसं परमप्रभुयात व वयकःया प्रजा इस्राएल्या मन्तयत् धन्य धाल।
- 9 हिजकियां द्रुं चिनातःगु देछाया बारे पुजाहारीत व लेवीतयत् न्यन।
- 10 सादोकिया परिवारयाम्ह तःधंम्ह पुजाहारी अजर्याहं लिसः बिल, “मन्तयसं थःगु देछा देगलय छाये हःबलय निसें जिमित नयेत गाक्क दत अले ल्यंगु नं दु। परमप्रभु थः प्रजायात सुवाः बियादीगुलि थुलिमछि ल्यंगु नं दु।”
- 11 अले हिजकियां परमप्रभुया देगलय धुकुत दयकेत आज्ञा बिल। अनलि उपि धुकुत दयके सिधयकल।
- 12 मन्तयसं विश्रवास यायेबहः जुयाः थथःगु भेटी व झिब्वय छब्व श्दु याःगु देछा हल, उपि फुकक धुकुया हामा लेवी कोनन्याह खः, अले वया किजा शिमी यात ग्वाहालि याइम्ह खः।
- 13 जुजु हिजकिया व परमेश्वरया देगःया मू हाकिम अजर्याहं कोनन्याह व किजा शिमीयात ग्वाहालि यायेत यहीएल, अजज्याह, नहत, असाहेल, यरीमोत, योजाबाद, एलीएल, यिस्मक्याह, महत व बनायाहयात ल्यःगु खः।
- 14 परमप्रभुयात छायाहःगु भेटी श्दुयागु देछा इनाबीत परमेश्वरया निति हःगु थःयसें देछा लेवी यिन्नाया काय पुर्बया लुख्याया पालय कोरेया जिम्माय खः।
- 15 पुचः पुचःकथं बुरापि व ल्यायम्हपि पुजाहारीतयत् बराबर यानाः इनाबीत पुजाहारीतयगु शहर शहरय अदन, मिन्यामीन, येशुअ, शमायाह, अमर्याह व शकन्याह कोरेयात विश्रवास यायेबहः जुयाः ग्वाहालि यात।
- 16 वंशावलीइ नं च्वयातःपि परमप्रभुया देगलय न्हियान्हिथंया ज्या यायेत वनीपि स्विदँ स्वयां च्वययापि मिजंत सकसितं इमिगु थथःगु पुचः व इमिगु जिम्माय दुगु ज्या स्वयाः इमिसं भाग इनाबिल।
- 17 वंशावलीइ थथःगु परिवारकथं नं च्वयातःपि पुजाहारीत अले निइदँ व व स्वयां च्वययापि लेवीत सकसितं नं इमिसं इमिगु पुचः व इमिगु जिम्माय दुगु ज्या स्वयाः भाग इनाबिल।
- 18 थुपि वंशावलीया सफुलिइ नं च्वयातःपि फुकक खलः, इमि कलाःपि व कायःह्यायपिनापं सकसितं भाग इनाब्युगु खः। छायाःसा इमिसं नं थःपिन्त विधिकथं श्दु याःगु खः।
- 19 भाग बीत हासुन वंशयापि मन्त नं नांकथं ल्यल, लेवीतयगु वंशावलीइ नं च्वयातःपि वया परिवारयापि मिजपि व मिजमस्त नं ल्यल। थुपि पुजाहारीत व इमि सन्तानतयसं थ्व भाग इमिगु थथःगु शहरय व उपि शहरया जःखः च्वंगु ख्यलय काल।
- 20 हिजकियां यहदाय न्यंक हे थथे ज्या यात। वं परमप्रभु थः परमेश्वरया मिखाय छु भिगु, खःगु व विश्रवास याये बहःगु खः व हे ज्या यात।
- 21 परमप्रभुया देगःया सेवाय व छु छु ज्या वं परमेश्वरया देगःया सेवाय अले व्यवस्था व आज्ञाया खँय थः परमेश्वरयात मालेत यात, व वं दुगुगालनिसें यात अले व ताःलात।

32

यस्-शलेमयात अश्ररतयगु ख्याच्वः

२ इति ३२:१-१९; यशै ३६:१-२२

- 1 थ्व फुकक खँय हिजकिया जुजु विश्रवास यायेबहः जुयाः ज्या यायेथुंकाः अश्ररयाम्ह जुजु सन्हेरीबं यहदाय हमला यात। वं यहदाया छःकाःखेरं पखाः ग्वयातःगु शहरत थःम्ह हे त्याकेगु बिचाः यानाः उपि शहरतयत् घेरय यात।
- 2 सन्हेरीब यस्-शलेमय हमला यायेत वये धुकुगु दु धइगु खँ हिजकियां सीवं

- 3 वं शहर पिनेया बुँगाःचाया लः पनाबीत थः भारदारत व सेनाया नायःतलिसें सल्लाह काल। इमिसं वयात थुकी ग्वाहालि बिल।
- 4 इमिसं यक्व मन्तु मुंकाः लःया मुहान व देशया दथुं न्हाइगु खुसिचात पनाबिल। इमिसं धाल, “अश्रयाम्ह जुजुयात थन वइबलय गाक्क लः दइ मखु।”
- 5 जुजुं साहस पिकयाः शहरया पखाः गन गन टुंगु खः, अन अन ल्हन, अले उकी धरहरात दयकल। पखाःया पिनेपाखे व मेगु पखाः दयकल। अले दाऊदया शहरया तिबः बीगु तगित बल्लाकल। वं यक्व ल्वाभत व ढालत नं दयकल।
- 6 वं शहरयापि मन्तुयत सेना नायःतय अर्धीनय तल, अले मन्तुयत शहरया ध्वाखाया लिक्क चुकय मुंकाः थथे धकाः इमित हपाः बिल,
- 7 “साहस पिका अले थःत बल्लाकि। अश्रया जुजु व वनापं वइपि न्वाः ग्वाः मन्तु खनाः ग्याये मते, नुगः क्वतुंके मते इमिगुपाखे स्वयाः झीगुपाखे यक्व शक्ति दु।
- 8 वयाके मनूया शक्ति दु तर झीके परमप्रभु झी परमेश्वर दी। वयकलं झीत ग्वाहालि यानादी, अले झीगु लडाईं ल्वानादी।” मन्तुयसं हिजकिया जुजुया खँ पत्याः यात।
- 9 थुकिया लिपा थः सेनानापं लाकीशयात घेर्य यानाच्चंबलय अश्रयाम्ह जुजु सनहेरीबं यहदायाम्ह जुजु हिजकिया व यस्शलेमयापि फुक्क यहदीतयत थ्व खबर बीत थः हाकिमत छवल –
- 10 अश्रयाम्ह जुजु सनहेरीबं थथे धाइ, “छिपि सुयागु भर कयाः घेर्य यानातःगु यस्शलेमय च्चंवनगु?
- 11 परमप्रभु झी परमेश्वरं अश्रया जुजुया लहातं झीत बचय यानादी। धकाः धयाः हिजकिया जुजुं छु छिमित नयेत्वेन मखंकाः स्यातेत ध्वंलानाच्चंगु म्दु ला?
- 12 छु हिजकिया थःम्हं हे छिमि पुजा यायेगुथाय व वेदीत स्यंकाः यहदा व यस्शलेमयापि मन्तुयत ‘छगू हे जक वेदीइ पुजा या! अले अन जक बलि ब्यु’ धकाः धाःगु मखु ला?
- 13 “जि व जिमि पुर्खातयसं देश देशयापि सकल मन्तुयत छु छु यात व छिमिसं मस्य ला? छु थुपि जातितय घःतयसं जिगु लहातं थुमिगु देशत बचय याये फत ला?
- 14 जिमि पुर्खातयसं नाश याःगु जातितय घःत मध्ये सुनां जिगु लहातं थः मन्तुयत बचय याये फत? अथे जुयाः गथे यानाः छिमि ईश्वरं छिमित बचय याये फइ?
- 15 आः छिमिसं थुकथं हिजकियायात ध्वंलाके बी मते अले झंगु लाके बी मते। छिमिसं वयात विश्वास याये मते, छायाःधा सा सुं नं घवं थः मन्तुयत जिगु वा जिमि पुर्खातयगु लहातं बचय याये मफुनि धाःसा छिमि ईश्वरं छिमित जिगु लहातं गुलि बचय याये फइ?”
- सनहेरीबं परमेश्वरयात क्वहंक्कू
- 16 सनहेरीबया हाकिमतयसं परमप्रभु परमेश्वर व वयकःया दास हिजकियायात मभिकाः मेमेगु खँ नं लहात।
- 17 जुजु सनहेरीब थःम्हं हे थथे धकाः परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरयात क्वहंकाः छगू पौ च्वल, “गथे मेमेगु देशयापि मन्तुय घःतयसं थः मन्तुयत जिगु लहातं बचय याये मफुत अथे हे हिजकियाया ईश्वरं नं थः मन्तुयत जिगु लहातं बचय याये फइ मखु।”
- 18 यस्शलेम शहर त्याका कायेगु निति शहरया पखालय दनाच्चपि मन्तुयत ख्यायेत व उमिगु नुगः क्वतुंकावीत उपि हाकिमतयसं थ्व खँ हिब्रू भाषां ततःसलं हालाः न्यकल।
- 19 इमिसं मन्तुयगु लहातं दयक्कू मेमेगु जातितय घःतयगु बारे धाइगु थें हे यस्शलेमया परमेश्वरया बारे नं धाल।
- 20 थज्याःबलय हिजकिया जुजु व आमोजया काय यशैया अगमवक्तां स्वर्गपाखे स्वयाः तःसलं प्रार्थना यात।
- 21 परमप्रभुं छम्ह स्वर्गदूतं छवयाहयादिल, वं अश्ररी सेनाया सिपाईंत व नायःतयत स्यात। उकिं जुजु सनहेरीब लज्या चायाः थःगु हे देशय लिहां वन। अले व थः घःया देगलय दुहां वंबलय वया थः हे कायपिन्सं वयात तरवारं स्यानाबिल।
- 22 थुकथं परमप्रभुं हिजकिया व यस्शलेमय च्चंपिन्त अश्रया जुजु सनहेरीबया लहातं व मेपि सकसिगु लहातं बचय यानादिल। वयकलं इमित प्यारं शान्ति बियादिल।
- 23 यक्व मन्तुयसं यस्शलेमय परमप्रभुया निति देछा व जुजु हिजकियाया निति मू वंगु कोसयालि हल। अबलय निसें फुक्क जातितयसं हिजकियायात इज्जत यात।
- हिजकिया उसौय म्दुगु व तःधंछु जगु
- २ राज २०:१-३, १२-१९; यशै ३८:१-३; ३९:१-८
- 24 उबलयपाखे हिजकिया जुजु उसौय म्दयाः सी थें च्वन। वं परमप्रभुयात प्रार्थना यात अले परमप्रभुं वनापं खँ ल्हानाः वयात छगू अजू चायापुगु चिं बियादिल।
- 25 तर हिजकिया तसकं तःधंछु जुल। परमप्रभुं थःगु निति गुलि नं यानादीगु खः, उकिया निति वं परमप्रभुयात सुभाय म्बय। उकिं वं अले यहदा व यस्शलेमं परमप्रभुया तं फये माल।
- 26 अयनं लिपातय हिजकिया व यस्शलेमयापि मन्तुयसं थःगु नुगःया घमण्डया निति पश्चाताप यात। उकिं हिजकिया मसीतेले परमप्रभुया तं इमिके मलाः।
- 27 हिजकिया जुजु तसकं तःमि जुल। अले सकसिनं वयात इज्जत याइगु। वं थःगु लँ, वः, मू वंगु ल्वहंत, मसला, ढालत व मू वंगु ज्वलं तयेत धुकृत दयकेबिल।
- 28 हानं वं अन्न, न्हगु दाखमघ, जैतूनाया चिकं तयेगु धुकृत अले सा द्रुहं व फैच्चलयतयगु गः नं दयकल।
- 29 वं यक्व शहर नं दयकल अले वयात यक्व सा द्रुहं व फै-च्चलय नं दत। छायाःधाःसा परमेश्वरं वयात यक्व धन-सम्पति बियादीगु खः।
- 30 गीहोन बुँगाःचाया च्वययागु मुहान तिनाः क्वयपाखे दाऊदया शहरया पच्छिमपाखे लः यंकूह थ्व हे हिजकिया जुजु खः। वं याःगु फुक्क ज्याय धाथ्ये हे व ताःलात।
- 31 तर बेबिलोनयापि शासकतयसं छवयाहःपि दूत देशय खनेदुगु अजू चायापुगु चिया बारे न्यंयःबलय परमेश्वरं वयात जाँच यायेत व वयागु मन्य च्वंगु फुक्क खँ क्यनेत वयात त्वःतादिल।
- हिजकिया जुजु सीगु
- 32 हिजकिया जुजु जुयाच्चंबलय जगु फुक्क खँ व वयागु भक्तिया ज्यात आमोजया काय यशैया अगमवक्ताया दर्शनया सफुलिइ अले यहदा व इझाएलया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 33 हिजकिया सित, वयात दाऊदया सन्तानतयगु चिहानया च्वय थुन। व सीबलय यहदा व यस्शलेमयापि सकल मन्तुयसं वयात तसकं हनाबना तल। वया लिपा वया काय मनशे जुजु जुल।

33

यहदायाम्ह जुजु मनश्शे

- 1 मनश्शे डिनिर्दे दुबलय जुजु जगु खः। वं नेयन्त्यादँ (५५) यस्शलेमय् राज्य यात।
- 2 परमप्रभुं इस्राएलीतयगु न्ह्यःनं लिनाछ्वःपि जातितयसं याःथे धच्चाइपुगु ज्याखं मनश्शे परमप्रभुया मिखाय् मभिगु ज्या यात।
- 3 थः अबु हिजकियां नाश यागु पुजा यायेगुथाय वं हाकनं दयकल। वं बालघःतयत् पुजा यायेत वेदीत वं अशेरा घःमयजुया थांत दयकल, वं आकाशया सूर्य, तिमिला, नगु वं ग्रहयात क्वछुनाः पुजा यात।
- 4 मूर्ति पुजा याइपिनगु निति वं देगलय वेदीत दयकल। उगु देगःया बारे यस्शलेमय् न्ह्याबले जिरु नां दइ धकाः परमप्रभुं धयादीगु खः।
- 5 देगःया निगुलि चुकय वं आकाशया सूर्य, तिमिला, नगु वं ग्रहयात पुजा याइगु वेदीत दयकल।
- 6 वं थः कायपित्त बेन-हिन्नोमया ब्यासिइ मिइ बलि बिल। वं जादु यात अले भि मभिं स्वल। वं तन्त्रमन्त्र यात अले भुतप्रेत वं आत्माननापं स्वापु तइपिनगु वं झाकिततयगु सल्लाह काल। वं परमप्रभुया मिखाय् तसकं मभिगु ज्या यानाः वयकःयात तंचायकल।
- 7 वं देगलय छगु मूर्ति तल, उगु देगःया बारे परमप्रभुं दाऊद वं वया काय सोलोमनयात थथे धयादीगु खः, “जि इस्राएलया फुकक कुलपाखें ल्ययागु थ्व देगः वं यस्शलेमय् जि न्ह्याबलेया निति जिगु नां तये।
- 8 इमिसं जिगु फुकक आज्ञा मानय यानाः जिम्ह दास मोशां इमित ब्यूगु व्यवस्था, विधि वं नियम होश यानाः पालन यात धाःसा जि इमि पुर्खातयत् बियागु देश इस्राएलीतयत् हाकनं पितिनाछ्वये मखु।”
- 9 अथेजूसं मनश्शे यहदायापि मन्तयत् ततःधंगु पाप याकल। उपि पाप परमप्रभुं इस्राएलीतय् न्ह्यःनं लिनाछ्वःपि जातितयगु पाप स्वयाः तःधं।

मनश्शे पस्ताय चाःगु

- 10 मनश्शे वं वया मन्तलिसे परमप्रभुं न्ववानादिल, तर इमिसं वास्ता मयाः।
- 11 उकि इमित हमला यायेत परमप्रभुं अशरूया जुजुया सेनापतित हयादिल। इमिसं मनश्शेयात ज्वन, वयागु न्हासय हुक तयाबिल। इमिसं वयात कँययागु सिखलं चिनाः बेबिलोनय यंकल।
- 12 तर आपत जुबलय वं परमप्रभुं थः परमेश्वरयाके ग्वाहालि फवन, अले वं वया पुर्खातय परमेश्वरया न्ह्यःने क्वमिलु जुल।
- 13 वं प्रार्थना यात। परमेश्वरं मनश्शेया प्रार्थना न्यनादिल। वयकलं मनश्शेयात यस्शलेमय् हाकनं लितहयादिल। अले वयात राजगद्दीइ तयादिल। थुकथं मनश्शे परमप्रभुं हे परमेश्वर खः धकाः सीकल।
- 14 अनंलि मनश्शे दाऊदया शहरया पुर्बपाखे च्वंगु पिनयागु पखाः अज्ज तःजायकल। गीहोन लूँगाःचाया दच्छिननिसें न्या ध्वाखा तक वं पःखाः अज्ज तःजायकल। ओफेल डाँडायात पखालं घेरय यात। अले यहूदियाय फुकक पःखाः ग्वयातःगु शहरय वं छम्ह छम्ह सेना नायःया अधीनय छपुचः छपुचः सिपाईं तल।
- 15 वं परमप्रभुया देगलय थःम्हं तःगु विदेशी घःतयगु मूर्ति देगलं चीकाछवल। अले देगःया डाँडा वं यस्शलेमया थीथी थासय वं थःम्हं हे दयकगु वेदीत चीकल। अले उपि फुककयात वं शहरं पिनं यंकाः वांछ्वयाबिल।
- 16 वं परमप्रभुया वेदी ल्हनाः उकी मेलबलि वं सुभाय बलि छाल। परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरया सेवा यायेत वं यहदायापि फुकक मन्तयत् आज्ञा बिल।
- 17 अयतं मन्तयसं आराधना यायेगु थासय बलि बिया हे च्वन, तर परमप्रभु इमि परमेश्वरया लागि जक खः।

मनश्शे जुजु सीगु

- 18 मनश्शे जुजु जुयाच्वंबलय जुगु फुकक खँ अले थः परमेश्वरयात वं याःगु प्रार्थना वं परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरया नामय वयात अगमवक्तातयसं धाःगु खँत इस्राएलया जुजुपिनगु सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 19 जुजुया प्रार्थना वं परमप्रभुया लिसः, पश्चाताप याये न्ह्यः वं याःगु पाप, वयागु विश्वासघात, वं दयकगु मूर्ति पुजा याइगु थाय वं अशेरा घःमयजुया थांत वं पुजा याःपि घःतयगु खँ अगमवक्तातयगु सफुलिइ च्वयातःगु दु।
- 20 मनश्शे सित, वयात वयागु हे दरबारया लिक्क थुन। वया लिपा वया काय आमोन जुजु जुल।

यहदायाम्ह जुजु आमोन

- 21 आमोन निइनिर्दे दुबलय जुजु जगु खः। वं यस्शलेमय् निर्दे राज्य यात।
- 22 वं थः अबुनं याःथे हे परमप्रभुया मिखाय् मभिगु ज्या यात। अले थः अबु मनश्शे दयकगु फुकक मूर्तितयत् बलि बिल अले पुजा यात।
- 23 तर थः अबु थें वं परमप्रभुया न्ह्यःने क्वमिलु मजु। वं थः अबु स्वयाः इन पापी जुल।
- 24 आमोनया भारदारतयसं वयागु विरोधय ग्वसाः ग्वल, अले वयात वयागु हे दरबारय स्थानाबिल।
- 25 अले इस्राएलया मन्तयसं जुजु आमोनयात स्याःपि सकसितं स्यात। इमिसं वया काय योशियाहायात वयागु थासय जुजु दयकल।

34

यहदायाम्ह जुजु योशियाह

- 1 योशियाह च्यादँ दुबलय जुजु जगु खः। वं यस्शलेमय् स्विछदँ राज्य यात।
- 2 वं परमप्रभुया मिखाय् भिगु ज्या यात। वं थुछे उछे मवसें थः पुर्खा दाऊदया लँपुइ वन।
- 3 योशियाह जुजु जगु च्यागगु दँय, वं ल्यायम्हबलय वं थः पुर्खा दाऊदया परमेश्वरयात माल। अले डिनिगगु दँय यहदा वं यस्शलेमय् दगु पुजा याइगु थाय वं अशेरा घःमयजुया थांत अले कियाः दयकातःगु वं ढलोटेया मूर्ति चिकल।
- 4 जुजुया आज्ञा कथं वया मन्तयसं बालघःया वेदीत थुनाबिल। इमिसं अशेरा घःमयजुया थांत वं मेपि घःतयगु मूर्तित धू यानाः उपि घःतयत् बलि बीपि मन्तयगु चिहानय हलाबिल।
- 5 वं इमि पुजाहारीतयगु क्वँयुं नं इमिगु हे वेदीइ छ्वयकाबिल। थुकथं वं यहदा वं यस्शलेमयात शूद्र यात।
- 6 वं मनश्शे, एफ्राइम, शिमियोन वं नफालीत कयाः शहर शहर वं जःखः च्वंगु तहसनहस जगु गांगामय च्वंगु वेदीत वं अशेरा घःमयजुया थां स्यकाबिल।
- 7 अशेरा घःमयजुया थांत वं वेदीत वं चुंचुं यानाः धू दयकल। इस्राएल न्यंक दगु थुपौय च्याकेगु वेदीत वं नाश यात। अनंलि वं यस्शलेमय् लिहां वल।
- 8 योशियाह थः जुजु जगु डिंच्यागगु दँय देश वं देगःयात शूद्र यायेथुंकाः वं असल्याहाया काय शापान वं यस्शलेमया वडा-हाकिम मासेयाह वं योआहाजया काय सरकारया ल्याःचाः तइम्ह योआयात परमप्रभु वया परमेश्वरया देगः ल्हनेत छवल।

9 इपि दकलय् त-धंम्ह पुजाहारी हिल्कियाहथाय् वनाः परमप्रभुया देगलय् हःगु धिबा वयात ल-ल्हाना बिल। थ्व धिबा लुखा पिवाःया ज्या याइपि लेवीतय्सं मनश्शे, एफ्राइम, यहदा, व बेन्यामीन कुलयपिन्सं व फुक्क इस्त्राएलय् ल्यंदुपि मन्तयसं व यस्शलेमय् च्वंपि मन्तुपाखें मुंकातःगु खः।

10 वं व ध्यबा परमप्रभुया देगः ल्बनेगु ज्या स्वइपि मन्तयगु जिम्माय बिल। इमिसं व धिबा देगः ल्बनेगु व भिकेगु ज्या याइपि ज्याकःमितयत बिल।

11 इमिसं यहदाया जुजुपिन्सं वास्ता मयासं त्वःतातःगु छेंत ल्बनेत, चानातःगु ल्वहं, धलि व निनाः न्यायेत नं सिकःमि व दकःमितयत नं धिबा बिल।

12 थुपि मन्तयसं विश्वास यायेबहः जुयाः ज्या यात। इमिसं मरारी वंशया लेवीत यहत व ओबदिया अले कहातया वंशया जकरिया व मशुल्लामया अधीनय् ज्या यात। थुपि लेवीत बालाक बाजं थाये सःपि खः।

13 ज्यामित नं थुमिगु अधीनय् खः। थुमिसं हे फुक्क कथंया ज्या याइपिनिगु ज्या स्वइगु खः, गुलि गुलि लेवीतय्सं धाःसा छ्यान्जे, कसजु व लुखा पिवाःया ज्या याइगु।

व्यवस्थाया सफु लयावःगु

14 परमप्रभुया देगलय् हःगु धिबा इमिसं लिकयाचंबलय् पुजाहारी हिल्कियाहं परमप्रभुं मोशापाखें बियादीगु परमेश्वरया व्यवस्थाया सफु लुइकल।

15 हिल्कियाहं छ्यान्जे शापानयात धाल, “जिं परमप्रभुया देगलय् व्यवस्थाया सफु लुइकागु दु।” अले हिल्कियाहं व सफु शापानयात बिल।

16 शापानं व सफु जुजुयाथाय् हयाः थथे धाल, “छ-पिन्सं बियादीगु फुक्क ज्या छःपिया हाकिमतय्सं यानाच्वंगु दु।

17 इमिसं परमप्रभुया देगलय् दुगु धिबा कयाः ज्या स्वइपि व ज्याकःमितयत ब्यःगु दु।”

18 पुजाहारी हिल्कियाहं वयात छगु सफु ब्युगु खें नं छ्यान्जे शापानं जुजुयात कनाबिल। वं जुजुया न्हाःने व सफु ब्वनाः न्यंकल।

19 व्यवस्थाया सफुलिइ च्वयातःगु खें न्याः जुजुं नुगः मछिकाः थःगु वसः खुत।

20 वं हिल्कियाह, शापानया काय् अहीकाम, मीकाया काय् अब्दोन, छ्यान्जे शापान व जुजुयात सल्लाह बीम्ह असायाहायात थथे धाल,

21 “अन वनाः परमप्रभुयाके बिलिन्ति यायां जुजु, इस्त्राएल व यहदाय् च्वनाच्वंपिनिगु निंति उगु सफुलिइ छु छु च्वयातःगु दु न्यादिर्सं। छाय्धाःसा झी पुर्खातय्सं परमप्रभुया खें मयंगुलि व थ्व सफुलिइ च्वयातःगु फुक्क खें मानय् मयाःगुलि झीसं परमप्रभुया तःधंगु तं फयेमाःगु दु।”

22 हिल्कियाह व जुजुं आज्ञा ब्युपि मन्तु देगःया वसः स्वइम्ह हसराया छ्यं तोखतया काय् शल्लूमया कलाः अगामवादिनी हल्दायाथाय् वन। इमिसं वनाप उकियागु बारे खें ल्हात। व यस्शलेमया न्हूगु त्वालय् च्वनीम्ह खः।

23 वं इमित धाल, “परमप्रभु इस्त्राएला परमेश्वरं थथे धयादी, छिमित जिथाय् छ्वयाहःम्ह मनायात धा,

24 परमप्रभुं थथे धयादी, ‘यहदायाम्ह जुजुया न्हाःने ब्वंगु सफुलिइ च्वयातःगु फुक्क सरापं जि थ्व थाय् व थनयापि सकलें मन्तयत सजॉय बी।

25 इमिसं जितः त्वःतगु दु, मेपि घःतयगु निंति धुपॉय च्याकल, इमिसं थःगु हे ल्हातं दयक्गु मूर्तितपाखें जितः तंचायक्गु दु। उकि जिं थ्व थासय् जिगु तं प्वके। व क्वलाइ मखु।”

26 परमप्रभुयाके न्यनेत छिमित छ्वयाहःम्ह यहदायाम्ह जुजुयात थ्व हे खें धयाब्यु, “छिं न्यनादीगु खँया बारे परमप्रभु इस्त्राएलाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी,

27 छं जिगु खें न्याः परचाताप यात अले थ्व थाय् व थनयापि मन्तयगु बारे जिं धयागु खें न्याः परमेश्वरया न्हाःने छु क्वमिलु जुल, छं थःगु वसः खुत अले जिगु न्हाःने ख्वल। उकि जिं छंगु प्रार्थना न्यनागु दु, परमप्रभुं धयादी,

28 उकिं जिं छन्त छिमि पुर्खातनापं हे मुके, छन्त थःगु चिहानय् याउँक थनी।”

“थ्व थाय् व थनच्वंपि मन्तयके जिं हयेगु विपति स्वयेत छु म्वानाच्वनी मखु।” अथे जुयाः इमिसं थ्व लिसः जुजुयाथाय् हल।

योशियाहं परमप्रभुया आज्ञा पालन यायेगु बाचा च्युगु

29 अनलि जुजुं यहदा व यस्शलेमयापि फुक्क थकालितयत सःतके छ्वल।

30 व यहदायापि मन्त, यस्शलेमयापि मन्त, पुजाहारीत व लेवीत अले चिधंपि व तःधंपि फुक्क मन्तनापं परमप्रभुया देगलय् थाहां वन। परमप्रभुया देगलय् लुइक्गु बाचाया सफुया फुक्क वचन इमिसं तायकः वं ब्वन।

31 जुजु थःगु थांया लिक्क दन। अले वं परमप्रभुया न्हाःने परमप्रभुया ल्य वनेगु अले वयकःया बिधि, आज्ञा व नियम तनमन बियाः पालन यायेगु, अले उगु सफुलिइ च्वयातःगु फुक्क बाचा पालन यायेगु बाचायात न्हकथं चित।

32 अनलि वं यस्शलेम व बेन्यामीनय् दुपि सकसितं व बाचा पुर्वकेत पाःफयकल। अले यस्शलेमयापि मन्तयसं परमेश्वर, इमि पुर्खातय् परमेश्वरया बाचाकथं थ्वयात।

33 अले योशियाहं इस्त्राएलीतय् फुक्क इलाकां फुक्क घच्चाइपुगु खें चीकाछ्वल, अले इस्त्राएलय् च्वंपि सकसितं परमप्रभु इमि परमेश्वरया सेवा याकेबिल। व म्वालले इपि गुबले नं परमप्रभु इमि पुर्खातय् परमेश्वरया ल्यु वनेगु त्वःमत्।

35

योशियाहं छुत्काराया नखः हंगु

1 योशियाहं जुजुं परमप्रभुया निंति यस्शलेमय् छुत्काराया नखः हन। न्हापांगु लाया झिप्यन्ह दुखुन्ह* इमिसं छुत्काराया चिधीम्ह भ्याःचा स्यात।

2 वं पुजाहारीतयत थथःगु ज्याय् तल, अले परमप्रभुया देगलय् सेवा यायेत इमित हःपाः बिल।

3 वं फुक्क इस्त्राएलायात स्पर्नीपि व परमप्रभुयात शुद्ध यानातःपि लेवीतयत आज्ञा बिल, “इस्त्राएला जुजु दाऊदया काय् सोलोमनं दयक्गु देगलय् बाचा चिनादीगु सन् ति। छिमिसं हानं सन् क्वबिया जुइ म्वाल। अथे जुयाः थः परमप्रभु परमेश्वर व वयकःया प्रजा इस्त्राएलाया सेवा या।

4 इस्त्राएलाम्ह जुजु दाऊद व वया काय् सोलोमनं च्वःगु विधिकथं थथःगु परिवारकथं थथःगु पुचलय् तयाफ जु।

5 “अले पवित्र थासय् लेवीत पुचः पुचः यानाः दँ। शुक्ति यानाः छिमिसं थःनापं ज्या याइपि चिचीधंगु पुचःया निंति ग्वाहालि याये फइ।

6 छुत्काराया नखःया चिधीपि भ्याःचात स्या। अले मोशापाखें बियादीगु परमप्रभुया वचनकथं थःपिन्त शुद्ध यानाः थःनापं ज्या याइपि इस्त्राएलीतय्यु निंति मेपिं चिधीम्ह भ्याःचात तयार या।”

7 योशियाहं अन दुपि फुक्क मन्तयत छुत्काराया फुक्क बलिया निंति ३,००० म्ह चिधीम्ह भ्याःचा व दुगुचा बिल। अले वं व हे इलय् मेगु बलिया निंति ३,००० म्ह द्रुहं नं बिल। व फुक्क वं थःगु सम्पति ब्युगु खः।

8 वया हाकिमतय्सं नं मन्त, पुजाहारीत व लेवीतयत थःगु इच्छां पशुत बिल। परमप्रभुया देगःया नायःत हिल्कियाह, जकरिया व यहीएलं पुजाहारीतयत नखःबलय् बलि बीत २,६०० म्ह चिधीम्ह भ्याःचा व दुगुचा बिल। अले मेगु बलिया निंति स्वसःम्ह द्रुहंत नं बिल।

9 लेवीतय् नायःत कोनन्याह व वया किजापि शमायाह व नतनेल, अले मेपिं लेवीतय् नायःत हशब्ब्याह, यहीएल व योजाबाद लेवीतयत् ५,००० म्ह चिधीम्ह भ्याःचा व दुगुचा बिल। अले मेगु बलिया निंति न्यासःम्ह द्रुहं नं बिल।

* 35:1 ३-५: न्हापांगु लाया झिप्यन्ह दुखुन्ह थ्व यहदी क्वालेन्द्रकथं मार्च व अप्रिलय् लाः

- 10 थुकरथं सेवा शुरु यायेत फुक्क तयार जुल, अले जुजुया आज्ञा कथं पुजाहारीत थथःगु थासय व लेवीत थथःगु पुचलय दन।
- 11 इमिसं छुत्काराया विधीमह भ्याःचात स्यात। पुजाहारीतयसं वेदीइ हि हा हा यात। लेवीतयसं धाःसा उपि पशुतयगु छंगु तुल।
- 12 अनलि इमिसं मोशाया सफुलिइ च्वया तः थै मनुतय परिवार परिवारया पुचः पुचःयात परमप्रभुयात छायेगु निति बीत होमबलित अलग्ग तल। अले द्रुहतयत नं अथे हे यात।
- 13 इमिसं विधिकथं छुत्काराया पशुया ला मिइ छुल, अले पवित्र देछात धाःसा थल, किट्टी व तापेसय मन, अले व फुक्क मनुतयत हथासं इन।
- 14 अनलि हास्नया वंशयापि पुजाहारीतयसं बहनि तक हे होमबलि व पवित्र बलि दाः इमिसं थःगु निति व हास्नया वंशयापि पुजाहारीतयगु निति तयारी यात।
- 15 आसापया सन्तान अर्थात म्ये हालीपिन्सं धाःसा दाऊद, आसाप, हेमान व जुजुया अगमवक्ता यदतून क्वःछिनातःगु नियमकथं थथःगु थाय काल। फुक्क लुखा पिवाःत थथःगु म लुखाय दनाच्वन। इमि थःथिति लेवीतयसं इमिगु निति तयारी याःगु जुयाः धवाखा पिवाःतयसं थथःगु ज्या त्वःताः वये म्वाल।
- 16 थुकरथं उखुन्ह हे योशियाह जुजुयागु आज्ञा कथं छुत्काराया नखः हनेत व परमप्रभुया वेदीइ होमबलि छायेत परमप्रभुया आराधनाया फुक्क तयारी यात।
- 17 अन दुपि इस्त्राएलीतयसं अबलय छुत्काराया नखः हन, अले न्हयन्ह तक सोडा मतःगु मरिया नखः हन।
- 18 अगमवक्ता शमूलया इलनिसें इस्त्राएलय थुकरथंयागु छुत्काराया नखः गुबलें हंगु मदुनि। योशियाह जुजु पुजाहारीत, लेवीत, यस्शलेमयापि मनुत अले यहदा व इस्त्राएलाया फुक्क थासं अन वःपि मनुतनापं हंगु थै ज्याःगु छुत्काराया नखः न्हापा गुबलें इस्त्राएलाया मेपि जुजुपिन्सं हंगु मदुनि।
- 19 योशियाह जुजु जूगु झिंच्यागुगु दैय थ्व छुत्काराया नखः हंगु खः।
- योशियाह लडाइँलय सीगु
- 20 योशियाह जुजु देगःया निति थ्व फुक्क यायेधुंकाः मिश्र देशया जुजु नेको थः सेना ज्वनाः लडाइँ यायेत योफ्रेटिस खुसि सिथय च्वंगु कर्कमीश शहरय वल। अले योशियाह वनापं लडाइँ यायेत पिहां वन।
- 21 तर नेकोनं वयाथाय थ्व खबर छवल,
- “हे यहदायाम्ह जुजु, छिगु व जिगु दथुइ छु ल्वापु दु धकाः? जि छिलिसे ल्वाः वयागु मदु। तर जिमि शत्रुतलिसें ल्वाः वयागु दु। परमेश्वरं जितः थ्व ज्या याकनं याः धकाः धयादीगु। परमेश्वरं जिलिसें दी, उकि जिनापं ल्वाये मते, मखुसा वयकलं छितः नाश यानादी।”
- 22 तर योशियाह लिमच्यु, तर नेकोलिसें ल्वायेत वं थःत महमसीक मेमह थें च्वंकल। अले लडाइँ याः वन। वं नेकोपाखें वःगु परमेश्वरया वचनयात वास्ता मयाः। तर मगिद्वेया ब्यासिइ वलिसें ल्वाः वन।
- 23 वाण कयकीपिन्सं योशियाह जुजुयात वाणं कयकल। अले वं थः मनुतयत धाल, “जितः थनं तापाक यंकि, जि बांमलाक घाःपाः जूगु दु।”
- 24 उकि इमिसं योशियाहयात थं क्वकाल। अले वयात वयागु हे मेगु रथय तथाः यस्शलेमय हल। व अन हे सित, अले वयात वया पुर्खातयगु चिहानय थुन। व सीगुलि यहदा व यस्शलेमयापि फुक्क मनुतयसं नुगः मछिंकल।
- 25 अगमवक्ता यर्मियां नं योशियाहया निति सीम्येत च्वल। म्ये हालीपिं फुक्क मिजं व मिस्तयसं थौ तक नं थुपि सीम्येलय योशियाहयात लुमंकी थुपि सीम्येत इस्त्राएलय छगु परम्परा जूगु दु। थुपि सीम्येत बिलापया म्येलय नं च्वयातःगु दु।
- 26 योशियाह जुजु जुयाच्वंबलय जूगु फुक्क खँ, अले परमप्रभुया व्यवस्थाय च्वयातःगु थँ,
- 27 वं याःगु भक्तिया ज्यात, शर्मनिसें लिपा थयंकया फुक्क खँ इस्त्राएल व यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

36

यहदायाम्ह जुजु यहोआहाज

- 1 यहदा देशय च्वंपि मनुतयसं योशियाहया काय यहोआहाजयात वया अबुया थासय जुजु दयकल।
- 2 यहोआहाज निइश्वर्द दुबलय जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय स्वला राज्य यात।
- 3 मिश्रयाम्ह जुजु निको वयात ज्वनः अले यहदायात ३,४०० किलोग्राम वःहः व ३४ किलोग्राम लुँ कर पुइकल।
- 4 मिश्र देशयाम्ह जुजु यहोआहाजया किजा एल्याकीमयात यस्शलेम व यहदाया फुक्क थासय याःमह जुजु दयकल। जुजु निको वयागु ना हिलाः यहोयाकीम तल। वया दाजु यहोआहाजयात धाःसा जुजु नेको मिश्र देशय यंकल।
- यहदायाम्ह जुजु यहोयाकीम
- 5 यहोयाकीम निइश्वर्द दुबलय जुजु जूगु खः, वं यस्शलेमय झिंछदँ राज्य यात। वं परमप्रभु थः परमेश्वरया मिखाय मभिगु ज्या यात।
- 6 बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं यहदाय हमला यात। वं यहोयाकीमयात ज्वनाः कैययागु सिखलं चिनाः बेबिलोनय यंकल।
- 7 नबूकदनेसरं परमप्रभुया देगलं छुं थलबल यंकाः बेबिलोनय वयागु थःगु हे देगलय तल।
- 8 यहोयाकीम जुजु जुयाच्वंबलय जूगु फुक्क खँ, वं याःगु घच्चायापुगु खँ अले वयाके दुगु मभिगु खँ फुक्क इस्त्राएल व यहदाया जुजुपिनिगु इतिहासया सफुलिइ च्वयातःगु दु। वया लिपा वया काय यहोयाकीन जुजु जुल।

यहदाया जुजु यहोयाकीन

- 9 यहोयाकीन झिंच्यादँ* दुबलय जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय स्वला व झिन्हु राज्य यात। वं परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात।
- 10 बसन्तया इलय नबूकदनेसरं जुजु यहोयाकीनयात ज्वनाः देगःया म् वंगु सामानापं बेबिलोनय यंकल। अले नबूकदनेसरं वया कका सिदकियाहयात यस्शलेमया व यहदाया मेगु फुक्क थायया जुजु दयकल।
- यहदायाम्ह जुजु सिदकियाह
- 11 सिदकिया निइछदँ दुबलय जुजु जूगु खः, वं यस्शलेमय झिंछदँ राज्य यात।
- 12 वं परमप्रभु थः परमेश्वरया मिखाय मभिगु ज्या यात। परमप्रभुया वचन न्वांवाइमह यर्मिया अगमवक्ताया न्ह्याःने वं थःत क्वमितु मयाः।
- बेबिलोनया जुजु यस्शलेम कब्जा याःगु
- 13 परमेश्वरया नामय वयात पाफयकूह जुजु नबूकदनेसरया विरोधय जुजु सिदकियां विद्रोह यात। व जिद्दी जुयाः व नुगः छाकाः परमप्रभु इस्त्राएला परमेश्वरयाथाय लिहां मवः।

* 36:9 ३६:९ शिबू भाषाय च्यादँ, स्वयादिर्ह- २ राज २४:८

14 पुजाहारीतय फुक्क नायःत व मन्तयसं नं मेमेगु जाति याःगु थें घच्चायापुगु ज्या यानाः झन विश्वासघात यात। इमिसं परमप्रभुं थःमहं हे यस्शलेमय् शुद्ध यानादीगु देगःयात अशुद्ध यात।

15 परमप्रभु इमि पुर्खाया परमेश्वरं थः मन्तयत ख्याच्चः बीत दूतयत तःक्वः मछि छवयाहयादिल। छायाधाःसा वयकःया इमित व थः च्वनेगु थाययात बचय् याये मास्ति व।

16 तर इमिसं परमेश्वरया दूतयत हिस्स्यात, वयकःया वचनयात च्यूताः मतः। वयकःया अगमवक्तातयत हिस्स्यायेगु त्वःमत्। लिपतय, परमप्रभु थः मन्त खनाः तसकं तंचायादिल। उकि बचय् जुझु छुं हे लें मन्त।

17 अथे जुयाः परमप्रभु इमित हमला यायेत बेबिलोनयाम्ह जुजुयात हयादिल। व जुजुं यहदाया ल्यायम्हपि मिजंतयत देगः दुने तरवारं स्यात। वं ल्यायम्हपि, ल्यास्यपि, बुरापि, मिसा मिजं, कमजोरपि सुयातं नं बाकि मतः। इपि सकसितं परमेश्वरं वयागु ल्हातय् बियादिल।

18 बेबिलोनयाम्ह जुजुं देगःया चिक्वःगु व तक्वःगु फुक्क थलबल, परमप्रभुया देगःया धन-सम्पत्ति, जुजु व भारदारतयगु धन-सम्पत्ति फुक्कं लुतय् यानाः बेबिलोनय् यंकल।

19 इमिसं परमेश्वरया देगलय् मि छवय्काबिल, अले यस्शलेमया पखाः थुनाबिल, बेबिलोनया सिपाईतयसं अन दुगु फुक्क छें मि छवय्काबिल। अले यस्शलेमय् दुगु फुक्क मू वंगु सामान नाश यानाबिल।

20 तरवारं बचय् जूपिन्त वं बेबिलोनय् यंकल। अन इपि फारस देश बमल्लातले जुजु व वया सन्तानया च्यः जुयाच्चन।

21 यर्मियाया म्हुतुं पिहां वःगु परमप्रभुया वचन पूवनेत न्हयेदें (७०) पुला मवंतले, झिजाभिजां दनाच्चवंतले देश थःगु विश्राम दूतं हनाच्चन।

22 फारसया जुजु कोरेसया न्हापांगु दय् यर्मियापाखें वःगु परमप्रभुया वचन पूरा जुइत परमप्रभुं फारस जुजुया नुगःयात ग्वाकादिल। अले वं थ्व आज्ञा च्वयाः देशन्यंक छवल –

23 “फारसया महाराज कोरेसं थथे धाइ,

“ परमप्रभु स्वर्ग्य् च्वंमह परमेश्वरं पृथ्वीयागु फुक्क राज्य जितः बियादीगु दु। अले वयकलं हे जितः यहदाया यस्शलेमय् वयकःया निति छगः देगः दय्केगु आज्ञा बियादीगु दु। छिमिगु दथुइ दुम्ह सं नं परमप्रभुया मन् च्वय् अन वनेमा। अले परमप्रभु छिमि परमेश्वर छिपिनापं दयेमा। ”

एञ्जाया सफू म्हसीका

थ्व सफू एञ्जा नांयाम्ह पुजाहारी व शास्त्री च्वःगु खः। वयागु हे नाम थ्व सफूया नां एञ्जा तःगु खः। इस्राएलीत यस्शलेमय् लिहां वःगु खँ हे थ्व सफूया म् विषय खः। एञ्जा व नहेम्याहया सफू न्हापा छगु हे सफू खः। लिपा यहदीतय्सं थ्व सफूयात निब्वः यानाः न्हापांगु एञ्जा व निगूगु एञ्जा धकाः नां बिल। तर थौकन्हयया हिब्रू भाषया बाइबलय् थुपि निगू सफूयात एञ्जा व नहेम्याह धकाः धाडः। एञ्जाया सफूया छुं ब्वः ४:८ निसि ६:१८ व ७:११-२६ आरमेइक भाषां च्वःगु खः, अले मेगु ब्व हिब्रू भाषां च्वःगु खः। एञ्जायात निगुलि भाय् बालाक वः। थुकी परमप्रभुया मन्तयसं वयक्ःया ज्याया लागि नुगः मस्स्यासे दान ब्यूगु खँ नं क्यनातःगु दु, थ्व थौकन्हययापि ख्रीष्टियनतयसं नं सयके माःगु खँ खः।

थ्व सफू ई.पू. ४४० पाछे च्वःगु खः। एञ्जाया सफूलिइ इतिहासया सफूया लिपा जूगु घटना च्वयातःगु दु। थुकी बेबिलोनं छुं यहदीत लिहां वया यस्शलेमय् हाकनं च्वंगु व इमिसं हाकनं परमेश्वरया आराधना यायेगु शुरु याःगु खँ दु।

थुकी च्वयातःगु घटनात छसिकथं थथे दु –

१. फारसयाम्ह जुजु कोरसयागु आज्ञां यहदीतयगु न्हापांगु पुचः बेबिलोनं लिहां वःगु।

२. यस्शलेमय् देगः हाकनं दय्काः परमेश्वरयात अर्पण याःगु, अले हाकनं परमेश्वरयात आराधना यायेगु ज्या शुरु याःगु।

३. उकिया छुं देँ लिपा यहदीतयगु मेगु पुचः एञ्जालिसें यस्शलेमय् लिहां वःगु खः। एञ्जा परमेश्वरया व्यवस्था बालाक स्यम्ह पुजाहारी खः, वं यहदीतयत् थःगु धार्मिक व सामाजिक जीवन हाकनं शुरु यायेत ग्वाहालि यात। थुकथं वं इस्राएल्या आत्मिक सम्पदायात रक्षा यात।

धलः पौ

बेबिलोनं न्हापांगु पुचः लिहांवःगु १:१-२:७

देगःयात हाकनं दय्काः अर्पण याःगु ३:१-६:२२

बेबिलोनं मेगु पुचः एञ्जालिसें लिहांवःगु ७:१-१०:४४

एञ्जा

जुजु कोरसं यहदीतयत् लिहां वने ब्यूगु

1 फारसयाम्ह जुजु कोरसया न्हापांगु देँ* यर्मिया अगमवत्तापाखें वःगु परमप्रभुयागु वचन पूव्केत, परमप्रभुं फारसयाम्ह जुजु कोरसया नुगःयात ग्वाकादिल। अथे जुयाः वं च्वयाः देशया फुकक थासय् थ्व खँ घोषणा याकल।

2 *फारसयाम्ह जुजु कोरसं थथे धयादीं— ‘परमप्रभु स्वर्गयाम्ह परमेश्वरं पृथ्वीयागु फुकक राज्य जितः बियादीगु दु। वय्कलं हे जितः यहदाया यस्शलेमय् वयक्ःया निति छगु देगः दय्केत उजं बियादीगु दु।

3 छिमिगु दथुइ च्वनाच्वपि वयक्ःया मन्तयत इस्राएल्याम्ह परमप्रभु परमेश्वरया देगः हाकनं दय्केत यहदाया यस्शलेमय् लिहां वनेब्यु। वय्कलं इमित सुवाः बियादीमा। यस्शलेमय् दीम्ह वयक्ः हे खः।

4 ल्यंदुपि यहदीत गन गन च्वनाच्वंगु दु, उगु थाय्यापि इमि जःलाखःलातय्सं लिहां वनीपिन्त वहः, लुँ, लैँय माःगु सामान व पशुत, अले यस्शलेमय् च्वंगु परमेश्वरया देगःया निति थथःगु इच्छां देछा नं बीमाः।’”

5 अनलि यस्शलेमय् परमप्रभुया देगः हाकनं दय्केत परमेश्वरं ग्वाकादीपि यहदा व बेन्यामीन कुल्या परिवारयापि मू मन्त अले पुजाहारीत व लेवीत सकलें हे च्वय् वनेत तयार जुल।

6 इमि सकल जःलाखःलातय्सं थःगु इच्छां ब्यूगु देछानापं इमित वहःयागु थल, लुँ, लैँय माःगु सामान, पशु व थिकेथिकेगु मालताल बियाः ग्वाहालि बिल।

7 नबूकदनेसरं यस्शलेमं हयाः थः घःया देगलय् तःगु परमप्रभुया देगःया थलबल जुजु कोरसं इमित लित बिल।

8 फारसयाम्ह जुजु कोरसं थुक्या नायः मित्रेतायात व फुकक जिम्मा बिल। वं ल्याः खानाः धलः दय्काः उपि थलबल यहदायाम्ह नायः शेशबस्सरयात बिल।

9 धलः थथे दु –

लुँयागु स्विपाः भू

वहःयागु दुःछिपाः भू (१,०००)

वहःया निइगुंगः बाटा (२९)

10 लुँयागु स्विगः ख्वला

वहःयागु धीधी कथंयागु प्यसः व डिगः ख्वला (४१०)

मेमेगु दुःछि गः थलबल। (१,०००)

11 लुँ व वहःयागु थलबल मुक्कं न्यादः व प्यसःगः (५,४००) दु। ज्वनायंकुपि बेबिलोनं यस्शलेमय् लिहां वःबलय् शेशबस्सरं व फुकक यस्शलेमय् हल।†

2

लिहांवःपि यहदीतयगु नां धलः

नहे ७:४-७२

1 बेबिलोनं यस्शलेम व यहदाय् लिहां वयाः थथःगु शहरय् च्वनाच्वपि मन्तयगु नां धलः थथे दु। यक्क न्हापा बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं इमित ज्वनाः बेबिलोनय् यंकूगु खः।

2 इमि नायःत थुपि खः – यस्बाबेल, येशूअ, नहेम्याह, सरायाह, रेलयाह, मोदकै, बिल्शान, मिस्पार, बिग्वे, रेहम व बानाहा।

लिहांवःपि इस्राएली मिजंतयगु नां धलः थथे दु –

3 परोशया सन्तान २,१७२ म्ह

* 1:1 १:१ फारसयाम्ह जुजु कोरसं शासन यागु न्हापांगु देँ ई.पू ५४० खः।
लिहां वःगु ई.पू. ३७

† 1:2 १:२२ इति ३६:२२-२३; यशै ४४:२४; यर २९:१०-१४

† 1:11 १:११ ज्वनायंकुपि बेबिलोनं यस्शलेमय्

- 4 शपत्याहया सन्तान ३७२ म्ह
- 5 आराया सन्तान ७७५ म्ह
- 6 पहत-मोआबया सन्तान, (येशूअ व योआबयापाखें) २,०१२ म्ह
- 7 एलामया सन्तान १,२५४ म्ह
- 8 जत्तुया सन्तान १४५ म्ह
- 9 जक्कैया सन्तान ७६० म्ह
- 10 बानीया सन्तान ६४२ म्ह
- 11 बेबैया सन्तान ६३३ म्ह
- 12 अज्गादया सन्तान १,२२२ म्ह
- 13 अदोनीकामया सन्तान ६६६ म्ह
- 14 बिबैया सन्तान २,०५६ म्ह
- 15 आदीनया सन्तान ४५४ म्ह
- 16 आतेरया सन्तान (हिजकियापाखें) १८ म्ह
- 17 बेजैया सन्तान ३२३ म्ह
- 18 योराया सन्तान ११२ म्ह
- 19 हाशमया सन्तान २२३ म्ह
- 20 गिब्बारया सन्तान ९५ म्ह
- 21 बेथलेहेमयापि मन्त १२३ म्ह
- 22 नतोपाया मन्त ५६ म्ह
- 23 अनातोतयापि मन्त १२८ म्ह
- 24 अज्मावेतयापि मन्त ४२ म्ह
- 25 किर्यत-यारीम, कपीरा वा बेरोतयापि मन्त ७४३ म्ह
- 26 रामा व गेबायापि मन्त ६२१ म्ह
- 27 मिक्माशयापि मन्त १२२ म्ह
- 28 बेथेल व ऐयापि मन्त २२३ म्ह
- 29 नेबोयापि मन्त ५२ म्ह
- 30 मब्बीसयापि मन्त १५६ म्ह
- 31 मेगु एलामयापि मन्त १,२५४ म्ह
- 32 हारीमयापि मन्त ३२० म्ह
- 33 लोद, हार्दीद व ओनोयापि मन्त ७२५ म्ह
- 34 यरीहोयापि मन्त ३४५ म्ह
- 35 सेनाहयापि मन्त ३,६३० म्ह
- 36 लिहांवःपि पुजाहारीतयगु नां धलः थथे दु -
यदायाहया सन्तान (येशूअया वंशपाखें) १७३ म्ह
- 37 इम्मेरया सन्तान १,०५२ म्ह
- 38 पशहरया सन्तान १,२४७ म्ह
- 39 हारीमया सन्तान १,०१७ म्ह
- 40 लिहांवःपि लेवीतयगु नां धलः थथे दु -
येशूअ व कादमीएलया सन्तान (होदबियाया वंशपाखें) ७४ म्ह
- 41 म्ये हालीपि आसापया सन्तान १२८ म्ह
- 42 लिहांवःपि देगःया पिवाःतयगु नां धलः थथे दु -
शल्लुम, आतेर, तल्मोन, अक्कूब, हतीता, शोबिया सन्तान मुक्कं सच्छि व स्विगएह (१३९)
- 43 लिहांवःपि देगल्य् सेवा याइपिनिगु नां धलः थथे दु -
सीहा, हसूपा, तब्बाओतया सन्तान
- 44 केरोस, सीआ, पादोन
- 45 लेबाना, हागाबा, अक्कूब
- 46 हागाबा, शल्मै, हानान
- 47 गिदेल, गहरका, रायाह,
- 48 रसीन, नकोदा, गज्जाम
- 49 उज्जा, पसेह, बेजै
- 50 अस्ना, मोनिम, नेपूसीम,
- 51 बक्बूक, हक्पा, हर्दर,
- 52 बस्लूल, महीदा, हर्शा
- 53 बर्कोस, सीसरा, तेमह,
- 54 नसीह व हतीपा
- 55 लिहांवःपि जुजु सोलोमनया दरबारय् ज्या याइपिनि सन्तानया नां धलः थथे दु -
सोतै, हस्सोपेरैत, पास्दया सन्तान
- 56 याला, दकौन, गिदेल,
- 57 शपत्याह, हतील,

पोकेरैत-हसेबारीम व आमी।

- 58 देगल्यु सेवा याइपि व सोलोमनया दरबारयु ज्या याइपिनि सन्तान मुक्क स्वसः व गुइनिम्ह (३३२)
- 59 बेबिलोनिया तेल-मेलह, तेल-हर्शा, केरुब, आदोन व इम्मेर शहरं लिहां वयाः थःगु परिवार इस्त्राएलया वंशपाखे वःगु खः धकाः दसि बी मफुपि थुपि खः -
- 60 दलायाह, तोबिया, नकोदाया सन्तान मुक्कं खुसः व न्येयनिम्ह (६५२)
- 61 अले पुजाहारीया सन्तान मध्ये -
- होबायाहया सन्तान, हक्कोसाया सन्तान व गिलादी बर्जिल्लैया छम्ह म्हाययात ब्याहा यानाः वयागु हे नां तःम्ह बर्जिल्लैया सन्तान।
- 62 थुपि मन्तयसं पुर्खोतयगु धलखय थःगु नां माल अयुनं लुइके मफुत। उकि इपि अश्रु ठहरयु ज्याः इमित पुजाहारीया ज्यां लिकाल।
- 63 अले राज्यपालं दकलयु तःधंम्ह पुजाहारी “ऊरीम” व “तुम्मीम”^{*} छ्यलाः परमप्रभुयाके छु यायेगु धकाः मन्यंतले इमित तसकं पवित्र नसां छुं नंये मते धकाः धाल।^०
- 64 लिहांवःपि मुक्कं मन्तयगु ल्याः पीनिद्रः व स्वसः व खइम्ह (४२,३६०) दु।
- 65 थुपि लिहां वःपिन्के दासदासीत न्हयद्रः व स्वसः व स्विन्हयम्ह (७,३३७) नं दु। इपि त्वःताः इमि निसः (२००) म्ह मिजं व मिस्त म्ये हालीपि नं दु।
- 66 इमि सल न्हयस व स्विइखुम्ह (७३६) म्ह खच्चर निसः पिइन्याम्ह (२४५) म्ह
- 67 ऊंट पेसः व स्विन्याम्ह (४३५) व गधा खद्रः व न्हयसः व निइम्ह (६,७२०) दु।
- 68 लिहांवःपि यस्त्रालेमय परमप्रभुयागु देगाया थासयु वयेधुंकाः छुं परिवारया म् म् मन्तयसं या देगः पुलांगु जगया च्वय हाकनं दयकेत थथःगु इच्छां देखा बिल।
- 69 इमिसं थःपिन्सं फुकथं देगः हानं दयकेत न्यासः (५००) किलोग्राम लुं, निद्रः व च्यासः (२,८००) किलोग्राम वहः व पुजाहारीतयसं फीगु सच्छि (१००) ज्वः वसः बिल।
- 70 पुजाहारीत, लेवीत, म्ये हालीपि, देगल्यु पिवाः च्वनिपि व देगल्यु सेवा याइपि थथःगु शहरयु मेपि मन्तयसं च्वन। अले इस्त्राएलया मेपि मन्त इमिगु थथःगु शहरयु च्वन।

3

वेदी हाकनं दयकृगु

- 1 न्हयगु ला क्यंबलयु^{*} थथःगु शहरयु च्वनेधुंकापि इस्त्राएलीत सकलें छर्पें जुयाः यस्त्रालेमय मुंवल।^०
- 2 योसादाकाया कायु येशुअ व वया थःथिति पुजाहारीत अले शालतिएलया कायु यस्त्राबबेल व वया थःथितिनापं मिलयु ज्याः परमेश्वरया मनु मोशाया व्यक्थायु च्वया तः थें होमबलि छायेत इस्त्राएलया परमेश्वरया वेदी दयकल।
- 3 थः जःखः च्वनाच्चापि मन्तु खनाः इपि ग्याःसां इमिसं वेदी न्हापायागु थासयु हे दयकल। अले इमिसं उकी परमप्रभुया निति न्हियान्हिथं सुथयसियागु व बहनीयागु होमबलि छायेगु याना हल।^०
- 4 इमिसं नियमकथं बल्चाबायया नखः हन। नखःया छन्हु छन्हुया निति क्वःछिनातःगु ल्याःकथं इमिसं होमबलि छाल।^०
- 5 थुपि बाहेक न्हियान्हिथंया होमबलि, अमाइ-बलि व परमप्रभुं क्वःछिनादीगु दँयद्रसं मानयु यायेमाःगु फुकक पवित्र नखःचखःया निति देखा छाल। थुपिनापं परमप्रभुया निति थथःगु इच्छां हःगु फुकक भेटी छाल।^०
- 6 उबलयु परमप्रभुया देगःयागु जग तःगु मनुमिसां इमिसं न्हयगु लाया न्हापांगु दिननिसें परमप्रभुयात होमबलि छायेगु याना हल।
- देगः दयकेगु ज्या हाकनं शुरु जगु
- 7 इमिसं दकःमि व सिकःमितयत धिबा अले सीदोन व टुरोसयु च्वंपि मन्तयत लेबनानं समदुया लुँपु जुयाः योपा तक देवदास्या सिं हयेत नयेगु नसा त्वँसा व चिकं बिल। छाथधाःसा फारसयाम्ह जुजु कोरसं थथे यायेत मन्जुरी ब्यगु खः।
- 8 यस्त्रालेमय परमेश्वरया देगल्यु इपि थ्यंकः वःगु निगगु दँया निगगु लायु शालतिएलया कायु यस्त्राबबेल, योसादाकाया कायु येशुअ, पुजाहारीत, लेवीत अले बेबिलोनं लिहांवःपि सकसिनं यानु शुरु यात। परमप्रभुया देगः दयकाच्वंगु ज्या स्वथेत निइँ व व स्वयां च्वययापि लेवीतयत इमिसं ल्यल।
- 9 लेवी येशुअ, वया कायपि व किजापि अले कादमीएल व वया कायपि (होदेबिया सन्तान) अले हेनादाद वंशयापि लेवीत सकल मिलयु ज्याः परमेश्वरया देगः दयकेगु ज्या याइपिन्त स्वयेगु ज्या यात।
- 10 परमप्रभुया देगः दयकीपिन्सं जग तयेधुंकाः पुजाहारीत थथःगु वसः फिनाः तुरही ज्वनाः अले आसापाया वंशयापि लेवीत थथःगु भुस्याः ज्वनाः न्हापा इस्त्राएलयाम्ह जुजु दाऊद आज्ञा ब्यु थें परमप्रभुयागु प्रशंसा यायेत दन।
- 11 इमिसं परमप्रभुयात प्रशंसा यानाः व सुभायि बियाः थथे धकाः भजन हाल, “वयकः भिंम्ह खः, इस्त्राएलया निति वयकःया दयामाया सदां दयाच्वनी न्हाबलें दयाच्वनी।”
- अले सकलें मन्तयसं तसलं हालाः परमप्रभुयात तःधंकल, छाथधाःसा देगःया जग तये धुंकागु खः।
- 12 न्हापायागु देगः खंपि बुरापि पुजाहारीत, लेवीत व परिवार परिवारया नायःत थ्व देगःया जग तःगु खनाः हँयहँयँ खवल। मेपिन्सं धाःसा लयलतयायाः जयजय यात।
- 13 सुनानं लसतां हाःगु सः व ख्वःगु सः पाके मफुत छाथधाःसा मन्तयगु सः तसकं तःसः अले सः यक्व तापाक तक ताये दु।

4

देगः दयकेगु ज्यायु विरोध

- 1 ज्वनायंकृपि लिहां वयाः परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया देगः दयकाच्वंगु दु धयागु खँ यहदा व बेन्यामीन कुलया शत्रुतयसं न्यन।
- 2 उकि इमिसं यस्त्राबबेल व परिवार परिवारया नायःतथाय वनाः धाल, “जिमि नं छिपिनापं देगः दयकेब्यु छाथधाःसा जिपि नं छिमि परमेश्वरयात आराधना याइपि खः। जिमित थन हःम्ह अश्रयगु जुजु एसरहदोनया पालनिसें हे जिमिसं वयकःयात हे बां बियावयाच्वनागु दु।”

^{*} 2:63 २:६३ ऊरीम व तुम्मीम थ्व परमप्रभुया इच्छा सीकेत पुजाहारीतयसं छ्यलित्गु निगु ज्वलें खः ^० 2:63 २:६३ गन्ती २०:२१ ^{*} 3:1 ३:१ न्हयगु ला क्यंबलयु थ्व अक्टोबर, सेप्टेम्बर ५:३० ई.पु. खः ^० 3:1 ३:१ ने ८:१ ^० 3:3 ३:३ गन्ती २८:१-८ ^० 3:4 ३:४ गन्ती २९:१२-३८ ^० 3:5 ३:५ गन्ती २८:११-१५ † 3:6 ३:६ न्हयगु लाया न्हापांगु दिननिसें थथे धयागु ई.पु. ५:३० खः। ^० 3:8 ३:८ निगगु दँया निगगु लायु यस्त्रालेमय परमेश्वरया देगल्यु इपि थ्यंकः वःगु निगगु दँया निगगु लायु एप्रील-मे ई.पु.५:३० य खः।

- 3 यस्बाबेल, येशुअ व इस्राएलया परिवारया मेपि सकल नायःतयसं धाःसा इमित थथे लिसः बिल, “परमप्रभु जिमि परमेश्वरया निती दयका च्वनागु थ्व देगःलिसे छिमिगु छुं नं स्वापु मदु, फारसयाम्ह जुजु कोरिस जिमित आज्ञा ब्यु थे देगः जिमिसं हे दयके।”
- 4 अनंलि व थासय च्वनाच्वंपि मन्तयसं यहदीतयगु नुगः क्वत्काबीत व देगः दयकेगु ज्या पनेत ख्यायेगु याना हल।
- 5 यहदीतयगु योजना स्यंकाबीत इमिसं फारसया सरकारी हाकिमतयत घुस नकल। फारसयाम्ह जुजु कोरिस जुजुया जिवंकाछि व फारसयाम्ह जुजु दाराया पालय तक इमिसं अथे याना हे च्वन।

अहासूरस व अर्तासास्त जुजु जुयाच्वंबलय विरोध

- 6 अहासूरस जुजु शासन याःगु शुरुया इलय यहदा व यस्शलेमय च्वंपि मन्तयगु विरोधय इमि शत्रुतयसं छगु द्रुप पौ च्वयाः छवत।
- 7 हाकनं फारसयाम्ह जुजु अर्तासास्तया पालय विश्राम, मित्रेता, ताबेल व इपिनापं ज्या याइपिसं जुजुयात छगु पौ च्वल। पौ आरमेइक भाषाय व आरमेइक आखलं च्वःगु खः।
- 8 राज्यपाल रेहम व प्रदेशयाम्ह छ्यान्जे शिमशै नं यस्शलेमया विरोधय थय्याःगु पौ अर्तासास्तयात च्वल।
- 9 राज्यपाल रेहम व प्रदेशयाम्ह छ्यान्जे शिमशै, इपिनापं ज्या याइपि अर्थात त्रीपोलीस, फारस, एरेक व बेबिलोनयापि मन्तयत अधिकार याइपि न्यायाधीशत व हाकिमत अले शशनयापि एलामीत व
- 10 तःधमह व हनाबना बहःमह अशरवनिपलं देशं पितछवयाः सामरिया शहरय व पच्छिम यफ्रेटिस प्रदेशया मेमेगु थासय हयातःपि,
- 11 इमिसं छवगु पतिइ थथे धकाः च्वयातःगु दु –
- महाराज अर्तासास्तयात छःपिनि दास, यफ्रेटिस पारियापि मन्तपाखें ज्वजलपा,
- 12 “छःपिनिगु राज्ययागु धीर्थी थासं वःपि यहदीत यस्शलेमय च्वनाच्वंगु अले व द्रुट व विद्रोही शहरयात हाकनं दयकाच्वंगु खँ महाराजं सीकादिसँ। अले इमिसं उकियागु जग ल्हनाः पखाः दयकाच्वंगु दु धयागु खँ सीकादिसँ।
- 13 महाराज, थ्व शहर हाकनं दयकल धाःसा अले थुकिया पखाः दयकेगु ज्या सिधल धाःसा मन्तयसं कर पुली मखु अले महाराजया धुकुतिइ धिबा कम जुइ।
- 14 “छःपिन्सं जिमिगु लागि यक्व गुण यानादीगुलि सकसिनं छःपिन्त हनाबना तःगु जिमित यः। अथे जुयाः छःपिनि न्ह्यःयापि जुजुपिसं तयातःगु पुलांगु भ्रँतय मालास्वयादिसँ धकाः थ्व खबर छवया हयाच्वनागु दु।
- 15 पुलांगु भ्रँतय माला स्वल धाःसा थ्व यस्शलेम शहर छगु विद्रोही शहर जगु व पुलांगु इलनिसें हे जुजुपि व प्रदेशयापि शासकतयत दुःख बियावयाच्वंगु खँ छःपिन्सं सीकादी। अथे जुयाः हे थ्व शहरयात नाश याःगु खः।
- 16 यस्शलेम शहर हाकनं दयकल धाःसा अले थुकिया पखाः दनेगु ज्या सिधल धाःसा यफ्रेटिसया पच्छिमया प्रदेशय छःपिनिगु छुं अधिकार दइ मखु धकाः महाराजं सीकादिसँ।”

पखाः दयकेगु ज्या दिक्गु

- 17 जुजु अर्तासास्तं थथे लिसः बिल, राज्यपाल रेहम, प्रदेशयाम्ह छ्यान्जे शिमशै अले सामरिया व पच्छिम यफ्रेटिसयागु प्रदेशया मेगु ल्यंदनिगु इलाकाय च्वंपि इमिनापं ज्या याइपिन्त ज्वजलपा।
- 18 छिमिसं छवयाहःगु पौ भाय हिलाः जितः ब्वना न्यंकल।
- 19 जि मालास्वयेत आज्ञा बिया, पुलांगु इलनिसें हे यस्शलेमं जुजुया अधिकारया विरोधय राजद्रोह याःगु व अन गोलमाल व राजद्रोह जुया वयाच्वंगु खँ सीदत।
- 20 बल्लाःपि जुजुपिन्सं अन यफ्रेटिस पच्छिमया प्रदेश न्यंकल राज्य याःगु दु। अनयापि मन्तयके सरकारी कर काःगु दु।
- 21 उकिं जि हानं मेगु आज्ञा मब्युतले थुपि मन्तयत शहर दयकेगु ज्या दिकेत आज्ञा ब्यु।
- 22 थ्व ज्या यायेत लिबाके मते। जुजुपिन्त स्यंकीगु ज्या मजुइमाः।
- 23 जुजु अर्तासास्तयागु थ्व पौ रेहम व छ्यान्जे शिमशै व इपिनापं ज्या याइपि मन्तयगु न्ह्यःने ब्वनाः न्यंके धुंकाः इपि याकनं यस्शलेमया यहदीतयथाय वन अले इमित जबरजस्ती ज्या यायेत पन।
- 24 थुकथं यस्शलेमय परमप्रभुयागु देगःया ज्या दित। फारसया जुजु दारां राज्य याःगु निगगु दँ तक व ज्या दित। *

5

देगः दयकेगु ज्या हाकनं शुरु याःगु

- 1 उबलय अगमवक्ता हागै व इद्दोया सन्तान जकरिया अगमवक्तां यस्शलेम व यहदायापि यहदीतयत, इमित अधिकार यानादीमह इस्राएलयामह परमेश्वरया नामय अगमवाणी यात।
- 2 इमिगु खँ न्यनाः शालतितप्लया काय यस्बाबेल व योसादाकाया काय येशुअं यस्शलेमय परमेश्वरयागु देगः दयकेगु ज्या हाकनं शुरु यात। परमेश्वरया अगमवक्तातयसं नं इपिनापं च्वनाः इमित ग्वाहालि यात।*
- 3 उगु हे इलय पच्छिम यफ्रेटिसया प्रदेशयाम्ह राज्यपाल ततनै, शतर-बोज्जै व इपिनापं ज्या याइपि इमिथाय वयाः थथे धाल, “सुनां छिमित थ्व देगः दयकेगु व थुकियात माःगु सामान ज्वरय यायेगु अधिकार बिल?”
- 4 इमिसं इमिके देगलय ज्या यानाच्वंपि मन्तयगु नां नं न्यन।
- 5 अयत्नं यहदी नायःतयत परमेश्वरं बिचाः यानाच्वनादीगुलि दारायाथाय थ्व बुखँ थ्यनाः उकियागु लिसलय जुजुया पौ मवतले सुनानं इमित पने मफुत।

दारा जुजुयात ततनैया पौ

- 6 पच्छिम यफ्रेटिसया प्रदेशयाम्ह राज्यपाल ततनै, शतर-बोज्जै व इपिनापं ज्या याइपि यफ्रेटिसया पच्छिमयापि हाकिमतयसं दारा जुजुयात छवःगु पौ थ्व हे खः।
- 7 इमिसं थथे च्वयातःगु पौ छवल –
- महाराज दाराया ज्वजलपा!

* 4:24 ४:२४ निगगु दँ थथे धयागु ई.पु. ५२० य खः।

✪ 4:24 ४:२४ हाग ४:२४; जक ४:२४

✪ 5:2 ५:२ हाग ४:२४; जक ४:२४

8 महाराज, जिपि यहदा जिल्लाय तःधंम परमेश्वरया देगः दुगु थासय वना। अन मन्तयसं तःधंम परमेश्वरया देगः ततःग्ःगु ल्वहँत दनाच्वंगु दु। अले पःखालय ततःहाकःगु सिं तयाच्वंगु दु। ज्या बांलाक जुयाच्वंगु दु अले इमिसं याकनं याकनं ज्या यानाच्वंगु दु।

9 “सुनां छिमित देगः हाकनं दयकेगु व उकिःयागु सामान ज्वरय यायेगु अधिकार बिल धकाः जिमिसं मन्तूय नायःतयत न्याना।”

10 च्वयाः छिथाय छवयाहयेत जिमिसं इमि नायःतयगु नां न न्याना।

11 इमिसं जिमित थथे लिखः बिल, “जिपि स्वर्ग व पृथ्वीयाम्ह परमेश्वरयात सेवा याइपि खः। यक्व न्हँ द्वाः इझाएलयाम्ह छमह तःधंम जुजुं दयकूगु देगः हे जिमिसं हाकनं दयका च्वनागु खः।

12 अयसं जिमि पुर्वातयसं स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात तंचायकूगुलि वयकलं जिमि पुर्वातयत बेबिलोनयाम्ह कल्दी जुजु नबकदनेसरया ल्हातय बियादिल। नबकदनेसरं थ्व देगःयात भज्यंक स्यंकाबिल अले मन्तयत बेबिलोनय ज्वना यंकल।

13 “अथेसं बेबिलोनयाम्ह जुजु कोरेसया न्हापांगु दँय* जुजु परमेश्वरया थ्व देगः हाकनं दयकेत आज्ञा बिल।

14 नबकदनेसरं यस्शलेमया देगलं बेबिलोनया देगलय हःगु परमेश्वरया देगःयागु लुं व वहःयागु थलबल न थमहं राज्यपाल लययातःमह शेशबस्सर नांयाम्ह मन्थात लित बिल।^७

15 अले व वयात धाल, ‘थ्व फुकक थलबल यंकाः यस्शलेमया देगलय हाकनं तयाब्यु अले परमेश्वरयागु देगः न्हापायागु हे थासय हाकनं दयकि।’

16 “उकि शेशबस्सरं यस्शलेमय वयाः परमेश्वरयागु देगःया जग तल। उबलय निसं आः तक देगः दयकेगु ज्या जुयाच्वंगु दु तर आः तक सिधःगु मदुनि।”

17 अथे जुयाः महाराज! छिगु इच्छा दुसा जुजु कोरेसं थ्व यस्शलेमयागु देगः हाकनं दयकेत उजं ब्युगु खः कि मखु धकाः बेबिलोनय दुगु जुजुया सफुधुकुतिइ मालादिसं। अनलि महाराजया इच्छा छु खः व जिमित च्वयाः हयादिसं।

6

दारा जुजुयागु आज्ञा-पौ

1 अले जुजु दारायागु आज्ञा कथं बेबिलोनयागु धुकुतिइ तयातःगु पुलांगु भवंत पुइका स्वल।

2 मादी प्रान्तया एन्वातना शहरय थथे च्वयातःगु छगु भ्वँ लुल। उकी च्वयातःगु लुमन्ति पौ थथे दु –

3 “कोरेस जुजुयागु न्हापांगु दँय यस्शलेमया देगःया बारे जुजुं छगु आज्ञा-पौ पिकाल।

“आज्ञा थ्व खः - बां बीत व होमबलि छयेत यस्शलेमया देगः व न्हापा दुथाय हे हाकनं दयकेमा, अले थुकिःयागु जग न्हापायागु थासय हे तयेमा।

थ्व स्विगु मिटर तःजाःगु व स्विगु मिटर ब्या दुगु जुइमा।

4 ततःग्ःगु ल्वहंया स्वर्गु तँ घःने छगु तँ सिं तयेमा। थुकी जगु खर्च जुजुया धुकुति पुलेमा।

5 नबकदनेसरं यस्शलेमया देगलं बेबिलोनय हःगु परमेश्वरया भवनया लुं व वहःयागु थलबल न लितयंकाः यस्शलेमयागु देगलय तयाबीमा। व फुकक लितयंकाः परमेश्वरया भवनय थथःगु थासय तयाबीमा।”

6 उकि आः पच्छिम यूफ्रेटिसयाम्ह राज्यपाल ततने, शतर-बोज्जै व प्रान्तय दुपि छिपिनाप ज्या याइपि मन्त व देगलं तापाक च्वँ।

7 छिमिसं देगः दयकाच्वंगु ज्या पने मते। यहदायाम्ह राज्यपाल व यहदी नायःतयसं परमेश्वरयागु देगः उकिःयागु थासय हे हाकनं दयकेमा।

8 व ज्याय इमित ग्वाहालि ब्यु धकाः जि छिमित आज्ञा बी। इमिगु खर्च पच्छिम यूफ्रेटिस प्रदेशय मुंगु करं थथे ब्यु, ज्या मदीमाः।

9 “न्धियान्हिथं यस्शलेमय पुजाहारीतयसं छु छु माल धकाः धाइ व फुककं ब्यु। इमित स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात होमबलि छयेत द्रुहंत, भ्याःचात व चिधिकःमह भ्याःचात अले छव, चि, दाखमध व जैतनया चिकं मदुक ब्यु।

10 थुमिसं स्वर्गयाम्ह परमेश्वर लय्ताइगु बलित छयेमा अले जुजु व जुजुया कायपिनिगु भिया निति प्रार्थना यायेमा धकाः छिमिसं अथे या।

11 “उलि जक मखु सुनां थ्व आज्ञा पालन याइ मखु वयागु छँयागु थां लिक्काः वयात उकि हे सुया यख्खानाब्यु धकाः जिं आज्ञा बी। थ्व अपराधया निति वयागु छँयात थुनाः द्रुं दयकाब्यु।

12 यस्शलेमया देगःयात नाश यायेत वा थ्व आज्ञायात हीकेत सुं न जुजुं वा जाति ल्हाः ल्हन धाःसा थःगु नांयात अन थापं यानादीमह परमेश्वरं हे इमित नाश यानादीमा।

“जि दारा थ्व आज्ञा पिकयागु दु। थुकियात बांलाक मानय यायेमा।”

देगः दयकेगु ज्या सिधःगु

13 अथे जुयाः यूफ्रेटिस पारियामह राज्यपाल ततने अले शतर-बोज्जै व इपिनाप ज्या याइपिसं दाराया आज्ञा बांलाक मानय यात।

14 उकि यहदीतय नायःतयसं अगामक्ता हागै व इडोया सन्तान जकरियापाखें हपाः दयाः ज्या बांलाक न्हाज्याकल। इमिसं परमेश्वरया आज्ञा कथं अले फारसयापि जुजुपि कोरेस, दारा व अर्तासास्तपिनिगु आज्ञा कथं देगः दयकेगु ज्या सिधयकल।

15 दारा जुजुं शासनयागु खुरागु दँयागु अदार लाया स्वन्हु खन्हु देगःया ज्या सिधल।

16 उबलय इझाएलयापि मन्त – पुजाहारीत, लेवीत व ज्वनायंकाः लित छवयाहःपि मेपि, सकसिनं लयल्यतातां नखः हनाः देगः देछात।

17 थ्व नखःबलय इमिसं सछिमह (१००) द्रुहं, निसःमह (२००) भ्याःचा, प्यसःमह (४००) चिधिकःपि भ्याःचा व होमबलि छाल। अले इझाएलया झिनिगु कुलया निति झिनिमह दुगुचा शद्रु जुइगु बलिकथं छाल।

18 अले इमिसं मोशाया सफुलिइ च्वया तः थं यस्शलेमय देगलय सेवा यायेत पुजाहारीत व लेवीतयगु थीधी पुचः दयकल।

छुत्काराया नखः हंगु

19 न्हापांगु लाया झिप्यन्हु खन्हु, ज्वनायंकाः लित छवयाहःपिसं छुत्काराया नखः हन।

20 पुजाहारीत व लेवीतयसं छगु मन जुयाः थःपिन्त शद्रु याःगु खः उकि इपि सकलें शद्रुपि खः। अले लेवीतयसं ज्वनायंकाः लित छवयाहःपि सकल मन्तूयागु निति व थः दाखुकिजा पुजाहारीतयागु निति अले थथःगु निति छुत्काराया चिधिकःमह भ्याःचा बलि बिल।

21 ज्वनाः चंका तयातःगु थासं लिहांवःपि सकलें इझाएलीतयसं जक मखु, परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरयात आराधना यायेत थःगु थितिकुति त्वःत्पि उगु देशय च्वनाच्वंरपि मेगु जातियापि मन्तूयसं न भव्यु नल।

22 अले इमिसं सोडा मतःगु मरिया नखः न्हयन्हु तक न्हाइक हन। परमप्रभु अश्रयाम्ह जुजुयागु मन हिलादीगुलि अले व इझाएलयामह परमेश्वरयागु देगःया ज्याय इमित ग्वाहालि ब्युगुलि इथि थथे लयताःगु खः।

* 5:13 ५:१३ न्हापांगु दँ थथे धयागु ई.पु. ५३८

☆ 5:14 ५:१४ एक १:२-११

7

एजा इस्त्राएलय् वःगु

- 1 यक्व दँ लिपा, फारसयाम्ह जुजु अर्तासास्तया पालय्* एजा नांयाम्ह छम्ह मनु दु। एजा सरायहा काय् खः। सरायह अजर्याहया काय् खः। अजर्याह हिस्कियाहया काय् खः।
- 2 हिस्कियाह शल्लमया काय् खः। शल्लम सादोकया काय् खः। सादोक अहीतुवया काय् खः।
- 3 अहीतुव अमर्याहया काय् खः। अमर्याह अजर्याहया काय् खः। अजर्याह मरायोतया काय् खः।
- 4 मरायोत जरयाहया काय् खः। जरयाह उज्जीया काय् खः। उज्जी बुक्कीया काय् खः।
- 5 बुक्की अबीशूया काय् खः। अबीशू पीनहासया काय् खः। पीनहास एलाजारया काय् खः। एलाजार दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी हास्नया काय् खः।
- 6 एजा परमप्रभु इस्त्राएलयाम्ह परमेश्वरं मोशायत ब्यूगु व्यवस्था बांलाक स्यनेसःम्ह शास्त्री खः। वयात परमप्रभु परमेश्वरया सुवाः दुगुलि वं प्वंगु फुक्क खँ जुजुं वयात बिल। थथे जुगुलि एजा बेबिलोनं यस्शलेमय् वल।
- 7 जुजु अर्तासास्तया न्हयगुगु दँय् छपुचः इस्त्राएलीत बेबिलोनं यस्शलेमय् वल।† उगु पुचलय् पुजाहारीत, लेवीत, देगलय् म्ये हाल्तीपि व देगलय् पिवाः च्वनिपि व देगलय् सेवा याइपि नं दुथ्याः।
- 8 व हे जुजुया न्हयगुगु दँया न्यागुगु लाय् एजा यस्शलेमय् थ्यंकः वल।‡
- 9 न्हापांगु लाया न्हापांगु न्हिखुन्हु व बेबिलोनं पिहां वःगु खः।§ अले परमेश्वरया म्वाहालि न्यागुगु लाया न्हापांगु दिखुन्हु यस्शलेमय् थ्यंकः वल।*
- 10 छायथाःसा एजां थत परमप्रभुयागु व्यवस्था ब्वनेत व पालन यायेत अले थुकियागु विधि व नियम इस्त्राएलय् स्यनेत देछाःगु खः।

एजाया निति अधिकार पौ

- 11 परमप्रभुं इस्त्राएलायत बियादीगु व्यवस्था व उजं बांलाक स्यूह पुजाहारी व शास्त्री एजायात जुजु अर्तासास्तं थथे च्यायतःगु अधिकार पौ बिल
- 12 जुजुतय् नं जुजु अर्तासास्तपाखें, स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयागु व्यवस्थाया शास्त्री पुजाहारी एजायात ज्वजलपा!
- 13 जिगु साम्राज्य दुने च्वंपि सं नं मनु, पुजाहारी व लेवी यस्शलेमय् वने न्हाःसा छनापं वने फु धकाः जिं आज्ञा बी।
- 14 एजा, जि व जिमि न्हयम्ह सल्लाह बीपिसं छन्त यहूदा व यस्शलेमय् छव्याचवनागु दु। छं अन छिमित पालन यायेत ब्यूगु परमेश्वरयागु व्यवस्था बांलाक मानय याःगु दु कि मद्दु? अले अनयागु हालत गय् गथे च्वं व स्त।
- 15 जिं व जिमि सल्लाह बीपिसं यस्शलेमय् च्वनादीम्ह इस्त्राएलाया परमेश्वरयात थःगु इच्छा बियागु लुं व वहः नं छं यंकि।
- 16 छिमिसं फुक्क बेबिलोनं प्रान्तय् मुनेत्यंगु लुं व वहः अले मन्तयसं व पुजाहारीतयसं यस्शलेमय् इमि परमेश्वरया देगःया निति थःगु इच्छां देछाःगु नं छं यंकि।
- 17 थ्व धिबां द्रुहंत, भ्याःचात, चिधिकःपि भ्याःचात अले उपिनापं अन्नबलि व त्वँसा-बलिया सामान न्या, अले उमित यस्शलेमय् दुगु छिमि परमेश्वरया देगःया वेदीइ बलि छा।
- 18 ल्यं दुगु वहः व लुं छ व छिमि यहूदी दाजुकिजापिसं थःगु इच्छा कथं छयले फु अयनं व परमेश्वरया इच्छा कथं जुइमाः।
- 19 “छिमि परमेश्वरया देगलय् सेवा यायेत छंगु जिम्मया ब्यूगु फुक्क थलबल यस्शलेमया परमेश्वरयात लःल्हानब्यु।
- 20 छिमि परमेश्वरया देगःया निति मेगु छुं माःसा जुजुया धुकुति यंकि।
- 21 “यूफ्रेटिसया पच्छिमयागु प्रान्तयापि सकल दाम्भरितयत जिं थ्व उजं बी – स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयागु व्यवस्थाया शास्त्री पुजाहारी एजां प्वंगु न्हागु नं ज्वरय यानाः ब्यु,
 - 22 वहः ३,४०० किलोग्राम तक, छव १०,००० किलोग्राम तक, दाखमध २,००० लिटर तक, जैतुनया चिकं २,००० लिटर तक अले माक्व चि वयात ब्यु।
 - 23 स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात वयकःया देगःया निति माःगु फुक्क छिमिसं बांलाक ब्यु। मखुसा जि व जिमि कायपिन्के परमेश्वरया तं लाइ।
 - 24 पुजाहारीत, लेवीत, म्ये हाल्तीपि, ध्वाखाय पिवाः च्वनिपि, देगलय् सेवा याइपि वा परमेश्वरया थ्व देगःयागु मेमेगु ज्या याइपिन्के सरकारी कर वा महसूल कायेगु छिपि छ्यान्जेतयत अधिकार मद्दु धकाः छिमिसं सीकि।
 - 25 “छ एजां धाःसा छंके दुगु छिमि परमेश्वरयागु बुद्धिकथं यूफ्रेटिसया पच्छिमयागु प्रान्तयापि छिमि परमेश्वरयागु व्यवस्था पालन यानाः न्याय याइपि मनुत व हाकिमत ल्या। व्यवस्था मस्यपिन्त धाःसा छं स्यँ।
 - 26 छिमि परमेश्वरयागु व्यवस्था व जुजुयागु कानून पालन मयाइपि न्हाम्ह हे जूसां वयात स्यानाछव्याः वा देश पितिनाछव्याः वा धन-सम्पत्ति जफत यानाः वा कुनाः सजौय बीमाः।”

एजां परमप्रभु परमेश्वरया प्रशंसा याःगु

- 27 परमप्रभु इी पुर्खायत परमेश्वर धन्य खः। वयकलं हे यस्शलेमय् दुगु परमप्रभुया देगःयात हनाबना तयेत जुजुयागु मनय थ्व बिचाः तयादिल,
- 28 अले जुजु, वयात सल्लाहबीपि व जुजुया ततःधीपि भारदारतयत जितः सदां दइगु दयामाया याइपि दयकादिल। उकि परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु ल्हाः जिके दु धकाः सीकाः जिं साहस याना, अले जिनापं यस्शलेमय् थाहां वनेत इस्त्राएलायपि नायःत मुंका।

8

एजानापं लिहावःपि नायःतयगु नां धलः

- 1 अर्तासास्त जुजुं राज्य यानाच्वंबलय् बेबिलोनं जिलिसें वःपि परिवारया नायःत व इपि लिसे धलखय् दुथ्याःपि थुपि हे खः –
- 2 पीनहासया परिवारं – गोशौम।
- ईतामारया परिवारं – दानिएल।
- दाऊदया परिवारं – शकन्याहया काय् हनुश।
- 3 प्रीशया परिवारं – जकरिया अले वलिसें धलखय् नां दुथ्याःपि १५० म्ह मिजंत।

* 7:1 ७:१ अर्तासास्त थ्व जुजुं ई.पु. ४६५-४२४ तक शासन याःगु खः † 7:7 ७:२७ ई.पु. ४५८ अप्रिल ८ य् जुजु अर्तासास्तया न्हयगुगु दँय् छपुचः इस्त्राएलीत बेबिलोनं यस्शलेमय् वल।

‡ 7:8 ७:२८ ई.पु. ४५८ अप्रिल ८ य् व हे जुजुया न्हयगुगु दँया न्यागुगु लाय् एजा यस्शलेमय् थ्यंकः वल। § 7:9 ७:२९ ई.पु. ४५८ अप्रिल ८ य् न्हापांगु लाया न्हापांगु न्हिखुन्हु व बेबिलोनं पिहां वःगु खः। * 7:9 ७:२९ ई.पु. ४५८ अप्रिल ८ य् अले परमेश्वरया म्वाहालि न्यागुगु लाया न्हापांगु न्हिखुन्हु यस्शलेमय् थ्यंकः वल।

- 4 पहत-मोआबया परिवार – जरयाहया काय् एल्यहोएनै अले वलिसैं २०० म्ह मिजंत।
- 5 जन्तुया परिवार – यहासेलया काय् शकन्याह व वलिसैं ३०० म्ह मिजंत।
- 6 आदीनया परिवार – जोनाथनया काय् एबेद व वलिसैं ५० म्ह मिजंत।
- 7 एलामया परिवार – अतल्याहया काय् यशयाह व वलिसैं ७० म्ह मिजंत।
- 8 शपत्याहया परिवार – मिखाएलया काय् जबदियाह व वलिसैं ८० म्ह मिजंत।
- 9 योआबया परिवार – यहीएलया काय् ओबदिया व वलिसैं २१८ म्ह मिजंत।
- 10 बानीया परिवार – योसिपियाया काय् शलोमीत व वलिसैं १६० म्ह मिजंत।
- 11 बेबेया परिवार – बेबेया काय् जकरिया व वलिसैं २८ म्ह मिजंत।
- 12 अजादाया परिवार – हक्कतानया काय् योहानान व वलिसैं ११० म्ह मिजंत।
- 13 अदोनीकामया परिवार – लिपा वःपि एलीपेलेत, यीएल, शमायाह व इपिलिसैं ६० म्ह मिजंत।
- 14 बिग्वेया परिवार – उतै व जक्कूर, अले इपिलिसैं ७० म्ह मिजंत।

एञ्जां लिहां वनेत लेवीतयत लुइकल

- 15 जिं थुपि फुक्कसित अहावापाखे न्हाइगु खुसिया सिथय् मुंका, अले जिपिं स्वन्हू तक पाल ग्वयाः अन चवना। जिं अन पुजाहारीत व फुक्क मन्तयत ध्यान बियाः स्वयाबलय् छम्ह नं लेवीं मखना।
- 16 अथे जुयाः जिं नायःत एलीएजर, अरीएल, शमायाह, एलनातान, यारीब, एलनातान, नातान, जकरिया व मश्ल्लाम अले निम्ह बुद्धि दुपि मन्त योयारीब व एलनातानयात सतके छवया।
- 17 जिं इमित कासिपिया धाःगु थाय्या लेवीतयः नायः इरोयाथाय् छवया। जिं इमित इरो व देगलय् सेवा याइपिं, वया थःलाःपिन्त इी परमेश्वरया देगलय् सेवाया ज्या यायेत मन्त छवया हजि धकाः धयाछवया।
- 18 इी परमेश्वरयागु दया मायां इमिसं जिमिथाय् इस्त्राएलया काय् लेवीया सन्तान महली परिवारयाम्ह सःस्युम्ह छम्ह लेवीं शेरबियाह, वया कायपि व दाजुकिजापि नाप फुक्कं यानाः झिंच्याम्ह मिजंतयत छवयाहल।
- 19 इमिसं मरारीया परिवारपाखे हशब्याह व यशयाहनापं वया दाजुकिजा व कायचापि यानाः मुक्क निम्ह मिजंत नं छवयाहल।
- 20 देगलय् सेवा याइपिं २२० म्ह नं वल। लेवीतयत ग्वाहालि बीपिं थज्याःपि मन्त तयेगु चलन जुजु दाऊद व वया हाकिमतयसं शुसुःयागु खः। थुपि सकलें धलखय् नं दुश्याःपि खः।

यात्राया लागि प्रार्थना

- 21 जिपिं इी परमेश्वरया न्हाःने क्वमिल जुइत व याउँक यात्राया निति अले लैय् थः मस्त व थःगु सामानयागु रक्षाया निति बिन्ति यायेत जिं अन अहावा खुसिया सिथय् अपसं च्वेनेगु घोषणा याना।
- 22 जिं जुजुयात, “जिमि परमेश्वरं वयकःयाके भलसा तइपिं सकसितं सुवाः बियादी अले वयकःयात त्वःपिं मन्तयके वयकःया तं दयाचवनी” धकाः धये धुंक्कगु जुयाः आः जिमित लैय् शन्नतपाखे रक्षा यायेत जुजुयाके सलगइपिं सिपाइंत पचनेत जिं मखल।
- 23 थ्व हे खँयात कयाः जिपिं अपसं चवनाः थः परमेश्वरयात बिन्ति याना, अले वयकलं जिमिगु बिन्ति न्यनादिल।
- 24 अले जिं म् पुजाहारीतपाखे झिनिम्हयसित अर्थात शेरबियाह, हशब्याह व इमि झिम्ह दाजुकिजापिन्त ल्यया।
- 25 अले जुजु, वया सल्लाहबीपिं व वया भारदारत अले बेबिलोनय् च्वनिपि सकल इस्त्राएलीतयसं इी परमेश्वरया देगःया निति ब्यगु लुं, वहः व थलबल लनाः जिं इमित बिया।
- 26 थुकथं जिं इमित
२३,००० किलोग्राम वहः,
३,४०० किलोग्राम वहःया थलबल
अले ३,४०० किलोग्राम लुं
- 27 लुंयागु निङ्गः ख्वल्चात- १ किलोग्राम ति,
अले निगः बांलाःगु कँय्यागु लुं ति हे म् वंगु ख्वला लनाः बिया।
- 28 जिं इमित धया, “छिपि परमप्रभु इी पुर्खाया परमेश्वरया निति पवित्रपि खः। अथे हे वयकःयात थःगु इच्छां देछाःगु लुं व वहःयागु थलबल नं पवित्र खः।
- 29 उकिं छिमिसं थुपि ज्वलं यस्शलेमय् परमप्रभुया देगःया कोथाय् म् पुजाहारीत, लेवीत व इस्त्राएलीतय् नायःतय् न्हाःने लनाः इमित मब्यतुले छिमिसं थुपि फुक्क ज्वलंया रक्षा या।”
- 30 थुकथं लनातःगु लुं, वहः व थलबल पुजाहारीत व लेवीतयसं यस्शलेमया इी परमेश्वरया देगलय् यंकेत थःगु जिम्माय् काल।
- 31 न्हापांगु लाया झिनिम्ह खुन्हू* यस्शलेमय् वनेत जिपिं अहावा खुसिं न्हावना। जिमि परमेश्वर जिपिलिसैं दी अले वयकलं यात्राय् शन्नत व दाखुंतपाखे बचय् यानादिल।
- 32 यस्शलेमय् ध्यने धुंकाः स्वन्हू तक जिमिसं आराम कया।
- 33 अले प्यन्हू खुन्हू वहः व लुं अले उपि थलबल इी परमेश्वरया देगलय् लनाः उरियाहया काय् मरेमोत पुजाहारीया जिम्माय् बिया। वलिसैं पीनाहसया काय् एलाजार व निम्ह लेवीत येशुआ काय् योजाबाद व बिन्डूया काय् नोअदिया दु।
- 34 फुक्क मालसामान ल्याः खात, अले फुक्क तौल अबलय् हे च्वल।
- 35 अनंलि च्वनयंकः लित छवयाहःपिन्सं इस्त्राएलया परमेश्वरया निति होमबलि छल। फुक्क इस्त्राएलया निति जिमिम्ह (१२) दुहं, गुइखुम्ह (१६) भ्याःचा व न्हयेन्हय्म्ह (७७) चिधिकःपि भ्याःचा अले पापबलिकथं झिनिम्ह द्रुगुचा छल। थ्व फुक्क परमप्रभुया निति होमबलि खः।
- 36 अले इमिसं जुजुयागु आज्ञा-पौ जुजुया हाकिमत अले यफ्रेटिसया पच्छिमयापि राज्यपालतयत बिल। अनंलि इमिसं मन्तयत व परमेश्वरया देगःया ज्याय् ग्वाहालि बिल।

9

मेगु जातियापि मन्तलिसैं ब्याहा याःगु

- 1 थ्व फुक्क ज्या यायेधुंकाः नायःत जिथाय् वयाः धाल, “इस्त्राएलयापि मन्त, पुजाहारीत व लेवीतयसं नं थः जःलाखःला कनानी, हिन्ती, परिज्जी, यूसी, अम्मोनी, मोआबी, मिश्री व एमोरीतयगु घच्चाइपुग पुजायागु ज्यापाखे थःत अलग तःगु म्दुनि।

* 8:31 ८३१ ई.पू. ४५८-१९ अत्रिलय् न्हापांगु लाया झिनिम्ह खुन्हू यस्शलेमय् न्हाज्याःगु।

2 इस्राएलयापि मिजंतयसं मेगु जातियापि मिस्तलिसें ब्याहा यानाचवंगु दु। थुकथं परमेश्वरया पवित्र जाति स्नानावंगु दु। अले ध्व अपराधय न्ह्यलुवा जुया: यंकूगुलिइ म् नाय:त व हाकिमत थुपि हे ख:।”

3 ध्व खँ न्यनेधं जि थ:गु लं व गा खुना, छैनय चवंगु सँ व दाही पुया। अले तसकं वातां जुया: फयतुना।

4 अले ज्वनार्यका: लित छव्याह:पिन्सं या:गु अपराधया कारणं इस्राएलया परमेश्वरयागु वचनपाखें ग्या:पि सकल मनूत जिथाय् मुंवल। सन्ध्याया बां बीगु इलय् तक जि अथे हे वातां जुया: च्वनाच्वना।

5 सन्ध्याया बां बीगु इलय् जि दाना। जिगु लं व गा गूगु दु। अले पुलि चुया: परमप्रभु इी परमेश्वरपाखे थ:गु ल्हा: ल्हना:

6 थये धका: प्रार्थना याना –

एजाया प्रार्थना

“हे जिमि परमेश्वर, जिगु ख्वा: छिपाखे स्वकेत जित: तसकं मछालापुसे च्वं, छायाधा:सा हे जिमि परमेश्वर, जिमिगु पाप यक्व अप्वयावंगु दु अले जिमिगु दोष स्वर्ग तक थयंगु दु।

7 जिमि पुर्खांतयगु इलनिसें थौं तक हे जिमिसं त:धंगु पाप यानागु दु। जिमिगु पापं याना: जिपि, जिमि जुजु व पुजाहारीत विदेशी जुजुपिनिगु ल्हातय लात। जिपि मध्ये गुलिसित स्यात, गुलिसित ज्वना: विदेश्य यंकल। जिमित लुटपाट यात, तसकं क्वहकल, बेइज्जत यात। थौं तक नं अथे हे जुयाचवंगु दु।

8 “तर थौं छुं इया निति, परमप्रभु इी परमेश्वर, छि जिमित दया याना: छुं मनूतयत् बचय् याना: जिमित थ:गु पवित्र थासय् छगु बल्ला:गु थाय् बियादीगु दु। थुकथं छि जिमि परमेश्वरं जिमिगु मिखाय ज: अले जिपि दास जुयाच्वनागु इलय् भतिचा आराम बियादीगु दु।

9 जिपि दासत जूसां इी परमेश्वरं जिमित व हे अवस्थाय त्व:तामदी। छिगु कारणं फारसयाम्ह जुजु जिमित ग्वाहालि या:गु दु। ध्व छि जिमित न्हूगु जीवन बियादीगु थें ख:। छि जिमित छिगु देग: दयकेबिल अले जिमित यहदा व यस्शलेमय आराम बियादिल।

10 “आ: हे, जिमि परमेश्वर, थुलि जुइ धुंका: जिमिसं छुं धायेगु? छि बियादीगु आज्ञा जिमिसं मानय् यानागु मदु।

11 छि थ: दास आगवक्तातपाखें थये धयादीगु दु, “छिमिसं अधिकार यायेत वनेत्यंगु देश अनयापिं मनूतयगु अशुद्ध ज्या व घच्चाइगु ज्यां याना: अशुद्ध जगु दु। इमिसं देशयागु छगु कुन्चानिसें मेगु कुन्चा तक थ:गु अशुद्ध ज्यां जायकाब्यगु दु।

12 उकिं छिमिसं थ: म्हायपिन्त इमि कायपिलिसें व छिमि कायपिन्त इमि म्हायपिलिसें ब्याहा यानाबी मते। छिमिसं गुबलय नं इपि लिसे स्वापु तये मते, छिमिसं ध्व उजं पालन यात धा:सा छिपि बल्लाइ अले छिमिसं ध्व देशयागु भिगु भिगु नसा नइ। अले ध्व देश छिमि सन्तानयागु अधिकारय न्हाबलें दयाच्वनी।”

13 “जिमिगु मभिगु ज्या व त:धंगु दोषया कारणं जिमिसं दु:ख स्यगु जूसां छि, जिमि परमेश्वरं जिमित दयेमा:गु सजौय स्वया: कम सजौय बियादिल। अले छि जिमि छुं मनूतयत् छें लितहयादिल।

14 छु जिमिसं हाकनं छिगु खँ मन्यसे थज्या:गु घच्चाइगु ज्या याइपिलिसें ब्याहाया स्वापु तयेगु ला? छु छि तंचाया: छम्ह हे ल्यंमदयक: नाश यानामदी ला?

15 परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वर, छि धर्मीन्ह ख:। छि जिमित म्वाका तयादीगु दु। थन जिपि थ:गु दोषनापं छिगु न्हा:ने दु, ख:ला थुकि याना: जिपि मध्ये छम्ह नं छिगु न्हा:ने दने मफये धुंकूगु ख:।”

10

मनूतयसं पाप मानय् या:गु

1 एजा परमेश्वरया देग:या न्हा:ने बैय् भवसुला: ख्वख्वं पाप मानय् याना: प्रार्थना यानाचवंबलय् हे ग्वा: ग्वा: इस्राएली मिजं, मिसा व मस्त वयागु प्यखे मुन। इपि नं ह्यैयह्यैय ख्वल।

2 अनं लिपा एलामया परिवारयाम्ह यहीएलया काय शकन्याहं एजायात धाल, “इीसं ध्व देशयापि मेगु जातियापि मिस्त ब्याहा याना: थ: परमेश्वरया आज्ञा पालन मयानागु दु, अयनं इस्राएलया निति अज्ज नं छुं आशा दनि।

3 अथे जुया: आ: इीसं इी प्रभुयागु व थ: परमेश्वरयागु आज्ञा मानय् याइपिनिगु सल्लाहकथं थज्या:पि सकलें मिस्त व इमि मस्ततयत् त्व:तेत परमेश्वरया न्हा:ने छगु बाचा चीनु। अले व्यवस्थाकथं ज्या यायेनु।

4 छि दनादिसें, छायाधा:सा ध्व खँ छिगु हे ल्हातय दु, जिपि छिनापं दु, मग्यासे ध्व ज्या यानादिसें।”

5 थथें हे एजां म पुजाहारीत, लेवीत व सकल इस्राएलीतयत् शकन्याहं धा:थें ज्या याये धका: पाफयकल। अले इमिसं पाफल।

6 अनं लिपा एजा परमेश्वरयागु देग:या न्हा:नं एत्प्यासीबया काय येहोहानानया कोथाय वन। अन च्वंतले एजां छुं नं मन:, ल: नं मत्व, छायाधा:सा बेबिलोनं लिहां व:पिनिगु अपराधं याना: वया नुग: ख्व:।

7 अनंलि बेबिलोनं लिहाव:पि सकल मनूत यस्शलेमय मुनेत यहदा व यस्शलेम न्यंक खबर छवल।

8 स्वन्हया दुने सुं वइ मखु हाकिमत व न्याय याइपिनिगु फैसला कथं वयागु फुकक धन-सम्पति जफत जुइ, अले वं थ:म्ह थ:त बेबिलोनं लिहां व:पिनिगु सभां पितिनाछवइ धका: नं नाय:तयसं आज्ञा बिल।

9 स्वन्हया दुने, गुंगुगु लाया मिइ-हूखु-हू ह्यदा व बेय्यामीनया सकलें मनूत यस्शलेमय मुन। सकलें मनूत ध्व त:धंगु घटनां याना: दुर्वी जुया: अले तसकं वा वया: चिकुसे च्वंगुलि थुरथुर खाना: परमप्रभुया देग:या न्हा:ने चुकय च्वनाच्वन।

10 अले पुजाहारी एजां दना: इमित धाल, “छिमिसं विदेशी मिस्तलिसें ब्याहा याना: अपराध या:गु दु, अले थुकि याना: इस्राएलया दोष अव: जगु दु।

11 उकिं आ: थ: पुर्खिया परमप्रभु इी परमेश्वरया न्हा:ने थथ:गु पाप मानय् या। वयक:या इच्छा पूवकि अले विदेशी मनूतपाखें व छिमि विदेशी कला:पाखें छिपि ब्यागलं च्वी।”

12 अले सभाय मूपि सकल मनूतयसं त:सलं लिस: बिल, “छि गथे धयादिल, जिमिसं अथे हे याये।

13 अयनं थन यक्व मनूत दु। अले वा वयाचवंगु दु, उकिं जिपि पिने दनाच्वने फइ मखु। ध्व ज्या छन्हुनिन्ह सिधइ मखु, छायाधा:सा ध्व खँय जिपि मध्ये यक्वसिनं पाप यानागु दु।

14 इी हाकिमतयसं सकल मनूतयगु लागि ज्या यानाबीमा:। परमेश्वरया तं क्वमला:तले व ध्व ज्या सिमध:तले इीगु शहरय ख्व:म्हसिनं विदेशी मिसा ब्याहा या:गु दु, इपि क्व:छिनात:गु इलय् थ:गु शहरयापि थकालित व न्याय याइपिलिसें वयेगु यायेमा:।”

* 10:9 १०:११ ई.पु. १०:८ डिसेम्बर ११ य गुंगुगु लाया नीन्हुबुन्द

- 15 असाहेलया काय जोनाथन व तिकभाया काय याजयाहं जक मश्ल्लाम व लेवी सब्बतैया पंलिनाः थुक्रियागु विरोध यात।
- 16 अयुनं ज्वनार्यकाः लितः छवयाहःपिन्सं अथे हे यात - पुजाहारी एज़ां परिवार परिवारयापि म् म् मन्त ल्यल। वं छग् छग् परिवार पुचलं छम्ह छम्ह मन् ल्यल। छम्ह छम्ह मन्यात नां काकां ल्यःगु खः। अले झिगगु लाया न्हापांगु दिननिसें† इमिसं थ्व खँया बारे ग्यु गथे खः धकाः स्वयेगु ज्या शुरू यात।
- 17 अले न्हापांगु लाया न्हापांगु दि तक‡ इमिसं विदेशी मिस्त ब्याहा याःपि मिजंतयगु बारे ग्यु गथे खः धकाः स्वयेगु ज्या सिधयकल।
- विदेशी मिस्तलिसें ब्याहा याःपिनिगु नां धलः-
- 18 विदेशी मिस्त ब्याहा याःपि पुजाहारी परिवारं -
- योसादाकया काय येशुअ व वया दाजुकिजापिनि परिवारं - मासेयाह, एजीएजर, यारीब व गदल्याह खः।
- 19 इमिसं थःथः कलाः त्वःतेगु बचं बिल, अले इमिसं दोषबलिकथं थथःगु बथानं छम्ह छम्ह भ्याःचा नं हल।
- 20 इमेरया परिवारं - हनानी व जबदियाह।
- 21 हारीमया परिवारं - मासेयाह, एलिया, शमायाह, यहीएल व उज्जियाह।
- 22 पशहरया परिवारं - एल्योएनै, मासेयाह, इश्माएल, नतनेल, योजाबाद व एलासा।
- 23 लेवीतपाखें - योजाबाद, शिमी, कलीता धाःम्ह केलायाह, पतहियाह, यहदा व एलीएजर।
- 24 म्ये हालीपिपाखें - एल्यासीब।
- देगलय पिवाः च्वनिपिपाखें - शल्लम, तेलेम व ऊरी।
- 25 अले मेपि इसाएलीतपाखें -
- परोशया परिवारं - रम्याह, यिज्याह, मल्कियाह, मियामीन, एलाजार, मल्कियाह व बनायाह।
- 26 एलामया परिवारं - मत्न्याह, जकरिया, यहीएल, अब्दी, यरेमोत व एलिया।
- 27 जतुया परिवारं - एल्योएनै, एल्यासीब, मत्न्याह, यरेमोत, जाबाद व अर्जीजा।
- 28 बेबैया परिवारं- येहोहानान, हनन्याह, जब्बै व अल्लै।
- 29 बानीया परिवारं - मश्ल्लाम, मल्लुक, अदायाह, याशुब, शाल व यरेमोत।
- 30 पहत-मोआबया परिवारं - अदना, केलाल, बनायाह, मासेयाह, मत्न्याह, बजलेल, बिन्डू व मनशशे।
- 31 हारीमया परिवारं- एलीएजर, यिशियाह, मल्कियाह, शमायाह, शिमेओन,
- 32 बेन्यामीन, मल्लुक व शमरयाह।
- 33 हाशमया परिवारं - मत्तनै, मत्तता, जाबाद, एलीपिलेत, येरै, मनशशे व शिमी।
- 34 बानीया परिवारं - मादे, अग्राम, ऊएल,
- 35 बनायाह, बेदयाह, कल्ही
- 36 भन्याह, मेरेमोत, एल्यासीब
- 37 मत्न्याह, मत्तनै व यास्।
- 38 बिन्डूया परिवारं - शिमी,
- 39 शोलेम्याह, नातान, अदायाह,
- 40 मक्नादबै, शाशे, शारि,
- 41 अजेल, शोलेम्याह, शमरयाह
- 42 शल्लम, अमर्याह व योसेफ।
- 43 नेबोया परिवारं - यीएल, मत्तियाह, जाबाद, जबीना, यै, योएल व बनायाह।
- 44 थुपि सकसिनं विदेशी मिस्तलिसें ब्याहा याःगु खः। थुपि मध्ये छुं मन्तय थुपि विदेशी मिस्तपाखें मचाखाचा नं दुगु खः।

नहेम्याहया सफु महसीका

ध्व सफु नहेम्याह धा:मह छम्ह मग्या:मह व साहसी मनुखं च्व:गु ख:। नहेम्याह बेबिलोनीतयसं यस्शलेमं ज्वनाह:मह छम्ह यहदी ख:। व परमेश्वरयात यक्व प्रार्थना याइम्ह मनु ख:। व अर्तासास्त जुजुयात दाखमघ बीम्ह मनु ख:, ध्व छगु त:धंगु पद ख:। ध्व त:धंगु पदय च्वना: याउँक जीवन हनाच्वंगु जूसं व यस्शलेमया पखा:त दुंगु व ध्वाखात मिछ्व:गु खबर न्यना: दु:खी जुल। अले जुजुयाके अनुमति कया: व यस्शलेमय लिहां वल। ध्व सफुलिइ यस्शलेमया पखा: दुंगुया बारे बांलाक च्वयात:गु दु। ध्व सफुलिइ दुगु घटनात ई.पु. ४४५ निसै ई.पु. ४३३ या दथुइया ख:। नहेम्याह परमेश्वरयात या:गु त:धंगु विश्वास व मदिक्व या:गु प्रार्थना ध्व सफुया लुमंके बह:गु खँ ख:।

नहेम्याहया सफुयात स्वक्व यायेकु,

१. फारसयाम्ह जुजुं यहदायाम्ह राज्यपाल दयक्मह नहेम्याह नाय: जुया: यस्शलेमया पखा: हाकनं दयक्गु खँ। ध्व बाहेक नहेम्याहं छुं धार्मिक व सामाजिक सुधार न हइ।
२. एजां मनुतयत परमेश्वरया व्यवस्था बांलाक ब्वना: न्यंकगु अले मनुतयसं थ:गु पाप मानय या:गु।
३. यहदायाम्ह राज्यपाल जुया: नहेम्याहं या:गु मेमेगु ज्या।

धल: पौ

नहेम्याह यस्शलेमय लिहांव:गु १:१-२:२०

यस्शलेमया पखा: हाकनं दयक्गु ३:१-७:७३

व्यवस्था ब्वंगु व बाचायात न्हा: या:गु ८:१-१०:३१

नहेम्याहया मेमेगु ज्या ११:१-१३:३१

नहेम्याह

यस्शलेमया निति नहेम्याहया चिउता:

1 हकल्याहया काय नहेम्याहया ज्याखँ-

अर्तासास्त फारस देशयाम्ह जुजु जगु निइगु दँया किसलेव लाय* जि शशनया किल्लाया दुबलय

2 जिमि छम्ह किजा हनानी छपुच: मनुतलिसै यहदां थ्यंक: वल। जिं यस्शलेमया बारे व बेबिलोनय ज्वनयकूगु पाखे बचयजूपि मेपि यहदीतयगु बारे इमिके न्यना।

3 इमिसं जित: धाल, “लिहांव:पि यहदीतयत थाकुयाच्वंगु दु। ज:ख: च्वपि बिदेशीतयसं इमित हेपय याइगु, यस्शलेमया पखा: आ: तक नं दुनाच्वंगु दु अले उकिया ध्वाखा मि नया: नाश जुइ धुंक्ल।”

4 व खँ न्यनेवं जि पयतुना: ख्वया। त:न्हू तक जि नुग: मछिकाच्वना। जिं छुं नं मनया, जिं स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात प्रार्थना याना।

नहेम्याहया प्रार्थना

5 “हे परमप्रभु स्वर्गयाम्ह परमेश्वर, त:धंमह व मानय यायेमा:मह! छि थ:गु खँ न्यनीपि व थ:त माया याइपि मनुतलिसै दयामायाया बाचा पुंकादीमह ख:।

6 छिकपिनि दास इम्राएलीतयगु निति चान्हे छित: यानागु प्रार्थना न्यनेत छि न्हायपं बियादिसँ, अले मिग्ना चायकादिसँ। जिपि इम्राएलीतयसं छिगु विरोधय यानागु पाप जि मानय याये। जिमि पुर्खातयसं पापयात जिं नं पाप यानागु दु।

7 छि थ: दास मोशापाखे बियादीगु आज्ञा, विधि व नियम मानय मयाना: जिमिसं छिगु न्हा:ने त:धंगु अपराध यानागु दु।

8 “छि मोशायात धयादीगु ध्व खँ लुमंकादिसँ, “छिपि इम्राएलयापि मनुत विश्वास मनुपि जुल धा:सा जिं छिमिति जाति जातितयगु दथुइ छ्यालब्याल यानाबी।”

9 अयतं छिपि जिथाय लिहां वल धा:सा अले छिमिसं जिगु खँ न्यन धा:सा जिं छिमिति थ:गु नं तयेत ल्ययागु थासय लित हये। तापा:गु देशय वंगु दुसां जिं छिमिति लित हये।” *

10 “छि थ:गु त:धंगु शक्ति व बल्ला:गु ल्हातं बचय यानादीपि इपिं छि दासत व छि थ: मनुत ख:।

11 हे परमप्रभु, जिगु व छिगु नांयात हनाबना यायेत लयताइपि छि दासतयगु प्रार्थना न्यनादिसँ। थौं हे छिकपिनि ध्व दासयागु ज्या ता:लाकादिसँ। छिं जुजुयात जित: माया याइम्ह दयकादिसँ।”

उबलय जि जुजुयात दाखमघ बीपिनि नाय: ख:।

2

नहेम्याह यस्शलेमय वंगु

1 प्यला लिपा छम्ह जुजु अर्तासास्तया निइगु दँया निसान लाय* जुजुयागु दाखमघ ह:बलय जि व कया: जुजुयात बिया। जि जुजुया न्हा:ने दनाबलय जिगु ख्वा: खिउं। न्हापा गुबलें जिं अथे जुजुया न्हा:ने ख्वा: खिउंका वनागु मदु।

2 उकिं जुजुं जित: न्यन, “छ ला मफुम्ह मखु, छाय छंगु ख्वा: खिउंसे च्वंगु? छंगु नुग: ख्व:गु दु जुइमा।”

अबलय जि तसकं ग्यात।

3 अयतं जिं जुजुयात धया, “महाराज सदां म्वानादीमा। जिमि पुर्खात थुंगु शहर तहसनहस जगु दु अले उकिया ध्वाखा मि नया: नाश जुइ धुंक्गु दु धा:सा जिगु ख्वा: छाय खिउंसे मच्वनी?” *

4 जुजुं जिके न्यन, “छन्त छु माल?”

अले जिं स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात प्रार्थना याना:

* 1:1 १:१ निइगु दँया किसलेव ला नोभेम्बर-डिसेम्बर ४४५ बी.सी. ख:।

* 1:8 १:८ लेवी २८:३३

* 1:9 १:९ व्य ३०:१५-१७

* 2:1 २:१ निइगु दँया निसान ला मार्च-अप्रिल

४४४ बी.सी. ख:।

* 2:3 २:३ २ राज २८:१०-११; २ इति ३८:१९; यर ५२:१३-१४

- 5 जुजुयात लिसः बिया, “थ्व खँ महाराजयात यःसा अले जि खनाः छःपि लयतासा जितः जिमि पुर्खात थुंगु शहर हाकनं दयकेत यहदाय छवयादिसँ।”
 6 थः रानीलिसें च्वनाच्वंम्ह जुजुं जितः न्यन, “छ गुलि ईया निति यात्राय वनेगु? छ गुबलय लिहां वयेगु?” जितः छवयेत जुजु मानय जुल। जि थुबलय लिहां वये धकाः जुजुयात धया।
 7 हाकनं जि जुजुयात धया, “महाराज छःपि लयतासा, पच्छिम यूफ्रेटिस प्रान्तयापि राज्यपालतयगु निति जि यहदाय मध्यतले थयःगु इलाकां सुरक्षित वनेब्यु धकाः च्वयातःगु पौ बियादिसँ।
 8 अले देःया रक्षया निति दयकगु किल्लाया धवाखा दयकेत, शहरया पखाः दयकेत व जि च्वनेगु छँ दयकेत माःगु सिं बीत सरकारी गुंया पिवाः आसापय निति नं उज्ज पौ बियादिसँ।” जिमि परमेश्वरया दया दुगु ल्हाः जिके दुगुलि जि फवनागु फुक्क खँ जुजुं बिल।
 9 जि यूफ्रेटिस पच्छिमयापि राज्यपालतयथाय वनाः इमित जुजुयागु पौ बिया। जुजुं जिनापं सिपाइँतय कप्तानत व सलगइपि सिपाइँत नं छवःगु खः।
 10 इम्राएलयापि मन्तयगु भिं यायेत छम्ह मनु वःगु दु धयागु खँ न्यनाः होरेनी सन्बलत व अम्मोनी हाकिम तोबियाया खवाः खिउँल।

नेह्याह यरुशलेमया पखाः जाँचय याःवंगु

- 11 जि यरुशलेमय ध्यन। अन थयंगु स्वन्ह लिपा
 12 जि चान्हय दना थःनाप मुँ मनु ज्वनाः जि शहरं पिहां वना। परमेश्वरं जितः यरुशलेमय छु यायेत छवयाहयादीगु खः व खँ जि सुयातं मधया। जि गयाम्ह पशु त्वःताः जिके मेपि पशु मदु।
 13 जि चान्हय ब्यासिया धवाकां पिने पिहां वया, अले दच्छिनपाखे अजिङ्गरे धयागु लःया फोहरा पुलाः जि सौ धवाखा तक वना। लँच जि यरुशलेमया दंगु पखाः व मिं नाश जगु धवाखात स्वयाः जाँचय याना।
 14 अले जि फोहरा धवाखा व जुजुयागु पुखुपाखे वना। अयनं अन जि गयाब्याम्ह पशु दुहां वनेत तक थाय मदु।
 15 उकि जि चान्हय किद्रोन ब्यासिइ थाहां वना शहरया पःखाः स्वस्वं वना। लिपतय जि लिहां वया अले ब्यासि धवाकां शहरय दुहां वया।
 16 जि गन वनागु खः अले जि छु यानागु खः व खँ शहरयापि हाकिमतयसं मस्यु। थुबलय तक जि थःगु ज्याय ग्वाहालि कायेमाःपि यहदी दाजुकिजापि, पुजाहारीत, तःर्थपि मनुत, हाकिमत व मेपि मनुत सुयातं नं छुं धयागु मदुनि।
 17 अनंलि जि इमित धया, “झीत गज्याःगु दुःख जुयाच्वंगु दु व खँ छिमिसं बालाक स्यु। यरुशलेम तहसनहस जगु दु, अले थुकिया धवाखा मिं नःगु दु। झीसं यरुशलेमया पखाः हाकनं दयकेनु। थुकिं झीपि लिपा मछायका च्वने मालि मखु।”
 18 जि इमित जिमि परमेश्वरया दया दुगु ल्हाः जिके दुगुया बारे व जुजुं जितः छु छु धयादीगु खः व फुक्क खँ कना। इमिसं थथे लिसः बिल, “झीसं हाकनं शहर व पखाः दयकेगु ज्या शुरु यायेनु।” थकथं इमिसं थ्व भिगु ज्या शुरु यात।
 19 थ्व खँ न्यनाः होरोनी सन्बलत, अम्मोनी हाकिम तोबिया व अरबी गेशेमं जिमित गिजय यात, अले जिमित कचहंकाः थथे धाल, “थ्व छिमिसं छु यानाच्वनागु? छु छिमिसं जुजुलिसं विद्रोह यायेगु ला?”
 20 जि इमित थथे लिसः बिया, “स्वर्ग्याम्ह परमेश्वरं जिमित ताःलाकादी। जिपि वयकःया दासतयसं शहर व पखाः हाकनं दयकेगु ज्या शुरु याये तयनागु दु। अयनं यरुशलेमया छु नं भागय व सम्पत्तिइ छिमिगु अधिकार मदु।”

3

पखाः दयकूपि दकःमित

- 1 शहरया पखाः थुकथं हानं दयकल। दकलय तःधंम्ह पुजाहारी एल्यासीब व मेपि पुजाहारीतयसं ज्या शुरु यानाः फे धवाखा हानं दयकल। इमिसं उकियात देछाल अले उकिया लुखा थाय थासय तल। इमिसं सच्छिम्ह मन्थागु धरहरानिसं कयाः हनेनेलया धरहरा तक हे दयकल अले उकियात देछाल।
 2 वनापं स्वानाच्वंगु ब्व यरीहोयापि मनुतयसं दयकल, इम्रीया काय जक्करं इमि लिक्कसं च्वंगु ब्व दयकल।
 3 न्या धवाखा हस्सेनाया कायपिन्सं दयकल। इमिसं उकिया धलि व लुखा थाय थासय तल अले लुखा तीत चुकू व खगः तल।
 4 मेगु ब्व उरियाहया काय, हक्कोसया छय मरोमोतं दयकल। बेरेक्याहया काय, मशेजेबेलया छय मशुल्लामं वयाः नापसं च्वंगु ब्व दयकल। वया नापसं च्वंगु ब्व बानाया काय सादोकं दयकल।
 5 मेगु ब्व तकोयापि मनुतयसं दयकल। इमि घरानिया मनुतयसं धाःसा थःपिन्त नायःतयसं ब्वःगु थाकगु ज्या यायेत म्हाः धाल।
 6 येशना धवाखा* पसेहया काय योयादा व बसोदयाहया काय मशुल्लामं दयकल। इमिसं धलि व लुखा तल अले लुखा तीत चुकू व खगः तल।
 7 इमि लिक्कसं पच्छिम यूफ्रेटिस प्रान्त्याम्ह राज्यपालयागु छँ तक गिबोनी मलत्याह व मरोनेती यादानं अले गिबोन व मिस्पयापि मनुतयसंनापं दयकल।
 8 लुँ काःमि हरयाहया काय उज्जीएलं मेगु ब्व दयकल। अन्तर दयकीम्ह हनन्याहं व लिक्कसं च्वंगु ब्व दयकल। वं यरुशलेमयागु तःब्यागु पखाः तक दयकल।
 9 मेगु ब्व यरुशलेमया बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हरया काय रपायाहं दयकल।
 10 वनापं स्वानाच्वंगु ब्व हम्पाया काय यदायाहया छँ चुलिचु लाः वं उगु ब्व दयकल। व लिक्कच्वंगु ब्व हशबन्याहया काय हतुशं दयकल।
 11 मेगु ब्व धाःसा भूतूया धरहरानापं हारीमया काय मल्कियाह व पहत-मोआबया काय हशशबं दयकल।
 12 यरुशलेमया मेगु बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हल्लोहेशया काय शल्लुमं थःम्यायपिनिगु ग्वाहालि मेगु ब्व दयकल।
 13 ब्यासि धवाखा हानत व जानोह शहरयापि मनुतयसं दयकल। इमिसं उकिया लुखा थाय थासय तल, लुखा तीत चुकू व खगः तल। अले ४०० मिटर पखाः दयकाः सौ धवाखा तक यंकल।
 14 सौ धवाखा बेथ-हक्केरेम जिल्लायाम्ह शासक रेकाबया काय मल्कियाहं दयकल। वं लुखा थाय थासय तल अले लुखा तीत चुकू व खगः तल।
 15 फोहरा धवाखा मिस्पया जिल्लायाम्ह शासक कोल-होजेया काय शल्लुमं दयकल। वं दुहां वनीगु थाय च्वय पलि चिल। धवाखा तयाः अले चुकू व खगः तल। वं जुजुयागु कयब लिक्कयागु सिलोआमया पुखुयागु पखाः दाऊदया शहरं कयब कवहां वनेगु त्वाथः तक हे दयकल।
 16 वया उखे उखे बेथ-सरयाम्ह बच्छि जिल्लायाम्ह शासक अज्बूकया काय नेह्याम्ह दाऊदया चिहानं भचा उखे तकया ब्व दयकल अले पुखू तक, अले सिपाइँतयगु छँ तक दयकल।

पखालय ज्या याःपि लेवीत

- 17 वया नापसं, बानीया काय रेहमया अधीनय च्वनाः लेवीतयसं पखाः दयकल। वया लिक्कसं च्वंगु ब्व कीलाहया बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हशब्याहं थःगु जिल्लायानि निति दयकल।

* 3:6 ३४: येसना धवाखा धयागु “पुलांगु धवाखा” खः।

- 18 वया नापसं, वयाथाय् च्वंपिन्सं कीलाहया मेगु बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हेनादादया काय् बिन्ईया अधीनय् च्वना: दयकल।
- 19 वया नापसं, येशुअया काय् मिस्थायाम्ह शासक एसेरं ल्वाभ: धुकुपाखे वनीगु थासनिसें कुं तकयागु मेगु ब्व दयकल।
- 20 वया नापसं जब्बैया काय् बास्कं तसकं मेहनत याना: मेगु ब्व कुनिसें दकलय् त:धंम्ह पुजाहारी एल्यासीबया छेंयागु ल्खा तक दयकल।
- 21 हक्कोसया छय् उरियाहया काय् मेरेमोतं मेगु ब्व एल्यासीबया छेंयागु ल्खानिसें छेंया सिथय् तक दयकल।

पखालय् ज्या या:पि पुजाहारीत

- 22 वया नापसं यरूशलेमया ज:ख: या:पि पुजाहारीतयसं दयकल।
- 23 इमिगु उखे, बेन्यामीन व हशरूथं थय्:गु छेंया न्हा:नेयागु पखा:या ब्व दयकल। इमि नापसं हननियाहया छय् मासेयाहया काय् अजर्याहं थ:गु छेंया न्हा:नेया ब्व दयकल।
- 24 वया नापसं, अजर्याहया छेंनिसें पखा:यागु कुं व कुन्चा तक हेनादादया काय् बिन्ईनं दयकल।
- 25 अले उज्जैया काय्, पालालं कुं व पिवा: च्वनीपिनिगु चुक लिक्कसं च्वंगु च्वय्यागु लायकुलि पिने पिहां व:गु धरहा तक दयकल। वया नापसं परोशया काय् पदायाह,
- 26 व ओफेल त्वाल्य् च्वनिपिं देगलय् सेवा याइपिन्सं पुर्बपाखेयागु ल:ध्वाखाया चुलिचू व धरहा खने दइगु थाय् तक दयकल।

मेगु ब्व दयकूपि

- 27 इमि नापसं, तक्योयापि मनुतयसं मेगु ब्व दयकूगु त:धंगु धरहरानिसें ओफेलया पखा: तक दयकल।
- 28 सल ध्वाखाया च्वय् पुजाहारीतयसं थय्:गु छेंया चुलिचू पखा: दयकल।
- 29 इमि नापसं इमेरया काय् सादोकं थ:गु छेंया न्हा:नेया ब्व दयकल। पुर्बयागु ध्वाखाय् पिवा: च्वनीम्ह शकन्याहया काय् शमायाहं वया लिक्कसं च्वंगु ब्व दयकल।
- 30 वया नापसं, शेलेम्याहया काय् हनन्याह व सालापया खुन्मह काय् हानुनं मेगु छगु ब्व दयकल। इमि नापसं बेरेक्याहया काय् मशुल्लामं थ:गु कोथाया न्हा:नेयागु ब्व दयकल।
- 31 मल्लिक्याह धा:म्ह लुकु:मि छगु ब्व दयका: देगलय् सेवा याइपि व बन्जातयसं छयलिगु छें तक प:खा: थयकल। थ्व छें पखा:या उत्तर पुर्बपाखे कुन्चाया च्वय् दयकूगु क्वथाया न्हा:ने देग:या मिफकद धा:गु ध्वाखाया लिक्क ला:।
- 32 उगु कुन्चाया च्वय्या कोथानिसें फे ध्वाखा तक लिपागु ब्व लुकु:मित व बन्जातयसं दयकल।

4

शन्नूतयगु विरोध

- 1 यहदीतयसं पखा: दयकाच्वंगु दु धयागु खँ न्यना: सन्बलत तसककं तंचाल। तम्वयं व यहदीतयत् हेस्याना:
- 2 थ:नापं ज्या याइपि व सामरियाया सेना न्हा:ने थथे धाल, “थुपि बमला:पि यहदीतयसं छु यानाच्वंगु? छु थुमिसं थ:गु पखा: हाकनं दयकीगु ला? छु थुमिसं बां बीगु ला? छु थुमिसं थ्व ज्या छन्हू हे सिधयकी ला? छु थुमिसं चाया द्रुयागु थुपि मि न:गु ल्वहँतयत् नं हाकनं न्हागुकथं दयकीगु ला?”
- 3 वया लिक्कसं दनाच्वंम्ह अम्मोनी तोबियां धाल, “थुमिसं न्हायागु हे दयका च्वसां छम्ह ध्वँचा ल्वहँयागु उगु पखालय् गल धा:सा व दुनी!”
- 4 अले जिं प्रार्थना याना, “हे जिमि परमेश्वर, जिमिगु प्रार्थना न्यनादिसै! छायाधा:सा इमिसं जिमित हेपय् यानाच्वंगु दु। इमिगु हेबाय चबाय इमिगु हे छेनय् लायेमा। अले इपि मेगु देशय् कैदी ज्या: वनेमालेमा।
- 5 इमिगु अपराध त्वपुयादी मते वा छिगु न्हा:नं इमिगु पाप चीकादी मते छायाधा:सा इमिसं दक:मितयत् अपमान या:गु दु।”
- 6 थुकथं गपाय् जा: याना: पखा: दयके मा:गु ख: जिमिसं उकियागु बच्छि जा: थयकं पखा: दयका, छायाधा:सा मनुतयसं मन बिया: ज्या यात।
- 7 अयनं सन्बलत, तोबिया, अरबीत, अम्मोनीत व अशदेदीतयसं यरूशलेमया पखा: दयका: व पखा:या फुक्क खालि थाय् तिनाच्वंगु दु धयागु खँ न्यना: इपि तसककं तंचाल।
- 8 अले इमिसं यरूशलेमय् हमला यायेगु व अन गोलमाल जुइका बीगु ग्वासा: ग्वल।
- 9 अयनं जिमिसं थ: परमेश्वरयात प्रार्थना याना। अले चान्हे इमिगु विरोधय् पिवा: च्वनेत मनुत् तथा।
- 10 छुं यहदीतयसं धाल, “ज्यामितयगु बल कम जुयावनाच्वंगु दु, अले ल्वहँया कुचाकाचा यक्व दु। उकिं झीसं पखा: दयके फइ मखु।”
- 11 जिमि शन्नूतयसं नं धाल, “इमिसं सी न्हा: हे वा इमिसं झीत खने न्हा: हे झीसं हमला याना: इमित स्यानाबी, अले थ्व ज्या दिकाबी।”
- 12 अले इमिगु लिक्क च्वनिपिं यहदीत फुक्क थासं वया: झिक्व: तक जिमित धाल, “छिपि जिमिथाय् लिहां वयेमा:”
- 13 उकिं जिं मनुतयत् तरवार, भाला व धनुष वाण बिया: पखा:या ल्युने दकलय् क्वय्यागु चकंगु थासय् परिवार परिवारकथं तथा।
- 14 अले जिं अनयागु फुक्क अवस्था स्वये धुंका: भारदारत, हाकिमत व सकलें मनुतयत् थथे धया, “इपि खना: ग्याये मते। त:धंम्ह व मानय् यायेमा:म्ह प्रभुयात लुमंकि। अले थ: दाजुकिजापि, कायन्हाय्यपि, कला: व छेंया निंति लडाइ या।”
- 15 जिमि शन्नूतयसं थ:पिन्सं ग्वयाच्वंगु जा:या बारे जिमिसं स्यगु व परमेश्वरं उकियात ता:लाका मदीगु खँ न्यन। उकिं जिपि सकलें थय्:गु ज्या यायेत पखा:या न्हा:ने वना।
- 16 उखुन्हुनिसें जिगु अधीनय् दुपि बच्छि मनुतयसं पखा: दयकेगु ज्या यानाच्वन। मेपि मनुत् धा:सा भाला, ढाल व वाण ज्वना: नयागु पाता फिना: च्वनाच्वनीगु। नाय:त धा:सा यहदाया फुक्क मनुतय ल्युने च्वनीगु।
- 17 उपि मनुत् पखा: दयका च्वंपि ख:। अले कु क्वचिपि ज्यामितयसं छपु ल्हातं ज्या याइगु व मेगु ल्हातं ल्वाभ: ज्वना: च्वनीगु।
- 18 दक:मितयसं थ:गु तरवार धाना: दयकेगु ज्या याइगु। तुरही पुइम्ह जिगु न्हा:ने दना च्वनीगु।
- 19 जिं भारदारत, हाकिमत व सकलें मनुतयत् थथे धया, “ज्या यक्व दु, अले यक्व थासय् न्यनावंगु दु, झीपि पखा:या लिक्क छम्ह मेम्हापाखे यक्व तापा:।
- 20 तुरहीया स: तायेव छिपि जिगु छचा:खेरं मुं वा। अले झी परमेश्वरं झीगु निंति ल्वानादी।”
- 21 थुकथं जिमिसं जिमिगु ज्या याना हे च्वना। सुथनिसें नगु पिहां वइबलय् तक बच्छि मनुतयसं भाला ज्वना हे च्वनीगु।
- 22 उबलय् जिं थथे धया, “छिपि सकलें थ: च्य:तनापं चान्हय् यरूशलेम दुने हे च्वनेमा:। अथे यात धा:सा मनुतयसं चान्हय् पा: च्वनेगु ज्या याये फइ अले न्हिनय् दयकेगु ज्या याये फइ।”
- 23 जिं, जिमि किजापिं, जिमि मनुत् व जिलिसें दुपि पा: च्वनेगु ज्या याइपि मनुत् सुनानं थ:पिनिगु वस: मत्वया। ल: त्वं वनीबलयं नं सकसिनं थय्:गु ल्हातय् ल्वाभ: ल्वानाच्वनीगु।

5

मगाःमचाःपिन्त क्वत्यलातःगु

- 1 छुं ई लिया मिजंत व इमि कलाःपिन्सं थः यहदी किजापिनिगु विरोधय कचकच याना हल।
- 2 गुलिसिनं धाल, “जिमि काय्म्याय्पि यक्व दु, जिपि म्यायेत जिमित अनन् माःगु दु।”
- 3 मेपिन्सं थये धाल, “अनिकालया इलय अनन् कयाहयेत जिमिसं थःगु बुँ, छँ व दाखक्यब बरः तयाः चवनागु दु।”
- 4 अज्ज मेपिन्सं धाल, “जिमिसं बुँ व दाखक्यबया कर जुजुयात पुलेत धिबा त्यासाकाये माःगु दु।
- 5 मेपि यहदीत थें जिपि नं यहदीत खः। जिमि काय्म्याय्पि इमि काय्म्याय्पि थें च्वँ। अयन् जिमिसं थःकाय् म्याय्पिन्त दास दयकाः चवनागु दु। गुलिसिया म्याय्पि ला न्हापा हे दासी जुइ धुंक्गु दु। अयन् जिमिसं छुं नं याये मफु, छायाःसा जिमिगु बुँ व दाखक्यब मेपिनिगु जुइ धुंक्गु दु।”
- 6 इमिगु कचकच व द्रुपं न्यनाः जितः तसकं तं पिहां वल।
- 7 जिं छुं यायेगु क्वःछिना अले जिं भारदारत व हाकिमतयत् द्रुपं बिया। जिं इमित धया, “छिमिसं थः यहदी दाजुकिजापिन्के हे अप्कः ब्याज कयाच्वंगु दु।” थ्व समस्याया बारे सहलह यायेत जिं सकसितं छगु सभाय मुंका।^{*}
- 8 अले जिं धया, “फसिंफत्ते झीसं विदेशीतयगु ल्हातय म्युपि झी थः हे यहदी जातियापिन्त धिबा पुलाः त्वःतकागु दु। आः छिमिसं धाःसा थः हे किजा केहेपिन्त न्यायेगु व मीगु यानाहःगु दु। छम्ह यहदीयात मेम्ह यहदीया ल्हातय मियाच्वंगु दु। थ्व गज्याःगु खँ खः?” इपि सुम्क चवन छायाःसा इमिके धायेत छुं खँ मदु।
- 9 जिं हाकनं धया, “छिमिसं खःगु ज्या यानाच्वंगु मदु। मेगु जातियापि झी शत्रुतयसं हेबाय चबाय मयायेमा धकाः छिपि झी परमेश्वरया भय कयाः च्वने म्वा ला?
- 10 जि व जिमि किजापिन्सं अले जिगु अधीनय द्रुपि मन्तयसं नं इमित धिबा व अनन् त्यासा बियाचवनागु दु। झीसं ब्याज कायेगु त्वःताबी हे माः।
- 11 थौं हे इमिगु बुँ, दाखक्यब व जैतनया क्यब व छँ इमित लितब्यु। छिमिसं इमित धिबा, अनन्, न्हगु दाखमघ, चिकं त्यासा ब्युबलय इमिके काःगु ब्याज नं लितब्यु।”
- 12 इमिसं धाल, “जिमिसं लितबी, इमिके छुं काये मखुत। जिमिसं छि धाःथे हे याये।”
- अले जिं पुजाहारीतयत् सःताः इमिगु न्हाःने भारदारत व हाकिमतयत् इमिगु थ्व बचकथं ज्या यायेत पाफयका।
- 13 जिं थःगु वसःया गुजि दुथाय थथा यानाः धया, “थःगु बचं पूमवकीपि सकलें मन्तयत् परमेश्वरं इमिगु छँ व धन सम्पतिं थुकथं हे थाथा यानाः लिकया दीमा।”
- थ्व जुइ धुंकाः सभाय म्युपि सकल मन्तयसं धाल, “अथे हे जुइमा!” इमिसं परमप्रभुयात तःधकल। अले मन्तयसं थःगु थ्व बचकथं ज्या यात।

नहेम्याह थः कतिलाःसिं मज्गु

- 14 अर्तासास्त जुजुयागु निइगु दनिसे* स्विनिगु देँ तक जि यहदायाम्ह राज्यपाल जुया। थुपि झीनिदँ यंकं हे जि व जिमि किजापिन्सं राज्यपालयात दशुगु नसा भना मकया।
- 15 अयन् जि स्वयाः न्हापायापि राज्यपालतयसं मन्तयत् क्वत्यलातःगु खः। अले इमिके मरि, दाखमघ, अले थुपिनापं पिइगु शेकेल वहः काइगु। इमि च्यःतयसं नं मन्तयत् अत्याचार याःगु खः। अयन् जिं थथे मयाना, छायाःसा जि परमेश्वर खनाः ग्याः।
- 16 उकिया पलेसा जिं पखाः दयकेगु ज्याय तसकं मेहनत याना। जिमि सकलें मन्तु अन मुन। जिमिसं इमिके छकुचा नं जमिन मकया।
- 17 न्हाबलें जिं थःनापं सछि व नेय्ह यहदी व हाकिमतयत् नकेगु याना। इपि त्वःताः जःखः च्वंगु देशं जितः नापलाः वइपि मन्तयत् नं जिनापं हे नका।
- 18 न्हियान्हिथं नयेत छम्ह द्रुहं, खुम्ह बांलापिं फे, यक्व झंगःपन्छितयत् ज्वरय याइगु। झिन्हइ छक्कः माक्व फुक्क कथंयागु दाखमघ बीगु। अयन् जिं मन्तयसं गुलिमछि कु क्वबीमाः धकाः स्यु। उकिं जिं राज्यपालयात दयेमाःगु नसा गुबलें मप्वना।
- 19 “हे जिमि परमेश्वर, जिं थ्व जातिया निति यानागु फुक्क ज्या जिगु भिया निति लुमंका तयादिसँ।”

6

ज्या पनेत ग्वसाः ग्वःगु

- 1 जिं पखाः दयके धुंक्गु व उकी छगु नं खालि थाय मदुगु खँ सन्बलत, तोबिया व अरबी गेशेम व जिमि मेपि शत्रुतयगु न्हायपनय थयन। खः ला उबलय तक जिं धवाखातय खापा धाःसा तयागु मदुनि।
- 2 सन्बलत व गेशेम जितः ओनो ब्यासिइ लाःगु छगु गामय वयाः इपिलिसें खँल्लाबल्हा यायेत बुखँ छवयाहल। अयन् थ्व जितः स्यंकेगु इमिगु छगु ग्वःसा खः।
- 3 उकिं जिं थथे धायेत दूत छवयाः, “शुबलय जिगु ल्हातय छगु तःधंगु ज्या दु, व ज्या त्वःताः जि वयेमफु। थनयागु ज्या दिकाः जि छिमित नापलाः वयेमफु।”
- 4 इमिसं जिथाय प्यकः थ्व हे बुखँ छवयाहल, छकःपतिकं हे जिं इमित अथे हे लिसः बिया।
- 5 अले सन्बलतं थः छम्ह च्यःयात झौ छाप मदुगु पौ बियाः न्याक्वः खुसी जिथाय छवयाहल।
- 6 उकी थथे च्वयातःगु दु, “छ व यहदीतयसं खिद्रोह यायेगु ग्वःसा ग्वयाच्वंगु दु, उकिं छिमिसं पखाः दयकाच्वंगु दु थयागु खँ जाति जातितयथाय हल्ला जुयाच्वंगु दु धकाः गेशेमं जितः धाःगु दु। छ थः हे इमि जुजु जुइल्यंगु दु धकाः मन्तयसं नं धयाच्वंगु दु।
- 7 “यहदाय छम्ह जुजु दु” धकाः घोषणा यायेत छं अगमवक्तात तःगु दु हँ। जुजुं थ्व खँ न्यँ हे न्यनी। उकिं वा, झीपि नाप च्वनाः थुकिया बारे खँल्लाबल्हा यायेनु।”
- 8 अयन् जिं वयाथाय थथे धायके छवया, “छि धाःगु खँ खःगु खँ मखु। व छि हे दयक्गु खँ खः।”
- 9 जिपि कमजोर जुइमा अले जिमिगु ज्या गुबलें सिमधयमा धइगु बिचाः यानाः इमिसं ज्या दिकेत जिमित ख्यायेत स्वइगु। जिं प्रार्थना याना, “हे परमेश्वर, जिमिगु ल्हाः बल्लाकादिसँ।”

* 5:7 ५:१० प्रस २२:२५; लेवी २५:३५-३७; ज्य २१:१९-२०

* 5:14 ५:१४ निइगु देँ मार्च-अप्रिल ४४४ बी.सी. खः।

† 5:14 ५:१४ स्विनिगु देँ २३३ बी.सी. खः।

10 उबलत्यु जि महेतबेलया छयु दलायाहाया कायु शमायाहायात नापलाः वना। व छैनं पिहां वयेमफु। वं जितः धाल, “झीपि देगःया दुने परमेश्वरया छैयु नापालायेनु, अले देगःया खापात तीनु। छायाधाःसा छितः स्यायेत इपि वयाचवंगु दु। छितः स्यायेत इपि चानहयु वइ।”

11 अयुनं जि शमायाहायात धया, “जि थें ज्याःमह मनु बिस्सुं वनेगु ला? छु जि थें ज्याःमह मनु बचयु जुइत देगल्यु वनेगु ला? जि वने मखु।”

12 हानं जि थुव खैयु बिचाः याना, शमायाहलिसें परमेश्वर न्ववानादीगु मखु, अयुनं तोबिया व सन्बलतं धिबा नकाः वयात अथे धायकूगु खः धकाः जि सिल।

13 शमायाहं जितः ख्यानाः पाप याकेत अले बेइज्जत यायेत धिबा काःगु खः।

14 “हे जिमि परमेश्वर, तोबिया, सन्बलत, अगमवादिनी नोअदिया व जितः ख्यायेत स्वःपि ग्वःमह अगमवक्तात दु, इपि फुक्कसिगु थज्याःगु ज्या लुमंका तयादिसैं।”

पखाः दयकेगु ज्या सिधःगु

15 नेयनिनु खुनु तक ज्या याये धुंकाः एलल लाया निइन्यानु खुनु* पखाःया ज्या सिधल।

16 जिमि शनूतयसं थुव खै न्वबल्यु अले जःखः च्वंपि फुक्क मेगु जातियापिंसं थुव खंबल्यु इपि तसकं लज्या चाल। अले थुव ज्या जिमि परमेश्वरया ग्वाहालि पूवंगु खः धकाः इमिसं सिल।

17 उबलत्यु नं यहदायापि भारदारतयसं तोबियाथायु यक्व पौ छुवायचवंगु जुल, अले तोबियाया लिसः नं इमिथायु वयाचवंगु जुल।

18 यहदायापि यक्व मनुतयसं वयात ग्वाहालि बी धकाः पाफःगु जुयाचवन्। छायाधाःसा तोबियाया ससःअनु आराया कायु शकन्याह यहदी खः। अले वया कायु यहोहाननं बेक्याहाया कायु मशुल्लामया म्हायलिसें ब्याहा याःगु खः।

19 मनुतयसं जिगु न्हाःने तोबियायात तःधकीगु अले जिं धयागु खै नं वयात न्यंकीगु। तोबियां जितः ख्यायेत पौ छुवाहाया च्वनीगु।

7

पखाःया निति धवाखा पिवाःत ल्यःगु

1 पखाः दयकेगु ज्या सिधये धुंकाः जिं थायु थासयु लुखा तया। अले देगल्यु पिवाः च्वनीपि मनुत, म्ये हालीपि मनुत व लेवीत ल्यया।

2 जिं जिमि किजा हनानीनाप किल्लाया कप्तान हनन्याहयात यरुशलेमयु शासन यायेगु जिम्मा बिबा। व मेपि मनुत स्वयाः तसकं विश्वास याये बहःमह व परमेश्वरया ग्याःभय काइमह खः।

3 जिं इमित धया, “बांलाक निभाः मत्वतले यरुशलेमया धवाखात चायके मते। धवाखायु पिवाः च्वनीपि मनुत ज्यायु दुबल्यु हे लुखा तिनाः चुकू तयाब्यु। यरुशलेमयु च्वंपि छुं मनुत ल्य, इमित शहरया रक्षा यायेत थायु थासयु ति। अले छुं मनुतयत इमिगु छैया न्हाःने पिवाः ति।”

लिहां वःपिनिगु नां धलः

एज २:१-७०

4 शहर तःधं अले थायु यक्व दु। मनुत धाःसा कम अले आः तक नं छै मदयकानी।

5 उकिं भारदारत, हाकिमत व मनुतयत, परिवार परिवार यानाः धलखयु नां च्वयेगु निति मुकेत जिमि परमेश्वरं जितः हःपाः बियादिल। जिं दकल्यु न्हापा लिहां वःपिनिगु वंशावली लुइका। उकी थथे च्वयातःगु जिं खना।

6 बेबिलोनयामह जुनु नबूकदनेसरं ज्वनायंकूपि थुव प्रान्तयापि मनुत मध्ये अनं यरुशलेम व यहदायु थथःगु शहरयु लिहांवःपि मनुत थुपि हे खः।

7 इमि नायःपि यक्वबबेल, येशुअ, नहेम्याह, अजर्याह, राम्याह, नहमानी, मोदैकै, बिल्शान, मिसपरेत, बिबै, नेह्म व बानाह खः।

8 लिहांवःपि इस्त्राएली मिजंतयगु नां धलः व ल्याः थथे दु –

परोशया सन्तान २,१७२ मह

9 शपत्याहया सन्तान ३७२ मह

10 आराया सन्तान ६५२ मह

11 येशुअ व योअबया धरानापाखें पहत-मोअबया सन्तान २,७८ मह

12 एलामया सन्तान १,२५४ मह

13 जनुया सन्तान ७४५ मह

14 जवकैया सन्तान ७६० मह

15 बिन्नुईया सन्तान ६४८ मह

16 बेबैया सन्तान ६२८ मह

17 अज्गादया सन्तान २,३२२ मह

18 अदोनीकामया सन्तान ६६७ मह

19 बिबैया सन्तान २,०६७ मह

20 आदीनया सन्तान ६५५ मह

21 हिजकियापाखें आतेरया सन्तान १८ मह

22 हाशमया सन्तान ३२८ मह

23 बेजैया सन्तान ३२४ मह

24 हारीपया सन्तान ११२ मह

25 गिबोनया सन्तान १५ मह

26 बेथलेहेम व नतोपायापि मनुत १८८ मह

27 अनातोतयापि मनुत १२८ मह

28 बेथ-अज्मावेतयापि मनुत ४२ मह

29 किर्यत-यारीम, कपीर व बेरोतयापि मनुत ७४३ मह

30 रामा व गेबायापि मनुत ६२१ मह

31 मिकमाशयापि मनुत १२२ मह

32 बेथेल व ऐयापि मनुत १२३ मह

33 मेगु नेबोयापि मनुत ५२ मह

* 6:15 ६२१, एलल लाया निइन्यानु खुनु २ अक्टोबर ४४४ बी.सी. खः।

- 34 मेगु एलामयापि मनुत् १,२५४ म्ह
 35 हारीमयापि मनुत् ३२० म्ह
 36 यरीहोयापि मनुत् ३४५ म्ह
 37 लोद, हादीद व ओनोयापि मनुत् ७२१ म्ह
 38 सेनाहयापि मनुत् ३,९३० म्ह
 39 पुजाहारीत-

येशुअया परिवारपाखें यदायाहया सन्तान १७३ म्ह

40 इम्मेरया सन्तान १,०५२ म्ह

41 पशहरया सन्तान १,२४७ म्ह

42 हारीमया सन्तान १,०९७ म्ह

43 लेवीत-

होदबिया व कादमीएलया वंशापाखें येशुअया सन्तान ७४ म्ह

44 म्ये हालीपि -

आसापया सन्तान १४८ म्ह

45 देगःया पिवाः च्वनिपि -

शल्लम, आतेर, तल्मोन, अक्कब, हतीता व शोबैया सन्तान मुक्कं १३८ म्ह

46 देगल्यु सेवा याइपि-

सीहा, हसूपा व तब्बाओत,

47 कोरेस, सीआ, पादोन,

48 लेबाना, हगाबा, शल्मे,

49 हानान, गिदेल, गहर,

50 रायाह, रसीन, नकोदा,

51 गज्जाम, उज्जा, पसेह,

52 बेजे, मोनिम, नेपुसीम,

53 बक्बक, हकूपा, हर्हर,

54 बस्लूत, महीदा, हर्शा,

55 बर्कोस, सीसरा, तेमह,

56 नसीह, व हतीपाया सन्तान

57 सोलोमनया च्यःतय् सन्तान -

सोते, सोपेरेत, पारीद,

58 याला, दर्कोन, गिदेल,

59 शपत्याह, हसील, पोकेरेत-हसेबारीम व अमोनया सन्तान

60 देगल्यु सेवा याइपि व सोलोमनया च्यःतय् सन्तानया ल्याः मुक्क ३९२ म्ह

61 थुपि मनुत् तेल-मेलह, तेल-हर्शा, केरूब, आदोन व इम्मेरं यरूशलेमय् वःगु खः। अयन् इमिस इमि परिवार इस्त्राएलीत खः धकाः दसि बी मफुत।

62 थ्व पुचल्यु दलायाह, तोबिया, व नकोदाया सन्तान दुथ्या इपि मुक्क ६४२ म्ह

63 अले पुजाहारीत मध्ये होबायाहया सन्तान, हक्कोसया सन्तान व बर्जिल्लैया सन्तान नं लिहां वःगु खः। थ्व बर्जिल्लै गिलादी बर्जिल्लैया छम्ह

म्ह्यायलिसें ब्याहा यानाः वयागु हे नां तःगु खः।

64 इमिस वंशावलीइ थथःपिनिगु नां माल अयन् लुइके मफुत, उकि इमित अशुद्ध मानय् यानाः पुजाहारीया ज्यां लिकाल।

65 उकि राज्यपालं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी “ऊरीम” व “तुर्मीम” छ्यलाः परमप्रभुयाके छु यायेगु धकाः मन्यंतले इमित तसकं पवित्र नसा छुं

नं नये मते धकाः धाल।^{*}

66 यहदाय् लिहांवःपि मनुत्तयगु ल्याः ४२,३६० म्ह दु।

67 थुमित त्वःता इमि ७,३३७ म्ह दासदासीत व म्ये हालीपि २४५ म्ह मिसा व मिजं दु।

68 इमिके ७३६ म्ह सल, २४५ म्ह खच्चर,

69 ४३५ म्ह ऊँट व ६,७२० म्ह गधा दु।

70 अले छुं परिवारयापि नायःतयसं ज्याया निंति देछा बिल। राज्यपालं धुकुतिइ ८.५ किलोग्राम ति लुँ, ५० गः ख्वल्चा व पुजाहारीतयसं फीगु ५३०

ज्वः वसः बिल।

71 परिवारयापि मेपि नायःतयसं ज्याया निंति धुकुतिइ १७० किलोग्राम ति लुँ व १,२५० किलोग्राम ति वहः बिल।

72 मेपि मनुत्तयसं १७० किलोग्राम ति लुँ, १,१०० किलोग्राम ति वहः व पुजाहारीतयसं फीगु ६७ ज्वः वसः बिल।

73 पुजाहारीत, लेवीत, म्ये हालीपि, देगल्यु पिवाः च्वनिपि व देगल्यु सेवा याइपि थथःगु शहरय् मेपि मनुत्तलिसें च्वन। अले इस्त्राएलया मेपि मनुत्

इमिगु थथःगु शहरय् च्वन।

न्हयरागु ला क्यंबलय् सकल इस्त्राएलीत थथःगु गामय् च्वने धुंकूगु खः।^{*}

8

एज्जां व्यवस्था ब्वंगु

1 अबलय् इपि सकल मनुत् छपूँ जुयाः लः धवाखाया न्हाःनेया चुकय् मुन। अले इमिसं परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत् बियादीगु मोशाया व्यवस्थायागु सफू हयेत शास्त्री पुजाहारी एज्जायात इनाप यात।

* 7:65 ७:२५, ऊरीम व तुर्मीम थ्व परमप्रभुया इच्छा सीकित पुजाहारीतयसं छ्यलियु निगु ज्वलं खः * 7:65 ७:२५, गन्ती २७:२२ † 7:73 ७:२७ न्हयरागु ला क्यंबलय् अक्टोबर-नोभेम्बर

४४४ बी.सी. खः। * 7:73 ७:२७ १ इति १२:२; न्है १२:३

- 2 उकि नह्यरगु लाया न्हापांगु दिखुन्ह* एजां मनुत मुंग थासय व्यवस्थाया सफु हल। अन मिसा मिज व न्यना: थुइके फुग उमेर जुइ धुंकापि सकल मनुत दु।
- 3 ध्वाखाया दुने ला:गु चुकय स्थनिसें बहनि तक एजां त:सलं व्यवस्था ब्वना: न्यंकल अले मनुतयसं न्हायपं बिया: न्यन।
- 4 एजा थज्या:गु हे ज्यया निति हे दयकगु छगु सिंयागु दबुलिइ दन। वयागु जवपाखे मस्तित्याह, शेमा, अनायाह, उरियाह, हिल्कियाह व मासेयाह दनाच्वंगु दु। वयागु खवपाखे पदायाह, मीशाएल, मल्कियाह, हाशम, हशबदाना, जकरिया व मश्ल्लाम दनाच्वंगु दु।
- 5 अले दबुलिइ दनाच्वंगु एजां फुकक मनुतयसं खंक व्यवस्थाया सफु पुइकल। व सफु पुइकेवं मनुत दन।
- 6 एजां परमप्रभु दकलय त:धंमह परमेश्वरयात प्रशंसा यात। अले सकल मनुतयसं थथ:गु ल्हा: ल्हना: थथे धका: लिस: बिल, “आमेन, आमेन!” अले बैय तक छयं क्वछुका: इमिसं परमप्रभुयात आराधना यात।
- 7 लेवीत, येशुअ, बानी, शेरबियाह, यामीन, अक्कब, सबवैते, होदियाह, मासेयाह, कलीता, अजयाह, योजावाद, हानान व पलयाह मनुतयत थथ:गु थासय दनाच्वंगु हे व्यवस्था थुइकाबिल।
- 8 इमिसं परमेश्वरया व्यवस्थाया सफु बांलाक ब्वना: उकियागु अर्थ मनुतयसं थुइके फयक कनाबिल।
- 9 थथे व्यवस्थाया वचन न्यना: सकले मनुत खवयाच्वंगुलि राज्यपाल नहेम्याह, शास्त्री पुजाहारी एजा व मनुतयत स्यनाच्वपि लेवीतयसं इपि सकसितं धाल, “थौया दि परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निति पवित्र जु। उकि ख्वये मते, हाले मते।”
- 10 नहेम्याह इमित धाल, “आ: छैं वना: भिगु नसा व सा:गु दाखमघनापं भव्य न हूँ। थ:गु निति भव्य ज्वरय याये मफुपिन्त न ब्व छवयाब्यु। थौया दि इी प्रभुया निति पवित्र जु। ना: मछिके मते, परमप्रभुयागु लसता हे छिमिगु बल ख:।”
- 11 लेवीतयसं थथे धया: मनुतयत सुम्क तल, “सुम्क च्वैं, थौया दि पवित्र दि ख:, नुग: मछिके मते।”
- 12 अले सकल इस्त्राएलीत छैं वना: न्ह्यइपुइका: भव्य नल। थ:के दुगु नसा मेपिन्त इनाबिल, छाथ्या:सा व्यवस्थाया सफुति ब्वना: न्यंकगु खैं इमिसं बांलाक थुल।

बल्चाबायया नख: हंगु

- 13 नह्यरगु लाया निन्ह खुन्ह* सकल मनुतय परिवार परिवारया नाय:त, पुजाहारीत व लेवीत व्यवस्थाया वचन बांलाक थुइकेत एजायाथाय मुन।
- 14 इस्त्राएलीत नह्यरगु लाया नख:बलय बल्चाय च्वनेगु यायेमा: धका: परमप्रभु मोशापाखें आज्ञा बियादीगु खैं व्यवस्था च्वयात:गु इमिसं खंकल।
- 15 अले इमिसं थथ:गु शहरय व यस्त्रलेमय थज्या:गु बुखैं छवल, “व्यवस्था च्वया त: पें थाइडय हूँ, जैतुन, थकुरा:, मेहेदी, ताया: सिमा व मेमेगु यक्च ह: दुगु सिमाया कचामचा कयाहया: बल्चा दयकि।”*
- 16 उकि मनुत वना: सिमाया कचामचा कयाहल। अले इमिसं छैंया क:सिइ, चुकय, परमेश्वरया देग:या चुकय, ल: ध्वाखाया चुकय व एफाइम ध्वाखाया चुकय थथ:गु लागि बल्चा दयकल।
- 17 बेबिलोन लिहांव:पि सकसितं बल्चात दयका: उकी च्वन। धात्थें नूनया काय यहोश् इस्त्राएलाया नाय: जबलय निसें कया: थुबलय तक इस्त्राएलीतयसं गबलय नं थुकथं न्ह्यइपुइका: बल्चाबायया नख: हंगु मद्दिन।
- 18 न्हियान्हिथं न्हापांगु दिननिसें लिपांगु दि तक एजां परमेश्वरया व्यवस्थाया सफुति ब्वना: न्यंकल। इमिसं न्हयन्हु तक नख: हन अले च्यान्हु खुन्ह नियमकथं सभा जुल।

9

इस्त्राएलीतयसं पाप मानय या:गु

- 1 व हे लाया निइयन्हु खुन्ह* इस्त्राएलीत अपसं च्वनेत मुन। उबलय इमिसं भांग्रा फिना: थथ:गु छेनय धू तल।
- 2 इमिसं थ:पिन्त मेपि विदेशीतापखें अलग तल। थथ:गु थासय च्वना: इमिसं थथ:गु पाप व थ: पुर्जातयगु मभिगु ज्या मानय यात।
- 3 स्वकी तक परमप्रभु थ: परमेश्वरया व्यवस्था सफु इमित ब्वना: न्यंकल। अनलि मेगु स्वकी तक इमिसं थ:गु पाप मानय यायां परमप्रभु थ: परमेश्वरया आराधना यानाच्वन।
- 4 लेवीत येशुअ, बानी, कादमीएल, शबन्याह, बुनी, शेरबियाह, बानी व कनानी लेवीतयगु निति दयकगु दुबुया त्वाथलय दना: तसलं थ: परमप्रभु परमेश्वरयात प्रार्थना यात।
- 5 अले येशुअ, कादमीएल, बानी, हशबन्याह, शेरबियाह, होदियाह, शबन्याह व पतहियाह नांयापि लेवीतयसं धाल, “दना: अनादिनिसें अनन्त तक दीमह परमप्रभु इी परमेश्वरयात त:धकि।” अले इमिसं थथे प्रार्थना यात, “छिगु महिमा जा:गु ना धन्य जुइमा, व ना फुकक सुवा: व प्रशंसा स्वया: च्वय दु।
- 6 छि जक परमप्रभु ख:। छि हे आकाश, दकलय त:जा:गु आकाश व उकियागु दक्क नगुत, पृथ्वी व उकी दुगु फुकक, समुद्र व उकी दुगु फुकक दयकादिल। छि हे उपि फुककयात जीवन बियादी। अले स्वर्गया सेनां छित: आराधना याइ।
- 7 “छि अन्नमयात ल्यया: कल्दीतयगु ऊरं पित हया: वयात अन्नहाम नां तयादीमह परमप्रभु परमेश्वर ख:।”*
- 8 छि वयात थ: प्रति विश्वास बह:मह जुगु सीकादिल। अले छि वया सन्तानतयत कनानी, हिती, एमोरी, परिज्जी, यबूसी व गिगाशीतयगु देश बी धका: वलिसे बाचा चिनादिल। छि थ:गु बचं पुंकादिल छाथ्या:सा छि विश्वास याये बह:मह ख:।*
- 9 “छि मिश्र देशय जिमि पुर्जातयत जुगु दु:ख स्वयादिल, लाल समुद्र सिथय ग्वाहालिया निति हा:गु इमिगु स: छि न्यनादिल।”
- 10 मिश्रीतयसं त:धंछु जुया: जिमि पुर्जातयत क्वच्यला त:गुलि छि फारो, वया भारदार व वया देशयापि सकल मनुतयत सर्जाय बीत अजू चाइपुगु चिं व ज्या याना: थथ:गु निति थौं तक दनिगु छगु त:धंगु नां तयादिल।*
- 11 इपि गंगु बँ जुया: वने फयेमा धका: छि इमिगु न्ह्य:ने समुद्रयात ब्वथलादिल। छि मनुत गंगु बँ जुया: वन, अयनं लखय ल्चवं वांछव:गु थें इमित ल्य:व:पिन्त छि वांछवयादिल।*
- 12 छि इमित न्हिनय सुपौंया थां व चान्हय मियागु थामं लँ क्यना: यंकादिल।*
- 13 “छि सिनि पर्वतय क्वहां झ्या: आकाश इपिलिसं खैं ल्हानादिल। अले इमित पायछिगु नियम, ख:गु कानुन व भिगु विधि व आज्ञा बियादिल।
- 14 इमित थ:गु पवित्र शबाथ सीके बियादिल। अले इमित थ: दास मोशापाखें आज्ञा, विधि व नियम बियादिल।*

* 8:2 ८१२ नह्यरगु लाया न्हापांगु दिखुन्ह ८ अक्टोबर ४४४ बी.सी. ख। † 8:13 ८१३ नह्यरगु लाया निन्ह खुन्ह ९ अक्टोबर ४४४ बी.सी. ख। * 8:15 ८१५ लेवी २३:३३-३६, ४३; व्य १६:२३-२५ * 9:1 ९१२ व हे लाया निइयन्हु खुन्ह धयागु ३० अक्टोबर ४४५ बी.सी. ख। * 9:7 ९१० उत १२:३१; १२:३१; १२:३५ * 9:8 ९१० उत १२:६, १०-१२ * 9:9 ९१२ प्रस ३:२७; १४:१३-१४ * 9:10 ९१२ प्रस ३:८-१२-१३ * 9:11 ९१२ प्रस ४:२३-२४; १५:१५-१६ * 9:12 ९१२ प्रस १३:२९-२९ * 9:14 ९१२ प्रस १६:१८-२३-२४

15 “इपि नयपित्याःबलय् छिं स्वर्गं नयेत मरि बियादिल, प्याचाःबलय् त्वनेत ल्वहेंत लः पिकयादिल। छिं इमित बी धकाः बाचा यानादीगु देश्य अधिकार यायेगु आज्ञा बियादिल।”

16 “अयत्नं जिमि पुर्खातयसं तःधंछु व जिराहा जुयाः छिगु खँ मन्यं।”

17 इमिसं आज्ञा पालन यायेत म्हाः धाल अले छिं यानादीगु फुकक ज्या व अजू चाइपुगु ज्या लुममंका। इमिसं जिराहा जुयाः विरोधी जुल हाकन दासत्वय् लिहां वनेत छम्ह नायः ल्यल। अयत्नं छिं क्षमा यानादीम्ह, दयादुम्ह, नुगः क्यातुम्ह, तंचायेत लिबाकादीम्ह व दया मायां जाःम्ह परमेश्वर खः। छिं इमित त्वःतामदी।”

18 इमिसं छम्ह द्रुहया मूर्ति दयकल अले जिमित मिश्रं लिकया हःम्ह घः थ्व हे खः धकाः उकियात पुजा यात। हे परमप्रभु, इमिसं छितः गज्याःगु अपमान यात।”

19 “अयत्नं छिं इमित तसकं नुगः क्यातुम्ह कयनाः मरुमिइ वान्छवया मदी। इमित लैपु कयनीगु न्हिनयसियागु सुपौंथया थां व चान्हयसियागु मिया जः छिं चीका मदी।

20 इमित छिं स्येनेकेने यायेत थःगु भिगु आत्मा बियादिल, छिं इमिगु म्हुतुं छिगु मन्न चीका मदी व इपि प्याचाःबलय् छिं इमित लः बियादिल।

21 छिं मरुमिइ पिइदं तक इमित लहिनादिल, इमित छुं खँयागु मगाःमचाः मजुल, इमिगु वसः मगु, इमिगु तुति मना मवः।”

22 “छिं राज्यत व जातित बियाः तातापाःगु थाय् नं इनाबियादिल। सीहोन जुजुया देश हेरबोन व ओग जुजुयागु देश बाशान इमिसं त्याका काल।”

23 छिं इमित आकाशया नगु थें अन्वः सन्तान बियादिल, छिं इमि पुर्खातयतु बी धकाः बच बियादीगु देश इमिसं त्याकल अले अन चवन।”

24 “इमिसं कनान देश त्याकल, अनयापि मनुत कनानीतयत छिं इमिगु हे अधीनय बियादिल। छिं कनानीतयत इमि जुजुपि व देश्य च्वंपि मनुतलिसे थः यःथें व्यवहार यायेत इमिगु ल्हातय बियादिल।”

25 पुराः ग्वयातःगु शहरत व लरुं लाःगु देश इमिसं त्याकाकाल। भिगु भिगु सामान दगु छँ, म्हुयातःगु तुं, दाखया कयब, जैतनया सिमा व मेमेगु फलया सिमा यक्व हे इमिसं थःगु ल्हातय लाकल। प्वाः जायक नयाः इपि ल्हन, इपि छिगु फुकक भिगु ज्याया कारणं लयतायाच्वन।”

26 “अयत्नं छिकपिनि प्रजातयसं विद्रोह यात। अले इमिसं खँ मन्यन। छिगु व्यवस्थापाखें ख्वाः फस्वयकल। छिपाखे लिहां वयेत ख्याच्वः बीपि अगमवक्तातयत इमिसं स्यानाबिल। इमिसं छितः गज्याःगु अपमान यात।”

27 उकि छिं इमित इमि शत्रुतयगु ल्हातय लाकादिल। इमि शत्रुतयसं इमित क्वःत्यल। थःगु दुःखया इलय् इमिसं छिके ग्वाहालि फवन। स्वर्ग छिं लिसः बियादिल। इमित शत्रुपाखें बचय यायेत छिं थःगु तसकं नुगः क्यातुम्ह नायःत छवयाहायदिल।

28 “अयत्नं शान्ति जुइ धुंकाः इमिसं हानं पापयात, उकि छिं इमित शत्रुतयगु ल्हातय त्वःतादिल। इमिसं इमित थःगु अधीनय तल। अयत्नं हाकन इमिसं छिके ग्वाहालि फवन। स्वर्ग छिं न्यनादिल, अले छिं तसकं नुगः क्यातुम्ह जगुलि इमित तःक्वः मछि बचय यानादिल।”

29 “छिं इमित थःगु व्यवस्थापाखे लिहां वयेत ख्याच्वः बियादिल। अयत्नं तःधंछु जुयाः इमिसं छिगु नियमया विरोधय पापयात। थ्व मानय याइपिन्त जीवन दु। अयत्नं इपि जिराहा जुयाः छिपाखें फस्वल, अतेरी जुयाः इमिसं छिगु खँ मन्यन।”

30 द्रुयदसं छिं इमित थाक्क मचासें ख्याच्वः बियादिल, छिं थः अगमवक्तातयत न्वावाइगु आत्मा बियादिल, अयत्नं छिकपिनि प्रजातयसं छिगु खँ मन्यन। उकि इमित मेगु जातियापि मनुतयगु ल्हातय लाकादिल।”

31 अयत्नं छिं तसकं नुगः क्यातुम्ह जगुलि इमित त्वःतामदी, नाश यानामदी। छिं दयादुम्ह व नुगः क्यातुम्ह परमेश्वर खः।

32 “उकि हे जिमि परमेश्वर, छिं तःधंम्ह, बल्लाम्ह, मानय यायेमाःम्ह व दयामायाया बाचा पूर्वकादीम्ह परमेश्वर खः। अशशया जुजुपिनिगु इलानिसें थौं तक जिमिसं, जिमि जुजुपि, जिमि हाकिमत, जिमि पुजाहारीत व जिमि अगमवक्तात, जिमि पुर्खात व छिकपिनि फुकक मनुतयसं गुलि दुःख फयागु दु व लुमकादिसें।”

33 छिं जिमित सजाँय बियाः खःगु हे यानादिल, जिमिसं पाप याःसां छिं विश्वास याये बहःम्ह जुयादीगु दु।

34 जिमि जुजु, नायः व पुजाहारीत व पुर्खातयसं नं छिगु व्यवस्था पालन याःगु मदु। इमिसं छिगु आज्ञा व ख्याच्वः मन्यं।

35 इमिगु थःगु राज्य दुबलय नं इमिसं छिगु सेवा मयाः। अयत्नं छिं इमित भिं यानादिल। छिं इमित तःधंगु लखं लाःगु जमिन बियादिल अयत्नं इपि थःगु मभिगु ज्या लिहां मवः।

36 “स्वयादिसें, छिं जिमि पुर्खातयत फलत नयेत बियादीगु व भिगु अन्न सःगु देश्य थौं जिपि दास जुयागु दु।

37 जिमिसं पाप यानागुलि जिमि च्वय तयादीपि जुजुपिन्थाय जिमिगु बुँइ सःगु फुकक अन्न येकेमाः। इमिसं जिमित व जिमि सा द्रुहंतयत थःयत्थें याइगु। जिपि तःधंगु दुःखय लाःगु दु।

38 “थुपि फुकक कारणं जिपि इझाएलीतयसं च्वयाः थ्व बचं बी। अले जिमि नायः, लेवी व पुजाहारीतयसं थुकी सही छाप तयाबी।”

10

मनुतयसं व्यवस्था मानय यायेगु बचं ब्यगु

1 बचं भ्वंतय सही याःपि थुपि हे खः -

हकल्याहाया काय राज्यपाल नहेम्याह, सिदकियाह,

2 सरायाह, अजयाह, यमिया,

3 पशरह, अमर्याह, मल्लिक्याह,

4 हतुश, शबन्याह, मल्लक,

5 हारीम, मेरेमोत, ओबदिया,

6 दानिएल, गिन्नतोन, बास्क,

7 मश्ल्लाम, अबिया, मियामीन,

8 माज्याह, बिलेगु व शमायाह। थुपि पुजाहारीत खः।

9 लेवीत - अजन्याहाया काय येशअ, हेनादादया वंशयाम्ह बिन्नुई, कादमीएल,

10 व इमि थःनापं ज्या याइपि लेवीत शबन्याह, होदियाह, कलीता, पलयाह, हानान,

11 मीयका, रहोब, हशब्याह,

9:15 १२२५ प्रस १६३-१६५; १७१-७३; व्य १:२१ * 9:16 १२२६ गन्ती १११-११४; व्य १:२६-२९ * 9:17 १२२७ प्रस ३७१६; गन्ती १४१७८ * 9:18 १२२८ प्रस ३२१२-४ * 9:21

१२२९ व्य ८२-४ * 9:22 १२२९ गन्ती २१२४-२५ * 9:23 १२२९ उत १५५; २२:१७; यही ३:२४-२७ * 9:24 १२२४ यही ११:२३ * 9:25 १२२५ व्य ६१२०-२१ * 9:26

१२२६ प्रस ३२१-४ * 9:28 १२२८ व्य २१:२४-२६ * 9:29 १२२९ लेवी १:८५ * 9:30 १२३० २ राज १७:१२३-१२६; २ इति ३७:२५-२६ * 9:32 १२३२ २ राज १५:१९,२५; १७:३५-३६;

एइ ४:२,३,७

- 12 जक्कर, शरेबियाह, शबन्याह,
- 13 होदियाह, बानी व बनीन्।
- 14 मन्तया नायःत - परोश, पहत-मोआब, एलाम, जनु, बानी,
- 15 बुन्नी, अज्गाद, बेबै,
- 16 अदोनियाह, बिचै, आदीन,
- 17 आतेर, हिजकिया, अज्जूर,
- 18 होदियाह, हाश्म, बेजै,
- 19 हारीप, अनातोत, नैबै,
- 20 मम्पीआस, मशुल्लाम, हेजीर,
- 21 मशेजेबेल, सादोक, यद्अ,
- 22 पलत्याह, हानान, अनायाह,
- 23 होशिया, हनन्याह, हरश्ल,
- 24 हल्लोहेश, पिल्हा, शोबक,
- 25 रेहम, हशब्ना, मासेयाह,
- 26 अहिया, हानान, आनान,
- 27 मल्लक, हारीम व बानाह।
- 28 मेपि मन्त - पुजाहारीत, लेवीत, धवाखा पिवाःत, म्ये हाल्पीपि, देगल्य् सेवा याइपि, थः कलाः व सीके थुइके फुपि मस्तनाप व थः भारदार दाजुकिजापिनापं इपि फुक्कसिन् परमेश्वरया व्यवस्था मानय यायेत देश देशयापि मन्तपाखे अलग च्वनेत
- 29 मिल्य जुयाः थये धकाः पाफल, परमेश्वरया दास मोशापाखे बियादीगु परमेश्वरया व्यवस्थाकथं जुये अले इपि परमप्रभुयागु फुक्क आज्ञा, बिधि व नियम बांलाक मानय याये।
- 30 “जिमिसं थःम्यायपिं मेगु जातियापिं मन्तलिसिं ब्याहा यानाबी मखु अथवा जिमि कायपिनिगु लागि इमि म्यायपिं हये नं मखु।”
- 31 “उपि मेगु जातियापिसं शबाथ खुन्हु वा मेगु पवित्र न्हिखुन्हु मी हःगु अन्न वा मेगु सामान जिमिसं न्याये मखु। न्हयएगु देँ पतिक जिमिसं बुँइ अन्न पी मखु अले फुक्क त्यासा त्वःताबी।”
- 32 “दँयदसं जिमि परमेश्वरया देगल्य् खर्च यायेत जिपि सकसिन् ४ ग्राम वहः बी।”
- 33 जिमि परमेश्वरया देगःया सेवाया निति पवित्रगु मरि, न्हियान्हिथंया अन्नबलि व होमबलिया निति पशुत, शबाथ, अमाइ व मेगु नखःचखःबल्य् माःगु देछात, इस्राएल्या प्रायश्चित्तया निति पापबलि, अले जिमि परमेश्वरया देगःया ज्याया निति छु छु माःगु मेगु नं जिमिसं बी।
- 34 “जिमि पुजाहारीत, लेवीत व मन्तयसं व्यवस्था च्वया तः थें परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु वेदीइ छ्वयकेत दँयदसं बवःछिनातःगु इलय् पालंपाः परिवार परिवार यानाः जिमि यागु देगल्य् सिं हयेत चिशा तयागु दु।
- 35 “दँयदसं थःगु बुँइ मुनागु न्हापांगु अन्न व सिमाय सःगु न्हापांगु फलफुल जिमि परमप्रभुया देगल्य् छाये।”
- 36 “जिमिगु परिवारय-न्हापां ब्रूह काय परमेश्वरया व्यवस्था क्वःछिनातःथें परमप्रभु जिमि परमेश्वरया देगल्य्, अन्न सेवा याइपि पुजाहारीतयथाय् छाये हये। थुकथं हे सा द्रुहंया न्हापांमह मचा व फैच्वलय्चा न्हापांमह मचा जिमिसं छाये।”
- 37 “दँयदसं थःगु बुँयागु न्हापांगु अन्नया न्हायातःगु छ्वचुं व जिमिसं छायेमाःगु छ्वचुं व जिमिसं छायेमाःगु फुक्क कथंयागु फलफुल, न्हगु दाखमघ, जैतुनया चिकं जिमि परमेश्वरया देगःया धुकुतिइ पुजाहारीतयथाय् हये।
- “अले लेवीतय् थाय जिमिगु बुँयागु झिब्वय् छव्व हयेत जिमिसं बचं बी। शहरय् झिब्वय् छव्व मुनेत वःपिं लेवीतय् जिमिसं थःगु बुँइ सःगु अन्नया झिब्वय् छव्व बी।”
- 38 झिब्वय् छव्व मुंगु इलय् हास्पु वंशयापि पुजाहारी छम्ह लेवीतनापं दइ। थुकथं मुंगु झिब्वय् छव्वयागु नं झिब्वय् छव्व लिकयाः उपि लेवीतयसं जिमि परमेश्वरया देगःया धुकुतिइ हयेगु याइ।”
- 39 इस्राएलीत व लेवीतयसं देछाया अन्न, न्हगु दाखमघ व चिकं पवित्र थासय् छ्यलेगु थलबल दुगु धुकुतिइ हयेमाः। थ्व हे सेवा याइपि पुजाहारी, देगल्य पिवाः च्वनिपि व म्ये हाल्पीपि च्वनीगु थाय् खः।
- “जिमिसं थः परमप्रभु परमेश्वरयागु देगः बांलाक स्वये।”

11

यस्शलेमय् च्वनिपि मन्त

- 1 इस्राएलीयापि नायःत यस्शलेमय् च्वन। मेपि मन्तयसं चिशा तयाः झिमह्य् छम्ह मन् पवित्र शहर यस्शलेमय् वना च्वनेत ल्यल। मेपि मन्त मेमेगु शहर व गामय् च्वन।
- 2 मन्तयसं यस्शलेमय् च्वने मास्तिवय्कूपि सकल मन्तयत्त सुवाः बिल।
- 3 छुं इस्राएलीत, पुजाहारीत, लेवीत, देगल्य् सेवा याइपि, सोलोमनयाथाय् ज्या याइपि मन्तय सन्तान यहदाया थीथी शहरय् दुगु थःगु हे जमिनय् च्वन। यहदा व बेन्यामीन कुलयापि छुं मन्त धाःसा यस्शलेमय् च्वन। यस्शलेमय् च्वंविःपि प्रांतयापि म् म् नायःत थुपि हे खः।”
- 4 यहदा कुलपाखे -
उज्जियाहा काय अतायाह, उज्जियाह जकरियाया काय खः, जकरिया अमर्याहया काय खः, अमर्याह शपत्याया काय खः, शपत्याह महलालेलया काय खः। महलालेल फारेसया वंशयाम्ह खः।
- 5 बास्कया काय मासेयाह, बास्क कोल-होजेया काय खः, कोल-हाजे हजायाहया काय खः, हजायाह अदायाहया काय खः, अदायाह योयारीबया काय खः, योयारीब जकरिया काय खः। जकरियाह शेलह वंशयाम्ह खः।
- 6 यस्शलेमय् च्वनाच्चपि फारेसया सन्तान (४६८) म्ह दु। इपि सकलें नांजाःपि खः।
- 7 बेन्यामीनया कुलपाखे - मशुल्लामया काय सल्लु, मशुल्लाम योएदया काय खः, योएद पदायाहया काय खः, पदायाह कोलायाहया काय खः, कोलायाह मासेयाहया काय खः, मासेयाह इथीएलया काय खः, इथीएल यशयाहया काय खः।
- 8 अले वया ल्य् जुइपि गब्बै व सल्लै यानाः मुक्क ९२८ म्ह दु।

* 10:30 १०:२० प्रस २४:१६; व्य ७:३ * 10:31 १०:३१ प्रस २४:१०-११; लेवी २५:१-७; व्य १५:१२-२ * 10:32 १०:२३ प्रस ३०:११-१६ * 10:35 १०:३५ प्रस २४:१६; २४:२६; व्य २६:२ * 10:36 १०:३६ प्रस १३:२ * 10:37 १०:३७ गन्ती १:८-११ * 10:38 १०:३८ गन्ती १:८-११-२२ * 11:3 ११:३ न्हे ७:७-७

- 9 जिक्रीया काय् योएल इमि मू नायः खः अले हस्सेनुअया काय् यहदा जिल्लायाम्ह नेक्कू खः।
- 10 पुजाहारीतपाखे – योयारीबया काय् यदायाह व याकीन,
- 11 हिल्कियाह मश्ल्लामया काय् खः, मश्ल्लाम सादोकया काय् खः, सादोक मरायोतया काय् खः, मरायोत परमप्रभुया देगः स्वइम्ह अहीतबया काय् खः।
- 12 अले अदायाह यरोहामया काय्, यरोहाम पेलाल्याहया काय् खः, पेलाल्याह अम्सीया काय् खः, अम्सी जकरियाया काय् खः, जकरिया पशहरया काय् खः, पशहर मल्कियाहया काय् खः। ध्व वंशपाखे देगःया ज्या याइपि ८२२ म्ह दु।
- 13 अञ्जेलया काय् अमारशै, अञ्जेल अहजैया काय् खः, अहजै मशिल्लेमोतया काय् खः, मशिल्लेमोत इमेरया काय् खः। अदायाहया ग्वाहालिमित व परिवारया नायःत मुक्क २४२ म्ह दु।
- 14 अमारशै व वया ग्वाहालिमित नांजाःपि खः। इपि १२८ म्ह दु। इमि मू हाकिम हग्गदोलीमया काय् जब्दीएल खः।
- 15 लेवीतपाखे – हश्बया काय् शमायाह, हश्न अञ्जीकामया काय् खः, अञ्जीकाम हशब्याहया काय् खः, हशब्याह बुन्नीया काय् खः।
- 16 लेवीतय् नायःत सब्बतै व योजाबाद, इमिगु जिम्माय परमप्रभुयागु देगःया पिनेया ज्या दु।
- 17 मीयकया काय् मत्तन्याह, मीयका जब्दीया काय् खः। जब्दी आसापया वंशयाम्ह खः। व प्रार्थनाय सुभाय बीपिनि नायः खः। वया ग्वाहालिमित मध्ये निगुगु थाय काइम्ह बक्बुक्याह, अले शम्भुअया काय् व गालालया छय् अब्दा। व यदूतनया परिवारयाम्ह खः।
- 18 पवित्र शहरय् च्वनिपि लेवीत मुक्क २८४ म्ह दु।
- 19 देगल्य् पिवाः च्वनिपि –
- 20 अक्कूब व तल्मोन अले ध्वाखाय् पिवाः च्वनिपि इमि ग्वाहालिमित १७२ म्ह दु।
- 21 मेपि इस्राएलीत, पुजाहारीत व लेवीत यहदाया मेमेगु शहर व गामय् थथःगु सर्बयनापं च्वनीगु खः।
- 22 देगल्य् सेवा याइपि यस्शलेम दुने ओफेल त्वाल्य् च्वनीगु खः। इमि नायः सीहा व गिश्पा खः।
- 23 बानीया काय् व हशब्याहया छय् उज्जी यस्शलेमय् च्वनिपि लेवीतय् नायः खः। आसाप वंशयापि मत्तन्याह व मीयका इमि पुखांत खः। उपि आसापया सन्तान परमेश्वरया देगःया सेवाया निति भजन हालेगु जिम्मा काःपि खः।
- 23 इमिसं देगःया संगीत ज्याइवः न्हियान्हिथं पालंपाः न्हाक्रेत जुजुं नियम दयकाब्यगु खः।
- 24 इस्राएलीतयगु फुक्क ज्याया निति यहदाया काय् जेरह वंशयाम्ह मशेजेबेलया काय् पतहियाह फारसयाम्ह जुजुया प्रतिनिधि खः।

यस्शलेम पिने च्वंगु बस्ती

- 25 छुं यहदी कुलयापि मनुत थथःगु बुँ लिक्क लाःगु गामय् च्वनीगु खः। किर्यत-अर्बा व उकिया जःख् च्वंगु बस्तीइ, दीबोन व उकिया जःखः च्वंगु बस्तीइ अले यकब्सेल व उकिया गामय्।
- 26 येशुअ, मोलादा, बेथ-पातेल,
- 27 हसर-शआल, बेशेबा व उकिया जःखः च्वंगु बस्तीइ
- 28 सिक्लग, मकोना व उकिया बस्तीइ
- 29 एन-रिम्मोन, सोरा, यर्मत,
- 30 जानोह, अदुल्लाम व उकिया गामय्, लाकीश व उकिया बुँइ अले आजेका व उकिया बस्तीइ। इपि बेशेबानिसें हिन्मोमया ब्यासि तक च्वनीगु खः।
- 31 बेन्यामीन कुलयापि मनुत थुपि थासय् च्वनीगु खः। गेबा, मिकमाश, अयया, बेथेल व जःखःया गामय्,
- 32 अनातोत, नोब, हननिया,
- 33 हासोर, रामा, गितैम,
- 34 हादीद, सबोयीम, नबलत,
- 35 लोद, ओनो व गे-हरशीम ब्यासिइ नं।
- 36 यहदाय् दुपि छुं लेवीत बेन्यामीन कुलतयगु गामय् वनाः अन हे च्वन।

12

पुजाहारीत व लेवीत

- 1 शालतिएलया काय् यस्बाबेल व दकल्य् तःधमह पुजाहारी येशुअनापं बेबिलोनं लिहांवःपि पुजाहारीत व लेवीत थुपि हे खः –
- 2 सरायाह, यर्मिया, एञ्जा, अमर्याह, मल्लूक, हतूश,
- 3 शकन्याह, रेहम, मेरेमोत,
- 4 इडो, गिन्तोत, अबिया,
- 5 मियामीन, मदाहा, बिल्गा,
- 6 शमायाह, योयारीब, यदायाह,
- 7 सल्लू, अमोक, हिल्कियाह व यदायाह।
- येशुअया पाल्य पुजाहारीतय् नायःत व इमि ग्वाहालिमित थुपि हे खः।
- 8 लेवीत – येशुअ, बिन्नुई, कादमीएल, शरेबियाह, यहदा व मत्तन्याह।
- धः ग्वाहालिमिपिनापं सुभायया भजन हालेगु जिम्मा मत्तन्याहया खः।
- 9 बक्बुक्याह व उन्नी व इमि ग्वाहालिमित धाःसा सेवाया इलय् इमिगु चुलिचू दनिगु।

दकल्य् तःधमह पुजाहारी येशुअया सन्तान

- 10 येशुअ योयाकीमया बौ, योयाकिम एल्यासीब योयादाया बौ,
- 11 योयादा जोनाथनया बौ व जोनाथन यदूअया बौ खः।
- 12 योयाकीमया पाल्य पुजाहारी परिवारयापि नायःत थुपि हे खः – सरायाहया परिवारयाम्ह – मरायाह, यर्मियाया परिवारयाम्ह – हनन्याह,
- 13 एञ्जाया – मश्ल्लाम, अमर्याहया – येहोहानान,

- 14 मल्लकया — जोनाथन,
 शकन्याहया — योसेफ,
 15 हारीमया — अदना
 मेरमोतया— हल्कै।
 16 इद्रोया — जकरिया,
 गिन्नतोनया— मश्ल्लाम,
 17 अबियाया — जिक्की,
 मिन्यामीन व मोदाहाया— पिल्लै,
 18 बिलगाया — शम्भुअ,
 शमायाहया यहोनातान्,
 19 योयारीबया — मत्तै,
 यदायाहया — उज्जी,
 20 सल्ल्या कल्लै,
 अमोकया एवेर,
 21 हिल्लिकयाहया हशब्ब्याह,
 यदायाहया नतनेल।
 22 एल्यासीब, योयादा, योहानान व यदूअ दकल्य त.धंपि पुजाहारीतय् पालनिसें फारसी जुजु दाराया पाल्य तक लेवीतय् परिवारयापि नाय.तयग्
 नां व पुजाहारीतय् नाय.तयग् नां वंशावलीइ च्वःगु खः।
 23 लेवी परिवारतय् नाय.तयग् नां धा.सा एल्यासीबया छय् योहानानया इलय् तक हे वंशावलीइ च्वःगु खः।
 24 लेवीतयत् पुचः पुचलय् ब्वथलातःगु दु। उपि पुचःया नाय.त हशब्ब्याह, शेरबियाह, कादमीएलया काय् येशूअ खः। परमेश्वरया मनु दाऊद जुजुं
 ब्यग् आजा कथं परमेश्वरयात च्वाइबलय् व सुभाय् बीबलय् पालंपाः इमिगु चुलिच् दनाच्वनीगु।
 25 मतन्याह, बक्बुकयाह, ओबदिया, मश्ल्लाम, तल्मोन व अक्कब देगःया ध्वाखातय् लिक्क च्वंगु क्वथातय् पाः च्वनीपिं देगःया ध्वाखा पिवाःत
 खः।
 26 येशूअया काय् योसादाकया छय् योयाकीमया पाल्य व राज्यपाल नहेम्याह व पुजाहारी एजाया पाल्य इमिसं सेवा याःगु खः।

- यस्शलेमया पखाः देछाःगु
 27 यस्शलेम शहरया पखाः देछाःगु इलय् भुस्याः, वीणा व सारंगी थानाः लयलयतातं नखः हनेत सुभाय्या भजन हालेत थाय् थासय् च्वंपि लेवीतयत्
 इपि च्वनाच्वंगु थासं मालाः यस्शलेमय् हल।
 28 लेवी म्ये हालिपिनि परिवार, यस्शलेमय् जःखः च्वंगु थासं व नतोपातीतयग् गां गां थासं
 29 व बेथ-गिलगाल, गोबा व अज्मावितं वल। छाथ्धाःसा म्ये हालीपिन्सं यस्शलेम जःखः थःगु गां दयकातःगु खः।
 30 पुजाहारी व लेवीतयसं विधिकथं थःत शूद्र याय् धुंकाः इमिसं मनुत्, ध्वाखात व पखाः शूद्र यात।
 31 अले जि यहूदायापि नायःतयत् पखालय् थत यंका। नापं सुभाय् बीत निगू त.धंगु भजन हालिपिनिगु पुचः दयका। उपि मध्ये छपुचः पखाःया
 च्वय् जवय्पाखे, सौ ध्वाखापाखे वन।
 32 उगु पुचःया ल्यल्य होशयाह व यहूदाया बच्छि नायःपि वन।
 33 इपिनापं थुपि दु — अजर्याह, एजा, मश्ल्लाम,
 34 यहूदा, बेन्यामीन, शमायाह व यर्मिया।
 35 अले तुरही ज्वनातःपि छपुचः पुजाहारीत व जोनाथनया काय् व शमायाहया छय् जकरिया। (वया पुर्खात आसाप कुलयापि मतन्याह, मीकाया
 व जक्कूर खः।)
 36 दक्कलय् लिपा जकरियाया ग्वाहालिमित शमायाह, अज्जेल, मिललै, गिललै, माए, नतनेल, यहूदा व हनानी। इमिसं परमेश्वरया मनु दाऊदया
 बाजं ज्वनाच्वंगु दु। अले स्यनामि एजा इमिगु न्दः न्दः वन।
 37 इपि फोहरा ध्वाखा जुयाः सिधा दाऊदया शहरया त्वाथलय् पखाःया सिथय गल। अले दाऊदया छें दुगु थाय् च्वय् जुयाः पुर्बपाखे लः ध्वाखा
 तक वन।
 38 भजन हालीपिं निगुगु पुचः धाःसा उत्तरपाखे वन। जि बच्छि मनुतलिसें इमिगु ल्यू पखाःया च्वय् धुतया धरहरा लिक्क जुयाः तःब्यागु पखाः
 तक वन।
 39 अले एफ्राइम ध्वाखा, येशना ध्वाखा, न्या ध्वाखा, हन्नेलया धरहरा अले सछिम्हयसिगु धरहरा जुयाः फै ध्वाखा तक वन। पिवाः च्वनीगु
 ध्वाखाय् इपि दित।
 40 अं भजन हालीपिं मनुतय् निगुलि पुचः व जिनापं हाकिमत मध्ये बच्छि मनुत् परमेश्वरया देगलय् वन —
 41 पुजाहारीत एल्याकीम, मासेयाह, मिन्यामीन, मीकाया, एल्योएनै, जकरिया व हनन्याह,
 42 मासेयाह, शमायाह, एलाजार, उज्जी, येहोहानान, मल्लिकयाह, एलाम व एसेर नं तुरही ज्वनाः दन। अले भजन हालीपिन्सं यिज्रहियाहं स्यंथे
 तस्सलं भजन हाल।
 43 उखुद्दु यक्क बां बिल। परमेश्वरं इमित लय्तायकादीगुलि सकल मनुत् तसकं लयत्ताल। मिस्त व काय् म्हाय्पिन्सं लसता हन। इमिगु लसताया
 सः यक्क तापाक तक ताये दु।

- देछा तइगु धुक्क स्वयेत मनुत् तःगु
 44 उबलय् देगलय् छाःगु देछा तइगु धुक्क स्वयेत मनुत् तल। देछात, न्हापांगु अन्न व फलफुल व झिब्वय् छब्व नं अन तइगु खः। जःखःया शहर
 लिक्कयागु बुं व क्यबपाखे व्यक्स्थकथं पुजाहारी व लेवीतयत् दयेमाःगु देछा मुनेगु ज्या नं उपि मनुतयत् लःल्हात। यहूदायापि सकल मनुत् पुजाहारीत
 व लेवीत खनाः लयताः।
 45 छाथ्धाःसा इमिसं भजन हालीपिं व देगः पिवाःतलिसें मिलय् जुयाः दाऊद व वया काय् सोलोमनया आजा कथं थः परमेश्वरयागु आराधना व
 शूद्र यायेगु ज्या प्वंकल।
 46 यक्क न्हापा दाऊद व आसापया पाल्य संगीत स्यनीपिं दइगु खः अले परमेश्वरयात च्वाइइगु व सुभाय् बीगु भजन हालीगु खः।

47 यस्बाबेलया पालय व नहेम्याहया पालय न इस्त्राएलयापि सकल मनुतयसं देगलय भजन हालीपि व देगलय पिवाः च्वनीपिनिगु लागि न्हियान्हिं देछा बियाः ग्वाहालि याइगु खः। मनुतयसं लेवीतयत पवित्र देछा बीगु अले उकिं लेवीतयसं क्वःछिनातःगु ब्व पुजाहारीतयत बीगु खः।

13

विदेशीतपाखें अलग

1 उखुन्ह हे मनुतयत मोशाया सफु ब्वना न्यंकल। उकी सुं न अम्मोनी वा मोआबी परमेश्वरयागु सभाय गुबलें दुहां वने दइ मखु धकाः च्वयातःगु लुइकल।[☆]

2 छाथधाःसा इपि मरि व लः ज्वनाः इस्त्राएलीतलसे नापलाः मवः अले हानं इमित सराः बीत बालामयात ज्याला बियाः सतल। अयनं जिमि परमेश्वरं व सराःयात सुवाय हिलादिल।[☆]

3 मनुतयसं व व्यवस्था न्यनाः फुकक विदेशी वंशयापि सन्तानयात इस्त्राएलपाखें अलग तल।

नहेम्याहं दकलय लिपा ब्यगु आज्ञा

4 थ्व जुइ न्हाः, जिमि परमेश्वरया देगःया धुकु स्वइम्ह पुजाहारी एल्यासीबियागु तोबियालिसें यक्व हे बांलाःगु स्वापु दुगु जुयाच्वन।

5 उकिं व तोबियायात छकू तःकगु क्वथा छ्यलेत ब्यगु जुयाच्वन। न्हापा व क्वथाय अन्नबलि, धूर्पाय व देगःया सामान अले लेवीत, म्ये हालीपि व देगलय पिवाःतयगु निति इब्वय छब्व अन्न, न्हगु दाखमघ, चिकं व पुजाहारीतयगु निति देछात तइगु खः।

6 थ्व फुकक खें जुयाच्वं बलय जि धाःसा यस्शलेमय मदु, छाथधाःसा बेबिलोनयाम्ह जुजु अर्तीसास्तया* स्विइनिगु दैयं जि जुजुयाथाय लिहां वनागु खः। छु ई लिपा जुजुयाके मन्जुरी कयाः

7 जि यस्शलेमय लिहां वया। थन एल्यासीबं तोबियायात परमेश्वरया देगःया चुकय छकू क्वथा बियाः मभिगु ज्या याःगु जि सिल।

8 जितः थ्व तसकं मयल अले जि व क्वथाय दुगु तोबियायागु फुकक सामान वाछ्वा बिया।

9 जि क्वथात शुद्र यायेगु आज्ञा बिया अले जिं उपि क्वथातय परमप्रभुया देगःया सामान, अन्नबलि व धूर्पाय हाकनं तयाबिया।

10 लेवीतयत क्वःछिनातःगु इमिगु ब्व मब्यगु खें नं जि सिल। उकिं देगलय सेवाया जिम्मा काइपि लेवीत व भजन हालीपि सकलें थथःगु गामय लिहां वन थइगु नं जि न्यना।[☆]

11 उकिं जि हाकिमतयत हक्काः धया, “परमेश्वरया देगःयात छाथ वास्ता मयानागु?” अले जि लेवीतयत सःताः हाकनं इमिगु थथःगु हे ज्याय तया।

12 अबलय सकल यहदीतयसं हानं अन्न, दाखमघ व चिकंया इब्वय छब्व धुकुतिइ हल।[☆]

13 देगःया धुकु स्वयेत जि पुजाहारी शेलेम्याह, व्यवस्थाया स्यनामि सादोक व लेवी पदायाहयात जिम्मा बिया। जक्कुरया काय व मतन्याहया छय हानायात इमि ग्वाहालिमि ल्यया। छाथधाःसा इमित विश्वास बहःपि मानय याइगु अले थः धुकुकिजापिनिगु दथुइ इनेगु इमिगु ज्या खः।

14 हे जिमि परमेश्वर, जिगु थ्व ज्या जिगु भिया निति लुमंका तयादिसैं। अले जि जिमि परमेश्वरया देगःयागु व उकिया सेवाया निति थुलि विश्वास बहःम्ह जुयाः छु यानागु दु उकियात हयाछ्वयादी मते।

15 उबलय शबाथ खुन्ह यहदायापि मनुतयसं दाखयात तिस्त्यानाच्वंगु व अन्न मुंकाः दाखमघ, दाख, यःमरि व मेमेगु किसिमयागु कु गधया म्हय तयाच्वंगु जि खना। इमिसं थुपि फुकक मीत यस्शलेमय शबाथ खुन्ह हइगु जुयाच्वन। उकिं उखुन्ह नयेगु नसा म्यगुलि जिं इमित ख्याच्वः बिया।[☆]

16 यस्शलेमय च्वनिपि दुरोसयापि मिजंतयसं नं न्या व मेमेगु फुकक किसिमयागु मीगु सामान हयाः शबाथ खुन्ह यहदायापि मनुतयत मीगु जुयाच्वन।

17 अले जिं यहदायापि भारदारतयत हक्काः धया, “शबाथयात अपवित्र यानाः छिमिसं थ्व छु यानागु?”

18 छु छिमि पुरांतयसं नं थज्याःगु ज्या याःगुलि झी परमेश्वरं झीके व थ्व शरय फुकक विपतित हयादीगु मखु ला? आः छिमिसं शबाथयात अपवित्र यानाः अज्ज परमप्रभुया तं अपव्यका इस्त्राएलतयगु विरोध यानाच्वंगु दु।”

19 शबाथया न्हाः यस्शलेमया धवाखातय छिउंसे अयनं बलय जि धवाखात तीगु व शबाथ सिमधःतले मचायकेगु आज्ञा बिया। शबाथ खुन्ह छुं नं कु दुने हये मफयेमाः धकाः जिं धवाखाय पिवाःत तया।

20 छकः निकः थीथी कथंया सामान मीपि बन्जातयसं यस्शलेमया पिने हे चा छयाये माल।

21 जि इमित थथे धयाः ख्याच्वः बिया, “छिपिं छाथ चान्हय चान्हय शहरया पखाः लिक्क च्वनाच्वनागु? छिमिसं हाकनं थथे यात धाःसा जिं छिमि त सजायें बी।” उखुन्हमिसं इपि शबाथ खुन्ह वयेगु त्वःतल।

22 अले जि लेवीतयत थःत शुद्र यायेत व शबाथयात पवित्र तयेत वनाः धवाखाय पिवाः च्वनेत आज्ञा बिया।

हे जिमि परमेश्वर, थ्व नं जिगु निति लुमंका तयादिसैं। अले छिगु दया मायां जितः दया यानादिसैं।

23 उबलय नं यहदायापि छुं मनुतयसं अश्रदो, अम्मोन व मोआबयापि मिस्तलसे ब्याहा याःगु जि खना।

24 इमि मस्त मध्ये बच्छिसिनं अश्रदोदी भाय ल्हाइगु वा मेपि मनुतयगु भाय ल्हाइगु इमिसं यहदाया भाय ल्हाये मसः।

25 जि इमित हक्काः सराः बिया, जिं छुं मनुतयत दयाः अले इमिगु सँ पुया। अले जि इमित जिपि व जिमि काय म्हायपिन्सं अवलि गुबलय नं मेगु जातिलिसे ब्याहा याये मखु धकाः परमेश्वरया नामय पाफयका।[☆]

26 जि इमित धया, विदेशी मिस्तलसे सोलोमन जुजुयात पाप याकेब्यगु खः। व मेगु फुकक जातियापि जुजुपि स्वयाः तःधं। परमेश्वरं वयात माया यानादिल, अले फुकक इस्त्राएलयाम्ह जुजु ल्ययादिल। अयनं व थ्व हे पाप यात।[☆]

27 अले छु जिमिसं छिमिगु खें न्यनेगु ला! अले विदेशी मिस्तलसे ब्याहा यायेगु ला! झी परमेश्वरयात विश्वासयात यायेगु तसकं मभिगु ज्या यायेगु ला!

28 दकलय तःधंम्ह पुजाहारी एल्यासीबया काय योयादाया छम्ह काय होरोनी सन्बलतया जिलाजं खः, उकिं जि वयात जिथासं तापाक्क लिना छ्वया।[☆]

29 हे जिमि परमेश्वर, इमित लुमंकादिसैं छाथधाःसा पुजाहारीया ज्या यात व पुजाहारीतय व लेवीतयगु बाचायात अशुद्र याःगु दु।

30 थुकथं जिं इमित फुकक मेगु जातितपाखें शुद्र याना, अले पुजाहारीतयत व लेवीतयत थथःगु ज्याय ल्यया।

31 हान जि सिंया देछा हयेगु व न्हापा सःगु अन्न हयेगु ई क्वःछिना बिया।

हे जिमि परमेश्वर, जिगु भिया निति जितः लुमंकादिसैं।

☆ 13:1 १३:१-२ ब्य ३:३-५ ☆ 13:2 १३:२ गन्ती २२:२-५ * 13:6 १३:६ फारसयाम्ह जुजु अर्तीसास्तयात बेबिलोनयाम्ह जुजु धकाः नं धाइ † 13:6 १३:६ स्विइनिगु दैयं थथे धयागु २३ बी.सी. खः। ☆ 13:10 १३:१० ब्य १:२-१९ ☆ 13:12 १३:१२ मती ३:१० ☆ 13:15 १३:१५ प्रस २०:१०-१५; ब्य ५:१२-१४; यर १:७-१२-२२ ☆ 13:25 १३:२५-२६ प्रस ३:२१-२५; ब्य ७:१५-१८ ☆ 13:26 १३:२६ २ शम्य १:२:२५-२६; १ राज ११:१-८ ☆ 13:28 १३:२८ न्हे ४:१२

एस्तरया सफू म्हसीका

एस्तरया सफुलिइ जगु घटना फारस देशयाम्ह जुजु अहासरस चिकुलाबलय च्वनीगु दरबारय जुगु खः।
व हे दरबारयाम्ह रानी एस्तर थ्व सफुयाम्ह मू मनू खः। व मां बौ मदुह छम्ह यहदी खः। वया तःबाया काय मोदकैन वयात थःम्ह म्हाय थें यानाः
लहिनातःगु खः। व तसकं बांलाःम्ह व ब्याहा मजुनिम्ह मिसा खः। अथे जुयाः हे व रानी जुइदत।
वं ज्यान पानाः यहदीतयत इमि शत्रुतयगु ल्हातं नाश जुइगुपाखें बचय यात। व खँ थ्व सफुलिइ बांलाक च्वयातःगु दु।
पूरीम धाःगु नखः गथे यानाः शुरु जुल अले उक्रिया अर्थ छु खः धकाः नं थ्व सफुलिइ च्वयातःगु दु।
थ्व सफु सुनां च्वःगु धकाः सी मटु। अयतं यहदी जातिया बारे बांलाक स्पूह मनुखं थ्व च्वःगु खः धकाः झीसं सीकाकाये फु।
थ्व सफु ४६५ ई.पू.पाखे अहासरस सीधुंकाः च्वःगु खः। थ्व सफुया घटना एजा व न्हेम्याहया सफुया घटना स्वयाः छगु पुस्ता न्हाः जुगु खः।

धलः पौ

एस्तर रानी जुगु १:१-२:२३
हामानं यहदीतयत नाश यायेगु ग्वासाः खःगु ३:१-५:१४
हामानयात ज्यान सर्जोय ब्यगु ६:१-७:१०
यहदीतयसं थः शत्रुतयत बुकगु ८:१-१०:३

एस्तर

वशती रानीपाखे अहासरस जुजुया अपमान

- 1 अहासरस जुजुया पालय जुगु घटनात थन बयान यानातःगु दु। उगु इलय थ्व हे अहासरस जुजुं भारतमिसे कृश देश तक सछि व निइन्हयगु प्रान्तय शासन याइगु खः।
- 2 उबलय अहासरस महाराजं थःगु राजधानी शशनय च्वंगु गइी शासन याइगु खः।
- 3 वं शासन याःगु स्वदँ दुबलय थः फुक्क भारदारत व हाकिमतयत सःताः तःधंगु भव्य न्यायकल। राजकुमारपिं, फारसी व मादी सेनातय मू नायःत व प्रान्त प्रान्तया बडा-हाकिमत नं लायकुलिइ थ्यंकः वल।
- 4 सछि व चयन्हु तक जुजुं थःगु राज्ययागु झःझः धाःगु तःजिगु सम्पति व वैभव क्यन।
- 5 अंनं लिपा जुजुं थःगु राजधानी शशन शहरय च्वपिं तःधपिं, चिधपिं, सकलें मनुतयत सःताः भव्य नकल। थुकथं जुजुया लायक्या न्हाःने च्वंगु बौचाय भव्य नयेगु ज्या न्हयन्हु तक जुल।
- 6 बौचाय तयगु व वँचुगु सूती कापःया पदांत यखवानातःगु खः। उपिं पदांत दुः ल्वहंया थामय दगु वःया चाःचाय तयगु व प्याजी रंगयागु सूती कां चिनातःगु दु। द्वाउंगु ल्वहं, दुः ल्वहं, मोती व मेमेगु मू वंगु ल्वहं छायपिया तःगु बैय लुं व वःया सोफात तयातःगु दु।
- 7 थीथी कथंयागु लुँयागु ख्वल्चाय जुजुं दरबारय त्वनीगु दाखमघ नुगः मस्यासे सकसितं त्वनेत इनाबिल।
- 8 अन सुयातं करं त्वेकगु नियम मदु। बरु फुक्क मनुतयगु इच्छा थुइकी धकाः महाराजं थःगु धुकुति दाखमघ त्वंकीपि चयःतयत उजं बियादिल।
- 9 उगु हे इलय रानी वशती नं जुजु अहासरसया लायकुलिइ मिसातयत सःताः भव्य नकल।
- 10 न्हयन्हु खुन्हु महाराज नं दाखमघ त्वनाः लसतं हनाच्वन। अले वं थःगु सेवा याइपिं न्हयन्हु नपुंसकत महमान, बिज्या, हर्बोना, बिना, अबगथा, जेथेर व कर्कासायात सःतल।
- 11 इमित रानी वशतीयात श्रीपिच पुइकाः थःथाय हजि धकाः जुजुं उजं बिल। रानी तसकं बांलाःम्ह हिंसि दुह जुयाच्वन। उकिं वं वयागु हिंसि सकल मनुत व भारदारतय न्हाःने क्यने मास्ति वयकगु खः।
- 12 इमिसं वनाः महाराजयागु उजं रानी वशतीयात न्यंकल। तर रानी वये मानय मजुल। उकिं जुजु तसकं तम्बल, तमं मि जुल।
- 13 नियम कानूनकथं छु याःसा जी धकाः सःस्पूपि मनुतयके महाराजं सल्लाह काल।
- 14 महाराजं अप्वः यानाः देशया कानून व नियम स्पूपि फारस व मादीया न्हयन्हु भारदारत कर्शोना, शेथार, अदुमाथा, तशींश, मेरेस, मर्सेना व ममुकानपिन्के सल्लाह काइगु खः। इपिं महाराजलिसे सतीपिं खः, थुपिं न्हयन्हु महाराजया न्हाःने वनेगु अधिकार दुपिं खः अले इमित देशय तःधंगु मान व पद नं बियातःगु खः।
- 15 महाराजं इमित न्यन, “नपुंसकपाखे जिं बियागु उजं मानय मयाइम्ह रानी वशतीयात गज्याःगु सर्जोय बी माली? कानूनं छु धाइ?”
- 16 अले ममुकानं महाराज व सकलें भारदारतय न्हाःने थथे लिसः बिल, “रानी वशती महाराजयागु जक मखु महाराज अहासरसया फुक्क प्रान्तया भारदार व मनुतयगु बेइज्जत याःगु दु।
- 17 रानी थथे याःगु ज्या फुक्क मिसातयसं न्यनी अले थुकिं यानाः इमिसं नं थः भाःतयात मानय मयाइ। अले इमिसं थथे धाइ, ‘महाराज अहासरसं रानी वशतीयात थःथाय हयत उजं बियादिल तर रानी वये मानय मजुल।’
- 18 रानी थुकथं व्यवहार याःगु खँ फारस व मादीया भारदारतय कलाःपिन्सं न्यनेवं हे इमिसं नं थः भाःतपिन्त अथे हे व्यवहार याइ। अले थुकिं यानाः फुक्कभनं थः भाःतपिन्त हनाबाना तयेगु त्वःताछ्वइ अले भाःतपिं थः कलाःपिनापं तम्बइ।
- 19 “छसपोलया इच्छा दःसा वशती रानी थनिमिसं गुबलें छसपोलया न्हाःने वये दइ मखु धकाः शाही उजं बियादिसँ। थ्व उजं फारस व मादीतयगु कानूनय गुबलें महिलियुकथं च्वकादिसँ। अले वशती रानी स्वयाः बहःम्ह व बांलाःम्ह मिसायात रानी जुइ बियादिसँ।
- 20 थुकथं जुजुयागु शाही उजं देशय सकसितं न्यंकीबलय तःमि, चीमि सकलें मिसापिन्सं थःथः भाःतपिनिगु हनाबाना तयेगु याइ।”
- 21 जुजु व सकलें भारदारपिन्सं थ्व सल्लाह ययकल अले महाराजं ममुकानया सल्लाहकथं ज्या यात।
- 22 अनलि सकल मिजंत थथःगु छँय मालिक जुइ अले वयागु उजं सकल छँजःपिन्सं मानय याये हे माः धकाः महाराजं फुक्क प्रान्तय थीथी भाय ल्हाइपिन्त इमिगु थथःगु भाषां व लिपिकथं थःगु उजं च्वयाछवत।

2

न्हम्ह रानी माःगु

- 1 थनलिपा थःगु तं क्वलाये धुंकाः जुजुं वशती रानी वं याःगु ज्याया विरोधय पिकाःगु उदी लुमकाच्वन।

- 2 अथे जुया: जुजुयात सल्लाहबीपि थ: भारदारतयसं थथे सल्लाह बिल, “छसपोलया निति बांबांला:पि ब्याहा मजुनिपि मिसात मालेत छवयादिसँ।
- 3 छसपोल थ: भारदारतयत देशया फुक्क प्रान्त्य दुपि बांबांला:पि बिया मछ्वनिपि मिसात राजधानी शूनय च्वंगु मिसात तइगु दुनेया लायकुलिइ हयेत उजं बियादिसँ। अले इमित जुजुया मिसात क:घाना च्वंमह नपुंसक हेगेयात जिम्मा बियादिसँ। इमित थीथी कथंया समा: ज्वलं न बियादिसँ।
- 4 अले छसपोलं गृह मिसा ययकादी वयात हे वशती रानीया पलेसा रानी दयकादिसँ।” जुजुयात थ्व सल्लाह येल अले वं अथे हे यात।
- 5 राजधानी शूनय मोर्दकै नां दुम्ह छह यहदी च्वनीगु जुयाच्वन। मोर्दकै याइया काय, शिमीया छ्य व कीशया छुइ अले बेन्यामीन कुलयाम्ह ख:।
- 6 बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसर् यहादाया जुजु यहोयाकीननाप ज्वना: यरूशलेमं यंकूपिनिगु पुचलय मोर्दकैया परिवार न दुगु जुयाच्वन।
- 7 मोर्दकैया एस्तर नांयाम्ह ककाया म्हाय छम्ह दु। एस्तरया हिब्रू नां हदस्सा ख:। व तसकं बांला:म्ह व हिंसि दुम्ह ख:। वया मां-बौ सीधुंका: मोर्दकै: वयात थ: म्हाय थें याना: लहिनात:गु ख:।
- 8 जुजुया उजं न्यके धुंका: राजधानी शूनय यक्व मिसात हल। उपि मध्ये एस्तर न छम्ह ख:। अले वयात न मिसात च्वनीगु दुनेया लायकुलिइ जुजुया मिसात क:घाना च्वंमह नपुंसक हेगेयात जिम्मा बिल।
- 9 एस्तरयात खना: हेगे तसकं लयताया: वयात यक्कल अले एस्तरं वपाखें दया काये खन। थथें हे वं एस्तरयात समा: यायेत समा: ज्वलं व थीथी कथंया नसाज्वलं हयाबिल। एस्तरयात मिसात च्वनीगु लायकुया दुनेयागु दक्वसिबय बांला:गु थासय यंकातल अले वयात समा: यायेत न्हयम्ह लायकुलिइ ल्ययात:पि भ्वाति छवत।
- 10 मोर्दकैया आज्ञा कथं एस्तरं थ: छम्ह यहदी ख: धयागु खँ सुपिकात:गु जुयाच्वन।
- 11 एस्तरयात छुं जुइ ला धका: सीकेत मोर्दकै न्हियान्हिथं मिसात तइगु छँया चुकया लिक्क चा:हिला च्वनीगु
- 12 मिसायात महाराज अहासूरसया न्हा:ने यंके न्हा: वयात दच्छि थीथी कथं समा: यायेगु याइ, खुला तक मूर्या चिकं व खुला तक चिकं व अतरया चिकं न थाकेगु याइ। अले तिनि छम्ह छम्ह याना: पालंपा: जुजुयाथाय यंकीगु ख:।
- 13 सुं न मिसा जुजुया लायकुलिइ वनीबलय वं फ्वंगु न्हाथें ज्या:गु खँ वयात मिसात तइगु छँनं यंके बी।
- 14 बहनी व जुजु थ: च्वनीगु क्वथाय वनीगु अले कन्हय सुथय व मिसात तइगु मेगु छँय नपुंसक शाश्रजया जिम्माय वनीगु ख:। जुजुं नां कया: मस:तुतले व हाकनं जुजुयाथाय वने दइ म्हु।

एस्तर रानी जुगु

- 15 एस्तरया बौ अबीहेल ख:। व मोर्दकैया कका ख:। थ्व हे मोर्दकैया थ: म्हाय थें लहिनात:म्ह एस्तरया जुजुयाथाय वनेगु पा: वल। वं मिसातयत क:घाना च्वंमह नपुंसक हेगे सल्लाह ब्यगु खँ बाहेक मेगु छुं न मयंकु। एस्तरयात खंक्वसिनं तसकं बांला: तायकेगु ख:।
- 16 थुकथं अहासूरसं राज्य या:गु न्हयदंया तेबेत धाइगु झिला दुबलय एस्तरयात जुजु च्वनेगु थासय यंकल।
- 17 जुजु मेपि ब्याहा मजुनिपि मिसातयत स्वया: एस्तरयात यक्व: माया यात। अले वयात तसकं यक्कल। अले वयागु छेनय श्रीपेच पुइका: वशतीया थासय वयात रानी यात।
- 18 अनलि जुजुं एस्तरयात त:धंगु मान बिया: सकल भारदारत, हाकिमतयत स:ता: त:धंगु भव्य न्यायक्कल। अले जुजुं फुक्क प्रान्त्य बिदा बीगु घोषणा यात अले जुजुं बीमा:गु कोसेलि इनाबिल।
- मोर्दकैनं जुजुयागु ज्यान बचय या:गु
- 19 निक्व खुसि जुजुं ब्याहा मजुनिपि मिसात मुंकबलय मोर्दकै जुजुया लायकुया म धवाखाय च्वनाच्वंगु ख:।
- 20 मोर्दकैनं धाथें एस्तरं थ: यहदी ख: धयागु खँ सुयात मसीकु। थ्व खँ मोर्दकैनं धा:गु ख: अले वं थ्व खँ मवां थें बांलाक मानय यात।
- 21 छन्हु मोर्दकै जुजुया धवाखाय च्वनाच्वंबलय निम्ह जुजु धवाखा पिवा: बिथांना व तेश्र जुजुनाप असन्तोष जुया: जुजुयात स्यायेगु ग्वासा: खल।
- 22 थ्व मोर्दकैनं सिया: एस्तर रानीयात धयाबिल। रानी मोर्दकैया नां कया: जुजुयात थ्व खँ धयाबिल।
- 23 थ्व खंयात कया: न्यकं दुवाला: स्व:बलय धाथें ख: धयागु दसि लुल अले जुजुं उपि निम्ह मन्यात थामय यख्खाया: स्यानाबिल। थुपि फुक्कं खँ जुजुयागु न्हा:ने इतिहासया सफुलिइ च्वल।

3

यहदीतयत नाश यायेगु हामानया ग्वासा:

- 1 छुं इ लिला अहासूरस जुजुं अगागि हम्मदाताया काय हामानयात वनापं ज्या याइपि मेपि भारदारत स्वया: अक्व: पद थकया: देय्या प्रधान मन्त्री यात।
- 2 सकल भारदारतयसं जुजुं उजं ब्यक्थं हामानयात पुलि चुया: भागि याइगु ख:। मोर्दकैनं धा:सा वयात पुलि चुया: भागि याइ मखुगु जुयाच्वन।
- 3 छन्हु लायकुया हाकिमतयसं मोर्दकैयात न्यन, “छिसं छाय जुजुया उजं मानय मयानागु?”
- 4 इमिसं न्हियान्हिथं वयात थथे हे जक न्यनीगु। तर वं उमिगु खंयात वास्ता हे मया:। थथे मोर्दकैनं मानय मया:गु खँ हामानं सह याइ कि मयाइ धका: सीकेगु निति इमिसं हामानयात थ्व खँ न्यंक वन। छाथ्या:सा “जि यहदी ख:” धका: मोर्दकैनं इमित धा:गु ख:।
- 5 मोर्दकैनं पुलि चुया: भागि मया:गु खँ हामानं सिल अले व तसकं तम्बल।
- 6 हामानं मोर्दकै यहदी ख: धयागु खँ सिसेलि वयात जक सजौंय मब्युस्य अहासूरसया फुक्क देशय च्वंपि यहदीतयत व मोर्दकैयात स्यायेगु उपाय माल।
- 7 अहासूरस जुजुया झिनिदंया न्हापांगु ला वा निसान लाय हामानया न्हा:ने न्हि व ला क्व:छीगु निति इमिसं चिशा तल। व चिशायात “पूर” धका: धाइगु ख:। चिशा झिनिला दुखन्हु वा अदार ला खन्हु लात।
- 8 अले हामानं अहासूरस जुजुयात धाल, “छसपोलया राज्य दुने छगु जाति देय्या फुक्क प्रान्त्य मनूतय दथइ च्वनाच्वंगु दु। इपि ब्यागल च्वना वयाच्वंगु दु। इमिसं पितिथिति मेगु फुक्क जातितयगु स्वया: पा। इमिसं छसपोलया नियम कानून न मानय मया:। छिसं इमित सह यानाच्वनेगु बांला: मजु।
- 9 यदि छसपोलया इच्छा दत धा:सा इमित नाश यानाछवयेगु निति छगु उजं पौ च्वयाबियादिसँ। थ्व ज्या याइपि छसपोलया हाकिमतयगु निति जि जुजुया धुकुति जम्मा यायेत स्वंगु लाख पिइद्र: किलोग्राम वह: बी।”
- 10 अले जुजुं राज्यया छाप दगु अंगु थ:गु पचिनं ल्वया: यहदीतय शत्रु हम्मदाताया काय हामानयात बियादिल।
- 11 जुजुं हामानयात धाल, “थ्व वह: थके ति! उपि मनूतयत छन्त छु याये मास्ति व व हे या!”

12 अनलि न्हापांगु लाया शिस्वन्हु खुन्हु जुजुया सकल छ्यान्जेतयत् सःतल। अले हामानया उज्जकथं जुजुया मन्त्रीत, फुक्क प्रान्तयापि बडा-हाकिमत अले देशया थीथी जातियापिनिगु नायःतयत् अहासरसया नामय व जुजुयागु हे छाप तथाः इमिगु थःगु हे भाषां पौ च्वयाः छवत।

13 उजो पौ च्वनाः हुलाक्रीत देशया फुक्क प्रान्तय वन। उकी थ्व उजं दु, अदार धाइगु झिनिलाया शिस्वन्हु खुन्हु फुक्क यहदीतयत्, ल्यायम्हपि, बुरापि, मिसात, मस्तयत छन्हु हे स्थानाछव। भचानं दयामाया मयासें इमित स्थानाछव अले इमिगु सम्पति लाका का।

14 थ्व उजं फुक्क प्रान्तय कानूनकथं पिकाः अले मन्तु उखुन्हुया लागि थम्हं यायेमाःगु ज्या यायेत तयार जू धकाः थ्व जुजुया उजं देशयापि फुक्क मन्तयथायु छवत।

15 जुजुया उजं राजधानी शशनय च्वंपि सकल प्रजातयत् न्यंकल। हुलाक्रीत यानकनं वनाः थ्व समाचार प्रान्त प्रान्तयु थ्यंकल। शशन शहरयु हलचल जुल। जुजु व हामान धाःसा त्वनेत फेतुल।

4

मोदैकैय मोदैकैय ग्वाहालि फवंगु

1 थ्व फुक्क खँ न्येवं मोदैकैय थःगु वसः खुत, भांगा फिनाः नली बुलाः तःसलं हालाः विलाप यायां शहरया प्यखेरं चाःहुलाजुल।

2 व राजदरबारया मू धवाखा तक वन, छायाःसा भांगा फिनातःम्ह सुं नं मनु दरबारयु दुने दुहां वने दइ मज्जु।

3 जुजुया उजं न्यंकगु फुक्क प्रान्तय यहदीत छवछवं अपसं च्वनाः तसकं दुःख मन तायेकाः विलाप यात। इपि मध्ये यक्वसिनं भांगा फिनाः नउलय वारातुलाच्वन।

4 एस्तर रानीया भ्वाति व नपुंसकत वयाः मोदैकैय छु याःगु खः व वयात न्यंकल, अले एस्तरं तसकं दुःख मन तायकल। भांगा त्वयाः लं प्यु धा धकाः मोदैकैय निति लं बियाछवत। तर वं व मकाल।

5 अनलि एस्तरं थःगु सेवा यायेत तयातःम्ह जुजुया छम्ह नपुंसक हताकयात सःताः मोदैकैयात छु दुःख परेजुया च्वंगु दु, छाया थथे यानागु धकाः न्यना वा हँ धकाः छवत।

6 हताक दरबारया लुखा न्हाःने च्वंगु शहरया चकंगु चोकय वनाः मोदैकैयात नापलाः वन।

7 अले मोदैकैय थःत छु जुयाच्वंगु खः व फुक्क खँ व हामानं यहदीतयत् नाश यायेगु निति गुलि धिबा जुजुया धुकुतिइ बी धकाः धाःगु खः व नं हताकयात कनाबिल।

8 यहदीतयत् नाश यायेगु उजं दुगु व शशनय पिकाःगु जुजुया उजं पौया छगु नक्कल व हताकयात बिल। व यंका एस्तरयात ब्यु अले फुक्क खँ वयात कं अले वं जुजुयाथाय वनाः धयाबीमा व थःगु जातिया मन्तयके जुजुया दया दयेमा धकाः मोदैकैय एस्तरयाथाय बुखें बीत हताकयात लिताछवत।

9 हताक एस्तरयाथाय वनाः मोदैकैय धाःगु फुक्क खँ न्यंकाबिल।

10 अले एस्तरं हताकपाखें हाकन थ्व बुखें मोदैकैयाथयु धयाछवत,

11 “भारदारतयसं व प्रान्तया फुक्क थासय च्वंपि मन्तयसं जुजुया थ्व आज्ञा सि हे स्यु, सुं नं मनु, व मिसा जुइमा वा मिजं जुइमा जुजुं मसःतसे दुनेया चुकय दुहां वल धाःसा वयात स्थानाछवइ। न्हाथेसां जुजुं लुंया राजदण्ड वयापाखें ल्हन धाःसा व बचय जुइ। जि थः हे जुजुयाथाय वने मटुगु स्विन्हु दये धुकल।”

12 अले एस्तरं धाःगु खँ मोदैकैयात कन।

13 वं एस्तरयात थथे धकाः लिंसः छवयाहल, “थथे बिचाः याये मते, छ दरबारयु दुने जुजुयाथायु दुगुलि फुक्क यहदीतयु मध्ये छ छम्ह जक म्वाये फइ।

14 थज्याःगु इलय छ सुक च्वन धाःसा यहदीतयु निति ग्वाहालि व छुत्कारा मेगु थासं हे वइ। छ व छिमि बौया सन्तान धाःसा नाश जुयावनी। सुनां स्यु धकाः थज्याःगु ईया लागि हे छ रानी जूगु खः ला की?”

15 एस्तरं मोदैकैयात थथे लिंसः छवयाहल,

16 “शशनय वनाः नापलाकव फुक्क यहदीतयत् जिगु निति अपसं च्वनेत मुंकी। स्वन्हु स्वचा तक छुं नं नसा नये मते अले लः तक त्वने मते। जि व जिमि भ्वाति नं छिकपि थँ तु अपसं च्वन। अनलि कानूनया विरोध हे जूसां जि जुजुयाथाय वने। थथे यानाः जि सीमासां सी।”

17 अनं मोदैकै वनाः एस्तरं उजं ब्यु थँ हे यात।

5

एस्तरं जुजु व हामानयात भव्य सःतुगु

1 अपसं च्वंगु स्वन्हु खुन्हु एस्तरं थःगु शाही वसः पुन। अले दरबारया दुने च्वंगु चुकय वनाः दनाच्वन। उबलय जुजु लुखापाखे स्वयाः सिंहासनय फेतुनाच्वंगु खः।

2 जुजुं एस्तर रानीयात चुकय दनाच्वंगु खन। एस्तर रानीयात खनाः लयताल, अले लहातय दुगु लुंया राजदण्ड व पाखे ल्हन। एस्तर वनाः राजदण्डयागु च्वकायु ज्वंवन।

3 जुजुं वयात धाल, “रानी एस्तर छन्त छु माल? छं न्हागु हे फवसां बी, जिगु बच्छि राज्य तक छन्त बी।”

4 एस्तरं लिंसः बिल, “महाराज, छसपोलयात येल धाःसा जिं छिगु लागि ज्वरयु यानागु भव्य भपीत थौं हामाननापं झासँ।”

5 एस्तर याःगु इच्छा पूवकेगु निति जुजुं थथे हे हामानयात सःतके छवत। अले जुजु व हामान एस्तरं ज्वरयु यानातःगु भव्य नयेत वन।

6 दाखमध त्वंत्वं जुजुं एस्तरयात धाल, “छं जिके न्हागु हे फवसां जि छन्त बी। छंगु इनाप छु छु? जिगु बच्छि राज्य तक छन्त बी।”

7 एस्तरं लिंसः बिल, “जिगु बिन्ति व इनाप थ्व दु,

8 छसपोलं जितः यक्कादियागु खःसा जि फवनागु खँ पूर्वकादीगु खःसा अले जि इनाप यानागु खँ छितः यल धाःसा, कन्हय हे जिं छसपोल व हामान जिं ज्वरयु यानागु भव्य भपीत झासँ। कन्हय हे जिं छसपोलयात थःगु खँ धाये।”

हामानं मोदैकैयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वःगु

9 उखुन्हु हामान लयतातां व खुसि जुजुं लिहां वन। तर वं मोदैकैयात दरबारया मू धवाखाय थःगु न्हाःने मदसे व मयासें च्वनाच्वंगु खनाः व तसकं तंम्बल।

10 तर थम्हं थःत कःघानाः व छँ वन।

अनलि व थः पासापिन्त व थः कलाः जेरेशयात सःतके छवत,

11 अले हामानं इमित थःके धनःसम्पति व कायपि यक्व दु धकाः धक्कु त्वःतल। जुजुं थःत तःधंगु पद ब्युगु व मेपि भारदारत व हाकिमत स्वयाः गुलि तःधं धकाः इमित धक्कु त्वःतल।

12 हामाननं धाल, “उलि जक मखु, रानी एस्तंरं ज्वर्य या:गु भ्वय नयेत जुजु व जित: जक इनाप या:गु ख:। अले कन्हय नं जित: जुजुनापं वं ज्वर्य या:गु भ्वय नयेत इनाप या:गु दु।

13 गबले तक जिं यहदी मोदैकै दारबारया मू ध्वाखाय फेतुनाच्वंगु खनी उबलय तक व फुक्क जिगु निति छुनं मखु।”

14 अले वया कला: व सकल पासापिन्सं वयात धाल, “निइन्यागु मिटर त:जा:गु छगू फांसि बीगु थां थनादिसँ, अले सुथय मोदैकैयात धामय यख्खायत जुजुयात इनाप यानादिसँ। अले खुसि जुया: जुजुनापं भ्वय नयेत झासँ।” हामानयात थ्व खँ तसकं यल अले वं व फांसि बीगु थां धस्वाके बिल।

6

जुजुं मोदैकैयात हनाबना या:गु

1 उखुन्हु चान्हय जुजु घने मफुत, अथे जुया: भारदारतयत स:ता: थ:गु शासनया इलय जुगु फुक्क घटना च्वयात:गु सफू ब्वना: न्यंकेत उजं बिल। अले जुजुयात व ब्वना: न्यंकल।

2 उकीं निमह ध्वखा ब्युमह, बिगथाना व तेशं जुजुयात स्यायेगु ग्वसा: ख:गु अले मोदैकैनं व खँया बारे न्यंकूगुया बारे च्वयात:गु ख:।

3 थ्व ज्याया निति मोदैकैयात छु इनाम व हनाबना ब्युगु दु धका: जुजुं न्यन।

जुजुया सेवकतयसं लिस: बिल, “मोदैकैया निति छुं हे या:गु मदु।”

4 जुजुं न्यन, “भिनेयागु चुकय सु दु?” उबलय हे हामान जुजु लुखाया न्ह्य:ने थ:मह मोदैकैयात फांसि बीगु सिंयागु धामय यख्खायगु धका: जुजुयाके बिन्ति यायेत व:गु ख:।

5 अले जुजुया सेवकतयसं लिस: बिल, “महाराज, हामान अन दु।”

जुजुं इमित धाल, “वयात दुने हजि।”

6 अले हामान दुने दुहां वल, जुजुं वयात धाल, “जिं छमह मनूयात हनेगु इच्छा दु, वयात गुकथं हनेमालि?” अले हामान थ:गु मनय थथे बिचा: यात, “जुजुं स्यात हनेगु इच्छा यात जुइ? जि हे ला खनि?”

7 अथे जुया: हामानं जुजुयात लिस: बिल, “हने मास्ते व:महयसिगु निति,

8 वयागु निति जुजुं थ:मह हे फीगु वस:, जुजुं गइमह छेनय शाही चिं दुमह सल हयकेबियादिसँ।

9 वयात हे जुजुया दक्कसिबय त:धमह भारदारं वस: फिका: सल गयका: शहरया चुक चुकय वना: थथे धा, “जुजुं हनेगु इच्छा या:मह मनूया निति छु या:गु दु, स्वयादिसँ।”

10 अले जुजुं हामानयात धाल, “याकनं वना: छं धा:थें वस: व सल हिं। अले यहदी मोदैकैयात हनेगु या। व दरबारया मू ध्वाखाय च्वनाच्वंगु दु। छं धा:थें हे वया निति फुक्कं यानाब्यु। छुं नं मगा:मचा: मजुइमा:।”

11 अथे जुया: हामानं वस: फिका: हनेगु यात। अले सल कया: वयात गयका: शहरया चुक चुकय थथे धाधां न्ह्य: न्ह्य: वन, “जुजुं हनेगु इच्छा या:मह मनूया निति छु या:गु दु, स्वयादिसँ।”

12 अनंलि मोदैके जुजुया मू ध्वाखाय तं लिहां वन। हामान धा:सा मछायका: नुग: पिच्याका: हथासं थ:गु छेंय लिहां वन।

13 अले वं थ: कला: जेश थ व थ: फुक्क पासापिन्सं अनं मोदैकैयात छु छु जगु ख: व फुक्क खँ न्यंकल। वयात सल्लाहबीपिं व वया कलातं थथे धाल, “मोदैकैया न्ह्य:ने छिगु शक्ति कम जुयावंगु दु। व यहदी जाति ख:, वया विरोधय छिसं छुं याये फइ मखु, धाथें छि बरबाद जुइन।”

14 थथे इपिनापं खँ ल्हाना च्वंनलय जुजुया नपुसक भारदारत वया: हामानयात रानी एस्तंरं ज्वर्य यानात:गु भ्वय नकेत हथासं यंकल।

7

हामानयात फांसि ब्युगु

1 अले जुजु व हामान निक्क खुसि नं रानी एस्तंरयाथाय भ्वय नयेत वन।

2 उखुन्हु नं जुजुं दाखमघ त्वेंतं रानी एस्तंरयात धाल, “रानी एस्तंर छन्त छु माल? जित: धा, जिं छन्त व बी। छंगु इनाप छु ख: ? जिगु बच्छि राज्य तकं जिं छन्त बी।”

3 एस्तंर रानी लिस: बिल, “छसपोलं जित: माया यानादी धयागु ख:सा अले जिगु बिन्तिइ छसपोल राजी जुयादीसा, हे महाराज, जि व जिमि जातिया मनूतयगु प्राणया रक्षा यानादिसँ।

4 छायाधा:सा जि व जिमि जातितयत स्याना: नां तकं मल्यंक नाश यानाछ्वयेत्यंगु दु। जिमि मिजं व मिसा फुक्क दासया निति मिया जक छव:गु जूसा ला जि सुम्क हे च्वने। थ्व खँ जक जूसा ला जि छसपोलयात दु:ख बी हे मखुनि।”

5 जुजु अहासरसं एस्तंर रानीयात धाल, “थज्या:गु ज्या यायेगु आँट दुमह मनू सु ख: ? व गन दु?”

6 एस्तंरं धाल, “व विरोधी शत्रु थ्व हे दुट्ट हामान ख:।” अले जुजु व रानीया न्ह्य:ने हामान तसकं मयात।

7 उकिं जुजु तसकं तंम्वया: दाखमघ त्वनाच्वंगु त्व:ता: जुस्क्क दना: दरबारया त:धंगु बयबय वन।

तर हामान आ: ला जित: सजौंय बीत जुजुया मनय पक्का याये धुंकल धका: थइकल। अथे जुया: थ:गु प्राणया रक्षाया निति इनाप यायेत एस्तंर रानीया न्ह्य:ने दनाच्वन।

8 जुजु क्यबं भ्वय नयेगु क्वथाय लिहां व:बलय हामान एस्तंर रानी दुगु सोफाय भ्व:सुला च्वंगु खन।

अले जुजुं छक्क जुया: थथे धाल, “छु छं दरबारय रानी जिनापं च्वना च्वकं हे वनापं घनेगु मतिइ तयागु ला छु?” जुजुयागु म्हतुं थ्व खँ पिहां वयेवं अन दुपि नपुसक च्य:तयसं हामानयागु ख्वा: त्वपुयाबिल।

9 अले अन दुपि नपुसक च्य:त मध्ये हर्बानां धाल, “छसपोलया प्राण बचय यानादीमह मोदैकैयात यख्खायेत हामानं निइन्यागु मिटर त:जा:गु फांसि बीगु सिंया थां दयकात:गु दु।”

जुजुं धाल, “अथेसा हामानयात उकी हे यख्खा।”

10 थुकथं मोदैकैयात फांसि बीगु निति थ:मह हे दयकात:गु सिंया धामय हामानयात यख्खात। अनंलि जुजुयागु तं क्वलाना वन।

8

एस्तंरं यहदी जातियात बचय या:गु

- 1 व हे दिखुन्ह जुजु अहासरसं यहदीतय शत्रु हामानया छेबूँ फुक्कं रानी एस्तरयात बिल। अले एस्तरं मोदैके थःलाम्ह खः धाःगु कारणं मोदैके जुजुया न्हाःने वये खन।
- 2 अले जुजुं हामानपाखें कयातःगु राज्यया छाप दुगु अंगु त्वयाः मोदैकैयात बिल। एस्तरं न हामानपाखें कयातःगु छेबूँ मोदैकैया जिम्माय बिल।
- 3 अनंलि एस्तर रानी ख्वख्वं जुजुयागु पालि भ्वसुलाः हाकनं वयकःयाके अगागी हामानं यहदीतय विरोधय याःगु मभिगु खसाः रद यानादिसें धकाः बिन्ति यात।
- 4 अले जुजुं लुँयागु राजदण्ड एस्तरपाखे च्वका ल्हन। अले व दना वनाः जुजुया न्हाःने च्वंवन।
- 5 एस्तरं धाल, “महाराज, छसपोलं जितः ययकादियागु खःसा जिं फ्वनागु प्वंकादीगु खःसा अले जिं इनाप यानागु खँ छितः येल धाःसा अगागी हम्मदाताया काय हामानं राज्यया फुक्क प्रान्तय यहदीतयत नाश यायेगु खसालं च्वयाछवःगु पौ रद यायेत, छसपोलं मेगु उजं पौ छगु च्वयाछवयादिसें।
- 6 छायथाःसा जिं थः मनुतयके वःगु विपति गथे यानाः स्वयाः च्वने फइ? अले जि थः परिवार नाश जगु गथे यानाः सहयाना च्वने फइ?”
- 7 जुजु अहासरसं रानी एस्तर व यहदी मोदैकैयात धाल, “हामानं थथे यहदीतयत नाश यायेगु कुतः याःगलि हे ला खनि जिं हामानया फुक्क सम्पति एस्तरयात बियागु, अले फौसीया निति सिंयागु थामय यख्खाबियागु खः।
- 8 आः छिमिसं यहदीतय पंलिनाः छिमिंत छु मनासिब जू मेगु छगु जिगु उजंकथं पौ च्वकि अले उकी जिगु अंगु छाप तयान्छु छायथाःसा जुजुया नामं च्वयाः जुजुयागु अंगु छाप दुगु पौ सुनानं रद याये फइ मखु।”
- 9 अनंलि सीवान धाइगु स्वंगुगु लाया निइस्वन्हु खुन्ह जुजुया सकल छ्यान्जेतयत सःतल। मोदैकैनं यहदीतयत ब्युगु आज्ञा कथं इमिगु थःगु हे भाषां पौ च्वयाः जुजुया मन्त्रीत, भारतनिसं कयाः कश देय तक सछि व निइन्हयगु प्रान्तयापि बडा-हाकिमत अले देशया थीथी जातियापिनिगु नायःतयत पौ छवत।
- 10 मोदैकैनं व उजं पौ अहासरसया नामय च्वयाः उकी मोहर छाप तल। जुजुया अस्तबलया सल गयाः व उजं पौयात हुलाकीतपाखें प्रान्त प्रान्तय छवत।
- 11 फुक्क शहरय थःगु प्राणया रक्षा यायेत यहदीत छथाय मुनेफु, अथे यायेत जुजुयागु अनुमति द धकाः उपि पतिइ च्वयातःगु दू। गगु नं प्रान्तयापि, गगु नं जातियापि मनुतयसं ल्वाभः ज्वनाः यहदीत, इमि कलाःपि व मस्तयत हमला याः वल धाःसा यहदीतयसं इपिनाप लडाईं यायेफु, इमित स्याये फु, अले छन्हु छहयसित नाश यानाः इमिगु जग्गा, जमिन, धन-सम्पति काये फु धकाः नं पतिइ च्वयातःगु दू।
- 12 थ्व घटना अदार धाइगु झिनिंलाया झिंस्वन्हु खुन्ह अहासरस जुजुं राज्य याःगु फुक्क प्रान्तय जइ।
- 13 थ्व उजं पौया नक्कल फुक्क प्रान्तय छगु उजंकथं पिकयाः व फुक्क मनुतयथाय न्यंकीगु जुल। यहदीत धाःसा उखुन्हु थः शत्रुतयत बदला कायेगु निति तयार ज्याचवं धकाः नं थ्व उजं पती च्वयातःगु दू।
- 14 अथे जुयाः जुजुया उजंकथं पौ यंकीपि सल गयाः याकनं वन। थ्व उजं पौ राजधानी शशनय नं घोषणा यात।
- 15 अले मोदैके वेंचुगु व तयगु जुजुया वसः फिनाः तवःगु लुँया श्रीपेच पुयाः प्याजीगु मलमलया लं फिनाः दरबारं पिहां वन। अनंलि शशन शहरय खुशी व आनन्द मानय यात।
- 16 यहदीतयगु निति व दि खुशी व लसता अले इज्जतया दि जुल।
- 17 जुजुया उजं पौ थयंगु फुक्क प्रान्तय व फुक्क शहरय यहदीतयगु निति लसता व नखःया दि जुल। अले मेगु जातिया यक्व मनुत नं यहदी जुल। छायथाःसा इमिके यहदीतयगु भय दुगुलि खः।

9

यहदीतयसं थः शत्रुतयत नाश याःगु

- 1 झिनिंला अर्थात अदार लाया झिंस्वन्हु खुन्ह जुजुयागु उजं प्वंकीगु दि वल। उखुन्हु हे यहदीतय शत्रुतयसं इमित थःगु अधिकारय हयेगु अशा याःगु खः। तर उकिया अखः इमित घणा याइपि यहदीतयसं इमित अधिकार याइगु जुल।
- 2 उखुन्हु इमित सत्यानाश यायेत स्वःपिन्त हयकायेत यहदीत जुजु अहासरसया फुक्क प्रान्तय थथःगु शहरय छथाय मुन। इमित सुनानं विरोध याये मफुत छायथाःसा मेगु फुक्क जातियापि मनुत इपि खनाः य्यात।
- 3 अले इमिके मोदैकैया भय दुगुलि मन्त्रीत, प्रान्त प्रान्तयापि बडा-हाकिमत, देशया थीथी जातियापिनि नायःतयसं यहदीतयत ग्वाहालि यात।
- 4 मोदैके दरबारयाम्ह छम्ह मू मनु जुल अले वया शक्ति व मान अप्वया वन अले वया नां फुक्क प्रान्तय बयबय जुल।
- 5 अनंलि यहदीतयसं थः फुक्क शत्रुतयत हमला यात अले तरवारं स्यानाः नाश यानाबिल। अले इमिसं थः शत्रुतयत थःयत्थे यात।
- 6 राजधानी शशन शहरय यहदीतयसं न्यासः मिजं मनुतयत स्यानाः नाश यात।
- 7 इमिसं पर्शन्दाता, दल्फोन, अस्पाता,
- 8 पोरात, अदलिया, अरीदाता,
- 9 पर्मशता, अरीशि, अरीदि व बैजाता,
- 10 हम्मदाताया काय यहदीतय शत्रु हामानया उपि झिम्ह कायपि नं स्यानाबिल। अयतं इमिगु धन-सम्पति लुतय मयाः।
- 11 उखुन्हु हे राजधानी शशनय स्याःपि मनुतयगु ल्याः जुजुयात न्यंकल।
- 12 अले जुजुं रानी एस्तरयात धाल, “यहदीतयसं राजधानी शशनय न्यासः मनुतयत व हामानया झिम्ह कायपिन्त स्यानाः नाश याःगु दू। जुजुया मेगु प्रान्तय इमिसं छु छु यात जइ? आः हाकनं छगु मेगु छु बिन्ति ल्यंदनि ला? जितः धा व जिं प्वंकाबी, छु छु फ्वने मास्ति वः प्वं व छन्त बी।”
- 13 एस्तरं जुजुयात लिंसः बिल, “छसपोलया इच्छा दू धइगु खःसा थौं उजं बियादी थें कन्हय नं थथे हे यानाः शशनय यहदीतयसं याये दयेमाः धकाः मन्जुरी बियादिसें। अले हामानया उपि झिम्ह कायपिनिगु सीम्ह फांसि बीगु थामय यख्खाये दयेमा।”
- 14 अले जुजुं अथे हे या धकाः उजं बिल। शशनय जुजुया उजं घोषणा यात अले हामानया झिम्ह कायपिनिगु सीम्ह फांसि बीगु थामय यख्खायाबिल
- 15 अदार लाया झिंस्वन्हु खुन्ह हाकनं यहदीत छथाय मुनाः शशनय स्वसः ति मनुत स्यात। तर उबलय नं इमिसं लुतय मयाः।
- 16 थुबल्य हे जुजुया प्रान्त प्रान्तय ल्यंदनिपि यहदीत थः शत्रुतपाखें थःत बचय यायेत फुक्क प्रान्तय थथःगु शहरय छथाय मुन। इमिसं न्हयेन्यादः मनुत स्यात। तर इमिसं लुतय मयाः।
- 17 थ्व धाःसा अदार लाया झिंस्वन्हुया दि स्याःगु खः। अले झिंस्वन्हु खुन्हया दिनय इमिसं आराम काल अले व दि इमिगु निति छगु नखः व लसताया दि जुल।

प्रीम नखः

- 18 शशनया यहदीतयसं धाःसा व लाया झिंस्वन्हु खुन्ह व झिंस्वन्हु खुन्ह सकलें छथाय मुन। अले झिंस्वन्हुया दिखुन्ह आराम काल। व दि नखः व लसताया दि जुल।

19 अथे जुया: तापाक गाम्य च्वनिपि यहदीतयसं अदार लाया झिप्यन्हया दिखुन्ह लसता व नख: हन। अले उखुन्ह इमिसं छम्हयसिनं मेम्हयसित कोसेलि बीगु यात।

20 मोदैकैनं धा:सा थुपि फुक्क खँ च्वया: ल्या:चा: तल, अले जुजु अहासरसया लिक्क व तापाक्क ला:गु फुक्क लागाय च्वंपि यहदीतयत थथे पौ च्वायाछव्रत,

21 दैय दैसं अदार लाया झिप्यन्ह खुन्ह व झिन्यान्ह खुन्ह लसताया नख: हनेगु या।

22 उबल्य यहदीतयत थ: शत्रुपाखें बच्य जुया: न्हगु जीवन दुगुलि इमिगु दु:खपाखें खुशी व लसताय हिउगु दु धका: नं च्वल। अले इमिसं उपि दिखुन्ह लसताया नख:कथं छम्हयसिनं मेम्हयसित नयेगु नसा बीगु व नये मखंपिन्त नं कोसेलि बीगु दिकथं हनय यायेमा: धका: वं च्वल।

23 थुकथं मोदैकैनं च्व:गु पौकथं शरु या:गु थिति न्हाबलें हनेत यहदीत मान्य जुल।

24 यहदीतय शत्रु अगाग वंशयाम्ह हम्मदाताया काय हामानं यहदीतयत नाश यायेगु दि पक्का यायेत चिष्टा त:गु ख:। थुकियात “पूर” (अथवा चिष्टा) धाङ्गु ख:।

25 जुजु थ्व खँ सीवं यहदीतयगु विरोधय हामानं या:गु मभिंगु ज्यात वयागु हे छैनय तयेत व वया कायपिन्त फासिया धामय यख्खायेत जुजुं च्वया: उजं बिल।

26 (अथे जुया: व दियात “पूर” खँव: कथं “पूरीम” धाङ्गु ख:) व पती च्वयाकथं व थ्व खँयात कया: व इमिसं खंगु व इमित जगु खं याना;

27 यहदीतयसं थ: सन्तान व इपि मिलय जपिन्त थुपि निन्ह नख:चख: दैयदसं क्व:छिनात:गु बिधिकथं पक्का यानात:गु दिनय हे मानय यायेगु धका: बचं बिल।

28 अले पुस्तां पुस्ता तक फुक्क घराना व परिवारं फुक्क प्रान्त व शहरय यहदीतय दथुइ पूरीमया दिया नख: हनेमा:। अले थुकिया लुमान्ति इमि सन्तानतय दथुइ गुबलें मदीमा: धका: पक्का यात।

29 अथे जुया: अबीहेलया म्हाय रानी एस्तरं व यहदी मोदैकैनं पूरीमया खँय निगगु पौ च्वया: अधिकारकथं पक्का यात।

30 थथे जुया: यहदी मोदैकैनं जुजु अहासरसया सच्छि व निङ्न्हयगु प्रान्तय शान्ति व सुरक्षाया भित्तुना बिया: फुक्क यहदीतयत पौ च्वयाछवत।

31 उकी यहदीतयत गथे इमिसं अपसं व विलापया नियमत मानय याना वयाच्चंगु ख:, अथे हे इपि व इमि सन्तानतयसं पूरीमया दित नं मानय या धका: उजं ब्युगु दु। मोदैकै व एस्तर रानी निम्हायसिनं अथे उजं ब्युगु ख:।

32 पूरीमया निति थुपि नियमत एस्तरं उजं पक्का यात अले उपि फुक्क खँत छगू सफलिइ च्वया: ल्या:चा: तल।

10

मोदैकैनं या:गु त:धंगु ज्या

1 जुजु अहासरसं थ:गु देशया मुख्य भागय च्वंपि व समुद्रया टापुइ च्वंपि सकलें मन्तयत कर पुइकल।

2 जुजुया अधिकार, त:धंगु ज्यात अले गुकथं मोदैकैयात त:धंगु पदया निति ल्यया:, उपि फुक्क खँ फारस व मादीया जुजुयागु इतिहासया सफलिइ च्वयात:गु दु।

3 जुजुया क्वयया दर्जायाम्ह यहदी मोदैकै छम्ह हे जक ख:। व यहदीत मध्ये छम्ह हे जक तसकं त:धंम्ह व नांजा:म्ह ख:। अले व थ:गु देशय थ: यहदी दाजुकिजापिनि दथुइ तसकं भिम्ह जुल छायाधा:सा व थ:मन्तयगु भि याना: सकल यहदीतयत बचय यात।

अय्यबया सफू महसीका

थ्व सफू च्वयातःगु विषय थौकन्हय्या निति छगु मदयकं मगागु व ल्वःगु विषय खः। धर्मीम्ह मनुखं छाया दुःख सिल? परमेश्वरं दयामाया जक यानादीगु, मखु ला? अय्यं तसकं दुःख सिल। अय्यबया सफू ब्वनाः झीसं फुकक ज्याखँ व फुकक फाकक परमप्रभु परमेश्वरया अधीनय दु धकाः बालाक थुइके फइ। अले मनुतं परमप्रभुया अधीनय मच्चैसे हे मगाः।

अय्यबयात छम्ह धर्मीम्ह मनुकथं महसिकातःगु दु। तर शैतानं थथे धाल, “परमेश्वरं अय्यबयात न्हाबलें भिं यानादी धाःसा वं भिं जूगुलि परमेश्वरयात माया या हे याइ। वयात छुं मभिगु जुल धाःसा अले वं परमेश्वरयात हेला याइ।” उकिं परमेश्वरं अय्यबया जीबनय दुःख हयेत शैतानयात अनुमति बियादिल। अय्यबया काय्-ह्याय्पि सित, वयागु सम्पत्ति नाश जुल, अले वयागु मह्य् थीथी ल्वचं कल। अय्यबया स्वम्ह पासापि वयाथाय् वनाः वलिसें जवाःसवाः यायेत कुतः यात।

पापीतयत दण्ड अले धर्मीतयत सुख दइ धयागु खँया विचाः न्हापानिसें हे वयाच्वंगु खँ हे अय्यबया पासापिनसं वयात धाल। तर अय्यबं थ्व खँ नालाकाये मफुत। दकलय् लिपतय हे परमेश्वर थः हे प्रकट जुयाः अय्यबया न्हासःया लिसः बियादिल। थःम्हं तसकं दुःख सियाच्वंगु जूसं न अय्यबं थःगु भलसा परमेश्वरयाके तयेगु मत्वःतु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-२:१३

अय्यब व वया पासापि

१. अय्यबं थःगु दुःख च्वंकूगु ३:१-२६
२. न्हापागु खँल्हाबल्हा ४:१-१४:२२
३. निगगु खँल्हाबल्हा १५:१-२१:३४
४. स्वंगगु खँल्हाबल्हा २२:१-२७:२३
५. बुद्धिया प्रशांसा २८:१-२८
६. अय्यबया दकलय् लिपागु खँ २९:१-३१:४०

एलीहिया भाषण ३२:१-३७:२४

परमप्रभुं नवानादीगु खँ ३८:१-४२:६

लिखँ ४२:७-१७

अय्यब

अय्यब व वया परिवार

1 ऊज देशय अय्यब नांयाम्ह छम्ह मनु दु। व छुं दोष मदुम्ह, स्वजाम्ह व परमेश्वरयागु भय काइम्ह मनु खः, अले व मभिपाखें न्हाबलें तापाकक हे च्वनीगु।

2 वया न्हयम्ह कायपि व स्वम्ह म्हायपि दु।

3 वयाके न्हयद्रुम्ह फे, स्वद्रुम्ह ऊँट, द्रुछिम्ह सा द्रुहं व न्यासःम्ह गधा दु। वया यक्व दासदासीत नं दु। पुर्बयापि* मनुत मध्ये व दकलय् तःमिम्ह खः।

4 अय्यबया कायपिनसं पालंपाः थथःगु छँय् भव्य न्यायकीगु। अले भव्य नयेत थः स्वम्ह तताकेहँपिन्त सःतिगु।

5 भव्यया कन्हय् खुन्हु अय्यब सुथ न्हापां दनाः इमिगु ल्याःकथं होमबलि छाइगु। थुकथं वं थःकाय् म्हायपिन्त च्वरख याइगु, छायाधाःसा वं थथे मतिइ तइगु, “जिमि काय् म्हायपिन्सं पाप याःगु जुइफु अले मनं मनं परमेश्वरयात सराः ब्यगु जुइफु।” अय्यबं न्हाबलें थथे याइगु।

शैतानं अय्यबयात जाँचय याःगु

6 छन्हु स्वर्गयापि दूतत परमप्रभुया न्हाःने दं वःबलय् शैतान नं इपिलिसें वल।

7 परमप्रभुं वयात न्यनादिल, “छु गनं वयागु?”

वं धाल, “पृथ्वीइ थुखे उखे चाःहिलाः वयागु।”

8 परमप्रभुं शैतानयात न्यनादिल, “छु छु जिम्ह दास अय्यबयात खना ला? छायाधाःसा पृथ्वीइ व थें जाःम्ह दोष मदुम्ह, स्वजाम्ह, परमेश्वरया भय काइम्ह व मभिगु ज्यापाखें तापाकक च्वनीम्ह मनु मेपि सुं मदु।”

9 शैतानं लिसः बिल, “छु अय्यबं परमेश्वरया भय अथें काःगु खः ला?”

10 छु छु छिं वयात, वया छँयापिन्त व वयाके दूगु फुककयात बार तयाः रक्षा यानादियागु मदु ला? छिं वयागु फुकक ज्याय आशिष बियादीगु दु, अले देशन्यंक वयागु धन-सम्पत्ति अप्चयावंगु दु।

11 तर थःगु ल्हाः ताहाकः यानाः वयाके दूगु फुकक धन-सम्पत्ति लाकाकयादिसँ सा, वं छितः छिगु खवाःया न्हाःने हे सराः बी।

12 अले परमप्रभुं शैतानयात धयादिल, “ज्यु वयाके दूगु फुकक छंगु हे ल्हातय दु। अय्यबयागु म्हायात धाःसा थीं मते।”

अले शैतान परमप्रभुया न्हाः नं पिहां वन।

अय्यबया मस्त व सम्पत्ति नाश जूगु

13 छन्हु अय्यबया काय्-ह्याय्पि थः तःधिकःम्ह दाजुया छँय् भव्य नयाच्वंबलय्

14 छम्ह मनु थ्व खबर च्वनाः अय्यबयाथाय् ब्वॉय वल, “जिमिसं द्रुहंतयत सायेकाः बुँ पालाच्वनाबलय् अले गधात लिक्क ज्वयाच्वंबलय्

15 शर्बीयापि मनुतयसं च्यःतयत हमला यानाः स्थानाबिल। अले उपि पशुत यंकल। जि याकःचा जक छितः खबर बीत बचय् जुल।”

16 वं थथे धयाच्वंबलय् हे मेम्ह च्यः वयाः थथे धाल, “फैत व फैजवाःत परमेश्वरया मि आकाशं कुतुं वयाः सित। जि याकःचा जक छितः खबर बीत बचय् जुल।”

* 1:3 १:३ पुर्बयापि थ्व यदेन पुर्बया लाग्ना खः।

17 वं अथे धयाच्चंबल्य हे मेम्ह छम्ह मनु वया: धाल, “स्वपुच: कल्दीत वया: जिमित हमला यात, अले ऊँटत लुतय याना: यंकल। इमिसं च्य:तयत तरवारं स्यात, जि याक:चा जक छित: खबर बीत बचय जुल।”

18 वं अथे धयाच्चंबल्य हे छम्ह मनु अन थ्यंक: वल। वं धाल, “छिकपिनि कायम्हायपि थ: त:धिक:म्ह दाजुया छैय भव्य नयाच्चंबल्य लाक हे

19 मस्मूमि तसकं वाफ्य वया: छैयात थुनाविल, छिकपिनि कायम्हायपि सकलें सित। जि याक:चा जक छित: खबर बीत बचय जुल।”

20 व फुकक खँ न्याना: अथर्व दन, अले थ:गु लं खत। वं थ:गु सँ खात अले बैय भवसुला: आराधना याना:

21 थये धाल,

“जि जिमि मांया प्वाथं हे नांगां वया,
अले जि नांगां हे वने।

परमप्रभुं बियादिल अले परमप्रभुं हे यंकादिल।

परमप्रभुयागु नां त:धनेमा।”

22 थ्व फुकक खँय अथर्व परमेश्वरयात पा: याना: पाप मया:।

2

शैतानं निक्क: खुसी अथर्वयात जाँचय या:गु

1 हानं छन्ह, स्वर्गदूत परमप्रभुया न्हा:ने दे व:बलय शैतान नं इपिनापं परमप्रभुया न्हा:ने दे वल।

2 अले परमप्रभुं शैतानयात न्यानादिल, “छ गं वयागु?”

शैतानं परमप्रभुयात लिस: बिल, “पृथ्वीइ थुखे उखे चा:हिला: वयागु।”

3 अले परमप्रभुं शैतानयात धयादिल, “छ छं जिम्ह दास अथर्वयात खना ला? व थें ज्या:म्ह परमेश्वरयागु भय काइम्ह, मभिगु ज्यापाखें अलग च्चनीम्ह, छं दोष मद्रुम्ह व स्वजाम्ह मनु पृथ्वीइ मेपि सं मद्रु। अथें छं जित: वयात नाश यायेत उस्के यात। तर अथर्व आ: तक नं विश्वास याये बह:म्ह जुयाचवंगु दु।”

4 शैतानं परमप्रभुयात लिस: बिल, “छेगया पलेसा छेगु।” “थ:गु ज्यान बचय यायेत मनुतयसं थ:के द्रुग फुकक मबी ला?

5 थ:गु ल्हा: ताहा: याना: वयागु म्हय घा:पा: यानादिसँ सा, वं छिगु न्हा:ने हे छित: सरा: बी।”

6 अले परमप्रभुं शैतानयात धयादिल, “का सा, अथे जसा व छंगु ल्हातय दु। तर वयागु ज्यान धासा त्व:ता: ब्यु।”

7 अले शैतान परमप्रभुया न्हा:नं वनाछवत। शैतानं अथर्वयागु म्हय तुति पालिनिसें छैनय तक हे स्याइगु कै पिकयाबिल।

8 चासुवयत छक् चायागु तज्या:गु थलया कुचा कया: अथर्व नउलय च्वन।

9 वया कलातं वयात धाल, “छ छि अज्ज नं न्हापा थें विश्वास याये बह:म्ह जुया हे च्वनेगु ला? परमेश्वरयात सरा: बियादिसँ अले सिनादिसँ।”

10 अथर्व लिस: बिल, “छं मूर्खम्ह मिसां थें खँ ल्हाइगु। परमेश्वरपाखें झीसं सुख कायेगु अले दु:ख धा:सा मकायेगु ला?” थ्व फुकक जसां अथर्व छं छुं पाप मया:।

अथर्व परमेश्वरयागु विरोधय छस: नं नमवा:।

अथर्वया पासापि व:गु

11 अथर्वयात आपत जू खँ वया स्वम्ह पासापि एलीपज तेमानी, बिल्लद शही व सोपर नमाती न्यन। अले इपि थ:गु छेंनं पिहां वया: छथाय मुना: वयात सान्त्वना बीत वयाथाय वल।

12 इमिसं वयात तापाकक हे खन, तर इमिसं वयात म्हसीके थाकुल। इपि हौंयहौंय खवल, अले थ:गु लं खुना: थ:गु छैनय धु हल।

13 इपि न्हयन्हु तक चान्हे बैय वनापं हे फ्यतुनाच्वन। अथर्वयात सुनांनं छस: नं मधा:, छाथ्या:सा इमिसं अथर्व गुलि दु:ख स्यगु ख: व खन।

3

अथर्व थ:गु दु:ख प्वंकगु

1 उकिया लिपा अथर्व थ:गु म्हुत चायका: थ: बरु दियात सरा: बिल।

2 वं धाल,

3 “धिककार दु, जि बरु दियात।

अले ‘जि प्वाथय द्रुगु’ धा:गु चायात नं धिककार दु।

4 व दिं छिउँया वनेमा,

स्वर्गयाम्ह परमेश्वरं उकियात वास्ता मयायेमा,

उखुन्हु ज: मथीमा।

5 उगु दियात तसकं छिउँगु व मृत्युया किचलं त्वपुइमा।

सुपाचं उगु दियात त्वपुइमा।

अन निभा: मत्वयेमा।

6 उगु चायात तसकं छिउँगुलि नुनाछवयेमा।

दँया दितनापं वयागु ल्या: मखायेमा।

छं नं लाय व दुमथ्यायेमा।

7 व चान्हय सुं नं मचा मबुइमा,

अले व चान्हय छं नं लसताया स: ताये मदयेमा।

8 दितयत सरा: बीपिन्स

अले लिज्यातनयात थनेत तयार ज्पिन्सं

उगु दियात सरा: बीमा,

9 उगु चान्हयया सुथया नगुं ज: मबीमा।

उगु चान्हय ज: वं म्वा:म्वाकं पियाच्वने मालेमा।

उगु चां सुथया न्हापांगु ज:यात गुबलें मखनेमा।

10 छाथ्या:सा उगु चां जिमि मांया गर्भयात तिनामब्यु,

- न संकटयात जिगु मिखां सुचुकल।
 11 जि बड़वं छाया खतम मजुल?
 प्वाथं पिहां वयेसातक जि छाया मसित?
 12 जितः नालेत पुलित
 व जितः त्वकेत दुख्वः छाया दुगु?"
 13 जि उबलय हे सीगु जसा
 जितः आराम दइगु।
 14 जि पृथ्वीयापि जुजुपि व शासकतनापं दइगु,
 गुपिन्सं थःगु लागि नाश जुइ धुकुगु थायत दयकल।
 15 वा लुँ हे लुँ दुपि राजकुमारतनापं दइगु,
 गुपिन्सं थःगु छैत वहलं जायकल।
 16 वा ई मत्यवं बूम्ह मचा थें जितः थुनिगु जुइगु।
 न्हिनयसिया जः गुबले मखंम्ह ह्यौंउमचा थें।
 17 चिहानय दुष्टतयसं हाकनं दुःख बी मखु,
 अन त्यानुचाःपिन्त आराम दइ।
 18 अन केदीतयत नं शान्ति दइ।
 अन दासतयत ज्या ब्वइपिनिगु सः ताये दइ मखु।
 19 अन चिधपि व तःधपि दु,
 अन दासत थः मालिकपाखें मुक्त जूगु दइ।
 20 "परमेश्वरं दुःखीतयत जः व नुगः क्वतुपिन्त
 जीवन छाया बियादीगु?
 21 इमिसं ला मृत्यु पियाचवनीगु, तर मृत्यु वइ मखु,
 इमिसं बँय ल्हाकातःगु धनयात स्वयाः अचः उकियात माली।
 22 इपि चिहानय थ्यनाः तसकं लयताइ
 अले खुसी जुइ।
 23 गुम्ह मन्या लुँ सुचुकातःगु दु,
 अले परमेश्वरं प्यखेरं घेरय यानातःगु दु,
 वयात छाया जीवन बीगु?
 24 छायाधाःसा जिगु निति नयेगु नसाया पलेसा झसुकाः वइगु।
 जिगु बिलाप लःया धाःथें पिहां वयाचवनीगु।
 25 जि छु खनाः म्याः व हे जिके वइगु।
 जि गुरु खँ खनाः म्याः व हे जिके वइगु।
 26 जिगु मनय न शान्ति दु, न जिगु निति आराम दु,
 तर हलचल जक दु!"

4

- अध्यवयात एलीपजं ब्वःब्यगु
 1 अले एलीपज तेमानी लिसः बिल,
 2 "सुनानं छिलिसें न्ववायेगु आँट यात धाःसा छि तंचायादी ला?
 तर न्वमवासें सु चवने फइ?
 3 बिचाः यानादिसँ, छि गय यानाः यक्व मन्तयत शिक्षा बियादिया,
 अले बमलाःपि मन्तयत छि गय यानाः बल बियादिया।
 4 धेधेचपिन्त छिगु वचनं तिवः बिल।
 छि कमजोर पुलियात बल बियादिल।
 5 तर आः संकट छिके बल, छि नुगः क्वतुकादीगु दु।
 वं छितः थिल, अले छि ग्यात।
 6 छि परमेश्वरयात आराधना याःगु हे छिगु निति भरोसा
 व छिगु छुं दोष मदगु जीवन छिगु निति आशा जुइमाःगु मखु ला?
 7 "बिचाः ला यानादिसँ। छुं दोष मदम्ह सं मनु गुबले नाश जगु दु?
 स्वजाम्ह मनुखं दुःख स्यगु छि गनं खनागु दु?
 8 जि खनागु दु, अधर्म जोतय याइपिन्सं
 अले विपति हलिपिन्सं व हे लइ।
 9 इपि परमेश्वरया सासलं नाश जुइ
 अले वयकःया तमं भस्म जुयावनी।
 10 सिंहत गर्जय जूसां अले तं पिकया सः पिकाःसां
 परमेश्वरं ल्यायम्हपि सिंहतयगु वा त्वःथुलादी।
 11 नयेत शिकार मदयाः सिंहत मदयावनी,
 अले मिसाम्ह सिंहया मस्त छयालन्ब्याल जुइ।

- 12 “छता खँ खुसुक्क जिगु न्हायपनय वल।
उकिया खुसखुस खँ ल्हाःगु जिगु न्हायपनं ताल।
- 13 चान्हयसियागु चितासु मब्यगु म्हगसय
मनुत स्याक्क न्ह्यः वयकाच्चंबलय,
- 14 जि ग्यानाः थुरथुर खात,
जिगु कर्चयतयत संकल।
- 15 छगु आत्मा जिगु न्ह्यःनं वन,
अले जिगु म्हयागु सँ तक तिस्वात।
- 16 व दित,
तर व छु खः जिं म्हसीके मफुत,
जिगु मिखाया न्ह्यःने छगु आकार दन।
अन छु सः मदु, अले जिं छगु सः ताल,
- 17 छु सीमानिह मनु परमेश्वर स्वयाः धर्मी जुइ फइ ला?
सुं मनु थःत सृष्टि याःम्ह स्वयाः शद्ध जुइ फइ ला?
- 18 परमेश्वरं थः सेवकतयत हे पत्याः याना मदिल धाःसा,
अले स्वर्गदतयत टुंरुगुया दोष बियादिल धाःसा,
- 19 चायागु छँय च्वंपिन्के छाय झन अचः दोष लुइकामदी?
इमिगु लिधंसा ला धु हे खः,
गुगु लापाचा थें काच्याक कुच्युक याये फइ।
- 20 इमित सृथनिसें बहनी तक नाश याइ।
सुनानं मसीकं इपि न्ह्याबलेंया लागि नाश जुइ।
- 21 छु इमिगु पालया खिपः च्वय साःगु मदु ला?
थुकथं इपि बुद्धि मदयकं हे सी।”

5

- 1 “अय अथर्व, सःतादिसँ सा, छितः लिसः बीम्ह सुं दु ला?
स्वर्गदत मध्ये छि सुपाखे फहिलादीगु?
- 2 धाल्थें तमं मूर्खयात स्याइ,
अले दाहं छुं मस्यपिन्त स्याइ।
- 3 मूर्खं हा काःगु जिं खनागु दु,
तर वयागु छँयात आकाझाकां सराः लात।
- 4 वया मस्त गुबलें सुरक्षित जुइ मखु।
अदालतय इमित क्वत्यकेबीगु।
अदालतय इमित बचय याइपिं सुं मदुगु जिं खना।
- 5 वं लःगु बाली नये मर्खपिन्सं नइ।
कंया दथुइ बुयावःगु नं मुनाः यंकी।
प्याःचाःपिन्सं वयागु धन सम्पतिया लोभ याइगु।
- 6 छायाधाःसा चां विपति दयावइ मखु,
न जमिनं दुःख बुयावइ।
- 7 मिया कुचा च्वय ब्वया वंगु थें,
मनु नं दुःख सीत हे बुइ।
- 8 जि जगु जसा, जिं जिगु बिन्ति परमेश्वरयात हे छायेगु जुइगु,
अले जिगु मुद्ग वयकःया न्ह्यःने हे तयेगु जुइगु।
- 9 वयकलं ततःधंगु व थुइके मफइगु,
अल्याख अज् चाइपुगु ज्या यानादी।
- 10 वयकलं पृथ्वीइ वा वयकादी,
अले बुँइ बुँइ लः छवयाहयादी।
- 11 वयकलं क्वमिलुतयत तःधकादी,
अले दुःखं च्वंपिन्त सुरक्षित थासय थकयादी।
- 12 धूर्ततयगु ग्वसाःयात वयकलं स्यंकादी,
अले इपि ताःलाइ मखु।
- 13 वयकलं बुद्धिमानतयत इमिगु हे चलाखिइ ज्वनादी,
अले धूर्ततयगु योजनायात स्यंकादी।[☆]
- 14 इमिके न्हिनय हे छिउंगु वइ,
न्हिनय हे इपि चान्हय थें पचिपचि याना जुइ।
- 15 तर वयकलं मगाःमचाःपिन्त बल्लाःपिनिगु म्हतया तरवारपाखें
अले गरीबतयत शक्ति दुपिनिगु ल्हातं बचय यानादी।
- 16 उकिं गरीबतयगु आशा दइ,

- अले अन्यायं थःगु म्हुत्पाः ति ।
 17 व मन् धन्यम्ह खः,
 गुम्हसित परमेश्वरं न्वानादी ।
 उकिं दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं
 ब्वःबियादीबलय् तंचाये मते ।
 18 छायाधाःसा वयकलं घाःपाः यानादी,
 तर वयकलं पट्टी चिनादी,
 वयकलं घाःपाः यानादी,
 तर वयकःया ल्हातं लायका नं दी ।
 19 खगु विपत्ति* पाखें वयकलं छन्त बचय यानादी ।
 न्हयकःखुरीया विपत्ति नं छंगु छुं स्यनी मखु ।
 20 अनिकालया इलय् वयकलं छन्त सीगुपाखें बचय यानादी ।
 वयकलं छन्त लडाईलय् तरवारपाखें बचय यानादी ।
 21 छ निन्दायागु कोरपाखें बचय जुयाच्चनी,
 विनाश वइबलय् छ ग्यायेमाली मखु ।
 22 विनाश व अनिकालया इलय् छ न्हिली,
 अले गुंपशुत खनाः छ ग्यायेमाली मखु ।
 23 छं बुंयागु ल्वहंतनापं बाचा ची,
 गुंपशुत छनापं मिलय् जुयाच्चनी ।
 24 छंगु पाल सुरक्षित दु धकाः छं सी,
 छं थःगु सम्पत्ति बालाक स्वइबलय् छुं नं तंगु दइ मखु ।
 25 छं यक्व मस्त दइ,
 छिमि सन्तान घौय् थें यक्व दइ ।
 26 ई वइबलय् गथे खलाय् बाली वइ
 अथे हे पूरा आय् म्वानाः छ चिहानय् थ्यनी ।
 27 स्व, जिमिसं थ्व फुक्क जाँचय यानागु दु ।
 थ्व धाल्थेगु खः । उकिं थ्व न्यनादिसँ अले थःके लागू यानादिसँ ।”

6

- अथर्वं एलीपजयात लिसः ब्युगु
 1 अले अथर्वं लिसः बिल,
 2 “जिगु मनयागु दुःख ताल्जुइ लने फःसा,
 अले जिगु फुक्क विपत्ति ताल्जुइ तये फःसा
 3 थ्व समुदया फि स्वयाः झ्यातुइगु,
 उकिं जिगु छाःगु वचनय् अज् चायादी मते ।
 4 छायाधाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु वाण जिगु दुने दु ।
 जिगु आत्मां उमिगु बिख त्वनीगु,
 परमेश्वरयागु आतक जिगु विरोधय् इवःलिक दनाच्चंगु दु ।
 5 छु गुंघाघा घौय् दइबलय् हाली ला?
 अथवा छ्वालि दइबलय् द्रुहं हाली ला?
 6 छुं सवाः मटुगु नसा चि मदयक नइ ला?
 छु खेंययागु तुयुगु भागय् छुं सवाः दइ ला?
 7 जितः नये मास्ति वःसा जितः व थी तक नं मयः,
 थज्याःगु नसां जितः बिरामी याइ ।
 8 हाय, जिं परमेश्वरयात बिन्ति यानागु खें दुगु जूसा ला ज्युगु नि ।
 जिं आशा यानागु खें परमेश्वरं पूरा यानादीगु जूसा ला ज्युगु नि ।
 9 परमेश्वरं जितः चुंचुं याये मास्ति वयकादीसा ला ज्युगु नि ।
 वयकलं थःगु ल्हाः ल्हनाः जितः खतम याःगु जूसा ला ज्युगु नि ।
 10 अथे जूगु जूसा जितः ला याउंसे च्वनीगु ।
 सास्ती जूबलय् नं जि लयतायाः तिन्हयेगु,
 छायाधाःसा पवित्रम्हयसिगु वचनयात जि अस्वीकार यानागु मटु ।
 11 सहः यायेत जिके छु हे बल दु धकाः?
 म्वानाच्चनेत जिके छु हे आशा दु धकाः?
 12 छु जिगु बल ल्वहंयागु थें च्वं ला?
 अथवा जिगु म्ह केंययागु खः ला?
 13 छु जिके थःत ग्वाहालि यायेगु बल दु ला?
 छु बुद्धि जिपाखें तापानावंगु मटु ला?
 14 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरया भय त्वःतुसां

* 5:19 ५:१९ खगु विपत्ति परमेश्वरं तःक हे विपत्तिपाखें छन्त बचय यानादी

- नृगः क्वतुंमह मनयात पासापिनिगु माया दयेमाःगु खः ।
 15 जिमि किजापि बर्खबलययागु खुसिचात थें
 भर काये मज्युपि जुल।
 न्हाना वनीगु खुसिचा थें।
 16 गुबलें गुबलें बरफ नायाः वंगु थें
 अथवा च्वापु नायाः खुसिबाः वःगु थें।
 17 ताःन्वइबलय खुसिचात तनावनी।
 छाःगु निभाः लाइबलय उपि थःगु थासं मदयावनी।
 18 बन्जाःतयगु पुचः थःगु लें त्वःताः छेपाखे वनी,
 इपि मरुभूमिइ वनी, अन त्वनेत छुं दइ मखु, उकिं इपि सी।
 19 मेथाय वनाच्च्वपि तेमायापि बन्जाःतयगु पुचलें लः मालि।
 शेबायापि लेंजुवाःतयसं लः लइ धकाः आशा यानाः लः मालि।
 20 इपि मखाल छायाधाःसा इपि लः दइ धकाः दुक्क जगु खः।
 अन निराश जुइत जक इपि अन थयनी।
 21 धात्थे छिकपि नं आः खाहालि मद्गु उपि खुसिचा थें हे जुइ धुंकल,
 छिकपिन्सं ग्यानापुगु छुं खनादिल अले ग्यात।
 22 जितः छुं ब्यु अथवा थःगु सम्पत्ति
 जितः त्वःतकेत ध्यबा पुलाब्यु धकाः जिं धयागु दु ला?
 23 अथवा जितः शत्रुतयगु ल्हातं बचय यानादिसैं,
 दया मद्पिनिगु ल्हातं जितः त्वःतकादिसैं धकाः जिं गुबलें धयागु दु ला?
 24 जितः थुइकादिसैं अले जि सुम्क च्वने,
 जिं गन दुक्कल, जितः धयादिसैं।
 25 खःगु वचन गुलि स्याःचाइगु जुइ,
 तर छिगु जवाःसवालं छुं फाइदा जुल?
 26 छुं छिकपिन्त जिगु खँयात भिके मास्ति वः ला?
 नृगः क्वतुंमह मनया वचनयात फय थें तायकादीया ला?
 27 छिकपिन्सं ला मांबौ मद्पिनिगु लागि चिष्टा तयादी,
 थः पासापिन्त तक हिलादी।
 28 तर आः जितः दया यानादिसैं अले फहिला जिपाखे स्वयादिसैं।
 छुं जि छिकपिनि न्ह्यःने मखुगु खँ ल्हाइमह थें च्वं ला?
 29 नरम जुयादिसैं, जितः मेगु अन्याय यानादी मते,
 हाकनं बिचाः यानादिसैं,
 छायाधाःसा जि छुं बांमलाःगु ज्या यानागु मद्।
 30 जिं मखुगु खँ ल्हानाच्च्वंगु धकाः च्वना ला?
 खःगु खँ व मखुगु खँया दथुइ छुं पाः व जिं छुतय याये मफु ला?"

7

- 1 "पृथ्वीइ मनुखं तसकं थाकुक ज्या याये म्वा ला?
 वयागु दित ज्यालाय ज्या याइपि मनूतयगु थें मच्चं ला?
 2 बहनिया सिचुगु किचः मालीमह दासं थें
 अथवा थःगु ज्यालाया निति आयबुइक पियाचवनीमह चयः थें।
 3 अथे हे लाला पतिकं जि सिति वंक् म्वानाचवना,
 अले चच्छि चच्छि जितः दुःखकष्ट जक जगु दु।
 4 जि घनेत खतुलेबलय जि बिचाः यायेगु, 'जि गुबलय दनेगु?'
 तर चा ताहाकः जुयावनी, अले जि सुथय तक उखेंथुखें फपुलाचवनेगु।
 5 जिगु मह कि हे कि व धाःपुइनं जाःगु दु,
 अले जिगु छेंगु तज्यानाः न्हि पिहांवयाच्च्वंगु दु।
 6 कापः थाइमहयसिगु थुचा स्वयाः याकनं जिगु दित व्वांय वनाच्च्वंगु दु,
 जिगु दित आशा मदयक नाश जुइ।
 7 हे परमेश्वर, जिगु जीवन ला फययागु छमह सासः जक खः धकाः तायकादिसैं।
 जिं हाकनं भिगु दिं खनी मखुत।
 8 आः जितः खंगु छिगु मिखां हाकनं जितः गुबलें खनी मखुत,
 छिं जितः मालादी, तर जि दइ मखु।
 9 गथे सुपुंय छ्यालब्याल जुइ अले खने मदयावनी,
 अथे हे चिहानय वनीपि हाकनं गुबलें लिहां वइ मखु।
 10 व हाकनं गुबलें छेंय लिहां वइ मखु,
 अले वयात म्हास्यूपिन्सं वयात ल्वःमंकी।
 11 अथे जुयाः जि सुम्क च्वने मखु,
 जि पीर दगु मनं हाले,
 जिगु तं दगु प्राणं उजुर याये।

- 12 छु जि समुद्र खः ला? अथवा समुद्रयाम्ह ग्यानापुम्ह जन्तु खः ला?
छाय् छि जितः स्वयेत पिवाः तयादियागु?
- 13 जिगु लासां जितः आराम बी,
जिगु खातां जिगु दुःखयात कम यानाबी धकाः जिं बिचाः यायेबलय्
- 14 छि जितः म्हगस्य् ख्यानादी,
दर्शनतपाखें छि जिगु सातु कयादी।
- 15 उकि जितः थ्व थःगु शरीरय् च्वनाच्वनेगु स्वयाः
गःपः तिकाः सिनावनेगु हे यः।
- 16 जि जिगु जीवनयात घृणा याना, जितः म्वाये हे मंमदये धुंकल।
जितः त्वःतादिसँ, छायाःसा जिगु जीवनया छुं अर्थ मद्दु।
- 17 मनू छु हे खः धकाः छि वयात यक्चः महत्व बीत?
मनू छु हे खः धकाः छि वयागु वास्ता यायेत?
- 18 मनू छु हे खः धकाः सुथ पतिके छि वयात जाँचय् यानादीत
अथवा छकःपतिके वयागु मन स्वयेत?
- 19 छु छि पलख नं जितः स्वयेगु त्वःतादी मखु ला?
अथवा जितः याकःचा त्वःतादी मखु ला?
- 20 हे मनूतयत रक्षा यानादीम्ह,
जिं पाप यानागु जूसां छिगु छु स्यन?
छि छाय् जितः ताक्य् यानादियागु?
छु जि छिगु नितिं भार जुयागु दु ला?
- 21 छि छाय् जिगु अपराध माफ यानामदियागु
अले जिगु पाप क्षमा यानामदियागु?
आः जि याकनं हे चिहानय् ध्यनी।
छि जितः मालादीबलय् जि दइ हे मखु।”

8

- बिल्ददं अथर्वयात ब्यगु न्हापांगु न्वचु
1 अले बिल्दद शूहीनं थथे धाल,
2 “छि गुबलय् तक थज्याःगु खँ ल्हानाच्वनादीगु?
छिगु वचनत तसकं वःगु फय् जक खः।
3 छु परमेश्वरं न्याययात स्यंकादी ला?
छु दक्च शक्ति दुम्ह परमेश्वरं धार्मिकतायात स्यंकादी ला?
4 छिकपिनि काय् म्हायापिन्सं वयकःया विरोधय् पाप याःबलय् वयकलं
इमित इमिगु हे पापया शिकार दय्कादिल।
5 तर आः छि परमेश्वरयात मालादिल धाःसा
अले दक्च शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु दयाया निति बिन्ति यानादिल धाःसा,
6 छि छुं दोष मद्दुम्ह व स्वजाम्ह खःसा
धात्यें हे छिगु पंलिनाः वयकः दनादी।
वयकलं छिगु छँजःपिन्त हाकनं दय्कादी।
7 छिगु शस्या अवस्था चिधंगु जूसां
लिपतय् छि तःधनी।
8 न्हापायापि पुस्तातयत् न्यनादिसँ,
अले इमि पुर्खातयगु अनुभवयात बिचाः यानादिसँ।
9 छायाःसा जिपि ला म्हेगः जक बूपि खः, अले जिमिसं छु मस्यु।
पृथ्वीइ जिमिगु जीवन ला किचः थें जक खः।
10 छु इमिसं छितः मस्यनी ला वा मथाइ ला?
अले इमिगु नुगःया ज्ञानया खँ पिमकाइ ला?
11 छु लः मद्दुगु थासय् तिकथि थाहां वइ ला?
छु पंमा लः मदयक ह्नासाह्नासा थाहां वइ ला?
12 थाहां वयाच्वंबलय् पाले मज्यबलय हे
उपि धौय् स्वयाः याकनं हे सुकृगनावनी।
13 परमेश्वरयात ल्वःमंकीपिनिगु अवस्था नं अथे हे जुइ।
परमेश्वरयात मानय् मयाइपिनिगु आशा नं थथे हे नाश जुइ।
14 इमिगु विश्वास चिपुगु का थें जुइ,
इमिगु भलसा माकःचिया जाः थें जुइ।
15 इपि थःगु जालय् लिधनी, तर जाः चःबुइ।
इमिसं उकियात बल्लाक ज्वनातःसां व दयाच्वनी मखु।
16 निभाः व लः यक्च काये खनाः थाहां वःगु मा थें इपि जुइ।
उकिया चुलित क्यबय् न्यनावनी।
17 उकिया हां ल्वहंयागु द्रुयात हिनी,

- अले लवहंया दथुइ थायु माली।
 18 तर सुनानं उकिर्यात थःगु थासं लेहंथनी,
 अले उगु थासं वयात त्वःताबियाः थथे धाइ, 'जि छन्त गुबले खनागु मदु'।
 19 अथे हे इमिगु जीवन गनाः सुकृचिनी।
 अले मेमेगु मा जमिनं बुयावइ।
 20 धाथे छुं दोष मदुह मन्यात परमेश्वरं गुबले त्वःतादी मखु,
 न वयकलं मभिगु ज्या याइपिनिगु ल्हाःयात बल्लाकादी।
 21 अयनं वयकलं न्हिउगु सलं छिगु म्हुतु
 व लसताया सलं छिगु म्हुतसि जायकादी।
 22 छिकपिनि शत्रुत लज्या चाये माली,
 अले दुष्टतयगु पाल मदयावनी।”

9

- अव्युतं परमेश्वरलिसें थःगु मुद्राया बारे च्यताः काःगु
 1 अव्युतं लिसेः बिल,
 2 “धाथे, छं धाःगु खँ जि स्यु,
 तर परमेश्वरया न्हाःने सुं मनु गय याताः धर्मी जुइ फइ?
 3 सुं मनखं परमेश्वरलिसें जवाःसवाः याये मास्ति वयकल धाःसा,
 वः दुःछिगु न्हासलय छगु न्हासःया नं लिसेः बी फइ मखु।
 4 वयकः ज्ञान दुम्ह खः। वयकः बल दुम्ह खः।
 वयकःया विरोधयु जिदी याताः सुं बचयु जुइ फत?
 5 सुयातं सुचं मन्यसें वयकलं पर्वततयतु मेथायु सारयु यातादी,
 तंम्वय इमित फातापुइकादी।
 6 वयकलं पृथ्वीयात उकिर्या थासं संकादी।
 उकिर्या थात थुरथुर खाइ।
 7 वयकःया आज्ञां सुर्यं नं जः बी मखु।
 नगुतयगु जःयात दिकाबी।
 8 वयकलं याकःचां हे आकाशयात चकंकादिल।
 वयकः हे समुद्रया लंबुया च्वय न्यासि झायादी।
 9 वयकलं सप्तर्षि*†, मृगशिरा† व किरकिटी नगुत
 व दच्छिनया नगुत दयकादिल।
 10 वयकलं थुइके मफइगु ततःधंगु ज्या
 व अल्याख अजु चाइपुगु ज्या यातादी।
 11 वयकः जिगु न्हाःनं वंसां जि वयात खंके फइ मखु।
 वयकः थःगु लैयु झायादीबलयु जि सीके हे फइ मखु।
 12 वयकलं लाकाकयादिल धाःसा सुनां वयकःयात पने फइ?
 ‘छि छु यानादियागु’ धकाः, सुनां वयकःयात न्यने फइ?
 13 परमेश्वरं थःगु तं क्वलाकादी मखु,
 राहाबयां ग्वाहालिमितयसं वयकःया न्हाःने छंयं क्वछुकी।
 14 थथे खःसा इन जि गय याताः वयकःलिसें ल्वाये फइ,
 अथवा वयकःलिसें जवाःसवाः यायेत जि गय याताः खँवःत लुइके फइ?
 15 जि छुं दोष मदुह जसां लिसेः हे बी मफु,
 जितः दोषी ठहरयु यातादीमहलिसें जि दयाया निति बिन्ति जक याये फु।
 16 वयकःयात जि सःतेबलयु वयकः झाःसा
 वयकलं जिगु खँ न्यनादी धकाः जि पत्याः याये मफु।
 17 वयकलं जितः वाफयु छ्वयाहयाः त्यलादी।
 छुं कारण मदयक जिगु घाःयात तःधंकाबी।
 18 जितः हाकनं सासः ल्हाके नं बी मखु।
 वयकलं जिगु जीवन हे म्हाइपुका ब्यगु दु।
 19 थ्व बलयागु खँ खःसा वयकः बल्लाःमह खः।
 थ्व इन्साफया खँ खःसा वयकःयात सुनां सःते फइ?
 20 जि छुं दोष मदुह खःसां जिगु हे म्हुतु जितः दोषी ठहरयु याइ।
 जि अपराधी मखुसां थ्व जितः दोषी खः धकाः धाइ।
 21 खःला जि दोष मदुह खः,
 अयनं जि थःगु निति छुं वास्ता मयाना।
 जि थःगु जीवनयात मययका।
 22 स्वजामह व दुष्टमह, परमेश्वरया लागि थ्व फुक्क उर्थे खः, उकि जि धाये,
 ‘स्वजामह व दुष्टमह निमहयसित नाश यातादी।’

* 9:9 १२२ सप्तर्षि आकाशया उत्तरयु च्वंगु नगु पुचः खः।

† 9:9 १२२ मृगशिरा व किरकिटी आकाशया दथुइच्वंगु नगु पुचः खः।

‡ 9:13 १२२ राहाब ग्यानपुरे च्वंगुह जलजनुतु

- 23 मन्त आकाशाकां महामारीं सीबलय
वयकः स्वजाम्हर्यसिगु दुःख खनाः न्हिलादी।
- 24 फुक्क पृथ्वी दुष्टतयगु ल्हातय् बियादीबलय
वयकलं फुक्क न्यायकर्तातयगु मिखा त्वपुयादी।
थथे यानादीम्ह वयकः मखुसा सु खः?
- 25 जिगु आयु ब्वांयवनीम्ह मनु स्वयाः तसकं ब्वांयवनीगु।
लसताया छपुलु मदयक व ब्वायावनाच्वंगु दु।
- 26 तिकथियागु नांचा थें व याकनं न्ह्यानावनी,
इमां थः शिकारयात स्वात वचहां वनाः इमन्तय याःगु थें।
- 27 जि न्हिलाः थःगु दुःख ल्वमकेगु कुतः याःसां तबि
‘जिं भोगय् यानागु दुःखकष्ट झल झल लुमनावइ।
जिं स्यू परमेश्वरं जितः दोषी ठहरय् यानादी मखु।’
- 28 जि भ्वागय् याये मालिगु फुक्क दुःख खनाः जि ग्याः।
छि जितः निर्दोष ठहरय् यानादी मखु धकाः जिं स्यु।
- 29 जितः दोषी ठहरय् यानादी हे धुकल धाःसा
जिं छाय सितिकं तसकं थाकुक ज्या यायेगु?
- 30 जि साबुनं म्वःल्हसां
अथवा सोडां थःगु ल्हाः सफा यानाः सिल धाःसां
- 31 छि जितः ध्याचलय् वान्छवयादी।
जिगु वसतं नं जितः मयय्की।
- 32 वयकःनापं जवाःसवाः यायेत
अले अदालतय् धवंथः मुद्दा म्हितेत वयकः जि थें जाःम्ह मनु मखु।
- 33 जिमिगु दथुइ च्वनाः खँल्हानाबीम्ह सुं दुगु जूसा,
जिपिं निम्हयसिके थःगु ल्हाः तम्ह सुं दुगु जूसा,
- 34 सुनानं जिपाखें परमेश्वरया कथि चीकाबीफुगु जूसा,
वयकःया भय आकाशाकां जिके मवइगु।
- 35 अले जि मयासें वयकःनापं न्ववाये फइगु,
तर आःयागु थ्व अवस्थाय् जि मफु।”

10

- अथर्व परमेश्वरयात पाः याःगु
- 1 “जितः थःगु जीवन हे घचचाये धुकल।
उकिं जिं थःगु दुःख पना मतसें प्वके,
जिं थःगु नुगःयागु पीर कने।
- 2 जि थः परमेश्वरयात धाये, जितः दोषी ठहरय् यानादी मते,
तर जिगु छु दोष दु, जितः धयादिसँ।
- 3 छि जितः अत्याचार यायेत लयतायादी ला?
छु छि थःगु फुक्क ल्हाःया ज्या, जितः हेला यानाः लयतायादी ला?
दुष्टतयगु योजनाय धाःसा छि न्हिलादी।
- 4 छु छिगु मिखा नं मन्यागु मिखा थें खः ला?
छु सीमानिम्ह मनुरवं खं थें छि नं खं ला?
- 5 छु छिगु दि सीमानिम्हयसिगु दि थें च्वं ला?
छिगु दं मन्यागु दं थें च्वं ला?
- 6 छिं जिके दोष मालादी
अले जिगु पाप वातुवालाः स्वयादी,
- 7 खःला जिं छुं दोष मदुम्ह खः,
अले छिगु ल्हातं सुनानं जितः बचय् याये फइ मखु धकाः छिं स्यु।
- 8 छिगु हे ल्हातं जिगु आकार दयकल अले जितः सुष्टि यानादिल।
आः व हे ल्हातं जितः नाश यानादी ला?
- 9 छिं जितः चायात थें आकार बियादीगु खँ लुमकादिसँ।
छिं जितः हाकनं धुलय् ल्वाकछ्यानादीगु ला?
- 10 छु छिं जितः दुरु थें प्वकादियागु मखु ला?
धौ थें जितः धींचिकादियागु मखु ला?
- 11 हाकनं छिं जितः ला व छेगु फिकादियागु मखु ला?
अले कच्यें व हिनुलि थाःनाः जितः दयकादियागु मखु ला?
- 12 छिं जितः जीवन बियादिल, छिं जितः सदां दयाचवनीगु दया यानादिल।
अले छिं स्वयाचवनादीगुलि हे जिगु आत्मा बचय् जुयाच्वंगु दु।
- 13 तर छिं सुनां मसीक जितः नाश यायेगु उपाय यानाच्वंगु दु धकाः जिं स्यु,
थ्व छिगु मनय् दु धकाः जिं स्यु,

- 14 जि पाप यानागु जूसा छि जितः स्वयाच्चनादीगु जुइगु
अले जिगु दोषपाखे छि जितः त्वःतामदीगु जुइगु।
- 15 जि धाल्थे हे दोषी खःसा जितः धिक्कार!
जि धमींम्ह खःसां जि थःगु छ्यं धस्वाके मफु,
छाय्धाःसा जि लज्यां जाःगु दु
अले जिगु सास्तीइ दुंगु दु।
- 16 जि थःगु छ्यं धस्वाकूसां सिंह थें छि जितः शिकार यानादी।
छिं जिगु विरोधय थःगु तःधंगु शक्ति क्यनादी।
- 17 छि जिगु विरोधय न्हपि साक्षीत हयादी,
अले जिपाखे थःगु तं न्ह्यज्याकादी,
छिकपिनि सेना लःबू थें जिथाय वइगु।
- 18 अथे खःसा छि जितः छाय् मांया प्वाथं पिने हयादियागु?
जि अन हे खतम जगु जूसा अले सुनां जितः मखंगु जूसा ज्यगु नि।
- 19 जि द हे मदगु जूसा ला ज्यगु नि,
अथवा मांया प्वाथं चिहानय यंकगु जूसा ला ज्यगु नि।
- 20 छु जिगु चिहाकःगु जीवन मफुत ला?
जिपाखे फस्वयादिसें, जितः भचा सां आराम दयेमा।
- 21 जि तसकं छिउंगु गालय वने न्ह्यः,
हाकगु किचःया देशं गुबले लिहां मवये न्ह्यः,
22 तसकं छिउंगु, जः नं छिउंगु थें च्वंगु हाकगु किचः
व गोलमालं जाःगु देशय वने न्ह्यः।”

11

- सोपरं अभ्युक्तयात द्रुपं ब्यगु
1 सोपर नमाती लिसः बिल,
2 “छु थ्व फुक्क खँयागु लिसः मबीगु ला?
खँ यक्व लहानां सुं मनु निर्दोष ठहरय जुइ ला?
3 छिगु क्वमचाइगु खं मनुतयत सुम्क तइ ला?
छि हेस्याइबलय सुनान छितः ब्वःमबी ला?
4 ‘जिगु बिचाः ठीक जू अले छिगु मिखाय
जि दोष मदुम्ह खः धकाः छि परमेश्वरयात धयादी।’
5 परमेश्वर नवानादीसा अले वयकलं छिगु विरोधय
थःगु म्हतुपवाः चायकादीसा ज्यगु नि।
6 अले छिगु बुद्धिया गुप्ति खँ उलादीसा ज्यगु नि।
छाय्धाःसा खःगु बुद्धिया निगू पक्ष दु।
परमेश्वरं छिगु खःगु पाप ल्वःमंकादीगु दु धकाः छिं सीकादिसें।
7 छु छि परमेश्वरया गुप्ति खँ थुइकेफु ला?
छु छि दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर गुप्ति तःधं धकाः सीके फु ला?
8 व ला स्वर्ग स्वयाः तजाः, छि छु याये फु?
व ला चिहान स्वयाः गा वं। छिं छु सीकादी फु?
9 उकिया नाप पृथ्वी स्वयाः ताहाकः,
समुद्र स्वयाः तब्ब्या।
10 वयकः झायाः छितः इयालखानाय तयादिल धाःसा,
अले न्यायया सभा सःतादिल धाःसा,
सुनां वयकःयात पने फइ?
11 वयकलं फताहा मनुतयत म्हस्यु
अले वयकलं अधर्म खंकादिल धाःसा
छु वयकलं उकिया ल्याःचाः कयामदी ला?
12 गथे गुं गधाया मचा मनु जुयाः जन्म जुइ फइ मखु
अथे हे मूर्खम्ह मनु बुद्धिमान जुइ फइ मखु।
13 छि थःगु मन खःगु लैयं यंकादिल धाःसा
थःगु ल्हाः वयकःपाखे चक्कंकादिल धाःसा,
14 छिगु ल्हातय दुगु पाप तापाक तयादिल धाःसा,
अले छु मभिगु छिगु छँय च्वने मबिल धाःसा,
15 धाल्थे छि निर्दोष जुयाः थःगु ख्वाः धस्वाके फइ,
छि मग्याःम्ह बल्लाःम्ह मनु जुइ।
16 अले छि थःगु दुःख ल्वःमंकादी।
बाः वंगु लः थें व छि लुमकादी।
17 जीवन न्हिनयु स्वयाः थिनावइ,
अले छिउंगु धाःसा सुथय हिलावनी।

- 18 आशा द्रुग जुयाः छि सुरक्षित जुयादी।
छिं प्यखेरं स्वयादी, अले द्रुक्क जुयाः घनादी।
19 छि छुं खनाः ग्याये म्वायेक ग्वारात्तादी,
यक्व मन्तयसं छिगु दया कायेत स्वइ।
20 तर दृष्टतयगु मिखा बुलुयावनी,
बिस्युं वनेगु लें इमिगु निंति बन्द जुइ,
अले इमिगु छगू हे आशा लिपांगु सासः जुइ।”

12

- अथर्वबं सोपरयात लिसः ब्यगु
1 अले अथर्वबं लिसः बिल,
2 “धाल्थे हे छिकपिं मन्त खः।
बुद्धि नं छिकपिलिसें सी।
3 तर छिकपिन्के थे जिके नं मन दु।
छुं खँयै नं जि छिकपिं स्वयाः कम मज्।
थज्याःगु खँ सुनां मस्यु धकाः?
4 जि परमेश्वरयात प्रार्थना याना,
अले वयकलं जितः लिसः बियादीगु जसां
जि जिमि पासापिनिगु निंति छगु न्हिइकीगु खँ जगु दु।
धमींमह व छुं दोष मदुह मन् जसां न्हिइकीगु खँ जगु दु।
5 सुखी मन्तयसं दुःखय लानाच्चव्ह मन्यात क्वह्वाकी।
इमिसं तुति चुलुया ग्वतुले त्यपिं मन्तयत कयकी।
6 दाखुंत थःगु पालय याउंक च्वनाच्चनी,
अले परमेश्वरयात तं चायकीपिं सुरक्षित जुयाच्चनी,
इमिगु लागिं इमिगु बल हे इमि घः खः।
7 तर पशुतयत न्यनादिसं, अले इमिसं छितः स्यनी,
अथवा आकाशयापिं झंगःतयत, अले इमिसं छितः कनी,
8 अथवा पृथ्वीलिसें खँ लहानादिसं, अले वं छितः स्यनी,
अले समुद्रयापिं न्यातयसं छितः धाइ।
9 थ्व फुक्क परमप्रभुया लहातं हे याःगु खः धकाः
थुपिं फुक्क मध्ये सुनां मस्यु धकाः?
10 वयकःयागु हे लहातय फुक्क म्वाःपिनिगु प्राण
व फुक्क मन् जातिया सासः दु।
11 मेचां नसाया सवाः काःथे,
छुं न्हायपनं न्ववागु वचनयात जाँचय मयाइ ला?
12 छुं बुरापिनिगु दथुइ बुद्धि मदइ ला?
छुं ताः आयुनं दुयां महइ ला?
13 बुद्धि व शक्ति परमेश्वरयागु हे खः।
वयकःयाके हे सल्लाह व दुयां दु।
14 वयकलं स्यंकादीगुयात हाकनं दयके फइ मखु।
वयकलं ज्वनार्यकृपिन्त छुल्कारा दइ मखु।
15 वयकलं वा वयेगु दीकाबिल धाःसा लः दइ मखु,
वयकलं व त्वःतादिल धाःसा देशयात नाश याइ।
16 शक्ति व बुद्धि वयकःयागु हे खः।
धोरखा ब्यमह व धोरखा नःमह निमहं वयकःयामह खः।
17 वयकलं सल्लाह बीपिन्त बुद्धि मदुपिं यानाबी,
अले न्यायाधीशतयत मूर्खं यानादी।
18 वयकलं जुजुपिन्सं चिकाब्यरु सिखः चफुनादी।
अले इमिगु जँय जँनी चिनादी।*
19 वयकलं पुजाहारीतयत इमिगु पदं लिकया मछाले मायकाबी,
यक्व दनिसें अधिकार यानाच्चपिन्त वयकलं लिकयादी।
20 वयकलं विश्वास यायेबहःपिं सल्लाह बीपिनिगु सल्लाह यात स्रक्क तयादी,
अले थकालिपिनिगु दुयांयात लाकाकयादी।
21 वयकलं शासकतयके अपमान प्वंकादी,
अले बल्लाःपिन्त ल्वाभः मदुपिं यानाबी।
22 वयकलं खिउंगुया सुलाच्चंगु खँयात क्यनादी,
अले तसकं खिउंगुयात जलय हयादी।
23 वयकलं जाति जातितयत तःधंकादी,

* 12:18 १२:१८ छुं हस्तलिपिइ थये च्वयातःगु दु, वयकलं जुजुपिन्त थःगु ग्दी लिकयादी, वयकलं पुजाहारीत व भारदारतयत चिचं यानादी।

- अले इमित नाश यानादी। वयकलं जातितयत् तःधं यानादी,
अले इमित छ्यालब्ध्याल यानादी।
- 24 वयकलं पृथ्वीयापि शासकतयगु बुद्धि लाकाकयादी,
वयकलं इमित लं मदुगु मभूमिइ चाचाःहिला जुइत त्वःतादी।
- 25 जः मदयक इपि छिउंगुलिइ पचिपचि यानाः जुइ।
वयकलं इमित अयलाःगुलुत थं धेधेचुयाः न्यासि जुइपि यानादी।”

13

- अथर्वयात परमेश्वरलिसें जवाःसवाः याये मास्ति वःगु
- 1 “धात्थे, थ्व फुक्क जि थःगु हे मिरवां खनागु दु।
जि थुक्रियात थःगु हे न्हायपनं न्यनाः थुइके धुन।
- 2 छिकपिन्सं गुलि स्यु उलि जि नं स्यु,
जि छिकपि स्वयाः छुकिं नं कम मज्।
- 3 तर जितः ला दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरनापं खँ ल्हाये मास्ति वः,
अले जितः परमेश्वरलिसें जवाःसवाः याये मास्ति वः।
- 4 तर छिकपिन्सं धाःसा सत्ययात मखुगु खं त्वपुइ।
छिकपि सकले ज्यालगय् मज्पिं बैधत खः।
- 5 छिकपि सुम्क च्वंगु जसा ला ज्युगु नि,
अले मनुतयसं छिकपिन्त बुद्धिमान तायकीगु।
- 6 जिगु जवाःसवाः न्यनादिसें,
अले जिगु म्हुतया उजुर बांलाक न्ये।
- 7 छिकपिन्सं परमेश्वरया पंलिनाः मभिगु खँ ल्हायेगु ला?
वयकःया पंलिनाः बेइमान खँ ल्हायेगु ला?
- 8 छिकपि परमेश्वरया पंलीगु ला?
छिकपिन्सं परमेश्वरया पंलिनाः जवाःसवाः यायेगु ला?
- 9 वयकलं छिकपिन्त जौच्य यानादिल धाःसा छु थ्व पायछि जुइ ला?
छिकपिन्सं मनुतयत ध्वंलाःगु थं वयकःयात ध्वंलाये फइ ला?
- 10 जितः मखुगु पाः यानाः छिकपिन्सं वयकःया पंलिनादिल धाःसा,
वयकलं धात्थे हे छिमित व्वःबियादी।
- 11 वयकःया गौरवं छिमित मख्याइ ला?
छिकपिन्के वयकःयागु भय मलाइ ला?
- 12 छिकपिनिगु लिंसः ला नौयागु उपदेश थं ज्यालगय् मज्,
छिकपिनिगु सुरक्षा चा थं कमजोर जुइ।
- 13 छिकपि सुम्क च्वनाः जितः न्ववाके ब्यु,
अनलि जितः न्हाःगु हे जसां थचु।
- 14 जिं छाया थःत खतराय लाकाः
थःगु प्राण थःगु हे ल्हातय कायेगु?
- 15 वयकलं जितः स्याःसां तबि जिं वयकःयाके भलसा काये।
जिं धात्थे हे वयकःया न्हाःने थःगु लँया रक्षा याये।
- 16 थ्व नं जिगु उद्धारया नितिं जुइ।
छायधाःसा परमेश्वरयात मानय मयाइम्ह सं नं मनु
वयकःया न्हाःने वयेगु आँट याइ मखु।
- 17 जिगु खँ बांलाक न्यनादिसें,
जिं धयागु खँय् न्हायपं बियादिसें।
- 18 आः जिं थःगु मुद्दा तयार याये धुनागुलि
जि निर्दोष ठहरय् जुइ धकाः जिं स्यु।
- 19 जितः पाः याये फुम्ह सुं दु?
अथे खःसा, जि सुम्क च्वने अले सिनावने।
- 20 हे परमेश्वर, जितः थुपि निगु खँ जक बियादिसें।
जि छिपाखें सुले मखु।
- 21 छिगु इयातुगु ल्हाः जिपाखें तापाक यंकादिसें।
छिगु आतंकं जितः मख्यायेमा।
- 22 अले जितः सःतादिसें,
जिं लिंसः बी।
- 23 जिं गुलि यक्व अधर्म व पाप यानागु दु?
जिगु अपराध व पाप छि जितः कनादिसें।
- 24 छिं थःगु ख्वाः छाया सुचुकादियागु?
छाय् जिलिसें शत्रुतनापं थं ब्यवहार यानादियागु?
- 25 छिं फसं ब्वयक्कुगु सिमाहःयात नं लिनादीगु ला?
छिं गंगु छ्वसंया ल्यूल्यु जुयादीगु ला?

- 26 छायाधाःसा छि जिगु विरोधय नुगलय स्याद्गु खँ च्वयादिल,
जिगु ल्यायम्हबलययागु अधर्म भोगय् याकेबिल।
- 27 नेवलय जिगु तुति तयादिल,
जिगु फुक्क लँयात जौचय यानादिल।
जिगु तुतिया पालिइ दासयागु चिं तयादिल।
- 28 उकि जि ध्वग्मिगु चिज
व किल्लं नःगु वसः थें नाश जुयाः वनाच्चंगु दु।”

14

- जीवनया खँय अय्यबया च्यूताः
- 1 “मिसापाखें ब्रह्म मन्
चिहाकःगु आयु दुम्ह व दुःखं जाःम्ह जुइ।
- 2 व स्वां थें इइ, अले गनाः सुक्चिनावनी।
व किचः थें तनावनी, दयाचवनी मखु।
- 3 छु छिं थज्याःम्ह मन्यात स्वयाचवनादीगु ला?
छु वयात छिं थःगु न्हाःने न्यायया लागि हयादी ला?
- 4 सुनां अशुद्धपाखें शूद्र लिकाय फइ?
सुनानं फइ मखु।
- 5 मन्या जीवनाया दि क्वःछिनातःगु दइ।
वयागु लाया ल्याः छिके दु।
- छिं वयागु सिमाना चिनादीगु दु।
वं व पुलावने फइ मखु।
- 6 उकि वपाखें थःगु ख्वाः फस्वयकादिसँ।
वं ज्यामिं थें थःगु ई पूरा मयाःतले वयात याकःचा त्वःतादिसँ।
- 7 सिमाया निति आशा दइ।
उकियात पालाछवसां व हाकनं तःमा जुयावइ,
उकी न्हूगु चुलि जायावइ।
- 8 उकिया हा बँया दुने पुलां जुइफु
अले उकिया हा जमिनय दुने सी फु,
- 9 अयनं भचा लः दये धुंकाः
उकी हाकनं चुलि ह्याः तःमा जुयावइ।
- 10 तर मन् सिनावनी अले वयात थुनी,
वं लिपांगु सासः लहाइ अले फुनावनी।
- 11 गथे खुसिया लः बुलुहुं बुलुहुं कम जुयावनी,
अथवा गथे पुख्या लः कम जुयाः सुनावनी,
- 12 अथे हे सीमानिम्ह मन् नं ग्वतुली,
अले गुबलें दनी मखु, गुबलय तक आकाशत न्हावनी मखु।
मन्त दनी मखु अथवा थःगु न्हालं इपि हाकनं दनी मखु।
- 13 छिं जितः चिहानय सुचुकादीगु जूसा
अले छिगु तं क्वमलाःतले जितः सुचुकादीगु जूसा
अले जिगु लागि छगु ई क्वःछिनाः
जितः लुमंकादीगु जूसा गुलि बांलाइगु।
- 14 मन् सीधुंकाः व हाकनं म्वाइ ला?
जिगु दुःखया ई न्हाक्व हे ताहाकःगु जूसां
जिगु छुत्कारा मजुतले जि पिया हे च्वने।
- 15 छिं जितः सःतादी अले जिं लिसः बी।
छिं थःगु ल्हातं दयकूम्ह जितः स्वयेमास्ति वयकादी।
- 16 धात्थें छिं जिगु फुक्क पलाःयात ल्याःखानादी।
जिगु पापया ल्याःचाः धाःसा तयादी मखु।
- 17 मनुखं सामानत म्हिचाय सुचुकातःगु थें
छिं जिगु फुक्क अपराध म्हिचाय छाप तयाः तयातःगु दइ।
छिं जिगु अधर्म त्वपुयादीगु दइ।
- 18 तर पहाइ ज्यलावनाः छुं जूगु थें
अले ल्वहंधीयात वयागु थासं चीकाछवःगु थें
- 19 लखं ल्वहंधीयात ज्यंकूगु थें,
अले बाः वःगु लखं जमिनयागु चायात चुइकायंकूगु थें,
छिं मन्यागु आशा नाश यानाव्यगु दु।
- 20 छिं वयात त्याकादी अले व दयाचवनी मखु।
छिं वयागु ख्वाःयागु रूप हिलाः वयात तापाक छ्वयादी।
- 21 वया कायपिन्त मान इज्जत दइ तर वं व सी मखु।

- इपि बदनाम जुइ तर वं व सी मखु।
 22 वं थःगु हे म्हयागु सास्ती जक सी,
 वं थःगु निति जक बिलाप याइ।”

15

- एलीपजं अय्यत्वायत ब्वःब्यगु
 1 अले एलीपज तेमानी लिसः बिल,
 2 “हे अय्यत्, बुद्धि दुम्ह मनुखं थज्याःगु ज्यालगय मज्जु ज्ञानं लिसः बी ला?
 अथवा पुर्बयागु फय थें च्वंगु ज्यालगय मज्जु खं थःगु प्वाः जायकी ला?
 3 वयकलं थज्याःगु ज्यालगे मज्जु खें
 वा म् मद्गु खं जवाःसवाः यानादी ला?
 4 तर छि ला परमेश्वरया भय कायेगु त्वःते धुंकल,
 मेपिन्सं यानाच्वंगु भक्तिइ नं पंगः थनादी।
 5 छिगु म्हतुं हे छिगु अधर्म धयाच्वंगु दु,
 छलाभा भाय छितः यः।
 6 छि थःगु हे खें दोषी ठहरय ज्जु दु, जिपाखें मखु।
 छिगु थःगु हे म्हतुंसिं छिगु विरोधय साक्षी बी।
 7 छि मनुत मध्ये दकलय न्हापा बगु खः ला?
 छितः पहाडत स्वयाः न्हापा दयकगु खः ला?
 8 छि परमेश्वरयागु गुप्ति सल्लाह न्यनादियागु दु ला?
 अथवा फुक्क बुद्धिया खें छि थःगु दुने जक तया तयेगु ला?
 9 जिमिसं थुक्के मफुगु छु खें छि स्यु?
 जिमिके मद्गु दुयां छिके छु दु?
 10 जिमिगु दथुइ बुरापिं व सें तुइसे च्वनेधुंकुपि मनुत दु,
 छिकपिनि अब्ब स्वयाः नं बुरापि मनु जिपिनापं दु।
 11 परमेश्वरयागु सान्त्वना व छितः धाःगु नासुगु वचन
 छु छितः मगात ला?
 12 छुकि छिगु नुगलय थज्याःगु आँट बिल?
 छिगु मिखाय तं छाय खनेदुगु?
 13 छि थःगु तं परमेश्वरयात प्वंकादी,
 अले थःगु म्हतुं थज्याःगु शब्द पिकयादियागु।
 14 मनु छु खः धकाः व निर्दोष जुइत?
 अथवा सुं मनु धर्मी जुइ फइ ला?
 15 परमेश्वरं थः पवित्रम्ह मनुयात हे पत्याः यानादी मखु धाःसा
 अले स्वर्ग वयकःया मिखाय यचुसे मच्चं धाःसा,
 16 मनु ला गुलि जक यचुमज्जु
 गुम्ह धचचाइपुम्ह व स्यंम्ह जुइ,
 गुम्हयसिनं अधर्मयात लः थें त्वनी।
 17 जि छितः कने, जिगु खें न्यनादिसिं!
 जि छु खनागु खः जि व हे कने।
 18-19 बुद्धि दुपिन्सं थः अबुपिपाखें काःगु खें मसुचुकुसे कंगु दु।
 इमित जक देश ब्यगु खः।
 इपिनापं सुं नं विदेशी च्वंगु मद्गु।
 20 दुष्टम्ह मनुतयत जिंवकाछि दुःख जुइ।
 दया मद्पिनिगु दैत ल्याः खानाः क्वःछिनातःगु दइ।
 21 वयागु न्हायपनय ग्यानापुगु सः थ्वयाच्वनी।
 शान्तिया इलय नं लुटपाट याइपिन्सं वयात हमला याइ।
 22 वयात खिउंगुलि हाकनं लिहां वइ धकाः आशा याये फइ मखु।
 वयात धाथे हे तरवारं स्याइ
 23 गिद्धया निति आहारा वांछवथे वयात वांछवइ।
 थःगु विनाश धाथे हे वइ धकाः अज्याःम्ह मनुखं स्यु।
 24 संकट व दुःखं वयात ख्याइ।
 अले लडाइं यायेत तयार ज्जुं थें इमिसं वयात बुकी।
 25 छायेधाःसा इमिसं परमेश्वरया विरोधय इमिगु ल्हाः ल्हंगु दु,
 अले दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु विरोधय इमिसं फुइं याःगु दु।
 26 इमिसं इमिगु इयातुगु ढाल ज्वनाः
 परमेश्वरया विरोधय तप्यक हमला याः वनी।
 27 थ्व दुष्ट मनुतयगु न्यता चुल्से च्वंगु व जाःगु दु,
 इमिगु जें दाखं जाःगु दु,

- 28 तर व च्वनाच्चंगु शहर नाश जुइ,
वयागु छँ शिजामिजां दनी,
व याकनं हे नाशया द्रँ जुइ।
- 29 आवलि व धनी जुइ मखुत,
वयागु धन न्हाबलें दयाच्चनी मखु,
न वयागु सम्पत्ति जमिनय् न्यनावनी।
- 30 छिउँगुपाखें व पिहां वये फइ मखु।
मिजलां वयागु चुलित स्रुख् गनावनी।
अले परमेश्वरया सासलं वयात वय्यकार्यकी।
- 31 ज्यालगय् मजूगु खँय भलसा तया: वं थ:त ध्वंमलायेमा,
छायधा:सा वयात उकिया पलेसा छुं दइ मखु।
- 32 सिमायात थें वयात जीवनया भिगु इलय् हे पाला छवइ,
अले वयागु कचात हाकनं गुबलें वाउया वइ मखु।
- 33 पाकेमजूकं हे खा:गु दाखमा थें व जुइ।
स्वां हायावंगु जैतुनमा थें व जुइ।
- 34 परमेश्वरयात मानय मयाइपि मन्तयगु पुच: फुक्क बाइ: जुइ।
घुस नइपिनिगु पालत मि भसम जुइ।
- 35 इमिसं संकट प्वाथय् दयकी अले अधर्म बुइकी,
इमिगु मनय् न्हाबलें धोखा हे धोखा दइ।”

16

- अथर्वबं एलीपजयात लिस: ब्युगु
1 अले अथर्वबं लिस: बिल,
2 “जि थज्या:गु खँ यक्व न्यनागु दु।
छिकपि सकलें दु:खं जा:गु सान्त्वना बीपि ख.,
3 छिकपिनिगु म्वा:मदुगु खँ गुबलें सिधइ मखु ला?
छित: छुकि दिक्क चायकल, मदिकक जवा:सवा: यानाच्चन।
4 जि छिगु थासय् दुगु जूसा जिं नं छि थें हे खँ ल्हाये फइगु।
छिगु विरोधय बांलाक भाषण बिया: छिगुपाखे थ:गु छ्यं सके फइगु।
5 तर जिगु म्हुतुं छित: ह:पा: बीगु,
जि न्ववानागु सान्त्वनाया वचनं छित: शान्ति दइगु।
6 अयनं जि न्ववात धा:सां, जिगु दु:खकष्ट कम जुइ मखु।
जि सुम्क च्वंसां, जिगु सास्ती जित: त्व:ती मखु।
7 तर हे परमेश्वर, छिं जित: त्यानुकादीगु दु।
छिं जिगु फुक्क परिवारयात सखाप यानादीगु दु।
8 छिं जित: चिनादीगु दु। अले थव खँ साक्षी जगु दु।
जि क्वँय व छेगु जक जगु दु, थुकि हे जिगु विरोधय साक्षी बी।
9 परमेश्वरं जित: घृणा यानादी अले तंम्वय काचाकुचु यानादी,
अले वयक: जिगु विरोधय वा किरिकिरि न्ह्यायादी।
जिमि शत्रुं जित: तव: मिखां स्वइ।
10 मन्तयसं जित: हेस्या:गु दु,
इमिसं जिगु न्यतालय च्याराक्क दा:गु दु,
इपि जिगु प्यखेरं जिगु विरोधय छप्यं जगु दु।
11 परमेश्वरं जित: मभिपि मन्तयगु ल्हातय त्व:तादीगु दु,
दुष्ट मन्तयगु ल्हातय वंछवयादीगु दु।
12 जि ला याउँक च्वनाच्चनागु ख.,
तर वयकलं जित: चुंचुं यानादिल,
वयकलं जित: ककु ज्वना: कुचा कुचा यानादिल।
वयकलं जित: थ:गु निशाना दयकादीगु दु।
13 वयक:या धनुष वाण कयकिपि जिगु प्यखेरं दु।
दया मतसैं वयकलं जिगु जलासैलय प्वा: खनाबिल।
वयकलं जिगु खाइप्व: बँय प्वकादीगु दु।
14 त:क्व: हे वयकलं जित: घा:पा: यानादी।
छम्ह बहादुर सिपाईनं थें वयकलं जित: हमला यानादिल।
15 जिगु म्ह त्वपुयेत जिं भाग्रा सुया,
जिगु थ:गु कपा: धुलय् थुना।
16 ख्वख्वं जिगु न्यता: ह्याउँसे च्वने धुंकल।
जिगु मिखाया प्यखेरं तसकं छिउँसे च्वने धुंकल।
17 अयनं जिपाखें ल्वायेलीगु जगु मनु।

- अयुनं जिगु प्रार्थनायु दुष मदु।
 18 हे पृथुवी, जिगु हियात त्वपुइ मते!
 अले जिगु बिन्ति गुबले मदीमा!
 19 आ: नं सुवर्गयु जिगु साक्षी दी।
 जिगु निति लिस: बीत च्वय छुमह वकील तयार दु।
 20 जिगु लागि घयाबीमह जिमि पासा दु*,
 तर जिगु मिखां परमेश्वरया न्ह्यःने खबि हायकी,
 21 मनुखं थः पासाय्या निति बिन्ति याथे
 सीमानिमह मन्या निति वं परमेश्वरयात बिन्ति याइ,
 22 जि आ: यक्व म्वाइ मखुत।
 जि वने धुंका: हाकनं लिहां वये मखुत।”

17

- 1 जित: सास: ल्हाये थाकुयावल।
 जिगु दि सिधल,
 चिहानं जित: हे पियाच्वंगु दु।
 2 धाल्थे जित: हेस्याइपि जिगु जःख: दु।
 जिगु मिखां इमिसं जित: हीमी चायका च्वंगु स्वयाच्वनेमा!
 3 “हे परमेश्वर जिगु निति छि हे जमानी जुयादिसं,
 छायाथा:सा जिगु निति जमानी च्वनीमह मेमह सु दु?
 4 छि इमिगु मनयात दुयांपाखे तापाक तयादीगु दु।
 अथे जुया: छि उपि मनुतयुत त्याके बियादी मते।
 5 सिरपा:या निति गुमह मनुखं थः पासापिन्त बदनाम याइ,
 वया कायपिनिगु मिखा बुलसे च्वनी।
 6 जि ला फुकक देशयु छगु उखानया पात्र जगु दु,
 सकसिनं ख्वालयु थुकलं बीमह छुमह मनु जुइ धुंकरु दु।
 7 यक्व धन्दा कयागुलि जिगु मिखा बुलसे च्वंगु दु,
 जिगु म्ह छुमह हे किच: थे जुइ धुंकरु।
 8 थुकिं याना: स्वजापिं मनुत अलमल जगु दु,
 अले छुं दुष मदुपि मनुत अधमीं मनुतयुगु विरोधयु दनी।
 9 थ्व फुकक जसां तबि धमीं मनुत थःगु लैय वना हे च्वनी,
 अले सुयागु ल्हा: शुद्ध ज, व बल्लानावनी।
 10 तर वा, फुककसिनं हाकनं कुत: या।
 छिमिगु दथुइ जिं छुमह हे बुद्धि दुमह मनु मखना।
 11 जिगु दि फुत, जिगु मनसुबा छ्यालब्याल जुल,
 अले जिगु मनयागु इच्छा खतम जुल।
 12 थुपि मनुतयुसं चायात दि दयकीगु,
 खिउबलयु हे थुमिसं धाइगु, ‘ज: लिक्क दु’।
 13 जिं आशा यानागु छें चिहान खःसा,
 जिं जिगु लासा खिउंगुलिइ दयकल धा:सा
 14 जिं चिहानयात ‘छि जिमि अबु,’
 वा कीयात ‘छि जिमि मां’ अथवा ‘जिमि तताकेहेपि धका: सःतल धा:सा,’
 15 जिगु आशा गन वन लयु?
 सुनां जिगु निति आशा खनी?
 16 छु व जिनापं क्वययागु गालयु तक वनी ला?
 छु जिपिनापं धुलयु क्वहां वनी ला?”

18

- अव्युतयात बिल्ददं लिस: ब्यूगु
 1 अले बिल्दद शुहीनं थथे धका: लिस: बिल,
 2 “छि गुबलयु तक नवानाच्वनादीगु?
 खं थुइके फुमह मनु जुयादिसं,
 अले इपीपि खं ल्हाये फइ।
 3 जिमित छाया पश्यात थे वयवहार याइगु?
 छाया छिगु बिचालयु जिपिं मूर्खं ठहरयु जगु?
 4 तंम्वयु थःमहं थःत कुचा कुचा यानादीमह,
 छिगु लागि पृथुवीयात त्वःताबीगु ला?

* 16:20 १६:२० पासा जिमि पासानिसं जित: हेला याइगु

- अथवा ल्वहंधीयात इमिगु थासं चीकाछ्वयेगु ला?
 5 धात्थे दुष्टयागु मतःयात स्याइ।
 वयागु मित्याः हाकनं थी मखु।
 6 वयागु पालय् जः खिउंसे च्वनी,
 वयागुनापं च्वंगु मत सी।
 7 वयागु तुति पलाःया शक्ति कमजोर जुइ।
 वयागु थःगु हे ज्जुक्ति वयात क्वथलाबी।
 8 वयागु तुति वयात जालय् ध्वानाछ्वइ,
 अले व जाःया हतय् न्यासि जुइ।
 9 जालय् वयागु तुति तक्यनी,
 जालया खिपतं वयात क्वातक्क हिनी।
 10 वयागु लागि स्वःतिपाँय् बैय् सुचुकातःगु दु।
 वयागु लँय् जाः प्यनातःगु दइ।
 11 वयागु छचाःखेरं आतंक दइ,
 अले पलाः पलाखय् वयात लिनायंकी।
 12 वयागु बल नये पित्यागुलि कम जुइ,
 व ग्वतुलीबलय् विनाश वयागु लिक्क दइ।
 13 ल्वचं वयागु छेग्यात नइ,
 ग्यानापुगु मृत्युं वयागु ल्हाःतुति नइ।
 14 वयागु छेँयागु सुरक्षां नं वयात साला लिकाइ,
 अले वयात आतंकया जुजुयाथाय् यंकी गुगु मृत्यु खः।
 15 वयागु पालय् मि बाय् च्वनी,
 वयागु छेँय् च्यानाच्वंगु गन्धक हलातःगु दु।
 16 वयागु क्वयपाखेयागु हा गनावनी।
 उक्रिया च्वय्यागु कचात सुकूगनावनी।
 17 पृथ्वी वयागु ल्मन्ति तनावनी।
 संसारय् वयागु नां तक नं दइ मखु।
 18 वयात जःपाखेँ खिउंगुलिइ लिनाछ्वइ,
 अले संसारं पितिनाछ्वइ।
 19 थःमनूतयगु दथुइ वया थः सुं सन्तान मदु।
 थः छकः च्वंगु थासय् वया म्बानाच्वंपिं सुं मदु।
 20 पच्छिमयापि मनूत वयागु अवस्था न्यानाः थारान्हुइ,
 पुर्बयापि मनूत ग्यानाः थुरथुर खाइ।
 21 मभिंगु ज्या याइपिनिगु छेँ थथे हे जुइ।
 परमेश्वरयात वास्ता मयाइपिनिगु छेँ थथे हे जुइ।”

19

अथर्वयागु लिसः

- 1 अले अथर्वं लिसः बिल,
 2 छिकपिन्सं गुबलय् तक जितः दुःख बियादीगु?
 अले गुबलय् तक वचनं जितः चुंचुं यानादीगु?
 3 छिकपिन्सं तकःमछि हे जितः अपमान यानादिल,
 लज्या मचासैं जितः हमला यानादिल।
 4 जिं टुंकागु हे जसां नं
 गल्ती ला जिगु हे खः।
 5 धात्थे छिकपिन्सं थःपिन्त जि स्वयाः तःधं खंकादिल धाःसा
 अले जिगु बेइज्जत जिगु पापया दसिकथं ल्याःखानादिल धाःसा
 6 परमेश्वरं हे जितः अन्याय यानाः
 वयकलं जिगु प्याखेँ जाः हलादीगु खः धकाः सीकादिसैं!
 7 “स्व! जि ‘अन्याय’ जुल धकाः हाला, तर सुनानं लिसः मब्यु।
 ग्वाहालि फ्वनेत बिन्ति याःसां जितः न्याय दइ मखु।
 8 वयकलं जिगु लें पनादीगु दु, जि पुलावने मफु।
 जिगु लँयात वयकलं खिउंगुलि त्वपुयादीगु दु।
 9 वयकलं जिगु फुक्क मान लाकाकयादीगु दु।
 वयकलं जिगु छेनं मुकुट त्वकादिल।
 10 वयकलं प्यखेरं जि खतम मजुतले जितः कयकादी।
 वयकलं जिगु आशायात सिमायात थें लिनादी।
 11 वयकलं थःगु तं जिके प्वंकादीगु दु।
 वयकलं जितः थः शनु भाःपियादीगु दु।
 12 जितः हमला यायेत वयकलं सेना छ्वयाहादी।

- इमिसं जिगु विरोधय् घेरय् याइगु द्वम्बःचा दयकगु दु।
 इमिसं जिगु पालया प्यखेरं छाउनी तइ।
 13 वयकलं जिमि दाजुकिजापिन्त जिपाखें तापाकादीगु दु।
 जिमि पासापि जिपाखें अलग हे च्वनीगु।
 14 जिमि थःथितितयसं जितः त्वःतूगु दु,
 जिमि पासापिन्सं जितः ल्वःमंकल।
 15 जिगु छेंय् पाहां जुयाः च्वनाच्वंपि व दासीतयसं
 जितः म्हमस्यम्हयसित थें व्यवहार याइगु।
 इमिगु मिखाय् जि छम्ह विदेशी जूगु दु।
 16 जि जिम्ह दासयात सःते, तर वं लिसः बी मखु।
 खः ला जि वयात थःगु हे म्हतुं बिन्ति यानागु खः।
 17 जिमि कलाःयात जिगु सासः नवः।
 जिमि थः हे दाजुकिजापिनि न्हाःने जि नवःम्ह जूगु दु।
 18 चिधिकःपि मस्तयसं तकं जितः हेला याइगु।
 जि खनीबलय् इमिसं जितः लायबुइगु।
 19 जिमि फुककं मिलय् जूपि पासापिन्सं जितः तसकं मययेकीगु।
 अले जि माया यानापि जिगु विरोधय् दंगु दु।
 20 जि ला क्वेंय् व छेंगु जूगु दु।
 जि ला झनेलि सीत्यंगु का।
 21 दया यानादिसैं हे जिम्ह पासापि
 दया यानादिसैं। छायाधाःसा परमेश्वरया ल्हातं जितः कयकादीगु दु।
 22 परमेश्वरं जितः लिनादीगु थें
 छिकपिन्सं जितः छाय् लिनादियागु?
 छिकपिन्सं दुःख बीगु मगानी ला?
 23 जिगु वचन ल्वहंतय च्वःगु जूसा,
 व छगु थतुलातःगु भ्वंतय च्वःगु जूसा,
 24 नैयागु ज्याभलं व सीसां न्हाबलेया निति
 ल्वहंतय कियाम्बूगु जूसा ज्यगु नि।
 25 तर जि स्यु, जितः उद्गार यानादीम्ह म्वानाच्वंगु दु।
 दकलय् लिपांगु इलय् वयकः पृथ्वीइ दनादी।
 26 अले जिगु छेंगु थुकथं नाश जुइ धुकाः नं,
 जि जिगु शरीरय् हे परमेश्वरयात खने।
 27 जि थःगु हे मिखां वयकःयात खने,
 थःम्ह हे खनी, मेपिन्सं मखु।
 जिगु युगः जिगु दुने हे दुने मचायावनाच्वंगु दु।
 28 छिकपिन्सं जितः थथे घयादिल धाःसा, 'जिमिसं वयात गय् यानाः लीगु?
 छायाधाःसा समस्याया हाः वयाके लुल।'
 29 छिकपि सजाँयपाखें ग्यानादिसैं,
 छायाधाःसा छिकपिनिगु बानी सजाँय बी बहः जू,
 अले अन न्याय दु धकाः छिकपिन्सं सी।"

20

- सोपरं अव्ययबयात हाकनं लिसः ब्यूगु
 1 अले सोपर नमाती लिसः बिल,
 2 "हे अव्यय, जिगु मनया पीरं जितः लिसः बीत उक्सय् याःगु दु,
 छायाधाःसा जितः तसकं अशान्ति जूगु दु।
 3 जिगु बेइज्जत जुइगु छिगु ब्वः जि न्यनागु दु।
 जिगु दुयानं जितः लिसः बीत हःपाः ब्यूगु दु।
 4 घाल्थे थथे ला ईया शुसंनिसैं जुया वयाच्वंगु खँ छि सि हे स्यु,
 मनुतयत पृथ्वीइ तःगु इलंनिसैं,
 5 दुष्टत छुं दिया निति जक त्याइ,
 परमेश्वरयात मानय मयाइपि मनुतयगु लसता पलाखया निति जक खः।
 6 वयागु घमण्ड आकाश ति हे तःजा जुयाः थाहां वःसां,
 अले वयागु छेनं सुपौंययात थ्युसां तबि,
 7 व थःगु हे छि थें न्हाबलेया लागि नाश जुयावनी,
 वयात खंपि सकसिनं थथे धाइ, 'व गन वन म्व?'
 8 म्हगस थें गुबलें लुइके मफयक व तनावनी,
 चान्हयसिगु दर्शन थें व मदयावनी।
 9 वयात खंगु मिखां हाकनं गुब्बसं वयात खनी मखु,

- वयाग् थासं वयात हाकनं स्वइ मखुत।
 10 वया कायपिन्सं चीमिपिलिसं स्वापु बांलाकी,
 अले इमिसं थःगु धन-सम्पत्ति लितबी।
 11 वयागु म्ह ल्याय्म्हबलययागु जूसां
 अले व बल्लाःसां उपि व नापनापं धूलय लानाचवनी।
 12 मभिगु वयागु म्हतुइ साः सां
 वं उकियात थःगु मेया क्वय सुचुकातःसां,
 13 उकियात त्वःते मफुसां,
 अले म्हतुइ तयातःसां
 14 वयागु नयेगु नसा वयागु प्वाथय् पाउँसे चवनी।
 अले थ्व वयागु दुने ताहायागु बिख थें जुयावनी।
 15 वं घुतुका छ्वःगु धन-सम्पत्ति वं हाकनं ल्ह्या पिकाइ,
 परमेश्वरं वयात व ल्हकेबी।
 16 वं सर्पया बिख चुचुप्याइ,
 बिख दुम्ह सर्पया वां वयात स्याइ।
 17 वं खुसिइ अर्थात धौ व कस्तिया
 खुसिइ न्ह्यइपुकी मखु।
 18 वं थःगु मेहेनत मनसे हे लितबी मालि,
 वं थःम्हं कमय याःगु धन छ्यले खनी मखु।
 19 छायाधाःसा वं गरीबयात हेलाः व क्वत्यःगु दु,
 थःम्हं मदयकुगु छेंत वं जबरजस्ती कब्जा याःगु दु।
 20 छायाधाःसा वयागु लोभ गुबलें दी मखु,
 वं थःगु सम्पत्ति थःत बचय याये फइ मखु।
 21 वयागु लोभं छुं नं बचय जुइ फइ मखु,
 अथे जुयाः वयागु भिगु दि यक्व दि तक दयाचवनी मखु।
 22 वयाके यक्व सम्पत्ति दयाः नं वयात दुःखं लिलाकी,
 फक्क कथया दुःख वयाके वइ।
 23 वं थःगु प्वाः जायके धुंकाः परमेश्वरं थःगु तं वयाके प्वांकादी।
 अबलय् वा वः थें परमेश्वरं वयाके थःगु तं गायकादी।
 24 नयागु हतियारं व बचय जूसां तबि
 कय्यागु हतियारं वयात स्याबी।
 25 वं थःगु जेन्हुफातं उकियात लिकाइ,
 उकियागु ज्वाल्लचवंगु च्वका
 वयागु स्येनं पिहां वइ।
 भय वयाके वइ।
 26 तसकं खिउँगुलि वयागु सम्पत्तियात पियाचवनी।
 मनूतय्सं मतःगु मि वयात भस्म याइ।
 अले वयागु पालय् छु ल्यं दुगु खः व नं भस्म जुइ।
 27 आकाशं वयागु अधर्म बांलाक क्यनी।
 पृथ्वी वयागु विरोधय दनी।
 28 वयागु छें खुसिबालं चुइकायंकी।
 व परमेश्वरया तया दिनय् चुइकायंकी।
 29 मभिम्ह मनयात जुइमाःगु,
 वयागु निति परमेश्वरं क्वःछिनादीगु सर्बय् थ्व हे खः।”

21

- मभिपिं मनूत थाल्थें च्वन्हाइ धकाः अय्युबं लिसः न्यगु
 1 अले अय्युबं लिसः बिलु,
 2 “जिगु खें बांलाक न्यनादिसैं।
 थ्व हे छिकपिन्सं जितः बियादीगु सान्त्वना जुइमा।
 3 जिं खें ल्हायेबलय् छिकपिन्सं न्यनादिसैं।
 जिं नवाये धुंकाः छिकपिन्सं जितः हेस्यासां ज्यु।
 4 छु जिगु ल्वापु मनूतनापं खः ला?
 जिं छाया आयम्बुयेगु?
 5 जितः स्वयादिसैं, अले छक्क जुयादिसैं।
 छिगु ल्हातं छिगु ख्वाः ल्वपुयादिसैं।
 6 जिं थुकिया बारे बिचाः यायेबलय् जि ग्या,
 अले जिगु म्ह छम्ह थुरथुर खाइगु।
 7 दुष्टत छाया ताःई तक म्वानाचवनीगु?
 इपिं छाया बुरा जुइगु अले ताःलाइगु?

- 8 इमि कायम्ह्यायपि बांलाक हुके जगु व बांलाक च्वंगु,
इपि थः छयपि खनाः लयतायाचवनी।
- 9 इमि परिवार सुरक्षित व भयपाखें स्वतन्त्र जुइ।
परमेश्वरया न्याययागु सर्जोय इमिके लाइ मखु।
- 10 इमि सा-द्रुहंतयसं मचा बुइकी।
इमि मचा कुहां वनी मखु।
- 11 इमि कायम्ह्यायपि चिधिकःपि भ्याःचात थें न्हितेत व्बोय वनी।
इमि चिचिधिकःपि मस्त प्याखं ल्हुल्हुं तिन्हइ।
- 12 इमिसं भुर्याः व वीणा थानाः लसता हनी।
बांसरीया सलय इपि लयताइ।
- 13 सुखय इमिसं जीवन हनी
अले याउंक सी।
- 14 अयनं इमिसं परमेश्वरयात धाइ, 'जिमित त्वःतादिसँ।
जिमित छिगु लेंपु सीकेमास्ति मवः।
- 15 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर सु खः धकाः जिमिसं वयकःयात आराधना यायेत?
वयकःयात प्रार्थना यानाः जिमित छु दइ?'
- 16 तर दुष्टतयागु बांलाःगु अवस्था इमिगु थःगु हे लहातय मदु,
उकि दुष्टतयागु सल्लाह जि मानय याये मखु।
- 17 अयनं ग्वःकः दुष्टतयागु मत स्याइ?
ग्वःकः इमिगु विपत्ति इमिके हे वइ?
परमेश्वरं तंभव्य दुष्टयात गुबलय सर्जोय बियादी?
- 18 दुष्टम्ह मनु ग्वःकः फसय सपः थें,
व तसकं वःगु फसं वयकगु छवस थें जुइगु?
- 19 छिकपिन्सं धाइगु, 'अधर्मया सर्जोय परमेश्वरं वया काय म्हायपिन्त लयकातःगु दइ।'
तर परमेश्वरं इमित हे सर्जोय बियादीमा, थुकथं इमिसं थ्व सी।
- 20 वयागु मिखां हे इमिके वइगु नाश खनेमा,
अले दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु तं इमिसं त्वनेमा।
- 21 मनुयागु थःगु हे जीवन सिधल धाःसा,
छु व थःकाय म्हायपिनिगु सुखया च्यताः काइ ला?
- 22 मनुखं परमेश्वरयात ज्ञान स्यने फइ ला?
छायथाःसा वयकलं स्वर्गय दुपिन्त नं न्याय यानादी।
- 23 गुलि मनुतयागु उसोय सीबलय तक नं बांलानाचवनी,
व याउंक सी।
- 24 वयागु म्ह तसकं बल्लानावनी,
वयागु कर्चेचय स्यः यक्व दइ।
- 25 गुलिसित धाःसा गुबलें सुख दइ मखु,
इमित न्हाबलें दुःख जुयाचवनी अले सी।
- 26 उपि सकसितं चाय नापनापं थुनी,
अले कीचातयसं इमित त्वपुइ।
- 27 छिकपिन्सं छु बिचाः यानाचवनादीगु दु जि बांलाक स्यु,
अले जिगु विरोधय ग्वयाचवंगु छिकपिनिगु ग्वसाः जि स्यु।
- 28 आः व तःधम्ह मनुया छें गन दु ग्वः?
व दुष्टयागु छें छु जुल धकाः छिकपिन्सं न्यनादी।
- 29 छिकपिन्सं अनं जुयावनीपि लेंजुवाःतयत्त मनुना ला?
इमिगु दसियात छिमिसं मानय मयायेगु ला?
- 30 विपत्तिया दिनय दुष्ट सुरक्षित जुयाचवनी,
तया दिनय वयात बचय याइ।
- 31 सुनानं वयागु ख्वाःया न्हाःने वयात दोषी ठहरय याइ मखु।
वं याःगु ज्याया निति सुनानं पलेसा काइ मखु।
- 32-33 वयात चिहानय यंकीबलय,
सकलें मनुत वया ल्यु वनी,
अले अल्याख मनुत वयागु न्हाःने वनी,
वयागु चिहानय पाः तइ
बैय च्वंगु चा वयात साइ।
- 34 उकि छिकपिनिगु बकफुस्तुल खं जितः गय यानाः सान्त्वना बी?
छिकपिनिगु लिसलय खःगु खं छगु नं दइ मखु।"

- 2 “सुं मनु परमेश्वरया लागि ज्याय वइ ला?
सुं दुयां दुम्ह मनुखं नं वयकःयात फाइदा बी फइ ला?
- 3 छि धर्मी जुगु जूसां थुकि दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयात छु सुख बी?
अथवा छंगु थःगु पहःचहः सिद्ध दयकगुलि छु वयकःयात छुं फाइदा जुइ ला?
- 4 “छिगु भक्ति यानाः वयकलं छितः ब्वःबियादी ला?
अले छिगु न्याय यानादी ला?
- 5 छिगु पाप तःधं मजु ला?
छिगु अधर्मया ज्या दी मखु ला?
- 6 छुं कारण मदयकं हे छिं थः किजापिन्के बर कयादी?
छिं गरीबतयगु वसः कयाः इमित नागा यानादी।
- 7 त्यानुचाःपि मनुतयत छिं लः बियामदी,
अले नये पित्याःपि मनुतयत छिं नयेगु नसा बी मखु धाइगु।
- 8 छि जमिन दुम्ह बल्लाःम्ह मनु,
अन चवनीम्ह इज्जत दुम्ह मनु जूसां तबि
- 9 छि भाःत मदुपिन्त खालि लहातं लितछवयादिल।
मांबौ मदुपि मस्तयगु लहाः त्वथुलादिल।
- 10 उकि छिगु छचाःखेरं जाल दु,
अले आकाझाकां छि तसकं ग्यानादीगु दु।
- 11 उकि तसकं छिउंगु दु अले छिं खंकादी फइ मखु,
बाः वःगु लखं छितः त्वपुयातःगु दु।
- 12 “परमेश्वर स्वर्गयागु दकलय् तःजाःगु थासय् मदु ला?
ततःजाःगु नगुत स्व! उपि गुलि चवजाःगु थासय् दु।
- 13 तर छिं धयादी, ‘परमेश्वरं छु स्यू?
वयकलं थज्याःगु छिउंगुलि न्याय यानादी फइ ला?
- 14 वयकःयात ख्वातुगु सुपाँचं त्वपुयातःगुलि आकाश मण्डलय्
वयकः थुखे उखे झायानीबलय् वयकलं झीत खनी मखु।’
- 15 दुष्ट मनुत जुगु पुलांगु लैपुइ
छि झायान्चवनादीगु ला?
- 16 उमित थःगु ई स्वयाः न्ह्यः हे चीकाख्वल,
लःबालं इमिगु जग हे चुइकायकल।
- 17 उपि मनुतयसुं परमेश्वरयात धाल, ‘जिमित त्वःतादिसँ,
दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं जिमित छु याये फइ?’
- 18 अयनं वयकलं इमिगु छैय् भिगु भिगु चं जायकादीगु खः।
उकि जि दुष्टतयगु सल्लाहपाखे अलग च्वने।
- 19 इमिगु सर्वनाश खनाः धर्मी त लयताइ।
दोष मदुपि मनुत इमित हेस्यानाः थथे धकाः न्हिली,
- 20 ‘धात्थे जिमि शन्नत नाश जुल।
इमिगु धन-सम्पति मि भस्म जुइ।’
- 21 “हे अस्युब, आः परमेश्वरया अधीनय् च्वनादिसँ,
अले वयकःनापं मिलय् जुयादिसँ। थुकि छिमित भिं जुइ।
- 22 वयकःया म्हुतुं शिक्षा कयादिसँ
छिं थःगु नुगलय् वयकःया वचन थःगु मनय् तयादिसँ।
- 23 क्वमिलु जुयाः छि दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयाथाय् लिहां वल धाःसा,
छितः हाकनं न्हापा थें हे याइगु जुइ।
छिं थःगु पालं पापयात तापाक तयादिल धाःसा,
- 24 छिं लुँया चिचीधंगु धी धुलय् वांछवयाबिल धाःसा,
ओपीरया लुँयात खुसिचाय दइगु ल्वहं थें तायकादिल धाःसा,
- 25 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर हे छिगु लागि लुँ जुयादी।
वयकः हे छिगु निंति दकलय् भिगु वहः जुयादी।
- 26 अले छितः दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरपाखे सुख दइ।
छिं थःगु मिखा परमेश्वरपाखे ल्हनी।
- 27 छि वयकःयात प्रार्थना यानादी,
अले वयकलं न्यनादी, छिं थःगु भाकलत प्वंकादी।
- 28 छि न्ह्याःगु हे यानादीसां उकी छि ताःलाइ।
छिगु लुँय जः थी।
- 29 मनुतयत क्वह्वाकीबलय् छिं थथे धयादी, ‘शुमित थकयादिसँ!’

अले वयकलं क्वह्यकांतःपिन्त बचय यानादी।

- 30 वयकलं निर्दोष मखुपिन्त नं बचय यानादी।
छिगु लहाः निर्दोष जगुलि वयकलं इमित छुत्कारा बियादी।”

23

अय्यबं परमेश्वरयात कचकच याःगु

- 1 अले अय्यबं लिसः बिल,
2 “आः नं जि दिक्क चायक कचकच याना हे चवने।
दुःखय जि पिच्यानाः हाःसां नं परमेश्वरया लहाः इयात।
3 ओहो! वयकःयात गन नापलाकेगु स्यगु जूसा,
वयकः च्वनादीगु थासय दुहां जक वने दःसां,
4 जि थःगु मुद्दा वयकःया न्हाःने तयेगु
अले जिगु जवाःसवाः वयकःयात न्येकेगु।
5 अले वयकलं छु लिसः बियादीगु खः जि थुइकेफु,
वयकलं छु धयादीगु खः व जि थुइगु।
6 वयकलं थःगु फुक्क तःधंगु बल जिगु विरोधय छ्यलादी ला?
मखु, परमेश्वर थःम्हं हे ला जिगु विरोधय गुबलें दोष बियादी मखु।
7 अले स्वजापि मन्तयसं वयकःया न्हाःने थःगु मुद्दा न्हाब्वये फइ।
जिम्ह न्यायाधीशपाखें जितः न्हाबलें छुत्कारा दइ।
8 “जि पुर्बपाखे वन धाःसा वयकः अन मदी।
पाच्छिमपाखे वन धाःसा जि वयकःयात सीके मफु।
9 वयकलं उत्तरपाखे ज्या याइबलय जि वयकःयात खंके मफु।
वयकः दच्छिनपाखे फहिलादीबलय नं जि वयकःयात खंके मफु।
10 तर वयकलं जिगु फुक्क पहःचहः स्यु।
वयकलं जितः जाँचय यानादीबलय जि लुँ थें ज्याः पिहां वये।
11 जि वयकःया पलाःया ल्य वनागु दु,
जि वयकःया लँपुइ वनागु दु, अले उकिं थुरे उखे वनागु मदु।
12 वयकःया म्हुतुं पिहां वःगु आज्ञायात जि ‘म्हां’ मधया।
जिगु न्हियान्हिथया नसा स्वयाः वयकलं धयादीगु खँ जि नुगलय मुंकातःयागु दु।

- 13 “तर छकः वयकलं क्वःछिनादी धुंकाः सुनां वयकःया मनयात हीके फइ?
वयकःयात छु याये मास्ति वः, व वयकलं यानादी।
14 वयकलं थःगु योजना जिगु विरोधय पूरा यानादी।
थज्याःगु यक्व योजना वयकःयाके दु।
15 उकिं वयकःलिसें नापलायेत जि ग्याः।
थ्व फुक्क खँया बारे बिचाः यायेबलय जि ग्याः।
16 परमेश्वरं हे जिगु मनयात कमजोर यानादीगु दु।
दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं हे जितः ग्याःचिकुं जायकादीगु दु।
17 जिगु छचाःखेरं खिउँगु दुसां जि सुम्क च्वने मखु,
छायधाःसा तसकं खिउँगुलि जिगु खवाःयात त्वपुयाब्यगु दु।”

24

- 1 “दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं न्यायया ई छाय वक्कःछिना मदीगु?
वयकःयात म्हस्यपिन्सं वयकःया दि छाय स्वये मखंगु?
2 दुष्ट मन्तयसं सिमानाया ल्वहं चीकाछवइ,
मेपिनिगु खूयाहःगु फेतयगु बथां इमिसं ज्वइ।
3 इमिसं मांबौ मदुपिनि गधा ख्यानायंकी,
अले भात मदुपिनि द्रहं वं त्यासा मपुतले तकया लागि बरः काइ।
4 इमिसं गरीबतयत लँपु ध्वानाछवइ,
इमिसं देशयापि गरीबतयत जबरजस्ती सुलाच्वनीगु थासय छवइ।
5 आहारा मालेत गुंघा मस्भूमिइ चाःहिलाजूगु थें गरीबत नयेगु नसा मालेत चाःहिला जइ।
मस्भूमिं इमि काय म्हायापिनिगु लागि नयेगु नसा बी।
6 गरीबतयत मेपिनिगु बुँइ अन्न मुंके बी,
इमिसं दुष्टतयगु केबय ल्यनाच्वंगु दाख मुनी।
7 फायेगु गा मदुगुलि इपि चान्हय छुं मफासे धनी।
चिकुलाबलय म्ह त्वपुइत इमिके छुं दइ मखु।
8 पहाडय तसकं वःगु वां इपि तसकं प्याइ,
शरण कायेगु थाय मदुगुलि ल्वहंधीया कापिचाय इपि मुनी।

- 9 दृष्टतयसं मांमहं बुया तःपि बौ मद्रुपि मस्तयत् लाकायंकी,
अले गरीब मन्या दुरुवंह मचायात इमिसं त्यासाया पलेसा यंकी।
- 10 वसः मद्रुगलि इपि पचिनांगां हे वनी।
इमिसं थःगु अन्नया थु ज्वनी अयुनं इमित नयेपित्याइ।
- 11 इमिसं जैतूनया सिमाया इवःया दथुइ जैतून तिसीइ,
इमिसं दाखया रस ला तिसी अयुनं प्याः चाइ।
- 12 शहरं सीत्यंह मनु पिच्यानाः हाःगु सः ताये दइ,
अले घाःपाः जूह मनु ग्वाहालिया लागि हाली।
अयुनं परमेश्वरं द्रुकरुपि सुयातं नं दोष बियादी मखु।
- 13 “अन जःया विरोधयु विद्रोह याइपि मनुत दु।
इमिसं जःया बारे मस्यु
अथवा उकिया लैयु च्वनामच्वं।
- 14 ज्यानमारा धाःसा सुथयु खिउं खिउं धाबलयु दनाः
गरीब व मगाःमचाःपिनुत स्याइ।
चान्हयु धाःसा वं खुंनं थें लुटपाट याइ।
- 15 सुनानं जितः खनि मखु धकाः बिचाः यानाः
व्यभिचारीया मिखां सन्ध्याकाः ई पी।
वयात सुनानं मखनेमा धकाः वं थःत मेह मनु थें च्वंकी।
- 16 चान्हयु खुं अंगः तख्यानाः छैयु छैयु दुहां वइ।
तर न्हिनयु इपि सुलाच्वनी अले जःपाखें तापाक च्वनी।
- 17 तसकं खिउंसे च्वंगु इपि सकसिगु निति सुथ खः।
इमिसं तसकं खिउंगुया आतंकयात ययुकी।
- 18 “अज्याःपि मनुत लःया सतहयु पीजा थें खः।
इमिगु बुंयात देश न्यकंयापि मनुतयसं सराः बी।
थुकथं सुं नं दाखक्यबयु वनी मखु।
- 19 गथे नायावंगु च्वापुयात सुखा व क्वाःजलं गंकाबी,
अथे हे पाप याइपिनुत चिहानं नाश याइ।
- 20 इमि मापिनुसं इमित ल्वःमंकी,
किलं इमित नइ,
द्रुष्ट मनुतयत लुमंकीगु जुइ मखु,
तर इपि सिमा थें त्वधुल्ली।
- 21 इमिसं थारिपिं मिस्तयत लुतयु याइ।
भाःत मद्रुपिनुत भचा भचा नं माया याइ मखु।
- 22 तर परमेश्वरं बल्लाःपिनुत थःगु बलं घिसयु यानायंकादी।
इपि दंसा तबि इमिगु जीवनया आशा दइ मखु।
- 23 वयकलं इमित सुरक्षा बियादी अले इमित सुरक्षा दइ।
तर वयकःया मिखां इमिगु पहःचहः स्वयाच्वनादी।
- 24 पलखया निति दृष्ट मनुत तःधनी।
अनलि इपि दयाच्वनी मखु।
इमित क्वयु क्वकाइ अले मेपिनुत थें मुनी।
इमित अन्नया बालिचा थें चाइ।
- 25 “थ्व थथे मखुसा, सुनां जितः फताहा ठहरयु याये फइ?
अथवा सुनां जिगु वचन ज्वालगयु मजू धकाः क्यने फइ?”

25

बिल्ददया लिसः

- 1 अले बिल्दद शुहीनं लिसः बिल,
2 “परमेश्वर शक्ति दुह खः, सकसिनं वयकःया भय कायेमाः।
वयकलं थःगु स्वर्गिया राज्ययु शान्ति जुइकातइ।
3 सुनानं वयकःया सेना ल्याः खाये फइ ला?
वयकःया जः सुयाथायु मध्यंगु दु?
4 परमेश्वरया मिखायु मनु गयु यानाः धर्मी जुइ फइ?
अथवा मिसापाखें बूह मनु गयु यानाः दोष मद्रुह जुइ फइ?
5 वयकःया मिखायु तिमिला नं मथी,
अथवा वयकःयात नगुत नं यचुसे मच्वं धाःसा
6 थुकथं हे परमेश्वरया मिखायु मनुत की थें खः,
इपि सीमानिपि मनुत किमि थें जक खः।”

26

अप्युबया लिसः

- 1 अले अप्युबं लिसः बिल,
- 2 "जि शक्तिः मदुमह मन्यात छि गयः यानाः ग्वाहालि यानादिल?
जि बल मदुगु ल्हाः दुमहयसित छि गयः यानाः बचयः यानादिल?
- 3 जि बुद्धिः मदुमह मन्यात छि छु सल्लाह बियादिल?
अले छि गुगु तःधुगु दुयां कयनादिल?
- 4 थज्याःगु खँ ल्हायेत छितः सुनां ग्वाहालि यात?
अले छिगु म्हुतुं सुयागु आत्मां न्ववात?
- 5 "सीपिनिगु आत्मा लःया क्वय थरथर खानाच्वंगु दु,
अन च्वपि फुककसिगु आत्मा नं।
- 6 मृतलोक परमेश्वरया न्हाःने नागां जगु दु,
विनाशयाइगु थायः हातां जगु दु।
- 7 वयकलं खालि थासय उत्तरयागु आकाशयात चक्कंकादी,
अले खालिगु थासय पृथ्वीयात यख्खानादी।
- 8 वयकलं लःयात थःगु सुपौंचं भुनादी,
अयनं उकिया तौलं सुपौंचं तज्यानाः वइ मखु।
- 9 थःगु सुपौंचं चक्कंकाः
पुन्हिया तिमिलायात त्वपुयादी।
- 10 वयकलं लःयात अलग यानादीबलयः क्षितिज दयकादिल,
वयकलं दि व चाया दथुइ सिमाना तयादिल।
- 11 वयकलं ब्वःबीबलयः आकाशया जग थुरथुर खाइ,
अले ग्यानाः थारान्हुइ।
- 12 थःगु शक्ति वयकलं समुद्रयात शान्त यानादिल,
अले थःगु दुयानं तःधिकःमह समुद्री जन्तुयात कुचा कुचा यानादिल।
- 13 वयकःया सासलं आकाश सफा जुल।
सुल्ल न्हायानाच्वंमह सर्पयात वयकःया ल्हातं सुयाबिल।
- 14 ध्व ला वयकःया शक्तिया छुमां जक खः,
झीसं न्यनागु वयकःया खुसरखुस खँ ल्हाःगु सः जक खः।
वयकःया शक्ति दुगु हाःसः सुनां थुइके फइ?"

27

अप्युबं दक्कलयः लिपा थः पासापिन्त धाःगु खँ

- 1 अले अप्युबं थःगु भाषण हाकनं शुरु यात,
- 2 "गथे परमेश्वर म्वाःमह खः,
गुमहयसिनं जिगु अधिकार लाकाकाल,
अले दक्क शक्ति दुमह परमेश्वरया नामय,
गुमहयसिनं जिगु मनयात म्हाइपुकाबिल।
- 3 जिगु म्हुयः प्राण दतले,
अले परमेश्वरया सासः जिगु न्हासयः दतले,
- 4 छुं नं मभिगु खँ जिगु म्हुतुं पिहां वइ मखु,
अले जिगु मेचां छुं नं मखुगु खँ ल्हाइ मखु।
- 5 छिकपिनिगु खँ खःगु खँ खः धकाः जिं गुबलें धाये मखु।
जि मसीतले जि दोष मदुमह मनू खः धकाः धायेगु त्वःते मखु।
- 6 जि थःगु धार्मिकतायात तयातये,
जि म्वानाच्वंतले जिगु विवेकं जितः दोष बी मखु।
- 7 "जि शत्रु दुष्ट थें जुइमा,
जि विरोधी अन्यायी थें।
- 8 छाथधाःसा परमेश्वरयात मानय मयाइमह
मन्यात परमेश्वरं नाश यानादीबलयः वयात छु आशा दइ?
वयात दुःख जुइबलयः
परमेश्वरं वयागु बिन्ति न्यनादी ला?
- 10 वयात दक्क शक्ति दुमह परमेश्वरपाखे लसता दइ ला?
वं न्हाबलें वयकःया नां कयाः बिन्ति यानाच्वनी ला?
- 11 "परमेश्वरया शक्तिया बारे जिं छिकपिन्त स्यने,
दक्क शक्ति दुमह परमेश्वरया योजनायात जि सुचुके मखु।

- 12 छिकपि सकसिनं थ्व खँ खंगु दु,
छिकपिन्सं थज्याःगु बकंफुस्तु खँ छाये ल्हानादियागु?
- 13 “दुष्ट मन्तयगु भाग परमेश्वरयापाखे थ्व हे खः।
दया मदुपिनिगु सर्वय दक्व शक्ति दुह परमेश्वरपाखे थ्व हे खः।
- 14 वया यक्व कायम्हायपिं दुसां तबि इमित तरवारं स्याइ।
वया कायम्हायपिं नये पित्याकाच्चनी।
- 15 म्वानाच्चपि नं महामारी सिनाः चिहानय थ्यनी।
इमिगु निति इमि कलाःपि ख्वइ मखु।
- 16 वं धु थें सम्पत्ति मुंक्रसां तबि,
अले चा थें यक्व वसः मुंक्रसां तबि,
- 17 उपि धर्मीतयसं फी,
वयागु धन-सम्पत्ति दोष मदुपि मन्तयसं इनाकाइ।
- 18 वं दयक्कुगु छँ माकःचाया जाः थें बमलाःगु जुइ
अथवा पिवाः च्वनीम्हयसिनं दयक्कुगु बल्चा थें जुइ।
- 19 वं धनी जुयाः ला धनी तर आबलि अथे जुइ मखु।
वं मिखाः चाइकीबलय वयागु फुक्क धन-सम्पत्ति मदयेधुंकी।
- 20 भय खुसिबाः वःगु थें वयाके वइ,
अले ग्यानापुक वइगु वाफसं वयात चान्हय ब्वयकायंकी।
- 21 पुर्बयागु फसं वयात ब्वयकायंकी अले वयागु नां तक नं ल्यं दइ मखु।
फसं वयात वयागु छैनं तापाक ब्वयकायंकी।
- 22 वं बिस्सुं वनेगु कुतः याःसां
दया हे मयासं फय वयाके वइ।
- 23 फसं व खनाः ल्हाःपा थाइ
अले सुलि पुयाः वयात वयागु थासं बिसिकेछवइ।”

28

- मन्तयसं बुद्धि मालेगु
- 1 धात्थें वहः पिहावइगु थाय् दइ,
लुँ यचुकीगु थाय् दइ।
- 2 नँ जमिनं लिकाइ,
सिजः कचिगु धातु नायकाः लिकाइ।
- 3 मन्तयसं खिउग्यात मदयकाबी।
इमिसं पृथ्वीया तातापागु थासय् तसकं खिउँगुलिइ कचिगु धातु माली।
- 4 मन्त च्वनाच्चवंगु थासं तापाक,
लँजुवाःतयसं ल्वमके धुंक्कुगु थासय् इमिसं सुंरुंडं म्हइ।
मेपि मन्तपाखे तापाक यग्गाइ अले थुखे उखे सनाः ज्या याइ।
- 5 पृथ्वी अन्न वइ,
तर थुकिया दुने मि च्यानाः फुक्क फातापुइकाबी।
- 6 थुकिया चट्टानं नीलम पिहां वइ,
उकिया थुलय लुँ दइ।
- 7 अन वनीगु लुँ सुं शिकारी पन्छी म्हमस्यु।
अले बायचाया तेल्लाःगु मिखां नं व खनी मखु।
- 8 ग्यानापुपि पशुतयसं नं अन पलाः तइ मखु,
सुं सिंह नं अन दुहां वनी मखु।
- 9 मन्तयसं थःगु ल्हातं छाःगु ल्वहंधी चाइ,
अले पहाडयात हानिसं हे फातापुइकाबी।
- 10 इमिसं ल्वहंधिकय सुंरुंडं म्हइ।
इमिगु मिखां उकिया फुक्क म् वंगु चिजत खनी।
- 11 इमिसं खुसितय् मुहान माली,
अले जमिनय् दुने थुनातःगु धन नं लिकाइ।
- 12 तर बुद्धि गन लुइके फइ?
दुग्यां गन दइ?
- 13 मन्तयगु दथुइ व दइ मखु
मन्तयसं उकिया म् सी मखु।
- 14 तःजाःगु समुद्रं धाइ, “व जिके मदु।”
सागरं धाइ, “व जिके मदु।”
- 15 भिगु लुं व न्याये फइ मखु।
न वहः लनाः उकिया म् पुले फइ।

- 16 ओपीरया लुं व न्याये फइ मखु।
अथवा गोमेद थीं व नीलमनापं व लनेफइ मखु।
- 17 लुं व स्फटिकनापं व ज्वःलाकाः स्वये फइ मखु,
न उकियात भिगु लुंयागु थलबलं हिले फइ।
- 18 भिपु व जास्परया ला नां तके मकासां ज्यु।
बुद्धिया म् मणिक्य स्वयाः यक्व जुइ।
- 19 श्वनापं कुश देशया पुष्पराजयात ज्वःलाकाः स्वये फइ मखु।
भिगु लुं ध्व न्याये फइ मखु।
- परमेश्वर जक बुद्धि दुम्ह खः
- 20 “बुद्धि गनं पिहां वइ?
दुयां गन दइ?
- 21 संसारया सुं म्वाःपिनिगु मिखां व खके फइ मखु।
आकाशयु व्वइम्ह इंगःपन्धीं नं व खनी मखु।
- 22 विनाश व मृत्युं धाइ,
‘जिमिसं ला न्यनागु जक खः’।
- 23 परमेश्वरं जक बुद्धिया लें स्यु।
वयकलं व गन लुइके फइ धकाः स्यु।
- 24 छायाःसा वयकलं पृथ्वीया फुक्क थायु खं,
वयकलं आकाश क्वय्यागु फुक्क खंयात स्वयादी।
- 25 परमेश्वरं फययात शक्ति बियादीबलय,
अले लःयात दानादीबलय,
- 26 वयकलं आकाशं वइगु वायागु लागि विधि
व नें न्यानाः वइगु वाफयया लागि लें क्वःछिनादीबलय,
- 27 वयकलं बुद्धियात खनाः व गथे च्वं स्वयादिल।
वयकलं उकियात थासयु तयादिल अले उकियात बांलाक जाँचयु यानादिल।
- 28 अले वयकलं मन्यात धयादिल,
‘स्व, प्रभुया भय कायेगु हे बुद्धि खः।
मभिगु ज्यापाखें तापाक च्वनेगु हे दुयां खः।’ ”

29

- अथर्वं थःगु न्हापायागु सुवाःया बारे न्ववागु
- 1 अथर्वं थःगु खें धया तुं च्वन। वं धाल,
2 “जिगु अवस्था न्हापा परमेश्वरं
जितः स्वयादीगु इलयु थें जगु जसा गुलि ज्यगु।
- 3 उबलयु वयकःया मत जिगु छयंया च्वयु थीगु।
जि छिउंगुलिइ थुखे उखे वनेबलयु वयकलं जितः जः बियादीगु।
- 4 उपि जिगु दकलयु बांलाःगु दि खः,
उबलयु परमेश्वरया लिककया स्वापु जिगु छँयात सुवाः बीगु।
- 5 उबलयु दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर जिनापं दइगु,
अले जिमि कायम्हायुपि जिगु प्यखें दनाच्वनीगु।
- 6 च्वलेचात व सातपाखें जिं यक्व दुरु दयकेगु,
अले ल्वहंया ल्वहं जक दगु थासयु नें जैतुत बांलाक सयावइगु।
- 7 “चुक्यु च्वनेत जि शहरया म् धवाखां जुयावनेबलयु
- 8 जि खनाः ल्यायम्हपि मनूतयुसं लें त्वःताबीगु
अले बुरापि मनूत दनीगु।
- 9 हाकिमतयुसं नवायगु दीकीगु
अले थःगु म्हुतुइ ल्हाः तइगु।
- 10 भारदारतयुगु सः हे बन्द जुइगु,
इमिगु मेचा थक्कयु प्यपुनीगु।
- 11 जिं न्ववानागु न्युपिन्सं जितः धन्य धाइगु,
जितः खँक्वसिनं जिगु तारिफ याइगु।
- 12 छायाःसा ख्वाहालि फचनीबलयु गरीबतयुत
अले हाःनाः मद्पि बौ मद्पिन्त जिं बचयु याना।
- 13 सीत्यंम्ह मनूखं जितः आशिष बीगु,
अले जिं भाःत मद्मह्यसित लयलयतातां म्ये हालीपि यानाबीगु।
- 14 जिं धार्मिकतायात वसः थें फिना,
इन्साफयात जिं जिगु वसः व फेटा थें पुना।
- 15 कांया लागि जि मिखा जुया,
अले लंगराया लागि तुति।

- 16 मगाःमचाःपिनिगु लागि जि अबु थें खः।
जि मुद्गाय् महमस्यूह मन्या पंलीगु।
- 17 जि मभिम्ह मन्या वाकुधीयात त्वःथुला बीगु,
अले वयागु म्हुतुं जिं शिकारयात लाकाकायेगु।
- 18 “जि यक्व म्वाइ,
‘अले याउँक छैय हे सी धकाः आशा यानागु।
- 19 जिगु हा लःपाखे न्यनावनी
अले चच्छि हे जिगु कचाय् सुतिलः च्वनी।
- 20 जिगु महिमा जिके दुने न्हाबले ताजा जुयाच्वनी,
अले जिगु लहातय् धनु न्हाबले न्हगु जुयाच्वनी।’
- 21 “मनूतयसं यक्व आशा यानाः जिगु खँ न्यनीगु,
अले जिगु सल्लाहया निंति सुम्क पियाच्वनीगु।
- 22 जिं न्ववाये धुंकाः इमिसं छुं खँ तनी मखु।
जिगु खँ इमिगु नुगलय् वा वइबलय् बँ प्याथे प्याइगु।
- 23 मनूतयसं वा वइगु पियाच्वं थें जितः नं पियाच्वनीगु।
बसन्तया इलय् वइगु वा थें इमिसं जिगु वचनयात त्वनीगु।
- 24 जि मसुहुं न्हिलेबलय् इमित साहस दइगु।
जिगु चकंगु ख्वाः इमिगु लागि म् वंगु जुइगु।
- 25 जिं इमित लँ क्यनेगु अले इमि नायः जुयाच्वनीगु।
जुजुं थः सेनायात लडाइलय् यंकुगु थें जि इमित यकेगु।
जिं नुगः मछिकाच्वंपिन्त सान्त्वना बीगु।”

30

अथर्वया आःयागु दुःख

- 1 “तर आः, जि स्वयाः चिधिकःपि जि खनाः हेस्यानाः न्हिलीगु।
इमि अबुपिन्त जिं जिगु फे पिवाः च्वनिपि खिचातनापं तयेत तकं मल्बःपि ताय्केगु।
- 2 इमिगु ल्हायागु बल जिगु लागि छुं ज्यालगय् ज् धकाः?
इमिगु शक्ति खतम जुइ धुंकरुगु खः।
- 3 इपि गरीब व नये मखनाः गंसि जुइ धुंकल।
इपि चान्हय् चान्हय् मस्भूमिया सुख्खा थासय् चाःहिला जुइगु।
- 4 नयेत इमिसं झालं चि सवाः वःगु जडिबुटी
इमिगु नयेगु नसा तुफिमाया हा खः।
- 5 इमित मनूतयगु समाजं पितिनाछ्वःगु दु।
खँयात हालाः लिनयंकुगु थें सकसिं इमित हालाः लिनयंकीगु।
- 6 इपि गंगु खुसिया चिरिबाःगु जमिनय्
व ततःखःगु ल्वहंधीया कापीइ च्वनेमाल।
- 7 पशुत थें इपिं झालय् हालीगु,
अले सिमाचाया क्वय् ग्वारा चिनाः च्वनीगु।
- 8 इपि नां मदुपि मूर्खपि
व देशं पितिनाछ्वःपि खः।
- 9 “आः जितः इमि काय् म्हायपिन्सं हेस्याइगु।
इमिगु दथुइ जि न्हिइकीगु खँ जगु दु।
- 10 इमिसं जितः क्वह्यंकीगु, इपि जिपाखें तापाक च्वनीगु,
इपि जितः थुकलं बीत लिचिली मखु।
- 11 छायाधाःसा परमेश्वरं जितः बल मदुम्ह व ग्वाहालि मदुम्ह यानादीगु दु,
इमिसं जितः थःगु फुक्क तं प्वंकीगु।
- 12 इपि जिगु जवपाखे ग्वाः ग्वाः वयाः दं वइगु,
इमिसं जिगु तुतिया लागि जाः तइगु,
अले जितः नाश यायेत लँ दय्कीगु।
- 13 इमिसं जिगु लँ थुनावीगु,
सुयागु ग्वाहालि मदयकं हे इपि जितः नाश यायेत ताःलाइगु।
- 14 ह्वातां चालाच्वंगु पखाःया हतं इपि मन्धं मन्धं दुहां वइगु,
दुंगु पःखालं इपि ध्वातुमत्तुध्वानाः वइगु।
- 15 भयनं जितः घेरय् याइगु,
जिगु इज्जतयात फसं थें ब्वयकायंकीगु।
जिगु सुरक्षा सुर्पाय् थें मदयावनीगु।

- 16 “आः जिगु प्राण जिगु दुने हे कम जुयाः वनाच्वंगु दु।
सास्तीया दिनं जितः न्हियान्हिथं थःगु पन्जलय् ज्वंगु दु।
- 17 चान्हय जिगु फुक्क कर्चय च्वास्सा मिक सुइगु।
जितः जगु सास्ती दी हे मखु।
- 18 तःधगु शक्तिः परमेश्वरं जिगु वसः ज्वनादी।
वयकलं जिगु गतां ज्वनादी।
- 19 परमेश्वर थःम्ह हे जितः ध्याचलय् वांछवयादीगु दु,
जि धू व नौ थें जगु दु।
- 20 “हे परमेश्वर, जि छितः बिन्ति याये, तर छि लिसः बियादी मखु,
जि छिगु न्ह्यःने दने तर छि वास्ता हे यानामदी।
- 21 छि जि प्रति निष्ठुर जुयादीगु दु,
थःगु फुक्क शक्ति जितः हमला यानाच्वनादीगु दु।
- 22 छि जितः ज्वनाः फयया न्ह्यःने वान्छवयादी।
छि जितः ग्वःफसय् फुत्त वान्छवयादी।
- 23 छि जितः मृत्युया लहातय् लःल्हानादी धकाः जिं स्य,
फुक्क म्वाःपिं थ्यनेमाःगु थासय् थ्यंकादी।
- 24 “दुःख जुयाः ग्वाहालि पवनीबलय्
सुनानं मगाःमचाःम्ह मन्या विरोधय् थःगु ल्हाः ल्हनी मखु।
- 25 छु जि आपतय् लाःपिनिगु निति मख्वया ला?
छु गरीबतय्गु निति जिगु नुगः मख्वः ला?
- 26 जिं भिं जुइगु आशा यानागु खः, तर उकिया पलेसा मभिं वल।
जःयागु आशा यानागु खः, तर खिउँगु वल।
- 27 जिगु दुने हलचल जुयाच्वंगु दु,
जिगु दुःखया दिं वये धुकल।
- 28 निभाः मदयकः हे जिगु ख्वाः खिउँसे च्वनाः जि हाकुरय च्वने धुकल,
ग्वाहालिया निति बिन्ति यायेत जि सभाय् दनाच्वने।
- 29 जि ध्वंचातय् किजा जगु दु,
न्हिकांझंगःत जि पासापिं जगु दु।
- 30 जिगु छेंगु हाकुयाः ब्वलावइ।
ज्वर वयाः जिगु म्ह च्याःगु दु।
- 31 जिगु वीणाया लय् मृत्युया म्ये जगु दु,
जिगु बौसुरी धाःसा ख्वःपिनिगु सः थें जगु दु।”

31

जिं दंकागु मदु

- 1 “सुं मिसायात बांमलाःगु मिखां स्वये मखु धकाः
जिं थःगु मिखालिसं बाचा चिनागु दु।
- 2 मन्या निति परमेश्वरं स्वर्ग ल्ययादीगु भाग छु खः?
दक्क शक्तिः दुम्ह परमेश्वरं च्वयनं बियादीगु सबय् छु खः?
- 3 व दुष्ट ज्या याइपिनिगु लागि नाश
अले मखुगु ज्या याइपिनिगु निति विपति, मखु ला?
- 4 परमेश्वर थःम्ह हे जिगु पहःचहः स्वयामदी ला?
जिगु फुक्क पलाः ल्याः खानाः मदी ला?
- 5 “जिं मखुगु खँय गुबले पलाः न्ह्याकागु मदु धकाः पाफ्ये
अथवा जिगु तुति धोखा बीत ब्वोय् जगु मदु।
- 6 न्याययागु तराजुइ परमेश्वरं जितः लनादीमा,
अले वयकलं जि धर्मीम्ह खः धकाः सीकादीमा।
- 7 जिगु पलाः मखुगु लँय् वंगु दुसा,
जिगु मनं मिखाया इच्छा कथं याःगु दुसा,
अथवा जिगु लहातय् दाग प्यपुनाच्वंगु दुसा,
- 8 जिं पिनागु अन्न मेपिन्सं नयेमा,
जिगु बालियात हानापं लिनाकायेमा।
- 9 “जिगु मन थः जःलाखःलाया कलाःपाखे वंगु दुसा
अले वयागु छेंया लुखाय् जिं वयात पिपाच्वनागु दुसा,

- 10 जिमि कलाः मेह् मन्या दासी जुयाः वनेमा,
अले मेपि मन्तयसं वलिसं लसपस यायेमा।
- 11 छायाधाःसा व ला मछालापुसे च्वंगु ज्या खः,
न्याय याइगु छगु अपराध खः।
- 12 थ्व ला फुक्क कथं नाश याइगु मि थें खः,
जिगु बालियात हानिसं लिनाकाइगु मि।
- 13 “जिमह दास वा दासी जिगु विरोधय्
उचुर यायेत जिथाय् वइबलय्
जि इमिगु खँ मन्यनागु दुसा,
- 14 परमेश्वर खनेदयक झाइबलय् जि गय् यानाः वयकःया न्हाःने दने फइ?
वयकलं ल्याःचाः कयादीबलय् जि छु लिसः बीगु?
- 15 जितः मांया प्वाथय् दयकादीमहसिनं इमित नं दयकादीगु मखु ला?
छमह हे परमेश्वरं जिमित मांया प्वाथय् सृष्टि यानादीगु मखु ला?
- 16 “जिं चीमिपिन्त ग्वाहालि यायेत म्हाः धयागु दु ला?
वा जिं भाःत मद्पिन्त क्वत्यलागु दु ला?
- 17 जिं थःगु मरि मांबौ मद्पिन्त
इनामन्चुसं थःके हे तया तयागु दु ला?
- 18 मखु, जि अथे यानागु मद्, जि ला इमित इमि अबुनं थें लहिना।
जिं थः ब्रूगु दिननिसं हे भाःत मद्महयसित स्वयावयाचवनागु दु।
- 19 सुं छेंय मद्मह, वसः मदयकाः च्वनाच्वंगु
व चीमिपिं वसः फीगु मदयकाः च्वनाच्वंगु खनाः
- 20 जिं इमित लमुकेत जिमह फैया ऊनं दयकगु वसः बियाबलय्
इमिसं जितः सुवाः मन्चूगु दु ला?
- 21 अदालतय् जितः ग्वाहालि याइमह दुगु खनाः
जिं मांबौ मद्पिन्त ल्हाः ल्हनागु दु ला?
- 22 जिं अथे यानागु दुसा जिगु ब्वहः कुतं वनेमा
अले जिगु लप्पा साहालं चबुइमा।
- 23 छायाधाःसा जि परमेश्वरपाखें वःगु विपत्ति खनाः जि म्याः।
वयकःया गौरवं यानाः जिं थथे याये फइ मखु।
- 24 “जिं पाफये, जिं ध्यबाय् भलसा तयागु मद्,
वा भिंगु लुँयात ‘छ जिगु सुरक्षा खः’ धकाः धयागु मद्।
- 25 जिं थःगु धनसम्पत्तिइ
अले थःगु ल्हातं कमाइ यानागु धनय लयतायागु मद्,
- 26 जिं ज्वाल्लच्वंगु सूर्ययात,
अथवा गौरवं जाःगु तिमिलायात स्वयाः,
- 27 मनं मनं उपि प्रति जिगु नुगः क्वसायकागु मद्,
अले उमित पुजा यायेत जिगु ल्हाः ल्हनागु मद्।
- 28 व जिं अथे यानागु दुसा जितः नं न्यायाधीशतपाखें सर्जोय् दयेमा।
छायधाःसा अथे यायेगु धयागु जिं स्वर्गय् दुमह परमेश्वरयात इन्कार यानागु जुइगु।
शत्रूत व परदेशीतय्गु च्यूताः
- 29 “जिमि शत्रू नाश ज्रूगु खनाः जि गुबलें लयतायागु मद्,
अथवा वयात दुःख जबलय् जि गुबलें लयतायागु मद्,
- 30 व ‘इवक्कनीमा’ धकाः सराः बियाः
जिं गुबलें पाप मयाना।
- 31 जि च्यःतयसं गुबलें थथे धाःगु मद्,
‘वं मेपिन्त नयेपित्याकाः वनेबिल।’
- 32 परदेशीत चान्हय् लेंय घने माःगु मद्,
छायधाःसा लेंजुवाःतय्गु लागि जिगु छेंया लुखा न्हाबले चाः।
- 33 मेपि मन्तयसं याःथें, जिं जिगु नुगलय् जिगु पाप सुचुकेगु कुतः यानागु मद्।
- 34 मन्तयसं छु धाइ धकाः वा थःथितितयसं हेपय् याइ धकाः जि गुबलें ग्यानागु मद्,
जि गुबलें सुम्क मचवना अले छेंय मचवना।
- 35 “जिगु खँ न्यनीमह सुं दुगु जसा गुलि ज्युगु,
स्व, थ्व जिगु सत्य खँ खः।
दक्क शक्ति दुमह परमेश्वरं हे लिसः बियादीमा।

- जितः दोष ब्यम्हयसिनं थःगु दोष पत्र च्वयाबीमा।
 36 जिं गर्व यानाः उपि दोष पत्र ब्वहलय् तथाः जुयेगु,
 मुकुटं थें पुयाः जुयेगु
 37 जिं यानागु फुक्क ज्या जिं परमेश्वरयात कनाबीगु जुयेगु,
 जि वया न्हाःने राजकुमार थें वनेगु जुयेगु।
 38 “जिं धम्हं हे पालागु बुँ जिं खया कयागु दुसा
 अले व उकिया मालिकपाखें लाका कयागु दुसा
 39 जिं उकिया अन्न धिबा मपुसं नयागु दुसा
 म्हयतयगु नुगः ख्वयेकागु दुसा
 40 अले तछ्वया पलेसा झाः
 व छ्वया पलेसा तुर्योय् बुयावयेमा।”
 अथर्वबया वचन क्वचाल।

32

- एलीहं अथर्वबया पासापिन्त लिसः ब्यगु
 1 अथर्वबं थःत धमींम्हं तायकृगु जुयाः उपि स्वम्ह मनुखं अथर्वबयात लिसः बीगु त्वःतल।
 2 तर राम वंशयाम्ह बुजी, बारकेलया काय् एलीहं अथर्वबं खनाः तसकं तंचाल, छायाधाःसा अथर्वबं थःत परमेश्वरयात स्वयाः धमीं ठहरय् यात।
 3 उपि स्वम्ह पासापि खनाः नं व तंचाल। छायाधाःसा अथर्वबयात लिसः बीत इमिके छुं लिसः हे मद्दु। खः ला इमिसं वयात दोषी ठहरय् याःगु खः।
 4 इपि अथर्वबलिसं खँ ल्हानाच्चंतले एलीहं सुम्क च्वनाच्चंगु खः। छायाधाःसा इपि व स्वयाः थकालिपि खः।
 5 तर उपि स्वम्हयसिके अथर्वबयात लिसः बीत छुं लिसः मद्दु खनाः एलीहं तंचाल।
 6 अले बुजी, बारकेलया काय् एलीहं थथे धाल,
 “जि ला चिधिकःनि,
 अले छिकपि बुग जुइ धुंकल।
 उकिं जिं भय कयागु खः।
 छिकपिन्त जिगु बिचाः कनेत ग्यानागु खः।
 7 जिं बिचाः याना, ‘उमेरं न्ववायेमा,
 अले यक्व दें दुपिन्सं बुद्धि स्यनेमा।’
 8 तर मनूतयगु दुने परमेश्वरया आत्मा दु,
 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु सासः, गुम्हयसिनं इमित दुयां बी।
 9 बुरापि जक बुद्धि दुपि जुइ मखु,
 अथवा न्याय थपि बुरापि जक जुइ मखु।
 10 “उकिं जिगु खँ न्यानादिसै! धकाः जिं धाये।
 जिं छु स्यु व जिं धाये।
 11 जिं सुम्क च्वनाः छिकपिनिगु खँ न्यानाच्चना।
 छिकपिन्सं दुयांया खँवः मालादीबलय्
 जिं छिकपिनिगु धापु ध्यान बियाः न्यानाच्चना।
 12 जिं ध्यान बियाः छिकपिनिगु खँ न्याना,
 स्वयादिसै! सुनानं अथर्वबयागु खँ मखु धकाः मधा।
 छिकपि मध्ये सुनानं वयकःया जवाःसवाःया लिसः मब्यु।
 13 ‘जिमिसं बुद्धि काये धनुं’ धकाः छिकपिन्सं धयादी मते।
 ‘मनुखं मखु, परमेश्वरं हे वयात लिसः बियादीमा।’
 14 तर अथर्वबं जिगु विरोधय् न्ववागु मद्दु।
 छिकपिन्सं थें जिं वयात लिसः बी मखु।
 15 “हे अथर्वब, छं स्वम्ह पासापिनिगु नुगः क्वतंगु दु,
 छिकपिन्सं छुं लिसः बियादी मखु, धायेत छिकपिन्के छुं हे मद्दु।
 16 छिकपिन्सं न्वमवाः धकाः जिं पियाच्चंगु ला?
 छायाधाःसा छिकपि अन दनाच्चनी, लिसः बी हे मखु।
 17 आः जिं नं लिसः बी,
 जिं नं थःगु बिचाः प्वके।
 18 छायाधाःसा जिके यक्व खँ दु,
 जिगु दुने दुगु आत्मा जितः करं कयकी,
 19 स्वयादिसै! जिगु प्वाः पुसा तथातःगु दाखमघ थें च्वं।
 दाखरसयागु न्हगु म्हिचा थें पूरा पवंगाःगु दु।
 20 शान्ति कायत जिं न्ववायेमा,
 जिं थःगु म्हुतुच्वाः चायकाः लिसः बीमा।
 21 जिं सुयागु पंती मखु।

- जिं सुं मनुयात फुरफुरे याये मखु।
 22 छायाधाःसा जिं फुरफुरे याये सःगु जूसा,
 जितः साष्टि याःमहयसिनं जितः याकनं ल्हनायंकीगु जुइगु।”

33

- एलीहं अय्युबयात ब्वःब्यगु
 1 “अय्युनं हे अय्युब, जिगु वचन न्यनादिसैं,
 अले जिं धयागु फुक्क खँ ध्यान बियाः न्यनादिसैं।
 2 स्वयादिसैं! जिं थःगु म्हुतुच्वाः चायकेत्यनागु दु।
 जिगु खँ जिगु मेच्चकाय दु।
 3 जिगु मुद्राय जिं भिगु नुगलं बहस याये,
 थ्व बालाक धाये।
 4 जितः परमेश्वरयागु आत्मां दयकादीगु खः।
 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु सासलं जितः जीवन बी।
 5 छि लिसः बियादी फुसा बियादिसैं,
 थःत तयार यानाः जिगु सामना यानादिसैं।
 6 स्वयादिसैं, परमेश्वरया मिखाय जिं छि थे हे खः।
 जितः नं चां हे दयक्गु खः।
 7 स्वयादिसैं, जिं खनाः छि ग्याये म्वाः।
 जिं छितः दबाब बी मखु।
 8 “धात्थे छि धयादीगु खँ जिं न्यनागु दु,
 जिं छिगु वचनया सः न्यनागु दु।
 9 छि धयादिल, ‘जिं दोषी मखु, जिं छुं टुंकागु मद्।
 जिं निर्दोष खः, जिं छुं पाप यानागु मद्।
 10 अय्युनं जिगु दोष परमेश्वरं लुइकादीगु दु।
 वयकलं जितः थः शत्रु भाःपियादी।
 11 वयकलं जिगु तुतिइ नेवः न्ह्याकादीगु दु,
 अले जिं यानागु फुक्क ज्या वयकलं स्वयाच्चनादी।’
 12 “हे अय्युब, जिं छितः धाये, छि टुंकाच्वंगु दु।
 परमेश्वर मनु स्वयाः तःधं।
 13 परमेश्वरं मनुया उजूया लिसः बियादी मखु धकाः छि छाय परमेश्वरयात दोष बियादीगु?
 14 मनुखं थुइके मफुसां
 परमेश्वर थीथी कथं न्ववानादी।
 15 म्हगसय, चान्हयसियागु दर्शनय,
 मनुत थःगु लासाय स्याक्क न्हाः वयकाच्चनिबलय,
 16 परमेश्वर इमिगु न्हायपनय न्ववानादी फु,
 अले वयकःया खयाच्चलं इमित खयानादी,
 17 मनुयात वं यानाच्वंगु मभिगु ज्या याके मबीत
 अले वयात घमण्डपाखे तापाक तयेत,
 18 वयकलं वयागु प्राणयात मृतया लोकं बचय यानादी
 अले वयागु जीवनयात तरवारं नाश जुइगुपाखे बचय यानादी।
 19 “अथवा हाकनं, वयागु क्वेचय क्वेचय मदिकक स्यानाः
 सास्तीया लासाय मनुखं शिक्षा काइ।
 20 अले वं नयेगु नसायात घृणा याइ।
 अले वयागु प्राणं न्ह्याक्व साःगु नसा जूसां घृणा याइ।
 21 वयागु म्ह गसि जुयावनी,
 वयागु सुलाच्वंगु क्वेचय पिने खने दइ।
 22 व मृत्यु लोकय वनेल्यंगु दु,
 अले जीवन नाश याइपिनंसं वयात पियाच्चनी।
 23 अय्युनं दूलद्रः स्वर्गदूतत मध्ये छम्ह,
 परमेश्वर व मनुया दथुइ च्वनाः
 ज्या याइम्हयसित वयागु लागिं छु पाय्छि खः
 व लुर्मकाबीत वयागु लिक्क दन धाःसा,
 24 अले वं वयात दया यानाः परमेश्वरयात थथे धाल धाःसा,
 ‘वयात त्वःताब्यु! वयात मृत्यु लोकय वनेबी मते!
 वयात त्वःतकेगु धयबा जिंके दु।’
 25 अबलय व मनुया ला मचायागु थें न्हगु जुइ,

- व ल्याय्म्हबलय् थें हे जुइ।
 26 वं प्रार्थना याइबलय् परमेश्वर व खना: लयतायादी।
 वं परमेश्वरयागु ख्वा: खनी अले लयलयतातां हाली।
 परमेश्वरं वयागु अवस्था हाकनं न्हापा थें बांलाकादी।
 27 अले वं मन्तयथाय वया: थथे धाइ,
 'जिं पाप यानागु दु, जिं खःगु खँयात स्यंकागु दु,
 तर परमेश्वरं जित: दयेमा:गु सजौंय बियादिसें।
 28 वयकलं जिगु प्राणयात गालय् वनेगुपाखें बचय् यानादिल।
 जिगु जीवनं ज: खनी।'
 29 "परमेश्वरं थ्व फुक्क मन्था लागि यानादी,
 निकः, स्वकः नं,
 30 जीवनया ज: वयाके थीमा धका:
 वयागु प्राणयात गालं लित हयेत।
 31 "न्यादिसें, अय्युब, जिगु खँ ध्यान बिया: न्यादिसें!
 सुम्क च्वनादिसें, जि न्ववाये।
 32 छित: छुं धायेमा:गु दुसा जित: लिंस: बियादिसें!
 न्ववानादिसें, जित: छ निर्दोष जूगु स्वयेमास्ति वः।
 33 तर धायेमा:गु खँ मदुसा जिगु खँ न्यादिसें,
 सुम्क च्वनादिसें, जि छित: बुद्धि स्यने।"

34

एलीहया वचन

- 1 अले एलीहं धाल,
 2 "हे बुद्धि दुपि मन्त, जिगु खँ बांलाक न्यादिसें,
 हे यक्व ज्ञान दुपि मन्त, जिगु खँय न्हायपं बियादिसें!
 3 छायाधा:सा मेनं गय याना: नयेगु नसाया सवा: काइ,
 अथे हे न्हायपनं वचनयात जौंचय् याइ।
 4 उकिं छु खँ थिक जू झीसं नाला कायेनु
 अले छु खँ बांला:गु ख: व झीसं थ:म्ह हे सीकेनु।
 5 "छायधा:सा अय्युब धयादीगु दु,
 'जि धर्मीम्ह खः, तर परमेश्वरं जिगु न्याय यानादीगु मदु।
 6 जि भिम्ह खःसां जित: फताहा साबित यानादिल।
 जि निर्दोष ख: अयनं वयकःया वाणं मलनीगु घा: यानाब्यगु दु।'
 7 हेलायात अ:पुक ल: त्वनिम्ह
 अय्युब थें जा:म्ह मेपि सुं मनु दु ला?
 8 व अधर्मी ज्या याइपिलिसें च्वनी,
 अले वं दुष्ट मन्तयत थ: पासा दयकी।
 9 छायाधा:सा वं थथे धा:गु दु,
 'परमेश्वरयात लयतायकेत स्वया: मन्तयत छुं फाइदा मदु।'
 10 "उकिं हे खँ थपि मन्त, जिगु खँ न्यादिसें,
 परमेश्वरं गुबलें मभि यानादी मखु,
 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं गुबलें मखुगु ज्या यानादी मखु।
 11 छायाधा:सा वयकलं ला मन्थात वयागु ज्या स्वया: फल बियादी,
 वयागु पह:चह:कथं फल बियादी।
 12 धाल्थें, परमेश्वरं गुबलें मभि यानादी मखु,
 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं न्याय स्यंकादी मखु।
 13 सुनां वयकःयात पृथ्वी जिम्मा बिल?
 सुनां वयकःयात फुक्क संसारयागु अधिकार बिल?
 14 थ्व वयकःया बिचा: ख:सा
 अले जीवन बीगु वयकःया आत्मा व सास: लित यंकादिल धा:सा,
 15 फुक्क म्वा:पि मन्त छकलं नाश जुइ,
 अले मन्त हाकनं चाय् हे लिहावनी।
 16 "उकिं अय्युब, छिके दुरयां दुसा,
 जिगु थ्व खँय ध्यान बियादिसें।
 17 न्याययात मययकीम्हयसिनं शासन याये फइ ला?"

- सु छि धर्मीम्ह व बल्लाःम्हयसित दोष बियादीगु ला?
 18 वयकलं जुजुयात, 'छ ज्यालागय मज्जम्ह' धयादी,
 अले भारदारतयत 'छिपि दृष्टपि' धयादी।
 19 वयकलं शासकतयगु पंलिनादी मखु।
 वयकलं गरीबतयत स्वयाः धनितयत अप्वः माया यानादी मखु।
 छायाधाःसा इपि सकसितं परमेश्वरं दयकादीगु खः।
 20 इपि थर्थे बाचा इलय सिनावनी।
 वयकलं थी धुंकाः मनूत हाकनं म्वाइ मखु।
 मनूतयगु ल्हाःतं मथीकं बल्लाःपि मदयावनी।
 21 "वयकलं मनूतयगु पहःचहः स्वयाचवनादी,
 अले इमिगु फुक्क पलाखय वयकलं थःगु मिखा ब्वयाचवनादी।
 22 अधर्म ज्या याइपि वयकःपाखे सुले फइगु छिउंगु,
 तसकं छिउंगु थाय गनं मद्।
 23 परमेश्वरया न्हाःने न्यायया निति वयेत,
 मनूयात जाँचय यानाचवनेमाःगु मद्।
 24 वयकलं न्यनेकने मयासें शक्ति दुपिन्त नाश यानादी।
 इमिगु पलेसा मेपिन्त तयादी।
 25 छायाधाःसा इमिसं याःगु फुक्क ज्या वयकलं स्यु।
 वयकलं इमित चान्हय फातापुइकादी, अले इपि चुंचुं जुइ।
 26 इमिगु अपराधया लागि वयकलं सकसिनं खँक
 इमित सजाँय बियादी।
 27 छायाधाःसा इमिसं वयकःया आज्ञा पालन यायेगु त्वःतल,
 अले वयकःया गुगु नं लैपुयात वास्ता मयाः।
 28 इमिसं यानाः गरीबत ख्वःगु सः परमेश्वरयाथाय थ्यन,
 थुकथं मगाःमचाःपि ख्वःगु वयकलं न्यनादिल।
 29 तर वयकः सुम्क चवनादिल धाःसा सुनां वयकःयात दोष बी फइ?
 वयकलं थःगु ख्वाः सुचुकादिल धाःसा छु जाति
 वा सु मनुखं वा सुनां वयकःयात खँके फइ?
 30 उकिं परमेश्वरयात मानय मयाइम्ह मनु शासक मज्जइमा,
 अले व प्रजाया निति जाः मज्जइमा।
 31 "धाये कि सुं मनुखं परमेश्वरयात थथे धाल,
 'जि दोषी खः, जिं आवंलि मभिगु ज्या याये मखु।
 32 जिं मखुगु खँ छि जितः स्यनादिसै!
 जिं न्हाक्व हे अपराध याःसां तबि आवंलि जिं अपराध याये मखुत।'
 33 छि पस्चाय चायेत इन्कार यानादी धाःसा
 छु परमेश्वरं छिगु इच्छा कथं छितः सिरपाः बीमाः ला?
 थ्व ला छि हे क्वःछिमा, जिं मखु,
 उकिं छि छु स्य जितः धयादिसै!
 34 "खँ थुपि मनूतयसं अले जिगु खँ न्यनीम्ह
 बुद्धि दुम्ह मनुखं थथे धकाः जितः कनी,
 35 'अथर्व ला बुद्धि मद्गु खँ ल्हाइ,
 अले वं धाःगु खँयागु छुं मतलब दइ मखु।'
 36 अथर्व धाःगु खँया लागि वयात जाँचय यायेमा,
 छायाधाःसा वं दृष्टतयसं थें खँ ल्हाइगु।
 37 वं पाप जक मयासें विद्दीह नं याइगु।
 वं झीगु दथइ हेला यानाः ल्हाःपा थाइगु,
 परमेश्वरया विरोधय खँ ल्हाइगु।"

35

एलीहया स्वक्वःगु भाषण

1 एलीहनं धाल,

2 "अथर्व, 'परमेश्वर छिगु न्हाःने जि धर्मीम्ह खः धकाः
 छि धायेगु पायछि ज् ला?'

3 तर छि वयकःयात न्यनादी, थुकि जितः छु फाइदा दइ?
 अले पाप मयाःसा जितः छु दइ?

4 "जि छितः व छिनापं दुपि

- स्वम्ह पासापिन्त लिसः बी।
 5 च्वय आकाशय थस्वयादिसेँ अले बिचाः यानादिसेँ।
 छिगु च्वययागु सुपौंययात स्वयादिसेँ।
 6 छि पाप यानादीगु जूसा उकि वयकःयात गय यानाः लिच्वः लाकी?
 छिगु अधर्म न्हाक्व हे दुसां तबि उकि वयकःयात छु जुइ लय सा?
 7 छि धर्मी खःसा छि वयकःयात छु बियादी?
 अथवा छिगु ल्हात वयकःयात छु दइ?
 8 छिगु मभिगु ज्यां ला छि थें जाःम्ह सीमानिम्ह मनूयात जक थी।
 छिगु धार्मिकतां ला मनूया सन्तानयात जक लिच्वः लाकी।
 9 “अत्याचारया कारणं मनूत चिल्लाया दनाः हाली,
 अले बल्लाःपिनिगु तागतया विरोधय ग्वाहालिया निती इनाप याइ।
 10 तर सुनानं थथे धाइ मखु, ‘जिम्ह सुष्टिकर्ता परमेश्वर गन दु,
 गुम्हयसिनं चान्हय नं म्ये बियादी,
 11 गुम्हयसिनं झीत पृथ्वीयापि पशुतयत स्वयाः अप्वः स्यनादी
 अले झीत आकाशयापि झंगःपन्थितयत स्वयाः अप्वः बुद्धि दुपि यानादी?’
 12 मनूतयसं ग्वाहालि फ्वनीबलय वयकलं लिसः बियादी मखु,
 दुष्टतयगु तःधंछुयाः कारणं।
 13 धाल्थे हे परमेश्वरं इमिगु बकंफुस्तु बिन्ति न्यनादी मखु,
 दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं उकी ध्यान बियादी मखु।
 14 अले वयकलं छिगु बिन्ति छुं न्यनादी धकाः,
 जि वयकःयात मखं धकाः छि घयादी धाःसा।
 तर छिगु मुझ वयकःया न्हाःने दु,
 अले छि वयकःया लें स्वयादीमा!
 15 छि घयादी, परमेश्वरया तमं सजाँय बी मखु
 अले वयकलं अपराधय ध्यान बियादी मखु।
 16 थुकथं अथर्वबं बकंफुस्तु खें ल्हानादी,
 ज्ञान मदुगु खँवःत जक मुंकादी।”

36

एलीहया भाषण

- 1 एलीहन धया तु च्वन,
 2 “धैर्य यानादिसेँ, पलाख जिगु खँ न्यनादिसेँ,
 जि परमेश्वरयापाखें मेगु नं छुं धायमाःगु दु।
 3 जि यक्व खँ स्य,
 जि थःत सुष्टि याःम्हयसित पायछि धकाः क्यने
 4 हुक्क जुयादिसेँ, जिगु वचन मखुगु जुइ मखु।
 छिनापं ज्ञानय सिद्ध जूम्ह मनु दु।
 5 “परमेश्वर शक्ति दुम्ह खः,
 तर वयकलं सुयातं हेला यानादी मखु
 वयकः तागत व दुय्यालय शक्ति दुम्ह खः।
 6 वयकलं दुष्टतयत म्वाकातयादी मखु,
 तर गरीबतयगु खःगु न्याय यानादी।
 7 वयकलं धर्मीतपाखें थःगु मिखा चीकादी मखु,
 तर वयकलं इमित जुजुपिनापं तयादी,
 अले न्हाबलेया निती इमित थकयादी।
 8 तर मनूतयत सिखलं च्यसां,
 अले इमित दुःखकष्टयागु खिपतं च्यसां,
 9 परमेश्वरं इमित इमिगु पाप
 व घमण्ड क्यनादी।
 10 वयकःया ख्याच्वः इमिगु न्हायपनय थ्वयाच्वनी,
 अले इमिगु अधर्मपाखें लिहां वयेत आज्ञा बियादी।
 11 इमिसं वयकःया खँ न्यन धाःसा, अले वयकःया सेवा यात धाःसा
 इमिगु जिक्वाछि इमित सुख व शान्ति जुइ।
 12 तर इमिसं वयकःया खँ मन्यन धाःसा
 इपि तरवारं नाश जुइ,
 अले छुं हे ज्ञान मदयकं सी।
 13 “परमेश्वरयात मानय मयाइपि मनूत तंचायाच्वनी,

- परमेश्वरं इमित सजौय बियादीसां इमिसं ग्वाहालिया निति बिन्ति याइ मखु।
 14 इपि वेश्या थें जुया: जुइ,
 अले ल्यायम्हबलय हे सी।
 15 तर दुःख सियाच्च्विपिन्त वयकलं दुःखं त्वःतकादी।
 इमिगु दुःखय वयकः इपिलिसें न्ववानादी।
 16 “परमेश्वरं छितः संकटं लिंकया:
 छुं नं पंगः मदुगु सुरक्षित थासय थयंकाबी।
 छिगु टेबिल साःसाःगु नयेगु नसां जाःगु जुइ।
 17 तर आः ला छि दुष्टताया हुनि
 थःमं फयेमाःगु सजौय फयाच्च्वनादीगु दु।
 इन्साफ व न्यायनं छितः ज्वंगु दु।
 18 होशियार जुयादिसैं! सुनानं छितः धन सम्पत्तिं लोभ मक्यनेमा!
 घुसं छितः मखुगु लैय मयकेमा!
 19 छु! छिगु सम्पत्ति अथवा छिगु फुक्क बल्लाःगु कुतलं नं,
 छितः संकटं बचय यानाः तये फइ ला?
 20 मनुतयत इमिगु छैनं सालायंकेत चा वयेमा धकाः
 छि इच्छा यानादी मते।
 21 होशियार जुयादिसैं! मभिगु ज्यापाखे लिहां झाये मते!
 थुकिं यानाः छन्त संकटपाखें जौचय याःगु दु।
 22 “परमेश्वरया शक्ति ला तसकं तःधं,
 वयकः थें ज्याःम्ह स्यनीम्ह सु दु?
 23 सुनां वयकःया निति लें क्वःछिनादीगु दु,
 अथवा ‘छि टुंकरु दु’ धकाः सुनां वयकःयात धाःगु दु?
 24 मनुतयसं भजन हालाः वयकःया प्रशंसा याःथें,
 छि नं वयकःया ज्याया प्रशंसाया म्ये हालेगु ल्वःमंके मते।
 25 फुक्क मनुतयसं थुकियात खंगु दु।
 मनुखं थुकियात तापाक्कं स्वइ।
 26 परमेश्वर गुलि तःधं, वयकः झीगु ज्ञान स्वयाः तापाः।
 वयकःया दैत ल्याः खाये फइ मखु।
 27 “वयकलं पृथ्वी लःया बाफयात च्वय सालादी,
 अले सुपौंचं वा वयकादी।
 28 सुपौंचं इवारं वा वयकी,
 मनुतय च्वय लः कुतुंवइ।
 29 परमेश्वरं गय यानाः सुपौंचयात थुखे उखे संकादी,
 वा गय यानाः थुखे उखे नें न्याःगु सः थ्वइ सुं मनुखं थुइके फइ ला? सुनां फइ मखु!
 30 स्व, गय यानाः वयकलं थःगु थुखे उखे हाबलासा त्वयकादी
 अले समुद्रया तज्जाःगु थाययात त्वपुयादी।
 31 थुकथं वयकलं जाति जातितयत शासन यानादी,
 अले यक्क नयेगु नसा बियादी।
 32 वयकलं हाबलासायात थःगु ल्हातय कयाः
 उकियात निशानाय कयकेत आज्ञा बियादी।
 33 नें न्याःगुलि वाफय वइगु खबर बी,
 अले पशुतयसं नें वाफय वइगु सुचं बी।”

37

- 1 “थ्व खँयं नं जिगु नुगः थुकथुक मिनी,
 अले थःगु थासं तिन्हइ।
 2 न्यनादिसैं, परमेश्वरया सःया गर्जनं,
 व वयकःया म्हुतुं पिहां वःगु घुनुघुनु मिगु सःयात न्यनादिसैं,
 3 वयकलं आकाशया थुखे उखे
 व पृथ्वीया छगु कुन्चानिसैं मेगु कुन्चा तक हाबलासा छवयादी।
 4 अनंलि वयकःया गर्जय जगु सः ताये दइ,
 वयकः थःगु तःजिगु सलं थ्वयक हालादी।
 अले वयकः थ्वयक हालादीबिलय
 वयकलं हाबलासायात पनादी मखु।
 5 परमेश्वरया सः अजु चायापुस्से च्वंक थ्वइ।
 वयकलं ततःधंगु ज्या यानादी, उपि ज्या झीसं थुइके फइ मखु।

- 6 वयकलं च्वापुयात धयादी, 'पृथ्वीइ कुतुं हूँ'
अले आकाशया वायात धयादी, 'तसकं वा वयेमा!'
- 7 वयकलं दयकादीपि मनूत सकसिनं वयकःया ज्या सीमा धकाः
वयकलं फुक्क मनूतयुगु ज्या दिकादी।
- 8 गुँपशुत थथःगु गुफाय वनी,
अले थथःगु गुफाय च्वनी।
- 9 वाफय थःगु थासं वइ,
कडा फसं चिकु वइ।
- 10 परमेश्वरया सासलं लःयात बरफ दयकी,
अले लःया सतहयात नं धी चिकाबी।
- 11 वयकलं सुपौययात सुति व्वबिकादी,
अले थःगु हाबलासां सुपौययात छ्यालब्याल यानादी।
- 12 उपि सुपौय परमेश्वरं धयादीकथं चाचाःहिलाजुइ,
वयकलं बियादीगु आज्ञा पालन यायेत।
- 13 परमेश्वरं मनूतयत नाश यायेत,
पृथ्वीयात प्याकेत व थःगु सदां दयाच्वनीगु दयामाया क्यनेत नं परमेश्वरं वा वयकादी।
- 14 "अथर्व, ध्व खँ ध्यान बियाः न्यनादिसँ।
सुमक च्वनाः परमेश्वरया अजू चायापुगु ज्याया बारे बिचाः यानादिसँ।
- 15 परमेश्वरं गयु यानाः सुपौययात थःगु अधीनयु तयादी
अले गयु यानाः हाबलासा त्वयकादी छिं स्यु ला?
- 16 सुपौयत गयु यानाः आकाशयु यगानाच्वनी?
ज्ञानयु सिद्ध जम्हयसिगु उपि अजू चायापुगु ज्या छिं स्यु ला?
- 17 दच्छिनयागु क्वाःगु फसं देशया प्यखे सुनसान याःबलयु
थःगु वसःया दुने लुमुकाच्वनीम्ह छिं,
18 छु छिं आकाशयात वयकलं थें न्यकाः
दयक्कुगु धातुया न्हायकं थें छाके फु ला?
- 19 "वयकःयात छु धायेमाःगु खः, व छिं जिमित स्यनादिसँ।
थःगु धापु तयेत जिपि छुं मस्युपि खः।
- 20 जितः न्वाये मास्ति वः धकाः वयकःयात धायेमाः ला?
इतिमिति कनांच्चंबयु सुं मनुखं न्वाये फइ ला?
- 21 फसं व्वयकाः सफा याःगु आकाशयु दुगु
ज्वाल्लच्वंगु सुर्ययात
आः सुनानं स्वये फइ मखु।
- 22 उत्तरपाखें लुँ रंग वःगु जः थें परमेश्वर झाइ।
वयकःया महिमां झीत वयकःया भय कायके बी।
- 23 दक्क शक्ति तुन्ह परमेश्वरयात झीसं लुइके हे फइ मखु।
वयकः शक्तिइ, इन्साफय व ब्याक्क धार्मिकतायु तसकं तःधं।
वयकलं अत्याचार यानादी मखु।
- 24 उकिं मनूतयसं वयकःया भय काइगु।
थःत बुद्धिमान खः धकाः धाइपिन्त वयकलं वास्ता यानादी मखु।"

38

अथर्वयात परमप्रभुया लिसः

- 1 अले परमप्रभुं अथर्वयात ग्वःफय्या दथुं थथे लिसः बियादिल,
2 "ज्ञान मदुगु खँ ल्हानाः
जिगु योजनायात स्यकेत स्वःम्ह व सु खः?
3 मिजंम्ह थें जनी च्यु,
जिं छन्त न्यने, छं लिसः ब्यु!
- 4 "जिं पृथ्वीयागु जग तयाबलयु छ गन दु?
छंके दुयां दुसा जितः धा!
5 सुनां थुकिया नाप व्वःछित?
छं ला सी हे माःगु। सुनां थुकी नापयु यायेगु खिपः यख्खात?
6 पृथ्वीयात छुकिं त्यवः बियातःगु दु?
थुकिया म् ल्वहं सुनां तल?
7 उगु दिया सुथ न्हापांया नगुतयसं मिलयु जुयाः म्ये हाल।
अले स्वर्गदूत लयतायाः दनाः तस्सलं हाल।

- 8 “समुद्र पृथ्वीया गर्भं पंम्हयाः पिहां वःबलय्
सुनां समुद्रयात लुखाया ल्युने बन्द यानाविलि?
- 9 उबलय् जिं उकियात सुपाँय्या कापतं त्वपुया,
अले तसकं खिउंगुलि उकियात हिना?
- 10 उकिया लुखात व चुकृत खःगु थासय् तथा,
जिं उकिया सिमाना क्वःछिनाबलय्,
- 11 जिं धया, ‘थन तक जक छ वये फइ,
थ्व स्वयाः न्हाःने मख्। थन हे छंगु तःधंगु लबुत दीमा।’
- 12 “छु छं थःगु जीवनय् गुबले सुथयात आज्ञा बियागु दु ला?
अथवा सुथ न्हापांयात वयागु थाय् क्यनाबियागु दु ला?
- 13 चाया मभिगु ज्या यात अन्त यायेत
छं पृथ्वीया कुन्चाय् तक निभाःयात चकंका बियागु दु ला?
- 14 जः लिक्क वःगु थें पृथ्वी छगु छापया क्वय् चा थें आकार काइ,
उकियात ज्वाल ज्वाल च्वंगु रेंगं बांलाकातःगु दु।
- 15 गुम्ह दूष्ट इमिगु जःयात सःति,
व उपिपाखें तापानावनी।
- 16 “छ समुद्रया मुहान तक वनागु दु ला?
छ उकिन्या तज्जाःगु थाय् माः वनागु दु ला?
- 17 छन्त सुनानं गुबले मृत्युलोकया लुखा क्यंगु दु ला?
तसकं खिउंगुया लुखात छं गुबले खंगु दु ला?
- 18 छं पृथ्वी गपाय्धं स्यु ला?
छं थ्व खें स्युसा जितः धा!
- 19 “जःया मुहान गन दू?
खिउंगु गन च्वनी?
- 20 छं अपि फुक्कसित उमिगु थासय् यके फु ला?
उमिगु छें वनीगु लें छं स्यु ला?
- 21 धाथें हे छं थ्व फुक्क खें स्युगु जुइफ, छायाःसा छ उबलय् बुइ धुंकूगु खः।
छ गुलि यक्व म्वाये धुंकल!
- 22 “छ च्वापुया धुकुतिइ वनागु दु ला?
अथवा प्वें मुंकातःगु थाय् छं खनागु दु ला?
- 23 गुकियात जिं आपत जुइबलयया लागि,
अर्थात युद्ध व लडाइया लागि ल्यंकातयागु दु।
- 24 गुगु लेंपुं हाबलासा थुखे उखे न्यानाः पिहां वइ
वा पुर्वयागु फय् पृथ्वीइ प्यखें ब्वयकी?
- 25 तसकं वा वःगुया लागि सुनां नहर म्हुल?
नँ न्यानाः वइगु वाफयया निति लें सुनां तयार याःगु दु
- 26 मन् मद्गु जमिनय्
मस्भूमियात प्याकेत,
- 27 शिजांमिजां दंगु ज्या मवंगु जमिनयात लुधकेत,
अले सुख्वा जमिनय् घौय् बुइकेत सुनां लें तयार यात?
- 28 छु आकाशं वइगु वाया
सुं अबु दु ला?
सुतिया अबु सु खः?
- 29 च्वापु व सुतिलःया
मा सु खः?
- 30 छायाःसा गुबले गुबले लः बरफय् हिलीं अले ल्वह थें छाइ,
गुबले तज्जाःगु समुद्र धीचिनी।
- 31 “छं किरकिटी नगु पुचःयात ची फु ला?
वा मृगशिरा नगु पुचःयात छ्वासुका बी फु ला?
- 32 छं नगु पुचःयात खःगु खःगु इलय् पिकाये फु ला?
अथवा सप्तर्षि नगु व वया पुचःयात उमिगु लेंय् यके फु ला?
- 33 छं आकाशया नियम स्यु ला?
छं पृथ्वीइ आकाशया व नियम नीस्वने फु ला?
- 34 “छं तःसलं हालाः सुपाँय्यात उजं बी फु ला?

- अले थःत खुसिबालं त्वप्ये फु ला?
 35 छं हाबलासायात उमिगु लेंपुइ आजा बी फु ला?
 उमिसं, 'जिपि थन दु धका: धाइ ला?'
 36 सुनां नुगःयात बुद्धि बिल?
 अथवा मनयात दुयां बिल?
 37 सुपौंययात ल्या: खाये फुम्ह सु बुद्धिमान दु?
 आकाशय दुगु लःया धुकुयात प्वंके फुम्ह सु बुद्धिमान दु,
 38 गबले धु छाइ
 अले चाया धी प्यपुनी?
 39 "छं मिसाम्ह सिंहया निति शिकार मालाबी फु ला?
 अले सिंहतय पित्या: छं लुधंके फु ला,
 40 गबले इपि थःगु गुफाय् हमला यायेत सुलाचवनी
 वा सुलाचवंगु थासय् पियाचवनी?
 41 संक्वःया मस्त परमेश्वरयात बिन्ति यायां नयेपित्याका:
 थुखे उखे ब्वयाजुइबलय्
 उमित सुनां नयेगु नसा बी ला?"

39

- 1 "गुं दुगुचां गबले मचा बुइकी धका: छं स्य ला?
 छं चल्लां मचा बुइकूगु खंगु दु ला?
 2 इमिसं खःला तक थः मचा प्वाथय् क्वबियाजुइ छं स्य ला?
 इमिसं मचा बुइकीगु ई छं स्य ला?
 3 इमिसं पुलि च्याः मचा बुइकी
 अले इमि मचाबु व्यथा फुइ।
 4 इमि मचा स्वयेजिया वइ अले खुल्ला जंगलय् हुर्के जुइ।
 पिने पिहांवनी अले लिहां वइ मखु।
 5 "गुं गधायत सुनां स्वतन्त्र त्वःताबिल?
 इमित चिनातःगु खिपः सुनां पयन?
 6 वयात जिं छँया लागि मरुभूमि,
 चवनीगु लागि चिया ब्यासि* बियागु दु।
 7 वं शहरया हल्लायात घुणा याइ,
 वं जइम्हयसिगु सः न्यनी मखु।
 8 व घौंय नयेत पहाड पहाडय चाचाःहिलाजुइ।
 अन वं वाउंगु घौंय माला जुइ।
 9 "जंगलीं द्रुहं नं छंगु ज्या याइ ला?
 व चान्हय् छंगु गलय् च्वनेत मानय् जुइ ला?
 10 छं वयात छिपतं चिनाः जमिन जोतय् याके फु ला?
 वं छंगु लागिं बूँ जोतय् याइ ला?
 11 छं वयागु तःधंगु बलया कारणं वयात पत्याः याये फु ला?
 छंगु ततःधंगु ज्या वयागु भरय् त्वःते फु ला?
 12 खलां छंगु अन्न धुकुतिइ हयत व लिहां वइ धका: छं वयात पत्याः याये फु ला?
 13 "अस्ट्रेचिया पप् लसतां भाराभारा सनी,
 तर व सलांत्याः झंगः थें ब्वये फइ मखु।
 14 वं थःगु खैय् फि क्वाकेमा धका:
 बैय् हे त्वःता तइ।
 15 तर तूति उपिं खैय् न्हइ
 अथवा गुंपशुं न्हइ धयागु खें वं ल्वःमंकी।
 16 थःगु परिश्रम सितिं वःगु वास्ता मयासें
 वं थः मस्तयत्त थः मस्त हे मखु थें यानाः कडा व्यवहार याइ।
 17 छायाधाःसा जि परमेश्वरं वयात बुद्धि मद्रुम्ह यानाबिया
 अले जिं वयात दुयां बियागु मद्रु।
 18 वं बिस्सुं वनेत थःगु पप् चकंकीबलय्,
 वं सल व सल गइम्हयसित हेस्याइ।
 19 "अय्यत्न, छं सलयात बल बियागु खः ला?

* 39:6 ३९:६ चिया ब्यासि शुक्रिया अर्थ छं बुया मवइगु थाय्

- अथवा छं वयात उलि बांलाःगु ककुइ च्वंगु सँ बियागु खः ला?
 20 वयात छं हे क्वःबुईचा थें तिन्हयेगु शक्ति बियागु खः ला?
 वं झःझः धायक न्हाय फुईफुई याःगु ग्यानपुस्से च्वं।
 21 व थःगु तृति बँय बस्वाइ अले थःगु बलय घमण्ड याइ,
 व हतियार घानातःपि मन्तयत नापलायेत पिहांवनी।
 22 व भयया खँय न्हिली, व ग्याइ मखु,
 तरवार खनाः बिस्सुं वनी मखु।
 23 वयागु विरोधय वाण तयेगु थल ध्यारध्यार सनी
 अले अन भाला व तरवार प्वालाप्वाला थी।
 24 जोशं थुरथुर खाखां व ब्वांय वनाः न्हज्याइ।
 तुरही पुइबलय व दी मखु।
 25 तुरहीया सः तायाः वं न्हाय फुईफुई याइ।
 वं लडाईया नस्वा, सेनापतिया सः
 व लडाईया सः तापाक्क हे सी।
 26 “छंगु बुद्धि बाज दच्छिनपाखे थःगु पप चकंकाः
 ब्वया वनीगु खः ला?
 27 गिदुयात च्वय च्वय ब्वयेत
 व थःगु स्वँ तज्जाःगु थासय दयकेत छं आज्ञा बियागु खः ला?
 28 व ल्वहया पहाडय च्वनी।
 चान्हय अन हे च्वनी।
 तस्वाःगु ल्वहं वयागु किल्ला खाः।
 29 अनं तातापाक्क स्वयाः
 वं थःगु शिकार मालीं।
 30 वया मस्तयसं हि त्वनी।
 सीम्ह दुथाय व द हे दइ।”

40

- 1 हाकनं परमप्रभुं अय्यत्नयात धयादिल,
 2 “दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरलिसँ जवाःसवाः याइम्हयसिनं वयकःयात भिके फइ ला?
 परमेश्वरयात दोष ब्यम्हयसिनं वयकःयात लिसः बीमा।”
 3 अले अय्यत्नं परमप्रभुयात थये धकाः लिसः बिल,
 4 “जि थें ज्यालगाय मज्जम्हयसिनं छितः छु लिसः बीगु?
 जिं थःगु ल्हाः थःगु म्हतुइ तये।
 5 जि यक्व खँ धाये हे धुन,
 आः जिं धायेमाःगु मेगु छुं मद्।”
 6 अले परमप्रभुं अय्यत्नयात ग्वःफसं थथे लिसः बियादिल,
 7 “मिजंम्ह थें जँनी च्यु,
 जिं छन्त न्येने, छं लिसः ब्यु।
 8 “छु, छं जिगु न्याययात रइ यायेगु ला?
 थः धमीं ठहरय जुइत जितः दोष बीगु ला?
 9 छंगु लप्पा परमेश्वरयागु लप्पा थें च्वं ला?
 वयकःया सः थें छ तसलं हाले फु ला?
 10 अथे खःसा थःत गौरव व प्रतापं बालाकी,
 अले इज्जत व महिमा पुं।
 11 छंगु दासि वयाच्चंगु तं प्वकि,
 तःधं ज्मह मन्यात स्वयाः वयात क्वमित्नु या।
 12 फुक्क घमण्डी मन्यात स्वयाः इमित क्वय क्वकां।
 इपि दनाच्चंगु थासय हे दुष्ट मन्तयत काच्याक कुचुक यानाब्यु!
 13 इमितनापं जमिनय थुनाब्यु,
 इमिगु खवाः चिहानय सीम्हयात भुंकीगु कापतं त्वपुया ब्यु।
 14 अले छंगु जव ल्हातं छन्त बचय याये फइ धकाः
 जिं थम्हं नं स्वीकार याये।
 15 “जिं छनापं हे दयकाम्ह लखय च्वनीम्ह बहेमोथयात* स्व,
 गुम्हयसिनं सा द्रुहं नं थें घौय नइ।
 16 वयागु जँ गुलि बल्लाः!
 वयागु प्वाःया लाभीइ गुलि शक्ति दु।

* 40:15 ४०:१५ बहेमोथ तसकं बल्लाःम्ह जन्तु

- 17 वयागु न्हिच्यं देवदास्या सिमा थें छाड,
वयागु खम्पाया हिनू तसकं कस्से जुड।
- 18 वयागु क्वचैयत कँयया नली थें जुड,
अले वयागु ल्हाःतुति नैयागु डण्डी थें जुड।
- 19 व परमेश्वरया ज्यात मध्ये मू ज्या ख,
अयनं वयात सृष्टि याःम्ह थःगु तरवार ज्वनाः वयागु न्ह्यःने वने फु।†
- 20 धात्थें पर्वत पर्वत थःम्हं सयक्कुगु वयाथाय हड।
फुक्क गुंपशुत वयागु न्ह्यःने म्हिती।
- 21 व पलेस्वांया क्वय च्वनी।
व सिमसारय तिकथिया दथुड सुलाच्वनी।
- 22 पलेस्वांनं वयात थःगु किचलय सुचुका तड।
वयागु छचाःखेरं खुसिचाया लहरे पीपल दड।
- 23 बाः वःगु खुसि खनाः व ग्याइ मखु।
यर्दन खुसि वयागु त्वाथय तक वःसां तबि व सुरक्षित जुयाच्वनी।
- 24 सुनांनं वं स्वयाच्वंबलय वयात ज्वने फड ला?
सुनांनं जालय क्यंकाः वयागु न्हासय प्वाः खने फड ला?”

41

- 1 “छं लिब्यातन्यात बलछीं सालाः लिकाये फु ला?
अथवा वयागु मेयात खिपतं ची फु ला?
- 2 छं वयागु न्हासय प्वाः खनाः खिपः तये फु ला?
अथवा वयागु वाक्कुधीइ बलछीं प्वाः खने फु ला?
- 3 वं छन्त दयाया लागि बिन्ति याइ ला?
वं छनापं नाइक खँ ल्हाइ ला?
- 4 व सदां छिम्ह दास जुयाच्वने धकाः
छु! वं छलिसें बाचा चिनी ला?
- 5 झंगःपन्छियात लहिनातः थें छं वयात लहिनातये फु ला?
छं वयात थः मिसामस्तयगु निरिति खिपतं चिनातये फु ला?
- 6 छु! व्यापारीतयसं वयागु निरिति भाः याइ ला?
वा इमिसं वयात बन्जाःतयगु दथुड इनाबी ला?
- 7 छं वयागु छँगुलिइ भालां सुइगु ला,
अथवा वयागु छ्यंयात न्या लाइगु भालां सुइ फु ला?
- 8 छं थःगु ल्हाः वयागु विरोधय ल्हन धाःसा
वलिसें जग् लडाइँ लुमंकाः व ज्या हाकनं याइ मखु।
- 9 वयात अधीनय हयेगु आशा ज्यालगय मजू।
वयात खनेवं नुगः क्वतुनी।
- 10 वयात हाय्केगु सुयाके साहस मदुगुलि जिगु न्ह्यःने दने फुम्ह सु दइ?
अथे खःसा जिगु न्ह्यःने दने फुम्ह सु दइ?
- 11 सुनां जितः ब्यग्गु दु धकाः जि वयात लित बीत?
स्वर्ग क्वययागु सकतां जिगु हे खः।
- 12 “न जि वयागु ल्हाःतुतिया बारे सुम्क च्वने,
न वयागु बल व बांलाःगु समय बारे।
- 13 सुनां वयागु पिनेयागु वसः त्वके फु?
सु लागाम ज्वनाः लिक्क वने फड?
- 14 सुनां वयागु म्हतुया लुवा चाय्केगु साहस याइ?
छाय्धाःसा वयागु वायागु इवः ग्यानपुस्से च्वं।
- 15 वयागु जँन्हुफा ढालतयगु इवः थें च्वं।
उपि ढालत छाप तयातःगु थें प्यपुंकाः स्वाकातःगु दु।
- 16 थुपि ढाल छगनापं मेगु यक्व लिक्क दु,
फय नं उकिया दथुं वने फड मखु।
- 17 थुपि ढाल छगनापं मेगु बल्लाक स्वानाच्वंगु दु।
थुपि ढाल छगनापं मेगु प्यपुनाच्वंगु दु, अले अलग याये फड मखु।
- 18 वं हाच्छिउँ थाइबलय जः प्वालाक्क च्याइ,
वयागु मिखा सूर्ययागु सुथया जः थें च्वं।
- 19 वयागु म्हतुं मिप्वाः
व मित्याः पिहां वड।
- 20 मिया धःने दासि वयाच्वंगु कराही तः थें

† 40:19 ४०:१९ छं हस्तलिपिइ वयात सृष्टियामहसिनं जक वयात त्यकिकइ।

- वयागु न्हायया प्वालं कुँ पिहां वइ।
 21 वयागु सासलं इन ह्यंवाःयात च्याकाबी।
 वयागु म्हुतुं मियागु त्याः पिहां वइ।
 22 वयागु गःपतय वयागु बल दु।
 आपत वयागु न्हाःने न्हाःने वनी।
 23 वयागु ला कस्सीक स्वानाच्वंगु दु,
 उपि बल्लाः अले इकिधिकि सनी मखु।
 24 वयागु छाति ल्वहं थें छाः।
 घःल्वहंयागु वचययागु पाता थें व छाः।
 25 व दर्नीबलय बहादुर मनुत नं ग्याइ।
 वं दाये न्हाः हे इपि लिचिली।
 26 तरवार वा भाला, चुपि वा नैयागु कथिं वयात सुल धाःसां
 उकियागु छुँ असर जुइ मखु।
 27 व नैयात छ्वालि थें तायकी।
 कैय वयागु निति ध्वग्मिगु सिं थें जुइ।
 28 वाणं वयात बिसिके छ्वये फइ मखु।
 कप्तानं कयकृगु ल्वहं वयागु लागि छ्वस थें जुइ।
 29 सिंम्वः वयागु निति सु छपु थें जक जुइ।
 भालां कयकीबलय व न्हिलाबी।
 30 वयागु प्वाथय च्वामगु चिज दु थें च्वं।
 व न्यासि वनीबलय ध्याचःयात वा दायेगु पातां थें थुखे उखे संकी।
 31 वं तज्जाःगु समुद्रयात कराहीया लः थें दायेकी।
 वं समुद्रयात मलमया थल थें यानाबी।
 32 वं लखय थःगु ल्युने ज्वाल्लच्वंगु चिं त्वःती।
 समुद्रया सँ तुयुसे च्वंगु थें च्वनी।
 33 पृथ्वीइ व थें मग्याःमह
 जीव सुं नं मदु।
 34 वं मेपि फुक्क जिराहातयत क्वहंका स्वइ।
 व फुक्क घमण्डीतय जुजु खः।”

42

अस्युब पस्ताय चाःगु

- 1 अले अस्युबं थये धकाः परमप्रभुयात लिसः बिल,
- 2 “छि न्हागुं नं यानादी फु धकाः जिं स्यु।
सुनानं छिगु योजनायात स्यंके फइ मखु।
- 3 छि न्यनादिल, ‘ज्ञान मदयकं जिगु योजनायात पने फुम्ह सु दु?’
धात्थें जिं ला थःम्ह हे मस्युगु ततःधंगु ज्यायागु बारे खँ ल्हानागु दु,
गुगु खँ जिं थुइके मफु अले जिगु लागि अजू चायापुस्से च्वं।
- 4 “छि धयादिल, ‘आः ध्यान बियाः न्यँ।
जिं छलिसें न्ववाये, जिं छंके न्यने,
छं जितः लिसः बी’।
- 5 जिगु न्हायपनं छिगु बारे न्हापा हे न्यने धुंक्रुगु खः,
तर आः ला जिं छितः थःगु हे मिखा खंगु दु।
- 6 उकिं जिं थःत क्वहंकाः स्वया,
अले धू व नउलय च्वनाः पस्ताय चाये।”

लिखँ

7 परमप्रभु अस्युबलिसें न्ववाये धुंकाः वयकलं एलीपज तेमानीयात धयादिल, “छ व छिमि निम्ह पासापि खनाः जि तम्बयागु दु, छायाधाःसा जिम्ह दास अस्युबं थें छिमिसं जिगु बारे खःगु खँ मधाः।

8 उकिं आः न्हयम्ह द्रहं व न्हयम्ह भ्याःचा ज्वनाः जिम्ह दास अस्युबयाथाय हँ। अले छिमिसं थःगु नितिं होमबलि छ। जिम्ह दास अस्युबं छिमिगु नितिं प्रार्थना याइ। जिं वयागु प्रार्थना न्यने, अले जिं छिमिगु मूर्खताकथं छिमित व्यवहार याये मखु। छायाधाःसा जिम्ह दास अस्युबं थें जिगु बारे धायेमाःगु खँ छिमिसं मधाः।”

9 अले एलीपज, बिल्दद व सोपरं परमप्रभु इमित या धकाः धयादी थें हे यात, अले थः पासापिनिगु नितिं अस्युबं प्रार्थना यानाब्यबलय परमप्रभुं अस्युबयागु प्रार्थना स्वीकार यानादिल।

10 थुकथं अस्युबं थः पासापिनिगु नितिं प्रार्थना याये धुंकाः परमप्रभुं अस्युबयागु दुःख चीकादिल। अस्युबयाके न्हापा गुलि धन-सम्पति दुगु खः उकिया निदुगं परमप्रभुं वयात बियादिल।

11 अनंलि अस्युबया फुक्क दाञ्जुकिजा, तताकेहँ व वया न्हापायापि म्हस्युपि मनुत वयाः वलिसें वयागु छँय भव्य नल। अले परमप्रभुं वयाके हयादीगु फुक्क विपत्तिया निति इमिसं वलिसें बिलाप यात, अले वयात सान्त्वना बिल। अले सकसिसं वयात थिबा व लुँयागु अंगू बिल।

- 12 अले परमप्रभुं अव्युतयागु जीवनया लिपांगु ईयात न्हापायागु ई स्वयाः यक्व सुवाः बियादिल। वयाके झिण्यदुःमह फै-चवलय, खुदुःमह ऊँट, दुःखिज्वः दुह व दुःखिह गधा दत।
- 13 वया न्हयस्ह काय व स्वम्ह म्हाय्य दत।
- 14 वं तःधिकःमह म्हायया नां यमीमा, माइलीमह म्हायया नां कसीआ व चिधिकःमह म्हायया नां केरेन-हप्पूक तल।
- 15 सारा देशय अव्युतया म्हायपि थें बांलाःपि सुं नं मदु, अले इमि अबुं इमित इमि दाजुकिजापिन्त ति हे पुख्यौली सम्पति बिल।
- 16 अनंलि अव्युत मेगु सच्छि व पिइदँ म्वात, अले वं थः छय, छुइ व उइ तक खन।
- 17 थुकथं व यक्व बुरा जुइ धुंकाः सित। व ताःइ तक म्वात।

भजनसंग्रहया सफू म्हसीका

ध्व भजनया सफू बाइबलया पवित्र म्ये व प्रार्थना मुनातःगु सफू खः। थीथी ईया च्वमिपिन्सं च्वयातःगु थुपि पवित्र म्ये व प्रार्थनायात इसाएलीतयसं अशशर व बेबिलोनय कैदी जुयाः च्वंबलय मुनाः थःपिनिगु आराधनाया इलय् छ्यलेगु यात। लिपा ध्व हे भजन मुनायात इमिसं थःपिनिगु धर्मशास्त्रयं नं दुथ्याकल।

थुकी थीथी कथंया धर्मया चिनाखँ दु। थुकी परमेश्वरया प्रशंसा, आराधनाया म्ये, ग्वाहालि, सुरक्षा, उद्धारया नितिं प्रार्थना, क्षमा या निति इनाप, परमेश्वरया आशिषया निति सुभायया म्ये, शत्रुतयत्त सज्जोय बीत इनाप दु। थुपि प्रार्थनात मनूतय थः याकःचिगु व फुक्क इसाएलीतयगु जितां कथंया खः। गुलि प्रार्थनाय् छम्ह मनूया नुगलय् दुने च्वंगु नुगःखँत प्वंकातःगु दुसा गुलि प्रार्थनाय् परमेश्वरया सकल मनूतयगु नुगःखँत प्वंकातःगु दु।

ध्व पवित्र भजनयात येशू ख्रीष्टं नं छ्यलादीगु दु। न्हगु नियमया च्वमिपिन्सं नं न्ह्यथनातःगु दु। अले थुपि मण्डलीइ शुस्निसें हे आराधनाया सफू जुयावःगु खः।

भजन मुनाया न्यागुलि हे ब्व परमेश्वरयात तःधंक प्रशंसा यानाः क्वचायकातःगु दु। उपि ब्वत थथे दु -

धलः पौ

न्हापांगु ब्व १-४१

निगुगु ब्व ४२-७२

स्वंगुगु ब्व ७३-८९

प्यंगुगु ब्व ९०-१०६

न्यागुगु ब्व १०७-१५०

भजन न्हापांगु ब्व

1

भज १-४१

धात्थेयागु लसताया लँपु

1 धन्य खः व मनु,

गुम्ह दुष्टतयगु खँय जुइ मखु,

गुम्ह पापीतयगु लँय दनी मखु,

अले गुम्ह कर्पिन्त क्वह्वांका

जुइपिनिगु पुचलय् च्वनी मखु।

2 बरु व परमप्रभुया व्यवस्थाय हे

लयतायाच्वनी।

चान्ति वयकःयागु हे व्यवस्थाय्

ध्यान यानाच्वनी।

3 व खुसि सिथय् पिनातःगु

सिमा थें खः।

वं न्हाबले थःगु इलय फल बी।

अले वयागु हः नं गुबले

सुकुगनावनी मखु।

वं याःगु न्हागु ज्या नं प्वनी।

4 दुष्टत अथे जुइ मखु,

इपि छवसें थें खः।

फसं इमित पुइकायंकी।

5 उकि न्याय बीगु इलय्

दुष्टतयत्त दण्ड बी।

न त पापीत हे

धर्मीतयगु सभाय् च्वने फइ।

6 छायाःसा परमप्रभुं

धर्मीतयगु लँयात

रक्षा यानादी।

तर दुष्टतयगु लँ

नाश जुयावनी।*

2

परमप्रभुं अभिषेक यानादीम्ह जुजु

* 1:6 १:६ अर १:७:८

- 1 जाति जाति छाय् ग्वसा:
ग्वयाजुइ?
मनूतयसं छाय् म्वा:मदुग् जा:
ग्वयाजुइ?
- 2 पृथ्वीया जुजुत व शासकत
परमप्रभुया विरोधय्
व वयकलं अभिषेक या:म्ह^७
मनूयागु विरोधय् दं वइ,
अले शासकत जाना:
जा: ग्वयाजुइ।
- 3 इपिं हाला जुइ,
“इमिगु सिख: चफ्फुना छव
अले न्यव: इमिगु त्वया:
वान्छवया ब्यु।”
- 4 स्वर्गय् सिंहासनय् च्वंम्ह
न्हिलादी,
परमप्रभु इमित च्यता: तकं
तइ मखु।
- 5 वयकलं इमित तमं ख्यानादी,
तमं वयकलं इमित
थरथर खाकादी।
- 6 “जिं थ:म्ह जुजुयात
थ:गु पवित्र पर्वत सियोनय्
पलिस्था याये धुनागु दु।”
- 7 जुजुं परमप्रभुं धयादीगु खँ
न्हाथनी,
“परमप्रभुं जित: धयादिल,
‘छ जिमि काय् ख:,
धनिनिसें जि छिमि बा: जुल।^८”
- 8 जिके पर्वे जक,
फुक्क जातितयत् जिं
छंगु सर्वय यानाबी,
फुक्क पृथ्वीयात छंगु यानाबी।
- 9 छं नैया दण्डी इमित शासन याइ,
छं इमित चाया थलयात थें
तछ्याइ।’ ”^९
- 10 उकिं, हे जुजुपि, बुद्धि दयकि!
पृथ्वीया शासकत, होश या!
11 परमप्रभुया भय कया:
वयक:यात त.धकि।
अले थरथर खाना: न्हाइपुकि।
- 12 वयक:या काय्यात हनाबना ति।
मखुसा वयक: तंम्बयादी
अले वयकलं छिमित
नाश यानादी।
वयक:या शरणय् वंपि धा:सा
धन्य जुइ।

3

- ग्वहालिया निति सुथसिया प्रार्थना
दाऊदया भजन, दाऊदं थ:काय् अब्शालोमया थासं बिस्युं वंबलय् हा:गु भजन
1 हे परमप्रभु!
जिमि शत्रुत गुलि यक्व दगु।
जिगु विरोधय् गुलि मनूत
दनाव:गु।
2 यक्वसिनं धयाच्चन,

७ 2:2 २२१-२२ पृ ४:२५-२६

८ 2:7 २:७ पृ १३:३३; शिब १:५; ५:५

९ 2:9 २:९ प्रका २:२३-२७; १:२५; १९:२५

“परमेश्वरं वयात गुबलें नं
रक्षा यानादीं मखु।”[☆]

सेला

3 तर हे परमेश्वर!
छि जिगु जवंखवं
ढाल जुयाचवनादीगु दु।

छि जिगु गौरव खः,
छि हे जिगु छ्यं
धस्वाका तयादीगु दु।

4 जि तःसलं परमप्रभुया नां काये,
अले वयुकलं जितः
थःगु पवित्र पर्वतं
लिसः बियादीं।

सेला

5 जि ग्वारातुलाः घने
अले हानं देने,
छायधाःसा परमप्रभुं जितः
रक्षा यानादीगु खः।

6 जितः प्यखेरं
हयकायेत स्वयाचवंपि
दुलंदुः शत्रुत खनाः नं
जि मग्याः।

7 हे परमप्रभु, झार्सें!
हे जिमि परमेश्वर,
जितः बचय यानादिसैं।
जिमि शत्रुतयगु न्यतालय
दायादिसैं।
दुष्टतयगु वा त्वथुलादिसैं।

8 परमप्रभुं रक्षा यानादीं।
छिगु सुवाः
छिकपिनि मनुतयत
दयाचवनेमा।

सेला

4

खाहालिया निति
सन्ध्याकाः ईया प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइमहसिया लागि
तार बाजा

1 जि सःतेबलय
जितः लिसः बियादिसैं।
जितः दोष मुक्तः यानादींमह,
हे जिमि परमेश्वर,
जितः जिगु दुःखं पार
यानाबियादिसैं।
जितः दया यानादिसैं,
अले जिगु प्रार्थना न्यनादिसैं।

2 हे मनुत!
गुबलय तक छिमिसं जिगु महिमायात
मछालापुसे चवंकाचवनेगु?
गुबलय तक छिमिसं म्वाःमदुगु
दोष बियाः जुयाचवनेगु?
गुबलय तक छिपिं मखुगु खंया
लयल्यं जुयाचवनेगु?

3 परमेश्वरं धर्मीतयत थःगु हे निति

सेला

☆ 3:2 ३:२ २ शम् १५:१३-१७:२९

ल्ययातःगु खः धकाः
छिमिसं थुइकि।
जिं सःतेबलय परमेश्वरं जितः
लिसः बियादीं।
4 तमय् पाप याये मते,
लासाय् ग्वारातुलेबलय्
नुगलय् वालास्व!*

5 पाय्छिगु बलि छा।
अले परमेश्वरयाके भलसा ति।

6 यक्वसिनं न्यनाच्वंगु दु –
“इतीत सुनां भिंगु लँ क्यनाबी?”
हे परमप्रभु! छिगु ख्वाःया जः
जिमिके थीकादिसँ।

7 इमिगु अन्न व दाखमघ
यक्व दइबलयया लसता स्वयाः
छिं जिगु नुगलय्

अज्ज यक्व लसता तयादीगु दु।
8 जि याउँक ग्वारातुले, अले घने।
छाय्धाःसा छि हे छम्ह जक दु,
हे परमप्रभु,
जितः रक्षा यानादीम्ह।

सेला

5

रक्षाया निति प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइम्हसिया निति –

बाँसुरीनापं हालेगु भजन

1 हे परमप्रभु!
जिगु खँ न्हाय्पं बियाः
न्यनादिसँ।

जिगु झसुकाःयात बिचाः
यानादिसँ।

2 जिगु नुगःया खँ न्यनादिसँ,
हे जिमि जूजू, जिमि परमेश्वर।
छाय्धाःसा जिं छि हे
छम्हसित जक

प्रार्थना यानाच्वना।

3 हे परमप्रभु,
सुथय् छि जिगु सः न्यनादी।

सुथय् सुथय् जिं छितः
प्रार्थना याये,
अले लिसः पियाच्वने।

4 छि मभिगु ज्याय् लय्तायादीम्ह
परमेश्वर मखु।

दुष्टतयगु मभिगु ज्या यात
छिं सह यानादी मखु

5 घमण्ड याइपिं छिगु न्हाःने
च्वने फइ मखु।

मभिगु ज्या याइपिन्त
छिं ययकादी मखु।

6 मखुगु खँ ल्हानाजूइपिन्त
छिं नाश यानादी।

मन् स्यानाजूइपि
व झंगःलानाजूइपि
परमप्रभुयात तसकं मयः।

7 छिगु तःधंगु दयां यानाः
जि धाःसा छिगु छँय दुहां वये।

जिं छिगु पवित्र देगल्य
पुलि चुया: छित: भागियाये।

8 हे परमप्रभु!
जित: भिगु लैय यंकादिसैं।
जिगु न्हा:ने छिगु लैं
तप्यंकादिसैं।

मखुसा जि शत्रुतयसं जित:
त्याक्की।

9 इमिगु म्हुतइ ख:गु खैं
धयागु हे मदु।

इमिगु नुगलय् स्येकेगु खैं
जक दु।

इमिगु कथुप्वा:

चालाच्वंगु चिहान थें ख:

इमिगु में च्वछाया: जक

खैं ल्हाना जुइ।*

10 हे परमेश्वर!

इमित दोषी ठहरय् यानादिसैं।

इमित इमिगु हे जालय्

तक्यंकादिसैं।

इमिगु यक्व अपराधया कारणं

इमित पित छ्वयादिसैं।

छाय्था:सा इपि छिगु विरोधय्

जूगु दु।

11 छिगु शरणय् व:पि धा:सा

लयतायाच्वनेमा।

अले न्हाबले लसतां

म्ये हालाच्वनेमा।

छिं हे इमिगु रक्षा यानादिसैं।

अले छिगु नायात माया याइपि

लसतां जायाच्वनेमा,

12 छाय्था:सा परमप्रभु,

छिं धर्मी तयत सुवा: बियादी।

छि थ:गु मायां इमित प्येखें

ढालं थें रक्षा यानादी।

6

दु:खया इलय्

ग्वाहालिया निति प्रार्थना

दाऊदया भजन, लय् तइमहसिया निति -

तार बाजानापं हालेगु

1 हे परमप्रभु!

जित: तमय् ब्व:बियादी मते।

थ:गु तच्व:गु तमय् जित:

सर्जौय बियादी मते।*

2 जि तसकं न्यले धुंक्गुलि

जित: दया यानादिसैं।

जिगु क्वेय् तसकं स्याये धुंक्गुलि

जित: लाय्कादिसैं।

3 जिगु नुग: तसकं स्थानाच्वंगु दु।

हे परमप्रभु, जिं गुबलय् तक

पियाच्वनेगु?

4 हे परमप्रभु, जिपाखे फहिलादिसैं।

अले जित: बचय् यानादिसैं।

छिगु त:धंगु दयां जित:

बचय् यानादिसैं।

5 सीधुका: छिगु नां सुनां काइ?

सीगालं छितः सुनां तःधंकी?

- 6 झसुकाः ततं जि त्पानुइ धुंकल।
चच्छि ख्वयाः जि थःगु लासा
प्याकाचवना।
- 7 ख्वख्वं जिगु मिखा बुलुइ धुंकल।
जि शन्नृतयसं यानाः
ख्व जक ख्वयाः
जिगु मिखा मनावये धुंकल।
- 8 अय दुष्टत! जिथाय च्वने मते।
छायधाःसा परमप्रभुं जिगु ख्वःसः
न्यानादी धुंकल।*
- 9 परमप्रभुं जिगु प्रार्थना
न्यानादी धुंकल।
परमप्रभुं जिगु प्रार्थनाया लिसः
बियादी।
- 10 जि शन्नृत फुक्कसिनं
लज्या चायेमाली, अले ग्याइ।
इपि फुक्कं थत्थे मछालाः बिस्सुं वनी।

7

न्यायया निति प्रार्थना

दाऊदया भजन, बेन्यामीनी कृशया विषयलय दाऊदं परमप्रभुया न्ह्यःने हाःगु भजन

- 1 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर,
जि छिगु हे शरण्य वया।
जितः लिनाञ्जुइपि फुक्कपाखें
जितः बचय यानादिसँ।
- 2 मखुसा सिंह थे इमिसं जितः
चिचित्याइ।
जितः सुनानं बचय याये मफयेक
इमिसं कुचा कुचा थली।
- 3 हे परमप्रभु परमेश्वर,
जिगु ल्हाति छुं मभिगु ज्या
जुगु दुसा,
4 थः पासायात जि मभि
यानागु दुसा,
छुं म्वायेक जि थः विरोधीतयत्
हयकयागु दुसा,
जि थज्याःगु छुं यानागु दुसा
5 जिमि शन्नृतयसं जितः लिनाः
ज्वनेमा,
इमिसं जितः बँय न्हुतुमनु न्ह्याः
स्यायेमा।

- 6 हे परमप्रभु, दनाः थःगु तं
क्यनादिसँ।
जिमि शन्नृतयगु तया विरोधय्
दनादिसँ।
हे परमेश्वर, न्ह्यलं चायकादिसँ,
अले न्याय यानादिसँ।
- 7 जाति जातित छिगु प्यखें मुनेमा,
अले च्वनिसें इमित शासन
यानादिसँ।
- 8 परमप्रभुं फुक्क जातिया मनूतयत्
न्याय यानादी।
हे परमप्रभु, जिगु
न्याय यानादिसँ,
अले जि गुलि भिम्ह
व दोष मदुम्ह खः धकाः

सेला

- क्यनादिसँ,
हे दक्खसिबय् तःधंम्ह परमेश्वर!
9 न्गः व बुद्धि दुवालादीम्ह
हे परमेश्वर,
छि न्हाबलें भिग् यानादी।
दुष्टतयग्गु मभिग्गु ज्या न्हंकादिसँ,
अले भिग्गु याइपिन्त
बचय् यानादिसँ।^७
- 10 जिग्गु ढाल दक्खसिबय् तःधंम्ह
परमेश्वर खः,
गुम्हयसिनं थःग्गु खँ न्यनीपिन्त
बचय् यानादी।
- 11 परमेश्वर ख्वाः स्वयाः
न्याय मयाइम्ह न्यायाधीश खः,
गुम्हयसिनं मभिग्गु ज्या याइपिन्त
थःग्गु तं न्हियान्हिथं क्यनादी।
- 12 इमिसं थःग्गु मन महीकल धाःसा
वयकलं थःग्गु तरवार
ज्वयकादी।
वयकलं थःग्गु धनुषय् वाण तयाः
सालादी।
- 13 वयकलं थःग्गु ग्यानापुग्गु ल्वाभः
ज्वनादी।
वयकलं थःग्गु मियाग्गु वाण
ल्हनादी।
- 14 गुम्हयसिनं मभिग्गु खँ बिचाः याइ,
अले मभिग्गु ग्वासाः ग्वायाजुइ,
वं छलकपट जक याना जुइ।
- 15 सुनां कपिनिग्गु निति गाः म्हुइ
व थःम्हं म्हुग्गु गालय्
थः हे दुनी।
- 16 वं याःग्गु मभिग्गु ज्या
वयाग्गु हे छेनय् लाःवनी।
वं याःग्गु अत्याचार वयाग्गु हे
कपालय् लाःवनी।
- 17 वयक्कःयाग्गु धार्मिकताया कारणं
जिं परमप्रभुयात तःधंके।
जिं दक्ख शक्ति दुम्ह परमप्रभुया
म्ये हाले।

8

- परमेश्वरयाग्गु नां संसार न्यंक तःधं
दाऊदया भजन, लय् तइम्हसिया निति —
गित्तिया कथं
- 1 हे परमप्रभु, जिमि प्रभु।
संसार न्यंक छिग्गु नां
गुलि तःधं।
छिग्गु महिमा आकाशय् थ्यंगु दु।
- 2 छि थः विरोधीतयग्गु कारणं यानाः
शत्रुतयग्गु म्हुत्तुप्वाः तिकेत
मस्त व ह्याउमस्तयग्गु म्हुत्तु
थःत तःधंकादिल।^७
- 3 गुब्बलय् जिं छिग्गु ल्हाःया ज्या —
आकाश, तिमिला
व नगुतयत्त स्वये,
अले जिं बिचाः याये,
- 4 मन् छु हे खः धकाः
छिं वयात बिचाः यानाचवनेत?

मन् छु हे खः धकाः

छि वयात लुमकाच्वनेत?*

5 छि वयात स्वर्गया दूतत स्वयाः

भचा जक क्वय् तयादिल।

नापं छि वयात इज्जत व मान नं
बियादिल।

6 छि वयात दयकादीगु फुककयागु

अधिकार नं बियादिल।*

7 सा द्रहं, फे-च्वलयतापं फुकक

जंगली पशुत नं,

8 आकाशय् ब्वइपि झंगःत

व लखय जुइपि न्यात,

अज्ज ला समुद्रया फुकक

जन्तुत नं।

9 हे परमप्रभु, जिमि प्रभु,

छिगु नां संसार न्यक

गुलि तःधं।

9

परमेश्वरया न्यायया लागिं सुभाय्
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति –

“मुथ लाब्बन” लयकथं

1 हे परमप्रभु, जिं दुनुगलंनिसें

छिगु प्रशंसा याये।

जिं छि यानादीगु अज् चायापगु

फुकक ज्या कनाजुये।

2 जि छिलिसे लयतायाच्वने,

हे दक्कसिबय् तःधंम्ह परमप्रभु,

जिं छिगु नामय् भजन हाले।

3 छिगु न्ह्यःने लायेवं

जिमि शन्नूत लिफः स्वयाः

बिस्युं वन,

अले लुफि हानाः नाश जुयाः वन।

4 छि थःगु सिंहासनं

पक्षपात मज्जुक न्याय यानाः

जितः त्याकादीगु दु।

5 जातितय्त छि ख्याच्वः

बियादीगु दु।

अले मभिपिन्त

नाश यानादीगु दु।

छिं इमिगु नां सदांया निति

हयाख्वयादीगु दु।

6 जिमि शन्नूत सदांया निति

नाश जुइ धुकल।

छिं इमिगु शहर नं

नाश यानादी धुकल।

आः इमिगु नां तक हे

मल्यने धुकल।

7 परमप्रभुं सदांया लागि

राज्य यानादी।

वयकलं न्याय यानादीत

थःगु सिंहासन

तयार यानादीगु दु।

8 वयकलं ख्वाः स्वयाः न्याय

यानादी मखु।

वयकलं पक्षपात मज्जुक

* 8:4 ८:४ अय् ७:१७-१८; भज १:४४:३; हिन २:१८-८

* 8:6 ८:६ १ कोर १:५:२७; एफि १:२२; हिन २:८

- मनृतयत् शासन यानादी।
 9 क्वत्ययक्का च्वनेमाःपिनिगु निति
 परमप्रभु शरण कायेगु थाय् खः,
 दुःखकष्टया इलय् नं
 शरण कायेगु थाय्।
 10 छिगु नां स्यापि सकसिनं
 छिगु हे भलसा काइ,
 छायधाःसा, हे परमप्रभु,
 छितः मालाजुइपिन्त
 छिं त्वःतादी मखु।
 11 सियोनय् च्वनादीम्ह परमप्रभुयात
 भजन हालाः तःधकि।
 वयकलं यानादीगु ज्या
 फुक्क जातियापिन्त न्यंकि।
 12 परमेश्वरं दुःख सियाच्वंपिन्त
 लुमंकादी,
 छायधाःसा हिया ब्वला
 साइम्हयसिनं
 इमिगु ख्वःसः ल्वःमंकादी मखु।
 वयकलं इमित मभिकूपिन्त
 सर्जाय बियादी।
 13 हे परमप्रभु, जितः दया यानादिसैं।
 स्वयादिसैं, जिमि श्रुतयसं जितः
 गज्याःगु दुःख बियाच्वन।
 छिं जितः कालया म्हुतुं
 बचय् यानादिसैं।
 14 अले जिं सियोनया
 ध्वाखाय् च्वनाः
 छिगु प्रशंसाया
 खँ ल्हाये फइ।
 छिं जितः बचय् यानादीगुलि
 जि लयतायाच्वने।
 15 जाति जातित थःम्हं म्हुगु गालय्
 थः हे लानाच्वंगु दु।
 इपि थःपिन्सं ग्वयातःगु जालय्
 थः हे तक्यनाच्वंगु दु।
 16 परमप्रभुयात वयकःया न्यायया
 हुनि म्हसीकी।
 दुष्टत धाःसा थःगु हे जालय्
 तक्यनाच्वनी।
 17 दुष्टत फुक्कं पातालय्
 कुतुं वनी,
 परमेश्वरयात ल्वःमंकूपि
 फुक्क जातित नं।
 18 चीमिपिन्त धाःसा
 न्हाबलें ल्वःमंकी मखु,
 मगाःमचाःपिनिगु आशा
 न्हाबलें तनावनी मखु।
 19 हे परमप्रभु, झासैं।
 मनृत मत्यायेमा।
 जात जातिया न्याय
 छिगु न्हाःने जुइमा।
 20 हे परमप्रभु, इमित ख्यानादिसैं।
 जाति जातियापिन्त
 थःपि सीमानिपि खः धकाः
 सीकेबियादिसैं।

हिग्गायेन सेला

10

क्वत्यलातःपिनिगु न्यायया निति

प्रार्थना

दाऊदया भजन

1 हे परमप्रभु,

छि छाय तापाक

चवनादियागु?

जिमिगु दुःखया इलय

छि छाय फहिलादियागु?

2 दुष्ट व घमण्ड याइपि मनूतयसं

चीमिपिन्त लित्तुलिनाजुइ

इपि थः हे थःपिन्सं

खःगु जालय तक्थनेमा।

3 दुष्टतयसं थःपिनिगु मभिगु

इच्छाय हे

थःपिन्त तःधं तायकाजुइ।

इमिसं लोभीतयत् तःधंकाः

खँ ल्हाइ,

अले परमप्रभुयात क्वहंकी।

4 दुष्टतयसं तःधंछु जुयाः

परमप्रभुयात माली मखु।

इमिगु बिचालय

परमेश्वर धयाम्ह द हे मदु।

5 दुष्ट मनूत थःपिनिगु ज्याखँय

न्हाबले ताःलाःसां,

इमिसं छिगु न्यायया खँ

थुइके फइ मखु।

इमिसं थः शत्रुतयत्

हिस्यानाजुइ।

6 इमिसं मतिइ तइ, “जिमि

छुकिं नं थी फइ मखु।

जिमि त गुबलें नं

दुःख जुइ मखु।”

7 इमिगु म्हुत सराः, मखुगु खँ

व ख्याचवलं जक जायाचवनी।

इमिगु मेच्वकाय स्येकेगु

व दुष्ट खँ जक दयाचवनी।*

8 इमिसं गाया पिने पिने सुलाः

लँय वःपि सोझापि मनूतयत्

स्यानाजुइ।

इमिसं सुलाः सुलाः

थुमिगु चिवा कयाजुइ।

9 सिंह थें इपि दुःखय लाःपिन्त

हयकायेत सुलाचवनी।

अले इमिसं दुःखय लाःपिन्त

थःगु जालय लाकाः

लत्तुलुयायनी।

10 इमिसं थुमित क्वथली,

अले इमिगु बलं थुमित बुकी।

11 इमिसं मतिइ तइ,

“परमेश्वरं थुकिया च्युताः

तइ मखु।

वयकलं थःगु ख्वाः

फहिकादीगु दु,

अले छुनं खनी मखु।”

12 हे परमप्रभु!

हे परमेश्वर, ल्हाः ल्हनादिसें,

दुःखय लानाच्वपिन्त

- त्वःमंकादी मते।
 13 दुष्टतयसं छाया परमेश्वरयात
 क्वह्यंकीगु?
 इमिसं छाया “परमेश्वरं जिमित
 सर्जोय बी मखु” धकाः
 मतिइ तइगु?
 14 अयत् परमेश्वर,
 छिं दुःखय लाःपिन्त स्वयादी,
 अले ग्वाहालि यानादी।
 दुःखय लानाच्चपिन्सं थःपिन्त
 छिगु लहातिइ हे त्वःताबी।
 छिं मांबो मदुपिन्त न्हाबले
 ग्वाहालि यानादी।
 15 दुष्ट व मभिगु ज्या याइपिनिगु लहाः
 त्वथुलादिसँ।
 इमिगु मभिगु ज्या न्हा मवंतले
 इमित उकियागु सर्जोय
 बियादिसँ।
 16 परमप्रभु सदांयाम्ह जुजु खः।
 मेपि धःत पुज्याइपि मन्त
 वय्कःया देशं तनावनी।
 17 छिं दुःखय लानाच्चपिनिगु सः
 न्हायपं बियाः न्यनादी।
 छिं इमिगु नुगःयात बल्लाकादी।
 18 छिं मांबो मदुपि
 व क्वत्ययकाच्चपिनिगु
 रक्षा यानादी।
 अले पृथ्वीइ सुनानं सुयातं हानं
 ख्याये फइ मखु।

11

- परमेश्वरयागु भलसा
 दाऊदया भजन
 1 जि परमप्रभुया शरणय वने,
 उकि छिमिसं जितः
 गथे धाये फइ,
 “झंगः थें व्वयाः गुँच्चकाय् हँ!”
 2 स्व, दुष्टतयसं सुलाः
 भिं मन्तयत् कयकेत
 थःपिनिगु धनुषय वाण तयाः
 साले धुंकल।
 3 सारा संसार हे नाश जुइगु खःसा,
 भिं मन्तयत्सं
 छु याये फइ धकाः?
 4 परमप्रभु थःगु पवित्र देगलय दी,
 परमप्रभु स्वर्गया थःगु
 सिंहासनय च्वनादीगु दु,
 वयकलं मन्तयत्सं याःगु ज्या
 फुक्कं स्यु,
 छायाधाःसा वयकलं
 फुक्कं स्वयाच्चनादीगु दु।
 5 परमप्रभुं भिपि व मभिपि
 सकसितं जौच्य यानादी।
 वयकलं मभिपि व मनु
 स्यानाजुइपिन्त
 ययकादी मखु।
 6 वयकलं दुष्टतयथाय्

मि व गन्धक गायकादी।
 तच्चकं क्वाःगु फय् छवयाः
 इमित सजाँय बियादी।
 7 परमेश्वर धर्मी ख्,
 उकि वयकलं
 भिगु ज्या ययकादी।
 भिगु ज्या याइपिन्सं
 वयक्ःयात खके फइ।

12

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
 दाऊदया भजन, लय् तइम्हसिया निति –
 “शिमिनिथ” लयकथं
 1 हे परमप्रभु!
 जिमित ग्वाहालि यानादिसँ।
 भिपि मन्त छम्ह हे मदये धुकल।
 विश्वास यायेबहःपि सुं हे मन्त।
 2 सकसिन थःथवय्
 मख्गु खँ ल्हानाज्इगु,
 म्हतु जक पिचुकाः
 थवंथवय् झंगः लानाज्इगु।
 3 परमप्रभु, पिचुगु मे फुक्क
 धयानबियादिसँ,
 अले त-धंछुया ज्इगु म्हतुप्वाः
 तिनाबियादिसँ।
 4 इमिसं धयाज्इ,
 “जिमिसं थःगु खं
 थःत माःगु पूर्वके।
 जिमि थः मंदु थें धयाज्जे।
 जिमित सुनानं पने फइ मखु।”
 5 परमप्रभु धयादी,
 “आः जि वये।
 छायाःसा चीमिपिन्सं
 क्वत्यकाः च्वनेमाःगु दु,
 दुःखय् लानाच्चंपिन्सं झस्काः
 तयाच्चंगु दु।
 जिं इपि फुक्कसित इमित
 दुःख बियाच्चंपिनिपाखें
 बचय् याये।”
 6 परमप्रभुया वचन न्हयकः तक
 मिइ छुयातःगु वहः थें शद्ध ज्।
 7 हे परमप्रभु,
 छि जिमित रक्षा यानादी।
 जिमित न्ह्याबलें
 थज्याःपि मन्तपाखें
 बचय् यानाः तयादी।
 8 मनूतयगु दथुइ मभिसूयात
 इज्जत दइबलय्
 दुष्टत न्याक् कयाः
 लँय न्यासि ज्इ।

13

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
 दाऊदया भजन
 1 हे परमप्रभु!
 छिं जितः गुबलय् तक
 ल्वःमंकाच्चनादी?

- सदां ल्व-मंकाच्चनेगु ला?
छि गुबलय् तक
जिपाखें फस्वयाच्चवनादी?
2 गुबलय् तक जि दुःखकष्ट
सह यानाच्चनेगु?
गुबलय् तक जि चान्हे
नुगः मछिकाच्चनेगु?
गुबलय् तक जिमि शनृतयसं
जितः बुकातइगु?
- 3 जितः स्वयादिसैं,
हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर,
अले लिसः बियादिसैं।
जिगु मिखायात जः बियादिसैं,
मखुसा जि सी।
4 जिमि शनृतयत् थथे धकाः
जितः लायबुइके बियादी मते,
“जिमिसं वयात बुकेधुन।”
जि ब्रुगुलिइ इमित लयतायके
बियादी मते।
- 5 जितः छिगु सदां दइगु
दया मायाय् विश्वास दु,
अले जि छिं
बचय यानादीगुलिइ
लयतायाच्चने।
6 जि परमप्रभुया भजन हाले
छायधाःसा परमप्रभुं
जितः स्वयादीगु दु।

14

- परमेश्वर मदु ला?
दाऊदया भजन
1 मूर्खतयसं नुगलय्
“परमेश्वर द हे मदु”
धकाः धाइ।
इमिगु मति मभिगु दु।
इमिसं घच्चाइपुगु ज्या जक
यानाच्च्वंगु दु।
भिगु ज्या याइपिं सुं हे मदु।
- 2 भिपिं सुं दु ला,
अले परमेश्वरयात मालाजुइपिं
सुं दु ला धकाः
परमेश्वरं स्वर्गं क्वय्
मनृतयथाय् स्वयादी।
3 इपिं मखुगु लँय वने धुंकल।
इपिं स्यनावने धुंकल।
भिगु याइपिं छम्ह हे
मदये धुंकल।[☆]
- 4 थुपिं मभिगु यानाजुइपिन्सं
गुबलें हे सयकी मखु ला?
इमिसं जिमि मनृतयत्
मरि नये थें नयाच्चन।
अले परमप्रभुया नां हे काइ मखु।
5 इमिके भय दयाच्चनी
छायधाःसा परमेश्वर थःत

☆ 14:3 १:४:१-२ रोम ३:१०-१२

मानय याइपिलिसे जक दी।
 6 दुष्टतयसं मगाःमचाःपिनिगु
 खसाः स्यंकाबी
 तर परमप्रभु इमित
 शरण बीम्ह खः।
 7 इम्नाएलया मनुतयगु उद्धार
 सियोन पर्वतं वःगु जसा
 गुलि बांलाइ!
 गुबलय परमप्रभु
 थःमनुतयगु दुःख मदयकादी,
 उबलय इम्नाएलया मनुत
 लयतायाः हाली।*

15

परमप्रभुयात
 सुनां तःधके फइ?
 दाऊदया भजन
 1 हे परमप्रभु!
 छिगु पवित्र थासय
 सु दुहां वने फइ?
 छिगु पवित्र पर्वतय वयाः
 सुनां छितः तःधके फइ?
 2 व मनुखं फइ,
 गुम्ह दोष मदयक म्वानाच्चनी,
 अले न्हाबलें भिंगु जक याइ,
 अले गुम्हयसिनं दुनुगलनिसें
 खःगु खँ ल्हाइ,
 3 गुम्ह मेपिन्त मभिकाः जुइ मखु,
 थः जःलाखःलायात नुगलय
 स्याकाः जुइ मखु
 थः पासापिन्त
 मखुगु खँ ल्हाना जुइ मखु,
 4 गुम्हयसिनं मभिपिं मनुतयत
 इज्जत याइ मखु,
 परमप्रभुया ग्याःभय
 काइपिन्त धाःसा
 हनाबना तइ,
 थःत न्हाक्व हे थाकुसां
 थःगु बचं प्वंकी।
 5 गुम्हयसिनं व्याज मकासे
 त्यासाबी।
 अले सुनां घुस कयाः
 दोष मदुपि मनुतयगु
 विरोधय बयान बी मखु।
 थज्याःपि मनुत गुबलें नं
 लिचिले माली मखु।

16

जीवनया लैंपु
 दाऊदया भजन
 1 जितः रक्षा यानादिसैं,
 परमेश्वर,
 जि छिगु शरणय वयागु दु।
 2 जि परमप्रभुयात धयागु दु –
 “छि जिमि प्रभु खः।
 जिंके दुगु फुक्कं भिंगु खँ

- छिगुपाखें हे वःगु खः।”
 3 देशय् दुपि पवित्र मनुत फुक्कं
 तःधके बहःपि जू,
 इपिलिसे चवनेदयाः
 जि लयताः।
 4 मेपि घःतयगु ल्यूल्यू ब्वीय्
 जुइपि मनुतयसं
 थःगु दुःख थःम्हं
 अप्वयकाजुइ।
 जि इमिगु बां वीगु ज्याय्
 ब्वति काये मखु
 अले जि थःगु म्हुतुं
 इमिगु नां हे काये मखु।
 5 परमप्रभु, छि हे जिगु सर्बय खः,
 जितः माःगु फुक्कं
 छि बियादीगु दु।
 छि जिगु भाग्य
 सुरक्षित तयादीगु दु।
 6 जितः बियादीगु थाय्
 गुलि न्हाइपुसे च्वं
 गपायसकं तःजिगु सर्बय!
 7 जितः लँ क्यनादीगुलि
 जि परमप्रभुयात तःधके,
 चान्हय नं जिगु नुगलं
 जितः न्वानाच्चवनी।
 8 जि स्यु, परमप्रभु
 जिलिसें न्हाबले दु।
 जितः छुकि नं संके फइ मखु,
 छायाःसा परमप्रभु
 जिलिसें दु।
 9 उकि जिगु नुगः लयताः,
 अले चंचं धाः।
 जि थःत प्यखें
 सुरक्षित तायका,
 10 छायाःसा छि
 जिगु आत्मायात
 सीपिनिगु दथुइ
 त्वःतादी मखु।
 अले छितः विशवास
 याःमहयसित
 छि सीगालय्*
 ध्वगिकेबी मखु।*
 11 छि जितः जीवनया
 लँपु क्यनादी
 छिनापं च्वनाः जितः
 लयतायकेबी।
 अले थ्व लसता जितः
 सदां सदां बियादी।*

17

न्यायया निति इनाप

दाऊदया भजन

1 हे परमप्रभु!

न्यायया निति यानागु

जिगु इनापयात न्यनादिसँ।

* 16:10 १६:१० हिब्रू भाषां “सिओल”

☆ 16:10 १६:१० प्रे १३:३५

☆ 16:11 १६:१०-११ प्रे २२:५-२८

- जिगु प्रार्थनायात
 ध्यान बियादिसँ।
 जिं भि नुगलं यानागु
 प्रार्थनायात न्यनादिसँ।
- 2 जितः दोष मदुह धकाः
 क्यनाबियादिसँ,
 छायाःसा छि जक
 खःगु खँ स्यु।
- 3 छि चान्हय जिगु बिचाःयात
 वालाः स्वयादीगु दु।
 अले जिगु नुगःयात
 दुवालादीगु दु।
 छि जितः बांलाक जाँचय
 यानादीगु दु।
 अले जिगु छुं दोष मदु धकाः
 सीकादीगु दु।
 जिगु म्हुतं मखुगु व मभिगु खँ
 पिहां वइ मखु धकाः
 जितः विश्वास दु।
- 4 जि छिगु आज्ञा न्यनागु दु।
 थुकि जितः स्याये पाले
 यानासुइपि मनूतपाखे
 तापाकाब्युगु दु।
- 5 जिगु पलाः छिगु लँय हे दु।
 अले गुबले लिचिलागु मदु।
- 6 हे परमेश्वर!
 जिं छितः प्रार्थना याये
 छायाःसा छि जितः
 लिसः बियादी।
 जिपाखे स्वयादिसँ
 अले जिगु प्रार्थना न्यनादिसँ।
- 7 थःगु अजू चायापुगु माया
 क्यनादिसँ,
 अले जिमित बचय यानादिसँ।
 छिनापं च्वनेबलय जिमित
 जिमि शब्दतयसं
 छुं याये फइ मखु।
- 8 मिखाया नानिचायात थें
 जिमित बचय यानाः तयादिसँ।
 छिगु पप्या किचलय
 जिमित सुचुकाः तयादिसँ।
- 9 दूष्ट मनूतपाखे
 व जिगु प्यखें च्वंपि ग्यानापुपि
 शनूतयपाखें जितः
 बचय यानादिसँ।
- 10 इमिके दया धयागु
 भ्याःभचा हे मदु
 अले तःधंछुयाः खँ ल्हाना जुइ।
- 11 इमिसं पलाः पतिक जिमित
 घेरय याःगु दु।
 इमिसं जिमित बैय बस्वायेत सुलाः
 पियाच्वंगु दु।
- 12 इपि नयेपित्यानाः
 शिकार पियाच्वंपि
 सिंह थें जगु दु।
 छम्ह ल्यायम्हम्ह सिंह थें
 इपि शिकार यायेत

सुलाच्च्वंग् दु।

- 13 हे परमप्रभु! झासँ,
जिमि शत्रुतयगु विरोधय्
छु यानादिसँ
अले इमित बुकादिसँ।
दुष्टतपाखें जित: छिगु तरवारं
बचय् यानादिसँ।
- 14 जीवनय् थ:त य:गु फुक्क खँ
धायेफु धका:
जुइपि मनुतपाखें जित:
बचय् यानादिसँ।
इमिगु लागि छि मुकातयादीगु
दु:खं इमित सजौय बियादिसँ।
अज्या:गु सजौय इमि
सन्तान तकयात यक्व दयेमा,
अले इमि छय-छुइपिनिगु लागि नं
छु ल्यनेमा।
- 15 जिं धा:सा छु मभिगु मयानागुलि
छिगु ख्वा: खनी।
जि दनावयेबलय् छित: स्वयेदया:
तसकं लयताये।

18

- छुत्काराया भजन
दाऊदया भजन, लय तइम्हयसिया निति -
शत्रुत व शाऊलया ल्हाति छुत्कारा जूगुलि
1 हे परमप्रभु!
जिं छित: गुलि ययका।
छि जिगु बल ख:।
- 2 परमप्रभु जिगु निति
ल्वहंधी थें ख:,
परमप्रभु जिगु किल्ला ख:,
जित: उद्धार याइम्ह ख:।
जिमि परमेश्वर जिगु निति
ल्वहंधी थें ख:,
गुकि जित: रक्षा याइ।
वयक: जिगु ढाल ख:,
जित: बचय् याइगु शक्ति ख:,
शरण कायेगु थाय ख:।
- 3 जिं परमप्रभुयात प्रार्थना याये।
वयकलं जित: जिमि
शत्रुतयपाखें बचय् यानादी।
वयक:या प्रशंसा याये।
- 4 कालया खिपतं
जित: स्वतुमतु स्वयकल।
दु:खया खुसिबालं
जित: चुइके थंकल।
- 5 नरकया खिपतं
जित: प्यखें हीन।
कालया म्हुतं
जित: पियाच्च्वन।
- 6 दु:ख जुबलय्
जिं परमप्रभुयात लुमंका,
जिं ग्वाहालिया लागि
परमेश्वरयात प्रार्थना याना।
जिगु प्रार्थना वयक:या
देगलय् ध्यन
वयकलं न्हायपं बिया:

- जिगु सः न्यनादिल।
 7 परमेश्वर तम्बयादिल,
 अले उबलय् भ्वखाय् ब्वल,
 पृथ्वी खात,
 पहाडया जग हे वारावारा सन।
 8 वयकःया न्हाय्प्वालं
 कुँत्याः पिहां वल।
 वयकःया म्हुतुप्वालं
 भस्म याङ्गु मित्याः
 व च्यानाच्च्वंगु कोइला
 पिहां वल।
 9 वयकः आकाश इखनाः
 कुहां झाल।
 वयकःया पालि तःलय्
 हाकुगु सुपौय् दु।
 10 वयकः करूबया मह्य च्वनाः
 ब्वयाः झाल।
 वयकः फयया पपुतिइ च्वनाः
 ब्वयाः झाल।
 11 वयकलं थःत खिउंनं
 त्वपुयातःगु दु।
 अले हाकुगु सुपौचं
 थःत भुनातःगु दु।
 12 वयकःया न्हाःने
 हाकुगु सुपौय् तज्यानाः
 हावलासा त्वल,
 अले प्वेवा व मिवा गात।
 13 अले स्वर्ग परमप्रभु
 हालाहयादिल,
 दक्कसिबय् तःधमह्यसिगु सः
 ताये दत।
 14 वयकलं थःगु वाण त्वःताः
 थः शन्नतयत उखेंथुखें
 यानादिल।
 वयकलं मलखं कयकाः
 इमित बुकादिल।
 15 हे परमप्रभु!
 छिं तमं ब्वःबियादीगुलि
 अले छिगु न्हाय्प्वालं
 पिहां वःगु मित्यालं
 समुद्रया बँ व पृथ्वीया जग
 खनेदत।
 16 वयकलं स्वर्ग कुहां वयाः
 जितः ज्वनादिल।
 वयकलं जितः तःजाःगु समुद्रं
 थकयादिल।
 17 वयकलं जितः जिमि
 बल्लाःपि शन्नतयपाखें
 बचय् यानादिल,
 अले जितः महीपि जि स्वयाः
 बल्लाःपि फुक्कपाखें नं
 बचय् यानादिल।
 18 जितः थाकुगु इलय्
 इमिसं जितः
 हयक्काः वल,
 अयनं परमप्रभुं जितः बचय्
 यानादिल।
 19 वयकलं जितः सुरक्षित
 थासय् यंकादिल,
 छायाधाःसा वयकः जितिसें

लयतायादीगु दु।

- 20 जि भिगु यानाजूयागुलि
परमप्रभुं नं जितः भिगु
यानादिल।
अले जि दोष मदुम्ह जूगुलि
वयकलं जितः आशिष
बियादिल,
21 छायाःसा जि परमप्रभुया
लैय् जुयाच्चवनागु दु।
अले जि जिम्ह परमेश्वरपाखें
गुबलें नं फहिलाभवना।
22 जि न्हाबलें वयकःया
व्यवस्था मानय् यानागु दु,
वयकःया उजंयात
न्हाबलें न्यनागु दु।
23 जि दोष मदुम्ह धकाः
वयकलं स्य्
अले पापं चिलाच्चवनागु दु।
24 जि दोष मदुम्ह धकाः स्यगुलि
व जि भिगु यानाजूयागुलि
परमप्रभुं नं जितः भिगु यानादिल।
25 हे परमप्रभु! भलसा दुपिलिसे
छि थः नं भलसा दुम्ह हे जुयादी।
अले इमान्दारपिलिसे
इमान्दार हे जुयादी।
26 शुद्ध नुगः दुपिं मनतयत
छिं दया माया क्यनादी,
अले परमेश्वरया आज्ञा मानय्
मयाइपिनि
छि विरोधी जुयादी।
27 क्वमिल्लुपिन्त छिं
बचय् यानादी,
तःधंछुया जुइपिन्त धाःसा
क्वह्कादी।
28 हे परमप्रभु परमेश्वर!
छिं जिगु निंति मत च्याकादी
छिं छिउं मदय्काः
जितः जः क्यनादी।
29 हे परमप्रभु! छिगु ग्वाहालि
जिं शत्रुतयगु पुचलय् नं
हयकाये फु
अले परमेश्वरया ग्वाहालि
जिं न्हाथें ज्याःगु पःखाः नं
गाये फु।
30 परमेश्वरया लैपुं
सिद्धगु लैपु खः।
वयकःया वचन सत्य खः।
वयकःया शरणय् वंपिनिगु निंति
वयकः ढाल खः।
31 परमप्रभु बाहेक
मेम्ह सु परमेश्वर दु?
झी परमेश्वर बाहेक
मेम्ह सु ल्वहंधी दु?
32 व हे परमेश्वर,
सुनां जितः बल्लाकल,
अले सुनां जिगु लैपुयात
तप्यकाबिल।
33 वयकलं जिगु तुतियात

- चल्लायागु तुति थें यानादी।
अले जि ततःजाःथाय् नं
तुति चुयाच्चने फइ।[☆]
- 34 वयकलं जिगु ल्हाःयात
ल्वायेगु कलाः स्यनादी
वयकलं जिगु लपुयात
कँययागु धनु साले फयकेत
बल्लाकादी।
- 35 हे परमप्रभु!
छिं जितः थःगु ढाल बियाः
बचय् यानादीगु दु।
छिगु जब ल्हातिं जितः
तिबः बियाच्चवगु दु।
छिगु ग्वाहालि
जितः तःधंकादीगु दु।
- 36 छिं जिगु तुतिया नितिं
गाक्क थाय् बियादीगु दु।
अले जि गुबलें नं क्वःदःगु मुदु।
- 37 जिं थः शन्नूतयत्
लित्तुलिनाः ज्वने
अले इपि फुक्कसित
नाश मयातले
जि लिहां वये मखु।
- 38 जिं इमित दने हे मफयेक
क्वथले
इपि जिगु तुतिइ क्वदली।
- 39 छिं जितः ल्वायेत बल
बियादीगु दु।
अले जिमि शन्नूतयत् जिगु तुतिइ
तयादीगु दु।
- 40 छिं जिमि शन्नूतयत्
जिगु न्ह्यःनें ख्यानाछवत।
जितः महीपिन्त जिं नाश याना।
- 41 इपिं ग्वाहालिया निति हाल,
अय् नं इमित सुनानं
बचय् याः मवः।
इमिसं परमप्रभुयात सःतल,
अय् नं वयकलं
लिसः बियामदी।
- 42 जिं इमित धू जुइक दाया।
मन्नूतयसं लँय् ध्याचःयात
न्हूतुन्हूगु थें
जिं इमित न्हूतुन्हूया।
- 43 छिं जितः विद्रोहीतयपाखें
बचय् यानादिल,
जाति जातितय् जुञ्जु यानादिल।
जिं म्हमस्युपि मन्नूत नं
आः जिगु अधीनय् जुल।
- 44 मेगु जातियापिं मन्नूत नं
जिगु न्ह्यःने क्वछुइ
अले जिं धाःथें च्वनी।
- 45 थःगु साहस तँकाः
इपिं थःपिनिगु किल्लां ग्याग्यां
पिहां वल।
- 46 जिगु किल्ला परमप्रभुया
प्रशंसा या,
वयकः म्वानाच्चंम्ह
परमप्रभु खः।

- जितः बचय् यानादीम्ह
परमेश्वरयात तःधकि।
47 वयकलं जितः
जिमि शत्रुतलिसे
बदला कयादी।
वयकलं जाति-जातियात
जिगु अधीनय् तयादी।
48 अले जितः जिमि
शत्रुतयपाखे त्वःतकादिल।
जितः जिमि शत्रुत स्वयाः
तःधंकादिल।
जितः मनू स्याना जुइपिनिपाखे
बचय् यानादिल।
49 उकि जिं जात जातियापिनि
दथइ छिगु प्रशंसा याये।
छिगु नामय् भजन हाले।[☆]
50 छिं थःम्हं ल्यःम्ह जुजुयात
ततःधंगु ल्वापु त्याके
बियादिल।
छिं थःम्हं अभिषेक
यानादीम्हयसित
न्हाबले माया यानादी -
दाऊदयात व वया सन्तानतयत्।[☆]

19

- परमेश्वरया महिमा
सृष्टि नं कयं
दाऊदया भजन
1 आकाशं गुलि बांलाक
परमेश्वरया महिमा
कनाच्वंगु दु!
गुलि अःपुक आकाशं
वयकःया ल्हाःया कलाः
कयनाच्वंगु दु।
2 न्हियान्तिथं थ्व खं थौया न्हि
कन्हयया न्हियात
न्हाथनाच्वनि,
अले थौया चां
कन्हयया चायात
ध्वाथइकाच्वनि।
3 गनं छसं मद्दुसां
गनं छव्वः आखःगवः मद्दुसां
4 इमिगु सुचं संसार न्यंक
न्यनाच्वंगु दु,
अले संसारया कुंकुलामय् थ्यंक
ताये दयाच्वंगु दु।
परमेश्वरं सूर्यया लागि आकाशय्
च्वनेत थाय् दयकादीगु दु।[☆]
5 सुथ न्हापां नकतिनि
ब्याहा याःम्ह मिजं थें
व लयतातां पिहां वइ,
कासाय् त्याकेत लयतायाः
व्वीय् वःम्ह कासामि थें
व पिहां वइ।
6 व आकाशया छगू कुनं
पिहां वयाः
मेगु कुनय् तक थ्यनी,

वयागु क्वाःजलं छुं नं
सुलाच्च्वनेफइ मखु।

7 परमप्रभुया स्यनातःगु खँ
पक्का खः,
थुकिं झीत न्हगु बल बी।

वयकःयागु नियम
विश्वास यायेबहः जू,
थुकिं छुं मस्यपिन्त ज्ञां बी।

8 परमप्रभुया उपदेश खःगु खः,
थुकिं नुगःयात लयतायकी।

परमप्रभुया स्यनातःगु खँ
पायछिगु खः,
थुकिं मिखायात जः बी।

9 परमप्रभुया भय कायेगु बांलाः
ध्व न्ह्याबले दयाच्च्वनी।

परमप्रभुया न्याय सत्यं जाः।
ध्व न्ह्याबले उतिग्यं।

10 थुपि लँ स्वयाः
अच्वः यइपुसे च्वं
भिगु लँ स्वयाः अप्वः,

अले कस्ति स्वयाः
अच्वः चाकुसे च्वं,
हाप्वलं पिहां वःगु कस्ति स्वयाः
अच्वः चाकुसे च्वं।

11 हे परमप्रभु!
थुकिं जि छिकपिनि दासयात
ज्ञां बी।

थुकियात मानय यानाः
जितः तःधंगु सिरपाः दत।

12 वाःमचायेक जगु पापयात
सुनां खनी?

हे परमप्रभु!
थथे वाःमचायेक जगु पापपाखें
जितः क्षमा यानादिसँ।

13 चायेक चायेकं जुइगु
पापपाखें नं जि दासयात
तापाक तयादिसँ।
थुमित जितः त्याके बियादी मते
अले जि छुं दोष मदुह जुइ।

अले जि तःधंगु पापं मुक्त जुइ।

14 हे परमप्रभु!
जितः बचय यानादीमह,
जितः शरण बीमह!

जिगु म्हुतुं पिहांवइगु खँग्वः
व जिगु नुगःया प्राथना
छितः ययेमा!

20

जुजु लडाईलय वने न्ह्याःया प्रार्थना
दाऊदया भजन

1 दुःखया इलय् छन्त
परमप्रभुं लिसः
बियादीमा।

याकूबया परमेश्वरं छन्त
बचय यायेमा।

2 वयक्लं थःगु पवित्र थासं
छन्त ग्वाहालि
छ्वयाहयादीमा।

अले सियोनयागु पर्वतं
छन्त तिबः बियादीमा।

3 वयकलं छं छाःगु
फुक्क अनबलियात
लुमंकादीमा।

वयकः छंगु होमबलि
लयतायादीमा।

4 वयकलं छं मनंतुगु फुक्कं
पूर्वकादीमा।

अले छंगु ग्वसाः फुक्कं
ताःलाकादीमा।

5 छि त्याःगुलि
जिमिसं ततःसलं लयतायाः
भजन हाले

अले झी परमेश्वरया नामय्
ध्वौय् ब्वयके।

परमेश्वरं छंगु फुक्क प्रार्थना
न्यनादीमा।

6 आः जि सिल,
परमप्रभुं थःम्हं

अभिषेक यानादीम्ह जुजुयात
ग्वाहालि यानादी।

वयकलं पवित्र स्वर्ग वयात
लिसः बियादी।

अले थःगु शक्ति वयात
बचय् यानादी।

7 गुलि मनूत थःगु रथया
भलसाय् च्वनी,

गुलि मनूत थःगु सलया
भलसाय् च्वनी,

झी धाःसा परमप्रभु
झी परमेश्वरया

भलसाय् च्वने।

8 इपि लुफि हानाः क्वदली
तर झी बल्लानाः

धस्वानाच्वनी।

9 हे परमप्रभु,

जिमि जुजुयात त्याकेबियादिसँ,
अले जिमिगु प्रार्थना न्यनाः
लिसः बियादिसँ।

21

जुजु लडाइँनें लिहां वये धुंकाः

ब्यूगु सुभाय्
दाऊदया भजन

1 हे परमप्रभु,

छि बल बियादीगुलि

जुजु लयताःगु दु।

वयात त्याकेबियादीगुलि
तसकं लयताःगु दु।

2 वं मनंतुगु फुक्कं छि
पूर्वकादीगु दु।

वं फ्वंगु छुं नं

छि मब्य् धयागु मदु।

3 छि तःधंगु आशिष बियाः

वयात लसकुस यानादिल।

छि वयागु छेनय्

सेला

- भिग् लूँयाग् श्रीपिच
पुइकादिल।
4 वं छिके जीवन फवन,
अले छि वयात
जीवन बियादिल,
छि वयात ताःहकःग् आयु
व गुबलें मफुइग् जीवन
बियादिल।
5 छिग् विजय इमिग् निति
तःधंग् इज्जत जूग् दु।
छि इमित ना
व इज्जत बियादीग् दु।
6 छिग् आशेष वयाके
सदां दयाच्चनी,
अले छिनापं च्चनेदयाः
व तसकं लयताःग् दु।
7 जुजुं परमप्रभुयाके
भलसा तःगुलि
अले दक्वसिबय् तःधम्हसिया
सदां दइग् दया मायां यानाः
व गुबलें लिचिले माली मखु।
8 जुजुं थःग् शक्ति
शत्रुत फुक्कसित
मातुमालाः ज्वनी।
जुजुं थःत महीपि फुक्कसित
जव लहातं ज्वनी।
9 जुजुं थः खनेदय्कः वइबलय्
मिप्वालं कयकाः
इमित नाश याइ।
परमप्रभुं तमय् इमित मिं
भस्म यानादी।
10 इमि मचाखाचा
सुं नं लयनी मखु,
जुजुं इपि फुक्कसित
सिधयकी।
11 इमिसं जुजुया विरोधय्
जाः ग्वःसां
इमिग् मभिग् ग्वसाः
पूर्वनि मखु।
12 जुजुं इमित वाणं कयकी।
अले इपि लिफः स्वयाः
बिस्सुं वनी।
13 हे परमप्रभु!
छिग् तःधंग् शक्तिया निति
जिमिसं छिग् प्रशंसा याये।
छिग् शक्तियात तःधकाः
जिमिसं भजन हाले।

22

- दुःखय याःग् प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिग् निति
“सुधया चल्ला” लय्कथं
1 हे परमेश्वर!
जिम्ह परमेश्वर,
छिं छाय् जितः त्वःतादियाग्?
जिं छितः गुलि प्रार्थना याना नं
छि जिपाखें छाय्
तापाना च्वनाग्?*

- 2 हे जिमि परमेश्वर, न्हिनय जि छितः प्रार्थना
यानाच्वना,
तर छिं लिसः बियामदी।
चान्हय नं
जितः सुख शान्ति मद्दु।
- 3 अथेसां छि पवित्रम्ह
परमेश्वर खः
इम्माएलं छितः तःधक् धकाः
जि स्यु।
- 4 जिमि तापाःबाज्यापिन्सं
छिगु हे भलसा काःगु खः।
अले छि इमित बचय
यानादीगु खः।
- 5 इमिसं छितः प्रार्थना यात,
अले इपि बचय जुल।
इमिसं छिगु भलसा काल,
अले गुबले मछालाच्वने
म्वाःल।
- 6 जि ला छम्ह की जक खः,
मनु मखु,
सकसिनं वचह्यकाः
व हेपख्याकाच्वने माःम्ह!
- 7 खँक्चसिनं जितः
हेबायचबाय याइ
इमिसं थःगु म्हुतु स्यंकाः
छ्यं क्वानाः थथे धाइ—[☆]
- 8 “परमप्रभुयागु भलसा काइम्ह
ध्व हे मखु ला?
आः परमप्रभुं हे वयात
बचय याकेळ्यु।
परमप्रभुं वयात अपायसकं
माया याः धयागु खःसा
परमप्रभुं छाया ग्वाहालि
यानामदीगु?”[☆]
- 9 छि हे जितः मांया प्वाथं
बुइकादिल।
अले मांया मुलनिसें हे
छि जितः छिके भलसा
तइम्ह यानादिल।
- 10 ब्रूखुन्हनिसें हे
जितः छिगु ल्हातय लःल्हात,
बूसानिसें
छि जिम्ह परमेश्वर खः।
- 11 जिपाखे तापानादी मते,
दुःख जिगु न्ह्यःने हे
वयाच्वंगु दु।
जितः ग्वाहालि याइपि
सुं हे मद्दु।
- 12 द्रुहंतयसं थें
जितः शत्रुतयसं
घेरय यानातःगु दु।
बाशान देशया
ग्यानापुपि द्रुहंतयसं थें
जितः घेरय यानातःगु दु।
- 13 सिंह थें हालाः
इपि जितः कुचा कुचा थलेत
म्हुतुवाः चायकाः
न्ह्याःवयाच्वंगु दु।

- 14 जिगु तागत लः थें
ज्वयावने धुंकल।
जिगु क्वैय्या फुक्क साहा साहा
ब्यनावने धुंकल।
सी थें जिगु तुगः
नायावने धुंकल।
- 15 जिगु कथुप्वाः धू थें
गने धुंकल,
जिगु मे थक्चय्
प्यपुने धुंकल,
छि जितः सित धकाः
धुलय् वाछवयादिल।
- 16 जिमि शन्नतयगु पुचलं खिचात थें
जिगु प्यखे मुंवःगु दु।
इमिसं जिगु ल्हाःतति
त्यात्यायाये धुंकल।
- 17 जिगु म्हय च्वंगु क्वैय्
फुक्क खनेदये धुंकल।
जिमि शन्नतयसं जितः स्वयाः
“हः” धयाच्वंगु दु।
- 18 इमिसं जिगु लं चिशा तयाः
थःथवय् इनाकाइ।[☆]
- 19 हे परमप्रभु!
जिपाखें तापानादी मते।
छि हे जिगु तागत खः।
जितः ग्वाहालि याः झारसैं।
- 20 श्व तरवारपाखें जितः
बचय् यानादिसैं।
श्व खिचातयपाखें जिगु प्राणयात
बचय् यानादिसैं।
- 21 सिंहया म्हुतं जितः
पिकयादिसैं
द्रहंया न्यकृति जितः
बचय् यानादिसैं।
- 22 जिं जिमि मनुतयत
छिं यानादीगु खँ कने,
जिं छितः इमिगु पुचलय्
तःधके।[☆]
- 23 हे परमप्रभुया ग्याःभय काइपि,
वयकःया प्रशंसा या!
हे याक्बया सन्तान, वयकःयात
हनाबना ति!
हे इसाएलया मनुत,
वयकःयागु आराधना या!
- 24 परमप्रभु मनुतयगु
दुःखयात च्युताः मतसे
जुयादीम्ह मखु,
अले इमित
क्वह्वांकादीम्ह नं मखु।
छायधाःसा जिं वयकःयात
प्रार्थना यानाबलय्
वयकलं न्यनादिल।
वयकः जिपाखें फस्वया मदीं।
- 25 छिं यानादीगु ज्याया निति
जिं तःधंगु सभाय्
छितः सकसिगु न्ह्यःने
तःधके।

- छिगु ग्याःभय काइपिनिगु न्ह्यःने जिं थःगु बचं प्वके।
 26 नये मखुपिन्सं लुधक नयेखनी
 परमप्रभुयात मालाजुइपिन्सं
 वयकःयात तःधकी।
 इमिगु नुगः
 न्ह्याबलें लसतां जायाचवनी।
 27 फुक्क जातियापिन्सं
 वयकःयात लुमकी,
 अले परमप्रभुयाथाय वइ।
 फुक्क जातिया मनुतयसं
 वयकःयात भागि याइ।
 28 परमप्रभु जुजु खः।
 वयकलं फुक्क जातियापिन्त
 शासन याइ।
 29 तःधंछुया जुइपि
 फुक्कसिनं वयाः
 वयकःया न्ह्यःने
 छ्यं क्वछुकी।
 सीमानिपि फुक्कसिनं वयाः
 वयकःया न्ह्यःने
 छ्यं क्वछुकी।
 30 लिपा वइपि सन्तानतयसं नं
 परमप्रभुयागु सेवा याइ।
 लिपा वइपिन्सं नं
 वयकःयागु खें न्यना काइ
 31 बु हे मबुनिपि मनुतयत नं न्यकी—
 “परमप्रभुं थः मनुतयत बचय्
 यानादिल।”

23

- परमप्रभु जिमि जवाः
 दाऊदया भजन
 1 परमप्रभु जिमि जवाः खः,
 जितः छुं मगाःमचाः
 जुइ मखु।
 2 वयकलं जितः
 वाउँगु घौंसय् श्यनादी,
 वयकलं जितः
 सफागु लःया पुखुलिइ
 यंकादी।^७
 3 वयकलं जितः
 न्हगु जीवन बियादी,
 वयकलं थःगु नांया निति
 जितः धार्मिकताया लँय
 यंकादी।
 4 न्ह्याथे हे तसकं खिउँसे च्वंगु लं
 वनेमाःसां
 जि छति हे ग्याये मखु, प्रभु!
 छायाधाःसा छि जित्तिसे दी,
 छिगु कथि व तुतामं नं
 जितः व्वलंकाबी।
 5 जिमि शत्रुतय न्ह्यःने
 छि जिगु निति
 भवय् ज्वरय् यानादी,
 छि जिगु छ्यं चिकनं
 अभिषेक यानादीगु दु,

जिगू ख्वला जाया: भयबी।
 6 जिं स्यू जिगु पला: पतिकं
 छिं जित: माया
 व भिं यानाचवनी।
 अले परमप्रभुया छैय्
 जि सदां चवने दइ।

24

त:धंम्ह जुजु
 दाऊदया भजन
 1 पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वंगु
 फुक्कं परमप्रभुयागु ख:।
 संसार व संसारय च्वंपि फुक्कं
 परमप्रभुयागु ख:।[✧]
 2 वयकलं संसारयात पृथ्वीया
 त:लय च्वंगु ल:या चवय्
 दयकादिल।
 अले थुक्रिया जग समुद्रया क्वय्
 स्वनादिल।
 3 सुनां परमप्रभुया पर्वत
 गये फइ?
 वयक:या पवित्र थासय्
 सु देने फइ?
 4 थथे इमिसं जक याये फइ,
 सुयागु नुग: व लहा: शूद्र जुइ,
 सुनां मूर्तियागु पुजा याइ मखु,
 सुनां मखुगु बचं याइ मखु।[✧]
 5 इमित बचय् यानादीम्ह
 परमप्रभुं
 इमित आशिष बियादी।
 अले दोष मदुपि ठहरय् यानादी।
 6 थज्या:पिन्सं जक
 छित: लुइके फइ।
 अले छिगु न्ह्य:ने सेवा याये फइ,
 हे याक्बया परमेश्वर!
 7 पुलांगु ध्वारखात चालाहूँ!
 पुलांगु लुखात चालाहूँ!
 अले त:धंम्ह जुजुयात
 दुहां वयेब्यु!
 8 त:धंम्ह जुजु सु ख:?
 झी परमप्रभु,
 गुम्ह तसकं बल्ला:,
 लडाइँलय सुनानं बुकेमफुम्ह
 झी परमप्रभु!
 9 पुलांगु ध्वारखात चालाहूँ!
 पुलांगु लुखात चालाहूँ!
 अले त:धंम्ह जुजुयात
 दुहां वयेब्यु!
 10 त:धंम्ह जुजु सु ख:?
 दक्व शक्ति दुम्ह
 परमप्रभु!
 वयक: त:धंम्ह जुजु ख:।

सेला

सेला

25

- कष्टया इलय्
 ग्वाहालिया निति प्रार्थना
 दाऊदया भजन
 1 हे परमप्रभु!
 जि थःगु मन छिपाखे लब्धने।
 2 हे जिमि परमेश्वर, जि छिगु हे भलसा कयागु दु!
 जितः मछालेपुके मते।
 जितः जिमि शत्रुतयसं
 त्याके बियादी मते।
 3 छिगु भलसा काइपि सुं नं
 मछालेमालि मखु।
 मेपिन्त ध्वंलाये स्वइपि
 मनूत जक मछालेमालि।
- 4 हे परमप्रभु!
 जितः छिगु लैपु क्यनादिसँ,
 अले उकी जुइगु नं
 स्यनादिसँ।
 5 छिगु सत्यया लैपुइ
 जितः यंकादिसँ,
 अले स्यनादिसँ,
 छाथधाःसा छि
 जितः बचय् यानादीम्ह
 परमेश्वर खः।
 न्हियान्हिथं जि छिगु भलसा
 कयागु दु।
 6 हे परमप्रभु! छि जितः
 यक्च न्ह्यः क्यनादीगु
 गुबले मफुइगु दया माया
 लुमकादिसँ।
 7 जि ल्याय्म्हबलय् यानागु
 पापयात ल्वःमंकादिसँ।
 जितः लुमंकादिसँ,
 अले छि धाल्थे गुलि दया माया
 दुम्ह खः धकाः क्यनादिसँ।
- 8 परमप्रभु भिम्ह व धमीम्ह खः
 उकिं वय्कलं पापीतय्त नं
 भिगु लैय् जुइगु स्यनादी।
 9 वय्कलं क्वमित्पित्त
 भिगु लैय् यंकादी,
 अले इमित थःगु लैपुइ जुइत
 स्यनादी!
 10 वय्कःयागु बाचाकथं जुइपि
 व व्यवस्था मानय् याइपिन्त
 वय्कलं गुबले
 मफुइगु दया माया
 व विश्वास क्यनादी।
 11 हे परमप्रभु!
 थःगु नांयात तःधंकेत
 जिगु पाप न्ह्याक्च हे तःधंसां
 क्षमा यानादिसँ।
 12 परमप्रभुया ग्याःभय
 काइपि सुं दु?
 वय्कलं इमित इपि वनेमाःगु
 लैपु क्यनादी।
 13 इमिगु न्ह्याबले भिं जुइ
 इमि मस्तयसं
 देशय् अधिकार याइ।
 14 परमप्रभुया ग्याःभय काइपिन्त

वयकलं थः पासा थे यानादी,
अले वयकलं इमित बाचायागु खँ
कनादी।

15 जिगु मिखा न्हाबले
परमेश्वरयाके दु,
छायधाःसा वयकलं जितः
न्हाबले श्रुतयगु जालं
त्वःतकादी।

16 जिपाखे स्वयादिसँ,
अले जितः दया यानादिसँ,
छायधाःसा जि याकःचा जुल,
अले जितः तसकं कष्ट
जुयाच्वंगु दु।

17 जिगु नुगःया कष्ट झन झन
तच्चयावनाच्वंगु दु।
जितः थ्व फुक्कपाखे
बचय यानादिसँ।

18 जिगु फुक्क दुःख
व कष्टयात
बिचाः यानादिसँ,
अले जितः जिगु फुक्क पापं
क्षमा यानादिसँ।

19 स्वयादिसँ, जिमि श्रुत
गुलि दये धुकल,
अले इमिसं जितः
गपायसकं मही।

20 जि छिगु शरणय वयागु दु,
जितः छुत्कारा यानादिसँ
जितः मछालापुकादी मते।

21 जिगु इमान्दारी
व भिगु पहलं यानाः
जितः बचय यानातयेमा।
छायधाःसा जि छिगु भलसा
कयागु दु।

22 हे परमेश्वर,
थ्व फुक्क दुःखकष्टपाखे
इसाएलीतयत
बचय यानादिसँ।

26

छम्ह भिम्ह मनूया प्रार्थना

दाऊदया भजन

1 हे परमप्रभु,

जि दोष मदुम्ह खः धकाः
सकसितं क्यानादिसँ।

छायधाःसा जि भिगु

व खःगु जक ज्याखँ
यानागु दु।

अले छफुति हे लिमच्युसे
परमप्रभुयागु भलसा
कयागु दु।

2 हे परमप्रभु,

जि गज्याःम्ह खः धकाः
जिगु नुगः व बिचाःयात
जौचय यानादिसँ।

3 छिगु तःधंगु दया माया
न्हाबले जिगु नुगलय दु।
अले छिगु हे विश्वासय

- जि न्हाःवनाच्चवनागु दु।
 4 जि कर्पिन्त हयकाज्झिपि
 मन्तलिसे मज्जया,
 जि निपा ख्वाःपाः दुपि
 मन्तलिसे नं मज्जया।
 5 जि मभिगु ज्या यानाज्झिपिनिगु
 पुचलयं नं मवना,
 अले दुष्ट मन्तलिसे
 नं मज्जया।
 6 जि थः दोष मदुन्ह धकाः
 क्यनेत ल्हाः सिले,
 हे परमप्रभु!
 छिगु वेदीइ वयाः चाःहुलाः
 7 जि ततःसलं छितः
 तःधकाः म्ये हाले
 अले छिगु अज् चायापुगु
 ज्यायागु खं कने।
 8 हे परमप्रभु, जितः
 छिगु महिमा झःझः धायक
 खनेदइगु छि च्वनादीगु
 पबित्र थाय यः।
 9 जितः पापीतयत् थें
 नाश यानादी मते।
 अले ज्यानमारातयत् थें
 जितः सजौय बियादी मते।
 10 इमिगु ल्हाति ला
 मभिगु ज्या जग्गु दु,
 अले इमिसं घुस कायेगु ज्या नं
 यानाच्चवंगु दु।
 11 तर जि ला अथे मखु,
 भिगु व खःगु ज्या जक
 जि यानागु दु।
 उकिं जितः दया यानाः
 बचय यानादिसँ।
 12 जि माथंवाथाय दनाच्चवनागु दु,
 अले जि सभाया न्हाःने
 परमप्रभुया प्रशंसा याये।

27

- जः व मुक्ति बीम्ह परमप्रभु
 दाऊदया भजन
 1 परमप्रभु जिगु जः
 व जितः मुक्ति बीम्ह खः।
 जि सु खनाः ग्यायेगु?
 परमप्रभु हे जिगु किल्ला खः।
 जि सुलिसे ग्यायेगु?
 2 गुबलयं दुष्टत जिगु ला नयेत
 न्हाःज्याः वइ,
 जितः महीपि व जिमि शनूत जितः
 हयक्काः वइ,
 इपि लुफि हानाः क्वःदइ।
 3 फुक्क सिपाईत जिगु विरोधय्
 दनावःसां
 जि ग्याये मखु।
 सुनानं जितः हयक्कावःसां
 जि लिचिले मखु।
 4 जि न्हाबले माला च्वनागु

छता हे जक खँ
 परमप्रभुयाके जिं
 छता हे जक फवने,
 जिं व हे मालाचवने,
 परमप्रभुयागु हिसिला:गु ख्वा:
 स्वयेत
 व वयक:यात
 म्हसीकित
 वयक:यागु देगलय सदां
 चवनेदयेमा।
 5 छाय्धा:सा दु:खकष्टयागु
 इलय
 वयकलं जित:
 थ:थाय हे सुचुकादी
 वयकलं जित:
 थ:गु पालय सुचुकादी।
 वयकलं जित:
 त:जा:गु ल्वहँतय तयादी।
 6 आ: जिगु छयं
 जिमि शन्नतयगु न्ह्य:ने धम्वाइ।
 अले जि वयक:यागु
 पवित्रगु थासय बलि बिया:
 लयतायाचवने।
 जिं भजन हाले,
 जिं परमप्रभुया प्रशंसा याये।

7 हे परमप्रभु!
 जि तस्सलं स:तेबलय
 छि न्यनादिसँ।
 जित: दया यानादिसँ,
 अले लिस: बियादिसँ।
 8 छि “जिथाय वा”
 धयादीबलय,
 जिं लिस: बिया,
 “जि वये परमप्रभु।”
 9 जिपाखें थ:गु ख्वा:
 फहिकादी मते, परमप्रभु।
 तमय थ: दासयात थ:पाखें
 तापाकादी मते,
 छि जित: ग्वाहालि
 यानादीम्ह ख:।
 जित: मुक्ति बियादीम्ह प्रभु,
 जित: त्व:तादी मते!
 जित: गुबले त्यागय यानादी मते!

10 जित: जिमि मांबौनं त्व:तूसां
 परमप्रभुं जित: त्व:तादी मखु।
 11 हे परमप्रभु,
 जित: छिगु लँपु क्यनादिसँ।
 जिमि शन्नत यक्च दुगुलिं
 जित: ख:गु लँय यंकादिसँ।
 12 जित: इमिगु ल्हातय
 त्व:तादी मते
 छाय्धा:सा इमिसं
 मभिगु मतिइ तया:
 जिगु विरोधय
 मखुगु साक्षी बियाचवंगु दु।

13 परमप्रभुयागु भिंगु ज्या
 जिं थ्व हे जीवनय
 स्वये दइतिनि धका:
 जित: विश्वास दु।

14 परमप्रभुयागु लें स्वयाच्चें।
साहस या,
थःगु नुगः बल्लाकि।
परमप्रभुयागु लें स्वयाच्चें।

28

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
दाऊदया भजन
1 हे परमप्रभु,
जितः रक्षा यानादीम्ह!
जिं छितः प्रार्थना याये,
जिगु खें न्यनादिसें
छिं जिगु खें न्यनामदिल धाःसा
जि ला याकनं हे सी।
2 ग्वाहालिया निति
जिं प्रार्थना यायेबलय्
अले छिगु पवित्र थायपाखे
ल्हाः वयक्रेबलय्
जिगु खें न्यनादिसें।
3 मभिगु ज्या याइपिं दृष्टतलिसें
जितः सर्जोय बियादी मते।
इमिसं म्हतुं ला
थः जःलाखःलापिलिसे
नाइक खें ल्हाइ,
इमिगु नुगलं धाःसा
मभिगु जाः ग्वयाच्चनी।
4 इमिगु ज्या
व इमिसं याःगु मभिगु ज्याकथं
इमित सर्जोय बियादिसें,
इमिगु ल्हातं याःगु ज्याकथं
इमित पलेसा बियादिसें,
अले इमित बीमाःगु सर्जोय
बियादिसें।*
5 परमप्रभुं छु छु यानादिल,
वयकलं थःगु ल्हातं छु छु
दयकादिल धयागु खेंय्
इमित छु हे च्यूताः मटु।
उकि वयकलं इमित
सदां सदांया निति
नाश यानादी।
अले हाकनं इपि खनेदइ मखु।
6 परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा!
छायधाःसा ग्वाहालिया निति
जिं यानागु प्रार्थना
वयकलं न्यनादीगु दु।
7 परमप्रभु जिगु बल खः,
अले जिगु ढाल नं।
जिं दुनुगलंनिसें
वयकःयागु भलसा कयागु दु।
वयकलं जितः ग्वाहालि यानादी,
अले जिगु नुगः लसतां जाः।
जिं वयकःयात तःधंकाः
म्ये हाले।
8 परमप्रभुं थः मनुतयत
शक्ति बियादी
वयकः अभिषेक जम्हयसित

रक्षा याइगु किल्ला खः ।
 9 हे परमप्रभु,
 थः मन्तयत बचय यानादिसँ ।
 थः सबैययात
 आशिष बियादिसँ ।
 अले इमि जवाः जुयाः
 इमिगु बिचाः यानादिसँ ।

29

परमप्रभुया सलं
 न्ह्यागु नं याये फु
 दाऊदया भजन
 1 हे स्वर्गदत,
 परमप्रभुया प्रशंसा या!
 परमप्रभुया महिमा
 व शक्तिया प्रशंसा या ।
 2 परमप्रभुया नां तःधंगुलि
 वयकःयागु प्रशंसा या ।
 परमप्रभु खनेदयकः झाइबलय्
 वयकःया न्ह्यःने
 वयकःयागु पवित्रताय्
 पुलि चुयाः वयकःयात
 आराधना या ।^०
 3 परमप्रभुया सः समुद्रय् थ्वइ ।
 तसकं तःधम्ह परमेश्वर
 न न्याः थें हाली ।
 वयकःया सः समुद्रय् लिथ्वइ ।
 4 परमप्रभुया सलय्
 तःधंगु शक्ति दु ।
 परमप्रभुया सः
 तसकं तःजि ।
 5 परमप्रभुया सलं
 देवदास्या सिमात
 नं क्वदली ।
 लेबनानया देवदास्या सिमात
 नं क्वदली ।
 6 परमेश्वरं लेबनानया पहाडयात
 साया मचायात थें
 तिन्हकाबी फु ।
 अले हेर्मान पहाडयात*
 द्रुहंचायात थें तिन्हकाबी फु ।
 7 परमप्रभुया सलं
 हाबलासा त्वयकाबी फु
 8 परमप्रभुया सलं मरुभूमियात
 क्वारा क्वारा संकाबी फु,
 परमप्रभुं कादेशया मरुभूमियात
 संकाबी फु ।
 9 परमप्रभुया सलं स्वंसिमायात
 संकाबी फु,
 उकिया हः हायकाबी फु ।
 अले वयकःया देगलय्
 सकसिनं वयकःया प्रशंसा याइ ।
 10 परमप्रभुं खुसिबाः
 वःगु लःयात कःघाये फु ।
 परमप्रभुं जुजुं थें
 सदां सदांया निति
 शासन याइ ।

^० 29:2 २९:२-२ भज १६:७-९

* 29:6 २९:६ हेर्मान पहाड थुकियात "सिरिओन पहाड" नं धाः

11 परमप्रभुं थः मन्तयत्
बल बियादी
परमप्रभुं थः मन्तयत्
शान्तिया सुवाः बियादी।

30

सुभायया प्रार्थना
दाऊदया भजन
1 हे परमप्रभु,
जिं छितः तःधके,
छायधाःसा छिं जितः
बचय् यानादिल।
अले जिमि शत्रुतयत्
जितः लायखुइके
मफयकाबिल।
2 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर!
जिं खाहालिया निति
छितः प्रार्थना याना।
अले छिं जितः लायकादिल।
3 हे परमप्रभु,
छिं जितः सीगालं थकयादिल।
अले कालया म्हतुइ
धयने धुंकूम्ह जितः
लिंगना हयादिल।
4 परमप्रभुयात विश्वास याइपि
फुक्कसिनं वयकःयात
तःधकि।
भजन हालाः
वयकःया पवित्र नांयात
तःधकि।
5 वयकःया तं धयागु
धौपलाखया निति जक खः,
वयकःया दया माया
मसीतले दयाच्चनी।
चच्छि ख्वये माःसां
सुथय् ला जितः सुख दइ।
6 जिं थः बचय् जुइ धुंकाः धया,
“आः जितः सुनानं
छुं याये फइ मखुत।”
7 हे परमप्रभु,
छिं जितः स्वयादिल।
छिं जितः पहाड थें
बल्लाकादिल!
तर गुबलय् छिं जिपाखें
फस्वयादिल,
उबलय् धाःसा जि ग्यात।
8 हे परमप्रभु,
जिं छितः प्रार्थना याना,
परमप्रभुयात हे जिं दयाया निति
प्रार्थना याना,
9 “जि सिनाः छितः छुं दइ?
सीधुंकाः छितः सुनां
तःधकी?
धू जुइ धुंकाः सुनां छिं
विश्वास याये बहःम्ह
धकाः धाइ?
10 हे परमप्रभु,
जिगु खें न्यनादिसैं।

जितः दया यानादिसैं।
जितः स्वाहालि यानादिसैं।”

- 11 जिगु दुःखयात
छि लसताया प्याखनय्
हिलादिल।
जिगु दुःखयात न्हंकाः
छि लसतां जायकादिल।
12 उकिं जि सुम्क च्वने मखु,
छितः तःधंकाः म्ये हाले।
हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर!
जिं छितः सदां सदां
सुभाय् बियाच्वने।

31

- दुःखया इलय्
परमेश्वरयागु भलसा
दाऊदया भजन
1 हे परमप्रभु,
जि छिके शरण
काःवयागु दु।
जि गुबलें मछाले म्वाःलेमा।
छि धर्मीम्ह परमेश्वर खः,
जितः बचय् यानादिसैं।
2 जिगु प्रार्थना न्यनादिसैं।
अले जितः याकनं बचय्
यानादिसैं।
जिगु निति ल्वहंधी जुयादिसैं
अले किल्ला जुयाः
जितः बचय् यानादिसैं।
3 छि हे जिगु ल्वहंधी
व किल्ला खः।
उकिं थःगु नाया निति
जितः लैं क्यनादिसैं।
4 जितः जिमि श्रुतयसं
खने मदयेक तयातःगु जालं
बचय् यानादिसैं।
जितः शरण बियादीम्ह छि हे
छम्ह जक दु।
5 जिं थःत छिगु हे लहातिइ
लःल्हायेधुन।
हे परमप्रभु,
विश्वास याये बहःम्ह परमेश्वर!
जितः उद्धार यानादिसैं।[☆]
6 म्वाःमदुगु मूर्ति पुजा यानाजुइपि
जितः मयः।
जिं ला परमप्रभुयागु जक
भलसा कया।
7 मदिकक दयाच्वनीगु
छिगु मायाय्
जि लयतायाच्वने।
छि जिगु दुःख व कष्ट स्यु।
8 छि जितः जिमि
श्रुतयसु लहातिइ
लाकेबिया मदी।
छि जिगु तुतियात चक्कंगु थासय्
तयादीगु दु।

- 9 हे परमप्रभु,
जितः दया यानादिसैं।
छायधाःसा जि दुःखकष्टय्
लानाचवंगु दु।
खवख्वं जिगु मिखा
बुल्लसे च्वने धुंकल।
जिगु म्ह व आत्मा नं
न्यले धुंकल।
- 10 जिगु जीवन दुःखं जाः।
दैर्दानिसैं जि झसुकाः जक
तयाच्वना।
पीरं यानाः जि बमलायेधुन।
जिगु क्वैयं नं न्यले धुंकल।
- 11 जिमि शन्नृतयसं जक मखु,
जिमि जःलाखःलां
झन दकलय् अप्वः
जितः क्वह्यकाच्वना।
पासापि जिगु न्ह्यःने वये हे ग्याः।
लैय् नापालाःसां
इपि बिस्सुं वनी।
- 12 सी धुंकुम्ह मन्यात थें
सकसिनं जितः ल्वःमंके
धुंकल।
तज्याःगु थल थें
सकसिनं जितः वांछवये
धुंकल।
- 13 जि जिगु बारे यक्व हे खँ
न्यनागु दु।
जितः प्यखें ग्यानापुयाचवंगु दु।
जिमि शन्नृतयसं जिगु विरोधय्
जाः ग्वयाः
जितः स्यायेत स्वयाचवंगु दु।
- 14 अयनं हे परमप्रभु, जि
छिगु भलसा कयागु दु।
छि जिम्ह परमेश्वर खः।
- 15 जिगु आसु छिगु ल्हातिइ दु।
जितः जिमि शन्नृत व जितः
दुःख बीत स्वया च्वापिनिपाखें
बचय् यानादिसैं।
- 16 थः दासयात दया यानाः
स्वयादिसैं।
छिगु सदां दयाच्वनीगु मायां
जितः बचय् यानादिसैं।
- 17 हे परमप्रभु,
जि छितः ग्वाहालिया निति
प्रार्थना यायेबलय्
जि मछाले म्वाःलेमा।
बः जिमि शन्नृतयत्त मछालापुसे
च्वंकाः पाताल्य वनाः
सुम्क च्वनेमाय्कादिसैं।
- 18 घमण्ड यानाः तःधंछुयाः
धमीं मन्तयगु विरोधय्
मखुगु खँ ल्हानाजुइपिनिगु
म्हुतुप्वाः तिकादिसैं।
- 19 छिगु भय काइपिनिगु निति
छिं तयातयादीगु भिगु खँ
गुलि तःधं।
अले थःगु शरणय् वइपिन्त
सकसिगु न्ह्यःने

माक्च बियादी।
 20 छि इमित जा:
 ग्वयाजुइपिनिपाखे
 थःगु हे न्हाःने सुचुकादी।
 छि इमित दोष बियाजुइगु
 मेपाखे तापाक्क थःथाय हे
 शरण बियादी।
 21 परमप्रभुयात तःधकि,
 छायाधाःसा वयकलं जितः थःगु
 सदां दयाच्चनीगु अजू चायापुगु
 माया क्यनादीगु दु।
 जिगु शहरय हमला यायेत
 वःबलय
 वयकलं जितः बचय यानादिल।
 22 जि छलथु ग्यानाः हाला,
 “जितः परमप्रभुपाखे
 तापाक्कल।”
 तर जिं ग्वाहालिया निंति छितः
 प्रार्थना यानाबलय
 छि जितः लिसः बियादिल।[☆]

23 वयकःयात विश्वास याइपि
 फुक्कसिनं वयकःयात
 माया या।
 परमप्रभुं वयकःयात विश्वास
 याइपिन्त रक्षा यानादी।
 घमण्डी जुइपिन्त धाःसा
 वयकलं सजौय बियादी।
 24 उकि परमप्रभुयागु
 भलसा काइपि फुक्कं बल्ला,
 अले साहसी जु!

32

पाप क्षमापाखे दइगु सुख
 दाऊदया मशिकल
 1 धन्य खः व मन,
 गुम्हयसिगु पाप व मभिगु ज्या
 क्षमा जूगु दु।
 2 धन्य खः व मन,
 गुम्हयसिगु मभिगु ज्या यात
 परमप्रभुं दोष मबिल।
 अले गुम्हयसिगु मति मभि मजू।[☆]
 3 जिं थःगु पाप मानय
 मयानाबलय
 न्हिच्छि ख्वयागुलि
 जिगु म्ह न्यल।
 4 चच्छि न्हिच्छि छिगु ल्हाः
 जिगु म्हय इयातुक्क
 लानाच्चवन।
 जिगु बल फुक्कं निभालय
 लः सु थें सुनावन।
 5 अले जिं छिगु न्हाःने जिगु
 पाप मानय याना।
 जिं जिगु मभिगु ज्याखे
 छिगु न्हाःने मसुचुका।
 जिं थःम्ह थःत धया,
 “जिं परमप्रभुया न्हाःने

सेला

थःगु पाप मानय याये।”
अले छिं जिगु फुक्क पापया दोष
क्षमा बियादिल।

6 उकिं ई दनिबलय हे
छितः विश्वास याइपिन्सं
छिगु प्रार्थना यायेमाः।
अले दुःखकष्टया खुसिबाः वःसां
इमित स्यके फइ मखु।
7 छि जिगु शरण कायेगु थाय खः।
छि जितः दुःख वचय यानादी।
अले जिगु प्यखें
छिं मुक्तिया म्ये थवयकादी।

8 छिं जितः धयादिल,
“जिं छन्त छ वनेमाःगु लें
क्यनाबी।
जिं छन्त स्येकने यानाः
बिचाः यानाच्चवने।”

9 लकय यायेत लगाम
व छिपः माःपि सल
व गधा थें छुं मस्युपि
जुयाच्चवने मते।
10 दुष्टतयसं यक्व दुःखकष्ट
फयेमाली,
परमप्रभुयात विश्वास
याइपिन्त धाःसा
सदां दयाच्चनीगु दया माया दइ।

11 उकिं परमप्रभुयात विश्वास
याइपि फुक्कं
परमप्रभुलिसे लयताया च्वैं।
नुगः यचुपि फुक्कं लसतां चंचंधा!

33

सृष्टि यानादीम्हयसिगु प्रशंसा
दाऊदया भजन

1 परमप्रभुयात विश्वास
याइपि फुक्कं
परमप्रभुलिसे लयताया च्वैं।
नुगः यचुपिन्सं वयकःया
प्रशंसा याये ल्वः।

2 वीणा थानाः
परमप्रभुयात तःधकिं!
सारंगी थानाः

वयकःयागु भजन हा!
3 वयकःया निति न्हगु भजन हा।
यइपुक तार बाजं थानाः
म्ये हालाः लयता।

4 छायाःसा परमप्रभुया वचन
सत्य खः

अले वयकःया ज्या फुक्कं
विश्वास यायेबहः जू।

5 वयकलं भिंगु व न्यायया खें
जक ययकादी।
वयकःया मदिकक दयाच्चनीगु
दया मायां पृथ्वी जाइ।

6 परमप्रभुं उजं बियाः

सेला

सेला

- आकाश दयकादिल,
अले सासलं फुक्क नगुत।
- 7 वयकलं फुक्क समुद्रयात
छथाय मुंकादिल,
अले ततःजाःगु समुद्रयात थःगु
धुकुतिइ तयादिल।
- 8 संसारय च्वंपि फुक्कसिनं
परमप्रभुयागु ग्याःभय कायेमा,
अले वयकःयात हनाबना तयेमा।
- 9 वयकलं धयादिसेलि
संसारया सृष्टि जुल।
वयकःया उजं दयेवं
फुक्कं खनेदयावल।
- 10 परमप्रभुं जातितयगु फुक्क
ग्वसाः चुंदंकाबी,
अले इमिसं वचःछिनातःगु
ज्याखँयात पनादी।
- 11 परमप्रभुया ग्वसाः धाःसा
सदा दयाचवनी।
वयकःया बिचाः गुबलें नं
हिली मखु।
- 12 धन्य खः व जातिया मनुत,
गुगु जातिया परमेश्वर
परमप्रभु खः।
इपि धन्यपि खः, सुयात परमप्रभुं
थः सर्वय जुइत ल्ययादिल।
- 13 परमप्रभुं स्वर्ग वचय स्वयादी,
अले फुक्क मनुतयत खनी।
- 14 वयकलं थः चवनाच्वंगु थासं
पृथ्वीइ च्वंपि फुक्क मनुतयत
स्वयादी।
- 15 वयकलं इपि फुक्कसित
नुगः बियादी,
उकिं वयकलं इमिसं याइगु
फुक्क ज्याखँ सीकादी।
- 16 सुं नं जुजु बल्लाःपि सिपाइँत
दयेवं जक त्याइ मखु।
अले सुं नं सिपाइँनं थःगु बलं
जक त्याकिफइ मखु।
- 17 सल दयेवं जक नं लडाइँलय्
त्याकिफइ मखु,
थुमिगु फुक्क बल मुंकाः नं
बचय याये फइ मखु।
- 18 तर सुनां परमप्रभुया
भय काइ
अले वयकःया सदां दयाचवनीगु
दया मायाय भलसा तइ,
वयात वयकलं बिचाः यानादी।
- 19 वयकलं इमित कालया म्हुतुं
बचय यानादी,
अले अनिकालया इलय नं
वयकलं इमित म्वाका तइ।
- 20 झीसं परमप्रभुयागु हे
भलसा काये
वयकः हे झीगु ग्वाहालि
व ढाल खः।
- 21 वयकःलिसे
झीगु नुगः लयताइ
छायधाःसा झीसं वयकःया
पवित्र नायागु भलसा

कयागु दु।
 22 हे परमप्रभु,
 छिगु सदां दयाचवनीगु
 दया माया जिमिके
 दयाचवनेमा,
 छाथधाःसा जिमिसं छिगु हे जक
 भलसा कयागु दु।

34

परमेश्वरया भिंगु खँयात
 तःधंकाः हाःगु भजन
 दाऊदया भजन
 1 परमप्रभुयात जि धन्य
 धयाचवने न्हाबलें
 वयकःयात हे तःधंकाचवनी
 जिगु में न्हाबलें।
 2 वयकलं यानादीगु ज्याखँयात
 जि तःधंके
 दुःख सियाचवंपि थ्व न्यनाः
 लयतायेमा।
 3 जिलिसें परमप्रभुयात तःधंकि!
 झीपिं फुक्कं जानाः
 वयकःयागु नां तःधंके!
 4 जिं परमप्रभुयात माला,
 वयकलं जितः लिसः
 बियादिल।
 नापं वयकलं जिगु फुक्क
 भय नं मदय्काबिल।
 5 सुनां वयकःपाखे स्वइ,
 लसतां इमिगु ख्वाः
 झःझः धाइ,
 अले गुबलें नं मछालाः ख्वाः
 क्चछुके माली मखु।
 6 थ्व दुःखीम्ह मनुखं सःतल,
 परमप्रभुं न्यनादिल,
 अले फुक्क दुःखकष्टपाखें
 वयात बचय् यानादिल।[☆]
 7 वयकःयागु ग्याःभय काइपिन्त
 परमप्रभुया दूततयसं रक्षा याइ,
 अले वयकलं इमित
 बचय् यानादी।
 8 परमेश्वर गुलि भिं धकाः
 थःम्ह हे सीकि,
 धन्यम्ह खः व,
 सुनां वयकःयाके शरण काइ।[☆]
 9 परमप्रभुया पवित्रपिं मनुत,
 वयकःयागु ग्याःभय का,
 वयकःयागु ग्याःभय काइपिं
 सुयातं मगाःमचाः जुइ मखु।
 10 बल्लाःपिं सिंहत नये मखनाः
 गसि जुइ
 तर परमप्रभुयात
 विश्वास याइपिन्त
 भिंगु छुं हे खँया मगाःमचाः
 जुइ मखु।

- 11 वा, अयं ल्यायमहत!
जिगु खँ न्यौं
जिं छिमित परमप्रभुयागु भय
कायेगु स्यनाबी।
- 12 सुयां न्हाइपुक व ताःई तक
म्वाये मंदु ला?
13 दुसा, थःगु मेयात
मभिगु व मखुगु खँ
ल्हाकेबी मते।
- 14 मभिगु खं तापाक च्वँ,
अले भिगु ज्या या।
फुक्कलिसे मिलय जुयाः
च्वनेगु स्व।[☆]
- 15 भिगु ज्या याइपिन्त
परमप्रभुं स्वयाच्वंगु दु,
अले इमिगु प्रार्थना न्यनेत
वयकलं न्हायपं बियाच्वंगु दु।
- 16 मभिगु ज्या
याइपिनिपाखें धाःसा
वयकः फस्वयादी,
अले इमिगु नां तक हे
मल्यंक नाश यानादी।[☆]
- 17 भिगु ज्या याइपिन्सं
परमप्रभुयात प्रार्थना याइबलय
परमप्रभुं न्यनादी,
अले इमिगु फुक्क दुःख
मदयकादी।
- 18 नुगः ख्वःपि सकसिगुं न्हाःने
परमप्रभु दी,
अले नुगः क्वत्पिन्त वयकलं
बचय् यानादी।
- 19 भिं मन्तयत यक्व दुःख वयेफु,
अयनं परमप्रभुं इपि फुक्कसित
फुक्क दुःख उदार यानादी।
- 20 परमप्रभुं इमित बांलाक तयादी,
इमिगु क्वच्यं छपु नं
त्वघुकेबी मखु।[☆]
- 21 दुष्टत इमिगु मभिगु ज्यां हे
सिनावनी,
परमप्रभुया मन्तयत महीपि
दोषी ठहरय जुइ।
- 22 परमप्रभुं थः दासतयत
बचय् यानादी।
वयकःयागु शरण्य वइपि
दोषी ठहरय जुइ मखु।

35

ग्वाहालिया निति प्रार्थना

दाऊदया भजन

1 हे परमप्रभु!

जिगु विरोध याइपिनिगु

विरोध यानादिसँ।

जित्तिसँ ल्वाःवइपिलिसे

ल्वानादिसँ।

2 ढाल व ल्वाभः ज्वनादिसँ,

☆ 34:14 ३४:१४ हिव १२:१४

☆ 34:16 ३४:१६-१६ १ पत्र ३:१०-१२

☆ 34:20 ३४:२० यह १९:३६

- अले जिगु ग्वाहालिया निति
झासँ।
- 3 जितः लिनाजुपिनिगु विरोधय्
थःगु भाला ल्हनादिसँ,
अले जितः धयादिसँ,
“जि छन्त बचय् याये।”
- 4 जितः स्यायेत स्वयाच्चपिन्त
व स्यंकेत स्वयाच्चपिन्त
मछालापुसे च्वंक
लिनाछवयादिसँ।
- 5 फसं पुइके यंकूगु सुपः थें
परमप्रभुया दूतं इमित
लिनाछवयेमा।
- 6 परमप्रभुया दूतं इमित
लिनायंकीबलय्
इमिगु लें खिउंसे व चुल्लुसे
च्वनेमा।
- 7 जि छुं मयाकं
इमिसं जितः जाः ख्वल
जिं छुं मयाकं
इमिसं जिगु निति गाः म्हल्ल।
- 8 उकिं इमिसं थाःगाः
कायेमफयेक आकाझाकां
इमिगु नाश जुइमा।
- इपि थःम्हं खःगु जालय्
थःपि हे लायेमा,
इपि थःम्हं म्हगु गालय्
थःपि हे लायेमा।
- 9 अले जि परमप्रभु खनाः
लयताये वयकलं जितः बचय्
यानादीगुलि
जि वयकः खनाः लयताये।
- 10 जिं दुगुगलनिसें वयकःयात
तःधंकाः धाये,
“हे परमप्रभु! छि थें ज्याःम्ह
सुं नें मदु।
छिं बमलाःपिन्त बल्लाःपिपाखें
बचय् यानादी।
अले चीमि व ग्वाहालि मदुपिन्त
इमित क्वत्यलेत स्वइपिपाखें
बचय् यानादी।”
- 11 मभिंपि मनुतयसं जिगु विरोधय्
साक्षी बियाजुइ।
जिं सि हे मस्यगु खँय्
इमिसं जितः दोष बी।
- 12 इमिसं जिगु भिगु ज्याया पलेसा
जितः मभिं याइ।
जिगु नुगः तसकं क्वतुनी।
- 13 अयत्नं इपि उसॉय मदुबलय्
जि दुःखं च्वना,
जि नयेगु त्वःता,
जिं इमिगु निति प्रार्थना याना।
- 14 जिं थः पासा व
दाजुकिजाया निति थें
प्रार्थना याना,
जिं थः हे मांया दुःखं च्वना थें
इमिगु निति दुःखं च्वना।
- 15 अयत्नं जितः दुःखं जूबलय्

- इपि फुक्कं लयताल
इपि फुक्क जाना: जित:
लायबुयाजुल।
म्हमस्यपिन्सं तक् जित:
दिपा: मदयेक
हयक्का: वयाच्चन।
- 16 इमिसं जित: हेस्याना:
क्वह्वाका जुल।
इमिसं जित: बेक्व: मिखां
स्वयाजुल।
- 17 हे परमप्रभु,
गुबलय् तक् थथे छुं मयासें
स्वया जक् च्वनेगु?
जित: इपिपाखे बचय यानादिसँ।
जित: थुपि सिंहपाखे
बचय यानादिसँ।
- 18 अले जिं त:धंगु सभाय्
छित: सुभाय् बी।
जिं सकसिगुं न्हा:ने छित:
त:धक्के!
- 19 जिमि शनूतयत् जि बगुलिइ
लयतायके बियादी मते।
म्वायक् म्वायक् जित:
महीपि मनूतयत् जिगु दु:खय्
लायबुइके बियादी मते।*
- 20 इमिसं मिलयचलय्
जुयाच्चनेगु ला
खेँ हे ल्हाइ मखु।
बः मिलयचलय् जुयाच्चपिनिगु
विरोधय् मखुगु मखुगु
खेँ ल्हाना जुइ।
- 21 इमिसं तत:सलं जित:
दोष बिया: धाइ,
“छु छु यात धका: जिमिसं
थ:गु हे मिखां स्वयेदत,
बल्ल लात का!”
- 22 हे परमप्रभु,
छिं थ्व फुक्क खेँ स्यु,
उकिं सम्क च्वनादी मते
जिपाखे तापाक झायादी मते।
- 23 हे परमप्रभु, जि परमेश्वर!
दनादिसँ,
जित: बचय यानादिसँ।
जिगु पंलिना: नवानादिसँ।
- 24 हे परमप्रभु, छि धर्मीम्ह ख:,
जि दोष मदुम्ह ख: धका:
क्वनादिसँ।
जिमि शनूतयसं जित: लायबुइ
मफयेमा।
- 25 “आहा! झीसं मनंतुना थे
झीत दत” धका:
इमित धायकेबियादी मते।
“झीसं वयात म्वा:म्वाकं नुनेधुन”
धका: इमित धायकेबियादी मते।
- 26 जित: दु:ख जुबलय्
लायबुयाजुपि फुक्कं
आशां घायेमा,

* 35:19 झ:२१९ भज ६९:४; यहू १५:२५

- थःपिन्त जि स्वयाः तःधं धकाः
 जूपि फुक्कं न्हाय् वंकाः
 मछाला जुइमालेमा।
 27 जि दोष मदुह् खः धकाः
 न्याय जुगु स्वयेत पियाच्वंपि
 फुक्कं लयतायेमा,
 अले लिसा लिसा कयाः
 धयाच्वनेमा,
 “परमप्रभु गुलि तःधं!
 थःदासया भिं जूगुलिइ
 वयकः लयतायादिल।”
 28 अले जिं सकसितं
 छिगु न्यायया खँ कने।
 न्हियान्हितं छितः तःधके।

36

- न्हाबलें दयाच्वनीगु माया
 दाऊदया भजन
 1 दुष्टतयगु दुनुगलनिसे
 पाप हाला हइ।
 इमिके परमेश्वरयागु ग्याःभय भ्याः
 भचा हे दइ मखु।[☆]
 2 इमिसं थःपिन्त तसकं तःधं
 तायकाजुइगुलि
 परमेश्वरं इमिगु पाप खनी मखु,
 अले दोषी ठहरय् यानादी मखु
 धकाः च्वनी।
 3 इमिगु न्हागु खँ नं
 मभिगु जुयाच्वनी।
 इमिसं भिगु व गतिलाःगु ज्या
 धयागु हे याइ मखु।
 4 लासाय् ग्वारातुलीबलय् तक नं
 इमिसं मभिगु ग्वसाः ग्वयाच्वनी।
 इमिगु ज्या छुं नं भिगु मदु।
 मभिगु यायेत धाःसा
 इपि छपलाः हे लिचिली मखु।
 5 हे परमप्रभु!
 छिगु न्हाबलें दयाच्वनीगु माया
 आकाश थें तःधं।
 अले छि विश्वास याये बहःम्ह खः
 धयागु खँ
 सुर्पाय् स्वयाः नं पुलाः वं।
 6 छि धमीम्ह खः धयागु खँ
 पहाड थें धिसिला,
 छिगु न्याय समुद्र थें तःजाः।
 छि मन् व पशुतयगु बिचाः यानादी।
 7 हे परमप्रभु! गुलि तःजि
 छिगु मदिक्क दयाच्वनीगु माया!
 छिगु पप्या किचलय्
 मनूतयसं शरण कयाच्वंगु दु।
 8 छि इमित गाक्क
 नकेबियाच्वनादीगु दु।
 छि थःगु लसताया खुसिं
 इमित लः त्वकेबियाच्वंगु दु।
 9 छि फुक्क जीवनया मुहान खः।
 छिगु जलं हे जिमिसं
 खंकाच्वना।

- 10 छितः माया याइपिन्त
छिगु सदां दइगु माया
प्वकादिसँ।
छितः मानय याइपिन्त न्याय
बियादिसँ।
- 11 तःधंछुना जुइपिन्त जितः
हयक्कायके बियादी मते,
अले दुष्टतयत जितः
लिकेबियादी मते।
- 12 स्वयादिसँ इपि क्वःदल।
इपि आः गुबले नं
दनावये मफयेक क्वःदल।

37

- भिगु व मभिगु ज्याया लिच्चः
दाऊदया भजन
- 1 मभिपि खनाः
हीमी चाये मते
मभिगु ज्या याइपिलिसे
नुगः मुइके मते।
- 2 चाँय थें इपि याकनं गनावनी,
स्वां थें इपि याकनं
इवाः जुयावनी।
- 3 परमप्रभुयात विश्वास या,
अले भिगु या
अले परमेश्वरं बियादीगु देशय्
च्वनाः सुरक्षित जुयाच्चँ।
- 4 परमप्रभुनापं लयताया च्वँ!
परमप्रभुं छं मनंतुगु पूर्वकादी।
- 5 थःगु जीवन परमप्रभुयात
लःल्हानाब्यु,
वयकःयात विश्वास या,
अले वयकलं छन्त
खाहालि यानादी।
- 6 वयकलं छंगु विश्वासयात जः थें
अले छ सत्यमह खः धकाः
न्हिनयसिया निभाः थें
कयनादी।
- 7 सह यानाः परमप्रभुयात
पियाच्चँ
मनृतयसं याना जूगु ज्याखँ
व इमिगु मभिगु खसाः खनाः
हीमी चाये मते।
- 8 तंचाये मते,
तयात त्वःताछ्व।
हीमी चाये मते,
थुकि मभिपाखे न्ह्याकी,
9 मभिपि मनृतयत
नाश यानाछ्वइ।
परमप्रभुयागु लँ स्वयाच्चँपि
परमप्रभुं बियादीगु देशय्
च्वने दइ।
- 10 मभिपि याकनं मदयावनी,
छिमिसं मालाः स्वःसां
खँके फइ मखु।
- 11 क्वमिल्लुपिन्सं धाःसा
देशय् अधिकार याइ,

अले इमित तःधंगु सुख
शान्ति दइ।[☆]

- 12 मभिपिन्स भिपिन्त स्यकेत
जाः ग्वयाजुइ, अले इमित
बेक्चः मिखा स्वयाजुइ।
- 13 परमप्रभु मभिपि खनाः न्हिलादी,
छायधाःसा वयकलं स्यु,
इपि याकनं नाश जुयावनी।
- 14 मभिपिन्स नये मखपि
व चीमिपिन्त न्हकेत
व भिगु लैय् जुयाच्च्विन्त स्यायेत
थःगु तरवार ल्हनी,
अले धनुष वाण तप्यंकी
- 15 तर इमिगु तरवारं
इमिगु हे छातिइ सुइ,
अले धनुष वाण त्वधुली।
- 16 मभिपिन्के यक्व दुगु स्वयाः
भिपिन्के भतिचा जक
दुगु हे बांलाः,
- 17 छायधाःसा मभिपिनिगु शक्ति
नाश जुयावनी।
परमप्रभुं भिपिन्त बल्लाकादी।
- 18 परमप्रभुं भिपि मन्तयत
न्हियान्हिथं बिचाः
यानातयादीगु दु
इपि परमप्रभुं बियादीगु सर्बय
सदां च्वने खनि।
- 19 आपतया इलय्
इमित दुःख जुइ मखु,
अनिकालया इलय्
इमिसं लुधंक नयेदइ।
- 20 मभिपि मन्त नाश जुयावनी।
परमप्रभुयात महीपि मन्त
गुँस्वां थें तनावनी,
अले कुँ थें इपि मदयावनी।
- 21 मभिपि मन्तयसं त्यासा कयाः
गुँसं पुली मखु
भिपिन्सं दुगुगलनिसे बी।
- 22 परमप्रभुं आशिष बियातःपिन्सं
पुथ्वीइ अधिकार याइ,
वयकलं सराः बियातःपि धाःसा
नाश जुइ।
- 23 परमप्रभुयात मन्तयगु लँपु
यत् धाःसा
वयकलं इमिगु पलाः
धिसिलाकादी।
- 24 इपि लुफि हाःसां
ग्वतुलि मखु,
छायधाःसा परमप्रभुं इमित
ल्हाः ज्वनाः थकयादी।
- 25 जि बुयाः बुरा जुइ धुन
जि आः तक न
भिं मन्यात

परमप्रभुं त्वःतादीगु मखंनि,

न त इमि मस्तयसं पवनाः

नयेमाःगु हे खना।

26 इपि न्हाबलें नुगः हःपि

व दुनुगलं बीपि खः,

इमि मस्तयत सुभाय् दइ।

27 मभिगु ज्या त्वःति,

भिगु ज्या या।

छिपि न्हाबलें

परमेश्वरं बियादीगु देशय्

चवने खनि।

28 छायधाःसा परमप्रभु

सत्य यःम्ह खः,

वयकलं थःत विश्वास याइपिन्त

गुब्बसं त्वःतादी मखु।

वयकलं इमित न्हाबलें

बचय् यानादी।

मभिपि मनुतय् सन्तान धाःसा

नाश जुइ।

29 भिपि मनुतयसं

परमेश्वरं बियादीगु देशय्

अधिकार याइ।

अले अन न्हाबलें चवनी।

30 भिम्ह मन्या म्हुतं

न्हाबलें ज्ञानया खँ पिहां वइ,

वयागु मेचं

न्हाबलें सत्य नवाइ।

31 परमेश्वरयागु व्यवस्था

वयागु नुगलय् दयाचवनी,

वयागु पलाः गुब्बसं चुलुइ मखु।

32 मभिम्ह मनुखं

न्हाबलें भिम्ह मन्या

चेवा याना जुइ,

अले वयात स्यायेत स्वयाचवनी।

33 परमेश्वरं मभिम्ह मन्यागु ज्या

ताःलाके बियादी मखु,

अले न्याय याइबलय्

भिम्ह मन्यात

दोषी ठहरय् यानादी मखु।

34 परमेश्वरयागु लें स्व,

वयकलं धाःथें जु,

वयकलं छिमित देश बियाः

तःधंकी।

अले मभिपि मनुत नाश जुगु

छिमिसं स्वये खनि।

35 जिं छम्ह तसकं ग्यानापुम्ह

व दुष्टम्ह मनु खना।

व मनु सिमा थें

थःगु थासय् तःधनाजुल।

36 छुन्हु जि उछे वनाबलय्

जिं वयात स्वयाबलय्

व ला अन मद्।

जि वयात मालां नं लुइके मफुत।

37 दोष मद्पुम्ह मन्यात बिचाः या,

अले भिम्ह मन्यात

बांलाक स्व,
मिलय्चलय् जुयाच्चनिपि मनूतय्
सन्तान दइ।
38 मभिपि मनूत धाःसा
फुक्क नाश जुयावनी,
इमिगु सन्तान फुक्क मदयावनी।
39 भिपि मनूतयत् परमप्रभुं
स्वयादी,
दुःखया इलय् वयकलं इमित
उद्धार यानादी।
40 परमप्रभुं इमित
खाहालि यानादी
अले बचय् यानादी,
वयकलं इमित मभिपि मनूतयपाखे
बचय यानातयादी,
छायधाःसा इपि
वयकःया शरणय् वइ।

38

दुःखय् लानाच्चंमह मनूया प्रार्थना
दाऊदया भजन
1 हे परमप्रभु,
जितः तमय्
ब्वःबियादी मते।
थःगु तच्चःगु तमय्
जितः सजौय बियादी मते।
2 छि जितः थःगु वाणं
घाःपाः यानादीगु दु।
छि थःगु लहाः
जिगु म्हय तयादीगु दु
3 छि तंम्वयादीगुलि
जि म्हमफय् धुंकल।
जिगु पापं यानाः
जिगु क्वेयं न्यले धुंकल।
4 जि म्ह छमहं पापय दुने धुन।
लहनां लहने मफयक
थ्व इयातइ धुंकल।
5 जि मूर्खं जुयागुलि
जिगु घाः ध्वगिनाः
नवये धुंकल।
6 जि थस्वये मफये धुन,
जिगु म्ह छमहं स्याये धुंकल।
न्हिच्छि न्हिच्छि जि ख्वयाः
सनाजुयाच्चना।
7 जिगु म्ह छमहं ज्वर वयाः
पुनाच्चंगु दु।
जि सी थें च्वने धुंकल।
8 जिगु म्ह छमहं न्यले धुंकल,
म्ह छमहं चाःतुलावने धुंकल,
जिगु स्याः नुगलं
इसुकाः पिज्वयाच्चंगु दु।
9 हे परमप्रभु,
जिं छु मन्तुनागु खः धकाः ला
छि सि हे स्यु,
जिगु इसुकाः नं
छि न्यनादीगु दु।
10 जिगु नुगः भारा-भारा

- मिनाच्च्वंगु दु,
जिगु बल तनावने धुंकल,
जि मिखां नं मछुयावने धुंकल।
11 जि पासापि व थःथितिपि नं
जिगु ल्वचं ग्यानाः
तातापानाज्इ धुंकल,
जिगु छेंजःपि हे नं
सतीक मवये धुंकल।
12 जितः स्यायेत स्वयाच्च्वंपिन्सं
थुबलय् हे जाः ग्वयाच्च्वंगु दु,
जिगु मभिं तनाच्च्वंपिन्सं
जितः सिधय्केगु ख्याच्च्वः
बियाच्च्वंगु दु।
न्हियान्हिथं इमिसं जिगु विरोधय्
जाः ग्वयाच्च्वंगु दु।
13 इमिगु ख्याच्च्वः न्येयं
जि ख्वाय् जुयाबी धुन।
इमिगु न्हाःने
जि नवाये मफुम्ह पाकः
जुयाबी धुन।
14 सुयागु खँ मन्यनेगु हे
बांलाः ताये धुंकल,
अले सुयातं छुं हे
लिसः मबी धुन।
15 हे परमप्रभु,
जिं आः छितः हे जक
पियाच्च्वनागु दु।
हे परमप्रभु, जि परमेश्वर!
छिं जितः लिसः बियादी।
16 जिमि शन्नतयत् जिगु दुःखय्
लायबुइके बियादी मते,
जि बमलाःगुलिइ
इमित लयतायके बियादी मते।
17 जि क्वदलेय्यंगु दु,
मदिकक जितः स्यानाच्च्वंगु दु।
18 जिं जिगु पाप नालाकाये,
जिं यानागु ज्याख्वय्
जितः दुःख ताः।
19 जिमि शन्नत जि स्वयाः
यक्व बल्लाः,
गुलिखे शन्नत ला
म्वायकं म्वायकं
जितः महीपिं नं दु।
20 इमिसं जिगु भिगु
ज्याया पलेसा
जितः मभिं यानाच्च्वंगु दु।
अले जिं भिगु ज्या यानागुया
विरोधय् जुयाच्च्वंगु दु।
21 हे परमप्रभु,
जितः त्वःतादी मते
हे परमेश्वर,
जिपाखें तापानादी मते
22 जितः बचय् यानादीम्ह
जि परमप्रभु!
याकनं झायाः जितः
ग्वाहालि यानादिसें।

39

- मन्तयगु आयु चिहाकः
 दाऊदया भजन, लय तइम्ह यदत्तनया निति
 1 जि थःम्हं थःत धया,
 “जि थःम्हं यानागु ज्या यात
 बांलाक टुवाले,
 अले जिगु म्हतुं
 पाप नवाकेबी मखु।
 मभिपिं मन्तु न्हाःने दइबलय
 जि पिचा तयाः म्हुतुवाः तिनाच्वने।”
- 2 जि अथे नमवासे च्वनाबलय
 अज्ज ला भिगु खँ तक नं
 नमवासे च्वनाबलय
 जितः झन सह याये
 थाक्यावल।
- 3 जितः झन छु याये छु याये
 जुयावल।
 गुलि बिचाः यात
 उलि हे मिं प्थे जुयावल।
 अले जिं थथे मघासे
 च्वने मफुत,
- 4 “हे परमप्रभु!
 जिगु जीवन गुबलय फुइ धकाः
 क्यनादिसैं।
 जि गुबलय तक भ्वानाच्वनी,
 अले जिगु जीवन पलखया लागि
 जक खः धकाः
 जितः सीकेबियादिसैं।
 जितः धयादिसैं, जि गुबलय सी?
 5 छि जिगु जीवनयात
 गुलि चिहाकः यानादियागु!
 छिगु न्हाःने ला
 जिगु आयु छु हे खः धकाः!
 छिगु न्हाःने ला
 जिगु आयु छु हे मखु।
 मन्तयगु जीवन ला
 छम्ह सासः जक हे खनि।”
- 6 मन्तु ला किचः थें हे
 थुखे उखे जइ।
 इमिगु ज्याया छुं हे मू मदु।
 इमिसं धन-सम्पत्ति मुंकी,
 तर सुनां काइ धकाः
 इमिसं मस्यु।
- 7 उकि हे परमप्रभु,
 जि छुक्रियागु आशा यायेगु?
 जिगु आशा धयागु ला
 छि हे जक खः।
- 8 जिगु पापपाखें
 जितः बचयु यानादिसैं।
 मूर्खतयसं जितः हिस्याये
 मफयेमा।
- 9 जि सुम्क हे च्वने,
 जि छसः न नवाये मखु।
 छाथथाःसा जितः
 छि हे थथे यानादीगु खः।
- 10 अयतं आः जितः
 मेगु सर्जीय बियादी मते।
 छिगु ल्हाःया च्वतं जि सीन।
- 11 छि मन्तयत इमिसं याःगु

पापया निति ब्वःबियादी,
अले सजोय बियादी।
इमिगु सम्पत्तियात किलं नः थे
नाश यानादी।
मनूत धयापि ला धात्थे हे
छम्ह सासः जक खनि।

12 हे परमप्रभु,
जिगु ख्वःसः न्यनादिसँ।
जि ग्वाहालिया निति यानागु
प्रार्थना न्यनादिसँ।
छाय्धाःसा छिगु निति
जि नं जिमि तापाःबाज्यापि थे
निन्ह्यन्हुया पाहां जक खः।
13 जि सिनावने न्हाः,
जिगु नां मदयावने न्हाः हे
जिपाखें छिगु तं चीकादिसँ।
अले जि हाकनं लय्ताये फयेमा।

सेला

40

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
दाऊदया भजन
1 जि आयसबुसे ग्वाहालिया निति
परमप्रभुयात पिया।
अले तिनि वय्कलं जिपाखे
न्हायपं बियादिल,
अले जिगु प्रार्थना न्यनादिल।
2 वय्कलं जितः
ग्यानापुगु गालं थकयादिल,
वय्कलं जितः
भ्यातनालं लिकयादिल,
वय्कलं जितः
हयाः ल्वहँतय् थनादिल,
अले धस्वानाच्चवेत
धिसिलाःगु थाय् बियादिल।
3 वय्कलं जितः
छपु न्हगु म्ये स्थनादिल,
झी परमेश्वरयात तःधंकाः
हालेगु म्ये।
यक्वसिनं हे थ्व खनी,
अले भय काइ।
अले इमिसं परमप्रभुयाके
भलसा तइ।
4 धन्य खः व मनू,
गुम्हयसिनं परमप्रभुयाके भलसा तइ,
गुम्हयसिनं मूर्ति पुजा याइ मखु,
अले गुम्ह मखुपि घःतयत
पुजा यानाजुइपिलिसे जुइ मखु।
5 हे परमप्रभु जि परमेश्वर!
छि जिमिगु निति यक्व हे
अजू चायापुगु ज्या यानादीगु दु।
छि जिमिगु निति ल्याः खानां
ल्याः खाये मफयेक
अजू चायापुगु खसाः
खयादीगु दु।
छि थे ज्याःम्ह सु हे मदु।
छि यानादीगु ज्या कन धाःसा
गुबलें नं सिधइ मखु।
6 छि जितः थ्व खँ

थइके बियादिल,
जिगु न्हायुपं चायकादिल,
बलि बीगु व छायछी यायेगु ज्या
छि लयमता,
छि होमबलि व पापबलि नं
ययकामदी।
7 उकिं जिं लिसः बियाः धया,
“जिं वये धुन, व्यवस्थाय
जिगु बारे च्वया तः थें।

8 जिं परमेश्वर!

छितः यःकथं

ज्या यायेगुलिइ हे

जिं लयताः।

छिं स्यनादीगु खँ

जिं थःगु नुगलय तयागु दु।”^७

9 हे परमप्रभु,

तःधंगु सभाय जिं सकसितं

छि जिमित बचय यांनादीम्ह खः

धकाः न्यंका।

छिं सि हे स्यु, ध्व खँ कनेत

जिं गुबलें नं लिचिले मखु।

10 जिं छिं बचय यांनादीगु

भिगु खँ जिगु नुगलय जक

सूचका मतया।

जिं न्हाबलें छि विश्वास

याये बहःम्ह

व मुक्ति बीम्ह खः धकाः

कनाजुयागु दु।

तःधंगु सभाय नं जिं

छिगु सदां दयाच्वनीगु

दया माया

व छि विश्वास याये बहःम्ह खः

धयागु खँ कनाजुयागु दु।

11 हे परमप्रभु!

छिं जितः दया माया यांनादीगु

गुबलें त्वःतादी मते।

छिगु सदां दयाच्वनीगु

दया माया व विश्वासं

जितः सदां बचय यांनातयेमा।

12 जिगु प्यखें ल्याः खानां

ल्याः खाये मफयेक

दुःखत दु।

जिगु पाप थुलि अप्वये धुंकल,

जिं आः छुं हे मखने धुन।

जिगु छेनय दुगु सँ स्वयाः

अप्वः दु ध्व।

जिगु नुगः हे क्वतने धुंकल।

13 हे परमेश्वर!

जितः बचय यांनादिसँ।

हे परमप्रभु!

जितः ग्वाहालि यायेत

याकनं झार्सें

14 जितः स्यायेत स्वःपिं

लज्या चाये मालेमा,

अले इतिमिति कनेमा।

जिगु दुःखय लयतायाजुपिं

लिज्यां वनेमा,

अले मछालाः जुइमा।

- 15 “हः” धकाः
जितः लायबुयाजुपि मछालाः
आछु-आछु कनाजुइमा।
- 16 छितः मालाजुइपि धाःसा
छिके लयतायाचवनेमा।
अले छि मुक्ति बीगु यःपिन्सं
सदां थथे धयाचवनेमा—
“परमप्रभु गुलि तःधीं!”
- 17 तर जि ला चीमिम्ह
व छुं मदुम्ह मनु खः।
हे परमप्रभु,
छि जितः उद्धार याइम्ह
व जिम्ह परमेश्वर खः।
जितः ग्वाहालि यायेत
याकनं झासँ।*

41

- उसौंय् मदुम्ह मन्या प्रार्थना
दाऊदया भजन
1 धन्य खः इपि,
गुपिन्सं छुं मदुपिनिगु च्यूताः काइ।
इमित दुःख जुइबलय्
परमप्रभुं ग्वाहालि यानादी।
2 परमप्रभुं इमिगु रक्षा यानादी,
अले इमिगु ज्यान
बचय् यानादी।
वय्कलं इमिगु जीवनयात
सुथालाकादी।
अले इमि शत्रुतयपाखे
इमित बचय् यानादी।
3 परमप्रभुं इमित उसौंय्
मदइबलय्
सुसाःकुसाः यानादी।
अले लायकादी।
4 जि धया, “हे परमप्रभु,
जि छिगु विरोधय् पाप याना।
जितः दया यानादिसँ,
अले लायकादिसँ।”
5 जिमि शत्रुतयसं
जि याकनं सीमा,
अले सकसिनं जितः ल्वःमंका
छवयेमा धकाः धयाजूगु दु।
6 जिमि पासापि धकाः
स्वःवइपिन्सं नं जिगु
मभिगु खँ जक मुंकाः यंकी,
अले न्द्वाम्हयसितं न्यंका जुइ।
7 जितः महीपिन्सं नं थवंथवय्
जिगु खँ स्वांपुया जुइ।
इमिसं जिगु मभिगु
बिचाः याना जुइ,
8 “वयात तःल्वचं कःगु दु,
व आः लासां हे दनावये
फइ मखुत।”
9 छपाः हे भुइ नयाम्ह जिमि
छम्ह स्याःन्याःम्ह पासा तकं
जिगु विरोधय् वन।

वयात जिं तसकं विश्वास
यानातयागु खः।^{१०}

- 10 हे परमप्रभु!
जितः दया यानाः
हाकनं लायकादिसैं।
अले जिं जिमि शनूतयके
पलेसा काये।
- 11 जिं स्यु छि जिलिसैं
लयतायादीगु दु,
छायधाःसा छिं इमित
जितः त्याकेबिया मदी।
- 12 छि जितः ग्वाहालि यानादिल,
छायधाःसा छिं दोष मटुम्ह खः।
छि जितः सदांया निति
थःलिसैं तयादिल।
- 13 परमप्रभु,
इसाएलया परमेश्वरया
प्रशंसा या।
आः, अले न्हाबलैं।
आमेन! आमेन!^{१३}

निगगू ब्व

42

भज ४२-७२

- परमेश्वरया निति प्याःचाः
कोरह वंशयापिनिगु माश्किल,
लय तस्महयसिगु निति
1 हे परमेश्वर!
गथे चल्ला
खुसिया लःया निति
प्याः चाइ,
जि नं छिगु निति अथे हे
प्याः चायाच्चवनागु दु।
- 2 जि परमेश्वरया निति,
म्वाःम्ह परमेश्वरया निति
प्याःचायागु दु।
- जि गुबलय वनाः परमेश्वरयात
नाप लाये दइ?
- 3 ख्वबि हे जिगु चान्हिया
नसा जुयाबी धुकल।
मनूतयसं जितः न्हाबलैं थथे
धयाः हायकीगु,
“छं परमेश्वर गन दु?”
- 4 न्हापाया खैं लुमकीबलय
जिगु नुगः तज्यानावइ।
उबलय जि मनूतयगु पुचःलिसे
जुइगु खः।
मनूतय न्हाबलुवाः जुयाः
प्रशंसाया म्ये हा हां,
लयतातां परमेश्वरया देगलय
वनेगु।
- 5 जिगु नुगः छाय थपायसक क्वतुंगु?
जि छाय थपायसकं नुगः मछिगु?
जिं अज्ज नं परमेश्वरयाके
आशा तयाः वय्कःयात,

जितः बचय् याइम्हयसित तःधके।

6 जिगु नुगः तसकं क्वतुंगु दु।
उकिं जिं छितः यर्दनया लागां,
हेर्मोन पर्वत व मिसार डाँडाया
च्वकां लुमंकागु दु।

7 ग्यानापुसे च्वंगु
क्वब्वाःलःया सः
जिगु न्हाःने दु।

छिगु समुद्रया तःधंगु लब्बुं नं
जितः नुनाब्यगु दु।

8 न्हिनय् ला परमप्रभुं जितः
थःगु माया क्यनादी,
अले चान्हय जिं जितः
जीवन बियादीम्ह परमेश्वरयात
तःधकाः वयूकःया म्ये हाले।

9 जिं जिगु ल्वहंथी
परमेश्वरयात धाये,

“छिं जितः छाय्
ल्वःमंकादियागु?

शत्रुतयसं क्वत्ययकाः,
जिं छाय् ख्वयाजुइमाःगु?

10 इमिसं नागःतुगः याइबल्य
जिगु वपिक्वेय् हे
त्वःधुं थें जुइगु,
इमिसं हिस्स्यानाः जितः न्यनी,
‘व, छं परमेश्वर गन दु?’ ”

11 हे जिगु मन छाय् थपायसकं
क्वतुंगु?
छाय् जितः थुलिमछि नुगः मछिसे
च्वंगु?
जिं परमेश्वरयाके आशा तये,
हाकनं जिं थः परमेश्वर
व थःत बचय् याइम्हयसित
तःधके।

43

छुत्काराया लागि प्रार्थना
1 हे परमेश्वर,
जिं दोष मद्रुह खः धकाः
क्यनादिसैं।
छितः म्हमस्यूपि
सकल मन्तपाखें
जितः रक्षा यानादिसैं।
मखुगु खँ ल्हाइपि व
दुष्टपि मन्तपाखें
जितः बचय् यानादिसैं।

2 हे परमेश्वर,
छिं हे जिगु शरण खः।
छिं जितः छाय् त्वःतादियागु?

शत्रुतयसं क्वत्ययकाः जिं छाय्
ख्वयाजुइमाःगु?

3 छिगु जः व सत्ययात
छवयाहयादिसैं,
उमिसं हे जितः लँ क्यनेमा।

अले छिगु पवित्र पर्वत सियोनेय,
छिं च्वनादीगु देगल्य
जितः हयेमा।

4 अले हे परमेश्वर,

जि छिगु वेदीइ बने।
छि जिगु लसताया मुहान खः।
जिं वीणा थाना: छिगु
प्रशंसा याये।
हे परमेश्वर, जिमि परमेश्वर!

5 हे जिगु मन
छाय् थपायसकं क्वत्गु?
जि छाय् थपायसकं
नुग: मछिगु?
जिं परमेश्वरयाके आशा तये,
हाकनं जिं थ: परमेश्वर व
थ:त बचय् याइम्हयसित त:धके।

44

रक्षाया लागि प्रार्थना
कोरह वंशयापिनिगु माश्केल,
लय् तइम्हयसिगु निति
1 हे परमेश्वर, छि यक्व न्हापा
जिमि पुर्खातयगु पालय्
यानादीगु खं
इपिपाखें जिमिसं
थ:गु हे न्हाय्पनं न्यनागु दु।

2 छि थ:गु हे शक्तिं
जाति जातियापि मन्तयत्
पितिना:
इमिगु थासय् जिमि पुर्खातयत्
तयादिल।

छि इमि शत्रुतयत् क्वत्यला:
इमित ब्वलंकादिल।

3 इमिसं तरवारया बलं देश
त्याकाका:गु मखु,
इपि थ:गु शक्तिं त्या:पि
नं मखु।

छिगु हे जव ल्हातं, छिगु हे लपां
व छिगु ख्वा:या जलं
इपि त्या:गु ख:।
छायथा:सा छि इमित
यक्कादिल।

4 हे परमेश्वर,
छि हे जिमि जुजु ख:,
छिं याक्वबयात त्याके बियादी।

5 छिगु हे बलं जिमिसं
थ: शत्रुतयत् ख्यानाछ्वये,
जिमि विरोधीतयत् जिमिसं
छिगु हे नामं न्हायतये।

6 जिं थ:गु धनुखय्
भलसा तये मखु,
जिगु तरवारं जित:
त्याकाबी मखु।

7 तर छि जिमित
जिमि शत्रुतपाखें
बचय् यानादिल,
अले जिमित मयक्कीपिन्त
लज्या चायकादिल।

8 जिमिसं न्हिच्छिं परमेश्वरया
प्रशंसा याये,
अले छित: न्हाबलें
सुभाय् बियाचवने।

9 अयत्नं छिं जिमित त्वःतादिल,
अले जिमित वचह्कादीगु दु।

आः छि जिमि सिपाइतनापं
न्हाःने झाइ मखु।

10 छि जिमित जिमि शनृतय
न्हाःने लिचिके बियादिल।

अले जिमिगु फुक्कं
जिमि शनृतयत
लाकायके बियादिल।

11 छि जिमित
मेपिनिगु आहार जुइत
फैतयत थें त्वःतादिल,

अले जातितय दथुइ जिमित
उखेलाः थुखेलाः
मदयकाबिल।

12 छि थः मनृतयत
दंक मियादिल।

इमित मियाः छितः
छुं नं फाइदा मजुल।

13 छि जिमित जिमि
जःलाखःलातयत
हेस्याके बियादीगु दु,

जिमि जःखः च्वंपिन्सं
जिमित हेपं ख्यानाः
हेबायचबाय् याइगु।

14 छि जिमित
मेगु जातितय दथुइ
ख्यालिम्बः यानादिल।
मनृतयसं जिमित खन किं
हेस्यानाः छयं संकीगु।

15 न्हियान्हिथं जि
क्वह्काच्चने माःगु दु,
जिगु ख्वाः लज्यां त्वपगु दु।

16 कुंखिनिपि
व हेस्याइपिनिगु वचनं
अले बदला काइपिन्सं यानाः
जितः थथे जूगु खः।

17 छिगु बाचायात
त्वथुलागु मदुसां
जिमिसं छितः
ल्वःमंकागु मदुसां
ध्व फुक्क जिमित जूवल।

18 जिमिगु नुगः छिपाखें
फह्यूगु मदु,
जिमिगु पलाः
छिपाखें लिच्युगु मदु।

19 अयत्नं छिं जिमित
ध्वंचातयथाय त्वःतादिल।
छि जिमित तसकं खिउंथाय्
वानाथकादिल।

20 जिमिसं परमेश्वरया नांयात
ल्वःमंकागु दुसा
अले मेपि घःतयत प्रार्थना यायेत
ल्हाः ल्हनागु दुसा,
21 परमेश्वरं थ्व खैं सि हे सी।
छाय्थाःसा वय्कलं
फुक्कसिगु नुगलय्
दुने च्वंगु खैं स्यु।

- 22 अयनं जिपि छिगु लागि
न्हिथं सी मालाच्वंगु दु।
स्यायेत हःपि फ़ैतयत् थें
जिमित व्यवहार याइगु।[☆]
- 23 हे परमप्रभु दनादिसैं!
छि छाय घनाच्वनादिया?
दनादिसैं!
जिमित सदांया लागि
त्वःतादी मते।
- 24 छाय छि मेखेपाखे
स्वयादियागु?
अले जिमित जगु दुःख व सास्ती
छाय ल्वःमकादियागु?
- 25 जिपि ला धूलय ल्वाकबुक
जूइ धुकल।
जिमिगु म्ह
चाय प्यपुने धुकल।
- 26 दनादिसैं,
जिमित ग्वाहालि यानादिसैं।
छिगु दयाया कारणं
जिमित त्वःतकादिसैं।

45

- जुजुयागु ब्याहाया म्ये
कोरह वंशयापिनिगु भजन,
लय तइम्हयसिगु निति
1 जुजुया निति थ्व म्ये
च्वयाबलय
जिगु नुगलय बाबालाःगु खँवः
भयबियावःगु दु।
जिगु मेचु नं छम्ह बांलाःम्ह
कविया कलम थें ज्ञयाब्यरगु दु।
- 2 छि मनुत मध्ये दकले
बांलाःम्ह खः।
छिगु म्हतुसिइ दया जाःगु दु।
उकि परमेश्वरं छितः
न्हाबलेंया लागि
आशिष बियादीगु दु।
- 3 हे दकले बल्लाःम्ह जुजु!
थःगु महिमा व प्रतापनापं
थःगु तरवार जँय घानादिसैं।
- 4 सत्य व न्यायया निति
थःगु साहसनापं
सवारी जुयादिसैं।
छिगु जव ल्हाति
अजू चायापुगु ज्या क्यनेमा।
- 5 छिगु च्वासुगु वाणं
छिकपिनि शत्रुतयगु नुगलय
सुइ मा!
जाति जातियापिन्सं
छिगु तुतिइ भवपुइमा!
- 6 हे परमेश्वर,
छिगु राज्य न्हाबलें दयाच्वनी।
छि थः मनुतयत् न्याय यानाः
राज्य यानादी।
- 7 छि भिगु खँ ययकादी,
मभिगु खँयात

छिं ययकादी मखु,
उकिं परमेश्वर, छिकपिनि परमेश्वरं
छितः ल्ययादीगु दु
अले छिकपिनि पासापिन्त
स्वयाः अप्वः
लयता बियादीगु दु।^४

8 छिगु वसतं मूरं
व तेजपातयागु थें नस्वाः
पिहां वः।

किसिया धँवानं
छायपियातःगु लायकुलिइ
बाजं थाइपिन्सं छितः
लयतायकी।

9 छिगु लायकुलिइ
हनेबहःपिं मिस्तयागु दथुइ
जुजुपिनि म्हायापिं नं दु,

छिगु जवपाखे
ओपीरिया लुँया तिसा
तियातःमह भम्चा दु।

10 न्यँ, हे राजकुमारी,
बिचाः या, न्हायपं ब्यु,
अले थः मनुत
व थःछँ नं लवःमंकी।

11 छंगु हिंसि खनाः
जुजु लयतायादीगु दु।
वयकः छिमि मालिक खः,
उकिं वयकलं धाःथें या।

12 टुरोसया राजकुमारी
देछा ज्वनाः वइ,
तःमिपिन्सं छंगु कृपा
कायेत स्वइ।

13 राजकुमारी लायकुलिइ दु,
व गुलि बांलाः।
वयागु वसः लुँयागु कां
थानातःगु दु।

14 वयात झःझः धाःगु वसतय्
समिलुत ल्यूल्यु तयाः
जुजुयाथाय् यंकी।

15 इपिं जुजुया लायकुलिइ लयतातां
दुहा वनी।

16 छिकपिनि कायपिन्सं
छिकपिनि पुर्खातय्गु
थाय काइ,

इमित छिं सारा संसारयापिं
राजकुमार दयकादी।

17 जिं पुस्तां पुस्ता तक
छिगु नांयात तःधकातये
थुकिं जाति जातियापिन्सं
छितः न्हाबले तःधकी।

46

परमेश्वर
झीगु शरण कायेगु थाय व बल
कोरह वंशयापिमिगु भजन, लय् तइमहयसिगु निति –
अलामोत * धाःगु राग्य् हालेगु

४ 45:7 ४५:६-७ हिब १:८-९

* 46: ४६:० अलामोत छगुकरंया राग खः

1 परमेश्वर झीगु शरण
कायेगु थाय् व बल खः,
अले दुःखया इलय्
अःपुक दइगु ग्वाहालि खः।
2 अथे जुयाः पृथ्वी हे
लिगिलिगि संसां
अले पर्वतत समुद्रय् कुतुं वंसां
झीपि ग्याये मखु।
3 समुद्र थ्वयक हाःसां
अले ब्वाइंया वःसां
उकियागु किसिद्रम्बलं पहाडत
वाराक्वारा संसां
झीपि ग्याये मखु।

4 छगु खुसि दु
गुकियागु लःधालं
परमेश्वरया शहर,
दक्चसिबय् तःधंह च्वनादीगु
थाय्यात लयत्तायकी।
5 परमेश्वर व शहरय्
च्वनादीगु दु
व गुबलें नाश जुइ फइ मखु।
सुथ न्हापां हे परमेश्वरं उकियात
ग्वाहालि बियादी।
6 जाति जातियापि मन्तय् दथुइ
तसकं हल्लाखल्ला जुल,
राज्य-राज्य लिगिलिगि सनाः
क्वःदल
वयकलं थःगु सः पिकयादिल,
पृथ्वी नायावन।

7 दक्च शक्ति दुम्ह
परमप्रभु झील्लिसे दी,
याकूबया परमेश्वर
झी शरण कायेगु थाय् खः।
8 वा, परमप्रभुया ज्या स्व,
वयकलं संसारय्
गुकथं नाश हयादिल।
9 वयकलं संसारया
फुक्क थासय् लडाइँ दिकादी।
वयकलं धनुष व भाला
त्वथुलादी।
अले ढालयात मिइ
छवयकार्बी।
10 “सुम्क च्वैं!
जि परमेश्वर खः धकाः सीकि!
जितः फुक्क जातियापिन्सं
तःधंकी,
संसारय् न्यंकभनं जितः तःधंकी।”

11 दक्च शक्ति दुम्ह
परमप्रभु झीनापं दी,
याकूबया परमेश्वर झीगु
शरण कायेगु थाय् खः।

सेला

सेला

- 1 हे जाति जातियापि
फुक्क मनुत, लहा:पा था।
तत:सलं परमेश्वरया जयजय या!
2 दक्कसिबय् त:धंम्ह
परमप्रभुलिसे झी ग्यायेमा:,
वय्क: पृथ्वी न्यंकया
त:धंम्ह जुजु ख:।
3 वय्कलं जाति जातियात
झीगु अधीनय् हयादिल
अले मनुतयत् झीगु पालि
त:लय लाकादिल।
4 वय्कलं झीगु लागि
सर्बय ल्ययादिल।
अले थ्व वय्क:या
य:पिनिगु निति
गर्वया खँ ख:।
5 परमेश्वर प्रशंसाया स:लिसे
सिंहासनय् च्वनादीगु दु,
परमप्रभु तुरहीया स:लिसें
सिंहासनय् च्वनादीगु दु।
6 परमेश्वरया प्रशंसा या,
भजन हा!
झी जुजुया प्रशंसा या,
भजन हा!
7 परमेश्वर पृथ्वी
न्यंकया जुजु ख:,
वय्क:यात प्रशंसा याना:
म्ये हा!
8 परमेश्वर थ:गु
पवित्र गद्दीइ च्वनादी,
वय्कलं जाति जातियात
शासन यानादी।
9 अब्राहामया परमेश्वरया
मनुतनापं जाति जातिया
शासकत मुंगु दु।
छाय्धा:सा पृथ्वीइ च्वंपि
फुक्क जुजुत
परमेश्वरया ल्हातय् दु।
वय्क: तसकं त:धंम्ह ख:।

सेला

48

- परमेश्वरया शहर, सियोन
कोरह वंशयापिनिगु भजन, लय् तइम्हसिगु निति
1 परमप्रभु त:धंम्ह ख:,
परमेश्वरया शहरय्,
वय्क:या पवित्र पर्वतय्
वय्क: प्रशंसा याये बह:म्ह ख:।
2 परमेश्वरया पर्वत सियोन
त:जा: अले बाला:।
त:धंम्ह जुजुया थ्व शहरं
संसार न्यक लसता हइ।
3 परमेश्वर थ: हे यरुशलेमया
किल्ला ख:,
उकिया रक्षा याइम्हकथं
वय्कलं थ:त क्यनादीगु दु।
4 जुजुतयसं जाना:
सियोन पर्वतय्
हमला या: वल।
5 तर उकियात खना:

- इपि अजू चाल।
इपि ग्यानाः बिस्सुं वन।
6 ग्यानाः इपि अन हे म्हाल।
मचाबू ब्यथा जूम्ह मिसा थें
इपि वाथा वाथा कन।
7 पुर्ब्यागु फसं
तशींशया जहाजत
कुचा कुचा दः थें
छिं इमित नाश यानादिल।
8 झीसं दक्व शक्ति दुम्ह
परमप्रभुयागु शहरय,
झी परमेश्वरया शहरय गथे
न्यनागु खः
अथे हे जगु नं खना।
वयक्लं श्व शहरयात
न्हाबलें रक्षा याना तइ।
9 हे परमेश्वर! छिगु देगल्यु
जिमिसं छिगु दया मायाया खँय
ध्यान बियेगु याना।
10 हे परमेश्वर फुक्क थासय
छिगु प्रशंसा जू।
पृथ्वीया फुक्क थासय
छिगु नां थयंगु दु।
छिं खःकथं न्याय यानादी।
11 सियोनयापि मनुत लयतायेमा!
छिं यानादीगु न्यायया हुनि
यह्दाया फुक्क शहर
लसतां जायेमा!
12 हे परमेश्वरया मनुत,
सियोनया प्यखेरं चाःहिलाः
खःगः धरहरा दु ल्याःखा!
13 छं अन दनातःगु पःखाः
व किल्लायात
बालाक दुवालाः स्व,
अले छं लिपाया पुस्तायात
कने फइ।
14 छायाःसा परमेश्वर न्हाबलें
झी परमेश्वर खः।
वयक्लं झीत न्हाबले
लें वयनादी।

सेला

49

- धन सम्पत्तिइ
भलसा तइम्ह मखं मनु
कोरह वंशयापिनिगु भजन,
लय तइम्हयसिगु निति
1 फुक्क मनुतयूसं न्यं,
संसारया फुक्क
मनुतयूसं न्हायपं ब्यु,
2 तःधपि व चिधपि,
तःमि व चीमि,
फुक्कसिनं थ्व खँ न्यौं
3 जिगु म्हुतुं बुद्धियागु खँ
पिहां वइ,
अले जिगु बिचाः ज्ञानं जाः।
4 जिं हितोपदेशय ध्यान बी।
अले वीणा थाणाः

जिं उकिया अर्थ कने।

5 शन्नतयसं जितः

धेरय् याइबलय्

दुःखया इलय् नं

जि ग्याये मखु।

6 इमिसं थःगु जक सम्पत्तिइ

भरोसा तइ,

अले धनयागु फुइँ क्यनी।

7 धाल्थे सुं नं मनुखं

मेमहयसित गुबलेँ म् पुलाः

त्वःतके फइ मखु,

इमिसं परमेश्वरयात

थःगु प्राणया

म् पुले फइ मखु।

8 मन्या प्राण तसकं म् वं

वं गुलि पुले फइ,

उकिं गाइ मखु।

9 व न्हाबलेँ म्बानाच्चवनी मखु,

व ध्वगिना मवनी मखु।

10 मूर्खं व बुद्धि मद्रुपिं मनूत थें

बुद्धि दुपिं मनूत

नं सिनावने हे माः,

इमिगु धन-सम्पत्ति

थः सन्तानया लागि

त्वःताबनेमाः।

11 इमिसं न्हाक्व हे

थःगु नामय् जमिन मुंक्रसां

इमिगु सदांया छें धयागु

चिहान हे खः।

इपि सदांया निति अन हे च्वनी।

12 धनसम्पत्ति दुसां

मनूत सदांया लागि

दयाच्चवनी मखु।

इपि पशु थें जुयावनी,

अले पशु थें सिनावनी।

13 थःके हे जक

भरोसा तइपिन्त थथे हे जुइ,

थःगु धन सम्पत्तिइ जक

लुधकाच्चपिन्त थथे हे जुइ।

14 इपि फै थें सिनावनी

कालं इमित नुनाछवइ।

धर्मीपिन्सं इमित शासन याइ।

इमिगु म्ह थःगु छें तापाक

चिहानय् ध्वगिनावनि।

15 तर परमेश्वरं जितः म् पुलाः

त्वःतकादी,

वयकलं जितः मृत्युयागु शक्ति

बचय् यानादी।

16 सुं मनू तःमि जुल,

वयागु छेंया गौरव

अचवावल धकाः

ग्याये मते।

17 व सीबलय् वं

थःनापं छुं नं यंकी मखु,

वयागु गौरव वं चिहानय् यंकी मखु।

18 म्बाना च्वंतले लुधनाच्चसां,

सेला

सेला

- अले मन्तयसं बांलानावःगुलि
इमित तःधकृसां
19 सीधुंकाः इपि थः पुर्खापिनापं
मिलय जू वनी।
अन इमिसं गुबलें नं
जः खनि मखु।
- 20 सम्पति दयाः नं
दुरयां मदुपि मनूत
पशुत थें सिनावनी!

50

- धात्येगु आराधना
आसापया भजन
1 दक्व शक्ति दुम्ह
परमप्रभु परमेश्वरं
पुर्बनिसें पाच्छिम तक
संसारय च्वंपि
फुक्क मन्तलिसे नवानादीगु दु,
अले सःतादीगु दु।
2 तसकं बांलाःगु सियोन पर्वतं
परमेश्वर थिनावइ।
3 इी परमेश्वर झाइतिनि,
अले वयकः सुम्क
च्वनादी मखु,
वयकःया न्ह्यःने
भस्म याइगु मि दु,
अले वयकःया छचाःखेरं
ग्यानापुगु खःफय दु।
4 थः प्रजाया न्याय यायेत
वयकलं आकाश
व पृथ्वीयात सःतादी,
5 “बलि छायाः
जिनापं बाचा च्युपि
जिमि विश्वास यायेबहःपि
मन्तयत जिथाय मुकि।”
6 परमेश्वर थः हे न्यायाधीश खः।
आकाशयात वयकःया
धार्मिकता घोषणा याकेब्यु!
- 7 “हे जिमि मन्त न्यें,
जि नवाये,
हे इयाएल,
जि छंगु विरोधय साक्षी बी,
जि परमेश्वर खः,
छिमि परमेश्वर।
8 छं जिथाय छयेहःगु
होमबलि व बलिदानया खँय
जि छन्त ब्वःबी मखु।
9 अयनं छंगु सागःयाम्ह द्रहं
वा छंगु बर्थायाम्ह दुर्पाचा
जितः म्वाः।
10 दक्व गुंपुशु
व द्रलंद्रः डौंङायापि पशुत
जिगु हे खः।
11 पहाड पहाडयापि दक्व
झगःपन्छितयत
जि म्हस्यु
अले ख्यलय च्वंपि

फुक्क प्राणीत जिगु हे खः।

12 नयेपित्याःम्ह जूगु जूसां
जिं छन्त धायेगु मखु।

संसार व उकी दूगु फुक्क
जिगु हे खः।

13 छु जिं द्रह्या ला नयेगु?
वा दूगुचाया हि त्वनेगु?

14 परमेश्वरयात सुभायया
बलि छा,
अले दकलय तःधंम्हयसिगु लागि
थःगु भाकल पूर्वकि!

15 दुःखया इलय
जितः प्रार्थना या!

जिं छन्त बचय याये,
अले छं जितः तःधंकी।”

16 दृष्टयात धाःसा परमेश्वरं
धयादी,

“जिगु आज्ञा न्यकेगु
छंगु छु अधिकार?

थःगु म्हुतुं जिगु बाचाया खँ
छाय लहायेगु?

17 छन्त जिं स्यनेकने
याःगु मयः,
अले छं जिगु वचनयात
क्वह्यंकीगु।

18 खँयात नापलाइबलय
छ खँया हे पासा जुइगु,

अले छ व्यभिचारीतनापं
मिलय जुयाः जुइगु।

19 छ मभिगु खँ लहायेत
न्दाबलें न्दाज्याः।

अले मखुगु खँ लहायेत
छ भचा नं मछाः मजू।

20 छं थः हे दाजुकिजाया
विरोधय खँ लहाइगु,

छं थः हे मांया कायया बारे
मखुगु खँ लहाइगु।

21 छं थथे याःसां
जिं छुं मधया।

जि नं छ थें हे खः धकाः
छं मतिइ तल।

आः जिं छन्त द्रुपं बी,
अले छंगु छता छता दोष
उलाः क्यने।

22 हे परमेश्वरयात ल्चमंकीपि न्यँ,
छिमिसं जितः वास्ता मयाः।

जिं छिमित कुचा कुचा
थलाः बी।

छिमित बचय याइपि
सुं हे दइ मखु।

23 सुभायया बलि
छाइम्हयसिनं हे
जिगु महिमा याइ,

अले जिगु लँयं जूपिन्त
जिं परमेश्वरयागु मुक्ति क्यने।”

51

- क्षमा या निति प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय तद्महयसिगु निति, नातान अगमवक्तो ब्वःबी धुंकाः दाऊदया पश्चातापया निति हाःगु भजन^७
1 हे परमेश्वर!
जितः दया यानादिसैं।
छायधाःसा छि सदां दया
यानादीमह खः।
जिगु पाप हयाछवयादिसैं।
छायधाःसा छि सदां मदिकक
माया यानादीमह खः।
2 जिगु फुक्क अधर्मयात
सिलादिसैं,
अले जिगु पापं
जितः शुद्ध यानादिसैं।
3 जि थःगु अपराध मानय याये,
अले जिगु पाप न्हाबले
जिगु हे न्हाःने दु।
4 हे परमेश्वर,
छि मभिं धकाः धयादीगु ज्या हे
जिं यानागु दु,
जि छिगु विरोधय जक
पाप यानागु दु,
उकिं छि जिगु न्याय
यानादीगु पायछि जू
अले जितः दोषी ठहरय यानादीगु
पायछि तायके।^७
5 स्वः, जि बूबलय हे पापी खः।
मांया प्वाथय दुबलय निसैं
पापं जाःमह खः।
6 छितः बूसानिसैं
भिं मनु जगु यः।
उकिं जितः छिगु बुद्धि बियादिसैं।
7 जि शुद्ध मजूतले
जितः हिसप घॉयनं सिलादिसैं,
अले जि च्वापु स्वयाः
तुयुसे च्चनी।
8 जितः लसता व आनन्दया खँ
हाकनं न्यकादिसैं
अले छिं त्वाथुलादीगु कचँयत
लयतायेमा।
9 जिगु पापपाखें छिगु ख्वाः
फहीकादिसैं,
अले जिगु फुक्क अधर्म
हयाछवयादिसैं।
10 हे परमेश्वर,
जिगु नुगःयात शुद्ध यानादिसैं।
अले जिके हाकनं न्हगु यानाः
क्वात्गु आत्मा दयकादिसैं।
11 जितः छिगु न्हाःनं
तापाक तयादी मते,
अले थःगु पवित्र आत्मायात
जिपाखें लित यंकादी मते।
12 छिगु मुक्तिया लसता जितः
हाकनं बियादिसैं।
अले जितः
छिगु आज्ञा मानय यायेगु मन
बियाः कःघानादिसैं।
13 अले जि पापीतयत

छिगु लँ क्यने,
इपि छिपाखे लिहां वइ।

14 हे परमेश्वर,
हे जिम्ह उद्धारकर्ता परमेश्वर,
जितः मनु स्याःगु अपराधपाखे
बचयु यानादिसँ।
अले जि छि बियादीगु
धार्मिकताया निति
लयतायाः म्ये हाले।

15 हे परमप्रभु,
जिगु म्हुतु चायेकादिसँ,
अले जि छितः प्रशंसा याये।

16 बलि छाःगुलिइ
छि लयतायादी मखु,
होमबलिइ न
छि लयतायादी मखु।

17 ख्वःगु नुगः हे
परमेश्वरया निति
ल्वःगु बलि खः।

हे परमेश्वर,
ख्वःगु व पस्ताय् चाःगु
नुगःयात
छि मयय्कादी मखु,

18 हे परमेश्वर,
सियोनयात भि यानादिसँ,
उकियात ग्वाहालि बियादिसँ।
यस्शलेमया पःखाः

हाकनं दयकादिसँ।
19 अले छि पाय्छिगु बां बीगुलिइ
लयतायादी,
व होमबलि बीगुलिइ लयतायादी,
मनुतयसं हाकनं छिगु वेदीइ
द्रहं बां बी।

52

परमेश्वरया दया माया व न्याय
दाऊदया भजन, लय तइम्हयसिगु निति – एदोमी दोएगं शाऊलयाथाय् वनाः “दाऊद अहीमेलेकया छँय वन” धकाः खँ कं वंगु इलय् दाऊदं च्वःगु
भजन।

1 अयु बल्लाःम्ह मनु!
छं छाय् मभिगु ज्या यानाः
फुइँ यानाज्इगु?

परमेश्वरया दया माया ला
सदां दयाच्चनी।[☆]

2 न्हिच्छिं छं स्यकेत
खसाः ग्वयां जुइगु,
छंगु मे ला ज्वःगु छुरि थें च्वं,
छं मखुगु खँ ल्हायेगुलिइ
तसकं जाः।

3 छं भिगु स्वयाः
मभिगु ययकाजुल,
खःगु खँ स्वयाः
मखुगु खँ ययकाजुल।

4 हे बेइमान मे,
छन्त फुक्क स्यंकीगु खँ यः।

5 छन्हु छन्त ज्वनाः
परमेश्वरं सदांया निति
नाश यानादी,

सेला

वयकलं छन्त छंगु छैनं
पित हयादी।
अले म्वाःपिनिगु थासं
छन्त हानापं ल्यहें थनाः
वान्छवयादी।

6 थ्व खनाः धमीं त ग्याइ,
इमिसं हेस्यानाः थथे धाइ,
7 “स्व, थ्व व हे मनु खः
गुह्यसिं परमेश्वरयात
थःगु किल्ला मदयक्,
तर थःगु धनय भलसा तल,
मेपिन्त स्यंकाः थः बल्लात।”

8 जि ला परमेश्वरया छैन्य च्वंगु
जैतुनया सिमा थें खः।
परमेश्वरयागु दया मायाय्
न्हाबले विश्वास याना।
9 जि न्हाबले छि
यानादीगु ज्याया निति
छितः तःधके, हे परमेश्वर!
छिकपिनि विश्वास यायेबहःपि
मनुतय न्हाःने
जि छिगु नांयात तःधके,
छायधाःसा छिगु नां भिं।

सेला

53

परमेश्वर मदु ला?
दाऊदया मशिकल, लय तइम्यसिगु निति
महलत लयकथ*
1 मूर्खतयसं नुगलय
“परमेश्वर द हे मदु”
धकाः धाइ।
इमिगु मति मभिगु दु।
इमिसं घच्चाइपुगु ज्या जक
यानाच्च्वंगु दु।
भिगु ज्या याइपिं सुं हे मदु।[☆]

2 बुद्धि दुपि सुं दु ला,
अले परमेश्वरयात मालाजुइपि
सुं दु ला धकाः
परमेश्वरं स्वर्गं क्वय मनुतयथाय्
स्वयादी।
3 इपि मखुगु लैय वने धुंकल।
इपि स्यनावने धुंकल।
भिगु याइपिं छम्ह हे
मदये धुंकल।

4 थुपि मभिगु यानाजुइपिन्सं
गुबले हे सयुकी मखु ला?
इमिसं जिमि मनुतयत मारि नये थें
नयाच्च्वन।
अले परमेश्वरया नां हे
काइ मखु।
5 थन इमित गुबले हे मजुकथं
ग्याःचिकुं भुनीं।
छायधाःसा परमेश्वरं
थःमनुतयगु विरोधय्

* 53: ५,३० महलत छगु कथंयागु भजन खः।

☆ 53:1 ५,३१-५ भज १४

☆ 53:1 ५,३१-३ रोम ३:१०-१२

घेराबियाच्वंपिनिगु क्वँय्
उछेथुखें हलाबी।
वय्कलं इमित मछालापुकाबी,
छाय्धा:सा वय्कलं
इमित त्व:तादी।

6 इस्राएलीतयगु उद्दार
सियोनं व:गु जूसा
गुलि बालाइ!
गुबलय् परमेश्वरं
थ:मनूतयगु अवस्था
हाकनं बालाकादी,
उबलय् इस्राएलया मनूत
लय्ताया: हाली।

54

शत्रुपाखें छुत्काराया निति प्रार्थना
दाऊदया मशिकल, लय् तइम्हयसिगु निति – तारं थाइगु बाजं थाना: हालेगु। जीफितयसं शाऊलयथाय् वना: “दाऊद गन सुलाच्वंगु दु जिमिसं स्यू”
धका: धा:बलय्।

1 हे परमेश्वर!

छिं थ:गु नामं जित:

बचय् यानादिसैं!

छिगु शक्तिं

जित: छुत्कारा बियादिसैं।

2 हे परमेश्वर!

जिगु प्रार्थना न्यनादिसैं!

जिगु स: न्यनादिसैं!

3 शत्रुत जिगु विरोधय्

जुयाच्वंगु दु।

ग्यानापुसे च्वंपि मनूतयसं

जित: स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।

इमिसं परमेश्वरयागु

भय मका:।[☆]

4 स्व, परमेश्वरं जित:

खाहालि यानादी।

परमप्रभु जित:

लिधंसा बीम्ह ख:।

5 परमेश्वरं जिमि शत्रुतयगु

मभिगु ज्या इमित हे

लित बियादीमा।

छिं थ:म्हं घयादी थें

इमित नाश यानादिसैं।

6 जिं छित: लय्ताया:

मेलबलि छाये हये।

जिं छिगु नांयात त:धके,

हे परमप्रभु!

छाय्धा:सा छिं भिम्ह ख:।

7 वय्कलं जित:

फुक्क दु:खकष्ट छुत्कारा

बियादिल।

अले वय्कलं जिमि शत्रुतयत्

बुकादीगु जिं खनागु दु।

55

- पासां धोखा ब्यूह
मन्या प्रार्थना
दाऊदया मश्किल, लय् तद्महयसिगु निति – तार दुगु बाजं थाना: हालीगु।
1 हे परमेश्वर,
जिगु प्रार्थना न्यनादिसँ।
ग्वाहालिया निति यानागु
जिगु इनाप
मन्यंसे च्वनादी मते।
2 जिगु सः न्यना:
लिसः बियादिसँ।
जितः तःधंगु दुःखकष्टं
ल्हाःवयाच्वंगु दु।
3 शनूतयगु ख्याच्वलं
जि ग्यानाच्वनागु दु
मभिपि मनूतयगु बेक्वः मिखां
जितः दुःखकष्ट बियाच्वंगु दु।
इपि जि खनाः तंचाःगु दु
अले जितः तसकं मययकूगु दु।
4 जिगु नुगः ग्याःचिक्कं
जाये धुंकल।
सी धकाः नं ग्याये धुन।
5 ग्यानाः जि थुरथुर खाये धुन
जिगु मह्य ज्यु मदये धुंकल।
6 अले जि धया,
“जिके सुकूभतुयाके थें
पपू दुगु जूसा
ब्वयावनाः मन याऊकं
च्वनेगु खः।
7 तापाक्क ब्वयावनाः
मस्भूमिइ च्वनेगु खः।”
8 ग्वःफय् व वाफसं बिस्सुं वनाः
थःगु बासय् च्वनेगु खः।
9 इमित नाश यानादिसँ,
हे परमप्रभु।
इमिगु दथुइ थवंथवय् खँ
ल्वाकःबुकः यानाबियादिसँ।
छायधाःसा जि शहरय्
ल्वापु व धाराधुस्र जूगु
खनागु दु।
10 चान्हि इमिसं
शहरया पःखालय् गयाः
पाः बी।
शहरया दुने धाःसा
ल्वापुख्यापु व मभिं मज्यु
फुक्कं ज्ञयाच्वनी।
11 शहरया दुने फुक्क थासय्
नाश जक दु,
अनया लँय् ल्वापु
व ख्यापु धयागु गुबले मप्वं।
12 जितः महीपि
जिमि शनूत मखु,
इमित ला
जिं सहयाना च्वने फु।
जितः मभिकाच्वपि
जिमि शनूत मखु,
इपिलिसे ला

- जि बिस्युं जुइफ़।
 13 व ला छ खः,
 जि हे ज्वलिज्वःम्ह,
 जिमि पासा,
 जिमि स्याःन्याःम्ह पासा।
 14 जिमि दथुइ
 फुक्क खँ ब्या।
 जिपि न्हाबलें नापं
 परमेश्वरया छैय वनेगु खः।
 15 जिमि शत्रुतयत्
 आकाझाकां कालं काःवयेमा,
 म्वाःम्वाकं हे
 इपि पातालय वनेमा।
 छायधाःसा इमिगु नुगः
 मभिगु खं जाः।
 16 जिं परमेश्वरयात
 ग्वाहालिया निति प्रार्थना याये।
 वयकलं जितः बचय यानादी।
 17 सुथय, न्हिनय, बहनी
 जिं ततःसलं जिगु दुःख न्यंकाः
 प्रार्थना याये।
 अले परमप्रभुं जिगु सः न्यनादी।
 18 यक्व शत्रुत दःसां
 वयकलं जितः छुं हे मजुइक
 ल्वानाच्चनागु लडाईनं
 बचय यानादी।
 19 न्हापांनिसें राज्य
 यानावयाच्चवंम्ह परमेश्वरं
 जिगु सः न्यनादी।
 अले वयकःया भय मकाइपि
 व थःपिनिगु लैपु महिलीपि
 जिमि शत्रुतयत् बुकादी।
 20 जिमि पासां
 जिगु विरोधय वनाः
 थःगु बचंयात त्वाथल।
 21 वयागु सः द्यः थें पिचुसे च्वं,
 नुगः धाःसा ल्वापु जाः
 वयागु खँ द्यः थें नाइसे च्वं,
 तरवार स्वयाः ज्वः।
 22 थःगु दुःखकष्टयात
 परमप्रभुयाथाय त्वःताथकि,
 वयकलं छिमित स्वयादी
 वयकलं धमीं मनुतयत् गुबलें नं
 बुकेबीं मरखु।
 23 तर हे परमेश्वर, छि दुष्टतयत्
 विनाशया गालय क्वफानादी।
 मनु स्यानाजुइपि व फताहात
 मत्यवं हे सिनावनी।
 तर जिं ला छितः विश्वास
 यानाच्चने,
 हे परमेश्वर!

सेला

56

परमेश्वरयागु भरोसाया प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय तइम्हयसिगु निति, “तापाक स्वसिमाय च्वनाच्वम्ह सुकुभतु” या रागय पलिशतीतय्सं गात शहरय ज्वंबलय।

1 हे परमेश्वर,

जित: दया यानादिसैं।

जिमि शत्रुतय्सं जित: न्हाबले

लितुलिनाच्वन।

इमिसं जित: हयक्कायेत

स्वयाच्वन।[☆]

2 जित: महीपिन्सं जित:

न्हेच्छि हे लिनाच्वन।

गुलि गुलिसिनं ला घमण्ड याना:

हयक्कायेत नं स्वयाच्वन।

3 ग्याइबलय जि थ:गु भरोसा

छिके हे तये।

4 जि परमेश्वरयागु वचनयात

त:धंकाच्वना,

व हे परमेश्वरयात जि

भरोसा यानागु दु।

जि ग्याये मखु।

मन्तय्सं जित: छु याये फइ?

5 इमिसं न्हाबले जिगु खँयात

अ:खतं थइकाच्वनी।

अले न्हाबले जित: दायेगु

ग्वसा: ग्वयाच्वनी।

6 इमिसं न्हाबले जित: स्यायेगु

त्वह दइ ला धका:

पला: पला: पतिं

चिवा कयाच्वनी।

7 हे परमेश्वर!

इमिगु मभिगु ज्याया निति

इमित सजौय बियादिसैं।

थ:गु तमय जात जातितयत

क्वथलादिसैं।

8 छि स्यू जि गुलि दु:खकष्ट

फये धुन।

छि जिगु ख्वबिया ल्या:चा:

तयादीगु दु।

छि थ्व फुक्क थ:गु सफुलिइ

च्वयादीगु दु।

9 जि ग्वाहालिया निति छित:

प्रार्थना यायेबलय

जिमि शत्रुत बिस्युं वनी।

परमेश्वर जिलिसैं हे दु धका:

जिं स्यू।

10 जिं परमेश्वरया वचनयात

त:धंका।

जिं परमप्रभुया वचनयात

त:धंका।

11 जिं परमेश्वरयात भरोसा याना।

जि ग्याये मखु,

मन्तय्सं जित: छु याये फइ?

12 हे परमेश्वर!

जिं यानागु भाकल पूर्वके।

जि छित: सुभायया

☆ 56:1 पद:२ १ शम् २२:१३-१५

बलि छाये हये।
 13 छायाःसा छि जितः मृत्युपाखे
 बच्य यानादीगु दु।
 छि जितः लुफि हानाः
 दयकेबिया मदी।
 उकि जि छिगु न्हःने
 जीवन बीगु जलय ज़रफुगु दु।

57

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
 दाऊदया भजन। लय तइम्हयसिगु निति, “स्यंके मते” धाःगु रागय् हालेगु। शाऊलपाखे बिस्सुं वनाः गुफाय् सुलाच्चंबलय्यागु खः।

1 जितः दया यानादिसँ,
 हे परमेश्वर!
 जितः दया यानादिसँ।
 जि छिगु शरणय वयागु दु।
 थ्व आपत चिलामवंतले
 जि छिगु पपूया किचलय्
 शरण कयाचवने।[☆]
 2 जि दक्कसिबय् तःधंम्ह
 परमेश्वरयात प्रार्थना याये।
 वय्कलं जिगु सकतां पूर्वकादी।
 3 वय्कलं जिगु निति स्वर्ग
 ग्वाहालि छवयाहयादी,
 अले जितः बच्य यानादी।
 वय्कलं जितः लितुलिनाजूपिन्त
 बुकाछवयादी।

वय्कलं गुब्सं मफुइगु
 थःगु दया माया
 व वय्कः विश्वास याये
 बहःम्ह खः धकाः क्यनादी।

4 जि मनु नइपि सिंह थज्याःपि
 शन्नूतयगु दथुइ च्वंचवनागु दु।
 थुमिगु वा भाला व वाण थें च्वं।
 थुमिगु मे ज्वःगु तरवार थें च्वं।

5 हे परमेश्वर!
 छि आकाश स्वयाः नं तःधनेमा।
 छिगु महिमा
 पृथ्वी ब्याक्क न्यनेमा।

6 जिमि शन्नूतयसं जिगु निति
 जाः ग्वयातःगु दु।
 जि दुःखं न्यलेधुन।
 इमिसं जिगु लँय गाः म्हुयातल,
 तर इपि थःपि हे
 व गालय् कुतुंवन।

7 जिगु नुगः क्वातु, हे परमेश्वर,
 जिगु नुगः क्वातु।

जि म्ये हालाचवने,
 छितः तःधंकाचवने।

8 अय् जिगु आत्मा, देँ।
 अय् बीणा देँ,
 अय् सारंगी देँ।
 जि सुथयात नं थनाबी।

9 हे परमप्रभु,
 जि फुक्क मन्तयगु न्हःने

सेला

सेला

छितः सुभायु बी।
 जिं जात जातियापिनिगु न्हाःने
 छितः तःधंकाः म्ये हाले।
 10 छायाःसा छिगु
 सदां दयाच्चनीगु दया माया
 स्वर्ग स्वयाः तःधं,
 छिगु विश्वास याये बहःस्
 आकाश स्वयाः तःजाः।

11 हे परमेश्वर!
 छि आकाश स्वयाः नं तःधनेमा।
 छिगु महिमा
 पृथ्वीया फुक्क थासयु न्यनेमा।*

58

मभिगु ज्या याइपिनिगु निति प्रार्थना
 दाऊदया भजन, लय तद्महयसिगु निति – “स्यंके मते” धाःगु रागयु हालेगु।
 1 हे शासकपि! छिमिसं
 छु न्याययागु हे खँ
 लहाना च्वनागु दु ला?
 छु छिमिसं मनुतयतु खःकथं
 न्याय यानाच्च्वनागु दु ला?
 2 मदु, छिमिगु नुगलं
 मभिगु ग्वसाः जक ग्वयाजुइ।
 छिमिगु लहाति संसारयु
 ल्वायेगु व स्यायेसीगु ज्या
 जक ज्ञयाच्च्वगु दु।
 3 मभिपि मनुतयसं मसीतले
 मभिगु ज्या जक यानाच्च्वनी।
 बसांनिसं हे इमिसं
 मखुगु खँ लहायेगु
 व बेक्वःगु लँयु जुइगु याइ।
 4 इपि सर्प थें बिखं जाइ,
 गोमन सर्पया बिख थें,
 सुनां थःगु न्हायुपंच्वाः तिनातइ।
 5 उकिं जादु क्यनीमहयसिगु
 सःयात नं इमिसं
 वास्ता याइ मखु।
 न्हाक्व हे तन्त्रमन्त्र सःमहयसीगु
 मन्त्रयात नं
 इमिसं वास्ता याइ मखु।

6 हे परमेश्वर,
 इमिगु धँवा त्वथुलाब्यु!
 हे परमप्रभु,
 थुपि सिहतयगु वाक्कुधी हे
 ल्यहँथनाब्यु!
 7 खुसिबाः वनीगु लः थें
 इपि तनावनेमा
 इमिगु ल्वाभः इमिगु लहातिइ हे
 ज्याख्यलयु मदयेमा।
 8 संखकी थें लँयु वँव हे
 इपि तनावनेमा।
 अले निभाः हे स्वये मखंमह
 बबलयु हे सीम्ह मचा थें
 जुइमा।

9 कंया मिइ देखुइगु थल
 क्वाये न्हाः

व वाँउंगु जूसां गंगु जूसां
 उकिऱ्यात फसं पुइकायंकू थें
 वयकलं दुष्टतयत
 पुइकायंकादी।
 10 पापीतयत सर्जोय ब्यगु खनाः
 धर्मी मनुत लयताइ।
 इमिसं दुष्टतयगु हि
 थःपिनिगु तुति सिली।
 11 अले मनुतयसं धाइ,
 “धर्मीतयसं आः नं
 सिरपाः कायेखनि तिनि।
 परमेश्वर धात्थें हे दनि,
 अले वयकलं
 पृथ्वीइ न्याय यानादी।”

59

सुरक्षाया निति प्रार्थना
 दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति – “स्यंके मते” धाःगु रागय, शाऊलं दाऊदयात स्यायेत वयागु छैय मनुत छवयाहःगु
 1 हे परमेश्वर,
 जितः जिमि शत्रुतयपाखें
 बचय यानादिसँ।
 जितः हयक्काः वःपिपाखें
 जितः बचय यानादिसँ।
 2 मभिपि मनुतयपाखें
 जितः बचय यानादिसँ।
 मनु स्थाना जुइपिपाखें
 जितः बचय यानादिसँ।
 3 जिं छुं मभिगु व पाप
 यानागु मदुसां
 इमिसं जितः स्यायेत
 स्वयाच्चंगु दु।
 ज्यानमारात जिगु विरोधय्
 मुनाच्चंगु दु।^{*}
 4 जिं छुं अपराध यानागु मदुसां
 इपि जितः हयक्काःवयेत तयार
 जुयाच्चंगु दु।
 हे परमप्रभु,
 जितः बचय यायेत दनादिसँ।
 जितः जुयाच्चंगु दुःख
 स्वयादिसँ।
 5 हे दक्व शक्तिः दुम्ह
 परमप्रभु परमेश्वर,
 हे इझाएलया परमेश्वर,
 फुक्क जातियापिन्त सर्जोय बीत
 दनादिसँ।
 ध्वखा बीपिन्त दया माया
 क्यनादी मते।
 6 बहनिइ इपि लिहां वइ।
 अले खिचात थें हालाः
 शहरया प्यखें चाःहिला जुइ।
 7 इमिसं म्हुतु ल्हाना जगु व ख्याच्चः
 बियाजगु न्यनादिसँ।
 इमिगु मे तरवार थें ज्वः।
 उमिसं धयाजुइ,
 “सु दु ला न्यनीपि?”
 8 तर हे परमप्रभु!

सेला

- छि इपि खनाः न्हिलादी।
अले अज्याःपि फुक्कसित
हिस्थानादी।
- 9 छि जिगु बल खः।
छि जितः बचय याःवइ धकाः
जि पियाचवने।
छि जिगु किल्ला खः।
- 10 परमेश्वरं जितः माया यानादी।
अले वयकः जिथाय झाइ।
परमेश्वरं जितः जिमि शत्रुत बूगु
क्यनादी।
- 11 हे परमप्रभु, हे जिमिगु ढाल।
इमित याकनं स्यानादी मते।
मखुसा जिमि मनुतयसं इमिगु
मभिगु खँ ल्वःमंका छवइ।
थःगु शक्तिं छ्यालब्याल यानाः
इमित बुकादिसँ।
- 12 इमिगु म्हुतुइ पाप दु
इमिगु खँ पापं जाः
इपि इमिगु हे घमण्डया जालय
लायेमा।
छाय्थाःसा इमिसं सराः बीगु
व मखुगु खँ ल्हानाजुइगु
यानाचवने।
- 13 उकिं इमित थःगु तमय
नाश यानादिसँ।
इमित न्हंके हे
नाश यानादिसँ।
अले सकसिनं सी—
परमेश्वरं इस्त्रापलय राज्य यानादी।
अले वयकःया राज्य
पृथ्वी न्यंकं न्यनावनी।
- 14 जिमि शत्रुत बहनिइ लिहां वइ।
अले खिचात थें हालाः
शहरया प्यखें चाःहिला जुइ।
- 15 इपि नसाया निति
उखेंथुखें चाःहिला जुइ।
अले लुधक नये मखन कि
खिचात थें हाला जुइ।
- 16 तर जिं ला छिगु शक्तिया
म्ये हाले।
छिगु मदिकक दयाचवनीगु
मायाया म्ये जिं सुथ न्हापां
न्हाबलें हाले।
छि जितः जिगु दुःखकष्टया इलय
शरण बियादीगु दु।
- 17 छि जिगु बल खः,
जिं छितः तःधंकाः म्ये हाले।
छि जिगु किल्ला खः,
परमेश्वरं जितः
सदां माया यानादी।

सेला

1 हे परमेश्वर!

छिं जिमित त्वःतादिल।

जिपिं खनाः छि तंम्वयादीगु दु।

उकिं जिमिगु रक्षा यायेगु नं
त्वःतादिल।

जिमित हाकनं स्वयादिसेँ।[☆]

2 छि जिमिगु बँयात

लिंगिलिंगि संकाब्यगु दु,

जिमिगु बँयात चिरिफायाब्यगु दु।

आः थुकियात

जायकाबियादिसेँ,

छायधाःसा थ्व आः नं

सनाच्वंगु दु।

3 छि थः मनुतयत

तःधंगु दुःखकष्ट बियादिल

अले जिमित अथलाःगुलुत थें

लिंगिलिंगि संकाबिल।

4 छि छिगु भय काइपिन्त

ख्याच्वः बियाः नाश जुइपाखें

बचय यानादिल।

5 छि बल्लाःगु जव लहातं

जिमित बचय यानादिसेँ,

जिमिगु प्रार्थनाया

लिसः बियादिसेँ।

छि माया यानातःपि मनुत

बचय जुइमा।[☆]

6 परमेश्वरं थःगु पवित्र थासं

थथे धयादीगु दु -

“जिं त्याकेधुंकाः

शकेमयात ब्वथले।

अले सुक्कोतया गाःयात

थः मनुतयत इनाबी।

7 गिलाद व मनश्शेनं

जिगु हे खः।

एफ्राइम जिगु छ्यंया

सुरक्षा खः।

यहदा जिगु

राजदण्ड खः।

8 मोआब जिगु

ल्हाः सिलेगु थल खः।

एदोमय जिं थःगु

लाकां वाछ्वये।

थुकथं थ्व जिगु खः

धकाः क्यने।

पलिशत देशयात त्याकाः

जि चिल्लाय दनाः हाले।”

9 हे परमेश्वर,

सुनां जितः प्यखें पःखाः दुगु

शहरय यंकाबी?

सुनां जितः एदोमय थ्यंकाबी?

10 हे परमेश्वर,

छु धात्थे हे छिं जिमित

त्वःतादियागु ला?

आः छि जिमिगु सेनालिसे

जुइ मखुत ला?

11 शत्रुतलिसे ल्वायेत जिमित

सेला

ग्वाहालि यानादिसेँ
छाय्धा:सा मनूतयगु ग्वाहालि
ज्याख्यलय् मद्।
12 परमेश्वरया ग्वाहालि
जिमिसं त्याके,
वयकलं जिमि शनूतयत्
बुकादी।

61

सुरक्षाया निति प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति – तार बाजं थाना: हालेगु
1 हे परमेश्वर!
जिगु ख्व:स: न्यनादिसेँ।
जिगु प्रार्थना न्यनादिसेँ।

2 जि नुग: मछिन कि
पृथ्वीया ताता:पा:गु थासं
जिं छित: ग्वाहालिया निति
बिन्ति याये।
जित: सदां सुरक्षित जुइगु
ल्वहधिकय् यंकादिसेँ।

3 छाय्धा:सा छि
जिगु शरण कायेगु थाय् ख:।
अले बल्ला:गु किल्ला नं ख:।
जिमि शनूत अन थ्यंके
फइ मखु।

4 छिगु थासय् जित: सदांया निति
च्वने बियादिसेँ।
छिगु पपूया किचलय् जित:
सुरक्षित याना: तयादिसेँ।

5 हे परमेश्वर,
छिं जिगु भाकल न्यनादीगु दु।
छि जित: छिगु भय काइपिन्त दइगु
भिगु खँ बियादीगु दु।

6 जुजुयागु आयु ताहाक:
यानादिसेँ,
व पुस्तां पुस्ता तक
म्वानाच्वनेमा।

7 हे परमेश्वर,
छिगु न्हा:ने वं न्हाबलें
राज्य यानाच्वनेमा।
छिगु सदां दयाच्वनीगु माया
व विश्वासं
वयात सुरक्षा बियादिसेँ।

8 थुकथं जि न्हाबलें
थ:गु भाकल पूर्वका:
छिगु नांयात त:धंकाच्वने।

सेला

62

सुरक्षाया निति परमेश्वरया भलसा
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति –
यद्तून रागय्
1 जिगु मनं परमेश्वरयाके
जक झासु लनी।
जिगु उद्धार

वयकःयापाखें जक जुइ।
 2 वयकः जक जिगु ल्वहंधी खः,
 अले वयकलं
 जितः उद्दर यानादी।
 वयकः जिगु किल्ला खः,
 जि गुबलें बुइ मखु।

3 वचदलेत्यंगु पःखाः थें च्वंमह
 याकःचाम्ह मनुयात
 छिमिसं गुबलय् तक
 हयकायाच्च्वेनेगु?
 4 छिमिसं जितः जिगु थासं
 क्वफायेत स्वयाच्च्वंगु दु।
 छिपि मखुगु खँ ल्हायेगुलिइ हे
 लयतायाच्च्वन!
 छिमिसं म्हुतुं सुवाः बियाच्च्वंसां
 नुगलं धाःसा
 सराः बियाच्च्वंगु दु।

5 हे जिगु मन,
 परमेश्वरयाके जक झासु लंकि।
 छायाधाःसा जि परमेश्वरपाखें हे
 जक आशा यानागु दु।

6 वयकः जक जिगु ल्वहंधी खः,
 अले वयकलं जितः
 उद्दर यानादी।
 वयकः जिगु किल्ला खः,
 जि गुबलें बुइ मखु।
 7 जिगु उद्दर परमेश्वरपाखें
 जक जुइ।
 परमेश्वरपाखें
 जक जितः इज्जत दइ।
 वयकः जिगु शरण कायेगु
 थाय् खः।
 वयकः जिगु किल्ला खः।

8 हे मनत! वयकःयात
 न्हाबलें विश्वास या।
 थःगु नुगः वयकःयात
 चायकाः क्यँ।
 छायाधाःसा परमेश्वर झीगु शरण
 कायेगु थाय् खः।

9 चिधंपि मनत छम्ह सासः
 जक खः।
 तःधंपि मनत पिनें खने दु थें म्दु।
 लनास्वल धाःसा
 इपि याउँसे च्वं,
 निम्हु फय् स्वयाः याउँसे च्वं।
 10 मभिगु ज्याखँय्
 विश्वास याये मते
 खुयाहयागु सम्पत्तिइ
 घमण्ड याये मते।
 धिबा यक्व दयावःसां
 उकी नुगः क्वसायके मते।

11 परमेश्वरं तःकः हे
 थथे धयादीगु जि न्यनागु दु,
 “शक्ति जिगु खः,
 12 सदां दयाच्च्वनीगु माया

सेला

सेला

नं जिगु हे खः।^१”

हे परमप्रभु

छि मनुतयगु ज्या स्वयाः
सिरपाः बियादी।^२

63

परमेश्वरया माया
जीवन स्वयाः तःधं
दाऊदया भजन, यहदाया मरुभूमिइ च्वनाच्चंबलय्
1 हे परमेश्वर,
छि जिम्ह परमेश्वर खः।
जिं छितः दुगुगलंनिसें
मालाजुया।
गंगु, झिजांमिझां दंगु व लः मदुगु बँ थें
जिगु नुगः छि मदयाः प्याःचाः।^३

2 जिं छितः पवित्र थासय्
खनागु दु।
अले छिगु शक्ति व महिमा
नं खना।
3 छिगु माया जीवन स्वयाः तःधं।
उकिं जिं न्हाबले
छितः तःधंके।
4 उकिं जिं मसीतले
छितः तःधंके।
छिगु नां कयाः जिं थःगु
ल्हाः ल्हने।
5 जिगु नुगः तःजिगु भव्य नये थें
लुधंगु दु।
जिगु म्हुतं छिगु म्ये हालः छितः
तःधंकाच्चवनी।

6 जिं लासाय नं छितः लुमके।
चच्छिं जिं छिगु ध्यान
यानाच्चवने।
7 छायाधाःसा छिं जितः न्हाबले
ग्वाहालि यानादीगु दु।

छिगु पपुया किचलय्
जिं लसताया म्ये हाले।
8 जिगु आत्मा छिलिसे
प्यपुनाच्चंगु दु।
छिगु जव ल्हाति जितः
तिबः बियाच्चंगु दु।

9 जितः स्यायेत स्वयाच्चवपि
नाश जुयावनी।
इपि पातालय् कुतुं वनी।

10 इपि तरवारं पालाः सी।
अले ध्वंतयगु आहार जुइ।

11 जुजु परमेश्वरलिसे
लयतायाच्चवनी।
वयकःयात विश्वास याइपिन्सं
वयकःयात तःधंकी।
मखुगु खँ ल्हानाजुइपिनिगु
म्हुतुव्याः धाःसा ति।

64

शन्नतपाखें रक्षाया निति प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति
1 हे परमेश्वर,

जि दुःखय लाःगु दु,

जिगु प्रार्थना न्यनादिसँ।

जिमि शन्नतयगु ख्याच्चलं

जितः बचय यानादिसँ

2 मभिपिनिगु ग्वसाःपाखें व

मखुगु ज्या यानाजुइपिनिगु

पुचःपाखें

जितः सुचुकादिसँ।

3 इमिसं थःपिनिगु मेयात

तरवार थें ज्वयकातइ।

इमिसं नवाइबलयं नं

वाणं कयकु थें नवाइ।

4 इमिसं द्रं मदुपिन्त सुलाः

कयकी,

आकाझाकां इमिसं

वयात मग्यासं कयकी।

5 इमिसं थवंथवय मभिगु

ग्वसाः ग्वयाजुयेत

तिबः बियाजुइ।

गय यानाः जाः ग्वयेगु धकाः

इमि सल्लाह याना जुइ।

इमिसं धयाजुइ,

“इमीगु ग्वसाः सुनां सीके फइ?”

6 इमिसं मभिगु ग्वसाः

ग्वयाः धाइ,

“इमिसं धिसिलाक्क ग्वसाः

ग्वयागु दु।”

मनूतयगु नुगः व मन

थुइकां थुइके थाकु।

7 तर परमेश्वरं थःगु वाणं

इमित कयकादी।

आकाझाकां हे इपि

घाःपाः जुइ।

8 इमिगु थःपिनिगु हे खं

इपि नाश जुइ।

इमित खपि सकसिनं

छयं फस्वकाः वनी।

9 मनूत सकलें ग्याइ।

इमिसं परमेश्वरं यानादीगु

ततःधंगु ज्या लुमंकी।

अले वयकलं यानादीगु ज्या

कनाजुइ।

10 धर्मी मनूत सकलें

परमप्रभुया ज्यां लयूताइ।

अले वयकःया शरणय वनी।

वयकःयात दुनुगलं मानय याइपि

सकसिनं वयकःयात तःधकी।

65

प्रशंसा व सुभाय्

दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति – छपु म्ये

1 हे परमेश्वर,

जिमिसं छितः सियोनय्

- तःधकेत पियाच्चना।
 अले जिमिसं छिगु नामय
 यानागु भाकल नं पुवेके।
 2 हे जिमिगु प्रार्थना न्यनीम्ह
 परमेश्वर,
 फुक्क मनुत छिथाय् वइ।
 3 जिपि पापं बिलिबिलि
 जायाच्चने धुकूसां
 छि जिपि फुक्कसित
 क्षमा यानादिसं।
 4 धन्य खः छि ल्ययाः
 थःनापं पवित्र थासय्
 हःपि मनुत।
 छिगु पवित्रगु देगःया आशिषं
 जिपि तसकं लुधं।
 5 हे जिमित उद्धार याइम्ह
 परमेश्वर,
 छि जिमिगु प्रार्थनाया लिसः
 अजू चायापुगु ज्या
 यानाक्यनाः बियादी।
 पृथ्वीया कुंकुलामय् च्वपि मनुत
 व समुद्रया तापाक्क तापाक्क
 च्वपि मनुतयसं नं
 छितः विश्वास याःगु दु।
 6 छि थःगु शक्ति च्वापुगुँतयत दयकाः
 थथःगु थासय् तयादिल
 7 छि समुद्रया किसिद्रम्बः
 व मनुतयगु हाःह्यात नं
 दिकादिल।
 8 छिगु अजू चायापुगु ज्या खनाः
 पृथ्वीया कुंकुलामय् च्वपि
 मनुत ग्याःगु दु।
 छि थःगु ज्यां निभाः लुङ्गु थासंनिसें
 निभाः बीगु थासय् थ्यक
 लसतां भयबिका ब्यगु दु।
 9 छि पृथ्वीयागु च्यूताः कयादी,
 अले उकियात लः बियाः
 सय्कीगु यानादी।
 बुँइ अन्न सय्केत
 परमेश्वरया खुसि लखं जाः।
 छि थथे थुकथं यानादी –
 10 छि क्वानातःगु बुँयात लखं
 गाक्क प्याकादी,
 वा वयकाः चायात नाइकादी
 अले अन्नमा सयकादी।
 11 छिगु कृपां गुलि यक्व अन्न सइ।
 छि गन पलाः तयादी,
 अन गाक्क अन्न सइ।
 12 मस्मूमिया ख्यःत वाउँसे च्वं
 अले पहाडत लसतां भय ब्यु।
 13 ख्यःत फे व च्वलयतयसं जाः
 बुँत अन्नं जाः।
 फुक्क मिलय् जुयाः
 लसतां म्ये हाला जुइ।

परमेश्वरयात लयतायाः
जयजय या।

2 वयकःया नांया

महिमा यानाः म्ये हा।

वयकःयात महिमा यानाः

तःधक्कि।

3 परमेश्वरयात धा,

“छिं यानादीगु ज्या

गपायसकं अजू चायापु।

छिगु शक्ति नं थुलि तःधं,

शत्रुत छिगु न्हाःने ग्यानाः

कयकुनी।

4 पृथ्वीइ च्वपि फुक्कसिनं छितः

आराधना याइ।

इमिसं छितः तःधंकाः

भजन हाली

इमिसं छिगु नांयात तःधंकाः

म्ये हाली।”

5 परमेश्वरं छु यानादिल धकाः

स्वः वा,

वयकलं मन्तयथाय्

गज्याः गज्याःगु

अजू चायापुगु ज्या यानादिल।

6 वयकलं समुद्रया दथुइ

लें दयकादिल,

इती तापाःबाज्यापिन्सं

न्यासि वनाः हे

समुद्र छितः,

उकिं इती वयकःया ज्याय्

लयतायाच्चने।[☆]

7 वयकलं थःगु शक्ति

सदां राज्य यानादी,

वयकलं जाति जातियापि

फुक्कसित स्वयाच्चनी

वयकःया विरोधय् सुं हे मदनेमा।

8 हे फुक्क जातियापि मन्त,

इती परमेश्वरयात प्रशंसा या!

छिमिसं याःगु प्रशंसा सकसिनं

तायेमा।

9 वयकलं इतीत भ्वाकातःगु दु,

वयकलं इतीत लुफि हाये

बियामदी।

10 हे परमेश्वर,

छिं जिमित जाँचय् यानादीगु दु,

छिं जिमित वहःयात

जाँचय् याःथें

जाँचय् यानादीगु दु।

11 छिं जिमित जालय्

लाकेबियादिल,

अले ब्वहलय् इयातुगु कु

क्वबिकादिल।

12 छिं जिमित जिमि शत्रुतय्पाखें

न्हुकेबियादिल।

जिपि लः व मिया दर्थ जुयाः वना।

तर छिं जिमित आः

सुरक्षित थासय् हयादीगु।

सेला

सेला

- 13 जि छिगु देगलय् होमबलि
ज्वना: वये।
अले जिं थःगु भाकल पूर्वके।
- 14 जि तःधंगु दुःखयः लाःबलय्
जिं थःगु म्हतुं यानागु
भाकल खः, थ्व।
- 15 जि छिगु वेदीइ होमबलिकथं
स्यल्लाःपि फेत्त बलि बीहये।
अले द्रहं व दुगुया बलि बीहये।

सेला

- 16 परमेश्वरया भय काइपि
फुक्कं वयाः न्ये,
जिं वयकलं जिगु निति
छु छु यानादिल धकाः कने।
- 17 जिं ग्वाहालिया निति
वयकःयात प्रार्थना याना।
जिं भजन हालाः
वयकःयात तःधंका।
- 18 जिगु नुगः पापं जाःगु जूसा
परमेश्वरं जिगु प्रार्थना
न्यनादी मखुगु जुइ।
- 19 तर परमेश्वरं न्यनादिल।
वयकलं जिगु प्रार्थनाया लिसः
बियादिल।
- 20 परमेश्वरयात तःधंकि,
वयकलं जिगु प्रार्थनायात
न्यनादिल,
अले जितः थःगु
सदां दयाचवनीगु माया
बियाचवन।

67

- लयतातां सुभायया भजन
लय् तइम्हयसिगु निति – तारया बाजंनापं।
1 हे परमेश्वर,
जिमित दया यानादिसँ,
अले सुवाः बियादिसँ।
जिमित थःगु ख्वाःया दयाया
जलं खय्कादिसँ।^७

सेला

- 2 छिगु लँपुइ पृथ्वीइ च्वपि
फुक्कं जुइफयेमा।
छिगु उद्गारया शक्ति
फुक्क जातियापिन्सं सीमा।
- 3 हे परमेश्वर,
जात जातितयसं छितः तःधंकेमा,
खः, फुक्क जात जातितयसं
छितः तःधंकेमा।
- 4 देश देशयापि मनूत लयतायेमा,
अले लसतां म्ये हालेमा
छायधाःसा छि जाति जातियापिन्त
उत्थे यानाः शासन यानादी।
अले देश देशयात लँ क्यनादी।

सेला

- 5 हे परमेश्वर,
जात जातितयसं छितः तःधंकेमा,

खः, फक्कसिनं छितः
तःधकिमा।
6 पृथ्वी अन्न सयक्कुगु दु।
परमेश्वर, इी परमेश्वरं
इीत आशिष बियादीगु दु।
7 परमेश्वरं इीत आशिष
बियाचवनादीमा।
अले पृथ्वीया कुंकुलामय् च्वंपि
सकल मनूतयसं
वयकःयागु भय काइ।

68

बिजयया म्ये
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति -- छपु म्ये
1 परमेश्वरं दनाः
थः शन्नूतयत छ्यालब्याल
यानादीमा।
वयकःयात महीपि मनूत
वयकःया न्ह्यःने बिस्सुं वनेमा।
2 फसं कुंयात ब्वयक् थें
वयकलं इमित ब्वयकादीमा,
मिइ मैन नायावं थें
परमेश्वरया न्ह्यःने दुष्टत
नाश जुयावनेमा।
3 तर धर्मीत लयतायाचवनेमा।
इपि परमेश्वरया न्ह्यःने
लयतायेमा,
अले लसतां हालाजुइमा।
4 परमेश्वरया भजन हा!
वयकःया नांयात तःधकि!
सुपौंयया च्वं वइम्हयसिगु निति
छपु भजन हा।
वयकःया नां परमप्रभु खः
वयकःया न्ह्यःने लयता।
5 पवित्र देगलय् च्वनीम्ह परमेश्वर
मांबो मदुपिनि बौ खः
अले भाःत मदुपिन्त
रक्षा यानादीम्ह खः।
6 याकःचापिन्त
वयकलं परिवार दयकादी।
वयकलं कुनातःपिन्त
त्वःतकादी,
अले इमित लयतायकादी।
विद्रोह याइपि धाःसा
गंगु व लः मदुगु थासय्
चवनेमाली।
7 हे परमेश्वर,
छि थः मनूतय न्ह्यः न्ह्यः
झाःबलय्,
छि मस्भमिया लं जुयाः
न्ह्यावनादीबलय्,
8 इस्त्राएलया परमेश्वर,
सीने पर्वतय खनेदयकः
झाःम्ह परमेश्वरया न्ह्यःने
पृथ्वी लिंगिलिगि सन
व स्वर्ग वा गात। ☆

सेला

- 9 हे परमेश्वर,
छि गाक्क वा वयकाः
गना च्वंगु थःगु सर्बययात
वाउंसे च्वंकादिल।
- 10 छिकपिनि मनुत वयाः
अन च्वन।
अले गाक्क अन्न सयकाः
छि मगाःमचाःपिन्त लुधंक्क
बियादिल।
- 11 परमप्रभुं आज्ञा बियादिल,
तःम्ह हे मिसातयसं
ध्व खँयात न्यंका जुल।
- 12 “जुजु व सिपाईत बिस्त्यु वन।
छँय् च्वंपि मिसातयसं इमिसं
त्वःताथक्कुगु इना काल।
- 13 फ़ैगलय् फ़ै स्वयाच्चंपिन्सं नं
वहःयागु सकुभतु काये खन।
ध्व सकुभतुयागु पपू वहःयागु
व पा लुँयागु खः।”
- 14 दक्कसिब्य बल्लाःम्हयसिनं
सल्मोन पहाडय् च्वापु
गाः थें च्वंक्क
जुजुतयत् छ्यालब्ब्याल
यानादिल।
- 15 बाशान पहाड गुलि तःधं,
ध्व पहाडय् यक्क च्वकात दु।
- 16 हे छ्वांछ्वांवाःगु पहाड,
छ छाय् परमेश्वर थः च्वनेत
ल्यायादीगु पर्वतयात
नुगः मुइकाः स्वयेगु?
परमप्रभु अन सदांया निति
च्वनादी।
- 17 परमेश्वर थःगु बबल्लाःगु
दुलदुः रथया दथुइ च्वनाः
परमेश्वर सनि पहाडं पवित्र
थासय् झाइ।
- 18 हे परमप्रभु परमेश्वर,
छि तःजाःथाय् थाहां झाःबलय्
छि कैदीतयत् च्वनाः झाल।
छि मनुतय्गु देछा कयादिल,
विद्रोहीतय्गु देछा तक्क कयादिल,
हे परमप्रभु परमेश्वर,
छि अन सदांया निति च्वनादी।*
- 19 परमप्रभुयात तःधंकि,
वयक्कः झीत बचय् यानादीम्ह
परमेश्वर खः।
वयक्कलं न्हियान्हिंथं झीगु
कु क्वबियादी।
- 20 झी परमेश्वर झीत बचय्
यानादीम्ह परमेश्वर खः।
परमप्रभुं झीत मृत्युपाखें बचय् यानादी।
- 21 परमेश्वरं वयक्कःया शत्रुतय्गु
छ्यं चुंदंकाबी
अले थःगु हे लँय् जुइपि पापीतय्गु
छ्यं नं।
- 22 परमप्रभुं धयादी,

सेला

“जिं इमित बाशानं लित हये।

जिं इमित समुद्रया दुर्ने नं लित हये।

23 थथे हे जिमि मन्तयसं

इमिगु हि थःपिनिगु तुति सिली,

इमि खिचातयसं तकं

ब्व कायेखनी।”

24 हे परमेश्वर, छिगु विजय यात्रा

सकसिनं खंगु दु,

परमेश्वर जिमि जुजुयागु

पवित्र थासय्

न्हाःगु विजय यात्रा।

25 म्ये हालीपि न्ह्यःने न्ह्यःने,

बाजं थाइपि ल्युने ल्युने,

दथुइ दम्फु थानावःपि मिसात दु।

26 परमेश्वरयात वयकःया

मन्तयगु सभाय् तःधकि।

याक्बया सन्तान फुक्कसिनं

परमप्रभुयात तःधकि।

27 दक्वसिबय् न्हापां दक्वसिबय्

चिधंगु बेन्यामीन

कुलयापि मन्त,

अर्नलि यहदा कुलया न्ह्यलुवाःत

व इमिगु पुचः,

वयां ल्यु जबलून व नप्ताली

कुलया न्ह्यलुवाःत।

28 हे परमेश्वर,

छिं थःगु शक्ति क्यनादिसँ,

न्हापा क्यनादी थें

थःगु शक्ति क्यनादिसँ,

29 यस्शलेमय् दुगु छिगु

देगःया कारणं

जुजुपिन्सं छिगु निति देछा हइ।

30 तिकथिया दथुइ सुलाच्च्वंपि

पशुतय्त ब्वःबियादिसँ।

द्रहंत व इमि मस्तय बथां थें

च्च्वंपि जातियात ब्वःबियादिसँ,

वहःया कुचात ज्वनाः

तुति भवपु मवतले

इमित ब्वःबियादिसँ।

ल्वापुइ लयताइपि जात जातियत

उखेलाः थुखेलाः मदयकादिसँ।

31 मिश्र देशं दूतत वइ

कूशं परमेश्वरया न्ह्यःने

पुलि चुयाः इमिगु देछा बी।

32 पृथ्वीइ च्वंगु राज्यत फुक्कसिनं

परमेश्वरयागु म्ये हा,

परमप्रभुयागु भजन या।

33 न्हापानिसँ दुगु आकाशय् जुइम्ह

परमप्रभुयात तःधकि।

वयकः थःगु शक्तिशाली सलं

हाःगु न्यँ।

34 परमेश्वरयागु शक्तियागु बारे

सकसिनं न्यँकि।

इसाएल न्यँक वयकः च्वजाः।

वयकःयागु शक्ति आकाशय्

थयँक न्यँ।

35 इस्राएलया परमेश्वर

सेला

वयकःयागु देगल्य
 तसकं हनेबहःम्ह खः।
 वयकलं थः मन्तयत् शक्ति
 व बल बियादी।
 परमेश्वरयात प्रशंसा या।

69

ग्वाहालिया निति बिन्ति
 दाऊदया भजन, लय तद्महयसिगु निति – “लिली स्वां” रागय
 1 हे परमेश्वर,

जितः बचय यानादिसँ।

जिगु गःपतय थ्यक लः

थाहां वये धुकल।

2 जि तःजाःगु ध्याचल्य
 दुनावनाचवनागु दु।

जिगु तुति बैय चुइ मफया चवन।

जि तःजाःगु लखय

लानाचवनागु दु।

किसिद्रम्बलय

जि दुनावनाचवनागु दु।

3 ग्वाहालिया निति

हा हां जि न्यलेधुन,

जिगु सः सुइधुकल।

परमेश्वरयागु लँ स्वस्वं

जिगु मिखा त्यानुइ धुकल।

4 जितः म्वायकं म्वायकं

मययकाच्चपि

जिगु छेनय च्वंगु सँ स्वयाः

अप्वः दु।

इमिसं मखुगु मखुगु द्रपं बियाः

जितः स्यंकेत स्वयाच्वंगु दु।

जिं का हे मकयागु नं

लित हिं धकाः

जिलिसे ल्वापु थःवयाचवन।[☆]

5 हे परमेश्वर,

जि गुलि मूर्व धकाः छि स्यू।

जिगु पाप छिगुपाखें

सुलाच्वंगु मदु।

6 जिगु कारणं

छितः विश्वास याइपिन्त

मछालापुके मते,

हे दक्व शक्ति दुम्ह

परमप्रभु!

हे इयाएलया परमेश्वर, छितः

मालाजुइपि जिगु कारणं

क्वह्वांकाच्वने म्वाःलेमा।

7 छिगु हे निति

जि क्वह्वांका च्वनेमाल,

अले मछालापुके माला चवन।

8 जिमि थः हे दाऊकिजापिन्सं

जितः भ्मस्य थें याइगु।

जि थःगु हे परिवारय

परदेशी थें जुयाचवनागु दु।

9 छिगु देगःया जोशं जितः

छ्वयक्कुगु दु।

छितः क्वह्वांकिपिन्सं

- जितः क्वह्यंकाहःगु दु।*
 10 जि अपसं च्वनाः ख्वयेबलय्
 मनुतयसं जितः हिस्याइ।
 11 भांग्रा लं फिनाः दुःखं
 च्वनेबलय नं
 इपिं जितः खनाः न्हिली।
 12 लैय लैय हे इमिसं जिगु खँ
 लहाना जुइ।
 अयलाःगुलुतयसं जितः
 ध्याच नकाः म्ये हाला जुइ।
 13 जि धाःसा छिगु प्रार्थना
 यानाच्वना, हे परमप्रभु।
 जितः छिं ल्ययादीगु इलय लिसः
 बियादिसँ, हे परमेश्वर!
 छिगु न्ह्याबलें दयाच्वनीगु
 मायाया कारण
 छिगु धात्थेया उद्धारं जितः
 लिसः बियादिसँ।
 14 जि दुना मवनेमा धकाः जितः
 तःजाःगु ध्याचलं थकयादिसँ।
 जिमि शत्रुतयपाखें
 बचय यानादिसँ
 जितः लःया किसिदुम्बलं
 बचय यानादिसँ।
 15 खुसिबालं जितः चुइके मयनेमा
 जि लखं दुना मवनेमा
 जि सीगालय दुसुना मवनेमा।
 16 हे परमप्रभु,
 जितः लिसः बियादिसँ।
 छाथधाःसा छिगु
 सदां दयाच्वनीगु माया तःधं।
 जिगु सः न्यनादिसँ
 छाथधाःसा छि धात्थे
 दयां जाःम्ह खः।
 17 जिपाखे स्वयादिसँ।
 जि तःधंगु दुःखय लानाच्वंगु दु,
 जितः आः हे
 लिसः बियादिसँ।
 18 जितः वयाः बचय यानादिसँ
 जितः जिमि शत्रुतयपाखें
 त्वःतकादिसँ।
 19 जितः मनुतयसं गुलि
 क्वह्यंकातःगु दु धकाः
 छिं स्यु।
 जि गुलि हेला याकाः
 मछालापुक च्वने मालाच्वंगु दु
 धकाः छिं स्यु।
 जिमि शत्रुतयसं छुं छुं
 यानाच्वन धकाः
 छिं फुक्कं स्यु।
 20 हेलां जिगु नुगः
 तज्यायेधुकल।
 छम्हयसिनं धकाः जितः
 हःपाः व लिधेसा ब्यू मवः।
 21 नये पित्याःबलय इमिसं
 जितः बिख नकेहल।
 प्याःचाःबलय इमिसं
 जितः चुपाउं त्वकेहल।*

- 22 इमिगु भ्वजं इमित
नाश यायेमा,
इमिगु पवित्र भ्वय्
इमिगु निंति लिच्वः व स्वःतिपाँय् जुइमा।
- 23 इमिगु मिखा कां जुइमा,
इमिगु दुगःक्वर्चय् चाःतुइमा।*
- 24 छिगु तं इमित प्वंकादिसँ
छिगु तमं इमित भस्म यायेमा।
- 25 इमिगु छाउनी नाश जुइमा
इमिगु पालय् सुं हे मदयेमा।*
- 26 छायाःसा छि सज्जोय्
ब्यःमहयसित इमिसं लितुली।
छि घाःपाः याःमहयसिगु
दुःखया बारे खँ लहाइ।
- 27 इमिगु पापया ल्याःचाः
तयादिसँ।
छि उद्दर यानादीबलय्
इपि दुमथ्यायेमा।
- 28 जीवनया सफुलि
इमिगु नां हुयादिसँ।
धर्मीतय्गु धलखय्
इमिगु नां च्वयादी मते।*
- 29 तर जि ला दुःखय्
लानाच्वंगु दु,
अले जितः सास्ती
जुयाच्वंगु दु।
हे परमेश्वर,
जितः थःगु शक्तिं
बचय् यानादिसँ।
- 30 जि परमेश्वरयागु नांयात
तःधंकाः भजन हाले
दुनुगलनिसें सुभाय् बियाः
वयकःयात तःधंके।
- 31 थुकि परमप्रभु थुसा,
न्यक् व तुतिख्वः
दये धुंक्मह द्रहचिया
होमबलि बीबलय् स्वयाः
अवः लयताइ।
- 32 क्वत्ययकाः च्वनेमाःपि
थ्व खनाः लयताइ,
परमेश्वरयात माला जुइपिनि
नुगःयात हःपाः दइ।
- 33 परमप्रभुं मगाःमचाःपिनिगु
सः न्यनादी।
अले कुना तःपि थः मनुतयत
ल्वःमंकादी मखु।
- 34 स्वर्ग, पृथ्वी, समुद्र
व अन दुपि सकसिनं
वयकःयात प्रशंसा या।
- 35 छायाःसा वयकलं
यस्शलेमयात बचय् यानादी
यहदाया शहरत हानं दयकादी।
वयकःया मनुत अन च्वनी,
अले उकियात अधिकार याइ।
- 36 अले व थाय् वयकःयागु
आजा मानय् याइपिनि
सन्तानयागु हे जुइ।

वय्कःयात माया याइपि
अन च्वनी।

70

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय तइहयसिगु निति
1 हे परमेश्वर!

जितः बचय यानादिसँ।

हे परमप्रभु,

जितः ग्वाहालि यायेत
याकनं झासँ।*

2 जितः स्यायेत स्वःपि

लज्या चाये मालेमा,
अले इतिमिति कनेमा।

जिगु दुःखय लयतायाजूपि

लिज्यां वनेमा,
अले मछालाः जुइमा।

3 “हः” धकाः

जितः लायबुयाजूपि मछालाः
आछु-आछु कनाजुइमा।

4 छितः मालाजुइपि धाःसा

छिके लयतायाच्वनेमा।

अले छि मुक्ति बीगु यःपिन्सं

सदां थथे धयाच्वनेमा,
“परमेश्वर गुलि तःधं!”

5 तर जि ला चीमिम्ह

व छुं मदुम्ह मनु खः।

हे परमप्रभु,

छि जितः उद्धार याइम्ह
व जिम्ह परमेश्वर खः।

जितः ग्वाहालि यायेत

याकनं झासँ।

71

बुराम्ह मनुया प्रार्थना

1 हे परमप्रभु,

जि छिगु शरणय वयागु दु,

जितः गुबलें मछाले म्वाःलेमा।

2 छिगु धार्मिकतां यानाः

जितः बचय यानाः
उद्धार यानादिसँ!

जिगु प्रार्थना न्यनादिसँ

अले जितः बचय यानादिसँ।

3 जितः सदां सुलेजीक ल्वहंधी

जुयादिसँ।

जितः बचय यायेत उजं बियादिसँ,

छायधाःसा छि जिगु किल्ला
व शरण कायेगु थाय खः।

4 हे परमेश्वर,

जितः दुष्ट मनुतयगु लहातं

बचय यानादिसँ।

नुगः मदुपि व मभिपि मनुतयगु

ताकर्त जितः बचय यानादिसँ।

5 हे परमप्रभु,

छि हे जक जिगु आशा खः।

हे परमप्रभु,

- जिं मचांनिसें छिगु भरोसा
कयागु दु।
- 6 बूसांनिसें हे जि छिगु
भरोसाय दु।
मांया प्वाथनिसें हे छि जितः
बिचाः यानाच्वनादीगु दु।
उकिं जिं सदां छिगु
प्रशंसा याये।
- 7 यक्व मनुतयगु निति जि छम्ह नमूना
जुयाब्यगु दु।
छाय्धाःसा छि जिम्ह बल्लाःम्ह
रक्षक खः।
- 8 उकिं जिं मदिक्वक छिगु प्रशंसा
यानाच्वनागु दु।
न्हिन्हि जिं छिगु महिमा
न्यंकाच्वने।
- 9 आः जि बुरा जुइ धुंकाः
जितः त्वःतादी मते।
जि बमलायेथुन
जितः वानादी मते।
- 10 जिमि शत्रुतयसं जितः स्यायेत
स्वयाच्वंगु दु।
इमिसं थवंथवय सल्लाह यानाः
ग्वसाः ग्वयाज्गु दु।
- 11 इमिसं धयाज्गु दु
“परमेश्वरं वयात त्वःते धुंकल।
वयात लितुलिनाः ज्वेँ।
छाय्धाःसा वयात बचय् याइपि
सुं मदये धुंकल।”
- 12 हे परमेश्वर,
जिपाखें तापानादी मते
जितः ग्वाहालि यायेत
याकनं झासँ।
- 13 जितः दुप बियाज्पि
मछालापुक बुइमा
अले नाश जुइमा।
जितः स्यायेत स्वयाज्पि
क्वह्वाकाः च्वनेमालेमा,
अले मछालाः जुइमा।
- 14 तर जिं ला छिगु ग्वाहालिया
आशा कर्याच्वने।
जिं छिगु प्रशंसा
अज्ज अप्वः याये।
- 15 छिं यानादीगु धार्मिकताया खँ
जिं सकसितं कनाजुइ।
छिं यानादीगु मुक्तियागु खँ
जिं न्हिन्हि कने।
अथे ला छिं यानादीगु ज्या
जिं कनां कने मफु।
- 16 हे परमप्रभु परमेश्वर,
छिं यानादीगु तःधंगु ज्याया
जिं प्रशंसा याये।
जिं सकसित छिगु हे जक
धार्मिकताया खँ न्यके।
- 17 हे परमेश्वर,
छिं जितः मचांनिसें स्यनादीगु दु।
अले जिं आः तक
छिं यानादीगु अज् चायापुगु ज्या
मेपिन्त कनावयाच्वनागु दु।

18 हे परमेश्वर,
 आ: जि बुरा जुड् धुन
 जिगु सँ तसुसे च्वने धुंकल।
 अयनं आ-या
 न्ह पुस्तायापि मनुतयत
 जि छिगु अजू चायापुगु
 ज्यायागु खँ मन्यंकुतले
 जित: त्व:तादी मते।

19 हे परमेश्वर,
 छिगु धार्मिकता स्वर्ग स्वया:
 च्वजा:।
 छि गुलि अजू चायापुगु ज्या
 यानादीगु दु,
 हे परमेश्वर,
 छि थें ज्या:म्ह सु दु धका:?

20 छि जित: त:क: हे दु:खय्
 लाकादिल
 तर छि जित: हानं जीवन
 बियादीतिनि,
 अले मृत्युया गालं
 थकयादीतिनि।
 21 छि जिगु इज्जत हानं
 अप्वयकादी तिनि।
 अले जिगु दु:खकष्ट
 चीकाछवइतिनि।

22 हे जिम्ह परमेश्वर,
 जि वीणा थाना: छि
 विश्वास याये बह:म्ह ख:
 धका: प्रशंसा याये।
 हे इसाएलया पवित्र परमेश्वर,
 सारंगी थाना: जि छिगु
 प्रशंसाया म्ये हाले।

23 जि छिगु प्रशंसाया म्ये
 हालेबलय्
 लयताया: तत:सलं हाले,
 छायाधा:सा छि जित: मू पुला:
 त्व:तकादीगु दु।

24 जि न्हिन्हि सकसितं छिगु
 धार्मिकताया बारे कने,
 छायाधा:सा जित: स्यायेत स्वयाज्पि
 सकलें मछालेमा:गु दु,
 अले इमिगु इज्जत वंगु दु।

72

जुजुया निति प्रार्थना

सोलोमनया भजन

1 हे परमेश्वर,

जुजुयात न्याय

गथे याना:

यायेगु स्यनाबियादिसँ।

जुजुया काययात धर्मी जुइगु खँ
 स्यनाबियादिसँ।

2 छिकपिनि मनुतयत

वं धार्मिकतां

शासन याये फयेमा,

अले क्वत्त्यकाच्वपिन्त नं

उतिग्यंक न्याय याये फयेमा।

3 पहाड पहाडं मनूतयगु निति

- भिं हयेमा!
जमिन जमिनय न्हाथासं
धार्मिकतां जायेमा।
- 4 जुजुं चीमिपिन्त नं
उतिग्यंक बिचाः यायेमा,
मगाःमचाःपिन्त ग्वाहालि यायेमा
अले इमित क्वत्यलातःपिन्त
न्हंकाछ्वयेमा।
- 5 सूर्य व तिमिला दतले
छिकपिनि मन्तयसं सदां सदां
छिगु भय कयाच्चवेमा।
- 6 घौय् लयातःगु ख्यलय्
वा वये थें
जुजुं राज्य यायेमा,
इवार वा वयाः बैयात प्याक् थें
जुजुं राज्य यायेमा।
- 7 वं राज्य यातले
धमीं त च्वन्हाना च्वनेमा।
गुबलय् तक
तिमिला दयाच्चनी,
उबलय् तक
शान्ति जुयाच्चवेमा।
- 8 वयागु राज्य छगु समुद्रं
मेगु समुद्र जुयाः न्यनावनेमा
युफ्रेटिस खुसिनिसें
पृथ्वीया कुनय तक।*
- 9 मस्भूमिया जातितयसं
वयागु न्ह्यःने क्वछु वइ।
वया शनूत बैय् चातुवाः वनी।
- 10 तशीश व तापाक तापाक च्वंगु
समुद्रया सिथय् च्वंपिं जुजुतयसं
वयात कर पुलेहइ।
शेबा व सेबाया जुजुपिन्सं
वयात देछा छाःवइ।
- 11 फुक्क जुजुपिं वयागु न्ह्यःने
क्वछु वइ।
फुक्क जातियापिन्सं वयागु
सेवा याइ।
- 12 वयाके ग्वाहालि फचंपि
चीमिपिन्त
व हाःनाः मद्रुपि व मगाःमचाःपिन्त
बचय याइ।
- 13 वं मगाःमचाःपिं
व नये मखंपिन्त दया याइ,
अले इमिगु उद्धार याइ।
- 14 इमित अन्याय व अत्याचारं
लिगना हइ।
इमिगु ज्यान वयागु निति
अतिकं म् वं।
- 15 जुजु ताःई तक म्वाना
च्वनेमा!
शेबाया लुं वयात दयेमा।
मन्तयसं वयागु निति सदां
प्रार्थना यायेमा।
सदां मन्तयसं वयात
धन्य धायेमा।
- 16 देशय् यक्व अन्न सयेमा,

पहाडत बालि जायेमा
लेबनानयु थें फलफुल जायेमा
घाँसं ख्यः जाः थें
मनूतयसं शहर जायेमा।

17 वयागु नां न्ह्याबले
लुमनाच्वनेमा।
सूर्य दतले
वयागु नां जायाच्वनेमा।
फुक्क जातियापिन्सं वयापाखें
परमेश्वरया
आशिष कायेमा।
सकसिनं वयात
धन्य धायेमा।

18 परमप्रभुयात प्रशंसा या,
इसाएलया परमेश्वरयात!
अजू चायापुगु ज्या वयकलं हे
जक यानादी।

19 वयकःयागु महिमां जाःगु नांया
सदां प्रशंसा जुयाच्वनेमा।
पृथ्वी न्यंक वयकःयागु महिमां
जायेमा।
आमेन! आमेन!

20 यिशैया काय दाऊदया प्रार्थना
क्वचाल।

स्वंगूगु ब्व

73

भज ७३-८९

परमेश्वरया न्याय
आसापया भजन
1 इसाएलया निंति
व शूद्र नुगः दुपिनिगु निंति,
परमेश्वर धात्थें हे भिंमह खः।

2 तर जिगु तुति ला
खाये धुंक्गु खः।

जिगु पलाः
चुलुबिये धुंक्गु खः।

3 छायाधाःसा दुष्टतयागु
जियावःगु स्वयाः

इपि घमण्डीत खनाः
जिगु नुगः मूगु खः।

4 इमिसं दुःख सी मखु,
इपि बल्लाः व स्वये नं ज्यु।
अले इमिगु उसौयु नं बांलाः।

5 मेपिन्त थें इमित दुःख जुइ मखु,
मेपिन्सं थें इमिसं कष्ट नं
फये म्वाः।

6 उकिं घमण्ड इमिगु तिसा खः
ल्वापुरख्यापु इमिगु वसः खः।

7 इमिगु नुगलं मभिगु खें
जक पिहां वइ,

इमिगु नुगलं मभिगु मभिगु
जक ग्वासाः ग्वाच्वनी।

8 इमिसं मेपिन्त हेस्याना जुइ,
अले मभिगु खें ल्हाना जुइ
इमिसं घमण्ड याना जुइ,

- अले मेपिन्त क्वह्वांकाजुइ।
 9 इमिसं म्हतु तःप्वाः यानाः
 स्वर्गं व पृथ्वीयागु
 खँ ल्हाना जुइ।
 10 मन्तयत् इमिसं थःपाखे
 फहिकाकाइ।
 मन्तयसं इमिसं धाःगु खँ
 अःपुक पत्याः याइ।
 11 इमिसं धयाजुइ,
 “परमेश्वरं गथे यानाः सी?
 दक्खसिबय् तःधंम्हयसिनं
 छु जुयाच्चन धकाः स्युं ला?”
 12 दुष्टत धयापि
 थज्याःपि का स्व।
 इपि न्ह्याबलें याउँक च्वनी,
 अले धनसम्पत्ति जक मुंका जुइ।
 13 अयसा छु जि थःगु नुगः
 शूद्र याना जुयागु
 सिंति वन ला?
 जिं मभिगु ज्या मयासैं जुयागु नं
 सिंति वन ला?
 14 जिं न्हियान्हिथं दुःख जक
 फयागु दु!
 सुथनिसें जिं सजौंय
 फयावयाच्चना।
 15 जिं थथे धयाजुगु जसा
 जिं छिकपिनि मन्तयत्
 धोखा बीगु जुइ।
 16 जिं थ्व फुक्क खँ
 थुइकेगु कुतः याना।
 तर थ्व तसकं हे
 थाकुगु ज्या जुयाबिल।
 17 जिं परमेश्वरया पवित्र थासय्
 दुहां वना जक,
 जिं दुष्टतयगु छु गति जुइ
 धकाः सिल।
 18 धात्थे छिं इमित च्चल्लसे च्वंगु
 थासय् तयादी तिनि,
 अले विनाशया
 गालय् क्वफानादी।
 19 इपि मिखा पीमलावं
 नाश जुयावनी।
 इपि ग्यानापुक्क हे
 नाश जुयावनी।
 20 सुथय् न्ह्यालं चाल कि
 तनावनीगु म्हगस थें।
 हे परमप्रभु,
 छिं दनादीबलय्
 छिं इमित किचःयात थें
 वास्ता यानादी मखु।
 21 जिगु नुगः हीसे
 च्वनाच्चंबलय्
 जितः दुःख जुयाच्चंबलय्
 22 जिं छम्ह पशु थें
 मूर्ख जुयाच्चनागु खः।
 जिं छितः थुइके मफुगु खः।

- 23 अयनं जि ला न्हाबलें
छिनापं हे दु।
छि जिगु जव ल्हाः ज्वनादीगु दु।
- 24 छि जितः सल्लाह बियाः
लें क्यनादी
अले लिपा जितः तःधंकाः
थःथाय दुकयादी।
- 25 स्वर्गय छि बाहेक
जि सु हे दु धकाः?
पृथ्वीइ जितः छि बाहेक
छु हे माःगु दु धकाः?
- 26 जिगु म्ह व मन
बमलाना वने फु
तर जिगु शक्ति सदांया लागि
परमेश्वर खः।
अले वयकः न्हाबलें
जिम्ह खः।
- 27 छिपाखें तापाःपि
नाश जुयावनी।
छितः विश्वासघात याःपिन्त
छिं नाश यानादी।
- 28 परमेश्वरया लिक्क च्वनेगु
जिगु निति गुलि भिं।
जि परमप्रभुयात शरण कायेगु
थाय यानागु दु।
जिं छिं यानादीगु
फुक्क जयायागु खँ कनाजुये।

74

- देशया रक्षाया निति प्रार्थना
आसापया मश्केल
1 हे परमेश्वर,
छि छाय थथे
जिमित सदांया निति
मययकादीयागु?
छि थथे छाय छिकपिनि मनु,
छिकपिनि फेतयगु बथालिसे
तंम्बयादीगु?
- 2 छि तःदँ न्ह्यः
थः सर्वय यायेत ल्ययादीपिन्त
लुमंकादिसँ।
अले थःगु जाति यायेत म् पुलाः
त्वःतकादीपि मन्तयत
लुमंकादिसँ।
छि थः च्वनादीगु सियोन पर्वत
व यस्-शलेमयात नं
लुमंकादिसँ।
- 3 शहृतयसं देगलय च्वंगु फुक्कं
नाश यानाबिल।
थुखेपाखे नं
थःगु पलाः न्हाकादिसँ।
- 4 छि जिमित नापलानादीगु थासय
वयाः शहृतयसं सः
थ्वयकूगु दु।
थःपि त्याःगु चिकथं
इमिसं अन थःपिनिगु ध्वँय
ब्वयकाथकूगु दु।

- 5 जंगलय् सिं पालिपिन्सं थें
इमिसं स्यंकाथकल।
- 6 बुट्टा कियातःगु फुक्क सिंपौयात
इमिसं थःपिनिगु पा व मुगलं
कुचा कुचा थलाबिल।
- 7 छिगु देगःयात स्यंकाः
मि तथाबिल।
छिगु पवित्र थाययात
अशुद्ध यानाथकल।
- 8 इमिसं पाचचुक हे
न्हंकाछ्वयेगु
मतिइ तःगु खः।
देशय् दक्क पवित्र थाययात
इमिसं च्याकाबिल।
- 9 आः अजू चायापुगु चिं
नं खने मन्त
अगमवक्तात
नं छम्ह हे मन्त।
थथे गुबलय् तक
जुयाच्चनी जिपि सुनानं मस्यु।
- 10 हे परमेश्वर,
शत्रुतयत गुबलय् तक
न्हीकातयेगु?
इमित सदां छिगु नांयात
क्वह्वांके बियातयेगु ला?
- 11 छाय् छिं थःगु
बल्लाःगु जव ल्हाः
प्वः चिनाच्चनादियागु?
थःगु ल्हाः फ्यनाः
इमित नाश यानादिसैं।
- 12 शुभंनिसें छि जिमि जुजु खः।
छिं तःकः मछि हे
जिमित बचय् यानादीगु दु।
- 13 छिं थःगु शक्तिं
समुद्रयात ब्वथलादिल।
छिं समुद्रया राक्षसतयगु छ्यं
नचुक तछ्यानादिल।[☆]
- 14 छिं लिव्यातन् नांयाम्ह
समुद्रया राक्षसया छ्यं
तछ्यानाः
वयागु ला
मरुभूमिया पशुतयत
नकेबियादिल।[☆]
- 15 छिं हे लःया मूल तछ्यानाः
खुसि व इवाला हायकादिल।
छिं ततःधंगु खुसित
गंकादिल।
- 16 छिं न्हि व चा सृष्टि यानादिल
छिं सूर्य व तिमिलायात दयकाः
इमिगु थासय् तथादिल।
- 17 छिं हे पृथ्वीया लाग्गा चिनादिल
छिं हे ताल्ला व चिकुला
सृष्टि यानादिल।
- 18 हे परमप्रभु,
छकः लुमंकादिसैं,
छिक्पिनि शत्रुत

- छि खनाः गथे न्हिल।
 मूर्खं मन्तयसं छिगु नायात
 गुकथं क्वह्यका जुल।
 19 छि थः बमलाःपि
 मन्तयगु ज्यान
 इमि शत्रुतयगु ल्हातिइ
 लःल्हानादी मते
 दुःख सियाच्वंपि थः मन्तयत
 सदांया निति
 ल्वःमंकादी मते।
 20 छि जिपिलिसें चिनादीगु
 बाचा लुमंकादिसें
 देशया फुक्क छिउंगु थासय्
 ल्वापुख्यापु जुयाच्वंगु दु।
 21 क्वत्ययकाच्वनेमाःपि मन्त
 मछालापुकाच्वने म्वाःलेमा
 चीमिपि व मगाःमचाःपिन्सं
 छिगु नायात तःधकेमा।
 22 हे परमेश्वर, दनादिसें,
 थःगु खँयात कयाः
 नवानादिसें
 छकः लुमंकादिसें,
 मूर्खतयसं छितः न्हिन्हि
 हेस्यानाच्वंगु दु।
 23 छिकपिनि शत्रुतयसं
 तसलं हाःगु सःयात
 ल्वःमंकादी मते।
 इमिगु सः झन झन तस्सः
 जुया वयाच्वंगु दु।

75

- न्याय यानादीमह परमेश्वर
 आसापया भजन, लय तइमह्यसिगु निति – “स्यंके मते” धाःगु रागय् हालेगु म्ये।
 1 जिमिसं सुभाय् बी हे परमेश्वर,
 जिमिसं सुभाय् बी।
 छाय्धाःसा छि जिमिगु
 तापाक मदु।
 मन्तयसं छिगु अजू चायापुगु ज्या
 कनाजुइ।
 2 छि धयादीगु दु,
 “जि न्यायया निति
 ल्वःगु ई ल्ययागु दु।
 जि पक्षपात मजुइक
 न्याय याये।”
 3 भ्रुखाय् ब्वयाः
 मनत व पुथ्वी
 वाराक्वारा संसां,
 जि धाःसा थुकिया जगयात
 लिधंसा बियातये।
 4 घमण्डीतयत जि धाये,
 “घमण्ड याये मते।”
 दुष्टतयत जि धाये,
 “फुर्ति याये मते।
 5 स्वर्गया विरोधय् ल्हाः

- लहने मते।
अले विरोधी खँ
लहाना जुइ मते।”
- 6 सुं मनुखं, न पुर्बं, न पच्छिमं,
न उत्तरं, न दक्खिनं जुइमा
सुनानं मनुयात थछवये फइ मखु।
7 न्याय याइम्ह ला परमेश्वर खः।
सुयात क्वफायेगु
सुयात थछवयेगु धकाः
वयकलं हे क्वःछिनादी।
8 परमप्रभुया लहातिइ ख्वला दु,
थ्व ख्वला
वयकःया तमं जाः।
वयकलं थ्व हे
ख्वलां त्वंकादी।
दुष्टत फुक्कसिनं
थ्व हे ख्वलां त्वनी,
भ्याःभचा हे मलयंक।
- 9 तर जिं ला न्हाबले
परमेश्वरं यानादीगु ज्याया
खँ कनाजुये
जिं ला न्हाबले याक्बया
परमेश्वरया भजन हालाजुये।
- 10 परमेश्वरं धयादी,
“दुष्टतयगु शक्ति जिं न्हंकाबी।
अले धमीं तयगु शक्ति
अख्यकाबी।”

76

- न्हाबले त्याकादीम्ह परमेश्वर
आसापया भजन, लय, तइम्हयसिगु निति – तारं थाइगु बाजनय हालेगु
1 परमेश्वरयात
यह्दाय सकसिनं म्हस्यू।
इस्राएलय्
वयकःया नां तःधं।
2 शालेमय्
वयकः च्वनीगु खः।
सियोन पर्वतय्
वयकःया छँ दु।
3 वयकलं अन थः शत्रुतयगु
च्यानाचवंगु वाण, ढाल,
तरवार,
व फुक्क ल्वाभः
त्वथुलादिल।
- 4 छि न्हाबले दयाच्वनीगु
पहाड स्वयाः झःझः धाः,
अले तसकं तःजि।
5 नुगः बल्लाःपिनिगु
फुक्क ल्वाभः
लाकाकाये धुंकल।
इपि सी न्हालय्
लाये धुंकल।
बहादुरतय सुं छम्हयसिनं नं
झीगु विरोधय्
लहाः लहने मफये धुंकल।
6 हे याक्बया परमेश्वर!
छि छकः हक्कबलय्

इमि फुक्क सल

व सल गया: वःपि
सीपि थें जुल।

7 हे परमप्रभु,

छि हे छम्ह जक खः
भय काये बहःम्ह।

छि तंम्बइबलय

छिगु न्द्वःने सु च्वने फु?

8-9 हे परमेश्वर,

मभिगु ज्या यानाच्वंपिन्त

सजॉय बीत

व पृथ्वीइ क्वचत्ययका

च्वनेमाःपिन्त बचय् यायेत

स्वर्ग थःगु न्याय न्यकेत

दनादीबलय

पृथ्वी ग्यानाः सुम्क च्वन।

10 मनुतयसं गुलि तं क्यनी,

उलि हे छिगु नां तःधनी।

लडाइँपाखें बचय् जूपिन्सं

छिगु नखः हनी।

11 छिमिसं छिमि

परमप्रभु परमेश्वरया नामय्

छु भाकल यानागु खः,

व पूर्वकि।

वयकःया प्यखेर च्वंपि

सकसिनं भय काये बहःम्ह

वयकःयात देछा छायेत हति।

12 वयकलं शासकतयगु

घमण्डयात नचुकादी।

पृथ्वीया जुजुत वयकः

खनाः ग्याइ।

सेला

77

दुःखया इलय

याउँक दइगु ग्वाहालि

आसापया भजन, लय् तइम्ह यदूतनया निति

1 जि ततःसलं

परमेश्वरयात

प्रार्थना याना।

जिगु सः न्यनादिल!

2 तःधंगु दुःख जुबलय

जिं परमप्रभुयात मालाजुया।

चच्छि चच्छिं जिं ल्हाः ल्हनाः

प्रार्थना याना।

अयनं जिगु मन

याउँसे मच्वं।

3 परमेश्वरयागु बिचाः यायेबलय

जिं झसुकाः तये।

ध्यान यायेबलय

नं जिगु नुगः क्वतुनावनी।

4 छि जितः ध्यने नं मब्यु

नुगः क्वतुनाः

जिं नवाये तकं मफइ।

5 जिं वने थुंक्गु खँ लुमके,

यक्व न्हापाया दिया खँ।

6 जिं बहनिइ थःगु म्ये लुमका

जिं ध्यानय् दुनाः थःत हे न्यना,

सेला

- 7 “परमेश्वरं झीत
सदाया निति हे
त्वःतादी ला?
वयकलं आः जितः गुबलें हे
दया यानादी मखुत ला?”
- 8 “वयकःयागु
सदां दयाच्चवनीगु माया
सदांया निति तन ला?
वयकःया बचं
सदांया लागि फुत ला?”
- 9 परमेश्वरं दया माया यायेगु
त्वःमंकादिल ला?
तमय वयाः वयकलं
दया यायेगु त्वःतादिल ला?”
- 10 अले जिं बिचाः याना,
“थ्व हे जिगु दुःख खः ।
दक्वसिबय तःधंमहयसिया
जव ल्हाः जिगु छेनं
चिला वन।”
- 11 अले जिं छिं यानादीगु
फुक्क खँ लुमंका,
हे परमप्रभु।
छिं न्हापा यानादीगु
अजू चायापुगु ज्या लुमंका।
- 12 जिं व फुक्क खँयं बिचाः याये।
जिं छिं यानादीगु अजू चायापुगु
ज्यायात ल्वःमंके मफु।
- 13 हे परमेश्वर,
छिं यानादीगु फुक्क ज्या
पवित्र जू।
छिं थें तःधंमह परमेश्वर
मेम्ह सु दइ?
- 14 छिं अजू चायापुगु ज्या
यानादीमह परमेश्वर खः ।
छिं थःगु शक्ति
जाति जातियापिन्त क्यनादिल।
- 15 छिं थःगु शक्ति थः मन्तयूत
मू पुलाः त्वःतकादिल,
याकूब व योसेफया सन्तानयात।
- 16 हे परमेश्वर,
छितः खनाः समुद्र नं ग्यात।
ततःजाःगु समुद्र नं दुनेनिसें
वाराक्वारा सन।
- 17 सुपौंचं वा गात,
आकाशय न न्यात
प्यखें हाबलासा त्वल।
- 18 न न्याःगु सः
आकाश न्यंक न्यन।
हाबलासाया जलं प्यखें
जल्ल थित।
पृथ्वीइ भवखायु ब्वयाः
लिगिलिगि सन।
- 19 छिं समुद्रयात फायाः
लें दयकादिल।
तर छिगु पलाया चिं
गनं खने मद्दु।
- 20 छिं थः मन्तयूत फैजवालं थें
लें क्यनादिल।

सेला

सेला

अले मोशा व हास्नयात
इमि नायः यानादिल।

78

- इसाएलया पुलांगु खं
ज्ञान काःगु
आसापया मशिकल
1 हे जि मनुत!
जिगु खँ न्यँ,
जि धायेत्यनागु खँय्
न्हायपं ब्यु।
2 जि उखान छुनाः
स्यनेकने याये।
जि न्हापायागु सुलाच्च्वंगु
खँयात उलाः
उखान छुनाः क्यने।[☆]
3 गुगु खँ इीसं न्यना तयागु खः,
अले स्यु,
अले इी तापाःबाज्यापिन्सं
इीत कनातःगु खः।
4 परमप्रभुयागु शक्ति,
वयकलं यानादीगु
ततःधंगु ज्याखँ
व अजू चायापुगु ज्याखँ
इीसं थः सन्तानपाखँ
मसुचुके।
इीसं इी लिपायापिन्त
थ्व खँ कनाथके।
5 वयकलं याकृबयात
उजं दयकाः
इसाएलया मनुतयत् व्यवस्था
बियादिल।
वयकलं इी तापाःबाज्यापिन्त
थः मस्तयत्
वयकःयागु व्यवस्था स्यनेत
उजं दयकादिल।
6 लिपायापिन्सं नं थ्व खँ
सीके फयेमा,
अले इमिसं नं थः मस्तयत् कने
फयेमा धकाः
थथे यानादीगु खः।
7 थुकथं इपिं सकसिनं
परमेश्वरयाके विश्वास
याये फइ,
अले वयकलं यानादीगु ज्याखँ
ल्वःमकी मखु।
बरु सदां वयकःयागु उजं न्यनी।
8 थुकथं इपिं परमेश्वरयात
क्वातुक विश्वास मयाःपि
व थःगु नुगालय परमेश्वरयात
मतःपि
इमि तापाःबाज्यापि थें विद्रोही
व धयागु खँ मन्यनीपि
जुइ मखु।
9 एफ्राइमयापि मनुत
थःपिन्के धनुष व वाण दयकं
लडाइनं बिस्चुं वन।
10 इमिसं वयकःलिसे याःगु

☆ 78:2 ७२:२ मती १३:३५

- बाचा पूमवंकल,
अले वय्कःयागु व्यवस्था
मानय मयात।
11 इमिसं वय्कलं यानादीगु
ज्याखँ
व वय्कलं क्यनादीगु
अजू चायापुगु ज्याखँ
ल्वःमंकल।
12 वय्कलं मिश्र देशयागु सोअन
धाःगु थासय्
इमि तापाःबाज्यापिन्त
अजू चायापुगु ज्याखँ यानाः
क्यनादीगु खः।[☆]
13 वय्कलं समुद्रयात निव्व
थलादिल,
अले इमित अनं हे
समुद्र छिकेबियादिल।
वय्कलं लःयात
पःखाः थें थनादिल।[☆]
14 न्हिनय् वय्कलं इमित सुपौंचं
व चान्हय् मिया जलं लँ
क्यनादिल।[☆]
15 वय्कलं मरुभूमिइ
ल्वहंधी पालाः
लःधाः हायकाः
इमित लः त्वंकादिल।
16 वय्कलं ल्वहंधिकं
लःधाः पिकयाः
खुसि थें बाः वय्कादिल।[☆]
17 अयतं इमिसं वय्कःया
विरोधय् पाप याना हे च्वन,
गंगु व लः मद्गु थासय्
दक्वसिबय् तःधंमहयसिगु
विरोधय् विद्रोह यात।
18 इमिसं थःयत्थें नसात्वेसा पवनाः
परमेश्वरयागु मन स्वयेत तकं
लिमचिल।
19 इमिसं परमेश्वरया विरोधय्
थुकथं नवात,
“छु परमेश्वरं मरुभूमिइ नं
नसात्वेसा बियादी फु ला?
20 परमेश्वरं ल्वहंधी पालाः
लःधाः हायकूगु ला खः।
छु वय्कलं जिमित मरि
व वय्कःया थः मन्तयत ला नं
दयकाबी फु ला?”
21 थ्व न्यनाः परमप्रभु
तंचायादिल, अले वय्कः
याकूबया सन्तान खनाः
मि जुयादिल।
इपि खनाः वय्कःयागु तं
झन तच्चयावल।
22 छायाधाःसा इमिसं
वय्कःयाके विश्वास मतः,
अले वय्कलं
इमित बचय् याइ धयागु खँयं नं
पत्याः मयाः।
23 अयजुसां वय्कलं
आकाशयात उजं बियादिल,

- अले स्वर्गयागु लुखा
चायकादिल।
24 वयकलं इमित नयेत मन्ना
गायकादिल,
वयकलं इमित स्वर्गयागु अन्न
बियादिल।[☆]
- 25 थुकथं इमिसं स्वर्गदूततयगु
मरि नल,
वयकलं इमित इमिसं
नयेफक्क नसा बियादिल।
- 26 वयकलं आकाशयु पुर्बयागु
फय् त्व.तादिल,
अले थःगु शक्ति दच्छिनयागु
फय् संकादिल।
- 27 वयकलं फिसलयु च्वंगु फि थें
अल्याखु झंगःपक्षी
छव्याहयादिल।
- 28 झंगःत फुक्क इपि च्वं च्वंगु
लागाय दुने
व इमिगु पाल जःखः ज्वल।
- 29 थुकथं इमिसं लुधक नल,
वयकलं नसिं चापिन्त नकादिल।
- 30 इमि लुधने मलावं
इमिसं नयाच्चवंबलय्
31 परमेश्वर इपि खनाः
तंचायादिल,
अले इमिगु पुचलय् च्वपि
बल्लाःपि मनुतयत्
स्यानादिल।
वयकलं इस्त्राएलया ल्यायम्ह-
ल्यायम्हपि मनुतयत्
स्यानादिल।[☆]
- 32 अयजूसां इमिसं
पाप याना हे च्वन।
वयकःयागु अजू चायापुगु ज्याखें
खक खकं इमिसं परमेश्वरयात
विश्वास मयाः।
- 33 उकिं परमेश्वरं इमित
ज्याख्यलय् मजूइकाः
व ग्या जक ग्यानाः म्वाये
मायकाबिल।
- 34 गुबलय् परमेश्वरं
इमि मनुतयत् स्यानादिल,
उबलय् तिनि इपि वयकःयाथाय्
लिफः स्वयावल।
परमेश्वरयाथाय् लिहां वयाः
इमिसं दुनुगलंनिसें वयकःयात
पत्याः यात।
- 35 अले तिनि परमेश्वर
थःपिनि ल्वहंधी खः,
थः मनुतयत् मू पुलाः
त्वःतकादीम्ह दक्कसिबय्
तःधंम्ह परमेश्वर खः धकाः
इमि लुमन।
- 36 तर इमिसं वयकःयात
म्हुतुं जक तःधंकाच्च्वंगु खः,
दुनुगलंनिसें माखु।
- 37 इमिगु नुगः परमेश्वरपाखे
अज्ज नं मलीनि,

- परमेश्वरं इपिलिसे
चिनादीगु बाचायागु नं
इमिसं वास्ता मयाः ।
- 38 वयकः दयादुम्ह जूगुलि
वयकलं इमित क्षमा यानादिल।
वयकलं इमित नाश यानामदी।
वयकलं तःकः मछि
थःगु तं क्वलाकादिल।
वयकलं थःगु तं प्वकामदी।
- 39 वयकलं इपि कमजोर
मनूत जक खः,
फय थें वयाः वनीपि खः धकाः
लुमकादिल।
- 40 इमिसं ग्वःकःमछि ला
मरुभूमिइ वयकःया विरोधय्
विदोह यात,
ग्वःकःमछि ला इमिसं
वयकःयात दुःख बी धुंकल।
- 41 इमिसं तःकः हे परमेश्वरयागु
मन स्वये धुंकल,
अले इसाएलया पवित्रमह्यसित
तं पिकायके बी धुंकल!
- 42 इमिसं वयकःयागु शक्ति
ल्वःमंकल,
अले इमिसं इमित
क्वत्यलातःपिनिगु लहातं
त्वःतकादीगु नं ल्वःमंकल।
- 43 अले मिश्र देशयागु
सोअन धाःगु थासय्
क्यनादीगु अजू चायापुगु चिं
व ज्या नं ल्वःमंकल।
- 44 वयकलं अन च्वंगु खुसिइ
हि बाः वयकादिल,
अले अन च्वंपिन्सं खुसिया लः
त्वने मखन।[☆]
- 45 वयकलं इमिथाय भुजिं
छवयाः दुःख बियादिल,
वयकलं इमिथाय ब्यांचात
छवयाः इमिगु बुँ
नाश यानादिल।[☆]
- 46 वयकलं इमिगु बाली व अन्न
नाश याथेत क्वःबुईचात
छवयादिल।[☆]
- 47 वयकलं प्वँ गायकाः
इमिगु दाखमा स्यंकादिल,
अले पुगायकाः
यःमरिमा स्यंकादिल।
- 48 वयकलं इमिगु सा-दुहंयात
प्वँ गायकाः स्यानादिल,
अले फैच्चलययात
मलखं कयकाः स्यानादिल।[☆]
- 49 वयकलं थः दूत थें यानाः
इमित थःगु ग्यानापुगु
तं प्वंकादिल।
- 50 वयकःयागु तं क्वमलाः,
वयकलं इमित
बचय् यानामदी।
वयकलं इमित महामारी

☆ 78:44 ७८:४४ प्रस ७:१७-१९

☆ 78:45 ७८:४५ प्रस ८:१-६,२०-२४

☆ 78:46 ७८:४६ प्रस १०:१२-१५

☆ 78:48 ७८:४७-४८ प्रस १:२२-२५

- कयकाः स्यानादिल।
 51 वयकलं मिश्रीतय
 तःधिकःपि कायपि
 फुक्कसित स्यानादिल।[☆]
- 52 थः मन्तयत् धाःसा वयकलं
 फेतयत् ज्वये थें
 मस्भमियागु लं
 पिने यंकादिल।[☆]
- 53 वयकलं इमित बांलाक
 विचाःसंचाः यानाः यंकादिल,
 उकिं इपि मग्यासे वन।
 इमि शत्रुतयत् जक
 समुद्रं नुनाख्वल।[☆]
- 54 वयकलं इमित
 थःगु पवित्र देशय,
 थःगु हे जव ल्हाःया शक्ति
 त्याकादीगु
 थ्व पहाडी देशय हयादिल।[☆]
- 55 वयकलं थः मन्त न्हावंलिसे
 अनयापि जात जातियापि
 मन्तयत् ख्याना छवयादिल।
 अले इमिगु देश
 इम्राएलया कुलतयत्
 सर्वयकथं इनाबियादिल।
 इमिगु छैनं थः मन्तयत्
 बियादिल।[☆]
- 56 अयत्नं इमिसं दक्वसिबय
 तःधंमहयसिया विरोधय
 विद्रोह यानाः
 वयकःयागु मन स्वयांच्वन।
 इमिसं वयकःयागु आज्ञा मन्यं।[☆]
- 57 थः तापाःबाज्यापि थें
 इपि नं परमेश्वरयात
 धोखा बीपिं
 व विश्वास मद्दुपि जुयाः जुल।
 अले स्यंगु धनुष थें
 भर मद्दुपि जुयाः जुल।
- 58 इमिसं मेपिं घःतयगु
 पुजा यायेगुथाय् दयकाः
 परमेश्वरयात तंम्वयकल।
 इमिसं थःगु मूर्तिपाखें
 वयकःयात नुगः मुइकाबिल।
- 59 थ्व खनाः परमेश्वरं
 तं पिकयादिल,
 अले वयकलं इम्राएलीतयत्
 त्वःतादिल।
- 60 वयकलं शील्लो धाःथाय्
 च्वंगु नापलायेगु पाल तकं
 त्वःतादिल,
 वयकः अन इीलिसे
 च्वनादीगु खः।[☆]
- 61 वयकलं थःगु शक्ति
 व महिमायागु चिं,
 बाचा चिनादीगु सन्त्यात
 शत्रुतयगु ल्हातय् लाके
 बियादिल।[☆]
- 62 वयकः थः मन्तलिसे
 तंम्वयादिल।

☆ 78:51 ७८:५१ प्रस १:२:२१

☆ 78:52 ७८:५२ प्रस १:३:१७-२२

☆ 78:53 ७८:५३ प्रस १:४:२६-२८

☆ 78:54 ७८:५४ प्रस १:५:१७; यही ३:१४-१७

☆ 78:55 ७८:५५

यही १:१:१६-२३

☆ 78:56 ७८:५६ न्याय २:११-१५

☆ 78:60 ७८:६० यही १:८:१; यर ७:१२-१४; २६:६

☆ 78:61 ७८:६१ १ शम् ४:१७-२२

- अले थः सर्बययात
शत्रुतय्पाखे
स्याकेबियादिल।
63 मि इमि ल्याय्महतयत
भस्म यात।
ल्यासेतयत् ब्याहा यायेत
मिजंत तकं मन्त।
64 इमि पुजाहारीत
तरवारं पालाः सित,
इमि मिसातयसं
खवये तकं मखन।
65 अले परमप्रभु न्हालं दंम्ह थें
दनादिल।
वयकः दाखमघं काःम्ह मन् थें
दनादिल।
66 वयकलं थः शत्रुतयत
ख्याना छवयादिल।
वयकलं इमित सदांया निति
मछालापुसे च्वंकाबिल।
67 वयकलं योसेफया कुलयात
त्वःतादिल,
अले एफ्राइमया कुलयात
ल्ययामदिल।
68 बरु वयकलं
यहदाया कुलयात
व सियोन पर्वतयात
ल्ययादिल,
श्व वयकलं ययकादीगु
पर्वत खः।
69 वयकलं थःगु पवित्रथाय्
स्वर्ग थें तःजायक
दयकादिल,
अले पृथ्वी थें थिसिलाक्क
व सदांया निति दयकादिल।
70 वयकलं थः दास दाऊदयात
ल्ययादिल।
वयकलं वयात
फैत ज्वयाच्वंगु थासं हयाः
71 इस्राएलया जुजु यानादिल।
वयकलं दाऊदयात थः सर्बयया
जवाः यानादिल।[☆]
72 दाऊदं इमित दुनुगलनिसें
बिचाःसंचाः यात।
अले इमित बांलाक
न्हुज्याकाः यंकल।

79

- छि गुबलय् तक
जिपिलिसें तंम्वाच्वनादीगु?
आसापया भजन।
1 हे परमेश्वर,
पिनें वःपिन्सं
छिगु सर्बय त्याका काल।
इमिसं छिगु पवित्र देगःयात
अशुद्ध यानाबिल।
इमिसं यस्शलेमयात
नाश यानाथकल।[☆]
2 छिकपिनि दासतयगु

☆ 78:71 ७८:७०-७१ १ शम् १६:११-१२; २ शम् ७:८; १ इति १:७:७

☆ 79:1 ७९:१ २ राज २५:८-१०; २ इति ३:१७-१९; यर ३२:१२-१४

- सीम्हयात इमिसं
 गिदुयात नकेत त्वःताथकल।
 छिकपिनि विश्वास याये
 बहःपिनिगु सीम्हयात
 इमिसं गुँपशतयत्
 नकेत त्वःताथकल।
 3 यस्शलेम न्यंक लः थें
 हिबाः वयकाथकल।
 सीपिन्त थुनेत तकं
 सुं हे मल्यन।
 4 जवंखवं च्वंपि जातितयसं
 झीत हिस्यानाच्वन।
 झीत हेबायचबाय यानाः
 इपि न्हिलाच्वन।
 5 हे परमप्रभु,
 छि गुबलय् तक जिपिलिसें
 तंम्वयाच्वनादीगु?
 छि न्हाबले तंम्वयादीगु ला?
 छिगु तं सह याये मफयकः
 च्यानाच्वनी?
 6 छिगु तं छितः नालामकाःपि
 जातियात प्वंकादिसैं।
 छिगु तं छितः प्रार्थना
 मयाइपिन्त प्वंकादिसैं।
 7 छायाःसा इमिसं याक्बया
 सन्तानतयत् स्याःगु दु,
 व छि च्वनीगु थाययात
 नाश यानाथक्गु दु।
 8 जिमि पुर्खायागु पापयागु निति
 जिमित सजाँय बियादी मते।
 जिमित दया माया यानादिसैं।
 जिमिसं फुक्क आशा त्वःतेधुन।
 9 हे परमेश्वर,
 जिमित ग्वाहालि यानाः
 बचय यानादिसैं।
 थःगु नांया महिमाया निति
 जिमिगु पापयात
 क्षमा यानादिसैं।
 10 जाति जातियापिन्सं जिमिके
 “छिमि परमेश्वर गन दु”
 धकाः छाये न्यनाच्वन?
 छि जिमिगु मिखा न्हाःने
 छिकपिनि दासतयगु हिबाः
 वयक्गुया ब्वला साइतिनि धकाः
 जात जातियापिन्त क्यनादिसैं।
 11 कुना तःपिनिगु दुःखयागु सः
 न्यनादिसैं।
 थःगु तःधंगु शक्तिं
 स्यायेत बचःछिनातःपिन्त
 बचय यानादिसैं।
 12 हे परमप्रभु!
 छितः हेस्याःपि जःलाखःलायात
 न्हयदुगं अप्वः
 ब्वला सायादिसैं।
 13 अले छिकपिनि मनु,
 छिकपिनि बथांया फै,
 जिमिसं छितः सदां सदां
 सुभाय् बियाच्वने,
 पुस्तां पुस्ता तकं
 छितः तःधंकाच्वने।

80

इम्राएल परमेश्वरया दाखमा
आसापया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति -
“बाचाया लिली स्वांया” रागय्

1 हे इम्राएलया फेजवाः,
जिमिगु खँ न्यनादिसँ।

छि हे योसेफया सन्तानयात
फेबथांयात थें ज्वयादीगु खः।

पपू दुपि करूबतय्
दथुइ च्वनादीम्ह

हे परमेश्वर,

मनूतय्त थःगु जः
क्यनादिसँ।[☆]

2 एफ्राइम, बेन्यामीन व मनश्शे
कुलयापिन्त

थःगु शक्ति क्यनाः

जिमित बचय् यानादिसँ।

3 हे परमेश्वर,

जिमित हाकनं छिपाखे

लित ब्वनाहयादिसँ।

जिमित थःगु ख्वाःया जलं
खयकादिसँ।

अले जक जिपि बचय् जुइ।

4 हे परमप्रभु,

दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर,

छि गुबलय् तक

थःमनूतय्गु प्रार्थना खनाः
तम्ब्याच्वनादीगु?

5 छि जिमित नयेत दुःख

बियादिल।

अले त्वनेत ख्वबि
बियादिल।

6 छि जिमित जःलाखःलाया

जातितलिसे ल्वायेगु

ल्वापु पुसा जक यानादिल।

जिमि शत्रुतय्सं जिमित

हेबाय्चबाय् याइगु।

7 दक्व शक्ति दुम्ह

परमेश्वर,

जिमित हाकनं छिपाखे

लित ब्वनाहयादिसँ।

जिमित थःगु ख्वाःया जलं

खयकादिसँ।

अले जक जिपि बचय् जुइ।

8 छि जिमित दाखमा थें

मिश्न हयादिल।

छि मेमेगु जातियापिन्त पितिनाः

जिमित थःगु देशय् पिनादिल।

9 छि जिमित ब्वलनेत छिकादिल।

जिमिगु हा बल्लात,

अले देशन्यंक न्यनावना।

10 जिमिगु किचलं गुंत त्वपुल,

जिमिगु कचां तत-भागु

देवदास्या सिमात नं त्वपुल।

11 जिमिसं थःगु कचा

भूमध्यसागर तक न्यंका,

अले चुलि यफ्रेटिस खुसि तक
ध्यंका।

12 अयत्नं जिमिगु प्यखेया पःखा:

छाय थुनादिया?

आ: थन न्हाम्हं दुहां वया:

दाख खुया: यंके फु।

13 आ: गुंफातयसं वया: न्हया:

स्यंकाथके फु,

अले गुंशतयसं वया:

नया: वने फु।

14 हे दक्व शक्ति दुम्ह

परमेश्वर,

जिपिपाखे हाकनं

लिफ: स्वयादिसँ।

स्वर्ग जिमित क्वःस्वयादिसँ,

अले जिमिगु दुःख खंकादिसँ।

थ्व दाखमाया सुसाःकुसा:

यानादिसँ

15 छिं थःम्हं पिनादीगु

दाखमायात बचय् यानादिसँ।

छिं थःगु लागिं

बल्लाकादीगु कचायात

बचय् यानादिसँ।

16 शत्रुतयसं छिगु दाखमायात

ध्यनाब्यगु दु, मि तया:

छ्वयकाब्यगु दु।

इमित तं क्यनादिसँ,

अले नाश यानादिसँ।

17 छिं थःम्हं ल्ययादीपि मन्तयत

सुसाःकुसा: याना:

बचय् यानादिसँ,

छिं थःम्हं हे बल्लाकादीगु

जातियात।

18 उकिं याना: जिमिसं छित:

गुबलें हे त्वःते मखु।

जिमित न्हगु जीवन बिथादिसँ,

जिमिसं छिगु नां काये।

19 हे परमप्रभु,

दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर,

जिमित हाकनं छिपाखे लित

ब्वनाहयादिसँ।

जिमित थःगु खवा:या जलं

खयकादिसँ।

अले जक जिपि बचय् जुइ।

81

नखःया भजन

आसापया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति —

गित्तिया कथं

1 परमेश्वरयात तःधंका:

ततःसलं म्ये हा।

वयक: झीगु शक्ति खः।

ततःसलं याक्बया परमेश्वरया

जय या।

2 दम्फु व वीणा था,

सारंगी क्रिया: भजन हा।

3 अमै व पुन्हेखुन्हु चान्हय्

- झीगु नखः हनेत तुरही पु।^४
 4 थ्व इस्पाएलयागु विधि खः,
 याक्बया परमेश्वरयागु उजं खः।
 5 वयकलं मिश्र देशय्
 हयक्काः वंबलय्
 इस्पाएलीतयगु निति
 थ्व नियम बियादीगु खः।
 जिं म्हमस्यगु सलं
 थथे धयाच्चंगु ताल,
- 6 “जिं छिमिगु ब्वहलं
 कु चिकाबियागु दु,
 जिं छिमित थाक्गु ज्यापाखें
 छल्काराबियागु दु।
 7 छिमिसं थःपिन्त दुःख
 जुबलय् जितः सःतल,
 अले जिं छिमित
 बचय् यानाबिया।
 नँ न्याइगु सुपोंचं
 जिं छिमित लिसः बिया।
 अले मेरीबाया लखय्
 जिं छिमित
 जौंचय् याना।^५
- 8 हे जिमि मनुत, न्यँ,
 जिं छिमित ख्याच्चः बिया थके।
 हे इस्पाएल,
 छिमिसं न्यना जक
 ब्यगु जूसां गाः
 9 छिमिथाय् पिनेयापि घःत
 गुबलें मदयेमाः
 छिमिसं पिनेयापि
 घःतयगु न्ह्यःने
 भ्वपुले हे मते।
 10 मिश्र देशं छिमित लिंगनाः
 हयाम्ह जि हे छिमि
 परमप्रभु परमेश्वर खः।
 छिमिसं थःपिनिगु म्हतु चायकि,
 जिं जायक्काबी।^६
- 11 “तर जिमि मनुतयसं
 जिगु खँ मन्यं।
 इस्पाएलं जिगु आज्ञा
 मानय् मयाः।
 12 उकिं जिं इमित इमि यत्थे
 जुइमा धकाः त्वःताबिया।
 जिं इमित इमि जिराहा
 इच्छा कथं याकेबिया।
- 13 “जिमि मनुतयसं जिगु खँ
 न्यंगु जूसा
 इस्पाएल जिं धाःथे जूगु जूसा
 14 जिं इमि शनूतयत् धायेवं
 बुकाछ्वयेगु खः।
 जिं इमित धायेवं त्याकेगु खः।
 15 जितः महीपिन्सं ग्यानाः
 जिगु न्ह्यःने भ्वपू वइगु खः।
 इमिगु सजौंय सदां सदाया निति
 जुइगु खः।
 16 इस्पाएलीतयत् धाःसा

सेला

दक्कसिबय् भिगु छव नकेगु खः,
ल्वहं कस्ति
छिमित ल्धकिगु खः।”

82

- परमेश्वर
दकलय् तःधंम्ह शासक
आसापया भजन
1 परमेश्वर स्वर्गया सभाया
नायः जुयादी,
घःतय् दथुइ वयकलं
फैसला यानादी।
2 “छिमिसं गुबलय् तक
अन्याय जुइक
इन्साफ यानाच्चवेगु,
अले दुष्टतयगु
पलिनाच्चवेगु?
3 मगाःमचाःपि
व मां बौ मदुपिन्त
रक्षा या,
चीमि व क्वत्यका च्वपिनिगु
न्याय या।
4 बमल्लाः व मगाःमचाःपिन्त
बचय या,
इमित दुष्टतयगु ल्हातं
त्वःतकि।
5 “इमिसं छुं नं मथु,
इमिसं छुं नं मस्यु,
तर खिउँगुलिइ थुखे उखे
जुयाच्चनी,
पृथ्वीया फुक्क जग संगु दु।
6 “जिं धया, ‘छिपि घः खः’,
छिपि सकलें दक्कसिबय्
तःधंम्हयसिया कायपि खः।[☆]
7 अयत्तं छिपि मनुत थें
सिनावनी,
अले मेमेपि शासक थें
छिमिगु जीवन सिधइ।”
8 हे परमेश्वर दनादिसँ,
पृथ्वीया न्याय यानादिसँ
छाय्धाःसा छि फुक्क
जातितयत्त
अधिकार यानादी।

सेला

83

- इसाएलया शत्रुतयत्त बुकेत प्रार्थना
आसापया भजन
1 हे परमेश्वर,
छि नमवासें च्वनादी मते!
सुम्क च्वनादी मते!
शान्त जुयादी मते,
हे परमेश्वर!
2 छाय्धाःसा छिकपिनि शत्रुत
हाःहं यानाच्चवेगु दु,

- छितः मययकीपिन्सं
थःगु छ्यं धस्वाकूगु दु।
- 3 इमिसं छिकपिनि
मनूतयत स्यकेत
दुनें दुनें ग्वसाः ग्वयाच्वंगु दु,
इमिसं छि ययकादीपि मनूतयगु
विरोधय जाः ग्वयाच्वंगु दु।
- 4 इमिसं धाल,
“वा, इीसं इमित इमिगु जाति हे
मदयक नाश यानाबीनु,
अले इस्त्राएलयात
न्हबलेंया लागि
सकसिनं ल्व.मंकी।”
- 5 इमिसं छप्पें जुयाः
ग्वसाः ग्वःगु दु,
अले छिगु हे विरोधय
सन्धि याःगु दु।
- 6 थुपि एदोम व
इस्त्राएलयापि मनूत,
मोआबीत व हग्रीत,
- 7 गबाली, अम्मोनी,
अमालेकी, पलिशती
व टुरोसयापि मनूत खः।
- 8 लोतया सन्तानतयत
ग्वहालि बीत
थुपिनापं अश्शर नं
मिले जूगु दु।
- 9 छि मिघानीतयत
अले कीशोन खुसिइ
सीसरा व यार्बीनयात
गथे यानादियागु खः,
अथे हे इमित नं यानादिसैं।*
- 10 इपि एन्दोरय नाश जुल,
अले जमिनया लागि
साः जुल।
- 11 इमि भारदारतयत
ओरेब व जएब थें
यानादिसैं।
इमि सकलें राजकुमारतयत
जेबह व सल्मुन्ना थें
यानादिसैं।*
- 12 इमिसं “परमेश्वरया ख्यः
जिमिगु याये”
धकाः धाःगु खः।
- 13 हे जिमि परमेश्वर,
धू थें, फसं ब्वयेकूगु सुपः थें
इमित छ्यालब्याल यानादिसैं।
- 14 मि गुं भस्म याःथें,
मिजलां पहाड छ्वयेकूगु थें
- 15 वाफय व ग्यानापुगु फसं
इमित थरथर खाकाः
लिसुलिनादिसैं।
- 16 हे परमप्रभु,
इमिगु ख्वाः लज्यां त्वःपुयादिसैं,
अले इमिसं छिगु नां मालेमा।
- 17 इपि न्हाबलेंया लागि बुइमा
अले न्हाबलेंया लागि ग्यायेमा,

सेला

इपि लज्या चायाः सीमा।
 18 छिगु नां परमप्रभु खः,
 इमिसं पृथ्वी न्यंकंयाम्ह
 दक्कसिबय तःधंम्ह शासक खः
 धकाः म्हसीमा।

84

देगलय आगधना याये ययकृगु
 कोरह वंशयापिनिगु भजन, लय् तइम्हयसिगु निति – गितिया कथं
 1 हे दक्क शक्ति दुम्ह

परमप्रभु,
 छि च्वनादीगु थाय्
 गुलि यइयुसे च्वै!

2 जितः परमप्रभुया चूकय
 दुहां वने यः,
 जितः परमप्रभुया देगलय्
 च्वने मास्ति वः।

दनुगलनिसै

जि म्वाःम्ह परमेश्वरया लागि
 लयतातां म्ये हाले।

3 चखुंचातयसं नं

स्वः दयकृगु दु,
 इखुंचातयगु नं
 थःगु हे छै दु,

इमिसं थः मस्तयत

छिगु वेदी लिक्क तइ,
 दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु,
 जिमि जुजु, जिमि परमेश्वर।

4 धन्य खः छिगु देगलय् च्वनाः

न्हाबले प्रशंसाया म्ये
 हालीपि मनुत।

5 धन्य खः छिं बल बियादीपि

अले सियोन पर्वतय् वने
 मास्ति वयकाच्चंपि मनुत।

6 इपि बाकाया ब्यासिया* दथुइ

जुयावनीबलय्
 इमिसं उक्रियात लः
 बुयावइगु थाय् यानावी,
 न्हापा वःगु वां
 अन पुरखुत जाइ।

7 इपि लैय् वनाच्वनीबलय्

इन बल्लाइ,
 अले सियोन पर्वतय्
 परमेश्वरया न्हायःने
 खनेदयकः वइ।

8 हे परमप्रभु,

दक्क शक्ति दुम्ह परमेश्वर,
 जिगु प्रार्थना न्यनादिसै।
 हे याक्बया परमेश्वर,
 जिपाखे न्हायुपं बियादिसै।

9 हे परमेश्वर,

जिमिगु ढाल,
 छिं अभिषेक जम्ह
 जिमि जुजुयात

सेला

सेला

* 84:6 लः बाकाया ब्यासिया अथे धइगु गंगु ब्यासि

सुवाः बियादिसैं।

- 10 हे परमेश्वर,
छन्हु छिगु चुकय च्वनेगु
मेथाय द्रुःछिन्हु स्वयाः भिं।
दुष्टतयगु पालय च्वनेगु स्वयाः
जिमि परमेश्वरया देगःया
ध्वाखा पिवाः जुइगु यः।
- 11 परमप्रभु परमेश्वर सूर्य
व ढाल खः,
परमप्रभुं दया माया यानादी
अले इज्जत बियादी।
भिंगु ज्या याइपिन्त
वयकलं फुक्क भिगु बियादी।
- 12 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु!
धन्य खः छितः
भरोसा याःपि मन्तू।

85

- परमेश्वरया दयाया लागि प्रार्थना
कोरहतयगु भजन, लय तइम्हयसिगु निति
1 हे परमप्रभु,
छिं थःगु देशयात
माया यानादीगु दु,
छिं इस्पाएलयात हाकनं
भिं यानादीगु दु।
- 2 छिं थःमन्तयगु पाप
क्षमा यानादीगु दु,
इमिगु फुक्क मभिंगु ज्या
माफ यानादीगु दु।
- 3 छिं थःगु तं छखे चीकादीगु दु।
छिं थःगु तःधंगु तंपाखें
लिहां झाःगु दु।
- 4 हे जिमित उद्धार
यानादीम्ह परमेश्वर,
जिमित हाकनं
स्वीकार यानादिसैं,
जिपिं खनाः
तंचायादीगु त्वःतादिसैं।
- 5 छु छिं जिपिं खनाः
न्हाबलें
तंचायाच्वनादीगु ला?
छिगु तं गुबलें
क्वलाइ मखु ला?
- 6 जिमित हाकनं
बल्लाकादिसैं,
थः मन्तयत
लयतायकादिसैं।
- 7 हे परमप्रभु!
जिमित थःगु सदां दयाच्वनीगु
माया क्यनादिसैं,
अले जिमित थःगु
उद्धार बियादिसैं।
- 8 परमप्रभु परमेश्वरं छु धयादी
व जिं न्यने।
छायथाःसा वयकलं
थः विश्वास यायेबहःपिल्लिसे

सेला

- शान्तिया खँ लहाइ।
 तर इपि हाकनं मुखँ लैय्
 मवनेमा।
 9 धात्थे हे वयकःया उद्धार
 वयकःयात मानय् याइपिनिगु
 न्ह्यःने हे दु
 अथे जुयाः वयकःया महिमा
 झीगु देशय् च्वनाच्वनेमा।
 10 सदां दयाच्वनीगु दया माया
 व विश्वास थःथवय्
 मिलय् जूगु दु
 धार्मिकता व शान्ति
 थवंथः चुप्पा नइ।
 11 पृथ्वी विश्वास पिहा वइ,
 अले धार्मिकता
 स्वर्ग क्वय् स्वइ।
 12 छु भिं परमप्रभुं व हे बियादी,
 अले झीगु जमिनं
 थःगु बाली बी।
 13 धार्मिकता परमप्रभुया
 न्ह्यः न्ह्यः वनी,
 अले वयकःया निति
 लँ दयकी।

86

- ग्वाहालिया निति प्रार्थना
 दाऊदया प्रार्थना
 1 हे परमप्रभु,
 जिगु प्रार्थना न्यनादिसँ,
 अले लिसः बियादिसँ,
 छायाधाःसा जि चीमि
 व मगाःमचाःमह खः।
 2 जितः रक्षा यानादिसँ,
 छायाधाःसा जि
 विश्वास याये बहःमह खः।
 छि जिमि परमेश्वर खः,
 उकि छितः
 भरोसा यानाच्वनामह
 छिकपिनि दासयात
 उद्धार यानादिसँ।
 3 हे परमप्रभु,
 जितः दया यानादिसँ,
 छायाधाःसा जि न्हिच्छिं हे
 छितः प्रार्थना यानाच्वनागु दु।
 4 थः दासयात लयतायकादिसँ।
 छायाधाःसा हे परमप्रभु,
 जिं थःगु मन छिपाखे हे ल्हने।
 5 हे परमप्रभु,
 छि भिमह व क्षमा
 बियादीमह खः।
 अले गुलिसिनं
 ग्वाहालिया लागि
 छितः इनाप याइ,
 इपि सकसितं
 छि सदां दया माया यानादी।
 6 हे परमप्रभु,
 जिगु बिन्ति न्यनादिसँ।

- ग्वहालिया लागि यानागु
जिगु प्रार्थना न्यनादिसैं।
7 दुःखया इलय्
जिं छितः प्रार्थना याये,
छायधाःसा छि जितः
लिसः बियादी।
- 8 हे परमप्रभु,
घःत मध्ये छि थें
जाःम्ह सुं मदु,
छि यानादीगु थें
मेपि सुनानं याये फइ मखु।
- 9 हे परमप्रभु,
छि गुलि जातितय्त दयकादिल,
इपि फुकक वयाः
छितः आराधना याइ।
अले छिगु नांया प्रशंसा याइ।*
- 10 छायधाःसा छि तःधम्ह
व अजु चायापुगु ज्या
यानादीम्ह खः,
छि हे जक परमेश्वर खः।
- 11 हे परमप्रभु,
जितः छिगु लैपु क्यनादिसैं,
अले जिं दुनुगलनिसें
छिगु आज्ञा मानय् याये,
छिगु नांया भय कायेत
जिगु मनयात छधी यानादिसैं।
- 12 हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर,
दुनुगलनिसें जिं छितः सुभाय् बी,
अले छिगु नांया
प्रशंसा न्हाबलें यानाचवने।
- 13 छायधाःसा जि प्रति
छिगु न्हाबलें दयाचवनीगु
दया माया तःधं,
छि जितः चिहानं
बचय् यानादीगु दु।
- 14 हे परमेश्वर,
घमण्डी मनुत जिगु
विरोधय् दंगु दु,
अले दया माया मदुपि
छपुचः मनुतयसं
जितः स्यायेत स्वयाचवंगु दु।
इमिसं छितः वास्ता हे मया।
- 15 तर परमप्रभु,
छि दयादुम्ह, माया यानादीम्ह
परमेश्वर खः।
छि तंचायेत लिबाकादीम्ह,
सदां दया माया यानादीम्ह
व तसकं
विश्वास याये बहःम्ह खः।
- 16 जिपाखे लिहांझासैं,
अले जितः दया यानादिसैं,
जि, छिकपिनि दासयात
थःगु बल बियादिसैं,
थः दासीया काययात
उद्धार यानादिसैं।
- 17 हे परमप्रभु,
छि जितः ग्वहालि यानादी धइगु
छगू चिं क्यनादिसैं।

अले जितः मययकीपि
 श्व खनाः लज्या चायेमा।
 छायाधाःसा हे परमप्रभु,
 छि जितः
 ग्वाहालि बियादीगु दु
 अले जितः
 ह्ययकादीगु दु।

87

यस्शलेमया प्रशंसा
 कोरह वंशयापिनिगु भजन
 1 परमप्रभुं पवित्र पर्वत सियोनय्
 थःगु शहर दयकादिल।
 2 इस्राएलया मेमेगु
 शहरयात स्वयाः
 वयकलं यस्शलेम शहरयात
 अचः माया यानादी।
 3 हे परमेश्वरया शहर,
 परमेश्वरं छंगु बारे धयादीगु
 बालाःगु खँ न्यँ -

4 “जिगु आज्ञा पालन याइगु
 देशतयगु धलखय्
 मिश्र व बेबिलोनया नां नं दइ।
 पलिशत, टुरोस व कशयापि
 मनुतयत
 यस्शलेमयापि मनुतलिसैं
 ल्याः खाइ।”

5 सियोनया बारे थथे धाइ,
 “फुक्क मनुत अनया
 नागरिकता दयाः
 याउँक च्वनी”
 अले दक्वसिबय तःधमं
 वयात बल्लाकादी।

6 परमप्रभुं जाति जातियापि
 मनुतयगु छगू नां
 धलः दयकादी
 अले उपि सकसिगुं ना
 यस्शलेमय च्वपि मनुत
 कथं च्वयादी।

7 इपि प्याखं ल्हइ अले म्ये हाली,
 “जिमिगु फुक्क सुवाःया मुहान
 सियोनय् दु।”

सेला

सेला

88

ग्वाहालिया लागि बिनति
 कोरहतयगु भजन। लय तइमहयसिया निति -
 “महलत लिन्नोत” रागय, एजा वंशयाम्ह हेमानया मशिकल
 1 हे परमप्रभु,
 जितः मुक्ति बियादीमह
 परमेश्वर!
 जिं चान्हि छितः ततःसलं
 बिनति यानाच्वनागु दु।
 2 जिगु प्रार्थना न्यनादिसैं,
 ग्वाहालिया लागि
 जिं यानागु प्रार्थना न्यनादिसैं।

- 3 जिगु जीवन दुःखं जाःगु दु।
जिगु जीवन पातालया
लिकक थयंगु दु।
- 4 सीत्यःम्ह मनु थें जि जगु दु।
बल हे मदुम्ह मनु
थें जि जगु दु।
- 5 इमिसं जितः सीम्हतय दथुइ
त्वःतगु दु
अले जि सीम्ह थें
क्वदलाः च्वनाच्वनागु दु।
- छि जितः ल्वःमकादी धुंकल
जितः छिगु ग्वाहालि नं मदु।
- 6 छि जितः
दकलय् क्वययागु गालय्,
तसकं खिउंगु तःज्जाःगु थासय्
तयादीगु दु।
- 7 छिगु तमं जितः ल्हाकातःगु,
अले छिगु फुक्क लबुं
जितः ल्वपू वःगु दु।
- 8 जिमि पासापिपाखें
छि जितः तापाक तयादीगु दु,
इमिगु मिखाय् जितः
तसकं घच्चाइपुम्ह मनु
यानादीगु दु।
- जितः कुनातःगु दु,
जि पिहां वयेमफु।
- 9 जितः जूगु दुःखया लागि
ख्वःख्वं जिगु मिखा
बुलसे च्वने धुंकल।
- हे परमप्रभु,
जिं छितः न्हियान्हेथं
प्रार्थना यानागु दु,
जिं थःगु ल्हाः
छिपाखे ल्हनागु दु।
- 10 छु छि सीम्हतयत्
थःगु अजू चायापुगु ज्या
क्यनादी ला?
छु सी धुंक्पिं मनूत दनाः
छिगु प्रशसा याइ ला?
- 11 छु छिगु दया मायाया बयान
मृत्यु लोकय् याइ ला?
छि सदां दया माया
दुम्ह खः धकाः
नाश लोकय् धाइ ला?
- 12 छु छिगु अजू चायापुगु ज्या
खिउंगु थासय्
व धार्मिकताया ज्या
फुक्क ल्वःमनिगु थासय्
सी ला?
- 13 हे परमप्रभु,
ग्वाहालिया लागि जिं ला
छितः बिन्ति याये,
अले सुथ न्हापां
जिं छितः प्रार्थना याये।
- 14 हे परमप्रभु,
छिं छाय् जितः

सेला

सेला

- त्वःतादियागु?
छिं छाय थःगु ख्वाः
जिपाखें फस्वयकादीयागु?
15 ल्यायम्हबलय् निसें हे
जि दुःख स्युगु दु।
जि सीत्यंगु दु
छिं यानादीगु सजौयलय्
जि ग्यानाः निराश जूगु दु।
16 छिगु ग्यानापुगु तमं
जितः त्वपुगु दु,
छिगु सजौयनं
जितः नाश यायेत्यंगु दु।
17 इमिसं बा वःगु खुसिं थें
न्हिच्छि हे जितः
धेरय् यानातःगु दु,
इमिसं प्यखेरं जितः त्वपुइ
धुकल।
18 छिं जिमि पासापिं
व जिमि यःपिन्त जिपाखें
तापाकादीगु दु,
खिउँगु जिमि छम्ह पासा जूगु दु।

89

- देशया संकटया इलय्
छपु भजन
दाऊद नाप परमेश्वरया बाचा व इसाएलया दुर्दशा, लय् तइम्हयसिगु नितिं – एजा एतानया मशिकल
1 जिं परमप्रभुया
सदां दयाचवनीगु
दया मायाया
म्ये हालाचवने,
छि पुस्तां पुस्ता तक
थः मनुत प्रति
विश्वास याये बहःम्ह जुयादी धकाः
जिं मनुतयत कनाचवने।
2 छिगु सदां दयाचवनीगु
दया माया
अले छिगु विश्वास याये बहःस्
आकाश थें
थातं चवनी धकाः जिं स्यु।
3 छिं धयादिल,
“जिं थःम्हं ल्ययाम्हनापं
बाचा चिनागु दु,
थः दास दाऊदलिसे
पाफयागु दु,
4 “छिमि छम्ह सन्तान न्हाबले
जुजु जुयाचवनी,
छंगु सिहासनयात
पुस्तां पुस्ता
तक तये।’ ”*
5 हे परमप्रभु,
स्वर्गय् छिगु अजू चायापुगु ज्याया
प्रशंसा जुइ,
स्वर्गदूततयगु पुचलय्
छि विश्वास याये बहःम्ह खः
धकाः प्रशंसा जुइ।
6 छायधाःसा

सेला

* 89:4 ला. 2 व 2 शम् 10:12-15; 1 इति 10:12-14; भज 13:21; प्रे 2:20

- स्वर्गय् परमप्रभु थे
जाःम्ह सुं नं मदु,
परमप्रभुनापं ज्वःलाःम्ह
सुं नं स्वर्गयाम्ह प्राणी मदु।
7 परमेश्वर पवित्र मनुतय्यु सभाय्
तसकं इज्जत यायेमाःम्ह
व थः जःखः च्वपि
फुक्क स्वयाः
अप्वः ग्याये माःम्ह खः।
- 8 हे दक्व शक्ति दुम्ह
परमप्रभु परमेश्वर,
छि थे ज्याःम्ह सु दु धकाः?
हे परमप्रभु,
फुक्क खँय् छि
विश्वास याये बहःम्ह खः।
- 9 छि तःधंगु लबु
थाहा वयाच्चंगु समुद्रय्
राज्य यानादी,
उकियागु लबु थाहां वइबलय्
छि हे उकियात शान्त यानादी।
- 10 छि हे तःधिकःम्ह समुद्रया
जन्तुयात काच्याक कुचुक
यानादिल,
छि थः शनूतयत
थःगु लहाःया बलं
छ्यालब्याल यानादिल।
- 11 आकाश व पृथ्वी छिगु हे खः,
संसार व उकी दुगु फुक्क
छि हे दयकादीगु खः।
- 12 उत्तर व दच्छिन
छि दयकादीगु खः,
तबोर व हेर्मोन पर्वत
छिगु नामय्
लयलयतातां म्ये हाली।
- 13 छि गुलि बल्लाःम्ह खः!
छिगु बल गुलि तःधं!
- 14 धार्मिकता व न्याय
छिगु सिंहासनया जग खः।
छिगु सदां दइगु दया माया
व विश्वास याये बहःस्
छिकपिनि दूतत जुयाः
छिगु न्ह्यः न्ह्यः वनी।
- 15 हे परमप्रभु,
धन्य खः भजन हालाः
छिगु आराधना याइपि,
व छिगु दयाया जलय्
म्वानाच्चनिपि मनुत।
- 16 इपि न्हिच्छि हे
छिगु हे नामय् लयताइ।
अले इपि छिगु हे
धार्मिकताया कारणं
चव्य् थाहां वनी।
- 17 छायाःसा छि हे
इमिगु महिमा व शक्ति खः।
अले छिगु हे दया मायां
जिमित बल्लाकादीगु दु।
- 18 हे परमप्रभु,
छि जिमित रक्षा याइम्ह
लययादिल,

छि इस्राएलया पवित्र परमेश्वरं हे
जिमित जुजु बियादिल।

19 यक्व न्हापा छि

थः विश्वास यायेबहःपि
मनूतयत् दर्शन बियाः

थथे धयादिल,

“जिं छम्ह नांजाःम्ह सिपाइँयात
व्वाहालि यानागु दु,

जि मनूतय् दथुं ल्ययाम्ह

छम्ह मनूयात राज्ययागु
सिंहासन बियागु दु।

20 जिं जिमि दास दाऊदयात कयाः

थःगु पवित्र चिकनं
अभिषेक यानागु दु।[☆]

21 जिगु बल न्हाबलें

वयाके दयाचवनी।
जिगु शक्ति वयात
बल्लाकाबी।

22 सुं शत्रुं वयात झंगः लाये

खनी मखु,
सुं दुष्टं वयात क्वह्यके
खनी मखु।

23 जिं वया शत्रुतयत्

वयागु न्हाःनं नाश यानाबी,
अले वयात मययकिपिन्के
विपत्ति हयाबी।

24 जिं वयात सदां दइगु

दया माया यानाचवने,
अले वनापं विश्वास याये
बहःम्ह जुयाचवने,
जिगु नांपाखें
वयागु शक्ति अप्चयावनी।

25 जिं वयागु राज्य

भूमध्यसागरंनिसें युफ्रेटिस
खुसि तक थ्यंकाबी।

26 वं जितः थथे धकाः सःती,

‘छि जिमि बाः,
जिमि परमेश्वर
व जिगु उद्धारया
ल्वहधी खः।’

27 हाकनं जिं वयात

थः तःधिकःम्ह काय्
व पृथ्वीया जुजुपिनि
नायः दयकाबी।[☆]

28 जिगु सदां दयाचवनीगु

दया माया वयाके दयाचवनी,
अले जिं वनापं चिनागु बाचा
न्हाबलें दयाचवनी।

29 जिं वया वंशयात न्हाबलें

तयातये,
अले आकाश दतले
वयागु सिंहासन दयाचवनी।

30 वया सन्तानं जिगु

व्यवस्थायात ल्वःतल धाःसा
जिगु नियमकथं मजुल धाःसा,

31 जिगु विधियात हाचागाल धाःसा,

जिगु आज्ञा पालन मयात
धाःसा,

32 जिं इमिगु अपराधया सर्जाँय

- कथि,
व इमिगु अधर्मया सज्जय
कोरी बी।
- 33 अयनं जिं जिगु माया
दाऊदपाखें चीकाछवये मखु।
अले जिं वयात बियागु
बचं पमवंकुसें
त्वःते मखु।
- 34 जिं थःगु बाचा त्वथुले नं मखु,
जिं थःगु म्हुतुं वयात बियागु
बचं लित काये नं मखु।
- 35 जिं थःगु पवित्र नामय्
न्हाबलेया लागि
बचं बियागु दु,
जिं दाऊदलिसे गुबले
मखुगु खँ ल्हाये मखु।
- 36 वयागु वंश न्हाबले
दयाच्चनी
अले जिगु न्हाःने
वयागु सिंहासन
सूर्य थें दयाच्चनी।
- 37 व तिमिला थें
न्हाबलेया लागि
पलिस्था जुइ,
आकाशया साक्षी ला
विश्वास यायेबहः जुइ।”
- 38 अयनं छि थःमं
अभिषेक यानादीम्हयसित
त्वःतादीगु दु,
इन्कार यानादीगु दु,
अले छि वलिसें
तंचायादीगु दु।
- 39 छि थः दासनापं
चिनादीगु बाचायात
त्वःतादीगु दु,
छि वयागु श्रीपेच
बैय् वान्छवयाः
अशुद्ध यानादीगु दु।
- 40 छि वयागु शहरत
रक्षा याइगु फुक्क पखाः
थुनादीगु दु,
अले वया किल्ला भज्यंक
स्यंकादीगु दु।
- 41 अनं ज्याः वनीपि
सकसिनं वयात
लुतय् याःगु दु,
वया जःलाखःलातयसं
वयात हिस्याइगु।
- 42 छि वया शहृतयत
बल्लाकादिल,
वया फुक्क शहृतयत
लयतायकादीगु दु।
- 43 हानं छि वयागु तरवारया
धाःयात हीकादीगु दु,
अले छि लडाइलय वयात
ग्वाहालि यानादीगु म्हु।
- 44 छि वयागु गौरव
सिधयकादीगु दु,
अले वयागु सिंहासन

सेला

बैयं वांछवयादीगु दु।
 45 वयागु ल्यायस्हया दि
 छि कम यानादीगु दु,
 छिं वयात लज्यां
 त्वपुयादीगु दु।

सेला

46 हे परमप्रभु, गुबलय् तक?
 छु छि न्हाबले
 जिमिगुपाखे थःगु ख्वाः
 फस्वयकादीगु ला?
 छिगु तं गुबलय् तक
 मि थें च्यानाच्चनीगु?

47 जिगु जीवन गुलि चिहाकः
 धकाः लुमंकादिसं।

छिं छाय् मफतय् मनुतयत्
 सुष्टि यानादियागु?

48 सु मनु न्हाबले म्वानाच्चनी?
 सुनां थःत कालया
 शक्तिपाखे बचय् याये फइ?

सेला

49 हे परमप्रभु,
 छिगु न्हापायागु सदां दइगु
 दया माया गन वन?
 छि थःगु विश्वास याये बहःसुलिइ
 दाऊदनापं पाफयादीगु गन दु?
 50 लुमंकादिसं हे परमप्रभु,
 गथे मनुतयसं छिकपिनि
 दासयात बेइज्जत यात,
 अले गथे यानाः जिं
 छितः आराधना मयाइपि
 जातियापि मनुतयगु हेला
 सह यानाच्चना।

51 छिकपिनि शनुतयसं
 जितः हिस्यागु दु,
 हे परमप्रभु,
 इमिसं छि अभिषेक यानादीम्ह
 जुजुयात
 पला पलाइय हिस्याइगु।

52 न्हाबले
 परमप्रभुया प्रशंसा या!
 आमेन! आमेन!

प्यंगू ब्व

90

भज ९०-१,०६

परमेश्वरया मनु मोशाया प्रार्थना

1 हे परमप्रभु,
 छि पुस्तां पुस्ता तक
 जिमिगु च्वनेगु थाय्
 जुयादीगु दु।

2 पहाडत दये न्हाः,
 छि पृथ्वी व संसारयात सुष्टि
 यानादी न्हाः निसं,
 अले शुसंनिसं लिपा तकं
 छि हे परमेश्वर खः।

3 छि मनुयात हाकनं
 धुलय् लित छवयादी।
 अले धयादी,

- “हे मनया सन्तान, लिहां हूँ।”
 4 छिगु लागि द्रुःछि दे ला
 म्हिगः वंगु छन्हु थें जक खः,
 चान्हयसिगु चिहाकःगु ई थें
 जक खः।^{*}
- 5 बाः वःगु लखें थें
 छिं मन्तयत चुइकायंकादी,
 इपि म्हागस थें खः,
 इपि सुथय बुयावङ्गु
 घोंय थें खः।
- 6 सुथय बुँ ह्याः व थाहां वइ,
 तर बहनी गनाः
 सुक्चिनावनी।
- 7 छिगु तमं जिपि नाश जुइ,
 छिगु तःधंगु तमं
 जिमित ख्याइ।
- 8 छि जिमिगु पाप
 थःगु न्हाःने तयादी,
 जिमिगु सुलाच्चंगु पापयात
 थःम्हं खनीगु थासय्
 तयादी।
- 9 छिगु तमं जिमिगु आयु
 कम यानाबी।
 जिमिगु जीवन
 झसुकाः ततं फुनावनी।
- 10 जिपि न्हयेदेँ
 तक म्वाइ,
 बलं फत धाःसा
 चयदेँ तक जुइफु,
 अयनं जिमिगु ई
 संकट व दुःखय जक फुइ,
 छायाधाःसा जीवन याकनं फुइ
 अले जिपि ब्वयावनी।
- 11 छिगु तया शक्ति
 सुनां सीके फु?
 छिगु तं नं छिगु भय कायेगु
 ति हे तःधं थकाः
 सुनां स्यु?
- 12 जिपि बुद्धि दुपि जुइत जिमित
 थःगु दि ल्याः खायेगु
 स्यनादिसँ।
- 13 अज्ज ग्वःन्हु तक छिगु तं
 दयाच्चनी?
 हे परमप्रभु! थः दासतयत
 दया यानादिसँ।
- 14 सुथ पतिकं थःगु
 सदां दयाच्चनीगु दया मायां
 जिमित जायकादिसँ।
 अले जिमिसं भजन हाले फयेमा
 व म्वानाच्चंतले लयतायाच्चने
 फयेमा।
- 15 ग्वःन्हु तक छिं जिमित
 सास्ती बियादिल,
 अले ग्वःदेँ तक
 जिमिसं दुःखसिया,
 उलि हे देँ
 जिमित लयतायकादिसँ।

16 छिगु ज्या

छि दासतयसं खनेमा,
छिगु महिमा
इमि सन्तानतयसं खनेमा।

17 परमप्रभु, जिमि परमेश्वर,
छिगु दया माया जिमिके दयेमा,
जिमिसं यानागु फुक्क ज्याय्
जिमित ताःलाकादिसँ।

91

जिमित रक्षा यानादीम्ह
परमेश्वर
1 दक्वसिबय् तःधम्ह परमप्रभुयागु
शरण्य च्वनीम्ह मन्
दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु
सुरक्षाय् च्वनी।
2 जि परमप्रभुया बारे धाये,
“वयकः जिगु शरण कायेगु थाय्
व किल्ला खः,
वयकः जिमि परमेश्वर खः,
जिं वयकःयात भरोसा याना।”

3 धाल्थे वयकलं छन्त
शिकारीया जालं
व ग्यानापुगु ल्वचं
बचय् यानादी।

4 वयकलं छन्त
थःगु पपुति त्वपुयादी,
अले छन्त वयकःया शरण्य
बालाक च्वने दइ।

वयकःया विश्वास याये
बहःगु बचं छंगु ढाल
व सुरक्षा खः।

5 न्हिनय् आकाझाकां
वइगु हमलापाखे
वा चान्हय् जुइगु छुं नं
खतरपाखे
छ ग्याये माली मखु।

6 छ खिउँलय् वइगु ल्वय् खनाः
व न्हिनय् स्यंकीगु
महामारी खनाः
ग्याइ मखु।

7 छंगु न्ह्यःने द्रःछिम्ह,
अले छंगु जवपाखे झिद्रःम्ह
क्वदलेफु
अयुंनं छन्त छुं जुइ मखु।

8 दुष्टतयसं गथे यानाः
सजाँय फइ, छ खनी।

9 परमप्रभुयात छं थः च्वनेगु थाय्
दयकल धाःसा,
अले दक्वसिबय् तःधम्हयसित
थःत रक्षा याइम्ह

दयकल धाःसा,
10 छन्त छुं मभि जुइ मखु,
छंगु छँया न्ह्यःने छुं विपत्ति
वइ नं मखु।

11 छ न्ह्याथाय् वंसां रक्षा यायेत
परमेश्वरं थः दूततयत आज्ञा

- बियादी।*
 12 अले इमिसं छन्त ल्हातय्
 फया काइ।
 मखुसा छंगु तुति ल्वहँतय्
 न्याः वनी।*
 13 छं सिंह व गोमन सर्पयात तुति न्हइ,
 ल्यायम्हह सिंह व सर्पयात
 छं तुति न्हतुन्हइ।*
 14 परमप्रभुं धयादी,
 “सुनां जितः माया याइ
 इमित जिं बचय् याये,
 अले सुनां जितः परमप्रभु धकाः
 स्वीकार याइ
 इमित जिं रक्षा याये।
 15 इमिसं जितः सःतीबलय्
 जिं इमित लिसः बी,
 इमित दुःख जुइबलय्
 जिं इपिनापं च्वने,
 जिं इमित बचय् याये,
 अले इज्जत याये।
 16 जिं इमित ताहाःगु आय् बी,
 जिं इमित बचय् याये।”

92

- परमेश्वरया प्रशंसाया भजन
 शबाथया निति छपु भजन
 1 हे परमप्रभु परमेश्वर, दक्वसिबय्
 तःधंम्ह,
 छितः सुभाय वीगु
 व छितः तःधंकाः
 भजन हालेगु बांलाःगु खँ खः।
 2-3 तारयागु बाजं थानाः
 अले वीणाया लय् पिकयाः
 सुथय् सुथय्
 छिगु सदां दयाचवनीगु
 दया मायाया बारे कनेगु
 व चान्हय् चान्हय्
 छि गुलि विश्वास याये
 बहःम्ह खः धकाः
 न्यकेगु बांलाःगु खँ खः।
 4 हे परमप्रभु,
 छिं जितः थःगु ज्यां
 लथतायकादीगु दु।
 छिं यानादीगु ज्याया कारणं
 जिं लयल्यतातां म्ये हाले।
 5 हे परमप्रभु,
 छिगु ज्या गुलि तःधं,
 छिगु बिचाः गुलि दुग्यं।
 6 थ्व खँ बुद्धि मद्मह मनुखं
 सीके फइ मखु,
 मूर्ख थुइके नं फइ मखु,
 7 दुष्ट मनुखं घाँय् थें थाहां वयेफु,
 दुष्ट ज्या याइपिनिगु भिं जुइफु,
 तर इपि सदांया लागि
 नाश जुयावनी।

8 हे परमप्रभु,

छि सदाया लागि दक्वसिब्य
तःधंम्ह खः।

9 हे परमप्रभु,

छिकपिनि शनृत नाश जुयावनी,
अले दुष्टत उखेलाः थुखेलाः
मदइ धकाः जिमिसं स्यु।

10 छि जितः गुंयाम्ह द्रहं थें
बल्लाकादीगु दु,
छि जितः लसताया चिकनं
अभिषेक यानादीगु दु।

11 जिं थः शनृत बरू खनागु दु,
अले दुष्टतयगु ख्वःसः
न्यनागु दु।

12 धमीत तायगः

सिमा थें थाहां वइ,
अले लेबनानया देवदारु
सिमा थें बल्लानाः तःमा जुइ।

13 इपिं परमप्रभुया देगलय प्युगु
सिमा थें जुइ,
इपिं इी परमेश्वरया चुक्य
च्वन्हुया वइ,

14 इपिं न्हाबलें वाउसे च्वनी
अले बल्लाना च्वनी।
इमिसं बुरा जुयाः नं फल बी।

15 परमप्रभु भिम्ह खः,
अले वयकः जिमि ल्वहंधी खः,
वयकःयाके छुं अधर्म मदु।

93

परमेश्वर जुजु

1 परमप्रभु जुजु खः।

वयकलं बल

व गौरवया वसः
फिनादीगु दु।

पृथ्वीयागु जग बल्लाः

व गुबलें लिंगिलिंगि सनी मखु।

2 हे परमप्रभु,

छिगु सिहासन न्हापांनिसें दु।

छि थः हे नं न्हापांनिसें दी।

3 समुद्रय लबु दनावःगु दु,

समुद्रया लबुया सः

तस्सः जुगु दु,

समुद्रय ग्यानापुक्क किसिद्रम्बः

थाहां वःगु दु।

4 समुद्रया सः स्वयाः

अले समुद्रया लबु स्वयाः नं,

दकलय च्वय च्वनादीम्ह

परमप्रभु शक्ति दुम्ह खः।

5 हे परमप्रभु,

छिगु नियम न्हाबलें दयाच्वनी,

छिगु देगः सदाया निति

पवित्र जु।

94

परमप्रभु सकसिया न्यायाधीश

- 1 हे परमप्रभु,
छि सजौय बियादीम्ह
परमेश्वर खः,
थःगु ते क्यनादिसँ!
- 2 छि सकल मन्तय न्यायाधीश खः,
दनादिसँ,
अले घमण्डीतयत्
छु यायेमाःगु खः यानादिसँ।
- 3 हे परमप्रभु,
दुष्टत गुबलय् तक
लयतायाच्चवनी?
गुबलय् तक?
- 4 इमिसं तःधंछुयाः खँ
ल्हानाजुइगु।
मभिपि मन्त फुक्कसिनं
फुई यानाजुइगु।
- 5 हे परमप्रभु!
इमिसं छिकपिनि मन्तयत्
क्वत्यला जुइगु,
इमिसं छि थः मन् धाःपिन्त
सास्ती यानाजुइगु।
- 6 इमिसं भाःत मद्दुपि मिस्त,
मां-बौ मद्दुपि मस्त
व परदेशीतयत् स्यानाबीगु।
- 7 इमिसं धाइ,
“परमप्रभु इतीत खनी मखु,
याक्बया परमेश्वरं वास्ता
यानादी मखु।”
- 8 अय् पशु थें ज्याःपि मन्त,
होश या,
अय् मूर्खत, छिमिके
गुबलय् बुद्धि दइगु?
- 9 छिमित न्हायपं ब्यम्हयसिनं
मताइ ला?
छिमित मिखा ब्यम्हयसिनं
मखनी ला?
- 10 वय्कलं जाति जातियात
कजय् यानादी,
छु वय्कलं छिमित
सजौय बियामदी ला?
वय्कः सकल मन्तयत् स्यनेकने
यानादीम्ह खः,
छु वय्कःयाके थःगु ज्ञान
मदइ ला?
- 11 परमप्रभुं मन्तयगु बिचाः स्यु,
अले व बिचाः ज्यालगाय् मज्
धकाः स्यु।^७
- 12 हे परमप्रभु, धन्यम्ह खः
छि कजय् यानादीम्ह मन्,
अले छि थःगु हे व्यवस्था
स्यनेकने यानातःम्ह मन्।
- 13 छि वयात दुःखया इलनिसँ
दुष्टतयगु निति गाः म्हुइबलय्
तक शान्ति बियादी।
- 14 परमप्रभुं थः प्रजायात
त्वःतादी मखु,
परमप्रभुं थःम्हं ल्ययादीगु

- जातियात त्वःतादी मखु।
 15 अदालतय् हाकनं न्याय दइ,
 धर्मी मन्तयसं उकिया पंली।
- 16 दुष्टतयगु विरोधय् जिनापं
 सु दर्नी?
 मभिंगु ज्या याइपिनिगु विरोधय्
 जिगु निंति सु दर्नी?
- 17 परमप्रभुं जितः ग्वाहालि
 बियामदीगु जूसा ला
 जि न्हापां हे सुनसान चिहानय्
 च्वने धुंकीगु जुइ।
- 18 जिं घया,
 “जिगु तुति चुलुयाच्वंगु दु.”
 तर हे परमप्रभु,
 छिगु सदां दयाच्वनीगु
 दया मायां
 जितः तिबः बिल,
 19 जि तसकं नुगः मछिनीबलय्
 छिं जितः हःपाः बियाः
 लयताय्कादी।
- 20 छु दुष्ट शासकत छिनापं
 मिलय् जुइ फइ ला?
 इमिसं थःगु कानूनयात छ्यलाः
 स्यकेगु खसाः ग्वइगु।
- 21 इपि धर्मी मन्तयगु विरोधय्
 छर्पे जुयाजुइ,
 अले छुं मस्यूपिन्त दुपं बियाः
 स्यानाजुइ।
- 22 तर परमप्रभु जिगु किल्ला खः,
 जिमि परमेश्वर जिगु
 शरण कायेगु ल्वहंथी खः।
- 23 परमेश्वरं इमिगु मभिंगु
 ज्याया पलेसा मभिं यानादी,
 इमिगु पापया लागि
 इमित नाश यानादी।
 परमप्रभु इी परमेश्वरं
 इमित नाश यानादी।

95

- प्रशंसाया भजन
 1 वा, परमप्रभुया निंति
 लयतातां म्ये हालेनु,
 इी उद्वारया ल्वहंथीयात
 जयजय यायेनु।
- 2 सुभाय ब्युब्बुं
 वयकःया न्हःने वनेनु,
 भजन व म्ये हा हां
 वयकःयात प्रशंसा यायेनु।
- 3 परमप्रभु तःधंमह परमेश्वर खः,
 फुक्क घःतय् च्वय् तःधंमह
 जुजु खः।
- 4 पृथ्वीया ततःजाःगु थाय्
 वयकःया ल्हातय दु।
 पहाडया च्वका च्वका नं
 वयकःयागु हे खः।
- 5 समुद्र वयकःयागु हे खः,
 वयकलं हे उकियात

दयकादीगु खः,
वयकलं गंगु बँ नं
दयकादीगु खः।

- 6 वा, झीसं छयं क्वछुकाः
वयकःयात आराधना यायेनु,
झीत दयकादीम्ह परमप्रभुया
न्हःने पुलि चुयेनु।
7 वयकः हे झी परमेश्वर खः,
अले झीपि वयकःया प्रजा
व वयकःया बथांयापि फे खः।[☆]

- थौ छिमिसं परमेश्वरयागु सः
ताल धाःसा,
8 छिमि पुर्खा मेरीबाय्*
व छन्हू मस्साहयां मस्भूमिइ
जिद्दी जूगु थें
छिपि जिद्दी चुइ मते।[☆]
9 जिं इमिगु लागि यानागु ज्या
खंगु दुसां
इमिसं जितः जौंचय् यात,
जिगु मन स्वल।
10 पिइदँ तक जि इपि खनाः
तंचाया, अले जिं धया,
“थुपि जिपाखें फहिला वनीगु
मनदुपि खः,
इमिसं जिगु लँ म्हसीके मफु।
11 उकि जिं तमं पाफयाः धया,
“छिपि जिगु झ्वासु लनेगु थासय्
गुबले दुहां वये फइ मखु।”[☆]

96

- परमेश्वर दकलय् तःधंम्ह जुजु
1 परमप्रभुया निति छपु न्हगु
भजन हा,
हे पृथ्वीयापि सकल मनुत,
परमप्रभुया निति
प्रशंसाया म्ये हा!
2 परमप्रभुया लागि भजन हा,
वयकःया नांया प्रशंसा या,
न्हियान्हिथं वयकलं यानादीगु
उद्धारया भिगु खँ न्यकि।[☆]
3 जाति जातियात
वयकःया महिमाया बारे न्यकि,
सकल मनुतयत
वयकःया अजू चायापुगु
ज्याया बारे कं।
4 परमप्रभु तःधंम्ह व तसकं
प्रशंसा याये बहःम्ह खः।
मेपिं घःतयत स्वयाः
वयकःयात अप्वः
मानय् यायेमाः।
5 जाति जातियापि घःत ला
मूर्ति जक खः,
तर परमप्रभु ला
स्वर्ग दयकादिल।

☆ 95:7 १५:७-८ हिव ३:१५; ४:७
१५:८-९ प्रस १०:१-७; गन्ती २०:२-९३

☆ 95:7 १५:७-९ हिव ३:७-११
☆ 95:11 १५:११ गन्ती १:१२०-२३; व्य १:३४-३६; १२:९-१०; हिव ४:३-५

* 95:8 १५:८ मेरीबा थुनिया अर्थ त्वापु खः। † 95:8 १५:८ मस्साह थुनिया अर्थ जौंच खः।

☆ 95:8
☆ 96:2 १६:२-३ १ इति १६:२३-३३

- 6 वयकःया जःखः प्यखेरं
महिमा व गौरवं झःझः
धयाच्चंगु दु,
वयकःया देगः शक्ति जाः
अले झःझः धाः ।
- 7 अय् जाति जातिया छँजःपि,
परमप्रभुया प्रशंसा या,
वयकःया महिमा व शक्तिया
प्रशंसा या,
8 परमप्रभुया नायात तःधकेत
वयकःया प्रशंसा या,
देखा ज्वनाः वयकःया
देगलय् वा ।
9 पवित्रतां झःझः धायकः
परमप्रभुया आराधना या ।
हे पृथ्वीयापि
सकल मन्त,
वयकःया ग्याःभय का!✧
- 10 फुक्क जातितयत् धा,
“परमप्रभु जुजु खः,”
संसार धिसिलाक्क च्वंगु दु
उकियात संके फइ मखु ।
वयकलं न्यायकथं
मन्तयगु इन्साफ यानादी ।
- 11 पृथ्वी व आकाश लयतायेमा,
समुद्र व अन दुपि
फुक्क प्राणीत लयतायाः
तसकं हालेमा ।
- 12 बूँ व उकी सःगु फुक्क
लयतायेमा,
अले गुँयागु फुक्क सिमा
परमप्रभुया न्हाःने
लयतायाः म्ये हालेमा,
- 13 परमप्रभु पृथ्वीइ राज्य यायेत
झाइबलय्
वयकलं न्याय व धार्मिकताकथं
संसारयापि मन्तयत्
राज्य यानादी ।

97

- दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया महिमा
1 परमप्रभु जुजु खः ।
पृथ्वी लयतायेमा,
समुद्रया टापुत लयतायेमा ।
2 परमप्रभुया छचाःखेरं
ख्वातुक हाक्कुगु सुपाँय दु,
वयकलं न्याय व धार्मिकतां
राज्य यानादी ।
3 मि वयकःया
न्हाःने न्हाःने वनी,
अले वयकःया प्यखेरं च्वंपि
शत्रुतयत् नाश याइ ।
4 वयकःया हाबलासां
संसारयात जः खय्काबी,
थ्व खनाः
पृथ्वी थरथर खाइ ।
5 परमप्रभुया न्हाःने,
फुक्क पृथ्वीयाम्ह

- प्रभुया न्ह्यःने
पहाडत मेन थें नायावनी।
- 6 स्वर्ग वयकःया
धार्मिकता क्यनी,
सकल मनुतयसं वयकःया
महिमा खनी।
- 7 मूर्ति पुजा याइपि,
मूर्तितयगु बारे घमण्ड याइपि
सकलें मछाले माली।
परमप्रभुया न्ह्यःने
फुक्क घःतयसं छ्यं क्वछुकाः
आराधना याइ।
- 8 हे परमप्रभु,
छिगु न्यायया कारणं
सियोनयापि मनुत लयताः,
यहदाया गांत लयताः।
- 9 हे परमप्रभु, दक्वसिबय तःधंम्ह,
छि पृथ्वीयाम्ह शासक खः,
छि फुक्क घःत स्वयाः
तसकं तःधंम्ह खः।
- 10 परमप्रभुयात माया याइपिन्सं
मभिगुयात ययकी मखु,
वयकलं थः विश्वास याये
बहःपिनिगु प्राण रक्षा यानादी,
वयकलं इमित दुष्टतयगु ल्हातं
बचय यानादी।
- 11 धर्मीतयगु निति जः
ह्लातःगु दु,
अले भिपि मनुतयगु निति लसता।
- 12 हे धर्मी मनुत,
परमप्रभुलिसे लयता,
अले वयकःया पवित्र नांयात
तःधकि।

98

- परमेश्वर संसारयाम्ह शासक खः
- 1 परमप्रभुया निति
छपु न्हगु भजन हा,
वयकलं अजु चायापुगु ज्या
यानादीगु दु,
थःगु शक्ति व पवित्र बलं
वयकः त्याःगु दु।
- 2 परमप्रभुं थःगु उद्धारया ज्या
क्यनादीगु दु,
वयकलं थःगु धार्मिकता
जाति जातितयत
क्यनादीगु दु।
- 3 वयकलं इस्राएलीतयत सदां
दयाच्वनीगु दया माया
बी धकाः
चिनादीगु बाचा व विश्वास याये
बहःम्ह जुयेगु लुमंकादीगु दु।
पृथ्वीया कुंकलामय् च्वंपिन्सं
झी परमेश्वरं यानादीगु
उद्धार खंगु दु।
- 4 हे पृथ्वीयापि सकल मनुत,
लयतातां भजन हा,

- लयल्यतातां भजन हालाः
वय्कःयात प्रशंसा या।
- 5 परमप्रभुया प्रशंसा या!
वीणा थानाः परमप्रभुया
प्रशंसा या!
- 6 तुरही व नेक् पु,
अले परमप्रभु झी जुजुयात
लयतातां जयजय या।
- 7 समुद्र व उकी च्वपि फुक्क
प्राणीतयत्
वय्कःयात तःधंकाः ततःसलं
हालेब्यु!
अले पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वपि
सकसितं
वय्कःयात तःधंकाः ततःसलं
हालेब्यु!
- 8 खुसितयसं ल्हाःपा थायेमा,
पहाडतयसं छक्वलं लसतां
म्ये हालेमा।
- 9 थ्व परमप्रभुया न्ह्यःने जुइमा।
छाय्धाःसा वय्कः पृथ्वीइ
राज्य यायेत झायादीत्यंगु दु।
वय्कलं धार्मिकतां सुयागु
पँ मलीसें
संसारयापि मन्तयगु
न्याय यानादी।

99

- परमेश्वर दकलय् तःधंम्ह जुजु
- 1 परमप्रभु जुजु खः, मन्त
ग्यायेमा।
वय्कः करूबतय्
दथुइ च्वनादीगु दु।
पृथ्वी लिंगिलिंगि सनेमा।*
- 2 परमप्रभु सियोनय् दक्वसिबय्
तःधंम्ह खः,
वय्कः फुक्क जातितसिबय्
तःधंम्ह खः।
- 3 इमिसं छिगु तःधंगु व तःजिगु
नांया प्रशंसा यायेमा!
वय्कः पवित्र खः।
- 4 जुजु तःधंगु शक्ति दुम्ह खः,
वय्कलं न्याययात ययकादी,
छि इम्राएलय् न्यायया पलिस्था
यानादीगु दु,
न्याय व धार्मिकतां ज्या
यानादीगु दु।
- 5 परमप्रभु झी परमेश्वरया
प्रशंसा या
वय्कःया सिंहासनया न्ह्यःने
छ्यं क्वछुकि।
वय्कः पवित्र खः।
- 6 मोशा व हास्न वय्कःया
पुजाहारीत खः,
अले वय्कःया नां कयाः प्रार्थना
याइम्ह छम्ह शम्पुल खः।

- इमिसं परमप्रभुयात
 ग्वाहालिया निति इनाप यात,
 अले वयकलं इमित
 लिसः बियादिल।
 7 वयकलं सुपौयया थामं
 इपिलिसे नवानादिल,
 वयकलं बियादीगु नियम
 व आज्ञा इमिसं पालन यात।*
- 8 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर,
 छिं थः प्रजायात लिसः
 बियादिल।
 छिं इमित पापया सर्जौय
 बियादीगु जूसं
 छि इमिगु लागि
 क्षमा बियादीम्ह परमेश्वर खः।
 9 परमप्रभु झी परमेश्वरया
 प्रशंसा या,
 अले वयकःया पवित्र पहाडय्
 आराधना या!
 परमप्रभु झी परमेश्वर पवित्र खः।

100

- सुभायया भजन
 1 हे पृथ्वीयापि
 सकल मनू,
 परमप्रभुया जयजय या।
 2 लयतातां परमप्रभुया
 आराधना या,
 लसतां जाःगु भजन हालाः
 वयकःया न्ह्यःने वा।
 3 परमप्रभु हे परमेश्वर खः
 धकाः सीकि।
 वयकलं हे झीत दयकादिल,
 झीपि वयकःया हे खः।
 अले झीपि वयकःया प्रजा
 व वयकःया ख्यःयापि
 फेत्त खः।
 4 सुभाय् ब्युब्यु देगःया
 धवाखाय् दुहां हूँ,
 प्रशंसा यायां वयकःया
 चुकय् हूँ,
 वयकःयात सुभाय् ब्यु,
 अले वयकःया नांया
 प्रशंसा या।
 5 परमप्रभु भिम्ह खः,
 वयकःया दया माया
 सदां दयाचवनी।
 वयकः न्ह्याबलेंया लागि
 विश्वास याये बहःम्ह खः।*

101

- जुजु व वया बचं
 दाऊदया भजन
 1 जि छिगु सदां दयाचवनीगु

* 99:7 ११:७ प्रस ३३:१

* 100:5 १००:५, १ इति १६:३४; २ इति ५:१३; ७:३; एज ३:११; भज १०६:१; १०७:१; ११८:१; १२६:१; यर ३३:११

- दया माया व न्याययागु
म्ये हाले,
हे परमप्रभु,
जिं म्ये हाला:
छिगु प्रशंसा याये।
- 2 जिगु पहःचहः द्रं मदुगु जुइ
छि जिथाय् गुबलय् झायेगु?
जिं थःगु छैय् शुद्ध जीवन हने।
- 3 जिं मभियात
गुबलेँ सह याये मखु,
परमेश्वरपाखेँ फहिला
वनिपनिगु ज्या
जितः तसकं मयः।
इपि जिलिसेँ प्यपुनी मखु।
- 4 मभिगु मति दुपिं मनूतपाखेँ
जि तापाक चवने।
जिं मभिं ज्या नाप
छुं स्वापु तये मखु।
- 5 थः जःलाखःलाया बारे
मखुगु खेँ लहाइमहयसित
जिं नाश यानाबी।
फुइँ यानाचुइपिं व घमण्डी
मनूतयत
जिं सह याये मखु।
- 6 जिं परमेश्वरयात विश्वास याइपि
मनूतयत जक ल्ययाः
थःगु दरबारय् तये।
अले द्रं मदयकः जुइपिन्सं जक
जिगु सेवा याइ।
- 7 ध्वंलाइमह मनु जिगु छैय्
चवने दइ मखु।
मखुगु खेँ लहाइमह मनु
जिगु मिखाया न्ह्यःने
चवने दइ मखु।
- 8 जिं न्हियान्हिथं सुथ पतिकं
देशय् च्वपिं दुष्टतयत
न्हंकेगु याये।
परमप्रभुया शहरं मभिं ज्या याइपि
सकसितं पितिनाछवये।

102

- आपतय् लाःमह ल्याय्महया प्रार्थना
दुःखय् लाःमह मनुया प्रार्थना। तसकं दुःख जबलय् परमप्रभुया न्ह्यःने वं थःगु दुःख प्वंकी।
- 1 हे परमप्रभु,
जिगु प्रार्थना न्यनादिसेँ,
ग्वाहालिया निरतिं यानागु
जिगु इनाप न्यनादिसेँ।
- 2 जितः आपत जबलय्
थःगु ख्वाः जिपाखेँ
फस्वयकादी मते,
जिं इनाप यायेबलय्
न्यनादिसेँ,
अले याकनं लिसः बियादिसेँ।
- 3 जिगु जीवन कुँ थें
तनावनाच्वंगु दु,
जिगु मह मि थें च्यानाच्वंगु दु,

- 4 जिगु नुगः घॉय थें
सुकूगनावंग दु,
जितः नये मास्ति मवः ।
- 5 जि तस्सलं पिच्यानाः
हालाच्चवना ।
जि छेंगू व क्वैय जक जुइ धुन ।
- 6 जि मस्भूमियाम्ह
न्हिकांझंगः थें जुइ धुन,
झिजामिजां दागु थासय च्वम्ह
न्हिकांझंगः थें जुइ धुन ।
- 7 जि न्ह्यः धयागु हे तनेधुकल ।
जि पलिइ च्वम्ह
याकः झंगः थें जुइ धुन ।
- 8 जिमि शत्रुतयसं जितः
न्हिच्छि हेस्याइगु ।
जितः हेस्याइपिन्सं
सराः बी माल कि
जिगु नां कयाः सराः बीगु ।
- 9 नउ जिगु नयेगु नसा जूगु दु
अले जिं ख्वबि त्वाकज्याःगु
लः त्वनेगु ।
- 10 छायाधाःसा छि जिलिसें
तंम्वयादीगु दु,
अले जितः छखे
वांछवयादीगु दु ।
- 11 जिगु जीवन बिनावंग
निभाः थें जुयाब्यगु दु ।
अले जि गंगु घॉय थें जुइ धुन ।
- 12 तर हे परमप्रभु,
छि सदां थःगु सिहासनय च्वनादी ।
छिगु नां पुस्तां पुस्ता तक
दयाच्चवनी ।
- 13 पलाः ल्हनादिसैं!
सियोनयात दया यानादिसैं!
सियोनयात दया यायेगु ई
वये धुकल ।
थ्व हे पायछिगु ई खः ।
- 14 छिकपिनि दासतयत
सियोनया छगः छगः ल्वहं यः ।
अले उकिया छफुति छफुति ध्यात
इमिसं माया याः ।
- 15 जाति जातियापि मन्तयसं
परमप्रभुया नांयात च्वछाइ,
अले पृथ्वीयापि सकलें जुजुपिन्सं
वयकःया महिमायात तःधंकी ।
- 16 गुबलय परमप्रभुं सियोनयात
हानं दयकादी
वयकलं थः गुलि तःधंमह खः
धइगु वचनादी ।
- 17 वयकलं छुं मर्दुपि मन्तयगु
प्रार्थना न्यनादी,
अले इमिगु इनापयात
हेला यानादी मखु ।
- 18 थ्व खँ लिपाया पुस्ताया
निति च्वयाति,
अले आः मबुनिपिन्सं नं
परमप्रभुयात तःधंकी,

- 19 वयकलं स्वर्ग्य च्वयच्वंगु
धःगु पवित्रगु धासं
क्वय स्वयादिल।
वयकलं स्वर्गं पृथ्वीइ
स्वयादिल।
- 20 वयकलं कुना तःपिनिगु
दुःखया सः न्यनादिल
अले स्यायेगु सजौय
बियातःपिन्त
छुक्कारा बियादिल।
- 21-22 थुकथं जाति जातियापि मन्त
व थीथी राज्य छर्पे जुयाः
वयकःयात आराधना
याःवइबलय्
सियोनय् परमप्रभुया
नायात तःधक्की।
अले यस्शलेमय्
वयकःयात तःधक्की।
- 23 ल्यायम्हबलय् हे वयकलं
जितः कमजोर यानादीगु दु,
अले जिगु आयु
कम यानादीगु दु।
- 24 “हे जिमि परमेश्वर,
ल्यायम्हबलय् हे
जितः यंकादी मते।
छिगु दे पुस्तां पुस्ता तक
दयाच्वनी।”
- 25 दकलय् न्हापां
छि पृथ्वी सृष्टि यानादिल,
अले थःगु हे ल्हातं
आकाश दयकादिल।
- 26 थुपि ला मदयावनी,
तर छि सदां दयाच्वनी,
थुपि फुक्क वसः थे
भ्वाथः जुयावनी।
छि थुमित वसः थे हिलादी,
अले थुपि मदयावनी।
- 27 छि न्हाबले उल्ये जुयाच्वनी।
छिगु आयु गुबले फुइ मख्।^{*}
- 28 छिकपिनि दासतय् मचाखाचा
पुस्तां पुस्ता तक
छिगु न्दःने सुरक्षित जुयाच्वनी।

103

परमेश्वरया माया

दाऊदया भजन

1 जि दुनुगाल्निसें

परमप्रभुया

प्रशंसा याये।

जि दुनुगाल्निसें वयकःया

पवित्र नांया प्रशंसा याये।

2 जि दुनुगाल्निसें परमप्रभुया

प्रशंसा याये।

वयकलं यानादीगु भिगु ज्या

जि गुबले ल्वःमंके मख्।

3 वयकलं जिगु फुक्क

पाप क्षमा यानादी

अले जिगु फुक्क

* 102:27 १०२:२५-२७ हिब्र १:१०-१२

- ल्वय् लंकादी
 4 वय्कलं जितः सीगालं
 त्वःतकादिल,
 अले जितः सदां दइगु
 दया माया व मायां
 घेरय् यानादी।
- 5 वय्कलं जितः फुक्क
 भिगु खं पूवंकादी।
 अले जिगु ल्यायम्हस्
 इमाया थें न्ह्धाः जुइ।
- 6 परमप्रभुं क्वत्यलातःपिन्त
 न्याय यानादी,
 अले इमिगु अधिकार इमित
 बियादी।
- 7 वय्कलं थःगु लें मोशाय्यात
 क्यनादिल,
 अले इसाएलीतयत् थःगु ज्या
 क्यनादिल।
- 8 परमप्रभु दयादुम्ह
 व माया यानादीम्ह खः।
 वय्कः काचाक्क
 तंम्बयादी मखु,
 अले सदां दयाचवनीगु
 दया मायां जाःम्ह खः।*
- 9 वय्कलं न्ह्हाबलें दोष
 बियाचवनादी मखु,
 वय्कः न्ह्हाबलें
 तंचाय्या चवनादी मखु।
- 10 वय्कलं झीत झीगु
 फुक्क पापया सजाँय
 बियादी मखु।
 वय्कलं झीगु अर्धमकथं सजाँय
 बियादी मखु।
- 11 पृथ्वी स्वयां स्वर्गं गुलि तःजाः
 वय्कःया भय काइपि प्रति
 वय्कःया सदां दयाचवनीगु
 दया माया नं उलि हे तःजाः।
- 12 पच्छिमं पुर्वं गुलि तापाः
 उलि हे तापाक वय्कलं झीगु
 पाप झीपाखें चीकाछवयादी।
- 13 बौनं थःकाय् म्हाययात
 माया याःथें हे
 परमप्रभुं वय्कःया भय
 काइपिन्त माया यानादी।
- 14 झी गुक्कथं दुगु खः धकाः
 वय्कलं स्यु।
 झी धु जक खः धकाः
 वय्कलं स्यु।
- 15 झी घाँय् थें जक खः,
 जंगलीं स्वां थें
 झी हइ, अले इवाः जुइ।
- 16 फय् वयेवं झीत
 ब्वय्कायनी,
 अले सुनानं खनी मखु।
- 17 तर परमप्रभुयागु सदां
 दयाचवनीगु दया माया
 न्ह्हाबलें वय्कःया
 भय काइपिन्के दु।

- इमि मस्त व छयुपिनिगु लागि नं
वयकः न्हाबले
दयादुह जुइ।
18 परमेश्वरं वयकःया बाचा
मानय् याइपिन्त
व वयकःया उपदेश पालन
याइपिन्त दया यानादी।
- 19 परमप्रभुं थःगु सिहासन
स्वर्गय् स्वनादीगु दु।
अले वयकलं सकसितं
शासन यानादी।
- 20 परमप्रभुया प्रशंसा या,
वयकःया आज्ञा मानय् याइपि
व वयकलं धाःथे याइपि
हे बल्लाःपि स्वर्गदूतत!
- 21 हे स्वर्गया सिपाई,
अले वयकलं धाःथे याइपि
वयकःया दासत,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
- 22 हे वयकलं सृष्टि यानातःपि
व वयकःया राज्यय्
च्वपि सकले,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
- हे जिगु मन, परमप्रभुया प्रशंसा या!

104

- सृष्टि यानादीमह परमेश्वरया प्रशंसा
1 जि दुनुगलनिसें
परमप्रभुया
प्रशंसा याये।
हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर,
छि तसकं तःधम्व खः,
महिमा व गौरव छि झःझः
धयाच्वंगु दु।
- 2 छि थःत जलं त्वपुयादीगु दु।
अले आकाशयात पाल थें
चक्कंकादीगु दु।
- 3 छि आकाशय लःया घःने
थःगु छें दयकादीगु दु,
छि सुपुयायात थःगु रथ
यानादीगु दु
अले फय्यात पपू यानाः
ब्वयादी।
- 4 फय्यात छि दूत यानादीगु दु,
अले च्यानाच्वंगु मित्याःयात
थः दास यानादीगु दु।*
- 5 छि पृथ्वीयात बल्लाक जग
स्वनाः नीस्वनादीगु दु,
उकि थ्व इकिधिकि हे
सनी मरखु।
- 6 अले थुकिया च्वय्
छि वसतं पुंके थें
समुद्र दयकादिल।
अले पहाडया च्वय् च्वय्
थ्यंक नं लखं त्वपुल।

- 7 छि हक्केवं लः बाः वन,
अले छि तस्सलं उजं बीवं
इपि हथासं चिला वन।
- 8 अले पहाड पहाडं
व गालं गालं ज्ञयाः
इपि छि इमिगु निति धकाः
दयकादीगु थासय बाः वन।
- 9 लखं हाकनं पृथ्वीयात् त्वपुइ
मफयेमा धकाः
छि इमिसं पुलावने
मफयेक लाग्गा चिनादिल।
- 10 छि गुँच्चय् व गालय् गालय्
लःधाः हाय्कादिल।
- 11 थुकि जंगली गधा
व फुक्क पशुतयसं
थःगु प्याःचाः लंकी।
- 12 लःधाःया लिकक लिकक
झंगःतयसं थःगु स्वँ दयकी,
अले सिमाकचाय् च्वनाः हाली।
- 13 छि आकाशं पहाडय्
वा गायकादी,
अले छिगु आशिषं पृथ्वी
बिलिबिलि जाइ।
- 14 छि सा द्रहंया निति घौय्
व मनुतय्गु निति
स्वां-सिमा सयकादी।
अले इमिसं थःगु बाली
सयके फइ।
- 15 मनुतयत् लयतायकेत दाखमघ,
ख्वाः चक्ककेत जैतनया चिक
व ताकत बीत मरि
बियादीगु दु।
- 16 परमप्रभुं पिनादीगु वयकःया
थःगु हे सिमा
लेबनानया देवदास्या सिमातयत्
गाक्क लः दइ।
- 17 अन झंगःतयसं
थःगु स्वँ दयकी,
थक्कुराःमाय्
सलांत्याः झंगतयसं
थःगु स्वँ दयकी।
- 18 ततःजाःगु पहाडय्
गुँ दुगुचा च्वनी,
अले नवःचा ल्वहंया
कापिचाय् सुलाच्वनी।
- 19 छि ऋतु क्वःछियेत
तिमिला दयकादिल,
सूर्य थः लुकुबीगु ई स्यु।
- 20 छि चा दयकादिल,
अले छिउँबलय्
दक्व गुँपशुत पिहां वइ।
- 21 परमेश्वरं बियादीगु नसा
मामां शिकार याइबलय्
सिहत थ्वयक हाली।
- 22 निभाः त्वइबलय् इपि लिहांवनी
व थथःगु गुफाय् घनी।
- 23 अले सन्ध्या ई तक
ज्या यायेत मनुत पिहां वइ।

- 24 परमप्रभु, छि फुक्क दयकादीगु दु,
गज्याःगु तःधंगु बुद्धिं
छि उपि फुक्क दयकादिल,
छिगु सृष्टि थ्व पृथ्वी जाःगु दु।
- 25 तःधिकःपि व चिधिकःपि
अल्याख जन्तुत च्वनेत
तःधंगु व मिखां न्हाये मदुगु
महासागर दु।
- 26 उकी जहाजत न्हाइ
छि दयकादीमह लः जन्तु
लिव्यातन् अन म्हेती।*
- 27 पाय्छिगु इलय छि इमित
नयेगु नसा बियादी धकाः
इपि सकसिनं छिगु हे लें
स्वयाच्वनी।
- 28 छि इमित नसा बियादी
अले इमिसं नइ,
छि बियादीगु नसां इमिगु
प्वाः जाइ।
- 29 छि थःगु ख्वाः
फस्वयकादीबलय इपि ग्याइ,
छि इमिगु सासः कयादीबलय
इपि सी अले धुलय लिहांवनी।
- 30 छि इमित थःगु सासः
बियादीबलय
इमिगु सृष्टि जुइ,
छि पृथ्वीयात
न्हगु जीवन बियादी।
- 31 परमप्रभुया महिमा न्हाबलें
दयाच्वनेमा।
परमप्रभु थःगु ज्याय्
लयतायादीमा।
- 32 छि पृथ्वीयात स्वयादी
अले व थुरथुर खाइ,
छिं थीवं पहाड कुं पिहां वइ।
- 33 म्वाना च्वंतले
जिं परमप्रभुया म्ये हालाच्वने,
जि दतले जिं जिमि परमेश्वरया
भजन हालाच्वने।
- 34 जिं ध्यान यानागु वयकलं
ययकादीमा,
छायधाःसा जिगु लसता
वयकःयापाखें वइ।
- 35 पापी मन्त पृथ्वी नाश
जुयावनेमा।
- हे जिगु मन,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
हल्लेलूयाह!

105

परमेश्वर व वयकःया मन्त
1 परमप्रभुयात
सुभाय देछा,
वयकःया नां का,
जाति जातिया दथुइ

* 104:26 १०४:२६ अय् ४१:१; भज ७४:१४; यशै २७:१

- वयकलं छु यानादीगु खः
व न्यकि।[☆]
- 2 वयकःया निति भजन हा,
वयकःया प्रशसाया म्ये हा,
वयकःया फुक्क अजू चायापुगु
ज्याया बारे कं।
- 3 वयकःया पवित्र नांयात
तःधकि,
परमप्रभुयात मालिपिनिगु नुगः
लयतायेमा।
- 4 परमप्रभु व वयकःया
शक्तियात माला स्व,
वयकःयात माला तुं च्वै।
- 5-6 अय, वयकःया दास
अब्राहामया सन्तान,
अय, वयकलं ल्ययादीम्ह
याकबया सन्तान,
वयकलं यानादीगु अजू चायापुगु
ज्या लुमकि,
वयकःया अजू चायापुगु ज्या
व वयकलं न्यकादीगु
फैसलायात लुमकि।
- 7 वयकः हे परमप्रभु झी परमेश्वर खः।
वयकःया न्यायया ज्या पृथ्वी न्यकं जुइ।
- 8 वयकलं थःगु बाचा न्हाबले
लुमकादी,
वयकलं थःगु बाचा द्रुलद्रुः
पुस्तायात बियादीगु खः।
- 9 व बाचा वयकलं
अब्राहामलिसे चिनादिल,
अले उकिया बारे वयकलं
इसहाकलिसे पाफयादिल।[☆]
- 10 परमप्रभुं याकबलिसे पक्का
यानादिल,
अले इस्राएलनापं थथे धकाः
न्हाबलेया लागि
बाचा चिनादिल।
- 11 “जिं छन्त हे कनान देश बी,
व छंगु सर्बय जुइ।”[☆]
- 12 अबलय इपि ल्याखय कम,
कनान देशय इपि
परदेशी जक खः।
- 13 इपि छगू देशं मेगु देशय
छगू राज्यं मेगु राज्यय
चाचाःहिलाजुइ।
- 14 वयकलं सुयातं नं इमित
दुःख बीके मब्बु,
इमित रक्षा यायेत
वयकलं जुजुपिन्त थथे धकाः
ख्याचवः बियादिल,
- 15 “जिं ल्ययापि मनूतयत थी मते,
जिमि अगमवक्तातरगु छुं
स्यके मते।”[☆]
- 16 परमप्रभुं इमिगु देशय
अनिकाल छवयादिल,
अले इमिगु फुक्क
नयेगु नसा लाकाकयादिल।[☆]

☆ 105:1 १०५:१-१५ १ इति १६:८-२२

☆ 105:9 १०५:१९ उत १२:७; १७:८; २६:३

☆ 105:11 १०५:१०-११ उत २८:१३

☆ 105:15 १०५:१४-१५ उत २०:३-७

☆ 105:16

- 17 वयकलं इमिगु न्ह्यः न्ह्यः
छम्ह मनु छवयादिल,
उम्ह मनु दास यानाः
मियाछ्वःम्ह योसेफ खः।[☆]
- 18 वयागु तुतिइ इमिसं नेवः
न्ह्याकाः दुःख बिल,
अले वयागु गःपतय्
नैयागु सिखः तयाबिल,
- 19 वयागु म्हगस
पूरा जुइगु ई मवतले
व परमप्रभुया वचनं वयात
सत्य साबित मयातले[☆]
- 20 मिश्रयाम्ह जुजुं
वयात त्वःताबिल,
जाति जातियाम्ह शासकं
वयात छुल्कारा बिल।[☆]
- 21 वं वयात थःगु दरबारया
जिम्मा बिल,
अले देश न्यंकयाम्ह
हामा यानाबिल।[☆]
- 22 वं जुजुया हाकिमतयत्
कजय् यात
अले वया थकालितयत्
बुद्धिया खँ स्यन।
- 23 अले याकूब मिश्रय वन,
व हामया देशय्
परदेशी जुयाः च्वन।[☆]
- 24 परमप्रभुं थः मनूतयत्
यक्व मचाखाचा बियादिल,
अले इमित थः शत्रुत स्वयाः
बल्लाकादिल।
- 25 परमेश्वरं मिश्रितयगु मनयात
वयकःया मनूतयत् मययकेत
व वयकःया दासतयगु विरोधय्
ग्वसाः ग्वयेत हीकादिल।[☆]
- 26 अले वयकलं थःम्हं ल्यःपि
दासत मोशा व हास्नयात
छवयादिल।[☆]
- 27 इमिसं इमिगु न्ह्यःने
वयकःया अजू चायापुगु चिं,
अले हामया देशय्
अजू चायापुगु ज्या यात।
- 28 वयकलं खिउं छवयादिल,
अले देशन्यंक खिउंसे च्वन,
छायधाःसा इमिसं
वयकःया वचनया
विरोध याःगु खः।[☆]
- 29 वयकलं इमिगु लःयात
हि दयकादिल।
अले इमि न्यात सित।[☆]
- 30 इमिगु देशय् ग्वाः ग्वाः
ब्याचा वयाः
शासकतयगु घनीगु क्वथाय्
तकं वन।[☆]
- 31 वयकलं आज्ञा बियादिल
अले देश न्यंकं

☆ 105:17 १०५:१७ उत ३०:२८ ४५:५ ☆ 105:19 १०५:१९ उत ३१:२०-४०:२३ ☆ 105:20 १०५:२० उत ४१:१४ ☆ 105:21 १०५:२१ उत ४१:२९-४१ ☆ 105:23 १०५:२३ उत ४१:१५ ४७:११ ☆ 105:25 १०५:२४-२५ प्रस १:७-१४ ☆ 105:26 १०५:२६ प्रस ३१-४:१७ ☆ 105:28 १०५:२८ प्रस १०:२९-२३ ☆ 105:29 १०५:२९ प्रस ७:१७-२१ ☆ 105:30 १०५:३० प्रस ८:१-६

- भुजिं व भूयपति जाल।[☆]
 32 वयक्लं आकाशं वङ्गु वायात
 च्वं यानादिल,
 अले इमिगु देश न्यकं
 हाबलासा थीकादिल।
 33 वयक्लं इमिगु दाख
 व यःमरिमायात
 नाश यानादिल,
 अले इमिगु देशया
 फुक्क सिमात त्वथुलादिल।[☆]
 34 वयक्लं आज्ञा बियादिल,
 अले अल्याख वःबुईचात
 व बुईचात वल।
 35 उमिसं इमिगु देशया फुक्क
 वाउगु व अन्न नयाबिल।[☆]
 36 वयक्लं इमिगु देशयापि
 सकलें न्हापां बूपिन्त,
 फुक्क परिवारया गौरव
 व लसतायात स्यानादिल।[☆]
 37 वयक्लं इसाएलीतयत्
 लूं व वहःनापं
 मिश्रं पित हयादिल।
 इपि कुलयापि सुं नं धेधेमचू।
 38 मिश्रीत इपि खनाः ग्याल,
 मिश्रीत इपि पिहां वंबलय्
 लयताल।[☆]
 39 परमेश्वरं थः मन्तयत् त्वपुयेत
 सुपाँय तयादिल।
 अले चान्हय जः बीत
 मि बियादिल।[☆]
 40 इमिसं पचंबलय् वयक्लं
 इमिथाय् बट्टाई इंगःत
 छवयादिल।
 वयक्लं स्वर्गं मरि बियाः
 इमिगु प्वाः जायकादिल।[☆]
 41 वयक्लं ल्वहं तळ्यानादिल,
 अले अनं लः पिहां वल।
 मस्भूमिइ लः खुसि थें न्हात।[☆]
 42 वयक्लं थः दास
 अब्राहामयात बियादीगु
 पवित्र बचं लुमकादिल।
 43 थुकथं वयक्लं थःम्हं
 ल्ययादीपि मन्तयत्
 पित हयादिल।
 इमिसं लयलयतातां म्ये हाल,
 अले सः पिकाल।
 44 वयक्लं इमित मेमेगु
 जातियापिनिगु जमिन
 बियादिल,
 अले इमिसं मेमेगु जातियापिन्सं
 मेहनत याःगुया फल
 थःगु अधिकारय् काल।[☆]
 45 थः मन्तयसं थःगु व्यवस्था
 पालन यायेमा धकाः
 व थःगु फुक्क खँ इमिसं
 न्यनेमा धकाः

परमेश्वरं थथे यानादिल।
हल्लेल्या!

106

- थः प्रजाया लागि
परमेश्वरया भिगु ज्या
1 हल्लेल्याह! परमप्रभुयात
सुभाय् ब्यु,
छायधाःसा वयकः भिम्ह खः,
वयकःया दया माया
सदां दयाच्चवनी।[☆]
2 परमप्रभुं यानादीगु ततःधंगु
ज्याया बयान सुनां याये फइ?
वयकःयात सुनां
पूर्वक प्रशंसा याये फइ?
3 धन्य खः वयकःया
आज्ञा मानय् याइपि
व न्हाबलें खःगु ज्या याइपि।
4 हे परमप्रभु,
थः मन्तयत दया माया
यानादीबलय्
जितः लुमंकादिसँ।
इमित उद्धार यानादीबलय्
जितः नं ग्वाहालि यानादिसँ।
5 अले छि ल्ययातःपि मन्तयगु
भिं जगु खनाः
जि लयताये फयेमा।
छिगु जातिया लसताय्
जि नं लयताये फयेमा,
अले छिकपिनि मन्तनापं
मिलय् जुयाः
छितः प्रशंसा याये फयेमा।
6 जिमिसं थः पुर्खातयसं
याःगु थें हे पाप यानागु दु,
जिपि मभिपि व दुष्ट जुयागु दु।
7 मिश्रय् दुबलय् जिमि पुर्खातयसं
छिगु अज् चायापुगु ज्याया
बिचाः हे मयाः।
इमिसं छिगु सदां दयाच्चवनीगु
दयायात ल्वःमंकल,
अले लाल समुद्रया सिथय्
विद्रोह यात।[☆]
8 अयनं वयकलं थःम्हं बचं
बियादीगु थें
थःगु तःधंगु शक्ति ब्यनेत
इमित बचय् यानादिल।
9 वयकलं लाल समुद्रयात
आज्ञा बियादिल
अले व सुनावन।
वयकलं थः प्रजायात
गंगु बं पार यानादिल।
10 परमेश्वरं इमित
मययकिपिनिगु ल्हातं
बचय् यानादिल,
वयकलं इमित शत्रुतयगु
ल्हातं ल्वःतकादिल।
11 समुद्रया लखं इमि शत्रुतयत

☆ 106:1 १=७६:१ २ इति १६:३४; २ इति ५:१३; ७:३; एज ३:११; भज ११:५; १०७:१; ११८:१; १३६:१; यर ३३:११

☆ 106:7 १=७६:७ प्रस १४:१०=२

- त्वपुयाबिल,
इपि मध्ये छम्ह नं मम्वाः।
- 12 अले वयकःया मन्तयसं
वयकःया बचंयात
विश्वास यात,
वयकःया प्रशंसाया
भजन हाल।[☆]
- 13 अयनं वयकलं यानादीगु ज्या
इमिसं याकनं हे ल्वःमंकल।
इमिसं वयकःया सल्लाह
पिया मचवं।
- 14 मरूमिइ इमिसं नयेगु
नसाया लोभ यात
अले परमेश्वरयागु मन स्वल।
- 15 उकिं वयकलं इमिसं फ्वंगु
फुक्क खँ बियादिल,
अयनं छगु ग्यानापुगु ल्वयं नं
इमिथाय् छवयादिल।[☆]
- 16 छाउनीइ मोशा व परमप्रभुया
पवित्र पुजाहारी हासून खनाः
इमिसं नुगः मुइकल।
- 17 पृथ्वी चाल अले दातानयात
घुर्काछवल,
अबीरामया पुचःयात
ल्हानाछवल।
- 18 इमिगु पुचलय् हानाहाना
मि च्यात,
मिजलां दुष्टतयत
छवयकाबिल।[☆]
- 19 इमिसं होरेबय् दुहंचा
दयकल,
अले लुँयाम्ह मूर्तियात
पुजा यात।
- 20 इमिसं महिमाया परमेश्वरयात
घौंय नइम्ह दुहंचा मूर्ति
नापं हिल।
- 21 मिश्र देशय् ततःधंगु
ज्या यानाः
इमित बचय् यानादीम्ह
परमेश्वरयात इमिसं
ल्वःमंकल,
- 22 गुम्हयसिनं हामया देशय्
अजू चायापुगु ज्या
व लाल समुद्रय् ग्यानपुसे च्वंगु
ज्या यानादीगु खः।
- 23 उकिं वयकलं इमित नाश याये
धकाः धयादीगु खः,
अयनं वयकःया नाश याइगु
तं चीकाछवयेत
वयकःया ल्ययातःम्ह मनु मोशा
वयकःया न्हाःने दन।[☆]
- 24 इपि व न्हाइपुगु देशय् दुहां
वनेत ग्यात।
इमित वास्ता याये धकाः
वयकलं बियादीगु बचंयात

☆ 106:12 १०६:१२-२२ प्रस १४:२२-३१

☆ 106:12 १०६:१२ प्रस १५:२२-२९

☆ 106:15 १०६:१४-२५ गन्ती ११:४-३४

☆ 106:18 १०६:१६-२८ गन्ती १६:१-३५

☆ 106:23

- इमिसं विश्वास मयात।
 25 इमिसं परमप्रभुया खँ मन्यन,
 इपि थथःगु पालय्
 भुनभुन हालाच्च्वन
 26 उकिं वयकलं इमित मरुभमिइ,
 नाश यानाबी धकाः
 ल्हाः ल्हनाः पाफयादिल।[☆]
 27 अले इमि सन्तानयात
 जाति जातिया दथुइ
 थूखे उखे छवयाबी
 व इमित देश देशय्
 छ्यालब्याल यानाबी
 धकाः धयादिल।[☆]
 28 इमिसं पोर धाःगु थाययाम्ह
 बालघःयात पुजा यात,
 अले जीवन मदुपि घःतयत्
 बां ब्यूपिं पशुतय्यु ला नल।
 29 थुकथं इमिसं थःगु ज्या
 वयकःयात तंचायकल।
 अले इमिथाय् महामारी बिल।
 30 अयत्नं पीनहासं दनाः
 अपराधीयात सजाँय बिल।
 उकिं महामारी दित।
 31 अले वयात पुस्तां पुस्ता तक
 धर्मीम्ह मनूकथं ल्याः खात।
 अले न्ह्याबलें अथे हे
 लुमकेःगु याइ।[☆]
 32 इमिसं मेरीबाया
 लःया न्ह्यःने नं
 परमप्रभुयात तंचायकल।
 इमिसं यानाः
 मोशायात आपत जुल,
 33 छायधाःसा इमिसं
 परमेश्वरयागु आत्माया
 विरोधय् विद्रोह यात,
 उकिं मोशां बिचाः मयासें
 नवात।[☆]
 34 परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु थें,
 इमिसं अन च्वंपि
 जात जातितयत् नाश मयाः।
 35 अयत्नं इपि उपिनापं
 भेलय् पुनाजुल,
 इमिगु चलन स्यनाकाल।
 36 परमेश्वरया मनूतय्सं
 मूर्ति पुजा यात,
 थुकिं यानाः इपिं स्यनावन।[☆]
 37 कनान देशया मूर्तिया न्ह्यःने
 इमिसं थःकाय् म्हाय्यपिन्त
 भोग बिल।[☆]
 38 इमिसं द्रं मदुपि काय्
 म्हाय्यपिनिगु हि बाः वयकल,
 इमिसं इमित कनान देशया
 मूर्तितय्यु निंति भोग बिल,
 थथे इमिगु हिं
 देश अपवित्र जुल।[☆]
 39 थुकथं इपि थःगु हे ज्यां यानाः
 अशुद्ध जुल।

☆ 106:26 १०६:२४-२६ गन्ती १४:१-३५ ☆ 106:27 १०६:२७ लेवी २६:३३ ☆ 106:31 १०६:२८-२९ गन्ती २५:१-२३ ☆ 106:33 १०६:३२-३३ गन्ती २०:१-२३ ☆ 106:36 १०६:३४-३६ न्याय २:१-३; ३:५-६ ☆ 106:37 १०६:३७ २ इति १:७:१७ ☆ 106:38 १०६:३८ गन्ती ३५:३३

थःगु हे ज्यापाखें परमेश्वर प्रति
विश्वास याये बहःमजुपि जुल।

40 उकी परमप्रभु थः प्रजा खनाः
तंचायदिल,
वयकलं थः सर्बययात
मययकादिल।

41 वयकलं इमित मेमेगु
जातियापिनिगु
ल्हातय् बियादिल,
इमि शनृतयसं इमित
शासन यात।

42 शनृतयसं इमित
अत्याचार यात,
इमित थःगु अधीनय् तल।

43 तःकः मछि हे वयकलं इमित
उद्धार यानादिल,
अयनं इमिसं वयकःया विरोधय्
जुइगु हे ययकल।
अले इमिगु पापं यानाः
इपि नाश जुल।

44 अयनं वयकलं इपि पिच्यानाः
हाःगु सः न्यनाः
इमिगु दुःखय् च्युताः तयादिल।

45 वयकलं इमिगु लागि
थःगु बाचा लुमंकादिल,
अले थःगु सदां दयाचवनीगु
दया मायाया कारणं
वयकः नरम जुयादिल।

46 इमित ज्वनायंकुपि सकसितं नं
वयकलं इमित माया याइपि
यानादिल।*

47 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर,
जिमित बचय् यानादिसैं,
जाति जातिया दथुं
जिमित लितहयादिसैं,
जिमिसं छितः सुभाय बी,
अले छिगु पवित्र नांया
प्रशंसा याये।

48 परमप्रभु इस्राएलयाम्ह
परमेश्वरया प्रशंसा
न्हाबलें जुयाचवनेमा!
सकसिनं “आमेन” धायेमा।
हल्लेल्या!*

न्यागु ब्व

107

भज १०७-१५०

परमेश्वरया भिंगु ज्याया निति प्रशंसा

1 परमप्रभुयात

सुभाय् ब्यु

छायधाःसा वयकः भिम्ह खः,

वयकःया दया माया

सदां दयाचवनी। *

2 परमप्रभुं बचय् यानादीपिन्सं

थथे धायेमा,

* 106:46 १०६:४०-४६ न्याय २:१४-१८

* 106:48 १०६:४७-४८ १ इति १:५:३५-३६

* 107:1 १०७:१ १ इति १:५:२४; २ इति ५:१३; ७:१३; एज ३:११; भज १००:५; १०६:१; ११६:१;

परमप्रभुं छिमित थः

शत्रुतय्यु ल्हातं त्वःतकादिल।

3 वयकलं छिमित पुर्व-पच्छिमं,
उत्तर-दच्छिनं
अले देश देशं मुंकादिल।

4 छुं मनुत लँ लुइके मफइगु
मरुभूमिइ चाचाःहिला जुल,
इमिसं च्वनेत शहर मालाजुल
अयनं इमिसं लुइके मफुत।
5 इमि नये पित्याः, प्याःचाः,
इमिके आशा मदये धुंक्गु खः।

6 इमित दुःख जुल, उकि इमिसं
परमप्रभुयात ग्वाहालिया लागि
प्रार्थना यात।

अले वयकलं इमित फुक्क
दुःखकष्टं बचय यानादिल।

7 परमेश्वरं इमित
इपि च्वने फइगु छगु शहरय
तप्यंक यंकादिल।

8 इमिसं परमप्रभुयात वयकःया
सदां दयाच्वनीगु
दया मायाया निति

व इमिगु निति
यानादीगु अज् चायापुगु
ज्याया निति
सुभाय बीमाः।

9 छायाधाःसा वयकलं
प्याःचाःपिन्त चित्त बुझे
यानादी,

अले नये पित्यापिन्त
भिगु भिगु चिजं लुधंकादी।

10 छुं मनुत तसकं खिउँगु
व कालया किपालुइ च्वन,
सिखलं चिकाः कैदी थें
इमिसं दुःख सियाच्वन।

11 छायाधाःसा इमिसं परमेश्वरया
आज्ञाया विरोध यात।
अले दक्वसिबय तःधंम्हयसिगु
सल्लाहयात हेला यात।

12 उकि वयकलं इमित
थाक्क ज्या याकादिल,
इपि लुफि हायाः दल,
इमित ग्वाहालि बीपि सुं मदु।

13 इमित दुःख जुल, उकि इमिसं
परमप्रभुयात ग्वाहालिया निति
प्रार्थना यात।

अले वयकलं इमित फुक्क
दुःखकष्टं बचय यानादिल।

14 वयकलं इमित तसकं खिउँगु
व कालया किपालुं पित
हयादिल,
अले इमिगु सिखः
कुचा कुचा यानादिल।

15 इमिसं परमप्रभुयात
वयकःया सदां दयाच्वनीगु
दया मायाया निति

व इमिगु निति
यानादीगु अज् चायापुगु
ज्याया निति

- सुभाय् बीमा।
 16 वयक्लं कैय्यागु ध्वारा
 त्ख्यानादी,
 अले नैयागु गजबारत
 त्वथुलादी।
- 17 छुं मनूत थःगु हे विद्रोही
 पहलं यानाः मूर्खं जुल,
 अले थःगु अपराधं यानाः
 दुःख सिल।
- 18 इमिसं फुक्क कथंया
 नसायात तसकं मयथक्ल,
 अले इपि सीपि थें जुल।
- 19 इमित दुःख जुल, उकिं इमिसं
 परमप्रभुयात ग्वाहालिया लागि
 प्रार्थना यात।
 अले वयक्लं इमित फुक्क
 दुःखकष्टं बचय यानादिल।
- 20 वयक्लं थःगु वचन छ्वयाः
 इमित लंकादिल,
 अले इमित सीगालं
 बचय यानादिल।
- 21 इमिसं परमप्रभुयात
 वयकःया सदां दयाच्वनीगु
 दया मायाया निति
 व इमिगु निति
 यानादीगु अजू चायापुगु
 ज्याया निति
 सुभाय् बीमा।
- 22 इमिसं सुभाय्या बलि बीमा,
 अले लसताया भजन हालाः
 वयक्लं यानादीगु
 फुक्क ज्याया बयान यायेमा।
- 23 छुं मनूत जहाजय च्वनाः
 समुद्रय वन,
 अले तःधंगु समुद्रया उखे वनाः
 बन्जाः ज्या यात।
- 24 इमिसं परमप्रभुया ज्या खन,
 तज्जाःगु समुद्रय इमिसं
 वयकःया अजू चायापुगु
 ज्या खन।
- 25 वयक्लं आज्ञा बियाः
 ग्यानापुक वाफय
 वयक्कादिल।
 उकिं समुद्रया लबु च्वय तक
 थाहां वल।
- 26 लबु आकाश तक थाहां वन,
 हाकनं क्वय
 तज्जाःगु थासय तक ध्यन।
 आपत वःगुलि
 इपि ग्यानाः कयक्कन।
- 27 अय्लाःगुलुत थें
 इपि धेधेचुल, दल,
 इमिगु बुद्धि स्यनावन।
- 28 इमित दुःख जुल,
 उकिं इमिसं परमप्रभुयात
 ग्वाहालिया लागि
 प्रार्थना यात।
 अले वयक्लं इमित
 फुक्क दुःखकष्टं

- बचयु यानादिल।
 29 वयकलं तसकं वःगु
 वाफययात शान्त यानादिल,
 गुकिं यानाः
 समुद्रया लब्धु दित।
 30 समुद्र शान्त जुगुलि
 इपि लयताल
 अले परमेश्वरं इमित इपि
 वने मास्तिवयकःगु
 बन्दरगाहयु हयादिल।
 31 इमिसं परमप्रभुयात वयकःया
 सदां दयाच्चवनीगु
 दया मायाया निति
 व इमिगु निति
 यानादीगु अजु चायापुगु
 ज्याया निति
 सुभायु बीमा।
 32 इमिसं मनुतयुगु सभायु
 वयकःयात तःधकेमा,
 अले थकालितयुगु मुंज्यायु
 वयकःया प्रशंसा यायेमा।
 33 परमप्रभुं खुसित गंकादिल,
 अले लः बुयावःगु दिकादिल।
 34 वयकलं लखं लाःगु बुंयात
 चि दुगु मस्भूमि यानादिल।
 थव धाःसा अन च्वपि मनुतयुगु
 मभिगु ज्याया कारणं खः।
 35 वयकलं मस्भूमियात
 लःया पुख,
 अले गंगु बुंयात
 लः बुयावःगु थायु यानादिल।
 36 वयकलं अन नये
 पित्याःपिन्त तयादिल,
 अले इमिसं थः च्वनेत
 छगु शहर दयकल।
 37 इमिसं बुंइ पुसा हल,
 दाखक्यबयु
 दाखमा पित।
 उकि गाकक बाली लयाहल।
 38 वयकलं इमित
 सुवाः बियादिल,
 अले इमिगु ल्याः अप्वयकादिल,
 वयकलं इमि पशुत नं
 कम यानामदी।
 39 हानं अत्याचार
 दुःखकष्टं यानाः
 इमिगु ल्याः कम जुयावन,
 इमित क्वह्वाकल।
 40 वयकलं शासकतयुत
 क्वह्वाकाः स्वयादी,
 अले इमित लँ हे मदुगु
 ज्याख्यलयु मदुगु थासयु
 चाचाःहीकादिल।
 41 अयनं वयकलं
 मगाःमचाःपिन्त दुःखं
 त्वःतकाः थकयादिल।
 अले इमि परिवारयात
 पैया बथां थै अप्वयकाबिल।
 42 स्वजापि मनुत थव खनाः लयताइ,

अयत्नं फुक्क दृष्टत
सुम्क च्वनी।

- 43 बुद्धि दुपिन्सं ध्व खँय्
च्यताः तयेमा।
इमिसं परमप्रभुया सदां
दयाच्वनीगु दया मायाया
बारे बिचाः यायेमा।

108

- दुःखया इलय्
ग्वाहालिया निति प्रार्थना
1 जिगु नुगः क्वातु,
हे परमेश्वर,
जिगु नुगः क्वातु।
जिं दुनुगलानिसें छितः
तःधंकाः म्ये हालांच्वने,
छितः तःधंकाच्वने।^{*}
2 अय् वीणा देँ, अय् सारंगी देँ।
जिं सुथयात नं थनाबी।
3 जिं फुक्क मनुतयगु न्द्वःने
छितः सुभाय् बी,
हे परमप्रभु।
जिं जात जातियापिनिगु न्द्वःने
छितः तःधंकाः म्ये हाले।
4 छिगु सदां दयाच्वनीगु
दया माया
आकाश स्वयाः तःधं,
छिगु विश्वास याये बहःसु
आकाश तक ध्यनी।
5 हे परमेश्वर!
छि आकाश स्वयाः नं तःधनेमा।
छिगु महिमा पृथ्वी
ब्याक्क न्यनेमा।
6 छि थःगु बल्लाःगु जव लहातं
जिमित बचय् यानादिसँ,
जिमिगु प्रार्थनाया
लिसः बियादिसँ।
छि माया यानातःपि मनुत
बचय् जुइमा।
7 परमेश्वर थःगु पवित्र थासं
थथे धयादीगु दु,
“जिं त्याकेधुंकाः शकेमयात
ब्वथले।
अले सुक्कोतया गाःयात
थः मनुतयत्त इनाबी।
8 गिलाद व मनश्शे नं
जिगु हे खः।
एफ्राइम जिगु
छ्यंया सुरक्षा खः।
यहदा जिगु राजदण्ड खः।
9 मोआब जिगु
ल्लाः सिलेगु थल खः,
एदोमय् जिं
थःगु लाकां वांछवये।
थुकथं ध्व जिगु खः
धकाः क्यने।
पलिश्त देशयात त्याकाः

जि चिल्लाय दना: हाले।”

- 10 हे परमेश्वर!
सुनां जित: प्यखें प:खा: दुगु
शहरय् यंकाबी?
सुनां जित: एदोमय् यंकाबी?
- 11 हे परमेश्वर!
छु धात्थें हे छि जिमित
त्व:तादियागु ला?
आ: छि जिमि सेनालिसे
जुइ मखुत ला?
- 12 शत्रुतलिसें ल्वायेत जिमित
ग्वाहालि यानादिसैं।
छायधा:सा मनूतय्यगु ग्वाहालि
ज्याख्यलय् मदु।
- 13 परमेश्वरया ग्वाहालि
जिमिसं त्याके,
वयकलं जिमि शत्रुतयत
बुकादी।[☆]

109

- शत्रुतपाखें रक्षाया लागि प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निंति
- 1 हे जि प्रशंसा यानाम्ह परमेश्वर,
छि सुम्क च्वनादी मते!
- 2 दुष्ट मनूत
व मखुगु खें ल्हाइपि मनूत
जिलिसें ल्वा: व:गु दु।
इमिसं जिगु बारे
मखुगु खें ल्हाइगु।
- 3 इमिसं जिगु बारे मभिगु
खें ल्हाइगु।
म्वायकं म्वायकं जिलिसे
ल्वा:वइगु।
- 4 जि इमित माया याना,
अले इमिगु लागि
प्रार्थना यानागु दु।
अयनं इमिसं जिगु
विरोध याइगु।
- 5 जि यानागु भिया पलेसा
इमिसं जित: मभिं याइगु
अले माया यानागुया पलेसा
जित: मययकीगु।
- 6 इमिसं थथे धाल,
वयागु न्याय यायेत सूं
दुष्ट न्यायाधीश ल्ययादिसैं,
अले वयात पा:या:म्ह मनू
वयागु जवपाखे दनाच्वनेमा।
- 7 वयागु न्याय जुइबल्य
व दोषी ठहरय् जुइमा।
वयागु प्रार्थना नं
अपराधय् ल्या:खायेमा।
- 8 वयागु जीवन याकनं फुइमा।
वयागु थाय्
मेम्हयसिनं कायेमा।[☆]
- 9 वया मस्त मांबौ मदुपि जुइमा,
अले वया कला:

- विधवा जुड़मा।
 10 वया मस्त छै मद्रुपि
 पर्वगि जुड़मा
 अले थःगु दुनाच्वंगु छैनं
 इमित पितिना छवयेमा।
 11 वं ध्यबा पुलेमाःपि मनुतयसं
 वयागु फुक्क सम्पत्ति यंकेमा।
 परदेशीतयसं वं याःगु
 ज्याया फल लाका यंकेमा।
 12 वयात सुनां नं
 दया माया मयायेमा,
 मांबौ मद्रुपि वया
 काय म्हायपिन्त नं
 दया याइपिं सुं मदयेमा।
 13 वया फुक्क मस्त सिनावनेमा,
 अले मेगु पुस्तां वयात
 ल्वःमंके धुंक्गु जुड़मा।
 14 परमप्रभुं वया पुर्खा याःगु
 मभिगु ज्या लुमंका तथादीमा
 अले वया मांमं याःगु पाप
 गुबले हुया छवयामदीमा।
 15 परमप्रभुं इमिगु पाप
 न्हाबले लुमंका तथादीमा,
 वयकलं इमिगु लुमन्ति पृथ्वी
 सुचुक हुया छवयादीमा।
 16 वं गुबले नं दया माया यायेगु
 बिचाः मया।
 वं चीमि, मगाःमचाः जूपि
 व नुगः ख्वःपिन्त
 सास्ती बिचाः स्यात।
 17 वं सराः बी ययकीगु,
 व सराः वयात हे लायेमा।
 वं सुवाः बी मययकल,
 वपाखे नं सुवाः
 तापाक च्वनेमा।
 18 वं वसः फीगु थें सराः फिल।
 सराः वयागु प्वाथय लः थें जाल,
 अले चिकं थें
 वयागु क्वँचय दुहां वन।
 19 सराः वयागु लागि
 वसः थें जुड़मा,
 वयागु जँय मदिवक
 चिनातइगु जँनी थें जुड़मा।
 20 जितः पाःयाइपि
 व जिगु बारे मभिगु
 खँ ल्हाइपिन्त
 परमप्रभुं थज्याःगु हे
 सिरपाः बियादीमा।
 21 अयनं हे परमप्रभु,
 थःगु बचंकरथं
 जितः ग्वाहालि यानादिसँ।
 जितः बचय यानादिसँ
 छायधाःसा छिगु
 सदां दयाच्वनीगु दया माया भिं।
 22 जि चीमि खः,
 मगाःमचाःम्ह खः,
 जिगु दुने जिगु नुगः
 घाःपाः जगु दु।

- 23 जि सन्ध्या किचः थें
तनावनाच्वेगु दु,
जितः क्वःबुईचा थें
ब्वयेकाब्यूगु दु।
- 24 अपसं च्वेच्वं जिगु पुलि
बमलाय धुंकल,
जिगु म्हय दाः मदयाः
जि गंसि जुइ धुंकल।
- 25 जि खनाः मनूत न्हिलिगु
हेला यानाः
इमिसं थःगु छयं संकीगु।[☆]
- 26 परमप्रभु जिमि परमेश्वर,
जितः ग्वाहालि बियादिसैं,
छिगु सदां दयाचवनीगु
दया मायां यानाः
जितः बचय् यानादिसैं।
- 27 थ्व ज्या यानादीम्ह
छि हे खः धकाः
जिमि श्रुतयत्
सीकेबियादिसैं।
- 28 इमिसं जितः सराः बी फु,
अयनं छि जितः सुवाः बियादी।
जितः सास्ती बीपि मछालेमा
छिकपिनि दास धाःसा
लयताये दयेमा।
- 29 जिमि श्रुतयत् बदनामं त्वपुइमा,
इमिसं थःगु लज्या जामा थें
फीमा।
- 30 जि तःसलं परमप्रभुयात
सुभाय बी,
मनूतयगु सभाय् जिं
वयकःयात प्रशंसा याये।
- 31 छायाःधाःसा वयकलं
चीमितयत् रक्षा यानादी
अले वयकलं वयात
स्यायेत स्वःपिनिगु ल्हातं
बचय् यानादी।

110

परमप्रभुं ल्यायादीम्ह जुजु

दाऊदया भजन

1 परमप्रभुं

जिमि प्रभुयात

धयादिल,

“छं श्रुतयत् छगु पालि तःले
मततले छ जिगु जवय् च्वेँ।”[☆]

2 परमप्रभुं छिगु बल्लाःगु राज्य

यसुशलेमं तःधं यानादी।

छि छिकपिनि श्रुतय्

जुजु जुयादी।

3 छि थः श्रुतलिसैं लडाईं

याःगु दिनय्

छिकपिनि मनूत छिगु हे

इच्छां न्ह्यःने वनी।

सुथ न्हापांया सुतिलः थें

छिकपिनि ल्यायम्हपि

पवित्र पहाडय् छिथाय् वइ।

☆ 109:25 १०९:२५, मत्ती २०:३९; मर्क १२:२९

☆ 110:1 ११०:१ मत्ती २२:४४; मर्क १२:२९; लूक २०:१२-४३; प्रे २:३४-३५; १ कोर १५:२५; एफि १:२०-२२; कल ३:१; हिब १:१३; ८:१; १०:१२-१३

- 4 परमप्रभुं पाफयादीगु दु,
अले उकिं थःगु
मन हीकादी मखु,
“मल्कीसिदेक थे
छ न्हाबलेंयात
पुजाहारी खः।”^४
- 5 छंगु जबपाखे दीम्ह परमप्रभुं
तंया दिनय्
जुजुपिन्त चुँचुं यानादी।
- 6 वयकलं जाति जातितयगु
न्याय यानादी,
अले वयकलं
सीम्हयात टूँचिनादी,
अले पृथ्वी न्यंकयापि
शासकतयत् चुँचुं यानादी।
- 7 जुजुं लँय लिकसं लाःगु
खुसिया लः त्वनी,
अथे जुयाः वयकलं
थःगु छ्यं धस्वाकी।

111

- परमप्रभुया प्रशंसा
1 हल्लेलयाह!
जिं धमीं तयगु मुँज्याय्
दुनुगलंनिसें
परमप्रभुयात सुभाय बी।
- 2 परमप्रभुं ततःधंगु ज्या
यानादीगु दु,
थ्व ज्या खनाः
लयताःपि सकसिनं
थ्व थथःगु मतिइ तयातइ।
- 3 वयकःया ज्या इज्जत
व गौरवं जाःगु जुइ,
वयकःया धार्मिकता
न्हाबलें दयाच्चवनी।
- 4 वयकलं थःगु अजु चायापुगु ज्या
इतीत लुमंका बियादीगु दु,
परमप्रभु दयादुम्ह,
माया यानादीम्ह खः।
- 5 वयकःयात इज्जत याइपिन्त
वयकलं नयेगु नसा बियादी,
वयकलं थःगु बाचा
गुबलें ल्वःमंकादी मखु।
- 6 वयकलं थः मनुतयत्
मेगु जातियापिनिगु देश बियाः
इमित थःगु शक्ति क्यनादीगु दु।
- 7 अले थःम्हं यानादीगु ज्याय्
वयकः विश्वास याये बहःम्ह
व खःकथं
न्याय यानादीम्ह खः।
वयकःया फुक्क आज्ञा
विश्वास यायेबहः जु।
- 8 उपि आज्ञा सत्य व पाय्छि जु।
अले न्हाबलें दयाच्चवनी,
- 9 वयकलं थः मनुतयत्
मू पुलाः ल्वःतकादिल,
अले वयकलं इपिलिसें
न्हाबलेया बाचा चिनादिल।

वयकः पवित्र
 व मानय यायेमाःम्ह खः।
 10 परमप्रभुया भय कायेगु हे
 बुद्धिया न्हापांगु पलाः खः।
 वयकःया आज्ञा पालन
 याइपिन्सं
 बांलाक थुइके फइ।
 वयकःया प्रशंसा न्हाबले
 जुइमा।*

112

भिम्ह मन्या लसता
 1 हल्लेलयाह!
 धन्य खः व मन्
 गुम्हयसिनं परमप्रभुया
 भय काइ,
 गुम्ह परमप्रभुया आज्ञा
 पालन यायेत लयताइ।
 2 वया मस्त देशय तःधनी,
 भिपि मनृतय सन्तानयात
 आशिष दइ।
 3 वयागु छैय धन-सम्पति दइ,
 वया धार्मिकता न्हाबले
 दयाचवनी।
 4 भिपि मनृतयगु निति,
 दया दुपि व दया माया दुपि
 व धर्मी मनृतयगु निति
 खिउंगुलिइ जः थी।
 5 नुगः चक्कंकाः त्यायेबीम्ह,
 व विश्वास यायेबहः जुयाः
 थःगु ज्या याइम्ह
 मन्या भि जुइ।
 6 धर्मी मन् गुबले
 लिचिले माली मखु,
 वयागु लुमान्ति न्हाबले
 दयाचवनी।
 7 बांमलाःगु खबर न्यनाः
 व ग्याइ मखु,
 परमप्रभुयाके भरोसा तःगुलि
 वयागु नुगः बल्लाः।
 8 वयागु नुगः क्वातु,
 उकि व ग्याइ मखु,
 वं थः शत्रुत वगु खनी।
 9 वं मगाःमचाःपिन्त नुगः
 चक्कंकाः बी,
 वयागु दया माया सदा
 दयाचवनी।
 व बल्लाइ
 अले वयात इज्जत दइ।*

10 थ्व खनाः दुष्टत तंचाइ,
 इमिसं वाकु छी अले नाश जुइ,
 दुष्टतयगु इच्छा पवनी मखु।

113

परमप्रभुया भिगु ज्याया प्रशंसा

* 111:10 १११:१० अय् २८:२८; हितो १:७; ९:१०

* 112:9 ११२:९ २ कोर ९:९

- 1 हल्लेल्याह!
अय् परमप्रभुया दासत,
वयकःया नांया प्रशंसा या!
- 2 आः व न्हाबले
परमप्रभुया नांया प्रशंसा जुइमा!
- 3 सूर्य लुइगु पुर्बेनिसें कयाः
सूर्य बिनावनीगु पच्छिम तक
परमप्रभुया नांया प्रशंसा याये!
- 4 परमप्रभु फुक्क जातित
स्वयाः तःधं,
वयकःया महिमा आकाश
स्वयाः तःजाः।
- 5 झी परमप्रभु परमेश्वर थें
जाःम्ह सु दु?
वयकः तसकं तःजाःगु थासय्
थःगु सिंहासनय् च्वनादी।
- 6 अयनं वयकः आकाश व पृथ्वी
स्वयेत क्वछुनादी।
- 7 वयकलं मगाःमचाःपिन्त
इमिगु दुःखं थकयादी,
वयकलं छुं मदुपिन्त
फोहर मुनेगु थासं थकयादी।
- 8 अले इमित राजकुमारतनापं
वयकःया थः हे मनतय्
राजकुमारतनापं तयादी।
- 9 वयकलं थारिम्ह मिसायात
वयागु हे छेंय्
इज्जत बियादी,
वयकलं वयात
मचाखाचा बियाः
लयतायकादी।
हल्लेल्याह!

114

- छुन्काराया नखःया भजन
- 1 इस्राएलीतयसं
मिश्र देश त्वःतुबलय्,
याकुबया सन्तान
मेगु भाय् ल्हाइपिं मनूतयगु दथुं
पिहां वःबलय् *
- 2 यहदा परमेश्वरया पवित्रथाय्
व इस्राएल वयकःया राज्य जुल।
- 3 इमित खनाः
लाल समुद्र बिस्सुं वन,
यर्दन खुसि लिखतं न्हात। *
- 4 पर्वतत भ्याःचा थें
व डौंडात फै थें तिन्हल।
- 5 अय् समुद्र, छन्त छुं जुल,
छाय् छ बिस्सुं वनागु?
अय् यर्दन खुसि,
छाय् छ लिखतं न्हानागु?
- 6 अय् पर्वतत, छिपि
छाय् भ्याःचात थें तिन्हयागु?
अय् डौंडात,
छाय् छिपि फैचात थें
तिन्हयागु?

- 7 अयं पृथ्वी, परमप्रभुया न्दःने
 धरधर खा,
 याकबया परमेश्वरया न्दःने
 धरधर खा,
 8 वयकलं ल्वहंयात
 लःया पुखुलिइ,
 अले च्वल्वहंयात
 लःया धालय् हीकादी।*

115

- परमप्रभु धाल्थेयाम्ह परमेश्वर
 1 जिमिगु मखु,
 हे परमप्रभु,
 जिमिगु मखु,
 छिगु सदां दयाचवनीगु
 दया माया
 व विश्वास याये बहःसया निति
 छिगु थःगु हे
 नांया महिमा जुइमा।
 2 जाति जातियापिं मनुतयसं
 “छिमि परमेश्वर गन दु” धकाः
 छाय न्यनीगु?
 3 जिमि परमेश्वर ला स्वर्गय् दी,
 वयकःयात छु यः
 व हे यानादी।
 4 इमि घःत ला लुँ व वहलं
 दयकूपिं खः,
 मनुतयगु ल्हातं
 दयकूपिं खः।
 5 इमि म्हतु ला दु
 तर नवाये मफु।
 इमि मिखा ला दु
 तर खंके मफु।
 6 इमि न्हायपं ला दु
 तर न्यने मफु,
 इमि न्हाय ला दु
 तर बास कायेमफु।
 7 इमि ल्हाः ला दु
 तर ल्हातं थी मफु,
 इमि तुति ला दु
 तर न्यासि वनेमफु।
 इमिसं कथुं नं
 सः पिकाय् मफु।
 8 उपि मूर्ति दयकूपिं
 व उमिके भरोसा तःपिं सकलें
 उपि ज्यालगय् मज्गु
 मूर्ति थें हे जुइ।*
 9 अयं इम्राएलयापि मनुत,
 परमप्रभुयाके भरोसा ति,
 वयकलं छिमित
 ग्वाहालि बियादी
 अले रक्षा यानादी।
 10 अयं हास्नया घराना,
 छिमिसं परमप्रभुयाके
 भरोसा ति,
 वयकलं छिमित ग्वाहालि बियादी

- अले रक्षा यानादी।
 11 परमप्रभुया भय काइपि
 सकसिनं परमप्रभुयाके
 भरोसा ति,
 वयकलं छिमित
 ग्वाहालि बियादी
 अले रक्षा यानादी।
 12 परमप्रभुं इतीत लुमकादी
 अले इतीत आशिष बियादी।
 वयकलं इम्राएलया मनुत
 व हास्नया घरानायात
 आशिष बियादी।
 13 परमप्रभुया भय काइपि
 चिधपि व तःधिपि सकसितं
 वयकलं आशिष बियादी।*
 14 परमप्रभुं मचाखाचात बियादीमा,
 छन्त व छिमि काय्
 छयपिन्त नं।
 15 स्वर्ग व पृथ्वी दयकादीम्ह
 परमप्रभुं
 छिमित आशिष बियादीमा।
 16 स्वर्ग ला परमप्रभुयागु हे खः,
 पृथ्वी धाःसा वयकलं
 मनुतयत बियादीगु दु।
 17 सी धुंकुपिन्सं
 परमप्रभुया प्रशंसा याइ मखु,
 क्वय् पातालनय धर्यपिन्सं
 वयकःया प्रशंसा याइ मखु।
 18 तर इीसं ला आः व न्ह्याबले
 परमप्रभुया प्रशंसा याये।
 हल्लेलूयाह!

116

- सीगुपाखें बचय ज्म्ह मनुया प्रशंसा
 1 जि परमप्रभुयात
 माया याना,
 छाय्धाःसा वयकलं जिगु सः
 न्यनादिल,
 दयाया लागि जिगु प्रार्थना
 न्यनादिल।
 2 वयकलं थःगु न्हायपं जिपाखे
 हीकादीगु दु
 उकि म्वातले जिं वयकःया नां
 कयाः हे च्वने।
 3 कालया खिपतं
 जितः ततमतःक्यकला।
 अले चिहानया सास्ती
 जिके वल।
 दुःख व संकटं जितः त्वपुल।
 4 अले जिं परमप्रभुया नां कयाः,
 “हे परमप्रभु
 जितः बचय यानादिसँ।”
 5 परमप्रभु दयादुम्ह व धर्मी खः,
 जिमि परमेश्वर
 दया माया दुम्ह खः।
 6 परमप्रभुं स्वजापिं मनुतयत
 रक्षा यानादी,

* 115:13 ११५:१३ प्रका ११:१८; ११:५

खतराय् लाःबलय् वयकलं
जितः बचय् यानादिल।

7 हे जिगु मन, हाकनं शान्त जु।
परमप्रभुं छंगु भिं यानादीगु दु।

8 छायाधाःसा परमप्रभुं
जितः मृत्युपाखे,
जिगु मिखायात ख्वबि
हायकेगुपाखे
व जिगु तुतियात
लुफि हायेगुपाखे
बचय् यानादीगु दु।

9 म्वाःपिनिगु देशय्
जिं परमप्रभुया आज्ञा पालन
याना हे च्वने।

10 जिं विश्वास याना,
उकिं जिं धया,
“जितः तसकं सास्ती जगु दु।”[☆]

11 जिं आयबुयाः धया,
“सकलें मनुत फताहा खः।”

12 परमप्रभुं जिगु लागि
गुलिं भिं यानादीगु दु,
जिं उकिया पलेसा वयकःयात छु बीगु?

13 जिं उद्धारया ख्वला कयाः
परमप्रभुया नां काये।

14 जिं परमप्रभुया लागि वयकःया
सकलें मनुतयगु न्हाःने
थःगु भाकल धात्थे हे प्वके।

15 वयकःया छम्ह विश्वास याये
बहःम्ह मनु सीबलय,
परमप्रभुं तसकं च्यता तयादी।

16 परमप्रभु, जिं धात्थे
छिकपिनि दास खः।
जिं छिगु हे छैथ्य बम्ह खः,
जिं छिकपिनि दास,
छिं जितः चिनातःगु सिखलं
त्वःतकादीगु दु।

17 जिं छितः सुभायया बलि छाये,
खः, जिं परमप्रभुया नां काये।

18 जिं परमप्रभुया लागि
वयकःया सकलें
मनुतयगु न्हाःने
थःगु भाकल धात्थे हे प्वके।

19 परमप्रभुया देगःया चुक चुकय,
अय् यस्शलेम,
छंगु हे दथुइ प्वके।
हल्लेलूयाह!

117

परमेश्वरया प्रशंसाया भजन

1 हे फुक्क
जातियापि मनुत,
परमप्रभुयात जयजय या!
हे सकलें मनुत,
वयकःया प्रशंसा या![☆]

2 छायाधाःसा परमप्रभुं
झीत सदां दया माया

यानादी।
 वयकः न्हाबले
 विश्वास याये बहःम्ह खः।
 हल्लेल्याह!

118

- भिंया निति सुभाय्
 1 परमप्रभुयात सुभाय् ब्यु,
 छायधाःसा वयकः
 भिम्ह खः,
 वयकःया दया माया सदा
 दयाच्चनी।[☆]
- 2 इस्राएलं धायेमा,
 “वयकःया दया माया सदां
 दयाच्चनी।”
- 3 हारूनया घरानां धायेमा,
 “वयकःया दया माया सदां
 दयाच्चनी।”
- 4 परमप्रभुया भय काइपिन्सं धायेमा,
 “वयकःया दया माया सदां
 दयाच्चनी।”
- 5 आपत जूबलय्
 जि परमप्रभुया नां कयाः
 अले वयकलं जितः
 लिसः बियादिल,
 जितः छुत्कारा बियादिल।
- 6 परमप्रभु जि नाप दी,
 जितः ग्याये माःगु मद्दु।
 मन्तयसं जितः
 छुं हे याये फइ मखु।[☆]
- 7 परमप्रभु जि नाप दी,
 वयकः जितः ग्वाहालि
 यानादीम्ह खः।
 उकिं जि थःगु मिखां
 शहूत बूगु स्वये खनी।
- 8 मन्तयत भरोसा यायेगु स्वयाः
 परमप्रभुयागु शरण कायेगु बांलाः।
- 9 शासकतयत भरोसा यायेगु स्वयाः
 परमप्रभुयागु शरण
 कायेगु बांलाः।
- 10 फुक्क जाति जितः घेरय यात,
 तर परमप्रभुया नामं
 जि इमित नाश याना।
- 11 इमिसं जितः फुक्क थासं
 घेरय यात,
 तर परमप्रभुया नामं
 जि इमित नाश याना।
- 12 इपि जिथाय हात थें भुं वल,
 तर कंमाय च्याःगु मि थें
 इपि झौ जुल।
 परमप्रभुया नामं
 जि इमित नाश याना।
- 13 जितः च्वाःगु खः,
 अले जि दयेत्यंगु खः,
 तर परमप्रभुं

☆ 118:1 ११८:१ १ इति १६:३४; २ इति ५:१३६; ७:३; एज ३:११; भाज १००:५; १०६:१; १०७:१; १३६:१; यर ३३:११

☆ 118:6 ११८:६ हिब १३:६

- जितः ग्वाहालि यानादिल।
 14 परमप्रभु जिगु शक्ति व भजन ख,
 जितः वयकलं हे जक
 बचय् यानादिल।[☆]
- 15 धर्मीतयगु पालय लसता
 व त्याःगु सः थ्वइ।
 “परमप्रभुयागु जव ल्हातं
 तःधंगु ज्या यानादीगु दु।”
- 16 परमप्रभुया जव ल्हाः
 च्वय् थाहां वंगु दु,
 “परमप्रभुयागु जव ल्हातं
 तःधंगु ज्या यानादीगु दु।”
- 17 जि सी मखु, तर म्वानाच्वने,
 अले परमप्रभुं यानादीगु
 ज्याया खँ न्यंकाच्वने।
- 18 परमप्रभुं जितः बांमलावक
 सर्जोय बियादीगु दु,
 तर वयकलं जितः
 कालया ल्हातय् बियामदी।
- 19 जिगु लागि
 धर्मीत दुहां वनीगु ध्वाखा
 चायकादिसें,
 अनं दुहां वनाः
 जिं परमप्रभुयात सुभाय बी।
- 20 परमप्रभुया ध्वाखा थ्व हे खः,
 धर्मीत थुकी दुने दुहां वनी,
 21 हे परमप्रभु, छिं जिगु प्रार्थनाया
 लिसः बियादीगुलि
 जिं छितः सुभाय बी,
 छिं जितः त्याकादिल।
- 22 दकःमितयसं ज्यालगय्
 मजूगु धकाः धाःगु
 ल्वहं हे मू ल्वहं जुल।[☆]
- 23 परमप्रभुं हे थथे यानादीगु खः।
 झीसं स्वयेबलय्
 थ्व तसकं अजू चायापु।[☆]
- 24 थौया दि परमप्रभुं
 दयकादीगु खः।
 थुकी झीपि लयतायेनु,
 न्हाइपुकेनु।
- 25 हे परमप्रभु,
 जिमित बचय् यानादिसें,
 हे परमप्रभु,
 जिमित ताःलाकादिसें।[☆]
- 26 परमप्रभुया नामं झाःम्ह
 धन्यम्ह खः।
 जिमिसं वयकःयात
 परमप्रभुया देगलं
 आशिष बी।[☆]
- 27 परमप्रभु हे परमेश्वर खः
 वयकलं झीत जः
 बियादीगु दु।
 ल्हातय् सिमा कचा ज्वनाः

☆ 118:14 ११:८१४ प्रस १५:२; यशै १५:२

☆ 118:22 ११:८२२ लुक २०:१७; प्रे ४:११; १ पत्र २:७

☆ 118:23 ११:८२२-२३ मत्ती २१:२२; मर्क १२:१०-११

☆ 118:25 ११:८२५

मत्ती २१:२; मर्क १२:१; यह १२:१३

☆ 118:26 ११:८२६ मत्ती २१:२; २३:३५; मर्क ११:४; लुक १३:३५; ११:३८; यह १३:१३

लयलयतातां यात्राय् न्द्वज्या,
वेदीया नेक् तक् हे हूं।

28 हे परमप्रभु,

छि जिमि परमेश्वर खः,

जि छितः सुभाय बी,

छि जिमि परमेश्वर खः,

जि छिगु प्रशंसा याये।

29 परमप्रभुयात सुभाय् ब्यु,

छाय्धाःसा वयकः भिम्ह खः,

वयकःया दया माया सदं

दयाच्चवनी।

119

परमेश्वरया व्यवस्था

अलेफ*

1 धन्य खः दोष मदयक

म्वानाच्चविनिपि

व परमप्रभुया स्यनातःगु खँ कथं

जुइपि मन्त।

2 धन्य खः वयकःया नियम

पालन याइपि

व वयकःयात दुनुगलनिसें

मालिपि मन्त।

3 इमिसं छुं नं मभि ज्या याइ मखु,

इपि वयकःया लँपुइ वनी।

4 छि जिमित छिगु उपदेश

बांलाक पालन यायेमाः

धकाः उजं बियादीगु दु।

5 छिगु व्यवस्था पालन यायेत

जिगु पहःचहः क्वात्गु जूसा

गुलि बांलाइगु।

6 अले छिगु फुक्क आजाय्

ध्यान बियागुलि

जि मछालेमालि मखु।

7 छिगु धार्मिक विधि सय्का

काइबलय्

जि स्वजा मनं छितः सुभाय बी।

8 जि छिगु व्यवस्था पालन याये,

उकिं जितः त्वःतादी मते।

बेथ

9 छम्ह ल्याय्फ्म्ह मन्तुं

गथे थःगु जीवन

शुद्ध तये फइ?

छिगु वचनकथं

म्वानाः हे खः।

10 जि दुनुगलनिसें छितः

माला च्वनागु दु,

छिगु आज्ञापाखें जितः

थुखे उखे वनेबियादी मते।

11 छिगु विरोधय् पाप याये

म्वालेमा धकाः

छिगु बचं जि थःगु नुगलय्

तया तयागु दु।

12 हे परमप्रभु, छिगु प्रशंसा जुइमा,

छिगु व्यवस्था जितः स्यनादिसें।

13 जि थःगु म्हुत्सिं

छिगु म्हुत्तं पिहां वःगु

* 119: ११९२० अलेफ थ्व भजन आखः छगः छगः हनाः खँव जुइकथं च्वयातःगु चिनाखँ खः। थुकिन्या फुक्क व्वया पद छगु हे सिद्ध आखलं शुरु जगु दु।

- फुक्क विधि कनागु दु।
 14 यक्च धन सम्पत्तिया कारणं
 लयताःगु थे
 जि छिगु नियम पालन यायेत
 लयताये।
 15 छिगु उपदेश्य जि ध्यान याये,
 अले छि स्यनादीगु खँय्
 बिचाः याये।
 16 छिगु व्यवस्था जि लयताये,
 छिगु वचनयात जिं
 ल्वःमके मरु।
 17 थः दासयात भि यानादिसँ,
 अले जि म्वानाच्चनी,
 अले छिगु वचन पालन याये।
 18 छि स्यनातःगु खँया
 अजू चायापुगु खँ खकेत
 जिगु मिखा चायकादिसँ।
 19 पृथ्वीइ जि छमह परदेशी
 जक खः,
 उकि जिपाखें थःगु आज्ञा
 सुचुकादी मते।
 20 छिगु विधि सीकित
 जिगु मन सदां आयबुयाच्चन।
 21 सराः लाःपि व छिगु आज्ञा
 पालन मयाइपि घमण्डीतय्त
 छि हक्कादी।
 22 जिपाखें इमिगु हेला
 व अपमान चीकादिसँ,
 छाथधाःसा जि छिगु नियम
 पालन यानागु दु।
 23 शासकतनापं चवनाः
 जिगु बारे मखुगु खँ ल्हाःसां
 जिं छिगु व्यवस्थाय ध्यान याये।
 24 छिगु नियम जिगु लसता खः,
 उपि जितः सल्लाहबीपि खः।
 25 जिगु म्ह धुलय प्यपुनाच्वंगु दु।
 छिं थःगु वचनकथं जितः
 हाकनं म्वाकादिसँ।
 26 जिं जिगु पहःचहः छितः
 कनागु दु,
 अले छि लिसः बियादिल।
 जितः छिगु व्यवस्था
 स्यनादिसँ।
 27 जितः छिगु उपदेशया अर्थ
 थुइके बियादिसँ,
 अले जिं छिगु अजू चायापुगु
 ज्याय ध्यान याये।
 28 नुगः मछिनाः जिगु प्राण
 न्यलावनी,
 छिगु वचनकथं जितः
 बल्लाकादिसँ।
 29 जिपाखें मखुगु लँ चीकादिसँ,
 अले दया यानाः
 जितः थःगु स्यनातःगु खँ
 बियादिसँ।
 30 जिं विश्वास यायेबहः जुइगु
 ल्ययागु दु,
 छिगु विधि जिं थःगु न्हाःने
 तयागु दु।

गिमेल

दालेथ

- 31 जि छिगु नियमय्
प्यपुनाच्चवनागु दु, हे परमप्रभु,
जितः लज्याय् लाकादी मते।
- 32 जि छिगु आज्ञाया लैपुइ
ब्वौय् वने,
छायधाःसा छि जिगु नुगःयात
स्वतन्त्र यानादीगु दु।
- 33 हे परमप्रभु,
छिगु व्यवस्था पालन यायेगु
जितः स्यनादिसेँ,
अले लिपाथ्यक जिं
व पालन याये।
- 34 छिगु व्यवस्थाया अर्थ
थुइकादिसेँ।
अले जिं व पालन याये,
दुनुगलनिसेँ जिं
व पालन याये।
- 35 जितः थःगु आज्ञाया लैपुइ
यकादिसेँ,
छायधाःसा जि उकी हे
लयताये।
- 36 जिगु नुगःयात लोभपाखे मखु
छिगु नियमपाखे हीकादिसेँ।
- 37 ज्यालगय् मज्जुगु खँ
स्वयेगुपाखे
जिगु मिखायात हीकादिसेँ,
छिगु वचनकथं
जिगु प्राणयात रक्षा यानादिसेँ।
- 38 छिगु भय काइम्ह छिकपिनि
दासया निति
थःम्हं बियादीगु बचं
पूर्वकादिसेँ।
- 39 जिपाखे इमिगु हेला व अपमान
चीकादिसेँ,
छायधाःसा छिगु विधि भिं।
- 40 जितः छिगु आज्ञा यः,
छिगु धार्मिकताया कारणं
जितः म्वाका तयादिसेँ।
- 41 हे परमप्रभु,
छिगु सदां दयाच्चवनीगु दया माया
व छिगु बचंकथं
छिगु उद्धार जिथाय् वयेमा।
- 42 अले जिं थःत हिस्याइपिन्त
लिसः बी फइ,
छायधाःसा छिगु वचनय्
जिगु भरोसा दु।
- 43 जिगु म्हुतुं सत्यया वचन
लाकाकयादी मते,
छायधाःसा जिं छिगु विधिइ
आशा तयागु दु।
- 44 छि स्यनातःगु खँ
जिं सदां पालन याना हे च्वने।
- 45 अले जि स्वतन्त्र जुयाः म्वाये
छायधाःसा जिं छिगु उपदेश
मालागु दु।
- 46 अले जिं छिगु नियमया बारे
जुजुपिनिगु न्हाःने नवाये,
जि लज्या चाये मखु।
- 47 छायधाःसा

हे

वाव

- जि छिगु आज्ञाया कारणं
लयता,
अले जि उकियात
माया याना।
- 48 जि थःमहं माया यानागु
छिगु आज्ञापाखे
थःगु ल्हाः ल्हने,
अले छिगु व्यवस्थाय्
ध्यान याये।
- 49 थः दासयात बियादीगु वचन
लुमंकादिसेँ,
छायधाःसा छि जितः
आशा बियादीगु दु।
- 50 जिगु दुःखय जितः थुकि हे
शान्ति दत,
छायधाःसा छिगु बचंपाखे
जितः जीवन दत।
- 51 तःधंछु जुइपिन्सं जितः
यक्व हे हिस्याःगु दु,
अयुतं छिगु व्यवस्थापाखे
जि लिचिलागु मदु।
- 52 हे परमप्रभु,
छिगु पुलांगु विधि
लुमंका च्वना,
उकि जितः शान्ति दइ।
- 53 छि स्यनातःगु खँ त्वःतुपि
दुष्टतयसं यानाः
जितः तसकं तं पिहांवइगु।
- 54 जि न्हाथाय् च्वसां
छिगु व्यवस्था हे
जिगु म्ये जूगु दु।
- 55 हे परमप्रभु,
जि चान्हय् छिगु नां
लुमंकेगु यानागु दु।
अले जि छिगु व्यवस्था
पालन यानागु दु।
- 56 जि उपदेश पालन यानागुलि हे
ध्व जितः जूगु खः।
- 57 छि जिगु ब्व खः, हे परमप्रभु,
जि छिगु वचनकथं
जूइगु क्वःछिनागु दु।
- 58 जि दुनुगलनिसेँ छिगु ख्वाः
मालागु दु,
छिगु बचंकथं
जितः दया यानादिसेँ।
- 59 जि थःगु पहःचहःया बारे
बिचाः यानागु दु,
अले छिगु नियमपाखे
थःगु पलाः न्हाकागु दु।
- 60 जि छिगु आज्ञा पालन यायेत
लिबाकागु मदु
बरु हथाय् चायागु दु।
- 61 दुष्टतयसं खिपतं च्यूसां
जि छिगु स्यनातःगु खँयात
ल्वःमंके मखु।
- 62 छिगु धार्मिक विधिया लागि
जि बाचा इलय्
छितः सुभाय् बीत दने।

जाइन्

हेथ

- 63 छिगु भय काइपि व छिगु उपदेश
पालन याइपि सकसिया
जि छम्ह पासा खः।
- 64 हे परमप्रभु, छिगु
सदां दयाचवनीगु दया मायां
पृथ्वी जाःगु दु,
जितः छिगु व्यवस्था स्यनादिसैं।
- 65 हे परमप्रभु,
छि थःगु वचनकथं
थः दासयात भि यानादिसैं।
- 66 जितः ज्ञान व बुद्धिया खँ
स्यनादिसैं,
छायधाःसा जिं छिगु आज्ञायात
विश्वास याना।
- 67 जितः सर्जोय जुइ न्ह्यः
जि लँ द्रुकागु खः,
तर आः जिं छिगु वचन
पालन याना।
- 68 छि भिम्ह खः,
अले भि यानादी,
जितः छिगु व्यवस्था
स्यनादिसैं।
- 69 तःधंछुया जुइपिन्सं
जिगु विरोधय मखुगु खँ
पिकाःगु दु,
अयन् जिं दुगुलनिसें
छिगु उपदेश पालन याना।
- 70 इमिगु नुगः छाःगु दु,
अयन् जिं ला छि स्यनातःगु
खँया कारणं लयताः।
- 71 छिगु व्यवस्था सयकागुलि
जितः दुःख जगु
जिगु लागि बां हे लात।
- 72 छि स्यनातःगु खँ
जिगु नितिं लँ व वहःयागु
द्रुलंदः कुचा स्वयाः मू वं।
- 73 छिगु हे ल्हातं जितः
दयकादीगु व समाः
यानादीगु खः।
जितः छिगु आज्ञा थुइकेत
गाक्क बुद्धि बियादिसैं।
- 74 छिगु भय काइपि जितः खनाः
लयतायेमा,
छायधाःसा जिं छिगु वचनय
आशा तयागु दु।
- 75 हे परमप्रभु, छिगु विधि
धार्मिक खः धकाः जिं स्यु,
छि जितः दुःख बियादीगु
पाय्छि खः धकाः जिं स्यु।
- 76 छिगु बचकथं
छिकापिनि दास जितः
छिगु सदां दयाचवनीगु
दया मायां शान्ति दयेमा।
- 77 जि म्वानाचवनेत जितः
दया यानादिसैं,
छायधाःसा छि स्यनातःगु खँ
जिगु लसता खः।
- 78 तःधंछुया जुइपिं लज्याय्
लायेमा,

टेथ

योध

छायधाःसा इमिसं
 छुं हे कारण मदयक
 जितः मखुगु द्वपं ब्यगु दु।
 अयनं जिं ला
 छिगु उपदेश्य ध्यान बी।
 79 छिगु भय काइपिं
 व छिगु नियम थपि
 जिपाखे फहिलेमा।
 80 जिं दुनुगलनिसें
 छिगु व्यवस्था मानय
 याये फयेमा,
 लज्या चाये म्वालेमा।

काफ

81 हे परमप्रभु,
 जि छिपाखें उद्गार कायेत
 प्याःचाः,
 जिं छिगु वचनय आशा
 तयागु दु।
 82 छिगु बचं पिया च्वेंच्वं
 जिगु मिखा बुलुसे
 च्वने धुंकल।
 जि धाये,
 “छिं गुबलय शान्ति बियादी?”
 83 कुँलय तयातःगु छेग्या
 म्हेचाय दाखमघ तइगु थें
 जि जुइ धुंकूगु दु,
 अयनं छिगु व्यवस्था जिं
 ल्वःमंकागु मदुनि।
 84 छिक्कपिनि दासं
 अज्ज गुलि पी मानि?
 जितः दुःख बीपिन्ति छि गुबलय
 सजाँय बियादीगु?
 85 छिगु स्यनातःगु खुँ कथं
 मजुइपिं तःधंछु जुइपिन्सं
 जिगु निती गाः म्हगु दु।
 86 छिगु आज्ञा फुक्क
 भरोसा यायेबहः जू।
 जितः खाहालि यानादिसं,
 मनुतयसं छुं कारण मदयेकं
 जितः दुःख बीगु।
 87 इमिसं जितः झन्दिने पृथ्वी
 नाश यानाबी धुंकूगु।
 अयनं जिं छिगु उपदेश
 त्वःतागु मदुनि।
 88 छिगु सदां दयाचवनीगु
 दया मायाकथं
 जिगु प्राणयात रक्षा यानादिसं,
 अले जिं छिगु म्हुतं पिहां वःगु
 नियम पालन याये।

लामेध

89 हे परमप्रभु,
 छि न्हाबलें दयाचवनी,
 छिगु वचन न्हाबलें स्वर्गय
 दयाचवनी।
 90 छिगु विश्वास याये बहःस्
 पुस्तां पुस्ता तक दयाचवनी।
 छि पृथ्वीयात थापं यानादीगु दु,
 अले व दयाचवनी।
 91 छिगु विधि थौं तक नं
 दयाचवंगु दु,

- छायधाःसा फुक्क सृष्टि
छिगु सेवा याइ।
- 92 छिगु स्यनातःगु खं जि
लयमताःगु जसा
दुःखया इलय
जि नाश जुइधुंकीगु।
- 93 जिं गुबले छिगु उपदेश
त्वःमंके मखु,
छायधाःसा छि उपिपाखे हे
जिगु जीवनयात रक्षा
यानादीगु दु।
- 94 जि छिकपिनिम्ह हे खः,
छि जितः बचय् यानादिसें,
जिं छिगु उपदेश मालागु दु।
- 95 दुष्टत जितः नाश यायेत
पियाचवंगु दु
तर जिं छिगु उपदेशय्
ध्यान याये।
- 96 फुक्क सृष्टियागु सीमा दु,
तर छिगु आज्ञाया सीमा महु।
- 97 छिगु स्यनातःगु खँयात
जिं गुलि माया याना!
न्होच्छि हे जिगु
ध्यान उकी हे वनाचवनी।
- 98 छिगु आज्ञा न्हाबले जिगु मनय् दु,
उकिं जितः जिमि शनूत स्वयाः
बुद्धि दुम्ह दयकी।
- 99 जिमि गुप्त स्वयाः यक्व जिं थु,
छायधाःसा जिं छिगु नियमय्
ध्यान बिया।
- 100 थकालिपि मनुतय् स्वयाः
यक्व बुद्धि जिके दु,
छायधाःसा जिं छिगु उपदेश
पालन याना।
- 101 छिगु वचन पालन याये धकाः
जिं थःगु तृतियात फुक्क मधिगु
लेपुपाखे अलग तयागु दु।
- 102 जिं छिगु विधि त्वःतागु महु,
छायधाःसा छि हे
जितः स्यनादीगु दु।
- 103 छिगु वचन जितः गुलि साः,
जिगु म्हुतुया निति
कस्ति स्वयाः नं साः।
- 104 छिगु उपदेशपाखे जितः
बुद्धि दुम्ह दयकी,
उकिं फुक्क मखुगु लेपु
जितः मयः।
- 105 छिगु वचन
जिगु तृतिया निति मत,
अले जिगु लेपुया निति
जः खः।
- 106 छिगु धार्मिक विधि
पालन याये धकाः
जिं पाफयागु दु,
अले उकियात जिं पक्का
यानागु दु।
- 107 जिं तसकं दुःखसियागु दु,

मेम

रुन

- हे परमप्रभु, थःगु वचनकथं
जितः म्वाका तयादिसैं।
108 हे परमप्रभु!
जिगु म्हुतुं पिहां वःगु
थःयसेंबलि
नाला कयादिसैं,
अले छिगु विधि
जितः स्यनादिसैं।
109 जिं थःगु जीवन पायेत तयार दु,
अयनं छिं स्यनातःगु खैं
जिं ल्वःमंके मखु।
110 दुष्टतयसं जिगु निति
जाः ग्वःगु दुसां
छिगु उपदेशपाखें
जि थुखे उखे वनागु मदु।
111 छिगु नियम न्हाबलेया निति
जिगु मू वंगु सम्पत्ति जूगु दु।
उकिं जिगु नुगःयात
लयतायकी।
112 छिगु व्यवस्था लिपाथ्यंक
पालन यायेगु
जिं क्वःछिनागु दु।
113 दोमन दुपिं मनुत जितः
तसकं मयः,
अयनं छिं स्यनातःगु खैंयात
जिं माया याना।
114 छिं जिगु शरण कायेगु थाय्
व ढाल खः,
जिं छिगु वचनय् आशा
तयागु दु।
115 हे मभिंगु ज्या याइपि मनुत,
जिपाखें तापाक हूं,
अले जिं जिमि परमेश्वरया आज्ञा
पालन याये फइ।
116 हे परमप्रभु,
जिं म्वानाच्चने फयेमा धकाः
छिगु वचकथं जितः लिधंस
बियादिसैं,
अले जिगु आशया लागि
जितः लज्याय् लाकादी मते।
117 जितः लिधंस बियादिसैं,
अले जिं म्वाइ।
छिगु व्यवस्थाय् जिं न्हाबले
ध्यान यानाच्चने।
118 छिगु व्यवस्थापाखें
थुखे उखे वंपि सकसितं
छिं चीकादीगु दु,
छाय्धाःसा इमिगु छल
ज्यालगय् जुइ मखु।
119 पृथ्वीइ फुक्क दुष्टतयत
छिं फोहर थें वान्छवयादी।
अथे जूयाः छिगु नियमयात
जिं माया याना।
120 छिगु भयं यानाः
जिगु म्हु खाइ,
अले छिगु विधि खनाः
जिं ग्याना।
121 जिं ला धार्मिकता व न्यायया
ज्या यानागु दु,

समेख

एयिन

- छि जितः शत्रुतयगु लहातय
त्वःतादी मते।
- 122 छिकपिनि दासया भिया लागि
जमानी ज्ञयादिसँ,
तःधंछु जुइपिन्सं जितः
क्वत्यके बियादी मते।
- 123 छिगु उद्धार
व छिगु धार्मिकताया
बचंयात पिया च्वँच्वं
जिगु मिखा बुलुसे च्वने धुंकल।
- 124 थः दासनापं थःगु
सदां दयाचवनीगु दया माया
क्यनादिसँ,
अले छिगु व्यवस्था जितः
स्यनादिसँ।
- 125 जि छिकपिनि दास खः,
छिगु नियम म्हसीकेत
जितः थुइकेगु शक्ति
बियादिसँ।
- 126 हे परमप्रभु, दनादिसँ!
ई वःगु दु छि ज्या यानादिसँ,
इमिसं छि स्यनातःगु खँ
त्वथुले धुंकल।
- 127 जिं छिगु आज्ञायात लुँ स्वयाः
अप्वः भिगु लुँ स्वयाः
नं अप्वः माया याना।
- 128 उकिं जिं छिगु फुक्क उपदेश
मानय याना,
अले फुक्क मखुगु लुँपु
जितः तसकं मयः।
- 129 छिगु नियम अज् चायापुसे च्वं,
उकिं जिं दुनुगलनिसें
उपिं पालन याना।
- 130 छिगु वचन थुइकाबीबलय्
जिमित जः दइ।
थुकिं छुं मस्यपिन्त ज्ञान दइ।
- 131 जिं म्हुतु चायकाः
स्वां-स्वां वयकाः
छायधाःसा जिं छिगु आज्ञाया
लागि प्याःचाः।
- 132 छिगु नांयात माया याइपिन्त
छिं गथे यानादी,
अथे हे जिपाखे फहिलाः जितः
दया यानादिसँ।
- 133 छिं थःगु बचंकथं जिगु पलाः
बल्लाकादिसँ।
छुं नं पापयात जितः शासन
याकेबियादी मते।
- 134 जितः क्वत्यलातःपिपाखे
त्वःतकादिसँ,
अले जिं छिगु उपदेश
पालन याये।
- 135 छिं थःगु ख्वाःया जलं
जिमित खयकादिसँ,
छिगु व्यवस्था जितः
स्यनादिसँ।
- 136 जिगु मिखां ख्वबिया धाः
हाया हे च्वनी,
छायधाःसा मनतयसं छिं
स्यनातःगु खँयात मानय

याइ मखु।

साधे

- 137 हे परमप्रभु, छि धर्मी खः,
छिगु विधि सत्य खः।
- 138 छि बियादीगु नियम धार्मिक जू,
उपि तसकं
विश्वास यायेबहः जू।
- 139 जिगु जोशं जितः नयेथुंकल
छायधाःसा जिमि शत्रुतयसं
छिगु वचन मानय मयाः।
- 140 छिगु बचंयात पूर्वक
जौचय याःगु दु,
अले जिं उक्रियात
यक्च माया याना।
- 141 जि चिधंमह
व क्वहंमह खःसां
जिं छिगु उपदेशयात
ल्वःमंके मखु।
- 142 हे परमप्रभु!
छिगु धार्मिकता न्हाबलें
दयाच्चनी,
अले छिं स्यनातःगु खँ
सत्य खः।
- 143 जिके दुःख व संकट वःगु दु,
अयनं छिगु आज्ञां जितः
लयतायकी।
- 144 छिगु नियम न्हाबलेया लागि
पायछि जू,
जितः थुइके बियादिसँ,
अले जिं म्वानाच्चनी।
- 145 हे परमप्रभु!
जिं दुनुगालंनिसँ छितः सःता
चवनागु दु,
जितः लिसः बियादिसँ।
जिं छिगु व्यवस्था मानय याये।
- 146 जिं छितः सःताचवनागु दु,
जितः बचय यानादिसँ,
अले जिं छिगु नियम
पालन याये।
- 147 सूथ जुइ न्हाः हे दनाः
जिं ग्वाहालिया लागि तसकं
हालाचवनागु दु,
छिगु वचनया आशा
यानाचवनागु दु।
- 148 छिगु बचनय ध्यान यायेत
चच्छि हे जिं मघंसे चवनेगु।
- 149 हे परमप्रभु!
थःगु सदां दयाच्चनीगु
दया मायाकथं
जिगु बिन्ति न्यनादिसँ,
थःगु विधिकथं
जितः रक्षा यानादिसँ।
- 150 मभिगु बिचाः यानाः
जितः सास्ती बीपि मनू
सतिक वये थुंक्कगु दु।
इपि छिं स्यनातःगु खँ
तापाक हे दु।
- 151 छि धाःसा जिगु सतिक दी,
हे परमप्रभु,
अले छिगु फुक्क आज्ञा

कोफ

- सत्य खः।
 152 यक्व न्हापानिसें हे जि
 छिं न्हाबलेंया लागि
 थापं यानादीगु छिगु नियम स्यू।
- 153 जिगु दुःखयात बिचाः यानाः
 जितः त्वःतकादिसैं।
 छायाधाःसा छिं स्यनातःगु खँयात
 जिं ल्वःमंकागु मदु।
- 154 जिगु मुद्ग ल्वानादिसैं,
 अले जितः त्वःतकादिसैं।
 थःगु बचंकरं
 जिगु जीवन रक्षा यानादिसैं।
- 155 उद्गार दुष्टतपाखें तापाः
 छायाधाःसा इमिसं छिगु
 व्यवस्था माली मखु।
- 156 हे परमप्रभु,
 छिगु दया तसकं तःधं,
 उकिं छिगु विधिकथं
 जिगु जीवन रक्षा यानादिसैं।
- 157 जितः दुःख बीपिं
 यक्व शकृत दु,
 अयतं जिं छिगु नियम
 मानय यायेगु त्वःतागु मदु।
- 158 ध्वंलाइपि खनाः
 जि तसकं घच्चाः,
 छायाधाःसा इमिसं छिगु वचन
 पालन मया।
- 159 स्वयादिसैं! छिगु उपदेशयात
 जिं गुलि माया याना।
 हे परमप्रभु! छिगु सदां
 दयाचवनीगु दया मायाकरं
 जिगु जीवन रक्षा यानादिसैं।
- 160 छिगु फुक्क वचन
 सत्य हे खः,
 छिगु फुक्क धार्मिक विधि
 न्हाबलें दयाचवनी।
- 161 शासकतयसं छुं हे कारण
 मदयकं जितः सास्ती बी।
 अयतं जिगु तुगलं छिगु वचनया
 भय काइ।
- 162 गथे यक्व धन दयाः
 मनु लयताइ
 अथे हे जिं छिगु बचंया कारणं
 लयताये।
- 163 मखुगु खँ जितः तसकं मयः
 तर छिं स्यनातःगु खँयात
 माया याना।
- 164 छिगु धार्मिक विधिया कारणं
 न्हिइ न्हयक्वः
 जिं छिगु प्रशंसा याना।
- 165 छिगु स्यनातःगु खँयात माया
 याइपिन्त तःधंगु शान्ति दइ,
 इमित लुफि हाइगु
 छुं कारण दइ मखु।
- 166 हे परमप्रभु,
 जिं छिगु उद्गार पिथाचवनागु दु,
 छिगु आज्ञा पालन यानागु दु।
- 167 जिं छिगु नियम पालन
 यानागु दु,

रेश

शीन

जिं उक्रियात दुनुगलनिसें
माया याना।
168 जिं छिगु उपदेश व नियम
पालन यानागु दु,
छाय्धा:सा जिगु फुक्क
पह:चह: छिगु हे न्हा:ने दु।

ताव

169 हे परमप्रभु,
जिगु इनाप छिगु न्हा:ने थ्यनेमा,
छिगु वचनकथं जित:
थुइके बियादिसैं।
170 जिगु बिन्ति छिथाय् थ्यनेमा,
छिगु बचकथं जित: छुत्कारा
बियादिसैं।
171 जिगु म्हुतुसिं छिगु प्रशंसा
यायेमा,
छाय्धा:सा छि जित:
छिगु व्यवस्था स्यनादीगु दु।
172 जिगु म्हुतु छिगु बचंया
भजन हालेमा,
छाय्धा:सा छिगु फुक्क
आज्ञा भिं।
173 छिगु ल्हातं जित: ग्वाहालि
यानादिसैं,
छाय्धा:सा जिं छिगु उपदेश
ल्ययागु दु।
174 हे परमप्रभु!
छिगु उद्वारया लागि जि प्या:चा:,
अले छिं स्यनात:गु खँ
जिगु लसता ख:।
175 जित: रक्षा यानादिसैं,
अले जिं छिगु प्रशंसा याये,
अले छिगु विधिपाखें जित:
ग्वाहालि दयेमा।
176 तंम्ह फै थें जि मखुगु लँय्
वनागु दु,
छिकपिनि दासयात मालादिसैं,
छाय्धा:सा जिं छिगु आज्ञा
ल्व:मंकागु मदु।

120

ग्वाहालिया निति प्रार्थना
यस्शालेमय् थाहां वनेत हा:गु म्ये
1 दु:खया इलय् जिं
परमप्रभुयाके
ग्वाहालि पचना,
वयकलं जित: लिस: बियादिल।
2 हे परमप्रभु!
मखुगु खँ ल्हाइपि
व ध्वंलाइपिपाखें
जित: बचय् यानादिसैं।
3 अय् फताहा,
परमेश्वरं छन्त छु यानादी?
छन्त मेगु अप्व: छु यानादी?
4 वयकलं छन्त सिपाइया
च्वामुगु वाणं
अले च्यानाच्वंगु हेंगवां
सर्जाय बियादी।
5 धिक्कार दु जित:,

छायधाःसा जि मेशेकय्
 परदेशी जुयाः च्वनेमाली,
 अले केदारया पालतयगु दथुइ
 च्वनेमाःगु दु।
 6 शान्तियात मययकिपिनिगु दथुइ
 च्वनाच्वनागु यक्व दत।
 7 जितः ला शान्ति यः,
 तर जिं शान्तिया खँ ल्हाइबलय्
 इपि लडाई यायेत तयार जुइगु।

121

झीत रक्षा यानादीम्ह परमप्रभु
 यस्शलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
 1 गुँच्वकाय् च्वकाय्
 जि मिखा ब्वये,
 गनं जितः ग्वाहालि वइ?
 2 जितः ग्वाहालि स्वर्गं व पृथ्वी
 दयकादीम्ह परमप्रभुपाखें वइ।
 3 वयकलं छंगु तुतियात
 चुल्के बी मखु,
 छन्त बिचाः यानादीम्ह न्ह्यलं
 ब्वानादी मखु।
 4 स्व, इमाएलयत बिचाः
 यानादीम्ह
 गुब्सं न्ह्यलं ब्वानादी मखु,
 अले न्ह्यः वयकादी नं मखु।
 5 परमप्रभु छन्त बिचाः
 यानादीम्ह खः,
 परमप्रभु छंगु जब ल्हाःपाखे
 छन्त रक्षा यानादीम्ह खः।
 6 छन्त न्हिनय निभालं
 स्यंकी मखु,
 न त चान्हय् तिमिलां हे।
 7 परमप्रभुं छन्त फुक्क मभिगु खं
 बचय् यानादी,
 वयकलं छंगु बिचाः यानादी।
 8 छ दुहां वःसां पिहां वंसां
 परमप्रभुं छन्त
 न्ह्याबलें बिचाः यानादी।

122

यस्शलेमया शान्तिया निंति प्रार्थना
 दाऊदया भजन
 यस्शलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
 1 इमिसं जितः
 “परमप्रभुया देगलय् झीपि वनेत्”
 धकाः धाःबलय् जि लय्ताया।
 2 अय् यस्शलेम,
 जिपिं छंगु धवाखा दुने
 दनाच्वनागु दु।
 3 यस्शलेम शहरयात बांलाक
 मिलय् यानाः दयक्कुगु दु।
 4 परमप्रभुया कुलत इमाएलयत
 ब्यगु व्यवस्थाकथं
 परमप्रभुया नांयागु प्रशंसा यायेत
 अन वनी।

- 5 अन न्यायया सिंहासन दु,
दाऊदया वंशया सिंहासन
अन दु।
- 6 यस्शलेमया शान्तिया निति
प्रार्थना या,
“छन्त माया याइपि याउँक
चवनेदयेमा।
- 7 छंगु पःखाः दुने नं
शान्ति दयेमा,
अले छंगु लायक् दुने नं
सुरक्षा दयेमा।”
- 8 जिमि दाजुकिजा
व जिमि पासापिनिगु निति
जिं धये, “छन्त शान्ति जुइमा!”
- 9 परमप्रभु झी परमेश्वरया
देगःया निति
जिं छंगु भिया लागि
प्रार्थना याये।

123

- परमप्रभुया दयाया निति प्रार्थना
यस्शलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
- 1 हे स्वर्गया सिंहासनय्
चवनादीम्ह परमप्रभु,
जिं छिपाखे थःगु मिखा ब्वये।
- 2 गथे दासं थः मालिकपाखे
मिखा ब्वइ,
अले दासी थः मालिकनीपाखे
मिखा ब्वइ,
अथे हे छि जिमित दया माया
यानामदीतले
जिमिसं छि परमप्रभु जिमि परमेश्वरपाखे
मिखा ब्वयाचवने।
- 3 जिमित दया यानादिसं,
हे परमप्रभु,
जिमित दया यानादिसं।
जिपि तसक हे क्वह्वांकाः
चवनेमाःगु दु।
- 4 तःमिपिनिगु पाखे जिमिसं
हेबाय्चबाय् याकाचवने
माःगु दु।
अले तःधंछुया जुइपिनिपाखे
हिस्याका चवनेमाःगु दु।

124

- छुत्काराया निति सुभाय्
दाऊदया भजन, यस्शलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
- 1 परमप्रभु झीपाखे
मदीगु ज्सा,
इस्त्राएलं आः धायेमा,
- 2 परमप्रभु झीपाखे मदीगु ज्सा,
मन्तयसं झीत हमला याःबलय्
- 3 झीपिं खनाः
इपि मि थें तं चाःबलय्,
इमिसं झीत म्वाःम्वाकं
नुनाछवये धुकीगु।
- 4 खुसिबालं झीत त्वपुये धुकीगु,
अले लःधाः झीगु म्हया

- च्वयनं न्हाये धुंकीगु।
 5 छ्वाःगु लखं झीत
 चुइकायके धुंकीगु।
- 6 झीत इमिगु वाया शिकार
 जुइके बिया मदीम्ह
 परमप्रभुया प्रशंसा जुइमा।
- 7 शिकारीया जाल
 झंगः बचय् जुगु थें
 झीपि बचय् जुइ धुंकल।
 इमिगु जाः गुत
 अले झीपि बचय् जुल।
- 8 झीगु ग्वाहालि
 स्वर्ग व पुथ्वी सृष्टि यानादीम्ह
 परमप्रभुया नामय् दु।

125

- थः प्रजाया छ्चाःखेरं परमप्रभु
 यरूशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
 1 परमप्रभुयाके
 भरोसा तइपि
 सकलें सियोन पर्वत थें खः,
 गुकियात संके फइ मखु
 तर न्हाबलें दनाच्वनी।
- 2 पहाडत यरूशलेमया
 छ्चाःखेरं दु थें
 आंलि अले न्हाबलें परमप्रभु
 थः मन्तय् छ्चाःखेरं दी।
- 3 दुष्टतयसं परमप्रभुं थः मन्तयत
 बियादीगु देशय् न्हाबलें
 राज्य याइ मखु।
 मखुसा धर्मीतयसं हे
 मभिं ज्या याइ।
- 4 हे परमप्रभु, भिपि मन्तयत
 व नुगः बांलाःपिन्त
 भिं हे यानादिसैं।
- 5 तर मखुगु लँपुइ वनिपिन्त
 दुष्टतनापं
 हे परमप्रभुं
 पितिना छ्वयादिसैं।
 इस्राएलय् शान्ति जुइमा।

126

- छुक्काराय् लागि सुभाय्
 यरूशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
 1 परमप्रभुं
 लिहावःपिन्त
 सियोनय् लित हयादीबलय्
 जिपि ला म्हगस खपिं थें जुल।
- 2 जिपि न्हिला अले
 जिमिसं लसताया म्ये हाल।
 मेमेगु जाति जिमिगु बारे
 थथे धाल,
 “परमप्रभुं इमिगु निति
 तःधंगु ज्या यानादीगु दु।”
- 3 धात्थें परमप्रभुं जिमिगु निति
 तःधंगु ज्या यानादिल।

जिमित यक्व लयताः वल।

4 हे परमप्रभु!

नेगेवया गंगु बैय खुसित
न्हाःगु थें हे
जिमिगु अवस्था हाकनं
बांलाकादिसैं।

5 ख्वःख्वं प्युपिन्सं
लयलयतातां म्ये हालाः
बाली लइ।

6 ख्वःख्वं पुसा ज्वनाः
ह्वलेत वपि मनुत
धात्थें हे लयलयतातां
म्ये हालाः
बालिथू ज्वनाः लिहां वइ।

127

परमेश्वरया आशिष मदुगु ज्या

सिति वनी

सोलोमनया भजन,
यस्शलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
1 परमप्रभुं हे छैं दयकामदीसा,
दयकीपिन्सं याःगु ज्या
सिति वनी।

परमप्रभुं हे शहरया रक्षा
यानामदीसा,
पालें पिवाच्चंगु सिति वनी।

2 नसाया निति ज्या यायेत
छ सुथ न्हापां दनेगु
व चान्हय् लिबाक्क धंवेनेगु
सिति खः।

छायधाःसा वयक्लं थःत यःपिन्त
न्हाः बियादीगु दु।

3 स्व, कायपि परमप्रभुं
बियादीगु हकया सर्बय खः
अले कायन्हायपि
वयकःया आशिष खः।

4 सिपाईया लहातय् दुगु वाण थें
ल्यायम्हबलय् बुपि
कायपि जुइ।

5 धन्य खः व मन,
गुम्हयसिया यक्व कायपि दइ।
न्याय याइगु थासय्

थः शत्रुतनापं सामना यायेमालीबलय्
शत्रुतयसं वयात गुजले बुकी मखु।

128

परमप्रभुया आज्ञा न्यनीपिन्त सुवाः

यस्शलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये

1 धन्य खः परमप्रभुया
भय काइपि
व वयकःया लेंपुइ जुइपि
फुक्क मनुत।

2 छं थःगु कमाइ नइबलय्
छ लयताइ
अले छन्त भिं जुइ।

3 छंगु छेंय छिमि कलाः
यक्व फल दुगु दाखमा थें,

अले छिमि कायम्हायपि
छंगु टेबिलया छचाःखेरं
जैतनया चुलित थें जुइ।

4 स्व, परमप्रभुया

भय काइम्ह मनुयात
थथे हे सुवाः दइ।

5 परमप्रभुं छ म्वानाच्वंतले

सियोनं छन्त सुवाः बियादीमा।
छं यरुशलेम च्वन्हाःगु
खनेमा।

6 छं थः छय-छइपिन्त नं खनेमा।

इसाएलय् शान्ति जुइमा!

129

इसाएलया शत्रुतयत त्याकेगु प्रार्थना
यरुशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये

1 इमिसं इस्राएल ल्यायम्ह

जबलय् निसें हे
सास्ती बियावयाच्वंगु दु।

इसाएलं थथे धायेमा,

2 “जि ल्यायम्ह जबलय् निसें हे

सास्ती बियावयाच्वंगु दु,
अयनं इमिसं जितः त्याकगु मदु।

3 इमिसं जिगु जैन्धुफातय्

गाःवंक घाः यानाबिल
अले उकियात सा वाःगु बुं थें
यानाबिल।

4 तर परमप्रभु धमीम्ह खः,

वयकलं दुष्टतपाखें
त्वःतकादिल।”

5 सियोनया फुक्क शत्रुत लज्या

चाये मालेमा
अले लिहां वनेमा।

6 इपि छैया पलिइ दुगु घौंय थें जुइमा

रगु ताहाकः जुइ न्ह्यः हे
गनावनी।

7 सुनानं उकियात मुनाः

वा थू चिनाः यंके फइ मखु।

8 अनं जुयाः वइपि वनिपिन्सं

सुनानं थथे धाइ मखु,

“परमप्रभुं छन्त सुवाः बियादीमा।

परमप्रभुया नामय् जिमिसं
छन्त सुवाः बी।”

130

क्षमा व दया मायाया लागि प्रार्थना

यरुशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये

1 हे परमप्रभु!

जि तसकं दुःख सियाचवनागुलि

तःसलं हालाः छिगु नां
कयाचवनागु दु।

2 हे प्रभु!

जिगु बिन्ति न्यनादिसैं।

दयाया लागि यानागु

जिगु बिन्ति न्यनादिसैं।

3 हे परमप्रभु!

छिं पापया ल्याःचा कयादीसा
सु दनाच्चने फइ?

4 तर छि क्षमा बियादीमह खः,
अथे जुयाः हे छिगु भय काइ।

5 जिं परमप्रभुयात पियाच्चना,
जिं दुःसगलनिसें हे
वयकःया लें स्वयाच्चना।
अले जिगु आशा
वयकःया वचनय् दु।

6 पालेतयसं सुथय् पियाच्चगु थें,
पालेतयसं सुथय्
पियाच्चगु स्वयाः अप्वः
जिं परमप्रभुयात पियाच्चना।

7 हे इस्माएल,
परमप्रभुयाके थःगु आशा तया च्वें,
छाय्धाःसा परमप्रभु सदां
दयाच्चनीगु दया माया दुम्ह
व उद्धार यानादीमह खः।

8 वयक्लं हे म् पुलाः
इस्माएलयात फुक्क पापं
छुतय् यानादी।^०

131

तःधंछु मजुसे याःगु प्रार्थना

दाऊदया भजन, यरुशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये

1 हे परमप्रभु,
जिगु नुगः फुईक्क

च्वंगु मद्दु,
जिगु मिखा नं तःधंछु मजु।
तःधंगु व जिगु लागि
थाक्कुगु खेनापं जिं
स्वापु मतया।

2 धात्थे हे, जिं थःगु मनयात
शान्त व सुक्क तयागु दु,
दुरु त्वःतकूमह मचा थें,
दुरु त्वःतकूमह मचा
थः मांया मुलय् सुक्क च्वंगु थें
जिगु मन सुक्क च्वंगु दु।

3 हे इस्माएल,
आवंलि व न्हाबले
परमप्रभुयाके हे आशा तया च्वें।

132

देगःया लागि प्रार्थना

यरुशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये

1 हे परमप्रभु,
दाऊद व वं सह याःगु
फुक्क दुःख लुमंकादिसैं।

2 वं परमप्रभुलिसैं पाफल,
अले याक्बया दक्वसिबय्
बल्लाःमह परमेश्वरलिसैं
भाकल यात,

3 “जि अबलय् तक
थःगु छैं वने मखु,

^० 130:8 १३०:१० मत्ती १:२२; तीत २:१४

- लासाय् घं वने मखु,
 4 न्ह्यः वय्के मखु,
 अले आराम नं काये मखु,
 5 गबले तक परमप्रभुया निति
 छगुथाय्, याकुबया
 दक्वसिबय् बल्लाःम्ह
 परमेश्वरयागु निति छगः देगः
 जिं दय्के फइ मखु।”
- 6 एप्राताय् जिमिसं
 बाचाया सन्या बारे न्यना,
 अले याआरया * ख्यलय्
 जिमिसं व लुइका।^०
- 7 “वा, झीपि परमप्रभुया
 देगलय् वनेनु,
 झीसं वयकःया
 सिंहासनया न्ह्यःने
 आराधना यायेनु।”
- 8 हे परमप्रभु, दनादिसें,
 थःगु शक्तिया चिं
 बाचाया सनूनापं
 देगलय् झासें
 अले अन न्ह्याबले च्वनादिसें।
- 9 छिक्पिनि पुजाहारीत धर्मी जुइमा।
 अले छिक्पिनि
 विश्वास यायेबहःपि मनुतयसं
 लयलयतातां म्ये हालेमा।
- 10 थः दास दाऊदया लागि,
 थःम्हं अभिषेक
 यानादीम्ह जुजुयात
 म्हाः धकाः धयादी मते।
- 11 परमप्रभुं दाऊदलिसें पाफयादिल,
 वयकलं पाफयादीगु
 गुबले लित कयादी मखु,
 “जिं छंगु सिंहासनय्
 छिमि सन्तान मध्ये
 छम्हयसित तये।^०
- 12 छिमि काय्पिन्सं जिगु बाचा
 व जिं इमित स्यनागु जिगु नियम
 पालन यात धाःसा
 इमि काय्पिं नं न्ह्याबलेया लागि
 छंगु सिंहासनय् च्वनी।”
- 13 परमप्रभुं सियोनयात ल्ययादीगु दु।
 वयकलं उक्रियात थः च्वनेगु
 थाय्या निति ययकादीगु दु।
- 14 वयकलं धयादिल,
 “श्व ला न्ह्याबलेया लागि
 झासु लनेगु थाय् खः,
 जि थन सिंहासनय् च्वने,
 छाय्धाःसा जितः श्व हे यः।
- 15 जिं थनयागु नयेगु सामानय्
 गाक्क सुवाः बी,
 थनयापि नये मखुपिन्त नसां
 प्वाः जायकाबी।
- 16 थनयापि पुजाहारीतय्त
 जिं उद्धारया वसः फीकाबी,
 अले थनचर्वापि विश्वास

* 132:6 १३२:६ याआरया ख्यलय् श्व किर्यत-यारीम खः

* 132:6 १३२:६-१० २ इति ६:११-१२

* 132:11 १३२:११ २ शम् ७:१२-१६; १ इति १७:११-१४; भज ८९:३-४; प्रे २:३०

यायेबहःपि मनुतयसं
 लयलयतातां म्ये हाल्ली।
 17 अन जिं दाऊदया
 छम्ह सन्तानयात
 तःधंम्ह जुजु दयकाबी।
 अन जिं थःम्ह अभिषेक यानाम्ह
 जुजुया राज्य लयंकातये।^{*}
 18 जिं वया शत्रुतयत
 लज्या चायकाबी।
 तर व छम्ह नांजाःम्ह जुजु जुइ।”

133

दाञ्जुकिजापि मिलय जुयाः च्वनेगु
 दाऊदया भजन, यरूशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
 1 दाञ्जुकिजापि
 मिलय जुयाः च्वनेगु
 गुलि बांलाःगु
 व न्हाइपुसे च्वंगु खँ खः।
 2 थ्व ला हारूनया छेनय् तयाब्यगु
 व वया दारीइ न्हायनाः
 वयागु वसःया
 गःतां तक थ्यंगु
 मू वंगु चिकं थें खः।
 3 थ्व सियोन पर्वतय्
 गाःगु हेर्मोनया सुतिलः थें खः,
 अन हे परमप्रभुं न्हाबलें
 जीवनया आशिष प्वंकादी।

134

चान्हय् परमप्रभुया प्रशंसा
 यरूशलेमय् थाहां वनेत हाःगु म्ये
 1 हे परमप्रभुया सेवा
 याइपिं सकलें,
 चान्हय् देगलय् पिवाः च्वनीपिं,
 परमप्रभुया प्रशंसा या।
 2 वयकःया पवित्र थासय्
 थथःगु ल्हाः ल्हनाः
 परमप्रभुया प्रशंसा या।
 3 स्वर्ग व पृथ्वी सृष्टि
 यानादीम्ह परमप्रभुं
 छन्त सियोनं सुवाः
 बियादीमा।

135

इीं परमप्रभु फुक्क स्वयाः तःधं
 1 हल्लेल्या!
 परमप्रभुया नांया
 प्रशंसा या!
 हे परमप्रभुया सेवा याइपिं,
 वयकःया प्रशंसा या!
 2 छिपि परमप्रभुया देगलय्,
 इीं परमेश्वरया देगःया चुकय्
 सेवा याइपिं,
 3 परमप्रभुया प्रशंसा या,
 छायाःसा परमप्रभु भिंम्ह खः।
 वयकःया नांया भजन हा,
 छायाःसा थ्व न्हाइपुसे च्वं।

4 परमप्रभुं याक्बयात थःगु निति,
इसाएलयात मू वंगु थः प्रजा
जुइत ल्ययादीगु दु।

5 जिं स्यु,
परमप्रभु तःधंम्ह खः,
झी परमप्रभु

फुक्क घःत स्वयाः
तःधंम्ह खः।

6 परमप्रभुं छु छु याये
मास्ति वय्कादिल,
वय्कलं स्वर्ग, पृथ्वी
अले समुद्रयागु फुक्क
ततःजाःगु थासय् यानादी।

7 वय्कलं पृथ्वीया कुन्चां
सुपौय् थकयादी,
वानाप हाबलासा
छवयाहयादी,
अले थःगु थुकुति
फय् पिकयादी।

8 वय्कलं मिश्रय् मन्तय्
तःधिकः कायपि
व पशतय् न्हापां बृपि
नं स्यानादिल।

9 हे मिश्र, छन्थाय् वय्कलं
फारो व वया फुक्क
भारदारतय् दथुइ
चिं व अज् चायापुगु ज्या
कयनादिल।

10 वय्कलं यक्व जातितयत्
नाश यानादिल
अले ततःधंपि जुजुपिन्त
स्यानादिल।

11 वय्कलं एमोरीतय् जुजु सीहोन,
बाशानया जुजु ओग
व कनानयापि सकलें
जुजुपिन्त स्यानादिल।

12 अले इमिगु देश
वय्कलं थः प्रजायात
सर्बय कथं बियादिल।

13 हे परमप्रभु,
छिगु नां न्हाबलें दयाच्चनी।

हे परमप्रभु,
पुस्तां पुस्ता तक
छिगु नां कयाच्चनी।

14 परमप्रभुं थः प्रजाया न्याय
यानादी,
अले थः दासतयत् दया
यानादी।

15 जाति जातिया मूर्ति ला
लुँ व बहः खः,
उपि फुक्क मन्तयसं
दय्कगु खः।

16 इमि म्हुतु दु, तर नवाये मफु,
मिखा दु तर खंके मफु।

17 इमि न्हायपं दु, तर न्येने मफु,
इमिगु म्हुतुइ सासः हे मदु।

18 इमित दय्कपि नं इपि थें जुइ,

अले इमिके भरोसा तइपि नं
सकल्लें अथे हे जुइ।

- 19 हे इस्राएलया घराना,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
हे हारूनया घराना,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
20 हे लेवीया घराना,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
हे परमप्रभुया भय काइपि,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
21 यरूशलेमय च्वनादीम्ह
परमप्रभुयात
सियोनय प्रशंसा या!
हल्लेल्याह!

136

परमप्रभुया
सदां दयाचवनीगु दया माया
1 परमप्रभुयात सुभाय ब्यु,
छायधाःसा वयकः
भिम्ह खः, *

2 घःतय परमेश्वरयात सुभाय ब्यु,

3 प्रभुतय परमप्रभुयात सुभाय ब्यु,

4 वयकलं जक
अजू चायापुगु ज्या यानादी,

5 वयकलं थःगु बुद्धिं
आकाश दयकादिल, *

6 वयकलं लःया च्वय
पृथ्वी चकंकादिल, *

7 वयकलं ततःधंगु जः
दयकादिल, *

8 न्हिनय शासन यायेत
वयकलं सूर्य दयकादिल,

9 चान्हय शासन यायेत
वयकलं तिमिला
व नगुत दयकादिल,

10 वयकलं मिश्रीतय
न्हापा बुपिन्त स्यानादिल, *

11 वयकलं इमिगु दथुं
इस्राएलयात पित हयादिल, *

12 वयकलं बल्लाःगु ल्हातं
व चकंगु लपुं
इमित पित हयादिल,

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

वयकःया दया माया सदां दयाचवनी।

* 136:1 १३६:१ १ इति ११:३४; २ इति ५:१३; ७:३; एञ्ज २:१९; भव १:००:५; १:००:१६; १:००:१९; १:१८:१; यर ३३:१९
१:३६:७-९ उत १:१६

* 136:10 १३६:१० प्रस १:१:२९

* 136:11 १३६:११ प्रस १:२:५९

* 136:5 १३६:५ उत १:१९

* 136:6 १३६:६ उत १:२२

* 136:7

- 13 वयकलं लाल समुद्रयात
ब्वथलादिल,
- 14 अले इस्राएलयात लाल
समुद्रया दथं पारि हयादिल,
- 15 फारो व वया सेनायात धाःसा
लाल समुद्रय् वाछवयादिल,
- 16 वयकलं थः मनुतयत्
मस्भूमिइ लॅ क्यनादिल,
- 17 वयकलं ततःधपि
जुजुपिन्त स्यानादिल,
- 18 वयकलं बबल्लाःपि
जुजुपिन्त स्यानादिल,
- 19 एमोरीतय् जुजु
सीहोनयात स्यानादिल, *
- 20 बाशानयाम्ह जुजु
ओगयात स्यानादिल, *
- 21 इमिगु देश वयकलं
थः प्रजायात सर्वय कथं
बियादिल,
- 22 वयकलं थः दास इस्राएलयात
वयागु सर्वय बियादिल,
- 23 झीपि लडाईलय् बबलय्
वयकलं झीत लुमंकादिल,
- 24 वयकलं झीत झी शत्रुतय्गु
लहातं त्वःतकादिल,
- 25 वयकलं फुक्क प्राणीतयत्
नयेगु नसा बियादी,
- 26 स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात
सुभाय ब्यु,
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।*
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।
- वयक्ःया दया माया सदां दयाचवनी।

137

यस्शलेमयात गुबले ल्वःमके मखु

- 1 बेबिलोनया खुसिया
सिथय् च्वनाः
सियोनयात लुमंकाः
जिपि ख्वया।
- 2 अन लिक्क दुगु सिमाय्
जिमिसं थथःगु वीणा
यख्वानाबिया।
- 3 जिमित ज्वनायंकूपिन्सं
जिमित म्ये हायकल,
जिमित सास्ती ब्युपिन्सं
“जिमित लसताया म्ये हा!”

धका: धाल।
 इमिसं "जिमित सियोनया
 म्ये हा!" धका: धाल।
 4 तर धन परदेश्य जिमिसं गथे
 परमप्रभुया म्ये हाले फइ धका:?

5 हे यरुशलेम,
 जि छन्त गुबलै ल्व:मंकागु दुसा
 जिगु जव ल्हा: गनावनेमा।
 6 जि छन्त लुमंकागु मदुसा,
 जिं यरुशलेमयात
 जिगु दकलय् त:धंगु लसता
 भा:पियागु मदुसा
 जिगु मे थक्वय् प्यपुनेमा।

7 हे परमप्रभु,
 बेबिलोनयापिन्सं यरुशलेम त्याका
 का:बलय् एदोमीतयसं
 छु ज्या यात लुमंकादिसं।
 इपि थथे धया: हाल, "थुक्रियात थुनाब्यु,
 जगनिसं हे थुक्रियात
 नाश यानाब्यु!"
 8 हे नाश जुइगु बेबिलोन
 छं जिमित छु छु यात
 उक्रिया लागि
 छन्त बदला काइम्ह
 धन्य ख:।[☆]
 9 छिमि चिचीधिकपिं
 मस्तयत् ज्वना:
 ल्वहेतय् बस्वाइम्ह धन्य ख:।

138

परमप्रभुया महिमा त:धं
 दाऊदया भजन
 1 हे परमप्रभु,
 जिं दुनुगलनिसं छिगु
 प्रशंसा याये।
 घ:तय् न्हा:ने
 जिं छिगु प्रशंसा याये।
 2 छिगु पवित्र देग:पाखे स्वया:
 जिं पुलि चुया: भवपुले।
 अले छि सदां दया माया
 यानादीम्ह
 व विश्वास याये बह:म्ह जगुलि
 छि थ:गु नां व वचन फुक्क स्वया:
 च्वय् ला: धका: क्यनादीगुलि
 छिगु नांया प्रशंसा याये।
 3 जिं छित: ग्वाहालिया लागि
 इनाप यानाबलय्
 छिं जित: लिस: बियादिल।
 छिं जित: बल बिया:
 आँट बियादिल।

4 हे परमप्रभु,
 छिगु वचन न्यना:
 पृथ्वीयापि सकल जूजुपिन्सं
 छित: सुभाय् बीमा,
 5 अले इमिसं परमप्रभुं यानादीगु
 ज्याया बारे म्ये हाली,

- छायधाःसा परमप्रभुया
महिमा तःधं।
6 परमप्रभु तःधंम्ह जूसां
वयकलं वयकलं
चवनेमाःपिन्त स्वयादी।
तःधंछुया जुइपिन्त धाःसा
वयकलं तापाकं हे म्हस्यु।
- 7 जितः समस्यां घेरय याःसां
छि जिगु जीवन रक्षा यानादी।
छि जिमि तम्बःपि शक्तयगु
विरोध यानादी,
अले थःगु जव लहातं जितः
बचय यानादी।
- 8 परमप्रभुं जिगु लागि
थःगु उदेश्य पूर्वकादी,
हे परमप्रभु,
छिगु दया माया
न्हाबलेया लागि दयाचवनी।
थःगु लहातं दयकादीपिन्त
त्वःतादी मते।

139

- परमप्रभुं जितः म्हसीकादीगु दु
दाऊदया भजन, लय तम्हयसिगु निति
1 हे परमप्रभु!
छि जितः
जाँचय यानादीगु दु,
अले छि जितः म्हस्यु।
- 2 छि जि फयतुनागु
व दनागु तकं स्यू
छि तापाकंनिसें हे
जिगु नुगःखँ स्यू।
- 3 जि पिहां वनेगु
व दुहां वयेगु छि स्यू,
जिगु फुक्क पहःचहः छि स्यू।
- 4 हे परमप्रभु!
जिं धाये न्ह्यः हे
जिं छु धायेत्यंगु धकाः
छि सीकादी।
- 5 छि जिगु जवंखवं प्यखें दी,
छि थःगु लहाः जिगु छैनय
तयादीगु दु।
- 6 थज्याःगु ज्ञान जिगु निति
तसकं अजू चायापु,
थ्व तसकं तःधं,
अले जिं थुइके मफु।
- 7 छिगु मिखां जि
गन सुपिले फइ?
छिगु न्ह्यःने जि
गन बिस्सुं वने फइ?
- 8 स्वर्गय् थाहां वंसां,
छि अन दी,
पातालय कुहां वंसां
छि अन नं दी।
- 9 पुर्बय् यक्व तापाक ब्वयावंसां
वा पच्छिमय् तापाक
समुद्रया सिथय् थ्यक वंसां

- 10 छिगु हे ल्हातं जितः
न्यासि ब्वना यंकी
अले छिगु जव ल्हातं
जितः ज्वनातःगु दइ।
- 11 जिं छिउँगुयात “जितः सुचुकी”
धकाः धाःसां
अले जिगु प्यखेया जःयात
“चा जुयाब्यु” धाःसां
- 12 छिउँगु छिगु निति
छिउँसे च्वनी मखु
अले चा नं छिगु निति
न्हि थें झल्ल थी।
छिगु निति
चा व न्हि उर्थे खः।
- 13 छि जिगु म्हया
छता छता ब्व दयकादिल,
छि जितः जिमि मांया प्वाथय हे
ब्वलंकादिल।
- 14 जिं छितः सुभाय बी,
छाय्धाःसा छि जितः
अजू चायापुक दयकादीगु दु।
छिगु ज्या तसकं अजू चायापु,
थ्व खँ जिं बांलाक स्यू।
- 15 छिउँसे च्वंगु मांया प्वाथय
जि ब्वलानाच्वनाबलय
अले जिगु छपु छपु
कव्यं ब्वलनाः
जायावयाच्वंगु इलय नं
छि जि अन दु धकाः स्यू।
- 16 जि बुइ न्ह्यः हे
छि जितः खंगु दु।
अले जिगु आयुया
छन्हु छन्हयागु खँ
छि थःगु सफलिइ च्वयादीगु दु।
- 17 हे परमेश्वर!
छिगु बिचाः गुलि मू वं
अले इमिगु ल्याः
गुलि अप्वः दु।
- 18 ल्याः जक खाःसां
थ्व फि स्वयाः यक्व दइ।
जि गुबलय न्ह्यलं चाइ,
उबलय छि जिलिसें दइ।
अथे खःसां
छि जिलिसें दया हे च्वनी।
- 19 हे परमेश्वर!
जिगु इच्छा ला थथे दु,
दुष्टत फुक्कं छिगु ल्हाति
नाश जुइमा,
अले ज्यानमारात
जिपाखें तापाक हे च्वनेमा।
- 20 इमिसं न्ह्याबलें
छितः क्वह्वांकाः खँ
ल्हाना जुइ।
शत्रुतयसं म्वाःमदुथाय नं
छिगु नां कयाजुइ।
- 21 हे परमप्रभु!
छितः महीपिन्त जिं छाय् महिये!
छिगु विरोधय् सनाजुइपिन्त जिं

छाय् क्वमह्वाके!
22 जिं इमित् दुनुगलनिसें महिका,
छिम्ह शत्रु जिम्ह नं शत्रु खः।

23 हे परमेश्वर!
जितः जौचय यानादिसैं,
अले जिगु नुगलय् छु छु दु
सिइकादिसैं।
जितः लनास्वयादिसैं,
अले जिगु बिचाः सिइकादिसैं!
24 जिके गनं मभिगु खें
दुसा क्यनादिसैं।
अले जितः सदाया लेंपुइ यकादिसैं।

140

रक्षाया लागि प्रार्थना
दाऊदया भजन, लय् तइम्हयसिगु निति
1 हे परमप्रभु,
जितः दुष्ट मन्तपाखें
बचय् यानादिसैं।
ग्यानापुपि मन्तपाखें
जितः रक्षा यानादिसैं।
2 इमिसं थःगु नुगलय्
मभिगु ग्वःसा ग्वइ,
अले न्हियान्हिथं
लवापु थनाच्चनी।
3 इमिसं नवाइगु
सर्प न्याःगु थें खः।
इमिगु म्हुतुइ
बिख दुम्ह सर्पयागु बिख दइ।^५

4 हे परमप्रभु,
जितः दुष्टयागु लहातं
बचय् यानादिसैं।
ग्यानापुपि मन्तपाखें
जितः रक्षा यानादिसैं।
इमिसं जिगु तुतिइ
छेकीं तयेत ग्वसाः ग्वःगु दु।
5 तःधंछुया जुइपिन्सं
जिगु लागि जाः ग्वल।
जितः तक्क्यकेत
इमिसं जाः तल।
जिगु लेंय इमिसं स्वःतिपाँय्
तःगु दु।

6 हे परमप्रभु,
छि जिमि परमेश्वर खः धकाः
जिं छितः धयागु दु।
हे परमप्रभु,
छि जिगु दयाया ख्वःसः
न्यानादिसैं।
7 हे परमप्रभु परमेश्वर,
जिगु उद्धारया बल
छि लडाइँया इलय्
जिगु छय्यात
रक्षा यानादीगु दु।

8 हे परमप्रभु,
दुष्टतयसं ययक्कुगु खें

सेला

सेला

- बियादी मते।
 इमिगु ग्वसाः ताःमलायेमा,
 मखुसा इपि घमण्डी जुइ।
- 9 जितः घेरय याइपिनिगु छेनय
 इमिसं हे बिचाः याःगु
 मभिगु ज्या ज्वनेमा।
- 10 मि व गन्धक
 इमिगु म्हय गायेमा,
 इमित मिइ
 वान्छवया बीमा।
 इमित गालय्
 क्वफानाबीमा,
 अले अनं गुब्ले पिहां
 वये मफयेमा।
- 11 मखुगु खँ ल्हाइपिन्त
 पृथ्वीइ सुथांलाकादी मते।
 ग्यानापुपि मनुत
 याकनं हे नाश जुइमा।
- 12 हे परमप्रभु,
 छि दुःखय लाःपि
 व मगाःमचाःपिनिगु
 पंलिनाः न्याय यानादी
 धकाः जिं स्यु।
- 13 धार्थे हे धर्मीतयसं
 छिगु नांयात सुभाय बी,
 भिपि मनुत छिगु न्ह्यःने च्वनी।

141

- सन्ध्याया प्रार्थना
 दाऊदया भजन
 1 हे परमप्रभु,
 जि छितः इनाप याये,
 जिथाय छि याकनं झासँ।
 2 जिगु प्रार्थना छिगु न्ह्यःने
 नस्वाःगु धुपँय थें जुइमा,
 अले जि थःगु ल्हाः ल्हनीबलय्
 व छिगु लागि
 सन्ध्याया बलि थें जुइमा।[☆]
- 3 हे परमप्रभु,
 जिगु म्हतुइ पिवाः तयादिसँ,
 जिगु म्हतुसिइ तालं ग्वयादिसँ।
 4 दुष्ट मनुतनापं
 मभिगु ज्या यायेत
 जिगु मन मभिगु
 खँपाखे मवनेमा।
 अले जितः इमिगु
 साःगु नसा नये म्वालेमा।
- 5 धर्मीतयसं जितः दायेमा,
 व जिगु निति दया जुइ।
 इमिसं जितः ब्वः बीमा,
 व जिगु छयंया निति
 चिकं जुइ।
 जिगु छेनं मययक्की मखु।
 अयनं मभिपि मनुतयसं याःगु
 ज्याखँया विरोधय्

- जिं प्रार्थना याना हे च्वने।
 6 इमि शासकतयत् पहाडया
 च्वकां क्वफाइबलय्
 इमिसं जिं धयागु खँ सत्य खः
 धकाः सी।
- 7 इमिसं धाइ,
 “बुँ पालिपिन्सं चापाँययात
 तह्य्याःगु थें हे
 जिमिगु क्वेँय् चिहानया सिथय्
 थुखे उखे हलाब्यूगु दु।”
- 8 हे दक्च शक्ति दुह परमप्रभु,
 जिगु मिखा छिपाखे हे
 वनाच्चनी,
 जिं छिके शरण काये,
 जितः कालया म्हुतइ
 वान्छवयादीं मते।
- 9 इमिसं जिगु लागि
 हःगु जाःपाखें,
 मभिगु ज्या याइपिन्सं
 तःगु जाःपाखें
 जितः बचय् यानादिसँ।
- 10 दुष्टत इमिगु थःगु जालय्
 क्यनेमा,
 अबलय् जि बचय् जुयाः
 पिहां वये फयेमा।

142

- परमप्रभु जिगु शरण कायेगु थाय्
 दाऊदया मशिकेल, दाऊद गुफाय् च्वनाच्चंबलय् याःगु प्रार्थना
 1 हे परमप्रभु,
 जिं छितः ख्वःसलं
 इनाप याये,
 जिं दयाया नितिं तःसलं हालाः
 परमप्रभुयात प्रार्थना याये।*
- 2 जिगु फुक्क दुःख
 वयकःया न्हाःने प्वके,
 जिं थःगु सास्ती
 वयकःयात कने।
- 3 जि निराश ज्वलय्
 छि जितः छु जुयाच्चंगु दु
 धकाः स्यु।
- जि वनेत्यनागु लैपुइ
 जिमि शत्रुतयसं जिगु लागि
 जाः हःगु दु।
- 4 जिगु जवपाखे स्वयादिसँ।
 जिगु धन्धा काइम्ह सुं हे मदु।
 जिं शरण कायेगु थाय् गनं मदु।
 सुनानं जितः वास्ता याइ मखु।
- 5 हे परमप्रभु, जिं छितः
 ख्वःसलं इनाप याये
 जिं धाये,
 “छि जिगु शरण कायेगु थाय्
 व म्वाःपिनिगु देशय्
 जिगु ब्व खः।”
- 6 हे परमप्रभु,
 जिगु बिन्ति न्यनादिसँ।

* 142:1 १४२:२१ १ शम २२:२१; २४:२३

छायधाःसा जिगु अवस्था
 तसकं बामलाय धुंकल।
 जिगु ल्युने ल्युने वःपि मन्तपाखे
 जितः बचय् यानादिसँ,
 छायधाःसा इपि जि स्वयाः
 यक्व बल्लाः।
 7 जितः कुनातःगु थासं
 त्वःतकादिसँ,
 अले जि छिगु
 प्रशंसा याये फयेमा।
 धर्मीत जिगु प्यखें मुनी
 छायधाःसा छि जिगु लागि
 भिंगु ज्या यानादीगु दु।

143

दुःखया इलय्
 ग्वाहालिया लागि प्रार्थना
 दाऊदया भजन
 1 हे परमप्रभु,
 जिगु प्रार्थना न्यनादिसँ,
 दयाया लागि जि यानागु
 इनाप न्यनादिसँ।
 छायधाःसा छि थःमन्तय्गु लागि
 धर्मीमह व विश्वास याये
 बहःमह खः।
 जिगु इनाप न्यनाः
 ग्वाहालि यानादिसँ।
 2 थः दासयात इन्साफय् हयादी मते,
 छिगु न्ह्यःने सुं नं धर्मी मटु।^{*}
 3 शत्रु जितः लितुली,
 वं जितः बैय् न्हतुमत्तु न्हइ।
 यक्व न्हापा हे
 सी धुंकुपि थें यानाः वं जितः
 छिउंगु थासय् तःगु दु।
 4 उकिं जि निराश जुयागु दु,
 जिगु नुगः ख्वःगु दु।
 5 अले जि वने धुंकुगु खँ लुमके।
 जि छिगु ज्याया बारे ध्यान याये।
 अले छिगु ल्हातं याःगु ज्याया
 बारे बिचाः याये।
 6 जि थःगु ल्हाः ल्हनाः
 छितः प्रार्थना याये,
 गंगु बैं थें जि छिगु लागि
 प्याःचाःगु दु।
 7 हे परमप्रभु,
 याक्नं लिसः बियादिसँ,
 जिगु नुगः हे क्वतुने धुंकल।
 थःगु ख्वाः जिपाखें
 फस्वय्कादी मते,
 मखुसा जि सीपि थें जुइ।
 8 सुथया इलं
 छिगु सदां दयाचवनीगु
 दया मायाया वचन हयेमा,
 छायधाःसा छिके हे
 जि भलसा तयागु दु।

सेला

जि वनेमाःगु लँ क्यनादिसँ,
जि थःगु मन छिपाखे हे ल्हने।

9 हे परमप्रभु,
जितः जिमि शनृतपाखें
बचय यानादिसँ,
जि सुलेत छिगु हे
शरणय वयागु दु।

10 छिगु इच्छा गथे यानाः
पूर्वकेगु खः
व जितः स्यनादिसँ।
छाय्धाःसा छि जिमि
परमेश्वर खः।
छिगु आत्मां जितः
भिगु लँपुइ यकेमा।

11 हे परमप्रभु,
छिगु नाया लागि जिगु
जीवनयात रक्षा यानादिसँ।
छिगु धार्मिकताया कारण
जितः थ्व दुःखपाखें
पित हयादिसँ।
12 छिगु सदां दयाच्चनीगु
दया मायां यानाः
जिमि शनृतयत
नाश यानादिसँ।
अले जितः दुःख बीपिं
सकसितं नाश यानादिसँ,
जि छिकपिनि दास हे खः।

144

त्याकेगु लागि प्रार्थना
दाऊदया भजन
1 जितः रक्षा याइम्ह
परमप्रभुया
प्रशंसा जुइमा,
वयकलं जिगु ल्हाः
व पतियात
ल्वायेगु सीप स्यनादी।
2 वयकः जिगु नितिं
दया माया दुम्ह परमेश्वर
व किल्ला खः,
वयकः जिगु नितिं ल्वहंधी
व जितः उद्धार याइम्ह खः,
वयकः जिगु ढाल खः,
शरण कायेगु थाय् खः।
वयकलं मनृतयत
जिगु अधीनय तयादी।

3 हे परमप्रभु,
मनूत छु हे खः धकाः
छिं बिचाः यानाच्चवनेत?
सिनावनीपिन्त छु हे खः धकाः
छिं च्यूताः तयाच्चवनेत?*

4 मनु ला छम्ह सासः जक थें खः,
वयागु आयु मदयावनीगु
किचः थें जक खः।

5 हे परमप्रभु,

* 144:3 १४४:३ अयू ७:१७-१८; भज ८:४

थःगु आकाशयात चायकाः
क्वहां झार्से,
पहाडतयत् थियादिसँ,
अले उकि कुँ पिहां वयेमा।

6 हाबलासा त्वय्कादिसँ,
अले शन्नतयत् छ्यालब्ब्याल
यानादिसँ।

वाण कयकाः
इमित लिनाछवयादिसँ।

7 स्वर्ग कुहां झार्से,
तःजाःगु समुद्रं सालाः
जितः थक्यादिसँ
अले बचय् यानादिसँ।

परदेशीतयगु लहातं
जितः त्वःतकादिसँ।

8 इपि मखुगु खँ लहाइपि खः।
खःगु खँ लहाये धकाः पाफयाः नं
इमिसं मखुगु खँ लहाइ।

9 हे परमेश्वर,
जिं छितः छपु न्हगु भजन
हालाः न्यंके,
जिं वीणा थानाः
छितः भजन न्यंके।

10 छिं जुजुपिन्त त्याकादी,
छिं थः दास दाऊदयात
तरवारपाखें बचय् यानादी।

11 जितः बचय् यानादिसँ
अले परदेशीतयगु लहातं
त्वःतकादिसँ।

इपि मखुगु खँ लहाइपि खः,
इमिसं खःगु खँ लहाये धकाः
पाफयाः नं मखुगु खँ लहाइ।

12 झी कायपि ल्यायम्हबलय्
सिमा तःमा जूगु थें जुइ,
अले झी म्हायपि दरबारया निति
बुत्ता कियातःगु
कुन्चाया थां थें जुइ।

13 झीगु भखारि
फुक्क कथंयागु अन्नं जाइ,
झीम्ह फै-च्वलय्
द्वलंदः दुगं अप्वयावनी।
झीगु छयलय् उपि
लखंलख दइ।

14 झी सा द्रहंया मचा छम्ह हे
क्वहां मवय्क यक्व दयेमा।
झीगु पखाः थुनी मखु,
झीपि ज्वंकाः वनेमाली मखु,

अले झीगु लैय्
दुःखं जाःगु ख्वःसः
ताये मदयेमा।

15 धन्य खः थुकथं
आशिष काइपि मन्तू,

धन्य खः
परमप्रभु परमेश्वरयात आराधना
याइपि मन्तू।

145

- परमप्रभु सृष्टिकर्ता व जुजु खः
 दाऊदया भजन
 1 हे परमेश्वर,
 जिमि जुजु,
 जि छितः तःधके,
 जि छिगु नांया
 न्हाबलें प्रशंसा याये।
 2 न्हियान्हिथं जि छिगु
 प्रशंसा याये, अले न्हाबलें
 छिगु नां तःधके।
 3 परमप्रभु तःधंम्ह खः
 अले प्रशंसा याये बहःम्ह खः।
 वयकः गुलि तःधं धकाः
 झीसं थइके हे फइ मखु।
 4 छगु पुस्तां मेगु पुस्तांलिसें
 छिगु ज्याया प्रशंसा याइ,
 इमिसं छिगु बल्लाःगु
 ज्याया बारे कर्नी।
 5 इमिसं छिगु महिमा
 व गौरवया बारे खँ ल्हाइ,
 अले जि छिगु अजू चायापुगु
 ज्याय् ध्यान याये।
 6 इमिसं छिगु ततःधंगु ज्यायागु
 शक्तिया बारे खँ ल्हाइ,
 अले जि छिगु ततःधंगु
 ज्या कने।
 7 इमिसं छिगु फुक्क
 भिगु ज्याया निति लसता हनी।
 मन्तयसं छिगु धार्मिकताया
 म्ये हाली।
 8 परमप्रभु दया माया दुम्ह खः।
 वयकः तंचायेत लिबाकादीम्ह
 व तसकं दया माया
 यानादीम्ह खः।
 9 परमप्रभुं सकसितं भिं यानादी,
 वयकःया दयां वयकलं
 यानादीगु फुक्क ज्याय् दइ।
 10 हे परमप्रभु,
 फुक्क सृष्टि छिगु प्रशंसा याइ,
 अले छिकपिनि
 विश्वास यायेबहःपि मन्तयसं
 छितः सुभाय् बी।
 11 इमिसं छिगु राज्यया
 महिमाया बारे खँ ल्हाइ,
 अले छिगु शक्तियागु
 बयान याइ।
 12 अले मेपि मन्तयसं
 छिं यानादीगु ततःधंगु
 ज्याया बारे सी।
 अले छिगु राज्यया
 महिमां जाःगु गौरव खनी।
 13 हे परमप्रभु,
 छिगु राज्य न्हाबलें दयाचवनी।
 छिं पुस्तां पुस्तां तक
 शासन यानादी।
 परमप्रभु थःमन्तयगु लागि
 विश्वास याये बहःम्ह खः,

अले वयकलं

थःगु बचं पूवकादी।

थःगु फुक्क ज्याय्

वयक्कः दयादुम्ह खः।

14 वयकलं वक्त्यकाचवने

माःपिन्त ग्वाहालि बियादी,

अले ग्वत्पिन्त थनादी।

15 फुक्क प्राणीतयसं छिगु

लें स्वयाचवनी,

अले छि इमित पायछिगु इलय्

नयेगु नसा बियादी।

16 छि थःगु लहातं

फुक्क प्राणी

मनंतुनाच्वंगु खँ पूवकादी।

17 परमप्रभु थःम्हं यानादीगु

फुक्क ज्याय् धर्मी खः,

थःगु फुक्क ज्याय्

वयक्कः दयादुम्ह खः।

18 वयकःयात आराधना याइपि

सकसिगुं न्हाःने परमप्रभु दी,

वयकःयात दुनुगलंनिसे

आराधना याइपिं

सकसिगुं न्हाःने वयकः दी।

19 वयकःया ग्याःभय

काःपिनिगु इच्छा

वयकलं पूवकादी,

अले इमिगु बिनित्ते न्यनाः

इमित उद्गार यानादी।

20 परमप्रभुं थःत माया याइपि

सकसितं रक्षा यानादी,

तर फुक्क मभिपिन्त

वयकलं नाश यानादी।

21 जिं परमप्रभुया सदां प्रशंसा याये,

अले फुक्क प्राणी न्हाबले

वयकःया पवित्र नांया

प्रशंसा यायेमा।

146

परमप्रभु दया माया दुम्ह खः

1 हल्लेल्याह!*

हे जिगु मन,

परमप्रभुया प्रशंसा या।

2 जिं जिवंकाछि

परमप्रभुया प्रशंसा याये,

जिं भ्वातले जिमि परमेश्वरया

भजन हाला हे चवने।

3 शासकतयगु भलसा काये मते,

सुं मनयागु नं भलसा काये मते,

छायधाःसा छन्त सुं मनुखं

बचय् याये फइ मखु।

4 इपिं सीबलय् चाय् लिहांवनी।

उखुन्हु इमिगु फुक्क

वसाः नाश जुइ।

5 धन्य खः व मन,

* 146:1 शब्दः हल्लेल्याह धुक्किया अर्थ परमप्रभुया प्रशंसा चुइमा खः।

- गुह्यसिया ग्वाहालि
याकृबया परमेश्वर खः,
गुह्यसिनं परमप्रभु
परमेश्वरयागु भलसा काइ।
6 वयकः स्वर्ग व पृथ्वी, समुद्र
व उर्की दुगु धीथी जीवजन्तु
दयकादीम्ह खः।
वयकलं न्हाबले
थःगु बचं प्वंकादी।^{*}
- 7 वयकलं क्वत्यकाचवने
माःपिनिगु
पंलिनाः न्याय यानादी,
अले नये पित्याःपिन्त
नयेगु नसा बियादी।
परमप्रभु कुनातःपिन्त
त्वःतकादी,
- 8 परमप्रभुं मिखां मखंपिन्त
मिखां खंकादी,
परमप्रभुं ग्वतुलाच्चंपिन्त
थनादी।
परमप्रभुं भिपिं मनृतयत्
माया यानादी।
- 9 परमप्रभुं झीगु देशय् दुपि
परदेशीतयत् रक्षा यानादी,
वयकलं मां-बौ मद्रुपि
व भाःत मद्रुपि मिस्तयत्
वास्ता यानादी।
तर मभिपिं मनृतय्यगु ग्वसाःयात
ताःलाकादी मखु।
- 10 परमप्रभुं न्हाबले
राज्य यानादी,
हे सियोन,
छिमि परमेश्वरं पुस्तां
पुस्ता तक राज्य यानादी।
हल्लेल्याह!

147

- परमेश्वरं हाकनं यरुशलेम
दयकादिल
1 हल्लेल्याह!
झी परमेश्वरया
भजन हालेगु
गुलि बांलाःगु खँ खः।
वयकःया प्रशंसा यायेगु
न्हाइपुगु
व पायछिगु खँ खः।
- 2 वयकलं यरुशलेमयात
हानं दयकादी,
ज्वनाः परदेशय् यंकपिन्त
वयकलं यरुशलेमय्
लित हयादी।
- 3 वयकलं नुगः क्वतुपिन्त
लायकादी,
अले इमिगु घालय्
पट्टी चिनादी।
- 4 वयकलं नगुतय्यगु
ल्याः क्वःछिनादी,
अले फुककसिगु नां तयादी।

- 5 झी परमप्रभु तःधंम्ह
व तसकं बल्लाःम्ह खः,
वयकः फुक्क स्यम्ह खः,
- 6 परमप्रभुं क्वत्त्यका
च्वनेमाःपिन्त थकयादी,
तर दुष्टतयत्त बँय् बस्वानादी।
- 7 सुभाय् ब्युब्बुं
परमप्रभुया निति म्ये हा,
वीणा थाणाः
झी परमेश्वरया भजन हा,
- 8 वयक्कलं आकाशयात
सुपौंचं त्वपुयादी,
पृथ्वीइ वा वय्कादी,
अले पहाड पहाडय्
घौंय बुइकादी।
- 9 वयक्कलं नये पित्याःपि
पशुतयत्त व क्वःया मस्तयत्त
नयेगु नसा बियादी।
- 10 वयकः सलयागु बलय्
व मनूयागु तुतिइ
लयतायादी मखु।
- 11 तर परमप्रभु वयकःया भय
काइपि खनाः
अले वयकःया
सदां दइगु दया मायाय्
भलसा काइपि खनाः
लयतायादी।
- 12 हे यरूशालेम,
परमप्रभुया प्रशंसा या!
हे सियोन,
थः परमेश्वरया प्रशंसा या!
- 13 छाय्धाःसा वयक्कलं
छंगु शहरया धवाखा
बल्लाकादी,
अले छन्थाय् च्वपि मन्तयत्त
सुवाः बियादी।
- 14 वयक्कलं छंगु सिमानाय्
शान्ति हयादी,
वयक्कलं भिगु छवपाखे
छंगु पित्याः लंकादी।
- 15 वयक्कलं पृथ्वीयात
आज्ञा बियादी
अले थर्थे वयकःया
आज्ञाया पालन जुइ।
- 16 वयक्कलं ऊन थें यानाः
च्वापु गायकादी,
वयक्कलं पुगाःगुयात
नौ थें ह्लादी।
- 17 वयक्कलं त्वहंचात थें
च्वें गायकादी,
वयकःया चिकुयात
सुनानं सह याये फइ मखु।
- 18 वयक्कलं थःगु वचन छवयादी
अले उमित नायकादी,
वयक्कलं फय् वयकादी
अले लः न्हाइ।
- 19 वयक्कलं थःगु आज्ञा
याकूबयात,

अले थःगु नियम व विधि
 इस्राएलयात कनादीगु दु।
 20 मेगु छुं जातियात
 वयकलं थथे यानादीगु मदु,
 वयकःया नियम इमिसं मस्यू।
 हल्लेल्याह!

148

स्वर्ग व पृथ्वीइ परमेश्वरया प्रशंसा
 1 हल्लेल्याह!
 स्वर्ग परमप्रभुया
 प्रशंसा या,
 ततःजाःगु थासय्
 वयकःया प्रशंसा या!
 2 हे वयकःया स्वर्गदत्त,
 वयकःया प्रशंसा या!
 हे स्वर्गिया सेना,
 वयकःया प्रशंसा या!
 3 हे सूर्य व तिमिला,
 वयकःया प्रशंसा या!
 हे प्वालप्वाल थीगु न्गु,
 वयकःया प्रशंसा या!
 4 हे दकलय् तःजाःगु आकाश,
 हे आकाशय् च्वय्च्वंगु लः
 छिमिसं वयकःया प्रशंसा या!
 5 इमिसं परमप्रभुया नांया
 प्रशंसा यायेमा,
 छायाधाःसा वयकःया आज्ञां हे
 उपिं सृष्टिे जुल।
 6 वयकलं इमित थथःगु थासय्
 न्हाबलैया लागि तयादिल,
 वयकलं छगु
 गुबलें सिमधइगु नियम
 बियादिल।
 7 हे ततःधिकःपि लः जन्तुत,
 व तःजाःगु समुद्र,
 पृथ्वी परमप्रभुया प्रशंसा या!
 8 हे हाबलासा व प्वे,
 च्वापु व सुपौंय,
 वयकःया वचन मानय् याइगु
 वानापं वइगु वाफय्।
 9 पहाडत व फुक्क डाँडात,
 फल सय्कीगु सिमा
 व फुक्क देवदारु,
 10 गुँपशु व छैय् लहीपि पशु,
 घिसय् जुयाजुइपि जन्तु
 व झंगःपक्षीत,
 11 पृथ्वीयापि जुजुपि व जातित,
 राजकुमार व पृथ्वीया शासकत,
 12 ल्याय्महपि व मिसामस्त,
 बुरापि व मस्त,
 सकसिनं परमप्रभुया प्रशंसा या।
 13 इपि सकसिनं परमप्रभुया
 नांया प्रशंसा यायेमा,
 छायाधाःसा वयकःयागु नां

जक तःधं।

वयकःया महिमा
पृथ्वी व आकाश
स्वयाः च्वय द्।

14 वयकलं थःगु
देशयात बल्लाकादीगु दु,
उकि विश्वास यायेबहःपि
वयकःयात तसकं यःपि,
इस्त्राएलया मन्तयसं
वयकःया प्रशंसा याइ।
हल्लेल्त्याह।

149

परमप्रभुया प्रशंसाया भजन
1 हल्लेल्त्याह!
परमप्रभुया निति
छपु न्हगु भजन हा,
विश्वास याये बहःपिनिगु
सभाय वयकःया प्रशंसा या!
2 इस्त्राएल थःत
सृष्टि यानादीम्हयसिया
कारणं लयतायेमा,
सियोनयापि मन्त थः जुजुया
कारणं लयतायेमा!
3 प्याखं ल्हल्लहं इमिसं
वयकःया नांया प्रशंसा यायेमा,
दम्फु व वीणा थानाः
इमिसं वयकःया भजन हालेमा।
4 परमप्रभु थः मन्त खनाः लयताः,
वयकलं क्वमिलुतयत
मुक्ति बियाः हनादी।
5 विश्वास यायेबहःपि मन्त
महिमाया कारणं लयतायेमा,
अले थःगु लासाय् च्वनाः नं
इमिसं जयजय यायेमा।
6 इमिगु म्हतुं परमेश्वरया
प्रशंसा जुइमा,
अले इमिगु लहातय
निखें धाः दुगु तरवार दयेमा,
7 इमिसं जाति जातियात
बदला कायेमा,
देश देशयापि मन्तयत
सर्जौय बीमा,
8 इमि जुजुपिन्त सिखलं,
व इमि नायःतयत नैयागु
न्यवलं चीमा।
9 अले इमित क्वःछिनातःगु
सर्जौय बीमा।
विश्वास यायेबहःपि मन्त
महिमाया कारणं लयतायेमा।
हल्लेल्त्याह!

150

परमप्रभुया प्रशंसा
1 हल्लेल्त्याह!
वयकःया पवित्र थासय्

परमेश्वरया प्रशंसा या,
 वय्कःया तःधंगु आकाशय्
 वय्कःया प्रशंसा या।

2 वय्कलं यानादीगु
 ततःधंगु ज्याया निति
 वय्कःया प्रशंसा या।

वय्कःया च्वन्ह्याःगु
 महानताया निति
 वय्कःया प्रशंसा या।

3 नेक् पुयाः
 वय्कःया प्रशंसा या।

वीणा थानाः, सारंगी क्रियाः
 वय्कःया प्रशंसा या।

4 दम्फु थाथां प्याखं ल्ह्याः
 वय्कःया प्रशंसा या।

वीणा थानाः अले बौसुपी पुयाः
 वय्कःया प्रशंसा या।

5 भुम्याः थानाः
 वय्कःया प्रशंसा या।

तसकं इयाई इयाई सःवइगु
 भुम्याः थानाः

वय्कःया प्रशंसा या।

6 सासः दुपि फुक्क प्राणीतयसं
 परमप्रभुया प्रशंसा यायेमा!
 हल्लेलूयाह!

हितोपदेशया सफु म्हसीका

हितोपदेशया सफु उखान व शक्तिया कथं छग् धार्मिक व नैतिक शिक्षाया मुना खः। थुकी अप्वः याना न्हियान्हिथं मन्तयसं व्यवहारय् छयलिगु खँया बारे च्वयातःगु दु। “ज्ञान कायेत दकलय् न्हापां परमप्रभुयात हनाबना तयेमाः”, धयागु खँय्यात ध्यान बिया हे थ्व सफु च्वयेगु शुरू जुइ। अनं लिपा धार्मिक विधिया खँ जक मखु तर झीगु बुद्धि विवेक व व्यवहारया खँयात नं न्ह्यब्वयातःगु दु।

अप्वः याना छम्ह बुद्धि दुम्ह मन्तयं समय व परिस्थिति कथं गथे याना जुइमा छु छु यायेगु धयागु खँ हे चिहाकयक थ्व सफुलिइ च्वयातःगु दु। थ्व सफुलिइ गुलि खँत परिवारया स्वापु व व्यवहारिक खँया बारे, मेपिन्त गुकथं हनाबना तयेगु अले समाजय् गुकथं मिलय् जुयाः च्वनेगु अले गुलि खँय् आत्म-संयमया बारे नं च्वयाः तःगु दु। थ्व सफुलिइ नम्र जुइगु, धैर्य यायेगु, मगाःमचाःपिन्त गुकथं ग्वाहालि बीगु, व पासापि गुकथं दय्केगु व इपिनापं गुकथं मिलय् जुयाः च्वनेगु धयागु खँ च्वयातःगु दु।

धलः पौ

बुद्धिया प्रशंसा १:१-२:१८

सोलोमनया उपदेश १०:१-२९:२७

आगरया उपदेश ३०:१-३३

जुजुयात ब्यगु सल्लाह ३१:१-३१

हितोपदेश

न्ह्यखँ, आजु व म् खँ

1 दाऊदया काय, इस्त्राएलया
जुजु सोलोमनया हितोपदेश^०

2 थन भिगु व बुद्धिया खँ,
अले दुय्यगु धापुत थुइकेत

ग्वाहालि जुइगु
हितोपदेशत बियातःगु दु।

3 थुकि अनुशासनय

च्वनाः म्वायेगु,

भि मन् जुयेगु

व खः थें जुयेगु स्यनी।

4 छुं मस्यूपि मन्तयत

चलाख यानाबी,

अले ल्याय्महल्यासेपिन्त

ज्ञानया खँ स्यनाबी।

5 थुकि ज्ञां दुपिन्सं न्येमा

अले इमिगु ज्ञां अज्ज अप्वयकाबी,

अले ब्वनातःपिन्त

लँ क्यनाबी।

6 थुकि यानाः इमिसं

हितोपदेशया सुलाच्वंगु खँ

व सःस्यूपिनिगु

गथि चिगु खँत नं थुइके फइ।

7 परमप्रभुया भय कायेगु हे

ज्ञानया न्हापांगु पलाः खः।

मूर्खतयसं जक

ज्ञान व बुद्धियात क्वहंकाजुइ।^०

मभिपि पासापिलिसे जुइ मते

8 हे जिंकाय्!

मांअबुं धाःगु खँ न्यै!

9 थ्व हे छिमिगु छयंया मुकुट

व गःपःया सिखः जुइ।

10 हे जिंकाय्!

पापीतयसं ह्यथकः वल धाःसां

इमिगु खँय् जुइ मते।

11 इमिसं धायेफु,

“जिपिलिसें वा,

सुयातं सुलाः सुलाः स्याये नु!

छुं मस्यूपिन्त

० 1:1 १:१ १ राज ४:३२

० 1:7 १:७ अय् २८:२८; भज १११:१०; हितो ६:२०

- हयकयाः
 लुतय याये नु!
 12 इमिगु नां तक हे मल्यंक
 इमित नुनाछवये।
 13 अले इमिगु सामान लाकाः
 ड्रीसं थःपिनिगु धुकू जायके।
 14 जिपिलिसें वयेगु सा
 छन्त नं जिमिगु म्हिचां इनाबी।”
 15 हे जिकाय! इपि लिसे जुइ मते।
 इमिगु लैय पलाः हे तये मते।
 16 छायाधाःसा इमिगु पलाः
 मभिगु ज्याय् न्हानाच्वंगु दु।
 स्याये पालेत तकं
 इपि न्ह्यचिलाच्वंगु दु।
 17 झंगलं खंक इमित
 जाः प्यनेगु सिति खः।
 18 थुमिसं ला थःगु जाः
 थःमहं हे ग्वयाच्वंगु दु।
 थुमिसं थःमहं थःत हे
 स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।
 19 मभिगु ज्या यानाः मुंकरु धिबां
 मन्तयगु ज्यान काइ।
 बुद्धिया इनाप
 20 बुद्धि सतकय सतकय च्वनाः
 चिल्लाय् दनाच्वंगु दु।
 चुकय चुकय च्वनाः
 वं सः तयाच्वंगु दु।
 21 म् सतकय च्वनाः
 वं शहरया धवाखाय्
 मुनाच्वपि मन्तयत
 न्वानाच्वंगु दु।[☆]
 22 हे बुद्धि मदूपि मन्त!
 गुबलय तक छिपि
 बुद्धि मदयक च्वं च्वनेगु,
 गुबलय तक कर्पिन्त
 नागःतुगः यानाः
 न्ह्यइपुकाच्वनेगु छिपि,
 गुबलय तक छिपि मूर्खतयसं
 जानयात मययका च्वनेगु?
 23 जिं न्वाना थें
 छिमिसं याःगु ज्सा
 जिं छिमित जिगु
 नुगःखें कनेगु खः,
 जिं थःगु बिचाः
 छिमित न्यकेगु खः।
 24 जिं धयागु खें छिमिसं मन्यं,
 जिं ल्हाः ब्वयकाबलय
 छिमिसं वास्ता मयाः।
 25 जिं बियागु सल्लाहयात
 छिमिसं वास्ता मयाः,
 जिं न्वानागु खें
 छिमिसं मन्यं।
 26 उकिं छिमित
 कष्ट जुइबलय
 जिं छिपि खनाः न्हिले।
 छिमित आपत वइबलय
 जिं लायखुये।
 27 वाफय वः थें
 छिमित आपत वइ,

- म्बःफय् वः थें
छिमित दुःख जुइ।
28 उबलय् छिमिसं जितः सःती।
अले जिं लिसः बी मखु।
छिमिसं जितः माली,
तर जितः लुइके फइ मखु,
29 छायाधाःसा छिमिसं
बुद्धियात हेला याःगु दु।
परमप्रभुया भय मकाःगु दु।
30 छिमिसं जिगु सल्लाह मन्यं!
जिं न्वानागुलिइ
छिमिसं च्यताः मतः।
31 छिमिसं छु यात,
उकथं हे छिमित दइ।
अले छिमिगु ज्यां
छिमित हे दुःख जुइ।
32 बुद्धि मदुपिं मनत
जिपाखें तापानाच्वंगुलि
सिनावनी।
मूर्खत छुं च्यताः मकासे जूगुलि
नाश ज्यावनी।
33 तर सुनां जिगु खें न्यनी,
वयात सुरक्षा दइ,
व छुं जुइ धकाः
ग्याये म्वायक् याउंक् च्वनी।

2

- बुद्धि यानाः मभिपाखें बचय् जुइ
1 हे जिकाय्!
छं जिगु वचन न्यन
अले जिगु उजं नुगलय्
तल धाःसा,
2 बुद्धियागु खेंय् ध्यान बिल धाःसा
अले छंगु नुगः दुयांपाखे बिल धाःसा,
3 ज्ञानयागु खें फवन धाःसा,
अले दुयांया निति
इनाप यात धाःसा
4 छं उकियात वहः माले थें
व सुचुकातःगु धन माले थें
माल धाःसा
5 छं परमप्रभुयागु भय
छु खः धकाः सी,
अले परमेश्वरया ज्ञान लाइ।
6 छायाधाःसा परमप्रभुं हे बुद्धि बियादी।
अले वयकःया म्हुतुं ज्ञान व
दुयांया खें पिहां वइ।
7 इमान्दार व वयकःयागु खें
न्यनीपिन्त
वयकलं ग्वाहालि
व रक्षा यानादी।
8 वयकलं न्यायया लैपुयात
रक्षा यानादी,
अले थःत विश्वास याइपिनिगु
लें बिचाः यानादी।
9 अले छं छु ज्यु, छु मज्यु,
छु भिं, छु मभिं, छु न्याय,
छु अन्याय धकाः सी।
10 छंके बुद्धि जायावइ,
ज्ञान छन्त आनन्द बी।
11 छंगु दुयां व थुइकेगुलि

- छन्त रक्षा याइ।
 12-15 थुकि छन्त
 मभिगु ज्याखँ यानाजुइपिपाखें
 तापाक तइ।
 अले भिगु लँ त्वःताः
 मभिगु छिउंगु लँय जुयाचवंपि,
 मखुगु व दृष्ट ज्याय
 लयतायाजुइपि,
 विश्वास याये बहःमजुपि
 फताहातयपाखें बचय याइ।
 16 बुद्धि छन्त व्यभिचारी
 मिसातयपाखें व इमिगु
 पिचुगु खं बचय याइ।
 17 अज्याःपि मिसातयसं
 थः ल्यायम्हबलयया भाःतयात त्वःती,
 अले परमेश्वरया न्ह्यःने यानागु
 बाचा नं ल्वःमकी।
 18 इमिगु छैय वनेगु हे
 मृत्यया म्हतुइ दुहां वनेगु खः।
 इमिगु लँय वंपि सीपिनिगु देशय ध्यनी।
 19 इमिथाय वनीपि सुं नं
 लिहां वये फइ मखु।
 अले जीवनया लँ नं
 लइके फइ मखु।
 20 उकि भिपि मनुतलिसे जु,
 अले धमीपि मनुतयगु लँय जु।
 21 छायाःसा धमीपि देशय च्वने खनी,
 अले द्रुमदुपि अन दयाच्वनी।
 22 परमेश्वरं दृष्टतयत
 थनं पितिनाछवइ
 अले पापीतयत
 घाय लये थें लयाछवइ।

3

- ल्यायम्हतयत उपदेश
 1 हे जिंकायु! जिं स्यनागु खँ
 गुबलें नं ल्वःमके मते।
 जिगु उजं नुगलय स्वचाका ति।
 2 जिं धया थें यात कि
 छ तःदैं तक म्वानाच्वनी,
 अले छ तःमि नं जुइ।
 3 भक्ति व विश्वास गुबलें
 त्वःते मते।
 थुमित थःगु गःपतय घाना ति,
 अले नुगलय च्वयाति।
 4 अले परमेश्वर व मनुतयसं
 छन्त ययकी।
 अले इमिगु मिखाय
 छंगु नां जाइ।[☆]
 5 थःगु दुःखालनिसें
 परमेश्वरयाके भरोसा ति!
 थःम्हं स्यगु खँय जक नं
 जुइ मते।
 6 न्ह्यागु याःसां
 परमप्रभुयात लुमकि,
 वयकलं छन्त लँ क्यनादी।
 7 थःम्हं थःत सःस्यू धकाः
 जुइ मते।
 परमप्रभुयागु भय का,

- अले मभिग्ं ज्या त्वःति।^७
 8 ध्व छंग्ं म्हयात वासः जुइ
 अले क्वैययात बल जुइ।
 9 थःके दुग्ं धन सम्पत्ति
 व थःथाय् सःग्ं
 न्हापांगु बाली छायाः
 परमप्रभुयात हैं।
 10 अथे यात धाःसा
 छंग्ं धूक् अन्नं जाइ,
 अले दाखमघया थल नं
 भयबिक जाइ।
 11 हे जिकाय्!
 परमप्रभुं न्वानादीग्ं खँयात
 बकंफुसुलु ताय्के मते।
 वयकलं ब्वःबियादीबलय्
 तंचाये मते।^७
 12 छायाःसा बौनं
 थःत तसकं यःम्ह काय्यात
 ब्वःब्यग्ं थें
 परमप्रभुं सुयात माया यानादी
 वयात ब्वः नं बियादी।^७
 बुद्धिं यानाः दइग्ं लसता
 13 धन्य खः व मनु,
 गुम्हयसिनं बुद्धि
 व लिंग्यां लुइके फइ।
 14 ध्व वहः स्वयाः कतिलाः,
 अले लँ स्वयाः मू वं।
 15 बुद्धि हिरामोती स्वयाः मू वं,
 छं थुक्रियात छुत्तिसे नं
 लनेफइ मखु।
 16 बुद्धिया जव ल्हातय् ताः आय्,
 अले उक्रिया खव ल्हातय् धनसम्पत्ति व इज्जत दइ।
 17 थुकिं जीवनयात
 न्हाइपुसे च्वंगु लँय् न्हाकी,
 अले याउक न्हाकी।
 18 बुद्धियात ग्रहण याइपिनिग्ं निति
 ध्व जीवनया सिमा खः।
 अले ध्वयात क्वातुक्क ज्वनातइपि
 सदां लयत्तायाच्वनी।
 19 परमप्रभुं ध्व पृथ्वीयात
 वयकःयाग्ं बुद्धिं दयकादिल।
 अले वयकलं आकाशयात
 वयकःयाग्ं ज्ञानं दयकादिल।
 20 वयकःया बुद्धिपाखें हे
 खुसिबाः वल,
 सुपाचं पृथ्वीइ वा गायकल।
 21 हे जिकाय्!
 बुद्धि व विवेकयात ज्वनाति।
 थुमित तंके मते।
 22 थुकिं छन्त न्हाइपुग्ं जीवन दइ।
 अले छंग्ं गःपःया तिसा जुइ।
 23 थुकिं छन्त छंग्ं लँपुइ
 रक्षा याना तइ,
 अले छंग्ं तति खाइ मखु।
 24 छ मग्यासे लासाय्
 ग्वारात्वेने फइ,
 अले चच्छिं छन्हाः यानाः
 घनेफइ।

- 25 दुष्टतयत् आकाङ्क्षां
वङ्गु विपत्तिपाखे
छ ग्यायेमाली मखु।
- 26 छायाःसा परमप्रभु
छन्त रक्षा याइम्ह खः,
वयकलं छंगु पलाःयात्
जालय् कयंकादी मखु।
- 27 छ फतले
छंगु ग्वाहालि माःपिन्त
ग्वाहालि या।
- 28 छ जःलाखःलायात् थथे
यायेफ्फुगु ग्वाहालियात्
कन्हय् तक पीकातये मते।
- 29 छ थः जःलाखःलायात्
मभिगु जाः ग्वयाजुइ मते
छायाःसा व छंगु भलसाय्
छनापं च्वनाच्वंगु दु।
- 30 छन्त गुबले छं मभिगु
मयाःम्ह मनूलिसे म्वाःम्वाकं
जवाःसवाः याना जुइ मते।
- 31 ल्वापुख्यापु यानाजुइपि
मनूतलिसे नुगः मुइकाजुइ मते।
- 32 थ्रज्याःपि मभिपि मनूत
परमप्रभुयात् मयः।
- धर्मी मनूतयत् धाःसा
वयकलं थःगु विश्वासय्
कयादी।
- 33 दुष्टतयगु छैय्
परमप्रभुयागु सराः लाइ
धर्मीतयगु छैयात् धाःसा
वयकलं आशिष बियादी।
- 34 वयकलं तःधंछुना जुइपिन्त
वास्ता यानादी मखु,
क्वमिलुपिन्त धाःसा
दया यानादी।[☆]
- 35 बुद्धि दुपिन्त इज्जत दइ,
मूर्खतयत्
वयकलं मछालापुकादी।

4

- बुद्धि तसकं तःधं
1 हे जिंकाय्! थः बौया खँ न्यौं!
शुकी ध्यान ब्यु,
अले लिय्यां का।
- 2 जिं छिमित भिगु खँ स्यने,
उकिं जिगु खँयात् ल्वःमंके मते।
- 3 जिं मचाबलय् जिमि मांबौया
याकः काय् खः।
- 4 जिमि बौनं जितः थथे धकाः
स्यनादिल,
“जिं धयागु खँ लुमंका ति,
गुबले ल्वःमंके मते।
जिं धया थें या।
छन्त जीवन दइ।
- 5 बुद्धि दयकि, लिय्यां दयकि।
जिगु खँयात् ल्वःमंके मते,
अले फस्वयाः वने मते।
- 6 बुद्धियात् त्वःते मते,
वं छंगु रक्षा याइ,

☆ 3:34 ३:३४ याक ४:६, १ पत्र ५:१५

- श्वयात ययकल धाःसा
 श्वं छन्त बिचाः याइ।
 7 दक्खसिबय् तःधंगु धयागु
 बुद्धि खः,
 उकि श्वयात लानाका,
 छके दुगु फुक्क पायेमाःसां,
 लिय्यां दय्कि।
 8 बुद्धियात च्चछाःसा
 छन्त नं च्चछाइ,
 वयात घयपु,
 वं नं छन्त इज्जत बी।
 9 व छंगु छयंया श्रीपिच जुयाबी।”
 भिगु व मभिगु लँ
 10 हे जिक्काय् न्यौ!
 जिं धयागु खँ न्यौ!
 छ यक्व म्वाइ।
 11 जिं छन्त बुद्धिया लँय् यंके,
 अले खःगु लँपुइ यंके।
 12 छ न्यासि जुइबलय्
 पलाः लघाइ मखु,
 ब्वाँय् वंसां दइ मखु।
 13 छ सय्कागु खँ न्ह्याबलें
 लुमंका ति।
 सय्का थें जु।
 व छंगु जीवन खः।
 14 दुष्टतयगु लँय् वने मते,
 इमिसं याः थें याना जुइ मते।
 15 अज्याःगु मतिइ हे तये मते,
 अज्याःगुलिइ जुइ हे मते।
 इपिपाखें तापाक हे च्चँ,
 अले थःगु हे लँय् जु।
 16 दुष्टत सुयातं मस्यंकुतले
 घनेफइ मखु
 सुयातं क्वःमथतले
 इमि न्ह्यः वइ मखु।
 17 मभिगु ज्या
 व स्याये पालेगु ज्या
 इमिगु नसा व त्वँसा खः।
 18 धर्मीतयगु लँ
 सुथसिया निभाः थें खः,
 बान्हि मज्जतले
 व थिनावं वइ।
 19 दुष्टतयगु लँ
 तसकं खिउंगु थें खः,
 इमिसं थःपि छुकि यानाः
 दल धयागु तकं सी मखु।
 20 हे जिक्काय्, जिगु खँ न्यौ!
 जिगु खँय् न्हाय्पं ब्यु।
 21 थुमित थःपाखें
 गुबलें तापाके मते।
 थःगु नुगलय् तयाति।
 22 सुनां श्व लुइके फइ,
 वयात श्व जीवन जुइ।
 अले वयागु म्हयागु निमि
 उसाँय् जुइ।
 23 थःगु मतियात
 बांलाक बिचाः या,
 छं मति तः थें हे
 छंगु जीवन जुइगु खः।
 24 मखुगु खँ ल्हाये मते,

- मृतुं गुबलें मज्यगु,
मत्यःगु खँ पिकाये मते।
25 न्हाबलें मिखां तप्यंक
स्वयेफयकि,
मछालाः गुबलें छं
क्वछुके म्वाःलेमा।
26 छु याये त्यनागु खः,
बालाक बिचाः यानाः या।
अले खःगु लेंपु ज्वँ।*
27 उखेंथुखें पलाः तये मते।
तप्यंक जु।
मभिपाखे तापाक हे
पलाः ति।

5

- थः कलाःपाखे नुगः क्वसायका च्वँ
1 हे जिकाय!
जिगु बुद्धिया खँय् ध्यान ब्यु।
जिगु दुयाया खँयात
बालाक न्यँ।
2 थुकि छन्त लिय्यां दइ।
अले छंगु खँय् म्यां पिज्वइ।
3 व्यभिचारी मिसाया म्हुतसि
कास्ति थें चाकसे च्वनी,
अले वयागु खँ चिक थें
चुल्लसे च्वनी।
4 लिपा व बिख थें खाइसे
व निखें धाः दुगु
तरवार थें जुइ।
5 वं छन्त मृत्युया गालय्
क्वफाये यंकी।
वयागु लेंपु धयागु
सीगाःया लेंपु खः।
6 व जीवनया लँय जुइ मखु
वयागु लें बेक्वः।
तर वं छुं हे सी मखु।
7 हे जि कायपि!
उकि जिगु खँ न्यँ,
अले गुबलें त्वफिके मते।
8 अज्याःपि मिसातयपाखे
तापाक हे च्वँ,
इमिगु छँया लुखा
न्हाःने तक हे नं वने मते।
9 मखुसा छिमिसं
थःपिनिगु इज्जत
मेपिनिगु ल्हाति तंकेमाली,
अले नुगः मछिकाः
थःपिनिगु ज्यान पायेमाली।
10 पिनें वःपिन्सं
छिमिगु सम्पत्तिइ मोज याइ।
छिमिसं याःगु ज्याया कमाइ
मेपिनिगु ल्हातिइ लाइ।
11 सीत्ययकाः छिमिगु क्वँय्
व छेंगु जक ल्यं दइबलय्
छिपि ख्वया जुइमाली।
12 अले छिमिसं धाइ,
“जिं छाया इलय् हे सयके
मफुत?
छाय् जिं सुयागुं भिगु खँयात

- नालाकाये मफुत?
 13 थः गुःपिनिगु खँय्
 जिं ध्यान हे मबिया।
 इमिसं धाःगु खँय्
 बिचाः हे मयाना।
- 14 आकाझाकां
 फुक्कसिया न्हाःने
 इज्जत वंगु वाःचाल।”
- 15 थःगु हे तुंया
 लः त्वनेगु या।
- 16 थःगु तुंया लः पिने लँय्
 छाय् बाः वंकेबीगु।
- 17 व छंगु हे जक जुइमा।
 मेपिन्त ब्याके मते।
- 18 छंगु तुंयात आशिष दयेमा।
 ल्यायम्हबलय ब्याहा यानाम्ह
 कलाःपाखे लय्ताया च्वँ।
- 19 छिमि कलाः चल्ला थें बांलाः,
 अले हिसि दु।
 छं थः कलाःपाखे हे
 नुगः क्वसायकाः च्वनेमाः।
 अले माया यानाः च्वनेमाः।
- 20 हे जिकाय!
 छाय् छ व्यभिचारी मिसालिसे
 भेलय् पुना जुयागु?
 ध्व व मदुपि मिसातयगु जालय्
 छ छाय् तक्यना जुयागु?
- 21 परमप्रभुं छं याःगु फुक्कं
 स्वयाच्वंगु दु।
 छ गन गन वन दक्वं
 स्वयाच्वंगु दु।
- 22 दुष्ट मनु थःगु मभिगु ज्यां
 थःगु हे जालय् क्यनी।
 वयागु पापया खिपतं
 वयात हे चीं।
- 23 थःम्हं थःत कःघाये मफयाः
 व नाश जुयावनी।
 थःगु हे मूर्खतां व सिनावनी।

6

- कर्पिनिगु कालबिलय्
 जमानी च्वने मते
- 1 हे जिकाय!
 छ सुयागुं त्यासाया कालबिलय्
 जमानी च्वनागु दुसा,
 अथवा म्हमस्युपिनिगु नितिं
 सुंनपं बाचा यानागु दुसा,
- 2 छ थःगु हे म्हतुं यानाः
 जालय् क्यंगु दुसा,
- 3 अले सुयागुं लहातिइ लाःगु दुसा,
 छं धायवं थथे या,
 वयाथाय् वनाः क्वमिल्लु जुयाः
 थःत त्वःतेत इनाप या।
- 4 मिखायात न्हालंब्वाके मते।
 पलख हे झाम्बु लने मते।
- 5 जालं झंगः पिहां वये थें,
 शिकारीया लहाति
 चल्ला बिस्सुं वने थें
 थःत जालं पिका।

- अल्छी व इम्
6 हे अल्छीत!
इम्चायाथाय वनाः वयागु चालचलन स्व,
अले बुद्धिया खँ सयकि।
- 7 इमि सुं शासक न्हालुवाः
व मालिक मदुसां
- 8 ग्रीष्म ऋतुइ इमिसं अननया धुक दयकी,
अले अन्न लयेगु इलय थःपिन्त माःगु नसा मुंकाः तइ।
- 9 हे अल्छीत!
गुबलय तक छिपि अथे
ग्वारातुलाचवनेगु?
गुबलय दनेगु छिपि?
- 10 पलख ग्वारातुलाः
पलख न्हालं ब्वानाः,
पलख ल्हाः प्वःचिनाचवंतले
- 11 दरिद्रता छन्थाय डौंखु थें
अले मगाःमचासु धाःसा
ल्वाभः घानातःम्ह मन् थें वइ।[☆]
- मखुगु खँ ल्हानाजुइपि
- 12 लुच्चा व मभिपि मनुत
फताहा खँ जक ल्हाना जुइ।
- 13 मनुतयत झंगःलायेत
इमिसं मिखा भाय्
व ल्हाःभाय् याइ।
- 14 इमिगु मभिगु नुगलं
मभिगु जक जाः ग्वयाचवनी,
अले न्हाबले
ल्वापु थानाचवनी।
- 15 उकि आकाझाकां हे
इमित विपत वइ,
अले छुं हे याये मखंक
इपि नाश जुयावनी।
- परमप्रभुयात तसकं मयःगु
न्हयता खँ
- 16 परमप्रभुं खुता खँयात
घृणा यानादी,
न्हयता खँ
वयकःयात तसकं मयः।
- 17 घमण्ड याइगु मिखा
मखुगु खँ ल्हाइगु मे
निदोषपिन्त स्याइगु ल्हाः
- 18 मभिगु जाः ग्वइगु नुगः
मभिगु ज्या यायेत
हथाय चाइगु तुति
- 19 मखुगु जक खँ ल्हाइम्ह साक्षी,
अले दाजुकिजापिनि दथुइ
ल्वापु जक थनाजुइम्ह मनु।
- व्यभिचारया विरोधय् ख्याचवः
- 20 हे जिमि काय्!
थः बौया उजं न्यँ,
थः मानं स्यंगु खँ ल्वःमके मते।
- 21 शुक्रियात न्हाबले
थःगु नुगलय् प्वःचिनाः ति।
अले थःगु गःपतय् घाना ति।
- 22 शुमिसं छन्त
छ लँय् जुइबलय् लँ क्यनाबी,
छ घनीबलय्
छंगु सुसाःकुसाः याइ,
अले छ दनाचवनीबलय्

- छलिसे खँल्हाबल्हा याइ।
 23 छायाधाःसा इमिगु उजं मत खः,
 इमिगु न्वानाखँ जः खः,
 इमिसं ब्वःबियाः छं थःगु
 जीवन सुथां लाके फइ।
 24 थुकिं छन्त
 व्यभिचारी मिसातयपाखँ
 बचय याइ,
 मभिंपि मिसातयगु पिचुगु खं
 तापाक् तइ।
 25 इमिगु हिसिइ थःत तंके मते,
 अले इमिगु मिखाय्
 झुमि वने मते।
 26 छम्ह वेश्या मिसां ला
 छन्त छकुचा मरि फवना जुइमायकाबी,
 अले छम्ह व्यभिचारी मिसां
 छंगु मू वंगु जीवनयात
 शिकार यानाबी।
 27 सुनानं थःत मपुक्क मियात
 थःगु मुलय तुयाकाये फइ ला?
 28 सुं नं मनु पालिइ मपुक्क
 च्यानाच्चंगु मिइ
 न्यासि वने फइ ला?
 29 कर्पिनि कलाःलिसे धनेगु
 धयागु नं थथे हे खः।
 वयात थ्यूम्ह न्ह्याम्हयसित नं
 सजौंय मजुइ हे मखु।
 30 छम्ह खुं नयेपित्यानाः
 खुयाकाल धाःसा
 मनुतयसं वयात हेला याइ मखु।
 31 अयतं ज्वनकि वं
 न्हयदुगं अप्वः पुलेमाली।
 वं थःके दुगु फुक्कं
 फुकेमाःसां पुलेमाली।
 32 तर सुनानं व्यभिचार यात धाःसा
 व तःधम्ह मूर्ख खः,
 वं थःत हे स्यंकी।
 33 वं ल्हाः नयेमाली,
 अले नां वंकाः च्वनेमाली।
 वं सदाया लागि
 मछालापुकाः च्वनेमाली।
 34 ईब्यो मिसाया भाःतया
 तंयात ग्वाकाबी।
 अले वं बदला काल कि
 दया माया हे क्यनी मखु।
 35 छुं नं पलेसा व बं पुलाः
 वयात ह्यके फइ मखु।

7

- बुद्धि मदुम्ह मनुयात ख्याच्चः
 1 हे जिकाय!
 जिं धयागु खँ बांलाक न्यो।
 अले छु या धयागु खः
 लुम्का ति।
 2 जिगु आज्ञा मानय या,
 छन्त जीवन दइ।
 जिगु उजंयात
 थःगु मिखाया नानिचा थें
 याना ति।
 3 थ्वयात थःगु पतिनय

- चिना ति,
अले नुगःया ग्वरलय्
च्वयाति।
4 बुद्धियात थः केहँ नाला का,
अले लिग्यांयात
स्याःन्याःम्ह पासा।
5 थुमिसं छन्त व्यभिचारी मिसा
व म्हुतु पिचुपि मिसातयपाखे
तापाका तइ।
6 छन्हु जि थःगु छँया
तिकिइयालं पिने
स्वयाच्वनागु।
7 जि लँय् तःम्ह हे
ल्यायम्हतयगु पुचलय्
छम्ह बुद्धि मद्मह
ल्यायम्हयात खना।
8 व ल्यायम्ह व मिसाया छँ
वनेगु लँय् वनाच्वन।
अले व मिसाया छँ न्ह्यःने थ्यन।
9 अबलय् सन्ध्याया ई जुल,
अले छिउं छिउं धाये धुकल।
10 व मिसां वयात नापालात।
वं वेश्यां फीगु थें लं
फिनातःगु दु।
अले दाउ स्वयाच्वंगु दु।
11 व न्ह्याबले लिमलाःफमलाः
लँय् जक जुयाजुइम्ह
व नुगः थातय् मलाःम्ह मिसा खः।
12 गुबले लँय् सा
गुबले चुक्य च्वनाः
मनूतयत जालय् लाकेत दाउ
स्वयाच्वनी।
13 वं व मिजंयात ज्वनाः चुप्पा नइ।
अले मछाः हे मजुसे धाइ,
14 “जिं मेलबलि छाये धकाः
फयानातयागु थौं पूर्वकागु दु।
15 उकि जि छन्त
मालेत पिहां वयागु।
आः छन्त थन नापालात।
16 जि थःगु लासाय
मिन्न देशयागु रंगीचंगी मलमलया तन्ना
लायातयागु दु।
17 जि थःगु लासायात मूर्,
कुनुस्वां व दालाचिनि हलाः
नस्वाः वयकातयागु दु।
18 वा, थौं झी चच्छि
आनन्द याये।
निम्हं चच्छि घयपुयाः घने।
19 जिमि भाःत छँय् मद्।
तापाक पिने वंगु दु।
20 वं थःनापं यक्च धिबा
यक्गु दु,
आः निवाः तक व लिहां
वइ मखु।”
21 थुकथं वं व मिजंयात
थःगु जालय् क्यंकल।
व नं व मिसायागु
पिचुगु खँय् क्यन।
22 उन्निमय व मिसायागु
ल्यल्थ वन,

- स्यायेत यंक्मह द्रहं थें,
जालय् क्यनेत तिंति न्हुयाज्मह
चल्ला थें।
23 जाः प्यनातःथाय्
न्ह्यब्बावंमह झंगः थें
व मिसाया ल्यूल्य वन।
थःगु ज्यान हे वनीगु खँ
वं छुं हे मस्य्।
24 हे जिकाय्!
उकिं जिगु खँ न्यँ।
जिगु खँय् ध्यान ब्यु।
25 अज्याःपि मिसातय्यु खँ
मतिइ हे तये मते,
अज्याःपिनिगु लँय हे
जुइ मते।
26 थज्याःपि मिसातय्यसं यानाः
यक्व हे मिजंत स्यने धुंकल।
थज्याःपिन्सं स्यंकुपि मनुत
अल्याख दये धुंकल।
27 थुमिगु छँ कालयाथाय्
वनीगु लँपु खः,
नरकय् थ्यंकीगु लँपु खः थुपि।

8

- बुद्धि सःताच्चवंगु
1 न्यँ, बुद्धि सःताच्चवंगु दु,
लिंग्यानं थःगु सः तस्सः
यानाच्चवंगु दु।^०
2 गुँच्चकाय् गुँच्चकाय्,
प्यकालँय् प्यकालँय् च्वनाः
3 शहरया ध्वाखाय् ध्वाखाय्
च्वनाः वं धयाच्चवंगु दु,
4 “हे मनुत!
जिं छिपि फुक्कसित
इनापु यानाच्च्वना।
5 छु छिपि अज्ज हे
मचाब्द्धि तिनि ला?
बुद्धि दयकि।
छिपि अज्ज हे मूर्ख तिनि ला?
ज्ञान दयकि।
6 जिगु तःजिगु खँ न्यँ।
जिं धयागु खँ खःगु खः।
7 जिं न्ह्याबले
सत्य जक नवाना।
जितः मखुगु खँ ल्हाये मयः।
8 जिं धयागु छवः छवः
खँवः सत्य खः।
छुं हे मखुगु मदु।
अले झंगः लाइगु खँ नं मखु।
9 छिमिके ज्ञां दुसा
छिमिसं सी,
जिं धयागु खँ
गुलि तप्यं धकाः।
10 वहःया थासय्
जिगु उपदेशयात ल्य,
लँया थासय् ज्ञानयात ल्य।
11 हिरामोती स्वयाः
बुद्धि तःधं,
अले छिमिसं मनंतनीगु

० 8:1 ८१-२ हितो १:२०-२१

- फुक्क स्वयाः नं तःधं।
 बुद्धिं धाड
 12 “जि बुद्धि खः, जि बांलाक होश यानाच्चवनागु दु,
 जिके दुयां व विवेक दु।
 13 परमप्रभुया भय कायेगु धयागु
 मभिगु मययकेगु खः।
 जितः घमण्ड याइपि,
 तःधंछइपि,
 मभिगु लँय जुइपि
 व निता भाय ल्हानाजुइपि
 मनुत मयः।
 14 सल्लाह व क्वःछीगु ज्या
 जिगुपाखें हे जुइ।
 दुयां व शक्ति जिगु हे खः।
 15 जिगुपाखें हे
 जुजुपिन्सं राज्य याइ,
 अले शासकतयसं नियम दयकी।
 16 शासकतयसं जिगु ग्वाहालि
 शासन याइ,
 अले सःस्युपिन्सं नं
 जिगु ग्वाहालि हे
 खःगु न्याय याइ।
 17 जितः ययकीपिन्त
 जिं नं ययके,
 जितः मालीपिन्सं
 जितः लुइकी।
 18 धन, इज्जतयालिसें
 गुबलें मफुइगु सम्पत्ति
 व सफलता नं जिके हे दु।
 19 जिगुपाखें छन्त छु दइ
 व भिगु लँ वहः स्वयाः मू वं।
 20 जिं न्हाबलें धार्मिकता
 व न्यायया लँ लिना।
 21 जितः ययकीपिन्त
 जिं धनसम्पत्ति बी
 अले इमिगु धक्क जायकाबी।
 22 “परमप्रभुं सृष्टिया शुं हे
 जितः दयकादिल,
 वयकःया सृष्टिया
 ज्या स्वयाः न्हाः हे।*
 23 न्हापानिसें हे,
 पृथ्वी सृष्टि जुइ न्हाः हे
 दक्कसिबय न्हापां
 जितः दयकादिल।
 24 महासागरत दयके न्हाः हे,
 पृथ्वीइ लः बुयावये न्हाः हे
 जि बगु खः।
 25 पहाड व गुं दयके न्हाः हे
 जि बगु खः।
 26 परमेश्वरं पृथ्वी, बँ
 व चा दयके न्हाः हे
 जि बगु खः।
 27 परमप्रभुं पृथ्वीया च्वय
 सर्गः दयकूबलय
 अले समुद्रयात
 कुलामं धेरय याःबलय
 जि अन हे दु।
 28 वयकलं सुपीययात

- आकाशय तयादीबलय,
समुद्रया मूल दयकादीबलय
जि अन हे दु।
29 वयक्लं समुद्रया लाग
क्वःछिनादीबलय,
अले पृथ्वीया जग स्वनादीबलय
जि अन हे दु।
30 जि छम्ह कःमि थें
वयकःनापं हे दु
जि वयकःयात न्हाबलें
लयतायका।
अले वयकःनापं च्वनाः
जि थः नं लयतायाच्वना।
31 जि वयकःया संसारय
लयतायाच्वना,
अले वयकःया मन्तलिसे
लयतायाच्वना।
32 “हे जिकाय न्ये!
जिगु लें ल्युपि लयतायाच्वनी।
33 जि स्यनागु खेंय ध्यान ब्यु,
वास्ता मयासें जुइ मते।
34 जिगु खें न्यनीम्ह,
जिगु छेंय वइम्ह,
अले जिगु ध्वाखाय न्हाबलें
वयाच्वनीम्ह लयताये खनी।
35 जितः लुइकीम्हयसित
जीवन दइ।
अले परमप्रभु
वलिसे लयतायादी।
36 सुनां जितः मालेत स्वइ मखु,
वं थःत थःम्ह हे स्यकी।
सुनां जितः घृणा याइ,
वं मृत्युयात ययकी।”

9

- बुद्धि व मुर्खता
1 बुद्धि थःगु हे छें दयक्गु दु।
उकी न्हयगः थां दु।
2 वं पशु स्यानाः
भवय ज्वरय याःगु दु।
दाखमघय मसला
ल्वाकछ्याःगु दु
अले टेबिल नं तयार याःगु दु।
3 वं थः दासीयात
शहरया ततःजाःथाय छ्वयाः
सकसितं भवय सःतकेछ्वःगु दु।
4 “छुं मस्युपि मन्त फुक्क वा!”
वं थथे धकाः सःती,
5 “जिथाय भवय वा,
अले मसला
ल्वाकछ्यानातयागु
दाखमघ त्वे!
6 छिमि म्वाये मंदुसा
थःपिनिगु ग्वाज्यः
पहः त्वःति,
अले म्वायेत स्व।
बुद्धिया लेंय जु।”
7 सुनां घमण्डी मन्यात

भिकेत स्वइ,
 वं बेइज्जत जुइकाः च्वनेमाली।
 दुष्टतयत् ब्वःबीपिन्सं
 थःत हे स्यंकी।
 8 घमण्डीतयत् भिकेत
 स्वये मते,
 वं छन्त हे घृणा याइ।
 तर बुद्धिमान मन्यात
 भिकेत स्वल धाःसा
 वं छन्त हनाबना तइ।
 9 बुद्धिमान मन्यात
 ज्ञां बिल धाःसा
 व झन बुद्धिमान जुइ,
 धर्मी मन्यात
 स्यनेकने यात धाःसा
 वयागु ज्ञां झन अप्वः दइ।

10 ज्ञानया न्हापांगु पलाः धयागु
 परमप्रभुया भय कायेगु खः।
 अले पवित्रमहयसित म्हसीकेगु हे
 लिंग्यां खः।^७
 11 बुद्धि छंगु जीवन
 ताहाकः यानाबी।
 12 छंके बुद्धि दुसा
 छन्त हे भिं जुइ,
 छं बुद्धियात हेला यात धाःसा
 छंगु हे मभिं जुइ।^७

13 मूर्खता धयागु सः तस्सःमह,
 छुं मस्यमह व मछाः मज्मह
 मिसा थै खः।

14 वं थःगु छैय लुखाय च्वनाः
 अथवा शहरया
 तःजाःथाय् च्वनाः

15 वं लैं जुयाः थथःगु ज्याय्
 वनाच्च्वपि मन्तयत्
 थथे धकाः सःती,

16 “हे छुं मस्यपि मन्त,
 थन वा!”

अले मूर्खतयत् वं थथे धाइ,

17 “खुयाः खुयाः त्वंगु लः साइ,
 सुलाः सुलाः नःगु मरि
 माक्से च्वनी।”

18 तर अन वनीपिन्सं मस्य,
 व मिसाया छैय्
 वनीपिं मन्त सी,
 अले न्हापा वंपि नं
 सीगालय ल्हायेधेकल।

सोलोमनया उपदेश

10

१०.१-२२:१६

परमप्रभुयात मानय् याइपिनिगु खैय्
 1 सोलोमनया उपदेश
 बुद्धिमानमह कायत्
 बोयात लयतायक्नी।
 तर मूर्खमह कायत्
 थः मांयात दुःख बी।
 2 बेइमान यानाः मुंक्गु धनं

- भिक्की मखु,
तर धार्मिकतां ज्ञान बचय् याइ।
- 3 परमप्रभुं धार्मिक मन्तयत
नयेपित्याकाः स्याइ मखु।
दुष्टतयत धाःसा
इमिसं मनंतुं पूर्वकेबी मखु।
- 4 अल्छीपि मनूत चीमि जुइ,
मेहनत याइपि तःमि जुइ।
- 5 ज्ञान दुम्ह मनुखं
बाली लयेगु इलय् अन्न मुंकी,
बाली लयेगु इलय्
धनाः नइम्हयसिनं
मछालापुकाबी।
- 6 भिं मन्तयत आशिष दइ,
तर मभिम्ह मनुया म्हुतइ
लवापु जक सुलाच्चनी।
- 7 भिपि मन्तयत लुमका तइ,
मभिपिन्त धाःसा
धायलं लवःमंका छवइ।
- 8 ज्ञान दुपि मन्तयसं
स्यनेकने याःगु खँ न्यनी,
मूखं खँ लहानाजुइपि धाःसा
नाश जुयावनी।
- 9 इमान्दारपि मन्त
मग्यासे जुइ फइ।
बेमानतयत धाःसा ज्वनी।
- 10 मखुगु खँय मिखा
तिस्सिना बीपि मन्तयसं
दुःख हइ।
तर न्हाःने हे ब्वःबीपिन्सं
चित्तस् बी।
- 11 भिपि मन्तयगु म्हुतु
जीवनया मुहान खः।
मभिपि मन्तयसं थःपिनिगु म्हुतइ
लवायेलीगु खँ सुचुका तइ।
- 12 घृणां लवापु हइ,
मायां मभिगु फुक्कं त्वपुराबी। *
- 13 बुद्धि दुपि मन्तयगु म्हुतइ
भिगु खँ दइ,
बुद्धि मदुपिन्त धाःसा
कथिं दाइ।
- 14 बुद्धि दुपि मन्तयसं
फतिफतले ज्ञान मुंकी।
मूखंतयसं सर्वनाशयात सःती।
- 15 धनसम्पत्ति
तःमिपिनिगु किल्ला खः,
धनसम्पत्ति मदइगु
चीमिपिनिगु पंगः खः।
- 16 भिगु ज्याया सिरपाः
जीवन खः,
तर पापं पाप हे अप्वयकी।
- 17 न्वानाखँ न्यनीपिन्त
जीवन दइ,
मन्यंपिन्सं मेपिन्त नं स्यंकी।

- 18 थःगु नुगलय् घृणा सूचुकातइपि
फताहा खः।
अले मखुगु खँ बयबय यानाजुइपि
मूर्ख खः।
- 19 अप्वः खँ ल्हानाजुइबलय्
पाप नं जुइफ्फु,
बुद्धिमानपि मनुत
अप्वः नवाइ मखु।
- 20 धर्मीतयगु खँ मुक्कं वहः थें जुइ,
पापीतयगु नुगः धाःसा
ज्याख्यलय् दइ मखु।
- 21 धर्मीतयगु खँ
यक्वसित ग्वाहालि दइ,
मूर्खत थःपिनिगु हे
बुद्धि यानाः सी।
- 22 परमप्रभुया आशिषं
मनुतयत तःमि याइ,
वयकलं इमित
दुःख तनादी मखु।
- 23 मूर्खत मभिगु ज्याय लय्ताइ
दुग्यां दुपि मनुत
बुद्धि दुगु ज्याय लय्ताइ।
- 24 धर्मीतयसं मनुतुगु खँ पुवनी,
दुष्टत छु खँय ग्याइगु खः,
व हे इमित जुइ।
- 25 वाफय वइबलय्
दुष्टतयत पुइकायनी,
धर्मीतयत गुबले नं
इकिधिकि हे संकी मखु।
- 26 वायात चुपाउं,
अले मिखायात कुँ थें
अल्छी मनुतयत
ज्या याकेगु नं अथे हे खः।
- 27 परमप्रभुया भय कायेगु धयागु
थःगु जीवनयात
ताहाकः यायेगु खः,
दुष्टतयगु आयु धाःसा
चिहाकः जुइ।
- 28 धर्मीत आशां घाइ मखु,
दुष्टतयगु आशा सिति वनी।
- 29 परमप्रभुया लें
धर्मीतयगु निति किल्ला खः,
दुष्टतयत धाःसा नाश याइ।
- 30 धर्मीत गुबले ल्यहेदनि मखु,
दुष्टत धाःसा
पृथ्वीइ ल्यनी मखु।
- 31 धर्मीतयगु म्हुतुं
बुद्धिया खँ पिहां वइ,
मखुगु खँ ल्हाइगु मे चाइ।
- 32 धर्मीतयगु म्हुतुं
छु खँ भि धकाः स्यु,
दुष्टतयगु म्हुतुं
अःखःगु खँ जक पिहां वइ।

- गेसु लाःगु ताल्जुलिसे
वयक्कः लयतायादी।
- 2 अप्कः घमण्ड याना जुल कि
न्हाय् भुइक्केमाल्ती।
क्वमित्पिन्के बुद्धि दइ।
- 3 भिगु ज्या याइपिन्त
भिगु हे लैपु क्यनी,
मभिगु ज्याइपि
इमिगु मभिगु ज्यां हे
नाश जुयावनी।
- 4 परमेश्वरं न्याय याइकुन्हु
धनसम्पत्ति छुं
ज्याख्यलय् दइ मखु,
भिगु ज्यां हे
मृत्युपाखे बचय् याइ।
- 5 धर्मी मन्तय्यु भिगु ज्यां
इमिगु लै तप्यनी,
दुष्ट मन्त इमिगु मभिगु
ज्यां यानाः ख्वारातुली।
- 6 धर्मी मन्तय्यत्
इमिगु भिगु ज्यां
बचय् याना तइ,
दुष्टत इमिगु मभिगु मति यानाः
जालय् क्यनी।
- 7 सीबलय् दुष्ट मन्था आशा
छुं नं पूवनी मखु।
बल दुबलय् मनं तुनातःगु खै
नं सिति वनी।
- 8 दुःखकष्टया इलय्
धर्मीपि मन्तय्यत् बचय् याइ।
इमिगु पलेसा दुष्टतयत् लाःवनी।
- 9 परमेश्वरलिसे मदुपि मन्तय्यसं
थःगु म्हुतुं
जःलाखःलायात स्यंकी।
तर ज्ञानं यानाः
धर्मी मन्त बचय् जुइ।
- 10 धर्मीतय् जिया वल कि
शहर लयताइ,
दुष्टत नाश जुइबलय्
लसतां चिल्लाय् दनी।
- 11 धर्मीतय्यु आशिषं हे
शहर च्वजाइ
तर दुष्टतय्यु म्हुतुं यानाः
थ्व नाश जुयावनी।
- 12 मूर्खतय्यसं जक
थः जःलाखःलायात
क्वह्यंकी।
ज्ञान दुपि मन्त
सुक्क हे च्वनी।
- 13 खैसुवाःतय्यसं
कने मज्युगु खै नं कनाजुइ,
विश्वास दुपि मन्तय्यसं
खै क्वातुका तइ।
- 14 लै क्यनीपि मन्तकि
देश स्यनी,
तर सल्लाहबीपि यक्क दत कि
बल्लाइ।
- 15 महमस्यूपि मन्तय्यु

- कालबिलय
जमानी च्वनेगु ग्यानापु।
अथे मयाइम्ह मन्
सुरक्षित जुइ।
- 16 क्वमिल्लु मिसायत
सकसिनं हनाबना तइ,
नुगः छाःपि मन्तयसं
सम्पत्ति जक मुंकी।
- 17 नुगः छ्वःपि मन्तयसं
थःत हे भिंकी,
नुगः छाःपि मन्तयसं
थःत हे स्वंकी।
- 18 दुष्टत छुं ईया निति जक
तःमि जुइ।
धर्मीतयत् सदाया निति
सिरपाः दइ।
- 19 भिगु ज्या याइपि
न्हाबलें म्वानाच्वनी,
मभिगु ज्या याइपि
याकनं सी।
- 20 नुगः वेंचुपि मन्तयत्
परमप्रभुं घृणा यानादी,
कुंखिनेथाय् मदयक जुइपि
मन्तयत् वयकलं ययकादी।
- 21 दुष्टतयसं सर्जाय
फये हे माली,
तर धर्मीतयत् छुत्कारा दइ।
थथे ला जु हे जुइ।
- 22 धंग मदयकः ज्या याइम्ह
बालाःम्ह मिसा
फाया त्वाथय् च्वंगु
हीराया फूली थें खः।
- 23 धर्मीतयसं मनंतुनिगु न्हाबलें
भिगु हे जुइ,
दुष्टतयसं याइगु आशा
न्हाबलें तंमय् क्वचाइ।
- 24 सुनां नुगः मस्यासे बी,
वयात ज्ञान अप्वः दइ,
सुनां बीफयाः नं बी मखु,
व फ्वगि जुयावनी।
- 25 नुगः मस्यासेबीम्ह
मन्याके यक्व दयावइ,
मेपिन्त ग्वाहालि याइम्हय्सित,
थःत नं ग्वाहालि दइ।
- 26 सुनां अन्न सुचुका तइ,
वयात सकसिनं सराः बी,
सुनां अन्न पित बी,
वयात सुवाः बी।
- 27 सुनां भिगु याइ,
वयात हनाबना तइ,
सुनां मभिगु यायेत स्वइ,
वयागु नं मभि हे जुइ।
- 28 सम्पत्तिइ जक विश्वास याइपि
कुतुं वनी,
धर्मीत धाःसा
वाउंगु हः थें सुथां लानाच्वनी।
- 29 थः छँजःपिन्त
दुःख जक बीपिनिगु
ल्हातिइ छुं हे दइ मखु।

मूर्खत न्हाबलें
 बुद्धिमानतय दास
 जुयाच्चनी।
 30 भिगु ज्याया पुसा हे
 जीवनया सिमा जुइ,
 बुद्धिमान मनुखं
 मनूतयगु नुगः त्याकी।
 31 पृथ्वीइ धर्मीतयगु ला
 न्याय जुइ धाःसा
 दुष्ट व पापी मनूतयत
 गुलि न्याय जुइगु जुइ।*

12

सत्य खँ लहायेगु खँय्
 1 सुनां द्रुंगु भिकेत स्वइ,
 व ज्ञानी खः,
 सुनां द्रुंगु भिकेत स्वइ मखु,
 व मूर्ख खः।
 2 भिं मनुयात
 परमप्रभुं नं ययकी,
 नुगः वैचुपिन्त
 परमप्रभुं दोषी ठहरय यानादी।
 3 मभिं ज्यां यानाः
 सुं मनु थातं च्वने फइ मखु,
 धर्मीतयत
 सके तक नं फइ मखु।
 4 भिमह कलाः
 वया भाःतया मुकुट खः,
 तर भाःतयात
 मछालापुकीमह मिसा
 ध्वगीगु कर्चैय धे खः।
 5 धर्मीं मनूतयगु नुगः
 भिगु बिचालं जाइ,
 तर दुष्टतयगु सल्लाहयात
 गुबलें पत्याः याये मज्यु।
 6 दुष्टतयगु खं
 ग्यानापुगु जालय लाकी,
 तर धर्मीतयगु खं बचय याइ।
 7 दुष्टतयत हत्यानाछवइ,
 इमिगु हा तक हे ल्यनी मखु।
 धर्मीतयगु छें छें धाःसा
 ल्यनाच्चनी।
 8 मनूतयत इमिगु बुद्धिकथं
 हनाबना तइ,
 बेक्वःगु नुगः दुपिन्त धाःसा
 क्वह्वाकी।
 9 थःत तःधं क्यनाः
 नये मखंका जुइगु स्वयाः नं
 थः छुं हे मखयक जुयाः नं
 छमह दास
 दयकाच्चनेगु बांलाः।
 10 धर्मी मनुखं
 थः पशुतयत छु छु माः धकाः
 बिचाःसंचाः याइ,
 तर दुष्ट मनूयाके
 नुगः हे दइ मखु।
 11 थःगु बुँइ ज्या यानाः

- नइपिन्त नये त्वनेया
मगाः जुइ मखु,
तर म्हगस जक म्हंकाः
जुइपि मूर्खत जक खः।
- 12 दुष्टत मभिपि मनूतयसं
लूतय यानाहःगु सम्पतिइ
मिखा वंकाचवनी।
- धर्मीत धाःसा
हा बल्लाःगु सिमा थें खः।
- 13 दुष्ट मनूत
थःगु हे मभिगु खँया
जालय क्यनी।
- तर धर्मी मनूत
दुःखया जालं पिहां वइ।
- 14 झीत झीगु
ज्या व खँ कथंया हे
सर्जौय व सिरपाः दइ।
- 15 मूर्खतयसं
थःगु खँ हे खः तायकी,
तर बुद्धि दुपिन्सं
मेपिनिगु सल्लाह नं न्यनी।
- 16 मूर्खतयसं
धायवं तं क्यनी,
बुद्धिमानतयसं थःत
क्वद्दक्सां
मिखा तिस्सिनाबी।
- 17 सत्यम्ह साक्षी
खःगु साक्षी बी,
तर फताहा साक्षी
फताहा खँ ल्हाइ।
- 18 बिचाः मयासे नवाःगु खं
तरवारं थें घाः याइ,
तर बिचाः यानाः नवाःगु खं
घाः नं लनी।
- 19 सत्य खँ
न्हाबलें ल्यनाचवनी,
मखुगु खँ
ताःतुइ मखु।
- 20 दुष्टतयगु गुगः न्हाबलें
मभिगु खं जायाचवनी,
तर भिगु खं लयताः हइ।
- 21 धर्मीतयत
गुबलें नं दुःख जुइ मखु,
तर दुष्टतयत
दुःखया दुःख जक जुइ।
- 22 मखुगु खँ ल्हाइपिन्त
परमप्रभुं ययकादी मखु,
तर सत्य खँ ल्हाइपिलिसे
वयकः लयतायादी।
- 23 बुद्धिमानतयसं
थःत सःस्यु धकाः
क्यनाजुइ मखु।
- तर मूर्खतयसं
थःगु मूर्खता ब्वया जुइ।
- 24 मेहनत याइगु ल्हाति
शासन याइ,
अल्छीत दास थें
जुयाचवनेमाली।
- 25 चितासु मन्तकि

मनृतय नुगः क्वतुनी,
 तर क्यातूगु वचनं
 नुगः चंचंधाइ।
 26 धर्मीतयसं
 थः पासापिन्त
 भिगु लैपुं क्यनी।
 दुष्टतयसं धाःसा
 मखुगु लैय् यंकी।
 27 अल्छीतय्
 मनंतुगु पूवनी मखु।
 तर मेहनत याइपिनि
 यक्व धनसम्पत्ति दइ।
 28 धार्मिकताया लैपुइ
 जीवन दु,
 श्वं गुबले नं
 मृत्युपाखे यंकी मखु।

13

भिपि पासापिलिसे
 जुइगु खँय
 1 बुद्धिमानम्ह कायतं
 थः बौनं धाःगु खँ न्यनी।
 तर घमण्डीम्ह कायतं
 न्यनी मखु।
 2 भिगु म्हुतुं
 भिगु हे फल बी।
 तर वेंचु नुगःयापिन्सं
 न्हाबले ल्वापुख्यापु जक
 ययकाचवनी।
 3 बिचाः यानाः नवाइपिन्सं
 थःत बचय् याइ,
 लाः लाः थे नवानाजुइपि
 नाश जुइ।
 4 अल्छी मनृतयसं
 न्हाक्व मनंतुसां
 पूवनी मखु।
 मेहनत याइपिन्सं
 न्हाक्व मनंतुसां
 पूवनी।
 5 धर्मी मनृतयसं
 मखुगु खँ ल्हाये
 ययक्की मखु।
 तर दुष्टतयगु खं
 मछालापुकी
 व बेइज्जत वंकाजुइ।
 6 भिपि मनृत
 इमिगु धार्मिकतां यानाः
 बचय् जुइ।
 तर पापं यानाः
 दुष्टत नाश जुइ।
 7 गुलिसिनं थःके छुं मदुसां
 थःत तःमि धकाः
 क्यनाजुइ,
 अले गुलिसिनं थःके दक्वं दयां नं
 चीमि धकाः
 क्यनाजुइ।
 8 तःमिपिन्सं धिबां यानाः
 थःत त्वःतके फइ,
 तर चीमिपि सुंपाखें नं
 ग्यानाचवने माली मखु।

- 9 धर्मीपि मन्तु
जल्ल थिनाच्चंगु
मत थें खः,
दुष्टत धाःसा
सीत्यंगु मत थें खः।
- 10 घमण्डं ल्वापु हइ,
तर सल्लासाहति काइपि
बुद्धिमान खः।
- 11 याकनं मुंकुगु धन
याकनं हे फुनावनी,
मेहनत यानाः मुंकुगु धन
अप्ययावनी।
- 12 थःम्हं मनंतुनागु पूमवन कि
सी थें जुइयः,
थःम्हं मनंतुनागु पूवनेगु धयागु
जीवनया सिमा थें खः।
- 13 भिगु सल्लाह मन्यंमहयसिनं
दुःख सी माली,
अले न्यंमहयसिनं
सिरपाः कायेखनी।
- 14 बुद्धिमानपि मन्तयसं
ब्यगु सल्लाह
जीवनया धाःथें खः।
थुकि न्हागु कथंया दुःखकष्ट
पिहां वये फइ।
- 15 भिगु नुगःयापि मन्तयत
हनाबना तइ,
तर पत्याः यायेबहः
मजूपि मन्तु
नाशपाखे वनाच्चंगु दइ।
- 16 बुद्धिमानपि मन्तयसं
छुं नं याये न्हाः बिचाः याइ,
तर मूर्खतयसं
फुइँ जक कयनाजुइ।
- 17 दुष्टम्ह दूतं
दुःखयागु खँ हइ,
तर विश्वास याये बहःम्ह दूतं
भिं उसाँय हइ।
- 18 न्वानाखँयात च्यूताः मतइपि
चीमि व मछलापुकाः
चवनेमाली।
तर न्यंमहयसित हनाबना तइ।
- 19 मनंतुंगु पूवन कि
न्हाइपुसे चवनी।
तर मूर्खत मनंतुंगु पूर्वकेत नं
मभिगु ज्या लिचिलेत
स्वइ मखु।
- 20 बुद्धिमानपिलिसे जुइपि
बुद्धिमान हे जुइ।
मूर्खतलिसे जुइपिन्सं
थःत स्यंकी।
- 21 पापीतयसं
दुःखकष्ट फयेमाली,
धर्मीतयसं
सिरपाःकथं आशिष काइ।
- 22 भिपि मन्तयसं
थः छय-छुइपिन्त धकाः
धनसम्पत्ति त्वःताथकी।

पापीतयगु धन धाःसा
धर्मीतयगु ल्हातिइ लाइ।

23 चीमिपि मनुतयगु बुं
गावक हे अन्न सयकी।
तर अन्याय याइपिन्सं
लुतय् यानायंकी।
24 थः मस्तयत् माया याइपिन्सं
न्वाइ,
थः मस्तयत् माया मयाइपिन्सं
न्वाइ मखु।
25 धर्मीपिन्सं
प्वाः जायेक नयेखनी।
दुष्ट धाःसा
नयेपित्याकाः च्वनेमाली।

14

हाःनाः मदुपिन्त
ग्वाहालि यायेगु खँय्
1 बुद्धि दुःह मिसां
थःगु छँ दयकी,
तर बुद्धि मदुह मिसां
थःगु छँ सयंकी।
2 भिगु लँय् जुइमह मनुखं
परमप्रभुया भय काइ,
भिगु लँय् मजुइमह मनुखं
क्वह्वाकाजुइ।
3 मूर्खतयगु खं
थःगु हे जँय् कथि दायकी,
तर बुद्धिमानतयगु खं
बचय् याइ।
4 द्रहं मदुथाय्
भखारि नं प्वनी,
द्रहंया ग्वाहालि
यक्व बाली सयके फइ।
5 खःगु साक्षी
मखुगु खँ ल्हाइ मखु,
फताहा साक्षी
मखुगु जक साक्षी बियाजुइ।
6 हेबाय्चबाय् यानाः
ज्ञान मालां गुबले नं
ज्ञान लुइके फइ मखु,
तर नुगः क्वसायकाः
माल धाःसा
अःपुक हे लुइ।
7 मूर्खतपाखें
तापाक हे च्वँ,
इमिगुपाखें
छुं नं सीकेसयके
फइ मखु।
8 बुद्धि दुपि मनुतयसं
थःपि गन वनाच्वना धकाः
बालाक थु,
तर मूर्खतयसं
थःमहं थःत
झंगः लानाच्वनी।
9 मूर्खतयसं
थःपिनिगु पापया नं
च्युताः तइ मखु,
भिपि मनुतयसं
थःपिनिगु पापया

- क्षमा माली।
 10 थःगु दुःखसुख धयागु
 थःम्हं हे जक सी,
 मेपिन्सं इनाकाये
 फइ मखु।
- 11 दुष्टतयगु छैं
 नाश जुयावनी,
 भिंम्ह मनूया पाल धाःसा
 ल्यानांच्वनी।
- 12 थःम्हं भिगु लें धकाः
 तायकाच्वनागु लं नं
 लिपा मृत्युया म्हुतुइ
 थयंकाबीयः।
- 13 न्हिलाख्वालं
 मनया दुःख त्वपुइफु,
 तर लयताः
 दुःखय हिले फु।
- 14 मभिपिन्सं
 थःपिनिगु मभिगु ज्याया
 लिच्वः ला फये हे माली,
 भिंपि मन्तयसं धाःसा
 थःपिनिगु भिगु ज्याया
 सिरपाः कायेखनी।
- 15 मूर्खं मन्तयसं
 न्हागु खैं नं पत्याः याइ,
 तर बुद्धि दुपि मन्तयसं
 स्वापुयाः जक
 पलाः तयाजुइ।
- 16 बुद्धि दुपि मन्तयसं
 परमप्रभुया भय काइ,
 अले मभिगु ज्यापाखें
 तापाक हे च्वनी।
 मूर्खत धाःसा हरबरय चाइपि
 व न्हागु ज्या बिचाः मयासें
 हथासं याइपि जुइ।
- 17 तंगुल्लतयसं
 मूर्खं ज्या याइ,
 झंगःलानाजुइपि मन्तयत
 मेपिन्सं घृणा याइ।
- 18 अज्ञानीत मूर्खं
 धायकाच्वनेमाली,
 बुद्धि दुपिन्सं
 ज्ञानया मुकुट पुइखनी।
- 19 मभिपि मन्त
 भिंपि मन्तयगु न्हाःने
 व दुष्टत
 धमीपिनिगु न्हाःने
 क्वछुयेमाली।
- 20 चीमिपि मन्त
 थः जःलाखःलापाखें
 क्वहांकाः च्वनेमाली,
 तःमिपि मन्तय धाःसा
 यक्व पासापि दइ।
- 21 सुयातं क्वह्यकेगु धयागु
 पापु खः,
 हाःनाः मदपिन्त ग्वाहालि
 याइम्हयसित आशिष दइ।
- 22 छं मभिगु ज्या यायेगु
 बिचाः यात धाःसा
 छं द्रुकाच्वन,

- भिगु ज्या याइपिन्सं
मेपिनिपाखें हनाबना
व माया कायेखनी।^७
- 23 मेहनतं भिगु फल दइ,
खें जक लहाना: नयां
फवगिं जुइ।
- 24 बुद्धि दुपि मन्तयगु
धनसम्पत्ति इमिगु मुकुट ख.,
तर मूर्ख ज्यां
मूर्ख हे जक जुइ।
- 25 ख.गु साक्षीं
मन्तयत बचय याइ,
मखुगु साक्षीं धोखा बी।
- 26 परमप्रभ्या भय काइपिन्त
भलसा दइ,
अले इमि सन्तानयात तकं
सुरक्षा दइ।
- 27 परमप्रभ्या भय धयागु
जीवनया मूल ख.,
शुकि मन्तयत
मृत्युपाखें लित हइ।
- 28 सुं नं जुजु गुलि त:धं धयागु
वया गुलि प्रजा दु
धयागुलि क्यनी,
प्रजा मदयकं
जुजु धयापि छुं नं मखु।
- 29 सह याना च्वनेफुम्ह मनु
बुद्धिमान ख.,
तं क्यनाजुइपिन्सं
थ:गु मूर्खता जक क्यनाजुइ।
- 30 नुग: लुधंकाच्वन कि
उसाँय बांलाइ,
नुग: मुइका जुल कि
महया क्वेँय हे धवगी।
- 31 सुनां चीमिपिन्त क्वत्यला जुइ,
वं थ:त दयकूमह परमेश्वरयात
क्वहंकरु जुइ,
सुनां चीमिपिन्त हनाबना तइ,
वं परमेश्वरयात
हनाबना त:गु जुइ।
- 32 दुष्टत इमिगु मभिगु ज्यां याना:
नाश जुयावनी,
धमीं तयत सीबल्य
नं रक्षा याना तइ।
- 33 दुयां दुपि मन्तयके जक
बुद्धि बास च्वनी,
मूर्खतयसं बुद्धि धयागु
छु धका: तकं सी मखु।
- 34 धार्मिकतां देशयात त:धंकी,
पापं देशयात क्वथुनी।
- 35 जुजु बुद्धिमानमह च्य: खना:
लयताइ,
अले मछालापुसे च्वंगु
ज्या याइमह च्य: खना:
तंचाइ।

- 1 नाइसे च्वंगु लिसलं
तं व्वलाइ,
तर छाःगु लिसलं
तंयात ग्वाकी।
- 2 बुद्धिमानयागु म्हतुं
बुद्धियागु खँ पिहां वइ,
तर मूर्खतयागु म्हतुं
मूर्खं खँ जक पिहां वइ।
- 3 परमप्रभुया मिखां
न्हाथासं खं,
भिपि व मभिपि निध्वःसित नं
वयकलं स्वयाच्चनदीगु दु।
- 4 भिगु वचनं
जीवन व उसॉय बी,
तर छाःगु वचनं
नुगलय घाः याइ।
- 5 मूर्खतयसं जक
बौया अनुशासनयात
च्यताः तइ मखु,
बुद्धिमानतयसं
शुक्रियात नाला काइ।
- 6 धर्मीपिनिगु धुकु
धन सम्पत्तिं जायाच्चनी,
तर मूर्खतयागु धनं
इमित झन जक दुःख बी।
- 7 बुद्धिमानपिनिगु म्हतुं
ज्ञानया खँ पिहां वइ,
मूर्खतयागु नुगः धाःसा
अथे जुइ मखु।
- 8 परमप्रभु
दुष्टतयसं छाःगु बलि
लयतायादी मखु,
भिपि मन्तयसं याःगु प्रार्थनां
वयकः लयतायादी।
- 9 परमप्रभुं
दुष्टतयागु लैपुयात ययकामदी,
तर धर्मी जुयाः जुइपिन्त
वयकलं ययकादी।
- 10 सुनां भिगु लै त्वःतावनी,
वयात बांमलाक सजॉय बी।
सुनां अनुशासनयात
घृणा याइ व सी।
- 11 कालयागु खँ ला
परमप्रभुया न्ह्यःने
सुलाच्च्वंगु मदुसा,
मनूया नुगःया खँ जक
गथे यानाः सुले फइ?
- 12 कर्पिन्त हेबायचबाय्
यानाजुइपिन्सं
थःत भिकेगु ययकी मखु,
उकिं इपि भिपि मन्तपाखें
तापाक हे जुया जुइ।
- 13 लसतां जाःगु नुगलं
ख्वाल्य लसता हइ,
तर स्याः नुगलं
आत्मायात ख्वयकी।
- 14 बुद्धिमान मन्
ज्ञानया निति आय्खुया जुइ,

तर मूर्खतयसं
मूर्खं खँ हे ययकाचवनी।

15 चीमिपिनिगु निति
न्हाबलें म्वाये थाकु,
तर लुधपिनिगु निति
न्हाबलें भवय।

16 तःमि जुयाः
दुःखय लानाचवनेगु स्वयाः
चीमि जुयाः
परमप्रभुया भय कयाचवनेगु
हे बांलाः।

17 महीपि मनुतयथाय वनाः
लाजा नयेगु स्वयाः
थःत यःपि मनुतयथाय वनाः
वाउपाउं नयेगु हे बांलाः।

18 तंगुलु मनुतयसं ल्वापु थइ,
तर सह यायेफुपि मनुतयसं
ल्वापु ज्यंकी।

19 अल्छीतयगु लँय
कंया कं जक दइ,
भिपिनिगु लँ धाःसा
मू लँ खः।

20 बुद्धिमानमह कायनं
बौयात लयतायकी,
मूर्खमह कायनं
थः मांयात हेला याइ।

21 मूर्खं मनुत
थःगु मूर्खं ज्याय हे
लयतायाचवनी,
तर बुद्धिमान मनुतयसं
छु भिं व हे जक याइ।

22 गुलि काये फु
उलि हे सल्लाह का,
अले जक ज्या ताःलाइ।
सल्लाह मकासे
याःगु ज्या ताःलाइ मखु।

23 माःगु इलय
माःगु लिसः बीबलय
मनुत गुलि लयताइ।

24 बुद्धि दुपिन्सं लीगु लं
इमित च्वजाःगु
जीवनपाखे न्हाकी,
अले मृत्युपाखे तापाक यंकी।

25 घमण्डीतयगु छँयात
परमप्रभुं नाश यानादी,
भाःत मदुपिं मिसातयगु
सम्पत्ति धाःसा
रक्षा याना तइ।

26 दृष्टतयगु खँय
परमप्रभु लयतायादी मखु,
तर भिपिं मनुतयगु खँय
वयकः लयतायादी।

27 मभिगु ज्या यानाः
मुंक्रुगु कमाइनं
छँय् संकट हइ।
घुस काये मते,
अले छु यक्व म्वाइ।

- 28 भिपि मन्तयसं नवाये न्हाः
बांलाक बिचाः याइ।
दुष्टतयसं धाःसा
लाः लाः थे नवाइ।
- 29 परमप्रभु दुष्टतपाखें
तापाक हे च्वनादी,
वयकलं धमीं तयगु
प्रार्थना धाःसा न्यनादी।
- 30 लसतां जाःगु ख्वालं
नुगःयात चक्केकाबी।
भिगु वचनं
म्हयात तागत बी।
- 31 थःगु दू
भिकेत न्हाचिल धाःसा
छ बुद्धिमान खः।
- 32 अनुशासनयात च्युताः
मतइपिन्सं
थःत हे स्यंकी,
थःगु दू भिकींमह मन्
बुद्धिमान खः।
- 33 परमप्रभुया भय
कायेगु धयागु हे
ज्ञान खः।
क्वमिल्लु जुल कि
हनाबना नं याइ।

16

- मनुखं ग्वसाः ग्वइ,
परमप्रभुं क्वःछिनादी
1 नुगःया ग्वसाः ला मनयागु खः
तर म्हुतुया लिसः धाःसा परमप्रभुपाखें वइ।
2 मन्तयत थःपिनिगु थःगु फुक्क चालचलन ला
पाय्छि हे थें च्वनी।
तर परमप्रभुं उकियागु
मनसुवाः छु खः धकाः
जांचय यानादी।
3 थःमहं यायेगु न्हागुं ज्या
परमप्रभुयात लःल्हानाब्यु,
अले छंगु फुक्क ज्या ताःलाइ।
4 परमप्रभुं फुक्कं थःगु हे
तातुनां कथं दयकादीगु खः।
दुष्टतयत तक नं वयकलं हे
विनाशया ईयात धकाः
दयकादीगु खः।
5 घमण्डीतयत परमप्रभुं
घृणा यानादी,
इमित सजौंय मजुइ हे मखु।
6 विश्वास याये बहःमह जुयाः
व गुबलें मफुइगु मायां हे
छिमिगु पाप क्षमा जुइ।
परमप्रभुया भयं
मन्त पापपाखें लिचिली।
7 परमप्रभुयात लयतायकल धाःसा
छिमिसं थः शत्रुतयतनापं पासा दयके फइ।
8 मभिंमह मन् जुयाः
तःमि जुइगु स्वयाः
भिंमह मन् जुयाः
चीमि जुयाच्चनेगु हे बांलाः।

9 मन्तयसं

धधे याये अथे याये धकाः

खसाः ग्वइ,

तर परमप्रभुं हे छु यायेगु धकाः

क्वःछिनादी।

10 जुजुं अधिकार दुम्हं थें नवाइ,

वयागु खँ न्हाब्लेले पाय्छि जुइ।

11 पाय्छिगु नाप व ताल्जु

परमप्रभुपाखेयागु हे खः,

म्हिचाय् दुगु फुक्क धःत

वयकःया हे ज्या खः।

12 जुजुं मखुगु ज्या ययकी मखु,

छाय्धाःसा न्यायत्न हे

जुजु बल्लाई।

13 जुजुं खःगु खँ न्यने ययकी।

अले खःगु खँ ल्हाइपिन्त

ययकी।

14 जुजुया तं धयागु

मृत्युया दूत थें खः,

बुद्धिमानतयसं उकियात

क्वलाकेत स्वइ।

15 जुजु लयताइगु धयागु

जीवन दइगु खः,

जुजुं ययकीगु धयागु

वा वयाः चकने थें खः।

16 लुँ दइगु स्वयाः

बुद्धि दइगु गुलि बांलाः,

अले वहः दइगु स्वयाः

भिगु न्याय दइगु गुलि बांलाः।

17 भिगु लँय जुइगु धयागु

पापपाखें तापायेगु खः,

थः गन वनाचवना धकाः

बिचाः याना जुल कि

वं थःगु जीवनया रक्षा याइ।

18 अप्वः घमण्डयात कि

नाश जुइ,

तःधंछुया जुल कि

क्वःदली।

19 लुतय् यानाहःगु सम्पत्तिं

तःधंछुना जुयेगु स्वयाः

तःधंमछुसे चीमि

ज्याचवनेगु हे बांलाः।

20 छन्त छु स्यंगु खः,

उकी ध्यान ब्यु,

अले छंगु ज्या ताःलाइ।

परमप्रभुयात विश्वास याइपिन्त

आशिष दइ।

21 बुद्धिमानपि मन्तयत्

इमिगु खं हे सीके फइ।

गुलि नाइक नवात

उलि हे मन्तयत्

नुगः साले फइ।

22 थृपिनिगु निति

बुद्धि धयागु

जीवनया मुहान खः।

मूर्खतां यानाः

मूर्खतयसं सजौय फयेमाली।

23 बुद्धिमानपि मन्तयत्सं

बिचाः यानाः जक नवाइ,

इमिगु खं

न्यनीपिनिगु नुगः त्याकी।

- 24 नाइसे च्वंगु वचन
कस्ति थें खः,
थुकि नुगः चंचंधाइ,
अले म्हयात तागत बी।
- 25 गुलि गुलि लें स्वयेबलय्
बालाः थें जुइ,
तर उकि मृत्यु तक थ्यकेफु।*
- 26 ज्या याइपिन्सं प्वाःया निति
अज्ज अप्वः मेहनत याइ,
छाय्धाःसा इमि थःगु पित्याः
लंकेत नं अथे यायेमाली।
- 27 दुष्टतय्सं मेपिन्त
स्यंकेगु जक स्वयाच्चनी,
इमिगु खें हे नं
मिप्वाः थें जुइ।
- 28 दुष्टतय्सं म्वाःमद्गु खं
कचवं पिकया जुइ।
अले पासा पासाया दथुइ
ल्वापु पिकयाबी।
- 29 ल्वापुखिचा मन्तय्सं
थः पासापिन्त ह्ययकाः
मखुगु लेंय यंकी।
- 30 मिखा कयक्काः जुइपिन्सं
मभिगु मतिइ तथा जुइ,
अले म्हुतु पकुचिकाः
जुइपिनिगु नुगलय्
हाकु थानाच्चनी।
- 31 तयुगु सें
तःजिगु हनाबनाया मुकुट खः,
भिगु ज्यां जक थ्व च्लाइ।
- 32 बल्लायेगु स्वयाः
सह यायेगु तःधं।
देश देशयात त्याकेगु स्वयाः
थःगु मनयात कःघायेगु हे तःधं।
- 33 इीसं थथःम्हं थःगु खें
क्वःछिना जये,
तर परमप्रभुं हे
फक्क खें क्वःछिनादी।

17

इीगु नुगः

- परमप्रभुं जाँचय यानादी
1 ल्वापुख्यापुं जाःगु छेंय्
भव्य नयेगु स्वयाः
याउंक स्वः मरि जक
नयाच्चनेगु बालाः।
- 2 भिम्ह च्यलं
कायया थाय काये फु,
अले दाजुकिजां थें
अंश नं काये फु।
- 3 लुँ व वहः
मिइ तथाः जाँचय याइ।
तर इीगु नुगः
परमप्रभुं जाँचय यानादी।
- 4 मभिपिं मन्तय्सं
मभिगु हे खें न्यनी,
फताहा खें ल्हाइपिन्सं

* 16:25 १६:२५, हितो १४:२२

- फताहा खँ हे न्यनी।
 5 चीमिपिन्त क्वह्वकिपिन्सं इमित
 सुष्टि याःमहयसित हे क्वह्वंकगु जुइ।
 मेपिनि मज्यगुलिइ
 लयताइपिन्त सजॉय जुइ।
 6 छय-छइपि
 बुराबुरितयगु मुकूट खः,
 अले माबौ
 मस्तयगु न्हाय खः।
- 7 तःधपि मन्तयत
 मख्गु खँ ल्हायेगु मल्वः,
 मूर्खतयगु म्हतुं
 भिगु खँ ल्हाइगु मल्वः।
 8 घूस बीम्हयसिगु निति
 व म्वहनी थें जुइ,
 न्हाथाय वंसां ताःलाइ धकाः
 वं मतिइ तइ।
 9 सयागुं दोष
 क्षमा यायेगु धयागु हे
 वयात थः मनु
 यानातयेगु खः,
 दोषयात जक
 कुतुकुलाच्वन कि
 पासापि बायेमाली।
 10 मूर्खतयसं सच्छिकः
 दायकाः काइगु ज्ञान
 बुद्धि दुम्ह मनुखं
 छक्चः न्वायेवं काइ।
- 11 मभिपि मन्तयसं न्हाबलें
 पंगः जक थानाच्वनी,
 अज्याःपिन्त नुगालय
 हि मद्दुम्ह छवयाः
 सजॉय बी।
 12 मूर्ख ज्या याये त्यंम्ह मूर्ख
 ध्वदुइगु स्वयाः
 मचा तंम्ह भालू
 ध्वदुइगु हे बांलाः।
 13 भिगुया पलेसा मभिगु
 याइम्हयसिया छैनं
 मभि धयागु
 गुबलें चिलावनी मखु।
 14 ल्वापु धयागु
 लःया मूल तज्याये थें खः,
 उकि ध्वयात
 न्यनावने न्हाः हे दिकाब्यु।
 15 दोष मद्दुपिन्त दोष बीगु
 व दोष दुपिन्त दोष मबीगु
 नितं परमप्रभुयात मयः।
 16 मूर्खतयसं आखः सयकेत
 धिबा फुकेगु सिति खः,
 छायाधाःसा इमिके
 आखः सयकेगु मन हे मद्दु।
- 17 पासा धयापि
 पासा हे जक खः,
 दाञ्जुकिजा धयापि दुःखय नं
 खाहालि याइपि खः।
 18 ज्यु मज्यु मस्युपि जक
 कपिनिगु कालबिलय

- थः जमानी च्वनाबी।
 19 ल्वापुख्यापु ययकीपिन्सं
 पाप ययकी।
 न्हाबले फुई यानाजुइपिन्सं
 विनाश हइ।
 20 मभिगु बिचाः तइपि
 व मखुगु खँ ल्हाइपि मन्तयत
 गुबले बांलाइ मखु,
 इपि नाश जुइ।
 21 मूर्खम्ह कायया बोयात
 दुःख बाहेक सुख धयागु
 गुबले जुइ मखु।
 22 चक्कंगु नुगः
 भिगु वासः थें खः,
 न्हाबले नुगः मछिकाच्वन कि
 म्हाया क्वैय हे गनावनी।
 23 मभिपि मन्तयसं
 सुलाः सुलाः घुस काइ,
 अले न्याय हे
 अःखतं यानाबी।
 24 बुद्धि दुपिन्सं
 छु याःसा
 बांलाइ धकाः सी,
 तर मूर्खतयसं
 थःगु मिखा न्हाबले
 उखेंथुखें चाहिकाच्वनी।
 25 मूर्खम्ह कायत्तं
 अबुया नुगः ख्वयकी,
 मांयात दुःख बी।
 26 भिपिन्त दण्ड बीगु
 व बांलाःगु ज्या याःपिन्त
 सजौय बीगु पायछि मज्।
 27 सःस्युपि मन्त
 अप्वः नवाइ मखु,
 दुयां दुपि मन्त
 तैम्बइ मखु।
 28 मूर्ख मनु नं सुम्क च्वन कि
 सःस्युम्ह थें खने दइ।

18

- म्हुतया वचन
 मन्या शक्ति खः
 1 याकःचा जक जुइम्ह मनुखं
 थःगु जक बिचाः याइ।
 वं मेपिनिगु खःगु खँ नं
 मानय् याइ मखु।
 2 मूर्खतयसं
 थु मथुया बिचाः याइ मखु,
 थःगु खँ जक
 घःने तयेत स्वइ।
 3 मखुगु ज्यां मछालापुकी,
 अले न्हाय भुइकी।
 4 ज्ञानया खँ तःजाःगु गालं
 थहां वयाच्वंगु
 लःया धाःथें खः।
 5 दोषीया पलिनाः
 निर्दोषम्हयसित द्रुपं बियेगु
 पायछि मज्।
 6 मूर्खतयसं ल्वापु थयेगु
 धयागु हे

- थःपिन्त दायकेत
धाःगु खः।
- 7 मूर्खतयसं नवायेगु
धयागु हे
थःमहं थःगु विनाश मालेगु खः।
अले थःगु हे खँय्
तक्यनेगु खः।
- 8 म्वाःमदुगु खँ न्यनेगु धयागु
सवाः वःगु नसा
नये थें खः।
ध्व मनुतयगु नुगः
दुनेथ्यंक दुहां वनी।
- 9 अल्ल्छीमह मन्
नाश यानाजुइमह मन् थें खः।
- 10 परमप्रभुयागु नां
बल्लाःगु किल्ला थें खः।
धमीं मनुत थन वनाः
थःगु रक्षा याये फइ।
- 11 तःमिपि मनुत
थःपिनिगु धन सम्पत्ति हे
शहरया प्यखें च्वंगु ततःजाःगु
व बल्लाःगु पःखालं थें
रक्षा याइ धकाः च्वनी।
- 12 क्वमिल्लिपिन्त हनाबना तइ।
घमण्डीत विनाशपाखे
न्हावनाच्वनी।
- 13 लिसः बी न्ह्यः
खँ न्यनेगु या,
मखुसा छ मूर्ख जुइ,
अले मछालापुकी।
- 14 मनुतयत् महं मफइबलय्
म्वायेगु इच्छां वयात
लिधंसा बियाच्वनी।
तर थज्याःगु इच्छा मन्तकि
मनुतयगु म्वायेगु आशा
नं फुनावनी।
- 15 सःस्युपि मनुतयसं
न्हाबलें सयुकेगु मनसुबा
तयाच्वनी,
अले मालाच्वनी।
- 16 सुं तःधंपि मनुतयत्
नाप लाये मास्ते वःसा
कोस्यालि ज्वनाः हूँ।
थुकि नापलायेत अःपुकी।
- 17 मुद्दा जुइबलय्
विपक्षी वयाः
न्ह्यसः मततले
न्हापा नवानाच्वमह
मनयागु खँ हे
पायछि थें च्वनी।
- 18 निमहं उतिकं हे
धिसिलाःपि जुल कि
चिशा तयाः त्याःब् क्वःछी।
- 19 थः दाजुकिजापिन्त
खाहालि या।
अले इमिसं शहरया
बल्लाःगु किल्लां थें
छन्त रक्षा याइ।
ल्लापा दाजुकिजाया
लुखा तिनाबी।
- 20 म्हुतया फलं

मनृत्यु प्वाः जाइ।
 म्हतुं पिहां वःगु र्खँवलं
 मनृत्युत लुधंकी।
 21 म्हतुया वचनं
 जीवन व मृत्यु क्वःछी।
 उकिं थःगु वचनया फल
 थःम्हं फयेमाली।
 22 मनृत्युगु तःधंगु
 सम्पति धयागु हे
 वया कलाः खः,
 अले परमप्रभुया कृपा नं।
 23 चीमिपिन्सं लिंसः बीबलय्
 क्वमिल्लु जुयाः नवाइ,
 तःमिपिन्सं नवाइबलय्
 छाक्क नवाइ।
 24 गुलि गुलि पासापि
 स्यंकाबीपि नं दु।
 गुलि पासापि धाःसा
 दाजुकिजा स्वयाः
 नं स्याःन्याःपि जुइ।

19

परमप्रभुया भय काइपिन्त
 जीवन दइ
 1 बेमान व मूर्ख जुयाः
 म्वायेगु स्वयाः
 चीमि व इमान्दार जुयाः
 म्वायेगु हे बांलाः।
 2 ज्ञान मदयक जोश जक
 दयां मगाः,
 हथासं याःगु ज्या स्यनी।
 3 मनृत्युसं थःगु हे मूर्खतां
 थःत स्यंकी,
 अले परमप्रभुयात
 तं क्यनी।
 4 धिबां यक्व पासापि दयकी
 धिबा मन्तकि
 दुपि पासापि नं तनावनी।
 5 मखुगु साक्षी बीपिन्त
 सर्जोय मजुइ मखु,
 अले मखुगु खँ ल्हानाजुइपि
 बिस्त्युं वने फइ मखु।
 6 दक्वसिनं तःधंपिनिगु नुगः
 त्याकेत स्वइ,
 सकसिनं बीफुपिन्त जक
 पासा दयकेत स्वइ।
 7 चीमिपिलिसे
 थःथितित नं तापानावनी,
 पासापि झन गुलि जक
 चिलावनेत स्वइ!
 न्हाक्व हे ल्यल्य जसां
 चीमिपिन्सं
 पासा दयके फइ मखु।
 8 ज्ञान कायेगु धयागु
 थःम्हं थःत माया यायेगु खः।
 थःम्हं कयागु ज्ञान त्वःफिके मते,
 थुकि छन्त भिं जुया वइ।
 9 मखुगु साक्षी बीपिन्त
 सर्जोय मजुइ मखु।

- मखुगु खँ लहाइपि
नाश जुइ।
- 10 मूर्खतयत मोजमज्जा
याना: चवनेगु मल्वः,
अथे हे दासं जुजुयात
शासन यायेगु इन हे मल्वः।
- 11 बुद्धि दुपि मनूतयसं
थःगु तंयात क्वल्यला तइ।
अले नुगलय स्याःगु खँयात नं
मिखा तिसिनाबीगु
इमिगु तःजिगु गुण खः।
- 12 जुजुया तं धयागु
सिहया सः थं खः,
तर वयागु कृपा
घोसय् च्वंगु सुतिलः थं खः।
- 13 मूर्खीपि मस्त
बौया निति विनाश खः,
ल्वापुखिचाम्ह कलाः
तिकितिकि
ज्वयाच्वंगु लः थं खः।
- 14 छँ व धनसम्पति
बौयापाखे वइ,
तर भिम्ह कलाः
परमप्रभुयापाखे दइ।
- 15 अल्छीत
न्ह्यलं जक ब्वानाचवनी,
अल्छीत प्वाः
घांलाकाः च्वनेमाली।
- 16 परमप्रभुया आज्ञा न्यपिन्सं
जीवनया रक्षा याइ,
मन्यपि सिनावनी।
- 17 सुनां चीमिपिन्त
ग्वाहालि याइ,
वं परमप्रभुयात त्यायब्यगु जुइ,
वयकलं लिपा पुलाबी।
- 18 थः मस्तयत भिकि
छाय्धाःसा उकी आशा दइ,
मखुसा छं
थः मस्तयत स्यंकी।
- 19 तं मभिपि मनूतयसं
न्ह्याबलें दुःख बियाचवनी,
इमित छकः त्वःतल कि
न्ह्याबलें दुःख बियाचवनी।
- 20 सल्लाह न्यनीम्ह
व वकर्थं जुइमन्
लिपा बुद्धिमान जुइ।
- 21 मनूतयगु नुगलय
थीथी कथंया ग्वसाः
दयाचवनी।
तर परमप्रभुया ग्वसाः हे
जक पूवनी।
- 22 आसाकृति जुयेगु धयागु
मछालापुसे च्वंगु खँ खः।
मखुगु खँ लहानाजुयेगु स्वयाः
चीमि जुयाचवनेगु बांलाः।
- 23 परमप्रभुया भय काइपिन्त
जीवन दइ।
परमप्रभुया भय काइपिन्त

- दुःख जुड़ मखु,
अले छुं कथया मभिं जुड़ मखु।
- 24 अल्छीतयसं
लहातिइ जाप्ये ला काइ,
तर म्हतुइ तक हे
यकी मखु।
- 25 नागःतुगः यानाजुइपि
मनृतयत् सजायि बिल कि
बुद्धि मदुपि मनृतयसं
ज्ञान काइ।
ज्ञान दुपि मनृतयत् न्वात कि
इमिसं अज्ज ज्ञान काइ।
- 26 थः बोयात लृतय याइपि,
मांयात पितिनीपि कायपि
मछाः मज्जपि
व इज्जत मदुपि मनृत खः।
- 27 हे जिमि कायु!
छं सयकेगु सकिगु ज्या
न्यनेगु त्वःतल कि
छ थःगु बुद्धिइ लगय जुइ।
- 28 मखुगु साक्षी
न्याययात हिस्साइ,
अले दुष्टयागु म्हतुं
दुष्ट खं नुनाछवइ।
- 29 तःधंछुया जुइपिन्त दण्ड बी,
मूर्खतयसं लहाः नइ।

20

- लुं वहः स्वयाः
भिगु वचन तःधं
- 1 दाखमघं हाःह याकी,
अयलाखं ल्वापु हइ।
थ्व नितां त्वनीपिन्के
बुद्धि दइ मखु।
- 2 जुजुयागु तं धयागु
सिंहयागु सः थं खः,
सुनां वयात तं पिकायकी,
वयागु ज्यान वनी।
- 3 मूर्खतयसं
ल्वापु थयेगु स्वइ।
थ्वपाखें
तापायेगु मनृतयगु नितिं
हनेबहः जु।
- 4 अल्छी मनूखं इलय पी मखु,
अले लयेगु इलय वं माली
अयनं वयात छुं हे दइ मखु।
- 5 मनृतयगु बिचाः
तःजाःगु गालय् च्वंगु लः थं खः,
बुद्धि दुपि मनृतयसं
थ्वयात सालाः काइ।
- 6 सकसिनं थःत
विश्वास याये बहःम्ह
मन् खः धकाः धयाजुइ।
तर सुनां अज्याःम्ह मन्
लइके फइ?
- 7 धर्मी मनृत
दोष मदयक जुइ।
अले परमेश्वरं
वयां लिपाया इमि मस्तयत्
आशिष बियादी।

- 8 जुजु न्याय यायेत
सिंहासनय च्वनीबलय
वं मभिगु फुक्कं हायाछवइ।
- 9 सुनां धायेफु,
“जिगु थःगु नुगः यचु,
अले जिं थःगु पाप
हुयाछवये धुन” धकाः?
- 10 परमप्रभुं
गेसु मलाःगु धः ताल्जुयात
ययकादी मखु।
- 11 छम्ह मचायागु पहःचहलं नं
वयागु चालंचलन बांलाः
बामलाः धकाः सीके फु।
- 12 न्यनेत न्हायपुं
व स्वयेत मिखा नितां
परमप्रभुं बियादीगु खः।
- 13 घनाः जक जुल कि
छं प्वाः घालाइ
मिखा चायकाः जुल कि
छं यत्थे नयेत गाइ।
- 14 न्याः वर्नीपिन्सं
श्व नं थिकय जुल,
व नं थिकय जुल
धकाः भाः याइ,
अले पुलाः वनेवं
भाः यायेफुगुलिइ
थःम्हं थःत च्वछाइ।
- 15 ततःजिगु लुँ, तिसा यक्च दु,
तर ज्ञानं जाःगु वचन ति
तःजिगु तिसा छुं मद्दु।
- 16 म्हमस्युपि मन्तयगु
कालबिलय जमानी
च्वनीपिं मुखं
मन्तयगु सम्पत्ति हे
जमानी तयाबी।
- 17 बेइमान यानाः मुंकरुगु सम्पत्ति
न्हापा ला
सवाः वःगु नसा थें च्वनी,
तर याकनं हे
व म्हुतु जायेक फि जुयाबी।
- 18 भिगु सल्लाह का,
अले ताःलाइ,
सल्लाह मकायेकं
लवाःवने मते।
- 19 अप्वः खँ ल्हाना जुइपिन्सं
खँ कथुइ थाकातये फइ मखु।
उकिं, अप्वः खँ ल्हानाजुइपिलिसे
तापाक हे च्वँ।
- 20 सुनां थः मां बोयात सराः बी,
वयागु जीवन
खिउँबलय मत सी थें जुइ।
- 21 अःपुक दुगु सम्पत्तिं
भिं याइ मखु।
- 22 मभिंया पलेसा
मभिं हे याये धाये मते।
परमप्रभुयाके भलसा ति।
वयकलं फुक्कं ज्यंकाबी।
- 23 गेसु मलाःगु धःतालजु
छयलीपिन्त
परमप्रभुं घृणा यानादी।
- 24 मन्तयगु लौपु

- परमप्रभुं हे क्वःछिनादीगु दु,
मनूतयसं गये यानाः
थःगु लँपु थुइके फइ?
25 परमेश्वरयात
छुं नं देछाये न्ह्यः
बांलाक बिचाः या,
मखुसा लिपा
पस्ताय चाये माली।
26 बुद्धिमानम्ह जुजुं दुष्टतयत
ल्ययाः ल्ययाः सजौय बी।
27 झीगु दुनुगःया बिचाः
परमप्रभुं बियादीगु मत खः,
थ्वं झीगु नुगःयात कुतुकुली।
28 परमेश्वरया दया व भलसां हे
शासकतयगु शासन
बचय जुयाचवनी।
29 मनूतयसं
ल्यायम्हतयगु तागतयात
च्वछाइ,
अले बुराबुरितयगु तयुसँयात
हनाबना तइ।
30 म्हया चाःपालं नं
मभिं तनावने फु।

21

- परमप्रभु हे हामा खः
1 जुजुया नुगः परमप्रभुया ल्हातिइ दु,
गुबलय् मंदइ उबलय्
वयकलं थ्वयात खुसिचाया
लः थें हीकादी।
2 मनूतयत थःगु चालचलन
थःत पायछि थें ताइ,
तर परमप्रभुं इमिगु नुगः
जौचय यानादी।
3 परमप्रभुयात झिसं छायेगु
देछा स्वयाः
छु भिं, छु पायछि ज्
व हे याःगु यः।
4 तःधंछुया जुइगु मिखा,
घमण्ड याइगु नुगः
व मभिगु ज्याया लिच्चः
पाप खः।
5 बांलाक मेहनत यानाः
ग्वसाः ग्वयाः याःगु ज्यां
उलायफुलाय याइ,
हथासं याःगु ज्यां
फ्वगि यानाबी।
6 मखुगु खँ ल्हानाः
दयकूगु सम्पति
ब्वयावनीगु हा थें खः,
अले कालया स्वःतिपीय् खः।
7 दुष्ट थःपिनिगु हे
ल्वापुख्यापुं न्हावनी,
इपि भिगु ज्याखँ यायेत
मानय जुइ मखु।
8 मखुगु ज्या याइपिनिगु
लँ बेववइ,
दोष मद्रुपिनिगु
लँ तप्यनी।
9 ल्वापुखिचा कलाःलिसे

- छखा हे छैय् च्वनेगु स्वयाः
 कःसिया छकुनय्
 याकःचा च्वनेगु बांलाः ।
- 10 दुष्ट मन्तयसं
 न्हाबलें मभिगु हे
 बिचाः यानाच्वनी,
 इमिसं जःलाखःलायात दया याइ मखु ।
- 11 हेस्याइपिन्त सजौय बीबलय्
 बुद्धि मद्रुपि मन्तयसं ज्ञान काइ ।
 ज्ञान द्रुपि मन्तयत् न्वात कि
 इमिसं अज्ज ज्ञान काइ ।
- 12 तसकं धर्मींम्ह परमेश्वरं
 दुष्टतयगु छैय्
 छु छु जुयाच्वन धकाः स्यु,
 वयकलं इमित नाश यानादी ।
- 13 सुनां हाःनाः मद्रुपिनिगु
 ख्वःसः न्यनी मखु,
 वयागु ख्वःसः नं
 सुनानं न्यनी मखु ।
- 14 सुचुका ब्युगु कोस्यालि तं स्यानाबी,
 अले गादुने सुचुका ब्युगु घूसं
 तःधंगु तंयात नं
 शान्त यानाबी ।
- 15 न्याय जुइबलय्
 धर्मींपि लयताइ,
 अले दुष्टत ग्याइ ।
- 16 सु मनु भिगु लें त्वःताः
 मभिगु लेंय् जुइ,
 व मनु कालया म्हतुइ लाइ ।
- 17 मोजमज्जा जक यानाचुइपि
 कंगाल जुइ,
 दाखमघ व चिकंयात ययकीपि
 गुबलें नं तःमि जुइ फइ मखु ।
- 18 दुष्ट मन्तयसं
 धर्मीं मन्तयत् बीत
 स्वःगु दुःख
 थःपिन्सं हे फयेमाली ।
- 19 ल्वापुखिचा
 व कचकच जक
 यानाच्वनीम्ह
 कलाःलिसे च्वनेगु स्वयाः
 याकःचा मम्भमिइ
 च्वंवेनेगु हे बांलाः ।
- 20 बुद्धि द्रुपि मन्तयगु छै
 धन सम्पत्तिं जाइ,
 मूर्ख मन्तयसं
 थःके द्रुगु नं फुकी ।
- 21 धार्मिकता व
 गुबलें मफुइगु मायाया
 ल्यल्य जुइपिन्त जीवन दइ,
 मेपिन्सं हनाबना तइ ।
- 22 बुद्धिमानतयसं
 बल्लाःपि मन्तयगु शहरय्
 हयकाइ,
 अले इमिसं भलसा कयातःगु
 किल्ला थुनाबी ।
- 23 थःगु म्हतु व मेयात
 कःघायेफुम्हयसिनं
 थःत दुःखं बचय् याइ ।

- 24 तःधंछुया जुझ्मह व फुडै यानाजुझ्मह
मन्या ना "हेस्याझ्मह" खः,
वं तःधंछुया व्यवहार याइ।
- 25 अल्छीत थःपिनिगु हे
इच्छाया हनि फुनावनी,
छायधाःसा इमिगु लहाति
ज्या याइ मखु।
- 26 इमिसं चच्छि न्दिच्छे
लोभ जक यानाचवनी,
तर धर्मी मन्तयसं न्हाबलें
सुगः मस्याकुसे बियाचवनी।
- 27 दुष्ट मन्तयसं
छाःगु बलियात
परमप्रभुं घृणा यानादी,
अज्ज ला मभिगु मतिइ तयाः
छाःगु ला झन दकलय्
ययकादी मखु।
- 28 फताहा साक्षी बीम्ह
मन्यागु खँ सुनानं न्यनी मखु,
तर बिचाः यानाः
नवाझ्महयसिगु खँ
सकसिनं ययकी।
- 29 दुष्टत फुडै यानाः जुइ,
तर धर्मी मन्तयसं बिचाः
यानाः जक पलाःछिना जुइ।
- 30 परमप्रभुयागु विरोधय्
सुं नं मन्या बुद्धि, ज्ञान
व खसाः ताःलाये फइ मखु।
- 31 लडाइया निंति सल ला
तयार याये फइ,
त्याःब् धाःसा
परमप्रभुया लहातिइ दु।

22

- धनसम्पत्ति स्वयाः नां तःधं
- 1 धनसम्पत्ति स्वयाः
नां ल्ययेगु बांलाः,
लुँ वहः दइगु स्वयाः
हनाबना तयकाः
चवनेगु बांलाः।
- 2 तःमि व चीमिया दथुइ
छता खँ उथें दु
निम्हयसितं परमप्रभुं
दयकादीगु खः।
- 3 बुद्धिमान मनुखं न्हापा हे
दुःख वयाचवंगु सीका काइ,
अले बचय् जुइ,
तर छुं मस्यूपि मन्त
तयंक व हे लौपुइ वनी,
अले दुःख सी।
- 4 परमप्रभुया भय काल कि
व क्वमिलु जुल कि
इज्जत, धन व जीवन दइ।
- 5 दुष्टतयगु लौपुइ कं
व पंगः जक दइ,
थःगु जीवन यःपि मन्त
थ्व लं तापाक हे जुइ।
- 6 थः मस्तयत भिगु लौय् जुइकि,
बुरा जुइकाः तंके
इपि व हे लौय् जुयाचवनी।

- 7 चीमिपि तःमिपिनि दास जुइ।
त्यासा काःम्ह
त्यासा ब्यम्हयसिया दास जुइ।
- 8 सुनां मभिगु पी,
वं मभिगु हे लइ,
अले इमिगु अन्याय नं फुइ।
- 9 नुगः तफाःम्ह मनुयात
आशिष दइ,
छायधाःसा वं चीमिपिन्त नं
नके त्वंकेगु याइ।
- 10 कर्पिन्त हेबायचबाय
यानाञ्जइपिन्त पितिनाछव,
अले ल्वापुख्यापु व कचवं हे
दइ मखु।
- 11 नुगः बालाःम्ह
व नाइक नवाइम्ह मनुया
जुञ्ज नं पासा जुइफु।
- 12 परमप्रभुं
भिगु खँ नुगलय् तइपिन्त
बिचाः यानादी,
अले फताहातयगु ग्वसाःयात
आशां थयानादी।
- 13 अल्छीतयसं थथे मतिइ तइ,
“पिने सिंह दु।
जि पिहां वन कि
वं जितः स्याइ।”
- 14 वेशयाया म्हतु
तःजाःगु गाः खः,
परमप्रभुया तमय् लाइपि
थुकी कुतुं वनी।
- 15 मस्तयगु नुगलय्
म्वाःमदुगु खँ वयाच्चनी,
तर इमित न्वानाः
थज्याःगु खँ तापाकेमा।
- 16 थःगु सम्पत्ति अप्वयकेत
चीमिपिन्त क्वत्यलिपि
व तःमिपिन्त कोस्यालि
बियाञ्जइपि
फवगि जुयावनी।
- २२:१७-२४:२२
- 17 बुद्धि दुपिन्सं छु धाल, न्यौं
जिं स्यनागु खँ नुगलय् ति।
- 18 श्वयात नुगलय् तयाः
म्हतु नवायेबलय्
छिमित आनन्द वइ।
- 19 परमप्रभुयात
विशवास याये फयेमा धकाः
थौं जिं थ्व खँ छन्त स्यनाच्चना,
खः, छन्त हे स्यनाच्चना!
- 20 जिं छिमित
भिगु सल्हासाहति जाःगु
व बुद्धि जाःगु स्विता खँ
च्वयाबियागु मखु ला?
- 21 छिमिसं सत्य खँ थुइमा,
अले छिमिथाय्
न्यंके छ्वयाहइपिन्त थुइकाः
बी फयेमा धकाः
च्वयाबियागु मखु ला?
- 22 चीमिपिन्त फत धकाः

ज्ञानया स्विता खँ

- क्वत्यले मते।
 हा:ना: मदुपिन्त अदालतय्
 ध्वंलाये मते।
 23 छायाधा:सा परमप्रभुं
 इमिगु मुद्रा स्वयादी।
 अले इमित लुतय् या:पिन्त
 वयकलं लुतय् यानादी।
- 24 तंगुलु मन्तलिसे जुइ मते।
 25 मखुसा छिपि नं इपि थें हे
 जुयावनी।
 अले थथ:म्हं गालय् दुनी।
- 26 मेपिनिगु त्यासाया जमानी
 च्वने मते।
 27 छं जुया: छं पुले मफुत धा:सा
 छ घनेगु लासा तकं
 थनायनी।
- 28 थ: पुखां तयाबंगु लागाया चिं
 चीकाछवये मते।
- 29 छिमिसं थ:गु ज्याय् जा:म्ह
 मन्यात खं ला?
 वं ला:ला:पि मन्तयगु
 ज्या यायेगु स्वया:
 जुजुयागु ज्या याइ।

23

- 1 सुं त:धंम्ह मन्नापं नयेबलय्
 छिमिसं थ:गु न्हा:ने
 सुं दु धका: लुमकि।
- 2 छ तसकं हे नगुलु जसा
 थ:तं बालाक क:घा।
- 3 वं न्हाच्याकुगु भ्वजय्
 लोभ याये मते,
 छायाधा:सा वं झंग:लायेत
 स्व:गु नं जुइफु।
- 4 त:मि जुइत यक्व
 ध्वंघ्वंस्थानाजुइ मते।
 बुद्धिमान जुया: थ:त क:घा।
- 5 मिखाफुति याये मलावं
 धनया पपू बुया वइ,
 अले इमा ब्व: थें ब्वयावनी।
- 6 कन्जुस मन्याथाय् भ्वय् वने मते,
 वयागु माकुगु व सा:गु
 भ्वय्या लोभ याये मते।
- 7 इमिसं धायेत ला
 “भपि, भपि” धाइ,
 दुनुगलं धा:सा धयाच्वनी मखु।
 इमिसं न्हाबले धिबाया मू
 बिचा: यानाच्वनी।
- 8 छं न:गु फुक्कं ल्हयेमाली,
 अले छं इमित च्वछाया:
 खें ल्हा:गु सिति वनी।
- 9 मूर्खतलिसे ज्ञानयागु
 खें ल्हाये मते,
 इमिसं श्वयात
 हेबाय्चबाय् याइ।

- 10 थः पुर्खा तयाथकृगु
लागया चिं चीके मते,
हाःनाः मद्रूपिनिगु जग त्यलाः
काये मते।
- 11 छायाधाःसा इमिगु सम्पत्ति
लिफयानाकाइम्ह
दक्वसिबय बल्लाःम्ह परमप्रभु दु।
वयकलं छिमिगु विरोधय
मुद्गा ल्हनादी।
- 12 छु उजं ब्यगु खः न्यँ,
ज्ञानयागु खँय् न्हायपं ब्यु।
- 13 मस्तयत न्वायेगु दिक्के मते,
सजौय बीवं इपि सिनावनी मखु।
- 14 थुकि इमिगु जीवन बचय् जुइ।
- 15 हे जिमि काय,
छंगु नुगः बुद्धि जाःसा
जिगु नुगः लयताइ।
- 16 छंगु म्हतुं खःगु खँ नवात कि
जि दुरुगलं लयताये।
- 17 पापीतलिसे नुगः मुइके मते,
तर सदां परमप्रभुया
भय कयाच्चवँ।
- 18 थुकि यानाः छन्त सिरपाः दइ,
छ आशां घाइ मखु।
- 19 हे जिमि काय न्यँ,
अले बुद्धिमान जु।
थःगु नुगः खःगु लँपुइ लाकि!
- 20 अय्लाः त्वनाजुइपिलिसे
जुइ मते,
नगुलुतलिसे जुइ मते,
- 21 छायाधाःसा अय्लाःगुलुत
व नगुलुत फवगिं जुयावनी।
न्हाबल्ले नयेगु
व घनेगु जक
याना जुल धाःसा
छ भ्वाथः लं फिनाजुये माली।
- 22 थःत दयकूम्ह
थः बौया खँ न्यँ।
अले बुरी जूम्ह थः मायात
हेला याये मते।
- 23 सत्य, बुद्धि, दुय्यां व भिंगु खँ
कायेगु स्व!
थुमित मी मते।
- 24 धर्मा मन्या बौ
लयतायेथाय दु,
अज्याःम्ह बौ
दुरुगलं लयताइ।
- 25 थः मां बौयात लयतायकी,
थःत बुइकूम्ह मायात
लयतायकी।
- 26 हे जिमि काय!
थःगु नुगः जितः ब्यु।
अले थःगु मिखा
जिगु लँय् लाकि।

- 27 छायाधाःसा वेश्यात तःजाःगु गा खः,
अले स्यम्ह मिसा छग् तु खः।
- 28 इमिसं दाखुँतयसं थें
पियाचवनी,
अले मन्तयत स्यकी।
- 29-30 सु मन् अयलाखय्
भुलय् जुयाचवनी,
न्ह न्हगु अयलाः त्वनाजुइ,
व मन्यात न्हाबले दुःख जुइ।
न्हाबले ख्वयाजुये माली,
त्वानाजुये माली,
म्वाःसां म्वाःसां घाःपाः
जुइकाः जुये माली,
मिखा ह्याउकाः जुये माली।
- 31 ह्याउँगु दाखमघ हे जसां
उकी नुगः क्वसाय्के मते।
ख्वलाय लुइबलय्
थ्व ज्वाल्ल चवनी,
अले साइख्वाः वःसां
ल्वःवँके मते।
- 32 कन्हय् ख्वन्ह सुथय्
छन्त बिख दुम्ह
सर्प न्याः थें जुइ।
- 33 मिखाया न्हाःने
अज् चायापुग् लु ल्या वइ,
अले त्याजिक नवाये
व बिचाः याये तकं फइ मख्।
- 34 छ जहाजया थामय् ह्स्लुपुयाः
समुद्रय् वनाच्वम्ह
नांजवाः थें जुइ।
- 35 अले छ धाइ,
“जितः इमिसं दाल,
तर जिं मचाः।
इमिसं जितः
गुबलय् दाल थकाः नं
जिं मचाः।
जि गुबलय् न्हालं चाइ,
अले हाकनं त्वने फइ?”

24

- 1 दुष्ट मन्तलिसे
नुगः मुइके मते,
इपि लिसे जुइगु
मतिइ हे तये मते।
- 2 छायाधाःसा इमिगु सुगलय्
ल्वायेगु व स्यायेगु
खँ जक दइ,
अले दुःख बीगु जक
खँ ल्हाना जुइ।
- 3 बुद्धिया जगय् छँ नीस्वनी,
अले दुर्यग् बिचालं
थ्वयात बल्लाकी।
- 4 गुगु छँय् ज्ञान दइ,
उकिया क्वथात
मू वंगु व बाबालाःगु
सामानं छायापी।
- 5 बुद्धिमानम्ह मन्
बल्लाःम्ह मन् स्वयाः

- शक्तिशाली जुड़।
बल स्वयाः बुद्धि तःधं।
6 उकिं, ल्वाःवने न्दः
बालाक बिचाः यायेमाः
तःमह्यसिगु सल्लाह न्यनाः
ल्वाःवंसा जक त्याके फइ।
- 7 मूर्खतयगु निति बुद्धि धयागु
तःजाःगु पहाड थें जुड़।
ततःधंगु र्खेंय सहलह जुड़बल्लय
इमिसं छुं हे र्खें तये फइ मखु।
- 8 न्हाबलें मभिगु जक
खसाः ग्वयाजुइपि
दुःख बीपि धकाः ना जाइ।
9 मूर्खतयगु खसाः पापं जाइ।
कपिन्त हेबायचबाय जक
याइपि मनूतयत
सकसिनं मययकी।
- 10 दुःखया इलय्
लिचिलिपि मनूत
गुबलें न्दज्याये फइ मखु।
11 अन्याय यानाः
स्यायेत्यपिन्त बचय या!
इमित त्वःतकेत लिज्याये मते।
12 “श्व जिगु ज्या मखु” धकाः
लिज्याये मते।
परमेश्वरं सकसिगु नुगःया र्खें स्यू
अले वयकलं छिमि तं नं
स्वयाच्चनादीगु दु।
वयकलं छिमिगु नुगलय्
छु दु धकाः स्यू।
वयकलं सुनां छु छु याःगु दु,
व हे कथं लिचवः बियादी।
- 13 हे जिमि कायु!
कस्ति न, छाथधाःसा व साः,
हाप्वलय् च्वंगु कस्ति
चाकुसे च्वं।
14 अथे हे बुद्धि नं
छंगु नुगःया निति
चाकुसे च्वनी।
छं बुद्धियात काल धाःसा
छंगु आशा सिति वनी मखु।
- 15 दुष्ट मनूतयसं थें
भिपि मनूतयत लुतय यायेगु
खसाः ग्वयाः जुड़ मते।
अले इमिगु छेंनं इमित पितिने मते।
16 भिपि मनूत
न्हयकः क्वदःसां
हाकनं दना वइ।
तर दुष्ट मनूत
छकः विपति वल कि हे
क्वदःगु क्वदलं तुं जुड़।
- 17 थः शनूतयत
विपति वल धकाः
लयताये मते,
इपि क्वःदल धकाः

- लयताये मते।
 18 मखुसा परमप्रभु छिपिं खनाः
 लयतायादी मखु,
 अले इमित सर्जौय
 बियादी मखु।
- 19 दुष्ट मन्तयसं यानाः
 तं पिकाये मते,
 दुष्टत खनाः
 नुगः मुइके मते।
- 20 छायाःसा दुष्टतयगु
 भविष्य धयागु हे दइ मखु,
 इमिगु भविष्य खिउंसे च्वनी।
- 21 हे जिमि काय!
 परमप्रभुया भय का,
 अले जुजुयात हनाबना ति।
 अले विद्रोह यानाजुइपिलिसे
 जुइ मते।
- 22 इपिं चौपलखं हे
 नाश जुयावनी।
 परमप्रभु व जुजुं
 गज्याःगु सर्जौय बियादी धकाः
 सुनां छु स्यु?
- 23 बुद्धि दुपिनिगु निति
 मेमेगु खँ नं दनि,
 न्याय यायेबल्य
 पक्षपात यायेगु बांमलाः।
- 24 सुनानं दोषी मन्यात
 दोष मदुह
 धकाः धाल धाःसा
 वयात सकसिनं
 सराः बी, घृणा याइ।
- 25 दोषी मन्यात
 सर्जौय ब्यूह न्यायाधीशया
 भिं जुया वइ,
 अले वयागु नां नं जाइ।
- 26 खःगु लिसः पासाया चिं खः।
- 27 न्हापां थःगु बुज्या
 निं सिधयकि,
 अले थःगु नसात्वँसाया
 व्यवस्थाया,
 अले जक छँ दनेगु ज्या या।
- 28 थः जःलाखःलाया विरोधय
 कारण मदयक
 साक्षी बियाः जुइ मते।
 अले मखुगु खँ ल्हाना जुइ मते।
- 29 अले थथे धाये मते,
 “वं जितः याः थें
 जिं नं वयात याये,
 जिं वयात ब्वलासाये।”
- 30 जि अल्छी व मर्खं मन्यागु
 बुँ व दाखक्यब जुयाः वना।
- 31 अन न्हाथासं
 कं बुयावयाच्वंगु
 व झालं बुँ त्वपुयाच्वन।
 ल्वहंया पःखाः नं
 थाय थासय
 दुनावयाच्वन।

ज्ञानया मेमेगु खँ

32 व खनाः

जिगु नुगल्य् खँ वल,
अले छु सयकाः कयाः धाःसा,
33 पलखया न्ह्यः,

पलखया न्ह्यलं ब्वानाः
ल्हाः प्वःचिनाः

पलख झास् लन कि हे
34 छंके गरीबी दारुँ थें

व मगाःमचाः ल्वाभः
ज्वनातःम्ह मनू थें वइ।[☆]

सोलोमनया मेमेगु उपदेश

25

२५-२९

1 सोलोमनया श्व उपदेशत
यहदाया जुजु हिजकियाया
मनूतयसं ल्ह्यायातःगु खः,

2 परमेश्वरं सूक्कातःगुलिइ हे
झीसं वयकःयात हने।

अले जुजुपिन्त इमिसं
श्व खँ उलाः अर्थ
कनाब्यगुलिइ हे हने।

3 छम्ह जुजुया नुगल्य्
छु दु धयागु
सुनानं सीके फइ मखु।

वयागु बिचाः आकाश थें तःजाः,
अले पृथ्वी थें तःगाः।

4 वहःयात श्दु या,
अले तिनि वहःकःमि
उकियात छुं दय्के फइ।

5 मभिपि मनूतयत जुजुपाखें
तापाक ति,
अले तिनि न्यायया शासन
याये फइ।

6 जुजुया न्ह्यःने च्वनेबलय्
जि तःधम्ह मनू खः धकाः
क्यनेत स्वये मते।[☆]

7 जुजुं थःम्हं हे सःताः
आसनय पयत्कुगु बांलाः
तःधपि मनूतयगु न्ह्यःने
क्वह्दाकाः च्वनेगु स्वयाः।

8 थःम्हं खंगु खँयात हथाय चायाः
अदालतय् यके मते।
मेम्ह साक्षी वयाः छंगु खँ

फताहा साबित यानाबिल धाःसा
मछालापुका च्वनेमाली।

9 थः जःलाखःलानाप
ल्वापु जुल धाःसा
कर्पिनिगु गुप्ति खँ प्वले मते।

10 मखुसा छन्त सकसिनं खँ
मथाःम्ह धकाः धाइ।

अले छं थःगु इज्जत गुबलें नं
लिफ्यानाः काये फइ मखु।

11 माःगु इलय् माःकथं
नवायेगु धयागु
वहलय् लुँ थुने थें खः।

- 12 सःस्यम्ह मनुखं ब्वःब्यगु नं
न्यनीगु न्हायुपया निति लुँयागु तिसा स्वयाः मू वं।
- 13 विश्वास याये बहःम्ह दूतं
थः मालिकया नुगःयात
सामाज्याया इलय् ख्वाउँ लखं थें
सिचुकाबी।
- 14 थःम्ह बी धकाः
बचं बियाः मबीम्ह मनु
नँन्यायाः वा मगाः थें खः।
- 15 सह यायेफत धाःसा
शासकयात नं ह्यके फइ।
अले नाइसे च्वंगु खं
क्वँययात नं नायकेफु।
- 16 कस्ति नं माक्चं अप्चः नल कि
वाक्क वइ।
- 17 थःथितिपिन्थाय्
यक्च वने मते।
मखुसा वाक्क वयकाः
इमिसं मययका हइ।
- 18 थः पासायात
मखुगु पाःयायेगु धयागु
वयात तरवारं पालेगु थें खः,
भालां सुइगु थें खः,
अले वाण कयकेगु थें खः।
- 19 दुःख जुइबलय् मदुम्ह पासा
किल्लं नःगु, स्याःगु वा
व खुत्यां काःगु तुति थें खः।
- 20 दुःखं कःम्ह मनुया न्हाःने
म्ये हालेगु धयागु
तसकं चिकुबलय् लं त्वकाबी थें,
अले घालय् चि हलाबी थें खः।
- 21 थः शनु घांलाःसा
वयात नयेगु ब्यु,
अले पित्याःसा
वयात त्वनेगु ब्यु।
- 22 थथे यात धाःसा
मछालाः वयागु ख्वाः
ह्याउँसे च्वनी,
अले परमप्रभुं छन्त सिरपाः बी।*
- 23 उत्तरया फसं वा वयकी थें
म्वाःमदुगु खं तं वयकी।
- 24 ल्वापुखिचाम्ह कलाःलिसे
छखा हे छँय् च्वनेगु स्वयाः
कःसिया छकुनय्
याकःचा च्वनेगु बांलाः।
- 25 तापाकं वःगु भिंगु बुखँ
प्याय्चाःम्हयसित
ख्वाउँ लः लुये थें खः।
- 26 दुष्ट मनुतयगु खँय् जुइम्ह
धर्मी मनु
फोहर वांछवयातःगु
लः थें खः।
- 27 कस्ति अप्चः नयेगु बांमलाः।
अथे हे थःत अप्चः
तःधकेगु नं बांमलाः।
- 28 थःम्ह थःत
कःघाये मफुम्ह मनु

पःखाः मद्गु शहर थें खः।

26

- थःम्हं म्हगु गालय
थः हे कुतुं वनी
1 मूर्खं मनयात तःधकेगु धयागु
ताल्लां च्वापु गायेगु
व सामाज्यां वा वयेगु थें खः।
2 म्वायकं म्वायकं ब्युगु सराः
लगय जुइ मखु।
थ्व ला चखुंचा थें
भुरं ब्वयावनी,
अले इखुंचा थें ब्वाँय वनी।
3 सलयात कोरी,
गघायात लगामं थें
मूर्खयात नं कथिं दायेमाः।
4 मूर्खतयगु न्ह्यसःया
लिसः बी मते,
मखुसा छ नं
इपि थें हे मूर्ख जुइ।
5 मूर्खयागु न्ह्यसःया
लिसः बिल कि
वं थःत बुद्धिमान
तायकाच्वंगु खः हे
धकाः च्वनी।
6 मूर्खं मनया लहाति बुखें
छ्वयेगु धयागु
थःगु तुतिइ थःम्हं पां
पाले थें खः,
अले थथःम्हं दुःख
मालेगु खः।
7 मूर्खं मनुखं
उपदेश बीगु धयागु
लंग्राम्ह मनु ब्वाँय वने थें खः।
8 मूर्खं मनयात हनेगु धयागु
खिपतय ल्वहं चिनाः
वाछ्वये थें खः।
9 मूर्खं मनुखं उपदेश बीगु
अयलाखं काःम्ह मनुखं
थःगु लहातिइ कःगु कं
लिकायेत स्वये थें खः।
10 मूर्खं मनु
व लँय वःपि मनुतयत
ज्याय तयेगु धयागु
लाः लाः थे वाण कयके थें खः।
11 खिचां थःम्हं ल्हःगु
हानं नः वइ थें
मूर्खतयसं नं
हानं हानं मूर्ख ज्या याइ।
12 थःम्हं थःत बुद्धिमान
तायकीम्ह मनु छं खनाः ला?
वयागु स्वया ला बरू मूर्खम्हयसिगु निति यक्व आशा दइ।
13 अल्ल्हीतयसं थथे मतिइ तइ,
“पिने लँय सिंह दु,
गल्लि गल्लिइ
चाःहिलाच्वंगु दु।”
14 लुखा थःगु कब्जाय जक
मपुलाच्वनी,

- अथे हे मूर्ख नं लासाय् जक
मपुलाच्चनी।
- 15 अल्छीतयसं
थःगु ल्हाः भुइ ला तइ,
तर ल्हाः ल्छनीः
नयेत तक हे थाकु चाइ।
- 16 अल्छीतयसं
थःत खःगु लिसः बी फुपि
न्हयम्ह मन्या स्वयाः
बुद्धिमान तायकाः जुइ।
- 17 कर्पिनिगु ल्वापुइ
ल्हाः तयेगु धयागु
वेचाः खिचायागु न्हाय्पं
ज्वने थें खः।
- 18-19 कर्पिन्त थोखा बियाः
“जिं ला ख्याः जक यानागु”
धाइम्ह मन्
मिप्वाः व ग्यानापुगु धनुष वाण
ज्वनाजुइम्ह वें थें खः।
- 20 सिं मन्तकि मि सी,
अथे हे खँसुवाःत मन्तकि
ल्वापुख्यापु मदयावनी।
- 21 बलुमिया निति हंग्वाः,
मिया निति सिं थें
ल्वापुया निति ल्वापुखिचा!
- 22 खँसुवाःतयगु खँ
सवाः वःगु नसा थें
माकुसे च्वनी,
अले थ्व मन्तयगु दुनुगः
थ्यंक दुहां वनी।
- 23 चाया थलय वहः सियातः थें
दुष्ट मन्तयगु म्हतुसि
चुल्लुसे च्वनी।
- 24 दुष्टतयसं माकुगु खँ ला ल्हाइ,
इमिगु नुगलय धाःसा
घच्चायापुगु खँ हे थायक्याच्चनी।
- 25 थज्याःपि मन्तयगु माकुगु खँय्
विश्वास याये मते।
छायधाःसा इमिगु नुगः
न्हयग् मभिगु बिचालं
जायाच्चनी।
- 26 इमिसं थःपिनिगु मभिगु
बिचाः ला
सुचुका तइ,
तर मभिगु ज्या ला
सकसिनं खनी।
- 27 सुनां गाः म्हइ,
व थः हे गालय् कुतुं वनी।
सुनां ल्वहं ग्वारातुइकी,
लिखतं वयाः
वयात हे लाःवइ।
- 28 मखुगु खँ ल्हाइगु म्हतु
वया थः हे शत्रु जुइ।
पिचुगु म्हतुं सर्वनाश हइ।

- त्वःताजुइ मते।
छाय्धाःसा कन्हय् छु जुइ
धकाः छं मस्यु। *
- 2 थथःम्हं तःधना जुइ मते,
बरु मेपिन्त तःधके ब्यु।
- 3 ल्वहं व फि इयातुसे च्वनी,
तर मर्खतयसं यानाजुइगु दुःख
झन दकलय् इयातु।
- 4 तं धयागु तसकं छाः,
अले ग्यानापु,
तर नुगः मुइकेगु धयागु
थ्व स्वयां ग्यानापु।
- 5 खने मद्गु माया स्वयाः
न्दाःने हे ब्वःब्युगु बांलाः।
- 6 पासां नुगलय् स्याकसां
ग्याये म्वाः,
तर शब्दया चुप्पा नं
ग्यानापुसे च्वनी।
- 7 प्वाः जाल किं
कस्ति नं यइ मखु,
नयेपित्यात किं
खायगु नं साइ।
- 8 छैनं तापाःम्ह मनु
स्वलं तंम्ह झंगः थें खः।
- 9 अन्तर व धुंया नस्वालं
नुगः चंचंधाइ,
तर भिम्ह पासाया स्वापु
व स्वयां नस्वाइ।
- 10 थः पासा व
थः बौया पासायात
त्वःते मते।
- थःत दुःख जुइबलय्
थः दाजुकिजायाथाय्
खाहालि पचवने मते।
- तापाःपिं दाजुकिजां स्वयाः
सतीक च्वपिं जःलाखःलां हे
खाहालि याइ।
- 11 हे जिमि काय्!
बुद्धि दयकि
अले जि लयताये,
अले जितः कुंखिनिपिन्त
जिं लिसः बी फइ।
- 12 सःस्युपिन्सं थःत आपत
वयेत्यंगु न्हापां हे वाःचाय्की,
अले बचय् जुइत स्वइ।
- ग्वाज्यःत धाःसा
तप्यंक हे आपतय् तक्यंवनी,
अले दुःख सी।
- 13 म्हमस्युम्ह मनूयागु
जमानी च्वनीम्ह मनूयाके
जमानी कायेगु या।
- 14 सुनानं सुथ न्हापां ततःसलं
जःलाखःलायात
सुवाः बिल धाःसा
व सराः थें खः।
- 15 ल्वापुखिचाम्ह कलाः
बर्खां मदिकक

- वयाच्चनीगु वा थें खः ।
 16 वयागु कचकचयात
 पनेगु धयागु
 फययात पने थें खः,
 अले चिकंयात
 ज्वनेत स्वये थें खः ।
 17 नैयात नं हे ज्वयकी थें
 पासां पासायात ज्वयकी ।
 18 सिमायागु सुसाःकुसाः
 याइम्हयसिनं
 उकियागु फल नं नयेखनी ।
 थः मालिकयात
 बिचाः याइम्हयसित
 सकसिनं च्वछाइ ।
 19 मन्या ख्वाः लख्य्
 खने दइ थें
 मन्या नुगलं मन् म्हसी ।
 20 मृत्यु व विनाश गुबलें
 लुधनी मखु ।
 अथे हे मन्तयगु इच्छा नं
 गुबलें लुधनी मखु ।
 21 लुं व वहःयात मिइ तयाः
 जाँचय् याइ थें
 मन्तयत नं
 इमित याइगु हनाबनां
 जाँचय् याइ ।
 22 मूर्खतयत घलय् तयाः
 जाकि क्यः थें
 क्यःसां
 इमिसं मूर्ख ज्या त्वःती मखु ।
 23 थः फेब्रथांया
 सुसाःकुसाः या,
 24 छायधाःसा
 धनसम्पत्ति सदांया निति
 दयाच्चनी मखु ।
 मुकुट पुस्तां पुस्ता तक
 ल्यनाच्चनी मखु ।
 25 घौंय्म्वः लये धुंकाः
 न्हगु घौंय् बुया वइ,
 उबलय् तक
 गुँच्वय् च्वंगु घँजा मुनी ।
 26 फेतयपाखें छन्त कापः दइ,
 अले च्वलय् मियाः
 वःगु धिबां बुँ न्याये फइ ।
 27 च्वलय्चिया दुरु छन्त,
 छं छँजःपिन्त
 व छं च्यःभ्वातियात तकं
 त्वनेत दइ ।

28

- विश्वास याये बहःम्ह मन्यात
 आशिष दइ
 1 सुनानं लिना महःसां
 दुष्ट मन्त
 बिस्त्युं बिस्त्युं जुइ,
 धर्मी मन्त धाःसा
 सिंह थें मग्यासे च्वनी ।
 2 देशय् ल्वापु जुइबलय्
 तःम्ह नेतात बुया वइ,
 तर दुग्यां दुम्ह नेतां

- देशयात न्हाः याइ।
 3 हाःनाः मद्दुपिन्त क्वत्त्यलिपिं
 दुष्ट मन्त
 बाली स्यंकीगु वा थें खः।
- 4 व्यवस्था मानय् मयाइपिन्सं
 दुष्टतयत् तःधंकी,
 तर व्यवस्था मानय् याइपिन्सं
 इमिगु विरोध याइ।
- 5 दुष्ट मन्तयसं न्याय धयागु
 छु धकाः सी मखु,
 परमप्रभुयात मानय् याइपिन्सं
 थ्व खँ बांलाक सी।
- 6 तःमि व मभिं मन् जुयेगु स्वयाः
 चीमि व भिं मन्
 जुयाच्चनेगु हे बांलाः।
- 7 सुनां परमेश्वरया व्यवस्था मानय् याइ,
 व बुद्धि दुम्ह काय् खः।
 नगुलुपिलिसे जुइपिन्सं
 थः बौयात मछालापुकी।
- 8 सुनां अच्वः ब्याज कयाः
 धिबा मुंकी,
 वयागु सम्पत्ति हाःनाः मद्दुपिन्त
 ग्वाहालि याइपिनिगु
 लहातिइ बनी।
- 9 व्यवस्था मानय्
 मयाइम्हयसिगु प्रार्थना तकं
 परमेश्वरयागु निति
 धच्चायापुसे च्वनी।
- 10 भिंपि मन्तयत् मभिंगु लँय्
 यंकीपिं मन्त
 थःम्हं म्हगु गालय् थः हे लाइ।
 तर भिंपि मन्तयत्
 सिरपाः दइ।
- 11 तःमिपि मन्तयसं
 थःपिन्त बुद्धिमान ताय्की,
 तर दुग्यां दुपि चीमिपि मन्तयसं
 इमित बांलाक म्हसीकी।
- 12 भिंपि मन्त त्यात कि
 सकलें लयताइ,
 दुष्ट मन्त थाहां वल कि
 मन्त सुलां जुइ।
- 13 थःगु पापया पश्चाताप
 मयात कि
 छ गुबलें थाहां वये फइ मखु।
 छं थःगु पापया पश्चाताप यानाः
 त्वःतल धाःसा
 परमेश्वरयागु दया माया
 छन्त दइ।
- 14 परमप्रभुया भय काइपिन्त
 आशिष दइ,
 अतेरि जुयाच्चंपिं
 नाश जुयावनी।
- 15 बमलाःपिन्त क्वत्त्यला जुइपिं
 दुष्ट शासकत
 तस्सलं हालीम्ह सिह
 व हयकायेत वःम्ह भाल् थें
 ग्यानापुसे च्वनी।

- 16 विवेक मद्गृह शासक
 मूर्खम्ह व नुगः छाःम्ह खः ।
 तर मखुगु ज्यां कमय याःगु
 धनयात मययकीम्हयसित
 ताः आयु दइ ।
- 17 मनु स्यानाः
 आछु कना जम्ह मनु
 मसीतले बिस्सुं जुयाच्चनी,
 वयात सुनानं ग्वाहालि याये मते ।
- 18 इमान्दार जु,
 छन्त न्हाबलें रक्षा याना तइ,
 बेमान जुल कि
 आकाझाकां
 छ पतन जुयावनी ।
- 19 मेहनत याइम्हयसित
 नयेत यक्व अन्न दइ,
 ई सिति छवइम्ह मनुखं
 दुःख जक सी ।
- 20 विश्वास याये बहःम्ह मनुयात
 गाक्क आशिष दइ,
 याकनं तःमि जुइत स्वइम्ह
 मनुयात सजौंय बी ।
- 21 पक्षपात यायेगु बामलाः ।
 तर छपा मरिया निति
 मनुतयसं मभिगु ज्या याना जुइ ।
- 22 लोभी मनुत तःमि जुइत
 हथाय चाया जुइ,
 तर गुलि याकनं थःके
 छुं मदयावनी धयागु
 इमिसं सी हे मखु ।
- 23 पिचूगु म्हतुयात स्वयाः
 न्वाइगु म्हतुयात हे
 लिपा सकसिनं च्वछाइ ।
- 24 थः मां बौयात लुतय यानाः
 मभिगु याना धकाः
 मतिइ मतइपि
 मनुत खुं थें खः ।
- 25 लोभी मनुतयसं
 ल्वापुथया जुइ,
 तर परमप्रभुयात विश्वास
 याइपि मनुत च्वजाया वइ ।
- 26 थःगु बिचारं जक जुइपि
 मनुत मूर्ख खः,
 सःस्युपिन्सं धाःगु खें न्यनीपि
 मनुत सुरक्षित जुइ ।
- 27 मगाःमचाःपिन्त ब्यु,
 छिमित गुबलें मगाःमचाः
 जुइ मखु ।
 सुनां इमिगु च्युताः तइ मखु,
 इमित सकसिनं सराः बी ।
- 28 दुष्ट मनुतयसं शासन यात कि
 मनुत सुला जुइ,
 तर गुबलय दुष्टत नाश जुइ,
 धर्मी मनुत थाहां वइ ।

29

- परमप्रभुयात मानय् याइपिन्सं
मगाःमचाःपिन्त स्वइ
1 न्हाक्व न्वाःसां मह्वापिं मनूत
न्हाक्व पनेत स्वःसां
छन्दु आकाझाकां
नाश जुयावनी।
2 धर्मीतयसं शासन यात कि
सकलें लयताइ,
दृष्टतयसं शासन यात कि
न्हाथासं दुःख जक जुइ।
3 बुद्धिया ल्यल्यु जुइहयसिनं
थः मा बोयात लयताय्की।
वेशयातयथाय् जुइहयसिनं
थःगु सम्पत्ति फुक्की।
4 जुजुं न्यायया पें लिनाजुल कि
देश बल्लाइ,
तर जुजुं धिबाया पें लित कि
देशया नाश जुइ।
5 थः पासापिन्त फुरफुरे याना
जुइपिन्सं
थःमहं थःत जाः ग्वइ।
6 मभिपिं मनूत थःगु हे पापया
जालय लाइ।
तर धर्मीपिं मनूत
तसक लयतायाजुइ।
7 धर्मीं मनूतयसं
चीमिपिं मनूतयत
गुक्रथं थकायेगु धकाः
बिचाः याइ।
दृष्ट मनूतयत थुकिया
च्युताः तर्क दइ मखु।
8 मेपिन्त हेबायचबाय्
यानाजुइपिन्सं देन्यक
हल्ला याना जुइ,
तर बुद्धिमान मनूतयसं
तंयात पनी।
9 बुद्धिमानमह मनूखं मूर्खतयत
अदालतय् मुद्दा तयाः
जुल धाःसा
थःत लायबुइकेगु व इमित
न्हीकेगु बाहेकं छुं जुइ मखु।
10 ज्यानमारातयसं भिपिं
मनूतयत ययकी मखु,
तर धर्मीं मनूतयसं इमित
बचय् याइ।
11 मूर्खं मनूतयसं थःगु तं
क्यना जुइ,
तर बुद्धिमानतयसं पना तइ।
12 शासन याइहयसिनं
मखुगु खें न्यनाजुल धाःसा
वया भारदारत फुक्कं
मखुगु खें ल्हाइपिं जुइ।
13 चीमिपिं व इमित
क्वत्यलातःपिनि दथुइ
छता खें उरथे दु,
निम्हयसित नं परमप्रभुं
स्वयेत मिखा बियातःगु दु।

- 14 चीमिपिन्त नं उतिग्यंक
न्याय याइम्ह जुजुं
सदांया निति शासन याइ।
- 15 अनुशासनं मस्तयत् बुद्धि बी,
थःयत्थे जुइपि मस्तयसं
थः मांयात मछालापुकी।
- 16 दुष्टत अप्वल किं
पाप नं अप्वइ,
तर धर्मीतयसं छन्ह इपि
न्हनावंगु स्वये खनी।
- 17 थःकाययात कजय
याना तल धाःसा
छन्त शान्ति दइ,
अले नुगःयात आनन्द दइ।
- 18 परमेश्वरं क्यंगु लैय मज्जिपिं
मनूत यःयःथे जुइ।
परमेश्वरया व्यवस्था मानय
याइपि मनूत धन्य जुइ।
- 19 खं जक च्यःभ्वातियात
भिके फइ मखु,
इमिसं छंगु खँ ला थुइ,
तर धाःथे याइ मखु।
- 20 लाः लाः थे नवानाजुइपिनिगु
स्वयाः ला
मूर्खतयगु हे आशा दइ।
- 21 च्यःतयत् मचांनिसँ हे
इमिसं धाःधाःगु बियातल कि
लिपा इमिसं छिमिगु फुक्कं
लाका काइ।
- 22 याकनं तं भ्वइपिन्सं
लवापुख्यापु जक हइ।
तसकं तं पिकाइपिन्सं
पाप याइ।
- 23 घमण्डं मनूतयत् पतन यानाबी।
क्वमिलु जुयाः
जुइपिन्सं हनाबना काइ।
- 24 खुँयात ग्वाहालि याइम्ह
थः हे थःम्ह शत्रु जुइ।
वं खःगु साक्षी ब्युसां
सजाँय फयेमाली,
मब्युसां परमेश्वरया
सराः फयेमाली।
- 25 ग्याःचिक्कः मनूतयगु निति
स्वःतिपायं खः,
सुनां परमप्रभुयात विश्वास याइ,
वयात सुरक्षा दइ।
- 26 सकसिनं शासकयागु मन
त्याकेत स्वइ,
तर परमप्रभुयापाखें जक
न्याय दइ।
- 27 धर्मी मनूतयसं दुष्ट मनूतयत्
ययक्की मखु,
दुष्ट मनूतयसं धर्मी मनूतयत्
ययक्की मखु।

श्व मनुखं इथीएल व यकालयात धा:गु ख: —

2 जि मनु धाये हे

मल्व:मह मनु ख:,

जिके मनुतयगु

थज्या:गु बुद्धि मद्।

3 जि बुद्धिया खं गुबले मव्वना।

परमेश्वरया बारे जि छुं मस्यु।

4 स्वर्गय वना:

सु लिहां व:गु दु?

सुनां फययात थ:गु लहातिइ

प्व:चिनात:गु दु?

सुनां समुद्रयात कापतय

च्यगु दु?

अले सुनां पृथ्वीया लाग्गा

कियाब्यगु दु?

श्व फक्क सुनां या:गु?

छिपि सुनानं स्यसा व सु ख:,

वया काय सु ख: जित: धा।

5 परमेश्वरया फक्क वचन

सत्य ख:।

वयक्:यागु शरण

का:वइपिनिगु निति

वयक्: ढाल ख:।

6 वयक्:या वचनय

छुं हे तने मते।

मखुसा वयकलं छन्त ब्व:बी,

अले छन्त फताहा धका:

क्व:छिनादी।

7 हे परमेश्वर!

सी न्ह्य: छिके

निता खं पवने।

जि सी न्ह्य: उपि निता खं

बी मखु धयादी मते।

8 फताहा खं जित:

तापाक तयादिसँ।

अले, जित: चीमि नं मखु,

त:मि नं मखु,

नयेत गाक्क जक बियादिसँ।

9 यक्व दत कि

जिं छित: हे ल्व:मंका:

धायेफु,

“परमप्रभु धयाह सु ख:?”

अले यक्व चीमि जुल कि नं

खुया: नया: जिं परमेश्वरया

पवित्रगु नायात क्वह्यके फु।

10 मालिकया न्ह्य:ने

वया च्य:यात मभिका:

खं लहाये मते।

मखुसा वं छन्त सरा: बी,

अले छं दु:ख फयेमाली।

11 छश्व: मनुत थज्या:पि नं दु,

सुनां थ: बौयात सरा:

बियाजुइ,

अले थ: मांयात

गुबले त:धंकी मखु।

12 छश्व: मनुत अशुद्द जूसां

थ:पिन्त तसक शुद्द

ताय्काजुइपि दु।

13 छश्व: मनुत थज्या:पि दु,

इमिगु मिखा घमण्डं

जायाचवनी,

- इमिसं थःपिन्त तसकं
भिपि तायकाजुइ।
14 छथ्वः मन्त चीमिपि
व हाःनाः मदुपिनिपाखे
लबः कयाजुइपि दु।
ल्याःया क्वाः
15 सुल्प्याया निम्ह म्हाय दु।
निम्हयसिनं, “ब्यु, ब्यु”
जक धाइ।
स्वता खँ गुबलें नं लुधनी मखु।
थुपि प्यतां गुबलें “गात”
धाइ मखु –
16 चिहान*, थारिगु मचाछें,
गंगु मस्भूमिइ
व च्यानाच्वंगु मि।
17 सुनां थः बौयात हेला याइ,
अले मांयागु खँयात हेपय याइ,
वयागु मिखा क्वाखं क्वानाबी,
अले गिट्टं वयात नइ।
18 स्वता खँय जि अजु चाः,
मखु, जिं ला प्यता खँ हे मथु।
19 इमा आकाशय ब्वइगु,
ल्वहँतय सर्प जुइगु,
समुद्रय जहाजं लँ लुइकीगु
अले मिजं व मिसाया दथुइ
यःत्यः जुइगु।
20 छम्ह व्यभिचारी मिसाया
पहः नं अथे हे खः
वं नयाः म्हुतु हुइ, अले धाइ,
“जिं छुं मज्यगु यानागु म्हु।”
21 स्वता खं यानाः पृथ्वी खाइ,
मखु, प्यता खँयात पृथ्वी सह
याये हे फइ मखु।
22 दास जुजु जगु,
मूखं मनुखं प्वाः
जायेक नये खंगु,
23 सुनानं माया मयाःम्ह
मिसाया ब्याहा जगु,
अले थः मालिकनीया
थासय च्वंवःम्ह दासी।
24 पृथ्वीइ प्यताजि प्राणी
तसकं चिधिकःपिं जसां
बुद्धिं जाः।
25 इम्चा – थुपि बमलाःसां
चिकुलाया नितिं बर्खा हे
थःपिनिगु नसा मुंकी।
26 शापन तसकं बमलाःसां
थुमिसं थःपिनिगु छँ
ल्वहँतय दयक्की।
27 क्वःबुइँचातय जुजु दइ मखु,
अयसां इपि
इवःलि मुनाः जुइ।
28 मायबिलिचायात
ल्हाति ज्वनेफुसां
इपि जुजुया दरबारय त्कं दइ।
29 स्वताजि प्राणीया

* 30:16 ३०:१६ चिहान हिब्रू भाषां पाताल

- न्यासि वनीगु पहः यइपुसे च्वं,
प्यताजि प्राणी
यइपुसे च्वंक न्यासि वनी –
30 सिंह, पशुतय् जुजु,
अले सुं खनाः मग्याइम्ह ।
31 फुति दुम्ह खंगः,
दुगुचा व सिपाइँत
जवंखवं तयाः जुइम्ह जुजु ।
- 32 छ घमण्ड यानाः
मूर्खं जुयाजुइम्ह, मभिगु
खसाः खयाजुइम्ह जूसा
आः हे त्वःताछ्व,
अले बिचाः या ।
33 दुरु थात कि घ्यः दइ,
न्हासय् दाल कि हि पिहां वइ
अथे हे तं पिकाल कि
लवापु जुइ ।

31

- जुजुयात ब्यगु सल्लाह
1 ध्व मस्साया जुजु
लमूल्लया उपदेश,
गुगु उपदेश वया मामं
वयात स्यनातःगु खः –
- 2 हे जिकाय्!
जि न्हापांम्ह काय्!
जिं भाकल यानाः दुम्ह काय्!
- 3 थःगु तागत मिसातय्गु निति
फुके मते,
सुनां जुजुतयत् पतन याइ ।
- 4 हे लमूल्ल!
जुजुतयसं दाखमघ त्वनाः
जुइ मज्यु,
शासकतयसं अयलाः
त्वनेत इच्छा याये मज्यु ।
- 5 मखुसा इमिसं न्याय
काननया खँ ल्वःमंकी,
अले क्वत्यक्काः च्वनेमाःपिन्त
न्याय बीगु ल्वःमंकी ।
- 6 अय्लाः धयागु ला दुःखं कयाः
सीत्यपिनिगु निति खः,
अले नुगः मछिपिनिगु निति खः ।
- 7 इमिसं त्वनाः
थःगु दुःख ल्वःमंकी,
अले नुगः मछिगु तंकी ।
- 8 नवाये मफुपिनिगु निति
नवानाब्यु,
हाःनाः मदुपिनिगु निति
न्याय यानाब्यु ।
- 9 चीमि व हाःनाः मदुपिनिगु
न्यायया निति सः ल्हँ,
अले इमिगु रक्षा या ।
- भिम्ह कलाः
10 धात्थे भिम्ह कलाः स्यात दइ?
व ला हिरामोती स्वयाः म् वं ।
- 11 वया भाःतं वयात दुगुगलं
विश्वास याइ,
अले वयात मगाःमचाः धयागु

- छुं दइ मखु।
 12 जिवंकाछि वं थः भाःतयागु
 भिं जक याइ,
 गुबलें छुं स्यंकी मखु।
 13 वं ऊन व सूती कापः मुकाः
 थःम्हं हे थानाः
 गुबलें सुम्क च्वनी मखु।
 14 वं ब्यापारीतय जहाज थें
 तापाकनिसे थःगु नसा हइ।
 15 वं सुथ न्हापां दनी।
 अले थः छेंजःपिनिगु निति
 नसात्वेसा दयकी।
 अले च्यः भ्वातितयत्
 ज्या इनाबी।
 16 वं थःम्हं मुंकूगु धिबां
 बांलाःगु बुं मालाः न्याइ।
 अले दाख पी।
 17 वं तसकं मेहनत यानाः
 ज्या याइ,
 थःगु ज्या यायेत
 वया लप्पा बल्लाः।
 18 वं थःगु ज्याया म् बांलाक थु,
 अले चान्हय तक नं
 वं ज्या यानाच्वनी।
 19 वं थःम्हं हे कपाय् फ्यनी,
 कापः थाइ।
 20 वं चीमि व हाःनाः मद्पिन्त
 नुगः चक्ककाः
 ग्वाहालि याइ।
 21 च्वापु गाःसां
 वयात छुं धन्दा मद्।
 छायाधाःसा वया छें च्वपि
 सकसिगु निति
 गाक्क लुमुगु वसः दु।
 22 थःगु लासाफांगा
 वं थःम्हं हे दयकी,
 अले भिगु सुति
 कापःयागु वसः पुनी।
 23 वया भाःतयात
 शहरया तःधांपि मनुत मध्ये
 छम्ह थकाः
 सकसिनं म्हसीकी।
 24 वं कापः थानाः
 बन्जाःतयथाय् मीयंकी।
 25 वं शक्ति दुम्ह
 व सकसिनं हनाबना
 तयकाच्वम्ह खः।
 कन्हय्या वयात धन्दा मद्।
 26 वयागु खें बुद्धि जाः।
 वयागु म्हुतइ न्हाबलें
 भिगु सल्लाह दयाच्वनी।
 27 वं थः छेंजःपिनिगु
 बांलाक सुसाःकुसाः याइ,
 भचा हे उसि चाइ मखु।
 28 वया मस्तयसं
 वयात सुवाः बी,
 वया भाःतं नं
 वयात च्वायाः धाइ,
 29 “यक्व मिसातयसं

बाबांलाःगु ज्या याःगु दु,
तर छं इपिं सकसितं त्याक्गु दु।”

30 हिंसिं झंगः लाये यः,
बांलाः ब्वयावनी।
तर परमप्रभुया भय काइन्ह
मिसा तःधके बहः जू।
31 वयागु मेहनतयागु सिरपाः
वयात ब्यु।
वं याःगु ज्याया निति
सकसियां न्ह्यःने
वयात तःधकि।

उपदेशकया सफु म्हसीका

थ्व सफुलिइ उपदेशकया बिचाः दु। उपि उपदेशकं मान व जीवन गुलि चिहाकः व गुलि मिलत्य मजू, वयागु जीवनय गुलि अन्याय जुल व गुकथं निराश जुल धयागु खँया बारे बांलाक बिचाः याःगु दु। मनुतयगु जीवन थःगु ल्हातय तयादीमह परमेश्वरया विधि वं थुइके मफुत। अयुं मनुतयसं तसकं परिश्रम यानाः व परमेश्वरया वरदानत गुलि काय फत अले गुबल्य तक व दयाच्चनी उकी हे आनन्द कायेगु सल्लाह उपदेशक च्वमि ब्यगु दु।

उपदेशया अप्वः बिचाः अःखः व निराश जुइगु खने दु। अथे जूसां थ्व सफु नं बाइबल्य दुथ्याकातःगुलि थुकि इति बाइबलया विश्वास थुलि तःधं कि थुकि निरास व दुःख कष्टया खँयात नं ध्यानब्यु धकाः क्यनी। अप्वः मनुतयसं थ्व उपदेशकया सफु ब्वनाः थःगु जीवन गुकथं हनेगु धकाः साहस कयाच्चंगु दु। अले गुरु बाइबलं थुकथंयागु शिक्षा बी व हे बाइबलं परमेश्वरयाके भलसा तयेगु शिक्षा बी अले व शिक्षां जीवन अझ सार्थक व मू वंगु दयकाबी धयागु ज्ञान धायेफु।

उपदेशकया सफुलिइ बाइबलया मू खँ क्यनी, व खँ थ्व खः, व आत्मिक मू परमेश्वर बाहेकयागु जीवन सिति वं। थुकी ल्याय्फहबल्य हे जीवनया लसता कायेत सल्लाह ब्यगु दु, तर थथे यायेत थःत दयकादीमहयसित लुमंकी। परमेश्वर बाहेकया जीवन सिति वं धयागु खँ उपदेशकया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

धलः पौ

छु जीवनया उद्देश्य दु ला? १:१-२:२६

जीवनया बारे धापूत ३:१-११:८

सल्लाह बीगु क्वचाय्कूगु ११:१-१२:८

फुक्क खँया लिच्वः १२:१-१४

उपदेशक

फुक्क खँ सिति वं

1 दाऊदया काय, यरूशलेमया जुजु, उपदेशकया वचन -

2 उपदेशकं धाइ,

“सिति वं, सिति वं,

फुक्क सिति वं,

अले फुक्क खँया छु अर्थ मद्।”

3 थ्व संसारय मनुखं थाक्क ज्या यानाः दुःख सी

अयुं वयात छु फाइदा दत लय?

4 पुस्ता वइ अले पुस्ता वनी,

तर पृथ्वी धाःसा न्हाबले दयाच्चनी।

5 सूर्य ल्या वइ अले बिनावनी।

अले व गनं वःगु खः अन हे वनी, व हाकनं ल्या वइ।

6 फय दच्छिनपाखे न्हाइ, अले उत्तरपाखे लिहांवनी।

व न्हाबले थःगु हे चाःकलय चाःहिलाच्चनी।

7 फुक्क खुसित न्हानावनाः समुद्रय जू वनी।

अयुं समुद्र गुब्बं नं जाइ मखु।

गुरु थासं खुसित न्हानावःगु खः

हाकनं व हे थासय तुं लिहांवनी।

8 फुक्क खं दिक्क चाय्की,

सुनानं थुकियात बयान याये हे फइ मखु।

न मिखां खनाः लुधनी,

न न्हायुं न्यनाः हे सन्तुष्ट जुइ।

9 न्हापा छु जूगु खः व हाकनं जुइतिनि,

अले न्हापा छु याःगु खः व हाकनं याइतिनि।

थ्व संसारय छु नं न्हगु ज्याखँ जूगु मद्।

10 छु नं खँ दु ला, गुकिया बारे थथे धायेफु,

“स्वःसा, छु थ्व न्हगु ज्या खः?”

थ्व न्हापा हे थन दुगु खः।

थ्व ला झीगु ई स्वयाः न्हापा हे दुगु खः।

11 पुलांगु इलययापि मनुतयगु छु नं लुमन्ति दइ मखु।

अले आः वइतिनिगु पुस्ता

व वयां लिपायागु पुस्तायात तकं नं

इमिगु लुमन्ति दइ मखु।

बुद्धि सिति वं

12 जि उपदेशकं यरूशलेमय इस्त्राएलया जुजु जुयाः शासन याना।

13 आकाशया क्वय्य छु छु याइ उपि फुक्कं ज्ञानपाखें माला स्वयेगु जि थःगु नुगलय पक्का याना। गुलि तःधंगु बोझ परमेश्वरं मनुत्पयत तयाब्यगु दु।

14 थ्व संसारय याःगु फुक्क ज्याखें जि खनागु दु। व फुक्कया छुं अर्थ मदु, फययात लिइगु थें जक खः।

15 छु बेक्कःगु खः उकियात तप्यके फइ मखु,
छु खें द हे मदु उकियात ल्याः खाइ मखु।

16 जि थःगु मनय थथे बिचाः याना, “स्व, जि स्वयाः न्हापा यस्शलेमय राज्य याःपि फुक्क स्वयाः अप्वः जि बुद्धिया अनुभव यानागु दु। ज्ञान व बुद्धिया जि यक्व अप्वः अनुभव यानागु दु।”^१

17 अले जि बुद्धि, वैंयसू व मूर्खता धयागु छु खः धकाः सीकेगु निति उकिया बारे बिचाः याना। तर थ्व न फययात लिइगु थें जक खः धकाः जि सीकागु दु।

18 छायाधाःसा यक्व बुद्धि दत कि अप्वः दुःख सी,
यक्व ज्ञान दत कि नुगःया धाः अप्वः जुइ।

2

मोजमज्जा यायेगु सिति वं

1 जि मनयात धया, “वा, भिंगु छु खः धकाः सीकेत जि मोजमज्जा यानाः छन्त जाँचय याये।” तर व न सिति वंगु खें खः।

2 जि थथे धया, “न्हिलीगु वैं खें खः। अले मोजमज्जा यानाः छु दइ?”

3 दाखमघ त्वनाः वा मूर्ख खंयात धयपुनाः जि थःत लयतायकेगु कुतः याना। अझ न जिगु मनयात बुद्धि न्ह्याज्याका यंकाच्वंगु खः। आकाशया क्वय्य चिहाकःगु जीवनय सं मन्या निति बांलाःगु खें छु खः धकाः सीकेगु जि इच्छा याना।

4 जि ततःधंगु ज्या याना। जि जिगु निति ततःखागु छें दयका। जि दाखया क्यबत दयका।^२

5 जि स्वांया क्यबत व फलफुल्लया क्यबत दयका अले उकी थीथी कथंयागु फलफुल्लया सिमात पिना।

6 उपि तसकं बांलाःगु इवःलाक वनाच्वंगु सिमातयगु निति व ख्वःसिया निति लः बीत जि ततःधंगु पुखुत दयका।

7 जि दास-दासीत न्याना, अले जिगु थः हे छें बूपि दास-दासीत नं दु। यस्शलेमय जि स्वयाः न्हापा दूपि सुयाके नं जिके स्वयाः अप्वः सा दूहं व फैच्वलयतय बर्थां मदु।^३

8 जि थःगु निति लें व वहः वा जुजुत व देश देशपाखें धन-सम्पत्ति मुंका। जि थःत न्ह्याइयुकेत म्ये हालीपि मिसा व मिजपि अले मन्या नुगःयात लयतायकेत यक्व कलाःतयत मुंका।^४

9 यस्शलेमय जि न्हापायापि मनुत स्वयाः तसकं तःधंमह जुल। जि थःके दुगु बुद्धि न्ह्याबले थंके हे तया।^५

10 जिगु मिखां लोभं चाय्कूग फुक्क जिं कया।

फुक्क कथंयागु मोजमज्जा यायेगु जि मत्वःता।

जि हिचःति हायकाः यानागु फुक्क ज्याखें जिगु नुगः लयताल।

अले थ्व जि हिचःति हायकाः यानागु फुक्क ज्याया लिच्वः खः।

11 अनलि जिगु ल्हातं यानागु फुक्क ज्याया बारे जि बिचाः याना,
जि गुलि दुःखसिया उपिं ज्यात यानागु खः।

थुपि फुक्कया छुं अर्थ मदु,

थ्व ला फययात लिइगु थें जक खः।

थ्व संसारय छुं नं फाइदा मदु।

बुद्धि व मूर्खता सिति वं

12 अले जि बुद्धि, वैंयसू

व मूर्खता धयागु छु खः धकाः सीकेगु निति उकिया बारे बिचाः याना।

जुजुं न्हापा हे याना वयाच्वंगु ज्या स्वयाः

लिपा वइमहं मेगु छु हे अप्वः याये फइ?

13 जिं थ्व खनागु दु, गथे खिउंगु स्वयाः तयुजः तसकं बांलाः,

अथे हे मूर्खता स्वयाः बुद्धि हे बांला।

14 बुद्धि दुमह मन्या मिखा वया छेनय दइ,

तर मूर्खह धाःसा खिउंथाय जुइ।

तर जि खनागु दु थुपि निमहयसित नं

छगु हे दशा वइतिनि।

15 अनलि जि थःगु मनय बिचाः याना,

“मूर्खहयसिगु दशा जिके नं वइतिनि।

जि बुद्धि दुमह जुयाः छु फाइदा जुल?”

अले जि थःगु मनय बिचाः याना,

“थ्व नं सिति वंगु खें खः।”

16 छायाधाःसा मूर्खह मन्यात थें बुद्धि दुमह मन्यात नं ताःई तक लुमंका तइ मखु।

वइगु दिनय निमहयसित नं ल्वःमंकाछवइ।

छायाधाःसा मूर्खह थें बुद्धि दुमह नं सी हे मानि।

थाकूगु ज्या यायेगु नं सिति वं

* 1:16 १:२६ १ राज २:२१-२२

* 2:4 २:४-८ १ राज १०:२२-२७, २ इति १:२२-२७

* 2:7 २:७ १ राज ४:२२

* 2:8 २:८ १ राज १०:१०, १४-२२

* 2:9 २:९ १ इति २४:२५

17 अथे जुया: जिं थःगु जीवनयात घृणा याना, छायाधा:सा थ्व संसारय् ज्या यायेगु तसकं थाकुगु खँ खः। थ्व फुक्कया छुं अर्थ मद्दु, थ्व फययात लिङ्गु थें जक खः।

18 थ्व संसारय् जिं तसकं दुःखसिया यानागु फुक्क ज्यायात जिं घृणा याना, छायाधा:सा उपि फुक्कं दुःखसिया यानागु ज्या छन्दु जिगु लिपा वइम्हयसिगु निति त्वःता हे वनेमानि।

19 अले व बुद्धि दुम्ह ला कि मूर्खम्ह धका: सुनां स्यु? अयनं जिं थ्व संसारय् दुःखसिया यानागु फुक्क ज्या वयागु हे अधीनय् दु, गुकिया निति जिं थःगु फुक्क बल व सीप छयलागु दु। थ्व सिति वंगु खँ खः।

20 अथे जुया: थ्व संसारय् यानागु फुक्क थाकुगु ज्यायात लुमंका: जि निराश जुयागु दु।

21 छायाधा:सा बुद्धि, ज्ञान व खुबी सुं मनुखं हिच:ति हायका: या:गु फुक्क ज्या सुं छम्हयसित त्वःता हे वनेमानि, गुम्हयसिनं उकिया निति थाकुगु ज्या या:गु हे मद्दु। थ्व नं सिति वंगु खँ खः। अले वयागु निति थ्व तःधंगु संकट हे खः।

22 थ्व संसारय् थम्हं या:गु फुक्क थाकुगु ज्यां व धन्दा कया: हिच:ति हायका: या:गु फुक्क ज्यां मनुयत छु दतलय?

23 वयागु फुक्क दिनया ज्या पीर व दुःख जक खः। चान्हय नं वयागु मनय शान्ति दइ मखु। थ्व सिति वंगु खँ खः।^{१०}

24 मनुखं नयेगु त्वनेगु व थःगु थाकुगु ज्यां लुधंकिगु स्वया: मेगु बांला:गु छु हे याये फइ धका:। थ्व नं जिं परमेश्वरया ल्हातं व-गु खना।^{११}

25 छायाधा:सा वयकलं मर्बिकं सुनां नयेत्त्वेन व आनन्द काये खनी धका:?

26 परमेश्वरयात लयतायकीम्ह मनयात वयकलं बुद्धि, ज्ञान व आनन्द बियादी। पापीतयत् धा:सा वयकलं परमेश्वरयात लयतायकीपि मनुयतय् निति धन-सम्पत्ति मुंकेगु ज्या बियादी। थ्व नं सिति वंगु अले फययात लिङ्गु थें जक खः।^{१२}

3

फुक्क खँया निति छगू ई दु

1 फुक्क खँया निति ई दु,

अले आकाशया वच्य जुइगु फुक्क ज्याखँया छगू ई दु।

2 बुइगु छगू ई दु, सीगु छगू ई दु।

पीगु छगू ई दु, लयेगु छगू ई दु।

3 स्यायेगु छगू ई दु, लायकेगु छगू ई दु।

थुनेगु छगू ई दु, दयकेगु छगू ई दु।

4 ग्वयेगु छगू ई दु, न्हिलीगु छगू ई दु।

दुखं च्वनेगु छगू ई दु, प्याखं हुलेगु छगू ई दु।

5 ल्वहंचा वांछ्वयेगु छगू ई दु, उपि मुंकेगु छगू ई दु।

घयपुइगु छगू ई दु, छुतय जुइगु छगू ई दु।

6 मालेगु छगू ई दु, त्वःताबीगु छगू ई दु।

तयेगु छगू ई दु, वांछ्वयेगु छगू ई दु।

7 खनाछ्वयेगु छगू ई दु, हाकनं दयकेगु छगू ई दु।

सुक च्वनेगु छगू ई दु, नवायेगु छगू ई दु।

8 माया यायेगु छगू ई दु, घृणा यायेगु छगू ई दु।

लडाईं यायेगु छगू ई दु, मिलय जुइगु छगू ई दु।

9 ज्या याइम्हयसिनं दुःखसिया वयात छु फाइदा दइ?

10 परमेश्वरं मनुयकं तयादीगु बोझ जिं खनागु दु।

11 वयकलं फुक्क खँ थःगु हे इलय तसकं बांलाका दयकादीगु दु। वयकलं मनुयतय्गु मनय अनन्त खँया ज्ञान तयादीगु दु। अयनं इमिसं परमेश्वरयात शुसिसें लिपा तक हे वयकलं यानादीगु ज्याया बारे थुइके मफु।

12 जिं थ्व खँ थूल की मनुयसं थःगु जीवन दतलय लयताया च्वनीगु व भिंगु यायेगु बाहेक मेगु छुं नं बांला:गु खँ मद्दु।

13 फुक्क मनुयसं बांलाक नयेगु, त्वनेगु यायेमा अले थःपिन्सं दुःखसिया या:गु ज्याय लुधंकाच्वनेमा। थ्व परमेश्वरया दान खः।

14 जिं स्यु, परमेश्वरं छु यानादी व न्हााबलें दयाच्वनी। उकीं झींसं छुं नं तनेगु व लिकाये फइ मखु। मनुयसं वयकःभा भय कायेमा धका: थथे यानादीगु खः।

15 थ्व संसारय् छु दु व न्हापा हे दुगु खः,

अले छु जुवइतिनि व नं न्हापा हे जुइ धुंकेगु खः।

परमेश्वरं न्हापा जुइ धुंकेगु ज्याखँया ल्या:चा: कयादी।

संसारय् अन्याय दु

16 अले जिं थ्व संसारय् मेगु खँ नं खनागु दु।

न्यायया पलेसा मभिगु जुयाच्वंगु,

धार्मिकताया पलेसा मभिगु जुयाच्वंगु दु।

17 जिं थःगु मनय बिचा: याना,

“परमेश्वरं धर्मी व मभिपिं निम्हयसित नं फैसला यानादी,

छायधा:सा फुक्क ज्याखँया थःगु हे ई दइ,

अले फुक्क ज्याया ई दु।”

18 जिं मनमनं धया, “मनुत् ला पशुत थें खः धइगु खँ सीमा धका: परमेश्वरं इमित जाँचय यानादी।

- 19 मन्तयगु भाग्य पश्या थें खः। इपि निम्हयसिगु नं छगु हे भाग्य पिपा च्वनाच्चनी। गथे छम्ह सी अले मेम्ह नं सिनावनी। फुक्कसिया छगु हे सासः खः। पशुतयत स्वयाः अचः फाइदा मन्तयत दइ मखु। थुपि फुक्कं सिति वंगु खँ खः।
 20 फुक्क छगु हे थासय वनी छायाःसा फुक्क धुलं वःपि खः अले फुक्क धुलय हे मिलय ज्वनितिनि।*
 21 मन्तयगु आत्सा च्वये वनी अले पश्या प्राण धाःसा क्वय चाय मिलय जू वनी धकाः सुनां स्यु?”
 22 अथे जुयाः जिं थ्व खँ खनागु दु। मन्तयसं थःगु ज्याय लयताया च्वनीगु स्वयाः अचः मेगु भिगु खँ छु हे मदु, छायाःसा थ्व हे वं यायेगु ज्या खः। छायाःसा सुनां वयात लिपा जुइगु खँ क्यनाबी फइ?

4

क्वत्यलातःगु थाकुगु ज्या व पासा मद्गु

- 1 हाकनं जिं थ्व संसारय जुयाच्चंगु फुक्क अन्याय खना।
 क्वत्यलातःपिनीगु मिखां ख्वबि वयाच्चंगु जिं खना,
 अले इमित सान्त्वना बीपिं सुं छम्ह नं मद्गु।

अन्याय याइपिनिपाखे शक्ति दु,

अले क्वत्यलातःपिन्त सान्त्वना बीपिं सुं छम्ह नं मद्गु।

2 उकिं जिं बिचाः याना स्वया,

सिनावने धुंक्पि म्वानाच्चपिं स्वयाः सुखी जू।

3 तर अइ थुपिं निम्ह स्वयाः

सुखी ला व मनु खः

सु बु हे मइनी अले गुम्हयसिनं थ्व संसारय
 जगु फुक्क मभिगु ज्या खंगु नं मद्गु।

4 अनलिं जिं थ्व नं खना कि फुक्क दुःखसिया ज्या यायेगु व फलिफाप धयागु हे मन्तयसं थः जःलाखःलाया ईख याःगु कारण जक जुइगु खः।
 थ्व नं सिति वंगु खँ खः, अले फययात लिइगु थें जक खः।

5 मूर्ख थःगु अल्छी ल्हाः प्वचिनाच्चनी

अले थःगु नाश थःम्ह हे हइ।

6 थाक्क ज्या यानाः कमय याःगु

व फययात लिनादइगु निम्ह स्वयाः ला
 सुखशान्ति दइगु छम्हु जक हे सां भिं जू।

7 हाकनं जिं थ्व संसारय छु सिति वंगु खना।

8 छम्ह याकःचाम्ह मनु दु,

वया सुं काय व दाचुकिजापि मद्गु।

अले वं थाक्क ज्या यायेगु गुबलें त्वःतीं मखु।

अयनं व थःगु धनसम्पत्तिइ गुबलें नं लुधंका च्वनी मखु।

अयनं व थये धकाः न्यन, “जिं सुयागु निति थपायसकं दुःखसिया च्वनागु?

जिं छाय जीवनया सुख त्वःताछवया?”

थ्व नं सिति वंगु खँ खः,

थ्व तसकं दुःख लगय जगु खँ खः।

9 छम्ह स्वयाः निम्ह तसकं बांलाः

छायधाःसा इमिसं थःम्ह हिचःति हायकाः याइगु ज्याया भिगु फल कायेखनी।

10 छुं जुयाः छम्ह क्वदल धाःसा मेम्ह वयात थनाबी।

अयनं क्वदयाः थनेगु नितिं सुं नं पासा मद्गु बिचरा!

11 अथे हे, निम्हनापं घन धाःसा लुमुसे च्वनी,

तर याकःचा धाःसा गुकथं लुमुइ?

12 छम्हयसिनं मेम्हयसित गुकथं त्याके फइ,

तर निम्ह दःसा थःपिनीगु रक्षा याये फइ।

स्वपु तु जीक निलातःगु खिपः याकनं चबइ मखु।

उन्नति धइगु नं सिति वंगु खँ खः

13 ख्याच्चःयात नाला मकाइम्ह बुरा व मूर्खम्ह जुजु स्वयाः ला, चीमिम्ह व बुद्धि दुम्ह ल्यायम्हम्ह हे बांलाः।

14 चाहे व ल्यायम्हम्ह इयालखानां पिहां वया जुजु जूम्ह जुइमा वा राज्यय चीमि जुयाः बुया जुजु जूम्ह जुइमा।

15 जिं थ्व संसारय म्वानाच्चपिं व थूखे उखे जपि फुक्क जुजुया थासय लिपा जुजु जुइम्ह व ल्यायम्हम्हयसिया ल्यु वंगु खना।

16 जपि फुक्क न्हापायापि मन्त व लिपा वःपि मन्तयगु अन्त मद्गु तर उपि सुं नं व ल्यायम्हम्ह मनु खनाः लयमताः। थ्व नं सिति वंगु खँ खः अले थ्व फययात लिइगु थें जक खः।

5

परमेश्वरयात यानातःगु भाकल पूर्वकि

1 परमेश्वरया देगलय बांलाक बिचाः यानाः जक हूँ, अन मूर्ख जुयाः बलि छायेत वनेगु स्वयाः न्यनेत हूँ, छायाःसा मूर्खतयसं दुंकागु दु धकाः थुइके फइ मखु।

- 2 नवायेत हथाय चाये मते,
परमेश्वरया न्हाःने नवायेत
छं थःगु मनय हथाय चाये मते।
परमेश्वर स्वर्गय् च्वनादी
अले छ थ्व संसारय् दु।
अथे जुयाः छं नवायेगु खँ कम जुइमा।
- 3 गथे यक्व धन्दां म्हगस खनी
अथे हे यक्व खँ नवातकी मूर्ख खँ नं पिहां वइ।
4 छं परमेश्वरयात भाकल यायेबलय व पूर्वकेत लिबाके मते। मूर्खनापं वयकः लयतायादी मखु। छं थःगु भाकल पूर्वकि।
5 भाकल यानाः नं पूमवकेगु स्वयाः ला भाकल हे मयायेगु बांलाः।
6 छं नवाःगु खं छन्त पाप मलाकेमा, अले देगःया दूतयात, “जिं यानागु भाकल भूल जुल,” धकाः धाये म्वालेमा। छं नवाःगु कारण परमेश्वर तंम्वयाः छाय छंगु ल्हाःया ज्यायात नाश याके बीगु?
7 यक्व म्हगस म्हकेगु व यक्व खँवःत सिति वंगु खँ खः। अथे जुयाः परमेश्वरया भय कायेगु या।
धन-सम्पत्ति सिति वं
8 छुं जुयाः छं छंगु जिल्लाय चीमिपिन्त क्वत्यलातःगु व इमिगु निंति न्याय व अधिकार मजगु खन धाःसा अजू चाये मते, छाथ्थाःसा फुक्क अधिकार याइपिं अले व स्वयाः च्वय् च्वपिं तःधपिं अधिकार याइपिन्त नं इमिगु वास्ता यायेत तयातःगु खः।
9 बुँ सःगु फुक्कसिनं कायेगु याइ। जुजु थःम्हं नं बुँ हे फाइदा काइ।
10 सुनां धिबायात माया याइ।
वयात न्हाक्व धिबा दःसां गाइ मखु।
धन सम्पत्तिया लोभ याइम्हयसित न्हाक्व लवः दःसां गाइ मखु।
थ्व नं सिति वंगु खँ खः।
- 11 धन-सम्पत्ति अज्वः दइबलय
नयेगु म्हुतु नं अज्वः दयावइ।
अले मालिकयात धन-सम्पत्ति स्वयाच्चवेगु बाहेक
छुं नं फाइदा दइ मखु।
- 12 ज्या याइम्हयसिनं कम नःसां यक्व नःसां स्याक्क न्हाः वइ।
तर धनीम्ह अज्वः धन-सम्पत्ति दुगुलि न्हावइ मखु।
13 जिं थ्व संसारय् छंगु तसकं ग्यानापुगु खँ खनागु दु।
मालिकं थःगु नोकसानया निंति धन-सम्पत्ति मुंक्गु।
14 वा वयागु छुं संकटं यानाः
वं मुंक्गु धन-सम्पत्ति फुनावंगु, गुबलय वया मस्त दइ,
वया मस्तयगु निंति छुं नं ल्यं दइ मखु।
15 मनु मांया च्वाथं पचिनागा वइ,
अले व गथे वःगु खः अथे हे लिहांवनी।
वं थःम्हं दुखसिया याःगु ज्यापाखें
थःगु ल्हातं छुं नं यंके फइ मखु। *
16 थ्व नं छंगु दुःखबलय जगु तसकं ग्यानापुगु खँ खः।
मनु गथे वःगु खः अथे हे तुं लिहां वनेमानि।
वयात छुं फाइदा दइ धकाः?
छाय्थाःसा वं दुःखसिया याःगु ज्या फुक्क फय थें सिति वनी।
- 17 वं जिवंकाछि थःगु जीवन तसकं निराश जुयाः
दुखकष्ट व तंम्वया अले खिउँथाय हे बितय याइ।
18 अनंलि जिं थ्व खँ थुल। परमेश्वरं बियादीगु थ्व चिहाकःगु जीवन दतले थ्व संसारय् नयेगु, त्वनेगु अले थःम्हं तसकं दुखसिया यानागु ज्याय लुधंका च्वनेत कुतः यायेगु मनुतयगु निंति भिं जुइ, छाथ्थाःसा व हे इमिगु भाग खः।
19 थ्व बाहेक परमेश्वरं सुं मनुतयत धन-सम्पत्ति व बुँज्या यायेगु मौका बियादिल अले वं थःगु भाग नाला कायेगु व थःम्हं दुखसिया ज्या यानाः लयताया च्वनेत बियादी, थ्व परमेश्वरया वरदान खः।
20 वं थःगु जीवनया इलय यक्व ज्याखँया अनुभव याइ छाथ्थाःसा परमेश्वरं वयात थःगु नुगःया लसताय तयादीगु दु।

6

- 1 थ्व संसारय् जिं छंगु थज्याःगु मभिंगु खँ खनागु दु, गुकि मनुतयत तसकं क्वत्यलातल।
2 परमेश्वरं सुं मनुतयत धन-सम्पत्ति, बुँ व इज्जत बियादी, गुकि यानाः इमित यःगु छुं हे मगाःमचाः जुइ मखु। तर परमेश्वरं इमित उपिं न्हाइपुकेत बियादी मखु। बरु मेम्हं हे मनुयात न्हाइपुकेत बियादी। थ्व नं सिति वंगु व ग्यानापुगु खँ खः।
3 छम्ह मनुया सछिम्ह कायपि दयाः यक्व देँ तक म्वात, तर व यक्व देँ तक म्वानाः नं थःगु बांलाःगु अवस्थापाखें वयागु आत्मा लयमताःसा अले वयाय सीबलय खःकथं मथुन धाःसा अज्याःम्ह मनु स्वयाः ला बुबलय सीम्ह मचा हे बांलाः।
4 व बुबलय सीम्ह मचा सिति वंक बुल अले खिउँथाय हे मदयावन। अले खिउँगुलि हे वयागु नांयात त्वपुयाबी।
5 वं गुबलें निभाः खनी मखु, वा वं छुं हे मरस्यु, अयनं व मनुया स्वयाः थ्व मचायागु आराम हे बांलाइ।

- 6 छुं जुया: व मनु निद्रु: दँ तक म्वात धा:सा नं थ:गु बांला:गु अवस्थापाखें वयागु आत्मा लयमता:सा, वयात छु आराम दइ धका: लपतय फुक्कं छथायु हे वनेगु मखु ला?
- 7 मनुतयसं दु:खसिया याइगु फुक्क जया प्वा: जायकेत जक ख:, अयुनं वयात गुबलें नये पित्या:गु तनी मखु।
- 8 बुद्धि दुम्ह मनुयात मूर्खपाखें छु फाइदा दइ? मेपि मनुनापं थ:म्हं गुकथं व्यवहार यायेमा: धका: सिया: चीमिम्ह मनुयात छु फाइदा जुइ?
- 9 थ:के मद्गुलिइ लुधंकाचवनेगु थ:के मद्गुलिइ लोभ यायेगु स्वया: बांला।
- श्व नं सिति वंगु खँ ख:, अले थ्व ला फययात लिइगु थें जक ख:।
- 10 छु द हे हे दु वयागु नां छुइकल, अले मनुत सु ख: धका: थुइ हे धुंकल।
- थ: स्वया: बल्ला:महयसित सुनानं विरोध याये फइ मखु।
- 11 गुलि अप्ठ: खँ जुइ उलि हे उकिया अर्थ कम जुइ। उकि सुयातं छु फाइदा जुइ?
- 12 थ्व चिहाक:गु जीवनया छुं हे अर्थ मद्गु इलय, मनुतयसं किच: थें थ्व जीवन हनाचवनी, अयुनं इमित छु खँ बांला धका: सुनां स्यू? व सिनावने धुंका: थ्व संसारयु छु जुइ धका: सुनां इमित धाये फइ?

7

- बुद्धि
- 1 भिगु नां तसकं नस्वा:गु अतर स्वया: भिं, अले सीगु दि बगु दि स्वया: नं बांला:।[☆]
- 2 भवय नयेगु छँ वनेगु स्वया: दुखं चवनाचवंगु छँ वनेगु हे बांला:। सीगु धयागु हे मनुतयगु निति अन्त ख:, अथे जुया: म्वानाचवंपिन्सं थ्व खँ नुगलयु तयातयेमा।
- 3 न्हिलीगु स्वया: नुग: ख्व:गु हे बांला:। छायाधा:सा शोकया ख्वा: नुग:या निति पायुछि जु।
- 4 बुद्धि दुम्हयसिया मन दुखं चवनाचवंगु छँय हे जुइ। अयुनं मूर्खया मन धा:सा मोजमज्जाया छँ जुइ।
- 5 बुद्धि दुम्हयसिनं ब्व:ब्युगु खँया नाला कायेगु मूर्खतयगु म्ये न्यनेगु स्वया: बांला:।
- 6 थलया कवयु च्याइगु केमाया मिया स: थें मूर्खम्ह न्हिली। व नं सिति वंगु खँ ख:।
- 7 ख्याना: धिवा कायेगु ज्यां बुद्धि दुम्ह मनुयात नं मूर्खं यानाबी, अले घुसं नुग:यात स्यंकाबी।
- 8 छुं ज्याया शुरु स्वया: उकिया क्वचायकेगु तसकं बांला:। धैर्य यायेगु घमण्डी जुइगु स्वया: बांला:।
- 9 मनयु छकलं तंक्वयेके मते, छायाधा:सा तं ला मूर्खतयगु छातिइ चवनाचवनी।[☆]
- 10 न्हापायागु दित आ:यागु स्वया: छाया भिं जुल धका: धाये मते, छायाधा:सा थज्या:गु न्हास: या:गुलि छु बुद्धि दुम्ह मखु धका: क्यनी।
- 11 बुद्धि झी थ: बाज्यापिनीगु सम्पति स्वया: बांला:गु खँ ख:, अले संसारयु फुक्क मनुतयत थुकि फाइदा याइ।
- 12 गथे धिबां रक्षा याइ, अथे हे बुद्धि नं झीगु जीवनयात बचयु याइ। बुद्धिपाखें दइगु फाइदा थ्व हे ख:।
- 13 परमेश्वरं छु ज्या यानादीगु ख: व बांलाक बिचा: या। वयुकलं बेक्वयकादीगु खँयात सुनां तप्यंके फइ?
- 14 ई बांलाइबलयु लयताया च्वँ

- तर ई बांमलाइबलय बिचाः या
छायधाःसा परमेश्वरं थुपि नितो दयकादीगु खः।
अथे जुयाः मन्तयसं थःपिनीगु निति लिपा जुइगु खँ सीकाकाये फइ मखु।
15 जिं थ्व सिति वंगु जीवनय थुपि नितो खनागु दु।
धर्मीम्ह मनु थःगु धार्मिकताय नाश जगु,
व मभिम्ह मनु धाःसा थःगु मभिगु ज्या यानाः यक्व दँ तक म्वानाच्वंगु।
16 अथे जुयाः अप्वः धर्मी जुइ मते,
अले अप्वः बुद्धि दुम्ह नं जुइ मते।
छं छाय थःम्ह थःत नाश यायेगु?
17 तसकं मभिम्ह व यक्व मूर्ख नं जुइ मते।
छं छाय बेकालं सीगु।
18 छग्यात ज्वना तयेगु व मेग्यात मत्वःतेगु नितो बांला।
सुनां परमेश्वरया भय काइ व मनु थुपि फुक्क तच्चःगु खँपाखे अलग च्वनी।
19 बुद्धि बुद्धि दुम्ह मनुयात शहरया
झिम्ह शासक स्वयाः तसकं बल्लाकाबी।
20 संसारय सुं नं धर्मीम्ह मनु मनु,
गुम्हयसिनं फुक्क ज्या पाय्छिकथं याइ अले गुबले पाप याइ मखु।
21 मन्तयसं धाःगु फुक्क खँय बांलाक ध्यान बी मते,
मखुसा छंगु च्यलं छन्त सराः ब्यगु छं न्यनेमाली।
22 छं ग्वकः मेपिन्त सराः ब्यगु दु
व छं थःगु मनय सि हे स्य जुइ।
23 थुपि फुक्कं जिं थःगु बुद्धि जाँचय यानागु दु, अले जिं धया,
“बुद्धि दुम्ह जुइगु जिं क्वःछिनागु दु।”
तर थ्व नं जिपाखे तापाक हे च्वन।
24 न्हागु हे जूसां बुद्धि
तसकं च्वन्हाःगु व दुयंगु खः।
सुनां थुकियात लुइके फइ?
25 अथे जुयाः जिं बुद्धि
व छं जुइगुया कारण छु खः धकाः माला स्वयेगु मति तथा,
अले मभिगु व मूर्ख खँय वँय जुइगु
गथे खः धकाः थुइकेगु इच्छा याना।
26 व हे मिसा गुम्ह छगु स्वःतिपाँय थें खः,
वयात जिं सीगु स्वयाः नं खायागु लुइका।
वयागु नुगः जाः
अले वयागु ल्हाः धाःसा सिखलं चिनातःगु थें खः।
सु मनुखं परमेश्वरयात लयतायकी,
व बचय जुइ तर पापीयात वं स्वःतिपाँयलय कयंकी।
27 उपदेशकं धाइ, “स्व, जिं थ्व खँ लुइकागु दु, व न्यँ,
“छगु खँय मेगु खँ थपय यायां फुक्क घटनाया कारण लुइकेत स्वयाच्वनाबलय,
28 तर लुइके मफुत।
जिं द्रुःछिम्हयु छम्ह भिम्ह मनु लुइका,
तर उपिं मध्ये छम्ह हे भिम्ह मिसा लुइके मफुत।
29 जिं थ्व जक लुइकागु दु, परमेश्वरं मन्तयत भिपि यानादिल।
मन्त धाःसा थीथी कथंया बिचाःयात मालेत स्वयाच्वंगु दु।”

8

- 1 बुद्धि दुम्ह मनु थें मेपिं सु दु?
थुपि खँया अर्थ सुनां स्यु?
बुद्धि मन्तयगु ख्वालय जः बी,
अले तं पिहां वःगु ख्वाःयात नं हीकाबी।
जुजुया आज्ञा मानय या
2 जिं धाये, जुजुया आज्ञा मानय या, छायधाःसा छं परमेश्वरया न्हाःने पाफःगु दु।
3 छु जुजुया न्हाः नं बिदा जुयावनेत हथाय चाये मते। छुं नं मभिगु खँया पंलिनाः क्वःछी मते छायधाःसा जुजुयात छु इच्छा दु वं व हे याइ।
4 जुजुया वचनय फुक्क शक्ति दु। सुनां जुजुयात थथे धाये फइ ला, “छसपोलं छाय थथे यानादियागु?”
5 सुनां जुजुया आज्ञा मानय याइ, वयात मभिं जुइ मखु।

अले बुद्धि दुःहयसिया नुगलय पायछिगु इलय खःकथया खँ सीके फइ।

6 मन्तयके न्ह्यार्थे ज्याःगु दुःखकष्ट वःसां
फुक्क खँया निति पायछिगु ई व पायछिगु लँ खः।

7 लिपा जुइगु खँ सुनान सीके फइ मखु।

अथे जुयाः मन्तयत सुनां लिपा थथे जुइ धकाः धाये फइ?

8 फय्यात पनेगु सुयाके नं शक्ति दइ मखु।

अथे हे थः सीगु दिं सुनान सरय याये फइ मखु।

लडाईया इलय सुयात बिदा दइ मखु,

अथे हे मभिं याइपिन्सं नं वपाखें बचय याये फइ मखु।

9 थ्व संसारय याःगु फुक्क ज्या यात जिं बांलाक ध्यान बियाः स्वयाबलय थुपि फुक्क खँ खनागु दु। मेपित्त क्वत्तया थाःगु हानि याइगु छगु ई दु।

10 अले जिं मभिपित्त थुंगु नं खनागु दु। इपि पवित्रगु थासय वने वयेगु नं याइगु अले थुकिया निति शहरय हनाबना याका जुइ। थ्व नं सिति वंगु खँ खः।

11 सुं नं मनुखं मभिगु ज्या यात अले वयात याकनं हे दण्ड मबिल धाःसा मन्तयसं नुगलय मभिगु ज्या यायेगु ग्वसाः ग्वइ।

12 अयनं मभिपिं मन्तयसं मभिगु ज्या याःसां अप्वः ई म्वाना हे चवनी, अथे जसां परमेश्वरया भय मानय याइपित्त व वयकःया न्ह्यःने क्वमिल जुइपित्त भिं हे जुइ धकाः नं जिं स्यु।

13 तर मभिपिन्सं परमेश्वरया भय मकाःगुलि इमिगु भिं जुइ मखु अले इमिगु दित किचथे ताहाकः जुइ मखु।

मन्तयसं परमेश्वरया लैपु सीके फइ मखु

14 संसारय छगु मेगु सिति वंगु खँ जुयाच्वंगु दु, मभिम्हयसित दयेमाःगु दण्ड धर्मीम्हयसित लाइ। धर्मीम्हयसित दयेमाःगु दण्ड मभिम्हयसित लाइ। जिं धाये थ्व नं सिति वंगु खँ खः।

15 अथे जुयाः न्ह्यःइकेगु याःसां ज्य धकाः जिं सल्लाह बी, छायाधाःसा थ्व संसारय मन्तयसं नयेगु, त्वनेगु व न्ह्यःइपुकीगु सिबय मेगु छुं नं भिगु मखु। अले थ्व संसारय परमेश्वरं बियादीगु जिंकाछि वयात वयागु थःगु थाकुगु ज्याय खुशी जुयाः ग्वाहालि यानादी।

16 संसारय मन्तयसं मिखा तीमस्यसे चां न्हि मधसे याःगु ज्या स्वयेत व बुद्धि छु खः धकाः थुइकेत जिं थःगु मन बिया,

17 अनलि परमेश्वरं यानादीगु फुक्क खँ जिं खना। थ्व संसारय छु जुयाच्वंगु व सुनान थुइके फइ मखु। मन्तयसं थुकियात फुक्क बलं माःसां नं थुपि खँया मतलब थुइके फइ मखु। छुं जुयाः बुद्धि दुःह मनुखं जिं थुकिया मतलब पक्का हे स्यु धकाः धाःसां नं पायछिगु खँ वं सीके फइ मखु।

9

फुक्क सिनावने मानि

1 थुपि फुक्क खँयात बिचाः याना अले थ्व हे खँ पक्का थुल कि धर्मीपि व बुद्धि दुपि अले इमिसं याःगु फुक्क ज्या परमेश्वरया लहातय जुयाच्वन। तर सुं मनुखं थःत माया वा घृणा छुकि लंच्वनाच्वंगु दु व इमिसं मस्यु।

2 धर्मी व दुष्ट, भिम्ह व मभिम्ह, शुद्ध व अशुद्ध, बलि छाइपि व बलि मछाइपि फुक्कसिया अन्त्य छगुकथं हे जुइ।

भिपि मन्तयत थं

पापी मन्तयत नं अथे हे जुइ।

पाफइपि मन्तयत थं

पाफयत ग्याइपि मन्तयत नं अथे हे जुइ।

3 थ्व संसारय याइगु फुक्क ज्याय मभिगु दु। फुक्कसिगु छगु हे कथं नाश जुइ। जिंकाछि हे मन्तयगु नुगलय मभिगु व वय्यागु खँ जायाच्वनी। अले इपि सी धुंक्पिनापं हे मिलय जू वनी।

4 म्वानाच्वपिनीगु निति आशा दइ। सीम्ह सिंह स्वयाः म्वाम्ह खिचा जुइगु बांलाः।

5 थःपिं सी मानि धकाः म्वानाच्वपिन्सं स्यु,

सी धुंक्पिन्सं धाःसा छु नं मस्यु।

इमिगु निति छुं नं सिरपाः धइगु हे दइ मखु।

इमिगु लुमन्ति नं तनावनी।

6 इमिगु माया, घृणा, ईर्ष्या फुक्क मदयावनी।

थ्व संसारय याःगु छुं नं ज्यापाखें इमित गुबलें भाग दइ मखु।

7 थःगु लौइ हँ, थःम्ह नयेगु नसाय लयताया च्वें, लयतातां दाखमघ त्वें, छायाधाःसा छं याःगु ज्यायात परमेश्वरं ज्यू धाःगु दु।

8 न्ह्याबलें तुयगु वसतं पँ, अले छैन्य चिकं ति।

9 परमेश्वरं थ्व संसारय बियादीगु छगु सिति वंगु जीवनया फुक्क दिनय थःम्ह माया यानाम्ह कलाःनापं मोजमज्जा या। थ्व हे जीवनय व थ्व संसारय छं याःगु थाकुगु ज्या हे छंगु भाग जुइ।

10 छंगु लहातय छु ज्या दु व थःगु बलं फतले या, छायाधाःसा पातालय* वनीबलय अन न छं ज्या याइ, न ग्वसाः ग्वइ, न ज्ञान दइ, न त बुद्धि हे दइ।

11 थ्व संसारय मेगु छगु खँ जिं खनागु दु,

याकनं ब्वॉय वनीम्हयसिनं ब्वॉय वनीगु कासा त्याके फइ मखु,

बल्लाःम्हयसिनं न्ह्याबलें लडाईं त्याके फइ मखु,

न बुद्धि दुःहयसित नयेगु नसा हे वइ,

न तसकं ज्ञान दुःहयसित धन-सम्पति दइ,

वा न यक्व आखः ब्वना तःम्हयसित हे दया दइ।

ई व मौका इपि फुक्कसिके वइ।

12 थ्व बाहेक थःगु काल गुबलय वइ धकाः सुं मनुखं मस्यु।

* 9:10 १२:० पाताल हिब्रू भाषां सिओल

न्या जालय् क्यं थें

अले चखुंचा स्वःतिपाँयल्य लाः थें

मनूत नं आकाझाकां

इमिके वइगु विपत्तिइ लाइ।

मूर्खं जुइगु स्वयाः बुद्धि हे तःधं

13 जिं थ्व संसारय् बुद्धिया छगू नमूना खनागु दु, गुकिं जितः तःधंगु असर यात।

14 छकः कम मनूत जक दुथाय् छगू चिचाधंगु शहर दु। उकियात तसकं बल्लाःम्ह जुजुं हमला यात। जुजुं उकियात घेरय यानाः उकिया चाकःछि

पाः चवनीपिं चवनीगु थायत दयकल।

15 उगु शहरय् छम्ह चीमिम्ह तर तसकं बुद्धि दुम्ह मनु दु अले वं थःगु बुद्धिं उगु शहरयात बचय यात। अयनं व चीमिम्ह मनूयात सुनानं लुममंकू।

16 अनंलि जिं धया, “बल स्वयाः बुद्धि हे तःधं जू।” तर व चीमिम्ह मनूया बुद्धियात हेला यात, अले वयागु खँयात सुनानं वास्ता मयाः।

17 तःसलं हालीम्ह मूर्खम्ह शासकया वचन स्वयाः

बुद्धि दुम्हयसिया नम्र वचनयात वास्ता यायेगु बांलाइ।

18 लडाईया ल्वाभःत स्वयाः बुद्धि हे भिं जू,

तर छम्ह पापी यक्व भिगु ज्यायात नाश याइ।

10

1 गथे सीम्ह भुजिनं नस्वाःगु अन्तरयात नवयका बी,

अथे हे चिचाधंगु मूर्खं ज्यां बुद्धि व हनाबनायात ज्यालगय् मज्जुकाबी।

2 बुद्धि दुम्ह मनूया मन तप्यंगु लौपुइ जुइ

तर बुद्धिं मद्रुम्ह मनूया मन धाःसाः बेक्वःगु लौपुइ जुइ।

3 मूर्खं लौपुइ बिचाः मयासें जुइ

अले वयागु फुक्क मूर्खं ज्याखँ खने दइ।

4 हाकिमतयगु तं छंगु विरोधय् दसां छं थःगु ज्या यायेगु त्वःते मते।

सुम्क चवनाचवन धाःसा ततःधंगु तं नं शान्त जुइ।

5 थ्व संसारय् जिं छगू मभिगु खँ खनागु दु,

थज्याःगु मभिगु ज्या हाकिमतयपाखें जुइ-

6 मूर्खत तःधंगु पदय् तइ

तर तःमित चिधंगु थासय् चवनी।

7 जिं दासत सल गयावःगु

व राजकुमार दास थें न्यासि वयाचवंगु खनागु दु।

8 सुनां गाः म्हुइ व गालय् थः हे क्वबाये फु।

पःखाः थुनीम्ह मनूयात सर्प न्याये फु।[☆]

9 ल्वहं तख्यानाः लिकाइम्हयसित घाः लाये फु,

अले सिं पालिम्हयसित सिंपाखें घाः जुइफु।

10 पा मज्वःगु जूसा

अले उकीं पाँय तयातःगु मद्रुसा

अव्वः बल यायेमाली,

तर यक्व ज्या सःम्हयसिनं ताःलाकी।

11 सर्पयात सुम्क तये न्हुः हे सर्प न्यात धाःसा

जादु क्यनीम्हयसित छु फाइदा जुइ?

12 बुद्धि दुम्ह मनूया वचनं वयाके अनुग्रह हइ,

तर मूर्खया वचनं वयाके नाश हइ।

13 न्हापां वं मूर्खं खँ ल्हाइ।

अले लिपतय वयागु खँ मभिगु वँययागु थें जक जुइ।

14 मूर्खम्ह मनूखं खँ जक ल्हानाचवनी।

लिपा छु जुइ धकाः सुनानं सी मखु।

थुयां लिपा छु जुइ धकाः सुनानं धाये फइ?

15 मूर्खयात थःम्हं याःगु थाक्गु ज्यां त्यानु चायेकी।

अले वं शहरय वनेगु लौपु लुइके फइ मखु।

16 गुगु देशय् च्यः जुजु जुइ

☆ 10:8 १०:८ भज ७:१५; हितो २६:२७

- अले सुथनिसें राजकुमारतयसं भव्य नइ व देशयात धिक्कार दु।
 17 व देश सुखी जुइ,
 गुगु देशया जुजु इमिगु हे घरानाय बरु दु
 अले गुम्ह राजकुमारत मघ त्वनीगुलिइ मखु
 तर बलया निति पाय्छिगु इलय् नसा नयेगु याइ।
- 18 सुनं मनु अल्छी जुल धा:सा छैया प्वल: दुनी।
 सुं मनु ल्हा: प्व:चिनाच्चन धा:सा छै वा वइबलय् ज्वइ।
- 19 लसता हनेगु निति भव्य ज्वरय यायेगु याइ,
 अले दाखमघं जीवनय आनन्द याइ।
 अले धिबां हे फुकक ज्याखँ ज्यकाबी।
- 20 थ:गु हे बिचारं जुजुयात हेस्याना: खँ ल्हाये मते,
 वा धनीम्ह मन्यात थ:गु क्वथाय सरा: ब्व:बी मते।
 छायाधा:सा आकाशय ब्वया जुइपि इंग:तयसं नं
 छं धा:गु खँ कं वने फु।

11

- बुद्धिमानम्ह मन्या ज्या
 1 थ:गु अन्न समुद्रया उखेपाखे छव,
 छायाधा:सा यक्व दि लिपा व छन्त हाकनं दइ।
 2 छं थ:गु सामान न्हयम्ह वा च्याम्हयसित इनाब्यु,
 छायाधा:सा देशय गज्या:गु विपति वयेफु व छं मस्यु।
- 3 सुपौय लखं जाल धा:सा
 बुँइ वा वइ।
 सिमा दच्छिनय ग्वतुल धा:सा वा उत्तरय ग्वतुल धा:सां
 व गन ग्वतूगु ख: अन हे तुं लानाच्चनी।
- 4 फय्या बारे बिचा: यानाच्चनीम्हयसिनं गुबलें पुसा हली मखु,
 सुपौययात स्वयाच्चनीम्हयसिनं गुबलें बाली लये फइ मखु।
- 5 गथे छं फय गन वनी
 अले माया प्वाथय मचा गुकथं सृष्टि जुइ धका: सीके फइ मखु,
 अथे हे फुकक दयकादीम्ह परमेश्वरया ल्हा:या ज्या नं
 छं थुइके फइ मखु।
- 6 छ सुथ न्हापां हे पुसा हलेत हुँ,
 अले सन्ध्याका: इलय् तकं ज्या यायेगु त्व:ते मते,
 छायाधा:सा आ: ह:गु
 वा लिपतय ह:गु गुगु पुसा बुया वइ,
 वा निगु पुसा नं बालाइ धका: छं मस्यु।
 ल्यायम्हबलय थ: सृष्टिकर्तायात लुमंकी
- 7 तुयुगु ज: बालाइ।
 मिखां निभा:यात स्वयेत ययकी।
- 8 मनुत् न्हाक्व अप्व: म्वानाच्चन धा:सा
 उपि फुककलय् नं व लयतायाच्चनेमा।
 तर वं खिउँलय् या:गु ज्या नं लुमंकेगु यायेमा,
 छायाधा:सा उपि यक्व हे अप्व: जुइ।
 आ: ज्वइतिनीगु फुकक खँ नं सिति वंगु ख:।
- 9 हे ल्यायम्हमह मनु, ल्यायम्हबलय हे लयताया च्वँ!
 छंगु नुगलय थ:गु ल्यायम्हसुबलय लयतायाच्चने फयेमा।
 छंगु मिखां खंगुलिइ व छंगु नुग:या खँया ल्युल्यु जु!
 तर बालाक बिचा: या! परमेश्वरं थुपि फुकक खँया न्याय यानादी।
- 10 अथे जुया: छंगु नुगलय पीर कायेगु त्व:ति,
 अले शरीरया दु:खयात त्व:ताछव,
 छायाधा:सा ल्यायम्हसू व बल सिति वंगु खँ ख:।

12

- 1 दुःखया ई वये न्हः,
अले “श्व ई वइगु जितः मयः”
धकाः छं धाये न्हः हे
थःगु ल्यायमहया इलय
थःत दयकादीमहयसित लुमंकेगु या।
- 2 सूर्यया जः व तिमिलाया जःयात खिउगुलि त्वःपुइ न्हः,
तिमिला व नगुत खिउसे च्वने न्हः अले सुपौंचं वा वये न्हः,
3 छंगु छैयात रक्षा याइपि थुरथुर खाये न्हः,
बल्लाःपि मनूत धुसिलिइ न्हः,
घः छयलाच्चंपि मिसात कम जगुलि ज्या हे दिके न्हः,
अले इयालं स्वइपिनीगु मिखा बुलुसे च्वने न्हः,
4 चुक चुकया लुखात ति न्हः,
घः क्यलेगुया सः कम जुयावने न्हः,
परमेश्वरयात लुमंकी!
- छिपि झंगःत चिरचिर हाःगु सः तायाः दनी,
तर लिपा (बुरा जुइबलय) इमिगु सः कम जुयावनी,
5 मनूत कःसिं चुकय कुतु वनी धकाः ग्याये न्हः,
लैय उखे थूखे वनेत ग्याये न्हः,
छिमिगु सँ मस्यो बरामाया तुयसे च्वंगु स्वां थे जुइ न्हः,
अले छिपि बुइँचात थे प्वाथं चुयाः न्यासि वने न्हः,
अले थःगु इच्छा च्वमन्हाये न्हः,
वयकःयात लुमंकी।
- अबलय मनूत थःगु अनन्तया छैय वने न्हः,
सना वंपि थूखे उखे लैय लैय वनी।
- 6 वहःया तार चबुये न्हः
अले लैया ख्वलाचा तज्याये न्हः,
चायागु घः बुंगाःचाय कुचा कुचा दले न्हः
अले बुंगाःचाय खिपः चबुये न्हः,
परमेश्वरयात लुमंकी!
- 7 जमिनं वःगु धू बैय हे लिहां वने न्हः,
वा आत्मा बियादीमह परमेश्वरयाथाय आत्मा लिहां वने न्हः
वयकःयात लुमंकी!

- 8 “सिति वंगु खँ! सिति वंगु खँ!”
उपदेशक धयादी, “फुक्क खँ सिति वंगु खः!”

- फुक्क खँया लिच्वः
9 उपदेशक बुद्धि दुह जक मखु, तर वं मनूतयत ज्ञानया खँ नं स्यनेगु यात। वं बांलाक बिचाः यात अले जाँचय यानाः उखानयात इवःलाक तयाबिल।
10 उपदेशक पायछि पायछिगु खँवःत मालाः लुइकल, अले छु वं च्वःगु खः, उपि वं इमान्दार जुयाः सत्य खँ धाल।
11 बुद्धि दुहयसिया वचनत फैजवाःया कथि थें खः, अले इमिसं मुंकाहःगु धापूत कथिइ तानातःगु नकिं थें खः, थुपि वचनत गगु छमह हे फैजवाःपाखें बियातःगु खः।
12 हे जिकाय, थुकी थपय यानातःगु खँपाखें बांलाक होश यानाच्वँ।
यक्च सफूत दयकेगु ज्या गुबले सिधइ मखु। अले यक्च आखः ब्वन धाःसा शरीरयात त्यानु चायकी।
13 फुक्क खँ न्यने धुंकल।
खँया लिच्वः थ्व हे खः,
परमेश्वरया भय का, अले वयकःया आज्ञायात मानय या,
छायथाःसा मनूतयसं यायेमाःगु ज्या थ्व हे खः।
14 झीसं यानागु ज्या,
भिं जुइमा वा मभिं जुइमा,
सुला याःगु ज्यानापं फुक्क खँया न्याय परमेश्वरं यानादी।

श्रेष्ठगीतया सफू म्हसीका

श्रेष्ठगीत प्रेमया कवितातयगु छगु मुना खः। थ्व कविताया मुना अप्वः याना मिजंतयसं मिसातयगु नििति अले मिसातयसं मिजंतयगु नििति हाःगु म्येया क्पिा खः। थ्व सफूयात सोलोमनया श्रेष्ठगीत धकाः नं धायेगु या छायाधाःसा थुपि म्येत सोलोमन जुजुं हिब्रू भाषां च्वःगु खः धकाः मान्यता ब्यगु दु। थ्व सफूया यक्व न्वचु छम्ह भाःत व कलाःया दथुइ जुगु खँल्हाबल्हा खः। इमिसं छम्हयसिंनं मेम्हयसित तसकं माया याना धयागु बारे खँ ल्हानाच्वंगु दु। तर सफूया छुं ब्वतिइ सुनां खँ ल्हानाच्वंगु धयागु सीकेथाकु। थ्व अनुवाद ब्वनेबलय् पुलांगु हिब्रू भाषा बांलाक अध्ययन याःपि मनतयसं थुपि म्येत च्वःगु धकाः इीसं थुइकेफु।

थुपि म्येतयगु अर्थ यहदीतयसं व वयकःया प्रजातय् दथुइया स्वापु खः धकाः धाःगु खः अले ख्रीष्टियनतयसं धाःसा ख्रीष्ट व वयकःया मण्डलीया दथुइया स्वापु खः धकाः अर्थ लगय् याःगु दु।

धलः पौ

न्हापांगु म्ये १:१-२:७

निगुगु म्ये २:८-३:५

स्वंगुगु म्ये ३:६-५:१

प्यंगुगु म्ये ५:२-६:३

न्यागुगु म्ये ६:४-८:४

खगुगु म्ये ८:५-१४

श्रेष्ठगीत

1 सोलोमनया दक्वसिब्य बांलाःगु म्येत थुपि हे खः।^{*}

न्हापांगु म्ये

१:१-२:७

ल्यासेम्ह मिसा

2 वयकलं जिगु म्हतुइ चुपा नयेमा,

छायधाःसा छिगु माया दाखमघ स्वयाः नं भिं।

3 छिगु नस्वाःगु अन्तरय् तसकं लयतायाः

छिगु नां प्कातःगु नस्वाःगु अन्तर थें।

अथे जुयाः ल्यासेपिन्सं छितः माया यायेगु अजू चायापुगु खँ मखु!

4 जितः छिनापं हे यंकादिसें, इीपि याकनं हे बिस्युं वनेनु!

जुजुं जितः थः घनेगु कोथाय् यंकादीमा।

पासापि

जिपि छिके लयताये अले खुशी जुये,

अले दाखमघ स्वयाः नं छिगु मायाया प्रशंसा याये।

ल्यासेम्ह मिसा

इमिसं छितः ल्वयक माया याइ।

5 जि हाकुसे च्वंम्ह खः अयनं जि तसकं हिंसी दु,

हे यस्शलेमया मिसापि,

केदारया* पालत थें जि हाकुसे च्वं,

तर सोलोमनया देगःया पर्दा थें बांलाः।

6 जि हाकुसे च्वं धकाः अजू चायाः जितः मस्वये मते,

छायधाःसा छाःगु निभालं जितः हाकुसे च्वंकूगु खः।

जिमि मांया कायुपि जिनापं तम्बःगुलि

जितः दाखक्यब स्वइम्ह यानाबिल।

थःगु हे दाखक्यबया धाःसा

जि वास्ता यानागु मदु।

7 हे प्रिय, जितः धयाब्यु,

थःगु फैच्वलयया बथांत गन ज्वयेयंकीगु?

अले न्हिनय् इमित गन तयेयंकीगु?

छिकपिनि थः पासापिनि बथांया लिक्क

जि छाय् थःगु छेनय् गाचां त्वपुयातःम्ह मिसा थें जुयेगु?

पासापि

8 हे मिसात मध्ये तसकं हिंसी दुम्ह,

छं थःम्हं हे थ्व खँ मस्यसा,

फैच्वलयया बथांतय् ल्यूल्यु हँ

* 1:1 १:२ १ राज ४:२२

* 1:5 १:५ केदार यक्व न्हापा केदार इलाकाय् इमिसं दुगुचिया सैन हाकुगु व सियुगु कापः दयकीगु, इमिसं थ्व हे कापत पाल दयकीगु।

अले छं दुगुचातयत्त फैजवाःतयेगु पाल लिक्क ज्वयकेब्ब्यु।

ल्यायमम्ह मिजं

9 हे प्रिय,

छ फारोया रथया सलत मध्येयाम्ह
मिसाम्ह सल थें बांलाः।

10 न्हायपनय् तयेगु चाचां छंगु न्यताः

व सिखलं समा यानातःगु छंगु गःपः गुलि बांलाः।

11 जिमिसं छंगु निति वहलं स्वानातःगु

लुंया चाचा दयकाबी।

ल्यासेम्ह मिसा

12 जुजु थःगु तःधंगु सोफायं फ्यतुनादीबलय,

जिं थःगु अन्तरं नस्वा वयकाबिया।

13 जिमि यःम्ह प्रिय, जिगु छातिइ

यग्गायाच्वंगु मुरं जाःगु कापःया म्हिचा थें च्वं।

14 जिमि यःम्ह प्रिय, जितः एन-गदीयाः दाखक्यवय्

ह्याच्वंगु मेहदीया ज्यौय् थें च्वं।

ल्यायमम्ह मिजं

15 हे प्रिय, छ गुलि बांलाःम्ह खः!

गुलि बांलाः!

छंगु मिखा सुकुभतुया थें च्वं।

खः धात्थें हे छ गुलि हिसि दु!

ल्यासेम्ह मिसा

16 हे जितः यःम्ह प्रिय! छ तसकं हे बांलाःम्ह खः!

छ धात्थें हे हिसि दुम्ह मिजं खः!

अले झीगु लासा वाउंसे च्वंगु घौय् थें च्वं।

17 झीगु छँया धलि देवदाफ सिमाया जुइ

अले सल्लाया सिमाया प्वलः जुइ।

2

ल्यासेम्ह मिसा

1 जि शारोन मैदानया गंचास्वां

व ब्यासिइ बुया वइगु लिली स्वां खः।

ल्यायमम्ह मिजं

2 कंमाया दथुइ ह्याच्वंगु लिली स्वां थें

जिमि प्रिय, मेपिं ल्यासेपिं स्वयाः हिसि दु।

ल्यासेम्ह मिसा

3 गुंया सिमात मध्ये स्याउया सिमा थें

मिजंतय् दथुइ जिमि यःम्ह प्रिय तसकं बांलाः।

जि वया किचलय् तसकं लय्तायाच्वने,

अले उकिया फलया सवाः तसकं सा।

4 वयकलं जितः भ्वय् नयेगु छँय् यंकादिल,

जिके दुगु झण्डा वयकःया मतिना खः।

5 किसमिस ज्यौयलं जिगु बल न्हगु यानादिसँ,

अले स्याउनं जितः ताजा यानादिसँ,

छायथाःसा मतिनां जि बमलाःगु दु।

6 वयकःया खव ल्हाः जिगु छयं क्वय् दु

अले वयकःया जव ल्हातं जितः घय्पुनातःगु दु।

7 हे यस्श्लेमया मिसापिं,

जिं छिमित आज्ञा बी,

ख्यःया हरिण व चल्लाया नामं पाफयाः धा,

“पायछिगु ई मजुतले मतिनायात थने मते।”[†]

निगगु म्ये

२:८-३:५

ल्यासेम्ह मिसा

8 न्यौं! जिमि यःम्ह प्रियया सः!

बांलाक न्यौं! व वयेत्यंगु दु,

† 1:12 १:२२ तःधंगु मेच इमिग परम्पराय् तःमिपि मन्तससं भ्वय् नइबलय् लिधनेत थज्याःगु मेच छयलीगु खः।

‡ 1:14 १:१४ एन-गदी श्व थाय् मृत सागरया लिक्क च्वंगु मरुभूमिइ दुगु

तसकं बांलाःगु थाय् खः। अन तःधंगु बुंगाचा दु। अथे जुया अन यक्व सिमात व सफागु लः दु। स्वयादिसँ १ शम् २३:२९-२४:१

✦ 2:7 २:७ ३:५, ८:४

- पहाड पुलाः डाँडा डाँडाय् तितिन्हयाः
जिथाय् ब्वाय् वड।
- 9 हे जिमि यःम्ह प्रिय, छ हरिण व नकतिनीम्ह चल्लाचा थें खः।
थन स्वसा! व पःखाःया क्वसं दनाच्वंगु दु
- अले वं इयालं स्वयाहयाच्वनी,
अले वं टिकि इयालं स्वया हइ।
- 10 जिमि यःम्ह प्रिय जिलिसें खँ ल्हानाः थथे धाइ,
ल्याय्मम्ह मिजं
“हे जिमि प्रिय दँ,
अले जिनापं वा।
- 11 स्व, आः चिकुला वन,
अले बर्खा नं फुत।
- 12 पृथ्वीइ स्वां ह्येगु शरु जगु दु,
म्ये हालीगु ई थ्व हे खः,
सुकुभतु ज वःगु सः झीगु देशय् ताये दत।
- 13 यःमरिमाय् फल सयाः पाकय् जुइत्यंगु दु,
दाखक्यबं दाखया स्वां ह्याः नस्वाः वयाच्वंगु दु।
- अथे जुयाः जिमि प्रिय दँ,
जिमि तसकं बांलाःम्ह जिनापं वा।”
- 14 छ पहाडया कापि व तवःगु ल्वहंया पाःचाय्
च्वनीम्ह सुकुभतु थें च्वँ,
छंगु ख्वाः जितः क्य,
छंगु सः न्यने दयेमा,
छायधाःसा छंगु सः तसकं न्यने यइपुरे च्वं
व छंगु ख्वाः तसकं बांलाः।
- 15 जिमिगु निति ध्वंचात ज्वनाः हजि,
थुपि चिचीथिकःपि ध्वंचात,
गुह्यसिनं नकतिनि स्वाँ हःगु दाखक्यबय् ब्वाय् जुइ
अले दाखक्यबयात नाश याइ।
- ल्यासेम्ह मिसा
- 16 जिमि यःम्ह प्रिय जिम्ह हे खः, जि वयकःयाम्ह खः।
व लिली स्वांया दथुइ चाचाःहिला जुइ।
- 17 तुयुजः वया सुथ मजुतले
अले किचः तनामवंनिबलय,
लिहां वा, हे जिमि यःम्ह प्रिय,
पर्वतया पाःचाय् च्वनीपि चल्लाचा व मृग थें जुयाब्यु।

3

- 1 चान्हय् लासाय् ग्वःतुलाच्वनाबलय,
जि जिमि प्रिययात ययका,
जि वयात माला स्वयाः अयतं वयात लुइके मफु।
- 2 जि फुक्क शहर चाःहुलाः माला स्वये,
उकिया लैय् व चुक चुकय् माले।
जि जिमि प्रिययात ययके,
जि वयात माला स्वयाः अयतं वयात लुइके मफु।
- 3 पिवाः च्वनीपि सिपाइंत शहरय् चाहिला च्वंबलय् इमिसं जितः खन।
जि इमिके न्यना, “छु छिमिसं जिमि प्रिययात खनागु तु ला?”
- 4 जि इपि पिवाःतय्त त्वःतावनेवं
जि जिमि प्रिययात नापलात।
जि वयात जिमि मांया छैय्,
जितः बुइक्महसय्सियागु क्वथाय् महःतले
वनेमब्युसैं ज्वनातया।
- 5 हे यस्शलेमया मिसापि,
जि छिमि आजा बी,
ख्यःया हरिण व चल्लाया नामं पाफयाः धा,
“पाय्छिगु ई मजुतले मतिनायात थनेमते।”*
- स्वंगु म्ये
३:६-५,१
ल्यासेम्ह मिसा
- 6 ब्यापार याइपिन्सं मिङ्गु मूरं व गुगुं नस्वाः वयकाः,

- मस्भूमि पिहां वःगु थ्व कुँत्याः थें ज्याःगु छु खः?
 7 स्व, थ्व ला सोलोमन रथय सवार जुयाच्चंगु खः,
 थुकी इसाएलया तसकं बहादुरपि खुइमह सिपाइँत पिवाः च्वं वनाच्चंगु दु।
 8 इपि फुक्कसिनं तरवार घानातःगु दु,
 इपि तसकं लडाइँ यायेफुपि खः,
 इमिगु तरवार सिथय घानाः तःगु दु,
 इपि चान्हयया भयनापं सामना यायेत तयार दु।
 9 जुजु सोलोमनं थःगु नितिं दूली दयकल,
 व दयकेत लेबनानं सिं कयाहःगु खः।
 10 वं थुकिया कथि वहःया,
 अले लिधंसा लुँया दयकगु खः।
 थुकिया फयतइगु थाय् यस्शलेमया मिसापिन्सं
 मायां बुइ भयय यानातःगु प्याजीगु रंगया कापतं भुनातःगु दु।
 11 हे सियोनया म्हायपि, पिने पिहां वा,
 जुजु सोलोमनं मुकट पुगु स्वः वा,
 व मुकट वया मांनं ब्याहाया दिखुन्ह
 लयताःबलय वयात पुइकाब्यगु खः।

4

ल्यायमह मिजं

- 1 जिमि प्रिय, छ गुलि बांलाः!
 तसकं हिसि दु!
 गाचां त्वपुयाः तःगु छंगु मिखा सुकृभतुयागु थें च्वं।
 छंगु सँ गिलादया भिरय च्वलयया बथां तिन्हया क्वहां वः थें।
 2 छंगु वा, नकतिनि सँ चाकाः म्वःलहुइका तःपि
 फेतयगु सँ थें तइसे च्वं।
 उपि फुक्कं ज्वः ला
 अले बांलाक मिलय जू।
 3 छंगु म्हुतुसि ह्याउंगु रिबन थें च्वं,
 छंगु म्हुतु तसकं बांलाः।
 गाचाय दुने छंगु न्यता
 बागः थलातःगु धालेसि थें च्वं।
 4 छंगु गपः दाऊदया तःधंगु धरहरा थें च्वं।
 उकीं द्रःछि गः ढाल यख्खायातःगु दु।
 उपि फुक्कं सिपाइँतयगु ढाल खः।
 5 छंगु दूरुवः निम्ह हरिण थें च्वं।
 लिली स्वांया दथुइ ज्वयातःपिनापं बूपि चल्लाया मचात थें च्वं।
 6 तयुजः मवतले अले किचः तना मवतले,
 जि मूरया पर्वतय व धुर्पांयया डाँडाय वने।
 7 जिमि प्रिय, छ तसकं हिसि दु,
 छंके छुं नं खवं मदु।
 8 हे जिमि भम्चा, लेबनानं जिनापं वा,
 धाल्थे धाये, लेबनानं जिनापं वा।
 अमाना पर्वतया च्वकां क्वय क्वहां वा,
 सेनीरया च्वकां, हेर्मानिया च्वकां क्वय क्वहां वा,
 गन सिंहतयगु गुफा दु,
 व चितुवात च्वनी।
 9 छ जिगु मन लयतायकाः ब्यगु दु,
 जिमि तसकं यःमह मयुजु,
 जिमि भम्चा छुं जितः छक्वः जक स्वःगुलि,
 अले छुं क्वखायातःगु रत्नं जिगु मन लयतायकाः ब्यगु दु।
 10 छंगु मतिना गुलि जक यइपुसे च्वं,
 जिमि तसकं यःमह मयुजु, जिमि भम्चा,
 दाखमघ स्वयाः नं छुं याःगु माया तसकं बांलाः।
 अले मेमेगु छुं नं मसला स्वयाः छंगु अतर नस्वाः वः।
 11 छंगु म्हुतुसिं हाप्वःया कस्ति थें साःगु तिकितिकि वयाच्वनी।
 हे जिमि भम्चा,
 दुरु व कस्ति छंगु मेया क्वय दु।
 छंगु वसःया नस्वाः लेबनानया देवदास्या नस्वाः थें च्वं।

- 12 हे जिमि तसकं यःम्ह मयजु, जिमि भम्चा,
छ बार तयातःगु बगैचा थें,
त्वःपुया तःगु बूँगाःचा थें,
सुं मन्यागु निजी फोहोरा थें खः।
- 13 छंगु माचात धालेसिया बगैचा थें खः,
भिगु फलं जाःगु बगैचा मेहदी व जटामसी,
- 14 जटामसी व केशर, बोझो व दालचिनी,
थीथी कथंया नस्वाःगु धुपौयया सिमात, मूरं व कनुस्वां
अले फुक्क कथंया भिगु नस्वाःगु मसला थें खः।
- 15 छ बगैचाया बूँगाःचा थें खः,
लेबनानं न्हाना वयाच्वंगु
ताजा लःया तुं थें खः।
- ल्यासेम्ह मिसा
- 16 हे उत्तरया फय, न्हलं चायकी।
हे दच्छिनया फय, न्ह्यां वा,
जिगु बगैचा जुया न्हाना हूँ,
थुकिया नस्वाः तापाक्क हे थ्यनेमा।
जिमि यःम्ह प्रिय थःगु बगैचाय वा,
अले उकिया भिगु फल नया स्व।

5

- ल्यायमम्ह मिजं
- 1 हे जिमि तसकं यःम्ह मयजु, जिमि भम्चा,
जि जिगु बगैचाय वयागु दु,
जि जिगु नस्वाःगु मसलानापं मूरं मुनागु दु।
जि जिगु हाप्वः व कास्ति नयागु दु।
जि जिगु दाखमघ व दुः त्वना।
- ल्यासेपि मिसात
नयेगु या, हे जिमि पासा, त्वँ,
अले मतिना मजाःतले त्वँ, जिमि प्रिय।
- प्यंगु म्ये
५:२-६:३
- ल्यासेमम्ह मिसा
- 2 जि घना, अयनं जिगु नुगः न्हलं हे चा,
स्वःसा, जिमि यःम्ह प्रियनं लुखाय घारघार यानाच्वंगु दु।
- ल्यायमम्ह मिजं
“हे जिमि तसकं यःम्ह मयजु, जिमि प्रिय, लुखा चायकाब्यु,
जिमि छुं नं दोष मदुम्ह सुकुभतु।
सति लखं जिगु छयं प्याःगु दु,
जिगु सँ चान्हयसियागु ख्वाउँगुलि प्याःगु दु।”
- ल्यासेम्ह मिसा
- 3 जि थःगु लं त्वयेधुन,
छु जिं व हाकनं फियेगु ला?
जि थःगु तुति सिलाख्वये धुनागु दु,
छु उकियात हाकनं फोहर यायेगु ला?
- 4 जिमि यःम्ह प्रियनं लुखाया चुक्क चायकेत वंबलय
जिगु मन तसकं भाराभारा मिन।
- 5 अले जिमि यःम्ह प्रियया निति लुखा चायकेत जि दनाः,
अले जिगु लहातं मूरं ज्वयाः वयाच्वंगु खः
अले जि चुक्या चु ज्वनेवं मूरं कुतं वन।
- 6 जि यःम्ह प्रियया निति लुखा चायका बियाः
तर जिमि यःम्ह प्रिय ला वने धुंक्रु जुयाच्वन!
वं जितः त्वताःवंबलय जि निराश जुया!
जि वयात मातुमाला तर लुइके मफुत,
जि वयात सःता
अयनं छुं हे लिसः मवः।
- 7 शहरय पिवाः च्वनीपि सिपाइतयसं
जितः नापलात, इमिसं जितः दाल
अले घाःया घाः यानाबिल।
शहरया पखलय पिवाः च्वनीपिन्सं जिगु गाचा लाकार्यकल।

- 8 हे यरूशलेमया मिसापि,
जि छिमित छगू आज्ञा बी,
छं जिमि यःम्ह प्रिययात नापलात धाःसा छु धायेगु?
वयात थथे धयाब्यु, जि वयागु मायाय् दुबय् जुयाच्वनागु दु।
पासापि
9 हे मिसात मध्ये तसकं हिसि दुम्ह,
छन्त तसकं यःम्ह गुकथं मेपि स्वयाः बांला?
छिमि प्रेमी गय् यानाः मेपि प्रेमीत स्वयाः बांलाः?
छाय् छं जिमित थज्याःगु आज्ञा बियागु?
ल्यासेम्ह मिसा
10 छिद्दुःम्ह स्वयाः नं जिमि यःम्ह प्रिय बांलाः अले बल्लाः,
जिमि यःम्ह प्रिय तसकं ज्वाल्लं थीम्ह व न्याता ह्याउस्य च्वंम्ह खः।
11 वयागु छ्यं मुक्कं लुँयागु खः,
वयागु सँ कुलिकुलि चिगु
व क्वः थें हाकुस्य च्वं।
12 वयागु मिखा खुसि सिथय च्वनीम्ह सुकुभतुया थें च्वं।
दुर्म सिलातःगु व तसकं थिकेगु रतनया जल्प तयातःगु थें च्वं।
13 वयागु न्याताः तसकं नस्वाःगु मसलां व वासलं जाःगु क्यब थें च्वं।
वयागु म्हतुसि मूर्या रस वयाच्वनीगु लिली स्वां थें च्वं।
14 वयागु ल्हाः पुखराज्या जल्प तयातःगु लुँयागु कथि थें च्वं।
वयागु प्वाः नीलमं समाः यानातःगु व तसकं थीकाः तःगु किसिया दं थें च्वं।
15 वयागु तुति प्वः मुक्कं लुँया जग तयातःगु सिङ्गम्मरमया थांत थें च्वं।
व लेबनान थें बांल, अले स्वसिमाया सिमा थें तसकं बांलाः।
16 वयागु म्हतु तसकं साःगुलि जाः,
व तसकं बांलाःम्ह खः।
व जिमि यःम्ह प्रिय खः, जिमि पासा नं खः,
हे यरूशलेमया मिसापि, जिमि प्रिय थथे हे खः।

6

- पासापि
1 हे मिसात मध्ये तसकं हिसि दुम्ह,
छिमि प्रिय गन वन?
व गन वनाच्वंगु दु?
वयात मालेत जिमिसं छन्त ग्वाहालि याये।
ल्यासेम्ह मिसा
2 जिमि यःम्ह प्रिय नस्वाःगु मसलामा
पिनातःगु क्यबय् वंगु दु,
थःगु मन लयतायकेत
अले लिली स्वां खायेत वनाच्वंगु दु।
3 जिमि यःम्ह प्रिय जिम्ह हे खः, जि वयकःयाम्ह खः।
व लिली स्वांया दथुइ चाः चाहला जुइ।[☆]
न्यागगु म्ये
६:४-८:४
ल्यायमम्ह मिजं
4 हे जिमि प्रिय, छ तिसां थें हिसि दु
अले यरूशलेम थें तसकं बांलाः।
छ झण्डा ब्वयका च्वनीपि
सेना थें प्रतापी खः।
5 छंगु मिखा जिपाखें फहिकि,
वं जितः हीमी चायक्गु दु।
गिलाद डाँडां च्वलयया बथां तितिन्हयाः क्वहां वयाच्वंगु थें
छंगु सँ प्याखं हुलाच्वंगु दु।
6 छंगु वा नकतिनि म्वःल्हुइका तःम्ह फैतयगु सँ थें तुइसे च्वं।
उपि फुक्कं ज्वः ला
अले बांलाक मिलय जु।
छपु नं वा छुतय् जगु मदु।
7 गाचां त्वःपुया तःगु छंगु न्याता
बागः थलातःगु धालेग्वः थें च्वं।
8 जुजुया खुइम्ह रानीत दयेमा,

- अले चयम्ह मथ्याःपि कलाः दयेमा,
सके ल्यायेखाय् मफयक ल्यासेपि मिसात दयेमा।
- 9 तर जिम्ह सुकुभतु ज्वः मदम्ह खः अले फुक्क प्वंम्ह खः,
व बाया माया तसकं यःम्ह म्हाय् खः।
फुक्क मिसातयसं वयात धन्य धकाः धाइ,
रानीतयसं व जुजुया मथ्याःपि कलाःपिन्सं न वयागु प्रशंसा याइ।
- 10 सुथय् निमाः ल्या वः थें ज्याःम्ह थ्व सु खः?
अले तिमिला थें तसकं बांलाःम्ह व सूर्य थें जः दुम्ह,
नगुतयसं जाःगु आकाश थें प्रतापी थ्व सु खः?
- 11 बरांया सिमा दुगु क्यबपाखे
जि मैदानया न्हगु फल सःगु स्वयेत क्वहां वना,
दाखक्यबय् मुख् ह्याच्वंगु दु ला कि म्दु अले
धालेमाय् स्वां ह्याच्वंगु दु ला कि म्दु धकाः जि स्वयेत वना।
- 12 जि सिइके न्हः हे जिगु इच्छायात जिमि मन्तय जुजुतयगु रथपाखे यंकल।
पासापि
- 13 हे श्लम्मी, लिहां वा, लिहां वा,
लिहां वा अले जिमिसं छन्त बांलाक स्वये दयेमा।
ल्यासेम्ह मिसा
महानोमय् प्याखं हगु थें जितः
छिमिसं छाय् त्वलं स्वयाच्वनेगु?

7

ल्यायमम्ह मिजं

- 1 हे अजू चाइपुसे च्वंम्ह ल्यासेम्ह मिसा,
लाकां न्ह्यानातःगु छंगु तुति गुलि बांलाः।
छम्ह कारिगरं दयकातःगु थें
छंगु यइपुसे च्वंगु तुति रत्न थें च्वं।
- 2 छंगु तेच्चा चाकलाःगु ख्वला थें च्वं,
गुकी ल्वाकछथानां तःगु दाखमघ गुबले मगाः जुइ मखु।
छंगु प्वाः लिली स्वां नं धेरय् यानातःगु
छ्वया द्रुं थें खः।
- 3 छंगु दुरूप्चःत निम्ह हरिण थें च्वं,
चल्लाया निम्हनापं बूपि मचात थें च्वं।
- 4 छंगु कक्कु किसिया दंया धरहरा थें च्वं,
छंगु मिखा बाथ-रब्बीमया ध्वाखा* लिक्क च्वंगु हेरबोनया पुख् थें च्वं।
छंगु न्हाय् दमस्कसपाखे स्वःगु लेबनानया धरहरा थें च्वं।
- 5 छंगु छैनय् च्वंगु सँ कर्मेल डाँडा थें छन्त मुकुट पुइकातःगु दु।
छंगु छैनय् च्वंगु सँ प्याजीगु रंगया पदी थें च्वं।
छंगु सँ खना जुजु तसकं मक्ख जुइ।
- 6 छ गुलि बांलाः अले हिंसि दु,
हे प्रिय, छंगु मायाय् गुलि आनन्द दु।
- 7 छंगु शरीर तायगः सिमा थें च्वं,
अले छंगु दुरूप्चः फलया ज्वाँय थें च्वं।
- 8 जि थथे धया, “जि तायगः सिमाय् थाहां वने,
अले उकिया फल ज्वने।”
छंगु दुरूप्चःत दाखया ज्वाँय थें च्वं,
छंगु सासः नस्वाःगु स्याउ थें च्वं,
9 अले छंगु म्हुतु तसकं भिगु दाखमघ थें जुइ।
- ल्यासेम्ह मिसा
म्हुतुसि व वा जुया जिगु दाखमघ बिस्तारं जिमि यःम्ह प्रिययाके थ्यनेमा।
- 10 जि जिम्ह यःम्ह प्रियाम्ह खः,
अले वयागु प्याःचाः जिगु हे निंति खः।
- 11 हे जितः यःम्ह प्रिय, वा झीपिं बुँइ चाःह्यु वनेनु,
अले चान्हय् गामय् बाय् च्वने।
- 12 झीपिं सुथ न्हापां हे दाखक्यबय् वनेनु,
दाखमाय् मुख् ह्याच्वंगु दु,
अले धालय्माय् स्वां ह्ये त्यंगु स्वःवनेनु,

* 7:4 ०: बाथ-रब्बीम थ्व ध्वाखाया नांया अर्थ तःधंम्ह मन्या म्हाय् खः, अले थुक्रिया अर्थ खँत्वाः भारदारया म्हायत्सापं ज्वः ला। स्वयादिसँ ०:१

अन जि छन्त तसकं माया याये।
 13 दुस्स्वानं नस्वाः वय्काच्वंगु दु,
 झीगु लुखाय फुक्क कथया सासाःगु फलत दु।
 न्हगु पुलांगु फलत,
 हे जिमि यःम्ह प्रिय, जि छंगु निति ल्यंकातयागु दु।

8

1 छ छम्ह हे मांया दुस् त्वनाः ब्वलंगु जूसा
 अले छ जिमि थः हे दाजु जगु जूसा
 छन्त जिं लैयं नापलाइबलय्
 चुप्पा नयेगु जुइ।
 अले सुनानं जितः खँलहायथाय् दइ मखु।
 2 जि छन्त जिमि मांया छैयं ब्वनायकीगु जुइ,
 वं जितः स्यनाब्यगु खः।
 जिं छन्त मसला दुगु दाखमघ
 व धालेसिया रस त्वकेगु जुइ।
 3 वयकःया खव लहाः जिगु छयं क्वय् दु,
 अले वयकःया जव लहातं जितः घयपुनातःगु दु।
 4 हे यरूशलेमया मिसापि,
 जि छिमित आज्ञा बी,
 पाय्छिगु ई मजुतले मतिनायात थनेमते।^{*}
 खुगुगु म्ये
 ८:५-१४

पासापि
 5 थः प्रियनापं प्यपुनाः
 मरुभूमिपाखे वःम्ह व सु खः?
 ल्यासेम्ह मिसा
 स्याउमाया तलय् जि छन्त थनाः,
 अन हे छिमि मानं छन्त प्वाथय् दय्कूगु खः,
 अन हे छिमि मांया मचाबू व्यथा जुल अले छन्त बुइकल।
 6 जितः छिगु नुगलय् छाप थें तयादिसें,
 छिसं जि बाहेक मेपि सुयातं घयपुनादीमते।
 छायाधाःसा माया मृत्यु थें तसकं बल्लाः,
 प्याःचाः पाताल थें जिड़ी।
 व मिप्वाः थें जुयाः पिहां वइ,
 अले च्यानाच्वंगु मि थें हानाः हानाः च्याइ।
 7 न्ह्यानाच्वंगु लखं नं मायायात हुयाछ्वये फइ मखु
 अले तसकं न्ह्याःगु खुसिबालं नं
 मायायात चुइकायंके फइ मखु।
 सुं मनुखं मायाया पलेसा
 थःगु छैया फुक्क सम्पत्ति हे ब्यसां
 वयात हेला याइगु जुइ।
 ल्यासेम्ह मिसाया दाजुकिजापि
 8 जिमि चिचाधिकःम्ह तसकं यःम्ह छम्ह मयजु दु,
 वयागु दुस्वः उलि जाया मवनी,
 वयात ब्याहा यायेत सुं छम्हयसिनं फर्वे बल धाःसा
 उखुन्हू झीसं वयात छु धायेगु?
 9 व पःखाः जगु जूसा
 उकी वहःया धरहरा दयकीगु जुइ।
 व लुखा जगु जूसा
 जिमिसं वयात देवदास्या सिनं बांलाकेगु।
 ल्यासेम्ह मिसा
 10 जि पःखाः खः,
 तर आः जिगु दुस्वः धरहरा थें च्वं!
 जिमि प्रियनं बांलाक स्यु
 कि जिं वयाके प्याःचाः व शान्ति काये दइ।
 ल्यायसम्ह मिजं
 11 बाल-हामोनय् सोलोमनया छगु दाखक्यब दु,

† 7:13 ७:१३ दुस्वां उबलय् सुं मिसाया प्वाथय् दयकेत, छम्ह मिजंयात सुं मिसालिसे धाथेगु माया यायेत व छम्ह मिसायात सुं मिजलिसे धाथेगु माया यायेत ग्वाहालि बीगु वासः दुस्वांमाय् दइ
 धरगु छुं मनतयसं विश्वास याइगु, स्वयादिसें, उत ३०:१४-१६ * 8:4 ८:४ २:७; ३:५

वं थःगु दाखक्यब मेपिन्त ज्याके बिल।

अले व क्यबय् फलफुल सय्कीपि

फक्कसिनं फलफुलयात कायत १,००० शेकेल* पुले हयेमाः।

12 तर जिगु थःगु हे दाखक्यब मेपिन्त बीगु अधिकार जिगु हे खः।
हे सोलोमन,

व १,००० शेकेल छिगु हे नितिं खः,

अले २०० शेकेल† उपि फलफुल सय्कीपिनीगु नितिं नं खः।

13 हे थः पासापिनापं

बर्गेचाय् च्वनीम्ह

जिं छंगु सः न्यने दयेमा।

ल्यासेम्ह मिसा

14 हे जितः यःम्ह प्रिय

पिहां वा,

अले तसकं नस्वाःगु मसलां जाःगु पर्वतय् च्वनीम्ह

चल्ला वा मचाम्ह हरिण थें जुयाब्ब्यु।

* 8:11 ८:११ १,००० शेकेल थथे धयागु १२ किलोग्राम ति † 8:12 ८:१२ २०० शेकेल थथे धयागु २.३ किलोग्राम ति

यशैयाया सफ़् महसीका

ई.पू. च्यागु शताब्दीया लिपांगु इलय् यस्शलेमय् चवनाच्चम्ह तःधम्ह अगमवक्ता यशैयां थ्व सफ़् च्वःगु खः।

थ्व सफ़्चायत स्वंगु भागय् ब्वथले फ़ु।

१ निसैं ३९ अध्याय तक- दृच्छिनया यहूदाया राज्ययात उत्तरय् च्वंगु राज्य अशरूपाखें ख्याच्वः ब्यूगु ईया बयान दु। यशैयां उबलय् यहदीतयत अशरू राज्यया शक्तिपाखें जक मखु तर थः जातितयगु पाप व परमेश्वरया आज्ञा मानय् मयाःगुलि व इमिगु अविशवासपाखें नं प्राणया खतरा दुगु खन। थःगु वचनं व ज्यापाखें व अगमवक्तां मन्तयत व इमि नायःतयत धर्मी व न्यायपूर्ण जीवन हनेत इनाप यात। अले इमिसं परमेश्वरया आज्ञा मानय् मयात धाःसा भज्यक नाश जुइ धकाः नं व ख्याच्वः बिल। अयनं यशैया अगमवक्तां दाऊदया छम्ह सन्तानं तःधम्ह व भिम्ह जुजु जुयाः इमित शासन याइतिनी, थ्व हे जुजुं सारा संसारय् शान्ति थापं यानादी धकाः नं अगमवाणी यात।

४० निसैं ५५ अध्याय तक- अबलय् यहूदाया अप्चः मन्तयत कैदी यानाः बेबिलोन देशय् यंकूगु खः। अले अन इपि आशा मदयक व क्वत्यकाः म्वानाच्वने माल। अयनं व अगमवक्तां थथे धकाः घोषणा यात, परमेश्वरं थः प्रजायात छुत्कारा यानाः हाकनं इमिगु थःगु हे देश यस्शलेमय् लित ब्वनार्यके त्यंगु दु। अले इमिसं अन न्हूगु जीवन हनेगु शरू याइ। फ़क्क जातितयत इस्राएलीतपाखें आशिष दइ। परमप्रभुया दासया बारे विशेष यानाः ५२:१३ निसैं ५३:१२ पदय् च्वयातःगु खें पुलांगु नियमय् अप्चः छ्यलीगु खः।

५६ निसैं ६६ अध्याय तक- थ्व स्वंगु भागय् अप्चः खें यस्शलेमय् कैदं लिहांवःपि मन्तयगु बारे धयातःगु दु। उपि मन्तयसं परमेश्वरं इमित बी धकाः बाचा याःगु खें पुवंकादी धयागु खेंय् भरोसा यायेमाःगु खः। थ्व भागय् अप्चः यानाः धार्मिकता, न्यायनापं विश्रामबार मानय् यायेगु, बलि छायेगु, प्रार्थनाया बारे च्वयातःगु दु। अले थ्व भागय् लुमंके माःगु खें पद ६९:१-२ खः, थुपि पदया खोंपाखें येशू थःगु सेवाकाइ शरू याये न्हः थःत परमेश्वरं सःतादीगु खें च्वयातःगु दु।

धलः पौ

ख्याच्वः व बचं १:१-२२:६

देशय् वइतिनीगु दण्डया बारे १३:१-२३:१८

संसारय् परमेश्वरया न्याय २४:१-२७:१३

मेगु ख्याच्वः व बचं २८:१-३५:१०

यहूदाया जुजु हिजकिया व अशरूरीत ३६:१-३९:८

बचं व आशाया खें ४०:१-५५:१३

हाकनं ख्याच्वः व बचं ५६:१-६६:२४

यशैया ख्याच्वः व बाचा

यशैया १:१-१२:६

1 यहूदाया जुजुपि उज्जियाह, * योताम, आहाज व हिजकियां शासन यानाच्चंबलय् आमोजया काय् यशैयां यहूदा व यस्शलेमया बारे खंगु दर्शन।*

छगु जिराहा जाति

2 हे आकाश, न्यौं! हे पृथ्वी, बांलाक ध्यान बियाः न्यौं!

छायधाःसा परमप्रभुं थथे धयादीगु दु,

“जि थःकाय् म्हायपिन्त

ससाःकुसाः यानाः ब्वलंका,

अयनं इपि जिराहा जुयाः

जिगु विरोधय् विद्रोह यात।

3 दूहनं थः मालिकयात महस्यु,

अले गधानं थः थुवालं

नकिगु थल महस्यु,

अयनं इस्राएलं जितः महस्यु।

जि थः हे मन्तयसं छुं हे मथु।”

4 धिक्कार पापी जाति!

दोषं क्वत्यकाच्वने माःपि मन्तु,

दुष्ट ज्या यानाजुइपिनि मस्त,

मभिगु ज्या यानाजुइपिनि सन्तान,

इमिसं परमप्रभुयात ल्वमंक्गु दु,

इमिसं इस्राएलया पवित्र परमेश्वरयात

हेला याःगु दु

अले वयकःपाखें फहित्वावंगु दु।

5 छाय् छिमिसं अप्चः लहाः नयेमाःगु?

* 1:1 १:१ थुपि पेह्र जुजुं राज्य याःगु ई थथे दु, उज्जियाह ७९२-७४० वि.सि. योताम ७४०-७३५ वि. सि. आहाज ७२५-७१५ वि. सि. हिजकिया ७१५-६०९ वि. सि.। यशैया अगमवक्तां उज्जियाहया शासनया लिपांगु इलय् ७४० वि. सि. पाखे अगमवक्ता जुयाः परमेश्वरया ज्या शरू याःगु जुसुकु, वं हिजकियाया शासनया दखइ लाःगु ई ७२५ वि.सि. तहक थव ज्या याना हे च्वन।

- छाय छिपि विद्रोही जुयाचवनागु?
छिमिगु छ्यं छगलं घालं जा:गु दु
अले नुग: दु:खं जा:गु दु।
6 पालिनिसें छैनय् थ्यंक
घा: मज्गु थाय् हे मदु।
छंगु म्ह छम्हं घालं,
दागं व खर्वंत जा:गु दु।
उकीं सिला: चिनाब्यग्गु मद्
न चिकं तया: नाइकाब्यग्गु दु।
- 7 छिमिगु देय् झिजांमिजां जग्गु दु।
छिमिगु शहरत मि च्या:गु दु।
छिमिगु हे न्ह्य:ने परदेशीतय्सं छिमिगु बुँ
लाकाकया: नाश यानाब्यग्गु दु।
8 बांला:गु यस्शलेमं दाखक्यबया बल्चा थें,
खर्बुजाया बुँया त:जा:गु बल्चा थें
अले चाक:छिं घेरय् यानात:गु शहर थें ख:।
9 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं[†]
झीत सन्तान ल्यंका मदीगु ज्सा
सदोम व गमोरायागु गति ज् थें तु
झीगु नं अथे हे गति जुइगु ख:।”
- 10 अय् सदोमया शासकत,
परमप्रभुया वचन न्ये!
अय् गमोराया मन्त,
परमेश्वरया आज्ञा मानय् या!
परमप्रभुं छिमित छु धयादीगु दु
व बांलाक न्ये!
- 11 परमप्रभुं थथे धयादी,
“छिमिसं छा:गु यक्व बलिदान
जिगु नितिं छु ज्यालगय् जुल?”
जित: फैतय्गु होमबलि
व लहिनात:पि ल्हं पि पशुतय् दा:या
होमबलि नं जित: मय:।
द्रुहं, चीधिक:म्ह भ्या:चा व दुगुचाया हि
जित: मा:गु मद्।[‡]
- 12 जित: आराधना यायेत वयबलय्
उपि फुक्कं हयेमा: धका: छिमित सुनां घाल?
सुनां छिमित जिगु चुकय् न्हतुन्हयेत घाल?
13 ज्यालगय् मज्गु बलि जिथाय् हये मते।
छिमिसं च्याकूगु धुपौय्
जिगु नितिं घच्चाइपुसे च्वं।
छिमिसं मानय् यानावयाच्वंगु अमाइ
विश्रामबार व छिमिगु मभिगु सुने ज्याया कारणं
जिं सह याये मफये धुंकल।
- 14 छिमिगु अमाइया दि
व क्व:छिनात:गु नख:चख:यात
जिगु नुगलं तसकं हेला याये।
उपि फुक्क जिगु निति
क्वबी मफुगु कु जग्गु दु।
- 15 छिमिसं प्रार्थनाय् ल्हा: ल्हनीबलय्
जिं छिमित स्वये मखु।
छिमिसं न्ह्याक्व प्रार्थना या:सां
जिं न्येने मखु
छायधा:सा छिमिगु ल्हा:
हिया हि जा:गु दु।
- 16 छिपि थ:म्हं थ:त सिला: शद्र या।

जिं खनागु पाप ज्या छिमिसं यायेगु त्वःताछ्व।
मभिगु ज्याखँ त्वःति।

17 भिं याये सयकि।

फुक्कसिगु निसाफ या,
क्वत्ययका च्वनेमाःपिन्त ग्वाहालि या,
मांबौ मद्दुपि मचातयगु रक्षा या,
विधवा मिसाया
पलिनाः नवानाब्यु।

18 परमप्रभुं थये धयादी,

“थन वा,

झीपिनापं च्वनाः

थःथवय खुँल्हाबल्हा याये।

छिमिगु पाप ह्याउसे च्वसां

उपि च्वापु थें तुयुसे च्वंकाबी।

उपि तच्चक्क ह्याउसे च्वसां ऊन थें तुयुसे च्वनी।

19 छिमिसं जिगु आज्ञा मानय याये ययकल धाःसा

छिमिसं थ्व देशया भिगु भिगु नसा नयेखनी।

20 तर छिमिसं मानय मयात

व जिगु विरोध यात धाःसा

छिमित तरवार पालाः स्यानाछ्वइ।

परमप्रभुं हे थ्व खुँ धाःगु खः।”

विश्वास यायेबहः मजुगु शहर

21 स्वःसा, विश्वास याये बहःजुगु शहर

आः गथे छम्ह वेश्या थें जुल!

न्याय व धार्मिकता जाःगु शहर

तर आः स्याइपालिपिन्सं जाःगु दु!

22 अय् यस्शलेम,

छंगु वहः ज्यालगय मजुइ धुंकल,

छंगु दाखमघय लः

ल्वाकछ्याये धुंकल।

23 छिमि न्ह्वाल्वाःत विद्रोही व खुँतय्

पासापि जुइ धुंक्रगु दु।

इमिसं न्ह्वाबलें

कोस्यालि व घुस

नयेत माला जुइ।

न्याय जुइबलय् इमिसं

मांबौ मद्दुपिनिगु पँली मखु।

भाःत मद्दुपिनिगु मुद्दा

इमिथाय् थ्यनी मखु।

24 अथे जुयाः प्रभु,

दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु,

इसाएलया बल्लाःम्हयसिनं धयादी,

“आहा! जिं जिमि श्रुतयत जिगु तं क्यने,

अले जिगु विरोध याःगुया बदला काये,

25 जिगु ल्हाः छिमिगुपाखे ल्हने,

अले वहःयात नायकाः यचुकु थें

जिं छिमिगु फुक्क अशुद्धपाखें

शुद्ध याये।

26 जिं छिमि न्यायकर्तातयत् न्हापा थें

अले छिमित सल्लाह बीपिन्त नं

दकलय् न्हापा थें हे लिफ्यानाहये।

अनंलि छन्त

‘धार्मिकताया शहर’

व ‘विश्वास याये बहःगु शहर’

धकाः धाइ।”

27 न्यायपाखे सियोन शहर बचय् जुइ

अले अन च्वापि मनूत

सुनां पश्चाताप याइ

- इपि फुक्क धार्मिकतां
बचय जुइ।
28 तर विद्रोहीत व पापीत कुचा कुचा जुइ,
वयकःयात त्वःतुपि फुक्क नाश जुइ।
- 29 थुकथं “छिमिसं पुजा यायेगु
स्वसिमाया सिमा प्यगुलि
व मूर्ति पुजा यायेगु
बगैचात दयकगुलि
छिपि लाजय लाये तिनि।
30 छिपि हः सुकगनावंगु स्वसिमा थें
अले लः मदुगु बगैचा थें जुये तिनि।
31 तसकं बल्लाःपि मनुत
सुका थें बमलाइ,
इमिसं न्हाःगु याःसां मिकुचा थें जक जुइ
निगुलि छक्वलं भस्म जुइ,
मि स्याइम्ह सं दइ मखु।”

2

परमप्रभुया पर्वत

- 1 आमोजया काय यशैयायात यहदा व यस्शलेमया बारे परमेश्वरं ब्यगु दर्शन थ्व हे खः—
- 2 लिपांगु दिनय परमप्रभुया देगः पलिस्था यानातःगु पर्वत
मेगु फुक्क पर्वत स्वयाः
म वंगु जुयाः थापं जुइ।
व हिमालत स्वयाः तसकं तःजाः जुइ,
अले फुक्क जातित अन मंवइ।
3 अले यक्व मनुत वयाः थथे धाइ,
“वा, झीपि परमप्रभुया पर्वत,
याकब्या परमेश्वरयागु देगलय वनेनु।
अनंलि वयकलं हे झीपि वयकःयागु लैपुइ वने फयेमा धकाः
झीत थःगु लैपु स्यनादी।”
अले व्यवस्था सियोनं व
परमप्रभुया वचन यस्शलेमं पिहां वइ।
4 वयकलं जाति जातितयगु दथुइ न्याय यानादी।
अले यक्व मनुतयगु ल्वापुख्यापु मिलय यानादी।
इमिसं थःगु तरवारयात मुगलं दयाः हलोया फालि व भालायात ईचा दयकी।
जाति जातितय दथुइ ल्वापुख्यापु जुइ मखु,
अले लडाईया निति सुनानं स्यनेकने याइ मखु।[☆]
- 5 अय याकब्या सन्तानत,
वा, झीपि परमप्रभुया जःलय न्यासि वनेनु।
परमप्रभुया दि
6 हे परमप्रभु, छि थः प्रजा याकब्या सन्तानयात त्वःतगु दु,
इमिसं थःगु देशयात पुर्बयागु थितिकृति जायकगु दु,
इमिसं पलिशतीतयसं थें जादु क्यनी
अले इमिसं बिदेशीतनापं स्वापु तइ।
7 इमिगु देश लें व वहलं जाःगु दु
अले अन च्वंपिन्त धन-सम्पति छुं हे मगाःमचाः जगु मदु।
इमिगु देश सलया सलं जक जाःगु दु
अले इमिगु रथला ल्याः खाये हे मफु।
8 इमिगु देश मूर्तिया मूर्ति जक जाःगु दु,
इमिसं थःगु हे ल्हातं दयकगु मूर्तियात पुजा याःगु दु।
9 उकिं यानाः फुक्कसिगु हेला व बेइज्जत जुइ।
हे परमप्रभु, इपि सुयात नं क्षमा यानादी मते।
- 10 परमप्रभुया दण्डपाखें बचय जुइत व वयकःया महिमा,
तःजिगु शक्तिपाखें सुपिलेत इपि तग्वःगु ल्वहं व गुफाय दुहावनी।[☆]

☆ 2:1 २:१-४ मीका ४:१-३

☆ 2:4 २:४ योए ३:१०; यशै २:१-४

☆ 2:10 २:१० प्रका ६:१५; २ थेस १:९

- 11 परमप्रभुया दि वयाः मन्तयगु फुइँ
व तःधंछु नाश जुयावनी।
ध्व दिखुन्ह परमप्रभुयात जक तःधकेगु जुइ।
- 12 उखुन्ह दक्व शक्ति दुन्ह परमप्रभुं फुइँ यानाजुइपि
व तःधंछुया जुइपि सकसित क्वमिलु यानादी।
- 13 वयकलं लेबनानया ततःमागु स्वसिमा व
बाशान देशया बबल्लाःगु स्वसिमा थें च्वंपि फुक्क तःधंछु मन्तयूत नाश यानादी।
- 14 वयकलं ततःजाःगु पर्वत
व डौंडात थें च्वंपि फुक्कसित माथं वंकादी।
- 15 वयकलं ततःजाःगु धरहरा
व बबल्लाःगु पःखाःत थें च्वंपि फुक्कसित थुनाबी,
- 16 वयकलं दक्वसिबय तःधंगु
व तसकं बालाःगु जहाज थें च्वंपि फुक्कसित नाश यानादी।
- 17-18 वयकलं मन्तयगु धमण्डयात क्वमिलु यानादी।
व दिखुन्ह मूर्तित फुक्कं मदयका छवइ।
अले परमप्रभुयात जक तःधकेगु जुइ।
- 19 परमप्रभुं पृथ्वीइ ग्यानापुगु छवया हयादीबलय
परमप्रभुया दण्डपाखें बचय जुइत
व वयकःया महिमा व तःजिगु शक्तिपाखें सुपिलेत
इपि तवःगु ल्वहंया गुफाय व जमिनया प्वाल्य दुहांवनी।
- 20 व दिखुन्ह मन्तयसं आराधना यायेत
थःम्हं दयकःगु वहः
व लुँया मूर्तित छुं
व चिकंलापाया न्ह्यःने वान्छवया बी।
- 21 पृथ्वीयात लिगिलिगि संकेत
परमप्रभु दनादीबलय, परमप्रभुया दण्डपाखें बचय जुइत
व वयकःया महिमा व तःजिगु शक्तिपाखें सुपिलेत
इपि तवःगु ल्वहंया गुफाय व जमिनया प्वाल्य दुहांवनी।
- 22 छम्ह जक सासः दुन्ह मन्तयके भलसा तये मते।
व छु हे म् वंम्ह खः धकाः?

3

- यस्शलेम व यहदाया फैसला यानादीगु
1 स्व, प्रभु, दक्व शक्ति दुन्ह परमप्रभुं यस्शलेम
व यहदाय मदयकं मगाःगु फुक्क सामान
व ग्वाहालि याइपि मन्त यंकेत्यंगु दु। गथेकि- नसा, लः,
2 तसकं बल्लाःपि मन्त, सिपाईत,
न्यायकर्तात व अगमवत्तात,
साइत स्वइपि, थकालित,
3 नेय्महयसिया कप्तान व तःधंपि हाकिमत,
सल्लाहबीपि, कारिरारत, जादु क्यनीपि।
- 4 परमप्रभुं थथे धयादी, “जिं ल्याय्महपिन्त हाकिमत दयकाबी
अले मचातयसं इमित शासन याइ।”
- 5 मन्त छम्हयसिनं मेम्हयसित क्वचत्यलेगु याइ,
मन्त छम्ह मेम्हयसिगु विरोधय् दनी, जःलाखःलाया विरोधय् मेपि जलाःखलाः,
बुरातय्गु विरोधय् ल्याय्महपि,
हनेबहःपिनिगु विरोधय् क्वह्यपि दनी।
- 6 व दि वइतिनी,
मन्तयसं थः हे बौया छँ छम्ह दाजुयात ज्वनाः थथे धाइ,
“छंके ला फीत तपाःलं दु,
ध्व नाशया द्रुल्य छ हे जिमिगु नायः जुयाब्बु।”
- 7 तर वं थथे लिसः बी,
“जि जुइ फइ मखु।
जि छिमित छुं हे ग्वाहालि याये फइ मखु। जिके लं व नसा मदु।
छिमिसं जितः छिमि नायः याये मते।”
- 8 धात्थे, यस्शलेम छ्यालब्ब्याल जुइ,

अले यहदा तनावनी,
 इमिसं लहाना ज़रू खँ व याना ज़रू ज्या परमप्रभुया विरोधय् जुइ।
 इमिसं परमप्रभुया महिमायात हेला याइ।
 9 इमिगु दोष ख्वालं हे सी दु।
 सदोमया मनुतयसं थें इमिसं थःगु पाप क्यना जुइ।
 इमिसं थुकियात सुचुका तइ मखु।
 धिक्कार इमित!
 इमिसं थःगु नाश थःम्हं हे हःगु दु।

10 धर्मी मनुतयत धा, “छिमित भिं हे जुइ,
 छिमिसं थःम्हं याःगु ज्याया सिरपाः कायेखनी।”

11 धिक्कार दुष्टतयत!
 दुष्ट मनुतयगु धाःसा पक्का हे नाश जुइ।
 अले इमिगु लहात याःगु ज्याया पायछिगु ज्याला दइ।

12 मचातयसं जिमि मनुतयत क्वत्यली
 अले मिसातयसं इमित शासन याइ।
 हे जिमि मनुत, छिमि नायःतयसं छिमित मखुगु लँपुइ यकेत्यंगु दु
 अले छिपिं थःगु लँपुइ अलमल ज़रू दु।

परमप्रभुं थः प्रजायात न्याय यानादीगु
 13 परमप्रभु न्याय यायेत थःगु शास्य च्वनादी,
 थः प्रजायात विरोधय् न्याय यायेत वयकः दनादी।
 14 परमप्रभुं थकालित व थः प्रजायात शासन याइपिनिगु विरूद्वय् न्याय यानादी।
 वयकलं इमित थथे दुप बियादीगु दु –
 “छिमिसं जिगु क्यबयागु दाख नाश याःगु दु।
 चीमिपिपाखें लुतय् यानाहःगु मालसामानं छिमिगु छँ जाःगु दु।

15 छिमिसं जिमि प्रजायात क्वत्यःगु
 व मगाःमचाःपिनिगु ख्वालय् क्यःगु मतलब छु खः?”
 प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

यस्शलेमया मिसातयत ख्याच्चः
 16 परमप्रभुं धयादी,
 “स्व, यस्शलेमया मिसात गुलि जक तःधंछुया ज़रू।
 अले यस्शलेमया मिसात छयं धस्वाकाः मिखा ब्वया जुइ,
 कल्लि न्ह्यानाः छमछम सः वयकाः न्यासि जुयाच्वनी।
 17 अथे जुयाः जि परमप्रभुं सियोनया मिसाया छेनय् धाःया घालं जायकाबी
 अले इमिगु सँ सुचुकक खानाबी।”

18 व दि वयाच्वंगु दु, परमप्रभुं इमिगु फुकक बांबांलाःगु तिसा व समा ज्वलंत लाका यकेत्यंगु दु। गथेकि- तिसा, छयंबाला, गःपःया सिखः,
 19 न्हायपंचाः, लहातय न्हायैगु चुरा, ख्वाः त्वपुइगु कापः,
 20 छयंयागु कापः, लप्याय तयेगु जन्तर, तुतिइ न्हायैगु कल्या, जँनी, अत्तर, जन्तर,
 21 छाप तइगु अंगुत, न्हासययागु चाःचात,
 22 श्वय वनीबलय फीगु वसः, जामालं, कोटया ब्वहलय घायेगु चिहाकःगु गा, म्हिचात,
 23 न्हायक, थानातःगु वसः, छेनय तीगु तिसा, गाःत लाकायंकादी।
 24 नस्वाःगु अत्तरया पलेसा ध्वगीगु नवःगु जुइ,
 बांलाःगु जँनीया पलेसा छिपः जुइ,
 बांलाःक सँवः थनातःगु सँया पलेसा सुचुकक खाना तःगु सँ जुइ,
 बांलाःगु वसःया पलेसा बोराया वसः फीगु जुइ।
 इमिगु बांलाःस् लज्याय हिलावनी।
 25 शहरय च्वपि मनुतयत तरवारं स्याइ,
 अले सिपाईतयत लडाईंलय हे सयानाः बी।
 26 सियोनया म् ध्वाखा ध्वाखाय ख्वःसः जक जुइ
 अले मनु सीगुलि नुगः मछिका बँय फेतुनाच्वम्ह मिसा थें फुकक शहर झिजामिजां दनी।

4

1 व दिनय न्हयम्ह मिसातयसं छम्ह मनुयात ज्वनाः थथे धाइ,
 “जिमिसं थःपिनिगु हे नसा नये
 अले थःम्हं हे जिमिगु निंति वसः ज्वरय याये,
 बस् छि हे जिमि भाःत खः धकाः जिमित धाये बियादिसँ
 अले जिमित हेपय याइगुपाखें बचय यानादिसँ।”

यस्शलेम हाकनं दयकी तिनि

- 2 व दिन्य, परमप्रभुया कचाय बांलाक फल सइ अले झःझः धाइ अले इस्राएलय बचय जुयाच्वंपि फुक्कसिगु निति जमिनया फल छगू लसता व गौरवयागु जुइ।
 3 सियोनय त्वःताथकूपि व यस्शलेमय ल्यनाच्वंपि अथे धइगु यस्शलेमय च्वंपि धकाः नां च्वयातःपि फुक्कसित पवित्रपि मनूत धकाः धाइ।
 4 परमप्रभुं मिसाफया आत्मा व मिया आत्मापाखें सियोनया मिसातयगु फोहरं सिलादी धुंकाः अले यस्शलेमया हिया दाग शूद्र यानादी धुंकाः थथे जुइ।
 5 अनंलि सियोन पर्वतय व अन मुनाच्वंपि मनूतयके परमप्रभुं न्हिनय सुपौय व चान्हय कुँ व मित्याः छवयाहयादी। फुक्क शहरयात परमेश्वरया महिमां त्वपुइ अले रक्षा यानादी।^७
 6 वयकःया महिमां शहरतयके न्हिनय निभालं बचय जुइत किचः व ग्वःफसं व वां बचय जुइत सुपिलिगु थाय दयकादी।

5

- परमप्रभुया दाखक्यबया बारे म्ये
 1 जि थः यःमह्यसियागु निति छपु म्ये हाले,
 अले वयागु दाखक्यबया बारे म्ये हाले—
 यक्व सइगु डौंदाय
 जिमि यःमह छमह्यसिया छगू दाखक्यब दु।^७
 2 वं क्यबय बुँ पाल। अले ल्वहंत लिकयाः वांछवल।
 अले अन वं दक्वसिबय भिगु दाखमा पित।
 दाखक्यब स्वयेत बल्चा दयकल,
 दाख तिसीत ल्वहंतय कियाः छगू गाः म्हुल।
 वं भिगु दाख सइ धकाः आशा यात
 अयत्तं उकी मभिगु दाख सल।
 3 उकिं जिमि पासं धाइ, “हे यस्शलेम व यहदाय च्वंपि मनूत,
 जिगु व जिगु दाखक्यबया दथुइ न्याय यानाब्यु।
 4 जि थःगु दाखक्यबया निति
 मयानागु छु दु धकाः?
 जिं ला भिगु दाखया आशा यानागु खः।
 छाय वं मभिगु फल जक सयेकल?
 5 स्व, जिं जिगु दाखक्यबयात छु याये,
 व जिं छिमित धाये —
 जिं उकिया बाःर चीकाछवये,
 उकियात नाश जुइके बी,
 जिं उकिया पःखाः थुनाबी,
 गुंभशतयत व न्हतुमत्तु न्हकेबी।
 6 जि व क्यबयात ज्याख्यलय मद्गु यानाबी,
 उकियात न कचा न्हाय न बुँ पाले,
 तर झाः व कें बुया वइ।
 अन वा मवयेमा धकाः
 सुपौययात नं उजं बी।”
 7 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया दाखक्यब ला
 इस्राएल जाति खः,
 यहदाया मनूत धाःसा
 वयकःयात यःगु क्यब खः।
 स्व, वयकलं न्यायया आशा यानादिल,
 अयत्तं स्याये पालीगु जक जुल।
 वयकलं धार्मिकताया आशा यानादिल,
 अयत्तं दुःखया ख्वःगु सः ताये दत।
 धिक्कार व इन्साफ
 8 धिक्कार छिमित,
 गुपिन्सं छैया छे जायकल
 अले बुँया बुँ जक न्यानाः मेपिन्त थाय हे मदयकाबिल।
 देशय छिपिं जक हे च्वनी।
 9 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादीगु जिं तायागु दु,
 “धात्थें हे अप्वः थें छेंत दुनावनी
 अले ततःखागु बांलाःगु छैयां शिजामिजां दनी।
 10 झिगु हेक्टर दाखक्य नं निइछगू लिटर जक दाखमघ बी
 अले झिफा पुसां फछि जक अनन् सय्की।”

- 11 धिक्कार इमित, सु अयला त्वनेत सुथय हे दनी
अले बहनि लिबाक्क धेधेमचुतले दाखमघ त्वनाच्चनी।
- 12 इमिगु भ्वयलय वीणा, सारंगी,
खैजडी, बाँसुरी व दाखमघ दइ।
तर इमिसं परमप्रभुं छु यानादी धयागु बारे
छुं हे बिचाः याइ मखु।
- 13 अथे जुयाः जिमि प्रजा ज्ञा मदयाः ज्वनायकेबिया च्वनेमाली,
इपि मध्ये तःधपि व हनेबहःपि
नये मखनाः व चीमिपि मनुत
लः त्वनेमखनाः सी माली।
- 14 चिहानं* नयेपित्याकाः
थःगु म्हुतु वाखायाः पिपाच्चंगु दु।
वं यरुशलेमया घरानियानापं
इमि ल्वापुखिचात व हाह याइपिन्त नुनाछवइ।
- 15 थुकथं फुकक मनुतयत क्वमित्त् यानादी
अले घमण्डीतयगु मिखायात क्वछुइका बी।
- 16 तर पायछिगु न्यायलं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया नां च्वन्हाइ।
पवित्र परमेश्वरं थःगु धार्मिकतापाखें थः हे पवित्र खः धकाः क्यनादी।
- 17 व दिखुन्हु फेतय नयेत थःगु हे ख्यः दइ
अले भ्याःचातयसं धाःसा तःमिपिनिगु नाशया दथुइ नइ।
- 18 धिक्कार इमित, गुपिन्सं पापयात छलया खिपतं
व मभिगु ज्यायात गाडयात खिपतं साला हः थें साला हइ।
- 19 धिक्कार दु इमित, गुपिन्सं परमप्रभुयात चुनैती बियाः थथे धाइ,
“वयकः छाया हथाय चायामदीगु
अले वयकलं यानादीगु ज्या छाया याकनं झीत मक्यंगु
छाय इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरं झायः थःगु योजना पूर्वकामदीगु?
अले झीसं व फुकक सीगु।”
- 20 धिक्कार इमित, गुपिन्सं मभिंयात भिं
अले भियात मभिं धकाः धाइ,
खिउंगुयात जः
व जःयात खिउंगु धकाः धाइ,
अले खायुगुयात चाकुसे च्वं धकाः धाइ
व चाकुसे च्वंगुयात खाइसे च्वं धकाः धाइ।
- 21 धिक्कार इमित, सु थःगु हे मिखाय् बुद्धिमान तायेकी
अले थःगु हे मिखाय् चलाख तायेकी।
- 22 धिक्कार इमित, सुनां दाखमघ त्वनेत तसकं बल्ला तायेकी,
अले अयला ल्वाकळ्यायेत तसकं हे सःस्यु धकाः जुइ।
- 23 घुस कयाः मभिं ज्या याइपिन्त त्वःताछवइ
अले दोष मद्पिन्त सजौय बी।
- 24 अथे जुयाः गथे मिं सुयात भस्म याइ
अले गंगु चौंययात मिप्वालं भस्म याइ
अथे हे इपि नं हानापं गनावनी
अले इमिगु स्वां धु थें ब्वयावनी।
छायधाःसा इमिसं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया व्यवस्थायात क्वह्वंक्गु दु
अले इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरया वचनयात हेला याःगु दु।
- 25 अथे जुयाः परमप्रभु थः प्रजालिसे तंचायादीगु दु
अले इमित सजौय बीत थःगु ल्हाः ल्हनादीगु दु।
पर्वतत थरथर खाइ
अले सीम्हत धु थें लँय अथें हे वांछवया तइ।
- तर उलि जुलं नं परमप्रभुया तं क्वलाइ मखुनि
अले इमित सजौय बीत वयकःया ल्हाः ल्हना तुं च्वनादी।
- 26 परमप्रभुं तापाक्क च्वंपि देशतयत चिंया झण्डा ब्वयकाः आज्ञा बियाच्चनी।
अले इमित पृथ्वीया कुंकुलामय् थ्यंक सुलुपुयाः सःतादी।
अले इपि यरुशलेमपाखे ब्वौय वइ।

* 5:14 ५:२४ चिहान हिब्रू भाषां धुक्कियात पाताल धाइ

- 27 इपि मध्ये सुं नं त्यानुचाइ मखु वा लुफि हाइ मखु।
सुं नं क्वछुइ मखु वा न्हःवय्की मखु।
इपि सुयागुं जँयया जँनी छ्वासइ मखु,
सुयागुं लाकांया पुतु चःबुइ मखु।
- 28 इमिगु तीर तसकं च्वागु
अले व धनुलय् तथा कय्केत मिलय् याना तइ।
इमिगु सलया तुतिख्वः च्वल्वहं थें छाः
अले रथया घःचात ग्वःफय् वःगु थें चाःहिलीगु खः।
- 29 सुनानं लाका काय् मफय्क शिकार यानाः ज्वनावःम्ह सिंहं थें
सिपाईत तसलं हाला हइ।
- 30 व दि वइबलय् समुद्र सः पिकया हः थें
इपि वयाथाय् हाः वइ।
व देशयात स्वःसा,
अन खिउगु व कष्ट जक दु
अले जःयात सुपाचं त्वपुयाः खिउँकाबी।

6

यशैयां खंगु दर्शन

- 1 उज्जियाह जुजु सीगु दँय्* जिं परमप्रभुयात तज्जाःगु व तःधंगु सिंहासनय् च्वनादीगु खना। वय्कःया भान्ता लंया बालां देगः दुने जाःगु दु।^०
- 2 वय्कःया च्वय् सराफत च्वनाच्वंगु दु, उपि फुक्कसिके खगु खगु पपु दु। निगु पपुति इमिसं थःगु ख्वाः त्वपुयातःगु दु, मेगु निगु पपुति थःगु तुति त्वपुयातःगु दु। अले मेगु निगु पपुति ब्वयाच्वंगु दु।
- 3 अले छम्हयसिनं मेम्हयसित थथे धकाः हालाच्वन,^०
“दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु,
पवित्र, पवित्र, पवित्रहः खः।
वय्कःया महिमां फुक्क पृथ्वीइ
जायाच्वंगु दु।”
- 4 इमिगु सलं लुखात व जगत सनाच्वंगु दु। अले देगः कुँ जायाच्वंगु दु।^०
- 5 अले जिं धया, “धिक्कार जितः! जि नाश जुइन। छायाधाःसा जिगु म्हुतुं पिहां वःगु फुक्क खँ अशुद्ध खः। अले जि अशुद्ध म्हुतुं दुपि मनुतलिसें च्वंच्वनागु दु। तर जिं थःगु हे मिखां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु जुजुयात खनागु दु।”
- 6 अनंलि छम्ह सराफ चिमनं वेदीया च्वानाच्वंगु हेग्वामि कयाः ब्वयाः जिथाय् वल।
- 7 अले व जिगु म्हुतुइ व हेग्वामि थीकाः थथे धाल, “स्व, थुकिं छंगु म्हुतुइ थ्यगु दु। आः छंगु दोष हुयाछ्वये धुंकल अले छंगु पाप क्षमा जुल।”
- 8 अनंलि परमप्रभुं थथे धाःगु जिं ताल, “जिं सुयात छ्वयेगु? अले जिमिगु नितिं सु वनेगु?”
जिं लिसः बिया, “जि वने प्रभु, जितः छ्वयादिसैं!”
- 9 अनंलि वय्कलं जितः धयादिल, “मनुतयत थथे धकाः धाः हुँ—
“ छिमिसं न्यनेत ला न्यनी, अयनं गुब्सं थुइके फइ मखु।
छिमिसं स्वयेत ला स्वइ, अयनं गुब्सं सीके फइ मखु।”
- 10 अनंलि वय्कलं जितः धयादिल,
छं थुपि मनुतयगु नुगः छाकाब्यु,
इमिगु न्हायपं ख्वाँय यानाब्यु,
अले इमिगु मिखा का यानाब्यु,
मखुसा इमिसं मिखां खनी,
न्हायपनं ताइ अले न्यना, सीकि थुइकी
थुक्थं इमिगु ल्वये लनाः जिपाखे लिहां वइ।”
- 11 अले जिं न्यना, “हे परमप्रभु गुबलय् तक थथे जुयाच्वनी?”
वय्कलं लिसः बियादिल,
“शहरत नाश जुया व खालि मजुतले,
बुँत फुक्क नाश जुयाः
छँत फुक्क दुना वनाः
शिजांमिजां मदतले,
- 12 परमप्रभुं थनच्वपि मनुतयत तापाक पितिना देयात मत्वःतुतले।
- 13 छुं जुयाः व देशय् शिब्वय् छब्व ल्यं दसां जिं इपि फुक्कसित नाश याये।
तर गथे तारपीनया सिमा व स्वसिमा पालिबलय् थुथा ल्यंदयाच्वनी।
अथे हे व देशय् पवित्र पुसा धाःसा थुथा थें जुइ,
व हाकनं बुया वइ।”

* 6:1 ६:१ उज्जियाह जुजु सीगु दँय् ७२० बि.सि.

० 6:1 ६:१ २ राज २२:७; २ इति २४:२२

० 6:3 ६:३ प्रका ४:१८

० 6:4 ६:४ प्रका १५:१८

० 6:9 ६:९ मती १२:१४-१५;

7

आहाज जुजुयात बुखँ छवःगु

1 योतामया काय् अले उज्जियाहया छय आहाज यहदाय् जुजु जबलय् छगु लडाईं जुल।* अले अरामया जुजु रसीन व इस्त्राएलया जुजु रमल्याहया काय् पेकहनापं मिलय् जुयाः यस्शलेमय् हमला यात, अयनं इमिसं त्याके मफुत।^७

2 “अरामं इस्त्राएलसिं सन्धि यात” धयागु खँ दाऊदया घरानायाम्ह जुजु आहाजं न्यन। अबलय यहदाया जुजु व फुक्क प्रजात तसकं ग्यात इपिं ला फसं सिमात संकु थें हे थुंर थुंर खात।

3 अले परमप्रभुं यशैयायात धयादिल, “छ थःकाय् शार्यासुबयातं ब्वनाः धोबिया बुँया लँपुइ वनाः च्वय् पाखे च्वंगु बुँया धः लिक्क आहाजयात नापलाः हँ, ”

4 वयात थथे धा, ‘होशयानाच्वँ, ग्याये मते अले शान्त जुयाच्वँ। अरामया जुजु रसीन व जुजु पेकहया तं ला च्यानाच्वंगु निका सिं पिहां वयाच्वंगु कुँति हे मय्य।

5 अराम, इस्त्राएल व रमल्याहया काय्पि मिलय् जुयाः थथे धकाः छंगु नाश यायेत जाः ग्वःगु दु,

6 “झीसं यहदाय् हमला यायेनु। उकियात कुचा कुचा यानाः इनाकायेनु, अले ताबेलया काय्यात यहदायाम्ह जुजु दय्काबीनु।”

7 तर परमप्रभुं थथे धयादी,

“ ‘ध्व ला जुइ हे मखु,
थथे जुइ हे मज्य।

8 छायधाःसा अराम वया राजधानी दमस्कस स्वयाः बमलाः

अले दमस्कस धाःसा जुजु रसीन स्वयाः नं बमलाः।

तर इस्त्राएल खुइ न्यादें दुने थःगु नां हे ल्यं मदयक्क

कुचा कुचा दलाः नाश जुयावनी।

9 इस्त्राएल वया राजधानी सामरिया स्वयाः बमलाः

अले सामरिया रमल्याहया काय् जुजु पेकह स्वयाः नं बमलाः।

छुं जुयाः छिपि थःगु विश्वासय् क्वातुक्क च्वना मच्चन धाःसा

छिपि नं दयाच्वनी मखु।”

इम्मानुएलया चिं

10 हाकनं परमप्रभुं आहाजयात धयादिल,

11 “छिमि परमप्रभुं परमेश्वरपाखे छगु चिं फवँ। व चिं चाहे पातालया तःगाःगु थाय्पाखेया जुइमा चाहे च्वय् स्वर्ग पाखेया जुइमा।”

12 तर आहाजं धाल, “जिं फवने मखु। जिं परमप्रभुयात जाँचय् याये मखु।”

13 अनलि यशैयां धाल, “हे दाऊदया घराना, न्यँ! मन्तय्शु धैर्ययात जाँचय् यानाः मगात ला? छु छ जिमि परमेश्वरया धैर्ययात नं जाँचय् यायेगु ला?

14 अथे जुयाः परमप्रभुं थःम्ह हे छन्त छगु चिं बियादी। ब्याहा मयानिमह छम्ह मिसां काय् बुइकी, वय्कःया नां इम्मानुएल^६ तइ।^७

15 मभियात त्वःतेगु व भियात ल्ययेगु सीधुंकाः वय्कलं दुरु व कास्ति नइ।

16 व मचां मभियात त्वःतेगु व भियात ल्ययेगु सी न्हाः हे छन्त ख्याच्वः बीपि निम्ह जुजुया देय् जिजामिजां जुइ।

17 “परमप्रभुं छन्त, छिमि प्रजा व फुक्क जुजुया परिवारतयत् संकष्टया दि हयाबी। अन्याःगु दि यहदापाखे इस्त्राएल राज्य अलग जुइगु दिननिसे कयाः थौं तक वःगु मदिनु। वय्कलं अशशरया जुजुयात देशय् हमला याकेबियादी।”

18 व दि वइबलय परमप्रभुं सुल्लुपुयाः मिश्रीतयत् नील खुसिं धुजियात थें अशश्रीतयत् हा थें सःतादी।

19 उपि वयाः चिब्यागु काप्चाय्, ल्वहं कापिचाय्, कंझालय व फुक्क लः प्वालय च्वंवइ।

20 व दिमय् परमप्रभुं यफ्रेटिस पारियामह अशशरया जुजुयात छ्यलादी, व जुजुं छिमित कब्जा याइ अले वेइज्जत याइ। व जुजु ख्वःचा थें जुइ। अले वं छंगु दाही, छंगु छैनय च्वंगु व म्हाय च्वंगु फुक्क सँ खानाबी।

21 उबलय् छम्ह मनुखं छम्ह साचा व छज्वः च्वलय्चा जक लही।

22 थथे इपिपाखे यक्क दुरु व धौ दइ। उकिं देशय् त्वःताथकुपि उपि कम मन्तयसं धौ व कास्ति नयेखनी।

23 उगु इलय् ११.५ किलोग्राम^८ वःहः म त्गु दुःछिमा दाखमा दुगु वयबय केमा व झाः जक बुया वइ।

24 कंमा व झाः जक दुगुलि मन्तयसं अन धनुष वाण ज्वना वनी।

25 कुलि पालीगु फुक्क डाँडाय धाःसा कँ व झाः जक दुगुलि ग्यानाः इपि हाकनं अन वनी मखु। तर व थाय् सा द्रहं ज्वयेगु थाय् व फे-च्वलय् ज्वयेगु थाय् जुइ।

8

चिंकथं यशैयाया काय्

1 परमप्रभुं जितः धयादिल, “तःपागु ग्वरः छपा का अले उकी हंचां क्रियाः ‘महेर-शालल-हाज-बज’* धकाः चव।”

2 अले थुकियात पक्का यायेत जिं उरियाह पुजाहारी व येबेरक्याहया काय् जकरियायात सःता। इपि निम्हयसिनं जिगु विश्वास यायेबहःपि जुयाः साक्षी बिल।

3 अनलि जि थः कलाः अगमवादिनीयाथाय् जि वनाः नापं घना अले वया प्वाथय् दयाः छम्ह काय् बुइकल। अनलि परमप्रभुं जितः धयादिल, “वयागु नां ‘महेर-शाललहाज-बज’ ति।

4 मचां ‘जिमि अबु’ व ‘जिमि मां’ धाये सयके न्हाः हे दमस्कसया फुक्क धन व सामरियाय् लुतय् यानाहःगु सामान अशशरया जुजुं यंकी।^१”

5 अले परमप्रभुं हाकनं जितः धयादिल –

6 “थुपि यहदाया मन्तयसं शान्तं न्ह्यानाच्वंगु

* 7:1 ७:१ ध्व लडाईं ७:३५ वि.सि.ल्यु जरा खः 7:1 ७:१ २ राज १६:२५; २ इति २८:५-६ † 7:3 ७:१३ शार्यासुब थुकिया अर्थ ल्यंदुपि लिहां वइ। स्वयादिसँ १७:२९-२२ ‡ 7:14

७:१४ इम्मानुएल थुकिया अर्थ परमेश्वर इपिनापं 7:14 ७:१४ मनी १:२३ § 7:23 ७:२३ ११.५ किलोग्राम अथे धयागु दुःछि शेकेल * 8:1 ८:१ महेर-शालल-हाज-बज लुतय्थायेत ब्रह्मधनीगु, याकनं ठाय् वाइशु † 8:4 ८:४ ७:३२ वि.सि.ल्यु अशशरीतयसं इस्त्राएलया उत्तरी भाग अले दमस्कस व अरामया फुक्क थाय् कब्जा याःगु खः

शीलोया लःयात हेला यानाः
 जुजु रसीन व रमल्याहया काय् जुजु पेकहपिलिसें
 लसता हंगुलि,
 7 आः स्वः, परमप्रभुं यफ्रेटिस तसकं खुसिबाः वयाः इमित त्वपू थें,
 अशशरया जुजु व वया महिमायात यहदायु हमला यायेत हयाबी।
 खुसिबाः वइबलय खुसिया लः तसकं ब्वाँय् वं थें
 इपि नं ब्वाँय् वइतिनी।
 8 इपि खुसिबाः थें न्हानाः यहदा थ्यंक हे वइ।
 अले लः जायाः गःपः थ्यंक हे थ्यनी।
 इमिसं तःधिकःम्ह झंगलं ब्वयकातःगु पपुति थें छगु देशयात त्वपुयाबी,
 हे इम्मानुएल!”

9 हे जाति जातियापि मनुत तसकं हा!
 थरथर खाखां छथाय् मुं!
 हे पृथ्वीया तापाक्क तापाक्क देशय् च्वंपि मनुत, न्यँ,
 लडाईं यायेत तयार जु तर भय का!
 खः धात्थे हे भय का।
 10 थःपिनिगु निति उपायत दयकि तर उपि ताःलाइ मखु।
 गुलि खँ ल्हाये मास्ति व ल्हा तर उपि फुक्क ताःलाइ मखु,
 छायाःसा परमेश्वर जिपिनापं दी।

यशैयायात परमप्रभुया ख्याच्वः

- 11 थुपि मनुतयगु लँपुइ जुइ मते धकाः थःगु तःधंगु शक्ति परमप्रभुं जितः ख्याच्वः बियादीगु दु। वयकलं जितः थथे धयादी,
 12 “गुगु नं खँयात थुमिसं जाः ग्यायातःगु धकाः धाइ
 उक्रियात छं पत्याः याये मते।
 छु खँ इपि ग्याइ छ ग्याये मते
 अले नुगः भाराभारा मिके मते।”
 13 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात पवित्र भाःपियेमाः।
 वयकःया भय का।
 वयकः खनाः थरथर खा।
 14 वयकः हे छ च्वनेगु थाय् जुयादी,
 तर इझाएलया निगुलि धराना निति वयकः छवः ल्वहं जुयादी।
 अले मनुत व हे ल्वहँतय लुफि हानाः क्वःदइ।
 व इमिगु निति तक्वनीगु जाः थें खः।
 15 अप्वः थें मनुत लुफि हानाः क्वःदइ,
 इपि चुंचु जुइ, इपि जालय् तक्वनी अले इमित ज्वनाः कुनाबी।”
 16 थ्व साक्षी चिनाब्यु
 अले परमेश्वरं थ्व स्यनातःगु खँ जिमि चेलातय् दथुइ झौ छाप तयाः बन्द यानाब्यु।
 17 याकूबया धरानापाखें थःगु ख्वाः फहिकादीम्ह
 परमप्रभुयाके हे जिं भरोसा तयाच्वने।
 18 जि व परमप्रभुं जितः बियादीपि काय्म्हाय्पि थन हे दु। सियोन पर्वतय् च्वनादीम्ह दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयापाखें जिपि इझाएलय् चि व छुमा
 खः।
 19 गुबलय् छिमित मनुतयसं झंगःत थे चुंइ चुंइ हालीपि तन्त्रमन्त्र याइपिलिसे सल्लाह का हँ धकाः धाइ। छु मनुतयसं परमेश्वरयाथाय् वनाः
 सल्लाहाया निति न्यं वनेमाःगु मखु ला? म्वापिनिगु निति सीधुकुपिन्थाय वनाः छाया न्यंवनेगु?
 20 परमेश्वरं छिमित स्यनातःगु खँ व साक्षीइ ध्यान ब्यु! इमिसं थ्व स्यनातःगु खँ कथं न्वमवात धाःसा इमिके सुथसिया जः दइ मखु।
 21 इपि तसकं कष्टय लाना नयेपित्याकाः देशय् चाचाःहिलाजुइ। उबलय् इमित तसकं नयेपित्याइ, इपि तसकं तंम्वइ अले च्वय स्वयाः थः जुजु व
 थः परमेश्वरयात सराः बी।
 22 अनंलि इमिसं पृथ्वीपाखे स्वइबलय् अन दुःख, खिउँगु व ग्यानपुसे च्वंगु सिबय् मेगु छुं खनी मखु। अले इमित खिउँगुलिइ वांछवइगु जुइ।

9

लिपाया जुजु

- 1 अथेसां संकटय लाःपिनिगु निति थ्व खिउँगु दयाच्वनी मखु, न्हापा ला वयकलं जबूलत व नत्ताली कुलतय् देशयात क्वह्वांकादिल, तर लिपा
 वयकलं यदंन खुपि व समुद्र दथुइ लाःगु यहदीमखुपि च्वनाच्वंगु गालीलयात हनाबना याइ।
 2 थ्व तसकं खिउँथाय् न्यासि जुइपि मनुतयसं
 छगु तःधंगु जः खनीतिनि।
 तसकं खिउँगु देशय् च्वनाच्वपिन्सं नं
 थ्व तःधंगु जः स्वइतिनि।
 3 छि उपि जातितयत् अप्वयकादीगु दु,

- अले छि इमिगु आनन्दयात नं अप्वयकादीगु दु,
 अन्न मुंकीबलय् मनुत लयता थें
 व लतय् यानाहःगु माल इनाकाइबलय् लयता थें इपि लयताःगु दु।
- 4 छायाधाःसा छि इमिगु जुवा
 व ब्वहलय् च्वंगु कथियात,
 इमित अत्याचार याःपिनिगु तुतांयात त्वथूलादीगु दु।
- अले इमित मिधानया सिपाईतयत् बुकु थें
 छि थः प्रजायात अत्याचार याःपिन्त व क्वत्यलातःपिन्त बुकादीगु दु।
- 5 लडाईलय् सिपाईतयसं छ्यःगु
 फुकक लाकां व हि क्यगु वसःत मि छव्यका छवइगु जुइ।
- 6 छायाधाःसा झीगु निति छम्ह मचा बगु दु।
 झीगु निति छम्ह काय् ब्यगु दु।
 वं हे झीत राज्य याइ।
 वयकःया नं
 “तसकं अजू चाइपुसे च्वंम्ह सल्लाहकार,” “शक्ति दुम्ह परमेश्वर,”
 “सदांयाम्ह अब्बु,” “शान्तिया राजकुमार” जुइ।
- 7 वयकःया शासन न्हाबले दयाच्चनी,
 वयकःया शान्तिया अन्त्य गुब्सं जुइ मखु।
 दाऊद जुजुया लिपा वइम्ह जुजु वयकः हे खः।
 न्याय व धर्मया निति थिसिलाक्क दना
 थनिनिसें सदांया निति राज्य यानादी।
 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया जोशं थ्व पूवनी।^७
- इसाएलीतयत् परमप्रभुया दण्ड
- 8 परमप्रभुं इसाएल राज्ययात,
 याक्बया सन्तानतयत् दण्ड बीगु आज्ञा यानादीगु दु।
- 9 इसाएलया फुकक मनुत
 व सामरिया शहरय् च्वंपि फुककसिनं थ्व आज्ञा न्यनी।
 आः ला इपि घमण्डी
 व मभिंपि खः, इमिसं धाइ,
 10 “अप्पात कुतुं वंगु दु,
 तर जिमिसं क्रियातःगु ल्वहँत छें दयके।
 यःमरिमायात पालाब्यगु दु
 तर जिमिसं उक्रिया पलेसा देवदाह तये।”
- 11 तर परमप्रभुं इमिगु विरोधय् रसीनया शत्रुतयत् बल्लाकादीगु दु,
 अले इमि शत्रुतयत् ग्वाकादीगु दु।
- 12 अरामीतयसं पुर्बपाखे व पलिशीतयसं पच्छिमपाखे
 म्हतु चायकाः इसाएलयात धुतकुगु दु।
- अज्ज नं वयकःया तं क्वलाःगु मदुनि,
 अले वयकःया लहाः ल्हनातःगु हे देनि।
- 13 तर मनुत इमित कयक्मह मनुपाखे लिहां वःगु मदुनि,
 न इमिसं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात माःगु दु।
- 14 उकिं परमप्रभुं इसाएलं छ्यं व न्हियं खजूरया कचा
 व तिकथि छन्हुं हे ध्यनादी।
- 15 थकालिपि व हनेबहःपि मनुत छ्यं खः,
 अले मखुगु खँ स्थनीपिं अगमक्तात न्हियं खः।
- 16 थुपि मनुतय् नायःतयसं इमित मखुगु लैय् यंकुगु दु
 अले इमित इतिमिति कंका ब्यगु दु।
- 17 उकिं इमि ल्याय्म्हपि मनुत खनाः परमप्रभु लयतायामदी,
 न वयकलं इमि मां बौ मदुपिं व भाःत मदुपिन्त माया यानादी।
 छायाधाःसा फुकक मनुत परमेश्वरयात मानय् मयाइपि व दुष्ट खः।
 सकसिगु म्हतुं मभिगु खँ पिहां वइ।
- अज्ज नं वयकःया तं क्वलाःगु मदुनि,
 अले वयकःया लहाः ल्हनातःगु हे देनि।

- 18 घातथे हे मि थें दुष्टता च्याइ,
उकि सिडंडी व कंयात भस्म याइ।
उकि गुंयागु झाःतयूत च्याकी,
अले उपि कुँत्याः जुयाः चव्यु पाखे चाचाःहिलाः थाहां वनी।
- 19 दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुया तम
देश भस्म जुइ।
मनुत नं मियागु नितिं इन्धन जुइ।
सुं मनुखं थः किजायात तकं त्वःती मखु।
- 20 जवपाखे इमिसं क्वाप्प नइ
अयुतं नयेपित्याःम्ह जुया हे च्वनी।
इमिसं खवपाखे नइ, अयुतं लुधनी मखु।
सकसिनं थः मचातयगु ला नइ,
- 21 मनशें एफ्राइमयात व एफ्राइम मनशेयात नइ,
अले इपि निधिं यहदाया विरोधयु जुइ।
- अज्ज नं वयकःया तं क्वलाःगु मदुनि,
अले वयकःया लहाः ल्हनातःगु हे दनि।

10

- 1 धिक्कार इमित, सुनां मभिगु व्यवस्था दयकी,
सुनां मेपिन्त क्वत्यलिगु नियम दयकी,
2 गरीबतयगु अधिकार लाकाकायेत
व क्वत्यलातःपि जिमि प्रजातयगु खःकथं न्याय मयायेत
अले भाःत सी धुंरुपि व मांबौ मदुपिनिगु
सम्पत्ति लाकाकायेत इमिसं थये याइगु खः।
- 3 सजाँयया दि व तापाकं वइगु आपत विपत
वइबलय छिमिसं छु यायेगु?
छिपि ग्वाहालिया निति गन वनेगु?
छिमिगु धन-सम्पत्ति गन त्वःतावनेगु?
4 छिपि कैदीत जुयाः लुफि हानाः क्वःदइ
वा सीपिनिगु दथुइ लानाच्वनी।
- अज्ज नं वयकःया तं क्वलाःगु मदुनि,
अले वयकःया लहाः ल्हनातःगु हे दनि।
अशरीरु जुजुयात परमप्रभुया तं
- 5 परमप्रभुं धयादिल, “अशरीरुतयूत धिक्कार,
सय्यागु लहातयु जिगु तंया कथि, तंया तुतां दु।”^{*}
- 6 जितः तंम्वयकिपि परमेश्वरयात मानयु याइ मखुपिनिगु देशयु हमला यायेत
जि अशरीरुतयूत छवयाहयागु दु।
लँयु च्वंगु धयात तुति न्हतुन्ह थें मनुतयत न्हतुन्हयेत
व लुतयु यानाकायेत जि अशरीरुतयूत छवयाहयागु दु।”
- 7 तर थव वयागु इच्छा मखु
अले वयागु मनयु थज्याःगु बिचाः नं मदु।
अयुतं वयागु बिचाः यक्व जातित
नाश यायेगु खः।
- 8 अशरया जुजुं धाल, “छु जिमि सेनापतित फुक्क जुजु मखु ला?
9 छु कल्लो, कर्कमीश थें मचवं ला?
छु हमात अपाँद थें
व सामरिया दमस्कस थें मचवं ला?”
- 10 गथे जिगु लहातं मूर्ति पुजा याइगु राज्यत त्याकल,
गुगु थासयु कतां कियाः दयकातःगु मूर्तित यस्शलेम व सामरियायु स्वयाः अप्वः दु।
- 11 छु जि सामरियायु व अन च्वंगु मूर्तितयूत यानागु व्यवहार थें यस्शलेम
व अन च्वंगु मूर्तितयूत मयायेगु ला?”
- 12 परमप्रभुं सियोन पर्वत व यस्शलेमया विरोधयु थःगु फुक्क ज्या यानादी धुंकाः वयकलं धयादी, “जि अशरया जुजुया नुगःया तःधंसू व घमण्डी
मिखाया निति सजाँय बी।
13 छाथ्याःसा वं धाइ,
“जिगु लहाःया बलं व जिगु हे बुद्धिया कारणं थव यानागु खः,
छाथ्याःसा जिक्के दुग्यां दु।
जि देश देशया सिमानात मदयुका छवयागु दु

* 10:5 १:०-५-३४ यशैया १:१:२४-२७; नहे १:११-३१९; सप २:१३-१५.

अले इमिगु धुकृत लृतय याना हयागु दु।
जि छम्ह तसकं बल्लाःम्ह मनुखं थें इमि जुजुयात क्वत्यलागु दु।

14 सु छम्हयसिनं चखुया स्वैय ल्हाः तः थें
जिगु ल्हाः नं यक्व सम्पत्ति दुगु फुक्क देशय् थ्यंगु दु।
त्वःताथक्कु खैय सुं मनुखं मुंका यंकु थें
जिं फुक्क देशयात मुंकागु दु।
अयनं अन सुनानं पप मसंकु
अले चूँ-चूँ चीँ-चीँ हाला हःगु नं मद्दु! ”

15 छु पां वयात छयलीम्ह मनु स्वयाः थःत तःधं याये फइ ला?
छु कःति थःत छयलीम्ह स्वयाः थःत तःधं याये फइ ला?
धायकी तुतां छयलीम्हयसित तुताम्ह हे छयःगु थें
अथवा गुगु सिं मखु उकियात सिंयागु मुःचां ल्हंगु थें।

16 अथे जुयाः प्रभु, परमप्रभु दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु
वया तसकं बल्लाःपि सिपाईतय् दथुइ नाश यायेत ल्वय छवयाहयादी,
अले वयागु गौरवयात
तसकं च्याःगु मिं छवयकादी।

17 इस्राएलया जः,
पवित्र परमेश्वरया तच्चकं च्याःगु मिं खः।

अले छन्हू हे इमिगु कमा व झाःतय्त
वयकःया तच्चकं च्याःगु मिं भस्म यानाबी।

18 जंगलयागु गौरव परमप्रभुं भस्म यानादी,
अले इमिगु बांलाक अनन् सइगु बुँत दक्व भस्म यानादी,
गथे तच्चःगु ल्वचं म्हमफया च्वंम्ह मनुयात स्याइ।

19 इमिगु जंगलय् ल्यं दुगु सिमात कम जक जुइ
अथे जुयाः इपि ला मचातय्सं नं ल्याः खानाः च्वये फइ।

कम मनुत जक परमप्रभुयाथाय् लिहां वइ

20 उखुन्हू इस्राएलया बचय्जुपि,
याकूबया परिवारया म्बानाच्च्वंपिन्सं
थःत हमला याःपिन्के गुबले नं भलसा तइ मखु।
परमप्रभु इस्राएलया पवित्र परमेश्वरयात धाःसा
धात्थें हे भलसा याइ।

21 इस्राएलया कम मनुत जक
दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयाथाय् लिहां वइ।

22 हे इस्राएल, छिमि सन्तान समुद्रय् च्वंगु फि थें यक्व दुसां
ल्यंदुपि जक लिहां वइ।

परमप्रभुं थः मनुतय्त
नाश यायेगु पक्का क्वःछिनादीगु पाय्छि जु।

23 छायधाःसा प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं
याकनं हे फुक्क देशया न्याय यानादी।*

अश्रीतय्त परमप्रभुया दण्ड

24 अथे जुयाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –

“हे सियोनय् च्वनीपि जिमि प्रजा,
अश्रीत खनाः ग्याये मते।
यक्व न्हापा मिश्रीतय्सं थें छिमित कथिं दायः
तसकं दुःखकष्ट ब्यूसां छिपि ग्याये मते।

25 आः छुं ई लिपा हे जिं छिमिगु विरोधय् पिकयागु तं क्वलाइ।
अले जिं छिमिगु नाशया नितिं पिकयागु तं अश्रीतपाखे वनी।”

26 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं
ओरेबया तवःगु ल्वहं लिक्क मिधानीतय्त कयकाः क्वदयक् थें
वयकलं इमित कोरां दाइतिनि।

अले वयकलं मिश्र देशय् थें थःगु कथिं समुद्र च्वय ल्हनादी।

27 उखुन्हू इमिगु कु छिमिगु ब्वहलय्
व इमिगु ककुसिं छिमिगु गःपतं चीकाछवइ

वयकलं दासत्वया जुवा त्वःथुलादी
अले थुकियात छिमिगु ब्वहलं चीकादी।

शत्रुतय्सं हमला याःगु

- 28 स्व, अश्रूरीत अय्यात शहर दुने दुहां वन।
इपि मिग्रोनपाखें जुया: वनी।
मिकमाशाय् इमिसं थःगु सामानत तइ।
- 29 इपि घाटी जुया: वन,
अले थथे धाइ, “इपि गोबाय् बाय् च्वने।”
रामाय् च्वंपि थुरथुर खाइ।
अले शाऊलया शहर गिबाय् च्वंपि फुक्क मनुत थथःगु छँय् बिस्युं वनी।
- 30 हे गल्लीमियापि मनुत, तःसलं हा!
हे लैशा, ध्यान बिया न्यौं!
नुगः मछिम्ह अनातोत!
- 31 मदमेना बिस्युं वंगु दु,
गबीमया मनुत सुपीगु दु।
- 32 थौं हे इपि नोबय् दिपा: कयाच्वन।
सियोन पर्वतय्,
यस्शलेमया डौंढाय् मुक्का कयनी।
- 33 अयलं स्व! प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं
तःमागु सिमायागु कचात न्हायादी।
अनयागु तम्मागु सिमायात
क्वथला चीमा यानादी।
- 34 वयकलं जंगलयागु सिमायात पां पालादी
अले बल्लाःम्हयसिगु न्हाःने लेबनान क्वदली।

11

- यिज्ञेपाखें पिहां वःगु कचा
1 यिज्ञेया* परिवारया थुथां छपु चुलि हइ,
अले उकिया हां पिहां वःगु न्हःगु कचां फल सयकी।[⊛]
- 2 परमप्रभुया आत्मा वयाके वइ –
बुद्धि व दुय्यांया आत्मा,
सल्लाह व शक्तिया आत्मा,
ज्ञान व परमप्रभुया भयया आत्मा।
- 3 अले परमप्रभुया भयलय हे वयकः तसकं लयतायाच्वनी।
- वयकलं मिखां खनेवं हे न्याय यानादी मखु,
न्हायपनं तायेवं हे जक क्वःछिनादी मखु।
- 4 अयनं वं मगाःमचाःपिनिगु न्याय धार्मिकतां यानादी,
अले पृथ्वी च्वंपि गरीबतयगु न्याय निसाफ यानादी।
थःगु वचनया शक्ति पृथ्वीयात दायदी।
अले थःगु म्हतुया सासलं दुष्टतयत् नाश यानादी।[⊛]
- 5 वयकःया जैनी धार्मिकतायागु जुइ,
अले वयकःया जैय् च्वंगु जैनी विश्वासयागु जुइ।[⊛]
- 6 गुंछिचा धाःसा चीधिकःम्ह भ्याःचानाप च्वनी
अले चितुवा दुगचानाप घनी।
साचा, सिंह व दच्छि दुम्ह पशु छथाय हे च्वनी।
अले छम्ह चीधिकःम्ह मचां इपि सकसित न्ह्यलुवाः जुयाः यंकी।[⊛]
- 7 सा व भाल् छथाय हे जइगु जुइ
अले इमि मचात छथाय हे मुनाः ग्वार्तुलाच्वन।
अले सिंहनं द्रहंतयसं थें सु नइ।
- 8 दुस्स्वम्ह मचा गोमन सर्पया प्वाः लिकक म्हेताच्वनी,
अले नकतिनि दुस् वाःम्ह मचां तसकं बिख दुम्ह सर्पया प्वालया थःगु ल्हाः दुछवइ।
- 9 इमिसं जिगु फुक्क पवित्र पर्वतय् छुं नं स्येके फइ मखु,
अले छुं मभिगु खँ नं अन दइ मखु,
छायथाःसा समुद्र लखं जाः थें
पृथ्वी परमप्रभुया ज्ञानं जाइ।[⊛]
- ज्वनायंकृपिन्त हाकनं लित हइतिनि

* 11:1 ११:१ यिज्ञे व जुजु दाजदया बी खः, थन व दाजद वंशया प्रतिनिधि खः

⊛ 11:1 ११:१ यर २२:५; ३३:५; जक २:१; ६:१२; प्रका ५:५; २२:१६

⊛ 11:4 ११:४ २ थेस २:८

⊛ 11:5 ११:५ एफि ६:१४

⊛ 11:6 ११:६ यशे ६:५; २५

⊛ 11:9 ११:९ हिब २:१४

10 अले उखुन्ह मन्तयगु निति यिशैया हाया सन्तान छम्ह झण्डा थे दनी। जाति जातित फुक्क वयकःयाथाय् मुंवइ, अले वयकः छम्ह महिमां जागु आराम कायेगु थाय् जुइ।^७

11 उखुन्ह परमप्रभु अशरर, क्वय व च्वय मिश्र, कृश, एलाम, बेबिलोनिया, हमात व समुद्रया टापुतपाखें थः प्रजाया ल्यंदुपिन्त त्वःतकेत निक्वः खुसि थःगु ल्हाः हाकनं ल्हनादी।

12 वयकलं जाति-जातितयगु निति छगु चिंया झण्डा धस्वाकादी

अले त्वःतकाहःपिं इस्त्राएलया मन्त

व छ्यालब्याल जुयाच्वपिं यहदाया मन्तयत

पृथ्वीया कंकुलामं मुंकाः छथाय् हयादी।

13 एफ्राइमया दाहा मदयावनी

अले यहदाया शत्रुत नाश जुयावनी।

एफ्राइमं यहदालिसें दाहा याइ मखु,

अले यहदा एफ्राइमया शत्रु जुइ मखु।

14 इपि पच्छिमपाखे पलिश्र देशया पहाडय् स्वात क्वहांवनि।

इपि मिलय् जुयाः पुर्वया मन्तयत लुतय् याइ।

इमिसं एदोम व मोआबय् ल्हाः तइ

अले अम्मोनीत इमिगु अधीनय् वइ।

15 मिश्र देशया समुद्रया गाःयात परमप्रभुं गंकाबी,

वयकलं यफ्रेटिस खुसिइ क्वाःगु फयनापं थःगु ल्हाः संकादी,

अले उकियात चिचीधंगु न्हयगु खुसिइ ब्वथलादी।

अले अनं न्ह्याम्ह मन्त नं न्यासि वनाः पुलावने फइ।^८

16 मिश्र देशं पितहःबलय् इस्त्राएलया पुखीतयगु निति जू थें

अशररीतपाखें बचय्जुपि

इस्त्राएलया सन्तानतयगु निति नं वयेत

थ्व छपु मू लँ जुइ।

12

सुभायया भजन

1 व दिखुन्ह छिमिसं थथे धाइ,

“हे परमप्रभु, जिं छिगु प्रशंसा याये!

छि जिनापं तंचायादीगु दु,

अयनं आः छिगु तं क्वलाय् धुंकरु दु

अले छि जितः सान्त्वना बियादीगु दु।

2 परमेश्वर धात्थें जितः उद्धार याइम्ह खः,

जिं वयकःयात विश्वास याये अले जि छति नं ग्याये मखु।

परमप्रभु जिगु शक्ति व भजन खः,

वयकः हे जिगु निति छुत्कारा बीम्ह जुयादीगु दु।”^९

3 बुंगाःचाया लखं लसता हः थें

अथे हे थ्व मुक्ति यानाः छिपि लयताइ।

4 व दिखुन्ह छिमिसं थथे म्ये हाली,

“परमप्रभुयात सुभाय्य ब्यु! अले वयकःया नां घोषणा या।

वयकलं यानादीगु ज्या फुक्क जातितयत न्यकि,

वयकः गुलि तःधंम्ह खः धकाः फुक्कसित धयाब्यु!

5 परमप्रभुं यानादीगु अजू चायापुगु ज्याया निति वयकःया भजन हाः।

पृथ्वीइ च्वपि सकसिनं थ्व खँ न्येनेमा!

6 सियोनय् च्वपि सकसिनं तःसलं म्ये हालेमा!

इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वर तःधंम्ह खः,

अले वयकः थः मन्तय् दथुइ च्वनादी।”

13

बेबिलोनया विरोधय् अगमवाणी

1 आमोजया काय् यशैया बेबिलोनया बारे दर्शनय् खंगु अगमवाणी थ्व हे खः^{१०}—

2 खालिगु डौंढाय् छगु चिंया ध्वौंय् धस्वाकि!

ततःसलं सिपाईतयत सः ब्यु।

अले इमित हमला यायेत,

भारदारतय् मू ध्वाखां घमण्डी शहरय् दुहां वनेत ल्हाःभाय् या।

3 थ्व ज्या यायेत जिं थुपि पवित्र मन्तयत ल्ययागु दु।

जिगु तं प्वकेत जिं इमित सःतागु दु।

इपि जिं त्याःगुलि लयताइ।

✧ 11:10 ११:२० रोम १५:२२

✧ 11:15 ११:२५ प्रका ११:२२

✧ 12:2 १२:२२ प्रस १५:२२; भज ११:८:१४

✧ 13:1 १३:२—१३:२३ यश १०:१—१५; यर ५०:१—५१:६४

- 4 न्यै, पर्वतय तःसलं हाला हःगु सः,
हल हल मनुतयगु सः
अले जाति जाति व राज्य राज्यत मुनाः
हाला हःगु थै च्वं।
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं
लडाईया निति सिपाईत मुंक्कुगु दु।
- 5 इपि पृथ्वीया दक्वसिबय लिपांगु देशं वयाच्वंगु दु,
थःगु क्रोधं देय छगुलियात नाश यायेत परमप्रभु झायाच्वंगु दु।
- 6 ततःसलं हालाः ख्व! परमप्रभुया दि लिक्क हे वःगु दु।
व दिनय दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं नाश यानादी।*
- 7 अथे जुयाः फुक्क ल्हाःत बमलाना वनी,
फुक्क मनुतयगु नुगः भारा-भारा मिनाः तसकं ग्याइ।
- 8 मिसातयत मचाबू ब्यथा ज थै इमित कष्ट व भय जुइ।
ग्यानाः इपि छम्हयसिनं मेम्हयसित छक्क ज्या स्वइ
अले इमिगु ख्वाः मि च्याःथे ह्याउंसे च्वनी।
- 9 स्व, परमप्रभुया दि – देशयात झिजांमिजां यायेत,
अन दुपि पापीतयत नाश यायेत,
वयकःया क्रोध व मि थै च्याःगु तनापं,
दया मद्दुगु दि वयाच्वंगु दु।
- 10 च्वय आकाशय च्वंगु ननुतयसं,
अले नक्षत्र मण्डलतयसं जः बीगु त्वःती।
त्वयाच्वंगु सुर्यं नं छिउंसे च्वनी,
अले तिमिलां जः बी मखु।*
- 11 परमप्रभुं धयादी, “जि संसारय विपत्ति हये,
अले फुक्क मभिंपि मनुतयत सजाय बी।
तःधछुया जूपिनिगु तःधसू जि मदयकाछवये।
दया मद्दुपिनिगु घमण्डयात क्वमिलु यानाबी।
- 12 जि मनुतयत तच्चकं भिगु लुँ स्वयाः लुइके थाकुकाबी।
अले ओपीरया लुँ स्वयाः न यक्व थिकेगु यानाबी।
- 13 अथे जुयाः जिगु तमं व दिखन्हू आकाशयात थरथर खाकाबी।
अले जि दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया क्रोधं पृथ्वी सनी।”
- 14 इपि लिना हःम्ह चल्ला थै
अले जवाः मद्दुपि फैत थै,
फुक्क मनुत थः मनुतयथाय लिहावनी
अले फुक्क मनुत थयःगु हे थासय बिस्सुं वनी।
- 15 नापलाक्व फुक्क मनुतयत भालां सुयाः स्याइगु जुइ
अले ज्वपि फुक्कसित तरवारं पाला स्याइगु जुइ।
- 16 इमिगु हे न्ह्यःने इमि मस्तयत छववानाः स्याइगु जुइ,
इमिगु छै लुतय याइ
अले इमि मिसातयत बलात्कार याइ।
- 17 स्व, परमप्रभुं धयादी,
जि मादीतयत बेबिलोनय हमला यायेत थने।
इमिसं वहःयात वास्ता याइ मखु
अले लुँया लोभ याइ मखु।
- 18 इमिसं धनु वाणं कयकाः ल्यायम्हपि मनुतयत स्यानाबी।
इमि दुरु त्वपि मचातयत माया यानाः नुगः मछिकी मखु
न मस्तयत हे दया माया याइ।
- 19 बेबिलोन छगु तसकं बांलाःगु राज्य खः।
अन च्वपि मनुतयसं उकी हे गर्व याइ।
तर परमेश्वरं सदोम व गमोरायात थै उकियात नाश यानादी।*
- 20 अन हाकनं सुं बाय् च्वने फइ मखु।
सुं चाचाःहिला जुइपि मनुतयसं अन पाल ग्वइ मखु।
सुं जवालं अन पशु ज्वये यंकी मखु।
- 21 तर अन मस्भूमिइ च्वनीपि पशुत आराम कायेगु याइ।
इमिगु छैत ध्वंचातयसं जाइ।

* 13:6 १३:६ योए १:१५

* 13:10 १३:१० इज ३२:७; मत्ती २४:२९; मर्क १३:२४-२५; लूक ११:२५; प्रका ६:१२-१३

* 13:19 १३:१९ उत ११:२४

अन न्हिकांझंगःतयसं स्वें दयकी।

गुं च्वलय्चात अन तितिन्हया म्हितिगु थाये जुइ।*

22 अनयागु किल्ला व दरबारय्

ध्वंचातयसं व फयाकाधौतयसं ध्वय्कः हाःगु सः ताये दइ।

बेबिलोनया ई लिक्क वःगु दु,

वयागु ई आः अप्वः मन्त।

14

ज्वनायंकूपि लिहां वःगु

1 परमप्रभुं याक्बया घरानायात दया यानादी,

वयकलं इस्राएलयात हाकनं छकः थः मनुकथं ल्ययाः

इमिगु थःगु हे देशय् पलिस्था यानादी,

अन पिने वःपि मन्त इपिनापं मिलय् जू वइ

अले याक्बया घरानानापं मिलय् जुयाच्चनी।

2 यक्व जातितयसं इस्राएलया घराना

परमप्रभुं इमित बियादीगु देशय् लिहां वयेत ग्वाहालि याइ।

अले पिने वःपि मन्त इमिगु निति च्यः जुयाः सेवा याइ।

इस्राएलीतयत ज्वनायंकूपिन्त इमिसं ज्वनाः कुनी।

इस्राएलीतयत मभिं यानाः क्वत्यलातःपिन्त इमिसं हे शासन याइ।

बेबिलोनया जुजु सीगु

3 परमप्रभुं छिमिगु दुःखकष्ट व छिमिसं यानावःगु थाक्गु थाक्गु ज्यापाखें छिमित छुत्कारा बियादीबलय्

4 छिमिसं बेबिलोनया जुजुयात थथे धकाः गिजय् याइ-

स्व, अत्याचार यानाः सकसित क्वत्यलातःमह जुजुया अन्त जुल!

वयागु तंया नाश गुकथं ज्वल!

5 परमप्रभुं दुष्टतयगु तुतां

व मभिकथं शासन याइपिनिगु राजदण्ड नं त्वथुलादीगु दु।

6 गुकि न्हाबलें मन्तयत तमं दाया हे च्वनीगु खः

अले सह याये मफय्क जाति जातितयत क्वत्यलाः दुःखकष्ट बीगु खः।

7 आः धाःसा फुक्क पृथ्वीइ शान्ति व आराम जगु दु।

अले फुक्कसिनं लयतायाः म्ये हालेत्यंगु दु।

8 थसिया सिमात व लेबनानया देवदास्या सिमातयसं

जुजुया अन्त जगुलि लयतायाः थथे धाइ,

“छन्त पाला क्वःथबलय् निसै

जिमित पालेत सं सिमा पालीमह वःगु मदु।”

9 छ वयेत्यंगु खनाः छन्त नापलायेत चिहान* नं हथाय् चायाच्चंगु दु।

वं सिनावनेधुंकूपि आत्मायात छन्त लसकुस यायेत थनी।

उपि आत्मां सारा संसारय् च्वंपि फुक्क नायःतयत

व देशया फुक्क जूजुपिन्त थःगु सिंहासनं थनीगु याइ।

10 इपि फुक्कसिनं छन्त लिसः बियाः थथे धाइ,

“छ नं जिपि थें बमलाये धुंकल।

छ नं जिपि थें हे जुइ धुंकल।”

11 वीणा थानाः छन्त हनाबना यायेमाःगु खः

तर छ थन मृत्यु लोकय् वये धुंकगु दु।

त्वें छंगु लासा व

की छंगु फायेगु फांगा जगु दु।

12 अय् सुथय्या नगु, लुजःया काय्,

छ स्वर्ग कुतुं वःगु खः!

फुक्क जाति जातितयत नाश यानातःमह

आः ला बैय् कुतुंवन!*

13 छं थःमहं थःत थथे धाःगु खः,

“जि स्वर्गय् थाहां वने।

परमेश्वरया नगुत स्वयाः जि च्वय् थःगु सिंहासन पलिस्था याये।

उत्तरया पर्वत स्वयाः च्वय् च्वकाय् सभाया पर्वतय् जि शासन याये।*

14 अले सुर्पाय् स्वयाः च्वय् थाहां वने

अले थः दक्वसिबय् तःधोमह परमेश्वर ति हे जि थःमहं थःत दयके।”

* 13:21 १३:२१ यशै ३३:२१; सप २:४; प्रका १:८२

* 14:9 १४:९ चिहान हिब्रू भाषां थुक्रियात पाताल धका धाइ अथे हे ११ व १५ पदयं नं थ्व दु।

* 14:12 १४:१२ प्रका ८:१०; ११

* 14:13 १४:१३-१५, मती ११:२३; लूक १०:१५

- 15 तर छ चिहानय,
पातालया दक्वसिबय् क्वय् थ्यंक हे कुतु वंगु दु।
- 16 सीपिन्सं छन्त क्वथीक स्वयाचवनी
अले छंके थथे धकाः न्यनी,
“छु पृथ्वीयात संकीमह
अले राज्य राज्ययात ख्याचवः बीमह थ्व हे मखु ला?
17 संसारयात मभूमि दय्काब्यमह व
अन दुगु शहरतयत् नाश याःमह थ्व हे मखु ला?
छु ज्वनार्यकिपिन्त छैं वने मब्यमह मनु नं थ्व हे मखु ला?”
- 18 जाति जातिया फुक्क जुजुपि
थथःगु हे गौरवं चिहानय दुहांवनाचवन।
- 19 तर छन्त सीगालय् ज्यालगय् मजगु सिमा कचायात थें वांछवइ।
छ तरवारं सुया तःपिनापं,
तवःगु ल्वहंनपं गालय् कुतु वनाः सीपिन्सं भुनातःगु दु।
छ तुति न्हुयाः पालि तलय् लाःमह सीमह थें जगु दु।
- 20 सीमह ल्हाकेगु इलय् छ इपिनापं मिलय् जुइ मखु,
छायधाःसा छं थःगु देशयात नाश याःगु दु,
अले छं थः हे मन्तयत् नं नाश याःगु दु।
दुष्टया सन्तानतयगु नां गुबले काइगु जुइ मखु।
- 21 इमि पुर्खातयगु पापया निति
वया कार्यपिन्त स्यायेगु निति थाय् दयकि।
देशय् अधिकार यायेत इपि मदनेमा
अले पृथ्वी इमिगु शहरं मजायेमा।
- 22 दक्व शक्ति दुमह परमप्रभुं धयादी,
“जि बेबिलोनीतयत् हमला याये
अले बेबिलोनय् बचयजूपि
इमि मचाखाचात व इमिगु नां हे ल्यं मदयकाछवये।
23 अले जि बेबिलोनयात न्हिकांझंगः च्वनीगु थाय् व
ध्याचःया ध्याचः दुगु थाय् यानाबी।
जिं तुफि बँ पुयाः सुचकु थें यायेत इमिगु सामान फुक्क नाश यानाबी।”
दक्व शक्ति दुमह परमप्रभुं धयादी।
अश्शरीतय् विरोधय् अगमवाणी
24 दक्व शक्ति दुमह परमप्रभुं थथे धयाः पाफयाः धयादीगु दु,
“धात्थें, छु जिं योजना दयकागु दु
व जिं पक्का हे पूर्वके।
जिं छु याये धकाः बिचाः यानागु दु व याना हे त्वःते।”
25 जि अश्शरीतयत् जिगु हे देशय् नाश याये,
जि इमित जिगु पर्वतय् पालि न्हतुन्हुयातये,
अश्शरीतयगु जुवां व इमिसं क्वबिया च्वंगु ब्वःझं
जिमि प्रजायात मुक्त याये।”
- 26 थ्व संसारया निति थ्व जिगु योजना खः
अले जाति जातितयत् सजाँय बीति जि थःगु ल्हाः ल्हनागु दु।
- 27 दक्व शक्ति दुमह परमप्रभुं थथे यायेगु पक्का यानादीगु दु।
सजाँय बीत वयकलं थःगु ल्हाः ल्हनादीगु दु अले वयकःयात सुनां पने फइ मखु।
पलिशतीतयगु विरोधय् अगमवाणी
28 आहाज जुजु सीगु दैयां थ्व अगमवाणी वल —
29 हे फुक्क पलिशतीत,
छिमित दाइगु कथि त्वधूल धकाः लयताये मते,
छायधाःसा छमह सर्प सी सा
वया थासय् मेमह बिष दुमह सर्प वइ।
वया खँचं अय्वः बिष दुमह सर्प पिहां वइ।”

* 14:24 १४:२४-२७ यशैया १४:१५-१६; नहे १:१-३:१९; सप २:१३-१५

† 14:28 १४:२७ आहाज व ७१५ बि.सी.ल्य.सीगु खः

* 14:28 १४:२७ २ राज १६:२०; २ इति २:८२-७

* 14:29

30 गरीब स्वयाः गरीबिन्त ज्वयेत ख्यः दइ,
मगाःमचाःपि दुक्क जुयाः आराम कायेखनी।
तर जिं छिमि वंशयात नये मखंकाः नाश यानाबी।
छिमि सुयातं नं उकिं म्वाका तइ मखु।

31 हे शहरया म् ध्वाखात तःसलं ख्व!
छिपिं सकलें पलिशतीतयसं भय का!
उत्तरपाखें कुंया सुपीय वयाच्वंगु दु,
वया सिपाइंतय इवल्य छ्मह नं ग्याइ मखु।
32 अले पलिशतीपाखें बुखें ज्वनाः वइपि मन्तयत
झीसं छु लिसः बियेगु?

“परमप्रभुं सियोनयात पलिस्था यानादिल,
अले दुःखकष्टय लानाच्वपिं वयकःया प्रजात अन शरण कायेखनी।”

15

मोआबया विरोधय अगमवाणी
1 मोआबया बारे अगमवाणी—
छगू हे चान्हय मोआबया आर शहरयात
बरबाद व नाश यानाबिल।
छगू हे चान्हय मोआबया कीर शहर
बरबाद व नाश जुल।^४
2 दीबोन ख्वयेत देगलय
अले अन च्वंगु पुजा यायेगु थासय थाहां वन।
नेबो व मेदबाया नितिं मोआब ह्यैयह्यैय ख्वल।
फुक्क सँ खाःगु दु, अले फुक्क दाही खाःगु दु।
3 इपि भांग्रा फिनाः लैय लैय च्वनी।
इपि छैया काःसि व चुकय ख्वख्वं दुखं च्वनी।
4 हेरबोन व एला तःसलं ख्वइ।
इपि ख्वःगु सः यहसा तक हे ताये दु।
अथे जुयाः मोआबया ल्वाभः ज्वनातःपि मन्त
तःसलं हालाः ख्वइ अले इमिगु नुगः भाराभारा मिनाः ग्याइ।

5 जिगु नुगः मोआबया नितिं ख्वइ।
अन च्वपिं बिस्सुं वनाः सोअर तक
अले एलत-शलीशियाय तक थ्यकः वन।
गुलि ख्वख्वं लहीतपाखे थाहां वनीगु लैय वन।
होरानैमया लैय इमिसं थःपिनिगु नाश जूग्या नितिं बिलाप यात।
6 निग्नीमया लः सुनान,
अन लिक्क च्वंगु घाय्त
सकुचिना वन,
छुं नं वाउंगु धयागु हे मन्त।
7 अथे जुयाः इमिसं थःमहं मुंकातःगु धन-सम्पति
लहरे पिपलया झाः दुथाय न्हसिकापया उखेपाखे यंकी।
8 इमिगु दुःखया थ्वःसः मोआबया सिमानाय तक हे थ्यंगु दु,
इमिगु ख्वःसः सोर एलैम तक
व इमिगु बिलाप बेअर-एलीम तक हे थ्यंगु दु।
9 दीबोनया लः हि जाःगु दु,
तर जिं दीबोनय अझ अप्वः कष्ट हयाबी।
मोआबं बिस्सुं वंपि व देशय ल्यनाच्वपिं मन्तयगु विरोधय
जिं छ्मह सिंह छवयाहये।

16

मोआबयात तसकं दुःख जूगु
1 सेलां मरुभूमिया उखेपाखे
यस्-शलेमया पर्वतया
देशया शासकया नितिं कोसेलिकथं
भ्याःचात छव।
2 स्वैपाखें लिना छवया

* 15:1 १५:१-१६:१४ यशै २५:१०-१२; यर ४८:१-४७; इज २५:१८-१९; अमो २:१-३; सप २:८-११

थुछे उखे ब्वयाज्याच्चंपि झंगःत थें
मोआबया शहर शहरयापि मिसात अनोन खुसि सिथय
थुछे उखे जुयाः पियाच्चंगु दु।

3 इमिसं यहदाया मनूतयत धाल,
“जिमिसं छु यायेगु? सल्लाह बियादिसैं।
न्हिनय तसकं तान्वयाच्चंबलय सिचुकैत
सिमां किचः ब्यु थें जिमित रक्षा यानादिसैं।
जिपि शरण काःवईपि खः।
जिपि सुपिलेत थाय बियादिसैं।
अले जिमित सुनां नं लुइके मफयेमा।

4 मोआबं पितिनाहःपि छिकपिनापं हे च्वनेमा।
इमित नाश याइपिनिपाखें बचय यानादिसैं।”

क्वत्यला तइपि व नाश याइपिनिगु अन्त जुइ
अले क्वत्यलीपि व नाश याइपि देशं तनावनी।
5 परमेश्वरं दाऊदया सन्तानपाखें छन्ह जुजु पलिस्था यानादी।
अले वं दया मायां व विश्वास यायेबहः कथं शासन याइ।
वं न्यायया रक्षा अले धार्मिकताया ज्या जुक्व हथासं याइ।

6 मोआबया घमण्डया बारे जिमिसं न्यनागु दु,
इपि गुलि तःधंस व फुइँ यायेमाःपि
खः धकाः नं जिमिसं स्यु
तर इमिगु व फुक्क फुइँ व्यर्थ खः।
7 अथे जुयाः मोआबीत थःपिनिगु दुःखकष्टया कारणं ख्वयेमाली।
इपि सकलें मोआबया निति विलाप याइ
अले कीर-हरेशेतया किसमिसया ज्वींयया निति छिमिसं ख्वख्वं बिलाप या।
8 हेरबोनया बूँ व सिब्माया दाखमा नं सुकचिन।
जाति जातिया शासकतयसं इमिगु बाबालाःगु फुक्क दाखया कचात तुति न्हुतुन्हल।
छुं ई न्हापा अनया दाखमात याजेर तक थ्यंगु खः
अले मस्भूमि थ्यक हे न्यनावंगु खः।

उकिया मुख् न्यनावनाः
मृत सागर पुलाः उखे थ्यकः हे वन।
9 अथे जुयाः जि सिब्माया दाखमाया निति
याजेर ख्व थें ख्वये।

हे हेरबोन, हे एलाले,
जिगु ख्वबि छन्त प्याकाबी।

छंगु पाकय जुगु फलत
व बालीया लसताया सः मवये धुंकल।

10 आः प्याःगु बूँया निति लयताय् माःगु म्दु।
दाखन्यबय् सुं हा सः दइ मखु,

अले म्ये नं हालाः हइ मखु,
अले दाखया गालय् दाख नं तिसी मखु।
छायधाःसा जिं इमिगु लसताया सः दिकाबियागु दु।

11 अथे जुयाः जिगु नुगः मोआबया निति
अले जिगु मन कीर-हरेशेतया निति बिनाया सः थें ख्वख्वं दुखं च्वनी।

12 मोआबया मनूत प्रार्थना यायेत
च्वय पुजा यायेगुथाय वनाः

ज्यालगय् मजगु प्रार्थना यायां इपि थाकय जुइ
तर उकि इमित छुं भिं जुइ मखु।

13 मोआबया निति परमप्रभुं न्हापा हे धयादीगु वचन थ्व हे खः।

14 तर आः परमप्रभुं धयादी, “छुं ईया निति जक हयातःम्ह च्यलं ल्याःखा थें, थनि स्वदँ लिपा मोआबया गौरव व वया मनूतयत क्वद्धकीगु जुइ।
इपि मध्ये कम जक मनूत बचय जुइ अयनं इपि बल्लाइ नं मखु।”

17

दमस्कसया विरोधय् अगमवाणी

1 दमस्कसया विरोधय् अगमवाणी,

“स्व, दमस्कस शहर दइ मखुत।

व दुना वनाः तःजाःगु दुँ जक जुइतिनि।[☆]

☆ 17:1 १७:१-३ यर ४१:२३-२७; आमो १:३-५; जक १:१

- 2 अरोएर्या शहरत न्हाबलेया निति झिजांमिजां दंगु जुइतिनि।
उपि फै-च्चल्य ज्वयेगु थाय जुइतिनि
अले अन इमित ख्याइपि सुं नं दइ मखु।”
- 3 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,
इस्त्राएलया घेरय यानातःगु शहरत नाश जुइ
अले दमस्कसया शाही शक्ति मदयावनी।
अले बचय जुयाः ल्यंदनीपि अरामीत नं
इस्त्राएलीतयगु गौरव थें लाजय लाइ।
- 4 “व दि इस्त्राएलया गौरव तनावनी
अले वयागु म्हयागु दाः कम जुयावनी।
5 बाली लयाः मुके धुकुगु बुं थें इस्त्राएलीत जुइ,
रपाईमया ब्यासिया तख्वगुई मुने धुकुगु बुं थें इस्त्राएलीत जुइ।
- 6 अयनं जैतूनया फल हायके धुकाः उकिया सिमाया निगः वा स्वंगः फल च्वययागु कचालय व
प्यंगः वा न्यागः फल क्वययागु कचालय जक ल्यं थें
इस्त्राएल नांगा जगु जैतूनया सिमा थें जुइ,
अले थनच्चपि छुं मनुत जक ल्यनाच्चनी,”
परमप्रभु, इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी।
- 7 व दि वइबलय मनुत ग्वाहालिया निति थः सुष्टिकर्ता
इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरपाखे लिहां वइ।
- 8 इमिसं थःगु हे ल्हात दयकगु वेदीतयके भलसा तइ मखु।
अले थःपिन्सं हे दयकगु अशेरा घःमयजुयागु मूर्ति
व गुंगु थनीगु वेदीतयके भलसा तइ मखु।
- 9 उखन्हु इस्त्राएलीतयसं यानाः इमिसं त्वःतगु बबल्लाःगु शहरत वान्छवयाः तःगु सिं व झाःया झाः दगु थाय थें जुइ।
- 10 हे इस्त्राएल, परमेश्वर छन्त उद्गर याइम्ह खः,
वयकः ल्वहंधी व छंगु किल्ला थें खः,
तर छं परमेश्वरयात ल्वःमंकल।
अथे जुयाः छं तसकं बांबांलाःगु सिमात पित
अले पिने हःगु दाखमात नं पित,
- 11 अले छं व प्यगु दिनय तःमा जुयाः मुख् स्वॉं नं ह्यकी
अयनं ल्वययागु दिं व मलनीगु कष्टया दिनय वयागु बाली नाश जुइ।
छुं नं बाली दइ हे मखु।
खालि ल्वयया दि व स्याःचा जक जुइ।
- शत्रु जातित बगु
- 12 न्यौं यक्व जाति जातितय दथइ खलबल जगु दु,
समुद्र हाःगु सः थें अले समुद्रय वइगु किसिदुम्बःया सः थें
इमिगु सः ताये दु।
- 13 तर जाति जातित खुसिबाः वःगु लःया सः थें हाला हइ
परमेश्वरं इमित व्वःबियादी।
इपि तापाक बिस्युं वनी,
अले फसं पुइकगु डौंडाया छवसँ व वाफसं पुइकगु झाः थें लिनाछवइ।
- 14 सन्ध्याकाः इलय छक्वलं भय वइ।
सुथय जुइ न्हाः तक उपि दयाच्चनी मखु।
जिमिगु देय लुतय याइपिनिगु गतिपति नं अथे हे जुइ।

18

- कृश देशया विरोधय अगमवाणी
- 1 धिक्कार! क्वःबुइँचाया पपूया सलं जाःगु देशयात,
गुगु कृश देशया खुसि लिक्क दु, *
- 2 व देशं तिकथिं दयकातःगु नांचां
नील खुसिया लें जुयाः राजदूत वइगु खः।
हे याकनं व्वार्य वनेफुपि राजदूत,
ततःधिकःपि व चुल्से च्वंगु म्ह दुपि मनुतय जातियाथाय हँ,
इपि खनाः लिक्क च्वंपि व तापाक्क च्वंपि तसकं ग्याइ
इपि तसकं बल्लाःपि व त्याकि फुपि खः,
इपि अजु चाइपुगु भाय ल्हाइपि खः,
इमिगु देश खुसि व्वथलातःगु दु।

- 3 हे पृथ्वीइ च्वंपि मन्त, न्यौ!
पर्वतया च्वकाय छगू चिया ध्वौंय्यात स्व!
तुरही पगु सःयात न्यौ!
4 परमप्रभुं जितः थथे धयादी,
“तसकं छाःगु निभाः वा
बाली लयेगु इलय सुतिया सुपौंय थें
जि सुम्क च्वने अले जि च्वनागु थासं स्वये।”
5 छायाःसा बाली लये न्ह्यः हे स्वां ह्याः कुतुवने धुंकीबलय,
अले दाख पाकय जुइबलय,
वयकलं व कचायात ईचां न्हायादी
अले न्यनावंगु कचायात नं पालाछ्वयादी।
6 इपि फुक्कसिगु सीम्हतयत् झंगःत व गुँपशुतयगु निति त्वःताबी।
उपि सीम्हतयत् तान्वःबलय झंगःतयसं नइ
अले चिकुलाबलय गुँपशुतयसं नइ।
7 उबलय दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया न्ह्यःने
ततःधिकःपि व चुलुसे च्वंगु म्ह दुपि मन्तय जाति कोसेलि हइ,
इपि खनाः लिक्क च्वंपि व तापाक्क च्वंपि तसकं ग्याइ
इपि तसकं बल्लाःपि व त्याके फुपि खः,
अजु चायापुगु भाय ल्हाइपि सुयागु देश खुसिं ब्व ब्वथलातःगु दु।
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया नां दुगु थाय, सियोन पर्वतय हे थ्व जातियापि मन्तयसं परमप्रभुयाथाय कोसेलि हइ।

19

- मिश्रया विरोधय अगमवाणी
1 मिश्रया बारे परमप्रभुया अगमवाणी—
स्व, परमप्रभु तसकं ब्वयावनीगु सुपौंचय च्वनाः
याकनं हे मिश्रय झायेल्यंगु दु।
वयकःया न्ह्यःने मिश्रया मूर्तित थरथर खाइ,
अले मन्तयगु हंसं थाय त्वःति।[☆]
2 परमप्रभुं धयादी, “जिं मिश्रीतयगु दथुइ थवंथः ल्वाकाबी।
इमि दाजुकिजाया विरोधय दाजुकिजा ल्वाइ।
अले जःलाखःलाया विरोधय जःलाखःला ल्वाइ।
शहर शहरतय दथुइ ल्वापु यानाबी।
अले राज्य राज्यतय दथुइ ल्वापु यानाबी।
3 मिश्रीतय नुगः क्वतनी
अले इमिसं दयक्कुगु योजना जिं स्यंकाबी।
इमिसं घःतयथाय, तन्मन्त्र याइपिन्थाय
अले मभिगु आत्माया ज्या याइपिन्थाय वनाः सल्लाह काइ।
4 जिं मिश्रीतयत छम्ह तसकं मभिम्ह
शासकया ल्हातय लःल्हानाबी।
छम्ह दयामाया मदुम्ह जुजुं इमित शासन याइ।”
प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु न्ववानादीगु दु।
5 खुसिया लः सुनावनी।
अले नील खुसि बिस्तारं सुनावनाः गंगु बँ जुइ।
6 लः सुनावनाः धःत नवइ,
मिश्रया खुसिचात सुनावनाः गंगु बँ जुइ।
तिकथि व सःखि सुक्चिनावनी।
7 अले नील खुसिया सिथय
व क्वय नील खुसि समुद्रनापं मिलय जुइगु थाय पिनातःगु फुक्क बालीत सुक्चिनावनी।
उपि फुक्क फसं पुइकेयंकी अले अन उपि छुं नं ल्यं दइ मखु।
8 न्या लाइपि ख्वख्वं विलाप याइ,
इमिगु जाः व बल्छी ज्याललय जुइ मखु।
9 तुज्जिक का नीलिपि निराश जुइ।
अले मलमलया कापः थाइपिं नं निराश जुइ।
10 कापःया ज्या याइपिनिगु ख्वाः खिउँसे च्वनी
अले ज्यामि ज्या याइपिनिगु नुगः कुतुवनी।
11 सोअन शहरया हाकिमत तसकं मूर्खपि खः।

मिश्रय दक्वसिबय् बुद्धि दुपिन्सं मभिग्गु सल्लाह बी।
छिमिसं गुकथं धायेफत फारोयात,
“जि बुद्धि दुम्ह मनुत मध्ये छम्ह खः,
तसकं पुलांपि जुजुपिनि छम्ह चेला खः?”

12 छिमि बुद्धि दुपि मनुत थौं गन वन?

मिश्र देशया विरोधय दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरया योजना छु दु धका:
इमिसं छिमित क्यना: थुइकाबीमा।

13 सोअनया हाकिमत मूर्ख जुइ धुंकल।

नोपया नायःतयसं धोरखा नयेधुंकल।

इपि थः मनुतय मू ल्वहं थें जुया:

मिश्र देयया मनुतयत मख्गु लँय यंकुगु दु।

14 परमप्रभुं इमित अलमल जुइगु आत्मा तयाः ब्यगु दु।

अयलाःगुलुत थःम्हं ल्हःथाय् धेधेचुयाजु थें

इमिसं मिश्र देशया मनुतयत थःपिन्सं यानागु ज्या
अलमल यानातःगु दु।

15 मिश्र देशं छुं नं ज्या याये फइ मख्,

बाय् छयं वा न्हिप्यं, खजुरया कचा वा न्हाय्पं कथि।

मिश्रीतयसं परमप्रभुया आराधना याःगु

16 व दिखुन्हु मिश्रीत मिसात थें कमजोर जुइ। दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं इमित सजौंय बीत ल्हाः ल्हनादीगु खनाः मिश्रीत तसकं ग्यानाः थरथर
खाइ।

17 अले यहदा देशं मिश्रीतयके भय हयाबी। यहदाया नां न्यंकव फुककं ग्याइ, छायाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं इमिगु विरोधय ग्वसाः ग्वयादीगु
दु।

18 व दिखुन्हु मिश्र देशया न्यागु शहरं कनान देशया भाय् ल्हाइ, अले दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयाके भक्तिया पा फइ। उपि मध्ये छग्या नां धाःसा
सूर्यया शहर धाइ।

19 व दिखुन्हु मिश्र देशया दथुइ परमप्रभुया निति छगु वेदी दइ अले वयागु सिमानाय् परमप्रभुया निति छगु ल्वहंया थां तइ।

20 मिश्र देशय दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया निति व छगु चिं व साक्षी जुइ। तच्चकं दुःख बीपिनिगु कारं इमिसं परमप्रभुयात पुकारय् याइबलय्
वयकलं इमिगु निति छम्ह मुक्तिदाता व छम्ह रक्षा याइम्ह छवयाहयादी, अले वयकलं इमित छुल्कारा यानादी।

21 थुकथं परमप्रभु मिश्रीतयथाय् खनेदयकः झायादी, अले व दिखुन्हु इमिसं परमप्रभुयात स्वीकार याइ। इमिसं बलित व अन्नबलिपाखें वयकःयात
आराधना याइ, अले इमिसं परमप्रभुया निति भाकल यानाः व पुवंकी।

22 परमप्रभु मिश्र देशयात महामारीपाखें कयकादी। वयकलं इमित दायादी अले इमित लायका नं दी। इपि परमप्रभुपाखे फःहिला वइ। वयकलं
इमिगु प्रार्थना न्यनादी अले वयकलं इमित लायकादी।

23 व दिखुन्हु मिश्र देशनिसें अश्रूर देश तक छगु मू लँ दइ। अश्रूरीत मिश्र देशय व मिश्रीत अश्रूर देशय वयेगु वनेगु याइ। मिश्रीत व अश्रूरीत
छथाय् हे च्वनाः परमप्रभुया आराधना याइ।

24 व दिखुन्हु मिश्र व अश्रूरनापं पृथ्वीइ आशिषया निति इस्त्राएल धाःसा स्वंगु देश जुइ।

25 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं इमित थथे धयाः आशिष बियादी, “मिश्र जिमि प्रजा, अश्रूर जिगु ल्हाःया ज्या अले इस्त्राएल जिगु सर्बय छिपि धन्य
खः।”

20

मिश्र व कूशया विरोधय अगमवाणी

1 गगु रँय* अश्रूरया जुजु सर्गानया आज्ञा कथं वया सेनापति अश्रूदोदय वयाः हमला यानाः व त्याका काल,

2 उगु हे देश परमप्रभुं आमोजया काय् यशैयालिसें न्ववानादिल। वयकलं वयात थथे धयादिल, “हँ, छंगु म्हय च्वंगु भांग्र त्वःति अले छंगु तुतिइ
च्वंगु लाकां नं त्वः।” अले वं अथे हे यात, अले व पचिंनांगा व लाकां मदयक हे न्यासि जुल।

3 अर्नलि परमप्रभुं धयादिल, “गुकथं जिमि दास यशैया मिश्र देश व कूश देशया ग्यानापुगु दुःखया चिं जुइमाः धकाः स्वदँ तक पचिंनांगा व लाकां
मदयक न्यासि जुल,

4 थुकथं हे अश्रूरया जुजु मिश्र देशयात लाजय लाकेत मिश्र देशं ज्वनाहःपि व कूश देशं लाकाहःपि ल्याय्म्हपि व बुरापि निध्वःयात नं पचिंनांगा,
लाकां मदयक व नांगा प्यं ज्वना यंकी।

5 कूश देशयाके भलसा तःपि व मिश्र देशया घमण्ड याइपि फुकक ग्याइ अले लाजय लाइ।

6 व दिखुन्हु समुद्रया सिथय च्वंपि फुकक मनुतयसं धाइ, ‘स्व, अश्रूरया जुजुपाखें बचय जुइत सुयाके सुयाके झीसं भलसा तयागु खः व गम्हयसिथाय्
ग्वाहालिया निति झीपि बिस्सुं वयागु खः, इमिगु हे हालत थथे धाःसा झीपि गुकथं बिस्सुं वने फइ?’ ”

21

बेबिलोनया विरोधय अगमवाणी

1 समुद्र सिथयया मस्भूमिया बारे अगमवाणी-
मस्भूमिइ ग्वःफय् वः थें

छगु ग्यानपुगु देशं तःधंगु विनाश वइतिनि।

2 जि तसकं ग्यानापुगु दर्शन खनागु दु

* 20:1 रः२१ गगु रँय अथे धयागु अश्रूरं अश्रूदो ७२२ वि.सि.लय् त्याकाः काःगु खः

तसकं धोखा बीम्हं धोखा बी, लुतय् याइम्हयसिनं लुतय् याइ।
अय् एलाम, हमला या, अय् मादी, शहरयात घेरा लगय् या!
बेबिलोनं ब्यग् दुःखकष्ट परमप्रभुं दिकादी।

3 अनलि जिगु म्ह तसकं कष्टं जायावल।
व दुःखकष्ट मचाब् व्यथा जूम्ह मिसायागु थें च्वं।

जिं छु न्यना उकि जिगु छयं क्वछुल
जिं छु खनाः उकि जिगु नुगः क्वतुन,

4 जिगु नुगः थातय् मलाना च्वंगु दु।
जि ग्यानाः थरथर खानाच्वंगु दु।

जिं मन्तुनाच्वनागु सन्ध्याकाः ई नं
जिगु निंति तच्चःगु भय जगु दु।

5 इमिसं तेबिल मिलय् याइ।
गलैचा लाइ।
अले नयेगु व त्वनेगु नं याइ।

“अय् हाकिमत दं,
ढालय् चिकं ति।”

6 परमप्रभुं जितः थथे धयादीगु दु,
“हूँ, छम्ह पाले ति।

वं छु खंगु दु उकिया बारे तसलं धयाबीमा।

7 वं सलया पुचःत दुगु रथत,
अले गधात गयावःपि व ऊँटत गयावःपि वयाच्वंगु खनीबलय,
वं तसकं ध्यान बीमाः।”

8 व पालें थथे धकाः तःसलं हाला हल,
“हे प्रभु जि न्हियान्हिथं पिवाच्वनेगु धरहराय् दनाच्वनागु दु,
अले चच्छिं चच्छिं मधंसे पिवाच्वनेगु थासय् च्वनाच्वनागु दु।

9 स्वयादिसौं। सलया पुचः दुगु रथय् छम्ह मनु वयाच्वंगु दु।
अले वं लिसः बियाः थथे धाइ,

‘बेबिलोन स्यने धुंक्गु दु,

उकिया कतां कियाः दयकातःगु मूर्तिं कुचा कुचा जुयाः बँय् कुतुं वयाच्वंगु दु।’ ”*

10 अय् जिमि प्रजा, दाई याइगु खलय् हायातःपिं!
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरपाखें

जिं छु न्यनागु दु,
व जिं छिमित धाये।

एदोमया विरोधय् अगमवाणी

11 दुमाया* बारे अगमवाणी—

अय् पाः च्वनीपि पालेत चा गुलि ल्यंदनि?
अय् पाःच्वंम्ह पाले चा गुलि ल्यंदनि?
सुं छम्हयसिनं सेइरपाखें जितः धयाच्वंगु दु।

12 पाःच्वंम्ह पालें लिसः बिल,
“सुथ जुइन अले चान्हय् नं जुइन।

छं छुं न्यनेमाःगु दःसा न्यं,
अले हाकनं लिहां वा।”

अरब देशया विरोधय् अगमवाणी

13 अरबया बारे अगमवाणी—

अय् अरब देशया झालय् बाय् च्वनीपि
ददानी बन्जातय पुचः,

14 प्याःचाःपिनिगु निंति लः हयाब्यु!

अय् तेमाय् च्वंपि मनुत,

शरण काःवःपिनिगु निंति नसा हयाब्यु!

15 इपि तरवारपाखें, नांगागु तरवारपाखें,
चाःतुगु धनुष वाणपाखें व तःधंगु ल्वापुपाखें बिस्युं वनी।

16 परमप्रभुं जितः थथे धयादी, “दच्छिं तक ज्यालां ज्या याइम्हं च्यःनं दें ल्याःखाःथे, दच्छिं हे केदारया फुक्क महिमा अन्त जुइ।

17 धनुष वाण कयकिपि, केदारयापि तसकं बल्लाःपि मध्ये बचयजुपि कम जक ल्यं दइ।” परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे हे धयादीगु दु।

* 21:9 २१:९ प्रका १४:८, १८:२

* 21:11 २१:११ दुमा वयागु सः एदोमनापं ज्वः ला थुकिया अर्थ “सुक च्वं”

22

यस्शलेमया बारे अगमवाणी

1 दर्शनया ब्यासिया बारे अगमवाणी—
छिमित छु जुल

अले छिपि सकले छाय फुक्क छैया कःसिइ थाहां वनागु?

2 अय हलचल जाःगु शहर,
लसताया सलं जाःगु शहर।

छिमि सीपि तरवारं स्याःगु मखु,
व इपि लडाइँलय हे सीगु खः।

3 छिमि फुक्क नायःत छकलं हे बिस्सुं वन।

धनुष वाण चले मयाःसां इमित ज्वन।
शदृत तापाक हे च्वनाच्चंसां न छिपि बिस्सुं वन
अले फुक्कसित ज्वन।

4 अथे जुयाः जिं धया, “जिपाखे फःहिला हूँ!
जितः ह्यँयह्यँयु ख्वये ब्यु,

जिमि प्रजाया नाशया कारणं
जितः ह्ययकेगु कुतः याये मते।”

5 दर्शनया ब्यासिइ प्रभु,
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुपाखे जू वःगु

श्व हाःह व तृति न्हतुन्हयेगु व भयया दि खः,
पर्वतय ग्वाहालि प्वनेगु दि।

6 एलाम देशया सिपाइँत धनुष वाण ज्वनाः सलया म्हय व रथय च्वनाः वल।
कीर देशया सिपाइँतयसं थथःगु ढाल तयार यात।

7 छंगु भिगु भिगु ब्यासि रथतयसं जाइ,
अले सलगइपि धाःसा

शहरया मू ध्वाराखाय पिवाः च्वनेत छवइ।

8 यहदाया पिवाः च्वनीपिन्त ल्वाभः मदयका ब्युगु दु।

व दिखुन्ह छिमिसं गूँ धाःगु दरबारयुं दुगु ल्वाभःपाखे स्वइ।

9 छिमिसं दाऊदया शहरया पखालय यक्व प्वाःत दुगु खनी।

छिमिसं क्वय लाःगु पुखुलिइ लः मुंकल।

10 छिमिसं यस्शलेमया छैत ल्याः खात,
अले किल्लात बल्लाकेत छैत थुनाछवत।

11 छिमिसं निगु पःखाःया दथुइ
पुलांगु पुख्या लः तयेगु निति छगु तःधंगु पुखु दयकल।

तर छिमिसं श्व दयकुम्हयसित मस्वः,

अथवा यक्व न्हापा हे थथे यायेगु योजना दयकादीम्हयसित हनाबना मतः।

12 व दिखुन्ह प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु छिमित ख्वयेत व विलाप यायेत,
छैनय सँ खायेत व भांगा फीत सःतादिल।

13 तर स्व, थन ला मोजमज्जा यानाच्चंगु दु।

पशुत स्यायेगु, फैत स्यायेगु, ला नयेगु

व दाखमघ त्वनेगु ज्या जुयाः च्वंगु दु।

छिमिसं धाइ, “कन्हय ला झी सि हे सी,

उकि नयाःत्वनाः मोजमज्जा यायेनु!”*

14 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु जिगु न्हायपं लिक्क थथे धयादिल, “छिपि सीगु दि तक न थव पापया प्रायश्चित जुइ मखु,” प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

शेब्नायात ख्याच्वः

15 प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी —

“दरबारयाम्ह प्रशासक शेब्नायाथाय हूँ!

वयात दरबारया जिम्मा बियातःगु खः। वयात धा—

16 छु धन छु यानाच्चवनागु?

अले छं थःगु निति चिहान दयकेत सुनां छन्त अनुमति बिल?

छं थन तःजाःगु थासय थःगु निति चिहान दयकाच्चन,

अले तयवःगु ल्वहं चानाः थःगु निति आराम कायेगु थाय दयकाच्चन।

17 “अय थःत तसकं बल्लाः तायकुम्ह मन, बांलाक होश यानाच्चौं!
परमप्रभुं छन्त क्वातुक ज्वनाः वान्छवयादी।

18 वयकलं छन्त भकुंभ्वारायात थें कया:

छंगु तःधंगु देश्य् वान्छवयादी।

अले छ अन सी अले छं गर्व याःगु छंगु रथत छिमि मालिकया परिवारया लागि लज्या जुइ।

छं थः मालिकया परिवारया बदनाम याइ।”

19 परमप्रभुं थथे धयादी, “जिं छन्त छंगु ज्यां लिकयाबी

अले जिं छंगु तःधंगु थासं छन्त क्वफानाबी।”

20 परमप्रभुं शेब्नायात धयादी, “व दिख्नुह जिं थः दास हिल्कियाहया काय एल्याकीमयात सते।

21 जिं छंगु अफिसय् फरीगु वसः वयात पुकेत बी अले छंगु जनी वयात चिकेबी। छंगु फुकक अधिकार वयागु लहातय् बी। यस्शलेमय् व यहदाय् च्वपिं मनुतयगु निति व बौ थें जुइ।

22 दाऊदया सन्तानपाखें बूपिं जुजुया क्वययागु फुकक अधिकार जिं वयात बी। वयागु लहातय् जिं ताःचा बी। वं चायकीगु लुखा सुनां तीफइ मखु अले वं त्यगु लुखा सुनां चायके फइ मखु।[☆]

23 जिं वयात बल्लाःगु थासय् की तानातःथें बल्लाक तये अले व थः फुकक परिवारया निति हनाबनया थाय् जुइ।

24 वया फुकक परिवारया महिमा— वया सन्तानत, वया चिचीधंगु थलबल, ख्वल्चान्निसें घः तकया महिमा वयाके हे भरपरय् जुइ।”

25 दक्व शक्ति दुह परमप्रभुं धयादी, “व दिख्नुह व तसकं बल्लाःगु थासय् तानातःगु की लिहां वइ। व त्वधुलाः बँय कुतुं वनी, उकी यग्गानाच्वंगु कु नाश जुइ,” परमप्रभुं धयादी।

23

टुरोसया विरोधय् अगमवाणी

1 टुरोसयाबारे अगमवाणी—

अय् तशीशिया जहाज, विलाप या,

छायथाःसा टुरोसयात नाश याये धुंक्कगु दु

अले अन न छछा छें दु, न जहाजत दिकेगु थाय् दु।

साइप्रसं छगू खँ इमिथाय् वःगु दु।[☆]

2 अय् टापुया मनुत, अय् सीदोनया बन्जाःत! गुपिन्त समुद्रय् च्वपिं बन्जाःतय्सं तःमि यानाब्यगु खः, छिपिं सुक्क च्वें।

3 तःधंगु लखय् शिहारया अन्न बल,

नील खुसिया बाली टुरोसया कमाइ खः।

अले व देश जाति-जातितयगु व्यापार यायेगुथाय जुल।

4 अय् सीदोन व समुद्रय् लिक्क लाःगु किल्ला, लज्या चा,

छायथाःसा समुद्र थथे धाःगु दु,

“न जिं ला मचाबु ब्यथा जूह थें, न जिं मचा बुइक्कगु दु।

जिं न कायमचा ब्वलंकागु दु, न म्हायपिन्त तःधिक यानागु दु।”

5 थ्व बुखें मिश्र देश्य् थ्यनीबलय्

टुरोस शहरया बुखें न्यनाः इपि तसकं विलाप याइ।

6 तशीशियाखे हूँ!

अय् समुद्रया सिथय्यापि मनुत विलाप या!

7 छु थ्व छिमिगु लसता हनेगु शहर खः ला?

व दक्वसिबय पुलांगु शहर।

उकियागु तुति वयात तसकं दुःखकष्ट बीत तापाःगु देश्य् थ्यंकाः ब्यगु मखु ला?

8 श्रैपिच इनाजुइगु टुरोस शहर,

गुह्यसिगु बन्जाःत राजकुमारपि थें च्वनीगु खः

व तसकं नांजाःपि खः।

सुनां टुरोसय् थ्व विपति हल?

9 तःधंछुया जुइगु व शहरयागु फुकक गौरवयात क्वहंकाबीत,

पृथ्वीया सकलें नां जाःपिन्त क्वमित्नु यानादीत

दक्व शक्ति दुह परमप्रभुं थ्व ग्वसाः ग्वयादीगु दु।

10 अय् तसकं बांलाःगु तशीशियापि मनुत, नील खुसिया सिथय थें बुँ पा,

छायथाःसा आः छंगु छंगु न जहाज दिकेगु थाय् मदये धुकल।

11 परमप्रभुं थःगु लहाः समुद्रय् चकंकादीगु दु।

अले जःखः च्वंगु राज्ययात थरथर खाके बियादीगु दु।

वयकलं फोनिकेया किल्लात नाश यायेत उजं बियादीगु दु।

12 वयकलं धयादिल,

“अय् कुमारी सीदोन,

आः छं गुबलें न लसता हने खनी मखुत।

दं, साइप्रस टापुपाखे हूँ,

☆ 22:22 २२:२२ प्रका ३:७

☆ 23:1 २३:१-१८ इज २६:१-२८:१९; योए ३:१०-८; अमो १:१०-१०; जक १:१०-४; मती ११:११-२२; लूक १०:१३-१४

छन्त अन नं आराम दइ मखु।”

13 बेबिलोनीतय देशयात स्व,

व जातियागु आ: छुं नं ल्या:चा: मन्त।

अश्शूरीतयसं उक्रियात मस्भूमिया पशुततयगु निति थाय दयकगु दु।

इमिसं घेरयु यायेगु धरहरात दयकल

अले उक्रिया किल्लात धा:सा

नाश याना: झिजामिजां यानाबिल।

14 अयु तशीशिया जहाजत, विलाप या,

छिमिगु किल्ला नाश या:गु दु।

15 व इलयु टुरोसयात न्हयेदं तक अथे धयागु छम्ह जुजुया जिवका:छि तक लव:मंकी। तर न्हयेदं पूवने धुंका: टुरोस छम्ह वेशयाया थ्व म्ये थें जुइ,

16 “अयु ल्वमंके धुंकुम्ह वेशया, वीणा ज्वना:

शहरया दथुइ हूँ।

वीणा था, यक्व म्ये हा,

हाकनं छन्त लुमंकेगु याइ।”

17 न्हयेदँया दकलयु लिया परमप्रभुं टुरोसयात वास्ता यानादी अले व हाकनं वेशयाया ज्यायु हे लिहांवनी, अले पृथ्वीया फुक्क राज्यतनापं व व्यापार याइ।

18 अयुनं वयागु लव: व वं कमयु या:गु परमप्रभुया निति अलग तइ। वं कमयु या:गु धन मुंकेगु याइ मखु। वयागु ब्यापारं व:गु लव: परमप्रभुया मन्तयगु निति माक्व: नयेगु नसा व पुनेत बाबाला:गु वस:या निति जुइ।

24

परमप्रभुं पृथ्वीइया विनाश या:गु

1 स्व, परमप्रभुं पृथ्वीयात झिजामिजां यानादी।

वयकलं उक्रियात नाश यानादी,

वयकलं पृथ्वीया सतहयात तहसनहस यानादी,

अन च्वंपि मन्तयत छ्यालब्याल यानादी।

2 पुजाहारी व प्रजा,

मालिक व च्य,

न्याइपि व मिइपि,

त्यासा काइपि व त्यासा बिइपि,

त:मिपि व मगा:मचा:पि

फुक्कसिगु दशा अथे हे जुइ।

3 पृथ्वी फुक्क नाश जुयावनी

अले फुक्क थासयु लतयु यायेगु याइ,

परमप्रभुं हे थ्व खँ धयादीगु ख:।

4 पृथ्वीइ गना: सुक्चिनी,

संसार कमजोर जुइ अले सुक्चिनी,

पृथ्वीयापि तत:धंपि मन्त ब:मलानावनि।

5 परमेश्वरया नियम

अले वयकलं सदांया निति चिनादीगु बाचा त्वथुला:

मन्तयसं पृथ्वीयात अशुद्ध या:गु दु।

6 अथे जुया: छगू सरापं पृथ्वीयात भस्म याइ।

अले अन दुपि मन्तयसं थ:मं या:गु दोषया सजाँय फयेमा:।

अथे जुया: पृथ्वी च्वंपि मन्तयत मि छवयकाछवइ।

थुकथं म्हो जक मन्त बचयु जुइ।

7 दाखमा गनावनी

अले न्हूगु दाखमघ सुनावनी।

छगू इलयु लसता हंपिन्सं

आ: नुग: मछिंकेगु याइ।

8 इमिगु दम्फु व वीणाया लसतां जा:गु संगीत दी धुंकेगु दु।

न्हइपुकेगु म्ये हालीपिनिगु स: दीगु दु।

9 सुनानं दाखमघ त्वना: लसतां म्ये हाली मखु,

भिगु अय्ला धका: त्वंपिन्त खाइसे च्वने धुंकल।

10 नाश जूगु शहर छ्यालब्याल जुइ धुंकल।

रक्षाया निति मन्त फुक्कसिनं थय:पिनिगु छँया खापा तिनाच्चंगु दु।

11 दाखमघ काये मखंगुलि मन्त लँयु हा:ह यानाच्चनी।

लसता सदांया निति मदयावन, देशं व तनावन।

12 शहर नाश जूगु दु,

उक्रिया मू ध्वाखात दुना वना: नाश जूगु दु।

- 13 बाली लयेगु इलय्
फुक्क फल हायेकाः
जैतूनया सिमा व दाखमा खालि जुयाः
भचा जक फल ल्यं दु थें
जाति जातितय्गु दशा नं अथे हे जुइ।
- 14 बचय्जुपि लसतां म्ये हालाचवनी।
पच्छिमय् चवनीपिन्सं परमप्रभुया तःधंगु महिमाया जयजय याइ!
- 15 अथे जुयाः पुबैय् चवनीपिन्सं परमप्रभुया प्रशंसा या!
समुद्रया सिथय् चवनीपिन्सं
परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरया नांया प्रशंसा या!
- 16 पृथ्वीइ तापाक्क च्वंपिन्सं
“धमींम्ह प्रभुया महिमा” धकाः हाःगु सः ताये दइ।
- तर जितः धाःसा छुं नं आशा मदु, जि गना वनाच्वंगु दु।
धिक्कार जितः!
बेइमानपिन्सं विश्वासघात याइ!
बेइमानपिन्सं धोरखा बियाः हे विश्वासघात यानाचवनी!
- 17 अय् पृथ्वीइ च्वंपि फुक्क मनुत!
छिमित आतंक, गाः व स्वःतिपाँचं नं पिया च्वनाच्वंगु दु।
- 18 सु ग्यानाः बिस्सुं वनी,
व गालय् लाइ।
सु गालं थाहां वइ
व स्वःतिपाँयलय् तक्वनी।
- स्वर्गया इयाः चाइ
अले पृथ्वीया जग तसकं सनी।
- 19 पृथ्वी चिरिबाइ
अले चिरिबायाः निगू ब्वः जुइ।
पृथ्वी तसकं सनी।
- 20 पृथ्वी अय्लाःगुलुत लैय् धेधेचुयाः जू थें
व ग्वःफय् वयाः बल्चायात संकृगु थें सनी।
अले थःपिन्सं यानागु विद्रोहया दोष
वयात तःधंगु इयातुगु ल्हने हे मफुगु कु थें जगु दु
गुकि यानाः व गुबलें दने मफय्क वचदःगु दु।
- 21 व दिखुन्ह, परमप्रभुं आकाशया शक्तियात
व पृथ्वीया जुजुतयत सर्जोय बियादी।
- 22 परमेश्वरं जुजुतयत कैदीतयत थें गालय् तयादी।
इमिगु सर्जोयया ई मवतले
वयक्लं इमित इयालखानाय् यक्व दि तक कुना तयादी।
- 23 तिमिला खिउँसे चवनी
अले सूर्यया जः तनावनी
छाय्थाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं सियोन पर्वत च्वं यस्शलेमय् शासन यानादी
अले मनुतय् नायःतयसं वयकःया महिमा खनी।

25

- परमप्रभुया प्रशंसा
- 1 हे परमप्रभु, छि जिमि परमेश्वर खः,
जि छिगु नांयात तःधके
अले छिगु नांया प्रशंसा याये,
छाय्थाःसा छि विश्वास यायेबहः जुयाः अजू चायापुगु ज्या यानादीगु दु,
उपि ज्यात यक्व न्हापा हे छि ग्वसाः ग्वयादीगु खः।
- 2 छि शहरत नाश यानादीगु दु
अले इमिगु किल्लात नं नाश यानादीगु दु।
शत्रुतयसं दयक्गु जुजुया दरबारत नं नाश यानादीगु दु,
उपि हाकनं गुबलें नं दय्की मखुत।
- 3 अथे जुयाः बल्लाःपि जातितयसं छिगु प्रशंसा याइ।
दया मदुपिनि जातितय् शहरं छितः हनाबना तइ।
- 4 मगाःमचाःपि व चीमिपिनिगु निति,

छि बल्लाःगु शरण कायेगु थाय् जुयादीगु दु।
 छि इमिगु निति ग्वःफय् वइबलय् शरण कायेगु थाय्
 व क्वइगु निभालं बचय् जुइत किचः जुयादीगु दु।
 दयामदुपिं मन्तयसं पखालय् ग्वःफय् ज् वः थें,
 5 अले मस्भूमिइ छाःगु निभाः वः थें हमला याइ।
 तर परमप्रभु, छि थः शकृतय्यगु म्हतुप्वाः तिनादी,
 अले सुपौंचं ताःन्वःगु यात सिचुका ब्यु थें
 छि दयामदुपिं मन्तयगु सः दिकादी।

6 थन सियोन पर्वतय् दक्क शक्ति दुह परमप्रभुं
 पृथ्वीया फुक्क जातिया निति छग् भवय तयार यानादी।
 व भवय तसकं साःगु चीजबीजं व दक्कसिबय भिगु दाखमघं जाःगु जुइ।
 7 वयकलं थ्व पर्वतय् फुक्क मन्तयत फायका तःगु देवं
 व फुक्क जातियात त्वःपुया तःगु तन्ना चीकादी।
 8 वयकलं मृत्युयात सदाया निति न्नाछ्वयादी।
 परमप्रभु परमेश्वर फुक्कसिगु मिखा ख्वःबि हुयादी।
 वयकलं फुक्क पृथ्वी थः प्रजाया बदनामी चीकाः छ्वयादी।
 परमप्रभु थःम्ह हे थ्व खँ धयादीगु दु।^६
 9 व दिखुन्ह फुक्कसिनं धाइ,
 “धात्थें वयकः हे झी परमेश्वर खः।
 झीसं वयकःयाके भलसा तयाः
 अले वयकलं हे झीत बचय यानादिल।
 वयकः परमप्रभु खः,
 वयकःयाके हे झीसं भलसा तयागु खः।
 वयकलं यानादीगु उद्धारया निति
 झीपिं लयताया न्हाइपुकेनु।”
 मोआबयात परमेश्वरया दण्ड
 10 थ्व पर्वतयात परमप्रभुं रक्षा यानादी
 मोआबया मन्तयत् धाःसा
 छवालियात सौलय् न्हतुन्हु थें न्हयादी।^७
 11 गथे लालकाइन्हयसिनं लालकायेत लहाः चकंकी
 अथे हे वयकलं अन थःगु लहाः चकंकादी।
 इमिसं थःपिनिगु लहाःया चलाखि कयंसं नं
 परमेश्वरं इमिगु घमण्डयात क्वकयादी।
 12 छग् तःतज्जाःगु किल्लात दुगु पःखात वयकलं थुनादी,
 अले उमित बैय धुलय् वान्छ्वयादी।

26

प्रशंसाया म्ये

1 व दिखुन्ह मन्तयसं यहदा देशय् थ्व भजन हाली।
 जिमिगु शहर बल्लाः,
 परमेश्वरं थुकिया अंगः
 व पःखाःयात उद्धार दयकादी।
 2 शहरय् च्वंगु म् धवाखा चायुकि
 अले पाय्छिगु ज्या याइपिं विश्वासी जातित अन दुहां वनेमा।
 3 परमप्रभु, सुनां सुनां थःगु मन क्वातुकी
 इमित पुक्क शान्ति बियादी
 छाथ्धाःसा इमिसं छिके भलसा तइ।
 4 न्हाबलें परमप्रभुयाके भलसा तया च्वँ
 छाथ्धाःसा परमप्रभु, परमप्रभु थः हे न्हाबलें दयाच्चनीगु ल्वहं खः।
 5 वयकलं घमण्डीतयत् क्वमिलु यानादी।
 इपिं बाय् च्वनाच्च्वंगु बल्लाःगु शहर नाश यानादी।
 अले उकियात चुंचुं यानाः धुलय् मिलय् यानादी।
 6 आः क्वत्यका च्वपिं इमिगु च्वंच्वं न्यासि वनी,
 अले दुःखकष्टय् लानाच्चपिनिगु तुति इमित न्हतुन्हइ।
 7 परमप्रभु, छि धर्मी मन्या लौपु माथं वंकादी,
 हे भिम्ह, छि हे धर्मी मन्यागु लौपु तप्यंकादी।

✽ 25:8 २५:६ १ कोर १५:५७; प्रका ७:१७; २१:४

✽ 25:10 २५:१०-१२ यशै १५:१-१६:१४; यर ४:८१-८७; इज २५:८-११; आमो २:१-३; सप २:८-११

- 8 खः, परमप्रभु, जिपि छिगु इच्छा कथं जुइ
अले थःगु आशा छिके हे तये,
जिमिगु मनया इच्छा छिगु नायात तःधकेगु खः।
- 9 चान्हय जिगु फुक्क नुगलं छितः ययकीगु यानाच्चना।
सुथय जिगु आत्मा छितः ययकाच्चना।
छि पृथ्वी व अन च्वपिनिगु न्याय यानादीबलय,
इमिसं धार्मिकता सयकाकाइ।
- 10 तर छि मभिपिन्त दया क्यनादिसां, इमिसं धार्मिकता सयकाकाइ मखु।
अयनं इमिसं पायछिगु ज्या यायेगु गुबलें कुतः याइ मखु।
स्वजापि च्वनीगु थ्व देशय नं इमिसं आः तक नं मभिगु हे ज्या यानाच्चंगु दु।
इमिसं छिगु महिमाया खँ थुइकेत वास्ता मयाः।
- 11 हे परमप्रभु, इमिसं छि ल्हनादीगु ल्हापाखे ध्यान मब्यु।
छिके थः प्रजाया निति गुलि जोश दु इमित क्यनादिसं।
अले इपिं लाजय लाइ।
छि तयार यानादीगु सर्जौय इमित प्वंकादिसं। *
- 12 हे परमप्रभु, छि जिमित सूख शान्ति बियादी,
जिमिसं छु क्वचायके धुनागु खः,
व फुक्क छि हे जिमिगु निति यानादीगु खः।
- 13 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर, मेपिन्सं जिमित राज्य याःगु दु,
तर छिगु नायात जक जिमिसं हनाबना तये।
- 14 आः इपिं सी धुंक्गु दु अले हाकनं इपिं म्वाये फइ मखुत,
इमिगु आत्मा हाकन दना वइ मखु
छाय्थाःसा इमित छि सर्जौय बियाः नाश यानादीगु दु।
सुनानं इमित लुमंकी मखुत।
- 15 परमप्रभु, छि जिमि जातियात ब्वलने बियादीगु दु।
उकिया सिमाना चाकःछि न्यनावने बियादीगु दु।
थुकिं यानाः छिगु हनाबना जग्गु दु।
- 16 परमप्रभु, छि थः प्रजायात सर्जौय बियादीगु दु।
अले मनय दुःखकष्ट जुयाः इमिसं छितः विन्ति यात।
- 17 हे परमप्रभु, गथे मचाब् बेथा जुम्ह मिसा सास्ती जुयाः तसकं हाला हइ,
जिपि नं छिगु न्ह्यःने अथे हे खः।
- 18 जिमित दुःखकष्ट व सास्ती जुल
तर जिमिसं छुं नं बुइकागु मद्दु।
जिमिसं थः देशयात बचय याये मफुत।
न संसारय जीवन हे हयेफत।
- 19 छिकपिनि सिनावनेधुंक्पि मनुत हाकनं म्वाना वइ।
इमिगु म्ह म्वानाः दना वइ।
थथःगु सीगालय घनाच्चपि फुक्क दना वइ
अले लसतां म्ये हाली।
तसकं थीगु सुति बैयात बालाःकु थें
परमप्रभुं न्हापा सिनावपिन्त हाकनं म्वाकादी। *
- 20 हे जिमि प्रजा,
थथःगु छें हँ,
अले छें दुहां वनाः लुखा तिनाब्यु।
परमेश्वरया तं क्वमलाःतले छुं इया निति सुपिलाच्चें।
- 21 परमप्रभु थः स्वर्गलोकं पृथ्वीइ च्वपि मनुतयत
इमिगु पापया निति सर्जौय बियादीत झायादीत्यंगु दु।
पृथ्वी थःके प्वंक्गु हि क्यनी,
अले हत्या यानातःपिन्त सुचुका तइ मखु।

इसाएलया छुल्कारा

1 व दिखुन्ह, परमप्रभु थःगु ग्यानापुगु,
तच्चःगु शक्ति व तच्चकं ज्वःगु तरवारं सुल्ल न्हाइम्ह

व हितु हीम्ह सर्प लिव्यातनयात सजॉय बियादी,
अले व समुद्रया तःधिकःम्ह अजिङ्गरयात स्थानादी।*

2 व दिख्नुह्,

“फल सङ्गु छगु बांलाःगु दाखक्यबया बारे म्ये हा-

3 जि परमप्रभु, वयात सुसाःकुसाः याये।

जिं उकी लः बियाच्वने।

जिं चान्हि वयागु वास्ता याये,

मखुसा वयात सुनानं स्यंकाबीफु।

4 जि तंम्वयागु मद्।

झाःत व कंमात बुया वयाः जितः पंगु जुसा

जि इपिनापं लडाईं याःचनेगु जुइ।

जिं इमित मि च्याकीगु जुइ।

5 तर जिमि शत्रुत जिं रक्षा याःगु ययकाच्वंगु दु

धयागु खःसा इमिसं जिनापं मिलय जुइमा।

खः, धात्थे इपि जिनापं मिलय जुइमा।”

6 आः वङ्गु दिनय याक्बया सन्तान इस्पाएलया मनतयसं हा कयाच्वनी।

अले इस्पाएल मुख् ह्यावइ व फल सयकी

अले फुक्क पृथ्वी फलं जाइ।

7 छु शत्रुतयत कयक् थें वयकलं इस्पाएलयात कयक्गु, मद्दु ला?

छु वं इमि शत्रुतयत स्याः थें इमित स्यागु, मद्दु ला?

8 वयकलं थः प्रजायात सजॉय बीत देशं पितीना छवयादी।

पुर्ब क्वाःगु फय वङ्गु दिनय थें

थःगु तच्चःगु तमं वयकलं इमित बिसिकेछवल।

9 थुकि याक्बया अर्धम्हयात पुइकायंकी,

वयकलं इमिगु पाप चिकाः छइबलय थ्व लिच्चः जुइ-

इमिसं वेदीया फुक्क ल्वहंत भवसाभवसा वंगु तुयुगु ल्वहं थें चुंचु याइबलय

अशेरा घःमयजुया थां व धुण्यं च्याकीगु वेदीत हाकनं थनी मखु।

10 रक्षा यानातःगु शहर डिजाभिजां जुल

अले त्वःतातःगु थाय मरुभूमि थें जुल।

अन साचात ज्वयेगु याइगु खः,

अन इपि आराम काइगु खः

अले इमिसं अनया कचात घेनाः नांगां यानाबी।

11 गुबलय अनयागु चिचीधंगु कचात गनावनी, उबलय व त्वःथुलाबी

अले मिसात बयाः उपि मि तयाः छवयकाबी।

छायधाःसा थ्व थु हे मथरु छगु जाति खः।

अथे जुयाः इमित दयकादीम्हयसिनं

इमित दया यानादी मखु,

अले इमित सृष्टि यानादीम्हयसिनं

इमित माया यानादी मखु।*

12 व दिख्नुह् परमप्रभु न्ह्यानाच्वंगु यफ्रेटिस खुसिनिसं मिश्रया खुसि तक हे थःगु अन्न दयाछवइ। अय इस्पाएलीत, छिपि धाःसा छम्ह छम्ह यानाः मुंकादी।

13 व दिख्नुह् छगु तःधंगु तुरही पुइ। अशरय नश जूपि व मिश्र देशय ज्वनायंकूपि वयाः यरुशलेमया पवित्र पर्वतय परमप्रभुया आराधना याइ।

28

एफ्राइम व यहूदाया नायःतयत धिक्कार

1 धिक्कार, एफ्राइमया अयलाःगुलुतयगु घमण्डया श्रीपिचयात!

धिक्कार, सुकूगनावनीगु स्वांया श्रीपिचयात गगु छकः तसकं बांलाःगु खः!

थ्व शहर* दाखमघं काःपिनिगु

छगु यक्व सङ्गु ब्यासिया च्वय पाखे लाः।

2 परमप्रभु इमित हमला यायेत सुं तसकं बल्लाःम्ह व शक्ति जाःम्ह मनु दयकादीगु दु।

वं प्यँया ग्वःफय वङ्गु व तसकं वा वङ्गु

अले पने हे मफयक वङ्गु

खुसिबालं थें देशयात भज्यंक स्यंकाबी।

3 एफ्राइमया अयलाःगुलुतयगु घमण्डया श्रीपिचयात,

पालि तलय तयाः न्हुतुन्हइतिनि।

4 सुकूगनावनीगु स्वांया श्रीपिचयात गगु छकः तसकं बांलाःगु खः!

* 27:1 २०:१ अय ११:११; भज ७:१२-१४; १०:२३

* 27:11 २०:११ प्रस २४:१४; भज ७:१५

* 28:1 २४:१ शहर थ्व सामरिया शहर खः, थ्व उत्तरी इस्पाएलया राजधानी खः

ध्व शहर दाखमघं लगय् जुपिनिगु
छगू यक्व सइगु ब्यासिया च्वय पाखे ला।
ध्व बसन्त ऋतुइ नेभाराया न्हापां सइगु फल थें मदयावनी,
गुगु फल पाकय् जुइवं
मन्तय्सं खाना: नइ।

5 व दिख्नुह दक्व शक्ति दुह परमप्रभु

थ: बचय्जुपि प्रजाया निति

तसकं बांला:गु स्वानं

दयकात:गु श्रीपिच थें जुइतिनि।

6 वय्कलं न्याय यायेत च्वनाच्वंम्ह न्याय याइम्हयसित
न्यायया ज्ञान व शहरया रक्षा यायेत
म् ध्वाखाय दनाच्वंम्ह ध्वाखापिवा:यात साहस बियादी।

यहदाया त्वनाजुइपि अगमवक्तात व यशैया

7 पुजाहारीतय्सं व अगमवक्तात नं यक्व दाखमघ त्वनी कि

इमिगु तुति थातय् लाइ मखु।

इमिसं थुलि यक्व अयला त्वने धुंक्गु दु कि

इपि अलमल जुया: तुति तक्कंका: न्यासिवनि।

अगमवक्तातय्सं अयला त्वना: कायकाजुल धा:सा

परमेश्वरं बियादीगु दर्शनयात थुइके फइ मखु

अले पुजाहारीत नं अथे हे कायका: थ:थाय् ह:गु खँया बारे बांलाक बिचा: याये फइ मखु।

8 इमिगु फुक्कं टेबिलत ल्हयात:गुलि जा:

अले छगु नं सफागु टेबिल मटु।

9 इमिसं जिगु बारे झसुका तइ, इमिसं धाइ,

“वं सुयात छु स्यंगु दु धका: मति तइ हँ?”

सुयात वयागु बुखँ मा:गु दु?

ख:, नकतिनि दुरु छयूम्ह मचाया निति जक पाय्छि हे जुइ।

10 छाया:सा थथे भतिचा थन,

भतिचा अन हे स्यनेगु,

अले हानं हानं कनेगु,

अले हानं हानं धायेगु।”

11 अथे ख:सा परदेशीतयगु म्हुतुं व मथगु भाय ल्हाइपि

मन्तयगुपाखें परमप्रभु न्वंवानादी।*

12 इमित वय्कलं धयादिल, “झासु लंकेगु थाय् ध्व हे ख:,

त्यानुचा:पि थन हे झासु लंक: वा।

अले आराम कायेगु थाय् ध्व हे ख:।” अयनं

इमिसं वयक:या खँ मन्यन।

13 अथे जुया: परमप्रभुया वचन इमिगु निति थथे जुइ —

भतिचा थन, भतिचा अन हे स्यनेगु,

अले हानं हानं कनेगु,

अले हानं हानं धायेगु।

थुकथं इपि लुफि हाना: दयेमा,

घा:पा: जुइमा, जालय् तक्पनेमा, अले ज्वनेमा।

सियोनया निति म् ल्वहं

14 अथे जुया: हे हेबायचबाय् याइपि मन्त,

सुनां यस्शलेमय् थुपि प्रजातयत् शासन याइ, परमप्रभुया वचन न्यँ।

15 छिमिसं थथे धया: घमण्ड याइ, “जिमिसं मृत्युलिसें बाचा चिनागु दु,

अले सीगा:लिसें सहलह यानागु दु।

तसकं त:धंगु विपत्ति जिमिथाय व:सां,

उकिं जिमित थिइ फइ मखु।

छायधा:सा जिमिसं मखुगु खँ ल्हाइपिन्थाय् शरण कयागु दु,

अले असत्ययात सुपीगु थाय् दयकागु दु।”

16 अथे जुया: परमप्रभुं धयादी,

“स्व, जि सियोनय् छम्व: ल्वहं तयागु दु,

जाँचयू यानातःगु छम्ब, तसकं बल्लाःगु जगया निति मदयकं मगाःगु मू ल्वहं।

थुकी विश्वास याइपि सुनानं लज्या चाय् माली मखु।[☆]

17 जि इन्साफयात नापे यायेगु खिपः

व धामिकतायात धाःसा गं खायेगु दयकाबी।

ज्वेनं मखुगु खँ ल्हाइपिनिगु शरण कायेगु थाय चुइकायंकी,

अले लखं छिमिगु सुपीगु थाय त्वःपुयाबी।

18 मृत्युलिसें छिमिसं याःगु बाचा त्वदुली,

अले सीगाःलिसें याःगु कबुल दयाचवनी मखु।

विपति खुसिबाः थें वइबलय

छिमित उकि त्वःपुयाबी।

19 गुबलय गुबलय व तच्चकं थाहां वइ

उकि छिमित चुइकायंकी।

सुथ पतिकं, न्हिनय व चान्हय व थाहां वइ।”

थ्व बुखँ थुपिनिगु निति तसकं भय जक हइ।

20 छिपि धनेगु खाता चिहाकः जुइ

अले फागा नं चिधं जुइ।

21 वयकःया ज्या, थःगु गज्जबगु ज्या पूर्वकादीत

परमप्रभु पराजीम पर्वतय दनादी थें दनादी,

गिबोनया ब्यासि वयकः झायादी थें झाइ।[☆]

22 आः हायकेगु ज्या दिकि,

मखुसा छिमिगु सिखः झन अप्वः झ्यातुइ।

प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं जितः धयादीगु दु,

फुक्क देश हे नाश जुइ।

परमेश्वरया बुद्धि

23 न्यँ, जिगु खँय ध्यान ब्यु,

अले जि धयागु खँ बालाक न्यँ।

24 गुबलय छम्ह बुँज्या याइम्हं छुं पीगु निति बुँपालि,

छु वं बुँ पालाः दायेगु हे मच्चनी ला?

25 वं बुँ पालाः माथं वंकीबलय

छु वं सौप व जी हली मखु ला?

छु वं छव वयागु हे थासय हली मखु ला?

अले तछ्व नं वयागु हे थासय हली मखु ला?

छव बुँइ हली मखु ला?

26 वया परमेश्वरं वयात

पायछि पायछिगु खँ स्यनादी।

27 मुगलं सौप दाइ मखु,

नं जीयात गाडाया घःचालं क्यलि।

तर सँपयात तुतांनं

व जीयात कथिं दायेगु याइ।

28 मरि दयकेगु निति छवचुं क्यले हे माः,

सुनानं उकियात दायाचवनी मखु।

अले गाडाया घःचाः उकिया घःनेपाखें

यकसां सलं छवचुं क्यली मखु।

29 थुपि फुक्कं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयापाखें हे वइ,

गुम्ह तसकं बालाःगु सल्लाह बीम्ह व बुद्धिं जाःम्ह खः।

29

दाऊदया शहरयात धिक्कार

1 धिक्कार छन्त! अरीएल, अरीएल*,

दाऊदं छाउनी दयकगु शहर!

दँयू दँ तँत हँ,

नखःचखः चाःहिला वयेमा!

2 अयतं जिं अरीएलयात घेरा लगय याये

अले व ख्वइ, दुखं चवनी,

☆ 28:16 २८:१६ भज १८:२२-२३; रोम ९:३३; १:०:११; १ पत्र २:६

☆ 28:21 २८:२१ यशो १०:१०-१२; २ शम् ५:२०; १ इति १:१:११

* 29:1 २९:१ अरीएल थुनिया अर्थ परमेश्वरया सिंह

खः अले थुनिया सः वेदी च्यनाच्चंगु सः थें च्वं।

व जिगु निति वेदीइ च्यानाच्वंगु मि जुइ।
 3 जि छंगु निति चाकःछि छाउनी दयकाबी
 अले जि छन्त घेरय याये
 अले जि छंगु विरोधय घेरय यायेत धरहरा दयके।
 4 छन्त क्वय क्वफाना हइतिनि
 अले बं न्ववाना हइ, धुलं छं मथरु खँ पिहां वइ।
 छंगु सः भूतयागु थें पृथ्वी पिहां वइ
 अले धुलं छंगु खुसखुस खँ ल्हाःगु सः पिहां वइ।

5 तर छं यक्व शहृत नचुगु धु थें जुइ।
 अले दया मद्दिनिगु पुचः
 याकनं फसं पुइके यकेगु छवसँ थें जुइ।
 छक्वल, अले मतिइ मतःगु इलय!
 6 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु
 नँ न्याःगु सः, भुखाय,
 तःधंगु सः, चाकः फय व ग्वःफय,
 नाश याइगु मिनापं झायादी।
 7 अरीएलया विरोधय लडाईं यायेत फुक्क जाति-जातितयगु पुचः वःबलय
 इपि व इमिगु ल्वाभः नं याकनं म्हास थें मदयावनी।
 शहरया किल्लायात हमला याइपि
 चान्हयया दर्शन थें मदयावनी-
 8 गथे नयेपित्याःम्ह मनुखं म्हासय नयागु खनी,
 तर न्हालं चाये धुंकाः व नयेपित्याःम्ह हे जुइ,
 वा गथे लः त्वने प्याय चाःम्ह मनुखं म्हासय लः त्वनाच्वंगु खनी,
 तर न्हालं चाये धुंकाः कथु गंगु व प्याय चाःगु तनावनी मखु।
 सियोन पर्वतया विरोधय ल्वाइपि
 फुक्क जात जातिया पुचःतयगु गति नं अथे हे जुइ।

9 अजू चा अले छक्क जु,
 मिखां मखनाः कां जु।
 त्वना हे जु तर दाखमघं मखु,
 धेधेचु तर अयलाखं मखु।

10 परमप्रभु छिमित स्याक्क न्हाःवयकादीगु दु।
 अले छंगु मिखा (अगमवक्तत), तिनाब्यगु दु,
 अले छंगु छयं (दर्शन खनीपि) त्वपुयाब्यगु दु।*

11 छिमिगु निति थ्व दर्शन छाप तयाः चिनातःगु सफुया थपतिकं च्वयातःगु खँवःत जक खः। अनलि छिमिसं ब्वने फुम्ह सं छम्हयसित सफुया
 थ्याः पौलय थथे धकाः बिल, “इनाप याये, थ्व ब्वनादिसँ,” वं लिसः बियाः धाइ, “मखु, जिं ब्वने मफु, थुकी छाप तयाः तितातःगु दु।”

12 वा छुं जुयाः व सफुया थू सं ब्वने मसःम्ह मनुयात थथे धकाः बिल धाःसा, इनाप याये थ्व ब्वनादिसँ, वं धाइ, “जितः ला आखः ब्वने हे मवः।”

13 परमप्रभु थथे धयादी,
 “थुपि मनुत ख्वाः क्यनेत जिथाय लिक्क वइ।
 अले थुमिसं म्हुतुं ला जितः तसकं हनाबना तइ।
 नुगलं धाःसा थुपि तसकं तापानाः च्वनी।
 थुमिसं थःपिन्सं दयकःगु थितिकृतियात
 परमेश्वरयागु आज्ञा खः धकाः
 मनुतयत स्यना जुइ।”*

14 अथे जुयाः जि हाकनं छकः थ्व जातिया दथुइ
 तसकं अजू चायापुगु ज्या यानाः
 छक्क यानाबी, अले
 जिं ज्ञानीपिनिगु ज्ञानयात
 नाश यानाबी,
 अले बुद्धिमानतयगु बुद्धियात
 ज्यालगय मजुइकाबी।”*

लिपाया निति आशा
 15 धिक्कार छिमित!
 सुनां थःगु योजना परमप्रभुपाखें सुपीकीगु कुतः याइ,
 सुनां थःगु ज्या खिउंगु थासय याइ
 अले मतिइ तइ, “सुनां जिमित खनी धकाः? सुनां सिइका कायेफइ?”
 16 कुमालं न्हायाः तःगु चा थें धकाः
 छिमिसं मतिइ तयाः खँयात अःखः जःखः याइ!

छु दयकातःगु थलबलं

दयकीम्हयसित “छं जितः दयकूगु मखु” धकाः धाइ ला?
“छं जितः दयकूगु मखु?”

छु दयकूगु थलबलं

कुमाःया खँय “वं छुं नं मस्यु” धकाः धाये फइ ला?*

17 छु याकनं हे लेबनान बांलाक अन्न सइगु बुँइ हिला मवनी ला?

अले बांलाक अन्न सइगु बुँत गुँ थें खने मदइ ला?

18 व दिखन्ह खवौंयनं सफुया थपतिक च्वयातःगु वचन न्यनी,

अले तसकं खिउँसे च्वंगुपाखें कानं मिखां खनी।

19 क्वमिल्लुपिन्सं हाकनं परमप्रभुयाके लसता हनी,

अले मगाःमचाःपिन्सं परमप्रभु इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरयाके हे लयतायाच्वनी।

20 दयामदुपि मनुतयगु

नां तक हे ल्यं मदयक नाश यानाछवइ।

मेपिन्त क्वद्वंकीपि तनावनी,

अले मभिगु ज्याय मिखा तइपिन्त नाश यानाछवइ।

21 सुनां मनुतयत खँ ल्हानाः दोप बियाच्वनी

अले अद्दाय मेगु पक्षयाम्हयसित जालय कयंकी

अले दोष मदम्हयसित न्याय यायेबलय

मखुगु साक्षी बियाः न्यायपाखें तापाकाबी।

22 अथे जुयाः अद्दाहामयात त्वःतकादीम्ह परमप्रभुं याकूबया घरानायात थथे धयादी,

“याकूब आः लाजय लाइ मखुत,

न इमिगु ख्वाः वँचुसे च्वनी।

23 इमिसं थः यक्च कायम्ह्यायपिं व

जिं इमित बियागु आशिष खनीबलय

इमिसं जिगु नांयात पवित्र याइ।

इमिसं याकूबया तच्चक पवित्रम्ह परमेश्वरयात धाल्थे हे पवित्रम्ह खः धकाः नाला काइ,

अले इस्त्राएलया परमेश्वरया भय काइ।

24 आत्माय अलमलय जुपि मूखें मनुतयसं लिंग्यां दयकी

अले कचकच यानाजुइपिन्सं स्यनातःगु खँ मानय याइ।”

30

अतेरि जातितयत धिक्कार

1 परमप्रभुं धयादी, “धिक्कार!

उपिं अतेरि काय म्हायपिन्त,”

सुनां योजना दयकाः ज्याइवः न्हाकि

तर उपिं जिगुपाखें मखु, सुनां स्वापु तइ,

तर जिगु आत्मां मखु,

अले पापय पाप थपय यानाब्यगु दु।

2 इमिसं जिगु सल्लाह मकासे मिश्रय वनी,

फारोया रक्षाया निति ग्वाहालि पवनेत वनी।

मिश्र देशय शरण कायेत वनी।

3 तर फारोया रक्षा याःगुलि छिपि लाजय लाइ,

अले मिश्र देशय शरण कायेत वनी छिपि बेइज्जतय लाइ।

4 खःला इमि हाकिमत सोअनय दु

अले इमि राजदूत हानिसय थ्यंकः वःगु दु।

5 अयुं थज्याःगु जातिया कारण छिपि फुक्क लाजय लाइ,

गुपि इमिगु निति ज्यागलय मजुपि खः,

सुनां न छुं ग्वाहालि याइ, न लबः कायेखनी,

तर थुपिपाखें ला लाज व बेइज्जत जक हइ।

6 नेगेव देशया पशुतयगु निति अगमवाणी—

सिंह व सिंहनी,

नाग व तसकं बिष दुःह सर्प पिहां वइ,

दुःख व कष्ट जाःगु देशपाखें जुयाः राजदूतयसं थःगु सम्पति गधाया म्हय तयाः

व थःपिनिगु धुक्या तसकं म वंगु सामानत ऊँटया म्हय ख्वाःगुलिइ क्वखायकाः

व जातिया निति यंकी।

अथेसां इमित छुं नं फाइदा दइ मखु।

7 मिश्र देशं याइगु

* 29:16 २९:१६ यशै ४५:१५; रोम ९:२०

ग्वाहालि तसकं हे सिति वंगु खः।

अथे जुयाः जिं वयात छुं नं याइ मखुम्ह राहाब धयागु दु।

आज्ञा मानय याइमखुपि मनुत

8 आः हँ, वइतिनिगु ईया निति

सदां साक्षी जुइमा धकाः

इमिगु निति छगु खरलय,

छगु सफुया थलय व च्व।

9 थ्व छगु जिंराहा जातिया मनुत खः, धोखा बिइपिनि कायस्हायपि खः,
वा परमप्रभुया स्यनातःगु खँ मानय मयाःपि कायस्हायपि खः।

10 दर्शन खनीपिन्त इमिसं धाइ,

“आः थनिनिसें दर्शन मखनेमा!”

इमिसं अगमवक्तातयत धाइ,

“जिमित खःगु खँया दर्शन कने मते!”

“जिमित यःगु खँ जक था,

मखुगु अगमवाणी कँ!

11 थ्व लँपु त्वःति!

थ्व लँपु लिहां वा!

अले इझाएलया पवित्र परमेश्वरनापं

जिमिगु सामना यायेगु दिकी!”

12 अथे जुयाः इझाएलया पवित्र परमेश्वरं धयादी,

“छिमिसं जिगु बुखँयात हेला याःगु दु,

अले अत्याचारय

व मखुगु खँय भरोसा तइ।

13 अथे जुयाः थ्व पाप छिमिगु निति

कुतुं वयेत्यंगु छगु तःधंगु पःखाः थें जुइ,

गुगु पलखं हे दुनी।

14 कुमाःया थलयात चुंचुं यानाः तछ्याः थें

इपिं नं कुचा कुचा दलाः तज्याइतिनि,

अर्नलि इपिं कुचा दलाः भुतुलि ह्वंवाः लिकायेत

वा तुथि लः सालेत छगु धकाः नं कुचा ल्यं दइ मखु।”

15 परमप्रभु परमेश्वर, इझाएलया पवित्र परमेश्वरं थथे धयादी,

“पश्चाताप व विश्रामय छिमिगु उदार दु।

ध्यान यायेगु व भरोसा तयेगुलिइ छिमित बल दइ।

तर छिमिसं थुपि छुं नं खँ ययकुगु मदु।

16 छिमिसं धाल, ‘मखु, जिपिं ला सल गयाः बिस्युं वने।’

अथे जुयाः छिपिं बिस्युं हे वने मालीतिनि!

इमिसं धाल, ‘जिपिं याकनं सल गयाः बिस्युं वने।’

अथे जुयाः छिमित लिनाहइपिं याकनं वइतिनि।

17 छमहयसिगु ख्याच्वलं द्रःछिमह बिस्युं वनेमाली,

न्यामहयसिगु ख्याच्वलं छिपिं फुक्कं बिस्युं वनेमाली।

पर्वतया च्वकाय थनातःगु छगु झण्डाया थां थें

व डौंडाया छगु चिंया झण्डा बाहेक छिमि सेनाया मेगु छुं नं ल्यं दइ मखु।”

18 अयनं परमप्रभुं छिमिगु निति दया यायेगु मतिइ तयादी।

छिमिगु निति माया यायेत वयकः दनादी,

छायधाःसा परमप्रभु न्याय यानादीम्ह परमेश्वर खः।

वयकःयात लं च्वनीम्ह धन्य खः।

परमेश्वरं थः प्रजायात आशिष बियादी

19 हे थरःशलेमय च्वपिं सियोनया मनुत, हाकनं छिपिं ख्वयेमाली मखुत। छिपिं ग्वाहालिया निति ख्वःगु सः तायेवं वयकः गुलि दयां जाःम्ह जुयादी।
छिमिगु बिन्ति न्यनेवं हे वयकलं छिमित लिसः बियादी।

20 परमप्रभुं छिमित दुःखया मरि व तःधंगु सास्तीया लः बियादीसां छिमि स्यनामिपिं सुचुका तइ मखु। छिमिगु थःगु हे मिखां छिमिसं इमित खनी।

21 छिपिं जवय वा खचय वनीबलय छिमिगु न्हायपनं छिमिगु ल्युनेपाखें थथे धयाहःगु सः ताइ, “लँ थ्व हे खः, थुकि हे हँ।”

22 कतां कियाः वहलं भुनाः छिमिसं घःतयगु व छिमिगु लुँया मृति अशुद्ध याइ। छिमिसं इमित थीमज्युबलययागु कापः वांछवइ अले वयात थथे
धाइ, “छ उखे हँ!”

23 छिमिसं बुँइ हल्लिगु पुसाया निति वयकलं आकाशं लः छ्वयाहयादी। अले बुं अन्न बांलाक सयकी अले यक्व दइ। व दिखुन्ह सा-दुहंत तःधंगु
खलय ज्वइ।

24 छिमिगु बुँं पालेत दूहं व गधातयसं फालि व साबिलं हलातःगु नसा व छ्वस नइ।

25 व यक्व स्यायेगु दिखुन्ह धरहरात क्वःदलीबलय फुक्क ततःजाःगु पर्वत व फुक्क डौंडाय लःया खुसिबाः न्हाइ।

26 परमप्रभुं थः प्रजायात घाः चिनादी खुन्ह अले वयकलं इमित यानादीगु घाः लायकादी खुन्ह तिमिला सूर्य थें च्वनी अले सूर्यया जः न्हयन्हुया
जः थें न्हयदुगं अप्वः ज्वालन्थी।

- परमेश्वरं अश्रूयात सजौय बियादी
 27 स्व! च्यानाच्वंगु तं व ख्वातुक वयाच्वंगु कुँत्याःनापं
 परमप्रभु थः हे थःगु तःधंगु नां क्यनेत तापाकं झायाच्वंगु दु।
 वयकःया म्हुतुसि तमं जाः
 अले वयकःया मे भस्म याइगु मि थें च्वं।
 28 वयकःया सासः गःपतय थ्यंकः त्वपुइगु खुसिबाः थें च्वं।
 वयकलं जाति जातितयत् नाश याइगु हासां हायादी,
 अले वयकलं मन्तयत् मभिगु लैय यंकिगु लगाम
 इमिगु म्हुतुइ तयादी।
 29 तर छिपिं, परमेश्वरया मन्त धाःसा लयताइ अले पवित्र नखः मानय याःथें
 चान्हय छिमिसं भजन हाली।
 इस्राएलया ल्वहंथी,
 परमप्रभुया पर्वतपाखे थाहां वनेत,
 बाँसुरी पुइपिं लयतायाः वं थें
 छिमिगु नुगः नं लसतां जाइ।
 30 तसकं तं पिकयाः, भस्म याइगु मित्याः,
 नं न्याःगु सः व ग्वःफय अले प्वेनापं
 परमप्रभुं मन्तयत् थःगु तःजिगु शक्तिया सः न्यकेत
 अले थःगु क्वहःया जलं खंके बियादी।
 31 अश्रूरीत परमप्रभुया सः तायाः थरथर खाःगु दु।
 वयकलं थःगु राजदण्डं इमित कयकादी।
 32 सजौय बीगु कथिं
 परमप्रभुं इपिं फुक्कसित कयकादी,
 व ल्हाःया दम्फु व वीणाया सःनापं जुइ।
 थःगु ल्हाःया शक्ति वयकः इपिनापं लडाइँ यानादी।
 33 छायधाःसा तोपेतयात* न्हापा हे छिंमह जुजुया निति तयार याःगु खः।
 तसकं च्याःगु मि व यक्व सँनापं मि च्याकेत गाः चकंगु व तसकं गाः वंकूगु दु।
 च्यानाच्वंगु गन्धकयागु खुसिं थें
 परमप्रभुया सासलं वयात मि च्याकाबी।

31

- मिश्रय भलसा तइपिन्त धिक्कार
 1 धिक्कार छिमित, सु मिश्र देशय ग्वाहालिया निति वनी
 अले सलतयके भरोसा तइ।
 अले इमिसं अल्याख रथत व सल गइपिनिगु तःधंगु शक्तिइ भरोसा याइ,
 तर इमिसं इस्राएलया पवित्र परमेश्वरपाखे स्वइ मखु
 अले परमप्रभुया ग्वाहालियात माली मखु।
 2 अयनं वयकः धाःसा तसकं बुद्धि दुम्ह जुयादी
 अले वयकलं नाश हयादी फु अले थःगु वचन लित कयादी मखु।
 मभिगु ज्या याइपिनिगु घराना
 व अधर्म ज्या याइपिन्त ग्वाहालि बीपिनिगु विरोधय वयकः दनादी।
 3 तर मिश्रीत ला मन्त जक खः परमेश्वर मखु।
 इमि सलत म्हु खः, आत्मा मखु।
 परमप्रभुं थःगु ल्हाः ल्हनादीबलय
 ग्वाहालि याइपिं लुफि हाइ
 अले ग्वाहालि काःपिं क्वदली,
 इपिं निगु पुचलं छक्वलं नाश जुइ।
 4 परमप्रभुं जितः थथे धयादी,
 “गथे सिंह वा तःधिकःम्ह सिंह थःगु शिकारयात धूरधूर याइ,
 अले वयागु विरोधय जवाःतय फुक्क पुचः दनी
 अयनं इमिगु सलं व ग्याइ मखु,
 न इमिगु हा सलं व थुखे उखे सनी।
 व थें तुं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु सियोन पर्वत
 व वया डौंढाय लडाइँ यायेत क्वहां ज्ञायादी।
 5 चखुंतयसं थःगु स्वैयात रक्षा याःथें
 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं यस्शलेमयात रक्षा यानादी।
 अले उकियात छुल्कारा यानादी।
 वयकः उकियात पुलाः ज्ञायादी अले उकियात उद्धार यानादी।”

* 30:33 ३:२३ तोपेत थ्व यस्शलेम लिक्क च्वंगु फोहर च्याकीगु थाय व पेगन घःयात बलि बीगु थाय, २ राज २१:१०; यर ७:३१-३२; ११:१०-१३

- 6 हे इम्राएलीत, स्यागु विरोधयु छिमिसं तःधंगु विद्रोह याःगु दु, वयकःपाखे लिहां व।
 7 छायाधाःसा व दिख्नुह छिपिं फुक्कसिनं थःगु पापी लहातं दयकूगु वहः व लूँया मूर्तिंत वांछवइ।
 8 “अशरीत तरवारं क्वःदलीतिनि,
 गुगु तरवार मन्तयपाखें मखु।
 व हे तरवारं इपि नाश जुइतिनि,
 गुगु सीमानीपि मन्तयगु मखु।
 व तरवारया न्हाःनं इपि बिस्वु वनी।
 अले इमि ल्याय्महपि मन्तयत दासयात थें ज्या याक्की।
 9 इमि जुजु ग्यानाः बिस्वु वनी
 अले इमि सेनापतित लडाइँया ध्वँय् खनाः ग्यानाः आते जुइ।”
 परमप्रभु, स्यागु मि सियोनय्
 अले भट्टी यरुशलेमय् दु,
 वयकलं धयादीगु दु।

32

- धार्मिकताया राज्य
 1 स्व, छम्ह जुजुं धार्मिकतां राज्य यानादी,
 अले शासकतयसं न्यायलं शासन यानादी।
 2 थुपि मन्त फयपाखे शरण कायेगु थाय्
 अले ग्वःफयपाखे सुपिलिगु थाय्,
 मरुभूमिइ लः दुगु खुसित
 व गंगु मरुभूमिइ तग्वःगु ल्वहंया किचः थें जुइ।
 3 उबलय् स्वइपिनिगु मिखा हाकनं तिस्की मखु
 अले न्यनीपिनिगु न्हायपनं न्यनी।
 4 बिचाः मयासें ज्या याइपिनिगु नुगलं थुइकी,
 अले बांलाक खँ ल्हाये मसःमहयसिनं थुइकी अले बांलाक न्ववाइ।
 5 मूर्खम्ह मन्यात हाकनं गुबले हनेबहःम्ह मन् धकाः धाइ मखु,
 न त मभिगु ज्या यानाजुइपिन्त हे हनाबना याइ।
 6 छायाधाःसा मूर्ख मनुखं मूर्ख हे जक खँ ल्हाना जुइ,
 अले वयागु मन मभिगु ज्या यायां हे लिलाइ मखु,
 वं अधर्मया ज्या याइ
 अले परमप्रभुया खँय् धाःसा मखुगु खँ न्यका जुइ।
 वं नये पित्याःपिन्त खालिगु लहातं हे लित छवइ।
 अले प्याःचाःपिनिगु निति लः नं बी मखु।
 7 मभिगु ज्या यानाजुइपिनिगु चाला मभिगु हे जुइ,
 दुःखय् लानाच्चपिन्सं पचंगु पायछि जसां नं
 मगाःमचाःपिन्त मखुगु खं नाश यायेगु निति इमिसं मभिगु ज्याया योजना दयकी।
 8 तर भिपिं मन्तयसं हनेबहःगु ज्यायागु योजना दयकी
 अले हनेबहःगु ज्या यानां तु च्वनी।
 मिसातयत् ख्याच्चः
 9 हे याउंक च्वनाच्चपिं मिसात,
 देँ, अले जिगु खँ ध्यान बियाः न्यँ,
 हे याउंक च्वनाच्चपिं म्हायपि
 जिं छु धाये व बांलाक न्यँ!
 10 थनि दच्छि स्वयाः छुं ई लिपा
 छिपिं याउंक च्वनाच्चपिं थुरथुर खाइ।
 दाखमाय् फल हे सइ मखु,
 अले फल खायेगु नं जुइ मखु।
 11 अय् याउंक च्वनाच्चपिं मिसात,
 थुरथुर खा, हे याउंक च्वनाच्चपिं म्हायपिं थुरथुर खा।
 थःगु वसः त्वःताः पचिनांगा जु,
 अले थथःगु जँय् भांग्रा हिनाब्यु।
 12 जिमि मन्तयगु यक्व सइगु लूँया निति नुगःपा दा,
 अले फल बीगु दाखमातयगु निति,
 13 अले जिमि मन्तयगु जमिनय्
 कंमा व झाःया निति ख्वः।
 खः, लसतां जाःगु फुक्क लूँया निति
 थ्व न्हाइपुगु शहरया निति विलाप या।
 14 जुजुया दरबार त्वःताछवइ,

- यक्व मन्त दुग् लिमलाःगु शहर सुनसान जुइ।
 किल्लात व धरहरात सदांया लागि उजाड जुइगु बुँ जुइ।
 गुँ गधातय्गु निति लसता व सा द्रहं व फेच्वलयतय्गु निति घाँयख्यः जुइ।
- 15 च्वयुं आत्मा झीके प्वंकामहतले
 अले मस्भूमि बांलाक अन्न सइगु बुँ
 व बांलाक अन्न सइगु बुँत गुँ मजुतले अथे जुइ।
- 16 व मस्भूमिइ न्याय बाय् च्वनी,
 अले नायुगु बुँइ धार्मिकता बाय् च्वनी।
- 17 धार्मिकताया फल शान्ति जुइ
 अले धार्मिकताया लिच्वः धाःसा सदांया निति शान्ति व भरोसा जुइ।
- 18 जिमि प्रजा धाःसा शान्ति च्वनेगु थाय् जुइ,
 सुरक्षा दुगु छँत,
 व हाःसः मदुगु आराम कायेगु थासय् च्वनी।
- 19 प्वँन गुँयात नाश याःथे
 वा फुक्क शहर माथं वंक्रसां नं,
 20 फुक्क लः दुगु थासय् पुसा हलीपि
 अले सा द्रहं व गधात ज्वये बीपि
 छिपि गुलि धन्यपि जुइ।

33

- ग्वाहालिया निति प्रार्थना
 1 धिक्कार, छ नाश याइमहयसित,
 गुम्ह थः हे नाशय् लाःगु मदुनि!
 धिक्कार, छ विश्वासघातीयात,
 सुयात मेपि सुनान विश्वासघात याःगु मदुनि!
 गुबलय् छं नाश यायेगु दिकी,
 उबलय् छन्त नं नाश यानाछवइ।
 गुबलय् छं विश्वासघात यायेगु दिकी उबलय्
 छन्त नं विश्वासघात याइ।
- 2 हे परमप्रभु, जिमित दया यानादिसँ।
 जिमिसं छिके आस यानाच्चना।
 सुथ पतिकं छि जिमिगु निति शक्ति
 व दुःखपाखें उद्धार याइमह जुयादिसँ।
- 3 छि तसकं हाःगु सः तायाः मन्त बिस्सुं वनी।
 छि दनादीबलय् जाति जातित छयालब्धाल जुइ।
- 4 हे जाति जातिया मन्त, जिमिसं लुतय् यानाः लयाहःगु बाली चिचीधिकःपि क्वःबुइँचां नयाब्य् थें जुइ।
 क्वःबुइँचा थें मन्त उकी झमते याः वनी।
- 5 परमप्रभु दक्वसिबय् तःधंमह जुयादीगु दु, छायाःसा वयकः दक्वसिबय् च्वय् च्वनादी।
 वयकलं सियोनयात न्याय व धार्मिकतां जायकादीगु दु।
- 6 छिमिगु ईया निति वयकः बल्लाःगु जग व मुक्ति अले ज्ञान व
 बुद्धिया तसकं मू वंगु धुकु जुयादी।
 परमप्रभुया भय कायेगु हे धुकुया ताःचा खः।
- 7 स्व, इमि तसकं बल्लाःपि मन्त लँय तसकं ख्वयाच्वंगु दु।
 मिलय् याइपि राजदतत हौयहौय ख्वयाच्वंगु दु।
- 8 मू लँ झिजामिजां दंगु दु,
 लँय जुइपि सुं नं मदु।
 सन्धि त्वाथ्यगु दु,
 साक्षीयात हेला याःगु दु।
 सुं नं मन्तयत हनाबना याःगु मदु।
- 9 देश विलाप याइ अले झिजामिजां दनि।
 लेबानान लाजय् लाइ अले सुकृगनावनी।
 शारोन अराबा थें जुइ।
 बाशान व कर्मलं थःगु हःत कुर्का हइ।
 शनूतयत परमप्रभुया ख्याच्वः
 10 परमप्रभुं धयादी, “आः जि दने।
 आः जिं थःत थकाये।

- आ: जिं थःत तःधके।
 11 छिमिसं छ्वसयात प्वाथय दयकी,
 छिमिसं सुपाखें गनावने धुंक्रुगु स्यात बुइकी।
 छिमिगु सासः छिमित हे नाश याइगु मि खः।
 12 मनुत ह्यंवाः च्याःथे च्याइतिनि।
 पाला तःगु झाःत च्याःथे च्याइतिनि।
 13 अय तापाक्क च्वंपि मनुत, जिं छु यानागु दु न्यें।
 अय लिक्क च्वंपि, जिगु शक्तियात नाला का!”
 14 सियोनय् च्वंपि पापीत ग्याःगु दु।
 परमप्रभु मदु धकाः धयाजुइपि थरथर खानाः ग्याःगु दु।
 इमिसं धाइ, “भस्म याइगु मिनापं झीपि सु जक च्वने फइ?
 सदां च्यानाच्वनीगु मिनापं झीपि सु जक च्वने फइ?”
 15 व हे खः, सु धार्मिकतानापं जुइ,
 अले खःगु खें नवाना जुइ,
 करं काकाः काःगु लबःयात ययकी मखु,
 सुनां घुस कायेत थःगु ल्हाः न्ह्यज्याकि मखु,
 सुनां स्यायेगु निति मभिगु ग्वसाः न्यनेत थःगु न्हायपं ति,
 मभिपिनिगु खेंय् ध्यान बीगु स्वयाः थःगु मिखा तिसी।
 16 व हे मनु च्वय च्वनी,
 सुयागु शरण कायेगु थाय पहाडया किल्ला जुइ।
 वयागु नसा वयात हे बी
 अले वयात त्वनेत माक्क लः दइ।
 गौरवं जाःगु वइतिनिगु ई
 17 छिमिगु मिखां जुजुयात व वयकःया बांलाःस्यात खनी
 अले तापाक हे न्यनावंगु देशयात छिमिसं खनी।
 18 छिमिसं बिचाः याइ छिमिगु न्हापायागु भययात लुमंकी।
 “उपि म् हाकिमत ग्व?
 कर काइपि गन वन?
 धरहराया जिम्मा काइपि हाकिमत गन वन?”
 19 छिमिसं उपि जिराहा मनुतयत हाकनं खके फइ मखु,
 गजबगु भाय ल्हाइपि उपि मनुतयत,
 सुयागु भाय थुइ मखु।
 20 झीगु निति वचःछिनातःगु नखःतयगु शहर सियोनयात स्व,
 छिमिगु मिखां यस्शलेमयात खनीतिनि,
 छगू शान्ति जूगु थाय, छगू पाल, गुबलें नं चीकाछवइ मखु,
 सुयागु कीत गुबलें नं लेहेंथना छवइ मखु,
 न त उकिया खिपः हे चफुनाछवइ।
 21 अन परमप्रभु झी दक्व शक्ति दुःह च्वनादी।
 व ततःधंगु खुसित व खुसितयगु थाय जुइ।
 चतनं चले याइगु लःजहाज अन चले याइ मखु।
 ततःधंगु जहाज नं अन यंकी मखु।
 22 छायाःसा परमप्रभु झी न्यायाधीश खः,
 परमप्रभु झीत व्यवस्था बियादीमह खः,
 परमप्रभु झी जुजु जुयादी,
 वयकलं हे झीत बचय यानादी।
 23 छिमिगु जहाजया खिपः छासुइ धुंक्रुगु दु।
 मनुतयसं लःजहाजया थांया जग बल्लाकि मफुत।
 इमिसं लःजहाजया पाल ग्वये मफुत।
 तर छिमिसं यक्व लुतय यानाहःगु माल इनाकाइ।
 लंगरातयसं नं लुतय यानाहःगु माल इनाकायगुली ब्वति काइ।
 24 सियोनय् च्वनीपि सुनानं “जि म्हमफु” धकाः धाइ मखु
 अले अन च्वनीपि मनुतयगु पाप क्षमा याइ।

हे मनुत, ध्यान ब्यु!

पृथ्वी व अन च्वपि फुक्कसिनं तायेमा।

संसार व उकी दयावःगु फुक्कसिनं तायेमा।

2 परमप्रभु फुक्क देश्यापि मनुतनापं तंपिकयादीगु दु।

वयकःया तं इमि फुक्क सिपाईतयत लाःगु दु।

वयकलं इमित धाल्थें हे भज्यंक नाश यानादी।

वयकलं इमित मनु स्याइपिनिगु लहातय तयादीगु दु।

3 इमि सीपि मनुत पिने यंकाः वांछवइ।

इमिगु सीम्ह तसकं नवइ

अले पर्वतय इमिगु हिया हि जुइ।

4 आकाशया फुक्क नगुत तनावनी।

अले आकाश भ्वं थु त् थें तनावनी।

दाखया मां सकृचिंगु हःत व यःमरिमां सकृचिंगु फलत कुतं वः थें

आकाशया नगु-नक्षत्रत कुतंवइ।[☆]

5 जिगु तरवार आकाशय खनेदः वःगु दु।

स्व, थुकि गुकथं एदोमया सन्तानयात न्याय यानादी।

ध्व जातियात जिं भज्यंक नाश याये त्यनागु दु।[☆]

6 परमप्रभुया तरवार हिइ थुंगु दु।

व दाःनं जाःगु दु,

भ्याःचा व च्वलयतयगु हिलय,

फैतयगु जलासैया दाकय थुंगु दु।

छाय्थाःसा परमप्रभुं ध्व बलि बोझाया शहरय छायादी,

अले वयकलं एदोमया लागाय यक्व स्यायेगु पालेगु यानादी।

7 तसकं बल्लाःपि मनुत नं गुं द्रहंत थें,

द्रहंचात व बबल्लाःपि द्रहंत थें क्वदली।

इमिगु देशय हिया हि जुइ

अले इमिगु जमिन दाःनं जाइ।

8 परमप्रभुं सियोनया पलिनाः बदला कायेगु छगू दि दु

व सजौय बीगु छगू देँ दु।

9 एदोमया खसित अलकत्राय,

बैयया धु गन्धकय हिलावनी

अले इमिगु देश अलकत्रा थें च्याइ।

10 व च्चिछि न्हिचिछि हे च्यानाच्वनी।

उकियागु कुं न्हाबले थाहां वनाच्वनी।

पुस्तां पुस्ता तक व झिजांभिजां दनाच्वनी,

अनं जुयाः सुं नं हाकनं वनी मखु।[☆]

11 तर व छगू मस्भूमिया न्हिकांझंगःत च्वनेगु थाय जुइ

अले ततःसलं हालीपि न्हिकांझंगःत व सैक्वःतयसं अनं स्वें दयकी।

अर्नलि परमेश्वरं एदोमयात ध्वः सालाः बांलाक नापय यानादी,

वयकलं उकियात गोलमाल व नाशया लागि नापय यानादी।

12 वया भारदारतयत उकिया राज्य छगू नं दइ मखु,

अले अनयापि शासकत तनावनी।

13 उकिया किल्लाया च्वय कमा

अले किल्लाया न्हायकमा व झाःत बुया वइ।

व ध्वंचात च्वनेगु थाय

व न्हिकांझंगःत च्वनेगु छें जुइ।

14 मस्भूमिइ च्वंपि पशुत पयाका ध्वनापं मिलय जुयाः अन च्वनी,

गुं च्वलयतयसं थः पासापिन्त सःती,

चान्हयथापि जन्तुतयसं नं आराम कायेगु थाय दयाः

अन आराम कायेत वइ।

15 अन न्हिकांझंगलं थःगु निति स्वें दयकाः खेंय थ्वइ।

खेंययात थःगु पपुति त्वपुयाः मचा ध्वयकी

अले थः मचातयगु बिचाः याइ।

एदोमय गिद्धत थथःपिनिगु निम्हतिपुनापं च्वंवइ।

16 परमप्रभुया भ्वंथु स्व अले ब्वीं

उकी छमह नं तनावनी मखु।

☆ 34:4 ३४:४ मनी २४:२५; मर्क १३:२५; लूक २४:२५; प्रका ६:१३-२४

☆ 34:5 ३४:५-७ यश ६३:२-६; यर ४१:७-२२; इज २५:१३-१४; २५:१२-१५; आमो १:१३-२३; ओब १:१३-१४; मला १:३-५

☆ 34:10 ३४:१० प्रका १४:११; १९:१३

सुयातं निम्ह तिपुया निति मगाःमचाः जुइ मखु,
छायधाःसा वयकःया म्हुतुं थथे धयादीगु दु,
वयकःया आत्मां इपि सकसितं छथाय मुंकादी,
17 वयकलं इमिगु ब्वः अलगा तयादी,
वयकलं थःगु लहातं नापय यानाः इमित इनाब्यगु दु।
इमिसं सदां सदां थ्व अधिकार याइ।
अले पुस्तां पुस्ता तक इपि अन बाय् च्वनी।

35

लयलयतातां यस्शलेमय लिहां वइ
1 झिजामिजां दंगु बँ व गंगु बँ लयताइ।
मस्भूमि लयताइ अले इइ।
2 व लिली स्वां थें चक्कना इइ।
व तसकं लयताइ अले तसलं म्ये हाली,
अले वयात लेबनानया गौरव,
कर्मेल व शारोनया एःश्वर्य विइ।
इमिसं परमप्रभुया महिमा
व इी परमेश्वरया एःश्वर्य खनी।
3 बमलाःगु लहात बल्लाकि!
अले बमलाःगु पुलि बल्लाकि!❖
4 नुगलय् भय दुपिन्त धा,
“साहस या, ग्याये मते।
छिमि परमेश्वर शत्रुतयत सजौय बीत झायादी,
अले छिमित बचय यायेत परमेश्वरया बदलानापं झायादी।”
5 अनलि कांपिनिगु मिखा चायकादी,
अले ख्वौयतयगु न्हायपं चायकादी।❖
6 अले लंग्रापि चल्ला थें तिन्हइ,
खाखःत लयतातां तसलं हाली।
गंगु बं तज्यानाः लः पिहां वइ
अले मस्भूमिइ खुसिबाः न्हाइ।
7 निभालं गंगु फिइ लखं जाइ,
गंगु बँय लःया मूल तज्याइ।
ध्वंत च्वनीगु थासय घौय,
सःखिमा व तिकथिमा बुया वइ।
8 अन छपु मू लँ दइ,
वयात पवित्रताया लँ धकाः धाइ।
सुं अशुद्धपि अन जुयाः वनी मखु।
तर व लँ इमिगु निति जक जुइ गुम्ह अन जुयाः वंगु दु।
दुष्टत व मूर्खत अन वने दइ मखु।
9 अन सुं सिह दइ मखु,
न सुं स्याइपि पशु अन जुयाः वनी।
अन मेगु छुं न खतरा दइ मखु।
तर उद्धार जुइ धुंक्पि जक व लँपु वनेखनी।
10 अले परमप्रभु मू पुलाः छुल्कारा यानादीपि लिहां वइ।
इपि सियोनय म्ये हा हां दुहां वनी।
न्हाबलेया लसता इमिगु छ्यंया श्रीपिच जुइ।
इमिसं लसता व खुशी लुइकी,
अले दुःखकष्ट व झस्का इपिपाखें तापाक हे जुइ।

36

यस्शलेमयात अशश्रीतयगु ख्याच्वः

२ राज १८:१३-२७; २ इति ३२:१-१९

1 हिजकियां राज्य यानाच्वंगु झिप्यदं दुबलय्* अशशरया जुजु सनहेरीबं यहदाया फुक्क पःखाः ग्यायातःगु शहरयात हमला यानाः त्याका काल।

2 अशशरयाम्ह जुजुं हमला यायेत कप्तानयात छगू तःधंगु सेना बियाः लाकीशं यस्शलेमय हिजकियायाथाय छवत। यस्शलेमय थ्यंकः वयाः व धोबितयगु बुँइ वनीगु च्वय लाःगु पुबूया धः लिक्कयागु लँय दित।

❖ 35:3 ३:५-१२ हिव १२:२२

❖ 35:5 ३:५-६ मन्ती ११:५; लूक ७:२२

* 36:1 ३६:१ झिप्यदं थथे धयागु ७०१ वि.सि. खः

3 अले वयात नापलायेत हिजकिया जुजुया थुपि हाकिमत, दरबारया प्रशासक हिल्कियाहया काय् एल्याकीम, दरबारया छ्यान्जे शेब्ना व ल्याःचाः तश्-ह आसापया काय् योआ पिहां वयाः कप्तानयाथाय् वन।

4 कप्तानं इमित धाल, “हिजकियायात थये धा—

“ ‘त.धंम्ह अश्शर्या महाराजं थये धयादी — छं सुयागु भलसा कयागु?

5 छं धाई, छंके लडाईया योजना व सिपाईतय् बल दु धकाः, तर छं ला बकंफुसुलु खँ धयाच्चन। छं सुयाके भलसा तयाच्चनागु दु? अले छाय् जिगु विरोधय् विद्रोही जुयागु?’

6 न्हे! छं मिश्र देशयागु भलसा काःगु दु, व ला तज्याःगु तिकथि खः, उकि मनूतयगु ल्हातय् सुइ। उकी लिधन धाःसा घाःपाः जक जुइ। मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोगागु भलसा काःम्ह न्हाम्हयसिगु लागि नं थये हे खः। *

7 अले छं जितः “जिमिसं ला परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु भलसा कयागु दु” धकाः धाःसा छु! व व हे मखु ला गुम्हयसिगु पुजा यायेगुथाय् व वेदीत हिजकियां यहूदा व यरूशलेमयात थये धया चीकाछवःगु खः, “छिमिसं थ्व वेदीया न्हाःने आराधना यायेमाः।”

8 “ ‘आः जिमि मालिक अश्शर्याम्ह जुजुलिसें बाचा चिनादिसें। अले जिं छन्त निद्रुः सल बी। स्वये, छं उपि सलगइपि तये फु कि मफु?

9 रथत व सलतयगु नितिं मिश्र देशय् भलसा याःसां गुकथं छिमिसं जिमि मालिकया हाकिमत मध्ये छम्ह चीधिकःम्ह हाकिमयात ख्यानाः छवये फइ?

10 थ्व बाहेक छु जिं थ्व देशयात हमला यानाः नाश यायेत परमप्रभुया ग्वाहालि मदय्क हे वयागु दु ला? परमप्रभुं हे जितः व देशय् वनाः वयात नाश या! धकाः धयादीगु दु।’ ”

11 अले एल्याकीम, शेब्ना व योआं लडाईलय् वःम्ह कप्तानयात धाल, “बिन्ति दु, छिकपिनि दासतनापं आरमेइक भाषां न्ववानादिसें, छायधाःसा जिमिसं व भाय् थू। पखालय् च्वनाच्चपि मनूतयसं तायकाः हिब्रू भाषां जिपिनापं न्ववानादी मते।”

12 तर लडाईया कप्तानं धाल, “छु जिमि मालिक जितः छिपि व छिमि मालिकयात जक थ्व खँ धायके छवयाहःगु खः ला? छु वयकलं जितः पखालय् च्वनाच्चपि मनूतयगु नितिं नं छवयाहःगु मखु ला, सुनां छिमिसं थें थःगु खि नयेमाली अले थःगु हे च्व त्वनेमाली।”

13 अनलि लडाईया कप्तान दनाः तःसलं हिब्रू भाषां थये धाल, “महाराज अश्शर्या जुजुया खँ न्हे!

14 जुजुं थये धयादी, हिजकियां छिमित धोखा मबीमा— वं छिमित बचय् याये फइ मखु!

15 हिजकिया हेयकाः छिमित थये धयाः परमप्रभुयाके भलसा याके नं मबीमा, ‘परमप्रभुं धाल्थें हे झीत छुत्कारा यानादी। वयकलं थ्व शहर अश्शर्या जुजुया ल्हातय् लःल्हानादी मखु।’

16 “हिजकियायागु खँ न्यने मते। अश्शर्याम्ह महाराजं थये धयादी — छिपि जिनापं मिलय् जूवःसा अले पिहां वयाः जिथाय् वःसा, छिपि फुककसिनं थयःगु दाखमाया फल व यःमरिमाया फल नयेखनी, अले थयःगु तूपाखें लः त्वनेखनी।

17 लिफा धाःसा छिमिगु हे थें ज्याःगु अन्न व न्हूगु दाखमघ अले मरि व दाखवयबं जाःगु देशय् जिं छिमित यके।

18 “हिजकियाया खँ न्यने मते! ‘परमप्रभुं झीत बचय् यानादी’ धकाः धयाः वं छिमित ध्वंलानाच्चंगु दु। गुगुं जातियाम्ह घवं थःगु देशयात अश्शर्याम्ह जुजुया ल्हातं बचय् याये फुगु दु ला?

19 हमात व अर्पादया घःत गन वन? सपबैमया घःत ग्व लय्? छु! इमिसं सामरियायात जिगु ल्हातं बचय् यात ला?

20 छु! थुपि देशयापि घःत मध्ये सुनां थःगु देशयात जिगु ल्हातं बचय् याये फुगु दु ला? परमप्रभुं यरूशलेमयात गथे यानाः बचय् याये फइ?”

21 तर मनूत फुकक सुक्क च्वन, छुं नं लिसः मन्व, छायधाःसा जुजुं थज्याःगु आज्ञा ब्यगु खः, “वयात लिसः बी मते।”

22 अनलि दरबारया प्रशासक हिल्कियाहया काय् एल्याकीम, दरबारया छ्यान्जे शेब्ना व ल्याःचाः तश्-ह आसापया काय् योआं थःगु वसः खुत, अले हिजकियायाथाय् वयाः अश्शर्याम्ह लडाईया सेनापति धाःगु खँ कन।

37

यरूशलेमया छुत्काराया भविष्यवाणी याःगु

२ राज १९:१-७

1 थ्व खँ न्यनेवं हिजकिया जुजुं नुगः मछिकाः थःगु वसः खुत। अले भांग्रा हिनाः परमप्रभुया देगलय् वन।

2 वं दरबारया प्रशासक एल्याकीम, छ्यान्जे शेब्ना व म् म् पुजाहारीतय्क अमोजया काय् यशैया अगमवक्तायाथाय् छवल। उपि सकसिनं भांग्रा हिनातःगु दु।

3 इमिसं वयात धाल, “हिजकिया जुजुं थये धाःगु दु — थौं झीसं दुःख सीगु दिं खः। झीसं सर्जॉय फयाच्चनागु दु अले झीगु बेइज्जत जगु दु! थ्व मचाबुइगु ई ल्यायाः नं मचाबुइकेगु बल मदुगु थें खः।

4 अश्शर्याम्ह जुजुं म्वाःम्ह परमेश्वरयात हेस्ययेत थः छम्ह सेनापति छवयाहःगु दु। परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं वं धाःगु खँ न्यनादीमा अले न्यनादीगु खँया लागि वयात सर्जॉय बियादीमा। उकिं झी गुलि मनूत म्वानाच्चंगु दु, इमिगु नितिं प्रार्थना यानाब्यु।”

5 हिजकिया जुजुया हाकिमत यशैयायाथाय् वयाः वयात जुजुया खबर बीथुंकाः

6 यशैयां इमित धाल, “छिमि मालिकयात धा, ‘परमप्रभुं थये धयादी — थुपि अश्शर्याम्ह जुजुया चयःतयसं जितः क्वहंकाः धाःगु खँ न्यनाः छ याये मते।

7 बालाक न्हे, जिं वयागु बिचाःयात हीकाबी, गुकें यानाः व छं खबर न्यनाः थःगु हे देशय् लिहांवनी। अन जिं वयात तरवारं पालाः स्याके बी।’ ”

अश्शरीतयसं ख्याचवः ब्यगु

२ राज १९:८-१३

8 अश्शरी जुजु लाकीशं वनाः लिब्नालिसें लडाईं यानाच्चंगु दु धइगु खँ सेनापति न्यन, उकिं व अन वन।

9 अश्शरी जुजु सनहेरीवं मिश्र देशयाम्ह कूशी जुजु तिर्हकाह थःलिसें लडाईं यायेत वयाच्चंगु दु धयागु बुखें न्यनाः वं हिजकियायाथाय् दूततयत थये धाय्के छवल,

10 “यहूदायाम्ह जुजु हिजकियायात धा— छं भलसा याःम्ह घवं यरूशलेम अश्शर्याम्ह जुजुया ल्हातय् लाइ मखु धयाः छन्त ध्वंमलायेमा।

11 अश्शर्यापि जुजुपिन्सं मेमेगु फुकक देशयात भज्यंक नाश यानाः छु यात व छं न्यंगु हे दु। छु छु थः बचय् जुइगु आस यागुगु ला?

12 छु जिगु पुर्खातयसं गोजान, हारान व रेसेप शहरत नाश यात अले तेल-अस्सारय च्वंपि अदनयापि मन्तयत स्यात, अयुं इमि सुं घवं इमित बचय याये फत ला?

13 हमतायाम्ह जुजु, अर्पादयाम्ह जुजु वा लायरयाम्ह जुजु वा सपबेमयाम्ह जुजु वा हेना वा इव्वाया जुजुपि गन दु लय?"

हिजकिया यागु प्रार्थना

२ राज १९:१४-१९

14 हिजकियां थव पौ दूततयगु ल्हातं कया: ब्वन। अले व परमप्रभुया देगलय् थाहां वना: पौ प्वला: परमप्रभुया न्ह्य:ने तयाबिल।

15 हिजकियां परमप्रभुयात थये प्रार्थना यात,

16 "हे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वर, कस्बतय दथुइ सिंहासनय च्वनादीम्ह, छि हे जक संसारया फुक्क राज्ययाम्ह परमेश्वर ख:। छि स्वर्ग व पृथ्वी दय्कादिल।"

17 हे परमप्रभु न्यनादिसैं। हे परमप्रभु, थ:गु मिखा चाय्का: स्वयादिसैं। सनहेरीबं म्वा:म्ह परमेश्वरयात हेपे याना: धा:गु फुक्क खँ ध्यान बिया: न्यनादिसैं।

18 "हे परमप्रभु, अशरया जुजुमिन्सं जाति जातित व इमिगु देशयात नाश या:गु खँ धान्थें ख:।

19 इमिसं जाति जातितय घ:तयत मिइ वान्छव्या: नाश यानाबिल, छाया:सा इपि घ: मय्पु, तर मन्तयगु ल्हातं दय्कगु सिं व ल्वहं जक ख:।

20 आ: हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर, जिमित वयागु ल्हातं त्व:तकादिसैं, अले संसारया फुक्क देश छि परमप्रभु जक परमेश्वर ख: धका: सीमा।"

हिजकिया जुजुयात यशैयाया बुखें

२ राज १९:२०-३७

21 अले आमोजया काय यशैयां हिजकियायाथाय थये धका: बुखें छवल - "परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वरं थये धयादी, अशरयाम्ह जुजु सनहेरीबया बारे छं जित: प्रार्थना या:गुलि

22 वयागु विरोधय परमप्रभुं थये धयादीगु दु -

" 'अय सियोनया कुमारी म्हाय

छन्त हेपे या:गु दु,

छन्त हेस्या:गु दु।

यस्शलेमया म्हायुं

छ बिस्सुं वंवलय् छ्यं क्वा:गु दु,

23 छं सुयात क्वहंका: व ब्व: बिया?

अले सुयागु विरोधय् छं न्ववानागु

वा त:धंछुयागु दु?

इस्राएलया पवित्र परमेश्वरया विरोधय् मखु ला!

24 थ: दूततपाखें

छं परमप्रभुयात तसकं बेइज्जत या:गु दु।

छं थये धा:गु दु,

जिं यक्व रथत च्वनावना:

तत:जा:गु पहाडत त्याकागु दु

अले लेबनानया तसकं तापा:गु गुँ च्वका च्वका तक।

जिं थुकिया तत:मागु देवदास्या सिमा

व बांवाला:गु सल्लाया सिमा पाला,

अले जि उकिया तातापा:गु च्वका

व उकिया ख्वातगु गुँ दुने जि दुहां वना।

25 जिं तुं म्हुया: विदेशया ल: त्वना।

अले थ:गु तुति पालि मिश्रया फुक्क खुसि सुकाबिया।"

26 "यक्व न्हापा हे जिं अथे यायेगु ग्वसा: ग्वयागु ख: धका:

छु छं गुबलें मन्यना ला?

आ: जिं हे व पूर्वका।

पखालं घेरय यानात:गु शहरतयत नाश याना:

दुंयिकेगु शक्ति जिं छन्त बिया।

27 उकिं अन च्वंपि कमजोर ज्गु दु।

इपि निराश जुया: लज्या चा:गु दु।

इपि ख्य:या घौंय् थें,

न्यातगु घौंय् थें,

छँया पलिइ बुयाव:गु ताहाक जुइ न्ह्य: हे

गनावनीगु घौंय् थें ज्गु दु।

28 "तर छ गन च्वनीगु,

छ थुखे उखे जुइगु व जि खना: छं

तं पिका:गु धका: जिं स्यु।

29 छंगु तं व घमण्डया बारे जिं न्यनागु दु।

- अथे जुयाः जिं छंगु न्हासय् काकःचा
व छंगु म्हुतुइ लगाम तयाबी।
छ गगु लें जुयाः वःगु खः
व हे लं जिं छन्त लित छवयाबी।
30 “हे हिजकिया, छंगु निति थ्व चिं जुइ,
“थ्व दैय् छिमिसं थथःम्हं बयावःगु नइ।
अले निर्दे दबलय् थुकि हे सयावःगु नइ।
अले स्वदें दबलय् छिमिसं पुसा ह, बाली लः,
अले दाखमात पिनाः उकी सयावःगु फल न।
31 अले यहूदाया घरानाया म्वानाच्चंपिन्सं
जमिनया कचय् हा कयाः जमिनया च्वय् फल सय्की।
32 छायाधाःसा यस्शलेमपाखें बचय् जुगु छगु ब्व
अले सियोन पर्वतं बचय्जूपिं छपुचः पिहां वइ।
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया जोशं थ्व याइ।
33 “उकि अश्शर्या जुजुया बारे परमप्रभुं थथे धयादी,
“व थ्व शहरय् वइ मखु,
न थन छपु नं वाण कय्की,
न ढाल ज्वनाः न्दुःने वये फइ,
न थुकिया विरोधय् घेरय् यायेगु चा व ल्वहंया द्रुम्बःचा दय्के फइ।
34 गगु लें जुयाः वःगु खः,
व हे लें जुयाः व लिहांवनी,
अले थ्व शहरय् दुहां वइ मखु।”

दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

- 35 “जिं थःगु व जिमि च्यः दाऊदया कारणं
थ्व शहरयात रक्षा यानाः बचय् याये।”
36 अले परमप्रभुया दतु पिहां वल, वं अश्शरीतय्गु छाउनीइ छगु लाख व चयन्याद्रुःम्ह (१,८५,०००) अश्शरी सिपाईतयत् स्यानाबिल। सुथय् दबलय्
मनूतयसं छाउनीइ सिपाईत सिनाच्चंगु खन।
37 उकि अश्शर्याम्ह जुजु सनहेरीबं छाउनी स्यकाः निनवेय् लिहां वन। व वनाः अन हे च्वन।
38 छन्हू व थः घः निमोकाया देगलय् पुजा यानाच्चंबलय् वया काय्पि अद्रुम्मलेक व शरेशेरं वयात तरवारं स्यात, अले इपि आरारात देशय् बिस्सुं
वन। वया लिपा वयागु थासय् वया काय् एसरहदोन जुजु जुयाः राज्य यात।*

38

- हिजकिया जुजु सी थें च्वंक म्हंमफुगु
२ राज २०:१-११; २ इति ३२:२४-२६
1 उबलय् हिजकिया जुजु उसौय् मदयाः सी थें च्वन। आमोजया काय् अगमवक्ता यशैयां वयाथाय् वनाः धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी – छैय् फुक्क
खँ मिलय् या, छायाधाःसा छ सीत्यंगु दु। छंगु ल्वय् लनी मखुत।”^{*}
2 हिजकियां अंगःपाखे स्वयाः परमप्रभुयात थथे प्रार्थना यात,
3 “हे परमप्रभु, जिं दुगुलानिसें छिगु भक्त जुयाः छिगु सेवा यानागु खँ लुमकादिसँ। जि छितः यःगु ज्या हे यानावयाच्चवनागु दु।” अले हिजकिया
हँय्हाँय् ख्वल।
4 अनलि परमप्रभुया थ्व वचन यशैयाथाय् वल,
5 “वनाः हिजकियायात थथे धा, “छिमि तापाबाज्या दाऊदया परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं छंगु प्रार्थना न्यने, जिं छंगु ख्वःबि खंगु दु। जिं
छंगु आयु मेगु शिन्यादें अप्वयकाबी।
6 जि अश्शर्याम्ह जुजुया ल्हातं छन्त व थ्व शहरयात बचय् याये। जि थ्व शहरयात रक्षा याये।
7 “ परमप्रभुं छु बचं बियादी व पूर्वकादी। परमप्रभुयापाखें उकिया चिं छन्त थ्व जुइ-
8 आहाज्या त्वाथलय् निभाःया किचः गगु कचय्पाखे वने धुंकूगु दु, जिं झिपलाः ल्युने लित छवयाबी। ” अथे जुयाः निभाःया किचः कचय् क्वहां
वनाच्चंगु जसां झिपलाः लिज्यावन।
हिजकियाया प्रशंसाया म्ये
9 उसौय् मदयाः सी थें च्वंक मफयाच्चंम्ह ल्वय् लनाः यहूदाया जुजु हिजकियां प्रशंसाया म्ये च्वल –
10 जिं बिचाः याना, “जिगु जीवनया दकलय् बालाःगु इलय् हे
जि मृत लोकय् वनेमाल
अले थनिनिसें जि म्वाइ मखुत।
11 परमप्रभुयात जिं हाकनं गुबलें खनी मखुत,
म्वःपिनिगु देशय् परमप्रभुयात जिं खके फइ मखुत।
मनूतयत् जिं थनिनिसें खनी मखुत,
न जि आः संसारय् च्वनाच्चंपिं लिसे च्वने दइ।
12 जवाःतय्गु पाल थें जिगु जीवन
जिपाखें लाकायंकल।

* 37:38 ३०:१६-१८, बि.सि.ल.य. सन्हेरीबयात स्याःगु अले एसरहदोन जुजु जुगु खः

* 38:1 ३८:१ ७०३ बि.सि. हिजकिया जुजु म्हमफुगु खः

तान थाइम्हं कापः तु थें जिं जिगु जीवन तुलागु दु
 अले वयकलं जितः तानं चानादीगु दु।
 न्हिच्छि व चच्छि हे छि जिगु जीवनयात अन्त यानादीगु दु।
 13 सुथय तक जि पिवाच्चना।
 तर सिहंनं कर्चय त्वथ थें वयकलं जिगु फुक्क कर्चय त्वथुलादिल।
 न्हिच्छि व चच्छि हे छि जिगु जीवनयात अन्त यानादीगु दु।
 14 इखुंचा व सलात्याः झंगलं थें जिं चिरबिर यानाः हाल।
 सुकुभतुं थें विलाप याना,
 चवय आकाशय स्वस्वं हे जिगु मिखा त्यानुइ धुंकल।
 हे परमप्रभु, जि दुःखय लाःगु दु। छि हे जितः ग्वाहालि यानादिसँ।”

15 तर आः जिं छु धायेफु धकाः?
 वयकः जिनापं न्ववानादिल अले वयकलं हे थथे यानादिल,
 जिगु प्राणया धन्दाया कारणं
 जि जिगु जिवंकाछि क्वामिलु जुये।
 16 हे परमप्रभु, थ्व खंपाखे हे मनत म्वाइ,
 अले जिगु आत्माय नं जीवन दइ,
 छि जिगु ल्वय लायकादिल
 अले जितः म्वाके बियादिल।
 17 धात्थें हे जिगु उन्नतिया निति जिं थथे सास्ती नये माल।
 छि जितः माया यानाः
 सीगालय वनेगुपाखें बचय यानादिल।
 छि जिगु फुक्क पाप क्षमा यानादिल।
 18 पातालं छिगु प्रशंसा याये फइ मखु।
 सीम्हं छिगु प्रशंसा याये फइ मखु।
 सीगालय वने धुकुपिन्स
 छिगु विश्वास याये बहःगु खँय आशा याइ मखु।
 19 म्वाःपि व म्वानाच्चपिन्स जक छिगु प्रशंसा याइ,
 गथे थौं जि यानाच्चना।
 बौन थः कायपिन्त
 छिगु विश्वास याये बहःगु खँया बारे कनी।

20 परमप्रभुं जिगु उद्धार यानादी,
 अले इीपि थःगु जिवंकाछि
 परमप्रभुया देगलय
 तार दुगु बाजं थानाः भजन हाले।

यशैयां हिजकियायात सल्लाह ब्युगु

२ राज २०:७-८

21 यशैयां थथे धाःगु खः, “यःमरिमाया मलम दयकाः हिजकियायागु कइलय पानाब्यु। अले वयागु ल्वय लायावनी।”

22 हिजकियां यशैयायात न्यंगु खः, “जि परमप्रभुया देगलय वने फइ धइगुया चिं छु जुइ?”

39

बेबिलोनं खबर ज्वनावःपिं दूतत

२ राज २०:१२-१९

1 अबलय लाकक हे बेबिलोनयाम्ह जुजु बलदानया काय मरोदक-बलदान हिजकिया जुजु म्हंमफुगुपाखें लाये धुंकुगु दु धकाः न्यनाः वयाथाय पौत व कोसेलि बियाः दूतत छबल।*

2 हिजकिया जुजु व ज्वनावःपिं दूततयत लसकुस यात। हिजकियां उपिं दूततयत थःगु धुकुतिइ च्वंगु लँ वहः, मसला, नस्वाः वःगु चिकं व फुक्क सिपाईतयगु ल्वाभः क्यन। हिजकियां दरबार वा राज्यया धुकुतिइ इमित मक्यंगु छुं हे मदु।

3 अर्नलि यशैया अगमवत्तां हिजकिया जुजुयाथाय वनाः न्यन, “इपि मनूतयसं छु धयावन? इपि गनं छिथाय वःगु खः?”

हिजकियां धाल, “इपि ला तापाःगु देश बेबिलोनं वःगु खः।”

4 अगमवत्तां न्यन, “छिगु दरबारय इमिसं छु छु खन?”

हिजकियां धाल, “जिगु दरबारय दुगु फुक्क इमिसं खन। जिगु धुकुतिइ जिं इमित मक्यनगु छुं नं मदु।”

5 अले यशैयां हिजकियायात धाल, “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया वचन न्यँ-

6 छंगु दरबारय दुगु फुक्क व छिमि पुर्खातयसं थौं तक मुंकातःगु फुक्क बेबिलोनय यंकीगु दि धात्थें वइतिनि, छुं नं त्वःताथकी मखु, परमप्रभुं धयादी।†

7 अले छिकपिनि सन्तानत मध्ये नं गुलि गुलिसित ज्वनाः बेबिलोनय यंकी। अले बेबिलोनय जुजुया दरबारय सेवा यायेत नपुंसक दयकी।”[‡]

* 39:1 १९:१ ७-९ वि.सि.ल्य.बेबिलोनीत हिजकिया जुजुयात नापलाः वःगु खः

† 39:6 १९:१ ५-८ वि.सि.ल्य.बेबिलोनीतयसं यक्षुशेम त्याका नाश याबलय थ्व अमगवणी पवन।

‡ 39:7 १९:७ दान १:१२-७; २ राज २४:१०-१६; २ इति ३६:१०

8 हिजकियां यशैयायात लिसः बिल, “छि धयादीगु परमप्रभुया वचन बांलाः।” छायाधाःसा वं बिचाः यात, “जि म्वानाच्चंतले शान्ति व सुरक्षा दइगु जूसा श्व बां हे लाः?”

40

परमेश्वरया मन्थात सान्त्वना

1 छिमि परमेश्वरं धयादी,

जिमि प्रजायात सान्त्वना, सान्त्वना।

2 यस्शलेमया मन्तयत साहस ब्यु।

इमित धा,

इमिसं ताःइलनिसें सास्ती नयावयाच्चंगु दु।

आः इमिगु पाप क्षमा जूगु दु,

इमिगु पापया लागि

जिं इमित पूरा सजाँय बियागु दु।

3 सुं छम्हयसिनं थथे धकाः हाला ह.गु सः ताये दइ,

“मस्भमिइ परमप्रभुयात लँ ब्यु,

झिजांमिजां दंगु थासय झी परमेश्वरयात लँ छिकाब्यु।”

4 फुक्क ब्यासित तःजायकी,

फुक्क पर्वत व डौंडात माथंवंकी।

बेक्वःगु ख्यःत तप्यंकी

अले गाः वंगु बूँत माथंवंकी।

5 अनलि परमप्रभुया महिमा खने दइ,

संसारया फुक्क मन्तयसं छक्कलं व खनी,

छायधाःसा परमप्रभुया म्हुतुं हे थथे धयादीगु खः।”

6 छगु सलं थथे धाइ, “वचन घोषणा या!”

अले जिं न्यना, “छु वचन घोषणा यायेगु?”

“फुक्क मन्त घोंय थें जक खः, इमिगु फुक्क गौरव

गुँइ हइगु स्वां थें छुं ईया लिंगि जक दयाच्चनी।

7 घोंय गनावनी अले स्वां हायावनी,

छायधाःसा परमप्रभुं इमिपाखे फय वयकादी,

धाथ्ये हे मन्त घोंय थें खः।

8 घोंय गनावनी अले स्वां हायावनी,

तर झी परमेश्वरया वचन न्हाबले दयाच्चनी।”

9 हे भिगु खँ हइम्ह सियोन,

तज्जाःगु पर्वतय थाहां हँ,

अले श्व भिगु खँ न्यकि!

हे भिगु खँ हइम्ह यस्शलेम, ततःसलं हा,

मयासें ततःसलं हा!

अले यहदाया शहरयात धा, “छिमि परमेश्वर झायाच्चंगु दु।”

10 स्व, शक्तिनापं परमप्रभु परमेश्वर झायेत्यंगु दु,

वयकःया बल्लाःगु ल्हातं राज्य याइ।

वयकःया सिरपाः वयकःयाके दु,

अले वयकःया इनाम नं वयकःयाके हे दु।

11 वयकलं थःगु फैचल्यया बथांयात फैजवालं थें ज्वयादी।

वयकलं चिचीधिकःपिं भ्याःचातयत थःगु मुलय कयादी

अले इमित थःगु हे नुगःया लिक्क पाछायदी।

वयकलं तसकं चिचीधिकःपिं फैचा दुपिन्त बुलहुं ज्वयादी।

इसाएलया परमेश्वर थें ज्याःम्ह सु दु?

12 सुनां समुद्रयात थःगु ल्हातं ज्वनाः तये फइ?

सुनां आकाशयात ल्हातं नापय याये फइ?

सुनां पृथ्वीया चा दालाय तःगु दु

वा डौंडा व पर्वतयात पायुछिकथं ताल्जइ लने फु?

13 वयकःयागु मन सीके फुम्ह सु दु?

वयकःयात सल्लाह बी फुम्ह सु दु? *

14 बुद्धिया जःया निति वयकलं सुयाके सल्लाह कयादीगु दु ला?

* 40:3 ४०:३ ४०:३मन्ती ३:३; मर्क १:३; यह १:२३

* 40:3 ४०:३-५ लूक ३:४-५

* 40:8 ४०:८-८ याक १:२०-२१; १ पत्र १:२४-२५

* 40:10 ४०:१० यश ४२:११; प्रका २२:२२

* 40:11 ४०:११ इज ३२:१५; यह १०:११

* 40:13 ४०:१३ रोम ११:३४; १ कोर २:१६

अले सुनां वयकःयात खःगु लैय् वनेगु स्यन?
सुनां वयकःयात ज्ञानया खुं स्यन,
वा थुइके फइगु लैपु क्यन?

15 जात जातित ला बाल्लिनय् च्वंगु छफुति लः थें जक खः।

इपि ला ताल्जुइ पेपुनाच्वंगु ध थें खः।
वयकलं ला टापुतयत धयात थें लनादी।

16 इी परमेश्वरया निंति वेदीइ होमबलि छायेत

लेबनानया गुँइ च्वंपि पशुत गाइ मखु
अले छवयकेत अनयागु सिमात नं गाइ मखु।

17 फुकक जातित वयकःया न्ह्यःने छुं नं मखु।

वयकलं इमित छुं नं ज्यालगय् मजुपि
व छुं नं मखुपि तायकादी।

18 अनलि छिमिसं परमेश्वरयात सुनापं दौंजय् यायेगु?

अले वयकःयात छु मूर्ति नाप दौंजय् यायेगु?*

19 मूर्ति ला शिल्पकारतयसं दयकी।

लैकःमि उकी लै भुनाबी,
अले उकिया निंति वहःया सिखः दयकी।

20 लै व वहःया मूर्ति दयके मफुपि मनुतयसं ध्वाग्गिना मवनीगु सिं ल्यइ,

क्वदली मखुपि मूर्ति दयकेत वं छम्ह तसकं ज्या सःम्ह शिल्पकारयात ल्यइ।

परमेश्वरं फुकक पृथ्वीइ शासन यानादी

21 छु छुं नं मस्य ला?

छु छन्त न्हापा हे धाःगु मखु ला?

पृथ्वी गुकथं श्रु सुल,

छु छुं न्यनागु मद् ला?

22 वयकः पृथ्वी च्वय् आकाश स्वयाः नं च्वय् थःगु सिंहासनय् च्वनादीम्हयसिनं व दयकादीगु खः,

क्वय् पृथ्वीइ मनुत बुँचा थें जक खः।

वयकलं आकाशयात इलां थें चक्ककादीगु दु,

अले अन बाय् च्वनेत पाल थें चक्ककादीगु दु।

23 वयकलं शासकतयत ज्यालगय् मजुइकादी,

अले पृथ्वीइ च्वंपि शासकतयत छुं नं मखुपि यानाः क्वकयादी।

24 इपि पीवं,

पुसा हलेवं,

इमिसं बुँइ हा कायेवं

वयकलं इमित स्वांपुयादी

अले इपि सुक्चिनावनी,

अले ग्वःफसं इमित छवसँ थें पुइकेयकी।

25 “छिमिसं जितः सुनापं दौंजय् यायेगु?

जि थें ज्याःम्ह सु दु?” पवित्र परमेश्वरं धयादी।

26 च्वय् आकाशय् मिखा ब्वयाः स्व,

अनयागु फुकक नगुत सुनां दयकगु खः?

वयकलं हे मखु ला?

वयकलं उपि फुकक नगु व नक्षत्रतयत नां कयाः सःतादी,

वयकःया तःधंगु शक्तिया कारणं

उपि छगु नं तनावनी मखु।

27 हे याक्व, छ छाय् क्वाराक्वारा हाल्लाच्वनागु?

हे इम्राएल, छ छाय् थथे धयागु,

“परमप्रभुं जिगु दुःख मथ,

जि अन्याय सहयाना नं वास्ता यानामदी?”

28 छु छुं मस्य ला?

छु छुं न्यनागु मद् ला?

परमप्रभु सदां सदांया परमेश्वर खः धकाः,

वयकलं हे दक्व संसार दयकादिल।

वयकः गुबले त्पानुचाइ मखु,

गुबले गलय् जुइ मखु, वयकःया बिचाः सुनानं थुइके फइ मखु।

29 वयकलं त्पानु चायाच्वंपिन्त

व बल मदुपिन्त बल बियादी।

- 30 मचा ल्याय्महपि मन्त नं बल मदयाः त्यानु चायावनी
अले ल्याय्महपि मन्त त्यानुचायाः क्वदली।
31 तर परमप्रभुयाके भलसा तइपिनिगु बल हाकनं न्हगु जुइ।
इपि इमा थें च्वय च्वय ब्वया जुइ
अले ब्वाँय वनाः नं त्यानुचाइ मखु।
इपि न्यासि वनाः नं मूच्छां जुइ मखु।

41

- परमप्रभुं इस्त्राएलीतयत् ग्वाहालि यानादीगु
1 “हे टापुत, जिगु न्ह्यःने सुम्क च्वे!
जात जातितयसं न्हगु बल कायेमा!
इपि न्ह्यःने वयाः खँ ल्हाः वयेमा!
इपीपि न्याय याइगु थासय् मुवनेनु।
- 2 “सुनां पुर्बं सुं छम्हयसित
वयकःया सेवा यायेत धार्मिकताय सःता ग्वाक्गु दु?
वयकलं जात जातितयत् थःगु अधीनय हयादी,
अले जुजुतयत् इमिगु न्ह्यःने थःगु अधिकारय हयादी।
वं इमित थःगु तरवारं धू थें
अले थःगु धनुष वाणं ब्वयका यंकीगु छवस थें यानादी।
- 3 वं इमित लिनाछवइ,
न्हापा वं हे मर्वनिगु लौपु जुयाः व छुं हानि मजुइक न्हांवांनी।
4 श्मन्नेसें पुस्तातयत् सःताः थ्व ज्यवा पूर्वकूम्ह सु खः?
छु! जि हे मखु ला? जि परमप्रभु, इपिनापं न्हापा अले लिपाथ्यंक् च्वनाच्वनामह जि व हे खः।”
- 5 टापुत थ्व खनाः तसकं ग्यात।
पृथ्वीया ताताःपाःगु देशत थुरथुर खात।
इपि लिक्क थ्यंक्ः वल।
- 6 छम्हयसिनं मेम्हयसित ग्वाहालि याइ,
अले थः किजायात थये धाइ, “साहस या!”
- 7 बांलाक ज्या सःम्ह कारिगरं लुंक्ःमियात साहस बी,
अले हलोटयात मुगलं दायाः पिचुसे च्वंगु मूर्ति दयक्कूम्हं
मूर्ति स्वाइम्हयसिगु मनय हपाः बी।
वं लिसं तइम्हयसित धाइ, “ज्या बांलात!”
अले वं मूर्ति थुखे उखे मसनेमा धकाः नकिं तानाः बल्लाकाबी।
- 8 “तर छ! हे इस्त्राएल, जिमि दास,
याक्ब, सुयात जिं ल्ययागु दु।
जिमि पासा अब्रहामया वंश,[☆]
9 छन्त जिं पृथ्वीयागु ताताःपाःगु थासं हया,
अले पृथ्वीया कुन्चां जिं छन्त सःता।
अले जिं धया, ‘छ जिम्ह दास खः।’
जिं छन्त ल्ययागु दु, त्वःतागु मदु।
- 10 अथे जुयाः ग्याये मते, छायाधाःसा जिं छनापं हे दु।
नुगः क्वतुंके मते, छायाधाःसा जि हे छिमि परमेश्वर खः।
जिं छन्त बल्लाके। जिं छन्त ग्वाहालि याये।
जिगु धार्मिकताया जव ल्हात जिं छन्त तिबः बी।
- 11 “छनापं तंम्वःपि फुक्क धाथें हे लाजय लाइ, अले बेइज्जत जुइ।
छन्त विरोध याइपि छुं मखुपि जुइ अले नाश जुयावनी।
12 छिमि शहृतयत् छं मातुमालां नं लुइके फइ मखु।
छंगु विरोधय लडाइ याइपि नं ज्यालगय जुइ मखु अले नाश जुइ।
- 13 छायाधाःसा जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
जिं छंगु जव ल्हाः ज्वनाः
छन्त थये धाये, ‘ग्याये मते,
जिं छन्त ग्वाहालि याये।’
14 हे कीचा याक्ब, ग्याये मते!
हे चिधंगु इस्त्राएल,
जिं हे छन्त ग्वाहालि याये।”
परमप्रभु, छन्त उद्धार यानादीमह इस्त्राएलया दक्वसिबय तःधंम्ह पवित्र परमेश्वरं थये धयादी।

- 15 “स्व, जिं छन्त छग् न्हगु व च्वामुसे च्वंगु
नकिं दुगु अन्न दायेगु पाता दयकाबी।
छं पर्वततयत तासय् याइ
अले उक्रियात दाया: छवस याइ।
- 16 छं इमित हायाछवइ अले फसं इमित च्वय् थत यंकी,
अले ग्व:फसं इमित पुइकेयंकी।
छं धा:सा परमप्रभुनापं हे लयतायाच्वनी।
अले छं इस्राएलया पवित्र परमेश्वरया महिमा याइ।
- 17 “गरीबतयसं व मगा:मचा:पिन्सं ल: माली,
तर ल: गनं नं लुइके फइ मखु,
इमिगु मे प्या:चाया: गनी।
तर जि परमप्रभुं इमित लिस: बी।
जि इस्राएलया परमेश्वरं इमित त्व:ते मखु।
- 18 नांगा डौंडां जि खुसिबा: न्हाकाबी,
अले ब्यासिइ ल:या मूलत पिकयाबी।
जिं मरूमिइ ल:या पुख्
व गंगु बंयात ल:या मूलय् हिइकाबी।
- 19 मरूमिइ जिं ताया: सिमा, खय: सिमा,
मेहदीया सिमात व जैतूनया सिमात बुया: वयकाबी।
जिं गंगु बंय स्वसिमा, धूपी व सिसौया सिमातनापं हे बुया: वयकाबी।
- 20 छायाधा:सा मन्तयसं खना: थुइमा
अले बिचा: यायेमा।
थ्व परमप्रभुया ल्हा:या ज्या ख: धका: इमिसं पक्का हे थुइमा।
थ्व इस्राएलया पवित्र परमेश्वरं सुष्टि यानादीगु ख:।
- मखुपिं घ:तयत परमप्रभुया ख्याच्व:
21 “परमप्रभुं धयादी,
'छिमिगु मुद्दात जिथाय् हजि।'
थय:गु खँ जिथाय् हजि याक्बया जुजुं धयादी,
- 22 अय् मूर्तित, लिपा छु जुइतिनि जिमित धा,
छिमिगु न्हापा जुइ धुक्गु खँ जिमित धा।
गुकिं याना: जिमिसं बिचा: याना: उपि पूरा जुल कि मजु धका: सीके फइ।
अले उक्रिया लिपांगु लिच्व: छु जुइ धका: जिमिसं सीके फइ।
वा छु जुइत्यंगु ख: व खँ जिमित धयाब्यु।
- 23 आ: जु वइगु खँ जिमित धयाब्यु,
गुकिं याना: जिमिसं छिपि हे घ: ख: धका: सीके फइ।
भिं व मभिगु न्हापागु सां छुं या,
कि जिपि ग्याये माली अले भय कया: च्वनेमाली।
- 24 तर छिपिं ला ज्यालगय् हे मजुपिं ख:,
अले छिमिगु ज्या नं छति हे ज्यालगय् मजु।
सुनां छिमित ल्यइ व घच्चाइपूह ख:।
- 25 “जिं सुं छम्हयसित उत्तरपाखें ल्ययागु दु अले व वइ।
पुर्ब वया: वं जिगु नां काइ।
भ्यातना:यात न्हतुन्ह थें अले कुमालं चा न्हतुन्ह थें
वं शासकतयत न्हइ।
- 26 छिपिं मध्ये गुन्ह घवं शूंसिनसैं थ्व क्यनाब्यगु दु अले झीसं सीके फत?
शूंसिनसैं सुनां थ्व क्यनाबिल अले पायछि जू धका: झीसं धायेफत?
थ्व खँ झीत सुनानं धयाब्यगु मदु,
न्हापा सुनानं छगु बचं धा:गु मदु।
छिमिसं धा:गु वचन सुनानं न्यंगु मदु।
- 27 सियोनयात दकलय् न्हापा ‘स्व, थन छु जुइतिनि’ धका: धयाह जि हे ख:।
यस्त्रालेमयात भिगु खँ न्यंकेत छम्ह दूत छवयाह जि हे ख:।
- 28 जिं घ:तय् दथुइ माला: स्वया, इमिगु दथुइ सल्लाहबीपिं छम्ह नं मदु।
जिं इमिके न्यने धा:सा सुनानं लिस: बी मखु।
- 29 स्व, इपि फुक्कं असत्य ख:।
इमिगु ज्या नं छुं म् मवं।
इमिगु मूर्तित फय् व अलमल जक ख:।”

42

परमप्रभुया दास

- 1 “ध्व जिमि दास खः, गुम्हयसित जि तिबः बी,
ध्व जि ल्ययाम्ह मनु खः, ध्व खनाः जि लयता।
वयाके जि जिगु आत्मा तयावियागु दु,
वं जात जातिया निति न्याय हइ।^{००}
2 व चिल्लाय दनाः हाली मखु, वा तसकं हाली मखु
अले वं लैय थःगु सः न्यका जुइ मखु।
3 तज्याःगु तिकथि वं त्वथली मखु,
अले पाल्चाय पिलि-पिलि च्यानाच्वंगु मतः वं स्याइ मखु,
वं सत्यताकथं न्याय याइ।
4 वं पृथ्वीइ न्याय पलिस्था मयातले
व बमलाइ मखु, निराश नं जुइ मखु।
वयागु स्यनातःगु खंय ताताःपाःगु देशय च्वपिन्स थःगु आशा तइ।”

- 5 परमप्रभु परमेश्वरं आकाश दयकाः उकियात चकंकादिल,
अले पृथ्वी व उकी दुगु फुक्कयात न्यनावंकादिल,
अले वयकलं अन दुपि मनुतयत सासः
व थूखे उखे जुइपिन्त जीवन बियादी।
परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी —^०

- 6 “जि, परमप्रभु जिगु धार्मिकताकथं छन्त सःतागु दु,
जि छंगु ल्हाः ज्वनाः छन्त रक्षा याये।
जि छन्त जिमि मनुतलिसे जिगु बाचाया चिं
अले यहदीमखुपिनिगु निति जः दयकाबी।^०
7 गुकिं यानाः छं मिखां मखुपिन्त खंकाबी
कुना तःपि कैदीतयत इयालखानां
व खिउंगु थासय च्वपिन्त खिउंगु कालकोठरीं लिकाइ।

- 8 “जि परमप्रभु खः, जिगु नां ध्व हे खः,
जिगु महिमा जिं मेपिन्त बी मखु,
जिगु प्रशंसा मनुतयत बी मखु।

- 9 स्व, न्हापायागु खँ ला जुइ धुंकल,
आः न्हगु खँ जिं कने।
व जुइ न्ह्यः हे उकिया बारे
जिं छिमित घोषणा याये।”

परमप्रभुया प्रशंसाया भजन

- 10 परमप्रभुया निति छपु न्हगु भजन हा,
पृथ्वीया ताताःपाःगु थासं वयकःया प्रशंसा या।
हे समुद्रय यात्रा याइपि अले उकी दुगु फुक्क जीवजन्तु,
हे टापुत अले अन च्वपि फुक्क मनुत!
11 मसभमि व अन च्वंगु शहरत परमेश्वरया प्रशंसा या!
हे केदार च्वनाच्वंगु बस्तीत वयकःया प्रशंसा या!
सेलाय च्वपि मनुत
पर्वतया च्वका च्वकां ततःसलं लसताया म्ये हा!
12 ताताःपाःगु देशय च्वपि मनुत
परमप्रभुया महिमा व प्रशंसा या!
13 परमप्रभु तसकं बल्लाःमह मनु थें पिहांडाइ।
वयकलं लडाईया निति छमह बल्लाःमह सिपाईनं क्यंगु थें थःगु जोश क्यनादी।
वयकः तःसलं हालादी अले तःसलं लडाईया सः थाहावनी।
वयकलं थः शत्रुतयत बुकी।
परमेश्वरं थः मनुतयत ग्वाहालि यायेगु बाचा याःगु
14 “जि ताःई तक ला सुम्क च्वना,
जि सुम्क च्वना अले थःमह थःत पनातया।
तर आः जि मचाबु ब्यथा ज्मह मिसा थें जि हाले,
जितः स्वौं स्वौं वइ अले जि सासः पिकाये।
15 जिं डौंडात व पर्वततयत नाश याये,
स्वौंसांमात गंकाबी।

० 42:1 ४२:१ मती ३:१७; १७:१; मर्क १:११; लुक ३:२२; १:३४
१३:१७; २४:२३

० 42:1 ४२:१-४ मती १:३२; ६:२९

० 42:5 ४२:५ प्रे १७:२४-२५

० 42:6 ४२:६ यशै १:१६; लुक २:३२; प्रे

- जिं खुसितयत् टापुइ हिलाबी,
अले पुरुवत गंगु बै यानाबी।
- 16 जिं जिमि कापि प्रजातयत् इपि गुबले मवंगु लँपुइ यके।
इमिसं मस्यगु लँपुइ जिं इमित लँ क्यँक्यं यके।
जिं इमिगु निंति खिउंगुयात जलय
अले गा: वंगु थाय्यात माथं वंकाबी।
थज्या:गु ज्या जिं याये।
जिं इमित त्व:ते मखु।
- 17 तर सुनां सुनां मूर्ति तयके भलसा याइ,
उपि मूर्तितयत् थ:गु घ: मानय याइ,
इपि लज्जा चायेमाली अले बदनाम जुइ।”
- इसाएलीतयसं सयके मफुगु
- 18 “हे ख्वँयत न्यँ,
हे कापि बालाक स्व!
19 तर जिमि दासत बाहेक मेपि सु कापि दु धका?:
वा जिं छवयापि दूत थें ख्वँयपि सु दु धका?:
जिं थ:गु लागिं अलग यानाम्ह थें ज्यापि कापि सु दु धका?:
परमप्रभुया दास थें कांम्ह मेपि सु दु धका?:
- 20 छं यक्व खँ खंगु दु,
तर ध्यान ब्यगु मद्।
छंगु न्हायपं ला चा:गु हे दु,
अयत्तं छं छुं नं ता:गु मद्।”
- 21 थ:गु धार्मिकताया कारणं थ:गु व्यवस्थायात त:धकेगु व
महिमां जायकेगु परमप्रभुयात यल।
- 22 तर थ्व छंगु थज्या:गु जाति ख:,
सुयात लुतय या:गु दु।
इमित कैदी याना:
कालकोठरीइ कुनात:गु दु।
इमित लुतय या:गु दु,
अले इमित त्व:तकेत व लित छवयेत सुं नं वइ मखु।
- 23 छु छिपि सुनां थ्व खँ न्यन?
छु आर्वलि ध्यान बिया: खँ न्यनेगु?
- 24 सुनां याकूबयात लुतय याकेत अले इस्राएलयात लुतय याइपिनिगु ल्हातय तथाबिल?
वयक: व हे परमप्रभु ख: सुया विरोधयुं झीसं पाप यानागु ख:।
वयक:या इच्छा कथं मनुतयसं थ:गु जीवन हनेगु इच्छा मया:।
वयकलं बियादीगु नियम मानय मया:।
- 25 अथे ज्या: वयकलं इमित थ:गु तं प्वंकादीगु ख:,
अले लडाइं याना: स्यायेगुया दु:खकष्ट याकेबियादिल।
मि थें ज्या:गु वयक:या तं फुक्क इस्राएलयुं च्या:गु दु।
तर छु जुयाचवंगु दु, व इमिसं गुबले थुइका का:गु मद्,
वपाखें इमिसं छुं नं सयका का:गु मद्।

43

- थ: प्रजायात बचयुं यायेगु परमेश्वरया बाचा
- 1 तर आ:, हे याकूब, छन्त सृष्टि यानादीम्ह,
हे इस्राएल, छन्त आकार ब्यम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,
“ग्याये मते, छायाधा:सा जिं छन्त म् पुला: त्व:तकागु दु।
जिं छन्त छंगु नां कया: स:तागु दु, छ जिम्ह हे ख:।
- 2 छ त:जा:गु लखं जुया: वनीबलयुं जिं छनापं हे दइ।
छ खुसि जुया: वनीबलयुं उकिं छन्त त्वपुइ मखु।
छ मि जुया: वनीबलयुं उकिं छन्त थिइ मखु।
उकिया मि जलं छन्त छवयुंकी मखु।
- 3 छायाधा:सा जिं परमप्रभु छिमि परमेश्वर ख:,
इसाएलया पवित्र परमेश्वर, छिमि मुक्तिदाता।
छन्त त्वतकेत मिश्र देश
अले छंगु पलेसा कृश व सेबा जिं बी।
- 4 छ जिगु मिखायुं तसक म् वम्ह व हनाबना दुम्ह जूगलि,

- जिं छन्त माया यानागुलि
जि मन्तयत छंगु पलेसा
व जात जातितयत छंगु जीवनया पलेसा बी।
5 ग्याये मते, छायाःसा जि छनापं हे दु।
जि छिमि सन्तातयत पुर्बनिसें हये,
पाच्छिमनिसें छिमित छायाय मुके।
6 जि उत्तर देशयात धाये, 'इमित छव।'
दच्छिन देशयात जि धाये, इमित पने मते।
जिमि कायपिन्त तापाकनिसें
व जिमि म्हायापिन्त पृथ्वीया कुंकुलामनिसें हजि,
7 सु सु जिगु नामं सःतगु दु,
सुयात जि जिगु महिमाया निति सृष्टि यानागु दु,
सुयात बां लुइका अले सुयात जि दयका।”
इसाएल परमप्रभुया साक्षी खः।
8 मिखा दयाः नं कापि व न्हायपं दयाः नं
ख्वौंयपि मन्तयत पिने यंकि।
9 फुक्क जात जातित छायाय मुं,
संसारया फुक्क मन्त छायाय मुं।
इमि घःत मध्ये सुनां जिमित लिपा जुइगु खँ धाये फइ,
अले जुइगु खँ न्हापा हे घोषणा याये फइ?
इपि पायछि ठहरय जुइत थथःगु साक्षी हयेमाः,
अले मेपिन्सं न्यनाः थथे धायेमा, “व सत्य खः।”
10 परमप्रभुं धयादी, “अय् इस्राएलया मन्त, छिपि जिगु साक्षी
व जिं ल्ययापि दास खः।”
छिमिसं जितः म्हासीकेगु व विश्वास याये फयेमा,
अले जि परमेश्वर खः धकाः थुइके फयेमा।
मेपि घःतयत दयके न्हाः हे जि दु,
मेपि फुक्क घःत मदये धुंकाः नं जि दइ।
11 जि खः, जि हे परमप्रभु खः।
जि बाहेक मुक्ति बीमह सुं हे मदु।
12 जि लिपा जुइगु खँ न्हापा हे धयाबियागु दु,
बचय यानागु दु अले घोषणा यानागु दु,
“छिमिगु दथुइ जिं हे थ्व यानागु दु बिदेशी घःतयसं मखु।”
परमप्रभुं धयादी, “जि हे परमेश्वर खः धयागुया साक्षी छिपि खः।
13 जि हे परमेश्वर खः अले सदां दयाचवनी।
जिगु ल्हातं सुनानं छिमित छुतय याये फइ मखु।
जिं ज्या यायेबलय सुनां उकियात हीके फइ?”
परमेश्वरया दया व इस्राएल विश्वास यायेबहः मजगु
14 परमप्रभु छिमित उदार याइमह खः।
इसाएलया पवित्र परमेश्वरं थथे धयादी,
“छिमिगु लागिं हे जि बेबिलोनया विरोधय सेना छवये।
इमिसं हमला याइ अले बेबिलोनीत थःगु जीवन बचय यायेत बिस्त्युं वनी। इमित इमिसं घमण्ड यानाचवंगु इमिगु जहाजय जबरजस्ती बिसिकेछवइ।
15 जि परमप्रभु, छिमि पवित्र परमेश्वर खः।
हे इस्राएलया मन्त जि हे छिमित सृष्टि यानागु खः,
अले जि हे छिमि जुजु खः।”
16 परमप्रभु गुम्हयसिनं समुद्रय लँ दयकादी,
अले किसिद्रम्बलय लँ दयकादी,
17 गुम्हयसिनं रथत व सलत,
बल्लाःगु सेनायात छायाय हे मुंकादी,
इपिं दने हे मफयक क्वथलादी,
पाल्चाय चवंगु मत स्याः थें स्यानादी,
वयकलं थथे धयादी,
18 “वने धुंक्गु खँयात ल्वःमकाछव,
न्हापायागु खँ जक बिचाः याये मते।
19 स्व, जिं छगू न्हगु ज्या यानाचवनागु दु,
व आः जुया वइतिनि, छु छिमिसं व मखं ला?
जि मस्भूमिइ छपु लँपु दयका चवनागु दु,
अले गंगु बैय खुसिचात न्हाकाः चवनागु दु।

- 20 ध्वंचात व न्हिकांझंगःत,
व मस्भूमियापि मेपि पशुतयसं जितः हनाबना तइ,
छायधाःसा जिं थः मन्तयत, जिं ल्ययातयापिन्त
त्वनेगु निति मस्भूमिइ लः
अले गंगु बैँय खुसिबाः न्ह्याकाबी।
- 21 व जातियात, जिगु प्रशंसाया घोषणा यायेमा धकाः जिं थःगु निति दयकागु खः।
इसाएलीतयसं याःगु पाप
- 22 “अयनं हे याकब, छं जितः बिन्ति याःगु मद्दु।
हे इस्राएल, छं जितः अराधना यायेत तसकं त्यानुचाये धुंकल।
- 23 छं होमबलिया निति जिथाय फे हःगु मद्दु,
न छं थःगु बलिदानं जितः हनाबना याःगु दु।
जिं छन्त यक्व बलिदानत पचनाः इयातुगु कु क्वबिकागु मद्दु,
न यक्व धुपौय पचनाः छन्त त्यानुचायकागु दु।
- 24 छं जिगु निति छं नं नस्वाःगु धुपौय न्यानाहःगु मद्दु,
छं जितः लुधकेत छं नं बलिया दाः हःगु मद्दु।
उकिया पलेसा छं जितः छंगु पापया कु क्वबिकगु दु,
अले जितः थःगु अधर्मया ज्यां त्यानुचायकगु दु।
- 25 “जि, जि व हे खः, गुम्हयसिनं छंगु अपराध थःगु हे लागिं क्षमा यानाबी,
जिं छंगु पाप गुबलें लुमके मखु।
- 26 न्हापा छु जगु खः व जितः लुमकाब्यु,
झीपि थुपिं खँया बारे अदालतय वनेनु,
छं दोष मद्दुम्ह ठहरय जुइत थःगु खँ ति।
- 27 छिमि जातिया अबुं पापयात,
अले छिमि थकालितयसं जिगु विरोधय विद्रोह यात।
- 28 अथे ज्याः जिं छंगु देगःया थकालितयत अशुद्ध ठहरय याना।
जिं याकबया लागिं पूर्ण नाश हयागु दु,
जिं इस्राएलयात बदनाम जुइके बियागु दु।”

44

- ल्यःम्ह इस्राएल
- 1 “तर आः हे जिमि दास याकब,
जिं ल्ययाम्ह इस्राएल न्यँ,
2 छन्त दयकम्ह, छन्त गर्भय दयकम्ह
छन्त ग्वाहालि याइम्ह, परमप्रभुं थथे धयादी —
हे जिमि दास याकब,
जिं ल्ययाम्ह यशून* , छ ग्याये मते।
- 3 छायाधाःसा जिं गंगु बैँय लः प्वंकाबी,
व सुखडा बुँइ खुसिचात न्ह्याकाबी।
जिं छिमि सन्तानयाके जिगु आत्मा प्वंकाबी,
अले जिं छिमि सन्तानतयत आशिष बी।
- 4 उपि खयलय बुयावःगु घौँय थें,
न्ह्यानाच्वंगु खुसि लिक्क पिनातःगु लहरे पिपलया सिमा थें जुइ।
- 5 छम्हयसिनं धाइ, ‘जि परमप्रभुयाम्ह खः’।
मेम्हयसिनं जि याकबया सन्तान खः धकाः धाइ,
मेपिन्सं थःगु ल्हातय ‘परमप्रभुया’ धकाः च्वइ,
अले हानं मेम्हयसिनं धाइ व छम्ह इस्राएली खः।”
- परमप्रभु छम्ह हे जक परमेश्वर
- 6 इस्राएलया जुजु व उद्धार यानादीम्ह,
दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी —
“जि हे शफ व अन्त खः।
जि बाहेक मेपिं सुं नं परमेश्वर मद्दु।
- 7 जि थें ज्याःम्ह सु दु? वं थ्व घोषणा यायेमा।
जिं यक्व न्हापा थः प्रजायात थापं यानाबलय निसें
छु जगु खः वं जितः ध्वाथुइक कनेमा।
अले इमित छु जुइ वं न्हापा हे धायेमा।
- 8 यक्व न्हापानिसें आः तक छिमित छु जिं लिपा जुइगु खँ कनागु मद्दु ला?

* 44:2 v.2 यशून थुकिया अर्थ सिधाम्ह, थ्व इस्राएलया मन्त खः।

उकि छिपि ग्याये मते वा थुरथुर खाये मते।
छिपि जिगु साक्षी खः। छु जि बाहेक मेपि परमेश्वर दु ला?
मदु, अन छुनं मेगु ल्वहंधी मदु, मेम्ह सं नं परमेश्वर मदु!”

मूर्ति पुजा याइपि लाजय लाइ
9 मूर्तित दयकीपि फुक्कं ज्यालगय मजुपि खः,
इमिसं तसकं म् वंगु तायकाच्वंगु थुपि मूर्ति छति नं म् मवं।
इमिगु पंलिनाः न्वंवाइपि कापि खः,
इपि छुं हे मस्यूपि जुयाः थःपिन्त लाजय लाकाच्वंगु दु।
10 घःत वा धालय यानाः मूर्तित दयकीपि मूर्खं खः,
इमित घःपाखें छुं नं फाइदा दइ मखु।
11 मूर्तियात पुजा याइपि फुक्कं लाजय लाइतिनी।
कारिगरत छुं नं मखु तर इपि ला मनुत जक खः।
इपि सकलें मुनाः जौंचय द वयेमाः।
इपि सकलें ग्याइ अले लाजय लाइ।

12 धातया ज्या याइम्हयसिनं छकू धातू काइ
अले ज्याभः छ्यलाः उकियात मिइ छुइ,
उकियात मुगलं दायाः मूर्तिया बां पिकाइ।
वं थःगु बल्लाःगु लप्पां ज्या याइ।
ज्या यायां वयात नयेपित्याइ अले वयागु बल कम जुइ।
व प्याः चाइ अले कमजोर जुइ।
13 सिकःमि कां नापय यानाः चिं तयाः आकार बी।
वं हंचां उकियात बां लुइकी,
अले कम्पासं उकियात चिं तयाः
हंचां कियाः इमिसं छैय पुजा कोथाय तयेत
छम्ह बांलाःम्ह मनूया मूर्ति दयकी।
14 वं मूर्ति दयकेत देवदास्या सिमा
वा थकुराः सिमा वा स्वसिमायात पाली।
वा देवदारु सिमायात पी फु,
अले थुकियात तःमा यायेत वा वङ्गु पी फु।
15 अले वं उकिं छुं सिं मि छवयकेत छ्यली
वं उकिं थःम्ह हे मि पनेगु याइ।
अले वं मरि छुइ।

तर वं उकिं छम्ह घः नं दयकाः उकियात पुजा याइ।
वं मूर्ति दयकी अले उकिया न्द्याःने भ्वसुली।
16 बच्छि सिं वं मि छवयकेगु निति
व नसा ज्वरय यायेगु निति छ्यली।
ला दयकाः वं लुधंक नइ।
वं मि लमुक च्वने धुंकाः थथे धाइ,
“आहा! गुलि लमुसे च्वंगु, स्वये हे यइपुसे च्वंगु मि।”

17 अले ल्यं दुगु सिं वं थः घःया मूर्ति दयके धुंकाः
उकियात क्वछुनाः भागियानाः पुजा याइ।
अले प्रार्थना यानाः थथे धाइ,
“छु हे जिमि घः खः! जितः बचय या।”
18 धात्थे थज्याःपि मनुत मूर्खं खः, इमिसं थु हे मथु!
इमिगु मिखा तिनातःगु दु अले इमिसं छुं हे मखं।
इमिगु नुगः नं तिनातःगु दु अले इमिसं छुं नं मथु।
19 सुनां मूर्ति दयकी वं थथे गुबलें बिचाः याइ मखु
छायथाःसा वयाके छुं ज्ञां व दुग्यां हे दइ मखु।
“जि बच्छि सिं छवयका, उकिया ह्यग्वालय मरि व ला छुनाः नया।
छु उकिया ल्यं दुगु ब्वं घच्चाइपुगु खँत दयकीगु ला?
छु जि सिंगःयात क्वछुनाः भागि यायेगु ला?”
20 वं पत्याः याःगु चिज नउ स्वया अप्वः छुं मखु।
वयागु मभिगु बिचालं हे वयात मखुगु लँय यंकूगु दु,
वं थःम्हयसित बचय याये फइ मखु,
न वं थथे धाये फइ, “छु जिं थःगु जव ल्हातय कयातयागु चिज
मखुपि घःतयगु मूर्ति मखु ला?”

सृष्टि यानादीम्ह व उद्धार यानादीम्ह परमप्रभु खः
21 “हे याक्ब, हे इसाएल, थुपि खँ लुमकी,
छायथाःसा छु जिमि दास खः।

जितः सेवा यायेत जिं छन्त दयकागु खः।

हे इस्राएल, जिं छन्त गुबलें ल्वःमके मखु।

22 जिं छंगु अपराधत सुपौंय थें

अले छंगु पाप सुथयया खसु थें चीकाछवयागु दु।

जिथाय लिहां वा,

छायधाःसा जिं छन्त उद्धार यानागु दु।”

23 हे आकाश, लसताया म्ये हा। परमप्रभुं थथे यानादीगु दु।

हे क्वययागु पृथ्वी, तःसलं हा!

हे पर्वतत, गुँ व अन च्वंगु फुक्क सिमात,

तःसलं म्ये हा,

छायधाःसा परमप्रभुं मू पुलाः याकृबयात त्वःतकादीगु दु।

वयकलं थःमहं इस्राएलयात बचय यानाः थःगु महिमा क्यनादी।

यस्शलेमय मन्त च्वनी

24 “परमप्रभुं थथे धयादी,

छन्त उद्धार यानादीमह अले छन्त गर्भय दयकादीमह,

“जि हे परमप्रभु खः,

गुह्यसिनं फुक्क दयकादिल,

गुह्यसिनं याकःचां हे आकाशयात चकंकादिल,

गुह्यसिनं थमहं हे पृथ्वीयात न्यनावकादिल,

25 “गुह्यसिनं मखुपि अगमवक्तातयगु चिं स्यंकाबी।

गुह्यसिनं बुद्धिमानतयगु खंयात ज्यालगय मजुइकाबी।

अले इमिगु ज्ञानया मूर्खतायात क्यनादी। *

26 गुह्यसिनं थः अगमवक्तायागु वचनयात पूर्वकादी,

अले ज्वइतिनिगु खें धाइमह थः दूततयगु खें पूर्वकी,

“गुह्यसिनं यस्शलेमया बारे धाइ, ‘व शहरय हाकनं मन्त च्वनी’,

गुह्यसिनं यहदाया शहरया बारे धाइ, ‘उपि हाकनं दयकीगु जुइ’

गुह्यसिनं भज्यंक स्यंकुगु थायया बारे धाइ, ‘उपि हाकनं दयकीगु जुइ’

27 गुह्यसिनं तःजाःगु समुद्रयात धाइ, ‘छंगु लः सुनावनेमा

जिं छिमिगु खुसित गंकाबी,’

28 गुह्यसिनं कोरेसया बारे धाइ, ‘व जिमि जवाः खः,

अले जिगु फुक्क इच्छा वं पूर्वकी।

यस्शलेमया बारे वं धाइ, ‘व हाकनं दयकेमा,’”

अले देगःया बारे, “थुकियात हाकनं दयकी।” *†*

45

परमप्रभुं कोरेसयात * ल्यःगु

1 “परमप्रभुं थमहं अभिषेक यानादीमह कोरेसयात धयादी,

जात जातितयत् त्याकेत,

जुजुतयगु ल्हातं अधिकार लाकाकायेत,

शहर शहरया मू ध्वाखात चायकेत

व ध्वाखात वयागु विरोधय गुबलें तीमफय्मा धकाः

जिं वयात शक्ति बियागु दु,

जि परमप्रभुं जुजु कोरेसयात थथे धाये,

2 जिं छंगु न्ह्यः न्ह्यः वने,

अले डौंडातयत् माथं वंकाबी।

कँय्या ध्वाखात जिं कुचा कुचा थलाबी,

अले नँयागु बालात चानाबी।

3 जिं छन्त सुनानं मखंथाय सुचुका तयागु

धन-सम्पत्ति बी।

अले छन्त छंगु नां कयाः सःतामह

परमप्रभु इस्राएलया परमेश्वर जि हे खः धकाः छं सी,

4 जिमि दास याकृबया निति,

जिं ल्ययागु इस्राएलया निति,

जिं छन्त छंगु नां कयाः सःतागु दु।

* 44:25 xx:24 १ कोर १:२० † 44:28 xx:२८ यहदीत देगः व शहर दयकेत ई.पू. ५४८ य. यस्शलेमय लिहां वयेगु शुरू जुल।

* 44:28 xx:२८ २ इति ३५:२४; एज १:२

* 45:

४५:१ फारसयामह जुजु कोरेस ई.पू. ५३९ य. बेबिलोन त्याकृगु खः।

- छं जितः नाला मकाःसां जि
छन्त तःधंगु इज्जत बियागु दु।
- 5 जि परमप्रभु खः,
जि बाहेक मेपि सं नं परमेश्वर मदु।
छं जितः नाला मकाःसां
जिं छन्त बल्लाके।
- 6 थुकथं मन्तयसं निभाः लुइगु थासंनिसे
निभाः बीगु थासय तक
जि बाहेक मेपि सं नं मदु धकाः सीकेफयमा।
जि परमप्रभु खः, जि बाहेक मेपि घः मदु।
- 7 जिं जः दयका, अले खिउंगुयात नं सृष्टि याना।
जिं आशिष व विपति निगुलि हया।
जि परमप्रभुं हे थुपि फुक्क ज्या याना।
- 8 “हे च्वययागु आकाश, जिगु धार्मिकताया वा वयकि।
सुपाचं उकियात क्वफाना हयेमा।
पृथ्वी चक्कनेमा, अले उद्धार व धार्मिकतानापं ब्वलनेमा।
जि, परमप्रभुं हे ध्व सृष्टि यानागु खः।
- सृष्टि व इतिहासया परमेश्वर
- 9 “धक्कार वयात, सु थः सृष्टिकर्तानापं ल्वाइ,
व बँय लानाच्चंगु तज्याःगु
चाया थलया कुचात मध्ये छक् कुचा जक खः।
छु चां कुमाःयात ‘छं छु दयका च्वनागु धकाः न्यनी ला?’
छु चाया थलं ‘जितः दयकेगु सीप मदु धकाः धाइ ला?’”[☆]
- 10 धक्कार वयात, सुनां थः अबुयात थथे धाइ,
‘छि जितः छाया बुइकागु?’
अथवा वया थः मांयात थथे धाइ,
‘छि जितः छाया बुइकागु?’
- 11 “परमप्रभु, पवित्र परमेश्वर व इस्राएलया सृष्टिकर्ता थथे धयादी,
आः वइतिनिगुया बारे,
छु छिमिसं जिमि काय म्हायुपिनिगु बारे न्हासः न्यना ला,
अले जिगु ल्हाःया ज्याया बारे छिमिसं उजं बियागु ला?
- 12 पृथ्वी जिं हे दयकाःगु खः,
अले उकी दुपि मन्त नं जिं हे सृष्टि यानागु खः।
जिगु हे ल्हाःया ज्यां आकाशयात चक्कंकागु खः।
अले उकी दुगु नक्षत्र व नगुत पायछिकथं मिलय यानातयागु दु।
- 13 कोरेसयात जिगु धार्मिकताया निंति थनागु दु।
जिं वयागु फुक्क लेंपु तयंकाबी।
वं जिगु शहर हाकनं दयकी,
अले ज्वनार्यंकुपि फुक्कसित छुल्कारा यानाबी।
धिबा वा छुं कोसेलि मकासे हे थथे याइ।”

दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।[†]

- 14 परमप्रभुं थथे धयादी,
“मिश्र देशय सःगु व कृश देशया व्यापार
अले उपि ततःधिकःपिं शेबाया मन्त
व जात जातित छन्थाय वइ, अले इपिं छंगु हे जुइ।
इपिं सिखलं चिनातःगु अवस्थाय छंगु ल्यल्य वइ,
इपिं छंगु न्हाःने क्वछुइ अले थथे धकाः छन्त बिन्ति याइ,
‘धात्थे हे परमेश्वर छिलिसे दी, मेम्ह सं मदु,
वयकः बाहेक सं मेम्ह परमेश्वर मदु।’ ”

- 15 हे परमेश्वर, इस्राएलया मुक्तिदाता।
धात्थे छि हे परमेश्वर खः, सुनां थःत सुपिका तयादी।
- 16 मूर्ति दयकीपि फुक्कं लाजय लाइ
अले इपिं फुक्कसिगु छकलं बेइज्जत जुइ।
- 17 तर हे इस्राएलीत,

☆ 45:9 ४५:९ रोम ९:२० † 45:13 ४५:१३ यहदीत देगः व शहर दयकेत ई.पू. ५३८ य. यस्सलेमय लिलां वयेगु शुक जुल।

छिपि धाःसा परमप्रभुपाखें सदां दइगु उद्धारं बचय् जुइ।
छिपि गुबलें नं लाजय् लाइ मखु,
अले लिपाथ्यंक छिमिगु गुबलें बेइज्जत जुइ मखु।

18 परमप्रभुं स्वर्ग सृष्टि यानादिल।

वयकः हे परमेश्वर खः।

वयकलं पृथ्वीयात बां लुइकादिल,
वयकलं उकियात थापं यानादिल।

वयकलं पृथ्वीयात झिजांमिजां जुइत सृष्टि यानादीगु मखु,
तर मनत च्वनेत दयकादीगु खः।

वयकलं थथे धयादी,

“जि हे परमप्रभु खः, जि बाहेक मेपि सुं नं घः मदु।

19 जि छिउँगु देशय् सुनां मसीक न्वमवाना,

‘जि छन्त मफतय् माला’ धकाः याकबया सन्तानयात मधया।

जि परमप्रभुं सत्य नवाये,

जि पायछिगु खँ घोषणा याये।”

परमप्रभु व बेबिलोनया मूर्ति

20 “छिपि फुक्कं छथाय् मुंवा।

छिपि जात-जातियापि शरण कायेत वःपि,

फुक्क जिगु न्हःने वा।

सिया मूर्ति क्वबिया जुइपि,

अले बचय् याये मफुपि घःतयक प्रार्थना याइपि

छुं हे मर्युपि खः।

21 आः जुवइतिनिगु खँया बारे धा।

छिपि थःथवय् सल्लाह या।

थ्व खँ यक्व दँ न्हः सुनां धयाबिल?

न्हापानिसं सुनां धयाबिल?

छु जि परमप्रभुं हे मखु ला?

जि बाहेक मेपि सुं परमेश्वर मदु।

छम्ह धर्मी व मुक्ति बीम्ह परमेश्वर,

जि बाहेक मेपि सुं नं मदु।

22 “जिपाखे फःहिला वा, अले बचय् जु,

हे पृथ्वीया कुन्चाय् थ्यंक च्वपि फुक्क मनत,

छाय्धाःसा जि हे परमेश्वर खः, जि बाहेक मेपि सुं नं मदु।

23 जि थःगु हे नामं पाफयागु दु,

जि विश्वास याये बहःम्ह जुयाः जिगु म्हतुं छगु वचन घोषणा यानागु दु,

गुगु जि हाकनं लित काये मखु।

फुक्क मनतयसं

जिगु न्हःने पुलि चुइ।

अले फुक्कसिनं

जिगु भक्ति याये धकाः पा फइ।^०

24 इमिसं जिगु बारे थथे धाइ,

‘परमप्रभुयापाखें जक धार्मिकता व शक्ति वइ।’ ”

वयकःया विरोधय् तपिकापि फुक्क

वयकःयाथाय् हे वइ अले लाजय् लाइ।

25 तर परमप्रभुं हे फुक्क इभाएलया सन्तानतयत बचय् यानादी।

इपि सकसिनं वयकःया प्रशंसा याइ।

46

बेबिलोनया घःत

1 नेल घः लज्या चायाः क्वछुइ, नेबो घः ग्यानाः भ्वसुली।

कु क्वबिपि पशुतयसं इमिगु मूर्ति क्वबी।

अले इमिसं क्वबियायंकगु मूर्ति

थाक्याः तसकं इयातगु कु थें जुइ।

2 घःत क्वछुइ अले नापं भ्वसुली।

घःतयसं थःत बचय् याये फइ मखु।

इपि घःतयत कब्जा यानाः यंकी।

^० 45:23 ४५:२३ रोम १४:११; फिलि २:१०-११

- 3 परमप्रभुं धयादी, “हे याक्बया घराना न्यै!
इस्त्राएलया घरानाय् बचयजूपि सकसिनं न्हायपं ब्यु!
छिपि बसांनिसै
जिं छिमित सुसाःकुसाः यानागु दु।
- 4 छिपि बुरा जूयाः सं तयुसे च्वनीबलय तक
छिमित सुसाःकुसाः याइम्ह जि व हे खः।
जिं छिमित दयकागु खः अथे जूयाः जिं छन्त क्वबी।
जिं छिमित तिबः बी अले बचय याये।
- 5 “छिमिसं जितः सुनापं दौंजय यायेगु?
जि ति ग्यंमह सु दु?
6 मन्तयसं थःगु म्हिचात चायकाः लुँ प्वकी,
अले बहः ताल्जुइ लनी।
इमिसं कारिगरयात ज्याला बियाः घःतयगु मूर्ति दयकेबी।
अले इपि उकिया न्ह्यःने क्वछुनाः भागि याइ अले उकियात पुजा याइ।
7 इमिसं उकियात ब्वहलय तयाः क्वबिया जुइ,
अले उकियात तयेमाःगु थासय तइ, अले व धस्वानाच्वनी।
व थासं व थः हे थुखे उखे न्ह्यानावने फइ मखु।
सुं मन्त न्ह्यःने वयाः तसलं हाला ग्वाहालि पर्वसां व लिसः बी फइ मखु,
अले वयागु दुःखकष्टपाखें वं बचय याये फइ मखु।”
- परमप्रभु छम्ह जक परमेश्वर
8 “हे विद्रोही मन्त, थव खँयात लुमंकी,
उकियात मनय पक्का या अले नुगलय तयाति”।
9 न्हापाया पुलांगु खँयात लुमंकी।
जि परमेश्वर खः, जि बाहेक मेपि सुं मदु।
जि परमेश्वर खः, जि थें ज्याःम्ह मेपि सुं मदु।
10 शुर्सनिसै अन्त तक,
व न्हापा पुखांतयगु इलंनिसै
आः जू वइगु ई तकया खँ जिं छिमित सीकेबी।
जिं धाये, जिगु योजना दया हे च्वनी
जिं थःत यःकथं याये।
11 पुर्ब हमला याइम्ह पंक्षी सःते
अले ताताःपाःगु देश जिगु इच्छा पूवकेगु निति जिं छम्ह मनूयात सःते।
जिं छु धयागु दु व जिं पूवके।
जिं छु योजना दयकागु दु व जिं पूवके।
12 हे छाःगु नुगः दुपि व धार्मिकतापाखें तापाःपि,
जिगु खँयात न्यै!
13 जिं थःगु धार्मिकता लिक्क हयाच्वनागु दु।
व तामपाः, छिमिगु लिक्क हे दु।
जिगु उद्धारं लिबाकी मखु।
जिं सियोनयात उद्धार बी,
अले इस्त्राएलयात जिगु महिमा क्यने।

47

- बेबिलोन पतन जुइगु अगमवाणी
1 “अय बेबिलोनया कुमारी म्हाय,
छ क्वय क्वहां हँ, धुलय फेतु!
अय बेबिलोनीतय म्हाय,
सिंहासन त्वःताः बैय फेतु!
आर्बलि छन्त क्वमिलु व नाइसे च्वम्ह धाइ मखु।^०
2 ल्वहंया घःचा ज्वनावनाः छवचुं क्य!
छैनय त्वपुयातःगु रानीया गाबः लिका!
पतासि च्वय थयंक सा!
जँ खनेदयकः खुसि छ्यु!
3 मन्तयसं छंगु नांगासु खनी,
अले छंगु लाज नं खने दइ।
जिं बदला काये,
जिं सुयातं त्वःते मखु।”

- 4 झीत उद्धर याइम्ह दक्व शक्ति दुह परमप्रभु हे वयकःया नां खः!
वयकः इम्नाएलया पवित्र परमेश्वर खः।
- 5 “हे बेबिलोन, तःधंगु बेबिलोनिया देशया राजधानी,
छ सुम्क च्वै! खिउँथाय् हूँ!
आर्वनिसै छन्त राज्य राज्यया
शासक धकाः धाइ मखु।
- 6 जि जिमि प्रजा खनाः तंम्वयागु खः,
अले जिं थः हे मनूयात अशुद्ध ठहरे याना।
जिं इमित छंगु लहातय् बिया,
तर छं इमित दयामाया मयात।
बुरातयत नं छं थःगु इयातगु ककुसिं क्वबिकल।
- 7 छं घाल, ‘जि सदांया नितिया रानी जुयाच्चने।’
तर छं थुपि खँय् बिचाः मयाः,
अले लिपा छु जुइ धकाः नं बिचाः मयाः।
- 8 “अथे जुयाः हे सुखय् भुलय् जुयाच्चंपि,
थःगु रक्षायत वास्ता मयासै च्वनाच्चंपि,
अले थःगु नुगलय् जि हे खः, ‘जि थें ज्याःम्ह सुं मदु’ धकाः धयाजुइपि,
‘जि गुबलें भाःत सीम्ह थें जुइ मखु,
वा कायम्ह्यायपि त्वःता च्वनेमाली मखु धयागु खँय् ध्यान ब्यु!’[☆]
- 9 थुपि निगु खँ छन्थाय् छक्वलं छन्ह हे वइ,
कायम्ह्यायपि त्वःताच्वने मालीगु अले भाःत मदयकाच्चने मालीगु।
छंगु जीवनय् यक्व जादु यायेगु शक्ति दःसां
अले तसकं जाःगु तन्त्रमन्त्र यायेगु शक्ति दःसां
उपि फुक्क छंगु जीवनय् व हे वइ।
- 10 छं थःगु मभिगु ज्याय् भलसा तःगु दु,
अले ‘सुनां जितः खनी’ धकाः धाःगु दु।
छंगु बुद्धि व ज्ञा नं छन्त झंगःलाःगु दु।
गुबलय् छं थथे धाइ,
जि हे खः, ‘जि थें ज्याःम्ह सुं मदु।’
- 11 विपत्ति छन्थाय् वइ।
छं उकियात गगु जादुनं चीकाछवयेगु।
विनाश छन्थाय् वइ,
गुकियात छं प्रायश्चित्त यानाः नं चीकाछवये फइ मखु।
छं न्हापानिसै सीकि मफुगु नाश
छक्वलं छन्थाय् वइ।
- 12 “छं थः मचाबलय् निसै यक्व दुःखसिया यानावयाच्वंगु जादुत
व यक्व तन्त्रमन्त्र छयला च्वै!
सके छं ताःलाइ ला, वा छं भय पिकयाः शत्रुतयत् खयाये फइ ला।
- 13 छं काःगु सल्लाहपाखें छं त्यानुचाये धुंकल।
नगु स्वयाः लालाय् छु गथे जुइ धकाः धाइपि ज्योतिषीत दनाः
छन्थाय् वइगु मभिगु खँपाखें छन्त बचय् यायेमा।
- 14 धात्थे हे इपि छक्ख्वः थें खः।
मि उपि च्याकाछवइ।
थन सुयातं मि पनेत हेग्वाः दइ मखु,
न थन च्वनाः मि पनेत मि दइ।
- 15 छंगु निति इमिसं थुलि जक याये फइ इपि सुलिसं छं ज्या याःगु दु।
अले सुनां मचाबलय् निसै व्यापार यानावयाच्वंगु दु।
इपि फुक्क मखुगु लँय् वनाच्वंगु दु।
छन्त सुनानं बचय् याये फइ मखु।”

48

- जिराहा मनुतय् परमेश्वर
- 1 “हे याक्बया घराना न्यै!
छिमित इम्नाएलया नामं सःतूगु खः।
अले छिपि यहदाया वंशपाखें वःगु खः।
छिमिसं परमप्रभुया नामं पाफःगु दु,

- अले छिमिसं इस्राएलया परमेश्वरया नामं प्रार्थना याइ,
तर सत्यता व धार्मिकतां मखु।
- 2 छिमिसं थःपि पवित्र शहरया नागरिक खः धकाः धाइ
अले इस्राएलया परमेश्वरयाके भलसा तइ।
वयकःया नां दक्व शक्ति दुन्ह परमप्रभु खः।
- 3 थ्व खं बालाक न्यै, छु छु जुइ धकाः जिं यक्व न्ह्यः हे धायेधुन।
व जिं जिगु म्हुतुं क्यनाबिया,
अले जिं उपि क्यनाबिया।
जिं व आकाझाकां हे यानाबिया,
अले उपि फुक्क जिं धया थें हे जुल।
- 4 छायधाःसा जिं स्यू कि छिपि जिराहापि खः,
छिमिगु गाःपः नैयागु थें च्वं,
अले छिमिगु कपाः कय्यागु थें च्वं।
- 5 अथे जुयाः जिं छन्त थुपि खँत न्हापा हे धया।
अले जिं छन्त न्हापा हे थ्व जुइ न्ह्यः हे धयाबियागु खः,
छं थथे धाये मफयेमा धकाः, 'जिगु घःतयसं थुपि याःगु खः।
जिगु सिं व ढलोटे दयकाः तःगु मूर्तियगु आज्ञां थथे जगु खः।'।
- 6 छं थुपि खँत न्यंगु दु, थुपि फुक्क खँयात बालाक स्व!
छु छं थुकियात मानय मयायेगु ला?
- “आवलि जिं छन्त न्हगु न्हगु खँ
व छं मस्यगु गुप्ति खँ कने।
- 7 थुपि न्हापायागु खँ मखु, न्हगु दयकगु खः,
थौं स्वयाः न्ह्यः छं थुपि खँया बारे न्यंगु मदु।
अथे जुयाः छं थथे धाये फइ मखु,
'खः, जिं उपि खँ स्यू।'
- 8 थुपि खँया बारे छं न न्यंगु दु, न छं स्यू।
न्हापानिसें हे छंगु न्हायपं चाःगु मदु।
छ गुलि धोखा बीम्ह खः धकाः जिं स्यू।
छ बसानिसें हे जिराहा धकाः धयातःगु खः।
- 9 जिगु थःगु हे नांया कारणं जिं थःगु तंयात प्वकेगु लिबाका च्वनागु खः,
अले जिगु महिमाया निंति छन्त त्वःतामछवयेत जिं व पना तयागु दु।
- 10 स्व! जिं छन्त शदु ला यानागु दु तर वहःयात थें मखु।
जिं छंगु दुःखकष्टया भडीइ जाँचय यानागु दु।
- 11 जिं छु याये थःगु हे कारणं जिं व याये।
जिं थःगु नां बेइज्जत याकेबिइ मखु,
अले जिगु गौरव नं घःतयत इनाबी मखु।
- इस्राएलयागु छुल्कारा
- 12 “हे याकुबया सन्तान,
जिं ल्ययाम्ह इस्राएल, जिगु खँ ध्यान बियाः न्यै!
जि परमेश्वर खः,
जि हे शुरु व अन्त खः।”^१
- 13 जिं थःगु हे ल्हातं पृथ्वीया जग स्वनागु दु,
जिगु जव ल्हातं आकाशयात चक्कंकागु दु।
गुबलय् जिं इमित सःते अले इपि फुक्क छथाय् मुं वइ।
- 14 “छिपि फुक्क छथाय् मुं वयाः न्यै, घःत मध्ये सुनां थुपि खँ न्हापा हे कंगु दु?
परमप्रभु ल्ययातःम्ह हे बेबिलोनया विरोधय वयकःया इच्छा पूर्वकी,
अले वयकःया बल्लाःगु ल्हाः बेबिलोनीतय विरोधय ल्हनी।”^{*}
- 15 खः, धाल्थे हे जिं थ्व धयागु खः।
जिं वयात सःतागु दु।
जिं वयात हये,
अले व थःगु ज्याय ताःलाइ।
- 16 “जिगु न्ह्यःने वा, अले छिमिसं थ्व खँ न्यै!
“जिं न्हापा घोषणा यानाबलय् निसें हे सुं मदुथाय् थ्व खँ धयागु मदु।
थ्व ज्याखँ ज्वलय् जि अन हे दु।”

१ 48:12 ४८:१२ यशैया ४८:१५; प्रका १:१७; २२:१३

* 48:14 ४८:१४ फारसयाम्ह जुजु कोरसं ई.पु. ५३९ य बेबिलोन त्याकाका-गु खः

आ: परमप्रभु परमेश्वरं जित:

वयक:या आत्मानापं छवयाहयादीगु दु।

- 17 परमप्रभु, छन्त उद्धार यानादीम्ह
व इस्राएलया पवित्र परमेश्वरं थथे धयादी,
“जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर ख,
सुनां छगु भिया निति छन्त स्यनादी,
सुनां छ वनेमा:गु लैय् छन्त ब्वना यकी।
- 18 छ जिगु आज्ञात बालाक मानय् जक या:गु जूसां
छंके शान्ति खुसि थें
अले छंके धार्मिकता समुद्रया लखत थें वइगु।
- 19 छिमि सन्तानत फि थें दइगु,
अले छिमि कायम्हायापि अल्याख दइगु।
इमिगु नां जिपाखें गुबलें हुयाछवयेगु जुइ मख्गु,
अले इपि जिगु न्हा:ने नाश जुइ मख्गु।”

- 20 बेबिलोनं पिहां वा!
बेबिलोनीतयगु दथुं बिस्युं वा!
लयतातां तसलं थ्व खँ घोषणा या!
पृथ्वीया कुन्चाय् थयंक च्वंपिन्त थ्व खँ न्यकि!
छिमिसं थथे धा, “परमप्रभुं थ: दास याक्बयात त्व:तकादीगु दु।”[✧]
- 21 परमप्रभुं थ: मन्तयत मस्भूमि जुया: यंकादीबलय्
इमित प्या: मचा:।
वयकलं इमिगु निति तव्व:गु ल्वहँत ल: पिकयादिल।
वयकलं तव्व:गु ल्वहँयात निगु भाग यानादिल,
अले अनं ल: पिहां वल।
- 22 तर परमप्रभुं धयादिल,
“दुष्टतयत शान्ति दइ मख्।”[✧]

49

- परमप्रभुया दास
1 हे टापुत, जिगु खँ न्यै!
हे तातापा:गु थासय् च्वंपि जातित, थ्व खँ न्यै।
जि बुइ न्हा: हे परमप्रभुं जित: ल्ययादिल।
जि बुइ न्हा: हे वयकलं जित: जिगु नामं स:तादिल।[✧]
- 2 वयकलं जिगु म्हुतु ज्व:गु तरवार यानादिल।
वयकलं जित: थ:गु ल्हा:या किचलय् सुचुकादिल।
वयकलं जित: च्वा:मुसे च्वंगु वाण दयकादिल,
अले जित: थ:गु वाण तयेगु बलाथुली सुचुकातयादिल।[✧]
- 3 वयकलं धयादिल, “छ जिमि दास इस्राएल ख:।
जिं छंके जिगु गौरव क्यनाबी।”
- 4 तर जिं धया, “जिं सितिकं थाक्गु ज्या याना।
जिं बलं यानागु ज्या सिति वन।
अयनं जित: छु दयेमा:गु ख: व परमप्रभुया ल्हातय दु,
उकिया इनाम जिमि परमेश्वरयाके हे दु।”

- 5 परमप्रभुं जित: वयक:या दास जुया:
याक्बयात हाकनं वयक:याथाय् हयेत
अले इस्राएलयात वयक:याथाय् मुकेत दयकादिल।
जि बुइ न्हा: हे मांया प्वाथय् दयकादिल,
छायथा:सा परमप्रभुया मिखाय् जि हनाबना दुम्ह ख:,
अले परमेश्वर हे जिगु बल ख:।
- 6 वयकलं थथे धयादी,
“याक्बया मन्तयत हाकनं थापं यायेत
व इस्राएलयापि ल्यंदुपि फुक्क लित हयेत
छ जिमि दास जुइगु खँ चिचाधंगु खँ ख: ला?
पृथ्वीयागु कुन्चाय् कुन्चाय् तक जिं जिगु उद्धार थ्येनेमा धका:
यहूदीमखुपिनिगु निति जिं छन्त ज: नं दयकाबी।”[✧]

✧ 48:20 ४८:२० प्रका १:८४

✧ 48:22 ४८:२२ यशै ५७:२१

✧ 49:1 ४९:१ यर १:१५

✧ 49:2 ४९:२ हिव ४:१२; प्रका १:१६

✧ 49:6 ४९:६ यशै ४२:६; लूक २:३२; प्रे

7 शासकतय् दासयात, स्यात जाति जातितयसं तसकं घृणा याइ,
परमप्रभु, उद्धार यानादीम्ह व इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरं थथे धयादी,
“जुचुतयसं छन्त खनी अले इपि छन्थाय न्दःने दं वइ।
छन्त शासकतयसं नं खनी अले छंगु न्दःने भ्वसू वइ।
छाय्धाःसा परमप्रभु विश्वास याये बहःम्ह
इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरं छन्त ल्ययादीगु दु।”

इस्त्राएलयात हाकनं पलिस्था यायेगु बचं
8 परमप्रभु थथे धयादी,
“जि दयामाया यायेगु इलय् छन्त लिसः बी,
अले उद्धारया दिनय् छन्त जि ग्वाहालि याये।
जि छन्त जिमि मन्तलिसें जिगु बाचा चिनेत, देश हाकनं पलिस्था यायेत
व उकिया नाश जुगु फुक्क सम्पति हाकनं छिमिगु अधिकारय् हयेत,✱
9 ज्वनाः कुनातःपिन्त ‘पिहां वा’ धायेत,
अले छिउंगु थासय् दुपिन्त ‘स्वतन्त्र जु’ धायेत, जि छन्त स्वया अले ल्यया।

“इमिसं लँय् जवंखवं नयेदइ
अले नांगांगु डौंढाय् इमिगु निति वाउँगु घौँय् दुगु ख्यः दइ।
10 इमित न नये मास्ति वइ न प्याः चाइ,
न इमित मस्मिइ निभालं पुइ,
छाय्धाःसा जिं इमित दयामाया याये अले ब्वनाथके।
अले जि इमित लः दुगु थासय् थके।✱
11 जि जिगु फुक्क पर्वतयात माथंवंगु लँ दयकाबी,
अले जि जिगु मुलँयात तःजायके।
12 स्व, इपि तापावकंनिसें वइ,
गुलि उत्तरपाखे, गुलि पच्छिमपाखे
व गुलि दच्छिनय् आश्वानया देशं वइ।”
13 हे आकाश, लय्तातां तसकं म्ये हा!
हे पृथ्वी, लय्ता!
हे पर्वतत कथुप्वाः चायकाः तसकं म्ये हा!
छाय्धाःसा परमप्रभु थः प्रजायात सान्त्वना बियादीगु दु,
अले दुःखकष्टय् लानाच्वपि प्रजातयात वयकलं दयामाया यानादी।

14 तर सियोनं धाल, “परमप्रभु जितः त्वःतादीगु दु।
जिम्ह परमप्रभु जितः ल्वःमंकादीगु दु।”
15 “छु सुं मांनं दुस्त्वम्ह थः मचायात ल्वःमंकी ला?
छु थःम्हं बुइकाम्ह मचायात दयामाया मयाइ ला?
तर माम्हं ल्वःमंके फुसा नं
जिं छन्त गुबलें ल्वःमंके मखु।
16 स्व! जिं छन्त जिगु ल्हातय् कियातयागु दु।
छंगु पःखाःत जिं बिचाः यानाच्वनागु दु, अय् यस्शलेम!
17 छन्त हाकनं दयकीपि याकनं लिहां वइ,
छन्त नाश याइपिं छन्त त्वःतावनी।
18 छंगु मिखा ब्वयाः चाकःछिं स्व।
छिमि कायपिं फुक्क छन्थाय् मुं वइ।
परमप्रभु थथे घोषणा यानादी, धाल्ये जि म्वाःम्ह खः थें,
छं इमित तिसायात थें पुनी,
छं इमित भम्चायात थें समाः याइ।

19 “अय्, यस्शलेम, छ पतन व नाश जूसां
अले छिमिगु देश झिजामिजां यानाब्यूसं
आवंलि मन्त च्वनेत छ तसकं चीक् जुइ।
अले छन्त नुनाछ्वइपि धाःसा छपाखे यक्व तापावक वनी।
20 ज्वना थके धुंकाः बिदेशय् बूपिं छिमि मस्तयसं
छं तायेदयक थथे धाइ,
‘ध्व थाय् झीगु निति तसकं चिधंगु जुल।
जिमित च्वनेत थन तःकृगु थाय् बियादिसं।’
21 अनंलि छं थःगु नुगलय् थथे धाइ,

- ‘सुनां जिगु निति थुपि मस्त बुइकल?
जि मस्त मदयुक च्वनेमाल अले मेपि बुइके मफुत।
जितः मेगु देश्य ज्वनाः यंकल,
जि याकःचा त्वःताब्यगु खः,
अयुं थुपि फुकक मस्त गनं वल?
सुनां थुमित ब्वलंकल?’ ”
- 22 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
“स्व, जि जाति जातियात ल्हाःभाय यानाः सःते
अले जिगु चिया झणडा जाति-जातितयगु न्हाःने धस्वाके।
इमिसं छिमि कायपिन्त थःगु ल्हातं क्वबिया हइ
अले इमिसं छिमि म्हायापिन्त ब्वहलय् क्वबिया हइ।
- 23 छंगु निति जुजुपि बौ थें
अले इमि रानीपि सुसाकुसा याइम्ह मां थें जुइ।
इपि छंगु न्हाःने बैय भ्वस् वइ।
इमिसं छंगु तुतिया धू फ्यइ।
अनंलि छं थुइकि जि हे परमप्रभु खः,
जिके भलसा तइपि लाजय् लाइ मखु।”
- 24 छु! बहादुर सिपाईतयपाखें लतया माल लाकाः काये फइ ला?
छाःगु नुगः दुपिपाखें ज्वनाः यंकूपिन्त छुतय् याये फइ ला?
25 तर परमप्रभुं थथे धयादी,
“खः, सिपाईतयपाखें ज्वनायंकूपि
व छाःगु नुगः दुपिपाखें लाकाः यंकुगु माल लित काये फइ।
छनापं ल्वाइपिनापं जि ल्वाये
अले छिमि मस्तयत जि बचय् याये।
- 26 छिमित दुःखकष्ट ब्युपिन्त जि इमिगु थःगु हे ला नके।
दाखमघं का थें इपि थःगु हे हि काइतिनि।
अनंलि फुकक मनूतयसं थ्व खं सी
जि, परमप्रभु छन्त मुक्ति बीम्ह खः,
अले छन्त उद्धार याइम्ह, याकूबया तसकं बल्लाःम्ह खः।”

50

- झाएलयागु पाप व दासं उजं मानय् याःगु
1 परमप्रभुं थथे धयादी,
“जि छिमि मांयात पारपाचुकेगु पौ बियाः तापाक मछ्वया!
अले जि छन्त गुम्हं साहुया ल्हातय् ममिया!
तर स्व, छिमिगु हे पापं यानाः छिपि मियाछ्वःगु खः,
अले छिमिगु हे मभिगु ज्याया कारणं छिमि मांयात तापाक छ्वःगु खः।
- 2 छाय् जि वयाबलय् छम्ह नं मनुत अन मद्गु?
जि सःताबलय् लिसः बीत छाय् अन छम्ह नं मद्गु?
छु जिगु ल्हाः छिमित त्वःतके मफयक चीहाक जगु दु ला?
छु उद्धार यायेत जिके शक्ति मगाःमचाः जगु दु ला?
जिगु म्हुतुं न्ववायेबलय् समुद्र गंगु बैं जुइ।
अले खुसित मस्भूमिइ हिली।
अन लः मदयाः न्यात ध्वग्गी अले फ्यार फ्यार मिनाः सी।
- 3 जि आकाशयात खिउँगुलि त्वपुयाबी,
अले उकियात भाग्रा फीकाबी।”
- 4 त्यानुचाःपिन्त हपाः बीत
परमेश्वरं जितः स्यनामिं थें न्ववायेगु स्यनादीगु दु।
वयकलं जितः सुथ पतिकं थनादीगु दु।
ब्वनामिं थें ध्यान बियाः न्यनेत वयकलं जिगु न्हायपं चायकादीगु दु।
- 5 परमप्रभु परमेश्वरं जिगु न्हायपं चायकादीगु दु
अथे ज्याः जि विद्रोही ज्यागु मद्गु।
अले जि वयकःपाखें फहिला वनागु मद्गु।
- 6 जि फमाहिला,
तर जिगु दाही पुइपिन्त धाःसा थःगु ख्वाः
इपिपाखे स्वकाबिया।
गिजय् यायेगु व थुकलं बीगुपाखें

- जिं थःगु ख्वाः फस्वयकागु मदु।^७
 7 जि लाजय् लाइ मखु,
 छायाःसा परमप्रभु परमेश्वरं जितः ग्वाहालि यानादी।
 जि च्वल्वहं थें कडा जुइगु क्वःछिनागु दु,
 अले जिं स्यु कि जि लाजय् लाइ मखु।
 8 जितः दोष मदुह यानादीम्ह जिगु लिक्क हे च्वनादी।
 अथे जुयाः सुनां जितः विरोध यानाः पाः याइगु?
 झीपिं चुलिचु च्वने वा!
 जिगु विरोध याइम्ह सु खः?
 व जिथाय् न्हाःने वा!^८
 9 परमप्रभु परमेश्वरं थःम्ह हे जितः ग्वाहालि यानादी।
 व सु खः, जि दोषी खः धकाः धाइम्ह?
 इपिं फुक्क वसः थें भ्वाथः जुयावनी।
 कीनं इमित नयाछ्वइ।
 10 छिपि मध्ये सुनां परमप्रभुया भय काइ,
 अले वयकःया दासया खँ मानय् याइ?
 जः मदयक खिउथाय् जुइपि,
 परमप्रभुया नामय भलसा ति अले थः परमेश्वरयाके हे भलसा या।
 11 तर आः छिपि फुक्क सुनां थःगु निति मि च्याकी
 अले च्यानाच्वंगु थःगु मिप्वाः काइ, छिपि हँ।
 छिमिगु मि व छिमिसं च्याकूगु मिप्वाःया जलय् न्यासि हँ।
 छिमिसं जिगु ल्हाःपाखें ध्व हे खँ काये खनी, छिमिसं तःधंगु दुःखकष्ट फयेमाली।

51

- सियोनया निति अनन्तया उद्धार
 1 “हे धार्मिकताया ल्यूल्यु जुइपि व परमप्रभुयात मालीपि,
 जिगु खँ न्यँ,
 गुगु ल्वहंपाखें छिमित दयकल
 अले गुगु ल्वहं चानाः छिमित लिकागु खः, उकियात स्व।
 2 छिमि पुर्खा अब्राहाम व
 छिमिगु फुक्क जातियात बुइक्मह सारायात स्व।
 जि सःताबलय् अब्राहाम छम्ह जक दु,
 अले जिं वयात आशिष बियाः वयात यक्व दयकाबिया।
 3 परमप्रभुं धाल्थें हे सियोनयात सान्त्वना बियादी,
 अले वयकलं इमिगु झिजांमिजां दंगु थाययात दया यानादी,
 अले मरुभूमियात अदनया बगेचा थें
 व अनयागु गंगु बँयात परमप्रभुया क्यब दयकादी।
 अन लसता व आनन्द,
 सुभायया म्येया सः न्यनेदइ।
 4 “हे जिमि प्रजा, जिगु खँ न्यँ।
 हे जिमि प्रजा, जिगु खँय ध्यान ब्यु।
 जिगुपाखें हे स्यनातःगु खँ पिहां वइ,
 अले जिगु न्याय जाति-जातियगु निति जः जुइ।
 5 जिगु दया व न्याय याकनं हे लिक्क थ्यंगु दु।
 जिगु उद्धार लँपुइ हे दु,
 जिगु बल्लाःगु ल्हातं जाति-जातियगु निति न्याय हये।
 तातापावक च्वंगु फुक्क देशं जिंके मिखा ब्वयाच्वनी,
 अले जिगु बल्लाःगु ल्हातय् आशा तयाः पियाच्वनी।
 6 छिमिसं च्वय आकाशय् मिखा ब्व,
 अले क्वय पृथ्वीइ स्व!
 आकाश कुँ थें खने मदयावनी,
 अले पृथ्वी पुलांगु कापः थें गनावनी।
 पृथ्वीइ च्वपिं मनूत भुजिं थें सी।
 तर जिगु उद्धार न्हाबलें दयाच्वनी।
 जिगु धार्मिकता गुबलें अन्त जुइ मखु।
 7 “सुनां धार्मिकता स्यु जिगु खँ न्यँ,

अले सुयागु नुगलय जिं स्यनातयागु खँ दु,
मनूतयसं दोष बी धकाः ग्याये मते,
अले इमिसं क्वह्वकी धकाः नं ग्याये मते।
8 छायाःसा वसः किलं नः थें इमित नइतिनि।
ऊनयात किलं नः थें इमित नइतिनि।
जिगु धार्मिकता धाःसा न्हाबलेंया निति दयाच्चनी,
जिगु उद्धार पुस्ता पुस्ता तक दयाच्चनी।”

9 छुं यानादिसँ! हे परमप्रभु, जिमित ग्वाहालि यानादिसँ,
अले थःगु शक्ति छ्यलाः जिमित बचयु यानादिसँ,
पुलांगु इलय थें अले न्हापाया पुस्तातयगु इलय थें छुं यानादिसँ।
छु छि व हे मखु ला, गुह्यसिनं समुद्रया अजिङ्गर राहाबयात* कुचा कुचा थलादिल
अले व अजिङ्गरयात सुयाबिल।
10 छिं समुद्र दथुइ लँ दयकादिल।
अले थःम्हं बचयु यानादीपि मनूत
व गाः वंगु थासं वनेत
समुद्रयात गंगु बँ यानादिल।
11 परमप्रभु मू पुलाः छुत्कारा यानादीपि हाकनं लिहां वइतिनि।
इपि सियोनयु म्ये हा हां दुहां वइ,
अले इमिगु छंया श्रीपेच न्हाबलेंया निति लसता जुइ।
इमिसं खुसि व लसता कायेखनी। अले दुखं व इस्का इपिपाखें तापाक हे जुइ।

12 “छिमित सान्त्वना बीम्ह जि हे खः।
सीनावनीपि मनूतपाखें,
घौंयु थें गनावनीपि मनूतयु सन्तान खनाः छ छाया ग्याये माःगु?
13 आकाशयात चककादीम्ह
पृथ्वीया जगु तयादीम्ह थः सृष्टिकर्तायात छाया ल्वःमंकागु?
छन्त नाश यायेत सनीपि खनाः
अले मभिगु ज्या याइपिनिगु तंया कारणं
छायु थःगु जीवनयु भय कयाः म्वानाच्चनागु?
अत्याचारीया तं गन वन?
14 ज्वनायंकृपिन्त याकनं त्वःतकीतिनि।
इयालाखानाय कुना तःपि सी मखु,
अले इमित नयेत्वनेगु छुं नं मगाःमचाः जुइ मखु।
15 छायाःसा जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः,
सुनां समुद्रयात चले याइ अले लःया किसिद्रुम्बःयात संकाबी।
जिगु नां दक्व शक्ति दुःह परमप्रभु खः।
16 जिं जिगु वचन छंगु म्हुतुइ तयाबियागु दु
अले जिगु ल्हाःया किचलं छु त्वपगु दु,
जिं आकाशयात वयागु थासयु तयागु दु,
अले पृथ्वीया जगु तयागु दु,
अले सियोनयात ‘छ जिमि प्रजा खः’ धकाः धयागु दु।”

परमप्रभुया तंया ख्वला
17 अयु यरूशलेम, दनाः वा,
छ गुह्यसिनं परमप्रभुया ल्हाःपाखें वयकःया तंया ख्वलां त्वंगु दु,
अले धेधेचुइकीगु ख्वलापाखें सुचुकक त्वंगु दु,
न्हालं चायकि, न्हालं चायकि!⁶
18 वं बुइकपि फुकक कायपि मध्ये
वयात लँ क्यनीपि सुं नं मदु।
वं ब्वलंकुपि कायपि मध्ये
सुं नं वयागु ल्हाः ज्वनाः यंकीपि मदु।
19 थुपि निगु विपति छन्थाय वःगु दु,
छन्त सुनां सान्त्वना बी?
झिजांमिजां व नाश अले अनिकाल व तरवार,
सुनां छन्त सान्त्वना बी?
20 छिमि कायपि मूच्छां जूगु दु।
चल्ला जालयु कयं थें इपि नं बल मदयाः लँयु क्वदःगु दु।

* 51:9 ५:१५ राहाब छम्ह काल्पनिक समुद्री जीव, गुह्यसिनं गडबडी व मभिगु शक्तियात क्यनी अले गुबले गुबले थ्वयात मिश्रया चिकथं काः।

इमिके परमप्रभुया तं व
छिमि परमेश्वरया ख्याचवलं जाःगु दु।

- 21 अथे जुयाः जिगु खँ न्यँ, छ दुःख सियाचवंगु
व अय्लाखं काःम्ह थें च्वं तर दाखमघं काःगु मखु।
22 छिमि परमप्रभु, छिमि परमेश्वर,
गुम्हयसिनं थः प्रजायात रक्षा यानादिल,
वयकलं थथे धयादी, “म्ह, जिं छंगु ल्हातं व धेधेचुइकीगु ख्वला कयागु दु,
व तया ख्वला खः! व छं हाकनं गुबले त्वनी मखु।
23 जिं व ख्वला छन्त दुःख बिइपिनिगु ल्हातय बी,
गुम्हयसिनं छन्त धाइ,
‘क्वछु, अले जिपिं छंगु म्हय न्ह्याः न्यासि वने।’
अले छंगु थःगु ल्युनेया ब्वः बँ व न्यासि वनेगु लँ थें यानाबिल।”

52

- परमेश्वरं यस्शलेमया उद्धार यानादी
1 दँ, दँ, हे सियोन!
छं बल व शक्तियात लं थें फ्यु!
हे पवित्र शहर, यस्शलेम, थःगु महिमां जाःगु वसः फ्यु।
थनिनिसँ म्हय चिं मतःपि व अशुद्धपि छन्थाय दुहां वइ मखु।*
2 छंके दुगु धु थाथा या!
हे यस्शलेम, दं अले सिहासनय फेतु,
हे ज्वनारयंकुपि यस्शलेमयापि मनत,
छंगु गःपतय चिनातःगु त्वःतकाब्यु।
3 छायाधाःसा परमप्रभुं थथे धयादी,
“छिमित सितिकं मियाछवत
अले धिबा मब्यसे हे त्वःतकीतिनि।”
4 छायाधाःसा परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
“न्हापा जिमि प्रजा मिश्र देशय बायु च्वंवन,
अले अर्नलि इमित अश्शरीतयसं क्वत्यलातल।
5 “आः जिगु थन छु हे दु धकाः?”

“छायाधाःसा जिमि प्रजायात सितिकं यंकल,
अले इमित शासन याइपिन्सं इमित हेस्याइ,”

“न्हिच्छि हे जिगु नांयात ब्वः बियाचवनी।*
6 अथे जुयाः जिमि प्रजां जिगु नां म्हस्यु।
थुकथं इमिसं व दिखुन्हु इपिं लिसे नवाम्ह जि हे खः धकाः म्हसी।
खः, जि व हे खः।”

- 7 डँडात जुयाः
सुसमाचार न्यंकःवनीपिनिगु तुति गुलि बांलाः,
गुपिन्सं शान्तिया घोषणा याइ,
गुपिन्सं भिगु बुखँ हइ, अले उद्धारयात घोषणा याइ,
गुपिन्सं सियोनयात थथे धाइ, “छिमि परमेश्वरं राज्य यानादी।”**
8 ध्यान बियाः न्यँ! छिमि पाः च्वनाचवंपि पालेत
लसतां थथे छसलं हाला हइ।
परमप्रभु सियोनय झाइबलय,
इमिसं व थःगु हे मिखां खनी।

- 9 हे यस्शलेमया भज्यंक नाश जूगु थायत,
लसतां छसलं म्ये हा,
छायाधाःसा परमप्रभुं थः प्रजायात सान्त्वना बियादीगु दु।
वयकलं मू पुलाः यस्शलेमयात त्वःतकादीगु दु।
10 फुक्क जातितयत परमप्रभुं थःगु पवित्र ल्हाःया शक्ति क्यनादीगु दु।
पृथ्वीया कुंकुलामय च्वपिन्सं नं झी परमेश्वरया उद्धार खनी।

- 11 हुँ, थनं हुँ, कैदं पिहां हुँ,
छुं नं अशुद्धगु थलबल थी मते!

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

हे परमप्रभुया थल ज्वनीपि,

अनं पिहां वा, अले थःत शुद्ध या! ✧

12 अयत्नं छिपि हथाय चाचां बिस्त्यु वनी मख्,

छायधाःसा परमप्रभु छिमिगु न्हाः न्हाः झायादी,

इसाएलया परमेश्वरं छिमिगु ल्यूल्यु च्वनाः रक्षा यानादी।

परमप्रभुया दास दुःख व गौरव

13 स्व, जिमि दास ताःलाइतिनि।

वयात च्वछाइ, थकाइ अले वयात तसकं तःधंकी।

14 गथे व खनाः यक्व मन्त गजब जुल वयागु रूप म्हसीके हे मफयक्क

व वयागु रूप मनूया स्वयाः नं अज्वः स्यंगु खः,

15 तर आः यक्व जातित वयात खनाः वातां जुइ।

वयागु कारणं जुजुपि सुक्क च्वनी।

छायधाःसा इमित धा हे मथाःगु खँ इमिसं खनी,

इमिसं न्यँ हे मन्यंगु खँ इमिसं थुइकी।✧

53

1 झीगु बुखँय सुनां विश्वास याःगु दु?

परमप्रभुया बल्लाःगु ल्हाःया शक्ति सुयात क्यन?✧

2 व ला वयकःया न्हाःने क्यातगु मा थें

व गंगु बं पिहां वःगु हा थें तःमा जुयावल।

वयात स्वथेत झःझः मथाः अले बांलाः नं मजू।

वयागु ख्वालय् झीत यःगु छुं नं मदु।

3 वयात मन्तयसं हेला यानाः मयथकल,

व दुःखय् लाःम्ह मन् खः, वं दुःख बांलाक स्यु।

व खनाः मन्तयसं थःगु ख्वाः फहीकीगु।

वयात हेला यात, झीसं वयात छुं मू वंम्ह मतायेका।

4 धात्थे वं झीगु ल्वयत क्वबिल,

अले झीगु कष्ट फयादिल,

अयत्नं झीसं वयात परमेश्वरं सजौय ब्युम्ह,

व दुःखकष्टय् लाःम्ह तायेका।✧

5 तर वयात ला झीगु हे अपराधया निति सुयाबिल।✧

वयात झीगु अधर्मया निति क्वत्त्यल।

वं सजौय फःगुलि झीत सुख शान्ति दत।

वं कोर्रा नःगुलि झीपि लन।

6 झीपि फुक्कं फेत थें लँ तनाच्वपि खः।

झीपि फुक्क थःगु हे लँय वनाच्वना,

अले परमप्रभुं वयाके झीगु फुक्क अधर्म तयादीगु दु।

7 व क्वत्थका च्वनेमाल, वयात सास्ती जुल,

अयत्नं वं थःगु म्हतुं छसः नं न्वमवाः।

स्यायेत यंकूम्ह चीधिकःम्ह भ्याःचायात थें वयात यंकल,

तँय चाइम्हयसिगु न्हाःने फे सुक्क च्वंथें

वं थःगु म्हतुं छुं न्वमवाः।✧✧

8 तसकं सास्ती बियाः व दोपं बियाः वयात इमिसं यंकल।

वयात जुइगु बारे सुनां ध्यान मब्बु।

छायधाःसा वयात म्वाःपिनिगु देशं अलग तल,

जिमि प्रजाया अपराधया निति वयात दाल।

9 इमिसं वयागु चिहान दृष्ट मन्तयगुनापं दयकल,

व सीबिलय् तःमिपिनापं हे थुन,

खः ला, वं छुं ल्वापुख्यापु याःगु मदु,

वयागु म्हतुं मभिगु व मखुगु खँ ल्हाःगु मदु।✧

10 वयात दुःखकष्ट सह याकेगु हे परमप्रभुया इच्छा खः,

परमप्रभुं वयागु जीवनयात पलेसा बीगु बलिदान थें यानादीसां,

वं थः सन्तानतयत्त खनाः थःगु दि ताहाकय्की।

परमप्रभुया इच्छा कथं व ताःलाइ।

✧ 52:11 ५२:११ २ कोर ६:१७

✧ 52:15 ५२:१५ रोम १५:२९

✧ 53:1 ५३:१ यह १२:३५ रोम १०:१६

✧ 53:4 ५३:४ मती ८:१७

✧ 53:5 ५३:५-६ १ पत्र २:२४-२५

✧ 53:7 ५३:७-८ प्रे ८:३२-३३

✧ 53:7 ५३:७ प्रका ५:३६

✧ 53:9 ५३:९ १ पत्र २:२९

- 11 वं थःगु प्राणं तसकं सास्ती नये थुंकाः
वं जीवनया जः खनी अले थः लुधनी।
थःगु ज्ञानं यानाः जिमि धर्मीम्ह दासं यक्वसित धर्मी यानाबी,
वं हे इमिगु अधर्मं क्वबिइ।
12 अथे जुयाः जि तःधपिनापं हे वयात नं छंगु भाग बी,
वं लाकाहःगु माल बल्लाःपिनापं इनी।
छाय्धाःसा वं थःगु जीवन पानाबिल,
वं पापीतनापं हे वयात ल्याः खात।
वं यक्वसिगु पाप क्वबिल,
वं पापीतयगु निति स्वापु तश्मह जुल। *

54

- परमप्रभुं इम्नाएलयात माया यानादीगु
1 “हे यस्शलेम, थारिम्ह मिसा, म्ये हा
गुबलें मचा बुइके मनंम्ह मिसा,
मचाव् व्यथाय् गुबलें मलाःम्ह,
लयलयतातां हाला जु।
छाय्धाःसा भाःतनाप च्वनाच्वंम्ह मिसाया स्वयाः भाःतं त्वःतुम्ह
मिसायागु हे मस्त यक्व दु” परमप्रभुं धयादी। *
- 2 “छंगु पालया थाय् अप्वय्कि।
छंगु पालया पर्दात साला ताहाय्कि।
छंगु खिपः ताहाकय्कि,
अले छंगु कीत बल्लाकि।
- 3 छाय्धाःसा छ अप्वयाः जवखवं न्यनावनी,
अले छिमि सन्तानतय्सं मेमेगु जातियात पितिनाछवइ,
अले इपि इमिगु झिजामिजां दंगु शहरय् च्वनी।
- 4 “ग्याये मते, छ लाजय् लाइ मखु।
मेपिन्सं बेइज्जत याइ धकाः ग्याये मते। छन्त क्वह्वंके फइ मखु।
छं थःगु ल्याय्म्हबलयया लज्या ल्वःमंकी,
अले छन्त भाःत मदुबलयया याःगु हेला गुबलें लुमंकी मखु।
- 5 छाय्धाःसा छन्त सुष्टि यानादीम्ह छिमि भाःत खः,
वयकःया नां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु खः।
इम्नाएलया पवित्र परमेश्वर छन्त उद्धार यानादीम्ह खः।
वयकःयात फुकक पृथ्वीया परमेश्वर धकाः धाइ।
- 6 त्वःतातःम्ह
वं थःगु आत्माय् दुःख तायकाच्वंम्ह,
ल्यासेबलय् ब्याहा यानाः नं भाःतं त्वःतुम्हयसित थें
छन्त हाकनं परमप्रभुं सःतादीगु दु” परमप्रभुं धयादी।
- 7 “जिं छन्त छुं ईया निति जक त्वःतागु खः।
जिगु तःधंगु दया मायां छन्त हाकनं लित हये।
- 8 तमं जिं छन्त छुं ईया निति जक
जिगु ख्वाः छपाखें सुचुकागु खः।
जिगु सदां दइगु दया मायां जिं छन्त दया याये,”
छन्त उद्धार यानादीम्ह परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी।
- 9 “ध्व नोआया पालय्या दि थें खः,
छाय्धाःसा गथे जिं नोआया इलय् पाफया,
जि हाकनं खुसिबालं पृथ्वीयात त्वपुइ मखु,
अथे हे आवंलि जिं छन्त तं क्यने मखु, अले गुबलें हक्के मखु धकाः पाफयागु दु। *
- 10 पर्वतयात संकुसां अले डौंडात चीकाःछवसां
अयनं छिमिगु निति जिगु सदां दइगु दयामाया गुबलें अन्त जुइ मखु।
अले जिं चिनागु शान्तिया बाचा गुबलें त्वथुली मखु,”
छन्त दयामाया यानादीम्ह परमप्रभुं धयादी।
- 11 “हे दुःखय् लानाच्वंम्ह, म्वःफसं पुइकाः छवावाःम्ह
अले सान्त्वना काय् मखुंगु शहर,
स्व, जिं फिरोजाया थीनं छन्त दयके,
नीरं छंगु जग स्वने। *

- 12 धीधी ह्यांउगु मणी छन्त सुरक्षा याइगु पःखाः,
तसकं थीगु रत्नं छंगु मू ध्वाखात व
तसकं मू मू वंगु थीनं छंगु निति फुक्क पःखाःत दयकी।
- 13 छिमि सकलें कार्यपिन्त परमप्रभुं हे स्यनेगु याइ,
अले छिमि काय म्हायपिन्त सुख शान्ति दइ।*
- 14 धार्मिकताय छन्त थापं याइ।
क्वत्यलिपिपाखें छ तापाक्क हे च्वनी,
छ सुं खनाः नं ग्यायेमाली मखु।
भयपाखें छ तापाक्क हे च्वनी,
आतंक छंगु लिक्क वइ मखु।
- 15 छन्त सुं जाति हमला याःसां व जिगुपाखें जुइ मखु।
सुनां छन्त हमला याइ व थः हे छन्थाय् भ्वःसु वयेमाली।
- 16 “स्व, मिया ह्यंग्वालय् स्वांपुइपि,
थःगु निति ल्वाभः दयकीपि
नकःमितयत जि हे सुष्टि यानागु खः।
अले उपि ल्वाभःत छ्यलीपि सिपाइतयत नं जि हे सुष्टि यानागु खः।
17 तर छन्त नाश यायेत दयकूगु न्हाथे ज्याःगु ल्वाभलं नं छन्त बुके फइ मखु।
अले छन्त दोष बीपिन्त छं सुक्क तइ।
ध्व परमप्रभुया दासतयगु निति सबय जुइ।
ध्व जिमि दासतयत कोस्यालि खः,”

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

55

- प्यायचाःपिन्त सःतादीगु
1 परमप्रभुं धयादी, “हे सकलें प्यायचाःपि,
लः दुथाय् लिक्क वा अले लः त्वं,
धिबा मदुपि नं नसा कयाः न वा!
अले सित्तिकं दाखमघ व दुरु कायेत वा!*
- 2 गुगु नयेगु नसा हे मखु, उकिया निति छाय धिबा पुलेगु?
अले गुकिं प्वाः जाइ मखु, उकिया निति छाय ज्या यायेगु?
न्यें, जिगु खें बालाक न्यौ! गुगु नये ज्य व हे जक न,
अले साःगु साःगु नयाः छं थःगु प्राणयात लुधंकी।
- 3 हे मनूत, जिथाय् वयाः जिगु खें बालाक न्यौ!
अले छिमित जीवन दइ।
जिं छिपिनापं सदाया नितिं छंगु बाचा चिने,
जिं दाऊदयात सदां दइगु दयामाया बी धकाः बचं बियागु पवित्र आशिष छिमित बी।*
- 4 स्व, जि वयात जाति जातितय दथुइ साक्षी बीत,
व इमि नायः व कप्तान जुयेत ल्ययागु दु।
- 5 छिमिसं म्हमस्यगु जातितयत सःता हइ,
अले छिमिसं म्हमस्युपि जातित छिमिथाय हथाय चाचां वइ।
छायधाःसा परमप्रभु छिमि परमेश्वर,
इसाएलया पवित्र परमेश्वरं छिमित गौरवं जायकादीगु दु।”
- 6 गुबलय् तक परमप्रभुयात माले फु वयकःयात मालेगु या।
वयकः लिक्क दुबलय् हे छिमिसं वयकःयात सःति।
- 7 दुष्ट मनूखं थःगु लैपु व अधमीं मनूखं थःगु बिचाः त्वःतेमा,
अले इपि परमप्रभुयाथाय लिहां वयेमा, वयकलं हे इमित दया यानादी।
इी परमेश्वरपाखे इपि लिहां वयेमा,
अले वयकलं इमित पूरा क्षमा यानादी।
- 8 “छायधाःसा छिमिगु बिचाः थें जिगु बिचाः मखु,
अले छिमिगु लैपु थें जिगु लैपु मखु,”
- 9 “गथे आकाश पृथ्वी स्वयाः तःजाः,
अथे हे जिगु लैपु छिमिगु लैपु स्वयाः
व जिगु बिचाः छिमिगु बिचाः स्वयाः तःधं।
- 10 गथे वा व च्वापु आकाशं गाइ
अले अथें हे उपि नितानं च्वय् लिहांवनी मखु,

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

- तर बँयात प्याकाः अन्न सयकी,
अले इलेत पुसा व नयेत नसा बियादी।^५
- 11 जिगू म्हतुं पिहां वःगु वचन अथे हे जुइ।
व सितिके जिथायू लिहां वइ मखु,
तर उकिं जिं मतिइ तयागु ज्या पूर्वके,
अले छु जयाया नितिं जिं वयात छवयाहयागु खः, उकी व ताःलाइ।
- 12 छिपिं आनन्द व शान्ति चवने खनी।
पर्वत व डौंडातयसं नं छिभिगु नितिं म्ये हाला हइ,
अले माथवंगु थासयू च्वंगु सिमातयसं ल्हाःपा दयाहइ।
- 13 अनंलि कंमाया पलेसा सल्लाया सिमा,
व न्हायकंमाया पलेसा मेहदीया सिमात बुया वइ।
थथे परमप्रभुया हनाबनाया नितिं जुइ।
थ्व गुबले नश मजुइगु सदां सदांया नितिं चिं जुइ।”

56

- फुक्क जातितयगु नितिं उद्धार
1 परमप्रभुं थथे धयादी,
“न्याय यायेगु त्वःते मते।
छु पायूछि जू व हे या,
छाय्धाःसा जिपाखें उद्धार कायेगु दि लिक्क वयाच्वंगु दु,
अले जिगु धार्मिकता याकनं खनेदः वइ।
- 2 व मनु धन्य खः गुह्यसिनं थ्व याइ,
व मनु धन्य खः गुह्य थ्व खैय बलाक्क चवनाचवनी।
गुह्यसिनं विश्रामबार अशुद्ध मयासें मानय याइ,
अले थःगु ल्हाःयात छुं नं मभिगु ज्या यायेगुपाखें अलग तइ।”
- 3 परमप्रभुनापं थःत बाचा च्यम्ह सुं परदेशी थथे मधयेमा,
“धात्थें हे परमप्रभुं जितः थः प्रजापाखें अलग तयादीगु दु।”
सुं नपुंसकं थथे मधयेमा, “स्व, जि गंगु सिमा थें खः।”
- 4 छाय्धाःसा परमप्रभुं थथे धयादी,
“जिगु विश्रामबार मानय याइपिं,
जितः थःथें ज्या याइपिं,
अले जि व जि मनुतयगु दथुइया बाचायात
विश्रवास यायेबहः जुयाः पालन याइपिं नपुंसकतयत धाःसा,
5 जिं जिगु देगलय व उकिया पःखाःया दुने च्वपिं
कायू म्हायापिन्त स्वयाः अच्वः हनाबना याकेबी,
अले इमित तसकं भिगु नां बी।
जिं इमित सदां दयाचवनीगु नां बी।
- 6 परमप्रभुया सेवा यायेत,
परमप्रभुया नांयात माया यायेत
व वयकःया आराधना यायेत,
विश्रामबार सदां मानय यायेत
अले जि व जि मनुतयगु दथुइया बाचायात
विश्रवास यायेबहः जुयाः पालन यायेत परमप्रभुलिसें थःत मिलय याःपिं परदेशीतयत धाःसा,
7 जिं जिगु पवित्र पर्वतय हया।
जिगु प्रार्थना यायेगु छैय लयतायकेबी।
इमिसं जिगु वेदीइ छाःगु होमबलि व बलित जिं ययके।
छाय्धाःसा जिगु छै फुक्क जातितयगु नितिं प्रार्थनाया छै जुइ।”^५
- 8 ज्वनायंकूपिं त्वःतकाः हःम्ह
परमप्रभु परमेश्वरं थथे घोषणा यानादी,
“छथायू मुनाच्वंपिं बाहेक जिं मेपिन्त नं
इपिनापं हे छथायू मुके हये।”
परमेश्वरं इस्त्राएलया नायःतयत पाः याःगु
- 9 हे खयलय च्वंपिं फुक्क पशुत, वा!
हे गुंइ च्वंपिं पशुत वा,
मनुतयत क्वाप्प नयेत वा!
10 इस्त्राएलया फुक्क पिवाःत कापिं खः।
इपिं फुक्कं ज्ञां मदुपिं खः।
इपिं उइ मफुपिं खाखः खिचात थें खः।

- इपि ग्वारातुली अले म्हगस खनी।
 इपि घेने जक मास्तिवयकाच्चनी।
 11 इपि नये पित्याःपि खिचात थें खः।
 इपि गुबलें नये लुमधपि खः।
 इपि मथूपि जवाःत खः।
 इपि फुक्क थथःगु हे लँपुइ जुयाच्चंवंगु दु।
 इमिसं थःत जक भिं यायेत स्वयाच्चनी।
 12 इपि फुक्कसिनं थथे धाइ,
 “वा, जितः दाखमघ हयके ब्यु!
 इीसं अयलाः नं यक्व त्वनेन्!
 कन्हय नं थौं थें हे जुइ
 वा थौं स्वयाः अप्वः बांलाइ।”

57

- इसाएलया मूर्ति पुजा याइपिन्त सजँय ब्यगु
 1 धर्मी मनुत नाश जुयावनी
 अयत्नं थ्व खँयात सुनानं वास्ता याइ मखु।
 भक्ततयत ल्हनाः यंकी,
 तर मभिपाखें बचय यायेत
 धर्मी मनुयात ल्हनाः यंक्व खँ सुनानं थुइ मखु।
 2 भिगु लँपुइ जुइपिन्त सीधुंकाः नं
 शान्ति व आराम दइ।
 3 “हे डौंक्कीतयगु लँय वनीपि
 व व्यभिचारीत व वेश्यात थें ज्या याइपि, धन वा!
 4 छं सुयात गिजय यानाच्चनागु?
 छिमिसं सुयागु विरोधय खँ ल्हानाः मे पिकयाच्चनागु?
 छु छिपि हे विद्रोही मनुत थें ज्या याइपि
 अले मखुगु खँ ल्हाइपि थें ज्या याइपि, मखु ला?
 5 पुजा याइगु स्वसिमातयगु दथुइ
 व फुक्क इयाम्म च्वंगु सिमाया क्वय येचाःपि थें च्वं।
 छिमिसं थःकाय म्हायपिन्त न्हसिकापय
 व ल्वहंकापिइ बलि छाइ।
 6 न्हसिकापय च्वंगु पिच्चसे च्वंगु ल्वहं हे छिमिगु भाग खः।
 छिमिसं इमिगु हे निति त्वँसाबलि व अन्नबलि छाःगु दु।
 थज्याःगु खँ सीक सीकं छु जि मानय जुइगु ला?
 7 छिपि ततःजाःगु डौंडाय लसपस यायेत वन।
 छिपि अन हे थःपि बलि छायेत वन।
 8 छिमिसं ध्वाखाय व लुखाया द्वाः ल्युने
 मेगु धर्म मानय याइपिनिगु चित्त तल।
 जितः त्वःताः छिमिसं थःगु लं त्वयाः बैय तल
 अले यक्वसित थःगु लासाय सःतल।
 छिमिसं इपिनापं बाचा चित्त, अले इमिगु लासा ययकाच्चन,
 छायाधाःसा छिमिसं इमिगु पचिनागा खंगु खः।
 9 छिमिसं मोलोख घःयाथाय छायेत जैतूनया चिकं ज्वनाः
 तसकं नस्वाः वयकः यक्व चिकं थम्हं बुलावन।
 छिमिसं दूततयत तातापाक्क छवल,
 अज्ज मृतलोक तक हे छवल।
 10 छिमिगु फुक्क चालचलनं यानाः छिपि त्यानुचाल,
 अयत्नं छिमिसं थथे मधाः, ‘आशा मन्त।’
 छिमिन्त न्हगु बल दत,
 अयज्गुलि छिपि इकुसे च्वंसां क्वमदल।
 11 “छिमिसं सुयागु भय कयाः जितः मखुगु खँ ल्हानागु?
 अले छाय छिमिसं जितः लुमर्मकागु व जितः नुगालय मतयागु?
 छु जि यक्व ई तक सुम्क च्वनागुलि
 छिमिसं जिगु भय मकयागु ला?
 12 जिमिसं छु यानाः व धार्मिकता खः धकाः बिचाः याइ,
 तर जि छिमिगु चाला क्यनाबी।
 अले उकि छिमिन्त छुं नं फाइदा दइ मखु।
 13 छिमिसं ग्वाहालिया निति बिन्ति यायेबलय

छिमिसं मुंकागु मूर्तितयसं छिमित बचय यायेमा!
 फसं इमित ब्वयकायंकी,
 छगु हे सासलं इपि सकसित ब्वयकायंकी।
 तर सुनां जिके शरण काइ वं देशय अधिकार याइ,
 अले जिगु पवित्र पर्वतय नं अधिकार याइ।”

- पश्चाताप याःपिन्त सान्त्वना
 14 अले परमेश्वरं थथे धयादी,
 “दयकी, दयकी, मू लें दयकी!
 जिमि प्रजाया लेंया फुक्क पंगःत चीकाछव।”
- 15 छायधाःसा सदां म्वानाच्वनादींमह,
 तच्चकं मानय याये बहःमह, गुम्हयसिगु नां पवित्र खः,
 वयकलं धयादी, “जि दक्वसिबय च्वय पवित्रगु थासय च्वनींमह खः,
 तर जि पश्चातापी व क्वमिल्लुपिनापं नं च्वनींमह खः,
 अले जिं क्वमिल्लुया आत्मां छिमित बल्लाकाबी,
 अले पश्चातापयागु नुगःयात नं बल्लाकाबी।
- 16 जिं न्ह्याबलें दोष बियाच्वने मखु,
 जि न्ह्याबलें तंम्वयाच्वने मखु,
 गुकिं यानाः जिं थम्हं दयकागु मनूतयगु नुगः
 जिं यानाः क्वतुं मवनेमा।
- 17 जि इमिसं याःगु पाप व लोभया कारणं तंम्वयागु खः।
 जिं इमित सजाँय बिया,
 अले जिगु ख्वाः इपिपाखें सुचुका।
 अयनं इमिसं थःगु हे पहःचहल्य जिःराहा जुयाच्वन।
- 18 जिं इमिगु पहःचहः खनागु दु,
 अयनं जिं इमित लंकाबी।
 जि इमित यंके,
 अले हाकनं दुखं च्वनींपिन्त सान्त्वना बी।
- 19 जिं इमिगु म्हतइ प्रशंसा हये,
 तापाक्क व लिक्क च्वपिन्त शान्ति दयेमा,”
 परमप्रभुं धयादी,
 “जिं छिमित लंकाबी।”
- 20 मभिपिं धाःसा लखुत थाहां वःगु समुद्र थें खः,
 व सम्क च्वनीं मखु, वयागु लखं दाग व भ्यातनाः सिलाछवइ।
- 21 “मभिपिन्त शान्ति दइ मखु” धकाः जिमि परमेश्वरं धयादी।

58

- धात्थेयागु अपसं
 1 “तसकं हा, सम्क च्वने मते!
 तुरहीया सः थें च्वंक तसकं हा।
 जिमि प्रजायात इपि विद्रोही खः धकाः
 व याक्बया धरानायात इमिगु पाप क्यनाब्यु।
- 2 छायधाःसा न्हियान्थिं इमिसं जितः माली।
 अले इपि जिगु लें सीकिमास्ति वःपि थें खने दु,
 अले इपि छु पायछि जू व हे याइपिं व
 जिगु आज्ञा मानय याइपिं थें खने दु।
 इमिसं जिके खःकथं क्वछीगु फवनाच्वनी,
 अले परमेश्वर इमिगु न्ह्यःने वयेमा धकाः इच्छा यानाच्वनी।
- 3 इमिसं धाइ,
 ‘जिपि अपसं च्वनागु छाय छि मखंगु?
 जिपि क्वमिल्लु जुयागु खँय
 छिं छाय वास्ता यानामदियागु?’
- “छायधाःसा छिपि अपसं च्वंगु दिखुन्ह छिमिसं थःगु जक इच्छा पूर्वकी,
 अले छिमि ज्याकःमि फुक्कसित क्वत्यलेगु याइ।
- 4 छिपि अपसं च्वंगुन्ह ल्वागु यायां हे क्वचायकीगु खः।
 अले छम्हयसिनं मेम्हयसित मभिगुकथं दायेगु याइ।
 छिमिसं थ्व थें ज्याःगु अपसं च्वनाः
 छिमिगु सः स्वर्गय थ्यनीं धकाः आशा याये फइ मखु।
- 5 छु जिं ल्ययागु अपसं थथे हे खः ला?
 मनूतयसं छुन्ह जक क्वमिल्लु जुयाच्वनेगु ला?

छु थ्व तिकथिमा थें थःगु छ्यं क्वछुकेगु
व भांगा फीगु अले नउनं बुलिङ्गु दि जक खः ला?
छु छिमिसं थुकियात अपसं धायेगु ला?
छु छिमिसं थुकियात परमप्रभुयात लय्तायकेगु दि धायेगु ला?

6 “अन्याय यानाः कुनातःपिन्त त्वःतकेगु
व क्वत्यलातःपिन्त छुत्कारा यायेगु

फुक्क जुवा त्वाःथलाबीगु

जिं ल्ययागु अपसं थ्व हे मखु ला?

7 थःगु नसा नये मखंपिन्त इनाबीगु,

अले छें मदुपिं मगाःमचाःपिन्त शरण बीगु

व पचिनांगापिं खनाः लं फिकाबिगु

अले थः थःथितिपिन्त ग्वाहालि बीगु, थ्व हे मखु ला?*

8 अले छिमिगु जः सुथय्सियागु थें पिहां बइ,

अले छिपिं याकनं हे लनावनी।

अनंलि छिमिगु धार्मिकता छिमिगु न्हाः न्हाः वनी,

अले परमप्रभुया महिमा धाःसा छिमित रक्षा यायेत ल्यल्य वइ।

9 अले छिमिसं प्रार्थना याइ, परमप्रभुं लिसः बियादी।

छिमिसं ग्वाहालिया निति बिन्ति याइ अले वयकलं धयादी,

‘जि थन हे दु’।

“छुं जुयाः छिमिसं थःपिनिगु दथुं मेपिन्त क्वत्यलेगु त्वःतल,

मेपिन्त पतिचां सुया क्यनेगु व मभिगु खें ल्हायेगु त्वःतल,

10 अले दुनगलानिसं छिमिसं थःत नयेमखंपिनिगु निति बिल धाःसा

अले अन्याय जुयाच्चपिनिगु निति मगाःमचाः पूर्वकल धाःसा

छिमिगु जः खिउँथाय तुयुजः थें जुइ,

अले बाचाया ई नं न्हिनय् थें जुइ।

11 परमप्रभुं छिमित धुवांथु न्ह्यलुवाः जुयाः यंकादी,

अले तसकं तान्वःगु थासय नं छिमित लुधकादी,

अले छिमिगु क्वँय्यात बल्लाकादी।

छिपिं यक्व लखं प्याःगु क्यब थें

व गबलें सुइ मखुगु बुँगाःचा थें जुइ।

12 छिमि मन्तयसं दुनाच्च्वंगु छेंत हाकनं दयकी।

यक्व पुलांगु जगत इमिसं ल्हनी।

छिमित ‘दुनाच्च्वंगु पःखाःत दयकीपिं,’

अले ‘च्वनीगु छेंया निति हाकनं न्हगु लँपु दयकीपिं’ धकाः धाइ।”

विश्रामबारयात पवित्र मानय या

13 “छिमिसं विश्रामबारयात मत्वःतल

अले जिगु पवित्र दियात थः यःथें मयात धाःसा

व परमप्रभुया विश्रामबारय् खुशी जुल धाःसा

व थःगु इच्छा कथं मयासे

थ्व दियात हनाबना यात धाःसा

व थुखुन्हु थः यःथें मयासें ययथें खँ मल्हात धाःसा,

14 छिपिं जि परमप्रभुपाखें लय्ताय् खनी,

व जिं छिमित देशया तःधपिं जुइगु थासय वनीपिं यानाबी

अले जिं छिमित छिमि पुर्खा याक्बया अधिकारपाखें भव्य नकिपिं यानाबी।”

परमप्रभुया म्हुतु हे थथे धयादीगु दु।

59

मन्तयगु पापया दोष

1 धाथें हे परमप्रभुया ल्हाः बचय् याये मफयक चिहाकः जूगु मदु,

अले वयकःया न्हायपं नं तायेमदयक ख्वातुसे च्वंगु मदु।

2 तर छिमिगु अधर्म यानाः

छिपिं थः परमेश्वरपाखें अलग जूगु दु

अले छिमिगु पापं यानाः वयकःया ख्वाः छिमिगुपाखें त्वःपुया तःगु दु

अले वयकलं छिमिगु खँ न्यनादी मखु।

3 छायाःसा छिमिगु ल्हाः हिं त्वपूगु दु

व छिमिगु पतिचाय् दोष कीगु दु

- अले छिमिगु म्हतुं मखुगु खँ ल्हाःगु दु
अले छिमिगु मेचां मभिगु खँ ल्हाःगु दु।
4 सुनानं न्याय पवंगु मदु।
सुनानं विश्वास यायेबहः जुयाः न्याय याःगु मदु।
इमिसं ज्यागलय् मज्युगु खँय् भरोसा तइ व मखुगु खँ ल्हाइ।
इमिसं मभिगु जाः ख्वइ अले अधर्म बइकी।
5 इमिसं बिख दुम्ह सर्पया खँय् खासा बी,
अले माकःचाया जाः ग्वइ।
इमिगु खँय् नइपि न्ह्याम्ह जूसां सी।
अले उकियात तख्यात धाःसा बिख दुम्ह सर्प पिहां वइ।
6 इमिगु जालं नं वसः दयके फइ मखु,
उकि दयकूग कापतं इमिसं थःपिन्त हे त्वपुइ फइ मखु।
इमिसं अधर्मया ज्या यानाच्वंगु खः।
अले मभिगु ज्या इमिगु ल्हातय् हे दु।
7 इमिगु तृति पापया ज्या यायेत व्वाँय वनी
अले छुं दोष मदुपिमिगु हिबाः न्ह्याकेत इपि हथाय् चाइ।
इमिगु बिचाः अधर्मया बिचाः खः।
दुःख व नाशं इमिगु लँ म्हसीकी।*
8 इमिसं शान्तिया लँ म्हमस्यु,
अले इमिगु लँपुइ न्याय मदु।
इमिसं थःगु लँपु बेक्वयकूग दु।
व लँपुइ न्यासि जुइपि सुयातं नं शान्ति दइ मखु।
मनूतयसं थःगु पाप स्वीकार याःगु
9 अथे जुयाः न्याय झीपिपाखे तापानाच्वंगु दु।
धार्मिकतां झीत नापलाके फइ मखु।
झीसं जःया लँपुयात स्वयाच्वनी,
तर फुक्क खिउंसे च्वनाच्वंगु दु।
झीसं तयुजःया लँपु स्वयाच्वनी,
तर तसकं खिउंसे च्वंगु लँपुइ जुयाच्वनी।
10 कापि ममूत थें झीसं अंगलय् पचिपचि याना जुइ।
मिखा मदुपि थें झीसं थःगु लँपु माला जुइ।
झीपि न्हिनय् नं सन्ध्याकाः इलय् थें लुफि हाइ।
तसकं बल्लाःपिमिगु दथुइ झीपि सीपि थें जुइ।
11 झीपि सकलें भालुत थें हाली।
अले सुकृभतुं थें तसकं विलाप याइ।
झीसं न्याय पवनी तर सुयातं नं व दइ मखु,
मुक्तिया लँपु मालाच्वनी तर व झीपिपाखे तापाक्क हे दु।
12 छाय्धाःसा जिमिगु द्रुबिद्रं छिगु न्ह्याःने यक्व दु,
अले झीगु पापं हे झीगु विरोधय् साक्षी बी।
जिमिगु द्रुबिद्रं जिपिनापं हे दु
अले जिमिगु अधर्मत जिमिसं नालाकाये।
13 परमप्रभुया विरोधय् विद्रोही जगु व वयकःपाखें फस्वयागु दु,
झी परमेश्वरयात हेला यानाः क्वत्त्यलेगु व विद्रोहया जाः ग्वःगु दु,
अले झीगु नुगलय् ब्वलनावःगु मखुगु खँ हे झीसं धयाच्वनागु दु।
14 अथे जुयाः न्याय ल्युतेपाखे चीकाछवःगु दु,
धार्मिकता तापाक्क वंगु दु,
अले खःगु खँ धाःसा लँय् लँय् लुफि हानाच्वंगु दु,
अयजुगुलि भिं यायेगु दूहां वये फइ मखु।
15 खःगु खँ गंनं मदु, अले मभिगु खँपाखें अलग च्वनीम्ह न्ह्याम्ह हे जूसां वयात हमला याइ।
परमप्रभुं थः प्रजायात बचय् याःगु
परमप्रभुं स्वयादिल,
अले न्याय मदयावन धकाः वयकः तंचायादिल।
16 परमप्रभुं क्वत्त्यलातःपिन्त ग्वाहालि याइपि सुं नं मखन।
अले वयकः दथुइ च्वनाः बिन्ति याइम्ह सुं छम्ह नं मखंगुलि अजू चायादिल।
अर्नलि वयकःया थःगु हे जव ल्हातं इमित उद्धार यानादिल,

* 59:7 ५९:७-८ रोम ३:१५-१७

- अले वयकःयागु हे धार्मिकतां इमित बचय् यानादिल। ✱
 17 वयकलं धार्मिकताया छाती-पाता,
 व छैनय मुक्तिया तपुलि पुयादिल।
 अले वयकलं ब्वला काइगु वसः पुयादिल,
 अले जोसयात लं थें पुनादिल।✱
 18 इमिसं याःथें वयकलं इमित बदला बियादी।
 वयकःयात विरोध याःपिन्त तमं सजौंय बियादी
 अले शन्नतयत् बदला कयादी।
 टापुया देशयापिन्सं इमित याःथें वयकलं बदला कयादी।
 19 पच्छिमया देशनिसें मन्तयसं परमप्रभुया नांया भय काइ,
 अले पुर्बनिसें इमिसं वयकःया नांया महिमा याइ।
 छायाधाःसा वयकः खुसिबाः वः थें झायादी,
 गुक्तियात परमप्रभुया सासलं बाः वयकी।
 20 “थःगु पापया पश्चाताप याइपि याकबया सन्तानतयगु निति
 मुक्ति बीम्ह सियोनय् झायादी।”

परमप्रभुं घोषणा यानादी। ✱

21 परमप्रभुं धयादी, “जिगु खँय् धाःसा, जिगु बाचा छिमिगु निति थ्व हे जुइ। जिगु आत्मा छंके दु व चिलावनी मखु, अले जिगु वचन जिं छंगु
 म्हतुइ तयाबियागु दु। उपि छंगु म्हतुइ व छिमि काय् म्हायपिनिगु म्हतुइ व छिमि सन्तानतय् म्हतुइ थनिनिसें सदांया निति दयाच्चनी।”

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

60

- ज्वइतिनिगु यस्शलेमया गौरव
 1 “हे यस्शलेम देँ!
 छायाधाःसा छंगु जः वये धुकल!
 अले परमप्रभुया महिमा छंके खनेदः वःगु दु।
 2 स्व! छिउँगुलि पृथ्वीयात
 व तसकं छिउँगुलि मन्तयत त्वपुयातःगु दु,
 तर परमप्रभुया जः छंके वःगु दु,
 अले परमप्रभुया महिमा छंके खनेदः वःगु दु।
 3 जाति जाति छंके दुगु जलय्
 व जजुत छंके खनेदुगु सुथया निभाःया जलय् वइ।
 4 “अथे जुयाः छंगु मिखा ब्वयाः चाकःछिं स्व!
 इपि फुक्क छन्थाय् मुनाः छन्थाय् वइ।
 छिमि कायपि तापाकं वइ,
 अले छिमि कायम्हायपि ल्हातं क्वबिया छन्थाय् हइ।
 5 अनलि छ थ्व खनाः तसकं ज्वालं थी
 अले छंगु नुगः तसकं लयताइ।
 समुद्रया सम्पत्ति छन्थाय् हइ,
 जाति जातिया सम्पत्ति छन्थाय् वइ।
 6 ऊँटया बर्था,
 मिघान व एपाया ऊँटतयसं छंगु देय् त्वपुइ।
 अले शेबाया फुक्क मन्त परमप्रभुया प्रशंसा यायां
 लुँ व धुपौय् ज्वनाः छन्थाय् वइ।
 7 केदारया फुक्क फैच्वलय्तय् बर्था छन्थाय् मूवइ।
 नबायोतया फैतयसं छंगु सेवा याइ।
 इपि बलिकथं जिगु वेदीइ नालेबहः जुइ।
 अले महिमां जाःगु जिगु देगःयात जिं समाः याये।
 8 “सुपौय् थें ब्वया जुइपि
 अले सुकुभतुया स्वँपाखे ब्वयावनीपि थुपि सु खः?
 9 धात्थें हे टापुतयसं जितः स्वइ,
 तशींशया व्यापारीतयगु जहाजत न्ह्यः न्ह्यः दु।
 परमप्रभु छिमि परमेश्वरया निति,
 व इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरया हनाबनाया निति
 इपि छिमि कायपिन्त तापाकं
 इमिगु लुँ व वहःनापं छन्थाय् हइ।

छायधाःसा वयकलं छन्त गौरवं जायकादी।

- 10 “परदेशीतयसं छंगु पःखाः हाकनं दयकी,
अले इमि जुजुतयसं छंगु सेवा याइ।
जिगु तमं जिं छन्त कयका,
अयनं जिं छन्त दया याये।
- 11 छंगु शहरया म् ध्वाखात न्हाबलें चालाचवनी।
उपि ध्वाखात चान्हि गुबलयं नं तीमखु।
गुकिं यानाः मन्तयसं छन्थाय जाति-जातितयगु धन-सम्पत्ति हयेमाः।
इमि जुजुतयं न्हाः न्हाः त्याःगुया जुलस ज्वनाः दुहां वयेमा।*
12 छायधाःसा छंगु सेवा मयाइगु जाति व राज्य नाश जुइ।
इपि धात्थे हे भज्यंक नाश जुइ।
- 13 “लेबनानया गौरव छन्थाय वइ,
थाकुराःमात, सल्लाया सिमात व सिसौया सिमात नं
जिगु पवित्रथाय तसकं बालाकेत वइ।
अले जिगु पवित्रथाय गौरवं जाइ।
- 14 छन्त दुःख बिइपिनि कायपिं छन्थाय हे क्वमिलु जुयाः वइ।
छन्त हेला याइपिं फुक्क छंगु पाली भवपू वइ।
इमिसं छन्त परमप्रभूया शहर,
इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरया सियोन धकाः धाइ।*
15 “छ त्वःतातःम्ह व हेला यानातःम्ह खः,
छपाखे जुयाः सुं नं मवसां नं
जिं छन्त सदाया निति गौरव
व फुक्क पुस्ताया लसता यानाबी।
- 16 माम्हं थः मस्तयत् बिचाःसंचाः याःथे
जाति जाति व जुजुपिन्सं छन्त बिचाः संचा याइ,
उबलयं छं परमप्रभु थःत मुक्ति बीम्ह,
उद्धार याइम्ह व याकूबया दक्व शक्ति दुम्ह खः धकाः थुइकी।
- 17 कँयया पलेसा लुँ अले नँया पलेसा वहः जिं हये।
सिँया पलेसा कँय अले ल्वहंया पलेसा नँ हये।
शान्तियात छंगु राज्य व
धार्मिकतायात छंगु शासक दयकाबी।
- 18 छंगु देशय हाकनं गुबलें ल्वापुछ्यापु न्यनेमाली मखु,
छंगु सिमानाया दुने गुबलें स्यंगु व नाश जगु न्यनेमाली मखु।
तर छंगु पःखाःयात मुक्ति धकाः धाइ,
अले छंगु म् ध्वाखायात प्रशंसा धकाः धाइ।
- 19 न्हिनय सूर्यनं छन्त गुबलें जः बी मखु,
नं तिमिलां हे छन्त जः बिया ज्वल्ल थीकी,
छायधाःसा परमप्रभु हे छंगु निति सदाया जः जुइ,
छिमि परमेश्वर धाःसा छंगु महिमा जुयादी।*
20 छंगु सूर्यं गुबलें बिनावनी मखु,
छंगु तिमिला गुबलें मदयावनी मखु।
परमप्रभु हे छंगु निति सदाया जः जुयादी,
अले छंगु दुःखया दि मदयावनी।
- 21 अनंलि छिमि फुक्क प्रजात धर्मी जुइ,
इमिसं सदाया निति देशय अधिकार याइ।
जिगु गौरव क्यनेत इपिं जिं पिनागु माचा थें खः,
अले इपिं जिगु ल्हाःया ज्या खः।
- 22 छिपिं मध्ये कम दुपिं दुलंदुः दःवइ,
अले दक्वसिबय चिधिकःपि दक्वसिबय तःथंगु जाति जुइ।
जि परमप्रभु खः,
वयागु इलयं जिं व याकनं हे पूर्वके।”

61

छुत्काराया निति भिगु खँ

- 1 मगाःमचाःपिन्त भिगु खँ न्यकेत
परमप्रभुं जितः ल्ययादीगुलि

* 60:11 ६०:११ प्रका २१:२५-२६

* 60:14 ६०:१४ प्रका ३:१९

* 60:19 ६०:१९ प्रका २१:२३; २२:५

परमप्रभु परमेश्वरया आत्मा जिके दु।
 नुगः क्वत्वंपिन्त लायकाबीत,
 चिना तःपिन्त त्वःताबीत व
 कुनातःपिन्त छुत्काराया घोषणा यायेत
 वयकलं जितः छवयाहयादीगु खः।^१
 2 वयकलं जितः परमप्रभुं दयामाया याइगु दै
 व झी परमेश्वरया बदला कायेगु दि घोषणा यायेत,
 फुक्क दुखं च्वनाच्चपिन्त सान्त्वना बीत छवयाहयादीगु खः।^२
 3 व सियोनय् दुखं च्वनाच्चपिन्त
 नौया पलेसा
 तसकं बांलाःगु श्रीपिच,
 व दुखं पलेसा लसताया चिकं बीत,
 ख्वःगु नुगःया पलेसा प्रशंसाया वसः पुंकाबीत,
 वयकःया गौरव खनेदयेमा धकाः
 इमित परमप्रभुं हे पिनादीगु धार्मिकताया स्वसिमात धकाः धाइ।

- 4 इमिसं न्हापांनिसें नाश जुयाच्चंगु शहरत हाकनं दयकी।
 नाश जुयाच्चंगु थायत हाकनं दयकी,
 पुस्तौ पुस्तानिसें दुनाच्चंगु छैंत दुगु शहरतयत
 इमिसं हाकनं न्हगु यानाः दयकी।
- 5 परदेशीतयसं छिमि फैच्चलयतयत ज्वये यंकी,
 अले परदेशीतयसं छिमिगु बुं व दाखवयबय जुया याइ।
- 6 अले छिमित परमप्रभुया पुजाहारी धकाः धाइ,
 छिमित झी परमेश्वरया दासया नां बी।
 छिमिसं जाति-जातितयगु धन सम्पत्ति नइ,
 अले इमिगु हे धन-सम्पत्ति छिमिगु निति फुडै जुइ।
- 7 छिमिगु लज्याया पलेसा छिमित निदुगं सुवाः दइ,
 अले हेलाया पलेसा छिपिं थःगु अधिकारय् लयतायाच्चनी।
 अथे जुयाः छिमित थःगु हे देशय् निदुगं हक दइ,
 अले छिमिगु निति सदां सदांया लसता दइ।
- 8 “छाय्धाःसा जि, परमप्रभु धाःसा न्याययात माया याये,
 खुइगु व अर्धर्मयात जिं तसकं मयके।
 जिं थःगु विश्वास यायेबहलं जिमि मन्तयत सिरपाः बी।
 अले जिं इपिनापं सदांया निति बाचा ची।
- 9 इमि सन्तानत जाति जातिया दथुइ,
 अले इमि मचाखाचातयत मन्तयगु दथुइ म्हसिइगु जुइ।
 इमित खपिं सकसिनं
 ‘इपिं ला परमप्रभुपाखें सुवाः दुपिनि सन्तान खः’ धकाः स्वीकार याइ।”
- 10 जि परमप्रभुया कारणं तसकं लयताये।
 जिगु प्राणं जिमि परमेश्वरयाके लयताइ।
 छाय्धाःसा वयकलं जितः उदारया वसः पुंकादीगु दु,
 अले वयकलं जितः धार्मिकताया वसतं त्वपुयादीगु दु।
 गथे ब्याहा याइम्ह मिजंनं थःगु छैनय पुजाहारी थें समाः याइ
 अले भम्चां थःत तसकं मू म् वंगु तिसां समाः याइ।^३
- 11 गथे बुइ माचात बुया वइ,
 अले क्यबय पुसात बुया वइ,
 अथे हे परमप्रभु परमेश्वरं धार्मिकता व प्रशंसा फुक्क जातितय न्ह्यःने हयादी।

62

- सियोनया न्हगु नां
 1 यरुशलेमया धार्मिकता स्थ न्हापांया जः थें खनेमदुतले,
 अले वयागु मुक्ति च्वानाच्चंगु मिच्वाःया जः थें खनेमदुतले,
 सियोनया निति जि सुम्क च्वने मखु।
 यरुशलेमया निति जि सुम्क च्वने मखु।
 2 जाति जातितयसं छंगु धार्मिकता

✧ 61:1 ११:२ मती ११:२५; लूक ७:२२

✧ 61:1 ११:१२-२ लूक ४:१७-१९

✧ 61:2 ११:२२ मती ५:२४

✧ 61:10 ११:२७ प्रका २१:२

व फुक्क जुजुपिन्सं छंगु गौरव खनी,
अले छन्त धाःसा परमप्रभु थःम्हं हे तयादीगु न्हंगु नामं सःती।

3 छ परमप्रभुया लहातय गौरवया मुक्कुट
व छ परमेश्वरया लहातय छंगु जुजुया श्रीपिच जुइ।

4 छन्त हाकनं “आजुबा”^{*} धकाः धाइ मखु।
छंगु देशयात हाकनं “समामा”[†] धकाः धाइ मखु,

तर छन्त “हेप्सीबा”[‡] धकाः धाइ,
अले छंगु देश “ब्युलाह”[§] धकाः धाइ।

छायधाःसा परमप्रभु छनापं तसकं लयतायादीगु दु,
अले छंगु देशं ब्याहा याःगु जुइ।

5 छिमि मस्तयसं थःपिन्त छन्त लःल्हाइ, हे यस्शलेम,
गथे छम्ह ल्यायम्ह मिजंनं थःत भन्चायात लःल्हाइ,
अले छिमि परमेश्वर छंगु निति लयतायादी।
गथे ब्याहा याःम्ह मिजं थः भन्चाया निति लयताइ।

6 हे यस्शलेम! जिं छंगु पःखाःतयके पाः च्वनीपि तयागु दु,
इपि न न्हिनय सुम्क च्वनी न चान्हय हे सुम्क च्वनी।
हे परमप्रभुयात सःतिपि, आराम काये मते!

7 परमप्रभुं थःगु ज्या सिधयकामदीतले
अले यस्शलेमयात पृथ्वीया गौरव दयकामदीतले वयकःयात आराम कायके बियादी मते।

8 परमप्रभुं थःगु जव लहातं
अले थःगु दक्वसिबय बल्लाःगु लहातं पाफयादीगु दु,
“जि हाकनं गुबलें छंगु अन्न छिमि शत्रुतयत नयेत बिइ मखु।
अले छं गगु न्हंगु दाखमघया निति ज्या याःगु दु,
व परदेशीतयसं गुबलें त्वने दइ मखु।

9 तर सुनां बाली लइ, इमिसं हे व नयेखनी।
अले वं परमप्रभुयात प्रशंसा याइ।

सुनां दाख मुंकी
अले इमिसं जिगु पवित्र थायया चुकय व त्वनी।”

10 हूँ, मू धवाखापाखें जुयाः हूँ!
मनुतयगु निति लेंगु दयकि!
दयकि, मू लें दयकि!
अन दुगु ल्वहंत चीकाछव।
अले जाति जातितयगु निति चिया झण्डा धस्वाकि।

11 परमप्रभुं पृथ्वीयागु कुन्चाय तक घोषणा यानादीगु दु,
“यस्शलेमया यःपि मनुतयत धा,
‘स्व, छिमि मुक्तिदाता वयेत्यंगु दु!
स्व, वयकःया लिच्वः वयकःयाके हे दु,
अले वयकःया इनाम वयकःनापं हे दु।”^{*}

12 इमित “पवित्र जाति” धकाः धाइ,
अले “परमप्रभुपाखें छुत्कारा दुपि।”
छन्त धाःसा “मालाः लुइकगु”
व “मत्वःतूगु शहर” धकाः धायेगु याइ।

63

जाति जातितयत परमप्रभुं त्याकादीगु

1 एदोमपाखें व बोझापाखें ह्याउसे च्वंगु वसः पुनावःम्ह सु खः?
झःझः धाःगु वसः पुनाः अले थःगु तःधंगु शक्ति वयाच्वंम्ह सु खः?

“धार्मिकतां न्ववाइम्ह
व बचय यायेत तसकं शक्ति दुम्ह जि हे खः।”^{*}

2 गथे जुयाः छिगु वसः दाख सालय दाखमघ दयकेत
दाख क्यलीपिनिगु थें ह्याउसे च्वंगु?

* 62:4 ६२:४ आजुबा थुनिया अर्थ त्वःतातःगु शहर † 62:4 ६२:४ समामा थुनिया अर्थ उजाड जगु देश ‡ 62:4 ६२:४ हेप्सीबा थुनिया अर्थ वनापं जि लयताः § 62:4 ६२:४ ब्युलाह थुनिया अर्थ ब्याहा याःगु दु * 62:11 ६२:११ यशै ४०:१०; प्रका २२:१२ * 63:1 ६३:१ यशै ३४:१०-१३; यर ४४:७-१२; इज २५:१२-१४; ३५:१२-१५; आमी १:११-१३; ओब १:१-१४; मला १:२-५

- 3 “जि याकःचां हे दाखयात तृति न्हृतुन्हया,
सुं नं जातित जिनापं मदु।
जिं तमं इमित न्हृतुन्हया तीसिना,
अले जिं इर्वकय् इमित न्हृतुन्हया।
इमिगु हिया फृति जिगु वसतय् लाःगु दु,
अले जिगु वसः फुक्कं हिया हिं जाःगु दु।^७
- 4 छाय्धाःसा बदला कायेगु दिं जिं क्वःछिनागु दु,
अले जिगु उद्दाराया दें न्ह्यःने थयंकः वःगु दु।
5 जिं स्वया, तर ग्वाहालि याइपिं सुं नं मखना।
ग्वाहालि याइपिं सुं नं मखना जि अजू चाया।
अथे जुयाः जिगु थःगु हे बल्लाःगु ल्हातं जिगु उद्दारा याना,
अले जिगु तमं जितः थामय् यात।^८
- 6 तमं जिं जाति जातितयत् न्हृतुन्हया।
जिगु तमं इमित कायका बिया,
अले जिं इमिगु जीवनया हिं बैय् प्वकाबिया।”
- प्रशंसा व प्रार्थना
- 7 परमप्रभुं इरीगु निति यानादीगु फुक्क जयाया निति वयकःयात प्रशंसा यायेमा,
वयकलं यानादीगु दयामायाया बारे जिं धयाबी,
वयकःया दया व कस्णा कथं,
वयकलं इझाएलया धरानाया निति तसकं भिगु ज्या यानादिल।
- 8 वयकलं धयादिल, “धात्थे हे थुपिं जिमि प्रजा खः,
उपिं काय्पिं गुपिन्सं जितः ध्वखा बी मखु।”
अथे जुयाः वयकः इमित मुक्ति बीन्ह जुयादिल।
- 9 इमिगु फुक्क दुःखकष्टय् वयकः नं दुःखी जुयादिल,
अले वयकःया दूत इमित बचय् यायेत इमिथाय् वल।
वयकःया दयामाया व कृपाय्
वयकलं मू पूलाः इमित छुल्कारा यानादिल।
वयकलं इमित दुःखकष्टपारखे थकयादिल,
अले न्हापा न्हापायागु इलय् वयकलं इमित क्वबियादिल।
- 10 अयनं इपिं विदोही जुल,
अले वयकःया पवित्र आत्मायात दुःख बी।
अथे जुयाः वयकः इमि शत्रु जुयादिल,
अले वयकः थः हे इमिगु विरोधय् ल्वानादिल।
- 11 अले वयकःया प्रजां न्हापा न्हापायागु ईयात,
मोशा व वया प्रजाया दियात लुमंकल।
समुद्रपारखे वयकःया मनूतयत् बथांया जवाःनापं हयादीम्ह, वयकः गन झायादिल?
थःगु पवित्र आत्मा इमिगु दथुइ तयादीम्ह, गन दी?
- 12 वयकः गन दी? गुम्हयसिनं थःगु बल्लाःगु ल्हाः
मोशाया जव ल्हाःपारखे न्ह्यज्याकादिल,
गुम्हयसिनं सदां सदांया निति थःगु नां जायकेत
इमिगु हे न्ह्यःने लःयात निगु भाग यानादिल।^९
- 13 गुम्हयसिनं इमित गुं सलतयत् थं
ब्यासिइ लुफि महायमा धकाः
गाः गाः वंगु थायतय्पारखे यंकादीगु, मखु ला?
- 14 गथे पशुत ब्यासिइ ज्वये यंकी,
अथे हे परमप्रभुया आत्मां इमित आराम बी।
अथे हे छि थःगु नांया महिमाया निति
थः प्रजायात न्ह्यल्लवाः जुयाः यंकादिल।
- 15 स्वर्ग स्वयादिसैं, अले थःगु दक्वसिबय् च्वययागु
पवित्र व महिमां जाःगु सिहासनं क्वय् स्वयादिसैं।
छिगु जोश व शक्ति गन वन?
छि जिपिपारखे छिगु क्वमिलसु व दयामाया लितकाःगु दु।
- 16 तर छि ला जिमि अबु खः।
अब्राहाम जिमित म्हमस्यूसां अले इझाएल जिमित नाला मकाःसां,
छि, हे परमप्रभु, जिमि अबु खः।
छिगु नां न्हापानिसैं हे जिमित उद्दारा याइम्ह खः।
- 17 हे परमप्रभु, छिगु लँपुपारखे जिमित छाय् बिस्व्यंवीनीपि यानादियागु?

- अले छिगु हनाबना यायेगुपाखें जिमिगु नुगःयात छाय् छाकादियागु?
छिगु थःगु अधिकार दुपि कुलतयगु कारणं
अले छिकपिनि दासतयगु कारणं जिपिपाखे लिहांझासँ।
18 छिकपिनि प्रजां छुं ईया निंति जक
छिगु पवित्र थासय् अधिकार याये खन।
आः जिमि शत्रुतयसं छिगु पवित्र थाययात न्हुतुन्हगु दु।
19 न्हापा न्हापानिसें जिपि ला छिकपिनिम्ह हे खः,
तर जिपि छिं गुबलें शासन यानामदीपि प्रजा थें च्वं,
जिपि छिगु नां ज्वनाः मजुइपि प्रजा थें च्वं।*

64

- 1 छि आकाश चीकाः क्वहां झाःगु जूसा
व पर्वतत छिगु न्हाःने थुरथुर खाःगु जूसा ज्यूगु।
2 मिं झाःत च्या थें
अले लः ग्वाराग्वारां दायक् थें,
थः शत्रुतयत थःगु शक्ति क्यनेत
अले जाति— जातितयत थरथर खाकेत छि क्वहां झासँ।
3 गुबलय् छि तःधंगु ज्या यानादी,
व जिमिसं मति हे तयागु मदु,
अनलि छि क्वहां झायादिल,
अले पर्वतत छिगु न्हाःने थुरथुर खात।
4 थःगु लें स्वइपिनिगु निंति ज्या यानादीम्ह
छि थें ज्याःम्ह परमेश्वरयात संसारया श्रंसिसें
न न्हायपनं न्यंगु दु,
न मिखां हे खंगु दु।[☆]
5 सु पाय्छिगु ज्या यायेत लयताइ अले सुनां छिगु लँयात लुमंकी,
इमिगु निंति ग्वाहालि यायेत छि झायादी।
तर जिमिसं छिगु विरोधय् पाप यानाचवनागुलि छि तंम्वयादिल।
जिपि गुकथं बचय् जुइ फइ धकाः?
6 जिपिं सकलें अशुद्ध मनत थें जूगु दु,
अले झीगु फुक्क धर्मया ज्या भ्वाथःगु कापः थें खः।
जिपि फुक्कं सिमाहः थें गनावनी
अले जिमिगु पापं जिमित फसं थें पुइकायकी।
7 छिगु नां काइपि छम्ह नं मदु,
छितः ज्वनेगु सुनानं कुतः याइ मखु,
छायथाःसा छिं थःगु ख्वाः जिपिपाखें सुपिकादीगु दु,
अले जिमित जिमिगु पापया शक्तिइ त्वःतादीगु दु।
8 अयनं हे परमप्रभु, छि जिमि अबु खः।
जिपि चा खः, अले छि धाःसा कुमाः खः।
जिपि छिगु हे ल्हाःया ज्यात खः।
9 हे परमप्रभु तसकं तंपिकायादी मते,
जिमिगु पाप न्हाबलें लुमंकादी मते।
बिन्ति याये, जिमित दया यानादिसँ,
छायथाःसा जिपि फुक्कं छिकपिनि हे प्रजा खः।
10 छिगु पवित्र शहरत मस्भूमि जूगु दु,
सियोननापं मस्भूमि जूगु दु अले यस्शलेम नाश जूगु दु।
11 जिमि पुर्खातयसं छितः आराधना याइगु पवित्र
व झःझः धाःगु देगः मि नये धुंक्गु दु।
झीसं तसकं म् वंगु तायकागु सम्पत्ति नाश जुइ धंक्गु दु।
12 थुपि फुक्कं खँ जुइ धुंकाः हे परमप्रभु,
छु छि लिज्यां झायादी ला?
छु छि सुक्क च्वनाः जिमित दयेमाःगु स्वयाः अप्वः सजौंय बियादी ला?

65

विरोधीतयत परमेश्वरया दण्ड

- 1 परमप्रभुं धयादी, “जिके न्यं मवःपिन्त जि लिसः बीत तयार दु।

* 63:19 ६३:१९ जिपि छि गुबलें शासन यानामदीपि मनत व गुबलें छिगु नां मकाइपि थें खः

☆ 64:4 ६४:४ १ कोर २:९

- अयत्नं इमिसं जितः हे मालाच्वंगु मदु।
 'जि थन दु, जि थन हे दु' धयासां
 जिमि प्रजा जितः प्रार्थना याःगु मदु।[☆]
- 2 जि जिगु ल्हाः न्हिछि हे
 छगू विद्रोही प्रजाया न्हःने व्वयकाच्वना।
 तर इपि थःगु हे बिचालं थज्याःगु मभिगु लँपुइ जुइ।
- 3 थज्याःगु प्रजा जिगु हे न्हःने
 न्ह्वाबले जितः तं पिहां वयकाच्वनी।
 इमिसं वयबय बलि छाइ,
 अले अप्पां दयकाः तःगु वेदीइ धुपांय च्याकी।
- 4 इपि चिहानय च्वनी,
 अले गुप्ति थासय पिपाः चा छ्याइ।
 इमिसं फाया ला नइ,
 अले घच्चाइपुगु सप दयकाः ख्वल्चाय तयाः त्वनी।
- 5 अले इमिसं थवंथः धाइ, 'छिपि तापाक्क हँ,
 जिगु न्हःने वये मते छायाधाःसा जि छंगु निति तच्चकं पवित्रमह खः।' [☆]
 थज्याःपि मन्त ला जिगु निति न्हाय्या कुँ थें
 व न्हिच्छि च्यानाच्वंगु मि थें खः।
- 6 "स्व, जिगु न्हःने च्वयातःगु दु,
 जि सुम्क च्वने मखु, तर जिं इमित पूरा बदला काये,
 धाल्थें हे जिं पूरा बदला काये।
- 7 जिं छिमिगु व छिमि पुर्खातयगु पापया बदला काये" परमप्रभुं धयादी।
 "छायधाःसा इमिसं पर्वतय बलि छवयकल,
 अले डौंढाय जितः हेपय यात।
 जिं इमिगु न्हापाया ज्याया पलेसा इमित पूरा बदला काये।"[☆]
- 8 परमप्रभुं थथे धयादी,
 "गथे दाखया ज्वॉयल्य रस दया,
 मन्तयसं धाइ, 'उकियात स्येके मते,
 छायाधाःसा उकी झन अण्वः रस दइइइ,'
 अथे हे जिं जिमि दासतयगु कारणं इपि फुक्कसित नाश याये मखु।
- 9 जिं याक्बपाखें सन्तानत
 व यहदापाखें जिगु पर्वतय अधिकार याइपि हये।
 जिं ल्ययातयापिन्सं हे अन अधिकार याइ,
 अले जिमि प्रजा अन च्वनी।
- 10 जितः मालीपिं जिमि प्रजाया निति, शारोन फैच्वलयत ज्वयेगु खयः,
 अले आकोरया ब्यासि धाःसा सा द्रहंतयगु
 आराम कायेगु थाय जुइ।[☆]
- 11 "तर छिपि मध्ये सुनां जि परमप्रभुयात त्वःती,
 अले जिमिगु पवित्र पर्वतयात ल्वमंकी,
 सुनां भाग्य घःया निति टेबिल तयार याइ,
 अले कर्मया घःया निति ल्वाकछ्यानातःगु दाखमघं जायकी,
- 12 जिं तरवारयात छिमिगु कर्म यानाबी,
 अले छिपि सकलें स्यायेत क्वछुइ।
 छायाधाःसा जिं छिमित सःताबलय् छिमिसं लिसः म्बयु।
 जि न्ववानाबलय् छिमिसं न्हायपं बियाः मन्चं।
 जिगु न्हःने छिमिसं छु मभिं व हे ज्या यात,
 अले छिमिसं जितः मयःगु ज्या यायेगु हे ल्यल।"[☆]
- 13 अथे जुयाः परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
 "स्व, जिमि दासतयसं नयेखनी।
 छिपिं धाःसा नये मास्ति वयका च्वनेमाली।
 जिमि दासतयसं लः त्वनी, छिपिं धाःसा प्याः चायका च्वनेमाली।
 जिमि दासतयसं लसतां हनी, छिपिं धाःसा लाजय लाइ।
- 14 जिमि दासतयसं नुगलनिसें लयलयतायाः म्ये हाली,
 छिपिं धाःसा मनय पीर दुगुलि ख्वइ,
 छिमिगु नुगः ख्वःगुलि ततःसलं हालाः ख्वइ।
- 15 छिमिसं थःपिनिगु नां जिं ल्ययापिनिगु निति सरा कथं त्वःतावनि।
 अले जिं, परमप्रभु परमेश्वरं छिमित स्यानाबी।

- तर जि थः दासतयगु निति मेगु नां बी।
 16 सुनां थ्व देश्य सुवाःयात प्वनी,
 वं धात्थे परमेश्वरया नामं थथे याइ,
 थ्व देश्य पाफइपिन्सं परमेश्वरया नामय हे पा फइ,
 छायाधाःसा न्हापा न्हापाया दुःखत ल्वमने धुंकी,
 अले उपि जिगु न्द्वःनं सुपिकातःगु जुइ।
 न्हगु आकाश व न्हगु पृथ्वी
 17 “स्व, जि न्हगु आकाश व न्हगु पृथ्वी सुष्टि याये।
 न्हापा न्हापाया खँतयगु लुमन्ति जुइ मखु, न उपि मनय हे वइ।[☆]
 18 तर जि सुष्टि यानागु खँय न्हाबले लसता व खुशी हैं।
 छायाधाःसा जि यस्शलेमयात खुसिं जाःगु व अनयापि मन्तयत लसतां जाःपि यानाबी।
 19 जि यस्शलेमयात खनाः लयताये, अले जिमि प्रजापाखे खुशी जुये।
 अन ख्वःसः व ततःसलं हाला हइगु सः हाकनं गुबले न्येनेमाली मखु।[☆]
 20 “छुं दि तक म्वानाच्वंम्ह ह्याउँ मचा
 वा थःगु पूरा दँ म्वायेमखंम्ह बुराम्ह मनु अन गुबले दइ मखु।
 सछि दँ तक म्वानाः सीम्हयसित ल्यायम्ह तायकी।
 अले सछि दँ तक म्वाःम्हयसित सराः लाःम्ह तायकी।
 21 इमिसं छें दयकाः उकी बाय च्वनी।
 इमिसं क्यबय दाखमा पिनाः उकिया फल नइ।
 22 इमिसं दयकगु छेंतयके मेपि बाय च्ववइगु गुबले जुइ मखु,
 अले इमिसं प्यगु दाखमाया फल मेपिसं नयेगु गुबले जुइ मखु।
 छायाधाःसा सिमाया आयु थें जिमि प्रजाया आयु जुइ,
 अले जि ल्यायापिन्सं थःगु ल्हातं ज्या यानाः अन्वः दि तक लयतायाच्वनी।
 23 इमिसं सितिवंक ज्या याइ मखु,
 वा विपतिया निति मचात बुइकी मखु।
 छायाधाःसा इपि व इमि सन्तानापं
 जि, परमप्रभुपाखे सुवाः दुपि प्रजा जुइ।
 24 इमिसं प्रार्थना याये न्द्वः हे जि लिसः बी।
 इमिसं धया च्वं च्वं हे जि इमिगु खँ न्येने।
 25 गुंखिचा व भ्याःचा छथायनापं च्वनाः नइ,
 अले सिहनं धाःसा दुहं नं थें सु नइ,
 सर्पया नसा धाःसा धुं जुइ।
 जिगु फुक्क पवित्र पर्वतय न इमिसं हानि याइ न नाश हे याइ,

परमप्रभुं धयादी।”[☆]

66

- जाति जातितयत परमप्रभुया न्याय
 1 परमप्रभुं थथे धयादी, “स्वर्ग जिगु सिंहासन खः,
 अले पृथ्वी जिगु तुति तइगु थाय खः।
 आः छिमिसं जिगु निति गज्याःगु देगः,
 जि च्वनेत गज्याःगु थाय दयके फु? [☆]
 2 छु थःगु हे ल्हातं जि आकाश व पृथ्वी दयकागु मखु ला?
 अले फुक्कं थथे जू वःगु मखु ला?

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

- “आत्माय चीमि खनीपि व सुगः ख्वःपिन्त
 अले जिगु वचनय थरथर खाइपिन्त जिं दयां स्वये।
 3 तर दुहंया बलि छाइपि मन्थात स्याइपि थें खः।
 चिधिकःम्ह भ्याःचा बलि छाइपि धाःसा खिचाया ककु त्वथुलीगु थें हे खः।
 अन्नबलि छाइपि फाया हि छाःगु थें हे खः।
 लुमन्ति कथं धुर्पीय च्याकीपि मूर्तियात पुजा याःगु थें हे खः।
 इमिसं थःगु हे लँ ल्यःगु दु,
 अले इमिगु प्राण थःगु हे घच्चाइपुगु ज्याय लयताइ।
 4 अथे जुयाः जिं न इपिनापं कडा व्यवहार याये,
 इमित भय दुगु खँ हे जि इमिथाय हये।
 छायाधाःसा जिं सःताबलय सुनान लिसः मन्वू।
 गुबलय जिं सःता सुनानं वास्ता मया।

☆ 65:17 ६५:१७ यशैया ६५:२२; २ पत्र ३:१३; प्रका २१:१

☆ 65:19 ६५:१९ प्रका २२:४

☆ 65:25 ६५:२५ यशैया ११:१५-१६

☆ 66:1 ६६:१ मती ५:३४-३५; २३:२२

☆ 66:1

छु जिगु मिखाय मभिगु खः व हे इमिसं यात।
अले छु जितः मयः व हे इमिसं यात।”

5 छिपि मध्ये सुनां परमप्रभुया वचनया भय काइ,
वयकःया वचन न्यँ, “छिकपिनि थः मन्त,
सुनां छिमित ययकी मखु, सुनां छिमित जिगु नांया निति हेला याइ,
इमिसं छिमित थथे धाइ, ‘परमप्रभुया महिमा जुइमा,
अले जिमिसं छिमिगु आनन्द स्वये।’

अयनं इपिं लाजय लाइ।
6 शहरपाखे पिहां वःगु हाःसः न्यँ!
देगलं पिहां वःगु सः न्यँ!
थः शत्रुतयत पाय्छिगु बदला कायेगु
ध्व परमप्रभुया सः खः!

7 “मचाब् ब्यथा जुइ न्हः हे
वं मचा बुइकी,
मचाब् ब्यथाया सास्ती जुइ न्हः हे
वं छम्ह काय बुइकी।”¹⁰

8 थज्याःगु खँ सुनां न्यंगु दु?
थज्याःगु खँ सुनां खंगु दु?

छु! छन्हुं हे छगु देश दयके फइ ला?
वा छुं भतिचा इलय हे छगु जाति पिकाये फइ ला?
अयनं सियोनं ला ब्यथा शुरु जुइ सात हे थः मचात बुइकी।

9 छु! मचाबुइकेगु ई थ्यने धुंकाः नं मचा मबुइकेगु ला?”
परमप्रभुं धयादी, “छु! जिं सुयात मचा बुइके बी,
वयात मचाबुइकेगुपाखे पर्नी ला?”
छिमि परमेश्वरं धयादी।

10 “हे यस्शलेमयात माया याइपि,
छिपि सकलें वनापं लयता,
अले वयागु निति लयता।
हे वयागु निति दुखं च्वनीपि,
आः लयतायाः खुसि जुं!

11 छायाःसा वया निति सान्त्वना बीपि दुरु त्वनाः लुधकी,
अले पूरा दुरु त्वने धुंकाः छिपि तसकं लयताइ।”

12 परमप्रभुं थथे धयादी,
“जिं शान्तियात खुसि थें
अले जाति-जातितयगु सम्पति खुसिबाः थें यस्शलेमपाखे न्ह्याकाबी।
छिमिसं दुरु त्वनेखनी अले छिमित ब्वहलय क्वबियायंकी,
अले मुलय म्हितकीगु याइ।

13 मांम्हं थः मचायात सान्त्वना ब्यू थें जिं छिमित सान्त्वना बी।
अले छिमिसं यस्शलेमया कारणं सान्त्वना काये खनी।”

14 छिमिसं ध्व खनी अले छिमिगु नुगः तसकं लयताइ
अले छिपि घौंय थें च्वन्ह्याइ।

परमप्रभुया ल्हाः थः दासतपाखे न्ह्याज्याकगु,
वयकःया तं धाःसा शत्रुतपाखे न्ह्यानाच्वंगु खके बियादी।

15 स्व, परमप्रभुं मिनापं झायादी,
अले वयकःया रथत ग्वःफय थें खः।
वयकलं तच्वःगु तमं पलेसा कयादी, अले मिप्चालं सजौंय बियादी।

16 मि व तरवारपाखे परमप्रभुं फुक्क मन्तयगु न्याय यानादी,
अले परमप्रभुपाखे सीपि यक्व हे दइ।

17 “उपिं मध्ये सुनां थःत पवित्र व शुद्ध यानाः क्यबय वनेत फा व छुँ वा मेमेगु घच्चाइपुस्य च्वंगु चिजत नइपिनिगु ल्यु वन धाःसा इपि फुक्कसिगु
नापं हे नाश जुइ,” परमप्रभुं घोषणा यानादी।

18 “इमिगु ज्या व इमिगु मतिया कारण जिं फुक्क जातितयत व थीथी भाय ल्हाइपिन्त छथाय मुंकेत वये। अले इपि सकसिनं जिगु महिमा खनी।
19 “जिं इमिगु दथइ छगु चिं बी। अले इपि मध्ये बचय जूपिन्त जिं जाति जातितयथाय छ्वये, तशींशय, लिबियालीतयथाय, धनुष वाण चले याये
सःपि ल्दीतयथाय, तुबल व ग्रीसय अले तातापागु देशय, अन इमिसं जिगु नां च्वन्ह्यागु न्यनातःगु मद्दु अले जिगु महिमा नं खंगु मद्दु। अयनं इमिसं
जाति जातितय दथइ जिगु महिमा घोषणा याइ।

20 अले इमिसं फुक्क जाति-जातितपाखे छिमि फुक्क थः मन्त, सलत, रथत, खच्चरत, ऊँटतयके क्वबिकाः जिगु पवित्र पर्वत यस्शलेमय
परमप्रभुया निति बलि थें यानाः हइ,” परमप्रभुं धयादी। “इस्त्राएलया सन्तानतयसं थःगु अन्नबलि शुद्धगु थलयतयाः परमप्रभुया देगलय हइगु थें इमिसं
थुमित हइ।

21 अले इपि मध्ये गुलिसित पुजाहारी व लेवी जुडत जिं ल्यये," परमप्रभुं धयादी।

22 "गथे न्हगु आकाश व न्हगु पृथ्वी जिं दयके, उपि जिगु न्ह्यःने दयाच्चनी," परमप्रभुं धयादी। "थुकथं छिमिगु नां व छिमि सन्तान ल्यनाच्चनी।"☆

23 छगु अमाइ निसें मेगु अमाइ व छगु विश्रामबारंनिसें मेगु विश्रामबार तक फुक्क मनुत, जातित वयाः जिगु न्ह्यःने भवपु वइ।" परमप्रभुं धयादी।

24 "अले इपि पिहां वयाः जिगु विरोधय् जिराहा जूपि मनुतयगु सीम्ह स्वःवइ। इमिगु की सी मखु, इमिगु मि सी मखु, अले इपि फुक्क मनुत व जातितयत् घच्चाइपुस्य च्वनी।"☆

यर्मियाया सफू म्हसीका

ई.पू. न्हय्यागु शताब्दीया लिपांगु इलय् यर्मिया अगमवक्तां थःगु ज्या शरू याःगु खः। थःगु ताहाकःगु सेवाकाइया इलय् वं परमेश्वरया प्रजायात इमिसं याःगु मूर्ति पुजा व पापया कारणं इमिके वइगु विपत्तिया बारे ख्याचवः ब्यूगु खः। वं थःगु थुपिं अगमवाणी पवंगु सी न्हः हे स्वये खन – यरूशलेम बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसरया अर्धीनय् जगु, शहर व देगः भज्यंक नाश जगु व यहदाया जुजु व यक्व मेपिं मनुतय्त ज्वनाः बेबिलोनय् यंकगु। लिपतय मनुत व इमि सन्तानत बेबिलोनं लिहां वइतिनि अले देश्य हाकनं मनुत च्वनीतिनि धकाः व न्हापा हे धाःगु खः।

यर्मियाया सफूयात थुपिं भाग्य ब्वथले फु –

१. यर्मियायात सःतूगु

२. योशियाह, यहोयाकीम, यहोयाकीन व सिदकियाह जुजुया पालय परमेश्वरं यहदा देश व अनयापिं जुजुतय्त ब्यूगु बुखेंत।

३. यर्मियाया छ्यान्जे बारूकं च्वःगु लुमान्तिया खें, अले यर्मियाया अगमवाणीत व वयागु जीवनया थीथी मू घटनात।

४. थीथी परदेशी जातितय्गु बारे परमप्रभुया बुखेंत

५. यरूशलेम बगु व बेबिलोनय् ज्वनाः यंकगु घटनाया बारे इतिहासय् तनातःगु खें।

यर्मिया नुगः क्यातुम्ह मनु खः, वं थः जातिया मनुतय्त तसकं माया याइगु। अले इमित सर्जौयया खें न्यकेगु वयात तसकं हे मंमदु। अयतं अगमवक्ता जगु कारणं थःके वःगु कष्टया बारे वं थःगु नुगः क्वतुंका धाइगु खः। परमेश्वरया वचन वयागु नुगलय् मि थें खः, वं उकियात दुने तयातये फइ मखु।

ध्व सफूया गुलिखय् तःधंगु खेंवःनं यर्मियाया कष्टया दि लिपाया मेगु छगु न्हगु दिया बारे धाइ। व दि परमेश्वरं थः प्रजानापं न्हगु बाचा चिनादी। व बाचा धाःसा छुं नं स्यनामि मदय्कं हे इमिसं मानय् याइ, छायाधाःसा व बाचा इमिगु नुगलय् च्वइगु जुइ (३१:३१-३४)।

धलः पौ

परमप्रभुं यर्मियायात ल्ययादीगु १:१-१९

प्यम्ह जुजुपिनिगु पालय याःगु अगमवाणी २:१-२५:३८

यर्मियाया जीवनया घटनात ३६:१-४५:५

जाति जातिया बारे याःगु अगमवाणी ४६:१-५१:६४

यरूशलेम पतन जगु ५२:१-३४

यर्मिया

- 1 बेन्यामीन लागायाना अनातोत शहरय् च्वंम्ह छम्ह पुजाहारी हिल्कियाहया काय् यर्मियायागु वचन ध्व खः।
- 2 अमोनया काय् यहदायाम्ह जुजु योशियाहं राज्य यानाच्वंगु झिस्वंगु दुं दुबलय परमप्रभुया वचन वयाथाय वःगु खः।*
- 3 योशियाहया काय् यहोयाकीम जुजु जुयाच्वंबलय परमप्रभुया वचन वयाथाय हाकनं वल। अनंलि परमप्रभुया वचन यहदायाम्ह जुजु योशियाहया काय् सिदकियाहं राज्य यानाच्वंगु झिंछमगु दैया न्याला दुबलय तक, यरूशलेमयापिं मनुतय्त ज्वनाः देशे पिने मयंकृतले वया हे च्वन।*

परमप्रभुं यर्मियायात ल्ययादीगु व न्हापांगु दर्शन

4 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,

5 “जिं छन्त छिमि मांया प्वाथय दयके न्हः हे म्हस्यु।

छ बुइ न्हः हे जिं छन्त अलग याना।

जिं छन्त जाति जातितय्त अगमवाणी न्यकेत ल्यया।”

6 जिं धया, “स्वयादिरें परमप्रभु परमेश्वर, जि ला नवाये नं मसः, जि ला मचा हे तिनि।”

7 तर परमप्रभुं जितः धयादिल, “ जि ला मचा हे तिनि” धकाः धाये मते, तर जिं छन्त सुयाथाय छवये अन छ वने हे माः। जिं छन्त छु छु उजं बी, छं व इमित कने हे माः।

8 इपिं खनाः छ ग्याये मते, छायाधाःसा छन्त रक्षा यायेत जि छनाप दइ। जि परमप्रभु न्चवानागु दु।”

9 अनंलि परमप्रभुं ल्हाः ताहाक यानाः जिगु म्हुतुसि थियादिल, अले धयादिल, “स्व, जिं थःगु वचन छंगु म्हुतुइ तयाबियागु दु।

10 स्व, थौं जिं छन्त जाति जाति व राज्य राज्यया अधिकार बी, इमित लेहें थनेगु व स्यकेगु, नाश यायेगु व वांछवयेगु, दयकेगु व पीगु अधिकार छन्त बी।”

निगु दर्शन

11 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल, “अय यर्मिया छु छु खना?”

जिं धया, “मस्यां बरांया छु कचा खना।”

12 परमप्रभुं जितः धयादिल, “छु खःगु हे खन, छायाधाःसा जिगु वचन पवंगु स्वयेत जि स्वयाच्वनागुं दु।”

13 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय हाकनं वल, “मेमेगु छु छु खना लय्?”

जिं धया, “जि उत्तरपाखें भ्वसूलाच्वंगु लः दासि वयाच्वंगु देछुनातःगु छगः थल खना।”

14 वयकलं जितः धयादिल, “ध्व देश्य च्वपिं सकसिथाय उत्तरपाखें विपत्ति वइ।

15 छायाधाःसा जिं थःम्ह हे उत्तर पाखेया देश देशयापिं फुक्क मनुतय्त सःतेत्यनागु दु।”

“इमि जुजुपिन्सं थथःगु सिंहासन यरूशलेमया धवाका धवाखाय,

पःखाया छचाःखेरं व यहदाया फुक्क शहरया छचाःखेरं तइ। इमिसं थुकिया पःखात व यहदाया मेमेगु शहरय् हमला याइ।

परमप्रभुं धयादी।

16 जिं थः प्रजायात सर्जौय बी,

छायाधाःसा इमिसं पाप याःगु दु,

जितः त्वःतगु दु, मेमेपिं घःतयगु निंति धुपौय च्याकूगु दु,

* 1:2 १:२ २ राज २२:३-२४:२५; २ इति ३४:८-३५:१९

* 1:3 १:३ २ राज २३:२६-२४:१५; २ राज २३:१८-२४:२५; २ इति ३५:५-६ ११:२२

* 1:3 १:३-३४ ध्व ई ६२० वि.सि.निसे ५०६ वि.सि.

तक खः † 1:12 १:१२ ध्व हिब्रू खेंवः न्वाइबलय हिब्रूभाषाया “बरां सिमा” थें च्व

अले थःमंहं दयक्कु घःतयत् भागि याःगु दु।

17 “यर्मिया तयार जु! जिं छन्त उजं बियागु फुक्क खँ वनाः इमित धयाब्यु। आः इपि खनाः ग्याये मते! मरकुसा जिं छन्त इमिगु न्हाःने ग्याये मायकाबी।

18 अय यर्मिया, न्यौ! थ्व देशयापि फुक्क यहदाया जुजु, भारदार, पुजाहारी व मनुत् छंगु विरोधय दनी। तर थौं इमिगु सामना यायेगु शक्ति जिं छन्त बी। छचाःखेरं पःखाः दुगु शहर थें, नैयागु थां व कँयया पःखाः थें जिं छन्त बल्लाकाबी।

19 इपि छलिसैं लवाः वइ, तर इमिसं छन्त त्याके फइ मखु, छायाथाःसा छन्त रक्षा यायेत जिं छलिसैं दइ,”

जि परमप्रभु न्ववानागु दु।

2

परमेश्वरं इस्त्राएलयात वास्ता यानादीगु

1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,

2 “छं वनाः यरुशलेमय च्वंपि सकसितं थ्व खबर न्यंकि,

“परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छं ल्यायमहबलययागु भक्ति,
” ‘भम्चा थें छं जितः माया याःगु जि लूमसे वः।

मरुभूमिइ, पुसा महःगु थासय छ जिगु ल्यूल्यु जुइगु।

3 उबलय, इस्त्राएल परमप्रभुया निति पवित्र खः,

व वयकःया सन्तानत मध्ये न्हापांमह खः।

वयकःया मनुतयत् मभिं याःपि फुक्क दोषी ठहरय जुल,

अले इमिके विपत्ति वल।”

परमप्रभुं धयादी।

इस्त्राएलया पुर्खातयगु पाप

4 हे याकूबया घराना, इस्त्राएलया घराना,

परमप्रभुया वचन न्यौ।

5 परमप्रभुं थथे धयादी,

“छिमि पुर्खातयसं जिके छु दोष खन?

छुकि यानाः इपि जिपाखें तापात?

इमिसं ज्यालगे मजुपि मूर्तित पुजा यात,

अले थः हे ज्यालगे मजुल।

6 इमिसं थुलि तक नं मथाः,

‘झीत मिश्र देशं च्वय हयादीमह अले मरुभूमिइ, गंगु जमिन व न्हसिकाप दुगु, लः मदुगु सुनानं पलाः मतःगु,

सुं नं मच्चनीगु तसकं खिउँगु देशया दथुं

ब्वना हयादीमह परमप्रभु गन दी?’

7 जिं छिमित यक्व सइगु भिगु बुँ दुगु देशय अन्न बाली

व मेमेगु भिगु नसा नयेमा धकाः हया।

तर वये धुंकाः छिमिसं जिगु

थ्व देशयात अशुद्ध यात, अले जिगु सर्बययात घच्चाइपुगु यानादिल।

8 ‘परमप्रभु गन दी?’ धकाः पुजाहारीतयसं मन्यं।

व्यवस्था स्यनीपिन्सं नं जितः महमसील।

शासकतयसं नं जिलिसैं विद्रोह यात,

आगमवक्तातयसं बालधःया नामय आगमवाणी ल्हात

अले ज्यालगे मजुपि मूर्तितयत् पुजा यात।

परमेश्वरया मनुतयगु पाप

9 “उकिं जिं हाकनं छिमित पाः याये,

अले छिमि छयपिन्त नं पाः याये”

परमप्रभुं धयादी।

10 “पच्छिमपाखे पारि साइप्रसय वनाः प्यखेरं स्व,

वा पुर्बपाखे केदार देशय द्त छवयाः बांलाक स्व,

थज्याःगु ज्या अन गुबलें जगु दु ला?

11 मेगु छुं नं जाति थः घःतयत

उपि ईश्वर मखुसां हीगु दु ला?

तर जिमि प्रजां थःगु महिमां जाःमह परमेश्वरयात ज्यालगाय मजुपि

घःतनाप हिल।

12 उकिं हे आकाश, थ्व खँय छिपि अजू चा!

तसकं ग्यानाः थरथर खा!”

परमप्रभुं धयादी।

13 “छायथाःसा जिमि प्रजां निगु पाप याःगु दु,

जि जीवन बीगु लःया मुहानयात
इमिसं त्वःतुगु दु।

अले थःगु निति लः मच्चनीगु
प्वाःगुगु त्यांकि दयक्ःगु दु।”

इसाएलया अविश्वासया लिच्वः

14 “छु इस्राएल च्यः खः ला?

छु व छैय् बम्ह दास खः ला?
छाय् वयात लुतय् यात लय्?

15 सिंहत थ्वयेक हाःगु दु,

उपि व पाखे स्वयाः थ्वयेक हालाच्वंगु दु।

इमिसं वयागु देशयात भज्यंक नाश याःगु दु।

वयागु शहरत नाश याःगु दु,

अले उपि शहरय् मनूत मदु।

16 अज्ज नोप* व तहपनेशयापि मनूत वयाः

छिमिगु छ्यंया मुकुटयात त्ख्याना ब्यगु दु।

17 परमप्रभु छिमि परमेश्वरं छन्त लैय् यंकसां हे

वयात त्वःतुगुलि छं थ्व खँ थःके हःगु मखु ला?

18 नील खुसिया† लः त्वनेत छाय् मिश्र देशय् वनेगु?

यूफ्रेटिस खुसिया लः त्वनेत छाय् अश्शर देशय् वनेगु?

19 छंगु थःगु हे मभिगु ज्यां छन्त सजौय बी

अले छं जितः त्वःतुगुलि छं थःत हे दोष बी।

छं जि परमप्रभु थः परमेश्वरयात त्वःतुगु

व जिगु भय छंके मदुगु छंगु मभिगु व म्हाइपगु खँ खः धकाः सीकाति,”

प्रभु, दक्व शक्ति दूह परमप्रभुं धयादी।

इसाएलं परमेश्वरयात आराधना यायेगु त्वःतुगु

20 “यक्व न्हापा हे छं थःगु जुवा त्वःथुल,

सिखःयात चप्फुनाबिल,

अले धाल, जि छिगु सेवा याये मखुत।

धात्ये फुक्क डोडा डोडाय्

व फुक्क वाउँगु सिमाया क्वय् व वेश्या थें क्वछुल।

21 थःत तसकं यःगु दाखया कचा थें

भिगु माचा कयाः छन्त पिनागु खः।

तर स्व, आः छु जुल?

छु छमा धवगीगु ज्यालगे मज्गु दाखमा जक जगु दु।

22 छं सोडा वा साबुनं न्हाक्व हे थःत स्यसां

छंगु अपराधया ख्वः जिगु मिखाया न्हाःने दया हे च्वनी,”

परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

23 “जिं थःत अशुद्ध यानागु मदु,

बालघःयात पुजा यानागु मदु धकाः

छं गय् यानाः धाये फुगु?

छं बेसीइ गज्याःगु वेश्याया व्यवहार यात?

अन छं छु यात व बिचाः या।

छु येचाःम्ह ऊँट थें थुखे उखे तसकं ब्वौय् जुइगु।

24 छु मस्भूमिइ च्वनीम्ह

ज्वःचिनीगु इलय् फसय् नैतुनाजुइम्ह

मिसाम्ह गुंगधा थें खः।

सुनां वयागु येचाःगु पने फइ?

वयात ययकीपित्सं वयात माला जुइम्वाः,

छायधाःसा व इमिथाय् ब्वौय् वइ।

25 छंगु तुति नांगां मज्तले,

अले छंगु कथु मगंतले छु ब्वौय् वने मते।

अयनं छं धाल, ‘थ्व फुक्क म्वाःमदुगु खँ खः!’

जिं विदेशी घःतयत माया याये, जि इमिगु हे ल्युने वने!’

सजौय बीमाःम्ह इस्राएल

26 “गथे छम्ह खुँ ज्वनीबलय् लज्या चाइ,

अथे हे इस्राएलया घराना,

इमि जुजुपि, हाकिमत,

* 2:16 २:१६ नोप थुक्रिया मेगु नां मेमफिस खः † 2:18 २:१८ नील थ्व खुसिया मेगु नां शिहोर खः

पुजाहारीत व अगमवत्कात लज्या चाइ।
 27 इमिसं सियात धाइ, 'छ जिम्ह अबु खः,'
 अले ल्वहंयात धाइ, 'छं जितः बुइक्गु खः।'
 इमिसं थःगु ख्वाः मखु
 थःगु जँन्हफाः जिपाखे स्वक्गु दु।
 अयनं दुःख जुइबलय इमिसं धाइ,
 'वयाः जिमित बचय यानादिसै।'
 28 तर छिमिसं थःगु निति दयक्पि घःत गन वन?
 छिमित दुःख जुइबलय
 इमिसं छिमित बचय याये फुसा इपि वयेमा।
 हे यहदा, छिमि गुलि शहरत दु,
 छिमि घःत नं उलि हे दु।

29 "छिमिसं जितः छाः पाः यानागु?
 छिपि सकसिनं जिगु विरोधय अपराध याःगु दु।"

30 "छिमि मन्तयत मफतय जि सजॉय बिया,
 भिकेगु जिगु शिक्षायात इमिसं नाला मक्का।
 क्वापप नइम्ह सिहं थें
 छिमि अगमवत्कातयत छिमिसं स्याःगु दु।
 31 "हे श्व पुस्तायापि मन्त, परमप्रभुयागु वचनय ध्यान ब्यु।
 "छु जि इस्राएलया लागि मस्भूमि
 वा तसकं खिउंगु देश जुल ला?
 छाःय जिमि प्रजां थये धाइगु, 'जिपि थःयत्थे वने दु।
 आः छिथाय गुबले वये मखुत।'
 32 छु सुं मिसामचां थःगु तिसा
 व सुं भमचां थःगु समा ज्वलं ल्वःमके फइ ला?
 तर जिमि प्रजां जुग जुगनिसैं
 जितः ल्वःमके धुंकल।
 33 मतिनामि माला जुइत छ गुलि सः।
 छं मभिपि मिस्तयत नं अथे यायेगु स्वंगु दु।
 34 छंगु वसतय स्वजापि
 चीमितयगु हिया दाग दु।
 डौंकातयगु हिया दाग ला मखु।
 श्व फुक्क जुइ धुंकाः नं,
 35 छं थथे धाल, 'जि निर्दोषम्ह खः,
 वयकः जिलिसैं तंचायादी मखु।'
 तर जि पाप यानागु मदु धकाः
 छं धाःगुलि जिं थःम्हं हे छंगु न्याय याये।
 36 न्हूगु लँ लित।
 छं छाःय थुलिमछि थुखे उखे चाःहिलाजुयागु?
 गथे अश्रूपाखें छ आशां घात
 अथे हे मिश्रपाखें नं छ आशां घाइ।
 37 अनं नं लज्या चायाः छ छैनय ल्हाः तयाः अथें लिहां वइ।
 छाःयाःसा छं सुयात सुयात भलसा यात,
 इमित परमप्रभुं इन्कार यानादीगु दु।
 इपिपाखें छन्त ग्वाहालि दइ मखु।

परमप्रभुं धयादी।

3

अविश्वसी इस्राएल

1 "सुं मनुखं थः कलाःयात त्वःतल धाःसा
 अले व मिसा वयाथासं वनाः मेम्ह मिजंया कलाः जुल धाःसा
 छु व मनु हाकनं वयाथाय लिहांवनी ला?
 छु व देश अशुद्ध मजुइ ला?
 छ छम्ह वेश्या थें यक्वसिथाय वंगु दु,
 छु छ आः जिथाय लिहां वयेगु ला?"

2 "नांगा डौंडाय मिखा ब्व।
 उपि मध्ये छं मभिगु ज्या मयाःगु गुगु थाय दु?"

परमप्रभुं धयादी।

चाचा:हिला: जुझ्मह छम्ह मन् मस्मिइ च्वनाच्वं थें छं लैय् च्वना: थ: प्रेमीत पियाच्वन।

छं देशयात थ:गु व्यभिचार व मभिगु ज्या अशुद्द या:गु दु।

3 उकिं परमेश्वरं बसन्तया वा वयेगु दिकाब्यगु दु,
वा वइ मखु।

अयत्नं छंगु ख्वा: वैश्यायागु थें च्वं।

छ लज्या चाये हे मस:।

4 अयत्नं छं जित: थये धाइ,

‘हे जिम्ह अबु, छि जिम्ह ल्याय्महबलय्याम्ह पासा ख:।

5 छु छि न्हाबलें तंचायाच्वनादीगु ला?

छु छिगु तं न्हाबलें दयाच्वनी ला?’

छं थये ला धा:गु दु,

अयत्नं छं फतले मभिगु ज्या या:गु दु।”

इस्त्राएल व यहदा पस्ताय चायेमा:

6 योशियाह जुजुया पालय परमप्रभुं जित: धयादिल, “विश्वास यायेबह: मज्मह इस्त्राएलं छु छु यात छु छं खना ला? वं फुक्क तत:जा:गु डौंढाय व फुक्क वाउंगु सिमाया क्वय वं व्यभिचार यात।”*

7 थ्व फुक्क ज्या सिधयेके धुंका: व जिथाय लिहां वइ धका: मतिइ तयागु ख:। तर व लिहां मव:। अले वया विश्वासघाती केहें यहदां थ्व खन।
8 जिं विश्वास यायेबह: मज्मह इस्त्राएलयात वं व्यभिचार या:गुलि त्व:ताछ्वयागु खंका वं वया विश्वासघाती केहें यहदा मग्नात, तर वं वं वना: व्यभिचार यात।

9 व लज्या मचा:मह व्यभिचारिणी जुगुलि देश वं अशुद्द जुल। वं ल्वह व सिंनापं वं व्यभिचार यात।

10 थुलि जसां वं वया विश्वासघाती केहें यहदा दुनुगलनिसें जिथाय लिहां मव:। तर ख्यालं जक लिहां वल,”

परमप्रभुं धयादी।

11 परमप्रभुं जित: धयादिल, “विश्वास यायेबह: मज्मह इस्त्राएल, विश्वासघाती यहदा स्वया: कम दोषी जुगु दु।

12 उकिं छ वना: उत्तर पाखे थ्व खँ धा,

“हे विश्वास यायेबह: मज्मह इस्त्राएल, छ लिहां वा,

जि छ खना: तम्बये मखु,

छायधा:सा जि दयामाया दुम्ह ख:,

जि न्हाबलें तंचायाच्वने मखु,”

परमप्रभुं धयादी।

13 “छं थ: परमप्रभु परमेश्वरया विरोधय विद्रोही जुया,
छं फुक्क वाउंगु सिमाया क्वय घ:तयत पुजा याना:
जिगु विरोधय व्यभिचार याना धका: स्वीकार जक या,”

परमप्रभुं धयादी।

14 “अय विश्वास याये बह:मज्मपि मनुत लिहां वा,” परमप्रभुं धयादी, “छायधा:सा जि छिमि मालिक ख:। जिं छगु छगु शहरं छम्ह छम्ह व छगु छगु कुलं निम्ह निम्हयसित सियोनय हये।

15 अले जिं थ:गु मननापं मिलय जुपि जवा:त छिमित बी। इमिसं छिमित ज्ञान व बुद्धिं लैं क्यनी।

16 “छिपि थ्व देशय यक्व दया: न्यावनीबलय छिमिसं हाकनं गुबलें परमेश्वरया बाचाया सन् धका: धाइ मखु,” परमप्रभुं धयादी। “छिमिगु नुगलय उकिया बिचा: वइ मखु, व लुमनी तक वं मखु, अले सन्यात हाकनं दयेके माली मखु।

17 अबलय यस्शलेमयात ‘परमप्रभुया सिंहासन’ धाइ। अले फुक्क जातित व हे यस्शलेमय जिगु नांयात इज्जत यायेत मुनेगु याइ। अले इपि जिराहा जुया: थ:गु मनया मभिगु खँया ल्य गुबलें जुइ मखु।

18 अबलय इस्त्राएलया मनुत यहदाया मनुतलिसें मिलय जुइ, इपि छकलं उत्तरय च्वंगु देशं लिहां वया: जि इमि पुर्खातयत न्हाबलेया निति बियागु देशय वइ।

इस्त्राएलं मूर्ति पुजा या:गु

19 “जिं मनमनं धया,

“ हे इस्त्राएल, जिं छिमित थ: मस्त दयेकेगु

व छगु सुख हे सुख जुइगु, संसारया दकलय बांला:गु देश बीगु बिचा: यानागु ख:।’

जिं छिमिसं जित: अबु धाइ,

अले जिगु ल्यु जुइगु त्व:ती मखु धका: मतिइ तयागु ख:।

20 तर विश्वासघाती कलात थें

छं जित: ध्वंलात, हे इस्त्राएलया घराना,”

परमप्रभुं धयादी।

21 नांगा डौंडा डौंढाय इस्त्राएलीतयगु ख्व:स:

व इनाप यानाच्वंगु स: ताये दयाच्वंगु दु।

छायधा:सा इपि मखुगु लैय् वंगु दु, अले इमिसं थ: परमप्रभु परमेश्वरयात ल्व:मंकूगु दु।

22 “हे विश्वास याये बह:मज्मपि मनुत, छिपि सकलें जिथाय लिहां वा,
जिं छिमित लायकाबी, अले जिं छिमित विश्वास यायेबह:पि यानाबी।”

मनुतयसं लिस: बी, “स्वयादिसें, जिपि छिथाय लिहां वये,

छायधा:सा छि परमप्रभु जिमि परमेश्वर ख:,

- 23 डौँडाया मूर्ति पुजा व हल्लाखल्ला धोखा जक खः।
परमप्रभु झी परमेश्वरपाखें जक इस्त्राएलयात उद्गार दइ।
- 24 तर झी ल्याय-हबलय् निसैं हे उपि मखालापुसे च्वंपि घःतयसं
झी पुर्खातयसं कमय् याःगु अर्थात
इमि फै-च्वलय्, सा दुहं
व इमि काय् म्हायपिन्त क्वाप्प नयाबिल।
- 25 झीपि थःगु लज्यां ग्वतुलेनु।
झीगु हेलां झीत त्वपुइमा।
- थः परमप्रभु परमेश्वरया विरोधय् झीसं
व झी पुर्खातयसं पाप याना वयाचवनागु दु,
थःगु ल्याय-हबलय् निसैं थौ तक झीसं
थः परमप्रभु परमेश्वरयागु आज्ञा पालन यानागु मदु।”

पस्ताय् चायेगु इनाप

4

- 1 परमप्रभुं धयादी,
“हे इस्त्राएलयापि मनुत, छिपि लिहां वये मास्ति वःसा जिथाय् लिहां वा।
छिमिसं थःगु घच्चाइपुगु मूर्ति जिगु न्हाःनं चीकाछवल धाःसा
अले हाकनं मखुगु लैय् मवन धाःसा,
2 छिमिसं सत्य, न्याय व खःकथं
‘धाथें परमप्रभु म्वाःम्ह खः’
धया पाफल धाःसा
वयकःपाखें जाति जातितयत् आशिष दइ।
अले इमिसं वयकःयात तःधकी।”
- 3 यहदा व यस्शलेमयापि मनुतयत् परमप्रभुं थथे धयादी,
“छिमिसं थःगु नुगःया छाःगु बुँ पा।
कंया दथुइ पुसा ह्वले मते।[☆]
- 4 हे यहदा व यस्शलेमयापि मनुत,
परमप्रभुया न्हाःने थःगु नुगः हिकी।
मखुसा छिमिसं याःगु मभिगु ज्यां यानाः जिगु तं मि थें च्यानाः पिहां वइ।
सुनानं उक्रियात स्याये फइ मखु।
उत्तरपाखें हमला जुइगु ख्याच्चः
- 5 “यहदाय् थ्व न्यंकि, यस्शलेमय् थ्व च्वयकि, ‘देशन्यंक तुरही पु!’
तःसलं हालाः धा, ‘छथाय् मुं!
झीपि छचाःखेरं पःखाः ग्वयातःगु शहरय् बिस्युं वनेनु।’
- 6 सियोन वनेगु लैय् झण्डा धस्वाकि।
लिमबाकुसे शरण कायेत बिस्युं हूँ।
छाय्धाःसा जि उत्तरपाखें विपत्ति
व तःधंगु नाश हयेत्यनागु दु।”

- 7 छम्ह सिंह थःगु गुफां पिहां वःगु दु।
जातितयत् नाश याइम्ह पिहां वये धुंक्गु दु।
छिमिगु देशयात नाश यायेत व थःगु थासं पिहां वये धुंक्गु दु।
छिमिगु शहर मनुत मदयाः नाश जुइ।
- 8 अथे जुयाः भांग्राया वसः पस्यु।
हौय्हौय् ख्व,
छाय्धाःसा परमप्रभु
आः तक नं झीपि खनाः तंचायाचवनादीगु दु।

- 9 “उबलय् जूजू व नायःतयगु नुगः क्वतुनी।
पुजाहारीत वातां जुइ, अगमवत्तात अजू चाइ,”

परमप्रभुं धयादी।

- 10 अले जिं धया, “हाय! परमप्रभु परमेश्वर, छिं छन्त शान्ति दइ धकाः धयाः यस्शलेमयापि मनुतयत् ध्वंलाःगु दु। छाय्धाःसा जिमिगु गःपतय्
तरवार तःगु दु।”

- 11 उबलय् थुपि मनुत व यस्शलेमयात थथे धाइ, “मस्भूमिया नांगा डौँडा डौँडां क्वाःगु फय् जिमि मनुत दुथाय् न्हाइ। थ्व अन्नय् दुगु धू व सु
पुइकायंकीगु बुरुहें वइगु फय् मखु।

- 12 तर जिगु आज्ञा तसकं फय् वइ। आः जिं इमित सर्जौयया आज्ञा बी।”

यहदायात शत्रुतयसं घेरय् याःगु

- 13 स्व, व सूर्पाय् थें हथासं वयाच्वंगु दु।
वयागु रथ ग्वःफय् थें व वयागु सल इमा स्वयाः तसकं ब्वाँय् वनी।
आः गथे याये!
जिपि नाश जुइ धुंकल।
- 14 हे यस्शलेम, छ बचय् जुइत थःगु नुगलं मभिगु खँ सिलाछव।
गुबलय् तक मभिगु बिचाः छंगु नुगलय् तया तयेगु?
- 15 दान शहर व एफ्राइमया डौंडा डौंडा खबर हइपि
मनूतयसं छगू विपत्तिया खबर कनाच्वंगु दु।
- 16 “ताताःपाःगु देशं शत्रुत वयाच्वंगु दु
धकाः यस्शलेमयापि मनूतयत्
‘व जाति जातितयत् ख्याच्वः बीत इपि वःगु दु।
थुपि शत्रुत यहदाया शहरया विरोधय् हाली।
मनूतयसं क्यब पियाच्वंगु थें थुपि शत्रुतयसं यस्शलेमयात धेरय् याइ
छायथाःसा अनयापि मनूतयसं परमप्रभुयागु विरोधय् विद्रोह याःगु दु, ”
- 18 “हे यहदा, छंगु ज्याखं ध्व खँ छं थःके हल।
छंगु पापं छंके ध्व दुःखकष्ट हःगु खः।
उकिं छंगु नुगलय् सर्गु दु।”
यर्मिया थःमनूतयगु निति ख्वःगु
- 19 जिगु नुगः! जिगु नुगः!
जिगु नुगः स्यानाः वाथा वाथा कनाच्वंगु दु।
जि सुक् च्वने मफु।
जि तुरहीया सः व लडाइँया सः ताःगु दु।
- 20 छगु विपत्तिया लिपा मेगु विपत्ति वइ।
छायथाःसा देश नाश जुइ धुंकगु दु।
आकाझाकां जिगु पाल नाश जुल,
जि शरण कायेगु थाय् पलखं हे नाश जुल।
- 21 जि लडाइँया झण्डा गुबलय् तक स्वयेमाली?
इमिगु तुरहीया सः गुबलय् तक न्यनेमाली?
- 22 “जिमि प्रजा मूर्खं खः,
इमिसं जितः म्हमस्यु।
इपि मभिपि मस्त खः।
इमिके दुग्यां मदु।
मभिगु ज्या यायेत इपि चलाख
तर भिंगु ज्या याये मसः।”
यर्मियां नाशया दर्शन खंगु
- 23 जि पृथ्वीइ स्वया,
ध्व बां मल् अले शन्य।
अले आकाशय् स्वया,
उकी जः मदु।[☆]
- 24 जि पहाड पहाडय् स्वया,
उपि थुरथुर खानाच्वंगु दु, डौंडात न्ह्यःने ल्युने लिंगिलिंगि सनाच्वंगु दु।
- 25 जि स्वया, अन मनूत मन्त,
अले आकाशयापि फुक्क झंगःत ब्वयावने धुंकल।
- 26 हानं जिं स्वया, परमप्रभुयागु न्ह्यःने
वयकःयागु तच्चःगु तमं यक्व सइगु बुँ मरुभूमि ज्गु
अले शहरत नाश ज्गु।
- 27 परमप्रभुं थथे धयादी, “देश फुक्क झिजामिजां दनी।
तर उकियात भज्यंक नाश थाःसा याये मख्त।
- 28 अथे जुयाः पृथ्वी ह्यँयह्यँय ख्वइ।
आकाश खिउँसे च्वनी।
जिं धायेधुन अले जिं थःगु मन हीके मखु।
जिं क्वःलीधुन, जिं थःगु बिचाः हिले मखु।”
- 29 सल गया वःपिनिगु व धनुष घाना तःपिनिगु सः न्यनाः
फुक्क शहरयापि मनूत बिस्युं वनी।
गुलि झालय् दुहां वनी, गुलि ल्वहधिकय् थाहांवनी।

परमप्रभुं धयादी।

फुक्क शहर सुनसान जुल, अन सुं च्वनी मखु।

30 हे नाश जुह यस्शलेम! छं छु यानाच्वनागु? छा्य छं बांलाःगु वसः फिनागु?
छाय छं लुंयागु तिसा तियागु?
छाय थःगु मिखाय अजः तयागु?
सुयागु निति मफतय छं थःत बांलाकागु?
छं प्रेमीपिन्सं छन्त त्वःतुगु दु,
इमिसं छन्त स्यायेत स्वःगु दु।

31 मचाबू ब्यथा जुह मिसायागु थें हाःसः, न्हापांम्ह मचा बुइकूम्ह मिसायागु थें ख्वःसः जिं ताल।
स्वौं स्वौं यानाः थःगु ल्हाः फयाः बांलाःम्ह यस्शलेमं
थथे धयाच्वंगु जिं ताल,
“जि बेहोश जुयाच्वंगु दु,
आः जि गथे याये!
इपिं जितः स्यायेत वयाच्वंगु दु।”

यस्शलेमयागु पाप

5

1 “यस्शलेमया लैयँ लैयँ थाहां क्वहां हूँ, प्यखेरें स्व अले बिचाः या!

उकिया चुक चुकय माला स्व,
छं छम्ह जक नें विश्वास यायेबहः जुयाः

ज्या थाइम्ह व सत्य मालीम्ह मनुं गनं लुइके फत धाःसा
जिं व शहरयात क्षमा यानाबी।

2 अनच्वरपिं मनुतयसं ‘धात्यें परमप्रभुं म्वाःम्ह खः’ धया पाफःसां
इमिसं मखुगु खँ ल्हानाच्वंगु दु।”

3 हे परमप्रभु, छिगु मिखां सत्य ममाली ला?

छिं इमित कयकादिल, अयनं इमि सुगः मछिं मजु,
छिं इमित क्वत्यलादिल, अयनं इमिसं थःत भिकेगु वास्ता मयाः।

इमिसं थःगु ख्वाःयात ल्वहं स्वयाः छाकल।

अले पस्तायु चायेत मानय मजु।

4 जिं बिचाः याना, “थुपि सकलें गरीब व मूर्ख खः।

छायधाःसा इमिसं परमप्रभुया लँ
अथवा थः परमेश्वरया कानुन मस्यु।

5 जि हाकिमतयथायु वने, अले इमित कने,
छायधाःसा इमिसं परमप्रभुया लँ व थः परमेश्वरया कानुन स्यु।”

तर इपिं सकलें मिलयु जुयाः जुवायात त्वथुलाब्युगु दु,

अले सिखःयात चपफुनाब्युगु दु।

6 उकिं जंगलं छम्ह सिंह वयाः इमित स्यानाबी,
सुख्खा इलाकां छम्ह गुँछिचा वयाः इमित नाश याइ,

छम्ह चितुवा इमिगु शहरया लिबक पियाच्वनी,
अनं सुं पिहां वःसा वयात कुचा कुचा याइ,

छायधाःसा इपिं तसकं विद्रोही जुल, इमिगु अधर्म यक्व दु।

7 “जिं छिमित छा्य क्षमा यायेगु?

छिमि कायु म्हायुपिन्सं जितः त्वःतुगु दु
अले ईश्वर मखुपिनिगु नामयु पाफःगु दु।

जिं इमित प्वाः जायक नका,

अयनं इमिसं व्यभिचार यात, वेश्यातयगु छँय ग्वाः ग्वाः वन।

8 इपिं नयाः प्वाः जाःपि येचाःपिं सलत थें च्वं,

इपिं फुक्क थः जःलाखःलाया कलाःया निति येचाःगु दु।

9 जिं इमित थज्याःगु ज्याया लागि छा्य सजौंय मबियेगु?

जिं थज्याःगु जातियात छा्य बदला मकायेगु?”

परमप्रभुं धयादी।

10 “वनाः इमिगु दाखक्यब स्यंकाब्यु, तर भज्यंका नाश याये मते!

उकिया कचात त्वथुलाः वांछवयाब्यु। छायाधाःसा थुपि मनुत परमप्रभुया मनुत मखु।

11 इस्राएलया घराना व यहदाया घरानां जितः विश्वासघात यात,”

परमप्रभुं धयादी।

परमेश्वरं इस्राएलयात त्वःतादीगु

- 12 इमिसं परमप्रभुया बारे मखुगु खँ धाःगु दु।
इमिसं धाल, “वयकलं छुं यानादी मखु। झीत छुं जुइ मखु।
झीसं गुबलें तरवार व अनिकाल खनी मखु।
- 13 अगमवत्तात ला फय् थें जक खः, इमिके वचन मदु।
उकि इमिसं धाःगु खँ इमित हे जुइमा!”
- 14 अथे जुयाः दकव शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
“मनूतयसं थज्याःगु खँ धयाच्वंगुलि
जिं थःम्हं हे थःगु वचन छंगु म्हुतइ मि,
अले थुपि मनूतयत भस्म जुइगु सिं दयकाबी।”
- 15 परमप्रभुं धयादी,
“हे इस्राएल घराना, स्व,
जिं थःम्हं हे यकव तापाकं छिमित हमला यायेत छगु जातियात हयाचवनागु दु।
थ्व जाति बल्लाःगु व पुलांगु जाति खः।
इमिगु भाय् छिमिसं सी मखु,
इमिसं धाःगु खँ छिमिसं थुइ मखु।
- 16 इमिगु वाण तयेगु थल चाःगु चिहान थें च्वँ,
उपि सकलें बहादुर सिपाइंत खः।
- 17 इमिसं छिमिगु बाली व नसा क्वाप्प नयाबी,
छिमि काय म्हायपिन्त क्वाप्प नयाबी,
इमिसं छिमि सा दुहं व फे-च्वलय क्वाप्प नयाबी,
छिमिगु दाख व यःमरिमा क्वाप्प नयाबी।
छिमिसं भलसा याःगु पःखाः ग्वयातःगु शहरत इमिसं तरवारं नाश याइ।”
- 18 परमप्रभुं धयादी, “अयनं उपि दिनय् जिं छिमित भज्यक नाश याये मखु।
19 इमिसं ‘झी परमप्रभु परमेश्वरं छाय् झीत थथे यानादीगु?’ धकाः धयाहइबलय, यर्मिया, छं इमित थथे धा, ‘गथे छिमिसं जितः त्वःताः थःगु हे देशय मेपि घःतयत सेवा यात, अथे हे छिमिसं नं विदेशय परदेशीतयगु सेवा याइ।’ ”
- थः मनूतयत परमेश्वरया ख्याच्वः
- 20 “याक्बया घरानायात थथे धा, यहदाया मनूतयत थ्व खँ केँ,
21 हे मुखं व बुद्धि मदीपि मनूत, छिपि मिखा दयाः नं मखपि, न्हायपं दयाः नं मताःपि, थ्व खँ न्यौं”
22 छिपि जिलिसं ग्याये म्वाः ला?”
- परमप्रभुं धयादी।
- “छिपि जिगु न्हाःने थरथर खाये म्वाः ला?
जिं फियात समुद्र पुलावने मफइगु न्हाबलें दयाचवनीगु पंगःया सिमाना यानाबिया।
अले थुकिया लबुत थाहां वःसां उपि त्याइ मखु।
उपिं थ्वयक हाःसां उकियात पुलावने फइ मखु।”
23 तर थुपि मनूतयके जिंराहा व विद्रोही मन दु। इमिसं विद्रोह यात अले तापानावन।
24 तर इमिसं थःगु नुगलय थथे धाइ मखु,
‘झीसं परमप्रभुं झी परमेश्वरया भय कायेनु।
वयकलं हे वा वइगु इलयया न्हापांगु व लिपांगु वा वयकादी।
दँयदसं अन्न लइगु ई बियादी।’
- 25 छिमिगु मभिगु ज्यां यानाः थुपि खँयात तापाक तःगु दु।
छिमिगु पापं यानाः छिमित थ्व भिगु खं तापाकाव्यगु दु।
- 26 “जिमि मनूतय दथुइ मभिपिं मनूत चवनाच्वंगु दु। इपि झंगःपन्छित लायेत जाः हलाच्वपिं मनूत थें पियाचवनी तर इमिसं मनूतयत लायेत थःगु जाः
हलाच्वंगु दु।
- 27 गथे पंजः शिकारी झंगःतयसं जाइ,
अथे हे इमिगु छैनं छलं जाःगु दु।
उकि इपि तःमि व बल्लाःपि जूगु दु।
- 28 इपि यकव नयाः ल्हंगु दु।
इमिसं मभिगु ज्या यायेगु गुबलें त्वःती मखु।
इमिसं माबो मदुपिनिगु हक लाका काइ,
मगाःमचाःपिनिगु न्याय याइ मखु।
- 29 थुकिया लागि छु जिं थुमित सजौंय मबियेगु ला?
छु जिं थज्याःगु जातियाके बदला मकायेगु ला?
- परमप्रभुं धयादी।
- 30 “थ्व देशय ग्यानापुसे च्वंगु व घच्चाइपुसे च्वंगु ज्या जुयाच्वंगु दु।
31 अगमवत्तातयसं मखुगु अगमवाणी यानाच्वंगु दु,
पुजाहारीतयसं इमिगु थःगु हे अधिकारं शासन यानाच्वंगु दु,

जिमि मन्तयसं थथे जुइगु हे ययकी।
तर लिपतय् छिमिसं छु यायेगु?”

6

शत्रुतयसं यरूशलेम शहरयात घेरय् याःगु
1 “हे बेन्यामीन कुलयापि मन्त, बचय् जुइत बिस्सुं हूँ!
यरूशलेम शहरं बिस्सुं हूँ!

तको शहरय् तुरही पु!
बेथहक्केरेमय् झण्डा धस्वाकि!
छायधाःसा उत्तरपाखें विपति
व छगु तःधंगु नाश वयाच्वंगु दु।

2 जि सियोनया बांलाःम्ह
व नाइसे च्वंम्ह म्हाययात नाश यानाबी।
3 फेजवाःतयसं शहरया छचाःखेरं पाल ग्वयाच्वं थें
शत्रुत छंगु छचाःखेरं दइ,
इमिसं नयेत थथःगु सिपाईतयगु लागिं थाय् ल्यइ।”

4 इमिसं धाइ, “वलिसें लडाइँ यायेत तयार जु!
दँ, झीसं बान्हि हमला याये,
तर आः गथे याये? खिउसे च्वने धुकल।
सनिलया किपालु ताहा जुयाच्वंगु दु।

5 उकि दौं झीसं चान्हय् हे शहरय् हमला याये नु,
उकिया किल्ला किल्लायात नाश याये नु।”

6 दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,
“यरूशलेमया सिमा पालाः पःखाः लिक्क घेरय् याइगु दुम्बचात दयकि!

जि थ्व शहरयात सर्जौय बी
छायधाःसा थन अत्याचार हे अत्याचार दु।

7 तुथिं थःगु लः पिकाःगु थें
वं थःगु मभिगु ज्याखँ पिकाइ।
अन दुने ल्वायेली व नाशया सः ताये दु,
वयागु ल्वय व घाः न्हाबलें जिगु न्हाःने दु।

8 हे यरूशलेम, चेतय् जु,
मखुसा जि छपाखे लिहां वने,
अले जि छंगु देश झिजांमिजां यानाबी,
अन सुं मन्त च्वनी मखु।”

विद्रोही इस्राएल

9 दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,
“इमिसं इस्राएलया बचय् जुपिन्त दाखमां ल्वःताथक्गु दाख खाःगु थें छुं हे मलयंक खाइ।
दाख मुनीम्हयसिनं थें थःगु ल्हाः हाकनं उकिया कचाय् ति।”

10 जि सुयात धायेगु व सुयात ख्याच्वः बियेगु?
जिगु खँ सुनां न्यनी?

इमिगु न्हायपं बन्द जगु दु।
इमिसं न्यने मफु।
परमप्रभुया वचनयात इमिसं कुंखिनीगु,
इमि व न्यने हे मयः।

11 तर जि परमप्रभुया तमं जाःगु दु,
अले जि थुकियात पनातये मफु।

“थुकियात लैय् दुपिं मस्तयथाय्

व ल्यायम्हपि मन्त मुनाच्वंथाय् प्वकाब्बु!
छायधाःसा कलाः भाःतपि सकसितं ज्वनाः यंकीगु जुइ।
बाज्यःवपि व ज्याथपि तर्क बचय् जुइ मखु।

12 जि थःगु ल्हाः थ्व देशय् च्वंपिनिगु विरोधय् ल्हनेबलय्
इमिगु छँ, बुँ व मिस्त फक्क मेपिनिगु जुइ,”

13 “दक्कलय् चिधंम्हनिसें दक्कलय् तःधंम्ह तक फक्क लोभी जगु दु।

परमप्रभुं धयादी।*

- अगमबन्तात व पुजाहारीत सकसिनं ध्वंलायेगु ज्या याइगु।
 14 जि प्रजाया घालयु इमिसं तच्चःगु घाः मखु थें यानाः
 पट्टी चिनाब्यगु दु।
 शान्ति ला द हे मदुसां
 इमिसं 'शान्ति, शान्ति' धाइगु।
 15 छु इपि थःगु घच्चाइपुगु ज्या याये धुंकाः लज्या चाल ला?
 मखु, इपि भचा नं लज्या चाःगु मदु
 छाथधाःसा इपि लज्या चाये हे मसः।
 उकिं मेपि पतन जूपिनापं इपि नं पतन जुइ।
 जि इमित सजौंय बीबलय् इपि नाश जुइ”

परमप्रभुं धयादी।

- यहदां परमप्रभुया लँयात त्वःतगु
 16 परमप्रभुं थथे धयादी,
 “प्यकालँय् दनाः स्व!
 पुलांगु लँ गन दु धकाः न्यँ!
 भिंगु लँयागु बारे न्यँ, व लँय् हँ!
 अले छिमिगु मन याउंसे च्वनी।
 तर इमिसं धाल, 'जिपि व लँय् वने मखु।'”
 17 जि थथे धयाः छिमिगु लागि पालेत तया,
 'तुरहीया सः बांलाक न्यँ।'
 तर छिमिसं धाल, 'जिमिसं न्यने मखु।'
 18 उकिं हे जाति जातियापि मनुत, न्यँ!
 हे साक्षीत,
 इमित छु जुइ व स्व!
 19 हे पृथ्वी न्यँ, स्व!
 जिं थुपि मनुतयथाय् विपत्ति हये,
 गुगु इमिगु थःगु हे बिचाःया लिचवः खः।
 इमिसं जिगु वचनय् ध्यान मब्यु।
 अले जिगु व्यवस्थायात इमिसं त्वःतल।
 20 जितः शेबां हःगु गुँगु
 व तसकं तापाकं हःगु नस्वाःगु तिकथि छाय् माल?
 छिमिगु होमबलि जिं काये मखु।
 छिमिगु बलिदानं जि लय्ताये मखु।”
 21 उकिं परमप्रभुं थथे धयादी,
 “जि थःम्ह हे थुपि मनुतयगु लँय् लुफि हाइगु पंगःत तयाबी।
 बौ व कायपि उकी लुफि हाइ।
 अले जःलाखःलात व पासापि नाश जुइ।”

- उत्तरपाछें हमला
 22 परमप्रभुं थथे धयादी,
 “स्व, उत्तरय् लाःगु देशं
 छागु सेना वयाच्वंगु दु,
 पृथ्वीया तापाःगु थसं
 छागु बल्लाःगु जाति लडाईया लागि तयार जुयाच्वंगु दु।
 23 इमिसं धनु व भाला घानातःगु दु।
 इपि नुगः छाःपि खः,
 अले इमिके दयामाया धयागु मदु।
 इपि सल गया वइबलय् इमिगु सः समुदयागु गर्जन थें च्वं।
 हे बांलाःम्ह यस्-शलेम, छन्त हमला यायेत इपि लडाईया लागि
 इवःलिक मनुत वः थें वइ।”

- 24 ध्व खँ न्यनेवं
 जिमिगु ल्हाः याग्लाप्याम्ला जुल।
 जिमित तसकं कष्ट जुल।
 जिपि मचाबू ब्यथा जूम्ह मिसा थें जुल।
 25 बूँइ वने मते,
 लँय् नं वने मते!
 छाथधाःसा शत्रु तरवार ज्वनाः च्वनाच्वंगु दु।
 प्यखें आतंक हे आतंक दु।

26 हे जिमि मनुत्, भांग्राया वसः फिनाः नउलय् ग्वारा ग्वारा तु।
याकः काय्या लागि ख्वय् थें हे ह्यैय्हॉय् ख्व।

छाय्धाःसा नाश याइम्ह
झीथाय् आकाझाकां वइ।

27 “हे यर्मिया, इमिगु चाला जाँचय् यायेत
व इपि गथे च्वं स्वयेत

जि छन्त धातयात जाँचय् याइम्ह
व इमित नाय्के मानिगु कचिगु धातु थें दयका।

28 इपि सकलें जिराहा व विद्रोही खः।
इमिसं मेपिनिगु बारे मखुगु खँ लहानाः जुइगु।

इपि सकलें स्येन धुकल।
इपि कैय् व नँ थें छाः।

29 मि हाना हाना च्याकेत तसकं स्वांपूगु दु,
म्ह मिइ भस्म जुल,

गालय् याइम्हयसिनं मफतय् गालय् यात,
छाय्धाःसा मभिपि मनुतयत् पित छवःगु मनुनि।

30 इमित खतं नःगु वहः धाइ।
छाय्धाःसा जि परमप्रभु इमित त्वःतागु दु।”

7

यर्मियां देगलय् नवाःगु

- 1 परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् वःगु वचन थ्व हे खः,
- 2 “परमप्रभुया देगःया मू लुखाय् दनाः थ्व खँ न्यकि,
“ परमप्रभुया आराधना यायेत थ्व मू लुखां दूहां वःपि छिपि यहदायापि सकलें मनुत्, परमप्रभुया वचन न्यै।
- 3 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थये धयादी – छिमिगु पहःचहः व ज्या भिकि, अले जि छिमित थ्व थासय् च्वनेबी।
- 4 मखुगु खँय् भलसा कयाः थये धाये मते “थ्व हे परमप्रभुया देगः खः, परमप्रभुया देगः खः, परमप्रभुया देगः खः!”
- 5 छिमिसं धाल्ये हे थःगु पहःचहः व ज्या भिकल, छिमिसं छम्हयसिनं मेम्हयसित बालाःगु व्यवहार यात धाःसा,
- 6 छिमिसं विदेशी, मां बौ मनुपि व भात मनुपि मिस्तयत् क्वमत्यल धाःसा व थ्व थासय् दोष मनुपिन्त मस्यात धाःसा अले थःत स्वकीपि मेपि घःतयत् पूजा यायेगु त्वःतल धाःसा,
- 7 जि छिमित थ्व थासय्, छिमि पुर्खातयत् न्हाबलेया लागि च्वनेत बियागु थ्व देशय् च्वनेबी।
- 8 “ स्व! छिमिसं थःत छु फाइदा मदइगु मखुगु खँय् भलसा कयाच्वंगु दु।
- 9 छिमिसं खुइगु, स्याइगु, व्यभिचार याइगु, अदालतय् मखुगु साक्षी बीगु, बालघःया लागि घुप्यैय् धनीगु अले थःपिन्सं न्हापा म्हमस्युपि घःतयत् पूजा यानाजुइगु।
- 10 अनलि जिगु नां दगु देगलय् वयाः जिगु न्हाःने दनाः थये धाइगु, “जिपि बचय् जगु दु।” अले हानं थ्व हे घच्चाइपगु ज्या याइगु?
- 11 छु छिमिसं जिगु देगःयात खँ दाखँतयगु छँ धकाः च्वना ला? छिमिसं छु यानाच्वंगु दु, जि स्य, *

परमप्रभुं धयादी।

12 “ आः जिं दकलय् न्हापा थःगु नां च्वनीगु थाय् दयकारु शील्ये* हँ! अले जिं थः प्रजा इस्राएलं मभिगु ज्या याःगुलि व थाययात छु यानाः अन वनाः स्व! ”*

13 परमप्रभुं धयादी, “छिमिसं थ्व फुकक ज्या यानाच्वंबलय् जि छिपिलिसें तःक्वः हे न्चवाना, अयनं छिमिसं वास्ता मया। जिं छिमित सःता, अयनं छिमिसं लिसः हे मब्यु।

14 उकि जिगु नां दगु देगः, गुकी छिमिसं भलसा काःगु दु, गुगु जिं छिमित व छिमि पुर्खातयत् बियागु खः, थ्व थाययात आः जिं शीलयात यानागु थें याये।

15 जिं छिमि थःथितिपि इस्राएलया मनुतयत् पितिनाछवयागु थें छिमित जिगु न्हाःनं पितिनाछवये। ”

मनुतयसं आज्ञा पालन मयाःगु

- 16 “उकि, यर्मिया, छं थ्व प्रजाया निति प्रार्थना याये मते। थुमिगु निति इनाप नं याये मते। छाय्धाःसा जिं छंगु प्रार्थना न्येने मखु।
- 17 यहदाया शहर शहरय् व यस्-शलेमया गल्लि गल्लिइ इमिसं छु यानाच्वंगु दु, छु छं मखं ला?
- 18 काय्-म्ह्यायपिन्सं सिं मुनीगु, बौपिन्सं मि च्याकीगु अले स्वर्गयाम्ह रानी धाइम्ह घःमजुया निति मरि छुइत मिस्तयसं छुचुं न्हाइगु। मेपि घःतयत् त्वँसाबलि छानाः जितः तंचायकीगु।*
- 19 छु इमिसं जितः हे हायकाच्वंगु खः ला?” परमप्रभुं धयादी। “मखु, तर इमिसं थःत हे लज्या चाय्केत थःत हे स्वकाच्वंगु, मनु ला?”
- 20 उकि परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, “थ्व थासय् जिं जिगु तं प्वंकाबी। मनु व पशु, खयलय् च्वंगु सिमा व बुँया बाली प्वंकाबी। जिगु तं मि थें च्यानाच्वनी, सुनानं उकियात क्वलाके फइ मखु।”
- 21 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थये धयादी, “थःगु बलिदानतनापं होमबलि नं छा! अले ला धाःसा थःपिन्सं हे न!
- 22 छाय्धाःसा गुखुन्हु जिं छिमि पुर्खातयत् मिश्र देशं पित हया, उखुन्हु जिं इमित होमबलि व बलिया बारे छुं मधया, इमित आज्ञा नं मबिया।
- 23 तर जिं इमित थ्व आज्ञा बियागु खः, “जिगु खँ न्यै, अले जिं छिमि परमेश्वर जुये, छिपि जिमि प्रजा जुइ, जिं धाःथें फुकक यात धाःसा छिमित भिं जुइ।”

* 7:11 ७:२१२ मती ११:१३; मर्क ११:१७; लुक ११:२१. * 7:12 ७:१२२ परमप्रभुं इस्राएलतयत् मिश्र पित हये धुंकाः इमिसं कनान देश त्याकुबलय् नापलायेगु पाल थ्व शहरय् थापं यागु खः। उकि थ्व छगु पवित्र शहर खः तर मनुतयगु पापं यानाः थ्व शहर नाश जुल। * 7:12 ७:१२२-१४ यही १८:१; भज ७:८७; सर २:८६. * 7:18 ७:२१८ सर ४:४:१७-१९

- 24 “तर इमिसं जिगु खँ मन्यं, उकी ध्यान मब्यु। उकिया पलेसा इमिसं थःगु जिराहा व मभिगु इच्छा कथं ज्या याना जुल। इपि लिज्यात, न्हामज्याः।
 25 छिमि पुरखीतयसं मिश्र त्वःतुबलय् निसं थौं तक, न्हियान्हियं जिं जिमह दास अगमवक्तातयत छिमिथाय् छवयाहाय्चवनागु दु।
 26 अयन् इमिसं जिगु खँ मन्यं, ध्यान मब्यु। इपि जिराहा जुल। इमिसं थः पुरखीतयसं स्वयाः अप्चः मभिगु ज्या यात।
 27 “उकि थ्व फुक्क खँ छं इमित धाःसां इमिसं छंगु खँ न्यनी मखु। छं इमित सःतसां इमिसं छन्त लिसः बी मखु।
 28 अथे जुगुलि छं इमित धा, परमप्रभु थः परमेश्वरया आज्ञा पालन मयाःगु व वयक्लं स्यनातःगु खँयात नालामकाःगु जाति थ्व हे खः। सत्य नाश जगु दु, थ्व इमिगु म्हुतुं तापाःगु दु।
 29 “ ‘थःगु सँ खानाः वांछवयाब्यु, नांगा डौंडा डौंढाय् वनाः ख्वः। छायाधाःसा परमप्रभुं तंचायाः थ्व पुस्तायात इन्कार यानाः त्वःतादीगु दु।’ ”

- हत्याया ब्यासि
 30 “यहदायापि मन्तयसं जिगु मिखाय मभिगु ज्या याःगु दु, परमप्रभुं धयादी। जितः तसकं मयःगु मूर्ति इमिसं जिगु नां दुगु देगलय् तयातःगु दु अले देगःयात अशुद्ध यानाब्यगु दु।
 31 इमिसं थः कायस्त्रायपि मेपि घःतयगु निति मिइ भोग बीत हिन्मोमया ब्यासिइ दुगु तोपेतयं पुजा यायेगुथाय् दयक्कगु दु। जिं अथे यायेगु आज्ञा बियागु मखु, अज्याःगु खँ जिं मतिइ नं तयागु मदु।
 32 उकि होश या, परमप्रभुं धयादी, थज्याःगु ई वइ, गबले उकियात तोपेत वा हिन्मोमया ब्यासि धाइ मखु। तर मनू स्याइगु ब्यासि धाइ। अन मन्तयसं सीपिन्त मेगु सीमह थुनेगु थाय् मदुतले थुनी।
 33 थ्व प्रजाया सीमहत आकाशया झंगःत व पृथ्वीयापि पशुतय् नयेगु नसा जुइ। इमित ख्यानाछ्वइपि सुं हे दइ मखु।
 34 जिं यहदाया शहर व यस्शलेमया गल्लि गल्लिइ न्ह्यगु सः व लसताया सः, भम्चा व जिलाज्या सः मदक्याबी। छायाधाःसा देश झिजांमिजां दनी।”

8

- 1 परमप्रभुं धयादी, “अबलय् शत्रुतयसं यहदाया जुजुपि, हाकिमत, पुजाहारीत, अगमवक्तात व यस्शलेमय् च्वंपि मन्तयगु क्वँय् इमिगु चिहानं लिकाइ।
 2 मन्तयसं माया यानाः सेवा याःगु, सल्लाह काःगु व पुजा याःगु सूर्य, तिमिला व आकाशया नगुतयगु न्ह्याःने उपि क्वँयत ब्वइ। मुनाः चिहानय् थुनीगु पलेसा उपि क्वँय् बँय् साः थें लानाचवनी।
 3 जिं थ्व मभिगु जातियापि म्वानाच्वंपि मन्तयत पितिनाः गन गन छवये अन अन इमिसं म्वायेगु स्वयाः सीगु ययकी।”
 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

- पाप व सजाँय
 4 “यर्मिया इमित धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी –
 “मन्तु बँय् दइबलय् छु इपि हाकनं मदनी ला?
 सुं मन् फस्वया वंसा, छु व लिहां मवइ ला?
 5 अथे खःसा थुपि यस्शलेमयापि मन्तु छाया परमेश्वरयात त्वःताः फस्वयावनं
 इमिसं मूर्ति पुजा याना हे च्वंगु दु। इमिसं जिथाय् लिहां वये म्हां धाल।
 6 जिं ध्यान बियाः खँ न्यनागु दु,
 तर इमिसं खःगु खँ ल्हाः हे मल्हाः,
 सुनानं “थ्व जिं छु यानागु” धयाः थःगु मभिगु ज्याया निति पश्चाताप मयाः।
 लडाईलय् वंमह सल थें सकले थथःगु लँय् ब्वांवानाच्वंगु दु।
 7 आकाशय् सलांत्याः झंगलं ला छँ लिहां वनेगु ई स्यु।
 सुकुभतु, इखुंचा व सारसं थः मेथाय् च्वंवेनेगु ई स्यु।
 तर जिमि प्रजां परमप्रभुयागु विधि मस्यु।

- 8 “ ‘छिमिसं गथे यानाः धाये फइ, “जिपि बुद्धिमान ख,
 अले परमप्रभुयागु व्यवस्था जिमिके दु?”
 तर स्व, शास्त्रीतयगु फताहा कलमं
 उकियात फताहा दयक्कगु दु।

- 9 बुद्धि दुपि मछालेमाली,
 इमिगु नुगः क्वतुनी, अले इमित ज्वनी।
 इमिसं परमप्रभुया वचनयात त्वःतूगु दु,
 इमिके गज्याःगु बुद्धि दु?
 10 छायाधाःसा जिं इमि कलाःपि मेपि मन्तयत
 व इमिगु बँ न्हपि मालिकतयत बी।
 दक्कलय् चिधंमहंनिसं दक्कलय् तःधंमह तक फुक्कं लोभी जगु दु।
 अगमवक्तात व पुजाहारीत सकसिनं ध्वंलायेगु ज्या याइगु।
 11 जि प्रजाया घालय् इमिसं तच्चःगु धाः मखु थें यानाः
 पट्टी चिनाब्यगु दु।
 शान्ति ला द हे मदुसां

इमिसं “शान्ति, शान्ति” धाइगु।

† 7:31 ७:२९ तोपेत धाःगु थाय् यस्शलेमया दक्खिनय् च्वंगु हिन्मोम ब्यासीयागु छगुथाय् ख। थन इस्राएलीतयसं मखुन्ह घः मोलेखयात पुजा यायेत थः मस्त मिइ बलि बीगु खः।

७:२९ लेवी १८:२९; २ राज २३:२९; यर ३२:३९

☆ 7:34 ७:२९ यर १८:२९; २५:२९; प्रका १८:२९

12 छु इपि थःगु घच्चाइपुगु ज्या याये धुंकाः लज्या चाल ला?
 मखु, इपि भचा नं लज्या चाःगु मदु
 छायाधाःसा इपि लज्या चाये हे मसः।
 उकि मेपि पतन जूपिनापं इपि नं पतन जुइ।
 जि इमित सर्जाय बीबलय् इपि नाश जुइ

13 “ जि इमिगु बाली यके।
 दाखमाय दाख दइ मखु।
 यःमरिमाय यःमरिया फल दइ मखु।
 अले उमिगु हः सुकुगनी।
 जि इमित बियागु नं
 इमिपाखें लाका काइ। ”

परमप्रभुं धयादी।

14 यहदाया मनुतयसं थये धाइ, इपिपि थन छाया सुम्क च्वंचवनागु?
 छायाय मुनेनु।

इपिपि छचाःखेरं पःखाः ग्वयातःगु शहरय दुहां वनेनु,
 अले अन नाश जुयेनु।
 छायाधाःसा परमप्रभु इपि परमेश्वरं इपि नाश जुइ धकाः धयादीगु दु।
 अले त्वनेत इपि बिख दुगु लः बियादीगु दु।
 छायाधाःसा इपिसं वयकःया विरोधय पाप यानागु दु।

15 इपिसं शान्तिया आस यानागु खः,
 अयनं छु भिंगु खें मवः,
 लायकाबीगु ईया आस यानागु खः
 अयनं आतंक जक दु।

16 शत्रुतय सलतयगु स्वीं स्वीं याःगु सः दानपाखें ताये दयाच्वंगु दु।
 इमि बल्लाःपि सलत हाःगु सः न्यनाः देशयापि सकलें मनुत थरथर खात।
 इपि देशयात अले अन दुगु फुक्क खंयात नाश यायेत वःगु दु।
 शहर व अन च्वंपिन्त।

17 “स्व! जि थःम्हं हे छिमिथाय बिख दुपि सर्पत छवयाहये,
 अज्याःपि सर्पतयत कःघाये फइ मखु।
 अले इमिसं छिमिन्त न्याइ”

परमप्रभुं धयादी।

थःमनुतयगु निति यर्मिया खवःगु
 18 हे जितः दुःखबलय् सान्त्वना ब्यूपि,
 जिगु नुगः दुने कमजोर जुयावंगु दु।

19 ध्यान बियाः न्यैं!
 तापाःगु देश जिमि मनुत खवयाच्वंगु सः ताये दयाच्वंगु दु।

“छु परमप्रभु सियोनय मदी ला?
 छु आः अन जुजु मदी ला?”

“इमिसं छाया जितः थःगु मूर्तिपाखें
 व ज्यालगे मज्गु विदेशी मूर्तिपाखें तंचायेकगु?”

20 “छव लयेगु ई फइधुकल।
 तान्वःला सिधयधुकल।
 अयनं इपिगु उद्धार जगु मखुनि।”

21 जिमि मनुतयत घाःपाः याःगु खनाः जि थः हे घाःपाः जगु दु।
 जि ह्यैयह्यैय ख्वये, जिगु नुगः क्वतुगु दु।

22 छु गिलादय* मलहम मदु ला?
 छु अन सुं वैघ मदु ला?

जिमि मनुत छाया मलंगु लय?

9

1 जिगु छयं बुँगाःचा
 व जिगु मिखा ख्वबिया मुहान जगु जसा,

* 8:22 ८२२ गिलाद वासः दयकेत छयलीगु सिमसामाया लागि नंजाःगु यदन खुसिया पुबंय लाःगु छगु लागु।

स्याःपि जिमि मन्तयगु निति

जि चान्दि ख्वयाच्वनेगु।

2 जिके मस्भमिइ लँज्वाःत च्वनीगु छगथाय् दुगु जसा,

जि थः मन्तयत् त्वःताः तापाक च्वनेगु।

छायधाःसा इपि सकलें व्यभिचारी खः,

विश्वासघातीतयगु पुचः।

पाप व सजौय

3 “इमिसं मखुगु खँ लहायेत

थःपिनिगु मेयात धनुष थें बेक्वयेकीगु।

इमिगु देशय सत्य मखु,

बेइमानी हे बेइमानी दु।

इमिसं मभिगु ज्या याना जुइ,

इमिसं जितः महमस्यु”

परमप्रभुं धयादी।

4 “थः पासापिपाखें होशियार जुयाच्वें।

थः दाजुकिजापिन्त तक पत्याः याये मते।

छायधाःसा फुक्क दाजुकिजापि झंगःलाइपि खः,

पासापि सकसिनं बदनाम यायेत मखुगु खँ लहाना जुइ।

5 पासां थः पासायात झंगः लानाजुइगु,

सुनानं खःगु खँ मल्हाः।

इमिसं थःगु मेचां न्हाबलें मखुगु खँ लहानाजुइगु।

इपि पाप यायां त्यातुचाये धुंकल।

6 छ घोखाया दथुइ च्वनाच्वंगु दु।

धोखां यानाः हे इमिसं जितः म्हसीकित इन्कार याःगु दु”

परमप्रभुं धयादी।

7 उकि दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,

“स्व! जिं थःम्ह हे इमित धातुयात थें शूद्र याये अले जाँचय याये।

जिमि प्रजां मभिगु ज्या याःगु दु।

उकि जिं इमित मेगु छु यायेगु?

8 इमिसं मखुगु खँ लहाइगु।

सकसिनं थःगु म्हुतुं ला थः जःलाखःलानापं नाइक खँ लहाइगु,

नुगलं धाःसा मभिगु जाः ग्वयाच्वनी।

9 छु! जिं थ्व खँया लागि इमित सजौय मबियेगु ला?

छु! जिं थज्याःगु जातियाके बदला मकायेगु ला?”

10 जिं धया— जि पहाडतयगु लागि ख्वये,

जि मस्भमिइ दुगु घोयख्यःया निति ख्वये,

छायधाःसा व गने धुंकल।

सुं नं अनं यात्रा याइ मखु।

अन सा द्रुहं मन्त।

पशुत व झंगःत बिस्नुं वने धुंकल।

11 परमप्रभुं धयादी, “जि यस्शलेमयात नाश यानाः

ध्वंचात च्वनीगु नाशया द्रुं दयकाबी,

यहदाया शहरतयत झिजामिजां दुगुथाय् यानाबी।

अन सुं नं च्वने फइ मखु।”

12 थ्व थुइके फुम्ह बुट्टि दुम्ह मन् सु दु? थ्व खँ मेपिन्त कँ धकाः परमेश्वरं थुनिया बारे सुयात स्यनादिल? छाय् थ्व देश नाश जुयाः सुं नं वये वने मफइगु मस्भमि थें जुल?

13 परमप्रभुं धयादिल, “छायधाःसा इमिसं जिं इमिगु न्हाःने तयाबियागु जिगु व्यवस्थायात त्वःतल। इमिसं जिगु खँ न्यंगु मदु अले इपि जिगु व्यवस्थाकथं जगु मदु।

14 उकिया पलेसा इपि जिराहा जुयाः इमि पुर्खातयसं स्यं थें बालघःया ल्यूल्यु वंगु दु।”

15 उकि दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “स्व, जिं थःम्ह हे जिमि प्रजायात नयेत खायगु नसा व त्वनेत बिख बी।

16 इमिसं वा इमि पुर्खातयसं महमस्युपि जातितयगु दथुइ जिं इमित छयालब्याल यानाबी। अले इमित नाश मयातले तरवार ज्वनाः जिं इमित लिनाच्वने।”

यस्शलेमया मन्त ग्वाहालिया निति ख्वःगु

17 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,

“छु जुयाच्वंगु दु, बिचाः या!

अले नुगःपा दादां ख्वइपि मिस्तयत् सःति!
इपि मध्ये दकलय् ख्वयेसःपिन्त सःतके छव।

18 इपि याकनं वयेमा,

इगीगु मिखां ख्वःबि पिहां वयक

अले इगीगु मिखासं ख्वःबि स्वः स्वः वयक

इगीगु निति नुगःपा दादां ख्वये मा।

19 सियोनयापि ख्वयाच्वंगु सः ताये दयाच्वंगु दु,

‘जिपि गय् यानाः नाश जुल।

जिमित तसकं बेइज्जत याःगु दु,

जिमिसं थःगु देश त्वःते हे मा,

छाय्धाःसा इमिसं जिमिगु छँ नाश यानाब्यगु दु।’ ”

20 हे मिस्त, परमप्रभुया श्व वचन न्यँ,

वयकःया वचन ध्यान बियाः न्यँ!

थः म्हाय्यपिन्त ख्वयेगु स्यँ,

छम्हयसिनं मेम्हयसित विलापया म्ये स्यँ!

21 छाय्धाःसा लँय लँय काय् म्हाय्यपिन्त नाश यायेत

व चुक चुकय ल्याय्महपिन्त नाश यायेत

मृत्यु इगीगु इयालं, इगीगु किल्लाय् दुने दुहां वःगु दु।

22 छं थये धा, “परमप्रभुं थये धयादी,

“ ‘मनूतयगु सीम्ह बुँइ साः थें,

छव लइपिन्सं त्वःताः थकगु अन्नया दं थें लानाच्वनी,

उकियात मुनीपिं सुं नं दइ मखु।’ ”

23 परमप्रभुं थये धयादी,

“बुद्धि दुपिन्सं थःगु बुद्धियागु खँय तःधंछइ मते,

बल्लाःपिन्सं थःगु बलयागु खँय तःधंछइ मते,

तःमितयसं थःगु धनयागु खँय तःधंछइ मते!

24 तर स्यां तःधंछइ मास्ति वःसा,

वं जितः म्हमस्यगु व थगु खँय तःधंछइमाः।

पृथ्वीइ सदां दयाच्वनीगु दयामाया, न्याय व धार्मिकतायागु ज्या याइम्ह परमप्रभु जि हे खः।

छाय्धाःसा श्व खँय हे जि लयताः, ”*

परमप्रभुं धयादी।

25 परमप्रभुं थये धयादी, “छगु ई वयाच्वंगु दु उबलय् जि म्हय जक चिं तःपि आत्माय् धाःसा चिं मतःपिं सकलें मनूतयत् सजाँय बी।

26 थुपिं मनूत मिश्रीत, एदोमीत, अम्मोनीत, मोआबीत, मरुभूमिइ ताताःपाःगु थासय् च्वपिं मनूत खः। जि यहदायापिं मनूतयत् तक सजाँय बी। थुपिं विदेशी जातितयके थें इस्त्राएलया घरानायके नं चिं मतःगु नुगः दु।”

10

परमेश्वर व मूर्तित

1 अय् इस्त्राएलया घराना, परमप्रभुं छिमित छु धयादी व न्यँ।

2 परमप्रभुं थये धयादी,

“मेगु जातियापिनिगु पहःचहः सयकाकाये मते।

आकाशय् थीथी चिं खनाः

इपिं थें थरथर खाये मते।

3 छाय्धाःसा जाति तयगु थितिकृति ज्यालय् मजु।

इमिसं गुँइ छमा सिमा पाली,

अले छम्ह कारिगरं उकियात ज्याभलं आकार बी।

4 इमिसं वयात वहः व लुं बांलाकी।

इमिसं वयात मुगः व नकिनं कृतं मवयेमा धकाः बल्लाक ताइ।

5 इमिगु मूर्तित

तुसिया क्यबय् तयातःम्ह बुँख्याःचा थें

नवाये मफु।

इमित क्वबिया जुइमाः, छाय्धाःसा इपिं न्यासि जुइ मफु।

इपिं खनाः ग्याये मते,

इमिसं छिमिगु छुं स्यंके फइ मखु, न

इमिसं छुं भिं याये फइ।”

6 हे परमप्रभु, छि थें जाःम्ह मेपिं सुं नं मदु,

छि तःधंम्ह खः।

छिगु नां शक्ति जाःगु दु।

* 9:24 १:२४ १ कोर १:३१; २ कोर १:०१७

7 हे जाति जातिया जुजु, सुनां छित: हनाबना मयाइ?

छायधा:सा छि हनाबना यायेमा:म्ह ख:।

जाति जातिया बुद्धि दुपि

मनूत वा इमि जुजुपि मध्ये

छि थें जा:म्ह सुं नं मटु।^७

8 इपि फुक्क ग्वाज्य: व मूर्ख ख:।

सिंया मूर्तितपाखें इमिसं छु सयकाकाये फइ?

9 मुगलं दायत:गु वह:या पाता तशींशं,

लुँ धा:सा उपज देशं हइ।

थ्व कारिगरया ज्या

व लुँक:मिया ल्हा:या ज्या ख:।

वयागु वस: वेंचुगु व प्याजीगु रंगयागु जुइ।

उपि फुक्क सीप दुपिं मनूतयागु ज्या ख:।

10 तर परमप्रभु ला सत्य परमेश्वर ख:,

वयक: ला, म्वा:म्ह परमेश्वर व सदांयाम्ह जुजु ख:।

वयक: तंचायादीबलय पृथ्वी खाइ।

जाति जातितयसं वयक:या तं सह याये फइ मखु।

11 “छ इमित थथे धा, ‘थुपि घ:तयसं आकाश व पृथ्वी दय्कूगु मखु। थुपि घ:त पृथ्वी व आकाशया कचयनं नाश जुयावनी।’ ”

12 तर परमेश्वरं हे थ:गु शक्ति

पृथ्वीयात दयकादिल।

वयकलं हे संसारयात

थ:गु बुद्धिं थापं यानादिल।

अले आकाशयात

थ:गु दुयानं चक्ककादिल।

13 वयकलं न्ववानादीबलय

आकाशय ल: थ्वयक हाली।

पृथ्वीया कुन्चां

वयकलं सुपौंय हयादी।

वा वइबलय

वयकलं हाबलासा

त्वयकादी

अले थ:गु धुकुति

फय वयकादी।

14 मनूत मूर्ख व ज्ञान मदुपि ख:,

मूर्ति दयक्कीपि इमिसं दय्कूगु मूर्तिपाखें

मछालेमाली।

छायधा:सा इमिसं दय्कूगु मूर्ति

छगु ध्वखा ख: अले

इमिके सास: द हे मटु।

15 उपि ज्यालमय मजूगु व न्हीकीगु खं ख:।

उमिगु न्याय जुइबलय उपि नाश जुइ।

16 याक्बया भाग उपि थें मखु,

वयक: ला फुक्क दयकादीमह ख:।

अले वयकलं इस्पाएलयात थ: प्रजा दयकेत ल्ययादीगु दु।

दक्व शक्ति दुमह परमप्रभु वयक:या नां ख:।

वइतिनिगु नाश

17 अय घेराय ला:गु शहरयापि मनूत,

देश त्व:तेत थथ:गु सामान प्व:च्यु।

18 छायधा:सा परमप्रभुं थथे धयादी,

“थ्वबलय जि थ:महं हे थ्व देशय च्वपिन्त वांछवयाबी।

इमित ज्वनेमा धका: जि इमित त:धंगु दु:खय लाकाबी।”

19 जिगु घा:या निति जित: धिक्कार दु!

जिगु घा: मलनीगु घा: ख:।

अयनं जि थ:महं थ:त धया,

“थ्व ला जिगु ल्वय ख:, थुकियात जिं सह याये हे मा:।”

20 जिगु पाल नाश जगु दु।

उकियागु फुक्क खिपः चबगु दु।

जि कायुपि जिथासं वने धुंकल, आः इपि मन्त।

जिगु पाल ग्वयाबीम्ह

व जि च्वनेगु थाय् दय्काबीम्ह आः सुं मन्त।

21 फैजवाःत मूर्ख जुल,

इमिसं परमप्रभुयात न्यनेकने मयाः,

उकि इपि ताःलाइ मखु,

इमि फुक्क फै उखेलाः थुखेलाः जगु दु।

22 न्यै! छगु खबर वयाच्वंगु दु –

उत्तरया देशं छगु तःधंगु हलचल!

उकि यहदाया शहर शहरयात झिजामिजो यानाः

ध्वंघात च्वनीगु थाय् यानाबी।

यर्मियाया प्रार्थना

23 हे परमप्रभु, मनुयागु जीवन वयागु थःगु मखु धकाः जिं स्यु।

मनुतयसं थःगु पलाः थःगु इच्छा कथं तयेगु पाय्छि मजू।

24 हे परमप्रभु, जितः भिकादिसैँ, तर खःगु न्यायनं जक,

तम्बयाः मखु,

मखुसा जि नाश जुइ।

25 छितः स्वीकार मयाःपि जाति जातितयके

व छिगु नां मकाइपि मनुतयके थःगु तं प्वाकादिसैँ!

छाय्धाःसा इमिसं याक्वबयात क्वाप्प नःगु दु।

इमिसं वयात क्वाप्प नःगु दु अले वयागु देशयात नाश यानाब्यगु दु।

11

यहदां बाचा त्वथरु

1 परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् वःगु वचन थ्व हे खः –

2 “थ्व बाचाया शर्त ध्यान बियाः न्यै! अले यहदा व यस्शलेमयापि मनुतयत धा!

3 छं इमित धा, परमप्रभु इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी – ‘थ्व बाचाया शर्त मानय मयाइपि मनुतयत सराः लायेमा।

4 नैया भटी थें च्वंगु मिश्र देशं पितहयाबलय् जि छिमि पुर्खातयत थथे धयागु खः, जिगु खँ न्यै, जि छिमित धयागु फुक्क खँ मानय या। अले छिपि जिम्ह प्रजा जुइ, जि छिमि परमेश्वर जुये।

5 दुरु व कस्ति बाः वयाच्वंगु देश बी धकाः जि छिमि तापाःबाज्यापिलिसें पाफयागु जिं पूरा याये फयेमा धकाः जि थथे धयागु खः।’ छिपि आः व हे देशय च्वनाच्वंगु दु।”

अले जिं लिसः बिया, “हे परमप्रभु, आमेन, अथे हे जुइमा।”

6 परमप्रभु जितः धयादिल, “यहदाया फुक्क शहर व यस्शलेमया गल्लि गल्लिइ वनाः थथे धाघां थ्व फुक्क वचन न्यकि— छिमिसं थ्व बाचाया शर्त ध्यान बियाः न्यै, अले उकियात पालन या!

7 जि छिमि पुर्खातयत मिश्र देशं पित हयागु दिननिसें थौं तक इमित मदिकक बारम्बार ‘जिगु उजं पालन या’ धकाः ख्याच्वः बियावयाच्वनागु दु।

8 तर इमिसं ध्यान बियाः मन्सं वा जिगु खँय न्हायपं मब्यु। इमिसं थःगु जिराहा व मभिगु इच्छा कथं ज्या याना जुल। जि इमित व बाचा पूरा यायेगु आज्ञा बियागु खः तर इमिसं अथे मयाः। उकि व बाचाय च्वयातःगु फुक्क सराः जि इमिके हया।”^{१०}

9 अनर्लि परमप्रभु जितः धयादिल, “यहदा व यस्शलेमयापि मनुतयसं जिगु विरोधय जाः ग्वयाच्वंगु दु।

10 जि धयागु खँ मन्सपि इमि तापाःबाज्यापिन्सं थें पाप यानाः इमिसं मेपि घःत पुजा याःगु दु अले इमिगु ल्यु वंगु दु। इस्राएल व यहदाया मनुतयसं जि इमि तापाःबाज्यापिलिसें चिनागु बाचायात त्वथरु दु।

11 उकि परमप्रभु थथे धयादी, ‘स्व! जि थम्ह हे इमिथाय इपि बचय जुइ मफयक विपति हये। अले इमिसं जितः सःत्सां जि लिसः बी मखु।

12 अले यहदा व यस्शलेमयापि मनुतयसं थःपिन्सं बलि छाःम्ह घःतयत सःती। तर विपतिया इलय् उपि घःतयसं इमित बचय याये फइ मखु।

13 हे यहदा, छिमिगु गुलि शहरत दु, उलि हे छिमि घःत नं दु। यस्शलेमय् गल्लि गल्लि दु, मछालापुसे च्वंम्ह बालघःया लागि छिमिसं धुर्पाय् च्याकीगु वेदीत नं उलि हे दय्कगु दु।’

14 “अथे जुयाः थ्व जातिया लागि प्रार्थना याये मते! थुपि मनुतयगु पंलिनाः बिन्ति याये मते! छाय्धाःसा इमिगु दुःखया इलय् इमिसं याःगु प्रार्थना जि न्यने मखु।

15 “जिम्ह प्रियया जिगु देगलय् छु छुया दु?

वं ला यक्वनापं याये मत्यःगु ज्या याःगु दु।

छु भाकल व बलिदानया लां छिमिगु सजाँययात तापाक तये फइ ला?

छिमिसं मभिगु ज्या याइबलय् छिपि लयताइ।”

16 छगु इलय् परमप्रभुं छिमित भिगु फल दुगु वाउँगु जैतनया सिमा धकाः नां बियादीगु खः।

तर वाफय्या थ्वःसःनापं वयकलं उकियात मि नकाबी।

अले उकिया कचात त्वथुलाबी।

17 जि दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं, छिमित पिनागु खः, जिं छिमिथाय् विपत्ति हयेगु फैसला यानागु दु। छायाधाःसा इस्राएलया घराना व यहदाया घराना मभिगु ज्या याःगु दु। बालघःया निति धुर्योय् च्याकाः जितः तंचाय्कगु दु।

यर्मियायात स्यायेत ग्वःसा ग्वःगु

18 परमप्रभुं हे जितः धयादिल अले जिं सिल। वयकलं हे इमिसं जिगु विरोधय् ग्वःगु जाः जितः क्यनादिल।

19 जि ला स्याये यंकैत्यम्ह छुं मस्यम्ह चिधिकःम्ह भ्याःचा खः। इमिसं थथे धयाः जिगु हे विरोधय् जाः ग्वःगु खः धकाः जिं मस्यगु जुल,
“व सिमायात उकिया फलनापं नाश यायेनु!
उकियात म्वाःपिनिगु थासं पालाः वांछवयाब्यु।
थुकिया नांयात आवनिसें लुममकेमा।”

20 तर हे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, छिं खःकथं न्याय यानादी।

छिं मन्तय नुगः दुवालादी।

छिं इमित बदला कयादीगु जिं स्वये दयेमा,
छायधाःसा छितः हे जिं जिगु मुझ लःल्हानागु दु।

21 उकिं परमप्रभुं जितः छन्त स्यायेत स्वःपिं अनातोतया मन्तयगु बारे धयादी, इमिसं थथे धाल, “छं परमप्रभुया नां कयाः अगमवाणी ल्हाये मते, मखुसा छ जिमिगु ल्हातं सी।”

22 उकिं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं इमिगु बारे थथे धयादी, “जिं थःम्ह हे इमित सजौय बी, इमि ल्याय्म्हपिं तरवारं व इमि काय्म्ह्याय्पिं नये मखनाः सी।

23 इपिं सुं न बचय् जुइ मखु। छायाधाःसा इमिगु सजौयया दैय् जिं अनातोतया मन्तयके विपत्ति हये।”

12

यर्मियाया बिनति

1 हे परमप्रभु, जिं छिथाय् मुझ हइबलय्
छिं न्हाबले जितः न्याय बियादीगु दु।

अयनं जितः छिनापं छिगु इन्साफया बारे खँ ल्हाये मास्ति वः।

दूष्टत छाया अपायसकं जियावःगु?

मभिपिं मन्त छाया याउकं म्वानाच्वंगु?

2 छि इमित पिनादिल, इमिसं हा नं काःगु दु,

इपिं थाहां वइ अले फल नं बी।

इमिगु म्हुतइ छिगु नां ला दु,

तर इमिगु मन छिपाखें तापाः।

3 तर हे परमप्रभु, छिं ला जितः म्हस्यु।

छिं जितः खं, छिं जिगु मनयात जाँचय् यानादी।

स्यायेत यंकीपिं फैतयत थें इमित साला यंकादिसैं!

स्याइगु दिया लागि इमित अलग तयादिसैं!

4 देशय् गुबलय् तक वा मवयाचवनीगु?

ख्यलय् च्वंगु धौय् गुबलय् तक गनाः सुकृचिना चवनीगु?

देशय् च्वंगुपिं मन्तयसं याःगु मभिगु ज्याया कारणं

पशुत व झंगःत फुकक नाश जुइ धुकल।

छायधाःसा मन्तयसं

“झीत छु जुइ, वयकलं खनी मखु” धयाच्वंगु दु।

परमेश्वरया लिसः

5 “मन्तलिसैं ब्वाय वनाः हे छ तयानुचाल धाःसा

छ गथे यानाः सलतनापं ब्वाय वने फइ?

छ सुरक्षित थासय् हे क्वदल धाःसा

यर्दन लिक्कया झालय् छं छु यायेगु?

6 छिमि दाजुकिजापिं, छंगु थःगु हे परिवारं हे छन्त झंगःलाःगु दु।

इपिं छंगु विरोधय् तःसलं हाला वयाच्वंगु दु।

इमिसं छलिसैं नाइक खँल्हासां

छं इमित पत्याः याये मते!

7 “जिं जिमि मन्त इस्राएलयात त्वःताबी।

जिगु सर्बय जिं वांछवयाबी।

जितः यःम्हयसित

जिं वया शत्रुतयगु ल्हातय् बी।

8 जि थः मन्त जिगु लागि गुंयाम्ह सिंहे थें जगु दु।

इपिं जितः स्वयाः गर्जय् जगु दु, उकिं जितः इपिं मयः।

9 छु जिगु सर्बय जिगु लागि

शिकारी झंगःतयसं घेरय् यानातःम्ह फुतिफुति दुम्ह शिकारी झंगः थें जगु मदु ला?

हूँ, ख्यलय् च्वंपि फुक्क पशुतयत् मुंकि।

अले बयात नयेत सःताः हजि!

10 यक्व फैजवाःतयसं जिगु दाखया क्यबयात स्यंकाब्यरू दु।

इमिसं जिगु बुँयात न्हतुन्हू दु

इमिसं जिगु न्हाइपुगु बुँयात मस्भूमि थें

छुं नं मसइरू थाय यानाब्यरू दु।

11 इमिसं थुंक्रियात ज्याख्यलय् मजूगु जमिन दयकाब्यरू दु।

व जिगु न्हाःने गंगु व झिजांमिजां दंगुथाय् जूगु दु।

देशया फुक्क थाय मस्भूमिइ जूगु दु,

सुनां उक्रियागु वास्ता मयाः।

12 मस्भूमियागु फुक्क नांगा डोंडाया नाश याइपिं थाहां वःगु दु।

परमप्रभुयागु तरवारं देशयागु छगु कुन्चानिसें मेगु कुन्चा तक नाश याइ,

अले सुं नं सुरक्षित जूइ मखु।

13 इमिसं छव हल, तर कं बुल।

इमिसं दुःख सियाः ज्या यात,

तर इमित छुं फाइदा मदु।

जि तसकं तंम्बयागुलि इमिगु बाली मद्गु जुयाः इपि मछाले माल।”

इस्त्राएलया जःलाखःला देशतयत् परमप्रभुया बुखें

14 परमप्रभुं थथे धयादी, “जि थः प्रजा इस्त्राएलयात अधिकार यायेत बियागु देश कब्जा याःपिं जिम्ह दुष्ट जःलाखःलातयत् जि थम्ह हे सिमायात थें लिनाकयाः इमिगु देश पितिनाछवये। यहदाया घरानायात नं जिं इमिगु दर्थुं लिनाकाये।

15 तर इमित जिं लिनाकाये थुंकाः हाकनं जि लिहां वये अले इपि सकसितं दया याये। जि इमित इमि पुर्खाया देशय् लित हये।

16 इमिसं न्हापि जि प्रजायात बालघःया नामं पाफयेगु स्यं थें ‘धाथें परमप्रभु म्वाःमह खः’ धयाः जिगु नां कयाः पाफयाः जिगु प्रजाया पहःचहः धाथें हे बांलाक सयेकाकाल धाःसा इमित जि प्रजाया दथुइ थाय् बी।

17 तर गुगु जाति जिगु आज्ञा पालन याइ मखु जिं उगु जातियात लिनाकयाः नाश याये।”

परमप्रभुं धयादी।

13

सुतिया छपु जनी

1 परमप्रभुं जितः थथे धयादिल, “वनाः छपु सुतिया जनी न्या, अले व छंगु जैय् च्यु, तर उक्रियात लखं प्याके मते।”

2 उकिं परमप्रभुं धयादीगु थें जिं छपु सुतिया जनी न्यानाः थःगु जैय् चिना।

3 हाकनं निक्वः खुसी परमप्रभुया थव वचन जिथाय् वल,

4 “छं न्याःगु छंगु जैय् च्युगु जनी ज्वनाः आः परात खुसिचाय् हूँ, अन ल्वहंधिकय् दुगु कापिचाय् व सचुकाति!”

5 उकिं परमप्रभुं जितः धयादीगु थें वनाः परात खुसिइ जिं व सचुकातया।

6 तःन्ह दये थुंकाः परमप्रभुं जितः धयादिल, “दैं, परात खुसिइ हूँ, अले अनं जिं छन्त अन सचुका तयेत बियागु जनी ज्वनाः वा।”

7 अले जि परात खुसिइ वना, अनं जिं सचुका तयागु थासं व जनी म्हुयाः लिकया। जनी ला चने थुंकल, व ज्यालगय् मजुइ थुंकल।

8 अबलय् परमप्रभुया वचन जिथाय् वल –

9 “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘थुकथं हे यहदाया घमण्ड व यरूशलेमया तःधंगु घमण्ड नाश यानाबी।

10 थुपि जिगु खें न्यनी मखुपि व थथःगु नुगलय् जिराहा जुयाः मेपि घःतयगु सेवा व पुजा याइपिं मभिपिं मनूत खः। थुपि थव ज्यालगय् मजुइथुंकगु जनी थें जूइ।

11 छायाधाःसा गथे छपु जनी मनया जैय् क्वातुकक ची, अथे हे जिं इस्त्राएलया फुक्क घराना व यहदाया फुक्क घरानायात जिगु नां, प्रशंसा व हनाबनाया निति जिगु प्रजा जूइत चिनागु दु। तर इमिसं खें मन्यं, परमप्रभुं धयादी।

छेग्या म्हिचा

12 “छं इमित धा, ‘परमप्रभु इस्त्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी, फुक्क छेग्या म्हिचा दाखमघं जायेमा।’ अले ‘फुक्क थल दाखमघं जायेमा धकाः जिमिसं मस्यु ला?’ धकाः इमिसं छन्त धाल धाःसा,

13 छं इमित धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – जि थःम्ह हे थव देशय् च्वंपि सकसितं, दाऊदया वंशया राजगद्दीइ च्वंपि जूजुपि, पुजाहारीत, अगमवन्तकत व यरूशलेमय् च्वंपि सकसितं दाखमघं कायकाबी।

14 अले जिं इमित छम्हयसित मेमहनापं ल्वाकाबी, अर्थात बोम्हयसित कायम्हलिसें, कायम्हसित बोम्हलिसें, जिं इमित दयामाया याये मखु। दया यानाः इमित नाश जूइगुपाखें बचय् नं याये मखु, ” परमप्रभुं धयादी।

ज्वनायंकीगु ख्याचवः

15 स्व! ध्यान बियाः न्यै!

तःधं जूइ मते,

छायाधाःसा परमप्रभुं थथे धयादीगु दु।

16 वयकलं तसकं खिउँगु हये न्हः हे,

तसकं खिउँगु डोंडाया छिपिं लुफिहाये न्हः हे

परमप्रभु थः परमेश्वरया प्रशंसा या!

छिमिसं जःया आशा याइ,

तर वयकलं उक्रियात खिउँगुलिइ हिलाः तसकं खिउँकादी।

17 तर छिमिसं ध्यान बियाः मन्यन धाःसा

छिपि तःधंछु जग्गुलि जि याकःचा ख्वये।
परमप्रभुया बर्थायात ज्वना यंकुगु जुयाः जि ह्यौयह्यौय ख्वये,
अले जिगु मिखां ख्वबिया धाः पिहां वइ।

18 जूजु व राजमातायात धा,
“सिहासनं कहां वा,
छायधाःसा छिमिगु छेनं गौरवं जाःगु मुकृतु कृतुं वनी।”
19 यहदाया दच्छिनया शहरया ध्वाखा तिनातःगु दु।
सुनानं उपि ध्वाखात चायके फइ मखु।
यहदायापि सकले मन्तयूत ज्वनाः देशं पिने यंकुगु दु।

20 थःगु मिखा चायकाः उत्तरपाखें वयाच्वपिन्त स्व।
छन्त लःल्हाःगु बर्था,
बांलाःपि फेत गन दु?
21 वयकलं छं थःमहं हे स्यपि छिमि न्हापायापि पासापिन्त हे
छंगु च्वययागु थासय तयादीबलयं छं छु धायेगु?
मचा बुइकेत्यंमह मिसायात मचाब् ब्यथा जगु थें छन्त मजुइ ला?
22 छं “जितः थथे छाय जुल?” धकाः मतिइ तल धाःसा
छंगु पतसि र्खुगु व छन्त बलात्कार याःगु ला छंगु हे पापं यानाः खः।
23 छु हबसीनं थःगु छेंगु व चित्वां थःगु चातः हिले फइ ला?
न छिपि मभिं ज्या यायेगु बानी दुपिन्सं भिं याये फइ।

24 “जिं छिमित मरूमियागु फसं
ब्वयकायंकुगु छव थें हलाबी।
25 छंगु ब्व थ्व हे खः,
अर्थात जिगुपाखें छंगु लागि क्वःछिनागु ब्व”

“छायधाःसा छं जितः त्वःताः मखुपि घःतयगु भलसा काःगु दु।
26 उकिं जिं थःमहं हे छंगु लज्या खनेदयेमा धकाः
छंगु पतसि त्वःकाः छंगु ख्वालय थ्यंकाबी।
27 जिं छ व्यभिचारी जगु व येचाःगु खनागु दु।
ख्यलय ख्यलय व डौंडा डौंडाय
छं घचाइपुगु मूर्तित पुजा याना जगु जिं खनागु दु।
हे यस्शलेम छन्त धिक्कार!
गुबलय तक छ अशुद्ध जुयाच्वनेगु?”

परमप्रभुं धयादी।

14

वा मवःगु, अनिकाल, तरवार
1 वा मवःगु दँया बारे यर्मियायाथाय वःगु परमप्रभुया वचन थ्व हे खः —
2 “यहदा ख्वइ,
वया शहरत कमजोर जगु दु।
इमिसं देशया निति नुगः मछिक्की,
यस्शलेमया ख्वःसः आकाश तक थ्यंगु दु।
3 वया भारदारतयसं थः च्यःतयत लः कायके छवइ।
इपि तुथिइ वनी, तर इमित लः दइ मखु।
इपि खालिगु लः थल ज्वनाः लिहां वइ।
इमिसं निराश जुयाः
व लज्या चायाः थःगु छ्यं त्वपुइ।
4 देशय वा मवःगुलि जमिन चिरिबाये धुंकल।
बुँज्या याइपिन्सं नुगः क्वतंगुलि थःगु छ्यं त्वपुइ।
5 ख्यलय घौंय मद्गुलि
मांमह चल्लां नं मचा बुइकाः त्वःता वंगु दु।
6 गुं गधात नांगा डौंडाय दनाः ध्वंचात थें स्वॉं स्वॉं वयक्की।
घौंय मद्गुलि इमिगु मिखा बलुसे च्वनी।”
7 जिमिसं यानागु मभिंज्यां जिमिगु विरोधय साक्षी ब्यसं हे परमप्रभु,
छिगु नां तःधकेत छं ज्या यानादिसं।
जिमिसं तःकः मछि हे छितः त्वःतागु दु।
जिमिसं छिगु विरोधय पाप यानागु दु।
8 हे इस्राएलया आशा,

दुःखया इलय वयात उद्गार यानादीम्ह,
 थ्व देशय छि छाय परदेशी थें जुयादियागु?
 छाय छि छचा जक च्वनेत थःगु पाल ग्वइम्ह लँजुवा: थें जुयादियागु?
 9 छाय छि अजू चाःम्ह मन् थें जुयादियागु?
 छाय बचय याये मफइम्ह बल मद्रुम्ह सिपाईं थें जुयादियागु?

हे परमप्रभु छि जिपिनापं दी।
 जिमित छिकपिनि हे मनूत धाइ,
 जिमित त्वःतादी मते!
 10 थ्व प्रजाया बारे परमप्रभु थथे धयादी,
 “इमित ला चाचाःहिला: जुइगु तसकं यः।
 इमिसं थःगु तुतियात पनी मखु।
 उकि परमप्रभु इमित नालादी मखु।
 आ: वयकलं इमिगु अधमं लुमकादी
 अले इमिगु पापया सजाँय इमित बियादी।”

परमप्रभु यर्मियायात मन्तयगु निति प्रार्थना यायेत पनादीगु
 11 अले परमप्रभु जित: धयादिल, “थ्व प्रजाया भिया लागि प्रार्थना याये मते!
 12 इपि अपसं च्वसां जिं इमिगु सः न्यने मखु। इमिसं होमबलि व अन्नबलि छाःसां जिं व नालाकाये मखु। उकिया पलेसा जिं इमित तरवार,
 अनिकाल व महामारी नाश याये।”
 13 तर जिं धया, “हाय! परमप्रभु परमेश्वर, अगमवक्तातयसं इमित ‘छिमिसं तरवार व अनिकाल खनी मखु, जिं छिमित धात्थे थ्व थासय न्हाबले
 दयाच्वनीगु शान्ति बी धका: धयाच्वनी।”
 14 अले परमप्रभु जित: धयादिल, “उपि अगमवक्तातयसं जिगु नामय फताहा अगमवाणी ल्हानाच्वंगु दु। जिं इमित छवयागु मखु वा ल्ययागु मखु
 वा इपिलिसें नवानागु मद्रु। इमिसं ला मखुगु दर्शन, अगमवाणी, ज्वखना, मूर्ति पुजा व धोखाया खँया अगमवाणी ल्हानाच्वंगु दु।
 15 उकि, जिगु नामय अगमवाणी याइपि अगमवक्तातयगु बारे जिं परमप्रभु थथे धये – जिं इमित छवयागु मखु। अयतं इमिसं, ‘थ्व देशयात गुगुं
 तरवार वा अनिकालं थी मखु,’ धका: धयाच्वंगु दु। उपि अगमवक्तात हे तरवार व अनिकालं नाश जुइ।
 16 अले अगमवाणी ल्हानाच्वंपि मन्तयत अनिकाल व तरवारं सीधुंका: यस्शलेमया लँय वांछवइ। इमित व इमि कलाःपिन्त वा काय म्हायपिन्त
 थुनीपि सुं दइ मखु। जिं इमिके इमित ल्वःगु विपत्तित प्वंकाबी।
 17 “आ: हे यर्मिया, छं इमित थ्व वचन धा,
 “जिगु मिखां मदिकक चान्हि ख्वःबि पिहां वयाच्वनेमा।
 छायाथाःसा कुमारी म्हाय, जिमि मू वंपि मन्त तसकं घाःपा: जूगु दु।
 इमित तःधंगु घा: जूगु दु।
 18 ख्वलय वनेबलय जिं लडाइलय सीपिं मन्तयगु सीम्ह खनीगु।
 शहरय वनेबलय जिं अनिकाल जुया: नये मखनाच्वंपि खनीगु।
 अगमवक्तात व पुजाहारीत निखल: हे
 थःम्हं म्हास्यगु देशय वंगु दु।”

परमप्रभुयात मन्तयगु बिन्ति
 19 छु! छि यहूदायात त्वःता हे दियागु खः ला?
 छित: सियोन तसकं मयः ला?
 जिमित लने हे मफयक छाय छि कयकादियागु?
 जिमिसं शान्तिया आशा याना:
 तर छुं नं भिगु खँ मवः।
 लनीगु ई पियाच्वना: तर आतंक जक दु।
 20 हे परमप्रभु, जिमिसं थःगु मभिगु ज्या
 व जिमि तापाःबाज्यापिनिगु अपराध मानय याये,
 जिमिसं धाल्थे हे छिगु विरोधय पाप यानागु दु।
 21 छिगु नां तःधकेत जिमित हेला यानादी मते।
 छिगु नांजाःगु सिंहासनयात क्वह्वंकादी मते।
 जिपिलिसें चिनादियागु बाचायात लुमकादिसं,
 अले उकियात त्वाथुलादी मते।
 22 जात जातिया घःत मध्ये सुनां वा वयके फइ?
 अथवा आकाशं थःम्हं हे वा वयके फइ ला?
 हे परमप्रभु, जिमि परमेश्वर, छि हे वा वयकादी।
 उकि जिमित छिगु हे आशा दु,
 छायाथाःसा थ्व फुक्क यानादीम्ह छि हे खः।

15

यहूदाय च्वपिनिगु विनाश
 1 अले परमप्रभु जित: धयादिल, “मोशा व शमूएल जिगु न्हाःने दंसां थ्व जातिपाखे जिगु मन वनी मखु। इमित जिगु न्हाःनं पितिनाछ्व! इमित
 वनेब्यु!*

* 15:1 १५:१ प्रस ३२:११-१४; गन्ती १४:१३-१६; १ शम् ७:१-९

2 अले 'जिपि गन वनेगु?' धका: इमिसं छन्त न्यन धा:सा छं इमित थथे धा, 'परमप्रभुं थथे धयादी-

“ 'सीगु लागि च्वयात:गु दुसा सीत वनेमा,
तरवारं सीगु च्वयात:गु दुसा तरवारं सीत वनेमा
अले अनिकालं सीगु च्वयात:गु दुसा अनिकालं सीत
व ज्वना: यकिगु च्वयात:गु दुसा ज्वंका: वनेमा।' ”*

3 परमप्रभुं धयादी, “जि इमिगु विरोधय् प्यंगूकथंया नाश छवये। स्यायेत तरवार, इमिगु सीम्ह लतुलुया यंकेत खिचात, नयेत व नाश यायेत झंग:पन्छि व जंगली पशुत।

4 हिजकियाया काय मनश्शे थ: यहदायाम्ह जुजु जुयाच्वंबलय् यस्शलेमय् छु या:गु ख: उकिया लागि जि इमित पृथ्वीयागु फुक्क देशय् छगु घच्चाइपुगु खँ यानाबी। *

5 “परमप्रभुं धयादी, हे यस्शलेम, सुनां छन्त दया याइ?

छंगु निति सु ख्वइ?

छन्त गथे च्वं धका: सुनां न्यंवइ?

6 छं जित: त्व:तगु दु,”

परमप्रभुं धयादी।

“छ लिचिला वनाच्वंगु दु।

उकि जिं थ:गु लहा: लहना: छन्त नाश याये,
छायधा:सा जिगु तंयात सह यायां थाकय जुल।

7 अले थ्व देशया ध्वाखा ध्वाखाय् जिं इमित हासां हा:थें हाये,

जिं इमि काय म्हायपिन्त लाकाकाये,

जिमि मनुतयसं थ:गु मभिगु पह:चह: मत्व:तगुलि

जिं इमित नाश याये।

8 जिं इमि भा:त मदुपि मिसातयगु ल्या:

समुद्रया फिया ल्या: स्वया: अप्व: दयकाबी।

जिं इमिगु विरोधय्, ल्यायम्हपिनि मांया विरोधय् न्हिनय् नाश याइम्ह ब्वनाहये।

जिं इमित आकांझाकां संकटय् लाकाबी अले इपाथिपां कंकाबी।

9 न्हयम्ह काय म्हायपिनि मां मुछ्यां जुया: सी।

न्हिनय् हे वयागु सूर्य बिनावनी।

वयागु बेइज्जत जुइ, अले व लज्याय् लाइ।

इमि तरवारं बचय् जूपिन्त धा:सा

जिं इमि शत्रुतयगु न्हा:ने तरवारं स्याके बी,”

परमप्रभुं धयादी।

परमप्रभुया न्हा:ने यर्मियाया उजुर

10 हाय, जिमि मां, छाय छि जित: बुइकादिया?

जिलिसें फुक्क देशं ल्वापु व जवा:सवा: याइगु।

जिं न त्याय् बियागु दु, न त्याय् कयागु दु,

अयुतं सकसिनं जित: सरा: बीगु।

11 परमप्रभुं धयादिल, “हे यर्मिया, धाल्थे हे जिं छन्त छंगु भिया निति बचय् याये।

धाल्थे हे जिं दु:ख व संकटया इलय्

छिमि शत्रुतयत छलिसें बिन्ति याकेबी।

12 छु छम्ह मनुखं उतरया नैया त्या:

वा कँययागु त्या: त्वथुले फइ ला?

13 “छिमिगु देशन्यंक जगु छिमिगु फुक्क पापं याना: छिमिगु धनसम्पति

व छिमिगु धुक्या सामान जिं लुतय् यानाह:गु सामान थें सितिक इनाबी।

14 जिं छिमित छिमिसं म्हमस्यगु देशय्

छिमि शत्रुतयगु दास यानाबी।

छायधा:सा जिगु तमं छगु मि च्याकी,

गगु छंगु विरोधय् च्याइ।”

15 छि स्य, हे परमप्रभु, जित: लुमकादिसँ,

जित: वास्ता यानादिसँ।

जिगु निति जित: कसा: बीपिन्त बदला कयादिसँ।

छि सह याये फुम्ह ख:, जित: यंकादी मते!

छिगु लागि जिं गुलि ब्व: फये माल! व लुमकादिसँ।

16 छिगु वचन व:बलय् जिं उपि वचन नया।

छिगु वचन याना: जित: न्हाइपुल,

अले जिगु नुगलय् लसतां भयबिल।

हे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वर,

- मन्तयसं जितः छिकपिनि मन् धाङ्गु।
 17 मोजमज्जा यानाञ्जुइपिनिगु पुचल्यजि गुबले मच्वना।
 इपिलिसे न्हाइपुकेगु ज्या नं याना मज्जा।
 छिगु ल्हाः जिके दुगुलि जि याक्ःचा हे च्वना।
 छि जितः तमं जायकादीगु खः।
 18 जितः छाय दुःख जुया तुं च्वंगु?
 जिगु धाःपाः छाय तसकं स्याःगु व मलंगु?
 छु छि जिगु लागि धोखा बीगु खुसिचा थें
 व लः मदुगु मुहान थें खः ला?
 19 उकिं परमप्रभुं थथे धयादी,
 “छ पस्ताय चाल धाःसा छं जिगु सेवा यायेमा धकाः जिं छन्त हाकनं थापं याये।
 छं माःगु खँ जक ल्हात धाःसा
 अले म्वाःमदुगु खँ मल्हात धाःसा,
 छ जिगुपाखें खँ ल्हाइम्ह थें जुइ।
 थुपि मन्त छन्थाय लिहां वयेमा
 तर छ धाःसा इपि पाखे वने मते।
 20 जिं छन्त थ्व प्रजाया निति कंययागु बल्लाःगु किल्ला दुगु पःखाः दयकाबी।
 इमिसं छंगु विरोधय लडाइँ याइ,
 तर इमिसं छन्त त्याकी मखु,
 छायधाःसा छन्त बचय यायेत
 व उद्धार यायेत जिं छलिसें दु,”
- परमप्रभुं धयादी।
- 21 “मभिपि मन्तयगु ल्हात जिं छन्त बचय याये,
 अले दयामाया मदुपिनिगु ल्हात जिं छन्त त्वःतके।”

16

- यहदायात जुइगु सजौंय
 1 परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल-
 2 “थ्व थासय छं ब्याहा याये व कायम्हायपि बुइके मज्यु।”
 3 छायधाःसा थ्व देशय ब्रुपि कायम्हायपि व इमित बुइकिपि मां-बौया बारे परमप्रभुं थथे धयादी,
 4 “इपि ग्यानापुगु ल्वचं सी। इमिगु लागि सुं नं ख्वइ मखु वा सुनानं इमित थुनी मखु। इपि बँय फोहर थें लानाच्वनी। इपि तरवार व अनिकालं नाश जुइ, इमिगु सीम्ह आकाशयापि इंगःपन्छित व पृथ्वीयापि पशतयगु नयेगु नसा जुइ।”
 5 छायधाःसा परमप्रभुं थथे धयादी, “मन् सीगु छँय सीभ्वय नयेत दुहां वने मते, वा शोक यायेत वा सान्त्वना बीत वने मते। छायधाःसा जिं थुपि मन्तय दुथं जिगु आशिष, सदां दयाचवनीगु दयामाया व दया चीकाछ्वये धुन,” परमप्रभुं धयादी।
 6 “अथे जुयाः तःधपि व चिधपि निखलः हे थ्व देशय सी। इमित सुनानं थुनी मखु। सुं नं इमिगु निति ख्वइ मखु, सुनानं थःगु म्ह्य धाः याइ मखु, सुनानं छंयंगु सँ खाइ मखु।
 7 सीम्हयसिगु लागि ख्वइम्हयसित ह्येकेत सुनानं नयेगु नसा बी मखु। सुयां मां-बौ हे सीगु जसां वयात ह्येकेत सुनानं दाखमघ बी मखु।
 8 “भ्वय जुयाच्वंगु छँय छ दुहां वने मते अले इपिलिसें नये त्वनेत फेतये मते।
 9 छायधाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, जिं थम्हं हे छंगु मिखाया न्हाःने छंगु हे इलय थ्व थासय लसताया सः, आनन्दया सः, भ्रमचा व जिलाजंया सः जिं बन्द यानाबी।*
 10 “छं थ्व जातिया मन्तयत थ्व फुकक खँ धाइबलय इमिसं छन्त थथे धकाः न्यनी, ‘छाय परमप्रभुं इतीत थथे बांमलाक सजौंय बीगु फैसला यानादीगु? इीसं छु ट्रुकागु दु? इीसं परमप्रभु परमेश्वरया विरोधय छु पाप यानागु दु?’
 11 अबलय छं इमित थथे धा, ‘छिमि तापाःबाज्यापिन्सं जितः त्वःताः मेपि घःतयत पुजा यात अले सेवा यात,’ परमप्रभुं धयादी। ‘इमिसं जिगु व्यक्स्था पालन मयाः।
 12 तर छिमिसं ला छिमि तापाःबाज्यापिन्सं स्वयाः यक्व मभिगु ज्या याःगु दु। स्व, छिमि सकलें जिगु आज्ञा पालन यायेगु स्वयाः जिं राहा जुयाः मभिगु इच्छाया ल्युं जूगु दु।
 13 उकिं जिं छिमित छिमिसं व छिमि तापाःबाज्यापिन्सं म्हमस्युगु मेगु देशय वांछवयाबी। अन छिमिसं चान्दि मेपि घःतयत सेवा याइ। जिं छिमित दया याये मखु।”
- कैदं लिहां बःगु
 14 परमप्रभुं धयादी, “उकिं थज्याःगु ई वयाच्वंगु दु, गबले मन्तयसं पाफइबलय गुबलें थथे धाइ मखु, ‘गथे इस्राएलीतयत मिश्र देशं पित हयादीम्ह परमप्रभुं धाथें म्वाःम्ह खः’
 15 तर इमिसं धाइ, ‘इस्राएलीतयत उत्तरयागु देश व मेगु फुकक देशं गन गन व्यकलं इमित पितिता छवयादीगु खः, व फुकक देशं पित हयादीम्ह गथे परमप्रभुं धाथें म्वाःम्ह खः।’ छायधाःसा जिं इमि तापाःबाज्यापिन्सं बियागु देशय जिं इमित हाकनं हये।
 16 “तर आः जिं यक्व न्या लाइपिं छवये, इमिसं थुपि मन्तयत लाइ,” परमप्रभुं धयादी। “अनलिं जिं थःम्हं हे यक्व शिकारीतयत छवये, इमिसं थुमित फुकक पर्वत, डाँडा व गुफां मामां लिकाइं।
 17 इमिगु फुकक ज्या जिं खं। छुं नं ज्या जिपाखें सुलाच्वंगु मदु। इमिसं याःगु पाप जिं खं।

18 इमिगु अधर्म व पापया निति जिं इमित निदुगं सजौय बी, छायाधाःसा इमिसं जिगु देशयात इमिगु घच्चाइपुगु घःतयगु ज्यालगय मजगु मूर्ति अशुद्ध याःगु दु। अले जिगु सर्वययात इमिसं थःगु घच्चाइपुगु मूर्ति जायकूगु दु।”

यर्मियाया प्रार्थना

19 हे परमप्रभु, जिगु बल व जिगु किल्ला,
दुःखया दिनय् जिगु शरण कायेगु थाय,
पृथ्वीयागु ताताःपाःगु थासं जाति जातितयसं छिथाय वयाः धाइ,
“जिमि तापाःबाज्यापिन्के ला फताहा घःत,
ज्यालगे मजगु मूर्ति बाहेक मेगु छुं नं मदु।

20 छु मनुतयसं थः घःत दय्के फइ ला?
फइ, तर इपि ला परमेश्वर मखु।”

21 परमप्रभुं धयादी, “उकि जिं थःम्ह हे इमित स्यने,
श्रृणालय् जिं इमित जिगु तागत व बल क्यने।
अले इमिसं जिगु नां ‘परमप्रभु’ खः धकाः सी।”

17

यहदाया पाप व सजौय

1 “यहदाया पाप नैयागु ज्याभलं कियातःगु दु।

अले इमिगु नुगःया ग्वरलय्

व इमिगु वेदीया नेकुलिइ

च्वल्वहंया च्वकां कियातःगु दु।

2 वाउंगु वाउंगु सिमाया क्वय्

व ततःजाःगु डौंडाय् दुगु वेदीत

व अशेराया थांत

इमि काय् म्हायपिन्सं नं लुमकी।

3 थ्व देशय् दुगु जिगु पर्वत

व छिमिगु फुक्क धन-सम्पत्ति

छिमिगु पुजा याइगु थायतापं

देश न्यंकया पापया कारणं

जिं छिमि शन्नूतय्त लुटपाट याकेबी।

4 जिं छिमित सर्वयकथं बियागु जमिन

छिमिगु थःगु हे दोष यानाः

छिमिसं त्वःते माली।

छिमिसं म्हमस्यगु देशय्

जिं छिमित छिमि शन्नूतय्गु सेवा याकेबी।

छायधाःसा जिगु तं मि थें जूगु दु,

अले व न्हाबलें च्यानाच्वनी।”

परमप्रभुयापाखें बुद्धिया खें

5 परमप्रभुं थथे धयादी,

“व मनुयात सराः लायेमा,

गुम्हयसिगु मन जिपाखें फहिलावनी,

गुम्हयसिनं मनुयागु व सीनावनीपिं

मनुया शक्तियागु भलसा काइ।

6 व सुख्खा व लः मदुगु थासय्,

छुं नं बुया मवइगु चि हे चि दुगु

जमिनय् बुया वइगु छगु ज्ञाः थें खः।

व गुबलें तःमा जुइ मखु।

7 “धन्य खः व मन, गुम्हयसिनं परमप्रभुयागु भलसा काइ,

गुम्हयसिगु आशा परमप्रभु खः।

8 व खुसि सिथय् पिनातःगु सिमा थें खः,

गुकियागु हा लः तक न्यनावंगु दु।

तान्वःबलय् व ग्याइ मखु,

छायधाःसा वयागु हः न्हाबलें वाउंसे च्वनी।

वं न्हाबलें फल बियाच्वनी।”☆

9 मनुयागु मनं मेगु फुक्क स्वयाः अप्वः झंगः लाइ।

उकियात लंके फइ मखु।

उकियात सुनां थुइके फइ?

10 “जि परमप्रभुं मन्तयगु मनयात दुवालाः स्वये,
इमिगु नुगःयात जौंचय याये।
छम्ह छम्हयसित जि वयागु पहःचहः
व ज्या स्वयाः फल बी।”*

यर्मियां परमप्रभुयात भरोसा याःगु

11 मखुकथं धन कमय याःम्ह मनु,
मेपिनिगु खेंचं मचा थ्वयकीम्ह झंगः थें खः।
बच्छि आयु वर्नीबलय हे उगु धनं वयात त्वःताः वर्नी।
लिपतय व मूर्ख ठहरय जुइ।

12 शुसनिसे हे तःजाःगु थासय थापं याःगु गौरवं जाःगु सिहासन हे
झीगु आराधनाया पवित्रथाय खः।

13 हे परमप्रभु, छि इस्त्राएलया आशा खः।
छितः त्वःतिपि सकलें मछालेमाली।

छिपाखें फस्वयावनीपि धूलय च्वयातःगु ना थें मटयावनी,
छायधाःसा इमिसं छि परमप्रभु म्वाःगु लःया मुहानयात त्वःतरु दु।

14 हे परमप्रभु, छि जितः लायकादिसैं,
अले जि बांलाक लनी।

जितः बचय यानादिसैं
अले जि बचय जुइ। जि छितः हे प्रशंसा याये।

15 मन्तयसं जितः धाङ्गु,
“परमप्रभुयागु वचन गन दु?
वयकलं व खें पूर्वकादीमा।”

16 छिम्ह फैजवाः जुइगुपाखें जि बिस्वुं वनागु मटु।
जि निराशया दिया इच्छा यानागु मटु धकाः छि स्यू।

हे परमप्रभु, जि छु धया
व छिगु हे न्हःने धाःगु खः धकाः छि स्यू।

17 जिगु निति छि भयया कारण जुयादी मते।
विपत्तिया दिनय छि हे जिगु शरण कायेगु थाय खः।

18 जितः दुःख बीपि हे मछाले मालेमा,
तर जितः धाःसा मछाले म्वायकादिसैं।

इमित छ्यानादिसैं तर जितः ग्यायेगुपाखें बचय यानादिसैं।
इमिके आतंकया दि हयादिसैं
अले निदुगं नाशं इमित चुंचु यानादिसैं।

शबाथ दि मानय यायेगु

19 परमप्रभुं जितः थथे धयादिल, “यहदाया जुजुपि दुनेपिने जुइगु मन्तयगु धवाखा व यस्शलेमया मेमेगु धवाखाय वनाः दें।

20 इमित थथे धा, ‘थुपि धवाखां दुहां वर्नीपि अय यहदाया जुजु व यहदाया फुक्क मन्त, अले यस्शलेमयापि सकलें मन्त, परमप्रभुया वचन न्यौं।

21 परमप्रभुं थथे धयादी – थःगु बारे होशियार जु! विश्रामबार खुन्हु छुं नं कु क्वबी मते! अले यस्शलेमया धवाखात जुयाः छुं नं कु दुने हये मते!*

22 विश्रामबार खुन्हु छिमिगु छेंनं कु क्वबियाः पिने थंके मते, उखुन्हु छुं नं ज्या याये मते। तर जि छिमि तापाःबाज्यापिन्त धया थें विश्रामबारयात पवित्र मानय या।*

23 अयनं इमिसं खें मन्थं, जिगु खेंयं ध्यान मन्थु। तर उकिया पलेसा इपि जिराहा जुल। इमिसं जिगु आज्ञा पालन मयाः। अले जिं स्वनयागु खें नाला मकाः।

24 परमप्रभुं धयादी, ‘विश्रामबार खुन्हु धव शहरया धवाखां छुं नं कु महयेत छिमिसं जिगु खें ध्यान बियाः न्यन धाःसा अले विश्रामबारयात पवित्र मानय यायेत छुं ज्या मयात धाःसा,

25 दाऊदया सिहासनय च्वपि जुजुपि थः भारदारतनापं थव शहरया धवाखात जुयाः दुहां वइ। इपि व इमि भारदारत रथ व सल गयाः यहदायापि मन्त व यस्शलेमयापि मन्तनापं थव शहरया धवाखां वयेगु वनेगु याइ। अले थव शहर न्ह्याबलें दयाच्वनी।

26 अले इपि यहदाया शहर शहरं, यस्शलेमया जःखः च्वंगु थामं, बेन्यामीन देशं, पच्छिमय च्वंगु फेदी, पहाडी लागा व दच्छिन नेगेबं होमबलित, बलित, अन्नबलित व धुपौयं व सुभायया बलित हयाः परमप्रभुया देगलय वइ।

27 तर विश्रामबारयात पवित्र मानय या! अले विश्रामबार खुन्हु कु क्वबियाः यस्शलेमया धवाखा धवाखाय जुयाः दुहां वये मते धइगु जिगु खें छिमिसं ध्यान बियाः मन्थन धाःसा जि उकिया धवाखात मि तयाबी। अले थुकि यस्शलेमया किल्लात भज्यक नाश याइ।”

18

कुमाःया छेंय

1 परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय वःगु वचन थव हे खः –

2 “वचय कुमाःया छेंय हूं, अन जिं छन्त जिगु वचन कने।”

- 3 जि क्वय कुमाःया छैय वना। अन जि वं घःचालय छुं दयकाच्वंगु खना।
 4 तर वं दयकाच्वंगु चायागु थल वयागु लहातय स्यन। अले कुमालं उकिं थःत यःगु मेगु अज्याःगु हे थल दयकल।
 5 अले परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल,
 6 “हे इस्त्राएलया मन्त, छु जि छन्त थ्व कुमालं थं याये मफु ला?” परमप्रभुं धयादी, “हे इस्त्राएलया घराना, गथे चा कुमाःया लहातय दु, अथे हे छ नं जिगु लहातय दु।
 7 गुगु जाति अथवा राज्यया बारे उकियात लिनाकाये, त्वथुलाबी व नाश यानाबी धकाः जिं गुबलें धयागु दुसा,
 8 व जाति गुगु जातिया विरोधय जिं थ्व खँ धया, उगु जातियापि मन्तयसं मभिगु ज्या यायेगु त्वःतल धाःसा, जिं बिचाः यानागु विपत्ति इमिके हयेगुपाखें जिं थःगु मन हीके।
 9 अले गुगु जाति व राज्यया बारे जिं उकियात दयके वा थापं याये धकाः गुबलें धयागु दुसा,
 10 इमिसं जिगु खँ मन्यसे जितः मयःगु ज्या यात धाःसा अले जिगु खँ मन्यन धाःसा इमित भिं यायेगु जिगु बिचाःया बारे जिं हाकन बिचाः याये।
 11 “उकिं आः छुं यहदायापि मन्त व यस्शलेमयापि मन्तयत थथे धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – स्व, जिं छिमिगु विरोधय विपत्तिया योजना दयका च्वनागु दु। उकिं छिपिं सकसिनं थःपिनसं यानाच्वनागु मभिगु ज्यायात त्वःति, थःगु पहःचहः व थःगु ज्या भिंकि।’
 12 अयत्नं इमिसं धाड, ‘जिमित मतलब मदु! जिपि ला थःगु हे मनसुवाः कथं वनाच्वने, जिपि सकलें थःगु जिराहा मनया ल्य वना हे च्वने।’ ”
 13 उकिं परमप्रभुं थथे धयादी,
 “आः छिमिसं जात जातियापिन्थाय वनाः न्यँ,
 सुनां गुबलें थज्याःगु खँ न्यंगु दु ला?
 कुमारी इस्त्राएलं स्वये ग्यानापुगु ज्या याःगु दु।
 14 छु लेबनानया गुँचकां च्वापु गुबलें तनावंगु दु ला?
 छु ताताःपाःगु थासं वःगु थुकिया ख्वाउंगु लः गुबलें न्हायेगु दी ला?
 15 अयत्नं जिम्ह मन्तयसं जितः ल्वःमंकगु दु,
 इमिसं ज्यालगय् मजगु मूर्तितयगु निति धुपँय च्याकगु दु,
 इपि थः जुइगु लैपुइ लुफि हाःगु दु।
 इमिसं थःगु पुलांगु लँ द्रकगु दु।
 इपि ध्याचः दुगु लैपुइ वंगु दु।
 16 थुकथं इमिसं थःगु देशयात घच्चाइपुगु न्हाबलेया निति न्हिइकीगु खँ दयकल।
 अनं जुयाः वये वने याइपि सकलें वातां जुइ अले थःगु छय संकी।
 17 पुर्बयागु फसं थें जिं इमित शत्रुतयगु न्हाःने छ्यालब्याल यानाबी,
 इमिगु विपत्तिया इलय जिं इपिपाखें फहिलाबी।”
 यर्मियायात स्यायेत ग्वसाः ख्वःगु
 18 अले इमिसं धाल, “वा! झीसं यर्मियाया विरोधय ग्वसाः ख्वयेनु। झीत स्यनीपि पुजाहारी, सल्लाह बीपिं बुद्धि दुपिं मन्त व पमेश्वरया वचन न्यकीपिं अगमवत्कात कम जुइ मखु। झीसं थःगु वचनं यर्मियायात हमला यायेनु अले वं धाःगु छुं नं खँय ध्यान बी मते।”
 19 हे परमप्रभु, जिगु खँ ध्यान बियाः न्यनादिसँ,
 अले जिम्ह शत्रुतयसं छु धयाच्वन – व न्यनादिसँ।
 20 छु! भिया पलेसा मभिं याइ ला?
 अयत्नं इमिसं जिगु प्राणया निति गाः म्हगु दु।
 इपिपाखें छिगु तं चीकाछ्वयेगु लागि
 जिं इमिगु पंलिनाः नवायेत जिं छिगु न्हाःने दना।
 व लुमंकादिसँ।
 21 उकिं आः इमि कायम्हायापि नये मखंक सीमा!
 इमित तरवारं स्याके बियादिसँ!
 इमि कलाःपि मस्त मदुपि व भाःत मदुपि जुइमा!
 इमि मिजंतयत नं स्यायेमा!
 इमि ल्यायम्हपिन्त नं लडाईलय तरवारं स्यायेमा!
 22 छि आकाझाकां हमला याइपि सिपाईत हयादीबलय
 इमिगु छँनं ख्वःगु सः ताये दयेमा।
 छायाःसा जितः ज्वनेत इमिसं छगु गाः म्हगु दु,
 अले जिगु त्तिया निति जाः हःगु दु।
 23 अयत्नं हे परमप्रभु,
 जितः स्यायेत स्वयाच्वपिनिगु फुक्क ग्वसाः छिं स्य,
 इमिगु अधर्मयात क्षमा यानादी मते!
 थःगु मिखां इमिगु पाप हयादी मते!
 इपि छिगु न्हाःने नाश जुइमा।
 थःगु तया इलय छिं इपिलिसें थज्याःगु हे व्यवहार यानादिसँ।

- 2 तज्याःगु थलया ध्वाखां बेन-हिन्मोमया ब्यासिइ हूँ अले अन जि छन्त धयागु खँ कैं।*
- 3 छं थथे धा, 'हे यहदाया जुजुपि व यस्शलेमयापि सकलें मन्त, परमप्रभुया वचन न्यै! दक्व शक्ति दुह परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरं थथे धयादी — न्यै, जि थःमहं हे थ्व थासय थज्याःगु सर्वनाश हये गुकिं याना: उकिया बारे न्यनीपि सकसिगु न्हायपं वाइया मिनी।
- 4 छायाःधाःसा इमिसं जितः त्वःत्तु दु, अले थ्व थाय विदेशी घःतयगु थाय दयकूगु दु। इमिसं थःपिन्सं, इमि पुखांतयसं व यहदाया जुजुपिन्सं महमस्युपि मेपिं घःतयगु लागि धुपॉय च्याका: इमिसं थ्व थाययात दुं मटुपि मन्तयगु हिं जायकूगु दु।
- 5 इमिसं थः कार्यपिन्त बालघःया लागि मिइ होमबलिं छायेत बालघःयात पुजा याइगु थायत दयकूगु दु। अथे यायेत जिं धयागु मटु, मतिइ तयागु नं मटु अले जिगु नुगलय थज्याःगु खँ गुबलें दुहां नं मवं।*
- 6 उकिं होशियार जुयाच्वें, जि, परमप्रभु धयादी, थज्याःगु दि वयेत्यंगु दु, गुबले मन्तयसं थ्व थाययात तोपेत वा बेन-हिन्मोमया ब्यासि धाइ मखु तर मनु स्याइगु ब्यासि धाइ।
- 7 " 'थ्व हे थासय जिं यहदा व यस्शलेमया योजनात स्यंकाबी। इमित थः शन्तय न्हाःने तरवारं व इमित स्यायेत स्वयाच्विपिनिगु ल्हातं स्याके बी। अले इमिगु सीमह धाःसा आकाशयापि झंगःत व पृथ्वीयापि पशुतयत नयेत बी।
- 8 अले जिं थ्व शहरयात तहसनहस याना: हेस्याइगु खँ यानाबी। शहर तहसनहस जू खना: अनं जुया: वये वने याइपि सकलें वातां जुइ अले हेस्याइ।
- 9 शन्तयसं शहरयात घेरय याइ, अले अन च्वंपि मन्तयत स्यायेत स्वइ। उगु सास्तीया इलय जिं इमित इमि काय म्हायपिनिगु ला नकेबी, अले छमहयसिन् मेहयसिगु ला नह।'
- 10 "अले छनापं वःपि मन्तयसं स्वयाच्वंबलय हे छं व थल त्छयानाब्यु।
- 11 अले छं इमित थथे धा 'दक्व शक्ति दुह परमप्रभुं थथे धयादी — थथे हे सुनानं कुमाःया थल हाकनं न्हापा थें दयके मफयक त्छयागु थें जिं थुपि मन्तयत व थ्व शहरयात त्छयाना: नाश यानाबी। अले सीमह थुनीगु थाय सिमधःतले मन्तयसं तोपेतय सीमह थुनी।'
- 12 परमप्रभुं धयादी, 'जिं थ्व थाययात व थन च्वंपि मन्तयत अथे हे याये, अले थ्व शहरयात तोपेत थें यानाबी।
- 13 यस्शलेमया छँत व यहदाया जुजुपिनिगु दरवार, गुकियागु कःसिइ कःसिइ आकाशया फुक्क नगुया लागि धुपॉय च्याकल, अले मेपिं घःतयगु निती ल्वैसाबलिं छाल, उपि फुक्क तोपेत थें अशुद्द जुइ।' "
- 14 अले यर्मिया तोपेतं लिहां वल, मन परमप्रभुं वयात अगमवाणी ल्हायेत छवयादीगु खः। व परमप्रभुया देगलय वन अले वं देगःया चुक्य दनाः फुक्कसित थथे धाल,
- 15 "दक्व शक्ति दुह परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरं थथे धयादी, 'स्व, जि थःमहं हे थ्व शहरय व थुकिया लिक्क लाःगु गांगामय जिं धयागु फुक्क विपत्तित हये, छायाःधाःसा इमिसं जिराहा जुया: जिगु वचन मानय मयाः।' "

20

यर्मिया व पशहर

- 1 यर्मिया थ्व खँया अगमवाणी ल्हानाच्वंगु इमेरया काय परमप्रभुया देगःयाम्ह म् हाकिम पुजाहारी पशहरं न्यन।
- 2 पशहरं यर्मिया अगमवक्तयात दायकल। अले सजॉय बीत वयात परमप्रभुया देगःया बेन्यामीनया च्वयया ध्वाखाय दुगु सिंयागु न्यवः न्हाकाकाः सने मफयक तयाबलि।
- 3 कन्हय खुन्हु पशहरं यर्मियायात सिं पति लिकाल अले यर्मियां वयात धाल, "परमप्रभुं छंगु नां पशहर मखु, तर मागोर-मिस्साबीब* तयादीगु दु।
- 4 छायाःधाःसा परमप्रभुं थथे धयादी, 'जिं थःमहं हे छन्त छंगु थःगु हे निती व छिमि पासापिनिगु निती भयया कारण यानाबी। छं छंक हे इमित इमि शन्तयगु तरवारं स्या। जिं फुक्क यहदायात बेबिलोनया जुजुया ल्हातय लःल्हानाबी। वं इमित ज्वना: बेबिलोनय यंकी, अथवा इमित तरवारं स्याइ।
- 5 जिं थ्व शहरया फुक्क धन-सम्पति, थन सःगु फुक्क, फुक्क मू वंगु सामान व यहदाया जुजुपिनिगु फुक्क धन-सम्पति इमि शन्तयगु ल्हातय बी। इमिसं व फुक्क बेबिलोनय यंकी।
- 6 अले हे पशहर, छ व छंगु छँय च्वंपि सकसित ज्वना: बेबिलोनय यंकी। छ व छिमि सकलें पासापि, गुपिन्त छं मखुगु अगमवाणी याःगु खः, सकलें बेबिलोनय सी। अले छिमित अन हे थुनी।' "

यर्मियाया उजुर

- 7 हे परमप्रभु, छिं जितः ह्ययकादिल। जिं थःत ह्ययके बिया।
छिं जि स्वया: बल्लाः, छिं जितः तयाकादीगु दु।
न्हियान्तिथं जितः हेस्याइगु।
सकलें जि खना: न्हिलीगु।
- 8 जिं नवाये पतिकं तःसलं हालाः
"स्यायेसीगु व तहसनहस जूल" धका: धायेगु।
उकिं परमप्रभुया वचन न्हिच्छि हे जितः ब्वःबीगु
व हेस्याइगु कारण जूगु दु।
- 9 तर "जिं वयकःया खँ पिकाये मखु,
जिं हाकनं गुबलें वयकःया नामय नवाये मखु" धका: जिं धाल धाःसा
वयकःया वचन जिगु नुगलय च्यानाच्वंगु
व जिगु क्वँचय कुनाच्वंगु मि थें जुइ।
उकियात पंपं जितः त्यानुसे च्वनी।
धात्थें जिं व सह याये मफु।
- 10 यकवसिनं खुसखुस खँ ल्हाःगु जिं न्यनागु दु,
"प्यखें भय हे भय दु, उकिया बारे खबर बीनु,
खः, उकिया बारे खबर बीनु!"
जिमि फुक्क पासापिन्सं थथे धया: जिगु पतन पियाच्वंगु दु,

* 19:2 १९:२ २ राज २२:१०; यर ७:१३-२२; ३२:३४-३५

* 19:5 १९:५ लेवी १:८२२

* 20:3 २०:३ मागोर-मिस्साबीब थुकिया अर्थ चाकछि भय दु खः

“सके वं धोखा नइ ला?

अले इईसं वयात त्याका: वयाके बदला काये फइ।”

11 तर परमप्रभु बहादुर सिपाईं थें जिलिसें दु।

उकिं जित: क्वत्यलिपिं लुफि हाया: दइ।

इमिसं जित: त्याके फइ मखु।

इपिं ता:लाइ मखु, इपिं मछाले माली,

इमिगु अपमान गुबलें लोमंकी मखु।

12 हे धर्मीतयत जाँचय यानादीम्ह

अले नुग: व मन दुवालादीम्ह दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु,

छिं इमित बदला कयादीगु जिं स्वये दयेमा,

छायधा:सा जिं जिगु मुद्दा छित: हे ल:ल्हानागु दु।

13 परमप्रभुया लागि म्ये हा!

परमप्रभुया प्रशंसा या!

वयकलं मगा:मचा:पिनिगु प्राणयात

दुष्टतयगु ल्हातं त्व:तकादी।

14 जि बगु दियात सरा: लायेमा!

जिमि मांनं जित: बुइकगु दि धन्य मजुइमा!*

15 व मनुयात सरा: लायेमा, गुम्हयसिनं जिमि अबुयाथाय् वया:

“छिमि छम्ह काय बुल” धका: धया: वयक:यात लयतायेकल।

16 व मनु परमप्रभुं दया मयासें नाश यानादीगु शहरत थें जुइमा।

वं सुधय नुग: चेचेतुक ख्व:गु स:

व न्हिनय लडाईया हा:स: न्यने मालेमा।

17 छायधा:सा वं जित: गर्भय हे मस्यात,

मखुसा जिमि मांया गर्भ हे जिगु चिहान जुइगु जुइ

अले जि न्ह्याबलें उकी च्वनाच्वनीगु जुइ।

18 जि छाय् जन्म जुयागु?

जिगु जीवन समस्या व दु:खं जा:गु दु।

लज्या चाया: जिं थ:गु जीवन फुकेगु ला?

21

सिदकियाहया प्रार्थनाया लिस:

1 सिदकियाह जुजुं मल्कियाहया काय पशह व मासेयाहया काय पुजाहारी सपन्याहयात यर्मियायाथाय् छव:बलय् परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् व:गु वचन थव हे ख:। इमिसं धाल,

2 “जिमिगु निति आ: परमप्रभुयाके न्यनादिसें, छायधा:सा बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसरं जिमित हमला यानाचवंगु दु। न्हापा न्हापा परमप्रभुं इीगु निति अजु चायापुगु ज्या यानादीगु थें आ: नं यानादी ला? गुकि याना: व इीथासं लिहांवनी ला।”**

3 अले यर्मियां इमित धाल, “छिमिसं सिदकियाहयात थथे धा,

4 ‘परमप्रभु इमाएलया परमेश्वरं थथे धयादी, प:खा:या पिने घेरय यानाचवंपि बेबिलोनीत व बेबिलोनया जुजुलिसें ल्वायेत छिमिसं छ्यलाचवंगु छिमिगु ल्हातय् दुगु हतियार जिं थ:म्ह हे छिमिगु विरोधय् छ्यले त्यनागु दु। अले व फुकक हतियार मुंका: जिं थव शहर दुने हये।

5 ल्हा: ल्हना: बल्ला:गु लप्यां जि थ: हे तचव:गु तम्वय् व क्रोधय् छिपिलिसें ल्वाये।

6 जिं थव शहरय् दुपिं मनूत व पशत निखल:सित हे स्यानाबी। इपिं महामारी सी।

7 जि, परमप्रभुं धाये, अनंलि यहदाया जुजु सिदकियाह, वया हाकिमत महामारी, तरवार व अनिकालं बचयजुपि थव शहरय् दुपिं मनूतयत् बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसर व इमित स्यायेत स्वयाचवंपि शत्रुतयगु ल्हातय् जिं ल:ल्हानाबी। वं इमित तरवारं स्याइ, वं इमित त्व:ती मखु अले दया नं याइ मखु, माया नं याइ मखु।’

8 “अले थुपिं मनूतयत् छ थथे नं धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – स्व! छिमिगु न्ह्य:ने जि थ:म्ह हे जीवनाया लँ व मृत्युया लँ तयाबी।

9 सु थव शहरय् च्वनाच्वनी व तरवार, अनिकाल वा महामारी सी। तर सु पिहां वना: छिमित घेरय यानाचवंपि बेबिलोनीतयथाय् शरण का:वनी व म्याइ। वयागु जीवन धा:सा वयागु इनाम जुइ।

10 जिं थव शहरयात स्यकेगु क्व:छीधुन, भिं यायेगु मखु, जि, परमप्रभुं धाये। थव शहरयात बेबिलोनयाम्ह जुजुया ल्हातय् बीगु जुइ। अले वं थव शहरयात मि भस्म याइ।’

यहदाया जुजुया घरानायात सजौंय

11 “अले यहदाया जुजुया घरानायात थथे धा, ‘परमप्रभुया वचन न्यें,

12 अय् दाऊदया घराना, परमप्रभुं थथे धयादी,

“ ‘सुथ पतिकं न्याय या,

सुयातं लुतय् या:गु ख:

वयात अत्याचार या:म्हयसिगु ल्हातं त्व:तकि।

मखुसा छिमिगु मभिगु ज्यां याना:

* 20:14 २०:१४ अय् ३:१-१९

* 21:2 २१:२ २ राज २५:१२-१९; २ इति ३६:१७-२९

- जिगु तं मि थें हानाहाना च्याइ।
 सुनानं उकियात क्वलाके फइ मखु।
 13 जि थः हे छंगु विरोधय दु, अय यरुशलेम,
 अय थ्व ब्यासिया च्वय च्वंपि,
 त्वहया त्वहं दुगु तज्जाःगु माथवंगु थासय च्वंपि, जि, परमप्रभुं धाये,
 छिमिसं धाइ “सुनं जिमित हमला याये फइ?
 वा जिपि च्वनेगु थासय सु दुहां वये फइ?”
 14 जि, परमप्रभुं धाये,
 जि छिमिगु ज्या स्वयाः छिमित सजॉय बी,
 जि छिमिगु गुँइ मि तयाबी,
 उकि छिमिगु प्यखें दुगु फुक्क भस्म याइ।”

22

- यहदाया राज-परिवारयात यर्मियाया बुखें
 1 परमप्रभुं जितः थये धयादी, “यहदाया जुजुया दरबारय वनाः थ्व खें धा,
 2 “हे दाऊदया सिंहासनय च्वनादीम्ह यहदाया जुजु, छि, छिकपिनि भारदारत व धवाखां दुहां वइपि छिकपिनि सकलें मनुत, परमप्रभुया थ्व वचन
 न्यौ।
 3 परमप्रभुं थये धयादी – खःगु व पायछिगु ज्या या! लुतय याकाच्वंम्ह मनुयात अत्याचारीया ल्हातं बचय या! परदेशी, मांभो मद्रुपि व भाःत
 मद्रुपिन्त क्वत्यके बी मते! थ्व थासय दोष मद्रुपिनिगु हिबाः वयकेबी मते!
 4 छिमिसं धाथें थये याःसा दाऊदया थासय सिंहासनय च्वंम्ह जुजु थ्व दरबारया धवाखां रथ व सल गयाः थः च्यःत व थः मनुतनापं वयेगु याइ।
 5 जि, परमप्रभुं धाये, छिमिसं थुपि आजा मानय मयात धाःसा थ्व दरबार भज्यंक नाश जुइ धकाः जि थःगु हे नामं पाफयाः धाये।” *
 दरबारया बारे छगु बुखें
 6 यहदाया जुजुया दरबारया बारे परमप्रभुं थये धयादी,
 “छ जिगु लागि गिलाद देश व लेबनानया गुंया च्वका थें तसकं बांला।
 अयनं जि धाथें हे छन्त मरुभूमि व मनु मद्रुगु शहर यानाबी।
 7 जि छंगु विरोधय नाश याइपि छवयाहये,
 इपि सकसिके हतियार दइ।
 अले इमिसं छंगु भिंगु देवदास्या धलित ध्यनाः
 उमित मिइ वांछवयाबी।
 8 “यक्व जातियापि मनुत थ्व शहर जुयाः वनी, अले छम्हयसिनं मेम्हयसित न्यनी, ‘थ्व तःधंगु शहरयात परमप्रभुं छाथे थये यानादीगु जुइ?’
 9 अले मनुतयसं धाइ, ‘इमिसं थः परमप्रभु परमेश्वरया बाचा त्वाथुलाः मेपि घःतयत पुजा व सेवा याःगुलि थये जगु खः।’”
 यहोआहाजया बारे यर्मियाया बुखें
 10 सी धुंक्म्ह जुजुया लागि ख्वये मते वा वयागु लागि नुगः मछिके मते।
 बरु ज्वनायंक्म्ह मनुया लागि ह्यैयह्यैय ख्व,
 छाथुधाःसा व हाकनं लिहां वइ मखु।
 वं थः जन्म जगु देश हाकनं खनी मखु।
 11 छाथुधाःसा योशियाहया काय यहोआहाज*, थः अबुया थासय यहदाया जुजु जुल। थ्व हे यहोआहाज थनं वंम्ह खः। वयागु बारे परमप्रभुं थये
 धयादी, “व हाकनं गुबलें थन लिहां वइ मखु।”
 12 तर वयात ज्वनायंका तयातःगु थासय हे व सी, वं थ्व देश हाकनं गुबलें स्वये खनी मखु।”
 यहोयाकीमया बारे यर्मियाया बुखें
 13 मभिगु ज्या यानाः थःगु छें दयकीम्हयसित धिक्कार दु,
 थःगु च्वयया क्वथा अन्याय यानाः दयकीम्ह
 व थःगु हे देशय च्वंपिन्त सितिकं सेवा याकिम्ह,
 अले इमित इमिसं याःगु ज्याया ज्यालाबी मखुम्हयसित धिक्कार दु।
 14 वं धाइ, “जि थःगु नितिं तलय तक्कगु क्वथा दुगु छखा छें दयके।”
 वं देवदास्या सिंपौ दुगु इयाः दयकी।
 अले उकी ह्याउँगु रंग पानाबी।
 15 “छु यक्व देवदारु दयां छ जुजु जुइ ला?
 छु छिमि अबुयाके नयेगु व त्वनेगु गाक्क मद्रुगु खः ला?
 वं खःगु व पायछिगु ज्या हे यात।
 अथे जुयाः वयागु भि हे जुल।
 16 वं चीमि व मगाःमचाःपिन्त रक्षा यात,
 अले वयागु भि हे जुल।
 छु जितः म्हस्यगुया अर्थ थ्व हे मखु ला?”

परमप्रभुं धयादी।

* 22:5 २२:५ मती २३:३८; दुक्क १३:३५

* 22:11 २२:११ यहोआहाज थ्वयात शल्लूम नं धाः

* 22:11 २२:११ २ राज २४:३१-३५; २ इति ३६:१-५

17 “तर छंगू मिखा व नूगः ला बेइमान यानाः कमय् यायेगुपाखे,
व दोष मदुपिनिगु हिबाः वय्केगु,

अत्याचारया ज्या यायेगु

व लतय् यायेगुपाखे हे वनाच्च्वंगु दु।”

18 अथे जुयाः यहदाया जुजु योशियाहया काय् यहोयाकीमया बारे परमप्रभुं थथे धयादी,

“ ‘हाय, जिमि किजा! हाय, जिमि केहें!’

धयाः इपि वयागु निति ख्वइ मखु।

‘हाय, जिमि मालिक! हाय, वय्कःया गौरव!’

धयाः इपि वयागु लागि ख्वइ मखु।^{*}

19 बरू वयात गधायत थें शुनी,

वयात साला यंकाः यरूशलेमया ध्वाखाया पिने वांछवयाबी।”

यरूशलेमया बारे यर्मियाया बुद्धें

20 “लेबनानया पहाडय् वनाः तस्सलं हा,
अले बाशानय् वनाः चिल्लाय् दनाः हा।

हानं अबारीम पहाडय् वनाः हा।

छाय्धाःसा छिमि जव खव च्वंगु फुक्क देश नाश जुइ धुंकल।

21 छन्त सुख जुयाच्चंबलय् हे जिं छन्त ख्याच्च्वः बियागु खः।

तर छं जिं न्यने मखु धाल।

थ्व ला ल्याय्फहबलय् निसैया छंगु बानी खः,

छं जिगु खं न्यंगु मदु।

22 फस छिमि सकलें फैजवाःतयत् ब्वय्कायकी,

अले छन्त ग्वाहालि याइपिन्त ज्वनाः देशं पिने यंकी।

छं मभिगु ज्या याःगुलि छ मछालेमाली

अले छन्त हेपय् याइ।

23 छिपि लेबनानय् च्वनीपि,

छिपि देवदास्या दथुइ थःत याऊँक तइपि,

छिमित मचाब् ब्यथा थें सास्ती जुइबलय्

छिपि गुलि पिच्यानाः हाली।”

यहोयाकीनयात परमेश्वरया दण्ड

24 “जि धात्थें म्वाःमह खः थें,” परमप्रभुं धयादी, “यहदाया जुजु यहोयाकीमया काय् यहोयाकीन जिगु जव ल्हाःया अंगू जूसां न जि वयात त्वयाः
वांछवयेगु।^{*}

25 जिं छन्त उपि मन्तयगु ल्हातय् बी, गुपि खनाः छ ग्याः। जिं छन्त छंगु प्राण कायेत स्वयाच्च्वपि बेबिलोनया जुजु नबूकदनेसर व बेबिलोनीतयत्
लःल्हानाबी।

26 जिं छन्त व छन्त बुइकमह छिमि मांयात छिपि मबगु देशय् ज्वनायकेबी। अले छिपि निमह अन हे सी।

27 छिमिसं लिहां वये मास्तिवय्कगु देशय् छिपि गुबलें लिहां वइ मखु।”

28 छु! थ्व मनु यहोयाकीन छाः सुनां वास्ता मयाःगु वाछवयातःगु तज्याःगु थल खः ला?

छाय् वयात वया काय्स्हायापिनापं इमिसं म्हमस्यूगु देशय् वांछवयाबीगु?

29 अय् देश, देश, देश,

परमप्रभुया वचन न्यौ!

30 परमप्रभुं थथे धयादी, “थ्व मनूया नां मस्त मदुमह धकाः च्व,

छमह मनु गुम्ह थःगु जीवनकालय् ताःलाइ मखु।

छाय्धाःसा वया सन्तान मध्ये सुं नं ताःलाइ मखु,

वया सुं सन्तान दाऊदया सिंहासनय् च्वने खनी मखु

अथवा यहदाय् शासक जुइ खनी मखु।”

23

धर्मीम्ह सन्तान

1 परमप्रभुं धयादी, “जिगु ख्यःयापि फैतयत् नाश यानाच्च्वपि व छ्यालब्याल यानाच्च्वपि फैजवाःतयत् थिक्कार दु।”

2 अथे जगुलि थः मन्तयत् ज्वइपि फैजवाःतयत् परमप्रभुं इम्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी, “छिमिसं जिगु बथांयात छ्यालब्याल यानाबिल,
छिमिसं इमित लिनाछवत, इमित मस्वः। उकिं छिमिसं याःगु मभिगु ज्याया निति जिं थःमह हे छिमित सज्जोय बी,” परमप्रभुं धयादी।

3 “जिगु बथांया ल्यनाच्च्वपिन्त जि इमित लिनाछवयागु फुक्क देशं मुंकाः जिं थःमह हे इमित इमिगु थःगु हे ख्यलय् लित हये। अले हानं इपि
च्वन्द्वाइ अले इमिगु ल्याः अपवयावनी।

4 जिं इमिगु लागि फैजवाःत तये। इमिसं इमित बिचाःसंचाः याइ। जिमि मन्त गुबलें ग्याइ मखु। इपि मध्ये सुं नं तनी मखु,” परमप्रभुं धयादी।

5 “स्व, थज्याःगु दि वयाच्च्वंगु दु,

गबले जिं दाऊदया वंशपाखे छंगु धर्मी कचायात पिकाय्।

वं जुजु जुयाः बुद्धिं शासन याइ।

वं देशय् न्याय व पायछिगु ज्या याइ।^{*}

^{*} 22:18 २२:२६ २ राज २२:२६-२४:२६; २ इति ३६:५-७

† 22:23 २२:२४ अर्थात् यरूशलेमय् च्वंगु सोलोमनं दक्खिगु दरवार, स्वयादिसें २ राज ७:२

^{*} 22:24 २२:२४ २ राज २४:२६-२५;

२ इति ३६:२-९०

^{*} 23:5 २३:५-६ यशै ११:२२; यर ३३:२४-२६; जक ३:६; ६:१२

6 वयागु इलय् यहूदाया मनुतयत् बचय् याइ।
अले इस्राएल सुरक्षित जुयाचवनी।

परमप्रभुं वयागु ना
‘परमप्रभुं जिमिगु धार्मिकता’ तयादी।”

7 परमप्रभुं धयादी, “उकिं थज्याःगु दि वयाच्वंगु दु, गुबलें मनुतयसं थथे धाइ मखु, ‘गथे इस्राएलीतयत् मिश्र देशं पित हयादीम्ह परमप्रभुं धाल्थें म्वाःम्ह खः।’

8 तर इमिसं धाइ, ‘इस्राएलीतय् वंशयात उत्तरया देश व मेगु फुक्क देशं गन गन वयकलं इमित पितिना छवयादीगु खः, उपि फुक्क देशं पित हयादीम्ह म्वाःम्ह परमप्रभुया नामय।’ अनलि इपि थःगु हे देशय् चवनी।”

फताहा अगमवक्तात

9 अगमवक्तातयगु बारे धाःसा

जिगु नुगः पिच्याःगु दु।

जिगु फुक्क कर्वेय् थुरथुर खानाच्वंगु दु।

परमप्रभुं व वयकःया पवित्र वचनया कारणं
जि अय्लाखं काःम्ह मनु थें जूगु दु।

दाखमघं काःम्ह मनु थें।

10 छायाधाःसा थव देश व्यभिचारी हे व्यभिचारी जाःगु दु।

सराः लाःगुलि देश सुख्खा जूगु दु।

मस्भूमियागु पशु ज्वयेगु थाय् गंगु दु।

अगमवक्तात मभिपाखे ब्वीय् वंगु दु,

इमिसं थःगु शक्ति मखुथाय् छ्यःगु दु।

11 “अगमवक्तात व पुजाहारीत तक नं परमेश्वरयात मानय् मयाइपि जूगु दु।

जिगु थःगु हे देगलय् नं इमिसं मभिगु ज्या याःगु

जिं लुइकागु दु।”

12 “उकिं इमिगु लौपु चुलुइगु जुइ।

इमित खिउंगुलिइ लिनाछवइ, अले उकी दइ।

छायधाःसा जिं इमिगु सजोयया दैय्

इमिके विपत्ति हये,”

परमप्रभुं धयादी।

13 “सामरियायापि अगमवक्तातयके जिं छगु घच्चाइपुगु खँ खना।

इमिसं बालघःया नामय् अगमवाणी ल्हात

अले जि प्रजायात मखुगु लैय् यंकलत।

14 यरूशलेमयापि अगमवक्तातयके नं जिं छगु ग्यानापुगु खँ खना।

इमिसं व्यभिचार याइगु अले मखुगु खँ ल्हाइगु।

इमिसं मखुगु ज्या यायेत मनुतयत् ग्वाहालि याइगु।

सुनान मभिगु ज्या यायेगु मत्वःत।

इपि सकलें जिगु लागि सदोम थें खः,

यरूशलेमयापि मनुत गमोरा थें जूगु दु।”^{१०}

15 उकिं उपि अगमवक्तातयगु बारे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,

“जि थःम्ह हे इमित खायुगु नसा नके अले त्वनेत बिख दुगु लः बी।

छायधाःसा यरूशलेमयापि अगमवक्तातयसं यानाः

देश न्यंकयापि मनुत दुष्ट जूगु दु।”

मखुगु अगमवाणी

16 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,

“अगमवाणी ल्हानाः छिपिलिसें नवाइपि अगमवक्तातयगु खँ छिमिसं न्यने मते।

इमिसं छिमित मखुगु आस क्यनी।

इमिसं थःगु हे मनयागु दर्शन कनी,

जि परमप्रभुपाखेंयागु मखु।

17 जितः हेला याइपिन्त इमिसं थथे धयाचवनीगु,

‘छिमित शान्ति दइ धकाः परमप्रभुं धयादीगु दु,’

अले थःगु हे मनयागु बिचाःकथं जुइपि सकसितं

थुमिसं थथे धाइगु, ‘छिमित छुं जुइ मखु।’ ”

18 थुपि अगमवक्तात मध्ये सुं नं परमप्रभुया सभाय् च्वंगु महु।

थुपि मध्ये सुनान वयकःयात खंगु महु वा वयकःया वचन न्यंगु महु।

- शुपि मध्ये सुनानं वयकःया वचन ध्यान बियाः न्यंगु मद्दु।
 19 स्व, त्मव्य परमप्रभुयागु ग्वःफ्य मुयावइ,
 दृष्टतयगु छैनय व न्याइ।
 20 थःगु मनय दुगु इच्छा पूमवंतले परमप्रभुया तं क्वलाइ मखु।
 लिपा छिमिसं थ्व बांलाक सी।
 21 “शुपि अगमवक्तातयत् जिं छवयाहयागु मखु,
 तर इपि थःगु खबर ज्वनाः ब्वाँय वन।
 इपिलिसं जि नमवाना
 अयतं इमिसं अगमवाणी लहात।
 22 तर इपि जिगु सभाय च्वंगु जूसा
 इमिसं जि प्रजायात जिगु वचन न्यंकीगु जुइ।
 अले इमित मभिगु लँपाखें
 व इमिसं यानाच्वंगु मभिगु ज्यापाखें लित हइगु जुइ।
 23 “छु जि तापाक मच्वँसे
 न्हाःने जक च्वनीम्ह परमेश्वर खः ला?”
 24 “छु सं मनु जिं खंके मफयक गुप्ति थासय सुले फइ ला?
 छु स्वर्ग व पृथ्वीइ न्हाथाय नं जि मद्दु ला?”

परमप्रभुं धयादी।

परमप्रभुं धयादी।

- मखुगु दर्शन
 25 “जिं थथे धयाः जिगु नामं मखुगु अगमवाणी लहाइपिं अगमवक्तातयगु खँ न्यनागु दु, ‘जिं म्हगस खनागु दु, जिं म्हगस खनागु दु!’
 26 मखुगु व थःगु हे मनया छलया अगमवाणी लहाइपिं शुपि फताहा अगमवक्तातयगु मनय गुबल्यु तक थ्व खँ दयाच्वनी?
 27 इमि पुर्खातयसं बालघःयात पुजा याःगुलि जिगु नां ल्वःमंक्रुगु खः। अथे हे शुपि अगमवक्तातय इमित थथःगु म्हगस कनाः जिगु नां ल्वःमंकाबी
 मास्ति वः।
 28 सं अगमवक्तां म्हगस खंगु दुसा वं वयागु म्हगस कनेमा, तर सुयाके जिगु वचन दु वं जिगु वचन खःकथं कनेमा। जि, परमप्रभुं धयाये, छ्वालिनापं
 छवयागु छु स्वापु?
 29 जिगु वचन मि थें मच्वं ला? छु व ल्वहंयात तख्याइगु छगु तःधंगु सुगः थें मच्वं ला?”
 30 “अथे जुया,” परमप्रभुं धयादी, “जिं छम्हयसिनं मेम्हयसिगु वचन खुयाः जिगु वचन खः धकाः धयाजुइपिं अगमवक्तातयगु विरोधय दु।”
 31 परमप्रभुं धयादी, “स्व, जि थःगु खँयात ‘प्रभुं धयादीगु खः’ धकाः धाइपिं अगमवक्तातयगु विरोधय दु।
 32 परमप्रभुं धयादी, स्व, जि मखुगु म्हगसयात कनाजुइपिं अगमवक्तातयगु विरोधय दु। इमित जिं छवयाहयागु नं मखु, ल्ययागु नं मखु। अयतं
 इमिसं व म्हगस जि प्रजायात धयाः इमित अलमलयं यानाबी। इमिसं शुपि मनुतयत् भचा नं फाइदा बी मखु,” परमप्रभुं धयादी।
 33 “यर्मिया, शुपि मनुतयसं अथवा सं अगमवक्ता वा सं पुजाहारी ‘परमप्रभुं आः छु अगमवाणी छिमित क्वबिकादीगु दु?’ धकाः छन्त न्यन धाःसा
 छु इमित थथे धा, ‘छु हे बोझ खः?’ परमप्रभुं धयादी, ‘वं छिमित त्वःताबी।’
 34 सं अगमवक्ता वा पुजाहारी वा मेपि सुनानं ‘थ्व परमप्रभुया अगमवाणी खः धकाः दाबी याःसा, जिं वयात व वया परिवारयात सजौय बी।
 35 परमप्रभुं छु लिसः बियादिल?’ वा ‘परमप्रभुं छु धयादिल?’ धकाः छिपिं सकलें मनुतयसं थः जःलाःला व दाजुकिजापिन्त न्यनेमा।
 36 तर ‘परमप्रभुया अगमवाणी धकाः’ छिमिसं गुबलें अगमवाणी पिकाये मज्यु थुकि यानाः छम्ह छम्ह मनुयागु थःगु अगमवाणी हे वयागु लागि
 बोझ जुइ। थुकथं छिमिसं म्वाःम्ह परमेश्वर, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु इीं परमेश्वरया अगमवाणीयात स्यंकाबी।
 37 अगमवक्तातयत् छं थथे धकाः न्यनेमा, ‘परमप्रभुं छिमित छु लिसः बियादिल?’ अथवा ‘परमप्रभुं छु धयादिल?’
 38 छं ‘परमप्रभुया अगमवाणी थ्व खः’ धकाः दाबी याःसां परमप्रभुं थथे धयादी – छिमिसं थ्व परमप्रभुया अगमवाणी खः धकाः दाबी याये मते
 धकाः जिं छिमित धाःसां छिमिसं ‘थ्व परमप्रभुया अगमवाणी’ धाल।
 39 अथे जुयाः जिं धाथें हे छिमित ल्वःमंके। अले जिं छिमित व छिमि पुर्खातयत् बियागु शहरनापं छिमित नं जिगु न्हाः नं पितिनाछवये।
 40 अले जिं छिमिके लज्या व हेला हयाबी, गुगु न्हाबाबलें दयाच्वनी अले गुबलें ल्वःमंका मखु।”

24

यःमरि फलया निगः दाला

- 1 बेबिलोनया जुजु नबूकदनेसरं यहदाया जुजु यहोयाकीमया काय यहोयाकीन व यहदाया भारदारत, कारिगरत व नैकःमिततयत् ज्वनाः यस्शलेमं
 बेबिलोनय यंके धुंकाः परमप्रभुं जितः परमप्रभुया देगःया न्हाःने तयातःगु यःमरिया निगः दाला क्यनादिल।
 2 छगः दालाय न्हापा पाकय जुगु यःमरि थें ज्याःगु तसकं भिगु यःमरि दु। तर मेगु दालाय बांमलाःगु यःमरि दु, व ध्वगिगुलि नये तक नं मज्यु।
 3 परमप्रभुं जितः न्यनादिल, “अय यर्मिया, छं छु खना?”
 जिं लिसः बिया, “जिं यःमरि खना, बांलाःगु यःमरि ला तसकं बांलाः, बांमलाःगु यःमरि धाःसा थुलि बांमलाः कि नये तक नं मज्यु थें च्वं।”
 4 अले परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल,
 5 “परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरं थथे धयादी, ‘थ्व बांबांलाःगु यःमरि थें जिं यहदां बेबिलोनय ज्वनायंकूपिन्त उलि हे बांलाः तायके।
 6 जिं इमित दया याये अले इमित हाकनं थ्व देशय लित हये, जिं इमित नाश याये मखु तर जिं इमित दयके, जिं इमित लिनाकाये मखु तर तयातये।
 7 जिं हे परमप्रभु खः धकाः म्हासीगु नुगः जिं इमित बी। अले इपि जि प्रजा जुइ। जि इमि परमेश्वर जुये, छायाःसा इपि दुनुगलंनिसं जिथाय लिहां
 वइ।

- 8 “तर व नये तकं मज्यगु थें च्वंगु तसकं बांमला:गु य:मरितयत् थें जिं यहदाया जुजु सिदकियाह, वया भारदारत व यस्शलेमयापि ल्यनाच्वंपिन्त ज्यवहार याये, इपि चाहे थ्व हे देश्य च्वनाच्वंगु जुझमा वा मिश्रय वंगु जुझमा,” परमप्रभुं धयादी।
 9 जिं इमित छगु ग्यानापुगु विपत्तिं सजौंय बी अले थ्व खँ न्यना: पृथ्वीयापि फुक्क मनुत् थरथर खाइ। जिं इमित गन गन लिनाछव्ये अन मनुत् इपि खना: न्हिली, मनुतयसं इमित सरा: बी, इमित हेस्याइ अले इमिगु नामय ख्या: याइ।
 10 जिं इमित व इमि पुखांतयत् बियागु थ्व देश्य इपि भज्यंक नाश मजुतले जिं इमिथाय तरवार, अनिकाल व महामारी छव्ये।”

25

कैदीया न्हयेदँ

- 1 यहदाया जुजु योशियाहया काय यहोयाकीमं राज्य यानाच्वंगु प्यंगु दँय (थ्व दँ नबूकदनेसर बाबेलया जुजु जगु न्हापांगु दँ खः) यहदाया फुक्क मनुतयगु बारे परमप्रभुया वचन यर्मिया अगमवक्तायाथाय वल.*
 2 व हे वचन यर्मियां यहदायापि फुक्क मनुत् व यस्शलेमयापि फुक्क मनुतयत् धाल। व वचन थ्व खः –
 3 “यहदाया जुजु अमोनया काय योशियाह राज्य यानाच्वंगु झिस्वंगु दनिसें थौं तक अर्थात निइस्वदँ तक, परमप्रभुया वचन जिथाय वयाच्वंगु दु, अले जिं व छिमित कनावयाच्वनागु दु, तर छिमिसं उकी ध्यान ब्यरगु मटु।”
 4 “परमप्रभुं थः दास अगमवक्तातयत् तःकः मछि छिमिथाय छवयाहयादीगु जसां छिमिसं ध्यान नं मन्व्य, न्येतने न्हायपं नं मन्व्य।
 5 इमिसं धाल, ‘आ: छिपिं सकसिनं थयःगु मभिगु पहःचह: व मभिगु ज्या त्वःति, अले जक छिपिं परमप्रभुं छिमि पुखांतयत् शस्मिसें न्हाबलेया लागि बियादीगु देश्य च्वने फइ।
 6 विदेशी घःतयगु ल्यु वना: इमित सेवा नं याये मते, पुजा नं याये मते। थःगु ल्हाःया ज्यां जित: तं चायके मते। अले जिं छिमिगु छुं स्यके मखु।”
 7 परमप्रभुं धयादी “अयनं छिमिसं जिगु खँ मन्व्यसे थःगु ल्हातं दयकुगु मूर्ति जित: तंचायकल गुकि याना: छिमिगु हे मभिं जुल।”
 8 उकिं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थये धयादी, “छिमिसं जिं धाःगु खँ मन्व्यगुलि,
 9 स्व, जिं थःमहं हे उत्तरयापि फुक्क मनुतयत् व जिम्ह दास बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरयात सःताहये,” परमप्रभुं धयादी। “जिं इमित थ्व देश व थनच्वंपि मनुतयगु विरोधय व जःखः च्वंगु जातिया विरोधय हये। जिं इमित भज्यंक नाश यानाबी। मनुत् इमित खना: वाता जुइ, अले इमित हेस्याइ। उलि जक मखु, थ्व फुक्क देश सदां झिजांमिजां जुयाच्वनी।
 10 जिं इमिगु दथुं लसता व आनदया सः, भन्चा व जिलाजंया सः, घःल्वहंया सः व मतया जः चीकाछव्ये।*
 11 थ्व फुक्क देश झिजांमिजां दुनी अले सुनसान जुइ। थ्व फुक्क जाति न्हयेदँ तक बेबिलोनयाम्ह जुजुया सेवा याइ।*
 12 “तर न्हयेदँ फइ धुंका: जिं बेबिलोनया जुजु व वयागु जातियापि मनुत् व बेबिलोनीतयत् इमिगु दोषया नितिं सजौंय बी अले व देशयात न्हाबलेया नितिं झिजांमिजां दंगुथाय यानाबी,” परमप्रभुं धयादी।
 13 “अले जिं व देश्य जिं व देशया बारे धयागु फुक्क खँ, अर्थात थ्व सफुलिइ च्वयातःगु फुक्क खँ पुंवेक, गुगु खँ यर्मियां फुक्क जातिया विरोधय अगमवाणी ल्हाःगु दु।
 14 छाथ्थाःसा यनक जाति व ततःधपिं जुजुपिन्सं इमित दास दयकी। जिं इमिगु ज्या व ल्हाःया ज्याकथं इमित फल बी।”

परमेश्वरया तंया ख्वला

- 15 परमप्रभु इझाएलया परमेश्वरं जित: थथे धयादिल, “जिगु ल्हातं थ्व तंया दाखमधया ख्वला का, अले जिं छन्त गुगु गुगु जातियाथाय छव्ये, उपि फुक्क जातियात व त्वकि।
 16 जिं इमिथाय छवयागु तरवारं याना: थ्व त्वना: इपि धेधे चुइ अले वें जुइ।”
 17 उकिं जिं परमप्रभुया ल्हातं व ख्वला कया:, अले जिं वयकलं छवयादीगु फुक्क जातियाथाय वना। उपि फुक्क जातियात जिं व त्वके बिया।
 18 जिं यस्शलेम व यहदाया मेमेगु शहरय वना अले अन च्वपि मनुत्, जुजुपि व हाकिमतयत् व त्वके बिया। उबलय निसें थौं तक उपि शहरत झिजांमिजां दंगु मस्भूमिइ थे जुया हे च्वंगु दु, उपि शहरत खना: मनुत् ग्याइगु अले उपि शहरतयत् तसकं मयकीगु। थौं तक मनुतयसं इमिगु नां कया: सरा: बियेगु यानावयाच्वंगु दु।
 19 जिं मिश्रयाम्ह जुजु फारो व वया भारदारत, व फुक्क प्रजायात,
 20 अले अन दुपि फुक्क विदेशी मनुतयत् व ऊज देशयापि सकलें जुजुपिन्त, पलिशतीतय सकलें जुजुपिन्त, (अश्कलोन, गाजा व एकोन, अले अशरोदया म्वानाच्वंपिन्त),
 21 एदोम, मोआब व अम्मोनयात,
 22 टुरोस व सीदोनया सकलें जुजुपिन्त, समुदया उखे सिथय च्वपिं सकलें जुजुपिन्त,
 23 ददान, तेमा व बज व ताता:पागु थाय च्वपिं सकसित,
 24 अरब देशयापि सकलें जुजुपिन्त व मस्भूमिइ च्वपिं विदेशीतय सकलें जुजुपिन्त,
 25 जिझीया, एलामया व मादीया सकलें जुजुपिन्त,
 26 अले उत्तरपाखे सतीक व तापाक च्वपिं सकलें जुजुपिन्त छकलं त्वंका, थुकथं पृथ्वीइ दुगु फुक्क राज्यया फुक्क मनुतयत् त्वके बिया। इमिगु लिपा बेबिलोनयाम्हः जुजुं नं त्वनी।
 27 “अले छं इमित धा, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इझाएलया परमेश्वरं थथे धयादी – त्वं, लगे जुइकि, ल्ह, ग्वतु अले हाकनं गुबलें देने मते। छाथ्थाःसा थ्व जिं छिमिगु दथुइ चले यायेगु तरवारया कारणं जुइ।’
 28 इमिसं छंगु ल्हातं ख्वला कया: त्वने मखु धाल धा:सा इमित थथे धा, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी – छिमिसं व त्वने हे मा:।
 29 स्व! मनुतयसं जिगु धका: धाइगु शहरय हे ला जिं विपत्तिं हयेत्यनागु दु धा:सा, छिमिसं स्वयेबलय जिं छिमित सजौंय बी मखु धका: च्वनागु ला? अथे मखु, जिं छिमित धाथ्यें सजौंय बी। छाथ्थाःसा जिं पृथ्वीया फुक्क मनुतयगु विरोधय तरवार चले यायेत्यनागु दु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी!”
 30 “आ: छं इमिगु विरोधय थ्व फुक्क खँ अगमवाणी ल्हाना: इमित धा,
 “परमप्रभु स्वर्गं थ्वयेक हालादी।

* 25:1 २५:११ र राज २४:११; २ इति ३४:५-७; दान १:१-२

* 25:1 २५:११ थुबलय वःगु खः १०५ वि.सि.

† 25:3 २५:३ इमिसं अथे ध्यान मज्यगु १२७-१२८ वि.सि. इत्यय खः

* 25:10 २५:१० यर ७:३४; १६:५; प्रका १८:२२-२३

* 25:11 २५:११ २ इति ३८:२४; यर २५:१०; दान ९:२

‡ 25:26 २५:२६ हिब्र भाषाय शेषक, गुगु बेबिलोनया गुत्ति नां खः, यर

२५:२६ नं स्वयादिदँ।

वयकः थः च्वनादीगु पवित्र थासं थ्वयेक हालादी,
अले थःगु देशया विरोधय् वयकः तःसलं हालादी।
पृथ्वीइ च्वंपि सकसिगु विरोधय्,
दाखमघ न्हइपि थें वयकः हालादी।
31 हल्लया लिथ्वः पृथ्वीया ताताःपाःगु थासय् तक ताये दइ।
छायधाःसा पृथ्वीया फुक्क जातितलिसें परमप्रभुया मुद्दा दु,
वयकलं फुक्क मन्तयगु न्याय यानादी।
दुष्टतय्त धाःसा वयकलं तरवारं पालादी, ”

परमप्रभुं धयादी।

32 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,
“स्व, विपति छगू जाति मेगु जाति तक न्यानावनी।
पृथ्वीयागु कुन्चां तःधंगु ग्वःफय् वयाच्वंगु दु।”

33 उबलय् परमप्रभुं स्थानादीपिनिगु सीम्ह पृथ्वीया छगू कुन्चांनिसें मेगु कुन्चा तक लानाच्वनी। इमिगु लागि ख्वइपि सुं नं दइ मखु। इमिगु सीम्ह
सुनां मुनी नं मखु थुनी नं मखु। सीम्हत जमिनय् सौं थें लानाच्वनी।

34 “बिलाप या! अय् फैजवाःत,
ख्व! छिपि बथांया नायःत, धूलय् ग्वारा ग्वारा तु!
छायधाःसा छिमित पालाः स्याइगु ई थ्यंकः वःगु दु।
छिपि ग्वतुली अले जिं भिगु थलयात थें छिमित चुंचुं याये।”

35 उबलय् फैजवाःतय्त शरण कायेगु थाय् दइ मखु।
बथांया नायःतय्गु निति बिस्वुं वनेगु थाय् दइ मखु।

36 फैजवाःत पिच्याना हाःगु सः न्यँ,
अले बथांया नायःत ख्वःगु सः न्यँ।
छायधाःसा परमप्रभुं इमिगु ख्यः नाश यानादीगु दु।

37 अले परमप्रभु तंभवयादीगुलि
शान्त ख्यः नाश जुइ।

38 सिंहं थें वयकलं थःगु गुफा त्वःतादी,
अले क्वत्यलिपिनिगु तरवार
व परमप्रभुया तच्चःगु तमं यानाः इमिगु देश झिजांमिजां दनी।

26

श्रुतयसं यर्मियायात स्यायेगु ख्याच्वः ब्युगु

1 योशियाहया काय् यहदायाम्ह जुजु यहोयाक्रीमया शासनया श्रुया इलय् थ्व वचन परमप्रभुपाखें वल, *
2 “परमप्रभुं थथे धयादी – परमप्रभुया देगःया चुक्य् दँ, अले परमप्रभुया देगलय् आराधना यायेत वःपि यहदाया शहर शहरयापि फुक्कं मन्तयत
जिं छन्त इमित धाः धकाः आज्ञा बियागु फुक्क खँ धा, छता खँ नं त्वःफिके मते।
3 सके व न्यानाः इपि सकसिनं थःगु मभिगु पहःचहः त्वःती ला। अले इमिसं मभिं ज्या याःगुलि जिं इमित नाश यायेगु जिगु योजना पूरा याये मखु।
4 “छं इमित धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – छिमिसं जिगु खँ ध्यान बियाः मन्यन धाःसा, जिं छिमिगु न्ह्यःने तयाबियागु जिगु व्यवस्था पालन मयात
धाःसा

5 अले जिं छिमिथाय् छ्वयाहायापि अगमवक्तातयगु खँ ध्यान बियाः मन्यन धाःसा (खः ला छिमिसं ध्यान बियाः न्यंगु मटु)

6 जिं थ्व देगःयात शीलोयात* थें नाश यानाबी, अले पृथ्वीयागु फुक्क जातितयसं थ्व शहरया नां कयाः सराः बी।’ ” *
7 पुजाहारीत, अगमवक्तात व फुक्क मन्तयसं परमप्रभुया देगलय् यर्मियां धाःगु खँ न्यन।

8 परमप्रभुं यानादीगु फुक्क आज्ञा यर्मियां फुक्क मन्तयत धाये धुंकेवं पुजाहारीत, अगमवक्तात व फुक्क मन्तयसं वयात ज्वनाः धाल, “छ सी हे
माः।

9 थ्व देगः शीलो थें जुइ, अले थ्व शहर नाश जुइ अले थन सुं मनु च्वनी मखु व धकाः छाय् छं परमप्रभुया नामय् अगमवाणी ल्हानागु?” अले
फुक्क मन्त परमप्रभुया देगलय् यर्मियाया प्याखेरं मुंवल।

10 थ्व खँ न्यानाः यहदाया हाकिमत जुजुया दरबारं परमप्रभुया देगलय् वल, अन परमप्रभुया देगःयागु न्ह्यु म् लुखाया न्ह्यःने च्वन।

11 अले पुजाहारीत व अगमवक्तातयसं हाकिमत व फुक्क मन्तयत थथे धाल, “थ्व मन्तयत स्याये हे माः। छायधाःसा थ्व मन्तुं थ्व शहरया
विरोधय् अगमवाणी ल्हाःगु दु। थ्व छिमिसं थःगु हे न्हायपनं न्यने धुंक्ल।”

12 अले यर्मियां फुक्क हाकिमत व फुक्क मन्तयत धाल, “थ्व देगः व थ्व शहरया विरोधय् छिकपिन्सं न्यनादीगु फुक्क खँ अगमवाणी ल्हायेत
परमप्रभुं जितः छ्वयाहायादीगु हे खः।

13 आः छिकपिन्सं थथःगु पहःचहः व ज्या भिंकादिसँ, परमप्रभु थः परमेश्वरया आज्ञा पालन यानादिसँ। अले छिकपिन्सं मभिं ज्या याःगुलि वयकलं
छिकपिन्त नाश याये धकाः दयकादीगु वयकःया योजना पूरा यानादी मखु।

14 जि ला छिकपिनिगु हे ल्हातय् दु, छिकपिन्त छु बांलाः व पाय्छि ज् थें च्वं जितः व हे यानादिसँ।

15 तर थ्व खँ छिकपिन्सं पक्का सीकाति जितः स्थानादिल धाःसा थःके, थःगु शहरय् व थनच्वंपि मन्तयके दोष मटुहयसिगु हिया दोष हइ,
छायधाःसा परमप्रभुं हे थ्व फुक्क वचन न्यकेत जितः छिमिथाय् छ्वयाहायादीगु खः।”

16 अले हाकिमत व फुक्क मन्तयसं पुजाहारीत व अगमवक्तातयत धाल, “थ्व मनु ज्वान सजौंय बीमाःम्ह मखु। थ्वं जिमित परमप्रभुं झी परमेश्वरया
नामय् थ्व खँ धाःगु खः।”

17 देशयापि सुं थकालितयसं दनाः अन मुनाच्वंपि मन्तयत धाल,

* 26:1 २६:१; २ राज २२:३०-२२:३६; २ इति ३६:१-७

* 26:6 २६:६ परमप्रभुं इष्राएलतय्त मित्रं पित हये धुंकाः इमिसं कनान देगः त्याक्कलय् नापलायेगु पाल थ्व शहरय् थापं याःगु खः। उकिं
थ्व छगू पवित्र शहर खः तर मन्तयगु पापं यानाः थ्व शहर नाश जुल।

* 26:6 २६:६ यहो १८:१; भज ७:८७; यर ७:१२-१४

18 “यहदाया जुजु हिजकियाया इलय मोरेशेतयाम्ह मीकां अगमवाणी लहात। यहदायापि फुक्क मन्तयत व थथे धाल, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,

“ ‘सियोनयात बूँ थें जेते याइ,

यस्शलेम नाश जुया: दूँ चिनी,

देग: दुगु डौडा धा:सा झा:या झा: दुगु दुम्ब:चा थें जुइ।”*

19 “छु! यहदाया जुजु हिजकिया या यहदाया मेपिं सुनां वयात स्यात ला? छु! जुजुं परमप्रभुयागु भय मका: ला? परमप्रभुयाके दया मफवं ला? अले इमित नाश यायेत दयकादीगु योजनायात वयक्लं पूरा याना: मदिल। तर आ: इमिं ला थ:के त:धंगु सर्वनाश हयेत्यनागु मदु ला?”

उरियाहयात स्या:गु

20 छम्ह मेम्ह नं दु, गुम्हयसिनं परमप्रभुया नामय अगमवाणी लहात। व किर्यत-यारीमय च्वम्ह शमायाहया काय उरियाह ख:। व नं थ्व शहर व थ्व देशया विरोधय यर्मियां धा:थें अगमवाणी लहात।

21 जुजु यहोयाकीम व वया हाकिमत व शासकतयसं उरियाहया थ्व वचन न्यंबलय जुजुं वयात स्यायेत स्वल। थ्व खँ न्याना: उरियाह ग्यात अले व मिश्र देशय बिस्सुं वन।

22 अले यहोयाकीमं मिश्र देशय अकबोरया काय एल्नातान व वनापं छुं मन्तु छवल।

23 इमिंसं उरियाहयात मिश्र देश यहोयाकीम जुजुयाथाय हल। जुजुं वयात तरवारं स्याकेबिल। वयागु सीम्ह साधारण मन्तु थुनीगु थासय वांछवयकेबिल।

24 तर शापानया काय अहीकाम यर्मियाया पलित। उकिं वयात स्यायेत इमिंसं मन्तयगु लहातय मब्यु।

27

यर्मियायागु ककुइ द्रहया जुवा

1 यहदाया जुजु योशियाहया काय सिदकियाह राज्य यानाच्वंगु शूस्या द्यँय* परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय व:गु वचन थ्व हे ख:।*

2 परमप्रभुं जित: थथे धयादिल, “छैग्या खिप: व सिया गजबारं छगु जुवा दयकि, अले छंगु ककुइ ति।

3 अले यस्शलेमय यहदाया जुजु सिदकियाहयाथाय व:पि दूततयगु लहात एदोम, मोआब, टोरोस व सीदोनया जुजुपिन्थाय खबर छव।

4 इमित थ:थ: मालिकयाथाय वना: थथे धा धका: आज्ञा ब्यु, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “छिमिसं थ:थ: मालिकयात थथे धा,

5 थ्व पृथ्वी, थ्व पृथ्वीइ च्वंपि मन्त व पशुतयत जिं थ:गु त:धंगु बलं व लहा:या शक्तिं दयकागु दु, अले जिं थुकियात स्यात बी मास्ति व: वयात बी।

6 आ: जिं थ्व फुक्क देशत थ: दास बेबिलोनयाम्ह जुजु नबुकदनेसरयात बी धुन, अले वयागु सेवा यायेमा धका: गुंपशुत नं वयात बिया।

7 वयागु थ:गु जाति पतन जुइगु ई मवतले थ्व फुक्क जाति वयागु, वया काययागु व वया छययागु सेवा याइ। अनंलि यक्व जाति व तत:धंपि जुजुपिन्सं वयात थ:गु बसय तइ।

8 “ ‘ “अयनं छुं जाति वा देशं बेबिलोनयाम्ह जुजुया सेवा मयात धा:सा वा वया जुवाया क्वय थ:गु ककु मतल धा:सा जिं उगु जातियात वयागु लहातं नाश मया:तले तरवार, अनिकाल व महामारी सजौंय बी, जि, परमप्रभुं धाये।

9 उकिं छिमिसं बेबिलोनयाम्ह जुजुया सेवा यायेमाली मखु धका: छिमित धा:पिं छिमि अगमवक्तात, छिमि ज्वखना स्वइपि, छिमिगु म्हासया अर्थ कनीपिं छिमि धामी वा तन्त्रमन्त्र याइपिनिगु खँ न्यने मते।

10 इमिंसं मखुगु अगमवाणी लहाइ गुकि छिमित थ:गु देशं तापाक यंकीगु ज्या जक जुइ। जिं छिमित देशं पितिनाछवये अले छिपिं नाश जुइ।

11 तर छुं जाति बेबिलोनयाम्ह जुजुया जुवा थ:गु ककुइ तया: वयागु सेवा याइ, जिं उगु जातियात वयागु थ:गु हे देशय बूँज्या याकेबी अले च्वनेबी,” ’ ’ परमप्रभुं धयादी।

12 यहदाया जुजु सिदकियाहयात जिं थ्व फुक्क खँ नं धया। जिं धया, “बेबिलोनयाम्ह जुजुया जुवा थ:गु ककुइ ति अले वयात व वया मन्तयत सेवा या। अले छ म्वाइ।

13 बेबिलोनयाम्ह जुजुया सेवा मयाइपि जातिया बारे परमप्रभुं धयादीगु थें तरवार, अनिकाल व महामारी छ व छिमि प्रजा छाय सीगु?

14 ‘बेबिलोनया जुजुया सेवा छिमिसं यायेमाली मखु’ धका: धाइपि अगमवक्तातयगु खँ छिमिसं न्यने मते, छायधा:सा इमिंसं ला छिमित मखुगु अगमवाणी लहानाच्वंगु दु।

15 परमप्रभुं धयादी, ‘जिं इमित छवयागु मखु, अयनं इमिंसं जिगु नामय मखुगु अगमवाणी लहानाच्वंगु दु। उकिं जिं छिमित देशं पितिनाछवये। छिपिं छिमित अगमवाणी लहाइपिं छिमि अगमवक्तातनापं नाश जुइ।” ’

16 अले पूजाहारीत व सकलें मन्तयत जिं थथे धया, “परमप्रभुं थथे धयादी – छिमिसं थ: अगमवक्तातयगु खँ न्यने मते। इमिंसं धाइगु, ‘परमप्रभुया देग:या थलबल बेबिलोनं याकनं हइगु जुइ।’ इमिंसं छिमित मखुगु अगमवाणी धयाच्वंगु दु।

17 इमिगु खँ न्यने मते। बेबिलोनयाम्ह जुजुया अधीनय च्वना: वयागु सेवा या, छिपिं म्वाइ। थ्व शहरयात छाय नाश जुइके बीगु।

18 इपिं अगमवक्तात ख: अले इमिके परमप्रभुया वचन दु धइगु ख:सा, परमप्रभुया देगलय दुगु, यहदाया जुजुया दरवारय दुगु व यस्शलेमय ल्यं दुगु मालसामान बेबिलोनय मयकेमा धका: दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयाके इमिंसं बन्ति यायेमा।

19 देग:या थां, कँययागु तव:गु त्याकि, लिधंसात व शहरय त्व:ता वंगु मेमेगु सामानया बारे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,*

20 गगु सामान बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसरं यहोयाकीमया काय, यहदाया जुजु यहोयाकीनयात यस्शलेमं ज्वना: यहदा व यस्शलेमयापिं तत:धंपि मन्तुलिसें बेबिलोनय यंकूबलय मयंकूगु ख:,

21 परमप्रभुया देगलय, यहदाया जुजुया दरवारय व यस्शलेमय ल्यनाच्वंगु उपिं थलबलया बारे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी,

22 ‘व फुक्क सामान बेबिलोनय यंकीगु जुइ। अले जिं इमित वास्ता मयातले व सामान अन हे दयाच्वनी अले जिं व सामान हाकनं लित हये, अले यस्शलेमय हाकनं तये,’ ” परमप्रभुं धयादी।

* 26:18 २६:१८ मीका ३:१२

* 27:1 २७:१ सिदकियाहया न्हामांगं ४:१७ बि.सि. स्वयादिसें ४९:३४

* 27:1 २७:१ २ राज २४:१८-२० २ इति ३६:१९-२३

* 27:19 २७:१९ १

28

यर्मिया व हनन्याह

- 1 हानं उगु हे दैय, यहदायाम्ह जुजु सिदकियाहं राज्य यानाच्वंगु प्यंगगु दैया न्यागगु लाय अज्जूरया काय गिबोनेय् च्वंम्ह अगमवक्ता हनन्याहं परमप्रभुया देगलय पुजाहारीत व मनुतय न्ह्यःने जितः धाल, *^{*}
- 2 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “जिं बेबिलोनयाम्ह जुजुया जुवा त्वथुलाबी।
- 3 निर्दैया दुने जिं बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरं थस थासं ल्ह्यायाः बेबिलोनयं यंकृगु परमप्रभुया देगःया फुक्क सामान हाकनं थव थासय लित हये।
- 4 जिं यहोयाकीमया काय यहदाया जुजु यहोयाकीन व यहदां ज्वनाः बेबिलोनयं यंकृपि मेपि सकसित न हाकनं थव थासय लित हये, परमप्रभुं धयादी, “छायधाःसा जिं बेबिलोनयाम्ह जुजुया जुवा त्वथुलाबी।”
- 5 परमप्रभुया देगलय दनाच्वपि पुजाहारीत व सकलें मनुतय न्ह्यःने यर्मिया अगमवक्तां हनन्याह अगमवक्तायात लिसः बिल।
- 6 वं धाल, “आमेन, परमप्रभुं अथे हे यानादीमा! परमप्रभुया देगःया मालसामान व ज्वनाः बेबिलोनयं यंकृपि मनुतयत बेबिलोनं थव थासय लित हयाः छं अगमवाणी ल्हाःगु खँ परमप्रभुं पूर्वकादीमा।
- 7 अयतं छ व थुपि सकलें मनुतयसं तायेक जिं धायेत्यनागु थव वचन छं न्यै!
- 8 जि व छ स्वयाः न्ह्यः वःपि अगमवक्तातयसं यक्व देश व ततःधंगु देशया विरोधय लडाइँ, विपति व महामारीया बारे अगमवाणी ल्हाःगु दु।
- 9 तर गुम्ह अगमवक्तां शान्तिया अगमवाणी ल्हाइ, व पूवन धाःसा जक व अगमवक्ता धाचथे हे परमप्रभुं छवयाहयादीम्ह खः धकाः सी दइ।”
- 10 अनलि हनन्याह अगमवक्तां यर्मिया अगमवक्ताया ककुं व जुवा लिकयाः त्वथुलाबिल।
- 11 हनन्याहं फुक्क मनुतय न्ह्यःने थथे धाल, “परमप्रभुं थथे धयादी, “थथे हे निर्दैया दुने फुक्क जातिया ककुं बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरया जुवा त्वथुलाबी।” अनलि यर्मिया अगमवक्ता थःगु लैय वन।
- 12 हनन्याह अगमवक्तां यर्मिया अगमवक्ताया ककुं जुवा लिकयाः त्वथुगु छुं ई लिया परमप्रभुया थव वचन यर्मियायाथाय वल –
- 13 “वनाः हनन्याहयात थथे धा, परमप्रभुं थथे धयादी – छुं सियागु जुवा ला त्वथुलाबिल तर जिं उकिया पलेसा नैयागु जुवा हये।
- 14 जि, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धाये – बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरयागु सेवा यायेत जिं थुपि जातितयगु ककुइ नैयागु जुवा तयाबी, इमिसं वयागु सेवा याइ। गुँयापि पशतयत न जिं वयागु बसय तयाबी।”
- 15 अले यर्मिया अगमवक्तां हनन्याह अगमवक्तायात धाल, “अय हनन्याह, न्यै, छन्त परमप्रभुं छवयाहयादीगु मखु। अयतं छ थुपि मनुतयत मखुगु खँय विश्वास याकेब्यारु दु।
- 16 उकिं परमप्रभुं थथे धयादी- “जिं थःम्ह हे छन्त थव पृथ्वी चीकाछवये त्यनागु दु। थव हे दैय छ सी, छायधाःसा छं परमप्रभुया विरोध यायेगु खँ स्यना जगु दु।”
- 17 व हे दैया न्हयारगु लाय हनन्याह अगमवक्ता सित।†

29

बेबिलोनयं च्वपि यहदीतयत यर्मियायागु पौ

- 1 नबकदनेसरं यरुशलेमं ज्वनाः बेबिलोनयं यंकृपि मध्ये म्वानाच्वपि थकालित, पुजाहारीत, अगमवक्तात व फुक्कं मनुतयत यर्मिया अगमवक्तां यरुशलेमं छवःगु पौया खँ थव हे खः।^{*}
- 2 (जुजु यहोयाकीन, राजमाता, दरबारयापि हाकिमत, यहदा व यरुशलेमयापि नायत, कारिगरत व सःपि मिस्त्रीतयत यरुशलेमं ज्वना येके धुंकाः थव पौ च्वःगु खः।)
- 3 वं थव पौ शापानया काय एलासा व हिल्कियाहाया काय गमर्याहया जिम्माय बिल। इमित यहदायाम्ह जुजु सिदकियाहं दूत यानाः बेबिलोनयं नबकदनेसरयाथाय छवःगु खः। पौलय थथे च्वयातःगु दु,
- 4 यरुशलेमं थःम्हं ज्वंकाः बेबिलोनयं छवःपि सकसितं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी,
- 5 “अन छिमिसं छँ दयकाः च्वँ, क्यब दयकि, उकी सःगु न।
- 6 ब्याहा यानाः कायम्ह्यायपि दयकि, कायपिनिगु लागि भमचात हजि, अले म्हायपिन्त ब्याहा यानाब्यु, इमिसं मस्त दयकेमा। अन थःपिनिगु ल्याः अक्वकि, ल्याः कम जुया मवनेमा।
- 7 जिं छिमित ज्वंकाः गुगु शहरय छवयागु खः, उगु शहरया भिं जगु यक्की, अले उकिया लागि परमप्रभुयात प्रार्थना या। छायधाःसा व च्वन्हासा छिपि न च्वन्हाइ।”
- 8 खः, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “छिपिनापं दुपि छिमि अगमवक्तात व ज्वखना स्वइपिन्सं छिमित धोखा मबीमा। इमिसं खंगु म्हगसय ध्यान बी मते।
- 9 इमिसं जिगु नामय छिमित मखुगु अगमवाणी ल्हानाच्वंगु दु। इमित जिं छवयाहयागु मखु, परमप्रभुं धयादी।
- 10 परमप्रभुं थथे धयादी, “बेबिलोनया न्हयेदं पूवने धुंकाः जिं छिमिथाय वये, अले छिमित थव थासय लित हये धयागु जिगु बचं पूवके।^{*}
- 11 छायधाःसा जिं छिमिगु निति गुगु योजना दयकागु दु, व जिं स्यु, परमप्रभुं धयादी। “व छिमिगु भिया लागि खः, छिमित स्यकेत मखु, छिमित बालाःगु भविष्य व आशा बीत।
- 12 अले छिमिसं जितः सःती। छिपि वयाः जितः प्रार्थना याइ। जिं छिमिगु प्रार्थना ध्यान बियाः न्येने।
- 13 छिमिसं जितः दुगुलानिसं माली अले छिमिसं जितः मालाः लुइकी।^{*}
- 14 छिमिसं जितः लुइकी, परमप्रभुं धयादी, “अले छिमित कैदं लित हये। जिं छिमित ज्वंकाछवयागु फुक्क जाति व फुक्क थासं जिं छिमित मुके, परमप्रभुं धयादी। “गुगु थासं जिं छिमित ज्वंकाछवयागु खः जिं छिमित व हे थासय लित हये।”
- 15 छिमिसं थथे धायेफु, “परमप्रभुं ला जिमिगु निति बेबिलोनयं हे अगमवक्तात लयादीगु दु।”
- 16 तर दाऊदाया सिंहासनय च्वंम्ह जुजु व थव शहरय च्वपि सकलें मनुत, छिपिलिसं बेबिलोनयं मवःपि छिमि थःथितिपिनिगु बारे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

* 28:1 २८:१ २ राज २४:१९-२०; २ इति ३८:१९-२३; यर २०:१

* 28:1 २८:१ जुलाई/अगष्ट ५९३ वि.सि.

† 28:17 २८:१७ सेप्टेम्बर/अक्टोबर ५९३ वि.सि.

* 29:1 २९:१ २ राज २४:२०-२३; २ इति ३८:२०

राज २४:२०-२३; २ इति ३८:२०

* 29:10 २९:१० २ इति ३८:२०; यर २४:२१; दान ९:२

* 29:13 २९:१३ व्वा ४:२२

17 खः, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “जिं थःम्हं हे इमिथाय् तरवार, अनिकाल व महामारी छवये, अले जिं इमित नये तके मज्यगु ध्वग्गीगु यःमरि थें यानाबी।

18 इमित जिं तरवार, अनिकाल व महामारी लिनाछवये। व खनाः संसारया फुक्क मनुत तसकं ग्याइ। जिं इमित लिनाछवयागु फुक्क जातितयगु दथुइ जिं इमित सराः, भय, गिल्ला व निन्दाया पात्र दयके।

19 छायाधाःसा इमिसं जिगु खँ बांलाक मन्थन,” परमप्रभुं धयादी। “गुगु वचन जिं थः दासत अगमवक्तातापाखें बारम्बार इमिथाय् छवयागु खः। छिपि यरुशलेमं ज्वनाः बेबिलोनय् यंकूपिन्सं नं ध्यान बियाः मन्थं,” परमप्रभुं धयादी।

20 उकिं, हे जिं ज्वंकाः यरुशलेमं बेबिलोनय् छवयापि सकलें मनुत, परमप्रभुया थ्व वचन न्यँ,

21 जिगु नाम इमित मखुगु अगमवाणी लहानाच्चर्पिं कोलायाहया काय आहाब व मासेयाहया काय सिदकियाहया बारे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी, “जिं थःम्हं हे इमित बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरया लहातय् बी, व छिमिगु न्हाःने हे इमित स्याइ।

22 इमिसं यानाः हे यहुदां बेबिलोनय् ज्वनायंकूपि मनुतयसं थुकथं सराः बियेगु याइ, ‘परमप्रभुं छन्त बेबिलोनयाम्ह जुजुं मिइ छवयकाव्यपि सिदकियाह व आहाबयात थें यानादीमा।’

23 छायाधाःसा इमिसं इस्राएलय् तसकं घच्चाइपुगु ज्या याःगु दु। इमिसं थः जःलाखःलाया कलाःलिसे व्यभिचार याःगु दु अले जिगु नाम जिं इमित धाः धकाः मधयागु मखुगु खँ इमिसं धाल। जिं थ्व खँ स्यु, जिं थ्व खँया साक्षी खः,” परमप्रभुं धयादी।

शमायाहयात खबर छवयाहःगु

24 नेहेलामय् च्वंम्ह शमायाहयात थथे धा,

25 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी – छं थःगु हे नाम यरुशलेमयापि फुक्कं मनुतयत व मासेयाहया काय पुजाहारी सपन्याहयात व मेमेपि फुक्क पुजाहारीतयत पौ च्वल। छं सपन्याहयात थथे धाल,

26 ‘परमप्रभुं छन्त यहोयादा पुजाहारीया पलेसा परमप्रभुया देगःया जिम्मा कायेत पुजाहारी ल्यःगु खः। छं अन अगमवक्तां थें ज्या याइम्ह सुं नं वँययात ककुइ नं यखवायाः सजौय बीगु सिंया न्यवः न्हाकाः ब्यु।

27 अथे जुयाः छाया छिमिसं छिमिगु न्हाःने अगमवाणी लहाइम्ह अनातोतयाम्ह यर्मियायात ब्वःमबियागु?

28 छायाधाःसा वं बेबिलोनय् जिमिथाय् – छिपि अन कैदी जुयाः ताःई तक च्वनेमाली, उकिं छँ दयकाः अन च्वँ अले क्यब दयकाः उकी सःगु न धकाः धायके छवयाहला।”

29 अयनं सपन्याह पुजाहारी यर्मियायात थ्व पौ ब्वना न्यंकल।

30 अले परमप्रभुया थ्व वचन यर्मियायाथाय वल,

31 “ज्वनाः यरुशलेमं बेबिलोनय् यंकूपि फुक्कसित थ्व खबर छ्व, ‘नेहेलामय् च्वंम्ह शमायाहया बारे परमप्रभुं थथे धयादी – जिं शमायाहयात छवयाहयागु मखुसां वं अगमवाणी लहानाः छिमित मखुगु आस क्यंगु दु,

32 उकिं जिं थःम्हं हे नेहेलामय् च्वंम्ह शमायाह व वया वंशयात सजौय बी। थ्व प्रजाया दथुइ वया सुं नं मनु म्वानाच्चनी मखु। जिं थः प्रजायात यायेगु रिगु ज्या वं स्वये खनी मखु। छायाधाःसा वं मनुतयत जिगु विरोधय् विद्रोह यायेत हपाः ब्गरु दु। जिं परमप्रभुं धयागु दु।”

30

थः प्रजायात परमप्रभुया बचं

1 परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय वःगु वचन थ्व हे खः,

2 “परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, ‘जिं छन्त धयागु फुक्क खँ छगु सफलिइ च्व।

3 जिं जिमि प्रजा इस्राएल व यहुदायात बेबिलोनं लित हयेगु दि वयेत्यंगु दु। जिं इमि पुर्खातयत बियागु देशय् जिं इमित लित हये। इमिसं हाकनं उगु देशय् अधिकार याइ,’ ” परमप्रभुं धयादी।

4 इस्राएल व यहुदाया बारे परमप्रभुं धयादीगु खँ थ्व हे खः,

5 परमप्रभुं थथे धयादी,

“ ‘ख्याइगु सः, छगु भयया ख्वःसः ताये दयाच्चंगु दु तर शान्तियागु मखु।

6 छकः न्यनाः ला स्व!

सुं मिजंमहयसिनं मचा बुइके फइ ला?

छाय जिं सकलें मिजंतयसं मचाबु ब्यथा जुम्ह मिसां थें थःगु प्वाथय् लहाः तःगु खना?

छाय सकसिगु ख्वाः सीम्ह थें म्हासुसे च्वंगु?

7 हाय! व दि गुलि ग्यानापुसे च्वंगु दि जुइ।

व थें ज्याःगु मेगु दि दइ मखु।

जिमि मनुत याकूबया सन्तानया निति व दुःखया दि जुइ

तर व वपाखें बचय् जुयाः वइ! ”

8 “ दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी,

उखुन्ह जिं व जुवा इमिगु ककुं त्वथुलाबी,

अले इमिगु सिखः कुचा कुचा यानाबी।

इपि हाकनं विदेशीतय दास जुइ मखु।

9 तर इमिसं जिं परमप्रभुं थः परमेश्वरयागु

व जिं इमिगु लागि ल्ययाम्ह दाऊद जुजुया सेवा याइ।

10 “ उकिं परमप्रभुं धयादी, हे जिम्ह दास, याकूबया सन्तान, ग्याये मते।

हे इस्राएलयापि मनुत, नुगः क्वतुंके मते।

जिं थम्हं हे छिमित तापाःगु देशं

व छिमि सन्तानयात ज्वनायंकातःगु देशं बचय् यानाः हये।

याकूबयात हाकनं शान्ति व सुरक्षा दइ।

- सुनानं वयात ख्याये फइ मखु।^{१५}
 11 परमप्रभुं धयादी, 'जि छनापं दइ अले छन्त बचय् याये।
 जिं छन्त छु छु जातितयथाय् छ्यालब्याल यानागु खः,
 जिं व फुक्क जातियात नाश यानाबी,
 अयनं जिं छन्त भज्यंक नाश याये मखु।
 जिं छन्त सजौय मब्यूसे त्वःते ला मखु
 अयनं भिकेबलय् खःकथं न्याय यानाः भिके।' ”
 12 “परमप्रभुं थः मन्तयत् थथे धयादी,
 “ ‘छंगु घाः लनी मखु
 व छंगु घाःपाः तःधं।
 13 छंगु पंलिनाः न्वाइम्ह सुं मदु।
 छंगु घालय् तयेत पटी नं मदु,
 मलम नं मदु।
 14 छं फुक्क पासापिन्सं छन्त ल्वःमंके धुंकल।
 इमिसं छन्त वास्ता मयाः।
 छं तःधंगु अपराध याःगुलि
 व यक्व पाप याःगुलि
 जिं छन्त शत्रु थें कयकागु दु।
 अले दयामाया मदुम्हयसिनं थें छन्त सजौय बियागु दु।
 15 छाय् छ थःगु घाःया निति ख्वयागु?
 छंगु स्याःचाः लनीगु वासः मदु।
 छंगु अधर्म तःधं अले छं यक्व पाप याःगु दु
 उकिं जिं छन्त थज्याःगु व्यवहार याना।
 16 “ ‘छन्त नःपि सकसितं नइ।
 छिमि फुक्क शत्रुतयत् देशं पितिनाछ्वइ।
 छंगु धन-सम्पत्ति लाकाकाइपिनिगु धन-सम्पत्ति लाका काइ।
 छन्त स्यकीपिन्त जिं स्यके।’
 17 परमप्रभुं धयादी,
 ‘जिं छन्त वासः यानाः छंगु घाः लायकाबी,
 छाथ्याःसा छन्त सकसिनं अलगु यानातःम्ह
 सुनां वास्ता मयाःम्ह सियोन धकाः धाइगु।’
 18 “परमप्रभुं थथे धयादी,
 “ ‘जिं थःम्ह हे थः प्रजायात इमिगु देशय् लित हये
 अले फुक्क परिवारयात दयामाया याये।
 शहरयात व नाश जुगु थासय् हे हाकनं दयकी।
 जुजुया दरवार नं हाकनं थःगु थासय् दयकी।
 19 अनयापि मन्तयसं प्रशंसाया म्ये हाली
 अले लयताइ।
 जिं इमिगु ल्याः अप्वयकाबी इमिगु ल्याः कम जुइ मखु।
 जिं इमित इज्जत बीके, सुनानं इमित क्वह्वाकी मखु।
 20 इमि मस्त न्हापायापि थें हे जुइ।
 इमिगु खलः जिगु न्हाःने पलिस्था जुइ।
 इमित क्वत्यलीपिन्त जिं सजौय बी।
 21 इमि नायः इपि मध्ये हे छम्ह जुइ।
 इमि शासक इमिगु दर्थु हे पिहां बइ।
 जिं वयात सःतेबलय् व जिगु लिक्क वइ।
 छाथ्याःसा जिं मसःतेकं सुनां जिगु न्हाःने वयेगु साहस याइ?’
 22 ‘थुकथं छिपि जिम्ह मन्त जुइ,
 जिं छिमि परमेश्वर जुये।’ ”
 23 स्व, तम्बय् परमप्रभुयागु ग्वःफय् मुयावइ,
 दुष्टतयगु छैनय् व न्याइ।
 24 थःगु मनय् दगु इच्छा पूमवंतले परमप्रभुया तच्चःगु तं क्वलाइ मखु।
 लिपा छिमिसं थ्व बांलाक सी।

परमप्रभुं धयादी।

- 1 परमप्रभुं धयादी, “उबलय जि इस्राएलया फुकक कुलया परमेश्वर जुइ, अले इपि जि प्रजा जुइ।”
 2 परमप्रभुं थथे धयादी,
 “तरवारं बचयजूपि मनुतयत मस्भूमिइ दयामाया दइ।
 जि इस्राएलयापि मनुतयत आराम बीत वये।”
 3 परमप्रभु पुलांगु इलय थथे धाधां झीथाय खनेदयकः झाल,
 “जिं छन्त न्हाबले दयाच्चनीगु मायां माया यानागु दु।
 उकिं जिं छन्त कस्णा यानाः थःथाय हयागु दु।
 4 हाकनं छकः जिं छिमित दयके,
 हे कुमारी इस्राएल, छन्त हाकनं दयकीगु जुइ।
 छ हाकनं भुस्या ज्वनाः
 लसता हनीपिनापं प्याखं हुहुं पिहां वइ।
 5 छं सामरियाया डौंडा डौंडाय हाकनं दाखमा पी।
 किसानतयसं दाखमा पी
 अले उकिया फल नइ।
 6 एफ्राइमया पहाडी देशय पिवाः च्वनीपि थथे धाधां हाःगु दि वइ,
 ‘वा, झीपि सियोनय परमप्रभु झी परमेश्वरयाथाय वनेनु।’ ”
 7 परमप्रभुं थथे धयादी,
 “लयतातां याकूबया मनुतयगु निति म्ये हा!
 ततःधंगु जातिया मिति तःसलं हा!
 तःसलं प्रशंसा यानाः धा,
 ‘हे परमप्रभु, थः प्रजा, इस्राएलया ल्यनाच्चंपिन्त उद्धार यानादिसैं।’
 8 स्व! जिं थःमह हे इमित उत्तरयागु देशं हयेत्यनागु दु।
 जिं इमित पृथ्वीयागु ताताःपाःगु थासं मुके।
 इमिगु दथुइ कांपि, लंग्रात,
 प्वाथय दुपि व मचा बुइकूपि मिस्त नं दइ।
 इमिगु छगु तःधंगु पुचः थन लिहां वइ।
 9 इपि खवख्वं लिहां वइ।
 जिं इमित लित हइबलय इमिसं प्रार्थना याइ।
 जिं इमित खुसिया सिथ सिथ इपि लुफि महाइगु पिचुगु लौपुं हये।
 छायाधाःसा जि इस्राएलया अब्ब खः,
 एफ्राइम जिमह जेठाम्ह काय खः।
 10 “हे जाति जातियापि मनुत, परमप्रभुया वचन न्यैं!
 ताताःपाःगु समुद्र सिथय सिथय च्वंगु देशय थ्व खं न्यकि,
 ‘सुनां इस्राएलयात छयालब्ध्याल यानादिल,
 वयकलं हे वयात मुंकादी।
 फेजबालं बथायात रक्षा याःथें
 वयकलं इमित रक्षा यानादी।’
 11 छायाधाःसा परमप्रभुं याकूबयात मू पुलाः त्वःतकादी।
 व स्वयाः बल्लाम्हयसिगु ल्हातं इमित वयकलं उद्धार यानादी।
 12 इपि वयाः सियोनया तजजाःगु थासय म्ये हालीं।
 अले परमप्रभुया दयाया कारणं इपि लयताइ।
 अन्न, न्हगु दाखमघ व चिकं,
 फैच्वलयया मस्त व सा दूहंया मस्तयगु कारणं इपि तसकं लयताइ।
 इमिगु जीवन लखं प्याःगु वयब थें जुइ।
 इमित हाकनं गुबले दुःख जुइ मखु।
 13 अबलय ल्यासेत लयलयतातां प्याखं हुली।
 ल्यायमहपिं व बुरापि लयताइ।
 छायाधाःसा जिं इमिगु दुःखयात चीकाः इमित लयतायके।
 जिं इमित सान्त्वना बी अले दुःखया पलेसा लयताः बी।
 14 पुजाहारीतयत जिं भिंगु भिंगु नसां प्वाः जायकाबी।
 जि प्रजा जिगु भिंगु ज्यां लुधनी,”

इस्राएलीतयके परमप्रभुया दया

15 परमप्रभुं थथे नं धयादी,

“न्यैं, रामा शहरय नुगः हे तज्याइ थें च्वक खवःसः ताये दत।

राहेल थः मस्तयत लुमंकाः खवयाच्चन।

न्हाक्व ह्ययेकसां व मानय मज्ज,

छायाधाःसा वया मस्त स्याये धुंकल।”*

16 परमप्रभुं थथे धयादी,
 “ख्वःसः दिक्कि, मिखां ख्वबि पिकाये मते।
 छाथधाःसा छिमिगु ज्याया सिरपाः दइ,”
 परमप्रभुं धयादी,
 “इपि शत्रुया देशं लिहां वइ।
 17 थुकथं छंगु लिपाया आशा दु,”

“छं कायन्हायपि इमिगु थःगु हे देशय् लिहां वइ।

परमप्रभुं धयादी।

18 “जिं धात्थे एफ्राइम ख्वःगु सः न्यना,
 ‘छम्ह हाराम्ह द्रहंचायात थें
 छिं जितः आज्ञा पालन यायेगु स्यनादिल।
 जितः लितहयादिसैं, जिं लिहां वये,
 छाथधाःसा छिं परमप्रभुं जिम्ह परमेश्वर खः।
 19 जिं मखुगु लैय वने धुंकाः जिं पस्ताय् चाया।
 जिं थुइ धुंकाः जिं थःगु नुगःपा दाया।
 जिं मछाले माल। जिं क्वहंका च्वनेमाल।
 छाथधाःसा ल्यायम्हबलय् जिं पाप यानागु खः।’
 20 छु! एफ्राइम जिम्ह यःम्ह काय, मखु ला?
 छु व जितः लयतायेकीम्ह मचा, मखु ला?
 वयागु विरोधय् जिं न्हाक्व हे खँ ल्हाना सा
 जिं धात्थे वयात आः तक नं लुमंका च्वना।
 उकिं वयात जिं ययका।
 जिं धात्थे वयात तसकं माया याना,”

परमप्रभुं धयादी।

21 “हे इस्त्राएली कुमारी, छु वंगु लैय् थां व इण्डा धस्वाकि।
 छु वःगु लैय् चिं ति
 लिहां वा! थुपि थःगु शहरय् लिहां वा!
 22 हे विश्वास यायेबहः मजूम्ह म्हाय्,
 छु गज्जल्य् तक थुखे उखे चाःहिलाजुयेगु?
 परमप्रभुयागु छगु न्हगु सुष्टि पृथ्वीइ खने दइ।
 छम्ह मिसां छम्ह मिजंयात रक्षा याइ।”

वइतिनिगु इलय् परमेश्वरया प्रजाया उन्नति

23 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं, इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “जिं थः मन्तयत् थःगु देशय् लित हयेबलय् इमिसं हाकनं छकः यहदा देश व उकिया शहरय् हाकनं थथे धाइ, ‘परमप्रभुं थः च्वनीगु यस्शलेमया पवित्र डौंडायात स्वाः बियादीमा।’
 24 यहदा व उकिया शहरय् बुँज्या याइपि व फैच्वलयया बथां ज्वनाजुइपिनापं च्वनी।
 25 छाथधाःसा जिं त्यानुचाःपिन्त आराम बी, अले दुःख जुयाच्वपिन्त सुख बी।”
 26 थुबलय् हे जिं न्हालं चाल अले जिं प्यखेरं स्वयाः। जिंगु म्हगस जितः न्हाइपुसे च्वन।
 27 परमप्रभुं धयादी, “जिं इस्त्राएलया घराना व यहदाया घरानाया मन्तयगु ल्याः व पशुतयगु ल्याः यक्व अक्वकाबीगु दि वयेत्यंगु दु।
 28 गथे जिं इमित कुतः यानाः लिनाकया, क्वथलाबिया, वांछवयाबिया, नाश याना व ध्वस्त याना, अथे हे कुतः यानाः पी, सुसाःकुसाः याये अले ब्वलके।” परमप्रभुं धयादी।
 29 “व दि वइबलय् मन्तयसं आवलि थथे धाइ मखु,
 “ ‘मांबोपिन्सं खासुगु अंगर नल,
 तर मस्तयगु वा तुना।’^७
 30 “उकिया पलेसा, सुनां खासुगु अंगर नइ, वयागु हे वा तुनी, छम्ह छम्ह मन्त थःगु पापं यानाः थः हे सी।”
 31 परमप्रभुं धयादी,
 “इस्त्राएलयापिं व यहदायापिंलिसे जिं
 न्हगु बाचा चीत्यनागु ई वयाच्वंगु दु।^{७७}
 32 इमि तापाःबाज्यापिन्त मिश्र देशं लिगना हये धुंकाः
 इपिलिसैं चिनागु थें ज्याःगु बाचा थ्व मखु।
 जिं इमि भाःत थें खःसा
 इमिसं व बाचा त्वथुल।”

परमप्रभुं धयादी,

33 “उबलय् जिं इस्त्राएलया घरानानापं चीत्यनागु बाचा थुकथं खः,
 जिं थःगु नियम इमिगु मनय तयाबी
 अले इमिगु नुगलय् च्वयाबी।
 जिं इमि परमेश्वर जुइ अले इपिं जिम्ह मन्त जुइ।^७

☆ 31:29 ३१:२९ इज ३८:२

☆ 31:31 ३१:३१ मती २६:२८; मर्क १४:२४; लुक २२:२८; १ कोर ११:२८; २ कोर ३:४

☆ 31:31 ३१:३१-३४ हिव ८:८-९

☆ 31:33 ३१:३३ हिव

34 'प्रभुयात म्हसीकी' धका: इमिसं थ: ज:लाख:लापिन्त
व दाजुकिजापिन्त नं स्यना जुइ माली मखु,
छायधा:सा चिधिक:पिन्सनिसें कया: त:धिक:पिन्सं तकं जित: म्हसी।
इमिसं या:गु मभिगु बांमला:गु ज्याखं फुक्कं जिं क्षमा यानावी।
अले इमिगु पाप नं जिं लुमके मखु,"

परमप्रभुं धयादी।*

35 परमप्रभुं न्हिनयु ज: बीत सूर्य
व चान्हयु थीत तिमिला व नगुत तयादीगु दु।
वयकलं लबुत गर्जयु याकित समुद्रयात सकादी।
वयक:या नां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु ख:।
वयकलं थथे धयादी,

36 "प्रकृतिया नियम दयाच्वंतले
इस्त्राएलया वंश छगु जाति जुया हे च्वनी।"

37 परमप्रभुं थथे धयादी,
"च्वययागु आकाश नापयु याये फ:सा जक
अले स्वययागु पृथ्वीया जग माला लुइके फ:सा जक
इमिसं या:गु फुक्क खँया निति
जिं इस्त्राएलया सन्तानयात त्व:ताबी।"

38 परमप्रभुं धयादी, "हननेलया धरहरानिसें कुन्चायु च्वंगु म लुखा तक थ्व शहर जिगु निति हाकनं दयकीगु दि वयाच्वंगु दु।

39 नापे याइगु खिप: अनं तयंक गोरेब डौडा तक थ्यनी, अनं चा:हिला गोआ तक वनी।

40 सीम्ह व नौ वाछवइगु फुक्क गा:, पुर्बपाखे किद्दीन खुसि तकयागु फुक्क बुँ व सल धखावया कुन्चा तक परमप्रभुया निति पवित्र जुइ। व
शहरयात आवलि कब्जा याइ मखु वा भज्यंक नाश याइ मखु।"

32

यर्मियां छक् बुँ न्या:गु

1 यहदाया जुजु सिदकियाहं राज्य यानाच्वंगु झिगु दँय, थ्व नबकदनेसर जुजु जगु झिच्यागु दँ ख:, परमप्रभुपाखे यर्मियायाथाय व:गु वचन थ्व
हे ख:।*

2 उबलयु बेबिलोनया जुजुया सेनां यस्शलेमयात घेरयु यानात:गु ख:, यर्मिया अगमवक्तयात धा:सा यहदाया जुजुपिनि दरवारयु पिवा:या चुकयु
कुनात:गु ख:।

3 यहदाया जुजु सिदकियाहं वयात थथे धया: कुनात:गु ख:, "छं छायु थथे धया: अगमवाणी लहानागु, 'परमप्रभुं थथे धयादी – जिं थ:म्हं हे थ्व
शहर बेबिलोनया जुजुया लहातयु बीत्यनागु दु, वं थ्व का हे काइ।

4 यहदाया जुजु सिदकियाह बेबिलोमीतयगु लहातं बचयु जुइ मखु, धाल्थे वयात बेबिलोनयाम्ह जुजुया लहातयु बिइगु जुइ। व वलिसें चुलिचू च्वना:
खँ लहाइ। इपि छम्हयसिनं मेम्हयसित थथ:गु मिगुं स्वइ।

5 वं सिदकियाहयात बेबिलोनीयु यंकी, जिं वयागु न्याय मया:तले व अन हे च्वनी।' परमप्रभुं धयादी, 'छिपि बेबिलोनीतनापं ला:सां छिपि ता:लाइ
मखु।' "

6 यर्मियां धाल, "परमप्रभुया थ्व वचन जिथायु वल –

7 छिपि कका शल्लमया कायु हनमेल छन्थायु वया: धाइ, 'छ सतीम्ह थ:थिति जगुलि जिगु बुँ न्यानाकायेगु हक छगु ख:, जिगु बेन्यामीन लागया
अनातोतयु छक् बुँ न्यानादिसें।'

8 "अले परमप्रभुया वचनकथं जिमि ककाया कायु हनमेल पिवा:या चुकयु जिथायु वया: जित: धाल, 'बेन्यामीनया लागया अनातोतयु दुगु जिगु
बुँ न्यानादिसें। उकियात कब्जा याना: कायेगु व उकियात त्व:तकेगु हक छिगु हे ख:। उकिं छिं हे व बुँ न्यानादिसें।'

"अले जिं थ्व परमप्रभुया वचन ख: धका: सिल।

9 उकिं जिं जिमि ककाया कायुयाके नं अनातोतयु दुगु बुँ न्याना:, वयात वह:यागु झिन्हयक् कुचा लना: बिया।†

10 अले जिं भ्वँतयु सही याना: उकीं छाप तयाबिया। अले साक्षीत स:ता: ताल्जुइ वह: लनाबिया।

11 जिं न्यानागुया भ्वँ अर्थात छु छु यायेमा: धका: च्वयात:गु छाप दुगु भ्वँ व छाप मत:गु भ्वँ नितं कया।

12 अले जिमि ककाया कायु हनमेल, बुँ न्यानागु भ्वँतयु सही या:पि साक्षीत व पिवा:या चुकयु च्वपि फुक्क यहदी मनुतयु न्हा:ने व भ्वँ जिं
नेरियाहया काय, महसेयाहया छयु बास्कयात बिया।

13 "इमिगु न्हा:ने हे जिं बास्कयात थ्व आज्ञा बिया,

14 'दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी – बुँ न्यानागुया छाप दुगु व छाप मदगु थ्व निपां भ्वँ कया: लिपाथ्यंक सुरक्षित
जुयाच्वनेमा धका: थुमित चायागु थलयु तयाब्यु।

15 छायधा:सा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्त्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी – थ्व देशयु छँ, जमिन व दाखक्यव हाकनं न्याइगु जुइ।'

यर्मियाया प्रार्थना

16 "जिं नेरियाहया कायु बास्कयात व बुँ न्यानागुया भ्वँ बीधुंका: जिं परमप्रभुयात थथे प्रार्थना याना,

17 "हे परमप्रभु परमेश्वर, छिं थ:गु शक्ति व ताहाक:गु लहातं आकाश व पृथ्वी दयकादिल। छिगु निति छुं नं थाकु मज।

18 छिं दूलांद्रु:यात थ:गु सदां दया क्यनादी। तर छिं मनुतयु इमि मांबौपिनिगु पापया निति सजॉय नं बियादी। हे त:धंम्ह व बल्ला:म्ह परमेश्वर,
गुम्हयसिगु नां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु ख:,

19 छिगु बिचा: त:धं अले छिगु ज्याखँयु शक्ति दु, मनुतयुगु फुक्क पह:चह: छिं खं। छम्ह छम्ह मनुयात वयागु पह:चह: व ज्याकथं फल बियादी।

20 छि मिश्र देश्य अञ् चयायापुग् चिं व अञ् चयायापुग् ज्या क्यनादिल अले थौं तक इस्त्राएलीत व फुक्क मन्तयत् अथे क्यनाच्वनादीगु दु। आः छितः फुक्क थासय् म्हस्यु।

21 चितं व अञ् चयायापुग् ज्या क्यनाः जिमि शन्तयत् ख्यानाः छि थः प्रजा इस्त्राएलयात थःगु शक्ति व बलं मिश्र देशं पित हयादिल।

22 छि इमि पुर्खातयत् बी धकाः पाफयादीगु थ्व दुः व कस्ति बाः वयाच्वंगु देश इमित बियादिल।

23 तर इपि वयाः थ्व देश त्याकाकाये धुंकाः इमिसं छिगु आज्ञा पालन मयात, छिगु व्यवस्थाकथं इपि मज्जुल। छि इमित छु छु या धकाः आज्ञा बियादीगु खः व इमिसं छुं न मयाः। उकि छि थ्व फुक्क विपत्ति इमिके हयादिल।

24 “स्वयादिर्सं, शहर कञ्जा यायेत बेबिलोनीतय्सं प्यखेरं धेरय् याःगु दु। तरवार, अनिकाल व महामारीया कारणं शहर इमिगु ल्हातय् लाइ। छि धयादीगु फुक्क खँ आः पवन, व छिं खं।

25 अयनं हे परमप्रभु परमेश्वर, थ्व शहर शन्तयत् ल्हातय् लायेत्यंबलय् हे छि जितः साक्षीत सःताः वहः बियाः व बुँ न्या धकाः धयादिल।”

26 परमप्रभुया थ्व वचन यर्मियायाथाय वल,

27 “जि परमप्रभु फुक्क मन्तय् परमेश्वर खः। छु जिगु निंति थाक्गु ज्या छुं दु ला?

28 उकि जि, परमप्रभु थथे धाये – जि थःम्ह हे थ्व शहरयात बेबिलोनीतय्यु व बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरया ल्हातय् बीत्यनागु दु। व थ्यात त्याकाकाइ।”

29 थ्व शहरयात हमला यानाच्वपि बेबिलोनीत थ्व शहरय् दुहां वइ अले थुक्रियात मि नकाबी। बालघःयात छँया कःसिइ कःसिइ धुपौय च्याकाः अले मेपि घःयतय् त्वँसाबलि छायाः जितः तंचायकृपि मन्त च्वंगु छँनापं थुक्रियात न मि नकाबी।

30 “इस्त्राएल व यहदायापि मन्तयसं थः ल्यायम्ह जुबलय् निसँ हे जिगु मिखाय मभिगु ज्या जक यानावयाच्वंगु दु। धात्थे हे इस्त्राएलीतयसं थःगु ल्हातं दयक्कगु मूर्ति जितः तंचायकेगु बाहेक मेगु छुं याःगु मद्दु, परमप्रभुं धयादी।

31 थ्व शहर दयक्कगु दिननिसँ थौं तक थ्व शहरं जितः तसकं तंचायक्कगु दु। उकि थ्यात जिगु न्हाःनं चीकाछवजगु जुइ।

32 इस्त्राएल व यहदायापि मन्त, इमि जुजुपि व हाकिमत, इमि पुजाहारीत व अगमवक्तात, यहदायापि मन्त व यस्शलेमयापि मन्तयसं फुक्क मभिगु ज्या यानाः जितः तंचायक्कगु दु।

33 इमिसं जिगुपाछे थःगु ख्वाः मखु, जँन्हाफः स्वयक्कगु दु। जि इमित तःकः मछि स्यंसं इमिसं जिगु खँ मन्थन अले इपि जिगु न्वानाखँकथं मज्जुल।

34 इमिसं जिगु नां दुगु देगलय् थःगु घच्चाइपुग मूर्तित थनाः उक्रियात अपवित्र यात।”

35 अञ्ज इमिसं बेन-हिन्मोमया बेसीइ बालघःयात पुजा याइगु थाय् दयक्कल। मोलोखःयात थः कायम्ह्यायुपि बलि बिल। इमिसं थज्याःगु घच्चाइपुग ज्या यानाः यहदायात पाप याके बीमा धकाः जि इमित आज्ञा बियागु न मद्दु, न जिगु मतिइ थज्याःगु खँ गुबलँ वल।” *

आशां जाःगु बाचा

36 “तरवार, अनिकाल व महामारीया कारणं थ्व शहरयात बेबिलोनया जुजुया ल्हातय् बी धकाः छिमिसं थ्व शहरया बारे धयाज्गु दु। तर परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी –

37 म्वा! जि थःम्ह हे इमित छु छु देश्य तंम्य जबरजस्ती पित छवयागु खः अनं इमित लित हयाः थ्व हे शहरय् मुके। जि इमित याउँक च्वनेबी।

38 इपि जिम्ह प्रजा जुइ, जि इमि परमेश्वर जुइ।

39 जि इमिगु जीवनय् छगु हे मन व छगु हे बिचाः बी। अले इमिसं न्हाबलँ थःगु भिं व थः सन्तानतय्यु भिया निंति जिगु भय काइ।

40 जि इपि तिसि न्हाबलेया निंति बाचा चिने। इमिगु भिं जुइगु ज्या यायेगु जि गुबलँ त्वते मखु। इपि जिपाखे फस्वया मवनेमा धकाः जि जिगु भय इमिगु मन्तय तयाबी।

41 इमिगु भिं यायेगुलिइ हे जि लय्ताये, धात्थे हे जि दुनुगलनिसँ न्हाबलेयात इमित थ्व देश्य तये।

42 “परमप्रभुं थथे धयादी – गथे जिं थुपि मन्तयके थज्याःगु तःधंगु विपत्ति हया, अथे हे जिं बचं बियागु फुक्क भिगु खँ थुमित बी।

43 “थ्व देश मन्त व पशुत च्वने मफइगु मस्भूमि थें जुइ अले थ्व देश बेबिलोनीतय्यु ल्हातय् लाइ धकाः मन्तयसं धयाच्वंगु दु।” तर हाकनं छकः मन्तयसं थ्व देश्य बुँ न्याइ।

44 बेन्यामीनया लागाय, यस्शलेमया जःखः च्वंगु गामय, यहदाया शहर शहरय, पहाडी देशया शहर शहरय, पच्छिमया फेटी व नेगेव्या शहर शहरय वहः बियाः मन्तयसं बुँ न्याइ, इमिसं साक्षी तथाः भ्वँतय सही याइ अले उकी छाप तइ, छायाधाःसा जिं हाकनं इमित इमिगु देश्य लित हये, जि, परमप्रभुं धाये।”

33

मेगु आशां जाःगु बचं

1 यर्मियायात पिवाःत च्वनीगु चुकय कुनातःबलय परमप्रभुया वचन निक्कः खुसी वयाथाय वल।

2 “पृथ्वी दयकाः उक्रियात आकार बियाः थासय् तयादीम्ह परमप्रभु खः। वयकःया नं परमप्रभु खः। वयकलं थथे धयादी,

3 ‘जितः प्रार्थना या, अले जिं छन्त तिसः बी। छं मस्यगु ततःधंगु व गुप्ति खँ जिं छन्त कने।’

4 छायाधाःसा छिमिसं दुम्बःचात व तरवारया विरोधय पःखाःयात बल्लाकेगु लागिं धलि व ल्वहं कायेत थुंगु थ्व शहरया छँत व यहदाया जुजुपिनिगु दरबारयागु बारे परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरं धयादी,

5 गुगु बेबिलोनीतलिसँ लडाइं जुबलय थुंगु खः, ‘जिगु तंम्य जिं स्याइपि मन्तयगु सीम्ह छँत जाइ। थुक्रियागु फुक्क मभिगु ज्यया निंति जिं थ्व शहरपाखे थःगु ख्वाः सुचुके।

6 “अथेजसां, जि थःम्ह हे थ्व शहरयात लायकाः हाकनं स्वस्थ यानाबी। अले थनयापि मन्तयत् गाक्क सुरक्षा व शान्ति बी।

7 जिं यहदा व इस्त्राएलयात केदं लित हये। जि इमित हाकनं न्हापा थें हे दयके।

8 जि इमित इमिसं जिगु विरोधय याःगु फुक्क अधर्म व पापपाखे शूद्र याये। जिगु विरोधय विद्रोही जुयाः याःगु इमिगु फुक्क पाप जिं क्षमा यानाबी।

9 अले थुक्रिया निंति जिं यानागु फुक्क भिगु भिगु ज्यया बारे न्यनीपि थ्व संसारया फुक्क जातितय्यु न्हाःने थ्व शहरं जितः नां, लसता व हनाबना हयाबी। जि थुक्रिया लागि यानागु फुक्क भिगु ज्यया बारे उपि जातितयसं न्यनी, अले जिं थुक्रियात बियागु गाक्क सुख शान्तिया कारणं इपि म्यानाः थुरथुर खाइ।’

10 “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘थ्व थाय्या बारे छिमिसं थथे धयाच्वंगु, ‘मन्त व पशुत मद्दुगु थ्व ज्यालगय मज्जु सुनसान थाय् खः।’ अयनं थ्व हे त्वःतातःगु मन्त व पशुत मद्दुगु यहदा देशया शहर व यस्शलेमया लैथ हाकनं छकः

- 11 लसता: व खुसिया सः, भम्चा व जिलाजंया सः ताये दइ। अले परमप्रभुया देगलय् थथे धया सुभायया बलि हइपिनिगु सः ताये दइ,
 “ ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात सुभाय् ब्यु,
 छायाधाःसा वय्कः भिम्ह खः,
 वय्कःया दया सदां दयाचवनी।’
 “छायाधाःसा जिं व देशयागु भिगु दि हाकनं लित बियाः न्हापायागु थें यानाबी,” परमप्रभुं धयादी।*
 12 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘श्व सुनसान मनुत् व पशुत मदुगु थासय्, थुकियागु फुक्क शहरय् थः बथांतयत् आराम बीत फैजवाःतयगु
 निति हाकनं थौय् दुगु ख्यःत दइ।
 13 पहाडी देशया शहरत, पच्छिमया फेदीइ च्वंगु शहरत, नेगेवया शहरत, बेन्यामीनया लागु, यस्शलेमया जःखः च्वंगु गां व बस्तीत व यहदाया
 शहर शहरय् फैजवाःतयसं थथःम्हं फैच्वलयत् ल्याः खाइ,’ परमप्रभुं धयादी।
 14 “ ‘जि थःम्हं इस्पाएलया घराना व यहदाया घरानायात बियागु बचं पूरा यायेगु ई वयाच्वंगु दु, परमप्रभुं धयादी।*
 15 “ ‘व दिख्नुन्त,
 जिं दाऊदया वंशपाखें छगु धर्मी कचायात पिकाय।
 उम्ह जुजुं देशन्यंक भिगु व न्याययागु ज्या याइ।
 16 अबलय् यहदायात बचय् याइ,
 अले यस्शलेम याउँक चवनाचवनी।
 वयागु नां श्व तइ,
 परमप्रभु जिमि धार्मिकता।’
 17 “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘दाऊदया वंशय् इस्पाएलया घरानाया गद्दीइ च्वनेत न्हाबलें मनु दया हे चवनी।*
 18 अले लेवी पुजाहारीतयगु वंशय् न्हियान्हियं जिगु लागि होमबलि छाइम्ह, अन्नबलि छ्वय्किम्ह व मेमेगु बलि छाइम्ह न्हाबलें दया हे
 चवनी।’ ”*
 19 परमप्रभुया थव वचन यर्मियायाथाय् वल,
 20 “परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छिमिसं दि व चाया बारे जिं चिनागु बाचा त्वथुले फत धाःसा, अले दि व चा थःगु क्वःछिनातःगु इलय् पिहां मवल
 धाःसा,
 21 जिम्ह दास दाऊद व जिगु न्हाःने सेवा याइपि पुजाहारीतलिसें यानागु जिगु बाचा न त्वधुली, अले दाऊदया गद्दीइ राज्य यायेत आवंलि वया
 सन्तान दइ मखु।
 22 आकाशया नगु ल्याः खाये मफइगु व समद्रु सिथय्या फि लने मफइगु थें अथे हे जिं जिम्ह दास दाऊदया सन्तान व जिगु सेवा याइपि लेवीतयगु
 ल्याः अप्वय्काबी।’ ”
 23 परमप्रभुया थव वचन यर्मियायाथाय् वल,
 24 “शुपि मनुतयसं जिं ल्ययागु निगु राज्यात जि, परमप्रभुं त्वःतगु दु धकाः धयाच्वंगु छं मस्यू ला? अथे जुयाः थुमिसं जि मनुतयत् तसकं
 मयय्कीगु अले इमित छगु जाति खः धकाः मानय् मयाः।
 25 परमप्रभुं थथे धयादी, ‘दि व चाया बारे जिगु बाचा दयामच्वंसा, अले स्वर्ग व पृथ्वीया बारे जिं नियमत मदय्कागु जसा,
 26 अले जक जिं याक्बयात व जिम्ह दास दाऊदया सन्तानयात त्वःताबी, अले वया सन्तानत मध्ये छम्हयसित न अन्नहाम, इसहाक व याक्बया
 वंशयात राज्य यायेत जिं ल्यये मखु। छायाधाःसा जिं इमिगु सुख शान्ति लित हयाबी अले इमित दयामाया याये।’ ”

34

सिदकियाहायात ख्याचवः

- 1 बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसर व वया फुक्क सेना, वयागु अधीनय् दुपि पृथ्वीया फुक्क राज्य व मनुतयसं यस्शलेम व उकिया जःखः च्वंगु
 शहरतलिसें लडाइं यानाच्वंबलय् परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् वःगु वचन थव हे खः।*
 2 “परमप्रभु, इस्पाएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी – यहदायाम्ह जुजु सिदकियाहायाथाय् वनाः वयात थथे धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – स्व! जिं
 थःम्हं हे थव शहरयात बेबिलोनयाम्ह जुजुया लहातय् बील्यनागु दु। व थुकियात मिं नकाबी।
 3 वयागु लहातं छ बचय् जुइ फइ मखु। तर धाथें हे छन्त ज्वनाः वयागु लहातय् बिइगु जुइ। छं बेबिलोनयाम्ह जुजुयात थःगु हे मिखां खनी। छं
 वलिसें चुलिचं चवनाः खें ल्हाइ अले छ बेबिलोनय् वनी।
 4 “ ‘अयनं हे यहदायाम्ह जुजु सिदकियाह, परमप्रभुयागु थव वचन न्यँ। छंगु बारे परमप्रभुं थथे धयादी – छन्त तरवारं स्याइगु जुइ मखु।
 5 छ याउँक सी। गथे छ स्वयाः न्हाःयापि छिमि पुर्खां जुजुपि सीबलय् इमिगु इज्जतया निति मनुतयसं मि च्याकगु खः, अथे हे छंगु इज्जतया निति
 न इमिसं मि च्याकाः “हाय, मालिक” धाथां छंगु लागि नुगः मछिकी। जिं थःम्हं न थव बचं बी, परमप्रभुं धयादी।” *
 6 अले यर्मिया अगमवन्तों यस्शलेमय् यहदायाम्ह जुजु सिदकियाहायात थव फुक्क धयाबिल।
 7 अबलय् बेबिलोनयाम्ह जुजुया सेना धाःसा यस्शलेम व त्याकिमानीगु यहदाया मेगु शहरत लाकीश व आजेकालिसें लडाइं यानाच्वंगु खः। यहदाया
 पखालं ग्वयातःगु शहरत मध्ये थुपि निगु जक ल्यनाच्वंगु खः।

दासतयगु निति छुत्कारा

- 8 दास दासीतयगु निति छुत्काराया घोषणा यायेगु बाचा सिदकियाह जुजुं यस्शलेमयापि फुक्क मनुतलिसें चीधुंकाः परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय्
 वःगु वचन थव हे खः।
 9 वं फुक्कसित थःगु हिब्रू जातिया दासदासीतयत् छुत्कारा बीत व सुनानं थः यहदी मनुतय दास दय्के मते धकाः आज्ञा ब्युगु खः।
 10 उकिं थव बाचाय् दुथ्याःपि हाकिमत व मनुत सकसिनं थःथः दास दासीयात स्वतन्त्र यानाबीगु व हाकनं दास मदय्केगु खें स्वीकार यात। इपि
 मानय् जुल अले इमित स्वतन्त्र यानाबिल।
 11 तर लिपा इमिसं थःगु मन हीकल अले थःम्हं स्वतन्त्र यानाब्युपि दासदासीतयत् हयाः हाकनं इमित दास दासी दय्कल।
 12 उकिं परमप्रभुया थव वचन यर्मियायाथाय् वल,

* 33:11 ३३:११ १ इति ५:१३; २ इति ५:१३; ७:३; एङ्ग ३:११; भज १:००:१५; १:०५:१५; १:०७:१५; १:१८:१५; १:३५:१५
 ३३:१७ २ शम् ७:१२-१५; २ राज २:५; २ इति ७:११-१४ * 33:18 ३३:१८ गन्ती ३:५-१० * 34:1 ३४:१ २ राज २५:१२-१५; २ इति ३५:१७-२१ * 33:17

- 13 “परमप्रभु, इस्राएलयाह्म परमेश्वरं थथे धयादी — जिं इमि पुर्खातयत् दासत्वया देश मिश्रं लिगनाहयाबलय् इपिलिसें छग् बाचा चिना। जिं धया,
14 “छिपि सकसिनं, छिमिगु ल्हातय म्युह व खुदं तक छिमिगु सेवा याःमह थः हिब्रू दासयात न्हय्गु दँय् स्वतन्त्र यानाबीमाः।” तर छिमि पुर्खातयसं जिगु खँ मन्यन वा उकीं ध्यान हे मबिल।^७
15 नकतिनि छिपि पस्ताय चाल। छिपि सकसिनं थःगु जातियापि दास दासीयात स्वतन्त्र यानाबिया जिगु मिखाय् छु भिगु खः व यात। जिगु नुं दागु देगलय् जिगु न्हाःने छिमिसं छग् बाचा चित।
16 तर आः छिमिसं मन हीकाः जिगु न्यांयात अशुद्ध याःगु दु। छिपि सकसिनं थःपिन्सं इमिगु इच्छा कथं त्वःताः स्वतन्त्र यानाब्युपि थः दासदासीतयत् हाकनं जबरजस्ती थः दास दासी दयकल।
17 “उकिं परमप्रभुं थथे धयादी — छिमिसं जिगु आज्ञा पालन याःगु मदु। अले थः मनूतयत् स्वतन्त्र यायेगु घोषणा याःगु मदु। उकिं आः जिं थःमहं हे छिमिगु निंति स्वतन्त्र यायेगु घोषणा याये, छिमित तरवार, महामारी व अनिकालं सीगु घोषणा याये। जिं छिमित पृथ्वीया राज्य राज्यया निंति घच्चाइयुपि यानाबी।
18 बाचा चिनेगु ज्याःइवल्य् छिमिसं द्रुहंयात निस्वयाना पाली, अले उकिया दथुं न्यासि वनी। तर छिपि यस्शलेमया मनूतयसं जिगु बाचा त्वःथगु दु अले जिगु न्हाःने जिगु बाचाया शर्त पालन याःगु मदु। उकिं छिमिसं उमह द्रुहंयात याः थें जिं छिमित याये।
19 व द्रुहंया दथुं न्यासि वंपिं यहदा व यस्शलेमयापि नायःत, हाकिमत, पुजाहारीत व देशयापि सकलें मनूतयत्
20 जिं इमित स्यायेत स्वःपि इमि शत्रुतयगु ल्हातय बी। इमिगु सीमहत् धाःसा आकाशयापि झंगःत व पृथ्वीयापि पशुतयगु नसा जुइ।
21 “यहदायाह्म जुजु सिदकियाह व वया हाकिमतयत् इमित स्यायेत स्वःपि शत्रुतयगु ल्हातय व छिमिगु न्हाःने लिचिलावंपि बेबिलोनयाह्म जुजुया सेनाया ल्हातय बी।
22 परमप्रभुं धयादी, “जिं थःमहं हे आज्ञा बी, अले इमित थ्व शहरय् लित हये। इमिसं लडाइँ यानाः थ्व शहरयात त्याकाकाइ, अले थुकियात मि नकाबी। अले जिं यहदाया शहरयात मनु मदुगु सुसनाम थाय यानाबी।”

35

यर्मिया व रेकाबी वंश

- 1 यहदाया जुजु योशियाहया काय यहोयाकीमं राज्य यानाच्चंबलय् परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् वःगु वचन थ्व हे खः।^{७*}
2 “रेकाबीया छँजःपिन्थाय वनाः इपिलिसें खँ ल्हा, अले इमित परमप्रभुया देगःया छक्क वक्थाय् यंकाः दाखमघ त्वंकि।”
3 उकिं जि यर्मियाया काय, हबसिन्याहया छय् याजन्याह व वया किजापि, वया सकलें कायपि अर्थात रेकाबीतय् फुकक छँजःपिन्त काःवना।
4 अले जिं इमित परमप्रभुया देगलय् परमेश्वरया भक्त थिगदल्याहया काय हानानया कायपिनिगु वक्थाय् हया। थ्व वक्था धाःसा हाकिमतयगु वक्थाया लिक्क दु, गुगु शल्लूमया काय मासेयाहया पालेया लुखाया च्वसं दु।
5 अनंलि जिं दाखमघया बाचात्त व छुं ख्वलाचात्त कयाः रेकाबीतय न्हाःने तयाबिया, अले इमित धया, “दाखमघ भचा त्वं।”
6 तर इमिसं लिसः बिल, “जिमिसं दाखमघ त्वने मखु, छायाधाःसा रेकाबया काय जिमि पुर्खा योनादाबं जिमित थथे आज्ञा ब्युगु खः, ‘छिमिसं व छिमि सन्तानतयसं गुबलें दाखमघ त्वने मते।
7 छिमिसं गुबलें छँय् दयके मते, पसा न तये मते वा दाखक्यब न दयके मते। छिमिसं थन्याःगु ज्या गुबलें याये मते। तर जिंकाःछि हे छिपि पालय् च्वं। अले छिपि चाचाःहिला जुयाच्वंगु थ्व देशय् ताःइ तक च्वनी।’
8 जिमिसं थः पुर्खा रेकाबया काय योनादाबं जिमित आज्ञा ब्युगु फुकक खँ पालन यानागु दु। जिमिसं थःपिन्सं गुबलें दाखमघ मत्वना, जिमि कलाःपि व काय म्हायपिन्सं न मत्वं।
9 जिमिसं च्वनेत छँ दयकागु मदु, न जिमिके दाखक्यब, न बुँ दु न पसा दु।
10 तर जिपि पालय् च्वंचवनागु दु। जिमि पुर्खा योनादाबं जिमित आज्ञा ब्युगु फुकक खँ जिमिसं पालन यानागु दु।
11 तर बेबिलोनयाह्म जुजु नबुकदनेसरं थ्व देशय् हमला याःबलय् जिमिसं धया, “वा, बेबिलोनीतय व अरामीतय सेनापाखें बच्य जुइत इपि यस्शलेमय् बिस्युं वनेनु!” उकिं जिपि यस्शलेमय् च्वंचवनागु दु।”
12 परमप्रभुया थ्व वचन यर्मियायाथाय् वल,
13 “दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “वनाः यहदायापि मनूत व यस्शलेमयापि मनूतयत् थथे धा, “छिमिसं छग् पाठ सयकाः जिगु खँ मन्यनेगु ला?” परमप्रभुं धयादी।
14 रेकाबया काय योनादाबं थः कायपिन्त दाखमघ मत्वनेगु आज्ञा बिल अले इमिसं आज्ञा पालन यानावयाच्वंगु दु। थौं तक न इमिसं दाखमघ मत्वं। छायाधाःसा इमिसं थः पुर्खाया आज्ञा पालन याःगु दु। तर जिं छिमित धयावयाच्वनागु दु अयसं छिमिसं जिगु खँ न्यगु मदु।
15 जिं तःकः मछि हे थः दास अगमवक्तातयत् छिमिथाय् छवयाहया। इमिसं धाल, “छिपि सकसिनं मभिगु ज्या त्वःतेमाः, थथःगु पहःचहः व ज्यायात भिकेमाः अले मेपिं घःतयगु ल्यु वनाः इमित आराधना याये मते। अले जक छिपि जिं छिमि पुर्खातयत् बियागु देशय् च्वने दइ।” तर छिमिसं जिगु खँय् ध्यान मबिल वा जिगु खँ मन्यन।
16 स्वः! रेकाबया काय योनादाबया वंशयात गुगु आज्ञा इमि पुर्खातयसं ब्युगु खः व इमिसं पालन यात, तर थ्व प्रजां जिगु आज्ञा पालन याःगु मदु।’
17 “उकिं दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वर, इस्राएलयाह्म परमेश्वरं थथे धयादी, ‘स्वः! जिं थमहं हे यस्शलेम व यस्शलेमय् च्वंपि सकसिके जिं धयागु विपति हयेत्यनागु दु। जिं इमित धया, तर इमिसं मन्यन, जिं इमित सःता, तर इमिसं लिसः मब्यु।”
18 अले यर्मिया रेकाबीतय् छँजःपिन्त धाल, “दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “छिमिसं थः पुर्खा योनादाबया आज्ञा पालन यानाः वं धाःथें जुल, अले वं आज्ञा ब्युगु फुकक यात।’
19 उकिं दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, “जिगु सेवा यायेत रेकाबया काय योनादाबया वंशय् न्हाबलें मनु दया हे च्वनी।”

36

बास्कं देगलय् परमप्रभुया वचन व्वंगु

- 1 यहदाया जुजु योशियाहया काय यहोयाकीमं राज्य यानाच्चंगु प्यंगुगु दँय परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् वःगु वचन थ्व हे खः।^{७*}

* 34:14 ३३:२४ प्रस २१:२३; व्य १५:१२
* 36:1 ३६:२१ ६०:५ वि.सि.

* 35:1 ३५:२१ २ राज २३:३६-२४:१६; २ इति ३६:१-७

* 35:1 ३५:२१ ६०:५-१७ वि.सि.

* 36:1 ३६:२१ २ राज २४:१६; २ इति ३६:१-७;

2 “छथ् थूत्लातःगु भूँ कयाः उकी इसाएल, यहदा व मेगु फुकक जातिया बारे जि छन्त धयागु फुकक खँ च्व। योशियाह जुजुया पालय जि छलिसँ खँ लहानागु दिननिसँ थौ तक जि छु छु धया, व फुकक खँ च्व।

3 सके यहदायापि मन्तयके हयेगु छगु छगु विपत्तिया बारे न्यनाः इमिसं थःगु मभिगु पहःचहः त्वःती ला? अले जि इमिगु मभिगु ज्या व पाप क्षमा यानाबी।”

4 उकि यर्मियां नेरियाहया काय बास्कयातः सतल अले बास्कं परमप्रभुं यर्मियायात धयादीगु फुकक खँ यर्मियायागु म्हुतुं न्यनाः भूँतय च्वल।

5 यर्मियां बास्कयात धाल, “जितः ला कुनातःगु दु, जि परमप्रभुया देगलय वनेमकु।

6 उकि छ अपसंया दि परमप्रभुया देगलय हँ अले जिगु म्हुतुं न्यनाः छं भूँतय च्वःगु परमप्रभुया खँ मन्तयसं तायक ब्वनान्यंकि।

7 सके इमिसं परमप्रभुयात प्रार्थना याइ ला। सकसिनं थःगु मभिगु पहःचहः त्वःती ला, छाथःसा परमप्रभुं थ्व जातिया विरोधय हये धयादीगु तं तःधं।”

8 यर्मिया अगमवक्तां धाःथे हे नेरियाहया काय बास्कं यात। वं थूत्लातःगु भूँतय च्वयातःगु परमप्रभुया वचन परमप्रभुया देगलय ब्वना न्यंकल।

9 यहदाया जुजु योशियाहया काय यहोयाकीमं राज्य यानाच्वंगु न्यागु देया गुंगुगु लाय यस्शलेमय दुपि सकले मन्तु व यहदाया शहर शहरं वःपि सकसिगु निति परमप्रभुया न्हाःने छगु अपसं च्वनेगु ई घोषणा यात।

10 अले च्वय्यागु चुकय परमप्रभुया देगःया न्हगु म धवाखाय दुगु छ्यान्जे शापानया काय गमर्याहया क्वथाय बास्कं थूत्लातःगु भूँत देगलय दुपि सकले मन्तयत यर्मियायागु फुकक खँ ब्वना न्यंकल।

11 शापानया छय व गमर्याहया काय मीकायां उगु भूँतय च्वयातःगु परमप्रभुयागु फुकक वचन न्यन।

12 अनलि व दरबारय दरबारयाम्ह छ्यान्जेगु क्वथाय क्वहां वन। अन दरबारापि थुपि हाकिमत च्वनाच्वंगु दु – छ्यान्जे एलीशामा, शमायाहया काय दलायाह, अक्बोरया काय एलनातान, शापानया काय गमर्याह, हनन्याहया काय सिदकियाह व मेपि सकले हाकिमत।

13 बास्कं भूँया थुलं मन्तयत ब्वनान्यंकुगु फुकक खँ मीकायां इमित धाये धुंकाः

14 सकले हाकिमतयसं कुशीया छुइ, शेलेम्याहया छय, तनन्याहया काय यहदीयात बास्कयात थये धायके छवत, “छं गगु भूँया थू मन्तयत ब्वनान्यंकुगु खः व ज्वनाः वा।” उकि नेरियाहया काय बास्कं थःगु लहातय व भूँ ज्वनाः इमिथाय वन।

15 इमिसं वयात धाल, “फेतु, व जिमित ब्वनान्यंकि!”

उकि बास्कं इमित व ब्वना न्यंकल।

16 वं व ब्वने धुंकाः इमिसं ग्यानाः छन्हयसिनं मेहयसित स्वल अले बास्कयात धाल, “थ्व खँ झीसं जुजुयात कने हे मा।”

17 इमिसं वयात न्यन, “जिमि धाःसा, थ्व फुकक छं गय यानाः च्वया? छु! थ्व छं यर्मियां च्व धकाः धाःगु थे च्वयागु खः ला?”

18 बास्कं इमित लिसः बिल, “वयकलं हे जितः थ्व फुकक च्वयकादीगु खः। जि थ्व थूत्लातःगु भूँतय मसिं च्वयागु खः।”

19 अले हाकिमतयसं वयात धाल, “छ व यर्मिया निमहं वनाः सुला च्वै! छिपि गन दु धकाः सुनान मसीमा।”

जुजु यहोयाकीमं थूत्लातःगु भूँ छवयकुगु

20 इमिसं छ्यान्जे एलीशामाया क्वथाय व थूत्लातःगु भूँ तये धुंकाः चुकय वनाः जुजुयात फुकक खँ कनाबिल।

21 जुजु यहदायात भूँया थू कायके छवत। वं व एलीशामाया क्वथां हल। अले वं जुजुयात व वया जःखः दनाच्वपि हाकिमतयत ब्वना न्यंकल।

22 वं ला गुंगुगु ला खः। जुजु दरबारया लुमुगु क्वथाय मि पनाः च्वनाच्वंगु खः।

23 यहदी भूँ थू च्वलाः च्वयातःगु स्वइवः प्यइवः ब्वनीगु, जुजु व ब्वने धुंकुगु भाग चकुनं चानाः मकलय तयाबीगु। व फुकक भूँया थू मकलय भ्रम मजुतले वं अथे याना हे च्वन।

24 थ्व न्यनाः जुजु व वया ज्याकःमित न ग्या हे ग्यात न इमिसं वसः खुत।

25 एलनातान, दलायाह व गमर्याह जुजुयात उपि भूँया थू छवयकादी मते धकाः बिलिः याःसां व इमिगु खँ मन्यन।

26 उकिया पलेसा जुजु थःकाय यरहमेल, अजीएलया काय सरायाह व अबदीलया काय शेलेम्याहयात च्वमि बास्क व यर्मिया अगमवक्तायात ज्वनाः हयेगु आज्ञा बिल। तर परमप्रभु इमित सुचुकादीगु खः।

यर्मियां मेगु छगु भूँ थू च्वकुगु

27 यर्मिया च्वकुगु थें बास्कं च्वःगु भूँया थू जुजुं छवयकाबी धुंकाः परमप्रभुया थ्व वचन यर्मियायाथाय वल,

28 “मेगु छथ् भूँ कयाः यहदाया जुजु यहोयाकीमं छवयकाब्यगु न्हापायागु भूँतय दुगु फुकक वचन च्व।

29 यहदायाह जुजु यहोयाकीमयात थये नं धा, ‘परमप्रभु थये धयादी – छं व भूँया थू छवयकाः थये धाल, “छाय छं व भूँया थूलय बेबिलोनयाम्ह जुजु धाथे वइ, अले थ्व देशयात नाश यानाः थनयापि मन्तु व पशुतयत स्याइ धकाः च्वयागु?”

30 उकि यहदाया जुजु यहोयाकीमया बारे परमप्रभु थये धयादी – दाऊदया गद्दीइ च्वनीमह वया सुं सन्तान दइ मखु। वयागु सीमह पिने वांछवइ अले न्हिनय निभानय व चान्हय सुतिलखय लानाच्वनी।

31 जिं वयात, वया सन्तान व वया भारदारतयत इमिगु पापया लागि सजौय बी। जि इमिके व यस्शलेम व यहदाय च्वपिन्के जि इमिगु विरोधय हये धयागु फुकक नाश हये, छाथःसा थ्व खँय इमिसं ध्यान हे मब्यु।”

32 अले यर्मियां मेगु छथ् भूँ हयाः नेरियाहया काय च्वमि बास्कयात बिल। वं यहदायाम्ह जुजु यहोयाकीमं छवयकाब्यगु भूँया थूयागु फुकक वचन यर्मियाया म्हुतुं न्यैय उकी च्वल। उपि वचनय उपि वचन थें ज्याःगु मेमेगु वचन नं तन।

37

यर्मियायात सिदकियाहयागु बिलि

1 योशियाहया काय सिदकियाहयात बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरं यहदायाम्ह जुजु ल्यःगु खः। वं यहोयाकीमया काय यहोयाकीमया पलेसा राज्य यात।*

2 तर वं, वया भारदारतयसं व देशयापि मन्तयसं यर्मिया अगमवक्तापाखें परमप्रभुं धयादीगु खँय ध्यान मबिल।

3 अयनं सिदकियाह जुजु शेलेम्याहया काय यहकल व मासेयाहया काय सपन्याह पुजाहारीयात यर्मिया अगमवक्तायाथाय थये धायके छवल, “जिमिगु निति परमप्रभु झी परमेश्वरयात प्रार्थना यानाब्यु।”

4 अबलय तक यर्मिया मन्तय दथुइ वयेगु वनेगु यानाच्वन, छाथःसा वयात इयालखानाय तःगु मदुनि।

5 अबलय मिश्रयाम्ह जुजु फारोया सेना मिश्र देश पिहां वःगु खः। थ्व खँ न्यनाः यस्शलेमयात धेरय यानाच्वपि बेबिलोनी सेना यस्शलेमं लिचिल।

- 6 यर्मिया अगमवक्तायाथाय परमप्रभुयागु ध्व वचन वल,
 7 “परमप्रभु, इस्राएलयाह परमेश्वरं थथे धयादी – छन्त जिथाय न्यनेत छवयाह.मह यहदाया जुजुयात थथे धा, ‘छन्त ग्वाहालि यायेत वःगु फारोया सेना हाकन मिश्रय हे लिहावनी।
 8 अले बेबिलोनीत लिहां वया: ध्व शहरय हमला याइ। इमिसं थुक्रियात त्याकाकाइ अले मि नकाबी।’
 9 “परमप्रभु थथे धयादी, ‘बेबिलोनीत धात्थे हे जिमित त्वःतावनी’ धइगु मतिइ तया: छिमिसं थत ध्वंलाये मते। इमिसं त्वःतावनी मखु।
 10 छिपिलिसं ल्वाइपि बेबिलोनीतयगु फुकक सेनायात छिमिसं त्याकल धा:सां अले इमि धा:पा: जूपि जक पालय ल्यनाच्वन धा:सां इपि धा:पा: जूपि वया: ध्व शहरयात मि नकाबी।”

यर्मियायात कुंगु

- 11 फारोया सेना लिक्क वयाच्वंगुलि बेबिलोनी सेना यस्शलेम त्वःतावन।
 12 उकिं थःगु परिवारया सम्पत्तिपाखें थःगु भाग कायेत यर्मिया बेन्यामीनया लागाय वनेत यस्शलेम शहरं पिहां वन।
 13 तर व बेन्यामीनया ध्वाखाय थ्यंवलय हनन्याहया छय, शेलेम्याहया काय ध्वाखाया पिवाःतय कप्तान थिरियाहं यर्मियायात ज्वना: थथे धाल, “छ बेबिलोनीतयथाय बिस्सुं वनेत्यंगु खः।”
 14 यर्मियां धाल, “ध्व खः हे मखु। जि बेबिलोनीतयथाय बिस्सुं वनेत्यनागु मखु।” तर थिरियाहं वयागु खँ मन्यन। वं वयात ज्वना: हाकिमतयथाय यंकल।
 15 हाकिमत यर्मिया खना: तंचाल, अले वयात दाये फकव दया: छ्यान्जे जोनाथनया छँय कुनातल। छायधा:सा इमिसं उगु छँयात इयालखाना दयकंगु खः।
 16 इमिसं यर्मियायात जमिनया तःलय च्वंगु कालकोठरीइ तयाबिल, अन व तःन्ह तक च्वन।
 17 तःन्ह लिपा सिदकियाह जुजुं वयात सःतके छवत, अले थःगु दरबारय यंका: जुजुं सुं मटुगु थासय वयात न्यन, “परमप्रभुपाखें छुं खँ दु ला?” यर्मियां धाल, “दु, छित: बेबिलोनयाह जुजुया लहातय लःल्हाइगु जुइ।”
 18 हाकनं यर्मियां सिदकियाह जुजुयात धाल, “जि छित: वा छिकपिनि भारदारतयत वा छिकपिनि प्रजायात छु यानागु दु धका: छिं जित: कालकोठरीइ कुनादियागु?
 19 छित: व ध्व देशयात हमला यायेत बेबिलोनयाह जुजु वइ मखु” धका: छित: अगमवाणी लहा:पि छिकपिनि अगमवक्तात गन दु?
 20 तर आ: हे जिमि प्रभु महाराज, जिगु बिन्ति स्वीकार यानादिसँ। जित: जोनाथनया छँय हाकनं छवयादी मते। मखुसा जि अन सी।”
 21 अले जुजु सिदकियाहया आजां यर्मियायात पिवाःतयगु चुकय तल। अले शहरय दक्व मरि सिमधःतले इमिसं वयात मरि छुइपिनिगु पसलं न्हियान्हिं छया छया मरि बिइगु। थुकथं यर्मिया पिवाःतयगु चुकय च्वन।

38

यर्मियायात लः मटुगु त्यांकिइ क्वफाःगु

- 1 मत्तानया काय शपत्याह, पशहरया काय गदल्याह, शेलेम्याहया काय यहकल व मल्कियाहया काय पशहरं यर्मियां सकलें मन्तयत थथे धयाच्वंगु ताल,
 2 “परमप्रभु थथे धयादी ‘सु ध्व शहरय च्वनी व तरवार, अनिकाल व महामारी सी। तर गुम्ह बेबिलोनीतयथाय वना: अत्तसमपंगु याइ व म्वाइ। वं थःगु ज्यान बचय याइ, अले व म्वाइ।’
 3 अले परमप्रभु थथे धयादी, ‘ध्व शहरयात धात्थे हे बेबिलोनयाह जुजुया लहातय लःल्हाइ। वं थुक्रियात त्याकाकाइ।’ ”
 4 अले हाकिमतयसं जुजुयात धाल, “ध्व मन्यात स्याये हे मा:, छायधा:सा ध्वं थज्याःगु खँ लहाना: ध्व शहरय ल्यनाच्वपि सिपाइतयत व मन्तयत निराश याःगु दु। ध्वयात थुपि मन्तयत भिकेगु मखु कि स्यंके मास्ति वः।”
 5 सिदकियाह जुजुं लिस: बिल, “व छिमिगु हे लहातय दु। जुजुं ला छिमिगु विरोधय छुं याये फइ मखु।”
 6 उकिं इमिसं यर्मियायात यंका: पिवाःत च्वनीगु चुकय दूगु जुजुया काय मल्कियाहया तुथिइ क्वफानाबिल। इमिसं यर्मियायात खिपःया ग्वाहालि तुथिइ क्वफात। उगु तुथिइ लः मटु, ध्याचः हे ध्याचः जक दु। यर्मिया ध्याचलय तुन।
 7 अले दरबारय च्वनाच्वंगु छम्ह हाकिम कृशी एबेद-मेलेकं यर्मियायात तुथिइ क्वफात धयागु खँ न्यन। उबलय जुजु बेन्यामीनया ध्वाखाय च्वनाच्वंगु खः।
 8 अथे जुया: एबेद-मेलेकं दरबारं पिहां वना: जुजुयात थथे धाल,
 9 “हे जिमि प्रभु, हे महाराज! थुपि मन्तयसं यर्मिया अगमवक्तायात तुथिइ क्वफानाबिया: मभिगु ज्या यात। अन व नये मखंक सी, छायधा:सा शहरय आ: छया नं मरि मन्त।”
 10 अले जुजुं कृशी एबेद-मेलेकयात थथे धका: आज्ञा बिल, “थनं स्विम्ह मन्नापं यंका: यर्मिया अगमवक्ता अन सी न्हः हे वयात तुथिं लिका।”
 11 उकिं एबेद-मेलेकं उपि मन्तयत दरबारया धुकू क्वथाया क्वययागु छगू क्वथाय यंकल। अनं भ्वाथ: भ्वाथःगु वस: लिकाल, अले वं तुथिइ यर्मियाया लागि खिपतं चिना: व फुकक क्वकयाबिल।
 12 अले कृशी एबेद-मेलेकं यर्मियायात धाल, “छंगु याकु व खिपःया दथुइ थुपि भ्वाथःगु काप: ति।” यर्मियां अथे हे यात।
 13 अले इमिसं उपि खिपःया ग्वाहालि यर्मियायात तुथि थकाल। अनंलि यर्मिया पिवाःत च्वनीगु चुकय च्वन।

सिदकियाह जुजुं यर्मियायाके सल्लाह काःगु

- 14 सिदकियाह जुजुं यर्मिया अगमवक्तायात सःतके छवत। अले परमप्रभुया देगःयागु स्वंगरु लुखाय वयात हल। जुजुं यर्मियायात धाल, “जि छन्त छुं छँ न्यने। जित: छुं खँ सुचुके मते।”
 15 यर्मियां सिदकियाहयात धाल, “जि छित: व धाल धा:सा छिं जित: स्याना: मदी ला? जिं छित: सल्लाह ब्युसां व छिं न्यनादी मखु।”
 16 तर जुजु सिदकियाहं मेपिन्सं मसीक यर्मियालिसें थथे धका: पाफल, “इती सास: बियादीह परमप्रभु गथे धात्थें म्वाःह खः, जिं छन्त स्याये मखु, न त छन्त स्यायेत स्वःपि मन्तयगु लहातय छन्त बिइगु जुइ।”
 17 अले यर्मियां सिदकियाहयात धाल, “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी, ‘छि बेबिलोनयाह जुजुया हाकिमतयथाय वन धा:सा बचय जुइ अले ध्व शहरयात छ्वयकाबी मखु, छि व छिगु परिवार बचय जुइ।
 18 तर छि बेबिलोनयाह जुजुया हाकिमतयथाय मवन धा:सा ध्व शहरयात बेबिलोनीतयगु लहातय बिइगु जुइ, अले इमिसं थुक्रियात छ्वयकाबी, छि इमिगु लहात बचय जुइ फइ मखु।’ ”

19 अले सिदकियाह जुजु यर्मियायात धाल, “बेबिलोनीतयथाय् बिस्सुं वंपि यहदायापि खना: जि ग्या:। छाया:सा बेबिलोनीतयसं जित: इमिगु ल्हातय् बिल धा:सा इमिसं जिलिसं बामला:गु व्यवहार याइ।”

20 यर्मिया लिस: बिल, “इमिसं छित: इमिगु ल्हातय् बी मखु। जि छित: धयागु परमप्रभुया वचन पालन यानादिसँ, छिगु भिं जुइ, छि बचय् जुइ।

21 तर छि वनेत इन्कार यात धा:सा परमप्रभुं जित: क्यनादीगु दर्शन थ्व हे ख:,

22 यहदाया जुजुया दरबारय् त्व:ताथकृपि सकलें मिस्तयत बेबिलोनयाम्ह जुजुया हाकिमतयथाय् यंकी। उपि मिसातयसं छित: थथे धाइ,

“ छि भलसा कयादीम्ह छिकपिनि पासापिसरं

छित: झंग: लाना: थ:गु बसय् तल।

छिगु तुति ध्याचलय् तुनेवं

इमिसं छित: त्व:तावन।’

23 “छिकपिनि सकलें कला:पि व काय् म्हायपिन्त बेबिलोनीतयथाय् यंकी। छि थ: नं इमिगु ल्हातं बचय् जुइ मखु। छित: बेबिलोनयाम्ह जुजुं ज्वना यंकी। अले थ्व शहरयात मि त्या: छवय्काबी।”

24 अले सिदकियाहं यर्मियायात धाल, “थ्व खँ सुनानं मसीमा:, मखुसा छन्त स्याइ।

25 जि छलिसँ खँल्हाबल्हा या:गु इमिसं न्यना: छन्थाय् वया: ‘छं जुजुयात छु धया अले जुजुं छन्त छु धाल व जिमित धा! जिमित छुं खँ सुच्चे मते, मखुसा जिमिसं छन्त स्यानाबी,’ धका: धाल धा:सा,

26 छं इमित थथे धा, ‘जित: जोनाथनया छँय् सीत छवयादी मते धका: जि जुजुयात बिन्ति जक यानाचवनागु ख:।’”

27 सकलें हाकिमत यर्मियायाथाय् वया: वयात न्यन। वं जुजुं धा:थे हे इमित धाल। उकिं इमिसं वयाके मेगु छुं मन्यन, छाया:सा जुजु व यर्मियाया दथुइ जगु खँल्हाबल्हा सुनानं मता:।

28 थुकथं यर्मिया यस्शलेम कब्जा या:बलय् तक पिवा:त चवनीगु चुकय् हे च्वन।

थ्व गुकथं यस्शलेमयात कब्जा यात धयागु खँ ख:।*

39

बेबिलोनीतयसं यस्शलेम कब्जा या:गु

1 यस्शलेमयात थुकथं काल- सिदकियाह यहदायाम्ह जुजु जगु गंगुगु दँया झिगुगु लाय बेबिलोनयाम्ह जुजु थ: फुक्क सेना ज्वना: यस्शलेमय् हमला या: वल, अले उकियात कब्जा यायेत घेरय् यात।*

2 सिदकियाह जुजुं राज्य यानाचवंगु झिछगुगु दँया प्यंगुगु लाया गंगुगु दिनय् उगु शहरया प:खा: त्ख्यात।†

3 अले बेबिलोनयाम्ह जुजुया सकलें हाकिमत वया: दथुइचवंगु धवाखाय् च्वन। इपि हाकिमत थुपि ख: - समारयाम्ह नेर्गल-सरेसर, म हाकिम नेबो-सर्सीकिम, छम्ह त:धंम्ह हाकिम नेर्गल-सरेसर व बेबिलोनयाम्ह जुजुया मेपि सकलें हाकिमत।

4 इमित खना: यहदाया जुजु सिदकियाह व सकलें सिपाईत चान्हय् हे क्यबया लँपुं निगु प:खा:या दथुइ दुगु लुखा जुया: शहरं पिने बिस्सुं वन। इपि यर्दन खुसिया ब्यासिपाखे वन।

5 तर बेबिलोनी सेना इमित लित, अले सिदकियाहयात यरीहोया खयलय् लुइकल। इमिसं वयात ज्वना: हमत देशया रिब्ला धा:गु थासय् बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरयाथाय् हल। वं सिदकियाहयात सजौं बीगु आज्ञा बिल।

6 अन रिब्लाय हे बेबिलोनयाम्ह जुजुं सिदकियाहया कायपिन्त वयागु मिखाया न्हा:ने हे स्याकेबिल। अले यहदाया सकलें हाकिमतयत स्याकेबिल।

7 वं सिदकियाहयागु मिखा लिकाल अले बेबिलोनय यंकेत वयात कंयया सिखलं चित।

8 बेबिलोनीतयसं दरबार व मन्तयगु छँ छवय्काबिल, इमिसं यस्शलेमया प:खा: थुनाबिल।

9 अले शहरय् ल्यनाचवंपि व वयाथाय् बिस्सुं व:पि व मेपि ल्यपि मन्तयत जुजुया अङ्गरक्षकतय् सेनापति नबजरदानं ज्वना: बेबिलोनय यंकल।

10 तर छुं नं मद्रुपि सुं गरीब मन्तयत जुजुया सेनापति नबजरदानं यहदा देशय् त्व:ताथकल, इमित वं दाखक्यब व बुं बिल।

यर्मियायात त्व:तुगु

11 बेबिलोनयाम्ह जुजु नबकदनेसरं जुजुया अङ्गरक्षकतय् सेनापति नबजरदानयात यर्मियाया बारे थ्व आज्ञा बिल,

12 “थ्वयात धा:सा यंका: बांलाक सुसाकुसा या। थ्वयागु छुं नं स्यंके मते। थ्वं छन्त धा:थे थ्वयागु लागि या।”

13 उकिं जुजुया सेनापति नबजरदान, म हाकिम नबुशजबान, त:धंम्ह हाकिम नेर्गल-सरेसर व बेबिलोनया जुजुया मेपि सकलें हाकिमतयसं

14 मन्तु छवया: यर्मियायात पिवा:त चवनीगु चुकं हल। वयात छँय् यंकेगु जिम्मा इमिसं शापानया छय्, अहीकामया काय गदल्याहयात बिल। थुकथं यर्मिया थ: मन्तनापं हे च्वन।

15 पिवा:त चवनीगु चुकय् कुनात:बलय् परमप्रभुया थ्व वचन यर्मियायाथाय् वल,

16 “वना: कृशी एबेद-मेलेकयात धा, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी – जिं थ्व शहरय् भिं मखु, विनाश हया: जि थ:महं हे धयागु खँ जिं पूर्वकेल्यागु दु। थ्व खँ उखुन्ह छंगु मिखाया न्हा:ने हे पूर्वनी।

17 तर उखुन्ह जिं छन्त बचय् याये। अले छ गुपि खना: ग्या:गु ख:, छन्त इमिगु ल्हातय् बिइगु जुइ मखु, परमप्रभुं धयादी।

18 जिं छन्त बचय् याये। छन्त तरवां स्याइ मखु, तर छ थ:गु ज्यान बचय् याना: बिस्सुं वनी। छाया:सा छ जित: भरोसा या:गु दु, परमप्रभुं धयादी।”

40

यर्मियायात त्व:तुगु

1 जुजुया सेनापति नबजरदानं यर्मियायात सिखलं चिना: बेबिलोनय यंकेत्यपि यस्शलेमयापि व यहदायापि मेपि कैदीतनापं लुइकगु ख:। वं वयात रामाय् त्व:ता ब्यबलय् परमप्रभुपाखें यर्मियायाथाय् व:गु वचन थ्व हे ख:।

2 सेनापति यर्मियायात स:ता: थथे धाल, “परमप्रभु छिमि परमेश्वरं थ्व थासय् थ्व विपति वइ धका: न्हापा हे धयादीगु ख:।

3 आ: वयकलं थ्व विपति हया: थ:महं धयादीगु थं यानादिल। छिमिसं परमप्रभुया विरोधय् पापयात, वयक:या आज्ञा पालन मयात, उकिं ह्व फुक्क जुल।

4 तर थौं छंगु ल्हा:या सिखलं जिं छन्त मुक्त यानाबी। जिलिसं बेबिलोनय वये मंदुसा वा! छन्त जिं स्वये। तर छन्त जिलिसं बेबिलोनय वये मंदुसा वये मते! स्वा! थ्व फुक्क देश छंगु न्हा:ने दु। छन्त गन वने मंदु अन हँ!”

* 38:28 ३८:२८ इब्र ३३:२९

* 39:1 ३९:१ १५ जनवरी ५०८ बि.सि.

† 39:2 ३९:२ १० जुलाई ५०८ बि.सि.

5 अयन् यर्मिया वनेत्यंबलय नबजरदानं लिफः स्वयाः धाल, “शापानया छय, अहीकामया काय गदल्याहयाथाय हूँ। वयात बेबिलोनयामह जुजुं यहदाया शहया बडाहाकिम ल्यःगु दु। अन वनापं मेपि मनुतलिसं च्वं, अथवा छन्त गन वने मंदु अन हूँ।”

सेनापति वयात नयेगु सामान व कोसेलि बियाः त्वःताबिल।

6 उकिं यर्मिया मिसपाय अहीकामया काय गदल्याहयाथाय वन, अले वलिसं देशय त्वःताथकूपिनापं च्वन।

यहदाया बडाहाकिम गदल्याह

२ राज २५:२२-२४

7 बेबिलोनयामह जुजुं अहीकामया काय गदल्याहयात देशया बडाहाकिम ल्यःगु दु अले ज्वनाः बेबिलोनय मयंकूपि देशयापि दकल्लय गरीबपि मिजं, मिस्त व मस्त फुकक वयागु लहातय ब्यगु दु धयागु खँ सेनायापि सकलें कप्तानत व बस्ती बस्तीइ दुपि सिपाईतयसं न्यन।

8 अले इपि मिसपाय गदल्याहयाथाय वल। इपि थथे दु – नतन्याहया काय इश्माएल, कारेहया निमह कायपि योहानान व जोनाथन, तन्हमेतया काय सरायाह, नतोपाती ऐफया कायपि, माकातीया काय याजन्याह व थुमि सकलें मनुत।

9 शापानया छय, अहीकामया काय गदल्याह इपि व इमि मनुतयत साहस बीत पाफयाः थथे धाल, “बेबिलोनीतयगु सेवा यायेत ग्याये मते। देशय च्वनाः बेबिलोनयामह जुजुया सेवा या! छिमिगु पिं जुइ।

10 जि धाःसा झीथाय वइपि बेबिलोनीतय न्द्वाने छिमि न्द्वालुवाः जुयाः मिसपाय हे च्वने। छिमिसं धाःसा दाखमघ, तांन्वःबलयया फल व चिकं थयःगु थलय मुंकाः ति, अले छिमि छिमिसं काःगु शहरय च्वी।”

11 बेबिलोनीयामह जुजुं यहदाया मनुतय छुं मनुत त्वःताथकृगु दु व शापानया छय, अहीकामया काय गदल्याहयात बडाहाकिम ल्यःगु दु धयागु खँ मोआबय, अम्मोनय, एद्रोमय व मेमेगु देशय दुपि यहदीतयसं न्यन।

12 अले सकलें यहदी मनुत, गन गन इपि छ्यालब्याल जूगु खः, व थासं लिहां वयाः यहदा देशया मिसपाय गदल्याहयाथाय वल। अले इमिसं यक्व हे दाख व तांन्वःबलयया फल मुंकाः।

गदल्याहयात स्याःगु

२ राज २५:२५-२६

13 कारेहया काय योहानान व बस्ती बस्तीइ दुपि सेनाया सकलें कप्तानत मिसपाय गदल्याहयाथाय वल।

14 इमिसं वयात थथे धाल, “छितः स्यायेत अम्मोनीतय जुजु बालीसं नतन्याहया काय इश्माएलयात छव्याहःगु दु।” तर अहीकामया काय गदल्याह व खँ पत्याः मयात।

15 अले कारेहया काय योहानानं मिसपाय गदल्याहयात सुं मदरु थासय थथे धाल, “जि वनाः नतन्याहया काय इश्माएलयात स्याये ला? थ्व खँ सुनानं सी मखु। छिगु प्येखेरे मुंःपि यहदाया मनुतयत छ्यालब्याल जुइके बीत, अले यहदाया ल्यनाच्वपि नाश जुइके बीत वयात छाय छिगु ज्यान कायके बीगु?”

16 तर अहीकामया काय गदल्याह कारेहया काय योहानानयात धाल, “छं थज्याःगु ज्या याये मते! छायाःसा छं इश्माएलया बारे धाःगु खँ सत्य मखु।”

41

1 न्हयरागु लाय एलीशामाया छय, नतन्याहया काय जुजु खलःयामह व जुजुया हाकिमत मध्ये छम्ह इश्माएल शिमह मनुत ज्वनाः मिसपाय अहीकामया काय गदल्याहयाथाय वल। इपिनापं च्वनाः नयाच्वंबलय, *

2 नतन्याहया काय इश्माएल व शिमह मनुतयसं दनाः बेबिलोनयामह जुजुं उगु देशया बडाहाकिम ल्यःमह शापानया छय, अहीकामया काय गदल्याहयात तरवारं पालाः स्यानाबिल।

3 इश्माएलं मिसपाय गदल्याहयापं दुपि सकलें यहदाया मनुतयत व अन दुपि बेबिलोनी सिपाईतयत न स्यानाबिल।

4 गदल्याहयात स्याःगु कन्हय खन्हु थ्व खँ सुनां मस्युनिबलय हे

5 थःगु दाही चानातःपि, थःगु वसः खनातःपि व थःगु म्हय थःम्ह हे घाः यानातःपि चयह मनुत अन्नबलि व धुपाँय ज्वनाः शकेम, शीलो व सामरियां परमप्रभुया देगलय वल।

6 नतन्याहया काय इश्माएल मिसां इमित नापलायेत ख्वख्वं वल। वं इमित नापलाये थुंकाः धाल, “अहीकामया काय गदल्याहयाथाय हूँ।”

7 इपि शहरय दुहां वनेवं नतन्याहया काय इश्माएल अले वलिसं दुपि मनुतयसं इमित स्यात अले इमित त्यांकिइ वांछवयाबिल।

8 तर इपि मध्ये शिमहयसिनं इश्माएलयात धाल, “जिमि त स्यानादी मते। जिमिसं छव, तछ्व, चिकं व कस्ति बूँइ सुचुका तयागु दु।” उकिं वं इमित त्वःताबिल।

9 इश्माएलं स्याःपि मनुतयगु सीमह वांछवःगु तुंथि तसकं तःधं। व त्यांकि आशा जुजुं इश्माएलया जुजुं बाशां हमला याःबलय म्हुइके ब्यगु खः *^{१०} नतन्याहया काय इश्माएलं मनुतयगु सीमह व त्यांकि जायकाबिल।

10 इश्माएलं मिसपाय ल्यंदुपि सकलें मनुत अर्थात जुजुया सेनापति नबजरदानं अहीकामया काय गदल्याहया जिम्माय बियाः अन त्वःताथकूपि सकलें मनुत व जुजुया म्हायपिन्त ज्वनाः कुनाबिल। थुकथं नतन्याहया काय इश्माएल थुपि कैदीतयत ज्वनाः पारि अम्मोनीतयथाय वनेत पिहां वन।

11 कारेहया काय योहानान व वलिसं दुपि सकलें कप्तानतयसं नतन्याहया काय इश्माएलं याःगु फुकक अपराधया बारे न्यन।

12 अले इमिसं थः मनुत ज्वनाः नतन्याहया काय इश्माएललिसं लडाइँ याः वन। इमिसं वयात गिबोनय दुगु तःधगु पुख्या न्द्वाने लुइकल।

13 इश्माएललिसं दुपि मनुतयसं कारेहया काय योहानान व वलिसं दुपि सेनाया कप्तानतयत खन, इपि लयतल।

14 इश्माएलं मिसां ज्वनाहःपि सकलें मनुत कारेहया काय योहानानयाथाय लिहां वन।

15 तर नतन्याहया काय इश्माएल व वया च्यामह मनुत योहानानपाखें बचय जुयाः अम्मोनीतयथाय बिस्वुं वन।

योहानान मिश्रय बिस्वुं वनेत्यंगु

16 अले अहीकामया काय गदल्याहयात स्यायेथुंकाः मिसां ज्वनायंकूपि सिपाईत, मिस्त, मस्त व हाकिमत फुककसिगु जिम्मा कारेहया काय योहानान व वलिसं दुपि सेनाया फुकक कप्तानतयसं काल।

17 इपि बेबिलोनीतपाखें बचय जुइत मिश्रय वनेगु बिचाः यानाः बेथलेहेमया लिक्क गेस्थ-किम्हामय बाय च्वन।

18 इपि बेबिलोनीत खना: ग्या:गु ख:, छाया:सा बेबिलोनयाम्ह जुजुं देशया बडाहाकिम ल्य:म्ह अहीकामया काय् गदल्याहायत नतन्याहाया काय् इश्माएलं स्या:गु ख:।

42

बचय् जूपिन्त ख्याचव:

1 सेनाया सकलें कप्तानत, कारेहया काय् योहानान व होशयाहया काय् येजन्याह, चिधपिनिसें तत:धपि सकलें मनुत यर्मिया अगमवक्तायात नापला: वल।

2 अले इमिसं वयात धाल, “जिमिगु बिन्ति न्यनादिसें, जिपि बचय् जूपिनिगु निति परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरयात प्रार्थना यानादिसें। छाया:सा न्हापा यक्क दुपि जिपि आ: कम हे जक ल्यनाच्वंगु छिं खँ हे खँ।

3 परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं जिमित गन वनेगु ख:, जिमिसं लु यायेमा:गु ख:, व क्यनादीमा धका: प्रार्थना यानादिसें।”

4 यर्मिया अगमवक्तां इमित धाल, “जिं छिमिगु खँ न्यनागु दु। छिमिसं बिन्ति या:थे जिं परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरयात प्रार्थना यानाबी, अले परमप्रभुं छु धयादिल व फुक्क जिं छिमित कनाबी। जिं छुं नं खँ छिमिगुपाखें सुचुके मखु।”

5 अले इमिसं यर्मियायात धाल, “परमप्रभु छिकपिनि परमेश्वरं छिपाखें जिमिथाय् छुं खबर छवयाहयादिल धा:सा अले जिमिसं वयक:या वचनकथं मयात धा:सा परमप्रभु हे जिमिगु विरोधय् ख:म्ह व विश्वास याये बह:म्ह साक्षी जुयादीमा।

6 व जिमित य:गु जुइमा वा मय:गु जुइमा, जिमिसं परमप्रभु जिमि परमेश्वरया आज्ञा पालन याये, गुम्हयसिथाय् जिमिसं छित: छवयेत्यनागु दु। जिमित बां हे लायेमा, छाया:सा जिमिसं परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु आज्ञा पालन याये।”

7 झिन्हू लिपा परमप्रभुया वचन यर्मियायाथाय् वल।

8 उकिं वं कारेहया काय् योहानान अले वनापं दुपि सकलें सेनाया कप्तानतयत् अले चीधिक:पिनिसें त:धिक:पि सकलें मनुतयत् स:तल।

9 यर्मियां इमित धाल, “परमप्रभु, इझाएलया परमेश्वर, गुम्हयसिथाय् छिमिसं जित: थ:गु बिन्ति देछायेत छव:गु ख:, थये धयादी,

10 ‘छिपि थ्व हे देशय् च्वन धा:सा जिं छिमित नाश याये मखु तर छिमित तयातये, जिं छिमित लिनाकाये मखु तर पी, छाया:सा जिं छिमिगु छु स्यंकागु ख: उकिया निति जिगु नुन: ख्व:।

11 छिपि आ: ग्यानाच्वंगु बेबिलोनाया जुजुलिसें ग्याये मते, परमप्रभुं धयादी, छाया:सा छिमित वयागु ल्हातं बचय् यायेत व त्व:तकेत जि छिपिलिसें दु।

12 नबूकदनेसरयात छिमित दया याकेबिया जिं छिमित दया याये, अथे जुया: वं थ्व छिमिगु देशय् छिमित च्वनेबी।’

13 “अयनं छिमिसं परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया आज्ञा पालन मयासें ‘जिपि थ्व देशय् च्वने मखु,

14 तर जिपि मिश्र देशय् हे च्वनेवं, छाया:सा अन जिमिसं लडाइँ स्वयेमाली मखु, तुरहीया स: न्यनेमाली मखु, मरि नये मखका: च्वनेमाली नं मखु’ धाल धा:सा,

15 हे यहदाया मनुत, परमप्रभुया थ्व वचन न्यौं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इझाएलया परमेश्वरं थये धयादी, ‘छिमिसं मिश्रय वनेगु क्व:छिनागु दुसा अले अन च्वनेगु ख:सा,

16 गुगु तरवार खना: छिपि ग्या:गु ख:, व हे तरवारं छिमित लिना: मिश्र देशय नापलाकी, अले छिपि रागु अनिकाल खना: ग्या:गु ख:, व मिश्र देशय् छिमिगु ल्युने ल्युने वइ, अले छिपि अन हे सी।

17 धाथे हे मिश्रय वना: च्वनेगु क्व:छूपि मनुत तरवार, अनिकाल व महामारी सी। जिं छिमिके हयेंत्यनागु विपतिपाखें सुं नं म्वाइ मखु वा बचय् जुइ मखु।’

18 परमप्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह इझाएलया परमेश्वरं थये धयादी, ‘गथे जि जिगु तं यरुशलैमय् च्वपि मनुतयके प्वंकागु ख:, अथे हे छिपि मिश्रय वन धा:सा जिगु तं छिमिके प्वंके। जिं छिमित लिनाछवयागु फुक्क जातितयगु दथइ जिं छिमित सरा:, भय, गिल्ला व निन्दाया पात्र दयके। थ्व देश छिमिसं हाकनं खनी मखु।’

19 “हे ल्यनाच्वपिं यहदाया मनुत, परमप्रभुं छिमित ‘मिश्रय वने मते’ धयादीगु दु। थ्व खँ ल्व:मंके मते! जिं थौं छिमित ख्याचव: बियागु दु।

20 छिमिसं जित: परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयाथाय् छवया: ‘जिमिगु निति परमप्रभुं इी परमेश्वरयात प्रार्थना यानादिसें, जिमित वयकलं धयादीगु छता छता खँ धयादिसें, जिमिसं व याये’ धया: छिमिसं थ:म्हं थ:त ध्वंला:गु दु।

21 जिं थौं छिमित व धयागु दु। तर वयकलं जित: छिमित धा धका: धयादीगु फुक्क खँय् छिमिसं परमप्रभुं छिमि परमेश्वरया आज्ञा पालन यागु मद्दु।

22 उकिं आ: धाथे छिमिसं सीकाति, छिपि च्वनेवं मास्तिवयक:गु थासय् हे छिपि तरवार, अनिकाल व महामारी सी।”

यर्मियायात मिश्रय यंकूगु

43

1 परमप्रभु इमि परमेश्वरं गुलि खँ धायेत यर्मियायात छवयाह:गु ख:, व फुक्क खँ यर्मियां इमित धाये धुंका:

2 होशयाहया काय् अजयाह व कारेहया काय् योहानान व मेपि फुक्क जिराहा मनुतयसं यर्मियायात धाल, “छं मखगु खँ ल्हानाच्वंगु दु! ‘छिपि मिश्र देशय् च्वने हे मते’ धका: धायेत परमप्रभुं इी परमेश्वरं छन्त छवयाहयादीगु मखु।

3 तर बेबिलोनीतयसं जिमित स्यायेमा वा ज्वना: बेबिलोनयं यंकेमा धयागु मतिइ तया: नेरियाहया काय् बास्कं छन्त जिमिगु विरोधय् ख्वाकगु ख:।”

4 उकिं कारेहया काय् योहानान व सेनाया फुक्क कप्तानत व मेपि सकलें मनुतयसं “यहदा देशय् हे च्वौं।” धयागु परमप्रभुया आज्ञा पालन मयात।

5 उकिया पलेसा न्हापां ज:लाख:ला देशय् बिस्युं वपि हाकनं यहदाय च्वनेत लिहांव:पिन्त कारेहया काय् योहानान व सेनाया फुक्क कप्तानतयसं यंकल —^०

6 मिजपि, मिस्त, मस्त, राजकुमारीत, जुजुया सेनापति नबुजरदान शापानया छय् अहीकामया काय् गदल्याहया ल्हातय् ल:ल्हा:पि फुक्कसित व अगमवक्ता यर्मियायात अले नेरियाहया काय् बास्कयात नं इमिसं यंकल।

7 थुकथं परमप्रभुया आज्ञा पालन मयासें इपि मिश्र देशय वन, इपि तहपनेसय् थयन।

8 तहपनेसय् परमप्रभुया थ्व वचन यर्मियायाथाय् वल,

9 “छं तत:ख्व:गु ल्वहं ल्हातय् का, अले यहदाया मनुतयसं स्वयाच्वंबलय् हे तहपनेसय् दुगु मिश्रयाम्ह जुजु फारोया दरबारया लुखाय अप्पा छिनात:गु लँया क्वसं ध्याचलय् उपि ल्वहंत थुनाछव!

10 अले इमित धा, 'दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी – जिं थःम्हं हे थः दास बेबिलोनया जुजु नबकदनेसरयात सःने, अले जिं सुचुका तयागु थुपि ल्वहंतयगु च्वय वयागु सिंहासन थापं याये। वं उकिया च्वय थःगु पाल म्वइ।

11 व वया: मिश्र देशयात हमला याइ, अले सीगु लागि च्वयातःगु दुसा सित, केदी जुयेगु च्वयातःगु दुसा कैदय वनेत व तरवारं सीगु च्वयातःगु दुसा तरवारयात लःल्हाइ।

12 वं मिश्र देशया घःतयगु देगलय मि नकाबी। वं इमिगु देगःत छ्वयकाबी, अले घःतयत ज्वना यंकी। गथे फैजवाःतयसं थःगु वसतय च्वंगु ससि फुकक लिकाइ, अथे हे वं मिश्र देशय च्वंगु फुकक लिकया छवइ अले व अनं छुं हे हानि मजुसं लिहां वइ।

13 वं मिश्र देशय दुगु सूर्यया देगःया थांत स्यंकाबी, अले मिश्र देशया घःतय देगःत मि नकाबी।”

44

मूर्ति पुजां यानाः नाश जूगु

1 मिश्र देशया उत्तरय च्वंगु शहरत मिग्देल, तहपनेस, नोप* व मिश्रय दच्छिनपाखे च्वंपि सकलें यहदाया मन्तयगु बारे परमप्रभुयागु थ्व वचन यर्मियायाथाय वल।

2 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी – यरुशलेम व यहदाया फुकक शहरय जिं हयागु फुकक विपति ला छिमिसं खंगु हे दु। थौ व झिजांमिजां दंगु सुनसान थाय जूगु दु, अन सुं नं मच्वं।

3 थ्व इमिसं मभिगु ज्या याःगुलि जूगु खः। इमिसं छिमिसं म्हमस्युपि व छिमि पुर्खातयसं म्हमस्युपि मेपि घःत पुजा यानाः जितः तंचायकल।

4 अयनं जिं जिम्ह दास अगमवक्तातयत बारम्बार इमिथाय थथे धायके छवया, “जितः तसकं मयःगु थज्याःगु घच्चाइपुगु ज्या याये मते।”

5 तर इमिसं जिगु खं मन्यं, उकी ध्यान हे मव्यु। इमिसं मभिगु ज्या यायेगु मत्वःत व इमिसं मेपि घःतयत धुर्पाय च्याकेगु ज्या मत्वःत।

6 उकिं जिं थःगु तं यहदाया शहर शहर व यरुशलेमया गल्लि गल्लिइ प्वका। उपि थौ तक नं झिजांमिजां दंगु व सुनसान थाय जुयाच्वंगु दु।

7 “आः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी – यहदापाखे मिजंपि, मिस्त, चीधिकःपि मस्त व ह्याउमस्त नाश याकाः सुं छम्ह हे ल्यं मदयक छिमिसं थःपिन्के थज्याःगु विपति छाय हयेगु?

8 छिपि च्वंनःगु थ्व मिश्र देशय मेपि घःतयत धुर्पाय च्याकाः जितः छाय तं चायकागु? थथे यानाः छिमिसं थःत हे नाश याइ अले पृथ्वीया फुकक जातिया मन्तयसं छिमित हेस्याइ अले छिमिगु नं कयाः सराः बी।

9 छु छिमि पुर्खात, यहदाया जुजुपि व रानीपि अले छिमिसं व छिमि कलाःपिन्सं यहदा देशय व यरुशलेमया गल्लि गल्लिइ याःगु मभिगु ज्या छिमिसं ल्वःमन ला?

10 छिपि थौ तक नं क्वमिल जूगु मदुनि, छिमिसं जितः हनाबना तःगु नं मद्दु, जिं छिपि व छिमि पुर्खातयगु न्हाःने तयागु जिगु व्यवस्था व विधि छिमिसं पालन याःगु मद्दु।

11 “उकिं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी – स्व, जिं थः हे छिमिगु विरोधय वनाः छिमित स्यके, अले यहदाय मन्त छम्ह नं मदयकाबी।

12 मिश्रय च्वंनने मास्ति वयकूपि यहदाय ल्यनाच्वंपिन्त जिं नाश याये। मिश्र देशय हे इपि नाश जुइ। तरवारं वा अनिकालं इपि नाश जुइ। चीधिकःपिसिं तःथिकःपि तक सकलें मन्त तरवार व अनिकालं सी। जिं इमित लिनाछवयागु फुकक जातितयगु दथुइ जिं इमित सरा, भय, गिल्ला व निन्दाया पात्र दयके।

13 जिं यरुशलेमयात तरवार, अनिकाल व महामारी सजौय बियागु थे हे मिश्र देशय च्वंपिन्त जिं सजौय बी।

14 मिश्र देशय च्वंनपि यहदाया ल्यनाच्वंपिन्त छम्ह नं म्वानाच्वनी मखु, न बचय जुइ। इमिसं यहदा देशय हे लिहां वयाः अन च्वने मास्ति वयकूसं छु शरण काःवपि बाहेक इपि छम्ह नं लिहां वयेखनी मखु।”

15 अले उगु महासभाय दुपि मिजंतयसं, थः कलाःपिन्सं मेपि घःतयगु लागि धुर्पाय च्याकेगु स्युपि मन्तयसं व अन दनाच्वंपि मेपि सकलें मिसातयसं अले मिश्रया उत्तरपाखे व दच्छिनपाखेयापि सकलें यहदाया मन्तयसं यर्मियायात धाल,

16 “छि परमप्रभुया नामय धाःगु खं जिमिसं मानय याये मखु।

17 जिमिसं याये धकाः धयागु फुकक ज्या या हे याये। स्वर्गयाम्ह रानी जिमि घःमयजुया निति जिमिसं अथे हे धुर्पाय च्याके अले त्वँसाबलि नं वयात छाये गथे जिमि पुर्खा, जुजुपि व नायःतयसं यहदाया शहर शहरय व यरुशलेमया गल्लि गल्लिइ छाःगु खः। उबलय जिमिके नयेगु नसा गावक दुगु खः, जिमित बालानाच्वंगु खः, जिमिके विपति नं वःगु मद्दु।

18 तर गुबलय निसं जिमिसं स्वर्गयाम्ह रानी घःमयजुयात धुर्पाय च्याकेगु व त्वँसाबलि छायेगु त्वःताः, उबलय निसं जिमित फुकक खँया मगाःमचाः जुया वयाच्वंगु दु, जिमि मन्त तरवार व अनिकालं सीगु दु।”

19 अले मिसातयसं धाल, “जिमिसं स्वर्गयाम्ह रानीया लागि धुर्पाय च्याकाबलय अले वयात त्वँसाबलि छायाबलय छु जिमि थः भाःतपिन्सं मसीकं हे वयागु मूर्ति बाल्गु मरि दयकाच्वंगु व वयात त्वँसाबलि छायाच्वंगु धकाः च्वना ला?”

20 अले यर्मियां थथे लिंसः ब्युपि सकलें मन्तयत, मिस्त व मिजंपिन्त धाल,

21 “छिमिसं, छिमि पुर्खात, छिमि जुजुपि व हाकिमत व देशयापि मन्तयसं यहदाया शहर शहरय व यरुशलेमया गल्लि गल्लिइ च्याकेगु धुर्पायया बारे छु परमप्रभुयात लुमसे मवः ला? छु! वयकलं बिचाः याना मदिल ला?

22 छिमिसं याःगु मभिगु ज्या व घच्चाइपुगु ज्या परमप्रभुं यक्व अप्वः सह यानादी मफुत। अले छिमिगु देश झिजांमिजां दंगु, मन् मद्दुगु सुनसान थाय जुल। अले मन्तयसं छिमिगु नं कयाः सराः बिगेगु यानावयाच्वंगु दु, थौ नं अथे जुयाच्वंगु दु।

23 छिमिसं धुर्पाय च्याकाः परमप्रभुया विरोधय पाप याःगुलि, अले वयकःया आज्ञा पालन मयाःगुलि वा वयकःया व्यवस्था वा नियम वा वयकःया विधि पालन मयाःगुलि थ्व विपति छिमिके वःगु खः, थौ छिमिसं खनाच्वंगु थै।”

24 अले यर्मियां सकलें मन्त व मिस्तयत धाल, “छिपि मिश्रय दुपि यहदायापि सकलें मन्तयसं परमप्रभुया थ्व वचन न्यँ,

25 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलयाम्ह परमेश्वरं थथे धयादी – स्वर्गयाम्ह रानीयात धुर्पाय च्याकेत व त्वँसाबलि छायेत जिमिसं यानागु ‘भाकल धाथे हे जिमिसं पूरा याये धकाः छिमिसं व छिमि कलाःपिन्सं थःम्ह बचं ब्युगु खं थःगु हे ज्यां छिमिसं पूरा याःगु दु।’

“उकिं छिमिसं थःगु बचं पूरा या! छिमिसं यानागु भाकल पूरा या!

26 तर हे मिश्र देशयापि सकलें यहदाया मन्त, परमप्रभुया वचन न्यँ! परमप्रभुं धयादी, ‘जिगु तःधंगु नामय जिं पाफयाच्वनागु दु कि मिश्र देशय च्वनाच्वंपि सुं नं यहदाया मन्तयसं नं “गथे परमप्रभु धाथे म्वाःम्ह खः” धकाः आवंलि गुबलें जिगु नामं पा फइ मखु वा जिगु नं काइ मखु।

* 44:1 यरुशलेम “नोप” या भेगु नं भेमिन्स खः

27 छायाधाःसा जि इमित भिया लागि मखु तर मभिया लागि स्वयाचवनागु दु, मिश्र देशय् दुपि सकलें यहदाया मनुत नाश मजुतले तरवार व अनिकालं सी।

28 तरवारं बचय्जुपि मिश्र देशं यहदा देशय् कम हे जक लिहां वइ। अबलय् मिश्र देशय् चवंवःपि यहदाया ल्यंदुपि सकसिनं इमिगु वचन सत्य खः लाकि जिगु वचन सत्य खः, व सी।*

29 “परमप्रभुं धयादी, ‘छिमिगु विरोधय् स्यंकेगु जिगु वचन धाथे हे पूरा जुइ धकाः छिमिसं सीमा धकाः जि छिमित थ्व थासय् सर्जाय बी। अले व हे छिमित चिं जुइ।’

30 परमप्रभुं थथे धयादी, ‘गथे जि यहदाया जुजु सिदकियाहयात वयात स्यायेत स्वःमह वया शत्रु बेबिलोनया जुजु नबूकदनेसरया लहातय् बियागु खः, अथे हे मिश्रया जुजु फारो होप्रायात नं जिं वयात स्यायेत स्वःमह वया हे शत्रुया लहातय् बी।’ ” *

45

बास्कयात परमप्रभुया बचं

1 यहदाया जुजु, योशियाहया काय, यहोयाकीमं राज्य यानाचवंगु प्यंगगु दँय् नेरियाहया काय, बास्कं यर्मिया अगमवक्तां च्वकेत नवाःगु थुपि वचन छथु भ्वँतय् च्वये धुंकाः यर्मियां वयात धाल, *^{*}

2 “बास्क, परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं छन्त थथे धयादी –

3 छं धाल, ‘धिककार जितः! छायाधाःसा परमप्रभुं जिगु दुःखय् दुःख तनादिल! इस्राकाः तंत जि त्यानुइ धुंकल, जितः गनं नं आराम मद्दु।’

4 “उकिं परमप्रभुं धयादी – छं वयात थथे धा, ‘परमप्रभुं थथे धयादी – जिं छु दयकागु दु, व जिं स्यंकाबी। जिं पृथ्वी न्यंक छु पिनागु दु व जिं लिनाकाये।

5 तर न्यौं! छं थःगु निति ततःधंगु खँ माला चवनागु ला? अथे माले मते! जिं थःमहं हे फुक्क मन्तयके विपति हये, परमप्रभुं धयादी, तर छु न्हाथाय् वंसां जिं अन छंगु ज्यान बचय् यानाः छन्त म्वाकातये।”

46

जाति जातिया बारे अगमवाणी

1 जाति जातिया बारे यर्मिया अगमवक्तायाथाय् वःगु परमप्रभुया वचन थ्व हे खः।

मिश्र देशया बारे अगमवाणी

मिश्रया बारे –

2 यूफ्रेटिस खुसि सिथय् च्वंगु कर्कमीशय् योशियाहया काय यहदाया जुजु यहोयाकीमं राज्य यानाचवंगु प्यंगगु दँय् बेबिलोनया जुजु नबूकदनेसरं त्याकूम्ह मिश्र देशयाम्ह जुजु फारो नेकोया सेनाया बारे, *^{*}

3 “तःधंगु व चिधंगु ढालत तयार या!

लडाइया लागि न्हाज्या!

4 सलया म्हय् लगाम च्यु!

हे सलगइपि,

सल गयाः नँयागु तपुलि पुयाः

थथःगु थासय् दँ!

छिमिगु भाला च्वामुकि।

छिमिगु म्हय् कवच फ्यु!

5 तर जिं छु खनाचवना?

इपिं ला ग्यानाचवंगु दु।

इपि लिचिलाचवंगु दु।

इमि सिपाइंत बुत।

इपि हथाय् पथासं बिस्सुं वनाचवंगु दु।

इमिसं लिफः मस्वः, प्यखेरं आतंक हे आतंक दु,”

परमप्रभुं धयादी।

6 “याकनं बिस्सुं वनीपि नं बिस्सुं वने फइ मखु,

न बल्लाःपि हे बचय् जुइ फइ।

उत्तरय् यूफ्रेटिस खुसि सिथय्

इपि धेधेचुयाः दइ।

7 “नील खुसि थें न्हाज्यानाः वइगु,

तःधंगु लबु थाहां वइगु खुसि थें वइगु थ्व सु खः?

8 मिश्र देश नील खुसि थें न्हाज्यानाः वइ,

लबु थाहां वइगु खुसिया लः थें।

वं धाइ, ‘जि न्हाज्यानाः पृथ्वीयात त्वपुयाबी।

जिं शहर शहरयात व अनयापि मन्तयत नाश यानाबी।’

9 अय् सल, न्हाज्या!

अय् सारथीत, रथ याकनं ब्वाकि!

अय् सिपाइंत, न्हाज्या!

ढाल कचबिपि कृश व पूतयापि मन्तु,

* 44:30 ४४:३० २ राज २४:१७-१७

* 45:1 ४५:१ २ राज २४:१२; २ इति ३६:१५-१५; दान १:१२-१२

* 45:1 ४५:१ ६०५ वि.सि.

* 46:2 ४६:२ ६०५ वि.सि.

* 46:2 ४६:२-२६

वाण बांलाक कयके सःपि

लूदयापि मनुत, वनाछव!

10 तर व दि प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया दि खः,

बदला काइगु दि,

थः शत्रुतयत बदला काइगु दि।

लुमधंतले तरवारं नाश याइ,

हि त्वनाः वं प्याःचाः लंकी।

छायधाःसा उत्तरयागु देशय,

यूफ्रेटिस खुसि सिथय,

प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं बलि छानादी।

11 “हे मिश्र देशयाम्ह कुमारी म्हाय,

चव्य गिलादयुं वनाः मलम का!

तर छं म्वाःम्वाकं थीथी कथंयागु वासः पाइगु,

छ लाइ मखु।

12 जात जाति छंगु लज्याया खुं न्यनी।

छंगु ख्वःसलं पृथ्वी जाइ।

सिपाइँलिसिं सिपाइँ थक्कर नइ।

इपि निम्हं छकलं दइ।”

13 बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसरं वयाः मिश्र देशयात हमला याइगु बारे परमप्रभुं यर्मियायात थ्व खबर बियादीगु दु, *

14 “मिश्र देशय सूचं ब्यु!

मिगदेलय घोषणा या,

नोपः व तहपनेसय नं घोषणा या,

‘तयार जुयाः थथःगु थाय कयाः दँ,

छायधाःसा तरवारं छिमिगु प्यखेरं क्वापक्वाप नयाचवंगु दु।’

15 छिमि सिपाइँत छाय क्वदःगु?

इपि दने फइ मखु, छायधाःसा परमप्रभुं इमित क्वयपाखे ध्वानादीगु दु।

16 छिमि सिपाइँत बरोबर थक्कर नयाः

छम्हयसिया चव्य मेम्ह दइ।

इमिसं धाइ, ‘दँ! अत्याचारया तरवारपाखे बिस्सुं वनाः

झीपि थः हे मनुतयथाय

व थः जन्म जगु देशय हे लिहां वनेनु।’

17 अन इमिसं तःसलं धाइ,

‘मिश्रया जुजु फारो तःधंगु सः जक खः।

वं ला थःगु मौका तंकरु दु।’

18 “धात्ये जि म्वाःम्ह खः थें” जुजुं धयादी,

गुम्हयसिगु नां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु खः,

“पहाडत मध्ये तबोर थें छम्ह वइ,

समुद्र सिथया कर्मेल थें व वइ।

19 हे मिश्र देशय च्वंपि,

कैदी जुयाः वनेत थःगु सामान प्वःच्यु,

छायधाःसा नोप नाश जुइ,

मनु मदयाः व झिजामिजां जुइ।

20 “मिश्र छम्ह बांलाःम्ह साचा खः।

तर उत्तरपाखें छम्ह साभुजिं

वयागु विरोधय वयाचवंगु दु।

21 वया ज्यालाय वःपि सिपाइँत तवारापि साचात थें च्वं।

इपि छक्कलं फहिलाः बिस्सुं वनी।

इपि दी मखु, छायधाःसा इमिके विपत्तिया दि,

इमिगु सर्जौयया दि वयाचवंगु दु।

22 शत्रुत जबरजस्ती न्ह्यज्यानावइबलय,

बिस्सुं वंम्ह सर्पयागु थें सः मिश्रं पिकाइ।

इपि वयाथाय सिमा पालीपि मनुत थें

पा ज्वनाः वयाचवंगु दु।

23 इमिसं वया मनुतयत सिमायात थें पाली,”

परमप्रभुं धयादी।

† 46:11 ४६:११ गिलाद वासः दय्केते छयलीगु सिमासामया लागि नांजाःगु यदन खुसिया पुर्वय लाःगु छगु लागाम।

* 46:13 ४६:१३ यरदन ४३:१०-१३

‡ 46:1४ ४६:१४ नोप थुकिया

मेगु नां मेमफिस खः

“छायधाःसा इपि क्वःबुईचा स्वयाः यक्व दु,
इपि अल्याख दु।

24 मिश्र देशया म्हाययात म्हाले मायकाबी।
वयात उत्तरयापि मन्तयगु ल्हातय लःल्हानाबी।”

25 दक्व शक्तिः दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं धयादी, “स्व, जिं थःम्ह हे नोऽ शहरया अमोन घः, फारो, मिश्र देश व वया घःत अले जुजुपि
धकाः फारोयात भरोसा याइपिन्के सजॉय हयेत्यनागु दु।

26 जिं इमित इमिगु ज्यान कायेत स्वःपिनिगु ल्हातय, अर्थात बेबिलोनया जुजु नबकदनेसर व वया हाकिमतयगु ल्हातय लःल्हानाबी। तर अनंलि
मिश्र देशय हाकनं न्हापा थें तुं मन्तू च्वनी,” परमप्रभुं धयादी।

27 “हे जिम्ह दास याक्व, छ ग्याये मते।
हे इस्राएलयापि मन्तू, नुगः क्वतुंके मते।

जिं थःम्ह हे छिमित तापाःगु देशं
व छिमि सन्तानयात ज्वनाः यंकातःगु देशं त्वःतकाहये।
याक्वया सन्तानतयत हाकनं शान्ति व सुरक्षा दइ।

सुनानं वयात ख्याये फइ मखु। ✧

28 हे जिम्ह दास याक्व, छ ग्याये मते,
छायधाःसा जिं छलिसें दु,” परमप्रभुं धयादी।

“गुगु देशय जिं छिमित छ्यालब्याल याना,
व फुक्क देशयात नाश यानाबी।
छिमित धाःसा भज्यंक नाश याये मखु।

जिं छन्त सजॉय म्ब्यसे त्वःते ला मखु
अयुनं भिकेबलय् खःकथं न्याय यानाः भिके।”

47

पलिशतीतयगु बारे अगमवाणी

1 मिश्रयाम्ह जुजु फारो गजाय हमला याये न्हाः पलिशतीतयगु बारे यर्मिया अगमवक्तायाथाय वःगु परमप्रभुया वचन थ्व हे खः, ✧

2-3 परमप्रभुं थथे धयादी,

“स्व! उत्तरपाखे लः थाहां वयाच्वंगु दु।

व बाः वयाच्वंगु लःधाः थें जुइ।

वं देश व उकी दुगु फुक्कयात त्वपुयाबी,
शहर व अन दुपि सकसितं त्वपुयाबी।

ब्वॉय वनीपिं बल्लाःपिं सलतयगु तुतिया ख्वःया सः,
शन्तयगु रथत तसकं ब्वॉय वंगु घःचाःया सः न्यनाः
मन्तू चिल्लाय् दनाः हाली,
अले देशय च्वंपिं सकलें ख्वइ।

अब्रुपिन्सं थःकाय म्हायपिन्त ग्वाहालि बी मखु।

इमिगु ल्हाः याग्लाप्याग्ला जुइ।

4 छायधाःसा पलिशतीत नाश जुइगु दिं वःगु दु,

अले बचयजुपि मध्ये टुरोस

व सीदीनयात ग्वाहालि बी फुपि सकलें नाश जुइ।

परमप्रभुं पलिशतीतयत नाश यानादीत्यंगु दु,

कप्तोरया* सिथं वःपिं सकसितं।

5 गजायापिं मन्तयसं नुगः मछिकाः थःगु छय्या सँ खाइ।

अश्कलोनयात सुम्क तइ।

हे पलिशतीतय मैदानय ल्यनाच्वंपिं,

छिमिसं गुबलय् तक थःगु दुःख क्यनेत थथःगु म्हय घाः यानाच्वनेगु?

6 “छिमिसं ख्वख्वं धाइ, ‘हे परमप्रभुया तरवार,

छं गुबलय् आराम कायेगु?

छ थःगु दापय लिहां हँ,

छ सुम्क च्वी।’

7 तर परमप्रभुं थ्वयात आज्ञा बियादी थुंकाः,

वयकलं थ्वयात अश्कलोनयात

व समुद्र सिथययात हमला यायेगु आज्ञा बीथुंकाः

थ्वं गय यानाः आराम काइ?”

48

मोआबया बारे अगमवाणी

§ 46:25 ४६:२५. नो शहर थुकिया मेगु नां येबेस खः ✧ 46:27 ४६:२७-२८ यर ३०:१०-११ ✧ 47:1 ४७:१-७ यर १४:१९-२१; इव २५:१५-१७; योए १:४-८; आमी १:१६-८; सप २:४-७;

- 1 मोआबया बारे –
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्त्राएलया परमेश्वरं थये धयादी,
“धिक्कार दु नेबोयात, छाथधाःसा व नाश जुइ,
क्रियतिमया बेइज्जत जुइ
अले उक्रियात त्याकाकाइ,
किल्लया बेइज्जत जुइ अले व चुंचुं जुइ।^{*}
- 2 मोआबया प्रशंसा हाकनं गुबले जुइ मखुत,
मनूतयसं हेरबोनय* उक्रियात स्यंकेगु ग्वसाः ग्वइ,
‘वा! झीसं उगु जातियात नाश यानाबीनु।’
हे मदमेन†, छ नं सुनसान जुइ,
तरवार छंगु ल्यूल्यु वइ।
- 3 होरोनेमं चिल्लाय दनाः हाःगु सः न्यौं!
नाश व तःधंगु दुःखया सः ताये दयाच्वंगु दु।
- 4 मोआब नाश जुइ,
वया मस्त तःसलं ख्वइ।
- 5 इपि लहीत थाहा वनीगु लैय्
ख्वख्वं थाहां वनी।
होरोनेमपाखे क्वहां वनीगु लैय्
चिल्लाय दनाः ख्वःगु सः न्यंगु दु।
- 6 बिस्सुं हौं! थथःगु ज्यान बचय या!
मस्भूमियागु नांगा झाः थें जु!
7 छिमिसं थःगु ज्याय व थःगु धन सम्पत्तिइ भलसा तःगुलि
छिमित नं ज्वना यंकी।
अले कमोश घःयात नं थः पुजाहारीत
व थः शासकतनापं ताताःपाःगु देशय यंकी।
- 8 अले परमप्रभुं धयादीगु थें
नाश याइम्ह छिमिगु फुक्क शहरय वइ,
छगू शहर नं बचय जुइ मखु।
ब्यासि नं नाश जुइ,
पहाडयागु माथेवंगु जमिनयात नं नाश याइ।
- 9 मोआबय् चि ह्लाब्यु,
छायधाःसा व तहसनहस जुइ,
उक्रिया शहरत सुं नं मनु मदथक सुनसान जुइ।
- 10 “अल्छी चाचां परमप्रभुया ज्या याइम्ह मनूयात सराः लायेमा!
थःगु तरवारयात हि बाः वयके मब्युम्ह मनूयात सराः लायेमा!
- 11 “मोआब मचाबलय निसें हे याउँक च्वनाच्वंगु दु।
थलय त्वःतातःगु दाखमघ थें छगः थलं मेगु थलय मप्वंकुगु थें,
व देशयात गुबले ज्वनाः यंकूगु मदु।
वयागु सवाः न्हापायागु थें च्वं, वयागु बासना ह्यगु मदु।
- 12 तर स्व! ई वयाच्वंगु दु”
परमप्रभुं धयादी,
“गबले जिं थलं प्वकीपिं मनूत छवये,
इमिसं व प्वकी।
इमिसं वयागु थलत खालि यानाबी
अले वयागु थल चुंचुं यानाबी।
- 13 गथे थःम्हं भलसा तःगु लुंयाम्ह द्रुहचाया मृतिपाखे बेथेलय इस्त्राएल मछालेमाःगु खः,
अथे हे मोआब नं वयागु मृति कमोशपाखे मछालेमाली।
- 14 “छिमिसं गय यानाः धाये फुगु?
‘जिपि बहादुर व बल्लाःपि सिपाइँत खः धकाः।’
- 15 मोआब नाश जुइ, अले उक्रिया शहरय हमला याइ।
वया ल्यायम्हपि मध्ये दकलय् स्वयेज्यपिन्त स्याइगु जुइ,”
महाराजं धयादी, गुम्हयसिगु नां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु खः।
- 16 “मोआबया नाश लिक्क थयंकः वःगु दु,
वयागु विपत्ति याकनं हे वइ।
- 17 वया प्यारखेरं च्वपि व वयागु नां न्यपि सकले वयागु निति ख्व,

* 48:1 ४८:१-४७ यशै १५:१-१६:१४; २५:१०-१३; इज २५:१८-१९; आमो २:१-३; सप २:१०-११
† ४८:२ मदमेन थ्व खँखः नवाइबलय हिब्रू भाषाय खँखः “सुक्क” थें च्वं

* 48:2 ४८:२ हेरबोन थ्व खँखः नवाइबलय हिब्रू भाषाय खँखः ग्वसाः थें च्वं † 48:2

अले धा, 'व बल्ला:गु राजदण्ड त्वध्गु दु।
व नांजा:गु कथि त्वध्गु दु।'

- 18 "हे दीबोनय च्वंपि मन्त,
थ:गु गौरव्वं कुहां वया: गंगु जमिनय च्वँ,
छाय्धा:सा मोआबयात नाश याइम्ह छंगु विरोधय वइ।
वं छंगु छचा:खेरं प:खा: ग्वयात:गु शहरत नाश याइ।
- 19 हे अरोएरय च्वंपि, लँय दना: बांलाक स्व।
बिस्युं वंपि मन्त व मिसातयत 'छु जुल' धका: न्यँ।
- 20 मोआबया बेइज्जत जगु दु,
छाय्धा:सा वयात चुंचुं या:गु दु।
'नुग: मछिकि, ख्व, मोआबयात नाश यात' धका:
अर्नोन खुसि सिथय वना: धा।
- 21 तज्जा:गु माथवंगु थाय्या न्याय व:गु दु
अर्थात होलोन, यहसाह व मेपात,
22 दीबोन, नेबो व बेथ दिब्लतिम,
23 कियतिम, बेथ गमएल व बेथ मोन,
24 कियीत, बोझा
व मोआबया लिक्क व ताता:पा:गु फुक्क शहरयागु।
- 25 मोआबया नेकुंध्यनाब्यगु दु
अले वयागु ल्हा: त्वथुलाब्यगु दु,"
- 26 "मोआबयात कयकि,
छाय्धा:सा वं परमप्रभुया विरोध या:गु दु।
मोआब थ:म्ह ल्हःगुलिइ हे ग्वारा ग्वारा तुलेमा।
मन्तयसं वयात हेस्यायमा।
- 27 छे इस्त्राएलयापि मन्तयत हेस्यानागु मखु ला?
वा वयात खँतयगु दथुइ ज्वंगु ख: ला?
छाय्धा:सा छे वयागु बारे न्ववाक्च पतिके
छे वयात हेस्याना: थ:गु छयं संकीगु।
- 28 हे मोआबय च्वंपि, छिपि थथ:गु शहरत त्व:ता: ल्वहधिकय च्वहँ।
छिपि गुफाया त्वा:या लिक्क स्वँ दयकीपि सुकुभतु थें जु।
- 29 "मोआब गुलि त:धं जुइमा:म्ह ख: धयागु खँ जिमिसं न्यनागु दु।
व तसकं त:धं जुइमा:म्ह ख:।
वयागु फुँइ व
नुग:या त:धंछुया बारे जिमिसं न्यनागु दु।
- 30 वयागु फुँइ जि स्यु, तर व ज्यालगे मजु,
वयागु घमण्डं छुं याये फुगु मखुनि,"
- 31 उकिं जि मोआबया निति ख्वये,
सकलें मोआबीतयगु निति जि ख्वये।
कीर-होशेतया मन्तयगु निति जि नुग: मछिके।
- 32 हे सिब्माया दाखमात,
याजेर ख्व: थें जि छंगु लागि ख्वये।
छंगु कचात समुद्र तक ध्यन,
उपि याजेरया समुद्र तक हे ध्यंगु दु।
छंगु सये धुंक्रुगु फल
व छंगु दाखय नाश याइम्ह व:गु दु।
- 33 मोआबया यक्च सइगु क्यबत
व बुँन लसता व खसि वने धुंक्रुगु दु।
जि दाख तिसीगु थासं दाखया ति वयेगु दिकाबियागु दु।
लयताया: हा हां सुनानं उकियात न्हइ मखु।
इमिगु हा:स: लसताया हा:स: मखु।
- 34 "हेशबोनं इपि ख्व:गु स: एलाले
व यहश तक हे ध्यंगु दु

परमप्रभुं धयादी।

परमप्रभुं धयादी।

सोअरनिसें होरोनैम व एलत-शलीशियाह तक हे,
छायधा:सा निमीमया लः नं सुनावने धुंकल।
35 पुजा यायेगु थासयु बलि छाइपिन्त
व घःतयत धुपीयु च्याकीपिन्त
जिं मोआबं भज्यंक नाश यानाबी,”

परमप्रभुं धयादी।

36 “उकिं बौसुरी थे जिगु नुगलं मोआबया निति बिलाप याइ।
कीर हेशेतयापि मनुतयगु निति बौसुरी थे व बिलाप याइ।
इमिसं कमयु याःगु धन नाश जुल।

37 इपि सकसिनं सैं खाःगु दु,
दारी खाःगु दु।

सकसिगु लहाः चिरिबाःगु दु।

सकसिनं भांग्रां जैं त्वपूगु दु।

38 मोआबया छैंया फुक्क कःसि कःसिइ
व चुक चुकयु ख्वःसः बाहेक मेगु छुं नं मदु,
छायधा:सा सुयातं मयःगु थल थे
जिं मोआबयात त्छ्यानाबियागु दु,”

परमप्रभुं धयादी।

39 “व गज्याःगु कुचा कुचा जगु दु,
इपि गपायसकं खवाच्वंगु दु।

मोआब लज्या चाःगु दु व ध्वस्त जगु दु,

अले वया प्यखेरं च्वपि जातितयसं वयात हेस्याइगु अले व खनाः वातां जुइ।”

40 परमप्रभुं थथे धयादी,

“स्व, छम्ह इमा मोआबया च्वयु थःगु पपु चक्कंकाः
हथासं ब्वयाः वयाच्वंगु दु।

41 किर्योतयात कब्जा याइ,
अले किल्लात अधिकार याइ।

उखुन्हू मोआबया सिपाईतयगु नुगः

मचाबु ब्यथा जूम्ह मिसाया नुगः थे जुइ।

42 मोआबयात नाश याइ, व हाकनं छगु राज्य जुयाच्वनी मखु,
छायधा:सा वं परमप्रभुयागु विरोध यात।

43 हे मोआबयापि मनुत,
भय, गाः व जालं

छिमित पियाच्वंगु दु,”

परमप्रभुं धयादी।

44 “ग्यानाः बिस्सुं वनीपिं गालयु लाइ।

गालं च्वयु थाहां वइपिं जालयु लाइ।

छायधा:सा मोआबयु जिं वयागु सजाँयया दँ हये,”

परमप्रभुं धयादी।

45 “बिस्सुं जुयाच्वपिं मनुत ग्वाहालि मदयाः हेशबोनया किचलयु दनी।

छायधा:सा हेशबोनं छगु मि

व सीहोनया दथुं हानाहाना च्यानाच्वंगु मि पिहां वःगु दु।

उकिं मोआबया कपाःतयत व ल्वापु याइपिं घमण्डीतयगु छयंकवँययात भस्म यानाबी।

46 धिक्कार छन्त, अयु मोआब!

कमोश घःया मनुत नाश जुल,

छं कायु म्हायपिन्त ज्वनाः मेगु देशयु यंकल।

47 “अयुनं लिपा वइगु दिनयु

जिं मोआबया सुख शान्ति हाकनं लित हये,”

परमप्रभुं धयादी।

मोआबया न्याय थन तक।

49

अम्मोनीतयगु बारे अगमवार्णी

1 अम्मोनीतयगु बारे—

परमप्रभुं थथे धयादी,

“छु! इस्राएलया कायुपिं मदु ला?

छु! वया सुं सर्वयु काइम्ह मदु ला?

छायु मोलोखं गादया लागा कब्जा याःगु?

छाय वया थः मन्त गादय च्वंवःगु?""*

2 परमप्रभुं धयादी,

“स्व! जि अम्मोनीतयगु रब्बा शहरया विरोधय लडाईया सः न्यकेगु ई वयाच्वंगु दु।

व छगू नाशया दूँ जुइ,

अले उकिया जःखः च्वंगु गांयात मि भस्म याइ।

उबलय थःत लिनाः पितहःपिन्त

इस्त्राएलीतयसं लिनाछवइ,”

परमप्रभुं धयादी।

3 “हे हेशबोन, ख्व! छायाधाःसा ऐ शहर नाश जुल।

हे रब्बायापि मन्त, चिल्लाय दनाः ख्व!

भांग्रा हिनाः दुखं च्वं

अले ख्वख्वं पःखाःया दुने थुखे उखे ब्वाँय हूँ!

छायधाःसा छिमि घः मोलोखयात, वया पुजाहारीत

व हाकिमतनापं मेगु देशय यंकी।

4 हे विश्वास यायेबहः मज्मह म्हाय,

छाय छं थःगु ब्यासिया निति,

थःगु यक्व सइगु ब्यासिया निति घमण्ड यानागु?

जितः सुनो हमला याइ धकाः

‘छं थःगु सम्पत्तिइ भलसा तयाः धाइगु?’ ”

5 प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थये धयादी,

“स्व! जि थःमह हे छंगु प्यखें दुपिपाखें छंके भय हये।

छिपि सकसितं लिनाछवइ।

बिस्वुं जूपिन्त मुकिपि सुं दइ मखु।

6 “अयनं लिपा वइगु दिनय, जि अम्मोनीतयगु सुख शान्ति हाकनं लित हये,”

परमप्रभुं धयादी।

एदोमया बारे अगमवाणी

7 एदोमया बारे—

दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थये धयादी,

“छु! तेमानय आः बुद्धि मन्त ला?

छु! अनयापि बुद्धिमानतयगु सल्लाह नाश जुल ला?

छु! इमिगु बुद्धि ध्वग्गिना वन ला?*

8 हे ददानय च्वंपि, फहिलाः बिस्वुं हूँ,

तज्जाःगु गुफाय सुला च्वं,

छायधाःसा एसावयात सजौय बीगु इलय

जि वयाके विपत्ति हये।

9 छथाय दाख खाइपि वःसा

इमिसं छं दाख त्वःतामथकी ला?

चान्हय खूँत वःसा

छु! इमिसं थःत गुलि यल उलि धन खुयाः मयंकी ला?

10 तर जि एसावयात नांगा याये,

वं थःत सूचुके मफयसा धकाः

जि व सुलाच्वनीगु थाय खुला यानाबी।

वया कायम्हायपि, थःथितिपि व जःलाखःलापिन्त नाश याइ,

छमह नं ल्यनी मखु।

11 छिमि मांवी मद्पिन्त त्वःता हूँ, जि इमित म्वाकातये।

छिमि भाःत मद्पि मिसातयसं नं जितः भरोसा याये फु।”

12 परमप्रभुं थये धयादी, “ख्वलां त्वःने म्वाःपिन्त नं वं त्वने हे माः धाःसा, छ सजौय मफसं बचय जुइ दइ ला? छन्त त्वःति मखु, छं धाल्थें त्वने हे माली।

13 बोझा शहर नाशया दूँ जुइ धकाः जि थःगु हे नामय पाफये। मन्त व शहर खनाः वातां जुइ, इमिसं थुकियात हेस्याइ, जि इमित लिनाछवयागु फुक्क जातितयगु दथुइ जि इमित सराः, भय, गिल्ला व निन्दाया पात्र दयके। थुकिया फुक्क शहरत न्हाबलेंया निति शिजामिजां जुइ,” परमप्रभुं धयादी।

14 जिमिसं परमप्रभुपाखें थव बुखें न्यनागु दु।

छमह दूतयात जाति जातितयथाय थये धायके छवःगु खः,

“दें, झीपि वनापं लडाईं याः वनेनु।”

15 “स्व, जि छन्त जाति जातिया दथुइ चिधं यानाबी।

छन्त दक्वसिनं हेपे याइ।

* 49:1 ४९:१-६ इज २९:१०-२९; २९:१२-१३; आमी १:१३-१५; सप २:१०-११

* 49:7 ४९:७-२२ यशै ३४:१५-१७; ३४:१६-२०; इज २९:१२-२४; ३९:१२-१५; आमी १:११-१२; ओब १-२४; मत्ता १:२२-२५

16 छं ह.पा: ब्यूगु भय व छंगु नुग:या घमण्डं छन्त ध्वंला:गु दु।
हे ल्वहंधीया कापिचाय् च्वनीपि,
हे डाँडाया च्वका च्वकाय् हुक्क जुया: च्वनीपि,
तर छ इमा थें च्वय च्वय ब्व:सां,
अले नगृतयगु दथुइ छें दयका च्वंसां अनं जि छन्त बाँय् कुर्काबी,”

17 “एदोम भयया खँ जुइ,
अन जूगु नाश खना: उकिया लिक्क जुया: वनीपि सकलें वातां जुइ,
अले सकसिनं उकियात हेस्याइ।”
18 परमप्रभुं धयादी,
“सदोम व गमोरा अले उकिया ज:ख: च्वंगु शहरत नाश जूबलय् जूगु थें
अन सुं नं मनु दइ मखु,
सुं मनु नं अन च्वनाच्वनी मखु।^०
19 स्व! यर्दनया झालं यक्व घाँयख्य: दुगु थासय् सिंह व: थें,
जि एदोमयात पलखं हे वयागु देशं लिनाछवये।
अले सुयात जि ल्यये वयात हे जि तये।
छायथा:सा जि थें जा:म्ह सु दु?
सुनां जित: चुनौती बी फु?
जिगु न्ह्य:ने दनाच्वने फुम्ह सु फैजवा: दु?”

20 उकि एदोमया विरोधय परमप्रभुं दयकादीगु योजना,
अले तेमान्य च्वंपिनिगु विरोधय वयक्क:या इच्छा छु दु धका: न्यें,
बथांयापि चिचीधिक:पि फैया मस्तयत थिसय् याना: यंकी।
इमिसं याना: वं इमिगु घाँयख्य:यात भज्यंक नाश यानाबी।
21 इपि पतन जूगु सलं पृथ्वी थरथर खाइ।
इपि हा:गु स: लाल समुद्र तक हे थ्वइ।
22 स्व! छम्ह इमा हथासं ब्वयावइ,
बोज्ञाया च्वय वं थ:गु पपु चक्कंकी।
उखुन्हु एदोमया सिपाईतयगु मन
मचाबु ब्यथा जूम्ह मिसायागु थें जुइ।

दमस्कसया बारे अगमवाणी
23 दमस्कसया बारे,
“हमात व अर्पाद अलमल जूगु दु,
छायथा:सा इमिसं मभिगु खबर न्यंगु दु।
याना: इमिगु नुग: क्वतुंगु दु।
शान्त जुइ मफइगु समुद्र थें इमिगु नुग: इतिमिति कंगु दु।^०

24 दमस्कस कमजोर जूगु दु।
व बिस्युं वनेत्यंगु दु।
भयनं वयात ज्वंगु दु।
मचाबु ब्यथा जूम्ह मिसायात थें च्यता:
व सास्ती वयात ज्वंगु दु।

25 व नांजा:गु शहर,
व जिगु लसताया शहर सुनसान जूगु दु।
26 अनयापि ल्यायस्हपि मिजंपिन्त शहरया लँय स्याइ
अले उखुन्हु वया फुक्क सिपाईत सुक्क च्वनी,

27 दमस्कसया परखालय् जि मि तयाबी,
उकि बेन-हदद जूजुया किल्लात भस्म याइ,”

केदार व हासोरया बारे अगमवाणी
28 बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसरं त्याक्गु केदार व हासोरया राज्यतयगु बारे –
परमप्रभुं थथे धयादी,
“केदारय् हमला या,
अले पुर्बयापि मनुतयत नाश या!

29 इमिगु पाल, फैया बथा,
बल्चात व फुक्क मालसामान यंकीगु जुइ।
इमि ऊँटत नं इमिगुपाखें लाकायंकी।
मनुतयसं त:सलं इमित धाइ,

परमप्रभुं धयादी।

दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

‘प्यखेरं आतंक हे आतंक दु।’

30 “हे हासोरयापि मन्त, याकनं बिस्सुं हूं।
तज्जाःगु गुफाय वनाः सुला च्वीं।”

परमप्रभुं धयादी।

“बेबिलोनया जुजु नबूकदनेसरं छिमिगु विरोधय् जाः ग्वःगु दु,
अले छिमिगु विरोधय् छगू योजना दयक्कगु दु।

31 “छिपिं दैं! याउँक व मयासें च्वनाच्वंगु छगू जातियात हमला या,”

परमप्रभुं धयादी।

“इमि न धवाखा दु न गजबार दु।
इपि याकःचा च्वनाच्वंगु दु।

32 इमि ऊँटत, यक्व सा द्रहं व फैच्वलयत लृतय् यानाः यंकी।

ताताःपाःगु थासय् च्वंपिन्त
जि प्यखेपाखे छ्यालब्याल यानाबी।

अले इमिगु प्यखेपाखे इमिके विपत्ति हये,”

परमप्रभुं धयादी।

33 “हासोर सदांया नितिं सुनसान जुइ,
अन ध्वंचात जक च्वनी।

सुं मन् अन च्वनी मखु,
सुं मन् अन च्वनाच्वने फइ मखु,”

एलामया बारे अगमवाणी

34 सिदकियाह जुजु जगु शुस्या इलय् एलामया बारे यर्मियाथाय् वःगु परमप्रभुया वचन थ्व खः,

35 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी,

“स्व! जिं थःम्ह हे एलामया धनु,
इमिगु शक्तिया म् लिधंसा त्वथुलाबी।

36 जिं एलामया विरोधय् आकाशया
प्यखेपाखे प्यंगु फय् हयाबी।

जिं इमित छ्यालब्याल यानाबी

अले एलामं बिस्सुं वेपि मथ्यंगु जाति छुं नं दइ मखु।

37 जिं एलामयात इमि शत्रुतयगु
व स्यायेत स्वःपिनिगु न्हाःने चुंचुं यानाबी।

जिं तसकं तंम्वयाः इमिके विनाश हये”

परमप्रभुं धयादी।

“जिं इमित सिमधयक्कतले,
इमित तरवार च्वनाः लिचुली।

38 जिं एलामय् थःगु सिंहासन तये,
अले वया जुजु व हाकिमतयत् नाश यानाबी,”

परमप्रभुं धयादी।

39 “अयन् लिपा वइगु दिनय्
जिं एलामयागु सुख शान्ति हाकनं लित हये,”

परमप्रभुं धयादी।

50

बेबिलोनया बारे अगमवाणी

1 बेबिलोन व बेबिलोनीतयगु देशया बारे यर्मिया अगमवक्तापाखे परमप्रभुं धयादीगु वचन थ्व हे खः,*

2 “जाति जातियात केँ,

अले इण्डा ल्हनाः न्यकि,
छुं खँ नं सुचुके मते, तर थथे धा,

‘बेबिलोनयात कब्जा याइ,

वया घः बेल लज्याय् लाइ,

वया घः मरोदकयात नाश याइ।

वयागु शालिकतयत् बेइज्जत याइ,

वयागु मूर्ति आतंक जाइ।’

3 छाथ्याःसा उत्तरपाखे छगू जाति वयात हमला याइ,

अले वयागु देशयात जिजांमिजां दंग्थाय् यानाबी।

अन सुं च्वनी मखु,

मन्त व पशुत निथि बिस्सुं वनी।”

* 50:1 40:2-4, 25:8 यशै 28:1-2, 31:23; 30:1-2, 4

- इस्राएलीत थःगु देशय् लिहां वःगु
 4 “उपि दिनय्, उगु इलय् इस्राएलय् मनुत
 व यहदाया मनुत नापनापं ख्वख्वं थः परमप्रभु परमेश्वरयात माःवनी,” परमप्रभुं धयादी।
 5 “इमिसं सियोनपाखे वनीगु लें गुगु खः धकाः न्यनी
 अले थःगु ख्वाः उखेपाखे स्वयकी।
 इपि वयाः थःत हे परमप्रभुयाथाय्
 गुबलें ल्वःममंकीगु सदांया बाचाय् ची।
- 6 “जिम्ह प्रजा तंपि फैत थें जूगु दु।
 इमि जवाःतयसं इमित मखुगु लैय् यंकूगु दु।
 अले पहाड पहाडय् मखुगु लैय् वंके व्यूगु दु।
 डौंडा डौंडाय् व पहाड पहाडय् चाःह्यु वें
 इमिसं थः च्वनीगु थाय्थात ल्वःमंकल।
 7 इमित नापलाकृपिन्सं इमित नयाबलि।
 इमि शत्रुतयसं धाल, ‘थुकी जिमिगु छुं दोष म्दु,
 छायाथाःसा इमिसं इमिगु खःगु च्वनेगु थाय् परमप्रभु,
 इमि पुर्खातयगु आशा, परमप्रभुया विरोधय् पापयात।’
- 8 “बेबिलोनं बिस्युं हूँ।
 बेबिलोनीतयगु देश त्वःति,
 अले थःगु बथांयात लें क्यनीपि दुगुचात थें जु।[☆]
- 9 छायाथाःसा स्व!
 जिं उन्तरयागु देशं ततःधंगु जातियात ग्वाकाः इमिगु पुचःयात बेबिलोनया विरोधय् हये।
 इमिसं बेबिलोनया विरोधय् लडाईया लागि तयारी याइ,
 अले वयात उन्तरपाखें कब्जा याइ।
 इमिगु वाण बहादुर सिपाईतयगु थें जुइ,
 गुगु अथें लिहांवनी मखु।
- 10 अथे जुयाः बेबिलोनयात लुटपाट याइ,
 इमित लुतय् याइपि सकसिके गाक्क दइ,”
- बेबिलोन पतन जूगु
 11 “जिगु सर्बययात लुटपाट याःम्ह छ न्ह्यइपुकाः लयताःगुलि,
 छ अन्न दाःबलय् लयतायाः तिन्हम्ह साचा थें जूगुलि
 अले बल्लाःपि सलत थें हाःगुलि,
 12 छंगु लागि मां थें च्वंगु छंगु शहर तसकं लज्याय् लाइ,
 सुनां छन्त बुइकल वयात क्वहांकी।
 व जातित मध्ये दकलय् चिधं जुइ,
 झिजांमिजां दंगुथाय्, सुख्वा जमिन व मरुभूमि थें व जुइ।
- 13 परमप्रभुया तमं यानाः अन सृं च्वने खनी मखु,
 तर व झिजांमिजां दंगुथाय् जुइ।
 बेबिलोन जुयाः वनीपिं सकलें अजू चाइ,
 अले घाः खनाः इपिं ग्याइ।
- 14 “हे धनुष वाण चले याइपि सकलें
 बेबिलोनया प्यखेरं लडाईया लागि तयार जुयाच्चवें!
 छपु नं वाण मल्यंक वयात कयकि!
 छायाथाःसा वं परमप्रभुया विरोधय् पाप याःगु दु।
- 15 वयागु प्यखेरं च्वनाः तःसलं हा!
 वं थःत लःल्हाइ। वयागु धरहरात क्वःदली,
 वयागु पःखाःयात थुनाबी।
 वयात बदला का,
 छायाथाःसा परमप्रभुया बदला थ्व हे खः।
 वं मेपिन्त गथे यात वयात नं अथे हे या।
- 16 पुसा हलिपिं व ईचा च्वनाः छ्व लइपिन्त बेबिलोनं नाश या।
 अत्याचारीया तरवारं यानाः सकसितं थथःगु छैय् लिहां वनेब्यु,
 सकलें थथःगु देशय् लिहां वनेमाः!”
- इस्राएलीत लिहां वःगु
 17 “इस्राएल ला सिंहं लिनाः छ्यालब्याल जूगु बथां थें खः।
 वयात न्हापा ला अश्शूरयाम्ह जुजुं नल,

परमप्रभुं धयादी।

लिपतयु बेबिलोनयाम्ह जुजु नबुकदनेसरं वयागु क्वँयत त्वथुलाबिल।”

18 उकिं, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु,

इस्त्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी,

“जिं थःम्ह हे अश्रयाम्ह जुजुयात सर्जौय बियागु थें
बेबिलोनयाम्ह जुजु व वयागु देशयात सर्जौय बी।

19 तर जिं इस्त्राएलयात वयागु थःगु हे ख्यलय लित हये
अले व कर्मेल व बाशानय जइ।

वयागु नये पित्याःगु एफ्राइम व गिलादया डौँडाय लुधनी।”

20 परमप्रभुं धयादी,

“उपिं दिनय, उगु इलय इस्त्राएलया अपराधयात माली,

तर छगु नं लुइ मखु,

अले यहूदाया पाप नं माली तर छगु नं लुइ मखु।

छाय्थाःसा जिं बचयु यानातयागु ल्यं दुगु ब्वयात जिं क्षमा याये।”

बेबिलोनयात परमेश्वरया सर्जौय

21 “मरातैम देश व पकोदयु च्वंपिन्त हमला या।

इमित ल्यु, स्या अले इमित भज्यंक नाश या,”

“जिं छिमित आज्ञा बियागु फुक्क या!

22 देशयु लडाइँ

व विनाशया हाःसः दु।

23 फुक्क पृथ्वीया मुगः बेबिलोन तज्याःगु व कुचा कुचा जगु दु।

जाति जातिया दथुइ बेबिलोन झिंजामिजां दंगु दु।

24 हे बेबिलोन, जिं छंगु लागि जाः तया।

छं सी न्ह्यः हे छ उकी तक्यन।

छन्त मालाः ज्वंगु दु।

छाय्थाःसा छ परमप्रभुया विरोध याना जुल।

25 परमप्रभुं थःगु ल्वाभःया धुकु चायकादीगु दु,

अले थःगु तया ल्वाभः पिकयादीगु दु।

छाय्थाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं

बेबिलोनीतयुगु देशयु यायेमाःगु ज्या दु।

26 ताताःपाःगु थासं वयाथायु वा!

वयागु अन्नया धुकु तछ्यानाः चायकि!

वयात अन्नया दुँ थें दुँचिकब्यु!

वयात भज्यंक नाश यानाब्यु!

अले वयागु छुं नं ल्यं मदयमा!

27 वया फुक्क द्रहंचात स्यानाब्यु!

उपिं स्याइगु थासयु यंकेमाः!

इमित धिक्कार दु! छाय्थाःसा इमिगु दि वःगु दु।

इमित सर्जौय बीगु ई थ्यंकः वल।

28 परमप्रभुं झी परमेश्वरं वयकःया देगःया निति

गय यानाः बदला कयादिल धकाः

सियोनयु घोषणा याइपिं बेबिलोन देशं बिस्युं वःपिं

व शरण काःवपिनिगु खँ न्यँ!

29 “धनुष वाणं कयकिपि सकलें मनुतयत बेबिलोनया विरोधयु सःता हजि।

वया प्यखेरं छाउनी तयाः घेरयु या,

सुं नं बिस्युं वने मफयेमा।

वयागु ज्या स्वयाः वयात बदला ब्यु!

वं गथे याःगु दु, वयात अथे हे या!

छाय्थाःसा वं इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरयात मभिंका खँ ल्हाःगु दु।”

30 उकिं वया ल्यायमहपि मिजंतयत वयागु लँयु स्याइ।

वया सकलें सिपाइंत उखुन्ह सुम्क च्वनी,”

31 “हे घमण्डी, स्व, जि हे छंगु विरोधयु दु,”

प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी,

“छाय्थाःसा छंगु दि वःगु दु,

जिं छन्त सर्जौय बीगु दि।

32 घमण्डी धाःसा लुफि हायाः दइ,

परमप्रभुं धयादी।

परमप्रभुं धयादी।

- अले सुनानं वयात दनेत ग्वाहालि याइ मखु।
जिं वयागु शहर शहरय् मि तथाबी,
उकिं वयागु प्यखेरं दुपि फुक्कसित भस्म याइ।”
- 33 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु थथे धयादी,
“इस्पाएल व यहदाया मनुतयत् क्वत्त्यलातःगु दु।
इमित ज्वनायंकुपि सकसिनं इमित बल्लाक ज्वनातःगु दु।
इमिसं इमित वनेबी मखु।
- 34 अयनं इमित उद्धार याइम्ह बल्लाः,
वयकःया नां दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु खः।
वयकलं इमिगु मुद्दा म्हितादी अले देशय् शान्ति हयादी,
तर बेबिलोनय् च्वपिन्के धाःसा अशान्ति हयादी।
- 35 “बेबिलोनीतयगु विरोधय् छपु तरवार!”
परमप्रभुं धयादी,
“बेबिलोनय् च्वपिनिगु विरोधय्
अले वया हाकिमत व बुद्धि दुपि मनुतयगु विरोधय्।
- 36 इमि मखुपि अगमवक्तातयगु विरोधय् नं छपु तरवार।
इपि मूर्ख जुइ।
वया सिपाइँतयगु विरोधय् नं छपु तरवार।
इपि आतंक जाइ।
- 37 वया सलत व रथत
व वया दथुइ दुपि विदेशी सिपाइँतयगु विरोधय् छपु तरवार!
इपि मिस्त थें बमलाइ।
वयागु धन सम्पत्तिया विरोधय् छपु तरवार चलय् जुइ,
इमित लतय् याइ।
- 38 वयागु लः सुनावनेमा धकाः वयागु विरोधय् वा मवइगु ई,
छायधाःसा व मूर्तित हे मूर्तित दूगु देश खः,
वया घःत ग्यानाः वँय् जुइ।
- 39 “उकिं अन मरुभूमिया पशुत व धौत च्वनी
अले न्हिकांझंगः नं च्वनी।
अन हाकनं गुबलें सुं नं मनु च्वनी मखु,
पुस्तां पुस्ता तक अन सुं नं च्वनी मखु।”
- 40 “सदोम व गमोरा
अले उकिया जःखः च्वंगु शहरतयत् जि परमेश्वरं नाश यानागु थें,
बेबिलोनय् सुं मनु च्वनी मखु।
सुं नं मनु अन च्वनाच्वनी मखु।
- 41 “स्व! छगु सेना उत्तरपाखें वयाच्वंगु दु।
छगु तःधंगु जाति व यक्व जुजुपि
पृथ्वीया तातापाःगु थासं लडाईया लागि तयार जुयाच्वंगु दु।
- 42 इमिसं धनुष व भाला घानातःगु दु।
इपि तसकं नुगः छाःपिं, इमिके दयामाया धाःसा मद्।
इपि सल गयाः वइबलय् इमिगु सः समुद्रयागु श्वःसः थें च्वं।
हे बेबिलोन! इपि छन्त हमला यायेत लडाईया लागि इवःलिक वःपि मनुत थें वइ।
- 43 बेबिलोनयाम्ह जुजुं इमिगु बारे न्यन,
वयागु ल्हाः याग्लाप्याग्ला जुल।
मचाब् ब्यथा ज्म्ह मिसा थें वयात धन्दा जुल।
- 44 स्व! यर्दनया झालं यक्व घौयख्यः दूगु थासय् सिंह वः थें,
जिं बेबिलोनयात पलखं हे वयागु देशं लिनाछवये।
अले सुयात जि ल्यये वयात हे जि तये।
छायधाःसा जि थें जाःम्ह सु दु?
सुनां जितः चुनौती बी फु?
जिगु न्हाःने दनाच्वने फुम्ह सु फैजवाः दु?”
- 45 उकिं बेबिलोनया विरोधय् परमप्रभुं दयकादीगु योजना।
अले बेबिलोनीतयगु देशया विरोधय् वयकःया इच्छा छु दु न्यँ,
बथांयापि चिचीधिकःपि फैया मस्तयत् धिसय् यानाः यंकी।

परमप्रभुं धयादी, ✧

इमिसं याना: वं इमिगु घॉयख्य:यात भज्यंक नाश यानाबी।
46 बेबिलोन कब्जा या:बलय् ताये दुगु सलं पृथ्वी थरथर खाइ।
वयागु ख्व:स: जाति जातितय्थाय् तक थ्वइ।

51

- बेबिलोनयात मेगु दण्ड
1 परमप्रभुं थथे धयादी,
“स्व! जिं थ:म्ह हे बेबिलोनयागु विरोधय् व लेब-कमाइयापिं* मन्तयगु विरोधय्
छगु नाश याइगु आत्मायात ग्वाके।
2 वयात हासां हायेत व वयागु देश नाश यायेत
बेबिलोनय् जिं विदेशीत छवये।
वयागु नाशया दिनय्
वयागु विरोध याइपिं विदेशीत वया प्यखेंपाखें वइ।
3 धनुष वाणं कयकीम्हयसिनं थ:गु धनुषय् वाण मतयेमा:।
अले व थ:गु नैपाता फिना: मदनेमा:।
वया ल्यायम्हपिं मन्तयत त्व:ते मते!
वया फुकक सेनायात भज्यंक नाश यानाब्बु।
4 इमित बेबिलोनय् स्याइ।
उकिया गल्लि गल्लिइ इपि सी थें च्वंक घा:पा: जुइ।
5 इस्त्राएल व यहदायात इमि परमेश्वर,
दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभुपाखें त्व:तगु मदु,
ख: ला इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वरया न्ह्य:ने
इमिगु देश दोषं जा:गु दु।
6 “बेबिलोनं बिस्सुं हूँ!
सकलें थथ:गु ज्यान बचय् यायेत बिस्सुं हूँ!
वयागु पापया कारणं छिपि नाश जुइ मते।
थ्व जिगु बदला कायेगु ई ख:,
वयकलं वयात वं फयेमा:गु सजाँय बियादी।
7 बेबिलोन परमप्रभुया ल्हातय् लुंयागु ख्वला जूगु ख:,
वं फुकक पृथ्वीयात दाखमघं कायकल।
जाति जातितयसं वयागु दाखमघ त्वन,
उकि इपिं वें थें जुल।
8 आ: बेबिलोन आकाझाकां वच:दली,
अले बेबिलोनयात कुचा कुचा याइ।
वयागु निति ख्व! वयागु स्या:चा:या निति मलम हजि!
सके व लनी ला?
9 “जिमिसं बेबिलोनयात लायकेगु ख:,
तर व लाइ मखु। वयात त्व:ताब्बु।
अले इपिं थथ:गु देशय वना हे छवयेनु।
छायथा:सा वयागु इन्साफ आकाश तक हे थ्यंगु दु।
थ्व सुपाँय तक हे त:जा:गु दु।
10 “ परमप्रभुं इति दोष मदपि ठहरय यानादीगु दु।
वा, इमिसं परमप्रभुं इति परमेश्वरं छु यानादीगु ख:
व सियोनय कं वनेनु।
11 “वाण च्वाम्कि!
ढालत का!
परमप्रभुं मादीतय् जुजुपिन्त ग्वाकादीगु दु,
छायथा:सा बेबिलोनयात नाश यायेगु हे वयक:या बिचा: ख:।
परमप्रभुं बदला कयादी,
थ:गु देग:या निति बदला।
12 बेबिलोनया प:खा:या विरोधय् झण्डा ल्हें!
पिवा:यात बल्लाकि!
पिवा: च्वनीपिं मन्त ति!
हमला यायेत सुला च्वनेगु थासय मन्त ति!
बेबिलोनयापिं मन्तयगु विरोधय परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु दु।

* 51:1 ५१:१ लेब-कमाइ थ्व बेबिलोनया गुप्ति नां ख: ☆ 51:7 ५१:७ प्रका १७:२-४; १८:३ ☆ 51:9 ५१:९ प्रका १८:५

- वयकलं थःगु बिचाः पूर्वकादी।
 13 हे यक्व लः दुगु थासय् च्वनीपि!
 व धन-सम्पत्ति यक्व दुपि!
 छिपि खतम जुइगु ई थ्यंकः वल,
 छंगु अन्त थ्यंकः वल।^{१३}
- 14 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थःगु हे नामय् पाफयादीगु दु -
 छिमिगु शहरय् जिं क्वःबुईचात थें शत्रुत जायकाबी,
 इपि छंगु विरोधय् त-सलं हाली।
 परमेश्वरया प्रशंसाया भजन
- 15 “परमप्रभुं पृथ्वीयात थःगु बलं दयकादिल।
 वयकलं थःगु बुद्धिं संसारयात थापं यानादिल।
 थःगु दुयानं वयकलं आकाशयात चक्कंकादिल।
- 16 वयकः श्वयक हालादीबलय् आकाशय् लः गछ्याङ् गुडयाङ् याइगु,
 वयकलं पृथ्वीया तापाःगु थासं सुपौंय् थकयादी।
 वयकलं वानापं हाबलासा त्वयकादी।
 थःगु धुकुति फय् वयकादी।
- 17 “सकलें मनुत मूर्ख व ज्ञान मनुपि खः।
 छम्ह छम्ह धातुया ज्या याइम्ह वयागु मूर्तितपाखें हे लज्याय् लाइ।
 वयागु सालिकत नक्कली खः,
 उकीं सासः दइ मखु।
- 18 उपि ज्यालगे मज्, न्हीकीगु खँ जक खः।
 इमिगु न्याय जुइबलय् इपि नाश जुइ।
- 19 याक्बया भाग इपि थें मखु।
 वयकलं हे फुक्क दयकादिल।
 अले वयकलं इस्राएलयात थः प्रजा दयकेत ल्ययादीगु दु।
 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु वयकःया नां खः।
 परमप्रभुया ल्वाभः
- 20 “हे बेबिलोन, छ जिगु लडाइँया कथि,
 जिगु लडाइँया ल्वाभः जुइमा।
 छपाखें जिं जातितयत चुंचुं याये।
 छपाखें हे जिं राज्य राज्ययात नाश याये।
- 21 छपाखें जिं सल व सल गयाः वःमहयसित
 छपाखें जिं रथ व रथ चलय् याइपिन्त चुंचुं याये।
- 22 छपाखें जिं मिजं व मिसायात चुंचुं याये।
 छपाखें जिं बुरापिं व ल्याय्फहपिन्त चुंचुं याये।
 छपाखें जिं ल्याय्फहपिं व ल्यासेपिन्त चुंचुं याये।
- 23 छपाखें जिं फैजवाः व वयागु बथांयात चुंचुं याये।
 छपाखें जिं बुँज्या याइमहयसित व वया द्रुहयात चुंचुं याये।
 छपाखें जिं बडाहाकिम व हाकिमतयत चुंचुं याये।
- 24 “इमिसं सियोनय् याःगु फुक्कः मभिगु ज्याया कारण जिं बेबिलोन व बेबिलोनियाय् च्वंपि सकलें मनुतयत छिमिसं खंक हे पलेसा बी,”
 परमप्रभुं धयादी।
- 25 “हे नाश याइगु पहाड, गुगु फुक्कः पृथ्वीयात नाश याइगु खः,
 स्व! जिं हे छंगु विरोधय् दु,”
 परमप्रभुं धयादी,
- “अले जिं थःगु ल्हाः छंगु विरोधय् न्हाज्याके।
 छन्त भीरं क्वय् क्वफानाबी,
 अले छन्त मिं नःगु पहाड यानाबी।
- 26 इमिसं छंकेनं छँया कुन्चाय् तयेत
 व जग तयेत छगः म् ल्वहं नं काइ मखु।
 छायाधाःसा व थाय् न्हाबलेया लागि सुनसान जुयाच्चनी,”
 परमप्रभुं धयादी।
- 27 “छिमिगु देशय् झण्डा धस्वाकी!
 जाति जातितय् दथुइ तुरही पु!
 वयागु विरोधय् लडाइँ यायेत जातितयत तयार या!
 अरारात, मिन्नी व अशकनजयात वयागु विरोधय् सःती!
 वयागु विरोधय् छम्ह सेनापति ल्यः!
 क्वःबुईचाया बथां थें सलत छव!

28 वयागु विरोधय लडाईं यायेत जाति जातियात,
मादी जुजुपिन्त, इमि बडाहाकिमतयत्

व वया फुक्क शासकतयत्

व वयागु अर्धीनय दुगु फुक्क देशयात तयार या!

29 देश थुरथुर खाइ, अले तसकं नुगः मछिनी,
छायधाःसा परमप्रभुं बेबिलोन देशयात सुं मनु मच्वनीगु
झिजामिजां दंगुथाय दयकेगु क्वःछिनादीगु दु।

30 बेबिलोनया सिपाईतयसं लडाईं यायेगु त्वःतुगु दु।

इपि ला थथःगु किल्ला दुने हे च्वनीगु।

इमिगु बल कम जुइ धुंकल।

इपि मिस्त थें जुगु दु।

इमिगु च्वनीगु थाय मि नकाबी धुंकल,

उकिया ध्वाखाया गजबारत त्वथुलाबी धुंकल।

31 बेबिलोनयाम्ह जुजयात वयागु फुक्क शहर काये धुंकल धकाः कनेत
छम्ह हुलाकी मेम्हयसिगु ल्युने वनी

अले खबर बीम्हयसिगु ल्युने मेम्ह खबर बीम्ह वनी,

32 अले थ्व खबर नं कनी, खुसि छीगु थाय काये धुंकल,
ध्वपचाय दुगु सःखिमाय मि तयाबिल, सिपाईत ग्यानाच्वंगु दु।”

33 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, इस्राएलया परमेश्वरं थथे धयादी,

“बेबिलोन खलाया न्हुइत्यंगु छव थें खः।

व लइगु ई याकनं वइ।”

34 सियोनयापि मनुतयसं धाइ,

“बेबिलोनयाम्ह जुजु नबुकदनेसरं जिमित नयाबिल,

वं जिमित अलमल यानाबिल।

जिमित वं छगः प्वंगु थल थें यानाब्यरगु दु।

वं जिमित पपुदुपि अजिङ्गरं थें नुनाछवल।

साःगु नसायात थें जिमित नयाः थःगु प्वाः जायकल,

अनलि ल्हयाः जिमित वांछवल।

35 जितः व जिगु म्हयात गुलि क्वत्यल

बेबिलोनय च्वंपिन्त नं अथे हे क्वत्यलेमा।”

“जिथाय हि नाः वय्कृगुया दोष बेबिलोनय च्वंपिन्त लायेमा।” यरूशलेमं धाइ।

परमप्रभुं इस्राएलयात ग्वाहालि यानादी

36 उकि परमप्रभुं थथे धयादी,

“स्व! जिं छंगु पंली

अले छंगु निति जिं हे बदला काये।

जिं वयागु समुद्र सुकाबी,

वयागु लःया मूल सुकाबी।

37 बेबिलोन छंगु नाशया द्रुं जुइ,

ध्वंचात च्वनीगु थाय,

मनुत खनाः व वातां जुइ, व न्हीकीगु खँ

व सुं मनु मच्वनीगु थाय जुइ।

38 वया सकलें मनुत सिंह थें श्वयक हाली,

इमिसं सिंहया मस्तयसं थें घुरंघुरं सः पिकाइ।

39 इपि देने धुंकाः जिं इमिगु निति छंगु भव्य तयार याये।

अले इमित काय्के,

अले इपि न्हिलाः चिल्लाय् दनाः हाली

अले सदांयात घनी।

इपि गुबले दनी मखु,”

40 “जिं इमित चिधिकःम्ह भ्याःचा,

भ्याःचा व दुगु थें स्यायेत क्वय् हये।”

बेबिलोन नाश जुगु

41 “सारा पृथ्वीया घमण्ड बेबिलोनयात गय् यानाः कब्जा यात!

बेबिलोनय छु जुगु खः व खनाः जाति जातित थारान्हइ।

42 बेबिलोनया च्वय् समुद्र थाहां वइ,

उकिया श्वयक हालीगु लबुं वयात त्वपुयाबी।

43 वयागु शहरत सुनसान जुइ,

छंगु सुख्खा व मसूमिया देश,

परमप्रभुं धयादी।

छग् देश गन सुं च्वनी मखु,
 गनं ज्ञ्याः सुं वये वने याइ मखु।
 44 जि बेबिलोनय बेबिलोनीतय घः बेलयात सजॉय बी,
 अले वं छु घुर्कुंगु खः वयागु म्हुतु ल्हके।
 वयाथाय हाकनं जातित पुजा यायेत ग्वाः म्नाः मुनी मखु।
 अले बेबिलोनया पःखाः दुनी।”

ज्वनायंकपिन्त बुखें
 45 “हे जिमि मनुत, वयागु दथुं पिहां वा!
 सकलें थथःगु ज्यान बचय यायेत ब्वॉय हें!
 परमप्रभुयागु ग्यानापुगु तंपाखे बिस्सु हें!
 46 देशय छुं हल्ला न्यनाः नुगः क्वतुंके मते वा ग्याये मते.
 छग् दैय छगकथया हल्ला वइ,
 मेगु दैय मेगुकथया हल्ला।
 देशय ल्वापुख्यापुया हल्ला
 अले शासकया विरोधय शासक दंगु हल्ला।
 47 छायाधाःसा जि बेबिलोनया मूर्तितयत
 सजॉय बीगु ई धात्थें वइ,
 वयागु फुक्क देश लज्याय लाइ,
 अले वया स्याःपि फुक्क अन हे लानाच्वनी।
 48 अबलय स्वर्ग व पृथ्वी अले उकी दुपि फुक्क
 बेबिलोन बरुलि लयतायाः चिल्लाय दनाः हाली,
 छायाधाःसा उन्तरपाखे
 नाश याइपिन्सं वयात हमला याइ,”

49 “बेबिलोनं यानाः पृथ्वीइ स्याःपि ग्वतुगु थें,
 इस्त्राएलया स्याःपिनिगु निंति बेबिलोन ग्वतुलेमाः।*
 50 छिपि तरवारं बचयजुपि याकनं वना हे छव!
 छग् तापाःगु देशय परमप्रभुयात लुमकी,
 अले यरूशलेमया बारे बिचाः या!”
 51 इस्त्राएलया मनुतयसं धाइगु, “जिपि मछालेमाःगु दु,
 छायाधाःसा जिमित ब्वःब्युगु दु।
 अले जिमिगु ख्वाः लज्यां ह्याउंसे च्वने धुंकल।
 छायाधाःसा विदेशीत
 जिमि परमप्रभुया देगलय दुहां वंगु दु।”

52 परमप्रभुं धयादी, “जि वयागु मूर्तितयत याकनं सजॉय बीत्यनागु दु।
 अले देश न्यकं हे घाःपाः जुपि पिच्यानाः हाली।
 53 बेबिलोन आकाश तक हे थ्यन धाःसां
 अले थःगु ततःधंगु किल्लातयत बल्लाकल धाःसां
 जि वयागु विरोधय नाश याइपि छवये,”

बेबिलोन नाश जुइगु
 54 “बेबिलोनं चिल्लाया दनाः हाःगु सः वइ।
 बेबिलोनीतयगु देशं ख्वःसः पिहां वइ,
 छग् तःधंगु विनाशया सः।
 55 परमप्रभुं बेबिलोनयात नाश यानादीत्यंगु दु,
 वयकलं वयागु हाःसःयात बन्द यानादी।
 शत्रुतयगु लबुतयसं समुद्रुं थें तं क्यनी।
 इपि गर्जय जगु सः लिथ्वयाचवंगु दु।
 56 बेबिलोनया विरोधय छम्ह नाश याइम्ह वइ।
 वया सिपाईतयत ज्वनी,
 अले इमिगु धनुष वाण त्वथुलाबी।
 छायाधाःसा परमप्रभु बदला कयादीम्ह परमेश्वर खः।
 वयकलं पूरा लिच्वः बियादी।
 57 जि इमि हाकिमत, अले बुद्धि दुपि मनुतयत कायकाबी,
 वया बडा-हाकिमत, हाकिमत व सिपाईतयत नं।
 इपि न्ह्याबलेया निंति घनी अले दनी मखु,” परमप्रभुं धयादी

परमप्रभुं धयादी।*

परमप्रभुं धयादी।

गुह्यसिगु नां दक्व शक्ति दुह परमप्रभु खः।

58 दक्व शक्ति दुह परमप्रभुं थथे धयादी,

‘बेबिलोनया तःब्यागु पःखाःयात जगनिसें थुनाबी।

अले उकिया ततःजाःगु धवाखात छवयकाबी,

मनूतयसं अथे तः तयानु चायकी,

यक्व देशयापि दकःमितयसं मफतय ज्या यात छायाधाःसा इमिगु ज्या मिं भस्म जुइ।”

यर्मियाया बुखें बेबिलोनय छवःगु

59 यहदाया जुजु सिदकियाहं राज्य यानाच्चंगु प्यंगु दुँय मासेयाहया छय, नेरियाहया काय मू हाकिम सरायाह जुजुलिसे बेबिलोनय वंवलतय यर्मियां वयात थव वचन बिल।†

60 बेबिलोनय याकनं वइगु विपणित यर्मियां छथु भूवैतय च्वःगु खः, वं च्वःगु फुकक खें बेबिलोनया बारे खः।

61 वं सरायाहयात धाल, “छु बेबिलोनय थयने धुंकाः छु थव फुकक वचन तःसलं ब्वे!

62 अनलि धा, ‘हे परमप्रभु, छिं थव थाययात नाश याये धयादीगु दु, अले थुकी न मनु च्वनी न पशु च्वनी, थव सदांया नितिं झिजामिजां दंगुथाय जुइ।’

63 छु थव थतलातःगु भूवें ब्वने धुंकाः थुकियात छगः ल्वहं चिनाः यूप्रेटिस खुसिइ वांछवयाब्यु!*

64 अले थथे धा, ‘जिं थुकी हयेगु विपणितं यानाः थथे हे बेबिलोन गुबलें दने मफयक क्वदइ। अले अनयापि मनूत म्वतुली।’”

यर्मियाया वचन थन हे क्वचाल।

52

यस्शलेम पतन जूगु

२ राज २४:१८-२५:७

1 सिदकियाह निइछदं दुबलय जुजु जूगु खः। वं यस्शलेमय झिंछदं शासन यात। वया मांया नां हमुतल खः। व लिब्नाय च्वंमह यर्मियाया म्हाय खः।*

2 यहोयाकीम जुजुं याःगु थें वं परमप्रभुया मिखाय मभिगु ज्या यात।

3 यस्शलेम व यहदाय जूगु घटनां परमप्रभुयात तंचायकुगुलि वयकलं इमित थःगु न्ह्यःनं पितिनाछवयादिल।

सिदकियाहं बेबिलोनयाम्ह जुजुया विरोधय विद्रोह यात।

4 उकि सिदकियाहं राज्य यानाच्चंगु गंगुगु दँया झिगुगु लाया झिन्ह दुखुन्ह बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसर यस्शलेमय हमला यायेत थः फुकक

सेना ज्वनावल। इमिसं शहरया पिने छाउनी तल अले शहरयात घेरय यात।†*

5 थुकथं सिदकियाहं जुजुया झिंछगुगु दँ तक शहरयात घेरय याना तल।

6 प्यंगुगु लाया गुन्ह दुखुन्ह थुलि तःधंगु अनिकाल जूल कि मनूतयके नयेत तकं छुं मन्त।‡

7 बेबिलोनीतयसं शहरया पःखाः तछयानाबिल। इमिसं शहर घेरय यानातःगु जसां चान्हय सिदकियाह जुजु व सकलें सिपाइंत जुजुया क्यब लिक्कयागु निगु पःखाःया दथुइ दुगु लुखा जुयाः बिस्युं वन। इपि अराबापाखे बिस्युं वन।‡

8 तर बेबिलोनी सिपाइंतयसं सिदकियाहयात लित अले वयात यरीहोया खयलय नापलाकल। वया फुकक सिपाइंत वयात त्वःताः बिस्युं वन।

9 बेबिलोनी सिपाइंतयसं सिदकियाहयात ज्वनाः वयात हमात देशय, रिब्ला धाःगु थासय बेबिलोनयाम्ह जुजुयाथाय हल। अन वं वयात सर्जोय बीगु आज्ञा बिल।

10 अन रिब्लाय हे बेबिलोनयाम्ह जुजु सिदकियाहया कायपिन्त वयागु मिखाया न्ह्यःने हे स्याकेबिल, अले यहदाया फुकक हाकिमतयत नं स्याकेबिल।

11 अनलि वं सिदकियाहया मिखा लिकाकेबिल। बेबिलोनयाम्ह जुजु वयात कँययागु सिखलं चिनाः बेबिलोनय यंकल। अले वयात मसीतले कुनातल।‡

देगः नाश जूगु

२ राज २५:८-१७

12 बेबिलोनया जुजु नबूकदनेसरया झिंगुगुगु दँया न्यागुगु लाया झिन्ह दुखुन्ह बेबिलोनया जुजुयात सेवा याइमह अड्गक्षकतय सेनापति नबूजरदान यस्शलेमय वल।S*

13 वं परमप्रभुया देगः, जुजुया दरबार, व यस्शलेमया फुकक छें मिं नकाबिल। वं ततःखाःगु फुकक छें मिं नकाबिल।*

14 जुजुया सेनापतिया अधीनय दुपिं फुकक सेनां यस्शलेमया छचाःखेरं दुगु पःखाः थुनाबिल।

15 अनलि सेनापति नबूजरदानं मनूत मध्ये दकलय चीमिपि, शहरय ल्यनाच्चंगु मन्त व बेबिलोनया जुजुयाथाय बिस्युं वपि मनूत व ज्या सःपि कालिगरतयत ज्वनाः बेबिलोनय यंकल।

16 तर नबूजरदानं देशयागु दाखक्यब व बुँइ ज्या यायेत छुं गरीबतयत त्वःताः थकल।

17 अले बेबिलोनीतयसं परमप्रभुया देगलय दुगु कँययागु थांत, लिधंसा, कँययागु तगःगु त्याकि कुचा कुचा यानाः फुकक कँय बेबिलोनय यंकल।*

18 इमिसं वेदी सफा यायेबलय छ्यलीगु बेलचा व नौ तयेगु थल, मत मिले याइगु ज्वलंत, बलि बीबलय हि फइगु थलत, मकःत व आमखुरा, खलचा, कस्वा, फुकक कँययागु सामान यंकल।

19 जुजुया अड्गक्षकतय सेनापति भिगु लँ व वाहःयागु बातात, गुँगु मकःत, छवाकेगु बातात, थलबलत, त्वाःदेवात, त्वँसाबलि छाइगु खवला व बातात नं यंकल।

20 उपि निपु थां, छगः कँययागु तगःगु त्याकि, उकिया क्वय दुगु झिनिह कँययागु द्रहंत, थुछे उछे यंके ज्यगु लिधंसात गुगु सोलोमन जुजुं परमप्रभुया देगःया नितिं दयक्कगु खः उपि फुकक लने हे मफयक दु।

21 निपुं थां ८८ मिटर तःजा। उकिया चाकः ५.३ मिटर दु, व न्हयगु व बागु सेन्टिमिटर तःफि, व फुस्तुं च्वं।

† 51:59 ५२:२५-२६ बि.सि. * 51:63 ५२:२३-२४ प्रका १८:२२ * 52:1 ५२:२५ ५२:२६ बि.सि. † 52:4 ५२:१९ २५ जनवरी ५८८ बि.सि. * 52:4 ५२:२४ इज २४:२
 ‡ 52:6 ५२:२६ १८ जुलाई ५८८ बि.सि. * 52:7 ५२:२७ इज ३३:२९ * 52:11 ५२:२९ इज १२:२३ S 52:12 ५२:२९ १४ अमाउट ५८८ बि.सि. * 52:12 ५२:२९-३२ २ राज २५:८-१७ * 52:13 ५२:२९ १ राज १८ * 52:17 ५२:२९-३२ २ राज ७:२५-२७

22 छपु छपु थांया च्वय कँययागु त्वपुलि दु। छगः छगः क्वपु २,२-२,२ मिटर तःजा। छगः छगः क्वपु कँययागु जालि व धालेगवःया बुतां प्यखेरं भरयु यानातःगु दु।

23 लिक्क लिक्क गुइगः धालेगवःत दु। प्यखेरं जालियात घेरयु यानातःगु धालेगवःत मुक्कं गुइगुगः दु।

यहदायापि मन्तयत ज्वनाः बेबिलोनय यंकुगु

२ राज २५, १८-२४, २७-३०

24 बेबिलोनया सेनापति दकलय तःधंम्ह पुजाहारी सरायाह व निगुगु थासययाम्ह पुजाहारी सपन्याहायत व स्वम्ह पालेतयत नं ज्वना यंकल।[☆]

25 शहरयु ल्यनाच्वपि मध्ये वं सिपाईतय कप्तान व न्हयम्ह जुजुयात सल्लाह बीपिन्त यंकल। वं देशयापि मन्तयत सिपाईतयु भर्ना याइम्ह दक्क शक्ति दुम्ह हाकिम व शहरयु ल्या वःपि खुइम्ह सिपाईतयत नं यंकल।

26 थुमित अङ्गारक्षकतय सेनापति नबजरदान रिब्ला शहरयु बेबिलोनयाम्ह जुजुयाथायु यंकल।

27 बेबिलोनयाम्ह जुजुं हमात देशया रिब्ला शहरयु थुमित स्यायेगु आज्ञा बिल।

थुकथं यहदायापि मन्तयत थःगु देशं ज्वना यंकल।

28 नबकदनेसरं ज्वनायंकुपि मन्तयगु ल्याः थथे दु -

वया शासनया न्हयगुगु दँय ३,०२३ म्ह यहदाया मन्त।^{*}

29 वयागु शासनया शिंच्यागुगु दँय नबकदनेसरं यरुशलेम ८३२ म्ह यंकल।[†]

30 वयागु शासनया निइस्वंगुगु दँय जुजुया सेनापति नबजरदानं ७४५ म्ह यहदाया मन्तयत ज्वनाः बेबिलोनय यंकल। मुक्कं ४,६०० म्ह मन्त दु।[‡]

यहोयाकीनयात त्वःतुगु

31 यहदायाम्ह जुजु यहोयाकीनयात ज्वनाः बेबिलोनय यंकुगु स्विन्हयुदँ दुबलय एबील-मरोदक बेबिलोनयाम्ह जुजु जुल। शिनिगुगु लाया निइन्यान्ह दुबलय जुजु एबील-मरोदकं यहोयाकीनयात इयालखानां त्वःतल।[§]

32 वं वलिसं बांलाक न्ववानाः बांलाःगु व्यवहार यात। अले व थें बेबिलोनयु कैदी जुयाच्वपि मेपि जुजुपिन्त स्वयाः वयात अज्ज अप्वः इज्जतया थासयु तल।

33 थुकथं यहोयाकीनं कैदीया वसः त्वःतल अले म्वानाच्वंतले बरोबर जुजुया टेबिलय नल।

34 यहोयाकीन म्वानाच्वंतले बेबिलोनयाम्ह जुजुं वयात न्हिन्हे नयेत माःगु खर्च बियाच्वन।

☆ 52:24 ५२:२४-३० २ राज २५:१८-२४
* 52:28 ५२:२८ ५१७ वि.सि.

† 52:29 ५२:२९ ५०९ वि.सि.

‡ 52:30 ५२:३० ५०९ वि.सि.

§ 52:31 ५२:३१ २२ मार्च ५९९

वि.सि. ☆ 52:31 ५२:३१-३४ २ राज २५:२७-३०

विलापया सफू म्हसीका

विलापया सफुलिइ न्यापु चिनाखँ दुश्याकातःगु दु। थुपि चिनाखँ ई.पु. ५८६ लय बेबिलोनीतयसं यरुशलेमयात तहसनहस याःगु व उकिं यानाः यरुशलेम नशया दूँ ज़गु व अन च्वंपि मनूतयत ज्वनाः बेबिलोनय यंकुगलि नुगः मळिकाः च्वःगु खः। यरुशलेमयात त्याके न्हाः बेबिलोनीतयसं यरुशलेम शहरयात निर्दे व खुला तक घेरय यानातःगु खः। उबलय अन मनूत नये मदया तसकं दुःख सियाच्वंगु खः, श्व खँ ४:५ पदय थथे च्वयातःगु दु, “न्हापा सासाःगु नसा नईपि मनत आः नये मखनाः फोहर बांछवइगु थासय नयेगु माला ज़गु दु।” श्व सफुया यक्व भाग नुगः मळिगु पहःया जसां नं थुकिया दथुइयागु भागय परमेश्वरयाके भलसा व लिपाया आशाया खँ नं दु। यहदीतयसं थुपि चिनाखँ दैयदसं अपसं व विलापया नखःबलय छ्यलेगु याइ। थुपि नखः ई.पु. ५८६ लय देशय ज़गु विपतियात लुमकेत हनेगु याइ।

धलः पौ

यरुशलेमय नुगः ख्वःगु १:१-२२

यरुशलेमय परमेश्वरया न्याय २:१-२२

सर्जौयया दथुइ आशा ३:१-६६

यरुशलेमया दुःखकष्ट ४:१-२२

हाकनं थापं यायेगु मिति प्रार्थना ५:१-२२

विलाप

यरुशलेमय नुगः ख्वःगु

1 न्हापा ग्वाः ग्वाः मनूत दुगु यरुशलेम,

आः गुलि झिजामिजां दंगु दु!

आः व भाःत सी धुंक्रम्ह थें ज़गु दु।

छगु इलय व जाति जातियगु दथुइ तःधंगु,

प्रान्त प्रान्तय राजकुमारी थें खः,

तर आः व दासी ज़गु दु।

2 चान्हय व हॉयहॉय ख्वइगु,

वयागु नेतालय ख्वबि वयाच्वनीगु,

वया प्रेमीत मध्ये वयात ह्ययकीमह सुं नं मदु।

वया दक्वं पासापिन्सं वयात विश्वासघात याःगु दु,

आः इपिं वया शत्रु ज़गु दु।

3 तःधंगु सास्ती व कडा दासत्वया लिपा

यहदायात ज्वनाः जबरजस्ती यंकुगु दु।

आः व मेगु जातियगु दथुइ च्वनाच्वंगु दु।

वयात भचा नं आराम मदु।

वयात ल्यूपि सकसिनं वयागु दुःखया इलय वयात ज्वन।

4 सियोन वनीगु लँ नुगः मळिकाच्वंगु दु,

छायधाःसा क्वछिनातःगु नखःचखःबलय अन सुं वइ मखु।

वया ध्वाखात झिजामिजां ज़गु दु,

वया पुजाहारीतयसं झसुकाः जक तइ।

वया ल्यासेपि मिस्त तसकं नुगः मळिकाच्वंगु दु।

वं तसकं दुःख सियाच्वंगु दु।

5 वया विरोधीत वया मालिक ज़गु दु,

वया शत्रुत याउक च्वनाच्वंगु दु।

छायधाःसा परमप्रभुं वयात वयागु यक्व पापं यानाः दुःखय लाकादीगु दु,

वया मस्तयत शत्रुतय न्हाःने ज्वनायंकुगु दु।

6 म्हाय सियोनया फुक्क गौरव

आः मदये धुंकल।

वया न्हालुवाःत ज्वयेगु थाय मदुपि

चल्लात थें कमजोर जूइ धुंकल।

इपिं बल मदयकः लिनाहःपिनिगु

न्हाःने न्हाःने बिस्थुं वंगु दु।

7 थःत दुःख जुयाच्चंबलय व थःत आपत जुयाच्चंबलय

यस्शलेमं थःगु न्हापांगु गौरव लुमंकल।

वया मन्त शन्नृतयगु ल्हातय लःबलय

वयात ग्वाहालि याइपि सुं हे मन्त,

वया शन्नृतयसं यस्शलेमयागु हासनास खन,

अले इपि व खनाः न्हिल।

8 यस्शलेमं तसकं तधंगु पाप यात,

अथे जुयाः व अशुद्ध जगु दु।

वयात न्हापा मानय याइपिन्सं आः वयात हेपय याइगु,

छायथाःसा इमिसं व पचिनागा जगु खंगु दु।

व थः हे झसुकाः तइ अले थःगु ख्वाः फस्वयकी।

9 वयागु अशुद्धता वयागु वसतय दु।

वं थःगु लिपाजुइगुया वास्ता हे मयाः।

व तसकं हे बांमलाक क्वःदल,

वयात हःपाः बीपि सुं हे मदु।

“हे परमप्रभु, जिगु दुःखकष्टयात स्वयादिसँ,

छायथाःसा शन्नृत त्याःगु दु।”

10 वया शन्नृतयसं वयागु दक्व मू मू वंगु ज्वलं लुतय याःगु दु।

मेगु जातियापि मन्त,

सुयात परमप्रभुं थःगु मुंज्याय च्वनेत पनादीगु खः,

इपि वयागु पवित्र थासय दुहां वंगु वं खन।[☆]

11 वया दक्व मन्त झसुकाः ततं अन्न मालाच्वंगु दु।

थःगु ज्यान बचय यायेत इमिसं नयेगु नसालिसँ थःगु मू वंगु ज्वलं हिली।

“हे परमप्रभु, स्वयादिसँ अले बिचाः यानादिसँ,

छायथाःसा जि क्वह्वंम्ह जगु दु।”

12 ध्व लँपु जुयावनीपि सकलें मन्त,

छु छिमित थुक्रियागु छुं वास्ता मदु ला?

प्यखेरें स्व व बिचाः या,

थःगु तःधंगु तंया दिनय,

परमप्रभुं जितः बियादीगु

दुःखकष्ट थें ज्याःगु मेगु छुं दुःख दु ला?

13 “वयकलं स्वर्गं जिगु कर्चैय दुने मि कुर्का दिल,

व मि जिगु दुने छ्वल।

वयकलं जिगु तृतिया लागि जाः तयादिल,

अले जितः लितछवयादिल।

वयकलं जितः सुन्सान यानाः त्वःतादिल

अले न्हिच्छि हे बम्लाकादिल।

14 “जिगु ब्वहलय कक्कुसिं थें हे

वयकलं थःगु हे ल्हातें जिं यानागु मभिगु ज्या जिके तयादिल

इपि नितुनिला जिगु गःपतय युग्गत।

वयकलं जिगु शक्तियात ताःमलाकादिल।

परमप्रभुं जितः थः शन्नृतयगु ल्हातय लःल्हानादिल,

तर जि इपिनापं ल्वाये हे मफुत।

15 “परमप्रभुं जितः रक्षा याइपि दकलय बल्लाःपि

फुक्क सिपाइंतयत क्वह्वंकादीगु दु।

वयकलं जिमि ल्यायम्हपि मन्त

नाश यायेत सिपाइंत छवयादिल।

दाखयात तिसीगु थें परमप्रभुं जितः,

यहदाया कन्या म्हाययात तिसिनादिल।

16 “अथे जुयाः जि ख्वया च्वना,

जिगु मिखां ख्वःबि धाः हायाः च्वंगु दु,
जितः ह्ययेकीपिं सुं हे मदु,
जितः साहस बी फुपिं सुं हे मदु।
जिमि मस्त छुं मदुपिं जगु दु,
छाय्धाःसा शनृत त्याःगु दु।”

17 सियोनं बिन्ति यायेत थःगु ल्हाः फल,
अयनं वयात ह्ययेकीपिं सुं हे मदु।
परमप्रभुं याक्बया विरोधय वयाः जःलाखःलात वया शनृत जुइमा धकाः हुकुम यानादीगु दु।
इमिगु दथुइ यरुशलेम अपवित्र जगु दु।

18 “परमप्रभु धमीं म्ह खः,
जिं हे वयकःयागु आज्ञा मानय मयानागु खः।
हे दक्व मनुत, जिगु खँ न्यँ अले जिगु दुःखयात स्व।
जिमि ल्यायम्ह व ल्यासेतयत ज्वनायंकगु दु।

19 “जिं थः प्रेमीतयत सःता,
तर इमिसं जितः धोखा बिल।
थःत म्वाकातयेत नयेगु नसा माःज्वलय्
शहरय् जिम्ह पुजाहारीत व न्हालुवाः नाश जुल।

20 “हे परमप्रभु स्वयादिसँ, जि दुःखय् लाःगु दु।
जिगु नुगः ख्वःगु दु,
अले जिगु मन थातय मला,
छाय्धाःसा जि विद्रोही जुयागु दु।
लँय् लँय् स्याये पाले जगु दु,
छँय् दुने नं सीगु दु।

21 “मनुतयसं जिगु झस्काः न्यंगु दु,
अयनं जितः ह्ययेकीपिं सुं हे मदु।
जिमि दक्व शनृतयसं जिगु दुःखकष्टया खँ न्यंगु दु।
छिं थथे यानादीगुलिं इपिं लयताःगु दु।
छिं धयादीगु दि हयादिसँ,
गुकि यानाः इपिं नं जि थे जुइमा।

22 “इमिगु दक्व दुष्ट ज्या छिगु न्हाःने वयेमा।
जिगु पापया कारणं जितः सर्जाय बियादी थें इमित नं सर्जाय बियादिसँ।
जिं यक्व हे झस्काः तयाचवना,
अले जिगु मन कमजोर जगु दु।”

2

यरुशलेमय् परमेश्वरया न्याय

1 परमप्रभुं थःगु तम्बय् म्हाय सियोनयात गय् यानाः
तसकं खिउँगुलिं त्वपुयादीगु दु।
वयकलं इस्त्राएलया गौरवयात आकाशं पृथ्वीइ वांछवयादिल।
थःगु तया दिनय् वयकलं थःगु पाउदानयात नं लुमका मदी।

2 परमप्रभुं छप्ति हे दयामाया मयासँ
यहदाया फुक्क बस्तीत नुनाछवयादिल।
थःगु तम्बय् वयकलं
यहदाया म्हायया किल्लात थुनादिल।
वयकलं व राज्य व
वया शासकतयत बैय् क्वथलाः क्वह्यंकादिल।

3 थःगु तसकं तःधंगु तमय् वयकलं
इस्त्राएलया दक्व शक्तियात नाश यानादिल।
शनृतयगु न्हाःने हे वयकलं थःगु सुरक्षाया जःपा ल्हाः लिकयादिल।
वयकःयागु तं याक्बयाके प्यखेरं भस्म याइगु मि थें च्यात।

4 शत्रुं थें वयकलं थःगु धनुष वाणं झीत ताकय याःगु दु।
 विरोधी थें वयकः दनादीगु दु।
 स्वयंभलय यइपुस्से च्वंपि सकसित वयकलं स्यानादीगु दु।
 म्हाय् सियोनयागु पालय् वयकलं थःगु तं मि थें प्वंकादीगु दु।

5 परमप्रभु शत्रुं थें जुयादीगु दु,
 वयकलं इम्राएलयात नाश यानादीगु दु।
 वयकलं इम्राएलया दक्व बांबांलाःगु छैंत भज्यंक नाश यानादिल
 अले वया दक्व किल्लात थुनादीगु दु।
 वयकलं यहदाया म्हाययागु
 दुःखकष्ट व विलाप अप्वयका ब्यगु दु।

6 वयकलं थः च्वनेगु थाययात क्यबयागु बल्चा थें स्वंकादीगु दु,
 वयकलं थःगु नापलायेगु थाय नाश यानादीगु दु,
 परमप्रभु सियोनय पवित्र नखःचखः व विश्रामबारत दिकादीगु दु।
 थःगु तसकं तःजिगु तम्वय वयकलं जुजु व पुजाहारी निम्हयसित नं त्वःतादीगु दु।

7 परमप्रभु थःगु वेदीयात मर्नसिं त्वःतादीगु दु,
 थःगु पवित्र थाययात त्वःतादीगु दु।
 वयागु दरबारतयगु अंगःत तछ्यायेत वयकलं शत्रुतयगु ल्हातय बियादिल।
 इपि परमप्रभुया देगल्य हे नखःचखःया दिनय थें सः थ्वयकः हाल।

8 परमप्रभु म्हाय् सियोनयागु पःखाःयात नाश यायेगु क्वछिनादिल।
 वयकलं नापे याइगु खिपतं व नापय यानादिल।
 वयात नाश यायेगुपाखें वयकलं थःगु ल्हाः पनामदी।
 वयकलं धरहरा व पःखाः निगुलियात ख्वयकादिल,
 उपि निगुलि छकल दुन।

9 वयागु म् धवाखात बैय् तुनावन।
 वयकलं वयागु गजबारत कुचा कुचा यानाः नाश यानादिल।
 वया जुजु व राजकुमारतयत मेपि जातितयगु दथुइ पिपिनाख्वःगु दु,
 आः ला व्यवस्था मन्त।
 अले वया अगमवक्तातयसं नं परमप्रभुपाखें छुं हे दर्शन कायेखनी मखु।

10 म्हाय् सियोनया थकालिपि
 बैय् फेतुनाः छुं हे मधासे च्वनाच्वनी,
 इमिसं थथःगु छैनय धु तःगु दु अले भाग्रां फिनाच्वंगु दु।
 यस्शलेमया ल्यासेपिन्सं थथःगु छ्यं बैय् तक हे क्वछुका तःगु दु।

11 ख्वख्वं ख्वबि हे जिगु मिखा न्यलय धुंकल।
 जिगु नुगः क्वतुन। जिमि मन्त नाश जगुलि,
 जिमि मस्त व दुरु त्वंपि मस्त शहर शहरय
 व गल्लि गल्लिइ म्च्छां जगुलि जिगु नुगः तसकं ख्वःगु दु।

12 ख्वख्वं थः मांयात धाइ,
 “नयेपित्यात, नयेत्वनेगु गन दू?”
 इपि शहरया गल्लि गल्लिइ घाःपा जपि मन्त थें म्च्छां जुइ।
 इपि थः मांयागु मुलय हे बुलुहं बुलुहं सीगु।

13 हे म्हाय् यस्शलेम, जिं छंगु निति छु धाये?
 जिं छन्त छुनापं दौंजय यायेगु?
 हे कन्या म्हाय् सियोन,
 छुनापं दौंजय यानाः जिं छन्त सान्त्वना बीगु?
 छंगु घाःपाः तसकं तःजिगु समुद्र स्वयाः तःजाः।
 छन्त लायके फुम्ह स दु?

14 छंगु अगमवक्तातयसं खंगु दर्शनत
 सत्य मखुगु व छुं हे मूं मवंगु खः।
 इमिसं छंगु अधर्म क्यना मब्यु,
 मखुसा छन्त ज्वनाः बेबिलोनय मयंकीगु।

इमिसं छंगु निति खंगु दर्शन सत्य मखुगु
व अलमल यायेत जक खः।

15 छ च्वनाच्वंगु थासं वनीपि दक्क मन्तयसं
छन्त हेस्यानाः लहाःपा थाइगु।

म्ह्याय् यस्शलेमयात हेस्यानाः इमिसं थथे धकाः छयं क्वाना जुइ,
“दकलय बांलाःगु व फक्क पृथ्वीया लसता धकाः धाइगु शहर थ्व हे मखु ला?”^{*}

16 छिमि दक्क शत्रुतयसं छंगु विरोधय् म्हुत चायकाः छन्त हेला याइ।
इमिसं छन्त हेला यानाः वा किरिकिरि न्हाइ,
अले धाइ, “जिमिसं हे वयात नाश याना,
हः हः, थ्व हे दि पियाच्वनागु खः,
जिपि म्वाना च्वनाबलय हे
थ्व स्वयेदत।”

17 परमप्रभुं छु योजना यानादीगु खः।
यक्व दँ न्हापा वयकलं छु धोषणा यानादीगु खः,
व हे वचन वयकलं पूर्वकादिल।
छु हे दयामाया मदयक वयकलं छन्त नाश यानादिल।
वयकलं शत्रुयात छंगुपाखें लयतायकादिल,
अले छंगु शत्रुतयगु शक्ति अप्वयकादीगु दु।

18 मन्तयगु नुगलं परमप्रभुयात बिन्ति याइ।
हे म्ह्याय् सियोनया पःखाः,
छंगु ख्वबि खुसि थें चच्छि न्हिच्छि हे हायकि।
पलख हे आराम काये मते,
अले छंगु मिखायात आराम बी मते।

19 पाः च्वनीगु ई शूर जुइबलय् दनाः चान्हय हा!
परमप्रभुया न्हाःने हे छंगु नुगः लः थें प्वकि।
गल्लि गल्लिइ नयेपित्यानाः मच्छा जुयाच्वपि
मस्तयगु प्राण म्वाकेगु निति थःगु लहाः वयकःपाखे ल्हँ।

20 “स्वयादिसँ! हे परमप्रभु, बिचाः यानादिसँ!
सुयात छि थज्याःगु दुःखकष्ट बियादीगु दु धकाः?
छु मिसातयसं थःगु गर्भया फल,
व थःम्हं बुइका तःपि मस्तयगु ला नयेगु ला?
छु पुजाहारीत व अगमवक्तात
परमप्रभुया पवित्र देगलय् हे स्याइगु?

21 “ल्यायम्ह व बुरातयगु सीम्ह
गल्लि गल्लिइ धुलय् अथें लानाच्वंगु दु।
जिमि ल्यासेपि व ल्यायम्हपि मन्तयत
तरवारं स्यानाः क्वथला तःगु दु।
थःगु तया दिनय छि छु हे दयामाया मयासें
इमित पालाः स्यानादीगु दु।

22 “नखःबलय् मन्त सुं थें,
छि जिगु प्याखेरं आतंक सुंकादिल।
परमप्रभुया तया दिनय सुं छम्ह न बिस्युं वने फत न बचय् जुल।
जिं हे ब्वलंका तःथिक यानातयापिन्त जिमि शत्रुं सिधयका बिल।”

3

सजौयया दथुइ आशा

1 परमप्रभुयागु तया कथिया दुःखयात

खंम्ह मन् जि हे खः।

2 वयकलं जितः यंकादिल,

तुय जलय् मखु बरु खिउँगु थासय न्यासिकादिल।

3 धाल्थें हे वयकलं थःगु लहाः जिगु विरोधय् तःक्वः मछि,
न्हिच्छि हे ल्हनादिल।

* 2:15 २३:५, भज ४८:२; ५०:२

- 4 वयकलं जिगु छेगु व ला सुकचिकादिल,
अले जिगु क्वेयत त्वथुलादिल।
- 5 वयकलं जितः दुःख
व कष्टं घेरय यानाः कुनादीगु दु।
- 6 वयकलं जितः यक्व दिनमिसें सीम्ह थें
खिउंगु थासय तयादीगु दु।
- 7 जि बिस्युं वने मफयसा धकाः वयकलं जिगु प्यखेरं पःखाः ग्वयादीगु दु।
वयकलं जितः तसकं इयातुगु सिखलं चिनादीगु दु।
- 8 ग्वाहालिया मिति जि तसकं हाःसां,
वयकलं जिगु प्रार्थना न्यनेगु हे त्वतादिल।
- 9 जि गन मन वन, अन अन हे तः तक्वःगु ल्वहेंतं जिगु लेंपु पनादीगु दु।
वयकलं जिगु लेंपुयात चा चाःतुइकादीगु दु,
- 10 हमला यायेत पियाच्वंम्ह भालू
व सुलाच्वंम्ह सिंह थें
- 11 वयकलं जितः लनिसें लुगुलुया यंकल,
अले जितः कयपुयाः घाःया घाः जुम्ह यानादिल।
वयकलं जितः ग्वाहालि मटुम्ह यानादिल।
- 12 वयकलं थःगु धनुष वाण ल्हनादिल,
अले वयकलं वाण जितः हे ताकय यानादिल।
- 13 वयकलं जिगु नुगलय
धनुष वाण कयकादिल।
- 14 फुक्क मनत जि खनाः न्हिलीगु,
न्हिच्छि हे इमिसं जितः हेस्यानाः म्ये हालीगु।
- 15 वयकलं जितः खायुगु वासलं जायकादिल,
अले पित त्वंकादिल।
- 16 वयकलं ल्वहं चा नकाः जिगु वा त्वथुलादिल,
अले जितः धुलय न्हतु न्हयादिल।
- 17 शान्ति जिगु जीवनाखे तापाये धुकल,
सुख धयागु छु खः, व जि ल्वःमने धुकल।
- 18 अथे जुयाः जि धाये, “जिगु गवं मदय धुकल,
परमप्रभुपाखें दुगु आशा नं मदये धुकल।”
- 19 खाइसेच्वंगु व पित,
जिगु दुःख व थुखे उखे चाचाःहिला जुयागु जिं लुमंका च्वना।
- 20 जि न्ह्याबलें थुकियात लुमंका च्वना,
अले जिगु नुगः क्वतुंगु दु।
- 21 अयनं जि थ्व लुमंका च्वना,
अथे जुयाः जितः आशा दु।
- 22 परमप्रभुया सदां दइगु दया मायां यानाः झीपि नाश जगु मदु,
छायथाःसा वयकःयागु माया न्ह्याबलें दयाच्वनी।
- 23 सुथपतिके वयकःयागु दयामाया न्हगु जुइ,
छिगु विश्वस्तता गुलि तःधं।
- 24 जिगु मनं धाल, “परमप्रभु हे जिगु सर्बय खः,
अथे जुयाः जि वयकःयाके आशा यानाच्वना।”
- 25 परमप्रभुया लेंपु स्वइपि व वयकःयात मालीपि
सकसिगु लागिं परमप्रभु भिम्ह खः।
- 26 सुम्क च्वनाः परमप्रभुया उद्धारयागु लेंपु स्वयेगु हे
तसकं बांलाःगु खं खः।
- 27 थः ल्यायम्हबलय हे
ककुर्सिं क्वबीम्ह मन्यात भि जुइ।
- 28 परमप्रभुं वयात दुःखकष्ट बियादीगुलि
सुम्क व याकःचा हे च्वनेमा।
- 29 व थःगु ख्वाः बैय तक् क्वछुकेमा,

- उकी भचा आशा दये फु।
 30 वं थःगु नेता थःत दाइपिपाखे हे स्वयका बीमा,
 अले हेस्यागु सह याना: च्वनेमा।
- 31 छायाधा:सा परमप्रभुं मनूतयत
 न्हाबलेया निति वान्छवयादी मखु,
 32 वयकलं दुःख हयादिसं थःगु माया क्यनादी,
 वयकःया सदां दइगु दयामाया तसकं तःधं।
 33 छायाधा:सा वयकलं मनूया सन्तानतयत
 थःगु इच्छां दुःख वा कष्ट बियादी मखु।
- 34 देशय् च्वंपि दक्व कुनातःपिन्त तृति न्हइगु,
 35 दकलय् तःधंम्ह परमेश्वरया न्हाःने
 मनूतयगु अधिकार लाकाकायेगु,
 36 सुं मनूयात अन्याय यायेगु खँयात
 परमप्रभुं स्वयामदी ला?
- 37 परमप्रभुं हे आज्ञा बियामदीतले
 सुनां धाःगु पूवंगु दु?
 38 छु दकलय् तःधंम्ह परमेश्वरं
 भिगु व विपति नितं उजं बियामदी ला?
 39 थःगु पापया सजँयया निति
 सीमानिपिं मनूतयसं छाया कचकच यायेगु?
- 40 झीसं थःगु पहःचहः बांलाक जाँचय् याना: स्वये नु!
 अले झीपि परमप्रभुयाथाय् लिहां वनेनु।
 41 झीसं स्वर्गय् च्वनादीम्ह परमेश्वरपाखे
 थःगु नुगः बीनु अले ल्हाः ल्हना: थथे धायेनु—
 42 “जिमिसं पाप याना, जिपि विद्रोही ज्ञया,
 अले छि क्षमा यानादीगु मद्दिनि।
- 43 “छि जिपिं खना: तम्बयादिल, छि जिमित लिनादिल
 अले दयामाया हे मयासें जिमित स्यानादिल।
 44 जिमिगु प्रार्थना छिथाय् मथ्यनेमा धका:
 छि थःत सुपाच त्वपुयादिल।
 45 छि जिमित जाति जातितयगु दथइ
 धूधा: व फोहर यानादीगु दु।
- 46 “जिमि दक्व शत्रुतयसं जिमिगु विरोधय्
 म्हुतु चायका: जिमित हेला याःगु दु।
 47 जिपि भय व थुरथुर खाखां म्वानाच्वना,
 भज्यंक स्यकीगु जिमिथाय् वयाच्वंगु दु।”
 48 जिमि थःमनूतयगु नाश खना:
 जिगु मिखां ख्वबि धा: हाःगु दु।
- 49 भचा हे मदिसे
 जिगु मिखां ख्वबि हायाच्वनी,
 50 गुबलय् तक परमप्रभुं
 स्वर्ग क्वय् स्वया: खंकादी मखु।
 51 यस्-शलेमया मिसातयगु
 दुःख खना: जिगु नुगः स्याःगु दु।
- 52 छुं कारण हे मदुसां जिमि शत्रुतयसं जितः
 झंगःयात थें शिकार यात।
 53 इमिसं जिगु जीवनयात गालय् क्वफाना: सिधय्केगु कुतः यात
 अले ल्वहँत जितः कयकल।
 54 लखुं जिगु छयं त्वपुल,
 जिं बिचा: याना, “आ: जि सीगु जुल।”
- 55 हे परमप्रभु, तःजाःगु गालनिसें
 जिं छिगु नामं बिन्ति याना।

- 56 छि जिगु बिन्ति न्यनादिल,
“ग्वाहालिया निति जि यानागु बिनिलय थःगु न्हाय्पं तिनादी मते।”
- 57 जिं छिके बिन्ति यानाबलय छि जिगु न्हाःने ज्ञायादिल,
अले छि जितः धयादिल, “ग्याये मते।”
- 58 हे परमप्रभु, जिगु पंलिनाः ल्वानाः
छि जितः लिफयानादिल।
- 59 हे परमप्रभु, जितः याःगु अत्याचार छि खंगु दु।
जिगु न्याय यानादिसैं।
- 60 इमिसं जितः काःगु बदला
व जिगु विरोधय् ग्वःगु ग्वसाः दक्व छि खंगु दु।
- 61 हे परमप्रभु, इमिसं लायब्रगु छि न्यंगु दु
अले जिगु विरोधय् ग्वःगु दक्व ग्वसाः छि न्यनादीगु दु।
- 62 चच्छि न्हिच्छि हे जिमि शन्नृतय्सं
जितः मभिकाः खुसखुस खँ ल्हानाः जुइगु।
- 63 इमित स्वयादिसैं! दंसां व फ्यतुसां
इमिसं जितः हेस्यानाः म्ये हालीगु।
- 64 हे परमप्रभु, इमिसं याःगु मभिगु ज्याकथं
इमित थिक सर्जोय बियादिसैं।
- 65 इमित छाःगु व जिगु नुगः बियादिसैं,
अले छिगु सराः इमित लायेमा।
- 66 छि इमित थःगु तम्वय् लिनाछवयादिसैं,
अले परमप्रभुया आकाशया क्वच्यं न इमित भज्यंक नाश यानादिसैं।

4

यस्शलेमया दुःखकष्ट

- 1 लूँ मथिना वने धुंकल! भिगु लूँ तक न बलुया वने धुंकल।
पवित्र थाययागु म् तरु ल्वहत चुक चुकय् वांछवयातःगु दु।
- 2 भिगु लूँ थें म् वंपि सियोनया काय्पि
आः कुमाःया ल्हातं दयकातःगु चायागु थलबल थें जुल।
- 3 ध्वंचिया मामं न थः मस्तयत थःगु दुस्वः पिकयाः दुः त्वंकी,
जिमि थः मनुत धाःसा मस्भूमिया शतुर्मुर्ग थें दयामदुपि जगु दु।
- 4 दुः त्वनीपि मस्तयगु मेचा प्याः चायाः म्हुतुया थक्वय् प्यपुनी।
मस्तयसं नय् त्वनेगु फ्वनी, तर सुनानं इमित छुं हे बी मखु।
- 5 न्हापा सासाःगु नसा नइपि मनुत
आः नये मखनाः फोहर वांछवइगु थासय् नयेगु माला जगु दु।
थिकेथिकेगु लं फिनाः हुर्के जूपि
आः इपि फोहर वांछवया तःगु थासय् मालाच्वंगु दु।
- 6 जिमि थःमनुतयगु मभिगु ज्या
सदोमया स्वयाः न तःधं जगु दु।
सदोम सुयात थत्थें वांछवयाबिल
अले सुनां न वयागु विरोधय् ल्हाः महं।^७
- 7 इमि राजकुमारत च्वापु स्वयाः सफा
व दुः स्वयाः तुयुसे च्वं,
इमिगु म्ह मानिक थी स्वयाः न ह्याउँगु,
इमिगु रुप नीर थी थें बांलाः।
- 8 आः इमिगु ख्वाः हाकः स्वयाः हाकुसे च्वं,
इमित लूँय् लूँय् न सुनानं म्हमस्यु।
इमिगु छेंगु क्वँयलय् प्यपुने धुंकल,
सिं थें व गनावने धुंकल।

9 नयेपित्याकाः सीपि स्वयाः

तरवारं सीपि हे बांलाइ।

बुँइ फल मसःगुलि

इपि नयेपित्यानाः गंसि जुयावनी।

10 क्यातगु नुगः दुपि मिसातयसं थःगु हे लहातं

थः मस्तयत नयेगु ज्वरे यात।

जि थःमनूतयगु नाशया इलय्

इमि मस्त हे इमिगु नसा जुल।*

11 तर आः परमप्रभुया तं क्वलात,

वयकलं थःगु च्याःगु तं प्वंकादिल।

वयकलं सियोनय् मि च्याकादिल,

अथे जुयाः वयागु जगत दक्वं भज्यंक नाश जुल।

12 सुं शत्रु यस्शलेमया

मू ध्वाखात जुयाः दुहां वनी धकाः

पृथ्वीया सुं जुजु

व संसारया सुं मनुखं विचाः हे मयाः।

13 अयसां थ्व धाःसा वया अगमवक्तातयगु

पाप व वया पुजाहारीतयगु अधर्मया कारणं जूगु खः।

इमिसं शहर दुने

धर्मीं मनूतयगु हि बाः वयकल।

14 आः इपि लैय् लैय् कापि थें पचिपचि यानाः जुइ।

इपि हिया कारणं अशुद्ध जूगु दु।

थुलि तक कि सुनानं इमिगु

लं तक नं थीगु आँट याइ मखु।

15 मनूतयसं तसलं हालाः इमित धाइ,

“हूँ, हे अशुद्धपि! तापाक हूँ, जिमित थीमत्यः!”

इपि बिर्यु जुबलय् अले चाचाःहिलाः जुबलय्

जात जातियापि मनूतयसं थथे धाल,

“आवनिसें इपि झीनापं थन च्वने फइ मखुत।”

16 परमप्रभुं थःमहं हे इमित उखेलाः थुखेलाः मदयक छ्यालब्याल यानादिल,

वयकलं आः हाकनं गुबलें हे इमित वास्ता यानादी मखुत।

मनूतयसं पुजाहारीतयत हनाबना तःगु मद्दु,

न थकालितयत छुं ग्वाहालि याःगु दु।

17 ग्वाहालिया निति मफतय् लैपु स्वस्वं

जिमिगु मिखा बुलुइ धुंकल।

सुरक्षाया निति छगू जातिया लैपु स्वयाचवना,

अयनं इमिसं जिमित बचय याये मफुत।

18 मनूत जिमिगु पला पतिकं लिउलिउ वल,

अले जिपि बांलाक जिमिगु लैय् न्यासि जुइ मफुत।

जिमिगु अन्त लिक्क दु, जिमिगु आयु फइधुंकल।

छाय्धाःसा जिमिगु अन्त वये धुंकल।

19 जिमित लितुलिपि आकाशय्

ब्वइपि इमा स्वयाः नं याकनं ब्वांवनी।

इमिसं जिमित पहाडय् लितुलिल,

जिमित हमला यायेत इपि मस्भुमि सुलाच्वन।

20 परमप्रभुया अभिषेक जूह जुजु,

जिमिगु प्राण इमिगु पनजलय् लात।

वयकःयागु सुरक्षाय् जिपि मेपि जातितयगु दथुइ

सुरक्षित च्वने दइ धकाः जिमिसं बिचाः यानागु खः।*

* 4:10 ४:१० वय २:८१-८३; इज ५:१०

* 4:20 ४:२० यर ३९:१०-१३; ५:२१-२२

- 21 हे ऊजय च्वंम्ह म्हाय एदोम,
लसता हें! अले न्हाइपुकि,
तर व ख्वल्चा छन्त नं बी।
छन्त लगय जुइ, अले छन्त नाइगा याइ।
- 22 हे म्हाय सियोन, छंगु अधर्मया सजॉय सिधल,
हाकनं गुबलें छन्त देशं पितिना छवयादी मखु।
तर हे म्हाय एदोम, वयकलं छंगु अधर्मया दण्डया सजॉय छन्त बियादी,
अले छंगु पाप क्यनादी।

5

- हाकनं थापं यायेगु निति प्रार्थना
1 हे परमप्रभु, जिमित छु जू वःगु दु,
व खँ लुमंकादिसँ।
जिमिगु बदनाम जूगु स्वयादिसँ।
2 जिमिगु सर्वय परदेशीतयगु ल्हातय लाःगु दु।
जिमिगु छँ परदेशीतयगु जूगु दु।
3 जिपि माबौ मदुपि व हाना मदुपि जूगु दु,
जिमि मांपि भाःत मदुपि थँ जूगु दु।
4 जिमिसं धिबा पुलाः लः त्वनेमाः,
जिमिसं सिं तक नं न्यानाकायेमाः।
5 जिमित ल्यवःपि जिमिगु पलाः लिक्क दु,
जिपि तसकं त्वानुचाःगु दु, जिमित आराम मदु।
6 जिमिसं गाक्क नयेत्वनेगु निति थःत मिश्र
व अश्रयात लःल्हानाबिया।
7 जिमि तापाःबाज्यापिन्सं पाप यात, आः इपि मन्त।
इमिसं याःगु अर्धमया फल जिमिसं भोगे यानाच्वना।
8 दासतयसं जिमित शासन याइ,
जिमि इमिगु ल्हातं त्वःतकीपि सुं हे मदु।
9 गांगामय दुगु तरवारं यानाः
जिमिसं थःगु ज्यान पानाः नयेत्वनेगु माला हया।
10 तसकं नये पित्यागुलि जिमिगु छंगू भुतू थें क्वाये धुंकल।
11 सियोनय मिसातयत व यहदाया
शहरय ब्याहा मजूपि ल्यासेतयत स्यंकाब्यूगु दु।
12 शासकतयत थथःगु ल्हातं यख्खाःगु दु,
थकालिपिन्त भचा नं हनाबना याःगु मदु।
13 ल्यायम्हपिन्सं तसकं दुःख सियाः घः क्यलेमा,
मिजंमस्त सिं क्वबिया धेधेचुयाः न्यासि वनी।
14 थकालिपि शहरया मू ध्वाखाय मुनेगु त्वःतगु दु,
ल्यायम्हपि मन्तयसं थःगु संगीत त्वःतगु दु।
15 जिमिगु नुगलं लयता मदयावंगु दु,
जिमिगु हुलाप्याखं दुःखय फहिले धुंकल।
16 जिमिगु छेनं श्रीपेच कुतुं वंगु दु,
जिमि त धिक्कार दु, छायाधाःसा जिमिसं पाप यानागु दु।
17 थथे जुयाः जिमिगु नुगः बमलाये धुंकल,
जिमिगु मिखा बलुइ धुंकल।
18 छायाधाःसा सियोन पर्वत झिजांमिजां दंगु दु,
ध्वंचात अन चाःहिलाः जुइ।
19 अयनं हे परमप्रभु, छिं सदां सदां शासन यानादी,
छिगु सिंहासन पुस्तां पुस्ता तक दया हे च्वनी।
20 छाया छिं जिमित ल्वमंकाः च्वनादियागु?
छाय छिं थुलिमछि ई तक जिमित त्वतादियागु?
21 हे परमप्रभु, जिमित छिथाय लितहयादिसँ, अले जिपि लिहां वये,
न्हापा जिपि गथे खः जिमित हाकनं अथे हे यानादिसँ।
22 छिं जिमित त्वःताः हे दियागु खः ला?
छितः जिपि खनाः तसकं तं पिहां वः ला?

इजकिएलया सफु महसीका

ई.पू. ५८६ लय् यरूशलेम नाश जुइ न्हापा व लिपाया इलय् इजकिएल अगमवक्ता बेबिलोनय् कैदी जुयाः च्वनाच्वंगु खः। वयात बेबिलोनया जुजुं ज्वनाः बेबिलोनय् यंकुगु खः। कैदी जुयाः बेबिलोनय् च्वनाच्वंगुपि व यरूशलेमय् च्वनाच्वंगुपिनिगु निति वं थ्व बुखें ब्युगु खः।

थ्व सफुलिइ खगु म् खेंत दु –

१. इजकिएलयात अगमवक्ता जुइत परमेश्वरं सःतुगु
२. परमेश्वरया सजौय व लिपा वइगु यरूशलेमया पतन अले विनाशया बारे यहूदीतयत ख्याचवः
३. थः प्रजायात अत्याचार याइपि व मखुगु लँय यंकुपि धीधी कथंयापि अन्यजातितयत परमप्रभुया सजौयया सुचं।
४. यरूशलेम नाश जुइ धुंकाः इस्राएलयात सान्त्वनाया वचन व इतिनिगु इलय् बांलाइगु खँया निति बाचा
५. गोगया विरोधय् अगमवाणी
६. हाकन देगः व देश थापं यायेगु बारे इजकिएलयात कयंगु क्पिया।
इजकिएल तसकं विश्वास दुम्ह व दर्शन खनीम्ह मनु खः। दर्शनय् वं यक्व दुग्यांत नं काःगु खः। अले यक्व खेंत बांलाक सिइदयक व चिकथं काःगु दु। मनुतयगु आत्मा व नुगलय् दुने शुद्ध व थःगु पापया निति फुक्क मनुतयसं थःम्हं हे जिम्मा कायेमा धकाः इजकिएलं थ्व सफुलिइ बःबियातःगु दु। मनुतयत शुद्ध यायेगु बारे नं व थःत आशा दुगु खें नं थुकी च्वयातःगु दु। थः पुजाहारी व अगमवक्ता जूगु कारणं हे देगः व मनुतयत पवित्रता मदयकं मगाःगु खें खः धकाः च्वयातःगु दु।

धलः पौ

- इजकिएलयात परमेश्वरं सःतादीगु १:१-३:२७
यरूशलेमया नाश जुइगु अगमवाणी ४:१-२४:२७
जाति जातितयत सजौय २५:१-३२:३२
थः प्रजायात परमप्रभुया बाचा ३३:१-३७:२८
गोगया विरोधय् अगमवाणी ३८:१-३९:२९
लिपायागु देगः व देशया दर्शन ४०:१-४८:३५

इजकिएल

इजकिएलं दर्शनय् प्राणीत खंगु

- 1 स्विगुगु दँया प्यंगुगु लाया न्यान्ह दुखुन्ह* जि यहदां ज्वनाहःपिनापं कवार खुसिया सिथय् दुबलय् स्वर्ग चाल अले जिं परमेश्वरया दर्शनत खना।*
- 2 लाया न्यान्ह दुखुन्ह, थ्व यहोयाकीन जुजुयात ज्वनाः बेबिलोनय् हःगु न्यागुगु दँ खः,†
- 3 बेबिलोन देशया कवार खुसिया† सिथय् परमप्रभुया वचन बजीया काय् इजकिएल पुजाहारीयाथाय् वल। अन परमप्रभुयागु शक्ति वयाके खनेदत।
- 4 जिं स्वया, जिं उत्तरपाखें वाफय् वयाच्वंगु खना। छगु तःधंगु सुपाँचय् मि प्वालाक प्वालाक च्वानाच्वंगु दु। उकिया प्यखें तसकं थीगु जः दु, अले मिया दथुइ ज्वाललच्वंगु धातु थें छुं दु।
- 5 सुपाँचया दथुं प्यम्ह म्वाःपि प्राणीत थें च्वंपि छुं पिहां वल। इपि मनु थें खने दु,‡
- 6 तर इपि फुक्कसिके प्याप प्याप खवाः व प्यप प्यप पपु दु।
- 7 इमिगु तुति तय्यं, इमिगु तुतिपालि साचायागु तुतिपालि थें च्वं। उपि ज्वालल थीकातःगु कँय थें हे ज्वालल थीगु।
- 8 इमिगु पपुया क्वय प्यखे मनुयागु थें ल्हाः दु। अले उपि प्यम्हं प्राणीतयके खवाः व पपु दु,
- 9 इमिगु पपु छगुलि मेगुयात थीगु दु। गनं वनीबलय् इपि फुक्क तय्यं न्हाज्याइगु, इमिसं थुखे उखे फहिली मखु।
- 10 इमिगु खवाः थथे च्वं- उपि प्यम्हं प्राणीतयगु छपा खवाः मनुयागु थें च्वं। इमिगु जव पाखेया खवाः धाःसा सिंहयागु थें, खव पाखेयागु खवाः द्रुहंयागु थें व ल्युने पाखेयागु खवाः इमायागु थें च्वं।‡
- 11 इमिगु खवाः थथे हे च्वं। इमिगु पपु च्वयपाखे चक्कंगु दु। छम्ह छम्हयसिगु निपा पपुति छम्हयसिगु पपुति मेम्हयसिगु पपूयात थ्यूगु दु। मेगु निपा पपुति थथःगु म्ह त्वपुयातःगु दु।
- 12 इपि तय्यं वनीगु। आत्मा गन गन वन इपि नं अन हे वनीगु। इपि थुखे उखे मस्वसें वनीगु।
- 13 उपि म्वाःपि प्राणीतयगु रूप च्वानाच्वंगु हेवाः वा मिपाः थें च्वं। मि उपि प्राणीतयगु दथुइ गुलि थुखे उखे व उखें थुखे वनाच्वंगु खने दु; मि ज्वालल थी, व प्वालाक प्वालाक च्याइगु।‡
- 14 उपि प्राणीत हाबलासा त्वःगु थें थुखे उखे व उखें थुखे हथासं वनाच्वंगु दु।

घःचाःत

- 15 जि उपि म्वाःपि प्राणीतयत स्वयाच्वनाबलय हे उपि प्याप खवाः दुपि छम्ह छम्ह प्राणीया लिक्क जमिनय् छचाः छचाः घःचाः खना।‡
- 16 उपि घःचाःत प्वालप्वाल थियाच्वंगु पुखराज थें खनेदयकः दयकातःगु दु – उपि फुक्क उथें च्वं। उपि घःचाः छगुया दुने मेगु दु थें खने दु।
- 17 उकिं यानाः उपि घःचाःत फःमहस्य प्यखेरं वने फु। उपि प्राणीत वनीबलय् उपि घःचाःत थुखे उखे हिली मखु।
- 18 प्यचाः हे घःचाःया घेरा तःध व ग्यानापुस्से च्वं, अले उमिगु प्यंगु हे घेराय् प्यखें मिखाया मिखा दु।‡
- 19 उपि प्राणीत थुखे उखे सनीबलय् उपि घःचाःत नं नापनापं वनीगु। उपि म्वाःपि प्राणीत जमिन च्वय् थाहां वनीबलय् घःचाःत नं थाहां वनीगु।
- 20 आत्मा गन वन इपि नं अन हे वनीगु, उपि घःचाःत नं इपिनापं हे दनीगु, छाथ्धाःसा उपि म्वाःपि प्राणीतयगु आत्मा व हे घःचालय् दु।
- 21 इपि सनीबलय् थुपि नं सनीगु, इपि इवातां दनीबलय् थुपि नं इवातां दनीगु, इपि जमिन च्वय् थाहां वनीबलय् घःचाःत नं च्वय् थाहां वनीगु। छाथ्धाःसा उपि प्राणीतयगु आत्मा घःचालय् दु।

* 1:1 १:२-२ ३:२ जुलाई १९३ बी.सी. † 1:1 १:२ प्रे ७:२५; प्रका ११:१९ ‡ 1:2 १:२ २ राज २२:२०-२५; २ इति ३६:२-९-१० † 1:3 १:३ कवार खुसिया थ्व मनुतयसं दयकगु नहर खः
‡ 1:5 १:५ प्रका १:१६ * 1:10 १:१० इज १०:१५; प्रका ७:७ * 1:13 १:१३ प्रका ७:५ * 1:15 १:१५-२२ इज १०:१-२३ † 1:18 १:१८ प्रका ४:८

आकाश

- 22 उपि म्वाःपि प्राणीतयगु छ्यंया च्वय् गुम्बज थें छुं दु, च्वापु थें थीगु व ग्यानापुगु।^{*}
- 23 व गुम्बजया क्वय् इमिगु पपु, छम्हय्सिगु पपुति मेम्हय्सिगु पपूयात थीक तयंक न्यनावंगु दु। इपि प्यम्हं प्राणीतयगु निपा निपा पपुति थथःगु म्ह त्वपूयातःगु दु।
- 24 इपि वंबल्य् इमिगु पपूया सः यक्व लःया सः, दकलय् तःधंम्हय्सिगु सः, सेनाया हलचलयागु सः थें जिं ताया। इपि इवातां दनीबल्य् इमिसं थथःगु पपु क्वय् क्वकाइगु।^{*}
- 25 थःगु पपू क्वकयाः इपि दनाच्वंबल्य् इमिगु छ्यंया च्वय्यागु गुम्बजं छगु सः पिहां वल।
- सिंहासन
- 26 इमिगु छ्यं च्वय्यागु गुम्बजया दकलय् च्वय् छगु सिंहासन थें दु। स्वयंबलय् व नीलम थें खने दु, अले सिंहासनय् च्वंम्हय्सिगु रूप मनुयागु थें च्वं।^{*}
- 27 वयागु जनिसें च्वय वयागु ख्वाः ज्वाललच्वंगु धातु थें जिं खना, प्यखेरं मि जाःगु थें। जनिसें क्वयं व वयागु ख्वाः मि थें खनेदत, अले वयागु छचाःखेरं थीगु जः दु।^{*}
- 28 वा वइबलय् आकाशय् इन्द्रेणी खनेदुगु थें वयागु छचाःखेरं दुगु जः नं अथे हे खने दु।
- परमप्रभुया महिमाया रूप थथे हे च्वं। व खनाः जिं छयं क्वछुकाः। जिं सुं न्वंवानाच्वंगु सः ताल।

2

इजकिएलयात परमेश्वरं सःतादीगु

- 1 वयकलं जितः धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, दौं जिं छलिसें खँ ल्हाये।”
- 2 वयकलं जितः थथे धायेवं वयकःया आत्मा जिथाय् वयाः जितः थनादिल। वयकलं जिलिसें खँ ल्हानादीगु जिं ताया।
- 3 वयकलं जितः थथे धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, जिं छन्त इस्त्राएली जातियाथाय् छ्वयाच्वनागु दु, जिगु विरोधय् विद्रोही जूपि जातियाथाय्। इपि व इमि पुरांत थौं तक न जिगु विरोधय् विद्रोही जूगु दु।
- 4 जिं छन्त जिद्री व नुगः छाःपि मनुतयथाय् छ्वयाच्वनागु दु। छं इमित थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,’
- 5 इमिसं न्यनेमा वा मन्येनेमा (छाय्धाःसा इपि विद्रोही घराना खः), इमिसं थःगु दथुइ छम्ह अगमवक्ता दु धकाः ला सी।
- 6 “अय् सीमानिम्ह मनु, इपि खनाः ग्याये मते अले इमिगु खँ न्यनाः ग्याये मते! छंगु प्यखें कंमा व कं दुसां वा बिच्छितयगु दथुइ च्वनेमाःसां छ ग्याये मते! इमिसं न्हागु धाःसां छ ग्याये मते! खः ला, इपि विद्रोही सन्तान खः।
- 7 छं इमित जिगु वचन धा, इमिसं चाहे न्यनेमा वा मन्येनेमा छाय्धाःसा इपि विद्रोही खः।
- 8 तर छं धाःसा, अय् सीमानिम्ह मनु, जिं छन्त छु धाये, व खँ बांलाक न्यौं! व विद्रोही घराना थें छ विद्रोही जूइ मते, छंगु म्हतु चायकि, जिं छु बी व न।”
- 9 अले जिं स्वया, जिं छपु ल्हाः जिपाखे न्हाज्याकाच्वंगु खना। उकीं थतुलातःगु भ्वं छथु दु।^{*}
- 10 वयकलं उकियात जिगु न्हाःने फ्यनादिल। उकियागु न्हाःने व ल्युने निखेपाखे शोक, बिलाप व विपत्तिया खँ च्वयातःगु दु।

3

- 1 अले वयकलं जितः धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, छंगु न्हाःने दुगु थ्व भ्वंथू न! अले वनाः इस्त्राएलया घरानायात धा।”^{*}
- 2 उकिं जिं थःगु म्हतु चायका, अले वयकलं जितः भ्वंथू नयेत बियादिल।
- 3 अनंलि वयकलं जितः धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, जिं छन्त बियागु थ्व भ्वंथू न, थुकिं छंगु प्वाः जायकी!” उकिं जिं व भ्वंथू नया, व जिगु म्हतुइ कस्ति थें चाकुसे च्वन।
- 4 अले वयकलं जितः धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, इस्त्राएलया घरानायाथाय् हँ अले इमित जिगु खँ न्यकिं!
- 5 जिं छन्त अजू चाइपुगु व थाकुगु भाय् ल्हाइपि मनुतयथाय् छ्वये मखु तर इस्त्राएलीतयथाय् छ्वयाच्वनागु दु।
- 6 छं मथरुगु अजू चाइपुगु व थाकुगु भाय् ल्हाइपि मनुतयथाय् मखु। जिं छन्त अज्याःपिन्थाय् छ्वयागु जूसा इमिसं धाथे हे छंगु खँ न्यनीगु।
- 7 तर इस्त्राएलया घरानायात छंगु खँ न्यने मास्ति मवः, इमित जिगु खँ न्यने मंमदु। छाय्धाःसा इस्त्राएलया फुकक घराना हे जिद्री व नुगः छाःपि खः।
- 8 तर जिं छन्त इपि थें हे जिद्री व नुगः छाःपि यानाबी।
- 9 जिं छंगु कपाःयात च्वक्वहं स्वयाः छाःगु ल्वाहं थें छाकाबी। उपि विद्रोही घराना जूसां इपि खनाः ग्याये मते! इमिगु ख्वाः खनाः नं ग्याये मते!”
- 10 अले वयकलं जितः थथे धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, जिं छन्त धयागु फुकक खँ बांलाक न्यौं, अले नुगलय् ति!
- 11 आः उपि यहदां ज्वनाहःपि छिमि मनुतयथाय् हँ। इमिसं ध्यान बियाः न्यनेमा वा मन्येनेमा, इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी।’”
- 12 अले आत्मा जितः च्वय् थकयादिल। जिं थःगु ल्युने छगु धुनुनुनु मिगु सः ताल, “स्वर्गय् परमप्रभु परमेश्वरया महिमा प्रसांसा जुइमा!”^{*}
- 13 व सः उपि प्राणीतयगु पपुति छम्हय्सिसं मेम्हय्सित थ्यबलय् पिहां वःगु व इमिगु लिक्क दुगु उपि घःचाःया सः खः, भुखाय् ब्वइबलय् वइगु धुनुनुनु मिगु सः थें।
- 14 अले आत्मा जितः ल्हनाः यंकादिल। म्हाइपुसे च्वंकाः तंमय् जि वना। परमप्रभुया शक्ति जिके दुगु जुल।
- 15 अले जि कबार खुसिया लिक्क तेल-अबीबय् च्वंपि यहदां ज्वनाहःपि मनुतयथाय् वया। अन जि न्हयःह्द तक नुगः मछिकाः च्वना।

इस्त्राएलया पिवाः

- 16 न्हयःह्दु लिपा परमप्रभुया वचन जिथाय् वल, ^{*}
- 17 “अय् सीमानिम्ह मनु, जिं छन्त इस्त्राएलया घरानाया पिवाः यानागु दु। उकिं जिं आः धयाच्वनागु खँ न्यौं, अले इमित जिगुपाखें ख्याच्वः ब्यु!
- 18 जिं छम्ह मभिम्ह मनुयात ‘छ धाथे हे सी’ धकाः धायेबलय् तर वयागु ज्यान बचय् यायेत छं ख्याच्वः मबिल, वा वयागु मभिगु पहःचहःया लागि वयागु विरोधय् सल्लाह मबिल धाःसा व मनु पापया कारणं सी, अले वयागु हियागु ल्याःचाः जिं छंके काये।

19 तर छं व मभिम्ह मनुयात ख्याच्च: बिल अले व थःगु मभिगु ज्यापाखें वा थःगु मभिगु पहःपाखें लिहां मवल धाःसा व थःगु अधर्मय् हे सी, छं धाःसा थःम्ह थःत बचय याइ।

20 “हाकनं सं धर्मी मनु थःगु धार्मिकतां लिहां वया: मभिगु ज्या यात, धाःसा जिं वयागु न्हाःने लुकि हाइगु ल्वहं तये अले इपि सी। छं वयात ख्याच्च: मन्बगुलि इपि थःगु हे पापया कारणं सी। इमिसं याःगु धर्मया ज्यायात लुमकीगु जुइ मखु। इमिगु हियागु ल्याःचा: जिं छंके काये।

21 तर उम्ह धर्मी मनुयात पाप याये मते धका: छं ख्याच्च: बिल अले वं पाप मयात धाःसा धाथें व म्वाइ, छायाधाःसा वं ख्याच्च: नालाकाल, अले छं थःम्ह थःत बचय याइ।”

22 परमप्रभुया शक्ति अन जिके दु, अले वयकलं जित: धयादिल, “दैं, मैदानय् हँ, अन जिं छलिसें खँ ल्हाये।”

23 उकि जि दना: मैदानय वना। कबार खुसिया सिथय् जिं खनागु परमप्रभुया महिमा अन नं खने दु। अले जि बँय भ्वसुला।[☆]

24 उबलय् परमप्रभुया आत्मा जिके दुबित अले जित: तुति थनादिल। वयकलं जिलिसें खँ ल्हानादिल, जित: थथे धयादिल, “हँ, थःगु छँय खापा तिना: च्वँ।

25 अय् सीमानिम्ह मनु, इमिसं छन्त खिपतं ची, छ मनुतय्यु दथुइ वने फइ मखु।

26 जिं छंगु मेयात छंगु थक्चय् प्युंकाबी। उकि याना: छ नवाये फइ मखु अले छं इमित हक्के फइ मखु। ख: ला इपि विदोही घरानायापि ख:।

27 तर जिं छलिसें खँ ल्हायेबलय् जिं छंगु म्हुतु चायकाबी अले छं इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,’ न्यने मास्ति वःपिन्सं बांलाक न्यनेमा न्यने मास्ति वःपिन्सं न्यनेमा, छायाधाःसा इपि विदोही घराना खः।”

4

यस्शलेमयात घेरय् याःगुया चि

1 “आ: अय् सीमानिम्ह मनु, छपा अप्पा कया: उकियात थःगु न्हाःने ति, अले उकी यस्शलेम शहरयागु नक्सा च्व।

2 अनलि उकियात घेरय् या! उकिया प्यखेरं चा व ल्वहं टुँचिका: दुम्बःचा दयकि! उकियागु न्हाःने छाउनी दयकि! पःखा: तख्याइगु ततग्वःगु धलित ति!

3 अनलि छपा नँपाता कया: उकियात छ व शहरया दथुइ छगु नँयागु पःखा: थें तयाब्यु! अले थःगु ख्वा: शहरपाखे स्वयकि! व घेराय् लाःगु दु, छं उकियात घेरय् याना: का। इस्राएलया घरानायात थव् छगु चि जुइ।

4 “अनं लिपा छ खव स्वया: ग्वतु, अले इस्राएलया घरानाया पाप थःके का! ग्वन्हु तक छ थुकथं ग्वारातुलाचवनी खुन्हु तक छं इमिगु पाप भोगे याइ।

5 छायाधाःसा जिं छंगु लागि इमिगु पापया दँ ति हे दि क्वःछिनागु दु। उकिं स्वसः व गुइन्हु (३९०) तक छं इस्राएलया घरानायागु पाप भोगे याइ।

6 “उपि सर्जोयया दि पूरा जुइ थुंका: हाकनं छं जव स्वया: ग्वतु! अले छं यहदाया घरानाया पाप भोगे या! जिं छगु दँया लागि छन्हु याना: पिइन्हु क्वःछिनागु दु।

7 छं थःगु ख्वा: यस्शलेमया घेरापाखे स्वयकि, अले छं खालिगु लप्पा तया: वयागु विरोधय् अगमवाणी ल्हा।

8 छन्त जिं खिपतं ची, अले छंगु घेराया दित सिमधःतले छं थुखे उखे स्वये फइ मखु।

9 “अनलि छ्व व तख्व, कय् प मूस, दुसि व फापर कया: छग: थलय् ति अले उकिं छंगु लागि मरि छु! व छं थः स्वसः व गुइन्हु (३९०) तक ग्वारातुलाचवंगु इलय न।

10 उकिं छं न्दि निङ्गु शेकेल* लना: लिका:, छं व न्दि छक: छगु हे इलय नयेमा।

11 छन्त छन्हुया छगु हीनया खुब्वय् छव्वं ल: दइ। व छं इलय ब्यलय् त्वँ।

12 तख्वाया ग्वारामरि थें दयका: छं न, उकियात छं इमिसं खंक हे सिंया पलेसा मनुतय्यु खि च्याका: छु!”

13 परमप्रभुं धयादिल, “थुकथं हे इस्राएलयापि मनुतय्यसं जिं इमित लिनाछवयेगु मेगु जातितय्यु दथुइ अशुद्द नसा नइ।”

14 अले जिं धया, “हे परमप्रभु परमेश्वर थथे मजुइमा, जिं थःत ग्बलें अशुद्द यानागु म्दु। जिं ल्याय्ग्वहबलय्निसें थौं तक ग्बलें थः हे सीम्ह वा पशुतय्यसं स्याःम्ह पशुया ला नयागु म्दु। जिगु म्हुतया दुने छं नं अशुद्द ला दुहां वंगु नं म्दुनि।”[☆]

15 वयकलं जित: धयादिल, “स्व, जिं छन्त मनुया खिया पलेसा साया सौनं मरि छुइके बी। उकिं हे छं थःगु मरि छु।”

16 अनलि वयकलं जित: धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, जिं यस्शलेमय् अनन वयेगु बन्द यानाबी। आ: लना लना: धन्दा कया: इमिसं मरि नइ, अले दाना दाना: ग्याग्यां इमिसं ल: त्वनी।

17 छायाधाःसा इमित नयेत मरि व त्वनेत ल: गाइ मखु। छम्हयसिन मेम्हयसित खनीबलय् इपि थारान्हुइ, अले थःगु हे पापं याना: इपि गसि जुजुवनी।”

5

वङ्गु न्यायया चि

1 “आ:, अय् सीमानिम्ह मनु, छपु ज्वःगु तरवार का, उकियात नौयागु ख्वःचा थें छ्यला: उकिं थःगु सँ व दाही खा! अले लनेगु तराजु कया: सँयात ब्वथ!

2 शहरयात घेरय् याःगु दि सिधइबलय् सँयागु स्वब्वय् छव्वयात शहरया दुने मिइ छव्यकाब्यु। मेगु स्वब्वय् छव्व सँयात शहरया प्यखेरं तरवारं कुचा कुचा यानाब्यु, ल्यं दुगु स्वब्वय् छव्वयात धाःसा फसय् ब्वयकाब्यु। छायाधाःसा उमित जिं तरवार ज्वना: लिनाछवये।

3 तर छं भचा सँ कया: थःगु वसतय् प्वःचिना: ति!

4 हाकनं उकिं नं भचा सँ कया: मिइ तथा: छव्यकाब्यु। अनं मि पिहां वया: फुक्क इस्राएलयात छव्येकाबी।”

परमेश्वरं यस्शलेमयात सर्जोय बी धका: धयादीगु

5 “जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये – यस्शलेम थ्व हे ख:, थुकियात जिं जातितय्यु दथुइ तयागु दु, थुकियागु छचाःखेरं देशत दु।

6 तर थवं जिगु नियमया विरोधय् ज्या याना: मेगु जातितय्यसं स्वया: अप्व: मभिगु ज्या यात। अले जिगु विधिया विरोधय् ज्या याना: प्यखेरं च्वंगु जातितय्यसं स्वया: अप्व: बांमलाःगु ज्या यात। धाथें इमिसं जिगु नियमयात हेला यात। धाथें इमिसं जिगु नियम पालन याःगु म्दु।

☆ 3:23 ३:२३ इज १:२०-२८

* 4:10 ४:१० निङ्गु शेकेल थथे धयागु २३० ग्राम ति ख:

† 4:11 ४:११ छगु हीनया खुब्वय् छव्व थथे धयागु थ्व निखला त्वनेगु ल: ख:

☆ 4:14

- 7 “उक्तिं जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये – छिपि थःगु प्यखेरं दुपि जातित स्वयाः अप्वः जिगु नियम पालन मयाइपि जूगु दु, छिमिसं जिगु विधि व नियम पालन याःगु मद्दु। छिपि जःखः दुपि जातितयगु तह तक न थयंगु मद्दु।
- 8 “उक्तिं जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये – हे यस्शलेम, जि हे छंगु विरोधय दु, अले मेगु जातितयगु न्ह्यःने हे जिं थःम्हं छन्त सजाँय बी।
- 9 अले छंगु फुक्क घच्चाइपुगु ज्याया कारणं जिं छन्त थथे याये, गथे जिं आः तक गुबलें यानागु मद्दु, अले लिपा गुबलें याये नं मखु।
- 10 उक्तिं छंगु दथुइ मांबीन थः मस्तयत व मस्तयसं थः मां बौयात नइ। छायाधाःसा जिं छन्त सजाँय बी, अले छिमि म्वानाच्विपिन्त फसय छ्यालब्याल यानाबी।*^१
- 11 “गथे जि धाथें म्वाःम्ह खः, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये, छंगु फुक्क घच्चाइपुगु मूर्तित व छं याःगु घच्चाइपुगु व्यवहारपाखे जिगु पवित्र थाययात छं अशुद्ध याःगुलि जिं धाथें हे छिमित नाश याये, जिं छिमि मायां स्वये मखु अले जिं छन्त दया न याये मखु।
- 12 छिमि स्वब्वय छब्व मनुत महामारी वा अनिकालं सी, अले स्वब्वय छब्व छंगु पःखाया पिने तरवारं सी, अले स्वब्वय छब्वयात जिं प्यखेरं छ्यालब्याल यानाबी। अले नांगा तरवार ज्वनाः जिं इमित ली।
- 13 “थुकथं जिगु तं क्वलाइ, अले इमिगु विरोधय दुगु जिगु तं शान्त जुइ। जिं थुकथं बदला काये। जिगु तं इमिके प्वके धुंकाः इमिसं जि परमप्रभुं हे थःगु जोशय थव खँ धाःगु खः धकाः सी।
- 14 “उक्तिं, जिं छन्त तहसनहस यानाबी। छंगु प्यखेपाखेयापि जातियापि मध्येसुं अनं जुयाः वनीबलय व छिमित हेस्याइ।*^२
- 15 जिगु तं व इवँक छंके लाइबलय अले जिं छन्त सजाँय बीबलय छिमि प्यखेरं च्विपि जातित ग्याइ। इमिसं छन्त बेक्वः मिखां स्वइ, अले छन्त हेस्याइ। जि परमप्रभुं हे थव धयागु खः।
- 16 जिं छन्त अनिकालया जिगु च्वामगु व नाश याइगु वाणं कयकीबलय छन्त नाश यानाः हे त्वःने, अले जिं छन्थाय इन अप्वः अनिकाल हये। अले छिमिगु अन्न वइगु दिकाबी।
- 17 जिं छिमिगु दथुइ अनिकालनापं गुँपशुत छ्वयाहये, इमिसं छपाखें छिमि मस्त लाका काइ। छिमिगु दथुइ महामारी व हि बाः वइगु ज्या जुया हे च्वनी। जिं छन्त तरवारं पाले। जि परमप्रभुं हे थव धयागु खः।”*^३

6

इस्त्राएलया पर्वतया विरोधय न्याय

- 1 परमप्रभुयागु थव वचन जिथाय वल,
- 2 “अय सीमानिम्ह मनु, इस्त्राएलया पर्वतपाखे स्वयाः इमिगु विरोधय अगमवाणी ल्हा!
- 3 अले धा, “हे इस्त्राएलया पर्वत, परमप्रभु परमेश्वरयागु थव वचन न्यौं! पर्वतत व डौंडात, खुसिचा व बैसीतयत परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – स्व, जिं थःम्हं हे छिमिथाय लडाईं हयेत्यनागु दु, अले जिं छिमि पुजा याइगु थाययात नाश याये।
- 4 छिमिगु वेदीत तहसनहस जुइ अले छिमिसं धुपोंय च्याकीगु वेदीत चुंचुं यानाबीगु जुइ, अले जिं छिमि मनुतयत छिमिगु मूर्तितयगु न्ह्यःने हे स्यानाबी।
- 5 जिं इस्त्राएलीतयगु सीम्हत इमिगु मूर्तितयगु न्ह्यःने तयाबी। जिं छिमिगु क्वँय छिमिगु हे वेदीया प्यखें ज्वाली।
- 6 छिपि न्हाथाय च्वंसं छिमिगु शहरतयत तहसनहस यानाबीगु जुइ। अले छिमिगु पुजा यायेगु थायत थुनाबीगु जुइ। छिमिगु वेदीत तहसनहस जुइ अले भज्यक स्यनी। छिमिगु मूर्तित चुंचुं यानाबीगु जुइ, छिमिगु धुपोंय च्याकीगु वेदीत कुचा कुचा याइगु जुइ। अले छिमिगु ज्या न्हंका छवइगु जुइ।
- 7 छिमि मनुतयत स्याइगु जुइ, इपि छिमिगु हे दथुइ ग्वतुली अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
- 8 “ ‘अयनं जिं छिपि मध्ये गुलिसित बचय यानाः तये। उक्तिं छिपि देश देशय छ्यालब्याल जुइबलय जाति जातिया दथुइ छिमि छुं मनुत तरवारं बचय जुइ।
- 9 अबलय छिपि मध्ये म्वानाच्विपिन्सं जाति जातितय दथुइ, गन इमित ज्वना यंकगु खः, अन जितः लुमकी। छायाधाःसा जिपाखें तापानावंगु इमिगु व्यभिचारी नुगःपाखें व इमिगु मूर्तितय ल्य वनीगु लोभी मिखातपाखें जि दुःखी जुयागु दु। इमिसं याःगु मभिगु ज्या व इमिगु फुक्क घच्चाइपुगु ज्याया निंति इमिसं थःपिन्त हे घुणा याइ।
- 10 अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। जिं इमिके विपति हये धकाः अथें धयागु मखु।
- 11 “ ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, ल्हात ल्हातय दो- इस्त्राएलया धरानाया फुक्क मभिगु व घच्चाइपुगु ज्याया कारणं तति बँय बस्वानाः तसकं हालाः धा- “हाय!” छायाधाःसा इपि तरवार, अनिकाल व महामारी नाश जुइ।
- 12 तापाक दुपि महामारी सी। सतिक दुपि तरवारं सी अले ल्यनाच्विपि व घेराय लाःपि धाःसा नये मखना सी। थुकथं जिं थःगु तं इमिके प्वके।
- 13 पुजा याइगु फुक्क ततःजाःगु थासय, फुक्क पर्वतया च्वाका च्वाकाय, फुक्क वाउँगु सिमाया क्वय व इमिसं थःगु मूर्तितयगु निंति नस्वाःगु धुपोंय च्याकगु क्वय हः दुगु फुक्क स्वसिमाया क्वय इमि स्याःपि मनुतयगु सीम्ह इमिगु मूर्तितयगु दथुइ वेदीया प्यखेरं छ्यालब्याल ज्याच्वनीबलय इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
- 14 उक्तिं जिं इमिगु विरोधय थःगु ल्हाः ल्हने। दच्छिनय च्वंगु मरुभूमिनिसं उतरय च्वंगु दिब्ला तक हे इपि च्वनाच्वंगु फुक्क थाय अर्थात इमिगु देशयात तहसनहस व सुनसान यानाबी। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”

7

अन्त वःगु दु

- 1 परमप्रभुया वचन जिथाय वल,
- 2 “अय सीमानिम्ह मनु, इस्त्राएल देशयात परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
- “ ‘अन्त! देशया प्यखें कुन्चाय
अन्त वःगु दु।
- 3 आः छंगु अन्त वये धुंक्ल,
अले जिं थःगु तं छन्त प्वके।
छंगु पहःचहःकथं जिं न्याय याये।
छंगु घच्चाइपुगु ज्याया निंति छन्त लिच्वः बी।

- 4 जि माया याना: छन्त स्वये मखु,
जिं छन्त भचा नं माया याये मखु,
जिं धात्थे छंगु पहःचहः व छंगु दथुइ दुगु घच्चाइपुगु पापया निति
छिमित सजौय बी।
“ ‘अले जि हे परमप्रभु खः धका: छिमिसं सी।’
- 5 “जि, परमप्रभु परमेशवरं थथे धाये,
“ ‘विपत्ति, खः,
तःधंगु विपत्ति वयाच्चंगु दु।
- 6 अन्त वःगु दु!
अन्त वये नं धुंकल!
व छिमिगु विरोधय दंगु दु।
स्व, व वये धुंकल।
- 7 अयु देशय च्चंमह मनु,
छंगु नाश वये धुंकल।
ई थ्यंकः वल, व दि वये धुंकल,
पर्वत पर्वतयु हलचल जगु दु, लसता मखु।
- 8 जि थःगु तं छन्त प्वके त्यनागु दु।
छंगु विरोधय जिगु तं त्वःता हये।
छंगु पहःचहःकथं जि न्याय याये।
छंगु फुक्क घच्चाइपुगु ज्याया निति छन्त लिच्चः बी।
- 9 जि माया याना: छन्त स्वये मखु,
जिं छन्त भचा नं माया याये मखु।
छंगु पहःचहःकथं व छंगु दथुइ दुगु घच्चाइपुगु ज्याया निति
जिं छन्त सजौय बी।
“ ‘अले छन्त सजौय बीमह परमप्रभु जि हे खः धका: छं सी।
10 “ ‘व दि थ्व हे खः।
व वःगु दु।
छंगु नाश पिहां वये धुंकल,
मनुतयगु मभिगु ज्या व
घमण्डया स्वां हयावःगु दु।
- 11 ल्वायेलीगु ज्या अप्वाया: दुष्टतायात सजौय बीगु कथि जगु दु,
इमि मनुत मध्ये छमह नं ल्यनाच्चनी मखु।
इमिगु धन-सम्पत्ति अले मुवंगु
छं नं ल्यनाच्चनी मखु।
- 12 ई वःगु दु,
दि लिक्क वये धुंकल।
न्याइमह लयमतायेमा।
मीमह दुःखी मजुइमा।
छायधाःसा तं इमि फुक्क भीडयाके लाःगु दु।
- 13 छायधाःसा इपि निमह म्वानाच्चंतले
मीमहयसित थःमहं म्यगु जमिन हाकनं गुजलें दइ मखु।
छायधाःसा फुक्क भीडया बारे थ्व दर्शन हिली मखु,
इमिगु पापं याना: इपि मध्ये
छमहयसिनं नं थःगु ज्यान बचय याये फइ मखु।
इस्त्राएल जिजामिजां दंगु
- 14 “ ‘इमिसं थःगु तुरही पायाः
फुक्क तयारी याये धुंकसां
सुं नं लडाईलय वनी मखु,
छायधाःसा जिगु तं फुक्क भीडयाके लाःगु दु।
- 15 पिने तरवार दु,
दुने महामारी व अनिकाल दु,
गामय दुपि तरवारपाखें सी,
अले शहर दुने दुपिन्त अनिकाल व तरवारं नइ।
- 16 मनुत बचय जसां पर्वतयु बैसीयापि बखुंचात थें उंउं हाली।
इपि सकसिनं थथःगु अधर्मया लागि बिलाप याइ।
- 17 फुक्क ल्हाः याग्लाप्याग्ला जुइ,
फुक्क पुलि लः थें याग्लाप्याग्ला जुइ।
- 18 इमिसं भागा हिनी

अले इमित आतंकं त्वपुइ।
इमिगु ख्वा: लज्यां त्वपुगु जुइ
अले इपि सकसिगु सँ खाइगु जुइ।

19 “ इमिसं थःगु वहः लँय वांछवयाबी
अले इमिगु लँ अशुद्ध चिज थें जुइ।

परमप्रभुया तंया दिनय
इमिगु वहः व लुं इमित बचय याये फइ मखु।
इमिसं उकिं थःगु पित्याः लंके फइ मखु
वा प्वाः जायंके फइ मखु,
छायथाःसा उकिं हे इमित पापया निति धेधेचुइकृगु खः।

20 इपि थःगु बाबालाःगु तिसाय तःधं छुल
अले उकिं इमिसं घच्चाइपुगु मूर्तित व क्वह्यांगु इवातात दयकल।
अथे जुयाः जिं थुपि चिजयात

इमिगु निति घच्चाइपुगु यानाबी।
21 जिं थ्व फुक्क विदेशीतयत लुतय याकेबी,
जिं पृथ्वीयापि मभिपि मनुतयत व फुक्क लुटया माल थें बी।
अले इमिसं उकियात अशुद्ध याइ।
22 जिं थःगु ख्वाः इमिगुपाखें फस्वयके।
इमिसं जिगु म् वंगु थाययात अशुद्ध याइ।
दारखँतयसं अन दुहां वनाः उकियात अशुद्ध याइ।

23 “ सिखःत तयार या,
छायथाःसा देश हि बाः वयक जूगु अपराधं जाःगु दु
अले शहर अत्याचारं जाःगु दु।

24 उकिं जिं इमिगु छँत अधिकार यायेत
मेगु जातियापि तसकं मभिपि मनुत हये।
जिं बल्लाःपिनिगु घमण्ड नं खतम यानाबी
अले इमिगु पवित्र थायत अशुद्ध याइगु जुइ।

25 आतंक वइबलय इमिसं शान्ति माली,
तर शान्ति गनं दइ मखु।

26 छगु विपस्तिया ल्यू मेगु विपस्ति वइ
अले छगु बांमलाःगु खबरया ल्यू मेगु बांमलाःगु खबर वइ।
इमिसं अगमवक्तातपाखें दर्शन कायेत स्वइ।
पुजाहारीतपाखें व्यवस्थाया शिक्षा
व धर्म गुस्तपाखें सल्लाह तनावनी।

27 जुजुं बिलाप याइ,
शासकत निराश जुइ,
थ्व देशयापि मनुतयगु ल्हाः ग्यानाः खाइ।
जिं इपिल्लिसं इमिगु हे पहःचहःकथं व्यवहार याये,
इमिसं याःगु न्यायकथं
जिं इमिगु न्याय याये।
“ अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। ”

8

देगलय जूगु मूर्ति पुजा

1 खगुगु दँया खगुगु लाया न्यान्हु दुखन्हु* जिं थःगु छँय च्वं च्वनाबलय अले यहदायापि धर्मगुस्त जिगु न्हाःने च्वनाच्वंबलय आकाशाकां परमप्रभु परमेश्वरया शक्ति जिके वल।

2 जिं स्वया, मनु थें च्वंगु छगु आकार जिं खना। वयागु जँया क्वय व मि थें च्वं, जँया च्वय धाःसा प्वालप्वाल कीकातःगु धातु थें थी।[†]

3 वं ल्हाः थें च्वंगु आकार न्हाज्याकाः जिगु छयंया सँ ज्वनाः जितः थन। अनर्लि दर्शनय आत्मां जितः पृथ्वी व आकाशया दशुइ ल्हनाः यस्शलेमय देगःया दुने चुकय दुहां वनीगु उत्तर पाखेया म् लुखाया लिक्क यंकादिल। अन परमेश्वरयात तंचायकीगु छगु तःधंगु मूर्ति दु।

4 अन जिगु न्हाःने जिं मैदानय दर्शनय खनागु थें हे इस्त्राएलया परमेश्वरया महिमा दु।

5 अले वयकलं जितः धयादिल, “अय सीमानिह मनु, उत्तरपाखे स्व।” उकिं जिं उत्तरपाखे स्वया, वेदी दुगु चक्कंगु थायया उत्तरपाखे दुगु लुखाय व परमेश्वरयात तंचायकीगु मूर्ति जिं खना।

6 वयकलं जितः धयादिल, “अय सीमानिह मनु, इमिसं छु यानाच्वंगु छं खं ला? इस्त्राएलया घराणां जितः जिगु पवित्र थासं तापाक तयेत थन घच्चाइपुगु ज्या यानाच्वंगु दु। तर छं व स्वयाः झन अचः घच्चाइपुगु ज्या खनी।”

7 अले वयकलं जितः चुकया लुखाय यंकादिल। जिं स्वया, अंगलय जिं छप्वाः प्वाः खना।

8 वयकलं जितः धयादिल, “अय सीमानिह मनु, थ्व अंगलय ह्खँ।” अले जिं अंगलय ह्खना, अन छगु लुखा जिं खना।

9 अले वयकलं जितः धयादिल, “दुने दुहां वनाः इमिसं थन यानाच्वंगु तसकं बांमलाःगु व घच्चाइपुगु ज्या स्व।”

* 8:1 ८:१७ सेप्टेम्बर ५९२ बी.सी.

† 8:2 ८:२४-४ इज १:२६-२८

10 उकिं जिं दूने वनाः स्वया। अन अंगाया प्यखें कियतःगु फुक्क कथंयापि घिसय जुया जुइपि प्राणीत व घच्चाइपुपि पशुत अले इस्त्राएलया घरानाया फुक्क मूर्तितयगु किपा खना।

11 अन मूर्तितयगु न्हाःने इस्त्राएलयापि न्ह्येम्ह धर्मगुस्त दनाच्वंगु दु। शापानाया काय याजन्त्याह न इमिगु दथुइ दनाच्वंगु दु। शुपि सकले धर्म गुस्तयगु ल्हातय छगः छगः गुँगु मकः दु। गुँगुया मकलं गुँगुया नस्वाःगु कुँत्याः च्वय थाहां वयाच्वंगु दु।

12 वयकलं जितः धयादिल, “अय सीमानिमह मनु, इस्त्राएलया घरानायापि सकले धर्म गुस्तयसं छिउँगुलिइ थथःगु मूर्तिया पुजा क्वथाय छु यानाच्वंगु दु छं खन ला? इमिसं धाइगु, परमप्रभुं जिमित मखं, परमप्रभुं इगी देशयात त्वःतादीगु दु।”

13 वयकलं हाकनं जितः धयादिल, “इमिसं थ्व स्वयाः नं अप्वः घच्चाइपुगु ज्या यानाच्वंगु छं खनी।”

14 अले वयकलं जितः परमप्रभुया देगःया उत्तरयागु म लुखाय हयादिल। अन जिं फेतुनाः तम्मूजं घःया निति ख्वया च्वपि मिस्त खना।

15 वयकलं जितः धयादिल, “अय सीमानिमह मनु, छं थ्व खना ला? छं थ्व स्वयाः घच्चाइपुगु खँ खनी।”

16 अले वयकलं जितः परमप्रभुया देगःयागु दुनेया चुकय हयादिल। अन वेदी व दलानया दथुइ देगःया ध्वाखाय नीन्याह ति मनु दु। थःगु जैधू परमप्रभुया देगःपाखे व ख्वाः धाःसा पुर्बपाखे स्वयकाः इमिसं पुर्बपाखे दुगु सूर्ययात भागि यानाच्वंगु दु।

17 वयकलं जितः धयादिल, “हे सीमानिमह मनु, छु छं थ्व खना ला? थ्व ज्या यानाच्वंसि यहदाया घरानायापि मनुतयगु लागि थ्व चिधंगु खँ खः ला? इमिसं देशयात ल्वापुख्याय जायकाब्यगु दु। अले जितः बारम्भार तंचायकगु दु। इमित स्व, इमिसं थःगु न्हाया न्हाःने सिमा कचा तया जितः अपमान याःगु स्व।

18 उकिं जिं न इपिलिसें तमय ज्या याये। जिं इमित भचा न दया याये मखु, त्वःते न मखु। जिगु न्हायपनय चिल्लाय दनाः हाःसां जिं इमिगु खँ न्येने मखु।”

9

मूर्ति पुजा याःपिन्त सजौय

1 हाकनं वयकलं तसकं हालाः थथे धाःगु जिं ताल, “शहरयात सजौय बीत ल्ययातःपि मनुतयत जिगु न्हाःने हजि। इपि सकसिनं ल्हातय थथःगु हतियार ज्वनाच्वंगु जुइमाः।”

2 अले खुम्ह मनु ल्हातय थथःगु ग्यानापुगु हतियार ज्वनाः उत्तरपाखे स्वःगु च्वय्यागु ध्वाखां वल। इपिनापं भिगु सुतिया वसः फिनातःमह व जौय मसी थल घानातःमह छम्ह मनु दु। इपि दुहां वयाः कँयया वेदीया लिक्क दन।

3 इस्त्राएलया परमेश्वरया महिमा धाःसा कस्बतय च्वयन्त थाहां वनाः देगःया लुखाखलुइ वल। अले परमप्रभुं व सुतिया वसः फिनातःमह व मसी थल घानातःमह मनूयात थःथाय सःतादिल, *

4 अले वयात धयादिल, “यस्शलेम शहरया फुक्क थासय वनाः अन याःगु फुक्क घच्चाइपुगु ज्याया निति नुगः मछिकुपि व बिलाप याःपि सकले मनुतयगु कपालय छगु चिं ति!” *

5 वयकलं मेपिन्त नं जिं तायेक थथे धयादिल, “छिपि नं वयागु ल्यल्य शहरया फुक्क थासय वनाः स्या, सुयात दया याये मते।

6 बुरापि मनुत, ल्यायहपि ल्यासेपि, मिस्त व मस्त सकसितं स्यानाछ्व। तर कपालय व चिं दुपि सुयातं न थी मते। जिगु पवित्रगु थासं हे शुरु या।” उकिं इमिसं देगःया न्हाःने दुपि धर्म गुस्तपाखे हे थ्व ज्या शुरु यात।

7 अले वयकलं इमित धयादिल, “देगःयात अशुद्ध यानाब्यु, स्याःपि मनुतयगु सीम्ह चुकत जायकाब्यु, हँ!” उकिं इपि वनाः शहरया प्यखेरं मनुत स्यात।

8 इमिसं स्यानाच्वंबलय जिं छम्ह जक ल्यन। अले बैयं भ्वसुलाः ख्वख्वं जिं धया, “हे परमप्रभु परमेश्वर, यस्शलेमय थःगु तं प्वंकादीबलय इस्त्राएलयापि ल्यपि सकसितं नं छि स्यानादी ला?”

9 वयकलं जितः धयादिल, “इस्त्राएल व यहदाया घरानाया पाप तसकं तःधं। देश मनु स्यायेगु ज्यां जाःगु दु अले शहर अन्यायनं जाःगु दु। इमिसं धाइगु, परमप्रभुं देशयात त्वःतादीगु दु, परमप्रभुं मखं।”

10 उकिं जिं धाःसा, जिं थःगु मिखा मेखेपाखे स्वयके, अले जिं इमित भचा न दया याये मखु, तर इमिसं छु याःगु दु, इमिगु ज्याया लिचवः जिं इमिगु हे छेनय प्वंकाबी।”

11 अले व सुतिया वसः फिनातःमह व जौय मसी थल घानातःमह मनुखं थथे धकाः खबर बिल, “छि जितः आज्ञा बियादीगु थें हे जिं यानागु दु।”

10

परमप्रभुया महिमा देगः त्वःता वंगु

1 जिं स्वया, कस्बतयगु छयंया च्वय्यागु गुम्बजय नीलमया सिंहासन थें छुं खनेदत। *

2 परमप्रभुं सुतिया वसः फिनातःमह मनूयात धयादिल, “कस्बतयगु क्वय दुगु घःचाःया दथुइ हँ। उपि कस्बतयगु दथुइ दुगु च्यानाच्वंगु हेंवाः छम्ह ल्हातय कयाः शहरय ह्लाबाब्यु!” अले जिं स्वयाच्वनाबलय हे व दुहां वन। *

3 व मनु दुहां वंबलय कस्बत धाःसा देगःया दच्छिनय दनाच्वंगु खः। सुपाँचं दुनेयागु चुक जाल।

4 परमप्रभुया महिमा कस्बतयगु च्वयन्त देगःया लुखाखलुइ वन। देगः सुपाँचं जाल अले चुक धाःसा परमप्रभुया महिमाया ज्वाललच्वंगु जलं जाल।

5 कस्बतयगु पपूया सः पिनेया चुकय तक ताये दु। व सः दक्क शक्ति दुम्ह परमेश्वर नजानादीबलय ताये दइगु सः थें च्वं।

6 परमप्रभुं व सुतिया वसः पुनातःमह उम्ह मनूयात थथे आज्ञा बियादिल, “उपि कस्बतयगु दथुइ वनाः घःचाःया दथुं भचा च्यानाच्वंगु हेंवाः का!” अले व दुहां वनाः घःचाःया लिक्कं दन।

7 अले छम्ह कस्बं थःगु ल्हाः मेपि कस्बतयगु दथुइ दुगु मिइ न्हाःज्याकल, अले अनं भचा हेंवाः कयाः सुतिया वसः पुनातःमह मनूया ल्हातय व तयाबिल। व मनु हेंवाः पिहां वल।

8 (उपि कस्बतय पपूया क्वय मनूया ल्हाः थें छुं खने दु।)

9 अले जिं स्वया, जिं कस्बतयगु लिक्क प्यचा घःचाः दुगु खना, छम्ह छम्ह कस्बया लिक्क छचा छचा घःचाः दु। उपि घःचाःत प्वालप्वाल थीगु पुखराज थें खने दु। *

† 8:14 ८:१४ तम्मूज बेबिलोनीतय छम्ह घः। दँयदस कचाय च्वंगु सिमाहः कुनु वइवलय थ्व घः सी अले मेगु दँ कचाय सिमाहः पिहां वइवलय हाकनं थ्व घः म्वाना वइ धकाः बेबिलोनीतयस विवाहस याइगु। अथे जुयाः थः घः सिं धकाः क्यनेने मिस्त ख्वया तं च्वनी। * 9:3 ९:३ प्रस १५:१८-२२; गन्ती ७:८ * 9:4 ९:४-६ प्रका ७:३; १:३; १:४ * 10:1 १०:१ इज १:२६; प्रका १:२ * 10:2 १०:२ प्रका ८:५ * 10:9 १०:९-१२ इज १:२१-२२

- 10 स्वयंबलय उपि प्यचा हे घःचाः उत्थै उत्यै च्वं, छचा घःचाःया दुने मेगु घःचाः दुगु थै च्वं।
- 11 इपि वनीबलय करूबत स्वःगु प्यंगु दिशा मध्ये छगु दिशापाखे इपि वनीगु। उपि वनीबलय लिफः स्वइ मखु। उपि करूबत वनीबलय इमिगु छ्यं गुडेपाखे स्वःगु खः, उपि न उडेपाखे हे लिफः मरक्सै वनीगु।
- 12 इमिगु म्ह छम्हं, इमिगु जँ, ल्हाः, पपू व उपि प्यचां घःचाः न फुक्क मिखाया मिगां जाःगु दु।*
- 13 उपि घःचाःयात “हम्स्र चाःहिलिगु घःचाः” धाःगु जि ताल।
- 14 छम्ह छम्ह करूबत्या पेपा पेपा खवाः दु। न्हापांगु खवाः करूबत्यागु, निगुगु खवाः मन्यागु, स्वंगुगु खवाः सिंहयागु व प्यंगुगु खवाः इमायागु थै च्वं।*
- 15 अले उपि करूबत च्वय च्वय थाहां वन। थुपि जि कबार खुसि सिथय खनापि म्वाःपि प्राणीत हे खः।
- 16 उपि करूबत थुखे उखे वनीबलय उमिगु लिक्कया घःचाःत न इपिलिसै वनीगु। करूबतयसं जमिन च्वय थाहां वनेत थःगु पपू चक्कंकीबलय उपि घःचाःत करूबतयगु लिक्कं चिलावनी मखु।
- 17 उपि करूबत दीबलय उपि घःचाःत न दी, उपि च्वय थाहां वनीबलय घःचाःत न च्वय थाहां वनी, छायाःसा उपि प्राणीतयगु आत्मा उमिके दु।*
- 18 परमप्रभुया महिमा देगःया लुखाखलु पिहां वनाः करूबतयगु च्वय दित।
- 19 अले जिं बांलाक स्वयाबलय उपि करूबत थःगु पपू चक्कंकाः जमिन च्वय च्वय थाहां वन। इपि वंबलय उपि घःचाःत न इपि नापनापं च्वय थाहां वन। अले इपि परमप्रभुया देगःया पुर्बापाखेया म् धवाखाय दित। इस्राएलया परमेश्वरया महिमा इमिगु च्वय दु।
- 20 कबार खुसि सिथय इस्राएलया परमेश्वरया क्वय जिं खनापि उपि म्वाःपि प्राणीत थुपि हे खः। इपि करूबत खः धकाः जिं सिल।
- 21 इपि फुक्कसिके प्यपा प्यपा खवाः व प्यपा प्यपा पपू दु, उपि पप्याया क्वय मन्यागु थै ल्हाः दु।
- 22 इमिगु खवाः जिं कबार खुसि सिथय खनागु खवाः थै हे च्वं। इपि फुक्कं तय्यंका वनीगु।

11

इस्राएलया नायःतयत सर्जौय

- 1 आत्मां जितः च्वय थक्याः परमप्रभुया देगःया पुर्बापाखेयागु म् लुखाय हयादिल। अन म् लुखाय नीन्याह मन दु। जिं अन मन्तय नायःत अज्जुर्या काय याजन्त्याह व बनायाहया काय पलत्याहयात खन।
- 2 परमप्रभुं जितः धयादिल, “अय सीमानिह मन, थ्व शहरय मभिगु ज्या यायेत ग्वासाः ग्वाःपि व मभिगु सल्लाह ब्युपि मन्त थुपि हे खः।
- 3 इमिसं धाःगु, “छैं दयकंगु इ थ्वकः मवनी ला? थ्व शहर छगः सामान तइगु थल थै खः अले थुकिया दुने इपीपि थलय दुगु ला थै सुरक्षित जू।”
- 4 उकिं अय सीमानिह मन, इमिगु विरोधय अगमवाणी या, अगमवाणी या!”
- 5 अले परमप्रभुया आत्मा जिके वल, वयकलं जितः थथे धा धकाः धयादिल। “परमप्रभुं थथे धयादी – अय इस्राएलया घराना, छिमिसं थथे हे धयाच्वंगु दु, तर छिमिगु मनय छु दु व जिं स्यु।
- 6 छिमिसं थ्व शहरय यक्व मन्त स्याःगु दु, थुकिया चुक स्याःपिं मन्तयगु सीमहं जायकूगु दु।
- 7 “उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादीगु दु – छिमिसं स्यानाः अन वांछवःगु सीमहत ला खः, थ्व शहर धाःसा कराई खः। तर छिमित थुकिया दथुं पिने लिनाछवये।
- 8 छिपि तरवार खनाः ग्याः तर जिं छिमिगु विरोधय तरवार हये, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।
- 9 जिं शहरया दथुं छिमित पितिनाछवये, छिमित विदेशीतयत लःल्हानाबी, अले छिमित सर्जौय बी।
- 10 छिमित तरवारं स्याइ, अले इस्राएलया सिमानाय जिं छिमिगु न्याय याये। अबलय जि हे परमप्रभु खः धकाः छिमिसं सी।
- 11 थ्व शहर छिमिगु लागि कराई जुइ मखु, न छिपि उकिया दुने ला जुइ। जिं छिमिगु न्याय इस्राएलया सिमानाय याये।
- 12 अले जि हे परमप्रभु खः धकाः छिमिसं सी। छायाःसा छिपि जिगु विधिकथं जगु मदु, न छिमिसं जिगु नियम पालन याःगु दु। तर छिमिसं थः जःखः च्वंपि जात जातितयसं याः थै याना जगु दु।”
- 13 जिं अगमवाणी ल्हानाच्वनाबलय हे आकाइकाकां बनायाहया काय पलत्याह सित, अले भ्वसुलाः तसकं हालाः जिं धया, “हाय, परमप्रभु परमेश्वर! छु छिं इस्राएलया ल्यनाच्वंपित भज्यंका नाश यानादी ला?”
- ज्वनायंकूपि इस्राएलीतयगु निति आशा
- 14 अनलि परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल,
- 15 “अय सीमानिह मन, यरुशलेमयापि मन्तयसं छ, छिमि दाजुकिजापि, छिमि थःथितिपि व देशं ज्वनायंकूपि इस्राएलया फुक्क घरानायागु बारे खं ल्हानाच्वंगु दु। इमिसं थथे धाःगु दु, ‘छिपि सकलें परमप्रभुपाखे यक्व तापाःगु दु। थ्व देश जिमित अधिकार यायेत ब्यूगु खः।’
- 16 “उकिं थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं इमित जाति जातितयगु दथुइ तापाक छवयागु जूसं अले इमित देश विदेशय छ्यालब्याल यानाबियागु जूसं इपि वंगु देशय जिं छुं इया निति इमिगु लागि शरण कायेगु थाय चुयागु दु।’
- 17 “उकिं धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं छिमित जाति जातितपाखे मुंके। गन गन छिपि छ्यालब्याल जगु दु, उपि देशं जिं छिमित लित हये, अले हाकनं छिमित इस्राएल देश लितबी।’
- 18 “इपि अन लिहां वइ अले इमिसं अनं उकियागु फुक्क घच्चाइपुगु इवातात व घच्चाइपुगु मूर्तित चीकाछवइ।
- 19 अले जिं इमित छगु हे मन बी। इमिके छगु न्हगु आत्मा तयाबी। जिं इमिगु म्ह ल्वहया नुगः लिक्काः इमित लायागु नुगः बी।”
- 20 अले इपि जिगु विधिकथं जुइ, जिगु नियम पालन यायेत होसियार जुइ। अले इपि जिमह प्रजा जुइ, जि इमि परमेश्वर जुइ।
- 21 तर थःगु घच्चाइपुगु इवातात व घच्चाइपुगु मूर्तिपाखे मन वकिपिन्त धाःसा जिं इमिसं याःगु ज्या इमिगु हे छेन्य प्वकाबी, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये।”

परमप्रभुया महिमा यरुशलेम त्वःता वंगु

- 22 अले थःगु लिक्क घःचाःत दुपि करूबतयसं थःगु पपू चक्कंकाः। इस्राएलया परमेश्वरया महिमा इमिगु च्वय दु।*
- 23 शहरया दथुं परमप्रभुया महिमा च्वय थाहां वन, अले शहरया पुर्बापाखे दुगु पर्वतया च्वय व दित।
- 24 अनलि आत्मां जितः च्वय थकयादिल, अले परमेश्वरया आत्मां जितः दर्शनय ज्वनाः बेबिलोनय हःपिन्त्याय लितहायदिल। अले जिं खनागु व दर्शन जिपाखे थाहां वन।

25 अले जि परमप्रभुं जितः क्यनादीगु फुकक खँ यहदां ज्वनाहःपिन्त कना।

12

यहदायात ज्वनाः यंकीगु चिं

- 1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथायु वल,
- 2 “अयु सीमानिह मनु, छ छगू विद्रोही घरानाया दथुइ च्वनाच्वंगु दु। इमिके स्वयेगु मिखा ला दु अयनं इमिसं मखं। इमिके न्येनेगु न्हायपं ला दु अयनं इमिसं मताः छायाधाःसा इपि विद्रोही मनुत खः।”^{*}
- 3 “उकिं अयु सीमानिह मनु, देशं ज्वनायंकूमह मनु थें थःगु सामान प्वःच्यु, अले न्हिनयु इमिगु मिखाया न्हाःने हे छ थः च्वनाच्वंगु थासं मेगु थासयु हँ। इपि विद्रोही घराना जसा इमिसं छुं थुइ ला?”
- 4 न्हिनयु इमिगु मिखाया न्हाःने हे देशं ज्वनाः यंकीबलयु यंकीगु सामान थें छ थःगु सामान पित हजि। अले बहनी इमिसं खंक हे छ ज्वकाः तापाःगु देशयु वनेमाःह मनु थें यानाः हँ।
- 5 इमिसं खंक हे छ अंगलयु हः खँ, अले थःगु सामान व हे हतं पिका।
- 6 इमिसं स्वयाच्वंबलयु हे व सामान छंगु ब्वहलयु ति, अले सन्ध्याकाः इलयु व क्वबिया यकि। छं त्वःताच्वंगु देश मखनेमा धकाः छं थःगु ख्वाः त्वःपु। छायाधाःसा जि छन्त इस्त्राएलया घरानाया निति छगू चिं यानागु दु।”
- 7 उकिं जितः आज्ञा याःथें जि याना। न्हिनयु देशं ज्वनायंकूमह मनुछ थें जि थःगु सामान प्वःचिनाः पिकया। अले बहनी थःगु हे ल्हातं परखालयु हः खना, अले सन्ध्याकाः इलयु इमिसं स्वयाच्वंबलयु हे जि थःगु सामान ब्वहलयु तयाः वना हे छय्या।
- 8 सुथयु परमप्रभुया थ्व वचन जिथायु वल,
- 9 “अयु सीमानिह मनु, इस्त्राएलया व विद्रोही घरानां छन्त ‘छं छु यानाच्वनागु’ धकाः मयन्यं ला?”
- 10 “इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — थ्व परमप्रभुया वचन यस्शलेमया शासक व अन च्वंपि इस्त्राएलया फुकक घरानायापि मनुतयगु बारे खः।’
- 11 इमित धा, ‘जि छिमिगु निति छगू चिं खः।’
- 12 “जि गथे याना, अथे हे इमित याइ। इमित देशं कैदीतयत थें ज्वना यंकी।
- 13 “इमिगु दथुइ दुहः शासक सन्ध्याकाः इलयु थःगु सामान ब्वहलयु तयाः पिहांवनी। अले पःखाः त्छयानाः पिने वनेत वयागु निति छगू हः खनी। अले थःमहं त्वःताच्वंगु देश मखनेमा धकाः वं थःगु ख्वाः त्वपुइ।
- 14 जि वयागु निति थःगु जाः हले अले व जिगु जालयु लाइ। जि वयात कल्दीतयगु देश बेबिलोनियायु हये, तर वं व खनी मखु, व अन हे सी।”^{*}
- 15 वया प्यछें दुपि वया ग्वाहालिमिता व वया सेनायात जि फसयु छ्यालब्याल याये, अले तरवार लिक्काः इमिः इमित लिनुली।
- 16 “जि इमित जात जातिया दथुइ व देश देशयु छ्यालब्याल यायेबलयु इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
- 17 तर जि इपि मध्ये गुलिसित तरवार, अनिकाल व महामारीपाछें बचयु याये, अले इपि गन गन वनी अनया जात जातितयगु दथुइ इमिसं थःमहं यानागु ज्या घच्चाइपुगु खः धकाः स्वीकार याइ, अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”
- 18 हाकरं परमप्रभुया थ्व वचन जिथायु वल,
- 19 “अयु सीमानिह मनु, छं थुरथुर खाखां थःगु लः त्वँ।
- 20 देशयापि मनुतयत धा, ‘यस्शलेमयु व इस्त्राएल देशयु च्वंपिनिगु बारे परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, इमिसं ग्याग्यां थःगु नसा नइ, अले निराश जुजुं थःगु लः त्वनी। छायाधाःसा अन च्वंपिनिगु ल्वापुख्यापुया कारणं अन दुगु फुकक चिजनापं इमिगु देशयात उजाइ याइ।
- 21 मनुत च्वनाच्वंगु शहरत सुनसान जुइ, अले देश नाश जुइ। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”

इस्त्राएलया निति छगू न्हंगु उपदेश

- 21 हाकरं परमप्रभुया थ्व वचन जिथायु वल,
- 22 “अयु सीमानिह मनु, ‘दिं फुना वनाच्वनी, अयनं छगु नं दर्शन पूरा जुइ मखु,’ धकाः छिमिसं इस्त्राएल देशया बारे धइगु उखानया छु अर्थ दु?”
- 23 उकिं इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — जि थ्व उखानया अन्त यानाबी, अले इमिसं इस्त्राएल्यु थ्व उखान हाकरं गुबलें धाइ मखु।’ तर इमित धा, ‘फुकक हे दर्शन पूरा जुइगु दि लिक्क हे दु।
- 24 छायाधाःसा आवलि गुबलें इस्त्राएलयापि मनुतयगु दथुइ मखुगु दर्शन व साइत स्वइगु जुइ मखु।
- 25 तर जि धायेमाःगु खँ जि परमप्रभु थःमहं हे धाये, अले गगु वचन जि धाये व पूरा नं याये। व लिबाइ मखु, छायाधाःसा अयु विद्रोही घराना, छिमिगु दिनयु हे जि धयागु खँ जि पूरा याये, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”
- 26 परमप्रभुया थ्व वचन जिथायु वल,
- 27 “अयु सीमानिह मनु, इस्त्राएलया घरानां थथे धयाच्वंगु दु, वं खंगु दर्शन यक्व दें लिपा जक पूरा जुइ। वं यक्व लिपाया ईयागु अगमवाणी ल्हाइगु।”
- 28 “उकिं इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — जि धयागु छगू खँ नं पूरा जुइत आः लिबाइ मखुत तर जिं छु धयागु दु व पूरा जु हे जुइ, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

13

फताहा अगमवक्तातयत सजौं

- 1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथायु वल,
- 2 “अयु सीमानिह मनु, आः अगमवाणी ल्हानाच्वंपि इस्त्राएलया अगमवक्तातयगु विरोधयु अगमवाणी ल्हा, थःगु हे मनं अगमवाणी ल्हाइपिन्त धा, ‘परमप्रभुया वचन न्यँ।
- 3 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — छुं दर्शन मखंसं थःगु हे आत्माया खँया ल्यु वनीपिं मखुं अगमवक्तातयत धिक्कार दु।
- 4 अयु इस्त्राएल, छिमि अगमवक्तात ला भग्नावशेषयु च्वनीपिं ध्वंचात थें जगु दु।
- 5 परमप्रभुया दिनयु लडाइलयु व थिसिलाक्क दनाच्वने फयेमा धकाः छिपि इस्त्राएलया घरानाया निति दुंगु पःखाः ल्हनेत तंकं मवं।

* 12:2 १२:२ यशै ६२:१०; यर ५:२२; मर्क ८:१८

* 13:13 १२:२३ २ राज २५:१४-१५; यर ५२:७-११

6 इमिगु दर्शनत धात्थेगु मखु व इमिगु ज्वखना फताहा खः। इमिसं धाइगु, “परमप्रभुं धयादी,” तर परमप्रभुं इमित छवयाहयादीगु हे मखु। अयनं इमिसं इमिगु वचन पूरा जुइ धकाः आसा याइ।

7 छिमिसं मखुगु दर्शन खंगु व मखुगु ज्वखना स्वःगु मखु ला? छिमिसं धाइगु, “परमप्रभुं धयादी”, तर जिं छुं धयागु मखु।

8 “ उकिं परमप्रभुं परमेश्वरं छिमित थथे धयादी – छिमिसं मखुगु खँ ल्हाःगुलि व मखुगु दर्शन खंगुलि जि छिमिगु विरोधय दु, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

9 जिगु ल्हाः मखुगु दर्शन खनीपि व मखुगु ज्वखना ल्हाइपि अगमवक्तातयगु विरोधय जुइ। इमित जिगु प्रजाया सभायु थायु दइ मखु। इमिगु नां इस्त्राएलया घरानाया थलाखय दइ मखु। इस्त्राएल देशय इपि दुहां वने दइ मखु। अले जि हे परमप्रभु परमेश्वर खः धकाः छिमिसं सी।

10 “ छाय्धाःसा शान्ति मद्बलयं नं जिमि मन्तयत “शान्ति दु” धकाः धयाः इमिसं मखुगु लैयं यंकुगु दु। अले मन्तयसं तसकं बमलाःगु पःखाः दयकबलय थुपि अगमवक्तातयसं उकियात सखाः पानाः त्वपुयाब्यगु दु।^{*}

11 उकिं उपि सखाः पानाः त्वपुयाब्यपिन्त व दुनी धकाः धयाब्यु! तसकं वा वइ, यक्च प्वं गाइ अले तसकं वाफ्य वइ।

12 व पःखाः दुनीबलय मन्तयसं छिमित थथे धकाः मन्यनी ला, “छिमिसं थुकी पानागु सखाः गन वन?”

13 “ उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिगु तंम्वय जिं छगु ग्यानापुगु वाफ्य वयकाबी, अले जिगु तंम्वय प्वं व तसकं वा वइ, गुकिं व पःखाःयात थुनाबी।

14 अले छिमिसं सखाः पाःगु पःखाःयात जिं थुनाबी अले उकियात बँ तक हे माथं वंकाबी। व दुनीबलय छिपि नं उकिं ल्हाःनाः नाश जुइ, अले परमप्रभु जि हे खः धकाः छिमिसं सी।

15 थुकथं जिं थःगु तं पःखाः व उकी सखाः पाःपि मन्तयगु विरोधय प्वंके। जिं छिमित धाये, “व पःखाः आः मन्त, उकी सखाः पाःपि नं मन्त,

16 यस्त्रलेमया बारे अगमवाणी ल्हाःपि व अन शान्ति मद्सां शान्तिया दर्शन खंपि इस्त्राएलया अगमवक्तात नं मन्त, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।” ’

फताहा मिसापि अगमवक्तातयत सजाँय

17 “अय सीमानिम्ह मनु, थःगु ख्वाः थःगु हे मनं अगमवाणी ल्हाइपि इस्त्राएलया म्हायूपिपाखे स्वयुकि। इमिगु विरोधय अगमवाणी ल्हाःनाः थथे धा,

18 ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – धिक्कार दु, उपि मिस्तयत गुपिन्सं थःगु नाडीइ जन्तर ची अले मन्तयगु प्राण जाल्य लाकेत इमिगु म्हाधिकःकथं छयं त्वपुइगु गाबः दयकी। छु छिमिसं जिमि मन्तयगु प्राणयात जाल्य लाकाः थःगु प्राणयात धाःसा बचय यानातयेगु ला?’

19 छिमिसं छन्हू निम्ह तख्व व छपा निपा मरिया निति जिमि प्रजाया न्दःने जितः हेला यात। मखुगु खँ न्यनीपि जिमि प्रजायात मखुगु खँ ल्हाःनाः सीमवाःपि मन्तयत छिमिसं स्यात। म्वाथेमवाःपि मन्तयत धाःसा छिमिसं बचय याना तल।

20 “ उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं छिमिसं मन्तयत झंगःतयत थें जाल्य लाकीगु छिमिगु जादुयागु जन्तरया विरोधय दु। जिं छिमिगु ल्हातं व लाकाकाये। छिमिसं झंगःयात थें जाल्य लाकूपि मन्तयत जिं त्वःतके।

21 जिं छिमिगु गाबः नं लिक्याबी, अले जिमि प्रजायात छिमिगु ल्हातं त्वःतके। इपि हाकनं गुबलें छिमिगु ल्हातय शिकार जुइ मखु। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।

22 छिमिसं मखुगु खँ ल्हाःनाः धर्मीतयत निराश यात, तर जितः इपि निराश जगु मयः। छिमिसं दृष्टतयत थःगु मभिगु पहःचहः मत्वःतेत हःपाः बिल, इमिसं मभिगु पहःचहः त्वःतूगु जूसा इमिगु प्राण बचय जुइगु।

23 उकिं आवलिं छिमिसं मखुगु दर्शन खनी मखु, अले ज्वखना स्वइ मखु। जिं छिमिगु ल्हातं थः मन्तयत त्वःतके। अले छिमिसं जि परमप्रभु खः धकाः सी।” ’

14

इस्त्राएलया नायःतयसं याःगु मूर्ति पूजा

1 इस्त्राएलया सुं धर्मगुस्त जिथाय वल, इपि जिगु न्दःने फेतुनाच्चंबलय

2 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,

3 “अय सीमानिम्ह मनु, थुपि मन्तयसं थःगु मनय मूर्तित तःगु दु, अले थःगु ख्वाःया न्दःने पापय लाकीगु खँ तःगु दु। जिं इमित जिके सल्लाह कायके बी ला?

4 उकिं इपिलिसं खँ ल्हाःनाः इमित थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वर थथे धयादी – इस्त्राएलयाह सुं नं मनु थःगु मनय मूर्तित तयाः, थःगु मिखाया न्दःने पापय लाकीगु खँ तयाः अगमवक्तायाथाय वइ, वयात जि परमप्रभु थःहं हे वयागु मूर्ति पूजाकथं लिसः बी।

5 इमिगु मूर्तितयगु कारणं जितः त्वःतावंपि इस्त्राएलया घरानाया नुगःयात जिं हाकनं ज्वनेत जिं थथे याये।’

6 “उकिं इस्त्राएलया घरानायात थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – पस्ताय चा! थःगु मूर्तितपाखे लिहां व, अले थःगु फुक्क घच्चाइयगु ज्या त्वःति!

7 “ इस्त्राएलया घरानायाह सुं नं अथवा इस्त्राएलय च्वनाच्चंबह सुं नं परदेशी थःगु नुगलय मूर्तित तयाः अथवा पापय लाकीगु खँ थःगु ख्वाःया न्दःने तयाः जिपाखे अलग जुइ, अयनं जिके छुं खँ न्यनेत अगमवक्तायाथाय वल धाःसा, जि परमप्रभु थःहं हे वयात लिसः बी।

8 जिं व मनुपाखे थःगु ख्वाः फस्वयके, अले जिं वयात छगु मन्मा व न्हीकीगु खँ यानाबी। जिं वयात जिम्ह मनुपाखे अलग तयाबी। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।

9 “ अले उम्ह अगमवक्तायात लोभ क्यनाः अगमवाणी याकेब्यगु दुसा, जि परमप्रभुं हे उम्ह अगमवक्तायात लोभ क्यनागु खः। जिं थःगु ल्हाः वयागु विरोधय ल्हने, अले जिगु प्रजा इस्त्राएलया दर्थ वयात नाश यानाबी।

10 इपि निम्हयसिनं थथःगु अपराधया दोष फइ, अगमवक्ताया दोष व सल्लाह काइम्हयसिगु दोष उति हे जुइ।

11 अले इस्त्राएलया मन्त जिपाखे गुबलें थुके उखे वनी मखु, इमिसं थःगु फुक्क पापं थःत अशुदु याइ मखु। इपि जिम्ह प्रजा जुइ, अले जि इमि परमेश्वर जुये, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।” ’

परमप्रभुया न्याय वइगु पक्का

12 परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल,

13 “अय सीमानिम्ह मनु, धाये कि, देहां जिगु विरोधय पापयात अले व देशयागु नसा वइगु दिकेत व अन अनिकाल छवयेत अले अनयापि मन्त व पशुत स्यायेत जिं वयागु विरोधय ल्हाः ल्हन धाःसा,

14 थुपि स्वम्ह मनूत नोआ, दानिएल व अय्यब् थःपि अन दुग दुसां इमिसं थःगु धार्मिकतापाखें थःत जक बचय याये फइगु खः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

15 “धाये कि, जि उगु देशय गुँपशुत छवल, अले वयात कायम्ह्वाय मद्रुपि यानाबिल अले व देश उजाड जुल, उपि पशुतयसं यानाः उगु थासं सुं वये वने मफुत,

16 गथे जि धाल्थे म्वाःम्ह खः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, अन थुपि स्वम्हं दुगु जूसां थुमिसं थः कायम्ह्वायपि नं बचय याये मफइगु खः। थुपि हे जक बचय जुइगु, देश धाःसा उजाड जुइगु।

17 “अथवा थ्व देशया विरोधय तरवार हयाः ‘देशया प्यखें थ्व तरवार चले जुइमा’ धकाः जिं धाल धाःसा अले जिं अन च्वपि मनूत व पशुत स्यानाबिल धाःसा,

18 गथे जि धाल्थे म्वाःम्ह खः, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये, थुपि स्वम्ह मनूत अन दुगु जूसां थुमिसं थः कायम्ह्वाय बचय याये मफइगु खः। थुपि थः जक बचय जुइगु।

19 “अथवा जिं उगु देशय महामारी छवल अले हिबाः वयकाः अन च्वपि मनूत व पशुत स्यानाः जिगु तं प्वंकल धाःसा,

20 नोआ, दानिएल व अय्यब् अन दुगु जूसां गथे जि धाल्थे म्वाःम्ह खः, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये, इमिसं थःकायम्ह्वायपि नं बचय याये मफइगु। इमिसं थःगु धार्मिकतापाखें थःगु जक ज्यान बचय याये फइगु खः।

21 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जि यस्शलेमय अन च्वपि मनूत व पशुत स्यायेत जिगु प्यंगु सजौयं– तरवार, अनिकाल, गुँपशुत व महामारी छवयेबलय इन गुलि बांमलाइगु जुइ।”

22 अयनं अन सुं कायम्ह्वायपि म्वाःनाच्वंगु दइ, इमित अनं लिकयाः छिमिथाय हइ। इपि छिमिथाय वइबलय छिमिसं इमिगु पहः व ज्या खनीबलय जि यस्शलेमय हयागु विपत्तिया बारे छिमित सान्त्वना दइ। जिं अन हयागु छगू छगू विपत्तिया बारे छिमित सान्त्वना दइ।

23 इमिगु पहः व ज्या खनाः छिमित सान्त्वना दइ, छायाःसा जिं अन छु छु याना, जिं अथे याःगु मखु धकाः छिमिसं सी, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

15

यस्शलेम, ज्यालगे मज्गु दाखमा

1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,

2 “अय सीमानिम्ह मनू, छमा दाखमाया सिँ गय यानाः गुँइच्वंगु मेगु सिमातय कचा स्वयाः भिं जुइ फइ?

3 उकिया सिं छु चिज दयके जी ला? मनूतयसं उकिं छु थल यख्खायेत नकि दयकीं ला?

4 अले उकियात सिँ यानाः मिइ तये थुंकाः अले उकिया निखेपाखें मि च्यानाः दथुइच्वंगु ब्व हेंवाः जुइ थुंकाः व छुं ज्याया लागि ज्यालगे जुइ ला?

5 व छमा जुबलय हे छुं ज्यालगे मज्गु धाःसा उकियात मिं छवयकाः हेंवाः जुइ थुंकाः इन व छु ज्या वइ धकाः?

6 “उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – गथे जिं गुँइच्वंगु सिमात मध्ये दाखया मायात सिँ जुइत मियात बियागु दु, अथे हे जिं यस्शलेमय च्वपि मनूतयत यानाबी।

7 अले जिं थःगु ख्वाः इमिगु विरोधय तये, इपि मि पिहां वःसां इमित मि हे भस्म यानाबी। जिं थःगु ख्वाः इमिगु विरोधय स्वयकेबलय छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।

8 इमिसं जितः विश्वासघात याःगुलि जिं इमिगु देशयात तहसनहस यानाबी, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

16

यस्शलेम विश्वास यायेबहः मज्गु कलाः

1 हाकनं परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,

2 “अय सीमानिम्ह मनू, यस्शलेमयात वयागु घच्चाइपुगु ज्या क्यनाः

3 थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं यस्शलेमयात थथे धयादी – छंगु पुख्यौली व छ बगु देश कनानीतयागु देश खः, छिमि बौ छम्ह एमोरी खः, अले छिमि मां छम्ह हितीनी खः।”

4 छ बुबलय सुनानं छंगु पि मध्ये, छन्त सफा यायेत सुनानं लखं म्वाःल्हइकाम्ब्य। सुनानं छंगु म्हय चि बुलाम्ब्यं अले सुनानं छन्त वसतं थुंका म्ब्य।

5 थ्व फुकक ज्या यायेत सुनानं छन्त दया मक्यं, बरु छ बुबलय घच्चाइपुगु चिज थें छन्त पिने ख्यलय वांछयाबिल।

6 “अले जिं छंगु लिक्क जुयाः वनाबलय जिं छन्त हिइ ग्वारा ग्वारा तुलाच्वंगु खना, अले छ हिइ लानाच्वंबलय हे जिं छन्त धया, “छ म्वाःना च्वौ।”

7 ख्यलय च्वंगु माचा थें जिं छन्त ब्वलंकेबिया। छ ब्वलन अले तधिकः जुयाः ल्यासे जुल। छंके दुम्बः दत अले छंगु सँ ताहाक जुल। छ न्हापा नांगाम्ह व वसः पुना मतःम्ह खः।

8 “अनलि जिं छंगु लिक्क जुयाः वनाबलय जिं छन्त मतिना याये ज्यूगु उमेरय थ्यंगु खना। स्व, जिं थःगु गाः चक्कंकाः छंगु नांगा म्हय फायकाबिया। जिं छलिसं पाफयाः ब्याहाया बाचा चिना, अले छ जिम्ह जुल, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

9 “अनलि जिं छन्त लखं म्वाःल्हइकाः छंगु हि सिलाबिया। छंगु म्हय जैतनया चिकं बुलाबिया।

10 जिं छन्त बुता भयय यानातःगु वसः पुंकाबिया अले छंगु तुतिइ छंगुयागु लाकां न्हाकाबिया। जिं छन्त भिगु सुतियागु वसः पुंकाबियाः छन्त म् म् वंगु वसतं त्वपुयाबिया।

11 जिं छन्त तिसां तिकाः बांलाकाबिया– जिं छंगु ल्हातय चुरि न्हाकाबिया, अले छंगु गःपतय बांलाःगु सिखः क्वखायकाबिया,

12 जिं छंगु न्हासय फुलिचा व छंगु न्हायपनय चाःचा तयाबिया अले छंगु छेनय बांलाःगु श्रुपिच पुइकाबिया।

13 थुकथं छ लुँ व वहः, भिगु सुती कापः, थीकेगु कापः व बुता दुगु वसतं बांलात। छंगु नयेगु नसा नचगु छवचुं, कस्ति व जैतनया चिकं खः। छ तसकं बांलात, छ रानी जुइ बहःम्ह जुल।

14 छ बांलाःगुलि छंगु नां जाति जातितयागु दथुइ बयव्य जुल, छायाःसा जिं छन्त बियागु गौरवया कारणं छ तसकं बांलाःगु खः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

☆ 14:21 १४:२१ प्रका २१८

* 16:3 १६:३ एमोरी-हिती अबलय एमोरी व हिती धाइपि दूट घःतयत पुजा याइपि दूट विदेशी मनूत खः धकाः इस्राएलीतयसं बिचाः याइगु।

† 16:4

१६:२ चि बुलेगु अन्वय न्दम्ह ब्रह्म मचायात थुपि प्यता खँ याःसा बांलाइ धकाः इमिसं विश्वास याइगु।

- 15 “तर छं थःगु बांलाःगुलिइ भलसा तयाः थःगु नां बयबय यानाः छं छम्ह वेश्या जुल। छंगु लिक्क जुयावनीपि न्ह्याम्हसित नं छं थःत वेश्या थें बिल, अले लेंय जुपि न्ह्याम्हयसित नं छंगु बांलासु बिल।
- 16 थःगु वसः कयाः छं रंगिबिरंगी पुजा यायेगु थायत दयकल, अन हे छं थःगु वेश्याया ज्या याना हल।[†] थज्याःगु मभिगु ज्या ला न्हापा गुबलें जूगु मद्दु, लिपा गुबलें जुइ नं मखु।
- 17 जिं छन्त बियागु लँ, वहःयागु छंगु बांवांलाःगु तिसातपाखें छं थःगु निति मिजं मूर्ति दयकाः उपिलिसे वेश्याया ज्या यात।
- 18 छं थःगु बुता भरय यानातःगु वसः इमित त्वपुइत यंकल, जिगु चिकं व धुपँय इमिगु न्ह्याःने छाल।
- 19 जिं छन्त नयेगु नसा नं ज्वरय यानाबिया, नचगु छुचुं, कस्ति व जैतनया चिकं छन्त नयेत बिया। तर छं उपि इमिगु न्ह्याःने नस्वाःगु बास्ना जुइत छाल। अथे हे जुल, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।
- 20 “अले छं जिगु निति बुइकूपि छिमि काय म्हायपिन्त यंकाः मूर्तितयगु लागि नयेगु नसाकथं बलि छाल। छु छंगु थ्व वेश्याया ज्या चिधंगु खँ छः ला?
- 21 जिं जिम्ह काय म्हायपिन्त स्यानाः उपि मूर्तितयगु निति बलि छाल।
- 22 छंगु थ्व फुकक घच्चाइपुगु ज्या व वेश्याया ज्याय थं थःगु ल्यायम्हबलया दित लुममंक्— उबलय छं नांगा, वसः मद्दुह व थःगु हिइ ग्वारा व्वारा तुलाच्वंगु खः।
- 23 “थिक्कार! थिक्कार छन्त! परमप्रभु परमेश्वरं धयादी। थ्व फुकक मभिगु ज्या नापनापं
- 24 छं थःगु निति दुम्बःचा दयकल अले चुक पतिकं थःगु निति पुजा यायेगु ततःजाःगु थाय दयकल।
- 25 लेंया कुं पतिकं छं थःगु निति पुजा यायेगु तःजाःगु थाय दयकल, अले अनं जुया वनीपि न्ह्याम्हसित नं थःगु म्ह लःल्हानाः छं थःगु वेश्याया ज्या अप्वयकल अले थःगु बांलाःसुयात घच्चाइपुइकल।
- 26 थः मिसाह्वः जलाःखलाः तःपुगु लिंग दुपि मिश्रयापिलिसें नं छं वेश्याया ज्या यात। थःगु वेश्याया ज्या अप्वयकाः जितः तंचायकल।
- 27 उकिं जिं थःगु ल्हाः छंगु विरोधय ल्हनाः, अले छंगु इलाका चिकु यानाबिया, जिं छन्त छिमि शदुत पलिशती मिसातयगु लोभया शिकार यानाबिया। इपिं छंगु क्वहांगु पःचहः खनाः वाता जूगु खः।
- 28 छं अशरीतलिसें नं वेश्याया ज्या यात, छायाधाःसा छं लुमधंम्ह खः। अथे जूसां छं लुमधं।
- 29 न्यापार यायेगु देश बेबिलोनिया तक नं छं थःगु वेश्या ज्या थयंकल। अथे जूसां छं लुमधं।
- 30 “परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल, छंगु नुगः गुलि कमजोर, छायाधाःसा छं लज्या मचाःम्ह छम्ह वेश्यां थें व फुकक ज्या यात।
- 31 लेंया कुन्चा पतिकं थःगु दुम्बः व चुक पतिकं छं थःगु पुजा यायेगु तःजाःगु थाय दयकल। अयनं छं वेश्या थें जूगु मद्दुनि, छायाधाःसा छं ज्यालायात घृणा यात।
- 32 “अयु व्यभिचारी कलाः, छं थः भाःतया पलेसा मेपि मिजपिन्त ययकीगु।
- 33 मिजपिन्सं सकले वेश्यातयत कोसेलि बी, तर छं ला अःखः थः फुकक प्रेमीपिन्त कोसेलि बिल। छलिसें व्यभिचार यायेत इपिं प्यखेरं छन्थाय वयेमा धकाः छं कोसेलि बिल।
- 34 उकिं छं थःगु वेश्या ज्याय मेपि मिस्त स्वयाः पा। छं याःथें वेश्याया ज्या मेपिन्सं मयाः, सुं नं छन्थाय वयाः लसपस यायेत न्यं मवः तर छ वनाः इमिके न्यन। छायाधाःसा छन्त सुनांनं ध्यबा मन्बसां छं थःम्ह हे ध्यबा बिल। थुकथं छं पात।
- यस्शलेमया वेश्याया ज्याया सजौय
- 35 “उकिं अय वेश्या, परमप्रभुयागु वचन न्यौं।
- 36 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — छं व्यभिचार यानाः तसकं लज्या मचासें थःगु म्ह थः प्रेमीपिन्त क्यन, थःगु मूर्तिलिसें घच्चाइपुगु ज्या यात, अले घःतयत थः मस्तयगु हि छाल,
- 37 छं मोज याःपि, छन्त यःपि व मयःपि सकले हे प्रेमीपिन्त जिं मुके। छंगु प्यखेरं छंगु विरोधय जिं इमित मुके अले इमिगु न्ह्याःने छंगु नांगगु म्ह खनेदयकः छन्त नांगा यानाबी।
- 38 व्यभिचार याइपि मिसात व मनु स्याइपि मिस्तयत बीं थगे हे सजौय जिं छन्त बी, जिं छके जिगु दाहायागु तया हि प्वके।
- 39 अले जिं छन्त छं प्रेमीपिन्त लःल्हानाबी, अले इमिसं छंगु दुम्बःचायात थुनाबी, अले छंगु ततःजाःगु वेदीत नाश यानाबी। इमिसं छंगु वसः जबरजस्ती त्वःकी। अले छंगु बांवांलाःगु तिसात लाकाकयाः छन्त नांगा यानाः त्वःताबी।
- 40 इमिसं छंगु विरोधय मनुतयगु हल हइ, इमिसं छन्त त्वहंतं कयकी, अले छन्त तरवारं कुचा कुचा याइ।
- 41 इमिसं छंगु छँत छयकाबी, अले यक्व मिसातयगु न्ह्याःने छन्त सजौय बी। थुकथं जिं छन्त छंगु वेश्याया ज्यापाखें पने, छं थः प्रेमीपिन्त गुबले ज्याला नं बी माली मखु।
- 42 थुकथं जिं थःगु तं कम याये, अले जिगु डाहाया तं नं छपाखें चिलावनी। जिं शान्त जुये, जिं हाकनं तंचाये मखु।
- 43 “छं थःगु ल्यायम्हबलया दियात लुममंक्, तर थ्व फुकक ज्यापाखें जितः तंचायकल, उकिं जिं छंगु ज्याया लिच्वः छंगु हे छेनय प्वंकाबी, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी। छं छंगु मेगु फुकक घच्चाइपुगु ज्या बाहेक छं थःगु पःचहः स्यंकूगु धालु।
- 44 “उखान धाइपि सकरिसनं छंगु बोरे थ्व उखान धाइ, “गथे मां अथे म्हाया।”
- 45 छं ला थः भाःत व मस्तयत मययक्कुम्ह छिमि मां थें च्वं, अले छं ला धारथें थः भाःतपि व थः मस्तयत मययक्कुपि छिमि तताकेहँपि थें च्वं। छिमि मां छम्ह हिती खः, छिमि अबु छम्ह एमोरी।[†]
- 46 छिमि तता थःम्यायपिनापं छंगु उत्तरपाखे च्वनीम्ह सामरिया^S खः, छिमि केहँ थः म्हायपिलिसें छंगु दच्छिनपाखे च्वनीम्ह सदोम खः।
- 47 अथे जूसां छं इमिगु पःचहःकथं जूगु जक मखु इमिसं थें छं घच्चाइपुगु ज्या नं यात। उलि जक मखु, कम इलय हे छं थःगु फुकक पःचहलय थःत इपि स्वयाः यक्व स्यंकल।
- 48 गथे जिं धारथें म्वाःम्ह खः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, छं व छिमि म्हायपिन्सं याःथें ला छिमि केहँ सदोम व वया म्हायपिन्सं गुबले याःगु मद्दु।
- 49 “स्वा! छिमि केहँ सदोमया पाप थ्व खः, व अले वया म्हायपि जिराहा खः, प्वाः जायक नइगु, याउंकं च्वनीगु, तर इमिसं गरीबत व मगाःमचाःपिन्त ग्वाहालि मयाः।
- 50 इपिं घमण्डी खः, इमिसं जिगु न्ह्याःने घच्चाइपुगु ज्या यात। उकिं जिं इमित नाश यानाबिया, व छं छंगु हे दु।

† 16:16 १६:१६ हिब्रू भाषाय पद पदय लिपयत प्यंगु खँकः वियातःगु दु, थुपि खँकःया अर्थ थुइकेत तसकं थाकु। * 16:45 १६:४५ इज १६:३ S 16:46 १६:४६सामरिया, सदोम थुपि निगु शहर परमेश्वरया आज्ञा मानय मयाइपि मनुत च्वनीगु थासय ला। सामरिया शहर उत्तरय च्वंगु इस्राएल देशया राजधानी खः। थन आहाब जुञ्च थें ज्याःपि यक्व दूष्ट जुञ्चपिन्सं राज्य यात। ओम्री जुञ्च सामरियाय न्युत राजधानी दयकल व आहाब जुञ्च थें जुञ्च ज्वलय व थें हे मभिगु ज्याखँ याःगु खँ १ राजा १६ अध्यायलय वियातःगु दु। सदोम शहर नं तसकं मभिगु शहर खः। छि थ्व शहरया बारे उत्पत्ति १९ अध्यायलय स्वनादीकु।

51 “सामरियां ला छं या:गु स्वया: बच्छि नं पाप मया:। इमिसं स्वया: छं अप्व: घच्चाइपुगु ज्या या:गु दु, छं या:गु ध्व फुक्क ज्यापाखें छं थ: तताकेहेंपिन्त छ स्वया: धर्मी खने दयकाब्यगु दु।

52 छं थ:गु बेइज्जत भोग्य या, छायाधा:सा छं छिमि तताकेहेंपिनिगु न्याय यात। इमिसं स्वया: छं क्वह्वांगु पाप या:गुलि इपिं छ स्वया: धर्मी खने दु। उकि लज्या चा, अले थ:गु बेइज्जत भोग्य या, छायाधा:सा छं थ: तताकेहेंपिन्त धर्मी खने दयकाब्यगु दु।

53 “अथेसां जिं सदेम व वया म्हायपिनिगु अले सामरिया व वया म्हायपिनिगु लसता व शान्ति लित हयाबी। अले इपिलिसें छंगु लसता व शान्ति नं लित हयाबी।

54 थुकथं इमित सान्त्वना बीत थ:महं या:गु फुक्क ज्याया निति छं बेइज्जत भोग्य याइ अले छ मछाले माली।

55 छं तताकेहेंपिं सदेम व सामरिया थ:म्हायपिनापं न्हापायागु अवस्थाय हे लिहां वइ, अले छं नं छिमि म्हायपिनापं न्हापायागु अवस्थाय हे लिहां वइ।

56 छंगु घमण्डया दिनय छं या:गु मभिगु ज्या खनेदये न्ह्य: छिमि केहें सदेमया नां तक नं छं काइ मखुगु।

57 अथे जुसां एदोमया म्हायपिं व वया सकलें ज:लाख:लापिं व पलिशतीतय् म्हायपिन्सं छन्त हेस्यानाच्वंगु दु, छंगु प्यखें च्वपिन्सं छन्त घृणा याइगु।

58 छं थ:गु मभिगु ज्या व घच्चाइपुगु ज्याया सर्जौय भोग्य यानाच्वंगु दु, परमप्रभुं धयादी।

59 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — छं व्यवहार या:थे जिं छलिसें व्यवहार याये, छायाधा:सा छं जिलिसें पाफ:गुयात हेला या:गु दु अले झींसं चिनागु बाचायात त्वा:थरु दु।

60 अथे जुसां छ ल्यायम्हबलय छलिसें यानागु जिगु बाचायात लुमंका: जिं छलिसें सदांया बाचा ची।

61 अले छं थ:गु ज्या लुमंकी अले लज्या चाया: छिमि तताकेहेंपिं निम्हयसितं छं नाली। छिमि तताकेहेंपिन्त जिं छिमि म्हायपिं थें जुइत छन्त बी, ख:ला जिं छलिसें चिनागु बाचा थथे ला मखु।

62 थुकथं जिं छलिसें बाचा ची अले जि परमप्रभु ख: धका: छं सी।

63 छं या:गु फुक्क ज्याया निति जिं प्रायश्चित यायेबलय छं व फुक्क लुमंकी अले छ लज्या चाइ, छं लज्यां गुबले थ:गु म्हुतु चायकी मखु, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

17

निम्ह इमाया बाखं

1 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,

2 “अयु सीमानिम्ह मनु, इस्त्राएलया घरानायात ध्व बाखं व उखान धा,

3 इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — बल्ला:गु पपु व ताहाक:गु रंगिबिरंगी पा दुम्ह छम्ह त:धीम्ह इमा लेबनानयु ब्वया: वल, अले वं छपु देवदास्या दकलय् च्वय्च्वंगु च्वका ज्वन।

4 वं व कचायात त्वथुला: ब्यापारीतयगु छंगु देशयु यंका: ब्यापार याइपिनिगु छंगु शहरयु पित।

5 “अनलि वं छिमिगु देशया छुं पुसा यंका: नायगु जमिनयु पित। वं बैसया सिमा थें यकव ल: दुगु थासय व पित।

6 अले व चुलि ह्या: चिजा:गु चकंगु मा जुल। उकिया कचात उम्ह इमापाखे स्वल तर उकिया हा धा:सा उकियागु हे क्वय च्वन। उकि व दाखया मा जुल अले उकियागु कचात बुयावल अले उकी यकव ह: पिहां वल।

7 “तर अन बल्ला:गु पपु व यकव पा दुम्ह मेम्ह छम्ह त:धीम्ह इमा दु। आ: व दाखया मां थ:त पिनात:गु थासं थ:गु हा व पाखे छवल, अले ल:या निति थ:गु कचात उम्ह इमापाखे चककंका।

8 उकी कचात सया वयेमा, अले फल सयका: व छगु बांला:गु दाखमा जुइमा धका: उकियात यकव ल: दुगु छगु नायगु जमिनयु पिनाब्यगु ख:।’

9 “इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — व त:मा जुयामवइ ला? उकियात हानिसें लिना मकाइ ला? अले उकियागु फल मखाइ ला, अले व सुकूमानी ला? उकियागु फुक्क चुलि सुकूमनावनी। उकियात हानिसें लिनाकायेत तसकं बल्ला:गु ल्हा: अथवा यकव मनुत माली मखु।

10 उकियात मेथाय त:सां छुं व त:मा जुइ ला? पुर्वयागु फसं कयके धुंका: व फुक्क सुकूमानामवनी ला, व बुयाव:गु थासय हे सुकूमानामवनी ला?’”

उखानया अर्थ कंगु

11 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,

12 “ध्व विद्रोही घरानायात धा, ‘छु! छिमिसं ध्व खँया अर्थ मस्यु ला?’ इमित धा, ‘बेबिलोनयाम्ह जुजु यस्शलेमयु वल अले अनयाम्ह जुजु व भारदारतयत थ:नापं बेबिलोनयु हल।’”

13 वं जुजुया वंशयापिं मध्ये छम्हयसित कया: वयात पाफयका: वलिसें सन्धिये यात। अले देशयापिं मू मू मनुतयत वं यंकल।

14 उगु राज्य वयागु अधीनयु च्वनेमा, अले हाकनं देने मफयेमा अले वयागु सन्धिया वचन पालन याना जक व दशचवनेमा धका: वं थथे या:गु ख:।

15 तर जुजुं सलत व त:धंगु सेना कयाहयेत मिश्र देशयु दूतत छ्वया: वयागु विरोधयु विद्रोह यात। छु व ता:लाइ ला? थज्या:गु ज्या याइम्ह छु व बचय जुइ ला? सन्धिये त्वा:थला: नं छु व सर्जौयपाखें बचय जुइ ला?

16 “गथे जिं धाथें म्वा:म्ह ख:, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये, व बेबिलोनयु सी। वयात बेबिलोनयाम्ह जुजुं गडीइ त:गु ख:, वं वलिसें पाफ:गु खँयात हेला या:गु ख:, अले वं वलिसें या:गु सन्धिये त्वा:थरु ख:।”

17 बेबिलोनयाम्ह जुजुं यस्शलेमयापिं यकव मनुत स्यायेत ल्वहं व चायागु द्रुम्ब:चा थना: घेरयु याइबलय थ:के त:धंगु सेना व यकव सिपाईत दुम्ह फारो नं वयात ग्वाहालि याये फइ मखु।

18 वं बाचा त्वा:थल, अले पाफ:गुयात हेला यात, बचं बिया: नं वं ध्व फुक्क या:गुलि व बचय जुइ मखु।

19 “अथे जुया: परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — वं जिलिसें पाफ:गुयात हेला यात अले जिगु बाचा त्वा:थल, उकि गथे जिं धाथें म्वा:म्ह ख:, जिं वयात सर्जौय बी।”

20 जिं वयागु विरोधयु थ:गु जा: हले, अले व जिगु जालयु लाइ। जिं वयात बेबिलोनयु हये, वं जित: विश्वासघात या:गुलि जिं वयागु इन्साफ याये।

21 वया सकलें बिस्युं वपिं दक्कसिबय बांला:पिं सिपाईतयत तरवारं स्याइ, म्वानाच्वपिं प्यखें छ्यालब्याल जुइ। अले छिमिसं जिं परमप्रभुं हे ध्व खँ धा:गु ख: धका: सी।’

* 17:12 १७:२१-२५, २ राज २४:१५-२०; २ इति ३६:२०-२३; यर ३७:१-८

* 17:16 १७:२६-२८, २ राज २५:१-७; यर ३९:१-७

* 17:19 १७:२९-३१, २ राज २५:१५; २ इति ३६:१७-२०

- 22 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं थःम्हं हे देवदास्या च्वकां छपु चुलि कयाः उकियात पी। जिं उकिया दकलय च्वययागु कचां छपु कयातूगु चुलि लिकयाः थुकियात तज्जाःगु व च्वय थ्यंक थ्यंगु पहाडय पी।
- 23 इस्राएलया पहाडया च्वका च्वकाय जिं व पी। उकिया कचात दइ अले वं फल सयकी, अले व छमा देवदास्या बांलाःगु सिमा जुइ। फुक्क कथंयापि झंगःपन्छिनयसं उकीं स्वं दयकी, अले उकिया किचलय इपि च्वनी।
- 24 गुँयागु फुक्क सिमातयसं तःमागु सिमायात चीमागु याइम्ह, चीमागु सिमायात तःमागु याइम्ह, वाउँगु सिमायात गंकाबीम्ह अले गंगु सिमायात वाउँकाबीम्ह जिं परमप्रभु हे खः धकाः गुँयागु फुक्क सिमातयसं सी।
- “ जिं परमप्रभुं हे धयागु खः, व जिं या हे याये। ”

18

- धर्मीं परमेश्वरया न्याय
- 1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,
- 2 “इस्राएल देशया बारे धाःगु थ्व उखान हाकनं दोहरय याःगुया अर्थ छु खः
- “ पाउँसे च्वंगु दाख मांबीनं नल,
वा तुन काय म्हायपिनियु ?”
- 3 “गथे जिं धाथे म्वाःम्ह खः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, छिमिसं थ्व उखान इस्राएलय हाकनं गुबले धाये खनी मखु।
- 4 छायाथाःसा फुक्क प्राण जिगु हे खः। गथे बौया प्राण अथे हे कायया प्राण नं जिगु खः। सुना पाप याइ, व हे सी।
- 5 “धाये कि, छम्ह मनु न्याय
व खःगु ज्या याइम्ह धर्मींम्ह खः,
- 6 वं डौँडाय दुगु पुजा याइगु थासय नःगु मखु,
अथवा इस्राएलया घरानाया मूर्तितपाखे स्वःगु मखु।
वं थः जःलाखःलाया कलाःयात स्यंकीगु
व थीमजू जुयाच्वंम्ह मिसानापं घंगु मखु।
- 7 वं सुयातं क्वत्यलीं मखु
तर त्यासा काःम्हयसित वयागु बर लितबी।
वं खुया काइ मखु,
तर नये पित्याःम्हसित थःगु नयेगु नसा बी,
नांगायात थःगु वसः फिका बी।
- 8 वं ब्याज कयाः दां त्याये बी मखु
अले ब्यगु स्वयाः अप्वः काइ मखु।
मनु मनया दथुइ खःकथं न्याय याइ।
- 9 वं जिगु विधि पालन याःगु दु
अले विश्वास यायेबहः जुयाः जिगु नियम पालन याःगु दु।
थज्याःम्ह मनु धर्मींम्ह खः,
व धाथे म्वानाच्वनी,
- 10 “धाये कि, वया तंग्लु काय दु, गुम्ह मनु स्याइम्ह खः। अथवा थुपि मध्ये मेगु छुं नं ज्या याइम्ह खः,
- 11 खः ला वया बौनं थुपि मध्ये छगु नं ज्या याःगु मखु।
“वं डौँडाया पुजा याइगु थासय नइगु,
थः जःलाखःलाया कलाःयात स्यंकीगु,
- 12 गरीब व मगाःमचाःपिन्त क्वत्यलींगु,
खुइगु, बरः तयातःगु सामान लित मबीगु,
मूर्तितपाखे स्वइगु व
घच्चाइपुस्से च्वंगु ज्या याइगु।
- 13 वं ब्याज कयाः दां त्याये बीगु अले ब्यगु स्वयाः अप्वः काइगु।
“छु! थज्याःम्ह मनु म्वानाच्वनी ला? व म्वानाच्वनी मखु। वं थ्व फुक्क घच्चाइपुगु ज्या याःगुलि वयात स्यानाः हे छवयेमाः, वयागु हि वयागु हे छेन्य लाइ।
- 14 “तर धाये कि, वया छम्ह थः बौनं याःगु फुक्क पाप खंम्ह छम्ह काय दु तर वं बौनं थें थज्याःगु ज्या याःगु मखु।
- 15 “वं डौँडाय पुजा याइगु थासय नइ मखु,
वं इस्राएलया घरानाया मूर्तितपाखे स्वइ मखु,
वं थः जःलाखःलाया कलाःयात स्यंकीगु।
- 16 वं सुयातं क्वत्यलेगु ज्या याइ मखु,
तर त्यासा काःम्हयसित वयागु बर लितबी।
वं खुया काइ मखु,
तर नये पित्याःम्हसित थःगु नयेगु नसा बी,
नांगायात थःगु वसः फीकाबी।
- 17 वं पापपाखें थःगु ल्हाः तापाक हे तइ,
वं ब्याज कयाः दां त्याये बी मखु अले ब्यगु स्वयाः अप्वः काइ मखु।
वं जिगु नियम पालन याइ
अले जिगु विधि पालन याइ।

परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी।*

- “व थः बौनं याःगु पापं यानाः सी मखु। व धात्थे हे म्वाइ।
 18 तर वया बौ थःगु अधर्म यानाः सी, छायाधाःसा वं जबरजस्ती कायेगु यात, थः किजायात लतय यात अले थः मनूतय दथुइ मभिगु ज्या यात।
 19 “अयत्नं छिमिसं न्यनीगु, ‘कायत्नं थः बौया दोष छाया भोगय याये म्वाः?’ कायत्नं न्याय व खःकथं ज्या याःगु दु अले जिगु विधि बांलाक पालन याःगुलि व धात्थे म्वाइ।
 20 सुनां पापयात, व हे सी। कायत्नं थः अनुया दोषया फल भोगय याइ मखु, न अबुं कायम्हयसिगु पाप भोगय याइ। धर्मीयात थःगु धार्मिकताया फल व दुट्टयात थःगु मभिगु ज्याया फल दइ।
 21 “तर सुं दुट्टम्ह मनूखं थःम्हं याःगु फुक्क पाप त्वःताः जिगु विधि पालन यात धाःसा अले न्याय व खःकथं ज्या यात धाःसा, व धात्थे हे म्वाइ। व सी मखु।
 22 वं याःगु छुं नं अपराध वयागु विरोधय लुमंकीगु जुइ मखु। वं धर्म याःगुलि व म्वाइ।
 23 “छु! दुट्ट सीबलय जि लयताइ ला? परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी। बरु थःगु पहः त्वःताः इपि म्वाःगु जितः स्वयेमास्ति मवइ ला?
 24 “तर धर्मी मनूखं थःगु धार्मिकता त्वःताः पापयात, अले दुट्ट मनूखं याःगु घच्चाइगु ज्या यात धाःसा छु व म्वाइ ला? वं न्हापा याःगु छुं नं धर्मया ज्या लुमंकीगु जुइ मखु। वयागु विश्वासघात वं वं याःगु पापया कारणं व सी।
 25 “अयत्नं छिमिसं धाइगु, ‘परमप्रभुं खःगु ज्या यानामदी।’ अय इस्त्राएलया घराना, न्हाँ, छु जिं खःगु ज्या यानागु मदु ला? छु छिमिसं हे मखुगु ज्या यानाच्वनागु मदु ला?
 26 धर्मी मनूखं थःगु धार्मिकता त्वःताः पापयात धाःसा, उकिया लागि व सी। वं याःगु पापं हे व सी।
 27 तर दुट्ट मनूखं थःम्हं यानाच्वंगु मभिगु ज्या त्वःताः खःगु ज्या यात धाःसा, वं थःगु प्राण बचय याइ।
 28 वं बिचाः यानाः थःम्हं याःगु फुक्क अपराध लुमंकी अले व त्वःती। उकिं व धात्थे हे म्वाइ, व सी मखु।
 29 अयत्नं इस्त्राएलया घरानां धाइगु, ‘परमप्रभुं खःगु ज्या यानामदी।’ अय इस्त्राएलया घराना, छु जिं खःगु ज्या यानागु मदु ला? छु छिमिसं मखुगु ज्या यानाच्वनागु मदु ला?
 30 “अथे जुयाः अय इस्त्राएलया घराना, जिं छिपि छम्ह छम्हयसिगु न्याय वयागु पहःचःकथं याये, जि, परमप्रभु परमेश्वरं न्ववानागु दु। पस्ताय चा, थःगु फुक्क अपराधपाखें लिहां वा, अले छिमिगु पाप छिमिगु पतनया कारण जुइ मखु।
 31 छिमिसं यानाच्वनागु फुक्क अपराध त्वःति, न्हंगु नुगः व न्हंगु आत्मा का, अय इस्त्राएलया घराना, छिपि छाया सीगु?
 32 छायाधाःसा जि सुं सीगु खनाः लयताइम्ह मखु, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, पस्ताय चा, अले म्वाना च्हाँ।”

19

इस्त्राएलया जुजुपिनिगु निति शोकया म्ये

- 1 “इस्त्राएलया शासकतयगु बारे छं थ्व बिलापया म्ये न्यंकि,
 2 अले थथे धा,
 “ छिमि मां छु खः?
 व सिंहतयगु दथुइ द्मह छम्ह मिसाम्ह सिंह खः।
 ल्यायम्हपि सिंहतयगु दथुइ ग्वारातुलाः
 वं थः मस्तयत्त लहित।
 3 उपि मस्त सिंहत मध्ये छम्हयसित वं लहिनाः तःधिकः यात,
 अले व छम्ह बल्लाःम्ह सिंह जुल।
 वं शिकार यायेगु सयकल
 अले मनत नल।
 4 जाति जातियापि मनूतयसं वयागु बारे न्यन।
 इमिसं गाः म्हुल, अले व उकीं लात।
 इमिसं वयात हुकं लुयायंकाः
 मिश्र देशय यंकल।
 5 “ वं थःम्हं आशा यानागु पुमवंगु खनाः थः मस्त मध्ये मेम्ह छम्हसित काल,
 अले वयात छम्ह बल्लाःम्ह सिंह दयकल।
 6 व सिंहतयगु दथुइ थुखे उखे वये वने याना जुल।
 छायाधाःसा व आः छम्ह बल्लाःम्ह सिंह जुइ धुंकल।
 वं शिकार यायेगु सयकल,
 वं मनत नल।
 7 वं इमिगु किल्लात स्यंकाबिल,
 इमिगु शहरत तहसनहस यानाबिल।
 व थ्वयक हाःगु सलं देश
 व अन दुपि सकलें ग्यात।
 8 अले प्यखें च्वंगु जाति जातियापि मनूत
 थथःगु लागां वलिसें लडाइँ यायेत वल,
 इमिसं वयात ज्वनेत जाः हल,
 अले व इमिगु गालय लात।
 9 इमिसं वयात हुकं पन्जलय तयाः बेबिलोनयाम्ह जुजुयाथाय हल।
 इस्त्राएलया डाँडा डाँडाय
 वयागु सः गुबलें ताये मदयमा धकाः

इमिसं वयात कुनातल।

10 “ छिमि मां लःया लिक्क पिनातःगु छंगु दाखक्यबया दाखया मा थें खः,
गुगु यक्व लः दुगुलि फल व कचां जाःगु दु।

11 शासकतयगु राजदण्ड दयकेत
उकीं बल्लाःगु कचात दु।

ख्वातगु कचातयगु दथुइ
व तज्जाः जुयाः थाहां वल।

उकिया कचात यक्व दु।
व तज्जाः खने दु।

12 तर तंव्य उकियात लिनाकाल।
उकियात बैयं वांछवयाबिल।

पुर्बयागु कचाःगु फसं उकियात गंकाबिल,
उकिया फुक्क फल कुतंवन।

उकियागु बल्लाःगु कचात फुक्क गन,
मिं उपिं भस्म जुल।

13 आः उकियात मस्भूमिइ पिल,
गंगु व लः मदगु थासय।

14 उकिया म् कचात मध्ये छपु कचां मि पिहां वल,
अले उकिं उकिया फलत
व कचात भस्म यानाबिल।

आः उकीं शासकया राजदण्ड यायेत ज्युगु
छपु नं कचा मन्त।’

“थ्व छपु बिलापया म्ये खः अले मन्तयसं इपि गुलि दुःखी जगु खः धकाः क्यनेत थ्व म्ये हालाचवनी।”

20

विद्रोही इस्राएल

1 न्हयगुगु दैया न्यागुगु लाया झिन्ह दुखुन्ह* इस्राएलया छुं धर्मगुस्त वयाः परमप्रभुया सल्लाह कायेत जिगु न्ह्यःने फेतुल।

2 अबलय परमप्रभुयागु वचन जिथाय वल,

3 “अय सीमानिन्ह मन, इस्राएलया धर्म गुस्तयत थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — छु छिपि जिंके सल्लाह काःवयागु ला? गथे जि धाल्थें
म्वाःन्ह खः, जि छिमित सल्लाह कायेके बी मखु, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।’

4 “छु इमिगु न्याय या, इजकिएल! छु इमिगु न्याय या! इमित इमि पुर्खातयगु घच्चाइपुगु ज्या लुमंकाब्यु!

5 अले इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — गुखुन्ह जिं इस्राएलयात ल्यया, जिं थःगु ल्हाः ल्हनाः याक्बया घरानालिसें पाफया, अले मिश्र
देशय जिं इमिगु न्ह्यःने खनेदयक वया अले पाफयाः जिं इमित “जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः” धकाः धया।^७

6 उखुन्ह हे जिं इपिलिसें जिं इमित मिश्र देशं लिगनाः हयाः जिं इमिगु नितिं ल्ययागु छंगु देशय हये धकाः नं पाफया। व मेगु फुक्क देश स्वयाः
बांलाः, अन दुरु व कास्ति बाः वयाच्वंगु।

7 अले जिं इमित धया, “छिपि सकसिनं थथःगु मिखा वंकुगु उपि घच्चाइपुगु मूर्तित वांछव। अले थःत मिश्र देशयागु मूर्तितपाखें अशुद्ध याये मते!
जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।”

8 “ तर इमिसं जिगु विरोध यानाः जिगु खँ मन्यन, इमिसं न्हाबले लुमंका चवनीगु उपि घच्चाइपुगु मूर्तित वांमछवः, न इमिसं मिश्र देशया मूर्तित हे
त्वःतल। उकिं जिगु तं क्वलाकेत इपि मिश्र देशय दुबलय हे इमिके जिगु तं प्वके धकाः ख्याच्वः बिया।

9 तर जिं अथे मयाना, छायाधाःसा जिं जिगु नांया इज्जतयात रक्षा यायेगु ज्या याना। जिं इस्राएलीतयत मिश्र देशं पितहःगु खपिं जःखः च्वंगु जातितयगु
दथुइ जिं थःगु नांयात बदनाम जुइके मबिया।

10 उकिं जिं इमित मिश्र देशं पिकयाः मस्भूमिइ हया।

11 अन जिं इमित जिगु विधित बिया, अले जिगु नियमत क्यना, सुनां थुपि पालन याइ व मनु उकिं यानाः म्वाइ।^७

12 हाकनं इमित पवित्र याइन्ह जिं परमप्रभु हे खः धइगु खँ इमिसं सीमा धकाः इमिगु व जिगु दथुइ चिंया लागि जिं इमित विश्रामबारत नं बिया।^७

13 “अयनं इस्राएलयापि मन्तयसं मस्भूमिइ जिगु विरोधय विद्रोह यात। इपि जिगु विधिकथं व आज्ञा कथं मजु, तर इमिसं जिगु नियमयात हेला
यात, खः ला उपि पालन याइपि मन्त उपिपाखें हे म्वाइ। जिगु विश्रामबारत इमिसं पूरा अशुद्ध यानाबिल। उकिं जिं धया, “थ्व हे मस्भूमिइ इमिके जिगु
तं प्वकाः इमित नाश यानाबी।”

14 तर गुगु जातियापि मन्तयगु मिखाया न्ह्यःने जिं इमित पित हया, उपि जातियापि मन्तयगु मिखाया न्ह्यःने जिगु नां अपवित्र मजुइमा धकाः जिं
जिगु नांया इज्जतयात रक्षा यायेगु ज्या याना।

15 हाकनं जिं इमित बियागु मस्भूमिइ “दुरु व कास्ति बाः वयाच्वंगु अले फुक्क देशत स्वयाः बांलाःगु देशय जिं इमित हये मखु” धकाः इपिलिसें
पाफया,^७

16 छायाधाःसा इमिसं जिगु नियमयात हेला यात, अले इपि जिगु विधिकथं मजुल, जिगु विश्रामबारतयत अपवित्र यात। छायाधाःसा इमिगु मन इमिगु
मूर्तितपाखे वनाच्वंगु खः।

17 अयनं जिं इमित नाश मयासैं दया याना, अले मस्भूमिइ इमित सिधयकामछवया।

18 जिं मस्भूमिइ इमि काय् न्हायपिन्त धया, “छिपि थः पुर्खातयगु विधिकथं जुइ मते, इमिगु नियम मानय याये मते, इमिगु मूर्तित पुजा यानाः थःत
अशुद्ध याये मते।

19 जिं परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः। जिगु विधिकथं जुं होसियार जुयाः जिगु नियम पालन या!

* 20:1 २०:११ अगाष्ट ५९९ बी.सी. ✪ 20:5 २०:५-६ प्रस ३२:१-१७; खर ११:५ ✪ 20:11 २०:११ लेकी १०:५ ✪ 20:12 २०:१२ प्रस ३१:१३-१७ ✪ 20:15 २०:१५
गन्ती १४:२६-३०

20 जिगु विश्रामबारयात पवित्र तयाति! गुकिं याना: व छंगु व जिगु दथुइया बाचाया छगु चिं जुइ! अले छिमिसं जि हे परमप्रभु छिमि परमेश्वर ख: धका: सी।”

21 “ तर इमि काय म्हायुपिनसं न जिगु विरोधय विद्रोह यात। इपि जिगु उजंकथं मजुल, अले जिगु व्यवस्था पालन यायेत होशियार मज, “ख: ला उपि पालन यासां मनुत उपिपाखे हे न्वाइ” अले इमिसं जिगु विश्रामबारयात अशुद्ध यात। उकिं जिगु तं न्वलाकेत इपि मिश्र देशय दुबलय हे इमिके जिगु तं प्वके धका: ख्याचव: बिया।

22 तर जि इमित पित हयागु खंपि जातितयगु न्हा:ने जिगु नां बदनाम मजुइमा धका: जिं थ:गु ल्हा:यात पना, जिं जिगु नांया इज्जतयात रक्षा यायेगु ज्या याना।

23 हाकनं मसभुमिइ जिं इपिलिसें, “जिं इमित जाति जातियापि मनुतयगु दथुइ छ्यालब्याल यानाबी, अले देश देशय छिमित छ्यालब्याल यानाबी” धका: पाफया, *

24 छाथ्था:सा इमिसं जिगु नियम मानय मयात, जिगु विधितयत हेला यात, अले जिगु विश्रामबारयात अशुद्ध यात। इमिगु मिखा थ: पुखांतयगु मूर्तिपाखे वनाचव्न।

25 अले जिं इमित ज्यालगय मजगु नियम बिया, अले इपिं म्वानाचवने मफइगु विधि बिया।

26 इमित वातां यायेत जिं इमित उपि हे बलिदानपाखे अपवित्र याकेबिया, गुगु बलिदानय इमिसं थ: फुक्कं न्हापा बृपिन्त मिइ बलि छाल। इमिसं जि परमप्रभु इमि परमेश्वर ख: धयागु सीमा धका: थथे याना।’

न्याय व लिथापं

27 “उकिं अय सीमानिमह मनु, इस्राएलयापि मनुतलिसें खँ ल्हा, इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जित: त्व:ता: छिमि पुखांतयसं जिगु अपमान यात।

28 जिं पाफया: इमित बी धयागु देशय इमित हयाबलय, गुन गुन इमिसं त:ज्जा:गु वा इयाम्म जगु सिमा खन, अन अन इमिसं थ:गु बलिदानत छाल, जित: तं पिकाइगु इमिगु भेटी छाल। इमिसं थ:गु नस्वा:गु गुँगु थन अले थ:गु त्वँसाबलि छाल।

29 अले जिं इमित न्याना – छिपिं वनाचवनागु पुजा याइगु थायु छु ख:?” थौं तक नं व थाययात बामां धाइ।

30 “उकिं इस्राएलया घरानायात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – छु! छिमिसं थ: पुखांतयसं थें थ:त अशुद्ध यायेगु ला? इमिगु चचाइसगु ज्याकथं व्यभिचारी थें ज्या यायेगु ला?

31 छिमिसं थ: मस्तयत कोसेलिकथं मिइ बलि छाया: थौं तक हे थ:गु मूर्तिपाखे थ:त अशुद्ध यानाचवंगु दु। अन इस्राएलया घराना, छु! जिं छिमि जिके सल्लाह कायके बीगु ला? गथे जिं धाल्थें म्वा:मह ख:, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये, छिमिसं जिके न्येकने यायेदइ मखु।

32 “ छिमिसं धाइगु, “जिमित सिं व ल्वहंयागु सेवा याइपि जातित थें, संसारयापि मनुत थें जुइ मास्ति व:।” तर छिमिगु मनय दुगु खँ गुबलें पूरा जुइ मखु।

33 गथे जिं धाल्थें म्वा:मह ख:, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये, जिं छिमि बल्ला:गु ल्हातं, अले चक्कंगु लपुं तं प्वकं प्वकं राज्य याये।

34 जिं छिमि बल्ला:गु ल्हा: व चक्कंगु लपुं तं प्वकं प्वकं जाति जातियापि मनुतयगु दथुं लिगना हये, अले छिपिं छ्यालब्याल जगु देशं जिं छिमि मुंके।

35 जिं छिमि जाति जातितयगु मसभुमिइ हये, अले अन जिं इमिगु न्हा:ने हे छिमिगु न्याय याये।

36 जिं मिश्र देशय छिमि पुखांतयगु न्याय यानागु थें हे जिं छिमिगु न्याय याये। जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।

37 छिपिं कै थें जिं गुगु कथिया क्वं वनीबलय जिं छिमि स्वये, अले छमह छमह याना: ल्या:खना: बाचाया बन्धनय हये।

38 जिं छिपिं मध्ये जिगु विरोधय अपराध याइपि फुक्क विद्रोहीतयत पितछव्या: छिमि त शूद्र याये। इपि चवनाचवंगु देश इमित जिं हयेगु जूसां इपि इस्राएल देशय दुहां वने दइ मखु। अले जि हे परमप्रभु ख: धका: छिमिसं म्हासी।

39 “ हे इस्राएलया घराना, छिमिगु बारे, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – वना: छिपिं सकसिनं थथ:गु मूर्तिपात पुजा या! तर लिपा छिमिसं धाल्थें हे जिगु खँ न्यनी, अले छिमिसं जिगु पवित्र नांयात थ:गु कोसेलि व मूर्तिपाखे गुबलें अशुद्ध याइ मखु।’

40 छाथ्था:सा परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, ‘थ्व देशय इस्राएलया फुक्क घरानां जिगु पवित्र पर्वत, इस्राएलया तज्जा:गु पर्वतय जिगु सेवा याइ, अन जिं इमित नालाकाये। अन हे जिं छिमिगु बलिदानत, भेटीत व छिमिगु दकलय भिगु भिगु क्वस्वयलितनापं छिमिगु बलित कायेगु याये।

41 जिं छिमि जाति जातितपाखे पित हयेबलय अले छिमि छ्यालब्याल जुयाचवंगु देशं छिमि मुकेबलय छिमि नस्वा:गु धुपुं थें नाले। अले जाति जातितयगु न्हा:ने जिं थ:मह थ:त छिमिगु दथुइ पवित्र क्यने।

42 जिं थ:गु ल्हा: ल्हना: छिमि बी धका: छिमि पुखांतलिसे पाफयागु इस्राएल देशय हयेबलय छिमिसं जि हे परमप्रभु ख: धका: सी।

43 छिमिगु गुगु पह:चह: व ज्यापाखे छिपिं अशुद्ध जगु ख:, उपि छिमिसं अन लूमकी। अले छिमिसं या:गु मभिगु ज्याया लागि छिमिसं थ:मह थ:पिन्त मययेका हइ।*

44 हे इस्राएलया घराना, छिमिगु मभिगु पह:चह: व स्यंगु ज्याकथं मखु, तर जिं जिगु नांया इज्जतयात रक्षा यायेत जिं छिपिलिसे व्यवहार यायेबलय छिमिसं जि हे परमप्रभु ख: धका: सी। परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

दच्छिनया विरोधय न्याय

45 हाकनं परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल,

46 “अय सीमानिमह मनु, थ:गु ख्वा: दच्छिनपाखे स्वयका: दच्छिन पाखेया विरोधय न्वावा! झा: दुगु दच्छिनया देशयागु विरोधय अगमवाणी ल्हा!

47 झा: दुगु दच्छिनया देशयात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरया थ्व वचन न्यौं! वयकलं थथे धयादी – जिं छंके मि तयाबी। उकिं छंगु फुक्क वाउँगु सिमा व गंगु सिमायात भस्म यानाबी। उकिया हाना हाना च्यानाचवंगु मि सी मखु तर दच्छिननिसें उतर तकया फुक्क लागायात भस्म यानाबी।

48 जि परमप्रभु हे व मि तयाब्यगु ख: धका: सकसिनं सी। अले व सी मखु।’ ”

49 जिं धया, “हे परमप्रभु परमेश्वर, इमिसं ला जिगु बारे थथे धयाचवंगु दु, ‘थ्वं उखान जक धा:गु, मखु ला?’ ”

21

परमेश्वरया न्याययागु तरवार

1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,

2 “अय सीमानिमह मनु, थ:गु ख्वा: यस्शलेमपाखे स्वयका: पवित्र थायया विरोधय अगमवाणी ल्हा! इस्राएल देशया विरोधय अगमवाणी ल्हा,

- 3 वयात थथे धा, 'परमप्रभुं थथे धयादी, स्व! जि छंगु विरोधय दु। जिं दापं थःगु तरवार लिकया: छिपि मध्ये धर्मी व दूष्ट निखलःसितं स्यानाबी।
- 4 धर्मी व दूष्ट निखलःसितं जिं खतम यानाबी, अथे जुया: दच्छिनंसिं उत्तर तक फुक्कसिगु विरोधय जिगु तरवार दापं पिहां वइ।
- 5 थुकथं जि, परमप्रभुं हे थःगु तरवार दापं लिकाःगु खः धका: फुक्कसिनं सी। व दापय हाकनं लिहावनी मखु।'
- 6 "अय सीमानिम्ह मनु, झसुका ति! ख्वःगु नुगलय तसकं दुःख चाया: इमिगु न्हाःने झसुका ति!
- 7 अले इमिसं छन्त 'छं छाय झसुका तयाचवनागु' धका: न्यन धाःसा थथे लिसः ब्यु, 'वयाच्वंगु खबरं याना: सकसिगु नुगः खाइ अले सकसिगु ल्हाः याताप्याता जुइ। सकसिगु नुगः क्वतुनी अले सकसिगु पुलि लः थें यागलाप्याला जुइ। स्व! थथे जुइलयंगु दु, अले थथे हे जुइ,' जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये।"
- 8 हाकनं परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,
- 9 "अय सीमानिम्ह मनु, अगमवाणी ल्हाना: थथे धा, 'परमप्रभुं थथे धयादी,
- 10 "छपु तरवार, ज्वयकातःगु तरवार व प्वालप्वाल थीकातःगु तरवार,
- 10 स्यायेत ज्वयकातःगु हाबलासा थें प्वालाक्क च्यायेत थीकातःगु।
- 11 "छु! जिपि जिम्ह काय यहदाया राजदण्डय लयतायेगु ला? तरवारं ला अज्याःगु फुक्क कथियात हेला याइ।
- 11 " 'तरवारयात छ्यलेत प्वालप्वाल थीकल अले ज्वयकल, ल्हातय ज्वनेत,
- व स्याइम्हयसिगु ल्हातय बीत तयार याःगु दु।
- 12 अय सीमानिम्ह मनु, तसलं ख्वया: बिलाप या! छायाधाःसा थ्व जिगु प्रजाया विरोधय दु। थ्व इस्त्राएलया फुक्क शासकतयगु विरोधय दु।
- इमित जिम्ह मनूतनापं हे तरवारया अधीनय ब्यगु दु। उकिं छाति दा!
- 13 " 'धात्थें हे परीक्षा वइ, अले तरवारं हे हेला याइगु यहदाया राजदण्ड हे दया मचन धाःसा? परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।'
- 14 "उकिं अय सीमानिम्ह मनु, अगमवाणी ल्हा, ल्हातं ल्हातय दा। तरवार, खः, तरवारं निकः तक पालेमा! खः, स्वकः तक नं! थ्व तरवार स्याये पालेत खः। तःधंगु नाशया निंति फुक्कपाखें वं इमित घेरय याइ।
- 15 मनूतयगु नुगः ग्याना: नाया वनेमा, अले यक्व मनूत क्वःदयेमा धका: इमिगु फुक्क मू ध्वाखाय स्याये पालेत जिं तरवार तयागु दु। हाबलासा थें थीत उकियात दयकगु दु, उकियात स्याये पालेत ज्वनी।
- 16 अय तरवार, छंगु धा: गुखेपाखे स्वःगु दु, जवपाखे कि खवपाखे, छ उखेपाखे हें!
- 17 जिं नं ल्हातं ल्हातय दाये, अले जिगु तं क्वलाइ। जि परमप्रभुं हे धयागु खः।"
- बेबिलोनयाम्ह जुजुं ज्वखना स्वइ
- 18 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,
- 19 "अय सीमानिम्ह मनु, बेबिलोनयाम्ह जुजु तरवार ज्वना: वइगु निपु लँय चिं ति। थुपि निपु लँ छगु हे देशं शरु जगु जुइ, उकिया दोबातय छगु नं च्वइगु थां ति।
- 20 छं अमोनीतयगु रब्बा शहरय तरवार वयेत छपु लँ व यहदा अले किल्ला दुगु यरुशलेम शहरय तरवार वयेत छपु लँ लय!
- 21 छायाधाःसा बेबिलोनयाम्ह जुजु ज्वखना स्वयेत निपु लँ बायावनीगु थासय दोबातय दनी। वं वाणत चिशा तइ, वं थः मूर्तितलिसें सल्लाह काइ, वं पश्याय सौं चैय याइ।
- 22 पःखा: त्ख्याइगु ततग्वःगु धलित तयेत, तसलं स्याये पालेत आज्ञा बीत, लडाइँया सः न्यकेत, ध्वाखा त्ख्यायेत तग्वःगु धलित तयेत, द्रुम्बःचा थकायेत व घेरय याइगु चाया पःखा: दयकेत वयागु जव ल्हातय यरुशलेमया चिशा लाइ।
- 23 यरुशलेमयापिं मनूतयसं थ्व मखुगु ज्वखना: खः धका: बिचा: याइ, छायाधाःसा इमिसं बेबिलोनियानापं सन्धि याःगु खः। तर बेबिलोनियाम्ह जुजुं इमिगु दोष लुमंकी अले हमला याना: इमित ज्वनी।
- 24 "उकिं परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, 'तःकः मछि हे छिमिसं छिमिगु पाप व अपराध जितः लुमंकाब्यगु दु। छिमिसं थुकियात सुचुकेगु तक नं मया। छिमिसं याःगु फुक्क खँय छिमिसं थःगु पाप कयनी। उकिं याना: हे छिमित शत्रुतयसं ज्वना यंकी।
- 25 " 'अय इस्त्राएलयाम्ह अपवित्र व दूष्ट शासक, छंगु लिपांगु दिं व सजौंयया ई थ्यंकः वःगु दु।
- 26 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — फेटा लिका! मुकट नं त्वः! आ: हाकनं छुं खँ न्हापा थें जुयाचवनी मखु। चिधंपिन्त तःधकीगु जुइ, अले तःधंपिन्त चिधं याइ।
- 27 नाश! नाश! जिं थ्व शहरयात सत्यानाश यानाबी। थ्व शहरयात न्याय यायेगु अधिकार दुम्ह मवलेत हाकनं थ्व शहरयात दयकी मखु। व वये धुंका: जिं वयात थ्व लःल्हानाबी।' "

- अम्मोनीतयगु विरोधय अगमवाणी
 28 “अय सीमानिह मनु, छं अगमवाणी याना: धा, ‘अम्मोनीत व इमिगु अपमानया बारे परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी,
 “ ‘छपु तरवार, छपु तरवार,
 दापं स्याये पालेत लिका:गु दु।
 हाबलासा थे प्वालाक्क च्यायेत
 व थीकात:गु दु।^७
 29 छंगु बारे मखुगु दर्शन खंसां तबि,
 छंगु लागि मखुगु ज्वखना स्व:सां तबि
 उपि स्याये हे मा:पि दुष्टत,
 गुपिनिगु दि वये धुंकल,
 गुपिनिगु लिपांगु सर्जायया ई वये धुंकल,
 इमिगु ककुइ पालेत व तरवारयात छ्यलीगु जुइ।
- 30 “ ‘व तरवार दापय् ति!
 अय तरवार, छन्त दयकूगु थासय हे,
 छं पुरखीतयगु देशय हे
 जिं छंगु इन्साफ याये।
 31 जिं थ:गु तं छंके प्वंके।
 जिगु च्या:गु तया मि छंगु विरोधय पिकाये।
 जिं छन्त नाश याये स:पि
 व दयामदुपि मनुतयगु लहातय बी।
 32 छ मिया लागि सिं जुइ।
 छंगु हि छंगु हे देशय बा: वइ।
 छन्त हाकनं गबले लमंकीगु जुइ मखु,
 छायाधा:सा जि परमप्रभुं हे ध्व खँ धयागु ख:।’ ”

22

- यस्शलेमयागु त:धंगु पाप
 1 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,
 2 “अय सीमानिह मनु, छं छं वयागु न्याय याये, मखु ला? छं छं ध्व ज्ञानमारा शहरया न्याय याये, मखु ला? छं वयागु फुक्क घच्चाइपुगु ज्या वयात कनाब्बु।
 3 अले वयात थथे धा, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, ‘हे शहर, थ:त अशुद्ध यायेत मूर्ति दयकूह, थ:गु हे अन्तया ई हयेत, थ:गु हे दथुइ हि बा: वयकूह शहर!
 4 छं बा: वयकूगु हि याना: छ दुषी जगु दु। छं दयकूगु मूर्ति याना: छ अशुद्ध जगु दु। छंगु नाशया दि वये धुंकल। छंगु ई फुत। जिं छन्त संसार न्यंक् न्हीकीगु खँ यानाबी। फुक्क देशं छन्त हेस्याइ।
 5 अय बदनाम व अलमलं जा:गु शहर, छंगु लिक्क व तापाक च्वंपिन्सं छन्त लायबुइ।
 6 “ ‘स्व! छंगु प:खा: दुने दुपि सकले शासकतयसं गय याना: थ:गु बल मनु स्यायेगुलिइ छ्यलाचवंगु।
 7 छंके हे इमिसं थ: मां बौयात हेला यात, विदेशीतयत अत्याचार यात, अले मांबौ मदुपि मस्त व भा:त मदुपि मिस्तयत बांमला:गु व्यवहार यात।^७
 8 छं जिगु पवित्र वस्तुयात हेला या:गु दु अले जिगु विश्रामबारया दियात अपवित्र या:गु दु।^८
 9 हि बा: वयकूत मखुगु खँ लहानाजुइपि मनुत छंके तयार जुया: च्वनाचवंगु दु। अले डांडाया पुजा याइगु थासय प्रसाद नइपि व मभिगु ज्या याइपि मनुत नं छंके दु।
 10 छंके थ: बौया कला:पिनापं घना: थ: बौयात अपमान याइपि दु, छंके थीमत्य: जूललय व विधिकथं अशुद्ध जुयाचवंह मिसालिसें लसपस याइपि मनुत नं दु।^९
 11 छंके गुलिसिनं थ: ज:लाख:लाया कला:लिसें घच्चाइपुगु ज्या याइगु। गुलिसिनं थ: भौयात स्व्यंकीगु, अले गुलिसिनं थ: हे बौया म्हाय, थ: केहेयात बलात्कार याइगु।
 12 छंके हे मनुतयसं मनु स्यायेत धयबा काइगु, गुलि मनुतयसं ब्याजय नं यक्क ब्याज काइगु, थ: ज:लाख:लायात अन्याय याना: जबरजस्ति लब: काइगु। छं जित: ल्व:मंकूगु दु, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।^{१०}
 13 “ ‘छं अन्याय याना: फाइदा का:गुलि अले थ:गु दथुइ हि बा: वयकूगुलि जिं धाल्थे हे लहात लहातय दाये।
 14 छु जिं न्याय यानागु दि छंगु साहस दयाचवनी ला? अथवा छंगु लहा: बल्लाइ ला? जि, परमप्रभुं ध्व धयागु दु, अले थथे हे याये।
 15 जिं छिमि मनुतयत जाति जाति व देश देशय छ्यालब्याल यानाबी। जिं छंके दुगु अशुद्धता मदयकाबी।
 16 जाति जातितयगु मिखाय छंगु बेइज्जत जुइबलय छं जि हे परमप्रभु ख: धका: सी।’ ”
 परमप्रभुया मिया भट्टी
 17 परमप्रभुयागु वचन जिथाय वल,
 18 “अय सीमानिह मनु, इस्त्राएलया घराना जिगु निंति धातुयागु कसर थे जूगु दु, इपि सकले भट्टीइ दुगु सिज:, टिन, नँ व म्ह: थे जुल। इपि ला वह:यागु कसर थे जुइ धुंक्गु दु।
 19 उकि परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, ‘छिमि सकले कसर जगुलि जिं छिमित यस्शलेम दुने हे मुंके।

☆ 21:28 २१:२८-२९ थर १४:२१-२५; इज २१:२-७; आबो १:१३-१५; सप २:८-११

☆ 22:7 २२:७ प्रस २०:१२; २२:२९-२२; व्व ५:१६६; २४:१७-२२

☆ 22:8 २२:८ लेवी १९:३०; २६:२

☆ 22:10 २२:१०-११ लेवी १८:७-२०

☆ 22:12 २२:१२ प्रस २२:२५-२७; २२:८; लेवी २५:३५-३७; व्व १६:१९; २४:१९-२०

20 हाना हाना मि च्याका: नायकेत गथे मनुतयसं वहः, सिजः, नँ, म्हः व टिन भट्टीइ मुंकी, अथे हे जिं नं जिगु तं व जिगु इवेंःकय छिमित छथाय मुंके, अले छिमित अन शहर दुने हे तथा: नायके।

21 जिं छिमित मुंके, अले छिमिके जिगु तंया मिं स्वांपुया बी, अले छिपिं उकि दुने हे नायावनी।

22 भट्टीइ वहः नायावंगुं थें हे छिपिं नं उकी दुने नायावनी। अले जि परमप्रभुं हे छिमिके थःगु तं प्वंकुगु खः धका: छिमिसं सी।’ ”

इझाएलया नायःतयगु पाप

23 हाकनं परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,

24 “अय सीमानिह मनु, इझाएल देशयात धा, ‘छ अशुद्रगु देश खः, जि छ खना: थुलि तं चायागु दु कि जि छन्त सर्जॉय बीबलय भचा नं वा वइ मबु।’

25 वया शासकतयसं मभिगु ग्वसा: ग्वयाच्वंगु दु इपिं शिकारयात काचाकुचु याइपिं सिह थें गर्जय जुया: च्वंगु दु। इमिसं मनुतयत नल, इमिसं मू मू वंगु सामान लतय यात, अले अनच्वंपि यक्व मिस्तयत भाःत मदुपि यानाब्यगु दु।^{२५}

26 वया पुजाहारीत जिगु व्यवस्थाया अःखत वंगु दु अले जिगु पवित्र चिजत स्यंकुगु दु। इमिसं पवित्र व साधारणया दथुइ छुं मपाकु। इमिसं शूद्र व अशुद्र छुं मपा: धका: स्यंगु दु। इमिसं जिगु विश्रामबार नं मानय मया: इमिगु दथुइ जि अपमानित जुगु दु।^{२६}

27 उकिया दुने दुपि हाकिमत थः शिकारतयत कुचा कुचा याइपिं गुंखिचात थें च्वं। इमिसं बेइदमान याना: फाइदा कायेत हि बा: वयका: मनुत स्याइगु।

28 वया अगमवक्तातयसं मखुगु दर्शन अले फताहा ज्वखना स्वया: उपि मभिगु ज्यायात सख्वा: पाःगु थें त्वःपुइगु। परमप्रभुं छुं धयामदीसां ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादिल’ धका: इमिसं धाइगु।

29 देशयापि मनुतयसं जबरजस्ती लाकाकायेगु व खुइगु ज्या याइगु, इमिसं गरीबत व मगाःमचाःपिन्त इन्साफ मब्यसं इमित अत्याचार याइगु, अले विदेशीतयत बांमलाःगु व्यवहार याइगु।^{२९}

30 “पःखा: हाकनं दयकाबीह व देश जिपाखें नाश मजुइमा धका: देशया लागि जिगु न्हाःने पःखाःया हतय दनाबीह छह मनु इमिगु दथुइ जिं स्वया, तर जिं सुं मखना।

31 उकिं जिं इमिके जिगु तंया मि प्वंका: इमित भस्म याये। इमिसं याःगु फुक्क ज्या इमिगु हे छैनय हयाबी, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

23

निह व्यभिचारिणी तताकेहें

1 परमप्रभुयागु वचन जिथाय वल,

2 “अय सीमानिह मनु, निह मिसात दु, इपिं छह हे मांया म्हायपिं खः।

3 इमिसं मिश्रय ल्यासेबलय हे वेशयाया ज्या यात। अन इमिगु दुस्वः ज्वन, अले इमिगु कुमारी म्हयात तिसिल।

4 ततामहयसिगु नं ओहोला खः। केहेंमहयसिगु नं ओहोलिबा खः। इपिं जिगु हे खः, इमिसं कायःमहायपिं बुइकल। ओहोला सामरिया खः, ओहोलिबा यरूशलेम खः।

5 “जिमि कला: जूसं ओहोलां वेशयाया ज्या याना हे च्वन, अले अशूरय च्वंपि प्रेमीतलिसं लसपस यायेगु त्वःमत्।

6 इपिं वंचुगु वसः फिनातःपिं राज्यपालत व हाकिमत खः। इपिं सकलें ल्वःवनापुसे च्वंपि ल्यायःहपिं व सल गया जुइपिं खः।

7 वं इपिलिसं हे व्यभिचार यात, इपिं सकलें अशूरयापिं ततःधंपि मनुत खः। वं सुयात यकल, इमिगु हे मूर्ति व अशुद्र जुल।

8 थः मिश्र देशय दुसलयनिसं याःगु वेशयाया ज्या वं त्वःमत्। छाथःसा व ल्यासेबलय मनुत वलिसं धन, वयागु कुमारी अवस्थायागु दुस्वलय इमिसं ल्हा: तल, अले वलिसं व्यभिचार यात।

9 “वं वया अशुरी प्रेमीयात तसकं ययकूगु खः। अथे जुया: जिं वयात वया प्रेमीत, अशूरया ल्हातय बिया।

10 इमिसं वयात नांगा यात। इमिसं वया कायःमहायपिन्त ज्वन, वयात तरवारं पाला: स्यात। मिसात मध्ये व बदनाम जुल, वयात सर्जॉय बिल।

11 “वया केहें ओहोलिबां व खन, अयनं ओहोलिबा वेशयाया ज्या यायेगुलिइ थः तता स्वया: यक्व स्यनावन।

12 वं अशुरी हाकिमत, राज्यपालत व बांबालाःगु सेनाया वसः फिना: सल गया जुइपिन्त यकल। इपिं सकलें ल्वःवनापुसे च्वंपि ल्यायःहपिं मनुत खः।

13 व नं अशुद्र जुइ थुंकुगु जिं खना। इपिं निहं तताकेहेंपिं छगु हे लँय वन।

14 “वं ला थःगु वेशयाया ज्या झन अप्वयकल। वं अंगलय ह्याउंगु रंगं दयकातःगु बेबिलोनी मिजंतयगु क्पिा खन।

15 इमिसं जँय जनी व छैनय ताहाकाःगु फेटा चिनातःगु दु, इपिं सकलें रथया हाकिमत थें खने दु। इपिं बेबिलोनिया देशय बपि बेबिलोनी मनुत थें खने दु।

16 वं इमित खनेवं इमित ययका: बेबिलोनीतयगु देशय इमिथाय दूतत छवल।

17 अले बेबिलोनीत वयाथाय वयागु मतिनाया खाताय लसपस या: वल। अले वनापं व्यभिचार याना: वयात संयंकाबिल। इपिंपाखें व अशुद्र जुइ थुंका: दिक्क चाया: वयागु मन इपिंपाखें तापानावन।

18 “वं खनेदयकः वेशयाया ज्या यात अले थःगु नांगा म्ह सकसितं क्यंगुलि वया ततापाखें जिगु मन तापाःगु थें अथे हे वपाखें नं जिगु मन तापात।

19 अयनं वं थः ल्यासेबलय थःमहं मिश्रय याःगु वेशयाया ज्यायात लुमंका: वं थःगु वेशयाया ज्यायात झन झन अप्वयकाहल।

20 अन गधायगु थें लिग दुपि व सलयागु थें वीर्य दुपि थः प्रेमीपिन्त ययकाजुल।

21 थुकथं मिश्र देशय छंगु छातिइ ल्हा: तःगु, छंगु ल्यासेबलयया दुस्वः तिसिगु खँ लुमंका: छं थःगु ल्यासेबलययागु कामुकताया इच्छा यात।

ओहोलिबायात परमप्रभुया न्याय

22 “उकिं हे ओहोलिबा, जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये – स्व! जिं छ दिक्क चाःपिं छिमि प्रेमीपिन्त छंगु विरोधय स्वाके अले इमित प्यखें छंगु विरोधय हये।

23 जिं बेबिलोनियापि मिजपि व फुक्क बेबिलोनियायापि मिजपि, पकोद, शोअ व कोअयापि मिजपि अले फुक्कं अशुरीतयत हये। जिं उपि फुक्क बांलाःपि, ल्यायःहपिं हाकिमत, मू मू हाकिमत व सल गया जुइपिं सकसितं प्यखें छंगु विरोधय हये।

24 इपिं छंगु विरोधय उत्तरं ल्वाभः, रथत व गाडात व जाति जातियापि सिपाइंतयगु पुचःनापं वइ। तःधंगु व चिधंगु ढालत ज्वना: व नँयागु तपुलि पुना: इमिसं छन्त धेरय याइ। जिं छन्त इमिगु ल्हातय सर्जॉयया लागि बी। इमिसं थःगु चलन कथं छन्त सर्जॉय बी।

25 जि थःगु दाहाया तं छपाखे स्वयके, इमिसं छलिसैं बांमलाःगु व्यवहार याइ। इमिसं छंगु न्हाय व न्हायपं ध्यनाबी, छिमि म्वानाच्चपिन्त तरवारं पालाः स्यानाबी। इमिसं छिमि काय म्हायपिन्त लाकायंकी, छिमि ल्यंदुपि मि भस्म जुइ।

26 इमिसं छंगु वसः खुनाः छंगु बांभालाःगु तिसातासा लाकायंकी।

27 थुकथं छं मिश्र देशय शुरु यानाः आः तक याना वयाच्चंगु छंगु वेशयाया ज्या व मभिगु ज्या जि पनाबी। छं हाकनं गुबलें इमिपाखे कुइच्छां स्वइ मखु। छं हाकनं मिश्र देशयात लुमंकी मखु।

28 “छाय्धाःसा परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, जि छन्त छं तसकं मययक्पिनिगु ल्हातय लःल्हाये त्यनागु दु, जि छन्त छं दिक्क चाःपि मन्तयगु ल्हातय लःल्हाये त्यनागु दु।

29 इमिसं छन्त घृणा याइ। छंगु फुक्क कमाइ लाका काइ, अले छन्त नांगा यानाः त्वःताबी। छंगु वेशयाया ज्याया लज्या खने दइ। छं वेशयाया ज्या याःगुलि व छं स्यनावंगुलि

30 छन्त थज्याःगु अवस्थाय हःगु खः। छाय्धाःसा जाति जातिया निति छ वेशया जुल अले इमिगु मूर्तितयत पुजा यानाः छं थःत अपवित्र यात।

31 छ थः तताया लँय वंगु दु। उकि जि वयागु सजौयया ख्वला छंगु ल्हातय बी।*

32 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –

“छं तवःगु व तःजाःगु छिमि ततायागु ख्वलां त्वनी, सकसिनं छन्त हेस्याइ

अले हेला याइ,

छाय्धाःसा उगु ख्वलाय यक्व न्हं।

33 थुकि म्हाइपुइकाबी अले लगाय जुइकाबी, व छिमि तता सामरियायागु ख्वला खः, नाश व उजाडया ख्वला।

34 छं व ख्वला खालि मजुतले त्वनी, छं थुक्रियात कुचा कुचा जुइक त्छ्याइ।

अले छक कुचा कयाः थःगु दुस्वलय कियाबी।”

जि परमप्रभु परमेश्वरं थव खँ न्ववानागु खः।

35 “उकि परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – छं जितः ल्वःमंकल, अले छंगु जँधूफाःया ल्युने जितः तल, उकि छं थःगु महापाप व व्यभिचारया लिच्चः भोगे यायेमाली।”

निम्ह तताकेहेपिन्त परमप्रभुया न्याय

36 परमप्रभुं जितः धयादिल, “अय सीमानिम्ह मनु, छु! छं ओहोला व ओहोलिबाया न्याय यायेगु ला? अथे खःसा इमिसं याःगु घच्चाइपुगु ज्या इमित कनाब्यु,

37 छाय्धाःसा इमिसं व्यभिचार याःगु दु, इमिगु ल्हातय हि दु। इमिसं थःगु मूर्तितनापं व्यभिचार यात, जिगु लागि बुइक्पि इमि काय म्हायपिन्त इमिसं उपि मूर्तितयगु न्ह्युःने मिइ बलि छाल।

38 इमिसं जिलिसैं थथे नं याःगु दु, उखन्ह हे इमिसं जिगु पवित्र थाययात अशुद्ध यात अले जिगु विश्रामबारयात मानय मयात।

39 इमिसं थःकाय म्हायपिन्त इमिगु मूर्तितयगु निति बलि छःगु दिनय हे इपि जिगु पवित्रथाय दुने दुहां वल, अले उक्रियात अपवित्र यात। इमिसं जिगु देगलय थज्याःगु हे ज्या यात।

40 इमिसं तातापापि मन्तयत दूतत छव्याः नं सःतल, इपि वल।

“अय ओहोला व ओहोलिबा छिमिसं इमिगु निति म्वःल्हल, मिखाय अजः तल, अले तिसा पुनाः थःत बांलाकल।

41 छिपि छंगु बांलाःगु ताहाकःगु बेन्चाय च्वन,* उक्रिया न्ह्युःने तेबिल तयाः जिगु धुपॉय व चिकं तल।

42 “मस्भूमि ग्वाः ग्वाः मन्त ब्वनाः हल, इपि सकलें तसकं लय्ताः, अले इमिगु सः तसकं तसः। इमिसं उपि निम्ह तताकेहेपिनिगु ल्हातय चुरि न्ह्याकाबिल, इमिगु छैनय बांभालाःगु श्रीपेच पुइकाबिल।

43 व्यभिचार यायां चुरी जुइ थुकुम्ह छम्हयसिगु बारे जि धया, ‘आः वयात मेपि वेशयायात थें छ्यलेमा, छाय्धाःसा व व हे जक खः।’

44 अले इपि वलिसैं वेशयानाप घ थें घन। अथे हे इपि कामुक मिस्त ओहोला व ओहोलिबापां घन।

45 तर धर्मी मन्तयसं धाःसा इमित व्यभिचारिणी व मनु स्याइपि मिस्त धकाः न्यायया सजौय बी, छाय्धाःसा इपि व्यभिचारिणी मिस्त खः। इमिगु ल्हातय मनु स्याःगुया हि लाःगु दु।

46 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – इमिगु विरोधय छंगु भीड हजि, अले इमित लूट व आतंकयात लःल्हानाब्यु।

47 भीड इमित ल्वहेंत कयकी, अले इमिगु तरवारं इमित खतम याइ, इमि काय म्हायपिन्त इमिसं स्याइ अले इमिगु छें छवयकाबी।

48 “थुकथं जि देशय व्यभिचार बन्द यानाबी, इपि निम्ह मिसातयसं व्यभिचार मयायेमा धकाः सकलें मिसातयगु निति थव ख्याचः जुइ।

49 छंगु व्यभिचारया सजौय छं फयेमाली, छं याःगु मूर्ति पुजाया पापया सजौय छं भोगे याइ। अले जि हे परमप्रभु परमेश्वर खः धकाः छं सी।”

24

ज्वरय यायेगु थलया चिं

1 हाकनं जजु यहोयाकीनयात ज्वनाः बेबिलोनय यंकुगु गुंगुगु दँया झिगुगु लाया झिन्ह दुखन्ह* परमप्रभुयागु थव वचन जिथाय वल,*

2 “अय सीमानिम्ह मनु, थौया दि, थौयागु मिति च्यायति! छाय्धाःसा थौया हे दि बाबेलया जुजुं यरुशलेमयात घेरय यायेगु शुरु याःगु दु।

3 थव चिट्रोही घरानयात थव उखान धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –

“मिया च्वय थल ति,

उकी लः नं ति,

4 उकी तति, ब्वहया ला

व फुक्क भिगु भिगु कुचात मुनाः ति,

* 23:31 २२:२९-३० यथै ५:२१-२३-२४; यर २:२५-२६; ४:२-२; विलाप ४:२९; ओब १६; प्रका १४:२०-२१; १६:१९

नेबलतय लिपिनाः च्वनेन थज्यागु ताहाकःगु बेन्च छाल्तीगु खः।

* 24:1 २४:२ १५ जनवरी ५८८ बी.सी.

* 23:41 २२:४१ ताहाकःगु बेन्च इजकिएलया श्लय तमिपि मन्तयसं भव्य

* 24:1 २४:२-३ २ राज २५:१; यर ३९:१; ५२:४

अले भिंगु भिंगु क्वेचं व जायकी।

⁵ बथांयाम्ह दकल्य बांलाःमह पशु ल्ययाः का!

उकिया क्वय सिं टूचिकि!

थलय दुगु ला दायकि,

उकी क्वेयत दायकि!

6 “छायधाःसा जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये,

“धिक्कार, ध्व ज्यानमारा शहरयात!

व खतं नःगु थलयत,

गुकियागु खतं नःगु उकि वंगु मद्दि,

छकु छकु यानाः लाः लिका,

बांलाःगु धकाः छुं छकु नं ल्येके मते।

7 “छायधाःसा वं वाः वय्कगु हि

आः तक नं वयागु हे दथुइ दु।

वं व हि बैयं तयाः धुलं त्वःमपु,

तर नांगागु ल्वहधिक्य तल।

8 अथे जुयाः जिगु तंयात ग्वाकाः बदला कायेत

वयागु हि त्वःमपुइमा धकाः जिं व नांगागु ल्वहधिक्य तयागु दु।

9 “उकि परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –

“धिक्कार, ध्व ज्यानमारा शहरयात!

जिं नं सिं टूचिके।

10 सिं सुकि, मि च्याकि।

मसला तयाः ला बांलाक दायकि,

अले क्वेयत छवयकि।

11 अले थल खालि यानाः मिया च्वय ति,

व क्वायेमा, उकिया सिजः ह्योउसे च्वनेमा।

अले उकिया दुनेया फोहर नाया वनेमा,

उकिया खतं नःगु क्वायावनेमा।

12 थुकि यानाः फुक्क कुतःयात निराश यानाब्यगु दु,

उकिया तफिगु खतं नगु मिं नं वनी मखु।

13 “हे यरःशलेम, छं याःगु याये मत्यःगु ज्याखं छन्त अशुद्ध याःगु दु। जितः ला छन्त शुद्ध याये मास्ति वःगु खः, तर छ शुद्ध मज्जु। अथे जुयाः छंगु विरोधय जिगु तं क्वमलाःतले छ हाकनं शुद्ध जुइ मखु।

14 “जि परमप्रभु हे ध्व खँ धयागु खः। जि ज्या यायेगु ई वःगु दु। जि लिचिले मखु। जि छन्त त्वःते। जि छन्त दया याये मखु, जि थःमह धया थं या हे याये। छंगु चाला व छंगु ज्या स्वयाः जिं छंगु न्याय याये, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

इजकिएलया कलाः सीगु

15 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,

16 “हे सीमानिमह मन, स्व! छगु हे झापुं जिं छपाखें छंगु मिखाया नानिचायात यंकेत्यनागु दु। अयनं छ ख्वये मते, मिखां ख्वःबि हायके मते।

17 चिसललं जक उंउं हा। सीमहयसिगु निति दुखं च्वने मते। छेनय फेटा हिं अले तुतिइ लाकां न्हा, छंगु म्हुतुसि त्वपुइ मते, दुखं च्वनीपिन्सं नइगु मरि नये मते!”

18 उकिं सुथय जिं ध्व खँ मन्तयत धया। अले उखुन्हु हे बहनी जिमि कलाः सित। कन्हय उखुन्हु सुथय जिं जितः छु आज्ञा ब्यगु खः व हे याना।

19 मन्तयसं जितः धाल, “छि यानादियागु थज्याःगु व्यवहार छु खः? ध्व फुक्कया जिमिगु निति छु अर्थ दु? जिमित धयादी मखु ला?”

20 अले जिं इमित धया, “परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल –

21 छं इसाएलया घरानायात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – स्व! जिं थःगु पवित्रथाय अर्थात छिमिगु सुरक्षा व गर्वया मूल, छिमिगु मिखाया नानिचा, छिमिसं दुनालनिसें ययक्कगु थाययात अपवित्र याये त्यनागु दु। छिमिसं अन त्वःताःवःपिं छिमि काय म्हायपिन्त तरवारं स्याइगु जुइ।

22 उबलय जिं यानागु थें छिमिसं याइ। छिमिसं थःगु म्हुतुसि त्वपुइ मखु, दुखं च्वपिन्सं नइगु मरि छिमिसं नइ मखु।

23 छिमिगु फेटा छिमिगु हे छेनय दइ, अले छिमिगु लाकां छिमिगु हे तुतिइ। छिपिं दुखं च्वनी मखु, छिपिं ख्वइ मखु, तर छिपिं थःगु पापं यानाः सुक्चिन वनी, अले थः हे नगः मछिकाच्वनी।

24 थुकथं इजकिएल छिमिगु निति छगु चिं जुइ। वं याःथें छिमिसं नं याइ। थथे जुइ धुंकाः छिमिसं जि हे परमप्रभु परमेश्वर खः धकाः सी।’

25 “अम् सीमानिमह मन, गुखुन्हु जिं इमिगुपाखें इमिगु किल्ला, इमिगु लसता व गौरव, इमिगु मिखाया नानिचा, इमिगु मनया इच्छा व इमि कायमह्यायुपिं नं यंके,

26 उखुन्हु छन्त ध्व खबर बीत छम्ह बिस्युं वःमह मनू छन्थाय वइ।

27 अबलय छंगु म्हुतु चाइ, छ हाकनं सुक्क च्वनी मखु, छं वलिसं खँ ल्हाइ। थुकथं छ इमिगु निति छगु चिं जुइ, अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”*

25

जाति जातिया विरोधय अगमवाणी २५-३२

अम्मोनया बारे अगमवाणी

- 1 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल, *
- 2 "हे सीमानिह मनु, अम्मोनीतपाखे थःगु ख्वाः स्वयकाः इमिगु विरोधय अगमवाणी लहा।
- 3 इमित धा, 'अय अम्मोनीत, परमप्रभु परमेश्वरयागु वचन न्यै। परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी - जिगु पवित्र थाययात अपवित्र याःबलय, इस्राएल देशयात तहसनहस याःबलय अले यहदायापि मनुतयत ज्वनायकृबलय छिमिसं "आहा, आहा!" धाल।
- 4 उकिं जिं छिमित पुर्बयापि मनुतयगु लहातय सम्पति थें लःलहानाबी। इमिसं छिमिगु दथुइ छाउनी तद अले छिमिगु हे दथुइ थःगु पाल ग्वइ। इमिसं छिमिगु फल नइ अले छिमिगु दुःस्वर्नी।
- 5 जिं रब्बा शहरयात ऊँटत च्वनीगु थाय व अम्मोन देशयात फैं-च्वलय च्वनीगु थाय दयकाबी। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
- 6 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी - छिमिसं इस्राएल देशया विरोधय लहाःपा थाःगु व प्याखं हगु दु, छिमिगु नुगलय दुगु ईखया कारण छिपि लयताःगु दु।
- 7 उकिं जिं थःगु लहाः छिमिगु विरोधय ल्हने, अले छिमित जाति जातितयगु लहातय लुतया सामान थें बी। जाति जातितयगु दथुं छिमिगु नां तक नं मदयकाबी अले देश देशं छिमित नाश यानाबी। जि छिमित भज्यक नाश यानाबी अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। "

मोआबया बारे अगमवाणी

- 8 "परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, 'मोआब व सेइरं थथे धाःगु दु, "स्व, यहदाया घराना ला मेगु फुकक जातित थें जगु दु।" *
- 9 उकिं जिं मोआबया पच्छिमयागु सिमानाय हमला याकेबी। थुकी दुने मोआबया बांबालाःगु शहरत बेथ-यशीमोत, बालमोन व किर्यातैम शहर नं लाः।
- 10 जिं मोआब व अम्मोनीतयत पुर्ब देशयागु अधीनय बी। अनंलि हाकनं अम्मोन छगु जाति जुयाच्वनी मखु।
- 11 जिं मोआबयात सर्जोय बी। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। "

एदोमया बारे अगमवाणी

- 12 "परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, 'एदोमं यहदाया घरानालिसें बदला काल। अथे याःबलय व अज्ज अज्वः दोषी जुल। *
- 13 उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी - जि एदोमया विरोधय थःगु लहाः ल्हनाः अनयापि मनुत व पशुतयत दयानाबी। जि उकियात तहसनहस यानाबी, अले तेमाननिसें ददान तक हे इमित तरवारं स्याइ।
- 14 जिं थः प्रजा इस्राएलपाखे एदोमयात बदला काये। थुमिसं जिगु तं व इवैंक कथं एदोमयात व्यवहार याइ। अले थुमिसं जिगु बदला गय च्वं धकाः सी, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी। "

पलिशतीतयगु बारे अगमवाणी

- 15 "परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, 'पलिशतीतयसं बदला कायेगु ज्या यात, थःगु नुगलय ईख तयाः बदला कायेगु ज्या यात, अले पुलांगु दुश्मनी कयाः यहदायात नाश यायेत स्वला। *
- 16 उकिं जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये - जि पलिशतीतयगु विरोधय थःगु लहाः ल्हने त्यनागु दु, जि करेतीतयत खतम यानाबी, समुद्र सिथय ल्यनाच्वंपित नाश यानाबी।
- 17 जि इमित तसकं ग्यानापुक बदला काये। थःगु तन्वय इमित सर्जोय बी अले जि इमिके बदला काये धुंकाः इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। "

26

टुरोसया बारे अगमवाणी

- 1 जिमित ज्वनाः बेबिलोनय यंकगु झिनिगु दुँया झिछगागु लाया न्हापांगु दिखुन्हु* परमप्रभुया ध्व वचन जिथाय वल। *
- 2 "अय सीमानिह मनु, यस्शलेमया बारे टुरोस शहरं थथे धाःगु दु, 'आहा! जाति जातियापि मनुतय म धवाखा दुंगु दु। धवाखात जिगु निंति चाःगु दु। व नाश जुल, आः जि च्वन्हाइ।'
- 3 अथे जुयाः जि, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धाये - अय टुरोस शहर, † जि छंगु विरोधय दु। समुद्र लबुत हःगु थें जि यक्व जातितयत छंगु विरोधय हये।
- 4 इमिसं टुरोसया पःखाःत थुनाबी, अले उकिया धरहरातयत क्वथलाबी। जिं उकिया ल्वहंत प्वतु प्वलाः उकियात नांगगु भीर थें यानाबी।
- 5 व समुद्रय छगु नांगगु ल्वहेंदी, समुद्रया दथुइ जाः हलीगु थाय जुइ, छायाधाःसा जि धयागु दु, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, उकियात जाति जातितयसं लुटपाट याइ।
- 6 अले देशया मू भागया बस्ती बस्तीइ च्वंपि मनुतयत तरवारं स्याइ। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। "

नबुकदनेसरं टुरोसयात हमला याइ

- 7 "परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी - जि उत्तरं जुजुतय जुजु बेबिलोनया जुजु नबुकदनेसरयात सलात, रथत, सलगइपि व छगु तःधंगु सेना ज्वनाः टुरोसयात हमला यायेत ब्वनाहये।
- 8 व देशया मू भागया बस्ती बस्तीइ च्वंपि मनुतयत तरवारं स्याइ। व छंगु विरोधय चा व ल्वहं द्रुचिकाः द्रुम्बःचा दयकाः छन्त हमला याइ अले ढालत ल्हनी।
- 9 वं पःखाः त्ख्याइगु तग्वःगु धलिनं छंगु पःखाः त्ख्याइ। वयागु हतियारं छंगु धरहरात थुनाबी।
- 10 वया सलात यक्व अज्वः दइ, वया सलातयसं ब्वयकूगु धुलं छन्त त्वपुइ। पःखाः दुंगु शहरय मनुत दुहां वंगु थें व छंगु मू धवाखां दुहां वनीबलय लडाईया सलात, गाडात व रथतयगु सलं छंगु शहरया पःखाःत लिगिलिगि सनी।

* 25:1 २५:१-७ यर ४१:१-५; इज २१:२०-२२; आमो १:१३-१५; सप २:१०-११ * 25:8 २५:१०-११ यर १५:१-१३; २५:१०-१२; यर ४०:१-३; आमो २:१३; सप २:१०-११ * 25:12 २५:१२-४ यर ३५:१-५; ३५:१५; यर ४१:७-१०; इज ३५:१-५; आमो १:११-१२; ओब १:२-४; मला १:३-५ * 25:15 २५:१५-१७ यर १४:२९-३१; यर ४७:१-५; योए ३:४-८; आमो १:१६-८; सप २:१०-११; जक २:५-७ * 26:1 २६:१ ३ प्रेबुअरि ५:८, बी.सी. * 26:1 २६:१-२८:११ यर २१:१-४; योए ३:४-८; आमो १:१५-१७; जक १:१२-४; मती १:११-२२; लूक १०:१३-१४ † 26:3 २६:३ टुरोस शहर ध्व तःधंगु टुरोस शहर देशया मुख्य भाग लिक्कसं छगु टाम्लय लाः।

- 11 वया सलया ख्वलं छंगु फुक्क लँयात न्हतुन्हइ। वं छिमि मनुतयत तरवारं स्याइ, छंगु बबलाःगु थनातःगु ल्वहंत बैय क्वःदली।
 12 इमिसं छंगु धन-सम्पत्ति लुतय याइ, छंगु व्यापारया मालताल लुतय यानाः यंकी। इमिसं छंगु पःखाः थुनाबी अले बांबालाःगु छँयात नाश यानाबी।
 छंगु ल्वहं, सिं व चायात समुद्रय वांछवयाबी।
 13 जिं छंगु म्येयागु सः दिकाबी। छंगु वीणाया सः हाकनं ताये दइ मखु।[☆]
 14 जिं छन्त नांगागु भीर यानाबी, छ जाः हल्लिगु थाय जुइ। छन्त हाकनं गुबलें दयकी मखु। छायाःधा-सा जि परमप्रभुं हे थ्व खँ धयागु खः।”
 परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

टुरोस नाश जग्गया लिचवः

- 15 “परमप्रभु परमेश्वरं टुरोस शहरयात थथे धयादी – चाःपाः जूपि सास्ती जुयाः चिल्लाय् दनाः हालीबलय् अले छिमिगु दथुइ स्याये पाले जुइबलय् छ क्वःदगु सः न्यनाः समुद्र सिथयया देशत थुरथुर मखाइ ला?
 16 अबलय् समुद्रया सिथय दुगु देशयापि फुक्कं शासकतयसं थथःगु सिहासनं क्वहां वयाः थथःगु वसः त्वइ, बुता भरय् यानातःगु वसः त्वइ। ग्यानाः इपि थुरथुर खाइ। इपि बैयं च्वनाः थरथर खायाच्वनी, अले छ खनाः वातां जुइ।[☆]
 17 इमिसं छंगु बारे बिलापया म्ये दयकाः छन्त धाइ,
 “समुद्रयापि मनुतयसं जाःगु, हे नांजाःगु शहर,
 छ गय् यानाः नाश जगु!
 छ व छिमि मनुत छंगु इलय् समुद्रय बल्लाःपि खः,
 अनच्वपि सकसितं छं ख्यानातःगु खः।
 18 आः छंगु पतनया दिनय् समुद्र सिथययागु देशत थुरथुर खाइ।
 छ तनावंगु खनाः समुद्रया टापुत ग्याःगु दु।”

टुरोस पातालय वनी

- 19 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं छन्त मनुत मदुगु शहरत थें छंगु तहसनहस जगु शहर याइबलय् जिं तज्जाःगु समुद्रयात छंगु च्वय् हये, उकिया ततःधंगु लबुतयसं छन्त त्वपुइ।
 20 अबलय् जिं छन्त पातालय वनेधुंक्पि पुलांगु ईयापि मनुतयथाय् छवयाबी। जिं छन्त पृथ्वीया क्वय् सदांया निति नाश जगु थासय् च्वनेबी। अले छ हाकनं गुबलें म्वाःपिनिगु देशय् लिहा वयाच्वनी मखु।
 21 छ म्वांना मच्वनेमा धकाः जिं छन्त ग्यानापुसे च्वंक् सिथयकाः बी। छन्त माली तर सुनानं छन्त लुइके फइ मखु, जि, परमप्रभु परमेश्वरं धाये।”[☆]

27

टुरोस शहरया बिलापया म्ये

- 1 परमप्रभुया वचन जिथाय् वल,
 2 “अय् सीमानिह मनु, टुरोस शहरया बारे बिलाप या।
 3 समुद्रया म् धवाखाय् दुगु, समुद्रया सिथय च्वनीपि यक्क मनुतयसं व्यापार याइगु टुरोस शहरयात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
 “ ‘अय् टुरोस, छं धाःगु दु,
 “जि तसकं बांलाःमह खः।”
 4 छंगु सिमाना समुद्र तक थयंगु दु,
 छन्त दयक्पिन्सं छन्त बांलाःगु जहाज थें दयक्गु दु।
 5 इमिसं छंगु फुक्क सिपौत
 सेनीरया सल्लाया सिं
 व पाल खायेत धंकातःगु थां
 लेबनानया देवदास्या सिं दयकल।
 6 इमिसं बाशानया स्वसिमां
 छंगु चतंत दयकल।
 साइप्रसया समुद्रया सिथं हःगु धपीया सिं जहाजया बँ दयकल,
 अले उकियात किसिया दनं बांलाकल।
 7 छंगु जहाजया पाल मिश्र देशं हःगु भिगु बुता दुगु सूती कापःयागु खः।
 उकि हे छंगु इण्डया ज्या बिल।
 छंगु पाल एलीसाहया समुद्र सिथयागु
 वँचुगु व प्याजीगु रंगया कापतं दयकातःगु दु।
 8 छंगु चतंत संकीपि सीदोन व अर्वादय च्वनीपि खः।
 अय् टुरोस, छं बुद्धि दुपि मनुत छंगु जहाज चले याइपि खः।
 9 गबालयापि पुलांपि व बुद्धि दुपि कारिगरत
 छनापं जहाजय् दु।
 उपि हे जहाजया प्वाःत तिनाबीपि छिमि मनुत खः।
 छन्थाय् व्यापार यायेत जहाज चले याइपि मनुतनापं समुद्रया फुक्क जहाज
 छन्थाय् वइगु।
 10 “ ‘फारस, लुद व पुतयापि* मनुतयसं
 छंगु सेनाय् सिपाईया ज्या याइगु,
 इमिसं थथःगु ढाल व टोप

☆ 26:13 २६:१३ प्रका १:८:२२

☆ 26:16 २६:१६-१८ प्रका १:८:१-१०

☆ 26:21 २६:२१ प्रका १:८:२१

* 27:10 २७:१० लुद व पुतया मेगु नां लिडिया व लिब्या खः। स्वयारिसं

छंगु पखालय् यख्खाना छंगु गौरव थकाइगु।

11 अर्वाद व हेलोकयापि मनुत
छंगु प्यखेरं पखालय् दु।

गमादयापि मनुत
छंगु धरहराय् दु।

इमिसं थथःगु ढाल छंगु प्यखेरं पखालय् यख्खाइगु।
इमिसं छन्त यक्व बांलाकीगु।

12 “ छंके यक्व मालसामान दुगुलि तशींशं छनापं व्यापार यात। इमिसं वहः, नूँ, टिन व म्हः बियाः छंगु मालसामान न्यात।

13 “ ग्रीस, तुबल व मेशेकयापि मनुतयसं छलिसें व्यापार यात। इमिसं थः दास दासी व कँय्या थलबलत छंगु मालतालनापं हिल।

14 “ छंगु मालताल कयाः बेथ-तोगमायापि मनुतयसं मालताल क्वबीपि सल, लडाइँया सल व खच्चरत बिल।

15 “ रोडसयापि मनुतयसं छलिसें व्यापार यात, समुद्र सिथय्या यक्व देशत छंगु गाहाकि जुल। इमिसं किसिया दं व अब्नुसयां सिं बियाः छंगु म् पुत्तीगु।

16 “ छं यक्व मालताल दय्कगुलि आराम छलिसें व्यापार यात। छंगु मालतालया पलेसा इमिसं छन्त फिरोजा थी, प्याजीगु रंगयागु थानातःगु वसः व बुता दुगु कापः, मलमलया कापः, मृगा-मोती व माणिक्य बिल।

17 “ यहूदा व इस्राएलं छलिसें व्यापार यात। छंगु मालतालया पलेसा इमिसं छन्त मिन्नीतयागु छ्व अले मरि, कस्ति, चिकं व मलम बिल।

18 “ छंके फुक्क कथंया मालताल व यक्व धनसम्पत्ति दुगुलि दमस्कसं छलिसें व्यापार यात। इमिसं छंगु मालताल कयाः हेलबोनया दाखमघ व जाहारया तैय

19 अले ऊबालया दाखमघया ड्रमत बीगु। व इमिसं छंगु मालताल कयाः रंग पानातःगु नूँ, तेजपात व नस्वाःगु यँय बिइगु।

20 “ दनानं छलिसें सलया काथिइ लाइगु कापः बियाः व्यापार याइगु।

21 “ अरब व केदारयापि फुक्क शासकत छंगु गाहाकि खः। इमिसं छलिसें चीधिकःपि भ्याःचात, भ्याःचात व दुगत हयाः व्यापार याइगु।

22 “ शेबा व रामाहया व्यापारीतयसं छलिसें व्यापार याइगु। इमिसं छंगु मालतालया पलेसा फुक्क कथंया भिगु भिगु मसला, फुक्क कथंया म् वंगु रलत व लूँ बिइगु।

23 “ हारान, कनेह व अदन, अले शेबा, अश्शर व किल्मदया व्यापारीतयसं छलिसें व्यापार याइगु।

24 छंगु बजारय् बांवालाःगु वसः, वँचुग कां दयकातःगु वसः, बुता दुगु कापः, थतुलातःगु थीथी कथंया रंगयागु गलैचात, थुपि मालतालयागु इमिसं छलिसें व्यापार याइगु।

25 “ तशींशया जहाजत छंगु व्यापार याइगु सेवकत थें खः।

छ समुद्रया दथुइ इयातुगु इयातुगु मालतालं जाःगु जहाज थें च्वं।”*

टुरोस नाश जगु

26 “ छिमि जहाज चले याइपिन्सं
छन्त वाफय् वयाच्वंगु समुद्रय् यंकी,

तर पुर्बयागु फसं छन्त
समुद्रया दथुइ हे नाश याइ।

27 छंगु धनसम्पत्ति, छंगु व्यापारया मालताल,
छंगु फुक्क माइतीत व फुक्क जहाज चले याइपि,
जहाजया प्वाः तिनाबीपि, छिमि व्यापारीत,
जहाजयापि फुक्क सिपाईत व जहाजय् दुपि
छंगु जहाज स्यंगु दिनय् मेपि सकलें समुद्रय् हे दुबय् जुइ।

28 छिमि जहाज चले याइपिनिगु चिल्लाय् दंगु सलं
समुद्रया सिथय् च्वंगु थाय् खाइ।

29 मेमेगु जहाज चले याइपि सकसिनं थथःगु जहाजयात त्वःताबी।
माइतीत व जहाज चले याइपि सकलें समुद्रया सिथय् दनी।

30 छंगु निति तःसलं हालाः
इपि हौयहौय् ख्वइ।

इमिसं थःगु छैनय् धू हली
अले नउलय् ग्वारा ग्वारातुली।

31 छं यानाः इमिसं थःगु सँ खाइ,
अले इमिसं भांग्रा फी,

अले छंगु निति मन्य पीर कयाः
इपि हौयहौय् ख्वइ।

32 छंगु निति बिलाप व दुखं च्वनाच्वंबलय्,
इमिसं छंगु बारे थथे धकाः बिलापया म्ये हाली,

“समुद्र घेरय् यानातःगु टुरोस थें
सु गुबलें सुम्क च्वंगु दु?”

33 समुद्रय् छंगु मालताल वनीबलय्
छं यक्व जातितय्त लुधंकी।

छंगु यक्व धनसम्पत्ति व मालतालं
छं पृथ्वीयापि जुजुपिन्त तःमि यात।

† 27:15 २०:२५, अब्नुस – अब्नुस छगकथंया सिमा खः। थ्व सिमा भारत व श्रीलंका देशय् दइ। थुनिया सिं तसकं हाकुसे च्वनी, इजकिएलया इलय् इमिसं थ्व सिं कतांकीगु ज्या यायेत छयली, थुपि कतां ज्या दनापं बांलाकीगु याइ। * 27:25 २०:२५-२६, प्रकटा १,८२१-१९

- 34 आ: ल:या त:जा:गु थासय्
समुद्रं हे छन्त नाश या:गु दु।
छंगु फुक्क मालताल व ज्या याइपि सकलें
छनापं तुं दुबय् जूगु दु।
- 35 समुद्र सिथय् च्वपि सकलें
छ खना: वातां जूगु दु।
- इमि जुजुपि तसकं ग्याना: थरथर खा:गु दु,
इमिगु ख्वा:पा: कय्कुंगु दु।
- 36 जाति जातियापि व्यापारीतयसं छन्त हेस्याइगु,
छ हाकनं गुबलें दइ मखुत,
आ: छंगु ग्यानापुक नाश जुइना।”

28

- ट्रोसयाम्ह जुजुया विरोधय् अगमवाणी
1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल,
2 “अय् सीमानिम्ह मनु, ट्रोसयाम्ह जुजुयात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
” छं त:धंछुया: थथे धा:गु दु, जि छम्ह घ: ख:,
जि समुद्रया दथुइ घ:यागु सिंहासनय् च्वंच्वनागु दु।
तर छ छम्ह मनु जक ख:, घ: मखु,
ख: ला, छं थ:त घ: ति हे बुद्धिमान ताय्कगु दु।
- 3 छु छ दानिएल स्वया: बुद्धि दुम्ह ख: ला?
छु छपाखें छुं रहस्य सुलाच्वंगु मदु ला?
4 छंगु बुद्धि व दयानं छं थ:गु निति यक्व धन-सम्पत्ति कमय् या:गु दु,
छं थ:गु धुकुतिइ लुँ व वह: मुंक्गु दु।
5 छं त:धंगु बुद्धि व व्यापारं थ:गु धन-सम्पत्ति अप्वय्कगु दु।
छंगु धन सम्पत्तिं याना: छंगु मन त:धंछुगु दु।
6 “ उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
” छं थ:त छम्ह बुद्धि दुम्ह
घ: ताय्कगु दु।
- 7 अथे जुया: जाति जातित मध्ये
दकलय् सास्ती याइपि विदेशीतय्त जिं छन्थाय् हये।
इमिसं थ:गु तरवार छंगु बांला:स् व अजू चाइपुगु बुद्धिया विरोधय् चले याइ,
छंगु गौरवयात स्यकाबी।
- 8 इमिसं छन्त मृत्यु लोकय् क्वकाइ
अले छ समुद्रया दथुइ ग्यानापुक सी।
9 छु छन्त स्याइपिनिगु न्हा:ने छं अज्ज नं “जि घ: ख:” धका: धायेगु ला?
छन्त स्याइपिनिगु ल्हातय् छ घ: मखु, मनु जक जुइ।
- 10 विदेशीतय्यगु ल्हातं छन्त
छम्ह म्हय् चिं मत:म्ह मनुयात थें स्याइ।
” “जि थ्व खँ धयागु ख:, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”
- ट्रोसयाम्ह जुजुया निति बिलापया म्ये
11 हाकनं परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल,
12 “अय् सीमानिम्ह मनु, ट्रोसयाम्ह जुजुया बारे बिलापया म्ये दयका: वयात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
” छके सिद्धया चिं त:गु ख:,
छ तसकं बांला:म्ह व बुद्धिं जा:म्ह ख:।
- 13 छ ला परमेश्वरया क्यब
अदनय् दुम्ह ख:,
छन्त फुक्क मू वंगु थीनं बांलाक:गु दु –
कार्नेलेन, पुखराज, पन्ना,
पुष्पराज, आनिक्स, बिल्लौर,
नीलाम, य् व फिरोजां, छ बांलाकाच्वंगु दु।
छंगु मणिक्ययात लुं हिनात:गु दु।
छन्त दयक् खुन्हु हे उमित तयार या:गु ख:।[☆]
- 14 सुरक्षा बीम्ह करूब जुइत छन्त अभिषेक या:गु ख:,
जिं छन्त थ्व पद बियागु ख:।
छ परमेश्वरया पवित्र पर्वतय् दुगु ख:।
छ मि थें थीगु ल्वहंतय्यगु दथुइ थुखे उखे जुइगु ख:।

15 जि छन्त दयकाबलय् निसैं छंगु अधर्म मलूतले
छ थःगु फुक्क पहःचहलय्
दोष मदुन्ह जुल।

16 तर यक्व थासय् दुगु व्यापारया कारणं
लवापुरख्यापुं जायाः
छ पापी जुल।

उकिं जिं छन्त परमेश्वरया पर्वतं अपमान यानाः कुतुकाछवया,
हे सुरक्षा बीम्ह करूब,
जिं छन्त मि थें धीगु ल्वहंतयगु दथुं नाश याना।

17 थः बोलाःगुलिं छंगु मन तःधंछुयाः,
वैभवं यानाः छंगु बुद्धिं स्यनावन।

जिं छन्त बैय् वांछवयाबिया,
जिं छन्त जुजुपिनिगु न्ह्यःने इमित क्यनेत तयाबिया।

18 छंगु यक्व पाप व बेइमान व्यापारपाखें
छं छंगु पवित्रगु थाय् अशुद्ध यात।

थुकिं यानाः जिं छपाखें हे मि पिकयाबिया,
उकिं हे छन्त भस्म यात।

छन्त क्वथीक स्वइपि सकसिगु न्ह्यःने
जिं छन्त जमिनय् नो यानाबिया।

19 जाति जातियापि छन्त म्हस्युपिं
छ खनाः वातां जूगु दु।

छंगु अन्त ग्यानापुक जुइत्यंगु दु,
छ हाकनं गुबलें दइ मखुत।”

सीदीनया विरोधय् अगमवाणी

20 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल, *

21 “अय् सीमानिम्ह मन, थःगु ख्वाः सीदीनपाखे स्वयकाः वयागु विरोधय् थ्व अगमवाणी ल्हा,

22 अले थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,

“ हे सीदीन, जिं छंगु विरोधय् दु,
छंगु दुने हे जिं महिमा काये।

जिं वयात सजाँय बीबलय्

छं जिं हे परमप्रभु परमेश्वर खः धकाः सी।

अले जिं थःगु पवित्रता वयागु दुने हे क्यने।

23 जिं छन्थाय् महामारी छवये,
छंगु गल्लिं गल्लिइ जिं हिवाः वय्काबी।

छंगु प्यखेरं वयागु तरवार चले जुइ,
अले छंगु दुने हे स्याःपि क्वःदली।

अले छं जिं हे परमप्रभु खः धकाः म्हसी।”

इसाएलया बारे अगमवाणी

24 “ आंलिं इसाएलयापि मनुतय् सिउँडी व च्वामुगु कँ दुपिं ईख याइपि जःलाखःलात दइ मखुत। अले इमिसं जिं हे परमप्रभु परमेश्वर खः
धकाः सी।

25 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जात जातितय् दथुइ छ्यालब्याल जूपि इसाएलयापि मनुत जिं मुंके, अले जाति जातितयगु न्ह्यःने जिं थःमं
थःत छिमिगु दथुइ पवित्र क्यने। अले जिम्ह दास याक्बयात जिं बियागु इमिगु थःगु हे देशय् इपि च्वनी।

26 अन इपि सुरक्षित जुयाः याउँक च्वनी, इमिसं छैं दयकी अले दाखक्यब दयकी। इमित मययकीपि सकसितं जिं सजाँय बी, अले इपि सुरक्षित
जुइ। अले इमिसं जिं हे परमप्रभु खः धकाः सी।”

29

मिश्र देशया बारे अगमवाणी

1 झिगुगु दँया झिगुगु लाया झिनिन्दु दुबुन्ह* परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल, *

2 “अय् सीमानिम्ह मन, छंगु ख्वाः फारोपाखे स्वयकाः वयागु व फुक्क मिश्र देशया विरोधय् अगमवाणी धा।

3 वलिसैं खँ ल्हा, अले वयात थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –

“ हे मिश्र देशयाम्ह जुजु फारो, जिं छंगु विरोधय् दु,

थःगु खुसिचातयगु दथुइ च्वनाच्वनीम्ह छ तःधीम्ह लखय् च्वनीम्ह जन्तु,

छं थथे धाःगु दु, ‘निलि खुसि जिगु हे खः,

व जिगु निति दयकागु खः।”

4 जिं छंगु वाकुधीलय् बल्छीत तयाबी,

छंगु बिखुलिइ छंगु खुसिचाया न्यात जिं प्यपुंके बी।

छंगु बिखुलिइ प्यपुनाच्वपि उपि न्यातनापं जिं छन्त

* 28:20 २८:२०-२६ थोए ३:४-८; जक १:२-२; मती ११:२९-२२; लूक १०:१३-१४

* 29:1 २९:१ ७ जनवरी ५०७ बी.सी.

* 29:1 २९:१-२९:२२ यरी १९:१-२५; यर ४:१२-२६

- छंगु खुसिचातयगु दथुं साला: लिकाये।
 5 छ व छंगु खुसिचायापि फुक्क न्यातयत
 जिं मरुभमिइ त्वःताबी।
 छ चक्कंगु ख्यलय् क्वःदली।
 छन्त सुनानं मुंकी मखु वा लानाकाइ मखु।
 जिं छन्त पृथ्वीयापि पशुत व आकाशयापि झंगःपच्छितयगु आहारा यानाबी।
 6 “अले मिश्र देशय च्वपि सकसिनं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
 “ छ इझाएलया घरानाया निति छपु तिकथि थें जगु दु।^५
 7 इमिसं छन्त ज्वनीबलय् छ त्वःदुल्लिगु, अले इमिगु ब्वहलय् घाःपाः हे घाःपाः जुइगु। इपि छंके लिधनीबलय् छ त्वःदुल्लिगु, अले इमिगु जन्हुँफ्रा मर्के जुइगु।
 8 “उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं छंगु विरोधय् छगु सेना हये, जिं छिमि पशुत व मनुत निखलःसितं स्यानाबी।
 9 मिश्र देश झिजामिजां दंगु सुनसान थाय जुइ। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
 10 “छायधाःसा छं धाःगु दु, “नील खुसि जिगु हे खः, जिं उकियात दयकागु खः।”
 10 उकिं जि छ व छंगु खुसिचातयगु विरोधय् दु, उत्तरय् मिगदोलनिसें दच्छिनय् आश्वान तक व कृशां देशया सिमाना तक जिं मिश्र देशयात झिजामिजां व नाश यानाबी।
 11 पिइदें तक अन सुं मनु वा पशुं पलाः तक नं तइ मखु, न अन सुं च्वनी।
 12 जिं मिश्र देशयात नाश जगु देशतयगु दथुइ उजाड यानाबी, अले उकिया शहरत नाश जगु शहरतयगु दथुइ पिइदें तक उजाड हे जुयाच्वनी। अले जि मिश्रीतयत जाति जातितयगु दथुइ छ्यालब्याल व देश देशय् उखेलाः थुखेलाः यानाबी।
 13 “अयनं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – पिइदें फइ धुंकाः जिं मिश्रीतयत इपि छ्यालब्याल जगु जाति जातितयगु दथुं मुंके।
 14 अले इमिगु लसता व शान्ति नं लित हयाबी। अले जिं इमित इमि पुर्खातयगु देश, दच्छिन मिश्रय हये। अन इपि छगु चिधंगु राज्य जुयाच्वनी।
 15 व फुक्क राज्यत मध्ये दकलय् चिधंगु राज्य जुइ। इमिसं गुबलें नं मेगु जातियात शासन याये फइ मखु। जिं इमित हाकन गुबलें मेगु जातियात शासन याये मफयक कमजोर यानाबी।
 16 इझाएलयापि मनुतयसं हाकनं गुबलें मिश्र देशयात भलसा याइ मखु। तर इीसं न्हापा मिश्रयात भलसा यानाः गुलि बांमलाःगु ज्या याना धकाः मिश्रयागु छ्यालब्याल जगु अवस्था इझाएलयात सिइके बी। अनलि इमिसं जि हे परमप्रभु परमेश्वर खः धकाः सी।”
 नबूकदनेसर जुजुं मिश्रयात त्याकी
 17 जिमित ज्वनाः बेबिलोनय् यंकुगु न्हयरागु दँया न्हापांगु लाया न्हापांगु दिनय्^५ परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल,
 18 “अय सीमानिह मनु, बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं टरोसयात घेरय् यायेत थः सेनायात थुलि थाकुरगु ज्या याकल कि इमिगु छैनय् च्वंगु सँ हे हाया वन, फुक्कसिगु ब्वहयागु छँगू च्वतुत, अयनं थुलि दुःख याना नं जुजु व सेनां छुं नं काये मखन।
 19 उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं मिश्र देश बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरयात बी, वं अन दुगु धन-सम्पति यंकी। वं देशयागु फुक्क लुटपाट यानाः थः सेनायात ज्यालाबी।
 20 जिं वयागु कुतःया लागि वयात मिश्र देश बियागु दु छायधाःसा वया सेनां थ्व जिगु लागि यात, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।
 21 “उखुन्ह जिं इझाएलया घरानाया निति छपु नेक् बुइके, छं नवाइबलय् मनुतयसं छंगु खँ न्यनी धकाः पक्का याये। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”

30

- मिश्र देशया निति नुगः मछिकूगु
 1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल,
 2 “अय सीमानिह मनु, थ्व अगमवाणी ल्हानाः थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,
 “खःसलं थथे धा,
 “हाय! व दि!”
 3 छायधाःसा व दि लिक्क हे दु,
 व सुपौंयया दि जुइ,
 व जाति जातिया लागि नाशया दि जुइ।
 4 मिश्र देशय लडाइँ जुइ,
 कृशा देशय नं संकट वइ।
 स्याःपि मनुत मिश्र देशय क्वःदलीबलय्
 उकिया धन-सम्पति यंकीगु जुइ।
 उकिया जग थुनाबीगु जुइ।
 5 “कृशा, पत, लुद व सारा अरब देश, कूब व बाचा चिनातःगु देशयापि मनुतयत मिश्र देशयापि मनुतनाप तरवारं स्याइ।
 6 “परमप्रभुं थथे धयादी,
 “मिश्र देशनाप मिलय् जपि पतन जुइ,
 मिश्रीतयसं घमण्ड याइगु शक्ति पतन जुइ।
 वया उत्तरय् मिगदोलनिसें दच्छिनय् आश्वान तक
 च्वपि मनुतयत तरवारं स्याइ।”
 जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।
 7 “वं देश संसारय् दकलय् झिजामिजां दंगु देश जुइ।
 उकिया शहरत भज्यंक नाश जगु शहरतयगु दथुइ लानाच्वनी।

- 8 जि मिश्र देश्य मि तयाबीबलय्
अले वयात ग्वाहालि बीपि फुक्क चुंचु जुइबलय्
इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
- 9 “उखुन्ह याउंक च्वनाचर्विपि कूशीतयत् ख्याइगु खबर बीत जिगु न्ह्यःनं दूतत नांचाय च्वनाः पिहांवनी। मिश्र देश नाश जुइगु दिनय् इपि ग्याइ,
छाय्घाःसा व दि धात्थे हे वइ।
- 10 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
“जि बेबिलोनयाम्ह जुजु नखुकदनेसरया ल्हातं
मिश्र देशया सेनायात नाश यानाबी।
- 11 व अले वया तसकं दयामदुपि मनुत्
व देशयात तहसनहस यायेत हइगु जुइ।
इमिसं मिश्रया विरोधय् तरवार सालाः
देशयात स्याःपि मनुत्तयगु सीम्हं जायकाबी।
- 12 जि नील खुसिया लः गंकाबी
अले व देशयात दुष्ट मनुत्तयगु ल्हातय् मियाबी।
व देश व उकी दुगु फुक्कयात जि विदेशीतयगु ल्हातं तहसनहस यानाबी।
जि परमप्रभुं थ्व र्खं धयागु खः।
- 13 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
“जि मूर्तितयत् नाश यानाबी।
नोपय् दुगु इवातात मदयकाबी।
- मिश्र देशय हाकनं गुबलें शासक दइ मखु,
थुकथं जिं थ्व देशय आतंक थ्यंकाबी।
- 14 दच्छिन मिश्रयात जि तहसनहस यानाबी,
सोअनय् मि तयाबी,
थेबेस शहरयात जि सजॉय बी।
- 15 जि मिश्र देशया बल्लाःगु किल्ला दुगु शहर
पेलुसियमयाके जिगु तं प्वंके,
अले थेबेस शहरया सेनायात नाश यानाबी।
- 16 जि मिश्र देशय मि तयाबी,
अले पेलुसियम स्याः चायाः वाथा वाथा कनी।
थेबेस शहरया पःखाःया छुं भाग दुनी,
नोप धाःसा मदिकक आपतय् लानाच्वनी।
- 17 हेलीओपोलिस व बुबास्तीसयापि ल्यायम्हपिन्त तरवारं स्याइ,
अले फुक्क शहरयात ज्वना यंकी।
- 18 तहपनेसय् जि मिश्रीतयगु जुवा त्वथुलाबीबलय्
अन न्हिनय हे खिउसे च्वनी,
वं घमण्ड याइगु वयागु शक्तिया नाश जुइ।
वयात सुपौंचं त्वपुइ,
वया गांतयत् ज्वना यंकी।
- 19 थुकथं जि मिश्र देशयात सजॉय बी,
अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”
- फारोया लप्पा त्वःथुलाब्यगु
20 झिंछगु दँया न्हापांगु लाया न्हयन्ह दुखुन्ह* परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल,
21 “अय सीमानिमह मनु, जि मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोया लप्पा त्वथुलाबियागु दु। हाकनं तरवार चले याये फयेमा धकाः थुकियात पटी चिनाब्यगु
मद थुकियात लंकेत मलम पटी नं तःगु मद।
22 उकि परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जि मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोया विरोधय् दु। जि वयागु त्वमधगु व त्वधगु निपुं हे लप्पा त्वथुलाबी, अले
जि वयागु तरवार वयागु ल्हातं कुर्काबी।
23 जि मिश्रीतयत् जाति जातितयगु दथुइ छ्यालब्याल यानाबी, अले इमित देश देशय थुखेलाः उखेलाः यानाबी।
24 जि बेबिलोनयाम्ह जुजुया ल्हाःयात बल्लाकाः जिगु तरवार वयागु ल्हातय् बी। तर जि फारोया लप्पा त्वथुलाबी, व धाःसा वयागु न्ह्यःने सी थें
च्वंक घाःपाः ज्म मनु थें हाली।
25 जि मिश्र देशयाम्ह जुजुयात कमजोर यानाबी, बेबिलोनयाम्ह जुजुयात बल्लाकाबी। जि जिगु तरवार बेबिलोनयाम्ह जुजुया ल्हातय् बीबलय्, व
व तरवार मिश्र देशया विरोधय् चले याइबलय् इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः म्हसी।
26 जि मिश्रीतयत् जाति जातितयगु दथुइ छ्यालब्याल यानाबी अले देश देशय थुखेलाः उखेलाः यानाबी। अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः
सी।”

31

मिश्रयात अश्ररनापं दौंजय् याःगु

1 झिंछगु दँया स्वंगु लाया न्हापांगु दिनय* परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय् वल,

2 “अय सीमानिमह मनु, मिश्र देशयाम्ह जुजु व वया सेनायात थथे धा,

* 30:20 ३०:२० २९ अप्रिल ५०७ बी.सी.

* 31:1 ३१:१ २९ जून ५०७ बी.सी.

“ छंगू वैभवय छु थें जाःमह सु दु ?

3 अशर देशयात स्व, छंगू इलय व लेबनानया देवदारु खः,
उकिया बांबालाःगु कचां गुंयात किचः बियातःगु खः,
उकिया च्वकात सुपाँय दुथाय तक थ्यनिगु खः।

4 लखं उकियात सयकल, बुंगाःचां उकियात तज्जाः यात।
उकिया जःखः च्वंगु खुसिचां उकियात प्याकाबिल,
उकिया खुसिं ख्यलय च्वंगु फुक्क सिमायात प्याकल।

5 थुकथं ख्यलय च्वंगु फुक्क सिमात मध्ये
व दकलय तज्जाःगु सिमा जुल।

लः यक्व दुगुलि उकिया यक्व कचामचा दत,
उपि तःमा जुयाः न्यनावन।

6 उकिया कचामचाय आकाशयापि
फुक्क झंगःपन्छितयसं थःगु स्वें दयकल।

उकिया कचाया क्वय गुंयापि फुक्क पशतयसं थः मस्त बुइकल।
उकिया किचलय फुक्क ततःधंगु जातित च्वंवल।

7 न्यनावंगु ताहाकःगु कचा दुगु
व छंगु बांलाःगु सिमा खः,
छाय्पाःसा उकिया हा

यक्व लः दुगु थाय्या लिक्क दु।

8 परमेश्वरयागु क्यबया देवदारुया सिमा स्वयाः श्व सिमा तसकं बांलाः।
थकुराःमा उकिया कचा ति मग्यं,

न चिनारया सिमात उकिया कचामचा ति ग्यं।
परमेश्वरयागु क्यबया छुं नं सिमा व ति बांलाः मजु।*

9 जि यक्व कचामचां उकियात बांलाकागु खः,
उकिं परमेश्वरया क्यबय अदनया फुक्क सिमात व खनाः नुगः मुइकीगु।

10 “ उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – व उलि तज्जाःगुलि अले उकिया च्वकात सुपाँय दुथाय तक थ्यंगुलि वया नुगः तःधं छुल।

11 उकिं जिं वयात जातित मध्ये छंगु बल्लाःगु जातितय शासकया लहातय बियागु दु। वं धाल्थे हे वलिसें बांमलाःगु व्यवहार याइ। वं याःगु मभिगु
ज्याया कारण जिं वयात पितिनाछ्वयागु दु।

12 अले दकलय ग्यानापुपि विदेशी जातितयसं वयात पालाः त्वःताबिल। उकिया कचामचा पहाडत व फुक्क ब्यासिइ क्वःदल। उकिया कचात
त्वद्लाः देशयागु फुक्क खुसिचाय लानाच्वन। पृथ्वीया फुक्क जातित उकिया किचलं पिहां वल, अले उकियात त्वःताबिल।

13 क्वःदगु व सिमाय आकाशयापि फुक्क झंगःपन्छित च्वन, उकिया कचाया दथुइ गुंयापि पशत दु।

14 अवलि मेमेगु सिमा न्हाक्व हे लः दुसां व सिमा थें तज्जाः जुइ मखु वा सुपाँय दुथाय तक थाहां वइ मखु अले उलि तज्जाः गुबलें जुइ फइ मखु।
व फुक्क सिनावनीपि मनुत थें नाश जुल अले पातालय थ्यनी।

15 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – गुबुन्ह उकियात पातालय* यंकल, उखुन्ह वयागु लागि नुगः मछिकेत तज्जाःगु बुंगाःचा जिं त्वपुयाबिया।
जिं उकिया खुसिचात पनाबिया। उकिया यक्व लः वयेगु दित। उकिया लागि जिं लेबनानयात खिउँकाबिया, उकिं यानाः ख्यलय दुगु फुक्क सिमा
सुकुगाना वन।

16 जि तःमागु सिमायात पातालय वनीपिनापं चिहानय कुर्काबियाबलय व ग्वतगु सलं जाति जातितयत थरथर खाकाबिया। अबलय अदनया फुक्क
सिमात, लेबनानयागु दकलय बांलाःगु व भिगु सिमात, यक्व लः काःगु सिमातयत पृथ्वीया क्वय सान्त्वना दत।

17 वयागु किचलय च्वनाच्वपि अर्थात देशत मध्ये वनापं मिलय जुपि नं तरवारं स्याःपिनापं पातालय मिलय जु वनी।

18 “ ‘अय मिश्र, छंगु महिमा व वैभवय अदनया सिमात मध्ये छन्त गगु सिमानापं ज्वःलाकाः स्वयगु? अयतं छन्त नं अदनया सिमानापं क्वय
पातालय कुर्काबी। अले छ म्हाय चिं मतःपिनिगु दथुइ तरवारं स्याःपिनापं लानाच्वनी।

“ ‘श्व धाःसा फारो व वया फुक्क सिपाईतय पुचः खः, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी। ”

32

फारोयात ख्याच्वः न्यगु

1 झिनिगु दुंया झिनिगु लाया न्हापांगु दिनय* परमप्रभुयागु श्व वचन जिथाय वल,

2 “अय सीमानिम्ह मनु, मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोया बिलापया म्ये दयक्काः वयात धा,

“ जाति जातित मध्ये छ सिह थें खः।

छ थःगु खुसिचाय कयकीम्ह,

लःयात थःगु तुति संकाः फोहर यानाबीम्ह तःधिकःमह समुद्रया जन्तु खः।

3 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,

“ जिं छन्त जिगु जालय कयकेत यक्व मनुत छवयाहये,
इमिसं छन्त जिगु जालय साली।

4 अबलय जिं छन्त जमिनय त्वःताबी।

जिं छन्त मैदानय वान्छवयाः आकाशयापि

फुक्क कथयापि झंगःपन्छितयत छंगु च्वय च्वनेबी।

पृथ्वीयापि फुक्क पशतयत छंगु ला नकेबी।

* 31:8 ३:२० उत २:९ † 31:15 ३:२१ पाताल द्विभ भाषाय श्व खँवः सिओल खः, थुकिया अर्थ सीपिनिगु थायः खः। स्वयादिसं हितो ३:२१; योना २:२; हब २:२५; ५:१२; १४:१९,१९,१९,१९;
२०:२५,२६; २०:२५,२६; ५:२५; इज ३:२१,२९ * 32:1 ३:२१ ३ मार्च ५०६ बि.सी.

5 पहाड पहाडय् जिं छंगु ला हलाबी।

छंगु सीम्हं ब्यासिइ जाइ।

6 छपाखें बा: वःगु हि

जिं पहाड पहाडय् तक जमिन प्याकाबी,
न्हसिकापत छंगु लां जाइ।

7 जिं छंगु नां तक नं मदयका: छवयबलय्

जिं आकाशयात त्वपुयाबी,

उकिन्या नगुतयत् खिउंकाबी।

जिं सुर्ययात सुपाँचं त्वपुयाबी, तिमिलां ज: बी मखु।*

8 आकाशया फुक्क थीगु ज:तयत्

जिं छंगु कारणं खिउंकाबी।

छंगु देशय् जिं खिउं हयाबी।

परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

9 जाति जातितयथाय् छं महमस्यगु देशय्

जिं छंगु नाशया खबर हयेबलय्,

जिं यक्व मनुतयगु मन थातय् मलाकाबी।

10 जिं यक्व मनुतयत् छ खना: वातां यानाबी।

इमि जुजुपिनि न्ह्य:ने जिं जिगु तरवार संकेबलय्

उपि जुजुपि थुरथुर खाइ।

छंगु पतनया दिनय्

इपि छम्ह छम्ह थथ:गु जीवनया लागि थुरथुर खाइ।

11 “ ‘छाय्धा:सा परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,

“ ‘बेबिलोनयाम्ह जुजुया तरवार छंगु विरोधय् वइ।

12 जिं छंगु फुक्क सेनायात बहादुर सिपाईतयगु तरवारपाखें पतन यानाबी।

इपि मनुत मध्ये दकलय् दयामदुपि ख:।

इमिसं मिश्र देशया घमण्डयात चुंचुं यानाबी।

वया फुक्क सेना नाश जुइ।

13 खुसि खुसिया सिथं वया: फुक्क सा द्रुहंतयत् जिं नाश यानाबी।

अनंलि उपि खुसितयत् न मनुतयगु तुति फोहर याइ न पशुतयगु ख्वलं फोहर याइ।*

14 अनंलि जिं उकिन्या ल:यात यचुकाबी,

उकिन्या खुसित चिकं थें सलल न्ह्याइ,

परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

15 जिं मिश्र देशयात उजाड यायेबलय्,

उगु देशय् दगु फुक्क नाश जुइबलय्,

जिं अन च्वंपि सकसितं स्यायेबलय्,

इमिसं जि हे परमप्रभु ख: धका: सी।’

16 “मनुतयसं बिलाप यायेत बिलापया म्ये थव हे ख:। जाति जातिया म्हायपिन्सं थव हाली, छाया:सा मिश्र देश व वया फुक्क सेनाया निति इमिसं थव हे बिलापया म्ये हाली, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।”

मिश्र पातालय् कुतुं वंगु

17 झिनिगु दँया न्हापागु लाया झिन्यान्ह दुखुन्हुं परमप्रभुयागु थव वचन जिथाय वल,

18 “अय् सीमानिह मन, मिश्र देशया सेनाया लागि खव:, वयात व बबल्ला:गु जातिया म्हायपिन्त पातालय् लानाच्वंपि मनुतयथाय् पृथ्वीया क्वयपाखे क्वका!

19 इमित धा, ‘छु छं थ:त मेपि फुक्क स्वया: बांला: धका: च्वनागु ला? पातालय् हूँ अले अन खतना मजूपिनापं लानाच्वँ।’

20 इपि तरवारं स्या:पिनिगु दथुइ क्व:दली। व देशयात तरवारया निति हे ल:ल्हा:गु दु। अथे जुया: मिश्रयात वया फुक्क फौजनापं सालायंकी!

21 पातालय् वीर कप्तानयसं फारो व वया ग्वाहालिमिपिन्त थथे धाइ, ‘इपि क्वय् व:गु दु, इपि तरवारं स्या:पिनापं व खतना मजूपिनापं लानाच्वंगु दु।’

22 “अश्शर देश, वया फुक्क सेनानापं अन दु, वयागु चिहान वयागु प्यखें दु, फुक्कसित तरवारं स्याये धुंक्गु दु।

23 इमि चिहानत पातालया तज्जा:थाय्या दुमे दु। वया सेना वयागु हे चिहानया प्यखें दु। म्वा:पिनिगु देशय् ख्याना जुइपि सकसितं स्याये धुंक्कल, तरवारं इमित ग्वतुइका ब्यगु दु।

24 “एलाम अन दु। वयागु चिहानया प्यखें वया सेना दु। थुपि सकलें तरवारं पाला स्या:पि ख:। म्वा:पिनिगु देशय् ख्याना जुइपि सकलें पृथ्वीया क्वय खतना मजूइकं वन। पातालय् वंपिनापं हे इमिसं बेइज्जत फयाच्वंगु दु।

25 वयागु चिहानया प्यखें वया सेनानापं स्या:पिनिगु दथुइ वयागु निति छगु आराम यायेगुथाय् दयकात:गु दु। इपि सकलें तरवारं स्या:पि म्हाय चिं मत:पि ख:। म्वा:पिनिगु देशय् इमिसं ख्याना जगुलि क्वय पातालय् वंपिनापं हे इमिसं बेइज्जत फयाच्वंगु दु।

26 “मेशेक व तुबल नं अन दु। इमि चिहानया प्यखें इमि फुक्क सेना दु। इपि सकलें खतना मजूपि ख:। इपि सकसिनं म्वा:पिनिगु देशय् ख्याना जगुलि इपि फुक्कसित तरवारं स्या:गु ख:।

27 इपि मेपि बहादुर सिपाईतनापं लानाच्वनी, गुपि सिपाईत ग्वतुगु दु, गुपि थथ:गु लडाईया हतियारनापं चिहानय् वंगु दु, गुपिन्सं तरवार थथ:गु छयाया क्वय त:गु दु। इपि सिपाईतयसं म्वा:पिनिगु देशय् ख्याना जगुलि इमिगु पापया सजौय इमिगु हे क्वचंय ला:गु दु।

* 32:7 ३२:५ योए १३:१५; योए २१:३०, ३१; मती २४:२५; मर्क १३:२४-२५; लूक २१:२५; प्रका ६:१२-१३; ८:१२

* 32:13 ३२:१३ इज ३२:२

† 32:17 ३२:१७ १७ मार्च ५०५ बी.सी.

- 28 “हे फारो, छ नं कुचा कुचा जुया: तरवारं स्या:पि खतना मज्जुपिनिगु दथुइ लानाच्चनी।
 29 “एदोम व वया जुजुपि अले सकलं शासकत अन दु। इमिके शक्ति दुसां तबि इमित तरवारं स्या:पिनापं तयात:गु दु। इपि क्वय पातालय वनीपिनापं, खतना मज्जुपिनापं लानाच्चवंगु दु।
 30 “उत्तरयापि फुकक शासकत व फुककं सीदीनीत अन दु। इमिगु शक्ति ग्यास थंगु जसां इपि स्या:पिनापं हे बेइज्जत जुया: चिहानय वंगु दु। इपि म्हय चिं मतयकं तरवारं स्या:पिनापं लानाच्चवंगु दु। पातालय वनीपिलिसें इमिगु नं बेइज्जत जगु दु।
 31 “फारो व वया फुकक सेनां इमित खनी, अले थ:गु सेना नाश जगुलि वयात सान्त्वना दइ। जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।
 32 म्वा:पि मनुत् च्वनीगु थासय जिं वयात ग्यास थके बियागु जसां, व थ: फौजलिसें तरवारं स्या:पिं म्हय चिं मत:पिनापं लानाच्चनी। परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

33

- इजकिएलयात इस्राएलीतय पिवा: ल्य:गु
 1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,^{*}
 2 “अय सीमानिह मनु, थ: देशय च्वपि मनुतनापं खं ल्हा:, अले इमित थथे धा, ‘देशया विरोधय जिं छगू सेना हयेबलय, अले उगु देशयापि मनुतयसं थ:पि मध्ये छम्हयसित पिवा: च्वनेत ल्यइबलय,
 3 पिवा: च्वंमह मनुखं शत्रुत वयाच्चवंगु खना: मनुतयत सुचं बीत तुरही पुल धा:सा
 4 सुनानं तुरहीया स: न्यना: नं ध्यान मबिल वा शत्रुत वया: वयात स्यात धा:सा व सीगुया दोपी व हे जुइ।
 5 वं तुरहीया स: न्यना: नं सुचंयात वास्ता मया:गुलि वयागु हि वयागु हे छेनय लाइ। वं सुचं मानय या:गु जसा बचय जुइगु ख:।
 6 तर शत्रुत वयाच्चवंगु खना: नं उम्ह पिवा: च्वंमहयसिनं सुचं बीत तुरही मपुल धा:सा अले शत्रुत वया: सुं छम्हयसित स्यात धा:सा उम्ह मनु थ:गु हे पापया कारण सीगु जुइ, तर व मनु सीगुया ल्या:चा: जिं पिवा: च्वंमहयसिके काये।’
 7 “अय सीमानिह मनु, जि छन्त इस्राएलया घरानाया पिवा: यानागु दु। उकिं जि आ: धयाच्चवानागु खं न्यं, अले इमित जिगुपाखें ख्याच्व: ब्यु!
 8 जिं छम्ह मभिंमह मनुयात ‘हे मभिंमह मनु, छ धाथें हे सी’ धका: धायेबलय तर वयागु ज्यान बचय यायेत छं ख्याच्व: मबिल, वा वयागु मभिंगु पह:चह:या लागि वयागु विरोधय सल्लाह मबिल धा:सा व मनु पापया कारणं सी, अले वयागु हियागु ल्या:चा: जिं छंके काये।
 9 तर छं व मभिंमह मनुयात ख्याच्व: बिल अले व थ:गु मभिंगु ज्यापाखें वा थ:गु मभिंगु पह:पाखें लिहां मवल धा:सा व थ:गु अधर्मय हे सी, तर छं धा:सा थ:म्हं थ:त बचय याइ।”

पिवा:या बुखें

- 10 “अय सीमानिह मनु, इस्राएलया घरानायात धा, ‘छिमिसं थथे धयाच्चवंगु दु, ‘जिमिगु पाप व अपराध जिमित क्वतयलात:गु दु। उकिं याना: जिपि बमलाना वनाच्चवंगु दु। जिपि गथे याना: म्वानाच्चवेगु?’”
 11 उकिं छं इमित थथे धा, ‘गथे जि धाथें म्वा:म्ह ख:, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु, मभिंपि मनुत् सीगु खना: जि लयताय मखु, तर इमिसं थ:गु मभिंगु पह:चह: त्व:ता: इपि म्वा:गु जित: स्वयेमास्ति व:। थ:गु मभिंगु पह:चह: त्व:ति! अय इस्राएलया घराना छिपिं छाय सीगु?’
 12 “अथे जुया: अय सीमानिह मनु, छिमि मनुतयत धा, ‘सुं धर्मींम्ह मनुखं आज्ञा पालन मयात धा:सा इमिगु भिंगु ज्यां इमित बचय याये फइ मखु, सुं मनुखं मभिंगु ज्या यायेगु त्व:तल धा:सा इमित इमिसं न्हापा या:गु मभिंगु ज्याया सजायं जुइ मखु। सुं धर्मींम्ह मनुखं अपराध यात धा:सा वं या:गु न्हापायागु धार्मिकतां वयात बचय याकेवी मखु।’
 13 जिं उम्ह धर्मींम्ह मनुयात ‘छ धाथें म्वाइ, व सी मखु। धका: धाइबलय व थ:गु धार्मिकताय भलसा तया: मभिंगु ज्या यात धा:सा वयागु छुं नं धार्मिकताया ज्यायात लुमंकीगु जुइ मखु। वं या:गु मभिंगु ज्याया कारणं हे व सी।
 14 जिं मभिंमह मनुयात ‘छ धाथें सी’ धका: धाइबलय वं थ:गु पाप त्व:ता: न्याययागु व ख:गु ज्या यात धा:सा,
 15 धाये कि, वं त्यासा ब्युबलय कयात:गु बर: लित बिल, थ:म्हं ख्यायंकुग सामान लित बिल, अले जीवन बीगु नियम मानय यात व मभिंगु ज्या मयात धा:सा व धाथें म्वाइ, व सी मखु।
 16 वं या:गु न्हागु नं पाप वयागु विरोधय लुमंकीगु जुइ मखु। वं न्याय व ख:गु ज्या या:गु दु, व धाथें हे म्वाइ।
 17 “अयनं छिमि मनुतयसं थथे धयाच्चवंगु दु, ‘परमप्रभुया चाला थीक मज्जु।’ तर इमिगु हे चाला थीक मज्जु।
 18 सुं धर्मींम्ह मनुखं थ:गु धार्मिकता त्व:ता: मभिंगु ज्या यात धा:सा धाथें हे व सी।
 19 सुं मभिंमह मनुखं थ:म्हं यानावयाच्चवंगु मभिंगु ज्या त्व:ता: न्याय व ख:गु ज्या यात धा:सा उकिया कारणं व म्वाइ।
 20 तर अय इस्राएलया घराना, छिमिसं धाइ, ‘परमप्रभुं ख:गु ज्या यानामदी।’ जिं छम्ह छम्ह मनुया न्याय वयागु पह:चह:कथं याये।”

यस्शलेम नाश जगु खबर

- 21 जिमित च्वनहा:गु झिनिगु दुँया झिगु लया न्यान्ह दुखुन्ह* यस्शलेमं बिस्रुं व:म्ह छम्ह मनुखं जिथाय वया: धाल, “शहर नाश जुल।”[†]
 22 व मनु थ्यंक: व:गु दिया छन्हु न्हा:यागु सन्ध्याका: इलय परमप्रभुया शक्ति जिंके वल। सुथय व मनु थ्यंक: वये न्हा: वयकलं जिगु म्हुत चायकाबिल। उकिं जिगु म्हुतु चाल, उबलय निसें जि सुमक मच्चना।[‡]
 23 परमप्रभुया वचन जिथाय वल,
 24 “अय सीमानिह मनु, नाश जगु इस्राएल देशय च्वनाच्चपि मनुतयसं धयाच्चवंगु दु, ‘अब्राहाम छम्ह हे जक मनु जसां वं इस्राएल देशयात अधिकार यात। तर झीपि ला यक्व दु। धाथें हे झीत थ्व देश अधिकार यायेत ब्युगु दु।’
 25 अथे जुया: इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – छिमिसं लानापं हि नइगु, छिमिसं मूर्तित पुजा याइगु, छिमिसं मनुत् स्याइगु, धाथें हे छिमिसं थ्व देश जिमिगु ख: धका: मतिइ तयागु ला?
 26 छिमिसं थ:गु तरवारय भलसा तइगु, छिमिसं घच्चाइपुगु ज्या याइगु, छिपि सकसिनं छम्हयसिनं मेम्हयसिया कला:यात स्यंकीगु। धाथें हे छिमिसं थ्व देश जिमिगु ख: धका: मतिइ तयागु ला?’
 27 “इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – गथे जि धाथें म्वा:म्ह ख:, नाश जगु शहरय च्वनाच्चपि मनुत् तरवारं सी। खयलय दुपिन्त जि गुँपशुतयत न्येत बी। किल्लाया व गुफाय दुपि महामारी सी।

* 33:1 33:2-9 इज 31:15-22
 † 33:21 33:22 33:23 33:24 33:25 33:26 33:27 33:28 33:29 33:30 33:31 33:32 33:33 33:34 33:35 33:36 33:37 33:38 33:39 33:40 33:41 33:42 33:43 33:44 33:45 33:46 33:47 33:48 33:49 33:50 33:51 33:52 33:53 33:54 33:55 33:56 33:57 33:58 33:59 33:60 33:61 33:62 33:63 33:64 33:65 33:66 33:67 33:68 33:69 33:70 33:71 33:72 33:73 33:74 33:75 33:76 33:77 33:78 33:79 33:80 33:81 33:82 33:83 33:84 33:85 33:86 33:87 33:88 33:89 33:90 33:91 33:92 33:93 33:94 33:95 33:96 33:97 33:98 33:99 33:100

* 33:21 33:22 33:23 33:24 33:25 33:26 33:27 33:28 33:29 33:30 33:31 33:32 33:33 33:34 33:35 33:36 33:37 33:38 33:39 33:40 33:41 33:42 33:43 33:44 33:45 33:46 33:47 33:48 33:49 33:50 33:51 33:52 33:53 33:54 33:55 33:56 33:57 33:58 33:59 33:60 33:61 33:62 33:63 33:64 33:65 33:66 33:67 33:68 33:69 33:70 33:71 33:72 33:73 33:74 33:75 33:76 33:77 33:78 33:79 33:80 33:81 33:82 33:83 33:84 33:85 33:86 33:87 33:88 33:89 33:90 33:91 33:92 33:93 33:94 33:95 33:96 33:97 33:98 33:99 33:100

* 33:21 33:22 33:23 33:24 33:25 33:26 33:27 33:28 33:29 33:30 33:31 33:32 33:33 33:34 33:35 33:36 33:37 33:38 33:39 33:40 33:41 33:42 33:43 33:44 33:45 33:46 33:47 33:48 33:49 33:50 33:51 33:52 33:53 33:54 33:55 33:56 33:57 33:58 33:59 33:60 33:61 33:62 33:63 33:64 33:65 33:66 33:67 33:68 33:69 33:70 33:71 33:72 33:73 33:74 33:75 33:76 33:77 33:78 33:79 33:80 33:81 33:82 33:83 33:84 33:85 33:86 33:87 33:88 33:89 33:90 33:91 33:92 33:93 33:94 33:95 33:96 33:97 33:98 33:99 33:100

* 33:22 33:23 33:24 33:25 33:26 33:27 33:28 33:29 33:30 33:31 33:32 33:33 33:34 33:35 33:36 33:37 33:38 33:39 33:40 33:41 33:42 33:43 33:44 33:45 33:46 33:47 33:48 33:49 33:50 33:51 33:52 33:53 33:54 33:55 33:56 33:57 33:58 33:59 33:60 33:61 33:62 33:63 33:64 33:65 33:66 33:67 33:68 33:69 33:70 33:71 33:72 33:73 33:74 33:75 33:76 33:77 33:78 33:79 33:80 33:81 33:82 33:83 33:84 33:85 33:86 33:87 33:88 33:89 33:90 33:91 33:92 33:93 33:94 33:95 33:96 33:97 33:98 33:99 33:100

- 28 जि व देशयात तहसनहस व झिजांमिजां यानाबी, अले तधंछुया: बलयात नाश यानाबी। इस्त्राएलया पहाडत सुं नं वये वने मफयक झिजांमिजां यानाबी।
 29 जि इसिसं या:गु घच्चाइपगु ज्याया निति देशयात झिजांमिजां व सुनसान यानाबीबलय् इसिसं जि हे परमप्रभु खः धका: सी।'
 30 "अय सीमानिमह मनु, छंगु बारे देशय च्वपि छिमि मनुत छथाय मुना: प:खा: व लुखाया कुनय कुनय दना: छम्हयसिनं मेम्हयसित थये धाड, 'वा, परमप्रभुपाखें व:गु खबर छु खः व न्यनेनु।'
 31 इसिसं न्हाबले या:थें जिमि मनुत छन्थाय वइ अले छंगु खँ ध्यान बिया: न्यनेत छंगु न्हा:ने च्वनी। तर इसिसं छं धा:थें याइ मखु। इमिगु म्हुतइ मिसाहा: खँ जक दइ, तर इमिगु नुरालं ध्यवा जक माली।
 32 छ इमिगु लागि बांला:गु सः दुम्ह वा बांलाक बाजं थायेसःम्ह मनु स्वया: अचः छुं नं मखु। छं धा:गु खँ ला इसिसं न्यनी तर छं धा:थें याइ मखु।
 33 "छं धा:गु फुक्क खँ जुइबलय् इसिसं छम्ह अगमवक्ता इमिगु दथुइ व:गु खः धका: इसिसं सी।'"

34

इस्त्राएलया फैजवा:त

- 1 परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल,
 2 "अय सीमानिमह मनु, इस्त्राएलया फैजवा:तयगु विरोधय अगमवाणी याना: उपि फैजवा:तयत थये धा! 'परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – धिक्कार दु, थ:गु जक वास्ता याइपि इस्त्राएलया फैजवा:तयत। छु! फैजवा:तयसं फैच्वलयतयगु जक वास्ता यायेमा:गु, मखु ला?
 3 छिमिसं धौ नइगु, ऊनया वस: फीगु, ल्हंलहंपि पशुत स्याइगु, बथांयात धा:सा वास्ता हे मया।
 4 छिमिसं बमला:पिन्त बल्लाकगु मदु, बिरामीतयत लायकगु मदु, धा:पा: जूपिन्त मलम बुला: पटी तयाब्यगु मदु। छिमिसं लें ट्रुकुपिन्त ख:गु लँय ह:गु मदु, तनाच्वपिन्त मा:गु मदु। छिमिसं इमित बल व जबरजस्ति शासन या:गु दु।
 5 अथे जुया: फैजवा: मदुगुलि इपि छ्यालब्याल जुल, इपि फुक्क गुँपशुया आहार जुल।
 6 जिम्ह फैत लें ट्रुका: पहाड पहाडय व तत:जा:गु डौँडाय वन। इपि पृथ्वीया फुक्क थासय छ्यालब्याल जुल। सुनानं इमित वास्ता मया:, सुनानं इमित मा:मवं।
 7 " उकिं हे फैजवा:त, जि, परमप्रभुया वचन न्यँ!
 8 जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु, गथे जि धाथें म्वा:म्ह ख:, फैजवा: मदुगुलि जिगु बथांयात लुतय या:गु दु, गुँपशुया आहार जरु दु। छायाधा:सा जिम्ह फैजवा:तयसं जिगु बथांयात मा:मवं, फैतयत वास्ता मयासं थ:गु हे जक वास्ता यात।
 9 उकिं, हे फैजवा:त, जि, परमप्रभुयागु वचन न्यँ!
 10 जि, परमप्रभु परमेश्वर थये न्ववानागु दु – जि फैजवा:तयगु विरोधय दु। जिं इमिके थ:गु बथांया ल्या:चा: काये। जिं उपि फैजवा:तयत बथांयात नकेगु ज्यापाखें लिकयाबी, इसिसं हाकनं थथ:गु प्वा: जायके खनी मखु। जिं छिमिगु म्हुतुं जिगु बथांयात बचय याये, अले जिम्ह फैत इमिगु निति आहारा जुइ मखु। "

भिम्ह फैजवा:

- 11 " परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – आ: जिं थ:म्ह हे जिम्ह फैतयत माला: इमित स्वये।
 12 गथे थ:गु बथां थुखे उखे छ्यालब्याल जुइबलय फैजवा:तयसं फैच्वलयतयत मा:वनी, अथे हे जिं जिम्ह फैतयत माले। सुपँय व तसकं खिउँगु दिनय छ्यालब्याल जुगु फुक्क थासं जिं इमित बचय याये।
 13 जिं इमित जाति जातिया थासं लिगना हये, अले देश देशं मुंके। जिं इमित इमिगु थ:गु हे देशय हये, जिं इमित इस्त्राएलया पहाड पहाडय उकिया खुसिचा खुसिचाय व देशयागु फुक्क बस्तीइ ज्वये।
 14 जिं इमित बांला:गु घँयख्यलय ज्वये। इस्त्राएलया तत:जा:गु पहाडत इमिगु ज्वयेगु थाय जुइ। अन इपि भिगु ख्यलय ग्वाँतुलाच्वनी। इस्त्राएलया पहाड पहाडय भिगु ख्यलय इपि ज्वये खनी।
 15 जिं थ:म्ह हे जिम्ह फैत स्वये, अले इमित अन थ्यने, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।
 16 तपिन्त जिं माले, लें ट्रुकुपिन्त जि लुइका: हये। धा:पा: जूपिन्त मलम तया: पटी चिनाबी, बमला:पिन्त बल्लाकाबी। तर ल्हंपि व बल्ला:पिन्त जि नाश यानाबी। ख:कथं बथां स्वइम्ह फैजवा: जि जुइ।
 17 " हे जिगु बथां, छिमि धा:सा परमप्रभु परमेश्वरं धयादी – जिं छम्ह फै व मेम्ह फैया दथुइ, अले मिजपि फैतयगु व दुगतयगु दथुइ न्याय याये।
 18 भिगु ख्यलय ज्वये दथा: नं छिमित मगात ला? छु छिमिसं लयं दुगु घँयख्य:यात तुति न्हुइमा: ला? छु सफा लखं छिमित मगात ला? छाया छिमिसं मेगु ल:यात तुति ध्याच: हे ध्याच: यानागु?
 19 छु! जिगु बथानं छिमिसं तुति न्हुगु घँय नयेगु ला, अले छिमिगु तुति ध्याच: हे ध्याच: या:गु ल: त्वनेगु ला?
 20 " उकिं जि परमप्रभु परमेश्वरं इमित थये धाये – स्व! जिं थ:म्ह हे ल्हंपि ल्हंपि व गसि गसिपि फैतयगु दथुइ न्याय याये।
 21 छायाधा:सा छिमिसं ला गसिपि फैतयत ब्वहलं घ्वाघ्वां, नेकुलि च्वच्वं, इमित लिनाच्वंगु दु, छ्यालब्याल यानाच्वंगु दु।
 22 जिं इमिगु छ्यालब्याल जुगु बथांयात बचय याये, इमित हाकनं गुबले लुतय याइ मखु। जिं छम्ह फै व मेम्ह फैया दथुइ न्याय याये।
 23 जिं इमि छम्ह हे जक फैजवा: जुइत जिम्ह दास दाऊदयात लयये। वं इमित स्वइ, व इमि फैजवा: जुइ।
 24 जि, परमप्रभु छिमि परमेश्वर जुइ, जिम्ह दास दाऊद इमिगु दथुइ शासक जुइ। जि परमप्रभु थ्व धयागु ख:।' " * * *

परमप्रभुया शान्ति व सुरक्षाया बाचा

- 25 " जि इपिलिसं शान्ति व सुरक्षाया बाचा ची, अले इपि हुक्क जुया: मस्भिमिइ च्वनेदयेमा व गुँइ घेने दयेमा धका: गुँपशुतयत देशं पितिना छ्वयाबी।
 26 जिं इमित व जिगु डौँडाय प्यखें च्वंगु थाययात आशिष दयकाबी। जिं ख:गु इलय इमिगु निति वा वयकाबी। जिं आकाशं वइगु वायात आशिष यानाबी।
 27 ख्यलय दुगु सिमातयसं फलफुल बी, जमिनं थ:गु बाली बी, मनुत देशय सुरक्षित जुइ। इमिगु ज्वाया सिं त्वधुला: इमित दास दयकपिपाखें त्व:तकीबलय जि हे परमप्रभु ख: धका: इसिसं सी।
 28 इमित जाति जातितयसं हाकनं लुटपाट याइ मखु, न गुँपशुतयसं इमित नइ, इपि याउँक च्वनी, अले इमित सुनानं ख्याइ मखु।

* 34:5 ३४:५-६ गन्ती १:७-१०; १ राज २२:१०; २ इति १८:१७; जक १०:२३; मती १:३६; मर्क ६:३४

* 34:11 ३४:११ भज २३:१-३

* 34:22 ३४:२२ इज ३२:१-२७; २४:१२-२७

* 34:23 ३४:२३ प्रका ३४:२७ * 34:24 ३४:२४ इज ३४:२४

- 29 जि इमित अनन्या निति मां जाइगु देश बी। उगु देशय इपि हाकनं गुबलें नये मखना सी मखु। इमित हाकनं जाति जातितयसं हेस्याइ मखु।
30 अबल्य जि परमप्रभु इमि परमेश्वर इपिमां दु व अले इस्राएलया मनुत जिमि प्रजा खः धकाः इमिसं सी, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।
31 “ छिपि जिम्ह फैत खः, जिगु ख्यःयापि फैत, जिम्ह हे मनुत खः, जि छिमि परमेश्वर खः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी। ”

35

एदोमया बारे अगमवाणी

- 1 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,^{*}
2 “अय सीमानिम्ह मनु, सेइर पर्वतपारे थःगु ख्वाः स्वयकाः वयागु विरोधय अगमवाणी ल्हा,
3 अले वयात थये धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – हे सेइर पर्वत, जि छंगु विरोधय दु। जि थःगु ल्हाः छंगु विरोधय ल्हनाः छन्त डिजामिजां दंगु व तहसनहस जगु थाय यानाबी।
4 जिं छंगु फुकक शहरयात तहसनहस यानाबी, छ मरुभूमि जुइ। अबल्य छं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
5 “ छं पुलांगु ईयागु ईखयात मुगलय तया तल। अले इस्राएलीतयत इमिगु विपतिया इलय, इमिगु लिपांगु सजाँयया ई थ्यंबलय छं इमित लडाइँलय बुके बिल।
6 उकिं परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, गथे जि धार्ले म्वाःम्ह खः, जिं छन्त हि बाः वःगुया अधीनय तयाबी, वं छन्त लितुली। छं हियात घृणा मयाः, अथे जुयाः छन्त हि लितुली।
7 सेइरया पर्वतयत जिं सुनसान व तहसनहस यानाबी, अनं जुयाः वये वने याइपिन्त जिं स्यानाबी।
8 जिं छंगु पहाडत स्याःपि मनुतयगु सीम्ह जायकाबी। तरवार स्याःपि छंगु डौंडा डौंदाय व छंगु ब्यासिइ ब्यासिइ खुसिचा खुसिचाय कुतुं वनी।
9 जिं छन्त न्हाबलेंया निति डिजामिजां दंगुथाय यानाबी। छंगु शहरय हाकनं सुं न मनुत च्वनी मखु। अबल्य छं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
10 “ जि परमप्रभु अन दुगु जूसं छं थये धाःगु दु, “उपि निगु जाति यहदा व इस्राएल अले इमिगु देश झीगु जुइ। झीसं इमित अधिकार याये।”
11 उकिं परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, गथे जि धार्ले म्वाःम्ह खः, डाहाया तं क्यनाः छं इमित घृणा यानाः छु याःगु खः, जिं नं छन्त अथे हे याये। जिं छंगु न्याय यायेबलय जि थःत इमिगु दथुइ म्हसीके।
12 अबल्य इस्राएलया पर्वतया बारे हेपय यानाः छं धाःगु फुकक खँ जि परमप्रभुं न्यंगु दु धकाः छं सी। छं धाल, ‘इस्राएलया पहाडत उजाड जगु दु, उपि नयेत जिमित ब्यगु दु।”
13 छं जिगु विरोधय घमण्डयात अले छं जिगु विरोधय छु न्वावत, जि व न्यनागु दु।
14 परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – सारा पृथ्वी लयतायाचंबलय जिं छन्त डिजामिजां दंगुथाय यानाबी।
15 इस्राएलया घरानाया सबय उजाड जबलय छ लयताल, उकिं जिं नं छन्त अथे हे याये। हे सेइर पर्वत, हे एदोमया फुकक लागा, छ उजाड जुइ। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी। ”

36

इस्राएल देशयात हाकनं दयकूगु

- 1 “अय सीमानिम्ह मनु, इस्राएलया पहाडतयत अगमवाणी ल्हानाः धा, ‘हे इस्राएलया पहाडत, परमप्रभुया वचन न्यँ।
2 परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – शवू ला छिमिगु बारे धाःगु दु, “अहा! आः ला उपि पुलांगु पहाडत झीगु जुला। ”’
3 उकिं अगमवाणी यानाः इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – इमिसं छिमित फुकक थासं हमला यात अले लितुलित। अथे जुयाः छिपि मेगु ल्यं दुगु जातितयगु अधीनय लात, अले छिमि प्यखेरं च्वपि मनुतयसं छिमित हेस्यात अले छिमित क्वह्वांकल।
4 उकिं हे इस्राएलया पहाडत, परमप्रभु परमेश्वरया वचन न्यँ – छिमिगु प्यखेरं च्वपि जातितयसं लुतय याःगु व क्वह्वांकगु पर्वत व डौंडात, खुसिचा व ब्यासित, दुनाच्वंगु छँत व डिजामिजां दंगु शहरतयत परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी –
5 जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु – जिगु डाहाया तंम्वय जिं मेगु ल्यनाच्वंगु जातित व एदोमया विरोधय बालंका न्ववानागु दु, छायाःसा थःगु न्हालय इस्राएलया निति लयताः व घृणा तथाः इमिसं जिगु देशयात उकिया घाँयख्यः लुतय याये फयेमा धकाः थःगु अधिकारय काल।’
6 “उकिं इस्राएल देशया बारे अगमवाणी यानाः उकिया पहाडत व डौंडात, खुसिचात व ब्यासितयत धा, ‘जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु – छिमित जाति जातितयसं क्वह्वांकगु दु, अथे जुयाः जिं डाहाया तंम्वय न्ववानागु दु।
7 उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – छिमि प्यखेरं च्वंगु जातितयसं नं बदनामी सह याये माली। जिगु ल्हाः ल्हनाः जि थये धकाः पाफये।
8 “ तर हे इस्राएलया पहाडत, छिमिसं थःगु कचात बुइकी, जिगु प्रजा इस्राएलया लागि फल सयकी, छायाःसा इपि याकनं हे छँ लिहां वइ।
9 जितः छिमिगु धन्दा जगु दु। जिं छिमित दया याये। जिं छिमिगु बुँ पालाः पुसा हले।
10 जिं अन च्वपि मनुतयगु ल्याः, फुकक इस्राएलया घरानाया ल्याः अप्वयकाबी। अले नाश जगु शहरत हाकनं दयकी। अले अन मनुत च्वनी।
11 जिं छिमि मनुतयगु व पशुतयगु ल्याः अप्वयकाबी। इमिगु ल्याः न्हापा स्वयाः यकव दइ। यकव कायम्हायपि बुइकी। हे इस्राएलया पहाडत, न्हापा थं छिमिके जि मनुत तये, न्हापा स्वयाः अप्वः जिं छिमित च्वन्हाके। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।
12 जिं जिम्ह प्रजा इस्राएलयात छन्थाय हाकनं तये। इमिसं छन्त अधिकार याइ अले छ इमिगु सबय जुइ। छं गुबलें इमि काय म्हायपिन्त लाकायंकी मखु।
13 “ परमप्रभु परमेश्वरं थये धयादी – मनुतयसं छ इस्राएलया पहाडया बारे थये धयाच्वंगु दु, “छ मनुत नइम्ह खः। छं थःगु जातियात सन्तान मदयकाः च्वनेमाःपि याःगु दु।”
14 उकिं छं आंवल्लि हाकनं गुबलें मनुतयत नइ मखुत, न थः मनुतयत सन्तान मटुपि याइ, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।
15 छं हाकनं गुबलें जाति जातितयगु हेला न्येनेमाली मखु, न छं गुबलें मनुतयगु हेला फयेमाली, अथवा न छंगु कारणं छिमि मनुत गुबलें लुफि हाइ। परमप्रभु परमेश्वरं धयादी। ”

इस्राएलया न्हगु जीवन

- 16 हाकनं परमप्रभुया ध्व वचन जिथाय वल,

* 35:1 ३:१२-१५ यशै ३:१५-१७; ६३:१-६; यर ४:१७-२२; इज २५:१२-१४; आमी १:११-१३; ओब १-२१; मला १:१२-५

17 “अय् सीमानिम्ह मनु, इस्राएलया मनुत् थःगु देशय् च्वनाच्चंबलय् इमिसं थःगु पहःचहः व ज्यां उकियात अशुद् यागु खः। इमिगु पहःचहः नं जिगु मिखाय् छम्ह मिसा थी मज्यबलयया अशुद्दा थं खः।

18 इमिसं देशय् हि बाः वयक्कगु व थःगु मूर्तितपाखें उकियात अशुद् याःगुलि जि थःगु तं इमिके प्वाका।

19 जिं इमित जाति जातितयगु दथुइ छ्यालब्याल यानाबिया, इपि देश देशय् उखेलाः थुखेलाः जुल। इमिगु पहःचहः व ज्याकथं जिं इमित न्याय याना।

20 इपि उपि जातितयगु दथुइ वंबलय् इमिसं जिगु पवित्र नांयात अपवित्र यात, छायाःसा मनुत्तयसं इमिगु बारे थथे धयाहल, ‘थुपि परमप्रभुया मनुत् खः, अथे जसा नं थुमिसं वयक्कःया देश त्वःते माल।’

21 जिं जिगु पवित्र नांया लागि धन्दा कयागु खः, गुकियात इपि वंगु जाति जातितयगु दथुइ इस्राएलया घरानां अपवित्र याःगु खः।

22 “उकिं इस्राएलया घरानायात धा, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — हे इस्राएलया घराना, छिमिगु लागि जिं थथे याये त्यनागु मखु, तर छिमिसं छिपि वंगु जाति जातितयगु दथुइ अशुद् याःगु जिगु नांयात रक्षा यायेत जिं थथे याये।

23 जिं जिगु नां गुलि पवित्र खः धकाः क्यने। छिमिसं मेगु जातितयगु दथुइ बदनाम याःगु जिगु नां। जिं थःत छिपिपाखें इमिगु न्हःने पवित्र क्यनेबलय् जाति जातितयसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

24 “ जिं जाति जातितपाखें छिमित पित हये। फुक्क देशं छिमित मुके, अले छिमित छिमिगु थःगु हे देशय् लित हये।

25 जिं छिमिके शुद् लः छ्वाके, अले छिपि शुद् जुइ। छिमिगु फुक्क अशुद्तापाखें अले छिमिगु फुक्क अशुद्तापाखें जिं छिमित शुद् यानाबी।

26 जिं छिमित छगु न्हगु नुगः बी, अले छिमिगु दुने जिं न्हगु आत्मा तयाबी। छिमिगु म्हं ल्वहंया नुगः लिकयाः जिं छिमित लायागु नुगः बी।^{*}

27 अले जिगु आज्ञा पालन याकेत व जिगु नियमत बांलाक मानय् याकेत, जिं जिगु आत्मा छिमिके तयाबी

28 जिं छिमि पुर्खातयत्त बियागु देशय् छिपि च्वनी। छिपि जिगु प्रजा जुइ अले जिं छिमि परमेश्वर जुइ।

29 छिमित अशुद् याइगु फुक्क खंपाखें जिं छिमित बचय् याये। जिं आज्ञा बी, अले अन्न माकव दइ, जिं छिमिथाय् हाकनं गुबलें अनिकाल छ्वयाहये मखु।

30 जिं सिमातयगु फलयात व बँयागु अन्नयात यक्क दय्काबी, थुलि तक कि अनिकालं यानाः जातितयगु दथुइ छिपि गुबलें मखालेमाली मखु।

31 अबलय् छिमिसं थःगु मभिगु चाला व मभिगु ज्यायात लुमकी, थःगु पाप व घच्चाइपुगु चलनया कारणं छिमिसं थःपिन्त हे धुणा याइ।[†]

32 छिमिगु लागि जिं थ्व फुक्क ज्या यानाचुंगु मखु धकाः छिमिसं थू जितः यः, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी। हे इस्राएलया घराना, छिमिगु पहःचहःया कारणं छिपि लज्या चा अले ख्वाः ह्याउकी।

33 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — जिं छिमित छिमिगु फुक्क पापपाखें शुद् यानागु दि जिं छिमिगु शहरय् हाकनं मनुत्तयत्त च्वनेबी, तहसनहस जगु थायत् हाकनं दयेके।

34 वये वने याइपिनिगु मिखाय् उजाड हे जुयाच्वनेगु पलेसा उजाड जगु बुँ हाकनं अन्न सय्केत पालीगु जुइ।

35 मनुत्तयसं धाइ, “थ्व झिजांमिजां दंगु बुँ आः अदनया क्यब थं जुल। उपि उजाड, नाश व ध्वस्त जगु शहरत आः किल्लात व मनुत्तयसं जागु दु।”

36 अबलय् छिमि प्यखेरं च्वंगु जातितयसं नाश जगु शहरतयत्त जि परमप्रभु हाकनं दय्काब्यगु दु अले उजाड जगु जमिनयात हाकनं बांलाक सइगु जमिनय् हिलाब्यगु दु धकाः सी। थ्व जिं परमप्रभुं धयागु खः, थ्व जिं या हे याये।’

37 “परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — इस्राएलया घरानाया विन्ति जिं स्वीकार याये, अले इमिगु निति जिं थ्व ज्या यानाबी। जिं इमि मनुत्तयत्त फैत थें अल्याख यानाबी।

38 जिं इमित यरशलेमय् क्वःछिनातःगु नखःचखःबलय् बां बीपि फैतयगु बथां ति हे अल्याख दय्काबी। थुकथं तहसनहस जगु शहरत हाकनं मनुत्तयसं जाइ। अबलय् इमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”

37

गंगु क्वँय्या ब्यासि

1 परमप्रभुया शक्ति जिके वल, अले वयकलं जितः परमप्रभुया आत्मापाखें पित हयाः क्वँय्ये हे क्वँय्ये दगु मैदानया दथुइ तयादिल।

2 वयकलं जितः मैदानया प्यखें यंकादिल। जिं ख्यःया बँय् यक्क क्वँय्यत्त खना, उपि क्वँय्यत्त तसकं गंगु दु।

3 वयकलं जितः न्यनादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, थुपि क्वँय्यत्त हाकनं म्वाये फइ ला?”

4 जिं लिसः बिया, “हे परमप्रभु परमेश्वर, थ्व ला छि हे जक स्यु।”

5 वयकलं जितः हाकनं धयादिल, “थुपि क्वँय्यत्तयत्त अगमवाणी यानाः धा, ‘हे गंगु क्वँय्ये, परमप्रभुयागु वचन न्यै।’

6 थुपि क्वँय्यत्तयत्त परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — जिं छिमिके सासः^{*} थनाबी, छिपि हाकनं म्वाइ।

7 जिं छिमिके नसा व ला तयाबी, अले छेगुलि त्वपुयाबी, छिमिके सासः तयाबी, अले छिपि म्वाइ। अले छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।”

8 जिके वयकलं आज्ञा बियादीगु थें जिं अगमवाणी याना। जिं अगमवाणी यानाच्वनाबलय् हे अन ध्वारं सः वल। उपि क्वँय्यत्त थःधवय् प्युनल।

9 जिं स्वयाच्वनाबलय् हे उपि क्वँय्यत्तयत्त नसा व ला खनेदत, अले उपि क्वँय्यत्तयत्त छेगुलि त्वःपुल, तर इमिके सासः म्दु।

9 अले वयकलं जितः धयादिल, “फय्यातः[†] अगमवाणी या, अय् सीमानिम्ह मनु, अगमवाणी यानाः थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — अय् फय्ये, प्यखेरं वयाः थुपि स्याःपिन्त सासः थनाब्यु, इपि म्वायेमा।’”

10 उकिं वयकलं जितः आज्ञा बियादीगु थें जिं अगमवाणी याना, अले सासः उपि म्हाय् दुहां वन, इपि म्वात अले इपि थयःगु तुतिइ दन, इपि छगु तःधंगु सेना जुल।[‡]

11 अले वयकलं जितः धयादिल, “अय् सीमानिम्ह मनु, थुपि क्वँय्यत्त इस्राएलया फुक्क घराना खः। इमिसं धाइगु, ‘झीगु क्वँय्यत्त गनावने धुंकल, अले झीगु आशा मदये धुंकल, झीपिं नाश जगु दु।’

12 उकिं अगमवाणी यानाः इमित धा, ‘दकलय् तःधंम्ह परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — हे जिमि मनुत्, जिं छिमिगु चिहानत चाय्काः छिमित अनं लिकायेत्यनागु दु। जिं छिमित इस्राएल देशय् लित हये।

13 अय् जिमि प्रजा, जिं छिमिगु चिहानत चाय्काः छिमित लिकायबलय् छिमिसं जि हे परमप्रभु खः धकाः सी।

14 जिं थःगु आत्माः[‡] छिमिके तयाबी, अले छिपि म्वाइ। जिं छिमित छिमिगु थःगु हे देशय् तये। अले जिं परमप्रभु हे थथे धाःगु दु व पूरा नं याःगु दु धकाः छिमिसं सी, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।’”

* 36:26 ३६:२६-२८ इज ११:१९-२० * 36:31 ३६:३१ इज २०:१३ * 37:5 ३७:५ सासः छिन्न भाषाय् धुकिया अर्थ फय् वा आत्मा सइइ। † 37:9 ३७:९ फय्ये फय्ये वा सेना स्वयादिसं, इज ३७:९ ‡ 37:10 ३७:१० प्रजा ११:१९ ‡ 37:14 ३७:१४ आत्मा आत्माया बारे स्वयादिसं, इज ३७:१४

- इस्त्राएल व यहदा हाकनं मिलय जुगु
 15 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,
 16 “अय सीमानिह मनु, सिंयागु छपु कथि कया: उकी ‘यहदायागु व वलिसें मिलय जुपि इस्त्राएलीतयगु धका: च्व।’ अले मेगु सिंयागु कथि कया: उकी ‘योसेफयागु अर्थात एफ्राइम व वलिसें मिलय जुपि इस्त्राएलीतयगु कथि’ धका: च्व।
 17 अले उपि निपुयात छपु हे याना: स्वानाब्यु। उपि छंगु लहातय छपु हे कथि जुइ।
 18 “छिमि मनुतयसं उकिया अर्थ छु ख: धका: छन्त न्यनीबलय
 19 छं इमित थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जि योसेफ वलिसें मिलय जुपि इस्त्राएलीतयगु कथि काये, गगु एफ्राइमया लहातय दु। व कया: उकी यहदाया कथि स्वानाबी। थुकथं जि इमितनापं तया: छपु हे यानाबी। उपि जिगु लहातय छपु हे जुइ।’
 20 “इमिगु हे मिखाया न्ह्या:ने छं च्व:गु उपि कथि ज्वनाच्वं।
 21 अले इमित धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जि इस्त्राएलीतयत् इपि वना: च्वनाच्वंगु जातितपाखें लिकाये। जि इमित प्यखेपाखें मुंके, अले इमित थ:गु हे देशय हये।
 22 जि इमित थ:गु हे देशय इस्त्राएलया पहाड पहाडय छगु हे जाति दयके। इपि सकसिगु लागि छम्ह हे जुजु जुइ। इपि हाकनं गुबलें निगु अलग अलग जाति अथवा निगु अलग अलग राज्य जुइ मखु।
 23 इमिसं थ:म्हं थ:त हाकनं गुबलें थ:गु घच्चाइपुगु मूति व इवातात अथवा मेगु छुं न अपराधपाखें अशुद्ध याइ मखु। छाया:सा जि इमिगु पापी पह:चह:पाखें इमित बचय माने, इमित शुद्ध याये। इपि जिगु प्रजा जुइ, जि इमि परमेश्वर जुये।
 24 “ ‘जिम्ह दास दाऊद इमि जुजु जुइ, इमि छम्ह हे फैजवा: जुइ। इमिसं जिगु नियम पालन याइ, अले जिगु विधित पालन याना: वकथं जुइ।
 25 जि जिम्ह दास याकबयात बियागु देशय इपि च्वनी, अन इमि पुखांत च्वनाच्वंगु ख:। इपि व इमि सन्तानत न्ह्याबलें अन च्वनी। जिम्ह दास दाऊद न्ह्याबलेंया निंति इमि शासक जुइ।
 26 जि इपिलिसें शान्ति व सुरक्षा बाचा ची, व न्ह्याबलेंया लागि जुइ। जि इमित थापं याये, जि इमिगु ल्या: अप्वयकाबी। इमिगु दथुइ जि थ:गु पवित्रथाय न्ह्याबलेंया लागि तये।
 27 जि च्वनेगु थायं नं इमिगु हे दथुइ दइ। जि इमि परमेश्वर जुये, इपि जिम्ह प्रजा जुइ।
 28 जिगु पवित्रथाय न्ह्याबलेंया लागि इमिगु दथुइ दयाच्वनीबलय जाति जातितयसं इस्त्राएलयात पवित्र याइम्ह जि हे परमप्रभु ख: धका: सी।”

38

गोगया विरोधय अगमवाणी

- 1 परमप्रभुयागु ध्व वचन जिथाय वल,
 2 “अय सीमानिह मनु, मागोग देशया गोग, मेशेक व त्वलयाहम् म शासकपाखे थ:गु ख्वा: स्वयका: वयागु विरोधय अगमवाणी या।
 3 अले वलात थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – हे गोग, मेशेक व त्वलयाहम् म शासक, जि छंगु विरोधय दु।
 4 जिं छन्त फनक्क चा:हिका: साला हये। छंगु म्हुतुइ जिं बलछी तयाबी। जिं छन्त व छिमि फुक्क सेनायात अर्थात छिमि सलत व सलगइपिं, लडाईया हतियार, त:धंगु विधंगु ढाल व तरवार घानात:पिं छंगु त:धंगु सेनायात जि पित हये।
 5 इपिनापं फारस, कुश व पूतयापिं मनुत दइ। उपि सकसिनं ढाल ज्वनात:गु दइ अले नैयागु तपुलि पुयात:गु दइ।
 6 गोमेर नं थ: फुक्क सेनानापं व उत्तरया तापा:गु देश बेथ तोगर्मा थ: फुक्क सेनानापं वइ। छनापं यक्व देशयापिं मनुत दइ।
 7 “ ‘तयार जु! छ व छनापं मिलय जुइत मूपि फुक्क सेनायात तयार या अले छ इमि नाय: जु।
 8 त:न्हू लिपा लडाईया लागि छिमित सती। लिपाया दैय लडाईयाखें नाश जुया: हाकनं दयकगु देशयात छिमिसं हमला याइ, गगु देशयापिं मनुत यक्व जातितपाखें ताई तक उजाड जुयाच्वंगु इस्त्राएलया पहाड पहाडय मुंगु ख:। इमित जाति जातितपाखें ह:गु ख:, आ: इपि फुक्क याउँक च्वनाच्वंगु दु।
 9 छ ला फय् थें हथासं न्ह्यावनी, छ व छंगु फुक्क सेना, अले छनापं दुपि यक्व जाति जातित सुपाँय थें च्वय थाहां वनी। छ देशयात त्वपुइगु सुपाँय थें जुइ।
 10 “ ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – उखुन्हू छुं बिचा:त छंगु नुगलय वइ, अले छं छंगु मभिगु ख्वास: ग्वइ।
 11 छं थथे धाइ, “प:खा: मदगु गांत दगु देशयात जि हमला याये। प:खा:त, म ध्वाखा व गजवार मदयक शहरय याउँक च्वनाच्वंपि व शंका मयाइपिं जातियात जि हमला याये।
 12 उपि ध्वस्त जगु थासय आ: हाकनं जाति जातितपाखें मूपि मनुत, सा दूहं व मेगु सम्पत्ति तया: देशया मू थासय हे छँ दयका: च्वनाच्वंगु दु। उपि बस्तीत व मनुतयत् लुतय याना: जि भज्यंक नाश यानाबी।”
 13 शेबा व ददानयापिं मनुत, तशीशयापिं व्यापारीत व लिक्क लिक्क च्वंगु गांयापिं मनुतयसं वया: छन्त धाइ, “छु! छ लुतय यायेत वयागु ला? छु! धन-सम्पत्ति लाकाकायेत, लुँ वह: यंकेत, सा दूहं व मालसामान यंकेत, थिकय थिकयगु लुटया सामान मुकेत छं सेनायात मुंकागु ख: ला?”
 14 “उकिं अय सीमानिह मनु, अगमवाणी ल्हाना: गोगयात धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – गगु इलय जिगु प्रजा याउँक च्वनाच्वनी उगु इलय छुं थ्व खँ मसी ला?
 15 छ उत्तर पाखेया तातापा:गु छिमिगु थासं वइ। छ व छनापं सल गया: यक्व जातियापिं मनुत वइ, अर्थात छंगु त:धंगु सेना व छंगु बल्ला:गु सेना।
 16 गथे सुपाँक जमिनयात त्वपुइ, अथे हे छं जिगु जाति इस्त्राएलया देशय हमला याइ। उकिं हे गोग, लिपा वइगु इलय जि थ:त छपाखें इमिगु मिखाया न्ह्या:ने पवित्र ब्यनीबलय जातितयसं जित: सीमा धका: जिं छन्त जिगु देशया विरोधय हये।
 17 “ ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – पुलांगु इलय जि थ: दासत, इस्त्राएलया अगमवक्तातपाखें धया:म्ह मनु छ हे, मखु ला? उबलय जिं छन्त इमिगु विरोधय हइ धका: यक्व दँ इमिसं अगमवाणी यात।
 18 उखुन्हू थथे जुइ – गोग इस्त्राएल देशयात हमला याइबलय जि तसकं तंचाये, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु।
 19 धान्त्त इस्त्राएल देशय उबलय तसकं भ्वखाय व्वइ धका: जि थ:गु च्या:गु डाहाया तंक्व घोषणा याये।
 20 समुद्रयापिं न्यात, आकाशयापिं डंग:त, मैदानयापिं पशुत, जमिनय थुखें उखे जुइपि फुक्क प्राणी अले पृथ्वीइ दुपि फुक्कं मनुत जिगु न्ह्या:ने थुरथुर खाइ। पहाडत फातापुली, भीरत कुचा कुचा जुइ, फुक्क प:खा: दुनी।
 21 जिं थ:गु फुक्क पर्वतय गोगया विरोधय छपु तरवार छवये, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्ववानागु दु। फुक्क मनुतयगु तरवार थ:थ: दाजुकिजाया विरोधय चले जुइ।

22 जि महामारी व हिबा:पाखें वयागु न्याय याये। जिं वयाके, वयागु सेनायाके व वलिसें दुगु जाति जातिया भीडयाके तसकं वाफ्य वयकाबी, प्वं गायकाबी, च्यानाच्वंगु गन्धक गायकाबी।^{*}

23 शुक्रथं फुक्क जातितयत जि तःधंग व पवित्रमह धका: क्यने। अबलय् इमिसं जि हे परमप्रभु खः धका: सी।”

39

गोगया सेनायात स्याःगु

1 “अय् सीमानिम्ह मनु, गोगया विरोधय् थ्व अगमवाणी याना: धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – हे मेशेक व त्वलयाहम् म् शासक गोग, जि छंगु विरोधय् दु।

2 जि छन्त फनक्क चा:हिका: साला हये। जिं छन्त तापा:गु उतरनिसें हया: इस्त्राएलया पहाड पहाडय लडाइँ यायेत छवये।

3 अन जिं छंगु खव लहातय् दुगु धनुसयात कयके, अले छंगु जव लहातय् दुगु वाणयात कुर्काबी।

4 इस्त्राएलया पहाड पहाडय् छ, छंगु फुक्क सेना व छलिसें मिलय् जूपि फुक्कं सी। जिं छन्त ला नइपि दंगःत व गूँशुशतयगु आहारा यानाबी।

5 छ चक्रंगु मैदानय हे ख्वतली, छायाधा:सा जि, परमप्रभु परमेश्वरं थ्व घोषणा यानागु खः।

6 जि मागोग व समुद्रया सिथय् याउँक च्वनाच्वंपिन्के मि छवयाहये, अले इमिसं जि हे परमप्रभु खः धका: सी।

7 “ जि थःगु पवित्र नां जिगु प्रजा इस्त्राएलया दथुइ क्यने। जि थःगु पवित्र नांयात अपमान याकेबी मखु। अले जात जाति जि परमप्रभु हे इस्त्राएलया पवित्र परमेश्वर खः धका: सी।

8 स्व! थ्व घटना जुइतिनि, थथे जू हे जुइ! परमप्रभु परमेश्वरं धयादी। जिं धयागु दि थ्व हे खः।

9 “ अबलय् इस्त्राएलया शहर शहरय् च्वनीपि पिने पिहां वइ अले शत्रुतयगु हतियारत मुंका: सिं थें च्याकी। तःधंगु चिधंगु दालत, धनुसत व वाणत, लडाईया कथित व भालात फुक्क न्हयदें तक इमिसं सिं थें च्याकी।

10 इमिसं मैदानय सिं मुनेमाली मखु। इमिसं जंगलय् वना: सिं पाला: हयेमाली मखु। छायाधा:सा इमिसं उपि हतियार सिंया निति छ्यली। इमिसं थःपिन्त लुतय् याःपिन्त लुतय् याइ। थःत लाकाकाइपिन्त लाका काइ, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

11 “ उखु-ह गोगयात जिं इस्त्राएलय्, समुद्रया पूर्वय् लँजुवा:तयगु बेसीइ छगु चिहान बी। अनं जुया: वनीपि लँजुवा:तयत लँ पनी छायाधा:सा गोग व वया फुक्क सेनायात अन थुनी अले व थाय्यात हामोन-गोगया* ब्यासि धाइ।

12 “ देशयात शद्रु यायेत इस्त्राएलया घरानां इमित न्हयला तक थुनातइ।

13 देशयापि सकलें मनुत मिलय् जुया: इमित थुनी। अले जिगु महिमा जुइगु दि इमिगु निति छगु लमनाच्वनीगु दि जुइ, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

14 “ न्हयला फुइ धुंका: ल्यनाच्वंगु सीम्हत माला: थुनेत मनुत ल्यया: देशन्थक छवइ, अले इमिसं देशयात शद्रु याइ।

15 इपि देशया प्यछें वनीबलय् गनं मनुया क्वैय् खन धा:सा उकिया लिक्क छगु चिं तइ। थ्व चिं चिहान म्हुइपिन्सं व क्वैय् हामोन-गोगया ब्यासिइ मथुंत्ले दयाच्वनी।

16 अनयागु शहरयागु नां नं “हामोनाह”† खः। अले शुक्रथं इमिसं देशयात शद्रु याइ।

17 “अय् सीमानिम्ह मनु, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – फुक्क कथयापि दंगःपन्थित व फुक्क गूँशुशतय स:ता: धा, ‘प्यखें नुनावा, जिं छगु तःधंगु बलिदान इस्त्राएलया पहाडय छिमिगु निति तयार यानाच्वनागु दु। अन छिमिसं ला नइ अले हि त्वनी।[‡]

18 छिमिसं बल्ला:पि मनुतयगु ला नइ, अले पृथ्वीयापि शासकतयगु हि त्वनी। थुपि सकलें बाशानयापि ल्हपि भ्या:चात, चीधिक:पि भ्या:चात, दुगुचात व द्रुहंत थें खः।

19 जिं छिमिगु निति तयार यानागु बलिया भवयलय् दा ननं छिमिगु प्वा: जाइ, हि त्वंत्वं छिपि काइ।

20 जिगु टविलय सगत व सलगइपि, बल्ला:पि मनुत व सिपाइँत फुक्क कथयापि मनुत नया: छिमिगु प्वा: जाइ, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

21 “जात जातिया दथुइ जिं थःगु महिमा क्यने। फुक्क जाति जिं बियागु सजॉय व इमिगु घने ला:गु जिगु इयातगु ल्हा: खनी।

22 उखु-हनिसें इस्त्राएलया घरानां जि हे परमप्रभु इमि परमेश्वर खः धका: सी।

23 अले जात जातितयसं इस्त्राएलयापि मनुतयत इमिगु थःगु पापं याना: ज्वना यंकगु खः धका: सी, छायाधा:सा इमिसं जित: विश्वासघात यात। उकिं जिं इपिपाखें थःगु ख्वा: फस्वयका, इमित इमि शत्रुतयगु लहातय लःल्हानाबिया, इपि सकलें लडाइँलय् सित।

24 जिं इमित इमिगु अशुद्धता व अपराध कथं सजॉय बिया, जिं जिगु ख्वा: इपिपाखें फस्वयका।”

परमेश्वरया मनुत हाकनं थापं जुगु

25 “उकिं परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – जिं याक्बया सुख व शान्ति हाकनं लित हयाबी, जिं इस्त्राएलयापि फुक्क मनुतयत माया याये। जिं जिगु पवित्र नांया इज्जतयात रक्षा याये।

26 इमित ख्याइपि सुं मदया: थःगु देशय् याउँक च्वने धुंका: इमिसं न्हापायागु लज्या व विश्वासघातया जिम्मा काइ।

27 जिं जात जातितयगु दथुं इमित लित हयेबलय् अले इमित थः शत्रुतयगु देशं मुंकेबलय् यक्व जातितयगु मिखाय इमिगु दथुइ जिं थःत पवित्र क्यने।

28 अले इमिसं जि परमप्रभु इमि परमेश्वर खः धका: सी, छायाधा:सा जिं इमित जाति जातितयगु दथुइ ज्वंकाछवसां इपि मध्ये सुं नं त्व:मफिक जि हे इमित इमिगु थःगु हे देशय् मुंके।

29 जिं हाकनं गुबलें थःगु ख्वा: इपिपाखें फस्वयके मखु, छायाधा:सा जिं थःगु आत्मा इस्त्राएलया घरानायाके प्वंके, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

40

न्हगु देगःया लागा

1 जिमित ज्वना: बेबिलोनय् यंकगु निइन्यागु दँया* न्हापांगु लाया इन्ह दुखु-ह अर्थात बेबिलोनयापिन्सं यस्शलेम त्याकाका:गु डिंयगुगु दँ लिपा परमप्रभुया शक्ति जिके वल, अले वयकलं जित: अन यकादिल।

2 दर्शनय् परमेश्वरं जित: इस्त्राएल देशय् यकादिल, अले अन छगु तसकं त:जा:गु पर्वतय् तयादिल। उकिया दच्छिनपाखे जिं शहरय् थें यक्व छें खना।[‡]

3 वयकलं जित: अन यकादिल, जिं छम्ह मनुयात अन खना, वयागु ख्वा:पा: कँययागु थें च्वं। वयागु लहातय् छगु सुतिया खिप: व नापे यायेगु कथि दु, व म् ध्वाखाय दनाच्वंगु जिं खना।[‡]

* 38:22 ३८:२२ उत ११:२९; भज ११:२९ * 39:11 ३९:११ हामोने-गोगया हिब्रू भाषाय हामोन-गोगया अर्थ गोगया छगु तःधंगु सेनाया पुचः खः। † 39:16 ३९:१६ हामोनाह हिब्रू भाषाय

“हामोनाह” या अर्थ “सिपाइँतय पुचःत” खः। ‡ 39:17 ३९:१७-२० प्रका १९:१७-२० * 40:1 ४०:१ २० अप्रिल ५०३ बी.सी. † 40:2 ४०:२ प्रका २१:१० * 40:3 ४०:३

प्रका १९:१५, २९:१५

4 वं जित: धाल, “अय् सीमानिम्ह मनु, छंग् मिखां स्व, अले थ:गु न्हायपनं न्यँ, जिं छन्त छु छु कयने उकी ध्यान ब्यु! छाया:सा थुकियागु निति हे जिं छन्त धन हयागु ख:। छं धन छु छु खना, व फुक्क इस्त्राएलया धरानायात धयाब्यु!”

पुर्बयागु म् धवाखा

5 देग:या पिने छ्या:खेरं प:खा: दुगु जिं खना। व मनुया ल्हातय् नापे यायेगु कथि दु। व नापे यायेगु कथि ३.२ मिटर ताहाक:। व प:खा: नापे यात, प:खा: ३.२ मिटर तज्जा: व उकिया ब्या ३.२ मिटर दु।*

6 अनंलि व पुर्बपाखे स्व:गु म् धवाखापाखे वन। उकियागु त्वाथ: गया: वं लुखायागु लुखाखलु नापे यात। वं नापे या:गु लुखाखलुया ब्या ३.२ मिटर दु।

7 पिवा:त च्वनीगु क्वथायागु हाक: ३.२ मिटर व ब्या ३.२ मिटर दु। क्वथातयगु दथुइ दथुइ दुगु प:खा:या ब्या २.७ मिटर दु। देग:पाखे स्व:गु दलानया लिक्क दुगु लुखाखलु ३.२ मिटर दु।

8 वं म् धवाखाया दलान नापे यात।

9 व ४.२ मिटर तब्या। उकिया लुखाखसित १ मिटर त:फि। लुखाया दलान धा:सा देग:पाखे स्व:गु दु।

10 पुर्बपाखेयागु म् धवाखा दुने निछें स्वक् स्वक् पिवा:त च्वनीगु क्वथात दु। उपिं स्वक् क्वथात छगू हे नापयागु ख:। क्वथातयगु दथुइयागु प:खा:त छगू हे नापयागु ख:।

11 अले वं म् धवाखाया ब्या नापे यात। व ५.३ मिटर तब्या, व ६.१ मिटर ताहाक:।

12 फुक्क क्वथाय् न्हा:नेपाखे ५३ सेन्टिमिटर तज्जा:गु चिचिजा:गु प:खा:त दु। फुक्क क्वथा ३.२ मिटर प्यक् ला:।

13 अनंलि वं म् धवाखाछेंया पिनेया ब्या नापे यात। छखे पिवा: कोथाया ल्युनेया प:खा:लनिसें मेखे पिवा: कोथाया ल्युनेया प:खा: तक नापय यात। थ्व १३.५ मिटर दु।

14 वं म् धवाखाया थांत नापय यात, उपिं ३२ मिटर त:जा:। लुखाछें पिने चुकय तक न्यनावंगु दु, गुकि याना: स्वखेपाखे चुक दु।

15 म् धवाखाछेंया पिनेया दुहां वनेगु थासनिसें दलानया सिथय तक २७ मिटर दु।

16 म् धवाखाया दुनेया लुखाछेंया फुक्क अंगलय् ग्वाखंत दु। पिवा:त च्वनीगु कोथाया अंगलय, पिवा:त च्वनीगु कोथातयगु दथुइच्वंगु अंगलय व दलानया अंगलय ग्वाखंत दु, पिवा: च्वनीगु कोथातयगु दथुइया अंगलय ताया: सिमाया किपात कियात:गु दु।

पिनेयागु चुक

17 अले वं जित: पिनेयागु चुकय हल। जिं अन चुकया प्यखेरं छुं क्वथात व ल्वहं लायात:गु छगू बँ खना। थ्व ल्वहं लायात:गु फलय् स्विगु क्वथा दु।

18 ल्वहं लायात:गु बँ लुखा तक हे थ्यंगु दु। बँया ब्या व लुखाया हाक: उलि उलि हे दु। थ्व दकलय् क्वययागु फ: ख:।

19 अले वं क्वययागु लुखाया दुनानिसें चुकयागु पिने तक नापे यात। व पुर्ब व उत्तरपाखे नं ५३ मिटर दु।

उत्तरयागु म् धवाखा

20 उत्तरपाखे स्व:गु पिनेयागु चुकया म् धवाखाया हाक: व ब्या व नापय यात।

21 धवाखाछेंया दुने स्वक् पिवा: कोथाया निछेंपाखेया अले पिवा: कोथाया दथुइयागु अंग:या व दलानया नाप धा:सा पुर्बया म् लुखाया नाप ति हे दु। उकिया हाक: २७ मिटर व ब्या १३.५ मिटर दु।

22 उकिया ग्वाखंत व उकिया दलान अले उकिया ताया: सिमाया कियात:गु किपाया नाप नं पुर्बपाखे स्व:गु म् धवाखाया नाप ति हे दु। अन वनेत न्हयग् त्वाथ: दु। उकिया दलान धा:सा चुलिचु दु।

23 पुर्बया म् धवाखाय् दुगु थें उत्तरया म् धवाखाया न्हा:ने दुनेया चुकय वनेगु छगू धवाखा दु। वं छगू धवाखानिसें मेगु धवाखा तक नापे यात। व ५३ मिटर दु।

दच्छिनयागु म् धवाखा

24 अले वं जित: दच्छिनपाखे यंकल। जिं दच्छिनपाखे स्व:गु छगू धवाखा खना। वं उकिया लुखाखसित व उकिया दलान नापे यात। उपिं नं मेगु थें छगू हे नापयागु ख:।

25 लुखाछें व उकिया दलानया प्यखेरं ग्वाखंत दु। उपिं मेमेगु थें हे च्वं। उकिया हाक: २७ मिटर व ब्या नं १३.५ मिटर दु।

26 अन वनेत न्हयग् त्वाथ: दु। उकिया दलान धा:सा उकिया चुलिचु दु। पिवा: कोथातयगु दथुइया अंग:या निछेंपाखे ताया:माया किपात दयकात:गु दु।

27 दुनेयागु चुकय नं दच्छिनपाखे स्व:गु छगू म् धवाखा दु। वं थ्व धवाखानिसें दच्छिन पाखेयागु पिनेया धवाखा तक नापे यात। व ५३ मिटर दु।

दुनेयागु चुकया म् धवाखात

28 अले वं जित: दच्छिनयागु म् धवाखा दुनेया चुकय हल। वं दच्छिनया म् धवाखा नापे यात, उकिया नाप नं मेमेगु म् धवाखाया नाप थें च्वं।

29 उकिया क्वथात, प:खा:त व दलान मेमेगु थें छगू हे नापयागु ख:। लुखाछें व उकिया दलानया प्यखेरं ग्वाखंत दु। उकिया हाक: २७ मिटर व ब्या १३.५ मिटर दु।

30 (दुनेया चुकया प्यखेरं लुखातयगु दलानत धा:सा १३.५ मिटर तब्या अले २.७ मिटर तज्जा:।)

31 उकिया दलान पिनेया चुकपाखे स्व:गु दु। पिवा: कोथातयगु दथुइया अंगलय ताया: सिमाया किपा कियात:गु दु। अन वनेत च्याग् त्वाथ: दु।

32 अले वं जित: पुर्बपाखेया दुनेया चुकय हल, अले उकिया लुखा नापे यात। उपिं मेगु थें छगू हे नापयागु ख:।

33 उकिया क्वथात, प:खा:त व दलान नं मेमेगु थें छगू हे नापयागु ख:। लुखाछें व उकिया दलानया प्यखेरं ग्वाखंत दु। व २७ मिटर ताहाक: अले १३.५ मिटर तब्या।

34 उकिया दलान पिनेया चुकपाखे स्व:गु दु। पिवा: कोथातयगु दथुइया अंग:या निछेंपाखे ताया: सिमाया किपात दयकात:गु दु। अन वनेत च्याग् त्वाथ: दु।

35 अले वं जित: उत्तरया धवाखाय् हल, अले व नापे यात। व नं मेमेगु थें छगू हे नापयागु ख:।

36 उकिया क्वथात, प:खा:त व दलान उर्थे च्वं। उकिया प्यखेरं ग्वाखंत दु। व २७ मिटर ताहाक: अले १३.५ मिटर तब्या।

37 उकिया दलान पिनेयागु चुकपाखे स्वःगु दु। पिवाः कोथया दथुइच्चंगु अंगलय तायाः सिमातयगु किपात छखे छखेपाखे दयकातःगु दु। अन वनेत च्यागु त्वाथः दु।

बलिदान तयार यायेगु क्वथात

38 फुकक मू ध्वखाःया दलानया न्हःने लुखा दुगु क्वथा दु। अन इमिसं होमबलि सिलीगु।

39 होमबलि, शद्र जुइगु बलि व दोषबलि स्यायेत दुहां वनेगु लुखाया दलानया निखेपाखे निगः निगः टेबिल दु।*

40 उत्तरयागु मू ध्वाखाया दलानया पिने, दलानय थाहां वनेगु त्वाथःया लिक्क निगु टेबिल दु। अले त्वाथःया मेखेपाखे निगु टेबिल दु।

41 थुकथं दुहां वनेगु लुखाया छखेपाखे प्यंगु टेबिल व मेखेपाखे नं प्यंगु, अन मुक्कं च्यागु टेबिल दु।

42 होमबलिया निती चानातःगु ल्वहंयागु प्यंगु टेबिल दु। छगु छगु टेबिल ८० सेन्टिमिटर ताहाकः, ८० सेन्टिमिटर तब्या व ५३ सेन्टिमिटर तज्जाः।

उकिया च्वय हे होमबलि व मेमेगु बलिदानया निती छ्यलीगु थलबल तइगु।

43 अले निगु च्वाका दुगु हुकत, छगु छगु हुक ८ सेन्टिमिटर ताहाकः, उपि अंगःया प्यखेरं यखखानातःगु दु। तेबिलत धाःसा छायेहःगु ला तयेत खः।

पुजाहारीतयगु क्वथा

44 दुनेया मू ध्वाखाया पिनेपाखे, दुनेया चुकया दुने निक्क क्वथा दु। छक्क क्वथा उत्तरया मू ध्वाखाया लिक्क दच्छिनपाखे स्वःगु, व मेगु धाःसा दच्छिनया मू ध्वाखाया लिक्क उत्तरपाखे स्वःगु दु।

45 वं जितः धाल, “श्व दच्छिनपाखे स्वःगु क्वथा देगःया फुकक ज्याया जिम्मा दुपि पुजाहारीतयगु निती खः।

46 अले उत्तरपाखे स्वःगु क्वथा धाःसा वेदीइ व देगलय सेवा याइपि पुजाहारीतयगु निती खः। थुपि सादोकया कार्यपि खः, लेवीतय सन्तान मध्ये उपि जक परमप्रभुया न्हःने सेवा यायेत वयकःया लिक्क वयेफु।”

दुनेया चुक व देगः

47 अले वं चुक नापे यात। व पेकंलागु खः। व ५३ मिटर ताहाकः व ५३ मिटर तब्या। वेदी धाःसा देगःया न्हःने दु।

48 वं जितः देगःया दलानय हल, दलानया निखेपाखेया लुखाखसित वं नापे यात। उपि २.७ मिटर ब्या दु। मू ध्वाखा ७.४ मिटर तब्या अले उकी निखेपाखे अंगःनापं स्वाकातःगु लुखाखसि १.६-१.६ मिटर तब्या।

49 दलान ११ मिटर ताहाकः, अले व ६.४ मिटर तब्या। उकी थाहां वनेत झिगु त्वाथः दु अले निखेपाखेया थांया न्हःने लुखाखसित दु।

41

1 अले वं जितः दुने पवित्र थासय हल। अले उकिया लुखायाखसित नापे यात। उपि खसिया निखेपाखेया ब्या ३.२ मिटर ३.२ मिटर दु।

2 लुखाया ब्या ५.३ मिटर दु। लुखाखसिया निखेपाखेया अंगया ब्या २.७ मिटर २.७ मिटर दु। वं पवित्रथाय नापे यात। व २१ मिटर ताहाकः अले ११ मिटर तब्या।

3 अले व महा-पवित्र थासय दुने दुहां वनाः लुखायाखसित नापे यात। छपु छपु थां १-१ मिटर तब्या। लुखा ३.२ मिटर तब्या। लुखाया निखेपाखेया अंगःत ३.७ मिटर ३.७ मिटर तब्या।

4 अले वं दुनेया महा-पवित्रगु थायया हाकः व ब्या नापे यात, व ११ मिटर ११ मिटर दु। अले वं जितः धाल, “श्व महा-पवित्रगु थाय खः।”

देगःया पःखानापं स्वाःगु क्वथात

5 अले वं देगःया अंगः नापे यात। व ३.२ मिटर तःफि। अले स्वखेपाखे स्वानाच्चंगु क्वथातयगु ब्या २.१ मिटर २.१ मिटर दु।*

6 उपि क्वथात स्वतं जाः। उपि छगु छगु तँयं स्विगु स्विगु क्वथात दु। देगःया प्यखे पाखेयागु अंगलय उपि क्वथातयगु निती लिधंसात दयकातःगु दु, गुके यानाः उपि लिधंसात देगःया अंगलय दुहां मवनेमा।

7 देगःया स्वखेपाखेया क्वथात गुलि गुलि थाहां वंगु दु उलि उलि तब्या जुयावंगु दु। देगःयात घेरय यानातःगु क्वथात छगु तँया च्वय मेगु तँय थपय जुयावंगु दु। थुकथं क्वथात छगुलि मेगुया घने वंबलय झन तब्या जुल। दकलय क्वययागु तनिसें दकलय च्वययागु तँ तँक दथुइया तँ जुयाः वनीगु स्वने दु।

8 अर्नलि देगःया प्यखेपाखे थकयातःगु छगु लिधंसा खना, गुगु क्वथातयगु जग जुल। व ३.२ मिटर ताहाकः।

9 उपि क्वथातयगु पिनेया अंगः २.७ मिटर तःफि। देगःया उपि क्वथात

10 व पुजाहारीतयगु क्वथातयगु दथुइया खुला थाय देगःया प्यखेरं ११ मिटर दु।

11 खुला थासं उपि क्वथाय वनीगु निइगु लुखात दु, छगु उत्तरपाखे स्वःगु व मेगु धाःसा दच्छिनपाखे स्वःगु दु। उगु खुला थायया लिक्कया लिधंसा प्यखेरं २.७ मिटर तब्या।

पच्छिमपाखेया छें

12 देगःया चुकपाखे स्वःगु पच्छिमपाखेया छें ३७ मिटर तब्या। उगु छेंया अंगः प्यखेपाखे २.७ मिटर तःफि। व ४८ मिटर ताहाक।

देगःयागु मुक्कं नाप

13 अले वं देगः नापे यात। व ५३ मिटर ताहाक। देगःया चुक व व छेंनं उकिया अंगःतनापं ५३ मिटर ताहाकः।

14 देगःया पुर्बपाखेया चुक नं, देगःया न्हःनेयागु कुन्चानापं ५३ मिटर ताहाकः।

15 अले वं देगःया ल्येनेयागु चुकपाखे स्वःगु छें अले उकियागु फुकक अंगलय दयकातःगु छखे छखेपाखेया बार्दलीत नापे यात। उकिया हाकः ५३ मिटर दु।

देगःयागु पूरा खें

चुकपाखे स्वःगु दलान, पवित्रगु थाय व महा-पवित्रगु थाय,

16 अले उपि स्वंगुयागु हे प्यखेरं दुगु लुखाखलइ, चिब्यागु ग्वाखंत व बार्दलीत, लुखाखलया दुने व पिनेया फुकक ज्वलं, सिं हिनातःगु दु।

17 महा-पवित्रगु थासय दुहां वनेगु लुखाया च्वययागु खालि थासय व तच्चवं पवित्रथाय व पवित्रगु थायया अंगःया प्यखे,

18 क्रियातःपिं कस्बतय दथुइ दथुइ क्रियातःगु तायाःमा दु। छम्ह छम्ह कस्बया निपा निपा ख्वाःपाः दु।

- 19 छपा धाःसा मनुया ख्वा: थें छडेपाखेयागु तायागःमापाखे स्वःगु, अले मेगु धाःसा सिंहयागु ख्वा: थें मेडेपाखेयागु तायागःमापाखे स्वःगु दु। फुकक देगःया प्यखेरं उपि थथे हे कियातःगु दु।
- 20 करुब व तायागःमा बलिसं पवित्र थासय् दुहां वनीगु ध्वाखाया च्वय् तक पवित्र थायया फुकक अंगलय किया: दयकातःगु दु।
- 21 पवित्र थायया लुखाया चौकोस पेकुंला:। अले तच्चकं पवित्रगु थायया न्हाःनेया लुखाया चौकोस नं न्हापायागु थें च्वं।
- 22 अन १.६ मिटर तज्जाःगु व छडे छडेपाखेयागु ब्या १ मिटर दुगु छगू सिंया वेदी दु। उकिया कुंत, उकिया लिधंसा व पाटात सिंयागु हे दु। उम्ह मनुवं जित: धाल, “थ्व परमप्रभुया न्हाःने तयातःगु टेबिल खः।”

देगःया निगू लुखा

- 23 पवित्रथाय व तच्चकं पवित्रगु थासय् निगू निगू लुखा दु।
- 24 छगू छगू लुखाया निति चाहिके ज्युगु निपा निपा खापा दु, अर्थात निपा खापा छगू लुखाया निति, निपा खापा मेगु लुखाया निति।
- 25 पिनेया पवित्र थायया लुखा लुखाय अंगलय कियातःगु थें हे करुबत व तायागःमात कियातःगु दु। दलानया न्हाःने सिंयागु कार्नेस दयकातःगु दु।
- 26 दलानया अंगलय च्विब्यागु ग्वाखंया निखेपाखे तायागःमात कियातःगु दु। देगःया प्यखेरं च्वंगु क्वथाय नं यगानाच्वंगु कार्नेसत दु।

42

पुजाहारीतयगु क्वथा

- 1 हाकनं व जित: उत्तरपाखे चाहीका: पिनेया चुकय हल। अले देगःया चुक व देगःया उत्तर पाखेयागु पिनेया अंगःया चुलिचू दुगु क्वथाय हल।
- 2 उत्तरपाखे स्वःगु लुखा दुगु छें ५३ मिटर ताहाकः अले उकिया ब्या २७ मिटर दु।
- 3 व छेंया छडेपाखे दुनेया चुकया १० मिटर ब्या दुगु चक्कंगु थाय दु। मेडेपाखे पिनेया चुकया पेटी दु। थ्व छें स्वंगू तल्ला दु अले स्वंगू हे तल्लाय् बार्दली दु।
- 4 क्वथातयगु न्हाःने ५.३ मिटर ब्या दुगु व ५३ मिटर ताहाकःगु दुहां पिहां जुइगु लँ दु। उकिया फुकक लुखात उत्तरपाखे स्वःगु दु।
- 5 च्वय्यागु क्वथात चिक्कु। बार्दलीत दुगुलि उपि क्वथात छेंया दथुइया व क्वय्यागु तल्लाय क्वथात स्वया: चिक्कु।
- 6 स्वंगू तल्लाय दुगु क्वथा क्वथाय चुकय् दुगु थें थांत मद्दु, उकिं क्वय्यागु व दथुइयाय तल्लाययागु क्वथात स्वया: उपि च्वय्यागु क्वथात चिक्कु।
- 7 क्वथात व पिनेया चुकनापं वनाच्वंगु अन छगू पिनेया अंगः दु। व क्वथातयगु न्हाःनं २७ मिटर तक वंगु दु।
- 8 पिनेया चुकया लिक्क लिक्क च्वंगु क्वथाया हाकः २७ मिटर दु, पवित्र थायया लिक्कया क्वथातय हाकः धाःसा ५३ मिटर दु।
- 9 थुपि क्वथाया क्वय क्वय पिनेया चुकय् पिहां वनेत पुर्वपाखे छगू लुखा दु।
- 10 देगःया दच्छिनपाखे पिनेया चुकया पःखा: जायक, देगःया चुकया लिक्क व पिनेया अंगःया अःखः दुगु क्वथात दु।
- 11 उकिया न्हाःने छपु वनेगु लँपु दु। थुपि क्वथात उत्तरयागु क्वथात थें च्वं, उमिगु पिने वनीगु लुखात फुकक कथंयागु, व उत्तरयागु क्वथात थें उमिगु हाकः व ब्या छगू हे नापयागु खः। उत्तरयागु लुखात थें,
- 12 दच्छिनयागु क्वथातयगु लुखात नं अथे हे च्वं। क्वथाय दुहां वनेगु मेगु छगू लुखा दु। थ्व लुखा पुर्वपाखे वंगु पःखाःया नापनापं वनाच्वंगु लँया दुहां वनेथाय लाः।
- 13 अले वं जित: धाल, “देगःया चुकपाखे स्वःगु उत्तर व दच्छिनयागु क्वथात धाःसा पुजाहारीया क्वथात खः, अन मनुतयसं छाःगु दकलय् पवित्र भेटीत परमप्रभुया न्हाःने वनीपि पुजाहारीतयसं नयेगु याइ। अन इमिसं दकलय् पवित्र भेटीत, अन्नबलि, शुद्ध जुइगु बलि व दोषबलि तइ, छाय्धाःसा व थाय् पवित्र खः।”
- 14 पुजाहारीत पवित्र थासय् दुहां वनीबलय् इपि उगु पवित्र थासं पिनेया चुकय् पिहां मवनेमा, तर गुगु वसः फिनाः इमिसं सेवा याइ, उपि वसः इमिसं अन हे च्वःता: तयेमा, छाय्धाःसा उपि पवित्र खः। मनुत मुनीगु थासय् इपि वने न्हाः इमिसं मेगु हे वसः फीमाः।”

देगः लागाया नाप

- 15 वं देगः दुनेया लागा नापे याये धुंकाः, वं जित: पुर्वयागु म् ध्वाखां पिने हल। अले देगःया पिनेया लागा नापे यात।
- 16 वं उगु नापे याइगु कथिं पुर्वयागु भागयात नापे यात। वं २६५ मिटर दु।
- 17 वं उत्तरया भाग नापे यात। वं नं २६५ मिटर दु।
- 18 वं दच्छिनया भाग नापे यात। वं नं २६५ मिटर दु।
- 19 अले वं फस्वया: पच्छिम भागय वना: वं भाग नापे यात। वं नं २६५ मिटर दु।
- 20 थुकथं वं व थाय्या प्यखे पाखेया सिमाना नापे यात। उकिया छचाःखेरं पवित्र थाय्यात साधारण थासं अलग यायेत छगू पःखा: दु। वं २६५ मिटर ताहाकः अले २६५ मिटर तब्या।

43

परमप्रभुया महिमा लिहां वःगु

- 1 हाकनं वं जित: पुर्वपाखे स्वःगु म् लुखाय हल,
- 2 अले जिं इझाएलया परमेश्वरया महिमा पुर्वपाखे वयाच्वंगु खना। वयकःया सः यक्व लःयागु थें च्वं, वयकःया महिमां जमिन प्वालप्वाल थित।*
- 3 थ्व दर्शन वयकः शहरयात नाश यायेत झाःबलय जिं खनागु दर्शन व कबार खुसिया सिथय जिं खनागु दर्शन थें च्वं, अले जि बैय् भ्वसुला।*
- 4 परमप्रभुया महिमा पुर्वपाखे स्वःगु म् लुखां देगः दुने दुहां वल।
- 5 आत्मां जित: ल्हनाः दुनेया चुकय हयादिल, परमप्रभुया महिमां देगः जाल।
- 6 व मनु जिगु लिक्क दनाच्वंबलय देगलय दुनेनं सं नवानाच्वंगु जिं ताल।
- 7 वयकलं जित: धयादिल, “अय सीमानिम्ह मनु, थ्व ला जिगु सिंहासनया थाय खः, अले थ्व थाय जिगु तुति पालीया निति नं खः। थन जि इझाएलीतनापं सदां सदां च्वने। इझाएलया घरानां व इमि जुजुपिन्सं थःगु व्यभिचारपाखें व पुजा याइगु थासय् दुगु थः जुजुपिनिगु जीवन मद्दुगु मूर्तिपाखें हाकनं गुबले जिगु पवित्र नांयात अशुद्ध याइ मखु।

8 इमिसं थःगु लुखाखलु जिगु लुखाखलुया लिक्क व थःगु लुखाया थांत जिगु लुखाया थांया न्हाःने दयकुबलय् जिगु व इमिगु दथुइ छगु पःखाः तःबलय् इमिगु घच्चाइगुगु व्यवहारपाखे इमिसं जिगु पवित्र नांयात अपवित्र यात। उकि तंभव्य जि इमित नाश याना।

9 आः इमिसं थःगु व्यभिचार व थः जुजुपिनिगु मूर्तित जिगु न्हाःनं चीकाःछवयेमा, अले जि इमिगु दथुइ न्हाबलें च्वनांच्वने।

10 “अय् सीमानिन्ह मन, इस्पाएलयापि मनुतयत थव देगःया बारे धा, गुकि यानाः इपि थःगु पापया निति मछालेमाः। इमिसं थव देगःया नमुनायात बिचाः यायेमा।

11 इमिसं छु छु याःगु खः उकिया निति इपि लज्या चाःगु दुसा छं इमित देगःया नमुनाया बारे थुइकाब्यु। थुकिया नमुना, थुकिया पिने वनीगु लँपु, ध्वाखा, आकार, विधित व थुकिया फुक्क नियम वयात कनाब्यु। अले इमिगु न्हाःने च्व, गुके यानाः इमिसं थुकिया फुक्क आकार व थुकिया विधित मानय यायेमा अले थुपि कथं जुइमा।

12 “देगःया नियम थव हे खः, पर्वतया चक्काया प्यखेरया लाग्ता त्चकं पवित्र जुइ। देगःया नियम थव हे खः।”

वेदी

13 “वेदीया नाप थथे दु – वेदीया छचाःखेरं धों दु, व ५३ सेन्टिमिटर तज्जाः अले ५३ सेन्टिमिटर तब्या। उकिया छचाःखेरं दुगु बालाया नाप २७ सेन्टिमिटर दु।”

14 वेदीया जाः थथे दु – धोंया च्वकानिसं क्वययागु फःया चक्का तकर १ मिटर तज्जाः अले व फः ५३ सेन्टिमिटर तब्या, क्वययागु फःया च्वकानिसं च्वययागु फःया चक्का तकर २.१ मिटर तज्जाः, फः ५३ सेन्टिमिटर तब्या।

15 वेदीया भूत २.१ मिटर तज्जाः, पेम्ह सिंहत उकिया पेंगुलि कुन्चाय् च्वयपाखे थाहां वःगु दु।

16 भूत धाःसा ६.४ मिटर ताहाकःगु व ६.४ मिटर ब्या दुगु पेक्लाःगु खः।

17 वेदीया च्वययागु फः नं पेक्लाः, उकिया हाकः ७.४ मिटर दु अले उकिया ब्या नं ७.४ मिटर दु। बाला ५३ सेन्टिमिटर तःफि, उकिया प्यखेरं २७ सेन्टिमिटर तज्जाःगु धों दु। वेदीया त्वाथःत पुर्बपाखे स्वःगु दु।”

18 अले व जितः धाल, “अय् सीमानिन्ह मन, परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – वेदी दयके धुंकाः होमबलि छायेत व वेदीइ हि हाः यायेगु विधि थव हे खः।

19 छिमिसं जिगु न्हाःने सेवा यायेत वइपि सादोकया परिवारया लेवीतय सन्तान पुजाहारीतयत शूद्र जुइगु बलिया निति छम्ह द्रहंका बीमा, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

20 वयागु भचा हि कयाः इमिसं वेदीया प्यपं नेकुलिइ, च्वययागु चाकःया पेंगुलि कुन्चात व उकिया प्यखेरं तयाबीमा। थुकथं छिमिसं वेदी शूद्र याइ, वयागु निति प्रायश्चित याइ।

21 अनलि शूद्र जुइगु बलिया द्रहं कयाः पवित्रगु थायया पिनेपाखे क्वःछिनातःगु थासय् छिमिसं व मिइ छु।”

22 “कन्हय् खन्ह छिमिसं छम्ह ख् मद्रुह दुगुचा शूद्र जुइगु बलिया निति छा। छिमिसं द्रहंपाखे वेदी शूद्र याथे थुकि नं वेदी शूद्र या।

23 छिमिसं वेदी शूद्र याये धुंकाः बथांयापि मध्ये छम्ह ख् मद्रुह द्रहंका व छम्ह ख् मद्रुह भ्याःचा छा।

24 छिमिसं इमित परमप्रभुया न्हाःने छा। पुजाहारीतयसं इमिगु म्हय् चि हलाः परमप्रभुया न्हाःने होमबलिकथं उपि छायेमाः।

25 “छिमिसं न्हयन्ह तक शूद्र जुइगु बलिया निति न्हियान्हिसं छम्ह दुगुचा तयार यायेमाः। छिमिसं बथांयाम्ह छम्ह ख् मद्रुह द्रहंका व छम्ह ख् मद्रुह भ्याःचा छायेगु या।

26 न्हयन्ह तक इमिसं वेदीया निति प्रायश्चित यानाः उकियात शूद्र यानाच्वनेमा, थुकथं इमिसं उकियात अर्पण याइ।

27 न्हयन्ह फुइ धुंकाः च्वान्ह दुखन्हिसं पुजाहारीतयसं वेदीइ छिमिगु होमबलि व मेलबलि छायेगु यायेमाः। अले जि छिमित स्वीकार याये, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।”

44

शासक, लेवीत व पुजाहारीत

1 उम्ह मनुखं जितः देगःया पुर्बपाखेया पिनेया म् ध्वाखाय् यंकल। ध्वाखा तिनातःगु दु।

2 परमप्रभु जितः धयादिल, “थ्व ध्वाखायात तिना हे तयेमाः। व चायके मज्यु। सुं नं थ्व ध्वाखां दुहां वने दइ मखु। थ्व ध्वाखा तिना हे तयेमाः छाथःसा परमप्रभु इस्पाएलयाम्ह परमेश्वर थ्व ध्वाखां दुहां झाःगु दु।

3 शासक थः हे जक परमप्रभुया न्हाःने पवित्र भव्य नयेत ध्वाखाया दुने दुहां वने फइ। व लुखाया दलानं दुहां पिहां जुइमा।”

देगलय् दुहां वनेगु नियम

4 अनलि उम्ह मनुखं जितः देगःया न्हाःनेपाखे उत्तरयागु म् ध्वाखां देगःया दुनेया चुकय् यंकल। जि स्वयाबलय् परमप्रभुया देगः वयकःया महिमानं जाःगु खना। जि बँय् भ्वसुला।

5 परमप्रभु जितः धयादिल, “अय् सीमानिन्ह मन, ध्यान ब्यु अले थःगु मिखां स्व! परमप्रभुया देगःया फुक्क विधिया बारे जिं छन्त धयागु फुक्क रँ थःगु न्हायपनं न्यै! सु देगलय् दुहां वने फइ अले सुयात देगलं पितिना छवयेमाः व फुक्क बालाक स्व!

6 विद्रोही इस्पाएलया घरानायात थथे धा, ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – हे इस्पाएलया घराना, छिमिगु घच्चाइगु ज्या अप्वः जुल।

7 छिमिगु फुक्क घच्चाइगु व्यवहार बाहेक छिमिसं मन व म्हय् चि मतःपि विदेशीतयत्त जिगु पवित्र थासय् दुने हयाः छिमिसं नसा, दाः व हि जिगु लागि छाःबलय् उकियात अशूद्र यात, अले जिगु बाचा त्वाथल।

8 छिमिसं थःपिन्सं जिगु पवित्र ज्वलंया जिम्मा मकासं थःगु हे मनं छिमिसं मेपिन्त जिगु पवित्रगु थासय् मेपिनिगु जिम्माय् बिल।

9 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – मनय् व म्हय् निगुलि चि मतःपि विदेशीत व इस्पाएलीतयत्त दथुइ तन व मन निगुलि खतना मजूपि विदेशी सुं नं जिगु पवित्र थासय् दुहां वये मज्यु।

लेवीतयत्त पुजाहारीया ज्या यायेत पंगु

10 “ इस्पाएलीत मखुगु लँय् वंगु दिननिसं जिपाखे तापाना वपि लेवीतयसं व जितः त्वःताः थःगु मूर्तिया ल्यल्यु ज्युया जूपि लेवीतयसं थःगु पापया सजाय फये हे माः।

11 इमिसं जिगु पवित्र थासय् सेवा याये फु। देगःया ध्वाखातय्यगु जिम्मा कयाः अन सेवा याये फु। इमिसं मन्तय्यगु निति होमबलि व बलि बीत छायेहपि पशुत इमिसं स्याये फु। इपि मन्तय्य न्हाःने दनाः इमिगु सेवा याये फु।

12 तर उपि लेवीतयसं थःगु हे मूर्तितय्यगु न्हाःने मन्तय्यगु सेवा याःगु, अले इस्त्राएलया घरानायात पापय् कुर्काब्यगु जुयाः इमिसं थःगु पापया सजाँय फये हे माः धकाः जि थःगु ल्हाः ल्हनाः पाफयागु दु, जि, परमप्रभु परमेश्वर न्चवानागु दु।

13 इपि पुजाहारीत जिगु सेवा यायेत न्हाःने वये दइ मखु। इपि जिगु छुं नं पवित्रगु खं अथवा तच्चकं पवित्र भेटीया न्हाःने वये दइ मखु। थःम्हं याःगु घच्चाइपुगु ज्यायागु लज्या इमिसं भोगे याये हे माः।

14 अयनं देगलय् यायेमाःगु ल्हने ज्यायागु जिम्मा व अन अप्वः यानाः यायेमाःगु ज्यायागु जिम्मा जिं इमित हे बी।

पुजाहारीत

15 “ तर सादोकया परिवारयापि लेवीतय्य सन्तान पुजाहारीतयसं धाःसा इस्त्राएलीत जिपाखें फरव्या वसां तबि जिगु पवित्र थासय् यायेमाःगु ज्या इमान्दार जुयाः याना हे च्वन। शृपि धाःसा जिगु सेवा यायेत जिगु न्हाःने वयेगु यायेमा, अले जिगु न्हाःने दाः व हि छायेत वयेगु यायेमा, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

16 इपि जक जिगु देगलय् दुहां वइ, अले जिगु न्हाःने सेवा यायेत जिगु टेबिलया न्हाःने वयाः इमिसं जिगु सेवा याइ।

17 “ इपि दुनेया चुकयागु लुखाय् दुहां वनीबलय् इमिसं सूती कापःयागु वसः फीमाः। इमिसं दुनेयागु चुकयागु लुखा लुखाय् वा देगःया दुने सेवा याइबलय् छुं नं उनयागु वसः पुने मज्यु।^०

18 इमिसं छैनय् सुतियागु फेटा व जँय् सुतियागु दुनेयागु वसः फीमाः। इमिसं चःति वइगु छुं कथं याःगु वसः फी मज्यु

19 इपि पिनेया चुकय् मन्तय्यथाय् वनीबलय् सेवा याःबलय् फ्यगु वसः त्वयेमा, अले व वसः पवित्र कवथाय् तथाः मेगु वसः फी हे माः। मखुसा थ्व पवित्र वसःपाखें चुकय् च्वपि पवित्रतां सी हे माःगु खः।

20 “ इमिसं थःगु छैनय् सँ खाये मज्यु अथवा ताहाक जुइके बी मज्यु, तर इमिसं थःगु सँ चिहाकः यानाः चायेमाः।^०

21 दुनेया चुकय् वनीबलय् सुं नं पुजाहारी दाखमघ त्वने मज्यु।^०

22 सुं नं पुजाहारी भाःत मदये धुंक्रम्ह वा भाःत त्वःतुह मिसालिसैं ब्याहा याये मज्यु। इमिसं इस्त्राएलया वंशय् बुम्ह कुमारी मिसामचायात अथवा सुं पुजाहारीतय्य भाःत मदये धुंक्रम्ह मिसायात जक ब्याहा याये फइ।^०

23 इमिसं जिगु प्रजायात पवित्र व साधारण छु पाः व स्यनेमाः अले इमित शुद्द व अशुद्द छुतय् यायेगु स्यनेमाः।^०

24 “ छुं ल्वापुख्यापु जुइबलय् पुजाहारीतयसं हे न्यायाधीशं थे ज्या यायेमाः अले जिगु विधिकथं इमिसं मुद्दा फैसला यायेमाः। इमिसं जिगु नियमत व जिगु क्वःछिनातःगु फुकक नखःचखःयागु विधित पालन यायेमाः। इमिसं जिगु विश्रामभारयात पवित्र तयाति।

25 “ सीम्ह मनुया न्हाःने वनाः सुं पुजाहारी थःत अशुद्द याये मज्यु। अयनं मां बौ, कायसह्यायपि दाजुकिजापि अथवा ब्याहा मजुनिपि तता केहँयागु सीम्हया न्हाःने वनाः व अशुद्द जुइफु।^०

26 शुद्द जुइ धुंकाः न्हयन्हु तक वं पियाच्वनेमाः।

27 पवित्र थासय् सेवा यायेत पवित्रगु थाय्या दुनेया चुकय् दुहां वनेगु दि व थःगु निति शुद्द जुइगु बलि छायेमाः। परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

28 “ पुजाहारीतय्यत पुज्वतय्यगु जमिन दइ मखु। इमिगु भागयागु जमिन जि हे खः। छिमिसं इस्त्राएलय् इमित छुं थःगु जमिन बी मज्यु, छाय्धाःसा जि हे इमिगु थःगु जमिनया भाग जुये।^०

29 इमिसं अन्बबलि, शुद्द जुइगु बलि व दोषबलि नइ। इस्त्राएलय् परमप्रभुयात देछायसाःगु फुकक चिज इमिगु हे जुइ।^०

30 फुकक न्हापां सःगु फलतय् दकलय् भिगु न्हापां फलत व छिमिगु फुकक कथंयागु व विशेष क्वसेलि फुकक पुजाहारीतय्य हे जुइ। छिमिगु घरानाय् आशिष वयेत न्हायातःगु छुचुंयागु दकलय् न्हापायागु ब्व नं पुजाहारीतय्य हे ब्यु।

31 अथें सीम्ह अथवा मेम्ह पशुं स्याःम्ह झंःपन्छि वा पश्या ला पुजाहारीतयसं नये मज्यु।”^०

45

जमिन ब्वथःगु

1 “ छिमिसं इस्त्राएलया कुल कुलयात सर्वयकथं देश इनाबीबलय् छिमिसं उकिं परमप्रभुया निति १३ किलोमिटर ताहाकःगु व ११ किलोमिटर तब्यागु छगु पवित्रथाय् अलग या। व फुकक लाग्गा पवित्र जुइ।

2 थ्व लाग्गाया २६५ मिटर ताहाकःगु व २६५ मिटर तब्यागु छगु ब्व पवित्र थाय्या निति जुइ। उकिया प्यखें २७ मिटर तब्यागु छगु खुला थाय् दयेमा।

3 व हे पवित्र लाग्गाय् १३ किलोमिटर ताहाकःगु व ५.३ किलोमिटर तब्यागु छकु थाय् नापे या। अन पवित्रगु थाय् व तच्चकं पवित्रगु थाय् दइ।

4 थ्व थाय् धाःसा पवित्रगु थासय् परमप्रभुया सेवा याइबलय् परमप्रभुया न्हाःने वइपि पुजाहारीतय्यगु निति देशयागु छगु पवित्रगु ब्व जुइमा। थ्व इमिगु छँया निति जग्गा व पवित्र थाय्या निति नं छगु पवित्रगु थाय् जुइ।

5 १३ किलोमिटर ताहाकःगु व ५.३ किलोमिटर तब्यागु छगु लाग्गा देगलय् सेवा याइपि लेवीतय्यगु जुइ। उकी हे इपि च्वनीगु शहरत दइ।

6 “ पवित्र इलाकाया लिक्क छिमिसं शहरया लागि २.७ किलोमिटर तब्यागु व १३ किलोमिटर ताहाकःगु थाय् ब्यु। थ्व फुकक इस्त्राएलीतय्यगु निति जुइ।”

शासकया जमिन

7 “ पवित्र इलाका व शहरया फुकक सिथया जमिन धाःसा शासकयागु जुइ। व पच्छिमपाखें पच्छिमय् हे पुर्बपाखें पुर्बय् हे न्यनावंगु जुइ। कुल कुलया भागत मध्ये छगु नापनापं जुयाः पच्छिम सिमानानिसं पुर्ब सिमाना तक न्यनावंगु वयागु ब्व जुइ।

8 थ्व धाःसा इस्त्राएलय् वयागु जमिन जुइ। इस्त्राएलया राजकुमारतयसं जिगु प्रजायात हाकनं गुबलें अत्याचार याइ मखु, तर इमिसं इस्त्राएलया घरानायात इमिगु कुल कुलकथं जग्गा जमिन बी।”

शासकतय्यगु निति नियम

9 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, हे इस्त्राएलया शासकत, गात! छिमिसं यक्व हे यात। ल्वापुख्यापु व अत्याचार त्वःताब्यु! खःगु व बांलाःगु ज्या जक या! जिगु प्रजायात पितानाछ्वयेगु ज्या बन्द या! परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

० 44:17 ४४:१७-१८ प्रस २८:३९-४३; लेवी १६:४ ० 44:20 ४४:२० लेवी १२:५ ० 44:21 ४४:२१ लेवी १०:९ ० 44:22 ४४:२२ लेवी १२:७,१३-१५ ० 44:23 ४४:२३ लेवी १०:१० ० 44:25 ४४:२५ लेवी १२:४ ० 44:28 ४४:२८ गन्ती १८:२० ० 44:29 ४४:२९ गन्ती १८:७-९ ० 44:31 ४४:३१ लेवी २२:८

- 10 छिमिसं थिक थिक तौलयागु तालजु व धः छ्यलेमाः। छिमिगु एपा* व बाथानं नं पायछि पायछि नापयागु जुइमाः।^७
 11 गंगु ग्विज लनीगु “एपा” व छवालुगु विज लनीगु “बाथ” छग् हे नापयागु जुइमाः उपि नाप “होमेर”^८ कथं थुकथं यायेमाः—
 “ १ होमेर = १० एपा = १० बाथ।
 12 ओजनया तौल थथे जुइमाः
 २० गेरा = एक शेकेल^९।
 ६० शेकेल = एक मीना।

विशेष भेटी व नखःचखः

- 13 “ छिमिसं थःगु भेटी थुकथं छायेगु या —

छवःया छग् एपाया खुब्बय् छव्व
 तछवःया छग् एपाया खुब्बय् छव्व

- 14 जैतनया चिकंया १/१०० भाग।

(बाथया ल्याखं लनिबलय् थथे जुइ —

झिग् बाथ = छग् होमेर = छग् कोर।)

- 15 “ फे इस्त्राएलया ख्वःयापि निसःम्ह फैपाखें छम्ह।

“ छिमिसं अन्नबलि, होमबलि व मेलबलिया निति पशुत अन्न व चिकं हइ, अले व छिमिगु निति प्रायश्चित जुइ, परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।^{१०}

- 16 इस्त्राएलया शासकयात देशयापि फुकक मनुतयसं थ्व कोस्यालि बीमाः।

17 श्रीथी नखःचखः, अमइया नखः, विश्रामबारत व इस्त्राएलया धरानाया फुकक क्वछिनातःगु नखःचखःबलय् छायेत होमबलि, अन्नबलि व त्वँसाबलि तयार यायेगु ज्या शासकयागु हे जुइ। इस्त्राएलया धरानाया निति प्रायश्चित यायेत माःगु शद्ध जुइगु बलि, अन्नबलि, होमबलि व मेलबलि वं हे तयार यानाबीमाः।

- 18 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — न्हापांगु लाया न्हापांगु दिनय् छिमिसं छम्ह ख् मदुम्ह द्रहंका कयाः पवित्र थाययात शद्ध यायेगु या।

19 पुजाहारी शद्ध जुइगु बलिया भचा हि कयाः देगःया लुखाया चौकोस, वेदीया च्वययागु चाकःया पेरुलि कुन्चाय् कुन्चाय् व दुनेया चुकया लुखाया थां थामय् तयेमाः।

20 सुनानं बिचाः मयासें अथवा मसीकं मचायेकं पाप याःगु दुसा, लाया न्हयन्ह दुखन्ह छिमिसं अथे हे यायेगु या। थुकथं देगःया निति छिमिसं प्रायश्चित यायेगु या।

21 “ न्हापांगु लायागु झिंयन्ह दुखन्ह छिमिसं न्हयन्ह तक छुत्काराया नखः हनेमाः। थुबलय् छिपि सकसिनं सोडा मतःगु मरि जक नयेगु यायेमाः।^{११}

- 22 उखुन्ह राजकुमारं थःगु निति व देशयापि फुकक मनुतयगु निति शद्ध जुइगु बलिया निति छम्ह द्रहं बीमाः।

23 थ्व नखःया न्हयन्ह तक परमप्रभुया निति होमबलिया निति न्हियान्हिथं व न्हयन्ह ख् मदुपि द्रहं व न्हयन्ह ख् मदुपि भ्याःचा अले शद्ध जुइगु बलिया निति न्हियान्हिथं छम्ह छम्ह दुगुचा छायेमाः।

- 24 छम्ह छम्ह द्रहं व भ्याःचानापं वं छग् एपा अन्नबलिकथं छवचुं छायेमाः, छग् छग् एपा* नापं छग् हीनं चिकं छायेमाः।

25 “ न्हय्यागु लाया झिंयन्ह दुखन्हनिसें कयाः न्हयन्ह तक वं शद्ध जुइगु बलि, होमबलि, अन्नबलि व चिकं थुकथं हे तयार यायेगु यायेमाः। ”^{१२}

46

1 “ परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी — दुनेया चुकया पुर्बापाखेया म् ध्वाखा वाया खुन्ह तक तिनातयेमाः। विश्रामबार व अमइया दि जक व चाला च्वनेमाः।^१

2 शासक पिनेन ध्वाखाया दलान जुयाः वयेमाः अले ध्वाखाया थांया लिक्क व देनेमाः। पुजाहारीतयसं शासकयागु होमबलि व मेलबलि छायेमाः। अले व लुखाखलुइ आराधना यानाः पिने पिहां वनेमाः ध्वाखा धाःसा बहनी तक मतीमाः।

- 3 विश्रामबार व अमइ खुन्ह देशयापि मनुतयसं व हे ध्वाखाया खापाय् परमप्रभुया न्हाःने आराधना यायेमाः।

4 विश्रामबार खुन्ह शासकं परमप्रभुया निति छायेमाःगु होमबलि थथे जुइमाः— खुम्ह ख् मदुपि चीधिकःपि भ्याःचात व छम्ह ख् मदुम्ह भ्याःचा।

5 छम्ह छम्ह भ्याःचानापं छाइगु अन्नबलि छग् छग् एपा जुइमाः अले चीधिकःपि भ्याःचातनापं छाइगु अन्नबलि थःत गुलि बी मास्ति वः उलि छायेमाः। व बाहेक छग् छग् एपा* नापं छग् हीनं चिकं छायेमाः।

- 6 अमइ खुन्ह वं छम्ह द्रहंका, खुम्ह चीधिकःपि भ्याःचा व छम्ह भ्याःचा छायेमाः। उपि दक्क ख् मदुपि जुइमाः।

7 वं छम्ह द्रहंनापं छग् एपा व छम्ह छम्ह भ्याःचानापं छग् छग् एपा अन्नबलि छायेमाः। खुम्ह चीधिकःपि भ्याःचातनापं छाइगु अन्नबलि थःत गुलि बी मास्ति वः। उलि नापं छग् छग् एपाया निति छग् छग् हीनं चिकं तनाः छायेमाः।

8 शासक दुहां वइबलय् व म् ध्वाखाया दलान जुयाः दुहां वयेमाः अले व हे लें जुयाः पिहां वनेमाः।

9 “ क्वःछिनातःगु नखःचखःया दिनय् मनुत परमप्रभुया न्हाःने वइबलय् उतरया म् ध्वाखा आराधना यायेत दुने दुहां वनीम्ह मनु दच्छिनया म् ध्वाखां पिहां वनेमाः। दच्छिनया म् ध्वाखां दुहां वनीम्ह मनु धाःसा उतरया म् ध्वाखां पिहां वनेमाः। दुने दुहां वःगु ध्वाखां सुं नं पिहां मवनेमाः। तर तय्यंक पिहां वनेमाः।

- 10 इपि दुहां वइबलय् इमिगु दथुइ च्वनाः शासक वयेमाः अले शासक पिहां वनीबलय् इपिनापं हे पिहां वनेमाः।

11 “ नखःचखः व नखःचखःया क्वःछिनातःगु दिनय् अन्नबलि धाःसा छग् एपा छम्ह द्रहंचानापं, छग् एपा छम्ह भ्याःचानापं, व चीधिकःम्ह भ्याःचानापं थःत गुलि बी मास्ति वः उलि छायेमाः। छग् छग् एपा नापं छग् छग् हीनं चिकं छायेमाः।

* 45:10 ४५:१०-११ छग् एपा थथे धयागु न्याफा ति खः † 45:10 ४५:१०-११ एपा व बाथ थुपि पदय् पुलांगु हिबू नापोतैलया बारे धयातःगु दु, पुलांगु इलय् इमिसं गंगु पदार्थया निति “एपा” छयलीं अले छवालुगुया निति “बाथ” छयलीं, “एपा” व बाथया साइज उथे खः, मेगु “होमेर” धकाः धाइगु मेगु तैल थुपि निगुया डिक्कय् छव्व दइ, सामान लने माल धाःसा इमिसं “शेकेल” छयलीं, छग् शेकेलय् नीगु गेरा दइ, अले छग् मिनाय् नीगु “शेकेल” दइ, इमिसं छयलींय छुं दाना कायेत कोर धाःगु तैल नं छयलीं थ्व छग् “होमेर” ति हे दइ। * 45:10 ४५:१०-१२ लेवी १९:३६ † 45:11 ४५:११ होमेर छग् होमेर धयागु मिसः किलोग्राम ति खः S 45:12 ४५:१२ शेकेल छग् शेकेल धयागु ११.५ ग्राम ति खः। * 45:15 ४५:१५ लेवी १३:१७; २९:१-१६; ३१:१-७

* 45:21 ४५:२१ प्रस १२:१-२०; गन्ती २:११-२५ * 45:24 ४५:२४ छग् एपा थथे धयागु न्याफा ति खः। † 45:24 ४५:२४ छग् हीनं थथे धयागु ३.८ लिटर * 45:25 ४५:२५ लेवी २१:३-७; गन्ती २:११-२६ * 46:1 ४६:१-३,६ इज ४४:१-३ * 46:5 ४६:५ छग् एपा थथे धयागु न्याफा ति खः

12 “ ‘शासकं परमप्रभुयात थःयसें होमबलि वा मेलबलि छाइबल्य वयागु निति पुर्बपाखे स्वःगु म् ध्वाखा चायकाबीमाः। वं थःगु होमबलि व मेलबलि विश्रामबार खुन्हु छाःगु थें हे छायेमाः। व पिहां वने धुंकाः खापा तीमाः।

13 “ ‘छिमिसं परमप्रभुया निति दच्छि दुम्ह छम्ह भ्याःचा न्हियान्हिथं होमबलि यानाः छा। छिमिसं थथे सुथ पतिकं या।

14 वनापं सुथ पतिकं अन्नबलि एपाया खुब्वय छब्बं व छुचुंनपं त्वाकछ्यायेत हीनया स्वब्वय छब्बं चिकं बीमाः। परमप्रभुयात थ्व अन्नबलि छायेगु न्हाबलेयागु विधि खः।

15 थुकथं सुथ पतिकं मदिकक होमबलि यानाः भ्याःचा, अन्नबलि व चिकं छायेमाः।

16 “ ‘परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी – शासकं थः सुं छम्ह काययात थःगु सर्बयपाखें दान बिल धाःसा व दान वया सन्तानयागु नं जुइमाः। व वयागु सर्बययागु छ्णु ब्व जुइ।

17 तर वं थज्याःगु दान दासत मध्ये छम्हयसित बिल धाःसा, दासत्वपाखे मुक्त जुइगु दँस तक जक वयागु जुइमाः। अनलि हाकनं व शासकयागु हे जुइ। वयागु सर्बय थः कायपिनिगु जक जुइ, व इमिगु हे जुइ।[†]

18 शासकं मन्तयत थःगु जग्गा जमिनं पिपतिनाछ्वयाः इमिगु सर्बय लाकाकाये मज्यु। वं थःगु हे जग्गा जमिनं छुं ब्व थः कायपिन्त सर्बय कथं बीमाः थुकथं जिम्ह सुं मन्तयात वयागु थःगु जग्गा जमिनपाखें अलग याइ मखु। ”

देगःया भुतू क्वथा

19 अले उम्ह मनुखं जितः म् ध्वाखाया छखेपाखेयागु लुखां उत्तरपाखे स्वःगु पवित्र क्वथाय हल, गुगु क्वथा पुजाहारीतयगु लागि अलग तयातःगु खः। अले पच्छिमयागु छ्णु कुन्चाय जितः छ्णुथाय क्यन।

20 “थ्व थाय पुजाहारीतयसं दोषबलि व शुद्र जुइगु बलियागु ला दयकीगु व अन्नबलि छाःगु छुचुनं मरि दयकीगु थाय खः। थथे पुजाहारीतयगु थासय याये हे माः। मखुसा थ्व पवित्र नसा चुकय यंकीगुलि अन च्वंपिन्त पवित्रतां सी हे माःगु खः।”

21 अनलि वं जितः पिनेया चुकय यंकाः चुकया पेगुलि कुन्चाय चाःहिकल। जिं फुक्क कुन्चाय छ्णु चिधंगु चुक खना।

22 जिं फुक्क कुन्चाय छ्णु भुतू क्वथा खना। थुपि भुतू क्वथात छ्णु हे नापयागु खः, २१ मिटर ताहाकः व १६ मिटर तब्या।

23 प्यंगु भुतू क्वथाया प्यखेपाखे ल्हवहा फः दु। उपि फःया क्वय प्यखेरं भुतू दयकातःगु दु।

24 वं जितः धाल, “थ्व देगल्य सेवा याइपिन्सं मन्तयसं छायेहःगु बलित दयकीगु भुतू क्वथात खः।”

47

देगःपाखे न्हाानाच्वंगु खुसि

1 हाकनं वं जितः देगःया म् ध्वाखाय लितहल। जिं देगःया ध्वाखाखलुया क्वय लः तिकितिकि वयाः पुर्बपाखे वनाच्वंगु खना। देगःया म् ध्वाखा पुर्बपाखे स्वःगु दु। लः देगःया दच्छिनं, वेदीया दच्छिनपाखे क्वय तिकितिकि वयाच्वंगु दु।[‡]

2 अले वं जितः उत्तरया म् ध्वाखां पिने हल, अले पिनें पिनें चाःहिकाः पुर्बपाखे स्वःगु ध्वाखाया पिने हल। पुर्बपाखे स्वःगु ध्वाखाया दच्छिनपाखे लः तिकितिकि वयाः न्हाानाच्वंगु दु।

3 व नापय याइगु खिपः ल्हातय ज्वनाः पुर्बपाखे वन, अले वं ५३० मिटर नापय यात। वं जितः खुसिया उखेपाखे ब्वना यंकल, लः गौचा तक वः। 4 वं मेगु ५३० मिटर नापय यानाः जितः लखं ब्वना यंकल, लः पुलि तक वः। वं मेगु ५३० मिटर नापय यात, अले जितः लखं ब्वना यंकल, लः जँ तक वः।

5 वं मेगु ५३० मिटर नापय यात, तर आः लः थाहां वयाः जिं छी मफइगु खुसि जुल। व लाल कायेजीक तज्जाःगु दु, व सुं छी मफइगु खुसि ज्जु दु।

6 वं जितः धाल, “अय सीमानिह मनु, छं थ्व फुक्क बांलाक स्व।”

अले वं हाकनं जितः खुसिया सिथय यंकल।

7 अन थ्यंबलय जिं खुसिया निखें यक्व सिमात खना।

8 वं जितः धाल, “थ्व लः पुर्बया लागपाखे न्हाइ, अनं क्वय अराबा जुयाः मृत समुद्रपाखे न्हाइ अले मृत समुद्रय मिलाय जुइ। अले मृत समुद्रया लः साइ।

9 व खुसि न्हाःगु थासय यक्व थीथी कथंयापि जीवजन्तुत च्वनी। अन यक्व न्या दइ, छाय्थाःसा थ्व लः गन गन वनी अनयागु लः साइ। उकिं थ्व खुसि गन गन थ्यनी, अन न्हाहं नं म्वाइ।[‡]

10 मृत सागरया सिथ सिथ न्या लाइपि दनाच्वनी। एन-गदीनिसें एन-एलैम तक जाः हल्लिगु थाय दइ। अन भूमध्यसागरय थें थीथी कथंयापि यक्व न्यात दइ।

11 तर उकिया ध्वप व ध्याचा ध्याचा जुयाच्वंगु थाययागु लः साइ मखु, तर अनयागु लःयात चिया लागि तया तइ।

12 खुसिया सिथय निखेपाखे थीथी कथंयागु फलयागु सिमात बुया वइ। उमिगु हः सुकृगनावनी मखु। उमिगु फल गुबले फुइ मखु। उमिसं फुक्क लाय हे फल बी, छाय्थाःसा उमित प्याकिगु लः पवित्र थासं न्हाइगु खः। उमिगु फल नयेत व उमिगु हः ल्वय लायकेत जुइ।”[‡]

इसाएलया सिमाना

13 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी, “इसाएलया झिनिगु कुलयात सर्बयया लागि छिमिसं देश इनाबीलय देशया सिमाना थथे जुइ। योसेफया लागि निगु भाग जुइ।

14 छिमिसं इमित बराबर यानाः इनाब्यु। थ्व छिमि पुर्खातयत बी धकाः ल्हाः ल्हनाः पाफयागुलि थ्व देश छिमिगु सर्बय जुइ।

15 “देशया सिमाना थ्व हे जुइ –

“उत्तरपाखे भूमध्ये सागरनिसें हेतलोनाया लँ जुयाः लेबो-हमात जुयाः सदादया ब्यासि,

16 अले बेरोतह व सिद्धेम तक (थ्व दमस्कस व हमातया सिमानाया दथुइ दु) थ्व सिमाना थ्यनी। व हौरानया सिमानाया लिक्क दुगु हासेरहातीकन तक हे थ्यनी।

17 उत्तरया सिमाना समुद्रनिसें हसर-एनान तक थ्यनी। दमस्कस व हमातया इलाकात उकिया उत्तरय लाइ।

18 “पुर्बपाखेयागु सिमाना धाःसा हौरान व दमस्कसया दथुइ, गीलाद व इस्राएल देशया दथुं यर्दन खुसिया लिक्क लिक्क जुयाः वंगु दु। अले व सिमाना मृत समुद्र व तामार तक हे वंगु दु। थ्व पुर्बया सिमाना जुइ।

† 46:14 ४६:१४ एपाया खुब्वय छब्ब थथे धयागु २० किलोग्राम खः

‡ 46:14 ४६:१४ हीनया स्वब्वय छब्ब थथे धयागु १.३ लिटर खः

§ 46:17 ४६:१७ हिब्रू भाषाय न्यययागु दँ,

थ्व नेदरँ पतिकं हनी। नेया दँय दासत व चिब स्वतन्त्र जुइ, जमिन न्हापा सुवागु खः वयात थःयथें लितबीमाः। थुकिया बारे छि लेवी २५:१०-१५, पदय बांलाक स्वयादीकु।

¶ 46:17 ४६:१७

लेवी २५:१०-१५

★ 47:1 ४७:१ जक १:१८, यहू ७:३८, प्रका २२:१

☆ 47:9 ४७:९ उत १:२०

⊛ 47:12 ४७:१२ प्रका २२:१

- 19 “दक्षिण पाखेयागु सिमाना तामारनिसें मेरीबा कादेशया बंगा:चा तक अले मिश्रया बग:या लिक्क लिक्क जुया: भूमध्यसागर तक थ्यनी। ध्व दक्षिणया सिमाना जुइ।
 20 “पच्छिम पाखेयागु सिमाना भूमध्यसागर जुइ, लेबो-हमातया लिक्क च्वंगु सिथ तक। ध्व पच्छिमया सिमाना जुइ।
 21 “ध्व देश छिमिसं थ:गु निति इस्राएलया कुल कुलकथं इनाब्यु।
 22 छिमिसं ध्व देश न्हाबलेंया सर्वयकथं थ:गु हे निति व छिपिनापं च्वनाच्चंपि, कायप्ह्हाय दुपि विदेशीतयगु निति नं इनाब्यु। छिमिसं इमित इस्राएल्य हे वृषि इस्राएलीत थें तायकि। छिपिनापं हे इस्राएलया कुलतयगु दथुइ इमित सर्वय दयेमा।
 23 गुह परदेशी गगु कुलनापं च्वनी, वनापं हे छिमिसं वयागु सर्वय बीमा:” परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

48

जमिन ब्व:थ:गु

- 1 “इस्राएलया कुलतयगु धल: व इमिसं का:गु फुक्क लागाया धल: थथे दु। उत्तरयागु सिमानया दानयात छब्ब दइ। व हेतलोनाया लें जुया: लेबो-हमातय वनी। हसर-एनान व हमातया लिक्कसं च्वंगु दमस्कसया उत्तरयागु सिमाना धा:सा उकिया सिमानाया पुर्बनिसें पच्छिमपाखे छब्ब जुइ।
 2 “दानया सिमानाया लिक्कसं, पुर्बनिसें पच्छिमया सिमाना तक आशेरयागु छब्ब जुइ।
 3 “आशेरयागु सिमानाया लिक्कसं, पुर्बनिसें पच्छिमया सिमाना तक नप्तालीयागु छब्ब जुइ।
 4 “नप्तालीया सिमानाया लिक्कसं, पुर्बनिसें पच्छिम तक मनशशेयागु छब्ब जुइ।
 5 “मनशशेया सिमानाया लिक्कसं, पुर्बनिसें पच्छिम तक एफ्राइमयागु छब्ब जुइ।
 6 “एफ्राइमया सिमाना लिक्कसं, पुर्बनिसें पच्छिम तक स्बेनयागु छब्ब जुइ।
 7 “स्बेनया सिमानाया लिक्कसं, पुर्बनिसें पच्छिमपाखे तक यहूदायागु छब्ब जुइ।

पुजाहारीत, लेवीत व देग:या इलाका

- 8 “पुर्बनिसें पच्छिमपाखे तक यहूदाया सिमाना लिक्कसं छिमिसं अलग या:गु छगू विशेष भाग कोसेलिकथं छिमिसं बीमा:। उकिया ब्या १३ किलोमिटर जुइ, उकिया हाक: पुर्बनिसें पच्छिम तक मेमेगु कुलयात ब्यगु भाग ति हे जुइ। पवित्र देग: उकिया दथुइ जुइ।
 9 “छिमिसं परमप्रभुयात छायेमा:गु भाग १३ किलोमिटर ताहाक:गु व ५.३ किलोमिटर तब्यागु जुइ।
 10 ध्व पुजाहारीतयगु निति छगू पवित्र ब्व जुइ। उकिया ताहाक:गु उत्तरनिसें दक्षिण तक ५.३ किलोमिटर, उकिया ब्या पुर्बनिसें पच्छिम तक १३ किलोमिटर जुइ। परमप्रभुया पवित्रथाय धा:सा उकिया दथुइ जुइ।
 11 व अर्धण या:पि पुजाहारीतयगु निति जुइ अर्थात सादोकीत। इमिसं विश्वास यायेबह:पि जुया: जिगु सेवा यात। इस्राएलीत मखुगु लेंय वंबलय लेवीत नं मखुगु लेंय वं थें सादोकीत मखुगु लेंय मवं।
 12 देशयागु पवित्र भागं, लेवीतयगु लागा थियाच्वंगु तसकं पवित्रगु ब्व इमिगु निति छगू विशेष कोसेलि जुइ।
 13 “ध्व पुजाहारीतयगु निति छगू पवित्र ब्व जुइ। उकिया ताहाक:गु उत्तरनिसें दक्षिण तक ५.३ किलोमिटर, उकिया ब्या पुर्बनिसें पच्छिम तक १३ किलोमिटर जुइ। परमप्रभुया पवित्रथाय धा:सा उकिया दथुइ जुइ।
 14 इमिसं व मी मज्य अले हिलाबुला याये मज्य। ध्व देशयागु दकलय भिगु जग्गा ख:, ध्व सुयातं बी मज्य, छाया:सा ध्व परमप्रभुया निति पवित्र ख:।
 15 “ल्यं दुगु २.७ किलोमिटर तब्यागु व १३ किलोमिटर ताहाक:गु जमिन धा:सा शहरया साधारण ज्याया लागि, च्वनेगु थाय व पशुत ज्वयेगु थायया लागा जुइ। उकिया दथुइ शहर दइ।
 16 व जग्गाया हाक: व ब्या थथे जुइ, ध्व प्यखेपाखे २.४ किलोमिटर दुगु प्यकं ला:गु शहर जुइ।
 17 शहरया चकंगु घोंयख्य: फुक्क चाक:छि नापय याइबलय छगू छगुपाखे १३५ मिटर दुगु जुइ।
 18 शहरया पिने बुँज्या याइगु थाय दइ, व पुर्बपाखे ५.३ किलोमिटर व पच्छिमपाखे ५.३ किलोमिटर नापयागु जुइ। अन छु सल व शहरय ज्या याइपिनिगु लागि नयेत ख:।
 19 इस्राएलया फुक्क कुलं व:पि शहरयापि ज्यामितयसं ध्व जमिनय बुँज्या याइ।
 20 व फुक्क भाग प्यखेरं हे १३ किलोमिटर दुगु प्यकं ला:गु जुइ। शहरयागु जग्गानापं उगु पवित्र भाग विशेष कोसेलिकथं अलग ति।

शासक व पवित्र थायया लागाया सिमाना

- 21 “पवित्र देश वा शहरय ल्यंदुपि पुर्बनिसें पच्छिम तकया लागा इस्राएलयाह शासकयागु जुइ। उपि लागा इस्राएलया सिमाना जुया: पुर्ब व पच्छिमपाखे १३.३ किलोमिटर तब्या जुइ। थुपि निगुलि इलाका कुलतयगु इलाका ति हे ताहाक: जुइ थुपि शासकयागु जुइ। गुकि पवित्र देशया पवित्र देग:यात दथुइ लाकाबी।
 22 शासकया लागाया दथुइ लेवीतयगु जमिन व शहरयागु जमिन दइ। शासकया लागा धा:सा यहूदाया सिमाना व बेन्यामीनया सिमानाया दथुइ लाइ।
 ल्यं दुगु इस्राएली कुलतयगु लागा
 23 “ल्यं दुगु कुलतयगु निति पुर्बनिसें पच्छिम तकयागु छब्ब बेन्यामीनयागु।
 24 “बेन्यामीनया सिमानाया लिक्कसं पुर्बनिसें पच्छिम तकयागु छब्ब शिमियोनयागु।
 25 “शिमियोनया सिमानाया लिक्कसं पुर्बनिसें पच्छिम तक छब्ब इससाखारयागु।
 26 “इससाखारया सिमानाया लिक्कसं पुर्बनिसें पच्छिम तकयागु छब्ब जबलूनयागु।
 27 “जबलूनया सिमानाया लिक्कसं पुर्बनिसें पच्छिम तकयागु छब्ब गादयागु।
 28 “गादया दक्षिण सिमाना तामारनिसें मेरीबा कादेशया ल: तक थ्यनी अले अन व मिश्रया खुसिचाया लिक्क लिक्क जुया: ध्व भूमध्यसागर तक थ्यनी।
 29 “छिमिसं इस्राएलया कुल कुलयात सर्वयकथं इनाबीमा:गु देश ध्व हे ख:, थुपि हे इमिगु ब्व ख:,” परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

शहरया ध्वाखात

- 30 “शहरं पिहां वनेगु थायत थुपि हे जुइ, २.४ किलोमिटर ताहाक:गु उत्तरया भागय”
 31 स्वंगु ध्वाखात दइ। शहरया ध्वाखातया नं इस्राएलया कुल कुलया नं थें हे जुइ। उत्तर पाखेया स्वंगु ध्वाखात स्बेनया ध्वाखा, यहूदाया ध्वाखा अले लेवीया ध्वाखा जुइ।

- 32 “पुर्बपाखे, २.४ किलोमिटर ताहाकःगु पुर्बया भागय् स्वंगू ध्वाखा दइ, योसेफया ध्वाखा, बेन्यामीनया ध्वाखा व दानया ध्वाखा।
- 33 “२.४ किलोमिटर ताहाकःगु दच्छिनया भागय् स्वंगू ध्वाखा दइ, शिमियोनया ध्वाखा, इस्साखारया ध्वाखा व जबूलूनया ध्वाखा।
- 34 “२.४ किलोमिटर ताहाकःगु पच्छिमपाखे स्वंगू ध्वाखा दइ, गादया ध्वाखा, आशेरया ध्वाखा व नप्तालीया ध्वाखा।
- 35 “शहरयागु प्यखे पाखेयागु घेरा १.६ किलोमिटर दइ।
 “उखुन्हिनिसै शहरया नां ‘परमप्रभु अन दी’ जुइ।”

दानिएलया सफू म्हसीका

थ्व सफुलिइ बेबिलोनयापि सिपाइँतयसं यस्शलेम त्याका: का:बलय् ज्वना: यंकूपि ल्याय्महत दानिएल व वया पासापि गथे याना: बेबिलोन देश्य् त:थंग् पदय् थ्यन धयागु खँ च्वयात:गु दु। थ्व सफुया न्हापांगु न्यागु अध्यायलय् बेबिलोनी साम्राज्यया पालय् जूगु घटना बियात:गु दु धा:सा खूगु अध्यायलय् मादी-फारसी साम्राज्यया पालय् जूगु घटना बियात:गु दु। थ:पिनिगु ज्यान पायेमा:सां दानिएल व वया पासापि परमेश्वरया विश्वास बह:पि जुया हे च्वन। दानिएलं थ:गु जिवंकाछि दरबारय् ज्या यात।

थ्व सफुया न्हयरागु अध्यायनिसें झिनिगु अध्यायलय् दानिएलं खंगु दर्शनाय् अर्थ स्वर्गदूत कना ब्यूगु खँ बियात:गु दु। दानिएलं दर्शनय् यस्शलेम नाश जूगु व यहदीतयसं तसकं दु:ख सी मालिगु खँ नं खंगु ख:। दर्शनय् यहदीमखुपि जुजुतयसं संसारय् राज्य या:गुया शुर्सनिसें कथा: इमिगु साम्राज्य नाश जूगु घटना दुथ्या:। परमेश्वरं थ:गु खँ न्यनीपि मन्तयगु बिचा:संचा: यानादी अले छन्हु वयकलं संसारयागु न्याय व थ: मन्तयत त्याकादी धयागु खँ नं वयनात:गु दु।

धल: पौ

दानिएल व वया पासापि १:१-२१

नबूकदनेसर जुजुया म्हगस २:१-४९

लूँयागु मूर्ति व मिया भट्टी ३:१-३०

नबूकदनेसर जुजुं खंगु सिमाया म्हगस ४:१-३७

जुजु बेलसजर व अंगलय् च्व:गु आख: ५:१-३१

परमेश्वरं सिंहया खोरं दानिएलयात बचय् यानादीगु ६:१-२८

दानिएलं दर्शनय् प्यम्ह जन्तु खंगु ७:१-२८

दानिएलं दर्शनय् मिजंम्ह फइ व दुगचा खंगु ८:१-२७

थ:मन्तयगु लागि दानिएलया प्रार्थना ९:१-२७

टाइग्रिस खुसि सिथय् दानिएलं दर्शन खंगु १०:१-१२:१३

दानिएल

नबूकदनेसरया लायकुलिइ प्यम्ह ल्याय्मह इस्त्राएलीत

दान १:१-६:२८

- 1 यहदा देश्य् यहोयाकीम जुजु जूगु स्वंगुगु दूँय बेबिलोन देश्याम्ह जुजु नबूकदनेसरं यस्शलेमय् वया: उकियात घेरय् यात।*
- 2 परमेश्वरं यहदाया जुजु यहोयाकीम व देग:यागु लूँ, वह: व कंय्यागु छुं थलबल नबूकदनेसरया त्हातय् बियादिल। अले वं थुपि थलबल बेबिलोनियाय् दुगु थ: घ:या देगलय् यंका: देग:यागु धुकुतिइ तल।
- 3 अले जुजुं इस्त्राएली जुजु खल:यापि व घरानियाँ छुं इस्त्राएली ल्याय्महतयत् ल्येत थ: लायक्याम्ह मू हाकिम अशपेनजयात आज्ञा बिल।
- 4 जुजु नबूकदनेसरं वयात धाल, “इपि ल्याय्महपि खवं मद्रुपि, बांला:पि, फुकक कथंया ज्ञान काये मास्तिवयकिपि, फुकक ज्ञान दुपि, याकनं सयके फुपि व लायकुलिइ सेवा यायेबह:पि जुझमा:। इमित बेबिलोनीतय् भाषा व साहित्य स्यँ।
- 5 अले इमित जुजुं न्हियान्हिथं नइगु नसा व त्वनेगु दाखमघ ब्यु धका: अशपेनजयात उजं बिल। थुकथं नका त्वंका स्वदं तक इमित तालिम वीधुंका: इमिसं जिगु सेवा याये फइ।”
- 6 ल्य:पि ल्याय्महपि मध्ये दानिएल, हनन्याह, मीशाएल व अजर्याह धा:सा यहदा कुलयापि ख:।
- 7 मू हाकिमं इमित न्हगु नां तयाबिल – दानिएलयात बेलतसजर, हनन्याहयात शद्रक, मीशाएलयात मेशक व अजर्याहयात अबेदनगो।
- 8 दानिएलं वयात ब्यूगु जुजुया नसा त्वंसं थ:त अशुद्ध मयायेगु क्व:छ्यूगुलि अशपेनजयात जिमित मेगु नसा बियादिसँ धका: बिलिं यात।
- 9 परमेश्वरं मू हाकिम अशपेनजया नुगलय् दानिएलयात दया व माया याइम्ह दयकादिल।
- 10 अयनं मू हाकिमं दानिएलयात धाल, “छिमित थ्व नकि त्वंकि धका: उजं बियादीम्ह जिमि प्रभु जुजु खना: जि म्या:। छिपि छिमि ज्वलिज्व:यापि मेपि ल्याय्महपि थें तगडा खने मदुसा वयकलं जिगु छ्यं ध्यनाबी।”
- 11 अले दानिएल, हनन्याह, मीशाएल व अजर्याहयात बिचा:संचा: यायेत अशपेनजं तयात:म्ह मनयात दानिएलं धाल,
- 12 “जिपि छिकपिनि दासतयत् झिन्हु तक जौंचय् यानादिसँ। जिमित नयेत तरकारी व ल: जक बियादिसँ।
- 13 अले जुजुं नइगु नसा न:पि व जिमितनापं तया: स्वयादिसँ। अले छित: छु याये मास्ति व:, व हे छि दासतयत् यानादिसँ।”
- 14 झिन्हु तक अथे याकेबीत व मानय् जुल। अले इमित झिन्हु तक जौंचय् याना: स्वल।
- 15 झिन्हु लिपा इपि जुजुं नइगु नसा न:पि सकल ल्याय्मह मन्त स्वया: स्वयेज्युपि व बल्ला:पि खनेदत।
- 16 अथे जूगुलि व पिवा: तयात:म्ह मनुखं इमिसं नयेमा:गु नसा व त्वने मा:गु दाखमघया परलेसा वाउँचा जक नके बिल।
- 17 परमेश्वरं थुपि प्यम्ह ल्याय्महतयत् फुकक कथंया साहित्य थुइके फुपि व बुद्धिया खँ सके फुपि यानादिल। दानिएलयात वयकलं फुकक कथंया दर्शन व म्हगसयागु खँ बांलाक थुइकेगु ज्ञान नं बियादिल।
- 18 स्वदं लिपा जुजुं इमित थ:गु न्ह्य:ने हयेत क्वछिनात:गु दिनय् मू हाकिमं इमित जुजु नबूकदनेसरयाथाय् यंकल।
- 19 जुजुं इपि सकलनापं खँ त्हात। अले दानिएल, हनन्याह, मीशाएल व अजर्याह थें ज्या:पि मेपि सं नं लुइके मफुत। थुकथं इमित जुजुयागु ज्याय् ल्यल।
- 20 जुजुं बुद्धि व ज्ञानयागु खँय न्हागु हे न्यंसं उकी इमित देश न्यंकयापि फुकक जादु क्यनीपि व ज्वखना स्वइपि स्वया: यकव स:स्युपि खंकल।

* 1:1 १:२ यहदा देश्य् यहोयाकीम जुजु जूगु स्वंगुगु दूँ धयागु इ.पू. ६०५

21 कोरोस जुजु ज़गू न्हापांगु दँ तक दानिएल अन हे जुजुया सेवा यानाच्वन।†

2

नबुकदनेसरया म्हगस

- 1 नबुकदनेसर जुजु ज़गू निगए दँय वं छगू म्हगस खन। वयात तसकं धन्दा जुल व घने मफुल।*
- 2 अथे जुया: जुजुं थ:म्हं म्हनागु म्हगस कनेत देशयापि जादु क्यनिपि, ज्वखना स्वइपि, ज्योतिषीतयत व साइत स्वइपि व स:तके छवल। इपि जुजुया न्हा:ने दं वये धुंका:
- 3 जुजुं इमित धाल, “जिं छगू म्हगस खनागु दु उकिं जिगु नुग: खुलखुल मिंगु दु। जित: उकिया अर्थ सीकिमास्ति व:।”
- 4 इमिसं आरमेइक भापां जुजुयात धाल, “हे महाराज, छ:पि ता:ई तक म्वानादीमा! छ:पिनि दासतयत म्हगस धयादिसँ अले जिमिसं उकियागु अर्थ कने।”
- 5 जुजुं ज्योतिषीतयत थथे लिस: बिल, “जिं थ्व पक्का यानागु दु, छिमिसं जिगु म्हगस छु ख: व धाये मफुत धा:सा अले जित: उकिया अर्थ कने मफुसा छिमित कुचा कुचा यानाबी। अले छिमिगु छँयात नाश यानाबी।
- 6 छिमिसं जिगु म्हगस व उकियागु अर्थ धाल धा:सा छिमित जिगुपाखें कोसेलि, सिरपा:त व तत:धंगु मान दइ। उकिं जिगु म्हगस व उकिया अर्थ कनाब्यु।”
- 7 इमिसं हान धाल, “हे महाराज, छ:पिनि दासतयत म्हगस धयादिसँ, जिमिसं उकिया अर्थ कनाबी।”
- 8 जुजुं लिस: बिल, “छिमिसं आलताल यानाच्वंगु दु धका: जिं सि हे स्यु। छायेधा:सा छिमिसं जिं क्व:छिनागु खँ सी धुंकागु दु।
- 9 छिमिसं जित: म्हगस मधाल धा:सा छिपि सकसिगु लागि छगू हे जक सजँय दु। ई हिली ला धयागु आशां छिमिसं जित: मखुगु खँ ल्हायेगु ग्वसा: व:गु दु। आ: हे व म्हगस जित: कँ। अले छिमिसं उकिया अर्थ धाये फइ धयागु खँ जिं सी।”
- 10 ज्योतिषीतयसं जुजुयात लिस: बिल, “छ:पिन्सं धयादीगु खँ धायेफुम्ह थ्व पृथ्वीइ सुं नं मडु, हे महाराज! सुं नं त:धंम्ह व बल्ला:म्ह जुजुं गबले नं सुं जादु क्यनीम्ह, ज्वखना स्वइपि व ज्योतिषीयात थज्या:गु खँ न्यंगु मडु।
- 11 जुजुं न्यनादीगु खँ थुलि थाकु कि घ:पिन्सं जक थ्व खँ धाये फइ। इपि घ:त मन्तयत दथुइ च्वनी मखु।”
- 12 थुकिं जुजुयात तसकं तंचायकल अले वं इवँ:कय बेबिलोनयापि ज्ञान दुपि सकल मन्तयत स्यायेगु आज्ञा बिल।
- 13 अथे जुया: ज्ञान दुपि मन्तयत स्यायेगु आज्ञा जुल। दानिएल व वया पासापिन्त नं स्यायेत मायके छवल।

परमेश्वरं दानिएलयात अर्थ कनादीगु

- 14 बेबिलोनयापि ज्ञान दुपि मन्तयत स्यायेत जुजुया पिवा: च्वनीपिनि नाय: अर्योकयात आज्ञा ब्युगु ख:। दानिएलं बांलाक बिचा: याना: बुद्धिं चायका: वलिसे खँ ल्हात।
- 15 वं कप्तान अर्योकयात न्यन, “जुजुं थज्या:गु कडा आज्ञा छाये बियादिल?” अले अर्योकं दानिएलयात फुक्क खँ कन।
- 16 थ्व खँ न्यना: दानिएल व म्हगसया अर्थ कनेत छुं ई बियादिसँ धका: विन्ति यायेत जुजुयाथाय वन।
- 17 अनलि दानिएल छँय लिहां वना: फुक्क खँ थ: पासापि हनन्याह, मीशाएल व अजयहयात कन।
- 18 बेबिलोनयापि मेपिं ज्ञान दुपि मन्तलिसे झीपिं नं सीम्बालेमा धका: स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात दया याना: व म्हगसया सुलाच्वंगु खँया अर्थ झीत उलाक्यनादिसँ धका: प्रार्थना यायेत वं थ: पासापिन्त इनाप यात।
- 19 वं हे चान्हय दर्शनय दानिएलयात व सुलाच्वंगु खँयागु अर्थ उलाक्यन। अले दानिएलं स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात च्वछाया: थथे धाल,
- 20 “परमेश्वरया नांया
न्हाबलें न्हाबलें जयजय या,
छायधा:सा बुद्धिं
व शक्ति वयक:यागु हे ख:।
- 21 वयक: हे ई व ऋतुत हिलादीम्ह ख:।
वयकलं हे जुजुपि ल्ययेगु व लिकायेगु यानादी।
वयकलं बुद्धिं दुपिन्त बुद्धिं
व ज्ञान दुपिन्त ज्ञान बियादी।
- 22 दुर्यंगु व सुलाच्वंगु खँयात वयकलं हे उलादी,
अले वयकलं छिउंगु थासय छु दु धका: स्यु।
वयक:याके न्हाबलें ज: दयाच्वनी।
- 23 हे जिमि पुर्खातय परमेश्वर,
जिं छित: सुभाय बिया: त:धके,
जिं छित: हनाबना याये।
छि हे जित: बल व बुद्धिं बियादीगु दु।
छि जिमित प्रार्थनाया लिस: बियादीगु दु।
अले छिं जुजुयागु म्हगस क्यनादिल।”
- दानिएलं म्हगसया अर्थ जुजुयात कंगु
- 24 अले दानिएल बेबिलोनयापि ज्ञान दुपि मिजंतयत स्यायेत जुजुं ज्या ब्व:म्ह अर्योकयाथाय वन। वयात धाल, “इमित स्यानादी मते। जित: जुजुयाथाय यंकादिसँ अले जिं वयक:यागु म्हगसया अर्थ कनाबी।”
- 25 अर्योकं हथासं दानिएलयात जुजुयाथाय यंकल अले धाल, “यहदां ज्वनाह:पि परदेसी मध्ये जिं छम्ह मन्तयत लुइकागु दु, वं छ:पिनिगु म्हगसया अर्थ धाये फइ।”
- 26 जुजुं दानिएलयात धाल, “जिं खनागु म्हगस छु ख: ? अले उकिया अर्थ छं धायेफु ला?” (दानिएलया नां बेलतसजर नं ख:)

† 1:21 १:२१ कोरोस जुजु ज़गू न्हापांगु दँ धयागु ई.पू. ५३१

*

2:1 २:१ नबुकदनेसर जुजु ज़गू निगए दँ धयागु ई.पू. ६०५

- 27 दानिएल लिसः बिल, “महाराजं न्यनादीगु सुलाच्वंगु खँ धायेफुम्ह सुं ज्ञान दुम्ह, ज्वखना स्वइम्ह, जादु क्यनीम्ह व ज्योतिषी म्हु।
- 28 अयन्तं स्वर्ग्य च्वनादीम्ह परमेश्वरं सुलाच्वंगु खँ उलादी। वयकलं हे लिपा छु जुइ व महाराजयात क्यनादीगु खः। छःपि लासाय घना च्वनादीबलय खनादीगु म्हगस व दर्शन थुपि हे खः -
- 29 “हे महाराज, लासाय छःपिनिगु मन लिपा जुइगु खँपाखे वन अले सुलाच्वंगु खँ उलादीम्हयसिनं छःपिन्त लिपा जुइगु खँ क्यनादिल।
- 30 जिगु बारे धाःसा, जिके मेपिं मनुत स्वयाः अप्वः ज्ञान दु धकाः मखु, तर हे महाराज, छःपिन्सं थुकिया अर्थ सीमा अले छःपिनिगु मनय छु जुल व सीमा धकाः ध्व सुलाच्वंगु खँ जितः उलादीगु दु।
- 31 “हे महाराज, छःपिन्सं स्वयाच्वनादीबलय थःगु न्ह्यःने छगु तःधंगु, धीगु व ग्यानपुसे च्वंगु इवाता खन।
- 32 व इवाताया छ्यं भिगु लँयागु, छाति व लप्पुत वहःयागु, जँ व खम्पा कैययागु
- 33 वयागु तुति नँयागु, वयागु तुतिपालि छु नँयागु व छुं चायागु खः।
- 34 छःपिन्सं स्वयाच्वनादीबलय सुनानं मथीकं हे छगः ल्वहं तज्यानावल। व तज्यानावःगु ल्वहं इवाताया नँ व चायागु तुतिइ लानाः उकियात त्छयात।
- 35 अनलि नँ, चा, कैय, वहः व लँ फुकक छकवलं हे चुंचुं जुल अले छ्व लये धुंकाः खलां छवस ब्वयेकगु थें फसं छुं नं ल्यं मदयक ब्वयका यंकल। व इवातानापं हाःगु ल्वहं धाःसा तःधंगु पर्वत जुयाः फुकक पृथ्वीयात त्वपुयाबिल।
- 36 “म्हगस ध्व हे खः। आः जिमिसं उकिया अर्थ जुजुयात थुइकाबी।
- 37 हे महाराज, छःपि ला जुजुतयं नं जुजु खः। स्वर्ग्य च्वनादीम्ह परमेश्वरं छःपिन्त राज्य, बल, अधिकार व मान बियादीगु दु।
- 38 छःपिनि ल्हातय वयकलं मानव जाति व गुँपशुत अले आकाशयापि झंगःपक्षीत तयादीगु दु। इपि न्ह्याथाय च्वंसं वयकलं छःपिन्त हे इपि फुककसिया शासक दयकादीगु दु। छःपि हे व लँया छ्यं खः।
- 39 “छःपि लिपा मेगु साम्राज्य दइ तर उलि बल्लाइ मखु। अले वया लिपा मेगु स्वंगु कैययागु साम्राज्यं पृथ्वी न्यंक शासन याइ।
- 40 थुकिया लिपा नँ थें बल्लाःगु प्यंगु साम्राज्य दइ। गथे नं फुकक चिजयात चुंचुं याइ अथे हे व न्हापायागु फुकक साम्राज्यतयत चुंचुं यानाः उखेलाः थुखेलाः यानाबी।
- 41 छःपिन्सं तुति व तुतिपति चा व नँयागु खनादीगु थें व साम्राज्य कुचा दली। अयन्तं छःपिन्सं नँ व चा ल्वाकःबुकः जूगु खनादीगु थें उकी नँयागु छुं बल दइ।
- 42 उपि तुतिपति छव्व नँयागु व छव्व चायागु जूगु थें व साम्राज्य छुं बल्लाःगु व छुं बमलाःगु जुइ।
- 43 अले छःपिन्सं नँ व चा ल्वाकःबुकः जूगु खनादीगु थें इपि नं ल्वाकःबुकः जूगु जाति जुइ। अले नँ व चा ल्वाकःबुकः जुइ मफइगु थें इपि नं ल्वाकःबुकः जुइ फइ मखु।
- 44 “उपि जुजुतयागु पालय स्वर्ग्याम्ह परमेश्वरं छगु राज्य पलिस्था यानादी। व हे राज्य गुबले नाश जुइ मखु, उकियात मेगु जातितयत नं बी मखु। वं उपि फुकक राज्यतयत चुंचुं यानाबी अले इमित मदयकाबी। व धाःसा न्ह्याबले दयाच्वनी।
- 45 पर्वतं मनुतयागु ल्हातं मथीकं तज्यानावःगु ल्वहं अले उकि नँ, कैय, चा, वहः व लँयात चुंचुं यागु छःपिन्सं खनादिल। वपाखें तःधंम्ह परमेश्वरं महाराजयात लिपा छुं जुइतिनि धकाः क्यनादीगु दु।
- “म्हगस धाथेयागु खः अले अर्थ विश्वास यायेबहः जु।”
- 46 अले जुजु नबकदनेसरं दानिएलयात हनाबना तयाः बँय भ्वसुलाः भागि यात। अले वयात देखा व धुपँय छायेगु आज्ञा बिल।
- 47 जुजुं दानिएलयात धाल, “धाथें छिमि घःतयं नं परमेश्वर अले जुजुतय प्रभु व सुलाच्वंगु खँ उलादीम्ह खः। जिं थ्व खँ स्यं छायथाःसा छुं थ्व सुलाच्वंगु खँ उले फत।”
- 48 अनलि जुजुं दानिएलयात तसकं म वंगु देखात बियाः तःधंगु पदय तल, वं वयात बेबिलोनया फुकक प्रान्त्याम्ह शासक ल्यल। अले वयात अनया सकल ज्ञान दुपि मनुतय नायः दयकल।
- 49 दानिएल बिन्ति याःगुलि जुजुं शद्रक, मेशक व अबेदन्गोयात बेबिलोनया प्रान्तया दानिएलया क्वय च्वनाः ज्या याइपि राज्यपाल ल्यल। दानिएल धाःसा जुजुयागु लायकुलिइ हे च्वन।

3

लँयागु मूर्ति व मिया भट्टी

- 1 नबकदनेसर जुजुं स्विगु मिटर तःजाःगु व स्वँगु मिटर ब्या दुगु छगु लँयागु मूर्ति दयकल, अले वं वयात बेबिलोन प्रान्तया दूया धाःगु मैदानय पलिस्था यात।
- 2 अनलि नबकदनेसर जुजुं थःम्हं पलिस्था याःगु मूर्ति देखेयागु इलय वयेत प्रान्त प्रान्तयापि बडा-हाकिमत, प्रशासकत, राज्यपालत, सल्लाहबीपि मनुत, दाभरित, न्यायाधीशत व प्रान्त प्रान्तयापि सकल हाकिमतयत सःत्के छवल।
- 3 उकि प्रान्तया बडा-हाकिमत, प्रशासकत, राज्यपालत, सल्लाहबीपि मनुत, दाभरित, न्यायाधीशत व प्रान्त प्रान्तयापि सकल हाकिमत वयाः नबकदनेसर जुजुं पलिस्था याःगु मूर्तियात देखेयत मुनाः मूर्तियागु न्ह्यःने दन।
- 4 उबलय नायखि च्वयकः वःम्ह मनुवं ततःसलं हालाः थथे धाल, “हे देश-देशयापि, जाति जातियापि, थीथी भाय ल्हाइपि मनुत जुजुया आज्ञा न्यौं।
- 5 छिमिसं तुरही, बाँसुरी, सितार, सारंगी, वीणा, सनई व मेमेगु बाजाया सः तायेवं नबकदनेसर जुजुं पलिस्था याःगु लँयागु मूर्तियात छिपि सकसिनं भ्वसुलाः भागि यायेमाः।
- 6 अथे भ्वसुलाः भागि मयाइपि दक्खिसत अबलय हे हाना हाना च्यानाच्वंगु मिया भट्टीइ वांछवयाबीगु जुइ।”
- 7 अथे जुयाः उपि तुरही, बाँसुरी, सितार, सारंगी, वीणा, व मेमेगु बाजंतयागु सः तायेवं थीथी भाय ल्हाइपि, जाति जाति व देश-देशयापि मनुतयसं नबकदनेसर जुजुं पलिस्था याःगु लँया मूर्तियात भ्वसुलाः भागि यात।
- 8 अबलय छुं ज्योतिषीतयसं न्ह्यःने वयाः यहदीतयत द्रुपं बिल।
- 9 इमिसं नबकदनेसरयात धाल, “हे महाराज, छःपि ताःई तक म्वानादीमा।
- 10 हे महाराज, तुरही, बाँसुरी, सितार, सारंगी, वीणा, सनई व मेमेगु बाजाया सः तायेवं सकल मनुतयसं भ्वसुलाः लँयागु मूर्तियात भागि यायेमाः धकाः छःपिन्सं आज्ञा बियादीगु खः।
- 11 अले भ्वसुलाः भागि मयाइम्हयसित हाना हाना च्यानाच्वंगु मिया भट्टीया दथुइ वांछवयेगु जुइ धकाः छःपिन्सं आज्ञा बियादीगु खः।
- 12 हे महाराज, छःपिन्सं बेबिलोन प्रान्तयापि शासक दयकूपि शद्रक, मेशक व अबेदन्गो नांयापि यहदीतयसं छःपिनिगु आज्ञायात वास्ता याःगु महु। इमिसं छःपिनि घःतयत पुजा मयाः व छःपिन्सं पलिस्था यानादीगु लँयागु मूर्तियात भागि नं मयाः।”

- 13 थव खँ न्यना: जुजु तसकं तंचाल अले शद्रक, मेशक व अबेदन्गोयात थःगु न्हाःने हयेगु आज्ञा बिल। उकिं इमित जुजुयाथाय हल।
- 14 नबूकदनेसरं इमित न्यन, “हे शद्रक, मेशक व अबेदन्गो, छिमिसं जिमि घःपिन्त पुजा मया: अले जिं पलिस्था यानागु लुँयागु मूर्तियात भ्वसुला: भागि नं मया: धाःगु खँ जिं न्यनागु दु। छु थव धात्थे खः ला?”
- 15 आ: छक्चः नं छिमिसं तुरही, बौसुरी, सितार, सारंगी, वीणा, सनई व मेमेगु बाजायागु सः तायेवं जिं दयकागु मूर्तियात भ्वसुला: भागि मयात धाःसा छिमित उग्रिमय हे हाना हाना च्यानाचवंगु मियागु भट्टीइ वांछवयाबी। छु, छिमित बचय याये फुम्ह सं घः दु धका: च्वनागु ला?”
- 16 शद्रक, मेशक व अबेदन्गो जुजुयात धाल, “हे महाराज नबूकदनेसर, थव खँय जिमिसं छःपिन्त लिंसः बी हे मा: धइगु मदु।
- 17 हाना हाना च्यानाचवंगु मिया भट्टीइ जिमित वांछवःसां जिमिसं सेवा यानाम्ह परमेश्वरं जिमित बचय यानादी फु। वयकलं जिमित छःपिनिगु ल्हातं त्वःतकादी फु।
- 18 तर वयकलं जिमित बचय याना मदीसां महाराज, जिमिसं छःपिनि घःतयगु सेवा याये मखु, अले छःपिन्सं पलिस्था यानादीगु लुँयागु मूर्तियात भ्वसुला: भागि नं याये मखु। थव खँ छःपिन्सं सीकादिसँ।”
- 19 अले नबूकदनेसर शद्रक, मेशक व अबेदन्गो खना: तसकं तम्बल, तमं वयागु खवा: ह्याउँसे च्वन। वयकलं मिया भट्टीयात न्हयदुगं च्याकेत आज्ञा बिल।
- 20 अले वं थः छुं बहादुर सिपाईतयत शद्रक, मेशक व अबेदन्गोयात चिना: व हाना हाना च्यानाचवंगु मियागु भट्टीइ वांछवयाब्यु धका: आज्ञा बिल।
- 21 अले इमिसं इपिं स्वम्हयसित पुनातःगु जामालं, सुवां, व बेतालि, अले मेगु वसःनापं चिना: हाना हाना च्यानाचवंगु मिया भट्टीइ वांछवयाबिल।
- 22 जुजुं भट्टीयागु मि झन तच्चकं च्याकेत कडा आज्ञा ब्यगुलि शद्रक, मेशक व अबेदन्गोयात मिया भट्टीइ वांछवःपि सिपाईतं मिजलां भसम जुल।
- 23 थुकथं स्वम्ह चिनातःपिं मनुत हाना हाना च्यानाचवंगु मिया भट्टीइ दुने लात।
- 24 जुजुं नबूकदनेसर अजू चाया: जुम्स्क दना: थःत सल्लाहबीपि मनुतयत न्यन, “छु झीसं स्वम्हयसित जक चिना: मिइ वांछवयागु मखु ला?” इमिसं लिंसः बिल, “खः, महाराज।”
- 25 वं धाल, “स्व, जिं ला प्यम्ह मनु व मिइ थुखे उखे न्यासि जुयाचवंगु खना, इमित चिनातःगु नं मदु, छुं जूगु नं मदु। प्यम्हमह मनु धाःसा घःया काय थें च्वं।”
- 26 नबूकदनेसर व मि हाना हाना च्यानाचवंगु भट्टीया लुखाया लिक्क वना: तःसलं धाल, “हे शद्रक, मेशक व अबेदन्गो, दक्खिसिबय तःधंम्ह परमेश्वरया सेवा याइपिं दासत, पिहां वा।”
- अथे जुया: शद्रक, मेशक व अबेदन्गो मि पिने पिहां वल।
- 27 अले प्रान्तयापिं बडा-हाकिमत, प्रशासकत, राज्यपालत, जुजुयात सल्लाह बीपि मनुत इपिं स्वम्हयसित स्वयेत प्यखेरं मुन। मिं इमिगु म्हायत छुं मस्यकूगु व इमिगु सँ मि मनःगु नं इमिसं खंकल। वसः नं च्याःगु मदु, अले इमिके मिया बास तक नं मवः।
- 28 जुजुं धाल, “शद्रक, मेशक व अबेदन्गोया परमेश्वरया प्रशंसा जुइमा। थःत विश्वास याइपिं व थःगु सेवा याइपिं थुपिं स्वम्ह मनुतयत बचय यायेत वयकलं थः स्वर्गदूतयात छवयाहयादिल। इमिसं जिगु खँ मन्यं, थः परमेश्वरयात त्वःता: मेपिं घःतयत पुजा यायेगु स्वया: थः सिनावनेत तयार जुल।
- 29 अथे जुया: गगु नं देश, जाति वा भाय ल्हाइम्ह मनुखं शद्रक, मेशक व अबेदन्गोया परमेश्वरया विरोधय छुं न्वावत धाःसा वयात कुचा कुचा यानाबीगु जुइ, अले वयागु छेंयात नाश यानाबीगु जुइ धका: जिं आज्ञा बी। छायधाःसा थुकथं बचय याये फुम्ह मेम्ह सं घः मदु।”
- 30 अनर्लि जुजुं बेबिलोन प्रान्तय शद्रक, मेशक व अबेदन्गोया पद थकया बिल।

4

- नबूकदनेसर जुजुं खंगु सिमाया म्हास
- 1 नबूकदनेसर जुजुं संसारया जाति जाति, देश देश व थीथी भाय ल्हाइपिं मनुतयथाय थव बुखँ छवत— छिमिगु भिं जुइमा!
- 2 दक्खिसिबय तःधंम्ह परमेश्वरं जिगु निति यानादीगु अजू चाइपुगु चिं व अजू चाइपुगु ज्याया बारे छिमित कने दुगुलि जिं लयताया।
- 3 वयकःया चिं गुलि तःधं, वयकःया अजू चाइपुगु ज्या गुलि बल्लाः!
- वयकःया राज्य न्हाबले दयाचवनीगु राज्य खः, अले वयकःया शासन पुस्तांनिसं पुस्ता तक दयाचवनी।
- 4 जि नबूकदनेसर थःगु लायकुलिइ याउंक व बांलाक च्वनाचवनी।
- 5 आकाझाकां छगु म्हास खना: जि म्यात। जि थःगु लासाय ख्वारातुला च्वनाबलय जिगु मनय वःगु बिचा: व जिं खनागु दर्शनं जितः ख्यात।
- 6 उकिं व म्हासया अर्थ कनेत बेबिलोनयापि सकल ज्ञान दुपि मिजंतयत जिगु न्हाःने हयेगु आज्ञा बिया।
- 7 जादू क्यनिपिं, ज्वखना स्वइपि वःबलय जिं इमित म्हास कना, ज्योतिषीतयत व साइत स्वइपि वःबलय जिं इमित म्हास कना, अयतं इमिसं उकिया अर्थ कने मफुत।
- 8 लिपतय दानिएल धाःम्ह मनु जिथाय वल अले जिं वयात म्हास कना। (वयागु नां जिमि घःया नामय बेलतसजर तःगु खः। अले वयाके पवित्र घःतय आत्मा दु।)
- 9 जिं वयात धया, “हे बेलतसजर, जादू क्यनीपिनि नायः, छंके पवित्र घःतयगु आत्मा दु धका: जिं स्यू। अले छन्त छुं नं सुलाचवंगु खँया अर्थ कनेत थाकुइ मखु। म्हासय जिं खनागु दर्शन न्यँ, अले जितः उकिया अर्थ कँ।
- 10 लासाय ख्वारातुला च्वनाबलय जिं खनागु दर्शन थव हे खः— पृथ्वीया दथुइ तःमागु छमा सिमा दु।
- 11 व सिमा बल्लाः व तःमा जुल अले उकिया च्चकां आकाश थिल। संसारया न्हाथायसं नं व सिमा खने दु।
- 12 उकिया हे: बांला, माय गाक्क फल सयाचवंगु दु। उपि फल संसारयापि फुक्कसित नयेत ग। सिमाया क्वय गूँपशु च्वनीगु अले आकाशय च्चपिं झंगंधी उकिया कचामचाय बाय च्वनीगु। अले फुक्क प्राणीतयसं उकिया फल नइगु।
- 13 “लासाय ख्वारातुला च्वनाबलय आकाझाकां जिं दर्शनय स्वर्गं छम्ह पवित्रह पिवा: स्वर्गदूत वयाचवंगु खना।

14 वं तस्सलं धाल, 'व सिमा पाला: क्व:थलाब्बु, उकिया कचामचा पालाब्बु, उकिया ह: हायकाछ्व, उकिया फल छ्यालब्ब्याल यानाब्बु। पशुत उकिया किचलं व झंग:त उकिया कचां बिस्सुं वनेमा।

15 सिमाया थुथायात नं व कँययागु पातां चिना: उकिया थुथा हा नाप बैयु त्व:ताबीमा:।

“ व क्य:या घौंयया दथुइ दयेमा। थ्व मनुयात आकाशया सुति लखं प्याकेमा:। अले पशुतलिसे पृथ्वीया स्वासिमाया दथुइ च्वनेमा:।

16 वयागु मन न्हय्यु कालया* लागि पशुया मनय हिलावनेमा।

17 “ थज्या:गु फैसला पिवा: स्वर्गदूततयसं क्व:छ्युगु ख:। दक्वसिबयु त:धंम्ह परमेश्वरया संसारया फुक्क देशयु अधिकार दु, अले वयकलं थ:म्ह हे ल्ययादीपिन्त शासन यायेत देशत बियादी, अज्ज ला उकी शासन यायेत दकलयु चिधंपिन्त नं तयादी, धयागु खं फुक्क मनुतयसं सीमा धका: पवित्रपिन्सं थज्या:गु फैसला घोषणा या:गु ख:।’

18 “जि नबूकदनेसर जुजुं खनागु म्हगस थ्व हे ख:। आ: हे बेलतसजर, थुकिया अर्थ जित: कनाब्बु। छाया:सा जिगु देशयु दुपिं सुं ज्ञान दुम्हयसिनं नं थुकिया अर्थ जित: कने फइ मखु। तर छं फइ छाया:सा पवित्र घ:तयगु आत्मा छंके दु।”

दानिएलं म्हगसया अर्थ कंगु

19 थ्व खँ न्या: दानिएल (गुम्हयसित बेलतसजर नं धा:) पलख थुरथुर खात, म्हगसया अर्थ वयात ख्यात। जुजुं वयात धाल, “हे बेलतसजर, म्हगस व उकिया अर्थ कनेत छ म्याये मते।”

बेलतसजरं धाल, “हे जिमि प्रभु, थ्व म्हगस व उकिया अर्थ छ:पिनि शत्रुतयत जुगु जूसा ला ज्युगु नि।

20 छ:पिन्सं खनादीगु बल्लाना: त:मा जुया: आकाश थीगु सिमायात संसारयु च्वरपिं सकसिनं खंके फु।

21 उकिया ह: बाला: अले फल संसारयापि सकसितं नयेत गा:। व सिमाया क्वयु गुँपशुत च्वनीगु अले उकिया कचामचायु झंग:पंक्षीत स्वैयु च्वनीगु।

22 हे महाराज, व सिमा छ:पि हे ख:। छ:पि थाहां झाय्या: आकाश तक हे थ्यंम्ह त:धंम्ह मनु जुयादीगु दु। अले छ:पिनिगु बल संसार न्यंक न्यानावंगु दु।

23 “हे महाराज, छ:पिन्सं स्वयाचवनादीबलयु स्वर्ग छम्ह पवित्र पिवा: स्वर्गदूत वया: धाल, ‘व सिमायात पाला: नाश यानाब्बु तर उकिया थुथायात हा नाप बैयु हे त्व:ताब्बु। उकियात नं व कँययागु सिखलं च्यु अले ख्यलयु घौंयया दथुइ त्व:ताब्बु। व मनु आकाशया सुति लखं प्यायेमा:, न्हय्यु काल तक व गुँपशुत थं म्यायेमा:।’

24 “हे महाराज, उकियागु अर्थ व दकलयु त:धंम्ह परमेश्वरं छ:पिनिगु लागि क्व:छिनादीगु आज्ञा थ्व हे ख:।

25 मनुयु राज्ययु दक्वसिबयु त:धंम्ह परमेश्वरयागु अधिकार दु व वयक:यात सु य: वयात राज्य बिलादी धयागु खँ छ:पिन्सं सीकामकाले न्हय्यु काल तक मनुतपाखे छ:पिन्त लिनाछ्वइ। छ:पि गुँपशुतलिसे च्वनादीमा:। छ:पिन्सं सा द्रुहंनं थें घौंयु नयादी अले आकाशया सुति लखं छ:पिन्त प्याकी।

26 थुथा हा नाप बैयु त्व:ताब्बु धा:गु आज्ञायागु अर्थ थ्व ख: – स्वर्ग शासन याइ धइगु खँ छ:पिन्सं सीकादीबलयु छ:पिन्त हाकनं राज्य लितबी।

27 उकि हे महाराज, जिगु सल्लाह स्वीकार यानादिसँ। ख:गु ज्या याना: थ:गु पापयात त्व:तादिसँ अले छुं मटुपिन्त माया याना: मभिगु ज्या त्व:तादिसँ। अथे या:सा छ:पिनिगु भिं जुया हे च्वनी।”

म्हगसया खँ पुवंगु

28 थ्व फुक्क खँ जुजु नबूकदनेसरयात जुल।

29 झिनिला लिपा जुजु बेबिलोनयागु लायक्या क:सिइ चा:हिला च्वंबलयु

30 वं धाल, “छु थ्व जि थ:गु नां व महिमाया लागि जिगु बलं राजधानी दयका:गु त:धंगु बेबिलोन मखु ला?”

31 जुजुं थथे धयाच्वंबलयु हे स्वर्ग छगु थज्या:गु स: वल, “नबूकदनेसर जुजुं, छंगु निमिन्त छगु आज्ञा दु। छंगु राज्य छंकेनं लाकाका:गु दु।

32 मनुतयु राज्ययु दक्वसिबयु त:धंम्हयसिगु फुक्क अधिकार दु, व वयक:यात सु य: वयात बियादी धयागु खँ छं सीकामकाले न्हय्यु काल तकया लागि मनुतयु दथुं छन्त लिनाछ्वइ, अले छुं गुँपशुत लिसे च्वनी। छं सा द्रुहंनं थें घौंयु नयेमात्ती।”

33 नबूकदनेसरया बारे धा:गु खँ थथें पुवन। वयात मनुतयु दथुं लिनाछ्वत अले वं सा-द्रुहंतयसं थें घौंयु नयाहल। आकाशया सुति लखं वयागु म्ह प्यात अले वयागु सँ इमाया पा थें व लुसि झंग:या लुसि थें जुल।

नबूकदनेसरं दक्वसिबयु त:धंम्ह परमेश्वरयात च्वछा:गु

34 न्हय्यु काल बिनावने धंका: जि नबूकदनेसरं थ:गु मिखा थस्वका: स्वर्गपाखे स्वया अले जिगु बुद्धि न्हापा थें तुं जुल। जिं दकलयु त:धंम्ह परमेश्वरयात च्वछाया अले न्हाबलें म्बानादीम्हयसित हनाबना व महिमा बिया।

वयकलं न्हाबलें राज्य यानादी

अले वयक:या राज्य पुस्तांनिसं पुस्ता तक दयाच्वनी।

35 “पृथ्वीयापि सकलें मनुत

परमेश्वरया न्ह्य:ने छुं नं मखु,

स्वर्गया दूत व पृथ्वीयापि मनुतयत

वयकलं थ: थ:थें यानादी।

सुनानं वयक:या ल्हा: पने फइ मखु

अले वयक:यात छिं छु यानादियागु?

धका: न्यने फइ मखु।”

36 जिगु बुद्धि लिहां व:बलयु जिगु महिमा, हनाबना, व जिगु राज्यया गौरव जित: लित बिल। जित: सल्लाह बीपि व भारदारत जित: नापला: वयेगु यात। अले जि हाकनं थ:गु गद्दीइ लिहां वया अले जि न्हापा स्वया: त:धन।

37 आ: जि, नबूकदनेसरं, स्वर्गयाम्ह जुजुयात त:धंके, वयक:यात त:धंके, अले हनाबना याये छाया:सा वयकलं यानादीगु फुक्क खँ पायछि जु व वयक:या फुक्क लेंगु न्यायलं जा:। त:धंछु जुया जुइपिन्त वयकलं क्वमिलु यानादी फु।

5

अंगलयु च्वयात:गु आख:

1 बेलतसजर जुजुं थ: द्र:छिम्ह भारदारतयगु लागि छगु त:धंगु भव्यु न्यायकल। इपि लिसे वं दाखमघ त्वन।

* 4:16 २२१६ काल थथे धयागु दँ ख:

2 दाखमघ त्वनाचंबलल्य हे बेलसजर जुजुं थःम्ह, थः भारदारतयसं अले थः कलाःपिन्सं व मथ्याःपि कलाःपिन्सं दाखमघ त्वनेत न्हापायाम्ह जुजु नबूकदनेसरं यस्शलेमया देगलं हःगु लूँ व वःहःयागु थलबल अन हयेगु आज्ञा बिल।

3 उकिं इमिसं यस्शलेमय दुगु परमेश्वरया देगलं हःगु लूँया थलबल हल। अले जुजु व वया भारदारत, वया कलाःपि व मथ्याःपि कलाःपिन्सं उपि थलबलं दाखमघ त्वन।

4 इमिसं दाखमघ त्वंबलल्य लूँ, वःहः, कैय, नै, सिं व ल्वहेंतं दयकातःपि घःतयत तःधंकल।

5 आकाझाकां छम्ह मनूया ल्हाः खनेदत। अन लायकुलिइ त्वाःदेवाःया जः न्हाःने लेवं पानातःगु अंगलय छुं च्वल। ल्हातं च्वयाचवंगु जुजुं स्वयाच्वन।

6 वयागु ख्वाः वेंचुसे च्वन। तसकं ग्याःगुलि वयागु निगुलि पुलि थूरथुर खात।

7 जुजुं ज्वखना स्वइपि, ज्योतिषीत व साइत स्वइपि सःतके छवत। बेबिलोनयापि थुपि ज्ञान दुपि मिजंतयत धाल, “सुनां थ्व च्वयातःगु आखः ब्वनी अले थुकिया अर्थ जितः कनी वयात प्याजीगु वसः फीकाबी, अले वयागु गःपतय लूँयागु सिखः क्वखायकाबी, अले व मन्यात देशय स्वंगारु तःधंम्ह शासक यानाबी।”

8 अले जुजुया सकलें ज्ञान दुपि मिजंत वल, तर इमिसं थ्व च्वयातःगु आखः ब्वने मफुत वा उकिया अर्थ नं जुजुयात कने मफुत।

9 अथे जुयाः जुजु बेलसजर अज्ज ग्यात अले वयागु ख्वाः झन वेंचुसे च्वन। वया भारदारतयत छु याये छु याये जुल।

10 जुजु व भारदारत हालाचवंगु सः तायाः रानीमां भव्य नयेगु क्वथाय वयाः थथे धाल, “हे महाराज, छःपि ताःई तके म्वानादीमा! थथे ख्वाः वेंचुसे च्वकादी मते।

11 छःपिनिगु देशय पवित्र घःपिनिगु आत्मा दुम्ह छम्ह मनु दु। न्हापायाम्ह जुजुया पालय थ्व मनुवं घःपिन्सं थें दुयां, अक्कल व बुद्धि क्यंगु खः। छःपिनि न्हापायाम्ह जुजु नबूकदनेसरं वयात जादु क्यनिपि, साइत स्वइपि, ज्योतिषीत, व ज्वखना स्वइपिनि नायः दयकादीगु खः।

12 थ्व सःस्थम्ह मनु दानिएल खः, गुम्हयसित जुजुं बेलतसजर धाइगु खः। वयाके तच्चःगु मन व ज्ञान दु। व म्हासया अर्थ कने फुम्ह खः। क्वाःया लिःसः बीगुलिसें समस्यात ज्येकगु ज्या नं याये फुम्ह खः। दानिएलयात सःतके छवयादिसें, अले व आखःया अर्थ कनाबी।”

दानिएल आखःया अर्थ कनु

13 उकिं दानिएलयात जुजुया न्हाःने हल अले जुजुं वयात धाल, “जिमि न्हापायाम्ह जुजुं यद्दां ज्वनाहःपि मध्ये छम्ह दानिएल धाःम्ह छ हे खः ला?

14 छंके घःतयगु आत्मालिसें दुयां, अक्कल व तसकं बुद्धि दु धयागु खँ जिं न्यनागु दु।

15 थ्व च्वयातःगु आखः ब्वनाः अर्थ कनेत जिगु न्हाःने ज्ञान दुपि मनुत अले ज्वखना स्वइपि मनुत हल तर इमिसं थुकिया अर्थ कने हे मफुत।

16 “छं सुलाचवंगु खँया अर्थ कनेफु अले थाक्नुगु समस्यात ज्येक फु धयागु खँ जिं न्यनागु दु। छं थ्व च्वयातःगु आखः ब्वनाः उकियागु अर्थ जितः कने फत धाःसा छन्त प्याजीगु रंगया लायक्क वसः पुंकाबी, छंगु गःपतय हनाबनाया लूँयागु सिखः क्वखायकाबी, अले छ देशय स्वंगारु तःधंगु पदयाम्ह मनु जुइ।”

17 अले दानिएलं जुजुयात लिःसः बिल, “छःपिन्सं थःगु देछात थःके हे तयादीफु अले छःपिनिगु सिरपाःत मेपिं सुयातं बियादी फु। अथेसां छःपि महाराजया लागि थ्व च्वयातःगु आखः ब्वनाबी अले थुकिया अर्थ कनाबी।

18 “हे महाराज, दक्वसिबय तःधंम्ह परमेश्वरं छःपिनि न्हापायाम्ह जुजु नबूकदनेसरयात तःधंगु राज्य, तःधंसु, नां व महिमा बियादीगु दु।

19 अले परमेश्वरं वयकःयात तःधंकादीगुलि जाति जातियापि, देश देशयापि, अले थीथी भायु ल्हाइपि मनुत वयकः खनाः ग्याइगु व थूरथुर खाइगु। वयकलं सुयात स्याये मास्ति वयकादी वयात स्यानादी, सुयात म्वाकातये मास्ति वयकादी वयात म्वाका तयादी। सुं मन्यात हनाबना यायेगु व क्वहंकेगु वयकःया ल्हातय दु।

20 तर वयकः तःधंछु, जिराहा जगुलि राजगद्दी लिकाल अले वयकःयागु शान वयकःपाखें लाकाकाल।

21 वयकःयात मनुतय दर्थु पित छवत अले वयकःयागु मन्यात पशुयागु मन थें यानाबिल। देश देशय दक्वसिबय तःधंम्ह परमेश्वरं राज्य यानादी व थःत यःम्हयसित देशयाम्ह शासक दयकादी धयागु खँ वयकलं सीकामकातले वयकः गुं घातलिसे च्वन, सा-द्वहंतयसं थें घौंय नल। वयकःयागु म्हायात आकाशया सुति लखं प्याक्कल।

22 “हे बेलसजर, छःपि वयकःया थासय जुजु जम्ह खः। थ्व फुक्क खँ छःपिन्सं स्युसां छःपिनिगु मन क्वमिलु मजु।

23 उकिया पनेसा छःपिन्सं स्वर्गयाम्ह प्रभुयागु विरोधय ज्या यानादिल। वयकःया देगलं हःगु थलबलत थन हयादिल। अले छःपि व भारदारत, छःपिनि कलाःपि व मथ्याःपि कलाःपिन्सं उपि ख्वल्लं दाखमघ त्वनादिल। अले छःपिन्सं लूँ, वःहः, कैय, नै, सिं व ल्वहेंतं दयकूपि घःतयत च्वछाल। उपि घःत न्यनेफुपि नं मखु, खंके फुपि नं मखु, अले छुं स्थूपि नं मखु। परमेश्वरया ल्हातय हे छःपिनिगु प्राण व फुक्क लूँपु दुसां वयकःयात हनाबना यानामदी।

24 उकिं थ्व खँवः च्वयेत वयकलं ल्हाः छवयाहयादीगु खः।

25 “च्वयातःगु खँवः थथे दु –

मेने, मेने, टेकेल, पर्सिन

26 “थुपि खँवःतयगु अर्थ थ्व हे खः –

“मेने – परमेश्वरं छःपिनिगु राज्यया न्हि ल्याःखनाः थुकियात क्वचायकादीगु दु।

27 “टेकेल – छःपिन्त तराजुइ लंगु दु, अले याउंसे च्वंगु लुइक्क दु।

28 “पर्सिन – छःपिनिगु राज्य ब्वथलाः मादी व फारसीतयत ब्यूरु दु।”

29 अनंलि बेलसजरया आज्ञाय दानिएलयात प्याजीगु रंगया वसः फिकल। वयागु गःपतय लूँयागु सिखः क्वखायकल। अले वयात देशय स्वंगारु तःधंगु पद बिल।

30 उखुन्हु चान्हय बेबिलोनीतय जुजु बेलसजरयात स्यात।

31 अले खुइनिदँ दुम्ह मादी दारां व देश त्याका काल।*

6

सिंहया खोरेय दानिएल

1 दारा जुजुं देशया फुक्क थासय शासन यायेत सछि व निइम्ह (१२०) प्रान्तयापि बडा-हाकिमत ल्ययेगु क्वःछित।

* 5:31 ५:३१ जुजु बेलसजरयात स्यागु व मादी जुजु दारां देश त्याकाकागु ई.पु. ५३१

2 हानं इमिगु च्वय स्वम्ह मन्त्रीत ल्यल। इपि मध्ये छम्ह दानिएल खः। जुजुयागु ज्याय छुं मस्यनेमा धकाः उपि प्रान्तयापि बडा-हाकिमतयसं थःगु ज्याया ल्याःचा इमित बीमाःगु यात।

3 मेपि निम्ह मन्त्रीत व प्रान्तयापि बडा-हाकिमतयके स्वयाः दानिएलयाके तसकं बांलाःगु गुण खंगुलि जुजुं वयात देशय फुक्क थाययाम्हा शासक ल्ययेगु बिचाः यात।

4 थथे जगुलि मेपि निम्ह मन्त्रीत व प्रान्तयापि बडा-हाकिमतयसं सरकारी ज्याय दानिएलयागु दोष मालेगु याना हल। तर इमिसं वं छुं मख्गु ज्या याःगु लुइके मफुत, छायाधाःसा व विश्वास याये बहःम्ह मनु खः, व लाः लाः थें यानाजुइम्ह मनु मखु।

5 लिपतय इमिसं थःथय्य धाल, “वया परमेश्वरयागु व्यवस्थाय जक झीसं दानिएलयागु दोष क्यने फइ, मेगु खँय वयागु दोष क्यने फइ मखु।”

6 उकिः इपि निम्ह मन्त्रीत व प्रान्तयापि बडा-हाकिमत जुजुयाथाय वनाः थथे धाल, “हे महाराज दारा, छःपि ताःई तक म्वानादीमा!”

7 स्विन्हाया दुने सुनां सुनां छःपि बाहेक मेपि सुं घः वा मन्यात बिन्ति याइ वयात सिंह तयातःगु तःजाःगु गालय वांछवयेगु जुइ धकाः छःपिन्सं आज्ञा बियादीमा धकाः जिपि मन्त्रीत, सकलें प्रान्तयापि बडा-हाकिमत, हाकिमत, सल्लाह बीपि सकसिन्सं क्वःछिनागु दु।

8 अथे जुयाः हे महाराज, थ्व खँ मादीत व फारसीतयगु महिलिगु व्यवस्थाकथं कानून जुइमा धकाः छःपिन्सं थज्याःगु कानून च्वयेत उजं बियादिसें।”

9 उकि दारा जुजुं उगु कानून च्वाकाः सही यात।

10 व पोलय सही याये धुंक्नु सियाः दानिएल थःगु छँय वन। वयागु छँयया तलययागु क्वथाया इयाः यःशलेमपाखे स्वः। अले न्हापा न्हापा याःगु थें इयाःपाखे स्वयाः वं परमेश्वरया न्हाःने न्हि स्वकः पुलि चुयाः सुभाय बीगु व प्रार्थना यायेगु यात।

11 दानिएलं प्रार्थना यानाच्वंगु व परमेश्वरयाके खाहालि फचनाच्वंगु पुचः मुना वःपि इपि हाकिमतयसं खंकल।

12 उकि इपि जुजुयाथाय वनाः वलिसें वयागु शाही आज्ञा बोरे खँ ल्हात, “छु छःपिन्सं स्विन्हाया दुने सुनां सुनां छःपि बाहेक मेपि सुं मनु वा घःयात बिन्ति याइ, वयात सिंहत तयातःगु तःजाःगु गालय वांछवयेगु जुइ धकाः च्वयातःगु आज्ञा पतिइ सही यानादियागु मखु ला?”

जुजुं लिसः बिल, “खः, व छगु कडा आज्ञा खः, व मादीत व फारसीतयगु महिलिगु कानून खः।”

13 अले इमिसं जुजुयात धाल, “हे महाराज, यहदां ज्वनाहःम्ह व दानिएलं छःपिन्त हनाबना मयाः अले छःपिनिगु आज्ञा मानय मयाः। वं आः नं न्हि स्वकः प्रार्थना यायेगु याः।”

14 थ्व खँ न्यनाः जुजुया नुगः मछिन। अले दानिएलयात त्वःतेकेगु क्वःछिनाः सूर्य बिनामवंतले वयात बचय यायेगु कुतः याना हे च्वन।

15 अले इपि मनुत जुजुयाथाय वनाः थथे धाल, “हे महाराज, मादीतय व फारसीतय कानूनकथं जुजुयागु आज्ञा व उदीं हिले फइ मखु धकाः छःपिन्सं सी हे स्यु।”

16 उकि जुजुं दानिएलयात ज्वनेगु आज्ञा बिल अले इमिसं वयात हयाः सिंहत तयातःगु तःजाःगु गालय वांछवल। जुजुं दानिएलयात धाल, “छं न्हाबलें सेवा याइम्ह छिमि परमेश्वरं छन्त बचय यायेमा।”

17 हानं छगः ल्वहं हयाः सिंहत तयातःगु तःजाःगु गाःयागु म्हुतु तिनाबिल। अले दानिएल पिहां मवयेमा धकाः जुजुं उकी थःगु हे अंगु छाप व थः भारदारतयगु अंगु छाप तल।

18 अले जुजु थःगु लायकुलिइ लिहां वल। उखुन्हु चान्हय वं छुं मनः, छुं नं न्हाइपुगु ज्या मयाः अले वयात न्हाः नं मवः।

दानिएलयात सिंहताखें बचय यानादीगु

19 सूथ न्हापां निभाः लुइवं जुस्वक दनाः जुजु हथाय चाचां सिंहत तयातःगु तःजाःगु गाःपाखे वन।

20 अले व सिंहत तयातःगु तःजाःगु गाः लिन्क थ्यंबलय ख्वःसलं धाल, “हे दानिएल, म्वाःम्ह परमेश्वरया दास, छं न्हाबलें सेवा याइम्ह छिमि परमेश्वरं छन्त बचय याये फत ला?”

21 दानिएलं लिसः बिल, “हे महाराज, छःपि ताःई तक म्वानादीमा!”

22 जिं टुंकागु मदु धकाः परमेश्वरं स्यगुलि वयकलं थः दूत छव्याहयाः सिंहतयगु म्हुतु तिनादिल। सिंहतयसं जितः घाःपाः याःगु मदु। महाराज, जिं छःपिनिगु नं छुं स्वकागु मदु।”

23 जुजु तसकं लयतायाः दानिएलयात गालं थकायगु आज्ञा बिल। दानिएलयात सिंहत तयातःगु तःजाःगु गालं थकाःबलय वयाके घाःया छुं चिं मल, छायाधाःसा वं परमेश्वरयाके भलसा तःगु खः।

24 अनलि दानिएलयात मख्गु दोष ब्यपि सकल मनुतयत ज्वनेत जुजुं आज्ञा बिल। अले इमि कलाःपि व मचाखाचातनापं इमित सिंहत तयातःगु तःजाःगु गालय वांछवयाबिल। इपि सिंहत तयातःगु तःजाःगु गाःया बैय थ्यने न्हाः हे सिंहतयसं झन्तय यात अले इमिगु फुक्क क्वँययात काच्या-कुचुक यानाः नयाबिल।

25 अले दारा जुजुं पृथ्वीयापि फुक्क जातित, देशयापि व थीथी भाय ल्हाइपि मनुतयत थथे च्वल,

“छिमिगु भिं जुइमा।

26 जिगु हुकुम थ्व हे खः। जिगु देशया अधिकार दगु फुक्क थासययापि मनुतयसं दानिएलया परमेश्वरयागु भय कायेमाः अले वयकःयात हनाबना यायेमाः।

“छायाधाःसा वयकः म्वाःम्ह खः।

वयकः न्हाबलें दयाच्वनी।

वयकःया राज्य गुबलें स्थानावनी मखु।

अले वयकलं न्हाबलें राज्य यानादी।

27 वयकलं त्वःतकादी अले बचय यानादी,

वयकलं आकाशय व पृथ्वीइ

चिं व अजु चाइपुगु ज्या यानादी।

वयकलं दानिएलयात

सिंहया म्हुतुपाखें बचय यानादिल।”

28 थुकथं दारा जुजुया पालय व फारसी कोरस जुजुया पालय दानिएलयात बांलात।

दानिएलं खंगु दर्शन व उकिया अर्थ

7

७:१-१२:१३

प्यम्ह जन्तुया दर्शन

- 1 बेलसजर बेबिलोनयाम्ह जुजु जगु न्हापांगु दैय्, चान्हय दानिएलं म्हगस व दर्शन खन। वं व म्हगसया म् खँ च्वल।*
- 2 दानिएलं धाल, “उखुन्हु चान्हय जिं खनागु दर्शन थथे दु – प्यखेरं वःगु फसं समुद्रया लःयात संकाच्वन।
- 3 समुद्रं प्यंगु किसिमयापि ततःधिकःपि जन्तुत पिहां वल।
- 4 “न्हापां पिहांवःम्ह सिंह थें च्वंम्ह जन्तु खना, तर वयाके इमायाके थें पपु दु। जिं स्वयाच्वनाबलय् हे वयागु पपु पुल। अले व जन्तुयात मन थं निपु तुति थनाबिल अले वयात मनूयागु मन बिल।
- 5 “अले भाल्थें च्वम्ह निम्हम्ह जन्तु खना। व छुखेपाखें दनाच्वंगु दु। वयागु म्हतुया वयागु दश्रुइ स्वपु बपिक्वैय् दु। छगु सलं वयात धाल, ‘दनाः प्वाः जायक ला न।’
- 6 “अनलि चित्वा थें च्वंम्ह स्वम्हम्ह जन्तु खना। वयागु जँन्हुफातय् झंगःयागु थें प्यपा पपु दु। व जन्तुया प्यंगुः छयं दु अले वयात शासन यायेगु अधिकार बिल।
- 7 “लिपा चान्हय दर्शनय्, जिं प्यम्हम्ह जन्तु खना। व तसकं बल्लाः व ग्यानापुसे च्वं। वयागु नैयागु वां शिकारयात कुचा कुचा याइगु अले नइगु, ल्यं द्रुयात धाःसा वं तुति न्हुतुन्हइगु। मेपिं स्वम्ह जन्तु स्वयाः व पाः, वयाके झिपु नेकु दु।
- 8 “जि नेकूत स्वयाच्वनाबलय् नेकूतय् दश्रुइ छक्वलं मेगु चिपुगु नेकु बुयावल। अले व न्हगु नेकुलि न्हापायागु स्वंगुलि नेकूयात हानाप लेहें थनाछ्वल। व नेकुलिइ मनूयागु थें मिखा व तःधंछुयाः खँ ल्हाइगु म्हतु दु।

न्हाबलें म्वाणाच्वनादीम्ह

- 9 “जि स्वयाच्वनाबलय् हे गद्दीत तल।
छगु गद्दीइ न्हाबलें म्वाणाच्वनादीम्ह च्वन।
वयकःया वसः च्वापु थें,
सँ धाःसा यच्चुगु ऊन थें त्पुसे च्वं।
वयकःयागु
दन्न थिनाच्वंगु गद्दी
हानाहाना च्यानाच्वंगु
पांग्राया च्वय् तयातःगु दु।
- 10 अले व गद्दी तःधाःगु मित्याः मदिकक पिहां वयाच्वंगु दु।
द्रुलंढः मनूत वयकःया सेवा यायेत न्ह्यःने दु।
वयकःया न्ह्यःने लखंलख मनूत दनाच्वंगु दु।

न्याययागु अदालत अन हे च्वन।
अले सफूत प्वल।

- 11 “जि स्वयाच्वनाबलय् व चिपुगु नेकुलि तःधंछुयाः ततःधंगु खँ ल्हाःगु जिं ताल। व जन्तुयात स्यानाः वयागु म्हयात नाश यानाः हाना हाना च्यानाच्वंगु मिइ वॉम्छवतले जिं स्वया हे च्वना।
- 12 मेपि जन्तुतयगु अधिकार लाकाकाल तर छुं ई तक इमित म्वाके बिल।
- 13 “चान्हययागु जिगु दर्शनय् जिं मनूया काय् थें च्वंम्ह सुं छम्ह आकाशया सुपॉयतापं झाय्याच्वंगु खना। अले वयकः न्हाबलें म्वाणाच्वनादीम्हयसिया थयन अले इमिसं वयकःयात वयकःया न्ह्यःने हल।
- 14 वयकःयात अधिकार, हनाबना व राज्य बिल। जाति जाति, देश देश व थीथी भाय् ल्हाइपि सकसिनं वयकःयागु आराधना यात। वयकःया शासन न्हाबलें दयाच्वनी अले वयकःया राज्य गुबलें क्वचाइ मखु।

दर्शनया अर्थ

- 15 “जि दानिएलयात छु याये छु याये जुल। जिं खनागु दर्शन जिगु नुगः भाराभारा मिन।
- 16 अन दनाच्वंमि मध्ये जिं छम्हयसिथाय् वनाः थुपि फुक्क खँया अर्थ न्यना। वं थथे धयाः जितः अर्थ कन।
- 17 “थुपि ततःधिकःपि प्यम्ह जन्तु पृथ्वीइ पलिस्था जुइगु प्यंगु राज्य खः।
- 18 लिपतय् दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरया पवित्र मनूतयत राज्य दइ। उकी इमिसं सदां सदांया लागि अधिकार याइ।’
- 19 “अले जितः व मेपि स्वयाः पाःम्ह तसकं ग्यानापुसे च्वंम्ह प्यम्हम्ह जन्तुया अर्थ सिकेमास्ति वल। वयागु नैया वा व कँय्यागु तुसिं शिकारयात कुचा कुचा याइगु अले नइगु, ल्यं द्रुयात धाःसा तुति न्हुतुन्हइगु।
- 20 वयागु छेनय् द्रुगु झिपु नेकु व अन पिहां वःगु मेगु नेकूया खँ थुइके मास्ति वल। अले न्हापायागु स्वपु नेकु पुया ब्युगु खँ छुं जुल धकाः नं सिकेमास्ति वल। थ्व हे मेगु फुक्क नेकु स्वयाः ग्यानापुसे च्वंगु नेकुलिइ मिखा व तःधंछुयाः न्वाइगु म्हतु दु।
- 21 जिं स्वयाच्वनाबलय् व हे नेकुलि परमेश्वरया पवित्र मनूतलिसें लडाइँ यात अले इमित बुकल।
- 22 अनलि व न्हाबलें म्वाणाच्वनादीम्हयसिनं झाय्याः दक्वसिबय् तःधंम्ह परमेश्वरया पवित्र मनूतयगु पलिनाः फैसला यात। उबलय् परमेश्वरया पवित्र मनूतयसं राज्य अधिकार याइगु ई वःगु खः।
- 23 “जितः उकियागु अर्थ थुकथं थुइकल, ‘व प्यम्हम्ह जन्तु पृथ्वीइ पलिस्था जुइगु प्यंगु राज्य खः। थ्व हे राज्य मेगु फुक्क राज्य स्वयाः पाइ। वं फुक्क पृथ्वीयात नयाबी अले उकियात न्ह्याः धू यानाबी।
- 24 उपिं झिपु नेकूया अर्थ व राज्यं वइपि झिम्ह जुजुपि खः। इपि लिपा मेम्ह छम्ह जुजु वइ। व न्हापायापि जुजुपि स्वयाः पाइ, वं उपि स्वम्ह जुजुपिन्त बुकी।
- 25 वं दक्वसिबय् तःधंम्ह परमेश्वरयागु विरोधय् खँ ल्हाइ, अले परमेश्वरया पवित्र मनूतयत क्वत्यला तइ। वं धार्मिक नियम व नखःचखः हिलेले स्वइ। अले पवित्र मनूतयत वयागु ल्हातय् छगु काल, निगु काल व बच्छि कालया’ निति लःल्हानाबी।
- 26 “ ‘अयनं न्यायया अदालत च्वनी, अले वयागु बल लाकाकयाः वयात सदांया निति नाश हे यानाबी।
- 27 पृथ्वीया फुक्क राज्यतयगु शक्ति व तःधंस दकलय् तःधंम्ह परमेश्वरया पवित्र मनूतयगु ल्हातय् बी। वयकःया राज्य न्हाबलें दयाच्वनीगु राज्य जुइ। फुक्क राज्यं वयकःया खँ न्यनी व वयकःयागु सेवा याइ।’
- 28 “जिगु खँ थन हे सिधल। जि दानिएल तसकं ग्यात, जिगु ख्वाः हे वँचुसे च्वन। अयनं जिं थ्व खँ थःगु मनय् हे तया।”

* 7:1 ७:२ थ्व घटना अख्याय ५ स्वयाः न्ह्याः घटना खः ई.पु. ५५३

✱ 7:13 ७:१३ लुक २२:७९

† 7:25 ७:२५ छगु, निगु व बच्छि काल छगु दँ, निगु दँ व बच्छि दँ

8

भ्याःचा व दुगुया दर्शन

- 1 बेलसजर जुजू ज़गु स्वंगुगु दैय, जि दानिएल हानं मेगु छगु दर्शन खना।*
- 2 दर्शनं जि थःत एलाम प्रान्तया राजधानी शशन शहरय खना। शशन शहरया प्यखेरं पःखाः ग्वयातःगु दु। दर्शनय जि ऊलै खुसिया सिथय दनाचवनागु दु।
- 3 जि स्वयाबलय, अन खुसिया सिथय निपु तःपुःगु नेक दुह छम्ह भ्याःचा दनाचवंगु खना। वयागु छपु नेक मेगु स्वयाः ताहाक। व ताहाःगु नेक लिपा बुयावःगु खः।
- 4 व भ्याःचा पच्छिम, उत्तर व दच्छिनपाखे ब्वांयब्वांय जुयाः च्वयाचवंगु जि खना। वयात पने फुम्ह छम्ह नं पशु मदु। सुनानं वयागु शक्तिपाखे बचय याये मफुत। वं थःयलथे यात अले व झन बल्लात।
- 5 जि थुकिया बारे बिचाः यानाचवनाबलय आकाशकां पच्छिमं छम्ह दुगु हथासं ब्वांय वल। व दुगु हथासं बैयं मथ्युसे सारा संसार पुलावल। वयागु मिखाया दथुइ छपु अजु चायापुसे चवंगु नेक दु।
- 6 अले व जि खुसिया सिथय खनाम्ह निपु नेक दुह भ्याःचायाथाय वल। तपिकयाः भ्याःचायात तसकं च्वल।
- 7 व भ्याःचायात तसकं तंक्वयाः चवःगु अले वयागु निपु नेक त्वथुलाब्यगु जि खना। वलिसे ल्वायेत व भ्याःचायाके बल मन्त। वयात बैयं बस्वात अले दुगु वयात न्हतुन्हल। भ्याःचायात बचय याये फुम्ह अन सुं नं मदु।
- 8 अले दुगु झन तःधंछु जुल, व तसकं बल्लाःबलय वयागु नेक त्वहुल। उगु थासय प्यखेपाखे स्वःगु प्यपु अजु चाइपुगु नेक बुयावल।
- 9 उपि प्यपु नेक मध्ये छपु नेकुलि चिपुगु नेक बुयावल, अले उकियागु शक्ति दच्छिन व पुर्बपाखे अले बांलाःगु देश तक नं न्ह्याज्यात।
- 10 व थुलि बल्लात कि वं स्वर्गया सेना व नगुतयत हमला यात। अले नगुयात पृथ्वीइ क्वफानाः तुति न्हतुन्हल।
- 11 व नेकुलि थःत स्वर्गया सेनाया सेनापति ति हे तःधकल। वयकल न्हियान्हिथया बां बीगु दीकाबिल, अले देगःयात अपवित्र यानाबिल।
- 12 न्हियान्हिथं बां बीगु पलेसा अन हे इमिसं पाप याना विद्रोह यात। अले सत्ययात बैयं वांछय्याबिल। वं याःगु फुकक ज्याय व नेक ताःलात।
- 13 अले जि छम्ह स्वर्गदूत न्वावाःगु थाया। हानं मेम्ह छम्ह स्वर्गदूत न्ह्यापा न्वावाःमध्यसित न्यन, “थ्व दर्शनय खनेदुगु खं गबले तक जुयाचवनी? न्हियान्हिथया देछाया पलेसा गबले तक घच्चायपुगु पाप जुयाचवनी? देगः व स्वर्गया सेनायात न्हतुन्हइगु ज्या गबले तक जुयाचवनी।”
- 14 अले वं जितः धाल, “निइस्वसः (२,३००) बहनि व सथ तक! अनलि पवित्र थाययात हाकनं श्दु याइ।”

गब्रिएल स्वर्गदूत दर्शनया अर्थ कंगु

- 15 थ्व खं दर्शनय खनाः जि दानिएल थुइकेगु कुतः यानाचवनाबलय मनु थें च्वंम्ह छम्ह जिगु न्हाःने खनेदत।
- 16 जि ऊलै खुसि वःगु मनुया सः थाया। व सलं धाल, “हे गब्रिएल, थ्व मनुयात दर्शनयागु अर्थ थुइकाब्यु।”
- 17 गब्रिएल जि दनाचवनागु थासय वःबलय जि ग्यानाः बैयं दल। वं जितः धाल, “हे सीमानिम्ह मनु, थ्व दर्शन अन्तया ईया बारे धाई।”
- 18 वं जिलिसे न्वावाः च्चबलय जितः स्याक न्हाः वयाः जिगु ख्वाः बैयं भ्वसुल। अले वं जितः थियाः हाकनं थन।
- 19 वं धाल, “परमेश्वरयागु तंया लिच्वः छु जुइ व जि छन्त कनेत्यनागु दु। थ्व दर्शन अन्तया ई क्यनी।
- 20 छं खंम्ह निपु नेक दुह भ्याःचा मादी व फारसया जुजुत खः।
- 21 सँ यक्व दुह दुगु ग्रीसयाम्ह जुजु खः। वयागु मिखाया दथुइयागु तःपुगु नेक व देशयाम्ह न्हापांम्ह जुजु खः।
- 22 व त्वधगु नेक्या थासय बुयावःगु प्यंगु नेक्या अर्थ थथे खः – व हे देशं प्यंगु देश पिहां वइ, तर इमिके उलि बल दइ मखु।
- 23 “उपि देशतयगु लिपांगु इलय इमिगु पाप दकले च्वय थ्यनीबलय छम्ह तसकं मभिम्ह व छल यायेसःम्ह जुजु दनी।
- 24 व तसकं बल्लाइ तर थःगु हे बलं मखु। अले ग्यानापुसे च्वकं मन्तयत नाश याइ, अले वं याःगु न्हागु ज्याय वं व ताःलाइ। वं बल्लाःपिं मन्तयत व पवित्र मन्तयत नाश याइ।
- 25 व चलाखम्ह ज़गुलि वयागु छल ताःलाइ। अले वं तःधंछुयाः छु हे मस्युपि यक्व मन्तयत नाश याइ। वं दकले तःधंछु जुजुयागु नं विरोध याइ। अयनं सुं मनुखं मर्थीकं व नाश जुइ।
- 26 “बहनि व सथ बारे छं छु छु खनागु व न्यनागु खः व खःगु खं खः। तर छं दर्शनय छु छु खनागु खः व सुयातं सीके मते छायाथाःसा व ता ई लिपा जक जुइ।”
- 27 अनलि जितः तसकं त्यानुल, छुं न्हि तक जितः ल्वचं कयाचवना। अनलि जि दनाः जुजुया ज्याय वना। अयनं जिं खनागु दर्शनं यानाः जि छु याये छु याये जुल। थ्व जि थुइके मफुत।

9

दानिएल थःमन्तयगु निंति प्रार्थना याःगु

- 1 बेबिलोनियाय जुजू ज़म्ह मादीवशयाम्ह अहासूरसया काय दाराया न्हापांगु दैय*।
- 2 जि दानिएल यर्मिया अगमवक्तायात ब्यगु परमप्रभुया वचनकथं, धर्मशास्त्रपाखे यरुशलेम न्ह्येदें तकया लागि नाश जुइ धकाः सीकाकया।*
- 3 उकिं अपनं च्वनाः भाग्रा फिनाः नः बुलाः परमप्रभु परमेश्वरया न्हाःने प्रार्थना व दुगुगुलनिसिं बिन्ति याना।
- 4 अले जि थःगु पाप मानय यानाः थः परमप्रभु जिमि परमेश्वरयात थथे प्रार्थना याना।
- “हे परमप्रभु, छि तःधंम्ह व मानय यायेमाःम्ह खः, छितः माया याइपिन्त अले छिगु खं न्यनीपिन्त छि थःगु दयामायाया बाचा पूर्वकादी।
- 5 जिमिसं पाप यानागु दु अले द्रुंकागु दु। जिपि मभिपि जुयागु दु अले विद्रोही जुयागु दु। जिपि छिगु आज्ञा व नियमपाखे फहिला वनागु दु।
- 6 जिमि जुजुपि, शासकत, पुर्खा व देशयापि सकल प्रजालिसे छिगु नामय न्वावाइपि छि सेवक अगमवक्तातयगु खं जिमिसं मन्यना।
- 7 “हे परमप्रभु छि धर्मीम्ह खः, अयनं थौं जिमिगु ख्वाः लज्यां त्वपूगु दु। जिमिसं छिके भलसा मतयागुलि जिपि यद्दा, यरुशलेम व इझ्राएलयापि मन्तयत छि सतिगु व तापाःगु देशय छ्यालब्याल यानादीगु दु।
- 8 हे परमप्रभु, जिमि जुजुपि, शासकत व पुर्खातयसं छिगु विरोधय वनाः पाप याःगुलि जिपि लज्याय लाःगु दु।
- 9 छिगु खं मन्त्ये जिपि विरोधी जुयागु दु। अथे जूसां परमप्रभु जिमि परमेश्वर, छि दयादुम्ह व क्षमा यानादीम्ह खः।
- 10 हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर, जिमिसं छिगु आज्ञा मानय यानागु मदु, अले छिकपिनि च्चः अगमवक्तापाखे ब्यगु नियम नं मानय यानागु मदु।

* 8:1 दैय बेलसजर जुजू ज़गु स्वंगुगु दैय ग्यगु ई.पू. ५५२

* 9:1 दैय अहासूरसया काय दाराया न्हापांगु दैय ग्यगु ई.पू. ५३९

* 9:2 दैय यरुशलेम व इझ्राएल

- 11 छिगु आज्ञा मानय मयासें सकल इझाएलं छिगु व्यवस्था त्वाथगु दु अले छिपाखें फहिलावंगु दु।
 “उकिं परमेश्वरया च्यः मोशया व्यवस्थाय च्वयात-गु सराः व फैसला जमित ला-गु दु। छायाथाःसा जिमिसं छिगु खँ मन्यसें पाप यानागु दु।
 12 जिमिथाय तःधंगु विपत्ति हयाः जिमिगु व जिमि शासकतयगु बारे न्ववानादीगु बचं छि पूर्वकादीगु दु। यस्शलेमय वःगु विपत्ति थें ज्याःगु विपत्ति संसारय गन नं मवःनि।
 13 परमप्रभु जिमि परमेश्वरं जमित माया यायेगु त्वःतगु दु। थथे मोशया व्यवस्थाय च्वया तः थें थुपि फुकक विपत्ति जमित ला-गु दु। अथे जूसं थःगु पाप त्वःताः वा छिगु सत्यया ल्यु वनाः जिमिसं परमप्रभु जिमि परमेश्वरया ग्वाहालि मालेत अस्वीकार यानागु दु।
 14 अथे जगुलि छि जिमिके विपत्ति हयादीगु दु। हे परमप्रभु परमेश्वर, छि न्हागु ज्या नं पाय्छिकथं यानादी। अयतं जिमिसं छिगु खँ मन्यना।
 15 “हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर, छि थः मन्तयत बल्लाःगु लहातं मिश्र देशं पित हयाः थौं तक नं थःगु निति नं तयादिल। जिमिसं पाप यानागु दु, जिमिसं मभिगु ज्या यानागु दु।
 16 हे परमप्रभु, छिगु फुकक भिं ज्याकथं छिगु शहर व पवित्र पर्वत यस्शलेमं थःगु तं चीकादिसैं। जिमिगु पाप व जिमि पुर्वातयगु मभिगु ज्याया कारणं प्यखेरं लाःगु देश देशयापि मन्तयसं, यस्शलेम व छि मन्तयत हेस्यानाच्वंगु दु।
 17 “हे जिमि परमेश्वर, थःदासया प्रार्थना व दुनुगःया बिन्ति न्यनादिसैं। भज्यंक सयंगु देगःयात छिगु थःगु नांया लागि हाकनं दयकादिसैं।
 18 “हे परमेश्वर, जिपिपाखे थःगु न्हायपं बियादिसैं। थःगु मिखा चायकाः जिमिगु झिजाभिजां दंगु हालत व छिगु नां दुगु शहरयात स्वायादिसैं। जिपि धर्मीपि खः धकाः जिमिसं थ्व इनाप यानाच्वनागु मखु तर छिगु तःधंगु दयाया कारणं खः।
 19 “हे परमप्रभु न्यनादिसैं, हे प्रभु पाप क्षमा यानादिसैं, हे प्रभु जिमिगु बिन्ति न्यनाः वकथं ज्या यानादिसैं। छिगु नांया लागि आः लिबाकादी मते। थ्व शहर व छिकपिनि मन्तके छिगु हे नां दु।”

गब्रिएल स्वर्गदूत अगमवाणी थुइकाब्यगु

- 20 जिगु व थः इझाएली दाजुकिजापिनिगु पाप नाला कयाः परमप्रभु जिमि परमेश्वरयात वयकःया पवित्र पर्वतया निति बिन्ति याना हे च्वना।
 21 जिं प्रार्थना यानाच्वनाबलय जिं थःगु न्हापांयागु दर्शनयु खनामह मनु, गब्रिएल याकनं ब्वयाः सन्ध्याया बां बीगु इलय जिथाय वल।
 22 वं जितः थुइकाबिल, “हे दानिएल, छन्त बुद्धि व थुइकेगु ग्यां व ग्वाहालि बीत जि छन्थाय वयागु दु।
 23 छं बिन्ति यायेवं छन्त लिसेः बियादिल, छायाथाःसा छ परमेश्वरया लागि तसकं तःजिह खः। उकिं जि छन्त परमेश्वरया लिसेः बीत वयागु दु। आः जिं व दर्शनागु अर्थ थुइकाबीबलय बांलाक न्यैं।
 24 “पाप व मभिपाखे छिमिगु जाति व पवित्र शहरयात त्वःतेकेत, पाप क्षमा यायेत व अधर्मया प्रायश्चित यायेत परमेश्वरं न्हयेगु वाः क्वछिनादीगु दु। उकिं दर्शन व अगमवाणी पूवनी व पवित्र देगः हानं अभिषेक जुइ।
 25 “थ्व सीकि अले थुइकि, यस्शलेमयात हाकनं दयकेत थ्व आज्ञा पिकाःगु इलानिसैं अभिषेक जूह मनु, छम्ह शासक मवतले न्हयगु वाः अले खुइनिगु वाः जुइ। दुःखया इलय थ्व शहरयात लैं व चाकःछि ताहाःगु गाःनापं हाकनं दयकी।
 26 “अले खुइनिगु वाः लिपा व अभिषेक जूह मन्थात स्याइगु जुइ अले वयाके छं ल्युं दइ मखु। अले हमला या-वइह छम्ह शासकया सेनां शहर व देगः नाश याइ। खुसिबाः वःगु थें अन्त वइ। उकिं परमेश्वरं तयार यानादीगु लडाइँ व विनाश हइ।
 27 छ्वाःया लागि थ्व हे शासक यक्वनापं क्वातगु बाचा ची, तर वाःया दथुइ वं बलि व देछा छायेगु दिकी। अले देगलय घच्चाइपुगु व ग्यानापुगु मूर्ति खने दइ। व मूर्ति तःम्ह शासकयाके परमेश्वरं क्वःछिनादीगु नाश मलातले व मूर्ति अन दइ।”

10

टाइग्रिस खुसि सिथय दानिएलं खंगु दर्शन

- 1 फारसया जुजु कोरेसया स्वैंगुगु दँय दानिएलायात छगु बुखें बिल (गुहयसित बेलतसजर नं धाः)। * थ्व बुखें धाथेगु खः। थ्व छगु तःधंगु लडाइँया बारे खः। वयाथाय दर्शनय व बुखँया अर्थ वःगु खः।
 2 अबलय जि दानिएल स्वैंगु वाः तक दुखं च्वना।
 3 जिं स्वैंगु वाः फुना मवतले छं साःगु नसा मनया, ला मनया, दाखमघ मत्वना, सँय चिकं मतया।
 4 व दँया न्हापागु लाया निड्यंगुगु न्हिइ,† जि तःधंगु टाइग्रिस खुसिया सिथय दनाच्वनाबलय
 5 जिं च्वयपाखे स्वया, जिगु न्हाःने सुतियागु वसः फिनातःम्ह व जँय भिगु लँया जनी फिनातःम्ह मन्थात खना।
 6 वयागु म्ह पुखराज थें च्वं, वयागु ख्वाः हालसा त्वःगु थें च्वं अले वयागु मिखा मिप्वाः थें च्वं, वयागु ल्हाःतुति प्वाला प्वाला थीगु कँय थें च्वं अले वयागु सः ग्वाः ग्वाः मन्तयगु सः थें च्वं।
 7 जि दानिएलं जक व दर्शन खनागु खः। जिनापं दूपि मन्तयसं छुं नं मखं तर इपि तसकं ग्यानाः सुपिलेत बिस्सुं वन।
 8 अथे जुयाः जि जक अन च्वना, थ्व अजू चाइपुसे च्वंगु दर्शन स्वायाच्वना। थुकिं यानाः जिके बल मन्त, जिगु ख्वालय रंग नं मन्त।
 9 अले जिं व न्ववानाच्वंगु सः ताल। जिं वयागु सः न्यनेवं स्याकक न्हाः वयाः जि बैयु भ्वसुल।
 10 जि ग्यानाः थुरथुर खानाः च्वंबलय छुपु लहातं जितः थियाः जिगु ल्हाः व पुलि चुइकल।
 11 स्वर्गदूत जितः धाल, “हे दानिएल, छ परमेश्वरया लागि तःजिह खः, तयकं दँ अले जिं धायेत्यनागु खँ बांलाक न्यैं। छायाथाःसा जितः छन्थाय छ्वयाहःगु दु।” वं थथे धाये धुंकाः जि थुरथुर खाखां दना।
 12 हानं वं जितः धाल, “हे दानिएल, ग्याये मते, छं दुय्यां कायेगु क्वच्छगु न्हापांगु दिनिसैं व छिमि परमेश्वरया न्हाःने थःत क्वमिलु याःबलय निसैं छंगु प्रार्थना न्यनादीगु दु। जि व हे लिसेः बीत वयाह खः।
 13 तर फारस देशयाम्ह शासकं निडछम्ह तक जिगु विरोध यात। अनंलि अन लिबाकागुलि छम्ह मू स्वर्गदूत मिखाएल जितः ग्वाहालि बीत वल, छायाथाःसा जितः फारसयाम्ह शासकनापं त्वःतगु खः।
 14 छिमि जातियापि मन्तयत लिपा छु जुइ धइगु छं छन्त थुइकेत जि वयागु दु। छायाथाःसा थ्व दर्शन लिपाया इँया बारे खः।”
 15 वं अथे धाये धुंकाः जि थःगु ख्वाः क्वच्छुकाः छुं हे धाये मफुत।
 16 अले मनु थें खने दुम्ह छम्हयसिन जिगु म्हुतुसि थिल, जि हाकनं नवाये फत। अले जिं वयात धया, “जिमि प्रभु, दर्शनं यानाः जितः तसकं सास्ती जुल अले जिके भतिचा नं बल मन्त।

* 10:1 १-२: फारसया जुजु कोरेसया स्वैंगुगु दँ ई.पू. ५३०

† 10:4 १-२: दँया न्हापांगु लाया नीयंगुगु न्हिइ धयागु मार्च-अप्रिल ई.पू. ५३०

- 17 जिमि प्रभु, छि दासं प्रभु थें ज्याःमहलिसें गथे खँ ल्हायेगु? जिके बल नं मदये धुंकल, सासः ल्हायेत नं थाकुइ धुंकल।”
 18 अले व मन थें च्वंमहयसिनं हाकनं जितः थियाः बल बिल।
 19 वं धाल, “हे दानिएल, छ परमेश्वरया लागि तसकं तःजिमह खः, छ ग्याये मते, छन्त शान्ति देयेमा, बल्ला व साहसी जु।”
 वं उलि धायेवं हे जिके बल वल अले जिं धया, “हे जिमि प्रभु, छि जितः बल बियादीगुलि आः धयादिहें।”
 20-21 अले वं न्यन, “जि छन्थाय् छाय् वयागु धकाः छं स्य ला? सत्य वचनया सफलिइ छु च्वयातःगु दु व कनेत जि छन्थाय् वयागु दु। आः जि याकनं हे फारसयाम्ह राजकुमारलिसें ल्वायेत लिहां वने। अनंलि जि वने धुंकाः ग्रीसयाम्ह राजकुमार वइ। जितः ग्वाहालि बीमह इमाएलया मु स्वर्गादूत मिखाएल बाहेक मेपि सुं म्दु।”

11

1 मादी दाराया न्हापांगु दँय् जिं वयात ग्वाहालि व बल बिया।

दच्छिन व उत्तरयापि जुजुत

2 “आः जिं छन्त खःगु खँ धाये। फारसय् अज्ज स्वम्ह जुजुपि खने दइ। अनंलि प्यम्हम्ह जुजु दइ। व इपि स्वम्ह स्वयाः तःमि जुइ, व थःगु धनं यानाः बल्लाइ। अले वं ग्रीस देशलिसें ल्वायेत फुककसित व्वाकी।

3 अनं लिपा छम्ह बल्लाःम्ह जुजु वइ। वं छंगु तःधंगु राज्यय् शासन याइ अले थः यःथें याइ।

4 अयनं व बल्लायेवं वयागु देश कुचा कुचा जुयाः उत्तर, दच्छिन, पुर्व व पच्छिमय् ब्वथली। व देश वया सन्तानतयत दइ मखु, मेपिन्सं वयागु पलेसा शासन याइ। अयनं इपि व थें बल्लाइ मखु छायाथाःसा वयागु साम्राज्य लाकाकयाः मेपिन्त बीगु जुइ।”

5 “दच्छिनयाम्ह जुजु बल्लाइ तर वया कप्तानत मध्ये छम्ह व स्वयाः बल्लाइ। अले वं अज्ज तःधंगु राज्यय् शासन याइ।

6 छुं दँ लिपा इपि मिलय् जुइ। दच्छिनयाम्ह जुजु थः म्हाय् उत्तरयाम्ह जुजुयात ब्याहा यानाबी, तर इपि तःन्हु तक मिलय् जुयाच्चनी मखु। अले राजकुमारी, वया बौ, वनापं वःपि भारदारत सकसितं हे स्याइ।

7 “थ्वया लिपा राजकुमारीया थःलाःम्ह छम्ह मन् दच्छिन देशय् जुजु जुइ। वं उत्तर देशय् हमला याइ, अनयागु किल्ला दुने दुहां वनी अले अन च्वंपि मन्तयत बुकी।

8 वं इमि नैयागु घःया मूर्ति, लुँ व वहःयागु थीके-थीकेगु थलबल लाकाकयाः मिश्रय् यंकी। छुं दँ तक वं उत्तरयाम्ह जुजुयात हमला याइ मखु।

9 लिपा उत्तरयाम्ह जुजु दच्छिनयाम्ह जुजुया देशय् हमला यायेत वइ। तर व याकनं हे थःगु देशय् लिहांवनी।

10 वया कायपि लडाइं यायेत तयार जुइ, अले इमिसं यक्व सिपाइंत मुंकी। इमिसं बाः वःगु खुसि थें न्हेज्याः वनाः शत्रुया किल्ला तक हे ल्वाल्वां वनी।

11 “तसकं तंचायाः दच्छिनयाम्ह जुजु उत्तरयाम्ह जुजुलिसें ल्वायेत पिहां वइ। उत्तरयाम्ह जुजु वं ल्वायेत यक्व सिपाइंत मुंकी तर वया सेना बुइ।

12 थथे व सेनायात बुके धुंकाः व तःधंछु जुइ अले वं द्रुलंदः मन्तयत स्याइ। अयनं तःन्हु तक त्याना च्वनी मखु।

13 छायाथाःसा उत्तरयाम्ह जुजु हाकनं न्हापा स्वयाः यक्व सिपाइंत मुंकी। छुं दँ लिपा व तःधंगु सेना व यक्व ल्वाभः ज्वनाः न्हेज्याइ।

14 “अबलय् यक्व मन्त दच्छिनयाम्ह जुजुयागु विरोधय् दनी। छिमि मन्तय् दथुं नं हारापि मन्तय् दशनया कारणं विद्रोह याइ, तर इपि ताःलाइ मखु।

15 अले उत्तरयाम्ह जुजु वयाः पःखाः दगु शहरयात घेरय् यानाः उकियात त्याकाकाइ। दच्छिनयापि सिपाइंत वयागु न्हाःने दनाच्वने फइ मखु। इमि सेनायापि बल्लाःपि मन्त नं वयागु न्हाःने दनाच्वने फइ मखु।

16 हमला याः वःमहयसिनं इमि थः यःथें याइ। सुनानं वयात पने फइ मखु। वं थःत बांलाःगु देशय् पलिस्था याइ अले वयाके उकियात नाश यायेगु बल दइ।

17 वं थःगु देशयागु फुकक बलनानं वयेगु क्वःछी अले दच्छिनया देशलिसे सन्धि याइ, अले व देश त्याका कायेत वं थः म्हाय् वयात ब्याहा यानाबी। अयनं वयागु ग्वासाः ताःलाइ मखु, वयात ग्वाहालि नं दइ मखु।

18 लिपा वं समुद्र सिधय् लाःगु यक्व देशतयत त्याकाकाइ। अयनं छम्ह सेनापति वयागु तःधंछुयात नाश यानाबी। अले वयागु तःधंछु वयाथाय् हे लित छ्वयाबी।

19 लिपा व थःगु देशया किल्लातपाखे बिस्मय् वनी, अयनं लुफि हानाः दइ, अले हाकनं गुबलें खने दइ मखु।

20 “वया लिपा मेम्ह छम्ह जुजु जुइ। वं कर कयाः मन्तयत क्वत्यलाः थःगु देशया सम्पति अप्वयकेगु ज्या यायेत छम्ह हाकिमयात छवइ। तर छुं इ लिपा सुयागु तमय् व लडाइँलय् मलायक हे व नाश जुयावनी।

21 “हानं वयागु थासय् छम्ह तसकं क्वह्यंम्ह मन् वइ, न्हापा ला वयात जुजुयात दइगु हनाबना दइ मखु। तर शान्तिया इलय् व वाः मचायकः वइ अले वं ग्वासाः म्वायाः व देशयात काइ।

22 अनंलि वं छंगु बल्लाःगु सेनायात नाश याइ, अले बाचाया राजकुमारायात नं नाश याइ।

23 ध्वंलानाः वं थीथी सन्धि याइ, अयनं छुं मन्तयगु ग्वाहालि जक व बल्लाइ।

24 वं आकाझाकां तःमिगु देशतयत हमला याइ। अले वया पुर्खातयसं मयाःगु ज्या वं याइ। वं थःम्ह लडाइँलय् लाकाहःगु धन-सम्पति थेः ल्यल्य् वःपिन्त इनाबी। अले वं पलाखया लागि जक बल्लाःगु किल्लातय् हमला यायेगु ग्वासाः म्वाइ।

25 “दच्छिनयाम्ह जुजुयात हमला यायेगु साहस यानाः वं यक्व व बल्लाःगु सेना दयकी। वलिसें ल्वायेत दच्छिनयाम्ह जुजु नं ल्याः यक्व दगु व बल्लाःगु सेना ज्वनाः तयार जुइ। तर दच्छिनयाम्ह जुजुयात ध्वं लाइ अले व लडाइँलय् बुइ।

26 वं नकातःपिन्सं नं वयात नाश यायेगु कुतः याइ। वया सेना लडाइँलय् बुइ, यक्व सिपाइंत लडाइँलय् सी।

27 इपि निम्ह जुजुपि मभिगु बिचालं छंगु हे टैबिलय् च्वनाः थःथवय मखुगु खँ ल्हाइ, तर इमिगु मनसुवाः ताःलाइ मखु। क्वःछिनातःगु इलय् अन्त धारथें हे वइ।

28 यक्व सम्पति ज्वनाः उत्तरयाम्ह जुजु थःगु हे देशय् लिहांवनी तर वयागु नुगः पवित्र बाचाया विरोधय् जुइ। वं थुकिया विरोधय् ज्या याइ, अले थःगु देशय् लिहांवनी।

29 “क्वःछिनातःगु इलय् वं हानं दच्छिनय् हमला याइ, तर थुपालयया लिच्वः न्हापायागु स्वयाः पाइ।

30 वयात हमला यायेत पच्छिमं जहाजत वइ, उकिं व नुगः क्वतुंकाः लिहां वनाः पवित्र बाचा मानय् याइपिन्त वं थःगु तं क्यनी। पवित्र बाचा त्वःतुपिन्त धाःसा दया क्यनी।

31 “वया सिपाइंतयसं देगःयात अशुद्ध याइ, न्हियान्धिथं छाइगु बलि दिकी। इमिसं देगलय् घच्चायापुगु व ग्यानापुगु मूर्ति पलिस्था याइ।

32 बाचा त्वःतुपिन्त वं फुरफुरे यानाः स्यकाबी। परमेश्वरयात मानय् याइपिन्सं धाःसा वयागु फुरफुरे याइगु खँ न्यनी मखु।

33 “बुद्धि दुपि नायःतयसं यक्व मन्तयत् स्यनेगु ज्या याइ। तर छुं ईया निति इमित तरवारं स्याइ, मि भस्म याइ, छुं मन्तयत् लुतय याइ वा ज्वनाः यंकी।

34 इमिगु दुःखया इलय् इमित भचा ग्वाहालि ला दर इमित ग्वाहालि ब्यवइपि आपालं मन्त थः कतिलाःसिं जुइ।

35 अन्तया ई तक शुद्ध जुइमा, यचुसे च्वनेमा अले खवं मदुपि जुइमा धकाः छुं बुद्धि दुपि नायःतयसं दुःख सी। परमेश्वरं क्वःछिनादीगु अन्तया ई मवतले थुपि खं जुया हे च्वनी।

थःमहं थःत तःधंकीमह जुजु

36 “व जुजुं थः यःथे यानाः थःत फुक्क घःत स्वयाः तःधंकी अले घःतयं परमेश्वरयात म्हुतु वाइ। परमेश्वरया तं क्वमलाःतले व ताःलाइ, छायाधाःसा छुं क्वःछ्युगु खः व पवने हे माः।

37 थः पुर्खातय घःत वा मिस्तयसं ययक्मह घःयात नं वं वास्ता याइ मखु। वं सुं घःयात वास्ता याइ मखु, तर वं थःत इपि फुक्क स्वयाः तःधंकी।

38 इमिगु पलेसा वं थः पुर्खातयसं महमस्युह किल्लाया घःयात लुं व वः, म् वंगु ल्वहँत व धीकेथीकेगु देछात छायाः हनाबना याइ।

39 वं थ्व हे विदेशी घःया ग्वाहालि दकलय् बबल्लाःगु किल्लाया हमला याइ अले थःत मानय याइपिन्त वं तःधंगु हनाबना बी। अज्याःपि मन्तयत् वं यक्व मन्तय शासक दयकी। अले सिरपाःकथं जमिन इनाबी।

40 “अन्तया इलय् दच्छिन देशयामह जुजुं वलिसे लडाईं याइ अले उत्तरयामह जुजुं नं बाः वःगु खूसि थें रथ, सलगइपि मन्त व यक्व लः जहाजत ज्वनाः हमला याःवइ। थुकथं व यक्व देशय न्यनावनी, अले उपि देश जुयावनी।

41 वं व बांलाःगु देशय नं हमला याइ। ल्वानाः यक्व देशत त्याकाकाइ। एदोम, मोआब व अम्मोनया नायःतयत् धाःसा वयागु ल्हातं बचय याइ।

42 वं यक्व देशय हमला याइ, मिश्र देशयात नं त्वःती मखु।

43 वं लिबियालीत व क्यूतीतयत् अधीनय तथाः मिश्र देशयागु लुं, वःहः व फुक्क सम्पतिया थुकु अधिकार याइ।

44 अनंलि पुर्व व उत्तरपाखें वइगु बुखें न्यनाः व ग्याइ। तसक तंचायाः वं यक्वसित नाश यायेत लिहां वइ।

45 वं समुद्रयागु व बांलाःगु पवित्र पर्वतयत् दथुइ थःगु लायक् पालत ग्वइ। अयनं व नाश जुइ, सुनानं वयात ग्वाहालि बी मखु।”

12

अन्तया ई

1 सुतियागु वसः फिनातःमह स्वर्गदूतं हानं जितः धाल, “उबलय् छिमि मन्तयत् रक्षा याइमह तःधंमह स्वर्गदूतं मिखाएल दनी। अले जाति जाति शूफ्र जगु इलनिसें गुबले मवःगु विपतिया ई वइ। व ई वइबलय् परमेश्वरया सफुलिइ नं च्वयातःपि छिमि सकले मन्त बचय जुइ।

2 अले ग्वाः ग्वाः सी धुकुपि मन्त, गुलि अनन्त जीवनाया लागि, गुलि धाःसा लज्या व न्हाबले क्वहंकाच्वनेगु लागि दना वइ।

3 बुद्धि दुपि आकाश थीगु थें थी, अले यक्वसित धर्मया लौपुइ यंकीपि न्हाबलेया लागि नगु थें थी।

4 हे दानिएल, छं थ्व सफू बन्द यानाः झो छाप ति। अले अन्तया ई तक थुपि वचन सुयातं सीके मते। उगु इलय् यक्व मन्त थःगु ज्ञान थकायेत थुखे उखे ब्वॉय जुइ।”

5 अनंलि जि, दानिएलं खुसिया थुखे सिथय छमह मन्त उखे सिथय छमह मन्त दनाच्वंगु खना।

6 उपि मध्ये छमहयसिनं खुसिया लःया च्वय दनाच्वंमह सुति वसः फिनातःमह स्वर्गदूतयात न्यन, “थुपि अजु चायापुगु खँ पवनेत गुलि ई माली?”

7 सुति वसः फिनातःमह खुसिया लःया च्वय दुमह मनुखं थःगु जब खव निपुं ल्हाः स्वर्गपाखे ल्हनाः न्हाबलेयामह परमेश्वरया नामय थये धकाः पाफःगु जि ताल, “थ्व छगु ई, निगु ई व बच्छिइ ई तकया लागि जुइ। परमेश्वरया मन्तयगु बल कम जुयेवं थ्व खँ पूवनी।”

8 वं धाःगु खँ ताःसां जिं उकिया अर्थ मथुल उकिं जिं न्यना, “हे जिमि प्रभु, थुपि फुक्कया लिच्वः छु जुइ?”

9 वं लिसः बिल, “दानिएल, आः छु हँ छायाधाःसा थ्व खँ सुयातं हे सीके मज्या। अन्तया ई तकया लागि थ्व सफुतिइ छाप तथाः बन्द यानातःगु दु।

10 यक्वसित शुद्ध याइ, खवं मद्मह याइ अले यचुकी। मभिपि मन्तयसं धाःसा मभिगु ज्या याना हे च्वनी। उपि मध्ये सुनानं छुं थुइ मखु तर बुद्धि दुपिन्सं थुइ।

11 “न्हियान्हिथं छाइगु देछा दिक्गु व देगलय् घच्चायापुगु व ग्यानापुगु मूर्ति पलिस्था याइगु इलनिसें १,२९० दि जुइ।

12 १,३३५ दि तक विश्वास तथाः पियाच्वंपि मन्त धन्यपि खः।

13 “छु दानिएल धाःसा लिपाथ्यं थःगु लौपुइ वनाच्वं। छं आराम याइ, अले फुनावनीगु इलय् छंगु लागि तयातःगु सर्वय कायेत दना वइ।”

होशेया सफू म्हसीका

आमोस अगमवक्ता लिपा होशे अगमवक्तां इस्राएलय प्रचार यात। उत्तर इस्राएल देशया राजधानी सामरियाया पतन जुइ न्ह्यः संकट जुयाचंबलय, ई.पू. ७२२ लय प्रचार याःगु खः। उबलय होशे अगमवक्तां प्रचार यानाचंबलय हे इस्राएलीतयसं थः परमेश्वरयात ल्वमकाः मूर्ति पुजापाखें वंगुया विरोधय हे वं प्रचार याःगु खः।

होशे अगमवक्तां छम्ह व्यभिचारी मिसानापं याःगु ब्याहाया दसु बियाः मनूतयत परमेश्वर प्रति विश्वासघात याःगु खँया बारे साहस यानाः ब्याख्या याःगु खँ थ्व सफुलिइ च्वयातःगु दु। गथे वया कलाः गोमेरं वनापं विश्वासघात याःगु खः, अथे हे परमेश्वरया प्रजां परमप्रभुयात विश्वासघात यानाः वयकःयात त्वःतगु खः।

अथे जुयाः इस्राएलीतयके दण्ड वल। अयनं परमेश्वरं थः प्रजातयत न्हाबलें माया यानादिल।

लिपतय व जातियात वयकलं हाकनं थःपाखे हे स्वकादी अले इमिगु थथःगु हे बाचा न्हापायागु थें हे चिनादी। थ्व सफुलिइ नुगलय थीगु खँवःत थुकथं ब्याख्या यानातःगु दु, “अय इस्राएल, जि छिमित गुबलें त्वःते फइ ला? गुकथ जि छिमित त्वःते फइ? अथे यायेत जिगु मन मानय जुइ मखु। छिपिनापं दगु जिगु माया तसकं क्वाचु” (११:८)।

धलः पै

होशेया ब्याहा व वया परिवार १:१-३:५

परमप्रभुं इस्राएलीतयत द्रुपं ब्यगु ४:१-१३:१६

पश्चाताप व बचंया बुखें १४:१-९

होशे

होशेया कलाः व कायम्हायपि

1 यहदाया* जुजुपि उज्जियाह^०, योताम^०, आहाज^० व हिजकिया^० अले येहोआशया काय इस्राएलया जुजु यारोबाम^० राज्य यानाचंबलय परमप्रभुया वचन बेरीया काय होशेयाथाय वल।

2 परमप्रभुं होशेपाखें दकलय न्हापा नवानादीबलय, परमप्रभुं होशेयात धयादिल, “हूँ, वनाः छम्ह वेश्यालिसें ब्याहा या। वयागु वेश्या ज्यां बूम्ह सन्तानयात थः नाला का, छाथधाःसा इस्राएलं परमप्रभुया लय वनेगु त्वःताः वेश्यायागु थें यक्व ज्या याःगु दु।”

3 अथे जुयाः वं वनाः दिब्लैमया म्हाय गोमेरयात ब्याहा यात। अले व प्वाथय दयाः वपाखें छम्ह कायम्चा बुइकल।

4 अले परमप्रभुं होशेयात धयादिल, “वयागु नां यिजरेल ति, छाथधाःसा जि याकनं हे येहया घरानायात यिजरेलय जुगु हत्याया सजाँय बी।^० इस्राएलया राज्य अन्त यानाबी।

5 उबलय जि इस्राएलया सिपाइँतयगु शक्तियात यिजरेलया ब्यासिइ नाशयानाबी।”

6 गोमेरया हाकनं प्वाथय दत अले वं छम्ह म्हाय बुइकल। अले परमप्रभुं होशेयात धयादिल, “वयागु नां लो-स्हामां^० ति, छाथधाःसा इस्राएलया घरानायात हाकनं जि गुबलें दया यानाः क्षमा बी मखुत।

7 अयनं जि यहदाया घरानायात माया याये। इमिगु उद्गार धनुष, तरवार, लडाइँ व सलगइपिपाखें मखु, तर परमप्रभु इमि परमेश्वरपाखें याये।”

8 गोमेरं म्हाययात दुरु त्वेकेगु दिके धुंकाः वया हाकनं प्वाथय दत अले मेम्ह काय बुइकल।

9 परमप्रभुं होशेयात धयादिल, “वयागु नां लो-अम्मी^० ति, छाथधाःसा इस्राएली मनूत जिगु प्रजा मखु अले जि इमि परमेश्वर मखु।”

10 “अथे जसां इस्राएलीतयगु ल्याः समुद्रया सिथय च्वंगु फि थें जुइ, सुयात न नापय याये फइ, न ल्याः खाये फइ। गन इमित थथे धाःगु खः, ‘छिपि जिमि प्रजा मखु,’ अन इमित थथे धकाः धाइ, ‘छिपि म्वाःम्ह परमेश्वरया सन्तान खः।’^०

11 यहदा व इस्राएलया मनूत मिले जुइ। अले इमिसं थःगु निमित छम्ह नायः ल्यइ, अले इपि कैदी जुयाच्वंगु थास लिहां वइ। धाथें हे यिजरेलया^S व दि छगु तःधंगु दि जुइ।

2

1 “छिमिसं थः इस्राएली दाजुकिजापिन्त ‘अम्मी*’ व थः तताकेहँपिन्त ‘स्हामां’ धा।

इस्राएलया सजाँय व न्हाधाः

2 “अय जिमि कायम्हायपि, थः मांयात ब्वःब्यु,

खः ला व आः जिमि कलाः मखुत,

न जि वया भात खः।

वं थःगु ख्वालं वेश्याया ज्या व थःगु निगु दुस्पाया दथुं

व्यभिचारयात चीकाछवयेमाः।

3 मखुसा व बबूलयया दि थें जि वयात पचिनांगां यानाबी।

जि वयात मस्भमि थें जिजाभिजां व सुख्खा यानाबी

अले जि वयात प्याचायका स्यानाबी।

4 वया काय म्हायपिन्त नं दया याये मखु।

छाथधाःसा इपि व्यभिचारपाखें बूपि सन्तान खः।

5 इमि मां विश्वास याये बहःम्ह मजुल,

इपि सुयागु प्वाथय दगु खः, वं मछालापुम्से च्वंगु ज्या याःगु दु।

* 1:1 १:१ यहदाया थुपि मेम्ह जुजुपिन्त ई.पू. ७२२-६०६ तक शासन यात, स्वयार्दिसें, २ राज १५:१२-१५; १५:२२-१६:२०; १६:१-२०:२१; २ इति २६:१-२२:३३ * 1:1 १:१ २ इति २६:१-२२:३३

1:1 १:१ २ राज १५:१२-१५; १५:२२-१६:२० २ इति २६:१-२२:३३ * 1:1 १:१ २ राज १६:१-२०; २ इति २६:१-२२:३३ * 1:1 १:१ २ राज १६:१-२०:२१; २ इति २६:१-२२:३३ * 1:1 १:१ २ राज १६:२३-२९ * 1:4 १:४ २ राज १०:११ † 1:6 १:६ लो-स्हामा थुकिया अर्थ दया मखु * 1:9 १:९ लो-अम्मी थुकिया अर्थ जिमि मनूत मखु * 1:10 १:१० रोम ९:२६

S 1:11 १:११ यिजरेल थुकिया अर्थ “परमेश्वरं इल्लादी” * 2:1 २:१ अम्मी थुकिया अर्थ जिमि मनूत † 2:1 २:१ स्हामा थुकिया अर्थ छिमिसं दया काःगु दु

- वं धाल, 'जितः मरि, लः, ऊन, वसः,
जैतूनया चिकं व दाखमघ बीपि थः प्रेमीतयगु ल्यूल्यू जि वने।' 1
- 6 अथे जुयाः जिं वयात कंयागु बार तयाः कुनाबी
अले छगु पःखाः दयकाः वयागु लँ पनाबी।
- 7 व थः प्रेमीपिनगु ल्यूल्यू वनी तर वं नापलाके फइ मखु।
वं इमित माली तर लुइकी मखु।
अले वं थथे धाइ, 'जि न्हापायाम्ह भाःतयाथाय हे लिहां वने,
छायथाःसा जिगु न्हापायागु अवस्था आःयागु अवस्था स्वयाः बांलाः।' 1
- 8 वयात अन्न, न्हगु दाखमघ व जैतूनया चिकं ब्यम्ह
अले इमिसं बालघःयात पुजा यायेत छयःगु
लँ व वहः वयात यक्व अप्वः ब्यम्ह जि हे खः धकाः
वं गुबले मानय् मयाः।
- 9 "अथे जुयाः जि थःगु अन्न बाली लयेगु इलय्
अन्न व दाख खायेगु इलय्
सःगु दाख दाखमघया निति काथे,
अले पुनेत जि बियातयागु वसः लाकाकाये।
- 10 वया प्रेमीतयगु न्हाःने
जिं लं त्वकाः पचिनांगा यानाबी,
सनानं वयात जिगु शक्ति बचय् याये फइ मखु।
- 11 जि वयागु दक्व लसताया नखःचखः,
लय्पतिकेया अमइया नखः,
विश्रामबारया दि - क्वःछिनातःगु फुक्क नखःचखः बन्द यानाबी।
- 12 जि वयागु दाखमा व यःमरिया सिमात नाश यानाबी।
थुक्रियागु खँय वं धाइ, थुपि जिमि प्रेमीपिन्सं ब्यगु जिगु ज्याला खः।
जिं उपि मायात छगु गुँ यानाबी,
वं गुँपशुतयसं उपि नयाबी।
- 13 बालघःतयत धूप थंगलि
जिं वयात टण्ड बी।
व इलय् वं तिसा तिनाः
थः यःमह नाप ल्यूल्यू वनी,
अले जितः ल्वःमकी,"
- थः मनुतयत परमप्रभुया माया
- 14 "अथे जुयाः जिं वयात ह्ययकाः
हाकनं मस्मिमिइ यंके,
अले वलिसं नाइसे च्वंक खँ ल्हाये।
- 15 अन जिं वयात वयागु दाखया क्यब लितबी,
अले आकोरयाः[‡] ब्यासियात आशाया लुखा यानाबी।
अन वं थःगु ल्यायम्हबलययागु दि थें
वं मिश्र देशं वःगु दि थें म्ये हाली।
- 16 "परमप्रभुं धयादी, 'उखन्हु हे' छं जितः
'जिमि भाःत' धाइ,
अले 'जिमि मालिक' धाइ मखु।
- 17 जिं वयात हाकनं गुबले बालघःया नां कायकेबी मखु,
अले इमिगु नां हाकनं गुबले काइ मखु।
- 18 व दि हे जिं इमिगु निति गुँपशुत,
आकाशया झंगःत
वं बँय् धिसय् जुइपि पशुतनापं बाचा ची।
सकले याउक च्वने फयेमा धकाः
जिं धनुष वाण, तरवार
वं लडाई देशं तापाकाबी।
- 19 जिं छन्त न्हाबलेया निति थः कलाः यानातये।
जिं छंगु धाल्थेयाम्ह व विश्रवास याये बहःमह भाःत जुइ।
जिं छन्त न्हाबले दयामाया क्यने।
- 20 जिं छन्त जिगु विश्रवास बहःगुली थः कलाः यानातये,
अले छं जितः परमप्रभु धकाः म्हसी।"
- 21 परमप्रभुं धयादिल,

परमप्रभुं घोषणा यानादी।

‡ 2:15 रः१५, आकोर या अर्थ "संकट" खः।

☆ 2:15 रः१५, यहो ७:२४-२६

“व दि हे जि लिसः बी,” परमप्रभुं धयादी,
 “जिं आकाशयात लिसः बी,
 अले आकाशं पृथ्वीयात लिसः बी।
 22 पृथ्वी अन्न, न्हृगु दाखमघ
 व चिकयात लिसः बी,
 अले इमिसं थिजरेलयात लिसः बी।
 23 जिं जिमि मन्तयत पलिस्था याये अले इमित च्वन्हाके।
 जिं ‘गुबलें दया याये मखु’^S धयाम्हयसित हे जिं दयामाया क्यने।
 जिं ‘छिपि जिमि प्रजा मखु’^{*} धयापिन्त हे जिं ‘थः मन्’ धाये।
 अले इमिसं धाइ, ‘छि जिमि परमेश्वर खः।’[☆]

3

होशे थः कलाःनापं मिलय जूगु
 1 परमप्रभुं जितः धयादिल, “हूँ, हाकनं वनाः थः कलाःयात माया या। खः ला वयात मेम्ह मिजंनं माया याः अले व व्यभिचारिणी खः। परमप्रभुं इस्राएलीतयत दया माया यानादी थें वयात दया माया या, खः ला इपि मेपि घःतपाखे फहीगु दु अले इमिसं मूर्तितयत किसमिस छानाः पुजा यायेगु यानाच्वंगु दु।”
 2 अथे जुयाः जिं झिन्यागु शेकेल तौल वहः व सछि व नेयगु किलोग्राम तछव बिया व मिसायात न्यानाः लिपयाना।
 3 अले जिं वयात धया, “छ यक्व दि तक जि नाप च्वनेमाः। छं वेश्याया ज्या याये मते, सुं मिजनापं भेलय बुया जुइ मते अले जिं नं छन्त अथे हे याये।”
 4 थुकथं इस्राएलीत यक्व दि तक राजा वा राजकुमार मदयक बलिदान व पुजा यायेगु ल्वहंया थां मदयक व एपोद^{*} व छेंया घःतं मदयकाः च्वनी।
 5 अर्नलि इस्राएलीत लिहां वइ, इमिसं परमप्रभु थः परमेश्वरयात व जुजु दाऊदया सन्तानयात[‡] माल्ती। लिपागु दिनय इमिसं परमप्रभुया भय काइ अले वयकःपाखे वयाः सुवाः काइ।

4

परमप्रभुं इस्राएलीतयत द्रुपं ब्यगु
 1 अय इस्राएलीत, परमप्रभुया वचन न्यौ!
 छायाधाःसा थ्व देशय च्वंपिन्त परमप्रभुया द्रुपं दु –
 “थ्व देशय विश्वास याये बहसु मदु।
 सदां दइगु दयामाया मदु,
 व परमेश्वरया बारे ज्ञान नं मदु।
 2 थन सराः बीगु, मखुगु खँ ल्हायेगु, मनूया ज्यान कायेगु,
 खयाकायेगु, व्यभिचार यायेगु ज्या जक जुइ।
 छिमिगु मभिगु ज्या झन अक्वया वनी,
 छग्या ल्य मेगु स्यायेगु ज्या जुया हे च्वनी।
 3 अथे जुयाः थ्व देशं नुगः मछिकी,
 थन च्वनीपि दक्व मन्तनापं पशुत,
 आकाशय ब्वइपि झंगःत
 व समुद्रय च्वनीपि न्यात नं नाश जुइ।
 4 “सुनानं सुयातं द्रुपं बी मते
 व ब्व-बी मते,
 छायाधाःसा छिमि मन्त
 पुजाहारीतयत दोष बीपि थें च्वं।
 5 छिपि चान्हे लुफि हाइ।
 आगमवत्तात नं छिपिनापं हे लुफि हाइ।
 जिं छिमि मां इस्राएलयात नाश याये।
 6 जिमि प्रजा जिगु ज्ञान मदुगुलि नाश जुल।

“छिमिसं ज्ञानयात हेला याःगुलि
 जिं नं छिमित थः पुजाहारीया ज्याय तये मखु।
 छिमिसं थः परमेश्वरया ब्यवस्थायात त्वःतुगुलि,
 जिं नं छिमि काय म्हायपिन्त त्वःताबी।
 7 गुलि गुलि पुजाहारीया ल्याः अव्ययावल,
 उलि हे अचः इमिसं जिगु विरोधय पाप याना हल।
 अथे जुयाः जिं छिमिगु मान इज्जतयात लज्याय हिलाबी।
 8 मन्तयसं हःगु शूद्र जुइगु बलित पुजाहारीतयसं नइ।

^S 2:23 २२:२३ हिब्रू भाषां “लो-म्हामा” खः। ^{*} 2:23 २२:२३ हिब्रू भाषां “लो-अम्मी” खः। [☆] 2:23 २२:२३ रोम १:२५; १ पत्र २:१० ^{*} 3:4 ३:४ एपोद दकलय तःधन्ह पुजाहारी पुनीगु यानातःगु वसः (प्रस २८:१-२५,३०) † 3:4 ३:४ छेंया घःत हिब्रूभाषाय “तेरफिम” घःत वा सीपि पुर्खतयगु आत्मायात प्रतिनिधित्व याइगु चिचिधंगु छेंया मूर्तितयत थुकि क्यनी। मन्तयसं छु यायेमा धकाः इमिके सल्लाह काइगु ‡ 3:5 ३:५ दाऊदया सन्तान धयागु बाचा यानातःम्ह मसीह खः

- उकिं मन्तयसं पाप याइबलय् पुजाहारीत लयताइ।
 9 पुजाहारीतयसं नं मन्तयसं थें सजौय फयेमाली।
 जिं इमित सजौय बी अले इमिसं थःम्हं याःगु
 मभिगु ज्याया लिचवः जिं इमित बी।
- 10 “इमिसं न ला नइ तर लुधनी मखु।
 इमिसं व्यभिचार याइ तर इमिगु ल्याः अप्वइ मखु,
 छाथधाःसा इमिसं परमप्रभुयात त्वःतगु दु,
 11 वेश्या ज्याय मन बीत, दाखमघ व न्हगु दाखमघं यानाः
 जिमि मन्तयगु दुयां मदया वःगु दु।
 12 इमिसं थःगु सिंया मूर्तिनापं सल्लाह काइ,
 इमिसं सिंया कथिं लिसः काइ,
 वेश्या ज्या याइगु आत्मां मखुगु लेंय यंकी,
 अले इपि परमेश्वर प्रति विश्वास यायेबहः जुइ मखु।
 13 इमिसं पहाडया च्वकाय् च्वकाय् बलि छाइ
 अले डाँडाय् डाँडाय् बांलाक किचः वइगु तःतमागु,
 न्यनावंगु सिमाया क्वय् धुपौय च्याकी।
 अथे जुयाः छिमि म्हायापि बांमलाक स्यन,
 अले छिमि भौपिन्सं व्यभिचार याना जुल।
- 14 “छिमि म्हायापि वेश्याया ज्या याना जूसां
 जिं छिमि म्हायापिन्त सजौय बी मखु,
 व्यभिचार ज्या याइबलय्
 जिं छिमि भौपिन्त सजौय बी मखु,
 छाथधाःसा मिजंपि नं थः हे घःतयथाय् वेश्यातनापं घनी
 अले इपिनापं मिलय् जुयाः मूर्तितयत्त बलि छाइ,
 अथे जुयाः दुयां मद्रूपि मन्त नाश जुइ।
- 15 “अय् इस्त्राएल, छं व्यभिचार याःसां नं
 यहदा दोपी मजुइमा।”
- “छिपि गिलगालय् वने मते
 बेथ-आवनय्* नं वने मते,
 अले भ्वानाच्वंम्ह परमप्रभुयात साक्षी तयाः पाफये मते।
 16 इस्त्राएलीं मन्त मचाःम्ह सा थें अतेरि खः।
 अले गथे यानाः परमप्रभुं तःधंगु ख्यलय्
 इमित चीथिकःम्ह भ्याःचा थें ज्वये फइ?
 17 एफ्राइमं मूर्तितयगु पासा जूगु दु।
 इमित थःगु हे इच्छाय् त्वःताछव।”
 18 इमिगु मघ फुनावंसा इमिसं वेश्या ज्या याना हे च्वनी।
 इमिगु शासकतयसं इज्जत स्वयाः
 बेइज्जत हे ययकाच्वनी।
 19 फसं पुइकायंक थें इमित पुइकायंकी,
 अले मूर्तितयगु न्ह्यःने बलि छाःगुया कारणं हे इपि लाजय् च्वनेमाली।

5

- इस्त्राएल व यहदाया विरोधय् न्याय
 1 “अय् पुजाहारीत, थ्व खँ न्यौ!
 अय् इस्त्राएलीत, ध्यान बियाः न्यौ!
 अय् जुजुया घराना, ध्यान बियाः न्यौ!
 थ्व न्यायया फैसला छिमिगु विरोधय् दु।
 छिपि मिस्पाय्* जाः व
 तबोरय् पानातःगु जाः जूगु दु।
 2 थुपि विद्रोहीतयसं यक्वसित स्याःगु दु।
 जिं इपि सकसित अनुशासनय् हये।
 3 जिं एफ्राइमया बारे फुक्क खँ स्यु,
 इस्त्राएल जिपाखें सुलाच्वंगु मदु।
 अय् एफ्राइम छं वेश्या ज्या यानाच्वंगु दु।

* 4:15 ४:१५-बेथ-आवन थुकिया अर्थ दृष्टता
 इस्त्राएलया छाथधाय्

† 4:17 ४:१७ एफ्राइम इस्त्राएल जातिया निति अन्व थें एफ्राइम खँ वं नं छ्वलेगु या

* 5:1 ५:१ मिस्रया मन्तयसं मूर्ति पुजा याइगु

इस्त्राएलं थःत हे अशुद्ध याःगु दु।

- 4 “इमिगु ज्यां इमित थः परमेश्वरपाखे
लिहां वयकेन्वी मखु।
वेश्या ज्या यायेगु आत्मा इमिगु नुगलय दु,
इमिसं परमप्रभुयात मानय मयाः।
- 5 इस्त्राएलया तःधंसु वयागु हे विरोधय साक्षी बी।
इस्त्राएल व एफ्राइम नं थथःगु पापय लुफि हाइ।
यहूदा नं इपिनापं लुफि हाइ।
- 6 इपि फैं-चोलय व सा द्रहंया बलिदान ज्वनाः
परमप्रभुयात माःवनीबलय
इमिसं वयकःयात नापलाके फइ मखु।
वयकलं इमित त्वःतादिल।
- 7 इपि परमप्रभुनापं विश्वास यायेबहः मजुल।
इमिसं मेमेपिपाखे कायम्ह्वाय बुइकल।
अले अमइया नखः चखतं इपि
व इमिगु नुनापं इमित नाश याइ।
- 8 “गिबाय तुरही व
रामाय नेकु पु।
बेथ-आवनय लडाईया सः पिका।
अयु बेन्यामीन, न्दालुवाः जु।
- 9 न्याय जुइगु दिनय
एफ्राइम झिजामिजां जुइ।
गुगु खँ धात्थे जुइ,
व इस्त्राएलया कुलया दथुइ जि घोषणा याये।
- 10 यहूदाया न्हेलुवाःत सिमानाय च्वंगु
ल्वहं सरय याइपिं थें जुगु दु।
जि जिगु तं इमिके लः बाः वःगु
खुसि थें प्वकाबी।
- 11 एफ्राइमयात क्वत्यलातःगु दु।
न्यायलय वयात न्हतुमत न्हगु दु।
व मूर्तिया ल्य वनेत स्वःगु दु।
- 12 अथे जुयाः जि एफ्राइमया निति नवकी थें व
यहूदाया धरानाया निति ध्वर्गीगु सिं थें जुइ।
- 13 “एफ्राइम थःगु ल्वय खंबलय
अले यहूदां थःगु घाः खंबलय
एफ्राइम अशशुरया तःधंम्ह जुजुयाथाय ग्वाहालिया निति मनूत छवत।
अयनं वं छन्त लंके फइ मखु,
वं छंगु घाःयात लंके फइ मखु।
- 14 छायाधाःसा जि सिंहनं थें इस्त्राएल व यहूदाया मनूतयत हयकाये।
इमित कुचा कुचा यानाः जि थःगु लैय वने,
जिं इमित लुया यने, इमित बचय याइपिं सुं नं दइ मखु।
- 15 इमिसं थःगु पाप स्वीकार
मयातले जि लिहां वनाः थःगु थासय च्वने,
इमिसं जिगु ख्वाः स्वयेत माला जुइ।
इमित दुःखकष्ट जुइबलय
इमिसं जितः तसकं माली।”

6

इस्त्राएलं पश्चाताप मयाः

- 1 “बा! इपीपि परमप्रभुपाखे लिहां वनेनु।
वयकलं इतीत कुचा कुचा यानादीगु दु,
अयनं वयकलं इतीत लंकादी।
वयकलं घाः यानादीगु दु,
अयनं वयकलं इगीगु घालय मलमपति तयादी।
- 2 निन्हु लिपा वयकलं इतीत हाकनं म्वाकादी।
इपीपि वयकःया न्द्वःने हे म्वानाच्वनेमा धकाः
स्वन्हु दुखन्हु वयकलं इतीत हाकनं थनादी।

- 3 वा! झीसं परमप्रभुयात म्हसिकेनु,
झीसं वयकःयात मानय् यायेत कुतः यानाच्वनेनु।
वयकः झाइगु सूर्य लुया वइगु थें हे पक्का खः।
वयकः झीथाय् वा वःगु थें,
बुँयात प्याकीगु वा थें झायादी।”
- 4 “अय् एफ्राइम, जिं छन्त छु यायेगु?
अय् यहदा, जिं छन्त छु यायेगु?
छंगु दयामाया सुथया खसु थें
व याकनं मदयावनीगु सुतिलाः थें च्वं।
- 5 अथे जुयाः जिं छिमित जिमि अगमवक्तातपाखें कुचा कुचा यानागु दु।
जिं छिमित जिगु म्हुतुया वचनं स्यानागु दु।
जिगु न्याय छिमिके हाबलासा थें प्वालापिलि च्यात।
- 6 छायाःसा जितः बलि मखु, दयामाया यः,
अले होमबलि स्वयाः छिमिसं परमेश्वरयात मानय् याःगु अज्ज अच्वः यः।[☆]
- 7 इमिसं ला आदमं थें बाचा त्वाथल।
इमिसं अन जिगु विरोधय् विश्वास यायेबहः मजुइक व्यवहार यात।
- 8 गिलाद दुष्ट मन्तयगु शहर खः।
व हिया पलाःख्वाय् जाःगु शहर खः।
- 9 गथे दाखुँतयसं मन्तयत् सुलाः पियाच्वनी,
अथे हे पुजाहारीतय् पुचलं
शकेम वनेगु लैय् मन्त स्यायेगु यानाच्वनी,
इमिसं तःधंगु अपराध याःगु दु।
- 10 इस्राएलया घरानाय जिं छग् धच्चाइपुगु ज्या खनागु दु।
एफ्राइमया वेशया ज्या अन दु
अले इस्राएलं थःत अशुद्ध याःगु दु।
- 11 “अय् यहदा,
जिमि मन्तयगु भिगु दि लित हयेबलय,
“छंगु निति नं सजौयया ई क्वःछिनातःगु दु।”

7

- 1 जिं इस्राएलयात लायकाबीबलय
एफ्राइमया दुष्टता,
व सामरियाया दुष्ट ज्या खनेदः वइ।
इमिसं मेपिन्त ध्वंलानां तुं च्वनी
खुँतयसं छें स्यंकी, रडुयायंकी,
डाखुतयसं लैय् लुतय याइ।
- 2 तर जिं इमिसं याःगु दक्व दुष्ट ज्यायात लुमंकी धकाः
इमिसं बिचाः हे मयाः।
इमिसं याःगु पापया ज्यां हे इमित घेरय् यानातःगु दु।
उपि ज्या न्हाबले जिगु न्हाःने दु।
दरबारय् ग्वसाः खःगु
- 3 “इमिसं थःगु दुष्ट ज्यां हे जुजुयात
व थःगु मखुगु खं राजकुमारतयत लयतायकी।
- 4 इपि फुक्कं व्यभिचारीत खः।
इपि मरि छुइबलय क्वाःकातःगु भुत् थें खः,
गुकियागु मि मरि छुइमहयसिनं
छवचुं न्हाःबलय निसें फोगाना मवतले मिलय् याये म्वाः।
- 5 झी जुजुया नखःया दिनय्
राजकुमारत दाखमघं तसकं कायकाच्वनी।
थःत गिजय् याइपिनापं ल्हाः मिलय् याइ।
- 6 छायाःसा वयागु मन तमं भुत् थें क्वाइ,
इपि ध्वंलायेत वया न्हाःने वनी।
चच्छिं इमिगु तं च्यानाच्वनी,
सुथय व च्यानाच्वंगु मि थें जुइ।
- 7 इपि दक्व भुत् थें क्वाइ,
इमिसं थः शासकतयत खतम याइ।

☆ 6:6 मती १२:३, १२:७

इमि दक्व जुजुतयत् स्याइ,
तर इपि मध्ये सुनानं ग्वाहालिया निति प्रार्थना याइ मखु।

8 “एफ्राइम यक्व जात जातितनापं ल्वाकःबुकः जुइ।

एफ्राइम छखें जक बगु मरि थें खः।

9 विदेशीतयसं वयागु बल नाश यानाबी,
अयनं वं व खँ मस्यु।

वयागु छैनय गनं गनं तुयुगु सँ खनेदयावःगु दु

अयनं वं व खँ नं मस्यु।

10 इस्राएलया घमण्डं वयागु हे विरोधय् साक्षी बी,

अयनं थ्व फक्क जुइ धुंकाः

नं इपि परमप्रभु थः परमेश्वरपाखे फहिला वइ मखु,

न वयकःयात माली।

11 “एफ्राइम बुद्धि मदम्ह छम्ह बखुं थें खः —

अःपुक हे ध्वं लायेफुम्ह व मूर्ख।

आः हे इमिसं मिश्रयाके ग्वाहालि फवनी,

आः हे इपि अशशरपाखें वनी।

12 इपि वनीबलय् जिं इमित जिगु जाः हलाबी,

जिं इमित आकाशया झंगःत थें क्वय् क्वफानाबी।

जिं इमिगु वथां ब्वया मुंवेगु सः ताइबलय्,

जिं इमित ज्वने।

13 धिक्कार इमित,

छायधाःसा इपि जिपाखें फहिलाः वंगु दु।

इमिगु भज्यंक नाश जुइमा,

छायधाःसा इपि जिगु विरोधय् विद्रोही जगु दु।

इमित मू पुलाः त्वःतकेगु जिगु इच्छा दु,

अयनं इमिसं जिगु विरोधय् मखुगु खँ लहाइ।

14 इमिसं दुनुगलनिसें जितः प्रार्थना याइ मखु,

तर थःगु लासाय् बिलाप याइ।

अन्न व न्हगु दाखमघया निति इपि मुनाच्चनी,

तर जिपाखें धाःसा ख्वाः फस्वय्की।

15 जिं इमित स्यनेकने यानाः अले बल्लाका,

अयनं इमिसं जिगु विरोधय् जाः ग्वयाजुइ।

16 इपि दकलय् तःधन्हय्सिथाय् लिहां वइ मखु,

इपि त्वधरुगु धनुष थें खः।

इमि न्हेलुवाःतयत् इमिगु घमण्डया वचनं यानाः तरवारं स्याइ।

शुक्रिया निति मिश्र देशय् इमित गिजय् याइ।

8

इस्राएलं ग्वःफय् मुंगु

1 “तुरही पु!

छम्ह इमा परमप्रभुया देगलय् च्वय् ब्वयाच्चवंगु दु,

छायधाःसा मनुतयसं जिगु बाचा त्वथरुगु दु,

अले जिगु व्यवस्थाया विरोधय् विद्रोही जगु दु।

2 इस्राएलं जितः इनाप याइ,

‘हे जिमि परमेश्वर, जिपि इस्राएलीतयसं छितः म्हस्यु।’

3 तर छु बांलाः व इस्राएलं इन्कार याःगु दु।

छम्ह शत्रुं वयात लिनछ्वइ।

4 इमिसं जितः न्य हे मन्यसे जुजुत ल्यल,

इमिसं जितः न्य हे मन्यसे भारदारत ल्यल।

इमिसं थःगु हे नाशया निति थःगु लुँ व वहलं

थःगु निति मूर्ति दय्की।

5 अय् सामरिया! छंगु दुहंचाया मूर्ति वान्छ्ववया ब्यु।

जिगु तं इमिगु विरोधय् च्यानाच्चवंगु दु।

इपि गुबले शद्रु जुइ मफुपि जुयाच्चनी?

6 इपि इस्राएलीत खः।

थ्व दुहंचा कारीगरतयसं दय्कगु खः।

व ला परमेश्वर मखु।

सामरियायाम्ह व दुहंचायात

कुचा कुचा याइगु जुइ।

- 7 “इमिसं फय् हली
अले ग्वःफय् मुंकी।
दंचाय् छुं नं बाला सइ मखु,
उकियागु बालि छवचुं दइ मखु।
छुं दत धाःसां
विदेशीतयसं व नयाबी।
- 8 इस्राएलयात नुनाछवल,
व जात-जातियापि मन्तयगु दथुइ
ज्यागलय् मज्गु थल थें जुल।
- 9 गुंगधा याकःचा थुखे उखे वना जगु थें
इपि अशरय् वन।
एफ्राइमं ज्याला कयाः थः प्रेमीतनापं थःत मियाछवःगु दु।
- 10 इमिसं थःत जात जातितयत् मिया छवःसां
आः जिं इमित छथाय् मुंके।
तःधंगु शक्ति दुम्ह जुजुं दुःखकष्ट ब्यगुलि
इमिगु बल मदयावनी।
- 11 “एफ्राइमं शूद्र जुइगु बलिया वेदीत यक्व दयकल।
उपि वेदीत हे वयागु निति पाप याइगु वेदीत जगु दु।
- 12 जिं इमिगु निति यक्व विधित जिगु व्यवस्थाय् च्वया,
तर इमिसं उपि विधियात मेपिनिगु चिज थें ताय्कल।
- 13 इमिसं जितः बलि छाइ,
अले व ला नइ,
तर परमप्रभु इपिनापं लयतायामदी।
आः जिं इमिगु दुष्ट ज्या लुमंकाः
इमिगु पापया निति सजौय बी।
इपिं मिश्र देशय् लिहांवनी।
- 14 इस्राएलया मन्तयसं थःत दयकादीम्ह सृष्टिकर्ता परमेश्वरयात ल्वमंकाः
ततःखागु छें दयकल,
यहदाया मन्तयसं यक्व शहरय् किल्लात दयकल।
तर जिं इमिगु शहरय् मि तयाबी,
अले उकिं वया किल्लायात भस्म यानाबी।”

9

- इस्राएलयात सजौय
1 अय् इस्राएलयापि मन्त!
मेगु जात जातियापि मन्त थें लय् लयताये मते।
छाय्धाःसा छिपिं थः परमेश्वरनापं विश्वास यायेबहः मज्गु दु।
अन्नया दक्व खलाय् वेश्या ज्या याइपिनिगु
ज्याला कायेत छिमिसं यय्काच्वन।
- 2 तर अन्नया खलां अले दाख तिसीगु थासं मन्तयत् नकीत्वंकी मखु,
न्हगु दाखमघ इमिगु निति गाइ मखु।
- 3 इपिं परमप्रभुया देशय् च्वनी मखु।
एफ्राइम मिश्र देशय् लिहांवनी।
अशरय् अशुद्रगु नसा नइ।
- 4 इमिसं परमप्रभुयात दाखमघ व मेमेगु बलि छाये फइ मखु,
न इमिसं छाःगु बलि वयकः लयताइ।
इमिसं छाःगु बलि ला सीपि मन्तयगु निति दुःखं च्वनीपिन्त बीगु मरि थें जुइ,
व नइपि सकलें अशुद्र जुइ,
थ्व नसा इमिगु थःगु हे निति जुइ,
व परमप्रभुया देगलय् छायेयनी मखु।
- 5 छिमित क्वःछिनाबियातःगु नखःचखःया दि
परमप्रभुयात हनाबना यायेत छिमिसं छु यायेगु?
- 6 इपिं आपत बिपतपाखें बिस्युं वःसां
मिश्र देशय् च्वंपिन्सं इमिगु सीम्ह मुंकी
अले नोपय इमित थुनाबी।
इमिगु वहःया धुकुतिइ,
अले न्हापा इमिगु छें दुगु थासय् घाँय्धिइ व कया झाः बुया वइ।

7 सजौंयया ई न्ह्यःने थ्यंकः वःगु दु।*

इमिगु पापया पलेसा काइगु ई वःगु दु।

इस्त्राएलं थ्व खँ सी।

छिमिगु यक्व पाप

व तःधगु इखयागु कारणं छंगु निति

अगमवत्तात मूर्खं व

आत्मां जाःपि मनूत वँय थें जुइ।

8 अगमवत्ता जिमि परमेश्वर नापनापं

एफ्राइमयात नं स्वयेत तयातःम्ह खः,

अथे जूसां वयागु दक्व लँय जाः म्वयाच्वन,

अले व थःगु हे परमेश्वरया देगलय् शत्रु जुल।

9 गिबाया* दिनय् थें इमिसं थःम्हं

थःत तसकं स्यंकुगु दु।

परमेश्वरं इमिगु अधर्मया ज्या लुमंकी,

अले वयकलं इमित पापया सजौंय बियादी।

10 “अय् इस्त्राएल, छन्त दकलय् न्हापालाक नापलाःबलय् जितः

मस्भमिइ बुयावःगु दाख लरु थें जुल।

जि छिमि पुर्बत दकलय् न्हापालाक खंबलय्

जितः दाखमाय् न्हापां सःगु यःमरि फल खंगु थें जुल।

तर इपि बाल-पोरय् थ्यंवल्य

इमिसं थःत घच्चाइपुस्से च्वंगु मूर्तितयत् अर्पण यात,*

इमिसं पुजा याःपि मूर्ति थें इपि मछालेपुस्से च्वंपि जुल।

11 एफ्राइमया गौरव झंगः थें ब्वयावनी,

छाय्धाःसा छिमि सुं मिसां न मचा बुइकी,

न प्वाथय् दइ,

न प्वाथय् मचा थाइ।

12 इमिसं मचा बुइकाः तःधिकः याःसां

जिं व मचायात काये।

हाय! गज्याःगु दुःख इमित,

गुबलय् जि इपिपाखें लिहां वये।

13 जि एफ्राइमयात टुरोस थें

बांलाःगु थासय् पिनातःगु खना।

तर एफ्राइम थःकाय् म्हाथपिन्त

स्यायेत यंकेमाली।”

14 हे परमप्रभु, इमित सजौंय बियादिसँ,

छिं इमित छु बियादी?

इमि मिसातयत् मचा मदय्क थारि यानादिसँ,

अले इमिगु दुरु सुकादिसँ।

15 “इमिसं गिलगालय् याःगु दक्व बांमलाःगु दुष्ट ज्याया कारणं

जिं इमित घृणा याना।

इमिगु मभिगु ज्याया कारणं

जिं इमित जिगु देगलं पितिनाछवये।

आः जिं आवंलि इमित माया याये मखुत।

इमि दक्व न्हालुवाःत विरोधी जगु खः।

16 एफ्राइमया मनूत हानापं गनावंगु

व फल सइ मखुगु सिमा थें जगु दु।

इमिसं काय्महाय् बुइकुसां

इमि यःपि मस्तयत् जिं स्यानाबी।”

17 जिमि परमेश्वरं इमित मययकादी,

छाय्धाःसा इमिसं वयकःयागु आज्ञा मानय् मयाः।

इपि मेगु जातितयगु दथुइ चाचाःहिलाः जुइ।

10

इस्त्राएलया विरोधय् परमप्रभुया न्याय

1 इस्त्राएल न्यनावनाच्वंगु छमा दाखमा खः।

* 9:7 १३७ लूक ११:२२

* 9:9 १२९ न्याय ११:१-३०

* 9:10 १२० गन्ती २:१५-५

वं ला थःगु हे लागि फल सयकल।
 गुलि यक्च वं फल सयकल
 उलि हे वं वेदीत दयकल।
 थःगु देशय गुलि अन्न सल उलि हे
 वं थः पुजा यायेगु ल्वहंया थांत बांलाकल।
 2 इपि ध्वंलाइपि खः।
 आः इमिसं थःगु दोषया सजौय फये हे माली।
 परमप्रभुं इमिगु वेदीत नाश यानाबी,
 अले च्वखगु ल्वहंया थांत थुनाबी।

3 अले इमिसं थथे धाइ,
 “जिमि जुजु मन्त, छाथधाःसा जिमिसं परमप्रभुया भय मकया।
 तर जिमिगु निति जुजु हे दुसां
 वं जिमिगु निति छु याये फइ धकाः?”
 4 इमिसं यक्च बचं बी,
 मखुगु पाः फइ, अले सन्धि याइ।
 अथे जुयाः बुँ पालीगु बुँ बिखं जाःगु झाः बुया वः थें
 अन्यायया मुद्रात अप्वया वःगु दु।
 5 सामरियाय् च्वपि मन्तयसं बेथ-आवनय्
 इमि द्रुहंचाया मूर्तियात छु गथे जुइ धकाः धन्दा काइ।
 इपि व मूर्तिया निति दुखं च्वनी,
 अले मूर्तियात पुजा याइपि पुजाहारीत नं,
 गुपि महिमाया कारणं लयल्यपु ताःगु खः,
 छाथधाःसा व मूर्तियात देशं पिने यंकी।
 6 तःधमह जुजुयात कोसेलि बीत
 व मूर्ति अश्रय यंकी।
 एफ्राइम लाजय लाइ।
 इस्राएल धाःसा थःगु हे सिंया मूर्तिपाखें लाजय लाइ।
 7 सामरिया व वया जुजु लखं चुइकायंकुगु
 सिंया कुचात थें नाश जुइ।
 8 इस्राएलया पाप अर्थात दुष्टताया ततःजाःगु थाय नाश जुइ।
 इमिगु वेदीइ कं व झाः बुया वइ।
 अले इमिसं पाहाडयात धाइ, “जिमित त्वपु।”
 अले डौंढायात धाइ, “जिमित ल्हाः वा।”[☆]

इस्राएलय् परमप्रभुया न्याय
 9 परमप्रभुं धयादी, “अय् इस्राएल, गिबाय् पाप याःबलय् निसें छं
 आः तक नं जिगु विरोधय् पाप यायेगु मत्वःतनी।
 दुष्ट ज्या याइपिनिगु विरोधय् लडाइंनं
 छु गिबाय् इमित नाप मलाइ ला?
 10 गुबलय् जिगु इच्छा जुइ जिं इमित सजौय बी।
 इमिगु निदुगं अधर्मया निति
 इमित चीत जात जातित मुनी।
 11 एफ्राइम अन्न दाइबलय् लयल्यताइमह
 भाय् थमह साचा थें खः।
 तर जिं वयागु बांलाःगु ब्वहलय्
 जुवा तयाबी।
 जिं एफ्राइमयात न्ह्याकाः यंके,
 यहदां बुँपाली, अले याक्बं* खः दाइ।
 12 थःगु निति धार्मिकताया पुसात प्यु,
 न्ह्याबलें दयाच्वनीगु दयामायाया फल मुंकी।
 छिमिसं बाझः तयातःगु छाःगु बुँ पा, [☆]
 छाथधाःसा परमप्रभुयात मालेगु ई थ्व हे खः,
 गुकिं यानाः वयकः झायाः छिमित
 धार्मिकताया आशिष प्वंकादीमा।
 13 तर छिमिसं ला अधर्मया पुसात पित,
 अन्यायया फल मुंकल।
 छिमिसं छलया फल नःगु दु।
 छिमिसं थःगु हे शक्तिइ भलसा तल,

☆ 10:8 १०:८ लक २३:३०; प्रका ६:१६

* 10:11 १०:११ याक्ब वयागु मेगु नां इस्राएल खः, थन यहदा नामं इस्राएलया छिमिगु कुलयात कयनी

☆ 10:12 १०:१२ यर ४:३

- थःगु यक्व सिपाईतयके भलसा तःगुलि,
 14 छिमि मन्तयगु विरोधयु तसकं लडाई जुइ,
 लडाईलयु शल्मनं बेथ-आर्बेलयातां नाश याःथे
 छंगु दक्व किल्लात नाश याइ- उबलय् मापिन्त
 थः काय्महायपिनापं कुचा कुचा याःगु खः।
 15 अय बेथेलयापि मन्त,
 छिमिसं याःगु तसकं मभिगु ज्याया कारणं छिमिके अज्याःगु हे दुःख वइतिनि।
 व दिनय सुथ जुइबलय,
 इस्राएलया जुजुयात भज्यंक नाश यानाबी।

11

- इस्राएलया निति परमप्रभुया माया
 1 “इस्राएलयात मचाबलय् निसं हे जिं माया याना।
 जिं थःकाययात मिश्र देशं सःता।[☆]
 2 तर जिं गुलि गुलि इस्राएलयात सःता,
 उलि उलि हे इपि जिपाखे तापात।
 इमिसं बालघःतयत बलि छाल।
 मूर्तिया थासय् धुंपाय् च्याकल।
 3 एफ्राइमयात ल्हाः ज्वनाः न्यासि
 वनेत स्यनाबियाम्ह जि हे खः।
 तर जिं इमित लंका बियागु
 धकाः इमिसं मसिल।
 4 जिं इमित मन्तयगु दया व मायाया
 खिपतं सालाः हया।
 इमिगु गःपतं जुवा ल्हनाबिया
 अले इमित नकेत जि क्वछुना।
 5 “तर जिमि मन्त जिथाय् लिहां वयेत मानय् मजुल।
 इपि मिश्र देशय् लिहां वनेमाली,
 अले अश्शूरितयसं इमित शासन याइ।
 6 इमिगु शहरय् लडाई जुइ,
 इमिगु मू ध्वाखात स्यंकाबी,
 अले इमिगु योजनायात नाश यानाबी।
 7 जिमि मन्त जिपाखे फरवया वनेगु जिद्दी यानाच्वंगु दु।
 इमिसं दकलय् तःध्म परमेश्वयात सःत्सां
 जिं इमित च्वाये मखु।
 8 “अय एफ्राइम, जिं छन्त गथे यानाः त्वःते फइ?
 अय इस्राएल, जिं छन्त गथे यानाः दुष्टतयगु ल्हातइ लःल्हाये फइ?
 जिं छन्त गथे यानाः अदमायात थें नाश याये फइ?
 जिं छन्त गथे यानाः सबोयीमयात[☆] थें स्यंके फइ?
 जिगु मन जिगु दुने हिले धुंकल।
 जिगु मन दया मायां जाये धुंकल।
 9 जिं जिगु तचकं च्याःगु तमं छुं नं याये मखुत,
 जिं एफ्राइमयात हाकनं भज्यंक नाश याये मखुत।
 छायाःसा जि परमेश्वर खः, मन् मखु,
 जि परमपवित्र छिपिनापं हे दु,
 जि तःच्वगु तमं छिमिथाय् वये मखु।
 10 इपि परमप्रभुया ल्युल्यु वनी
 अले वयकः सिंह थें हालादी।
 गुबलय् वयकः हाली,
 वयकःया मस्त थरथर खाखां पच्छिमं वइ।
 11 इपि मिश्र देशं चरबुंचा थें
 व अश्शूर देशं सुकुभतु थें ग्याग्यां
 व थरथर खाखां वइ।
 जिं इमित थयःगु हे छें च्वनेबी,[†]
 परमप्रभुं धयादी।

इस्राएलया पाप

† 10:14 १०:१४ बेथ-आर्बेल थुकिं छगु न्हापा जगु लडाई क्यनी, गुगु धाथे होशेया इलय् मन्तयसं स्यु

☆ 11:1 ११:१ प्रस १०:२२; मती २:१५

☆ 11:8 ११:८ व्य २१:२३

12 एफ्राइम जितः मखुगु खं घेरय् याःगु दु,
अले इस्राएल जितः ध्वंलानाः घेरय् याःगु दु।
तर यहूदा आः नं परमेश्वरया आज्ञा मानय् मयाः,
आः नं पवित्र परमेश्वर प्रति इमान्दार मजू।

12

- 1 एफ्राइम छम्ह घोंयया पलेसा फय् नइम्ह पशु थें खः।
वं न्हेच्छिं हे मरुभूमिं वःगु फययात लितुलिनाचवनी।
वं छलकपट व ल्वायेत्लीगु अप्वय्की।
वं अशशरनापं सन्धि याइ,
अले मिश्र देशय् जैतनया चिकं छवइ।
- 2 यहूदाया विरोधय् परमप्रभुयाके छगू द्रुपं दु।
अले याकूबयात वं याःगु व्यवहारया कारणं वयकलं सजौय बियादी,
वं याःगु ज्याकथं वयकलं वयात पलेसा बियादी।
- 3 मांयागु क्रोखय् हे याकूब* थः दाजू एसावनापं ल्वात।[⊕]
तःथिक जुइ धुंकाः व परमेश्वरनापं ल्वात।
- 4 याकूबं स्वर्गदतनापं ल्वानाः हे त्याकल।
व ख्वल, अले वं आशिषया निति इनाप यात।[⊕]
वं बेथेलय् वयकःयात नापलात,
अले वयकःनापं वं खँ ल्हात।[⊕]
- 5 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वर,
परमप्रभु वयकःया नां खः।
- 6 तर छिपि थः परमेश्वरयाथाय् लिहां वये हे माः।
दयामाया व न्यायया ज्या न्हाबलें याना हे च्वें,
अले न्हाबलें परमेश्वरया लेंपु स्वयाच्वें।
- 7 व्यापार याइपिन्सं मखुगु तराजू चले याइ,
थगय् यायेगु ययकाचवनी।
- 8 एफ्राइमं तःधंछुयाः धाइ,
“जि तसकं धनी खः, जि धनी जूगु दु।
इमिसं जिके छुं नं अर्धम वा पाप लुइके फइ मखु।”
- 9 “छिमित मिश्र देशं लिगनाहयाम्ह
परमप्रभु परमेश्वर जि हे खः।
छिमिगु क्वःछिनातःगु नखःचखःया दिनय् थें
जि हाकनं छिमित पालाय् च्वने मायकाबी।[⊕]
- 10 जिं छिमित ख्याच्वः बीत अगमवक्तात छवयाहया,
इमित यक्व दर्शन बिया,
अले इमिपाखें हे जिं उखानत धया।”
- 11 गिलाद दुष्ट खः ला?
अन च्वंपि मनुत ज्यालगय् मजुपि खः!
इमिसं गिलगालय् द्रुहंतयत बलि छाइ ला?
इमिगु वेदीत बुँ पालिपिन्सं बुँइ
ल्वहं मुंकातःगु थें जुइ।
- 12 याकूब अरामया देशय् बिस्सुं वन।
इस्राएलं छम्ह कलाःया निति सेवा यात,
कलाःया निति फे ज्वल।[⊕]
- 13 परमप्रभुं इस्राएलयात मिश्रया दासपाखें त्वःतकाहयेत छम्ह अगमवक्तायात छयलादिल,
अले छम्ह अगमवक्तापाखें वयकलं वयात रक्षा यानादिल।[⊕]
- 14 तर एफ्राइमं परमप्रभुयात तसकं तं पिकायकूगु दु।
परमप्रभुं वं बाः वयकूगु हियागु दोष वयागु हे छैनय् ल्यंकातयादी,
अले हेलाया निति वयकलं सजौय बियादी।

13

- इस्राएलीतयगु विरोधय् परमप्रभुया तं
1 एफ्राइम कुलं नवाइबलय् मनुत ग्यानाः थरथर खाइगु।
इस्राएलय् एफ्राइम कुलायात तःधंकल,

* 12:3 १२:३ याकूब थन शुकिया अर्थ “वं ग्वालि ज्वनीमह।”

⊕ 12:3 १२:३ उत २५:२६

⊕ 12:4 १२:४ उत २२:२४-२६

⊕ 12:4 १२:४ उत २८:१०-२२

⊕ 12:9 १२:९

लेवी २३:१२-४२

⊕ 12:12 १२:१२ उत २८:१-२०

⊕ 12:13 १२:१३ प्रस १२:५,०-५१

- तर बालघःयात पुजा याःगुलि इपि दोषी जुल, अले इपि सित।
 2 इमिसं धातुयागु मूर्तित दयकाः
 आः झन यक्च पाप याइ,
 अले इमिसं थःगु हे निति शिल्पकारतयसं दयकूगु
 वहःयागु मूर्तित दयकल।
 थुपि मन्तयगु खँय थथे धयातःगु दु,
 “इमिसं मन् बलि छाइ,
 द्रहंया मूर्तियात चुप्पा नइ।”
 3 अथे जुयाः इपि सुथसिया खसु थें,
 सुथय हे मदयावनीगु सुतिलः थें,
 फसं ब्वयकार्यकीगु खलाय च्वंगु छवस थें,
 अले इयालं पिहांवइगु कुँ थें जुइ।
 4 “तर जि ला परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः।
 जि छिमित मिश्र देशं पित हयागु खः।
 छिमिसं जि बाहेक सुं मेपिन्त परमेश्वर धकाः मानय मयायेगु,
 छायाधाःसा छिमित उद्धार याइन्ह जि जक खः।
 5 जि छिमित सुरवागु मरुभूमिइ
 व लः मदूगु थासय सुसाःकुसाः याना।[☆]
 6 गुबलय् जि इमित नका त्वंका,
 उबले इमि प्वाः जाल अले सन्तुष्ट जुल। इपि घमण्डी जुल,
 अले इमिसं जितः ल्वःमंकल।
 7 अथे जुयाः जि इमित सिहन थें झ्मतय याये।
 चितुवा थें जि इमिगु लँय सुलाच्चने।
 8 मचात लाका काःम्ह मांम्ह भालुं थें
 जि इमित झ्मतय यानाः फायाबी।
 सिहन थें जि इमित नापलाःगु थासय हे नुनाछवये
 अले गुँइ च्वंपि पशुतयसं थें कुचा कुचा यानाबी।
 9 “अय् इस्राएल, जि छिमित भज्यंक नाश यानाबी,
 छायाधाःसा छिपि जिगु विरोधय् दु, छिमित ग्वाहालि याःम्हय्सिगु विरोधय।
 10 छिमित बचय यायेत छिमि जुचुपि गन दु?
 छिमि शहर शहरया शासकत गन दु,
 गुपिनिगु बारे छिमिसं थथे धाइगु,
 “जिमित छम्ह जुचु व राजकुमारत बियादिसँ?”[☆]
 11 जि जिगु तमं छिमित छम्ह जुचु बिया,
 अले जिगु तःच्वगु तमं वयात लिकया।[☆]
 12 एफ्राइमया पाप व अपराध च्वयातःगु दु,
 व ल्याःचाः तयातःगु दु।
 13 मचा बुइकीबलय् मिसायात जूगु थें कष्ट वयाके वइ,
 व बुद्धि मदूम्ह मचा थें खः,
 गुम्ह बुइत मानय् जुइ मखु,
 बुइगु ई जुइ धुकल तर व कोखय् च्वनाच्वनी।
 14 “जि इमित चिहानया शक्तिपाखें म् पुलाः त्वतके ला?
 जि इमित मृत्युपाखें छुत्कारा याये ला?
 अय् मृत्यु, छंगु ग्यानापुगु ल्वय गन दु?
 अय् मृत-लोक छंगु नाश यायेगु शक्ति गन दु?”[☆]
 “छायाधाःसा जि इमित दया याये मखुत।
 15 थः दाजुकिजातय्गु दथुइ व जियावसां,
 परमप्रभुपाखें छंगु पुर्वया फय्
 मरुभूमि जुया वइ।
 वयागु लःयागु मुहान सुनावनी,
 अले तुंथि च्वंगु लः नं सुनावनी।
 वयागु दक्व म् वंगु
 चिज दुगु धुकुति लुतय याइ।
 16 थः परमेश्वरया विरोधय् विद्रोही जूगुलि सामरियाय्
 च्वंपि मन्तयसं थःगु दोषया निति सर्जाय फये हे माली।

☆ 13:5 १३:२ गन्ती २०:२-५

☆ 13:10 १३:२० १ शम् ८:५-६

☆ 13:11 १३:२१ १ शम् १०:१७-२४; १५:२६

☆ 13:14 १३:२४ १ कोर १५:५५

इमित तरवारं स्याइ,
अले इमि मस्तयत बँय बस्वाना: स्याइ,
इमि प्वाथय् दुपि मिसातयगु प्वा: फायबी।”

14

इसाएलयात होशेया इनाप
1 अय् इस्राएल, परमप्रभु थ: परमेश्वरयाथाय् लिहां वा।
छंगु पापं याना: हे छ पतन ज़गु दु।
2 थ:गु पाप मानय् याना:
परमप्रभुयाथाय् लिहां वा।
वयक:यात धा,
“जिमिगु दक्व पाप क्षमा यानादिस्ँ,
जिमिगु प्रार्थना न्यनादिस्ँ,
अले जिमिसं छित: प्रशंसाया बलि छाये।
3 अश्शरं जिमित बचय् याये फइ मखु,
जिपिं सल गया: लडाईं या: वने मखु।
जिमिसं हाकनं गुबले थ:गु ल्हातं दयकागु
मूर्तियात ‘जिमि घ:त’ धका: धाये मखु,
छाय्धा:सा छिपाखे मांबौ मद्पिन्त कृपा दइ।”

इसाएलया निति न्हगु जीवनया बचं
4 “जिमि थ: मनूत मखुगु लँय वंगुलिइ जिं इमित क्षमा यानाबी,
जिं थ:यत्थे इमित माया याये,
आवलि गुबले इपिनापं तंभवय् मखु।
5 जिं इस्राएलया निति सुतिल: थे जुये।
व लिलीं स्वां थे हइ,
अले लेबनानया देवदार
सिमात थे वं हा काइ,
6 उकिया नकतिनि ह्:गु मुख् थाहां वइ।
उकिया गौरव जैतूनया सिमा थे जुइ,
अले व लेबनानया देवदास्या सिमा थे बास्ना वइ।
7 जिमि मनूत हाकनं छक: जिगु किचलय् च्वनी।
इपिं अननमा थे लहलह जुया वइ,
इपिं दाखमा थे त:मा जुया वइ,
इमिगु नां लेबनानया दाखमघ थे बयबय् जुइ।
8 अय् एफ्राइमया मनूत, मूर्तिनापं जिगु छुं हे ज्या मद्।
जिं छिमिगु प्रार्थनाया लिस: बी अले छिमिगु सुसा:कुसा: याये।
जि न्हाबले वउसे च्वनीगु सल्लाया सिमा थे ख:।
जि हे छिमिगु आशिषया मूल ख:।”
9 सु बुद्धिमान ख:? वं थुपि खँत थुइकेमा,
थुइकाकाये फुम्ह सु दु? वं थुपि खँत सीकेमा:
परमप्रभुया लँपु थिक जु,
धनींपि मनूत व हे लँपुइ जुइ।
तर पापीपिं मनूत उकी लुफि हाना: क्वदइ।

योएलया सफू म्हसीका

योएल अगमवक्त्याया बारे कम खँ जक सीकेफुगु दु। वया जन्म व मृत्यु गुबलय जुल धयागु खँ बांलाक सी मद्दु। अले योएल थःगु भविष्यवाणी गुबलय याःगु खः धयागु खँ नं झीसं मस्यु। वयागु बारे पुलांगु नियमय गन नं च्वयातःगु खने मद्दु। बरु न्हगु नियमय पत्रूसं प्रेरित २ अध्यायलय वयागु बारे धाःगु दु। योएलं यरुशलेमय च्वंपि मनुतयत व यहदाया मेमेगु थासय च्वंपि मनुतयत परमप्रभुया सन्देश न्यकेगु याःगु खः।

यहदाय क्वःबुईचातयगु तसकं ग्यानापुगु महामारी हमला याःगु खः। अथे जुया फुक्क देशय तसकं ग्यानापुगु अनिकाल जुल। योएलया थ्व सफुलिइ थुपि फुक्क खँया बारे च्वयातःगु दु। योएलं थुपि घटनातय परमप्रभुया वयेत्यंगु दिया चिं खनी, थज्याःगु छगु ई गुबलय वयकलं थःगु व्यवस्थाया विरोधय विद्रोह याःपिन्त सजौय बियादी। परमप्रभुया थ्व दि मेमेगु देशयापिन्त सजौय बीगु ई खः अले इम्राएलया मनुतयत उखुन्ह सुवाः बीगु ई खः धकाः गुलि गुलिसिंनं विश्वास याइ। तर मेमेपिं आगमवक्तातयसं थं योएलं उगु दिखुन्ह वयकःया आज्ञा मानय मयाइपिं मनुतयत वयकलं टण्ड बियादी धकाः इमित स्यनेकने यात। अयलं परमप्रभुं पशचाताप यानाः वयकःयाथाय लिहां वयेगु निति सःता च्वंग दु धकाः योएलं मनुतयत धाःगु दु। अले परमप्रभुं मनुतयत हाकनं न्हापायागु हे बांलाःगु अवस्थाय थापं यानादी व वयकःलं बाचा यानादीकथं इमित आशिष बियादी धकाः नं धाःगु दु।

थ्व सफुया तसकं दुयंगु ब्वः २:२८-३२ पद खः, परमप्रभु परमेस्वरं थः फुक्क मनुतयत थःगु पवित्र आत्मा बीगु बचं बियादीगु दु धकाः योएलं धाल। अले थ्व खँ प्रेरित २:१७-२१ पदय, पेन्तिकोसया दिखुन्ह जगु थुपि खँतपाखे योएलया थ्व भविष्यवाणी सत्य खः धयागु दसि बिल धकाः पत्रूसं धाल। धलः पौ

क्वःबुईचातयगु विपति १:१-२:१७

हाकनं थापं यायेगु बचं २:१८-२७

परमप्रभुया दि २:२८-३:२१

योएल

क्वःबुईचातयसं देशयात भज्यक स्यकाब्यगु

1 पतुएलया काय योएलयाके वःगु परमप्रभुया वचन।

2 हे थकालिपि मनुत, थ्व खँ न्यै!

हे यहदा देशय च्वंपि सकल मनुत, बांलाक ध्यान बियाः न्यै!

छु छिमिगु इलय अथवा छिमि तापाःबाज्यापिनिगु इलय
गुबलें थथे जगु दु ला?

3 छिमि काय म्हायपिन्त थ्व खँ न्यकि,

अले छिमि काय म्हायपिन्सं इमि काय म्हायपिन्त न्यकेमाः

अले इमि काय म्हायपिन्सं मेगु पुस्तायात न्यकेमाः।

4 चाइपि क्वःबुईचातयसं गुलि त्वःताथकगु खः,

व पुचलय वःपि क्वःबुईचातयसं नयावन।

पुचलय वःपि क्वःबुईचातयसं गुलि त्वःताथकगु खः,

व तिन्हइपि क्वःबुईचातयसं नयाबिल।

तिन्हइपि क्वःबुईचातयसं गुलि त्वःताथकगु खः,

व स्यकीपि क्वःबुईचातयसं नयाबिल।

5 अय अयलाःगुलुत दँ, तःसलं ख्व!

अय दाखमध त्वनीपि न्हगु दाखमधया लागि हँयहँय ख्व,

छायधाःसा आवंलि छिमिगु म्हुतइ दाखमध लाइ मखुत।

6 अल्पाख मनुत दुगु छगू बल्लाःगु जाति

जिगु देशयात हमला याःगु दु।

वयागु वा मिजंमह सिंहया वाथें च्वं

अले वयागु धँवा मिसाम्ह सिंहयागु थें च्वं।*

7 वं जिगु दाखमा न्हंका ब्यगु दु,

अले जिगु यःमरिमा सखाप यानाब्यगु दु।

वं उकियागु ख्वला प्वलाः नांगा यानाः वान्छवया बिल।

अले दाखमायागु कचायात तइसे च्वंकाः त्वःताबिल।

8 थः ल्यासे जुबलययाम्ह भाःतया निति

भांगु फिनाः ख्वइम्ह ब्याहा जुइत्यंमह मिसा थें हँयहँय ख्व।

9 परमप्रभुया देगलय अन्नबलि व त्वँसाबलि छायेगु बन्द जगु दु।

परमप्रभुया न्हाःने परमप्रभुया सेवक पुजाहारीत हँयहँय ख्वयाच्वन।

10 बुँयात उजाड यानाब्यगु दु।

बँ सुइखा जगु दु,

अन्न नष्ट ज़रु दु,

न्हगु दाखमघ मदये धुंकल,
चिक नं मदये धुंकल।

11 अय बुँज्या याइपि, निराश ज़।

अय दाखमा पीपि हौँयहौँय ख्व।

छव व तछवया लागि हौँयहौँय ख्व,
छायधा:सा बुँयागु अन्न नष्ट ज़रु दु।

12 दाखमा सुकचिन,

य:मरिमा गन।

धालेमा, खजूरमा, स्याउमा,
क्यबयागु थुपि फुकं मा सुकचिना वन।
धात्थे हे मन्तयगु लयता नं फुनावंगु दु।

पस्ताय चायेत इनाप

13 हे पुजाहारीत, भांगा फिना: नुग:पा दादां ख्व!

हे वेदीया न्ह्य:ने सेवा याइपि, हौँयहौँय ख्व!

हे जिमि परमेश्वरया न्ह्य:ने सेवा याइपि,

भांगा फिना: चच्छि च्वँ,

छायधा:सा छिमि परमेश्वरया छेय
अन्नबलि व त्वँसाबलि छाये हयेगु दीधुंकल।

14 पवित्र अपसं घोषणा या,

पवित्र मुँज्या स:ति।

परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु देगलय

देशय च्वंपि सकल मन्त

अले थकालितयत मुंका:

परमप्रभुयात पुकारा या।

15 हाय! व दि!

छायधा:सा परमप्रभुया दि लिक्क दु।

व ला दक्व शक्ति दुम्हपाखे सर्वनाश थे हे वइ।*

16 झीगु मिखां खंक हे नयेगु नसा नष्ट मज् ला?

अले आनन्द व लयता परमेश्वरयागु देगलय बन्द या:गु मदु ला?

17 पुसा चाग्वारा क्वय सेकुन,

धुकुति उजाड यानाबिल,

अले अन्नया धुकुति न्हनावन,

छायधा:सा अन्न सुकगनावने धुंकल।

18 पशुत गथे याना: ख्वयाच्वंगु दु।

सा द्रहंतयगु बथांत वाथा वाथा ज़याच्वंगु दु

छायधा:सा इमिगु निति ज्वयेगु थाय मदु।

फैच्वलयया पुच: नं कष्टय लानाच्वंगु दु।

19 हे परमप्रभु, जि छिके ग्वाहालि फवने।

छायधा:सा मरुभमिइ च्वंगु घौँयख्य: मि न:गु दु,

अले मियागु जलां गुँइच्वंगु सिमा छवयकाब्यगु दु।

20 गुँपशुतयसं नं छिके ग्वाहालि फवनी,

छायधा:सा खुसि सुनावने धुंकल,

मि पशुत ज्वयेगु थाययात भस्म या:गु दु।

2

सेनां थे क्व:बुँचां हमला या:गु

1 सियोनय तुरही पु!

जिगु पवित्र पर्वतय ख्याच्व:या स: न्यंकि!

देशय च्वंपि सकल मन्त थरथर खायेमा,

छायधा:सा परमप्रभुया दि वयाच्वंगु दु,

व लिक्क वयाच्वंगु दु।*

2 खिउसे व म्हाइपुसे च्वंगु दि,

* 1:15 १:१५ यही १:१६; इज ३०:२-३; सप १:१४-१६:३

* 2:1 २:१ यर ४:१५-६; इज ३३:३; १ कोर १५:५२; १ थेस ४:१६; प्रका ८:१५-१९:१२

सुपाँय व यक्व हे खिउँसे च्वंगु दि!

डॉडाय् सुथय्यागु निभाः लाःगु थें

छगू तःधंगु व बल्लाःगु सेना वइ।

अज्याःपि गुबल्लें मवनी, हानं गुबल्लें वइ नं मखु।[☆]

3 इमिगु न्हाःने न्हाःने मिं भस्म यानायकी।

अले इमिगु ल्युल्यु मि दनदन च्याइ,

इमिगु न्हाःनेया बँ अदनया क्यब थें हे च्वं

अले इमिगु ल्युने मस्भुमि थें च्वं।

इपिपाखें सुं नं बचय् जुइ फइ मखु।[☆]

4 इमिगु ख्वाः सलतयगु थें च्वं।

इपि सल गयाः लडाईं याःवनीपि मनुत थें हे ब्वाँय वनी।[☆]

5 इपि डॉडया च्वाकाय् ब्वाँय जुइगु सः रथतयगु सः थें

व भस्म याइगु मित्याःया सः थें च्वं,

इपि लडाईंलय् वनेत्यपि इवःलाक

च्वंपि बल्लाःपि सिपाईत थें च्वं।

6 इमित खनीबलय् जाति जातित ग्यानाः थुरथुर खाइ,

इमित खनाः सकसिगु ख्वाः वँचुसे च्वनावनी।

7 इमिसं वीर सिपाईतयसं थें हमला याःवइ।

अले सिपाईतयसं थें पःखाः गइ।

इपि इवःलाक न्यासि वनी,

इमिसं इवः स्यंकी मखु।

8 इमिसं छम्हयसिनं मेहयसित घ्वाइ मखु,

दक्वं थथःगु इवल्य न्यासि वनी।

अले थःगु इवः मस्यंकुसे हे

शनुतयसं पनातःगु चिकाः दुहां वनी।

9 इमिसं शहरय् हमला याःवइ।

इपि पःखाः च्वय् च्वय् ब्वाँय वनी।

अले छेंया इयालय्

इपि खुंत थें दुहां वनी।

10 इमिगु न्हाःने पृथ्वी क्वारा क्वारा सनी

अले आकाश थुरथुर खाइ।

सूर्य व तिमिला खिउँसे च्वनी,

अले नगुत नं थी मखु।[☆]

11 परमप्रभु थः सेनातय न्हाःने तसकं थ्वःगु सः न्यंकादी।

वयकलं धाःथें याइपि

वयकःया सेना तसकं बल्लाः अले यक्व नं दु।

परमप्रभुया दि तःधं व सिक्क हे ग्यानपुसे च्वं!

थ्व सुनां सह याये फइ?[☆]

पस्ताय चायेत इनाप

12 परमप्रभुं धयादी, “आः नं छिपि पूरा मन बियाः

अपसं च्वनाः, ख्वयाः व दुखं च्वनाः जिथाय् लिहां वा।”

13 नुगः मछिकाः थःगु वसः मखु,

तर थःगु नुगः ख्नुनाः

परमप्रभु थः परमेश्वरपाखे लिहां वा,

छाय्धाःसा वयकः दया व माया क्यनादीम्ह,

तं क्यनेत हथाय् मचायादीम्ह,

अले सदां दयामाया यानादीम्ह,

अले थःगु सजाँय पनेत न्हाबलें तयार जुयादीम्ह खः।[☆]

14 सुनां स्यू- वयकलं थःगु सजाँय पनादी ला?

अले सराःया पलेसा आशिष बियादी ला?

परमप्रभुं छिमि परमेश्वरयात

छिमिसं छायेत माःगु अन्नबलि व त्वँसाबलि बियादी ला?[☆]

15 सियोनय् तुरही पु!

☆ 2:2 २२२ सप १:१४-२५ ☆ 2:3 २२३ इज ३६:३५ ☆ 2:4 २२४-५ प्रका १०:७-९ ☆ 2:10 २२१० प्रका ८:१२ ☆ 2:11 २२११ भज ७६:७; इज २२:१४; नह १:६; सप १:१४; मला ३:२; प्रका ६:१७ ☆ 2:13 २२१३ प्रस ३:४; भज ५२:१७; यल ५७:१५; योना ४:२ ☆ 2:14 २२१४ योए १:९,१३; योना १:५; ३:९

- पवित्र अपसंया दि घोषणा या,
पवित्र मुँज्या सःति!
- 16 मन्तयत मुंकि,
मुँज्यायात अर्पण या,
थकालितयत मुंकि,
चीधिकःपि मस्त
व दुरु म्छ्युनिपि मस्तयत नं मुंकि!
ब्याहा याइम्ह मिजं थःगु क्वथां
अले ब्याहा याइम्ह मिसा
थःगु दुनेया क्वथां पिहां वयेमाः।
- 17 परमप्रभुया न्ह्यःने सेवा याइपि पुजाहारीत,
देगःया दलान व वेदीया दथुइ च्वनाः ख्वयेमा।[☆]
अले इमिसं थथे धकाः प्रार्थना यायेमा,
“हे परमप्रभु, थः मन्तयत दया यानादिसँ।
छि थः मन्तयत हेस्याके बियादी मते,
अले मेपि जातितयगुपाखें हेपय याकादीमते।
‘इमि परमेश्वर गन दु’ धकाः
मेपि जातितयत छाय धायके बीगु?”
हाकनं थापं यायेगु बचं
- 18 अले परमप्रभुं थःगु देशयात तसकं च्यूताः कयादी,
अले वयकलं थः प्रजातयत माया यानादी।
19 परमप्रभुं थः प्रजातयत थथे धकाः लिसः बियादिल,
“स्व, जिं छिमित अन्न, न्हगु दाखमघ व चिकं बी!
छिमित माक्व हे बी।
आवंलि मेपि जातितयगु न्ह्यःने
छिमित हेस्याके बी मखु।
- 20 “जिं उत्तरपाखे वःपि सेनायात
छिमिगु न्ह्यःने तापाक लिनाछ्वये,
अले वयात जिं म्फूमिइ लिनाछ्वये।
न्ह्यःनेयापि इवःयात पुर्बय च्वंगु मृत सागरय
अले ल्युनेयापि इवःयात पच्छिमपाखे च्वंगु भूमध्यसागरय लिनाछ्वये।
अले इपि अन सिनाः तसकं ध्वगिक नवइ।”
- धात्यें हे परमप्रभुं तःतधंगु ज्या यानादिल।
21 अय यहुदा देश, ग्याये मते!
लयताया च्वँ अले न्ह्यइपुकि!
छायधाःसा परमप्रभुं ततःधंगु ज्या यानादीगु दु।[☆]
22 अय गुँपशुत, ग्याये मते!
छायधाःसा म्फूमिइ च्वंगु ख्यः वाउंसे च्वंगु दु,
सिसामय फल सयावःगु दु!
व यःमरिमाय व दाखमाय यक्व हे फल सःगु दु।
- 23 हे सियोनयापि मन्त, लयता,
परमप्रभु थः परमेश्वरयाके लय लयताता न्ह्यइपुइकाच्वँ!
छायधाःसा वयकलं दकलय न्हापां वइगु वा छिमित बियादीगु दु,
छायधाःसा वयकः विश्वास याये बहःम्ह खः।
अले छिमिगु निंति माक्व वा वयकादी
न्हापागु वा व लिपायागु वा न्हापा थें हे वयकादी।
- 24 अले अन्न तइगु थाय अन्नं जाइ,
घःत न्हगु दाखमघ व चिकनं बिलिबिलि जाइ।
- 25 “गुगु बालियात पुचलय च्वनीपि,
प्वार्थं चुया जुइपि, स्यंकीपि व चाइपि तःधंगु पुचयापि
क्वःबुइचात अर्थात
जिं छिमिगु दथुइ छवयाहयापि जिगु तःधंगु सेनां नःगु खः,
जिं छिमित उपि दँया पलेसा पुलाबी।
- 26 छिपि प्वाः जायक नयाच्वने दइ।
अले छिमिगु लागि अज् चायापुगु ज्या यानादीम्ह
परमप्रभु छिमि परमेश्वरयागु नांया छिमिसं प्रशंसा याइ।

☆ 2:17 २१:७ इज ८:१६; मत्ती २४:३५; भाज ७९:१०

☆ 2:21 २२:१ १ शम् १२:२४; अम् ५:१९; भाज ७१:१९; १९६:२

अले जिमि प्रजा गुबलें मछालपुइका च्वने माली मखु।

27 अले जि इस्राएलया दथुइ दु,

जि परमप्रभु छिमि परमेश्वर खः

अले जि बाहेक मेपि सुं मदु धका: छिमिसं सी।

जिमि प्रजा गुबलें मछालपुइका च्वने माली मखु।[☆]

परमप्रभुया दि

28 “वया लिपा

जि जिगु आत्मां फुक्क मनुतयत् जायकाबी।

अले छिमि काय म्हायपिन्सं अगमवाणी नवाइ।

छिमि बुरापि मनुतयसं म्हगसं खनी।

अले छिमि ल्यायम्ह मनुतयसं दर्शन खनी।

29 अले व दिख्नुह जिमि च्यः व जिमि भ्वातितयके नं

जि जिगु आत्मा प्वंकाबी।

30 अले आकाशय व पृथ्वीइ

जि अज् चायापुगु ज्या व चिं क्यने,

अन हि, मि व कुंत्या: खने दइ।

31 परमप्रभुयागु व तःधंगु व ग्यानपुसे च्वंगु दि वये न्हा:

सूर्य खिउसे च्वनावनी व तिमिला हि थें ह्यौउसे च्वनावनी।

32 अबलय परमप्रभुयागु नां काइपिनिगु उद्धार जुइ।”[☆]

3

जाति जातितयगु न्याय

1 परमप्रभुं धयादी, “उगु दिनय व उबलय हे

जि यहदा व यरूशलेमयापि मनुतयत् हाकनं भिं यानाबी।

2 उबले जिं सकल जातितयत् छथाय मुंका:

यहोशापातया^{*} बेसीइ यंके।

अन हे जिं उपि जातितयत् न्याय याये,

छाय्धा:सा इमिसं जिमि प्रजा, जिगु उत्तराधिकारी इस्राएलयात

जाति जातितय दथुइ छ्यालब्याल यानाबिल,

अले जिगु देशयात व्वथला बिल।

3 इमिसं जिमि प्रजाया निति चिश् तल,

अले वेशयाया पलेसा छम्ह मिजंमचा बिल,

छम्ह मिसामचा मिया: दाखमघ त्वन।

4 “हे टुरोस, सीदोन व पलिश्तीया फुक्क लागाय च्वंपि मनुत्, जिनाप छिमिगु छु ज्या दु? छु छिमिसं जिं यानागु ज्यायागु पलेसा जिके कायेत्यनागु

ख: ला? छिमिसं कायेत्यनागु ख: धयागु जूसा, व जिं याकनं हे छिमिगु छेनय प्वंकाबी।[☆]

5 छाय्धा:सा जिगु लें व वः अले फुक्कं भिगु सामान छिमिसं छिमिगु देगलय यंकूगु दु।

6 छिमिसं यहदाय च्वंपि मनुतयत् व यरूशलेमय च्वंपि मनुतयत् इमिगु देश तापाक्क छवयेत ग्रीकतयगु ल्हातय मियाछवःगु दु।

7 “अथे जुजा: न्यें, छिमिसं इमित म्यूरु थासं जिं इमित लिकया हये, अले छिमिसं ब्यूरु पलेसा छिमिगु छेनय हे प्वंकाबी।

8 छिमि काय म्हायपिन्सं जिं यहदाया मनुतयगु ल्हातय मियाबी। इमिसं थुमित तापाक्क च्वंपि छगु जाति शबायापि मनुतयत् मियाबी,” परमप्रभुं

धयादीगु दु।

9 जाति जातितयगु दथुइ थथे धका: घोषणा या,

लडाइं यायेत तयार जु!

बहादुर सिपाईतयत् न्यकि!

दक्क सिपाईतयत् मुंकि अले हमला या।

10 छिमिगु हलोया फालीतयत् दाया: तरवार दयकि

अले छिमिगु ईचायात दाया: भाला दयकि।

बम्ला:पिन्सं थथे धायेमा,

“जि बल्ला।”[☆]

11 हे प्यखेरं च्वंपि जातित, याकनं वा,

अले छिपि सकलें छथाय हे मुँ।

हे परमप्रभु, छिं थः श्रवीरतयत् अन हयादिसँ।

12 “जातित सूर्य जुया:

यहोशापातया बेसीइ वयेमा,

छाय्धा:सा जिं अन हे

☆ 2:27 २:२७ यही ४:२५-६

☆ 2:32 २:३२ ओब १:७; रोम १:०:२३

* 3:2 ३:२ यहोशापात हिब्रू भाषाय धुकिया अर्थ “परमप्रभुं न्याय यानादी।”

☆ 3:4 ३:४-८ यही ११:२५-३१;

२४:२-८; यरू २७:२-७; इज २५:१५-२८:२९; अमो १:१-९; सप २:४-७; जक १:२-७; मती ११:२९-२९; लूक १०:१३-१४

☆ 3:10 ३:१० यही २:४; मीका १:३

प्यखेरं च्वंपि जातितयग् न्याय यायेत फेत्ये।
 13 ईंचा सकि, छायाधाःसा छव लयग् ई जुइ धुंकल।
 वा, दाखयात न्हतुन्ह,
 छायाधाःसा दाखतिसिग् थाय जाये धुंकल,
 दाखति तइग् गाः जायाः भयभय बिल।
 इपि तसकं मभिना वने धुंकल।”[☆]

14 न्याय याइग् बैसीइ
 ग्वाः ग्वाः मनुत मुनाच्वंग् दु,
 छायाधाःसा न्याय याइग् बैसीइ
 परमप्रभुया दि न्ह्याःने हे थ्यंकः वःग् दु।
 15 सूर्य व तिमिला खिउंसे च्वनी,
 अले नग् थी मखु।
 16 परमप्रभु सियोनं तस्सलं हालादी।
 वयकःया सः यस्शलेमं वःग् न्याःग् सः थें च्वं।
 आकाश व पृथ्वी थूरथूर खाइ।
 परमप्रभु धासाः थः प्रजाया निति शरण कायेग् थाय
 व इम्प्राएलया मनुतयग् निति किल्ला जुयादी।[☆]

परमप्रभुया मनुतयत सुवाः
 17 “अले पवित्र पर्वत सियोनय च्वनीम्ह परमप्रभु
 छिमि परमेश्वर जि हे खः धकाः छिमिसं सीका काइ।
 अले यस्शलेम पवित्र जुइ,
 विदेशीतयसं हानं गुबलें थन हमला याःवइ मखु।[☆]

18 “व दिख्नुह पहाडं तसकं साःग् दाखमघ ज्वया वइ।
 अले डौडाय् दुरु बाः वइ।
 यहदाया फुक्कं खुसिचाय् लः बा वइ।
 परमप्रभुया देगलय् लःया मूल तज्यानाः लः पिहां वयाः
 शितीमया बैसीयात च्याकी।[☆]

19 तर यहदाय् च्वंपि मनुतयत अत्याचार याःगुलि
 व द्रुमदुपिनिग् हि बाः वयक्गुलि,
 मिश्र देश उजाड जुइ
 व एदोम छुं बुया मवइग् मस्भूमि जुयावनी।[☆]

20 यहदा न्ह्याबलेया निति
 व यस्शलेम पुस्ता पुस्ता तकं हे मनुतयग् लागि च्वनेग् थाय जुयाच्वनी।
 21 जि क्षमा मयानानीग् इमिग् हिया दोष,
 जि क्षमा यानाबी।”

परमप्रभु सियोनय च्वनादी।

☆ 3:13 ३:१३ प्रका १:४:१४-१६, १९-२०; १९:१५
 ☆ 3:16 ३:१६ यशै १३:१३; यर २५:३०; होशे ११:१०; आमो १:२
 २:१; ३:१; आमो २:१३; मीका ६:५

☆ 3:19 ३:१९ व्य १९:११-१३; २१:८-९; हितो ६:१७; यशै ५:१७

☆ 3:17 ३:१७ इज ३६:८-१२

☆ 3:18 ३:१८ गन्ती २५:१; यशे

आमोसया सफू म्हसीका

बाइबलया अगमवक्तात मध्ये आमोस दकलय् न्हापांम्ह खः, गुम्हयसिगु बुखें ताहाकः यानाः चवयातःगु दु। आमोस यहदा देशया छगू शहरय् च्वंम्ह खः, अयनं परमेश्वरं वयात उन्तरी इस्राएल राज्यया जुजु व हाकिमतयत परमप्रभुया ख्याच्वः ध्याते छवत। थ्व ई.पू. ७५० लय् जुग घटना खः। थ्व ई व देशया निति तःधंगु उन्नतिया ई खः। तर आमोस अगमवक्तां अन तःमित जुयाच्वंगु खन, तःमितयसं मगाःमचाःपिन्त अन्याय यानाः अले क्वत्यलाः थःगु प्वाः जायकाच्वंगु खन। इमिसं दुनुगलनिसें धर्म व थितिकृति मानय् मयाः अले सुरक्षा स्वयेबलय् दु थें च्वं अयनं अन धाल्थेया सुरक्षा म्दु। तःधंगु साहस व जोश कयाः वं थ्व देशयापि मन्तयत सजौय बियादीत्यंगु दु धकाः प्रचार यात। “न्याय खुसि थें न्ह्याना वनेमा” धकाः वं ततःसलं हालाः प्रचार यात। वं थथे नं धाइगु, “योसेफया म्बनाच्वपि मन्तयत दया यानादी।” (५:१५)।

धलः पौ

इस्राएलया जःलाखःला राज्यतयगु न्याय १:१-२:५

इस्राएलया न्याय २:६-६:१४

न्याय दर्शन ७:१-२:१५

आमोस

1 तकोय् च्वपि फैजवाःत मध्ये छम्ह आमोसया वचन। वं इस्राएलय् भुखाय् ब्वःगु* निदें न्ह्यः इस्राएलया बारे थ्व दर्शन खन। उबलय् उज्जियाह† यहदाया जुजु व येहोआशया काय् यारोबाम‡ इस्राएलया जुजु खः।[†]

2 वं धाल,

“परमप्रभु सियोन पर्वतं सिंह थें गर्जय् जुयादी,
अले वयकः यस्शलेम थ्वयक हालादी।

फैजवाःतयगु घौय्ख्यः

व कर्मेल डौडाया च्वकाय् दुगु घौय् गनावनी।”[†]

इस्राएलया जःलाखःला देशतयगु न्याय

आरामया न्याय

3 परमप्रभुं थथे धयादीगु दु,

“दमस्कसया मन्तयसं तःक्व हे पापयात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते हे मखु।
छायधाःसा नैयागु वा दुगु ज्याभलं अन्न दार्थे हे

इमिसं गिलादया मन्तयत तसकं बांमलाःगु ज्यवहार यात।[†]

4 जिं जुजु हजाएलया दरबारय् मि तयाः छवय्काबी,
अले उकि वेन-हददया किल्लात भज्यंक नाश याइ।

5 जिं दमस्कसया म् ध्वाखात त्ख्यानाबी,
जिं आवनया व्यासिइ च्वपिन्त
व बेथ-अदनया शासकयात भज्यंक नाश यानाबी।
आरामया मन्तयत ज्वनाः कीर देशय् यंकी,”

परमप्रभुं धयादी।

पलिशतीया न्याय

6 परमप्रभुं थथे धयादी –

“गाजाय् च्वपि मन्तयसं तःक्व हे पापयात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु!

इमिसं फुक्क खलःयात ज्वनार्यकाः
एदोमया ल्हातय् मियाबिल।[†]

7 जिं गाजाया पखालय् मि तयाः छवय्काबी,
उकि वया फुक्क किल्लात भज्यंक नाश याइ।

8 अशदोदया जुजुयात व अशकलोनया शासकयात
भज्यंक नाश यानाछवये।

जिं एक्रोनया विरोधय् जिगु ल्हाः ल्हने,
अले त्यंदुपि फुक्क पलिशतीत सी,”

परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

टुरोसया न्याय

9 परमप्रभुं थथे धयादी –

“टुरोसया मन्तयसं तःक्व हे पापयात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु!

* 1:1 १:१ भुखाय् ब्वःगु थ्व ७५० ई.पू. पाथे जुग खः। अले जक १:४:५ पदय् धयातःगु भुखाय् ब्वःगु थ्व हे जुइक। † 1:1 १:१ ई.पू. ७५२-७४० लय् उज्जियाह यहदाया जुजु खः।

‡ 1:1 १:१ ई.पू. ७२२-७२१ लय् यारोबाम इस्राएलया जुजु खः। * 1:1 १:२ २ राज १५:१२-७; २ इति २६:१-२२; २ राज १७:१२-२० * 1:2 १:२ योए ३:१६ * 1:3 १:२-५ योए १:७-१-३;

यार ४९:२२-२७; जक २:१ * 1:6 १:२६-८ योए १:४:२९-३१; यार ४७:१-७

इमिसं फुक्क खलःयात एदोमयात मियाः इस्राएलीलिसें,
दाजुकिजा थें जुइगु सन्धियात त्वाथुलु,^७
10 जिं टुरोसया परखालय् मि तथाः छव्यकाबी,
उकिं वया किल्लात भज्यंक नाश याइ।”

एदोमया न्याय

11 परमप्रभुं थथे धयादी,
“एदोमया मनुतयसं तःक्व हे पाप यात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु!
इमिसं थः दाजु⁸, इस्राएलीतयत भतिचा नं दया माया मयासें
तरवार ज्वनाः लिनाछवल,
इमिगु तच्चःगु तथा कारणं याना,
इमित इन अप्वः तं पिहां वल।^७
12 जिं तेमान शहरय् मि तथाः छव्यकाबी,
उकिं बोझाया किल्लात भज्यंक नाश याइ।”

अम्मोनया न्याय

13 परमप्रभुं थथे धयादी –
“अम्मोनया मनुतयसं तःक्व हे पापयात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु!
इमिसं थःगु सिमाना अप्वः दयकेत गिलादया
प्वाथय् दुपि मिसातयगु प्वाः तरवारं फायाबिल,^७
14 जिं रब्बाया परखालय् मि तथाः छव्यकाबी,
उकिं वया किल्लात भज्यंक नाश याइ।
व लडाईया दिनय् तसकं हल्ला जुइ,
अले तसकं तःच्चगु वाफय् वःगु दिनय् थें लडाईं जुइ।
15 इमि जुजु व
भारदारतयत् ज्वना यंकी,”

परमप्रभुं धयादी।

2

मोआबया न्याय

1 परमप्रभुं थथे धयादी –
“मोआबया मनुतयसं तःक्व हे पापयात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु!
इमिसं एदोमया जुजुतयगु क्वैयत
च्याकाः चूं चूं याःगुलि,^७
2 जिं मोआबय् मि तथाबी,
अले उकिं किर्योतया किल्लात भज्यंक नाश याइ।
लडाईया हो हल्ला,
तःच्चगु लडाईया सः व तुरहीया सःया दथुइ मोआबया मनुत नाश जुइ।
3 जिं इमि शासक व
इमि दक्व भारदारतयत् भज्यंक नाश याये,”

परमप्रभुं धयादी।

यहूदाया न्याय

4 परमप्रभुं थथे धयादी –
“यहूदाया मनुतयसं तःक्व हे पापयात,
जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु।
इमिसं परमप्रभुया व्यवस्थायात हेला यात,
वयकःया विधित पालन मयात।
इमि पुर्खात ल्यखिपिं घःतयसं
इमित मखुगु लैय् यंकल।
5 अथे जुयाः जिं यहूदाय् मि तथाबी,
उकिं यरूशलेमया किल्लात भज्यंक नाश याइ।”

इस्राएल्या न्याय

6 परमप्रभुं थथे धयादी –
“इस्राएल्या मनुतयसं तःक्व हे पापयात

^७ 1:9 १:२१-२७ यशै ३३:११-१६; इज ३६:११-१८; योए ३:४-८; जक १:११-१४; मती ११:२१-२२; लक १०:१३-१४

पुर्खा एसाबया दाजुकिजापि खः।

^८ 1:11 १:२१-२२ यशै ३४:१५-१७; ६३:१७-१९; यर ४८:१०-२२; इज २५:१२-२४; ३५:१२-१५; ओब १-२४; मला १:२-५

२१:२८-३२; २५:१२-१७; सप २:८-११

^७ 2:1 २:१२-३ यशै १५:१२-१६; १४:२०-२२; यर ४८:१२-१७; इज २५:१८-२३; सप २:८-११

S 1:11 १:२१-२२; दाजुकिजा इस्राएलीत याक्वबया समान खः, गृह एदोमीतय

१:२१-२५; यर ४८:१२-१७; इज २५:१२-२४

- जिं इमित सजौय मब्यसे त्वःते मखु,
इमिसं धर्मीतयत् बहःया लागि
व चीमिपिन्त छज्वः चप्पलया लागि मिया छवइ।
7 इमिसं चीमितयग् छैनय्
बैय् च्वंग् ध् थै न्हूतुमत् न्हइ,
क्वत्यका च्वनेमाःपिन्त न्याय याइ मखु।
अबु व काय् छम्ह हे मिसायाथाय् वनाः
जिगु पवित्र नांयात क्वह्वकी।
8 इपि सकलें वेदीया न्ह्यःने
बर तयातःगु वसतय् ग्वारातुली।
बं पूरा ध्यबां न्याग् दाखमघ
थः घःतय् देगलय् त्वनी।
9 “जिं थःम्ह हे इमिगु न्ह्यःने एमोरीतयत् भज्यंक नाश यानाबिया,
इपि खयः सिमा ति तःजाः अले स्वसिमा थै बल्लाः जसां नं,
जिं इमिगु च्वय्च्वंगु फल
व इमिगु क्वय् च्वंगु हा नाश यानाबिया।”
10 एमोरीतयग् देश बीत
जिं छिमित मिश्र देशं लिगना हया,
पिइदें तक मरुभूमिइ न्ह्यःलुवाः जुयाः यंकाः।
11 “जिं छिमि काय्पिपाखें अगमवत्तात ल्यया
अले छिमि ल्याय्महपिपाखें नाजिरीत* ल्यया।
अय् इस्राएलया मनूत,
छु थ्व खें खःगु खें मखु ला?”
12 “तर छिमिसं नाजिरीतयत् दाखमघ त्वंकल,
अले अगमवत्तातयत् अगमवाणी ल्हाये मते धकाः आज्ञा बिल।
13 “स्व, आः ला जिं छिमित अन्नं जाःगु
गाडां क्यलायंकुग् थै क्यले।
14 तसकं ब्वौय् वनेफुम्ह नं उम्के जुइ फइ मखु,
अले बल दुम्हयसिनं नं थःगु बल छ्यले फइ मखु,
लडाइँलय् वनीम्हयसिनं नं थःत बचय् याये फइ मखु।
15 धनुष बाण चले याइम्ह नं थःगु थासय् दनाच्वने फइ मखु,
फुर्ति पिकयाः ब्वौय् वनीम्ह नं थःत बचय् याये फइ मखु,
न त सल गया वनीम्हं थःगु प्राण बचय् याये फइ।
16 दक्व शक्ति दुम्ह सिपाइँ नं
थःगु हतियार त्वःताः ज्यान बचय् यायेत बिस्सुं वनी,”

परमप्रभुं धयादी।

परमप्रभुं धयादी।

3

- इस्राएलया विरोधय् साक्षीत सःतुग्
1 अय् इस्राएलयापि मनूत, परमप्रभुं छिमिगु विरोधय् अर्थात् मिश्र देशं जिं हयापि फुक्क खलःया विरोधय् धयादीगु थ्व वचन न्यँ –
2 “पृथ्वीइ च्वपि फुक्क परिवारतयग् दथुइ
जिं छिमित जक ल्ययागु दु।
अथे जुयाः छिमिगु दक्व पाप
व अधर्मया निति जिं छिमित सजौय बी।”
अगमवत्ताया ज्या
3 छु निम्ह मनु खँ मिलय् मजुइकं
निम्हं नापनापं जुइ ला?
4 शिकार मदयकं झालय् सिंह हाली ला?
छु हे मदयकं व थःगु गुफाय् घ्वारघ्वार याइ ला?
5 बैय् जाः मतयकं झंग जालय् क्यनी ला?
जालय् हे मक्यंक जाः बैय्थासं च्वय् तिकन्हइ ला?
6 गगु शहरय् लडाइँया तुरही पुइबलय्
मनूत मग्याइ ला?
परमप्रभुं मछवतले

* 2:9 २:१२ ३:७-११

* 2:11 २:११ नाजिरी दाखमघ वा अय्हा त्वने मखु वा सँ चाये मखु धकाः भाक्तल याना परमेस्वरपाखे थःगु भक्ति क्यनीपि इस्राएलीत, स्वयादिसँ, गन्ती ६:१-८

छु गुगुं शहरय विपत्ति वइ ला?

7 धात्थें हे परमप्रभु परमेश्वरं

थः दास अगमवक्तातयत्

थःगु योजना मक्यंसे छुं नं यानादी मखु।

8 सिंह गर्जय जुइबलय्

सु मय्याइ?

परमेश्वरं न्ववानादीबलय्

सुनां अगमवाणी न्वमवासे च्वने फइ?

सामरिया नाश जगु

9 अशदोदया किल्लात व मिश्र देशया किल्लाय् च्वनीपि

मनृतयत् थ्व घोषणा या,

“सामरियाया पहाड पहाडय् छिपि मुंवा।

अन दुने जगु तःधंगु हो हल्ला

व अन च्वंपि मनृतय् दथुइ क्वत्त्यलेगु ज्या जुयाच्वंगु स्व।”

10 परमप्रभुं धयादी, “खःगु गय यानाः यायेगु धकाः इमिसं मस्य्,

इमिसं लृतय् याःगु व खुयाहःगु सामान

थःपिनिगु किल्लाय् दुने मुंकी।”

11 अथे जुयाः परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी,

“छम्ह शत्रु देशयात घेरय् याइ,

वं छंगु सुरक्षाया किल्लात नाश याइ,

च्वनेगु थाययात लृतय् याइ।”

12 परमप्रभुं थथे धयादी,

“गथे फैजवालं सिंहयागु म्हतुं तृतियागु निपु क्वच्यं

वा छकुचा न्हायपं जक छुटे याइ,

अथे हे उपि इस्राएलीत मध्ये कम मनृतयगु जक उद्धार जुइ,

अले इमिके लासा वा खाताया कुचा स्वयाः मेगु छुं हे ल्यं दइ मखु।”

13 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, “आः थ्व खँ न्चें, याकबया घरानायागु विरोधय् साक्षी ब्यु।

14 “जिं इस्राएलीतयत् इमिसं याःगु पापया सर्जाय बीगु दिनय्

इमिसं याःगु पापया निति सर्जाय बी,

जिं बेथेलया वेदीतयत् भज्यंक नाश याये,

अले वेदीया नेकृत* त्वधुलाः बैय् कुतुंवइ।[○]

15 जिं चिकुलाबलय् च्वनीगु छें

व तान्वःबलय् च्वनीगु छें निगु नं भज्यंक नाश यानाबी,

किसिया वां छायापिया तःगु छें नाश जुइ,

ततःखाःगु छें स्यकी तिति।”

परमप्रभुं धयादी,

4

इस्राएलया मनृत परमेश्वरपाखे लिहां मवःगु

1 अय् सामरिया डोंडाय् च्वनीपि बाशानया ल्हंपि सात,

छिपि मिसात, गुपिन्सं चीमिपिन्त क्वत्त्यलाच्वन अले मगाःमचाःपिन्त दुःख बियाच्वन।

अले थः भाःतयात धयाच्वन, “जिमित त्वनेत छुं हयाबियादिसैं।”

2 परमप्रभु परमेश्वरं थःगु पवित्रतां थ्व पाफयादीगु दु,

“स्व, व दि धात्थें वइ

गबले इमिसं छिमित न्यायात बलछीं सालाकाः थें

अंकुसें सालायंकी।

3 छिपि दक्वसित पःखाःया हतं यनी,

अले छिमित हर्मोनपाखे वांछवइ,”

परमप्रभुं धयादी।

इस्राएलीतयसं सयके फइ मखु

4 “बेथेलय् वनाः पाप या।

गिलगालय् वनाः झन अप्वः पाप या।

सुथ पतिकं छिमिगु भेटी हति,

* 3:14 ३:११ वेदीया नेकृत राज १:१०; २:२० पदय् छिकपिन्सं खकेकु, मनृतयसं विश्वास याइ कि गबलय् छम्ह मनू मेम्ह मनू खनाः बिस्युं वनी, वं वेदीया नेकृतयात ज्वनेइ। अनलि व सुरक्षित जुइ अले मेम्ह मनूखं म्हुंया फेरलात यायेत न्यायाधीश मवतले वयात स्यायेगु अनुमति बी मखु।[○] 3:14 ३:१४ × २ राज २१:१५

अले स्वन्हु स्वन्हु दुखन्हु थथःगु झिब्वय छव्व हति।*

5 सोडा तःगु मरि† सुभायया बलि छा,
थःयसं बलिया निंति धक्कु त्वःताः न्यासि हूँ,
उकिया निंति घमण्ड या,
छाय्धाःसा अथे यायेगु छिमित यः,”

परमप्रभु परमेश्वरं धयादी।

6 “जिं दक्क शहरय छिमित घालाका बिया,
अले छिपि च्वनीगु फुक्क थसय मरि कम यानाबिया,
अथे जूसां छिपि जिथाय् फहिला मवः,”

परमप्रभुं धयादी।

7 “अन्न मुनीगु स्वला न्हः हे जिं छिमिथाय्
वा वयेगु दीकाबिया।

जिं छगु शहरय वा वयकाबिया,
मेगु शहरय वा मवयका।

छगु बुँइ वा वल

अले मेगु बुँ वा मवयाः गना वन।

8 मनुत शहर शहर जुयाः लःया निंति धेधे चुइक जुयाजुल,
तर त्वनेत माक्क मदु,
अथे जूसां छिपि जिथाय् फहिला मवः,”

परमप्रभुं धयादी।

9 “जिं तःकः मछि छिमिगु क्यब व दाखक्यबय ल्वय
व फवसा वयकाः सखाप याना।
छिमिगु यःमरि व जेतनया सिमायात क्वःबुँइचातयसं सखाप याका,
अथे जूसां छिपि जिथाय् फहिला मवः,”

परमप्रभुं धयादी।

10 “जिं छिमिगु दथुइ मिश्र देशय् थें
महामारी छवयाहया।
जिं छिमि ल्याय्स्हपि मनुतयत छिमिसं लाका काःपि
सलतनापं लडाइलय् स्याना,
छिमि सीपि मनुतयगु सीम्ह तसकं नवयाच्वंगु दु,
अथे जूसां छिपि जिथाय् फहिला मवः,”

परमप्रभुं धयादी।

11 “जिं छिपि मध्ये गुलिसित सदोम
व गमोरायात थें नाश याना।
छिपि च्यानाच्वंगु मिं लिकागु हंग्वाः थें जुल,
अथे जूसां छिपि जिथाय् फहिला मवः,”*

परमप्रभुं धयादी।

12 “अथे जुयाः अय् इस्त्राएलयापि मनुत,
जिं छिमित सजौंय बी, जिं अथे याः हे याये।
अय् इस्त्राएलयापि मनुत जिं अथे याये त्यनागुलि छिपि परमेश्वरया न्हःने वयेत तयार जु।”

13 पर्वतत दयकादीम्ह
व फययात सृष्टि यानादीम्ह परमेश्वर हे खः।
वयक्कलं मनुतयत थःगु बिचाः सीकेवी।
वयक्कलं न्हियात चा यानादी,
अले पृथ्वीया ततःजाःगु थसय न्यासि झायादी।
दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वर वयकःया हे नां खः।

5

पस्ताय् चायेत इनाप

1 अय् इस्त्राएलया घराना, जिं हालागु विलापया म्ये न्हँ-
2 “कन्या इस्त्राएल हाकनं गुबले
दने मफयक क्वःदःगु दु,

* 4:4 ४:२ मनुतयसं थ्व बलि दैय् छक्कः हयेमा धकाः भाःपी न्हियान्हिथं मखु, स्वयादिसँ, १ शम् १:२१। अले परमप्रभुयाथाय् झिब्वय छव्वः इमिसं स्वदँय् छक्कः हयेमा धकाः भाःपी, स्वन्हु पतिकं मखु, स्वयादिसँ, व्य १४:२८ † 4:5 ४:२ इस्त्राएलया व्यक्स्थं मनुतयत सुभायया बलिनाप सोडा दुग मरि वेदीइ छव्यके बी मखु, स्वयादिसँ, लेवी २२:११, ७:२२-२३ ✧ 4:11 ४:११ उत ११:२४

वयात थःगु देशय हे त्वःताथकल,
वयात थनीम्ह सुं हे मदु।”

3 परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
“इम्राएलया छगु शहरं दुःछिम्ह सिपाई लडाईलय वनी,
उपि मध्ये सछिम्ह जक ल्यं दइ।
मेगु शहरं सछिम्ह सिपाई लडाईलय वनी,
उपि मध्ये इम्रह जक बचय् जुइ।”

4 परमप्रभु इम्राएलया घरानायात थथे धयादी –
“जितः मालां स्व, अले बचय् जुइ।

5 बेथेलयात माले मते,
गिलगालय वने मते,
बेशेबाय वनाः पुजा याये मते,
गिलगालया मन्तयत धात्थे हे ज्वनायनी,
बेथेल धाःसा मदयावनी।”

6 परमप्रभुयात माला स्व, अले बचय् जुइ,
माखुसा वयकः योसेफया कुलपिके मि थें जुयावनी,
अले उकि इमित भस्म याइ,
बेथेलय व मि स्याइम्ह सुं नं दइ मखु।

7 छिमिसं न्याययात स्यंकीगु अले थुकियात खाइकाबीगु,
छिमिसं धार्मिकतायात धूलय वान्छवया बीगु।

8 किरकिटी व मुगशिरा नगु पुचःयात सृष्टि यानादीम्ह,
तसकं खिउंगुयात सुथसिया जलय हीकादीम्ह,
न्हियात खिउकाः चा यानादीम्ह,
गुम्हयसिनं समुद्रया लःयात सःतादी
अले उकियात बैय् प्वकादी
वयकःया नां हे परमप्रभु खः।[☆]

9 वयकलं थत्थे बल्लाःपिन्त नाश यानादी,
अले किल्ला दुगु शहर नं नाश यानादी।

10 इमान्दारपि न्यायधीसतयत छिमिसं तच्चक मययकूग दु,
अले खःगु सत्य खं ल्हाइपिन्त नं क्वह्यकूग दु।

11 छिमिसं मगाःमचाःपिन्त क्वत्यला च्वन,
इमिगु अन्न लुतय यानाच्वन।
अथे जुयाः ल्वहंया ततःखाःगु छँ
छिमिसं दयकसां छिपि उकी च्वने दइ मखु।
छिमिसं लहलह वइगु दाखमा प्यसां
छिमिसं उकियागु दाखमघ त्वने खनी मखु।

12 छायाःसा छिमिगु दुबिदुं गुलि यक्व दु
अले छिमिगु पाप गुलि तःधं धकाः जिं स्यु।

छिमिसं धर्मीपिन्त दुःख बी अले घुस काइ,
अदालतय गरीबतयगु न्याय स्यंकूग दु।

13 अथे जुयाः बुद्धि दुम्ह मनु थज्याःगु इलय सुम्क च्वनी,
छायथाःसा ई तसकं मभिं।

14 छु याःसा भिं जुइ वया, मभिपाखें तापाक च्वँ,
गुकि यानाः छिपि म्वानाच्वनी।
अले जक छिमिसं धाःथें दक्व शक्ति दुम्ह
परमप्रभु परमेश्वर छिपिनापं च्वनादी।

15 मभिगु फुक्क त्वःताछ्व, छु छु भिगु खः व हे जक ययकी।
अदालतय न्याय ल्यंकाः तयाति,
सके दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं
योसेफया ल्यंदनिपि मन्तयत दया यानादी ला।

16 अथे जुयाः प्रभु, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं थथे धयादी –
“दक्व शहरया लँय लँय नुगः चेचेतुक ख्वइगु व बिलाप जुइ,
दक्व चुक चुकय् इमिसं हाय हाय याइ।

बुँज्यायाइपिन्त बिलाप यायेत

व मलामीतयत् दुखं च्वनेत सःती।

17 दक्व दाखक्यबय नुगः चेचेतुंक ख्वइग जुइ,
छाय्धाःसा जि छिमिगु दथुं जुयावने,”

परमप्रभुया दि

18 धिक्कार दु छिमित,

गुपिन्सं परमप्रभुया दियात पियाच्वनी।

उगु दिनय छिमित छु फाइदा दइ?

व दि ला खिउँसे च्वनी, तुइसे च्वनी मखु।

19 सिंहपाखें बिस्सुं वनाः

सुं मन्या भाल्यात नापलाःगु थें

वा छें दुहां वनाः अंगलय् ल्हाः तःबलय्

सर्प वयात न्या थें व दि जुइ।

20 खः धात्थें हे परमप्रभुया दि तुइसे मखु, खिउँसे च्वनी।

व भचा नं निभाः मत्वःगु तसकं खिउँगु दि जुइ।

21 “छिमिगु धर्मयागु नखःचखः खनाः जि घच्चाः,

जि छिमिगु मुँज्यात सह याये हे मफु।”

22 छिमिसं जिगु निति होमबलि

व अन्नबलि छाःसां जि व नालाकाये मखु।

छिमिसं छाःगु दकलय् बांलाःगु

मेलबलियात नं जि वास्ता याये मखु।

23 छिमिगु भजन म्येया ग्यानापुगु सः जिपाखें तापाक ति।

छिमिगु वीणाया सः जितः न्येने मयः।

24 तर न्याय धाःसा खुसि थें

अले धार्मिकता गुब्सं मसुइगु खुसि थें न्ह्याना च्वनेमा।

25 “अय इसाएलया घराना, छु मरूमि हयाबलय्

छिमिसं पिइदें तक जितः बलि व भेटी छाया ला?”

26 मखु, छिमिसं ला थःगु हे निति

दयकातःगु छिमिगु मूतित,

छिमि राज घः सिक्कत व नगु-घः कीयनयात क्वबिया जुल।

27 अथे जुयाः दमस्कसं नं उखे तापाक जि छिमित ज्वंकाछव्ये,”

परमप्रभुं धयादी, गुम्हयसिगु नां दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वर खः।

6

सियोनयापिन्त व सामरियायापिन्त धिक्कार

1 सियोनय् मोजमज्जा यानाः आरामं च्वनाच्वंपिन्त

व सामरियाया डोडाय थःत सुरक्षित तायक्कीपिन्त धिक्कार।

छिपि न्हापांगु जातिया नांजाःपिं मनूत खः,

ग्वाहालि पवनेत छिमिथाय् इसाएलया मनूत वयाच्वनी।

2 कल्नेह शहरय् वनाः स्व।

अनं तःधंगु शहर हमातय् हुँ।

अले अनं पत्तिशतीतयगु गात शहरय् हुँ।

छु उपि राज्यत स्वयाः छिपि भिपि खः ला?

छु इमिगु इलाका छिमिगु स्वयाः तःधं ला?

3 छिमिसं वयाच्वंगु विपत्तियात चीकाछवइ,

तर आतंकया इयात न्ह्याःने हइ।

4 छिपि किसिया दं तयाः दयकातःगु खलाय घेनी,

थथःगु लासाय् आरामं त्यांग्रापुला च्वनी।

अले बांलाःपिं फ़ैत

व ल्हंमिं द्रहंचातयगु ला नइ।

5 छिमिसं दाऊदं थें वीणा थाइ,

बाजनय् थत्थें लय् पिकाइ।

6 छिमिसं ततःग्वःगु ख्वलाय दाखमघ त्वनी,

तसकं नस्वाःगु चिकं बुली।

तर योसेफया सन्तानत नाश ज़गुली भचा नं दुःखी मज्जु।

7 अथे जुयाः ज्वंकावनीपिं दकलय् न्हापालाक छिपि हे जुइ,

परमप्रभुं धयादी।

आकाशाकां छिमिगु भवय व मोजमज्जा क्वचाइ।

इसाएलीतयगु घमण्डयात परमप्रभुं मययकगु

8 परमप्रभु परमेश्वरं थःगु हे नामं पाफयादीगु दु। दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं घोषणा यानादी –

“जिं याकूबया घमण्डयात ययके मखु,

अले वया किल्लातयत तच्चकं मययके।

जिं थुकी दुगु दक्वनापं

थ्व शहरयात शत्रुतयगु ल्हातिइ लःल्हानाबी।”

9 छखा छैं झिम्ह मनु ल्यं दुसा, इपि नं सी।

10 सीम्ह मनुया सीम्हयात थुनेत जिम्मा कयातःम्ह थःलाःम्ह मनुखं सीम्हयात छैंनं पिकायेमा। उम्ह थःलाःम्ह मनुखं छैंय ल्यंदिनिपिं मनुतयत थये न्येना, “छनापं सुं दनि ला?” वं दुनेनं लिसः बी, “मदु”, अले वं धाइ, “सुम्क च्वैं, झीसं परमप्रभुया नां हे काये मज्यु।”

11 परमप्रभुं आज्ञा बियादीगु दु,

वयकलं ततःखाःगु छैं कुचा कुचा यानादी

अले चिचिखाःगु छैं धु यानादी।

12 छु सलत पाल्गु ल्वहँतय ब्वॉय वनी ला?

छु सुं मनुखं अन द्रुहँयात सायकाः बुं पाली ला?

तर छिमिसं न्याययात बिख

व धार्मिकताया फलयात खाइका ब्यगु दु।

13 छिमिसं लो-देवार शहरयात त्याकाः काःगुलि घमण्डयात,

अले फुँइ यानाः धाल, “जिमिसं कार्नेम शहरयात थःगु हे बलं त्याकाकया।”

14 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, “अय् इस्राएलया घराना,

जिं छिमिगु विरोधय् छगु जातियात थने,

व जाति छिमित लेबो हमारतनिसं कयाः

अराबाया बेसी तक हे तसकं दुःखकष्ट बी।”

7

क्वःबुइँचाया दर्शन

1 परमप्रभु परमेश्वरं जितः छगु दर्शन क्यनादिल – जुजुया ब्वयागु बाली लये धुंकाः अले न्हगु बाली सयावये धुंकाः वयकलं छबथां क्वःबुइँचात सुष्टि यानादीगु जिं खना।

2 इमिसं बुइँ च्वंगु बालीनाली नये धुंकाः जिं धया, “हे परमप्रभु परमेश्वर, क्षमा यानादिसेँ। याकूब गथे यानाः म्वाये फइ? व तसकं हे चीधिकः तिनि।”

3 थ्व खँय परमप्रभु इपिलिसं नरम जुयादिल।

“थथे जुइ मखु,” परमप्रभुं धयादिल।

मियागु दर्शन

4 परमप्रभु परमेश्वरं जितः थ्व क्यनादिल, मिं न्याय यायेत परमप्रभु परमेश्वरं क्वछिनादिल। व मिं ततःजाःगु समुन्द्रयात गंकाः जमिनयात नं भस्म यानाबिल।

5 उबले जिं तसलं धया, “हे परमप्रभु परमेश्वर, बिन्ति दु, पनादिसेँ। याकूब गथे यानाः म्वाये फइ? व तसकं हे चीधिकः तिनि।”

6 थ्व खँय परमप्रभु इपिलिसं नरम जुयादिल।

“थथे नं जुइ मखु,” परमप्रभुं धयादिल।

साहलया दर्शन

7 वयकलं जितः थ्व नं क्यनादिल, का दुगु गँचा तयाः दयाकातःगु अंगः लिकसं थःगु ल्हातय का दुगु गँचा ज्वनाः प्रभु दनाच्वंगु जिं खना।

8 परमप्रभुं जितः धयादिल, “आमोस, छं छु खनाच्वना?”

जिं लिसः बिया, “छगु का दुगु गँचा।”

अले परमप्रभुं धयादिल, “स्व, जिं थः मनु इस्राएलीतयगु दथुइ छगु का दुगु गँचा तयाबी। आः जिं इमित बाकि तये मखुत।

9 “इसहाकया ततःजाःगु पुजा याइगु थाय् भज्यंक नाश जुइ,

अले इस्राएलया पवित्रथाय् भज्यंक स्यनी।

जिं तरवार ज्वनाः यारोबामया घरानायात हमला याये।”

आमोस व अमस्याह

10 अले बेथेलया पुजाहारी अमस्याहं इस्राएलया जुजु यारोबामयाथाय् थथे थाय्के छवल, “इस्राएलया मनुतयगु दथुइ आमोसं छिगु विरोधय् जाः ग्वाय्च्वंगु दु। थ्व देशं वयागु दक्व खँ सह याये फइ मखु,

11 छाय्धाःसा आमोसं थथे धयाच्वंगु दु,

“यारोबामयात तरवारं स्याइ,

अले इस्राएलयात धात्थें हे

थःगु देशं तापाक ज्वनायकीतिनि।”

12 अले अमस्याहं आमोसयात धाल, “अय् अगमवक्ता, थनं वनाछव यहदाय् हँ, अन नयेगु नसा कायेगु या, अले अगमवाणी धा।

13 बेथेलय् हाकनं गुबलें अगमवाणी धाये मते, छाय्धाःसा थ्व ला जुजुया पुजा याइगु थाय् व राज्य याइगु देगः खः।”

14 आमोस अमस्याहयात ध्व लिसः बिल, “जि ला ज्यालाया निति अगमवाणी धाइम्ह अगमवक्ता मखु, अगमवक्ताया पुचःयाम्ह नं मखु। तर जि ला छम्ह फैजवाः व यःमरिमात स्वइम्ह मनु खः।

15 तर परमप्रभुं जितः फै-च्चल्यु ज्वयेगुपाखें सःतादिल अले धयादिल, ‘हूँ, वनाः जिमि इस्राएली मनुतयत अगमवाणी धाः।’

16 अथे जुयाः आः परमप्रभुया वचन न्यै। छं धाइगु,

“ इस्राएल्या विरोधय अगमवाणी धाये मते,
अले इसहाकया घरानातयगु विरोधय प्रचार यायेगु त्वःति।’

17 “अयजुगुलि परमप्रभुं थये धयादी –

“ छं कलाः शहरय छम्ह वेश्या जुइ,
छं कायम्हायपिन्त तरवारं स्याइ।

छंगु देशयात नापय याइ अले इनी।

छ थः हे नं छगु मूर्ति पुजा याइगु छगु अशुद्धगु देशय सी,
अले इस्राएल्या मनुतयत धाथे हे

थःगु देशं तापाक ज्वना यंकी।’ ”

8

पाके जूगु फलया दाला

1 परमप्रभु परमेश्वरं जितः मेगु दर्शन क्यनादिल। दर्शनय जिं पाके जूगु फलं जाःगु छगः दाला खना।

2 वयकलं जितः न्यनादिल, “आमोस, छं छु खनाच्चना?”

जिं लिसः बिया, “पाके जूगु फलं जाःगु छगः दाला नयेत तयार दु।”

अले परमप्रभुं जितः धयादिल, “जि थः प्रजा इस्राएल्यात सजाँय बीत तयार दु। जिं इमिगु पापयात हाकनं मखंछु याये मखुत।”

3 परमप्रभु परमेश्वरं धयादी, “व न्दि देगःया म्ये ख्वःसलय हिली। सीम्हत प्यखेरं वांछवइ! सुम्क च्चै!”

4 मगाःमचाःपिन्त न्हतुमत् न्हइपि

व देशया गरीबतयत चीका छवइपि न्यै,

5 छिमिसं धाइ,

“अमइया पवित्र दि फुइन धकाः झीपि लँचवने फइ मखु,

अले झीसं अन्न मि फइ।

शबाथ गुबलय क्वचाइ धकाः पियाचवने फइ मखु,

अले झीसं छव मि फइ।”

माना चिम्बः व ढक इयातुक यानाः

जिमिसं मखुगु तराजु चले यानाः थगय याये फइ।

6 जिमिसं चीमिपिन्त वहल

अले मगाःमचाःपिन्त छज्वः चप्पलं न्याये फइ,

छवसनापं छव मी फइ।

7 याक्बया गर्ब, परमप्रभुं थःगु नामं थये धयाः पाफयादीगु दु, जिं इमिसं याःगु छुं ज्यायात नं ल्वःमके मखु।

8 “छु थुकिं यानाः पृथ्वी मखाइ ला?

उकी च्वनीपिं फुक्कसिनं बिलाप मयाइ ला?

पृथ्वी खुसिबाःया इलय नील खुसि थें थाहां वइ,

थ्व च्वय थाहां वइ,

अले हाकनं खुसि थें क्वहां वनी।”

9 परमप्रभु परमेश्वरं धयादी,

“व दि” जिं सूर्य न्हिनय बिनावंका बी,

न्हिनय हे पृथ्वीयात खिउंकाबी।

10 जिं छिमिगु नखःचखःयात दुखं च्वनीगु दिनय

व छिमिगु दक्क म्येयात ख्वःसलय हिलाबी।

जिं छिपिं सकसितं भागा फकिबी

अले सँ खाकेबी।

याकः कायया निति दुखं च्वथें व ईयात यानाबी।

व दि तसकं म्हाइपूगु दि जुइ।

11 परमप्रभु परमेश्वरं धयादी-

“जिं देयत्यंक अनिकाल हयेगु दि वइतिनि।”

व अनिकाल अन्नयागु मखु न लः त्वने प्याचाइगु अनिकाल खः,

तर परमप्रभुया वचन न्यनेगु इच्छाया अनिकाल जुइ।

12 मनुत परमप्रभुया वचनयात मालेत

छगु समुन्दुनिसं मेगु समुन्दु तक,

अले उत्तरनिसं पूर्व तक धेधे च्चइका जुइ।

तर नं इमिसं माले फइ मखु।

13 “व न्हिइ बांलाःपि मिसामस्त व बल्लाःपि ल्यायम्हापि मिजंत नं

परमप्रभुया वचनया निति प्याः चायाः मूच्छां जुइ।

14 सामरियाया मूर्तितयगु नामं पाफइपि वा

‘दानया घःत व बैशेबाया घःतयगु’

नामं पाफइपि दक्वं क्वदली,
अले हाकनं गुबलें दने फइ मखु।”

9

इसाएल भज्यंक नाश जूगु

1 जि प्रभुयात वेदीनापं दनाच्वंगु खना, वयकलं धयादी –

“देगःया थांया च्वका च्वकाय तसकं दा
अले दक्व जग हे सनेमा।

व त्वदुलाः कुतुं वयाः दक्व मनूतयगु छेनय लायेमा
अले ल्यंदनिपिन्त धाःसा जि तरवारं स्यानाबी।

छम्ह नं बिस्युं वने फइ मखु,
छम्ह नं बचय जुइ फइ मखु।

2 गाः म्हुयाः इपि पातालय क्वय वंसां
इमित जिं साला हये।

इपि आकाशय हे थाहां वंसां
जिं इमित साला क्वकाये।

3 इपि कर्मेल डौंडाय सुला च्वंसां
जिं इमित मालाः ज्वने।

इपि जिपाखें सुलाः समुन्द्रया क्वय वंसां
जिं सर्पयात इमित न्यायेगु आज्ञा बी।

4 शनूतयसं इमित ज्वनायंकूसां
जिं इमित स्यायेत आज्ञा बी।

“जि इमिके विपति हयेगु पक्का यानागु दु,
इमित ग्वाहालि यायेगु निंति मखु।”

5 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वर वयकः हे खः,
गुम्हं पृथ्वीयात थीबलय व नायावनी,
उकी च्वंपि दक्वसिनं दुखं च्वनी।

पृथ्वी खुसिबाःया इलय नील खुसि थें थाहां वइ
अले मिश्र देशया खुसि थें क्वहां वनी।

6 परमप्रभुं स्वर्गय थः च्वनेगु थाय दयकादी,
पृथ्वीइ उकिया जग दयकादी।

परमेश्वरं लःयात सःतादी अले उकियात छथाय मुंकादी
अनंलि वयकलं उकियात बैय च्वंकादी,
वयकःया नां परमप्रभु खः।

7 “अय इस्राएलीत,
छिपि जिगु निंति कृशया* सन्तान थें खः”

“छु जिं इस्राएलीतयत मिश्र देशनिसें,
पलिशतीतयत कप्तोरमिसें,
अले अरामीतयत कीरनिसें लिकानाः हयागु मखु ला?

8 “परमप्रभु परमेश्वरया मिखा
दुष्ट राज्यय लाःगु दु।
जिं वयात पृथ्वी नाश यानाबी,
तर याकूबया फुकक घरानायात धाःसा नाश याये मखु,”

9 “जि आज्ञा बी,
इसाएलया घरानायात दक्व जातितयगु
दथुइ हासाय अन्न हाःगु थें जिं हाये,
छवः चिग्वःगु ल्वहं नं बैय कुतुं वनी मखु।

10 दुःखकष्ट जिमिथाय वइ मखु,
“जिमि त छुं मभिं जुइ मखु”
धाइपि जि प्रजा मध्येयापि
फुकक पापीतयत तरवारं स्याइ।

इसाएलयात हाकनं पलिस्था यानादी

11 “व दिखुन्ह

* 9:7 १:७ कृश थ्व मिश्रया दक्खिन लागाय च्वंगु पुलंगु नां खः। † 9:7 १:७ अर्थात केतमिसें

परमप्रभुं धयादी।

परमप्रभुं धयादी।

“जि दाऊदया नाश जुइ धुंक्रुगु वंशयात हाकनं थापं याये,
व दुंगु छैं थें जूगु खः।

जि उकिया पःखाः दय्के अले उकियात हाकनं थापं याये।

जि उकियात हाकनं दय्के अले उकियात यक्व न्हापायागु थें दय्के।[☆]

12 अले इस्राएलया मनुतयसं एदोमय ल्यंदनिपि मनुतयत
व जिगु नां दुपि दक्व जात जातितयत अधिकार याइ,”

परमप्रभुं थथे धयादी, वय्कलं थथे हे यानादी।

13 परमप्रभुं धयादी, “थज्याःगु दि वयाच्चंगु दु,”

“गुबलय् छिमिके यक्व अन्न बाली दइ,
छिमिसं फुक्क छव बुंपालेगु ई स्वयाः न्ह्यः हये फइ मखु,”

दाखमघ दय्केगु स्वयाः याकनं दाख सइ।

पर्वत व डाँडां क्वहां वयाच्चंगु थें

तसकं साःगु दाखमघ जुइ।

14 जिं थः मनु इस्राएलीतयत ज्वना यंक्रुगु थासं लित हये।

“भज्यंक नाश जुइ धुंक्रुगु शहरयात हाकनं इमिसं दय्कीतिनि,
अले अन च्वनी। इमिसं दाखक्यबय् दाखमा पी अले दाखमघ त्वनी।

इमिसं क्यबय् फलया सिमात पी अले यक्व फलफुल्ल नइ।

15 जिं जि प्रजा इस्राएलयात इमित बियागु देशय् पी,
इमित सुनानं हाकनं लिनाकाये फइ मखु,”

परमप्रभुं छिमि परमेश्वरं धयादी।

ओबदियाया सफ़ म्हसीका

ई.पू. ५८६ लय् यरूशलेम शहर बेबिलोनीतय्यगु ल्हातय् लात। अथे यहूदीत बबलय् दच्छिन-पुर्बय् च्वनीपि एसावया सन्तान एदोमीत लय्ताला। उलि जक मखु यहदा देशया बांमलाःगु अवस्थाया फाइदा कयाः एदोमीतयसं हमला याःवःपिन्त न्वाहालि यात अले शहरयात लुतय् यात। थ्व सफ़ बेबिलोनीतयसं त्याकाकाःगु छुं देँ लिपा च्वःगु खः। अले एदोम सर्जोय फयेमाली व इस्त्राएलया मेपि शत्रुतय् नापनाप इमित न त्याकाकाइ धकाः ओबदिया अगमवाणी यात।*

धलः पौ

एदोमयात सर्जोय ब्यूगु १-१४

परमप्रभुया दि १५-२१

ओबदिया

ओबदियायागु दर्शन

1 ओबदियायागु दर्शन।

परमप्रभु परमेश्वरं एदोमयागु बारे थथे धयादी,

जिमिसं परमप्रभुपाखे थ्व बुखें न्यनागु दु।

छम्ह दूतयात जाति जातितयथाय थथे धायके छवःगु खः,

“दौं! झीपि एदोमनापं लडाइँ याः वनेनु।”

2 “स्व, एदोम, जिं छन्त जाति जातिया दथुइ चिधं यानाबी।

छन्त दक्वसिनं हेपय् याइ।

3 छंगु मनया घमण्डं छन्त धोखा ब्यूगु दु।

छ ल्वहंधीया किल्लाय् च्वनीम्ह,

तःजाःगु थासय् छें दयकीम्ह,

छं मनं मनं थथे धाइगु,

‘जितः क्वय् जमिनय् कुकीम्ह सु दु?’

4 तर छ इमा थें च्वय् च्वय् ब्वसां,

अले नगुतय्यगु दथुइ स्वें दयका च्वंसां

अनं जिं छन्त बैय् कुकाबी,”

5 “खुँत चान्हय् वयाः ख्वल धाःसा

हाय, छंगु गज्याःगु गति जुइ!

छु इमिसं थःत माःगु जक खुयायंकी ला?

अथे हे दाख खानाः यंकीपि दाख खाःवन धाःसा

इमिसं चीमिया लागि भतिचा त्वःताः वनी,

तर छिमि शत्रुतयसं छन्त सर्वनाश याइ!

6 तर एसावयागु दक्व धनसम्पत्ति गथे यानाः लुतय् यानायंकी!

वयागु सुपिकातःगु धनसम्पत्ति गुकथं लुतय् यानायंकी!

7 छनापं मिले जुगु देशं छन्त छंगु देय्या सिमाना तक पितिनाछवइ,

छिमि पासापिन्सं छन्त धोखा बियाः क्वत्यली।

अले छंगु मरि नइपिन्सं हे छंगु निति जाः हली,

तर थ्व खँया बारे छं छुं हे सिइ मखु।

8 “व दिखुन्ह”, परमप्रभुं धयादी,

“जिं एदोमय् च्वंपि फुक्क ज्ञान दुपि मन्तयत नाश याये,

जिं एसावया पहाडय् दुपि यक्व खँ थुपि फुक्क मन्तयत न्हंकाछवये।

9 तेमानय् च्वंपि वीर सिपाइँत सकलें तसकं ग्याइ,

अले एसावया डोडाय च्वंपि

छम्ह छम्ह मन्यात पालाः स्यानाछवइ।

एदोमयात छाय् सर्जोय बीमाःगु

10 “छं थःकिजा याक्बयात अत्याचार यानाः स्याःगुलि,

छं थःगु ख्वाः मन्तयत क्यने छालि मखु,

अले छ न्हाबलेया निति नाश जुइ।

11 गुखुन्ह छ अलग्ग दनाच्वन,

शत्रुतयसं वयागु धनसम्पत्ति लाकायंकल।

अले इमिसं वयागु ध्वाखां दुहां वनाः

परमप्रभुं धयादी।

- उखुन्हू यस्शलेमया निति चिष्टा तल,
छ नं उपि थें च्वं।
- 12 छिमि किजायात आपत जूबलय्
छ स्वयाच्चने मज्यूगु खः।
यहदाया सन्तानत नाश जूगु दि
छ लयुताये मज्यूगु खः।
इमिगु संकटया इलय्
छ घमण्ड याये मज्यूगु खः।
- 13 जि प्रजायात दुःख जुयाच्चंबलय् छ
इमिगु शहरया धवाखा दुने दुहां वने मज्यूगु खः,
इमित आपत जूबलय् छ स्वयाच्चने मज्यूगु खः,
इमित आपत जूबलय्
छ इमिगु धनसम्पत्ति लाकाकाये मज्यूगु खः।
- 14 इमिगु दुःखया इलय्
बिस्युं वंपिन्त ज्वनाः स्यायेत,
छ दुवातय् पियाच्चने मज्यूगु खः,
व ल्युंदुपिन्त इमिगु दुःखया इलय् इमि शत्रुतयत् लःल्हाये मज्यूगु खः।[☆]
- जाति जातितयत् परमेश्वरया न्याय
- 15 “दक्व जातितयगु लागि
परमप्रभुया न्यायया दि याकनं हे वयेत्यंगु दु।
छं गथे याःगु दु छन्त नं अथे हे याइ।
छं याःगु ज्या छंगु हे छैनय् ला वइ।
- 16 गथे छं जिगु पवित्र पर्वतय् त्वन,
अथे हे दक्व जातितयसं त्वनातुं च्वनी।
इमिसं सर्जौयया ख्वलां त्वनां हे च्वनी,
अले इतिहासं मदयावनी।
- 17 तर सियोन पर्वतय् उद्गार जुइ,
व पवित्रगु थाय् जुइ।
याकूबया घराना थःगु सर्बय थःगु ल्हातय काइ।
- 18 याकूबया घराना व योसेफया घरानात
दनदन च्याःगु मि थें जुइ,
एसावया घराना छक्खः जुइ,
अले इमिसं उक्रियात मि तयाः भस्म याइ।
एसावया घराना छम्ह नं म्वाइ मखु।”
- 19 नेगेवय् च्वंपि मनुतयसं
एसावया डौंडा डौंडाय् अधिकार याइ,
अले डौंडाया क्वय् क्वय् च्वंपि मनुतयसं
पलिशतीतयगु देशय् अधिकार याइ।
अले इमिसं सामरिया शहर व एफ्राइमया ल्यं दुगु लागाय् नं अधिकार याइ।
अले बेन्यामीनं गिलादय् अधिकार याइ।
- 20 इस्राएलं ज्वनायंकूपि लिहां वइ
अले कनान देशय् सारपत तक अधिकार याइ,
यस्शलेमं ज्वनायंकूपि सपारादय् च्वनाच्चंपिन्सं
नेगेवया शहरत अधिकार याइ।
- 21 उद्गार याइपि एसावया डौंडाय्
राज्य यायेत सियोन पर्वतय् थाहां वइ।
अले राज्य परमप्रभुयागु हे जुइ।

परमप्रभुं हे थथे धयादीगु दु।

☆ 1:14 १:११-१२; ३:१२-१३; ६:१-६; १२:१०-१२; इज २५:१२-१३; ३५:१-१५; आमो १:११-१२; मला १:२-५

योनाया सफू म्हसीका

योनायागु सफू मेमेगु अगमवक्ताया सफू थें मखु। थ्व सफुलिइ परमेश्वरयागु खँ मन्यनेत स्वःम्ह अगमवक्तायागु साहसं जाःगु ज्याया बारे बयान यानातःगु दु। परमेश्वरं वयात “तःधंगु अश्शरू साम्राज्यया राजधानी निनवे शहरय् थर्थें वनाः अन च्वंपि मन्तयत आवलि मभिगु ज्याखँ याये मते धाः हूँ” धयादिल। अश्शरीत इम्राएलीतय् ग्यानापुपि शत्रुत खः। तर परमेश्वरया बुखँ ज्वनाः योनां अन वनेत मं मदयकल, छाथ्धाःसा परमेश्वरं थःम्ह व शहरयात नाश याये धकाः धयादीगु खँ पूर्वकादी मखु धयागु खँय् वयात विश्वास दूगु जुयाच्वन। लिपा छुं घटना जुइ धुंकाः थाकुचाचां वं आज्ञा मानय् यात। लिपतय् निनवेयापि मन्तयसं पश्चाताप यानाः वं धाःगु बुखँ पमवंसेलि व परमेश्वर खनाः तंचाल।

थ्व सफुलिइ परमेश्वरं सुष्टि यानादीगु फुक्क खँय् वयकःयागु अधिकार दु धकाः क्यनातःगु दु। तर दक्कसिबय् अचः थ्व सफुलिइ परमेश्वरयात थः मन्तय शत्रुयात नं सर्जौय बियाः नाश यायेगु पलेसा क्षमा बियाः बचय् यानादीम्ह “दया व माया दुम्ह परमेश्वर” कथं क्यनातःगु दु।

धलः पौ

योनायात सःतूगु व वं खँ मन्यंगु १:१-१७

योनाया पश्चाताप व बचय् जूगु २:१-१०

निनवेया विरोधय् योनाया बुखँ ३:१-१०

निनवेयात परमेश्वरं माया यानादीगु ४:१-११

योना

योना ताशींशय् बिस्वुं वंगु

1 परमप्रभुं अमितेया काय् योनायात धयादिल* –

2 “तःधंगु शहर निनवेयापि मन्तयसं यानाच्वंगु मभिगु ज्याखँ जिं स्यु। अथे ज्याः याकनं छ अन वनाः इमित उकिया लागि छिमित परमेश्वरं सर्जौय बियादी धकाः धाः हूँ।”

3 योना परमप्रभुयापाखे बिस्वुं वनेत मेखे स्वयाः वन। व योप्पा धयन। वं अन ताशींश वनेत्यंगु जहाज नापलात। धिबा पुलाः व जहाजय् च्वन। परमप्रभुयापाखे बिस्वुं वनेत व ताशींशपाखे वन।

4 अयनं परमप्रभुं समुद्रय् तःधंगु वाफय् वयकादिल। थ्व वाफसं यानाः जहाज हे स्यनी थें च्वन।

5 जहाज चले याइपि सकले ग्यात। अले ग्वाहालिया लागि थथःपिनि घःया नां काल। इमिसं जहाजयात याउंकेत जहाजय् च्वंगु सामान समुद्रय् वांछवल।

उबलय् योना जहाजया क्वथया ब्वय् वनाः स्याक्क न्हाः वयकाच्वन।

6 जहाजया कप्तानं वयात अन घनाच्वंगु खनाः धाल – “छ थन घनाच्वनागु ला? दनाः थः घःयागु नां कयाः ग्वाहालि फ्वँ। छिमि घवं झीत दया याइ ला? अले झीत बचय् याइ ला?”

योनायात समुद्रय् वांछवःगु

7 जहाज चले याइपिनि थःथवय् खँ लहात, “सुनां यानाः झीत आपत जूगु खः चिष्टा तयाः स्वये वा।” इमिसं चिष्टा तल, अले योनायागु नामय् लात।

8 अले इमिसं वयात धाल, “थ्व फुक्क आपत छं यानाः जूगु खः। धा, छंगु ज्या छु? छ गनं वयाम्ह? छ छु देशयाम्ह? छ जातियाम्ह?”

9 “जि हिब्रू खः। अले पृथ्वी व समुद्र सुष्टि यानादीम्ह स्वर्गया परमेश्वरया सेवा याइम्ह खः।” योनां लिसः बिल।

10 वं इमित थः परमप्रभुयापाखे बिस्वुं वयागु खँ नं कन। थ्व न्यनाः इपि तसकं ग्यात। अले इमिसं धाल, “छ थ्व छु यानागु?”

11 वाफय् झन झन तच्चयावल। उकिं इमिसं वयात धाल, “थ्व वाफय् दिकेत जिमिसं आः छन्त छु यायेगु?”

12 “जितः समुद्रय् वांछवयाब्यु, अले थ्व वाफय् दी। जिं स्यू जिं यानाः छिपि थ्व वाफसय् लाःगु खः।” वं धाल।

13 अथेसां इमिसं जहाजयात सिथय् हयैत तसकं कुतः यात, अयनं मफुत। वाफय् झन झन ग्यानापुक तच्चयावल।

14 उकिं इमिसं परमप्रभुयात प्रार्थना यात, “परमप्रभु, जितिम थ्व मन्या ज्यानया पलेसा कथं नाश यानादी मते। जितिम छम्ह निर्दोषम्ह मन्यात स्याःगुया दोष बियादी मते। परमप्रभु थ्व फुक्क छि हे याकादीगु खः।”

15 अले इमिसं योनायात ज्वनाः समुद्रय् वांछवयाबिल। उग्रिमय् हे वाफय् दित।

16 थ्व खनाः जहाज चले याइपि फुक्क परमप्रभु खनाः ग्यात। अले इमिसं परमप्रभुया नामय् बलि बिल। नापं वयकःयात मानय् यायेगु भाकल नं यात।

17 परमप्रभुं योनायात नुनेत छम्ह तसकं तःदीम्ह न्या च्वयाहयादिल। अले योना सव्हन् व स्वचा तक व न्याया प्वाथय् दुने लात।*

2

योना बचय् जूगु व प्रार्थना याःगु

1 योनां न्याया प्वाथय् दुने हे च्वनाः परमप्रभु थः परमेश्वरयात प्रार्थना यात,

2 “जितः आपत ज्वललय्

जि परमप्रभुयाके ग्वाहालि फ्वना,

वयकलं लिसः बियादिल।

पातालनिसें परमप्रभुयात ग्वाहालिया लागि

जि हालाहया,

छिं जिगु सः न्यनादिल।

3 छिं जितः समुद्रया क्वय थयंक वांछवयादिल,

जिगु प्यखें लःया लः जक।

अले जितः लःया धालं त्वपुयाबिल।

- 4 जिं बिचाः याना, जिं छिगु मिखां तापाय धुन,
आः जिं छिगु पवित्रगु देगः गुब्सं खनी मखुत।
- 5 लः जिगु गःपतय थ्यंक थाहां वल,
समुद्र जितः नुनी थें च्वन,
समुद्रया घौंय जिगु छ्यं छवलं हितुहिनाच्वन।
- 6 जिं पहाडया हाय थ्यंक थ्यन,
जिं पातालया क्वय थ्यंक दुना वनाः
पातालया लुखा त्यू थें जूल।
तर हे परमप्रभु जिमि परमेश्वर,
छिं पातालं थकयाः जितः बचय यानादिल।
- 7 जिं मुच्छां जुइ थें च्वन। उबलय हे परमप्रभु,
जिं छितः प्रार्थना याना।
जिगु प्रार्थना छिथाय छिगु पवित्रगु देगलय थ्यंक थ्यन।
- 8 म्वाःमदुगु मूर्तियात पुजा याइपिन्सं
परमप्रभुयागु भक्तियात त्वःती।
- 9 तर जिं छिगु म्ये हालाः छिगु नामय बलि बिये।
अले छु याये धकाः भाकल यानागु खः, व याये।
परमप्रभुयापाखें हे उद्धार जुइ।”

10 अले परमप्रभुं न्यायात आज्ञा बियादिल। न्यां समुद्रया सिथय वयाः योनायात ल्हयाबिल।

3

- निनवेय च्वपिन्सं मभिगु ज्याखें त्वःतुगु
- 1 परमप्रभुं हाकनं छकः योनायात आज्ञा बियादिल।
- 2 “याकनं तःधंगु शहर निनवेय हूँ, अले अन च्वपिन्त जिं धयागु खँ धा।”
- 3 योनां परमप्रभुयागु आज्ञा मानय यात, अले निनवेय वन। निनवे तसकं तःधंगु शहर खः। थ्व शहर छगुलि चाःहिलेत स्वन्हु ब्यू।
- 4 योनां न्हिच्छि चाःहिले धुंकाः अन च्वपिन्त थथे धकाः न्यंकल, “थनि पिइन्हुखुन्हु निनवे शहर नाश जुइ।”
- 5 निनवे शहरय च्वपिं मन्तयसं परमेश्वरया थ्व बुखँ पत्याः यात। उकिं इपिं फुक्कसिनं अपसं च्वनेगु क्वःछित। अले तःधपिं, चिधपिं फुक्कसिनं पश्चाताप यानागुया चिकथं भांग्रां फिनाच्वन।^{*}
- 6 थ्व खँ निनवेया जुजुयाथाय थ्यनेवं वं सिहासनं दना वयाः थःगु वसः त्वःताः भांग्रां फित। अले नउलय वनाः फयतुल।
- 7 अले वं थथे धकाः नायखि च्वयकेबिल,
“जुजु व वया भारदारतयगु आज्ञा दु – सुं नं मनुखं अले सा दुहं, फैतयसं छुं नं नयेत्वने मयायेमा।
- 8 फुक्क मनु व पशुतयसं भांग्रां फीमाः। फुक्कसिनं थःम्हं फु थें परमेश्वरयात प्रार्थना या। अले थथःगु मभिगु व बांमलाःगु ज्या यायेगु त्वःति।
- 9 सुनां स्यू- परमेश्वरं थःगु मन हीकादी ला, अले तं क्वलाकाः इतीत बचय यानादी ला?”
- 10 इमिसं छु छु यात, इमिसं गुकथं मभिगु ज्या त्वःतल फुक्क स्वयाः परमेश्वरं थःगु मन हीकादिल। वयकलं इमित नाश याये धकाः क्वःछिनादीगु जूसं नाश याना मदिल।

4

- परमेश्वरया दया माया व योनाया तं
- 1 योनायात थ्व तसकं मयल। अले तसकं तंम्वल।
- 2 वं परमप्रभुयात धाल, “प्रभु, जिं थःगु देश त्वःते न्हुः थ्व हे खँ धयागु मखु ला? उकिं हे ला जिं ताशींशपाखे बिस्सुं वनेत्यनागु खः। छि दया माया दीमह, तंचायेत लिबाकादीमह, नुगः क्यातमह व सजाँय बी मयःमह खः धकाः जिं स्यू।^{*}
- 3 उकिं हे परमप्रभु, आः जिं सीसां जिल। जिं आः म्वानाच्वनेगु स्वयाः सीगु हे बालात।”^{*}
- 4 परमप्रभुं धयादिल, “छ तंम्वये थाय दु ला?”
- 5 योना शहर त्वःतावन। व शहरया पुर्बपाखे च्वंवन। वं अन छगू बल्चा दयकल। बल्चाया किचलय फयतुनाः निनवे शहरय छु जुइ धकाः स्वयेत पियाच्वन।
- 6 परमप्रभुं योनायात किचलं गायकेत अन भुयूसिमिमा सयकादिल। थुकिं योनायात सिचुकाबिल। योना भुयूसिमिमा खनाः तसकं लयताल।
- 7 तर कन्हय खुन्हु सुथय हे परमेश्वरया आज्ञा कथं उकी की दाल। अले व फसिमा गना वन।
- 8 सूर्य लइधुंकाः परमेश्वरं पुर्बया क्वाःगु फय छवयाहयादिल। छेनय निभालं पुनाः योना मुच्छां हे जुइ थें च्वन। अले वं सीगु मनं तुनाः थथे धाल,
“आः जिं म्वानाच्वनेगु स्वयाः सीगु हे जिल।”
- 9 थ्व न्यानाः परमेश्वरं धयादिल, “फसिमाया कारणं छ तंम्वये ज्यू ला?”
- योनां लिसः बिल, “ज्यू, सी माःसां ज्यू।”
- 10 परमप्रभुं धयादिल, “छं छुं हे मयासें, पि हे मयूसे चान्हय ह्यायाः चान्हय हे सीगु फसिमा खनाः छं नुगः मछिंकल।
- 11 धासेंलि अपायमछि तःधंगु छगू लाख व निइदुलं मयाक छुं मस्युपिं मस्त व अल्याख पशु दुगु निनवे शहर खनाः जिं नुगः मछिं मजुइ ला?”

मीकाया सफु महसीका

मीका व यशैया अगमवक्तात छगू हे इलययापि मनूत खः । मीका दच्छिनय च्वंगु राज्य यहूदाया छगू गामय च्वमह खः । उतरय च्वंगु राज्यय तच्वःगु विपत्ति वइतिनि धकाः आमोस अगमवक्तां अगमवाणी याःगु खः, ठीक व थें हे यहूदाय नं विपत्ति वये थुंकल धकाः मीकायात परमेश्वरं क्यनादिल । आमोस स्वया मीकां अझ अप्वः लिपाया आशाया बारे अगमवाणी नवात । थ्व सफुलिइ लुमंके माःगु मू मू खँ थुपि हे खः –

परमेश्वरया अधीनय विश्व-शान्तिया किपा ४:१-४

दाऊदया सन्तानपाखें छमह तःधमह जुजु वइतिनि अले वं हे देशय शान्ति थाप यानादी धयागु खँया अगमवाणी ५:२-५, अले छगू हे पदय इझाएलया अगमवक्तातयसं छु धायेमाःगु दु उकिया मू खँ ।

“छपाखें परमप्रभुं छु ययकादी? खःकथं ज्या यायेगु, मायायात ययकेगु, थः परमेश्वरलिसें क्वमिलु जुयाः जुयेगु!” ६:८

धलः पौ

इझाएल व यहूदायागु न्याय-दण्ड १:१-३:१२

हाकनं थापं याःगु व शान्ति ४:१-५:१५

ख्याच्वः व आशाया बुखँ ६:१-७:२०

मीका

1 यहूदाया जुजुपि* योताम, आहाज व हिजकियां राज्य यानाच्वंबलय मौरेशेत शहरय च्वमह मीकायाथाय वःगु परमप्रभुया वचनां, थ्व दर्शन वं सामरिया व यरूशलेमयागु बारे खंगु खः ।

2 हे जात जातियापि सकलें मनूत, थ्व खँ न्यँ ।

हे पृथ्वी व अन च्वंपि फुक्क मनूत, ध्यान बियाः न्यँ ।

परमप्रभु परमेश्वरं छिमिगु विरोधय साक्षी बियादी ।

न्यँ, वयकलं थःगु पवित्र देगलं न्ववानादी ।

सामरिया व यरूशलेमया विरोधय न्याय

3 स्वः! परमप्रभु वयकः च्वनादीगु थासं झायाच्वंगु दु,

वयकः क्वहां झायाः पृथ्वीयागु दकलय तज्जाःगु थासय न्यासि जुयादी ।

4 वयकःया क्वय पहाडत नायावनी,

अले ब्यासित निब्व जुइ ।

पहाडत मिइ मै न नायावं थें नायावनी,

भीरं लः क्वहां वः थें ल्वहंत सुल्ल क्वहां वनी ।

5 थुपि फुक्क याकूबया अपराध

व इझाएलया घरानाया पापया कारणं जूगु खः ।

याकूबया अपराध छु खः लय?

छु व सामरिया मखु ला?

यहूदाया घःपुजा याइगु थाय गन दु?

छु व यरूशलेम मखु ला?

6 “अथे जुयाः जिं सामरियायात ल्वहंया कुचाकाचाया दूँ दयकाबी,

अले दाखया क्यब दयकाबी ।

जिं उकिया ल्वहंत ब्यासिइ वांछवयाबी ।

अले उकिया जग प्वलाबी ।

7 वयागु फुक्क मूर्तितयत कुचा कुचा याइ ।

वयागु दक्क देगःया क्वस्यालित मिइ छवयकाछवइ ।

अले वयागु फुक्क मूर्ति जिं नाश यानाबी ।

उपि क्वस्यालित वेशयाया ज्या यानाः वं मुंकूगु खः,

अले उपि वेशयाया ज्याला थें हाकनं छयलीं ।”[†]

ख्वख्वं विलाप याःगु

8 अथे जुयाः जिं ख्वख्वं विलाप याये ।

जिं खालि तृति व नांगा जुयाः थुखे उखे जुये ।

जिं ध्वंचा थें हाले अले न्हिकाङ्गः थें ख्वये ।

9 सामरियायागु घाः लनी मखु ।

व यहूदाय नं वःगु दु, यरूशलेमया धवाखा तक नं थयंगु दु ।

10 थ्व खँ छिमिसं गातयइं वनाः कने मते

अले ख्वये मते । बेथ-ओप्राया[‡] धुलय ग्वारा ग्वारा तु ।[‡]

11 हे शाफीरय च्वंपि मनूत,

* 1:1 १:१ यहूदाया थुपि पेह जुजुपिसं ई.पू. ७४०-६०७ तक शासन यात, उगु इलय यशैया यरूशलेमय अगमवक्ता । स्वयादिसँ, २ राज १५:३२-१६:२०; १८:१-२०:१२; २ इति २७:१-२९:३३

† 1:1 १:१ परमप्रभुया वचना स्वयादिसँ थुपि समान, यशैया १:१०; यर १:२; इन १:३; होजे १:१; योए १:१; योना १:२; सय १:१; हाग १:१; जक १:२; मला १:१

‡ 1:7 १:७ व्य २३:१७-१८

§ 1:10 १:१० गात हिब्रू भाषाय थ्व गात नं खँवःया अर्थ “धयाव्य” खः । गात पत्तिरतीतय राजधानीत मध्ये छगु खः ।

§ 1:10 १:१० बेथ-ओप्रा हिब्रू भाषां बेथ-ओप्राया अर्थ “धया छें” खः ।

§ 1:10 १:१० २ शमू १:२०

- नांगा जुयाः लज्या चायाः पिहां वा।
सानानय् च्वंपि पिहां वइ मखु।
बेथ-एजेल् ख्वयाच्वंगु दु,
वयागु शरण कायेगु थाय् छिमिगुपाखें यंकूगु दु।
12 मारोतया मनूत नुगः खुलखुल मीका
उद्गार पियाच्वंगु दु।
तर परमेश्वरयापाखें विपत्ति
यस्शलेमयागु ध्वाखाय् तक थ्यंकः वःगु दु।
13 हे लाक्रीशय् च्वंपि मनूत,
छिमिसं सलत रथय् च्यु।
मह्वाय् सियोनया पापया शुरू छिपि हे खः।
छाय्धाःसा इस्राएलया अपराधत छिमिके हे लुत।
14 अथे जुयाः मोरेशेत-गातयात*
छिमिसं कोसेलि बियाः बिदा बी।
अक्कीबया[†] शहरपाखें
इस्राएलया जुजुपिन्सं धोखा नइ।
15 हे मारेशाय् च्वंपि मनूत
छिमित बुकीमह छम्हय्सित जिं हये।
इस्राएलया महिमा
अदुल्लाम गुफाय् वये माली।
16 थःयःपि मस्तयगु लागि दुखं च्वनाः
थःगु छैनय् च्वंगु सँ खा।
थःत गिद्द थें पाचु छय् दय्की।
छाय्धाःसा छिमि मस्तयत ज्वनाः छिमिगुपाखें तापाक यंकी

2

- क्वत्यलीपि नायःतयत धिक्कार
1 लासाय् ग्वारतुलाः मेपिन्त स्यंकेगु
व मभिगु ज्या यायेगु ग्वसाः ग्वइपि मनूतयत धिक्कार दु।
सुथ जुइवं इमिसं व ज्या याइ,
छाय्धाःसा इमिके अथे यायेगु शक्ति दु।[☆]
2 इमिसं मनूतयगु
छँबुं लोभ यानाः लाका काइ।
इमिसं मनूतयगु
छँ व सर्बय ठगय् यानाः काइ।
3 अथे जुयाः परमप्रभुं थथे धयादी,
“स्व, थ्व प्रजाया निंति जिं तच्चःगु विपत्ति छवया हयेत्यनागु दु,
छिपि उकिं म्वाये फइ मखु।
छिपि फुँइ क्यनाः छयं धस्वाकाः थुखे उखे जुइ नं फइ मखु।
छाय्धाःसा व छगु विपत्तियागु ई जुइ।
4 उगु दिनय् मनूतयसं छिमित हेस्याइ
अले छिमित लाय्बुयाः थ्व बिलापया म्ये हाली,
“जिपि भज्यंक नाश जुल,
जिमि मनूतयगु सम्पत्ति इनाब्यगु दु,
वय्कलं थ्व जिपाखें लाकाकयादी।
वय्कलं जिमिगु बुँ जिमित ध्वं लाइपिन्त इनाबियादी।”[†]
5 अथे जुयाः परमप्रभुया सभाय् चिहा तयाः
जमिन इनाबीमह छिमि सुं दइ मखु।
फताहा अगमवक्तात
6 इमि अगमवक्तातयसं धाइ, “अगमवाणी याये मते,
थ्व खंयात कयाः अगमवाणी याये मते।
जिमिगु बेइज्जत जुइ मखु।”[☆]
7 हे याक्बुब्या घराना,
थथे धायेमाःगु खः ला?
“परमप्रभुया आत्मा तंचायादीगु दु ला?
वय्कलं थज्याःगु ज्या यानादी ला?”

* 1:14 १:१४ मोरेशेत-गात थ्व मोरेशेत शहरया मेगु नां खः- गुकियात मीकाया छँ धाइगु खः।

8:८ ☆ 2:6 २:६ यकी ३०:१०; यर ११:१२; आमो २:१२; ७:१२-१३

† 1:14 १:१४ अक्कीब हिब्रू भाषां अक्कीब नांया अर्थ “छल” खः।

☆ 2:1 २:१ भज

- “तप्यंगु लौपुइ जुइपिन्त छु जिगु वचनं भिं मयाइ ला?
 8 नकतिनि जक जि मन्त
 शन्नूत थें दंगु दू।
 छुं वास्ता मयासें न्ह्यःनं वनीपिपाखें
 छिमिसं लडाईंनं लिहावःपि मन्तयसं थें
 मू वंगु वसः लाका यंकीगु।
 9 छिमिसं जि प्रजाया कलाःपिन्त
 इमिगु सुखया छेंनं पित छवइगु।
 इमि मस्तयगु लागि जि बियातयागु
 आशिषं नं छिमिसं लाकाकाइगु।
 10 दूँ, वनां हे छव,
 थ्व थाय् छिमिगु आराम कायेगु थाय् मखु,
 छायाधाःसा थ्व देश अशुद्ध जगु दू,
 छुं उपाय मदयक थ्व नाश जगु दू।
 11 सुं मखुगु खँ ल्हाइम्ह व ध्वंलाइम्ह मन्खं
 ‘जिं छंगु लागि यक्व दाखमघ व अयलाःया लागि अगमवाणी याये’
 धकाः धाल धाःसा अज्याःम्ह अगमवक्तायात हे थुपि मन्तयसं यय्की।
 उद्धारया वचं
 12 “हे याकूब, धात्थें हे
 जिं छिपि फुक्कसित मुके।
 इस्त्राएलयापि ल्यंदुपिन्त जिं धात्थें हे मुके।
 जिं इमित फैगालय् फैतयूत थें छथाय् हे मुके।
 व थासय् ग्वाः ग्वाः मन्त दइ।
 13 लें दयकादीम्ह इमिगु न्ह्यःने झाइ।
 इपिं धवाखा स्यंकाः पिने पिहावनी।
 इमि जुजु इमिगु न्ह्यः न्ह्यः वनी।
 परमप्रभु इमिगु न्ह्यःने न्ह्यःने दइ।”

3

- नायःतयूत व अगमवक्तातयूत व्वःब्यगु
 1 अले जिं धया,
 “हे याकूबया नायःत,
 हे इस्त्राएलया घरानायापि शासकत, ध्यान बिया न्यँ।
 न्याययात सिकाकायेगु छु छिमिगु ज्या मखु ला?
 2 छिमिसं ला भियात तस्सकं मययक्क व मभियात ययक्क।
 छिमिसं जि प्रजाया छेंगु तुलीगु
 अले क्वेचं ला लिकाइगु।
 3 छिमिसं जि प्रजाया ला नइगु, इमिगु छेंगु तुलीगु
 अले इमिगु क्वेयूत थलय् दयकेत
 कुचा कुचा यानाः त्वथुलीगु।
 इमिगु ला थलय् दयकेत
 कुचा कुचा याइगु।”
 4 उबलय् नायःतयसं परमप्रभुयाके ग्वाहालि फवनी।
 तर वयक्कलं इमित लिसः बियादी मखु।
 इमिसं बांमलाःगु ज्या याःगुलि उबलय्
 वयक्कलं थःगु ख्वाः इपिपाखें फस्वय्कादी।
 5 परमप्रभुं थये धयादी,
 “जिमि प्रजायात मभिगु लौपुइ यंकीपि
 अगमवक्तातयूत सुनानं नयेत ब्यसा
 इमिसं ‘शान्ति शान्ति’ धकाः हाला हइ।
 वं नयेत मबिल धाःसा
 वयागु विरोधय् ल्वाःवनेत
 इपिं तयार जुइ।”
 6 उकिं छिमिके दर्शन मदुगु चा वइ।
 छिपि तच्चःगु खिउंगुलिइ लाइ, अले छिमिसं ज्वखना स्वये फइ मखु।
 अगमवक्तातयगु नितिं सूर्य बिनावनी,
 छिमिगु नितिं दि खिउंसे च्वनी।
 7 दर्शन खनीपि मन्त लज्या चाइ,

अले ज्वखना स्वइपिनिगु ख्वाः ह्याउँसे च्वनी।

इपि सकसिनं थःगु ख्वाः त्वपुइ, छाथधाःसा इमित परमेश्वरपाखें लिसः दइ मखु।”

8 तर जि ला परमप्रभुया शक्ति जाःगु दु,

परमप्रभुया आत्मां जाःगु दु,

अले न्याय व शक्ति जाःगु दु।

याक्बयात वयागु अपराध

व इस्त्राएलयात वयागु पाप कनाबीत।[✱]

9 हे याक्बया घरानाया नायःत,

हे इस्त्राएलया घरानाया शासकत,

हे न्याययात मययकीपि अले तप्यंगु खँयात बेक्व याइपि मनुत,

छिमिसं ध्व खँ बांलाक न्यै।

10 छिमिसं हि बाः वयकाः सियोनयात

अले मभिंगु ज्या यानाः यस्शलेमयात दयकीगु।[✱]

11 अनच्च्वपि नायःतयसं घुस कयाः न्याय याइ।

अन च्वपि पुजाहारीतयसं ज्याला कयाः स्यनी।

अले अगमवक्तातयसं धिबाया लागि अगमवाणी याइ।

अथे जूसां इमिसं परमप्रभुयाके भलसा कयाः थथे धाइ

“परमप्रभु इगीगु दथुइ च्वनादीगु दु,

इतीत मभिं जुइ मखु।”[✱]

12 अथे जुयाः छिमिगु कारणं यानाः

सियोनयात बँ थें जोतयु याइ,

यस्शलेम नाश जुयाः टूँ चिनी,

देगःया डौंडा धाःसा झाः बुयावया त्वःपुयाच्वंगु द्रम्बःचा थें जुइ।[✱]

4

परमप्रभुयागु पर्वत

1 लिपागु न्हिइ

परमप्रभुया देगः पलिस्था यानातःगु पर्वत

मेगु फुकक पर्वत स्वयाः म् वंगु जुयाः थापं जुइ।

व हिमालत स्वयाः तसकं तःजाः जुइ,

अले मनुत अन मुंइ।

2 अले यक्व जातित वयाः थथे धाइ,

“वा, इगीपि परमप्रभुया पर्वत,

याक्बया परमेश्वरयागु देगलयु वनेनु।

अनंलि वयकलं हे इगीपि वयकःयागु लेंपुइ वने फयेमा धकाः

इतीत थःगु लेंपु स्यनादी।”

अले व्यवस्था सियोन

व परमप्रभुया वचन यस्शलेमं पिहां वइ।

3 वयकलं यक्व जातितयगु दथुइ न्याय यानादी।

अले तातापाक च्वपि बल्लाःगु जातितयगु ल्वापुख्यापु मिलय यानादी।

इमिसं थःगु तरवारयात मुगलं दायाः हलोया फली

व भालायात मुगलं दायाः ईचा दयकी।

जाति जातितय दथुइ ल्वापुख्यापु जुइ मखु,

अले लडाईया निति सुनानं स्यनेकने याइ मखु।[✱]

4 दक्व मनुत थःगु दाखमाया क्वय

व थःगु यःमरिमाया क्वय च्वनेगु याइ।

सुनानं इमित ख्याइ मखु,

छायधाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं हे न्ववानादीगु दु।[✱]

5 देश देशयापि फुकक मनुत थथःगु घःया ल्यल्य वंसां

इगीपि धाःसा न्हाबले परमप्रभु इगी परमेश्वरया ल्यल्य वने।

जिपि धाःसा न्हाबले न्हाबले परमप्रभु

जिम्ह परमेश्वरयागु नां कयाः जुयाच्वने।[✱]

परमप्रभुयागु योजना

6 परमप्रभुं घोषणा यानादी,

“उगु दिनय जिं लेंगडातयत मुंके,

अले ज्वनाः मेगु देशयु यंकपिन्त

व जिं दुःखयु लाकाबियापि मनुतयत मुंके।[✱]

✱ 3:8 ३:१० यशै ५२:१; ४८:१६; ४९:१

✱ 3:10 ३:१० यशै ५२:१०; यर २२:२७; इज २२:२७; नहू ३:१; हब २:१२

✱ 3:11 ३:११ प्रस २२:८; यशै १:२३; मला २:१

✱ 3:12 ३:१२ यर

२८:८

✱ 4:3 ४:३ यशै २:१; योए ३:१०

✱ 4:4 ४:४ १ राज ४:२५; २ राज १८:३१; जक ३:१०

✱ 4:5 ४:५ यशै २४:१४-१५

✱ 4:6 ४:६ यर ३१:७-८

7 लँगडातयत् जिं ल्यंकातये,
तापाक लिनाछ्वःपिन्त जिं छगू बल्लाःगु जाति दय्के।
परमप्रभुं इमित सियोन पर्वतय
न्हाबल्लें राज्य यानादी।
8 छ धाःसा, हे बथांया धरहरा,
म्ह्याय् सियोनया किल्ला,
छन्त न्हापायागु राज्य हाकनं लितबीगु जुइ,
म्ह्याय् यस्शलेमयाथाय् हाकनं न्हापायागु राज्य वइ।”

9 हे यस्शलेम! आ छ छाय् ख्वयाच्वनागु?
छंगु जुजु मद्दु ला?
छन्त सल्लाह बीम्ह नाश जुल ला?
छन्त मचाब् ब्यथा ज्म्ह मिसायात थें दुःख जग्गु दु ला?ॐ
10 हे म्ह्याय् सियोन, मचाब् ब्यथा ज्म्ह मिसा थें सास्तीं छतपते जु,
छायधाःसा आः छं श्व शहर त्वःते हे माः
अले मैदानय पाल ग्वयाच्वनेमाः।
आः छ बेबिलोनय वनेमाली।
अन हे छन्त त्वःतकीगु जुइ।
अन हे परमप्रभुं छन्त शत्रुतयगु ल्हातं त्वःतकादी।

11 आः यक्व हे जातित
छंगु विरोधय् मुनाः छंगु बारे धाइ,
“सियोन स्यना हे च्वनेमा
अले जिमिसं व खनेमा।”ॐ
12 तर इमिसं परमप्रभुया बिचाःयात सीके मफु।
इमिसं वयक्ःयागु आजुयात नं थुइके मफु।
वय्कलं इमित अन्न दायेगु थासय्
थत मुंकु थें इमित मुंकादी।
13 “हे सियोनया म्ह्याय्, दनाः अन्नयात दा,
छायधाःसा जिं छन्त नैयागु नेकृत बी,
जिं छन्त कय्यागु ख्वः बी,
अले छं यक्व हे जातितयत् कुचा कुचा याये फइ।”
इमिगु अधर्मयागु कमाइ
अले इमिगु सम्पत्ति सारा पृथ्वीयाम्ह परमप्रभुयात देछाइ।ॐ

5

बेथलेहेमं शासक वइगु बचं
1 हे यक्व सिपाइंत दुगु शहर,
छंगु सिपाइंतयत् मुंकि,
छायधाःसा इतीत घेरय् याःगु दु।
इमिसं इस्राएलया शासकयात कथिं न्यतालय् दाइ।

2 “तर, हे बेथलेहेम एप्राता,
छ यहदाया कुलत मध्ये दकलय् चिधंगु जूसां
जिगु लागि छंकेनं छम्ह मिजं पिहां वइ
गुम्हयसिनं इस्राएलयात शासन याइ,
गुम्हयसिगु शुग्गु पुलांगु इलनिसें हे,
अर्थात दकलय् न्हापाया इलनिसें हे दु।”ॐ

3 अथे जुयाः मचाब् ब्यथा ज्म्ह मिसां
मचा मबुइकृतले इस्राएलयात शत्रुया ल्हातय् त्वःता तइ।
अले वया दाजुकिजापि लिहां वयाः
इस्राएलीतलिसें मिलय् जुइ।

4 वय्कलं परमप्रभुयागु शक्तिं
थः परमप्रभु परमेश्वरया नांया गौरवय् दनाः
थः बथांयात ज्वयादी।
अले इपि सुरक्षित जुयाच्वनी,
छायधाःसा पृथ्वीया तातापाःगु थासय् तक वयक्ःयात इज्जत याइ।

☆ 4:9 ४:१२-१० यर ३०:१७-७

☆ 4:11 ४:११ विल्लाप २:१६

☆ 4:13 ४:१३ यज्ञे ४:१:१५-१६

☆ 5:2 ५:२ मती २:५-६; यह ७:१२

5 अले वयकःपाखे जक इमित शान्ति दइ।

अशश्रीत झीगु देशय वयाः

झीगु किल्लाय हमला याइबलय
झीसं न्हयम्ह जवाःत वा च्याम्ह नायःत
इपिल्लिसे ल्वायेत छवये।

6 इमिसं अशशर देशयात तरवारं व निग्रोद* देशयात नांगागु तरवारं शासन याइ।

अशश्रीत झीगु देशय हमला यायेत वइबलय
अले झीगु सिमानाया दुने पलाः तइबलय
वयकलं झीत अशश्रीतपाखे बचय यानादी।

ल्यंदुपिन्त शुद्ध याःगु

7 यक्व मनुतयगु दथुइ

याक्बया ल्यंदुपि

परमप्रभुं छवयाहयादीगु सुतिलः

व घौंसय घःने लाःगु लः थें जुइ।

इमिसं सुयात नं पियाचवनी मखु,

वा न मनुतयके भलसा तइ।

8 यक्व जात जाति व यक्व मनुतय दथुइ

याक्बया ल्यंदुपि मनुत

जंगलय च्वंपि पशुतयगु दथुइ सिंह थें

अले फेतयगु दथुइ च्वम्ह ल्यायमम्ह सिंह थें जुइ।

इमिसं थुखे उखे वनाः ज्ञाताज्ञिति यानाः जुइ,

अले इमित सुनानं बचय याये फइ मखु।*

9 छिमिगु ल्हाः छिमि शत्रुतय स्वयाः च्वय थाहांवनी।

छिमि फुक्क शत्रुत नाश जुइ।

10 परमप्रभुं थथे घयादी

“व दि, जिं छिमि सलतयत छिमि दथुइनं न्हंकाबी,

अले छिमिगु रथत नाश यानाबी।

11 जिं छिमिगु देशया शहरत नाश यानाबी

अले छिमिगु किल्लात नं थुनाबी।

12 जिं छिमिगु तन्त्रमन्त्र दक्व नाश यानाबी

अले छिमिसं हाकनं थथे याये फइ मखु।*

13 छिमिसं दयकातःगु मूर्ति

अले च्वखगु ल्वहंत नं नाश यानाबी।

अले हाकनं छिपिं छिमिसं हे दयकातःगु

मूर्तिया न्हाःने क्वछुइ मखु।

14 जिं छिमिथाय च्वम्ह अशेरा घःमयजूया थांतयत लिनाः वांछवयाबी

अले छिमिगु शहर नं नाश यानाबी।

15 जिगु आज्ञा पालन याइमखुपि

जाति जातितयत जिं तच्चःगु त्म्वय बदला काये।”

6

इस्राएलीतयगु विरोधय परमप्रभुयागु द्रुपं

1 परमप्रभुं घयादीगु खँ ध्यान बियाः न्यँ-

“दँ, पर्वतय न्हाःने छिमिसं थःगु उजुर न्हाःने तयाब्बु,

छिमिसं छु धाइ डाँडातयसं न्यनेमा।

2 “हे पर्वतत, हे पृथ्वीया बल्लाःगु जग

परमप्रभुयागु द्रुपं ध्यान बियाः न्यँ।

छाय्धाःसा थः प्रजालिसे वयकःया छगू मुद्दा दु,

वयकलं इस्राएलयात छगू अपराधया द्रुपं बियादीगु दु।

3 “हे जिमि प्रजा, जिं छिमित छु याना?

गथे यानाः जिं छिमित इयात्तु कु क्वबिकागु दु? जितः लिसः ब्यु।

4 जिं ला छिमित मिश्र देशं पित हया,

छिमित दासत्वया देशं लिपयाना हया।

अले मोशा, हास्न व मरियमयात

* 5:6 ५:१ निग्रोद थ्व छम्ह तसकं शक्ति जाःम्ह बहादुर व शिकार याइम्ह खः, व ताःई तक म्वानाच्वंगु खः। वं हे निनेयेत हाकनं दय्कगु खः अले लिपा व शहर अशशर साम्राज्यया राजधानी जुन। स्वयादिसेँ, उत १०:१०-१२ ☆ 5:8 ५:१० उत ४१:३ गली २४:१ ☆ 5:12 ५:१२ व्य १:८१-९२; यशै २:१५

- छिमिगु नायः जुइत छवयाहया।[☆]
- 5 हे जि प्रजा,
 मोआबया जुजु बालाकं छु सल्लाह याःगु खः?
 अले बओरया काय् बालाम वयात छु लिसः बिल व लुमकी।
 शितिर्मनिसें गिलगाल तकयागु यात्रायात लुमकी।
 अले छिमिसं परमप्रभुया धार्मिकताया ज्या सीके फयेमा।^{☆☆}
- 6 जि छु ज्वनाः परमप्रभुयाथाय वयेगु,
 अले च्वय च्वनादीम्ह परमेश्वरया न्ह्यःने छयं क्वःछुकेगु?
 दच्छि दच्छि दुपि द्रुहचात हयाः
 होमबलिया लागि वयकःया न्ह्यःने वये ला?
 7 द्रुलद्रः भ्याःचा, अले जैतनया चिकंयागु झिद्रः खुसितिसें
 वयकः लयतायादी ला?
 जिं यानागु पाप व अपराधयागु लागि
 जिं जिम्ह तःधिकःम्ह काययात बीहये ला?
 8 हे मनु, बांलाःगु अले भिगु खँ वयकलं छन्त क्यनादीगु दु।
 छपाखें परमप्रभुं छु ययकादी?
 खःकथं ज्या यायेगु, मायायात ययकेगु,
 थः परमेश्वरलिसें क्वमित्लु जुयाः जुयेगु।[☆]
- इस्त्राएलया अपराध व सजौय
- 9 न्यँ, परमप्रभुं यरुशलेमय् च्वंपि सकसित सःता च्वनादीगु दु।
 हे परमप्रभु! छिगु नांया भय कायेगु ज्ञान खः।
 “राजदण्ड व उकियात ल्यःमहयसिगु खँ बांलाक न्यँ।
 10 हे दुष्ट घराना, छिमिसं बांमलाःगु अले अधर्मयागु ज्या यानाः कमय् यानातःगु सम्पत्ति
 व छंगु ध्वंलाइगु धःतालजु घच्चाइपुसे मच्चं ला?[☆]
- 11 मिले मज्गु तालजु व छलया धःया म्हिचा तइमहयसित
 जिं गय् यानाः क्षमा बीगु?
- 12 थनयापि तःमिपि मन्त ल्वापुख्यापुं जाःगु दु।
 थनच्वंपि सकसिनं मखुगु खँ ल्हानाच्वंगु दु।
 इमिगु म्हुतु छलया खँ ल्हानाच्वनी।
- 13 छिमिसं यानातःगु पाप व अपराधयागु कारणं
 जिं छिमित नाश याये त्यनागु दु।
- 14 छिमिसं यक्व हे नःसां छिमिगु प्वाः गुबलें हे जाइ मखु।
 अले न्ह्याबलें छिपि नयेपित्याकाः च्वनेमाली।
 छिमिसं सम्पत्ति मुंका तःसां उकियात छिमिसं ल्यंकातये फइ मखु।
 छाथथाःसा छिमिसं छु ल्यंका तइ उकियात जिं तरवारयात बी।
- 15 छिमिसं अन्न हःसां लये खनी मखु
 अले जैतनया चिकं पिकाःसां छ्यलेदइ मखु।
 अले दाख तिस्सुसां त्वने दइ मखु।
- 16 छिपि ओप्रीया विधित
 व आहाबया घरानायागु दक्व खँ पालन यानाः
 इमिगु थितिकुथिया ल्यल्य् जुयाच्वंगुलि
 जिं छिमित नाश यानाबी।
 छिमि मन्त दक्वसिनं हेपय् याकाः च्वनाच्वने माली।
 अले जाति जातियापि मन्तयसं नं छिमित हेस्यानाच्वनी।^{☆☆}

7

- इस्त्राएलया कष्ट
- 1 जितः गज्याःगु कष्ट वःगु दु!
 जि थःत फल खायेगु सिधय् धुंकाः
 फल खायेत वनीम्ह मनु थें तायेका,
 गुम्हयसिनं नयेगु नितिं छुं नं लुइके मफु।
 थःगु नयेपित्यागु लंकेत दाखया झुप्पा
 वा न्हापायागु छगः यःमरि नं लुइके मफु।
 2 विश्वास यायेबहःपि मन्त पृथ्वी नाश जुयावने धुंकल।
 छम्ह नं भिम्ह मनु मदय धुंकल।
 सकलें मन्त स्याये पालेत पियाच्वनीगु।

☆ 6:4 द्रुलद्र प्रस ४:१०-१६, १२:१०-१६; १५:२०

☆ 6:5 द्रुलद्र गन्ती २२:२-२४:२५; यहो ३:१-४:२४

☆ 6:8 द्रुलद्र ल्य १०:१२-१३; १ शम् १५:२२; होशे ६:५; मत्ती १:१३; २३:२३; मार्क १२:३३

☆ 6:10 द्रुलद्र-१ लेवी ११:३५-३६; व्य २५:१३-१६; हिलो ११:१; होशे १२:१०; आमो ८:५; लूक ६:३८

☆ 6:16 द्रुलद्र १ राज १६:२३-२४; २५:२५-२६

दक्व मन्तयसं जाः ह्लाः थः दाजुकिजापिनिगु शिकार याइगु।[☆]

3 सकले मभिं ज्या याये सः,

शासकत व न्यायाधीशतयसं घुस पवनीगु,
शक्ति दुपिन्सं इमित छु यः व हे आज्ञा बियाचवनी।

थुकथं इपि सकले मिलय जुयाः

मखुगु ज्या यायेत ग्वसाः ग्वइ।

4 इपि मध्ये दक्वसिबय बांलाःम्ह मन् कं थें खः,

दकलय् भिम्ह धाःसा कं झाः स्वयाः ग्यानपुसे चवनी।

छिमिगु सजौयया दि वयाचवंगु,

गुकिया बारे छिमि पिवाः च्वपिन्सं ख्याचवः ब्यूगु खः।

आः इपि याकनं हे अलमल जुइ।[☆]

5 छम्ह जःलाखःलायात पत्याः याये मते।

छम्ह पासायात विश्वास याये मते।

थःनापं चवनीम्ह कलाःलिसे

होश यानाः जक खँ ल्हा।

6 कायनं बोयात हेपय याइ

अले म्हायतं मांयात मभिंकाः खँ ल्हानाचवनी,

भौ माजुनापं ल्वानाचवनी।

मन्तय शत्रु थःगु हे छें च्वपि मन्त जुइ।[☆]

7 तर जिं धाःसा जिम्ह परमप्रभुयाके आशा तथाचवने,

जि जितः उद्धार याइम्ह परमेश्वरयात पियाचवने

छाय्धाःसा वयकलं जिगु प्रार्थना बिन्ति न्यनादी।[☆]

इसाएल हानं दर्नी

8 हे जिम्ह शत्रु, जितः हेस्यानाः लयताये मते।

जि क्वःदसां हाकनं दनावये।

जि खिउँथासय् दुसां

परमप्रभु जिगु जः जुयादी।

9 परमप्रभुं जिगु पं कयाः न्ववानाः

जिगु हक पक्का यानामदीतले

जिं वयकःयानुं तंयात सहयाना चवने।

छाय्धाःसा जिं वयकःया विरोधय् पाप यानागु दु।

तर वयकलं जितः पित हयाः जलय् हयादी।

वयकःयागु न्याय व धार्मिकता जिं स्वये दइ।

10 “जितः परमप्रभु छिमि परमेश्वर गन दु?”

धकाः धाइम्ह जि शत्रु थ्व खनाः तसकं मछाली।

अले जिगु मिखां व क्वःदःगु खनी।

वयात गल्लि गल्लिइ ध्याचःयात थें न्हतुन्हइ।[☆]

11 हे इसाएल, छिमिगु पःखात दयकीगु दि वइ,

छिमिगु सिमाना तापाक तक अप्वयकेगु दि वइ।

12 उगु दिनय् अश्शर देशं,

अले मिश्रया शहर शहरनिसें कयाः यूफ्रेटिस खुसि तकयापि

व तातापाःगु समुद्रनिसें

व पहाडनिसें मन्त छिमिथाय् वइ।

13 तर इमिगु ज्यायागु कारणं व

अनयापि मन्तयगु कारणं पृथ्वी सुनसान हे जुयावनी।

प्रार्थना व प्रशंसा

14 हे परमप्रभु, छिं कथि ज्वनाः थः प्रजायात ज्वयादिसँ,

नायगु ख्यलय् व गुँइचवनीपि छिगु सर्बयया फैच्वलयत ज्वयादिसँ।

कर्मेल डौडाया गुँइ^{*} याकःचा च्वनाच्वसां

इपि न्हापा थें हे बाशान

व गिलादय् च्वंगु घौय्ख्यलय् वनाः ज्वयेमा।[☆]

15 “मिश्र देशं छिपि पिहां वःगु इलय् थें

जिं इमित जिगु अजू चायापुगु ज्या क्यने।”

☆ 7:2 ७:२ व्व ११:११-१३; भज १:०८

☆ 7:4 ७:४ यर ६:१७; इज ३:१७; होशे १:८

☆ 7:6 ७:६ मती १०:३५-३६; लूक १२:५-५३

☆ 7:7 ७:७ भज २७:११; १३०:५; हितो २०:२३;

यौ ८:१७; ४०:३३; होशे १:२६; रोम ८:२५; गला ५:५

☆ 7:10 ७:१० भज ४२:३,१०; ७९:२०; ११५:२; योए १:१७

* 7:14 ७:१४ कर्मेल डौडाया गुँइ थ्व यक्व घौय्ख्यः दुध् थाय् खः

☆ 7:14 ७:१४ भज २३:२-२; ७८:५-७; ८०:१; योशे ४०:११; यर ३१:१०; इज ३४:११-१६; यूह १०:७-१६

- 16 जाति जातियापि मन्तु थ्व खना: मछाला च्वनी।
इमिगु फुक्क शक्ति लाका काइ।
अले इमिसं थःगु ख्वाः ल्हातं त्वपुइ,
उलि जक मखु इमिगु न्हायपं ख्वाँय् जुयावनी।
- 17 इमिसं ताहानं थें,
बैय् थिसय जुया जुइपि जन्तुं थें म्हतुं धू फयइ।
थथःगु प्वालं थुरथुर खाखां इपि पिहां वइ।
इपि ग्यानाः परमप्रभु इी परमेश्वरपाखे लिहां वइ,
अले इपि छिपिं खनाः ग्याइ।
- 18 छि थें ज्याःम्ह परमेश्वर सु दु?†
गुन्हयसिनं अधर्म क्षमा यानादी,
अले ल्यंदुपि थःमन्तयगु पाप क्षमा यानादी?
छि सदां तंचायदी मखु,
तर दयामाया यायेत छितः यः।
- 19 छि जिमित हानं दयामाया यानादी,
छि जिमिगु पापयात तुति न्हयादी,
अले जिमिगु अधर्म तज्जाःगु समुद्रय् वान्छवयादी।*
- 20 यक्च दँ न्हः छि पाफयाः
जिमि पुर्खातय्त बचं बियादीगु थें
याक्बपाखे छि विश्वास यायेबहः जुयादी,
अले अब्राहामयात दयामाया यानादी।

† 7:18 ७:१८ हिब्रू भाषां थ्व ब्वय् अममवक्ता मीकाया नां थें खने दु थुकिन्या अर्थ "छि थें ज्याःम्ह सु दु धक्ताः?"

* 7:19 ७:१९ भज १:७३:१२; यशै ४३:२५; सर ५०:२०

नहमया सफू महसीका

नहमया नांया अर्थ "सान्त्वना" खः। वयागु बारे मेगु अन्वः धयातःगु मद्गु। व छम्ह एलकोशय च्वनीम्ह खः।

अशशरीतयसं ई.पु. ७२२-७२१ लय इम्राएलीतयत ज्वना यंकूगु खः। थ्व हे कारणं यहदानाप अन छचाःखेरं च्वंगु देशयात अशशरतपाखे तसकं भय दुगु खः।

योनां (योना ३-४ अध्यायलय) निनवे नाश जुइतिनि धकाः अगमवाणी नवाःगु खः। थुकिया लिच्चः कथं फुक्क निनवेय् च्वंषि मन्तयसं थःगु पापयात स्वीकार यानाः परमप्रभुया न्हाःने पश्चाताप यात अले परमप्रभु इमित क्षमा यानादिला। तर सछि देँ ति लिपा अनयापि मन्त तसकं नुगः छाःपि, मेपिन्त मदिकक सास्ती बियाच्वनीपि, मेपिन्त दास यानातइपि व घमण्डी जूगु खः। ६१२ ई.पु. जुइ न्हाः इमिसं थुपि पापत यानाः परमेश्वरया विरोधी जूगु खः। अथे जुयाः परमप्रभुं अशशरीतयत शन्नतयगु ल्हातय लःल्हानादीगु खः (१:१४; २:१)। नहमया अगमवाणीया छुं भाग निनवेया बारे हे खः। अध्याय १ लय परमेश्वरया तंया बारे थुइकाब्यगु दु, अध्याय २ लय निनवे नाश जुइगु बारे, अले अध्याय ३ लय नं निनवे नाश जुइगु बारे ध्वाथुइक कनातःगु दु।

धलः पौ

परमप्रभुं निनवेयात न्याय याःगु १:१-१५

निनवेया पतन जूगु २:१-३:१९

नहम्

- 1 निनवेया खँय अगमवाणी। एल्कोशी नहमं खंगु दर्शनया सफू।^{*}
 - निनवेया विरोधय परमप्रभुया तच्चःगु तं
- 2 परमप्रभु नुगः मुइकादीम्ह व बदला कयादीम्ह परमेश्वर खः।
 - परमप्रभु बदला कयादीम्ह व तन्वयकादीम्ह खः।
- परमप्रभु थः विरोधीतयत बदला कयादी,
 - शन्नतयगु निति तःधंगु तं ल्यंकातयादी।
- 3 परमप्रभु तं चायत लिबाकादीम्ह व तसकं शक्ति दुम्ह खः।
 - दोषीतयत परमप्रभुं सजौय मब्यसे त्वःती मखु।
- वःफय व वाफय वयकःया लैपु खः
 - अले सुपौय धाःसा वयकःया तुतिया धू खः।
- 4 वयकलं ब्वबियादीबलय समुद्र सुनावनी।
 - वयकलं दक्क खुसित सुकादी।
- बाशान व कर्मलया वाउंसे च्वंगु थौयख्यः गनावनी,
 - अले लेबनानया वाउंसे च्वंगु गुँत इवाः जुयावनी।
- 5 वयकःया न्हाःने पहाडत थुरथुर खाइ,
 - अले डौंडात नायावनी।
- वयकःया न्हाःने पृथ्वी थुरथुर खाइ,
 - संसार व अन दुपि फुक्क मन्त थुरथुर खाइ।
- 6 वयकःया तंया न्हाःने सु दने फइ?
 - वयकःयागु तच्चःगु तं सुनां सह याये फइ?
- वयकःयागु चयानाच्वंगु तं मि थें प्वकी,
 - अले वयकःया न्हाःने ल्वहँधीत तज्याइगु जुइ।
- 7 परमप्रभु भिम्ह खः,
 - दुःखया इलय वयकः शरण कायेगु थाय खः।
- वयकःयाके भलसा तइपिन्त वयकलं सुसाकुसा यानादी।
 - 8 तर वयकलं खुसिबालं निनवेयात नाश यानादी।
- वयकलं थः शन्नतयत
 - खिउँगु थासय लिनाछवयादी।
- 9 परमप्रभुया विरोधय इमिसं न्हाथें ज्याःगु ग्वसाः ग्वसां
 - वयकलं इमित भज्यंक नाश यानादी।
- दुःख निकः खुसी वइ मखु।
- 10 इपि कंझालय अलमलय जुयाच्वनी,
 - अले इपि दाखमघं कायकाच्वनी।
- इपि गनावने धुँकूगु छवखः थें भस्म जुइ।
- 11 अय निनवे! छंपाखें छम्ह
 - परमप्रभुया विरोधय ग्वसाः ग्वइम्ह,
 - व मभिगु सल्लाह बीम्ह पिहां वःगु दु।
- 12 परमप्रभुं थथे धयादी,

^{*} 1:1 १:१-३:१९ यशै १:०:५-३:४; १:४:२४-२७; सप २:१३-१५

“अशश्रीत बल्लाःसां व ल्याखय यक्व दःसां
इमित नाश याइ अले मदयावनी।
अय यहदा, जिं छन्त दुःख बियागु दु,
अयसां आः हाकनं छन्त दुःख बी मखुत।
13 आः इमिगु इयातगु कु जिं छंगु ब्वहलं लिकायाबी,
अले छिमित चिनातःगु सिखः चफुनाबी।”

14 अय निनवे, परमप्रभुं छंगु बारे छगू आज्ञा बियादीगु दु,
“आबलि छंगु नां ल्यंकातइपि छं सं सन्तान दइ मखु।
छंगु देगलय दुपि क्रियातःपि घःत व नायकाः दयकातःपि मूर्ति
जिं भज्यंक नाश याये,
जिं छंगु चिहान तयार याये,
छायधाःसा छ भिंमह मखु।”

15 स्व, पहाड पहाडय
भिगु खँ न्यकीमह
व शान्तिया खँ घोषणा याइमहयसिगु पलाः दु।
हे यहदा, छं थःगु नखःचखः हँ,
थःगु भाकल पूर्वकि।
छायधाःसा आः गुबले दुष्टतयसं हमला याइ मखुत,
इपि भज्यंक नाश जुइ।^७

2

निनवे भज्यंक नाश जुगु
1 अय निनवे! छं शत्रु छन्त नाश यायेत वयाच्वंगु दु।
छंगु किल्लात बल्लाकि, लँ बांलाक स्व,
थः तयार जुयाच्वँ, अले छंगु फुक्क बल लगय या।
2 परमप्रभुं याकूबयात न्हापा इसाएल झःझः धाःगु थें
हाकनं झःझः धायकादी।
छायधाःसा शत्रुतयसं इमित लुतय यात,
अले इमिगु दाखमा भज्यंक नाश यात।
3 शत्रुतय सिपाईतयगु ढालत ह्याउंसे च्वं
अले इमिसं ह्याउंगु लं फिनातःगु दु।
इमिसं हमला यायेत तयारी यानाच्वंगु दु।
इमिगु रथय दुगु धातु प्वालाप्वाला थी,
थसिया भालात संका च्वंगु दु।
4 रथतयत लँय तसकं ब्वाकी,
चुक चुकय उपिं थुखे उखे ब्वाँय वनाच्वनी।
इपि च्यानाच्वंगु मिप्वाः थें खने दु,
इपिं हाबलासा त्वःथें तसकं ब्वाँय वनी।
5 वं ल्ययातःपि थः बहादुर सिपाईतयत सःती,
इपिं थःगु लँय धेधे चुइ।
इपिं तसकं हथाय चाचां शहरया पःखाःपाखे ब्वाँय वनी,
सुरक्षया ढाल तयार याइ।
6 खुसिया बाँधया लुखा चायकाबी
अले जुजुया दरबार दुनी।
7 थव आज्ञा जुगु दु कि
शहरय च्वंपिन्त ज्वना यंकी।
वया दासीत सुकभत्तु थें
नुगःपा दादा विलाप याइ।
8 निनवे शहर दयकबलय निसें लःया पुख् थें खः
तर आः मनूत हथाय चाचां पिहांवयाच्वंगु दु
“आसे! आसे!” धकाः तसकं सःत्सां
सुनानं लिफ स्वइ मखु।
9 वहः लुतय या!

- लुँ लुतय या!
 अन धन-सम्पत्ति यक्व दु,
 अले म् वंगु सामानत नं यक्व दु।
- 10 निनवे शहरयात लुतय या:गु दु,
 अन झिजामिजां दंगु दु व तहसनहस जगु दु।
 मनुतयगु नुगः ग्यानाः न्यले धुंकल,
 इमिगु तति थुरथुर खानाच्वंगु दु, म्ह छम्हं खानाच्वंगु दु,
 इमिगु ख्वाः ग्यानाः म्हासइ धुंकल।
- 11 ल्यायम्हपि सिंहत यक्व दुगु
 व तःधंगु निनवे शहर आः गन दु?
 थ्व थासय सिंह व सिंहनी थः मस्तनापं याउँक
 व मग्यासे चाःहिला जुइगु खः।
- 12 सिंहं थः मस्तयत् नकेत माक्व शिकार स्यानाहइगु,
 अले वया सिंहनीया निति पशुतयगु ला कुचा कुचा याइगु।
 वं शिकार यानाहःगु
 पशुतयगु लां गुफा जायकीगु।
- 13 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी,
 “जि छंगु विरोधय दु।
 जि छंगु रथतयत् च्याकाबी अले अन कुँया कुं जुइ,
 अले ल्यायम्ह सिंहतयत् तरवारं स्याइ।
 जिं छंगु निति पृथ्वीइ शिकार त्वःते मखु।
 अले छन्त खबर हइम्हयसिया सः
 आवलि न्यनेदइ मखु।”

3

- निनवेयात सजौय
 1 हिया हि दुगु शहरयात धिक्कार दु!
 व मखुगु खँ व
 लाकाहःगु सम्पत्तिं जाःगु दु,
 अन गुब्सं शिकार कम जुइ मखु।
- 2 न्यौ! कोरीयागु सः,
 पांग्रा गुर् याःगु सः,
 सलत ब्वाय्वंगु सः,
 रथत थर्केजुइक तसकं ब्वाकूगु सः।
- 3 सलत गइपिनिगु हमला,
 प्वालाक्क वइगु तरवार
 व ज्वाललच्वंगु भाला।
 स्याना तःपिनिगु दूँ,
 सीम्हतयगु दूँ
 अल्याख सीम्हत,
 सीपिके मनुत लुफिहाना क्वदली।
- 4 थ्व फुक्क छम्ह वेश्याम्ह मिसा, जादु मन्तरया
 छम्ह मालिकनीया घच्चायाइपुगु ज्यां याना जगु खः,
 गुम्हं थःगु वेश्याया ज्यां जात जातितयत्
 व जादु मन्तरया ज्यां वंशतयत् दास याना तइ।
- 5 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं घोषणा यानादी,
 “स्व! जि छंगु विरोधय दु।
 छंगु पर्सिं ख्वालय थ्यंक उला बी। जात जातितयत् जिं छंगु नांगास्
 व राज्यतयत् छंगु मछास् क्यनाबी।
- 6 छन्त फोहरं कयकाः,
 जिं छन्त क्वहागु व्यवहार याये,
 जिं छन्त मनुत न्हिइकीगु खँ यानाबी।
- 7 छन्त खंपि मनुत छपाखे बिस्सुं वनी अले धाइ,
 “निनवे ला नाश जुइ धुंकल। वयागु निति सु दुखं च्वनी?”
 छन्त सान्त्वना बिइम्ह गन दु?”

- 8 अयं निनवे, छ नील खुसिया सिथय च्वंगु
थेबेस शहर स्वयाः बाला ला?
वयागु प्यखरं लः दु,
वयागु किल्ला खुसि
अले पःखाः धाःसा लः खः।
- 9 कृश* व मिश्र देश वयागु तःधंगु बल खः,
पूत व लिबिया वयात ग्वाहालि याइपि देश खः।
- 10 अयनं वयात ज्वना यंकल,
मेगु देशय यंकल,
वया चिचीधिकःपि मस्तयत
गल्लि गल्लिइ बैयं बस्वाना स्यानाबिल।
वया मनूतयत चिष्टा तल,
अले दक्व तःधिकःपि मनूतयत सिखलं चिनाबिल।
- 11 अयं निनवे! छ नं अयलाःगुलत थें जुइ,
छ नं सुलाच्चनी,
अले शनूतपाखें बिस्यं वनेत छं शरण कायेगु थाय माली।
- 12 छंगु दक्व किल्लात न्हापा सःगु फल
यःमरिया सिमात थें च्वं।
व संकीबलय यःमरिया फल नइपिनिगु
म्हुतिइ हे कुतुंवइ।
- 13 छंगु सिपाईत बल्लाइ मखु
व ग्वाहालि मद्रुपि मिसात थें जगु दु।
छंगु देशया म् ध्वाखात
शनूतयगु निंति चालाच्वंगु दु।
ध्वाखाया गजबारत मिं नःगु दु।
- 14 शनूतयसं घेरय याय न्ह्यः लःजायका ति।
छंगु किल्लात बल्लाका ति।
चा न्हायाः अप्पा दयकि,
अले पःखाःत मर्मत या।
- 15 तर छं न्ह्यागु याःसां छन्त मिं भस्म याइ,
अले छन्त तरवारं स्याइ,
थुकि छिमित क्वःबुईचां थें नयाबी।
छ क्वःबुईचां थें ल्याखय यक्व दःसा
सुं बचय जुइ फइ मखु।
- 16 आकाशया नगुत स्वयाः अप्चः
छं थः व्यापारीतयगु ल्याः अप्चकृगु दु।
तर क्वःबुईचातयसं याः थें
इमिसं देशयात पचिनांगा यानाः ब्वयावनी।
- 17 छंगु सुरक्षाया निंति तयातःपि ला क्वःबुईचां थें खः,
छंगु हाकिमत लाः क्वःबुईचाया बथा थें खः,
गुपि चिकुलाबलय अंगलय प्यपुना च्वनी,
निभाः ल्या वइबलय उपि दक्वं ब्वयावनी,
इपिं गन वन धकाः सुनानं सी मखु।
- 18 अयं अशरूया जुजु, छं फैजवाःत ला न्ह्यः वयकाच्वंगु दु,
छं भारदारत ला आराम यानाच्चनी,
छं मनूत ला पहाड पर्वतय थुखेला उखेला जुइ थुंकल,
इमित छथाय मुंकीम्ह सुं हे मद्रु।
- 19 छंगु घाःयात छुं वासलं नं लंके फइ मखु।
छंगु घाः तसकं ग्यानापुगु घाः खः।
सुनां सुनां छंगु बांमलागु खें न्यनी इमिसं लयतायाः ल्हाःपा थाइ,
छायथाःसा छंगु गुबले मदीगु सास्ती सुनां भोगे याःगु मद्रु धकाः?

* 3:9 ३:९ कृश थ्व देश मिश्र देशया दच्छिनय ला

हबक्कया सफू म्हसीका

ख्रीष्ट येशू बगु स्वयाः न्हयगु शताब्दी न्ह्यःपाखे हबक्क अगमवक्तां यहूदा राज्यय अगमवाणी नवानाच्वंगु खः। उबलय बेबिलोन संसारय दकलय बल्लाःगु देश खः, बेबिलोनीतयसं तसकं तःधंगु देश जुइगु इच्छा याःगु खः अथे जुयाः इमिसं चिचीधंगु देशतयत त्याका काल। इपि तसकं नुगः छाःपि अले दयामाया धयागु हे मदुपि खः। हबक्कया इलय धाःसा यहूदा देशयात त्याकेमफुनिगु खः। व दयामाया मदुपि जातिया स्याये पालेगु मभिगु ज्याया कारणं यानाः हबक्कया नुगः तसकं वक्तुंगु खः अले वं परमप्रभुयात थथे धकाः न्हासः यात, “तसकं मभिगु खँ स्वयेत छिगु मिखा शुद्ध जु, अले छिं मखुगु ज्या स्वयादी मफु, अयतं आः धवं ल्हाइपि मनुतयत छिं छाय् स्वयाच्वनादियागु? थः स्वयाः धर्मी मनुतयत दुष्टतयसं नुना छ्वःसां छाय् छिं सुम्क च्वनादियागु?” (१:१३)। परमप्रभुं व हे इलय थःम्ह इमित सजौं बियादी धकाः धयादिल। २:४ पदय, परमप्रभुं थथे धयादी, “तर धर्मीत धाःसा परमेश्वरयात याःगु इमिगु विश्वासं हे म्वाइ।”

थ्व सफुलिइ ल्यं दुगु भागय अधर्मीपि नाश जुयावनी धकाः अगमवाणी नवानातःगु दु। अले ३ अध्यायलय हबक्कं परमेश्वरयात तःधकेत व वं वयकःयात जक भलसा यानाः धकाः घोषणा यायेत छपु म्ये हाल।

धलः पौ

हबक्क उजूरयागु १:१-२:५

अधर्मीत नाश जगु २:६-२०

हबक्कया प्रार्थना ३:१-१९

हबक्क

1 हबक्क अगमवक्तां खंगु दर्शनया अगमवाणी।

हबक्क उजूर याःगु

2 हे परमप्रभु, गुबलय तक जिं छितः ग्वाहालि फवनाच्वनेगु

अले छिं न्यनामदीगु?

“न्हाथाय नं स्याय पाले जक जुयाच्वंगु” धकाः जि गुलि हालाच्वनेगु,

अले छिं थः मनुतयत बचय यानामदीगु?

3 छाया छिं जितः अन्याय स्वयके बियादीगु?

छाय् छिं मखुगु खँ सह यानादियागु?

नाश यायेगु व स्याये पालीगु जिगु न्ह्यःने जुयाच्वंगु दु।

ल्वापुख्यापु व कचकच प्यखें दु।

4 अथे जुयाः व्यक्स्था बमलाय धुंकल

अले न्याय मजुइ धुंकल।

दुष्टतयसं धर्मीपिन्त घेरय याइ,

अथे जुयाः न्याय ज्यालगाय मजुइ धुंकल।

परमप्रभुया लिसः

5 अले परमप्रभुं थः मनुतयत धयादिल,

“प्यखेरं च्वपिं जात जातितयत स्व,

इमित स्वयाः छक्क जु,

छायधाःसा जिं छंगु हे इलय छन्त धाःसां

छं पत्याः याइ मखुगु ज्या याये।^६

6 स्व, जिं बेबिलोनीतयत थने,

व जाति तसकं नुगः छाःगु व लाः लाः थें यानाजुइगु जाति खः,

मेपिनिगु च्वनेगु थाय् लाकाकायेत इपि पृथ्वी न्यंकनं वनी।^७

7 इपि तसकं ग्यानापुपि व दयामदुपि मनुत खः।

इपि थः हे नियम व्यक्स्था खः,

इमिसं थःयःयः थें याइ।

8 इमि सलत चितुवा स्वयाः नं तसकं ब्वौय वनी

अले सन्ध्याकाः इलय पिहां वइम्ह गुँछिचात स्वयाः नं तसकं ग्यानापुस्से च्वं।

इमि सलत गया वइपिं सिपाईत तातापाकनिसें तसकं ब्वौय वइ।

सलत गिद्ध शिकारयात तसकं ब्वौय वयाः झम्टे याः थें वइ।

9 इपि दक्व स्याये पालेत हे वइ।

इमि सिपाईतयगु पुचः मस्भूमिइ ग्वःफय वः थें न्ह्याज्याइ।

अले ज्वनाहःपिन्त फि थें हे यक्व मुंकी।

10 इमिसं जुजुतयत गिजय याइ

अले शासकतयत हेस्याइ।

किल्ला दुगु दक्व शहरत खनाः इपि न्हिली,

चायागु द्रुम्बःचात दयकाः इमिसं व त्याकाकाइ।

11 अले इपि ग्वःफय थें तसकं ब्वौय वइ, वनी।

इपि दोषी मनुत खः, इमिगु बल हे इमि घः खः।”

- हबकूकया निक्वःगु उजुर
 12 हे परमप्रभु, छु छि न्हापानिसें हे दीम्ह मखु ला?
 हे परमेश्वर, जिम्ह परमपवित्र जिपि सी मखु।
 हे परमप्रभु, छि इमित न्याय यायेत ल्ययादीगु खः।
 छि जिमिगु ल्वहंधी, सजौय बीत छि इमित अभिषेक यानादीगु दु।
 13 तसकं मभिगु खँ स्वयेत छिगु मिखा शुद्र जु,
 अले छि मखुगु ज्या स्वयादी मफु,
 अयत्नं आः ध्वं ल्हाइपि मन्तयत छि छाय् स्वयाचवनादियागु?
 थः स्वयाः धर्मी मन्तयत दुष्टतयसं नूना छवःसां
 छाय् छि सुम्क चवनादियागु?
 14 छि मन्तयत समुद्रया न्यात
 व शासक मद्रुपि समुद्रया जन्तु थें यानादीगु दु।
 15 दुष्ट शत्रुतयसं इपि दक्वसित बल्छी ल्हनायंकी
 अले इमित जालं तक्यंकी।
 इमित तःधंगु जालय् मुंकी।
 अथे जुयाः इपि तसकं लयताइ।
 16 अथे जुयाः इमिसं थःगु जाःयात बलि छाइ,
 तःधंगु जाःया लागि धुर्पाय् च्याकी,
 छाय्धाःसा उकि हे इपि सुखं च्वनी
 अले भिगु भिगु नसा नइ।
 17 छु इमिसं जात जातिया मन्तयत जालय् क्यंकाः
 छप्ति हे माया मदय्क इमित नाश याना हे च्वनी ला?

2

- 1 जि पिवाचवनेगु किल्लाय हे दनाचवने,
 जि थः हे पखलय् दनाचवने।
 वयकलं जितः छु धयादी व जि स्वया हे च्वने।
 जिगु कचकचया छु लिसः बियादी व जि स्वये।
 परमप्रभुया लिसः
 2 अले परमप्रभु जिगु लिसलय् धयादिल,
 “जि धयागु खँ पौलय् बालाक च्व,
 बुखें हइपिन्सं थ्व खँ बालाक व्वने खनी।
 3 थ्व दर्शन लिपाया निंति खः।
 थुकि लिपा जुइगु खँ धाइ,
 अले थ्व मखुगु खँ जुइ मखु।
 थ्व खँ पवनेगु लिपा लाःसां थ्वयात पियाचवनी,
 छाय्धाःसा थ्व धाल्थे हे पवनी,
 अले लिपालाइ मखु।[☆]
 4 “स्व! व घमण्डी मन्यात!
 वयागु इच्छा हेनेबहः मज्ज,
 तर धर्मीत धाःसा परमेश्वरयात याःगु इमिगु विश्वासं हे म्वाइ।[☆]
 5 धाल्थे हे मन्तयत दाखमघं ध्वखा बी,
 व तःधंछुया जुइ अले व गुबलें याउँक च्वने फइ मखु,
 छाय्धाःसा व विहान थें लोभी खः।
 व मृत्यु थें गुबलें लुधनी मखु।
 वं दक्व जात जातयत थःथाय् मुंकी,
 अले दक्व मन्तयत कुनी।
 मभिं मन्तयगु नाश
 6 “छु इपि दक्वसिनं थथे धयाः वयागु विरोधय् हिमस्याइ ला अले लाय्मबूइ ला,
 “ ‘खुँयागु मालताल मुंकीम्ह
 व लाकाहःगु मालतालं धनी जुइम्हय्सित धिक्कार!
 वं गुबलय् तक अथे याइ?’
 7 छु छंगु त्याय कयातःपि मन्त दना मवइ ला?
 इमिसं छन्त मख्याइ ला?
 अनलि छ इमिगु शिकार जुइ।
 8 छं जात जातयत लुतय् याःगु दु,
 अथे जुयाः ल्यंदुपि मन्तयसं छन्त लुतय् याइ।
 छं मन्तयगु हि हाय्कगु दु,

अले छं देशत व शहरत व उकी च्वंपि दक्वसित भज्यंक नाश या:गु दु।

9 “धिक्कार दु वयात, गुम्हं अन्याय याना: कमय या:गुलि थ:गु छँ दयकी।

वयागु छँ त:जा:गु थासय दयकी
गुकि याना: नाश जुइगुपाखें सुरक्षा जुइ।

10 छं यक्व मन्तयत नाश यायेगु ख:सा ख:गु दु।

छं थ:गु छँयात मछालापुइका थ:गु जीवनयात त्व:तल।

11 प:खा:या ल्वहंत तकं हे छंगु विरोधय हाली,
सियागु धलिनें स: लिध्वया वइ।

12 “धिक्कार दु वयात, गुम्हं स्याये पालीगु हि शहर दयकी,
अधर्म याना: नगर पलिस्था याइ।

13 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे यानादीगु मखु ला?
मन्तयसं या:गु ज्या ला मिइ सिं वाछवयेगु थं जक ख:,
जात जातितयसं यक्व ज्या याइ तर ज्यालगे जुइ मखु।

14 छायाधा:सा समुद्र लखें जा: थं
पृथ्वी परमप्रभुया महिमाया ज्ञान जाइ।*

15 “धिक्कार दु वयात, सुनां ज:लाख:लातयत दाखमघ त्वंकी
थ:गु तमय वया वं इमित अय्ला:गुलुत जुइत करंकाकी
थथे वं इमिगु नांगास् स्वया: इमित लज्या चायके फइ।

16 थथे याइम्हयसित मान व इज्जतया थासय मछालापू जाइ।
आ: छंगु पा व:गु दु! छं नं मघ त्वँ अले छंगु नांगास् खनेदयेमा!

परमप्रभुया ज:पा ल्हा:या ख्वला छन्थाय व:गु दु,
अले छंगु मान व इज्जत मछाला त्व:पुइ।*

17 छं लेबनानया जंगलयात पाला: स्यंकल,
आ: छन्त पाला स्याइ।

छं अन च्वंपि गुंपशुतयत भज्यंक नाश या:गुलि हे
छंके तसकं भय वइ।

छायाधा:सा छं मन्तयगु हिबा: वयकल,
छं देशत व शहरत व उकी च्वंपि दक्व भज्यंक नाश यात।

18 “मन्तयसं किया: दयकात:गु मूर्तिया छु म् दु धका:?
वा मखुगु खँ ल्हायेगु स्थनीगु धातुया मूर्तिया छु म् दु धका:?

कारिगरं थ:गु ल्हातं दयकुम्हसिके भलसा तइ।
वं ज्यालगे मज्गु मूर्तित दयकी, व मूर्ति न्ववाये फइ मखु।

19 धिक्कार वयात, सुनां सियात थथे धाइ, ‘म्वाना वा!’

अय न्ववाय मफुगु ल्वहं, ‘दैं!’
छु व मूर्ति छिमित छुं खँ स्थने फइ ला?
व ला लुँ व वहलं भुनात:गु दु,
उकी सास: हे म्दु।”

20 तर परमप्रभु ला थ: पवित्र देगलय दी।
फुकक पृथ्वी वयक:या न्ह्य:ने सुम्क च्वनेमा।*

3

हबकूकया प्रार्थना

1 शिगिओनोथ रागय हबकूक अगमवक्तां या:गु प्रार्थना।
2 हे परमप्रभु, जिं छिगु बारे न्यनागु दु।
हे परमप्रभु, छिं यानादीगु ज्या खना: जि छकक हे जुल।
जिमिगु इलय न्हकथं थ:गु ज्या क्यनादिसैं,
जिमिगु इलय व सीकिबियादिसैं।
तंचायादीसां जिमित दया यानादिसैं।

3 परमेश्वर तेमान* झायादीगु दु
पवित्र परमेश्वर पारानां डौंडापाखें।

सेला

* 2:14 २२:४ यशै ११:९ * 2:16 २२:१६ यशै ५१:१७-२३; ओब १६ * 2:20 २२:२० भज ११:१४; यशै ४१:११; सय १२:७; जक २२:१३

† 3:3 ३:३,७ थुपि प्यंगु थाय तेमान, पारान, कृशन व मिघान यहदाया दच्छिनय दु।

* 3:3 ३:३तेमान वयात एदोम नं धायेगु या

- वयकःया महिमां स्वर्गं त्वःपुल,
अले पृथ्वी वयकःया प्रशंसां जाल।
- 4 सूर्यं लुया वः थें वयकः झःझः धाः
वयकःयागु ल्हाःपारखें जः प्वालाप्वाला थिनाः पिहां वल,
अन वयकःयागु शक्ति सुलाच्वंगु खः।
- 5 वयकःया न्ह्यःने न्ह्यःने ल्वय् याकनं न्यनावन,
महामारी वयकःया पलाःया ल्यल्य वन।
- 6 वयकः जुइगु दिनाः पृथ्वीयात संकादिल।
वयकलं स्वयादिल, अले जात जातित थुरथुर खात।
न्हापानिसें दुगु पहाड पर्वतत कुचा कुचा जुल,
उपि पुलांगु डौंडात क्वदल।
वयकः सदां झाया हे च्वनादी।
- 7 जिं कृशनया पालयच्वपिं मनुतयत दुःख जुयाच्वंगु
व मिघानया मनुत तसकं ग्यानाः थरथर खानाच्वंगु खना।
- 8 हे परमप्रभु! छु छिगु तःच्वगु तं खुसिचातयगु विरोधय् खः ला?
छु छि खुसिया निति तःभव्यादीयागु ला?
छु छि समुद्रया निति तसकं तःभव्यादीयागु ला?
छि थः सल गयाः थःगु विजयया रथय् च्वना झायादीबलय,
छु छि तसकं तःभव्यादीयागु खः ला?
- 9 छि थःगु धनुष वाण लिकयादिल,
छिं यक्च वाणतयत सःतादिल।
- छिं खुसिं पृथ्वीयात चिरि फायादिल।
10 पहाडत छितः खनाः थुरथुर खात।
आकाशं वा वया हे च्वन।
ततःजाःगु समुद्र थ्वयक हाल अले लःग्वारा सन।
- 11 तसकं ब्वयावःगु प्वालाप्वाला थीगु छिगु वाणत
व प्वालाप्वाला थीगु भालां यानाः सूर्यं
व तिमिला आकाशय् तक्क दित।
- 12 तसकं तमं छि पृथ्वी थुखे उखे न्यासि झायादिल।
तमं छि जात जातिया मनुतयत न्हतु न्हयादिल।
- 13 थः मनुतयत उद्धारया निति,
थः अभिषेक ज्महयसित बचय् यायेत छि झायादिल।
दुष्टताया देशया न्हेलुवाःयात छिं चुंचु यानादिल,
वयागु छेन्निसें तुति तक पचिनांगा यानादिल।
- 14 मगाःमचाःपि व दुखं जाःपिन्त
गुप्तं नुनाछवयगु इच्छां वःपि
वया सिपाईत वाफय वः थें जिमित लछारपछार यायेत वल,
छिं वयागु हे भाला वयागु छेनय सुयादिल।
- 15 छिगु सलतयसं समुद्रयात न्हतुमनु न्हल
अले समुद्रया लः तसकं थुखे उखे सन।
- 16 थ्व खँ जिं न्यनाबलय जिगु नुगः तसकं थुरथुर खात,
थ्व खँ जिं न्यनाबलय जिगु म्हुतुसि थुरथुर खात,
जिगु क्वयँयत दुने दुने मर्कय जुल,
अले जिगु तुति फयारर खात।
अयजूसां जिमित हमला याः वइपि
जात जातितयत वइगु दुःखया दियात जिं धैर्य यानाः पियाच्वने।
- 17 यःमरिया सिमाय चुलि म्हवःसां,
दाखमाय फल मसःसां,
जैतूनया सिमाय फल मडुसां,
बुँइ अन्न मसःसां,
गलय् फै-च्वलय् मडुसां,
गलय् सा-दुँ हे मडुसां नं,
- 18 जि परमप्रभुयाके लय लयताय,
जिं जितः उद्धार यानादीमह परमेश्वरयाके लय लयताय।
- 19 परमप्रभु परमेश्वर जिगु बल खः,

सेला

सेला

वयकलं जिगु तुति चल्लाया तुति थें यानादी,
वयकलं जितः तः तःजाःगु थासय् वने वहःम्ह यानादी।

लय् तइम्हसिया निति – जिगु तार बाजाय् थाइगु लय्।[☆]

सपन्याहया सफु म्हसीका

सपन्याह अगमवक्तां ई.पु. न्हयगुगु शताब्दीया दकल्यु लिपाया इलय अगमवाणी नवा:गु ख:। वं थ्व अगमवाणी योशियाह जुजुं ई.पु. ६२१ लय या:गु धार्मिक सुधारया छुं दें लिपा नवा:गु ख:।

यहदाया मनुतयसं इमि शत्रुतयत सजौय बियादीत परमप्रभु झायादी धका: बिचा: यात। परमेश्वरया निति न्हापा गथे ख: अथे हे यायेगु व इमिगु जीवनयत हाकनं भिकेगु ई थ्व हे ख: धका: इमिसं बिचा: यात। थथे जुइगु ईयात इमिसं “परमप्रभुया दि” धका: धाल। तर परमप्रभुं थ:गु उजं मानय मयापिन्त सजौय बीगु छगु दि क्वछिनादी धका: सपन्याह अगमवक्तां अगमवाणी यात। अथे जुया: वयकलं यक्व देशयापि मनुतयत सजौय बियादी अले यहदायापि मनुतयत नं सजौय बियादी छायाधा:सा इमिसं मेम्ह घ:यात पुजा यात, उकि वं इमित धाल, “हे पृथ्वी च्वंपि क्वमिलुपि मनुत, छिपि परमप्रभुया उजं मानय याइपि, परमप्रभुयात माला स्व। धार्मिकता माला स्व, क्वमिलु जुइगु स्व। सके परमप्रभुया तंया दिनय छिपि बचय जुइ फइ ला?” (२ तिमोथी २:२५ नं स्वयादिसं) यस्शलेम लिपा भज्यंक नाश जुइ व शहर हाकनं न्हगु याना: दयकीं धयागु खं नं थ्व सफुलिइ च्वया: त:गु दु। धल: पौ

वइगु सर्वनाशया न्हेसुचं १:१-२:३

इसाएलया ज:ख: च्वंगु देयया विनाश २:४-१५

यस्शलेमया विनाश व उद्धार ३:१-२०

सपन्याह

1 यहदाया जुजु योशियाह* राज्य याना च्वंबले परमप्रभुयागु थ्व वचन सपन्याहयाके वल। सपन्याह हिजकियाया उइ, अरमयाहया छुइ, गदल्याहया छय व कृशीया काय ख:।

वइगु नाशया ख्याच्व:

2 “जि पृथ्वीइ दुगु

दक्व सुचुक न्हंकाछवये,”

परमप्रभुं धयादी।

3 “जि दक्व मनुत व पशुत निथियात भज्यंक नाश यानाबी।

जि आकाशय ब्वइपि झंगत

व समुद्रय च्वंपि न्यातयत भज्यंक नाश यानाबी।

जि फुक्क मनुजातियात

पृथ्वी मदयका छवयेबलय दुष्टतयगु निति

ल्वहंया कुचाकाचाया द्रुं जक दइ,”

परमप्रभुं धयादी।

यहदाया विरोधय अगमवाणी

4 “यहदाया विरोधय अले यस्शलेमय च्वंपि

सकल मनुतयगु विरोधय जि थ:गु ल्हा: ल्हने।

अले थ्व थासं बालघ:या ल्यंदुपिन्त व मूर्ति

व घ: पुज्याइपि पुजाहारीतयगु लुमान्ति हे ल्यं मदयक न्हंकाछवये।

5 छैयागु क:सि च्वना: नगुत पुज्याइपिन्त,

क्वछुना: परमप्रभुया नामं पाफया नं

मोलोखया[†] नामं नं पाफइपिन्त,

6 परमप्रभुयागु ल्यु वनेगु ल्व:ता वंपिन्त,

अले वयक:यात ममालीपि

व वयक:याके न्यनेकने मया:पिन्त जि न्हंकाबी।”

7 परमप्रभु परमेश्वरया न्हा:ने सुक्क च्वं,

छायधा:सा परमप्रभुयागु दि सतिक वये धुकुगु दु।

परमप्रभुं छगु बलिदान तयार यानादीगु दु,

अले थ:म्हं स:तुपि पाहांतयत वयकलं पवित्र यानादीगु दु।

8 परमप्रभुया उगु बलिदानया दिखुन्ह

जि हाकिमतयत

अले जुजुया कायपि,

अले मेगु देशयागु लं पयपि

व धर्मीं मखुपि मनुतयगु थितिकुति मानय याइपि

फुक्कसित जि सजौय बी।

9 उबले लुखाखलु हाचां गया जुइपिन्त

अले थ: घ:तयगु देगलय ल्वापुख्यापु

व ध्वंलाइगु ज्या याइपि

सकसित जि सजौय बी।*

* 1:1 १:२ योशियाह योशियाह ६०० ई.पु.मिसं ६०९ तक यहदाया जुजु जगु ख:। स्वयादिसं, २ राज २२:२१-२२:२०; २ इति ३४:२१-२५:२०

† 1:5 १:५ मोलोख थ्व घ: एपोरीतय घ: ख:, स्वयादिसं

☆ 1:9 १:९ १ शम् ५:५

10 परमप्रभुं धयादी,

“उबले यस्शलेमयागु न्या ध्वाखां तस्सलं हाला हःगु सः,

शहरया न्हगु चुकपाखे ह्यौयह्यौय ख्वया हःगु सः,

डौडा डौडा बिनाशया तसकं ध्यांग सः वइ।

11 हे बजार दुगु थासय् च्वंपि, ह्यौयह्यौय ख्वः

छाय्धाःसा सकल बन्जात न्हावनी

अले वहःयागु बन्जा ज्या याइपि नं सकले न्हावनी।

12 उबले मत च्याकाः जिं यस्शलेमयात माले,

अले याउक च्वनाच्वपिन्त,

कः जुयाच्वंगु दाखमघ थें जुयाच्वपिन्त सजौय बी,

अले ‘परमप्रभुं भिं व मभिं छुं नं याइ मखु’

धकाः बिचाः याइपिन्त जिं सजौय बी।

13 इमिगु धन-सम्पत्ति लाका काइ,

इमिगु छें मेपिन्सं थुनाबी।

इमिसं छें दयक्सां उकीं इपि च्वने दइ मखु।

इमिसं दाखमा पिइ अयसां इमिसं व दाखमघ त्वनेखनी मखु।”

परमप्रभुया तसकं ग्यानापुगु दि

14 परमप्रभुया तःधंगु दि सतिक हे दु,

अले व याकनं हे वयाच्वंगु दु।

परमप्रभुया दियागु ख्वःसः नुगः मछिसे च्वनी,

उबलय् बहादुर मनुत नं ह्यौयह्यौय ख्वइ।

15 व दि तंया दि जुइ,

संकष्ट व दुःखया दि,

कष्ट व नाशया दि,

खिउंसे च्वंगु अले म्हाइपुगु दि,

सुपौय व तस्सकं खिउंसे च्वंगु दि,

16 झतांगा व तः तःजाःगु गढीत दुगु

शहरयागु विरोधय् तुरही पुसुं

लडाईया वनेगु दि।

17 “जिं मनुतयत दुःखकष्ट हयाबी,

उबलय् इपि कांपि थें न्यासि वनी,

छाय्धाःसा इमिसं परमप्रभुयागु विरोधय् पाप याःगु दु।

इमिगु हि धुं थें

व इमिगु ला सउ थें वांछवइ।

18 परमप्रभुया तंया दिखन्ह

इमिगु लुं व वहःनं

इमित बचय् याये फइ मखु।”

वय्कःयागु नुगः मुयाः पिहां वःगु मि

फुकं देशयात इवाः याइ

छाय्धाःसा वय्कलं पृथ्वीयापि सकल मनुतयत आकाझाकां

ग्यानपुस्से च्वक न्हंकादी।

2

पस्ताय् चायेत इनाप

1 अय् लज्यामचाःपि जातितय् मनुत,

छिपि सकले छथाय् मुं,

2 न्याय शुरु जुइ न्हाः,

छिपि पस्ताय् चायेगु ई छवसः थें ब्वयका यंके न्हाः,

परमप्रभुयागु ग्यानपुस्से च्वंगु तं छिमिथाय् वये न्हाः,

अले वय्कःयागु तंया दि छिमिथाय् वये न्हाः।

3 हे पृथ्वी च्वंपि क्वमिलुपि मनुत,

छिपि परमप्रभुया उजं मानय् याइपि, परमप्रभुयात माला स्व।

धार्मिकता माला स्व, क्वमिलु जुइगु स्व।

सके परमप्रभुया तंया दिनय्

छिपि बचय् जुइ फइ।

पलिशतीतयगु विरोधय् अगमवाणी

4 गाजाय् सुं छम्ह नं ल्यं दइ मखु,

- अले अश्कलोन भज्यंकर स्यनी।
 न्हिनय् इमिसं अश्दोदय च्वपि मन्तयत् लिनारुवइ
 अले एक्रोनय च्वपि मन्तयत् धाःसा अनं पितिनारुवइ।*
 5 समुद्र सिथय च्वनीपि
 करेती जातितयत् धिक्कार।
 परमप्रभुयागु वचन छिमिगु विरोधय् दु,
 हे कनान, पलिशतीतयगु देश,
 “छन्थाय् छम्ह नं मन्तु ल्यंमदयकाः
 जिं छन्त न्हंकाबी।”
 6 छिमिगु समुद्रया सिथय च्वंगु देय्,
 जवाःत च्वनीगु थाय् व फेचातयगु फैगः जुइ।
 7 अले व समुद्रया सिथय च्वंगु देय्
 यहदाया खलःयापि ल्यंदुपि मन्तयगु लागिं जुइ,
 इमिसं अन थः फैतयत् ज्वइ।
 अश्कलोनया छेतय्
 इपिं बहनी घनी,
 छायाधाःसा परमप्रभु इमि परमेश्वरं
 इमिगु भिंगु दि हाकनं लित हयादी।
 मोआबीत व अम्मोनीतयगु विरोधय् अगमवाणी
 8 “जिं मोआबीतयसं जिमि प्रजायात हेपय् याःगु
 व अम्मोनीतयसं हिस्याःगु न्यनागु दु,
 इमिसं जिमि प्रजायात गिजय् यानाः
 इमिगु देशय् हमला यायेगु ख्याच्वः ब्यगु दु।*
 9 अथे जुयाः जि धाल्थे म्वाःम्ह खः थें”
 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु इम्राएलया परमेश्वरं धयादी,
 “धाल्थे मोआब सदोम थें व अम्मोनीत गमोरा थें
 न्हायकंमा बुया वइगु थाय् व चिया गा दुगु थाय् व सदांया निति गंगु थाय् जुइ।
 अले जिमि ल्यंदुपि प्रजातयसं इमित लुतय् याइ,
 अले इमिगु देय् अधिकार याइ।”*
 10 इमिगु घमण्डया हनि इमित थथे हे जुइतिनि
 छायाधाःसा इमिसं दक्व शक्ति दुम्ह
 परमप्रभुया प्रजायात हेपे याःगु दु अले हेस्याःगु दु।
 11 वय्कलं इमित तसकं ख्यानादी।
 अले वय्कलं पृथ्वीइ च्वपि घःतयत् न्हंका छवयादी।
 अनंलि ताताःपाक च्वपि जाति जातिया मन्तयसं थथःगु देशय्
 च्वनाः वय्कःयात आराधना याइ।
 कूशया विरोधय् अगमवाणी
 12 “हे कूशय्* च्वपि मन्तु
 छिमित नं जिगु तरवारं स्याइतिनि।”*
 अश्शरया विरोधय् अगमवाणी
 13 उत्तरपाखे थःगु ल्हाः ल्हनाः वय्कलं
 अश्शरयात न्हंकाबी।
 वय्कलं निनवेयात झिजामिजां दंगुथाय्
 व मस्भूमि यानाबी।*
 14 व थाय् फेच्वलयया बथां,
 सा द्रुहंया बथां व मेगु थीथी जातियापि च्वनीगु ख्यः जुइ
 मस्भूमिया न्हिकांझंगः व तसकं हालीम्ह न्हिकांझंगलं
 अनया थामय् स्वें दय्की
 इपि हाःगु सः इयाःइयालं लिथ्वइ।
 लैय् लैय् ल्वहंया कुचाकाचा दइ,
 स्वसिमाया धलि बालाक खने दइ।
 15 थ्व छगु शहर खः, गुगु शहरं थःम्हं थःके गर्व यायेगु याइ
 अले मय्यासें च्वनाच्वनी,
 सुनां थःत थथे धाइ,
 “जि जि हे खः, जि बाहेक मेपि सुं हे मटु।”

* 2:4 २:४-७ य्की १४:२९-३१; यर ४७:१९-७; इज २५:१५-२७; योए ३:४-७; आमो १:६-७; जक १:५-७ * 2:8 २:८-११ य्की १५:१-१६; १६:१-१२; १७:१-२; यर ४८:१-४; ४९:१-६; इज २६:२०-२२; २५:१-११; आमो १:१३-१५ * 2:9 २:९ उत १९:२३-२९ * 2:12 २:१२ कूश मिश्रया दक्खिन लागाय् च्वंगु पुलांगु नो खः। * 2:12 २:१२ य्की १८:१-७ * 2:13 २:१३-१५ य्की १७:५-१७; १४:२४-२७; नहे १:१-३२:१९

आ: स्व, व गज्या:गु उजाड जुल,
गुंइ पशुत च्वनीगु थाय जुल।
व थाय जुयावनीपिं फुक्कसिनं
हेस्याना: मुर्की वयना वनी।

3

यस्शलेमय् लिपा जुइगु खँ
1 धिक्कार विद्रोही व अशुद्ध शहरयात!
धिक्कार अत्याचारीत जा:गु शहरयात!
2 वं आज्ञा मानय् याइ मखु,
वं न्वाखँ नाला काइ मखु।
वं परमप्रभुयाके नं भलसा मत:
व थ: परमेश्वरया न्ह्य:ने वनी मखु।
3 वया नाय:तयत गर्जे जुइपिं सिंहत ख:।
वया न्यायकर्तात गुंखिचात ख:
गुपिन्सं कन्हय् सुथय् तक
छुं ल्यं तइ मखु।
4 इमि अगमवक्तात त:धंछुया जुइपिं
व विश्वास याये बह:मजुपिं ख:।
इपि पुजाहारीतय्सं पवित्रगु थाययात अशुद्ध या:गु दु।
इमिसं परमेश्वरया व्यवस्थायात उल्टापाल्टा याना: ब्यगु दु।
5 इमिगु दथुइ च्वनादीम्ह परमप्रभु धर्मीम्ह ख:,
वयकलं गुबलयं नं अन्याय यानादी मखु।
वयकलं सुथय् पतिकं थ:गु न्याय वयनादी।
न्हियान्हिथं वयक: चुकय् जुयादी मखु।
अधर्मीतय्सं लाज धयागु हे सी मखु।

यस्शलेम पस्ताय मचासें च्वंगु
6 “जिं जातितयत न्हंका बियागु दु।
इमिगु किल्लात उजाड जगु दु।
इमिगु लौपु भज्यंक स्यंकाबियागु दु,
सुं मनूत व लौपु जुयावनी
मखु। इमिगु शहर भज्यंक स्यंगु दु
अले अन सुं मनूत नं ल्यं दइ मखु।
7 जिं मनय् तया, ‘धाथे वं जिगु भय काइ,
अले वं जिगु न्वाखँयात नाला काइ।’
अनलि वयागु शरण काथेगु थाय नाश जुइ मखु।
न वयाके जिगु सर्जोय वइ।
तर फुक्क कथंया बांमला:गु ज्या यायेत
इपिं झन हथाय् चाल।”
8 अथे जुया: परमप्रभुं धयादी,
“बयान बीत जि मदंतले
छिमिसं जित: पियाच्वे।
जाति जातित अले राज्य राज्यतयत मुंका:
इमित जिगु तं,
जिगु ग्यानपुस्से च्वंगु तं
प्वंकेगु जिगु मनसुवा दु,
छाय्धा:सा फुकं पृथ्वी हे
जिगु नुग: मुया व:गु मिं झौ जुइ।

इसाएलया ल्यंदुपिन्त हाकनं थापं या:गु
9 “उबले देश देशयापिं मनूतयगु म्हतुसि शुद्ध यानाबी,
गुकि याना: इपिं फुक्कसिनं परमप्रभुया नां कया:
छगु हे मन जुया: वयक:यागु सेवा यायेमा।
10 कूश देशयागु खुसिइ पारिनिसें नं
छ्यालब्याल जुपिं जिमि प्रजापिन्सं
जिगु निंति देछा हइ।
11 व दि, जिगु विरोधय् छं या:गु फुक्कं ज्याखँया हुनिं
छ लज्या चायेमाली मखु,
छाय्धा:सा त:धंछुया: लयताया जुइपिन्त
उबले जिं छिमिगु दथुइ लिकया छवये,

- अले जिगु पवित्र पहाडय्
छ हाकनं तःधंछुयाः जुइ मखु।
- 12 तर जिं छंगु दथुइ क्वमिल्लु
व चिधिपिं मनूत त्वःता तये
सुनां परमप्रभुया नामय भलसा काइ।
- 13 इस्राएलयापि ल्यंदुपिं मनूतयसं
गगु कथंयागु नं दुं याइ मखु।
इमिसं मखुगु खं लहाइ मखु।
न इमिगु म्हुतुइ ध्वंलाइगु खं हे दइ।
इमिसं नइ अले याउकं ग्वार्तुलाच्चवनी,
अले सुनां इमित ख्याये फइ मखु।”☆
- लसताया म्ये
- 14 हे जिमि म्हाय् सियोन, म्ये हा!
हे इस्राएल, तस्सलं हा!
हे जिमि म्हाय् यरूशलेम,
थःगु पूरा मनं छ लयता अले न्हाइपुकि!
- 15 परमप्रभुं छंगु सजौय चीकादीगु दु,
वयकलं छिमि शनूतयत नं लितछवःगु दु।
इस्राएलया जुजु, परमप्रभु छनापं दु।
आः छ विपत्ति खनाः गुबले ग्याये म्वा।
- 16 व दि
यरूशलेमयात इमिसं थथे धाइ,
“छ ग्याये मते, हे सियोन।
छंगु लहाः कमजोर मजुइमाः।
- 17 परमप्रभु छिमि परमेश्वर छनापं दु।
वयकः वचय् याये फुम्ह खः।
वयकः छनापं तस्सकं लयता।
वयकलं थःगु प्रेमय छन्त शान्त याइ।
अले छंगु कारणं ततःसलं म्ये हालाः वयकः तसक्कं लयताइ।”
- 18 “क्वछिनातःगु नखःचखःबलय्
नुगः मछिक्कीपि
व लज्याया बोझ क्वबीपित जिं मुंके।
- 19 उबलय् छन्त क्वत्यला तःपिन्त जिं सजौय बी,
जिं खट्याकाःपिन्त बचय् याये,
अले छयालब्याल जूपिन्त जिं मुंके।
जिं इमिगु लज्यायात हीका
पृथ्वी न्यंक इमिगु नां जायकाबी।
- 20 उबलय् जिं छिमित मुंके
अले छिमित छैय् हये।
जिं छिमिगु मिखाया न्हाःने हे
छिमिगु भिगु दिं लित बीबलय्,
पृथ्वी न्यंक जिं धात्थे हे
छिमिगु नां व प्रशंसा च्वन्हाकाबी,”

परमप्रभु धयादी।

हामैया सफू महसीका

हामैया अर्थ “नखः” खः। थ्व नामं वयागु जन्म इस्त्राएलीतयगु नखःत (छुत्काराया नखः, सामाज्या नखः वा बल्चाबादया नखः) मध्ये छगु नखःबलय जगु जुझमा धकाः थुस्काबी (व्यवस्था १६:१६)। यहदाया मनुत बेबिलोनय ज्वना यंकुगुपाखें लिहांवये थुंकाः न्हापांमह अगमवक्ता हामै खः। यहदी परम्परा कथं व बुरा ज्वबलय वं अगमवाणी ल्हाःगु खः। थ्व, अले २:३ पदं कयनी व ई.पू. ५८६ लय सोलोमन जुजुं दयकगु देगः नाश जगु खंमह छमह साक्षी खः।

थ्व सफू हागै अगमवक्तापाखें ई.पू. ५२० य वःगु परमप्रभुया चिचीधंगु बुखँया मुना खः। बेबिलोन इस्त्राएलीत लिहां वये थुंकगु खः, अले यरुशलेमय हाकनं च्वने थुंकगु निइँदं ति दये थुंकल। देगः धाःसा तहसनहस जुया हे च्वंगु दु। थ्व बुखँय हागैनं इस्त्राएलया नायःतयत देगः हाकनं दयकेत इनाप याइ। अले छगु न्हगु, पवित्र व उजं मानय याइगु जातिया लागि लिपा बांलाःगु अवस्था व शान्ति वइ धकाः परमेश्वरं बचं बियादी।

धलः पै

परमप्रभुयागु देगः हाकनं दयकेगु उजं १:१-१५

न्हगु देगः झःझः धाइ धकाः बचं ब्यगु २:१-२३

हामै

परमप्रभुयागु देगः हाकनं दयकेगु उजं

1 जुजुं दारां राज्य यानाच्वंगु निगगु दँया खगुगु लाया न्हापांगु दिखुन्ह* , यहदायाम्ह राज्यपाल शालतिएलया काय यस्बाबेल व यहोसादाकया काय दकलय तःधंमह पुजाहारी यहोशयाथाय हागै अगमवक्तापाखें परमप्रभुयागु थ्व वचन वल।*

2 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं हागैयात थथे धयादी, “थुमिसं परमप्रभुया देगः हाकनं दयकेगु ई मत्यःनि धकाः धयाजुल।”

3 अले परमप्रभुयागु थ्व वचन हागै अगमवक्तायापाखें वल,

4 “जिगु देगः दुनाच्वंगु खंक खंक छिपिं बांलाःगु छँय च्वनाच्वनेगु ई थ्व खः ला?”

5 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “छिमित छु जुयाच्वन धयागु खँय बांलाक बिचाः या।

6 छिमिसं यक्व पी, कम जक लइ, नयेत ला नइ, लुधनी मखु, त्वनेत ला त्वनी, प्याःचाः लनी मखु, वसः ला पुनी तर लमुइ मखु। कमय याःगु धिबा नं हंगं न्हेचाय तः थें जुइ।”

7 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “छिमित छु जुयाच्वन बांलाक बिचाः या।

8 आः छिमिसं पहाडय वनाः सिं कयाः हजि, अले जिगु देगः हाकनं दयकि। अबलय जि लयताये अले जिगु आराधना पायछिकथं जुइ,” परमप्रभुं धयादी।

9 “छिमिसं यक्व लयेगु आसा याइ, अयनं कम जक सइ, छिमिसं छँय हःगु बाली नं जिं फसं पुइकाछवये। थथे छाय जुल?” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी। “जिगु देगः दुनाच्वन, छिपिं धाःसा थथःगु बांलाःगु छँ दयकेगुलिइ जुयाच्वन।

10 उकि छिमिसं यानाः हे आकाशं सुतिलः मगाःगु व पृथ्वीइ अन्न मसःगु खः।

11 जि छिमिगु बुँइ, पहाडय, अन्नबालिइ, न्हगु दाखमधलय, चिकनय व बैयं सइगु फुक्क बालिइ, मनुतयथाय, छिमिसं लहिनतःपि पशुतयथाय व छिमिसं ल्हाः तःगु फुक्क ज्याय अनिकाल छवयाहायागु दु।”

मनुतयसं परमप्रभुया आज्ञा मानय याःगु

12 अले शालतिएलया काय यस्बाबेल व यहोसादाकया काय, दकलय तःधंमह पुजाहारी यहोश व बेबिलोन लिहांवःपि फुक्कसिनं परमप्रभु इमि परमेश्वरया वचन व अगमवक्ता हागैया बुखँयात मानय यायेगु याना हल। मनुतयसं परमप्रभु इमि परमेश्वरं वयात छवयाहायादीगु खँ सिल। अले मनुतयसं परमप्रभुया भय काल।

13 परमप्रभुया दत हागैनं परमप्रभुयागु बुखँ मनुतयत न्यंकल। परमप्रभुं धयादी, “जि छिपिलिसें दु।”

14 उकि परमप्रभुं शालतिएलया काय यहदायाम्ह राज्यपाल यस्बाबेल व यहोसादाकया काय, दकलय तःधंमह पुजाहारी यहोश व बेबिलोन लिहांवःपि मनुतयत खाकादिल। अले इमिसं वयाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु थः परमेश्वरयागु देगः दयकेगु ज्या न्हाकाकल।

15 दारा जुजुं राज्य यानाच्वंगु निगगु दँया खगुगु लाया निइयन्ह दुखुन्हमिसं इमिसं थ्व ज्या शुरु यात।

2

न्हगु देगः झःझः धाइ धकाः बचं ब्यगु

1 न्हयगुगु लाया निइछन्ह दुखुन्ह परमप्रभुयागु थ्व वचन हागै अगमवक्तापाखें वल।

2 “शालतिएलया काय यहदाया राज्यपाल यस्बाबेल, यहोसादाकया काय, दकलय तःधंमह पुजाहारी यहोश व बेबिलोन लिहांवःपि फुक्क मनुतयत थथे धा।

3 “न्हापायागु थ्व देगःया झःझः खपि छिमिथाय सुं दनि? आः थ्व देगः गथे खने दु? आः थ्व देगः छुं हे मखु थें, मच्वं ला?”*

4 परमप्रभुं धयादी, “हे यस्बाबेल, साहस या! हे यहोसादाकया काय, दकलय तःधंमह पुजाहारी यहोश, साहस या!” परमप्रभुं धयादी, “देशय दक्व मनुत साहस यानाः ज्या न्हाकि। छायधाःसा जि छिपिलिसे दु,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं घोषणा यानादी।

5 “छिपिं मिश्र देश पिहां वःबलय जि छिमित बियागु बचकथं जिगु आत्मा छिपिलिसे दया हे च्वंगु दु।* छिपिं ग्याये मते।”

6 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “छुं ई लिपा जिं हाकनं छकः आकाश, पृथ्वी, समुद्र व गंगु बँयात संकाबी।* ”

7 जि फुक्क जातितयत संकाबी, अले फुक्क जातितयगु धन-सम्पत्ति थन मुं वइ। अले थ्व देगःयात झःझः धायके बी, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

* 1:1 १:२२ २२ अमाष्ट ५:२० बी.सी

✱ 1:1 १:२२ एड ४:२२-५:२३ ६:२४; मती १:२२

✱ 2:3 २:३ एड ३:२२

✱ 2:5 २:५ प्रस २:५-४-६

✱ 2:6 २:६ हिब १:२२

8 'वहः नं जिग्गु हे खः अले लुँ नं जिग्गु हे खः,' दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

9 'लिपायागु देगः न्हापायागु देगः स्वयाः झःझः धाइ। अले थ्व थासय् जिं शान्ति बी' धकाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।"

अशुद्ध जम्ह मनयात सुवाः

10 दारा जुजु राज्य यानाचवंगु निगुगु देँया गुंगुगु लाया निङ्प्यन्ह दुखुन्ह परमप्रभुयागु थ्व वचन हाम्गे अगमवक्तगाथाय् वल,

11 "दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, 'व्यवस्थां छु धाइ धकाः पुजाहारीतय्के न्यँ।

12 सुनानं थःगु वसतय् पवित्र यानातःगु ला प्वःचिनाः उकिं मरि, दयकातःगु नसा, दाखमघ, चिकं व छुं नं कथंयागु नसात्वेँसाय् थिल धाःसा पवित्र जुइ ला?" "

पुजाहारीतयसं लिसः बिल, "जुइ मखु।"

13 अले हाम्गेनं न्यन, "सीम्ह थियाः अशुद्ध जम्ह मनुखं थ्व नसात्वेँसा थिल धाःसा अशुद्ध जुइ ला?"

पुजाहारीतयसं लिसः बिल, "जुइ, व अशुद्ध जुइ।"*

14 हाम्गेनं धाल, "परमप्रभुं धयादी, 'थ्व जाति व इमिसं दयकूगु नं फुक्कं अथे हे खः।' इपि व इमिसं छाःगु न्हागु नं अशुद्ध खः।

पश्चाताप याःसा जक सुवाः दइ

15 " 'आः परमप्रभुयागु देगः दयके न्हाः छिमित गथे जुयाचवंगु खः थनिनिसेँ छिमिसं बांलाक बिचाः या।

16 निङ्गुरिया अन्न आशा याःम्हसित झिगू मुरी जक दइगु। दाख तिसीगु थासय् नेय्गू लिटर दाखमघ काः वःम्हसिनं निङ्गू लिटर जक काये खनीगु।

17 छिमित व छिमिसं सयकूगु फुक्क नाश यायेत जिं क्वाःगु फय्, पवसा, प्वं छवयाहया। छिमिसं अयनं पश्चाताप मयाः,' परमप्रभुं धयादी।

18 'थनिनिसेँ बांलाक बिचाः या! थौं गुंगुगु लाया निङ्प्यंगु दि खः। थौं परमप्रभुया देगःया जग तये सिधःगु दि खः। बांलाक बिचाः या!

19 भखारिइ अन्न ल्यंदनि ला? आःतक दाखमा, यःमरिमा, धालय्मा व जैतूनया सिमाय् फल मसःनि।

" 'थनिनिसेँ जिं छिमित सुवाः बी।' "

यस्बाबेलयात ल्ययादीगु

20 व हे लाया निङ्प्यन्ह खुन्ह परमप्रभुं निक्वः खुसी हाम्गेयात धयादिल,

21 "जिं आकाश व पृथ्वीयात संकाबी धकाः यहूदायाम्ह राज्यपाल यस्बाबेलयात धा।

22 जिं राज्य राज्यया गद्दी फातापुइकाबी व देश देशतयगु शक्ति मदयकाबी। जिं रथ व उकी च्वनावइपि सिपाइँतयत फातापुइकाबी। सलत क्वदइ अले इमि सल गयावइपिन्सं छम्हयसिनं मेम्हयसित स्याइ।

23 " 'उखुन्ह, हे शालतिएलया काय् जिम्ह दास यस्बाबेल, जिं छन्त कयाः अंग्यात थें तये, छाथधाःसा जिं छन्त ल्ययागु दु' धकाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।"

जकरियायागु सफू म्हसीका

अगमवक्ता हागैयागु हे इलय परमेश्वरं जकरियायात अगमवक्ता जुइत ल्ययादिल। उगु इलय इस्राएलया मनुतयत इमिगु थःगु हे थासय लित छव्येत बेबिलोनीतयसं तसकं बःब्युगु खः। तर इपि यहूदाय तसकं थाक्कक जीवन हनाच्वंगु खः अले इपि तसकं निराश जुयाच्वंगु खः। अथे जुयाः इमिसं थःपिनिगु निति परमेश्वरया योजनाय विश्वास याये फयेमा धकाः इमित हपाः बीगु निति परमेश्वरं जकरियापाखें अगमवाणी न्ववानादिल।

जकरियाया सफुलिइ बांलाक सी दयक निब्वः दु।

१. अध्याय १ निसें ८ तक, अगमवक्ता जकरियां ई.पू. ५२० निसें ५१८ या दथु थीथी इलय याःगु अगमवाणीत। थुपि अचः यानाः दर्शनया रूपय दु, अले यस्शलेम हाकनं दयकीगु, देगः हाकनं न्हगु यानाः दयकीगु, परमेश्वरया प्रजायात शद्रु याइगु, अले वइगु युगय मसिहं शासन यानादी।
२. १-१४ अध्यायलय मेगु खँत मुनातःगु दु। संसारय हाकनं मसीह वइतिनि धयागु खँया आशा व अन्तया दिया न्यायया बारे थ्व निगूगु भागय च्वयातःगु दु।

धलः पौ

दर्शन व अगमवाणीत

१. पस्ताय चायेगु इनाप १:१-६
२. च्यागु दर्शनत १:७-६:१५
३. थीथी अगमवाणीत- ख्याच्वः व आशाया बुखँत ७:१-८:२३

इस्राएल व मेमेगु देशत

१. इस्राएलया शत्रुतयगु न्याय ९:१-८
२. यहूदां थः शत्रुतयत त्याकगु ९:१-११:१७
३. यस्शलेम फुक्कसिगु आराधना यायेगु म् थाय जुइ १२:१-१४:२१

जकरिया

पस्ताय चायेगु इनाप

- 1 दारा जुजुं राज्य यानाच्वंगु निगूगु दँयागु च्यागु लाय* परमप्रभुयागु थ्व वचन इग्रेया छय बैरेक्याहया काय जकरिया अगमवक्तायाथाय वल।*
 - 2 “छिमि पुर्खातलिसे परमप्रभु तसकं तम्ब्यादीगु खः।
 - 3 अथे जुयाः छं मनुतयत धा- दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छिपि जिथाय लिहां वा, अले जि छिमिथाय लिहां वये’ दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं घोषणा यानादी।
 - 4 छिपि थः पुर्खां थें जुइ मते। न्हापायापि अगमवक्तातयसं इमित थथे धाःगु खः - दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छिपि थःपिनिगु मभिगु बानी व मभिगु ज्याखें त्वःता जिथाय वा।’ अयनं इमिसं जिगु खँ मन्यं, परमप्रभुं घोषणा यानादी।
 - 5 छिमि पुर्खात आः गन वन? अले अगमवक्तात सदां म्वानाच्वनि ला?
 - 6 अयनं जिं थः दास अगमवक्तातयपाखें छिमि पुर्खातयत बियागु वचन व ख्याच्वः इमिके पूरा जुल।
- “अले इमिसं पस्ताय चायाः धाल, ‘दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं इीगु पहःचहः व ज्याकथं इीलिसें छु यायेगु क्वःछिनादीगु खः व वयकलं इीपिलिसे यानादिल।’ ”

न्हापांगु दर्शन - सलत

- 7 दारा जुजुं राज्य यानाच्वंगु निगूगु दँया शेबात धाःगु झिंछगूगु लायां निइप्यन्ह दुखुन्ह इग्रेया छय, बैरेक्याहया काय जकरिया अगमवक्तायाथाय परमप्रभुया वचन वल।
 - 8 चान्हय दर्शनय जिं छम्ह मनुयात ह्याउंम्ह सल गयाच्वंगु खना। व यस्शलेमया छगू न्हसिकापय दुगु मेहदीया सिमातय दथुइ दनाच्वन। वयागु ल्युने ह्याउंपि, भुयुपि व तुयुपि सल दु।*
 - 9 जिं वयात न्यना, “प्रभु, थ्व सलया अर्थ छु खः?”
- जिलिसें खँ ल्हाना च्वंम्ह स्वर्गदूत लिसः बिल, “थुपि छु खः धकाः जि छन्त कयने।”
- 10 “थ्व सलतयत परमप्रभुं पृथ्वीया फुक्क थासय वनाः छु छु जुयाच्वंगु दु स्वयेत छवयाःगु खः” धकाः मेहदीया सिमातय दथुइ दनाच्वंम्ह मनुखं धाल।
 - 11 इमिसं मेहदीया सिमातय दथुइ दनाच्वंम्ह परमप्रभुया स्वर्गदूतयात थथे धाल, “जिपि पृथ्वीया फुक्क थासय वना। फुक्कं आराम याउंक् च्वनाच्वंगु दु।”
 - 12 अले परमप्रभुया दूतं धाल, “हे दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभु, न्हयेदमिसें छि यस्शलेम व यहूदाया शहरतलिसे तंचायादीगु दु। ग्वःन्ह तक छिं इमित दया यानादी मबु?”
 - 13 अले परमप्रभुं जिनापं खँ ल्हाना च्वंम्ह स्वर्गदूतयात दया व सान्त्वनायागु खँ धयादिल।
 - 14 अले जिलिसें खँ ल्हाना च्वंम्ह स्वर्गदूतं जितः धाल, “छं थ्व खँ दक्वसित तसलं न्यकि- दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘यस्शलेम व सियोनयात जिगु तसकं माया दु,
 - 15 अयनं जि सुरक्षित जुयाः याउंक् च्वनाच्वंपि मेमेगु जातिलिसे तसकं तम्ब्यागु दु। जि थः मनुतलिसें भचा जक तम्ब्यागु खः। अयनं जि सजाँय बीगु यानागु उपि जातितयसं इमित बांमलाःगु ज्यवहार यात।’
 - 16 “उकिं जिगु दया कयनेत जि यस्शलेमय लिहां वयागु दु। जिगु देगः हाकनं दयकी, यस्शलेमय नापय यायेगु खिपः तके याइ, अले शहरयात हाकनं दयकी” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

* 1:1 १:२ अक्टोबर-नोभेम्बर ई.पू. ५२० लय

† 1:1 १:२ एइ ४:२२-५:२३; ६:१४

‡ 1:7 १:१० १:५ फ्रेवरी ई.पू. ५१९ लय

☆ 1:8 १:१६ प्रका ६:२-८

17 “अञ्ज नं न्यकि- दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, ‘जिगु शहरत हाकनं च्वन्हाइ, अले परमप्रभुं सियोनयात हाकनं शान्ति बियादी अले यरुशलेमयात हाकनं ल्ययादी।’ ”

निगुगु दर्शन - प्यु नेक् व प्यम्ह कारिगर

18 जिं च्वय थस्वयाबलय् प्यु नेक् खना।

19 जि लिसे खँ ल्हाःम्ह स्वर्गदूतयात जि न्यना, “थ्व नेक्या अर्थ छु खः?”

वं लिस् बिल, “थ्व नेक् यहूदा, इस्राएल व यरुशलेमयात छ्यालब्याल यानाब्युपि जातित खः।”

20 अनलि परमप्रभुं जितः प्यम्ह कारिगर क्यनादिल।

21 जिं न्यना, “थुपिं छु यायेत वयाच्वंगु खः?”

व्यकलं लिस्: बियादिल, “नेकृतयसं ला छम्ह हे मनुखं छ्यं धस्वाके मफयक यहूदाया मनुतयत छ्यालब्याल यात। थुपिं कारिगरत धाःसा इमित ख्यायेत व यहूदा देशया विरोधय् वयाः मनुतयत छ्यालब्याल याःगु जातितय् नेकृतयत वःछवयेत वःगु खः।”

2

स्वंगुगु दर्शन - दाना स्वयेगु छिपः

1 हाकनं जिं थस्वया, अले जिं ल्हातय् दाना स्वयेगु छिपः छुपु ज्वनातःम्ह छम्ह मनु खना।

2 अले जिं न्यना, “छि गन झायादी त्यनागु?”

वं जितः लिस् बिल, “यरुशलेमया ब्या व हाकः गुलि दु धकाः दानास्वयेत वनेत्यनागु।”

3 अबलय् जिलिसें खँ ल्हाना च्वंम्ह स्वर्गदूत वन, अले मेम्ह स्वर्गदूत वयात नापलायेत वल।

4 वं धाल, “बौयं वनाः उम्ह ल्यायम्हम्ह मनुयात धा, ‘मनुतयगु व पशुतयगु ल्याः यक्व अक्वः जगुलि यरुशलेम पःखाः मदुगु शहर जुइ।

5 जि थः हे शहरया प्यखेरं मिया पःखाः जुइ। जि हे उकी दुनेया महिमा जुइ, ’ धकाः परमप्रभुं धयादी।

ज्वनार्यकृपिन्त सःतुगु

6 “वा, वा, उत्तरयागु देश बिस्युं वा! छायाधाःसा जिं छिमित आकाशया प्यंगु फय् थें छ्यालब्याल यानाबियागु दु, ” परमप्रभुं धयादी।

7 “वा, छिपि बेबिलोन शहरय् च्वनीपि सियोनया मनुत, अनं बिस्युं वा!”

8 छायाधाःसा दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं छिमित लुतय् याइपिं जातजातितयथाय महिमाया ज्याय जितः छवयादिल। व्यकलं थथे धयादी, “सुनां जि मनुतयत थीवं जिगु मिखाया नानिचायात थी।

9 जिं धालथें हे थःगु ल्हाः इमिगु विरोधय् ल्हने अले इमि दासतयसं इमित हे लुतय् याइ।”

थुकि यानाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं हे जितः छवयाहयादीगु खः धकाः छिमिसं सी।

10 “अय् म्हाय् सियोन, तसलं म्ये हालाः न्हाइपुकि! छायाधाःसा जि वयाच्वनागु दु, अले जिं छिमिगु दथुइ च्वने” धकाः परमप्रभुं धयादी।

11 “उखुन्हु यक्व जातित परमप्रभुलिसे मिलय् जुइ अले जिम्ह मनुत जुइ। जिं छिमिगु हे दथुइ च्वने। थुकि यानाः छिमिसं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं हे जितः छिमिथाय् छवयाहयादीगु खः धकाः सी।

12 परमप्रभुं पवित्र देशय् यहूदायात थःगु हे भाग दय्कादी अले हाकनं यरुशलेमयात ल्ययादी।

13 हे सकल मनुत, परमप्रभुया न्हाःने सम्क च्वें। छायाधाःसा व्यकः थः च्वनीगु पवित्र थासं पिहां झाःगु दु।”

3

दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया यचुगु वसः

1 अले स्वर्गदूतं जितः परमप्रभुया दूया न्हाःने दनाच्वंम्ह दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी यहोशूयात क्यनादिल। अन यहोशूया जवपाखे वयात दोष बीत शैतान* दनाच्वंगु दु।*

2 परमप्रभुं शैतानयात धयादिल, “अय् शैतान, परमप्रभुं छन्त ब्वःबियादीमाः। यरुशलेमयात ल्ययादीम्ह परमप्रभुं छन्त ब्वःबियादीमाः। छु थ्व मनु मि लिकाःगु सिं थें मखु ला?”*

3 अबलय् स्वर्गदूतया न्हाःने यहोशू फोहरगु लं फिनाः दनाच्वंगु दु।

4 थःगु न्हाःने दनाच्वंपिन्त दूतं धाल, “वया फोहरगु वसः त्वःकि।”

अले वं यहोशूयात धाल, “स्व, जिं छंगु पाप चीकाछवयागु दु, अले जिं छन्त मू वंगु वसः फीकाबी।”

5 अले जिं धया, “थ्वया छेनय् छगु यचुगु बेतालि नं पुइकि।” परमप्रभुया स्वर्गदूतं स्वयाच्वंबलय् इमिसं वया छेनय् छगु यचुगु बेतालि पुइकाबिल अले वयागु म्हय् दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया वसः फीकाबिल।*

6 अले परमप्रभुया स्वर्गदूतं यहोशूयात थ्व आज्ञा बिल,

7 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘छ जिगु लँपुइ वंसा अले छं जिगु खँ न्यंसा छ जिगु छँ जिम्मा काइम्ह व जिगु चुकत बिचाःसंचाः याइम्ह जुइ। अले थन दना च्वनीपिनिगु दथुइ जिं छन्त छगुथाय् बी।’

8 “ हे यहोशू, दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी व छंगु न्हाःने च्वनीपिं मेपि पुजाहारी, गुपिं वइतिनिगु खँया चिं खं, सकसिनं थ्व खँ न्यँ- जिं जिमि दास, कचायात हये।

9 यहोशूया न्हाःने जिं तयागु ल्वहंयात स्व। उकी न्हयः मिखा दु। आः ला जिं उकी आखः कियाबी।’ दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, ‘अले छन्हु हे थ्व देशयागु पाप चीकाबी।’ ”

10 “ उखुन्हु हे छिपि सकसिनं थः जलाःखलाःयात थः दाखमा व यःमरिमाया क्वय् च्वनेत सःती,’ दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।”*

† 1:18 १:१६नेक् उगु इलय् नेक् धयागु शक्ति व बल दूया किया खः। अथे ज्याः दर्शनय्, उत्तर, दक्खिन, पूर्व व पच्छिमया इस्राएलया प्यखेरं च्वंगु देशय् प्यंगु नेकृत तःधंगु शक्ति दूया किया खः। * 3:1 ३:१ शैतान हिब्रू भाषां शैतान भाषां अर्थ “दोष बीगु” खः। * 3:1 ३:१ एज १:१; अय् १-२; प्रका १२:१० * 3:2 ३:२ यह ९ * 3:5 ३:२ प्रस २०:९ † 3:8 ३:८ कचा कचाया बारे थ्व छगु मसीहया मेगु नां खः धकाः गुलियथ् मनुत्ससं विश्वास याइ। स्वयादिसं, यशै ४:१३; यर २३:२५; ३३:२५; जक ४:२२ * 3:10 ३:१० मीका ४:२

4

न्यागु दर्शन - लूँयागु त्वा:देवा व निमा जैतन्या सिमा

- 1 जिलिसें खँ ल्हा:म्ह स्वर्गदूत हाकनं जित: घनाच्वंम्ह मन्थात थें थन।
- 2 वं जित: न्यन, “छं छु खना?”
- जिं लिस: बिया, “जिं छगु सेल्ला:गु लूँयागु त्वा:देवा खना। उकिया च्वकाय् चिकं तइगु छगु तग्व:गु ख्वला दु। व ख्वलाया क्वय् चाक:छिं न्हयग: पाल्चात दु। पाल्चातय् च्वय् मतया निति न्हयपु चिकं वइगु नली तयात:गु दु।
- 3 उकिया लिक्क जैतन्या निमा सिमा, छमा सिमा जवपाखे, मेगु सिमा खवपाखे दु।”[☆]
- 4 अले जिलिसें खँ ल्हा:म्ह स्वर्गदूतयात जिं न्यना, “हे जिमि प्रभु, थुपि छु ख:?”
- 5 वं लिस: बिल, “थुपि छु ख: धयागु खँ छं मस्य् ला?”
- जिं धया, “मस्य्, जिमि प्रभु।”

यस्बाबेलयात हपा: बियादीगु

- 6 उकिं वं जित: धाल, “थ्व यस्बाबेलया निति परमप्रभुया वचन ख:, ‘शक्तिं मखु, बलं नं मखु, तर जिगु आत्मापाखें’ धका: दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।”[☆]
- 7 “हे त:धंगु पर्वत, छु छु ख: ? यस्बाबेलया न्ह्य:ने छ मैदान जुइतिनि। वं देग:या च्वय् फुसय् तइगु ल्वहंयात लिक्कया: उकिया थासय् तइ, अले मन्त थथे धका: तत:सलं हाली, ‘परमेश्वरं आशिष बियादीमा! थुकियात परमेश्वरं आशिष बियादीमा!’ ”
- 8 हानं परमप्रभुं धयादिल,
- 9 “यस्बाबेलया ल्हातं थ्व देग:या जग त:गु दु, वं हे थ:गु ल्हातं देग: दय्केगु ज्या सिधयकी।”
- अले दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं हे जित: छन्थाय् छवयाहयादीगु ख: धका: छं सी।
- 10 परमप्रभुं धयादिल, “ज्या भचा भचा जक शूफ् जग्यात हेला याये मते। अयनं ज्या न्ह्याकेत यस्बाबेलया ल्हातय् दक:मिया खिप: दुगु खना: इपि लयताइ।”
- (उपि त्वा:देवाया न्हयग: पाल्चा पृथ्वीया फुक्कभनं स्वया च्वनीगु परमप्रभुया मिखा ख:)[☆]
- 11 अले जिं स्वर्गदूतयात न्यना, “थ्व त्वा:देवाया जव व खवपाखे दुगु थुपि निमा जैतन्या सिमा धा:सा छु ख:?”[☆]
- 12 हाकनं जिं वयात न्यना, “लूँ रंगया जैतन्या चिकं वनीगु थुपि निपु लूँयागु पाइपया लिक्क दुगु निपु कचा छु ख:?”
- 13 वं लिस: बिल, “थुपि छु ख: धका: छु छं मस्य् ला?”
- जिं धया, “मस्य्, जिमि प्रभु।”
- 14 अले वं जित: धाल, “थुपि निम्ह दक्व पृथ्वीया प्रभुया सेवा यायेगु निति अभिषेक जूपिं ख:।”

5

खुगु दर्शन - ब्वयाच्वंगु थुतुलात:गु भ्वं

- 1 हाकनं जिं थस्वयाबलय् छगु भ्वंया थु ब्वयाच्वंगु खना।
- 2 स्वर्गदूत जित: न्यन, “छं छु खना?”
- जिं लिस: बिया, “जिं छगु थुतुलात:गु भ्वं खना। उकियागु हाक: ९ मिटर व ब्या ४.५ मिटर ति दु।”
- 3 अले वं जित: धाल, “देशया दक्व थासय् लाये त्यंगु सरा:या बारे उकी च्वयात:गु दु। उकिया छेछेपाखे फुक्क खूँतय् देशं पितिनाछ्वइ धका: च्वयात:गु दु। अले मेछेपाखे मखुगु पाफइपिन्त नं पितिनाछ्वइ धका: च्वयात:गु दु।
- 4 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, “जिं सरा: छवयाहये, अले खूँयागु छें व जिगु नामय् पाफया: मखुगु खँ ल्हाइम्हयसिगु छें व दुहां वनी अले दुने च्वना: उकियात नाश यानाबी, सिं व ल्वहंयात तक नं नाश यानाबी।”

न्हयगु दर्शन - पिचाय् छम्ह मिसा

- 5 हाकनं जिलिसें खँ ल्हा:म्ह स्वर्गदूतं न्ह्य:ने वया: जित: धाल, “च्वय् स्व, छु वयाच्वंगु स्व।”
- 6 जिं न्यना, “व छु ख:?”
- वं लिस: बिल, “व छगु पिचा ख:, थ्व देश फुक्कभनंया मन्तयगु पापं जा:।”
- 7 अले जिं म्ह:या पुसा चा:गु अले छम्ह मिसा पिचाय् च्वनाच्वंगु खना।
- 8 स्वर्गदूतं धाल, “थ्व हे दुष्टता ख:।” याकनं वं मिसायात च्वाना: पिचाय् दुने तल। अले पुसा तित।
- 9 अले जिं थस्वयाबलय् निम्ह मिसा जिपाखे ब्वया वयाच्वंगु खना। उमिगु पपुलिइ फय् दु। उमिके सल्यौँत्या: झंग:यागु थें पपू दु। इमिसं व पिचा कया: आकाश व पृथ्वीया दथुइ ब्वयका यंकल।
- 10 अले जिं जिलिसें खँ ल्हा:म्ह स्वर्गदूतयात न्यना, “थुमिसं थ्व पिचा गन यंकाच्वंगु?”
- 11 वं जित: धाल, “इपि बेबिलोनिया” देशय् उकियागु निति छग: देग: दय्केत वनाच्वंगु दु। देग: दय्के धुंका: पिचायात अन थ:गु हे थासय् तयाबी।”

6

च्यागु दर्शन - प्यंग: रथ

- 1 हाकनं जिं थस्वया: थुबलय् जिं कँयथागु निगु पहाडया दथुं प्यंग: रथ वयाच्वंगु खना।
- 2 न्हापागु रथ ह्याउँपि सलतयसं, निगुगु रथ हाकुपि सलतयसं,[☆]
- 3 स्वंगुगु रथ तुथुपि सलतयसं व प्यंगुगु रथ तातेपाते जूपि सलतयसं साला च्वंगु दु, उपि फुक्क बल्ला:।
- 4 अले जिं जि नाप खँ ल्हा:म्ह स्वर्गदूतयात न्यना, “हे प्रभु, थुपि छु ख:?”

☆ 4:3 ४:३ प्रका ११:४ ☆ 4:6 ४:६ एड ५:२ ☆ 4:10 ४:१० प्रका १४:६; ३१:५; ४:५; ५:६ ☆ 4:11 ४:११ प्रका ११:३ * 5:11 ५:११ बेबिलोनिया थ्व पदय् हिब्रू भाषां बेबिलोनियायात इमिसं पुलांगु ना शिनार छ्यलेगु यात। स्वयादिसँ, उत १०:१०; ११:२-९ ☆ 6:2 ६:२ प्रका ४:२-८

- 5 स्वर्गदत्त जितः धाल, “शुपि स्वर्गया प्यंग् आत्मा खः। शुपि दक्व पृथ्वीयाम्ह परमप्रभुया न्हःने दना च्चनीपि खः, अयत्न आः पिहां वःगु दु।”
 6 हाक्पि सलत दुगु रथ उत्तरयागु देशपाखे वनाच्वंगु दु, तुयुपि सलत दुगु रथ पच्छिमपाखे, अले तातेपाते जूपि सलत दुगु रथ दच्छिनपाखे वनाच्वंगु दु।”
 7 शुपि दक्व बल्लाःपि सलत पिहां वयाः पृथ्वीइ चाःहिलेत हथाय चायाच्वंगु दु। अले वं धाल, “पृथ्वीया फुकक थासय हूँ।” उकि इपि पृथ्वीया फुकक थासय वन।
 8 अले वं जितः तसकं हाला धाल, “स्व, उत्तरयागु देशपाखे वनाच्वंपिन्स जिगु आत्मायात शान्त यानाब्यगु दु।”
 यहोशयात श्रीपेच
 9 परमप्रभुया थ्व वचन जिथाय वल,
 10 “बेबिलोनं लिहांवःपि हेल्लै, तोबियाह व यदायाहपिन्के बेबिलोनं ज्वनाः वःगु भेटी नाला कयाः उखुन्हू हे सपन्याहया काय योशियाहया छैय हूँ।
 11 इमिसं ब्यगु लें व वल्लं छगु श्रीपेच दयकि अले यहोसादाकया काय दकले तःधंमह पुजाहारी यहोशया छेनयु श्रीपेच पुइकाब्यु।
 12 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं वयात थ्व धयादिल, ‘स्व, कचा धाःम्ह थ्व मनु थःगु थासय हे च्वन्हाया वइ अले वं परमप्रभुयागु देगः दयकी।’
 13 वं हे परमप्रभुया देगः दयकेगु ज्या सिधयकी अले वयात जुज्यात दशगु मान दइ, वं थः मनुतयत गद्दी जुजुं थें शासन याइ। वं गद्दी पुजाहारी जुयाः सेवा याइ। अले शुपि नितां मिलाय जुयाः ज्या याइ।’
 14 हेल्लै, तोबियाह, यदायाह व सपन्याहया काय हेनयात* लुमन्तिया निति व श्रीपेच परमप्रभुया देगलय तइ।
 15 तापाक तापाक च्वंपि मनुत वयाः परमप्रभुयागु देगः दयकेगु ज्याय ग्वाहालि बी। देगः दयके धुंकाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं जितः छिमिथाय छवयाहयादीगु खः धकाः छिमिसं थुइ। छिमिसं परमप्रभुं धयादी थें बालाक मानय यात धाःसा थ्व जुइ।”

7

अपसं मखु, न्याय व दया

- 1 दारा जुजुं राज्य यानाच्वंगु प्यंगु देया किसलेव धाःगु गुंगुगु लाया प्यन्ह खुन्हू* परमप्रभुयागु वचन जकरियाथाय वल।
 2 बेथेलयापि मनुतयसं शरेसेर व रेगेम-मेलकपिन्त परमप्रभुयात बिन्ति यायेत
 3 व दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया देगःयापि पुजाहारीत व अगमवक्तातयके थ्व खँ न्यनेत छवल, “इमिसं आः तक न्हापानिसें दैयदसं यानाः थें न्यागुगु लाय अपसं च्वनाः शोक यायेमाः ला?”
 4 अले दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयागु वचन जिथाय वल,
 5 “देशय च्वंपि मनुत व पुजाहारीतयत् न्यँ, ‘बंगु न्हयेदैय’ छिमिसं न्यागुगु व न्हयगुगु लाय अपसं च्वनाः शोक याःबलय छु छिमिसं धात्थें हे जिगु हे निति अपसं च्वनागु खः ला?
 6 छिमिसं नखःचखःया भव्य नइबलय छु थःगु हे निति त्वनीगु व नइगु मखु ला?
 7 परमप्रभुं न्हापा थ्व हे खँ न्हापायापि अगमवक्तापाखें धयादीगु खः? उबलय यस्शलेम च्वन्हायाः उकी ग्वाः ग्वाः मनुत दुगु जुल। यक्व मनुत उकिया जःखः च्वंगु चिचीधंगु शहरय जक मखु अयत्न दच्छिन लाःगु नेगेव व पच्छिमय क्वय लाःगु इलाकाय वं च्वंगु जुल।’ ”
 8 हाकनं परमप्रभुयागु वचन जकरियाथाय वल,
 9 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, ‘खःगु न्याय या, थवंथवय दयामाया व माया क्यँ।
 10 भाःत सी धुंकापि मिस्त व मांबी मद्रुपि मस्त, परदेशी वा मगाःमचाःपिन्त क्वत्तले मते। छम्हयसिनं मेम्हयसित स्येकेगु योजना दयके मते।’
 11 “ ‘अयत्नं जिहाहा जुयाः जि मनुतयसं जिगु खँ मन्यं। इमिसं थःगु न्हयपं तित।
 12 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थःगु आत्मां न्हापा न्हापायापि अगमवक्तापाखें बियादीगु व्यवस्था व वचन न्यनेमाली धकाः इमिसं थःगु न्हापाःयात ल्वहं थें छायकल। उकि दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं तसकं तम्यादिल।
 13 “ ‘गथे जिं सःताबलय इमिसं मन्यन अथे हे इमिसं सःतिबलय जिं इमिगु बिन्ति न्यने मखु,’ दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।
 14 ‘म्हमस्युपि जातितयगु दथुइ ग्वःफसं थें जिं इमित छ्यालब्याल याना। थुकथं इमिगु देश जिंजामिजां दंगुथाय जुल। अन सुं वं मनु वये वने मया। इमिसं जिगु खँ मन्यंगुलि व न्हाइगुगु देश जिंजामिजां दंगुथाय जुल।’ ”

8

यस्शलेमयात सुवाः बियादीगु बचं

- 1 हाकनं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयागु थ्व वचन जिथाय वल।
 2 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “सियोनयात जिगु क्वात्गु व दुयंगु माया दु। जि यस्शलेमया निति जोशं जाःगु दु।”
 3 परमप्रभुं थथे धयादी, “जि सियोनय लिहां वये अले यस्शलेमय बाय च्वने। अबलय यस्शलेमयात ‘विश्वास याये बहःगु शहर’ धकाः धाइ, अले दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया पहाडयात धाःसा ‘पवित्र पर्वत’ धाइ।”
 4 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “यस्शलेमया चुक चुकय हाकनं बुरा व बुरीपि यक्व उमेर दुगुलि थयःगु ल्हातय कथि ज्वनाः च्वनी।
 5 शहरया चुक चुकय म्हेतिपि मस्तयसं जाइ।”
 6 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “अबलय शुपि ल्यंदुपिन्त थ्व खँ अजुचाइपुरसे च्वने फु, अयत्नं छु व जिगु मिखाय अजुचाइपुरसे च्वनी ला?”

दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी।

- 7 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “जिं थः मनुतयत पुर्जयागु देश व पच्छिमयागु देशं बचय याये।
 8 जिं इमित यस्शलेमय च्वनेत ब्वनाहये। इपि जि मनुत जुइ। अले जि इमिपाखे विश्वास याये बहःम्ह व धर्मी जुयाः इमि परमेश्वर जुये।”
 9 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “देगः हाकनं न्हगु यानाः दयकेगु बारे परमप्रभुं परमेश्वरया देगःया जग तयाच्वंगु इलय न्हापायापि अगमवक्तातयसं छिमित ‘छिमिगु ल्हाः बल्लाःयेमां!’ धकाः धाःगु खँ हे छिमिसं आः हाकनं न्यनाच्वंगु दु।

* 6:5 ६२५ प्रका ७:२ * 6:12 ६२२ र २१:२; ३३:२५; जक ३:८ * 6:14 ६२४ हैन थ्व सपन्याहया काय थ्व, थ्व योशियाह सपन्याहया कायया मेगु नां ख। * 7:1 ७:२ ७ डिसेम्बर ५४६ ई.पू. † 7:5 ७:२ बंगु न्हयेदैय ई.पू. ५८६ लय बंगु न्हयेदैय सं मनुतयसं बेबिलोनयां शासन यानाच्वन्बलय यद्दया गभर्नर जुवाच्वन्बन् गेडाल्याहयात स्यात, अले सं मनुतयसं वयात बालाःम्ह मनुकथं लुमका विलाप याना छवल। स्वयादिसँ, २ राज २५:२२-२६; यर ४१:१२-३

10 व ई स्वयाः न्हापा सुनानं ज्याला बियाः मनु व पशुयात तये मफु। शत्रुया कारणं सुं मनु सुरक्षित थःगु ज्याय वये वनेमफु। छायाःसा जि संकल मनुतयत थःथः जःलाखःलाया विरोधय् थनागु खः।

11 अयनं आः थ्व ल्यंदुपि मनुतयत न्हापा यानागु थें याये मखु” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

12 “पुसा बांलाक बुया वइ, दाखमां फल बी, बुं थःगु अन्न सकयी, अले गाक्क वा वइ। जिं ल्यंदुपि मनुतयत थुपि फुक्क सबय कथं बी।

13 हे यहूदा व इस्राएल्यापि मनुत, परदेशीतयसं सुयातं सराः बीबलय् थौं तक नं छिमिगु नां छ्यलाच्वंगु दु। अयनं जि छिमित बचय् याये, अले छिपि भिंगु सुवाः जुइ।”*

14 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, “गथे छिमि पुखांतयसं जितः तंचायकूबलय् जि इमिथाय् विपत्ति हयेगु क्वःछिना अले भतिचा नं माया मक्यना।”

15 “तर आः हाकनं यरूशलेम व यहूदायापि मनुतयत भिं यायेगु क्वःछिनागु दु। उकिं ग्याये मते।

16 छिमिसं यायेमाःगु थ्व हे ज्या खः - छम्हयसिनं मेम्हलिसे खःगु खँ लहा, अले छिमिगु अदालतय् खःगु व पायछिगु न्याय या।

17 छम्हयसिनं मेम्हयसित स्यकेगु योजना दयके मते। पाफयाः मख्गु साक्षी बी मते। थुपि फुक्क खँयात जिं घृणा याये,”*

परमप्रभुं धयादी।

18 हाकनं जिथाय् दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयागु वचन वल,

19 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “प्यंगु, न्यागु, न्हयगु व झिगु लायागु अपसं व दुखं च्वनेमाःगु दिं आवलि लसताया नखः जुइ। उकिं छिमिसं सत्य व शान्तियात यक्की।” *

20 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “यक्व मनुत व यक्व शहरयापि मनुत यरूशलेमय् वइगु ई वइतिनि।

21 अले छगु शहरयापि मनुत मेगु शहरय् वनाः थथे धाइ, “जिमित आशिष बियादिसं धकाः परमप्रभुयात बिन्ति यायेत याकनं हँ, दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात मालेनं। जि थः नं वने।”

22 यक्व मनुत व बल्लाःगु जातित यरूशलेमय् दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात मालेत व बिन्ति यायेत वइ।”

23 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे धयादी, “उबलय् मेमेगु जातियापि व मेमेगु भाय् लहाइपि झिम्ह मनु छम्ह यहूदी मिजंयाथाय् वयाः लंकू ज्वनाः थथे धाइ, “जिपि नं छिलिसे वने, छायाःसा छिलिसे परमेश्वर दु धकाः जिमिसं न्यानागु दु।” *

9

इस्राएल्या शत्रुतयगु न्याय

1 छगु अगमवार्णी,

हद्राक देशया विरोधय् परमप्रभुयागु वचन

अले थ्व दमस्कसय् नं लाइ,

छाय्थाःसा फुक्क मनुतय् व

इस्राएल्या कुलाया मिखा परमप्रभुपाखे दु^०—

2 अले सिमानाय् दुगु हमातय् नं लाइ,

अले टुरोस व सीदोनय् नं लाइ, इपि ला यक्व बुद्धि दुपि खः।^०

3 टुरोसं थःगु निति छगु किल्ला दयक्गु दु,

वं वहः धू थें व लुं गल्लीया धयाचः ना थें मुंक्गु दु।

4 अयनं वयाके दुगु फुक्क धन-सम्पत्ति परमप्रभुं लाकाकयादी।

अले इमिगु शक्तियात समुद्रय् नाश यानादी।

अले इपि मि भस्म जुइ।

5 व खनाः अश्कलोनयापि ग्याइ।

अले गाजा ग्यानाः थुरथुर खाइ।

अले एक्रोन नं ग्याइ अले वयागु आशा कम जुयावनी,

गाजां जुजु नाश जुइ,

अले अश्कलोनय् हाकनं सुं च्वनी मखु।^०

6 अश्दोद शहरयात विदेशीतयसं अधिकार याइ

अले पलिशतीतयगु तःधंछयात जिं नाश यानाबी।

7 जि इमिगु म्हुतुं लानाप हि लिकयाबी

व वाया दथं घच्चाइपुरसे च्वंगु चिज लिकयाबी।

अर्नलि ल्यंदुपि पलिशतीत परमेश्वरया मनुत जुइ,

अले यहूदाय् छगु कुल थें जुइ।

एक्रोनय् च्वंपि यबूसीत* थें जुइ।

8 आवलि जि थःगु देगःयात

हमला याइपि सिपाईतपाखें रक्षा याये।

हाकनं सुं क्वत्यलेम्हयसिनं गुबलें नं जि मनुतयत हमला याइ मखु।

छाय्थाःसा आः जि थःम्ह हे इमिगु बिचाः यानाच्वनागु दु।

सियोनया जुजु झाय्यादीगु

* 8:13 ८:१३ उत १:२२ * 8:17 ८:१६-१७ एफि ४:२५ * 8:19 ८:१९ प्यंगु, न्यागु, न्हयगु लायागु थुपि फुक्क विशेष दिख्हुत यहूदाया मनुतयसं यरूशलेमय् जुगु बांमलाःगु घटनाया निति ख्वया विलाप यागु दु धयागु क्मेत इपि अपसं च्वन। * 9:1 ९:१ यबी १:७:१-३; यर ४:१:२३-२७; आमो १:३-५ * 9:2 ९:२-४ यबी २:१-१:८; इज २:६:१-२:८; योए ३:४-८;

आमो १:१-९; मती १:१:२१-२२; लक २:६:१३-१४ * 9:5 ९:५-७ यबी १:४:२९-३१; यर ४:७:१-७; इज २:६:१-२:७; योए ३:४-८; आमो १:१-८; सप ३:४-७ * 9:7 ९:७ यबूसीत यबूसया मनुत जुजु दाऊद शहर त्याके न्हाः इपि यरूशलेमय् च्वनाच्वपि खः। अले बचय्जुपि यबूसीत परमप्रभुया मनुतयगु क्वः जगु खः। स्वयादिसं, २ इति ८:७-८

- 9 हे म्हाय सियोन, लयताया च्वै!
हे म्हाय यरुशलेम तसलं हा!
स्व, छिमि जुजु छिमिथाय झायादीगु दु।
वयकः धर्मींमह व मुक्ति बियादींमह खः।
वयकः क्वमिल्सह खः, वयकः गधा गया,
गधाया मचा गयाः झायादीगु दु।[☆]
- 10 परमप्रभुं धयादी,
एफ्राइमं जिं लडाईया रथ चीकाबी,
अले यरुशलेमं लडाईया सलत यके,
लडाईया धनुष त्वाःथला बी।
वयकलं जाति जातितयत् शान्तियागु खँ न्यंकादी।
वयकःया राज्य समुद्रनिसें समुद्र तक
अले थ्रफ्टिस खुसिनिसें पृथ्वीया सिथ तक न्यनावनी।[☆]
- 11 छिपिलिसे चिनागु हिया जिगु बाचाया कारणं
जिं छिमि कैदीतयत् लः मदुगु गालं मुक्त यानाबी।[☆]
- 12 हे आशा यानाच्वंपि कैदीत, थःगु किल्लापाखे लिहां हँ।
आः जिं छिमित धाये, “छिमित जगु सास्तीया पलेसा
जिं छिमित उक्रिया निदुगं सूवाः बी।”
- 13 जिं थः हे ग्रीकयापि सिपाईतलिसे ल्वाये।
यहदायापि मनुत् जिगु धनुष खः,
एफ्राइमयापि मनुत् जिगु वाण खः।
अले जिं थः शत्रुतय विरोधय चले यायेत
यरुशलेमयापि मनुत् जिगु तरवार खः।[☆]
- परमप्रभु खनेदः वइ
- 14 परमप्रभु शत्रुतयथाय खनेदः वइ
अले वयकःया वाण हाबलासा थें थी।
दक्व शक्ति दुन्ह परमप्रभुं तरही पुयादी,
अले दच्छिनयागु ग्वःफसय जुयाः वयकः झायादी।
15 दक्व शक्ति दुन्ह परमप्रभुं थः मनुतयत् रक्षा यानादी।
- इमिसं थः शत्रुतयत् नाश यानाबी,
इमिसं शत्रुतयत् ल्वहँतं कयकाः बुकी।
अले इपि दाखमघ त्वंपि थें लडाईलय ततःसलं हाली।
इपि वेदीया कुन्चाय कुन्चाय हि छावकीगु
तःग्वःगु ख्वला थें हि जाःगु जुइ।
- 16 उखुन्ह परमप्रभु इमि परमेश्वरं थः मनुतयत् फैजवाःतयसं
फैच्वलयया बथांयात बचय याःथें बचय यानादी,
श्रीपेचया मणि थें
इपि वयकःया देशय थी।
- 17 इपि गुलि यइपुस्से च्वनी अले गुलि बांलाइ।
देशयागु अन्न नयाः दाखया ति त्वनाः
ल्यायमह ल्यासेत बल्लानावइ।

10

- परमप्रभुं थः मनुतयत् वास्ता यानादी
- 1 बसन्त ऋतुया इलय परमप्रभुयाके वा वयका ब्य धकाः फवँ।
छायथाःसा वा वयकीगु सुपीय दयकादींमह परमप्रभु हे खः।
वयकलं मनुतयगु निंति वा वयकादी।
अले फक्कसिगु क्यबय बुँ हइ।
- 2 मूर्तितयसं ध्वंलाइगु खँ ल्हाइ,
तन्त्रमन्त्र याइपिन्सं मखुगु दर्शन खनी।
म्हगसया अर्थ कनीपिन्सं सान्त्वना मबीगु मखुगु खँ ल्हाइ।
उकि जिमि मनुत् तंपि
फैत थें उखेलाः थुखेलाः मदइ।
जवाः मदयाः इमिसं दुःख सी।[☆]
- 3 “जिगु तं फैजवाःतयके लाइ।
जिं नायःतयत् सजौय बी।

☆ 9:9 १२:२ मती २१:२५; यहू १२:२५

☆ 9:10 १२:२३ भज ७:२८

☆ 9:11 १२:२२ प्रस २४:८

☆ 9:13 १२:२३ यौ ६:२१; इज २०:१३; दान ८:११

☆ 10:2 १०:२ गती २०:१७;

१ राज २२:१७; २ इति १८:१६; इज ३४:२५-२६; मती १२:२६; मर्क १४:२४

दक्व शक्ति दूह परमप्रभुं थःगु बथां,
 यहदाया घरानायात स्वयादी।
 अले वयकलं इमित लडाईलय् छम्ह घमण्डी सल थें यानादी।
 4 यहदापाखें मू ल्वहं,
 वपाखें हे पालया नकि,
 अले वपाखें हे लडाईया धनुष,
 वपाखें हे फुक्क शासकत पिहां वइ।
 5 इपि लडाईलय् थः शन्नतयत लँया धूलय्
 न्हुतु न्हइपि बल्लाःपि सिपाईत थें जुइ।
 परमप्रभु इपि लिसे दीगुलि इमिसं सल गयाः
 वइपि सिपाईतयत नं बुकी।

6 “जि यहदाया घरानायात बल्लाकाबी
 अले योसेफया घरानायात बचय् याये।
 जि इमित हाकनं लित ब्वनाहय्।
 छायाःसा जितः इपि प्रति दया दु।
 जि इमित गुबले नं मत्वःतागु थें च्वक
 इपि न्हापा गथे खः अथे हे यानाबी।
 छायाःसा जि इमि परमप्रभु परमेश्वर खः,
 अले जि इमिगु प्रार्थनाया लिसः बी।
 7 एफ्राइमयापि मनुत वीर सिपाईत थें जुइ,
 दाखमघ त्वनाः लयताःगु थें इमिगु मन जुइ।
 इमि मस्त थ्व खनाः लयताइ।
 परमप्रभुयाके इमिगु नुगः लयताइ।
 8 जि इमित सुलि पुयाः सःते,
 अले इमित छथाय् मुंके।
 जि इमित लिपयानाः
 न्हापा गुलि दगु खः उलि हे दयकाबी।
 9 जि इमित थीथी मनुतयथाय् छ्यालब्याल यानाः ब्यूसां,
 इमिसं जितः लुमंका हे च्वनी।
 इपि व इमि मस्त बचय् जुइ।
 अले इपि लिहां वइ।
 10 जि इमित मिश्र देशं लित हये,
 अले इमित अशरूं मुंकाः हये।
 जि इमित गिलाद व लेबनान देशय् हये,
 अले अन इमिगु निति गाक्क थाय् दइ मखु।
 11 इपि दुःखकष्टया समुद्र छिनावनी।
 समुद्रया किसिद्रुम्बः तनावनी।
 नील खुसिया लः फुक्क सुनावनी।
 अले अशरूया घमण्ड चर जुइ,
 मिश्रया शासन फुनावनी।
 12 जि थःम्ह हे थः मनुतयत बल्लाके,
 अले इपि जिगु नामं जिगु लँपुइ जुइ।”*

जि परमप्रभु थ्व खँ धयाच्चना।

11

1 हे लेबनान, खापा चायकि,
 गुकि यानाः मिं छंगु देवदास्या सिमायात भस्म यायेमा।
 2 हे थाक्नाःमा ख्व! छायाःसा देवदास्या सिमात क्वःदःगु दु।
 ततःमागु व बांबालाःगु सिमात नाश जगु दु।
 हे बाशानयागु स्वसिमा ख्व!
 ख्वातगु गुँया सिमात पालाब्यूगु दु।
 3 फैजवाःतयगु ख्वःसः न्यँ
 छायाःसा इमिगु फै ज्वयेगु ख्वः नाश जगु दु।
 सिहत गर्जय् जगु सः न्यँ,
 छायाःसा यर्दन खुसिया जःखः च्वंगु झाः नाश जगु दु।
 निम्ह फैजवाःत*

4 परमप्रभु जिमि परमेश्वरं थथे धयादीगु दु, “स्यायेत चिं तःपिं फैच्वलयतयत ज्व।

* 10:12 १०:१२ मीका ४:२०

* 11:3 ११:३ फैजवाः थ्व अत्रायलय् फैजवाः खँवः मनुतयगु निति किया, उखान कथं छयःगु खः अले फैजवाः खँवः इमि नायःया निति किया, उखान कथं छयःगु खः

5 न्यानायकीपिन्सं फैयात स्याइ, अयत्नं इमित सजौय जुइ मखु। इमित म्यपिन्सं थथे धाइ, 'परमप्रभुयात तःधकि, जिपि तःमि जुल।' फैजवाःतय्सं थः बथांयात दया मया।

6 आवलि जिं देशय च्वंपि स्यातं हे दया याये मखुत, " परमप्रभुं धयादी। "जिं मनुतयत् छम्हयसित मेम्हयसिगु विरोधी यानाबी। अले इमित इमि शासकतयगु ल्हातिइ तयाबी। इमिसं देशयात क्वतयलीं। अयत्नं जिं श्वयात इमिगु ल्हाति बचय याये मखु।"

7 उकिं जिं स्यायेत चिं तयातःपिं फैतयगु पुचलं सुसाःकुसाः मगाःपिं फैतयत् ज्वया। अले निपु कथि कयाः जिं बथांयात ज्वयाः छपु कथियागु नां "दया" तया, अले जिं बथांयात ज्वयाः मेगु कथियागु नां "छप्पे" तया।

8 जिं लच्छिया दुने स्वम्ह फैजवाःतयत् पितिनाछवा।

अले उगु फैजथानं जितः मययकल। जितः इपिं खनाः वाक्क वल।

9 "आवलि जिं छिमि फैजवाः जुइ मखुत। छिपि सीसां थजु, स्यासां थजु। ल्यंदनिपिन्तं नं थवंथवय स्यानाः ला नयेमा।"

10 अले जिं "दया" नांयागु कथि कयाः फुक्क जातियापिलिसे चिनागु बाचा त्वाःथला धकाः क्यनेत निक्क थलाबिया।

11 थुकथं उखुन्हु हे बाचा क्वःदल। सुसाःकुसाः मगाःपिं फैतयगु बथानं जिगु ज्याखे स्वयाच्वन। इमिसं स्यु, जिगु ज्याखेपाखे परमप्रभुं नवानाच्वंगु दु।

12 जिं इमित धया, "छिमित बांलाः सा जितः ज्याला ब्यु, मखुसा म्वाः।" अले इमिसं जितः ज्याला कथं स्वीक वहः बिला।[☆]

13 अले परमप्रभुं जितः धयादिल, "थ्व धिवा कुमाःयात ब्यु" थ्व जिगु ज्यायात इमिसं क्वःछयगु तःधंग् म् खः। उकिं व स्वीक वहः यंकाः जिं परमप्रभुया देगालय च्वंगु धुकुतिइ तयाबिया।[☆]

14 अले जिं "छप्पे" नांयागु कथि कयाः यहदा व इसाएलया स्वापु त्वःधूल धकाः क्यनेत, निक्क थलाबिया।

15 अले परमप्रभुं जितः धयादिल, "हाकनं छं छकः म्वाज्यःम्ह फैजवाःयागु ज्याभः का।

16 जिं थःगु बथां स्वयेत मेम्ह छम्ह फैजवाः तये। वं तंपिं फैतयत् वास्ता याइ मखु, थुखेलाः उखेलाः जूपिन्त मुंकी नं मखु, घाःपा जूपिन्त लंकी नं मखु, छुं मजूपिन्त ज्वइ नं मखु। वं बांबालाःपिं फैतयगु ला नइ अले इमिगु ख्वःयात सालाः लिकाइ।"

17 बथां त्वःतावंपि ज्यालगय् मजूपि

जवाःतयत् धिक्कार!

वयागु ल्हाः व जव मिखाय् तरवार लाइ।

वयागु ल्हाः गनावनी

अले वयागु जव मिखा कां जुइ।

12

यस्शलेमया शनूतयगु नाश

1 छगु आगमवाणी— इसाएलया बारे परमप्रभुया वचन थ्व हे खः। आकाशयात चकंकादीम्ह, पृथ्वीया जग तयादीम्ह अले मन्या आकार दयकादीम्ह परमप्रभुं थथे धयादीगु दु,

2 "जिं यस्शलेमयात उकिया जःखः च्वंपि मनुतयगु निति छगु धेधे चुइकाबीगु दाखमधया ख्वला थें दयकाबी। यहदा व यस्शलेम घेराय लाइ।

3 उखुन्हु हे पृथ्वीया फुक्क जाति यस्शलेमलिसे ल्वायेत मुनी। सकल मनुतयत् ल्हनेत जिं यस्शलेमयात छगः ल्वह दयकाबी। सुनां थुकियात ल्हनी वं थःत घाःपा याइ।

4 परमप्रभुं थथे धयादी, उखुन्हु हे जिं छम्ह छम्ह सलयात भवयभ्वय कंकाबी।" सल गया वःम्हयसित वें यानाबी। अयत्नं जिं यहदाया मनुतयत् बिचाःसंचाः याये, अयत्नं जिं मेगु जातियापि दक्क सलतयगु मिखा कां यानाबी।

5 अबलय यहदाया नायःतय्सं दक्क शक्ति दुम्ह परमप्रभु इमि परमेश्वर जगुलि यस्शलेमयापि मनुत बल्लाः धकाः बिचाः याइ।

6 "उखुन्हु हे जिं यहदाया नायःतयत् च्यानाच्वंगु सिंया दथुइ मकः वा थूतयगु दथुइ च्यानाच्वंगु मिप्वाः थें दयकाबी। इमिसं जःखः च्वंपि सकल मनुतयत् भस्म याइ। यस्शलेम धाःसा थःगु हे थासय दयाच्वनी।

7 "दाऊदया घरानायागु हनाबना व यस्शलेमयापि मनुतयगु हनाबना यहदायागु स्वयाः अप्वः मजुइमा धकाः परमप्रभुं न्हापा यहदायापिन्त बचय यानादी।

8 उखुन्हु हे परमप्रभुं यस्शलेमय च्वंपिन्त रक्षा यानादी अले इपिं मध्ये तसकं बमलाःपिं दाऊद थें जुइ। दाऊदया घराना धाःसा परमेश्वर थें इमिगु न्हाःने वनाच्वंम्ह परमप्रभुया दूत थें जुइ।

9 उखुन्हु हे यस्शलेमयात हमला याइपि फुक्क जातिथयत् नाश यायेगु शुरु याये।

इमिसं सुयाब्यम्हयसिगु निति शोक याःगु

10 "दाऊदया घराना व यस्शलेमयापि मनुतयत् दया व प्रार्थनाया आत्मां जायकाबी। इमिसं थःपिन्सं सुयाब्यम्ह मन, जितः स्वइ। अले मनुत याक काय्या निति शोक याःगु थें वयागु निति इपिं दुखं च्वनी। दकलय न्हापा बम्ह काय्या निति थें दुखं च्वनी।[☆]

11 उखुन्हु हे यस्शलेमय मगिदोया फाँट हदद-रिम्मोनय* ख्वःगु थें हे मनुत हॉयहॉय ख्वइ।

12 देशया फुक्क कुल दुखं च्वनी। छगु छगु वंशयापि मनुत थथःगु पुचलय च्वनाः दुखं च्वनी। दाऊदया घराना थःगु पुचलय च्वनाः दुखं च्वनी। इमि कलाःपि थःगु पुचलय च्वनाः दुखं च्वनी। नातानया* घरानायापि मिजंत थःगु पुचलय दुखं च्वनी अले इमि कलाःपि थःगु पुचलय दुखं च्वनी।

13 लेवीया घरानायापि मिजंत थःगु पुचलय च्वनाः दुखं च्वनी, अले इमि कलाःपि थःगु पुचलय च्वनाः दुखं च्वनी। शिमीया* वंश थःगु पुचलय च्वनाः दुखं च्वनी अले इमि कलाःपि थःगु पुचलय दुखं च्वनी।

14 अले थ्व हे खें फुक्क परिवार पुचलय जुइ। मिजंत अलग च्वनाः दुखं च्वनी अले मिस्त अलग च्वनाः दुखं च्वनी।"

13

पापपाखें शूद्र जुइगु

☆ 11:12 ११:१२ प्रसं २१:३२; मती २६:२५ ☆ 11:13 ११:१३ मती २७:१०-१० ☆ 12:10 १२:१०-१३ मती २७:२५; यह १९:३७; प्रका १:१७ * 12:11 १२:११ हदद-रिम्मोन गुलिख्य मनुतयसं थ्व मगिदोया शहरया लिक्क लागु विजोरेलया तःधंगु ख्यासिया छगु गोया नां खः धकाः बिचाः याइगु खः। स्वयादिसे, २ राज २३:२७-३०; २ इति ३५:२०-२७ † 12:12 १२:१२ नातान नातान दाऊदया कायपि मध्ये छम्ह खः, व जूब खलःयाम्ह खः, स्वयादिसे, १ शमू २:१२; १ इति ३१:५; १४:४ ‡ 12:13 १२:१३ शिमी शिमी लेवीया छयः खः, व पुजाहारी खलःयाम्ह खः। स्वयादिसे, न्ह ३:१७-१८; १ इति ६:१६-१७

- 1 “उख्नुह् दाऊदया घराना व यस्शलेमेया मन्तयगु पाप व दोष चीकाछवयेत लःयागु छगु मुहान न्हाइ।
 2 “उख्नुह् हे जिं देश मूर्तितयगु नां तक हे ल्यं मदयक हुयाछवये। अले इमिगु लुमान्ति तक हे दइ मखु। फताहा अगमवक्ततयत् व अशुद्ध आत्मायात नं जिं देशं पितिनाछवये धकाः दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।
 3 अले सुनां हाकनं अगमवाणी यात धाःसा वया मां बौपिन्सं वयात धाइ, ‘छं परमप्रभुया नामय मखुगु खँ लहाना च्वंगुलि छ सि हे माः।’ वं अगमवाणी धाइबलय् वया मां-बोनं वयात पिचायेक सुयाः स्थानाबी।
 4 “उख्नुह् हे छम्ह छम्ह अगमवक्ता थःगु अगमवाणीया दर्शनं लज्या चाइ। अले ध्वंलाइम्ह अगमवक्तां फीगु सँयागु वसः फी मखु।
 5 वं धाइ, ‘जिं अगमवक्ता मखु। जिं बुँज्या याइम्ह खः। जिं मचाबलय् निसं बुँइ ज्या यानाः वयाचवनागु दु।’
 6 सुनानं वयात, ‘छंगु म्हय् थ्व घाः* गथे यानाः जूगु?’ धकाः न्यन धाःसा वं थथे लिसः बी, ‘थ्व घाः जिमि पासाया छँय् जूगु खः।’
 जवाःतयत स्याःगु अले फैत छ्यालब्याल जूगु
 7 “दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी,
 हे तरवार, दनाः जिम्ह फैजवाःयात हमला या, जिनापं दनाच्वनीम्ह मन्यात हमला या।
 वयात स्या, अले फैत उखेलाः थुखेलाः जुइ।
 अले जिं थःगु लहाः चीधिकःपिं भ्याचातयगु विरोधय् ल्हने।”
 8 हाकनं परमप्रभुं थथे धयादी,
 “थ्व देशयापि मन्तय स्वबवय् निब्व स्याइ,
 ल्यंदुपिं स्वबवय् छब्व जक उकी चवनाच्वनी।
 9 थ्व हे स्वबवय् छब्व मन्तयत जौच्यं यायेत मिं वहः यचुकीगु थें जिं इमित यचुके।
 लुंयात जौच्यं यानागु थें जिं इमित जौच्यं याये, अबलय् इमिसं जिगु नामं बिन्ति याइ।
 अले जिं इमित लिसः बी,
 ‘इपिं जि प्रजा खः’ धकाः जिं इमित धाये।
 अले इमिसं धाइ, ‘परमप्रभु जिमि परमेश्वर खः।’ ”

14

परमप्रभु झायाः राज्य यानादी

- 1 परमप्रभुया छगु दि वयाच्वंगु दु। अबलय् छिमित लुतय् याइ अले लुतय् याःगु मालसामान छिमिगु हे न्हाःने इनी।
 2 जिं फुक्क जातितयत यस्शलेमलिसे लडाइं यायेत मुके, अले व शहरयात काइ, छँ पतिक लुतय् याइ। अले मिस्तयत बलात्कार याइ। शहरयापि बच्छि मन्तयत ज्वनाः विदेशय् यंकी। ल्यंदुपिं मन्त धाःसा शहरय् हे च्वनी।
 3 अनलिपा लडाइंया इलय् थें परमप्रभु उपिं जातिलिसें लडाइं यानादी।
 4 उख्नुह् हे वयकः यस्शलेमयागु पुर्बपाखे जैतन डाँडा पुर्बनिसं पच्छिम तक दथु दथु चिरिबायाः तःधंगु गाः जुइ। बच्छि डाँडा उत्तरपाखे व बच्छि डाँडा दच्छिन्पाखे चिलावनी।
 5 छिपिं सिगु पहाडया गाः जुयाः बिस्यं वनी छायाःसा व गाः आसेल तक थ्यनी। यह्दायाम्ह जुजु उज्जियाहया पालय् भुखाय् ब्वःबलय्* मन्त बिस्यं व थें छिपिं बिस्यं वनी। अबलय् परमप्रभु जिमि परमेश्वर थः पवित्रमहनापं झाइ।
 6 उख्नुह् तयुजः दइ मखु, ख्वोउसे च्वनी मखु अले पुं नं गाइ मखु।
 7 थ्व अजू चाइपुगु दि जुइ। चा नं जुइ मखु, न्हि नं जुइ मखु। अले सन्ध्या ई जुइबलय् नं तयुजः दया हे च्वनी। परमप्रभुं जक थ्व फुक्क स्यु।
 8 उख्नुह् हे यस्शलेमं जीवन बीगु लः पिहां वइ। उकियागु बच्छि पुर्बय् मृत सागर अले बच्छि पच्छिमय् भूमध्यसागर पाखे न्हाइ। अले तांन्वलाबलय् व चिकुलाबलय् नं मदिकक न्हाना च्वनी।
 9 उख्नुह् हे परमप्रभु फुक्क पृथ्वीयाम्ह जुजु जुयादी। सकल मन्तयसं वयकःयात परमप्रभु धकाः आराधना याइ अले व हे नामं वयकःयात म्हासीकी।
 10 उत्तरय् गेबानिसं दच्छिन यस्शलेमय् रिम्मोन तक फुक्क जमिन माथं वनी। यस्शलेम शहर धाःसा तःजाः जुयाः बेन्यामीनया धवाखानिसं न्हापागु धवाखाया थाय् तक, कुन्चाया धवाखा तक, अले हननेलया धरहरानिसं जुजुयागु दाख तिसीगु थाय् तक थःगु हे थासय् च्वनी।
 11 मन्त उकी च्वनी अले उकियात हाकनं गुबलें नाशयागु सराः लाइ मखु। यस्शलेम सुरक्षित जुयाच्वनी।
 12 यस्शलेमलिसे लडाइं याइपिं जातितयथाय् परमप्रभुं छगु यानापुरु ल्वय् हयाबी। इपिं दनाच्वंबलय् हे इमिगु म्हायागु ला ध्वग्मिनाः वनी। इमिगु मिखा इमिगु मिखा खलय् हे ध्वग्मिनावनी अले इमिगु मे इमिगु म्हाइ ध्वग्मिनावनी।
 13 उख्नुह् हे परमप्रभु इमित भवय्-वय् कंकादी। इपिं छम्हयसिनं मेम्हयसिगु ल्हाः ज्वनी अले छम्हयसिनं मेम्हयसित हमला याइ।
 14 यस्शलेमयात बचय् यायेत यह्दायापि मन्तयसं लडाइं याइ। इमिसं जःखः च्वंपिं फुक्क जातितयगु धन-सम्पत्ति अले यक्व लुं, वहः व वसः लाका काइ।
 15 सलत, खच्चरत, ऊँटत, गधात व शत्रुतयगु छाउनीइ दुपिं फुक्क पशुतयत नं थज्याःगु हे ल्वचं स्याइ।
 16 अनं लिपा यस्शलेमय् हमला यापि जाति जातितपाखे म्वाःपिं सकलें दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात जुजु भाःपियाः आराधना यायेत व बल्चाबायया नखः हनेत दँयदसं यस्शलेमय् वनी।
 17 पृथ्वीया जातित मध्ये छुं जाति जुजु दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयात आराधना यायेत यस्शलेमय् मवंसा इमिथाय् वा वइ मखु।
 18 मिश्रयापि मन्त च्वय् थाहां मवंसा इमिथाय् वा वइ मखु अले बल्चाबायया नखः हनेत च्वय् थाहां मवपिन्थाय् छवयादीगु विपति हे परमप्रभुं इमिथाय् नं छवयादी।
 19 बल्चाबायया नखः हनेत यस्शलेमय् मवनीपि मिश्र व फुक्क जातितयगु निति थ्व हे सजॉय जुइ।

* 13:4 १३:४ २ राज १:८; मती २:४ * 13:6 १३:६ उबलय् गुलिखय् मखुगु अगमवाणी नवाइपिं अगमवक्तातयसं थःपिनिगु प्रार्थना इमिं घबं न्येमा धकाः थःगु म्हय् घाः याइगु खः, स्वयादिसें १ राज १:२७ * 13:7 १३:७ मती २:३१; मर्क १:४:२७ * 13:9 १३:९ भज ६६:२९; हितो १७:३; यरो १:२५; ४:८:९; सर १:७; इज २२:१७-२२; मला ३:३ * 14:5 १४:५ भुखाय् ब्वःबलय् थ्व अमो १:२ पदय् धयातगु भुखाय् ब्वःगु जुइक थ्व लामग ई.पु. ७५० लय् जूगु खः * 14:8 १४:८ इज १७:२; यह ७:३४; प्रका २२:१ * 14:11 १४:११ प्रका २२:३ * 14:16 १४:१६ लेवी २३:३९-४३

20 उखुन्हु हे सलतयगु गलय नं “परमप्रभुया निति पवित्र” धकाः कियातःगु दइ, अले परमप्रभुयागु देगःया थलबल वेदीया न्हाःने दुगु पवित्र ख्वलात थें जुइ।[☆]

21 यरुशलेम व यहदाय दुगु थलबल दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया निति पवित्र जुइ। थ्व थलबल बां बीपि मनूतयसं बांया ला दय्केत छयली। उखुन्हुनिसें दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया देगलय सुं नं न्यायेमिइ याइपिं दइ मखु।

☆ 14:20 प्रस २८:३६; ३९:३० † 14:21 १४:२१ न्यायेमिइ याइपि न्यायमिइगु वा व्यापार हिब्रू भाषां थ्व खँवः कनानया मनूतयसुं नां थें हे च्वं। गुलिखय मनूतयसं थथे विचाः याइ, देगलय दुने सुं नं अन्यजाति वा मूर्ति पुज्याइपि वने दइ मखु।

मलाकीया सफू म्हसीका

ई.पु. ४५० पाखे यरुशलेमया देगः हाकनं न्हकथं दयके धुंकाः मलाकी अगमवक्तां थ्व सफू च्वःगु खः। थ्व सफुलिइ अगमवक्ताया म् च्युताः परमेश्वरलिसें थःगु बाचाय विश्वास यायेबहः जुइत पुजाहारीत व मन्तयत उजं बीगु खः। उबलय् परमेश्वरया मन्तयसं लाः लाः थें जीवन हनाच्वंगु ख, अले मन्तयसं परमेश्वरयात थःयःथें आराधना यानाच्वंगु खः। पुजाहारीतयसं व मन्तयसं परमेश्वरयात छायेमाःगु देछा मह, अले वय्कःया उजकथं जीवन हनेगु मयाः, थुकथं पुजाहारीतयसं व मन्तयसं परमेश्वरयात ध्वंलायेगु ज्या यानाच्वन।

तर थःमन्तयगु न्याय यायेत व इमित शुद्ध यायेत परमप्रभु झायादी। थः झाये न्ह्यः लें छिकेत व थःगु बाचा घोषणा यायेत वय्कलं थः दूत छ्वयाहयादी। धलः पौ

इसाएलया पाप १:१-२:१६

परमेश्वरया न्याय व दया २:१७-४:६

मलाकी

1 छगू ईश्वरवाणी – मलाकीपाखें इसाएलयात परमप्रभुया वचन –

परमप्रभु थः मन्तयत माया यानादीगु

2 परमप्रभुं धयादी, “जिं छिमित माया यानागु दु।”

“तर छिमिसं धाइगु, ‘छिं जिमित गय् यानाः माया यानादियागु दु लय?’”

“परमप्रभुं धयादी, ‘एसाव याक्कबया दाजु, मखु ला?’ अयनं जिं छिमि पुर्खा याक्कबयात लय्या।

3 एसावयात धाःसा मय्यक्का।* जिं वयागु पहाडी देशयात खाल्तिगु ज्याख्यलय् मदुगु थाय् यानाबिया, अले वयागु सर्बय मस्फूमिया ध्वँचातयत् त्वःताबिया।”

4 एदोमितीयसं धया जुइफु, “इपी नाश जुइ धुकुसां इीसं उपि शहरत हाकनं दयके।”*

दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धाःसा थये धयादी, “इमिसं हाकनं दयकुसां जिं उपि स्थंकाबी। मन्तयसं एदोमयात दुष्ट देश धकाः धाइ। परमप्रभु इपि लिसे न्ह्याबले तंचायादी धकाः मन्तयसं धाइ।

5 छिमिसं थ्व थःगु हे मिहां खनी अले छिमिसं धाइ, ‘इसाएल देश पिने न परमप्रभु तःधंम खः!’

मन्तयसं अशुद्ध बलि छाःगु

6 “कायनं बोयात व दासं थः मालिकयात इज्जत याइ। जिं छिमि बौ खःसा छिमिसं छाय् जितः इज्जत मयानागु? जिं छिमि मालिक खःसा छाय् जितः हनाबना मयानागु?” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं छिमित थ्व खँ धयादी,

“हे पुजाहारीत, छिमिसं जिगु नांयात क्वहंकागु दु।

“छिमिसं धाःसा थये धाइ, ‘जिमिसं गुकथं छिगु नांयात क्वहंकागु दु?’

7 “छिमिसं अशुद्धगु नसा जिगु वेदीइ छानाः जितः अशुद्ध यागु दु।

“अयनं छिमिसं न्यनी, ‘जिमिसं छितः गुकथं अशुद्ध यानागु दु?’

“परमप्रभुया टेबिल हनाबना यायेबहः मज्जु” धकाः धया।*

8 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थये धयादी – “छिमिसं कांपि पशुत बां बीत हइ, छु व मज्यगु ज्या, मखु ला? अले छिमिसं तुति खुत्यां काःपि व ल्वगिपि पशुत बां बीत हइ, छु व याये ज्यगु ज्या खः ला? अज्याःमह पशु छिमि राज्यपालयात बिया स्व। छु व छिपि खनाः लय्ताइ ला? छु व व नाला काइ ला?”

9 “हे पुजाहारीत, जिमित दया यानादिसें धकाः परमेश्वरयात बिन्ति या! छिमिगु ल्हातं थज्याःगु बलि छानाः छु वय्कलं छिमित नाला कयादी ला?” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

10 हाकनं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, “हे पुजाहारीत! छिमिसं जिगु वेदीइ ज्याख्यलय् मदुगु मि मचयाकेत छिपि मध्ये छम्हयसिनं देगःयागु लुछा तिना ब्यसा ज्यनि। जिं छिपि खना लयमताः छिमिगु ल्हाःया देछा काये न मखु।”

11 “सूर्य लया वइगु थासनिसें सूर्य बिनावनीगु थाय् तक जात जातितय्गु दथुइ जिगु नां तःधनी। फुक्क थासय् जिगु नामय् धुपँय् च्याकी अले नाले बहःगु देछा छाइ, छायेधाःसा जाति जातितय् दथुइ जिगु नां तःधनी,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

12 “छिमिसं धाःसा ‘परमप्रभुया टेबिल अशुद्धगु खः’ अले ‘उकी दुगु नयेगु नसा न अशुद्धगु खः’ धकाः धयाः ‘जिगु नां क्वहंकाच्वंगु दु।’

13 छिमिसं थये न धाइ, ‘ओह! थुपि गुलि दिक्क चाइपुगु बलि खः।’ छिमिसं उकियात हेला यात, अले बांमलाःगु ज्यवहार यात। छिमिसं धाःपाः जूह, खुत्यां काःमह व ल्वगि पशु हयाः जितः छाइ। छु जिं थज्याःगु देछा छिमिगु ल्हातं कायेगु ला?” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

14 “थःगु बथानय् बी धकाः भाकल याःमह ख्वं मदुम्ह मिजं पशु दयक दयकं जिगु निंति ख्वं दुम्ह पशु बां बीमह छल याइम्हयसित सराः लाइ। छायेधाःसा जि दक्लय् तःधंम जुजु खः, फुक्क जातियापि मन्त जिं खनाः ग्या,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

2

पुजाहारीतयत् दुपं ब्यगु

1 “हे पुजाहारीत, थ्व आज्ञा छिमिगु निंति खः।

2 छिमिसं जिगु खँय न्हायपं मबिल धाःसा, छिमिसं जिगु खँ मन्यसा, जिगु नांयात हनाबना मतःसा जिं छिमिथाय सराः छ्वयाहये। छिमित दशु सुवाःयात सराः बी। छिमिसं जिगु आज्ञाय् ध्यान मब्यगुलि उमित सराः लाये धुंक्क दु,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

3 “छिमिसं यानाः जिं छिमि सन्तानयात हक्के। अले छिमिसं नखःबलय् छाःपि पशुतय्गु फोहर जिं छिमिगु ख्वालय् इलाबी। छिमित न फोहरनापं पिने वांछवय् यंकी।

* 1:3 १:३ रोम १२:१३

* 1:4 १:४ उत २५:१९-२४; उत २७; मत्ती २३:१४-२१

* 1:7 १:७ लेवी २२:१७-२४; व्य १५:१६

4 लेवी व वया सन्तानलिसें जिं यानागु बाचा दयाचवनेमा धका: छिमित जिं थ्व आज्ञा बियागु खः धका: छिमिसं अले तिनि सी,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।^{*}

5 “लेवीत लिसे जिं यानागु बाचा जीवन व शान्तियागु बाचा खः। इमिसं जिगु भय कायेमा धका: जिं व इमित बिया। इमिसं जिगु भय काल अले जिगु नांयागु भय कया: जिगु जयजय यानाचवना।^{*}

6 जिं स्पेनागु सत्ययागु खँ इमिगु म्हतुइ हे दु। इमिगु म्हतुसिइ छुं नं मखुगु खँ म्दु। इपि जिलिसें शान्त व स्वजा जुया जुइ। अले यक्वसित पापं फहिकल।

7 “पुजाहारीया म्हतुसिं ज्ञानया रक्षा यायेमा:। मनुतयसं वयागु म्हतुं व्यवस्था मालेमा:। इपि दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया दूत खः।

8 छिपि धा:सा परमप्रभुयागु लौपुइ वंगु म्दु। छिमिगु शिक्षां याना: यक्व मनुत पापय लाये धुकल। छिमिसं लेवीतलिसें या:गु बाचा त्वा:थ्रगु दु,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

9 “अथे जुया: जिं दक्व मनुतय न्हा:ने छिमित क्वह्यपिं व चिधपिं यानाबियागु दु। छाया:सा छिपि जिगु लौपुइ जूगु म्दु। अज्ञ व्यवस्थायागु खँय तक ख्वा: स्वया: ज्या या:गु दु।”

बाचा त्वा:थ्रगु

10 छु झी इस्त्राएलीत सकसियां छम्ह हे अबु मखु ला? छु छम्ह हे परमेश्वरं झीत दयकादीगु मखु ला? अथे जगुलि छाया झीसं थ:थवय विश्वासघात याना: परमेश्वरं झी पुर्खातलिसे चिनादीगु बाचायात क्वह्यकिगु?

11 यस्शलेमय थो इस्त्राएल देश न्यकं यहूदायापि मनुत विश्वासघाती जगु दु अले घच्चाइपगु ज्या या:गु दु। यहूदाया मिजंतयसं परदेशी घ:त पुजा याइपि मिस्तलिसें ब्याहा याना: परमप्रभुं माया यानादीगु पवित्र थाययात अपवित्र या:गु दु।

12 अथे याइम्ह न्हा:म्ह हे जूसां, वं दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुयाथाय पशबलि ह:सां परमप्रभुं वयात इस्त्राएलीतपाखें चीका: छवयादीमा:।

13 हानं छिमिसं थथे नं याइ – परमप्रभुयागु वेदीइ छिमिसं ख्वबि बा: वय्की, छिपि ख्वइगु अले विलाप याइगु, छाया:सा छिमिसं छाये ह:गुयात वयकलं वास्ता यानादी मखु अले उक्रियात लयताया: कयादी नं मखु।

14 छिमिसं न्यनी, “छाय?” छाया:सा परमप्रभुं छिपि व छिमि ल्यायम्हबलयया कला: दथुइया साक्षीया ज्या यानाचवनादीगु दु। छं वलिसें विश्वासघात यात, ख: ला व छिमि जीवनाया पासा व व्याहाया बाचाय् चिनात:म्ह कला: ख:।

15 वयकलं छ व छिमि कला:यात छम्ह हे याना: दयकादीगु मखु ला? म्हय व आत्माय छिपि वयक:या हे ख:। अले वयकलं छु इच्छा यानादी? छिमिगुपाखें परमेश्वरयागु भय काइपि सन्तान मालाचवंगु दु। अथे जुया: छिमिसं थ:गु मनयात रक्षा या, अले थ: ल्यायम्हबलययाम्ह कला:यात ध्वंलाये मते।

16 परमप्रभु इस्त्राएलया परमेश्वरं धयादी, “पारपाचुकेगु ज्या जित: तसकं मय:। जित: सुनानं थ: कला:यात पार बिया वयात सास्ती ब्यगु तसकं मय:,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

अथे जुया: थ:गु मनयात बसय् ति, अले थ: कला:यात ध्वंलाये मते।

न्यायया दि

17 छिमिसं थ:गु खं परमप्रभुयात हीमी चायेकगु दु।

छिमिसं न्यनी, “जिमिसं वयक:यात गथे याना: हीमी चायकागु दु?”

छिमिसं थथे धाइ, “परमप्रभुया मिखाय मधिगु ज्या याइपि भिं जुइ, अले इपि खना: लयतायादी।” हानं “न्याय याइम्ह धका: भापिम्ह परमेश्वर गन दी?” धका: वयक:यात हीमी चायकगु दु।

3

1 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं थथे लिसे: बियादी – “स्व! जि जिम्ह दूयात जिगु न्हा:ने न्हा:ने लौपु तयार यायेत छवयाहये। अले छिमिसं मालाचवम्ह प्रभु आकाझाकां थ:गु देगलय् ज्ञायादी। छिमिसं ययकम्ह बाचाया दूत धाथें ज्ञायादी।”^{*}

2 वयक: झाइबलय् सुनां सह याये फइ? वयक: खने दइबलय् सु दनाचवने फइ? छाया:सा वयक: लुँक:मितयगु मि व ध्वब्यातयगु साबुं थें ख:।

3 वयक: वह: शुद्ध याइम्ह थें चवनादी। वयकलं लेवीतयत शुद्ध यानादी, अले लुँ व वह:यात थें यचुकादी। अले परमप्रभुयाथाय पाय्छिगु देछा हइपि मनुत दइ।

4 उबलय् जक वयकलं यहूदा व यस्शलेमयागु देछा न्हापा थें हे अले पुलांगु इलय् थें हे यकादी।^{*}

5 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, “अबलय् जि न्याय यायेत छिमिथाय वये। अले तन्मन्त्र याइपि, व्यभिचारीत, मखुगु साक्षी बीपि, ज्यामितयत ज्यालाय स्थाइपि अले भा:त मरुपि मिस्त, मां-बी मरुपि मस्तयत क्वत्यलात:पि, परदेशीतयगु न्याय लाका काइपि, जि खना: मगयाइपि थुपि सकसिगु विरोधय् जिं हथासं साक्षी बी।”

परमेश्वरया नियम मानय मया:गु

6 दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी, “जि छिमि परमप्रभु गुबलें हिलीम्ह मखु। अथे जुया: हे याकबया सन्तान, छिपि नाश मज्जनि।

7 छिमि पुर्खातयगु इलनिसें हे छिपि जिगु नियम मानय मयासें लिचिला: फस्वया वंगु दु। जिथाय लिहां वा अले जि छिमिथाय लिहां वये,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

“अयसां छिमिसं धाइ, ‘जिपि छु खँय लिहां वयेगु?’

8 “छु मनुखं परमेश्वरयात लुतय याये फइ ला? अयसां छिमिसं जित: लुतय या:गु दु।

“छिमिसं धाइ, ‘छिगु छु लुतय यानागु दु?’

“झिब्वय् छव्व व बीमा:गु देछाय्।

9 छिमित त:धंगु सरा: ला:गु दु, छाया:सा छिमिगु जातियापि फुक्कसिनं जित: लुतय या:गु दु।

10 जिगु छँय नयेगु नसा न्हाबलें दयाचवनेत फुक्क झिब्वय् छव्व धुकुतिइ हजि। थ्व खँय जित: जाँचय याना स्व, स्वर्गया लुवा चायका: छिमिथाय छिमिगु धुकुतिइ तयेथाय मदयक आशिष छवयाहइ कि महइ?” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

* 2:4 २:४ गन्ती ३:१२-१३

* 2:5 २:५ गन्ती २:१२-१३

* 3:1 ३:१ यशै ४०:३; मत्ती ११:१५; मार्क १:२; लूक १:७६-७७; ७:२७

* 3:4 ३:४ प्रका ६:२७

11 “छिमिगु अन्न यक्व दइ छायाधा:सा जिं छिमिगु अन्न बालियात कीचात व ल्वयतपाखें रक्षा याये, छिमिगु दाखमायागु फल सये न्ह्यः हे हाया वइ मखु” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

12 “फुक्क जातितयसं छिमित धन्य धका: धाइ, छायाधा:सा छिमिगु देश न्ह्यःइपुसे च्वंगु थाय जुइ,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।^७

इसाएलीतयसं परमेश्वरया विरोधय न्वांवा:गु

13 “छिमिसं जिगु बारे छुं बांमला:गु खँ ल्हा:गु दु,” परमप्रभुं धयादी।

“अयसां छिमिसं धाइ, ‘जिमिसं छिगु विरोधय छु खँ ल्हानागु दु?’”

14 “छिमिसं धा:गु दु, ‘परमेश्वरया सेवा यायेगु सिति वंगु ज्या खः। अले वयक:यागु आज्ञायात मानय याना: व दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुया न्ह्यःने दुखं च्वंपि थें ज्या: इतिं छु फाइदा जुल?

15 आवनिसें घमण्डीतयत इीसं धन्यापि धाये। मभिगु ज्या याइपि हे थाहां वंगु दु। अझ नं इमिसं परमेश्वरयात तं चायकुसां इपि सजाँयपाखें बचय जुइ।”

परमप्रभुया दयाया बचं

16 परमप्रभुया भय काइपि मनूतयसं थःथवय थथे खँ ल्हाना च्वंबलय परमप्रभुं इमिगु खँ ध्यान बिया: न्यनादिल। अले वयक:यागु भय काइपि व वयक:यात हनाबना तइपिनिगु नां इमिगु लुमन्तिया निति वयक:या न्ह्यःने छगू सफुतिइ च्वल।

17 “गुखुन्ह जिं इमित थःगु सम्पति थें दयकेगु ज्या याये उखुन्ह हे इपि जिम्ह मनूत जुइ। बौनं थःगु खँ न्यनीम्ह काययात गथे दया माया याना: ल्यंका तइ अथे हे जिं इमित ल्यंकातये,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

18 अले धर्मी व दुष्ट, वयक:यागु सेवा याइम्ह व मयाइम्हयसिगु दथुइ छु पा व छिमिसं हाकनं खनी।

4

परमप्रभुया दि

1 “स्व! मि च्यानाच्वंगु भट्टी थें च्वंगु व दि वयाच्वंगु दु। उखुन्ह सकल घमण्डीत व मभिगु ज्या याइपि सु थें याकनं च्याइ। व दिनं इमित हा व कचा तक हे ल्यं मदयक छवयकाबी,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

2 “अथे जूसं छिपि जिगु ग्या:भय काइपिन्त धा:सा धार्मिकताया शक्ति निभा: लूगु थें वइ। अले वयागु किरणं छिमिगु ल्वय लनी। छिपि सागलं पिहांव:पि साचात थें लयताया: तितिन्हया जुइ।

3 जिं थ्व ज्या यायेगु दिनय छिमिसं दुष्टतयत तुति न्हइ, अले इपि छिमिगु तुति क्वययागु नउ थें जुइ,” दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादी।

4 “जिं होरेव पर्वतय सकल इसाएलीतयगु निति जिम्ह दास मोशायात बियागु विधि व नियम दुगु व्यवस्थायात लुमंकी अले उकियात बांलाक मानय या।

5 “स्व! परमप्रभुयागु व त:धंगु व ग्यानापुसे च्वंगु दि वये न्ह्यः जिं छिमिथाय एलिया^७ अगमवक्तायात छवयाहये।

6 अले वं मां-बौयागु नुग: थः कायम्हायाय पाखे व कायम्हायापिनिगु नुग: मां-बौपाखे हीकाबी। अथे मजसा जिं देशयात सरा: बिया: नाश यानाबी।”

मती च्वःगु भिंगु खँ म्हसीका

मती च्वःगु सुसमाचारय येशू ख्रीष्ट हे लिपा वइतिनि धकाः अगमवानी यानातःम्ह मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः धकाः क्यनातःगु दु। परमेश्वरं न्हापा पुलांगु नियमय दुलंद्रः दँ न्हः थः मनुतयत अगमवक्तापाखें बियादीगु यक्व बचं थव हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्टपाखें पुवंकादिल। सफुया श्रुत्या अध्यायलय च्वयातःगु दु – अब्राहामया सन्तान, दाऊदया सन्तान, येशू ख्रीष्टया वंशावली। इस्त्राएलय शासन याइम्ह दाऊदया वंशं वये माःगु जुयाः थन येशू ख्रीष्टयात दाऊदया सन्तान धकाः क्यनातःगु दु। थव सफुया नेय्गु थासय पुलांगु नियमया खँ तप्यंक न्ह्यथनातःगु दु, अले न्हयेन्यागु (७५) थासय चाःहिकाः पुलांगु नियमया खँ न्ह्यथनातःगु दु।

मती थव सफुलिइ प्रभु येशू यानादीगु ज्या, वयकःया अजु चायापुगु ज्या, वयकलं स्यनेकने यानादीगु “परमेश्वरया राज्य” या खँया बारे च्वयातःगु दु। थव भिंगु खँ येशूया थःगु जाति यहूदीतयगु निति जक मखु, सारा संसारया निति खः। मती प्रभु येशूया झिनिम्ह मध्ये छम्ह चेला खः। वयागु धात्येयागु मां लेवी खः।

मती थव सुसमाचारयात बांलाक मिलय यानाः च्वयातःगु दु। थव सफुलिइ हेरोद जुजुं बेथलेहेमय मचाम्ह येशूयात स्यायेत स्वःगुलि वपाखें बचय जुइत योसेफ मचा व वया मां ज्वनाः मिश्रय बिस्सुं वंगु खँ नं न्ह्यथनातःगु दु। लिपा येशू बप्टिस्मा कयादीगु, वयकःयात जाँचय याःगु, वयकलं गालील्य स्यनेकने यानादीगु व ल्वय लायकादीगु खँ दु। अले येशू गालीलं यरुशलेमय झाःगु, अन दकलय लिपायागु हप्ताय जगु खँ व वयकःयात क्रूसय यख्खाःगु, वयकः हानं म्वानावःगु व चेलातयत नापलाःगु खँ दु।

थव सुसमाचारय येशू परमेश्वरया व्यवस्था धवाथुइकाबीगु अधिकार दुम्ह छम्ह तःधंम्ह गुः खः धकाः क्यनातःगु दु। मती थःम्ह च्वःगु सुसमाचारय यहूदीमखुपिन्त नं दुथ्याकगु दु, गथेकि – येशूयात दर्शन यायेत पुर्वं वःपि ज्योतिषीत, २:१-२२ प्रभु येशूयात तसकं विश्वास याःम्ह कप्तान, ८:५-१३ व तसकं तःधंगु विश्वास दुम्ह कनानी मिसा। १५:२२-२८ दकलय तःधंगु थव आज्ञानापं सफु क्वचाइ “सारा संसारय वनाः छिमिसं चेला दय्की।” २८:१९

थव सफु ई.सं. ६५ निसें ई.सं ८० तकया दथुइ च्वःगु जुइफु।

धलः पौ

येशू ख्रीष्टया पुर्खा व वयकः गूगु १:१-२:२३

बप्टिस्मा बीम्ह यहून्नां पश्चाताप यायेमाःगु खँ न्यंकाजगु ३:१-१२

येशू बप्टिस्मा कयादीगु व वयकःयात जाँचय याःगु ३:३-४:११

गालील्य येशूयागु ज्या ४:१२-१८:३५

गालीलं यरुशलेमय झाःगु १९:१-२०:३४

यरुशलेमय दकलय लिपायागु हप्ता २१:१-२७:६६

येशू हानं म्वानाझाःगु व चेलातयत नापलाःगु २८:१-२०

मती

येशू ख्रीष्टया पुर्खा

लूक ३:२३-३८

1 अब्राहाम व दाऊदया सन्तान येशू ख्रीष्टया पुर्खा थथे दु –

2 अब्राहामया काय इसहाक,

इसहाकया काय याकूब,

याकूबया काय यहूदा व वया दाजुकिजापि।

3 यहूदाया कायपि फारेस व जाहेर खः। थुमि मां तामार खः।

फारेसया काय हेस्रोन,

हेस्रोनया काय आराम,

4 आरामया काय अम्मनीनादाब,

अम्मनीनादाबया काय नहशोन,

नहशोनया काय सल्मोन,

5 सल्मोनया काय बोअज खः।

बोअजया मां राहाब खः।

बोअजया काय ओबेद खः।

ओबेदया मां रथ खः।

ओबेदया काय यिशै,

6 यिशैया काय जुजु दाऊद खः।

जुजु दाऊदया काय सोलोमन खः।

सोलोमनया मां न्हापा उरियाहया कलाः खः।

7 सोलोमनया काय रहबाम,

रहबामया काय अबिया,

अबियाया काय आसा,

8 आसाया काय यहोशापात,

यहोशापातया काय यहोराम,

यहोरामया काय उज्जियाह,

9 उज्जियाहया काय योताम,

योतामया काय आहाज,

आहाजया काय हिजकिया,
10 हिजकियाया काय मनशशे,
मनशशेया काय अमोन,
अमोनया काय योशियाह,

11 योशियाहया काय यकोनियास व वया किजापि खः। अबलय हे इस्राएलीतयत ज्वनाः बेबिलोनय यंकुगु खः। *

12 बेबिलोनय इस्राएलीतयत ज्वना यके धुंकाः
यकोनियासया शालतिएल धयाम्ह काय बुल।

शालतिएलया काय यस्बाबेल,
13 यस्बाबेलया काय अबिउद,

अबिउदया काय एल्याकीम,
एल्याकीमया काय आजोर,

14 आजोरया काय सादोक,
सादोकया काय आखिम,

आखिमया काय एलिउद,
15 एलिउदया काय एलाजार,

एलाजारया काय मतान,
मतानया काय याक्व,

16 याक्वया काय योसेफ खः।
थ्व योसेफ ख्रीष्ट येशयात बुइक्मह मरियमया भात खः।

17 थुकथं ल्याःखाय बलय अब्राहामनिसें दाऊद तक झिप्यांग पुस्ता, दाऊदनिसें बेबिलोनय इस्राएलीतयत ज्वनायंकुबलय तक झिप्यांग पुस्ता, अले बेबिलोनय इमित ज्वनायके धुंकाःनिसें मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट तक झिप्यांग पुस्ता जुल।

ख्रीष्ट येशू बूगु

लूक २:१-७

18 येशू ख्रीष्ट थुकथं बूगु खः। वयकःया मां मरियमयात योसेफ ब्याहा याना यके न्ह्यः क्वःछिना जक तःबलय हे पवित्र आत्मापाखें प्वाथय दत। *

19 मरियमया भात जुइम्ह तसकं धमीम्ह मनु जूगुलि मरियमयात बेइज्जत मयासें दुनें दुनें त्वःताछवयेगु बिचाः यात।

20 योसेफ थथे बिचाः यानाच्वंबलय वयात म्हासय प्रभुया छम्ह स्वर्गादूतं वयाः थथे धाल – “दाऊदया सन्तान योसेफ, मरियमयात ब्याहा यायेत मयाये मेत। पवित्र आत्मापाखें वया प्वाथय दुगु खः।

21 मरियम काय छम्ह बुइकी, अले छं व मचायागु नां येशू ति, छायाधाःसा वयकलं थः मनुतयत इमिगु पापं छुतय यानादी।” *

22 परमप्रभुं अगमवक्तापाखें धयादीगु खँ पूवनेत हे थथे जूवःगु खः –

23 “ब्याहा मयानिम्ह छम्ह मिसां
काय बुइकी,

वयकःया नां इम्मानुएल तइ।”

इम्मानुएल धाःगु

“परमेश्वर झीनाप दु” धइगु खः। *

24 न्ह्यालं चाये धुंकाः योसेफ स्वर्गादूतं धाःथें यात। वं थः कलाः जुइम्ह मरियमयात थःगु छँय हल।

25 अयनं मचा मबुतले मरियम नाप मघं। अले मचा बुइधुंकाः योसेफ वयागु नां येशू तल। *

2

पूर्बनिसें दर्शन याःवःपि ज्योतिषीत

1 हेरोद जुजुया इलय यहूदियाया बेथलेहेम धाःगु गामय येशू बूगु खः। येशू बुइधुंकाः पुर्बपाखें ज्योतिषीत वयकःयात यस्शलेमय स्वः वल।

2 अले इमिसं मनुतयके थथे धकाः न्यन – “यहूदीतय जुजु जुयाः बम्ह गन दु? वयकः बूगु खँ सीकेगु छगः नगु पुर्बय खनागुलि वयकःयात दर्शन यायेत जिपि थन वयागु खः।”

3 थ्व खँ न्यनाः हेरोद जुजुया तसकं नुगः भाराभारा मिन। यस्शलेमय च्वंपि फुक्क मनुत नं ग्यात।

4 उकि हेरोद जुजु फुक्क तःधपि पुजाहारीतयत व शास्त्रीतयत सःताः थथे न्यन – “मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट गन बुइगु?”

5 अले इमिसं थथे धकाः लिसः बिल – “यहूदियायागु बेथलेहेमय दु, छायाधाःसा थ्व खँ छम्ह अगमवक्तां नं थथे च्चया थकूगु दु –

6 “ हे यहूदियाया बेथलेहेम,
छ यहूदियाया जुजुपिनिगु न्ह्याःने

छुं कथं नं चिधं मज्ज,

छायधाःसा छंगुपाखें

छम्ह तःधम्ह जुजु पिहां वइतिनि।

व जिमि मनु इस्राएलीतय ज्वनाः जुइतिनि।” *

7 अले हेरोद पुर्ब वःपि ज्योतिषीतयत सुनानं मसीक सःताः न्यनेकने यानाः नगु खनेदुगु ई सीकाकाल।

8 अले इमित थथे धकाः बेथलेहेमय छवल – “छिकपि वनाः मचायागु खँ बांलाक सीकाः जितः कं झार्सें, अले जि नं वनाः दर्शनया वने।”

9 जुजुयागु खँ न्यनाः इपि अनं वन। इमिसं पुर्बय खंगु नगु हानं खनेदयकः वल। व नगु न्ह्यज्यां ज्यां वनाः मचा दुगु थासय थ्यंकाः दित।

* 1:11 १:११ २ राज २४:१४-१५; २ इति ३६:१०; यर २७:२०

* 1:18 १:१८ लूक १:२७

* 1:21 १:२१ लूक १:२१

* 1:23 १:२३ यौ ७:१४

* 1:25 १:२५ लूक २:२१

* 2:6 २:६ मीका ५:२

- 10 व नगु खना: इपि तसकं लयताल।
 11 अन थ्यंका: इपि छैय् दुहां वना: मचायात वया मां मरियमनापं खन। अले इमिसं क्वछुना: वय्क:यात भागि यात। अले थथ:गु कन्तुर चाय्का: लुँ, नस्वा:गु गुँगु व मूर् लिकया: छाल।
 12 म्हगसय् इमित हेरोदयाथाय् वने मते धका: परमेश्वरं उजं बियादिल। अय्जुगुलि इपि मेगु हे लेंपु जुया: थथ:गु देशय् लिहां वन।
 मिश्र देशय् बिसिके यंकुगु
 13 ज्योतिषीत वने धुंका: योसेफयात म्हगसय् प्रभुया छम्ह स्वर्गदूतं थथे धाल – “दूँ, मचा व वया मांयात ब्वना: याकनं हे मिश्र देशय् बिस्युं हूँ। लिहां वयेत मधातले छिपि अन हे च्चैँ, छाया:सा हेरोद मचायात स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।”
 14 अले योसेफ मचा व मांमहयसित ब्वना: चां चां हे मिश्र देशय् बिस्युं वन।
 15 हेरोद जुजु मसीतले इपि अन हे च्वनाच्वन। “जिं थ:काय्यात मिश्र देशं स:ता” धका: परमप्रभुं अगमवक्तायात धाय्कादीगु खँ थुकथं पूवन। ✨
 हेरोद जुजुं मस्तयत स्याकगु
 16 ज्योतिषीतयसं थथे झंग:ला:गु सीका: हेरोद तमं मि जुल। अले ज्योतिषीतयपाखें नगु खनेदुगु ई सीका:गु दुगुलि व हे स्वया: हेरोदं बेथलेहेमय् व वया ज:ख: च्वंगु थासय् च्वपि निदें व निदं क्वययापि मिजंमस्तयत स्याकेबिल।
 17 थुकथं यर्मिया अगमवक्तां धयाथकगु खँ पूवन –
 18 “रामाय् नुग: हे तज्याइ थें च्वंक ख्व:स: ताये दत।
 राहेल थ: मस्तयत लुमंका: ख्वयाच्वन।
 वयात सुनानं दिके मफुत,
 छाया:सा वया मस्त स्याये धुंकल।” ✨
 मिश्र देशं लिहां व:गु
 19 हेरोद जुजुं सीधुंका: मिश्र देशय् च्वनाच्वंमह योसेफयात म्हगसय् प्रभुयाम्ह छम्ह स्वर्गदूतं
 20 थथे धाल – “दूँ, मचा व मांमहयसित ब्वना: इस्त्राएल देशय् लिहां हूँ। मचायात स्यायेत स्व:पि मनुत सी धुंकल।”
 21 अले योसेफ मचा व मांमहयसित ब्वना: इस्त्राएल देशय् तुं लिहां वन।
 22 हेरोद सिना: वया काय् अखिलाउसं यहूदियाय् राज्य यानाच्वंगु दु धका: न्यना: योसेफ अन वने ग्यात। अय्जुगुलि परमेश्वरं हानं म्हगसय् वयात अन वने मते धका: धयादीगुलि योसेफ गालील प्रदेशय् वन।
 23 अगमवक्तातयसं वय्क:यात “नासरी” धाइ धा:गु खँ पूर्वकैत योसेफ नासरत धा:गु शहरय् वना: च्वंवन। ✨

3

- बन्तिस्मा बीमह यहन्नां भिगु खँ न्यंकाजुगु
 मर्क १:२-८; लूक ३:१-१८; यह १:१९-२८
 1 उगु हे इलय् बन्तिस्मा बीमह यहन्नां यहूदियाया मरुभूमिइ वना:
 2 थथे धका: भिगु खँ न्यंकाजुल –
 “पश्चाताप या,
 छाया:सा स्वर्गयागु राज्य न्ह्य:ने
 थ्यंक: व:गु दु।” ✨
 3 थ्व हे यहन्नायागु खँ यशैया अगमवक्तां थथे च्वया थकगु दु –
 “मरुभूमिइ छम्ह मनु थथे धका:
 हाला: वइ –
 ‘प्रभुयात लें ब्यु,
 वय्क:यागु लें छिकाब्यु।’ ” ✨
 4 थ्व यहन्नां उँटयागु सं थानात:गु वस: पुनात:गु दु। अले जँय् छेग्यागु जनी चिनात:गु दु। वयागु नसा क्व:बुइँचा व गुँ कस्ति ख:। ✨
 5 यस्शलेमं, यहूदियाया फुकक गामं व यर्दन खुसिया ज:ख: च्वपि मनुत वयाथाय् वल।
 6 अले थथ:गु पाप स्वीकार याना: यर्दन खुसिइ यहन्नापाखें बन्तिस्मा काल।
 7 यक्व हे फरिसीत व सदुकीत व बन्तिस्मा कायेत वयाच्वंगुलि व इमित थथे धाल – “हे सर्पया सन्तान, परमेश्वरयागु तंपाखें बिस्युं वनेत छिमित सुनां ख्याच्व: बिल? ✨
 8 पश्चाताप या:थें छिमिसं थ:गु चालचलनं न अथे हे या।
 9 ‘अब्राहाम हे जिमि बा: ख:, उकिं जिमित छुं नं जुइ मखु’ धका: धयाजुइ मते, छाया:सा जिं छिमित धाये – परमेश्वरं अब्राहामया निति थुपि ल्हवँत नं मस्त दय्कादी फु। ✨
 10 सिमायागु हाक्वलय पा लाये हे त्यंगु दु। उकिं भिगु फल मस:गु सिमा पाला: छवय्काछवइ। ✨
 11 “जिं ला छिमित पश्चातापया निति लखं बन्तिस्मा बियाच्वना। जिगु लिपा जि सिबय् तसकं त:धंमह झायाच्वंगु दु। जि ला वय्क:यागु लाकां ज्वनाजुइत तक नं मल्व:। वय्कलं हे छिमित पवित्र आत्मां व मिं बन्तिस्मा बियादी।
 12 वय्कलं ल्हातिइ हासा ज्वना तयादीगु दु। वय्कलं फुकक छव हाया: थ:गु धुकुतिइ स्वथनादी। अले छवस जुक्व गुबलें मसीगु मिइ छवय्कादी।” ✨

✨ 2:15 ३:२५ होशे ११:२

✨ 2:18 २:२६ यर ३१:२५

✨ 2:23 २:२३ मर्क १:२४; लूक २:३४; यह १:२५

✨ 3:2 ३:२२ मती ४:१४; मर्क १:२५

✨ 3:3 ३:३ यशे ४०:३

✨ 3:4 ३:४ २ राज १:८

✨ 3:7 ३:७ मती १२:३४; २३:३३

✨ 3:9 ३:९ यह ८:३३

✨ 3:10 ३:१० मती ७:१९

येशुं बन्तिस्मा कयादीगु

मर्क १:११-११; लूक ३:११-२२; यह १:३२-३४

13 येशुं नं बन्तिस्मा कायेत गालीलनिसें यर्दन खुसिइ यहन्ना दुथायु थ्यंकः झाल।

14 यहन्ना वयकःयात थथे धकाः पनेत स्वल - “छि जक जितः बन्तिस्मा बियादीमाः। छि जिथायु झायादीयागु ला?”

15 वयकलं लिंसः बियादिल - “आःयात थथे हे थजु। थुकथं झीसं फुक्क धार्मिकता पूर्वके माःगु दु।” अले वं “ज्यु” धाल।

16 वयकः बन्तिस्मा कयाः उग्रिमयु लखं थाहां झाल। उबलयु हे स्वर्ग चाल, अले वयकलं परमेश्वरयागु आत्मा सुकुभतु थें जुयाः थःगु म्हयु जूवयाचवंगु खन।

17 अले स्वर्ग थथे धयाहल - “थ्व जि यःमह कायु खः, थ्व खनाः जि तसकं लयताः।”*

4

मस्भूमिइ येशुयात जाँचयु याःगु

मर्क १:१२-१३; लूक ४:११-१३

1 पवित्र आत्मां येशुयात शैतानपाखें जाँचयु याकेत मस्भूमिइ ब्वनायंकल।*

2 पिइन्हु पिइचा तक अपसं च्वनादीगुलि वयकःयात तसकं हे नयेपित्यात।

3 अबलयु हे शैतान वयाः वयकःयात थथे धाल - “छि परमेश्वरया कायु खःसा थ्व ल्वहंयात मरि जुइमा धकाः धयादिसँ।”

4 येशुं लिंसः बियादिल - “थथे च्वयातःगु दु -

“मनूत मरि जक मखु,
परमेश्वरयागु म्हुतुं पिहां वःगु
छगू छगू वचनं म्वाइ।”**

5 शैतानं हान वयकःयात पवित्रगु शहरयु यंकल, अले देगः च्वकायु यंकाः थथे धाल -

6 “छि परमेश्वरया कायु खःसा थनं तिन्हुयादिसँ। छायाधाःसा थथे च्वयातःगु दु -

“छ न्हाथायु वंसां रक्षा यायेत
परमेश्वरं थः दूतयत आज्ञा बियादी
ल्वहँतं छगू तुतियात घाःपाः मजुइमा धकाः
इमिसं थःगु ल्हातं छन्त ल्हना तइ।”**

7 येशुं वयात धयादिल - “थथे च्वयातःगु दु - ‘छ परमप्रभु परमेश्वरयागु मन स्वये मते।’**

8 अनलि शैतानं वयकःयात तःजाःगु पहाडयु यंकाः संसारयागु बाबालाःगु फुक्क राज्य व उमिगु वैभव वयन।

9 “छि जितः भागि यानादीसा जि छितः थ्व फुक्कं बी” धकाः शैतानं धाल।

10 अले वयकलं धयादिल - “अयु शैतान, जिगु न्हाःने च्वने मते, हँ। थथे नं च्वयातःगु दु -

“छ छिम्ह परमप्रभु परमेश्वरयागु जक
सेवा यायेमाः।
वयकःयात जक मानयु यायेमाः।”**

11 अले तिनि शैतानं वयकःयात त्वःतावन। अले स्वर्गदूत वयाः वयकःयागु सेवा यात।

येशुं गालीलयु भिगु खँ न्येकेगु ज्या शरु यानादीगु

मर्क १:१४-१५; लूक ४:१४-१५

12 बन्तिस्मा बीम्ह यहन्नायात झ्यालखानायु कुनातल धकाः न्यनादीगुलि येशुं गालीलयु झायादिल।*

13 वयकः नासरतयु च्वना मदिसे जबलून व नप्तालीया दथुइ लाःगु गालील समुद्र लिक्क च्वंगु कफर्नहुम झायाः च्वनादिल।*

14 थुकथं यशैया अगमवक्तां धयाथकूगु थ्व खँ पवन -

15 “यर्दन खुसि व समुद्र दथुइ
लाःगु जबलून व नप्ताली,
अले यहदीमखुपि च्वनाच्वंगु गालील,
16 थ्व छिउँथायु च्वनाच्वपि मन्तयुसं
छगू तःधंगु जः खनीतिनि।
कालया किचलयु लाःगु देशयु
च्वनाच्वपिन्सं नं थ्व तःधंगु जः
स्वइतिनि।”*

17 उबलयु निसें वयकलं थथे धकाः न्यकादिल -

“पश्चाताप या,
छायधाःसा स्वर्गयागु राज्य न्हाःने
थ्यंकः वये धुकल।”*

* 3:17 ३:१७ उठ २२:३; भज २:७; यशै ४:२:१; मती १२:१५; १७:५ * 4:1 ४:१ हिव २:१५; ४:१५ * 4:4 ४:४ व्य ८:३ * 4:6 ४:६ भज ११:११-१२ * 4:7 ४:७ व्य ४:१६

* 4:10 ४:१० व्य ४:१३ * 4:12 ४:१२ मती १४:३; मर्क ४:१७; लूक ३:१९-२० * 4:13 ४:१३ यह २:१२ * 4:16 ४:१६-१६ यशै ४:१-२ * 4:17 ४:१७ मती ३:२

येश्या दकलय् न्हापांयापि चेलत

मर्क १:१६-२०; लूक ५:१-११

18 छन्हू येशु गालील समुद्र सिथय झाया च्वंबलय जा: हाना: न्या लानाच्वंपि निम्ह दाजुकिजापि सिमोन व वया किजा अन्दियासयात खन। इपि न्या लाइपि ख:।

19 वयकलं इमित धयादिल – “जि नाप वा, अले जि छिमित मनुत लाइपि यानाबी।”

20 थव खँ न्यनेवं इपि थ:गु जा:जी हे त्व:ता: वयक: नाप वन।

21 अनं झा:बलय वयकलं जब्दिया निम्ह काय याक्व व वया किजा यहन्नायात खन। इपि थ: अबु जब्दि नाप नांचाय च्वना: पुलांगु जा: ल्हनाच्वंगु ख:। वयकलं इमित नं स:तादिल।

22 धयाकथं इपि थ: अबु व नांचा त्व:ता: वयक: नाप वन।

येशु त:ता ज्या यानादीगु

लूक ६:१७-१९

23 येशु गालील फुक्कभनं चा:हिलादिल। धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय झाया: मनुतयत स्यनेकने याना: परमेश्वरयागु राज्ययागु भिंगु खँ न्यंकादिल। अले त:तामछि ल्वय दुपि मनुतयत नं लायकादिल।*

24 वयकलं थथे यानादीगु खँ सिरिया देशय फुक्कभनं वयबय जुल। अले त:तामछि ल्वय दुपि, त:तामछि दु:खकष्ट दुपि, भूत दुबिना च्वंपि, तिल्वय व:पि व पक्षवातं क:पि मनुतयत वयक:याथाय हल। वयकलं इपि फुक्कसिंगु ल्वय लायकादिल।

25 गालील, डेकापोलिस, यरूशलेम, यहूदिया व यर्दन खुसिया पारिनिसें व:पि ग्वा: ग्वा: मनुत वयक: नाप नाप जुल।

5

पहाडयु बियादीगु उपदेश

लूक ६:२०-२६

1 ग्वा: ग्वा: मनुतयत खना: येशु पहाडयु थाहां झाया: फयतुनादिल। चेलत नं वयक:याथाय वल।

2 अले वयकलं इमित थथे धका: स्यनादिल –

3 “थ:त आत्माय चीमि खकीपि मनुत धन्यपि ख:, स्वर्गयागु राज्य इमिगु हे ख:।

4 नुग: मछिका जुइपि मनुत

धन्यपि ख:,

परमेश्वरं हे इमित हायकादी।*

5 स्वजापि मनुत धन्यपि ख:,

पृथ्वीइ इमिसं अधिकार यायेदइ।*

6 परमेश्वरया न्ह्य:ने धर्मी ठहरय जुइत पित्याका:

प्यायचायका जुइपि मनुत

धन्यपि ख:,

परमेश्वरं इमित लुधंकादी।*

7 कर्पिन्त दया यानाजुइपि मनुत

धन्यपि ख:,

परमेश्वरं इमित दया यानादी।

8 नुग: यचुपि मनुत धन्यपि ख:,

इमिसं परमेश्वरयात स्वये खनी।*

9 मेपिन्त मिलयु यानाजुइपि मनुत

धन्यपि ख:,

इमित परमेश्वरं थ:कार्यपि यानादी।

10 परमेश्वरया न्ह्य:ने धर्मी ठहरय जुइत दु:खकष्ट

फयाच्वंपि मनुत धन्यपि ख:,

छायधा:सा स्वर्गयागु राज्य इमिगु हे ख:।**

11 “जित: विरवास या:गुलि छिमि मनुतयसं मभिका जुइ, हेस्याना जुइ, दु:खकष्ट बियाजुइ। अयजुगुलि छिपि धन्यपि ख:।*

12 छिपि स्वया: न्हापायापि अगमवक्तातयत नं थथे हे दु:खकष्ट ब्यगु ख:। उकि लयताया जु, छायधा:सा स्वर्गयु छिमित बीत त:धंगु सिरपा: तयात:गु दु।*

चि व ज:

मर्क ९:५०; लूक ११:३३-३६; १४:३४-३५

13 “छिपि पृथ्वीया चि ख:। चिया सवा: हे तन धा:सा थव चियात गथे याना: हानं चि सवा: वयकेगु? थथे सवा: तने धुंकरु चि छुकियात नं ज्यालगय मजु, उकि थज्या:गु चियात मनुतयसं वाछवइ, अले न्हया जुइ।*

14 “छिपि संसारया ज: ख:। पहाडया च्वकाय दयकात:गु शहरयात सुनानं मखं सचुकातये फइ मखु।*

15 मत च्याका: सुनानं त्वपुयातइ मखु, बरु क्वथा न्यंक ज: खयेमा धका: त्वा:देवायु तयातइ।*

16 छिपि नं मनुतयगु न्ह्य:ने थथे हे थिनाच्वने फयेमा:। अले जक छिमिसं या:गु बाबांला:गु ज्याखँ मनुतयसं खनी, अले स्वर्गयु च्वनादीम्ह परमेश्वर बा:यात इमिसं त:धकी।*

* 4:23 ६:२३ मती १:३५; मर्क १:३९ * 5:4 ५:४ यशै ११:२ * 5:5 ५:५ भज ३७:११ * 5:6 ५:६ यशै ५:२१-२२ * 5:8 ५:८ भज २४:३-४ * 5:10 ५:१० १ पत्र ३:२४ * 5:11 ५:११ १ पत्र ४:१४ * 5:12 ५:१२ २ इति ३६:२६; प्रे ७:२५ * 5:13 ५:१३ मर्क ९:५० * 5:14 ५:१४ यशै ५:२६; ५:५ * 5:15 ५:१५ मर्क ४:२२; लूक ८:१६; ११:३३ * 5:16 ५:१६ १ पत्र २:१२

व्यवस्थायागु खँ

लूक १६:१७

17 “जि व्यवस्था व अगमवक्तातयसं स्यना थकूगु खँ स्यंका छवयेत वःगु जुइ धका: मतिइ तये मते। जि व्यवस्था व अगमवक्तातयसं स्यना थकूगु ज्याखँ स्यंका छवयेत वयागु मखु, बरू पूर्वकेत वयागु खः।

18 जि छिमित धाथे धाये – आकाश व पृथ्वी दतले व्यवस्थाय च्वयातःगु चिकिचाधंगु छगु नं सिति वनी मखु, बरू अथे च्वयातःगु छकुचा दतले पूर्वनी।^७

19 थथे जगुलि व्यवस्थायागु चिकिचाधंगु छगु जक आज्ञा मानय मयाइपि व मयाकेत स्यना जुइपि मनुत स्वर्गयागु राज्यय दकलय् चिधंपि जुइ। सुनानं व्यवस्था फुक्कं मानय याःसा, अले कर्पिन्त नं मानय यायेमा: धका: स्यना जूसं थज्याःपि मनुत स्वर्गयागु राज्यय तःधंपि जुइ।

20 “जि छिमित धाथे – छिमिसं शास्त्रीत व फरिसीतयसं स्वया: अप्च: परमेश्वरयात यःथे याःसा जक छिपि स्वर्गयागु राज्यय दुहां वने फइ।

तं चायेगु व मनु स्यायेगु ज्या

21 “न्हापायापि मनुतयत थथे धयातःगु छिमिसं न्यनातःगु हे दु – ‘मनु स्याये मते, सुनानं सुयातं स्यात धाःसा वयात सजॉय बी।’^७

22 तर जि छिमित धाथे – दाजुकिजापिलिसे तंम्वइमह मनुयात नं सजॉय बी। सुनानं थ: दाजुकिजानापं छुं म्वायक ल्वापु थल धाःसा व तःधंगु सजॉय फयेमाली। अथे हे सुनानं थ: दाजुकिजायात ‘ध्वाद:’ धाल धाःसा व नरकयागु मिइ लाइ।

23 “अयजगुलि छिमिसं परमेश्वरयात छुं छाये न्हा: छ खना: छिमि किजा तंम्वया च्वंगु दु धका: लुमन धाःसा

24 थःम्हं छायेत्यनागु वेदीया न्हा:ने हे त्वःता: किजानापं नि मिलय जू हँ, अले तिमि छा: हँ।

25 “छन्त द्रुपं ब्यमह मनु नाप लेँय हे मिलय जू। मखुसा वं छन्त अदालतय थंका: न्यायाधीशया लहातिइ लःल्हानाबी। न्यायाधीशं सिपाइँया लहातिइ लःल्हानाबी। अले छ इयालखानाय लाइ।

26 जि छिमित धाथे धाये – पुले माक्व धिवा मपुतले छिमित इयालखानां त्वःता हइ मखु।

व्यभिचार याये मज्यू

27 “छिमिसं थथे धाःगु न्यनातःगु दु – ‘व्यभिचार याये मते।’^७

28 तर जि छिमित धाथे – सुनानं सुं मिसायात बांमलाःगु मिखां स्वल धाःसा वं मनं मनं व्यभिचार याये धुंकी।

29 छगु जव मिखां छन्त पाप याकूसा उकियात लिक्का: वान्छवया ब्यु। मह छम्हं नरकय् लाका: च्वनेगु स्वया: ला म्हाया छगु अंग मदय्का च्वनेगु आपालं भि।^७

30 छगु जव लहातं छन्त पाप याकूसा उकियात त्वःल्हाना: वान्छवया ब्यु। मह छम्हं नरकय् लाका: च्वनेगु स्वया: ला म्हाया छगु अंग मदय्का च्वनेगु तसकं भि।^७

पारपाचुकेगु खँ

मती १९:१७; मर्क १०:११-१२; लूक १६:१८

31 “थथे नं धयातःगु दु – ‘सुनानं थ: कलाःयात त्वःत्सा पारपाचुकागु भ्वं च्वया: बीमा:।’^७

32 तर जि छिमित धाथे – कलाःम्हं व्यभिचार याःगु मदयकं सुनानं थ: कलाःयात त्वःता छवल धाःसा वं थ: कलाःयात व्यभिचार याकूगु जुइ। अथे हे व मिसायात यकूम्ह मिजं नं व्यभिचार याःगु जुइ।^७

पाफयेगु खँ

33 “न्हापा न्हापायापि मनुतयत थथे धयातःगु नं छिमिसं न्यनातःगु दु – ‘छिमिसं मखुगु भाकल याये मते, तर परमप्रभुया निति यानागु भाकल पूर्वकि। व भाकल त्वःथले मते।’^७

34 तर जि छिमित धाथे – गुबलें छुं खँय हे पाफये मते। स्वर्गयागु नां कया: नं पाफये मते, छायेधाःसा स्वर्ग परमेश्वरया सिंहासन खः।^७

35 पृथ्वीयागु नां कया: नं पाफये मते, छायेधाःसा पृथ्वी परमेश्वरया तुति तइगु थाय् खः। यरूशलेमयागु नां कया: नं पाफये मते, छायेधाःसा यरूशलेम तःधंम्हं जुजुयागु शहर खः।^७

36 थःगु छयं थिया: तक नं पाफये मते, छायेधाःसा छेनय च्वंगु सँ छपुयात नं छिमिसं तुइके व हाक्के फइ मखु।

37 छु धायेमाःगु खः – खःसा खः जक धा, मखुसा मखु जक धा। थुलि अप्च: खँ शैतानपाखेयागु जक खः।

पलेसा कायेगु खँ

लूक ६:२९-३०

38 “थथे धयातःगु नं छिमिसं न्यनातःगु हे दु – ‘मिखायागु पलेसा मिखा, वायागु पलेसा वा।’^७

39 तर जि छिमित धाथे – थःत मभिकृपिन्त छिमिसं ब्वलासाये मते। सुनानं छिमित जव न्यतालय् दाल धाःसा खव न्यता: नं फया ब्यु।

40 सुनानं छन्त छगु लं त्वका: कायेत अदालतय थंकेत धाःसा वयात गानापं त्वया ब्यु।

41 सुनानं छन्त करं छगु किलोमिटर तक थंकेत स्वल धाःसा व नाप निगु किलोमिटर हे वना ब्यु।

42 सुनानं छंके छुं फवन धाःसा वयात ब्यु। सुनानं छंके छुं त्याये का वल धाःसा वयात बिया छव।

शनुतयत माया यायेगु

लूक ६:२७-३६

43 “थथे धयातःगु नं छिमिसं न्यनातःगु दु – ‘जःलाखःलायात माया या, शनुयात हेला या।’^७

44 तर जि छिमित धाथे – शनुयात माया या, थःत दुःख बीपिनिगु निति प्रार्थना या।

45 अले जक छिपि स्वर्गय् दीम्ह बाःया मस्त जुइ फइ, छायेधाःसा वयकलं भिपि व मभिपि निम्हयसितं निभा: त्वयकादी। अले धर्मी व पापी निम्हयसितं वा वयकादी।

46 थःत माया याइपिन्त जक माया याना: छु सिरपा: कायेखनी? थथे ला कर काइपिन्सं नं या:।

47 छिमिसं थ: दाजुकिजापिन्त जक हनाबना तल धाःसा छु हे भिगु ज्या यात? छु परमेश्वरयात म्हमस्पूर्पिन्सं जक अथे मया: ला?

* 5:18 ५:२७ लूक १६:१७ * 5:21 ५:२९ प्रस २०:१३; व्य ५:२७ * 5:27 ५:२७ प्रस २०:१३; व्य ५:१८ * 5:29 ५:२९ मती १८:१; मर्क १२:४० * 5:30 मती १८:८; मर्क १२:४२ * 5:31 ५:२९ व्य २४:१०-११; मती १९:७; मर्क १०:१८ * 5:32 ५:२९ मती १९:७; १ कोर ७:१०-११ * 5:33 ५:२९ लेवी १९:१९; गती ३०:२; व्य २३:२९ * 5:34 ५:२९ याक ५:२९; यो ६:४१; मती २३:२९ * 5:35 ५:२९ यो ६:४१; भज १:८:२ * 5:38 ५:२८ प्रस २१:२४; लेवी २४:२०; व्य १९:२९ * 5:43 ५:२९ लेवी १९:२८

48 अयज्गुलि स्वर्ग्य दीम्ह छिमि बा: सिद्धम्ह ख:, उकि छिपि न अथे हे सिद्ध जु।^७

6

मसीक दान बीगु खँ

- 1 “होश या, मनुतयत क्यने थें याना: जक छिमिसं भिंगु ज्या याये मते। मनुतयत क्यने थें जक भिंगु ज्या यात धा:सा स्वर्ग्य च्वनादीम्ह परमेश्वर बा:नं छिमित छुं हे सिरपा: बियादी मखु।^७
- 2 सुयातं छुं बीबलय जिं थथे बिया धका: नायखि च्वयका जुइ मते। थथे ला निपा: ख्वा:पा: दुपिन्सं जक धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय व लँय लँय वना: मनुतयसं त.धं धायकेत धयाजुइ। जिं छिमित ख:गु खँ धाये – इमिसं काये मा:गु सिरपा: काये धुंक्गु दु।
- 3 सुयातं छुं बीबलय जव लहातं या:गु खव लहातं मसीमा।
- 4 बीबलय सुनानं मसीक बीगु या, अले थथे मसीक ब्यगु खंकादीम्ह परमेश्वर बा:नं छिमित सिरपा: बियादी।

प्रार्थना यायेगु खँ

लूक ११:१-४

- 5 “प्रार्थना यायेबलय छिमिसं क्यने थें जक याये मते। निपा: ख्वा:पा: दुपिन्सं जक मेपिन्सं खनेमा धका: धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय व लँय हे दना: प्रार्थना याना जुइ। जिं छिमित ख:गु खँ धाये – इमिसं काये मा:गु सिरपा: काये धुंक्गु दु।^७
- 6 प्रार्थना यायेबलय छिमिसं क्वथाय च्वना: खापा तिना: खने मद्दुह परमेश्वर बा:यात प्रार्थना या। थथे सुं मद्दुथाय वना: या:गु प्रार्थना खंकादीम्ह परमेश्वर बा:नं छिमित सिरपा: बियादी।
- 7 “प्रार्थना यायेबलय छिमिसं परमेश्वरयात म्हमस्यूपिन्सं थें म्वा:मद्दुगु हाला: ता:हाकयक याये मते। थुकथं या:गु प्रार्थना जक परमेश्वरं न्यनादी धयागु इमिगु धापू ख:।
- 8 इमिसं थें छिमिसं याना जुइ मते। वयक:याके फवने न्द्व: हे छिमित मा:गु खँ परमेश्वर बा:नं स्यू।
- 9 छिमिसं थथे प्रार्थना या –

“ हे डीम्ह स्वर्ग्य च्वनादीम्ह परमेश्वर बा:,
छिगु नां पवित्र जुइमा।

10 छिगु राज्य वयेमा,
छिगु इच्छा स्वर्ग्य थें हे,
थ्व पृथ्वीइ नं पूवनेमा।

11 जिमित न्हिच्छिया मरि,
थौं जिमित बियादिसँ,

12 अले जिमिगु अपराध क्षमा यानादिसँ,
गथे जिमिसं नं जिमि अपराधीतयत
क्षमा यानाबियागु दु।

13 जिमित परिक्षाय लाकादी मते,
बर दुष्टपाखें बचय यानादिसँ

छायथा:सा राज्य व पराक्रम व महिमा
सदां सर्वदां छिगु हे ख:, अमेन।’

14 “थ:त मभिं या:पिन्त छिमिसं क्षमा या:सा छिमित नं स्वर्ग्य च्वनादीम्ह परमेश्वर बा:नं क्षमा यानादी।^७

15 मखु, छिमित मभिं या:पिन्त छिमिसं क्षमा मब्यु धयागु जूसा छिमिगु पाप नं परमेश्वर बा:नं क्षमा यानादी मखु।

अपसं च्वनेगु खँ

16 “अपसं च्वनेबलय छिमिसं निपा: ख्वा:पा: दुपिन्सं थें ख्वा: खिउँका च्वनेगु याये मते। अपसं च्वनागु धका: क्यनेत इमिसं थ:गु ख्वा: खिउँका जुइ। जिं धाल्थें धयाच्वना – इमिसं काये मा:गु सिरपा: काये धुंक्गु दु।

17 बर छुं अपसं च्वनेबलय ख्वा: सिला: छेनयु चिकं तया च्वँ।

18 अले छुं अपसं च्वनाच्वंगु मनुतयसं मखु, बर खने मद्दुह परमेश्वर बा:नं खंकादी। अले वयकलं छन्त सिरपा: बियादी।

स्वर्ग्य धन मुंकि

लूक १२:३३-३४

19 “थ:गु नितिं छिमिसं थ्व संसारय धन-सम्पत्ति मुंके मते। थन मुंक्गु धन-सम्पत्ति खतं नइ, किलं नइ, अले खुं खइ।^७

20 बर छिमिसं खतं मनइथाय, किलं मनइथाय, अले खुं मखुइथाय स्वर्ग्य धन-सम्पत्ति मुंकि।

21 छिमिगु सम्पत्ति गन दु छिमिगु मन नं अन हे दइ।

मिखा म्हयागु ज:

लूक ११:३४-३६

22 “मिखा हे म्हयागु ज: ख:। मिखा थीसा जक छिमिगु म्ह छम्ह थी।

23 छिमिगु मिखा स्यसा छिमिगु म्ह छम्ह हे खिउँसे च्वनी। उकि छिमिके दगु ज: हे खिउँसे च्वंसा खिउँगु झन गुलि खिउँसे च्वनीगु जुइ।

24 “सुनानं निम्ह मालिकयागु सेवा याये फइ मखु, छायथा:सा वं छम्ह मालिकयात अच्व: ययकुसा, मेम्ह मालिकयात ययकी मखु। वं छम्हयसिनं धा:थे या:सा मेम्हयसिनं धा:गु खँ च्वनी मखु। अथे हे छिमिसं परमेश्वर व धन निग्यां सेवा याये फइ मखु।

नयेत्वेनेगुलिइ च्यूता: तये मते

लूक १२:२२-३१

25 “अयज्गुलि जिं धयाच्चवा — नयेत्वेनेगु व पुनेगुलिइ छिमिसं च्यूता: तये मते। छु, नयेगु स्वया: प्राण त:धं मजू ला? पुनेगु स्वया: शरीर त:धं मजू ला?

26 झंग:पंक्षीतयत् स्व, इमिसं पुसा हला: सयकेगु ज्या नं मया:, नसा मुंकेगु ज्या नं मया:। अथेसां स्वर्गाय च्वनादीमह परमेश्वर बा:नं इमित नका तयादीगु दु। इपि स्वया: छिपि त:धं मजू ला?

27 छिपि मध्ये धन्धा कया: थ:गु आयुलय मेगु पलाख जक नं तने फुमह सु दु?

28 “छु फी, छु पुने धका: छिमिसं छाया च्यूता: कया: जुया? ह्याच्चंगु स्वांयात छक: स्व, इपि गुकथं त:मा जुल? इमिसं ज्या नं या:गु मदु, काप: नं था:गु मदु।

29 अथेसां जिं धाये — उलिमछि धन-सम्पत्ति दुमह सोलोमन जुजु छपव: स्वां ति हे झ:झ: मधा:।*

30 थौं बुया: कन्हय हे इवा: जुयावनीगु घाँययात ला परमेश्वरं थुलि समा: यानातयादी धा:सा वयकलं छिमित पुनेत वस: बियामदी ला? विश्वास मगा:पि, छिमिसं गथे क्वालुक विश्वास याये मफुगु?

31 “अयज्गुलि छिमिसं ‘छु नये, छु त्वने, अले छु पुने’ धका: पीर काये मते।

32 परमेश्वरयात महमस्यूपि मनूतयसं जक थथे पीर कयाच्चनी। छिमित छु छु मा: धका: स्वर्गाय च्वनादीमह छिमि परमेश्वर बा:नं फुकक स्यु।

33 न्हापां परमेश्वरयागु राज्य मा, वयकलं धयादी थें च्वै। अले वयकलं छिमित मा:गु फुकक बियादी।

34 “कन्हय जुइगु खँय च्यूता: काये मते। कन्हययागु च्यूता: कन्हय हे वइ। थौंयात थौंयागु हे कष्ट अजव:।

7

कर्पिन्त दोष बीगु

लूक ६:३७-४१, ४२

1 “मेपिन्त दोष बी मते, अले छिमित नं दोष बी मखु।

2 छायाधा:सा गथे छिमिसं मेपिन्त दोष बिल, अथे हे छिमित नं दोष बी। गुलि छिमिसं कर्पिन्त बिल, उलि हे छिमित नं बी।*

3 “छिमि किजाया मिखाय च्वंगु धू खंमहयसिनं थ:गु मिखाय च्वंगु सुप: छाया मखन?

4 थ:गु मिखाय सुप: दुहां वनाच्चंगु मखंमहयसिनं छिमि किजाया मिखाय धू दुहां वनाच्चंगु खँय छाया वास्ता या: जुइ माल?

5 थ:गु हे मिखाय च्वंगु सुप: मखंमहयसिनं छिमि किजाया मिखाय च्वंगु धू लिकयाबी धका: गथे धाये फइ? हे निपा: ख्वा:पा: दुपि, न्हापां थ:गु मिखाय च्वंगु सुप: नि लिका। अले तिनि कर्पिनिगु मिखाय च्वंगु धू खंका: लिकाये फइ।

6 “च्वखगु चिज खिचायात बी मते, अथे या:सा वं छिमित हे न्या: वइ। फाया न्हा:ने मोती वान्छवया बी मते, अथे या:सा वं थुकियात न्हनु न्ह्याबी।

फचँ, मा अले स:ती

लूक ११:९-१३

7 “फचँ, अले छिमित बी, माला स्व, अले छिमिसं लइके फइ, स: ब्यु, अले लुखा चायकाबी।

8 छायाधा:सा फचपिन्त बी, माला स्व:पिन्सं लइकी, अले स: ब्युहयसित चायकाबी।

9 “अज्या:मह सु बौ दइ? सुनां कायनं मरि फचनीबलय ल्वहं बी?

10 अथे हे न्या फचनीबलय सर्प बी?

11 मभिपि जुया: नं छिमिसं स: मस्तयत् भिगु भिगु बी स: धा:सा स्वर्गाय च्वनादीमह बा:नं जक थ:के फचंमहयसित झन भिगु बियामदी ला?

12 “छिमित मेपिन्सं छु या:सा य: छिमिसं नं इमित अथे हे या। थव हे खँ व्यवस्था व अगमवत्तातयसं स्यना थकगु ख:।*

निपु लँ

लूक १३:२४

13 “चिब्यागु धवाखां दुहां हँ, छायाधा:सा नरकय वनीगु धवाखा तब्या, अले लँ तब्या जुइ। वने अ:पुगुलि थव धवाखां दुहां वनीपि यकव दइ।

14 जीवनायागु धवाखा धा:सा चिब्या, अले लँ चिब्या। उकि थनं जुइपि मनुत यकव दइ मखु।

सिमा व फल

लूक ६:४३-४४

15 “फताहा अगमवत्तात खना: होश या, छायाधा:सा थुपि फैचायागु ख्वा:पालं पुया वइ। दुनें धा:सा थुपि ग्यानापुपि गुँखिचा थें जुइ।

16 थुपिगु ज्या स्वया: छिमिसं थुमित म्हासीके फइ। कंझालय दाख सइ मखु। अथे हे कंमाय य:मरि सइ मखु।

17 भिगु सिमाय भिगु हे फल सइ। अथे हे मभिगु सिमाय मभिगु हे फल सइ।

18 भिगु सिमाय मभिगु फल गुबलें सइ मखु। अथे हे मभिगु सिमाय भिगु फल गुबलें सइ मखु।

19 अयज्गुलि भिगु फल मस:गु सिमायात पाला: छवयकाछवइ।*

20 थुकथं इमिगु ज्यां हे इपि भिं ला कि मभि धका: सीके फइ।*

जिं छिमित गुबलें हे महमस्यु

लूक १३:२५-२७

21 “जित: ‘प्रभु, प्रभु’ जक धयाज्इपि मनुत परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वने फइ मखु। स्वर्गाय च्वनादीमह जिमि बा:यात लयतायेक ज्या याना जूपि जक वयक:यागु राज्यय दुहां वने फइ।

22 न्याय याइखुन्हु यकचिसिनं जित: थथे धाइ — ‘प्रभु, प्रभु, छिगु नामं जिमिसं अगमवाणी कना मवया ला? छिगु हे नामं भूत दुबिना च्वपि मनुतयत् लायका मवया ला? अले छिगु हे नामं यकव हे अज् चायापुगु ज्या मयाना ला?’

23 जिं इमित थथे लिस: बी — जिं छिमित मह हे मस्यु। मभिगु ज्याखँ यानाज्इपि, छिपि फुककं जिथासं तापाक हँ।*

* 6:29 ४२:११ राज १:०:४-७; २ इति १:३-६ * 7:2 ७:२२ मर्क ४:२४ * 7:12 ७:२२ लूक ६:३१ * 7:19 ७:२२ मती ३:२०; लूक ३:१ * 7:20 ७:२० मती १:२३३

* 7:23 ७:२२ भज ६:८

छैं दयकीपि निम्ह मन्

लूक ६:४७-४९

24 “अयज्गुलि जिगु वचन न्यना: उकथं हे याइम्ह मन् ल्वहं दुथाय् छैं दनीम्ह बुद्धि दम्ह मन् थें ख:।

25 वं छैं दयके धुंका: तसकं वा वया: बा: वला। हानं तसकं फय वया: वयागु छैंय कला। अयनं ल्वहयागु बल्ला:गु जगय् दनात:गुलि वयागु छैं मद्दु।

26 अथे हे जिगु वचन न्यना: नं उकथं मयाइम्ह मन् फि दुथाय् छैं दयकीम्ह मूर्ख मन् थें ख:।

27 वं छैं दयके धुंका: तसकं वा वया: बा: वला। हानं तसकं फय वया: वयागु छैंय कला। अले वयागु छैं दुनावन।”

28 अन च्वंपि मन्त फुक्कं येशू धयादीगु थ्व खँ न्यना: छक्क जुल।

29 छायाधा:सा वयकलं इमि शास्त्रीतयसं थें मखु, बरु अधिकार दुम्ह मन्खं थें स्यनादिल।*

8

कोहियात लायकादीगु

मर्क १:४०-४५; लूक ५:१२-१६

1 येशू पहाडं क्वहां झायवं ग्वा: ग्वा: मन्त वयक: नाप वन।

2 अबल्य हे छम्ह कोह्मिह मन्खं वया: वयक:यात भागियाना: थथे धाल – “प्रभु, छिं ययकादीसा जित: शुद्ध यानादी फु।”

3 अले वयकलं वयात थिया: धयादिल – “छ शुद्ध जुइमा।” थुलि धायवं हे व कोहि ल्वचं शुद्ध जुल।

4 अले वयकलं वयात धयादिल – “न्यँ, थ्व खँ सुयात कने मते। पुजाहारीतयथाय वना: छं थगु ल्वय ला:गु कर्यँ। अले फुक्कसितं सीकेत व्यवस्थाय च्वया त: थें मा:कथं छायाछी या।”*

रोमी कप्तानया च्य:यात लायकादीगु

लूक ७:१-१०

5 येशू कफनेह्मय् झा:बलय् छम्ह रोमी कप्तान वया: वयक:यात थथे बिन्ति यात –

6 “प्रभु, जिम्ह छम्ह च्य:यात पक्षवातं कया: तसकं हे सास्ती ज्याच्वन।”

7 वयकलं धयादिल – “जि वया: वयात लायकाबी।”

8 अले वं धाल – “प्रभु, जिगु छैंय दुहां झायेत छित: मल्व:। छिं धया जक दीसां जिम्ह च्य: लायावनी।

9 जिगु क्वय सिपाईत दुसां जिगु च्वयनं त:धपि मन्त दु। जि सिपाईतयत ‘वा’ धा:सा इपि वले। अले ‘हुँ’ धा:सा वनी। अथे हे दासयात ‘थथे या’ धा:सा वं अथे हे याइ।”

10 वयकलं थ्व खँ न्यना: अज् चाया: वयक: नाप व:पि मन्तयत थथे धयादिल – “जि छिमित धात्यें धाये – जि थपायसकं विश्वास याइम्ह मन् ला इसाएलय् हे नं मखना।

11 जिं छिमित धाये – पुर्व व पच्छिमं यक्व हे मन्त वया: अब्राहाम, इसहाक व याक्वपि नाप स्वर्गयागु राज्यय् च्वनी।*

12 राज्यय् थ्या:पि मन्तयत धा:सा पिने तसकं खिउंसे च्वंथाय वान्छवया हइ। अले इपि अन ख्व जक ख्वया: वा न्ह्यायाच्वनी।”*

13 अले वयकलं व कप्तानयात धयादिल – “छैंय हँ छ, छं विश्वास या:थें हे जुइमा।” अबलय् हे वया च्य: लन।

उसाँय मद्दुपिन्त लायकादीगु

मर्क १:२९-३४; लूक ४:३८-४१

14 छम्ह येशू पन्हुसयागु छैंय झाल। उबलय् पन्हुसया सस:मां तसकं ज्वर वयका: लासाय ग्वारातुलाच्वन।

15 वयकलं वयागु ल्हा: थियादिल। अले वयागु ज्वर क्वलाना वन। अले वं दना: वयक:पिन्त नके त्वंके या: जुल।

16 बहनीं ज्वबलय् मन्तयसं भूत दुबिना च्वंपि त:म्हयसित हे वयक:याथाय हल। म्हुतुं जक नवाना: येशू भूत दुबिना च्वंपिन्त लायकादिल, अले हानं म्हुंमफुपिन्त नं लायकादिल।

17 यशैया अगमवक्तों धयाथकगु खँ पूर्वकेत वयकलं थथे यानादीगु ख: –

“प्रभु थ:म्हयसिनं हे झीगु ल्वयली

फुक्कं लिकया: यंकादिल।”*

येश्या चेला जुइपि मन्त

लूक ९:५७-६२

18 येशू थ:गु जवंखवं यक्व मन्तयत खना: चेलातयत समुद्र पारि वनेगु उजं बियादिल।

19 वयक: झायादीत्यंबलय् छम्ह शास्त्री वया: थथे धाल – “गुम्जु, छिं गन गन झाइ जि नं ल्यल्य् वये।”

20 वयकलं लिसे: बियादिल – “ध्वंतय च्वनेत प्वा: दु, झंग:तय च्वनेत स्वं दु, मन्या काय्या धा:सा छयं दिकेत नं थाय मद्दु।”

21 मेम्ह छम्ह चेलां नं थथे धाल – “प्रभु, जित: जिमि अबुयागु सीम्ह नि थुने बियादिसँ।”

22 वयकलं वयात धयादिल – “सीम्हयात सीम्हयसिनं हे थुनी। छ जि लिसे वा।”

ग्व:फययात दिकादीगु

मर्क ४:३५-४१; लूक ८:२२-२५

23 येशू अनं नांचाय च्वना: झाल। चेलात नं वयक: नाप हे वन।

24 उबलय् हे आकाझाकां तसकं ग्यानापूक ग्व:फय वल। ल:यागु किसिद्रुम्बलं नांचायत त्वपुइत्यन। वयक: धा:सा घनाच्वन।

25 चेलातयसं वना: वयक:यात थना: थथे धाल – “प्रभु, जिमित बचय यानादिसँ। जिपिं लखय् दुनिन।”

26 अले वयकलं इमित धयादिल – “छिपि छाय् अपायसकं ग्यानागु? छिमिसं जित: अज्जं क्वालुक विश्वास याये मफुनि ला?” थुलि धया: वयकलं दना: ग्व:फययात व ल:द्रुम्ब:यात हक्कादिल। अले ग्व:फय दित, ल:द्रुम्ब: नं दित।

27 थ्व खना: इपि छक्क जुल। अले थथे धाल – “ध्व गज्या:म्ह मन् ख: ? समुद्र व फर्सनां थ्व मनूयागु खँ न्यँ।”

भूत दुब्यापि निम्हयसित लायकादीगु

मर्क ५:१-२०; लूक ८:२६-३९

28 येशू समुद्र पारिइ गदरिनीतयगु देशय झायादीबलय भूत दुबिना च्वंपि निम्ह मन्तयसं दिपं पिहां वया: वयक:यात नापलात। थुपि तसकं हे ग्यानपुसे च्वंगुलि अनं सुं हे मज।

29 वयक:यात खनेव हे इपिं थथे धका: चिल्लाय दना: हाल – “हे परमेश्वरया काय, छि जिमिथाय छाय झायागु? मत्यव हे जिमित सजाँय बीत झायागु ला?”

30 अन हे लिक्क छबथां फात नं ज्वया त:गु दु।

31 भूतयसं वयक:यात थथे धका: बिन्ति यात – “छि जिमित पितिना हे दीगु जसा थव फातयके दूबीगु उजं बियादिसँ।”

32 अले वयकलं इमित धयादिल – “हँ।” अले मन्तयगु म्हं पिहां वना: भूत अन ज्वयात:पि फातयके दुबित। अले फात फुक्क ब्वाँय वना: भीरं क्वबवात। अले समुद्रय कुतु वना: सित।

33 फा ज्वयाच्वंपिन्सं शहरय वना: अन जूगु खँ फुक्कं न्यंकल। भूत दुबिना च्वंपिन्त छु जूगु ख: व नं न्यंकल।

34 अले शहरय च्वंपि मन्त फुक्क वयक:यात स्व: वल। इमिसं वयक:यात अनं पिहां झासँ धका: बिन्ति यात।

9

पक्षवातं क:म्ह मन्यात लायकादीगु

मर्क २:१-१२; लूक ५:१७-२६

1 येशू अनं नांचाय च्वना: समुद्र पारि तु थ:गु शहरय लिहां झाल।

2 मन्तयसं वयक:याथाय छम्ह पक्षवातं क:म्ह मन्यात लासानापं हल। इमिगु थज्या:गु विश्वास खना: वयकलं धयादिल “बाबु, ग्याये मते, छं या:गु पाप क्षमा जुल।”

3 थव न्यना: अन च्वंपि शास्त्रीत थ:थवय थथे खँ लहात – “थव मनुखं ला परमेश्वरयात क्वहंकाच्वन।”

4 इमिगु मन्तय च्वंगु खँ सीका: वयकलं थथे धयादिल – “छिमिसं छाय मभिगु खँ मतिइ तया जुयागु?”

5 “छंगु पाप क्षमा जुल” धायेगु अ:पु ला कि “दना: न्यासि हँ” धायेगु अ:पु?

6 संसारय च्वंपिनिगु पाप क्षमा यानाबीत मन्या काययाके अधिकार दु धयागु खँ छिमिसं सीकि।” अले वयकलं व पक्षवातं क:म्ह मन्यात थथे धयादिल – “दना: थ:गु लासा ज्वना: छैय हँ।”

7 थुलि धायेवं हे व पक्षवातं क:म्ह मनु दना: थ:गु छैय वन।

8 थव खना: अन च्वंपि मन्त ग्यात। अले मन्तयत परमेश्वरं थज्या:गु अधिकार बियादीगुलि इमिसं परमेश्वरयात त:धंकल।

येशू मन्तीयात स:तादीगु

मर्क २:१३-१७; लूक ५:२७-३२

9 येशू अनं मेथाय झायाच्वनादीबलय मती धयाम्ह छम्ह मन्यात कर कायेगु अह्वाय च्वनाच्वंगु खन। अले वयकलं वयात स:तादिल – “जि नाप वा।” अले व दना: वयक: नाप वन।

10 छन्हु वयक: मन्तीयागु छैय पाहां जुयाच्वंबलय कर काइपि मन्त व पापी मन्त नं वया: वयक: व वयक:या चेलात नाप फ्यतना: भव्य नल।^०

11 थव खना: फरिसीतयसं वयक:या चेलातयत धाल – “थव छु ख: ? छिमि गुरु ला कर काइपि व पापीत नाप च्वना: नयाच्वन नि?”

12 इमिसं थथे धा:गु ताया: वयकलं इमित लिस: बियादिल – “छं मजुपि मन्तयत डाक्टर माली मखु, ल्वय दुपिन्त जक माली।

13 थव छु धा:गु ख: वना: बांलाक सीकि – “जित: बलि बी ह:गु मय:, बरु जित: मा:गु ला दया माया ख:” छायथा:सा “जि धर्मी” धका: धया जुइपिन्त मखु, बरु पापीतयत स:त: वयागु ख:।”^०

अपसं च्वनेगु खँ

मर्क २:१८-२२; लूक ५:३३-३९

14 छन्हु बतिसिमा बीम्ह यहन्नाया चेलातयसं वया: येश्याके थथे धका: न्यन – “जिपि व फरिसीत न्हाबलें अपसं च्वना, छिकापिन्त चेलात जक छाय अपसं मच्वंगु?”

15 वयकलं इमित लिस: बियादिल – “जिलाजं जुइम्हनापं दतले जन्त व:पिन्सं नुग: मछिंकी ला? अयनं छन्हु ब्याहा याइम्ह मन्यात लिगना: यनीतिनि। अले जक इपि अपसं च्वनी।

16 “पुलांगु वसतय सुनानं न्हगु कापतं पकीं मखु, छायाथा:सा पुलांगु वसतय न्हगु कापतं पकल कि इन जक बांमलाक त:कुं जुइक गुनावनी।

17 “अथे हे सुनानं पुलांगु छेग्यागु म्हिचाय दाखरस तइ मखु, छायाथा:सा पुलांगु छेग्यागु म्हिचाय दाखरस तल धा:सा म्हिचा हे गुनावनी। अले दाखरस नं वाइ, म्हिचा नं स्यनी। थथे मयासें बरु दाखरस न्हगु म्हिचाय तल धा:सा नितो बचय जुइ।”

सीम्ह मचा व मफुम्ह मिसा

मर्क ५:२१-४३; लूक ८:४०-५६

18 येशू इमित थथे धयाच्वनादीबलय हे धर्मशास्त्र स्यनीगु छैया छम्ह थकालि वया: वयक:यात भागियाना: थथे धाल – “जिमि म्हाय नकतिनि हे जक सित। छिं झाया: लहातं जक थियादीसां जिमि म्हाय म्वाना वइ।”

19 अले वयक: दना: व नाप झाल। चेलात नं वयक: नाप वन।

20 वयक:पि लँय झाया च्वंबलय इनिदंमिसें हि क्वहां वइगु ल्वचं कयाच्वंम्ह छम्ह मिसां ल्यनै वया: वयक:यागु गाचव: थिल।

21 “वयक:यागु गाचव: जक थी फल धा:सा जिगु ल्वय लायावनी” धका: वं मतिइ त:गु ख:।

22 अले वयक: फहिलादिल। व मिसायात खना: वयकलं धयादिल – “केहँ मयजु, ग्याये मते। छं विश्वास या:गुलि छंगु ल्वय लन।” अबलय हे व मिसायागु ल्वय लन।

23 अनलि वयक: थकालियागु छैय झाल। अन सी बाजं थानाच्वंपि व खवया च्वंपि मन्त खना:

24 वयकलं धयादिल – “छिपि फुक्कं पिने हँ। मचा मसीनि। घना जक च्वंगु ख:।” वयकलं थथे धयादीगुलि इमिसं वयक:यात हिस्स्यात।

25 मन्तयत पिछवयादी धुंका: वयकलं दुहां झाया: मचायात लहातं ज्वना: थनादिल। अले व मचा दना वल।

26 थव खँ देशन्यंक बयबय जुल।

निम्ह कांयात व छम्ह लातायात लायकादीगु

27 येसू अनं झाःबलय् निम्ह कापि वयकःया ल्यल्य वनाः थथे धकाः चिल्लाय दनाः हाल – “हे दाऊदया काय्, जिमित दया यानादिसँ।”

28 वयकः छँ थ्यने धुंकाः इपि नं वयकःयाथाय वल। अले वयकलं इमिके न्यनादिल – “जि छिमित लायकाबी कु धकाः छिमित विश्वास दु ला?”

अले इमिसं लिसः बिल – “दु, प्रभु।”

29 अले वयकलं इमिगु मिखा थियाः धयादिल – “छिमिसं विश्वास याःथे छिमिगु मिखा लना वनेमा।”

30 अले इमिसं मिखां खन। वयकलं इमित थथे धयादिल – “श्व खँ सुयातं कने मते।”

31 अयनं इमिसं वनाः श्व खँ देशन्यक बयबय यानाबिल।

32 वयकःपि अनं झाःबलय् लँय मन्तयसं भूत दुबिना च्वम्ह छम्ह लातायात वयकःयाथाय हल।

33 भूतयात पित्तिनेवं व मनुखं नवाना हल। अले स्वयाच्चपि मन्तयसं छक्क जुयाः थथे धाल – “थथे ला जिमिसं इसाएलय् गुब्बं मखनानि।”

34 फरिसीतयसं धाःसा थथे धाल – “श्व मन्यात भूततय जुजुं हे भूत पित्तिनेगु शक्ति ब्यगु खः।”^७

येसू मन्तयत माया यानादीगु

मर्क ६:३४; लूक १०:२

35 थुकथ येसू शहरय व गांगामय चाःहिलाः धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय ज्ञायाः स्यनेकने यायां परमेश्वरयागु राज्ययागु भिगु खँ न्यंकादिल। अले तःतामछि ल्वय दुपि मन्तयत नं लायकादिल।^८

36 मन्तयगु हुलयात खनाः वयकःयात माया वन, छायाधाःसा इपि जवाः मद्पि फैचात थें हानाः मदयाः उखेलाः थुखेलाः मदयाच्वन।^९

37 अले वयकलं चेलातयत धयादिल – “बाली लयेगु ला यक्व हे दु, बाली लइपि धाःसा कम जक दु।

38 अयज्जुलि बाली थुवाःयात बाली लइपि छवयाहायदिसँ धकाः प्रार्थना या।”^{१०}

10

झिनिम्ह प्रेरित ल्ययादीगु

मर्क ३:१३-१९; ६:७-१३; लूक ६:१२-१६

1 छन्हू येसू झिनिम्ह चेलातयत थःथाय सःताः इमित मभिगु आत्मा पित्तिनेगु व न्हागुं ल्वय लायके फइगु अधिकार बियादिल।

2 थुपि झिनिम्ह प्रेरितत थथे खः –

पन्नस धाःम्ह सिमोन,

वया किजा अन्दियास,

जब्दिया काय् याकूब

व वया किजा यहन्ना,

3 फिलिप

व बारथोलोमाइ,

थोमा,

कर काइम्ह मती,

अल्फयसया काय् याकूब

व थेटियस,

4 सिमोन कनानी

व येसूयात धोखा ब्यम्ह यहदा इस्करियोत।

5 थुपि झिनिम्हयसितं वयकलं थथे धयाः छवयादिल – “यहदीमखुपिन्थाय व सामरीतयगु शहरय वने मते।

6 बरु इसाएलय् च्वपि जवाः मद्पि फैचात थें जुया च्वपिन्थाय वनाः

7 थथे धकाः न्यकि – ‘परमेश्वरयागु राज्य न्हाःने थयंकः वये धुंकल।’

8 उसौय मद्पिन्त लायकि, सीपिन्त म्याकी, कोहितयत लायकि, अले भूत पित्तिनाछव। श्व शक्ति छिमित सिति दुगुलि छिमिसं नं सिति हे या।

9 “छिमिसं लँ, वहः व सिजःयागु धिबा घाना वने मते।

10 पिहां वनेत म्हेचा, लं, लाकां, तुतां ज्वने मते, छायाधाःसा ज्या याइपिन्त माक्व ला अर्थे हे दइ।^{११}

11 “गामय वंसां शहरय वंसां छिमित दुकाइम्ह मन्यात मालाः अनं वने मत्यतले वयाथाय हे च्वँ।

12 वयागु छँय दुहां वनेवं हे ‘छिमित शान्ति दयेमा’ धकाः धा।

13 छिमिगु खँ इमिसं थुइका काःसा इमित शान्ति दइ, मखुसा छिमिसं ब्यगु शान्ति छिमिके तुं लिहां वइ।

14 गगु नं छँय अथवा शहरय छिमित दुमकाःसा व छिमिगु खँ तर्क मन्यसा छिपि अनं वनाछव। अनं वनेत छिमिसं थःगु पालिइ धाःगु धू तर्क थाथा यानाः हँ।^{१२}

15 जि छिमित खःगु खँ धाये – न्याय यानादीबलय परमेश्वरं सदोम व गमोरा शहरय च्वपिन्त स्वयाः अन्वः श्व शहरय च्वपिन्त सास्ती यानादी।”^{१३}

दुःखकष्ट जुइतिनिगु खँ

मर्क १३:९-१३; लूक २१:१२-१७

16 “न्यँ, गुंखिचातयगु हुलय जि छिमित फैचा थें यानाः छवयाच्वनागु दु। उकि छिपि सर्प थें चंख जुइमा, अले सुकुभत् थें स्वजा जुइमा।^{१४}

17 मन्तलिसे होश याना जु, छायाधाःसा इमिसं ज्वनाः छिमित अदालतय लःल्हानाबी। अले धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय यनाः कोरँ दाइ।

18 जितः विश्वास याःगुलि छिमित हाकिमत व जुजुपिनिगु न्हाःने थने यंकी। छिमिसं अन हे इमित व यहदीमखुपिन्त जिगु साक्षी ब्यु।

19 अथे थने यंकीबलय छिमिसं गथे यानाः छु नवायेगु धकाः धन्धा काये मते। छिमिसं नवाये माःगु खँ छिमित उबलय हे बियादी।

20 छायाधाःसा छिमिसं नवाइगु खँ छिमिगु थःगु हे जुइ मखु, छिमिगुपाखें परमेश्वरयागु आत्मां हे नवानादी।

^७ 9:34 १३:२४ मती १०:२५; १२:२५; मर्क ३:२२; लूक ११:२५ ^८ 9:35 १३:२५ मती १:२३; मर्क १:३५; लूक ४:४४ ^९ 9:36 १३:२६ मती २०:२७; १ राज २२:१५; २ इति १८:१६; इज ३:२५; मर्क ६:३४ ^{१०} 9:38 १३:३०-३८ लूक १०:२ ^{११} 10:10 १०:२० १ कोर १:१४; १ तिमो ५:१८ ^{१२} 10:14 १०:२५ प्रे १३:५९ ^{१३} 10:15 १०:२५ मती ११:२३; उज ११:२४-२८ ^{१४} 10:15 १०:२५ लूक १०:१२-१२ ^{१५} 10:16 १०:१६ लूक १०:१३

21 “मनूतयसं थः हे दाजुकिजापिन्त महियाः स्याके बी। बौन थः हे काय् म्हायपिन्त, अले काय् म्हायपिन्सं थः हे मां बौयात महियाः स्याके बी।
 22 थथे जिगु नामं यानाः छिमित फुक्कसिनं हेला याइ। दकलय् लिपा तकं क्वातुक विश्वास यानाः सह यानाच्चंमह बचय जुइ।”
 23 छगु शहरं ख्यानाः छवःसां छिपि मेगु शहरय् हँ। जि छिमित धात्थें धाये – मनूया काय् मवतले छिमिसं इस्राएल न्यक हे ज्या क्वचाय्के फइ मखुनि।”

24 “गुरु स्वयाः चेला तःधं मजु। अथे हे मालिक स्वयाः च्यः तःधं मजु।”
 25 चेला थः गुरु थें जुइ दुगुलि, अले च्यः थः मालिक थें जुइ दुगुलि लुधमेमाः। छँ थुवाःयात हे भूया जुजु बालजिबुल धाल धाःसा वया जहानतयत् झन छु जक धाइगु जुइ?”

सु खनाः ग्यायेमाः?

लूक १२:४-७

26 “मनूत खनाः छिपि ग्याये मते। त्वपुयातःगु खने दइतिनि। सुचुकातःगु सी दइतिनि।”
 27 जि छिमित खिउँथाय् धयागु खँ छिमिसं न्हिनय बयबय या। अथे हे जि छिमित न्हायपनय् धयागु खँ छिमिसं कःसिइ च्वनाः बयबय या।
 28 “मह जक स्याये फुपि, आत्मा स्याये मफुपिलिसे छिपि ग्याये मते। बरु छिमिगु मह व आत्मा नितोयात नरकय् छवयादी फुहलिसे जक ग्याना च्वँ।”

29 धिबा छगल निम्ह चखुंचा न्याये मफु ला? परमेश्वरयात मययकं छमह चखुंचा नं स्याये फइ मखु।
 30 छिमिगु छैनय च्वंगु सँ छपु छपु दतले हे परमेश्वरं ल्याः खाना तयादीगु दु।
 31 अयजुगुलि ग्याये माःगु मदु। चखुंचा स्वयाः ला छिपि यक्व हे म् वं।”
 32 “सुनां मनूतयगु न्हाःने ‘जि ख्रीष्टयाम्ह मनू खः’ धकाः धाइ, जि नं स्वर्गय् जिमि बाःया न्हाःने वयात ‘जिमह मनू खः’ धकाः धाये।
 33 सुनां मेपिनिगु न्हाःने ‘जि ख्रीष्टयाम्ह मनू मखु’ धकाः धाइ, वयात जि नं जिमि बाःया न्हाःने ‘जिमह मनू मखु’ धकाः धाये।”

ख्रीष्ट येश्यागु निति बाय् माली

लूक १२:४९-५३; १४:२६-२७

34 “जि संसारय् शान्ति बीत वःमह धकाः छिमिसं ताय्के मते। जि शान्ति बीत मखु, बरु ल्वाकेत वयामह खः।
 35 “ ‘जि ला काय्यात बौलिसे, म्हाय्यात मालिसे, भौयात माजुलिसे ल्वाकेत वयामह खः।
 36 मनूतय् शनूत थःगु छँय् च्वपि हे जुइ।”

37 “जितः स्वयाः थः मां बौयात अप्वः माया याइमह मनू जिगु ल्यल्यु वये फइ मखु। अथे हे थःकाय् म्हायपिन्त जितः स्वयाः अप्वः माया याइमह मनू नं जिगु ल्यल्यु वये फइ मखु।
 38 थःगु कूस क्वबिया जिगु ल्यल्यु मवइमह मनू जिमह चेला जुइ फइ मखु।”
 39 थःगु प्राण बचय यायेत जक स्वइमह मनू नाश जुयावनी। सुनां जिगु निति थःगु प्राण पाइ व बचय जुइ।”

सिरपाः

मर्क ९:४१; लूक १०:१६

40 “छिमित दुकाःमहयसिनं जितः दुकाःगु जुइ। जितः दुकाःमहयसिनं जितः छवया हयादीमहयसित दुकाःगु जुइ।”
 41 आमवक्तायात आमवक्ता खः धकाः दुकाःमहयसित आमवक्तायात बीगु सिरपाः हे दइ। अथे हे परमेश्वरं धाःथें च्वनीमहयसित दुकाःमहयसित नं वयात थें हे सिरपाः दइ।
 42 जि छिमित खःगु खँ धाये – सुनां जिमि चेला खः धकाः दकलय् चिधंमह मनूयात तकं छगु गिलास जक लः त्वकसां व सिरपाः कायेखनी।”

11

बतिस्मा बीमह यहन्नायागु खँ

लूक ७:१८-३५; १६:१६

1 झिनिमह चेलातयत थुलि धाये थुंकाः येशु अनं गांगामय् स्यनेकने यायेत व भिगु खँ न्यकेत झाल।
 2 झान्चवानाय् कुनातःमह यहन्नां मुक्ति बीमह ख्रीष्ट यानादीगु ज्याखँ न्यनाः थः चेलातयत वयकःयाथाय थथे धकाः न्यके छवयाहल।
 3 “झायादी माःमह छि हे खः ला कि जिमिसं मेमहयसिगु लँ स्वयाच्चनेमाः नि?”
 4 वयकलं इमित लिसेः बियादिल – “छिमिसं छु छु खना अले न्यना यहन्नायात वनाः व हे धयाब्यु।
 5 कापिसं मिखां खन, लंग्रात न्यासि वने फत, कोहित लाया वन, ख्वौयतयसं ताल, सीपि मनूत हानं म्बानावल, अले चीमिपिन्सं भिगु खँ न्यन।”
 6 जिगु विश्वासय सुनां शंका याइ मखु, व धन्यमह खः।”
 7 यहन्नाया चेलात लिहां वने थुंकाः वयकलं यहन्नायागु खँय् थथे धयादिल – “मझुभिइ वनाः छिमिसं छु स्वया? फसं संका च्वंगु तिकथि स्वःवनागु ला?
 8 मखुसा छिपि छु स्वयेत वनागु लय? बाबांलाःगु वसतं पुनातःपि मनूतयत स्वःवनागु ला? बाबांलाःगु वसतं पुना तइपि ला लायकुलिइ जक दइ।
 9 धात्थें छिपि छु स्वः वनापि? अगमवक्तायात स्वःवनागु ला? खः, जि धाये – यहन्ना आमवक्ता स्वयाः यक्व तःधं।
 10 थ्वयागु खँ धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु –

“ ‘जि जिमह दूयात छंगु न्हाः हे छवयाबी।

* 10:22 १०:२२ मती २४:१२-१३ * 10:24 १०:२४ लूक ६:४०; यह १३:१६; १५:२० * 10:25 १०:२५ मती १३:३४; १२:२५; मर्क ३:२२; लूक ११:२५ * 10:26 १०:२६ मर्क ४:२२; लूक ६:१७ * 10:33 १०:३३ २ तिमो २:१२ * 10:36 १०:३६-३८ मीका ७:६ * 10:38 १०:३८ मती १३:२५; मर्क ६:३४; लूक १२:२२ * 10:39 १०:३९ मती १३:२५; मर्क ६:३५; लूक १२:२३; यह १३:२५ * 10:40 १०:४० मर्क १:३०; लूक १२:४६; १०:१६; यह १३:२० * 11:5 ११:५ यसी ३५:५-६; ३६:१२

वं हे छंगु निति लँ दयकाबी।' *✠

11 “जिं छिमित ख-गु खँ धाये – बलित्स्मा बीम्ह यहन्ना स्वया: त:धंम्ह मन् मेम्ह मदु। अथेसां स्वर्गयागु राज्यय दक्वसिबय् चिधंम्ह मन् नं व स्वया: त:धं जुइ।

12 बलित्स्मा बीम्ह यहन्नां भिंगु खँ न्यंक्सांनिसें स्वर्गयागु राज्यय दुहां वनेत मन्तयसं धितुधिना: जुल। थुकथं इमि दथुइ धेधेंबल्ला: जुल।*✠

13 थव हे यहन्नाया न्ह्य: व:पि फुक्क अगमवक्ततयसं व व्यवस्थां नं स्वर्गयागु राज्ययागु खँ धयावंगु ख:।

14 छिमिसं थव खँ विश्वास याना का:सा वइतिनि धा:म्ह एलिया यहन्ना हे ख:।*✠

15 सुयाके न्हायपं दु वं न्यना का।”

16 “शौकन्हय्यापि मन्तयत छु नाप दौंजय यायेगु? थुपि ला बजारय च्वना: पासापिन्त स:ता: थथे खँ ल्हाइपि मस्त थें च्वं –

17 “ जिमिसं बाँसुरी पुया:

नं छिपिं प्याखं मल्ह,

जिमिसं सी बाजं थाना:

नं छिपिं मखव:।’

18 “नया:त्वना: सनामजुइम्ह यहन्ना वल। इमिसं वयात – ‘भूत दुब्यूम्ह मन्’ धका: धाल।

19 मन्या कायतं नयेत्वने याना जुल। इमिसं वयात – ‘नगुलु, अय्ला:गुलुत व कर काइपिनि व पापीतय पास’ धका: धयाजुल। इमिगु बुट्टि ला इमिगु ज्यां हे क्यां।”

विश्वास मयाइपि मन्त

लूक १०:१३-१५

20 येशुं अज्व: याना: अजु चायापुगु ज्या यानादीगु शहरय च्वपि मन्तयसं पश्चाताप मया:गुलि इमित ब्व:बियादिल।

21 “हे खोरजीन व बेथसेदाय च्वपि मन्त, छिमित थिक्कार दु, छायाधा:सा छिमिथाय या:गु अजु चायापुगु ज्याखँ टुरोस व सीदोनय या:गु जूसा अन च्वपिन्सं उबलय हे भांग्रां हिना: नौनं बुया: पश्चाताप याये धुंकल जुइ।*✠

22 जिं छिमित धाये – परमेश्वरं न्याय यानादीबलय टुरोस व सीदोनय च्वपिन्त स्वया: अज्व: छिमित सास्ती यानादी।

23 “हे कफर्नहमय च्वपि मन्त, छिमित छु स्वर्गय थत यनी धयाच्वनागु ला? छिमित ला नरकय क्वफाइ। छिमिथाय या:गु अजु चायापुगु ज्याखँ सदोमय या:गु जूसा आ: तक नं सदोम दयाच्वनीगु जुइ।*✠

24 जिं छिमित धाये – परमेश्वरं न्याय यानादीबलय सदोमय च्वपिन्त स्वया: छिमित अज्व: सास्ती यानादी।”*✠

जिथाय झासु लंक: वा

लूक १०:२१-२२

25 अबलय येशुं धयादिल – “हे परमेश्वर बा:, स्वर्ग व पृथ्वीया प्रभु, जिं छित: सुभाय बी, छायाधा:सा छिं थव खँ स:स्यू व थू धाइपिन्त न्यका मदिसे छु मस्युपि मस्तयत न्यंकादिल।

26 बा: छित: थव हे भिं ताल।”

27 “बा:नं हे फुक्क जिगु ल्हातय तयादीगु ख:। काययात सुनानं म्हमस्य, बा:नं जक काययात म्हस्य। अले बा:यात नं सुनानं म्हमस्य, कायतं जक स्यु। कायतं म्हसीका ब्युपिन्सं जक बा:यात म्हसी।”*✠

28 “कु क्वबिया त्यानुचा:पि फुक्कं जिथाय झासु लंक: वा, जिं छिमित आराम बी।

29 जिगु जुवा छिमिसं क्वब्यु, अले जिके स्यना का, छायाधा:सा जि स्वजाम्ह व क्वमिलुम्ह ख:। अले छिमिसं दुगुलानिसें आराम कायेखनी।*✠

30 जिगु जुवा क्वबी अ:पु, अले जिगु कु याउसैं च्वं।”

12

विश्रामबारयागु खँ

मर्क २:२३-२८; लूक ६:१-५

1 येशु विश्रामबार* खुन्हु छवबया लँ जुया: झाया च्वंबलय वयक:या चेलातयसं नये पित्या:गुलि छवमा स्वहायका: नयेत स्वल।*✠

2 इमिसं अथे या:गु खना: फरिसीतयसं वयक:यात धाल – “स्व, छिमि चेलातयसं विश्रामबार खुन्हु छु याये मज्यु धा:गु ख: व हे यानाच्वन।”

3 अले वयकलं लिंस: बियादिल – “दाऊदं थ: व थ:नाप व:पिनि नये पित्या:बलय छु यात धयागु खँ छिमिसं ब्वनागु मदु ला?”

4 गुकथं वं परमेश्वरया छेंय दुहां वना: अन छायात:गु मरि नल? अले थ:नाप व:पिन्त नं नकल। परमेश्वरयात छायात:गु मरि ला पुजाहारीतयसं सिबय मेपिन्सं नये हे मज्यु।*✠

5 विश्रामबार पतिकं पुजाहारीतयसं विश्रामबारयागु नियम मानय मया:। अयतं इपि दोषी ठहरय मजु धका: व्यवस्थाय च्वयात:गु खँ छिमिसं ब्वनागु मदु ला?*

6 अयतं जिं छिमित धाये – देग: स्वया: त:धंम्ह छम्ह थन दु।

7 ‘बलि बी ह:गु जित: मय:, जित: ला दया माया जक य:’ धका: धर्मशास्त्रय च्वयात:गु खँ बालाक थुइके फुगु जूसा छिमिसं छुं मया:पिन्त दोषी धका: पा: याइ मखुगु।*✠

8 मन्या काय विश्रामबारया नं प्रभु ख:।”

ल्हा: गंम्ह मन्

मर्क ३:१-६; लूक ६:६-११

* 11:10 ११:१० मला २:१ * 11:12 ११:१२ लूक १६:१६ * 11:14 ११:१४ मला २:५; मती १७:१०-१३; मर्क ६:११-१३ * 11:21 ११:२१ यशे २३:१-१८; इज २६:१-१८;

योए ३:४-८; आमो १:१-१०; जक ६:२-४ * 11:23 ११:२३ यशे १:१३-१५; उत ११:२४-२८ * 11:24 ११:२४ मती १०:१५; लूक १०:१२ * 11:27 ११:२७ यह २:३५; १:१८;

१०:२५ * 11:29 ११:२९ यह ६:१६ * 12:1 १२:१ यहूदीतय विश्रामबार खुन्हु * 12:1 १२:१ ब्य २:२५ * 12:4 १२:४ लेवी २४:१ * 12:4 १२:४ १ मजु २१:२-६

* 12:5 १२:५ मती २८:१-१० * 12:7 १२:७ मती ६:१३; होशे ६:६

- 9 अले येशू अनं धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय झाल।
 10 अन लहा: गंम्ह छम्ह मनू दु। वयकःयात दोष बीत अन च्वपिन्सं थथे धका: न्यन – “विश्रामबार खुन्हु सुयात लायकाबीगु ज्या याये ज्य ला?”
 11 वयकलं लिस: बियादिल – “छिमि स्यां फैंचा विश्रामबार खुन्हु गालय कुतुंवन धा:सा छिमिसं वयात थकायेत मस्वइ ला?”
 12 फैंचा स्वया: ला मनु गुलि यक्व मू वं। उकिं विश्रामबार खुन्हु नं भिगु ज्या याये ज्य।”
 13 अले वयकलं लहा: गंम्ह मनूयात धयादिल – “लहा: तप्यकि।” वं लहा: तप्यकल। अले गंगु लहा: लना: मेगु लहा: थें च्वन।
 14 फरिसीतयसं अनं वना: वयकःयात स्यायेगु ग्वसा: ग्वल।
 परमेश्वरं ल्ययादीम्ह चय:
 मर्क ३:७-११; लूक ६:१७-१९
 15 थ्व खँ सिया: येशू अनं झाल। यक्व हे मनूत वयकःया ल्यल्य वन। वयकलं म्हंमफुपि दक्वसित लायकादिल।
 16 अले वयकलं थ्व खँय सुयातं छुं धाये मते धका: खयाच्च: बियादिल।
 17 वयकलं थथे यानादीगु यशैया अगमवक्तं धयाथकगु थ्व खँ पूवकेत ख: –
 18 परमेश्वरं धयादिल –

“स्व, थ्व जिं ल्ययाम्ह

जि यःम्ह चय: ख:।

थ्व खना: जि तसकं लयता:।

थ्वयागु नुगलय जिगु आत्मा तयाबी,
 अले थ्वं हे जात जातियापिन्त
 न्याययागु खँ न्यंकी।

19 थ्व गुबलें सुनाप ल्वाना जुइ मखु,
 तसकं हाला जुइ मखु।

सुनान थ्वयात लैय लैय
 हाला जगु खनी मखु।

20 त्वधुलेत्यंगु तिकथि छपु नं
 थ्वं त्वथुली मखु।

सीत्यंगु मतयात तकं

थ्वं स्याइ मखु।

न्याययागु विजय मजुतले

थ्वं छुं हे याइ मखु।

21 अले जात जातियापिन्सं

थ्वयागु हे नामय आशा यानाच्चनी।”^७

येशू व बालजिबुल

मर्क ३:२२-३०; लूक ११:१४-२३

22 मनूतयसं येशुयाथाय छम्ह कांम्ह लाताम्ह व भूत दुब्यम्ह मनूयात हल। वयकलं वयात लायकादिल। अले वं मिखां खन, नवाये नं फत।

23 स्वयाच्वपिन्सं छक्क जुया: धाल – “दाऊदया काय थ्व हे मखु ला?”

24 थ्व न्याना: फरिसीतयसं थथे धाल – “भूततय जुजु बालजिबुलं शक्ति बियातःगुलि थ्वं भूतयात पितिनाछवये फुगु ख:।”^७

25 इमिगु मतिइ च्वंगु खँ थुइका: वयकलं इमित धयादिल – “गुगुं नं राज्य निक् दला: थ:थवय ल्वाना जुल धा:सा थ: हे नाश जुइ। अथे हे गुगुं नं शहर व छैनं थ:थवय बाया: ल्वाना जुल धा:सा ता:तुइ मखु।

26 अथे हे शैतानतय दथुइ नं थ:थवय ल्वापु जुल धा:सा इमिगु राज्य गथे याना: ता:तुइ फइ?

27 बालजिबुलं शक्ति बियातःगुलि जिं भूतयात पितिनाछवये फुगु ख: धका: छिमिसं धाल। थथे हे ख: धयागु जूसा छिमि मनूतयसं जक सुयागु शक्ति भूत पितिनाछवइगु लय? इमिसं छिमित हे दोषी ठहरय याइ।

28 अथे मखु, जित: परमेश्वरयागु आत्मा भूतयात पितिनाछवयेगु शक्ति ब्यगु ख: धयागु जूसा परमेश्वरयागु राज्य छिमिथाय वये धुंकल धका: सीकि।

29 बल्ला:म्ह मनूयागु छैय खुइत न्हापां व मनूयात नि चीमा:। वयात चीधुंका: तिनि वयागु छैय खुया: यने फइ।”

30 “जिगु पें मलीपि फुक्क जिमि शत्रु ख:। जित: मुंकेत ग्वाहालि मयाइम्हयसिनं जिं मुना तयागु नं हलाबी।”^७

31 “मनूतयसं न्हागु हे मखुगु खँ लहा:सां न्हागु हे पाप या:सां इमित क्षमा बी, पवित्र आत्मायात मभिंका: खँ ल्हाइपिन्त धा:सा क्षमा बी मखु।

32 मनूया काययात मभिंका: खँ ल्हा:म्हयसित क्षमा यानाबी, पवित्र आत्मायात मभिंका: खँ ल्हा:म्हयसित धा:सा आ: नं, लिपा नं, गुबलें हे क्षमा बी मखु।”^७

सिमा व फल

लूक ६:४३-४५

33 “भिगु सिमाय जक भिगु फल सइ। मभिगु सिमाय मभिगु हे फल सइ। थुकथं सिमाय सःगु फल स्वया: सिमा भिं मभिं सीके फइ।”^७

34 अय सार्पया मस्त, छिपि थें ज्या:पिं मभिपिं मनूतयसं गथे याना: भिगु खँ ल्हाये फइ? छाम्था:सा नुगलय च्वंगु खँ हे म्हुतु नवाइ।”^७

35 भिम्ह मनूया मतिइ भिगु हे दइगुलि वं भिगु भिगु हे याइ। अथे हे मभिम्ह मनूया मतिइ मभिगु हे दइगुलि वं मभिगु मभिगु जक याइ।”

36 “जि छिमित धाये – छिमिसं ल्हाना जगु म्वा:मद्गु छता छता खँया ल्या:चा: परमेश्वरं न्याय यानादीबलय कयादी।

37 छिमिसं नवाना जगु खं हे छिपि न्यायया दिनय दोषी वा निर्दोष ठहरय जुइ।”

अजू चायापुगु चिं क्यनेगु इनाप

मर्क ८:११-१३; लूक ११:२९-३२

☆ 12:11 १२:२९ लूक १४:५ ☆ 12:21 १२:२६-२९ यशै ४२:२-४ ☆ 12:24 १२:२४ मती १२:३५; १०:२५ ☆ 12:30 १२:२३ मर्क १४:७ ☆ 12:32 १२:३२ लूक १२:३०

☆ 12:33 १२:२३ मती ७:२० ☆ 12:34 १२:३४ मती १०:५; २१:३३; १५:१५; लूक ४:७

- 38 अले गुहं गुहं शास्त्रीत व फरिसीतयसं जाना: येश्यात धाल - “अयसा गुरूजु, जिमित अजू चायापुगु चिं छक: याना: क्यनादिसँरे।”[☆]
- 39 वयकलं धयादिल - “शौकन्हययापि मनुत गुलि जक मभिना व:गु, अले परमेश्वरयात विश्वास यायेगु त्व:ता ह:गु। शुमिसं अजू चायापुगु चिं स्वयेत धयाच्वन। अहं, छिमित अगमवक्ता योनां क्यना वंगु चिं सिबय मेगु छुं हे चिं क्यनी मखु।[☆]
- 40 गथे योना न्यायागु प्वाथय स्वन्हु स्वचा तक च्वन, अथे हे मनुया काय नं पृथ्वीया दुने स्वन्हु स्वचा तक च्वनी।[☆]
- 41 “निनेवेय् च्वपिसं नं न्याय याइबलय आ:यापि मनुतयत् सजॉय बी हे मा: धका: नवाइ, छाथधा:सा इमिसं ला योनां जक न्यंकूबलय हे पश्चाताप यात। स्व, थन ला योना स्वया: नं त:धंमह छमह दु।
- 42 न्याय याइबलय दच्छिनय च्वंमह रानीं नं आ:यापि मनुतयत् सजॉय बीमा: धका: नवाइ, छाथधा:सा व तापाकनिसे सोलोमनयागु ज्ञानयागु खं न्यनेत वल। स्व, थन ला सोलोमन स्वया: नं त:धंमह छमह दु।”[☆]

पूमवंक या:गु ज्या झन ग्यानापु

लूक ११:२४-२६

- 43 “मनुयागु म्हं पिहां वना: भूतआत्मां बाय च्वनेत मस्भूमिइ मा: जुइ। अयनं वं बाय लुइके फइ मखु।
- 44 अले वं धाइ ‘जि न्हापा च्वनाच्वनागु छैं हे लिहां वने’ अले वं लिहां वइबलय न्हापायागु छैं यचुका: झ:झ: धायकात:गु व खालिगु लुइकी।
- 45 अले वं वना: थ: स्वया: मभिपि न्हयह भूतयत् स:ता हइ। इपि वया: अन बाय च्वनी। अले व मनु न्हापा स्वया: गति मलाना वर्नी। आ:यापि मभिपि मनुतयगु गति नं थथे हे जुइ।”

येश्या मां व किजापि

मर्क ३:३१-३५; लूक ८:१९-२१

- 46 येशुं थथे धयाच्वनादीबलय हे वयक:या मां व किजापि वयक: नाप खँ ल्हायेत पिने प्यु वयाच्वन।
- 47 छमहयसिनं वना: वयक:यात धाल - “छिकपिनि मां व किजापि छिनाप खँ ल्हायेत पिने प्यु वयाच्वंगु दु।”
- 48 अले वयकलं वयात धयादिल - “जिमि मां सु ख: ? जिमि किजापि सु ख: ?”
- 49 अले चेलातयत् पतिचां क्यना: धयादिल - “मां धा:सां किजापि धा:सां थुपि हे ख:।
- 50 छाथधा:सा सुनां स्वर्गय च्वनादीमह जिमि बा:नं धा:थे याना जुइ व हे जिमि किजा, जिमि केहें व जिमि मां ख:।”

13

पुसा हलिमहयसिगु उखान

मर्क ४:१-९; लूक ८:४-८

- 1 उखुन्हु हे येशुं छैनं पिहां झाया: समुद्र सिथय वना: फ्यतुनादिल।
- 2 वयक:या जवखवं यकव हे मनुत मुं:गुलि वयक: नांचाय च्वनादिल। मनुत जक समुद्रया सिथय दनाच्वना[☆]
- 3 वयकलं इमित उखान कना: यकव हे खँ स्यनादिल।
- “छमह मनु बुँइ पुसा ह: वन।
- 4 वं पुसा ह:बलय गुलि गुलि पुसा लौयं नं लात, अले झंग:तयसं वया: नयाबिल।
- 5 अले गुलि पुसा ल्वहलिं दुथाय लात। भचा भचा जक चा दुगुलि अन ला:गु पुसा याकनं बुयावल।
- 6 निभा: त्व:बलय अन बुयाव:गु मा सुक्चिना वन, अले बल्लाक हा काये मफुगुलि गना वन।
- 7 अले हानं गुलि पुसा कंमा दुथाय लात। कंमा त:मा जुया व:बलय अन ला:गु पुसा थाहां वये मफुत।
- 8 गुलि पुसा भिगु चा दुथाय लात, अले यकव अन्न सल। गनं सछि, गनं खुइदुंगं, गनं स्विदुंगं अन्न सल।
- 9 सुयाके न्हायपं दु वं न्यना: का।”

छाय उखान छयले माल?

मर्क ४:१०-१३; लूक ८:९-१०

- 10 अले चेलातयसं वया: वयक:याके न्यन - “छिं इपि लिसे छाय उखान छुना: खँ ल्हानादियागु?”
- 11 वयकलं धयादिल - “स्वर्गायागु राज्ययागु गुप्ति खँ छिमित जक सीके ब्यगु दु। इमित सीके मन्ब्यू
- 12 दुहयसित अज्जं तनाबी, अले वयाके झन यकव दइ। मदुहयसिके दुगु नं लाका काइ।[☆]
- 13 अयजुगुलि जिं इपि लिसे उखान छुना: खँ ल्हानागु ख: -

“ स्वया: नं इमिसं खनी मखु,
न्यसां इमिसं ताइ मखु,
अले थुइ नं मखु।”

14 “थुकथं यशैया अगमवक्तां धयावंगु खँ थुमिके पूवन -

“ छिमिसं न्यनेत ला न्यनी,
अयनं गुब्बसं थुइके फइ मखु।

छिमिसं स्वयेत ला स्वइ,

अयनं गुब्बसं खंके फइ मखु।

15 छाथधा:सा छिमिगु तुना: क्वय थुंकल,

न्हायपं ख्वातुइ थुंकल,

अले छिमिसं मिखा तिस्सी थुंकल।

मखुसा ला छिमिगु न्हायपनं ताये मा:गु ख:,

☆ 12:38 १२:३८ मती १२:३१; मर्क ८:१९

☆ 12:39 १२:३९ मती १२:३४; मर्क ८:१९

☆ 12:40 १२:४० योना ३:५

☆ 12:42 १२:४२ र राज १०:१२-१०; २ इति १५:१-२

☆ 13:2

१३:२२ लूक ५:१२-३

☆ 13:12 १३:१२ मती २५:२९; मर्क ४:२५; लूक ८:२५; १२:२६

मिखां खने माःगु खः,
 नुगलं ध्वाथुइका काये माःगु खः।
 छिपि पापं लिचिलाः जिथाय् लिफः स्वया वये माःगु खः,
 अले जिं छिमिंत लायकाबीगु खः।”*

16 “छिपि धाःसा धन्यपि खः, छाथधाःसा छिमिगु मिगां खं, न्हायपनं ता।
 17 जिं छिमिंत धाथे धाये – तःम्ह हे अगमवक्तातयसं व धर्मी मनुतयसं छिमिसं खंगु खँ तसकं स्वये मास्तिवयक्कूगु खः, अयनं इमिसं स्वये मखन।
 अथे हे छिमिसं न्यंगु खँ इमिसं तसकं न्यने मास्तिवयक्कूगु खः, अयनं इमिसं न्यने मखन।”*

उखानयागु अर्थ

मर्क ४:१३-२०; लुक ८:११-१५

18 “पुसा हलिमहयसिगु उखानयागु अर्थ न्यँ।
 19 गुलिखय मनुतयसं परमेश्वरयागु राज्ययागु खँ न्यनाः नं थुइके फइ मखु। थुपि लँय लाःगु पुसा थें खः। इमिगु नुगलय हलातःगु परमेश्वरयागु वचन शैतानं वयाः लिक्कया यंकी।
 20 ल्वहलि दुथाय लाःगु पुसा परमेश्वरयागु वचन न्यनेवं लयल्यतायाः विश्वास याना काइपि खः।
 21 परमेश्वरयागु वचनं थुमिगु नुगलय् दुने थयंक हा काये फइ मखु। अले ताःई तक च्वने फइ मखु। दुःखकष्ट वयेवं थुमिसं विश्वास यायेगु त्वःताछ्वइ।
 22 परमेश्वरयागु वचन न्यनाः नं धन सम्पत्तियागु माया कयाजुइपि व संसारयागु खँय च्यताः तया जुइपि मनुत कंमा दुथाय लाःगु पुसा थें खः। थुमिसं परमेश्वरयागु वचनयात गुम्से यानाबी। अले थुकि अन्न सयकी मखु।
 23 परमेश्वरयागु वचन न्यनाः थुइका काइपि मनुत भिगु चाय् लाःगु पुसा थें खः। थुमिसं यक्व अन्न सयकी। गुलिसिनं सछि, गुलिसिनं खुइदुगं, गुलिसिनं स्विदुगं अन्न सयकी।”

नामायागु उखान

24 येश् मेगु उखान छुनाः इमित धयादिल – “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छम्ह मनुखं थःगु बुँइ भिगु पुसा हला।
 25 छन्हु चान्हय् फुक्कं घनाच्वंबलय् शनु वयाः छ्व हलातःगु बुँइ नामायागु पुसा हला थकल।
 26 अले मा थाहां वयाः अन्न सःबलय् नामा नं खनेदयावल।
 27 “अले च्यःतयसं वयाः बुँ थुवाःयात धाल – ‘मालिक, छिं बुँइ भिगु पुसा जक हला दियागु मखु ला? नामा गनं ब्यावल?’
 28 “बुँ थुवालं धाल – ‘सुं शनु थथे यानाथकल जुइ।’ इमिसं हानं धाल – ‘जिमिसं वनाः नामा पुया छवये ला?’
 29 “अले वं धाल – ‘आः थथें पुइ म्वाःनि। मखुसा छिमिसं नामा नाप छ्व नं पुया छवइ।
 30 छ्व लये मत्यःतले निमां थकाय नि ब्यु। लयबलय् जिं ज्यामितयत् न्हापां नामा नि पुयाः छव्येकत मुंकि, अले छ्व जक जिगु धुकुतिइ मुंके हजि धकाः धाये।”

दक्वसिबय चिक्वःगु पुसा व सोडायागु उखान

मर्क ४:३०-३२; लुक १३:१८-२१

31 अले हानं येश् मेगु उखान छुनादिल। “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छम्ह मनुखं तुवःया पुसा थःगु बुँइ हल।
 32 दक्वसिबय चिक्वःगु पुसा जसां थाहां वये धुंकाः थ्व अन दुगु मेमेगु स्वयाः तःमा जुयाः सिमा जुल। अले इगःतयसं वयाः थुकियागु कचामचाय थःगु स्वें दयकी।”
 33 वयकलं इमित हानं मेगु उखान छुनादिल – “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छम्ह मिसां सोडा कयाः स्वफा छ्वचुंलय ल्वाकछ्यानाः फुक्क थासय् मन्चुंतेले न्हायाच्वना। अले छ्वचुं फुक्क फंगाना वल।”
 34 वयकलं मनुतयत् न्हागु खं थथे उखान छुनाः कनादिल। उखान मछुइकं वयकलं छुं नं स्यनामदी।
 35 थुकथं अगमवक्तां थथे धकाः धयाथक्कूगु खँ पवन –

“जि मनुतयत् उखान छुनाः

जक खँ कने।

संसारयागु सृष्टि जसांनिसें

सुचुकातःगु खँ उला बी।”*

नामायागु उखानयागु अर्थ

36 अले येश् मनुतयत् त्वःताः छँय दुहां झाल। चेलातयसं वयाः वयकःयात थथे धाल – “बुँइ हःगु नामायागु उखानयागु अर्थ कनादिसँ।”
 37 वयकलं इमित धयादिल – “भिगु पुसा हःम्ह मनुया काय खः।
 38 बुँ छ्व संसार खः। भिगु पुसा परमेश्वरया राज्ययापि मनुत खः। अले नामायागु पुसा शैतानया मनुत खः।
 39 नामायागु पुसा हः वःम्ह शनु शैतान खः। छ्व लयेगु ई परमेश्वरं न्याय याइगु ई खः। छ्व लइपि ज्यामित स्वर्गादूत खः।
 40 “गथे नामायात मुंकाः छ्वयकी न्याय याइबलय् नं अथे हे याइ।
 41 अबलय् मनुया कायनं थः दूतयत् छ्वयाहइ। अले इमिसं वयकःयागु राज्यय् च्वपि पाप याःपि व याक्पि फुक्कसितं मुंकी।
 42 अले इमित मि गालय् कुकी। अन इपि ख्व जक ख्वयाः वा न्हायाच्वनी।
 43 परमेश्वरं यथे यानाजुइपि जक थः परमेश्वर बाःया राज्यय् सूर्य थें थिनाच्वनी। सुयाके न्हायपं दु वं न्यनाः का।”

थुनातःगु धन व मोतीयागु उखान

44 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छम्ह मनुखं बुँइ थुनातःगु धन लइकल। वं उकियात हाकनं त्वपुल। अले व तसकं लयतायाः वनाः थःगु फुक्क सर्बय मियाः व बुँ न्यात।”

45 “हाकनं स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – न्हाबले भिगु मोती जक माला जुइम्ह छम्ह बन्जाः मु।

46 वं तसकं मं वंगु मोती लइवं थःके दुगु फुक्क सर्बय मियाः व मोती न्यात।”

जाःयागु उखान

47 “स्वर्गयागु राज्ये थथे च्वं - न्या लाइपि मन्तयसं समुद्र्य न्या लायेत जाः ज्ञात। अले थुकी थीथी कथंयापि न्या लात।

48 जाः जायेवं इमिसं जाःयात समुद्र सिथय साला काल। अले फ्यतुनाः इमिसं भिपि न्या जुक्व थःपिनिगु थलय् तल। अले मभिपि न्या जुक्व वांछवल।

49 परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् नं थथे हे जुइ। स्वर्गदत्ततयसं वयाः मभिपि मन्तयत् भिपि मन्तयपाखें छुतय याइ।

50 अले मभिपि मन्तयत् मि गालय् कुकीं। इपि अन ख्व जक ख्वयाः वा न्ह्यायाच्वनी।”

51 वयकलं न्यानादिल - “थ्व खँ छिमिसं थुल ला?”

अले इमिसं “थुल” धकाः धाल।

52 वयकलं हानं धयादिल - “व्यवस्था स्वनीपि व थुइकीपि शास्त्रीत स्वर्गयागु राज्यय चेला ज्वल धाःसा इपि छँ थुवाः थें जुइ। छँ थुवालं थःगु धुकृति न्हगु व पुलांगु न्ह्यांगु लिकाये फइ।”

नासरतय येश्यात मययकगु

मर्क ६:१-६; लूक ४:१६-३०

53 थथे उखान कनादी धुंकाः येश अनं झाल।

54 वयकः थःगु हे शहरय झाल। अन च्वंगु धर्मशास्त्र स्वनीगु छँय झ़ायाः वयकलं मन्तयत् स्येनेकेने यानादिल। वयकःयागु खँ न्यानाः मन्तयसं छक्क जुवाः थथे धाल - “थ्वयाके थज्याःगु बुद्धि व अजू चायापुगु ज्या यायेगु शक्ति गनं वल?

55 थ्व सिंकाःमिया काय मखु ला? मरियम थ्वया मां मखु ला? याकुब, योसेफ, सिमोन व यहूदापि थ्वया किजापि मखु ला?

56 थ्वया केहेपि ला थन हे दु नि? थ्वं थ्व फुककं गनं सक्याः वल?”

57 थुकथं इमिसं वयकःयात विश्वास मयात।

अले वयकलं धयादिल - “अगमवक्तायात थःगु हे शहरय व थःगु हे छँय मानय याइ मखु, बरु मेथाय न्ह्याथासं मानय याइ।”*

58 इमिसं विश्वास मयाःगुलि वयकलं अन यक्व अजू चायापुगु चिं क्यना मदी।

14

बाप्टिस्मा बीमह यहूनायात स्याःगु

मर्क ६:१४-२९; लूक ९:७-९

1 थुबलय् हे गालीलया जुजु हेरोदं येश्यागु खँ न्यानाः

2 थः भारदारतयत धाल - “थ्व मनु ला बाप्टिस्मा बीमह यहूना हे जुइमाः। व सिनाः हानं म्वानावःगु जुइमाः, उकिं ला वं ततःधंगु अजू चायापुगु ज्या याये फत।”

3 न्ह्यापा हेरोदं थःकिजा फिलिपया कलाः हेरोदियासं यानाः बाप्टिस्मा बीमह यहूनायात ज्वनाः झ्यालखानाय कुंगु खः।*

4 छायाधाःसा यहूनां वयात - “थः किजाभौयात कलाः तये मत्यः” धकाः धाःगु खः।*

5 वं यहूनायात स्यायेगु नं मतिइ तःगु खः। अयनं मन्त खनाः ग्यानाः वं अथे याये मफुत, छायाधाःसा इमिसं यहूनायात अगमवक्ता धकाः मानय यानातःगु खः।

6 हेरोदयागु बुद्धिया लसताय हेरोदियासया म्हायनं सकसिया न्ह्याःने तसकं बांलाक प्याखं ल्हुयाक्यंगुलि हेरोद तसकं लयतल।

7 अले वं न्ह्यागु पवसां बी धकाः पाफल।

8 व मचां थः माहयसिनं स्यनान-थें धाल - “जितः आः हे बाप्टिस्मा बीमह यहूनायागु छंयं भुइ तयाः बियादिसँ।”

9 थ्व न्यानाः वं तसकं नुगः मछिकल, अयनं न्ह्यागु पवसां बी धकाः फुककसिगु न्ह्याःने पाफये धुंकरुलि यहूनायागु छंयं ध्यनाः हजि धकाः उजं बिल।

10 अले वं सिपाइंत छ्वयाः झ्यालखानाय यहूनायागु छंयं धेके बिल।

11 अले छंयं भुइ तयाः व मचायात बी हल। मचां व थः मोंयात बी यकल।

12 अले यहूनाया चेलातयसं वयाः वयागु सीमह यंकाः थुनाबिल। अले इमिसं वनाः थ्व खँ येश्यात न्यंकल।

न्याद्रः मन्तयत नकादीगु

मर्क ६:३०-४४; लूक ९:१०-१७; यहू ६:१-१५

13 थ्व न्यानाः येश नंचाय च्वनाः सुं मद्रुगु थासय झाल। वयकः झाल धयागु खँ न्यानाः मन्त शहरनिसें वयकःया लयल्यु न्यासि वन।

14 नांचां क्वहां झाःबलय् ग्वाः ग्वाः मन्तयत खनाः वयकःयात तसकं माया वन, अले उसौय मद्रुपिन्त लायकादिल।

15 छिउं छिउं धाःबलय् चेलातयसं वयाः वयकःयात धाल - “छिउंया वये धुंकल, थन छुं हे मद्रु। थुमित गामय छ्वयादिसँ। अले अन न्यानाः नइ।”

16 वयकलं इमित धयादिल - “इमित छ्वये म्वाः, इमित छिमिसं हे नकि।”

17 इमिसं धाल - “जिमिके ला न्यापा मरि व निमह न्या जक दु।”

18 वयकलं धयादिल - “छिमिके द्रुगु मरि व न्या जिथाय् हिं।”

19 वयकलं फुककसित खयलय् पयतुकादिल। न्यापा मरि व निमह न्या कयाः स्वर्गय थस्वयाः परमेश्वरयात सुभाय बियादिल। अले मरि कुचा थलाः वयकलं चेलातयत बियादिल। इमिसं मन्तयत इनाबिल।

20 अले इमिसं यतले नल। इनाः ल्यं द्रुगु झिनिगः दाला जायक दु।

21 मस्त व मिसात ल्याः मतसे अन मिजंत जक हे न्याद्रः ति दु।

येशू लख्यु न्यासि झाःगु

मर्क ६:४५-५३; यहू ६:१६-२१

22 येशू चेलातयत थः स्वयाः न्हापा हे नंचाय च्वनाः समुद्र पारि वनेगु उजं बियादिल। अनं लिपा मन्तयत छँय छ्वयादिल।

23 मन्तयत छँय छ्वयादी धुंकाः वयकः याकःचा पहाडय प्रार्थना यायेत थाहां झाल। बहनी तकं वयकः याकःचा हे च्वनादिल।

24 थुबलय् तक नांचा समुद्र सिथं यक्व हे तापाक्क थयने धुंकल। फय् अःखतं वयाच्वंगुलि लाःद्रुम्बलं यानाः नांचा फातापुली थें च्वनाच्वन।

- 25 सूध न्हापां हे वयकः समुद्रय न्यासि ज्ञायाः इमिथाय् थ्यंकः झाल।
 26 वयकःयात थथे समुद्रय न्यासि ज्ञायाच्च्वंगु खनाः चेलात ग्यानाः “भूत भूत” धकाः चिल्लाय् दनाः हाल।
 27 वयकलं इमित धयादिल – “साहस या, जि हे खः, ग्याये मते।”
 28 अले पत्रूसं वयकःयात धाल – “प्रभु, धात्थे छि हे खः धयागु जूसा जितः न समुद्रय न्यासि वयेगु उज्जं बियादिसँ।”
 29 वयकलं वयात “वा” धकाः धयादिल। पत्रूसं नांचां कुहां वनाः वयकःयाथाय् वनेत लखं लखं न्यासि वन।
 30 फय वःगु खनाः व ग्यात, दुनी थें च्वंबल्य व चिल्लाय् दनाः हाल – “प्रभु, जितः बचय यानादिसँ।”
 31 अले वयकलं वयात ज्वनाः धयादिल – “ख, छंगु विश्वास, छांय संका यानागु?”
 32 वयकःपि निमहं नांचाय् च्वने थुंकाः फय नं दित।
 33 नांचाय् च्वपि चेलातयसं वयकःया तुतिइ भवपुलाः धाल – “छि धात्थे परमेश्वरया काय खः।”
 34 पारिइ थ्यंकाः इमिसं गनेसरेत धाःगु थासय् नांचा दिकल।
 35 अन च्वपि मन्तयसं वयकःयात म्हसीकाः जवंखवं च्वंगु गामय् थ्व खँ धायके छवत। अले मन्तयसं वयकःयाथाय् उसॉय मदुपिन्त हल।
 36 इमिसं वयकःयागु लंयागु च्वः जक थीत बिन्ति यात। थुकथं लं थ्युपि फुक्कं लाया वन।

15

थितिकृतियागु खँ

मर्क ७:१-१३

- 1 छन्हू यरूशलेमं सुं फरिसी व शास्त्रीतयसं वयाः येशयात न्हासः यात –
 2 “छिकपिनि चेलातयसं तापाःबाज्यापिनिगु थितिकृति छांय मानय मयाःगु? हानं ल्हाः मस्युसे नं इगु?”
 3 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “छिमिसं जक छांय परमेश्वरयागु खँ मन्यंसे थःगु हे थितिकृति मानय याना जुया?
 4 परमेश्वरं धयादीगु दु – ‘थः मां बोयात हनाबना ति। मां बोयात म्हतु वाइपिन्त स्यानाछव।’
 5 छिमिसं धाःसा थथे धयाजुल – ‘सुनां थः मां बोयात बीमाःगु खँ परमेश्वरयात छांये धून धकाः धाइ,
 6 वं थः मां बोयात हनाबना तये म्वाः।’ थुकथं छिमिसं थःपिनिगु थितिकृति यानाः परमेश्वरयागु वचनयात ज्यालगय मज्गु यानाब्यूगु दु।
 7 अय् निपाः ख्वाःपाः दुपि, यशैयां छिमिगु खँय थुकथं पायछि जुइक हे धया थकल –
 8 “ ‘थुमिसं म्हतुं ला
 जितः तसकं हनाबना तइ।
 नुगलं धाःसा
 थुपि तसकं तापाना च्वनी।”
 9 थुमिसं थःपिन्सं दयक्गु थितिकृतियात
 परमेश्वरयागु आज्ञा खः धकाः
 मन्तयत स्याना जुइ।
 उकि थुमिसं जिगु सेवा याःसां
 छापि ज्यालगय मज्गु। ”
 मन्तयत अशुद् याइगु खँ
 मर्क ७:१४-२३
 10 येश मन्तयत सःताः धयादिल – “न्यँ अले थुइकि।
 11 म्हतुं दुहां वनीगुलि मन्तयत अशुद् याइ मखु, बर म्हतुं पिहां वइगुलि इमित अशुद् याइ।”
 12 अले चेलातयसं वयाः वयकःयात धाल – “थ्व खँ न्यानाः फरिसीत छिनाप तंभवयकल धकाः छि सिल लन?”
 13 वयकलं धयादिल – “स्वर्गय च्वनादीमह जिमि बाःनं पिना मदीगु फुक्क मायात लिनाछवयादी।
 14 इमित त्वःताछव। इपि कापि लँजवाः खः। कांमह मनुखं कांमह मन्यात ल्हाः ज्वनाः यंकसा इपि निमहं गालाय लाइ।”
 15 अले पत्रूसं धाल – “जिमि त्व खँ थुइका बियादिसँ।”
 16 वयकलं धयादिल – “छिमिसं आः तकं थुइके मफुनि ला?
 17 छिमिसं नं थुइके मफु ला? मन्तयसं म्हतुं नःगु प्वाथय वनी, अले हानं पिहां तं वइ।
 18 मन्तयगु म्हतुं पिहां वःगु खँ धाःसा इमिगु नुगलनिसे हे पिहां वइ। अले थुकि यानाः हे इपि अशुद् जुइ।
 19 छांयथाःसा मन्तयगु नुगलं हे थज्याःगु मभिगु बिचाः पिहां वइ – स्यायेगु, व्यभिचार यायेगु, खुइगु, मखुगु साक्षी बीगु, मेपिन्त मभिकाः खँ ल्हायेगु।
 20 मन्तयत अशुद् याइगु थुकि हे खः। ल्हाः मस्युसे नयेवं मन्त अशुद् जुइ मखु।”

छमह यहदीमखुमह मिसायागु विश्वास

मर्क ७:२४-३०

- 21 येश अनं टुरोस व सीदोनया थाय थासय झाल।
 22 अन छमह कनानी मिसां वयाः वयकःयात थथे धाल – “प्रभु, दाऊदया काय, जितः दया यानादिसँ। जिमि म्हाययात भूत दुबिनाः तसकं सास्ती जुयाच्वन।”
 23 अयसं वयकलं व मिसायात छसः हे नवाना मदी। अले चेलातयसं वयकःयात बिन्ति यात – “थ्व मिसा ल्युत्थू वयाः हालाच्वन, वयात ‘हुँ’ धकाः धयादिसँ।”
 24 वयकलं धयादिल – “जितः ला झी इस्राएलयापि तंपि फैचात मालेत जक छवयाहयादीगु खः।”
 25 थ्व न्यानाः व मिसा वयकःयागु तुतिइ भवपुल। अले धाल – “प्रभु, जितः ग्वाहालि यानादिसँ।”
 26 वयकलं धयादिल – “न्हापां मस्तयत नि गाक्क नेके ब्यु, छांयथाःसा मस्तयसं नयाच्वंगु लाकाः खिचायात वान्छवया बी मज्गु।”
 27 वं धाल – “खः प्रभु, अथेसां खिचां नं ला थः मालिकं नःबल्य वाःगु नयेखनी नि।”

28 अले वयकलं वयात धयादिल – “केहें मयजु, छिगु विश्वास तसकं तःधं, छि मंनं तुं थें जुझमा।” उबलय हे वया म्हाय्य लन।

येशू तःमहयसित लायकादीगु

मर्क ७:३१-३७

29 येशू अनं गालील समुद्र सिथं सिथं झाय्याः पहाडय च्वय झाय्याः च्वनादिल।

30 अले मनुतयसं वयकःयाथाय लंग्रा, कां, लाता, ल्हाःतुति संके मफुपि व अथे हे मेमेगु ल्वचं कःपिन्त हल। वयकलं इमित लायकादिल।

31 थथे लातातयसं नवाःगु, ल्हाःतुति मसपि लाःगु, लंग्रात न्यासि वंगु, कांतयसं मिखां खंगु खनाः मनुत छक्क जुल। अले इमिसं इस्राएलीतय परमेश्वरयात तःधकल।

येशू प्यद्रः मनुतयत नकादीगु

मर्क ८:१-१०

32 येशू थः चेलातयत सःताः धयादिल – “थ्व मनुत खनाः जितः तसकं माया वन। थुपि जि नाप च्वनाच्वंगु स्वन्ह दये धुंकल। नयेगु नं छुं हे मद्दु। जि इमित मनुकसे लिछवय मास्ति मवः, छायधाःसा भाःपी मफयाः थुपि लेंय हे मूछां जुइ।”

33 चेलातयसं धाल – “थुलिमछिसित नकेत झीसं थज्याःगु सं मद्दुगु थासय गन कयाः हयेगु?”

34 अले वयकलं न्यनादिल – “छिमिके खःपाः मरि दु?”

इमिसं धाल – “न्हयपाः मरि व चिचिधिपि न्या भवा दु।”

35 अले वयकलं फुक्कसितं बैय पयतुकादिल।

36 अनलि वयकलं न्हयपा मरि व न्या ल्हातय कयाः परमेश्वरयात सुभाय बियादिल। अले मरि कुचा थलाः चेलातयत बियादिल। इमिसं मनुतयत इनाबिल।

37 अले इमिसं यतले नल। इनाः ल्यं दुगु न्हयपा दाला मुंकल।

38 मस्त व मिसात ल्याः मतसे अन नःपि मिजंत जक प्यद्रः ति दु।

39 अले अन दुपि ग्वाः ग्वाः मनुतयत बिदा बियाः वयकः नांचाय च्वनाः मगादानया इलाकाय झाल।

16

अजु चायापुगु चिं क्यनेगु इनाप

मर्क ८:११-१३; लुक १२:५४-५६

1 छन्हू सु फरिसीत व शास्त्रीत येश्यात जाँचय यायेत वल। अले इमिसं वयकःयात परमेश्वरं छवयाहयादीगु खःसा छगु अजु चायापुगु चिं यानाः क्यनादिसं धकाः धाल।*

2 वयकलं लिसः बियादिल – “निभाः बीबलय आकाश ह्याउंसे च्वन कि छिमिसं ‘कन्हय दिं बांलाइ’ धकाः धाइ।

3 अथे हे सुथय आकाश छिउंसे च्वन कि छिमिसं ‘गवःफय वइ’ धकाः धाइ। छिमिसं आकाशयात स्वयाः थौयागु दिं गथे जुइ धकाः धायेफु धाःसा थ्व इयागु चिं जक थुइका कायेमफु ला?

4 थौकन्हययापिं मनुत गुलि जक मभिना वःगु, अले परमेश्वरयात विश्वास यायेगु त्वःता हःगु। थज्याःपिन्सं अजु चायापुगु चिं स्वयेत धयाच्वन। अहं, छिमित अगमवक्ता थोनां क्यना वंगु चिं सिबय मेगु छुं हे चिं क्यनी मखु।” अले वयकः अनं झाल।*

फरिसी व सदुकीतयगु सोडा

मर्क ८:१४-२१

5 समुद्र पारिइ थयंकाः चेलातयसं मरि हये ल्वःमंकल।

6 येशू इमित धयादिल – “बांलाक होश या, फरिसीत व सदुकीतयगु सोडापाखें बचय जुयाच्वें।”*

7 अले इमिसं थःथवय थथे खें ल्हात – “झीसं मरि हये ल्वःमंगुलि वयकलं थथे धयादीगु जुइ।”

8 थ्व सियाः वयकलं इमित धयादिल – “छिपिं छाय मरि हये ल्वःमन धकाः हालाच्वनागु? छिमिगु विश्वास गन वन?”

9 छिमिसं अज्ज नं मथुनि ला? प्याद्रः मनुतयत न्यापा मरि इनाः नकागु ल्वःमन ला? अले छिमिसं कुचाकाचा जक ग्वःगः दालाय मुंका?*

10 अले प्यद्रः मनुतयत न्हयपाः मरि इनाः नकागु नं ल्वःमन ला? उबलय छिमिसं ग्वःगः दालाय मुंका?*

11 जिं मरियागु खें धयाच्वनागु मखु, बरु फरिसी व सदुकीतयगु सोडापाखें बचय जुयाच्वें धकाः धयागु खः। छिमिसं गथे मथुगु?”

12 अले तिनि इमिसं वयकलं सोडापाखें बचय जुयाच्वें धयादीगु मखु, बरु फरिसीत व सदुकीतयसं स्यनेकने याइगु खं बचय जुयाच्वें धयादीगु खः धकाः थुइकल।

पनुसं येश्यात म्हसीकुगु

मर्क ८:२७-३०; लुक ९:१८-२१

13 येशू कैसरिया फिलिप्पी शहरया लिक्क थयंबलय चेलातयत थथे धकाः न्यनादिल – “मनुया काययात मनुतयसं सु धकाः धयाजुल?”

14 इमिसं लिसः बिल – “गुलिसिन् बप्टिसमा बीम्ह य्हन्ना, गुलिसिन् एलिया, गुलिसिन् ला यर्मिया, अले गुलिसिन् मेम्ह हे अगमवक्ता जुइ धकाः धाइ।”*

15 अले वयकलं इमिके न्यनादिल – “छिमिसं जितः सु धकाः धयाच्वना लय?”

16 सिमोन पनुसं लिसः बिल – “छि म्वाःम्ह परमेश्वरया काय, मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः।”*

17 वयकलं वयात धयादिल – “थोनाया काय सिमोन, छ धन्य खः, छायधाःसा छं थ्व खें मनुतयपाखें सयकाः धाःगु मखु, बरु स्वर्गय च्वनादीम्ह जिमि बाःनं हे छन्त थ्व खें धायकादीगु खः।

18 अले ज्युलि जिं छन्त धाये, छ धाथें हे पनुस ल्वहं खः। जिं थ्व हे ल्वहेंतय थःगु मण्डली* दयके। अले शैतान तकं थ्व मण्डलीयात वुके फइ मखु।

19 जिं छन्त स्वर्गाया राज्ययागु ताःचा बी। छं पृथ्वीइ पना तःगुयात स्वर्गय नं पना तइ, अले छं पृथ्वीइ त्वःता तःगुयात स्वर्गय नं त्वःता तइ।”*

20 थुलि धयादी धुंकाः वयकलं चेलातयत वयकः हे मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः धयागु खें सुयात कने मते धकाः उजं बियादिल।

* 16:1 १६२२ मती १२:३४; लुक १२:२६ * 16:4 १६२४ मती १२:३९; लुक १२:२९ * 16:6 १६२६ लुक १२:२९ * 16:9 १६२९ मती १४:१७-२९ * 16:10 १६२९ मती १४:३०-३८

* 16:14 १६२४ मती १४:२२-२४; मर्क ६:२९-३४; लुक ९:३७-८ * 16:16 १६२९ य्ह ६:३७-६९ * 16:18 १६२९ मण्डली थुक्रियात ग्रीक भाषां एकतेसिया धाइ

* 16:19 १६२९ मती १४:२४; य्ह ३०:२३

येशू थः सीगु खँ कनादीगु

मर्क ८:३१-३३; लूक ९:२२

21 उबलय् निसें येशू चेलातयत् ध्वाशुक्क धयादीगु यानादिल – “यस्शलेमय वनाः जिं थकालिपि, तःधपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयगु ल्हातं दुःखकष्ट फये मानि। लिपा इमिसं जितः स्यानाछवइ। अले स्वन्हु लिपा जि हानं म्वाना वये।”

22 थ्व न्यनाः पत्रूसं वयकःयात छखे यंकाः ब्वःबियाः थथे धाल – “परमेश्वरं थथे याकादी मखु, प्रभु, थथे ला छितः गुबलें हे जुइ मखु।”

23 वयकलं लिफः स्वयाः पत्रूसयात धयादिल – “शैतान, छ जिथाय च्वने मते। छं ला जिगु ज्या हे पनेत स्वयाच्वन। छं ला परमेश्वरयागु मखु, बर मनूतयागु खँय जक ध्यान बियाच्वन।”

गथे यानाः येश्या चेला जुइगु

मर्क ८:३४-३८; लूक ९:२३-२७

24 अले वयकलं चेलातयत् धयादिल – “जि नाप वयेगु जुसा छिपिं सुनानं थःगु खँय छुं हे च्यताः तये मते। अले थःगु क्रूस थःमहं हे क्वबिया सीत तंक्क लिमच्युसे जिगु ल्यूल्यु वा।”

25 थःगु प्राण बचय् यायेत जक स्वइह मनु नाश जुयावनी। सुनां जिगु निंति थःगु प्राण पाइ व बचय् जुइ।

26 शारा संसार हे ल्हातय् दयाः नं व मनु सिनावन धाःसा वयात छु दइ? वं हानं थःगु प्राण छुकि लिप्याना काइ?

27 आः याकनं हे परमेश्वरं मनूया काययात झःझः धायक स्वर्गदूतत नाप छ्वयाहयादी। अले वयकलं छम्ह छम्ह मनूयात इमिगु ज्या स्वयाः सिरपाः बियादी।

28 जि छिमित खःगु खँ धाये – थन दनाच्वंपि मध्ये गुलिखय मनत मनूया काय जुजु जुयाः थःगु राज्यय वःगु मखंतले ला सी तंक्क मखुनि।”

17

येश्यागु रूप ह्यगु

मर्क ९:२-१३; लूक ९:२८-३६

1 खुन्हु लिपा येशू पत्रूस, याकूब व याकूबया किजा यहन्नायात ब्वनाः तज्जाःगु पर्वतय झाल।

2 इमिसं स्वन्हं हे वयकःयागु रूप हिला वन। वयकःयागु ख्वाः निभाः थें थिनावल, अले वसः नं जः थें त्वइसे च्वना वल।

3 इमिसं मोशा व एलिया वयाः वयकः नाप खँ ल्हानाच्वंगु खन।

4 अले पत्रूसं वयकःयात धाल – “प्रभु, इपिं थन हे च्वने दत धाःसा गुलि बांलाइ। छिं धयादीसा जि छिगु निति, मोशायागु निति व एलियायागु निति स्वंगु बल्चा दयकाबी।”

5 पत्रूसं थथे धयाच्वं बलय् तसकं थीगु सुपौंय वयाः इमित त्वपुल। अले सुपौंय दुनें थथे धयाहःगु सः ताये दत – “थ्व जि यःमह काय खः। थ्व लिसे जि तसकं लयतायागु दु। थ्व धाःगु खँ न्यै।”

6 थ्व सः न्यनाः चेलात तसकं ग्यानाः बँय भवसु वन।

7 अले वयकलं वयाः इमित थियाः धयादिल – “दुँ, ग्याये मते।”

8 अले इमिसं थस्वत, अन वयकः सिबय मेपिं सुं हे मदु।

9 पर्वत क्वहां झाया च्चबलय् वयकलं इमित धयादिल – “मनूया काय सिनाः म्वाना मवतले छिमिसं थ्व खँ सुयातं कने मते।”

10 चेलातयसं वयकःयाके न्यन – “शास्त्रीतयसं न्हापालाक एलिया हे वयेमाः धकाः छाय धयाच्वंगु?”

11 वयकलं धयादिल – “खः, एलिया नि न्हापालाक वयाः फुक्कं मिलय् याइ।

12 जि छिमित धाये – एलिया ला वये धुंक्कल। इमिसं वयात म्हमसील। इमिसं वयात यःयःथे यात। मनूया काययात नं इमिसं अथे हे यानाः दुःखकष्ट बी।”

13 अले तिति इमिसं वयकलं बापिसमा बीमह यहन्नायागु खँ धयादीगु खः धकाः थुइकल।

भूत दुब्यम्ह मचायात लायकादीगु

मर्क ९:१४-२९; लूक ७:३७-४३

14 वयकःपिं मनत दुथाय झाःबलय् छम्ह मनु वयाः वयकःया तुतिइ भवपुलाः थथे धाल –

15 “प्रभु, जिमि काययात दया यानादिसें। वयात तिल्वय वयाः तसकं सास्ती जुयाच्वन। झाःझाः पति व लखय लाःसां मिइ लाःसां ग्वारातू वनीगु।

16 उकिं जि वयात छिकपिनि चेलातयथाय हया। इमिसं वयात लायकाबी मफु।”

17 वयकलं धयादिल – “छिमिसं गथे जक विश्वास याये मफुगु? जि छिपिनाप ग्वःन्हु हे च्वनीतिनि धकाः? जि छिमित गुलि जक सह यानाच्वनेगु? मचायात थन हजि।”

18 अले वयकलं भूतआत्मायात हक्काः पितिनाछ्वयादिल। अबलय् हे व मचा लन।

19 लिपा चेलातयसं भूतबलय् वयाः वयकःयाके थथे धकाः न्यन – “जिमिसं भूतआत्मायात छाय पितिनाछ्वये मफुगु?”

20 वयकलं धयादिल – “छिमिसं क्वातुक विश्वास याये मफुगुलि अथे याये मफुगु खः। जि धाथ्ये धाये – छिमिके तू छगः ग्वःछि जक विश्वास दःसां छिमिसं थ्व पहाडयात थन चिला हँ। धाःसा चिलावनी। छिमिसं याये मफुगु छुं नं दइ मखु।”

21 थज्याःगु ज्या अपसं मचवंकं व प्रार्थना मयायकं याये फइ मखु।”

हानं थः सीगु खँ कनादीगु

मर्क ९:३०-३२; लूक ९:४३-४५

22 गालीलय् च्वनादीबलय् वयकलं चेलातयत् धयादिल – “मनूया काययात ज्वनाः मनुतयगु ल्हातय लःल्हाइगु ई वइन।

23 इमिसं वयात स्याइ, अले स्वन्हु दयकाः हानं म्वाना वइ।” थ्व न्यनाः इमिसं तसकं नुगः मछिंकल।

येशू देगःयागु कर पुलादीगु

* 16:24 १६:२४ मती १०:३८; लूक १४:२७ * 16:25 १६:२५ मती १०:३९; लूक १७:३३; यूह १२:२५ * 16:27 १६:२७ मती २५:३१; भज ६२:१३; रोम २:५ * 17:5 १७:५ उत २२:५; ब्य १८:१५; भज २:७; यश ४:२५; मती ३:२७; १२:१८; मर्क १:१४; लूक ८:२२ * 17:5 १७:२५-२६ पत्र १:१७-१८ * 17:10 १७:२० मला ४:५ * 17:12 १७:१२ मती ११:२४ * 17:20 १७:२० मती २१:२२; मर्क ११:२२; १ कोर १३:२

24 येशु व वयकःया चेलात कफर्नहमयु झाःबलय देगःयागु कर काइम्ह मनुखं वयाः पनुसयात थथे धाल – “छिमि गुर्ग देगःयागु कर पुलादी ला कि दी मखु?”*

25 पनुसं लिसः बिल – “पुलादी।”

पनुस छैय दूहां वयेवं वयकलं वयात धयादिल – “सिमोन, छंगु छु बिचाः दु? थ्व पृथ्वीइ जुजुपिन्सं सुयाके कर व भंसाः काइ? थः कायपिन्के काइ ला कि मेपिन्के काइ?”

26 “मेपिन्के” धकाः पनुसं लिसः बिल।

अले वयकलं धयादिल – “अयसा कायपिन्सं म्वाः का मखु ला?”

27 अयजसां झीसं थुमित तं पिकायके मज्यु, उकिं समुद्रयु वनाः बलछी ति। दकलय न्हापां क्यंम्ह न्यायात सालाः का। वयागु म्हुतइ छंगु व जिगु देगःयागु कर पुलेत गावक धिबा दइ। अले उकिं हे कर पुलाब्यु।”

18

दकलयु तःधंम्ह सु?

मर्क ९:३३-३७, लूक ९:४६-४८

1 अबलय हे चेलातयसं वयाः येशुयाके न्यन – “स्वर्गयागु राज्यय दकलयु तःधंम्ह सु खः?”*

2 वयकलं छम्ह मचायात संताः इमिगु दथुइ थनाः

3 धयादिल – “जिं छिमित धाथथे धाये – छिमिसं थःगु बिचाः व बानी त्वःताः मस्त थें मजुल धाःसा छिमित स्वर्गयागु राज्यय दुकाइ मखु।”

4 उकिं थ्व मचा थें क्वामिलु जुइम्ह मनु हे स्वर्गयागु राज्यय दकलयु तःधंम्ह जुइ।

5 “सुनां जिगु नामयु थज्याःम्ह मचायात दुकाइ, वं जितः हे दुकाःगु ति ग्यनी।”

पापयु लाकीगु खँ

मर्क ९:४२-४८, लूक १७:१-२

6 “सुनानं जितः विश्वास याइम्ह चिधंम्ह छम्ह मन्यात पापयु लाकेत स्वल धाःसा वयात गःपतयु ल्हवंघः धाकाः समुद्रयु क्वफायेगु हे बांलाइ।

7 “थ्व गुलि दुःखयागु खँ खँ – संसारय मन्तयतु स्यंकीगु खँ नं दु। थज्याःगु खँ दया हे च्वनी। अथेसां थथे स्यंकेत स्वइम्ह मन्यात धिक्कार दु।”

8 “ल्हाः अथवा तुति छन्त पापयु लाकी धाःसा उकियात पाला छ्व। ल्हाःतुति निपां दयकाः गुबले मसीगु मिइ लायेगु स्ववाः ला ल्हाःतुति मदयक म्वानाच्वनेगु हे भि।”*

9 अथे हे मिखां छन्त पापयु लाकी धाःसा उकियात लिकयाः वान्छव्या ब्यु। मिखा निगलं दयकाः नरकयागु मिइ वांछव्या च्वनेगु स्ववाः ला कां जुयाः म्वानाच्वनेगु हे भि।”*

तंम्ह फैचायागु उखान

लूक १५:४-७

10 “उकिं जिमि मस्त सुं छम्हयसित नं क्वह्यंके मते, छायाःसा जिं छिमित धयाच्वना – मस्तयतु सुसाःकुसाः याइपिं स्वर्गदूतत स्वर्गयु च्वनादीम्ह जिमि बाःयागु न्हुःने हे दु।

11 अथे जूगुलि हे मन्या कायु तनाच्वंपिन्त बचयु यायेत वःगु खः।”*

12 “छम्ह मन्या सछि फैचा दु। छम्ह जक फैचा तंसां वं गुइगुम्ह फैचात त्वःताः तंम्ह फैचायात माः मवनी ला?

13 जिं छिमित खःगु खँ धाये – तंम्ह फैचा लइवं मतिपिं गुइगुम्ह फैचा स्ववाः नं तंम्ह फैचा खनाः व तसकं लयताइ।

14 अथे हे स्वर्गयु च्वनादीम्ह छिमि बाःयात नं थ्व मस्त सुं छम्ह हे नं तनिगु मयः।

पाप यानाच्वंम्ह विश्वासी

लूक १७:३-४

15 “छिमि दाजुकिजा सुनानं छन्त मभिका जुल धाःसा याकःचा हे वनाः वयागु द्रुबिद्रुं कयनाब्यु। वं छंगु खँ न्यन धाःसा छिपि हानं मिलयु जुइ फइ।”*

16 वं छंगु खँ मन्यन धाःसा मेपिं छम्ह निम्हयसित नं व्वनाः हँ। व्यवस्थायु च्ववा तः थें निम्ह स्वम्हयसिनं साक्षी बिल धाःसा छं वयात ब्युगु द्रुपं ठीक ठहरयु जुइ।”*

17 इमिसं धाःगु खँ नं मन्यन धाःसा मणडलीइ वनाः फुकक खँ न्यंकाब्यु। मणडलीयागु खँ नं मन्यन धाःसा छिमिसं वयात यद्दीमखुम्ह व कर काइम्ह मनु थें तायुकि।

18 “जिं छिमित खःगु खँ धाये – छिमिसं पृथ्वीइ पना तःगुयात स्वर्गयु नं पना तइ। अले छिमिसं पृथ्वीइ त्वःता तःगुयात स्वर्गयु नं त्वःता तइ।”*

19 “जिं छिमित हानं धाये – थ्व पृथ्वीइ छिपि सुं निम्हयसिनं छंगु हे मनें छुं फवन धाःसा स्वर्गयु च्वनादीम्ह जिमि बाःनं व छिमित बियादी।

20 गन जिगु नामयु निम्ह स्वम्ह मनु मुनी, अन जिं इपिं नाप दइ।”

क्षमा मयाइम्ह च्यःयागु उखान

लूक १७:४

21 छन्हु पनुसं येशुयाके थथे धकाः न्यन – “प्रभु, दाजुकिजां पाप याःगु खःकः तक क्षमा बीगु? न्हयकः तक ला?”

22 वयकलं लिसः बियादिल – “न्हयकः तक जक मखु। थ्व स्ववाः न्हयेदुगं अक्कः न्हयकः तक बीमा।”*

23 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छकः छम्ह जुजुं थः च्यःथयके इमिगु ल्याःचाः कायेगु क्वःछित।

24 वं अथे ल्याःचाः कायु त्यंबलयु वयाथायु झिद्रुः दां त्याये कयातःम्ह छम्ह च्यःयात हल।

25 व च्यःयाके त्यासा पुलेत धिबा मद्रुगुलि जुजुं वयात थः कलाः, कायम्ह्यायुपिं, दुगु सबैय व थःत तकं मियाःसां त्यासा पुले हजि धकाः उजं बिल।

26 “अले व च्यःनं जुजुयागु तुति ज्वनाः धाल – ‘महाराज, जितः छन्हु निन्हु दया यानादिसँ। जिं फुककं धिबा पुलाबी।’

27 जुजुयात व मनु खनाः दया वनाः वं वयागु त्यासा फुककं माफ यानाबिल।”

* 17:24 १७:२४ प्रस ३०:१३; ३८:१६ * 18:1 १८:१ लूक २२:२४ * 18:3 १८:३ मर्क १०:१५; लूक १८:१७ * 18:8 १८:८ मती ५:३० * 18:9 १८:९ मती ५:२९
* 18:11 १८:११ लूक १९:१० * 18:15 १८:१५ लूक १९:३ * 18:16 १८:१६ मती १६:१५ * 18:18 १८:१८ मती १६:१५; यूह २०:२३ * 18:22 १८:२२ लूक १७:३-४

- 28 “अनं वनाः वं थःनाप हे ज्या याइम्ह छम्ह च्यःयात नापलात। व च्यःनं वयाके सःबस त्याये कयातःगु जुयाच्वन। वं वयात खनेवं गःतां ज्वनाः – का, आः थथें हे जिगु धिबा पु’ धकाः धाल।
- 29 “वया पासाम्हयसिनं वयागु तुति ज्वनाः धाल – ‘छन्ह निन्ह पिया ब्यु। जि छंगु धिबा फुककं पुलाबी।’
- 30 व मानय मज्ज। अले धिबा मपुतले वयात इयालग्खानाय् तयाबिल।
- 31 “थ्व खनाः वनापं ज्या याइपि च्यःतयसं तसकं नुगलय् स्याकल। अले इमिसं वयाः जुजुयात फुकक खँ न्यंकल।
- 32 जुजुं वयात सःताः धाल – ‘अय् दुष्ट मनु, छं बिन्ति याःगुलि जिं छंगु त्यासा फुककं माफ यानाबिया।’
- 33 जिं छिन्त दया याना थये छं नं थःनापं ज्या याइम्ह च्यःयात दया याये म्वाः ला?”
- 34 जुजुं तसकं तंम्वायाः फुकक धिबा मपुतले वयात इयालग्खानाय् कुना तयेगु उजं बिल।”
- 35 “छिमिसं नं थः दाजुकिजापिन्त दुनुगलनिसें क्षमा याना मबिल धाःसा स्वर्ग्य् च्वनादीम्ह जिमि बाःनं छिमित अथे हे यानादी।”

19

पारपाचुकेगु खँ

मर्क १०:१-१२; लूक १६:१८

- 1 थुलि धयादी धुंकाः वयकः गालीलं यर्दन खुसि पारिइ यहूदियाय् झाल।
- 2 अन नं ग्वाः ग्वाः मनूत वयकःया ल्यूल्य वल। अले वयकलं म्हंमफुपिन्त लायकादिल।
- 3 सँ फरिसीत वयाः वयकःयात जौच्य यायेत थथे धकाः न्यन – “मनूतयसं छु जुयाः थः कलाःयात त्वःते माल धाःसा त्वःते ज्यु ला कि मज्यु?”
- 4 वयकलं लिसः बियादिल – “छिमिसं धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु ब्वनागु मदु ला? ‘सृष्टि यानादीबलय् हे परमेश्वरं इमित मिजं मिसा यानाः दयकादीगु खः।’”
- 5 अयजुगुलि मनूत थः मां बौयात त्वःताः कलाःनापं च्वंवनी। अले इपि निम्हं छम्ह हे जुइ।*
- 6 उकिं आः इपि निम्हं मखु, छम्ह हे जुइ धुंकल। परमेश्वरं ह्वनादीपिन्त मनूतयसं फाये मज्यु।”
- 7 फरिसीतयसं हानं न्यन – “अयजुसा मोशां पारपाचुके यायेत भ्वं च्वयाः जक यायेमाः धकाः छाय् धयाथकगु लयु?”*
- 8 वयकलं लिसः बियादिल – “छिमिगु नुगः छाःगुलि हे मोशां अथे पारपाचुकसां ज्यु धकाः धयाथकगु खः। सृष्टि याःबलय् निसें हे थथे ज्यु मखु।
- 9 जिं छिमित धाये – सुनानं छुं खँ मदयक थः कलाःयात त्वःताः मेम्ह कलाः हःसा वं व्यभिचार याःगु जुइ। अथे हे त्वःतातःम्ह मिसायत हःम्ह मिजंनं वं व्यभिचार याःगु जुइ।”*
- 10 अले चेलातयसं वयकःयात धाल – “निम्हतिप्यागु स्वापु थज्यागु हे खः धयागु जसा ब्याहा मयायेगु हे बांला।।”
- 11 वयकलं इमित धयादिल – “फुककसिनं थथे याये फइ मखु, परमेश्वरं हे यानादिल धाःसा जक याये फइ।
- 12 मनूतयसं ब्याहा मयाइगु तःतामछि कारण दु। गुम्हं ला बूसानिसं हे नपुंसक जुइ, गुम्हयसित ला मनूतयसं हे अथे यानाबी। अले गुम्हं ला स्वर्ग्यागु राज्ययागु निंति ब्याहा मयाइपिं नं दु। थ्रम्हयसिनं थ्व खँ न्यना का।।”

मस्तयत आशिष बियादीगु

मर्क १०:१३-१६; लूक १८:१५-१७

- 13 येशु आशिष बियाः प्रार्थना यानादी धकाः मनूतयसं थः मस्तयत वयकःयाथाय् ब्वना हल। चेलातयसं धाःसा इमित हक्काः छवल।
- 14 वयकलं धयादिल – “मस्तयत पने मते। इमित जिथाय् छव्या हजि, छाय्धाःसा स्वर्ग्यागु राज्य थज्याःपिनिगु हे खः।।”
- 15 अले मस्तयत आशिष बियाः वयकः अनं झाल।
- तःमिम्ह ल्यायम्ह मनु
- मर्क १०:१७-३१; लूक १८:१८-३०
- 16 छन्हु छम्ह मनूखं येशुयाथाय् वयाः धाल – “गुरुजु, भिंगु छु ज्या याःसा जितः अनन्त जीवन दइ?”
- 17 वयकलं लिसः बियादिल – “छि जिके छाय् भिंगु खँ न्य वयाच्वना? भिम्ह ला परमेश्वर जक हे दु। अनन्त जीवन दयकेत छि आज्ञा मानय् यायेमाः।।”
- 18 “जिं छु आज्ञा मानय् याये माल?” धकाः वं न्यन।
- अले वयकलं लिसः बियादिल – “मनु स्याये मते, व्यभिचार याये मते, खइ मते, मखुगु साक्षी बी मते,*
- 19 थः मां बौयात हनाबना ति, थः जःलाखःलायात थःत थें माया या।।”*
- 20 अले वं धाल – “थ्व फुककं ला जिं मानय् यानाच्वनागु हे दु। जिं आः हानं मेगु छु याये मानि?”
- 21 अले वयकलं धयादिल – “सिद्ध जुइगु खःसा वनाः थःके दुगु फुककं मियाः नये मखं पिन्त इनाब्यु। अले छन्त स्वर्ग्य धनसम्पति दइ। थुलि याये धुंकाः जिनापं वा।।”
- 22 थ्व खँ न्यनाः व ल्यायम्ह मनु ख्वाः खिउंसे च्वंकाः वन, छाय्धाःसा व तसकं तःमिम्ह खः।
- 23 लिपा वयकलं चेलातयत धयादिल – “जिं छिमित खःगु खँ धाये – तःमिपि मनूत स्वर्ग्यागु राज्य दुहां वनेत तसकं थाकुइ।
- 24 जिं छिमित हानं धाये – सुलयागु कँय प्वाल्य ऊँट दुहां वने अःपुया च्वनी तर तःमिपि मनूत परमेश्वरयागु राज्य दुहां वनेत थाकुया च्वनी।”
- 25 थ्व खँ न्यनाः चेलातयसं अजु चायाः न्यन – “अयसा सुनां जक उद्धार काये फइ?”
- 26 इमिगु ख्वालय् स्वयाः वयकलं धयादिल – “मनूतयपाखें थथे जुइ फइ मखु, अयनं परमेश्वरं याये मफगु छुं नं मदु।”
- 27 अले पतुसं धाल – “स्वयादिदँ, जिमिसं दुगु फुकक त्वःताः छिगु ल्यूल्य वयाच्वना। जिमित छु दइ लयु?”
- 28 वयकलं धयादिल – “जिं छिमित खःगु खँ धाये – मनूया काय वयाः झःझः धायक जुजु जुइबलय् जिनापं जुयाच्वपि छिपि नं झिनिगु सिहासनय् च्वने दइ। अले इयाएलीया झिनिगु कुलग्यागु न्याय याइ।*’
- 29 जिगु निंति छँइ, दाजुकिजा, ततिकेहँ, माबी, कायम्हाय त्वःतावःपिन्त व स्वयाः अप्वः दइ। अले अनन्त जीवन नं दइ।
- 30 तर न्हापा लाःपि अप्वः यानाः लिपालाइ, अले लिपा लाःपि न्हापा लाइ।।”*

* 19:4 १९६४ उत १:२७; ५:२ * 19:5 १९६५ उत २:२४ * 19:7 १९६७ व्य २:१२-१४; मती ५:३१ * 19:9 १९६५ मती ५:३३; १ कोर ७:२७-११ * 19:18 १९६८ प्रस २०:२३-२६; व्य ५:२७-२९ * 19:19 १९६९ प्रस २०:१२; व्य ५:२९; लेवी १९:२८ * 19:28 १९६८ मती २५:३९; लूक २२:३० * 19:30 १९६३ मती २०:२६; लूक १९:३०

20

दाखक्यबय ज्या याइपिनिगु उखान

1 “स्वर्गायागु राज्य थथे च्वं – छन्हू छन्हू मन् सुथ न्हापां थःगु दाखक्यबय ज्या याकेत ज्यामि माः वन।

2 छगु दिनार ज्यालाबी धकाः वं ज्यामितयत ज्या याके छवल।

3 “नौ बजे ति व हानं बजारय वंबलय वं ज्या मलुयाः अथे दनाच्चपि मन्तयत खन।

4 अले वं इमिध धाल – ‘छिपि नं जिगु दाखक्यबय ज्या याः हूँ। जि छिमित गाक्क ज्यालाबी।’

5 अले इपि ज्या याः वन।

“अथे हे बाहू बजे, तीन बजे ति नं व क्यब थुवालं मेपि मन्तयत ज्या याकेत हल।

6 हानं पाँच बजेपाखे बजारय वंबलय ज्या मलुयाः अथे दनाच्चपि मन्तयत खन। अले वं इमित धाल – ‘छिपि थथे न्हिच्छि ज्या मद्यक थन छाय दनाच्चनागु?’

7 “इमिसं लिसः बिल – ‘जिमिंत सुनानं ज्या मब्बु।’

“अयसा, छिपि नं जिगु दाखक्यबय ज्या याः हूँ धकाः वं इमित धाल।

8 “बहनी जुइकाः दाखक्यबया थुवालं ज्यामि नायःयात धाल – ‘ज्यामितयत सःताः दकलय लिपा वःपिनिसें छसिकथं ज्याला ब्यु।’[☆]

9 पाँच बजे ज्यायावःपि ज्यामित फुक्कसितं छगु छगु दिनार ज्याला बियाछवल।

10 दकलय न्हापालाक ज्या याः वःपिन्सं इमित अचः ज्यालाबी धकाः मतिइ तःगु खः। अयन् इमित नं उलि हे तुं ज्याला बिल।

11 ज्याला कयाः इपि क्यबया थुवाःयाथाय वनाः हाः वन।

12 “घौछि जक ज्या याःपि, थुमित नं, अले न्हिच्छि निभालय क्वयक ज्या यानापि, जिमित नं उलि हे ज्याला बियादिल’ धकाः इमिसं दाखक्यबया थुवाःयात धाल।

13 “अले वं इमित धाल – ‘जि छिमिंत अन्याय यानागु मदु। न्हिच्छियागु ज्याला दःसा गाः धकाः छिमिसं हे ज्या याः वयागु मखु ला?’

14 छिपि थःगु ज्याला कयाः हूँ। लिपा ज्या याःवःपिन्त नं जि उलि हे बी मास्ति वल।

15 जिं थःगु धिबा थः यःमहयसित बी मदु ला? जि बिल धकाः छिमि तं पिहां वः ला कि?’ ”

16 अले येशू धयादिल – “थुकथं न्हापा लाःपि लिपालाइ, लिपा लाःपि न्हापा लाइ।”[☆]

येशू थः सीगु खँ स्वकः खुसि कनादीगु

मर्क १०:३२-३४; लूक १८:३१-३४

17 यस्शलेमपाखे झाया च्वंबलय येशू झिनिमह चेलातयत छखे व्वना यंकाः धयादिल।

18 “न्यँ, झीपिं यस्शलेमय वनाच्चनागु दु। अन मन्या काययात ज्वनाः तःधंपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयगु ल्हातय लःल्हानाबी। इमिसं वयात स्याये हे माः धकाः धाइ।

19 अले वयात यहूदीमखुपिनिगु ल्हातय लःल्हानाबी। इमिसं वयात गिजय याइ, कोरॉ दाइ, अले क्रूसय यख्खायाः स्याइ। स्वन्हू दयकाः व हानं म्वाना वइ।”

जब्दिया कलातं येश्यात बन्ति याःगु

मर्क १०:३५-४५; लूक २२:२४-२७

20 अबलय हे जब्दिया कलाः थः निमह कायपिन्त व्वनाः येश्याथाय वयाः वयकःयागु पालिइ भवपुयाः छु खँ प्वन।

21 वयकलं न्यनादिल – “छन्त छु माल?”

व मिसां धाल – “छि जुजु जुयादीबलय जिमि थ्व निमह कायपि छिगु जवंखवं च्वनेदयेमा।”

22 वयकलं न्यनादिल – “छिमिसं छु प्वनाच्चना धयागु थःपिन्सं हे मस्यु। छु जि त्वनेत्यनागु दुःखयागु ख्वलां छिमिसं त्वने फु ला?”

इमिसं “फु” धकाः लिसः बिल।

23 वयकलं धयादिल – “त्वनेत ला छिमिसं नं जि थें त्वनी। अयन् जिके स्यात नं जिगु जवंखवं तयेगु हक मदु। स्यात स्यात तयेगु धकाः ला जिमि बाःन क्वःछिना तयादी धुंकल।”

24 थ्व खँ न्यनाः मेपि झिन्हू चेलात इपि निमह दाजुकिजा लिसे तंम्वल।

25 अले वयकलं इमित थःथाय सःताः धयादिल – “छिमिसं सि हे स्यू नि – थ्व संसारय शासन याइपिन्सं मन्तयत ल्हातय काइ। अले इमि नायःतयसं इमित थः यःथें याना तइ।

26 छिमिगु दथुइ धाःसा थथे जुइ मखु। सुनां तःधं जुइ मास्ति वयकी व छिपि सकसियां चयः जुइमाः।[☆]

27 अथे हे सुनां न्हापालाके मास्ति वःसा व ला छिमि फुक्कसियां दास जुइमाः।

28 मन्या कायन् सेवा याकेत मखु, बरु सेवा यायेत व यक्वसित मुक्ति बीत व सीत वःगु खः।”

निमह कापिन्त लायकादीगु

मर्क १०:४६-५२; लूक १८:३५-४३

29 वयकःपि यरीहो झाःबलय यक्व हे मन्त वयकःया ल्यूल्य वन।

30 लँय च्वनाच्चपि निमह कांतयसं येशू झायाच्च्वगु दु धकाः न्यनाः थथे धकाः हाला हल – “दाऊदया काय प्रभु, जिमित दया यानादिसँ।”

31 मन्तयसं इमित हाले मते धकाः व्वःबिल।

अयन् इपि झन जक तसकं हाला हल – “दाऊदया काय प्रभु, जिमित दया यानादिसँ।”

32 वयकलं दिनाः इमित सःताः न्यनादिल – “जि छिमिंत छु याये माल?”

33 अले इमिसं धाल – “प्रभु, जिमिगु मिखा चायकादिसँ।”

34 माया वनाः वयकलं इमिगु मिखाय थियादिल। थीकथं हे इमिसं मिखां खन। अले इपि वयकः नाप वन।

21

येशू यस्शलेमय झाःगु

मर्क ११:१-११; लूक १९:२८-४०; यहू १२:१२-१९

☆ 20:8 २०:८ लेवी १९:१३; व्य २४:२५ ☆ 20:16 २०:१६ मती १९:३०; मर्क १०:३१; लूक १३:३० ☆ 20:26 २०:२६ लूक २२:२५-२६ ☆ 20:26 २०:२६ मती २३:१३; लूक

- 1 वयकःपि यस्शलेमया सतीक लाःगु जैतून डॉडयागु बेथफागे धाःगु थासय् थ्यंकः झाःबलय् येश् निम्ह चेलायात थथे धयाः छवयादिल –
 2 “छिपि न्हाःनेसं च्वंगु गाम्य् हूँ। अन छम्ह गधायत वया मचानापं चिनातःगु दइ। इमित फ्यनाः थन हजि।
 3 छिमित सुनानं छुं धाल धाःसा छिमिसं – ‘प्रभुयात माला च्वन’ धकाः धा। अले इमिसं बिया हइ।”
 4 अगमवक्तो धयाथक्गु ध्व खँ पूवनेत थथे जूगु खः –

5 “सियोनया मनुतय्त धा –

‘स्व, छिमि जुजु छिमिथाय् झायाच्वंगु दु।

वयकः क्वमिलुम्ह जुयाः गधा गयादिल,
 गधाया मचा गयाः झायादीगु दु।” *^१

6 चेलातय्सं वनाः वयकलं धयादी थें तुं यात।

7 इमिसं गधा व गधाया मचायात हल, अले थथःगु गा गधाया म्हय् लायाबिल। अले वयकः गधाया म्हय् च्वनादिल।

8 यक्व मनुतय्सं थथःगु गा हयाः लँय् लायाबिल। गुलिसिनं सिमायागु हः हयाः लायाबिल।

9 वयकःया ल्यल्य् व न्हाः न्हाः वयाच्वपि मनुत थथे धकाः हाल –

“होसन्ना, दाऊदया काय,

प्रभुया नामं झाःम्ह धन्यम्ह खः।

स्वर्गाय् च्वनादीम्ह परमेश्वरयात होसन्ना।” *^२

10 वयकः यस्शलेम थ्यंबलय् अन तसकं हे बयबय् जुल। मनुतय्सं – “थ्व मनु सु खः?” धयाजुल।

11 अले वयकःया ल्यल्य् वःपि मनुतय्सं थथे धाल – “थ्व गाल्तीलयागु नासरतं झाःम्ह अगमवक्ता येश् खः।”

बंजाःतय्त देगलं ख्यानाछवःगु

मर्क ११:१५-१९; लूक १९:४५-४८; यह २:१३-२२

12 येश् देगलय् झायाः अन च्वनाः न्यायेगु व मीगु ज्या यानाच्वपि फुक्कसितं ख्याना छवयादिल। धिबा ग्यलिपि सराफितयगु टेबिल ग्वारा तुइकाबिल, सुकुभतु मीपिनिगु मेच फाता पुइकाबिल।

13 अले इमित धयादिल – “धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु – ‘जिगु छँ प्रार्थना यायेगु छँ खः।’ छिमिसं ला थुकियात खँ दाखँतय्गु छँ धकाः यानाच्वन।” *^३

14 कापि व लंग्रापि देगलय् वयकःयाथाय् वल। वयकलं इमित लाय्कादिल।

15 थथे अज् चायापुगु ज्या खनाः व मस्तय्सं देगलय् च्वनाः ततःसलं “होसन्ना, दाऊदया काय” धकाः हाल।

थ्व न्यनाः तःधपि पुजाहारीत व शास्त्रीत तमं मि जुल।

16 इमिसं वयकःयात धाल – “थ्व मस्तय्सं छुं धयाच्वन, छिं मताः ला?”

वयकलं धयादिल – “जिं न्यनाच्वनागु दु। छुं छिमिसं धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु थ्व खँ ब्वनागु मद्दु ला? ‘मस्त व ह्याउमस्तयगु म्हतुं थतः तःधकादिल।’” *^४

17 अले वयकः इमित त्वःताः वेथानिया धाःगु गाम्य् झायाः अन हे चाहिलादिल।

यःमरिमायात सराः बियादीगु

मर्क ११:१२-१४, २०-२४

18 कन्हय् खुन्हु सुथ न्हापां शहरय् लिहां झाया च्वंबलय् वयकःयात नयेपित्यात।

19 लँ सियथय्सं यःमरिमायात खनाः वयकः सिमा लिक्क झाल। हः सिबय मेगु छुं हे मद्दुगुलि वयकलं व सिमायात थथे धयादिल – “आवंलि छंके गुबलें हे फल धयागु मसयेमा।” अबलय् हे व सिमा गान वन।

20 थ्व खनाः चेलातय्सं अज् चायाः न्यन – “धायेवं हे थ्व सिमा गथे गनावंगु?”

21 वयकलं धयादिल – “जिं छिमित खःगु खँ धाये – छिमिसं नं छुं हे संका मयासं विरवस यात धाःसा जिं यःमरिमायात याना थें जक मखु, छिमिसं थ्व पहाडयात – ‘ल्यहें दनाः समुद्रय् कुतुं हूँ’ धकाः धाल धासां अथे हे जुइ।” *^५

22 अले विरवास यानाः प्रार्थनाय् न्हागु फवसां छिमित दइ।”

येश्यात सुनां अधिकार बियातल धकाः न्यंगु

मर्क ११:२७-३३; लूक २०:१-८

23 येश् देगलय् झायाः स्यनेकने यानाच्वनादीबलय् तःधपि पुजाहारीत व थकालिपिन्सं वयाः वयकःयात थथे धकाः न्यन – “छि थथे यानादीत गनं अधिकार कयादिया? अले छितः थ्व अधिकार सुनां बिल?”

24 वयकलं लिसः बियादिल – “जिं नं छिकपिन्सं छगु खँ न्यने, छिकपिन्सं लिसः बिल धाःसा जितः सुनां थ्व अधिकार बियाहःगु खः धकाः छिकपिन्त धाये –

25 बन्तिस्मा बीगु अधिकार युहन्नां सुयापाखें काल? स्वर्गपाखें ला कि मनुतयपाखें?”

थ्व न्यनाः इमि थःथवय् थथे खँ जुल – “ ‘स्वर्गपाखें काःगु’ धाल कि वं इतीत ‘अयसा, छिमिसं वयात छाय् विरवस मयानागु लय्?’ धकाः धाइ।

26 ‘मनुतयपाखें काःगु’ धाल कि मनुतयसं इतीत स्याइ, छायाधाःसा फुक्कसिनं युहन्नायात अगमवक्ता धकाः मानय् यानातःगु दु।”

27 उकि इमिसं वयकःयात थथे लिसः बिल – “जिमिसं मस्यु।”

वयकलं धयादिल – “अयसा जिं नं छिकपिन्त थ्व ज्या यायेत जितः सुनां अधिकार बियाहःगु खः धकाः धाये मखु।”

निम्ह काययागु उखान

28 “थ्व उखानय् छिकपिनिगु छु बिचाः दु? छम्ह मनूया निम्ह काय् दु। वं तःधिकःम्ह काय्यात वनाः थथे धाल – ‘बाबु, थौं छं दाखक्यबय् वनाः ज्या या।’

- 29 वं बौम्हयसित 'जि वने मखु' धका: लिस: बिल। लिपा हानं पस्ताय चाया: ज्या या: वन।
 30 चिधिक:म्ह काययात वना: नं बौम्हं अथे हे धाल। वं लिस: बिल - 'दय, जि वने, अयनं वनेत धा:सा मवं।
 31 "थुपि निम्ह कायपि मध्ये सुनां बौम्हयसिगु खँ न्यन?"
 इमिसं लिस: बिल - "त:धिक:म्ह काययहं।"
 अले वयकलं धयादिल - "जिं छिकपिन्त ख:गु खँ धाये - कर काइपि व वेशयात छिकपि स्वया: न्हापालाक परमेश्वरयागु राज्य्य दुहां वनी।
 32 भिगु व धाथेगु लैपु क्यनेत बलिस्मा बीम्ह यहून्ना छिकपिन्थाय वल, अयनं छिकपिन्सं वयागु खँ न्यनामदी। बरु कर काइपि मनुतयसं व वेशयातयसं वयागु खँ विश्वास यात। इमिसं या:गु फुक्कं खंक खंक नं छिकपिन्सं पश्चाताप मयात धा:सा अले वयात विश्वास यानामदी।"^{४६}
 मभिपिं म्हयतयगु उखान
 मर्क १२:१-१२; लूक २०:१-१९
 33 येशुं इमित धयादिल - "मेगु छगु उखान नं न्यनादिसँ - छम्ह त:सिं दु। वं थ:गु क्यबय् दाख पित। अले प्यखे वालं चिनाबिल। वं अन दाख तिसिगु सा: नं तयाबिल। अले क्यबय् स्वयेत छगु बल्चा नं दयका थकल। क्यब म्हयतयत् त्व:ता: व मेगु देशय् वन।^{४७}
 34 दाख खायेगु इलय् वं थ:गु भागय् व:गु दाख कायेत च्य:तयत् म्हययाथाय् छवल।
 35 म्हयनं वया च्य:तयत् ज्वना: छम्हयसित दाल, छम्हयसित स्याना हे बिल, अले छम्हयसित लव्हेंत कयकल।
 36 त:सिनं हान न्हापा स्वया: यकच च्य:तयत् म्हययाथाय् छवयाहल। म्हयनं इमित नं अथे हे यानाछवल।
 37 "वं लिपा थ: हे काययात म्हययाथाय् छवयाहल। 'जिम्ह काययात ला हनाबना तइ' धका: वं मतिइ त:गु ख:।
 38 "त:सिया काय हे व:गु खना: म्हयतयसं थ:थवय् धाल, 'ध्व ला त:सिया काय ख:, धवयात स्याना: फुक्क धनसम्पति इीगु यायेनु।'
 39 अले कायम्हयसित ज्वना: दाखक्यबं पिने यंका: स्यानाबिल।"
 40 अले वयकलं इमिके न्यनादिल - "आ: त:सिनं वया: व म्हयतयत् छु याइ?"
 41 इमिसं लिस: बिल - "वं वया: मभिपिं म्हयतयत् स्यानाछवइ। अले इलय् इलय् त:सिं पुले हइपिं म्हयतयत् क्यब ज्याके बी।"
 42 वयकलं हानं धयादिल - "धर्मशास्त्र्य च्वयात:गु छिकपिन्सं ब्वनादियागु मद्दु ला?"

"दक:मितयसं ज्यालगय मज्जुगु धका:
 धा:गु ल्वहं हे मू ल्वहं जुल।
 परमेश्वरं हे थथे यानादीगु ख:।
 इीसं स्वयेबलय् थ्व तसकं अजू चायापु।" ^{४८}

- 43 "उकिं जिं छिकपिन्त धाये - परमेश्वरयागु राज्य छिकपिनिगु ल्हात लिपयाना: परमेश्वरयागु ज्या बांलाक याइपि मनुतयत् वियादी।
 44 व लव्हेंतय् द:पि कुचा कुचा दली। अले व ल्वहं कुतुं वया: सुयात लाइ, व धू जुइ।"
 45 वयकलं कनादीगु ध्व उखान न्यना: त:धोपि पुजाहारीत व फरिसीतयसं इमित हे धयाका: धयादीगु ख: धका: थुइका काल।
 46 उकिं इमिसं वयक:यात ज्वनेत स्वल। अयनं मनुत खना: ग्याना: इमिसं ज्वने मछा:, छायाधा:सा मनुतयसं वयक:यात आगमक्ता ख: धका: मानय यानात:गु दु।

22

ब्याहा भव्ययागु उखान

लूक १४:१५-२४

- 1 येशुं हानं मनुतयत् उखान छुना: थथे धयादिल।
 2 "भ्वर्गयागु राज्य थथे च्वं - छक: छम्ह जुचुं थ: काययागु ब्याहाया भव्य स:तल।
 3 जुचुं थ: दासतयत् पाहां ब्वना त:पि मनुतयत् स:तेके छवल। इमिसं धा:सा वये मास्ति मवयकु।
 4 "उकिं वं हानं मेपि दासतयत् थथे धया छवल - 'पाहांतयत् वना: थथे धयाब्यु। नयेगु ई जुल। नसाज्वलं फुक्कं बुइ धुंकल। भव्य झा:सां जिल।'
 5 अयनं पाहां ब्वना त:पिन्सं वास्ता हे मयासें थथ:गु ज्याय वन। गुम्हं थ:गु बुँइ वन, गुम्हं थ:गु पसलय वन।
 6 गुलिसिनं ला जुजुया दासतयत् ज्वना: दाया: स्याना हे बिल।
 7 "जुजुं तमं मि जुया: सिपाईतयत् छवया: व ज्यानमारातयत् स्याकल। अले इमिगु शहर नं छवयकाबिल।
 8 जुजुं थ: दासतयत् स:ता: थथे धाल - 'भव्य ज्वलं ला ज्वरय जुयाच्वंगु दु। जि स:ता तइपि पाहांत धा:सा थ्व भव्य नयेत मत्व:पि जुयाच्वन खनी।
 9 उकिं छिमिसं आ: मूलैय व पेकालैय वना: ध्वदुक्वसित भव्य ब्वना हजि।'
 10 अले इमिसं मूलैय व पेकालैय वना: ध्वदुक्व त:धोपि, चिधोपि, भिपिं, मभिपिं फुक्कसित ब्वना हल। थुकथं भव्य छँ पाहांतयसं जाल।"
 11 "अले जुजुं भव्य व:पिन्त स्व: वल। जुजुं बांला:गु वसतं पुना मत:म्ह छम्ह मनुयात खन।
 12 जुजुं वयात न्यन - 'छ थथे बांला:गु वसतं मपुंकें थन गथे याना: दुहां वया?' व मनुखं छुं हे धाये मफुत।
 13 अले जुजुं थ: च्य:तयत् थथे धका: धाल - 'ध्व मनुयात ल्हा:तुति चिना: पिने छिउंथाय वाञ्छवया ब्यु। अन हे ख्व जक खवया: वा न्हायाच्वनी।' ^{४९}
 14 अले येशुं धयादिल - "स:तात:पि यकव दइ, अयनं ल्यइपिं कम हे जक दइ।"

कर पुलेगु खँ

मर्क १२:१३-१७; लूक २०:२०-२६

- 15 फरिसीतयसं वना: येशयात वयक:या खँय हे ज्वनेगु ग्वसा: ग्वल।
 16 इमिसं थ: चेलातयत् हेरोदया मनुत नाप वयक:याथाय् छवल। इमिसं वना: वयक:यात थथे धाल - "गुफ, छि धात्थे भिम्ह मनु ख:। छि मनुतयत् परमेश्वरयागु भिगु लैपु जक न्यनादी। मनुतयसं धाइ ल्हाइगु खँय छि च्युता: तयामदी, छायाधा:सा छि ख्वा: स्वया: खँ ल्हानामदी।
 17 छता खँ धयादिसँ, कैसरयात इीसं कर पुले ज्यू ला कि मज्यू?"

- 18 वयकलं इमिगु मभिगु बिचा: थुइका: धयादिल – “अय् निपा: ख्वा:पा: दुपि, छिमिसं जित: थुकथं छाय् ज्वकेत स्वयागु?
- 19 छिमिसं कर पुलेत तयात-गु धिबा जित: कथं सा।” इमिसं धिबा हया: वय्क:यात क्यन।
- 20 वयकलं इमिके न्यानादिल – “थुकी सुयागु ख्वा: व ना कियात:गु दु?”
- 21 इमिसं “कैसरयागु” धका: लिस: बिल।
- अले वयकलं धयादिल – “अयसा कैसरयागु कैसरयात हे ब्यु, परमेश्वरयागु परमेश्वरयात हे ब्यु।”
- 22 थ्व न्याना: इपि छक्क जुल। अले वयक:यात त्व:ता: थथ:गु लैय् वन।
- सीपि म्वाना वइ ला कि वइ मखु?
- मर्क १२:१८-२७; लूक २०:२७-४०
- 23 उखुन्ह हे सिना: म्वाना वइगु खैय् विश्वास मयाइपि सदुकीतयसं वया: येश्याके थथे धका: न्यन –^०
- 24 “गुरुजु, सं मुं मस्त मदयकं सिनावन धा:सा वया हे किजां थ: तता:जुयात कला: तया: दाजुहयसिगु निति मस्त दयकेमा: धका: मोशां च्वया थकृगु दु।^०
- 25 धाय्, न्हयम्ह दाजुकिजापि दु। त:धिक:म्ह दाजुम्ह ब्याहा याना: मस्त मदयक सिनावन। अले दातिम्ह किजां तता:जुहयसित कला: तल।
- 26 दातिम्ह नं मस्त मदयक हे सिनावन। थुकथं हे वयां क्वय्यापि नं न्हयम्ह सिनावन।
- 27 लिपा व मिसा नं सित।
- 28 आ: धयादिसं, सीपि म्वाना वइबलय व मिसा सुया कला: जुइ? छायाधा:सा इपि न्हयम्हयसिनं वयात कला: त:गु दु।^०
- 29 वयकलं इमित धयादिल – “छिकपिन्सं दुकाच्वन, छायाधा:सा छिकपिन्सं धर्मशास्त्रयागु खं व परमेश्वरयागु शक्ति हे थुइकामदीनि।
- 30 सीपि मनुत म्वाना वइबलय इपि स्वर्गदूत थें जुइ। सुयागुं ब्याहा नं जुइ मखु, सुयातं बिया नं छवइ मखु।
- 31 “सीपि म्वाना वइगु खैय् परमेश्वरं धयादीगु खं छिकपिन्सं ब्वनादियागु म्दु ला?
- 32 “जि अब्राहामया, इसहाकया व याकूबया परमेश्वर ख:।” थुकियागु अर्थ वय्क: सीपिनि परमेश्वर मखु, बस् म्वानिपि परमेश्वर ख:।^०”
- 33 वयक:यागु खं न्याना: फुककं छक्क जुल।
- दक्वसिबय् त:धंगु आज्ञा
- मर्क १२:२८-३४; लूक १०:२५-२८
- 34 येशु सदुकीतयत नवाये मफयक लिस: बियादीगु खं न्याना: फरिसीत वयक:याथाय वल।
- 35 इमिगु पुचलय च्वंम्ह छम्ह शास्त्री वय्क:यात ज्वनेत थथे धका: न्यन –^०
- 36 “गुरुजु, व्यवस्थाय दकलय त:धंगु आज्ञा छु ख:?”
- 37 वयकलं लिस: बियादिल – “परमप्रभु इी परमेश्वरयात दुगलनिसें माया या, थ:गु प्राण बिया: तकं माया या, अले थ:गु मननिसें माया या।^०
- 38 दकलय त:धंगु व न्हापागु आज्ञा थ्व हे ख:।
- 39 निगगु त:धंगु आज्ञा थ्व ख: – थ: ज:लाख:लायात थ:त थें माया या।^०
- 40 व्यवस्था व अगमवन्तातयसं स्यना थकृगु फुकक खं थ्व हे निगु आज्ञाया दुने ला:।^०
- मुक्ति बीम्ह खीष्ट सु ख:?
- मर्क १२:३५-३७; लूक २०:४१-४४
- 41 फरिसीत छथाय् मुनाच्वंबलय येशुं इमित थथे धका: न्यानादिल –
- 42 “छिकपिन्सं स्वयेबलय – मुक्ति बीम्ह खीष्ट सु ख: धयाच्वनादिया? व सुया काय ख:?”
- 43 “दाऊदया काय” धका: इमिसं लिस: बिल।
- 43 वयकलं धयादिल – “अयसा परमेश्वरयागु आलां दाऊदयात वय्क:यात ‘प्रभु’ धका: छाया धायकृगु लय्? दाऊद थथे धा:गु दु –

- 44 “‘परमप्रभु जिमि प्रभुयात धयादिल,
“छं शत्रुतयत छंगु पालि त:ले मतले
छ जिगु जवय च्वं।”^०

- 45 “दाऊद हे अथे वयक:यात ‘प्रभु’ धका: धाल धा:सा वयक: गथे याना: दाऊदया काय जुइ फइ?”
- 46 थ्व खंयागु लिस: सुनानं बी मफुत। उखुन्हनिसें वय्क:याके सुनानं हे छु हे न्यनेगु आँट याये मछाल।

23

शास्त्रीत व फरिसीत खना: होश या

मर्क १२:२८-३५; लूक ११:४३, ४६; २०:४५-४७

- 1 येशुं अन च्वंपि ग्वा: ग्वा: मनुतयत व चेलातयत धयादिल –
- 2 “शास्त्रीत व फरिसीत मोशायागु व्यवस्था थुइका बीपि मनुत ख:।
- 3 उकि छिमिसं इमिसं धा:थे या। अथेसां इमिसं या:या: थें धा:सा याये मते, छायाधा:सा इमिसं थ:म्ह धा:थे याना मजु।
- 4 इमिसं मेपिनत धा:सा इयातगु इयातगु कु क्वबिकी, थ:पिन्सं धा:सा थी तक नं मखु।
- 5 “इमिसं न्हागु ज्यां मनुतयत क्यनेत जक याइ। इमिसं व्यवस्थायागु खंपुयात चिना: गुलि फत त:धं याना: थ:गु लपाय व कपालय चिना जुइ।
- अले थ:गु वसतय ता:हाकयुक फुकां तया जुइ।^०
- 6 भ्वजय नं इपि च्वय च्वना जुइ। अले धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय् इपि न्हा:ने च्वनेगु स्वइ।
- 7 बजारय वनीबिलय मेपिन्सं ज्वजलपा याका जुइत स्वइ, अले इमि मनुतयसं थ:त ‘गुरु’ धायका जुइ मास्ति व:।
- 8 “छिपि धा:सा थ:त ‘गुरु’ धायका जुइ मते, छायाधा:सा छिपि फुककं दाजुकिजापि ख:, छिमि छम्ह हे जक गुरु दु।
- 9 अथे हे छिपि सुनानं थ्व पृथ्वीइ सुयातं ‘बा:’ धाये मते, छायाधा:सा छिमि छम्ह हे जक बा: स्वर्गय दी।

10 अथे हे छिपि सुनान थःत नायः धायेका जुइ मते, छायाधाःसा छिमि छम्ह हे जक नायः खीष्ट दु।

11 छिमिगु पुचलल दक्वसिबय् तःधंम्ह सु खः, व छिमि फुक्कसियां चयः जुइमाः।^७

12 सुनां थःत थःम्ह तःधकी व चिधनी। अले सुनां थःत थःम्ह चिधं तायकी व तःधनी।^{१०}”^७

निपाः ख्वाःपाः दुपिन्त ब्वः बियादीगु

मर्क १२:४०; लुक ११:३९-५२; २०:४७

13 “शास्त्रीत व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिमिसं मन्तयत दुहां वने हे मफयक स्वर्गया राज्ययागु लुखा तिनब्यगु दु। छिपि न थःपि हे दुहां वनी, न दुहां वनीपिन्त हे दुछ्वइ।

14 शास्त्रीत व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिमिसं भाःत मदुपि मिसातयगु छँ लुतय यानाच्वंगु दु। अयनं छिमिसं मन्तयत क्यनेत ताःहाकयक प्रार्थना याना जुइ। उकि छिमित मेपिन्त स्वयाः अप्वः सजाँय बी।

15 “शास्त्रीत व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिपि छम्ह मनूयात यहदी यायेत समुद्र समुद्र जुयाः दे दे चाःहिला जुइ। अले सुं मन् यहदी जुल धाःसा छिमिसं वयात थः स्वयाः निदुगं अप्वः नरकय लार्की।

16 “अय कापि न्हालुवाःत, छिमित धिक्कार दु। छिमिसं देगः थियाः पाफयां छुं जुइ मख, देगःयागु लुं थियाः पाफसा जक खँ क्वःजी धकाः स्यना जुल।

17 अय मूर्ख व कांत, लुं तःधं ला कि लुँयात च्वख याइगु देगः तःधं?

18 हानं छिमिसं बलि बीगु थाय् थियाः पाफयां छुं जुइ मख, अन छायातःगु थियाः पाफसा जक खँ क्वःजी धकाः स्यना जुल।

19 अय कापि मन्त, छायेहःगु तःधं ला कि छायेहःगु च्वख याइगु बलि बीगु थाय् तःधं?

20 बलि बीगु थाय् थियाः पाफम्हयसिनं अन दुगुनापं फुक्क थियाः पाफःगु जुइ।

21 अथे हे देगः थियाः पाफम्हयसिनं देगलय् च्वंम्ह परमेश्वरयात थियाः पाफःगु जुइ।

22 स्वर्गयागु नामय् पाफम्हयसिनं स्वर्गयागु सिहासन व थुकी च्वनादीम्ह परमेश्वरयागु नामय् पाफःगु जुइ।^७

23 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिमिसं नवःजाँय, सौप व जीया झिब्वय् छव्व परमेश्वरयात छाये हइ। अथेसां छिमिसं न्याय, दया व विश्वास थें ज्याःगु व्यवस्थाया म् खँय च्यताः मतः। छिमिसं थ्व नं मत्वःते माःगु खः।^७

24 अय कापि न्हालुवाःत, छिमिसं ज्ञाःपतियात लिकयाः वांछइ। उँटयात धाःसा नुना हे छवइ।

25 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिमिसं थःपिन्त पिनें पिनें जक भु व ख्वला सिले थें यचुका जुइ। दुने धाःसा छिमिसं लाक्व पाक्व यायेगु, कपिन्त लुतय यायेगु याना जुइ।

26 अय कापि फरिसीत, न्हापां भु व ख्वलाया दुने नि बांलाक स्यु। अले तिनि पिने नं यचुकी।

27 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिपि पिने ला सख्वाः पानातःगु चिहान थें बांलाः। दुने धाःसा छिपि ध्वगीगु कँलाय व नवःगुलि जक जाः।^७

28 अथे हे पिने छिपि धर्मी जुया जुइ, दुने धाःसा छिमिसं मभिगु ज्याखँ व अत्याचार यानाच्वंगु दु।”

लिपा शास्त्रीत व फरिसीतयत सजाँय जुइ

लुक ११:४७-५१

29 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायाधाःसा छिमिसं अगमवक्तातयगु चिहान बाबांलाक दयकी। अले धर्मी मन्तयगु चिहानयात समाः याना तइ।

30 अले धयाजुइ – “जिमि तापाःबाज्यापिनिगु पालय जिपि दुगु जूसा इमिसं थें जिमिसं अगमवक्तातयत स्याये मखगु।”

31 “छिमिसं थुकथं “जिपि अगमवक्तातयत स्याःपिनि सन्तान खः’ धकाः थःपिन्सं हे शाक्षी बिल।

32 आः छिमिसं हे छिमि तापाःबाज्यापिन्सं छुनाः त्वःतातःगु पापयागु ज्या पूर्वकि।

33 अय सर्पंत, अय बिख दुम्ह सर्पया सन्तान, छिपि गुक्थं नरकयागु मिं बचय जुइ फइ?^७

34 “उकि जि अगमवक्तात, बुद्धिमानत व शास्त्रीतयत छिमिथाय् छवयाहये। थुपि गुलिसितं ला छिमिसं स्याइ, गुलिसितं कूसय् यख्वाइ, गुलिसितं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय यनाः कोर्रा दाइ, गुलिसितं थाय् थासय् वनाः हे दुःखकष्ट बी।

35 छिमिसं पृथ्वीइ दोष मदयकं स्याःपि फुक्कसिगु हियागु दोष छिमित लाइ। धर्मीम्ह हाबिलनिसें बेरेक्याहया काय जकरिया तक, गुम्हयसित छिमिसं देगः व होमबलिया वेदीया दथइ स्याःगु खः।^७

36 जि छिमित खःगु खँ धाये – थ्व फुक्क सजाँय आःयापि मन्तयसं हे फयेमाल्ती।”

यस्शलेम खनाः नुगः मछिकादीगु

लुक १३:३४-३५

37 “हे यस्शलेमय् च्वपि मन्त, छिमिसं अगमवक्तातयत स्याना छवल, अले परमेश्वरं छवयाहायादीपि दूततयत ल्वहँत कयका छवल। जि छिमित माखां थः खाचातयत त्वपुया तः थें गुलि बचय यायेत स्वये धुन। अरस्सं छिपि मानय मज्।

38 आवनिसें छिमिगु छँ छिमित हे त्वःताथके।^७

39 जि छिमित धाये – आवंलि छिमिसं प्रभुया नामं ज्ञाःम्हयसित तःमधंकुतले जितः खनी मखु।”^७

24

दुःखकष्ट जुइतिनिगु खँ

मर्क १३:१-१३; लुक २१:५-१९

1 येष् देगलं पिहां वयाः अन ज्ञायेत्यंबलय् चेलातयसं वयकःया सतीक वयाः अन च्वंगु देगःत क्यन।

2 अले वयकलं धयादिल – “बांलाक स्वयाच्वीं। जि छिमित खःगु खँ धाये – थ्व फुक्क दुना वनाः ल्वहं छगः नं दइ मखूत।”

☆ 23:11 २२:११ मती २०:२६-२७; मर्क १३:५; लुक २२:२६ ☆ 23:12 २२:१२ लुक १४:१६; १८:१४ ☆ 23:22 २२:२२ खौ ६:१; मती ५:३४ ☆ 23:23 २२:२३ लेवी २०:३०

☆ 23:27 २२:२७ प्रे २:२ ☆ 23:33 २२:३३ मती ३:७; १२:३४; लुक ३:७ ☆ 23:35 २२:३५ उत ४:८; २ इति १२:२०-२२ ☆ 23:38 २२:३८ यर २२:५ ☆ 23:39 २२:३९

3 येशू जैतून डाँडाय फ्यतुना च्वनादीबलय् चेलातयसं सुतक्क वया: धाल – “छि धयादी थें गुबलय् जुइ? अले छि झायादीगु व संसार नाश जुया वनीगु खँ जिमिसं गथे याना सकिगु?”

4 वयकलं धयादिल – “होशयानाच्वँ, सुनानं छिमिगु मिखाय धुलं छ्वाके मफयेमा।

5 छायाधा:सा यक्व हे मनूतयसं वया: – “जि मुक्ति बीम्ह खीष्ट ख: धका: छिमिगु मिखाय धुलं छ्वाकेत स्वइ।

6 छिमिसं जखंखवं तसकं ल्वापु जूगु व ल्वापुसा य: ताइ। अयसां छिपि ग्याये मते, छायाधा:सा थथे ला जुइ हे मा:। अयनं थथे जुइवं तु संसार नाश जुयावनी मखु।

7 देश देशयापिनि दथुइ ल्वापु जुइ। राज्य राज्यया दथुइ ल्वापु जुइ। थाय थासय् अनिकाल जुइ, अले भ्खवाय् ब्वइ।

8 थ्व ला दु:खकष्टयागु छुमां जक ख:।”

9 “उबलय् मनूतयसं छिमित ज्वना: सजौंय बीकी, अले छिमित स्यानाछ्वइ। थथे जिगु नाम याना: छिमित सकसिनं हेला याइ।”

10 उबलय् त:म्हयसिनं हे जित: विश्वास यायेगु त्व:ताछ्वइ। छम्हं मेम्हयसित धोखा बी, थ:थवय् हेला याना जुइ।

11 अले फताहा आमवक्तात यक्वसिनं वया: त:म्हयसित हे झंग:लाना थकी।

12 प्यखें मभिगु मभिगु ज्याखँ जक अप्व: जुया वइ, अले मनूतयसं माया यायेगु नं त्व:ताछ्वइ।

13 लिपा तक क्वातुक विश्वास याना: सह यानाच्वंम्ह धा:सा बचय् जुइ।”

14 परमेश्वरयागु राज्ययागु भिगु खँ संसारय् न्यकभनं न्यके धुंका: थ्व संसार नाश जुयावनी।”

यस्शलेम नाश जुइतिनि

मर्क १३:१४-२३; लूक २१:२०-२४

15 “अगमवक्ता दानिएलं पवित्रगु थासय् घच्चायापुगु व ग्यानापुगु ज्या जुइ धयाथकूगु खँ छिमिसं स्वये दइ।” (थ्व खँ ब्वंम्हयसिनं थुइमा)”

16 “उबलय् यहूदियाय च्वनाच्वंपि पहाडय् बिस्सुं वनेमाली।

17 क:सिइ च्वनाच्वंपिन्सं थ:गु मालसामान कायेत तकं क्वहां वने लाइ मखु।

18 बूँइ ज्या याना च्वंपिन्सं थ:गु वस: कायेत तकं छँ वने लाइ मखु।”

19 प्वाथय् दुपि व दुस्खंम्ह मचा दुपि मिसातयत तसकं सास्ती जुइ।

20 चिकुलाबलय् व विश्रामवार खुन्हु थथे मजुइमा धका: परमेश्वरयात प्रार्थना याना च्वँ।

21 उबलय् तसकं सास्ती जुइ। सृष्टि जुबलय् निसं आ: तकं थपायसकं सास्ती जूगु मदुनि। अले लिपा नं गुबसं जुइ मखु।”

22 परमेश्वर व ईयात चिहाकयका मदीसा सँ हे बचय् जुइ मखु। वयकलं थ:म्हं ल्ययात:पि मनूतयगु निति व ईयात चिहाकयकादी।”

23 “उबलय् सुनानं ‘मुक्ति बीम्ह खीष्ट थन दु, अन दु’ धका: धाल धायेवं छिमिसं पत्या: याये मते।

24 छायाधा:सा उबलय् फताहा खीष्टत व फताहा आमवक्तात खनेदयक: वइ। इमिसं फतिफतले परमेश्वरं ल्ययात:पि मनूतयत झंग:लायेत तत:धंगु चि व अजू चायापुगु ज्या यानाक्यनी।

25 स्व, थथे जुइतिनि धका: जिं छिमित न्हापां हे धयाबियागु दु।”

26 “मनूतयसं छिमित ‘मुक्ति बीम्ह खीष्ट मस्मूमिइ झायाच्वगु दु’ धका: धा: व:सां छिपि अन वने मते। इमिसं ‘वयक: ला क्वथाय् दुने दु’ धका:

धा:सा छिमिसं पत्या: याये मते।

27 छायाधा:सा पुबंय हावलासा त्वइबलय् पच्छिमय् थयंक खने दइ थें मनूया काय वइबलय् नं फुक्कसिनं खनी।”

28 गन सीम्ह दु अन गिद्ध नं मुं वइ।”

मनूया काय झाइबलय् थथे जुइ

मर्क १३:२४-२७; लूक २१:२५-२८

29 “थथे दु:खकष्ट जुइ धुनेवं

“ ‘सूर्य खिउँया वनी,
तिमिला बुलुयावनी,
अले आकाशय् च्वंगु नगुत
कुतुं वनी,
थथे आकाशय् च्वंगु
शक्ति खाइ।’”

30 “थुलि जुइ धुंका: आकाशय् मनूया काय वइगु चिं खने दइ। अले मनूया काययात त:धंगु शक्ति ज्वना: झ:झ: धायक सुपाँचय् वयाच्वंगु खनी। थ्व खना: संसारय् च्वंपि फुक्क कुलायापि मनूत हँयहँय खइइ।”

31 अले तुरहीया स:त्तिसं मनूया कायनं स्वर्गदूततयत पृथ्वीया प्यखें छ्वइ। इमिसं परमेश्वरं ल्ययात:पिन्त मुंका हइ।

य:मरिमायागु उखान

मर्क १३:२८-३१; लूक २१:२९-३३

32 “य:मरिमापाखें छिमिसं छला खँ सीकि। थुकी चुलि जायावल कि वर्षां वल धका: छिमिसं सीका काइ।

33 थुकथं जिं धया थें जुयावल कि छिमिसं मनूया काय वइन धका: सीकि।

34 जिं छिमित ख:गु खँ धाये – आ:यापि मनूत सिनावने न्हु: हे जिं धया थें जुइ।

35 आकाश व पृथ्वी मदयावनी, अयनं जिगु वचन मदयावनी मखु।

थथे गुबलय् जुइ धका: सुनानं सी मखु

मर्क १३:३२-३७; लूक १७:२६-३०; १७:३४-३६

36 “थथे गुबलय, अले गखुन्ह जुइ धका: सुनान मस्यु। स्वर्ग्यु च्वपि स्वर्गदूततयसं व परमेश्वरया कायुनं नं थ्व खँ मस्यु। परमेश्वर बा:नं जक स्यु।

37 “नोआयागु पाल्यु गथे जगु ख: मनुया कायु वइबलयु नं अथे हे जुइ।[☆]

38 लखं जाये न्ह्य: तंके मनूतयसं नयेत्वने यानाचवन। ब्याहा यायेगु व बिया छवयेगु यानाचवन। नोआ ल:जहाजयु मच्वंतले इमिसं थथे यानाचवन।

39 लखं चुइके मयंतले ला इमिसं छुं हे बिचा: मया:। मनुया कायु वइबलयु नं अथे हे जुइ।[☆]

40 “बुइ ज्या यानाचवंपि निम्ह मनुत मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्व:ताथकी।

41 घ: क्यला च्वपि निम्ह मिसात मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्व:ताथकी।

42 “उकि होशयानाचवँ, छायाधा:सा छिमिसं छिमि प्रभु गुबलयु वइ धका: मस्यु।

43 छिमिसं सि हे स्यु - थ:गु खँ वइगु खँ सिल कि छँ थुवा: चच्छँ मधंसे पियाच्वनी। अले खुं खुया येने फइ मखु।

44 उकि छिमिसं नं होशयानाचवँ, छायाधा:सा छिमिसं मतिइ हे मत:बलयु मनुया कायु वइ।[☆]

भिम्ह व मभिम्ह च्य:

लुक १२:४१-४८

45 “भिम्ह व विश्वास याये बह:म्ह च्य: सु जुइ? सुयात वया मालिकं मेपिं च्य:तयतु ठीक ठीक इलयु नेके त्वंकेगु ज्या बिया: इमि नाय: याना तइ, व हे जुइ।

46 वं अथे ज्या यानाचवंगु खना: मालिकं वयात गुलि स्याबास बी।

47 जि छिमि ख:गु खँ धाये - वया मालिकं वयात थ:गु सबयं तंके ल:ल्हाना तइ।

48 मभिम्ह जुल धा:सा वं - ‘जिमि मालिक त:न्ह लिपातिनि वइ’ धका: मतिइ तया:

49 अय्ला:गलुतु नाप नयेत्वने याना: मेपिं च्य:तयतु दाया जुइ।

50 छन्हु वं मतिइ हे मखंबलयु वया मालिकं आकाझाकां थ्यंक: वया:

51 वयात स्याना: निपा: खवा:पा: दुपि च्वनी थायु वाछवइ। अन हे इपि ख्व जक खवा: वा न्ह्याया: च्वनेमाली।

25

झिम्ह ल्यासेतयगु उखान

1 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं। झिम्ह ल्यासेत जिलाजं नापलायेत थथ:गु मत ज्वनावन।[☆]

2 थुपि झिम्हयु न्याम्ह ज्ञां दुपि व न्याम्ह ज्ञां मदुपि लानाचवन।

3 ज्ञां मदुपि न्याम्हयसिनं मत ला च्याका यंकल, चिकं धा:सा ज्वना मवं।

4 ज्ञां दुपि न्याम्हयसिनं मत च्याका: यंकल, अले थथ:गु थलयु चिकं नं ज्वनावन।

5 जिलाजं वये लिबाकगुलि इमि न्ह्य: वल।

6 “बाचा जा:बलयु इमिसं ‘जिलाजं थ्यंक: वल, नापाला: वा’ धका: धयाह:गु स: ताल।

7 “इपि झिम्हयसिनं दना: थथ:गु मत मिलयु यात।

8 ज्ञां मदुपिन्सं ज्ञां दुपित धाल ‘जिमि चिकं भतिचा ब्यु लयु, जिमिगु मत सीन।’

9 “ज्ञां दुपिन्सं धाल - ‘जिमि हे मगा:, बरु पसलयु वना: न्याना हजि लयु।’

10 “इपि चिकं न्या: वनाचवंबलयु हे जिलाजं थ्यंक: वल। मत च्याका च्वपि न्याम्ह ल्यासेतयतु जिलाजं नाप ब्याहा भवजयु दूत यंकल। अले

लुखा तिनाबिल।

11 भचा जायका: ज्ञां मदुपिन्सं थ्यंक: वया: थथे हाल - ‘प्रभु, प्रभु, जिमित नं दुकायदिसँ।’[☆]

12 “जिलाजं धा:सा ‘जि छिमि महमस्यु’ धका: लिस: बिल।

13 “उकि छिपि नं होशयानाचवँ, छायाधा:सा मनुया कायु गुबलयु, गखुन्हु वइ धका: छिमिसं मस्यु।

स्वम्ह च्य:तयगु उखान

लुक १६:११-२७

14 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं। छम्ह परदेश्यु वनेत्यम्ह मनुखं थ: च्य:तयतु स:ता: थ:गु फुकक सम्पति इमित त्व:ताथकल।

15 वं इमिसं फक्क छम्हयसित न्यागु लाख, छम्हयसित निगु लाख व छम्हयसित छगु लाख जिम्मा बिया: परदेश्यु वन।

16 “न्यागु लाख दां का:म्ह च्यलं व धिबां ब्यापार याना: मेगु न्यागु लाख मुंकल।

17 अथे हे निगु लाख का:म्ह च्यलं नं व दामं ब्यापार याना: मेगु निगु लाख दां मुंकल।

18 छगु लाख दां का:म्ह च्यलं धा:सा व दां गालयु स्वथना तल।

19 “त:दँ लिपा इमि मालिक लिहां वल। अले इमिके थ:गु ल्या:चा: फवन।

20 न्यागु लाख कयात:म्ह च्यलं मेगु न्यागु लाख दां तना: थथे धाल - ‘छि बिया थकगु न्यागु लाख दामं जिं मेगु न्यागु लाख दां मुंकागु दु।’

21 “मालिकं वयात धाल - ‘स्याबास, छ भिम्ह विश्वास याये बह:म्ह ख:। चिधंगु खँयु हे छ विश्वास याये बह:म्ह जुल। उकि जि आ: छन्त अज्जं यक्क खँयु जिम्मा बिया थके। छ नं जिनापं लयुताया च्वँ।’

22 “अले निगु लाख दां का:म्ह च्यलं वया: थथे धाल - ‘छि बिया थकगु निगु लाख दामं जिं मेगु निगु लाख दां मुंकागु दु।’

23 “मालिकं वयात धाल - ‘स्याबास, छ भिम्ह व विश्वास याये बह:म्ह ख:। चिधंगु खँयु हे छ विश्वास याये बह:म्ह जुल। उकि जि आ: छन्त अज्जं यक्क खँयु जिम्मा बिया थके। छ नं जिनापं लयुताया च्वँ।’

24 “अले छगु लाख दां का:म्ह च्यलं वया: थथे धाल - ‘छि तसकं हाराम्ह व थ:म्ह पि हे मप्यगु नं लइम्ह, अले हला हे मत:गु नं काइम्ह जगुलि याना:

25 छि बियादीगु धिबा गालयु स्वथना तया। छिगु धिबा कयादिसँ।’

26 “मालिकं वयात धाल - ‘छ ला छान्ति हे ज्यालगायु मज्जम्ह व अल्ल्हीम्ह मनु जुयाचवन। जि पिया मत:थायु च्वंगु नं लइम्ह, अले हला मत:थायु च्वंगु नं काइम्ह धका: सीक सीकं

27 छं जिगु धिबा ब्याज वइकथं सराफितयथायु तयातये म्वा: ला? अले जि ब्याजनापं थ:गु धिबा काये दइगु मखु ला?’

- 28 “श्वयाके च्वंगु दां कया: झिग् लाख दां दुम्हयसित बु।
 29 दुम्हयसित अज्जं तनाबी, अले वयाके झन यक्व दइ। मद्दुम्हयसिके दुगु नं लाका काइ।”
 30 ख्व ज्यालग्य मज्जूह च्य:यात धा:सा पिने छिउंथाय् वांछवये यकि। अन हे थ्व ख्व जक ख्वया: वा न्हायाच्चनी।”[☆]
- फै व च्वले
 31 “मनुया काय् स्वर्गदूतत नाप जुजु जुया: वइ अले थ:गु सिंहासनय् च्वनी।”
 32 वया न्हा:ने फुक्क जात जातियापि मनुत दं वइ। जवालं फै व च्वले ल्यये थें वं नं मनुतयत् ल्यइ।
 33 वं फैचातयत् जब ल्हा:पाखे व च्वलेचातयत् ख्व ल्हा:पाखे तइ।
 34 “अले जुजुं थ:गु जवय् च्वंपिन्त थथे धाइ – “जिमि बा:नं आशिष बियात:पि मनुत छिपि हे ख:। वा, संसार सृष्टि मज्जिबलय् निसें छिमित बी धका: तयात:गु राज्यय् आ: छिमिसं हे अधिकार या।
 35 छायाधा:सा जि नयेमखंबलय् छिमिसं जित: नकल, प्या:चा:बलय् त्वंकल, अले जि वयाबलय् छिमिसं जित: म्हमसीकं थ:थाय् दुकाल।
 36 पुनेगु मद्दुबलय् छिमिसं जित: वस: बिल, उसाँय् मद्दुबलय् सुसा:कुसा: यात, इयालखानाय् ला:बलय् स्व: वल।’
 37 “परमेश्वरं धयादी थें याना च्वंपिन्तं थथे लिस: बी – ‘प्रभु, छि ग्बलय् नयेमखंगु दु धका: जिमिसं नकागु दु? अले गुबलय् प्या:चा:गु दु धका: जिमिसं त्वंका:गु दु?’
 38 छि गुबलय् जिमिथाय् झा:गु दु धका: जिमिसं म्हमसीकं दुकया? अले छि गुबलय् पुने मखंगु दु धका: जिमिसं वस: बिया?
 39 छि गुबलय् उसाँय् मन्त धका: जिमिसं सुसा:कुसा: याना, अले छि गुबलय् इयालखानाय् लात धका: जिमिसं स्व: वया?’
 40 “अले जुजुं इमित थथे लिस: बी – ‘जि छिमित ख:गु खँ धाये – दक्वसिबय् चीधिक:म्ह किजायात छिमिसं छु याइ, व जित: हे या:गु जुइ।’
 41 “अले वं थ:गु ख्व ल्हा:पाखे च्वंपिन्त थथे धाइ – ‘सरा: बियात:पि, छिपि जिथाय् वये मते। शैतान व वया दूतयत् धका: च्याकात:गु गुबलें मसीगु मिइ क्वब्बा: हँ।
 42 जि नयेमखंबलय् छिमिसं जित: मनक्, प्या:चा:बलय् छिमिसं जित: ल: मत्वंक,
 43 जि वयाबलय् छिमिसं जित: दुमका:, पुनेगु मद्दुबलय् वस: मन्ब्य, उसाँय् मद्दुबलय् व इयालखानाय् ला:बलय् स्व: मव:।’
 44 “इमिसं नं थथे धका: लिस: बी – ‘प्रभु, जिमिसं गुबलय् छित: नयेमखंगु, प्या:चा:गु, जिमिथाय् झा:गु, पुने मखंगु, उसाँय् मद्दुगु व इयालखानाय् ला:गु खना धका:?’ अले जिमिसं छिगु सुसा:कुसा: यायेमा:गु हे गुबलय् दु धका:?’
 45 “अले जुजुं इमित थथे धाइ – ‘जि छिमित ख:गु खँ धाये – दक्वसिबय् क्वब्बांम्हयसित छिमिसं छुं मया:गु हे जित: मया:गु ख:।’
 46 “शुमित सदां सास्ती बिया तइ। अले परमेश्वरं धयादी थें यानाच्चंपिन्त जक अनन्त जीवन दइ।”[☆]

26

येश्यात स्यायेत ग्वसा: ख्व:गु

मर्क १४:१-२; लूक २२:१-२; यह ११:४५-५३

- 1 थथे स्येनकने यानादी धुंका: येशुं चेलातयत् धयादिल –
 2 “निन्हु लिपा छुत्काराया नख: वइ धका: ला छिमिसं सि हे स्यु। उबलय् मनुया काय्यात ज्वना: कूसय् यख्खाया: स्यायेत ल:ल्हानाबी।”[☆]
 3 उबलय् हे त:धंपि पुजाहारीत व थकालिपि कैयाफा धा:म्ह दकलय् त:धम्ह पुजाहारीया छैय् सुन।
 4 अले इमिसं वयक्क:यात गथे याना: ज्वना: स्यायेगु धका: ग्वसा: ग्वल।
 5 “नख:बलय् ज्वने धा:सा तसकं हल्लाखल्ला जुइ” धका: इमिसं धाल।

बेथानियाय् येश्यात चिकनं ल्गु

मर्क १४:३-९; यह १३:१-८

- 6 येशुं बेथानियाय् सिमोन कोहियागु छैय् दीबलय्
 7 छम्ह मिसा दुस्ल्वहं थलय् तसकं थिकेगु व नस्वा:गु चिकं ज्वना: वल। अले नयेत्यंबलय् व मिसां वयक्क:यागु छेनय् फुक्कं लुनाबिल।[☆]
 8 थ्व खना: चेलातयसं तं पिकया: वयात धाल – “शुलिमछि चिकं छा्य् सिति छ्वयागु?
 9 थ्व चिकं म्यगु जूसा उकिं व:गु धिबा नये मखंपिन्त इनाब्यगु जूसा ज्यगु नि।”
 10 इमिसं थथे धा:गु न्यना: वयक्कलं धयादिल – “छिमिसं थ्व मिसायात छा्य् दु:ख बियाच्च्वनागु? वं जित: बांला:गु हे यात।
 11 नये मखंपिं ला छिपिनाप न्हाबलें दयाच्च्वनी। जि न्हाबलें दइ मखु।[☆]
 12 थथे चिकनं लुना: वं जिगु म्हायात थुनेत ठीक या:गु ख:।
 13 जि छिमित ख:गु खँ धाये – गन गन भिगु खँ न्यंकी, अन अन थ्व मिसां या:गु थ्व खँ नं लुमेकत न्यंकी।”

यहूदां येश्यात ज्वंकेत स्व:गु

मर्क १४:१०-११; लूक २२:३-६

- 14 झिनिम्ह चेलात मध्ये यहूदा इस्कारियोत धा:म्ह चेलां त:धंपि पुजाहारीतयथाय् वना:
 15 थथे धाल – “येश्यात ज्वंका बिल धा:सा जित: छु बी?” अले इमिसं वयात स्विग: वह:यागु म्बह: बिल।[☆]
 16 उबलय् निसें वं येश्यात ज्वंका छवयेत सनाच्च्वन।

चेलात नाप छुत्कारायागु नख: हनादीगु

मर्क १४:१२-२१; लूक २२:७-२३; यह १३:२१-३०

- 17 सोडा मत:गु मरि नयेगु नख:यागु न्हापां खुन्हु चेलातयसं वया: वयक्क:याके – “गन वना: छुत्काराया नख:यात ज्वरय् या: वेने?” धका: न्यन।
 18 वयक्कलं धयादिल – “शहरय् सं छम्ह मनूयागु छैय् वना: थथे धा – “जिमि गुं वयक्क:यागु ई त्यल हं। चेलातनापं वयक्कलं छिगु छैय् वया: छुत्काराया नख: हनेगु हं।”
 19 चेलातयसं वना: वयक्कलं धयादी थें यात। अले अन हे छुत्काराया नख:या भव्य ज्वरय् यात।

☆ 25:29 २५:२९ मती १३:१३; मर्क ४:२५; लूक ८:१८ ☆ 25:30 २५:३० मती ८:१३; २२:१३; लूक १३:२८ ☆ 25:31 २५:३१ मती १४:२७; १९:२८ ☆ 25:46 २५:४६ दान १२:२
 ☆ 26:2 २६:२ प्रस १२:१७-२७ ☆ 26:7 २६:७ लूक ७:३७-४८ ☆ 26:11 २६:११ ज्व १५:११ ☆ 26:15 २६:१५ जक ११:१२

- 20 बहनी वयकः झिनिम्ह चेलात नाप नयेत पयतुनादिल।
 21 नयाच्चंबलय् वयकलं धयादिल – “जिं छिमित खःगु खँ धाये – छिपि मध्ये हे छम्हयसिनं जितः धोखा बी।”
 22 थ्व न्यनाः इमिसं तसकं नुगः मछिकल। अले छम्ह छम्हयसिनं थथे धाल – “छिं जितः हे धयादियागु ला मखु ला प्रभु?”
 23 वयकलं धयादिल – “जिं नाप ख्वलाय मरि थुनीम्हयसिनं जितः धोखा बी।”
 24 धर्मशास्त्र्य च्याय तः थें मनूया काय् ला सिनावने हे माः। अयनं वयात ज्वंका छ्वइम्ह मनूयात तसकं तसकं हे धिक्कार दु। व बु हे मबूगु जसा तसकं बोलाइगु खः।”
 25 वयकःयात ज्वंकीम्ह यहदां नं न्यन – “छिं जितः हे धयादियागु ला मखु ला प्रभु?”
 अले वयकलं धयादिल – “खः, छं थःम्ह हे धाल।”

प्रभु भव्य

मर्क १४:२२-२६; लूक २२:१४-२३; १ कोर ११:२३-३०

- 26 नयाच्चंबलय् येशू मरि कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः कुचा कुचा थलादिल। अले चेलातयत इनाः थथे धयादिल – “थ्व मरि कयाः न। थ्व जिगु म्ह खः।”
 27 अथे हे ख्वला नं कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः वयकलं थथे धयाः ख्वला बियादिल –
 28 “थ्व न्हगु बाचायागु जिगु हि खः। थ्व हे हि यक्वसिगु पगु क्षमा जुइ।”
 29 जिं छिमित धाये – जिमि बाःयागु राःगु न्हपि जूपि छिपिनाप दाखमघ मत्वंतले जिं अवनिसें थ्व दाखमघ त्वने मखुत।”
 30 अले छपु भजन हाले धुंकाः वयकःपि जैतून डौंडाय् झाल।

पत्रूसं येशूयात म्हमस्य् धकाः धाइ

मर्क १४:२७-३१; लूक २२:३१-३४; यह १३:३६-३८

- 31 अले येशू इमित धयादिल – “थौं चान्हय् छिपि फुक्कं जितः त्वःताः बिस्युं वनी। धर्मशास्त्र्य नं थथे च्यायतःगु दु –

“ जिं फैजवाःयात स्यानाबी,
 अले फैचात
 उखेलाः थुखेलाः जुइ।”^{*}

- 32 “अयनं जि हानं म्वाना वयाः छिपि स्वयाः न्हापा हे गालील्य थ्यंकः वने।”^{*}
 33 पत्रूसं वयकःयात धाल – “फुक्कसिनं त्वःता वंसां जि ला छितः गुब्सं हे त्वःते मखु।”
 34 वयकलं धयादिल – “जिं छनत खःगु खँ धाये – थौं चान्हय् खा हाले न्हाः छं जितः स्वकः तक म्हमस्य् धकाः धाइ।”
 35 अयनं “छिनाप सी हे माःसां जिं छितः म्हमस्य् धकाः धाये मखु” धकाः पत्रूसं धाल। फुक्कं चेलातयसं नं अथे हे धाल।

गेतसमनिइ प्रार्थना यानादीगु

मर्क १४:३२-४२; लूक २२:३१-४६

- 36 वयकः चेलात नाप गेतसमनी धाःथाय् झाल। वयकलं इमित धयादिल – “छिपि थन हे च्वनाच्च्वं। जि उखे वनाः प्रार्थना याये।”
 37 वयकलं पत्रूस व जब्दिया निम्ह काय्पिनत धाःसानापं ब्वना यंकादिल। उबलय् वयकलं तसकं हे नुगः मछिकाः दिक्क जुयादिल।
 38 वयकलं इमित धयादिल – “नुगः मछिनाः जिगु छाति हे तज्याइ थें च्वनाच्च्वन। छिपि मधसे थन हे च्वनाच्च्वं।”
 39 अले भचा उखे झाय्वाः बँय् क्वपुसां पुयाः थथे धकाः प्रार्थना यानादिल – “बाः, ज्यसा थ्व दुःखयागु ख्वला जिथासं चीकादिसँ। अयनं जितः यःथें यानादी मते, छितः यःथें हे यानादिसँ।”
 40 अले वयकः स्वम्ह चेलात च्वनाच्च्वंथाय् झाल। इपि न्हालं ब्वानाच्च्वंगु खनाः वयकलं पत्रूसयात धयादिल – “छिपि जि नाप घौछि हे नं मधसे च्वने मफु ला?”

41 मधसे प्रार्थना याना च्वँ, मखुसा छिपि जाँचय् लाइ। आत्मा ला न्हाचिलाच्च्वंगु दु, म्ह जक बमलाः।”

42 अनं वनाः वयकलं हानं प्रार्थना यानादिल – “बाः, जि थ्व दुःखयागु ख्वलां मत्वंसे मगाः धयागु जसा, छितः यःथें हे जुइमा।”

43 वयकः झाःबलय् इपि हानं न्हालं तुं ब्वानाच्च्वन। इमिसं न्हाः पी हे मफया च्वन।

44 वयकः हानं इमित त्वःताः झाल। अले अथे हे धयाः प्रार्थना यानादिल। थ्वनापं वयकलं स्वकः प्रार्थना यानादी धुंकल।

45 अले वयकलं इमिथाय् झाय्वाः धयादिल – “छिपि आः तक घना च्वनातिनि ला? मनूया काय्यात पापीतयसं ज्वनीगु ई वये धुंकल।

46 देँ, वनेनु। स्व, जितः ज्वंकीम्ह मनं नं न्हाःने थयने धुंकल।”

येशूयात ज्वंगु

मर्क १४:४३-५०; लूक २२:४७-५३; यह १८:३-१२

- 47 वयकलं थथे धयाच्च्वनादीबलय् हे झिनिम्ह मध्ये छम्ह चेला यहदा अन थ्यंकः वल। व नाप तःधपि पुजाहारीत व थकालिपिन्सं छव्याहःपि नं वःगु दु। इमिसं तरवार व कथि ज्वनातःगु दु।

48 “जिं वनाः चुप्पा नइम्ह मनं व हे खः, छिमिसं वयात ज्वँ” धकाः धोखा बीम्हयसिनं इमित खँ स्यना हःगु दु।

49 उकिं वं वयेवं हे येशूयाथाय वनाः “गुरु, ज्वजलपा” धयाः वयकःयात चुप्पा नल।

50 वयकलं वयात धयादिल – “पासा, छु यायेत वयागु खः याकनं याना छव।”

अले इमिसं वयकःयात ज्वन।

51 अबलय् हे वयकःया छम्ह चेलां थःगु तरवार पिकयाः दकलय् तःधम्ह पुजाहारीया छम्ह दासयागु न्हायपं हे ध्यनबिल।

52 वयकलं वयात धयादिल – “तरवार दापय स्वर्थे। तरवार ज्वनाजुइम्ह तरवारं हे सी।

53 जिं ख्वाहालि फ्वन धाःसा जिमि बानं झिनिगु पलटन स्वयाः अप्वः स्वर्गदूत छव्याहया मदी ला? छिमिसं छु ताय्का?

54 थथे यात धाःसा धर्मशास्त्र्य च्यायतःगु खँ गथे जुयाः प्वनी?”

- 55 अले वयकलं ज्वं वःपि मन्तयत धयादिल – “जिं छम्हयसित ज्वनेत थथे तरवार व कथि ज्वनावये माःगु छाये? छु जि दारुखँ खः ला? जिं देगलय् च्वनाः न्हियान्हिथं स्यनेकने याना जुयाबलय् छिमिसं जितः छाये मज्वनागु?”^{*}

* 26:23 २६:२३ भज ४१:१९

* 26:28 २६:२८ प्रस २४:८; यर २१:२९-३४

* 26:31 २६:३१ जक १३:१७

* 26:32 २६:३२ मती २०:१६

* 26:55 २६:५५ लूक १९:४७;

56 अगमवक्तातयसं धर्मशास्त्रय च्वया थक्गु पुवनेमा धका: हे थथे जगु ख:।" अले चेलात फुक्कं वयक:यात त्व:ता: उखेला: थुखेला: मदयक बिस्स्यु वन।

महासभाया न्हा:ने येश्

मर्क १४:५३-६५; लुक २२:६६-७१; यह १८:१३-१४, १९-२४

57 इमिसं येश्यात दकलय त:धंम्ह पुजाहारीत कैयाफायाथाय यंकल। शास्त्रीत व थकालिपिनं अन मुनाच्वंगु दु।

58 पत्रूस नं तातापाक हे ल्यूल्यु वना: दकलय त:धंम्ह पुजाहारीया चुकय थ्यंक हे वन। अले वयक:यात छु छु याइ धका: स्वयेत व पालेत नाप च्वंवन।

59 त:धंपि पुजाहारीतयसं व अन वयाच्वपि फुक्कसिनं जाना: वयक:यात स्यायेत मखुगु मखुगु द्रुप बीत स्वल।

60 त:महयसिनं हे वया: वयक:यात मखुगु मखुगु द्रुपं बिल। अयनं इमिसं छुं हे दसि क्यने मफुत। दकलय लिपा निम्ह मनुखं वया:

61 धाल - "थ्व मनुखं 'परमेश्वरयागु देग: थुना: स्वन्ह हे दने फु' धका: धाल।"*

62 अले दकलय त:धंम्ह पुजाहारी दना: धाल - "थुमिसं धा:गु खँय छं छुं धायेमा:गु दु ला?"

63 वयकलं छुं हे धयामदी। अले दकलय त:धंम्ह पुजाहारी हानं धाल - "म्वा:म्ह परमेश्वरयागु नामं जिं छन्त धयाच्वना - छ परमेश्वरया काय, मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट ख: ला?"

64 वयकलं लिस: बियादिल - "छि थ:म्ह हे धयादिल। अयनं जिं छिकपिन्त धाये - आवनिसें छिकपिन्सं मनूया काय्यात परमेश्वरया जव ल्हा:पाखे च्वनाच्वंगु व सुपाँचय वयाच्वंगु खनी।"*

65 थ्व न्यना: दकलय त:धंम्ह पुजाहारी थ:म्हं फिनात:गु लं खुना: थथे धाल - "थ्वं परमेश्वरयात क्वह्वांका: खँ ल्हात। थवयां अप्व: मेगु दसि हे छु माल? थ्वं परमेश्वरयात क्वह्वांकागु छिमिसं ता हे ताल।

66 छिमिगु छु बिचा: दु?" इमिसं धाल -

"थ्व दोषी हे ख:, थव्यात स्याये हे मा:।"*

67 इमिसं वयक:यागु ख्वालय थुकलं बिल, दाल। अले गुलिसिनं ला न्यतालय दया:*

68 थथे धाल - "हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट, छ अगमवक्ता ख:सा छन्त सुनां दाल, धा।"

पत्रूस येश्यात म्हमस्यु धका: धा:गु

मर्क १४:६६-७२; लुक २२:५४-६२; यह १८:१५-१८, २५-२७

69 अबलय तर्क पत्रूस चुकय हे च्वनाच्वन। छम्ह भ्वातिं नं वया: वयात धाल - "छ नं गालीलय च्वंम्ह येशुनापं जुयाच्वंम्ह मखु ला?"

70 वं सकसिगु न्हा:ने "मखु" धका: थथे धाल - "छं धा:गु खँ जिं मस्यु।"

71 वं थने लुखापाखे वंबलय वयात मेम्ह भ्वातिं नं खना: थथे धाल - "थ्व मनु ला नासरतय च्वंम्ह येशु नाप जुयाच्वंम्ह ख: नि।"

72 वं हानं पाफया: "मखु" धका: थथे धाल - "जिं वयात म्ह हे मस्यु।"

73 भचा जायका: अन च्वपिन्सं वया: वयात थथे धाल - "छ नं व नाप जुयाच्वंम्ह ख: नि। छंगु नवाइगु पहलं हे सी दु।"

74 अले वं पाफया: धाल - "जिं मखुगु खँ ल्हानागु ख:सा परमेश्वरं जित: सर्जां बियादीमा। जिं वयात म्ह हे मस्यु।" अबलय हे गंग: हाला हल।

75 अले वं येशु धयादीगु खँ लुमंकल - "खा हाले न्हा: छं जित: स्वक: तक म्हमस्यु धका: धाइ।" अले व पिने वना: हॉयहॉय ख्वल।

27

येशु रोमी बडा-हाकिमयात ल:ल्हा:गु

मर्क १५:१; लुक २३:१-२; यह १८:२८-३२

1 सुथ न्हापा हे त:धंपि पुजाहारीतयसं व थकालिपिन्सं मुना: येश्यात स्यायेगु ग्वासा: ग्वल।

2 अले इमिसं वयक:यात चिनायंका: रोमी बडा-हाकिम पिलातसयात ल:ल्हाना बिल।

यहदा थथ:म्हं सीगु

प्रे १:१८-२०

3 वयक:यात स्याइगु खँ सिया: ज्वंकम्ह यहदां परताय चाया: त:धंपि पुजाहारीत व थकालिपिन्थाय वना: स्विग: वह:यागु म्वह: लित बिल।

4 अले धाल - "दोष मदुम्ह मनूयात स्याकेत ज्वंका: जिं पाप याये लात।" अयनं इमिसं वयात थथे धाल -

"जिमित छु धया लय? छं हे सीकि।"

5 वं वह:यागु म्वह: देगलय वान्छवया थकल। अले वना: यग्गाना: सित।

6 त:धंपि पुजाहारीतयसं यहदां वान्छवया थक्गु धिबा कया: धाल - "थ्व हियागु मू ख:, उकिं देग:यागु धुकुतिइ तये मज्यु।"

7 इमिसं थथे सल्लाह साहुति याना: व दामं पिने व:पिं सित कि थुनेत धका: कुमा:यागु जग्गा न्यात।

8 उकिं थ्व जग्गायात आ: तक नं "हियागु जग्गा" धका: धयावयाच्वंगु दु।*

9 थुकथं यर्मिया अगमवक्तां धयाथक्गु खँ पुवन -

"वयक:यात न्यायेत इम्राएलीतयसं

स्विग: वह:यागु म्वह: बिल।

10 व स्विग: वह:यागु म्वहलं

इमिसं छम्ह कुमा:यागु जग्गा न्यात।

थ्व खँ जित: प्रभु धयादीगु ख:।"*

पिलातसया न्हा:ने येशु

मर्क १५:१-५; लुक २३:१-५; यह १८:२८-३८

11 येश्यात बडा-हाकिमया न्हा:ने थने हल। वं वयक:याके थथे धका: न्यन - "छ यहदीतय जुजु ख: ला?"

* 26:61 २६:२९ यह २:१९

* 26:64 २६:५४ दान ७:१३

* 26:66 २६:५४-६६ लेवी २४:१६

* 26:67 २६:५४ येशु ५:०-६

* 27:8 २७:३२-८ प्रे १:१८-१९

* 27:10

वयकलं धयादिल – “छि थःम्हं हे धयादिल।”

12 तःधपि पुजाहारीतयसं व थकालिपिन्सं न्हाक्व हे द्रुपं ब्यसां वयकलं छुं हे धयामदी।

13 अयज्गुलि पिलातसं वयकःयात थथे धाल – “इमिसं छन्त थुलिमछि द्रुपं बी धुंक्ल छं मताः ला?”

14 वयकलं छुं हे धयामदी। थ्व खनाः तःधम्ह हाकिम तसकं छक्क जुल।

येश्यात स्यायेगु वःछ्यूगु

मर्क १५:६-१५; लूक २३:१३-२५; यह १८:३१-१९:१६

15 छुत्काराया नखःबलय यहदीतयसं फ्वंम्ह छम्ह कैदीयात त्वःतेगु चलन पिलातसं यानातःगु दु।

16 अबलय बारब्बा धाःम्ह छम्ह कुख्यात कैदी दु।

17 अयज्गुलि पिलातसं मन्तयके न्यन – “का धा, स्यात त्वःतेगु? बारब्बायात त्वःतेगु ला कि येशू ख्रीष्टयात त्वःतेगु?”

18 इमिसं वयकःयात स्वये मफयाः ज्वंकूगु खः धकाः वं बांलाक स्यु।

19 थथे इन्हाफ यानाच्चंबलय हे पिलातसया कलात वयात थथे धायके छव्याहल – “व धर्मी मनूयात छुं हे यानादी मते, छायाधाःसा व मनूयागु

खँय जि थौं म्हागसय तसकं सास्ती फये माल।”

20 तःधपि पुजाहारीत व थकालिपिन्सं मन्तयत ग्वाकाः बारब्बायात त्वःताः येश्यात स्यायेमाः धकाः धायकल।

21 बडा-हाकिम इमित हानं धाल – “का धा, स्यात त्वःतेगु?”

अले मन्तयसं “बारब्बायात त्वःताब्यु” धकाः धाल।

22 “अयसा ख्रीष्ट धाःम्ह येश्यात छुं यायेगु लय?” धकाः पिलातसं इमिके न्यन।

“वयात क्रूसय यख्खानाः स्यानाछव” धकाः फुक्क मन्त छकलं हाला हल।

23 वं हानं धाल – “वं अपायसकं स्याये हे मायक छुं याःगु दु?”

अले इमिसं झन ततःसलं – “वयात क्रूसय यख्खानाः स्याये हे माः” धकाः हाला हल।

24 मन्त थथे हाला हःगुलि पिलातसं छुं हे याये फइ थें मच्वनाः सकसिगु न्हाःने ल्हाः सिलाः थथे धाल – “थ्व मनूयात स्याःगु दोष छिमित हे लाइ, जितः लाइ मखु।”*

25 अले मन्तयसं थथे धयाहल – “ज्यू, वयात स्याःगु पाप जिमित व जिमि सन्तानयात हे लायेमा।”

26 अले पिलातसं बारब्बायात त्वःता छवल। येश्यात धाःसा कोरी दायकाः क्रूसय यख्खाना स्याके छवल।

सिपाइँतयसं येश्यात हायकूगु

मर्क १५:१६-२०; यह १९:१-३

27 अले पिलातसया सिपाइँतयसं येश्यात दरबारया चुकय यंकल। सिपाइँत फुक्कं अन सुवल।

28 इमिसं वयकःयागु वसः त्वकाः ह्याउँगु वसः पुंक्ल।

29 कंयागु श्रीपेच दयकाः वयकःयात पुइकाबिल। वयकःयागु जव लहातय् तिकथि छपु नं ज्वंकल। अले वयकःया न्हाःने पुलि चुयाः थथे धयाः हायकल – “यहदीतय जुजुया जय जुइमा।”

30 अनलि इमिसं वयकःयागु ख्वालय थुकलं बिल। हानं वयकःयाके च्वंगु कथि कयाः छेनय दया बिल।

31 थुकथं इमिसं वयकःयात गिजय याये फक्व याये धुंकाः ह्याउँगु वसः त्वकाः न्हापायागु तुं वसतं पुका बिल। अले वयकःयात क्रूसय यख्खायेत यंकल।

येश्यात क्रूसय यख्खाःगु

मर्क १५:२१-३३; लूक २३:२६-४३; यह १९:१७-२०

32 येश्यात स्यायेत यंकाच्चंबलय कुरेनी च्वंम्ह सिमोन धाःम्ह छम्ह मनूयात नापलात। अले इमिसं वयात कर कर यानाः येश्यागु क्रूस क्वबिकल।

33 इपि गलगथा धाःगु थासय थ्यन। गलगथायागु अर्थ खोपडी खः।

34 अन थ्यंकाः इमिसं वयकःयात स्यामचाइगु वासः ल्वाकछ्यानाः दाखमध त्वंकल। वयकलं उकियागु सवाः जक कयाः त्वना मदी।*

35 अनलि इमिसं वयकःयात क्रूसय यख्खायाबिल। अले चिशा तयाः वयकःयागु वसः इना काल।*

36 इपि अनसं पियाच्चन।

37 इमिसं “थ्व यहदीतय जुजु येशू खः” धकाः वयकःयात दोष बियातःगु पौ वयकःयागु छ्यंफुसय तिनबिल।

38 उबलय हे इमिसं वयकःयागु जर्वंखं निम्ह दारुँतयत नं यख्खायाबिल।

39 व लँ जुइपि फुक्कसिनं छ्यं क्वातु क्वानाः वयकःयात गिजय यानाः थथे धाल –*

40 “देगः थुनाः स्वन्हं हे दने फु धाःम्ह छ हे मखु ला? परमेश्वरया काय खः धयागु जूसा क्रूसं क्वहां वयाः थःम्ह थःत बचय या।”*

41 अथे हे तःधपि पुजाहारीत, शास्त्रीत व थकालिपिन्सं नं वयकःयात थथे धकाः हायकल –

42 “थ्वं मेपिन्त ला बचय यात, थःत धाःसा बचय याये मफुत। इझाएलीतय जुजु खः धयागु जूसा क्रूसं क्वहां वयाक्यँ। अले जिमिसं विश्वास याये।

43 थवं परमेश्वरयात विश्वास यानाः – “जि परमेश्वरया काय खः” धयाजुल। थ्व खनाः परमेश्वर धारथे हे लयताः धयागु जूसा वयकलं हे थ्वयात बचय यानादी।”*

44 वयकःया जर्वंखं यख्खाया तःपि दारुँतयसं नापं वयकःयात हायकल।

येशू सीगु

मर्क १५:३३-४१; लूक २३:४४-४९; यह १९:२८-३०

45 अबलय न्हिनय बाह बजेनिसें तीन बजे तक सारा देश हे खिउंसे च्वना वन।

46 तीन बजेपाखे येशू थथे धकाः तसकं हाला हल – “इलोई-इलोई लामा सबखथनी।” थुकियागु अर्थ खः – “जिमि परमेश्वर, जिमि परमेश्वर, छि जितः छाय त्वःतादिया?”*

47 अन दनाच्चपिं गुम्ह गुम्हयसिनं थ्व न्यनाः थथे धाल – “वं ला एलियायात सःता च्वना।”

48 छम्हयसिनं स्पन्ज चिनातःगु कथि कयाः ब्वाँय वनाः पाउँतिइ थुनाः हल, अले वयकःयागु म्हुतइ ल्वसुकाबिल।*

* 27:24 २०:२२ वय २१:५-९ * 27:34 २०:२४ भज १८:२१ * 27:35 २०:२४ भज २२:१८ * 27:39 २०:२४ भज २२:७; १०:५,२५ * 27:40 २०:२० मती २६:२९; यह २:१९ * 27:43 २०:२३ भज २२:८ * 27:46 २०:२६ भज २२:९ * 27:48 २०:२८ भज १८:२२

- 49 गुलिसिनं धाल — “भचा आसे, एलियां हे वया: बचय याइ ला?”
 50 वयक: छक: हानं तसकं हालादिल, अले प्राण त्व:तादिल।
 51 अबल्य हे देगल्य च्वंगु पर्दा च्विनसैं व्वथ्यंक निक्क दला: गुना वन। अले हानं भवखाय ब्वल। पहाड चिरि बायावन।
 52 चिहान चाला वल। अले सी धुंकूपि यक्व हे विश्वासीत हानं म्वानावल।
 53 येशू सिना: म्वाना वये धुंका: इपि थ:पिन्त थुनात:गु थासं दना: पवित्रगु शहरय वन। अले यक्व हे मनुत्यथाय खनेदयक: वन।
 54 थथे भवखाय ब्व:गु व अन ज्रुगु फुकक: खना: येशूयात पिवा: च्वपि कप्तान व सिपाईत फुककं ग्यात। अले थथे धाल — “धात्ये हे व ला परमेश्वरया काय ख:।”
 55 गालीलिनिसैं येशूयात ग्वाहालि याना: वयक: नाप व:पि मिसातयसं नं तापाक्क च्वना: थ्व फुकक स्वयाच्चन।
 56 थुपि मध्ये मरियम मदलिनी, याक्व व योसेफया मां मरियम, अले जब्दिया कायपिनि मां ख:।
 येशूयात चिहानय त:गु
 मर्क १५:४२-४७; लूक २३:५०-५६; यह १९:३८-४२
 57 सन्ध्याका: इलय अरिमाथिया धा:गु थासय च्वम्ह योसेफ धा:म्ह छम्ह त:मिम्ह मनु अन वल। व नं येशूया चेला ख:।
 58 पिलातसयाथाय वना: वं येशूयागु सीम्ह फवन। पिलातसं वयात सीम्ह बिया छवयेगु उजं बिल।
 59 अले योसेफं सीम्हयात भिंगु सुति कापतं हिना:
 60 थ:गु निति धका: म्हुयात:गु चिहानय याना: अन तथाबिल। थुलि याये धुंका: वं छग: तव:गु ल्वहं ग्वारातुइका: चिहानयागु प्वा: तिना: अनं वन।
 61 चिहानया न्हा:नेसं च्वना: मरियम मदलिनी व मेम्ह मरियम थ्व फुकक स्वयाच्चन।
 चिहानय पिवा: त:गु
 62 कन्हय खुन्ह, विश्रामबार खुन्ह त:धंपि पुजाहारीत व फरिसीत जाना: पिलातसयाथाय वना:
 63 थथे धाल — “हजुर, व ध्वंलाइम्हं म्वानाच्वंबल्य — “सिना: स्वन्ह दयका: हानं म्वाना वये” धका: धा:गु जिमि अज्ज लमनि।
 64 अयज्रुगुलि स्वन्ह तक वयात थुनात:गु थासय पिवा: तये माल। थथे यात धा:सा वया चेलातयसं वना: वयागु सीम्ह खुयायंके फइ मखु। अले सीम्ह येशू हानं म्वानावल धका: इमिसं वयख्य याये फइ मखु। वं न्हापा याना वंगु स्वया: थुमिसं लिपा याइगु ज्या झन ग्यानुपुइ।”
 65 अले पिलातसं धाल — “ज्यु, छिमिसं स्वया: बल्लाक पा: ति।”
 66 इमिसं वना: प्वा: तिनात:गु ल्वहंतय छाप तथाबिल। अले सिपाईतयत नं पिवा: तथा थकल।

28

सीम्ह येशू म्वानाव:गु

मर्क १६:१-१०; लूक २४:१-१२; यह २०:१-१८

- 1 विश्रामबारया कन्हय खुन्ह हताया न्हापांगु दि सुथ न्हापां मरियम मदलिनी व मेम्ह मरियम चिहानय स्व:वन।
 2 अबलय आकाझाकं तसकं भवखाय ब्वल। अले परमेश्वरया छम्ह दूत स्वर्ग वया: प्वा: तिनात:गु ल्वहं चीका: उकी घने च्वन।
 3 वयागु ख्वा: हावलासा च्या:गु थें धी, वस: नं च्वापु थें त्वइसे च्वं।
 4 थ्व खना: पिवा: च्वनाच्वपि सिपाईत ग्याना: सी थें च्वन।
 5 व स्वर्गदूत स्व: व:पि मिसातयत थथे धाल — “छिपि ग्याये मते। छिपि कूसय यख्खाया: स्या:म्ह येशूयात स्व: व:पि धका: जिं स्यू।
 6 येशू थन मदी। वयकलं धयादी थें वयक: सीम्हं म्वाना वये धुंकल। प्रभुयात तथात:गु थाय स्व: वा।
 7 याकनं वना: वयक:या चेलातयत थथे धयाब्यु — “वयक: म्वाना वये धुंकल। वयक: छिपि स्वया: न्हापां गालील्य थ्यंकादी। अन छिमिसं वयक:यात खनी।” जिं धयागु थ्व खँ ल्व:मंके मते।”
 8 इपि ग्या नं ग्यात, अले लय नं ताल। अले इपि अनं हथाय पथासं चेलातयत थ्व खँ कनेत ब्वॉय वन।
 9 येशू इमित नाप लाना: “छिमित शान्ति दयेमा” धका: धयादिल। इमिसं न्हा:ने वना: वयक:यागु तूति ज्वना: भवपुल।
 10 “ग्याये मते, छिमिसं वना: जिमि किजापिन्त “गालील्य हँ” धका: धयाब्यु। अले अन हे इमिसं जित: खनी” धका: वयकलं इमित धयादिल।

पिवा: च्वपिन्स खँ कं वंगु

- 11 इपि वने धुंका: पिवा: च्वपि गुम्हं गुम्हं सिपाईतयसं शहरय वना: अन ज्रुगु खँ फुकक त:धंपि पुजाहारीतयत कनाबिल।
 12 त:धंपि पुजाहारीतयसं थकालिपि लिसे सल्लाह साहति याना: व सिपाईतयत धिबा नका: थथे धका: खँ स्यन —
 13 “छिमिसं “जिपि घनाच्वनाबलय येशूया चेलातयसं वया: वयागु सीम्ह खुयायंकल” धका: धा।
 14 छुं जुया: पिलातसं थ्व खँ सिल धा:सां जिमिसं वयात ह्ययके। छिमित छुं नं जुइ मखु, छिपि ग्याये मते।”
 15 पिवा: च्वपि सिपाईतयसं धिबा कया: इमिसं स्यं थें यात। आ: तकं यहदीतयसं थ्व हे खँ धयावयाच्वंगु दु।

चेलातयत लिपांगु त:धंगु आज्ञा

मर्क १६:१४-१८; लूक २४:३६-४९; यह २०:१९-२३

- 16 छिंछम्ह चेलात येशू धयादीगु गालीलयागु पहाडय वन।
 17 इमिसं वयक:यात खनेवं वयक:यागु तूतिइ भवपुल। छम्ह निम्हयसिनं धा:सा वयक: हे ख: ला मखु ला धका: संका यात।
 18 वयकलं इमिगु न्हा:ने वया: थथे धयादिल — “संसार व स्वर्गयागु फुकक अधिकार जित: बियात:गु दु।
 19 अयज्रुगुलि छिपि वना: फुकक जातियापि मनुत्यत चेला दयकि। अले इमित परमेश्वर बा:यागु नामं, काय्यागु नामं व पवित्र आत्मायागु नामं बन्तिस्मा ब्यु।
 20 अले जिं स्यना थें छिमिसं इमित स्यनेकने याना: फुककं खँ मानय याकि। न्यँ, संसार फुना मवंतले जि छिपिनाप हे दइ।”

मर्कसं च्वःगु भिंगु खँ महसीका

मर्कसं थ्व सफुलिइ पुलंगु नियमया अगमवक्ता यशैयां याःगु अगमवाणी कथं प्रभु येशू झाःगु व वयकःयात लँ छिंका बीमह यूहन्ना वःगु खँ न्हाथनातःगु दु। मर्कसं च्वःगु सुसमाचारय “भिगु खँ परमेश्वरया काय येशू खीष्टया बारे खः” धकाः नं न्हाथनातःगु दु। थुकी येशूयात अधिकार दुमह मनुकथं न्हाव्वयातःगु दु। वयकःयागु अधिकार, वयकलं स्यनेकने यानादीगु खं, वयकलं भूतआत्मातयत ख्यानाः छवयादीगुलि व वयकलं मनुतयत पापं क्षमा यानादीगुलि कयं। येशू थःत “मनूया काय” धकाः धयादी – वयकः मनुतयत इमिगु पापं मुक्त यायेत थःगु जीवन बीत झाःगु खः।

मर्कसं येशू यानादीगु ज्याखँयात वयकलं स्यनादीगु खँ स्वयाः अप्वः बःबियाः न्हाव्वयातःगु दु। मर्कसं येशूया बारे थुपि निता खँ नं न्हाव्वयातःगु दु।

१. येशू मनुतयसं ताःइलनिसें पियाच्वंमह मसीह खः।

२. येशू परमेश्वरया दुःख फइमह सेवक खः।

थ्व सफुलिइ बाप्टिस्मा बीमह यूहन्नायागु खँ व येशू बाप्टिस्मा कयादीगु अले वयकःयात जाँचय याःगु खँ चिहाकयक जक न्हाथनातःगु दु। येशू स्यनेकने यानादीगु व ल्वय लायकादीगु खँ धाःसा ताःहाकयक च्वयातःगु दु। वयकः यस्शलेमय झाःगु अले अन वयकःया विरोधीतयसं वयकःयात कूसय यख्खानाः स्यायेत ताःलाःगु खँ न्हाथनातःगु दु। येशूयात कूसय यख्खानाः स्याःगु अयतं हानं म्वानावःगु थ्व सफूया मू खँ खः।

मर्कस पद्दसयात ग्वाहालि याइमह खः। वं थ्व सफु रोमय पद्दसयात मृत्यु दण्ड बी धूनेवं पद्दसं स्यनेकने याःगु खँ लुमंकाः च्वःगु खः। रोमया मण्डलीइ यहदीत नापनापं यहदीमखुपि नं यक्व मुनीगु खः। उबलय मेपिन्सं इमित तसकं दुःखकष्ट बियाच्वंगुलि मर्कसं थ्व सफु इमित साहस बीत च्वःगु खः। मर्कस प्रभु येशूया शूद्रया छिनिमह चेलत मध्ये छमह मखु।

मर्कसया सफु ई.सं. ५० निसें ६८ या दथइयागु छगु इलय च्वःगु जुइफु।

धलः पौ

सुसमाचारया न्हाखँ १:१-१३

गालील्य येशूयागु ज्या १:१४-१:५०

गालीलं येशू यस्शलेमय झाःगु १:०-१:५२

येशू यस्शलेमय व अन लिक्क दुगु बेथानियाय १:१-१:५, ४७

येशू सिनाः म्वानाझाःगु १:६-१-८

म्वानावःमह प्रभु खनेदुगु व स्वर्गाय झाःगु १:६-१-२०

मर्कस

बाप्टिस्मा बीमह यूहन्नां स्यनेकने याःगु

मती ३:१-१३; लूक ३:१-१४; यह १:१९-२८

1 परमेश्वरया काय येशू खीष्टयागु भिंगु खँ थुकथं शुरु जुइ।

2 यशैया अगमवक्तां थथे च्वयातःगु दु –

“परमेश्वरं धयादिल –

‘स्व, जि जिमह दूतयात

छंगु न्हाः न्हाः छवयाबी।

वं हे छंगु निति लँ दयकाबी।’”

3 मसभूमिइ छमह मनु

थथे धकाः हाला वइ –

‘परमप्रभुया लँपु तयार या,

वयकःयात लँ छिकाव्यु।’ ”

4 अले बाप्टिस्मा बीमह यूहन्ना मसभूमिइ खनेदयकः वल। वं पापयागु पश्चाताप यानाः परमेश्वरपाखे क्षमा कायेत बाप्टिस्मा का धकाः न्यंकाजुल। 5 यहदियायागु फुक्क गां व यस्शलेमयापि सकल मनुत यूहन्नायाथाय वल। अले यूहन्नां थःगु पाप मानय याःपि फुक्कसित यदन खुसिइ बाप्टिस्मा बिल।

6 यूहन्ना ऊँटया सँयागु लं फिनाजुइमह व जाँय छेगयागु जनी चिनाजुइमह खः। वं क्वःबुइँचा व गुँ कास्ति जक नइगु खः।”

7 वं इमित थथे धयाजुल – “जिगु लिपा जि स्वयाः तःधंमह झायाच्वंगु दु। जि ला क्वछुनाः वयकःयागु लाकां पुतु पयनेत तर्क मल्वः।

8 जि ला छिमित लखं बाप्टिस्मा बियाच्वना। वयकलं छिमित पवित्र आत्मां बाप्टिस्मा बियादी।”

येशू बाप्टिस्मा कयादीगु व वयकःयात जाँचय याःगु

मती ३:१३-४:११; लूक ३:२१-२२; ४:११-१३

9 अबलय येशू गालीलयागु नासरतं झाल, अले यूहन्नां वयकःयात यदन खुसिइ बाप्टिस्मा बिल।

10 लखं थाहां झाःबलय वयकलं स्वर्ग चालावंगु व पवित्र आत्मा सकुभत जुयाः थःपाखे कुहां वयाच्वंगु खन।

11 अले स्वर्ग थथे धकाः धयाहःगु सः ताल – “छ जि यःमह काय खः। छ खनाः जि तसकं लयताः।”

12 परमेश्वरयागु आत्मां वयकःयात उबलय हे मसभूमिइ छवयादिल।

13 अन रेतानं पिइन्हु तक वयकःयात जाँचय यात। वयकः गुंपशुतनापं च्वनादिल, स्वर्गदूततयसं धाःसा वयकःयागु सेवा याना हे च्वन।

प्यम्ह न्या लाइपिन्त सःतादीगु

मती ४:१२-२२; लूक ५:१-११

- 14 यहून्नायात ज्वने धुंका: येशू भिंगु खँ न्यंकु न्यंकु गालील्यु झाया: थथे धयादिल –
 - 15 “ई जुइ धुंक्ल, परमेश्वरयागु राज्य न्हाःथे न्येने धुंक्ल। पश्चाताप या, भिंगु खँयु विश्वास या।”^{*}
 - 16 गालील समुद्र सिथयु चाःहिला चंबल्यु वयकलं न्या लाइपि निम्ह मनु सिमोन व वया दाजु अन्दियासयात जाः हानाचवंगु खन।
 - 17 अले इमित धयादिल – “जि नाप वा, जि छिमित मनु लाइपि यानाबी।”
 - 18 थ्व न्येनेवं इपि थथःगु जाः त्वःता: वयकः नाप वन।
 - 19 अन भचा उखे वयकलं जब्दिना निम्ह कायु याकूब व वया किजा यहून्नायात नांचायु च्वना: पुलांगु जाः ल्हनाचवंगु खन।
 - 20 वयकलं इमित नं सःतादिल। न्येनेवं इपि थः अबु जब्दीयात ज्यामितनापं नांचायु त्वःता: वयकः नाप वन।
- भूत दुब्युम्ह मनुयात लायकादीगु
लूक ४:३१-३७
- 21 अले वयकःपि कफर्नहुमयु झाल। अन वयकलं विन्नामवार खुन्हु धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयु झाया: स्यनेकने यानादिल।
 - 22 वयकःयागु खँ न्यना: फुक्क मनुत छक्क जुल। छायाःसा वयकलं शास्त्रीतयसं थें मखु, बस अधिकार दुम्ह मनुखं थें स्यनादिल।^{*}
 - 23 अबलयु अन भूत दुब्युम्ह छम्ह मनु वया: थथे धका: हाल –
 - 24 “हे नासरतयाम्ह येशु, छि जिमिथायु झायेमाःगु हे छाया? छि जिमित नाश यायेत झायागु ला? जि छित: म्हस्यु, छि परमेश्वरया पवित्रम्ह मनु खः।”
 - 25 वयकलं वयात थथे धका: व्वःबियादिल – “सुक्क च्वँ। वयागु म्हं पिहां वा।”
 - 26 भूत व मनुयात फ्यारा फ्यारा खाकल। अले तसकं हाला: वया म्हं पिहां वल।
 - 27 थ्व खना: फुक्क मनुत अजु चाल। अले थःथवयु थथे खँ ल्हात – “थ्व छु जगु? थ्व ला अधिकारं जाःगु न्हगु खँ खः। वयकःयागु खँ ला भूतं नं न्यं।”
 - 28 थुकिं याना: वयकःयागु नां गालीलयागु फुक्क थासयु बयबयु जुल।

यक्क मनुतयत लायकादीगु

मती ८:१४-१७; लूक ४:३८-४१

- 29 धर्मशास्त्र स्यनीगु छँन पिहां झाया: वयकः याकूब व यहून्ना नाप सिमोन व अन्दियासयागु छँयु झाल।
- 30 सिमोनाया ससःमां ज्वरं म्हंमफयका च्वन। इमिसं थ्व खँ वयकःयात धाल।
- 31 वयकलं अन झाया: वयात ल्हाः ज्वना: थन, अले वयागु ज्वर क्वलाना वन। अले वं दना वना: वयकःपिन्त नके त्वके या: जुल।
- 32 बहनी निभा: बीधुंका: अन च्वपिन्सं उसौयु मनुपिन्त व भूत दुब्युपिन्त वयकःयाथायु हल।
- 33 शहरयु च्वपिं दक्क मनुत लुखाय मुंवल।
- 34 वयकलं तसकं म्हंमफयका च्वपिन्त व तःतामछि ल्वयु दुपिन्त लायकादिल। वयकलं यक्क भूततयत पितिनादिल। भूततयसं वयकःयात म्हस्युगुलि वयकलं इमित नवाके मब्यु।

येशू प्रार्थना यानादीगु

लूक ४:४२-४४

- 35 येशू सुथ न्हापां छिउँसे चंबलयु हे दना: सं मद्गु थासयु झाया: प्रार्थना यानादिल।
- 36 सिमोन अले वनापं दुपिन्सं वयकःयात मा: जुल।
- 37 अले वयकःयात लुइका: थथे धाल – “फुक्कसिन् छित: मालाचवंगु दु।”
- 38 वयकलं इमित धयादिल – “लिकक लिक्क लाःगु मेमेगु गामयु नं वनेनु, जि अन नं स्यनेकने यायेमा:, छायाःसा जि थ्व हे ज्या यायेत वयाम्ह खः।”
- 39 अले गालीलया फुक्क धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयु न्यंकु न्यंकु व भूत दुब्युपिन्त लायकेगु ज्या यायां चाःहिलादिल।^{*}

कोहियात लायकादीगु

मती ८:१-४; लूक ५:१२-१६

- 40 छम्ह कोहियु मनुखं येशुयाथायु वया: पुलि चुया: थथे बिन्ति यात – “प्रभु, छिं ययकादीसा जित: श्दु यानादी फु।”
- 41 येशू माया याना: थःगु ल्हातं वयात थिया: धयादिल – “ज्यु, छंगु ल्वयु लाया वनेमा।”
- 42 थुलि धायवं हे व कोहियु मनुया ल्वयु लाया वन अले व श्दु जुल।
- 43 वयकलं ख्याचव: बिया: धयादिल –
- 44 “स्व, थ्व खँ सुयातं कनादी मते। पुजाहारीयाथायु वना: छं थःगु ल्वयु लाःगु कयँ। अले फुक्कसित कयनेत मोशां धाःथें श्दु जुइत माःगु ज्वलं छायाब्यु।”^{*}
- 45 व मनुखं धाःसा वना: फुक्क थासयु थ्व खँ बयबयु यानाबिल। थुकिं याना: येशूयात शहरयु वयेत थाकुल अले वयकः सं मनुथायु च्वंझाल। मनुत धाःसा प्यखेरें वयकःयाथायु वयाच्वन।

2

पक्षवातं कःम्ह मनुयात लायकादीगु

मती ९:१-८; लूक ५:१७-२६

- 1 छुं दि लिपा वयकः कफर्नहुमयु लिहां झाल। वयकः छँयु झाल धयागु न्यना:
- 2 यक्क हे मनुत वयकःयाथायु वल। थुकिं याना: अन लुखाया पिने तक नं च्वनेत थायु मन्त। अन येशू परमेश्वरयागु वचन न्यंकादिल।
- 3 अबलयु अन पक्षवातं कःम्ह छम्ह मनुयात प्यम्ह मनुतयसं क्वबिया हल।

* 1:15 १:१५ मती ३:२

* 1:22 १:२२ मती ७:३७-२९

* 1:39 १:३९ मती १२:२३; १३:९

* 1:44 १:४४ लेवी १४:१-२२

4 अन ग्वा: मनुत दुगुलि इपि येश्याथाय वने मफुत। अले इमिसं येशू च्वनाच्वंगु थायया च्वसं च्वंगु पौ प्वला: पक्षवातं कःम्ह मनुयात लासानापं क्वय्यु क्वछवत।

5 इमिगु थज्या:गु विश्वास खना: वयकलं ल्वगियात धयादिल – “छं या:गु पाप क्षमा जुल।”

6 उबलाय् अन शास्त्रीत नं दुगु जुयाच्वन। इमिसं मनं मनं थथे धाल –

7 “छु धयाच्वंगु थ्व मनुखं? थ्वं ला परमेश्वरयात हे क्वहुंकाच्वन। परमेश्वरं बाहेक मेपि सुनां पाप क्षमा याये फु?”

8 इमिगु मनुय च्वंगु खँ थथे थ:गु आत्माय थुइका: वयकलं इमित धयादिल – “छिमिसं छाय् मभिगु मतिइ तथा जुयागु?”

9 थ्व मनुयात “छंगु पाप क्षमा जुल” धायेगु अ-पु ला कि “लासा ज्वना: दना हँ” धायेगु अ-पु?

10 संसार्य च्वंपिनिगु पाप क्षमा यानाबीत मनुया काययाके अधिकार दु धयागु खँ छिमिसं सीकि।” थुलि धया: वयकलं पक्षवातं कःम्हयसित थथे धयादिल –

11 “जिं छन्त धाये – दना: थ:गु लासा ज्वना: छँ हँ।”

12 थुलि धायेवं हे व मनु जुम्कक दना: थ:गु लासा ज्वना: फुककसिगु न्ह्य:ने पिहां वन। अन च्वंपि फुककं छक्क जुल। अले थथे धका: परमेश्वरयात त:धंकल – “जिमिसं ला थथे जगु गुबलें हे मखनि।”

येशू लेवीयात स:तादीगु

मती ९:१-१३; लुक ५:२७-३२

13 वयक: हान गालील समुद्र सिथय झायादिल। थन नं मनुत ग्वा: ग्वा: मुं:गुलि वयकलं इमित स्यनादिल।

14 लँय वयाच्वंबलय वयकलं लेवी धा:म्ह अल्फयसया काययात कर कायेगु अहुय च्वनाच्वंगु खना: धयादिल – “जि नाप वा।” अले व दना: वयक: नाप वन।

15 वयक: लेवीया छँय भव्य नयेत फेतुनादीबलय कर काइपि व पापीत नं वयक: व वयक:या चेलात नाप नयेत फयतुत।

16 वयक: पापीत व कर काइपि मनुत नाप च्वना: नयाच्वंगु खना: फरिसी व शास्त्रीतयसं वयक:या चेलातयके न्यन – “थज्या:पि मनुलिसे च्वना: छाय् नयाच्वंगु व?”

17 थ्व न्यना: वयकलं इमित धयादिल – “छुं मजूपि मनुतयत डाक्टर माली मखु, ल्वय दुपिन्त जक माली। जि धर्मीतयत मखु बस पापीतयत सत: वयागु ख:।”

अपसं च्वनेगु खँ

मती ९:१४-१७; लुक ५:३३-३९

18 यहून्नाया चेलात व फरिसीत अपसं च्वंगुलि सुं मनुत वया: वयक:याके न्यन – “बाप्टिस्मा बीम्ह यहून्नाया चेलात अपसं च्वं, फरिसीत अपसं च्वं, छिकपिनि चेलात जक छाय् मच्वंगु?”

19 वयकलं इमित धयादिल – “ब्याहा याइम्ह मिजनापं च्वनाच्वंतले जन्त व:पि मनुत धां लानाच्वनी ला? ब्याहा याइम्ह मिजं इपिनापं दतले इपि अपसं च्वनी मखु।

20 अथेसां छन्हु ब्याहा याइम्ह मिजंयात यकितिनि। अले जक इपि अपसं च्वनी।”

21 “पुलांगु वसतय सुनानं न्ह्यु कापतं पकीं मखु, छायधा:सा न्ह्यु कापतं पुलांगु काप:यात साला काइ, अले इन त:क्क जुइक गुनावनी।

22 “अथे हे सुनानं पुलांगु छेंग्यागु म्हेचाय दाखमथ तइ मखु, छायधा:सा पुलांगु छेंग्यागु म्हेचाय दाखमथ तल धा:सा म्हेचा हे गुनावनी, अले दाखमथ वाइ, म्हेचा नं स्यनी। थथे मयासँ दाखमथ न्ह्यु म्हेचाय तल धा:सा नितां बचय जुइ।”

विश्रामबारयागु खँ

मती १२:१-८; लुक ६:१-५

23 छन्हु विश्रामबार खन्हु वयक: चेलात नाप छवबया लँ जुया: झाया च्वंबलय वयक:या चेलातयसं छवमा स्वहायका: नयेत स्वला।*

24 थ्व खना: फरिसीतयसं वयक:यात धाल – “स्व, छिमि चेलातयसं विश्रामबार खन्हु छु याये मज्यु धा:गु ख: हे यानाच्वन।”

25 वयकलं लिस: बियादिल – “दाऊदं थ: व थ:नाप व:पि मनुतय नये पित्या:बलय मा:कथं छु यात धयागु खँ छिमिसं ब्वनागु म्दु ला?”

26 गुक्थं दकलय त:धंम्ह पुजाहारी अनियाथारया पालय परमेश्वरया छँय दुहां वना: अन छायात:गु मरि नल, अले थ:नाप व:पिन्त नं नकल। परमेश्वरयात छायात:गु मरि ला पुजाहारीतयसं बाहेक मेपिन्सं नये हे मज्यु।”**

27 वयकलं इमित हानं धयादिल – “विश्रामबार मनुतयगु निति दयकात:गु ख:, मनुत विश्रामबारया निति दयकात:गु मखु।

28 थथे जगुलि मनुया काय विश्रामबारया नं प्रभु ख:।”

3

ल्हा: गंम्ह मनु

मती १२:१-१४; लुक ६:६-११

1 येशू हानं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय झाल। अन छम्ह ल्हा: गंम्ह मनु दुगु जुयाच्वन।

2 विश्रामबार खन्हु जगुलि वयक:या विरोधीतयसं थ्वखन्हु ल्हा: गंम्ह मनुयात लायकी ला कि धका: चिवा कयाच्वन।

3 वयकलं ल्हा: गंम्ह मनुयात धयादिल – “न्ह्य:ने वा।”

4 वयकलं इमिके थथे धका: न्यनादिल, “विश्रामबार खन्हु भिं यायेगु ज्य ला कि मभिं यायेगु ज्य, स्यायेगु भिं ला कि म्वेकगु भिं?” तर इपि छुं हे मधासे सुम्क च्वनाच्वन।

5 इमिगु नुग: छा:गु खना: नुग: मछिका: तमं इमिथाय मिखा ब्वया: व मनुयात धयादिल – “ल्हा: तप्यंकी।” अले वं ल्हा: तप्यंकल। थथे गंगु ल्हा: लाल।

6 फरिसीतयसं अनं वना: हेरोदया मनुत नाप वयक:यात स्यायेगु ग्वसा: खल।

यक्व मनुत येश्या ल्यल्यु व:गु

मती ४:२३-२५; लुक ६:१७-१९

7 अनं येशू थ: चेलात नाप समुद्र सिथय झायादिल। गालीलं व यहूदियां ग्वा: ग्वा: मनुत वयक:या ल्यल्यु व:गु दु।

8 वयकलं अञ्च चायापुगु ज्या यानादिल धयागु न्यना: यस्शालेम, इदुमिया, यर्दन पारिइ, टुरोस व सीदोनया थुखे उखे च्वंपि यक्व हे मन्त वयक:याथाय वल।

9 वयकलं थ: चेलातयत् धयादिल – “जित: चिचाधंगु नांचा छगु हति, मखुसा ला मन्तयगु हलं जित: काकातइ।”

10 यक्वसिगु ल्वय लयाक्का ब्यगुलि वयक:यात थीत यक्व हे उर्सायमदुपि मन्त ध्वानुमतुध्वाना: वयेत सनाच्वन।*

11 भूतआत्मां वयक:यात खनेवं वयक:या न्हा:ने क्वपुसां पुया: थथे धका: हाल – “छि परमेश्वरया काय् ख:।”

12 अले वयकलं थ्व खँय सुयातं छुं धये मते धका: इमित उजं बियादिल।

झिनिम्ह प्रेरित लयादीगु

मती १०:१-४; लूक ६:१२-१६

13 पहाडय् थाहां झाया: वयकलं थ:त मा:पि मन्तयत् स:तादिल। इपि अन वन।

14 वयकलं झिनिम्हयसित थ:नाप तयेत व भिगु खँ न्यके छ्वयेत लयादिल।

15 इमित भूतआत्मायात पितिनाछ्वयेगु अधिकार नं बियादिल।

16 झिनिम्ह थुपि हे ख: – सिमोन, गुम्हयसिगु नां वयकलं पत्रस तयादिल,

17 जब्दिया काय् याक्ब व याक्बया किजा युहना, गुम्हयसित वयकलं बोअनर्गेस धका: नां तयादिल, (बोअनर्गेसया अर्थ तंग्लु ख:),

18 अन्डियास, फिलिप, बारथोलोमाइ, मती, थोमा, अल्फयसया काय् याक्ब, थेदियस, सिमोन कनानी

19 व येशयात घोखा ब्यम्ह यहा इस्करियोत।

येश व भूततय् जुजु

मती १२:२२-३२; लूक ११:१४-२३

20 अले येश वयक:या चेलात नाप छँय झाल। अन नं यक्व मन्त मुं:गुलि वयक:पिनि नये तक नं लिमलात।

21 वयक:या थ:ला:पिन्सं वयक: वें जुल धका: वयक:यात ब्वनार्यकेत का वल।

22 यस्शालेम वं:पि शास्त्रीतयसं थथे धाल – “भूततय् जुजु बालजिबूलं शक्ति बियात:गुलि थ्वं भूतयात पितिनाछ्वये फुगु ख:।”*

23 थथे धा:गुलि वयकलं मन्तयत् स:ता उखान छुना: इमित थथे धयादिल – “शैतानं शैतानयात गथे पितिने फइ?”

24 गुगुं नं देशय् थ:थवय् हे ल्वापु जुल धा:सा व देश स्यनावनी।

25 गुगुं नं छँय थ:थवय् ल्वापु जुल धा:सा व छँ स्यनावनी।

26 अथे हे शैतानं शैतानयात स्यकेत स्वल धा:सा थुपि निम्हं नाश जुयावनी।

27 सुनानं छम्ह तसकं हे बल्ला:म्ह मन्या छँय खुयायकेत न्हापां व मन्यात नि चीमा:, अले तिनि खुयायके फइ।

28 “जिं छिमित धाल्थे धाये – मन्तयसं न्हाथे ज्या:गु त:धंगु पाप या:सां क्षमा जुइ,

29 वजिन् आत्मायात मभिंका: खँ ल्हाइपिन्त धा:सा गुबलें हे क्षमा दइ मखु। थज्या:पि मन्त सदां दोषी ठहरय् जुइ।”*

30 वयक:याके भूत दुबिनाच्वंगु दु धका: शास्त्रीतयसं धा:गुलि थथे धयादीगु ख:।

येशया मां व किजापि

मती १२:४६-५०; लूक ८:१९-२१

31 उबलय् हे येशया मां व किजापि वयक:याथाय वल। इमिसं पिने हे च्वना: वयक:यात स:तेके छ्वयाहल।

32 वयक:या ज:ख: च्वनाच्वपिन्सं धाल – “स्वयादिसँ, छिकपिनि मां व किजापि छित: नापलायेत वयाच्वन।”

33 वयकलं इमिके न्यनादिल – “जिमि मां व जिमि किजापि सु ख:?”

34 अले अन छचा:खेलं फयतुना च्वपिन्त स्वया: धयादिल – “मां धा:सां, किजापि धा:सां थुपि हे ख:,

35 छाग्धा:सा सुनानं परमेश्वरं धा:थे याना जुइ, व हे जिमि किजा, जिमि केहँ, व जिमि मां ख:।”

4

पुसा हलिम्हयसिगु उखान

मती १३:१-९; लूक ८:४-८

1 येशं समुद्र सिथय् च्वना: मन्तयत् स्येकने यानादिल। मन्त ग्वा: ग्वा: व:गुलि वयक: नांचाय थाहां झाल, मन्त जक समुद्र सिथय् तुं च्वनाच्वन।*

2 वयकलं इमित उखान कँक यक्व खँ स्यनादिल –

3 “न्यँ, छम्ह मन् बुँइ पुसा ह: वन।

4 वं पुसा ह:बलय् गुलि गुलि पुसा लँय नं लात, अले झंग:तयसं वया: नयाबिल।

5 अले गुलि पुसा ल्वहल्लि दुथाय् लात। भचा भचा जक चा दुगुलि अन ला:गु पुसा याकन बुयावल।

6 निभा: त्व:बलय् अन बुयाव:गु मा सुक्किना वन, अले बल्लाक हा काय् मफ्फुगुलि गना वन।

7 अले हानं गुलि पुसा कंमा दुथाय् लात। कंमा त:मा जुया व:बलय् अन ला:गु पुसा थाहां वये मफुत, अन्न मसल।

8 अले गुलि पुसा भिंगु चा दुथाय् लात। थ्व चाय् पुसा बुया वया: त:मा जुल। अले यक्व अन्न सल। गनं स्विदुगं, गनं खुइदुगं, गनं सछिदुगं अन्न सल।”

9 वयकलं धयादिल – “सुयाके न्हायपं दु, वं न्यना का।”

थ्व उखानयागु अर्थ कंगु

मती १३:१०-१७; लूक ८:९-१५

10 येश याक:चा जबलय् झिनिम्ह चेलात व मेपि मन्तयसं वयक:याके थ्व उखानयागु अर्थ छु ख: धका: न्यन।

11 वयकलं इमित धयादिल – “परमेश्वरया राज्ययागु गुप्ति खँ छिमित कने धुनागु दु, मेपिन्त धा:सा उखान छुना: धायेमा:।

12 “ अय्जुगुलि इमिसं स्वयेत ला स्वइ,

अय्तं गुब्सं खंके फइ मखु।

इमिसं न्यनेत न्यनी,

* 3:10 ३:१०-१० मर्क ४:११; लूक ५:१२-२३

* 3:22 ३:२२ मती १३:३५; १०:२५

* 3:29 ३:२९ लूक १२:२०

* 4:1 ४:१ लूक ५:१२-१३

अयनं गुब्सं थुइके फइ मखु।
इमिसं थुगु जूसां ला
इपि पापं लिचिले मा:गु खः,
अले इमिगु पाप नं क्षमा जुइमा:गु खः।” *

- 13 वयकलं इमित धयादिल – “छु छिमिसं नं थव उखान मथू ला? अयजसा मेगु उखान गथे थुइके फइ?
14 पुसा हल धा:गु परमेश्वरयागु वचन हल धा:गु खः।
15 गुलि मनुत् लँय ला:गु पुसा थें खः। इमिसं परमेश्वरयागु वचन न्यनेवं शैतान वया: लाकायकी।
16 गुलि मनुत् ल्वहं दुथाय ला:गु पुसा थें खः। इमिसं परमेश्वरयागु वचन लयल्यतातां न्यना काइ।
17 अथेसां वचनं इमिगु नुगलय् थयंक हा काय मफइगुलि दु:खकष्ट व ख्याचव: वयेवं इपि लिचिला वनी।
18 गुलि मनुत् कंमा दुथाय ला:गु पुसा थें खः। इमिसं वचन न्यनी।
19 अथेसां थव संसारयागु धन्दा, धन सम्पतियागु माया व अथे हे मेमेगु लोभं याना: परमेश्वरयागु वचन त्व:फिना वनी, अले छं: नं सयके फइ मखु।

20 गुलि मनुत् भिगु चाय ला:गु पुसा थें खः। इमिसं वचन नं न्यनी, अले मानय नं याइ। इमिसं स्विदुगं, खुइदुगं, व सखिदुगं अप्व: अन्न सयकी।”

त्वा:देवाय च्वंगु मत

लूक ८:१६-१८

- 21 येसुं इमित धयादिल – “सुनानं मत त्वपुया तइ ला? अथवा खाता त:ले तइ ला? मत ला तज्जा: याना: त्वा:देवाय च्याकी।*
22 छुं नं खँ सुचुकां तये फइ मखु, गगु प्रकत जुइ मखु, छुं नं खँ गुप्त तये फइ मखु, गगु जलय वइ मखु।*
23 सुयाके न्हायपं दु, वं न्यना का।”
24 वयकलं इमित थथे नं धयादिल – “छिमिसं न्यनागु खँय मन ति। गुलि छिमिसं कर्पिन्त बिल, उलि हे छिमित नं बी। अज्ज ला अप्व: हे बी,*
25 छायाधा:सा दुम्हयसित अज्जं तनाबी। मद्दुम्हयसिके दुगु नं लाका काइ।”*

त:मा जुयाव:गु पुसायागु उखान

- 26 वयकलं हानं धयादिल – “परमेश्वरयागु राज्य थथे च्वं। छम्ह मनुखं थ:गु बुँइ पुसा हल।
27 व चान्हि घंसां दंसां पुसाय चुलि ह्या: थाहां वयाच्वने धुंकी। थव गुकथं जुल वं सी मखु।
28 बुँ थ:म्ह हे अन्न सयकी। न्हापां चुलि हइ, अले मा थाहां वइ, अले तिनि अन्न सइ।
29 थुकथं अन्न सये धुंका: ईचां लइ, छायाधा:सा लयेगु ई जुइ धुंकी।”*

दक्वसिबय चिग्व:गु पुसायागु उखान

मती १३:३१-३२; लूक १३:१८-१९

- 30 वयकलं हानं धयादिल – “परमेश्वरयागु राज्य गथे च्वं धायेगु? थवयात धवाथुइकेत छु उखान छुइमाली?
31 परमेश्वरयागु राज्य ला दक्वसिबय चिग्व:गु पुसा थें खः।
32 छम्ह मनुखं त् पुसा बुँइ हली। दक्वसिबय चिग्व:गु पुसा जूसां थाहां वइबलय थव दक्वसिबय त:मा जुइ। थुकी कचामचा नं यक्व दइ, अले झंग:तयसं वया: थुकी थ:गु स्वँ दयकी।”
33 थुकथं वयकलं इमिसं थुइके फक्व उखान छुना: वचन न्यंकादिल।
34 वयकलं इमित उखान मछुसे छुं नं स्यनामदी। थ: चेलात जक दुबलय धा:सा वयकलं उखानयागु अर्थ नं कनादिल।

ख:फययात दिकादीगु

मती ८:२३-२७; लूक ८:२२-२५

- 35 सन्ध्याका: ई जुइ धुंका: येसुं इमित धयादिल – “वा, झी समुद्र पारिइ वनेनु।”
36 मनुत्तयगु हुलयात त्व:ता: चेलात येसुं च्वनाच्वंगु नांचाय वना: च्वन। अले इमिसं वयक:यात व्वनायंकल। इपि नाप मेमेगु नांचा नं दु।
37 आकाझाकां समुद्रय तसकं ख:फय वल। ल: ग्वारां याना: नांचा धेधेचुल। नांचाय ल: नं जायावल।
38 वयक: धा:सा नांचाया ल्युनेपाखे झाया: फुंग छगलय् छयं दिका: घनाच्वन। चेलातयसं वयक:यात थना: थथे धाल – “गुरु, झीपिं लखय दुना: सीन, छित: वास्ता मद्दु ला?”

39 अले वयकलं दना: फययात व्व:बिया: समुद्रयात धयादिल – “शान्त जु।” धायवं हे ख:फय दित, अले फुक्कभनं शान्त जुल।

40 वयकलं धयादिल – “छिपि छाय थथे ग्यानागु? छिमिसं अज्ज नं विश्वास मयानानि ला?”

41 इपि तसकं ग्याना: थ:थवय थथे खँ लहात – “वयक: सु ख: ? फय व लखं नं वयकलं धा:गु खँ न्यँ।”

5

भूत दुब्बुम्ह मनुयात लायकादीगु

मती ८:२८-३४; लूक ८:२६-३९

- 1 वयक:पि समुद्र पारिइ गेरासेनसया जिल्लाय् थयंक: झाल।
2 वयक: नांचां क्वहां झायवं भूत दुब्बुम्ह छम्ह मनु दिपि पिने वया: वयक:यात नापलात।
3 व दिपयसं च्वनीम्ह खः। वयात सुनानं सिखलं तक नं ची मफु,
4 छायाधा:सा वयात त:क: न्यव: व सिखलं ची धुंकुगु खः। अयनं वं सिख: नं चफुना: न्यव: नं पयना: बिस्वु वनीगु। वयात सुनानं कजय् याये मफु।
5 व चान्हि पहाड व दिपय चा:हिला: थ:म्ह थ:त कयपुया: ल्वहँत धा:पा याना: चिल्लाय् दना: हाला जुइ।
6 येसुं यात तापाकनिसे हे खनेवं ब्वॉय् ब्वॉय् वना: वं वयक:या तुतिइ भवपुला:
7 तत:सलं थथे धाल – “हे दक्वसिबय त:धम्ह परमेश्वरया काय, छि जिमिथाय् छाय झायागु? जित: दु:ख बी मते।”

* 4:12 ४:१२ यो ४:१२-१० * 4:21 ४:२१ मती ५:२५; लूक १३:३२ * 4:22 ४:२२ मती १०:२५; लूक १२:२ * 4:24 ४:२४ मती ७:२३; लूक ६:२६ * 4:25 ४:२५ मती १३:२९; २५:२९; लूक ११:२६ * 4:29 ४:२९ यो ३:१३

- 8 “अयं भूतआत्मा, थ्व मन्या म्हं पिहां वा:” धका: वयकलं धयादीगुलि व थथे हाला ह:गु ख:।
 9 अले वयकलं वयाके “छंगु नां छु?” धका: न्यनादिल।
 वं वयक:यात लिस: बिया: धाल - “जिगु नां फौज ख:, छायाधा:सा जिपि यक्व दु।”
 10 भूतआत्मां वयक:याके थथे धका: बिन्ति यात - “जिमित थ्व देशं पितिना छवयादी मते।”
 11 अन हे पाखाय् छगु बथां फा ज्वया त:गु दु।
 12 इमिसं वयक:यात थथे धका: बिन्ति यात - “जिमित फाया थाय् छवयादिसँ, अले जिपि वना: इमिके दुबी।”
 13 वयकलं इमित ज्यु धका: धायवं इपि मन्यागु म्हं पिहां वना: अन ज्वयात:पि फातयके दुबित। अले निद्रु:ति फा ब्वाँय वना: भीरं क्वबवात। अले समुद्रय् कुतु वना: सित।
 14 फा जवा:त अनं बिस्सुं वना: शहर व गामय् न्यकभनं थ्व खँ बयबय यानाबिल। थ्व न्यना: छु जगु ख: धका: स्वयेत गांयापि मनूत अन वल।
 15 अले इपि येश्याथाय् थ्यंबलय् ला भूत दुब्यम्ह मन्यात लाया: नं लं फिना: वयक: नाप पयतुनाच्वंगु खना: इपि ग्यात।
 16 थ्व खंपिन्सं स्वव:पिन्त भूत दुब्यम्ह मनु व फायात छु छु जुल धयागु फुककं कनाबिल।
 17 अयजुगुलि इमिसं येश्यात इमिगु जिल्लां पिहां हँ धका: बिन्ति यात।
 18 वयक: नांचाय् च्वने त्यंबलय् भूत दुब्यम्ह मनुखं वयक: नाप वये धका: बिन्ति यात।
 19 वयकलं वये मते धका: धयादिल। “परमेश्वरं छन्त गुलि त:धंगु ज्या यानादिल, अले हानं गथे छन्त माया क्यनादिल धका: छँय वना: थ: मनुतयत कनाब्यु।”
 20 व मनु अनं वना: येशुं वयात गुलि त:धंगु ज्या यानादिल धका: डेकापोलिस धा:गु झिगु शहरय् बयबय यात। थ्व न्यना: फुकक मनुत अजू चाल।

सीम्ह मचा व मफुम्ह मिसा

मती १:१८-२६; लुक ८:४०-५६

- 21 येशु हानं नांचाय् च्वना: समुद्र पारिइ झाल। वयक: समुद्र सिथय् च्वनाचंबलय् ग्वा: ग्वा: मनुत वयक:याथाय् मुंवल।
 22 अबलय् धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयाम्ह थकालि याइरस नांयाम्ह छम्ह मनुखं वयक:याथाय् वया: भागियाना:
 23 थथे बिन्ति यात - “जिमि चीधिक:म्ह म्हाय् सी थें च्वनाच्वन। छक: झाया: छिं वयात थिया घुसा व लनी, अले म्वाइ।”
 24 वयक: व नाप झायादिल। यक्व हे मनुत घ्वातुघ्वाना: वयक:या ल्यल्यु वन।
 25 थ्व हल्यु झिनिदिनेसँ हि क्वहां वइगु ल्वचं थिया च्वंम्ह छम्ह मिसा नं दु।
 26 वं यक्व हे डाक्टरतयत वास: याके धुंकल। अयनं वयागु ल्वय मला:। दुगु फुककं वं वास: यायेत फुके धुंकल, अयनं लनेगु सद्दा वयागु ल्वय झन झन स्यना वनाच्वन।
 27 येश्यागु खँ न्यनात:गुलि वं हलया दथुं दथुं वया: ल्यूनं येश्यागु वस: थिल।
 28 वं थथे मतिइ त:गु ख: - “जिं वयक:यागु वस: जक थी फुसां जिगु ल्वय लायावनी।”
 29 थीवं हे हि क्वहां वयाच्वंगु दित, अले वं थ: लंगु सीकाकाल।
 30 उग्रिमय् वयकलं थ:गु शक्ति पिहां वंगु सीका: हल्यु लिफ: स्वया: - “सुनां जिगु वस: थिल?” धका: धयादिल।
 31 चेलातयसं वयक:यात लिस: बिल - “छिं थुलिमछि हलं घ्वातु घ्वानाच्वंगु ला खँ हे खं। छाया ‘जित: सुनां थिल’ धका: न्यनादिया?”
 32 अयनं वयकलं थ:त सुनां थ्यगु ख: धका: सीकेत छचा:खेलं स्वयादिल।
 33 हि क्वहां वइगु ल्वय दुम्ह मिसां थ:गु ल्वय ला:गु सिया: ग्यायां, थरथर खाखां वयक:या न्हा:ने भवसुला: थ:त जगु फुकक खँ कनाबिल।
 34 अले वयकलं धयादिल - “केहँ मय्जु, छं विश्वास या:गुलि छंगु ल्वय लन। आ: मन्यु शान्ति कया: हँ, छंगु ल्वचं छन्त थी हे मधीमा।”
 35 वयक: थथे खँ ल्हाना चंबलय् थकालिया छँया मनुत वया: वयात थथे धाल - “छिकपिनि म्हाय् सी धुंकल। गुस्यात छाया दु:ख बिया च्वनादिया?”
 36 इमिसं धा:गु खँ मता: थें याना: वयकलं वयात धयादिल - “ग्याये मते, विश्वास जक या।”
 37 वयकलं पन्सु, याक्ब व याक्बया किजा यहून्ना बाहेक मेपि सुयातं ब्वनार्यकामदी।
 38 वयक:पि व थकालियागु छँय थ्यंबलय् अन यक्व मनुत हँथहँथु ख्वयाच्वंगु खन।
 39 वयकलं दुहां झाया: इमित धयादिल - “छाय् ख्वयाच्वनागु? मचा मसीनि, घना जक च्वंगु ख:।”
 40 थ्व खँ न्यना: इमिसं वयक:यात गिजय् यात। वयकलं इपि फुककसित पितिनाछवया: मचाया मांनौ व वयक:या स्वम्ह चेलातयत सीम्ह मचा तया त:थाय् ब्वना यकादिल।
 41 वयकलं सीम्ह मचायागु ल्हा: ज्वना: धयादिल - “तालिथा क्मि!” थुक्रिया अर्थ ख: - “नानी, दना वा!”
 42 धायवं हे व जुस्मक दना: थुखे उखे जुल। व झिनिदिं तिन दुम्ह ख:। थ्व खनेवं इपि तसकं अजू चाल।
 43 वयकलं इमित थ्व खँ सुयातं कने मते धका: उजं बियादिल। मचायात छुं नयेगु नकि धका: नं धयादिल।

6

नासरतय् येश्यात मययक्गु

मती १३:५३-५८; लुक ४:१६-२०

- 1 अनं येशु थ:गु हे गामय् झाल। चेलात व वयक: नाप दु।
 2 छन्हु विश्रामबार खुन्हु धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय झाया: स्यनेकने यानादिल। वयक:यागु खँ न्यना: मनुतयसं अजू चाया: थथे धाल - “थ्वयाके थज्या:गु बुद्धि व अजू चायापुगु ज्यायागु शक्ति गनं वल?
 3 थ्व सिं:कि, मखु ला? थ्वया मा मारियम, थ्वया किजापि याक्ब, योसेफ, यहदा व सिमोन, मखु ला? थ्वया केहँपि नं थन हे दु, मखु ला?”
 अथे जुया इमिसं वयक:यात पत्या: मयात।
 4 अले वयकलं धयादिल - “अगामवक्तायात थ:गु हे गामय् व थ:गु हे छँय मानय् याइ मखु, बरु मेथाय् न्हाथासं मानय् याइ।”
 5 अन सं उसौय् मदुपिन्त जक थ:गु ल्हातं थिया: लायकाबीगु सिबय मेमेगु तत:धंगु ज्या वयकलं यानामदी।
 6 इमिसं वयक:यात विश्वास याये मफुगुलि थुपि खना: वयक: छक्क जुल। थथे जगुलि वयकलं गामय् गामय् झाया: स्यनेकने यानादिल।

झिनिम्हयसित भिंगु खँ न्यके छवयादीगु

मती १०:५-१५; लूक ९:१-६

- 7 वयकलं झिनिम्ह चेलानयत छथाय मुंका: भूतआत्मातयत पितिनाछवयेगु अधिकार बिया: निम्ह निम्ह याना: छवयादिल।
- 8 वयकलं इमित थथे उजं बियादिल, “कथि छपुं अच: छुं नं ज्वनावने मते, लैय वनेत मरि, म्हेचा, अले जनिछय बिबा नं पव:चिना: यंके मते।
- 9 बरु लाकां न्हाना: हूँ। वस: नं छजु जक फिना: हूँ।”
- 10 वयकलं इमित थथे नं धयादिल – “छिपि गुगु छैय च्वनागु ख:, व गां त्वता मवंतले व हे छैय च्वं।
- 11 सुनानं छिमित दुमका:सा, भिंगु खँ मन्यसा छिमिसं इमित लज्जा चायकेत साक्षीया लागि लाकां थाथा याना: व थाय त्व:ता हूँ।”[☆]
- 12 थुकथं इमिसं पिहां वना: मनुतयसं पश्चाताप यायेमा: धका: न्यकाजुल।
- 13 इमिसं यक्व भूतआत्मातयत पितिनाछवल, यक्व उसीय मद्रुपिन्त चिकनं बुइका: लायकाबिल।[☆]

बत्तिस्मा बीम्ह यहून्नायात स्या:गु

मती १४:१-१३; लूक ९:७-९

- 14 थियेयागु खँ प्यखे बयबय जुयावंगुलि हेरोद जुजुयागु न्हायपनय नं थव खँ थ्यन। गुम्ह गुम्हयसिनं ला थथे नं धयाजुल – “बत्तिस्मा बीम्ह यहून्ना हे सिना: म्वानाव:गु ख:। उकि हे ला थवं थज्या:गु तत:धंगु ज्या याये फत।”
- 15 गुलिसिनं थथे धाल – “थव ला एलिया ख:।” हानं गुलिसिनं थथे नं धाल – “थव ला न्हापायाम्ह हे छम्ह अगमवक्ता ख:।”[☆]
- 16 थव न्यना: हेरोदं धाल – “थव जिं छयं ध्यंका: स्यानाम्ह यहून्ना हे म्वानाव:गु ख:।”
- 17 न्हापा हेरोदं थ:किजा फिलिपया कला: हेरोदियासं याना: बत्तिस्मा बीम्ह यहून्नायात ज्वंका: इयालखानाय कुंगु ख:। हेरोदं थ:किजा फिलिपया कला: हेरोदियासयात कला: त:गुलि
- 18 यहून्नां वयात थथे धका: धा:गु ख: – “थ: किजाया कला:यात थथे हये मत्य:।”[☆]
- 19 अयुजगुलि हेरोदियासयात यहून्ना खना: तं पिहां वगु ख:। वं यहून्नायात स्यायेत नं स्वल। अयनं स्याये धा:सा मफु।
- 20 छायथा:सा यहून्ना धर्मीम्ह व पवित्रम्ह मनु ख: धका: स्यगुलि याना: वं यहून्नायात मस्यासे तयात:गु ख:। यहून्नाया खँ न्यनेबलय वया नुग: ल्वाक: बाक: जूसां वयागु खँ न्यने य:।
- 21 छन्दु हेरोदं यहून्नायात स्यायेगु मौका काल। वयागु जन्मदिं खुन्दु छगु त:धंगु भव्य स:तल। भवज्य गालीलया हाकिमत, त:धपि कप्तानत व मेमेपि तत:धपि मनुतयत स:तल।
- 22 भवज्य हेरोदियासया न्हाय वया: प्याखं हल। वयागु प्याखं स्वया: हेरोद व भव्य व:पि सकलें लयताल। अले जुजुं वयात धाल – “छन्त छु य: फवं? छं धा:गु बी।”
- 23 जुजुं पाफया: धाल – “छं न्हायागु हे फवंसां जिं बी, जिगु राज्य बच्छि हे जूसां बी।”
- 24 अले वं पिने वना: मांम्हयसिके “जिं छु फवने” धका: न्यन।
- वया मांनं धाल – “बत्तिस्मा बीम्ह यहून्नायागु छयं फवं।”
- 25 उग्रिम्य हे दुने जुजुयाथाय वना: वं “बत्तिस्मा बीम्ह यहून्नायागु छयं थुइ तया: बियादिसँ” धका: फवन।
- 26 थव न्यना: जुजुं तसकं हे नुग: मछिकल, अयनं अन च्वंपि मनुतयगु न्हा:ने वं बी धका: पाफय धुंक्रुगुलि मबिसे मगात।
- 27 उग्रिम्य हे जुजुं छम्ह सिपाईयात यहून्नायागु छयं ध्यन: हजि धका: उजं बिल। इयालखानाय हे वना: वं यहून्नायागु छयं धेना:
- 28 थुइ तया: व मचायात बी हल। अले वं व थ: मांयात बी यंकल।
- 29 थव खँ न्यना: यहून्नाया चेलानयसं वया: वयागु सीम्ह यंका: थुनाबिल।

न्यादु: मनुतयत नकादीगु

मती १४:१३-२१; लूक ९:१०-१७; यहू ६:११-१५

- 30 उखे प्रेरितत लिहां वया: इमिसं यानाव:गु ज्या व इमिसं सयना वगु खँ फुककं वयक:यात कन।
- 31 यक्व मनुत वये वनेगु यानाच्वंगुलि वयक:पिन्त नयेत तकं लिमलात। अथे जगुलि वयकलं धयादिल – “छिपि सुं मद्रुगु थासय वा, अले अन हे भचा झामु लंकि।”
- 32 अले इपि अनं नांचाय च्वना: सुं मद्रुगु थासय वन।
- 33 थथे वनाच्वंगु खंका: मनुतयसं वयक:पिन्त म्हसीकल। अले इपि गां गामं ब्वॉय ब्वॉय वना: वयक:पि स्वया: न्हापा हे थ्यंकाच्वन।
- 34 वयक: नांचां कुहां झाल:झाल: यक्व मनुत मुनाच्वंगु खना: वयक:यात तसकं माया वन, छायथा:सा इपि जवा: मद्रुपि फेचात थें चं। अले वयकलं इमित त:ता खँय स्यनेकने यानादिल।[☆]
- 35 न्हे यक्व बी धुंक्रुगुलि चेलान वया: थथे धाल – “थन ला छुं हे मद्रु, हानं तसकं लिबाय धुंकल।
- 36 इमित छवयादिसँ, अले इमिसं लिक्क लिक्क ला:गु गामय वना: नयेगु न्याना: नइ।”
- 37 वयकलं धयादिल – “छिमिसं हे इमित छुं नकि।”
- अले इमिसं धाल – “निस: दिनारया जक मरि न्याना: इमित नकेगु ला।”
- 38 वयकलं इमिके न्यनादिल – “छिमिके ख:पा: मरि दु? स्वसा।”
- इमिसं स्वया: “न्यापा मरि व निम्ह न्या दु” धका: धाल।
- 39 अले वयकलं मनुतयत खयलय इव:लाक पयतुकि धका: धयादिल।
- 40 अले इपि नेयम्ह नेयम्ह व सछिम्ह सछिम्हया ल्याखं इव: छुना: फयतुत।
- 41 अनलि वयकलं न्यापा मरि व निम्ह न्या कया: स्वर्गपाखे स्वया: परमेश्वरयात सुभाय बियादी धुंका: मरि कुचा थला: चेलानयत इके बिल। अथे हे निम्ह न्या नं इनाबियादिल।
- 42 इमिसं यतले नल।
- 43 अले इना ल्यं दगु मरि व न्या हे झिनिग: दाला जायेक दु।
- 44 मस्त व मिसात ल्या: मतसे अन मरि न:पि मिजंत जक हे न्यादु: दु।

☆ 6:11 ६२११ प्रे १३:२५

☆ 6:11 ६२०११ लूक १०:१७-१९

☆ 6:13 ६२१३ यक ५:२४

☆ 6:15 ६२१४-२५ मती १४:२४; मर्क ८:३८; लूक ९:१९

☆ 6:18 ६२१०-१८ लूक

येश् लखय् घःने न्यासि झाःगु

मती १४:२२-३३; यह् ६:१६-२१

- 45 अले उग्रिमय् हे येश् चेलातयत् नांचाय तथा: पारिइ बेथेसदाय् छवयादिल। अनं लिपा वयकलं मनुतयत् बिदा बिया: छवयादिल।
 46 थथे मनुतयत् छैय् छवयादी धुंका: वयक: पहाडय् प्रार्थना यायेत थाहां झाल।
 47 बहनी जुबलय् नांचा समुद्र दथुइ थयानाचन। थुबलय् वयक: समुद्र सिथय् याक:चा चवनाचन।
 48 फय् अःखतं वयाचवंगुलि चेलातयसं नांचा न्हाके मफया चवना। थ्व खना: सुथ न्हापां खिउं खिउं धाःबलय् हे वयक: समुद्रय् न्यासि वना:
 इमिथाय् थयक: झाल। वयक: इमिगु न्हाःने झायेत्यन।
 49 वयक:यात थथे समुद्रय् न्यासि झायाचवंगु खना: इपि “भूत भूत” धका: चिल्लाय् दना: हाल,
 50 छायाधा:सा थ्व खना: इपि सकलें ग्यात।
 अले वयकलं इमित धयादिल – “साहस या, जि हे खः, ग्याये म्वा:।”
 51 वयक: इपिनापं तुं नांचाय चवनादिल। उग्रिमय् हे फय् दित। थ्व खना: इपि फुककं छक्क जुल।
 52 इमिसं आ: तक नं मरियागु खं थुइके मफुनि, छायाधा:सा इमिगु नुग: अज्जं छा:नि।

उसाँय् मद्रुपिन्त लायकादीगु

मती १४:३४-३६

- 53 पारिइ थयका: इमिसं गनेसरेत धाःगु थासय् नांचा दिकल।
 54 वयक:पि क्वहां झायखं फुकक मनुतयसं वयक:यात म्हसीकल।
 55 उकि इमिसं उखेंथुखें ब्वाँय जुया: वयक: गन गन झाल अन अन हे उसाँय् मद्रुपिन्त ब्वना हल।
 56 थुकथं वयक: गन गन झाल, अन अन हे – गामय्, शहरय् व बजारय् उसाँय् मद्रुपिन्त लँय लँय हे हयातइ। अले इमिसं वयक:यागु लंया च्वः
 जक थीत बिन्ति याइगु। थुकथं लं थ्यूपि फुककं लाया वन।

7

थितिकृतियागु खँ

मती १५:१-९

- 1 येश्याथाय् यस्शलेमं वःपि शास्त्रीत व फरिसीत वयाचवंगु दु।
 2 थुमिसं चेलातयसं ल्हा: मस्युसे हे नःगु खन।
 3 फरिसीत व फुकक यह्दीतयसं पुलांगु थितिकृति मानय् याइगुलि इमिसं ल्हा: मस्युसे गुबलें मनः।
 4 इमिसं बजारय् वना: लिहां वया: म्हय लः हा हा यापा: थःत च्वख मयातले नइ मखु। थुलि जक मखु, इमिसं मानय् यानाचवंगु यक्व हे दु –
 ख्वलाखिला, जासिकेंसि, अले कँययागु थलबलय् नं लः हा हा यायेमा।
 5 फरिसीत व शास्त्रीतयसं वयक:याके न्यन – “छिमि चेलातयसं छाय् तापा:बाज्यापिनिगु थितिकृति मानय् याना मचवंगु, अले हानं ल्हा: मस्युसे
 नल?”
 6 वयकलं धयादिल – “छिपि निपा: ख्वा:पा: दुपि खः धका: यशैया अगमवत्तां च्वयातःगु धाथें हे खः खनी –

“ ‘थुमिसं म्हुतुं ला

जितः तसकं हनाबना तइ।

नुगलं धा:सा

थुपि तसकं तापाना च्वनी।”

7 थुमिसं थःपिन्सं दयकूगु थितिकृतियात

परमेश्वरयागु आज्ञा खः धका:

मनुतयत् स्यना ज़इ।

उकि थुमिसं जिगु सेवा या:सां

छापि ज्यालगय् मज्।”

8 “छिमिसं परमेश्वरयागु आज्ञायात मानय् मयासें मनुतयगु थितिकृतियात मानय् यानाचन।”

9 वयकलं हानं धयादिल – “छिमिसं गुलि अःपुक परमेश्वरयागु आज्ञायात छुखे चीका: मनुतयगु थितिकृति मानय् याये सः।

10 मोपां थथे च्वयातःगु दु – ‘थः मां बोयात हनाबना ति। मां बोयात म्हुतु वाइपिन स्यानाछ्व।’”

11 छिमिसं धा:सा थथे धका: स्यना जुल – ‘सुनानं थः मां बोयात बीमाःगु खँ परमेश्वरयात छाये धुन धका: धाइ (थुक्रियात कुर्बान धाइ)

12 वं थः मां बोयात हनाबना तये म्वा:, अले बीमाःगु ग्वाहालि नं बीकी मखु।’

13 थुकथं छिमिगु थितिकृति परमेश्वरयागु आज्ञायात ज्यालगय् मजुइका छवइ। थज्याःगु ला छिमिसं यक्व हे यानाचवंगु दु।”

मनुतयत् अशुद्र याइगु खँ

मती १५:१०-२०

- 14 हानं येश् मनुतयगु हलयात थःथाय सःता: धयादिल – “छिपि फुककसिनं जिगु खँ न्यँ, अले थुइकि।
 15 नयेत्वनेगु छुकि नं मनया म्हय दुने वना: वयात अशुद्र याइ मखु, बर मनयागु नुगलं पिहां वइगुलि हे मनुयात अशुद्र याइ।
 16 स्याके न्हायपं दु वं न्यना का।”
 17 मनुतयत् त्वःता: वयक: छैय् दुने झायादीबलय् वयक:या चेलातयसं थ्व उखानयागु अर्थ छु खः धका: न्यन।
 18 अले वयकलं धयादिल – “छिमिसं नं थुइके मफु ला? छिमिसं गथे थुइके मफुगु? म्हुतु मनया म्हय दुहां वंगु खं वयात अशुद्र याये फइ मखु।
 19 छायाधा:सा थ्व फुकक नुगलय् दुने मखु, बर प्वाथय वनीगु खः, अले हानं पिहां तुं वइ।” (थथे वयकलं नयेगु फुकक च्वख जू धका: धयादीगु
 खः)

- 20 अले हानं वयकलं धयादिल – “मन्यागु दुनें पिहांवइगु खं जक वयात अशुद्ध याइ,
 21 छायाधाःसा मन्यागु दुनुगलनिसें थथे मभिगु बिचाः पिहां वइ – व्यभिचार यायेगु, खुइगु, स्यायेगु,
 22 लोभी जुइगु, मभिगु ज्या यायेगु, थगय यायेगु, लाः लाः थें सनाः जुइगु, नुगः मुइकेगु, मेपिन्त मभिंकाः खं ल्हायेगु, घमण्डी जुइगु, मूर्ख ज्या यायेगु।
 23 थव फुकक मभिगु ज्या मन्यागु दुनेंनिसें पिहां वइ, अले वयात अशुद्ध याइ।”

छम्ह यहदीमखुम्ह मिसायागु विश्वास

मती १५:२१-२८

- 24 वयकः अनं टुरोस व सीदोन जिल्लायाइ झाल। सुनानं मसीमा धकाः वयकः छाखा छैय् दुहां झाल। अयलं मनूतयसं सीकाकाल।
 25 भूतआत्मा दुबिना च्वम्ह छम्ह मिसामचाया मानं येथू छैय् दी धयागु सीकाः काचाकाचां वयाः वयकःया तुतिइ भवपुल।
 26 व सिरियाया फोनिकेय च्वम्ह छम्ह ग्रीक खः। वं वया म्हाययाके दुबिना च्वम्ह भूतआत्मायात पिछवयादिसें धकाः वयकःयात बिन्ति यात।
 27 वयकलं धयादिल – “न्हापां मस्तयत निं गाकक नके ब्यु, छायाधाःसा मस्तयसं नयाच्वंगु लाकाः खिचायात वान्छवया बी मज्यु।”
 28 वं धाल – “खः प्रभु, खिचातयसं नं ला मस्तयसं वाकूगु नये खं नि।”
 29 अले वयकलं धयादिल – “छं थथे धाःगुलि छिमि म्हायया म्हं भूतआत्मा पिहां वने धुंकल, आः छ वंसं जिला।”
 30 छैं थ्यंबलय वं भूतआत्मा मचाया म्हं पिहां वने धुंकुगुलि मचा लासाय घनाच्वंगु खन।
 ख्वाँय व खाखःमहयसित लायकादीगु
 31 येथू टुरोस जिल्लां सीदोन जुयाः डेकापोलिसपाखें गालील समुद्र थ्यंक झाल।
 32 अन मनूतयसं वयकःयाथाय छम्ह ख्वाँय व खाखःमहयसित हल, अले इमिसं वयात ल्हात थियादिसें धकाः बिन्ति यात।
 33 वयकलं वयात मनूतयथासं छखेलिक यंकाः वयागु न्हायपनय ल्हाः तयादिल। अले ई फानाः वयागु मे थियाः
 34 स्वर्गय थसव्याः झसुकाः तयाः वयात धयादिल – “इफफात!” थुकियागु अर्थ खः – “चालेमा!”
 35 अले वयागु न्हायपं चाल, मे सन, थथे वं त्याजिक नवाये फत।
 36 अले “इमित सुयातं धाये मते” धकाः उजं बियादिल। गुलि गुलि वयकलं इमित धाये मते धकाः धयादी, उलि उलि हे इमिसं बयबय याः जुइ।
 37 थव खनाः मनूतयसं अजू चायाः थथे धाल – “वयकलं यानादीगु ला फुककं भिं जु, ख्वाँययात तायकादिल, अले खाखःयात नवाये फयकादिल।”

8

प्यद्रुः मनूतयत नकादीगु

मती १५:३२-३९

- 1 उबलय हानं ग्वाः ग्वाः मनूत मुनाच्वन। थुमिके नयेगु छुं हे मद्रुगुलि येथू थः चेलातयत सःताः धयादिल –
 2 “थव मनूत खनाः जितः माया वं। थुपि जि नाप च्वनाच्वंगु स्वन्हु दय धुंकल। नयेगु नं छुं हे मद्रु।
 3 जिं थुमित अर्थे खालि प्वाथं छैं हूँ धाल धाःसा ला थुपि लैय हे म्छ्यां जुइ, छायाधाःसा गुलि मनूत ला तापाकनिसें वःपिं दु।”
 4 चेलातयसं धाल – “थथे सं मुं द्हाय थुलिमछि मनूतयत सुनां गथे यानाः नके फइ?”
 5 अले वयकलं न्यनादिल – “छिमिके ग्वःपाः मरि दु?”
 इमिसं धाल – “न्हयपाः।”
 6 वयकलं इमित पयतुकादिल। अले मरि कयाः परमेश्वरयात सुभाय बियाः कुचा थलाः चेलातयत मनूतयत इनाब्यु धकाः बियादिल। अले इमिसं यंकाः इनाबिल।
 7 इमिके चिचीधिकःपि न्या नं भचा द्रुगुलि वयकलं व नं कयाः परमेश्वरयात सुभाय बियाः चेलातयत इके बियादिल।
 8 इमिसं यतले नल। अले इनाः ल्यं द्रुगु मरि हे न्हयपाः दाला जायेक दु।
 9 अन प्यद्रुः ति मनूत दु। अले वयकलं इमित बिदा बियाः छवल।
 10 वयकः अनं थः चेलात नाप नांचाय च्वनाः दलमनुथा जिल्लायाइ झाल।

अजू चायापुगु चिं क्यनेगु इनाप

मती १६:१-१२

- 11 फरिसीत वयाः वयकः नाप खँ ल्हाः वल। इमिसं वयकःयात जाँचय यायेत स्वर्ग छगू चिं हजि धकाः फवन।
 12 वयकलं झसुकाः तयाः धयादिल – “छाय थौकन्हययापि मनूतयसं चि माला जुइगु? जि छिमित धाथे धाये – थज्याःपि मनूतयत छुं हे चिं क्यनी मखु।”
 13 इमित अन हे त्वःताः वयकः नांचाय च्वनाः पारिइ झाल।
 14 उबलय इमिसं मरि यंके ल्वःमन। इमिके नांचाय छपा हे जक मरि दु।
 15 वयकलं इमित ख्याच्वः बियाः धयादिल – “बालाक होश या, हेरोद व फरिसीतयगु सोडापाखें बचय जुयाच्वं।”
 16 “झीके मरि मद्रुगुलि वयकलं थथे धयादीगु खः?” धकाः चेलात थःथवय खँ ल्हात।
 17 थव खँ सीकाः वयकलं इमित धयादिल – “छिपि छाया मरि मद्रु धकाः हालाच्वनागु? छिमिसं आः तक नं थुइके मफुनि ला? छिमिगु नुगः अज्ज नं छाःनि ला?”

18 मिखा दयाः नं छिमिसं मखं ला? न्हायपं दयाः नं छिमिसं मताः ला? थुलि याकनं हे ल्वःमने धुंकल ला?
 19 न्याद्रुः मनूतयत नकेत जि न्यापा मरि छिमित इनाबीत बियाबलय, ग्वःगः दाला ल्यं दत?”

इमिसं धाल – “झिगिनिः दाला।”

20 “प्यद्रुः मनूतयत नकेत जि न्हयपाः मरि छिमित इनाबीत बियाबलय ग्वःगः दाला ल्यं दत?”

इमिसं धाल – “न्हयपाः दाला।”

21 अले वयकलं धयादिल – “आः नं मथूनि ला?”

छम्ह कांयात लायकादीगु

- 22 अन वयकःपि बेथसेदाय थयंकः झाल। मनुतयसं छम्ह कांम्ह मनूयात हयाः वयात थियादिसं धकाः वयकःयात बिन्ति यात।
 23 वयकलं कांम्हयसित ल्हाः ज्वनाः गामं पिने यंकादिल। अले वयागु मिखाय ई तयाः ल्हातं थियाः धयादिल – “छं छुं छं ला?”
 24 कांम्हं च्वय थस्वयाः धाल – “जिं मनु ला खना अथेसां इपि सिमा थें न्यासि वनाच्वंगु खना।”
 25 वयकलं हानं वयागु मिखाय ल्हाः तयादिल। अले ला वं बांलाक हे स्वये फत, फुक्कं यचुक खनेदत।
 26 वयकलं धयादिल – “सरारसर छैं हूं, गामय दुहां वने मते।”
 पन्हुसं वयकःयात खीष्ट खः धाःगु
 मती १६:१३-२०; लूक ९:१८-२१
 27 अन येशू चेलातनापं कैसरिया फिलिप्पी धाःगु जिल्लाय झाल। लैय वयकलं चेलातयत थथे धकाः न्यनादिल – “मनुतयसं जितः सु धकाः धयाजुल?”
 28 इमिसं धाल – “गुलिसिनं बपिस्मा बीम्ह यहन्ना धाङ्गु,” गुलिसिनं “एलिया धाङ्गु, अले गुलिसिनं मेम्ह हे अगमवक्ता जुइ धकाः धाङ्गु।”
 29 अले वयकलं न्यनादिल – “छिमिसं जितः सु धकाः धयाच्वना लय?”
 पन्हुसं लिसः बिल – “छि मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः।”
 30 अले वयकलं थव खैं सुयातं कने मते धकाः आज्ञा बियादिल।

थः सीगु खैं कनादीगु

- मती १६:२४-२६; लूक ९:२२
 31 अबलयु निसें येशू चेलातयत धवाथुइक धयादिल – “मनूया कायनं यक्व हे दुःख सी मानि। थकालिपि, तःधपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयसं वयात मानय याइ मखु, बरु इमिसं वयात स्याइ। स्वन्हु लिपा व हानं म्वाना वइ।”
 32 वयकलं थव धवाथुइक धयादिल। अले पन्हुसं वयकःयात छखे यंकाः थथे धयादी मते धकाः ब्वःबिल।
 33 वयकलं फनक्क फहिलाः चेलातयत स्वयाः पन्हुसयात थथे धकाः हक्कादिल – “शैतान, छ जिगु न्ह्यःने च्वने मते, छायधाःसा छं ला परमेश्वरयागु खैंय मखु, बरु मनुतयगु खैंय जक ध्यान तयाच्वन।”

गथे यानाः येश्या चेला जुइगु

- मती १६:२४-२६; लूक ९:२३-२७
 34 अले वयकलं थः चेलातयत व अन च्वपि मनुतयतनाप सःताः थथे धयादिल – “जि नाप वयेगु जूसा छिपि सुनानं थःगु खैंय छुं हे च्यूताः काये मते। अले थःगु क्रूस थःम्ह हे क्वबिया सीत तंकां लिमच्युसे जिगु ल्यल्यु वा।”
 35 थःगु प्राण बचय यायेत जक स्वइम्ह मनु नाश जुयावनी। सुनां जिगु निंति व भिगु खैंयागु निंति थःगु प्राण पाइ व बचय जुइ।
 36 सारा संसार हे ल्हातय दयाः नं व मनु सिनावन धाःसा वयात छु दइ?
 37 वं हानं थःगु प्राण छुकिं लिपयाना काइ?
 38 थव पापी व मभिगु संसारय सुनां जि व जिगु खैं न्यनाः खवाः फस्वयकी मनूया कायनं स्वर्गदूत नाप झःझः धायक परमेश्वर बाःनं छवया हइबलय व खनाः लज्या चाइ।”

9

- 1 वयकलं हानं धयादिल – “शुलि जक मखु, जिं छिमित मेगु वं धाये – थन दनाच्वपि मध्ये गुम्हं गुम्हं मनुत परमेश्वरयागु राज्य झःझः धायक वःगु मखंतले सी मखु।”

येश्यागु रूप ह्युगु

- मती १७:१-१३; लूक ९:२८-३६
 2 खन्हु लिपा येशू पन्हुस, याक्व व यहन्नायात ब्वनाः पहाडयु झाल। अन मेपिं सुं हे मटु। इमिसं स्वक्वं हे वयकःयागु रूप हिला वन।
 3 बसः यचुसे त्वइसे च्वनाः थिनाच्वन, थथे ला थव संसारय च्वपि सुनानं यचुके फइ मखु।
 4 अन एलिया व मोशा खनेदयावल। इपि येशू नाप खैं ल्हानाच्वन।
 5 थव खनाः पन्हुसं वयकःयात धाल – “गुरूजु, इपीपि थन हे च्वने दत धाःसा गुलि बांलाइ। जिमिसं स्वंगु बल्चा दयके ला। छगु छितः, छगु मोशायत व मेगु छगु एलियायात।”
 6 इपि तसकं हे ग्याःगुलि पन्हुसं छु धायेत्यंगु खः वं धाये मसल।
 7 अले सुपाँय वयाः इमित त्वपुल। सुपाँय दुनें थथे धयाहःगु सः ताये दत – “थव जि यःम्ह काय खः। थवं धाःगु खैं न्यँ।”
 8 इमिसं छचाःखेलं स्वल, सुं हे मखन, अन ला इपि व येशू जक दु।
 9 पहाड वक्वां झाय्या च्वंबलय वयकलं इमित थथे उजं बियादिल – “मनूया काय सिनाः म्वाना मवतलय थव खैं सुयातं धाये मते।”
 10 थथे धयादीगुलि इमिसं सुयातं मसीकुसे मनय जक तया तल। अयसां इमिसं सिनाः म्वायेगु धाःगु जुइ धकाः थःथयय खैं ल्हानाच्वन।
 11 अले वयकःयाके न्यन – “शास्त्रीतयसं न्हापालाक एलिया हे वयेमाः धकाः छाय धयाच्वंगु?”
 12 वयकलं धयादिल – “खः, एलिया नि न्हापालाक वयाः फुक्कं मिलय याइ। मनूया कायनं यक्व दुःखकष्ट सियाः हेला याका च्वनेमाली धकाः छाय धर्मशास्त्रय च्वयातःगु?
 13 जिं छिमित धाथे धाये – एलिया ला वये धुंक्ल। धर्मशास्त्रय च्वया तः थें तुं इमिसं वयात यःथें यानाः दुःखकष्ट बियाछवत।”

भूत दुन्यूम्ह मचायात लायकादीगु

- मती १७:१४-२१; लूक ९:३७-४३
 14 वयकःपि मेपिं चेलातयथाय लिहां झाःबलय अन यक्व मनुत मुनाच्वंगु व शास्त्रीत वयकःया चेलात लिसे हालाच्वंगु खन।
 15 वयकःपि झाःगु खनाः फुक्क मनुत छक्क जुयाः ब्वीय वनाः लसकुस यात।
 16 अले वयकलं न्यनादिल – “छिपि इपि नाप छु खैंय हालाच्वनागु?”

✱ 8:28 ८:२८ मर्क ९:१३-१५; लूक ९:३७-४१ ✱ 8:29 ८:२९ यह ९:६-११ ✱ 8:34 ८:३४ मती १०:३६; लूक १४:२० ✱ 8:35 ८:३५ मती १०:३६; लूक १७:३६; यह १५:२५
 ✱ 9:7 ९:७ मती ३:१७; मर्क १:११; लूक ३:२२ ✱ 9:7 ९:२७-२ पत्र १:१७-१८ ✱ 9:11 ९:११ मला ४:१५; मती ११:१४

- 17 छम्हयसिनं वयकःयात लिसः बिल – “गुरूजु, जिं जिमि काययात लाताम्ह भूत दुबिना च्वंगलि छिथाय् हया।
- 18 भूत दुबित धायेवं व बैय् जू वनी, अले ई भ्वाललल भ्वाललल ल्ह्वयाः वाक्कुधी न्ह्वयाः तिल्ल प्यना वनी। छिकपिनि चेलातयत् भूत पिछ्वया ब्यु धकाः धयां इमिसं पिछ्वये मफुत।”
- 19 अले वयकलं धयादिल – “छिमिसं गथे जक विश्वास याये मफुगु? जि छिपिनाप गुलि हे च्वनीतिनि धकाः? जिं छिमिगु निंति गुलि जक दुःख सह यानाच्वनेगु? मचायात थन हजि।”
- 20 अले मचायात वयकःयाथाय् हल। भूतआत्मां येश्यात खनेवं मचायात कसाः यानाः बैय् छवावात। अले मचां ग्वारा ग्वारा तुलाः म्हूतइ ई भ्वाललल भ्वाललल वयकल।
- 21 थव खनाः वयकलं न्यनादिल – “थथे जगु गुलि दत?”
- बौम्हयसिनं धाल – “मचांनिसें।
- 22 थव भूतआत्मां वयात स्यायेत अप्पः हे मिइ व लखय् वान्छवया बी धुंकल। छिं छुं यानादी फुसा, दया यानाः ग्वाहालि यानादिसँरे।”
- 23 अले वयकलं धयादिल – “जिं याये फु धकाः छं विश्वास याःसा मजी माःगु छु दु धकाः? विश्वास याःपिन्त ला फुक्कं जुइ।”
- 24 उन्निमय् वं धाल – “जिं विश्वास याना, अयनं विश्वासय् बमलाःनिगुलि जितः ग्वाहालि यानादिसँरे।”
- 25 ग्वाः ग्वाः मनुत् वयाच्वंगु खनाः वयकलं भूतआत्मायात हक्काः धयादिल – “हे लाताम्ह व ख्वौय्म्ह भूतआत्मा, जिं छन्त धयाच्वना – वयाथासं पिहां वा, अले हानं गुबले हे वयाके दुबीं मते।”
- 26 भूतआत्मा चिल्लाय् दना हालाः मचायात इसाःथिसाः यानाः पिहां वल। अले व मचा सीम्ह थें च्वना वन। फुक्कसिनं ला मचा सित हे धकाः धाल।
- 27 तर वयकलं ल्हाः ज्वनाः थनादिल, अले व दना वल।
- 28 छैय् दुने झाये धुंकाः चेलातयसं सतुक्क वयकःयाके थथे धकाः न्यन – “जिमिसं भूतयात छाय् पिछ्वये मफुगु?”
- 29 वयकलं धयादिल – “थज्याःम्ह भूतयात ला प्रार्थना मयायकं पिछ्वये फइ मखु।”
- येशुं हानं थः सीगु खँ कनादीगु
मती १७:२२-२३; लुक ९:४३-४५
- 30 अनं वयकःपि गालील ज्युाः झाल। वयकःपि गन वनाच्वंगु धकाः सुनां मसीमा धयागु वयकःया इच्छा खः।
- 31 छायाधाःसा लैय् वैं वयकलं चेलातयत् थथे धकाः स्यनादिल – “मन्या काययात ज्वनाः मनुत्यागु हे ल्हातय् लः ल्हाइगु ई वइन। इमिसं वयात स्याइ, अले स्वन्ह दयकाः हानं म्वाना वइ।”
- 32 इमिसं धाःसा वयकलं धयादीगु खँ बांलाक मथ, अयसां न्यनेत ग्यात।
- दकलय् तःधंम्ह सु?
मती १८:१-५; लुक ९:४६-४८
- 33 वयकःपि कफर्नहमय् थयकाः छैय् झाये धुंकाः वयकलं इमिके “लैय् छु खँ ल्हाना च्वनागु?” धकाः न्यनादिल।
- 34 इपि सुक्क च्वन, छायाधाःसा लैय् इपि मध्ये सु तःधं धकाः हाला वयाच्वंगु खः।^७
- 35 अले वयकलं प्यतुनाः झिनिम्हयसितं सःतः थथे धयादिल – “दकलय् न्हापा जुइत स्वइम्हयसियां दकलय् लिपा च्वनेमाः, अले फुक्कसियां च्वः जुइमाः।”^८
- 36 थुलि धयाः वयकलं छम्ह मचायात हयाः इमि दथइ तयादिल। अले वयात मूलय् तयाः इमित धयादिल –
- 37 “सुनां जिगु नामय् थज्याःम्ह मचायात लसकुस याइ, वं जितः हे लसकुस याःगुति ग्यनी। सुनां जितः लसकुस याइ वं जितः लसकुस याःगु मखु, जितः छवया हःम्हयसित लसकुस याःगु खः।”^९
- सु डीं शत्रु मखु व डीम्ह हे मनु खः
लुक ९:४९-५०
- 38 छन्हु यहुन्नां येश्यात धाल – “गुरूजु, जिमिसं छिगु नामं भूत ख्यानाः च्वंम्ह छम्ह मनुयात खना। जिमिसं वयात अथे याये मते धकाः धया, छायाधाःसा व डीपिलिसे जुयाच्वंम्ह मखु।”
- 39 वयकलं धयादिल – “वयात पेने मते, छायाधाःसा जिगु नामं ततःधंगु ज्या यानाच्वंपि सुनां जितः मभिंके छालि मखु।
- 40 सु डीं शत्रु मखु, व डीम्ह हे मनु खः।^{१०}
- 41 जिं छिमित धात्थें धाये – सुनां खीष्टया मनुत् धकाः छिमित लः जक त्वंक्सां वयात इनाम दइ।”^{११}
- पापय् लाकीगु खँ
मती १८:६-९; लुक १७:१-४
- 42 “सुनां जितः विश्वास यानाच्वंम्ह छम्ह चिधंम्ह मनुयागु जक नं विश्वास स्यकेत स्वल धाःसा वयात गःपतय् ल्वहंयः धाकाः समुद्रय् वांछ्वयेगु हे बांलाइ।
- 43 छंगु ल्हातं छन्त पापय् लाकी धाःसा उकियात पाला छव। निपा ल्हाः दयकाः नरकयागु गुबले मसीगु मिइ लायेगु स्वयाः ला ल्हाः मदयक म्वानाच्वनेगु हे भिं।^{१२}
- 44 अन छवयाच्वंगु मि गुबले सी मखु, अले हानं की नं गुबले हे सी मखु।
- 45 छंगु तुति छन्त पापय् लाकी धाःसा उकियात पाला छव। तुति निपा दयकाः नरकयागु गुबले मसीगु मिइ लायेगु स्वयाः ला तुति मदयक म्वानाच्वनेगु हे भिं।
- 46 अन छवयाच्वंगु मि गुबले सी मखु, अले हानं की नं गुबले हे सी मखु।
- 47 अथे हे छंगु मिखां छन्त पापय् लाकी धाःसा उकियात लिक्काः वान्छवया ब्यु। मिखा निगलं मदयेका नरकयागु मिइ वांछ्वयका च्वनेगु स्वयाः ला छंगु लागि कां जुयाः परमेश्वरयागु राज्यलय् दुहां वनेगु हे भिं।^{१३}
- 48 अन छवयाच्वंगु मि गुबले सी मखु, अले हानं की नं गुबले सी मखु।^{१४}
- 49 “छम्ह छम्हयसित मि हे चि सवाः वयकी।
- 50 चि भिं जू, अथेसां चि चियागु सवाः तंक्सा ग्यु यानाः चि सवाः वयकेगु? छिपि चि सवाः वःपि जुयाच्वँ, अले फुक्क नाप मिलय् जुयाच्वँ।”^{१५}

* 9:34 १२:२४ लुक २२:२४

* 9:35 १२:२४ मती २०:२७-२७; २३:२१; मर्क १०:४३-४४; लुक २२:२६

* 9:37 १२:२७ मती १०:४०; लुक १०:२९; यह १३:२०

* 9:40 १२:२० मती १२:३०; लुक ११:२३

* 9:41 १२:२१ मती १०:२२

* 9:43 १२:२३ मती ५:३०

* 9:47 १२:२७ मती ५:२२

* 9:48 १२:२८ य्बौ ७:२४

* 9:50 १२:२० मती ५:२३; लुक १४:३४-३५

10

पारपाचुकेगु खँ

मती १९:१-१२; लूक १६:१८

1 गालील त्वःता: येशू यहूदिया जिल्लाय झाया: अनं यर्दन खुसिया पारिइ झाल। अन नं वयकःयाथाय ग्वा: ग्वा: मनुत् मुं:गुलि न्हाबलें थें वयकलं इमित स्थेनकेने यानादिल।

2 अन नं फरिसीत वया: वयकःयागु मन स्वयेत थथे धका: न्यन – “मनुत्यसं थ: कला:यात त्व:ते ज्यू ला कि मज्यू?”

3 वयकलं धयादिल – “मोशां छिमित छु या धका: धया थकल?”

4 इमिसं धाल – “मोशां ला भवं च्वया: पारपाचुकूसां ज्यू धका: धा:गु दु।”*

5 अले वयकलं लिस: बियादिल – “छिमिगु नुग: छा:गुलि हे मोशां अथे पारपाचुकूसां ज्यू धका: धयाथकगु ख:।

6 दकलय न्हापा सुष्टि यानादीबलय हे परमेश्वरं इमित मिजं व मिसा याना: दयकादीगु ख:।*

7 अयजुगुलि मनुत् थ: मां बौयात त्व:ता: कला:नापं च्वंवनी।

8 अले इपि निम्हं छम्ह हे जुइ। उकि आ: इपि निम्ह मखु, छम्ह हे जुइ धुंकल।*

9 परमेश्वरं इनादीपिन्त मनुत्यसं फाये मज्यू।”

10 छेंय लिहां व:बलय चेलातयसं वयक:याके थ्व हे खँ न्यन।

11 अले वयकलं धयादिल – “सुनानं थ: कला:यात त्व:ता: मेहलिसे ब्याहा यात धा:सा व व्यभिचार या:गु जुइ।

12 अथे हे मिसां नं थ: भा:तयात त्व:ता: मेहलिसे ब्याहा यात धा:सा व व्यभिचार या:गु जुइ।”*

मस्तयत् आशिष बियादीगु

मती १९:१३-१५; लूक १८:१५-१७

13 लिपा मनुत्यसं मस्तयत् येशू आशिष बियादीमा धका: वयक:याथाय हल। चेलातयसं इमित हक्का: छवल।

14 अले येशू तं:व्या: इमित धयादिल – “मस्तयत् पने मते। इमित जिथाय छ्वया हजि, छायाधा:सा परमेश्वरयागु राज्य थज्या:पिनिगु हे ख:।

15 जि छिमित धाथें धाये – मस्तयगु नुग: थें दयका मव:पिन्त परमेश्वरयागु राज्यय दुकाइ मखु।”*

16 अले वयकलं मस्तयत् घयपुया: छेनय ल्हा: तया: आशिष बियादिल।

त:मिह मनु

मती १९:१६-३०; लूक १८:१८-३०

17 अनं येशू लेंय झाया च्वंबलय छम्ह मनुक् ब्वॉय ब्वॉय वया: वयक:या न्हा:ने पुलि चुया: थथे धका: न्यन – “भिंह गुरुजु, छु ज्या या:सा जित: अनन्त जीवन दइ?”

18 वयकलं लिस: बियादिल – “जित: छाया भिंह धका: धयागु? भिंह ला परमेश्वर छम्ह हे जक दु।

19 व्यवस्थाय थथे च्वयात:गु सि हे स्य, मखु ला? स्याये मते, व्यभिचार याये मते, खुइ मते, मखुगु साकी बी मते, कपिन्त थगय याये मते, थ: मां बौयात हनाबना ति।”*

20 वं लिस: बिल – “गुरुजु, थ्व फुककं मचाबलय निसें हे मानय यानाचवनागु दु।”

21 थ्व न्यना: वयक:यात व खना: माया वन, अले थथे धयादिल – “अझ नं छं छता याये मानि, थ:के दुगु फुककं मिया: नये मखिपिन्त इनाब्यु। अले छन्त स्वर्गय धनसम्पत्ति दइ। थुलि याये धुंका: जि नाप वा।”

22 थ्व खँ न्यना: व मनु ख्वा: खिउंसे च्वंका: दु:ख ताया: सुम्क वन, छायाधा:सा व तसकं हे त:मिह ख:।

23 अले छ्वा:खेलं स्वया: वयकलं चेलातयत् धयादिल – “त:मिपि मनुत्यत् परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वनेत गुलि थाकु।”

24 थ्व खँ न्यना: चेलात छक्क जुल। वयकलं हानं धयादिल – “परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वनेत गुलि थाकु।

25 मुलुयागु कँय प्वालय ऊँट दुहां वनेत अ:पुया च्वनी, तर त:मिपि परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वनेत थाकुया च्वनी।”

26 थ्व खँ न्यना: इपि तसकं हे अजू चाल, अले थ:थवय थथे धका: खँ ल्हात – “अयसा सुनां जक उद्धार काये फइ?”

27 वयकलं इमित स्वया: धयादिल – “मनुत्यापखें थथे जुइ फइ मखु, अयनं परमेश्वरं याये मफगु छुं नं मदु।”

28 पत्रूसं वयक:यात थथे धाल – “स्वयादिसँ, जिमिसं दुगु फुकक त्व:ता: छिगु ल्युल्य वयाचवना।”

29 वयकलं धयादिल – “जि छिमित धाथें धाये – जिगु निन्ति व भिगु खँयागु निन्ति छेंबुं, दाजुकिजा, तताकेहें, मांबौ व कायम्हाय त्व:ताव:पिन्त

30 व दु:ख स्यपिन्त आ: हे सछिदुगं अप्व: छेंबुं, दाजुकिजा, तताकेहें, मांबौ व कायम्हाय सकले दइ। अले हानं अनन्त जीवन नं दइ।

31 न्हापा ला:पि लिपा लाइ, अले लिपा ला:पि न्हापा लाइ।”*

येशू स्वक: खुसि सीगु खँ धयादीगु

मती २०:१७-१९; लूक १८:३१-३४

32 वयक:पि अनं यस्शलेमपाखे झाल। येशू इमिगु न्हा: न्हा: झायाचवन। चेलात व वयक:या ल्युल्य व:पि मनुत् छक्क जुया: ग्यागं वनाचवन। येशू हानं छक: छिनिम्ह चेलातयत् स:ता: थ:त जुइतिमिगु खँ थथे धका: कनादिल –

33 “न्यं, झीपि यस्शलेमय वनाचवनागु दु। अन मनुया काययात ज्वना: त:धपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयगु ल्हातिइ ल:ल्हानाबी। इमिसं वयात स्याये हे मा: धका: धाइ। अले वयात यहूदीमखुपिनिगु ल्हातय ल:ल्हानाबी।

34 इमिसं वयात यका: गिजय याइ, थुकलं बी, कोरं दाइ, अले स्यानाछवइ। अयसां स्वन्हु दयका: व म्वाना वइ।”

याकूब व यहूनां बिन्ति या:गु

मती २०:२०-२८

35 जब्दिया कायपि याकूब व यहूनां वया: थथे धाल – “गुरुजु, जिमिसं न्हागु फवंसां छि जिमित बियादी धका: जिमिसं मनुत्तनागु दु।”

36 वयकलं न्यनादिल – “धा, जि छिमित छु याये माल?”

37 इमिसं धाल – “छि जुजु जुयादीबलय जिमित छिगु जवय व खवय तयादिसँ।”

* 10:4 १०:१७ व्य २०:१७-२०; मती ५:३१ * 10:6 १०:१७ उत १:२७; ५:३ * 10:8 १०:१७-८ उत १:२४ * 10:12 १०:११-१२ मती ५:३३; १ कोर ७:१०-११ * 10:15 १०:१५ मती १८:३३ * 10:19 १०:१९ प्रस २०:१२-१६; व्य ५:१६-२० * 10:31 १०:३१ मती २०:१६; लूक १३:३०

38 थ्व न्यना: वयकलं धयादिल – “छिमिसं छु फवनाचवना धयागु थःपिन्सं हे मस्यु। छु जिं त्वनेत्यनागु दुःखयागु ख्वलां छिमिसं त्वने फु ला? जिं काये माःगु दुःखयागु बापिसिमा छिमिसं धायेफु ला?”^७

39 इमिसं “फु” धका: लिस: बिल।

अले वयकलं इमित धयादिल – “त्वनेत ला छिमिसं नं जिं थें त्वनी, अले बापिसिमा कायेत ला छिमिसं नं जिं थें काइ।

40 अयनं जिके सुयात नं जिगु जवखवं तयेगु हक म्दु। सुयात सुयात तयेगु धका: ला क्वःछिना तयादी धुंकल।”

41 याकूब व यहन्नायागु थ्व खँ न्यना: मेपि झिमह चेलात तंम्वल।

42 अथे जूगुलि वयकलं इमित थःथाय सःता: धयादिल – “छिमिसं सि हे स्यु नि, थ्व संसारय शासन याइपिन्सं मनूतयत ल्हातय काइ। अले इमि नायःतयसं इमित थः यःथें याना तइ।

43 छिमिगु दथुइ धाःसा थथे जुइ मखु। सुनां तःधं जुइ मास्ति वयकी व छिपिं सकसियां च्यः जुइमाः।^८

44 सुयां न्हापालाके मास्ति वःसा व ला झन दास हे जुइमाः।^९

45 मनूया कायनं सेवा याकेत मखु, बरु सेवा यायेत व यक्वसित मुक्ति बीत व सीत वःगु खः।”

कांमह बारतिमैयात लायकादीगु

मती २०:२९-३४; लूक १८:३५-४३

46 अले वयकःपि यरीहो थ्यंक: झाल। येशु अनं चेलात व यक्व मनूत नाप झायेत्यंबलय लँय छथाय तिमैया काय बारतिमै धाःमह छमह कांमह फवगिं च्वनाचवना।

47 वं याखरहायमह येशु झायाचवना धयागु न्यना: ततःसलं थथे हाला हल – “दाऊदया काय येशु, जितः दया यानादिसँ।”

48 मनूतयसं वयात हाले मते धका: ब्वःबिल।

अयनं व झन जक तसकं हाला हल – “दाऊदया काय येशु, जितः दया यानादिसँ।”

49 थ्व न्यना: वयकलं दिना: धयादिल – “वयात सःती।”

इमिसं व कायात थथे धका: सःतल – “साहस या, देँ, वयकलं छन्त सःतादिल।”

50 गागि हे त्वःता: तिन्हया: व छक्कलं येशुयाथाय वल।

51 अले वयकलं वयात धयादिल – “जिं छन्त छु याये माल?”

कांनं धाल – “गुरूजु, जितः मिखां खंका बियादिसँ।”

52 वयकलं धयादिल – “वा, छंगु विश्वासं छं मिखां खनी।” उग्रिमय हे वं मिखां खन, अले व वयकःया ल्यूल्यू वन।

11

येशु यरूशलेमय झाःगु

मती २१:१-११; लूक १९:२८-४०; यह १३:१२-१९

1 वयकःपि यरूशलेमया सतीक लाःगु जैतन डॉडायागु बेथफागे व बेथानिया धाःगु गामय थ्यंक: झाःबलय येशु निमह चेलातयत थथे धका: 2 खं स्यना: छवयादिल – “छिपिं न्हाःनेसं च्वंगु गामय हँ। अन दुहां वनेवं हे सुनांनं मगःनिमह छमह गधया मचायात चिनातःगु खनी। वयात फयना: थन हजि।

3 छिमित सुनांनं छुं धाल धाःसा, छिमिसं – ‘प्रभुयात माला चवन’ धका: धा। अले वं बिया हइ।”

4 इपि वना: छमह गधया मचायात लँय लाःगु लुखाय पिने चिनातःगु खना: इमिसं वयात फयन।

5 अन दना च्वपिन्सं इमित थथे धाल – “गधयात फयना: छु यानाचवनागु हँ?”

6 वयकलं स्यना हः थें इमिसं लिस: बिल। अले इमित गधा बियाहल।

7 इमिसं व गधया मचायात वयकःयाथाय हया: थःपिनिगु गा वयागु म्हाय लायाबिल। अले वयकः गधया म्हाय च्वनादिल।

8 यक्वसिनं थथःगु गा हया: लँय लायाबिल, अले गुलिसिनं खयलय च्वंगु स्याउला हः हया: लँय लाय हल।

9 वयकःया न्हा: न्हा: वपि व ल्यूल्यू वःपि थथे हाल –

“होसन्ना,

प्रभुया नामं झाःमह धन्यमह खः।^{१०}

10 झी तापाःबाज्या दाऊदयागु

वयाच्वंगु राज्यया

जयजय जुइमा।

स्वर्गय च्वनादीमह परमेश्वरयात

होसन्ना।”

11 थुकथं वयकः यरूशलेमय थ्यंका: अन च्वंगु देगःया चुकय झाल। छचाःखेलं फुक्कं स्वये धुंका: लिबाय धुंकुगुलि वयकः झिनिमह चेलात नाप बेथानियाय लिहां झाल।

यःमरिमायात सरा: बियादीगु

मती २१:१८-१९

12 कन्हय खुन्हु वयकःपि बेथानियां झाया च्वंबलय येशु नेयेपित्याकल।

13 तापाकं हे वयकलं छमा वौंउसे च्वंगु यःमरिमा खना: उकी छुं सयाच्वंगु दइ ला धका: स्वः झाल। अन थ्यंका: छुं हे सया मच्वंगु व हः जक खन। थुबलय यःमरि सइगु ई मज्जिन।

14 अले वयकलं थ्व सिमायात थथे धयादिल – “आवलि छंगु फल सुनांनं नये मखनेमा।” थथे धयादीगु चेलातयसं नं ताल।

बंजाःतयत देगलं ख्याना: छवःगु

मती २१:१२-१७; लूक १९:४५-४८; यह २:१३-२२

15 वयकःपि हानं यस्शलेमय् थ्यंकः झाल। येश् देगलय् झायाः अन च्वनाः मीगु व न्यायेगु ज्या यानाच्वंपि फुक्कसितं ख्यानाः छ्वयादिल। धिबा हिलीपि सराफितयगु टेबिल ग्वारा तुइकाबिल, सकुभतु मीपिनिगु ताथ फाता पुइकाबिल।

16 हानं देगःया चुकं जुकाः सुयातं नं छुं यंकेगु हयेगु याकेबिया मदिल।

17 वयकलं इमित् थथे धयाः स्यनादिल – “थ्व खँ च्वयातःगु, मस्य् ला? ‘जिगु छँ फुक्क मन्तय् प्रार्थना याइगु छँ खः।’ छिमिसं ला थुकियात खँ व दाखँतयगु छँ धकाः यानाच्वन।”^७

18 तःधूपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयसं थ्व खँ न्यनाः वयकःयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वल। तर मन्तु खनाः ग्यानाः इमिसं याये मफुत, छायेधाःसा मन्तयसं वयकःयागु खँ तसकं ययक।

19 बहनी जगुलि वयकःपि शहरं पिने बेथानियाय् लिहां झाल।

गनावंगु यःमरिमा

मती २१:१८-२२

20 कन्हय् खुन्हु सुथय् वयकःपि हानं यस्शलेमपाखें वनाच्वंबलय् लैय् यःमरिमा गना च्वंगु खन।

21 अले पत्सयात लुमंसे वयाः थथे धाल – “गुरूजु, स्वयादिसें, छि सराः बियादीगु सिमा ला गनावने धुंकल।”

22 अले वयकलं लिसः बियादिल – “परमेश्वरयात विश्वास या।

23 जि छिमित् धात्थे धाये – छिमिसं नं छुं हे संका मयासें थःमहं मतिइ तःगु खँ प्वनी धकाः विश्वास यानाः थ्व पहाडयात ‘ल्यहें दनाः समुद्रय् कुतं हँ’ धकाः धाल धाःसा अथे हे जुइ।^८

24 अयजगुलि जि छिमित् धाये – प्रार्थना यानाः छिमिसं छु पचंगु खः व जितः दये धुंकल धकाः विश्वास यात धाःसा छिमित् व द हे दइ।

25 सुनानं छिमित् छु याःगु दुसा प्रार्थना यायेबलय् छिमिसं इमित् न्हाबले क्षमा या, अले स्वर्ग्य् च्वनादीह् छिमि परमेश्वर बाःनं नं छिमित् अथे हे क्षमा याइ।

26 छिमिसं वयात क्षमा मबिल धाःसा छिमि स्वर्ग्य् च्वनादीह् बाःनं नं छिमिसं याःगु पाप क्षमा यानादी मखु।”

येश्यात सुनां अधिकार बियातल धकाः न्यंगु

मती २१:२३-२७; लूक २०:१-८

27 वयकःपि हाकनं यस्शलेमय् थ्यंकः झाल। येश् देगःया चुकय् चाःहिला च्वनादीबलय् तःधूपि पुजाहारीत, शास्त्रीत, व थकालिपिनसं वयाः वयकःयात

28 थथे धाल – “छि थथे याना दित गनं अधिकार कयादिया? अले छितः थ्व अधिकार सुनां बिल?”

29 वयकलं इमित् धयादिल – “जि नं छिमिके छगु खँ न्यने, छिमिसं लिसः बिल धाःसा जितः सुनां थ्व अधिकार बियाहःगु खः धकाः धाये।

30 बालिसा बीगु अधिकार यहुनं सुयापाखें काल? स्वर्गपाखें ला कि मन्तयपाखें?”

31 थ्व न्यनाः इमि थःथवय् थथे थँ जुल – “स्वर्गपाखें काःगु धाल कि झन झीत वं ‘अयसा, छिमिसं वयात छाये विश्वास मयानागु लय्?’ धकाः धाइ।

32 मन्तयपाखें काःगु धाल कि मन्तयसं झीत स्याइ, छायेधाःसा फुक्कसिनं यहुन्यायात अगमवक्ता धकाः मानय् यानातःगु दु।”

33 थथे जगुलि इमिसं वयकःयात लिसः बिल – “जिमिसं मस्य्।”

अले वयकलं धयादिल – “अयसा, जि नं छिमित् थ्व ज्या यायेत जितः सुनां अधिकार बियाहःगु खः धकाः धाये मखु।”

12

मभिपि म्हयतयगु उखान

मती २१:३३-४६; लूक २०:१-१९

1 थुलि धयादी धुंकाः वयकलं इमित् छपु उखान छुनादिल। “छम्ह तःसि दु। वं थःगु क्यबय् दाख पित। अले प्यखें वालं चिनाबिल। वं अन दाख तिसिगु साः नं तयाबिल। अले क्यब स्वयेत छखा बल्चा नं दयका थकल। क्यबय् ज्याकाः व मेगु देशय् वन।”^७

2 बाली कायेगु ई जुइकाः दाखक्यबया थुवालं थः च्यःयात म्हयतयथाय बाली कायेके छवल।

3 इमिसं व च्यःयात ज्वनाः दाल, अले छुं हे बिया मछवसे खालि ल्हातं तु लित छ्वयाबिल।

4 दाखक्यबया थुवालं हानं मेम्ह च्यःयात छ्वयाहल। वयात नं इमिसं दायाः छैनय् घाःपाः यानाः बेइज्जत यानाः छ्वयाबिल।

5 वं हानं मेम्ह च्यः छ्वयाहल, थ्वयात ला इमिसं स्याना हे बिल। थुकथं इमिसं गुलिसितं दायाछवत, गुलिसितं ला स्या हेस्यात।

6 दाखक्यबया थुवाःया थः हे यःमह काय् छम्ह जक बाकि दनि। दकलय् लिपा थःकायायात हे वं थथे मतिइ तयाः म्हयतयथाय छवल – ‘जि कायायात ला इमिसं हनाबनां हे तइ।’

7 “म्हयतयसं ला झन जक हे थथे ग्वसाः ग्वल – ‘थ्व ला तःसिया हे काय् खः, थ्वयात स्यानाः फुक्क धनसम्पत्ति थःगु याना काये।’

8 इमिसं काय्म्हयसित ज्वनाः स्यात, अले बू पिने वान्छव्या बिल।”

9 येश् इमिके न्यनादिल – “दाखक्यबया थुवालं थुमित् आः छु याइगु जुइ? वं वयाः फुक्कसितं स्यानाः क्यब मेपित् हे ज्याके बी।

10 थथे च्वयातःगु खँ छिमिसं मब्वना ला?

“ दकःमितयसं ज्यालगय् मज्जु

धकाः धाःगु ल्वहं हे

मू ल्वहं ज्वल।

11 परमेश्वरं हे थथे यानादीगु खः।

झीसं स्वयेबलय्

थ्व तसकं अजू चायापु!”^७

12 वयकलं कनादीगु थ्व उखान न्यनाः इमिसं थःपित् हे ध्याकाः धयादीगु खः धकाः थुइका काल। अले इमिसं वयकःयात ज्वनेत स्वल। अयनं इमिसं मन्तु खनाः ग्यानाः ज्वने मछाल, अले इपि सुक्क वनाछवत।

७ 11:17 ११:२७ येशी ५:६७; यर ७:१९

८ 11:23 ११:२३ मती १७:२७; १ कोर १३:२

९ 12:1 १२:१ येशी ५:१२-२

१० 12:11 १२:१०-११ भाज ११:८१-२३

कर पुलेगु खँ

मती २२:१५-२२; लूक २०:२०-२६

13 अले इमिसं येश्यात खँय काका: ज्वनेगु ग्वासा: ग्वासा: सुं फरिसीत व हेरोदया मनुत् छवयाहल।

14 इमिसं वया: वयक:यात थथे धाल - “गुम्जु, छि धाथ्ये भिम्ह मनु ख:। छि मनुतयत परमेश्वरयागु भिगु लँपु जक क्यनादी। मनुतयसं धाइ ल्हाइगु खँय छि च्याता: तयामदी, छायाधा:सा छि ख्वा: स्वया: खँ ल्हानामदी। छता खँ धयादिसँ, कैसरयात झीसं कर पुले ज्यु ला कि मज्य? कर पुले ला कि मपुले?”

15 वयकलं इमिगु मभिगु बिचा: थुइका: धयादिल - “जित: छाया कायकेत स्वयागु? धिबा छग: हया: जित: कयँ?”

16 इमिसं छग: धिबा हया: वयक:यात क्यन। वयकलं न्यनादिल - “थुकी सुयागु ख्वा: व नं कियात:गु दु?”

इमिसं “कैसरयागु” धका: लिस: बिल।

17 वयकलं धयादिल - “अयसा, कैसरयागु कैसरयात हे ब्यु, परमेश्वरयागु परमेश्वरयात हे ब्यु।”

वयक:यागु खँ न्यना: इमि व धाये थ्व धाये मन्त।

सीपि म्वानावइगुयात कया: न्हास:

मती २२:२३-३३; लूक २०:२७-४०

18 उखुन्हू हे सिना: म्वाना वइगु खँय विश्वास मयाइपि सदकीतयसं वया: येश्याके थथे धका: न्यन -

19 “गुम्जु, सुं मनु मस्त मदयकं सिनावन धा:सा वया हे किजं थ: तता:ज्यात कला: तया: दाजूमह्यसिगु निति मस्त दयकेमा: धका: मोशां च्वया थकगु दु।”

20 न्हयम्ह दाजुकिजापि दु। त:धिक:म्ह दाजुम्ह ब्याहा याना: मस्त मदयकं हे सिनावन।

21 अले दातिम्ह किजां तता:जुम्हयसित कला: तला: दातिम्ह नं मस्त मदयकं हे सिनावन। थथे हे साहिलाम्हयसिनं नं यात।

22 थुकथं हे वयां क्वय्यापि नं फुक्कं मस्त मदयकं सिनावन। दकलय लिया व मिसा नं सित।

23 आ: धयादिसँ, सीपि म्वाना वइबलय व मिसा सुया कला: जुइ, छायाधा:सा इपि न्हयम्हयसिनं नं वयात कला: त:गु दु।”

24 थ्व न्यना: वयकलं धयादिल - “छिमिसं तसकं टुंकाच्वन, छायाधा:सा छिमिसं धर्मशास्त्रयागु खँ व परमेश्वरयागु शक्ति हे मथुनि।

25 सीपि हानं म्वाना वइबलय इपि स्वर्गादूतत थें जुइ। उबलय सुयागु ब्याहा नं जुइ मख, सुयातं बिया नं छवइ मखु।

26 “सीपि म्वाना वइ धयागु खँ छु छिमिसं परमेश्वरं मोशयात च्यानाच्वंगु झालं थथे धयादीगु मब्वना ला? - ‘जि अब्राहामया, इसहाकया व याकूबया परमेश्वर ख:।’”

27 थुक्रियागु अर्थ वयक: सीपिनि परमेश्वर मखु, बरु म्वा:पिनि परमेश्वर ख:। छिमिसं तसकं टुंकाच्वन।”

दक्वसिबय त:धंगु आज्ञा

मती २२:३४-४०; लूक १०:२५-२८

28 छम्ह शास्त्री वयक:पि अथे हालाच्वंगु न्यनाच्वंगु ज्याच्वन। वयकलं इमित पायछि पायछि जुइक लिस: बियादीगु न्यना: वं नं वयक:यात थथे धका: न्यन - “व्यवस्थाय दकलय त:धंगु आज्ञा छु ख:?”

29 वयकलं लिस: बियादिल - “दकलय त:धंगु खँ थ्व ख: - ‘हे इस्पाएलीत न्यँ! परमप्रभु झी परमेश्वर छम्ह हे जक दु।

30 छिमिसं परमप्रभु झी परमेश्वरयात दुनुगलनिसें माया या, थ:गु प्राण बिया तकं माया या, थ:गु मननिसें माया या, अले थ:गु बलं फतले माया या।’”

31 निगु त:धंगु आज्ञा थ्व ख: - ‘थ: ज:लाख:लायात थ:त थें माया या।’ थ्व थें ज्या:गु त:धंगु आज्ञा छु हे म्दु।”

32 अले व शास्त्री वयक:यात धाल - “गुम्जु, छि धयादीगु खँ ला धाथ्ये हे ख:। परमेश्वर छम्ह हे जक दु। अले वयक: बाहेक मेम्ह म्दु धका: ला छि ख:गु हे खँ धयादिल।”

33 अथे ज्वाल्लि परमेश्वरयात दुनुगलनिसें वा:चायका: माया यायेगु, अले बलं फतलय माया यायेगु, अले हानं ज:लाख:लायात थ:त थें माया यायेगु ला बलि बीगु व होमबलि स्वया: तसकं भि।”

34 वयागु थज्या:गु बुद्धि जा:गु लिस: न्यना: वयकलं धयादिल - “छ परमेश्वरयागु राज्यं तापा: मजू।” उबलय निसें वयक:याके सुनानं छु हे न्यं वये मछाल।”

मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट सु ख:?

मती २२:४१-४६; लूक २०:४५-४४

35 येशु देगलय स्थनेकने यानादीबलय थथे न्यनादिल - “शास्त्रीतयसं गथे याना: मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट दाऊदया काय ख: धका: धाये फइ?

36 पवित्र आत्मा जाया: दाऊद थ:म्ह हे थथे धयावंगु ख: -

“छं शकृतयत छंगु पालि त:ले मततले

छ जिगु जवय च्वनाच्वं धका:

परमप्रभुं जिमि प्रभुयात धयादिल।”

37 “दाऊद हे अथे वयात ‘प्रभु’ धका: धाल धा:सा वयक: गथे याना: दाऊदया काय जुइ फइ?” ग्वा: ग्वा: मनुतयसं वयक:यागु खँ लयलयतातं न्यनाच्वन।

शास्त्रीत खना: होश या

मती २३:१-३६; लूक २०:४५-४७

38 वयकलं धयादिल - “शास्त्रीत खना: होश या। थुपि तत:पा:गु लं फिना: बजारय वनीबलय फुक्कसिनं मानय याका जुइत स्वइ।

39 भ्वजय इपि च्वय च्वना जुइ, अले धर्मशास्त्र स्वीनीगु छँय इपि न्ह्यु:ने च्वनेगु स्वइ।

40 इमिसं भा:त म्दुपि मिसातयगु छँ लुतय यानाच्वंगु दु। मनुतयत क्यनेत धा:सा ता:हाकयक प्रार्थना याना जुइ। उकि इमित मेपिन्त स्वया: अप्च: सजँय बी।”

विधवा मिसां छाःगु धिबा

लूक २१:१-४

- 41 अले वयकः देगःया धुकू न्हाःने पयतुनाः मनुतयसं चन्दा तःगु स्वयादिल। तःमिपि मनुतयसं धिबा नं यक्व तया वं।
 42 छम्ह चीमिम्ह विधवा मिसां नं वयाः सिजःयागु निगः चून्नाचा तया वन।
 43 थ्व खनाः वयकलं चेलातयत सःताः धयादिल – “जि छिमिंत धाल्थे धाये – धुकुतिइ धिबा छाःवःपि मध्ये दकल्य अक्वः धिबा छाःम्ह ला थ्व चीमिम्ह विधवा मिसा खः।
 44 छायाधाःसा मेपिंसं ला इमिके यक्व दुगुलि अपुक बियावन। थ्व मिसां ला थःके दुगु फुककं नयेत मदयक हे बियावन।”

13

दुःखकष्ट जुइतिनिगु खँ

मती २४:१-१४; लूक २१:५-१९

- 1 येथू देगलं पिने झाःबलय् चेलात मध्ये छम्हयसिं वयकःयात धयादिल – “गुरुजु, स्वयादिखँ, गपाय् गपाय्बःगु ल्वहँत दयकातःगु ततःखाःगु छँ।”
 2 वयकलं लिसः बियादिल – “छु छिमिसं थ्व ततःखागु छँ खना ला? थुपि फुककं दुना वनाः ल्वहं छगः नं दइ मखुत।”
 3 वयकः देगःया न्हाःने लाःगु जैतून डाँडाय् पयतुना च्वनादीबलय् पनुस, याक्व, यहन्ना व अन्द्रियासं वयाः सुनानं मसीक वयकःयाके थथे धकाः न्यन –
 4 “छि धयादी थें गुबलय् जुइ? अले थथे गुबलय् जुइ धकाः जिमिसं गथे यानाः सीकिगु?”
 5 वयकलं धयादिल – “होश यानाच्वँ, सुनानं छिमिंत मिखाय् धुलं छवाके मफयेमा,
 6 छायाधाःसा यक्व हे मनुतयसं वयाः – ‘जि मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः’ धकाः छिमिगु मिखाय् धुलं छवाकेत स्वइ।
 7 न्यँ, छिमिसं जवंखवं तसकं ल्वापु जगु व ल्वापु जुइत्यंगु खँ न्यनी। अयसां, छिपि ग्याये मते, छायाधाःसा थथे जुइ हे माः। थथे जुइवं संसार नाश जुयावनी मखु।
 8 देश देशतयगु दथुइ ल्वापु जुइ। राज्य राज्ययागु दथुइ ल्वापु जुइ। प्यखें अनिकाल जुइ, अले भ्वखाय् ब्वइ। थ्व ला दुःखकष्टयागु छुमां जक खः।”
 9 “न्हागु जसां छिमिसं होश यानाच्वँ। इमिसं छिमिंत अदालतय् यंकी, धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयं नं छिमिसं दायकाः च्वनेमाली। जितः विश्वास याःगुलि छिमिंत हाकिमत व जुजुपिनिगु न्हाःने थने यनी, अले छिमिसं जिगु नामय् साक्षी बी माली।
 10 न्हाथे यानाः सां भिगु खँ फुकक संसारय् न्यके हे माः।
 11 छिमिंत ज्वना यंकीबलय् छिमिसं छु धायेगु धकाः धन्दा काये म्वाः। छिमिंत अबलय् गथे धायकी अथे हे धा, छायाधाःसा अबलय् छिमिसं मखु, बरु छिमिके दीम्ह पवित्र आत्मां हे नवानादी।
 12 “थ्वबलय् मनुतयसं थः हे दाजुकिजापिन्त महियाः स्याके बी। बौनं थः हे काय् म्हायपिन्त, अले काय् म्हायपिन्सं थः हे मां बौयात महियाः स्याके बी।
 13 थथे जिगु नामं यानाः छिमिंत फुककसिं हेला याइ। लिपा तकं क्वातुक विश्वास यानाः सह यानाच्वंम्ह धाःसा बचय् जुइ।”*

यस्शलेम नाश जुइतिनि

मती २४:१५-२८; लूक २१:२०-२४

- 14 थ्व खँ ब्वंम्हयसिं थुइमा – “नाश याइगु घचचायापुगु खँ गन मदयेमाःगु खः अन दनाच्वंगु छिमिसं खनेवं यहदियाय् च्वनाच्वंपि पहाडय् बिस्सुं वनेमा।
 15 छँय्या कःसिइ च्वनाच्वंपिन्सं थःगु मालसामान कायेत तकं क्वहां वने लाइ मखु।
 16 बूइ ज्या याना च्वंपिन्सं थःगु वसः कायेत तकं छँय् वने लाइ मखु।
 17 प्वाथय् दुपि व दुस्चंम्ह मचा दुपि मिसातयत तसकं सास्ती जुइ।
 18 चिकुलाबलय् व विश्रामबार खुन्ह थथे मजुइमा धकाः परमेश्वरयात प्रार्थना याना च्वँ।
 19 उबलय् तसकं सास्ती जुइ। सृष्टि जुबलय् निसें आः तकं थपायसकं सास्ती जगु मदुनि। अले लिपा नं गुब्सं जुइ मखु।
 20 परमेश्वरं व ईयात चिहाकयका मदीसा सुं हे बचय् जुइ मखु। वयकलं थःम्हं ल्ययातःपि मनुतयगु निति व ईयात चिहाकयकादी।
 21 “उबलय् सुनानं ‘मुक्ति बीम्ह खीष्ट थन दु, अन दु’ धकाः धाल धायवं छिमिसं पत्याः याये मते,
 22 छायाधाःसा उबलय् फताहा खीष्ट व अगमवक्तात खनेदयकः वइ। इमिसं फतितलय् परमेश्वरं ल्ययातःपि मनुतयत झंगःलायत ततःधंगु चि व अजु चायापुगु ज्या यानाक्यनी।
 23 छिपि होश यानाः च्वनाच्वँ, थथे जुइतिनि धकाः जि छिमिंत न्हापां हे धयाबियागु दु।”

मनुया काय् झाइबलय् थथे जुइ

मती २४:२९-३१; लूक २१:२५-२८

- 24 “अबलय् थथे दुःखकष्ट जुइ धुनेवं –
 “सूर्य खिउँया वनी, तिमिला बलुयावनी।
 25 आकाशय् च्वंगु नगु कुतु वनी।
 अले आकाशय् च्वंगु शक्ति खाइ।”
 26 “अबलय् मनुया काय् तःधंगु शक्ति ज्वनाः झःझः धायक सुपौंचय् खनेदयकः वइ।
 27 वयकलं थः स्वर्गदूततयत पृथ्वीया प्यखें छवयाः ल्ययातःपिन्त छथाय् मुंकी।”

* 13:11 १३२५-२९ मती १०:१७-२०; लूक १२:१९-२२ * 13:13 १३२९ मती १०:२२ * 13:14 १३२४ दान १:२०; ११:३१; १२:११ * 13:15 १३२५ लूक १७:३९ * 13:19 १३२९ दान १:२२; प्रस ७:१४ * 13:24 १३२९ यथे १३:२०; इज ३२:०; योए २:२०; ३१; ३:१५; प्रका ४:२२ * 13:25 १३२९ यथे १३:२०; ३४:१; योए २:२०; प्रका ४:२३ * 13:26 १३२९ दान ७:१३; प्रका २:७

यःमरिमायागु उखाण

मती २४:३२-३५; लूक २१:२९-३३

28 “यःमरिमापाखें छिमिसं छता खँ सीकि। थुकी चलि जायावल कि वर्षां वल धका: छिमिसं सी।

29 अथे हे जिं धया थें ज्यावल कि छिमिसं मनुया काय वइन धका: सीकि।

30 जिं छिमिंत धात्थे धाये – आःयापि मनुत सिनावने न्ह्यः हे जिं धया थें जुड़।

31 आकाश व पृथ्वी मदयावनी, अयनं जिगु वचन गुबलें मदयावनी मखु।”

32 “थथे गुबलय व गुखुन्ह जुड़ धका: सुनांन मस्यु। स्वर्गय च्वपिं स्वर्गदूतयसं, अले परमेश्वरया कायनं हे नं थव खँ मस्यु। परमेश्वर बाःनं जक स्यु।

33 अयजगुलि होशयानाच्वँ, छायाधाःसा थथे गुबलय जुड़ धका: छिमिसं मस्यु।

34 “थव खँ ला परदेशय वनेत्यंमह मनु थें खः। वं थः च्यःतयत ‘छँयागु ज्या बांलाक या,’ अले लुवाय पाः चवनीमहयसित ‘छँय बांलाक स्व’ धका: धाइ।”

35 छिमिसं नं अथे हे होश यायेमाः, छायाधाःसा छँ थुवाः गुबलय लिहां वइ धका: छिमिसं मस्यु। बहनी वइ ला, चान्हय वइ ला, खा हालीबलय वइ ला, सुथय वइ ला, सुनां छु स्यु?

36 आकाशाकां वइबलय वं छिपि घनाच्वंगु मलायेमा।

37 जिं छिमिंत धयाचवनागु खँ फुक्कसितं धयाचवनागु दु – ‘होशयानाच्वँ।’ ”

14

बेथानियाय येश्यात चिकनं लगु

मती २६:६-१३; लूक १२:१-८

1 छुत्काराया नखः व सोडा मतःगु मरि नयेगु नखः निन्हु जक मानि। तःधपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयसं येश्यात गथे याना: ज्वना: स्यायेगु धका: न्वासा: न्वायाचवना।”

2 इमिसं थथे मतिइ तल – “थव ज्या नखःबलय याये मज्यु, मखुसा तसकं ल्वापु जुड़।”

3 छन्हु येसु बेथानियाय सिमोन कोदियागु छँय भवय नयेत झाःबलय छन्हु मिसा दुस्त्वहंयागु थलय शुद्ध तसकं थिकेगु व नस्वाःगु चिकं ज्वना: वल। अले थलयाःगु पुसा चायेका: वं चिकनं येश्या छेनय लुनाबिल।”

4 थव खना: अन दुपि गुलिसिनं तंम्वयेका: थथे धाल – “छाय अपायसकं थिकेगु चिकं सिति छवःगु जुड़?

5 थव चिकं म्यगु जसा स्वसः दिनार वइ। अले थव धिबा नये मखपिन्त इनाब्यगु जसा ज्यगु नि।” थुक्थं इमिसं व मिसायात तसकं ब्वःबिल।

6 अले वयकलं धयादिल – “छिमिसं थव मिसायात छाय हायेका चवनागु? वं जितः छु यात बां हे लाःगु यात।

7 नये मखपि ला छिपिनाप न्हाबलें दयाचवनी, अले छिमिसं यःबलय इमित भिगु याये फु। तर जि न्हाबलें दइ मखु।”

8 थव मिसां जिगु निति थःमहं याये फुगु यात। जिगु म्हयात थुनेत वं न्ह्यः हे चिकनं लुनाबिल।

9 जिं छिमिंत धात्थे धाये – गन गन भिगु खँ न्यंकी, अन अन थव मिसां याःगु थव खँ नं लुमकेत न्हाथनी।”

यहदां येश्यात ज्वकेत स्वःगु

मती २६:१४-१६; लूक २२:३-६

10 झिनिमह चेलात मध्ये छन्हु यहदा इस्कुरियोत तःधपि पुजाहारीतयथाय वना: येश्यात गथे याना: ज्वंकाछवयेगु धका: सल्लाह या: वन।

11 थव खँ न्यना: इमिसं तसकं हे लल्लयताया: वयात धिबा बी धका: धयाहल। अननिसें वं वयकःयात ज्वंका छवयेत सनाचवना।

चेलात नाप छुत्कारायागु नखः हनादीगु

मती २६:१७-२५; लूक २२:७-१३

12 सोडा मतःगु मरि नयेगु नखःया न्हापां खुन्हु, चीधिकःमह भ्याःचा स्याइ खुन्हु हे चेलातयसं वयकःयाके थथे धका: न्यन – “छिगु निति गन वना: छुत्काराया नखःया भव्य ज्वरय याये?”

13 वयकलं निमह चेलातयत थथे धया: छवयादिल – “छिपि शहरय हँ, अन छिमिसं घलय लः कयावयाच्वंमह छन्हु मनुयात नापलाइ। छिपि व हे मनुया ल्यूल्य हँ।

14 व दुहां वंगु छँया थुवाःयात थथे धा – ‘छितः गुं थथे धया हयादीगु, “जि जिमि चेलात नाप चवना: छुत्काराया नखःया भव्य न्यायकेगु क्वथा गुरु खः?’”

15 अले वं छिमिंत भव्य ज्वरय यायेत माःगु फुक्कं दुगु तलय च्वंगु तःधंगु क्वथाय यंका: क्यनी, छिमिसं अन हे भव्य ज्वरय या।”

16 चेलात निमह शहरय वन, अन इमिसं वयकलं धाःथें फुक्कं लइकल। अले इमिसं अन हे छुत्काराया नखःया भव्य ज्वरय यात।

17 बहनी ज्वलय येशु झिनिमह चेलात ब्वना: झाल।

18 नयाच्वंबलय वयकलं थथे धयादिल – “जिं छिमिंत धात्थे धाये, छिपि मध्ये हे जि नाप नयाच्वंमह छन्हुयसिनं जितः धोखा बी।”

19 थव न्यना: इमिसं तसकं नुगः मछिकल। अले छन्हु छन्हुयसिनं थथे धाल – “छि जितः हे धयादियागु ला मखु प्रभु?”

20 वयकलं धयादिल – “छिपिं झिनिमह मध्ये छन्हु, जि लिसे भुइ मरि थुना: नयाच्वंमह।

21 धर्माशास्त्रय च्वया तः थें मनुया काय ला सिना हे वनेमाः। अयनं वयात ज्वंका छवइमह मनुयात ला तसकं तसकं हे धिक्कार दु। व बु हे मखु जसा तसकं बांलाइगु खः।”

प्रभु भव्य

मती २६:२६-३०; लूक २२:१४-२३

१ कोर ११:२३-२५

22 नयाच्वंबलय येशुं मरि कया: परमेश्वरयात सुभाय बिया: कुचा थलादिल। अले चेलातयत इना: थथे धयादिल – “थव मरि कया: न, थव जिगु म्ह खः।”

23 अथे हे वयकलं ख्वला नं कया: परमेश्वरयात सुभाय बिया: इमित बियादिल, अले इपि फुक्कसिनं थुकि हे त्वन।

24 अले वयकलं इमित धयादिल – “थव जिगु न्हगु बाचायागु हि खः। थव हे हि यक्वसिगु पाप क्षमा जुड़।”

☆ 13:34 १३:३४ लूक २२:३६-३८

☆ 14:1 १४:१ प्रस १२:१-२०

☆ 14:3 १४:३ लूक ७:३०-३८

☆ 14:7 १४:७ व्य १५:१९

☆ 14:18 १४:१८ भज ४४:९

☆ 14:24

25 जि छिमिit धाथे धाये – परमेश्वरयागु राज्य्य न्हकथं दाखरस मत्वंतले जिं आवनिसें दाखरस त्वने मखुत।”

26 अले छपु भजन हाला: वय्कःपि जैतून डौंढाय् झाला।

पत्रूस येश्यात म्हमस्य धका: धाइ

मती २६:३१-३५; लूक २२:३१-३५; यह १३:१६-२८

27 येश् इमित धयादिल – “छिपि फुक्कं जित: त्वःता: बिस्वुं वनी। धर्मशास्त्रयं न थथे च्यायातःगु दु –

“जिगु ज्या याइम्ह फैजवाःयात हमला या, वयात स्या।

अले फैत उखेला: थुखेला: जुइ।”^{*}

28 “अयत्नं जि हानं म्बाना वया: छिपि स्वया: न्हापा हे गालील्य थ्यंक: वने।”^{*}

29 पत्रूस वय्कःयात धाल – “फुक्कसिनं त्वःता वसां जि ला छित: गुप्सं हे त्वःते मखु।”

30 अले वय्कलं धयादिल – “जिं छन्त धाथे धाये – थौं चान्हय् हे छं जित: खा हाले न्हः स्वक: तक म्हमस्य धका: धाइ।”

31 अयत्नं वं पाफया: धाल – “छिनाप सी हे माःसां जि छित: म्हमस्य धका: धाये मखु।” फुक्क चेलातयसं न अथे हे धाल।

गेतसमनिइ प्रार्थना यानादीगु

मती २६:३६-४६; लूक २२:३९-४६

32 वय्कःपि गेतसमनिइ थ्यने धुंका: येशुं इमित धयादिल – “जि प्रार्थना यानाचवंतले छिपि थन हे च्वनाचवें।”

33 वय्कलं पत्रूस, याकूब व यहून्नायात जक व्वना यंकादिल। उबलय् वय्कलं तसकं हे न्गः मछिका: दिक्क जुयादिल।

34 वय्कलं इमित धयादिल – “न्गः हीसे च्वना: जिगु छाति हे तज्याइ थें च्वनाच्वन। छिपि मघंसे थन हे च्वनाचवें।”

35 भचा उखे झाय्: बँय् वचपुसां पुया: वय्कलं थथे धका: प्रार्थना यानादिल –

36 “अब्बा, बा:, छिं याये मफुगु छुं न म्दु। थ्व दुःखयागु ख्वला जिथासं चीकादिसें। अयत्नं जित: यःथें यानादी मते, छित: यःथें हे यानादिसें।”

37 अले वय्कः स्वम्ह चेलात च्वनाचवंथाय् लिहां झाल। इपि ला घना च्वने धुंकल। अयज्गुलि वय्कलं पत्रूसयात धयादिल – “सिमोने, छ घने धुनागु ला? थौंछि हे मघंसे च्वने मफु ला छिपि?”

38 मघंसे प्रार्थना याना चवें, मखुसा छिपि जौंचय् लाइ। आत्मा ला तयार दु, म्ह धाःसा बमला:।”

39 अनं वना: वय्कलं हानं न्हापा थें तुं प्रार्थना यानादिल।

40 वय्कः लिहां झाःबलय् इपि हानं न्हः वय्काच्वन। इमिगु मिखा न्हः वःगुलि इयातसे च्वनाच्वन। इमि वय्कःयात छु धाये छु धाये जुल।

41 स्वकःया पालय् झाय्: वय्कलं इमित थथे धयादिल – “छिपि आ: तक घना च्वनातिनि ला? मन्या काययात पापीतयसं ज्वनेगु इ वये धुंकल।

42 दें, नु! स्व, जित: ज्वंकीम्ह मन् थ्यंक: वये धुंकल।”

येश्यात ज्वंगु

मती २६:४७-५६; लूक २२:५७-५९; यह १८:१-११

43 वय्कलं थथे धयाच्वनादीबलय् हे झिनिम्ह मध्ये छम्ह चेला यहदा अन थ्यंक: वल। व नाप तःधीपि पुजाहारीत, शास्त्रीत व थकालितयसं छ्वयाहःपि नं दु। इमिसं तरवार व कथि ज्वनातःगु दु।

44 “जिं चुपा नयाम्ह मन् हे येशू खः, छिमिसं वयात ज्वं” धका: यहदा इमित खँ स्यना हःगु दु।

45 उकिं वं वयव्वं हे येश्याथाय वना: – “गुरुजु” धया: वय्कःयात चुप्पा नल।

46 अले ज्वं वःपिन्सं वय्कःयात ज्वन।

47 वय्कःया लिक्कः दनाचव्वंम्ह छम्ह मनुखं थःगु तरवार लिक्कया: दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया छम्ह दासयागु न्हायपं हे धयनाविल।

48 अले येश् ज्वं वःपिं मनुयत धयादिल – “जि छम्हयसित ज्वनेत थथे तरवार व कथि ज्वनावये माःगु छाया? छु जि दाखुं खः ला?

49 धर्मल्य च्वना: न्हियान्हिथं स्येकने याना जुयाबलय् छिमिसं जित: छाया मज्वनागु? धर्मशास्त्र्य च्यायातःगु प्वनेमा धका: हे थथे ज्गु खः।”^{*}

50 अले चेलात फुक्क उखेला: थुखेला: मदय्क बिस्वुं वन।

51 गा छपुं जक न्यायातःम्ह छम्ह ल्यायम्हम्ह मन् येश्या ल्यल्य वन। इमिसं वयात नं ज्वने त्वंबलय्

52 गा हे त्वःता: व नांगां बिस्वुं वन।

महासभाया न्हःने येशु

मती २६:५७-६८; लूक २२:६६-७१; यह १८:१३-१४, १९-२४

53 इमिसं येश्यात दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीयाथाय यंकल। तःधीपि पुजाहारीत, थकालित व शास्त्रीत फुक्कं अन मुनाचवंगु दु।

54 पत्रूस नं तातापाकं हे ल्यल्य वना: दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीयागु चुकय् थ्यंक हे वन। पत्रूस अन वना: पालेत नापि पनाच्वन।

55 तःधीपि पुजाहारीत व सभाय् च्वपि फुक्कसिनं जाना: येश्यात गथे याना: स्यायेगु धका: दोष माला च्वन, अयत्नं छु हे दोष लइके मफु।

56 यक्व हे मनुयसं वय्कःयात मखुगु मखुगु दुपं बिल। अयत्नं इमिगु खँ हे मिलय् मजु।

57 गुलिसिनं ला अन दना: थथे धका: मखुगु खँ धायेत स्वल –

58 “थ्व मनुखं थथे धाःगु ला जिमिसं ताया – ‘ल्हाति दय्कातःगु थ्व देगःयात जि थुना: स्वन्हु हे हानं ल्हाति दय्किगु मखुगु देगः दना बी।’”^{*}

59 थुकी नं इमिगु खँ मिलय् मजुल।

60 अले दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी फुक्कसिगु न्हःने दना: वय्कःयात थथे धका: न्यन – “छु छाया न्वःमवासं च्वनागु? थुमिसं धाःगु खँय् छं छु धायेमाःगु दु ला?”

61 वय्कलं छु हे धयामदी। हानं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी वय्कःयात न्यन – “छु दकलय् धन्यम्हयसिया काय मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः ला?”

62 वय्कलं धयादिल – “खः, जि हे खः, छिकपिन्सं हे मन्या काय परमेश्वरया जवय् च्वनाचवंगु व आकाशय् च्वंगु सुपौंचय् वयाचवंगु खनी।”^{*}

63 थ्व न्यना: दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी थःम्हं फिनातःगु लं हे खना: थथे धाल – “थ्वयां अज्वः मेगु दसि हे छु मानि?”

64 थ्वं परमेश्वरयात क्वह्वाक्गु छिमिसं ता हे ताल। छिमिगु छु बिचाः दु?”

इमिसं “वयात स्याना हे छ्वयेमा:” धका: धाल।^{*}

* 14:27 १४:२७ जक १३:७

* 14:28 १४:२८ मती २८:१६

* 14:49 १४:४९ लूक १९:४७; २१:३७

* 14:58 १४:५८ यह २२:९

* 14:62 १४:६२ दान ७:२३

* 14:64 १४:६४ लेवी २४:१६

65 अले ला गुलिसिनं वयकःयागु ख्वालय् थुकलं बिल। गुलिसिनं वयकःयागु मिखा त्वपुयाः दायाः थथे धाल – “का धा, छन्त सुनां दाल?” अले सिपाईतयसं वयकःयात दायाः यंकल।

पत्रसं येशूयात महमस्यु धकाः धाःगु

मती २६:६९-७५; लुक २२:५६-६३; यह १८:१५-१८, २५-२७

66 पत्रस कुने चुकय च्वनाच्चंबलय् दकलय् तःधमह पुजाहारीया भ्वाति छम्ह अन वल।

67 मि पना च्चमह पत्रुसयात खनाः बोलाक स्वयाः वयात थथे धाल – “छ नं नासरतय च्चमह येशू नाप जुझ्मह खः।”

68 पत्रसं ख हे मखु धकाः थथे धाल – “जिं ला वयात महमस्यु। छं धयाच्चंगु खँ नं मथु।” थुलि धयाः व लुखां पिने वन। अले खा हाल।

69 भ्वातिनं वयात खनाः लिक्क दनाच्चंपिन्त धाल – “थ्व नं इपि नाप जुयाच्चमह खः।”

70 हानं वं मखु धकाः धाल।

भचा लिपा अन दना च्चंपिन्सं वयात धाल – “धात्थे छ नं इपि नाप जुयाच्चमह खः, छ नं छम्ह गालीली खः नि।”

71 वं पाफयाः धाल – “छिमिसं धया च्चमह मनुयात ला जिं म्हे हे मस्यु।”

72 अबलय हे खा हाल। थ्वनापं नाप हाःगु निकः जुल।

अले येशू वयात धयादीगु थ्व खँ लुमंकल – “निकः खा हाले न्द्वः छं जितः स्वकः महमस्यु धकाः धाः।” थ्व खँ लुमनं हे व ह्यँयह्यँय ख्वल।

15

पिलातसया न्द्वःने येशू

मती २७:१-२, ११-१४; लुक २३:१-५; यह १८:२८-३८

1 कन्हय खुन्ह सुथ न्हापां हे तःधपि पुजाहारीत, थकालिपि व शास्त्रीतयसं सल्लाह यानाः येशूयात चिनायंकाः पिलातसयात लःल्हाना बिल।

2 वं येशूयाके न्यन – “यहदीतय जुजु छ हे खः ला?”

वयकलं लिंसः बियादिल – “छि थःमह हे धयादिल।”

3 वयकलं यक्व मखुगु खँ ल्हात धकाः तःधपि पुजाहारीतयसं वयकःयात पाः यात।

4 हानं पिलातसं न्यन – “छं छु नं धायेगु मदु ला? इमिसं गुलिमछि खँय् छन्त पाः यानाच्चन।”

5 अयतं वयकलं छु हे धयामदी। थ्व खनाः पिलातस अजु चाल।

येशूयात स्यायेगु फैसला याःगु

मती २७:१५-२६; लुक २३:२३-२५; यह १८:३९-१९:१६

6 छुत्कारया नखःबलय यहदीतयसं फ्चमह छम्ह कैदीयात त्वःतेगु चलन पिलातसं यानातःगु दु।

7 अबलय च्वनाः कुनातःमह बरब्बा धाःमह छम्ह मनु दु। बिद्रोहया इलय् मनु स्याःगुलि वयात इयालखानाय कुना तगु खः।

8 न्द्वःबले नखःबलय छम्ह कैदीयात त्वःतेगु यानातःगुलि मनुतयसं अबलय नं छम्हयसित त्वःताब्यु धकाः फ्चं वन।

9 अले पिलातसं इमिके न्यन – “यहदीतय जुजुयात त्वःता ब्युसा छिमित यः ला?”

10 तःधपि पुजाहारीतयसं वयकःयात स्वये मफयाः ज्वंकुगु खः धकाः वं स्यु।

11 अले ला तःधपि पुजाहारीतयसं मनुतयत ग्वाकाः वयकःयागु पलेसा बरब्बायात त्वःताब्यु धकाः धायकल।

12 वं इमित धाल – “अयसा छिमिसं यहदीतय जुजु धकाः धाःमहयसित छु यायेगु लय?”

13 इपि फुक्कसिनं हालाः धाल – “वयात कूसय् यख्खानाब्यु।”

14 वं इमित धाल – “छाय, वं अपायसकं स्याये मायेक छु याःगु दु?”

इपि झन जक चिल्लायदकं हाला हल – “वयात कूसय् यख्खानाब्यु।”

15 इपि थथे हालाच्चंगुलि मनुतयत लयतायकैत पिलातसं बरब्बा धाःमह मनुयात त्वःताबिल। येशूयात दायाः कूसय् यख्खाना स्याके छवल।

सिपाईतयसं येशूयात गिजय याःगु

मती २७:२७-३१; यह १९:१-३

16 अले सिपाईतयसं वयकःयात दरबारया चुकय यंकल। अन फुक्क सिपाईतयत सःताः मुंकल।

17 वयकःयात जुजुयात थें ह्याउंगु वसतं पुंकाः कंयागु श्रीपिच दयकाः छेनय पुङ्काबिल।

18 थुलि याये धुंकाः इमिसं वयकःयात थथे धाधां हायकल – “यहदीतय जुजुया जय जुझ्मा।”

19 न्हायपं कथिं छेनय दायाः थुकलं बियाः इमिसं वयकःयात भागि यात।

20 थुकथं इमिसं वयकःयात गिजय याये फक्व याये धुंकाः ह्याउंगु वसः त्वकाः न्हापायागु तुं वसतं पुंका बिल। अले वयकःयात कूसय् यख्खायेत यंकल।

येशूयात कूसय् यख्खाःगु

मती २७:३२-४४; लुक २३:२६-४३; यह १९:१७-२७

21 कुनेनी वःमह अलेक्जेन्डर व रूफसया अब् सिमोनयात इमिसं लँय नापलात। अले इमिसं वयात कर कर यानाः येशूयागु कूस क्वबिकल।*

22 थुकथं इमिसं वयकःयात गलगथा धाःगु थासय हल। गलगथायागु अर्थ खप्पे धाःगु थायु खः।

23 अन थ्यंकाः इमिसं वयकःयात स्याःमचाङ्गु मूर् वासः ल्वाकछ्यानातःगु दाखमध त्वनेत बिल, वयकलं व त्वना मदी।

24 थथे वयकःयात कूसय् यख्खानाबिल। अले चिटा तयाः इमिसं वयकःयागु वसः इना काल।*

25 वयकःयात कूसय् यख्खाःबलय सुथसिया नौ बजे जुल।

26 वयकःयात पाः यानाः थथे च्वयाः कूसय तानाबिल – “यहदीतय जुजु।”

27 उबलय हे इमिसं वयकःयागु जवंखं निम्ह दाखुंतयत नं यख्खायाबिल।

28 थुकथं धर्मशास्त्रय च्वयातःगु खँ पूवन – “वयकःयात अपराधीत लिसे ल्याः खात।”**

29 व लँय जुपि फुक्कसिनं छ्यं क्वातु क्वानाः वयकःयात गिजय यानाः थथे धाल – “देगः थुनाः स्वन्हुं हे देने फु धाःमह छ हे मखु ला?”*

30 आः कूसं क्वहां वयाः थःत बचय याये फु ला?”

31 अथे हे तःधपि पुजाहारीतयसं न शास्त्रीत लिसे थथे खँ लहानाः वयकःयात गिजय् यात - “वं मेपिन्त ला बचय् यात, थःत धाःसा बचय् याये मफुत।

32 इस्राएलीतय जुजु, अले मुक्ति बीम्ह खीण्ट खः धयागु जसा कूसं क्वहां वयाः क्यँ। अले जिमिसं विश्वास याये।” वयकः नाप कूसय् यख्खाया तःपिन्सं नं वयकःयात गिजय् यात।

येश् सीगु

मती २७:४५-५६; लुक २३:४४-४९; यह १९:२८-३०

33 अबलय् न्हिनय् बाह्र बजेनिसें तीन बजे तक सारा संसार हे खिउंसे च्वना वन।

34 तीन बजेपाखे येश् थथे धकाः तसकं हाला हल - “इलोई-इलोई लामा सबखथनी।” थुकियागु अर्थ - “जिमि परमेश्वर, जिमि परमेश्वर, छि जितः छाय् त्वःतादिया?”*

35 थ्व न्यानाः अन दनाच्चपि मनुतयसं थथे धाल - “वं ला एलियायात सःता च्वन।”

36 छम्हयसिनं कापः हिनतःगु कथि कयाः ब्यौय वनाः पाउंसे च्वंगु दाखमध थुनाः हल, अले वयकःया म्हुतुइ ल्वसुकाबिल। अले वं धाल - “स्वये, एलिया वयाः वयात क्वकाः वइ ला मवइ।”*

37 येश् छकः तसकं हालादिल, अले प्राण त्वःतादिल।

38 अबलय् हे देगालय् च्वंगु पदी च्वनिसें क्वथंयक निकु दलाः गुना वन।*

39 थथे वयकः सीगु खनाः न्ह्यःनेसं दनाः वयकःयात स्वया च्वंम्ह छम्ह कप्तानं धाल - “धायें हे व ला परमेश्वरया काय् खः।”

40 मिसातयसं नं तापाकं स्वयाच्च्वंगु दु। इपि मध्ये मरियम मदलिनी, चिधीम्ह काय् याक्वब व योसेफया मां मरियम व सलोमीपि नं खः।

41 थुपि येश् गालील्य् दीबल्य् वयकः नाप जुयाः वयकःयात ग्वाहालि याःपि मिसात खः। वयकः नाप यस्त्रालेमय् वःपि मेपि यक्व मिसात नं अन स्वयाच्च्वंगु दु।*

येश्यात चिहानय् तःगु

मती २७:५७-६१; लुक २३:५०-५६; यह १९:३८-४२

42 विश्रामबार छन्हु न्ह्यः विश्रामबारयात माःगु ज्वरय् यायेगु दि बहनी मजुनिबलय्

43 अपिमथिया धाःगु थामय् च्वंम्ह योसेफ पिलातसयाथाय वन। थ्व फुक्कसिनं हनातःम्ह सभाय् च्वंम्ह सल्लाह बीम्ह मनु खः। थ्व नं परमेश्वरयागु राज्य वदतिनि धकाः आशा यानाच्वंम्ह खः। अबलय् वं मग्यासे पिलातसयाथाय वनाः येश्यागु सीम्ह फ्वं वन।

44 येश् सी धुंक्ल धयागु खँ न्यानाः पिलातस छक्क जुल। वं कप्तानयात सःताः सी धुंक्लु खः ला कि मखु धकाः न्यन।

45 कप्तानं “सी धुंक्ल” धकाः धाःगुलि योसेफयात सीम्ह यंकि धकाः धाल।

46 अले वं भिगु सुतीकापः न्याना हयाः सीम्ह येश्यात क्वक्कयाः कापतं हिनबिल। अले पहाड इखनाः दयकातःगु चिहानय् यंकाः तयाबिल। थुलि यानाः छगः तग्वःगु ल्वहं गुलु तुइकाः चिहानया प्वाः तिनाबिल।

47 मरियम मदलिनी व योसेफया मां मरियमं थथे सीम्ह तःगु स्वयाच्च्वन।

16

येश् म्वानावःगु

मती २८:१-८; लुक २४:१-१२; यह २०:१-१०

1 विश्रामबार वने धुंकाः मरियम मदलिनी, याक्वब्या मां मरियम व सलोमीपि मिलय् जुयाः सीम्हय् इलेत वासः न्याः वन।

2 आइतबार खुन्हु, सुथ न्हापा निभाः त्वयेवं इपि चिहानय् स्वःवन।

3 इपि लैय् थथे हा हा वन - “प्वाः तिनातःगु ल्वहं सुनां चीका बीगु जुइ?”

4 थथे हा हा इमिसं उखेपाखे थस्वःबलय् तग्वःगु ल्वहं चीकातःगु खन।

5 चिहानय् दुहा वनाः स्वःबलय् अन तुयगु वसतं पुना च्वंम्ह मनु छम्ह जवयपाखे दनाच्वंगु खनाः इपि अजू चाल।

6 वं इमित धाल - “ग्याये मते। छिपि कूसय् यख्खानातःम्ह नासरतयाम्ह येश्यात स्वःवयाच्वानगु मखु ला? वयकः ला थन मदी। वयकः म्वाना वये धुंक्ल। स्वः हे थामय् मखु ला, इमिसं वयकःयागु सीम्ह तयातःगु?

7 आः वनाः छिमिसं चेलातयत व पत्नसयात थथे धयाब्यु - “वयकः छिपि स्वयाः न्हापां गालील्य् थंयंकादी। वयकलं धयादी थें छिमिसं वयकःयात अन हे खनी।” *

8 थ्व न्यनेवं इपि ग्यानाः व अजू चायाः चिहानं बिस्सुं वन। थ्व खँ इमिसं सुयातं मकं, छायाधाःसा इपि तसकं ग्यात।

9 येश् सिनाः हानं म्वाना इयाये धुंकाः आइतबार सुथ न्हापां मरियम मदलिनीयाथाय् खनेदत। वयकलं थ्व हे मरियमयागु म्हं न्हयम्ह भूतयत पिछ्वयादीगु खः।*

10 वं वनाः सुनाः मछिकाः ख्वया च्वपि येश्या चेलातयत थ्व खँ कन।

11 म्वाना इयाःम्ह येश्यात वं खन धकाः धाःगु खँय् इमिसं विश्वास मयाः।

12 थनंलिपा इपि मध्ये निम्ह चेला गामय् वनाच्च्वबलय् वयकः मेगु हे रूप कयाः इमिगु न्हाने खनेदयकः झाल।

13 थुमिसं नं वयाः मेपि चेलातयत थ्व खँ कन। थुमिगु खँय् नं इमिसं विश्वास मयाः।

14 लिपा झिछम्ह चेलातय न्याच्च्वबलय् येश् इमिथाय् इयायाः इमिसं विश्वास मयाःगु व इमिगु सुनाः छाःगुलि ब्वःबियादिल, छायाधाःसा वयकः म्वाना इयाये धुंकाः वयकःयात खंपिन्सं धाः वःगु खँय् इमिसं विश्वास मयाः।

15 अले इमित धयादिल - “सारा संसारय् वनाः छिमिसं फुक्क मनुतयत भिगु खँ न्यंकि।*

16 विश्वास यानाः बाप्टिस्मा काःम्ह बचय् जुइ, विश्वास मयाःपि दोषी ठहरय् जुइ।

17 जितः विश्वास याःपिन्के थ्व चिं दइ - जिगु नामं इमिसं भूतयत पित्तिनाछ्वइ, न्हं न्हगु भाषां नवाइ,

18 सर्पयात च्वनी, छुं जुयाः बिख हे त्वंसां इपि सी मखु, उसीय् म्हुतुपिनिगु छेनय् ल्हाः तयाः ल्वय् लायकाबी।”

19 थथे इपि नाप खँ ल्हाये धुंकाः प्रभु येश्यात स्वर्गय् थत यंकल। अले वयकः परमेश्वरयागु जवय् च्वनादिल।*

20 लिपा चेलातयसं फुक्कभनं वनाः भिगु खँ न्यंकाजुल। प्रभु थः नं इपि नाप जुयाः इमिगु ज्याय् ग्वाहालि यानादिल। अजू चायापुगु चिं कयनाः इमिसं न्यंकाजुगु खँयागु दसि बियादिल। आमेन।

* 15:34 १५:३४ भज २९:१ * 15:36 १५:३६ भज १९:२९ * 15:38 १५:३८ प्रस २८:३९-४३ * 15:41 १५:४०-४१ लुक ८:२-३ * 16:१ १६:१ मती २८:३२; मर्क १४:२८

* 16:१ १६:१ गुलि गुलि हस्तलिपिइ मर्क १४:२० म्हु * 16:15 १६:१५ प्रे २:८ * 16:19 १६:१९ प्रे १:१५-१६

लूकां च्वःगु भिंगु खँ म्हसीका

लूकां च्वःगु भिंगु खँयेश् यद्दीत व संसारया फुक्क मन्तयत मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः धकाः क्यनातःगु दु। थ्व सफुलिइ यशैया अगमवक्त्रां परमेश्वरं छवयाइइतिनि धाम्ह मन् “जि हे खः” धकाः प्रभु येश् थःम्हं हे धयादीगु दु। अले थुकी वयकलं “मगाःमचाःपिन्त भिंगु खँ न्यकेत” परमप्रभुयागु आत्मां जितः ल्ययादीगु खः धकाः नं धयादीगु दु। उकिं थ्व भिंगु खँय् ग्वाहालि मालाच्वंपि मन्तयगु खँ न्हाथनातःगु दु। नापं थुकी लयतायेगु खँय् नं बःबियातःगु दु। अथे हे प्रार्थना यायेगु, मिसातयसं वयकःयात ग्वाहालि यायेगु, पापीतयत परमेश्वरं क्षमा यानादीगु व पवित्र आत्मायागु खँय् नं अच्वः बःबियातःगु दु। व छम्ह यद्दीमखुम्ह डाक्टर खः। व यद्दी मखुसां पुलांगु नियमया खँ बांलाक स्यु। अथे जुयाः वं अच्वः यानाः भजनसंग्रहया सफु व यशैया अगमवक्त्राया खँ न्हाथनातःगु दु।

मत्ती, मर्कुस व यहन्नां च्वःगु भिंगु खँय् मदुगु खँत नं थुकी दुथ्याकातःगु दु। गथेकि – जकरियायागु खँ, येश् बबलय् स्वर्गादूतयसं भजन हाःगु व फ्रेजवाःतयसं स्वःवःगु, मचा येशु देगल्य् त्वःपयगु अले भिम्ह सामरी व तम्ह काय्यागु उखान।

थ्व सफु ई.सं. ६५ निसें ७० पाखे च्वःगु जुइफु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-४

येशु व बप्टिस्मा बीम्ह यहन्ना बगू १:५-२:५२

बप्टिस्मा बीम्ह यहन्नायागु ज्या ३:१-२०

येशु बप्टिस्मा काःगु व वयकःयात जाँचय् याःगु ३:२१-४:१३

गालील्य येश्यागु ज्या ४:१४-५:५०

गालीलं येशु यस्शलेमपाखे झाःगु ९:५१-१९:२७

दकलय् लिपायागु वालय येशु यस्शलेमय् १९:२८-२३:२६

येशु हाकनं म्वानाझाःगु व स्वर्गय् थाहां झाःगु २४:१-५३

लूका

1 यःम्ह थियोफिलस,

जिमिगु न्हाःने जगु खँ ला यक्विसनं हे च्वःगु दु।

2 श्फु शुरनिसें थ्व खँ खँपिन्सं व न्यंका ज्पिन्सं जिमित कना थकुगु गथे खः अथे हे च्वयाचवना।

3 हनेमाःम्ह थियोफिलस, थ्व खँ नं जिं शुरनिसें बांलाक सीका थुइका तयागुलि छितः कथंहेक च्वयेगु हे बांलाः ताल।

4 छिं न्यनादी थुंक्गु खँ बांलाक थुइकाः सत्य म्हसीके फयेमा धकाः जिं छितः च्वयाचवनागु खः।

बप्टिस्मा बीम्ह यहन्ना बुइ धकाः धाःगु

5 यहदियाय हेरोद जुजु जुयाच्वंबलय् अबिया कुलयाम्ह जकरिया धाम्ह छम्ह पुजाहारी दु। एलीशिबा धाम्ह वया कलाः नं अथे हे हास्न पुजाहारीया कुलयाम्ह खः।^१

6 इपि निम्हं परमेश्वरया न्हाःने धर्मीपि खः। इपि व्यवस्था फुक्कं मानय् याइपि खः। उकिं इमित छं धायेथाय् मदु।

7 इमि मस्त मदु, छायाधाःसा एलीशिबा थारिम्ह मिसा खः। अले हानं इपि निम्हं बुराबुरी जुइ धुंक्ला।

8 छकः यस्शलेमय् च्वंगु देगलय् पुजाहारीयागु ज्या यायेत वयागु पुचलय् लाःपि पुजाहारीतनापं जकरिया नं यस्शलेमय् थ्यंकः वल।

9 उबलय् इमिगु चलन कथं चिशा तःबलय् देगलय् दुहां वनाः गुँगु थनेगु ज्या वयात लाःगुलि व देगलय् दुहां वन।

10 वं दुने गुँगु थनाच्वंबलय् फुक्क मन्तयसं पिने चवनाः प्रार्थना यानाच्वन।

11 अबलय् वं परमप्रभुया छम्ह दूतयात गुँगु थनेगु वेदीयागु जवयपाखे दनाच्वंगु खन।

12 स्वर्गादूतयात खनाः जकरियाया ग्यानाः अय् याये थय् याये मन्त।

13 स्वर्गादूतं वयात थथे धाल – “जकरिया, ग्याये म्वाः, छंगु प्रार्थना परमेश्वरं न्यनादीगु दु। छं कलाः एलीशिबां छम्ह कायमचा बुइकी, अले छं वयागु नां यहन्ना धकाः ति।

14 छिपि तसकं लयताइ। अले यक्व मन्त नं व बुइबलय् लयताइ।

15 थ्व मचा परमप्रभुया न्हाःने तसकं तःधं जुइ। वं अय्लाः थ्वं छुं हे त्वनी मखु। मांया प्वाथनिसें हे पवित्र आत्मां जायाच्वंम्ह जुइ।^२

16 अले वं यक्व यक्व इसाएलीतयत इमि परमप्रभु परमेश्वरयाथाय् तं लिगना हइ।

17 परमेश्वरया च्यः जुगुलि व एलिया थें तं तसकं साहसी जुइ। अले वं प्रभु झायादी न्हाः मिलय् मजुपि बौ व काय् म्हायपिन्त मिलय् याइ। अले हानं वं अधर्मीतयत नं धर्मी यानाः प्रभु झाया दीबलययात तयार याना तइ।”

18 अले जकरियां स्वर्गादूतयात थथे धाल – “थथे हे जुइ धकाः जिं गथे यानाः सीका कायेगु? जि ला छम्ह बुराम्ह मन् खः, अले जिम्ह कलाः नं तसकं बुरी जुइ धुंक्ला।”

19 स्वर्गादूतं वयात धाल – “परमेश्वरयाथाय् च्वनीम्ह गब्रिएल स्वर्गादूत धाम्ह जि हे खः। जितः थ्व भिंगु खँ छन्त धायकेत परमेश्वरं हे छवयाहयादीगु खः।

20 मजुसे मगाःगु जिं धयागु खँय् छं विश्वास मयाःगुलि थथे मजुतले छ पाकः जुयाच्वनी।”

21 पिने मन्त पियाच्वन। जकरियां ताःई बिकाच्वंगुलि इपि तसकं अजु चायाच्वन।

22 पिहां वःबलय् जकरियां नवाय् मफु। थ्व खनाः इमिसं देगलय् दुने परमेश्वरं वयात दर्शन बिल जुइ धकाः थुइकाकाल। वं इमित ल्हाःभाय् यानाक्यन। अबलय् निसें व पाकः हे जुयाच्वन।

23 पुजाहारीयागु ज्या सिधयलं जकरिया थःगु छँय् तं लिहां वन।

24 अनं लिपा वया कलाः एलीशिबाया प्वाथय् दुगुलि न्याला तक छँनं गनं पिहां मर्वसें च्वनाच्वन।

- 25 वं थथे धाल — “आः तिनि प्रभुं जितः स्वयादिल। मस्त मदयाः हेपय याका च्वनाम्हयसित आः मन्तयगु मिखाय् जितः भिंकादिल।”
- येश् बुइ धकाः धाःगु
- 26 एलीशिबाया प्वाथय दुगु खुला दयकाः गब्रिएल धाःम्ह स्वर्गदत्तयात हे परमेश्वरं गालील्य लाःगु नासरत शहरय छवयाहयादिल।
- 27 अन योसेफ धाःम्ह मनू नाप वचःछिना तःम्ह बिया मछ्वःनिम्ह मिसा छम्ह दु। योसेफ जुजु दाऊदया सन्तान खः। अले व बिया मछ्वःनिम्ह मिसायागु नां मरियम खः।
- 28 स्वर्गदत्तं व हे बिया मछ्वःनिम्ह मिसायाथाय वनाः थथे धाल — “अय मरियम, परमप्रभुं छन्त दया माया यानादीगु दु। परमप्रभु छ नाप दी।”
- 29 थ्व न्यानाः व तसकं ग्यात। अले वं मनं मनं थ्व छु जुगु धकाः बिचाः यात।
- 30 स्वर्गदत्तं वयात धाल — “मरियम ग्याये म्वाः, परमेश्वरं छन्त माया यानादीगु दु।
- 31 न्हेँ, छं प्वाथय दइ। छं छम्ह कायमचा बुइकी। अले वयागु नां छं येश् धकाः ति।
- 32 थ्व मचा तसकं तःधनी, अले दकलय् तःधम्ह परमेश्वरया काय् धकाः नां जाइ। अले परमप्रभु परमेश्वरं वयात वया तापाःबाज्या दाऊदयागु सिंहासन बियादी।
- 33 वयकलं सदां याक्कबा सन्तानतय जुजु जुयादी। अले वयकलं न्हाबलें न्हाबलें हे राज्य यानादी।”[☆]
- 34 अले मरियम स्वर्गदत्तयात थथे धाल — “थथे गुकथं जुइ फइ? जिगु ब्याहा ला मज्जिनि।”
- 35 अले स्वर्गदत्तं वयात लिसः बिल — “पवित्र आत्मा हे छंके ज्ञायादी। दकलय् तःधम्ह परमेश्वरयागु शक्ति बूम्ह मचा पवित्रम्ह जुइ, अले परमेश्वरया काय् धकाः नां जाइ।
- 36 छं थःलाःम्ह एलीशिबां मचा बुइकी मखु धकाः ला छं सि हे स्यु जुइ। बुरीम्ह जसां वया प्वाथय दुगु खुला दये धुंक्ल।
- 37 उक्कि परमेश्वरं याये मफुगु छुं नं मदु।”[☆]
- 38 अले मरियम धाल — “स्वयादिसँ, जि ला परमेश्वरया भ्वाति जक खः। छिं धयादी थें हे जितः जू वयेमा।” अले स्वर्गदत्त लिहां वन।
- मरियम एलीशिबायात नापलाः वंगु
- 39 थुलि जुइ धुंकाः याकनं हे मरियम यहूदियाया पहाडय लाःगु छगु गामय वन।
- 40 जकरियायागु छेंय थ्यनेवं मरियम एलीशिबायात ज्वजलपा यात।
- 41 मरियम वयात ज्वजलपा याःबलय् वयागु प्वाथय च्वंम्ह मचा सन। उबलय् एलीशिबा पवित्र आत्मां जाल। अले वं तःसलं थथे धाल —
- 42 “मिस्त मध्ये छन्त दकलय् अण्वः आशिष दत अले छंगु प्वाथय दुम्ह मचायात नं आशिष दइ।
- 43 जिम्ह प्रभुया मां हे जिथाय वल। थ्व गथे जुयाजुल?
- 44 छं जितः ज्वजलपा याःबलय् जिगु प्वाथय च्वंम्ह मचा लयलयतातां सन।
- 45 परमप्रभु धयादीगु खँ धात्थें जुइ धकाः छं पत्याः याःगुलि छन्त आशिष दइ।”
- मरियम परमेश्वरयात तःधंक्गु
- 46 अले मरियम थथे धाल —
- “जि दुनुगलनिसें परमप्रभुयात तःधंकाच्वना।
- 47 मुक्ति बीम्ह परमेश्वर खनाः जिगु मन तसकं लयताः,
- 48 छायधाःसा वयकलं जि थज्याःम्ह भ्वातियात नं दया यानादिल।
- आर्वनिसें जितः फुक्क मन्तयसं तक नं धन्यम्ह धाइ।
- 49 दकलय् तःधम्ह व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं जितः थुकथं तःधंगु ज्या यानादिल। वयकःयागु नां हे पवित्र जू।
- 50 वयकःयात मानय् याइपिन्त वयकलं पुस्ता पुस्तां तकं दया यानादी।
- 51 वयकलं थःगु ल्हाःयागु शक्ति क्यनादीगु दु।
- वयकलं घमण्ड याइपिनिगु मनय् च्वंगु ग्वसाः फुक्कं स्यंकादीगु दु।
- 52 वयकलं बल्लाःपिं जूचपिन्त सिंहासनं क्वकयादिल, अले चिधंपिन्त च्वय् छवयादिल।[☆]
- 53 वयकलं नये मखंपिन्त साःसाःगु लुधंक् नकादिल। तःमिपिन्त खालि ल्हातं लिछवयादिल।
- 54 वयकलं थःम्ह यानादीगु बाचा लुमंकाः थः च्यःत इस्राएलीतयत् ग्वाहालि यानादिल।
- 55 वयकलं ईी तापाःबाज्या अब्राहाम व वया सन्तानतयत् धयादी थें दया यायेगु ल्वःमंका मदी।”[☆]

56 मरियम एलीशिबापिन्थाय् स्वलाति च्वना: थःगु छैय् लिहां वन।

बत्तिस्मा बीम्ह यूहन्ना बग्गु

57 एलीशिबाया मचाबुइग्गु ब्यथा जुल। वं छम्ह कायमचा बुइकल।

58 वयात परमप्रभुं तसकं माया यानादीगु खना: वया थःलाःपि व जःलाखःलापि फुक्कं लयताल।

59 मचा बग्गु च्यान्हू दयका: मचायागु म्हय् चिं तयेत इपि वल। इमिसं मचायागु नां बौम्हय्सिगु थें तुं जकरिया तयेत्यंबलय्⁸⁰

60 मचाया मामं थथे धाल – “जकरिया मखु, थ्वयागु नां यूहन्ना तयेमाः।”

61 अले इमिसं वयात धाल – “छिमि थःलाःपि सुया हे थज्याःगु नां मदुनि।”

62 अले इमिसं ल्हाःभाय् याना: मचाया अब्बाके छु नां तयेगु धका: न्यन।

63 अले वं छपा: ग्वरः कया: उकी थथे धका: च्वत – “मचायागु नां यूहन्ना धका: तयेमाः।” थ्व खना: इपि फुक्कं अजू चाल।

64 अबलय् हे वं न्हापा थें तुं नवाये फत। अले वं परमेश्वरयात तःधंकल।

65 अन च्वंपि मनुत फुक्कं तसकं ग्यात। थ्व खँ यहूदिया जिल्लाय् फुक्कभनं बयबय जुल।

66 थ्व खँ न्यपि फुक्कसिनं मनं मनं थथे धका: बिचा: यात – “थ्व मचा छु जुइम्ह जुइ?” छायाःसा परमप्रभुं हे वयात शक्ति बियादीगु दु।

जकरियां कंगु अगमवाणी

67 अले यूहन्नाया अबु जकरियां पवित्र आत्मां जाया: थथे धका: अगमवाणी कन –

68 “इसाएलीतय् परमप्रभु

परमेश्वरयात तःधकेमा,

छायाःसा परमेश्वर थः हे झ़ाया:

थः मनुतयत पापं छुतय् यानादिल।

69 वयकलं हे इती छम्ह तसकं

तःधम्ह मुक्तिदाता बियादिल।

इभीम्ह मुक्तिदाता वयकःया चयः

जुजु दाऊदया सन्तानपाखें झाइ।

70 थथे जुइ धका: ला वयकलं

न्हापा हे पवित्रपि अगमवक्तातयगु

म्हुतुं न्ववानादीगु खः।

71 वयकलं इती मयःपिनिगु ल्हातं

व शत्रुतयगु ल्हातं बचय् यानादी।

72 वयकलं इती तापाःबाज्यापिन्त

दया यानादीगु

व वयकःपि नाप चिनादीगु बाचा

लुमंकादी।

73 थ्व बाचा इती तापाःबाज्या

अब्राहामनाप चिनादीगु खः।

74 उकिं शत्रुतयगु ल्हातं इती

बचय् याका दीगुलि

वयकःयात लयल्यतातां

मानय् यानाच्वनेमा।

75 अले पवित्रपि जुया: म्वाना च्वंतले

मग्यासे इतीपि वयकःयात ययक च्वनाच्वनेमा।

76 छ नं, जिमि काय,

दकलय् तःधम्ह परमेश्वरया अगमवक्ता धका: छन्त धाइ।

उकिं छ प्रभुया न्दः वयकःयात लँ छिकेत वनीम्ह जुइ।⁸¹

77 परमेश्वरया थःमनुतयगु

पाप क्षमा जुइ,

अले हानं इपि बचय् जुइ धका:

इमित धायेगु नं छंगु ज्या जुइ।

78 इती परमेश्वर तसकं भिम्ह

व दया माया दुम्ह खः।

अय्जुगुलि वयकलं तसकं

थीगु मुक्तियागु निभा: जः इती खयकादी।

79 थ्व निभा: जः स्वर्ग

कालयागु हाक्कुगु किपालुइ

च्वनाच्वंपि मनुतयथाय् खयकादी।

थ्व हे जलं इती शान्तियागु लँपुइ यंकादी।⁸²

80 व मचा आत्मा व म्ह निताय् नं बल्लाना: तःधिक: जुयावल। इसाएलीतयथाय् वना: न्यकेगु ज्या मयातले व मरुभूमि हे च्वनाच्वन।

2

येश बरु

मती १:१८-२५

- 1 अबलय लाक्क रोमी महाराजा कैसर अगस्टस संसारय न्यक जनगणना का धका: उज बिल।
 - 2 सिरियाय कुरेनियस धा:म्ह बडा-हाकिम जुयाचवंबलय न्हापां जनगणना का:गु ध्व हे ख।
 - 3 अयजुगुलि फुक्क मनुत इमि थथ:गु गामय व शहरय वना: नां चक्क: वन।
 - 4 योसेफ जुजु दाऊदया सन्तान जगुलि नासरत शहरं जुजु दाऊद बरु बेथलेहेम गामय वन।
 - 5 वं थ:लिसे ब्याहा यायेत क्व:छिना तये धुंकूम्ह मरियमयात नं ब्वनार्यकल। वया प्वाथय दु।
 - 6 इपि अन दुबलय हे वयात मचाबुइगु ब्यथा जुल।
 - 7 वं दकलय न्हापाम्ह काय बुइकल। च्वनेत गनं हे थाय मद्रुगुलि इमिसं मचायात इचां भुना: फैतयत नकिगु थलय थ्यनातल।
- फैजवा:त व स्वर्गदूत
- 8 चान्हय अनं लिक्क ला:गु खयलय फैजवा:त फैचात पिवा: च्वनाच्वन।
 - 9 अबलय हे प्रभुया छम्ह दूत इमिथाय खनेदयक: वल। प्रभुयागु ज: अन छचा:खेलं न्यन। इपि फुक्कं ग्याना: थरथर खाल।
 - 10 अले स्वर्गदूतं इमित धाल – “ग्याये म्वा:। जिगु खँ न्यँ, जि छिमित लसतायागु छगु त:धंगु भिगु खँ कं वयागु ख:। ध्व भिगु खँ फुक्क मनुतयत ख:।
 - 11 जुजु दाऊद बरु गामय छिमि छम्ह मुक्तिदाता नकतिनि हे बरु दु। वयक: हे खीष्ट प्रभु ख:।
 - 12 मचायात म्हसीकेगु चिं थ्व ख: – वयक:यात इचां भुना: फैतयत नकिगु थलय थ्यनात:गु दु।”
 - 13 अबलय लाक्क हे छक्कलं मेपि स्वर्गदूततयगु छपुच: खनेदत। इपि फुक्कसिनं थथे धका: म्ये हाला: परमेश्वरयागु जयजय यात –
- 14 “स्वर्गय च्वनादीम्ह परमेश्वर
त:धं जुइमा।
अले परमेश्वरयात य:पि मनुतयत पृथ्वीइ च्वनाच्वसां
शान्ति दयेमा।”
- 15 स्वर्गदूत अनं स्वर्गय वने धुंका: फैजवा:तयसं थथे खँ ल्हात – “नु, इी बेथलेहेमय वना: प्रभुं धयादीगु खँ स्वये।”
 - 16 अले इपि हथाय पथासं वन। अन इमिसं मरियम, योसेफ व फैतयत नकिगु थलय थ्यनात:म्ह मचायात खन।
 - 17 थ्व खना: इमिसं स्वर्गदूतं कंगु खँ मचाया मां बोयात कन।
 - 18 फैजवा:तयगु खँ न्यना: फुक्कं अजु चाल।
 - 19 मरियमं धा:सा थ्व खँ मनं मनं बिचा: याना: नुगलयसं तया तल।
 - 20 स्वर्गदूततयसं धा:थे स्वये व न्यने दुगुलि फैजवा:त परमेश्वरयात जयजय याना: लयतातां लिहां वन।
- येश्यात यस्शलेमयागु देगलय छाये यंकुगु
- 21 बरु च्यान्ह दयका: मचायागु म्हय चिं तयकल। अले वयक:यागु नां येश तल। ध्व नां प्वाथय दये न्द्व: हे स्वर्गदूतं त:गु ख:।[☆]
 - 22 मोशां च्वया त: थे बरु पिइन्ह दयका: मचाबु ब्येके त्य:बलय इमिसं वयक:यात छायेत यस्शलेमयागु देगलय यंकल।[☆]
 - 23 दकलय न्हापालाक बूम्ह कायमचा परमप्रभुया निंति पवित्र जुइ धका: व्यवस्थाय च्वयात:गु दु।[☆]
 - 24 मचाबु ब्येकीबलय छज्च: सुकुभनु जूसां निम्ह मचापि बखुंचात जूसां बलि बिया: परमप्रभुयात छायेमा: धका: परमप्रभुयागु सफुलिइ च्वया त: थें इमिसं नं छाये यन।
 - 25 अबलय यस्शलेमय शिमियोन धा:म्ह छम्ह मनु दु। ध्व मनु तसकं धर्मीम्ह व परमेश्वरया भक्त ख:। व इस्राएलीतयगु उद्धार जुइगु दि स्वयेत पियाच्वंम्ह ख:। पवित्र आत्मा वयाके च्वनादीगु दु।
 - 26 अयजुगुलि परमेश्वरं बी धका: धयात:म्ह मुक्ति बीम्ह खीष्ट झाया मदितले छ सी मखुनि धका: पवित्र आत्मां वयात धयात:गु दु।
 - 27 पवित्र आत्मां वयात देगलय यन। अबलय हे मचा येश्यात वया मांभौपिन्सं व्यवस्थाय च्वया त: थें यायेत देगलय हल।
 - 28 शिमियोनं मचायात बुया: परमेश्वरयात सुभाय बिया: थथे धाल –
- 29 “परमप्रभु, छिं धयादीगु ध्व हे खँ
थौं जिगु मिखां स्वयेदत।
आ: जि याउंक सिना वंसां जिला।
- 30 जिं थ:गु हे मिखां थौं छिं संसारय च्वंपिन्त बियादीम्ह
मुक्तिदातायात खने धुन।
 - 31 छिं फुक्क मनुतयगु निंति थथे
यानादीगु ख:।
 - 32 यहदीमखुपिन्त नं लँ क्यनीम्ह
वयक: मुक्तिदाता व ज: ख:।
- उकिं वयक: मुक्तिदाता झायादीगुलि
मनुतयसं इी इस्राएलीतयत त:धकी।”[☆]
- 33 शिमियोन थुकथं मचायागु खँ धा:गुलि मचाया मांभौ छक्क जुल।

☆ 2:21 २२२ लेवी १२:३ लूका १:२२

☆ 2:22 २२२ लेवी १२:५-८

☆ 2:23 २२२ प्रस १३:२,१२

☆ 2:32 २२२ यी ४२:२; ४२:२; ५२:२

34 अले शिमियोन इमित आशिष बिया: मचाया मांयात थथे धाल – “इसाएलय् च्वंपि यक्व मनुतयत् भिकेत नं स्यकेत नं परमेश्वरं ल्ययादीम्ह मचा थ्व हे खः। थ्व मचा परमेश्वरयागु चिं जुगुलि यक्वसिनं थ्वयागु विरोध याइ।

35 थुकिं यक्व मनुतयगु नुगःया बिचा: पिहां वइ। अले च्वामुगु तरवारं थें दुःखं छंगु नुगलय् इवाबी।”

36 अबलय् अन हन्ना धाःम्ह अगमवादिनी मिसा छम्ह दु। व आशेर कुलयाम्ह फनुएल धाःम्ह मनुया म्हाया खः। ब्याहा याना: वया भाःतनाप न्हयदुँ तक जक हुने खन। आ: ला व बुरी जुइ धुंकल।

37 व चयच्यदं दुबलय् तक भाःत मदयकः हे च्वन। वं यक्व हे अपसं च्वना: प्रार्थना याना: परमेश्वरया सेवा यानाच्वंगु दु।

38 मचा येशु देगलय् दनिबलय् हे हन्नां नापला: वया: परमेश्वरयात सुभाय बिल। अले यरुशलेमय् च्वंपिनिगु उद्गार जुइतिनि धका: पिया च्वंपिन्त व मचायागु खँ कन।

नासरतय् लिहां वःगु

39 ज्यवस्थाय् च्वया त: थें फुककं याये सिधयका: योसेफ व मरियम गालील्य ला:गु थ:गु हे गां नासरतय् लिहां वल।*

40 मचा त:धिक: जुयावल। बुद्धि नं जायावल, अले परमेश्वरं नं वयक:यात आशिष बियादीगु दु।

मचा येशु देगलय् त्व:फय्गु

41 येशुया मांबौ दैयदसं यरुशलेमय् छुत्काराया नख: हनेत वं।*

42 वयक: झिनिदं दुबलय् नं इपि नख: मानय् यायेत यरुशलेमय् वन।

43 नख: सिधयका: इपि छें लिहां वन। मचाम्ह येशु जक यरुशलेमय् तुं च्वन। वयक:या मांबौपिन्सं थ्व खँ मस्यु।

44 वयक: पासापिनापं वयाच्वंगु दइ धका: इपि न्हिच्छि वनाच्वन। बहनी थ:थितिपि व पासापिनिगु पुचलय् वयक:यात माला स्वत।

45 वयक:यात लुइके मफुगुलि इपि हानं यरुशलेमय् तुं मा: वन।

46 स्वन्हु दयका: इमिसं वयक:यात देगलय् गुरुपिनाप फयतुना: इमिगु खँ न्यँन्यं, न्ह्यस: यानाच्वंगु खन।

47 अन च्वंपि फुकक वयक:यागु बुद्धि व लिस: न्यना: छक्क जुयाच्वन।

48 थुकथं वयक:यात अन खना: मांबौपि निम्हं छक्क जुल। अले मांम्हं थथे धाल – “पुता, छं छा्य थथे यानागु? छं बा: व जिं छन्त गुलि माले धुन। जिमि ला म्हाय जिउ हे मन्त का।”

49 अले वयकलं धयादिल – “छिकपिन्सं जित: माला मदीसां ज्यगु ख: नि। जि जिम्ह बा:यागु छेंय च्वनेमा: धका: छिकपिन्सं मस्यु ला?”

50 वयकलं धयादीगु खँ इमिसं मथुल।

51 अथेसां वयक: इपि नाप तुं नासरतय् लिहां झाल। अन वयक: मांबौनं धा:थें च्वनादिल। वयक:या मांम्हं व खँ मनयसं तयातल।

52 वयक: मनुतयगु व परमेश्वरयागु दया मायां झन झन त:धिक: जुया: बुद्धि जायावल।*

3

बाप्टिस्मा बीम्ह यहन्नां स्यनेकने या:गु

मती ३:१-१२; मार्क १:१-८

यूह १:११-२८

1 रोमयाम्ह महाराजा तिबेरिअसं राज्य यानाच्वंगु झिन्यादं दुबलय् पान्तियस पिलातस यहदिशयाम्ह शासक जुयाच्वंगु खः। अले हेरोद गालीलयाम्ह शासक जुयाच्वंगु खः। अथे हे इतुरिया व त्राखोनितिसय् हेरोदया किजा फिलिप व अबिलेनय् लुसानियास शासक जुयाच्वंगु खः।

2 अबलय् हन्नास व कैयाफा दकलय् त:धुपि पुजाहारीत जुयाच्वंगु खः।

उबलय् हे मरुभूमिइ च्वनाच्वंम्ह जकरियाया काय यहन्नायात परमेश्वरं न्यक: वनेत उजं बियादिल।

3 अले यहन्नां यदंन खुसिया ज:ख: वना: थथे धका: न्यकाजुल – “थ:गु पाप क्षमा यायेत पश्चाताप याना: बाप्टिस्मा का।”

4 थ्व खँ यशैया अगमवक्तां थ:गु सफलतिइ थथे च्वया थकूगु दु –

“मरुभूमिइ छम्ह मनु थथे धका:

हाला वइ –

‘परमप्रभुयात लें ब्यु,

वयक:यागु लें छिकाब्यु।

5 गा:गी वंगु दक्कं लहाना छवइ।

पा:चापीचा दक्कं मथं वका छवइ।

चा:ची तूगु दक्कं तय्यका छवइ।

अले छवाछि व:गु नं दक्कं पिचुका छवइ।

6 अले तिनि दक्क मनुतयसं

परमेश्वरयागु मुक्ति खनी।’ ”*

7 यक्व हे मनुत यहन्नायाथाय बाप्टिस्मा कायेत वल। अले वं इमित थथे धाल – “हे सर्पया सन्तान, परमेश्वरयागु तपाखें बचय् जुइत बिसय् हँ धका: छिमित सुनां धाल?”*

8 पश्चाताप या:थें छिमिसं थ:गु चालचलन नं अथे हे या। ‘अब्राहाम हे जिमि तापा:बाज्या ख:, थथे जिमित छुं नं जुइ मखु’ धका: छिपि हाला जुइ मते, छायाधा:सा जिं छिमित थाये – परमेश्वरं अब्राहामया निमित् ल्वहेंत नं मस्त दयकादी फु।*

9 सिमायागु च्वलय् पा: लाये हे तय्यगु दु। भिगु फल मस:गु सिमा फुककं पाला: छवयकाछवइ।”*

10 अले यक्व यक्व मनुतयसं वयाके न्यन – “अयसा जिमिसं छु याये माल?”

11 वं इमित थथे लिस: बिल – “निपा: लं दुम्हयसिनं मदुम्हयसित छपा: ब्यु। अथे हे नयेगु दुम्हयसिनं नये मखपिन्त ब्यु।”

12 कर काइपि मनुत नं बाप्टिस्मा कायेत वयाथाय वल। इमिसं नं थथे धका: न्यन – “गुरूजु, जिमिसं छु यायेगु लय?”*

13 अले वं इमित लिस: बिल – “छिमिसं का धाक्क जक कर का, अप्ठ: काये मते।”

* 2:39 २:३९ मती २:२३

* 2:41 २:४१ प्रस १२:२२-२७; ज्य १६:२८-८

* 2:52 २:५२ १ शम् २:२६; हितो ३:४

* 3:6 ३:६-६ यशै ४०:३-५

* 3:7 ३:७ मती १२:३४; २३:३३

* 3:8 ३:८ यूह ८:३३

* 3:9 ३:९ मती ७:१९

* 3:12 ३:१२ लूक ७:२९

- 14 सियाइतयसं नं वयाके न्यन – “जिमिसं छु यायेगु लय?”
 वं धाल – “रुख्याना: कर्पिके धगय यायेगु, घुस नयेगु ज्या याये मते। तर छिमिगु तलबय जक लुधका च्वे।”
 15 यूहन्नां थथे याना जूगुलि मनुतयगु आशा चुलि जायावल। अयजूगुलि इमिसं – “थ्व हे मुक्ति बीम्ह खीष्ट ला मखु ला” धका: मनं मनं बिचा: यानाच्वन।
 16 उकि यूहन्नां इमित थथे धाल – “जिं ला छिमित लखं बप्टिस्मा बियाच्वना। जि स्वया: त:धंम्ह छम्ह झायाच्वंगु दु। वयक:यागु लाकांया पुतु पयनेत तकं जि मत्व:। वयकलं हे छिमित पवित्र आत्मां व मि बप्टिस्मा बियादी।
 17 वयकलं लहातिइ हासा ज्वना तयादीगु दु। वयकलं फुक्क छव हाया: थ:गु धुकुतिइ स्वथनादी। अले छवस जुक्व गुबले मसीगु मिइ छवयकादी।”
 18 थथे हे यक्व स्यनेकने याना: यूहन्नां मनुतयत भिगु खँ न्यकल।
 19 हेरोदं थ: हे भौमचा हेरोदियासयात कला: त:गुलि व थथे हे मेमेगु नं यक्व मभिगु ज्या याना जूगुलि यूहन्नां वयात ब्व:बिल।
 20 अयजूगुलि हेरोदं वयात इयालखानाय कुनाबिल। थथे वं झन त:धंगु बांमला:गु, मभिगु ज्या यात।*
 येशुं बप्टिस्मा कयादीगु
 मती ३:१३-१७; मर्क १:९-११

- 21 यूहन्नायात इयालखानाय कुने न्हा: छन्हु यूहन्नां मनुतयत बप्टिस्मा बियाच्वंबलय् येशुं नं बप्टिस्मा कयादिल। वयकलं प्रार्थना यानाच्वंबलय् स्वर्ग चाल।
 22 पवित्र आत्मा सुकुभतु थें जुया: वयक:यागु म्हय कुहां झाल। अबलय हे स्वर्ग थथे धका: धयाहल – “छ जि य:म्ह काय ख:। छ खना: जि लयता:।”*

येशुया पुर्खा

मती १:१-१७

- 23 येशुं ज्या शूफ यानादीबलय् वयक: स्विदैति दत। मनुतयसं वयक:यात योसेफया काय धका: धाङ्गु। अथे हे योसेफया बा: एली ख:।
 24 अथे हे एलिया बा: मतात, बाज्या लेवी, अले वया तापा:बाज्यापि कथं मल्की, यान्ना, योसेफ,
 25 मत्ताथियास, आमोस, नहम, इसली, नगै,
 26 माथ, मत्ताथियास, सेमेन, योसेफ, योदा,
 27 योआनन, रेसा, यस्बाबेल, शालतिएल, नेरी,
 28 मल्की, अदी, कोसाम, एलमादम, एर,
 29 यहोशु, एलीएजर, योरीम, मतात, लेवी,
 30 शिमियोन, यहदा, योसेफ, योानन, एल्याकीम,
 31 मलेआ, मिन्ना, मत्ताथा, नातान, दाऊद,
 32 यिशे, ओबेद, बोअज, सल्मीन, नहशोन,
 33 अम्मीनादाब, आराम, अरनी, हेघोन, फारेस, यहदा,
 34 याकूब, इसहाक, अब्राहाम, तेरह, नाहोर,
 35 ससुग, रऊ, पेलेग, एबेर, शेलह,
 36 केनान, अपंक्षद, शेम, नोआ, लेमेख,
 37 मत्शेलह, हनोक, यैरेद, महालालेल, केनान,
 38 एनोश, शेत, आदम अले परमेश्वर ख:।

4

येशुयात परीक्षा या:गु

मती ४:१-११; मर्क १:१३-१३

- 1 येशु पवित्र आत्मां जाया: यदंन खुसि लिहां झा:बलय् आत्मां वयक:यात मरुभमिइ ब्वना यंका: पिइन्हु तक तये यंकल।
 2 शैतानं पिइन्हु तक वयक:यागु मन स्वयाच्वन। अबलय वयकलं छुं हे नयामदी। थथे जुइ धुंका: वयक:यात नयेपित्यात।
 3 अले शैतानं थथे धाल – “छि परमेश्वरया काय ख:सा थ्व ल्वहंयात मरि जुइमा धका: धयादिसिं।”
 4 अले वयकलं धयादिल – “थथे च्वयात:गु दु – ‘मनुत मरि जक नया: म्वानाच्वने फइ मखु।’ ”*
 5 अले हानं शैतानं वयक:यात पहाडय च्वय यंका: संसारयागु फुक्क राज्य वयन,
 6 अले शैतानं थथे धाल – “थ्व फुक्क धन व राज्य जि छित: बी, छायाधा:सा थ्व फुक्क जित: बियात:गुलि जित: य:म्हयसित बी थया:।
 7 छि जित: भागि यात धा:सा थ्व फुक्क छिगु जुइ।”
 8 वयकलं शैतानयात लिस: बियादिल – “थथे नं च्वयात:गु दु –

“ छि छिम्ह प्रभु परमेश्वरयात जक सेवा यायेमा:।

वयक:यात जक मानय यायेमा:। ”*

- 9 अले हानं शैतानं वयक:यात यस्शलेमय च्वंगु देगलय च्वय यंका: थथे धाल – “छि परमेश्वरया काय ख:सा थनं तिन्हुयादिसिं,
 10 छायाधा:सा थथे च्वयात:गु दु –

“ वयकलं स्वर्गदूत छवयाहया:

छित: बचय यानादी। ”*

- 11 अले ‘इमिसं छित: लहातय फया काइ।

* 3:20 ३:१९-२० मती १४:३३-३४; मर्क ६:१७-१८

* 3:22 ३:२२ उत २२:३; भज २:७; यशै ४२:१; लूक १:३५

* 4:4 ४:१४ व्य ८:३

* 4:8 ४:१८ व्य ६:१३

* 4:10 ४:१०

मखुसा छिगु तुति ल्वहँतय न्याः वनी।' ”*¹²

12 वयकलं शैतानयात लिसः बियादिल – “धर्मशास्त्रय थथे च्वयातःगु दु – ‘छं परमप्रभु परमेश्वरयागु मन स्वये मते।’ ”*¹³

13 थथे शैतानं वयकःयात फुकक कथं मन स्वये धुंकाः पलखयात त्वःतावन।

गालील्य येश्यागु न्हापांगु ज्या

मती ४:१२-१७; मर्क १:१४-१५

14 अनं लिपा येशु पवित्र आत्मायागु शक्तिं गालील्य लिहां झाल। वयकःयागु खँ जिल्लाय फुककभनं बयबय जुल।

15 थाय थासय धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय वनाः वयकलं मनुतयत स्यनेकने यानादिल। अयज्गुलि मनुतयसं वयकःयात तसकं तःधकंल।

नासरतय येश्यात मययक्कगु

मती १३:५३-५८; मर्क ६:१-६

16 अले वयकः थः बवलंगु गां नासरतय झाल। विश्रामबार पतिकं वयकः धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय वनीगु ज्गुलि अनं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय झाल। अले वयकः धर्मशास्त्र बवनेत दनादिल।

17 यशैया अगमवक्तायागु सफु बवनेत वयकःयात बिल। वयकलं व सफु पुइकाः थथे च्वयातःगु पाना लुइकादिल –

18 “मगाःमचाःपिन्त भिंगु खँ न्यकेत

परमप्रभुं जितः ल्ययादीगुलि

परमप्रभुयागु आत्मा जिके च्वनादीगु दु।

परमप्रभुं चिना तःपिन्त त्वःताबीत,

कांपिन्त मिखां खंका बीत,

अले न्हतुन्हया तःपिन्त थना बीत,*¹⁹

19 अले परमप्रभुं दया माया यानादीगु

थुबलय हे खः धकाः नं न्यंका जुइत

जितः छवयाहयादीगु खः।”

20 ब्वने सिधयकाः वयकलं सफु तुलाः अन च्वंमह पालेयात लित बियाः पयतुनादिल। अन च्वंपि मनुत फुककसिनं वयकःयात त्वालां त्वालां स्वयाच्वन।

21 वयकलं इमित थथे धयादिल – “जिं ब्वनागु खँ छिकपिन्सं ता हे ताः। जिं गये ब्वनागु खः, थौं अथे हे जुइ धुकल।”

22 इपि फुककसिनं वयकःयात तारिफ यात। वयकःयागु खँ न्यनाः इपि अजू चाल। अले इमिसं थथे धाल – “थ्व मनु योसेफया काय मखु ला?”

23 अले वयकलं इमित थथे धयादिल – “छिकपिन्सं जितः थ्व उखान धयादी धकाः ला जिं सि हे स्यू – ‘हे डाक्टर, थःमं थःतः नि लायकि। छं कफर्नहमय यानावःगु जिमिसं न्यनागु दु, आः छंगु गामयुं नं अथे हे यारे।’

24 वयकलं इमित हानं धयादिल – धाल्थे, थःगु हे गामयु च्वंमह अगमवक्तायात सुनानं मानय याइ मखु।*²⁵

25 “अयुं जिं छिकपिन्त धाल्थे ज्गु खँ कने, न्यनादिसं – एलिया दुबलय इस्राएलयु यक्व यक्व हे भातः मटुपि मिसात दु। अबलय छकः स्वदं व खुलातक वा मवःगुलि इस्राएलयु दक्ववनं हे अनिकाल जुल।*²⁶

26 अबलय एलियायात सीदोन देशय सारपत धाःगु थासय च्वंमह छमह विधवा मिसायाथायु जक छवयादिल, मेथाय गनं नं छवयामदी।*²⁷

27 अले हानं एलीशा अगमवक्तायागु पालय नं इस्राएलयु यक्व यक्व हे कोहि जुयाच्वंपि दु। सिरियायु च्वंमह नामानयात जक कोहि ज्गु लायकाबिल, मेपि सुयातं लायका मब्यु।”*²⁸

28 थ्व न्यनाः अन च्वंपि फुकक तसकं तंम्वल।

29 जुज्जारं दनाः इमिसं वयकःयात साला यनाः गामं पिने हल। इमिगु गां पहाडयु लाः। इमिसं वयकःयात पहाडं कुर्का छवयेगु धकाः च्वकायु थ्यंक हल।

30 अयुं वयकः इमिगु दथुं दथुं हे सुस्वक वना छवल।

भूतआत्मा दुब्युमह मनुयात लायकादीगु

मर्क १:२१-२८

31 अनं येशु गालील्य च्वंगु हे कफर्नहमय क्वहां झाल। अन नं वयकलं विश्रामबार खुन्हु अन च्वपिन्त स्यनादिल।

32 वयकलं पूरा अधिकारं न्ववानादीगुलि न्यना च्वंपि फुकक वयकः खनाः अजू चाल।*³³

33 धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय भूतआत्मा दुब्युमह छमह मनु दु। व मनु तसकं हाला हल –

34 “हे नासरतय च्वंमह येशु, छि जिमिथायु छायु झायेमाःगु? छि जिमित स्यकेत झायागु ला? जिं छितः म्हस्यु, छि परमेश्वरया पवित्रमह मनु खः।”

35 वयकलं वयात ब्वःबियादिल – “हाले मते, सुम्क वयागु मं पिहां वा।” अले व मनुयात इमिगु न्द्वःने छवावानाः भूत वयागु मं पिहां वल, अयसां व मनुयात छुं हे मजू।

36 थ्व खनाः इपि फुककं छकक जुयाः थःथवयु थथे खँ लहात – “थ्व गज्याःगु वचन खः? थ्वं ला शक्ति व अधिकार दुम्हयसिनं थें भूतआत्मातयत पिहां वनेगु उजं बिल, अले इपिं पिहां नं वन।”

37 थ्व खँ अनं प्यछें बयबय जुल।

येशु यक्वसित ल्वयु लायकादीगु

मती ८:१४-१७; मर्क १:२९-३४

38 येशु धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय सिमोनयागु छँय झाल। अबलय सिमोनया ससःमां तसकं ज्वर वयकाच्वन। अयज्गुलि वयागु ज्वर लायकाब्यु धकाः इमिसं वयकःयात बिनित यात।

* 4:11 ४:११ भज ११:१२ * 4:12 ४:१२ ब्यु ६:१६ * 4:18 ४:१८ यो ११:२-२ * 4:24 ४:२४ यह ४:१४ * 4:25 ४:२५ १ राज १७:१ * 4:26 ४:२६ १ राज १७:२६ * 4:27 ४:२७ २ राज ५:१२-१४ * 4:32 ४:३२ मती ७:२८-२९

- 39 व मिसाया न्हाःने झायाः वयकलं ज्वरयात हक्काः दिल। उग्रिमय वयात ज्वरं त्वःतल। अले व दना वनाः वयकःपिन्त नेके त्वंके याः जुल।
 40 मन्ध्याकाः इलय तःतामछि ल्वय दुपि मन्तयत वयकःयाथाय हल। वयकलं फुक्कसित ल्हातं थियाः लायकादिल।
 41 तःह मछि मन्तयगु म्हं नं भूतत थथे धकाः हात्ताः पिहां वन – “छि परमेश्वरया काय् खः।” वयकलं इमित हक्काः न्ववाके बियामदी, छायाधाःसा इमिसं वयकः मुक्ति वीम्ह खीष्ट खः धकाः स्य।
 येशुं प्रार्थना यानादीगु
 मर्क १:३५-३९
 42 कन्हय खुन्हु सुथ न्हापां प्रार्थना यायेत वयकः अनं सुनसान थासय झाल। वयकःयात मातुमालाः मन्त वयकःयाथाय वल। इमिसं वयकःयात थःपिन्थाय हे तयेत आपालं कुतः यात।
 43 वयकलं इमित थथे धयादिल – “परमेश्वरया राज्ययागु भिगु खँ मेमेथाय नं वनाः जिं न्यंके मानि। थ्व हे ज्या यायेत जितः छवयाहयादीगु खः।”
 44 थथे वयकलं यहदियाय फुक्कभनं च्वंगु धर्मशास्त्र स्तनीगु छैय झायाः भिगु खँ स्यनेकने यानादिल।

5

दकलय न्हापालाक स्वम्ह चेलातयत सःतादीगु

मती ४:१८-२३; मर्क १:१६-२०

- 1 छन्हु येशु गनेसरत धाःगु समुद्र सिथय दना च्वनादीबलय् खाः ग्वाः मन्त थितुधिनाः परमेश्वरयागु वचन न्यनेत वयकःयाथाय वल।
 2 वयकलं समुद्र सिथय निगः नांचा दिका तःगु खन। नांथुवाःत नांचा त्वःताः जाः सिलाच्वन।
 3 वयकः सिमोनयागु नांचाय च्वनाः वयात नांचा भचा न्हाकि धकाः धयादिल। अले अन हे च्वनाः मन्तयत स्यनेकने यानादिल।
 4 स्यनेकने याये धुंकाः वयकलं सिमोनयात धयादिल – “नांचा तःजाःथाय थंकाः न्या लायेत जाः ह्वा।”
 5 अले वं लिसः बिल – “गुफ्रु, जिमिसं चच्छि जाः ह्वानाः नं छम्ह हे न्या लाये मफु। छि धयादीगुलि हानं छकः जिं जाः ह्वाना स्वये।”
 6 अले इमिसं लखय जाः ह्वाःबलय् यक्व हे न्या कयन। थुंकि यानाः इमिगु जाः हे गुइत्यन।
 7 अयजगुलि इमिसं पासापिन्त ग्वाहालि याः वा धकाः ल्हाःभाय् यानाः सःतल। इपि वयाः जाः साला काःबलय् निगः नांचा जाय्क न्या दत। न्या यक्व दुगुलि नांचा निगलं लखय तुना वनी थें च्वन।
 8-9 अथे ज्ञाः जाय्क न्या क्यंगुलि सिमोन अले व नाप दुपि मन्त फुक्क अजू चाल, नापं ग्या नं ग्यात। अयजगुलि सिमोन पत्रुसं येशुयागु पाल्ति भवपुयाः थथे धाल – “प्रभु, छि जिथासं झासँ, जि पापीम्ह मनु खः।”
 10 व नाप ज्या याइपिं जब्दिया कायपिं याक्व व यहूना नं अजू चाल।
 अले वयकलं सिमोनयात धयादिल – “ग्याये मते, छं न्या लाः जुइ म्वाल, आवनिसें छ मनु लाइम्ह जुइ।”
 11 इमिसं नांचा सिथय सालाहल। अले फुक्कं अन हे त्वःताः इपि येशु नाप वन।

कोहियात लायकादीगु

मती ८:१-४; मर्क १:४०-४५

- 12 येशु छगु शहरय झाःबलय् अन छम्ह म्हछम्हं कोह्नि जुम्ह मनु नापलात। वं वयकःयात खनाः क्वछुनाः बिन्ति यात – “प्रभु, छि ययकादीसा जितः शूद्र यानादी फु।”
 13 अले वयकलं वयात ल्हातं थियाः थथे धयादिल – “ज्यु, छ शूद्र जुइमा।” थुलि धायेवं हे वयागु कोह्नि ल्वय लाया वन।
 14 अले वयकलं थथे धकाः उजं बियादिल – “न्यँ, थ्व खँ सुयातं कने मते। अयनं पुजाहारीयाथाय वनाः छि थःगु ल्वय लाःगु कयनाब्बु। अले फुक्कसितं सीकेत व्यवस्थाय च्वया तः थें माःकाथं छायेछी यानाब्बु।”
 15 अननं वयकःयागु खँ न्यंकेभनं बयखय जुयाः वन। अले यक्व हे मन्त वयकःयागु खँ न्यनेत व ल्वय लायकेत वल।
 16 तर वयकः फुक्कसित त्वःताः सं मुंथाय याकःचा प्रार्थना याः झाल।

पक्षवातं कःम्ह मन्यात लायकादीगु

मती ९:१-८; मर्क २:१-१२

- 17 छन्हु येशु स्यनेकने यानाच्वंबलय् फरिसीत व शास्त्रीत नं अन वयाः पयतुनाः न्यनाच्वन। इपि गालीनं, यहदियायागु गां गामं व यरुशलेमं वःपि खः। ल्वय लायकेगु शक्ति परमप्रभुं वयकःयात बियादीगु द।
 18 अबलय हे छम्ह पक्षवात जुम्ह मन्यात मन्तयसं लासां नाप क्वबिया वयकःयाथाय न्हाःने तये हयेत सन।
 19 मन्तयगु हलं यानाः इमिसं वयात दुने थंके मफुत। अले इमिसं कःसि स्यंकाः ल्वगियात लासांनापं येशु च्वनाच्वंगु थासय क्वचवत।
 20 अले वयकलं इमिगु विश्वास खनाः म्हमफुम्हयसित थथे धयादिल – “छं यानादीगु पाप क्षमा जुल।”
 21 फरिसीत व शास्त्रीतयसं थथे धकाः मनय खँ वायकल – “परमेश्वरयात क्वहंकाः खँ लाइम्ह थ्व सः रुः? परमेश्वरं बाहेक सुनां पाप क्षमा याये फइ?”
 22 इमिगु मनय च्वंगु खँ थुंकाः वयकलं इमित धयादिल – “छिकपिन्सं छाय थज्याःगु मतिइ तयाच्वनागु?
 23 ‘छंगु पाप क्षमा जुल’ धायेगु अःपु ला कि ‘दनाः न्यासि हँ’ धायेगु अःपु?
 24 संसारय च्वपिनिगु पाप क्षमा यानाबीत मन्या काययाके अधिकार दु धयागु खँ छिकपिन्सं सीकि।” अले वयकलं व पक्षवातं कःम्ह मन्यात थथे धयादिल – “दनाः थःगु लासा ज्वनाः छँ हँ।”
 25 उलि धायेवं वं फुक्कसिगु न्हाःने दनाः थःगु लासा ज्वनाः परमेश्वरयात जयजय यानाः थःगु छँ वन।
 26 अन स्वयाच्वपिं मन्त फुक्क छक्क जुल, नापं ग्या नं ग्यात। अले इमिसं परमेश्वरयात जयजय यानाः थथे धाल – “थौं इीसं अजू चायापुगु ज्या स्वये खन।”

लेवीयात सःतादीगु

मती ९:१०-१३; मर्क २:१३-१७

- 27 येशु अनं पिहां झाःबलय् कर कायेगु अह्वाय च्वनाच्वंबह लेवी धाःम्ह कर काइम्ह मन्यात खनाः वयात सःतादिल – “जि नाप वा।”
 28 उग्रिमय लेवी फुक्क फाक्कं त्वःताः दनाः वयकः नाप वन।
 29 अनलि लेवी येशुयात थःगु छैय भव्य सःतल। भवजय कर काइपिं मन्त नं यक्व द।

- 30 फरिसीत व शास्त्रीतयसं वयकःया चेलातयत् इमिगु दोष क्यनाः थथे धाल – “कर काइपि व पापीत नाप च्वनाः छिमिसं छा्य नयेत्वने यानागु?”^{१०}
- 31 येशु थःमहं हे इमित थथे लिसः बियादिल – “छुं मजुपि मन्तयत् डाक्टर माली मखु, ल्वय दुपिन्त जक माली।
- 32 उकिं “जि धमी” धकाः धया जुइपिन्त मखु, बरु पापीतयत् पश्चाताप याकेत सःतः वयागु खः।”
- अपसं च्वनेगु खँ
मती १:१४-१७; मर्क २:१८-२२
- 33 इमिसं वयकःयात धाल – “यहून्नाया चेलात व फरिसीतय् चेलातयसं बरोबर अपसं च्वनेगु व प्रार्थना याः। अयसं छिकपिनि चेलात धाःसा नया त्वनाजुइ।”
- 34 अले वयकलं धयादिल “छु जन्त वःपि मन्त भव्य मनसे लिहांवनी ला? जिलाजं जुइमह दतले इपि अपसं च्वनी ला?
- 35 अथेसां छन्हू ब्याहा याइमह मनयात लिंगनाः यनीतिनि। अले तिनि इपि अपसं च्वनी।”
- 36 अले हानं वयकलं इमित उखान छपु नं कनादिल। “सुनान न्हगु वसः खुनाः पुलांगु वसतय पकीं मखु। थथे याःसा ला इन जक हे वसःनापं गुनावनी, अज्ज ला पुलांगु वसतय न्हगु कापः ल्वइ नं मखु।
- 37 “अले हानं सुनानं दाखमघ पुलांगु छैग्या म्हिचाय तइ मखु, छा्यधाःसा पुलांगु छैग्यागु म्हिचाय दाखमघ तल धाःसा म्हिचा हे गुनावनी, अले दाखमघ नं वाइ, म्हिचा नं स्यनी।
- 38 थथे मयासें, दाखमघ न्हगु म्हिचाय तयेमाः।
- 39 पुलांगु दाखमघ त्वना च्वंमह मनुखं न्हगु दाखमघ त्वनी मखु, छा्यधाःसा पुलांगु हे भि धकाः वं स्यु।”

6

- विश्रामबारयागु खँ
मती १२:१-८; मर्क २:२३-२८
- 1 विश्रामबार खुन्हू वयकःपिं छवबया लँ झाया च्वंबलय वयकःया चेलातयसं छवमा स्वाहायकाः ल्हातिइ तयाः ब्वब्वस्थानाः नल।^१
- 2 थ्व खनाः फरिसीतयसं धाल – “विश्रामबार खुन्हू याये मज्यूगु ज्या छिमिसं छा्य यानागु?”
- 3 अले येशुं लिसः बियादिल – “दाऊदं थः व थःनाप वःपिनि नये पित्याःबलय छु यात धयागु खँ छिमिसं ब्वनागु महु ला?
- 4 गुकथं वं परमेश्वरया छैयं दुहां वनाः छायातःगु मरि नल? अले थःनाप वःपिन्त नं नकल।^२परमेश्वरयात छायातःगु मरि ला पुजाहारीतयसं सिबय मेपिसं नये हे मज्यू।”^३
- 5 अले हानं वयकलं इमित धयादिल – “मन्या काय विश्रामबारया नं प्रभु खः।”
- ल्हाः गंमह मनु
मती १२:१-१४; मर्क ३:१-६
- 6 मेगु विश्रामबार खुन्हू नं वयकः धर्मशास्त्र स्यनीगु छैयं झायाः स्यनेकने यानादिल। अबलय अन जव ल्हाः गंमह मनु छमह नं दु।
- 7 शास्त्रीत व फरिसीतयसं वयकःयात दोष बीत चेवा यानाच्वन। उकिं इमिसं विश्रामबार खुन्हू नं वयकलं ल्वय लायकादी ला कि धकाः स्वयाच्वन।
- 8 इमिगु मतिइ च्वंगु खँ सीकाः वयकलं ल्हाः गंमह मन्यात धयादिल – “दना वयाः दथुइ च्वँ।” अले व दनाः दथुइ च्वंबल।
- 9 वयकलं अन च्वंपिन्त धयादिल – “विश्रामबार खुन्हू भिगु यायेगु ज्यू ला कि मभिगु यायेगु ज्यू? सुयातं बचय यायेगु भि ला कि स्यायेगु भि? का, थुकियागु लिसः बियादिसँ।”
- 10 अले वयकलं इपि फुक्कसिथाय मिखा ब्वयकाः ल्हाः गंमह मन्यात धयादिल – “ल्हाः तयकि।” वं अथे हे यात। अले वयागु ल्हाः लन।
- 11 शास्त्रीत व फरिसीत तसकं हे तंम्वल, अले येश्यात छु यायेगु धकाः ग्वासाः ग्वल।
- झिनिमह प्रेरितत ल्ययादीगु
मती १०:१-४; मर्क ३:१३-१९
- 12 छन्हू वयकः पहाडय प्रार्थना याः झाल। अबलय चच्छिं हे वयकलं परमेश्वरयात प्रार्थना यानादिल।
- 13 कन्हय खुन्हू सुथय थः चेलातयत् सःताः इपि मध्ये झिनिमहयसित ल्ययादिल। अले इमित प्रेरितत धकाः नं छुनादिल।
- 14 थुकथं ल्यःपि थुपि खः – सिमोन, गुहयसिगु नां वयकलं पद्दस तयादिल, वया दाजु अन्दिग्यास अले याकूब व यहून्ना, फिलिप व बारथोलोमाइ,
- 15 मती व थोमा, अल्फयसाया काय याकूब, क्रान्तिइ सने धुकूमह सिमोन,
- 16 याकूबया काय यहूदा, व यहूदा इस्करियोत गुहयसिनं लिपा वयाः येश्यात धोखा बिल।
- येशुं ल्वय लायकादीगु
मती ४:२३-२५; मर्क ३:७-१२
- 17 अले वयकःपिं पहाडं क्वहा झाल। अन माथंबंथाय वयकःया यकव चेलातनापं यहूदियाया फुक्क थासं, यरूशलेमं, समुद्र सिथय लाःगु टुरोस व सीदोनया इलाकां
- 18 वयकःयागु खँ न्यनेत व थथःगु ल्वय लायकेत वःपि ग्वाः ग्वाः मन्त मुनाच्वन। वयकलं भूतआत्मा दुबिना च्वंपि मन्तयत् नं लायकादिल।
- 19 फुक्कसिनं वयकःयात थीत कुतः यानाच्वन, छा्यधाःसा वयकःयात थीवं ल्वय लायावनी।
- पहाडय बियादीगु उपदेश
मती ५:१-१२
- 20 येशुं चेलातयत् स्वयाः धयादिल –
- “छिपि नये मखपि मन्त
धन्यपि खः।
परमेश्वरया राज्य छिमिगु हे खः।
- 21 छिपि नयेपित्याका च्वंपि धन्यपि खः,
छायधाःसा छिमिसं लुधके खनीतिनि।
आः ख्वया च्वंपि धन्यपि खः,

छायधाःसा छिपि लयताये दइतिनि।

22 मन्तया काय् नाप जुयाः

मन्तयसं घृणा याकाजुइपि धन्यपि खः,

अले पितिना तःपि, मभिंका तःपि

व दुष्ट धायका च्वनेमाःपि धन्यपि खः।”[☆]

23 छिपि लयताया च्वँ,

छायधाःसा स्वर्गय् छिमित

तःधंगु सिरपाः तयातःगु दु।

इमि तापाःबाज्यापिन्सं नं

अगामवत्तातयत् थथे हे

याना छ्वःगु खः।[☆]

24 “आः तःमि जुयाच्वँपि मन्त —

छिपि गुलि अभागी,

छायधाःसा छिमिसं काये माक्व

आः हे काये दये धुंक्ल।

25 आः प्वाः जायक नया च्वंपि,

छिपि गुलि अभागी,

लिपा छिमिसं नयेखनी मखु।

आः न्हिलाः च्वंपि मन्त,

छिपि गुलि अभागी,

लिपा छिमिसं दुःख फयेमाली,

अले ख्वयेमाली।

26 मन्तयसं भिं धायका जुपि

छिपि गुलि अभागी,

छायधाःसा इमि तापाःबाज्यापिन्सं नं

मखुपि अगामवत्तातयत् थथे हे भिंपि धयाजगु खः।”

शन्नतयत् माया यायेगु

मती ५:३८-४८; ७:१२

27 “जि छिमित धाये बांलाक न्यँ, शन्नतयत् माया या, हेला याइपित्त भिं या।

28 थःत सराः ब्युपित्त सुवाः ब्यु। थःत मभिं याःपिनिगु निंति प्रार्थना या।

29 सुनानं छिमित न्यतालय् दाल धाःसा मेगु न्यता नं फया ब्यु। सुनानं छिमिगु गा लाका का वःसा, लं नं त्वया ब्यु।

30 फवं वःपित्त ब्यु। सुनानं छिमिगु छुं कयाः यकाः लितबी महःसां हजि धकाः फवने मते।

31 मेपिन्सं छिमित छु याःसा यः, छिमिसं नं इमित अथे हे या।”[☆]

32 “थःत माया याइपित्त जक माया याःसा छिमिसं छु हे तःधंगु यात? पापीतयसं नं ला थःत माया याइपित्त माया याः नि।

33 थःत भिं याइपित्त जक भिं याःसा छिमिसं छु हे तःधंगु यात? पापीतयसं नं ला अथे याः नि।

34 पुले हइनिन्त जक त्यासा बीगु याःसा छिमिसं छु हे तःधंगु यात? पापीतयसं नं ला पुले हइपि पापीतयत् त्यासा ब्यु नि।

35 “अयजगुलि छिमिसं शन्नतयत् माया यानाः इमित भिं या। लित कायेगु मतिइ मतसे त्यासा ब्यु। अले छन्त तःधंगु सिरपाः दइ। अले हानं छिपि दकलय तःधंगु परमेश्वरया कार्यापि जुइ। छिमि परमेश्वर बानं लोभीतयत् नं, तसकं मभिंपि मन्तयत् नं, उतिकं हे दया माया यानादी।

36 अथे हे छिपि नं, बाः थें, दया माया याइपि जुयाच्वँ।”

कर्पित्त दोष बीगु

मती ७:१-५

37 “कर्पिनिगु न्याय याये मते, अले छिमिगु नं न्याय याइ मखु। कर्पित्त दोष बी मते, अले छिमित नं दोष बी मखु। क्षमा ब्यु, अले छिमित नं क्षमा बी।

38 कर्पित्त ब्यु, अले परमेश्वरं नं छिमित बियादी। छिमिसं फयां फय् मफय्क कुलि संकाः संकाः दानाः बी। गुलि छिमिसं कर्पित्त बिल, उलि हे छिमित नं बी।”

39 अले वयक्लं इमित छगु उखान नं कनादिल — “कांमह मनुखं कांमह मन्तयात लहाः ज्वनाः यंकूसा इपि निमहं गालय कुतुं मवनी ला?

40 गुरु स्वयाः चेला तःधं मजु। अथेसां ब्वने गाकाः व नं गुरु थें हे जुइ।[☆]

41 “थःगु मिखाय सुपः दुहां वनाच्वंगु मखंमहयसिनं थः किजाया मिखाय धू दुहां वनाच्वंगु खँय छाय वास्ता याः जुइ माल?

42 थःगु हे मिखाय च्वंगु सुपः मखंमहयसिनं थः किजाया मिखाय च्वंगु धू लिकयाबी धकाः गथे धाये फइ? हे निपाः ख्वाःपाः दुपि, न्हापां थःगु मिखाय च्वंगु सुपः नि लिका। अले तिनि कर्पिनिगु मिखाय च्वंगु धू खंकाः लिकाये फइ।”

सिमा व फल

मती ७:१५-२०; १२:३२-३५

43 “मभिगु सिमाय भिगु फल सइ मखु। अथे हे भिगु सिमाय मभिगु फल सइ मखु,

44 छायधाःसा फलं हे सिमा भिं मभिं सीके फइ। कंमाय यःमारि सया च्वनी मखु। अथे हे कंझालय नं दाख सया च्वनी मखु।[☆]

45 भिमह मन्तया मतिइ भिगु हे दइगुलि व भिगु भिगु हे न्वावाइ। अथे हे मभिंमह मन्तया मतिइ मभिगु दइगुलि व मभिगु हे न्वावाइ, छायधाःसा मतिइ छु दु, व हे खँ महुतं न्वावना हइ।”[☆]

☆ 6:22 ६:२२-१ पात्र ४:१४

☆ 6:23 ६:२३ २ इति ३:८:१६; प्रे ७:५:२

☆ 6:31 ६:३१ मती ७:१२

☆ 6:40 ६:४० मती १०:२४-२५; यह १३:१६; १५:२०

☆ 6:44 ६:४४ मती

छें दयकीपि निम्ह मनुत्

मती ७:२४-२७

46 “छिमिसं जि धयागु खँ न्यने मखुसा, छाथ जितः प्रभु, प्रभु, धकाः धायेगु?

47 जिथाय वयाः जिगु खँ न्यनाः अथे हे याम्ह मनु गज्याःम्ह जुइ धकाः जि छिमित कने।

48 व मनु छें दयकीम्ह मनु थें खः। गुम्हयसिनं ल्वहया धने बल्लाक जग म्हायाः छें दान। खुसिबाः वलनं न व छें चुइकः यंके मफुत, छाथयाःसा व छें बल्लाक दयकातःगु खः।

49 जिगु खँ न्यनाः न अथे मयाइम्ह मनु जग मम्हसे छें दंम्ह मनु थें खः। खुसिबाः वःबलय वयागु छें चुइकः यंकल। थुकथं वयागु छें हासनास जुयाः वन।”

7

रोमी कप्तानया दासयात लायकादीगु

मती ८:५-१३

1 मनुतयत स्यनेकने यानादी धुंकाः येशु कफर्नहमय झाल।

2 अन च्वंम्ह रोमी कप्तानया तसकं यःम्ह छम्ह दास दु। अबलय वया दास सी थें च्वंक, उसौय मदयाच्वन।

3 येसूयागु खँ न्यनाः कप्तानं उसौय मदया च्वंम्ह वया दासयात लायकाबीत “वयकःयात सःता बियादिसँ” धकाः यहदीतय थकालिपिन्त बिन्ति यात।

4 अले इपि वयकःयाथाय वयाः थथे बिन्ति यात – “व भिम्ह मनु खः, वं धाःथें यानादिसँ,

5 छाथयाःसा वं झी इम्राएलीतयत माया याः। अले हानं वं झीत धर्मशास्त्र स्यनीगु छैनं दयकाब्यगु दु।”

6 अले वयकः इपि नाप झाल। वयकःपि वयागु छैय् थयनिथें च्वंबलय कप्तानं वया पासापिन्त वयकःयात थथे धायके छवयाहल – “प्रभु, छि जिथाय झायाः दुःख सियादी म्वाः। प्रभुयात जिगु छैय् सःतेत जि उलि मयगिन्।

7 अयजुगलिं नं जि छिथाय वये मछालाः मवयागु खः। अयनं छि न जक वानादिल धाःसां जिम्ह दास लायावनी।

8 जिगु क्वय सियाइत दुसां जिगु च्वयनं तःधपि मनुत दु। जि सियाइतयत ‘वा’ धाःसा इपि वइ। अले ‘हुँ’ धाःसा वनी। अथे हे दासयात ‘थथे या’ धाःसा वं अथे हे याइ।”

9 थ्व न्यनाः येशुं अजु चायाः लिफः स्वयाः ल्यल्य वःपि मनुतयत थथे धयादिल – “थज्याःगु विश्वास याइम्ह मनु ला जि इम्राएलय् छम्ह नं मखनानि।”

10 कप्तानं छवयाहःपि मनुत छैय् लिथ्यंबलय उसौय मदया च्वंम्ह दासयागु ल्वय लाये धुंकल।

भाःत सीधुंकुम्ह मिसाया काययात म्वाकादीगु

11 कन्हय खुन्हु वयकः नाइन धाःगु शहरय झाल। वयकःया चेलात व मेपि मनुत नं यक्व हे वयकः नाप वन।

12 शहरया ध्वाखाय थयनी थें च्वंबलय भाःत सीधुंकुम्ह छम्ह मिसाया याकः काय सिथं हयाच्वंगु नापलात। शहरय च्वंपि यक्व मनुत सनां वःगु दु।

13 व मिसायात खनाः प्रभुयात माया वन। अले स्वये मफयाः वयकलं धयादिल – “ख्वये मते।”

14 लिक्क झायाः वयकलं कृताः थियादिल। सी क्वबिया वःपि मनुत तक्क दित। वयकलं धयादिल – “बाबु दँ।”

15 अले ला सीम्ह मनुखं दनाः न्वावात। अले वयकलं वयात वया मांयात लःल्हाना बिल।

16 इपि फुक्कं छक्क जुयाः व्यात, अले थथे धकाः परमेश्वरयात जयजय यात – “दकलय तःधंम्ह अगमवक्ता छम्ह झीथाय झायादीगु दु। परमेश्वर हे वयकःया मनुतयथाय झायादिल।”

17 थ्व खँ यहदिया जिल्लाय फुक्कभनं व लिक्क लिक्क लाःगु गांगामय बयबय जुल।

बत्तिस्मा बीम्ह यहन्नायागु खँ

मती ११:२-१९

18 यहन्नाया चेलातयसं कुनातःम्ह यहन्नायात अथे जगु खँ फुक्कं कनाबिल।

19 थ्व खँ न्यनाः वं निम्ह चेलातयत प्रभुयात थथे धायके छवल – “झायादी माःम्ह छि हे खः ला कि जिमिसं मेम्हयसिगु लँ स्वयाच्वने मानि?”

20 इमिसं वयकःयाथाय वयाः थथे धाल – “बत्तिस्मा बीम्ह यहन्नां जिमित छिथाय छवयाहःगु खः। जिमिसं छिके न्यनेमाःगु खँ दु। झायादी माःम्ह छि हे खः ला कि जिमिसं मेम्हयसिगु लँ स्वयाच्वने मानि?”

21 अबलय हे वयकलं तःतामछि ल्वय दुपि यक्व मनुतयत लायकादिल। अले भूतआत्मा दुबिना च्वंपिन्त नं लायकादिल। अले हानं यक्व कापि मनुतयत मिखां खंका बियादिल।

22 वयकलं इमित लिस्ः बियादिल – “छिमिसं छु छु खना व न्यना, यहन्नायात वनाः व हे धयाब्यु। कापिन्सं मिखां खन, लंग्रात न्यासि वने फत, कोह्ति लाया वन, ख्वौतयसं ताल, सीपि मनुत म्बानावल, अले मगाःमचाःपिन्सं भिगु खँ न्यने खन।”

23 सुनां जिगु खँय शंका याइ मखु व धन्यम्ह खः।”

24 यहन्नाया चेलात वने धुंकाः येशुं मनुतयत यहन्नायागु खँ कनादिल – “मभूमिइ वनाः छिमिसं छु स्वया? फसं संका च्वंगु तिकथि स्वःवनागु ला?

25 मखुसा छिपिं छु स्वयेत वनागु लय? बाबांलाःगु वसतं पुनातःपि मनुतयत स्वःवनागु ला? बाबांलाःगु वसतं पुना तइपि ला लायकुलिइ जक दइ, छाथयाःसा बांलाक तियाः नयाः मोजमज्जा यानाजुइपि ला अन जक दइ।

26 धाल्थें छिपिं छु स्वः वनापि? अगमवक्तायात स्वःवनागु ला? खः, जि धाये – यहन्ना अगमवक्ता स्वयाः यक्व तःधं।

27 थ्वयागु खँ धर्मशास्त्रय थथे च्वयातःगु दु –

“ जि जिम्ह दूतयात छंगु न्हाः न्हाः छवयाबी।

वं हे छंगु निती लँ दयकाबी।”

28 “जि जिमित धाल्थें धाये – यहन्ना स्वयाः तःधंम्ह मनु मेम्ह मदु। अथेसां परमेश्वरयागु राज्यया दक्वसिबय चिधंम्ह मनु नं व स्वयाः तःधं जुइ।”

- 29 श्व न्यना: फुक्क मन्तयसं व कर काइपि मन्तयसंनापं यहन्नायापाखें बपतिस्मा कयात:गुलि परमेश्वर सत्य ख: धका: सीकल।^{*}
 30 फरिसीत व शास्त्रीतयसं धा:सा परमेश्वरयागु खँ न्यँ हे मन्यं। इमिसं यहन्नायागु बपतिस्मा नं मका:। थुकथं इमिसं परमेश्वरयागु खँयात वास्ता मया:।
 31 अले येश् हानं थथे धयादिल – “थौकन्हय्यापि मन्तयत छु नाप दौजय् यायेगु? थुपि गज्या:पि मन्तु ख:?”
 32 थुपि ला बजारय् च्वना: पासापिलिसे थ:थवय् थथे खँ ल्हाइपि मस्त थें च्वं –

“ ‘जिमिसं बौस्री पुया: नं
 छिपि प्याखं मल्ह,
 जिमिसं सी बाजं थाना: नं
 छिपि मख्व:।’

- 33 “दाखरस मत्वनीम्ह व मरि मनइम्ह बपतिस्मा बीम्ह यहन्ना वलं छिमिसं वयात ‘भूत दुब्यूम्ह मन्’ धका: धाल।
 34 मनुया कायनं नयेत्वने याना जुल। छिमिसं वयात ‘नगुलु, अयला:गुलुत, कर काइपि व पापीतय् पासा’ धका: धयाजुल।
 35 परमेश्वरयागु बुद्धि दुहयसिनं हे वयक:यागु बुद्धियात नाला काइ।”
- सिमोन फरिसीयागु छँय् येश्
 36 छन्हु छम्ह फरिसी थ:गु छँय् येश्यात भव्य नयेत स:तल। अले वयक: वयागु छँय् वना: भव्य नयेत ग्वतुला: खव लहातय् छयं दिका च्वनादिल।
 37 वयक: फरिसीयागु छँय् दु धका: न्यना: छम्ह पापी मिसा दुस्खहंयागु थल छगलय् नस्वा:गु चिकं ज्वना: वयक:याथाय् वल।^{*}
 38 वयक:यागु तुति ल्युने दना: ख्वख्वं वयक:यागु तुति थ:गु ख्वबिं प्याकल। अले वं वयक:यागु तुति थ:गु सं हयाबिल। वयक:यागु पालिइ चुप्पा नया: वं चिकनं थाका बिल।
 39 श्व खना: भव्य स:त्म्ह फरिसी मं मनं थथे खँ वायकल – “श्व मन् अगमवक्ता ख:सा ला वयात थिया च्वंम्ह मिसा सु ख:, अले गज्या:म्ह ख: धका: सीके फयेमा:गु ख:, छाथधा:सा श्व मिसा ला छम्ह पापीनी ख:।”
 40 अले वयकलं वयात धयादिल – “सिमोन, जिं छन्त छता खँ धायेमा:गु दु।”
 अले वं धाल – “गुरुजु, धयादिसँ।”
 41 “छम्ह साहनं निम्ह मन्तयत धिवा त्याये बियात:गु दु। छम्हयसित न्यास:, अले मेम्हयसित न्ययतका।
 42 इपि निम्हयसिनं नं दां पुले मफुगुलि साहनं निम्हयसितं फुक्क दां माफी बियाछवत। आ: इपि निम्ह मध्ये साहायत सुनां अप्व: माया याइ थें च्वं, धा सा?”
 43 वं लिस: बिल – “जिं स्वयेबलय् ला अप्व: दां त्याये कयात:म्ह मन्खं याइ।”
 अले वयकलं वयात धयादिल – “छं ठीक धाल।”
 44 अले वयकलं मिसायात क्यना: सिमोनयात धयादिल – “छं श्व मिसायात म्हस्य् ला? जिं छंगु छँय् वयाबलय् तुति सिलेत ल: तक नं मब्यु। वं ख्वबि हायका: जिगु पालि सिला: थ:गु सं हयाबिल।
 45 जिं छिगु छँय् वयाबलय् जित: दुकायेत चुप्पा मन:। तर वं जिं थन वसानिसें जिगु पालिइ चुप्पा नयाच्वन।
 46 छिं जिगु छेनय् चिकनं थाका बियामदी तर वं जिगु पालिइ चिकनं थाका बिल।
 47 “अयज्गुलि जिं छित: धाये – वं या:गु यक्व पाप क्षमा जगुलि वं यक्व माया यात। सुयागु कम जक पाप क्षमा जुइ, वं कम हे जक माया याइ।”
 48 अले वयकलं मिसायात धयादिल – “छंगु पाप क्षमा यानाबी धुन।”
 49 वयक: नाप मेपिं नं नयाच्वंगु दु। वयकलं अथे मिसायात धयादीगु न्यना: इपि थ:थवय् थथे खुसखुस खँ ल्हात – “श्व सु ख:, हाई? पाप हे क्षमा बी फुम्ह?”
 50 वयकलं मिसायात धयादिल – “छंगु विश्वासं याना: छंगु उद्धार जुल। आ: याउँक हँ।”

8

येश्या ल्यल्यु जुइपि मिसात

- 1 अनं लिपा वयकलं शहर पतिकं व गांगामय् चा:हला: परमेश्वरयागु राज्ययागु भिगु खँ न्यंकादिल। वयक: नाप झिनिम्ह चेलात नं दु।
 2 वयकलं ल्वय् लायका त:पि मिसात व भूत आत्मात पितिनाछव:पि मिसातयसं नं वयक:यात मत्व:तु। इपि ख: – मरियम मगदलिनी (श्व मिसायागु म्हं न्हयम्ह भूतआत्मातयत पितिनाछव:गु ख:)
 3 अले हेरोदया छम्ह कजी खूजासया कला: योअन्ना, सुसन्ना व मेपिं यक्व मिसात नं वयक: नाप जगु दु। श्व मिसातयसं वयक:यात माक्व धिवा बिया: ग्वाहालि या:।^{*}

पुसा हलीम्हयसिगु उखान

मती १३:१-९; मर्क ४:१-९

- 4 थाय् थासय् च्वंपि व गांगामय् च्वंपि यक्व मन्तु येश्याथाय् संवल। अले वयकलं इमित उखान छपु कनादिल।
 5 “छम्ह मन् बुँइ पुसा ह: वन। वं पुसा ह:बलय् गुलि गुलि पुसा लौयं नं लात, अले अन ला:गु पुसा मन्तयसं न्हल। झंग:तयसं नं वया: नयाबिल।
 6 गुलि पुसा ल्वहलिं दुथाय् लात। अन ला:गु पुसा बुयाव:सां बँ मप्या:गुलि याकनं हे सिनावन।
 7 अले हानं गुलि पुसा केमा दुथाय् लात। केमा त:मा जुया व:बलय् अन ला:गु पुसा थाहां वये मफुत।
 8 अले गुलि पुसा भिगु चा दुथाय् लात। श्व पुसा त:मा ज्ञया: सछिदुगं अप्व: अन्न सल।” सुयाके न्हायपं दु वं न्यना का। थुलि धया: वयकलं उखान क्वचाय्कादिल।

श्व उखानयागु अर्थ

मती १३:१०-१७; मर्क ४:१०-१२

* 7:29 ७:२९ मती १३:३२; लूक १२:२२

* 7:37 ७:३७ मती २६:७; मर्क १४:३; यूह १२:३

* 8:3 ८:३ मती २७:१५-१६; मर्क १५:४०-४१; लूक २२:१९

9 वयकःया चेलातयसं श्व उखानयागु अर्थ कनाब्यु धकाः धाःगुलि
10 वयकलं थथे धयादिल – “परमेश्वरयागु राज्ययागु गुप्ति खँ छिमित सीकिबी धुंक्गु दु। मेपिन्त धाःसा जिं उखान छुनाः धया, थुकथं धर्मशास्त्र
परा जुझमा,

“ इमिसं स्वयाः नं मखनेमा,
अले न्यनाः नं मथुझमा। ” ❖

11 “उखानयागु अर्थ श्व खः – पुसा परमेश्वरयागु वचन खः।
12 लैयू लाःगु पुसा परमेश्वरयागु वचन न्यसां नुगलय् तयातइमखुपि मनुत खः। शैतानं वयाः इमिसं न्यंगु वचन फुककं इमिगु नुगलं लिक्का यंकी,
अले विश्वास याये मफयाः इपि बचय् जुड नं फइ मखु।
13 ल्वहं दुथायू लाःगु पुसा परमेश्वरयागु वचन न्यनाः लयलयतायाः विश्वास याइपि मनुत खः। अयनं वचन इमिगु दुनुगलय् थ्यंक दुहां मवंगुलि
इमिसं छुं ई तक जक विश्वास याइ। दुःखकष्ट वयेवं इमिसं विश्वास यायेगु त्वःताछवइ।
14 कंमायू लाःगु पुसा इपि खः सुनां परमेश्वरयागु वचन न्यनाः नं धन सम्पत्तियागु माया कयाजुइ व संसारयागु खँय् च्यूताः तया जुइ। थुकथं इमिसं
विश्वास याये फइ मखु।
15 अले भिंगु चा दुथायू लाःगु पुसा इपि खः – सुनां परमेश्वरयागु वचन भिंगु मति न्यनाः नुगलय् दुने थ्यंक स्वथना तइ। अले थुमिसं क्वातुक
विश्वास यानाः फल सयकी।”

त्वाःदेवाय् च्वंगु मत

मर्क ४:२१-२५

16 “मत च्याकाः सुनानं त्वपुया तइ मखु, खाता तःले नं तइ मखु। छैय् वःपिन्त जः खयेमा धकाः मतयात त्वाःदेवाय् तया तइ।” ❖

17 सुचुकातःगु फुककं सीदयावइ। त्वपुयातःगु फुककं खने दयावइ।” ❖

18 “अयजूगुलि बांलाक मन बियाः न्यनेगु या, छायाःसा सुयाके दु वयात अज्जं बी। अले सुयाके मट्टु, वयाके टुगु नं लाका काइ।” ❖

येश्या मां व किजापि

मती १२:४६-५०; मर्क ३:३१-३५

19 छन्हू वयकःया मां व किजापिन्सं वयकःयात नापलाः वल। ग्वाः ग्वाः मनुत मुनाच्वंगुलि नापलाये मफुत।

20 छन्हूयसिनं वनाः वयकःयात धाल – “छितः नापलायेत छिकपिनि मां व किजापि वयाच्वंगु दु। इपि पिने पियाच्वंगु दु।”

21 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “परमेश्वरयागु वचन न्यपि व मानय् याइपि हे जि मां व किजापि खः।”

ग्वःफययात दिकादीगु

मती ८:२३-२७; मर्क ४:३५-४१

22 छन्हू येशू चेलात नाप नांचाय् च्वनादिल। अले इमित धयादिल – “इपि समुद्रया पारिइ वनेनु।” अले इमिसं नांचा न्हाकल।

23 वंजं हे वयकः न्हाः वयकादिल। थुबलय् हे समुद्रय तसकं ग्वःफय वल। अले नांचाय् लः जाया वयाः इपि दुबय जुइन।

24 चेलातयसं वयाः वयकःयात थथे धयाः थन – “गुरूजु, गुरूजु, इपि दुबय जुइन।”

वयकलं दनाः ग्वःफययात व लःद्रुम्बःयात हक्काः दिल। अले ग्वःफय नं दित, लः नं मसन।

25 वयकलं इमित धयादिल – “छिमिगु विश्वास ख?”

इपि तसकं अजू चायाः ग्या नं ग्यात। अले थःथवय् थथे खँ लहात – “श्व मनु सु खः ह? थ्वं धाःगु खँ फसं व लखं नं न्यं।”

भूत दुब्युम्ह मनुयात लायकादीगु

मती ८:२८-३४; मर्क ५:१-२०

26 अले वयकःपि गालील समुद्रयागु पारिइ च्वंगु गेरासेनस जिल्लाय इला।

27 नांचां क्वहां वयेवं वयकलं अन भूत दुब्युम्ह छम्ह मनुयात नापलात। वं लं मफयगु ताःइ दये धुंकल। व छैय् मच्वेसं दिपय जक च्वनाच्वंम्ह
खः।

28 वयकःयात खनेवं व पिचयाना हालाः तूतिइ भवपू वल। अले तःसलं हालाः थथे धाल – “हे दक्कसिबय तःधंम्ह परमेश्वरया काय् येशू, छिं जितः
छु याये मास्ति वः? जितः दुःख बियादी मते।” ❖

29 वयकलं भूतआत्मायात – “वयाथासं पिहां वा” धकाः धयादीगुलि वं अथे धाःगु खः। श्व मनुयाके तःकः मछि हे भूत दुबी धुंकल। नेवलं
ल्हाःतूति चिनातःसां वं भूतयागु शक्ति नेवः चफुनाः मस्भूमिइ बिस्सुं वनीगु जुयाच्वन।

30 येशू वयाके न्यनादिल – “छंगु नां छु?”

अले वं लिसः बिल – “जिगु नां पल्टन खः।” यक्व भूत आत्मात दुबिना च्वंगुलि वं अथे धाःगु खः।

31 अले भूत आत्मातयसं “जिमित तःजाःगु गालय् छवयादी मते” धकाः वयकःयात बिन्ति यात।

32 अबलय् हे पाःचाय छगू बथां फा त्वःतातःगु दु। भूत आत्मातयसं फातयगु म्हय वनेब्यु धकाः वयकःयात बिन्ति यात।

वयकलं इमित वनेबिल।

33 अले भूत आत्मात व मनुया म्हं पिहां वयाः फातयके दुबित। अले फात फुककं ब्वीय वनाः भीर वक्ववां वनाः समुद्रय दुबय जुयाः सित।

34 श्व खनाः फा जवाःत अनं बिस्सुं वन। अले इमिसं श्व खँ शहर व गांगामय बयबय याः जुल।

35 अले मनुत छु जगु स्वयेत अन वल। इपि अन थयंबलय भूत दुब्युम्ह मनु जियाः लं फिनाः येश्या लिक्क च्वनाच्वंगु खन। श्व खनाः इपि ग्यात।

36 अले खपिन्सं इमित गुकरथं भूत दुब्युम्ह मनुयात लायकल धयागु फुकक कनाबिल।

37 अले गेरासेनस जिल्लाय च्वपि मनुतयसं ग्यानाः वयकःयात अनं पिहां झार्सं धकाः बिन्ति यात।

उकिं वयकः नांचाय् च्वनाः लिहां इला।

38 व लाःम्ह मनुखं वयकः नाप वनेत स्वल, तर वयकलं वयात थथे धयाः छैय् छवयाबिल –

39 “थःगु छैय वनाः परमेश्वरं छन्त गुलि तःधंगु ज्या यानाबिल धकाः न्यकि।” अले वं वनाः शहर पतिकं वयात येशं यानादीगु तःधंगु ज्या बयबय याः जुल।

सीम्ह मचा व मफुम्ह मिसा

मती १:१८-२६; मर्क ५:२१-४३

- 40 येशु लिहां झाःबलय वयकःयात पियाच्वंपि मन्त फुक्कं लयलयताल।
- 41 धर्मशास्त्र स्थनीगु छैयाम्ह कर्जी याइरसं वयाः वयकःया तुतिइ भ्वपुयाः “जिगु छैय झासैं” धकाः बिन्ति यात,
- 42 छायाधाःसा वया झिनिदैं दुःह याकः म्हायु सी थैं च्वकं उसौय मदयाच्वन।
- वयागु खैं न्यनाः वयकः व नाप झाल। वयकः थथे झायेत्यंगुलि मन्तयसं वयकःयात घ्वातु घ्वात।
- 43 हुलयु झिनिदनिसें हि क्वहां वइगु ल्वकं कयाच्वम्ह छम्ह मिसा न दु। वयागु ल्वय सुनानं हे लायके मफु।
- 44 ल्यनें वयाः वं वयकःयागु गाच्वः थिल। उग्रिम्य हे वयागु हि क्वहां वइगु ल्वय लन।
- 45 वयकलं धयादिल – “जितः सुनां थिल हं?”
- सुनानं थिया धकाः मधाः। अले पन्नसं धाल – “गुम्ह, उलिमछि मन्तयसं छितः घ्वातु घ्वानाच्वंगु दु।”
- 46 अयनं वयकलं धयादिल – “जितः सुनानं थ्यगु हे खः। जिगु म्हां शक्ति पिहां वंगु जिं चाः।”
- 47 व थिसां वयकःयात थ्यगु खैं वयकलं सी धुंकल धकाः तायकाः ग्याग्यां वयकःयागु तुतिइ भ्वपु वल। अले वं वयकःयात थियाः थःगु ल्वय लाःगु खैं फुक्कसिगु न्ह्यःने धयाबिल।
- 48 अले वयकलं धाल – “केहें मयजु, छ विश्वास याःगुलि छंगु ल्वय लन। आः याउँक हूँ।”
- 49 उबलय हे कर्जीया छैंनं छम्ह मनु वयाः वयात थथे धाल – “छिम्ह म्हायु सी धुंकल, अयजुगुलि गुम्हयात दुःख बियादी म्वाःल।”
- 50 थ्व न्यनाः वयकलं याइरसयात थथे धयादिल – “यानादी म्वाः, छिं विश्वास जक यानादिसैं। छिकपिनि म्हायु म्वाइ।”
- 51 छैय थ्यकाः वयकलं पन्नस, यहन्ना, याकुब व सीम्ह मचाया मां बोयात जक मचा दुथाय दुत यकादिल। मेपिं सुयातं दुकयामदी।
- 52 अन च्वंपि फुक्कं मचा सीगुलि नुगःपा दादां ख्वायाच्वन। वयकलं इमित धयादिल – “ख्वये मते। मचा सीगु मखु, न्ह्यः वयकाच्वंगु खः।”
- 53 थ्व न्यनाः इमिसं वयकःयात गिजय यात, छायाधाःसा इमिसं मचा सीगु हे खः धकाः बांलाक सी धुंकल।
- 54 मचायागु ल्हाः ज्वनाः वयकलं थथे धकाः थनादिल – “नानी, दैं।”
- 55 अले वयागु आत्मा लिहां वल, उग्रिम्य व जुस्वक दन। अले वयात छुं नकेत बियादिसैं धकाः वयकलं धयादिल।
- 56 वया मांबो ला तसकं अजु चाल। वयकलं थ्व खैं सुयातं कने मते धकाः इमित उजं बियादिल।

9

झिनिम्हयसित भिगु खैं न्यके छवयादीगु

मती १०:५-१५; मर्क ६:७-१३

- 1 छन्हू येशुं झिनिम्ह चेलातयत थःथाय सःताः इमित भूततयत ख्यानाः छवयेगु व उसौय मदुपिन्त लायकाबीगु शक्ति व अधिकार बियादिल।
- 2 अले वयकलं परमेश्वरयागु राज्ययागु खैं न्यकेत व ल्वय लायकाबीत इमित छवयादिल।
- 3 वयकलं इमित धयादिल – “लँयु छिमिसं छुं हे ज्वनावने मते। तुतां, म्हेचा, नसा, धिबा व हिला वसः नं यके मते।
- 4 न्ह्याम्हयसिगु छैय बाय च्वसां छिपि मेथाय वने मत्यंतले व हे छैय च्वैं।
- 5 सुनानं छिमित दूमकाःसा, भिगु खैं मन्यसा छिमिसं इमित लज्या चायकेत पालि च्वंगु धू तकं थाथा यानाः व थायु त्वःता हूँ।”*
- 6 अनलि गांगामय वनाः इमिसं भिगु खैं न्यकाः मन्तयगु ल्वय लायकाबीगु यात।

जुजु हेरोद अलमलय लाःगु

मती १४:१-१३; मर्क ६:१४-२९

- 7 गालीलयाह्म शासक हेरोद येशुयागु खैं न्यनाः अलमलय लात, छायाधाःसा गुलि गुलिसिनं ला बपित्सा बीम्ह यहन्ना म्बानावःगु धकाः नं धयाजुल।
- 8 गुलिसिनं एलिया वःगु धकाः धाल। गुलिसिनं ला न्हापायापि अगमवक्तात मध्ये सुं छम्ह म्बानावःगु जुइमाः धकाः नं धाल।*
- 9 अले हेरोद धाल – “यहन्नायागु छ्यं ला जिं ध्येक धन। थ्व स मनु जुल, गुम्हयसिगु बारे जिं थुलिमछि खैं न्यनाच्वना?” अले हेरोद वयकःयात तसकं स्वयेमास्ति वयकल।

न्याद्रः मन्तयत नकादीगु

मती १४:१३-२१; मर्क ६:३०-४४; यहू ६:५-१३

- 10 प्रेरितयसं लिहां वयाः इमिसं यानावःगु ज्याखैं फुक्क येशुयात कन। अले इमित ब्वनाः वयकः सुनानं मसीक बेथेदसा शहरय झाल।
- 11 थ्व खैं सैकाः ग्वाः ग्वाः हे मन्तु वयकःया ल्यल्यु वन। वयकलं इमित लसकुस यानादिल। अले इमित परमेश्वरयागु राज्यया खैं कनादिल। ल्वय लायके माःपिन्त नं लायकादिल।
- 12 बहनी जुइत्यंगुलि झिनिम्ह चेलातयसं वयकःयाथाय वयाः थथे धाल – “थन ला छुं हे मदु। आः थ्व मन्तयत थनं छवयादिसैं। अले लिक्क लिक्क लाःगु गांगामय वनाः नयेगु व बाय च्वनेगु याइ।”
- 13 वयकलं धयादिल – “इमित छिमिसं हे नकि।”
- अले इमिसं धाल – “जिमिके ला न्यापा मरि व निम्ह न्या जक दु। थुलिमछिसित नकेत ला न्याः हे वनेमानि का।”
- 14 अन मिजंत जक हे न्याद्रः दु।
- वयकलं चेलातयत धयादिल – “नेय्म्ह नेय्म्ह यानाः इमित इवःलाक फयतुकि।”
- 15 इमिसं वयकलं धयादी थैं मन्तयत फयतुकल।
- 16 वयकलं व न्यापा मरि व निम्ह न्या कयाः परमेश्वरयात सुभाय बियाः कुचा थलाः मन्तयत इनाब्यु धकाः चेलातयत बियादिल।
- 17 अले इमिसं यतले नल। इनाः ल्यं दुगु कुचाकाचा जक हे झिनिगः दाला जायक दु।

येशु मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः

मती १६:१३-२०; मर्क ८:२७-२९

18 छन्हू येशु याकःचा प्रार्थना यानाच्चंबलय चेलात वल। अले वयकलं इमिके न्यनादिल – “मनुत्तयसं जितः सु धकाः धयाजुलत?”

19 इमिसं धाल – “गुलिसिनं बन्दिस्मा बीम्ह यूहन्ना धाइगु, अले गुलिसिनं एलिया धाइगु, गुलिसिनं ला न्हायायापि अगमवक्तत मध्ये सुं छम्ह म्वानावःगु जुइ धकाः धाइगु।”^१

20 अले वयकलं इमित धयादिल – “छिमिसं जितः सु खः धयाचवना लय?”

पन्नसं लिसः बिल – “छि परमेश्वरयाम्ह मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः।”^२

21 वयकलं धव खँ सुयातं कने मते धकाः कडा आज्ञा बियादिल।

22 हानं धयादिल – “मन्या कायतं यक्व हे दुःख सी मानि। थकालिपि, तःधनि पुजाहारीत, व शास्त्रीतयसं वयात मानय याइ मखु, बरु वयात स्याइ, स्वन्हू लिपा व हानं म्वाना वइ।”

गथे यानाः येश्या चेला जुइगु

मती १६:२४-२८; मर्क ८:३४-३८

23 येशुं फुक्कसितं धयादिल – “जि नाप वयेगु जसा छिपि सुनानं थःगु खँयं छुं हे च्यताः तये मते। अले थःगु क्रूस थःम्हं हे क्वबिया सीत तर्क लिमच्यसे जिगु ल्यल्य वा।”^३

24 थःगु प्राण बचय यायेत जक स्वइम्ह मनु नाश जुयावनी। सुनां जिगु नििति थःगु प्राण पाइ व बचय जुइ।^४

25 सारा संसार हे ल्हातय दयाः नं व मनु सिनावन धाःसा वयात छु दइ? वं हानं थःगु प्राण छुकि लिपयाना काइ?

26 सुनां जि खनाः व जिगु खँ न्यनाः खवाः फस्वयकी मन्या कायतं स्वर्गदूतलिसे झःझः धायक परमेश्वर बाःनं छवया हइबलय व खनाः नं खवाः फस्वयकी।

27 जिं छिमित धात्ये धाये – परमेश्वरयागु राज्य मखंतले थन दुपि मध्ये गुम्हं गुम्हं ला सी तर्क मखुनि।”

येश्यागु रूप ह्यगु

मती १७:१-८; मर्क ९:२-८

28 अथे धयादीगु च्यान्ह दयकाः पन्नस, यूहन्ना व याकबयात ब्वनाः येशु पर्वतया च्वय प्रार्थना याः झाल।

29 प्रार्थना यानाचवनादीबलय वयकःयागु खवाः तसकं थिनावल, अले वयकलं पुनातःगु वसः नं तसकं यचुसे त्वइसे च्वना वल।

30 अबलय मोशा व एलिया, थुपि निम्ह वयकः नाप खँ ल्हानाच्वन।

31 इपि नं स्वर्गयागु जलं तसकं झल झल थीक खने दयाच्वन। यस्शलेमय येशु गथे जुयाः सी माली धकाः इपि वयकः नाप खँ ल्हानाच्वंगु खः।

32 अबलय पन्नस व व नाप दुपि फुक्कं मस्तं न्दः वयकाच्वन। न्दलं चाःबलय इमिसं वयकः झल्ल थिनाच्वंगु व वयकः नाप मेपि निम्ह मनुत्तयत नं खन।

33 इपि वयकः नाप बाया वनेत्यंबलय लाक्क पन्नसं वयकःयात धाल – “गुरुजु, इपिं थन हे च्वने दत धाःसा गुलि बांलाइ। जिमिसं स्वंगु बल्चा दयके ला? छगु छितः, छगु मोशायात व मेगु छगु एलियायात।” पन्नसं व धाये धव धाये मसियाः अथे धाःगु खः।

34 वं अथे जक छु धाये लात सुपौंचं वयाः इमित त्वपुल। सुपौंचं अथे त्वपू वःगु खनाः इपि ग्यात।

35 अले सुपौंचं थथे धकाः न्ववाना हल – “धव जिं ल्यया तयाम्ह जिम्ह काय खः, धवयागु खँ न्यँ।”^५

36 अर्नलि इमिसं अन येशु याकःचा जक खन। इमिसं धव खँ सुयातं मर्कसे थथःगु नुगलय तया तल।

भूत दुब्यम्ह मचायात लायकादीगु

मती १७:१४-१८; मर्क ९:१४-२७

37 कन्हय खन्हू वयकःपि पर्वतं क्वहां झाःबलय मनुत् वयकःयात नापलाः वल।

38 हल्ल छम्ह मनु चिल्लायदनाः हालाल हल – “गुरुजु, जिमि काययात छकः स्वयादिसँ। जि धव हे छम्ह जक काय दु।

39 झाःझाः धवयात भूतआत्मां त्वपू वशगु, अले धव चिल्लाय दनाः चताः वाःवनिगु। अले म्हुतुं ई बुल्ल बुल्ल वयकाहइगु। तसकं धाःपाः मजुतेले भूतं धवयात त्वःती हे मखु।

40 जिं छिकपिनि चेलातयत्त भूतआत्मायात पिनिना बियादिसँ धकाः धयां इमिसं पिनिनाछवये मफुत्त।”

41 अले वयकलं चेलातयत्त धयादिल – “छिमिसं गथे जक विश्वास थाये मफुगु? जि छिपिनाप ग्वःन्हू हे च्वनी धकाः? जिं छिमिगु नििति गुलि जक दुःख सह यानाच्वनेगु?” अले वयकलं व मनुयात धयादिल। “छिमि काययात थन हजि।”

42 मचायात हहं हे भूतं वयात कसाः यानाः छवावात। अले वयकलं भूतआत्मायात हक्कादिल। थुकथं मचायात लायकाः वया अबुयात लःल्हानादिल।

43 अन च्वंपि फुक्क परमेश्वरयागु तःधंगु शक्ति खनाः अजू चाल।

येशुं हानं थः सीगु खँ कनादीगु

मती १७:२२-२३; मर्क ९:३०-३२

वयकलं यानादीगु ज्या खनाः मनुत् अजू चाया च्वंबलय हे वयकलं चेलातयत्त धयादिल –

44 “जिगु धव खँ बांलाक न्यना ति। मनुया काययात ज्वनाः मनुत्तयगु ल्हातय लःल्हाइगु ई बइन।”

45 वयकलं अथे धयादीगु इमिसं थुइके मफुत्त। थुइके मफयेमा धकाः हे धव खँ त्वपुयातःगु खः। अत्यं इमिसं वयकःयाके धव खँ न्यनेत ग्यात।

दकलय तःधंम्ह सु?

मती १८:१-५; मर्क ९:३३-३७

46 चेलातय थःपि मध्ये सु दकलय तःधं धकाः खँ जुल।^६

47 इमिगु मनय च्वंगु खँ सीकाः येशुं छम्ह मचायात हयाः थःगु लिक्क फ्यत्तकाः

48 इमित धयादिल – “सुनां जिगु नामय थज्याःम्ह मचायात दुकाइ, वं जितः हे दुकाःगु ति ग्यनी। अथे हे सुनां जितः दुकाइ, जितः छवया हयादीमहयसित हे दुकाःगु ति ग्यनी। अज्यगुलि छिपि मध्ये सु दकलय चिधंम्ह खः, व हे दकलय तःधंम्ह खः।”^७

१ 9:19 १२:१९ मती १४:२२-२३; मर्क ६:१४-२५; लुक ९:३७-४० २ 9:20 १२:२० मती १०:३८; लुक १४:२७ ३ 9:24 १२:२४ मती १०:३९; लुक १७:३९; यहू १२:२५ ४ 9:35 १२:३०-३५ २ पत्र १:१७-२८ ५ 9:35 १२:३५ योह ४:२१; मती २:१७; १२:२८; मर्क ६:१९; लुक ६:३२ ६ 9:46 १२:४६ लुक २२:२४ ७ 9:48 १२:४८ मती १०:४०; लुक १०:१९; यहू १३:२०

सु झी शत्रु मखु व झीम्ह हे मनु खः

मर्क ९:३८-४०

49 यहूनां येश्यात धाल - "गुरुजू, जिमिसं छिगु नाम भूत ख्याना: च्वंम्ह छम्ह मनुयात खना। जिमिसं वयात अथे याये मते धका: धया, छायाधा:सा व झीपिलिसे जुयाच्वंम्ह मखु।"

50 श्व खँ न्यना: वयकलं वयात लिस: बियादिल - "सु झी शत्रु मखु व झीम्ह हे मनु खः, उकि वयात पने मते।"

51 स्वर्गय वनेगु ई त्यःगुलि येसु यरुशलेमपाखे वनेगु ववःछिनादिल।

52 वयकलं थःपि स्वया: न्हा: हे सँ मनुतयत छवयादिल। इमिसं सामरीतयगु गामय वना: वयकःपिन्त थायब्राय माल।

53 वयकःपि यरुशलेमय वनेत वःपि धका: स्युगुलि सामरीतयसं वयकःपिन्त बाय मब्य।

54 श्व खना: याकब व यहूनां वयकःयात धाल - "प्रभु, जिमिसं स्वर्ग मि गायका: श्रुमित भसम यानाबी ला?"*

55 वयकलं इमित ब्वःबियादिल।

56 अले वयकःपि मेगु हे गामय झाल।

येश्या चेला जुइपि मनुत

मती ८:१९-२२

57 वयकःपि लैयु झाय्या च्वंवल्य छम्ह मनुखं वया: येश्यात थथे धाल - "गुरुजू, छि गन गन झाइ, जि नं ल्युल्यु वये।"

58 वयकलं धयादिल - "ध्वंतय च्वनेत प्वा: दु, झंगःतय च्वनेत स्वँ दु, मनुया काय्या धा:सा छय दिकेत नं थाय म्दु।"

59 वयकलं मेम्ह मनुयात धयादिल - "जि नाप वा।"

वं थथे धाल - "प्रभु, जित: जिमि अब्बयागु सीम्ह निं थुने बियादिसँ।"

60 अले वयकलं लिस: बियादिल - "सीम्हयात सीम्हयसिनं हे थुनी। छ वना: परमेश्वरयागु राज्ययागु खँ न्यकाब्यु।"

61 मेम्ह मनुखं धाल - "प्रभु, जि नं छिनाप वये। छैय छक: वना: छैय च्वपिन्त 'वने' धया वये।"*

62 वयकलं वयात धयादिल - "हलो जोतय यायां लिफ: स्वया च्वनीम्ह मनु परमेश्वरया राज्ययागु ज्या यायेत मत्वः।"

10

न्हयेम्ह मनुतयत ज्याय छवयादीगु

मती ९:३७-३८

1 अनलि प्रभुं मेपि न्हयेम्ह मनुतयत ल्ययादिल। अले इमित निम्ह निम्ह याना: थः वनेगु शहर व गं पतिक थः स्वया: न्हापा छवयादिल।

2 वयकलं इमित धयादिल - "बाली लयेगु ला यक्व हे दु, बाली लइपि धा:सा कम जक दु। अयजुगुलि बाली थुवा:यात बाली लइपि छवयाहायदिसँ

धका: प्रार्थना या।*

3 आ: चँ, गुँखिचाया हल्यु जि छिमित चीधिकःम्ह भ्या:चा थें याना: छवयाच्वनगु दु।*

4 छिमिसं म्हिचा, धिबा, लाकां छुं हे ज्वनावने मते। लैयु सुयातं ज्वजलपा तकं धाये मते।

5 "न्हामहयसिगु छैय दुहां वंसा छिमिसं न्हापालाक थथे धा - 'श्व छैय च्वपिन्त शान्ति जुइमा।'

6 व छैय च्वपि शान्ति यःपि जसा छिमिसं ब्युगु शान्ति इमित लाइ। मयःपि जसा छिमिसं ब्युगु शान्ति छिमिके तुं लिहां वइ।

7 गुगु छैय दुहां वन, व हे छैय च्वनेगु या। इमिसं छु विल व हे नयेत्वने याना च्वँ, छायाधा:सा ज्या या:पिन्सं ज्याला काये हे मा:। छैखा पतिकं

चाचा: हला जुइ मते।*

8 "अथे हे शहरय वनेबलयं नं छिमित सुनानं सःता: नकसा इमिसं ब्युगु न।

9 अन च्वपि उसैय मदया च्वपिन्त लायकाब्यु। अले इमित थथे धा - 'परमेश्वरयागु राज्य छिमिगु न्हा:ने वये धुंकला।'

10 गुगुं नं शहरय अन च्वपिन्सं छिमित दुमकाल धा:सा छिमिसं लैयु वना: थथे धा -

11 "जिमिगु लाकामय थाःगु छिमिगु शहरयागु धू तकं जिमिसं छिमिगु विरोधय थाथा यानाच्वना। अथेसां छिमिसं श्व खँ बांलाक सीकाति - परमेश्वरयागु राज्य न्हा:ने थयने धुंकल।"*

12 जि छिमित धाये - परमेश्वरं न्याय यानादीबलयु सदोमय च्वपिन्सं स्वया: नं श्व शहरय च्वपिन्सं यक्व हे अप्व: दुःखकष्ट सी माली।"*

विश्वास मयाःपि मनुत

मती ११:२०-२४

13 "हे खोराजीन व बेथसेदाय च्वपि मनुत, छिमित धिक्कार दु, छायाधा:सा छिमिथाय याःगु अजू चायापुगु ज्याखँ टरोस व सीदोनय याःगु जसा

अन च्वपिन्सं उबलय हे भांग हिना: नैनं बुया: पश्चाताप याये धुंकल जुइ।*

14 जि धारथे धाये - परमेश्वरं न्याय यानादीबलयु टरोस व सीदोनय च्वपिन्त स्वया: अप्व: छिमित सास्ती बियादी।

15 'हे कर्मन्हयय च्वपि मनुत, छिमित छु स्वर्गय थत यनी धयाच्वनागु ला? छिमित ला नरकय क्वफाइ।' **

16 थुलि धयादी धुंका: वयकलं चेलातयत धयादिल - "छिमिगु खँ न्यपिन्सं जिगु हे खँ न्यंगुति ग्यनी। अले छिमित मयःगु जित: मयःगुति हे ग्यनी। अले जित: मयःगु ला जित: छवया हःमहयसित मयःगुति हे ग्यनी।"*

ज्या याना: लिहांवःपि न्हयेम्ह चेलात

17 ज्या याना: लिहांवःपि न्हयेम्ह चेलातयसं लयतातां प्रभुयाथाय वया: थथे धाल - "प्रभु, छिगु नामं ला भूतयसं नं जिमिगु खँ न्यना: जिमिसं धया थें या:।"

18 अले वयकलं इमित धयादिल - "जि शैतानयात स्वर्ग हाबलासा थें च्याना: कुतुं वःगु खना।

19 न्यँ, जि छिमित सर्प, बिच्छी व शत्रुतयगु न्हाथें ज्याःगु शक्तियात नं न्हइ फइगु अधिकार बियातयागु दु। अयजुगुलि छिमित छुकि नं स्यके फइ मखु।*

20 अथे भूत आत्मातयसं नं छिमिगु खँ न्यं धका: लयतायेगु बांलाःगु खँ मखु, बरु छिमिगु नां स्वर्गय च्वयातःगु दु धका: लयता।"

* 9:54 ९:५४ २ राज १:२५-२६ * 9:61 ९:६१ १ राज १:२७-२८ * 10:2 १०:२ मती ९:३७-३८ * 10:3 १०:३ मती ९:३९ * 10:7 १०:७ १ कोर १:२४; १ तिमि ५:२८

* 10:10 १०:१० प्रे १:३१ * 10:11 १०:११-१२ मती १०:७-१४; मर्क ६:७-११; लूक ९:३५ * 10:12 १०:१२ उत १९:२४-२६; मती ११:२४; १०:१५ * 10:13 १०:१३ य्की

२१:२-२८; इज ३४:१४-१६; योए ३:१४-१६; अमो १:१-२; जक १:२-४ * 10:15 १०:१५ य्की १४:१३-१५ * 10:16 १०:१६ मती १०:१०; मर्क ९:३७; लूक ९:४८; यह १३:२० * 10:19

१०:२९ भज ११:१३

येश् लयतायादीगु

मती ११:२५-२७; १३:१६-१७

21 अबलय हे पवित्र आत्मां जाया: वयकलं लयताया: धयादिल - "हे परमेश्वर बा:, स्वर्ग व पृथ्वीया प्रभु, जिं छित: सुभाय बी, छायाधा:सा छि थव खँ स:स्य व थ धाइपित न्यंका मदिसे छुं मस्यपि मस्तयत न्यंकादिल। धात्थे हे ख: बा:, छित: थव हे भिं ताल।"

22 "बा:नं हे फुकक जिगु लहातय तयादीगु ख:। काययात सुनानं म्हमस्य। बा:नं जक काययात म्हस्य। अले बा:यात नं सुनानं म्हमस्य, काययं जक स्य। काययं म्हसीका बीपिन्सं जक बा:यात म्हसी।"*

23 अले वयकलं चेलातयत जक थथे धयादिल - "छिमिसं खंगु थव खँ स्वयेखंपि धन्यपि ख:,

24 छायाधा:सा जिं छिमित धाये - छिमिसं खंगु थव खँ यक्व अगमवक्तातयसं व जुजुपिन्सं स्वयेमास्ति वयकाच्वंगु दु, अयनं इमिसं स्वये मखं। छिमिसं न्यंगु खँ नं इमिसं न्यने मास्ति वयकाच्वंगु ख:, अयनं न्यने मखं।"

भिम्ह सामरियागु उखान

25 छन्हु छम्ह शास्त्री वया: वयकलं छुं धाइ थें धका: स्वयेत येश्यात थथे न्ह्यस: यात - "गुरूजु, भिंगु छु ज्या या:सा जित: अनन्त जीवन दइ?"

26 वयकलं वयात लिस: बियादिल - "व्यवस्थाय छु च्वयात:गु दु? छिं गथे याना: ब्वनादिया?"

27 वं धाल - "परमप्रभु झी परमेश्वरयात दुनगलनिसें माया या, थ:गु प्राण बिया तकं माया या, थ:गु बलं फतले माया या, अले थ:गु मननिसें माया या। अले हानं थ: ज:लाख:लातयत थ:त थें माया या।"*

28 अले वयकलं वयात धयादिल - "छिं ख:गु खँ धयादिल। छिं अथे हे यानादिसँ, अले छित: अनन्त जीवन दइ।"***

29 अयनं वं थ:त भिं धायकेत वयक:यात थथे धाल - "जिमि ज:लाख:ला धा:म्ह सु ख: लय सा?"

30 वयकलं लिस: बियादिल - "छम्ह यहूदी यस्शलेम यरीहोपाखे क्वहां वनाच्वंबलय लँय दाखँत नापलात। अले इमिसं वयात नांगा याना: बाह्म सिक दाया: लव:ताथकल।

31 "अबलय हे छम्ह पुजाहारी उखेपाखे हे स्वया: वयाच्वन। वं व मन्यात खना: नं मखँछु याना: वन।

32 अथे हे लेवी कुलयाह्म छम्ह मन् नं व हे लं वल। वं नं व मन्यात खना: नं मखँछु याना: वन।

33 "अले व हे लं छम्ह सामरी मन् नं वन। व मन्यात खना: वयात माया वन।

34 अले वयाथाय लिक्क वना: घा: सिला: वास: तया: कापतं चिनाबिल। अले थ:गु गधया मह्य तया: छू धर्मशालाय यंका: चच्छि वयागु सुसा:कुसा: यानाच्वन।*

35 कन्हय खुन्हू वं धर्मशालाया थुवा:यात निगू दिनार बिया: धाल - 'वयात सुसा:कुसा: यानातयादिसँ। लिहां वया: जिं छित: मगा:गु धिबा पुलाबी।' "

36 अले वयकलं शास्त्रीयात धयादिल - "छिं स्वयेबलय थुपि स्वम्ह मध्ये गुम्ह मन् दाखँतयसं दाया थकम्ह मन्या ज:लाख:ला जुल?"

37 वं धाल - "वयात माया या:म्ह मन् हे वया ज:लाख:ला थें जुल।"

अले वयकलं धयादिल - "छिं नं व थें तुं या: झासँ।"

मार्था व मरियमयाथाय येश्

38 वयक:पि लँय लँय ला:गु छगु गामय थयन। व गामय च्वंम्ह मार्था धा:म्ह छम्ह मिसां वयक:पिन्त थ:गु छँय यंकल।

39 वया मरियम धा:म्ह छम्ह केहँ दु। मरियम वचन न्यनेत प्रभुयागु तुति क्वय च्वंवल।*

40 मार्था धा:सा याक:चा पाहां व:पिन्त नके त्वंके यायेगुलिइ हे अलमल ज्याच्वन। वं वया: वयक:यात धाल - "प्रभु, स्वयादिसँ, फुकक ज्या जि याक:चां हे यायेमा:। केहँ मयजुं धा:सा छुं हे मया। छिं थुलि नं बिचा: याना मदिया ला? वयात ज्या यायेत छवयादिसँ लय, अले जित: ग्वाहालि दइ।"

41 वयकलं लिस: बियादिल - "मार्था, मार्था, छं न्ह्यागु खँयं नं छाय धन्दा कयाच्वनागु?"

42 मा:गु खँ छता हे जक दु। मरियम व लयये धुंकल। थव वयागु लहातं लाकाकाये फइ मखु।"

11

प्रार्थना यायेगु खँ

मती ६:५-१३; ७:७-११

1 छन्हु येश् छथाय प्रार्थना यानाच्वनादिल। छम्ह चेलां वयक:यात थथे धाल - "यहून्नां नं वया चेलातयत प्रार्थना यायेगु स्यं थें हे जिमित नं प्रार्थना यायेगु स्यनाबियादिसँ।"

2 अले वयकलं इमित धयादिल - "छिमिसं थुकथं प्रार्थना या -

" 'परमेश्वर बा:

छिगु नां त:धना च्वनेमा।

छिगु राज्य वयेमा।

3 न्हियान्हिथं थें थौं नं जिमित नसा बियादिसँ।

4 जिमिगु पाप क्षमा यानादिसँ,

गथे जिमिसं नं जिमित स्यंकूपिन्त क्षमा याना बियाच्वनागु दु।

प्रभु,

जिमित सह याये मफयक जाँचय लाकादी मते।' "

5 वयकलं इमित धयादिल - "धायकी, निम्ह पासा दु। बाचा इलय छम्हसिनं थ: पासायाथाय वना: थथे धाल - 'पासा, जित: स्वपा मरि त्याय ब्यु लय,

6 छायाधा:सा जिमि पासा छम्ह तापाकनिसें थयंक: वल। वयात नकेत जिके छुं हे मदु।'

7 पासाहयसिनं दुने थासं थथे धयाहल धाये - 'जित: दु:ख बी मते। खापा ति धुन। जि मस्त नं जिनापं घनाच्वंगु दु। आ: इलय दना: जिं छन्त छुं नं बी मफु।'

- 8 जि छिमित धाये — वं थः पासा जूगुलि वयात छुं नं मन्वसां तिवां तिवां हालाच्वंगुलि वं दनाः वयात माक्व बियाछवइ।
 9 “अयजूगुलि जि छिमित धाये — पर्वे, अले छिमित दइ, माला स्व, अले छिमिसं लइके फइ, सः व्यु, अले लुखा चायकाबी।
 10 छायाधाःसा पर्वपिन्त बी, माला स्वःपिन्सं लइकी, अले सः ब्युमहयसित चायकाबी।
 11 “अज्याःमह सु अबु दइ? गुहयसिनं कायत् न्या पवनीबलय सर्प बी?
 12 अथे हे खैयं पवमहयसित बिच्छी बी?
 13 अयजूगुलि मभिपि जुयाः नं ला छिमिसं थः मस्तयत् भिगु भिगु बी सः धाःसा स्वर्गाय च्वनादीमह बाःनं जक थःके पर्वपिन्त पवित्र आत्मा बियामदी ला?”

येश व बालजिबुल

मती १२:२२-३०; मार्क ३:२२-२७

- 14 छन्दु येशु छम्ह लातामह भूतयात पितिना छवयादीगुलि व मनुखं न्ववाये फत। थ्व खनाः फुकक मनुत् अजू चाल।
 15 गुम्हं गुहयसिनं थथे धाल — “भूतयत् जुजु बालजिबुलं शक्ति बियातःगुलि थ्वं भूतयात पितिनाछवये फगु खः।”
 16 गुलिसिनं ला वयकलं याये फइ ला धकाः स्वयेत स्वर्गं छगु चिं कर्षं धकाः धाला।
 17 इमिगु मतिइ च्वंगु खँ थुइकाः वयकलं इमित धयादिल — “गुरुं नं राज्य निकू दलाः थःथवय ल्वाना जुल धाःसा थः हे नाश जुइ। अथे हे छैयं नं थःथवय हे ल्वापु जुल धाःसा व छँ स्थानवनी।
 18 अथे हे शैतानतय दशुइ नं थःथवय ल्वापु जुल धाःसा इमिगु राज्य नं याकनं हे नाश जुइ। बालजिबुलं शक्ति बियातःगुलि जिं भूतयात पितिनाछवये फगु खः धकाः छिकपिन्सं धाल।
 19 थथे हे खः धयागु जसा छिकपिनि मनुतयसं जक सुयागु शक्ति भूत पितिना जुइगु लय? इमिसं छिकपिन्त हे दोषी ठहरय याइ।
 20 अथे मखु, जि परमेश्वरयागु शक्ति भूतयात पितिनाछवयागु खः धयागु जसा परमेश्वरयागु राज्य छिकपिन्थाय वये धुकल धकाः सीकादिसें।
 21 तसकं बल्लाःमह मनु हतियार ज्वनाः छँ पिवाः च्वनाच्वन धाःसा अन च्वंगु मालताल खुया यके फइ मखु।
 22 गुर व स्वयाः बल्लाःमह मनु वल धाःसा वयात बुकी। अले वं भरोसा कयाच्वंगु हतियार नं लाका काइ, नापं अन च्वंगु मालताल नं खुयायकी।
 23 “जिगु पँ मलीपि फुककं जिमि शत्रु खः। जितः मुंकेत ग्वाहालि मयाइमहयसिनं जि मुना तयागु नं हलाबी।”

पुमवंक याःगु ज्या झन ग्यानापु

मती १२:४३-४५

- 24 “मनुयागु म्हं पिहां वनाः भूतआत्मां बाय च्वनेत मस्भूमिइ माः जुइ। अले वं बाय लुइके मफुत धायेवं थथे धाइ — ‘जि पिहां वयागु थःगु हे छैयं वने।’
 25 अले वं लिहां वइबलय न्हापायागु छँ यचुकाः झःझः धायकातःगु लुइकी।
 26 अले वं वनाः थः स्वयाः मभिपि न्हयमह भूतयत् सःता हइ। इपि वयाः बासं च्वनी। अले वं मनु न्हापा स्वयाः गति मलाना वनी। आःयापि मभिपि मनुतयगु गति नं थथे हे जुइ।”
 27 वयकलं अथे धयाच्वनादीबलय हे मनुतयगु हुलं छम्ह मिसा थथे धकाः हाला हल — “छितः बुइकूम्ह व दुसु त्वंकूम्ह मां धन्यम्ह खः।”
 28 अले वयकलं लिंसः बियादिल — “अथे मखु, परमेश्वरयागु वचन न्यनाः व थें याइम्ह हे धन्यम्ह खः।”

योना अगमवक्ताया चि

मती १२:३८-४२

- 29 मनुतयगु हुल अन्वःया वःगुलि येशु इमित थथे धयादिल — “थौकन्हययापि मनुत् गुलि जक मभिं। थुमिसं अजू चायापुगु चिं स्वयेत धयाच्वन। अहं, थुमित अगमवक्ता योनां कयना वंगु चि सिबय मेगु छुं हे चिं कयनी मखु।
 30 गथे निनवेय च्वंपि मनुतयगु निंति योना चिं जुल, अथे हे थौकन्हययापिनिगु निंति मनुया काय चिं जुइ।
 31 “न्याय याइबलय दच्छिनय च्वमंह रानी नं आःयापि मनुतयत् सर्जाय बीमाः धकाः नवाइ, छायाधाःसा व तापाकनिसे सोलोमनयागु ज्ञानयागु खँ न्यनेत वल। स्व, थन ला सोलोमन स्वयाः नं तःधमंह छम्ह दु।
 32 निनवेय च्वंपिन्सं नं न्याय याइबलय आःयापि मनुतयत् सर्जाय बी हे माः धकाः नवाइ, छायाधाःसा इमिसं ला योनां जक न्यंकूबलय हे पश्चाताप यात। स्व, थन ला योना स्वयाः नं तःधमंह छम्ह दु।”

मिखा म्हायागु जः खः

मती ५:१५; ६:२२-२३

- 33 “मत च्याकाः सुनानं सुचुका तइ मखु, फं त्वपुया नं तइ मखु, बरु छैयं वःपिन्त जः खयेमा धकाः तज्जाःगु थासय तया तइ।
 34 “मिखा हे म्हायागु जः खः। मिखा थीसा जक छिमिगु म्ह छम्ह थी। छिमिगु मिखा स्वंसा छिमिगु म्ह छम्ह छिउंसे च्वनी।
 35 अयजूगुलि बालाक होश या, मखुसा छिमिके च्वंगु जः छिउंया वनी।
 36 छिउंगु धयागु मय्यक छिमिगु म्ह छम्हं जलं थिना च्वंसा जक छिमिगु म्ह छम्हं मत जलं खःगु थें च्वनी।”

येशु धिक्कार धयादीगु

मती २३:१-३६; मार्क १२:३८-४०

- 37 येशु थथे धयाच्वनादीबलय हे छम्ह फरिसी वयाः वयकःयात भन्वय नयेत सःतः वल। अले वयकः झायाः नयेत फ्यतुनादिल।
 38 वयकलं ल्साः मस्सुसे नयादीगु खनाः वयकःयात सःतूम्ह फरिसी अजू चाल।
 39 अले प्रभुं वयात धयादिल — “छिपि फरिसीत पिनें पिनें जक भु व ख्वल्चा सिले थें यचुका जुइ। दुनें दुनें धाःसा छिमिसं मभिगु यायेगु, कर्पिन्त लुतय यायेगु याना जुइ।
 40 छिपि ला तसकं हे मूर्खत खनीसा। पिने च्वंगु दयकूम्हयसिनं हे दुने च्वंगु नं दयकूगु मखु ला?
 41 भु व ख्वलाय च्वंगु नये मर्खपिन्त ब्यु, अले छिपि दुनेंनिसं यचुइ।”
 42 “फरिसीत, छिमित धिक्कार दु, छायाधाःसा छिमिसं थःथाय सःगु नवःघाँय, जी व मेमेगु मसला ला डिब्वय छब्ब परमेश्वरयात छाये हइ। तर छिमिसं न्याय यायेगु व परमेश्वरयात माया यायेगु खँय धाःसा च्युताः मतः। छिमिसं थ्व नं मत्वःते माःगु खः।”

☆ 11:16 ११:२६ मती १२:३८; १६:१; मार्क ८:१९

☆ 11:23 ११:२३ मार्क ९:४०

☆ 11:29 ११:२९ मती १६:५; मार्क ८:१२

☆ 11:30 ११:३० योना ३:४

☆ 11:31 ११:३१

१ राज १०:१-१०; ३ इलि १२:१-२२

☆ 11:32 ११:३२ योना ३:५

☆ 11:33 ११:३३ मती ५:१५; मार्क ४:२९; लूका ८:१६

☆ 11:42 ११:४२ लुका १७:३०

- 43 “फरिसीत, छिमित धिक्कार दु, छायाधा:सा धर्मशास्त्र स्यनीगु छैयं नं छिपि न्हा:ने च्वनेगु स्वइ, अले बजारय वनीबलयं नं मेपिन्सं ज्वजलपा याका जुइत स्वइ।
- 44 फरिसीत, छिमित धिक्कार दु, छायाधा:सा छिपि खने मदुगु सी थुनिगु गा: थै च्वं। थुकी न्हया वना: मन्तयसं थ्व सी थुनिगु गा: धका: सी मखु।”
- 45 छम्ह शास्त्री वयक:यात धाल – “गुरुजु छिं धयादीगु ला जिमित नं लात नि।”
- 46 अले वयकलं धयादिल – “अयसा शास्त्रीत, छिमित नं धिक्कार दु, छायाधा:सा छिमिसं मेपिन्त इयातुगु इयातुगु कु क्वबिकी, थ:पिन्सं धा:सा थी तक नं मखु।
- 47 शास्त्रीत, छिमित धिक्कार दु, छायाधा:सा छिमि तापा:बाज्यापिन्सं स्या:पि अगमवक्तातयगु नामं छिमिसं लुमन्तिया चिं दयका जुइ।
- 48 थुकथं छिमि तापा:बाज्यापिन्सं इमित स्याना छव:गु छिमित तसकं य: धका: सीदत, छायाधा:सा तापा:बाज्यापिन्सं इमित स्यायेगु ज्या यात, अले छिमिसं इमिगु नामं लुमन्तिया चिं दयका जुइगु ज्या यात।
- 49 अयजगुलि ला परमेश्वरं नुगलं वा:चायका: धयादिल – “जिं इमिथाय अगमवक्तातय व प्रेरिततयत्त छवयाबी। अले इमिसं थुमित गुम्हयसितं स्याइ, गुम्हयसितं दु:खकष्ट बी।”
- 50 “अयजगुलि पृथ्वी सृष्टि जूसांसिं थौं तक स्या:पि अगमवक्तातयगु हियागु सजाँय थौकन्हयायपि मन्तयसं फये मालीतिनि।
- 51 हाबिदयात स्यायलय निसें होम याइगु थाय व देा:या दथुइ जकरियायात स्या:गु तकयागु पलेसा थुमिके काइतिनि।[☆]
- 52 “शास्त्रीत, छिमित धिक्कार दु, छायाधा:सा छिमिसं ज्ञानयागु ता:चा कया: सुचुका तला। छिपि थ:पि नं दुहां मवं, दुहां वने धा:पिन्त नं दुमछव:।”
- 53 वयक: अनं झा:बलय शास्त्रीत व फरिसीतयसं तंचाया: वयक:याके अनेतनेगु खँ न्यं जुल।
- 54 वयकलं लिस: बियादीबलय छुं दुंबिदुं लइका: ज्वने दइ ला धका: दाउ स्वयाच्वन।

12

निपा: ख्वा:पा: दुपि खना: होश या

मती १०:२६-२७

- 1 अबलय अन दुलदं: मनुत कातुकावक मुं वयाच्वन। वयकलं चेलातयत्त धयादिल – “बांलाक होश या। निपा: ख्वा:पा: दुपि फरिसीतयगु सोडापाखें बचय जुयाच्वं।[☆]
- 2 त्वपुयात:गु खने दइतिनि। सुचुकात:गु सी दइतिनि।
- 3 अयजगुलि छिमिसं चान्हय धा:गु खँ न्हिनय फुक्कसिनं सी। क्वथाय दुने च्वना: न्हायपनय स्वांपगु खँ क:सिं बयबय जुइ।[☆]

सु खना: ग्याये मा:गु?

मती १०:२६-३१

- 4 “य:पि पासापि, जिं छिमित धाये – म्हायात जक स्याइपिं खना: ग्याये मा:गु मदु। थुलि अक्व: इमिसं मेगु छुं नं याये फइ मखु।
- 5 अयतं सु नाप ग्यायेमा: व खँ जिं छिमित धाये – छिमिगु म्ह व आत्मा नितोयात नरकय छवयादी फुम्ह परमेश्वरलिसे जक ग्याना च्वं। ख:, जिं धाये – वयक:लिसे हे जक ग्याना च्वं।
- 6 “धिबा निगलं न्याम्ह चखुंचात न्याये मफु ला? थपायसकं दंसां परमेश्वरं छम्ह चखुंचायात नं ल्व:मकादी मखु।
- 7 छिमिगु छैनय च्वंगु सँ छपु छपु दतले परमेश्वरं ल्या: खाना तयादीगु दु। अयजगुलि ग्याये मा:गु मदु। चखुंचा स्वया: ला छिपि यक्व हे मू वं।”
- 8 “सुनां मन्तयगु न्हा:ने ‘जिं खीष्टयाम्ह मनु ख:’ धका: धाइ, मनुया कायतं नं परमेश्वरयापि स्वांगदूततयगु न्हा:ने वयात ‘जिम्ह मनु ख:’ धका: धाइ।
- 9 अले सुनां मन्तयगु न्हा:ने ‘जिं खीष्टयाम्ह मखु’ धका: धाइ वयात वं नं परमेश्वरयापि स्वांगदूततयगु न्हा:ने ‘जिम्ह मनु मखु’ धका: धाइ।
- 10 मनुया काययात मथिका: खँ ल्हा:म्हयसित क्षमा यानाबी, अयतं पवित्र आत्मायात मथिका: खँ ल्हा:म्हयसित क्षमा बी मखु।[☆]
- 11 “छिमित ज्वना: धर्मशास्त्र स्यनीगु छै, त:धंम्ह हाकिमयाथाय, अले अदालतय न्हायाथाय यंकसा छिमिसं इमित छु लिस: बीगु धका: धन्दा काये म्वा:।
- 12 छायाधा:सा पवित्र आत्मां उबलय हे छिमित छु धायेमा:गु ख: स्यनादी।”[☆]

त:मिम्ह मूर्खम्ह मनुयागु उखान

- 13 मन्तयगु हलं छम्ह मनुखं येशयात थथे धाल – “गुरुजु, जिमि दाजुयात अबुया सम्पति इनाब्बु धका: धयादिसं रे।”
- 14 वयकलं वयात लिस: बियादिल – “जिं छिकपिनिगु सम्पति इनाबीम्ह मनु अथवा न्यायाधीश धका: छित: सुनां धाल?”
- 15 अले वयकलं फुक्कसित धयादिल – “होश या, छुं नं लोभ लालक यायेगु बानी याये मते, छायाधा:सा यक्व धनसम्पति दयेवं जक धात्येगु जीवन दइगु मखु।”
- 16 वयकलं इमित छगु उखान कनादिल। “छम्ह त:मिम्ह मनुयागु बुँइ तयां तयेथाय मदयक अनन् सल।
- 17 अले वं मनं मनं बिचा: यात – ‘अन्न ला तयां तयेथाय हे मन्त, आ: जिं छु यायेगु?’
- 18 वं बिचा: याना: धाल – ‘छगु ज्जुक्ति मयासें मजिल। थ्व दक्व भखारि स्यंका: तत:म्ह: जुइक दयकेमाल, अले जक जिगु अनन् व सामान फुक्कं थ्व भखारिइ तये दइ।
- 19 अले ला जि थथे धका: हुक्क जुयाच्वने – “आ: ला जित: दूँइ तकयात नयेत माक्व दत। उकिं मोजमज्जा याना: नया:त्वना: जुइदत।”[☆]
- 20 “अले परमेश्वरं वयात थथे धयादिल – ‘अय मूर्ख, छु ला थौं चान्हय हे सी। छं मुंकात:गु धन, अनन् फुक्कं आ: सुयागु जुइ?’
- 21 “परमेश्वरं धयादी थै मयासें थ:गु निति जक सम्पति मुंका जुइपि फुक्कं अथे हे जुइ।”

परमेश्वरयाके भरोसा ति

मती ६:२५-३४

- 22 अले हानं येथुं चेलातयत्त धयादिल – “नयेत्वनेगु व पुनेगुलिइ छिमिसं च्यूता: तये मते।
- 23 नयेगु स्वया: प्राण त:धं, मजू ला? पुनेगु स्वया: शरीर त:धं, मजू ला?

☆ 11:51 ११:२५ उत ४:४६, २ इति २४:२०-२१

☆ 12:1 १२:१ मती ११:१६, मर्क ८:१५

☆ 12:3 १२:२३ मती ४:२२; लूक ८:१७

☆ 12:10 १२:२० मती १२:२२; मर्क ३:२९

☆ 12:12 १२:२१-२२ मती १०:११-२०; मर्क १२:११; लूक २१:२४-२५

24 क्वःतयत् छकः बिचाः यानाः स्व। क्वःतयसं बुँइ पुसा हः जुइ नं मखु। अले बाली लः वनी नं मखु। इमि अन्न स्वथना तयेत धुकु नं मदु, भखारि नं मदु। अयनं इमित माक्व परमेश्वरं नका तःगु दु। झंगःपंक्षीत स्वयाः ला छिपिं यक्व म् वं।

25 छिपिं मध्ये सुनानं धन्धा कयाः थःगु आयु पलख जक नं अप्वः तने फु ला?

26 थपायसकं चिधंगु ज्या छग् ला याना नये मफु धाःसा छिमिसं मेमेगु खँय् छाय् धन्दा कयाः जुइगु?

27 “ह्यायच्चंगु स्वांयात छकः स्व, इपि गुकथं तःमा जुल? इमिसं ज्या नं याःगु मदु, कापः नं थाःगु मदु। जि छिमित धाये – उलिमछि धनसम्पत्ति दुह सोलोमन जुजु छफचः स्वां ति हे झःझः मधाः।”

28 थौं बुयाः कन्हय हे इवाः जुया वनीगु चाँययात ला परमेश्वरं थुलि समाः यानातयादी धाःसा वयकलं छिमित पुनेत वसः बियामदी ला? अय् विश्वास मगाःपि, छिमिसं गथे क्वातुकु विश्वास याये मफुगु?

29 “अयजुगुलि छिमिसं नयेत्वनेगुलिइ जक मन तया जुइ मते, अले धन्दा कयाजुइ नं मते।

30 संसारयापि मनुतयसं जक नयेत्वनेगुलिइ च्युताः तया जुइ। तर छिमित छु छु माः धकाः ला छिमि बाःनं सि हे स्थुनि।

31 न्हापां परमेश्वरयागु राज्य माः जु, अले छिमित माःगु फुक्क बियादी।

32 “परमेश्वर लयतायादीगुलि छिमित वयकलं थःगु राज्य बियादी। उकिं छिमिगु पुचः चिधं धकाः छिपिं ग्याये माःगु मदु।

33 “अयनं दुमिसं थःपिन्के दुगु फुक्क मिथाः नये मखपिन्त इनाब्बु। अले खचं यानाः नं फुना मवनीगु सम्पत्ति दयंकेत स्व। स्वर्गाय मुंकातःगु सम्पत्ति न्हायक्व हे खचं याःसां गुबलें हे फुनावनी मखु, खुं नं ख वइ मखु, अले किलं नं नइ मखु।

34 छिमिगु सम्पत्ति गन दु छिमिगु मन नं अन हे दइ।”

पिवाः च्वंमह च्यः

35 “वसः फिनाः सेवाया निति मत च्याकाः तयार जुयाच्वं।”

36 छिपिं ब्याहा भव्य वंमह मालिकयागु लँ स्वया च्वंमह च्यः थें जुयाच्वं। गुह्यसिनं थः मालिक वयेवं खापा चायकाबी।

37 मालिक लिहां वइबलय वं थः च्यःतयत् मधंसे च्वनाच्वंगु खन कि गुलि स्याबास बी। जि छिमित धातयें धाये – व मालिकं थः च्यःयात पाहांयात थें फयतुकाः नके त्वंके याइ।

38 लिबाक्क बाचा जायका वा खा हाली धुंकाः लिहां वयाः नं थः च्यःतयत् मधंसे पियाच्वंगु खन कि ला मालिकं इन अप्वः लयतायाः स्याबास बी।

39 “श्व नं सीकाति – थःगु छँय् ख वइगु खँ सिल कि छँ थुवाः चच्छि मधंसे पियाच्वनी। वं खुंयात दुहां वये तकं बी मखु।

40 छिमिसं नं अथे हे होशयानाच्वं, छाय्धाःसा छिमिसं मतिइ हे मतःबलय मनुया काय वइ।”

भिंमह व मभिंमह च्यः

मती २४:४५-५१

41 पुनूसं धाल – “प्रभु, श्व खँ छि जिमित जक धयादियागु ला कि मेपिन्त नं धयादियागु?”

42 अले वयकलं धयादिल – “भिंमह व विश्वास याये बहःमह च्यः सु जुइ? गुह्यसित वया मालिकं मेपि च्यःतयत् ठीक ठीक इलय नके त्वंकेगु ज्या बियाः इमि नायः याना तइ, व हे जुइ।

43 वं अथे ज्या यानाच्वंगु वया मालिकं खन धाःसा वयात गुलि स्याबास बी।

44 जि छिमित धातयें धाये – वया मालिकं वयात थःगु सबयं तकं लःल्हाना तइ।

45 तर वं ‘जिमि मालिक तःन्हु लिपा जक वइ’ धकाः मतिइ तयाः मेपि च्यः व भ्वातितयत् दयाः ख्यानाः मंदु थें नयाःत्वनाः सनाः जुल धाःसा

46 वं मतिइ हे मतःबलय वया मालिकं आकाझाकं थ्यंकः वयाः वयात स्या हे स्थानाछवइ। अले परमेश्वरयात विश्वास मयाइपिन्त बीगु सजॉय वयात नं बी।

47 “मालिकं या धकाः धयाथकगु खँ स्यसां हेपय यानाः मयाइमह च्यःयात तसकं तःधंगु सजॉय बी।

48 मसीकं मचायकं स्यंकूमह च्यःयात भचा जक सजॉय बी। यक्व बिया तःमह्यसिके यक्व हे काइ, यक्व कयातःमह्यसिनं यक्व हे बी माली।”

ख्रीष्ट येश्यागु निति बाय माली

मती १०:३४-३९

49 येश हानं धयादिल – “जि श्व संसारय मि तःवयाम्ह खः। श्व मि च्याये थुंकगु जसा बां हे लाइगु खः।

50 जि छगु बपतिस्मा काये मानि। व मकातले जि यक्व दुःखकष्ट फये मानि।”

51 छिमिसं स्वयेबलय जि संसारय शान्ति बीत वःमह धकाः च्वन जुइ? मखु, जि छिमित धाये – बइ जि ल्वाकेत वयाम्ह खः।

52 आवलि न्यामह्यसिगु परिवारय कचिंगाः पिहां वइ, अले स्वमह्यसिगु छपुचः व निमह्यसिगु छपुचः जुयाः थःधव्य ल्वापु जुइ।

53 “ थुकथं अबुया विरोधय काय,

कायया विरोधय अबु,

मांया विरोधय म्हाय,

म्हायया विरोधय मां,

माजुया विरोधय भोमचा,

व भोमचाया विरोधय माजु जुयाः

ल्वापु जुइ।”

ईयात थुइकि

मती १६:२-३

54 अले येश मनुतयत् धयादिल – “पच्छिमं हाकगु सपाँय वःगु खनेवं छिमिसं ‘आः वा वदन’ धकाः धाइ, अले अथे हे जुइ।

55 हान दच्छिनं फय वयेवं छिमिसं ‘आः तसकं तान्वइ’ धकाः धाइ, अले अथे हे जुइ।

56 धातयें हे, छिपिं निपाः ख्वाःपाः दुपि खः। आकाशय व पृथ्वीइ जुइगु खँ ला छिमिसं सीके फु धासेलि श्व ईयात जक गय म्हासीके मफुगु?

57 “छिपि थःपिन्सं हे छाय् भिं मभिं सीके मफुगु?

58 सुनानं छिमित मुद्दा तल धा:सा अदालतय् थयने न्ह्यः हे वलिसे मिलय् जुइगु स्व। मखुसा वं छिमित न्यायाधीशया न्ह्यःने यंकी। न्यायाधीशं छिमित सिपाईतय्यगु लहातय् लःल्हानाबी। अले इमिसं छिमित कुनी।

59 अले छु जुइ थ्व जिं छिमित धाये – पुले माक्व धिबा मपुइकं छिमित इयालखानां त्वःता हइ मखु।”

13

पापं लिचिलेगु ला कि सीगु?

1 अबलय् हे छथ्वः मनुतयसं वयाः येशूयात थथे धाल – “परमेश्वरयात बलि बियाचवंबलय् पिलातसं गालीलीतयूत स्याकल। अले इमिगु हि व बांयागु हि नाप ल्वाकछ्याना बिला।”

2 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “थुपि मेपि गालीलीत स्वयाः तसकं पापी जुगुलि अथे यानाः स्याःगु धकाः मतिइ तया ला कि छु छिकपिन्सं?

3 जिं छिकपिन्त धाये – अथे मखु, छिकपिन्सं पश्चाताप मयाःसा छिकपि नं इपि थें सी माली।

4 सिलोआमय् च्वंगु धरहरा क्वःदलाः लहानाः सीपि झिंच्यामह मनुत यस्शलेमय् च्वपि मनुत स्वयाः पापीत धकाः मतिइ तया ला कि छु छिकपिन्सं?

5 जिं छिकपिन्त धाये – अथे मखु, छिकपिन्सं पश्चाताप मयाःसा छिकपि नं इपि थें सी माली।”

यःमरि मसःगु सिमायागु उखान

6 अले येशुं इमित उखान छगु छ्नादिल – “छमह मनुवं थःगु दाखया क्यबय् यःमरिमा पिनातःगु दु। छन्हु वं सिमाय् यःमरि सयाच्वंगु दु ला धकाः माः वन, तर यःमरि छगः हे सयाच्वंगु मखन।

7 अले वं क्यबय् ज्या याइमहयसित धाल – “स्वदँ मछि दये थुंकल थ्व यःमरि सइ ला धकाः पियाच्वनागु, सःगु हे मखुनि। आः ला सिमायात पाला छवःसां जिल। थाय् जक पंक, छाय् तया तयेगु?”

8 “अले क्यबय् ज्या याइमहयसिनं धाल – ‘आः हानं दच्छि तक स्वये का हजुर। जिं हानं छकः जःखः बांलाक म्हायाः गाक्क साः तयाः स्वये।

9 थथे यानाः यःमरि सल धाःसा बां हे लात, मखुसा पाला छवयाबी।”

धुसि लुन्ह मिसायात लाय्कादीगु

10 छन्हु विश्रामबार खुन्हु येशु धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय् झायाः स्यनेकने यानादिल।

11 अबलय् भूत दुब्यूह छमह धुसि लुन्ह मिसा नं अन वयाच्वन। थ्व मिसा धस्वाये मफु। वयात थथे जुयाच्वंगु झिंच्यादँ मछि दये थुंकल।

12 वयात खनाः वयकलं सःताः थथे धयादिल – “छिगु ल्वय् लना।”

13 अले वयकलं थःगु ल्हाः वयागु छेनय् तयादिल। उग्रिमय् हे व धस्वाये फत। अले वं परमेश्वरयात जयजय यात।

14 अथे वयकलं विश्रामबार खुन्हु हे ल्वय् लाय्कादिल धकाः धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयामह कजी तसकं तंम्वयकल। अले वं मनुतयूत धाल – “ज्या याये ज्यगु दि ला खुन्हु मछि द हे दु नि। सुयां ल्वय् लाय्के माःसा उबलय् वःसां ज्युनि। विश्रामबार खुन्हु हे लाय्केमाः धयागु छु दु?”^{१४}

15 अले प्रभु वयात लिसः बियादिल – “छिकपि गज्याःपि निपाः ख्वाःपाः दुपि? छिकपिन्सं द्रहतयूत, गधातयूत विश्रामबार खुन्हु गलं त्वःताः लः त्वंके मयंका ला?”

16 अले छु, अब्राहामया म्हाय् थ्व मिसायात झिंच्यादँ तक शैतानं चिनातल। छु थवयात विश्रामबार जुल धायेवं त्वःताबी म्वाः ला?”

17 थथे धयादीगुलि वयकःया विरोधीत मछालाः सुक्क च्वन। अले अजू चापागु ततःधंगु ज्या यानादीगुलि ग्वाः ग्वाः मनुत वयकः खनाः लयलयाताल।

दक्कसिबय् चिबःगु पुसा व सोडायागु उखान

मती १३:३१-३३; मार्क ४:३०-३२

18 येशुं धयादिल – “परमेश्वरयागु राज्य गथे च्वं धकाः गय् यानाः धायेगु? छु नाप दौंजय् यानाः क्यनेगु?

19 परमेश्वरयागु राज्य थथे च्वं। छमह मनुवं तुवःया पुसा थःगु बुँइ हल। थ्व बुया वयाः तःमागु सिमा जुइ, अले झंगःपक्षीतयसं थुकियागु कचामचाय् थःगु स्वँ दयकी।”

20 वयकलं हानं धयादिल – “परमेश्वरयागु राज्ययात छु नाप दौंजय् यानाः क्यनेगु?

21 परमेश्वरयागु राज्य थथे च्वं। छमह मिसां सोडा कयाः सोपा छवचुंलय् ल्वाकछ्यानाः फुकक थासय् मथ्यंतले न्हायाच्वन। अले छवचुं फुककं पवंगाना वल।”

चिब्यागु लुखा

22 येशु शहर शहर व गां गां जुयाः स्यनेकने यायां यस्शलेमपाखे झाया च्वंबलय्

23 वयकःयात छमह मनुवं न्ह्यःसः यात – “प्रभु, कम मनुतयूत जक मुक्ति दइ ला?”

अले वयकलं वयात धयादिल –

24 “चिब्यागु लुखां दुहां वनेगु कुतः या, छायाधाःसा यक्व मनुतयसं अनं दुहां वनेत ला स्वइ, अयनं फइ मखु।

25 छँं थुवालं खापा ति थुंकाः हानं चायकाबी मखु। अले छिपि पिने च्वनाः थथे धयाः खापा संका च्वनेमाली – ‘प्रभु, खापा चायकादिसँ’ वयकलं थथे लिसः बिया हइ – ‘छिपि गनं वयापिं खः? जिं छिमित म्हमस्यु।’

26 अले छिमिसं थथे धाइ – ‘जिपिं छिनाप हे नयेत्वने याये थुंपिं खः। अले जिमिगु हे त्वालय् झायाः छिं जिमित स्यनादीगु खः।’

27 छिमिसं वयकःयात अथे धाःसां वयकलं छिमित थथे धया हइ – ‘धात्ये हे छिपि गनं वःपिं खः धकाः जिं मस्यु। अले गज्याःपिं खः धकाः नं जिं मस्यु। मभिगु जक ज्या यानाजुइपिं, हालाच्वने मते, हँ।’^{२७}

28 “अले छिमिसं अब्राहाम, इसहाक, याकूब व फुकक अगमवक्तात स्वर्गय् परमेश्वरया राज्यय् च्वनाच्वंगु, छिमित जक दुमकाःगु खनाः नुगः हीसे च्वंकाः ख्व जक ख्वयाः, वा न्ह्याच्वनी।^{२८}

29 यहदीमखुपिं मनुत पुवं, पच्छिम, उत्तर, दच्छिन फुकक थासं वयाः स्वर्गय् परमेश्वरया राज्यय् भव्य नयेत फयतइ खनी।^{२९}

30 थुइकि, आः न्हापा लाःपि लिपालाइ, अले लिपा लाःपि न्हापा लाइ।”^{३०}

यस्शलेम खनाः नुगः मछिकादीगु

मती २३:३७-३९

31 अबलय् हे सुं फरिसीतयसं वयाः येशूयात थथे धाल – “हेरोद छितः स्यायेत स्वयाच्वंगु दु, याकनं हे थनं बिस्व्यु झासँ।”

☆ 13:14 १३:१४ प्रस २०:१९-२०; वय ५:१३-२४ ☆ 13:27 १३:२७ भज ६:८ ☆ 13:28 १३:२८ मती २२:१३; २५:३० ☆ 13:29 १३:२८-२९ मती ८:११-१२ ☆ 13:30 १३:३० मती २१:३०; २०:१६; मार्क १०:२१

- 32 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “झासँ व ध्वंयात थथे धयादिसँ – जि थौं व कन्हय त भूततयत पतिनाछवयेगु, ल्वगितयत लायकाबीगु याये मानि, कंस ला जिं थःगु ज्या सिधयके।
 33 न्हागु हे जूसं थौं, कन्हय व कंस जि थःगु लँय वना हे च्वनेमाः छायाधाःसा यस्शलेमं पिने ला अगमवक्ता सी जि हे मज्यु।”
 34 “हे यस्शलेमय च्वंपि मनुत, छिमिसं अगमवक्तातयत स्याना छवत, अले परमेश्वरं छवयाहायादीपि दूततयत ल्वहंत कयकाः स्याना छवत। जि छिमित माकां थः खाकातयत त्वपुया तः थें गुलि बचय गयेत स्वये धुन। अयनं छिपि मानय मज्ज।
 35 अवनिसें छिमिगु छैनं छिमित हे त्वःताथके। जि छिमित धाये – आवलि छिमिसं प्रभुया नामं झायादीमहयसित तःमधंकुतले जितः खनी मखु।”*

14

म्हंमफुमह मन्यात लायकादीगु

- 1 छकः विश्रामबार खुन्हु येसु छम्ह तःधंम फारसीयागु छँय भव्य सःतातःगुलि झाल। मनुतयसं वयकःयात अन नं चिवा यानाच्वन।
 2 वयकःया न्हाःने लहाःतुति मनावःम्ह छम्ह मनु च्वनाच्वंगु दु।
 3 वयकलं शास्त्रीत व फारसीतयत थथे धयादिल – “विश्रामबार खुन्हु सुयातं लायकाबीगु ज्या याये ज्यु ला?”
 4 इपिं छम्हयसिनं हे नवाय मछाल। अले वयकलं व लहाःतुति मनावःम्ह मन्यात थियाः लायका छवयादिल।
 5 अले इमित धयादिल – “छिकपिनि सुयां काय अथवा द्रहं तुंथिइ कुतुवन धाःसा विश्रामबार खुन्हु जूसं काकाकाचां सालाः थमकाइ ला?”*
 6 इमिसं थुकियागु लिसः बी मफुत।
 भव्य सःतःमह व भव्य वइपि
 7 अन भव्य वःपि मनुतयसं च्वय फयतइत स्वः जःगु खनाः वयकलं इमित थथे धकाः छगु उखान कनादिल –
 8 “सुनानं छिकपिन्त ब्याहा भज्जय सःतातःगु दुःसा छिकपि च्वय च्वनादी मते, छायाधाःसा छिकपि स्वयाः नं तःधपिन्त भव्य सःतातःगु दये फु।
 9 भव्य सःतःमहयसिनं छिकपिन्त थथे धाइ – ‘अनयात थाय त्वःतादिसँ।’ अले छिकपि मछालाः वय्य च्वंवेने माली।
 10 “छिकपिन्त सुनानं भव्य सःतल धाःसा छिकपि वनाः दकल्य वय्य लाःगु थासय च्वं झासँ। अले भव्य सःतःमहयसिनं वयाः छिकपिन्त थथे धाइ – ‘पासा, भवा च्वय झासँ।’ अले च्वय च्वं झायेबलय फुक्कसिगु न्हाःने छिकपिन्त बोलाइ।*
 11 सुनां थःतःधंम तःधंकी व चिधनी। अले सुनां थःतःधंम छिं धिधं तायकी व तःधनी।”*
 12 अले हानं वयकलं भव्य सःतःमहयसित नं धयादिल – “भव्य न्यायकेबलय छिं थः पासापि, दाजुकिजापि, फुकीत, जःखः च्वंपि व तःमिपिन्त भव्य सःतादी मते, छायाधाःसा पलेसा पुलेत इमिसं छितः नं भव्य सःती।
 13 भव्य न्यायकेबलय छिं नये मखंपि, लहाःतुति खूपि, अले कापिन्त भव्य सःतादिसँ।
 14 अले छितः आशिष दइ, छायाधाःसा अज्याःपिन्सं छितः पलेसा पुले फइ मखु। बरु धर्मीपि सिनाः हानं म्वाना वइबलय परमेश्वरं छितः थुकियागु पलेसा पुलादी।”

तःधंगु भव्ययागु उखान

मती २२:१-१०

- 15 थ्व न्यानाः वयकःयागु लिक्कसं च्वनाच्वंमह छम्ह मनुचं थथे धाल – “स्वर्गाय परमेश्वरयागु राज्यय च्वनाः नयेत्वने याये खनीमह मनु ला तसकं धन्यमह जुइ।”
 16 वयकलं धयादिल – “छन्हु छम्ह मनुचं तसकं तःधंम भव्य न्यायकल, अले यकव मनुतयत भव्य सःतल।
 17 भव्य नयेगु ई जुइकाः वं थः च्यःयात भव्य सःताःपिन्त हानं छकः ‘फुक्कं ठीक जुइ धुंकरु, भव्य झासँ’ धकाः धायके छवत।
 18 तर भव्य सःतातःपि मनुतयसं वये मलाः धकाः धयाहल। छम्हयसिनं थथे धाल – ‘जिं बुँ छक्क न्याना तयागु दु, बुँइ छकः स्वः वनेमानि। अयजगुलि वये लाइ मखु, तंचायादी मते।’
 19 अले मेहयसिनं धाल – ‘जिं न्याज्यः द्रहं न्याना तयागु दु, छकः ज्या याकाः स्वये मानि। अयजगुलि वये लाइ मखु, तंचायादी मते।’
 20 अले हानं मेह मनुचं धाल – ‘नकतिनि नकतिनि कलाः हयागुलि जि वये मलाः।’
 21 “च्यलं लिहां वनाः मालिकयात फुक्क खँ धयाबिल। तसकं तंभयकाः वं च्यःयात थथे धाल – ‘हुँ, शहरया लँय लँय व गल्लिइ गल्लिइ वनाः नये मखंपि, लहाःतुति खूपि व कापिन्त व्वना हजि।’
 22 अले मालिकं धाःथें याये धुंकाः च्यलं वयाः वयात थथे धाल – ‘हजुर, छिं धयादी थें याये धुन, अज्ज नं थाय दिन।’
 23 वं हानं वयात थथे धाल – ‘शहरं पिनेयागु लँय लँय व गल्लिइ गल्लिइ वनाः मनुतयत कर याना जूसं व्वना हजि। जिगु छँ जायक मनुत दये हे मा।
 24 जिं छिमित धाथें धाये – न्हापा भव्य व्वना तयापि मनुत छम्हयसिनं हे भव्य नयेखनी मखु।’ ”

चेला जुइत त्याग यायेमाः

मती १०:३७-३८

- 25 खाः खाः हे मनुत येस्या ल्यूल्य वयाच्वन। वयकलं इमित लिफः स्वयाः थथे धयादिल –
 26 “सु मनु जि नाप वये मास्ति वःसा वं थः मांबी, कलाः, भात, मस्त, दाजुकिजा, तताकेहँ, अले थःत नं जितः स्वयाः अप्चः माया याये मज्यु। अथे याये मफुमह मनु जिम्ह चेला जुइ फइ मखु।*
 27 थःगु कुस क्वबिया जिगु ल्यूल्य मवइमह मनु जिम्ह चेला जुइ फइ मखु।”*
 28 “सुनानं धरहरा दयकेत्यन धाःसा न्हापालाक गुलि खर्च जुइ, अले धिवा गाः मगाः निं स्वइ।
 29 जग तये धुंकाः सिधयके मफुत कि वयात फुक्कसिनं थथे धकाः गिज्य याइ –
 30 ‘थ्व मनुचं दयकेत ला दयकल, अयनं सिधयके भाः मखन का।’
 31 “अथे हे छम्ह जुजुं मेह जुजुलिसे ल्वाःवनेत न्हापालाक थःपिनि झिद्रः सिपाइँत शत्रुतय निद्रः सिपाइँतलिसे ल्वाये फइ ला कि फइ मखु धकाः बिचाः याना स्वइ।
 32 शत्रुपाके च्वंपि सिपाइँत नाप ल्वाये मफु धयागु जूसा, इमिसं हयकाः वये न्हाः हे मनुत छवयाः मिल्य जुइत स्वइ।
 33 अथे हे छिमिसं नं थःके दगु फुक्कं त्वःते मफुसा छिपि जिम्ह चेला जुइ फइ मखु।
 34 “चि ला भिं जु। चिया सवाः हे तन धाःसा थवयात हानं छुकि चि सवाः वयकेगु?”

35 थथे सवा: तने धुंक्गु चि ला बूँइ तयेत नं मज्यु, सा:दुँय तयेत नं मज्यु। अज्या:गु चियात ला मनुतयसं वंछवइ। सुयाके न्हायपं दु वं न्यना का।”

15

रवंगु उखान

- 1 कर काइपि मनुत व पापीत हुल हुल मुना: येशूयाथाय लिवक लिवक वया: वयक:यागु खँ न्यं वल।
- 2 अले फरिसीत व शास्त्रीतय थथे धका: खँ जुल – “थ्व मनु ला पापीत नाप बुला जुया: नया जुइम खनिसा।”*
- 3 अयजुगुलि वयकलं छगु उखान कनादिल।

तंमह फैचा

मत्ती १८:१२-१४

- 4 “छिकपि मध्ये सुयां छमहयसिया सछिमह फैचा दु धायका। उकी छमह फैचा तन धा:सा वं छु याइ? वं गुइगुमह फैचायात खयलय हे त्व:ता: तंमह फैचायात मा: मजुइ ला?

5 अले लुल कि वं लयलयतातां फैचायात ब्वहलय तया: हइ।

6 वं छँ थयंका: थ: पासापिन्त व ज:ख: च्वपिन्त स:ता: थथे धाइ – ‘जिं तंमह फैचायात लइका हये धनु, उकि छिपिं नं जिनापं लयता।’

7 जिं छिकपिन्त धाये – थुकथं हे पश्चाताप या:मह छमह पापी मनु खना: परमेश्वर लयतायादी। तर छिकपि थं ज्या:पि गुइगुमह ‘जिपि धर्मीपि ख:’ धका: धाइपि मनुत खना: परमेश्वर लयतायादी मखु।”

तंगु पाँय म्वह:

8 “सुं छमह मिसायाके डिगु पाँय म्वह: दु। अले वया छगु पाँय म्वह: तन धा:सा वं मत च्याका: बँ पुना: माला: मस्वइ ला?

9 लइके धुंका: वं थ: पासापिन्त व ज:ख: च्वपिन्त स:ता: थथे धाइ – ‘जिं तंगु पाँय म्वह: लइके धनु, उकि छिपिं नं जिनापं लयता।’

10 जिं छिकपिन्त धाये – अथे हे परमेश्वरयापि स्वर्गदूतत न पश्चाताप या:मह छमह पापी खना: लयलयताइ।”

तंमह काय

11 अले वयकलं हानं उखान छुनादिल – “छमह मनुया निमह कायपि दु।

12 छन्हू कान्छामह कायनं थ: अबुयात थथे धाल – ‘बा:, जित: जिगु अंश बियादिसँ।’ अले अबुहयसिनं निमह कायपिन्त अंश इनाबिल।

13 “अथे अंश इनाब्यगु गुलिचां मनुनिबलय कान्छामह कायनं थ:गु दक्व सम्पति मिया: परदेशय वन। अन वना: वं थ:गु धिबा मोजमज्जा याना: फुकका छवत।

14 अबलय अन देशय अनिकाल जगुलि वयात तसकं हे दु:ख जुल।

15 व अन देशय च्वमह छमह मनुयागु छँय ज्या या: वन। वं वयात फातयत नके त्वेके यायेगु ज्या बिल।

16 तसकं नयेपित्याना: च्वंगुलि फातयसं नइगु नसा हे वं नये मास्ति वयकल, अयनं वयात व हे नं सुनानं मब्यु।

17 “छन्हू वयात होश वल, वं थथे बिचा: यात – ‘जिमि बा:याथाय ज्या याइपि मनुतयसं प्वा: जायक नया: नं थथेत दु, जि धा:सा थन नये हे मखना: सिनावनिन।

18 आ: मजिल, जि वना: बा:यात थथे धायेमाल – ‘बा:, परमेश्वरयागु विरोधय व छिगु विरोधय जिं पाप याये लात।

19 आ: ला जित: छिकपिनि काय धका: धाये हे मत्वय धुंकल। अयजुगुलि जित: छिथाय ज्या याइमह छमह चय: थं भा:पिया तयादिसँ।”

20 “अले व दना: थ:गु छँय लिहां वल। व लँय वयाच्वंगु वया अबु तापाकनिसे हे खन। वयात खना: तसकं माया वन। अले ब्वॉय वना: थ:काययात घयपुया: चुपा नल।

21 अले वं अबुहयसित धाल – ‘बा:, जिं परमेश्वरयागु विरोधय व छिगु विरोधय पाप याये लात। आ: ला जित: छिकपिनि काय धका: धाये हे मत्वय धुंकल।’

22 “तर अबुहयसिनं चय:तयत स:ता: थथे धाल – ‘याकनं हे दकलय बांला:गु वस: हया: वयात पुंकि। वयागु पतिनय अंगु नं न्हाका: ब्यु। अले तुतिइ लाकां नं न्हाका: ब्यु।

23 भव्य ज्वरय या। थौं झीसं लयता: भव्य न्यायकेमा,

24 छायधा:सा थ्व जिमि काय सी धुंक्मह हानं म्वानावल, तने धुंक्मह हानं लुल।’ अले भव्य नया: न्हाइपुकल।”

25 “अबलय वया त:धिक:मह काय बूँइ वनाच्वंगु जुयाच्वन। बुं लिहां वया: छँ लिवक थयंबलय वं छँय म्ये हालाच्वंगु व प्याखं ल्हयाच्वंगु स: ताल।

26 अले वं छमह चय:यात स:ता: छँय छु जुयाच्वन धका: न्यन।

27 चयलं धाल – ‘छिकपिनि किजा छुं मजुइक छँय लिहां व:गुलि छिकपिनि बा:नं भव्य न्यायकगु ख:।’

28 “अले व तसकं तंमयका: छँय नं वने मास्ति मवयकल। अयजुगुलि अबुहं हे पिने वया: वयात ह्ययकल।

29 तर अबुहयसित थथे लिस: बिल – ‘स्वयादिसँ, थुलिमिह चये धुंकल जिं दास थं छिगु सेवा यानाच्वनगु। जिं छिगु छुं नं खँ मानय मयानागु म्दु। अयनं छि जित: पासापिलिसे न्हाइपुकेत दुगुचा छमह हे गुब्सं बियादीगु म्दु।

30 वेशयायाथाय जुया: छिगु सम्पति दक्वं फुकका व:मह काय वयेवं धा:सा थपायसकं त:धकं भव्य न्यायकादिल।’

31 “अले अबुहयसिनं वयात धाल – ‘स्व बाबु, छ ला जि नाप हे च्वनाच्वंगु दु नि। अले जिगु धयागु हे छंगु मखु ला?’

32 थौं ला भव्य न्यायका: लयताय मा:गु दि ख:, छायधा:सा छं किजा सी धुंक्मह हानं म्वानावल, तने धुंक्मह हानं लुल।”

16

चलाखमह दांभरियागु उखान

1 येशू चेलातयत नं थथे धयादिल – “छमह त:मिह मनुया छमह दांभरि तयात:गु दु। छन्हू व दांभरिनं ला: ला: थे धिबा खर्व यानाच्वन धका: मालिक न्यन।

2 अले वं वयात स:ता: धाल – ‘छं मखु थं यानाच्वन धका: धा:गु खँ ख: ला कि मखु? आवनिसें छं जिथाय ज्या याये म्वा:ल। जित: हिसाब बुझाय याये हजि।’

3 “अले वं बिचा: यात – ‘आ: जिं छु यायेगु? मालिक जित: ज्यां लिकयाबी न। बँ पा: जुइ जिं मफु, अले फवं जुइत मछा:।

- 4 गथे या:सा जित: ज्यां लिकाये धुंका: नं मन्तयसं थ:गु छैय् दुकाइ, व जिं लुइके धुन।'
- 5 "थुलि बिचा: याना: वं थ: मालिकयात धिबा पुलेमा:पिन्त छम्ह छम्ह याना: स:तल। दकलय् न्हापा व:महयसित वं धाल - 'जिमि मालिकयात छि गुलि धिबा पुले मानि?'
- 6 वं धाल - 'स्वद्: लिटर जैतूनया चिकं पुले मानि।' अले वं धाल - 'छंगु भ्वंतय याकनं किन्त्यास: लिटर जक चव।'
- 7 "अले हानं वं मेहयसित धाल - 'छि जिमि मालिकयात गुलि पुले मानि?'' वं धाल - 'दु:छि बोरो छव पुले मानि।' अले वं वयात धाल - 'छंगु भ्वंतय याकनं च्यास: बोरो जक चव।'
- 8 "व मभिह् दांभरिनं अथे चलाखि ज्या या:गुलि वया मालिकं वयागु तारिफ यात। थुकि सीदत, थ्व संसारयापि मन्त थ:त माल धायेवं चलाख जुइ स:, तर परमेश्वरया मन्त धा:सा अथे मखुगुलिइ चलाख जुया: सना जुइ मस:।
- 9 जि छिमित धाये - थ्व संसारयागु हे धिबां जूसां छिमिसं थ:गु निंति पासापि दयका ति। अले थ्व धिबा फुइ धुंका: छिमि स्वर्गय दुकाइ।"
- 10 "चिधंगु खैय् विश्वास याये बह:मह मन् त:धंगु खैय् नं विश्वास याये बह:मह जुइ। अथे हे चिधंगु खैय् बेइमान जुइमह मन् त:धंगु खैय् नं बेइमान जुइ।
- 11 संसारयागु धिबाया ज्याखैय् हे ला विश्वास यायेबह: मज्मह मन्यात स्वर्गयागु धन सुनां ल:ल्हानाबी।
- 12 मेपिनिगु धनसम्पत्तिइ हे ला छिपि विश्वासी जुइ मफु धा:सा छिमित दयेमा:गु धनसम्पत्ति सुनां बी?'
- 13 "सुं च्यालं निम्ह मालिकयागु सेवा याये फइ मखु, छाया:सा वं छम्ह मालिकयात अप्च: ययकुसा, मेमह मालिकयात ययकी मखु। वं छम्हयसिनं धा:थे या:सा, मेमहयसिनं धा:गु खै न्यनी मखु। अथे हे छिमिसं परमेश्वर व धन निर्यागु सेवा याये फइ मखु।"*

धिबा जक दुसा गा:पि फरिसीत

- 14 धिबा जक दुसा गा:पि फरिसीतयसं वयकलं धयादीगु खै न्यना: वयक:यात गिजय यात।
- 15 वयकलं इमित धयादिल - "मन्तयगु न्हा:ने जिं जुया जुइपि छिकपि हे ला ख: नि। अयनं परमेश्वरं छिकपिनिगु नुगलय् च्वंगु खै स्य, थये मन्तयगु न्हा:ने त:धेछुया जुइगु हे परमेश्वरयात दकलय् मय:गु खै ख:।
- 16 "युहना मवतले ला व्यवस्था व अगमवक्तातयगु सफु हे चले जुयाच्वंगु ख:। उबलय् निसें हे परमेश्वरयागु राज्ययागु भिंगु खै न्यंकाच्वंगु दु। अयजुगुलि न्हाथे याना जूसां मन्तयसं अन दुहां वनेत कुत: यानाच्वन।"
- 17 पुथ्वी व आकाश फुक्क फुना वंसां व्यवस्थाय च्यायात:गु वचन छगु नं फुनावनी मखु।"
- 18 "सुनानं थ: कला:यात त्व:ता: मेमह कला: ह:सा वं व्यभिचार या:गु जुइ। अले हानं अथे हे भातं त्व:तात:मह मिसायात ह:मह मिजंनं वं व्यभिचार या:गु जुइ।"*
- त:मिह् मन् व लाजरस
- 19 "छम्ह तसकं त:मिह् मन् दु। वं न्हाबले तसकं थिकेगु मलमलयागु वस: फिना जुइ। अले मोजं जुया जुइ।
- 20 वयागु धवाखायं कै जक दुम्ह लाजरस धा:मह छम्ह फ्वगियात तयेहया त:गु दु।
- 21 छिचातयसं वया: वयागु कैलय् पयया बीगु जुयाच्वन। वं त:मिह् मनुखं नया: कुतुं वंगु जक नये दुसां ज्यू धका: मतिइ तइगु ख:।
- 22 "छम्ह व फ्वगि सित, अले स्वर्गदूतयसं वयात व्वना यंका: अब्राहाम दुथाय् तये यंकल। छम्ह व त:मिह् मन् नं सित, अले वयात थुनाबिल।
- 23 नरकय लानाच्वंमह थ्व त:मिह् मनुखं तसकं कष्ट जुगुलि च्वय थस्व:बलय् तापाकं वं लाजरसयात अब्राहामनाप च्वनाच्वंगु खन।
- 24 "अले वं तसलं थथे धाल - 'बा: अब्राहाम, जित: दया यानादिसैं। लाजरसयात वयागु पतिनं जित: छफुति जक जूसां ल: त्वकेत छवयाहयादिसैं, छाया:सा जित: थ्व मिइ तसकं कष्ट जुयाच्वन।'
- 25 "अब्राहामं वयात धाल - 'काय, म्वाना च्वंतले छं भिंगु भिंगु व बाबांला:गु काये खन, लाजरसयाके धा:सा अबलय् छुं हे मदु, वं यक्व दु:खसिया वल। आ: लाजरसयात सुख जुल, अले छं सास्ती नया च्वनेमाली।
- 26 थ्व खं ला छवे हे ति रे, जिमिगु व छिमिगु दथुइ तसकं त:धंगु गा: दु, अयजुगुलि जिपि छिमिथाय वये फइ मखु, अले छिपि जिमिथाय वये फइ मखु।'
- 27 "अले वं धाल - 'अयजूसा बा:, जिगु छगु विन्ति थ्व दु - वयात छक: जिमि बा:यागु छैय् छवयादिसैं।
- 28 जिमि न्याम्ह किजापि अज्जं दनि, वयात छक: अन छवया: इमित थनयागु खै कना: ख्याच्व: बीके माल, मखुसा इपि नं थन हे सास्ती न: वइ।'
- 29 "अले अब्राहामं धाल - 'इमिके मोशायागु व्यवस्था व अगमवक्तातयगु सफु द हे दु नि, इमिसं व हे जक न्यसां गा हे गानि।'
- 30 अले हानं वं धाल - 'मखु, बा: अब्राहाम, उलि जक इमित मगा:। सीम्ह मन् हे छक: वना: इमित धया ब्युसा इमिसं पश्चाताप याइ।'
- 31 अले अब्राहामं हानं धाल - 'मोशायागु व्यवस्था व अगमवक्तातयगु सफुयात हे इमिसं वास्ता मया:सा सीम्ह मनुखं म्वाना वना: धा:गु खै नं इमिसं विश्वास याइ मखु।'

17

पापय लाकीगु खै

मती १८:६-९; मार्क ९:४२-४७

- 1 येशू चेलातयत धयादिल - "छतां न छतां ला मन्तयत पाप या हे याकी, तर अथे पाप याकूमह मन्यात धिक्कार दु।
- 2 सुनां थथे चिधंमह छम्ह मन्यात जक नं पापय लाकी, वयात ग:पतय ल्वहंघ: घाका: समदुय वंछवयेगु हे बांलाइ।
- 3 अयजुगुलि होश या।
- 4 "छिमि दाजुकिजापिन्सं पाप याना च्वंसा इमित अथे याये मते धका: हाक्कि। अले इमिसं पश्चाताप या:सा इमित क्षमा या।"
- 4 इमिसं न्हिच्छिइ न्हयक: छिमिगु विरोधय पाप याना: न्हयक: तकं छिमिथाय वया: 'जि पश्चाताप याये' धका: धा: व:सा छिमिसं क्षमा ब्यु।"

विश्वास

- 5 अले प्रेरिततयसं प्रभुयात धाल - "जिमिगु विश्वास अप्च: दयका बियादिसैं।"
- 6 अले वयकलं धयादिल - "छिमिके तु छव:ति जक विश्वास दुसां छिमिसं थ्व हाकुगु किम्बु मायात - 'ल्यहें दना: समदुय ला हूं' धा:सा छिमिगु खै नं न्यनी।"

* 16:13 १६:१३ मती ६:२७

* 16:16 १६:१६ मती ११:२२-२३

* 16:17 १६:१७ मती ५:१८

* 16:18 १६:१८ मती ५:३२; १ कोर ७:१०-११

* 17:3 १७:३ मती १८:१५

च्यलं यायेमाःगु ज्या

- 7 “छिपि मध्ये सुनां थः च्यःयात बुँइ ज्या यानाः लिहां वइबलय् वा फेजवाः लिहां वइबलय् ‘याकनं न निं न’ धकाः धाइ ला? ”
- 8 छिमिसं वयात थथे ला धाइ – ‘वनाः याकनं नयेगु ज्वर्य या, अले जि नये मधुंतले पियाच्वँ। जिं नये धुंकाः तिनि छं न।’
- 9 थथे धाःथे यात धकाः छिमिसं च्यःयात गुबलें स्याबास बिया ला? ”
- 10 अथे हे छिमिसं न छिमित या धकाः धाःगु ज्या याये सिधयका थथे धा – ‘जिपि ला च्यःत जक खः। जिमिसं ला जिमित ब्वःगु ज्या जक याना।’ ”

झिम्ह कोह्मितयत् लायकादीगु

- 11 येशू यस्शलेमपाखे झाःबलय् सामरिया व गालीलयागु दथुं दथुं झाल।
- 12 छगु गामय् थ्यनी थें च्वंकाः वयकलं झिम्ह कोह्मितयत् नापलात। इमिसं तापाकं हे दनाः
- 13 तःसलं थथे धयाहल – “प्रभु येशू, जिमित दया यानादिसँ।”
- 14 वयकलं इमित धयादिल – “छिमिसं पुजाहारीयाथाय् वनाः थःगु म्ह वयनाब्यु।” लैय् वँव हे इमिगु कोहि ल्वय् लाया वन।*
- 15 कोहि ल्वय् लाःगु सीकाः छम्ह मनु तसकं लयूल्यतातां तःसलं परमेश्वरयात जयजय यानाः लिहां वल।
- 16 वं वयकःयागु तुतिइ भवपुयाः सुभाय बिल। व लिहां वःम्ह सामरी खः।
- 17 वयकलं धयादिल – “जि झिम्ह कोह्मितयत् लायका बियागु मखु ला? मेपि गुम्ह गन वन?”
- 18 थव यहुदीमखुम्ह छम्हयसिनं जक वयाः परमेश्वरयात सुभाय बिल, मेपिनसं छाय परमेश्वरयात सुभाय ब्यू मवल?”
- 19 अले वयात धयादिल – “दँ, छैय हँ। छं विश्वास याःगुलि हे छंगु कोहि ल्वय् लात।”

परमेश्वरयागु राज्य वयाच्वंगु दु

- मती २४:२३-२८, ३०-४४
- 20 सुं फरिसीतयसं परमेश्वरयागु राज्य गुबलय् वइ धकाः येशूयाके न्यन।
 - अले वयकलं लिंसः बियादिल – “परमेश्वरयागु राज्य खनेदयकः वइ मखु।
 - 21 सुनानं परमेश्वरयागु राज्य ‘थन दु’, ‘अन दु’ धकाः धाये फइ मखु, छाथधाःसा परमेश्वरयागु राज्य छिकपिनिगु हे दथुइ दु।”
 - 22 अले वयकलं चेलातयत् धयादिल – “छन्हु अज्याःगु ने दि वइतिनि गबुन्हु छिमिसं मनूया काययात छिकः जक स्वये दःसां ज्यु, धकाः धाइ। तर छिमिसं स्वये खनी मखु।
 - 23 मनुतयसं छिमित – ‘स्व, अन दु’, ‘स्व, थन दु’ धकाः धाइ। तर छिमिसं इमिसं धाःगु खँ न्यने मते, अले इमिसं धाःथायं वने मते।
 - 24 गथे आकाशय् हावलासा त्वइबलय् छगु कुनं मेगु कुनय् थयंक जः खइ। मनूया काय वइगु दिनयं न अथे हे खने दइ।
 - 25 न्हापालाक ला वं तःतामछि दुःखकष्ट सी मानि। अले हानं थोकन्हय्यापि मनुतयसं वयात मययकी।
 - 26 “गथे नोआयागु पालय् जगु खः मनूया काययागु पालयं न अथे जुइ।*
 - 27 नोआ लःजहाजय् दुहां मवंतले मनुतयसं नयेत्वने याना हे च्वन, ब्याहा याना हे च्वन, अले बिया छवयेगु न याना हे च्वन, अले ला छककलं हे इमित लायं त्वपू वल, थुकथं इपिं फुककं सिनावन।*
 - 28 “लोतयागु पालयं न अथे हे जुल। मनुतयसं नयेत्वनेगु, न्यायेगु मीगु, पीगु व दयेकेगु याना हे च्वन।
 - 29 उबलय् हे लोतं सदोम त्वःतेवं आकाशं मि व गन्धक गायाः इपि फुककं सिनावन।*
 - 30 मनूया काय वइबलयं न अथे हे जुइ।
 - 31 अबलय् कःसिइ च्वनाच्वंम्ह मनु थःगु सम्पति कायेत तकं छैय दुने वने लाइ मखु। अथे हे बुँइ ज्या यानाच्वंम्ह छैय तकं वये लाइ मखु।*
 - 32 लोतया कलाःयात लुमंकी।*
 - 33 थःगु प्राण बचय् यायेत जक स्वइम्ह मनु नाश जुयावनी। सुनां थःगु प्राण पाइ व बचय् जुइ।*
 - 34 जिं छिमित धाये – उखुन्हु चान्हय् छपाः लासाय घनाच्वंपि निम्ह मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्वःताथकी।
 - 35 नापं घः क्यला च्वंपि निम्ह मिस्त मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्वःताथकी।
 - 36 अथे हे बुँइ च्वंपि निम्ह मनुत मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्वःताथकी।”
 - 37 अले इमिसं वयकःयात धाल – “गन प्रभु?”
 - वयकलं धयादिल – “गन सीम्ह दु अन गिदु नं मुं वइ।”

18

छम्ह भाःत सीधुंक्मह मिसा व न्यायाधीशयागु उखान

- 1 अले येशू चेलातयसं न्हाबलें प्रार्थना यानाच्वनेमा, अले प्रार्थना यायेगु मत्वःतोमा धकाः ध्वाथुइकेत छगु उखान कनादिल।
- 2 वयकलं धयादिल – “छगु शहरय परमेश्वर खनाः मयाःम्ह, अले मनुतयत वास्ता तकं मयाइम्ह छम्ह न्यायाधीश दु।
- 3 व हे शहरय छम्ह भाःत सीधुंक्मह मिसा नं दु। व मिसां न्हाबलें वयाः वयात थथे धाइगु जुयाच्वन – ‘जितः क्वल्यलातःपिनिगु न्हाःने न्याय यानादिसँ।’
- 4 स्वन्हु प्यन्हु तक ला वं वयात आलताल यानाः वास्ता हे मयाः। लिपा वं मनं मनं थथे धाल – ‘परमेश्वर खनाः जि मयाः, अले मनुतयत नं जि वास्ता मतया।
- 5 अयनं थव मिसा जिथाय यक्व हाः वयाच्वंगुलि जिं वयागु मुद्रा नि छिने यानाबी। अथे मयाःसा व न्हियान्हिथं वयाः जितः दिक्क यानाबी।’ ”
- 6 अले प्रभुं धयादिल – “व अधमी न्यायाधीशं धाःगु खँ ताल ला?”
- 7 अले छु, परमेश्वरं जक चान्हे थःके ग्वाहालि फवनाच्वंपि थःम्ह हे ल्ययातःपि मनुतयत स्वयामदी ला? छु वयकलं थः मनुतयत ग्वाहालि यायेत लिबाकादी ला?
- 8 जिं छिमित धाये – वयकलं इमित याकनं हे ग्वाहालि यानादी। अयनं मनूया काय वइबलय् संसारय् च्वंपि मनुतयकं थज्याःगु विश्वास खने दइ ला?”

फारिसी व कर काइम्हयसिगु उखान

* 17:14 १७:१४ लेकी १४:१५-२२ * 17:26 १७:२६ उत ४:५-८ * 17:27 १७:२७ उत ७:१६-२४ * 17:29 १७:२९-३० उत १८:१०-१८:२५ * 17:31 १७:३१ मती २४:१७-१८; मर्क १७:२५-२६ * 17:32 १७:३२ उत १४:२६ * 17:33 १७:३३ मती १७:३५; १४:२५; मर्क ८:३५; लूक १२:२५; यूह १२:२५

- 9 अले येशू - "जिपि हे जक धर्मीपि" धका: धया जुया: कपिन्त क्वहंका जुइपिन्त थ्व उखान कनादिल -
 10 "छन्ह छम्ह फरिसी व कर काइम्ह मनु प्रार्थना यायेत देगलय वन।
 11 फरिसी दना: थथे प्रार्थना यात - 'परमेश्वर, जिं छित: सुभाय बी, छायेधा:सा जि मेपि थें ज्या:म्ह मनु मखु। जि खूँ लुच्चा मजुया, मभिं मजुया, व्यभिचार मयाना, अले थ्व कर काइम्ह मनु थें न मजुया।
 12 जि हत्पाय निक: अपसं च्वना, अले जि कमय यानागु धिबां झिब्वय छब्व छायेहया च्वनागु दु।'
 13 "कर काइम्ह मनुखं धा:सा तापाक हे दना: स्वर्गय तर्क थस्वये मफया: नुग: मछिका: थथे धाल - 'परमेश्वर, जि पापीयात दया यानादिसँ।'"
 14 वयकलं धयादिल - "जिं छिकपिन्त धाये - व फरिसी स्वया: थ्व मनु हे परमेश्वरया न्हा:ने धर्मी ठहर्य जुया: लिहां वन। सुनां थत थ:म्हं त:धकी व चिधनी। अले सुना थ:त थ:म्हं चिधं तायकी व त:धनी।"^४

मस्तयत आशिष बियादीगु

मती १९:१३-१५; मर्क १०:१३-१६

- 15 येशू आशिष बियादीमा धका: मन्तयसं थ: मस्तयत वयक:याथाय हल। थ्व खना: चेलातयसं इमित हक्का: छवल।
 16 अयनं वयकलं मस्तयत स:ता: धयादिल - "मस्तयत पने मते, इमित जिथाय छव्या हजि, छायेधा:सा परमेश्वरयागु राज्य थज्या:पिनिगु हे ख:।
 17 जिं छिमित धाल्थे धाये - मस्तयगु नुग: थें दयका मव:पिन्त परमेश्वरयागु राज्यय दुकाइ मखु।"

त:मिम्ह मनु

मती १९:१६-३०; मर्क १०:१७-३१

- 18 छन्ह छम्ह त:धंम्ह मनुखं येशूयाके न्यन - "भिम्ह गुफ, छु या:सा जित: अनन्त जीवन दइ?"
 19 अले वयकलं धयादिल - "छिं जित: छाय भिम्ह धका: धयादियागु? भिम्ह ला परमेश्वर छम्ह जक हे दु।
 20 छिं व्यक्थाय थथे च्वयात:गु सि हे स्यु जुइ - 'व्यभिचार याये मते, स्याये मते, खइ मते, मखुगु साक्षी बी मते, थ: मां बोयात हनाबना ति।' "^५
 21 अले वं लिंस: बिल - "थ्व ला छगु छगु दतले हे जि मचाबलय निसें मानय याना वयाच्वनागु दु।"
 22 थ्व न्यना: वयकलं वयात धयादिल - "अइ हे नं छिं छता याये मानि। छिके दगु फुक्क मिया: नये मखपिन्त इनाबियादिसँ, अले छित: स्वर्गय धन-सम्पत्ति दइ। थुलि याये धुंका: छिं जि नाप झारसँ।"
 23 तसकं त:मिम्ह जगुलि थ्व न्यना: वं खवा: छिउंसे च्वंकल।
 24 वयकलं वयात स्वया: धयादिल - "धन-सम्पत्ति यक्व दुपिन्त परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वनेत गपायसकं थाकु।
 25 त:मिपि मन्त परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वनेगु स्वया: मुल्यागु कैय प्वालय छम्ह ऊँट दुहां वनेत अपुइ।"
 26 थ्व खूँ न्यना च्वंपिन्सं वयक:यात धाल - "अयसा सुयागु उद्धार जुइ फइ लय?"
 27 वयकलं धयादिल - "मन्तयसं याये मफुगु परमेश्वरं यानादी फु।"
 28 अले पन्सं धाल - "स्वयादिसँ, जिमिसं थ:गु छेंछें हे त्व:ता: छिगु ल्युल्य वयाच्वना।"
 29 वयकलं इमित धयादिल - "जिं छिमित धाल्थे धाये - परमेश्वरयागु राज्यया निति छें, कला:, दाजुकिजा, मांबौ, मस्त सकसित त्व:ताव:पिन्त
 30 आ: हे थ्व स्वया: यक्वं अप्व: दइ, अले लिपा वइगु संसारय अनन्त जीवन नं कायेखनी।"

येशू थ: सीगु खूँ स्वक: खुसि कनादीगु

मती २०:१७-१९; मर्क १०:३२-३४

- 31 अले येशू झिंमिहयसित छखे ब्वना यंका: धयादिल - "न्यँ, झीपि यरुशलेमपाखे वनाच्वना। अन मनुया काययागु खूँ अगमवक्तातयसं च्वया थकगु फुक्क खूँ पवनी।
 32 अन थयनेवं वयात च्वना: यहदीमखुपिन्त ल:ल्हानाबी, अले वयात गिजय याइ, बेइज्जत याइ, थुकलं बी।
 33 इमिसं वयात कोर्रा दाइ, अले स्याइ। स्वन्ह दयका: सीम्ह हानं म्वाना वइ।"
 34 वयकलं धयादीगु खूँ इमिसं छुं हे थुइके मफुत। इमिगु नुगलय छुं हे खूँ दुहां वने मफुत। उकि इमिसं वयक:यागु खूँ थुइके मफुत।

कांम्ह फवर्गियात लायकादीगु

मती २०:२९-३४; मर्क १०:४६-५२

- 35 वयक:पि यरीहोया लिक्क थयंबलय छम्ह कांम्ह फवर्गि लैय च्वना: फवनाच्वन।
 36 वं ग्वा: ग्वा: मन्त व:गु स: ताल। अले वं अन छु जुयाच्वन धका: न्यना स्वल।
 37 इमिसं वयात धाल - "नासरतयाम्ह येशू थनं झ़ायाच्वंगु दु।"
 38 अले ला वं चिल्लाय दना: थथे धाल - "अय दाऊदया काय येशू, जित: दया यानादिसँ।"
 39 अले वेयाथाय लिक्क लिक्क च्वंपिन्सं वयात "हाले मते, सुक्क च्वँ" धका: ब्वं:बिल।
 अयनं व झन जक तत:सलं हाला हल - "अय दाऊदया काय, जित: दया यानादिसँ।"
 40 अले वयकलं दिना: वयात "थन हजि" धका: धयादिल। व न्हा:ने वये धुंका: वयकलं न्यनादिल -
 41 "जिं छन्त छु याये माल?"
 वं धाल - "प्रभु, जित: मिखां खंका बियादिसँ।"
 42 वयकलं धयादिल - "छंगु विश्वासं याना: छंगु ल्वय लन, छं मिखां खनेमा।"
 43 उग्रिमय वं मिखां खन। अले परमेश्वरयात जयजय याना: वयक:या ल्युल्य वन। थ्व खना: फुक्कसिनं परमेश्वरयात त:धंकल।

19

येशू व जखायस

- 1 येशू यरीहो शहर थयंक: झाल।
 2 अन जखायस धा:म्ह छम्ह मनु दु। व कर काइपिनि हाकिम ख:। व तसकं त:मि।
 3 वं येशू गज्या:म्ह जुइ धका: स्वयेत सनाच्वन। बाग:चाम्ह जगुलि ग्वा: ग्वा: मन्तयसं याना: वं वयक:यात खके मफुत।
 4 अयजगुलि व हथाय पथासं वयक: स्वया: न्हा: ब्वँय वना: छमा य:मरिमाय ग्याच्वन। वयक: व हे य:मरिमाया क्वसं जुया: झ़ायाच्वंगु ख:।

- 5 वयकलं अन थ्यंकाः च्वय् थस्वयाः वयात धयादिल – “हे जखायस, याकनं क्वहां झासँ, छायाधाःसा थौं जि छिगु छैय् बाय् च्वनेमाःगु दु।”
- 6 अले वं काचाकाचां सिमां क्वहां वयाः लयलयतातां वयकःयात छैय् ब्वनायंकल।
- 7 थ्व खनाः मन्तय् दथुइ थथे खँ जुल – “व ला पापीमह मन्थागु छैय् धकाः बाय् च्वंवन।”
- 8 जखायसं प्रभुयात धाल – “स्वयादिसँ प्रभु, जि जिगु बच्छि सम्पत्ति नये मखंपिन्त इनाबी। अले जि स्यागु धगय् यानाः कयातयागु दुसा, वयात प्यदगं अप्वः तनाबी।”
- 9 वयकलं वयात धयादिल – “थौं थ्व छैयागु उद्गार जुल, छायाधाःसा छि नं ला अब्राहामया सन्तान खः नि।
- 10 मन्था काय् तनाच्चंपिन्त मालेत व उद्गार यायेत वःगु खः।”[☆]
- झिगु असर्फियागु उखान
मत्ती २५:१४-३०
- 11 येशु यस्शलेम न्ह्यःनेसं थ्यंकाः झाल। वयकःयागु खँ न्यना च्वंपिन्सं परमेश्वरयागु राज्य याकनं वइ धकाः मतिइ तया च्वंगुलि वयकलं इमित थ्व उखान कनादिल।
- 12 “छमह तःधंमह मनु तापाःगु देश्य वनाः थःगु देशयाम्ह जुजु जुयाः लिहां वयेगु धकाः वन।
- 13 वने न्ह्यः थः झिमह च्यःतय्त सःताः झिगु असर्फि बियाः धाल – ‘जि मवतले थ्व धिबां ब्यापार याना च्वँ।’
- 14 अन च्वंपि मन्तयसं धाःसा वयात मिखां हे स्वयेमास्ति मवः। व वने धुंकाः इमिसं मन्तु छव्याः ‘थ्व मनु जिमि जुजु जुइगु जिमित मयः’ धकाः धायके छवल।
- 15 “जुजु जुयाः लिहां वये धुनेवं वं थः च्यःतय्त सःताः इमिसं व धिबां गुलि कमय् यानाः तया धकाः न्यन।
- 16 न्हापांमह च्यलं धाल – ‘मालिक, छि बिया थकादीगु छगु असर्फि जिं मेगु झिगु असर्फि कमय् यानागु दु।’
- 17 “अले वं वयात धाल – ‘स्याबास, छ तसकं भिमह च्यः खः। थज्याःगु चिधंगु ज्याय् हे छ विश्वास याये बहःमह जरगुलि छन्त झिगु शहरयाम्ह हाकिम यानाबी।’
- 18 “हानं निम्हमहयसिनं वयाः थथे धाल – ‘मालिक, छिगु छगु असर्फि जिं न्यागु असर्फि कमय् यानागु दु।’
- 19 “वं वयात धाल – ‘छन्त नं न्यागु शहरयाम्ह हाकिम यानाबी।’
- 20 “मेमह च्यलं वयाः थथे धाल – ‘मालिक, छि बिया थकादीगु असर्फि जिंके हे दनि। छि खनाः ग्याःगुलि जिं थ्व असर्फियात स्मालय् प्वःचिनाः स्वथना तया।
- 21 छि तसकं हारांमह मनु खः धकाः जि स्यु, अले हान छि थःगु मखुसां यंकादी यः। छि थःमह महःगु बालीं नं लयाः यंकादी यः।’
- 22 “अले वं वयात धाल – ‘छंगु हे म्हुतं पिहां वःगु खं जिं छन्त ज्वने, छ ला तसकं मभिम्ह च्यः जुयाच्वन खनी। जि तसकं हारांमह मनु, अले हानं जि थःगु मखुसां काइमह, अले थःमह महःगु नं लयाः यंकीमह धकाः स्युसेलि छं
- 23 छाय् जिगु धिबा तयाय् बिया मतया? तयाय् बियातःगु जुसा जिं ब्याजनापं काये दइगु मखु ला?’
- 24 “अले वं अन दनाच्चंपिन्त धाल – ‘वयाके च्वंगु असर्फि कयाः झिगु असर्फि दुमह मन्थात ब्यु।’
- 25 “इमिसं धाल – ‘मालिक, वयाके ला झिगु मछि असर्फि द हे दु नि।’
- 26 “अले जुजु थथे धाल – जि छिमिति धाये – ‘दुमहयसित अज्जं तनाबी, अले यक्व दइ। मदुमहयसिके दुगु नं लाका काइ।”[☆]
- 27 जितः जुजु मयायेत संपि जिमि श्रुतयत्त हयाः जिगु न्ह्यःने हे स्या।”

येशु यस्शलेमय् झाःगु

मत्ती २१:१-१५; मार्क ११:१-११; यूह १२:१२-१९

- 28 थुलि धयादी धुंकाः येशु चेलातयागु न्ह्यः न्ह्यः यस्शलेमपाखे झाल।
- 29 बेशफागे व बेथानिया न्ह्यःने लाःगु जैतन डौडाय् थ्यंबलय् वयकलं निम्ह चेलातयत्त थथे धयाः छवयादिल –
- 30 “छिपि न्ह्यःने च्वंगु गामय् हूँ। अन सुनानं मगःनिम्ह छमह गधया मचायात चिनातःगु दइ। वयात फयनाः थन हजि।
- 31 सुनानं छिमिति ‘छाय् फयनागु?’ धकाः न्यंसा छिमिसं ‘प्रभुयात माःगु दु’ धकाः धा।”
- 32 गधा काःवंपिन्सं वयकलं धया छवःथे तं गधया मचायात लइकल।
- 33 इमिसं वयात फयना च्वंबलय् गधा थुवाःतयसं वयाः थथे धाल – “छिमिसं छाय् गधा फयनाच्वनागु?”
- 34 इमिसं धाल – “प्रभुयात थ्व माःगु दु।”
- 35 इमिसं गधयात हयाः थःगु गा वयागु म्हुय लायाः वयकःयात फयतुकल।
- 36 वयकः झाःबलय् नं मन्तयसं थथःगु गागि लैय् लायाबिल।
- 37 वयकः यस्शलेमया सत्तीक लाःगु जैतन डौडां क्वहां झाःबलय् चेलात फुक्कं लयलयतायाः इमिसं खंगु ततःधंगु अज् चयापुगु ज्या व चिया लागि परमेश्वरयात जयजय यानाः थथे धकाः ततःसलं हाल –

- 38 “परमप्रभुया नामं झाःमह जुजु

धन्यमह खः।

स्वर्गय् शान्ति जुइमा,

अले परमेश्वरया

जयजय जुइमा।”[☆]

- 39 मन्तयगु हल्य च्वंपिं सुं फरिसीतयसं वयकःयात धाल – “गुरुजु, छिकपिनि चेलातयत्त हाले मते धकाः ब्वःबियादिसँ रे।”

- 40 वयकलं लिसः बियादिल – “जिं छिकपिन्त धाल्थे धाये – थुपि सुम्क च्वन धाःसा ल्वह हे हाला हइ।”

यस्शलेम खनाः येशुं नुगः मछिकादीगु

- 41 यस्शलेमया न्ह्यःने थ्यंकाः झाःबलय् शहरयात खनाः वयकलं ख्वयाः धयादिल –

- 42 “थौं छिमिसं शान्तियागु लैपु स्युगु जुसा गुलि ज्युगु। आः थ्व छिमिगु मिखां तापाय् धुंकल।

- 43 थज्याःगु ई वइतिनि गुबलय् छिमि श्रुतयसं छिमिगु शहरयात प्यखेरं धेरय् यानाः गनं वने मजीक कुना तइ।

44 अले मस्तनापं छिमित व छिमिगु शहरयात भज्यंक नाश यानाबी। छगः ल्वहंया घःने मेगु ल्वहं नं ल्यंका तइ मखु, छायाधाःसा परमेश्वरं छिमित बचय याः वःगु ईयात छिमिसं सीके मफुत।”

बंजाःतयत देगलं ख्यानाः छवःगु

मती ११:१२-१७; मर्क ११:१५-१९; यह २:१३-२२

45 येशू देगलय् झायाः अन च्वनाः न्यायेगु व मीगु ज्या यानाच्चंपि फुक्कसित थथे धकाः ख्यानाः छवयादिल –

46 “थथे च्वयातःगु दु – “जिगु छैं प्रार्थना यायेगु छैं खः।” छिमिसं ला थुकियात खुँ दारखुँतयगु छैं धकाः यानाच्वन।”^७

47 वयकलं न्हिन्हि झायाः अन देगलय् स्यनादीगु खः। उकि तःधंपि पुजाहारीत, शास्त्रीत व ततःधंपि मनुत मिलय जुयाः वयकःयात स्यायेत स्वयाच्वन।^७

48 अयुंनं इमिसं छुं हे याये मफया च्वन, छायाधाःसा मनुत फुक्कसिनं वयकःयागु खुँ लयलयतातां न्यं।

20

येश्या अधिकारया खुँय न्ह्यसः

मती २१:२३-२७; मर्क ११:२७-३३

1 छन्हू येशू देगलय् मनुतयत स्यनेकने याना व भिगु खुँ कनाच्वंबलय् तःधंपि पुजाहारीत, शास्त्रीत व थकालिपिन्सं वयाः

2 वयकःयात थथे धाल – “छि थथे याना दित गनं अधिकार कयादिया? अले छितः थ्व अधिकार सुनां बिल?”

3 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “जिं नं छिकपिन्के छगु खुँ न्यने –

4 बतिसमा बीगु अधिकार युहन्नां सुयापाखें काल? स्वर्गपाखें ला कि मनुतयपाखें?”

5 थ्व न्यनाः इमि थःथवय थथे खुँ जुल – “स्वर्गपाखें काःगु धाल कि झन इतीत व ‘अयसा, छिमिसं वयात छाया विश्वास मयानागु लय?’ धकाः

धाइ।

6 मनुतयपाखें काःगु धाल कि मनुतयसं इतीत ल्वहेंत कयका स्याइ, छायाधाःसा फुक्कसिनं युहन्नायात अगमवक्ता धकाः मानय यानातःगु दु।”

7 अयज्गुलि इमिसं वयकःयात थथे लिसः बिल – “जिमिसं मस्यु।”

8 अले वयकलं इमित धयादिल – “अयसा, जिं नं छिकपिन्त थ्व ज्या यायेत जितः सुनां अधिकार बियाहःगु खः धकाः धाये मखु।”

मभिपि म्हायतयगु उखान

मती २१:३३-४६; मर्क १२:१-१२

9 अले येशू मनुतयत छगु उखान कनादिल – “छमह मनुखं कयबय दाखमा पिनाः म्हायतयत त्वःताः थः तःन्हया लागि तापालय वन।^७

10 बाली काय् त्ययकाः व थः च्यःयात म्हायतयथाय् दाख बाली कायके छवल। म्हायतयसं वयात दयाः छुं हे म्ब्यसे लित छवयाहल।

11 वं हानं मेमह च्यःयात छवल। वयात नं इमिसं दयाः इज्जत हे कयाः छुं हे म्ब्यसे लित छवयाहल।

12 वं हानं मेमह च्यःयात छवल। थ्वयात ला इमिसं घाःपाः यानाः कयबं पितिना हल।

13 “अयज्गुलि कयब थुवाल थथे मतिइ तल – ‘आः जिं छुं यायेगु? हानं छकः जि यःमह काययात हे इमिथाय् छवया स्वये, जिमह काययात ला इमिसं हनाबना तइ।’

14 “अयुंनं कायःमस्यसित वयाच्वंगु खनेवं म्हायतयसं – ‘थ्व ला तःसिया काय खः, थ्वयात स्यानाः फुक्क धनसम्पति झीगु याना काये धकाः खसाः खल।’

15 अले इमिसं वयात च्वनाः दाखकयबं पिने यंकाः स्यानाबिल।

“आः तःसिनं वयाः व म्हायतयत छुं याइ?

16 वं इमित स्यानाछवइ, अले व कयब मेपिन्त हे ज्याके बी।”

थ्व न्यनाः अन च्वंपिन्सं धाल – “थथे गुबलें मज्जइमा।”

17 इमिसं अथे धाःगुलि वयकलं इमित स्वयाः धयादिल – “अयसा धर्मशास्त्रय् थथे च्वया तःगुया छुं अर्थ जुल लय?

“ दकःमितयसं ज्यालगाय मज्जु धकाः

धाःगु ल्वहं हे

मू ल्वहं ज्वल।”^७

18 “व ल्वहेंतय दःपि फुक्कं कुचा कुचा दली। अले व ल्वहं कुतुं वयाः सुयात लाइ व धुं जुइ।”

19 वयकलं अथे धयादीगुलि शास्त्रीत व तःधंपि पुजाहारीतयसं वयकःयात अन हे ज्वनेत स्वल, छायाधाःसा व उखान इमित हे किकाः न्यंकादीगु खः धकाः इमिसं सीकल। अयुंनं मनुत खनाः ग्यानाः इमिसं वयकःयात ज्वने मफुत।

कर पुलेगु खुँ

मती २२:१५-२२; मर्क १२:१३-१७

20 अयज्गुलि इमिसं येश्यात ज्वनेत मौका स्वयाच्वन। इमिसं थः मनुतयत भिपि थें च्वंक वयकःयाथाय् छवल। इमिसं वयकःयात खुँ ल्हकाः ज्वनाः रोमी हाकिमयात लःल्हाना बीगु खसाः खःगु खः।

21 व मनुतयसं वयकःयात थथे धकाः न्ह्यसः यात – “गुरुज्जु, छि खः खःगु जक नवानादी, अले भिभिगु जक स्यनादी धकाः जिमिसं स्यु। अले हानं छि खवाः स्वयाः ज्या यानादी मखु, बरु परमेश्वरयागु सत्य लें क्यनादी।

22 छता खुँ धयादिसं, कैसरयात झीसं कर पुले ज्यु ला कि मज्यु?”

23 वयकलं इमिगु मभिगु बिचाः थुइकाः धयादिल –

24 “धिबा छगः हयाः जितः क्यनादिसं। थुकी सुयागु खवाः व नां कियातःगु दु?”

इमिसं धाल – “कैसरयागु।”

25 वयकलं धयादिल – “अयसा कैसरयागु कैसरयात हे बीमाः, परमेश्वरयागु परमेश्वरयात हे बीमाः।”

26 इमिसं वयकःयात मनुतयगु न्ह्यःने खेंय बुकाः ज्वने मफुत। वयकःयागु लिसः न्यनाः इपि छवक जुल, अले सुक्क च्वन।

- सीपि म्वाना वइ ला कि वइ मखु?
 मती २२:२३-३३; मर्क १२:१८-२७
- 27 हानं सिना: म्वाना वइगु खँय विश्वास मयाइपि सदुकीतयसं वया: येश्यात थथे धका: न्ह्यस: यात —^७
- 28 “गुरुजु, सं मनु मस्त मदयकं सिनावन धा:सा वया हे किजं थ: तता:जुयात कला: तया: दाजुमहयसिगु निंति मस्त दयकेमा: धका: मोशां च्याया थकगु दु।^७
- 29 धाये — न्हयम्ह दाजुकिजापि दु। त:धिक:म्ह दाजुम्ह ब्याहा याना: मस्त मदयक सिनावन।
- 30 अले दातिम्ह किजां तता:जुमहयसित कला: तल।
- 31 थुकथं हे साहिलाम्ह किजां नं यात। थुकथं हे मेमेपिन्सं नं यात। फुककं मस्त मदयकं हे सिनावन।
- 32 दकलय् लिपा व मिसा नं सित।
- 33 आ: धयादिसँ, सीपि म्वाना वइबलय् व मिसा सुया कला: जुइ? इपि न्हयम्हयसिनं नं वयात कला: त:गु दु।”
- 34 वयकलं इमित धयादिल — “श्व संसारय् च्वंपि मनुतयसं जक ब्याहा याइ, अले बियाछवइ।
- 35 सिना: म्वाना वया: स्वर्गय् वनीपि मनुतय सुयां ब्याहा नं जुइ मखु। अले सुयात बिया नं छवइ मखु।
- 36 इपि ला स्वर्गदूत थें जुइ, उकि इपि हानं सी मखुत। सीपिन्त म्वाका त:गुलि इपि परमेश्वरया मस्त जुइ।
- 37 “मोशां नं सीपि मनुत म्वाना वइ धका: क्यना वंगु दु नि। झालय् मि च्या:बलय् परमेश्वरं धयादीगु खँ मोशां थथे च्याया थकगु दु — “जि अब्राहाम, इसहाक व याकूबया परमेश्वर ख:।”^७
- 38 थुकियागु अर्थ परमेश्वर सीपिनि परमेश्वर मखु, बरु म्वाना च्वंपिनि परमेश्वर ख:, छायाधा:सा फुककं वयक:या निंति हे म्वानाच्वंपि ख:।”
- 39 अले गुलि शास्त्रीतयसं लिस: बिल — “गुरुजु, छिं धात्थे हे ख:गु खँ धयादिला।”
- 40 अबलय् निसें सुनानं हे वयक:याके छुं हे न्येनेगु आँट याये मफुत।
- मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट सु ख:?
 मती २२:४१-४६; मर्क १२:३५-३७
- 41 वयकलं इमित धयादिल — “मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट दाऊदया काय ख: धका: इमिसं गथे याना: धायेफत?”
- 42-43 दाऊद थ:महयसिनं हे भजन सफुलिइ थथे च्याया थकगु दु —
- “ छं शनूतयत् छंगु पालि त:ले मततले
 छ जिगु जव लहा:पाखे च्वनाच्वँ धका:
 परमप्रभुं जिमि प्रभुयात धयादिला।”^७
- 44 “दाऊद हे वयात ‘प्रभु’ धका: धाल धा:सा गथे याना: दाऊदया काय जुइ फइ?”
- शास्त्रीत खना: होश या
 मती २३:१-३६; मर्क १२:३८-३९
- 45 अले फुकक मनुतयसं तायक वयकलं चेलातयत्त धयादिल —
- 46 “तत:पा:गु लं फिना जुइ मास्ति व:पि, बजारय् मनुतयसं मानय याका जुइ मास्ति व:पि, धर्मशास्त्र स्तनीगु छँय दकलय् न्ह्य:ने फयत् वने मास्ति व:पि, श्वयबलय् तत:धंपि नाप च्वने मास्ति व:पि शास्त्रीत खना: होश या।
- 47 थज्या:पिन्सं भा:त मद्रुपि मिसातयगु छँ लुतय यानाच्वंगु दु, प्रार्थना धा:सा कपिन्त क्यनेत तत:हाकयक यानाक्यनी। थज्या:पिन्सं हे दकलय् त:धंगु सजौंय फये मालीतिनि।”

21

- भा:त सीधुकूमह मिसां छा:गु धिबा
 मर्क १२:४१-४४
- 1 अले येशु धनी मनुतयसं देगलय् च्वंगु धुकुतिइ धिबा तयाच्वंगु स्वया च्वनादिल।
- 2 वयकलं छम्ह तसकं चीमिम्ह भा:त सीधुकूमह मिसां नं वया: सिज:यागु धिबा तयावंगु खन।
- 3 अले वयकलं धयादिल — “जि छिमित धात्थे धाये — धुकुतिइ धिबा छा:व:पि मध्ये दकलय् अच: धिबा छा:म्ह ला थ्व चीमिम्ह भा:त सीधुकूमह मिसा ख:।
- 4 छायाधा:सा मेपिन्सं ला इमिके यक्व दगुलि अपुक बियावन। थ्व मिसां ला थ:के दगु फुककं नयेत मदयक हे बियावन।”
- देग: नाश जुया वनीतिनि
 मती २४:१-२; मर्क १३:१-२
- 5 चेलातय् थ:थवय देग:या खँय देग: ला गुलि बाबांला:गु ल्वहँत व छायेहयात:गु बसजालं छायापिया त:गु दु धका: खँ ल्हानाच्वन।
- 6 अले येशु धयादिल — “छिमिसं खनाच्वंगु थ्व फुककं छन्हु नाश जुइतिनि, अबलय् थ्व फुककं दुना वना: ल्वहं छग: नं दइ मखुनि।”
- दु:खकष्ट जुइतिनिगु खँ
 मती २४:३-१४; मर्क १३:३-१३
- 7 अले इमिसं वयक:याके न्यन — “गुरुजु, थथे गुबलय् जुइ? अले थथे जुइ धका: गथे याना सीकगु?”
- 8 वयकलं धयादिल — “होश यानाच्वँ, सुनानं छिमिगु मिखाय धूलं छवाके मफयेमा, छायाधा:सा यक्व हे मनुतयसं जिगु नामय वया: — “जि व हे ख:’ अले ‘ई न्ह्य:ने थयक: वये धुकल’ धका: धाइ। अयनं छिपि इपि नाप वने मते।
- 9 अले छिमिसं जवंखवं तसकं ल्वापु जगु व ल्वापु जुइत्यंगु खँ न्यनी। अयसां छिपि ग्याये मते, छायाधा:सा थ्व संसार नाश जुयावने न्ह्य: थथे जुइ हे मा:। अथेसां उग्रिमय हे संसारयागु नाश जुइ मखु।”
- 10 वयकलं हानं धयादिल — “देश देशतयगु दथुइ ल्वापु जुइ। राज्य राज्यया दथुइ ल्वापु जुइ।
- 11 थाय थासय् तत:धंक भ्वाखाय ब्वइ, थाय थासय् अनिकाल जुइ, यक्व ल्वचं थी, अबलय् आकाशय् तसकं तत:धंगु व ग्यानापुगु चिं खने दइ।

12 “थथे जुइ न्ह्यः जिगु नांयागु निति छिमित ज्वनाः कसाः याइ, धर्मशास्त्र स्यनीगु छैया थकालिपिन्त लःल्हानाबी, इयालखानाया कुनी, अले जुजुपिन्थाया व हाकिमतयथाय यंकी।

13 थुकथं छिमिसं इमिगु न्ह्याःने जिगु साक्षी बी खनी।

14 अयनं छिमिसं गुकथं लिसः बी माली धकाः धन्दा काये मते,

15 छायाधाःसा जि छिमित थज्याःगु खँ व बुद्धि बी, गुकियात छिमि शन्नृतयसं लिसः बी नं फइ मखु, त्वाःल्हाय नं फइ मखु।^{*}

16 थः हे मांबी, दाजुकिजा, थःथिति व पासापिन्सं तर्क छिमित ज्वंका छवइ, अले छिपिं मध्ये गुलिसित ला स्थानाछवइ।

17 जिगु नामं यानाः छिमित फुक्कसिनं हेला याइ।

18 अयनं इमिसं छिमिगु छैनय च्वंगु सँ छपु नं स्यंके फइ मखु।

19 छिमिसं सह यानाच्वन धाःसा छिमित अनन्त जीवन दइ।”

यस्शलेम नाश जुइतिनि

मती २४:१५-२१; मर्क १३:१४-१९

20 “गुबलय छिमिसं यस्शलेमयात सिपाईतयसं घेरय याःगु खनी, उबलय आः याकनं हे यस्शलेमयागु नाश जुइ धकाः छिमिसं सीकि।

21 उबलय यहदिआय च्वनाच्वपि फुक्कं पहाडय बिस्सुं हँ, शहरय च्वपि फुक्कं बिस्सुं हँ, गामय च्वनाच्वपि शहरय दुने वने मते।

22 छायाधाःसा थ्व धर्मशास्त्रय च्वयातःगु फुक्कं पूर्वकेत पलेसा काइगु दि खः।^{*}

23 प्वाथय दुपि व दुस्सुंमह मचा दुपि मिसातयत तसकं सास्ती जुइ। छायाधाःसा अबलय थ्व देशय तसकं दुःखकष्ट जू वइ, अले थन च्वपिन्सं परमेश्वरयागु तं फयेमालीं।

24 गुलिसित तरवारं पालाः स्याइ, गुलिसित ज्वनाः देश देशय यंकी, अले यहदीमखुपिनिगु ई पमवंतले इमिसं यस्शलेमयात न्हनुतुह्या तइ।”

मन्या काय वइबलय थथे जुइ

मती २४:२९-३१; मर्क १३:२४-२७

25 “अले सूर्यलय, तिमिलाय व नगुलय चिं खने दइ। समुद्रयागु सलं व लःदुम्बलं यानाः पृथ्वीइ च्वपि फुक्क जातयापि मनुत ग्यानाः आछु-आछु कनी।^{*}

26 पृथ्वीइ आः छु जुइन धकाः ग्यानाः मनुत मुच्छी कइ, छायाधाःसा आकाशय च्वंगु फुक्क शक्ति खाइ।

27 अले इमिसं मन्या काययात तःधंगु शक्ति ज्वनाः झःझः धायक सुपौंचय वयाच्वंगु खनी।^{*}

28 थथे जुइवं छिमिसं दनाः च्वय पाखे स्व, छायाधाःसा याकनं हे छिमिगु उद्धार जुइत्यंगु दु।”

यःमरिमायागु उखान

मती २४:३२-३५; मर्क १३:२८-३१

29 अले वयकलं इमित छपु उखान कनादिल – “यःमरिमायात स्व, अथे हे मेमेगु सिमायात नं छकः स्व।

30 थुमिके चुलि जायावल कि, छिमिसं ‘तान्वःगु ई वल’ धकाः सीकी।

31 अथे हे गुबलय छिमिसं जिं धया थें जुया वयाच्वंगु खनी, परमेश्वरयागु राज्य न्ह्याःने वये धुंकल धकाः सीकि।

32 जि छिमित धाथें धाये – गुबलय तर्क थ्व फुक्कं जुइ मखु, उबलयतर्क आःयापि मनुत सिनावनी मखु।

33 आकाश व पृथ्वी मदयावनी, अयनं जिगु वचन मदयावनी मखु।”

34 “अयजुगुलि छिमिसं होश यानाच्वनं। भव्य जक नया जुइगु, अयलाः थ्व जक त्वना जुइगु, अले थ्व जीवनयागु धन्दा कयाः जुइगु याना जुल धाःसा छिमिसं मसीक जिं धयागु दि वइ।

35 छायाधाःसा व दि पृथ्वीइ च्वपि फुक्क मनुतयगु निति तर्कयंकीगु जाल थें जुयाः वइ।

36 अयजुगुलि होश यानाच्वनं। व दिसय जू वइगु फुक्क खं बचय जुइत व मन्या कायया न्ह्याःने दने फयकेत छिमिसं न्ह्याबले प्रार्थना याना च्वनं।”

37 न्हियान्हिंथं येशू देगलय स्येनेकने बानाः बहनी जुइवं जैतुन डौंडाय बाय च्वं ज्ञायादीगु खः।^{*}

38 मनुत सुथय न्हापानिसं हे वयकलं स्यनादीगु खँ न्यनेत देगलय मुं वयाच्वनी।

22

यहदां येशयात ज्वंकेत्यंगु

मती २६:१-५; मर्क १४:१-२; यह ११:४५-५३

1 सोडा मतःगु मरि नयेगु नखः न्ह्याःने थयंकः वल। थ्व नखःया न्हापांगु दि छुत्काराया नखः खः।^{*}

2 तःधपि पूजाहारी व शास्त्रीतय येशयात स्यायेगु ग्वःसा ग्वःगु खः। अयनं मनुत खनाः ग्यानाः इमिसं वयकःयात सुलाः स्यायेगु ग्वःसा ग्वयाच्वन।

3 उबलय हे झिनिमह चेलात मध्ये छम्ह यहदा इस्करियोतयाके शैतान दुबित।

4 वं तःधपि पूजाहारीत व देगःया सिपाईतय कप्तानयाथाय वनाः येशयात ज्वंका बी फु धकाः धाल।

5 इमिसं लयलयतायाः वयात धिबा बी धकाः धयाहल।

6 यहदा मानय जुल। अबलय निसें वं मनु मदुथाय लाकाः वयकःयात इमिगु लहातय ज्वंका छवयेत स्वयाच्वन।

छुत्कारायागु नखः हनादीगु

मती २६:१७-२५; मर्क १४:१२-२१; यह १३:२९-३०

7 सोडा मतःगु मरि नयेगु छुत्कारायागु नखःबलय चीधिकःमह भ्याःचा स्यायेगु दि थयंकः वल।

8 अयजुगुलि येशू थथे धयाः पत्रुस व यहन्नायात छवयादिल – “हँ, छुत्काराया नखःया भव्य नयेत छिमिसं वनाः भव्य ज्वरय या।”

9 इमिसं धाल – “गन वनाः ज्वरय यायेगु?”

10 वयकलं धयादिल – “न्यँ, शहरय दुहां वनेवं छिमिसं घलय लः कया वयाच्वंमह छम्ह मनुयात नापलाइ। छिपि व हे मन्या ल्यत्यु हँ। व गन दुहां वनी, अन हे वनाः

11 छिमिसं छँ थवाःयात धा – ‘छितः गुरुजुं थथे धयाहःगु दु – “जिमि चेलात नाप छुत्काराया नखःया भव्य नयेत क्वथा क्यनादिसँ हँ।” ’

12 अले वं छिमित बांलाकातःगु तःकृगु च्वतय क्यने यंकी, छिमिसं अन हे ज्वरय या।”

* 21:15 २१:१४-१५ लूक १२:११-१२ * 21:22 २१:२२ होबो १:७ * 21:25 २१:२५ यशै १३:१०; इज ३२:७; योए २:३१; प्रका ६:१२-१३ * 21:27 २१:२७ दान ७:१९; प्रका १:७

* 21:37 २१:३७ लूक ११:२७ * 22:1 २२:१ प्रस १२:१-२७

13 अले इपि वन। वयकलं इमित गथे धया छवयादीगु खः, इमिसं अथे हे लुइकल, अले अन हे छुल्काराया नखःया भव्य ज्वर्य यात।

प्रभु भव्य

मती २६:२६-३०; मर्क १४:२२-२६; १ कोर ११:२३-२५

14 भव्य नयेत्ययका: येशु व प्रेरितत इवःलाक फयतुनादिल।

15 वयकलं धयादिल - “दुःख सी न्हः जि छिपिनाप चवना: छुल्काराया नखःया भव्य नयेगु तसकं इच्छा जुयाच्वंगु खः।

16 जि छिमित धाये - परमेश्वरयागु राज्यय भव्ययागु अर्थ पूमवंतले जिं हानं थव भव्य नये मखु।”

17 अले वयकलं खला कया: परमेश्वरयात सुभायु बिया: धयादिल - “थव का, छिपि सकसिनं इना: त्वँ।

18 जि छिमित धाये - परमेश्वरयागु राज्य मवतले थव दाखमथ त्वने मखुत।”

19 वयकलं हानं मरि कया: परमेश्वरयात सुभायु बिया: कुचा कुचा थला: इमित थथे धया: बियादिल - “थव मरि न। थव छिमित बियागु जिगु म्ह खः। आर्वनिसं जित: लुमकेत थथे यायेगु या।”

20 नये धुंका: अथे हे खला कया: वयकलं धयादिल - “थव खला छिमिगु निति जिगु हि हायकागु परमेश्वरयागु न्हगु बाचा खः।*[☆]

21 “तर न्यँ, जित: ज्वंका छवइम्ह मनु जि नाप हे फयतुनाच्वंगु दु।[☆]

22 च्वया त: थें मनुया कायु ला सिनावने हे मा:। अयुतं वयात ज्वंका छवइम्ह मनुयात तसकं धिक्कार दु।”

23 अले इपि थःथवयु थथे धका: खँ लहात - “झीगु पुचलयु अथे याइम्ह मनु सु जुइ?”

सु तःधं?

मती २०:२५-२८; मर्क १०:४२-४५

24 इपि मध्ये दकलयु तःधंम्ह सु जुइ धका: चेलात कचकच हालाचवन।*[☆]

25 अले येशुं इमित धयादिल - “थव संसारयु शासन याइपिनसं मनुतयुत लहातयु काइ। इमि हाकिमतयुत भिपि मनुत धका: धाइ।

26 छिमिसं धा:सा अथे यायेदइ मखु, बरु छिपि मध्ये सु दकलयु तःधंम्ह खः वं दकलयु चिधंम्ह जुया: क्यनेमा:। अले छिमि नाय: सु खः वं ला इन फुककसियां च्य: जुया: ज्या यायेमा:।[☆]

27 नयाच्वंम्ह तःधं ला कि वयात नयेगु तये हया च्वंम्ह च्य: तःधं? नयाच्वंम्ह मखु ला, तःधंम्ह? अयुतं जिं छिमित सेवा यानाच्वनागु दु।[☆]

28 “जिगु दुःखकष्टयु छिपि जि नाप च्वनाच्वंगु दु।

29 अयुजुगुलि गथे जिमि बा:नं जित: जुजु यानादिल, जिं नं छिमित अथे हे यानाबी।

30 अले छिमिसं जिगु राज्ययु जि नाप च्वना: नयेत्वने याये खनी। अले हानं सिहासनयु च्वना: छिमिसं इसाएलया झिनिगु कुलयापि मनुतयुत न्याय याइ।”[☆]

पनुसं येशुयात म्हमस्यु धका: धाइ

मती २६:३१-३५; मर्क १४:२७-३१; यह १३:३६-३८

31 “सिमोन, सिमोन न्यँ, शैतानं छिमित छव हाये थें हायेत उजं काये धुंकल।

32 अयुतं छंगु विश्वास बमलाना मवनेमा धका: जि प्रार्थना यानागु दु। जिथायु हानं लिहां वये धुंका: छं थ: दाजुकिजापित्त बल्लाकि।”

33 अले वं येशुयात धाल - “प्रभु, इयालखानायु वनेमा:सां, सी हे मा:सां जिं छित: त्व:ते मखु।”

34 वयकलं धयादिल - “पनुस, जिं छन्त धाये - थौं खा हाले न्हः छं जित: स्वक: तक म्हमस्यु धका: धाइ।”

तरवार, धिबा व म्हिचा

35 येशुं चेलातयुत धयादिल - “जि छिमित धिबा, म्हिचा व लाकां मब्युसे छवयाबलयु छिमित मा:गु तरयु जू ला कि मजु?”

इमिसं धाल - “जू।”[☆]

36 वयकलं हानं धयादिल - “आ: धा:सा सुयाके धिबा दु, वं व धिबा तयाति, अथे हे म्हिचा नं कया: ति। अले सुयाके तरवार मदु वं थ:गु कोट मिया जूसं तरवार न्या।

37 “वयक:यात दाखुँतयु ल्याखयु तइ’ धका: जिगु बारे धर्मशास्त्रयु च्वयात:गु खँ पूवने हे मा:। छायुधा:सा जिगु बारे च्वयात:गु खँ पूवनाच्वंगु दु।”[☆]

38 इमिसं धाल - “स्वयादिसँ प्रभु, जिमिके निपु तरवार दु।”

वयकलं धयादिल - “थुलि दुसा गा:।”

येशुं प्रार्थना यानादीगु

मती २६:३६-४६; मर्क १४:३२-४२

39 येशु अन पिहां झायु: वयक:यागु बानी दु थें जैतुन डाँडायु थाहां झायुदिल। चेलात नं वयक: नाप ल्युल्यु वन।

40 अन थयने धुंका: वयकलं इमित धयादिल - “प्रार्थना याना च्वँ, मखुसा छिपि जौंचयु लाइ।”

41 अले वयक: इमिथासं भचा उज्यां वना: पुलि चुया: प्रार्थना यानादिल।

42 “बा, ज्युसा थव खला जिथासं चीकादिसँ। अयुतं जित: य:थें यानादी मते, छित: य:थें हे यानादिसँ।”

43 उबलयु स्वर्गं छम्ह स्वर्गदूतं वया: वयक:यात लिधंसा बियाच्वन।

44 अले नुगलयु तसकं हीसे च्वना: नुग: हे हगनि थें च्वंगुलि वयकलं इन तसकं मन बिया: प्रार्थना यानादिल। वयक:यागु च:ति हि थें तत:फुति जुया: बँयु तिकि ननाच्वन।

45 प्रार्थना यानादी धुंका: वयक: दना: चेलात दुथायु झा:बलयु इपि नुग: मछिका: मस्तं घनाच्वंगु खनादिल।

46 अले वयकलं धयादिल - “छिपि छायु घनाच्वनागु? दना: प्रार्थना या। अले जक दुःखकष्ट जू व:सां छिपि बल्लाना च्वने फइ।”

येशुयात ज्वंगु

मती २६:४७-५६; मर्क १४:४३-५०; यह १८:३-११

* 22:20 २२:२० यर ३१:३१-३४ * 22:21 २२:२१ भज ४१:२१ * 22:24 २२:२४ मती १८:११; मर्क १३:३५; लूक १३:४६ * 22:26 २२:२६-२८ मती २०:२६-२८; मर्क १०:४२-४५

* 22:26 २२:२६ मती २१:११; मर्क १३:३५ * 22:27 २२:२७ यह १३:२२-२५ * 22:30 २२:३० मती ११:२८ * 22:35 २२:३५ मती १०:१०-१०; मर्क ६:८०-८५; लूक १३:३५; १०:४५

* 22:37 २२:३७ यथै ५३:२२

47 वयकलं नवाना च्वनादीबलय् हे अन छग् हुल मनुत् वल। झिनिम्ह चेलात मध्ये यहदा धाम्हे चेला इमिगु न्हाः न्हाः दु। यहदां वयाः वयकःयात चुप्पा नल।

48 अले वयकलं वयात धयादिल - “हे यहदा, मनूया काययात छु छं चुप्पा नयाः ज्वकेगु ला?”

49 चेलातयसं अन छु जुइयंगु खः धकाः सीकाः थथे धाल - “प्रभु, जिमिसं तरवारं पालाबी ला?”

50 छम्ह चेलां दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया दासयागु जव न्हायपं धन्याबिल।

51 तर वयकलं धयादिल - “गात, त्वःताब्यु।” अले वयकलं वयागु न्हायपं थियाः लायकादिल।

52 अले ज्वंविपि तःधंमि पुजाहारीतयत, देगःया सिपाइँतय कप्तानतयत व थकालिपिन्त धयादिल - “जि छम्हयसित ज्वनेत थथे तरवार व कथि ज्वनावये मागु छाया? छु जि दाखुं खः ला?”

53 न्हियान्हिथं छिकपि नाप देगलय् दुबलय् धाःसा छिकपिन्सं जितः मज्जं। तर थ्व छिकपिनिगु ई खः, अले खिउँया शक्तियागु राज्य खः।”*

पन्सुं येश्यात म्हमस्यु धाःगु

मती २६:५७-५८, ६१-७५; मर्क १४:५३-५४, ६६-७३; यह १८:१२-१८, २५-२७

54 अले इमिसं येश्यात ज्वनाः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीयागु छैय हल। पन्सु धाःसा तापाकं ल्यूल्यु वनाच्वन।

55 अबलय् अन मनुत् चुक्यु दइइ मि छवयकाः पनाच्वन। पन्सु नं वनाः इपि नाप च्वन।

56 छम्ह भ्वाति नं मियागु जलय् वयात खनाः क्वथीक स्वयाः धाल - “थ्व मनु नं व नाप जुइम्ह खः।”

57 वं मखु धकाः थथे धाल - “वयकःयात जि म्हमस्यु।”

58 भ्वा जायकाः मेम्ह मनुखं खनाः वयात धाल - “छ नं इपि नाप जुयाच्वंम्ह खः।”

वं हानं धाल - “जि मखु।”

59 अले चौछिति जायकाः मेम्हयसिनं थथे धाल - “थ्व मनु येशू नाप जुइम्ह खः, छायाःसा थ्व नं छम्ह गालीली खः।”

60 वं हानं धाल - “छिं धयादीगु खँ जि मस्यु।” वं अथे धयाच्वंबलय् हे खा हाला हाल।

61 अले प्रभुं लिफः स्वयाः पन्सुयात स्वयादिल। वं प्रभुं धयादीगु खँ लुमंकल - “थौं खा हाले न्हाः छं जितः स्वकः तक म्हमस्यु धकाः धाइ।”

62 अले व अन चुकं पिने वनाः ह्यौह्यौय ख्वल।

येश्यात गिजय यांनाः दाःगु

मती २६:६७-६८; मर्क १४:६५

63 पाः च्वनाच्वपि मनुतयसं येश्यात गिजय यांनाः दाल।

64 इमिसं वयकःयागु मिखायु चिनाः “का धा सा, छन्त दाःम्ह सु खः?” धकाः धाल।

65 उकथं हे वयकःयात बेइज्जत यांनाः यःयःथे धाल।

सभाया न्हाःने येशू

मती २६:५७-६६; मर्क १४:५५-६५; यह १८:१९-२४

66 सुथयु थकालिपिं, तःधंमि पुजाहारीत व शास्त्रीत फुक्कं मुन। अले इमिसं येश्यात सभायु थनाः थथे धाल -

67 “छु मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः धयागु जसा जिमित धा।”

वयकलं धयादिल - “जिं धाःसां छिकपिन्सं विश्वास यानादी मखु।

68 अले जिं छुं न्यंसां छिकपिन्सं लिसः बियादी मखु।

69 आवनिसें मनूया कायु शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु जव ल्हाःपाखे च्वनी।”

70 अले इपि फुक्कसिनं धाल - “अयसा छ परमेश्वरया कायु खः ला?”

वयकलं धयादिल - “खः धकाः ला छिकपिन्सं हे धयादिल नि।”

71 अले इमिसं धाल - “थुलि अचः मेगु साक्षी हे म्वाःल। वयागु हे म्हुतुं इीसं न्यनेधुन।”

23

1 अनलि अन च्वंपि फुक्क मनुत् दनाः येश्यात पिलातसयाथायु यंकल।

2 अले इमिसं वयकःयात थथे धकाः पाः यात - “थ्व मनुखं जिमिगु जातियापि मनुतयत मख्गु खँ स्यना जगु, कैसरयात कर पुले मते धकाः धयाजगु व थःत ख्रीष्ट जुजु खः धकाः धयाजगु जिमिसं न्यनागु खः।”

3 अले पिलातसं वयकःयाके न्यन - “छ यहदीतय जुजु खः ला?”

वयकलं लिसः बियादिल - “छिं हे खः धकाः धयादिल।”

4 अले पिलातसं तःधंमि पुजाहारीतयत व मनुतयगु हुलयत धाल - “जिं ला थ्व मनुयाके छुं हे दोष लुक्के मफुत्।”

5 अयनं इपि थथे धकाः इन हाला हल - “गालीलिनिसं यहदिया थ्यंक व थननाप थ्व मनुखं स्यनेकने यांनाः मनुतयत स्यंकाच्वंगु दु।”

येश्यात हेरोदयाथायु यंकगु

6 थ्व खँ न्यनाः पिलातसं येशू गालीलयाहम्ह खः ला कि मखु धकाः न्यना स्वल।

7 वयकः हेरोदयागु इलाकायु लाःम्ह मनु खः धकाः सीकाः वं वयकःयात हेरोदयाथायु छवयाबिल। अबलय् हेरोद यस्सालेमयु हे च्वनाच्वंगु दु।

8 वयकःयात खनाः हेरोद तसकं लयालत, छायाःसा वं वयकःयागु बारे न्यनातःगुलि वयकःयात स्वयेमास्ति वयकाच्वंगु यक्व हे दत। नापं वं वयकलं अजु चायापुगु चिं यानादीगु स्वयेगु आशा यानाच्वंगु खः।

9 अयजगुलि वं यक्व खँ न्यना स्वल, तर वयकलं छुं हे लिसः बियामदी।

10 तःधंमि पुजाहारीत व शास्त्रीतयसं वयकःयात तःधंगु दोष बियाः पाः यात।

11 अले हेरोद व वया सिपाइँतयसं वयकःयात गिजय याये फक्क यांनाः जुजुयागु थें ज्याःगु लं फिकाः पिलातसयाथायु त्ं लित छवयाहल।

12 उख्न्हुनिसें हेरोद व पिलातस हान मिलाय जुल। न्हापा इपि निम्ह मिलाय मजुपि खः।

येश्यात स्यायेगु फेसला याःगु

मती २७:१५-२६; मर्क १५:६-१५; यह १८:३९-१९:१६

13 पिलातसं हानं तःधंमि पुजाहारीत, शासकत व मनुतयत सःताः

14 धाल – “छिमिसं मनतयत् स्वका जुल धका: ध्व मनयात ज्वना: जिथायु हल, अयन् छिमिगु हे न्हा:ने जि केरकार याना स्वयां न छिमिसं पा: या:गु छुं न दोष जि लुइके मफुत।

15 हेरोदं न वयाके छुं हे दोष लुइके मफया: जिथायु लिछवयाहल। स्याये हे मायक ला वं छुं न या:गु म्दु।

16 अयजगुलि जि वयात कोरौ दाया: त्व:ता छवयाबी।”

17 पिलातसं छुत्कारायागु नख:बलय् छम्ह केदीयात त्व:ताछवयेगु चलन यानात:गु दु।

18 इपिं फुक्कं छस्सलं थथे धका: चिल्लायु दना हाला हल – “ध्व मनयात स्यानाछव, जिमित बारब्बायात त्व:ता बियादिसैं।”

19 शहरयु खलमाल याकगुलि व मनु स्या:गुलि बारब्बायात कुना त:गु ख:।

20 येशयात त्व:ताछवयेगु मनं तुना: पिलातसं हानं छक: इमित ध्वाथुइकल।

21 अयन् इपिं थथे धका: हाला हल – “वयात कूसयु यख्खाना: स्यानाछव, वयात कूसयु यख्खाना: स्यानाछव।”

22 अयजसां स्वक: खुसि नं पिलातसं इमित थथे धाल – “वयात छाय स्यायेगु? वं छुं हे अपराध या:गु म्दु। वं स्याये मायक छुं न अपराध या:गु जि लुइके मफुत। अयजगुलि जि ला वयात कोरौ दाया: त्व:ता छवयाबी।”

23 इमिसं जिद्दी याना: झन जक तत:सलं “वयात कूसयु यख्खाना: स्यानाछव” धका: हाला हल। थुकथं हाला: हे इमिसं त्याकल।

24 अयजगुलि पिलातसं इमिसं धा:थे येशयात स्याके छवयेगु फैसला यात।

25 वं यवनात याकम्ह व ज्यानमारा जगुलि इयालखानायु कुनात:म्ह बारब्बायात इमिसं फवथे त्व:ता छवल। येशयात धा:सा इमिसं धा:थे स्याकेत ल:ल्हाना बिल।

येशयात कूसयु यख्खा:गु

मती २७:३२-४४; मर्क १५:२१-३२; यूह १९:१७-२७

26 रोमी सिपाईतयसं येशयात यकाच्चंबलय् छम्ह कुरेनी व:म्ह सिमोनयात ज्वन। ध्व मनु शहरयु वनेत वयाच्वम्ह ख:। इमिसं वयात कूस क्वबिका: वयक:यागु ल्यूल्यु ब्वनार्यकल।

27 वयक:या ल्यूल्यु ग्वा: ग्वा: मनुत वयाच्वंगु दु। नुग:पा दादां ह्यैथह्यैथु ख्वया वयाच्वंमि मिसात नं दु।

28 वयकलं इमिथायु लिफ: स्वया: धयादिल – “यस्सलेमयु च्वंमि मिसात, जिगु निंति ख्वये मते, बरु थ:गु निंति व थ: मस्तयगु निंति ख्व।

29 छाथ्या:सा अज्या:गु दि नं वडतिनि, गुबलय् मनुतयसं मचा म्दुपि, मचा बुइके मलपि व मचायात दुसु त्वंके मलपि धन्यपि ख: धका: धाइ।

30 अबलय्

“मनुतयसं पहाडयात वना:

“जिमित ल्हा: वा।”

अले डौंडायात –

“जिमित ल्हाना छव”

धका: धाइ।”

31 “स्या:गु सिमायात ला मनुतयसं छवयकल धा:सा गंगु सिमायागु झन छु जक गति जुइ?”

32 मेपि निम्ह अपराधीतयत नं वयक: नाप स्याना छवयेत इमिसं यकगु दु।

33 “खप्परे” धा:गु धासय् थयका: इमिसं वयक:यात कूसयु नकि ताना: यख्खायाबिल। अले अपराधीतयत नं अथे हे याना: वयक:या जवय व खवयु यख्खायाबिल।

34 वयकलं धयादिल – “बा:, थुमित क्षमा यानादिसैं। थुमिसं छु यानाच्वना धका: मस्यु।” सिपाईतयसं चिष्टा तया: वयक:यागु वस: इना काल।

35 अन लिक्कसं दना: मनुत स्वयाच्वंगु दु। शासकतयसं धा:सा वयक:यात थथे धका: गिजयु यात – “ध्वं कर्पिन्त ला बचयु यात, ध्व मनु परमेश्वरं हे ल्यायात:म्ह मुक्ति बीम्ह ख्रीष्टु ख: धयागु जसा थ:त नं बचयु याये फयेमा:गु ख:।”

36 सिपाईतयसं नं वयक:यात पाउंति त्वंका: थथे धका: गिजयु यात –

37 “यहूदीतयु जुजु ख:सा छं थ:त बचयु या।”

38 वयक:यागु च्वसं – “ध्व यहूदीतयु जुजु ख:” धका: द्रुप पौ यख्खानात:गु दु।

39 वयक: नाप यख्खानात:म्ह छम्ह अपराधी नं वयक:यात थथे धका: गिजयु यात – “ख्रीष्टु धा:म्ह छ हे मखु ला? छ थ: नं बचयु जु जिमित नं बचयु या।”

40 मेम्ह अपराधी धा:सा वयात ब्व:बिया: थथे धाल – “वं थे हे सज्जिय फयाच्वने मालं नं परमेश्वर खना: मय्या: ला?

41 झीत ला झीसं यानागु ज्या हे अपराध जगुलि थथे याना तल, अयन् ध्व मनुखं ला छुं मभिणु ज्या या:गु म्दु।”

42 अले वं धाल – “येशु, छि जुजु जुया: झायादीबलय् जित: नं लुमंकादिसैं।”

43 अले वयकलं लिस: बियादिल – “जिं छन्त धाल्थे धाये – थौ हे छ जि नाप स्वर्गयु वने खनी।”

येशु सीगु

मती २७:४५-५६; मर्क १५:३३-४१; यूह १९:२८-३०

44 अबलयु न्हिनयु बाह् बजेनिसैं तीन बजे तज देशयु फुक्कभनं छिउंसे च्वना वन।

45 सूर्य छिउंसे च्वना वन। अले देगलयु च्वंगु पर्दा च्वनिसैं क्वथयंक निक्क दला: गुना वन।

46 येशु त:सलं थथे धका: हालादिल – “बा:, जिगु आत्मायात छिगु हे ल्हातयु ल:ल्हानाबी।” थथे धया: वयकलं प्राण त्व:तादिल।

47 रोमी कप्तान थथे जगु खना: परमेश्वरयात त:धका: थथे धाल – “धाल्थे हे, ध्व मनु ला भिम्ह ख:।”

48 अन स्व: वयाच्वंमि मनुतयसं ध्व खना: तसकं नुग: मछिका: छैयु छैयु लिहां वन।

49 वयक:यात म्हस्युपि मनुत व गालीलिनिसैं वयक: नाप व:पि मिसात नं भचा तापाक च्वना: अन जुयाच्वंगु फुक्क स्वयाच्वंगु दु।

येशयात चिहानयु त:गु

मती २७:५७-६६; मर्क १५:४२-४७; यूह १९:३८-४२

☆ 23:30 २२:३० होयो १:०:८, प्रका ६:१६

☆ 23:34 २२:३४ भज २२:१८

☆ 23:35 २२:३५ भज २२:७

☆ 23:36 २२:३६ भज ११:२१

☆ 23:45 २२:४५ प्रस २६:२१-३३

☆ 23:46 २२:४६ भज ३१:५

☆ 23:49 २२:४९ लूक ८:२-३

- 50 योसेफ धाःम्ह छम्ह भिम्ह व धर्मीम्ह मनु खः। व सभाया छम्ह दुजः नं खः।
 51 अथे जूसां व इमिसं येशयात स्यायेगु ग्वासाः खःबल्य विरोध याःगु खः। व यहूदियाया अरिमाथिया धयाथाय च्वंम्ह खः। अले व परमेश्वरं राज्य यानादी तिनि धकाः पियाच्वंम्ह खः।
 52 आः वं पिलातसयाथाय वनाः येशयागु सीम्ह फ्वन।
 53 अले वं सीम्हयात क्रूसं क्वकयाः भिंगुं सुति कापातं हिनाः लवहँतय् प्वाः खना दयकातःगु न्हगु चिहानय् यंकाः तल।
 54 उखुन्हु तयारीया दि खः, अले विश्रामबार शुरु जुइत्यंगु खः।
 55 गालीलनिसें वयकः नाप वःपि मिसात नं योसेफनापं वनाः वयकःयात तःगु चिहान स्वल। अले सीम्हयात गथे यानाः तल, व नं स्वल।
 56 अले इमिसं लिहां वनाः सीम्हय तयेत माःगु अत्तर व मलम दयकाः थिक्क याना तल। अयनं व्यवस्थाय च्वया तः थें शबाथ खुन्हु आराम यात।[☆]

24

सीम्ह येशू म्वानाझाःगु

मती २८:१-१०; मर्क १६:१-८; यहू २०:१-१०

- 1 आइतबार खुन्हु सुथ न्हापां इपि मिसात थःपिनसं दयकगु मलम ज्वनाः चिहानय् वन।
 2 अन थयबलय् इमिसं चिहानयागु लुखा प्वाः तिनातःगु लवहँ चीकातःगु खन।
 3 दुने वनाः स्वःवंबलय् इमिसं प्रभु येशयागु सीम्ह लुइके मफुत।
 4 अयजुगुलि इपि वातां च्वनाच्वंबलय् तसकें थीगु वसतं फिनातःपि निम्ह मनुत इमिगु लिकक दं वल।
 5 इमिसं ग्यानाः थस्वये तकं मफुत। व मनुतयसं इमित धाल — “म्वाःम्हयसित चिहानय् छाय माः वयाच्वनागु?
 6 वयकः थन मदी। वयकः ला सीम्हं म्वाना वये धुंकल। गालील्य दीबलय् वयकलं छिमित धयादीगु खँ लुमकी —
 7 मनुया काययात पापी मनुतयगु ल्हातय लःल्हानाबी, अले वयात क्रूसय् यख्खानाः स्याइ, अयजूसं स्वन्हु दुखुन्हु हानं सीम्हं म्वाना वइ।”[☆]
 8 अले तिनि इमिसं वयकलं धयादीगु खँ लुमन।
 9 अले चिहानं लिहां वयाः इमिसं अन जगु फुक्क खँ झिंछम्हयसित व मेपि फुक्कसितं कनाबिल।
 10 थ्व खँ प्रेरिततयत धाः वःपि मरियम म्गदलिनी, योअन्ना व याकूबया मां मरियम व इपि नाप वपि मेपि मिसात खः।
 11 अयनं थ्व खँ प्रेरिततयत बाखं थें जक जुल, इमिसं थ्व खँय् विश्रवास मयाः।
 12 पत्रुस धाःसा काचाकाचां दनाः चिहानय् ल्वायं वन। अन थयकाः क्वछुनाः दुने स्वःबलय् वं कापः जक अथे छछे तयातःगु खन। थ्व खनाः व अजू चायाः लिहां वल।

येशू इम्माउस वनेगु लँय् खनेदयकः झाःगु

मर्क १६:१२-१३

- 13 उखुन्हु हे इपि मध्ये निम्ह मनुत इम्माउस धाःगु गामय वनाच्वन। थ्व गां यस्शलेमं ११ किलोमिटर ति तापाः।
 14 इपि लँय् अन जगु खँ ल्हाल्हां वनाच्वन।
 15 उबलय् हे येशू लिकक झायाः इपि नाप नाप झाल।
 16 अयनं इमिसं वयकःयात खंसं म्हसीके मफुत।
 17 वयकलं इमित धयादिल — “छिपि लँय् व वं छु खँ ल्हाना च्वनागु?”
 अले इपि तक्क दित। इमिगु ख्वाः छिउँसे च्वं।
 18 अले क्लेओपास धाःम्ह मनुखं वयकःयात लिसः बिल — “थौकन्हुय जुयाच्वंगु अपायमछि धंगु खँ मस्याह ला यस्शलेमय् छि हे जक थें च्वं?”
 19 अले वयकलं धयादिल — “छु खँ?”
 इमिसं धाल — “थ्व खँ नासरतयाम्ह येशयागु खः। वयकः छम्ह अगमवक्ता खः। वयकलं परमेश्वर व मनुतयगु न्ह्यःने ततःधंगु ज्याखँ यानादीगु खः।

- 20 जिमि तःधंपि पुजहारिती व शासकतयसं वयकःयात स्याना छवयेगु फैसला यानाः क्रूसय् यख्खानाबिल।
 21 जिमिसं ला वयकःयागुपाखें हे इझ्राएल देश लिप्याना कायेखनी धकाः मतिइ तयागु खः। थ्व खँ छछे हे तये। थये जगु थनि स्वन्हु दत।
 22 “जिमिगु हे पुचःयापि सुं मिसातयसं धकाः जिमित गजब यानाबिल। सुथ न्हापां इपि चिहानय् वंबलय्
 23 वयकःयागु सीम्ह लुइके मफुत। इमिसं लिहां वयाः जिमित ‘येशू सिनाः म्वाना वये धुंकल’ धकाः धाःपि स्वर्गदूतत नं खना धकाः धाल।
 24 जिमिगु पुचलय् च्वपि हे मनुत चिहानय् वनाः स्वःवंबलय् नं व मिसातयसं धाःथे हे खन, वयकःयात धाःसा म्वां।”
 25 अले वयकलं धयादिल — “छिपि ला मूखं मनुत जुयाच्वन खनी। अगमवक्तातयसं धाःगु फुक्क खँय् विश्रवास यायेत छिमिसं थाकु चायाच्वन।
 26 छु मुक्ति बीम्ह खीष्टं थथे दुःख सियाः तिनि तःधं जुइगु मखु ला?”
 27 अले वयकलं मोशानिसें कयाः फुक्क अगमवक्तातयसं धर्मशास्त्रय् च्वया थकूग वयकःयागु हे खँ धवाथुइकादिल।
 28 वयकःपि वनेमाःगु गांया न्ह्यःने थयन। वयकः धाःसा अइ नं तापाक झायादी त्यन।
 29 अयनं इमिसं वयकःयात थथे धयाः कर यात — “छिउँसे च्वनीन, थौं जिपि नाप हे चाहिनादिसँ।” अयजुगुलि वयकः इपि नाप हे च्वनादिल।
 30 नयेत्ययकाः वयकलं मरि कयाः सुभाय् बियाः कुचा थलाः इमित इनाबियादिल।
 31 थुबलय् हे इमिगु मिखा चाल, अले इमिसं वयकःयात म्हसिल। अयनं वयकः इमिगु मिखां तनावन।
 32 इमिसं थःथवय थथे खँ ल्हात — “वयकलं झीत धर्मशास्त्रयागु खँ धवाथुइकादीबलय् झीगु युगः लसातं चंचं धाःगु मखु ला?”
 33 अबलय् हे इपि अनं दनाः यस्शलेमय् लिहां वन। अन इमिसं झिंछम्ह चेलात व इपि नाप मुनाच्वपि मनुत नापलात। इमिसं इपि निम्हयसित थथे धाल —

34 “धात्थे हे, प्रभु म्वाना वयादीगु खः खनी। सिमोनयाथाय खनेदयकः झाःगु नं खः खनी।”

35 अले इपि निम्हयसिनं नं लँय् जगु खँ व मरि कुचा थःबलय् वयकःयात म्हसीके फुगु खँ कन।

येशू चेलातयथाय खनेदयकः झाःगु

मती २८:१६-२०; मर्क १६:१४-१८; यहू २०:१९-२३; प्रे १:६-८

- 36 इपि थथे खँ ल्हाना च्वंबलय् हे येशू अन खनेदयकः झाल। अले इमित धयादिल — “छिमित शान्ति दयेमा।”

- 37 वयकःयात भूत धकाः मतिइ तयाः इपि तसकं ग्यात।
 38 वयकलं धयादिल – “छिपिं छाया ग्यानागु? संका याये मते।
 39 जिगु लहाः व तुति स्व, जि हे खः, जितः थिया स्व, थ्व जिगु ला व क्वँययागु म्ह खः। भूतयाके ला व क्वँय दइ मखु।”
 40 थुलि धयाः वयकलं थःगु लहाः व तुति क्यनादिल।
 41 लयतायाः व छक्क जुयाः इमिसं थ्व खँय विश्वास तकं याये मफुत। अयजुगुलि वयकलं धयादिल – “छिमिके थन छुं नयेगु दु ला?”
 42 अले इमिसं दयकातःगु न्या बिल।
 43 वयकलं कयाः इमिगु हे न्ह्यःने नयादिल।
 44 अले वयकलं इमित धयादिल – “जिं छिपिनाप दुबलय जिगु बारे धर्मशास्त्रय् अर्थात मोशाया व्यवस्था, अगमवक्ता व भजनया सफुलिइ च्वयातःगु फुक्क खँ पूवनेमाः धकाः न्हापा हे धयागु खः।”
 45 अले धर्मशास्त्र थुइके फयकेत इमिगु नुगः चायकाः
 46 वयकलं धयादिल – “मुक्ति बीम्ह खींष्ट सिनाः हानं स्वन्हु दयकाः म्वाना वयेमाः धकाः च्वयातःगु दु।
 47 अले खींष्टयागु हे नामं पश्चाताप यानाः पाप क्षमा जुइगु खँ यस्शलेमनिसें फुक्क संसारय् न्यंकेमाः।
 48 छिपिं हे थ्व खँया साक्षी खः।
 49 “न्यँ, छिमित जिमि बाःनं बी धकाः धयादीगु छिमिथाय् छवयाहये। अयतं परमेश्वरयागु शक्ति छिमिके मवतले थ्व हे शहरय् पियाच्वँ।”[☆]
 येसूयात स्वर्गय् थकाःगु
 मर्क १६:१९-२०; प्रे १:९-११
 50 येसू इमित बेथानियाय् ब्वना यंकादिल। अले लहाः लहनाः इमित आशिष बियादिल।
 51 इमित थथे आशिष बिया च्वँच्वं हे वयकः इपि नाप बायावन, अले परमेश्वरं वयकःयात स्वर्गय् थत यंकादिल।
 52 अले परमेश्वरयात तःधकाः तसकं लयल्यतातां इपि यस्शलेमय् लिहां वन।
 53 अले इपि न्हियान्हिथं देगलय् मुनाः परमेश्वरया आराधना यानाच्वन।

यहन्नां च्वःगु भिंगु खँ म्हसीका

यहन्नां च्वःगु ससमाचारय् येश् परमेश्वरयागु सदां दयाचवनीगु वचन खः, अले वयकः मनु जुयाः झीनाप च्वनादिल धकाः क्यनातःगु दु। थ्व ससमाचारया सफु वनीपिन्सं “येश् हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः” धकाः विश्वास याये फयेमा अले विश्वास यानाः वयकःया नामय अनन्त जीवन दयेमा धकाः च्वःगु खः।^७

सफुया न्हाःनेया ब्वय् येश् परमेश्वरया सदां दयाचवनीगु वचन खः धकाः क्यनातःगु दु। अले येश् यानादीगु थीथी अज् चायापुगु ज्यां वयकः परमेश्वरं ल्ययादीम्ह मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट परमेश्वरया काय् खः धकाः नं क्यनातःगु दु। सफुया दथुइ थ्व अज् चायापुगु ज्यां छु खँ सी दु धकाः ध्वाथुइक व ताःहाकयक न्हाथनातःगु दु। अले येश् यात मनुतयसं गुकथं विश्वास यानाः चेला जुल, गुकथं यहदीतय् नायःतयसं वयकःयात विरोध यात धयागु खँ नं क्यनातःगु दु। १३ निसै १७ अध्यायतक ज्वंखुन्ह बहनिइ वयकलं चेलातनापं छुत्कारया नखः हनाः प्रभु भव्य पलिस्था यानादिल। अले साहस मत्वःतेगु व पवित्र आत्मा छवयाहयेगु खँ स्यनेकने यानादीगु च्वयातःगु दु। दकलय् लिपा लिपायागु अध्यायलय् वयकःयात ज्वंगु, महासभाय् धने यंकूगु, स्याःगु व हानं म्वानाझाःगु, चेलातयथाय् खनेदयकः झाःगु खँ च्वयातःगु दु।

ख्रीष्टपाखें अनन्त जीवनया वरदान दइ धइगु खँय यहन्नां बःक्यूगु दु। थ्व वरदान आः शुर् जुइ अले प्रभु येश् यात लँ, सत्य व जीवन खः धकाः मानय याःपिन्त दइ। येश् मनुतयसं न्हियान्हिथं छ्यलेमाःगु वस्तुत चिंकथं कयाः आत्माया खँयात ध्वाथुइकेत स्यनेकने यानादीगु खः - गथे लः, मरि, जः, फैजवाः व वया फैचात, दाखमा व दाख। यहन्नां थज्याःगु खँ बांलाक क्यनातःगु दु।

थ्व सफु ई.सं. ७० निसै ९० तकया दथुइ च्वःगु जुइफु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-१८

बाप्टिस्मा बीम्ह यहन्नां पश्चातापया खँ न्यंकाज्गु १:१९-३४

येश् दकलय् न्हापांयापि झिनिम्ह चेलात ल्ययादीगु १:३५-५१

येश्यागु न्हयगु अज् चायापुगु ज्या २:१-१२:५०

येश्यात स्यायेगु फैसला याःगु व क्रूसय् यरख्छाःगु १३:१-१९:४२

येश् हानं म्वानाझाःगु व चेलातयथाय् खनेदयकः झाःगु २०:१-३१

गालीलिय येश् हाकनं खनेदयकः झाःगु २१:१-२५

यहन्ना

वचन मनु जुयाः झाःगु

1 दक्खिसिबय् न्हापा हे वचन दु,

अले थ्व वचन परमेश्वर नाप दु।

थ्व वचन हे परमेश्वर खः।

2 वयकः न्हापानिसै हे

परमेश्वर नाप दी।

3 फुक्कं सृष्टि यानादीगु

वयकलं हे खः।

फुक्कं सृष्टि परमेश्वरं

वयकःयापाखें हे

यानादीगु खः।

सृष्टि जगुलिइ छुं नं वयकः

मदयकं जगु मदु।

4 जीवन वयकःयाके दु।

व हे जीवन मनुतयत मदयकं

मगाःगु जः खः।

5 थ्व जः खिउँथाय्

झःझः धाय्क थी,

खिउँगुलि थ्व जःयात

त्वपुइ मफुत।

6 अबलय् परमेश्वरं छवयाहःम्ह यहन्ना धाःम्ह छम्ह मनु दु।^७

7 थ्व मनु जःयागु खँ थः हे साक्षी जुयाः फुक्कसितं कनाः विश्वास याकेत वःम्ह खः।

8 थ्व मनु थः हे जः मखु, बरु जः फुक्कसितं म्हसीका बीत वःम्ह खः।

9 फुक्कं मनुतयगु नुगलय् थीगु धात्थेयागु जः ला संसारय् झाय्चाच्वंगु दु।

10 वयकः संसारय् दी, वयकलं हे संसार सृष्टि यानादीगु ज्सां संसारय् च्वपिन्सं वयकःयात म्हमसील।

11 वयकः थः हे मनुतयथाय् झाल। अयनं थः मनुतयसं वयकःयात नाला मकाः।

12 वयकःयात ग्रहण यानाः विश्वास याःपिन्त धाःसा परमेश्वरया सन्तान जुइगु हक बियादिल।

13 थुपि मनुतयपाखें बुइका तःपि मखु, बरु परमेश्वरं बुइका तःपि परमेश्वरया सन्तान खः।

14 वचन मनु ज्याः झीपि नाप च्वं झाल। वयकः दया माया, अले सत्यं जाःम्ह खः। जिमिसं वयकःया महिमा खना, गुगु महिमा बाःया याकः कायया थें च्वं।

15 वयकःयागु खँ कँकं यहून्नां थथे धाल – “जि स्वयाः लिपा झाइम्ह जि स्वयाः नं तःधंम्ह खः छायाधाःसा वयकः जि बुइ न्हाःनिसें दुम्ह खः। अले जिं धयाःम्ह वयकः हे खः।”

16 वयकःयागु गुबले मसुइगु दया मायायागु धुकुति झीसं यक्व दया माया काये खंगु दु।

17 ज्यवस्था मोशयागुपाखें बियादिल, येशू ख्रीष्टयागुपाखें धाःसा परमेश्वरया दया माया व सत्य दत।

18 परमेश्वरयात सुनान गुबले हे खंगु मदु। अयनं बाः नाप च्वंम्ह याकः कायनं हे वयकःयात कयनादीगु दु।

यहून्नां येशूयागु साक्षी ब्युगु

मती ३:१-१३; मार्क १:१-८; लूक ३:१-१८

19 यरुशलेमय् च्वपि यहूदी नायःतयसं पुजाहारी व लेवीतयत् “यहून्ना धाःम्ह सु खः” धकाः न्यके छवयाहल।

20 यहून्नां खःगु हे खँ धयाः थथे लिसः बिल – “जि मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट मखु।”

21 अले इमिसं वयाके न्यन – “अयसा छ एलिया खः ला?”

वं धाल – “मखु।”

“अयसा छ व अगमवक्ता खः ला?”

वं लिसः बिल – “मखु।”*

22 अले इमिसं वयात थथे धाल – “अयसा छ सु खः लय? जिमित न्यके छवया हःपिन्त जिमिसं लिसः ब्यु वनेमानि। छं थःत सु धकाः मतिइ तया?”

23 अले वं धाल –

“यशैया अगमवक्तां धाःथें

जि परमप्रभुया नितिं

लँ छिकाब्यु धकाः मरुभूमिइ

हाला जुइम्हयसिया सः खः।”*

24 थुपि फरिसीतयसं छवयाहःपि मनुतयसं

25 हानं न्यन – “छ मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट नं मखु, एलिया नं मखु, अले व अगमवक्ता नं मखु धयागु जसा छं छाया बप्टिस्मा बियाचवनागु?”

26 वं लिसः बियाः धाल – “जि ला छिमित लखं बप्टिस्मा बिया, अयनं छिमिगु पुचलय छिमिसं हे म्हमस्यनिम्ह छम्ह दनाचवंगु दु।

27 जि स्वयाः लिपा झायादीम्ह वयकः हे खः। वयकःयागु लाकां पुतु फयनेत तर्क जि मल्यः।”

28 यदनं पारिइ बैथानिया धाःगु थासय यहून्नां बप्टिस्मा बिया च्वंथाय थ्व खँ जूगु खः।

येशू परमेश्वरया भ्याःचा

29 कन्हय् खुन्हु यहून्नां थःथाय येशू झायाचवंगु खनाः धाल – “संसारयागु पाप क्षमा यानादीम्ह परमेश्वरया चीधिकःम्ह भ्याःचा वयकः हे खः।

30 जि धया चवनाम्ह मनु वयकः हे खः – “जि स्वयाः लिपा झाइम्ह मनु जि स्वयाः तःधं, छायाधाःसा वयकः जि स्वयाः न्हापानिसें हे दुम्ह खः।”

31 जि नं वयकःयात म्हमस्य, अयनं वयकःयात इस्राएलीतयत् म्हसीके बी माःगुलि जि लखं बप्टिस्मा बियाचवनागु खः।”

32 अले वं थथे धकाः साक्षी बिल – “जि पवित्र आत्मायात स्वर्गं सुकुभतु थें कुहां वयाः वयकःया म्हय् जूगु खना।

33 जि थथःम्हं तुं वयकःयात म्हमस्य, अयनं जितः लखं बप्टिस्मा बीके छवया हःम्हयसिनं थथे धयादिल – “गुम्हयसिके आत्मा कवहां वयाः च्वनी, पवित्र आत्मा बप्टिस्मा बीम्ह व हे खः।”

34 थ्व जिं खनागु दु, उकिं परमेश्वरया काय वयकः हे खः धकाः जिं साक्षी बियाचवनागु खः।”

येशूया न्हापायापि चेलात

35 कन्हय् खुन्हु यहून्ना हानं निम्ह चेलात नाप व हे थासय दनाचवन।

36 येशू झायाचवंगु खनाः वं धाल – “का स्व, परमेश्वरया चीधिकःम्ह भ्याःचा।”

37 थ्व न्यनाः चेलात निम्हं येशूया ल्यल्य वन।

38 वयकलं लिफः स्वयादीबलय इपि वयाचवंगु खनाः इमित धयादिल – “छिमिसं सुयात माला चवनागु?”

इमिसं धाल – “गुरुजु, छि गन चवनादी?”

39 वयकलं धयादिल – “जि नाप वा, अले खनी।” इपि वयकः नाप वन, अले इमिसं वयकः च्वनीगु थाय खन। इपि अन थ्यबलय बहनिसिया प्यता ई जगुलि इपि वयकःनापं अन हे बाय च्वन।

40 यहून्नां धाःगु खँ न्यनाः येशू नाप वंपि मध्ये छम्ह मनु सिमोन पत्रसया दाजु अन्दियास खः।

41 वं वनाः थःकिजा सिमोनयात मानुमालाः नापलाना धाल – “जिमिसं मसीह धाःम्ह मुक्ति बीम्ह ख्रीष्टयात नापलाये धुन।”

42 वं वयात येशूयाथाय् व्वना हल। वयकलं वयात स्वयाः धयादिल – “छ ला योआनेसया काय सिमोन खः। आर्वनिसें छन्त केफास धाइ।” केफास व पत्रसया अर्थ “ल्वहं” खः।

फिलिप व नथानेलयात सःतादीगु

43 कन्हय् खुन्हु येशू गालील्य झायेगु मनं तुनादिल। वयकलं फिलिपयात नाप लानाः धयादिल – “जि नाप वा।”

44 फिलिप नं अन्दियास व पत्रसपिनिगु शहर बैथसेदायाम्ह हे खः।

45 फिलिप नथानेलयात नाप लानाः धाल – “मोशां ज्यवस्थाय धया थकूम्ह व अगमवक्तातयसं च्वया थकूम्ह नासरतय् च्वंम्ह योसेफया काय येशूयात जिमिसं नापलाये धुन।”

46 नथानेलं वयात धाल – “नासरतं नं छुं भिगु गतिलाःगु खँ वइ ला?”

फिलिपं वयात धाल – “वयाः छं हे स्व।”

47 नथानेलयात थःथाय वयाचवंगु खनाः येशू वयात धयादिल – “छ ला छम्ह तसकं स्वजाम्ह इस्राएली खः।”

48 वं धाल – “छि जितः गथे म्हसिल?”

- वयकलं लिसः बियादिल – “फिलिपं छन्त सःते न्हः हे जिं छन्त यःमरिमाया क्वय खना।”
 49 वं लिसः बिल – “गुरुजु, छि ला परमेश्वरया हे काय खः। छि ला इस्राएलया जुजु हे खः।”
 50 वयकलं धयादिल – “जिं छन्त यःमरिमाया क्वय खना धकाः धयागुलि छं विश्वास यानागु ला? छं थ्व स्वयाः नं तःतःधु खनीतिनि।”
 51 अले वयकलं वया धयादिल – “धाथे धाथे हे जिं छन्त धाये – छिमिसं स्वर्ग चाःगु खनी, अले परमेश्वरया स्वर्गदूतत परमेश्वर व मनूया कायया दशुइ थाहां क्वहां जुयाच्वंगु खनी।”[⊛]

2

काना शहरय् जुगु ब्याहा भव्य

- 1 कंस खुन्हू गालील्य च्वंगु काना शहरया छखा छैय् ब्याहा भव्य जुयाच्वन। येश्या मां नं अन हे दु।
- 2 येशु व चेलातयत नं भवज्य सःतातःगु दु।
- 3 दाखमघ फुगुलि येश्या मांनं वयकःयात धाल – “इमिके दाखमघ मन्त।”
- 4 अले वयकलं धयादिल – “मयजु, जिं छु यायेमाःगु खः, व छिं धया च्वनेमाःगु म्दु। आः तक जिगु इ मवःनि।”
- 5 अयनं वयकःया मांनं चयःतयत धाल – “वयकलं छु धयादी छिमिसं व हे या।”
- 6 यहदीतयगु चलन कथं च्वख यायेत अन सछि-सछि लिटर ति न्हंगु ल्वहंयागु खगुः त्यप तयातःगु दु।
- 7 येशु इमित धयादिल – “फुक्क त्यपय जायक लः ति।” अले इमिसं फुक्क त्यपय जायक लः तल।
- 8 वयकलं इमित धयादिल – “आः भतिचा तुयाः मभलियाथाय यंकि।” अले इमिसं यंकल।
- 9 मभलिनं व लःया सवाः कयास्वःबलय् दाखमघ जुयाच्वने धुंकल। वं थ्व गनं हःगु धकाः मस्यु। लः तःपि चयःतयसं जक स्यु। अले वं जिचाभाजु जुहयसित सःताः धाल –
- 10 “मन्तयसं भिगु दाखमघ नि न्हापालाक त्वंकी, अले भचा भचा काये धुंकाः तिनि मभिगु दाखमघ त्वंकी। छिं धाःसा आः तक नं भिगु दाखमघ ल्यंका हे तलतिनि।”
- 11 वयकलं गालील जिल्लाया काना शहरय् दकलय् न्हापांगु थ्व अजू चायापुगु ज्या यानाः थःगु महिमा कयनादिल। थथे यानादीगुलि चेलातयसं वयकःयात विश्वास यात।
- 12 अन लिपा वयकः थः मां, किजापि व चेलात नाप कफर्नहमय् झाय्वाः अन हे छुं न्हि च्वनादिल।[⊛]

येशु देगः शूद्र यानादीगु

मती २१:१२-१३; मर्क ११:१५-१७; लुक १९:४५-४६

- 13 यहदीतयगु छुत्काराया नखः न्हःने थ्यंगुलि येशु यस्शलेमय् झाल।[⊛]
- 14 वयकः देगलय् झालय् बलय् द्रहं, फेचा, व सुकुभतु मियाच्वपि व धिबा हिलीपि च्वनाच्वंगु खन।
- 15 अले वयकलं खिपः छपु निलाः कोरि थें दयकाः इपि फुक्कसितं पितिनाछवयादिल। फैतयत व द्रहंतयत देगलं पिने ख्यानाः छवयादिल। अले धिबा हिलीपिनिगु धिबा थल प्वंकाः इमिगु टेबिलनापं ग्वतइकाबिल।
- 16 सुकुभतु मिया च्वपिन्त वयकलं धयादिल – “थुपि फुक्कं चिज थनं यंकि, जिमि बाःयागु छैयात छिमिसं ब्यापारया छें याये मते।”
- 17 वयकःया चेलातयसं थ्व खं च्वयातःगु लुमंकल – “हे परमेश्वर, छिगु देगःया जोशं जितः छव्यकी।”[⊛]
- 18 थथे यानादीगुलि नायःतयसं वयकःयात धाल – “छु छिके थथे यानादीगु अधिकार दु ला? अथे जसा छु छि जिमित अजू चायापुगु ज्या व चि कयनादी फु?”
- 19 वयकलं लिसः बियादिल – “थ्व देगःयात थुना बियादिसं, जिं स्वन्हुं हे थुकियात हानं दयकाबी।”[⊛]
- 20 थ्व न्यानाः इमिसं धाल – “थ्व देगः दयकेत पिइखुदं बित, छिं स्वन्हुं हे थ्व देगः दनादी फु ला?”
- 21 वयकलं धयादीगु देगः ला वयकःया थःगु हे म्ह खः।
- 22 वयकः सिनाः हानं म्बाना वये धुंकाः चेलातयसं थ्व खं लुमंकल। थथे जगुलि इमिसं धर्मशास्त्र व येशु नवनादीगु वचनय विश्वास यात।
- 23 छुत्काराया नखःबलय् यस्शलेमय् वयकलं यानादीगु अजू चायापुगु ज्या खंगुलि यक्व हे मन्तयसं वयकःयात विश्वास यात।
- 24 वयकलं धाःसा इमिके भरोसा तयामदी, छायाःसा वयकलं फुक्क मन्तयत बालाक म्हस्यु।
- 25 सुनानं वयकःयात थ्व मन्त थज्याःम्ह धकाः धयाच्वने म्वाः। मन्तयगु नुगलय् छु दु धकाः वयकलं हे स्यु।

3

येशु निकोदेमसयात स्यनादीगु

- 1 निकोदेमस नांयाम्ह छम्ह फरिसी दु। व यहदीतय् छम्ह तःधंम्ह थकालि खः।
- 2 छन्हू चान्हय व येशुयाथाय वयाः धाल – “गुरुजु, छि परमेश्वरं छवयाहयादीम्ह गुरु खः धकाः जिमिसं स्यु। परमेश्वर छिनाप दीगुलि सुनानं याये मफुगु चिं छि यानादी फु।”
- 3 वयकलं लिसः बियादिल – “जिं छितः खःगु खं धाये – न्हकथं हानं जन्म मजुइकं मन्तयसं परमेश्वरयागु राज्य खनी मखु।”
- 4 निकोदेमसं वयकःयात धाल – “बुरा जुइ धुंकाः मन्त हानं गथे यानाः जन्म जुइ? हानं छकः मांयागु प्वाथय् दुहां वनाः जन्म जुइगु ला?”
- 5 वयकलं लिसः बियादिल – “जिं छितः खःगु खं धाये, मन्त लखं व परमेश्वरया आत्मां जन्म मजुइकं परमेश्वरयागु राज्यय् दुहां वने फइ मखु।
- 6 गथे लाहि ला हि हे दुम्ह मन्त जन्म जुइ, अथे हे आत्मां आत्मा हे जन्म जुइ।
- 7 थथे जिं न्हकथं जन्म जुइ मानि धयागु खँय् छि छक्क जुम्वाः।
- 8 फय् थः मंथुथाय न्हाइ, छिं उकियागु सः जक ताइ, व गनं वल, अले गन वनी धकाः छिं सी मखु। आत्मां बूपि मन्त नं अथे हे जुइ।”
- 9 अले वं न्यन – “थथे नं जुइ फइ ला?”
- 10 वयकलं लिसः बियादिल – “इसाएलीतय् गुरु जुयाः छिं थुलि नं थुइके मफु ला?”
- 11 जिं छितः खःगु हे खं धाये – जिमिसं स्युगु खँ धायेगु खः, अथे हे खंगु खं साक्षी बीगु खः। अयनं जिमिगु खँय् छिकपि सुनानं विश्वास मयाः।
- 12 जिं छिकपिन्त संसारयागु खँ कनाः ला छिकपिन्तं विश्वास मयाः धाःसा स्वर्गयागु खँ कंसा झन गथे यानाः विश्वास यानादी?
- 13 स्वर्गं क्वहां वःम्ह मनूया काय बाहेक सुं नं स्वर्गय् थाहां वंगु म्दुनि।

- 14 मस्भूमिइ मोशां धलोतं दयका तःमह सर्पयात यख्खाःथे मन्या काययात न यख्खाइतिनि।[☆]
 15 अथे जगुलि वयकःयात विश्वास याइपिन्त अनन्त जीवन दइ।”
 16 “परमेश्वरं संसारयात यक्व माया यानादीगुलि वयकःयात विश्वास याःपि मन्तु नाश मज्जइमा, बरु इमित अनन्त जीवन दयेमा धकाः थः याकः काययात तं बियादिल।
 17 परमेश्वरं संसारयात न्याय यायेत थःकाययात छवयाहयादीगु मखु, बरु वयकःयापाखे संसार बचय जुइमा धकाः खः।
 18 “वयकःयात विश्वास याःपि मन्तयगु न्याय जुइ मखु, परमेश्वरया याकः काययात विश्वास मयाःपि मन्तयगु धाःसा न्याय जुइ हे धुंक्ल।
 19 जः संसारयु छवयाहयादी धुंक्सां मन्तयसं थव जःयात स्वयाः खिउंयात यक्कल, छायाधाःसा इमिगु ज्या मभिं। थुकथं इपि दोषी ठहरय जुल।
 20 दुष्ट ज्याखें यानाजुइपि मन्तयसं जःयात हेला याइ, अले जलय वइ मखु। जलय वल कि इमिसं याना जगु दुष्ट ज्याखें खने दइ धकाः इपि मयाः।
 21 अयतं भिगु सत्य ज्याखें यानाजुइपि मन्तु धाःसा जः दुथाय वइ। अले इमिसं याना जगु ज्याखें परमेश्वरयापाखे हे यानादीगु खः धकाः बांलाक थुइके फइ।”

- बत्तिस्मा बीमह यहन्नां येशूयागु साक्षी ब्यगु
 22 अनं लिपा येशु व वयकःया चेलात यहदियायु झाल। वयकः अन हे इपि नाप च्चनादिल, अले बत्तिस्मानं बियादिल।
 23 सालीमया लिक्कसं एनोन धाःगु थासयु यक्व लः दुगुलि यहन्नां नं अन हे बत्तिस्मा बियाच्वन। मन्तु वयाः बत्तिस्मा काल।
 24 थुबलयु तक यहन्नायात इयालखानायु मतःनि।[☆]
 25 उबलयु यहन्नाया चेलातयु छमह मनु नाप च्चवजु जुइगु खेंयु जवाःसवाः जुल।
 26 अले यहन्नायाथायु वनाः इमिसं थथे थाल – “गुफ्जु, यदंन पारिइ छिनाप दुमह, अले छि हे साक्षी बियादीमह मनुखं बत्तिस्मा बियाच्वंगु दु। फुक्क मन्तु वयाथायु हे वनाच्वंगु दु।”
 27 वं लिसः बिल – “परमेश्वरं मबीकं सुनानं छुं नं काये फइ मखु।
 28 जि मुक्ति बीमह खीष्ट मखु, अयतं वयकः स्वयाः न्हापालाक छवयाहःमह खः धकाः जि धयागु खें छिमिसं हे धयाच्वंगु दु।[☆]
 29 भन्चायात ब्याहा याःमह हे भाःतमह जुइ। ब्याहा याःमह मिजंया पासा वयागु खें न्यानाः तसकं लयताइ। अथे हे जि नं आः लयताय खन।
 30 वयकः तःधं जुइ, जि चिधं जुइ।”
 31 “च्वयतं वःमह फुक्क स्वयाः तःधंमह खः। अले संसारं वःमह संसारयामह हे खः, थज्याःमह मनुखं संसारयागु हे खें लहाइ। स्वर्ग वःमह फुक्क स्वयाः तःधं जु।
 32 वयकलं थःमह न्यानादीगु व खंगु खें हे कनादिल, अयतं सुनानं वयकःयागु खें मानय मयाः।
 33 वयकःयागु खेंयु विश्वास याःमह मनुखं धाःसा परमेश्वर सत्य खः धकाः दसि बी।
 34 परमेश्वरं छवया हःमहयसिनं हे जक परमेश्वरयागु वचन नवाइ, छायाधाःसा वयकःयात पवित्र आत्मां जायकादीगु दु।
 35 परमेश्वर बाःनं थःकाययात माया यानादीगुलि फुक्कं वयकःयागु ल्हातिइ बियादीगु दु।[☆]
 36 वयकःया काययात विश्वास याइमहयसिके अनन्त जीवन दु। कायतं धाःगु मानय मज्जहयसिनं थज्याःगु जीवन कायेखनी मखु, थज्याःमहयसित परमेश्वरं तं दिकादी।”

4

येशु व सामरी मिसा

- 1 यहन्नां स्वयाः येशु यक्व मन्तयत चेला दयकाः बत्तिस्मा बियाच्वन धकाः फरिसीतयसं नं सिल धयागु खें
 2-3 प्रभुं सीकादीगुलि वयकः हानं यहदियां गालीलियु झाल। वयकः थःमहयसिनं हे बत्तिस्मा बियादीगु ला मखु, बरु वयकःया चेलातयसं ब्यगु खः।
 4 गालीलियु वनेत सामरीया जुयाः वनेमाः।
 5 वयकः याक्बं थःकायु योसेफयात ब्यगु जगायागु लिक्क लाःगु सामरीयायागु सुवार धाःगु शहरयु थ्यंकः झाल।[☆]
 6 अन याक्बं दयकातःगु तुं छाः दु। त्यानुसे च्वंगुलि येशु तुंया कवयु फयतनादिल। थुबलयु बान्दि जाल।
 7 अबलयु लाक्क हे छमह सामरी मिसा लः काःवल। वयकलं वयात धयादिल – “जितः लः त्वनेत बियादिसँ।”
 8 अबलयु वयकःया चेलात नयेगु नसा न्यायेत शहरयु वनाच्वंगु खः।
 9 सामरी मिसां वयकःयात धाल – “छि छमह यहदी जुयाः नं सामरी मिसाया ल्हातं लः त्वने ज्यू ला?” यहदीतयसं सामरीतयगु ल्हातं नयेत्वनेगु मयाः।[☆]
 10 येशु वयात धयादिल – “छं परमेश्वरं बियादीगु दान स्यगु जूसा, अले छके लेः फवंमहयसित महस्यगु जूसा, छं वयाके हे लः त्वनेत फवनीगु जुइ। अले वं हे छन्त जीवन दइगु लः बीगु जुइ।”
 11 अले व मिसां धाल – “हजुर, तुं तसकं हे तःजाः, लः सालेत छिके छु हे मदु। छि जीवन दइगु लः गनं कयादी?”
 12 जिमित तुं दयकाब्युमह जिमि तापाःबाज्या याक्क खः। छु छि वयकः स्वयाः नं तःधं ला? जिमि तापाःबाज्यां, वया कायपिन्सं, अले वया सा, द्रहंतयसंनपं थव हे तुंयागु लः त्वना वन।”
 13 वयकलं वयात धयादिल – “थव लः त्वनीपि मन्तयत हानं हानं प्याः चाइ।
 14 तर जि बियागु लः त्वनीपि मन्तयत गुबले हे प्याः चाइ मखु। जि बियागु लः हे व मनुयाके बुंगाःचा थें जुयाः अनन्त जीवन तक बुयावया च्वनी।”
 15 व मिसां धाल – “हजुर, जितः नं थव लः बियादिसँ। अले जितः गुबले हे लः त्वने प्याः चाइ मखु। अले हानं लः कायेत थन वये माली नं मखु।”
 16 वयकलं वयात धयादिल – “वा, छं थः भाःतयात थन सःता हीं।”
 17 वं लिसः बिल – “जिमि भाःत मदु।”
 वयकलं धयादिल – “जिमि भाःत मदु धकाः छं खःगु हे खें धाल।
 18 आः तंके छं न्यामह भाःत दये धुंक्ल, अले आः छनाप दुमह मिजं नं छं थः भाःत मखु। छं खःगु हे धाल।”
 19 व मिसां धाल – “प्रभु, छि अगमवत्ता खः धकाः जि सिल।
 20 जिमि तापाःबाज्यापिन्सं थव पहाडयु पुजा याना वन, छिकपिन्सं धाःसा यरूशलेमयु मन्तयसं परमेश्वरयात आराधना यायेमाः धकाः धयादिल।”

☆ 3:14 ३:१४ गन्ती १:१९ ☆ 3:24 ३:२४ मती १:४:३; मर्क ६:१७; लुक ३:१९-२० ☆ 3:28 ३:२८ यह १:२० ☆ 3:35 ३:३५ मती ११:२७; लुक १०:२२ ☆ 4:5 ४:५ उत ३:२९; यही २:४:३२ ☆ 4:9 ४:९ एज ४:१५-१६; नहे ४:१५-१६

21 वयकलं वयात धयादिल – “मयजु, विश्वास याना: बांलाक न्यना का। ई वयाच्वंगु दु, गुबलय् छिमिसं परमेश्वर बा:यात आराधना यायेत न यरुशलेमय न थ्व पहाडय हे वनेमाली।

22 छिपि सामरियाय् च्वंपिन्सं म्हमस्यहयसित आराधना याइ। तर जिमिसं सुयागु आराधना यानाच्वना वयक:यात जिमिसं बांलाक हे म्हस्य, छायाधा:सा मुक्ति ला यह्दीतयपाखे वइ।

23 अयुनं ई वयाच्वंगु दु, व आ: हे ख:, बा:यात आराधना याइपिन्सं आत्मां व सत्यं याइ। वयक:यात न थुकथं आराधना याइपि जक य:।

24 परमेश्वर आत्मा जुयादीगुलि वयक:यात आराधना याइपिन्सं सत्यं व आत्मां आराधना यायेमा:।”

25 व मिसां वयक:यात धाल – “मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट धा:म्ह मसीह झायादी तिति धका: जिं स्यु। वयक: झाल कि वयकलं हे झीत फुक्क खं कनादी।”

26 वयकलं धयादिल – “छनापं नवाना च्वनाम्ह जि, व हे ख:।”

27 उबलय् हे चेलात थ्यंक: वल। वयक: अथे छम्ह मिसानाप खं ल्हानाच्वंगु खना: इपि छक्क जुल। अयुनं सुनानं – “छिं छु मालादियागु” अले “व नाप छिं छु खं ल्हानादियागु?” धका: मन्यं।

28 उबलय् हे ल:घ: त्व:ता: व मिसां शहरय वना: मनृतयत थथे धाल –

29 “वा, छम्ह मनुयात स्व: वा। वयकलं जिं यानागु फुक्क खं धयाबिल। व मनु मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट ला, मखु ला?”

30 थ्व न्यना: अनच्वंपिं मनृत वयक:याथाय वल।

31 अबलय् हे चेलातयसं वयक:यात थथे धाल – “गुरुजु, भपियादिसैं।”

32 वयकलं धयादिल – “जिके नयेत छिमिसं सि हे मस्यगु नसा दु।”

33 थ्व न्यना: इमि दथुइ थथे खं जुल – “सुनानं वयक:यात नसा हयाबिल ला कि छु?”

34 वयकलं धयादिल – “जित: छवयाहया दीम्हयसिगु ज्या सिधयकेगु, अले वयकलं धा:थे यानाजुइगु हे जिगु नसा ख:।

35 “प्यला लिपातिति बाली लये त्यइ” धका: छिमिसं धयाजुल। जिं छिमित धाये – “छक: बुइ वना: बांलाक स्व, अनन सया: नं लयेगु ई जुइ धुंकल।”

36 सुनां बाली लइ, वयात ज्याला दइ, अले अनन्त जीवनया निति फल मुंके खनी। थुकथं पुसा इह:मं नं, बाली ल:म्ह नं लयताय दइ।

37 छम्हयसिनं पुसा हली, अले मेहयसिनं बाली लइ धका: धयात:गु खं थुकि हे सत्य जुल।

38 छिमिसं बाली पिना मत:थाय जिं छिमित लयके छवया। बाली पिना त:पि मेपि ख:, अयुनं इमिसं पिनात:गु बाली छिमिसं लये खन।”

39 “जिं यानागु फुक्क खं वयकलं धयादिल” धका: व मिसां धा:गुलि व शहरय च्वंपिं यक्व हे सामरीतयसं वयक:यात विश्वास यात।

40 अयजुगुलि वयक:याथाय व:बलय् इमिसं इमिथाय हे च्वनादिसैं धका: बिन्ति या:गुलि वयक: निन्हु तक अन च्वनादिल।

41 वयक:यागु वचन न्यना: यक्वसिनं हे वयक:यात विश्वास यात।

42 इमिसं व मिसायात धाल – “आ: छं धा:गुलि जक जिमिसं विश्वास यानागु मखु, बरु जिमिसं हे वयक:यागु खं न्यना: विश्वास यानागु ख:। जिमिसं वयक: हे संसारयाम्ह मुक्तिदाता ख: धका: सीके धुन।”

भारदारया काययात लायकादीगु

43 निन्हु लिपा येशु गालील्यु झाल।

44 आमवकायात थ:गु थासय सुनानं मानय याइ मखु धका: वयकलं थ:म्ह हे धयादीगु ख:।^१

45 अयुनं वयक: गालील्यु झायादीबलय् अन च्वंपिं मनृतयसं वयक:यात लसकुस यात, छायाधा:सा थुमिसं यरुशलेमय वंबलय् वयकलं अन नख:बलय् यानादीगु अजु चायापुगु ज्या खंगु ख:।^२

46 वयक: हानं गालील्यु च्वंगु काना शहरयु झाल। अन हे वयकलं ल:यात दाखमघ दयकादीगु ख:। कफर्नहमय च्वंम्ह छम्ह भारदारया काय् म्हमफया च्वन।^३

47 येशु यह्दियां गालील्यु झायाच्वन धका: धा:गु न्यना: वं वना: सी थें च्वंम्ह थ:काययात लायका बियादिसैं धका: वयक:यात बिन्ति यात।

48 अले वयकलं वयात धयादिल – “अजु चायापुगु ज्या व चिं मखकं छिकपिन्सं विश्वास यानादी मखु।”

49 अले वं वयक:यात धाल – “प्रभु, जिमि काय् सी न्हा: हे झासैं।”

50 वयकलं लिस: बियादिल – “हैं, छिमि काय् मसीनि।” अले वं वयकलं धयादीगु खंय विश्वास याना: वन।

51 छेंय वनाच्वंबलय् वया दासतयसं वयात नाप लाना: “छिकपिनि काय् लाये धुंकल” धका: धाल।

52 गुबलय् निसें वयात ज्युगु धका: वं न्यन। अले “म्हिग: न्हिनय एक बजेनिसें ज्वर क्वलात” धका: वया दासतयसं धाल।

53 “छिकपिनि काय् म्वाइ” धका: धयादीगु इलय् हे ज्युगु धका: वं सीकल। अले वं वं वया छेंयापिं फुक्कसिनं विश्वास यात।

54 येशु यह्दियां गालील्यु झाया: यानादीगु अजु चायापुगु चिं थ्वनापं निक: जुल।

5

पुख्या लिककसं च्वंम्हयसित लायकादीगु

1 अनलि यह्दीतयगु छगु नख: व:गुलि येशु यरुशलेमयु झाल।

2 यरुशलेमयु फै धाखाया लिककसं न्याखेरं फ: दुगु छगु पुखू दु। थ्व पुखूयात हिब्रू भाषां बेथेस्ता धाइ।

3 थ्व हे न्यागु सतलय ल: संगु स्वयत पिपा च्वनीपि थीथी ल्वकं का:पिं मनृत – कांत, खत, ल्हा:तुति मसपिं दु।

4 इपि अन गुबलय ल: सनी धका: स्वयेत पिपाच्वनीगु ख:। छायाधा:सा परमप्रभुया छम्ह दूत बरोबर वया: पुख्या ल: संकाबीगु जुयाच्वन। थथे

ल: संक्बलय लाकक दकलय् न्हापां पुखुलिइ कुहां वनीम्ह मनुयागु न्हाथे ज्या:गु ल्वयं नं लायावनिगु जुयाच्वन।

5 अन स्विच्यार्द न्हा:निसें ल्वकं कचकाच्वंम्ह छम्ह मनु दु।

6 येशु वयात खना: अले यक्व दें न्हा:निसें व अथे जुयाच्वंगु सीका: धयादिल – “छु छन्त ल्वय लायके मास्ति व: ला?”

7 अले वं वयक:यात धाल – “हजु, पुखूयागु ल: संकीबलय् जित: लखय तया बीपिं सतुं मदुगुलि जि अन थयने न्हा: हे मेपि थयनेधुंकीगु।”

8 वयकलं धयादिल – “थ:गु लासा ज्वना: न्यासि हैं।”

9 उबलय् हे वयागु ल्वय लन। अले वं थ:गु लासा ज्वना: न्यासि जुल। उरुन्हु विश्रामबार ख:।

10 अयजुगुलि यह्दीतयु नाय:तयसं व मनुयात धाल – “विश्रामबार खन्हु लासा क्वबी मज्यु।”^१

11 वं इमित लिस: बिल – “जित: लायका ब्यम्ह मनुखं लासा ज्वना: हैं धका: धयादीगु ख:।”

- 12 इमिसं न्यन – “छन्त लासा ज्वना: हूँ धका: धा:म्ह मनु सु ख:?”
 13 अन यक्व मनु दुगुलि व येशु तुन्त झायादीगुलि वयक:यात वं म्हमसील।
 14 लिपा येशुं वयात देगलय नाप लाना: धयादिल – “स्व, छंगु ल्वय लाये धुंकल। आवनिसें पाप याये मते, अले छन्त छुं नं जुइ मखु।”
 15 अले व मनुख इमियाय वना: “जित: लायेका ब्यूह येशु हे ख:” धका: धा: वन।
 16 येशुं विश्रामबार खुन्हु थथे यानादीगुलि यहदीतय नाय:तयसं वयक:यात दु:ख बियाहल।
 17 अथेसां वयकलं इमित धयादिल – “जिमि बा:नं न्हाबलें ज्या यानादी, उकिं जिं नं ज्या यानाचवने।”
 18 वयकलं थथे धयादीगुलि इमिसं वयक:यात स्यायेत झन अच: कुत: यात। छायाधा:सा वयकलं विश्रामबार मानय् मया:गु जक मखु, अज्ज परमेश्वर नाप हे थ:त ज्वलिज्व: याना: परमेश्वरयात वयक:या बा: ख: धका: धयादिल।

कायया अधिकार

- 19 येशुं इमित धयादिल – “जि छिमित ख:गु खँ धाये – कायनं थ:गु मनं लुइका: छुं हे याये फइ मखु, बरु बा:नं या:गु खना: हे जक याये सइ। थथे जगुलि बा:नं छु छु यानादी, कायनं नं व हे याइ।
 20 बा:नं काययात माया यानादीगुलि बा:नं यानादीगु फुक्कं काययात क्यनादी। थ्व स्वया: नं त:धंगु ज्या बा:नं काययात क्यनादी, गुकिं याना: छिपि छक्क जुइ।
 21 गथे बा:नं सीपिन्त म्वाका: जीवन बियादी, अथे हे काययात य:पिन्त नं कायनं जीवन बियादी।
 22 बा:नं सुयागुं न्याय यानादी मखु। न्याय यायेगु अधिकार काययात बियादी धुंकल।
 23 अयज्जगुलि गथे बा:यात फुक्कसिनं मानय् या: अथे हे काययात नं फुक्कसिनं मानय् यायेमा:। काययात मानय् मया:म्हयसिनं काययात छवयाह:म्ह बा:यात नं मानय् मया:गु जुइ।
 24 “जि छिमित ख:गु खँ धाये – जिगु खँ न्याना: जित: छवया ह:म्हयसित सुनां विश्रवास याइ, वयात अनन्त जीवन दइ। थज्या:म्ह मनुयागु न्याय जुइ मखु, बरु सीम्वायक अनन्त जीवन दये धुंकी।”
 25 “जि छिमित ख:गु खँ धाये – ई वयाच्वंगु दु, अले व ई थ्व हे ख: – सीपिन्सनाप परमेश्वरया काययागु स: ताइ, अले सुनां न्यनी, इपि म्वाइ।
 26 परमेश्वर बा: जीवनया मुहान ख:, अथे हे वयकलं थ:काययात नं जीवनया मुहान यानादिल।
 27 वयक: मनुया काय जगुलि वयक:यात हे न्याय यायेगु अधिकार बियादिल।
 28 थ्व खँय अज्ज चाये मते, सी धुंक्पिन्सनाप वयक:यागु स: ताइगु ई वयाच्वंगु दु।
 29 अले थुपि म्वाना वइ। भिं या:पिन्त अनन्त जीवन बियादी। अले मभिं या:पिन्त न्याय यानादी।”^{१०}

येश्या साक्षी

- 30 “थथ:म्ह जिं छुं नं याये मफ, बा:नं जित: धयादी थें जिं न्याय जक यायेगु ख:। अयज्जगुलि जिं न्याय यानागु ठीक जू, छायाधा:सा जित: य:थे जिं न्याय यायेगु मखु, बरु जित: छवया ह:म्हयसित य:थे यायेगु ख:।”
 31 “जिं तुं जिगु साक्षी ब्यूसा जिगु साक्षी सत्य जुइ मखु।
 32 जिगु साक्षी बीम्ह मेम्ह हे दु, वयकलं धयादीगु सत्य ख: धका: जिं स्यू।
 33 छिमिसं यहन्नायाथाय मनु छवयाहल, अले वं ‘सत्य थ्व हे ख:’ धका: साक्षी बिल।^{११}
 34 जिगु लागि सुनानं साक्षी बी म्वा:। अयतं छिपि बचय जुइमा धका: जिं थथे धयाच्वनागु ख:।
 35 यहन्ना ला च्या:गु व थीगु मत जक ख:। वयागु जलय छिमिसं छुं ई तक जक जूसां लयतायगु हे ययकल।
 36 तर यहन्नां ब्यूगु साक्षी स्वया: त:धंगु साक्षी जिके दु। बा:नं जित: पूर्वकेत बियादीगु ज्या व जिं यानाचवनागु ज्यां हे जित: बा:नं छवयाहयादीगु ख: धका: सी दु।
 37 जित: छवयाहयादीम्ह बा:नं हे जिगु साक्षी बियादीगु दु। वयक:यागु स: छिमिसं गुबलें मता:नि, अले ख्वा: नं मखनि।^{१२}
 38 वयकलं छवया ह:म्हयसित छिमिसं विश्रवास मया:गुलि वयक:यागु वचन छिमिके थाइ मखु।
 39 “अनन्त जीवन दइ धका: छिमिसं धर्मशास्त्र ब्वना जुइ। व हे धर्मशास्त्र जिगु साक्षी बी,
 40 अयतं छिपि जिथाय अनन्त जीवन कायेत वइ मखु।
 41 “मनुतयसं त:धक्क जित: मय:।
 42 छिमिसं परमेश्वरयात माया मया: धका: जिं स्यू।
 43 जित: बा:नं छवयाह:गुलि छिमिसं जित: थ: नाला मका:। थ:गु हे नामय मेपिं सुं वल धा:सा छिमिसं इमित ग्रहण याना काइ।
 44 छिमिसं थ:थवय त:धका च्वन, तर परमेश्वरं त:धकीगुलिइ छिमिसं वास्ता मया। छिमिसं गथे याना: विश्रवास याये फइ?
 45 “जिं छिमित परमेश्वरया न्हा:ने दोषी ठहरय याइ धका: मतिइ तये मते। छिमिसं आशा तयाच्वम्ह मोशां हे छिमित दोषी ठहरय याइ।
 46 छिमिसं मोशायात थाथे हे विश्रवास यानाच्वंगु ख:सा जित: नं विश्रवास यायेमा:गु ख:। छायाधा:सा मोशां जिगु हे खँ च्वया थक्कगु ख:।
 47 मोशां च्वया थक्कगु खँय हे छिमिसं विश्रवास मयासा जिगु खँय गथे याना: विश्रवास याये फइ?”

6

न्याद्र: मनुतयत नकादीगु

मती १४:१३-२१; मर्क ६:३०-४४; लुक ९:१०-१७

- 1 अनलिं येशु गालील समुद्र पारिइ झाल। थुकियात तिबेरियास समुद्र नं धा:।
 2 वयकलं यक्व ल्वय लायकादीगु खना: खा: खा: मनुत वयक:या ल्यूल्य जुल।
 3 अनं वयक: पहाडय झाया: चेलात नाप फ्यतुनादिल।
 4 थुबलय यहदीतयगु छुल्काराया नख: न्हा:ने थथनाच्वंगु ख:।
 5 वयकलं थ: च्वनाच्वंथाय हल हल मनुत वयाच्वंगु खना: फिलिपयात धयादिल – “थुमित नकेत मरिं गनं कयाहयेमाली?”
 6 वयकलं थ:म्ह छुं यायेत्यंगु स्यसां वयागु मन स्वयेत थथे धयादीगु ख:।
 7 अले फिलिपं वयक:यात धाल – “थुलिमछि मनुतयत भचा भचा जक नकसां निस: दिनारया मरिं नं गाइ मखु।”
 8 वयक:या चेला सिमोन पद्मसया दाजु अन्डियास वयक:यात धाल –
 9 “थन छम्ह मिजंमचायाके तछवया न्यापा मरिं व निम्ह न्या दु। थुलिमछि मनुतयत थुलिं छु यायेगु?”

- 10 “मनृतयत् फ्यतुकि” धकाः वयकलं धयादिल, अन यक्व घॉय् दुगु ख्यः दु। फुककं अन हे फ्यतुत। अन मिजंत जक हे न्याद्रः ति दु।
- 11 अले वयकलं मरि कयाः सुभाय् बियादी धुंकाः मनृतयत् इनादिल। थथे हे न्यां नं कयाः इनादिल। थुकथं इमित यतले नकादिल।
- 12 मनृतयसं प्वाः जायक नये धुंकाः वयकलं चेलातयत् धयादिल – “इनाः ल्यं दुगु मरि छुं हे सिपि छवये मते।”
- 13 अले इमिसं नयाः ल्यं दुगु मुनाः मरि झिनिगः दाला जायकल। थ्व फुककं तछवया न्यापा मरियागु ल्यं दुगु खः।
- 14 थुकथं वयकलं यानादीगु चिं खनाः मनृतयसं थथे धाल – “धात्थे, संसारय् वइ धाःन्ह आगमवक्ता ला थ्व हे खः।”
- 15 इमिसं वयाः थःत ज्वनाः बलजफिंतं जुजु याइन धकाः सीकाः येश् हानं याकःचा पहाडय् तं थाहां झाल।
- येश् लखय् घःने न्यासि झाःगु
मती १४:२२-३३; मर्क ६:४५-५२
- 16 बहनी जूबलय् चेलात समुद्र सिथय् वन।
- 17 इपि नांचाय् च्वनाः पारिइ कफर्नहुमय् वनेत्यन। थूबलय् खिउंसे च्वने धुंकल। अयंसं येश् इमिथाय् मझानि।
- 18 खःफय् वयाच्वंगुलि समुद्रयागु लः उखेलाः थुखेलाः मदयक सनाच्वन।
- 19 न्यागु-खगु किलोमिटर नांचा न्हाकाः वने धुंकाः इमिसं येश्यात लखय् घःने न्यासि वयाः नांचाया लिक्क थ्यंकः झाःगु खन। अले इपि तसकं ग्यात।
- 20 वयकलं इमित धयादिल – “जि हे खः, ग्याये मते।”
- 21 अले इमिसं लयतायाः वयकःयात नांचाय् थकाल। अले इपि याकनं हे थ्यनेमाःगु थासय् थ्यन।
- 22 कःहय् खःन्ह समुद्र पारिइ च्वनाच्वंपिं मनृतयसं अन छगः हे जक नांचा दुगु, अले येश् चेलात नाप नांचाय् च्वना मदीगु, व चेलात जक वंगु खँ सि।
- 23 उबलय् तिबेरियासं मेमेगु नांचा येश् सुभाय् बियाः न्याद्रः मनृतयत् मरि नकृगु थासय् थ्यंकः वल।
- 24 अन येश् व चेलातयत् मखनाः इपिं नांचाय् च्वनाः वयकःयात मामां कफर्नहुमय् वन।
- येश् जीवनया मरि खः
- 25 समुद्र पारिइ येश्यात लइकाः इमिसं धाल – “गुरुजु, छि थन गुबलय् झायागु?”
- 26 वयकलं इमित लिंसः बियादिल – “जि छिमित खःगु खँ धाये – जि यानागु चिं खनाः छिमिसं जितः माःजगु मखु, बरु प्वाः जायक मरि नयेदुगुलि जक जितः माःजगु मखु।
- 27 सिपि वनीगु नसायागु निंति ज्या याये मते, बरु मनूया कायंसं बीगु अनन्त जीवन तक दयाचवनीगु नसायागु निंति ज्या या। परमेश्वर बाःनं जितः थ्व हे ज्या यायेत छवयाहयादीगु खः।”
- 28 अले इमिसं वयकःयात धाल – “अयसा परमेश्वरयागु ज्या यायेत जिमिसं छु यायेगु?”
- 29 वयकलं लिंसः बियादिल – “परमेश्वरं छवया हःम्वयसित छिकपिन्सं विश्वास यायेगु हे परमेश्वरयागु ज्या खः।”
- 30 अले इमिसं धाल – “अयसा छि जिमित छु चिं क्यनादी? गुकि यानाः जिमिसं छितः विश्वास याये फइ? छिं छु ज्या यानाः क्यनादी फु?
- 31 जिमि तापाःबाज्यापिन्सं मरुमिइ मन्ना नल धकाः थथे च्वयातःगु दु – ‘वयकलं मनृतयत् नकेत स्वर्ग मरि बियादिल।’ ”^४
- 32 वयकलं धयादिल – “जि छिमित खःगु खँ धाये – मनृतयत् नकेत स्वर्ग मरि ब्यूह मोशा मखु। जिमि बाःनं जक छिमित स्वर्ग धाथेयागु मरि बियादी।
- 33 स्वर्ग क्वहां वयाः मनृतयत् अनन्त जीवन बीह्म हे परमेश्वरं बियादीगु मरि खः।”
- 34 इमिसं धाल – “प्रभु, थ्व मरि जिमित न्हाबलें बियादिसं।”
- 35 वयकलं धयादिल – “जीवन बीगु मरि जि हे खः। जिथाय् वइह मनूयात गुबलें हे नयेपित्याइ मखु। अथे हे जितः विश्वास याइह मनूयात गुबलें हे प्याः चाइ मखु।
- 36 अयंसं जि छिमित धाये – छिमिसं जितः खनाः नं विश्वास मयाः।
- 37 बाःनं जितः बियादीपि फुककं जिथाय् वइ। अले जिथाय् वःपिन्त जि गुबलें हे त्वःते मखु।
- 38 जि जिगु इच्छा मखु बरु जितः छवया हयादीम्वयसित इच्छा पूर्वकेत स्वर्ग वयाम्ह खः।
- 39 बाःनं जितः बियादीपि सुं हे मतनेमा बरु दकलय् लिपायागु दिनय् इपि हानं म्वाना वये फयेमा धयागु हे जितः छवयाहयादीह बाःयागु इच्छा खः।
- 40 काययात खंपि व विश्वास याःपिन्त अनन्त जीवन बीगु हे जिमि बाःयात यःगु खँ खः। अले जि इमित दकलय् लिपायागु दिनय् म्वाका बी।”
- 41 “स्वर्गं ब्यूगु मरि जि हे खः” धकाः वयकलं धयादीगुलि व खँ न्यपिन्सं वयकःया विरोधय् खँ लहात।
- 42 इमिसं धाल – “थ्व योसेफया काय् येश् मखु ला? थ्वया मांबौपिन्त झीसं म्हमस्य ला? थ्व मनुखं ‘जि स्वर्ग वयाम्ह खः’ धकाः गथे धायेफत?”
- 43 वयकलं इमित लिंसः बिल – “छिमिसं थःथवय् जिगु विरोध यानाः खँ लहाये माःगु म्दु।
- 44 जितः छवयाहयादीह बाःनं छवयाहया मदीकं सुं नं जिथाय् वये फइ मखु। जिथाय् वःम्वयसित दकलय् लिपायागु दिनय् जि म्वाका बी।
- 45 थुपि फुककं परमेश्वरं स्यना तःपिं जुइ धकाः आगमवक्तातयसं च्वया थकृगु दु। बाःयागु खँ न्यनाः सयका सीका काःपिं फुककं जिथाय् वइ।^५
- 46 परमेश्वरयाथासं वःम्वयसिनं जक बाःयात खंगु दु, मेपि सुनानं बाःयात खंगु म्दु।
- 47 “जि छिमित खःगु खँ धाये, सुनां विश्वास याइ, वयाके अनन्त जीवन दइ।
- 48 जीवन बीगु मरि जि हे खः।
- 49 छिमि तापाःबाज्यापिन्सं मरुमिइ मन्ना नसां सिनावन।
- 50 तर स्वर्ग क्वहां वःगु थ्व मरि नःपिं सुं नं सी मखु।
- 51 स्वर्ग वःगु अनन्त जीवन दुगु मरि जि हे खः। थ्व मरि सुनानं नल धाःसा व न्हाबलें म्वानाच्वनी। संसारयात जिं बीत्यनागु अनन्त जीवन बीगु मरि जिगु म्ह खः।”
- 52 अले यहदीतय् नायः थःथवय् थथे धकाः कचकच हाल – “थ्व मनुखं थःगु म्ह झीत गथे यानाः नकेत बी फइ?”
- 53 उकि वयकलं इमित धयादिल – “जि छिमित खःगु खँ धाये – मनूया काययागु ला व हि मनयकं छिमिके जीवन दइ मखु।
- 54 सुना जिगु म्ह नइ, अले जिगु हि त्वनी, वयाके अनन्त जीवन दइ। अले वयात दकलय् लिपायागु दिनय् जि म्वाका बी।
- 55 जिगु म्ह धाथे हे नसा खः, अले जिगु हि धाथे हे त्वनेगु खः।
- 56 सुना जिगु म्ह नइ अले हि त्वनी, व मनु जिके दइ, अले जि वयाके दइ।

57 जितः छवयाहयादीम्ह बाः गथे न्हाबलें म्वानाच्चनी, अथे हे बाः नं यानाः जि नं न्हाबलें म्वानाच्चनी। थुकथं जितः नःम्ह मन् नं जिं यानाः म्वानाच्चनी।

58 स्वर्गं वःगु मरि थ्व हे खः। छिमि तापाःबाज्यापिन्सं मन्ना नयाः नं सिनावन, थ्व अज्याःगु मरि मखु, थ्व मरि नःम्ह मन् गुबलें हे सी मखु।”

59 वयकलं थ्व कफर्नहुमय् धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय् स्यनेकने यानादीबलय् धयादीगु खः।

अनन्त जीवनया शिक्षा

60 थ्व न्यनाः वयकःया चेलातयसं धाल – “थ्व ला तसकं थाकुगु खँ खः, थज्याःगु खँ सुनां न्यने फइ?”

61 चेलात थःथवय् खुसखुस हालाचवंगु सीकाः वयकलं इमित थथे धयादिल – “थुकिं यानाः छिमित पंगलः वल ला कि?”

62 मन्या काय् वयकःया न्हापायागु थासय् तुं लिहां वंगु खन धाःसा छिमिसं छु यायेगु?

63 परमेश्वरयागु आत्मां हे जक अनन्त जीवन बी। शरीर छुं यायेत नं ज्यालगय् मजु। जिं छिमित धयाचवनागु खँ जीवन बीगु परमेश्वरयागु आत्मा खः।

64 अयनं छिपि मध्ये गुम्हं गुम्हं विश्वास मयाइपि नं दये फु।” सुनां सुनां वयकःयात विश्वास मयाः, अले सुनां वयकःयात धोखा बी धयागु खँ वयकलं न्हापानिसं हे स्यु।

65 अले वयकलं धयादिल – “अज्यगुलि हे ला खः नि, बाःनं छवयाहया मदीकं सुं नं वये फइ मखु धकाः जिं छिमित धयागु।”

66 थथे ज्युलि वयकःया चेलात मध्ये यक्चिसिनं हे वयकःयात त्वःताः वन।

67 उकिं वयकलं झिनिम्हयसित नं न्यनादिल – “छिमिसं नं जितः त्वःताः वनेगु ला कि?”

68 सिमोन पत्रुसं लिस्ः बिल – “प्रभु, जिपि सुयाथाय् वनेगु? अनन्त जीवन बीगु खँ छिके जक दु।

69 उकिं जिमिसं विश्वास यानाः परमेश्वरं छवयाहयादीम्ह पवित्रम्ह मन् छि हे खः धकाः नं सीके धुना।”⁶⁹

70 वयकलं इमित धयादिल – “छिपि झिनिम्हयसितं जिं हे ल्ययागु, मखु ला? अयनं छिपि मध्ये छम्ह शैतानयाम्ह दु।”

71 वयकलं थ्व सिमोन इस्करियोतया काय् यहदायात धयादीगु खः, छायाधाःसा झिनिम्ह मध्ये छम्ह जुयाः नं वं वयकःयात धोखा बीत्यंगु दु।

7

येशु व वयकःया किजापि

1 अनंलिं येशु गालील्य चाःहिलादिल। यहदिया जिल्लाय यहदीतय नायःतयसं वयकःयात स्यायेत स्वःगुलि वयकः अन झाया मदी।

2 थुबलय् यहदीतयगु बल्चाबाय्या नखः थ्यकः वये धुकल।²

3 उकिं वयकःया किजापिन्सं थथे धाल – “थनं यहदियाय् झासँ। अले छि याःगु ज्या छिकपिनि चेलातयसं नं खनी।

4 संसारय् तःधम्ह मन् जुइ मास्ति वःम्हयसिनं सुलाः सुलाः ज्या याइ मखु। छि थथे यायेगु हे खःसा फुक्कसिनं सीकेमा।”

5 वयकःया किजापिन्सं हे नं वयकःयात विश्वास मयाः।

6 उकिं वयकलं इमित थथे धयादिल – “जिगु ई आः तक मवःनि। छिमिगु लागि न्हागु ई नं ठीक जू।

7 संसारय् च्वपिन्सं छिमित हेला याये फइ मखु। जिं संसारय् च्वपिन्सं याना जगु ज्याखँ मभिं धकाः धयागुलि इमिसं जितः हेला याइ।

8 छिपि हे जक नखः मानय् याः हँ। जिगु ई आः तक मवःनिगुलि जि थ्व नखःतय वने मखु।”

9 इमित थथे धयाः वयकः गालील्य तुं च्वनादिल।

10 वयकःया किजापि नखःतय वने धुंकाः सुनां मसीक वयकः नं झाल।

11 नखःबलय् यहदीतय नायःतयसं वयकःयात थथे धाधां माः जुल – “व मन् गन दु हं?”

12 अले अन वयकःयागु खँय् मन्तय् दथुइ ध्रुत भुनु खँ जुल। छखलःसिनं “वयकः भिम्ह मन् खः” धकाः धाःसा मेपिन्सं “मखु, व मन्तयत् संयंका जुइम्ह खः” धकाः धाइगु।

13 अयनं यहदीत खनाः ग्याःगुलि सुनां वयकःया बारे खुलस्त खँ ल्हायेगु आँट मयाः।

बल्चाबाय्या नखःबलय् येशु देगलय्

14 नखः बच्छि सिधःबलय् येशु देगलय् झायाः मन्तयत् स्यनेकने यानादिल।

15 नायःतयसं छक्क जुयाः थथे धाल – “थ्व मनुखं ब्वँ हे मब्वकं थुलिमछि खँ गथे यानाः सयकल?”

16 अले वयकलं इमित लिस्ः बियादिल – “जिं स्यनाचवनागु खँ जिगु मखु, जितः छवया हयादीम्हयसित खः।

17 सुनां परमेश्वरयागु इच्छा पालन यायेगु मतिइ तःसा व मनुखं जिं स्यनाचवनागु खँ परमेश्वरयागु खः ला कि जिगु थःगु हे खँ खः धकाः सीके फइ।

18 थःगु हे जक खँ ल्हाइम्ह मन् थः हे जक तःधं जुइत स्वइ। बरु थःत छवया हःम्हयसित तःधकेत स्वइम्ह मन् हे सत्यम्ह खः। अले वयाके मभिंगु छुं हे दइ मखु।

19 छिमित व्यवस्था बियादीम्ह मोशा मखु ला? छिपि छम्हयसिनं हे नं थ्व व्यवस्था पालन याःगु मद्दु। अयनं छिमिसं जितः छाया स्यायेत स्वयाचवना?”

20 अले मन्तयसं लिस्ः बिल – “छके भूत दुबिनाचवंगु दु। सुनां छन्त स्यायेत स्वयाचवना?”

21 वयकलं इमित लिस्ः बियादिल – “जिं छगु अजू चायापुगु ज्या याना, अले छिकपि फुक्कं छक्क जुयादिल।

22 मोशां छिकपिन्त म्हय चिं तयकेगु नियम बिया थकल। थ्व मोशां हे ब्युगु ला मखु, तापाःबाज्यापिन्सं बियादीगु खः। अले विश्रामबार खुन्हु नं छिकपिन्सं मचायागु म्हय चिं तयका जुल।²²

23 छिकपिन्सं विश्रामबार नं मोशायागु व्यवस्था मानय् यायेगु धकाः म्हय चिं तयका जू धाःसा जिं छम्ह मन्यात विश्रामबार खुन्हु लायकाबिल धकाः छिकपिन्सं जि खनाः छाया तंम्वयादी माःगु?²³

24 ख्वाः स्वयाः न्याय यानादीं मते, बरु खःकथं न्याय यानादिसँ।”

25 यस्शलेमय् च्वपिं गुम्हं गुम्हं मन्तयसं थथे धाल – “इमिसं स्यायेत स्वया च्वम्ह मन् थ्व हे, मखु ला?

26 आः ला थ्व मनुखं झन जक फुक्कसिया न्हाःने न्वानाचवना। अयनं वयात सुनां छुं मधाः। नायःतयसं थ्व हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः धकाः धात्थे हे सीके धुकल ला कि छुं?

27 थ्व मन् गन वःम्ह धकाः झीसं स्यु। मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट झाइबलय् ला वयकः गनं झाःम्ह धकाः सुनां सी मखु।”

- 28 देगलय् स्यनादीबलय् येशू तस्सलं थथे धयादिल – “छिकपिन्सं जितः म्हस्य, जि गनयाम्ह धकाः नं छिकपिन्सं स्य। जि थःयसैं वयागु मखु, जितः छवयाहयादीम्ह सत्य परमेश्वर खः, छिकपिन्सं धाःसा वयकःयात म्हमस्य।
 29 जि वयकःयात म्हस्य, छायधाःसा जि वयकःयाथासं हे वयागु खः। वयकलं हे जितः छवयाहयादीगु खः।”
 30 ख्व न्यानाः इमिसं वयकःयात ज्वनेत स्वल। तर सुनानं ज्वने मफुत, छायधाःसा वयकःयागु ई मवःनि।
 31 अयसां यक्व मनुतयसं वयकःयात विश्वास यात। इमिसं धाल – “मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट झाइबलय् वयकलं थ्व मनुखं स्वयाः अप्वः अजु चायापगु चि क्यनादी ला?”

येश्यात ज्वकेत देगःया सिपाइँत छवःगु

- 32 थथे यक्व मनुतयसं वयकःयागु खँ ल्हानाचवंगु तायाः फरिसीतयसं तःधपि पुजाहारीतलिसे मिलय् जुयाः वयकःयात ज्वकेत देगःया सिपाइँत छवल।

33 येशू इमित धयादिल – “छुं ई तक जक जि छिमिथाय् दइतिनि, अले लिपा जि जितः छवया हयादीम्हयसिथाय् तुं वने।

34 छिकपिन्सं जितः माः जूसां लुइके फइ मखु। जि दुथाय् छिकपिं वये फइ मखु।”

35 अले इमिसं थःथवय् थथे खँ ल्हात – “झीसं लुइके हे मफयक थ्व मनु गन वनेत्यंगु जुइ? छु थ्व ग्रीकतयगु दथुइ उखेलाः थुखेलाः जुयाचवपि यहदीतयथाय वनाः ग्रीकतयत स्यनेकने यायेत वनेत्यंगु ला मखु ला?

36 व “छिकपिन्सं जितः माः जूसां लुइके फइ मखु” अले “जि दुथाय् छिकपिं वये फइ मखु” धकाः धाःगुया अर्थ छु जुइ?”

अनन्त जीवनया लः

37 नखः सिधइगु व मू दिनय् येशू दनाः तस्सलं थथे धयादिल – “सुं प्याःचाःम्ह मनु दुसा जिथाय् वयाः त्वैं वा।”

38 अले धर्मशास्त्रय् च्वया तः थै – सुनां जितः विश्वास याइ, वयागु नुगलं अनन्त जीवन दुगु खुसिबाः वयाचवनी।”

39 वयकलं पवित्र आत्मायागु खँ धयादीगु खः। वयकःयात विश्वास याःपिन्त आत्मा बियादी। वयकलं अः तक सीम्ह म्वाका मदीनि सुयातं आत्मा बियादीगु मदुनि।

40 थ्व खँ न्यपि गुम्हं गुम्हं मनुतयसं थथे धाल – “थ्व ला धात्ये हे वइतिनि धाःम्ह अगमवक्ता खः।”

41 गुलिस्मिनं थथे धाल – “थ्व ला मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट हे खः।” अले गुलिस्मिनं थथे धाल – “गालीलः वःम्ह नं ख्रीष्ट जुइ ला?

42 मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट जुजु दाऊदया सन्तान जुइ, अले जुजु दाऊदयागु गां बेथलेहेमं वइ धकाः धर्मशास्त्रय् च्वयायातःगु मस्य ला?”

43 थुकथं वयकःयागु खँय् ग्वाः ग्वाः मनुत बाल।

44 गुम्हं गुम्हं मनुतयसं ला वयकःयात ज्वनेत स्वल, अथेसां सुनानं ज्वने मफु।

यहदीतय् नायःतयसं विश्वास मयाःगु

45 अनलि ज्वंवःपि सिपाइँत तःधपि पुजाहारीत व फरिसीतयथाय लिहां वन। इमिसं सिपाइँतयत थथे धाल – “छिमिसं छाय् वयात ज्वना महयागु?”

46 अले इमिसं लिसः बिल – “थ्व मनुखं थै सुनानं नवाःगु मदुनि।”

47 अले फरिसीतयसं धाल – “छिमितनापं वं झंगः लात कि छु?

48 सुं शासकत व फरिसीतयसं नं वं धाःगु खँय् विश्वास यात ला?

49 व्यवस्था मस्यपि थुपि सराः लाःपि खः।”

50 छकः बहनी येश्यात नापलाः वने धुकुम्ह इमिगु हे पुचलय् चवम्ह निकोदेमसं इमित धाल –

51 “छु झीगु व्यवस्थां सुं मनुयात वयागु खँ मनुयकं व वं छु यात धयागु मसीकं न्याय याइ ला?”

52 इमिसं वयात लिसः बिल – “छु नं गालीलयाम्ह हे ला कि छु? धर्मशास्त्र ब्वनाः स्व, सुं नं अगमवक्ता गालीलं वइ मखु।”

53 * [अले इपि फुकक थथःगु छँय् लिहां वन।

8

व्यभिचार यानाचवंबलय् ज्वम्ह मिसा

1 अनं येशू जैतन डाँडाय् झाल।

2 कन्हय् खुन्हु सुथ न्हापां वयकः हानं देगलय् तुं लिहां झाल। फुकक मनुत वयकःयाथाय मुंवःगुलि इमित स्यनेकने यायेत वयकः फयतुनादिल।

3 शास्त्री व फरिसीतयसं व्यभिचार यानाचवंबलय् ज्वम्ह छम्ह मिसायात हयाः सकसिगु न्ह्यःने थनाः

4 वयकःयात थथे धाल – “गुरुजु, थ्व मिसायात जिमिसं व्यभिचार यानाचवंबलय् ज्वना हया।

5 व्यवस्थाय् मोशां झीत थथे व्यभिचार याइम्ह मिसायात ल्वहँत कयकाः स्या धकाः आज्ञा बियादीगु दु। अयजुगुलि आः थ्व मिसायात छु याये माली? छि हे धयादिसैं।”

6 वयकःयात जौचय यानाः दोषी ठहरय् यायेत इमिसं थथे न्ह्यसः याःगु खः।

तर वयकलं क्वछुनाः पतिचां बैय् च्वयादिल।

7 इमिसं व हे खँ जक न्यानाचवंगुलि वयकलं दनाः इमित थथे धयादिल – “छिकपि मध्ये सुनां गुबलें पाप यानामदी, वयकलं हे दकल्य् न्हापालाक वयात ल्वहँत कयकादिसैं।”

8 वयकलं हानं क्वछुनाः पतिचां बैय् च्वयादिल।

9 थ्व न्यानाः इपि तःधिकःम्हनिसें कयाः चीधिकःपिं तकं छम्ह छम्ह यानाः अनं वन। अले अन येशू याकःचा जुल। व मिसा धाःसा वयकःया न्ह्यःने हे दनाचवन।

10 वयकलं थरुवयाः व मिसायात धयादिल – “ग्वः, छन्त पाः याःपि? सुनानं छन्त सजौय मब्य?”

11 अले व मिसां धाल – “सुनानं मब्य, प्रभु।” अले वयकलं धयादिल – “अयसा जि नं छन्त सजौय बी मखु, आः छ हँ, हानं पाप याये मते।”]

येशू संसारया जः

12 येशू हानं मनुतयत धयादिल – “जि संसारया जः खः। जि नाप जुइम्ह मनु खिउँथाय जुइ माली मखु, बरु वयात जीवनया जः दइ।”

13 अले फरिसीतयसं वयकःयात धाल – “छं थःगु हे जक साक्षी बियाचवन, छंगु साक्षी सत्य मखु।”

* 7:37 ७:२७ लेवी २३:३६ * 7:38 ७:२८ इज ४७:१; जक १४:८

* 7:42 ७:२९ २ शमू ७:१९; मीका ५:२

* 7:52 ७:५२ यह ३:२-२

* 7:53 ७:५३-७:५९ गुलि गुलि

हस्तलिपिध थुपि पद म्हु

* 8:5 ८:५ लेवी २०:१०; वय २२:२९-३४

* 8:12 ८:१२ मती ५:१४; यह ९:५

* 8:13 ८:१३ यह ५:१३

14 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “जिं जिगु हे खँय साक्षी बियाच्चना सां जिगु साक्षी सत्य खः, छायाःसा जि गन वयाम्ह खः, अले गन वने तयानाम्ह खः धकाः जिं स्यु, अयनं छिकपिन्सं धाःसा जि गन वइ, अले गन वनी धकाः सी मखु।

15 छिकपिन्सं मनु स्वयाः न्याय यानादी, तर जिं सुयागुं न्याय मयाना।

16 जिं न्याय या हे थाःसां जिगु न्याय सत्यगु जुइ, छायाःसा न्याय याइम्ह जि याकःचा जक मखु, जिनापं जितः छवयाहयादीम्ह बाः नं दी।

17 छिकपिनिगु व्यवस्थाय नं निम्हयसिनं ब्युगु साक्षी सत्य खः धकाः च्वयातःगु दु।

18 जिं थःम्ह हे जिगु साक्षी बियाच्चना, अले जितः छवयाहयादीम्ह बाः नं नं जिगु साक्षी बियादी।”

19 अयजुगुलि इमिसं वयकःयात थथे धाल – “छिमि बाः गन दु लय?”

वयकलं लिसः बियादिल – “छिकपिन्सं न जितः म्हस्य, न जिमि बाःयात म्हस्य। छिकपिन्सं जितः म्हस्यगु जसा जिमि बाःयात नं म्हसी।”

20 थव खँ वयकलं देगल्य स्पेनेकने यानादीबलय भेटी तइगु बाकसया न्हाःने धयादीगु खः। वयकःयात सुनानं मच्चं, छायाःसा वयकःयागु ई मवःनि।

येशु संसारयाम्ह मखु

21 वयकलं इमित हान धयादिल – “जि वनाछवये, अले छिकपिन्सं जितः माः जुइ, अयनं छिकपि पापयु लानाः सी। जि गन वनेगु खः, अन छिकपिं झाये फइ मखु।”

22 थव न्यानाः यहदी नायःतयसं धाल – “थव मनु थथःम्हं सीत्यंगु ला मखु? ‘गन जि वनेगु खः अन छिपि वये फइ मखु’ धकाः धाल नि।”

23 अले वयकलं इमित धयादिल – “छिकपि क्वयच्वंषि खः, जि च्वयच्वंम्ह खः। छिकपि थव संसारयापि खः, जि संसारयाम्ह मखु।

24 छिकपि पापयु लानाः सी माली धकाः जिं छिकपिन्त धायेधुन। जि व हे खः धकाः छिकपिन्सं विश्वास मयाःसा छिकपि पापयु लानाः सी।”

25 इमिसं वयकःयात धाल – “छ सु खः लय?” वयकलं लिसः बियादिल – “जि व हे खः धकाः जिं छिकपिन्त न्हापानिसं हे धयावयाच्चवनागु दु।

26 जिं छिकपिन्त यक्व धायेमाःगु व न्याय यायेमाःगु दु। अथेसां जितः छवयाहयादीम्ह सत्य खः, उकिं वयकलं जितः धयादिक्व जि संसारयात धयाबियागु दु।”

27 वयकलं इमित बाःयागु खँ धयाच्वंगु धकाः इमिसं थुइके मफुत।

28 उकिं वयकलं थथे धयादिल – “गुबलय छिमिसं मनुया काययात यख्खाइ, अबलय तिनि छिमिसं जि सु खः धकाः सी। जिं थःयसं छुं नं मयाना, बरु बाः नं गुकथं स्यनादिल उकथं हे नवाना वन धकाः नं छिमिसं थुइ।

29 जितः छवयाहयादीम्ह जि नाप दी, जि न्हाबलें वयकःयात यथे जक यानाजुयागुलि वयकलं जितः याकःचा त्वःतामदी।”

30 वयकलं थथे धयादीगुलि यक्वसिनं वयकःयात विश्वास यात।

अब्राहामया सन्तान व शैतानया सन्तान

31 येशु थःत विश्वास याःपि यहदीतयत धयादिल – “जि धया थें छिपि च्वंसा छिपि धाथें जिम्ह चेला जुइ।

32 छिमिसं सत्य छु खः धकाः सी, अले सत्यं छिमित स्वतन्त्र याइ।”

33 इमिसं वयकःयात लिसः बिल – “जिपि अब्राहामया सन्तान खः, जिपि आः तक सुयां दास मजुयानि। छं गुकथं जिमित ‘छिपि स्वतन्त्र जुइ’ धकाः धयागु?”

34 वयकलं इमित धयादिल – “जिं छिकपिन्त खःगु खँ धाये – पाप यानाजुइपि फुकक पापया दास खः।

35 अले दास न्हाबलें छँय च्वने दइ मखु, कायमचा जक न्हाबलें च्वने दइ।

36 अयजुगुलि परमेश्वरया कायनं स्वतन्त्र याना ब्यसा छिकपिं धाथें स्वतन्त्र जुइ।

37 छिकपि अब्राहामया सन्तान खः धकाः जिं स्यु। अयनं जिं धयागु खँ छिकपिनिगु मनय दुहां मवंगुलि छिकपिन्सं जितः स्यायेत स्वःगु खः।

38 जिं जिमि बाःयाथाय खँ थें धयाच्चना, अथे हे छिकपिन्सं नं छिमि बाः नं धाःथें यानाचवना।”

39 इमिसं वयकःयात लिसः बिल – “अब्राहाम जिमि तापाःबाज्या खः।” अले वयकलं धयादिल – “छिकपि अब्राहामया सन्तान खः धयागु जसा अब्राहामं यानाः वं थें छिकपिन्सं नं यानादी माःगु खः।

40 परमेश्वरं धयादीगु सत्य खँ धाल धकाः छिकपिन्सं जितः स्यायेत स्वत, थथे अब्राहामं यानामदी।

41 छिकपिनि बाः नं छु यात छिकपिन्सं नं व हे यानादी।”

इमिसं धाल – “जिपि व्यभिचारं बुपि मखु, जिमि छम्ह हे अबु दु, वयकः खः परमेश्वर।”

42 वयकलं धयादिल – “परमेश्वर छिकपिनि बाः खः धयागु जसा छिकपिन्सं जितः माया यानादी माःगु खः, छायाःसा जितः वयकलं छवया हयादीगुलि जि वयाच्चवनागु खः। जि थःगु हे इच्छां वयागु मखु, बरु वयकलं हे जितः छवयाहयादीगु खः।

43 जिं धयागु खँ छिकपिन्सं गथे मथुगु? जिगु खँ न्ये मास्ति मवःगुलि छिकपिन्सं जिगु खँ मथुगु खः।

44 छिकपि शैतानया सन्तान जुगुलि गथे छिकपिनि बाः नं याना जुल, अथे हे छिकपिन्सं नं याना जुइ। न्हापानिसं हे शैतान धाःम्ह ज्यानमारा खः। वयाके सत्य धयागु हे मद्गुलि वं सत्य ज्याखँ याना जुइ फइ मखु। थःगु स्वभाव गथे खः अथे हे वं मखुगु खँ जक ल्हाना जुइ, छायाःसा व मखुगु खँ जक ल्हाना जुइम्ह खः, अले मखुगु खँ ल्हाना जुइपिनि अबु खः।

45 जिं छिकपिन्त सत्य खँ धयागुलि छिकपिन्सं जितः विश्वास यानामदीगु खः।

46 छिकपि मध्ये सुनानं जिं पापयात काः जितः दोष बियादी फु ला? जिं सत्य खँ धयागु खःसा छिकपिन्सं जितः छाया विश्वास याना मदीयागु?

47 परमेश्वरया मनुखं जक परमेश्वरयागु खँ न्यनी। छिकपि परमेश्वरयापि मनुत मखुगुलि छिकपिन्सं जिं धयागु खँ न्यामदीगु खः।”

अब्राहाम स्वयाः येशु तःधं

48 अले यहदी नायःतयसं वयकःयात धाल – “छ सामरी खः, अले छंके भूत दुबिनाच्वंगु दु धकाः जिमिसं धयागु धाथें हे खः।”

49 वयकलं लिसः बियादिल – “जिके भूत दुबिनाच्वंगु मद्गु। जिं जिमि बाःयात तःधंका च्वना, छिकपिन्सं जितः क्वह्वाकदिल।

50 जि थथःम्हं तं तःधं मजुया, तर जितः तःधंकेत स्वया च्वंम्ह ला छम्ह हे दु। अले वयकलं हे थव खँ क्वःछिनादी।

51 जिं छिकपिन्त खःगु खँ धाये – जिगु वचन मानय याइम्ह मनु गुबलें हे सी मखु।”

52 इमिसं धाल – “आः ला जिमिसं बालाक हे सिल, छंके भूत दुबिनाच्वंगु हे दु। अब्राहाम व अगमवत्तात ला सिनावन धाःसा छं गथे यानाः छंगु वचन मानय याइपि मनुत गुबलें हे सी मखु धकाः धाये फुगु?

53 सी धुकूमह तापाःबाज्या अब्राहाम स्वयाः नं छ तःधं ला किं छु? अगमवत्तात ला सिनावन धाःसा छं थःत सु ताय्का च्वना?”

- 54 वयकलं लिसः बियादिल – “जि थथःम्हं तःधं जुयागु जूसा जि तःधंम्ह मखु। तर छिकपिन्सं जिमि बाः धकाः धाःम्ह परमेश्वर जिमि बाःनं हे जितः तःधं यानादीगु खः।
- 55 वयकःयात छिकपिन्सं म्हमस्यनि, जि धाःसा म्हस्यु। जि वयकःयात म्हमस्यु धकाः धाल धाःसा जि नं छिकपि थें तं मखुगु खँ ल्हाइम्ह जुइ। जि वयकःयात म्हस्युगुलि वयकःयागु वचन मान्य यानाच्चना।
- 56 जि वजुगु ई स्वयेत छिकपिनि तापाःबाज्या अब्राहामं तसकं इच्छा याःगु खः, अले खनाः तसकं लयताल।”
- 57 अले इमिसं धाल – “छ नेय्दं ला मद्दिन धाःसा छं अब्राहामयात गथे यानाः खन?”
- 58 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “जिं छिकपिन्त खःगु खँ धाये – अब्राहाम स्वयाः न्हापानिसें हे जि दु।”
- 59 थ्व खँ न्यनाः इमिसं वयकःयात कयकेत ल्वहं काल। तर वयकः इमिसं मखंक सुक्क देगलं पिहां झाल।

9

येशु व कांम्ह मनु

- 1 येशु लैय् झाय्या च्वंबलय् छम्ह बूसानिसें हे कांम्ह मनूयात खन।
- 2 चेलातयसं वयकःयाके न्यन – “गुरुजु, थ्व मनु बूसानिसं कां जगु वयागु पापं यानाः ला कि वया मांबौपिनिगु पापं यानाः?”
- 3 वयकलं लिसः बियादिल – “वयात अय् जगु वं पाप याःगुलि मखु, वया मांबौपिनिगु पापं नं मखु, बरु व मनुखं यानाः परमेश्वरयागु ज्या फुकसिन्सं सीके फयेमा धकाः थथे जगु खः।
- 4 झीसं नि दतले जितः छवया हःम्हयसिगु ज्या यायेमाः, चान्हय सुनानं ज्या याइ मखु।
- 5 संसारय् दतले जि संसारया जः खः।”*
- 6 थथे धयाः वयकलं बैय् ई फानाः चा न्हायाः कांम्हयसिगु मिखाय् इलादिल।
- 7 अले वयात थथे धयादिल – “सिलोआम धाःगु पुखुलिइ वनाः सिलाछव।” सिलोआमयागु अर्थ “छवःगु” खः। अले वं वनाः सिला छवःबलय् मिखां खन।
- 8 अले वयागु जःखः च्वपि व वयात न्हापानिसं फवनाच्वंगु खपिन्सं थथे धाल – “थ्व व हे फवगि, मखु ला?”
- 9 गुम्ह गुम्हयसिन्सं “थ्व व हे खः” धकाः धाल, गुलिसिन्सं “मखु, व थें च्वंम्ह मेम्ह हे मनु खः” धकाः धाल। कांन धाल – “व मनु जि हे खः।”
- 10 इमिसं वयात धाल – “अयसा छंगु मिखा गथे चाल लय?”
- 11 वं लिसः बिल – “येशु धाःम्ह मनुखं चा न्हायाः जिगु मिखाय् इलाः थथे धाल – ‘सिलोआमय् वनाः सिलाछव।’ जि वनाः सिलाबलय् मिखां खन।”
- 12 इमिसं वयात धाल – “येशु धाःम्ह मनु गन दु लय?”
- वं धाल – “जि मस्यु।”

फरिसीतयसं न्यनेकने याःगु

- 13 अले इमिसं व मनुयात फरिसीतयथाय् यंकल।
- 14 येशु चा न्हायाः वयात मिखां खंकादीगु विश्रामबार खन्हु खः।
- 15 अयजगुलि फरिसीतयसं वयात हानं छकः गथे यानाः मिखां खन धकाः न्यन। अले वं इमित धाल – “वयकलं जिगु मिखाय् चा न्हायाः इलादिल। चा सिला छवयाबलय् जि मिखां खन।”
- 16 गुम्हं गुम्हं फरिसीतयसं धाल – “विश्रामबार मानय् मयाःगुलि थ्व मनु परमेश्वरयाम्ह मखु।” हानं गुलिसिन्सं धाल – “छम्ह पापी मनुखं थपाय्धंगु चिं गथे याये फइ?” थुकथं इमि दथुइ खँ मिलय मजुल।
- 17 इमिसं हानं वयाके न्यना स्वल – “वं छंगु मिखा चाय्का ब्युगुलि छं व सु धकाः बिचाः याना?”
- वं लिसः बिल – “व अगमवक्ता खः।”
- 18 अयनं यहूदीतयसं व मनु कांम्ह खः, आः वं मिखां खन धकाः वया मांबौपिन्त सःताः मन्यंतले विश्रवास मयाः।
- 19 इमिसं थथे धकाः न्यन – “बूसानिसें छिमि काय् कांम्ह खः ला? आः वं गथे जुयाः खन?”
- 20 वया मांबौपिन्सं लिसः बिल – “थ्व जिमि काय् खः, अले बूसानिसें थ्व कांम्ह खः धकाः जिमिसं मस्यु।
- 21 आः जक गथे यानाः खन धकाः जिमिसं मस्यु। अले हानं सुना वयागु मिखा चाय्काबिल व नं जिमिसं मस्यु। वयाके हे न्यनादिसं। थ्व मचा मखय धुंकल थ्वं थःम्हं हे धायेफु।”
- 22 सुनानं येशयात मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः धकाः धाल धाःसा व मनुयात धर्मशास्त्र स्यनीगु छँन पितिनाछवयेगु धकाः इमिसं सल्लाह यानातःगुलि वया मांबौपिन्सं ग्यानाः थथे लिसः ब्युगु खः।
- 23 उक्ति हे वया मांबौपिन्सं “व मचा मखय धुंकल, वयाके हे न्यनादिसं” धकाः धाःगु खः।
- 24 इमिसं व कांम्ह मनूयात सःताः हानं धाल – “परमेश्वरया न्हाःने छं खःगु खँ ल्हाय धकाः पाफ। छन्त लयकूम्ह मनु पापी खः धकाः जिमिसं मस्यु।”
- 25 वं लिसः बिल – “व मनु पापी खः कि मखु धकाः जि मस्यु। छता हे जक खँ जि स्यु, जि न्हापा कांम्ह खः, आः जि मिखां खन।”
- 26 इमिसं वयात धाल – “वं छन्त छु यात? वं छंगु मिखा गथे यानाः चाय्काबिल?”
- 27 वं इमित लिसः बिल – “जिं छिकपिन्त न्हापा हे धायेयुन, छिकपिन्सं न्यनामदी। व हे खँ हानं छाय न्यनादियागु? छिकपि वयकःया चेला जुइ मास्ति वः ला कि छु?”
- 28 अले इमिसं वयात हक्काः थथे धाल – “छ हे खः का वया चेला। जिपि ला मोशाय्या चेला खः।
- 29 परमेश्वरं मोशानापं नवानादीगु खः धकाः जिमिसं मस्यु। तर थ्व मनु गनं वःम्ह खः धकाः जिमिसं मस्यु।”
- 30 अले वं लिसः बिल – “थ्व हे ला खः, अजु चायापुगु खँ। वयकः गनं झाय्यादीम्ह खः धकाः छिकपिन्सं मस्युसां वयकलं जिगु मिखा चाय्कादिल।
- 31 पापीतयगु खँ परमेश्वरं न्यनादी मखु धकाः जिमिसं मस्यु। परमेश्वरया भय काइम्ह व वयकलं धाःथे याना जुइम्हयसिगु जक खँ न्यनादी।
- 32 संसार सुष्टि बूसानिसें थौ तक बूसानिसें कां जूम्हयसिगु मिखा चाय्का ब्युगु खँ न्यनागु मद्दिन।
- 33 थ्व परमेश्वरयाम्ह मनु मखु धयागु जूसा थवं थज्याःगु चिं याये फइ मखु।”
- 34 इमिसं वयात धाल – “पापय् बुयाः पापय् हे ब्वलंम्ह छं जिमित स्यं वयागु ला?” थथे धयाः इमिसं वयात पितिनाछवल।

- 35 व मनूया फरिसीतयसं पितिना हल धयागु न्यना: येशं वयात नाप लाना: थथे धयादिल - “छं मनूया काययात विश्वास यानादिया ला?”
 36 वं लिस: बिल - “जि विश्वास यायेमा:म्ह वयक: सु ख: धयादिसैँ।”
 37 वयकलं धयादिल - “छिं वयात खंगु दु, छिनाप खँ लहाना च्वंम्ह व हे ख:।”
 38 वं धाल - “प्रभु, जिं विश्वास याये।” अले वं वयक:यात भागि यात।
 39 वयकलं धयादिल - “जि थ्व संसारय न्याय यायेत वयागु ख:। अवनिसें कापिन्स खनी, अले मिषां खपि कां जुइ।”
 40 थ्व न्यना: अन दुपि ग्महं ग्महं फरिसीतयसं वयक:यात थथे धाल - “अयसा जिपिं नं कापि ला?”
 41 वयकलं इमित धयादिल - “छिकपिं कां जगु जसा पापी जुयादी मखुगु। अयतं छिकपिन्सं “जिपिं कां मखु” धका: धा:गुलि छिकपिन्के पाप दया हे च्वनी।”

10

भिम्ह फैजवा:

- 1 “जि छिकपिन्त ख:गु खँ धाये - फैगलय लुछां दुहां मवसे मेथासं वइम्ह मनु खँ व दाखँ ख:।
 2 फैजवा: धा:सा लुछां दुहां वइ।
 3 फैजवा:यात लुछा पिवालं खापा चायकाबी। फैतयसं न वयागु स: ताइ। अले वं फैचातयत नां कया: स:ता: पिने ब्वना यंकी।
 4 थुकथं फैतयत पित हये धुंका: व फैतयगु न्द्व: न्द्व: वनी। वयागु स: म्हस्यगुलि फैत नं वयागु ल्यल्य वनी।
 5 म्हमस्यग्महयसिगु ल्यल्य इपि वनी मखु, बरु वयात खना: याना: बिस्युं वनी। म्हमस्यग्महयसिगु स: इमिसं म्हमस्यु।”
 6 वयकलं थ्व खँ इमित धयादीगु ख:। अयतं इमिसं वयकलं इमित छु धाल धका: थुइके मफु।
 7 अयजगुलि वयकलं इमित हानं धयादिल - “जि छिकपिन्त ख:गु खँ धाये - फैग:यागु लुछा जि हे ख:।
 8 जि स्वया: न्हापा व:पि फुक्कं खँ व दाखँ ख:। अयतं फैतयसं इमिगु खँ मन्यं।
 9 जि लुछा ख:। जिगु लुछां दुहां व:म्ह बचय जुइ, अले व दुनेपिने जुइ दइ, वयात ज्वयेत ख्य: नं दइ।
 10 वुं खुइत, स्यंकेत व स्यायेत जक वइ। तर जि इमित जीवन दयेमा, अले व यक्व जीवन दयेमा धका: वयागु ख:।
 11 “जि भिम्ह फैजवा: ख:। भिम्ह फैजवालं फैतयगु निती सीत तकं लिफ: स्वइ मखु।
 12 फै स्वयेत तयात:म्ह मनु फैथवा: मखु, बरु फै ज्वयेत तयात:म्ह च्य: जक ख:। गुम्ह गुंखिचा व:गु खनेवं फैत फुक्क त्व:ता: बिस्युं वनी। अले गुंखिचा फैतयत ज्वना: लया यंकी, अले छ्यालब्याल नं याना थकी।
 13 व मनु फै ज्वयेत तयात:म्ह च्य: जगुलि फैतयगु वास्ता मयासें बिस्युं वनी।
 14 “जि भिम्ह फैजवा: ख:। अथे जगुलि जि जिम्ह फैचात फुक्कं म्हस्य, अले फैतयसं नं जित: म्हस्य।
 15 यथे बा:नं जित: म्हस्य, अथे हे जिं नं बा:यात म्हस्य। अले फैतयगु निती जि थ: हे तुं सिना बी।”
 16 जिमि फैत थ्व फैगलय जक मखु, मेथायं नं दु। इमित नं जि हयेमानि। इमिसं नं जिगु स: ताइ। थुकथं फुक्क फैत छ्व: जुइ, अले इमि फैजवा:
 नं छम्ह हे जुइ।
 17 “जि हानं म्वाना वयेगु कथं सी त्यनागुलि बा:नं जित: तसकं माया यानादी।
 18 जित: सुनानं स्याये फइ मखु, बरु जि थ:यसें सिना बीत्यनागु ख:। जि थथ:म्हं तुं सीगु नं व हानं म्वाना वयेगु नं जिके अधिकार दु। जित: जिमि बा:नं बियादीगु आज्ञा नं थ्व हे ख:।”
 19 थ्व न्यना: यहदीतय नाय:त थथ: हे बाल।
 20 इपि मध्ये यक्वसिनं थथे धाल - “थ्व मनूयाके भूत दुबिनाच्वंगु दु। थ्व वें जुइ धुंकल। थज्या:म्हयसिगु खँ जिमिसं छाय न्यनागु?”
 21 मेपिन्सं थथे धाल - “भूत दुब्यम्ह मनुखं थज्या:गु खँ ल्हाइ मखु। कांम्ह मनूयागु मिछा भूत दुब्यम्ह मनुखं चायकाबी फइ ला?”
 यहदीतय नाय:तयसं येशूयात मानय मया:गु
 22 थुबलय चिकुला ख:। अले यरुशलेमयागु देग: देछायगु नख: ख:।
 23 येशू सोलोमन धा:गु दलानय थुथे उछे जुयाच्वनादीबलय
 24 वयक:याथाय मुना: यहदीतय नाय:तयसं थथे धाल - “गुबलय तक छिं जिमित थथे दोमन याका तयेगु? छि मुक्ति बीम्ह खीष्ट हे ख: धयागु जसा जिमित तप्यक धयादिसैँ।”
 25 वयकलं लिस: बियादिल - “जि छिकपिन्त धया नं छिकपिन्सं विश्वास यानामदी। जिमि बा:यागु नामं जि यानाच्वनागु अजु चायापुगु ज्यां हे जिगु साक्षी बी।
 26 छिकपि जिमि फैत मखुगुलि छिकपिन्सं जि धयागु खँय विश्वास यानादी मफुगु ख:।
 27 जिम्ह फैतयसं जिगु स: ताइ, जि इमित म्हस्य, अले इपि नं जिगु ल्यल्य वइ।
 28 इमित जिं अनन्त जीवन बी। इपि गुबलें नाश जुइ मखु। जिगु ल्हातं इमित सुनानं लाकायंकी मखु।
 29 इपि जित: बियादीम्ह जिमि बा: दकलय त:धंम्ह ख:। बा:यागु ल्हाति सुनानं इमित लाकायंके फइ मखु।
 30 जि व जिम्ह बा: छम्ह हे ख:।”
 31 वयक:यात ल्वहँत कयकेत यहदीतय नाय:तयसं हानं ल्वहँ काल।
 32 वयकलं इमित धयादिल - “बा:यापारखें जिं छिकपिन्त यक्व हे भिगु ज्या याना: क्यनागु दु, उकी मध्ये छुकि याना: छिकपिन्सं जित: ल्वहँत कयकेत्यना?”
 33 अले इमिसं वयक:यात लिस: बिल - “भिगु ज्या या:गुलि जिमिसं छन्त ल्वहँत कयकेत्यनागु मखु, बरु छं परमेश्वरयात क्वहंका: खँ ल्हा:गुलि कयकेत्यनागु ख:। छं मनु जुया: नं परमेश्वर धका: धया जगुलि थथे यायेत्यनागु ख:।”
 34 वयकलं लिस: बियादिल - “छिकपिनिगु व्यवस्थाय नं थथे च्वयात:गु, म्दु ला- “परमेश्वरं धयादिल - “छिपि फुक्कं ध: ख:?”
 35 सुनानं परमेश्वरयागु वचन न्यना काइ, वयात वयकलं ध: धका: धयादी। थथे धाल धका: धर्मशास्त्र मानय मया:गु जुइ मखु।
 36 बा:नं ल्यया: थ:म्ह हे याना: संसारय छ्वया हयादीम्हयसित परमेश्वरयात क्वहंकल धका: छिकपिन्सं धयादीया ला, छाया:सा जिं जि परमेश्वरया काय ख:” धका: धया?
 37 जिमि बा:यागु ज्या जिं याना मच्वंगु जसा छिकपिन्सं जित: विश्वास यानादीम्वा:।

38 जिं परमेश्वरयागु ज्या यानाचवनागु दुसा जितः विश्वास मयाःसां जिं यानागु ज्या यात विश्वास यानादिसैं। उकिं जिके बाः दी, अले जि बाःयाके दु धकाः छिकपिन्सं सीकादिसैं, थुइकादिसैं।”

39 इमिसं हानं वयकःयात ज्वनेत स्वला। तर वयकः इपिपाखे बचय् जुयाः झाल।

40 वयकः हानं यर्दन पारिइ यहून्नां न्हापा बत्तिस्मा बिया च्वंथाय झाल, अले अन हे चवनादिल।*

41 यक्व मनुतयसं वयकःयाथाय थयाः थथे धाल – “यहून्ना छुं नं चिं वयना मव, अयनं यहून्नां केगु खँ फुक्कं थ्व मनुत्तिसे पाय्छि जू वः।”

42 अले अन यक्वसिनं वयकःयात विश्वास यात।

11

लाजरसयात म्वाकादीगु

1 बेथानियाय् च्वंम्ह लाजरस धाःम्ह मनु म्हमफयका चवन। वया निम्ह तता मार्था व मरियम दु।*

2 थ्व हे मरियमं प्रभुयागु तुतिइ भिगु नस्वाःगु चिकनं बुकाः थःगु सं हया ब्युगु खः। तसकं मफयका च्वंम्ह लाजरस वया किजा खः।*

3 उकिं मार्था व मरियमं वयकःयात थथे धायके छवयाहल – “प्रभु, छिं माया यानादीम्ह जिमि किजा तसकं मफयका चवन।”

4 थ्व न्यनाः वयकलं धयादिल – “थ्व ल्वचं लाजरस सी मखु। परमेश्वरयागु महिमाया निति व परमेश्वरया काय्यात तःधकेत व थथे म्हमफुगु खः।”

5 वयकलं मार्था, वया केहें व लाजरसयात माया यानादी।

6 लाजरस म्हमफयका चवन धयागु न्यनाः नं वयकः निम्ह तक थः चवनागु थासय् हे चवनादिल।

7 निम्ह लिपा वयकलं चेलातयत थथे धयादिल – “झी हानं यह्दियाय लिहां वनेनु।”

8 अले चेलातयसं धाल – “गुरुजु, उखुन्हु तिमि ला यह्दीतय नायःतयसं छितः ल्वहेतं कयकाः स्यायेत्यन। हानं अन हे झाय्यादी त्यनागु ला?”

9 वयकलं लिसः बियादिल – “छन्हुया क्षिनिगो दइगु मखु ला? संसारयागु जलं यानाः न्हिनय जुइम्ह मनुयात लुफि हाइ मखु।

10 तर जिः मद्रुगलि यानाः चान्हय जुइपिन्त लुफि हाइ।”

11 वयकलं हानं धयादिल – “झी पासा लाजरस घनाच्वंगु दु। जि वयात न्हालं चायका ब्यू वनेत्यन।”

12 अले चेलातयसं लिसः बिल – “प्रभु, व घनाच्वंगु जूसा दे हे दर्नी नि।”

13 वयकलं लाजरस सी धुंक्ल धकाः धयादीगु खः। तर इमिसं धाःसा व धाव्ये हे घनाचवन धयादीगु धकाः मतइ तल।

14 उकिं वयकलं इमित धवाथुइक धयादिल – “लाजरस सी धुंक्ल।

15 छिमिसं विश्वास याये फयेमा धकाः हे जि अन मवनागु खः, उकिं जि लयताः। न्हाथे जूसां झी आः अन वनेनु।”

16 अले दिद्रुमस धाःम्ह थोमां थः चेला पासापिन्त धाल – “नु, झी नं वयकः नाप वने सी माःसा सी।”

17 वयकः अन थ्यंबलय लाजरसयात सिनाः नं थुनातःगु हे प्यन्हु दये धुंक्ल।

18 बेथानिया यरुशलेमं तीन किलोमिटर ति तापाः।

19 यक्व हे यह्दीत मार्था व मरियमपिन्थाय इमि किजा सीगुलि बिचाः वयाच्वंगु दु।

20 वयकः झाय्याचवन धयागु सियाः मार्था वयकःयात नापलाः वन। मरियम जक छैयं तुं चवनाचवन।

21 मार्था येश्यात धाल – “प्रभु, छिं थन दीगु जूसा जिमि किजा सी मखुगु।

22 आः तक नं छिं परमेश्वरयाके न्हागु हे फ्वंसां छितः बियादी धकाः जिं स्यु।”

23 वयकलं धयादिल – “छिमि किजा हानं म्वाना वइतिनि।”

24 मार्था धाल – “दकलय लिपायागु दिनय सीपिं म्वाना वइबलय व नं म्वाना वइ धकाः जिं नं स्यु।”

25 वयकलं धयादिल – “सिम्ह म्वाकीम्ह व जीवन बीम्ह जि हे खः। जितः विश्वास याःम्ह मनु सीसां म्वाना वइ।

26 अले म्वानाच्वपि मनुतयसं जितः विश्वास याःसा गुबले हे सी मखु। छिं थ्व खँय विश्वास यानादिया ला?”

27 व धाल – “खः प्रभु, संसारय झाय्यादी माःम्ह परमेश्वरया काय, मुक्ति बीम्ह खीष्ट छि हे खः धकाः जिं विश्वास यानागु दु।”

28 थथे धयाः मार्था लिहां वन। अले थः केहें मरियमयात सःताः न्हायपनय तीजक थथे धाल – “गुरुजु झाये धुंक्ल, छन्त माला चवनादीगु दु।”

29 थ्व न्यनाः मरियम काचाकाचां दनाः वन।

30 थुबलय तक वयकः गामय थ्यकः मझाःनि, मार्था नापलाःगु थासय् हे दनि।

31 बिचाः वयाच्वपि यह्दीतयसं थथे हथाय चायाः मरियम पिहां वंगु खनाः लाजरसयात थुनातःथाय वनाः ख्वः वंगु जुइ धकाः मतइ तयाः इपिं नं वया ल्यल्य वन।

32 थुकथं मरियम वयकः दीथाय थ्यन, अले वयकःयात खनेवं वयकःयागु पालिइ भवप्याः थथे धाल – “प्रभु, छिं थन दीगु जूसा जिमि किजा सी मखुगु।”

33 थुकथं मरियम अले व नाप वःपि यह्दीत ख्वयाच्वंगु खनाः वयकःयात तसकं नुगः मछिन।

34 अले वयकलं न्यनादिल – “छिमिसं वयात गन तयाः तया?”

इमिसं लिसः बिल – “प्रभु, स्वः झासैं।”

35 येश् ख्वयादिल।

36 वयकः थथे ख्वयादीगुलि मनुतयसं धाल – “स्व, वयकलं वयात गपायसकं माया यानादी।”

37 इपिं मध्ये गुलि गुलिसिनं थथे धाल – “कांम्हयसित खंकाबी फुम्हयसिनं लाजरसयात सी न्हाः छाय् बचय् याये मफुत?”

38 थुकथं तसकं नुगः मछिकाः वयकः चिहानय झाल। थ्व चिहान छगु गुफाय लाः। थुकियागु प्वाः ल्वहं छगलं तिनातगु खः।

39 वयकलं धयादिल – “ल्वहं चीकि।”

लाजरसया तता मार्था वयकःयात धाल – “प्रभु, आः ला नवये धुंक्ल जुइ, सीगु हे प्यन्हु मछि दये धुंक्ल।”

40 वयकलं वयात धयादिल – “छिं विश्वास यानादीसा, परमेश्वरयागु तःधंगु महिमा स्वये खनी धकाः जिं मधया ला?”

41 अले इमिसं ल्वहं चीकल। वयकलं च्वय स्वयाः धयादिल – “बाः, जिं छितः सुभाय् बी। जिगु खँ छि न्यनादीगु दु।

42 छिं जिगु खँ न्हाबले न्यनादी धकाः जिं स्यु। थन दना च्वपिन्सं जितः छवयाहयादीम्ह छि हे खः धकाः विश्वास याये फयेमा धकाः जिं थथे धयागु खः।”

43 थुलि धयाः वयकलं तस्सलं सःतादिल – “अय लाजरस, पिहां वा।”

44 अले सीम्ह लाजरस पिहां वल। वयात छेननिसें तुतिइ तक सुति कापतं हिनातःगु दु। येश् इमित धयादिल – “कापः पयनाः वयात वनेब्यु।”

येश्यात स्यायेत ग्वासाः ग्वाःगु

मती २६:३-५; मर्क १४:१-२; लूक २२:१-२

45 थव खनाः मरियमनापं वःपि यक्व हे यहदीतयसं नं वयकःयात विश्वास यात।

46 इपि मध्ये सं मन्तयसं धाःसा फरिसीतयथाय वनाः वयकलं यानादीगु खँ कनाबिल।

47 उकिं तःधपि पुजाहारीत व फरिसीत मुनाः थथे धकाः सल्लाह यात – “आः इीसं छु यायेगु? थव मनुखं यक्व हे अजू चायापुगु चिं यानाः कयनाचवन।

48 थथे हे याका तल धाःसा फुक्कसिनं हे वयात विश्वास याइ। अले रोमीत वयाः इगीगु देगः व इगीगु जातियात हे नाश यानाछवइ।”

49 इपि मध्ये उगु दँयाम्ह दकलय् तःधंमह पुजाहारी कैयाफां थथे धाल – “छिमिसं छुं हे मस्यु।

50 देशय च्वपि दक्व मनुत नाश जुइगु स्वयाः छम्ह मनु सीगु हे भिं जुइ धकाः छिमिसं मस्यु ला?”

51 थव खँ वं थःमहं हे धाःगु मखु, बरु उगु दँयाम्ह दकलय् तःधंमह पुजाहारी जगुलि यहदीतयगु निति येश् सी हे माः धकाः अगमवाणी नवाःगु खः।

52 यहदीतयगु निति जक मखु, बरु छगालब्याल जुयाच्वपि परमेश्वरया फुक्क सन्तानतयत छथाय मुकेत नं खः।

53 उखुन्हनिसें येश्यात गथे यानाः स्यायेगु धकाः इमिसं ग्वासाः ग्वल।

54 अयजगुलि अबलय् निसें वयकः यहदीतयसं खंक यहदिया जिल्लाय जुया मदी। तर अनं मरुभूमिया लिक्क लाःगु एफ्राइमय झाल। वयकः अन हे चेलात नाप च्वनादिल।

55 अबलय् यहदीतयगु छुत्काराया नखः न्हाःने थयंकः वःगुलि नखः न्हाः हे थःथपिन्त च्वख यायेत यक्व हे मनुत गां गामं यरुशलेमय वन।

56 इमिसं वयकःयात माः जुल। अले देगलय् दनाच्वंबलय् इमिसं थथे धकाः खँ ल्हात – “नखःबलय् व वइ ला कि वइ मखु, छिमिगु छु बिचाः दु?”

57 तःधपि पुजाहारीत व फरिसीतयसं येश्यात सुनानं खंसा इमित वयाः कं धकाः मनुतयत उजं बियातःगु दु। इमिसं वयकः थन दी धकाः सीवं वनाः ज्वनेत थथे याःगु खः।

12

बेथानियाय् येश्यात चिकनं लगु

मती २६:६-१३; मर्क १४:३-९

1 छुत्काराया नखःया खुन्हु न्हाः येश् बेथानियाय् झाल। थव हे गामय् वयकलं सी धुंक्महयसित म्वाकादीम्ह लाजरस च्वनाच्वंगु दु।

2 इमिसं वयकःयात भवय ज्वरय यात। मार्था भलि जुयाच्वन। वयकःनापं भवय नयेत पयतुपि मध्ये लाजरस नं छम्ह खः।

3 मरियमं तसकं नस्वाःगु व थिकेगु जटामसीया बाग् लिटर चिकनं येश्यागु पालिइ थाकाः थःगु सं वयकःयागु पालि हुयाबिल। चिकनं यानाः छँ छ्वां हे मगमग नस्वाः वल।^०

4 वयकःयात धोखा बीम्ह चेला यहदा इस्करियोतं धाल –

5 “थव नस्वाःगु चिकंया मू स्वसः दिनार तुइ। थव मियाः नये मखंपिन्त इनाब्युगु जूसा गुलि ज्यगु।”

6 वं थथे धाःगु नये मखंपिन्त माया याना मखु, बरु खँ जगुलि खः। धिबाया म्हिचा ज्वनाजुइम्ह जुइगुलि वं म्हिचाय च्वंगु धिबा कायेगु नं याः।

7 उकिं वयकलं धयादिल – “व नाप हाले मते। वं थथे याःगु जितः थुनीबलयसित खः।

8 नये मखंपि छिपिनाप न्हाबलें दइ, तर जि छिपिनाप न्हाबलें दयाच्वनी मखु।”^०

9 येश् अन दी धकाः सीकाः यक्व हे यहदीत अन वल। इपि अन वयकः स्वयेत जक वःगु मखु, बरु वयकलं म्वाकूम्ह लाजरसयात नं स्वयेत वःगु खः।

10 उकिं तःधपि पुजाहारीतयसं लाजरसयात नं स्यायेगु ग्वासाः ग्वल,

11 छायथाःसा वं यानाः यक्व हे यहदीतयसं इमित त्वःताः येश्यात विश्वास यात।

येश् यरुशलेमय झाःगु

मती २१:१-११; मर्क ११:१-११; लूक १९:२८-४०

12 कन्हय खुन्हु जुइगु छुत्काराया नखः हनेत वःपि ग्वाः ग्वाः मनुतयसं येश् यरुशलेमय झायात्यंगु दु धकाः सीकल।

13 उकिं इमिसं ताथराः सिमाया कचामचा ज्वनाः-

“होसन्ना, इस्राएलयाम्ह जुञ्जु

परमप्रभुयागु नामं झाःमहयसिया

जयजय जुइमा”

धकाः हा हा वयकःयात लसकुस याः वन।^०

14 छम्ह मचाम्ह गधा लुइकाः वयकः उकी हे गयाः झाल। थव खँ थथे च्वयातःगु दु –

15 “हे सियोनया शहरय् च्वपि,

याये मते,

छिमि जुञ्जु गधाया मचा गयाः

झायाच्वंगु दु।”^०

16 न्हापां ला वयकःया चेलातयसंनापं थव खँ थुइके मफु। येश् सिनाः म्वानाः स्वर्गय् झाये धुंकाः तिति इमिसं धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु थव खँ व लसकुस याःगुया अर्थ थुल।

17 येश् थुना तःमह लाजरसयात सःताः म्वाकादीबलय् न्हाःने दुपि मनुतयसं थव खँ जगु हे खः धकाः धयाजुल।

18 वयकलं सीम्ह म्वाकादिल धकाः न्यनाः ग्वाः ग्वाः मनुतयसं वयकःयात नापलाः वल।

- 19 उकि फरिसीतयसं थःथव्य् खँ ल्हात- “का स्व, संसार फुकक हे व नाप वन। आः ला झीसं वयात छुं हे याये फइ मखुत।”
 20 अन नखःबलय् आराधना यायेत वःपि मध्ये ग्रीकत नं दु।
 21 थुपि ग्रीकतयसं गालीलयागु बेथसेदाय च्वंम्ह फिलिपयाथाय् वनाः थथे धाल - “भाजू, जिमि नं येशूयात स्वयेमास्ति वल।”
 22 फिलिप वनाः अन्दियासयात धाल। अले इपि निम्हं येशूयात धाः वन।
 23 अले वयकलं इमित लिसेः बियादिल - “मन्या काययात तःधकीगु ई वल।
 24 जि छिमित खःगु खँ धाये - छव चाय् लानाः धवग्गीसा छगः हे जुयाच्चनी, चाय् लानाः धवग्गीसा जक यक्व छव सइ।
 25 थःगु जीवनयात माया याइम्हयसिनं अनन्त जीवन काये फइ मखु। सुनां थःगु जीवनयात माया याइ मखु, वयात अनन्त तकं म्वाका तइ।”
 26 सुयां जितः सेवा याये मास्ति वःसा जि नाप वयेमाः। अले जक जि दुथाय् जितः सेवा याइम्ह नं च्वने खनी। सुनां जितः सेवा याइ वयात बाःनं तःधं यानादी।
 27 “जिगु नुगलय् तसकं दुःख जुयाच्चंगु दु। उकि जिं छु धाये? ‘बाः, थ्व इलं जितः बचय् यानादिसँ’ धायेगु ला? मखु, थुलि हे जुइकेत जि वयाच्चवनागु खः।
 28 ‘बाः, छिगु नांयात तःधकादिसँ।’”
 अले स्वर्ग थथे धयाहल - “जि तःधके धनु, आः हानं तःधके तिमि।”
 29 अन दनाच्चपि मन्तयसं थ्व सः तायाः नँ न्यात धकाः धाल। मेपिन्सं धाल - “स्वर्गदूतं व नाप खँ ल्हाःगु जुइ।”
 30 वयकलं इमित धयादिल - “थ्व खँ धयाहःगु छिमिगु निंति खः, जिगु निंति मखु।
 31 आः थ्व संसारयागु न्याय जुइ। आः थ्व संसारयाह् शासकयात पितिनाछवइ।
 32 जितः यख्वाइबलय् जिं फुकक मनूयात थःथाय् सालाकाये।”
 33 थुकथं वयकलं थः गुकथं सी धकाः धवाथुइकेत थथे धयादीगु खः।
 34 अले यक्व मन्तयसं थथे धाल - “जिमिसं मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट न्हाबले म्बानाच्चनी धकाः व्यवस्थाय् च्वयातःगु न्यनागु दु। छि मन्या काययात यख्वाइ तिमि धकाः गुकथं धयादियागु? थ्व मन्या काय् धाःम्ह सु खः?”
 35 वयकलं इमित धयादिल - “छिकपिन्थाय् आः छुं ई तक जक जः खयाच्चनी, जः दतले छिकपिं सना जु, मखुसा छिकपिन्त छिउँगलि त्वपुइ। छिउँथाय् जुइपिन्सं थः गन वनाच्चना धयागु तकं सी मखु।
 36 जः दुबलय् हे जःयात विश्वास या। अले जक छिपिं जःया सन्तान जुइ।”

यह्दीतयगु अविश्वास

थुलि धयाः येशु अन झाल अले इमिगुपाखें थःत सूचकादिल।

37 इमिसं खंक खंक हे उलिमछि चिं वयकलं यानाः कयनादिल नं इमिसं वयकःयात विश्वास मयाः।

38 यशैया अगमवक्तां धयाथकूगु खँ सत्य जुइत थथे जगु खः -

“हे परमप्रभु, जिमिगु खँ

सुनानं विश्वास मयाः।

परमप्रभुं यानादीगु तःधंगु अजू चायापुगु ज्या खंसां

विश्वास मयाः।”[☆]

39 अयजुगुलि नं इमिसं विश्वास याये मफुगु खः, छायाधाःसा यशैयां हानं थथे धया थकल -

40 “परमेश्वरं इमिगु मिखा कां यानाः

नुगः छायाका बिल।

थथे जुगुलि इमिसं मिखां खनी मखु,

अले मनं थुइके फइ मखु,

अले लायकेत जिथाय् लिफः स्वयाः वइ मखु।”[☆]

41 यशैयां येशु तसकं तःधं धकाः सीकाः वयकःयागु खँ थुकथं धाःगु खः।

42 न्हागु हे जसां तःम्ह हे यह्दी शासकतयसं नं वयकःयात विश्वास यात। अयनं फरिसीत खनाः ग्याःगुलि इमिसं थ्व खँ सुयातं मकं, छायाधाःसा फरिसीतयसं सिल धायेवं इमित धर्मशास्त्र स्थनीगु छैनं पितिनाछवइ।

43 छायाधाःसा इमित परमेश्वरं स्वयाः मन्तयसं च्वछाइगु यः।

44 येशु तससलं धयादिल - “जितः विश्वास याःपिन्सं जितः जक विश्वास याःगु मखु, बरु जितः छवया हयादीम्हयसित विश्वास याःगु खः।

45 अथे हे जितः खंम्हयसिनं जितः खंगु मखु, बरु जितः छवया हयादीम्हयसित खंगु खः।

46 संसारय् जि जः जुया वयाम्ह खः, उकि जितः विश्वास याःपि मन्तु छिउँथाय् जुइ माली मखु।

47 सुनानं जि धयागु वचन न्यँ जक न्यनाः धया थं मयात धाःसा जिं वयात न्याय याये मखु, छायाधाःसा जि संसारयात न्याय यायेत वयागु मखु, बरु बचय् यायेत वयागु खः।

48 जितः मय्यकाः जिगु वचन मानय् मयाइम्ह मन्यागु न्याय जुइ। जिं नवानागु वचन हे दकलय् लिपायागु दिनय् न्याय याइ।

49 जिं नवानाच्चवनागु वचन जिगु थःगु हे मखु, बरु जिं छु छु धायेमाःगु व नवाये माःगु खः जितः छवयाहयादीम्ह बाःनं हे उजं बियादीगु खः।

50 वयकःयागु उजं हे अनन्त जीवन खः धकाः जिं स्यु, उकि जिं नवानागु खँ फुककं बाःनं धयादी थें हे नवानागु खः।”

13

येशुं चेलातयगु तुति सिला ब्यगु

1 छुत्काराया नखः न्हाः येशुं थ्व संसारं बाःयाथाय् वनेगु ई वल धकाः सीकाः संसारय् च्वपि थः चेलातयत् माया यानादिल। वयकलं अन्तकत हे इमित माया यानादिल।

☆ 12:25 १२:२५ मती १०:३५; १६:२५; मार्क ८:३५; लुक १२:४१; १७:३३

☆ 12:34 १२:३४ भज ११:०४; यश १०:७; इज ३६:२५; दान ७:१४

☆ 12:38 १२:३८ यश ५:३२

☆ 12:40

- 2 बहनी नयाचंबलय् येश्यात धोखा बीगु खँ सिमोनया काय् यहूदा इस्करियोतयागु मनय् शैतानं तयाबी धुंकल।
 3 बाःनं फुक्कं वय्कःयागु लहातय् बियादीगु दु, अले वय्कः परमेश्वरयाथासं झाःगु खः, अले परमेश्वरयाथाय् तुं वने त्यइन धकाः वय्कलं स्यू।
 4 उकिं नयेगु त्वःताः वय्कः दनादिल। अले गा त्वःताः स्मालं जँय् हिनादिल।
 5 अनंलि वय्कलं बाताय् लः तयाः चेलातयगु तुति सिलादिल, अले जँय् हिनातःगु स्मालं हयादिल।
 6 थुकथं वय्कः सिमोन पत्रसयागु तुति सिलेत झाःबलय् वं वय्कःयात धाल – “प्रभु, छिं नं जिगु तुति सिलादीगु ला?”
 7 वय्कलं लिसः बियादिल – “जिं छु यानाचवना छं आः थुइ मखुनि, लिपातिनि थुइ।”
 8 वं धाल – “छिं जिगु तुति सिलादी जि हे मज्यु।”
 अले वय्कलं लिसः बियादिल – “जिं छंगु तुति मस्यसा छ जिम्ह जुइ फइ मखु।”
 9 अले सिमोन पत्रसं धाल – “अयसा प्रभु, जिगु तुति जक मखु, लहाः व छयं नं सिला बियादिसँ।”
 10 वय्कलं धयादिल – “म्वःल्हुइ धुंक्पिन्सं तुति जक स्यसा गाः, वयागु म्हछम्हं च्वख जुइ। छिपि च्वख हे जु, तर फुक्कं मखु।”
 11 वय्कलं थःत धोखा बीम्हयसित म्हस्यगुलि “छिपि फुक्कं च्वख मजु” धकाः धयादीगु खः।
 12 थुकथं इमिगु तुति सिला बीधुंकाः वय्कः हानं गं न्यायाः थःगु थासय् पयत् झाल। अले वय्कलं इमित धयादिल – “जिं छु यानागु छिमिसं थुल ला?
 13 छिमिसं जितः प्रभु व गुरु धकाः धाःगु ठीक हे खः, छायाधाःसा जि प्रभु नं खः, अले गुरु नं खः।
 14 छिमि गुरु व प्रभु ज्याः नं जि छिमिगु तुति सिलाबिया धाःसा छिमिसं नं थःथवय् छम्हं मेम्हयसिगु तुति सिला बीमाः।
 15 जिं याना थें छिमिसं नं यायेमा धकाः जिं याना क्यनागु खः।
 16 जिं छिमि खःगु खँ धाये – दास मालिक स्वयाः तःधं जुइ मखु। अथे हे खबर छव्या हइम्ह स्वयाः ज्वना वइम्ह तःधं जुइ मखु।
 17 थ्व खँ छिमिसं सीकाः यात धाःसा छिपि धन्यपि जुइ।
 18 “जिं छिपि फुक्कसितं धयाचवनागु मखु जिं ल्ययापि मनूतयत् जिं म्हस्यु। अयन् ‘जिगु हे नसा नःम्हयसिनं जितः प्यंकेत तुति लहन’ धकाः धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु खँ पूर्वकेत थथे ज्वःगु खः।
 19 जुइ न्वः हे जिं थथे जुइ धकाः धयागुलि थथे जुल धायवं जि व हे खः धकाः छिमिसं विश्वास याइ।
 20 जिं छिमि खःगु खँ धाये – जिं छव्या हयाम्हयसित दुकाःम्हयसिनं जितः हे दुकाःगु ति ग्यनी। अथे हे जितः दुकाःम्हयसिनं जितः छव्या हयादीम्हयसित दुकाःगु ति ग्यनी।”
 येशं धोखा बीम्ह चेलायगु खँ धयादीगु
 मती २६:२०-२५; मर्क १४:१७-२१; लुक २२:२१-२३
 21 येशं थथे धयादी धुंकाः तसकं नुगः मछिकादिल, अले धयादिल – “जिं छिमि खःगु खँ धाये – छिपि मध्ये छम्हयसिनं जितः धोखा बी।”
 22 सुयात थथे धयादीगु खः धकाः थुइके मफुगुलि चेलात थःथवय् ख्वाः स्वयाः वातां जुयाचवना।
 23 वय्कलं यक्व माया यानादीम्ह छम्ह चेलानयाचंबलय् वय्कःयागु छातिइ लिधनाच्वंगु दु।
 24 उकिं सिमोन पत्रसं वयात मिछा भाय् यानाः धाल – “वय्कलं धयादीम्ह मनू सु खः, छं स्य ला?”
 25 अले येश्यागु छातिइ लिधना च्वंहे चेलानं वय्कःयाके न्यन “प्रभु, व मनू सु खः?”
 26 वय्कलं लिसः बियादिल – “जिं थ्व मरि कुचा ख्वलाय थुनाः सुयात बी, व हे खः।” अले वय्कलं मरि कुचा ख्वलाय थुनाः सिमोन इस्करियोतया काय् यहूदायात बियादिल।
 27 मरि कुचा काये धुंकाः वयाके शैतान दुबित। अले येशं वयात धयादिल – “छं यायेत्यनागु ज्या याकनं याः हँ।”
 28 अन दुपि सुनानं हे वय्कलं थथे छाया धयादीगु धकाः थुइके मफुत।
 29 यहूदायाके धिबायागु म्हेचा दुरुलि वयात नखःयात माःगु ज्वलं न्याके छवःगु जुइ, कि मखुसा नये मखंपिन्तं छुं बी यकि धकाः धयादीगु जुइ धकाः इपि मध्ये गुम्ह गुम्हयसिनं मातिइ तल।
 30 मरि कयाकथं यहूदा पिहां वना छवल। थुबलय् चान्हय जुइ धुंकल।
 छगु न्हंगु आज्ञा
 31 यहूदा पिहां वने धुंकाः येशं धयादिल – “आः मनूया काय् तःधन। वयापाखें परमेश्वर नं तःधनी।
 32 वयापाखें परमेश्वर तःधनिगुलि परमेश्वरं वयात थःलिसे तःधंकादी, याकनं हे तःधंकादी।
 33 जि यःपि मस्त, जि छिपिनाप छुं ई तक जक दइ। अले जितः छिमिसं मातुमाली। जिं यहूदीतय् नायःतयत् धया थें छिमि तं धाये – ‘जि वनेत्याथाय् छिपि वये फइ मखु।’
 34 छगु न्हंगु आज्ञा जिं छिमि तःधन। छिपि थःथवय् माया याना च्वँ। गथे जिं छिमि तःधन माया यानागु खः, अथे हे छिमिसं थःथवय् माया यानाच्वनेमा।
 35 छिपि थःथवय् थथे माया याना च्वनाच्वन धाःसा छिपि जिमि चेलात खः धकाः फुक्कसिनं सी।”
 पत्रसं येश्यात म्हमस्यु धकाः धाइ
 मती २६:३१-३५; मर्क १४:२७-३१; लुक २२:३१-३४
 36 सिमोन पत्रसं वय्कःयात धाल – “प्रभु, छि गन झायानी त्यना?”
 वय्कलं लिसः बियादिल – “जि गन वनेत्यनागु खः छ आः ला अन जिगु ल्यल्यु वये फइ मखु, लिपा ला व हे वइ।”
 37 पत्रसं वय्कःयात धाल – “प्रभु, जिं छिगु ल्यल्यु आः हे छाया वये फइ मखु? छिगु निंति जिं सीत तक नं लिफः स्वये मखु।”
 38 अले वय्कलं लिसः बियादिल – “छु जिगु निंति छ सीत तकं ग्याये मखु ला? जिं छन्त खःगु खँ धाये – जितः छं म्हमस्यु धकाः स्वकः तक मघातले खा हाली मखु।”

14

लँ, सत्य व जीवन

- 1 “छिमिसं नुगः मछिके मते, परमेश्वरयात विश्वास याःथे जितः नं विश्वास या।

☆ 13:15 १३:२०-२५ लुक २२:२७ ☆ 13:16 १३:२६ मती १०:२५; लुक ६:४०; यह १५:२० ☆ 13:18 १३:२८ मज ४:१६ ☆ 13:20 १३:२० मती १०:२४; मर्क १०:३०; लुक ६:४६; १०:२६ ☆ 13:33 १३:३३ यह ७:३४ ☆ 13:34 १३:३४ यह १५:२१,२७; १ यह १३:३३; २ यह ५

- 2 जिमि बाःयागु छँय च्वनेत यक्व थाय् दु। अथे मखुसा जिं छिमित धाये हे मखुनि। जि छिमित थाय् दयेकेत वनाच्वना।
- 3 जि वनाः छिमित थाय् दयेके धुंकाः हानं वयाः छिमित जि च्वनेथाय् व्वनायके। अले छिपिं जिनापं च्वनी।
- 4 जि वनेत्यनागु थाय्यागु लँपु ला छिमिसं सि हे स्यु।”
- 5 थोमां वयकःयात धाल - “प्रभु, छि गन झायादी त्यना धकाः हे जिमिसं मस्यु धाःसा गथे यानाः छि झाइगु लँपु सीके फइ?”
- 6 वयकलं धयादिल - “लँ, सत्य व जीवन जि हे खः। जिपाखे हे जक बाःयाथाय् वने फइ।
- 7 छिमिसं जितः म्हस्यगु जूसा जिमि बाःयात नं म्हसी। आवांलि छिमिसं वयकःयात म्हसी अले खंगु नं दु।”
- 8 उकिं फिलिपं वयकःयात धाल - “प्रभु, जिमित बाः छकः क्यनादिसँ। जिमित थुलि दयेवं गाः।”
- 9 वयकलं धयादिल - “फिलिप, थुलिमछि दये धुंकल छ जि नाप जग्गु, आः तक नं छं जितः म्हसीके मफुनि ला? सुनां जितः खन, वं बाःयात नं खने धुंकल धासेंलि हानं ‘जिमि बाः छकः क्यँ’ धकाः धायेमानि ला?
- 10 जि बाःयाके, अले बाः जिके दी धकाः छं विश्वास मयाना ला? जि छिमित गुलि नं धया, व जिगुपाखे हे धयागु मखु, बरु जिके दीम्ह बाःनं हे थःगु ज्या यानादी।
- 11 जि बाःयाके, अले बाः जिके दी धकाः जिं धयागु खँय विश्वास या। मखुसा जिं यानागु ज्या स्वयाः हे जितः विश्वास या।
- 12 “जिं छनत खःगु खँ धाये - जितः विश्वास याःमहयसिनं जिं यानागु ज्या याइ। अज्ज ला जिं यानागु स्वयाः नं तःधंगु ज्या याइ। छायाधाःसा जि बाःयाथाय् वनाच्वना।
- 13 जिगु नामय् छिमिसं न्हागु पवसां जिं छिमित बी। थुकथं कायनं यानाः बाः तःधनी।
- 14 जिगु नामय् छिमिसं न्हागु पवसां जिं छिमित बी।”

पवित्र आत्मायागु बचं

- 15 “छिमिसं जितः माया याःसा जिगु आज्ञा नं मानय् यानाच्वनी।
- 16 जिं छिमित ग्वाहालि याइम्ह मेम्ह छवयादिसँ धकाः बाःयाके बिनित्ति यानाबी। अले व छिपिनाप सदां च्वनी।
- 17 थ्व सत्य आत्मायात संसारयापि मनतयसं ग्रहण याये फइ मखु, छायाधाःसा इमिसं वयकःयात खनी नं मखु, म्हसी नं मखु। छिमिसं धाःसा वयकःयात म्हस्यु। वयकः छिपिनाप, अले छिमिके हे च्वनादी।”
- 18 “जिं छिमित मांभौ मरुपि थें त्वःतावने मखु, जि छिमिथाय् हानं लिहां वये।
- 19 भचा जायकाः संसारं जितः खनी मखुत। अयनं छिमिसं धाःसा जितः खनी, छायाधाःसा जिं न्हाबले दु, अले छिपिं नं न्हाबले दइ।
- 20 उबलय् हे जक जि बाःयाके, छिपिं जिके, अले जि छिमिके दु धकाः छिमिसं सी।
- 21 जिगु आज्ञा न्यनाः मानय् याःमहयसिनं जितः माया याइ। जितः माया याःमहयसित बाःनं नं माया यानादी। जिं नं वयात माया याये, अले जिं हे वयात सु खः धकाः क्यनाबी।”
- 22 यहदां (इस्करियोत मखु) वयकःयात धाल - “प्रभु, छु जुइत्यंगु दु धकाः छिं थःत संसारयात मखु, बरु जिमित जक म्हसीकादी धकाः धयादियागु?”
- 23 वयकलं लिसेः बियादिल - “जितः माया याइम्हयसिनं जिगु वचन नं मानय् याइ। अले बाःनं नं वयात माया यानादी। अले जिपिं वयाथाय् वये अले व नाप हे च्वने।
- 24 जितः माया मयाइम्हयसिनं जिगु वचन नं मानय् याइ मखु। अले छिमिसं न्यनाच्वंगु जिगु वचन जिगु थःगु हे मखु, बरु जितः छवयाहयादीम्ह बाःयागु खः।”
- 25 “छिपिनाप दुबलय् हे जिं थ्व खँ छिमित धयाबियागु दु।
- 26 छिमित ग्वाहालि याइम्ह पवित्र आत्मायात जिगु नामय् बाःनं छवयाहयादी। वयकलं हे छिमित माक्व खँ स्यनादी। अले जिं धयागु फुक्क खँ छिमित लुमकाबी।
- 27 “छिमित शान्ति बिया थके। जिं जिगु शान्ति छिमित बी। संसारं बीगु थज्याःगु शान्ति ला जिं छिमित बी मखु। छिमिसं नुगः मछिके म्वाः, अले ग्याये नं म्वाः।
- 28 “जि वनाः हानं छिमिथाय् तुं वये” धकाः जिं धयागु खँ ला छिमिसं न्यंगु हे दु। छिमिसं जितः माया यानागु खःसा जि बाःयाथाय् वने धकाः धयागु खँ न्यनाः, छिपिं लयताय् माःगु खः, छायाधाःसा बाः जि स्वयाः तःधं।
- 29 जुइ न्हाः हे थथे जुइ धकाः जिं छिमित धयाबिया, उकिं थथे जुल कि जिं धयागु खँ छिमिसं विश्वास याइ।
- 30 “थ्व संसारयात शासन याइम्ह वयाच्वंगु दु, उकिं जिं छिपिनाप अप्वः खँ ल्हाना च्वने मखुत। वलिसे जिगु छुं स्वापु मद्दु।
- 31 जिं बाःयात माया यानाच्वनागु दु धकाः संसारं सीमा धकाः बाःनं आज्ञा यानादी थें जिं यानाच्वनागु खः। दँ, आः झी थनं वनेनु।”

15

दाख्मा जि हे खः

- 1 “धात्थेयागु दाख्मा जि हे खः, अले दाख्मायात स्वइम्ह जिमि बाः खः।
- 2 जिके च्वंगु दाख्म मसःगु कचायात बाःनं ध्यनाः छवइ। अले सयाच्वंगु कचायात अझ यक्व सयेमा धकाः न्हायादी।
- 3 जिगु वचनं यानाः छिपिं न्हापा हे शुद्द जुइ धुंकल।
- 4 छिपिं जिके च्वनाच्वं, जिं नं छिमिके च्वने। गथे कचां दाख्माय् मच्वकं दाख्म सय्के फइ मखु, अथे हे छिपिं नं जिके च्वना मच्वंसा फल सय्के फइ मखु।
- 5 “जिं दाख्मा खः, अले छिपिं दाख्माय् च्वंगु कचा खः। सु जिके च्वनाच्वनी, अले जि वयाके च्वने, वं हे जक यक्व दाख्म सय्की। जिलिसें तापानाः छिमिसं छुं नं याये फइ मखु।
- 6 जिके मच्वनीम्ह मनूयात त्वधंगु कचायात थें वांछवइ, अले व गनावनी। वयात मुंकाः मिइ तयाः च्याकाछवइ।
- 7 छिपिं जिके च्वनाच्वन धाःसा व जिगु वचनयात नुगलय् तया तल धाःसा छिमिसं न्हागु पवसां छिमित बी।
- 8 छिमिसं यक्व फल सय्कल धाःसा उकिं हे जिमि बाः तःधनी। अले छिपिं जिमि चेलात जुइ।
- 9 “जितः जिमि बाःनं माया यानादी थें तुं जिं नं छिमित माया यानागु दु, उकिं छिमिसं नं जिं थें माया यायेगु त्वःते मते।
- 10 जिगु आज्ञा मानय् याःसा छिपिं जिगु मायाय् च्वनाच्वनी, गथे जिं नं बाःयागु आज्ञा मानय् यानाः वयकःयागु मायाय् च्वनाच्वना।
- 11 जिगु आनन्द छिमिके दयेमा, अले थ्व आनन्द यक्व दयावनेमा धकाः हे जिं थ्व खँ छिमित धयागु खः।

- 12 “गथे जिं छिमित माया याना, अथे हे छिमिसं न थःथवय् माया याना च्वँ। थ्व हे जिग् आज़ा खः।”
 13 पासायागु निति सीगु ति तःधंगु माया मेगु मद्।
 14 जिग् आज़ा मानय् याःसा छिपि धात्थे हे जिमि पासापि खत।
 15 आर्वमिसं जिं छिमित दास धकाः धाये मखुत, छायाःसा मालिके याःगु ज्याखँ दास सी मखु। जिं छिमित जिमि पासापि धकाः धयागुलि बाःन जितः धयादिक्व खँ जिं छिमित धयागु दु।
 16 छिमिसं जितः ल्यःगु मखु, बरु जिं छिमित ल्ययागु खः, उकिं थाय् थासय् वनाः छिमिसं फल सयकि। छिमिगु फल सदां सयाचवेमा धकाः जिं छिमित ल्ययाः छवयागु खः। अले छिमिसं जिग् नाम बाःयाके न्हागु फवसां छिमित बियादी।
 17 छिमिसं थःथवय् माया याना च्वँ – थ्व हे जिग् आज़ा खः।”
 संसारं याइगु हेला
 18 “संसारं छिमित हेला याइ, छिमित स्वयाः न्हापालाक जितः हेला याःगु खः धकाः सीकि।
 19 छिपि संसारयापि मनुत जग् जूसा संसारं छिमित थःपि धकाः माया याइगु, तर जिं छिमित संसारं ल्यये धुनागुलि छिपि संसारयापि मखुत, उकिं इमिसं छिमित ययकी मखु।
 20 ‘मालिक स्वयाः दास तःधं जुइ मखु’ धकाः जिं नकतिनि धयागु खँ लुमकी। जितः हेला यानाः इमिसं दुःख बिल धाःसा छिमित नः दुःख बी। जिग् खँ इमिसं न्यन धाःसा छिमिगु खँ नं इमिसं न्यनी।”
 21 थुकथ जिग् नाम इमिसं छिमित सास्ती याइ। जितः छवया हःमहयसित महमस्यगुलि इमिसं थथे याना जग् खः।
 22 जिं वयाः जिं इमित फुककं मकगु जूसा इमित पाप लाइ मखुगु। तर आः धाःसा इमिगु पाप त्वपुइगु लें हे मनुत।
 23 सुनां जितः हेला याइ वं जिमि बाःयात नं हेला याइ।
 24 सुनानं मयाःगु ज्या जिं इमिगु न्हाःने यानाः मक्यंगु जूसा इमित पाप लाइ मखुगु। तर इमिसं थ्व अजु चायपुगु ज्या स्वयाः नं जितः व जिमि बाःयात नं हेला यात।
 25 ज्यवस्थाय् थथे च्वायातःगु खँ पूर्वकेत हे थथे जग् खः – ‘छुं म्वायक हे इमिसं जितः हेला यात।”
 26 “जिं छिमिथाय् बाःयापाखे न्वाहालि याइमह सत्य आत्मायात छवयाहये। वयकलं हे छिमित जिग् साक्षी बी।
 27 छिपि न्हापानिसं हे जिं लिसे दुगुलि छिमिसं नं जिग् साक्षी बी।”

16

- 1 “छिपि स्यना मवनेमा धकाः जिं थथे धयागु खः।
 2 इमिसं छिमित धर्मशास्त्र स्यनीगु छँनं पितिनाहइ। अले मनुतयसं छिमित स्यनाः परमेश्वरयागु सेवा याना धकाः मतिइ तया जुइगु ई नं वइतिनि।
 3 बाःयात व जितः महमस्यगुलि हे इमिसं थथे याइ।
 4 इमिसं थथे याइ धकाः जिं धयागु खँ छिमिसं लुमकेमा धकाः जिं थ्व खँ धयाचवनागु खः। न्हापानिसं हे जिं छिपिलिसे दुगुलि जिं थ्व खँ मकनागु खः।”

पवित्र आत्मायागु ज्या

- 5 “अयुं आः जिं जितः छवया हयादीमहयसिथाय् तुं वनेत्यनागु दु। जिं वनेत्यनां नं छिपि सुनानं हे ‘गन वनेत्यना’ धकाः मच्यं।
 6 जिं थथे धयागुलि छिमित नुगः मछिन जुइ।
 7 न्हागु जूसां जिं सत्य खँ धाये, जिं वनेगु हे छिमिगु निति भिं जुइ। जिं मवकं छिमित न्वाहालि बीमह छिमिथाय् ज्ञायादी मखु। अयज्गुलि जिं वनाः वयकःयात छवयाहया बी।
 8 वयकः ज्ञाये धुंकाः पाप छु खः, धार्मिकता छु खः व परमेश्वरया न्याय छु खः धयागु खँय संसारय् च्वपिनिगु दोष क्यनादी।
 9 जितः विश्वास मयाःगु हे पाप खः धकाः वयकलं इमित क्यनादी।
 10 अले धार्मिकता छु खः धयागु नं वयकलं छिमित क्यनादी, छायाःसा जिं बाःयाथाय् वनेत्यनागु दु। अले छिमिसं जितः गुबले हे खनी मखु।
 11 वयकलं परमेश्वरया न्याय छु खः क्यनादी, छायाःसा थ्व संसारया शासक न्हापा हे दोषी खः धकाः न्याय याये धुंकल।”
 12 “जिं छिमित धायेमानिगु खँ ला यबक हे दु। अयुं नं छिमिसं आःयात थुइके फइ मखुनि।
 13 गुबलय् सत्य आत्मा ज्ञायादी, अबलय् छिमित फुकक सत्य खँ सीके फयके बी। वयकलं थःगु हे जक खँ कनादी मखु, बरु छु छु न्यनादिल व हे जक कनादी। वयकलं लिपा जुवइतिनिगु खँ नं कनादी।
 14 वयकलं जिग् खँयात कयाः छिमित थथे कनाः जितः तःधंकादी।
 15 बाःयाके दुगु फुककं जिग् हे खः। अयज्गुलि जिं जिग् खँयात कयाः सत्य आत्मां छिमित कनादी धकाः धयागु खः।”

चेलातयगु दुःख सुख्य हिलावनी

- 16 “छुं ई लिपा छिमिसं जितः खनी मखु, अले छुं ई लिपा हे छिमिसं जितः हानं खनी।”
 17 वयकःया चेलात मध्ये गुह गुहयसिनं थःथवय थथे धकाः खँ लहात – “वयकलं – ‘छुं ई लिपा छिमिसं जितः खनी मखुत,’ अले ‘छुं ई लिपा हे छिमिसं जितः हानं खनी,’ अले हानं – ‘जिमि बाःयाथाय् वनेत्यना’ धकाः छु धयादीगु?”
 18 इमिसं धाल – “वयकलं – ‘छुं ई लिपा’ धकाः धयादीगु मतलब छु जुइ? वयकलं छु धयादीगु खः इीसं छु हे ध्वाथुइके मफुत।”
 19 वयकलं इमिसं छुं खँ न्यनेत्यंगु दु धकाः सीकाः थथे धयादिल – “छुं ई लिपा छिमिसं जितः खनी मखुत, अले छुं ई लिपा छिमिसं जितः हानं खनी धकाः जिं धयागु खँय छिमि थःथवय खँ ल्हाना चवनागु ला?
 20 जिं छिमित खःगु खँ धाये – छिपि हँयहँय ख्वय मालीतिनि, संसारयापि मनुत धाःसा लयलयताइ। छिमित दुःख जूसां, छिमित जग् थ्व दुःख सुख्य हिलावनी।
 21 प्वाथय् दुमह मिसायात ब्यथा जुइबलय् तसकं दुःख जुइ, तर मचा बुइधुंकाः मचां यानाः वं थत जग् दुःख फुककं ल्वःमका छवइ।
 22 छिमित नं आः थथे हे दुःख ला जुइ। तर जिं छिमित हानं नापलाः वये, अले छिपि हानं लयलयताइ। अले सुनानं छिमिगु आनन्द लाकाकाये फइ मखु।
 23 अबलय् छिमिसं जिके छुं हे न्यनी मखु। जिं छिमित खःगु खँ धाये – छिमिसं जिमि बाःयाके जिग् नाम न्हागु फवसां छिमित बियादी।
 24 आः तःक छिमिसं जिग् नामं छुं हे मपवनि। फवँ, अले छिमित दइ, थुकथ छिपि आनन्दं जाइ।”

संसारयात त्याकृगु

- 25 “श्व खँ फुककं जिं छिमित चाःहिकाः मेकथं धयाचवना। व ईं नं वइ गुबलय् जिं छिमित बाःयागु खँ चाःहिकाः मकंस धवाथुइक कनाबी।
 26 उबलय् छिमिसं थःपिन्सं हे जिगु नाम बाःयाके पवनी। छिमिगु नितिं जिं बाःयाके पवना बी माली मखु।
 27 छिमिसं जितः बाःनं छवयाहयादीगु खः धकाः विश्वास यानाः जितः माया यानाचवंगुलि बाःनं नं छिमित माया यानादी।
 28 बाःया थासं जिं श्व संसारय वयागु खः। आः श्व संसारयात त्वःताः जिं हानं बाःयाथाय् तुं लिहां वनेत्यना।”
 29 वयकःया चेलातयसं धाल – “आः धाःसा छिं छिमित धवाथुइक हे धयादिल। धवामथुइक चाचाःहीकाः धयामदी।
 30 आः जिमिसं सित्त, छिं फुककं स्य, छिं मस्यगु छुं हे मदु। जिमिसं न्यनेमाःगु छुं हे मन्त। थुकिं यानाः नं छितः परमेश्वरं छवयाहयादीमह खः धकाः जिमिसं विश्वास याना।”
 31 वयकलं लिसः बियादिल – “आः तिनि छिमिसं जितः विश्वास यानागु ला?
 32 ईं वइ, अले वये नं धुंकल, आः छिपि फुककं जितः त्वःताः छ्यालब्याल जुयाः थथःगु थासय् वनी। थुकथं जिं याकःचा जुइ, अयत् नं जिं याकःचा जुइ मखु, छायाथाःसा जिं नाप बाः दी।
 33 जिगुपाखे छिमित शान्ति दयेमा धकाः जिं थथे धयाचवनागु खः। श्व संसारय् छिमित दुःख जुइ, अयत् नं साहस या, जिं संसारयात त्याके धुना।”

17

येशु थःगु नितिं प्रार्थना यानादीगु

- 1 थुलि धयादी धुंकाः येशु स्वर्गय् थस्वयाः धयादिल – “बाः, ईं वये धुंकल, छिं काययात तःधंकादिसँ, अले कायत् नं छितः तःधंकी।
 2 छिं काययात बियादिकव मन्तयत अनन्त जीवन बीत फुकक मन्तयत वयागु ल्हातय् तयादीगु दु।
 3 छिं छम्ह हे जक सत्य परमेश्वरयात व छिं छवयाहयादीमह येशु खीष्टयात म्हसीकेगु हे अनन्त जीवन खः।
 4 छिं जितः याके बियादीगु ज्या सिधयकाः जिं छितः पृथ्वीइ तःधंकागु दु।
 5 बाः, गथे संसार दये न्हः छिलिसि दुबलय् छिं जितः तःधंकादिल, आः नं अथे हे तःधंकादिसँ।”
 येशु थः चेलातयगु नितिं प्रार्थना यानादीगु
 6 “छिं जितः बियादीपि संसारय् च्वपि मन्तयत छिगु नां जिं म्हसीका बिया। इपिं छिकपिनि हे मन्त खः, अले इपिं छिं जितः बियादिल। इमिसं नं छिगु वचन मानय यानाचवंगु दु।
 7 छिं जितः बियादीगु फुककं छिगु हे खः धकाः इमिसं आः सीके धुंकल।
 8 छिं जितः बियादीगु खँ जिं इमित बी धुन। अले इमिसं नं ग्रहण यात। जिं छिथासं वयागु खः धकाः इमिसं बालंका सीके धुंकल, अले छिं जितः छवयाहयादीगु खः धकाः नं इमिसं विश्वास यानाचवंगु दु।
 9 “छिं जितः बियादीपिनिगु नितिं जिं प्रार्थना यानागु खः, छायाथाःसा इपिं फुककं छिकपिनि हे खः। जिं संसारयागु नितिं प्रार्थना मयाना।
 10 जिगु फुककं छिगु खः, छिगु फुककं जिगु खः। थुकथं इमिसं यानाः जिं तःधं जगु खः।
 11 जिं आः छिथाय् वयेत्यनागुलिं श्व संसारय् दइ मखुत, थुपिं धाःसा श्व संसारय् च्वनाचवनी। पवित्रमह बाः, छिं जितः बियादीपिन्त छिगु हे नांयागु नितिं बचय यानातयादिसँ। झीपिं थें तुं इपिं नं छप्यं जुयाचवनेमा।
 12 संसारय् इपिं नाप च्वंतले जिं छिगु नामय् इमित बचय याना तया। छिं जितः बियादीपिं सुं नं जिं तंकागु मदु। अयत् नं धर्मशास्त्रय् च्वया तः थें नाश जुइमाःम्ह छम्ह जक नाश जुयावन, मेपिं सुं नं नाश मजु।”
 13 “आः जिं छिथाय् वयेत्यना। इमिगु नुगः जिगु आनन्द जायेमा धकाः संसारय् दनिबलय् हे जिं थथे धयागु खः।
 14 छिगु वचन जिं इमित न्यके धुनागुलिं गथे जिं संसारयामह मखु, अथे हे इपिं नं संसारयापि मखुत, उकिं संसार इमित हेला यात।
 15 अयजुसां छिं इमित संसार यंकादिसँ धकाः मखु बरु इमित मभिगु ज्याखँ मयाकुसे बचय यानातयादिसँ धकाः जिं छितः बिन्ति यानागु खः।
 16 गथे जिं संसारयामह मखु, अथे हे इपिं नं संसारयापि मखुत।
 17 छिगु सत्यं इमित पवित्र यानादिसँ, छायाथाःसा छिगु वचन सत्य खः।
 18 छिं जितः संसारय् छवया हयादीथें तुं जिं नं इमित संसारय् छवया।
 19 सत्यं इमित नं पवित्र यायेमा धकाः जिं थः हे तुं इमिगु नितिं पवित्र जुया।”

येशु फुकक विश्वासीतयगु नितिं प्रार्थना यानादीगु

- 20 “थुमिगु नितिं जक जिं बिन्ति यानाचवनागु मखु, इमिगु खँ न्यनाः विश्वास याःपिनिगु नितिं नं जिं बिन्ति यानाचवनागु खः।
 21 इपिं नं छप्यं जुयाचवनेमा। यःम्ह बाः, गथे छिं जिके, अले जिं छिके दु, अथे हे इपिं नं झीके छप्यं जुयाचवनेमा। थुकथं जसा जक छिं जितः छवयाहःगु खः धकाः संसार विश्वास याइ।
 22 “छिं जितः तःधं यानादी थें तुं जिं नं इमित तःधंकागु दु। झी छप्यं जुया थें इपिं नं छप्यं जुइमा।
 23 छिं जिके, अले जिं इमिके दगुलिं इपिं नं फुकक छप्यं जुइमा। थुकिं यानाः संसारं छिं जितः छवयाहयादीगु खः धकाः सी, अले जितः थें इमित नं छिं माया यानादी धकाः नं सी।”
 24 “बाः, संसार मद्दिबलय् निसँ छिं जितः माया यानाः तःधंकादीगु खँ इमिसं थुइके फयेमा, अले जिं गन दु, इपिं नं जिं लिसे हे दयेमा धयागु जिगु इच्छा खः।
 25 “सत्यमह बाः, संसारं छितः म्हसीके मफुनि। तर जिं छितः म्हस्य। छिं हे जितः छवयाहयादीगु खः धकाः थुमिसं स्य।
 26 जिं इमित छिगु नां म्हसीके बिया। अइ नं जिं सीके बीतिनि। छिं जितः माया यानादी थें इमिसं नं याये फयेमा, अले जिं इमिके च्वने फयेमा।”

18

येशुयात ज्वंगु

मती २६:४७-५६; मर्क १४:४३-५०; लुक २२:४७-५३

- 1 थुलि धयाः येशु चेलात नाप किद्रोन खुसि पारिइ झाल। अले वयकः छगु बगैँचाय् थः चेलातनाप दुहां झाल।
 2 श्व थाय् वयकःयात धोखा बीमह यहदां नं स्य, छायाथाःसा येशु थः चेलातनाप श्व थासय् बरोबर झायादीगु याः।

3 उक्ति यहदा तःधंपि पुजाहारीतयथाय व फरिसीतयथाय वनाः छथ्वः सिपाइँत व हाकिमतयत् ब्वनाः मिप्वाः, लालतिन, व हतियार ज्वनाः अन वल।

4 वयकलं जुइयंगु फुक्क खँ सीकाः पिहां झायाः इमित धयादिल – “छिमिसं सुयात माला च्वनागु?”

5 इमिसं वयकःयात लिसः बिल – “नासरतयाम्ह येश्यात।”

अले वयकलं इमित – “व जि हे खः” धकाः धयादिल। वयकःयात ज्वंकीमह यहदा नं इपि नाप दनाच्वंगु दु।

6 “व जि हे खः” धकाः धयादीगुलि इपि लिज्यां वनाः बैय् ग्वारात् वन।

7 वयकलं इमिके हानं न्यनादिल – “छिमिसं सुयात माः वयागु?”

अले इमिसं धाल – “नासरतयाम्ह येश्यात।”

8 वयकलं लिसः बियादिल – “व जि हे खः धकाः जि छिमित धाये हे धुन नि। छिमिसं जितः माला च्वनागु खःसा थुमित वनेब्यु।”

9 वयकलं थथे धयादीगु खँ पवनेमा धकाः थथे जगु खः – “छिं जितः बियादीपि सुयातं जिं तंकागु मद्।”

10 सिमोन पन्हुसयाके तरवार दुगुलि तरवार लिकयाः वं दकलय् तःधंमह पुजाहारीया छमह दासयागु जगु न्हायपं च्वात धयनाबिल। वयागु नं माल्खस खः।

11 वयकलं पन्हुसयात धयादिल – “तरवार दापय स्वर्थं। बाः नं जितः त्वनेत बियादीगु दुःखयागु ख्वला छु जिं मत्वनेगु ला?”^७

हन्नासया न्हुःने येश्

12 अले सिपाइँत, इमि हाकिम व यहदीतय सिपाइँत जानाः येश्यात ज्वनाः चित।

13 उगु दैयाम्ह दकलय् तःधंमह पुजाहारी कैयाफा जगुलि इमिसं वयकःयात वया ससःअबू हन्नासया थाय नि यंकल।

14 झी मनुतयगु निति छमह मनु सीगु हे बांलाः धकाः यहदीतय नायःतयत् सल्लाह ब्य्मह कैयाफा हे खः।^८

पन्हुसं येश्यात महमस्यु धाःगु

मती २६:६९-७५; मर्क १४:६६-६८; लूक २२:५५-५७

15 सिमोन पन्हुस व मेह छमह चेला नं येश्यागु ल्यूल्यू वन। मेह चेलां दकलय् तःधंमह पुजाहारीयात महस्युगुलि व नं वयकः लिसे लिसे दकलय् तःधंमह पुजाहारीयागु चुकय् दुहां वन।

16 पन्हुस धाःसा लुखा पिनेसं तुं दनाच्वन। दकलय् तःधंमह पुजाहारीयात महस्युह मेह चेला पिने वनाः मिसाम्ह धवाखा पिवाः नाप खँ ल्हानाः पन्हुसयात नं चुकय् दुने ब्वना हल।

17 मिसाम्ह धवाखा पिवालं पन्हुसयात धाल – “थ्व मनुया चेलात मध्ये छु नं छमह मखु ला?”

वं धाल “जि मखु।”

18 तसकं चिक्से च्वंगुलि दासत व सिपाइँत ह्यंवाः च्याकाः मि पनाच्वन। पन्हुस नं इपि नाप तुं दनाः मि पनाच्वंगु खः।

दकलय् तःधंमह पुजाहारीया न्हुःने येश्

19 दकलय् तःधंमह पुजाहारी वयकःया चेलातयगु व वयकलं स्यनादीगु खँय् न्हुसः यात।

20 वयकलं लिसः बियादिल – “संसारया न्हुःने जिं धयागु दु, जि न्हुाबले धर्मशास्त्र स्यनीगु थाय थासय व देगलय् च्वनाः स्यनेकने यानागु दु।

जिं सुयातं गुप्त खँ ल्हः मजुया।

21 जिके हानं न्यनादी माःगु हे मद्। जिं स्यनागु व नवानागु खँ न्यपिन्के न्यनादिसँ। जिं छु धाल धयागु खँ इमिसं सि हे स्यु।”

22 वयकलं थथे धयादीगुलि लिकसं दनाच्वंपि मध्ये छमह देगलय् पिवाः च्वनीमहयसिनं थथे धाधां वयकःयात दाल – “दकलय् तःधंमह पुजाहारी थें ज्याःमहयसित लिसः बीगु थथे खः ला?”

23 वयकलं वयात लिसः बियादिल – “जि मखुगु खँ धयागु जूसा क्यनादिसँ। मखुसा जितः छाय् दाये माःगु?”

24 अले हन्नासं वयकःयात चीकाः दकलय् तःधंमह पुजाहारी कैयाफायाथाय तुं छवयाबिल।

पन्हुसं निक्वः खुसि व स्वक्वः खुसि येश्यात महमस्यु धाःगु

मती २६:७१-७५; मर्क १४:६९-७२; लूक २२:५८-६२

25 अबलय् सिमोन पन्हुस दनाः मि पनाच्वन। इमिसं वयात धाल – “छु नं वयकःया चेलात मध्ये छमह मखु ला?”

वं हानं थथे धाल – “जि मखु।”

26 पन्हुसं न्हायपं चाना ब्य्मह मनुया छमह थःथिति नं अन दु। व नं दकलय् तःधंमह पुजाहारीया चयः खः। वं थथे धाल – “जिं छन्त वयकः नाप बौँचाय खनागु मखु ला?”

27 पन्हुसं हानं “मखु” धकाः धाल। थुबलय् हे खा हाला हल।

रोमी बडा-हाकिम पिलातसया न्हुःने येश्

मती २७:१-२, ११-१४; मर्क १५:१-५; लूक २३:१-५

28 सुथ न्हापां हे इमिसं येश्यात कैयाफायागु छैनं रोमी बडा-हाकिम पिलातसयागु दरबारय यंकल। छुत्काराया नखः स्वये खनी मखु धकाः ग्यानाः थःपि अश्ट मजुइमा धकाः दरबारय दुहां वं।

29 उक्तिं पिलातसं पिने वयाः इमित धाल – “थ्व मनुयात छिमिसं छु दोष बिया?”

30 इमिसं वयात लिसः बिल – “थ्व मनुखं मखुगु ज्या मयाःगु जूसा जिमिसं थन हये हे मखुनि।”

31 पिलातसं इमित धाल – “छिमिसं हे यंकाः थ्वयात छिमिगु व्यवस्थाकथं छु यायेमाःगु खः, या।”

अले यहदीतय नायःतयसं वयात लिसः बिल – “जिमित सुयातं स्यायेगु अधिकार बियातःगु मद्।”

32 थः गथे जुयाः सी मानि धकाः वयकलं धयादीगु वचन पवनेमा धकाः थथे जगु खः।^९

33 पिलातसं लायकुलिइ दुहां वनाः वयकःयात सःताः धाल – “छु छ यहदीतय जुजु खः ला?”

34 वयकलं लिसः बियादिल – “थ्व खँ छिं हे धयादियागु ला कि छितः सुनानं जिगु खँ कना ब्युगु खः?”

35 पिलातसं लिसः बिल – “छु जि यहदी खः ला? छंगु हे जातयापि मनुतयसं व तःधंपि पुजाहारीतयसं ज्वनाः छन्त जिथाय हःगु खः। छं छु याना?”

* 18:11 १८:११ मती २६:३९; मर्क १४:३६; लूक २२:४२

* 18:14 १८:१४ यह ११:२९-५०

* 18:32 १८:३२ यह ३:१४; १२:२९

- 36 वयकलं लिसः बियादिल – “जिगु राज्य थ्व संसारयागु थें मखु। जिगु राज्य थ्व संसारयागु थें खःसा जिमि चेलातयसं ल्वानाः जितः यहदीतय नायःतयगु ल्वततं बचयु याङ्गु खः। जिगु राज्य थनयागु थें मखु।”
- 37 पिलातसं वयकःयात धाल – “अयसा छ जुजु हे खः ला?” वयकलं धयादिल – “जि जुजु खः धकाः ला छि हे धयादिल। थुकियागु निति हे जि ब्रुगु खः, अले सत्य म्हर्सीका बीत जि संसारय वयागु खः। सत्ययात म्हर्सूपि फुक्कसिनं जिगु खँ न्यनी।”
- 38 पिलातसं वयकःयात न्यन – “सत्य धयागु छु?”

येश्यात स्यायेगु फैसला याःगु

मती २७:१५-३६; मर्क १५:६-१५; लूक २३:१३-२५

अले पिलातसं हानं यहदीतय नायःतयथाय वनाः थथे धाल – “जिं ला वयाके छुं हे दोष लुइके मफुत।

39 अयनं छुत्काराया नखःबलय छम्हयसित त्वःताबीगु छिमिगु चलन दु, उकिं थुगुसी यहदीतय जुजुयात त्वःताबी ला?”

40 इपि थथे धकाः हाला हल “थ्व मन्यात मखु, बरु बारब्बायात त्वःताब्बु।” बारब्बा धाःम्ह मनु छम्ह दाखुं खः।

19

- 1 अले पिलातसं येश्यात यंकाः कोरीं दायकल।
- 2 सिपाइँतयसं कंयागु श्रुपिच दयकाः वयकःयागु छैनय पुइकाबिल। अले हानं वयकःयात जुजुतयगु थें प्याजीगु वसतं पुंका बिल।
- 3 थथे धाधां इपि वयकःयाथाय वल “हे यहदीतय जुजु, जय जुइमा” धकाः हेपय यानाः वयकःयात न्यतालय दाल।
- 4 पिलातसं हानं पिहां वयाः इमित थथे धाल – “का स्व, जिं वयाके छुनं दोष लुइके मफुगु खँ छिमिसं सीमा धकाः वयात छिमिगु हे न्छने छवयाहायागु दु।”
- 5 अनं लिपा कंयागु श्रुपिच व प्याजीगु वसतं पुंकातःम्ह येशु पिहां झाल। अले पिलातसं – “का स्व, थ्व मन्यात” धकाः इमित धाल।
- 6 तःधंपि पुजाहारीत व देगःया सिपाइँत वयकःयात खनेवं थथे धकाः तस्सलं हाला हल – “वयात क्रूसय यख्खायेमाः, वयात क्रूसय यख्खायेमाः।”
- 7 यहदीतयसं पिलातसयात लिसः बिल – “जिमिके नं व्यवस्था दु, थ्व व्यवस्थाकथं थवयात स्याये हे माः, छायाधाःसा थं थःत परमेश्वरया काय धकाः धयाजुल।”

8 थ्व खँ न्यनाः पिलातसं झन ग्यात।

9 वं हानं लायकुलिइ दुहां वनाः वयकःयात धाल – “छ गनयाम्ह खः?” वयकलं छुं हे धयामदी।

10 उकिं पिलातसं वयकःयात धाल “जि नागं नं छं नवाये मखु ला? जिं छन्त त्वःते नं फु, क्रूसय यख्खाये नं फु धकाः छं मस्यु ला?”

11 वयकलं वयात लिसः बियादिल – “छितः थ्व अधिकार च्वयनं मब्यगु जसा छि जितः छुं नं याये फइ मखु। अयजुगुलि सुनां जितः ज्वनाः छिथाय हन, वयात हे अचः पाप लाइ।”

12 थ्व न्यनाः पिलातसं वयकःयात त्वःतेत स्वल। तर यहदीत थथे धकाः हाला हल – “छि थ्व मन्यात त्वःतल धाःसा छि कैसरया मनु मखुत। सुनां थःत जुजु धकाः धया जुइ व कैसरयागु विरोध याःगु जुइ।”

13 थ्व न्यनाः पिलातसं वयकःयात पिने हल, अले ल्वहँत सियातःगु थासय वनाः न्याय आसनय पयतुत। थ्व थासयात हिब्रू भाषां “गब्बथा” धाइ।

14 थथे जगु छुत्काराया नखःयात ज्वलं ज्वरय याये खुनु खः। उबलय बान्दि ति जाल। पिलातसं यहदीतयत धाल – “छिमि जुजुयात स्व।”

15 अले इपि फुक्कं तस्सलं हाला हल – “वयात स्याये यंकि, वयात स्याये यंकि, वयात क्रूसय यख्खाणाः स्यानाछव।”

पिलातसं इमित धाल – “छु छिमि जुजुयात जिं क्रूसय यख्खायेगु ला?”

अले तःधंपि पुजाहारीतयसं लिसः बिल – “कैसर स्वया जिमि मेम्ह जुजु मद्।”

16 अले पिलातसं वयकःयात क्रूसय यख्खायेत इमिगु ल्हातिइ लःल्हाना बिल। अले सिपाइँतयसं वयकःयात यंकल।

येश्यात क्रूसय यख्खाःगु

मती २७:३२-४४; मर्क १५:२१-३२; लूक २३:२६-४३

17 वयकः थःगु क्रूस थःम्हं हे क्वबिया खप्परे धाःगु डौंडाय झाल। थ्व थासयात हिब्रू भाषां “गलगथा” धाइ।

18 अन थयंकाः इमिसं वयकःयात क्रूसय यख्खात। वयकःयागु जवय खवय मेपिं निम्हयसित नं क्रूसय यख्खानाबिल।

19 पिलातसं क्रूसय थथे धकाः च्वयाबिल – “नासरतयाम्ह येशु, यहदीतय जुजु।”

20 यक्व हे मनुतयसं थ्व व्वन छायाधाःसा वयकः क्रूसय यख्खाःगु थाय शहर लिक्क लाःगु, व थ्व हिब्रू, ल्याटिन व ग्रीक भाषां च्वयातःगु खः।

21 यहदीतय तःधंपि पुजाहारीतयसं पिलातसयात धाल – “यहदीतय जुजु धकाः च्वयादी मते, बरु थःम्हं थःत हे यहदीतय जुजु धकाः धाइम्ह मनु थ्व हे खः धकाः च्वयादिसँ।”

22 पिलातसं लिसः बिल – “म्वाःल, जिं च्वये धुन।”

23 सिपाइँतयसं वयकःयात क्रूसय यख्खाये धुंकाः वयकःयागु वसःयात प्यब्ब थल। छम्ह छम्ह सिपाइँनं छब्ब छब्ब काल। तपाःलं नं ब्वथयत भू मद्गुलि ज्या मछिन।

24 उकिं इमिसं थथे धकाः सल्लाह यात – “थ्व लंयात मखुसे चिशा तये माल, सुयात चिशा लाइ वयागु हे जुइ।” धर्मशास्त्रय थथे च्वयातःगु पुवनेमा धकाः इमिसं थथे याःगु खः –

“इमिसं जिगु लं चिशा तयाः

थःथवय इनाकाइ।”*

25 येश्यात यख्खाःगु थासं सतीक वयकःया मां, चिरिमां, क्लोपासया कलाः मरियम व मरियम मद्दलिनी दनाच्वंगु द।

26 वयकलं थः मां व थःम्हं माया यानातःम्ह चेलायात थःगु न्छने दनाच्वंगु खनाः थः मांयात धयादिल – “अय नारी स्वयादिसँ, थ्व छिकपिनि काय खः।”

27 अले चेलायात नं वयकलं धयादिल – “स्व, व छिमि मां खः।” अबलय निसें व चेलां वयकःया मांयात थःगु छँय यंकल।

येशु सीगु

मती २७:४५-५६; मर्क १५:३३-४१; लूक २३:४४-४९

- 28 थुलि जुइ धुंका: धर्मशास्त्रय च्वयात:गु फुककं खँ पवने धुंकल धका: सीका: येश् “जित: प्या: चाल” धका: धयादिल।^०
 29 अन छग: थलय जायक पाउँति तयात:गु दु। उकि इमिसं हिसप मायागु कथिइ स्पन्ज चिना: पाउँतिइ थुना: वयक:यागु म्हुतुइ ल्वसुकाबिल।
 30 वयकलं पाउँति त्वने धुंका: थथे धयादिल “आ: सिधल।” अले वयकलं छयं क्वछुना: थ:गु प्राण त्व:तादिल।
 31 कन्हय खुन्ह छुत्कारायागु नख: व विश्रामबार जुगलि अले थ्व यहदीतय त:धंगु नख: जुगलि, कूसय मन् यख्खाया तये मज्यगुलि यहदीतय नाय:तयसं पिलातसयात इमिगु तुति त्वथुला: सीम्ह यंकि धका: बिन्ति यात।
 32 अले सिपाईतयसं वया: न्हापालाक वयक: नाप यख्खा:म्ह छम्हयसिगु तुति त्वथुल, अले हानं मेम्हयसिगु तुति नं त्वथुल।
 33 येश्थाथाय व:बलय वयक: सी धुंक्गु खना: इमिसं वयक:यागु तुति त्वमथु।
 34 अयनं छम्ह सिपाईनं ला वयक:यागु बेक्चय भालां सुया ब्यगुलि हि व ल: बा: वल।
 35 थ्व खंम्हयसिनं हे थ्व साक्षी ब्यगु ख:। वयागु साक्षी सत्य ख:। वं धा:गु खँ सत्य ख: धका: वं स्यु। छिमिसं नं विश्रवास याये फयेमा धका: वं थ्व साक्षी ब्यगु ख:।
 36 धर्मशास्त्रय च्वयात:गु थ्व खँ पवनेमा धका: थथे जुगु ख: – “वयक:यागु कवँय छकुचा हे नं त्वधुली मखु।”^०
 37 मेथासय नं थथे च्वयात:गु दु – “इमिसं भालां सुम्हयसित इमिसं स्वये खनीतिनि।”^०

येश्यात चिहानय त:गु

मती २७:५,७-६१; मर्क १५:४२-४७; लूक २३:५०-५६

- 38 यहदीतय नाय:त खना: ग्याना: दुने दुने जक विश्रवास यानाच्वंम्ह अरिमाथियाय च्वनाच्वंम्ह योसेफ धा:म्ह छम्ह चेला दु। थ्व हे चेलां वया: पिलातसयाके येश्यागु सीम्ह पवन। पिलातसं नं “ज्यु” धका: घाल। अले वं वना: वयक:यागु सीम्ह क्वकया: यंकल।
 39 वयक:यात छक: चान्हय नापला:व:म्ह निकोदेमस नं स्विस्वेगु किलोग्राम ति मूरं व कुनुस्वां ल्वाकछ्यानात:गु मसला ज्वना: योसेफनाप वन।^०
 40 निम्हयसिनं वयक:यागु सीम्हयात क्वकया: यहदीतयगु चलन कथं भिंगु सुति कापतय मसला ह्ला: सीम्हयात हीन।
 41 वयक:यात कूसय यख्खा:गु लिक्कसं छगु बौँचा दु। अन सुनानं मछ्य:निगु न्हगु चिहान छगु दु।
 42 छुत्कारायागु नख:यागु छन्हु न्ह्य: जुगलि व चिहान नं नापसं जुगलि इमिसं वयक:या सीम्हयात अन हे तल।

20

खालिगु चिहान

मती २८:१-८; मर्क १६:१-८; लूक २४:१-१२

- 1 आइतबार खुन्ह मरियम मदलिनीयथाय खनेदयक: झा:गु
 2 उकि वं सिमोन पन्स व मेपिं चेलात व येश् माया यानादीम्हयसिथाय ब्वीय ब्वीय वना: थथे धाल – “इमिसं प्रभुयात तयात:गु थासं यंके धुंकल। इमिसं वयक:यात गन तये यन, जिमिसं मस्यु।”
 3 अले पन्स व मेम्ह चेला नं चिहानय वन।
 4 इपिं निम्हं नापनाप ब्वीय वन। अयनं मेम्ह चेलां पन्सयात लिलाका: न्हापालाक चिहानय थयंकल।
 5 क्वछुना: दुने स्व:बलय वं सूती काप: अनसं तु दुगु खन। अयजूसं व दुहां मवं।
 6 अबलय लाक्क सिमोन पन्स थयंक: वल। वं चिहानय दुहां वन। वं नं सूती काप: अनसं त्व:तात:गु खन।
 7 वयक:यागु छेनय हिनात:गु स्माल धा:सा सूती काप: नाप म्दु, तर मेथाय हे छव्वारा चिना: तयात:गु खन।
 8 अले दकलय न्हापालाक थयंम्ह चेला नं दुने वना: स्व:वन। थ्व खना: व पत्या: जुल।
 9 अबलय तक नं वयक: सिना: म्वाना वयेमा: धका: च्वयात:गु धर्मशास्त्रयागु खँ इमिसं मथुनि।
 10 अले चेलात थथ:गु छँय लिहां वन।

येश मरियम मदलिनीयाथाय खनेदयक: झा:गु

मती २८:१-१०; मर्क १६:१-११

- 11 मरियम धा:सा चिहानया पिनेसं दना: ख्वयाच्वन। वं ख्वख्वं क्वछुना: दुने स्व:बलय
 12 त्वइसे च्वंगु वसतं पुनात:पि निम्ह स्वर्गादतयत येश्यागु सीम्ह तया त:थाय छम्ह छयंपाखे व मेम्ह तुतिपाखे फ्यतुनाच्वंगु खन।
 13 इमिसं वयात न्यन – “छाय ख्वयाच्वनागु?”
 अले वं इमित धाल – “जिमि प्रभुयात इमिसं यंकल। इमिसं वयक:यात गन तया तल जिं मस्यु।”
 14 थुलि धया: मरियम लिफ: स्व:बलय दनाच्वंम्ह येश्यात खन। अयनं वं येशु हे ख: धका: म्हमसील।
 15 वयकलं वयात धयादिल – “अय मयजु, छ छाय ख्वयागु? सुयात मालागु?”
 वं वयक:यात बौँचाय ज्या याइम्ह मन् जुइ धका: मतिइ तया: थथे धाल – “भाजु, छि वयक:यात यंकादियागु ख:सा गन तयादिया जित: धयादिहँ। जिं वयक:यात यंके।”
 16 वयकलं वयात धयादिल – “मरियम!”
 वं लिफ: स्वया: हिज्जु भाषां वयक:यात धाल – “रब्बोनी।” उकियागु अर्थ “गुगु” ख:।
 17 वयकलं वयात धयादिल – “जित: थीं मते, आ: तक जि बा:याथाय थाहां वनागु म्दुनि। जिमि किजापिन्थाय वना: धा: हँ – ‘जिमि बा:याथाय अले छिमि बा:याथाय, जिम्ह परमेश्वरयाथाय अले छिमि परमेश्वरयाथाय जि थाहां वनाच्वना।”
 18 अले मरियम मदलिनी वना: चेलातयत धाल – “जिं प्रभुयात खना।” अले वयकलं धयाह:गु खँ वं इमित कनाबिल।

येशु चेलातय दथुइ खनेदयक: झा:गु

मती २८:१६-२०; मर्क १६:१४-१८; लूक २४:३६-४९

- 19 आइतबार खुन्ह बहनी चेलात यहदीतय नाय:त खना: ग्याना: खापात तिना: मुनाच्वंबलय येशु अन झाया: इमिगु दथुइ दना: थथे धयादिल – “छिमि शान्ति दयेमा।”
 20 थुलि धया: वयकलं इमित थ:गु ल्हा: व बेक्व क्यनादिल। अले ला प्रभुयात खना: चेलात फुककं लयलयताल।
 21 वयकलं इमित हानं धयादिल – “छिमि शान्ति दयेमा। गथे बा: नं जित: छव्वयाहायादीगु ख: अथे हे जिं नं छिमि त छवये।”

- 22 थूलि धया: वयकलं इमित फू याना: धयादिल – “पवित्र आत्मा का।
 23 छिमिसं सुयागु पाप क्षमा यानाबी इमिगु पाप क्षमा याना मब्बसा इमिगु पाप क्षमा जुइ मरु।”[✽]
- येश् हानं चेलातय् दथइ खनेदयक: झा:गु
 24 दिदुमस धा:म्ह थोमा छिमिह चेलात मध्ये छम्ह ख:। येश् चेलातयथाय् झायादीबलय् व छम्ह मदु।
 25 उकि मेपि चेलातयसं वयात धाल “जिमिसं प्रभुयात खना।”
 तर वं धाल, “जि थ:म्ह हे वयक:या ल्हातिइ नकिं ता:गु धा:खू मखंकं, मथीकं व बेक्वय् ल्हाति मथीकं जि पत्या: जुइ मरु।”
 26 च्यान्हू लिपा, वयक:या चेलात हानं खापा तिना: छैय् मुनाच्चन। थुबलय् अन थोमा नं दु। खापा तिनत:थाय हे दुहां झाया: येश् इमिगु दथइ
 दना: थथे धयादिल – “छिमित शान्ति दयेमा।”
 27 अले थोमायात धयादिल – “छंगु पति थन हजि, जिगु ल्हा: थिया स्व:। जिगु बेक्वय् ल्हा: ति। संका याये मते, बर विश्वास या।”
 28 अले थोमां वयक:यात धाल – “जिम्ह प्रभु, जिम्ह परमेश्वर।”
 29 वयकलं वयात धयादिल – “जित: खंगुलि छं विश्वास यात। जित: मखंकं विश्वास याइम्ह मनु तसकं धन्यम्ह ख:।”
- ध्व सफुयागु उदेश्य
 30 येश् चेलातय् न्हा:ने ध्व स्वया: अप्व: हे अज् चायापुगु ज्या यानादीगु दु। ध्व सफुलिइ फुककं च्वायात:गु मदु।
 31 अयनं छिमिसं येश् परमेश्वरया काय, मुक्ति बीम्ह खीछ्ट हे ख: धका: विश्वास याये फयेमा, अले विश्वास याना: वयक:यागु नामय् छिमित
 जीवन दयेमा धका: ध्व च्वायात:गु ख:।

21

- येश् न्हयम्ह चेलातयथाय् खनेदयक: झा:गु
 1 अनलि येश् हानं तिबेरियास समुद्र सिथय् चेलातयथाय् खनेदयक: झाल।
 2 सिमोन पत्रूस, दिदुमस धा:म्ह थोमा, गालीलिय च्वंगु काना धा:गु थासय् च्वम्ह नथानेल, जब्दिया कायपि व मेपि निम्ह चेलात नं नापं दु।
 3 सिमोन पत्रूस इमित धाल – “जि न्या ला: वनेत्यना।”
 इमिसं वयात धाल – “जिपि नं छ नाप वये।” अले इपि वना: नांचाय् च्वन। तर व चान्हय् इमिसं छम्ह हे न्या लाये मफु।[✽]
 4 सुथ जल्यय् येश् समुद्र सिथय् दना च्वनादिल। अथेसां वयक: येश् हे ख: धका: चेलातयसं म्हासीके मफुत।
 5 उकि वयकलं इमित धयादिल – “पासापि, छिमिके न्या दु ला?”
 इमिसं लिस: बिल – “मदु।”
 6 अले वयकलं धयादिल – “नांचायागु जवयपाखे जा: ह्वा, अले न्या क्यनी।” वयकलं धयादीथाय् हे इमिसं जा: ह्वात। यक्व न्या क्यंगुलि इमिसं
 जा: सालाकाये तक नं मफुत।[✽]
 7 वयकलं माया यानात:म्ह चेलां पत्रूसयात धाल – “वयक: प्रभु हे ख:।” वयक: प्रभु हे ख: धका: सिमोन पत्रूस ता:गुलि काचाकाचां लं फिना:
 समुद्रय् तिन्हूल, छाथधा:सा उबलय् वं लं त्वयात:गु ख:।
 8 मेपि चेलातयसं नांचाय् च्वना: जालय् जाय्क क्यपि न्या सालाहल। इपि सिथं तापा: मज्। सछिगु मिटर ति जक तापा:।
 9 सिथय् थ्यंबलय् इमिसं अन च्यानाच्चंगु ह्वांवालय् न्या व मरि तयात:गु खन।
 10 वयकलं इमित धयादिल – “नकतिनि लाना हयापि न्या भवा थन हजि।”
 11 उकि सिमोन पत्रूस नांचाय् वना: जा: सिथय् सालाहल। जालय् सछि व न्ययस्वम्ह (१५३) तत:धिक:पि न्या क्यनाच्चन। थुलिमछि न्या क्यनं नं
 जा: मगु।
 12 वयकलं इमित धयादिल – “वा, न वा!” वयक: प्रभु ख: धका: सिया: नं चेलातयसं वयक:याके “छि सु ख:” धका: न्येनेगु आँट मयात।
 13 वयकलं मरि व न्या कया: इमित इनाबियादिल।
 14 सिना: म्वाना वये धुंका: चेलातयथाय् झाया: क्यनादीगु ध्वनापं स्वक: जुल।
- येश् व पत्रूस
 15 नयेनी धुंका: येश् सिमोन पत्रूसयात धयादिल – “यहन्नाया काय् सिमोन, थुमिसं स्वया: छं जित: अप्व: माया याना ला?”
 वं वयक:यात धाल – “ख: प्रभु, जि छित: माया या: धका: छि स्यु।”
 अले वयकलं धयादिल – “जिमि चीधिक:पि भ्या:चातयत ज्व।”
 16 वयकलं हानं निक्व: खुसि धयादिल – “यहन्नाया काय् सिमोन, छु छं जित: माया याना ला?”
 वं धाल “ख: प्रभु, जि छित: माया या: धका: छि सि हे स्यु।”
 वयकलं धयादिल – “जिमि फैचातयत बिचा: या।”
 17 वयकलं हानं स्वक्व: खुसि धयादिल – “यहन्नाया काय् सिमोन, छं जित: माया याना ला?”
 “छं जित: माया याना ला” धका: वयकलं स्वक: तक न्यनादीगुलि पत्रूसं नुग: मछिका: थथे धाल – “प्रभु, छि फुककं स्यु, जि छित: माया या:
 धका: नं छि स्यु।”
 अले वयकलं धयादिल – “जिमि फैचातयत ज्व।
 18 “जिं छन्त ख:गु खँ धाये – ल्याय्फहबलय् छं थ:म्ह हे वस: पुना: थ: य:थाय् वना जुल। बुरा जुल धायवं छं ल्हा: प्व:चिना: च्वनेमाली। मेपिन्सं
 हे वस: पुंका: छन्त मय:थाय् व्वना यंकी।”
 19 वयकलं परमेश्वरयात त:धकेत पत्रूस गुक्थं सिनावनेमाली धका: धयादीगु ख:। थुलि धयादी धुंका: वयात धयादिल – “जिगु ल्यूल्य् वा।”
- येश्या य:म्ह चेला
 20 पत्रूसं लिफ: स्व:बलय् येश् माया यानात:म्ह चेला नं इपि नाप वयाच्चंगु खन। बहनी भव्य नयाच्चंबलय् वयक:यागु छातिइ लिधना: थथे धा:म्ह
 चेला व हे ख: – “प्रभु, छित: धोधा बीम्ह स ख:?”[✽]
 21 पत्रूसं वयात खना: वयक:याके थथे धका: न्यन – “प्रभु, वयात छु जुइ लय?”
 22 वयकलं धयादिल – “जि मवतले व म्वानाच्चनेमा धयागु जिगु इच्छा दुसा छन्त छाथ माल?” छ जिनापं वा।

23 वयकलं थथे धयादीगुलि अबलय् निसैं व चेला सी मखुत धकाः चेलातयसं धयाजुल। वयकलं व सी मखुत धकाः धयादीगु मखु, बरु “जि मवतले व म्बानाच्वनेमा धयागु जिगु इच्छा खःसा छन्त छाया माल?” धकाः जक धयादीगु खः।

24 थ्व फुक्क खैं सत्य खः धकाः साक्षी ब्यम्ह चेला व हे खः। थ्व खैं च्वःम्ह चेला नं व हे खः। जिमिसं वं ब्यूगु साक्षी सत्य खः धकाः स्यु।

25 वयकलं यानादीगु मेमेगु नं यक्व ज्या दु। वयकलं यानादीगु छगू छगू दतले च्वल धाःसा जिं स्वयेबलय् ला अथे च्वयातःगु सफू थ्व संसारय् न्हानी मखु।

प्रेरिततयगु ज्या म्हसीका

श्व प्रेरिततयगु ज्याया सफु लूकां च्वःगु भिगु खँया हे कथं वयाच्वंगु खँ खः। थुकी पवित्र आत्मायागु शक्ति ख्रीष्टया दकलय न्हापांयापि चेलातयसं वयकःयागु भिगु खँ यरुशलेम, यहूदिया व सामरियांनिसं सारा संसारय प्रचार याःगु खँ दु। श्व यहूदीतयपाखें शुरु जुयाः सारा संसारय ख्रीष्टियन आस्थाया खँ प्रचार जुगु इतिहास खः। लूकां श्व सफुलिइ ख्रीष्टियनत उबलयया रोमी साम्राज्यया विरोधीत मखु, बरु ख्रीष्टियन विश्वास यहूदी धर्म पूर्वकेत वःगु खः धकाः क्यनातःगु दु।

श्व सफुयात थुकथं ब्वथलातःगु दु।

१. येशयात स्वर्गय थकाये धुंकाः यरुशलेमय व यहूदियाय ख्रीष्टियनतयगु विश्वास न्हाज्याःगु।

२. सामरिया व उक्रिया लिक्क लिक्क लाःगु थासय न्यनावंगु

३. एशियाय फुक्कभनं टार्ससनिसें त्रोआसतक श्व न्यनावंगु

४. माकेडोनिया व अखेयाय श्व न्यनावंगु

५. भूमध्यसागरया देश देशय रोम तक हे श्व न्यनावंगु।

“प्रेरितय” छगु म खँ पवित्र आत्मायागु ज्या खः। पेन्तिकोस नखःबलय यरुशलेमय विश्वासीत पवित्र आत्मां जाःगु व उबलय निसें पवित्र आत्मां विश्वासीत व मण्डलीया नायःतयत आत्माय बल्लाकगु व ग्वाहालि ब्यगु खँ थुकी दु। ख्रीष्टयागु भिगु खँयात थुकी उपदेश कथं नं न्हाथनातःगु दु। भिगु खँयागु शक्ति फुक्क विश्वासीतयके व मण्डलीयाके दु धकाः नं थुकी क्यनातःगु दु।

धलः पौ

साक्षीया तयारी

१. येय्यागु दकलय लिपायागु आज्ञा व बचं १:१-१४

२. यहूदा इस्करियोतया पलेसा मतियास तःगु १:१५-२६

यरुशलेमय साक्षी ब्यगु २:१-८३

यहूदिया व सामरियाय साक्षी ब्यगु ८:४-१२:२५

पावलया ज्या

१. न्हापां खुसि भिगु खँ न्यके छवःगु १३:१-१४:२८

२. यरुशलेमय सभा च्वंगु १५:१-३५

३. निकवः खुसि भिगु खँ न्यके छवःगु १५:३६-१८:२२

४. स्वक्कः खुसि भिगु खँ न्यके छवःगु १८:२३-२१:१६

५. पावलयात यरुशलेम, कैसरिया व रोमय ज्वंगु २१:१७-२८:३१

प्रेरित

1 हनेमाःम्ह थियोफिलस,

जिगु न्हापांयागु सफुलिइ येशू ख्रीष्टं यानादीगु व स्पनादीगु फुक्क खनिसें कयाः*

2 वयकलं ल्ययादीपि प्रेरिततयत पवित्र आत्मां आज्ञा बियादी धुंकाः स्वर्गय ज्ञायादीगु खँ तक च्वयागु दु।

3 दुःख सिधुंकाः वयकलं पिइन्हू तक धुवांधु इमिथाय ज्ञायाः इमित परमेश्वरया राज्ययागु खँ केंक वयकः हानं म्वानावःगु खः धयागु यक्व ग्यसुलाःगु दसि क्यनादिल।

4 छन्हू इपि नाप नयेत फ्यतुनादीबलय वयकलं थथे धयादिल — “यरुशलेम गनं मर्वेसे बाःनं बियादीतिनि धकाः जिं धयागु वरदान कायेत पियाच्वं।*
5 यहूनां ला लखं बाप्टिस्मा बिल, आः याकनं हे पवित्र आत्मापाखें छिमिगु बाप्टिस्मा जुइतिनि।”*

येशयात स्वर्गय थकाःगु

मर्क १६:१९-२०; लूक २४:५०-५३

6 अयजगुलि इमिसं हानं मुंबलय येशयात थथे न्हासः यात — “प्रभु, छिं आः हे इम्राएलीतयत राज्य लित बियादीतयना ला?”

7 अले वयकलं धयादिल — “बाःनं यानादीगु ज्या छिमिसं छु इलय, गुबलय जुइ धकाः न्यना च्वनेमाःगु मदु।

8 पवित्र आत्मां छिपि जायेवं छिमिके शक्ति दइ। अले छिपि यरुशलेमय, यहूदियाय व सामरियांनिसं सारा संसार न्यक जिगु साक्षी जुइ।”*

9 थुलि धयादी धुंकाः इमिसं स्वया च्वेच्वे हे वयकःयात थत यंकाः सुपौंचं त्वपुयाबिल।*

10 वयकः थाहां ज्ञायाच्वंगु मिखा हे लिमकासे आकाशय स्वयाच्वंबलय तुयगु वसः पुनातःपि निमह मनूतयसं इमिथाय लिक्क दं वयाः

11 थथे धाल — “गालील्य च्वपि मनुत, छांय वातां दनाः आकाशय स्वयाच्वनागु? येशू स्वर्गय ज्ञायादीगु छिमिसं खथे तं वयकः हानं अथे हे थन लिहां ज्ञायादी तिनि।”

यहूदाया थासय मेहू चेला ल्यःगु

12 अले इपि जैतन डौंडा यरुशलेमय तं लिहां वल। जैतन डौंडा यरुशलेम छगु किलोमिटर ति तापा।

13 शहरय वयेवं इपि छखा छेंय हुहां वनाः तले च्वंगु क्वथाय वन। अन पनूस, यहूना, याक्ब, अन्दियास, फिलिप, थोमा, बारथोलोमाइ, मती, अल्फयसया काय याक्ब, क्रान्तिइ सने धुकुम्ह सिमोन व याक्बया काय यहूदापि च्वनीगु खः।*

14 इपि फुक्कं छगु हे मनयापि जुयाः मेमेपि मिसात, येशया मां मरियम व वयकःया किजापि नाप प्रार्थना यानाच्वनीगु खः।

15 लिपा अन सछि व निइम्ह चेलात मुनाच्वंथाय पनूस दनाः थथे नवात —

16 “दाजुकिजापि, येशयात ज्वंकुम्ह यहूदाया खँय न्हापां हे दाजुदया म्हुतं पवित्र आत्मां नवाःगु खँ धर्मशास्त्रय च्वयातःगु खः। थथे जुइ हे माःगु खः, अले जु नं जुल।

17 व नं इपि थें खः, अले वं नं इपिसं थें हे ज्या यानाच्वंगु खः।”

* 1:1 १:२ लूक १:२-४

* 1:4 १:४ लूक २:४-२९

* 1:5 १:५ मती ३:१३; मर्क १:८ लूक ३:१६; यहू १:३३

* 1:8 १:८ मती २:८१९; मर्क १६:७५; लूक २४:४७-४८

* 1:9

१:२ मर्क १६:७५; लूक २४:४७-४९

* 1:13 १:१३ मती १:२२-२५; मर्क ३:१६-१९; लूक ६:१४-१६

- 18 यहदां मभिगु ज्या यानावःगु धिबां छक्क जग्गा न्यात। अले व हे जग्गाय् कुतुं वनाः आतापति फुक्कं पिहां वयाः सित।
 19 थ्व खँ यस्शलेमय् च्वंपि फुक्क मन्तयसं सिल। अले व जग्गायात इमिगु थःगु भाषां “हकल्दामा”, अथवा “हियागु जग्गा” धकाः नां तल।
 20 “थ्व खँ भजनया सफुलिइ थथे च्वयातःगु दु –

“ वयागु छँ खालि जुइमा,
 अले अन सुं हे मच्वनेमा।’
 ‘वयागु थाय् नं मेहयसिनं कायेमा।’[✱]

- 21 “अय्जगुलि प्रभु येश् इनीनाप दीबलय् निसं न्हाबले इनीनाप दुम्ह छम्ह मन्यात ल्यये माल।
 22 थ्व मन् युहन्नां बत्तिस्मा ब्यबलय् निसं येश् स्वर्गय् झायादीबलय् तकं इनीनाप दुम्ह जुइमा। व इीसं थे येश् सिनाः म्वानावःगु खँय् साक्षी बीमाः।”[✱]
 23 अले इमिसं निम्ह मन् बारसाबास धाःम्ह योसेफ, (वयागु मेगु नां युस्तस खः) व मतियासयात न्हाथन।
 24 अले इमिसं थथे प्रार्थना यात – “मन्तयगु नुगलय् दुने च्वंगु खँ स्यम्ह प्रभु, थुपि निम्हय् गुम्हयसित छि ल्ययादिया, जिमित क्यनादिसं।
 25 यहदा थ्व ज्या त्वःताः गन वनेमाःगु खः अन वने धुंक्गुलि वया थासय् ज्याय् तयेत व प्रेरित यायेत गुम्ह मन् ज्यु, धयादिसँ?”
 26 अले इमिसं चिष्टा तल, चिष्टा मतियासयात लात। थथे मतियासनापं यानाः आः झिनिम्ह प्रेरित खात।

2

पवित्र आत्मा झाःगु

- 1 पोन्तिकोस नखःबलय् इपि फुक्कं छथाय् मुनाच्वन।[✱]
 2 अबलय् हे लाक्क स्वर्गं खःफय् वःगु थें ह्री सः वल। थ्व सलं इपि मुनाच्वंगु छँ थ्वल।
 3 अले अन मियागु मे थें च्वंगु छुं खनेदत। थ्व मियागु मे कृक् दयाः इपि फुक्कसिगु छेनय् छेनय् च्वन।
 4 थुकथं इपि फुक्कं पवित्र आत्मां जायाः वयकःयागु शक्ति इमिसं मेमेगु भाषां नवाना हल।
 5 अबलय् सारा संसारय् च्वंपि परमेश्वरयात मानय् याइपि यहदीत यस्शलेमय् वयाच्वंगु दु।
 6 थ्व हाःसलं यानाः फुक्क मन्त अन मुंवल। इमिसं इमिगु थथःगु भाषां नवानाच्वंगु तायाः इपि छक्क जुल।
 7 अज् चायाः व धाये थ्व धाये मदयाः इमिसं थथे धाल – “थ्व नवाना च्वंपि फुक्कं गालीलीत मखु ला?
 8 गथे इीसं इीगु हे थथःगु भाषां इमिसं नवाःगु ताल?
 9 पार्थीत, मादीत, एलामीत, मेसोपोटामित, यहदियाय् च्वंपि, कापाडोकिंत, पोन्टसय् व एशियाय् च्वंपि,
 10 फ्रिगित, पामफिलित, मिश्रीत, लिबिया देश व कुरेनीया जवय् खवय् च्वंगु जिल्लाय् च्वंपि, रोमं वःपि यहदीत व यहदीतयगु धर्म मानय् याइपि,
 11 क्रेटीत व अरबीत, थ्व फुक्कसिगु भाषां परमेश्वरं यानादीगु तःधंगु ज्याया बयान इमिसं यानाच्वंगु इीसं थथःगु भाषां ताल।”
 12 थ्व खनाः इमिसं गजब चायाः व धाये थ्व धाये मदयाः थथःपिनिगु ख्वाः स्वयाः थथे धाल – “थ्व छु जूगु?”
 13 गुम्ह गुम्हयसिनं गिजय् यानाः थथे धाल – “थ्वं काःपि जुइ का, इपि?”
 पन्नसयागु न्वचु
 14 अले पन्नसं झिनिम्ह प्रेरिततनापं दनाः तःसलं थथे धाल – “यहदी दाजुकिजापि व यस्शलेमय् वःपि मन्त, जिगु खँ न्यनाः थुइकादिसँ।
 15 छिकपिन्सं स्वयेबलय् थुपि थ्वं काःपि धकाः च्वन जुइ। नकतिनि ला सुथसिया गुताः थात। थुपि थ्वं काःपि मन्त मखु।
 16 थ्व हे खँ योएल अगमवन्तां थथे च्वया थक्कगु खः –

17 “ दकलय् लिपा थथे जुइ धकाः परमेश्वरं धयादिल –
 जिं जिगु आत्मा फुक्क मन्तयके प्वंकाबी।

अले छिमि काय् म्हायापिन्सं अगमवाणी नवाइ।
 छिमि बुरापि मन्तयसं म्हागस खनी।
 अले छिमि ल्यायम्ह मन्तयसं दर्शन खनी।

18 अले व दिखुन्हु, जिमि

च्यः भ्वातितयत नं
 जिं जिगु आत्मा प्वंकाबी,
 अले इमिसं नं अगमवाणी कनी।

19 अले आकाशय् व पृथ्वीइ
 जिं अज् चायापुगु ज्या व चिं क्यने।

अन हि, मि, कुंत्याः खने दइ।

20 सूर्य् छिउसे च्वनावनी।
 तिमिला हि थें ह्याउंसे च्वनावनी।
 परमप्रभु खने दःवङ्गु तःधंगु व ग्यानापुसे
 च्वंगु दि वये न्हाः थथे हे जुइ।

21 अबलय् परमप्रभुयागु नां काइपिनिगु उद्गार जुइ।’^{✱✱}

22 “अय् झाएली दाजुकिजापि, जिं धायेतयनागु खँ न्यनादिसँ – परमेश्वरं हे छिकपिनिगु न्हाः ने नासरतयाम्ह येश्यात ततःधंगु व अज् चायापुगु ज्या व चिं याकाः छिकपिन्त नं क्यनादिल। थ्व खँ ला छिकपिन्सं सि हे स्यू।

23 परमेश्वरं थःगु ग्वासाः व ज्ञानकथं येश्यात छिकपिनि ल्हातय् बियादिल। अले छिकपिन्सं वयकःयात अधर्मीतयगु ल्हातय् क्रूसय् स्याकेत लःल्हाना बिल।[✱]

24 अयत्तं परमेश्वरं वयकःयात कालयागु पन्जां त्वःताकाः म्वाकादिल। वयकःयात कालं ज्वना तयेगु ला जुइ हे फइ मखुगु खँ खः।[✱]

✱ 1:19 १:१७-१९ मती २०:३-८ ✱ 1:20 १:२० भज १९:२५; १:२५ ✱ 1:22 १:२२ मती ३:१६; मार्क १:५; १६:१६; लुक् ३:२५; २४:२५ ✱ 2:1 २:१ लेवी २३:१५-२२; व्य १६:१-११
 ✱ 2:21 २:१७-२१ योए २:१७-२२ ✱ 2:23 २:२३ मती २०:३५; मार्क १५:२४; लुक् २३:३३; यह १९:१८ ✱ 2:24 २:२४ मती २८:५-६; मार्क १६:६; लुक् २४:५

25 थथे जुइतिनि धकाः दाऊदं न्हापा हे थथे च्वयातःगु दु –

“ परमप्रभु न्हाबलें जि नाप दी धकाः जिं स्यु।

जि मग्यायेमा धकाः वयकः

जिगु जवय दी।

26 अयजूगुलि जि दुनुगालनिसें लयता,

अले जि लसतां म्ये हाले।

आवंलि जि आशा यायेगु मत्वत्से

म्बानाच्वने,

27 छायाधाःसा छि जिगु आत्मायात

पातालय त्वःतादी मखु।

अले थःम्ह पवित्र मन्यात

ध्वगिकाः तयादी मखु।

28 जीवनयागु लें नं छि हे

जितः क्यनादिल।

छिनाप दीबलय जि तसकं

लयता।” *^१

29 “दाजुकिजापि, झी तापाःबाज्या दाऊदया बारे जिं बालाक धायेफु – व सिनाः नं वयागु सीम्हयात चिहानय् थुनाबी धुंकल। आः तकं वयागु चिहान द हे देनि।

³⁰ दाऊद छम्ह अगमवक्ता जूगुलि, परमेश्वरं वया हे छम्ह सन्तानयात सिंहासनय तयादी धकाः पाफयादीगु खँ स्युगुलि,*

³¹ मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट सिनाः नं म्वाना वइ धकाः न्हापां तुं स्युगुलि वयकःयात ध्वगिका तइ मखु, अले पातालय नं त्वःता तइ मखु धकाः वं धाये फुगु खः।

³² “थ्व हे येशूयात परमेश्वरं म्वाकादिल। जिपिं थुकिया हे साक्षी खः।

³³ दाऊदेश्वर बाःनं नं वयकःयात थःगु जवय तयाः तःधंकादिल। अले परमेश्वरं बियादी धकाः धयादीगु पवित्र आत्मा वयकःयात बियादिल। थथे वयकलं हे जिमित नं पवित्र आत्मा बियादिल। छिकपिन्सं ताःगु व खंगु फुक्कं पवित्र आत्मायागु हे ज्या खः।

³⁴⁻³⁵ दाऊद स्वर्गय् थाहां मवंसां वं थथे धयाथकूगु दु –

“ परमप्रभु परमेश्वरं जिमि प्रभुयात

धयादिल –

जिं छिमि शन्नतयत

छंगु पालि तःले मततले

छ जिगु जवय च्वनाच्वे।” *^१

³⁶ “उकिं छिकपिन्सं यख्खानाः स्याःम्ह येशूयात हे परमेश्वरं प्रभु व मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट यानादिल धयागु खँ फुक्क इसाएलीतयसं सीकेमाः।”

³⁷ थ्व खँ न्येपिनिगु नुगलय थ्यंकं दुहां वन। अले इमिसं पन्स व मेपि प्रेरिततयत थथे धाल – “दाजुकिजापि, अयसा जिमिसं छु यायेगु लय?”

³⁸ अले पन्सं इमित धाल – “पश्चाताप या, अले छिकपिं छम्ह छम्हयसिनं थःगु पापया क्षमा या लागि येशू ख्रीष्टयागु नामं बन्तिस्मा कयादिसें। अले छिकपिन्सं परमेश्वरयागु वरदान पवित्र आत्मा कायेखनी।

³⁹ झी प्रभु परमेश्वरं थःम्हं सःता दिक्वसित थ्व हे खँ बी धकाः बचं बियादीगु खः। उकिं थ्व बचं छिकपिं, छिकपिनि मस्त व आः तकं तापाक च्वनाच्वेपि फुक्कसिगु निंति बियादीगु खः।”

⁴⁰ मेमेगु नं यक्व दसि बियाः वं इमित होश यानाच्वनेत धाल – “थौकन्हय्यापिं मन्तपाखे बचय जुयाच्वे।”

⁴¹ वयागु खँय् विश्वास यानाः यक्वसिनं हे बन्तिस्मा काल। उखुन्हु हे जक बन्तिस्मा काःपि मन्त स्वदुः ति दु।

विश्वासीतयगु जीवन

⁴² आः इपिं प्रेरितत लिसे स्यनेकने, प्रार्थना, प्रभु भव्य व संगति याइपिं जुल।

⁴³ प्रेरिततयसं यक्व हे अजु चायापुगु ज्या व चिं यानाक्यन। अले थ्व खनाः अन दुपि मन्तयसं परमेश्वरया भय काल।

⁴⁴ फुक्क विश्वासीतनापं जुइगु व न्हागु चिजं मंकाः यायेगु यानाच्वन।*^१

⁴⁵ इमिसं सुयातं छुं माल धाःसा थःपिनिगु मालताल, जग्गा जमिन मियाः नं माःमाःपिन्त इनाबी।

⁴⁶ छगु हे मन यानाः न्हि न्हि फुक्कं देगलय मुना च्वनेगु, हानं छँय छँय मरि कुचा थलाः फुक्कनापं च्वनाः लयतातां नयेगु यानाच्वन।

⁴⁷ थुकथं इमिसं परमेश्वरयात तःधंका च्वन। मन्तयसं नं इमित मानय या। अले उद्धार जूपिन्त प्रभुं न्हि न्हि इमिगु पुचलय तना बियादिल। थुकथं इपिं अचः दयावन।

3

छम्ह लंग्राह मन् लंगु

¹ छन्हु पन्स व यहूना न्हिनयसिया स्वताः इलय, प्रार्थना यायेगु इलय देगलय वनाच्वन।

² देगलय वइपिन्के पचनाः नयेमा धकाः छम्ह बसानिसें लंग्राह मन्यात न्हि न्हि लुकुं छिना हयाः देगःयागु “बालाः” धाःगु धवाखाय तये हरगु जुयाच्वन।

³ व मनुखं पन्स व यहूना देगलय दुहां वनेत्यंगु खनाः इमिके भिक्षा पचन।

⁴ अले निम्हयसिनं पचगियात क्वथीक स्वयाः पन्सं धाल – “जिमित स्व।”

* 2:28 २२:२१-२८ भाज १६:८-११

* 2:30 २:३० भाज १३:२१-२३; २ शम ७:१२-१३

* 2:34-35 २:३४-३५, भाज १६:२

* 2:44 २:४४ प्र २:३२-३५

- 5 अले फ्वगिनं छु बी ला धका: आशा याना: इमित स्वल।
 6 अले पन्नूस धाल - "छित: बीत जिके लूं, वह: मद्दु, अयत्नं जिके दुगु छित: बी। नासरतयाम्ह येशू ख्रीष्टयागु नामं दना: न्यासि झासैं।"
 7 थुलि धया: वयागु जव लहात फ्वगियात थन। अबलय हे वयागु तुति व गौचा बल्लाना वल।
 8 अले व जुस्वक दना: न्यासि वन। अले न्यासि चाचां तितिन्हया: परमेश्वरयागु प्रशंसा यायां व इपि नाप देगलय दुहां वन।
 9 मनुत फुक्कसिनं वयात परमेश्वरयागु नां त:धंका: न्यासि जुयाचवंगु खन।
 10 इमिसं वयात देगलय वनेगु "बांला:" धा:गु धवाखाय च्वना: फ्वना च्वनीमह फ्वगिं थव हे ख: धका: म्हसीकल। इपि फुक्कं वयात थथे जगु खना: अजू चाल।

देगलय पन्नूस नवा:गु

- 11 व फ्वगिनं पन्नूस व यहून्नायागु लहा: ज्वना त:गुलि फुक्क मनुत अजू चाया: इपि च्वनाचवंगु सोलोमनया दलानय मुंवल।
 12 पन्नूस इमित धाल - "इसाएली दाजुकिजापि, छिपि थव खैयं छाय अजू चाया: दियागु? छिकपिन्सं थव मनुयात जिमिसं जिमिगु धर्म व बलं न्यासि वके फयका ब्यगु धका: बिचा: यानाच्वनागु ला?
 13 स्त्री तापा:बाज्यापि अब्राहाम, इसहाक व याकुबया परमेश्वरं वयक:या सेवक येश्यात त:धंकादिल। न्हापा थव हे येश्यात छिकपिन्सं ज्वंकल। अले पिलातसं त्व:तेत्यंबलय त्व:तके मब्यसे स्याये यकि धका: धाल।"
 14 थथे छिकपिन्सं पवित्रमह व धर्मीमह मनुयात मययका: छमह ज्यानमारायात त्व:तके बिला।"
 15 छिकपिन्सं जीवन बीमहयसित स्याना छव:सां परमेश्वरं वयक:यात हानं म्वाकादिल। जिपि थवया साक्षी ख:।
 16 "अले वयक:या हे नामय विश्वास यानागुलि छिकपिन्सं खंमह व म्हस्यूमह थव मनुयात बल्लाके फत। वयक:यात विश्वास यानागुलि हे थव मनुयात छिकपिनि न्हा:ने थथे लायकाबी फगु ख:।"
 17 "न्हागु हे जसां दाजुकिजापि, छिकपिन्सं व छिकपिनि शासकतयसं मसीकं थथे यानादीगु ख: धका: जिं स्यु।
 18 थव ला परमेश्वरं न्हापां हे अगमवक्तातयत मुक्ति बीमह ख्रीष्टं दु:ख सी हे मा: धका: धायकादीं थें पुंकादीगु ख:।
 19 अयजुगुलि पश्चाताप याना: छिकपि परमेश्वरयाथाय लिहाझासैं, अले वयकलं छिकपिनिगु पाप हुयाछवयादी।
 20 अले परमेश्वरं छिकपिन्त आराम याकेबी। वयकलं छिकपिन्थाय न्हापांनिसैं ल्ययात:मह मुक्ति बीमह येशू ख्रीष्टयात छवयाहयादी।
 21 फुक्कं न्हकथं मिलय मजुतले वयक: स्वर्गय हे च्वनादी। थव खं परमेश्वरं न्हापांनिसैं हे अगमवक्तातयत धायकादीगु ख:।
 22 मोशां नं थथे धयात:गु दु -

"परमप्रभु परमेश्वरं जित: थें

छिमि इसाएली दाजुकिजापि मध्ये
 छमहयसित अगमवक्ता ल्ययादी।

वयकलं धा:गु फुक्क खैं छिकपिन्सं न्येनेमा:।"

23 वयक: अगमवक्तां धा:गु खैं मन्यापिन्त
 परमेश्वरया मनुतयगु पुचलं
 पितिनाछवइ,
 अले व नाश जुइ।"

24 "हानं शम्प्लंनिसैं थुखेयापि फुक्क अगमवक्तातयसं नं थव हे खैं धयावंगु दु।

25 छिकपि व हे अगमवक्तातय सन्तान ख:, अले परमेश्वरं चिनादीगु बाचाय नं दुथया:। थव हे बाचा परमेश्वरं छिकपिनि तापा:बाज्या अब्राहामलिसे थुकथं चिनादीगु ख: - "छ सन्तानपाखें हे संसारयापि मनुतयसं आशिश कायेखनी।"
 26 परमेश्वरं सी धुंक्रमह थ:काय्यात हानं म्वाका: न्हापालाक छिकपिन्थाय छवयाहयादिल। छिकपिन्त पापया ज्यां लिचिका: आशिश बीत थथे यानादीगु ख:।"

4

पन्नूस व यहून्नायात सभाय यंकगु

- 1 पन्नूस व यहून्ना थथे मनुत नाप खैं लहाना च्वंबलय पुजाहारीत, देग:या कप्तान व सद्कीत अन वल।
 2 पन्नूस व यहून्नां मनुतयत येशू सिना: हानं म्वाना व: थें तुं मेपि मनुत नं सिना: म्वाना वइतिनि धका: स्यनाचवंगु न्यना: इपि तसकं तंम्वयका च्वन।
 3 अले इमिसं इपि निमहयसित ज्वनायका: चच्छि कुनातल, छायाधा:सा उबलय बहनी जुइ धुकल।
 4 अथेसां इमिगु खैं न्यना: यक्वसिनं हे विश्वास यात। थथे विश्वास या:पि मिजंत जक हे न्यादु: ति दत।
 5 कन्हय खुन्हु इमि शासकत, थकालिपि व शास्नीत यस्शलेमय मुन।
 6 अन दकलय त:धंमह पुजाहारी हन्नास, वया थ:थितिपि कैयाफा, यहून्ना, अलेक्जेन्डर व मेमेपि दकलय त:धंमह पुजाहारीया परिवार नं दु।
 7 इमिसं पन्नूस व यहून्नायात दशइ थना: थथे धका: न्यन - "छकियागु शक्ति, अथवा सुयागु नामं छिमिसं थव ज्या यानागु?"
 8 पवित्र आत्मां जाया: पन्नूस दना: थथे लिस: बिल - "शासकत व थकालिपि,
 9 छिकपिन्सं जिमित छमह लंग्रामह मनुयात लायका बिया: भिगु ज्या यानागुलि थुलिमछि खैं न्यनादिल।
 10 का सा, छिकपि व इसाएली मनुत फुक्कसिनं बांलाक न्यनादिसैं - नासरतयाम्ह येशू ख्रीष्टयात छिकपिन्सं कूसय यख्खाना: स्यात, अयत्नं परमेश्वरं सीमहयसित हानं म्वाकादिल। थव हे येशू ख्रीष्टयागु नामं थव मनु छिकपिनिगु न्हा:ने थथे लाना: दनाच्वने फगु ख:।
 11 धर्मशास्त्रय थव हे येश्यागु खैं थथे च्वयात:गु दु -

"दक:मितयसं ज्यालगय मजु धका:

वांछव:गु ल्वहं हे म् ल्वहं जुल।"

12 “अयज्जुलि येश्यागु नामं जक मुक्ति दइ, मेपिनिगु नामं मुक्ति दइ मखु। सारा संसारयु झीत बचय याये फुम्ह मेम्हयसिगु नां परमेश्वरं बियादीगु म्दु।”

13 पत्रूस व यहूनां आख: मस:सां थथे मग्यासे लिस: ब्युगु न्यना: फुक्कं छक्क जुल। अले इपि येशू नाप जपि ख: धका: नं इमिसं सिल।

14 हानं ला:म्ह लंग्राम्ह मनु नं थ:पिनाप दनाच्वंगुलि इमिसं छुं हे धाये मफुत।

15 अले इपि निम्हयसितं पिने छव्या: थ:थवयु सल्लाह यात –

16 “श्व मनुतयत्त इीसं आ: छु यायेगु? इमिसं श्व अजू चायापुगु चिं यानावयंगु यरुसलेमयु च्वपि फुक्कसिनं स्यु। इीसं श्व खँयात मखु धका: धाये फइ मखु।

17 अयसां श्व खँयात न्यंकभनं थथेके मज्यु। अयज्जुलि इमित आवंलि येश्यागु छुं नं थ्यँके दइ मखु धका: ख्याचव: बी माल।”

18 अले इमित हानं दुने स:ता: येश्यागु नामं सयातं स्यनेकने याये मते धका: उजं बिल।

19 अयनं पत्रूस व यहूनां थथे लिस: बिल – “परमेश्वरया न्हा:ने जिमिसं छिकपिनिगु खँ न्यनेगु ला कि वयक:यागु खँ न्यनेगु? छिकपिन्सं हे धयादिसं।

20 जिमिसं थ:पिन्सं खंगु व ता:गु खँ मधासे च्वने मफु।”

21 इमिसं या:गु अजू चायापुगु ज्या खना: अन च्वपि फुक्क मनुत परमेश्वरयागु नां कया: लयल्यु तथा च्वंगुलि व सजौं बीत त्वह: लुइके मफया: ख्या जक ख्याना: इमित त्व:ता छवल।

22 व ला:म्ह लंग्राम्ह मनु पिइदं मयाये धुंकुम्ह ख:।

मग्यासे नवाये फयेमा धका: प्रार्थना या:गु

23 थथे त्व:ता हये धुंका: पत्रूस व यहूना थ: पासापिन्थय व। इमिसं त:धापि पुजाहारितयसं व थकालिपिन्सं धयाह:गु खँ फुक्कं इमित कन।

24 इमिगु खँ न्यना: इपि फुक्कं मिलय जुया: परमेश्वरयात थथे प्रार्थना यात – “प्रभु, छि हे स्वर्ग, पृथ्वी, समुद्र व अन दुगु दक्व फुक्कं दय्कादीगु ख:।”

25 छि हे जिमि तापा:बाज्या दाऊदयागु म्हुतुं पवित्र आत्मां थथे धाय्कादीगु ख: –

“जाति जाति छा्य मुना जुइ?

अले मनुतयसं छा्य म्वा:

मदुगु जा: ग्वयाजुइ?

26 छा्य परमप्रभु

व वयक:या अभिषेक जूम्हयसिगु विरोधयु

पृथ्वीया जुजुत दं वइ,

अले शासकत जाना: जा: ग्वयाजुइ?” ”*

27 “थथे हे श्व हे शहरयु नं छिं ल्यया तथादीम्ह छिकपिनि पवित्रम्ह सेवक येश्यागु विरोधयु हेरोद व पन्तियस पिलातस नं, यहूदीत व यहूदीमखुपिनापं मंगु ख:।”

28 श्व ला छिं न्हापानिसं हे ग्वसा: ग्वयादी थें जक इमिसं या:गु ख:।

29 आ: ला प्रभु, इमिसं जिमित गयु च्वकं ख्यानाचवन। अथे जगुलि छिकपिनि दासतयत अइ हे मग्यासे नवाये फय्कादिसं।

30 थथे हे ल्वयु लाय्केत छिं ल्हा: चकंकादिसं। छिकपिनि पवित्रम्ह सेवक येश्यागु नामं अजू चायापुगु ज्या व चिं यानावयने फय्कादिसं।”

31 प्रार्थना याये सिधये धुंका: इपि मुनाच्वंगु थायु सन। अले इपि फुक्कं पवित्र आत्मां जाल। अले इमिसं परमेश्वरयागु वचन मग्यासे नवाना जुल।

दक्व सम्पत्ति मंका: या:गु

32 फुक्क विश्वासीतयगु मने व नुग: छंगु थें जू। अथे जगुलि सुनानं श्व जिगु व छंगु धका: मधासे फुक्कं मंका: याना तल।”

33 अले सीम्ह येश्यात म्वाकादीगु ख: धका: प्रेरिततयसं ग्यसुला:गु साक्षी बियाजुल। परमेश्वरं नं इमित तसकं दया माया यानादी।

34 इमिथायु छम्ह मनु हे नये मखुम्ह म्दु। छँबुं दुपिन्सं छँबुं मिया:

35 व:गु धिबा प्रेरिततयत बी हइगु, अले मा:मा:पि विश्वासीतयत इनाबीगु।

36-37 थथे हे योसेफ नं थ:गु जग्गा मिया: व:गु धिबा प्रेरिततयत बिल। व साइप्रस धा:थायु ब्रूम्ह छम्ह लेवी ख:। वयात प्रेरिततयसं बारनाबास धका: नां त:गु ख:। थुकिया अर्थ “सकसितं साहस बी फुम्ह” ख:।

5

हननिया व सफीरा

1 छन्हु हननिया व बया कला: सफीरां नं थ:पिनिगु छक्क जग्गा मिल।

2 निम्हतिपू मिलयु ज्ञया: भचा धिबा सुचुका: ल्यं दुगु जक भा:तम्हयसिनं प्रेरिततयत बी यंकल।

3 श्व खँ पत्रूस सिया: धाल – “हननिया, शैतानयात थ:गु नुगाल्यु तथा: छि पवित्र आत्माया न्हा:ने छा्य मखुगु खँ ल्हानादियागु? जग्गा मिया: व:गु धिबा भचा छिकपिन्सं सुचुकादियागु मखु ला?

4 न्हापा नं श्व जग्गा छिगु हे मखु ला? अले मी धुंका: व:गु धिबा नं छिगु हे मखु ला? थथे मखुगु खँ छा्य ल्हानादी मा:गु? छि मनुतयत मखु, परमेश्वरयात मखुगु खँ ल्हानादीगु ख:।”

5 श्व खँ न्यनेवं हननिया क्वदया: सित। श्व खँ न्यपि फुक्कं ग्याना: थरथर खात।

6 ल्याय्फहिपि मनुतयसं वया: वयात कापतं भुना: पिने यंका: थुनाबिल।

7 स्वचौ ति जायका: वया कला: नं अन वल। वं अन छु ज्ञयाचवन धयागु छुं हे मस्यु।

8 पत्रूस वयात धाल – “छिकपिन्सं जग्गा उलि हे मियादीयागु ख: ला?”

वं लिस: बिल – “ख:, उलि हे ख:।”

9 पत्रूस हानं धाल – “छिकपि निम्हयसिनं नं छा्य प्रभुयागु आत्मायात झंग:लायत स्वयादियागु? स्व, छिकपिनि भा:तयात थुना व:पि लुखायु थ्यने थुंकल। छित: नं इमिसं अथे हे क्वबिया थुने यंकी।”

10 उन्निमय्य हे व मिसा नं पत्नसयागु न्हाःने क्वदयाः सित। अबलय्य हे ल्याय्यहपि मन्तयसं वयाः सी धुंकरु खनाः वयात नं क्वबिया यन। अले वया भाःतयागु लिक्क तं थुनाबिल।

11 फुकक मण्डलीं व थ्व खँ न्यपि मन्त सकलें तसकं ग्यात।

अजू चायापुगु ज्या व चिं

12 प्रेरिततयसं मन्तयगु न्हाःने यक्व हे अजू चायापुगु चिं व ज्या यानाक्यन। फुकक विश्वासीत छ्णु हे मनयापि जुयाः सोलोमनयागु दलानय मुनीगु।

13 विश्वास मयाःपि मन्त इपि नाप च्वंक्वे मछाः, अयनं इमिसं इमित हनाबना तयेगु याः।

14 प्रभुयात विश्वास याइपिं, मिसात नं मिजंत नं इन इन अन्वयावल।

15 मन्तयसं ल्वगितयत हयाः पत्नस वइबलय्य वयागु किचः जक जसां लायसा धकाः लँय लँय लासाय व सुकुली ग्वतइका तयेगु यात।

16 यस्शलेमयागु जःलाखःला गामय च्वंपि मन्तयसं नं ल्वगितयत व भूत दुब्युपि मन्तयत हल। अले इपि फुककं लाया वन।

प्रेरिततयत दुःखकष्ट ब्यगु

17 थ्व खँ जुयाच्वंगु सियाः दकलय्य तःधंम्ह पुजाहारी व वया सदुकी पासापिनिगु नुगः मुल।

18 अले इमिसं प्रेरिततयत ज्वनाः कुनाबिल।

19 उखुन्हू हे चान्हय प्रभुया स्वर्गदूतं इयालखानायागु लुखा चायकाः इमित पित ब्वना हयाः थथे धाल –

20 “छिमिसं वनाः देगलय्य च्वनाः थ्व न्हगु जीवनयागु खँ मन्तयत न्यंकाब्यु।”

21 अले स्वर्गदूतं धाःथे इमिसं सुथ न्हापा देगलय्य वनाः स्यनेकने यात।

उखे धाःसा दकलय्य तःधंम्ह पुजाहारी व वया मन्तयसं इयाएलय्य च्वंपि फुकक थकालिपिन्त सभा सःतल। इमिसं प्रेरिततयत कायके छवल।

22 इमित काःवपि सिपाईतयसं इपि अन मदुगुलि लिहां वयाः थथे धाल –

23 “इयालखानाया बांलाक हे तालं ग्वयातःगु व पालेत नं लुखाय हे दःसां ताः चायका स्वयाबलय्य दुने सुं नं मदु।”

24 थ्व खँ न्यनाः देगःयाम्ह कप्तान व तःधंपि पुजाहारीत आः इमिसं छु छु जक याइगु जुइ धकाः आछु-आछु कन।

25 अबलय्य हे छम्ह मनुखं ब्वीयं ब्वीयं वयाः धाल – “छिकपिन्सं इयालखानाया कुना तःपि मन्त ला देगलय्य च्वनाः मन्तयत स्यनेकने यानाच्वन।”

26 थ्व न्यनाः कप्तान व सिपाईतयसं वनाः प्रेरिततयत कसाः मयासें ज्वना हल, छायाधाःसा इपि मन्तयसं अप्पां कयकी धकाः ग्याः।

27 कप्तान व सिपाईतयसं इमित ज्वनाहयाः सभाया न्हाःने तये हल। अले दकलय्य तःधंम्ह पुजाहारी इमित थथे धयाः न्यन –

28 “जिमिसं व मन्यागु खँ मन्तयत स्यनेकने याये मते धकाः धयागु मखु ला? अयनं छिमिसं यस्शलेमय च्वंक्वसित व मन्यागु खँ न्यंके धुंकेल। छिमिसं व मनु सीगुया दुपं जमित बीत स्वयाच्वन।”

29 पत्नस व मेपि प्रेरिततयसं थथे लिसः बिल – “जिमिसं मन्तयगु स्वयाः परमेश्वरयागु खँ न्यनेमाः।

30 छिकपिन्सं कूसय्य यख्खानाः स्याःम्ह येशयात झी तापाःबाज्यापिनि परमेश्वरं स्वाकादिल।

31 परमेश्वरं हे वयकःयात तःधंकाः जव ल्हातय्य तयादिल। इस्त्राएलीतयत पश्चाताप याकाः पाप क्षमा बीकित वयकःयात हे जुजु व मुक्ति बीम्ह यानादिल।

32 थ्व फुकक खँ जिमिसं सि नं स्यु, खं नं खं। अथे हे परमेश्वरया आज्ञा मान्य याःपिन्त बियादीगु पवित्र आत्मां नं स्यु, अले खं नं खं।”

33 थ्व न्यनाः सभाय च्वंपि मन्तयसं तसकं तंक्वयकाः प्रेरिततयत स्याये हे माः धकाः धाल।

34 अन सभाय व्यवस्था स्यनीम्ह गमलिलएल धाःम्ह फरिसी नं दु। वयात सकसिनं मान्य याः। व दनाः प्रेरिततयत पलखयात अनं पिहां हूँ धकाः

उजं बिल।

35 अले सभायापि मन्तयत धाल – “इस्त्राएली दाजुकिजापि, छिकपिन्सं थ्व मन्तयत छु यायेत्यना बांलाक नि बिचाः यानादिसं।

36 न्हापा नं थुदास धाःम्ह छम्ह मनुखं वयाः ‘जि तःधंम्ह खः’ धकाः धयाजुल। वया प्यसःति थः मनु दु। लिपा वयात स्यायेधुंकाः वया मन्त उखेलाः

थुखेलाः मदयावन। थुकथं इपि फुकक फासफुस जुयाः वन।

37 वयां लिपा मन्तयगु ल्याःचाः काःगु इलय्य गालीलयाम्ह यहदा धाःम्ह नं अथे हे यानाः थःगु ल्यूल्य मनु तथा जुल। वयात नं स्यानाबिल। अले वया मन्त उखेलाः थुखेलाः मदयावन।

38 “उकि जिं छिकपिन्त धाये – थ्व मन्तयत छुं नं यानादी मते। इमित त्वःतादिसं, छायाधाःसा इमिगु ज्याखँ मन्तयगुपाखे खः धयागु जूसा अथे मदयावनी।

39 मखु, परमेश्वरयापाखे खः धयागु जूसा छिकपिन्सं इमित स्यके फइ मखु। इन जक छिकपि हे परमेश्वर नाप ल्वाना जूपि ठहरय जुइ।”

सभाय च्वंपिन्सं वं धाःगु खँ न्यन।

40 अले इमिसं प्रेरिततयत दुने सःताः कोरीं दायकाः आर्वनिसं येशयागु खँ स्यनेकने याये मते धकाः उजं बियाः त्वःता छवल।

41 थथे येशु ख्रीष्टयागु नामय दायकाः दुःख सी बहःपि जगुलि प्रेरितत तसकं लयल्यतायाः सभां पिहां वन।

42 अले न्हि न्हि देगलय्य व छैंछा पतिकं वनाः स्यं जुइगु व येशु हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः धयागु भिगु खँ न्यंकेः जुइगु मत्वःतल।

6

न्हय्यह ग्वाहालि याइपि ल्यःगु

1 उगु इलय्य चेलात अन्वः ददं वन। न्हियान्हियं नसा इनाबीबलय्य ग्रीक भाय ल्हाइपि यहदीतयसं इमि भाःत मदुपि मिसातयत वास्ता मयाः धकाः हिब्रू भाय ल्हाइपि यहदीत नाप कचकच याना हल।

2 थथे जगुलि इनिम्हयसिनं दक्क चेलालयत सःताः धाल – “परमेश्वरयागु वचन न्यंकेगु त्वःताः नयेत्वनेगु ज्याय सनाच्वनेगु बांमलाः।

3 अयजगुलि दाजुकिजापिन्सं, छिपि मध्ये नांजाःपि, आत्मां जाःपि व बुद्धि जाःपि न्हय्यह मन्तयत ल्ययादिसं। अले इमित नयेत्वनेगु ज्याय तयाबी।

4 जिपिं जक प्रार्थनाय व परमेश्वरयागु वचन न्यंकेगु ज्याय जुयाच्वने।”

5 थ्व खँ दक्कसितं यल। अले इमिसं पवित्र आत्मा व विश्वासं जाःपि स्तिफनस, फिलिप, प्रखरस, निकनोर, तीमोन, पर्मिनास व एन्टिओखियां वःम्ह यहदी जूम्ह निकोलाउसपिन्त ल्यल।

6 इमित प्रेरिततयथाय न्हाःने हल। अले इमिसं प्रार्थना यानाः इमिगु छेन्य ल्हाः तल।

7 परमेश्वरयागु वचन फुकक थासय बयल्य जुयाः वन। थुकथं यस्शलेमय चेलालयत यक्व हे दयावल। हानं पुजाहारीत नं यक्वसिनं हे विश्वास यात।

स्तिफनसयात ज्वना यंकुगु

- 8 परमेश्वरपाखें यक्व आशिष व शक्ति कयातःम्ह स्तिफनसं मनुतयगु न्हाःने अजु चायापुगु ज्या व चिं यानाक्यन।
 9 उकिं दासं मुक्त जूपिनिगु धर्मशास्त्र स्यनीगु छेंयापि, कुरेनीयापि, अलेक्जेन्ड्रियायापि, कितिकिया व एशियां वःपिन्सं दनाः स्तिफनस नाप जवाःसवाः याः वल।
 10 पवित्र आत्मां स्तिफनसयात बुद्धि बियादीगुलि वयागु खँय सुनानं जवाःसवाः याये मफुत।
 11 अये जगुलि इमिसं मनुतयत ग्वाकाः थथे धायकल – “श्व मनुखं मोशा व परमेश्वरयात क्वचंकाः नवाःगु जिमिसं ताया।”
 12 थुकथं इमिसं मनुतयत, थकालिपिनत व शास्त्रीतयत नं ग्वाकल। अले इमिसं वनाः स्तिफनसयात ज्वनाः महासभाय हल।
 13 इमिसं अन नं मनुतयत ग्वाकाः थथे धकाः मखुगु खँ धायकल – “श्व मनुखं न्हाबलें ड्रीगु देगः व व्यवस्थायात निन्दा यानाः जक नवाइगु।
 14 नासरतयाम्ह येशू थ्व देगःयात स्यंकी, अले मोशां ड्रीत ब्यूगु रितीथिति नं हिली हं।”
 15 महासभायापिन्सं स्तिफनसयात तुंक स्वःबलय वयागु ख्वाः स्वर्गदूतयागु ख्वाः थें थियाच्वंगु खन।

7

स्तिफनसं न्वचु ब्यूगु

- 1 अले दकलय तःधंम्ह पुजाहारी धाल – “इमिसं धाःगु खँ खः ला?”
 2 स्तिफनसं धाल – “धाः वये ल्वःपि व दाजुकिकापि, जिगु छकुचा खँ न्यनादिसँ। डी तापाःबाज्या अब्राहाम हारानय वने न्हाः मेसोपोटामियाय दनिबलय दकलय तःधंम्ह परमेश्वरं ज्ञायाः
 3 थथे धयादिल – “थःगु देश व थःलाःपि मनुतयत त्वःताः जिं धयाथाय हँ।”
 4 अले व कल्दीतयगु देश त्वःताः हारानय च्वंवन। अबु सीधुंकाः परमेश्वरं वयात ड्रीपि आः च्वनाच्वनागु थासय तये हल।
 5 “परमेश्वरं वयात पलाः तयेत तक थाय बियायदी। अयनं मचाखाचा हे मनुनिबलय परमेश्वरं थ्व देश व अले वया सन्तानयात बी धकाः पाफयादिल।
 6 छिमि सन्तान मेगु देशय वनाः च्वंवेने माली, अले अन च्वपिन्सं इमित दास यानाः प्यसः दँ तक सास्ती याना तइ धकाः नं परमेश्वरं वयात धयादिल।
 7 अले गुगु जाति इमित सास्ती यानातःगु खः इमिगु इन्साफ जि हे याये। ‘अले इपि अनं थन हे वयाः जितः आराधना यानाच्वनी’ धकाः नं परमेश्वरं धयादिल।
 8 “थुकथं परमेश्वरं अब्राहामयात थःम्ह पाफयागु खँ लुमके बीत म्हाय चिं तयेगु बाचा चिनादिल। अयजगुलि अब्राहामं थःकाय इसहाकयात ब्याः च्वान्हु लुमेक म्हाय चिं तयाबिल। इसहाकं नं थःकाय याकूबयात, अले याकूबं नं थः झिनिम्ह कायपिनत थुकथं म्हाय चिं तयाबिल। याकूबया झिनिम्ह काय डी तापाःबाज्यापि खः।”
 9 “श्व हे तापाःबाज्यापिन्सं थःकिजा योसेफयात स्वये मफयाः मिश्र देशय मिया छवल। अले व अन दास जुयाचवन। अथेसां परमेश्वर योसेफलसे दी।
 10 वयकलं वयात फुकक दुःखकतं त्वःतकाः मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोहया न्हाःने बुद्धि व भिंगु मति बियादिल। अले जुजुं वयात राजदरबारयाम्ह व मिश्र देशयाम्ह हाकिम यानाबिल।
 11 “अनं लिपा मिश्र व कनान देशय अनिकाल जगुलि नये मखनाः मनुतयत तसकं दुःख जुल। डी तापाःबाज्यापिनि नं नयेत हे नसा मन्त।
 12 याकूबं मिश्र देशय अन दु धयागु न्यनाः डी तापाःबाज्यापिनत अन छवल।
 13 निक्वः खुसि अन काःवंबलय योसेफं थः दाजुकिकापिनत म्हासीके बिल। अले फारो जुजुं नं योसेफया जहानपिनिगु खँ सिल।
 14 योसेफं थः अबु व फुकक थःथितिपिनत कायके छवल। इपि फुककं यानाः न्हायेन्याम्ह (७५) दु।
 15 याकूब फुककसित व्वनाः मिश्र देशय च्वंवन। याकूब व डी तापाःबाज्यापि नं अन हे सित।
 16 सीपिनत शकेमय यंकाः अब्राहामं हमोरपिन्के दां बियाः न्यानातःगु छकू जगय थुनाबिल।”
 17-18 “परमेश्वरं अब्राहामलिसे चिनादीगु बाचा पवनीगु ई न्हाःने थ्यंकः वल। मिश्र देशय योसेफयात म्हामस्यम्ह न्हाय जुजु मजुतले इसाएलीत यक्व हे दयावल।
 19 व हे जुजुं डी इसाएलीतयत स्वये मफयाः तसकं सास्ती याना तल। अले इमि ह्याउँ मस्तयत नं स्यायेत वांछवयके बीगु।
 20 “अबलय हे मोशा बल। थ्व मचायात परमेश्वरं तसकं ययकल। स्वला तक वयात छेंय हे लहिना तल।
 21 मोशायात वाये यंकबलय फारोया म्हायनं कयाः थःकाय थें यानाः लहिनाः व्वलंकल।
 22 थुकथं मोशां दरबारय हे मिश्रतयगु फुककं ज्ञान सयके सीके यात। थुकथं मोशा ज्याय नं खँय नं सःस्यम्ह जुयावल।”
 23 “पिइदं दुबलय वं थः मनु इसाएली दाजुकिकाजतयथाय वने मास्ति वयकल।
 24 छन्हु वं छम्ह मिश्री छम्ह इसाएलीयात दयाच्वंगु खन। वं उम्ह इसाएलीयात बचय यात अले बदला कयाः मिश्रीयात स्यानाबिल।
 25 परमेश्वरं जिगुपाखें इसाएलीतयत बचय यानादी धयागु खँ इमिसं थुइकी धकाः मोशां मतिइ तःगु खः। इसाएलीतयसं धाःसा थ्व खँ मथु।
 26 “कन्हाय खुन्हु निम्ह इसाएलीत ल्वाना च्वंबलय मोशा नं अन धयन। थ्व खनाः वं थथे धकाः इमित मिलय यायेत स्वल – ‘दाजुकिका जुयाः नं थथे ल्वाना च्वनेगु ला?’
 27 “ल्वापु थःम्ह मनुखं मोशायात थथे धकाः च्वत्यंक घ्वाना छवल – ‘छन्त सुनां जिमि हाकिम व न्यायाधीश यानाः छवयाहल?
 28 म्हािगः व मिश्रीयात स्याः थें जितः नं स्याये मास्ति वः ला छु?’
 29 थ्व न्यनाः मोशा अनं बिस्युं वनाः मिधान देशय च्वंवन। अन वया निम्ह कायपिं दत।”
 30 “पिइदं दये धुंकाः मोशां सीनि पहाडया लिकक मस्भूमिइ मि च्यानाच्वंगु झालय छम्ह स्वर्गदूतयात खन।
 31 थ्व खनाः व अजु चायाः स्वयेत न्हाःने वंबलय परमप्रभुं थथे धयादिल –
 32 ‘जि छिमि तापाःबाज्यापि अब्राहाम, इसहाक व याकूबया परमेश्वर खः।’ थ्व न्यनाः मोशां थरर खानाः ग्यानाः स्वयेत तकं मफुत।
 33 “परमप्रभुं वयात हानं धयादिल – ‘छ दनाच्वंगु थाय पवित्रगु खः। उकिं छं थःगु लाकां त्वःति।

* 7:3 ७:३-३ उत १२:२२ * 7:4 ७:४ उत १२:२२; १२:२४ * 7:5 ७:५ उत १२:२७; १२:२७; १२:२८; १२:२८ * 7:6 ७:६-७ उत १२:२३-२४ * 7:7 ७:७ प्रस ३:१२ * 7:8 ७:८ उत १२:२७-२८; १२:२७-२८; १२:२८-२९ * 7:9 ७:९ उत १२:२९-२९; १२:२९ * 7:10 ७:१० उत १२:२९-२९ * 7:11 ७:११ उत १२:२९-२९ * 7:12 ७:१२ उत १२:२९-२९ * 7:13 ७:१३ उत १२:२९-२९ * 7:14 ७:१४ उत १२:२९-२९; १२:२९ * 7:15 ७:१५ उत १२:२९-२९; १२:२९ * 7:16 ७:१६ उत १२:२९-२९; १२:२९; १२:२९-२९; १२:२९ * 7:17-18 ७:१७-१८ प्रस १:२७-२८ * 7:19 ७:१९ प्रस १:२७-२९, २९ * 7:20 ७:२० प्रस १:२२ * 7:21 ७:२१ प्रस १:२३-२७ * 7:22 ७:२२ प्रस १:२३-२५ * 7:23 ७:२३ प्रस १:२३-२५ * 7:24 ७:२४ प्रस १:२३-२५

34 मिश्र देश्य च्वंपि जिमि मन्तयसं दुःखकष्ट सियाच्वंगु जिं स्यु। थःत जुयाच्वंगु कष्टं इपि ख्वयाच्वंगु नं जिं ताः। अयज्गुलि इमित बचय यायेत जि क्वहां वयागु खः। आः छन्त हे जिं अन छवयेत्यना।^१✧

35 “व हे मोशायात, गृहयसित ‘छन्त सुनां जिमि हाकिम व न्यायाधीश यानाः छवयाहल?’ धकाः मययकूगु खः, वयात हे इस्राएलीतयथाय परमेश्वरं च्यानाच्वंगु झालय खने दुम्ह स्वर्गदूतपाखें हाकिम व छुत्कारा बीम्ह याना छवयाहायादिल।^२✧

36 अले वं हे मिश्र देश्य अज् चायापुगु ज्या व चिं यानाक्यनाः इस्राएलीतयत् अनं पित व्वना हल। अथे हे वं लाल समुद्र व मस्भूमिड पिइदें तक अज् चायापुगु ज्या व चिं यानाक्यना।^३✧

37 “ ‘छिमि इस्राएली दाजुकिजापाखें हे परमेश्वरं जि थें ज्याःम्ह छम्ह अगमवक्ता छवयाहायादी’ धकाः इस्राएलीतयत् धया थकूम्ह मोशा हे ला खः नि।^४✧

38 मस्भूमिड सीने पहाडय स्वर्गदूतं वयात व इस्राएलीतयत् धाःगु परमेश्वरयागु खँ झी तापाःबाज्यापिन्त न्यका जूम्ह नं मोशा हे खः।^५✧

39 “झी तापाःबाज्यापिन्सं मोशां धाःगु खँ मन्यसे झन जक वयात तू च्वत्यंक ध्वानाः मिश्र देश्य लिहां वनेगु मतिइ तथाः

40 हाकनयात थथे धाल – ‘मिश्र देशं झीत पित व्वना हःम्ह मोशा सित ला म्वात ला झीसं छुं मस्यु। झीगु न्हाः न्हाः वनेत घःत दयकादिसैं।’^६✧

41 अले इमिसं द्रुहंयाया मूर्ति दयकाः व हे मूर्तियात बलि बियाः भव्यु न्यायकल। इपि थःगु हे ल्हाःयागु ज्या खनाः लयल्यताला।^७✧

42 अयज्गुलि परमेश्वरं इमित त्वःतादिल, अले इमित आकाशय च्वंगु नगृतयत हे पुजा याकेबियादिल। थ्व हे खँ अगमवक्तातयसं थथे च्वया थकूगु दु –

“ हे इस्राएलीत, पिइदें तक मस्भूमिड च्वनाबलय् छिमिसं जितः बलि बियागु दु ला?

43 मखु, छिमिसं मोलोख घःयागु खः

व रेफन घः धाःम्ह नग्यागु मूर्ति क्वबिया जुल।

थ्व मूर्ति छिमिसं हे पुजा यायेत दयकूगु खः।

अथे ज्गुलि जिं छिमित सर्जीय बीत बेबिलोनं नं उखे छवये।’^८✧

44 “मस्भूमिड झी तापाःबाज्यापिनिगु नापलायगु पाल दु। मोशानापं खँ ल्हाना दीम्हयसिनं धयादीकथं व नमूना क्यनादीगुकथं व थ्व पाल दयका थकूगु खः।^९✧

45 लिपा झी तापाःबाज्यापिन्सं थ्व पाल थः सन्तानयात बिल। अनं लिपा परमेश्वरं थ्व देश्य च्वंपि जात जातियापि मन्तयत् पितनाछवयादिल। अले यहोशू थ्व देशयात त्याका काल। थ्व हे देश्य इमिसं पालयात नं हल। अबलय् निसैं दाऊद जुजुया पालय् तकं व पाल अन हे च्वना।^{१०}✧

46 “दाऊदयात परमेश्वरं यःगुलिं वं परमेश्वरयाके याकूबया परमेश्वरया निंति देगः दयकाबी धकाः बिन्ति यात।^{११}✧

47 तर वं दयके धाःगु देगः वया काय सोलोमनं दयकाबिल।^{१२}✧

48 अयज्सां दकलय् तःधंम्ह परमेश्वर मन्तयगु ल्हातं दयकूगु देगलय् च्वनादी मखु धकाः अगमवक्तातयसं थथे च्वया थकूगु दु –

49 “ स्वर्ग जि च्वनेगु थाय खः,

अले पृथ्वी जिगु तुति तयेगु थाय खः।

का धा सा, जितः छिमिसं

गज्याःगु देगः दयका बीगु’ धकाः

परमप्रभुं न्यनादिल।

‘जिगु झासु लनेगु थाय गन दु?

50 थ्व फुक्कं जिगु हे ल्हातं

दयका तयागु मखु ला?’^{१३}✧

51 “छिकपि तसकं हे अतेरि, अले छिकपिनिगु नुगः तसकं छाः। छिकपिन्सं न्हाबलें पवित्र आत्मायागु खँ मन्यसे थः तापाःबाज्यापिन्सं याःथें जक यानाच्वंगु दु।^{१४}✧

52 छिकपिनि तापाःबाज्यापिन्सं अगमवक्ता स्यात जक दुःख मन्व्यगु दु? धर्मीम्ह मनु झाय्यादी तिनि धकाः धाःपिन्त नं इमिसं स्याना छवल। आः व हे धर्मीम्ह मनुयात नं छिकपिन्सं दुःख जक बियाः मगानाः धोखा बियाः स्यानाबिल।

53 स्वर्गदूततयपाखें परमेश्वरं बियादीगु व्यवस्था काये खंपि छिकपि हे खः, अथेसां छिकपिन्सं उकियात मानय मयाः।”

स्तिफनसयात स्याःगु

54 थ्व खँ न्यनेवं इमिसं तसकं तं पिकयाः वा न्ह्यल।

55 स्तिफनसं धाःसा पवित्र आत्मां जायाः स्वर्गय् थस्वःबलय् जल्ल थीम्ह परमेश्वर व वयकूःयागु जवय् येशू दनाच्वनादीगु खनाः

56 थथे धाल – “स्व, जिं स्वर्ग चाःगु व मनुया काय परमेश्वरयागु जवय् दनाच्वनादीगु खनाच्वना।”

57 थ्व न्यानाः इमिसं तसकं हालाः थथःगु न्हायपुंजाः तित। अले फुक्कं जानाः स्तिफनसयात हयककाः वन।

58 इमिसं वयात सालाः शहरं पिने यंकाः ल्वहेंतं कयकल। शाऊल धाःम्ह ल्यायम्हम्ह मनु धाःसा ल्वहेंतं कयकूपिनिगु वसः स्वयेत पिवाः च्वनाच्वन।

59 इमिसं थथे ल्वहेंतं कयका च्वंबलय् स्तिफनसं थथे प्रार्थना यात – “प्रभु येशू, जिगु आत्मा कयादिसैं।”

60 अले पुलि चुयाः तःसलं हालाः धाल – “प्रभु, इमिसं यानाच्वंगु पाप क्षमा यानादिसैं।” थुलि धयाः व सित।

8

शाऊलं विश्वासीतयत् दुःखकष्ट ब्यगु

✧ 7:34 ७:३०-३४ प्रस ३:१-२० ✧ 7:35 ७:३५ प्रस २:१४ ✧ 7:36 ७:३६ प्रस ७:५; १४:२४; गन्ती १४:३३ ✧ 7:37 ७:३७ व्य ४:२५,४८ ✧ 7:38 ७:३८ प्रस १९:१-२०:१७; व्य ५:१-३३ ✧ 7:40 ७:४० प्रस ३:२:१ ✧ 7:41 ७:४१ प्रस ३:२:२-६ ✧ 7:43 ७:४३-४३ आमो ५:१५-२७ ✧ 7:44 ७:४४ प्रस २५:१५,४० ✧ 7:45 ७:४५ यशो ३:१४-१७ ✧ 7:46 ७:४६ २ शमू ७:१५-१६; १ इति १७:१-१४ ✧ 7:47 ७:४७ २ इति ३:१५-७; १ राज ६:१-३८ ✧ 7:50 ७:४९-५० यशो ६:१५-२० ✧ 7:51 ७:५१ यशो ६:१७

- 1 थथे स्तिफनसयात स्याःगुलिइ शाऊलयागु नं ल्हाः दु।
अबलय् हे यरूशलेमय् च्वपि विश्वासीतयत् फयां फये मफयक दुःख ज्वल। थथे दुःख जगुलि फये मफयाः फुकक विश्वासीत यहदिया व सामरिया न्यक उखेंथुखें छ्यालब्याल जुयाः वन। प्रेरितत धाःसा गनं मर्वसे यरूशलेमय् हे च्वनाच्चन।
2 सुं विश्वासीतयसं वयाः स्तिफनसयात यंकाः थुनाबिल। थथे व सीगुलि इपि तसकं नुगः मछिंकाः ख्वल।
3 शाऊलं धाःसा विश्वासीतयत् स्यंका हे त्वःते धकाः छेंय छेंय वनाः विश्वासी मिसातयत् मिजंतयत् सातुसालाः यंकाः इयालखानाय् कुना बीगु यानाच्चन।*

- सामरियाय् भिगु खँ न्यंकुगु
4 उखेंथुखे जपि विश्वासीतयसं भिगु खँ न्यंकाजुल।
5 अथे हे फिलिपं नं सामरियाय् वनाः खीष्टयागु भिगु खँ न्यंकाजुल।
6-7 अन च्वपि यक्व मनुतयसं वं धाःगु खँ न्यंगुलि, वं भूतआत्मातयत् पिहां हूँ धकाः धाःथे ततःसकं हालः पिहां वंगुलि, पक्षवातं कयाः च्वपिन्त व लंग्रातयत् लायका ब्यगुलि नं फुककसिनं वयागु खँ बालाक न्हाइपुसे च्वकं न्यं।
8 अयजगुलि शहरय् च्वपि मनुत लयतायाच्चन।

जादुयागु ज्या याइम्ह सिमोन

- 9 अन सिमोन नां दुम्ह छम्ह मनु दु। जादुयागु ज्या यानाः वं शहरय् च्वपि मनुतयत् अजू चायकाः थत तःधम्ह मनु खः धकाः धया जुयाच्चन।
10 अथे जगुलि वयात चिधपिनिसे तःधपिन्सं तक नं – “परमेश्वरयागु तःधंगु शक्ति दुम्ह मनु थ्व हे खः” धकाः मानय् याना तल।
11 थथे सिमोनं ताःइलनिसें सामरितयत् जादु याना क्यनाच्वंगुलि इमिसं वयागु खँ न्यं।
12 अयनं फिलिपं इमित परमेश्वरयागु राज्य व येशू खीष्टयागु भिगु खँ न्यंकल। इमिसं वं धाःगु खँय विश्वास यानाः मिसा मिजं सकसिनं बन्तिस्मा काल।

- 13 सिमोन नं विश्वास यानाः बन्तिस्मा कयाः फिलिप नाप हे जुल। वं तसकं अजू चायापुगु ज्या व चिं यानाकयंगु खनाः सिमोन छक्क जुयाच्चन।
14 यरूशलेमय् च्वपि प्रेरिततयसं सामरियाय् च्वपि मनुतयसं नं परमेश्वरयागु वचन न्यन धकाः सीवं यहन्ना व पनूसयात इमिथाय् छ्वयाहल।
15 इमिसं अन वयाः इमिगु लागि पवित्र आत्मा झायादीमा धकाः प्रार्थना यात।
16 प्रभू येशूयागु नामं बन्तिस्मा काये धुंक्रां इपि आः तकं पवित्र आत्मां मजाःनि।
17 अथे जगुलि इमिसं इमिगु छेनय् ल्हाः तयाबिल, अले इपि पवित्र आत्मां जाल।
18 थथे इमिसं ल्हाः तयेवं इपि पवित्र आत्मां जाःगु खनाः सिमोनं थथे धकाः इमित धिबा ब्यु वल –
19 “थ्व शक्ति जितः नं बियादिसँ। अले जिं न्हाय्महयसिके ल्हाः तयेवं इपि पवित्र आत्मां जायेमा।”
20 पनूसं धाल – “थ्व धिबानापं तं छ नं नाश जुयावनेमा। छं स्वये परमेश्वरयागु वरदान धिबां न्याये दइ धकाः च्वना ला?
21 थ्व ज्याखेंय् छं ल्हाः तये फइ मखु, छायाधाःसा परमेश्वरयागु न्हाःने छंगु नुगः वेंचु।
22 अथे जगुलि छं पश्चाताप यानाः पापं लिच्यु। अले प्रभुयात प्रार्थना याःसा छंगु पाप क्षमा जुइकु, छायाधाःसा छंगु नुगः तसकं हे वेंचु धकाः जिं स्यु।

- 23 छ तसकं नुगः मुम्ह व पापया पन्जाय् लानाच्वंम्ह खः धकाः नं जिं स्यु।”
24 अले सिमोनं थथे लिसः बिल – “छि जितः धयादीगु छुं हे मजुइमा धकाः छिकपिन्सं हे प्रभुयात बन्ति यानादिसँ।”
25 थथे पनूसं व यहन्नां सामरियाय् च्वपिन्त प्रभुयागु वचन व थःपिनिगु साक्षी न्यंकाः सामरिया जुकाः यरूशलेम लिहां वंबलय लेंय लाःगु गामय् नं प्रभुयागु भिगु खँ न्यंका वन।

फिलिप व इथियोपियाय् च्वंम्ह सरकारी मनु

- 26 छन्हु छम्ह स्वर्गदूतं वयाः फिलिपयात थथे धाल – “याकनं दच्छिन पतिइ यरूशलेमं गाजापाखे वनेगु मरुभूमिया लेंय हूँ।”
27 अले फिलिप उग्रिमय् दनाः वन। वं लेंय इथियोपिया देशयागु महारानीया छम्ह तःधंम्ह दांभरियात नापलात। व छम्ह नपुंसक खः। व यरूशलेमय् परमेश्वरयात आराधना यानाः

- 28 लिहां वयाच्वंम्ह खः। व बागिलय् च्वनाः यशैया धाःम्ह आमवक्तां च्वःगु सफु ब्वना वयाच्वंगु खः।
29 अले पवित्र आत्मां फिलिपयात धाल – “व बागिया लिकक हूँ।”
30 फिलिप ब्रौय वन, व मनुखं यशैया धाःम्ह आमवक्तां च्वःगु सफु ब्वना वयाच्वंगु न्यनाः फिलिपं न्यन – “छि ब्वनाच्वनागु खँ थू ला?”
31 अले वं धाल – “सुनानं स्यना मर्बीकं गय् यानाः थुइकेगु?” अले वं फिलिपयात थःनाप तं बागिलय् च्वनेत बन्ति यात।
32 वं ब्वनाच्वंगु सफुयागु ब्व थथे खः –

“स्यायेत यंकम्ह चीधिकःम्ह भयाःचा थें
वयकलं छुं नवाना मदी।

सँ चाकीबलय् फे

सुम्क च्वथें

वयकलं नं थःगु म्हुतुवाः

तिनाच्चन।

33 वयकःयात क्वहंकाः

बालाक न्याय तकं मयात।

वयकःया सन्तानयागु खँ

सुनां कनी?

छाय्धाःसा वयकःयात

पृथ्वीइ स्यानाबिल।”*

34 अले व मनुखं फिलिपयात धाल – “थ्व सयात धाःगु खः? अगमवक्तां थत हे धयाच्वंगु ला कि सुं मेम्हयसित हे धयाच्वंगु? जितः थुइकादिसँ।”

35 अले फिलिपं धर्मशास्त्रयागु थ्व खनिसें कयाः येशूयागु भिगु खँ तक कन।

- 36 इपि वैंवं छथाय लः दुथाय थ्यन। अले वं फिलिपयात धाल – “स्वयादिसैं, थन लः दु। जितः बप्टिस्मा कायेत छुकि पनी?”
 37 फिलिपं धाल – “छि दुनालानिसैं विश्वास यानादियागु खःसा बप्टिस्मा कयादी फु।” अले वं लिसः बिल – “येशू ख्रीष्ट परमेश्वरया काय खः धकाः जि विश्वास याना।”
 38 अले वं बग्गी दिके बियाः इपि निम्हं लखय क्वाहं वन। फिलिपं वयात बप्टिस्मा बिल।
 39 इपि निम्हं लखं पिने थाहां वःबलय प्रभुयागु आत्मा फिलिपयात ज्वना यंकल। थथे वं फिलिपयात हान गुबलें मखन। अले व लयलयतायाः थःगु लैंय वन।
 40 फिलिप धाःसा अश्रदेद शहरय थ्यनाच्वन। अननिसैं वं कैसरिया मथ्यतले लैंय लाःगु गां पतिकं भिगु खैं न्यका वन।

9

- शाऊल विश्वासी जूगु
 1 शाऊलं धाःसा प्रभुया चेलातयत स्यायेगु व ख्याचवः बीगु याना जुल तिन। छन्हु थ्व शाऊलं दकलय तःधंमह पुजाहारीयाथाय वनाः
 2 दमस्कसय च्वंगु धर्मशास्त्र स्यनीगु छैंयाम्ह कजीयात येशू धाःथे जुइपि मिसात व मिजंतयत ज्वनाः यस्शलेमय हये दयेमा धकाः भवं च्वया बीत धाल।
 3 छन्हु थ्व हे शाऊल दमस्कसपाछे स्वया वनाच्वंबलय अन थ्यनिथें च्वंकाः आकाशं तसकं थीगु जः वयागु छचाःखेलं थिल।
 4 थथे जूगुलि व बैयं भवसु वन। अले वयात थथे धयाहःगु सः ताये दत – “शाऊल, शाऊल, जितः छं छाय दुःख बियाच्वनागु?”
 5 अले शाऊलं धाल – “हे प्रभु, छि सु खः?”
 अले वयकलं धयादिल – “जि येशू खः, गुम्हयसित छं दुःख बियाच्वन।
 6 आः दनाः शहरय हूं, अन हे छन्त यायेमाःगु ज्या कनी।”
 7 अबलय व नाप दुपि मनुत वातां दनाच्वन। इमिसं सःताः, खैं धाःसा सुयातं मखं।
 8 अले शाऊलं दनाः मिखा चायकुबलय मिखां छुं हे मखन। अथे जूगुलि मनुतयसं वयात ल्हाः ज्वनाः दमस्कसय हयाबिल।
 9 थथे व स्वन्हु तक मिखा कां जुइकाच्वन। थुबलय वं नयेनीगु मयाः, लः तक नं मत्वं।
 10 दमस्कसय हननिया धाःमह छम्ह चेला च्वनाच्वंगु दु। थ्व हे चेलायात प्रभुं दर्शन बियाः – “हननिया” धकाः सःतादिल।
 अले वं लिसः बिल – “प्रभु, जि थनसं दु।”
 11 प्रभु वयात धयादिल – “याकनं तयं धाःगु गल्लिइ वनाः यहूदायागु छैंय टार्ससयाम्ह शाऊल धाःमह मनुयात माः हूं। वं प्रार्थना यानाच्वंगु दु।
 12 हननिया धाःमह छम्ह मनुखं दुने वयाः मिखां खनेमा धकाः थःगु छेनय ल्हाः तयाच्वंगु वं दर्शन खने धुंकल।”
 13 अले हननियां लिसः बिल – “प्रभु, थ्व मनुयागु खैं यकव मनुतयगु म्हुतुं न्यना तयागु दु। यस्शलेमय च्वपि छिकपिनि चेलातयत थ्वं यकव हे सास्ती यानावःगु दु।
 14 थन वं तःधपि पुजाहारीतयके छिकपिनि चेलातयत ज्वनाः यंकेगु अधिकार कयाः वःगु दु हं।”
 15 तर प्रभु वयात धयादिल – “छ हूं छायाथाःसा यहूदीमखुपिन्त, जुजुपिन्त व इझ्राएलीतयत नं जिगु नां न्यंके छवयेत जि च्व मनुयात ल्ययागु दु।
 16 अले हानं जि वयात जिगु नांया निरिति गुलि तक वं दुःखकष्ट सी मालीतिनि धकाः वयनेतिनि।”
 17 अले हननियां शाऊल च्वनाच्वंगु छैंय वनाः वयागु छेनय ल्हाः तयाः थथे धाल – “किजा शाऊल, लैंय वयाच्वंबलय छि खंमह प्रभु येशू हे छि हानं मिखां खनेमा, अले पवित्र आत्मां जायेमा धकाः जितः थन छवयाहयादिल।”
 18 उलि धायेवं हे वयागु मिखां बिखु थें ज्याःगु छुं कुतुवन, अले वं मिखां खन। अले वं दना वनाः बप्टिस्मा काल।
 19 अनं लिपा नये धुंकाः वयागु म्हुय बल वल।
 शाऊलं दमस्कसय भिगु खैं न्यंक्रगु
 छुं दितक शाऊल दमस्कसय च्वपि चेलात नाप हे च्वन।
 20 याकनं हे वं धर्मशास्त्र स्यनीगु छैंय वनाः – “येशू परमेश्वरया काय खः” धकाः न्यंकाजुल।
 21 वयागु खैं न्यनाः मनुतयसं अजु चायाः थथे धाल – “यस्शलेमय येशूयागु नां काःपि मनुतयत स्याना ज्मह मनु थ्व हे मखु ला? अले थन नं छु व इमित तःधपि पुजाहारीतयथाय ज्वना यंकेत वःमह मखु ला?”
 22 तर शाऊल नवायेगुलिइ तसकं बल्लाना वल। दमस्कसय च्वपि यहूदीतयत येशू हे मुक्ति बीमह ख्रीष्ट खः धयागु दसु बियाः इमित व धाये थ्व धाये मफयका तल।
 23 तःन्हु दये धुंकाः यहूदीतय नायःतयसं शाऊलयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वल।
 24 थ्व खैं शाऊलं सिल। यहूदीत वयात स्यायेत चान्हे दमस्कसया धवाखा पति पिवाः च्वना जुल।
 25 शाऊलया चेलातयसं वयात छन्हु चान्हय खमुली तयाः शहरया पःखालं क्वछवयाः बिसिकेछवल।^७

- शाऊल यस्शलेमय लिहां वःगु
 26 अनं लिपा शाऊल यस्शलेमय वयाः चेलात नाप मिलय जुइत स्वल, तर व खनाः इपि ग्यात, छायाथाःसा इमिसं व नं छम्ह चेला खः धकाः पत्याः याये मफुत।
 27 अले बारनाबासं वयात प्रेरिततयथाय ब्वना हयाः गथे लैंय वनाच्वंबलय प्रभुं दर्शन बियाः शाऊल नाप नवानादिल, अले दमस्कसय छफुति हे मयासे वं येशूयागु खैं न्यंकल धकाः कन।
 28 अले तिन शाऊल यस्शलेमय च्वपि चेलात नाप च्वने फत। अन वं मयासे प्रभुयागु खैं न्यंकाजुल।
 29 अले ग्रीक भायू ल्हाइपि यहूदीत नाप नं जवाःसवाः याः जुल। अयजुगुलि इमिसं वयात स्यायेत स्वल।
 30 थ्व खैं विश्वासीतयसं सियाः शाऊलयात कैसरियाय ब्वना हयाः अन टार्ससय छवयाबिल।
 31 थथे यहूदिया, गालील व सामरियाय च्वंगु मण्डलीइ सुख शान्ति जुल। प्रभुयात हेनेगु व वयकःयागु खैं न्यनिगुलि यानाः पवित्र आत्मायागु व्हाहलि दयाः मण्डली च्वन्ह्याना वल, अले विश्वासीत नं यकव दयावल।

- पत्नस लुइवा व योप्याय वंगु
 32 पत्नस उखेंथुखें न्यंका जुजुं लुइवाय च्वपि चेलातयथाय नं थ्यन।
 33 वं अन एनियास धाःमह छम्ह मनुयात नापलात। पक्षवातं यानाः व मनु लासां दनावये मफुगु च्यादैं दये धुंकल।

- 34 पत्रूसं वयात धाल - “एनियास, येश खीष्टं छिगु ल्वय लायकादी। दनादिसं, छिगु लासा थनादिसं।” थुलि धायेवं व मनु जुस्क्क दन।
 35 लुड्राय व शारोपन्य च्वपि मन्तयसं ध्व खनाः प्रभुयात विश्वास यात।
 36 अबल्य योप्पा धाःगु थासय तबीता धाःम्ह छम्ह मिसाम्ह चेला च्वनाच्वंगु दु। ग्रीक भाषां वयागु नां डोरेकास जुइ। व छम्ह भिगु भिगु जक ज्या याना व मेपिन्त ग्वाहालि यानाजुइम्ह मिसा खः।
 37 छन्हु ध्व मिसा उसीय मदयाः सित। सीम्हयात म्वःल्हकाः चेलातयसं तले च्वंगु क्वथाय तया तल।
 38 लुड्रा योप्पां तामपाःगुलि चेलातयसं पत्रूस अन दनि धकाः सीकाः निम्ह मन्यात सःतके छवल। इमिसं वनाः धाल - “लिबाकादी मते, याकनं झासँ।”
 39 पत्रूस इपि नाप वन। अन थ्यनेवं इमिसं वयात तले क्वथाय ब्वनायंकल। भाःत मद्रुपि मिसातयसं ख्वख्वं तबीता मसीनिबलयं व इमिगु लागि दयकातःगु वसः क्यन।
 40 अले वं इपि फुक्कसितं पिने छ्वयाः पुलि च्याः प्रार्थना यात। प्रार्थना याये धुंकाः सीम्हयसिथाय स्वयाः धाल “तबीता, दना वा।” अले वं मिखा चायकल, पत्रूसयात खनाः व पयतुत।
 41 पत्रूसं वयात ल्हाः ज्वनाः थन। अले फुक्क चेलात व भाःत मद्रुपि मिसातयत् सःताः तबीतायात इमित लःल्हाना बिल।
 42 ध्व खँ योप्पाय फुक्कभनं बयबय जगुलि यक्वसिनं प्रभुयात विश्वास यात।
 43 पत्रूस तःन्हु तक अन हे सिमोन धाःम्ह छँगया ज्या याइम्हयसिगु छँय च्वन।

10

पत्रूस व कर्नेलियस

- 1 कैसरियाय कर्नेलियस नां दुम्ह छम्ह मनु दु। व इटालिया धाःगु पल्टनयाम्ह छम्ह कप्तान खः।
 2 व छम्ह धर्मीम्ह मनु खः। व अले वया जहानपि फुक्कसिनं परमेश्वरयात मानय याः। व पंचं वःपिन्त नुगः मर्यासे ब्यु। अले परमेश्वरयात न्हाबले प्रार्थना नं याः।
 3 छन्हु न्हिनय तीन बजे परमेश्वरया छम्ह दूतं दर्शन बियाः वयात - “कर्नेलियस” धकाः सःतू व बांलाक हे ताल।
 4 वं स्वःगु स्वलं तुं यानाः ग्यागां धाल - “प्रभु, छु याये माल, धयादिसँ?”
 अले दूतं वयात धाल - “छं मेपिन्त याःगु ग्वाहालि व प्रार्थना खनाः परमेश्वर तसकं लयतायादिल।
 5 आः छं मन्तयत योप्पाय छ्वयाः सिमोन धाःम्ह पत्रूसयात सःतके छव।
 6 व मनु सिमोन धाःम्ह छँगया ज्या याइम्हयसिगु समुद्र सिथय च्वंगु छँय च्वनाच्वंगु दु।”
 7 स्वर्गदूत वने धुंकाः वं निम्ह च्यःतयत व थःगु पल्टनयाम्ह छम्ह धर्मीम्ह सिपाईयात सःताः
 8 जगु खँ फुक्कं कनाः योप्पाय छवल।
 9 कन्हय खुन्हु न्हिनय सःतःवपि शहरया लिक्क थ्यन। अबलय हे पत्रूस कःसिइ प्रार्थना याः वन।
 10 तसकं नये पित्याःगुलि वं नयेगु मतिइ तल। नयेगु ज्वरय यानाच्वंबलय हे पत्रूस दर्शन खन।
 11 स्वर्ग चालाः अनं छक्क तःधगु देलासा थें ज्याःगु प्यखें कुन्चाय ज्वनाः पृथ्वीइ कुतु वयाच्वंगु खन।
 12 उकी तःता मछियापि पशु, पंक्षित व घिसय जुया जुइपि जन्तुत दु।
 13 अले “दँ पत्रूस, थुमित स्यानाः न” धकाः धयाहःगु सः ताल।
 14 वं धाल - “अथे जुइ मखु, प्रभु। जिं ला गुबले हे शुद्ध मज्जु व नये मज्जुगु मनयानि।”
 15 हानं सः वल - “परमेश्वरं शुद्ध याना तःगुयात छं शुद्ध मज्जु धकाः धाये मते।”
 16 थथे स्वकः तक जुल। अले व फुक्क हानं स्वर्गय त्तु थत यंकल।
 17 थथे पत्रूसं थःम्हं खंगु दर्शनयागु अर्थ छु जुइ धकाः मतिइ तथा च्वंबलय लाक्क हे कर्नेलियसं छ्वयाहःपि मन्तु सिमोनयागु छँ लुइकाः लुखाय दनाः
 18 सःताः “सिमोन धाःम्ह पत्रूस थन च्वनाच्वंगु दु ला” धकाः न्यन।
 19 ध्व दर्शनयागु अर्थ छु जुइ धकाः मतिइ तथा च्वंबलय पवित्र आत्मां पत्रूसयात धयादिल - “कुने स्वम्ह मन्तयसं छन्त माः वयाच्वंगु दु।
 20 याकनं क्वहां हँ, अले इपि नाप छं संका मयासें समुक्क हँ। जिं हे इमित छन्थाय छ्वयाहयागु खः।”
 21 अले पत्रूसं कुहां वनाः इमित धाल - “छिमिसं मालाच्वम्ह मनु जिं हे खः। छिपि थन छाय वयागु?”
 22 इमिसं धाल - “कर्नेलियस धाःम्ह परमेश्वरयात मानय याइम्ह व भिम्ह छम्ह कप्तान दु। वयकःयात यहदीतयसं नं मानय याः। पवित्रम्ह स्वर्गदूतं दर्शन बियाः छितः सःताः छिगु खँ न्यँ धकाः वयकःयात धयादीगुलि जिपि वयागु खः।”
 23 अले वं इमित दुने यकाः उखुन्हु अन हे बाय तल।

पत्रूस कर्नेलियसयात नापलाः वंगु

- कन्हय खुन्हु पत्रूस इपि नाप वन। योप्पाय च्वपि गुम्हं गुम्हं विश्वासीतयत नं वं ब्वनायंकल।
 24 इपि कंस खुन्हु कैसरियाय थ्यन। कर्नेलियस, वया पासापि व थःथितिपि फुक्क मुंकाः पत्रूसपिनिगु लँ स्वयाच्वन।
 25 पत्रूस दुहां वनेत्यंबलय कर्नेलियसं लुड्राय वयाः वयागु तुति भागि यात।
 26 अयनं पत्रूसं वयात थनाः धाल - “दनादिसँ, जिं नं ला छम्ह मनु हे खः नि।”
 27 थथे व कर्नेलियस नाप खँ ल्हाल्हां दुने वन। दुने वं यक्व मन्तु मुनाच्वंगु खन।
 28 अले वं इमित धाल - “छम्ह यहदी जुयाः मेगु जातियापिन्थाय वनाः इपिनापं संगत याये मज्जु धयागु खँ ला छिकपिन्सं सि हे स्यू। अयनं परमेश्वरं जितः सुं मन्यात शुद्ध मज्जु व थीमज्जुपि धाये मते धकाः धयादिल।
 29 अयज्जुगुलि हे जिं छिकपिन्सं सःतके हःबलय म्हां मथासे वया। आः छिकपिन्सं जितः छाय सःतादियागु खः, धयादिसँ।”
 30 अले कर्नेलियसं धाल - “थनि प्यन्हु दत, न्हिनेसिया तीन बजे ति जिं छँय प्रार्थना यानाच्वनाबलय त्वइसे च्वंगु वसः पुनातःम्ह छम्ह स्वर्गदूतं जिगु न्हाःने दे वयाः
 31 थथे धाल - “कर्नेलियस, छं याःगु प्रार्थना व मेपिन्त ग्वाहालि याना जगु परमेश्वरयात तसकं यल।
 32 अयज्जुगुलि योप्पाय छं मन्तयत सिमोन धाःम्ह पत्रूसयात सःतके छव। व मनु सिमोन धाःम्ह छँगया ज्या याइम्हयसिगु समुद्र सिथय च्वंगु छँय च्वनाच्वंगु दु।”

33 अले जि उग्रिम्य हे छिथाय मनुत छवयाहया। छि ज्ञायादीगु तसकं हे बांलात। परमेश्वरया न्हाःने प्रभुं छितः धयादीगु खँ न्यनेत जिपि थथे मुनाच्चवनागु दु।”

पन्हुसं नवाःगु

- 34 अले पन्हुसं धाल - “धाथे खः खनी, परमेश्वरं सुयातं ख्वाः स्वयाः ज्या यानामदी।”
 35 वयकःयात मानय यानाः भिगु भिगु ज्या याना जपि न्हाम्हयसितं वयकलं ययकादी।
 36 परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयापाखे इस्त्राएलीतयत शान्ति बीगु भिगु खँ न्यकादिल। थ्व हे येशू ख्रीष्ट फुक्कसियां प्रभु खः।
 37 थ्व हे भिगु खँ यहन्नां बाप्तिस्मायागु खँ न्यकाजगु लिपा गालीलिनिसें यहदिया तकं न्यनावंगु दु धकाः छिकपिन्सं सि हे स्यु।
 38 अले हानं गथे परमेश्वरं थ्व हे नासरतयाह येशूयात पवित्र आत्मां जायकाः यक्व शक्ति बियादिल। अले येशू फुक्कसितं भिकाः शैतानं दुःखकष्ट बियातःपिन्त लायकादिल। छायाःसा परमेश्वर वयकः नाप दीगु खः धकाः छिकपिन्सं न स्यु।
 39 “वयकलं थथे यस्शलेम शहरय व यहदियाय यानादीगु फुक्क ज्याखँया साक्षी जिपि हे खः। इमिसं वयकःयात क्रूसय यख्खानाः स्यात।
 40 अयत्तं परमेश्वरं वयकःयात सी धुंक्रसां स्वन्हु दुखन्हु म्वाकादिल अले क्यनादिल।
 41 वयकः फुक्क मनुतयथाय ज्ञाया मदी। परमेश्वरं जिमित थुक्रियागु साक्षी बीत ल्यया तःगुलि जिमिथाय ज्ञाल। अले जिमिसं वयकः नाप नयेत्वने याना।
 42 व हे येशू जिमित थ्व भिगु खँ न्यका जुइत व परमेश्वरं वयकःयात हे सीपिनि व म्वाःपिनि न्यायाधीश यानादीगु दु धकाः न्यका जुइत उजं बियादिल।
 43 न्हापायापि अगमक्तातयसं नं येशूयात विश्वास याःपि मनुतयगु पाप वयकःयागु नामं जक क्षमा जुइकु धकाः धयावंगु दु।”

यहदीमखुपिं नं पवित्र आत्मां जाःगु

- 44 थथे पन्हुसं नवानाच्चंबलय हे न्यना च्वंपि मनुतयके पवित्र आत्मा ज्ञाल।
 45 थथे यहदीमखुपिन्त नं पवित्र आत्मां जायकादीगु खनाः पन्हुस नाप वःपि यहदी विश्वासीत अजू चाल,
 46 छायाःसा इपि थीथी भाषां नवानाः परमेश्वरयात तःधंका च्वंगु इमिसं ताल। अले पन्हुसं धाल -
 47 “झीत थें थुमित नं पवित्र आत्मां जायकादी धुंक्ला। आः सुनां थुमित बाप्तिस्मा बी मते धकाः पने फइ?”
 48 थुलि धयाः वं इमित येशू ख्रीष्टयागु नामं बाप्तिस्मा कायेमाः धकाः उजं बिल। अले इमिसं वयात छुं ई तक इपिनां च्वनादिसँ धकाः बिन्ति यात।

11

पन्हुसं प्रेरिततय न्हाःने नवाःगु

- 1 यहदीमखुपिन्सं नं परमेश्वरयागु वचन न्यनाः विश्वास यात धकाः यहदियाय च्वंपि प्रेरितत व मेपि विश्वासीतयसं सीकल।
 2 पन्हुस यस्शलेमय लिहां वंबलय इमिसं वयात थथे धकाः ब्वःबिल -
 3 “यहदीमखुपिन्थाय वनाः छं नयेत्वने याना वयागु ला?”
 4 अले वं छगु छगु दतले जगु खँ फुक्क इमित थुक्थं कन -
 5 “योप्पाय छन्हू प्रार्थना यानाच्चवानाबलय जिं दर्शन खना। व दर्शनय जिं छक् देलासा थें ज्याःगु प्यखें कुन्चाय ज्वनाः स्वर्ग जिथाय कुतु वयाच्वंगु खना।
 6 जिं क्वथीक स्वयाबलय उकी पशु, पक्षी, घिसय जुया जुइपि जन्तुत खना।
 7 अले जिं थथे धयाहःगु सः ताया - “दुं पन्हुस, थुमित स्यानाः ना।
 8 “जिं लिसेः बिया - “मखु प्रभु, थौं तक जिं शुद्ध मजगु व थीमज्यगु मनयानि।
 9 “स्वर्ग हानं जितः थथे धयाहल - “परमेश्वरं शुद्ध याःगुयात छं शुद्ध मजू धकाः धाये मते।
 10 थथे स्वकः तक जुइ धुंकाः व फुक्कं स्वर्गय त् थत यकल।
 11 “अबलय हे कैसरियां जितः सःतःवःपि स्वम्ह मनुत जि च्वनाच्चवनागु छैय थयंकः वल।
 12 पवित्र आत्मां जितः म्हां मथासे इपि नाप सुमुक हँ धकाः धयादिल। अले योप्पाय च्वंपि ख्म्ह विश्वासीतनाप जि कर्नेलियसयाथाय वना।
 13 छम्ह स्वर्गदुतं छैय वयाः वयात थथे धाःगु खँ वं जिमित कन - “योप्पाय मनुत छव्याः सिमोन धाःम्ह पन्हुसयात सःतके छव।
 14 थ्व हे मनुखं छंगु व छिमि फुक्क जहानपिनिगु पाप क्षमा जुइगु खँ कनी।”
 15 “जि इपिं लिसे नवाना च्वनाबलय झीत थें इमित नं पवित्र आत्मां जायकादिल।
 16 थथे जुसेलि प्रभुं धयादीगु खँ जितः लुमसे वल - “यहन्नां ला लखं बाप्तिस्मा बियाच्च्वन, अयत्तं छिमित पवित्र आत्मां बाप्तिस्मा बी।”
 17 परमेश्वरं थथे येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानाः झीत पवित्र आत्मा बियादी थें इमित नं पवित्र आत्मा बियादिल धाःसा जि सु खः धकाः परमेश्वरं बीयंगु पनेत, जिं परमेश्वरयात पने फु ला?”
 18 इमिसं फुक्क खँ न्यने धुंकाः पन्हुसयात ब्वःबीगु त्वःताः थथे धकाः परमेश्वरयात तःधकल - “अयसा परमेश्वरं यहदीमखुपिन्त नं पश्चाताप याकाः म्वाकादिल खनी।”

एन्टिओखियाय च्वंगु मण्डली

- 19 स्तिफनसयात स्यायेधुंकाः सास्ती फये मफयाः विश्वासीतयसं फोनिके, साइप्रस व एन्टिओखियाय बिस्युं वनाः अन इमिसं यहदीतयत जक भिगु खँ न्यकाजुल।
 20 अयत्तं साइप्रसय व कुरेनीइ च्वंपि विश्वासीत गुलिसिनं धाःसा एन्टिओखियाय वयाः यहदीमखुपिन्त नं प्रभु येशूयागु खँ न्यकल।
 21 प्रभु इपिं लिसे दीगुलि यक्व मनुतयसं प्रभुयात विश्वास यात।
 22 थथे अन नं विश्वासीत दत धयागु खँ यस्शलेमया मण्डलीयापिन्सं सियाः बारनाबासयात एन्टिओखियाय छवयाहल।
 23 थथे व अन वयाः परमेश्वरं अन च्वंपि विश्वासीतयत बियादीगु आशिष खनाः तसकं लयताल। अले वं इमित मयासे दुगुगलिनिसं प्रभु नाप जुयाच्चवेमाः धकाः स्थनेकने यात।
 24 थ्व बारनाबास धाःम्ह तसकं भिम्ह तःधंगु विश्वास टुम्ह व पवित्र आत्मां जाःम्ह मनु खः। वं यानाः तःम्हयसिनं हे प्रभुयात विश्वास यात।
 25 अले व टार्ससय शाऊलयात माः वन।

- 26 लुइके धुंका: वयात एन्टिओखियाय ब्वना हल। इपि अन दच्छि तक च्वना: मण्डलीइ च्वंपि यक्वसित हे स्येकेने यात। एन्टिओखियाय हे दकलय न्हापा विश्वासीतयत खीष्टियन धायेगु यात।
 27 छन्हू यस्शलेमं सुं अगमवक्तात एन्टिओखियाय वल।
 28 इपि मध्ये अगाबस धा:म्हयसिनं संसारय न्यंक हे अनिकाल जुइतिनि धका: आत्मायागु शक्ति अगमवाणी कन। थ्व अनिकाल कैसर क्लौडियसया पालय जुल।^{१३}
 29 अथे जुगुलि अन च्वंपि चेलातयसं फक्व धिबा लहाना: यहूदियाय च्वंपि विश्वासीतयत ग्वाहालि यायेगु क्व:छित।
 30 मुंगु भेटी शाऊल व बारनाबासयागु लहातं यस्शलेमया मण्डलीया थकालिपिन्त बीके छवल।

12

विश्ववासीतयत इन जक सास्ती या:गु

- 1 अबलय हेरोद जुजुं गुम्हं गुम्हं विश्वासीतयत सास्ती बीगु यात।
 2 वं यहूनाया दाजु याक्वबयात तरवारं स्याकल।
 3 थुकिं याना: यहूदीतय नाय:त लयता:गुलि इन पन्सयातानां ज्वनेत न्हचिल। वयात ज्वंगु मोडा मत:गु मरि नयेगु नख:बलय ख:।
 4 पन्सयात च्वना: इयालखानाय तल। छुत्काराया नख: धुंका: जक मन्तयगु न्ह्य:ने येकेगु मतिइ तया: प्यम्ह प्यम्ह याना: प्यथ्व: सिपाइतयत पा: तया तल।^{१४}
 5 पन्सयात इयालखानाय कुनात:बलय मण्डलीइ च्वंपिन्सं वयात त्व:ताब्यु धका: परमेश्वरयाके प्रार्थना यानाच्वन।
 पन्स इयालखानां पिहां व:गु
 6 हेरोद मन्तय न्ह्य:ने येकेगु न्ह्यारुंन्हू चान्हय पन्स निम्ह सिपाइतयगु दथुइ निगु सिखलं चिका: घनाच्वन। लुखायं व सिपाइं पा: च्वनाच्वंगु दु।
 7 अबलय हे प्रभुयाम्ह छम्ह स्वर्गदूत अन खनेदयक: वल। अले अन झल्ल च्वन। स्वर्गदूतं पन्सयात म्हय गिलिगिलि याना: “याकनं दें” धका:
 थन। पन्सया लहातय चिनात:गु सिख: ब्यना: कुतुंवन।
 8 स्वर्गदूतं वयात धाल – “लं फ्यु अले लाकां न्ह्या।” वं धा:थे यात। स्वर्गदूतं वयात हनं धाल – “गां न्यया: जि ल्यल्ह्य वा।”
 9 पन्स वया ल्यल्ह्य वन। थव फुककं जुयाच्वंगु धा:थे ख: धका: वं मस्यु। वयात ला थ्व फुककं म्हगसय म्हना च्छथे च्वन।
 10 थथे इपि पा: च्वनाच्वंपि निथ्व: सिपाइतयत पुला: शहरय वनेगु नैयागु धवाखाय थ्यन। धवाखा वं अथे चालावन, लैय थ्यनेवं स्वर्गदूतं वयात त्व:तावन।
 11 अले तिनि पन्सं वा: चाया: थथे धाल – “आ: तिनि जिं सिल का, प्रभुं जित: थ:म्ह स्वर्गदूत छवयाहया: यहूदीतयत आशां थ्याना: हेरोदया लहातं त्व:तकादीगु खनी।”
 12 थथे मतिइ तंतं पन्स मर्कूस धा:म्ह यहूनाया मां मरियमयागु छैय थ्यन। अन यक्व मन्त प्रार्थना यानाच्वंगु दु।
 13 वं लुखाय स: बिल। अले रोदा धा:म्ह भ्वातिनं खापा खं वल।
 14 पन्सयागु स: मर्सीका: वं तसकं लयताया: खापा हे मचायकुसे दुने च्वंपिन्त निं “पन्स वल” धका: धा: वन।
 15 इमिसं वयात धाल – “छ वीं जुल जुइ का।” अयतं रोदां पन्स हे ख: धका: जिदी यानाच्वन। अले इमिसं धाल – “अयसा व पन्सया स्वर्गदूत जुइ।”
 16 पन्सं धा:सा खापाय स: बिया हे च्वन। खापा चायकुबलय वयात खना: इपि छक्क जुल।
 17 अले वं इमित हाले मते धका: लहा:भाय याना: प्रभुं वयात गुकथं इयालखानां पित ब्वना हयादिल धयागु खँ फुकक कन। वं इमित – “थ्व खँ याक्व व मेपि विश्वासीतयत नं धयाब्यु” धका: धया: अन मेथाय वन।
 18 मुथय सिपाइतं “पन्सयात छु जुल” धका: तसकं आछु-आछु कनाच्वन।
 19 हेरोद पन्सयात मातां वं लुइके मफुगुलि इयालखानाय पा: च्वंपिन्त जाँचय याना: फुककसित स्यानाछव धका: उजं बिल। अन लिपा हेरोद यहूदियां कैसरियाय वना: अन हे च्वन।

हेरोद सीगु

- 20 हेरोद टुरोस व सिडोनय च्वंपि मन्तलिसे तसकं तंचाया च्वंगुलि इमिसं मिलय जुया: हेरोदयात लयतायकेत स्वयाच्वन। उकिं इमि सुं मन्त वया: हेरोदया बलस्तस धा:म्ह मन्थात लहातय कया: मिलय जुयाच्वनेगु धका: बिनित्ति यात, छायाधा:सा हेरोदयागु हे देश इमिसं नसा कयाच्वंगु ख:।
 21 क्व:छिना त:खुन्हू हेरोद लायकु वस: पुना: सिहासनय च्ववल। अले वं इमित न्वचु बिल।
 22 अले मन्त थथे धका: हाल्ला हल – “थ्व ला ध:यागु स: ख:, मन्यागु मखु।”
 23 जुजुं परमेश्वरयात त:मधंकुसे थ: हे त:धं जुगुलि उग्रिमय छम्ह प्रभुयाम्ह स्वर्गदूतं वयात मफयकाबिल। अले व की दया: सित।
 24 अयसां परमेश्वरयागु भिगु खँ यक्व धासय न्यनान, अले विश्वासीतं नं यक्व दयानव।
 25 बारनाबास व शाऊल भेटी बीगु ज्या सिधयका: मर्कूस धा:म्ह यहूनायात नं ब्वना: यस्शलेमं एन्टिओखियाय लिहां वन।

13

बारनाबास व शाऊलयात लयया: भिगु खँ न्यके छव:गु

- 1 एन्टिओखियाय च्वंगु मण्डलीइ अगमवक्ता व गुस्त नं दु। थुपि बारनाबास, हाक्क धा:म्ह शिमियोन, कुरेनी व:म्ह लुकियस, दरबारय हेरोद जुजु नाप ब्वलंम्ह मनेन व शाऊल ख:।
 2 थुपि अपसं च्वना: प्रभुया आराधना यानाच्वंबलय पवित्र आत्मां थथे धयादिल – “बारनाबास व शाऊलयात जिं स:तागु ज्याय छव।”
 3 अले इमिसं अपसं च्वना: प्रार्थना याना: छेनय लहा: तया: इमित ज्याय छवयाबिल।

बारनाबास व शाऊल साइप्रसय

- 4 थथे इपि पवित्र आत्मां छव:गु ज्याय वन। इपि सिलुकिया जुया: साइप्रस टापुपाखे ल:जहाजं वन।
 5 सलामिसय थयंक: इमिसं अन यहूदीतय धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय वना: वचन न्यकल। इमित ग्वाहालि बीत मर्कूस धा:म्ह यहूनायात नं इपि नाप ब्वनार्यकल।
 6 इपि सलामिसं पाफोस धा:गु शहरय थयंक: वन। अन इमिसं छम्ह फताहा अगमवक्ता बार-येशु धा:म्ह यहूदी झाँक्री नापलात।

7 व छम्ह बुद्धि दुम्ह सर्गियस पौलुस धा:म्ह त:धंम्ह हाकिमयागु छैय् च्वनीम्ह ख:। व त:धंम्ह हाकिमं परमेश्वरयागु भिगु खँ न्यने मास्ति वयका: बारनाबास व शाऊलयात सतल।

8 एलुमास धा:म्ह बार-येशुं धा:सा त:धंम्ह हाकिमयात परमेश्वरयागु खँ मन्यकेगु कुत: यात।

9 थथे या:गुलि शाऊलं (वयात पावल नं धा:)* पवित्र आत्मां जाया: वयात मिखा हे लिमकासे स्वया: धाल –

10 “छ रैतानया मचा, फुक्क भिगु ज्याया शत्रु, लुच्चा, थयाय जक याना: नया जुइम्ह, छु छु प्रभुयागु सत्य खँयात स्यकेत स्वयेगु ज्या त्व:ते मखु ला?”

11 प्रभु छन्त सजौंय बियादी धुंकात। छुं ई तक छ कां जुइ। अले छंगु मिखां निभा: ज: खनी मखु।” थुलि धायेवं एलुमासं छुं हे मखना वन। अले ल्हा: ज्वना यंकीम्ह सं मनु दु ला धका: पचिपचि या: जुल।

12 थ्व खना: त:धंम्ह हाकिमं अजू चाया: परमेश्वरयागु स्यना खँय् विश्वास यात।

पावल पिसिदियायागु एन्टिओखियाय वंगु

13 पावल व वया पासापि पाफोसं ल:जहाज्य च्वना: पामफिलियाय ला:गु पर्गा धा:गु शहरय् थ्यंक: वल। यहून्ना धा:सा इमित अन हे त्व:ता: यरूशलेमय् लिहां वन।

14 इपि पर्गा तुं पिसिदिया जिल्लाय ला:गु एन्टिओखियाय वन।

विश्रामबार† खुन्दु धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय् वना: अन न्यना च्वंपि लिसे फ्यतवन।

15 व्यक्त्थायागु सफु व अगमवक्तायतयगु सफु वने धुंका: थकालिपिन्स इमित स:ता: थथे धाल – “किजापि, थ्व मनृतयत छुं भिगु खँ न्यके मास्ति व:सा, धयादिसँ।”

16 अले पावल दना: ल्हा:भाय याना: थथे धाल – “इसाएली दाजुकिजापि व परमेश्वरयात मानय याइपि, जिगु खँ न्यनादिसँ।

17 “इसाएलीतय परमेश्वरं झी तापा:बाज्यापिन्त ल्ययादिल, अले मिश्र देशय च्वनाच्वंबलय इमित त:धंकादिल। अले थ:गु शक्ति क्यना: इमित अनं पित व्वना हयादिल।”

18 पिइदँ तक मसूमिइ च्वंबलय इमिगु मभिगु ज्याखँयात सह यानादिल।

19 लिपा परमेश्वरं हे कनानय च्वंपि न्हयू जातियात नाश याना: इमिगु देश थुमित ल:ल्हानादिल।

20 थथे जुइत प्यस: व नेयदँ (४५०) बित।

“अनं लिपा इमित राज्य याकेत परमेश्वरं न्यायाधीशत छवयाहयादिल। थुमिसं शम्पुल धा:म्ह अगमवक्तायागु पालय तक ज्या यात।”

21 अले इमिसं छम्ह जुजु फवन। अले परमेश्वरं पिइदँ तक बेन्यामीन कुलयाम्ह कौश्या काय शाऊल धा:म्हयसित जुजु दयकादिल।

22 लिपा थ्व जुजुयात लिकया: परमेश्वरं दाऊद धा:म्हयसित ल्ययादिल। थ्व हे दाऊदयात वयकलं थथे धयादिल – “जि जिगु मन नाप मिलय् जुम्ह यिशैया काय दाऊदयात लइके धुन। थ्व हे जि धयागु फुक्क याइ।”

23 “थ्व हे मनुया कुलं परमेश्वरं इसाएलयात मुक्ति बीम्ह येशूयात छवयाहयादिल। थथे छवयाहये धका: वयकलं न्हापा हे बचं बियादीगु ख:।

24 येशू झाये न्हु: बपिस्मा बीम्ह यहून्नां वया: फुक्क इसाएलीतयत परचाताप या अले बपिस्मा का धका: न्यंकाजुल।”

25 यहून्नां थ:गु ज्या सिधयका: थथे धा:गु ख: – “छिमिसं जि सु धका: तायका च्वना? जि व हे मखु। जि लिपा छम्ह झायच्वंगु दु। जि ला वयक:यागु लाकां पुतु पयनेत नं मल्ब:।”

26 “दाजुकिजापि, अब्राहामया सन्तान जूसां वा परमेश्वरयात मानय याइपि यहूदीमखुपि जूसां थ्व मुक्तियागु खँ परमेश्वरं झी फुक्कसितं छवयाहयादीगु ख:।

27 यरूशलेमय च्वंपिन्सं व इमि शासकतयसं वयक:यात म्हसीके मफुत। विश्रामबार पतिकं व्वना वयाच्वंगु अगमवक्तायतयगु सफुलिइ च्वयात:गु खँ न्यसां नं इमिसं थुइके मफुत। अयजूगुलि इमिसं वयक:यात स्याना: अगमवक्तातयसं धा:गु खँ पवंकल।

28 वयक:याके स्याना छवयेमा:गु छुं हे दोष लइके मफुसां इमिसं पिलातसयाके ‘वयात स्यानाछव’ धका: फवन।

29 “थथे च्वया त: थें वयक:यात जू वये मा:गु फुक्क जुइ धुंका: इमिसं वयक:यात कूसं वयकया: चिहानय तयाबिल।”

30 तर परमेश्वरं वयक:यात सीम्ह म्वाकादिल।

31 अले त:न्हु तक थ:पि नाप गालीलिमिसे यरूशलेमय थ्यंक व:पिन्थाय खनेदयक: झाल। थुपि आ: तक थ्व खँया साक्षी दनि।

32 “आ: जिमिसं परमेश्वरं झी तापा:बाज्यापिन्त बी धका: धयादीगु थ्व हे भिगु खँ छिमित कं वयाच्वना।

33 थ्व हे खँ वयकलं सीम्ह येशूयात म्वाका: झी इमि सन्तानयागु निरति पवंकादिल। निगू भजनय येशूया खँय थथे च्वयात:गु दु –

“ छ जिमि काय ख:।

थनिमिसे जि छ बा: जुल।”

34 “परमेश्वरं वयक:यात गुबलें सीम्वायक म्वाकादीगु खँय थथे धयादिल –

“ जि दाऊदयात बी धका:

धयागु पवित्र आशिष छिमित बी।”

35 “मेगु भजनय नं दाऊदं थथे धयात:गु दु –

“ अले छि थ:म्ह पवित्रम्ह मनूयात

ध्वगिकेबी मखु।”

36 “थ्व खँ दाऊदं थ:गु बारे च्वयात:गु मखु, छाया:सा परमेश्वरया इच्छा कथं सेवा याना: सीधुंका: वयात वया तापा:बाज्यापिनां थुनाबिल। अले वयागु सीम्ह ध्वगिना वन।

37 अयतं गुम्हयसित थ्व खँ धा:गु ख: व ला ध्वगिना मवं, बरु परमेश्वरं वयक:यात सीम्हं हानं म्वाकादिल।

38 “अयजूगुलि दाजुकिजापि, छिकापिन्सं थ्व खँ थुइकादिसँ। थ्व हे मनूयागु नाम छिमिगु पाप क्षमा जुइ धका: जिमिसं धयाच्वनागु ख:।

* **13:9** १३:९ पावल वयात ग्रीक भाषां “पौलस” † **13:14** १३:१४ यहूदीय विश्रामबार खुन्दु * **13:17** १३:१७ प्रस १:१७; १३:१९ * **13:18** १३:१८ गन्ती १:१३; १३:१९ व्य १:३९
 * **13:19** १३:१९ व्य ७:१; यहे १:१२ * **13:20** १३:२० न्याय २:१६; १ शम् ३:२० * **13:22** १३:२२ १ शम् १३:१५; १६:१२; भज ७:२० * **13:24** १३:२४ मकी १:१५; लूक १:३
 * **13:25** १३:२५ मती ३:११; मकी १:१७; लूक ३:१६; यहू १:२०, २० * **13:28** १३:२८ मती २०:२०-२३; मकी १५:२३-२४; लूक २३:१९-२३; यहू १९:२५ * **13:29** १३:२९ मती २०:२७-२९; मकी १५:२०-२३; लूक २३:२७-२९; यहू १९:२८-२९ * **13:31** १३:३१ प्रे १:३ * **13:33** १३:३३ भज २:७ * **13:34** १३:३४ यहे १५:२३ * **13:35** १३:३५ भज १:१०

39 वयकःयात विश्वास याःपिनिगु न्हाथें ज्याःगु पाप नं क्षमा यानाबी। थ्व ज्या मोशां ब्यगु व्यवस्थां याये मफुत।

40 उकिं होश यानादिसें। अगमवन्तातयसं च्वयातःगु थ्व खँ छिकपिन्त लाः मवयेमा –

41 “ ‘अय् मूर्खत,
हेबायचबाय् जक यानाजुइपि,
थुइके मफयाः
छिपि अथें सिनावनी।

छिपि दुबलय हे
जिं छगू थज्याःगु ज्या याये।

जि यानागु थ्व ज्या
छिमित सुनानं कन धाःसां

छिमिसं गुबलेनं न पत्याः याइ मखु।’ ”*

42 पावल व बारनाबास धर्मशास्त्र स्यनीगु छैनं पिहां वयाच्वंबलय मनुतयसं वइगु विश्रामबार खुन्हु नं कं झासें धकाः बिन्ति यात।

43 सभा क्वचाय धुंकाः यक्व हे यहदीत व यहदी जूपि मनुत इपि नाप वन। पावल व बारनाबास परमेश्वरं धयादी थें याना च्वं धकाः इमित वःबियाः धाल।

44 मेगु विश्रामबार खुन्हु परमेश्वरयागु वचन न्यनेत शहरय् च्वंपि अप्वः थें मनुत वल।

45 थथे यक्व मनुत न्यं वःगु खनाः यहदीतय् नायःतयगु नुगः मुल। अले इमिसं पावलं धाःगु खँ ख हे मखु धकाः हेस्यानाः वयात मभिकाः खँ लहात।

46 अयनं पावल व बारनाबासं मयासे थथे धाल – “परमेश्वरयागु भिगु खँ छिकपिन्त नि न्हापालाक न्येके माःगु खः। छिकपिन्त हे न्यने मयः धाल धाःसा, अले थःपिन्त अनन्त जीवन कायेत मल्वःपिं तायकल धाःसा आः जिपिं यहदीमखुपिन्थाय् वनाः कं वने।

47 छायाधाःसा थथे या धकाः प्रभु हे जिमित धयादीगु दु –

“ ‘जिं छिमित यहदीमखुपिन्थाय्
जः हलेत,

अले संसारयात मुक्तियागु लँ
क्यनेत छवयाचवना।’ ”**

48 थ्व न्यानाः यहदीमखुपिं तसकं ललय्ताल। इमिसं परमेश्वरयागु वचनयात तःधंकल। अले अनन्त जीवन बीत ल्यायातःपि मनुतयसं विश्वास यात।

49 थथे प्रभुयागु वचन उगु इलाकाय फुक्क थासय् न्यनावन।

50 अयनं यहदीतयसं नांजाःपि धर्मीपि मिसातयत व शहरय् च्वंपि नायःतयत ग्वाकाः पावल व बारनाबासयात ख्यानाः इमिगु इलाकां पितिनाछवल।

51 अले इपिं थःगु लाकामय च्वंगु धु थाथा यानाः आइकोनियनय् वन।*

52 एन्टिओखियाय् च्वंपि चेलात पवित्र आत्मां जायाः लयतायाचवन।

14

आइकोनियनय्

1 आइकोनियनय् थ्यंकाः नं इपि निम्हं धर्मशास्त्र स्यनीगु छैनं वन। अन इमिसं तसकं बांलाक नवाःगुलि यक्व हे यहदीतयसं व यहदीमखुपिन्सं नं विश्वास यात।

2 विश्वास मयाःपि यहदीतयसं यहदीमखुपिन्त ग्वाकाः विश्वासीतयत मययकल।

3 अयनं इपि मयासे प्रभुयागु वचन स्यैर्यं तःन्हु तक अन च्वनाचवन। इमिसं नवाःगु प्रभुयागु वचन खः धकाः दसि बीत इमिसं यक्व अजू चायापुगु चिं व ज्या यानाक्यन।

4 अन शहरय् च्वंपि मनुत निगू पुचः जुयाः बाया वन। छपुचः मनुतयसं यहदीतय्गु पँ लित, अले मेपिन्सं प्रेरिततयगु पँ लित।

5 हाकिमत नाप मिलय जुयाः यहदीत व यहदीमखुपिन्सं इमित ल्वहेंत कयकाः स्यायेत

6 स्वयाच्वंगु दु धकाः सीकाः इपि लकोनियाय् च्वंगु लस्त्रा व डबीं धाःगु शहर व इमिगु जःखः च्वंगु जिल्ला जुयाः बिस्युं वन।

7 अन नं इमिसं भिगु खँ न्यंकाजुल।

लस्त्रा व डबीं शहरय्

8 अबलय् लस्त्राय् छम्ह लंग्राम्ह मनु दु। वृसानिसें लंग्र जूगुलि गुबलेनं न्यासि वने मनिंन।

9 पावलं न्यंकाच्वंगु खँ व नं न्यन। पावलं वयात मिखा हे लिमकासे स्वयाचवन। वयाके थःगु ल्वय लायकाबी धयागु विश्वास दु धकाः सीकाः पावलं वयात

10 तःसलं थथे धाल – “दनादिसें।” थुलि धायेवं हे व जुस्वक दनाः न्यासि जुल।

11 पावलं थथे लायकगु खनाः यक्व मनुतयसं ततःसलं हालाः लकोनियायागु भाषां थथे धाल – “घः हे मनु जुयाः झीथाय वयाच्वंगु खः।”

12 पावल न्हालुवाः नवाःम्ह जूगुलि इमिसं वयात हर्मसं घः अले बारनाबासयात जिउस घः धकाः नां तल।

13 शहरया पिनेसं जिउसयागु देगः दु। देगःया घःपालाः स्वांमाः व द्रहं ज्वनाः शहरयागु धवाखाय वल। वं व अन मुनाच्वंपि मनुतयसं बारनाबास व पावलयात पुजा यायेत स्वल।

14 थ्व खँ इमिसं सियाः थथःगु लं खुनाः मनुतयगु हलय् दुहां वनाः तःसलं हालाः थथे धाल –

15 “दाजुकिजापि, छिकपिन्सं थ्व छु यानादियागु? जिपिं नं ला छिकपिं थें हे थ्व संसारयापि मनुत खः नि। जिमिसं ला छिकपिन्त भिगु खँ कनाः थथे म्वाःमदुगु ज्यां तःतकाः स्वर्ग, पृथ्वी, समुद्र व अन च्वंगु दक्व फुक्कं सृष्टि यानादीम्ह म्वाःम्ह परमेश्वरपाखे लिफः स्वकेत जक स्वयाचवनागु खः।”

16 न्हापा न्हापायापि मनुतयत परमेश्वरं इमि यःथें याकेबियादिल।

17 अथेसां वयकलं भिगु भिगु ज्या याना: थ: सु ख: धका: क्यना मदीगु मखु। वयकलं छिकपिन्त स्वर्ग इलय ब्यलय वा वयका: फलफुल व अन सयकादिल। अले छिकपिन्त नयेत्वनेगु बिया: लयतायका तम्ह नं थ्व हे परमेश्वर ख:।”

18 प्रेरिततयसं बल्लं थथे धया:तिनि थ:पिन्त पुजा यायेत्यपिन्त पने फत।

19 छन्हू यहदीत एन्टिओखिया व आइकोनियननिसें अन वया: अन च्वपि मनुतयत् लहातय कया: पावलयात लवहँत कयकल। अले सित जुइ धका: शहरं पिने साला: वांछये यंकल।

20 अन च्वपि विश्वासीत वयात वाचन्वया त:थाय स्व.वन। अले पावल दना: शहरय वन। कन्हय खुन्हू हे पावल बारनाबास नाप डर्बिइ वन।

एन्टिओखियाय लिहां वगु

21 अन नं इमिसं भिगु खँ न्यकगुलि विश्वासीत यक्व दत। लिपा इपि लुस्त्रा, आइकोनियन जुया: एन्टिओखियाय लिहां वत।

22 इमिसं विश्वासीतयत् विश्वासय बल्लाना च्वनेत साहस बिल। अले थथे धका: नं स्यन – “परमेश्वरया राज्यय दुहां वनेत इीसं थज्या:गु दु:खकष्ट सह यायेमा:।”

23 इमिसं मण्डली पतिकं थकालि लयया: अपसं च्वना: प्रार्थना याना: इमित विश्वास या:म्ह प्रभुयागु लहातय ल:ल्हाना थकल।

24 अन लिपा इपि पिसिदिया पुला: पामफिलियाय थ्यंक: वल।

25 पर्पाय नं भिगु खँ न्यका: इपि अटालिया क्वहां वन।

26 अटालियां इपि ल:जहाजय च्वना: सिरियाया एन्टिओखियाय लिहां वन। अन हे इमिसं पूर्वका वगु ज्यया निति इमित परमेश्वरया दया मायाय ल:ल्हा:गु ख:।

27 एन्टिओखियाय थ्यंका: इमिसं मण्डलीइ च्वपि विश्वासीत मुंका: परमेश्वरं इपि नाप च्वनादिया: गुलि ज्या यानादिल, अले यहदीमखुपिन्त नं विश्वास यायेगु लँ क्यनादिल धका: फुकक खँ कन।

28 इपि अन त:न्हू तक चेलातनाप च्वन।

15

यस्शलेमय सभा या:गु

1 अबलय यहदियां सुं विश्वासीतयसं एन्टिओखियाय वया: मण्डलीइ च्वपिन्त थथे धका: स्यन – “मोशां ब्यगु व्यवस्थाय च्वया त: थें म्हय चिं मतयकुसा छिमिगु उद्गार जुइ फइ मखु।”^१

2 इमिसं थथे धका: स्पगुलि पावल व बारनाबास थ्व खँय इपि लिसे तसकं जवा:सवा: यात। लिपा पावल, बारनाबास व अनं सुं विश्वासीतयत् यस्शलेमय छवयेगु, अले प्रेरितत व थकालिपि लिसे थुक्रियात कया: खँ लहायेगु क्व:छित।

3 एन्टिओखियाय च्वंगु मण्डलीयापिन्सं इमित अनं बिदा बिल। अले इपि फोनिके व सामरिया जुया: वन। अन च्वपि विश्वासीतयत् इमिसं यहदीमखुपि मनुतयसं नं विश्वास या:गु खँ कन। थ्व खँ न्यना: इपि तसकं लयताल।

4 यस्शलेमय थ्यंबलय अन च्वंगु मण्डलीयापिन्सं, प्रेरिततयसं व थकालिपिन्सं इमित लसकुस यात। अले इमित परमेश्वरं यानादीगु फुकक खँ कन।

5 अनं सुं फरिसी विश्वासीतयसं दना: थथे धाल – “यहदीमखुपिन्सं म्हय चिं तयकेमा:, अले मोशायागु व्यवस्था नं मानय यायेमा:।”

6 थ्व खँय सल्लाह यायेत प्रेरितत व थकालिपि छथाय मुन।

7 ता:हाकयक खँल्हाबल्हा जुइ धुंका: पढसं दना: धाल – “दाजुकिजापि, यक्व दँ न्हापा यहदीमखुपिन्त नं भिगु खँ न्यका: विश्वास याकेत परमेश्वरं छिकपिनिगु दथं जित: लययादिल। थ्व ला छिकपिन्सं सि हे स्यु।”^२

8 मनुतयगु गुगलय च्वंगु खँ स्पह परमेश्वरं इीत थें इमित नं पवित्र आत्मा बिया: इपि नं विश्वासी जुइ ज्यु धका: क्यनादिल।^३

9 थुकथं वयकलं इीपि व इपि छुं नं मपा: धका: क्यनादिल। विश्वासं याना: इीगु थें इमिगु नुग: नं यक्क सिलादिल।

10 अयसा इीसं व इी तापा:बाज्यापिन्सं क्वबी मफुगु कुयात चेलातयत् क्वबिका: छाय परमेश्वरयागु मन स्वयेगु?

11 गथे इीसं प्रभु येश्यात विश्वास याना: इीपि वयक:यागु दया मायां बचय जुल, अथे हे इपि नं बचय जूगु दु।”

12 अले फुककं सुक्क च्वन। परमेश्वरं यहदीमखुपिन्थाय अजु चायापुगु चिं व ज्या यानादिल धका: पावल व बारनाबासं कंगु खँ नं इमिसं ध्यान बिया: न्यनाच्वन।

13 इमिसं नवाये धुंका: याक्बं धाल – “दाजुकिजापि, जिगु खँ न्यनादिसैं।

14 परमेश्वर हे यहदीमखुपिन्थाय ज्ञाया: इमित थ: मनुत यानादिल धका: सिमोनं धाये हे धुंकल।

15 थ्व खँ ला अगामवक्तातयगु खँ नाप नं मिलय जू। न्यनादिसैं, थथे च्वयात:गु दु –

16 “ ‘अनलि जि लिहां वने,
अले दाऊदयागु दुना वंगु छँ
हानं दयकाबी।
स्यंगु भिका बी।

17 अले मेपि फुकक मनुत,
अज्ज ला जिं थ: मनुत यायेत स:तापि
यहदीमखुपि मनुतयसं तक नं
परमेश्वरयात माली।

18 परमप्रभुं धयादीगु थ्व खँ,
न्हापानिसैं हे धयावयाच्वंगु ख:।’ ”^४

19 “अयजुगुलि परमेश्वरपाखे स्वया व:पि यहदीमखुपिन्त इीसं दु:ख बी मज्यु धयागु जिगु धापु दु।

20 अथे ख:सां इमित मूर्ति पुजायागु प्रसाद नये मते, व्यभिचार याये मते, हि मम्हुकुसे स्या:गु ला नये मते, छुक्रियागुं हि त्वने मते धका: च्व:सा बांलाइ।^५

21 न्हापानिसैं शहर पतिकं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय विश्रामवार पतिकं मोशायागु व्यवस्था व्वना: न्यंका वयाच्वंगु दु।”

* 15:1 १५:२ लेवी १२:३ * 15:7 १५:१० प्रे १०:२९-४३ * 15:8 १५:१० प्रे २:३; १०:२४ * 15:18 १५:२६-२८ आमो १:१९-२२; यशै ४:५-२९ * 15:20 १५:२२-२९ प्रस ३:२१-२५-२६; लेवी १:३२-३५-३६; १८:२६-२९

चवःगु पौ

22 अले प्रेरितत, थकालिपि व मण्डलीयापि फुक्कसिनं जाना: यह्दा धा:म्ह बारसाबास व सिलासयात ल्यया: इमित पावल व बारनाबास नाप एन्टिओखियाय छवयेगु क्व:छित।

23 जिमित थथे पौ चवया बियाछवल –

“थनच्वंपि प्रेरितत व थकालिपिनाखे एन्टिओखिया, सिरिया व किलिकियाय च्वंपि यह्दीमखुपि दाजुकिजापिन्त ज्वजलपा दु।

24 “जिमिगु पुचलं पिहांव:पिं सुं मनुतयसं छिकपिन्त म्वा:मदुगु खँ ल्हाना: दु:ख बिया: मन स्यंकेत स्वल धका: जिमिसं न्यना। इमित जिमिसं छवयाहयागु मखु।

25 अयजुगुलि थन च्वंगु मण्डलीयापि फुक्कं मुना: निम्ह मनुयात ल्यया: झी य:पि पावल व बारनाबास नाप छवयाहयेगु भिं ताल।

26 पावल व बारनाबासं झी प्रभु येश्यागु निति ज्यान तकं पात।

27 जिमिसं यह्दा व सिलासयात छिकपिन्थाय छवयाहया च्वना, इमिसं नं थव हे खँ छिकपिन्त कनी।

28 “मयासं मगा:गु ला याये हे माल, थव बाहेक छिकपिन्त मेगु म्वा:मदुगु कु क्वमबीकेगु हे जिमित व पवित्र आत्मायात भिं ताल।

29 अयनं छिकपिन्सं मूर्ति पुजायागु प्रसाद नये मते, छुक्रियागु हि त्वने मते, हि मम्हुकुसे स्या:गु ला नये मते, अले व्यभिचार याये मते। शुलि जक छिकपिन्सं होश याना: मयात धा:सा गा:। छिकपिन्गु भिं जुझमा।”

30 थथे मण्डलीं छव:पिं मनुत एन्टिओखियाय वन। अले अन च्वंपि विश्वासीतयत् मुंका: इमिसं व पौ ल:ल्हाना बिल।

31 साहस बिया: च्वयात:गु व पौ ब्वना: इपि फुक्कं लयताल।

32 हानं यह्दा व सिलास थ: हे अगमवक्तात जगुलि इमिसं अन च्वंपि विश्वासीतयत् यक्व खँ धया: साहस बिया: बल्लाकल।

33 त:न्हू तक च्वने धुंका: अन च्वंपि विश्वासीतयत् इमित याउँक बिदा बिया: यस्शलेमया मण्डलीं छवल।

34 सिलासं धा:सा अन हे च्वनेगु क्व:छित।

35 पावल व बारनाबास मेपिनापं प्रभुयागु खँ न्यंका जुया: एन्टिओखियाय हे च्वन।

पावल व बारनाबास बा:गु

36 छुं दिं लिपा पावलं बारनाबासयात धाल – “झीसं प्रभुयागु खँ न्यंका वयागु शहर पतिक हानं वना: अन च्वंपि विश्वासीत छु छु यानाच्वन स्व:वनेनु।”

37 बारनाबासं मर्कस धा:म्ह यह्नायात थ:पिं नाप ब्वनायंकेत स्वल।

38 न्हापा प्रभुयागु खँ न्यंका ज्वल्य व इमित पामफिलियाय त्व:ता: लिहां वंगुलि पावलं वयात ब्वना मयंकेगु खँ ल्हात।^७

39 शुकि याना: इमि दथुइ कचकच जुल। अले इपि निम्हं बायावन। बारनाबास मर्कसयात ब्वना: साइप्रसापखे वन।

40 पावलं थ:नाप वनेत सिलासयात ल्यल। अन च्वंपि दाजुकिजापिन्गु आशिष कया: इपि बिदा जुया: वन।

41 इमिसं सिरिया व किलिकिया जुयावंबलय् मण्डलीं पतिक वना: विश्वासीतयत् विश्वासय बल्लाका थकल।

16

तिमोथी, पावल व सिलास नाप वंगु

1 पावलपि हानं डबीं जुया: लुस्त्राय वन। अन तिमोथी धा:म्ह छम्ह चेला दु। वया मां विश्वासी यह्दी जसं वया बौ ग्रीक ख:।

2 थव हे तिमोथीयात लुस्त्राय व आइकोनियनय च्वंपि दाजुकिजापिन्सं तसकं भिं धका: धाङ्गु ख:।

3 पावलं वयात थ:नाप ब्वनायंके मास्ति वयकल। अन च्वंपि फुक्क यह्दीतयत् तिमोथीया बौ ग्रीक ख: धका: स्यु, अले हानं तिमोथीयात आ: तक म्हय चिं मतयकुनि धका: नं स्यु। अयजुगुलि यह्दीतयत् नाय:तयसं याना: पावलं तिमोथीयात म्हय चिं तयकल।

4 अले इपि शहर शहरय वना: अन च्वंपि विश्वासीतयत् यस्शलेमय प्रेरितत व थकालिपिन्सं क्व:छीगु पालन या धका: स्येनेकेने याना जुल।

5 शुकि याना: मण्डलीं च्वंपिगु विश्वास यक्व हे बल्लाना वल। अले हानं न्हियान्हिथं विश्वासीत यक्व दयावल।

त्रोआसय पावलं दर्शन खंगु

6 इमित पवित्र आत्मां एशियाय प्रभुयागु खँ न्यंका वने मते धका: पनादीगुलि इपि फ्रिगिया व गलातिया देश जुया: वन।

7 माइसिया देशय थ्यंका: इमिसं बिथिनिया देशय वनेत स्वल। येश्यागु आत्मां इमित उखे नं छवयामदी।

8 थथे जगुलि इपि माइसिया पुला: त्रोआसापखे स्वया: क्वहां वन।

9 अबलय पावलं छन्हू चान्हय थज्या:गु दर्शन खन। माकेडोनियाय च्वंम्ह छम्ह मनुखं दना: वयात बिन्ति याना: थथे धयाच्वन – “माकेडोनियाय झाया: जिमित ग्वाहालि यानादिसैं।”

10 पावलं थथे दर्शन खंगुलि जिमिसं याकनं हे उखे वनेगु क्व:छिना। परमेश्वरं हे जिमित प्रभुयागु भिगु खँ इमित न्यंकेत स:तादीगु ख: धका: जिमिसं सिल।

लिडियां विश्वास या:गु

11 जिपि ल:जहाजय च्वना: त्रोआसं तप्यंक हे सामोथ्राकेपाखे वना। अनं कन्हय खन्हू हे नियापोलिसय वना।

12 अन जिपि न्यासि वना: फिलिपीइ थ्यंका: वया। थव फिलिपी शहर माकेडोनिया जिल्लया मू शहर ख:। थव शहरयात रोमीतयत् थ:गु ल्हातय कयात:गु ख:। थन जिपि छुं न्हि तक हे च्वना।

13 छन्हू विश्रामबार खन्हू जिपि शहरयागु धवाखां पिने खुसि सिथय पाखे प्रार्थना यायेगुथाय दइ धका: मतिइ तया: वना। अले अन मुं:पिं मिसात नाप नं खँ ल्हाना।

14 थिआटीयाय च्वंम्ह रंग छिनात:गु थिकेगु काप: मिया जुझ्मह लिडिया नां दुम्ह मिसां नं जिमिगु खँ बालाक न्यन। थव मिसां परमेश्वरयात मानय या:। पावलं धा:गु खँ थुझ्मा धका: प्रभु वयागु नुग: चायकादिल।

15 अले व वया छैय च्वंपिन्सं बात्तिस्मा काये थुंका: वं जिमित थथे धका: बिन्ति यात – “जिं प्रभुयात दुगुगलनिसें विश्वास या: धका: छिकपिन्सं तायकादियागु ख:सा जिगु छैय च्वं झासैं।” व थथे कर या:गुलि जिपि वयागु छैय वना।

पावलपिन्त इयालखानाय कुंगु

16 छन्हू प्रार्थना यायेगु थासय वनाच्वनाबलय मभिम्ह आत्मायागु शक्ति ल्हा: स्वइम्ह छम्ह दासीयात जिमिसं नापलात। वं व ज्या याना: वया मालिकयात यक्व धिबा कमय यानाबी धुंकल।

- 17 पावल व जिमिगु ल्युल्य वया: वं थथे धाल – “थुपि दकलय् तःधंम्ह परमेश्वरया मनुत् खः। थुमिसं मुक्तियागु लँ क्यनाबी।”
- 18 तःन्हु तक हे व थथे हाला जूगुलि पावलं हीमी चाया: वयाथाय् स्वया: मभिंम्ह आत्मायात थथे धाल – “येश् ख्रीष्टया नामं जि छन्त हक्के, वयात त्वःताब्यु।” थथे धायेवं हे व मभिंम्ह आत्मां वयात त्वःतावन।
- 19 व दासीया मालिकतयसं थथे थःपिनिगु धिबा कमय् यायेगु लँ मदय्का ब्युगुलि पावल व सिलासयात ज्वना: लुनु लुया: हाकिमतय्थाय् यंकल।
- 20 अन हये धुंका: इमिसं धाल – “थुपि यहदीत खः। थुमिसं ड्रीगु शहरम् खलबल यानाच्वन।
- 21 थुमिसं ड्री रोमीतयसं मानय् याये मज्युगु थितिकृति स्यनाच्वन।”
- 22 अले मनुत्तयगु हलं न इमित हयक्का बल। हाकिमतयसं पावल व सिलासयात लं त्वःका: दयेत अजा बिल।
- 23 थथे दये फक्क दये धुंका: इमित इयालखानाया कुनाबिल। अले इयालखानाया हाकिमयात बांलाक पा: तया तयेत उजं बिया थकल।
- 24 थथे उजं दयेवं इयालखानाया हाकिमं इमिगु तुतिइ न्यव: न्हाका: कुनाबिल।
- 25 चान्हय पावल व सिलासं प्रार्थना यायां परमेश्वरयागु म्ये हालाच्वंगु अन च्वंपि कैदीतयसं न्यनाच्वन।
- 26 अबलय् हे लाक्क तसकं भ्वखाय् ब्वल। इयालखानायागु जग हे लिंगिलिंगि सन। फुकक खापा चालावन, अले कैदीतयत् न्हाकातःगु न्यव: ब्यना वन।
- 27 इयालखानाया हाकिमया झसकं न्हालं चाल। वं खापा दक्क चालाच्वंगु खन। अले “फुकक कैदीत बिस्युं वन जुइ” धका: मतिइ तया: तरवार लिक्का: ग: क्रिया: सीत स्वल।
- 28 थ्व खना: पावल तसकं चिल्लाय् दना: हाल – “अथे यानादी मते, जिपि फुककं थन हे दु।”
- 29 थ्व न्यना: व हाकिम मत ज्वना: इयालखानाय् दूने ब्वाँय वन। अले थरथर खाखां पावल व सिलासया तुतिइ भ्वस् वन।
- 30 पावल व सिलासयात पिने ब्वना यंका: वं थथे धका: न्यन – “छु याःसा जिगु उद्गार जुइ?”
- 31 इमिसं धाल – “प्रभु येश्यात विश्वास यानादिसँ, अले छि व छिगु छैय् च्वंपि फुककं बचय जुइ।”
- 32 अले इमिसं हाकिमयात व वया छैय् च्वंपिन्त परमेश्वरयागु वचन न्यंकल।
- 33 चान्हय हे वं पिने यंका: इमिगु धा: सिला बिल। वं व वया छैय् च्वंपिन्सं उबलय् हे बतिस्मा काल।
- 34 अनलि वं इमित छैय् यना: नके त्वंकेगु यात। थथे परमेश्वरयात विश्वास याःगुलि व अले वया छैय् च्वंपि फुककं तसकं लयताल।
- 35 कन्हय् खन्हु हाकिमतयसं सिपाईतयत् थथे धायके छवयाहल – “व मनुतयत् त्वःताछ्व।”
- 36 अले इयालखानाया हाकिमं पावलयात थ्व खँ कन – “हाकिमतयसं छिकपिन्त त्वःताछ्व धका: धायके हल। आ: छिकपि याउँक झासँ।”
- 37 थ्व न्यना: पावलं धाल – “इमिसं जिमित छुं दोष मक्यकं फुककसिया न्हा: ने न्येनेने हे मयासँ दाल। जिपि रोमीत खः। अज्ज ला इमिसं जिमित इयालखानाया कुन। आ: धाःसा सुतुकक त्वःता छवयेत्यन ला? जिपि वने मखु। इमिसं हे वया: जिमित त्वःतेमा:।”
- 38 सिपाईतयसं वना: हाकिमतयत् थ्व खँ न्यंकल। इपि रोमीत खः धयागु न्यना: हाकिमत ग्यात।
- 39 इमिसं वया: पावल व सिलासयाके माफी फवन। अले इमित इयालखानां पित हया: शहर त्वःता झासँ धका: धाल।
- 40 इयालखाना पिहां वया: इपि लिडियायागु छैय् वन। दाजुकिजापिन्त नाप लाना: साहस बिया: इपि अन वन।

17

थेसलोनिकेय् थ्यंगु

- 1 अन इपि अम्फिपोलिस व अपोल्लोनिया जुया: थेसलोनिके शहरय् वन। अन धर्मशास्त्र स्यनीगु छँ छखा दु।
- 2 पावलं न्हापालिपा थें अन वना: स्ववा: तक विश्रामबार पतिकं धर्मशास्त्रयागु खँ कया: इपि नाप न्हास: लिस: यात।
- 3 मुक्ति बीह्न् ख्रीष्ट दुःख फये हे मा:, सी हे मा:, अले हानं म्वाना वयेमा: धका: पावलं इमित ध्वाथुइक कना: धाल – “जि धया च्वनाम्ह येश् हे ख्रीष्ट खः।”
- 4 इपि मध्ये गुम्हं गुम्हं यहदीतयसं पावल व सिलासयागु खँय विश्वास याना: इपि नाप वल। अथे हे परमेश्वरयात मानय् याइपि ग्रीक तःम्हयसिनं व नांजाःपि तःम्ह हे मिसातयसं न इमिगु खँय विश्वास यात।
- 5 अथे जूगुलि यहदीतय् नायःतयसं नुग: मुइका: हल्याःतयत् मुंका हया: हाःह याना जुल। इमिसं यासोनयागु छैय् वना: पावल व सिलासयात पिने हया: मनुतयगु न्हा: ने हयेत स्वल।
- 6 इमित लुइके मफुगुलि यासोन व सु मेपिं दाजुकिजापिन्त हे शहरयापि हाकिमतय्थाय् साला यंका: थथे धाल – “संसारयात फाता पुइकेत स्वइपि मनुत् थुखे नं वये धुंकल।
- 7 यासोनं इमित थःगु छैय् तयातःगु दु। कैसरं धाःगु खँ मन्यसे इमिसं येश् धाःम्ह मेम्ह हे जुजु दु धका: धयाजुल।”
- 8 थ्व खँ अन मुंवाःपि मनुतयत् व शहरयापि हाकिमतयत् आछु-आछु कंकल।
- 9 इमिसं यासोन व मेपिन्त दि तयका: त्वःता छवल।
- बेरियाय् बिसिके छवःगु
- 10 अयजुगुलि दाजुकिजापिन्सं चान्हय जुइवं पावल व सिलासयात बेरियाय् छवयाबिल। बेरियाय् थ्यंका: इपि धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय् वन।
- 11 अन च्वंपि मनुत् थेसलोनिकेय् च्वंपि मनुत् स्वया: गुलिख् थि। इमिसं परमेश्वरयागु वचन यइकुक्क न्यन। पावलं धाःगु खँ पाय्छि जू ला कि मज् धका: इमिसं न्दिथं धर्मशास्त्र पुइका: स्वयेगु यात।
- 12 अयजुगुलि इपि यक्वसिनं हे विश्वास यात। अथे हे तःधपि ग्रीक मिसा व मिजंतयसं न विश्वास यात।
- 13 थेसलोनिकेय् च्वंपि यहदीतय् नायःतयसं पावलं बेरियाय् वना: परमेश्वरयागु वचन न्यंकाच्वंगु दु धका: सीका: अन नं मनुतयत् ग्वाका: जुल।
- 14 अयजुगुलि विश्वासीतयसं उभिमय पावलयात समुद्र सिथय छवयाबिल। सिलास व तिमेथी जक अन हे च्वनाच्वन।
- 15 पावलयात तःवंपि मनुतयसं वयात एथेन्स थ्यंक हे तया वल। वं इमित हे सिलास व तिमेथीयात फतिफतेले याकनं छवया हजि धका: धया छवल।

पावल एथेन्स्य्

- 16 एथेन्सय् सिलास व तिमेथीयात पिपाच्वंबलय् पावलं अन मूर्तिया मूर्ति जक खना: तसकं नुग: मछिकल।
- 17 अयजुगुलि धर्मशास्त्र स्यनीगु छैय् वना: यहदीत नाप व परमेश्वरयात मानय् याइपि मनुत् नाप खँ ल्हा: जुल। अले बजारय् नापलाक्क मनुत् नाप नं न्दि न्दि खँल्हाबल्हा याना जुल।
- 18 छन्हु पावलं इपिक्वरी व स्तोइकी दार्शनिकतयत् नापलात। पावलं इमित येश्यागु खँ व येश् सिना: म्वानावःगु खँ न्यंकल। गुलि गुलिसिनं वयात थथे नं धाल – “थ्व मनु छु धका: हालाच्वंगु?” गुलिसिनं धाल – “थ्वं ला अज् चापुपि घःतयगु खँ न्यंकाजुगु थें च्वं।”

- 19 अले इमिसं वयात अरियोपागसयु ब्वना यंका: - “छि ध्व न्हगु छु खँ धया च्वनादियागु? जिमिसं नं सीके फइ ला?” धका: न्यना।
 20 “छि धयादीगु खँ ला जिमिसं गुबले हे न्यने मर्ननि। अयजगुलि छि धयादीगु खँ छु ख: धका: जिमि नं सीकेमास्ति वला।”
 21 एथेनीत जूसा, अले पिने वयाच्वंपि जूसां अन च्वंपिनि न्ह न्हगु खँ न्यनेकने यायेगु सिबय थ:गु ई मेथायु बी मखु।
 22 अरियोपागसया दशुइ दना: पावलं धाल - “एथेन्सयु च्वंपि दाजुकिजापि, छिकपि तसकं हे धर्मीपि ख: धका: जिं सीके धुन।
 23 छायाधा:सा जिं चा:हला: छिकपिनि पुजा याइथायु स्व: वनाबलयु अन छथायु थये धका: आख: कियात:गु खना - “म्हमस्य्ह घ:यात।”
 छिकपिन्सं म्हमसीकं पुजा याना च्वंमहयसिगु हे खँ जिं न्यंकाच्वनागु ख:।
 24 “ध्व हे परमेश्वरं ध्व संसार, अले ध्व संसारयु दुगु दक्वं दयकादीगु ख:। थये स्वर्ग व पृथ्वीया मालिक जुयादीम्ह परमेश्वर मनुतयगु लहातं दयकगु देगालयु च्वनादी मखु।
 25 हानं ध्व हे परमेश्वर मनुतयत मा:गु जीवन, सास:, अले हानं माकव चिज बियादीम्ह ख: धासेलि मनुतयसं हानं परमेश्वरयात छु हे छायेमा:गु म्दु।
 26 वयकलं छम्ह हे मनुयापाखें फुक्क मनुतयत दयकादिल। अले न्हापानिसें हे इमित गन तयेगु, अले गुबलयु तक म्वाका तयेगु धयागु खँ क्व:छिना तयादी धुंकल।
 27 “मनुवयसं वयक:यात पचिपचि याना: माला लुइके फयेमा धका: फुक्कसित दयकादीगु ख:सां वयक: झीपाखें तापाना मदी।
 28 “छायाधा:सा परमेश्वरं हे झीत सास: बिया: सने फयकादीगुलि थौं झीपि थये म्वानाच्वने फत।” ध्व हे खँ छिकपिनि कबिजुपिन्सं नं थये धा:गु दु - “झी फुक्कं परमेश्वरया सन्तान ख:।”
 29 झीपि थये परमेश्वरया सन्तान ख: धका: सीक सीकं, झीसं ध्व हे परमेश्वरयात क:मितयसं दयकात:गु लुं, वह:, अले ल्वहंया मूर्ति थें तायकेगु बांमला:।
 30 “अयजगुलि वयक:यात म्हमस्युनीबलयु या:गु ज्याखँयात परमेश्वरं च्युता: तयामदी। आ: धा:सा परमेश्वरं झीत थज्या:गु बांमला:गु ज्यां लिचिला: परचाताप यायेत उजं बियादीगु दु।
 31 वयकलं ध्व संसारयु च्वंपि मनुतयत न्याय यायेगु दि नं क्व:छिना तयादी धुंकल। ख्वा: स्वया: न्याय मयाइम्ह छम्ह मनुयात नं वयकलं लयया तयादी धुंकल। वयकलं ध्व खँया दसु सी धुंक्कहयसित म्वाका: क्यनादी धुंकल।”
 32 थये पावलं सीम्ह म्वाकगु धका: धा:गु खँ न्यना: गुलिसिनं वयात हिस्वात, अले गुलिसिनं थये धाल - “ध्व खँ जिमिसं हानं न्यने मानि।”
 33 अनलि पावल इमिथासं बिदा कया: थ:गु लँयु वना छवल।
 34 गुलिसिनं वयागु खँयु विश्वास यात। इपि मध्ये अरियोपागसयाम्ह दुज: डियनुसियस धा:म्ह मनु व दामारिस धा:म्ह मिसा नं दु। थुपि बाहेक इपि नाप मेपि नं दु।

18

पावल कोरिन्थयु थयंगु

- 1 अनलि पावल एथेन्सं न्यासि वना: कोरिन्थयु थयंक: वल।
 2 कोरिन्थु वं पोन्टसयाम्ह अकिलास धा:म्ह छम्ह यहदी मनु नापलात। कैसर क्लौडियसं फुक्क यहदीतयत रोमं पिहां वनेगु आज्ञा ब्यगुलि ध्व अकिलास नं थ: कला: प्रिस्किला नाप नकतिनि हे जक इटालियां कोरिन्थयु वया: च्वनाच्वंगु ख:। पावलं इमित नापला: वन।
 3 व नं इपि नाप हे च्वन, छायाधा:सा व नं इपि थें पाल दयकीगु ज्या याइम्ह ख:।
 4 पावलं विश्रामबार पतिकं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयु वना: यहदीतयु नाय:तयत व ग्रीकतयतु विश्वास याकेत स्वयाच्वन।
 5 माकेडोनियां सिलास व तिमीथी कोरिन्थयु थयंक: वये धुंका: पावलं मुक्कं भिंगु खँ जक न्यंका जुइगु यात। वं येथु हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट ख: धका: यहदीतयत साक्षी बियाजुल।
 6 यहदीतयु नाय:तयसं वयात विरोध याना: तसकं बेइज्जत यात। अले वं थ:गु लनयु च्वंगु धु थाथा याना: इमित थये धाल - “छिकपि नाश जुल धा:सा थुकिया ठोपे छिकपिन्त हे लाइ, जित: लाइ मखु। आवलि यहदीमखुपिन्यायु वना: न्येक।”
 7 अले व इमित त्व:ता: परमेश्वरयात मानयु याइम्ह तीतस युस्तसयागु छँयु वन। ध्व मनुयागु छँयु धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयु नाप स्वा:।
 8 अन च्वंमह कजी क्रिस्पस व वया जहानापि फुक्कसिनं प्रभुयात विश्वास यात। अले हानं यक्व हे कोरिन्थीतयसं पावलयागु खँ न्यना: विश्वास याना: बापिसमा काल।
 9 छन्हू चान्हयु दर्शन बिया: प्रभुं पावलयात थये धयादिल - “ग्याये म्वा:, मग्यासे नवाना च्वँ, सुम्क च्वने मते।
 10 जि छ नाप दु। सुनानं छन्त स्येक फइ मखु, छायाधा:सा ध्व शहरयु जिमि मनुत यक्व दु।”
 11 अयजगुलि पावलं अन दत्या तक च्वना: परमेश्वरयागु वचन न्यंका हे च्वन।
 12 गलियोन अखैयायाम्ह त:धंम शासक जुयाच्वंबलयु छन्हू यहदीतयु नाय:तयसं मुना: पावलयात ज्वना: अदालतयु हया: थये धाल -
 13 “ध्व मनुखं व्यवस्थाया विरोधयु परमेश्वरयागु सेवा यायेगु खँ न्यना: मनुतयत स्यंकाच्वन।”
 14 पावलं नवाये त्वंबलयु लाक्क हे गलियोनं यहदीतयु नाय:तयत थये धाल - “ध्व मनुखं छुं मखुगु व भिंगु ज्या या:गु जूसा जकं जिथायु हयेगु, अले जिं वयात मा:गु यायेगु।
 15 ध्व ला छिमिगु थितिक्रियागु खँयु, नांयागु खँयु, अले व्यवस्थायागु खँयु जूगु ल्वापु जक जुयाच्वन। थज्या:गु ल्वापुयात छिमिसं हे ज्यंकी। थज्या:गु खँयु न्याय यायेगु जिगु ज्या मखु।”
 16 इमित अदालतं र्खाना: छवल।
 17 अले इपि फुक्कसिनं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँया थकालि सोस्थेनेसयात ज्वना: अदालतया न्हा:ने हे दाल। गलियोनं ध्व फुक्क खंसां छु हे च्युता: मत:।

एन्टोओखियायु लिहां व:गु

- 18 अथे जुइ धुंका: नं त:न्हू तक पावल विश्वासी दाजुकिजापि नाप अन हे च्वन। अले पावल, प्रिस्किला व अकिलास नाप ल:जहाजयु च्वना: सिरियापाखे वन। वने न्हा: पावलं थ:महं भाकल या:थे किंक्रियायु सँ खात।
 19 इपि एफिससयु थयंक: वल। अले प्रिस्किला व अकिलासयात अन हे त्व:तल। पावल धा:सा धर्मशास्त्र स्यनीगु छँयु वना: यहदीतयत स्यं जुल।
 20 इमिसं वयात छन्हू निन्हू इपि नाप हे च्वनेत बिन्ति यात। अयनं पावल मानयु मजु।
 21 अले थये धका: इपि नाप बिदा जुल - “परमेश्वरं छवयाहयादिल धा:सा जि हानं वये।” अले व एफिससं ल:जहाजयु च्वना: वन।

22 पावल कैसरियाय वया: अनं यरूशलेमय च्वंपि विश्वासीतयत् नापला: वन। अनं हानं एन्टिओखियाय वना: छुं ई अन हे च्वन।

23 लिपा व हानं गलातिया व फ्रिगीया वना: थाय थासय च्वंपि विश्वासीतयत् साहस बिया: विश्वासय बल्लाका थकल।

अपोल्लोस एफिससय व:गु

24 छन्हू अलेक्जेन्ड्रियाय ब्रम्ह अपोल्लोस धा:म्ह छन्हू यहदी एफिससय वल। व तसकं ज्ञां दुम्ह व धर्मशास्त्रयागु खँ बांलाक स्यूम्ह ख:।

25 वं प्रभुयागु खँ बांलाक सक्या सीका त:गुलि दुनुरालनिसें येश्यागु खँ ख:कथं स्यना जुयाच्वंगु ख:। अयनं वं यहन्नायागु बन्तिस्मायागु खँ जक स्यु।

26 वं धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय वना: मग्यासे स्यनेकने याना जुल। थथे वं स्यना जगु प्रिस्केला व अकिलासं न्यना: वयात थ:गु छँय ब्वना यंका: परमेश्वरयागु लँयागु खँ अज्जं बांलाक ध्वाथुइका बिल।

27 अपोल्लोसं अखैयाय वने मास्ति वय्कूगुलि विश्वासीतयसं वयात साहस बिया: अखैयायापि विश्वासीतयत् वयात बांलाक लसकूस या धका: पौ च्वया छवल। अपोल्लोसं अन थ्यंका: परमेश्वरयागु दया मायां विश्वास याये खंपिन्त यक्व हे व्वाहालि बिल।

28 वं दक्वसिया न्हा:ने धर्मशास्त्रं हे दसु कयना: येशु हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट ख: धका: यहदीतयत् बुकल।

19

पावल एफिससय थ्यंका: व:गु

1 अपोल्लोस कोरिन्थय हे दनिबलय पावल थाय थासय जुया: एफिससय थ्यंका: वल। अन वं चेलातयत् नापलात।

2 वं इमित न्यन – “विश्ववासी जुया: छिमिसं पवित्र आत्मा काये धुन ला?”

इमिसं धाल – “मधुनि। जिमिसं ला पवित्र आत्मा दी धका: आ: तकं न्यनागु मदुनि।”

3 अले वं धाल – “अयसा छिमिसं सुयापाखें बन्तिस्मा कया: लय?”

इमिसं धाल – “यहन्नायापाखें कयागु।”

4 थ्व न्यना: वं धाल – “यहन्नां ब्यूगु बन्तिस्मा पश्चातपयागु बन्तिस्मा ख:। वं थ: लिपा वयाच्वंम्ह येश्यात विश्वास या: धका: मनूतयत् कनीगु ख:।”^{१५}

5 अले थ्व खँ न्यना: इमिसं प्रभु येश्या नामं बन्तिस्मा काल।

6 वं इमिगु छेनय ल्हा: तयेवं इपि पवित्र आत्मां जाल। अले इमिसं थीथी भाषां नवात वनापं आगवाणीं वं धाल।

7 इपि झिनिम्ह ति दु।

8 अले पावलं स्वला तक धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय वना: इपि दक्वसिया न्हा:ने मनूतयत् मग्यासे परमेश्वरया राज्ययागु खँ कना: विश्वास याकेगु कुत: यात।

9 गुम्हं गुम्हयसिनं ला विश्वास मयासें अ:खतं दक्वसिया न्हा:ने प्रभुयागु लँयात बांमलाकल। अयजगुलि पावलं इमित त्व:ता वल। अले चेलातयत् जक थ:लिसं ब्वना यंका: टुरान्न्सयागु इस्कूलय वना: स्यनेकने याना जुल।

10 पावल निदें तक थथे यानाच्वन। अयजगुलि एशियाय च्वंपि यहदीत व यहदीमखुपि फुक्कसिनं प्रभुयागु खँ न्यने खन।

11 परमेश्वरं नं पावलयात अज् चयापुगु तत:धंगु ज्या याकादिल।

12 थुलि तक नं जुल, पावलयागु म्हय स्माल व काप: जक थीका: उसॉयसदुपिन्थाय यंकल कि लना वनीगु। अथे हे भूतआत्मां नं त्व:ता वनीगु।

13 थ्व खना: चाचा:हिला: झौंकी ज्या यानाजुइपि यहदीतयसं नं येश्यागु नामं थथे धया: भूतआत्मा पितिनाछवनेत सना जुल – “पावलं न्यंका जम्ह येश्या नामं जिं छन्त पिहां वनेत उजं बियाच्वना।”

14 थथे याना जूपि यहदीतय नाय:तय दकलय त:धंम्ह पुजाहारी स्केवासया न्हयम्ह कायपि ख:।

15 अले भूतआत्मां इमित थथे लिस: बिल – “येश्यात जिं म्हस्यु, अले पावलयात नं जिं म्हस्यु। छिपि धा:सा सु ख: लय?”

16 थथे धया: भूत दुब्ब्यम्ह मनूखं इमित छक्कलं हयक्का वन, अले फुक्कसितं कसा: यात। अले इपिं म्हय धा:या चा: जुइका: पचिनांगां अनं बिसरुं वन।

17 थ्व खँ एफिससय च्वंपि यहदीत व यहदीमखुपि फुक्कसिनं सिल। इपि तसकं ग्यात। अले इमिसं प्रभु येश्यागु नं त:धंकल।

18 यक्व हे विश्वासीतयसं ग्याना: दक्वसिया न्हा:ने वया: थ:पिन्सं झौंकी ज्या यानाच्वंगु खँ न्यंकल।

19 अले इमिसं थथ:गु छँनं झौंकी ज्यायागु सफु हया: दक्वसिया न्हा:ने छवयकाबिल। छवयकूगु सफुयागु म् ५०,००० वह:यागु धयबा त्।

20 थुकथं प्रभुयागु वचन धिसिलाक्क न्यनावन।

21 अनं लिपा पावलं माकेडोनिया व अखैया जुया: यरूशलेमय वनेगु क्व:छिना: – “यरूशलेमय वने धुंका: जि रोमय नं छक: वने” धका: धाल।

22 वं थ:नाप ज्या याइपि निम्ह मनूत तिमाथी व इरास्तसयात माकेडोनियाय छवयाबिल। अले थ: जक छुं ई एशियाय हे च्वन।

एफिससय खलबल जगु

23 अबलय हे अन प्रभुयागु खँयात कया: तसकं हे खलबल जुल।

24 अन छन्हू डेमेट्रियस धा:म्ह वह: क:मि आर्तिसस ध:मयजुयागु वह:यागु ख:चात दयका: धिबा कमय यानाच्वन। वं यक्व वह:क:मितयत् ज्या याकात:गु दु।

25 वं थज्या:गु ज्या याइपि वह:क:मितयत् मुंका: धाल –

“दाजुकिजापि, झीसं थ्व ज्या याना: धिबा कमय यानाच्वनागु छिकपिन्सं सि हे स्यु।

26 एफिससय जक मखु, सारा एशियाय हे थ्व पावलं मनूतयत् ल्हातं दयकूम्ह घ: ला घ: हे मखु धका: स्यना: विश्वास याका: ल्हातय कया जगु ला छिकपिन्सं सि हे स्यु, अले न्यंगु नं द हे दु।

27 थथे हे जुया च्वंसा ला झीगु मूर्ति दयकेगु ज्या जक छखे लाइगु मखु, अपायधंम्ह आर्तिसियागु देग:नापं ज्वालयागु जुइ मखुत। अले हानं सारा एशियायापि व सारा संसारयापिन्सं पुजा यानात:म्ह अपायधंम्ह घ:मयजुयात पुजा यायेगु नं त्व:ता हइ।”

28 थ्व खँ न्यना: इमिसं तसकं तं पिकया: धाल – “एफिससयाम्ह आर्तिसिस दकलय त:धंम्ह घ: ख:।”

29 थुकथं सारा शहरय खलबल जुल। अले इमिसं मिलय जुया: पावल नाप जुइपि माकेडोनियायापि गायस व अरिस्तार्खसयात ज्वना: रंगशालाय साला यंकल।

30 पावलं नं अन वनेगु स्वत, अयनं विश्वासीतयसं वयात मख्वसे पना तल।

31 पावलया अन च्वंपि तत:धंपि पासापिन्सं वयात अन वये मते धका: बिन्ति याना हल।

32 अन खलबल जुयाच्वंगुलि छम्हयसिनं छग धाःसा मेम्हयसिनं मेगु हे धयाः हाला हइगु। अयज्गुलि गुलिसिनं ला इपि अन छाये मुंवःगु धयागु हे मस्यु।

33 यहदीतयसं अलेकजेन्डरयात हल्यय न्ह्यःने ध्वाना छवल। अले वं ल्हाःभाय् यानाः छुं नवायेत मन।

34 वयात यहदी धकाः म्हसीवं इपि निचौ तक थथे हालाच्वन – “एफिससयाम्ह आर्तेमिस हे दकलय् तःधंम्ह घः खः।”

35 अले शहरयाम्ह हाकिमं इमित सुम्क च्वं धकाः ल्हाःभाय् यानाः थथे धाल – “अय् एफिससयापि दाजुकिजापि, एफिसीतयगु शहर थपायधंम्ह आर्तेमिस घःमयज्जुया देगः व आकाशं कृतुं वःगु वयागु मूर्तिया रक्षक खः धकाः सुनां मस्यु?”

36 अयज्गुलि छिकपि सुम्क च्वनादिसँ, थथे बिचाः हे मयासां हाःह यानाज्जुगु बांमलाः,

37 छायाधाःसा छिकपिन्सं ज्वना हयातःपिं मनूतयसं न इगीगु देगलय् च्वंगु मूर्ति हे खुगु दु, न इमीह घःमयज्जुयात म्हुतु ल्हाना जगु हे दु।

38 “डेमेत्रियस व वया ज्याकःमि पासापि सुनानं सुयातं छुं यायेमाःगु दु धयागु खःसा अदालतय् वनाः नालिस तःसा ज्युनि। हाकिमत नं द हे दु।

39 मखु थ्व स्वयाः तःधंगु हे खँ दु धयागु जसा न्हि न्हि च्वनीगु सभां हे क्वःछी।

40 थौं थथे जगुलि दोष जिमित लाइ धकाः म्याये धुन। म्वाःसां म्वाःसां थथे यानाः झीसं छु धकाः लिसः बीगु?”

41 थुलि धयाः वं सकल मनूतयत् लित छवयाबिल।

20

पावल माकेडोनिया व ग्रीसपाखे वंगु

1 हाह दी धुंकाः पावल विश्वासीतयत् सःताः साहस बीकथं स्यनेकने यानाः बिदा जुयाः माकेडोनियाय वन।

2 अन थयने धुंकाः थाय थासय च्वंपि विश्वासीतय् थाय वनाः इमित साहस बियाः व हानं ग्रीसय वन।

3 अन स्वला तक च्वने धुंकाः लःजहाजं सिरियाय वनेत्यंबलय् वं यहदीतय् नायःतयसं वयात स्यायेत स्वयाच्वंगु दु धकाः सीकाः माकेडोनिया जुयाः तुं लिहां वनेगु क्वःछित।

4 बेरियाय् च्वंम्ह पुरसया काय् सोप्रास, थेसलोनिके वःपि अरिस्तार्खस व सिकन्दस, डबिड च्वंपि गायस व तिमोथी, अले एशियाय् च्वंपि तुखिकस व त्रोफिमस, थुपि फुक्कं पावल नाप वन।

5 इपि जिपि स्वयाः न्हापा हे वनाः जिमित त्रोआसय् पियाच्वन।

6 जिपि धाःसा सोडा मतःगु मरि नयेगु नखः धुंकाः फिलिप्पी लःजहाजय् च्वनावना। न्यान्ह लुपा जिपि त्रोआसय् इमिथाय् थ्यंकः वना, अले न्हयन्ह तक अन हे च्वना।

सीम्ह युटिकसयात म्वाकगु

7 आइतबार खुन्हू बहनी प्रभु भव्य नयेत जिपि मुना। कन्हय् खुन्हू सुथय हे वनेगु मतिइ तयाः पावलं इमित बाचा तक स्यनेकने यानाच्वन।

8 अबलय् जिपि मुनाच्वनागु क्वथाय तःपवाः मछि मत च्याकातःगु दु।

9 अन युटिकस धाःम्ह छम्ह ल्यायम्ह इयालय् च्वनाच्वंगु। पावलं स्यनेकने यानाच्वंबलय् न्हालं ब्वानाः व स्वर्तनिसं कुतुंवना। स्वःवंबलय् व सी धुंकल।

10 पावलं कुहां वनाः क्वछुनाः सीम्हयसित घयपुनाः थथे धाल – “ग्याये म्वाः, थ्व मनु मसीनि।”

11 पावल तले वन, अले सकलें जानाः प्रभु भव्य नल। प्रभु भव्य सिधयकाः पावल सुथ मजुतले इपि लिसे खँ ल्हानाच्वन। अले अनं बिदा जुयाः वन।

12 इमिसं व ल्यायम्हम्ह मनूयात छैय् यंकल। व म्वाना वःगुलि इपि तसकं लयताल।

त्रोआसं मिलेटसय् वंगु

13 पावल न्यासि वनेगु धाःगुलि जिपि जक लःजहाजय् च्वनाः अस्सोसय् वना, छायाधाःसा पावलं हे जिमित अन नापलायेत उजं ब्यूगु खः।

14 वयात अस्सोसय् नाप लानाः लःजहाजय् तयाः जिपि मितिलेनेय वना।

15 जिपि लःजहाजय् च्वनाः कन्हय् खुन्हू खियस व कंस खुन्हू सामोसय् थ्यंका। अनं न कन्हय् खुन्हू मिलेटसय् थ्यंकः वना।

16 पावल पेन्तिकोसया नखः न्ह्यः हे यरुशलेमय् थ्यंकेत हथाय चायाच्वन। उकि वं एशियाय् यक्व ई च्वने म्वाःलेमा धकाः एफिससय् मघुसे वनेगु क्वःछित।

पावल थकालिपि नाप बिदा जगु

17 पावलं मिलेटसय् च्वंगु मण्डलीया थकालिपिन्त सःतके छवल।

18 इपि वये धुंकाः वं इमित थथे धाल – “एशियाय् वयाबलय् निसें जि छिकपि लिसे हे च्वनागु ला छिकपिन्सं सि हे स्यु।

19 फक्क क्वामिलु जुयाः मिखां ख्वबि हायकाः जक मखु, यहदीतयसं स्यायेत स्वःबलय् नं जि प्रभुयागु सेवा याना हे च्वना।

20 जिं छैय् छैय् वनाः मनूतयगु न्ह्यःने भिगु खँ न्यंका जुयाबलय् छिकपिनिगु भिं जुगु छुं हे खँ मल्यंका।

21 जि यहदीतयत् व यहदीमखुपिन्त पश्चाताप यानाः परमेश्वरयाथाय लिहां वयेत व झी प्रभु येशु ख्रीष्टयात विश्वास यायेत न्यंका जुया।

22 “आः स्वयादिसँ, जि आत्म्यायागु खँ न्यनाः यरुशलेमय् वनेत्यना। अन जितः छु छु जुइ धकाः जिं मस्यु।

23 अथेसां पवित्र आत्मं जितः शहर पतिकं दुःखकष्ट सिया च्वनेमाली व इयालखानाय् वनेमाली धकाः सीके बियादीगु दु।

24 न्हाथे हे जसां जिं जिगु च्यताः तये मखु, अले परमेश्वरं यानादीगु दया मायायागु भिगु खँ न्यंका जुयाः प्रभु येशु बियादीगु ज्या जक पक्के दःसा गाः।” *

25 “आः स्वयादिसँ, छिकपि जिं परमेश्वरयागु राज्यया खँ न्यंका वया च्वनापि, छिकपिन्सं हानं जिगु ख्वाः स्वये दइ मखु धकाः जिं स्यु।

26 अयज्गुलि जिं छिकपिन्त धयाच्वना – छुं जुयाः छिकपि सुं न नाश जुयावन धाःसा जितः दोष लाइ मखु।

27 छायाधाःसा परमेश्वरयागु खँ छुं नं मल्यंकेसे जिं छिकपिन्त न्यंकागु हे दु।

28 “अथे जगुलि होश यानादिसँ, अले पवित्र आत्मं धाःथे छिकपिन्सं विश्वासीतयगु हेरबिचार यानादिसँ, छायाधाःसा प्रभु थःगु हि हायकाः इमित न्यानादीगु खः, अले छिकपि इमि जवाः खः।

29 जिं स्यु, जि वने धुंकाः थन मण्डलीयात स्यंकीपि गुंछिचात वइ।

30 थुलि जक मखु, छिकपिनिगु हे पुचलं मखुगु खँ ल्हानाज्जुपि मनूत पिहां वइ। अले इमिसं विश्वासीतयत् थःगु हे मभिगु लँय् यंकी।

31 अयज्गुलि होश यानादिसँ, स्वदँ स्वदँ तक जिं छिकपिन्त चच्छि न्हिच्छि ख्वबि हायकाः स्यनागु खँ ल्वःमकादी मते।”

- 32 “आ: जिं छिकपिन्त परमेश्वरया लहातय व वयकःया दया मायां जाःगु वचनय त्वःताच्चना। वयकलं हे छिकपिन्त विश्वासय बल्लाकादी, अले यक्व आशिष वियादी।
- 33 “स्वयादिसँ, जिं सुयाकँ धिबा व वसः पवनागु मद्।
- 34 थ्व हे निपा लहातं ज्या याना: जिं नयाच्चना, अले जिं नाप दुपिन्त नं ग्वाहालि यानाच्चनागु ला छिकपिन्सं सि हे स्यु।
- 35 द्रक्व खँ जिं थःम्ह हे याना क्यनागु दु। अथे हे छिकपिन्सं नं थःम्ह हे थाकुगु ज्या याना: मफुपिन्त ग्वाहालि यायेमा:। अले प्रभु येशु ध्यादीगु खँ ल्वःमंकादी मते। वयकलं ध्यादीगु दु - “कायेगु स्वया: बीगु यक्व भिं।”
- 36 थुलि धया: पावलं फुककलिसे जाना: पुलि चुया: प्रार्थना यात।
- 37 अले अन च्वपिं फुककं तसकं ख्वल। पावलयात घयपुया: इमिसं चूप्पा नल।
- 38 पावलं आ: हानं इमिसं वयात खनी मखत धाःगुलि इपि थथे नुगः मछिका: ख्वःगु खः। इमिसं वयात लःजहाजय तक तये यन।

21

- पावल यरूशलेमपाखे वंगु
- 1 इपि लिसे बिदा जुया: जिपि अन लःजहाजय च्वना: कोसय थ्यंक: वया: कन्हय खुन्हु रोडसय, अले कंस खुन्हु पटाराय थ्यंक: वना।
- 2 फोनिकेय वनेत्यंगु लःजहाज नाप लाःगुलि जिपि उकी हे च्वना: वना।
- 3 जिपि साइप्रसया सतीक जुया: दच्छिनपाखे सिरिया वना। टुरोसय मालसामान क्वकायत लःजहाज दिक्गुलि जिपि नं कुहां वना।
- 4 विश्वासीतयत नाप लाःगुलि जिपि न्हयन्हु अन हे च्वना। पवित्र आत्मापाखे सिका: इमिसं पावलयात यरूशलेमय वने मते धका: धाल।
- 5 न्हयन्हु तक च्वने धुंका: अन च्वपिं फुकक विश्वासीत थः कला: व मचाखाचातनापं च्वना: जिमित शहर पिने तक तः वल। जिमिसं समुद्र सिथय पुलि चुया: प्रार्थना याना।
- 6 थथे इपि नाप बिदा जुया: जिपि लःजहाजय च्वं वना। इपि छैयं तुं लिहां वन।
- 7 जिपि लःजहाजय च्वना: टुरोसं टोलेमाइसय थ्यंक: वया। दाजुकिजापिन्त नाप लाना: जिपि छुन्हु अन हे च्वना।
- 8 कन्हय खुन्हु हे जिपि अन कैसरियाय वना। जिपि अन भिगु खँ न्यंका जुइमह फिलिप धाःमहयसिथाय वना। अले व नाप हे छुन्हु निन्हु च्वना। यरूशलेमय ग्वाहालि यायेत ल्यःपि न्हयन्हु मध्ये व नं छमह खः।⁶
- 9 फिलिपया अगमवाणी कनीपि, बिया मछ्वःनिपि प्यमह म्हायपि दु।
- 10 जिपि अन छुं न्हि हे च्वना। उबलय यहूदियां अगाबस धाःम्ह अगमवक्ता छमह वल।⁶
- 11 वं पावलयागु जनी कया: थःगु लहाःतुति चिना: थथे धाल - “पवित्र आत्मां थथे ध्यादीगु दु - ‘थ्व जनीया थुवाःयात यरूशलेमय वन धाःसा यहूदीतय नायःतयसं थथे हे याना: चिनाबी, अले यहूदीमखुपिन्त लःल्हानाबी।’”
- 12 थ्व खँ न्यना: जिमिसं व अन च्वपिं मनुतयसं पावलयात यरूशलेमय वने मते धका: पना।
- 13 पावल धाःसा थथे लिसे: बिल - “छिकपिन्सं थथे ख्वया: हाला: जिगु मन क्वतुंकेत स्वयां छु याये? प्रभु येशूयागु नामय च्वना: चिकेत जक छु सीत तकं लिचिले मखु।”
- 14 जिमिसं धयागु खँ वं न्हं हे मन्यंगुलि जिपि थथे धया: सुम्क च्वना - “प्रभुं मनं तुनादीथे जुइमा।”
- 15 अन लिपा जिपि थथःगु सामान च्वना: यरूशलेमय स्वया वना।
- 16 कैसरियाय च्वपिं सं दाजुकिजापि नं जिपि लिसे हे वल। इमिसं जिमित साइप्रस वयाच्चमह मनसोन धाःम्ह छमह पुलांमह विश्वासीयागु छैयं थ्यंकबिल।

- याकबयात नापलाःगु
- 17 जिपि यरूशलेमय थ्यंबलय अन च्वपिं दाजुकिजापि जिमित खना: तसकं लयताल।
- 18 कन्हय खुन्हु पावल व जिपि फुकक याकबयाथाय वना। अन मण्डलीयापि फुकक थकालिपि मुनाच्वंगु जुयाच्वन।
- 19 इमित ज्वजलपा याये धुंका: पावलं यहूदीमखुपिन्थाय भिगु खँ न्यंका ज्वलय परमेश्वरं गज्या: गज्याःगु ज्या यानादिल धयागु छता छता खँ कन।
- 20 पावलयागु खँ न्यना: इमिसं परमेश्वरयात तःधंकल। अले वयात धाल - “किजा, थन नं दुलंद्रः यहूदीतयसं विश्वासी जुइ धुंका: नं व्यवस्थायात उलि हे मानय यानाच्वंगु दु।
- 21 इमिसं छता निता छंगु खँ नं न्यनातःगु दु। छिं यहूदीमखुपिनिगु देशय च्वनाच्वपिं यहूदीतयत ‘आ: मोशायागु व्यवस्थायात नं मस्तयत मह्य चिं तयकेगु नं त्वःताछ्व, व्यवस्थाय च्वया तः थें नं जुइ मते’ धका: धयाजूल हं।
- 22 अयजुगुलि आ: छु यायेगु? इमिसं छि थन वःगु दु धका: मसीकी मखु।
- 23 “उकिं जिमिसं धया थें यानादिसँ। जिमिथाय भाकल यानाच्वपिं प्यमह मनुत दु।
- 24 इपि लिसे शूद्र जुइमह छि नं देगलय झासँ। अले इमित सँ खायेत नं छि हे धिबा पुलाबिया दिसँ। अले तिनि छि थथे व्यवस्थाय च्वया तः थें याःगु खना: इमिसं थःपिन्सं न्यनातःगु खँ मखु धका: तायकी।⁶
- 25 “यहूदीमखुपि विश्वासीतयत जक जिमिसं ‘मृतीयात छाःगु प्रसाद नये मते, हि त्वने मते, हि मम्हकुसे स्यानातःगु ला नये मते, व्यभिचार याये मते’ धका: पौ च्वया छवयागु दु।”⁶
- 26 अले पावलं उपि मनुतयत व्वना यंका: कन्हय खुन्हु हे इपि प्यमह नाप देगलय वन। इमिसं शूद्र याये धुंक्गु खः। उकी वं इमिगु भाकल पवनीगु दि व इपि छमह छमहयसिगु निती वां स्यायेगु दि पुजाहारीतयत कन।

- पावलयात देगलय ज्वंगु
- 27 न्हयन्हुया ई पवनेत्यंबलय एशियां वाःपि सं यहूदीतयसं पावलयात देगलय खना: अन च्वपिं मनुत फुककसित ग्वाका: थथे धका: हाला: हयक्का: वन -
- 28 “हे इस्राएली दाजुकिजापि, जिमित ग्वाहालि यानादिसँ। उखेंथुखें वना: सकसितं झी मनुत, मोशायागु व्यवस्था व थ्व देगःया विरोधय न्यंका जुइमह थ्व हे खः। नकतिनि हे जक थवं यहूदीमखुपिन्त देगलय हया: थ्व थाययात अपवित्र यानाबिल।”
- 29 इमिसं एफिससं वःमह त्रोफिमसयात शहरय पावल नाप खंगुलि पावलं वयात देगलय हःगु जुइ धका: थथे धाःगु खः।⁶
- 30 थ्व न्यना: शहरय च्वपिं मनुत अन मुंवल। इमिसं पावलयात लुया: देगलं पिने हल। अले देगःयागु ध्वाखा तिनाबिल।

- 31 इमिसं पावलयात थुकथं स्यायेत्यंबलय यस्शलेमय खलबल जुयाचन धयागु खँ तःधंम्ह रोमी कप्तानयाथाय थ्यन।
 32 थ्व खँ न्यनः व सिपाईत व कप्तानतयत् ब्वनाः अन थ्यंकः वल। तःधंम्ह कप्तान व सिपाईतयत् खनेवं इमिसं पावलयात दायेगु त्वःतल।
 33 अले कप्तानं पावलयात ज्वनाः निपु सिखलं चिकेबियाः मनुतयत् थथे धकाः न्यन - “थ्व मनुखं छु यात? थ्व गन च्वंम्ह खः?”
 34 अन मुनाच्चपि मनुतयसं छम्हयसिनं छगु खँ धाःसा मेम्हयसिनं मेगु हे खँ धया हाःगुलि वं अन अथे छाय् खलबल जगु धकाः बांलाक सीके मफुत। अले वं पावलयात किल्लाया यंकाः कुनेगु उजं बिल।
 35 व त्वाथलय् थ्यंबलय् मनुतयसं ध्वातुध्वाःगुलि वयात सिपाईतयसं ल्हना यंकल।
 36 छाय्धाःसा “वयात स्या हे स्या” धकाः हालाः मनुतयगु हुल ल्यल्य वन।
 37 थथे किल्लाया दुने यकेत्यंबलय् पावलं तःधंम्ह कप्तानयाके न्यन - “जिं छितः छता खँ धाये ला?”
 अले वं धाल - “छं ग्रीक भाषां खँ ल्हाये सः ला?
 38 छु छ मिश्र देशयाम्ह व हे मनु मखु ला? गुम्ह छु न्हि न्ह्यः सरकारयात स्यंकेमाः धकाः मसभ्मिइ प्यदः मनुतय नायः जुयाजगु खः?”
 39 पावलं लिसः बिल - “जि ला किलिकियागु टार्सस शहरय् च्वंम्ह यद्दी खः। जि चिधंगु शहरय् च्वंम्ह मखु। जितः थुपित्तिसे खँ ल्हाके बियादिसँ।”
 40 तःधंम्ह कप्तानं “नवा” धकाः धाःगुलि पावलं त्वाथलय् दनाः सकसित सुम्क च्वनेत ल्हाःभाय यात। इपि सुम्क च्वनेवं वं हिब्रू भाषां थथे धाल

22

पावलं थःगु खँ कंगु

- 1 “बाः धाये ल्वःपि व दाजुकुजापि, छिकपिन्त धायेमाःगु जिगु खँ न्यनादिसँ।”
 2 थथे पावलं हिब्रू भाषां नवाःगु न्यनाः इपि फुककं चुईक हे नमवासे सुम्क च्वना बिल। अले पावलं धाल -
 3 “जि किलिकियागु टार्सस शहरय् ब्रम्ह छम्ह यद्दी खः। अयनं जि ब्वलंगु ला थ्व हे शहरय् गमलिप्लयागु ल्हातं खः। जिं झी तापाःबाज्यापिनिगु व्यवस्था नं बांलाक स्यना कया। छिकपिन्सं थौकन्हय् याना च्वथें जि नं परमेश्वरया निति थःत पाना जुयागु खः।”
 4 जि थ्व लँय् जुपि मिजंत व मिसात विश्वासीतयत् दायेगु, स्यायेगु याना, गुलिसित ला कुना बिया।
 5 जिं धयाच्वनागु थ्व फुककं खँ सभाय् च्वपि दुजःतयसं व दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी नं स्यु। वयकःपिनिगु हे पाखे जिं विश्वासीतयत् ज्वनेत भ्वं च्वाका कयागु खः। इमित यस्शलेमय ज्वनाहयाः सर्जोय बिकेत नं जि दमस्कसय् वनागु खः।”
 6 “खँ जि दमस्कसय् थ्यनी थें च्वाकाः स्वर्ग तसकं थीगु जः जिगु छचाःखेलं थिल।
 7 अले जि बँय भवस वना। जितः थथे धयाहःगु जिं ताया - ‘शाऊल, शाऊल, छाय् छं जितः दुःख बियाच्वना?’
 8 “अले जि लिसः बिया - ‘छि सु खः, हे प्रभु?’
 “अले वयकलं धयादिल - ‘जि नासरतयाम्ह येशू खः, गुम्हयसित छं दुःख बियाच्वना।’
 9 उबलय् जि नाप दुपिन्सं जः जक खन, सः धाःसा सुनानं मताः।
 10 “अले जिं थथे धया - ‘प्रभु, आः जिं छु याये माल लय?’
 “अले प्रभु जितः धयादिल - ‘दँ, दमस्कसय् हँ। छं धायेमाःगु फुकक खँ छन्त अन हे धाइ।’
 11 “थीगु जलं यानाः जिगु मिखा हे कां जुल। अले जि नाप वःपिन्सं ल्हाः ज्वनाः जितः दमस्कसय् ब्वनायंकल।
 12 “अन च्वपि यद्दीतयसं मानय् यानातःम्ह अले मोशायगु व्यवस्थाय् धयातःथें यानाजुइम्ह हननिया धाम्ःम्ह छम्ह मनुखं वयाः
 13 जिगु न्ह्यःने थथे धाल - ‘किजा शाऊल, छिगु मिखां खनेमा।’ उलि धायेवं हे जिगु मिखा खना। अले वयात खना।
 14 “अनं लिपा वं जितः धाल - ‘परमेश्वरयागु इच्छा सीकेत, अले वयकःया धमीम्ह मनुयात स्वयेत व वयकःयागु हे म्हुतु खँ न्यनेत झी तापाःबाज्यापिनि परमेश्वरं छितः ल्ययादीगु दु।
 15 आः छि फुककभनं थःम्हं खंगु व ताःगु खँया साक्षी बियादीमाः।
 16 अयजगुलि आः छुकियात लिबाका च्वनेगु? दनादिसँ, वयकःया नामं बाप्टिस्मा कयाः थःगु पाप सिला छवयादिसँ।”

यद्दीमखुपिन्त नं स्यनेमाः धकाः धाःगु

- 17 “अनं यस्शलेमय लिहां वये थुंकाः छन्हु देगलय् च्वनाः प्रार्थना यानाच्वनाबलय् जिं दर्शन खना।
 18 प्रभु जितः धयादिल - ‘याकनं हे छ यस्शलेमं पिहां हँ, छाय्धाःसा छं कंगु जिगु खँय थनच्वपि सुनानं विश्वास याइ मखु।’
 19 “अले जिं धया - ‘प्रभु, धर्मशास्त्र स्यनिगु छँ पति वनाः जि छितः विश्वास याकवसित ज्वनाः इयालखानाय् कुनागु व कसाः याना जुयागु फुकक खँ इमिसं स्यु।
 20 अले छिगु साक्षी बिया जुइम्ह स्तिफनसयात स्याःबलय् नं जि दुथ्याः, जि इमिगु वसः स्वयाच्वनागु खः।”
 21 “प्रभु जितः थथे धयादिल - ‘छ वने हे माः, जिं छन्त तातापाक यद्दीमखुपिन्थाय् छवयेत्यना।”
 22 थुलि तक ला अन च्वपि मनुतयसं पावलयागु खँ न्यन। अनं लिपा इपि ततःसलं थथे धकाः हाला हल - “थ्वयात स्याये हे माः। थज्याःम्ह मनु ला म्वानाच्वनेत तकं मल्वः।”

- 23 अले इमिसं थथःगु लं फसय् ब्वयकाः धु हलाः हाला हल।
 24 थ्व खनाः तःधंम्ह कप्तानं मनुत पावल खनाः थथे छाय् तंम्बःगु धकाः सीकेत वयात किल्लाया यनाः कोरॉ दायेगु उजं बिल।
 25 पावलयात चित संबलय् वं न्ह्यःनेसं दनाच्वंम्ह कप्तानयात थथे धाल - “दोष हे मदयकं छम्ह रोमीयात कोरॉ दायेगु पायांछि जू ला?”
 26 थ्व न्यनाः कप्तानं तःधंम्ह कप्तानयाथाय वनाः धाल - “छिं छु यायेत्यना दियागु? व मनु ला रोमी धकाः जुयाच्वना।”
 27 अले वं वयाः पावलयाके न्यन - “छ रोमी खः ला?”
 पावलं लिसः बिल - “खः।”
 28 अले वं धाल - “जि ला यक्व धिबा फुकाः तिन रोमी जुइ खन।”
 पावलं धाल - “जि ला बूसानिसें हे रोमी खः।”
 29 थ्व न्यनाः पावलयात दायेत वःपि फुककं लिचिला वन। तःधंम्ह कप्तान थः हे नं ग्यात, छाय्धाःसा वं हे पावलयात चिके ब्यगु खः।
 30 कन्हय् खन्हु हे तःधंम्ह कप्तानं यद्दीतयसं वयात छाय् द्रुपं ब्यगु खः धकाः सीकेत तःधपि पुजाहारीत व थकालिपिन्त महासभाय सःतल। अले पावलयात फुककसिगु न्ह्यःने थने हल।

23

पावलयात सभाय् यंकूगु

- 1 पावलं सभाय् चाकःछि स्वयाः धाल - “दाजुकिजापि, परमेश्वरया न्ह्यःने जिं थौ तक थःगु नुगः यचुकाः भिगु ज्या याना वयाचवनागु दु।”
- 2 अबलय् दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी हननियां पावलया लिकक दना च्वंमहयसित वयागु म्हुतुइ दा धकाः उजं बिल।
- 3 अले पावलं वयात धाल - “अय् सख्खालं पानातःगु अंगः, छन्त नं परमेश्वरं दाइतिनि। धर्मशास्त्रय् च्वया तः थें छ जिगु न्याय यायेत च्वनाच्वंगु दु। अयसां छ धर्मशास्त्रं मबीकं जितः दायेगु उजं बिल।”^{१४}
- 4 वया लिकक दना च्वपिन्सं वयात धाल - “परमेश्वरं ल्ययातःम्ह दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीयात थथे म्हुतु ल्हाये ज्यु ला?”
- 5 अले पावलं धाल - “दाजुकिजापि, वयकः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी धकाः जिं मसिल। धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु - ‘थः मन्तूय शासकयात म्हुतु ल्हाये मते।’”^{१५}
- 6 पावलं अन सदुकी व फरिसीतयत नं खनाः थथे धाल - “दाजुकिजापि, जि फरिसीया काय फरिसी खः। सीम्ह मन् हानं म्वाना वइ धकाः आशा यानागुलि थथे जिगु न्याय जुयाच्वंगु दु।”^{१६}
- 7 वं थुलि धायेवं अन च्वपि फरिसी व सदुकीतय् दथुइ ल्वापु जुल। अले इपि निथ्वः जुयाः बाल,
- 8 छायाधाःसा सदुकीतयसं सीपि म्वाना वइ, स्वर्गदूत व आत्मा दु धयागु पत्याः मयाः। फरिसीतयसं धाःसा थ्व स्वतां पत्याः याः।^{१७}
- 9 अले अन तसकं खलबल जुल। फरिसीतय् शास्त्रीतयसं दनाः सदुकीतयत न्यंकाः थथे धाल - “जिमिसं ला थ्व मनूयागु छुं हे दोष मखना। थ्व मनूयात आत्मां व स्वर्गदूतं हे नवाकूगु जुइयाः।”
- 10 अले अन तसकं हे ल्वापु जुल। इमिसं पावलयात स्यानाबी धकाः ग्यानाः तःधंम्ह कप्तानं सिपाइतयत “पावलयात अन किल्लाय् हजि” धकाः उजं बिल।
- 11 उखुन्हु हे चान्हय प्रभुं पावलयाथाय् झाय्नाः धयादिल - “साहस या, यस्शलेमय् च्वपिन्त थें रोमय् च्वपिन्त नं छं जिगु साक्षी बी मानि।”
- पावलयात स्यायेगु ग्वाःगु
- 12 कन्हय् खुन्हु सुथय् यहदीतय् नायःतयसं मुनाः पावलयात स्यायेगु ग्वाःगु। इमिसं “पावलयात मस्यासे त्वःते मखु, वयात मस्यायकं नये नं मखु, त्वने नं मखु” धकाः पाफल।
- 13 थथे पावलयात स्याये धाःपि पिइम्ह मयाक दु।
- 14 अले इमिसं तःधंपि पुजाहारीत व थकालिपिन्थाय् वनाः धाल - “जिमिसं पावलयात मस्यायकं छुं हे नयेत्वने याये मखु धकाः पाफयागु दु।
- 15 अयजुगुलि छिकपिन्सं तःधंम्ह कप्तानयाथाय् झाय्नाः ‘पावलयागु मेमेगु खँ नं बांलाक सीके माःगु दु, उकिं वयात छकः क्वत हजि’ धकाः धयादिसँ। अले जिमिसं वयात थन मथयवं लँय हे स्यानाबी।”
- 16 इमिसं थथे पावलयात स्यायेगु ग्वाःगु खँ पावलया भिन्चां सियाः काचाकाचां किल्लाय् वनाः पावलयात कन।
- 17 अले पावलं कप्तानयात सःताः धाल - “थ्व मनूयात तःधंम्ह कप्तानयाथाय् ब्वना यंकादिसँ। वयकःयात नाप लानाः छुं खँ धायेमाःगु दु हं।”
- 18 अले वं पावलया भिन्चायात तःधंम्ह कप्तानयाथाय् यंकाः धाल - “कुनातःम्ह पावलं थ्व मनूयात छिथाय् यंकाब्यु धाःगु। थ्व मनूया छितः छुं धायेमाःगु दु हं।”
- 19 अले वं वयात ल्हाः ज्वनाः छुखे ब्वना यंकाः न्यन - “छु धायेमाःगु खः धा?”
- 20 अले वं धाल - “यहदीतय् नायःतयसं जानाः पावलया मेमेगु खँ बांलाक सीके माल धकाः त्वहः तयाः कन्हय् वयात महासभाय् क्वत हजि धकाः छितः बिन्ति याः वयेगु ग्वाःगु खःगु दु।
- 21 छि इमिगु खँ न्यानादी मते, छायाधाःसा पिइम्ह मयाक मनूतयसं पावलयात मस्यातले छुं हे नयेत्वने याये मखु धकाः पाफयाः स्यायेत स्वयाच्वंगु दु। छि ‘ज्यु’ धाइ धकाः इमिसं आशा यानाच्वंगु दु।”
- 22 अले तःधंम्ह कप्तानं वयात थथे धयाः छवयाबिल - “थ्व खँ जितः धया धकाः छं सुयातं कने मते।”
- पावलयात कैसरियाय् छ्वःगु
- 23 अले तःधंम्ह कप्तानं निम्ह कप्तानयात सःताः थथे उजं बिल - “निसः सिपाइत, न्हयेम्ह सल गया वनीपि सिपाइत, अले निसः भाला ज्वना वनीपि सिपाइतयत कैसरियाय् वनेत थौं बहनी नौ बजे तक तयार याना ति।
- 24 पावलया मिति नं सल तयार याना ति। अले वयात बांलाक पाः तयाः रोमी बडा-हाकिम फेलिक्सयाथाय् यंकि।”
- 25 थुलि धयाः वं बडा-हाकिमयात पौ छपौ नं चवल -
- 26 “हनेमाःम्ह तःधंम्ह हाकिम फेलिक्सजु, क्त्रौडियस लूसियसपाखें ज्वजलपा।
- 27 “पावल धाःम्ह मनूयात यहदीतयसं ज्वनाः स्यायेत्यंगु खः थ्व मनू रोमी धकाः सियाः जि सिपाइत ब्वना वनाः त्वःतका हया।
- 28 थ्वं छु ट्रुक्ल धकाः सीकेत जिं वयात महासभाय् नं थने यना।
- 29 इमिगु व्यवस्थायागु खँय थथे ल्वापु जूगु जुयाचवना। स्याये हे मायक व इयालखानाय् कुने मायक थ्वं ट्रुक्गु ला जिं छुं नं मखना।
- 30 अले हानं यहदीतयसं वयात स्यायेत ग्वाःगु ग्वायाच्वंगु दु धकाः धाःगुलि जिं वयात थथे याकनं छिथाय् छवयाहयागु दु। वयात पाः याःपिन्त नं छिथाय हे छु छु धायेमाःगु खः धाः हँ धकाः धयाबियागु दु।”
- 31 सिपाइतयसं उजं ब्यु थें पावलयात चां चां हे एन्टिपाट्रिसय् थ्यंकल।
- 32 कन्हय् खुन्हु न्यासि वंपि सिपाइत पावलयात सल गयावःपि सिपाइतयगु ल्हातय् त्वःताः लिहां वन।
- 33 कैसरियाय् थ्यंकाः सिपाइतयसं तःधंम्ह कप्तानं बियाहःगु पौ व पावलयात बडा-हाकिमयात लःल्हाना बिल।
- 34 बडा-हाकिम पौ ब्वने धुंकाः पावलयात थथे धकाः न्यन - “छंगु छँ गन, छ गं वयागु?” पावलं लिसेः बिल - “जिगु छँ नं किलिकियाय हे खः।”
- 35 थ्व न्यनाः वं पावलयात धाल - “छन्त पाः याःपि मन्तु वल कि छंगु मुद्दा स्वये।” अले वं पावलयात बांलाक पाः तयाः हेरोदयागु लायकुलिइ तयाति धकाः उजं बिल।

24

रोमी बडा-हाकिम फेलिकसया न्हाःने पावल

- 1 न्यान्हू लिपा दकलय तःधंम्ह पुजाहारी हननिया, थकालिपि व तर्तुल्लस धाःम्ह छम्ह वकिलयात ब्वनाः कैसरियाय क्वहां वल। इमिसं बडा-हाकिमयात पावलयागु नामय उजुर यात।
- 2 पावलयात बडा-हाकिमया न्हाःने हये धुंकाः तर्तुल्लसं वयात दुपं बियाः थथे धाल – “हनेमाःम्ह फेलिकसजु, छसपोलं यानाः जिपिं आनन्दं च्वनाच्वनागु दु। छसपोलयागु बुद्धिं यानाः थ्व देशय यक्व भिना वयाच्वंगु दु।
- 3 थ्व खँ जिमिसं न्हाबले न्हायाथ्य नं मानय याना वयाच्वनागु दु। अले थुंकिया मिति जिमिसं छसपोलयात सुभाय बियाच्वनागु दु।
- 4 छसपोलयागु ई यक्व कयाच्वने मखु, अयसं दया यानाः जिमिगु छत्वाःचा बिनति न्यना बिज्याहूँ।
- 5 थ्व मनु तसकं न्यानापुम्ह, संसारय च्वंपि फुक्क यहदीतयत ल्वाका जूम्ह खः। अले थ्व नासरी पुचःयाम्ह नायः नं खः।
- 6 थ्व देगःयात नं अशुद्ध यायेत्यंगु खः, अबलय हे जिमिसं थ्वयात ज्वना। अले जिमिगु थःगु हे व्यवस्थाकथं थ्वयात सजौय बित्थनागु खः।
- 7 तःधंम्ह कप्तान लुसियसं वयाः थ्वयात जिमिगु ल्हातं बलजपती त्वःतका यन।
- 8 अले वयाथाय उजुर याःवंक्वसित छसपोलयाथाय हूँ धकाः उजं बियाहल। छसपोलं वयाके हे न्यनाबिज्याःसा जिमिसं पाः यानाच्वनागु फुक्क खँ सी दइ।”
- 9 व नाप वःपि यहदीतयःनायःतयसं नं वं धाःगु खँ सत्य खः धकाः बडा-हाकिमयात धाल।

पावलं लिसः ब्यगु

- 10 अले बडा-हाकिमं पावलयात नवायेत ल्हाःभाय याःगुलि वं थथे धाल – “यक्व दंनिसं छसपोलं थ्व देशय न्याय याना वयाच्वंगु जिं स्यु। उकिं छसपोलया न्हाःने थथे थःगु खँ धाये दयाः जि लयता।
- 11 जि यस्शलेमय परमेश्वरया आराधना यायेत वयागु झिनिन्हू अक्वः मटुनि। थ्व खँ मेपिन्के नं न्यनादी फु।
- 12 जि देमालय सुनाप कचकच हालाच्वंगु खः धकाः सुं यहदी नं धाये फइ मखु। न सुनानं जितः धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय व शहरय गनं सुयातं ल्वायेत व्वाकाः जूगु हे खं धकाः धाये फइ।
- 13 न इमिसं जितः थःपिन्सं पाः याःगु खँयागु दसि हे बी फइ।
- 14 “अयतं इमिसं धाःगु छता खँ ला जिं नं खः धकाः धाये। जिं नं जिमि तापाःबाज्यापिन्सं मानय याना वःम्ह परमेश्वरयागु आराधना यानागु खः, गुक्रियात इमिसं ‘नासरी पुचः’ धकाः धयाजुल। मोशायागु व्यवस्था व अगमवक्तां च्वया थकूगु फुक्क खँय जिं विश्वास याना।
- 15 भिपिं नं मभिपिं नं सिनाः हानं म्वाना वइतिनि धकाः परमेश्वरयाके इमिसं थं जिं नं आशा यानाच्वनागु दु।
- 16 अयजुगुलि जिं मनुतयगु न्हाःने नं परमेश्वरयागु न्हाःने नं थतः यचुकाः ज्या याना जुया।”
- 17 “यक्व दं लिपा जिं चीमिपिं दाजुकिजापिन्त धिबा बीत व परमेश्वरयात छायेछीं यायेत यस्शलेमय लिहां वयागु खः।
- 18 देगलय शुद्ध जुइगु ज्या यानाच्वनाबलय हे इमिसं जितः ज्वंगु खः। अबलय जिं नाप सुं छम्ह मनु नं मटु। अले सुनाप कचकच हालाच्वनागु नं मखु।”
- 19 एशियां वःपि यहदीत नं अन दुगु खः, इमि नं जिगु खँय छुं धायेमाःगु दुसा धाः वये माःगु खः नि।
- 20 मखुसा महासभाया न्हाःने दनाबलय थन दुपिसं जिके छुं दोष खंगु दुसा व धायेमानि।
- 21 जिं इमिगु दथुइ दनाः थुलि हे जक धयागु खः – “सीपि मनुत म्वाना वइतिनि धकाः विश्वास यानागुलि थौं जि छिकपिन्थाय न्हाःने थथे न्याय याका च्वनेमाला।”
- 22 फेलिकसं प्रभुयागु खँ बालाक स्यगुलि इमित थथे धकाः चीकाछवल – “तःधंम्ह कप्तान लुसियस वल धायेवं जिं जिमिगु मुद्दा छिने यानाबी।”
- 23 अले फेलिकसं कप्तानयात “पावलयात कुना ति, म्हस्यपि सुनानं नापलाः वःसा नापलाके ब्यु। छुं ब्यु वःसा बीके ब्यु, पने मते” धकाः उजं बिल।

फेलिकसं पावलयात सःतकेछवःगु

- 24 छन्हू निन्हू लिपा फेलिकस थः यहदी कलाः दूसिल्लायात ब्वनाः वल। अले येशू ख्रीष्टयागु विश्वासयागु खँ न्यनेत पावलयात सःतके छवल।
- 25 अले वं इमित परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरय जुइगु, थःगु मनयात थातय लाकेगु व लिपा जुइतिनिगु न्याययागु खँ न्यंकल। थ्व न्यनाः फेलिकसं न्यानाः थथे धाल – “आःयात गात, लिपा हानं लिलात धाःसा छन्त सःतके हये।”
- 26 पावलयापाखें धिबा नयेदइ ला धकाः वं मतिइ तःगु खः। अयजुगुलि नं वं पावलयात थथे इलय ब्यलय सःताः खँ ल्हायेगु याःगु खः।
- 27 निर्दं लिपा फेलिकसया थासय पकिंस फेस्तस बडा-हाकिम जुयाः वल। फेलिकसं यहदीतयत लयतायका तयेत पावलयात कुना तुं तल।

25

पावलं कैसरयात बिनति याःगु

- 1 फेस्तस कैसरियाय वयाः स्वन्हू दयकाः यस्शलेमय वन।
- 2 अन तःधंपि पुजाहारीत व तःधंपि यहदीतयःनायःतयसं फेस्तसयात पावलयागु विरोधय खँ न्यंकाः बिनति यात।
- 3 पावलयात लँय दथुइ हे स्यायेगु मतिइ तयाः इमिसं वयात यस्शलेमय छ्वयाहयादिसँ धकाः फेस्तसयात बिनति यात।
- 4 तः फेस्तस इमित थथे धकाः लिसः बिल – “पावलयात कैसरियाय हे कुनातःगु दु। जिं नं याकनं हे अन वनेत्यनागु दु।
- 5 छिमि छम्हनिम्ह नायःतयत छ्वयाहिँ। अले वया न्हाःने हे वं टुंकरु दु धकाः उजुर या।”
- 6 इपिं नाप च्यान्हू झिन्हू च्वनाः फेस्तस कैसरियाय लिहां वल। कन्हय खुन्हू हे वं न्याय यायेथाय वनाः पावलयात कायके छवल।
- 7 पावलयात अन हयेवं यस्शलेमं वःपिं यहदीतयःनायःतयसं वयात यक्व हे दोष बिल। अथेसां इमिसं छुक्रियागु दसि बी मफुत।
- 8 अले पावलं धाल – “जि यहदीतयगु व्यवस्था, देगः, व कैसरयात मभिंकाः छुं नं धयागु मटु।”
- 9 फेस्तसं यहदीतयत लयतायकेत पावलयात थथे धाल – “जिं छन्त यस्शलेमय छ्वयाबी, अले अन हे छंगु न्याय याये, मज्यु ला?”
- 10 अले पावलं धाल – “जिं कैसरयागु अदालतय न्याय पवनाच्वनागु दु। थन हे जिगु न्याय जुइमाः। जिं यहदीतयःनायःतयगु छुं स्यंकागु मटु धकाः ला छसपोलं नं बालाक सि हे स्यु।

11 जिं ज्यान सजाँय बीमायक छुं मभिगु यानागु दुसा जि सीत न न्ह्यचिलागु दु। इमिसं जितः पाः याःगु छुं न सत्य मखुसेलि जितः सुनानं इमिगु ल्हातय लोके फइ मखु। जिं कैसरयात बिन्ति याये।”

12 अले फेस्तसं सल्लाह बीपि लिसे खँ ल्हानाः थथे धाल – “छुं कैसरयात बिन्ति यात। अयज्गुलि छन्त कैसरयाथाय् हे छवये।”

जुजु अग्रिपासं न्हम्ह बडा-हाकिम नापलाःगु

13 निन्हु स्वन्हु लिपा जुजु अग्रिपास व बरनिकी कैसरियाय फेस्तसयात नापलाः वल।

14 इपि अन छुं न्हि तक चक्के धुंकाः फेस्तसं जुजुयात पावलयागु फुक्क खँ कन – “थन फेलिक्सं कुनातःम्ह छम्ह मनु दु।

15 जि यस्शलेमय वनाबलय तःधुपि पुजाहारीतयसं व थकालिपिन्सं वयात दोष बियाः सजाँय बीमाः धकाः जितः बिन्ति यात।

16 जि इमित थथे धकाः लिसः बिया – “सुनानं मनुयात वयागु दोष ठहरय मजुइकं सजाँय बीगु रोमीतयगु चलन मदु। अले वं पाः याःपिनिगु न्ह्यःने थःगु खँ नं धाये दयेमाः।”

17 “इपि वयेवं भचा हे लिमबाकुसे कन्हय खुन्हु हे जिं वयात अदालतय कायके छवया।

18 धयात पाः याःपिन्सं गुलि नं वयात दोष ठहरय याइ धकाः जिं मतिइ तयागु खः, अथे याये मफुत।

19 इमिसं ला इमिगु धर्मयागु खँ व सी धुंक्मह येश्यागु खँ कयाः जकं पाः याना हल। पावल धाःसा सी धुंक्मह येश् अज्जं म्वानाच्वंगु दनि धकाः धाइम्ह जुथाच्वन।

20 जिं छुं हे क्वःछी मफुगुलि वयात थ्व खँय जवाःसवाः यायेत यस्शलेमय वनेगु ला धकाः न्यना।

21 पावल कैसरपाखे न्याय याकेगु धकाः बिन्ति याःगुलि जिं वयात कैसरयाथाय मयंकुतले बांलाक पाः तयाः थन हे तया तयेगु उजं बिया।”

22 अले अग्रिपासं फेस्तसयात धाल – “व मनुयागु खँ जिं नं छकः न्यने दुसा ज्यु।”

फेस्तसं धाल – “कन्हय हे न्यनादिसें।”

पावल अग्रिपास व बरनिकीया न्ह्यःने

23 कन्हय खुन्हु अग्रिपास व बरनिकी तसकं झःझः धायक तःधुपि कपानत व शहरय च्वंपि ततःधुपि मनुतयत् ववनाः सभा यायेगु छैय वन। अले फेस्तसयागु उजंकथं पावलयात नं दुने हल।

24 अले फेस्तसं धाल – “जुजु अग्रिपास व थन झायादीपि सकल भाजु मयज्जुपि, थनच्वंपि व यस्शलेमय च्वंपि फुक्क यहदीतयसं थ्व मनुयात स्थाना छवयेमाः धकाः जिथाय उजुर याः वःगु खः।

25 ज्यान सजाँय बीमायक वं अथे द्रुंकरु जिं छुं हे लुइके मफुत। वं कैसरयात बिन्ति याःगुलि जिं वयात अन हे छवयेगु मतिइ तयागु दु।

26 “वयागु द्रुंकिदु कैसरयात चव्या छवयेत जिके छुं हे खँ मन्त। अयज्गुलि जिं वयात छिकपिनिगु, अज्ज ला हे जुजु अग्रिपास, छिगु न्ह्यःने थने हयागु दु। छिकपिन्सं माःकथं जाँचय यानाः जितः च्वयेत सल्लाह बियादिसें,

27 छायधाःसा छुं हे दोष मक्यंकं वयात अथे छवयेत जितः मछिं ताल।”

26

अग्रिपासयागु न्ह्यःने पावलं बयान ब्यगु

1 अले अग्रिपासं पावलयात धाल – “दँ, थःगु खँ कंसां जिल।”

अले वं ल्हाःभाय यानाः थःगु खँ धाल –

2 “जुजु अग्रिपास, छसपोलया न्ह्यःने थथे नवाये दुगुलि जि तसकं लयता। यहदीतयसं जितः मखुगु मखुगु ज्याखँयात धकाः पाः याःगु फुक्कं थौं छसपोलयात कने,

3 छायधाःसा छसपोलं यहदीतयगु थितिकुति व चालचलन बांलाक स्यु। अयज्गुलि जिं खूँ बांलाक न्यनादिसें धकाः जिं बिन्ति यानाच्वना।”

4 “जि थःगु देश व यस्शलेमय व्वलंम्ह खः। उकिं इमिसं जितः मचांमिसे हे बांलाक म्हस्यु।

5 धर्मयागु हे खँ ल्हाये धाःसा झीगु धर्मयु जि फरिसी जुयाच्वने धुंम्ह हे खः। थ्व खँ इमिसं सि हे स्यु, अले इमित माःसा धाये नं फु।”

6 परमेश्वरं झी तापाःबाज्यापिन्त बियादीगु वचनय आशा यानागुलि थौं थथे ज्वंकाः न्याय याका च्वनेमाल।

7 थ्व हे खँ झी झिनिगु कुलं नं जुइतिनि धकाः आशा यानाः दुसगुलिसें चां न्हि परमेश्वरयागु आराधना याना जुल। थ्व हे आशां यानाः जितः थौं ज्वना हल, महाराज।

8 परमेश्वरं सीम्ह म्वाकादी धयागु खँ छिकपिन्सं छाय विश्वास याये मफुगु?”

9 “जि नं नासरतयाम्ह येश्यागु नां काइपिन्त स्यंकेमाः धकाः बिचाः यानागु खः।

10 जिं यस्शलेमय थथे याना नं जुया। जिं तःधुपि पुजाहारीतपाखे अधिकारया पौ कयाः तम्ह हे विश्वासीतयत् इयालखानाय कुंके बिया। अले स्यायेथाय तंके जि ग्वाहालि बिया।

11 धर्मशास्त्र स्यनिगु छैय छैय वनाः इमित ज्वनाहयाः सजाँय बिया, अले इमिगु हे म्हुतुं खीष्टयात मभिक्क धायके बिया। थुलि याना नं मगानाः तमं तातापाक मेमेगु शहरय नापं वनाः जिं इमित दुःखकष्ट बिया।”

पावलं थः विश्वासी जगु खँ धाःगु

12 “छन्हु तःधुपि पुजाहारीतयके उजं व अधिकार कयाः जि दमस्कसपाखे स्वयाः वनाच्वनाबलय

13 महाराज, न्हिनय हे निभाः स्वयाः नं तसकं थीगु छगु जः जि व जि नाप वःपि मनुतयगु छचाःखेल थिल।

14 जिपि फुक्कं बँय ध्वसु वन। अबलय हे लाक्क हिब्रू भाषां जितः थथे धयाहःगु सः जिं ताल – ‘शाऊल, शाऊल, जितः छाय दुःख बियाच्वना हं? च्यानाच्वंगु मि सुनानं ज्वनां ज्वने फइ ला?’

15 “अले जिं धया – ‘हे प्रभु, छि सु खः?’

“अले प्रभुं जितः धयादिल – ‘जि येश् खः। छं जितः दुःख बियाच्वन।

16 दँ, छन्त जिम्ह च्यः यायेत व छं जितः खंगु व जिं लिपा क्यनेतयानागु खँया साक्षी बीकेत जि छन्थाय वयागु खः।

17 जिं छन्त यहदीतय नायःतयागु ल्हातं व यहदीमखुपिनिगु ल्हातं बचय यानातये।

18 इमिगु मिखा चायका बीत, इमित खिउंथासं जलय हयेत, अथे हे जितः विश्वास याकाः पाप क्षमा याकेत, शैतानपाखे लिगनाः परमेश्वरयाथाय पवित्र याके हयेत जिं छन्त इमिथाय छवयाच्वना।”

- 19 “थथे ज़रुगुलि हे, जुजु अग्रिपास, जिं स्वर्गपाखेयागु दर्शनय् खनागु खँ गथे मन्येनेगु?
 20 जिं थव खँ दकलय् न्हापालाक दमस्कसय् च्वपिन्त न्यंका। अले यस्शलेम व यहदियाय् न्यंक् व यहदीमखुपिन्त न थथ-गु पापं लिचिलाः परमेश्वरयाथाय लिफः स्वयाः वा धकाः न्यंका। अले थःमहं पश्चाताप यानागु ज्यां न क्यँ धकाः न धया।*
 21 थथे धयागुलि यहदीतय् नायःतयसं जितः देगलय् ज्वनाः स्यायेत स्वःगु खः।
 22 अय्तं थौं तक परमेश्वरं जितः न्वाहालि यानादीगु हे दु। अय्जगुलि जिं थन दनाः चिधपिं, तःधपिं, सकसितं साक्षीं बियाच्वनागु दु। अगमवक्तां व मोशां जुइतिनि धकाः धाःगु खँ जक जिं कनाच्वनागु खः, मेगु छुं नं मधया।
 23 इमिसं धाःगु खँ थव हे खः - “मुक्ति बीम्ह खीष्ट सी हे माः, अले हानं दकलय् न्हापा वयकःयात हे सीम्हं म्वाकादी। वयकलं हे यहदी व यहदीमखुपिं सकसितं बचय् यानाः जः बियादी।” *
 24 पावलं थथे नवानाचवंबलय् हे फेस्तसं ततःसलं वयात थथे धाल - “पावल, छु वें जुल ला कि छु? यक्व ब्वनाः छु वें जुइ धुंकल।”
 25 अले पावलं धाल - “हनेमाःमह फेस्तस, जि वें ज़रु मखु। जिं ला सत्य खँ हे लहाना च्वनागु दु।
 26 अग्रिपास जुजुं नं थव खँ स्यु। जिं वयकःयात मयासे धायेफु। वयकलं थव खँ बोलाक हे स्यु, छायाधाःसा थव खँ सुं मत्थाय् धाःगु मखु।
 27 जुजु अग्रिपास, छसपोलं अगमवक्तायत विश्वास याना मदिआ ला? छसपोलं विश्वास यानादी धकाः जिं स्यु।”
 28 अले अग्रिपास पावलयात धाल - “थुलि याकनं छु जितः नं ख्रीष्टियन यायेत स्वयागु ला?”
 29 पावलं धाल - “याकनं जुइमा, लिवाक जुइमा, छिकपि सकलें जि थें तुं जुइमा धकाः जिं आशा यानागु दु। तर थथे सिखलं चीका च्वनेमाःमह धाःसा मखु। परमेश्वरयाके जिं थव हे प्रार्थना याना।”
 30 अले जुजु, बडा-हाकिम, बरनिकी व अन च्वपिं सकलें दन।
 31 इपि थथे हा हा पिहां वन - “थव मनुखं स्याये हे माःगु व कुने हे माःगु ला छुं नं ज्या याःगु मद्दु खनी।”
 32 अग्रिपासं फेस्तसयात धाल - “वं कैसरयात विन्ति मयाःगु ज्सा त्वःता छवःसां ज्युगु खनी।”

27

पावल रोमय् वंगु

- 1 जिमित लःजहाजं इटालियाय् छवयेगु क्वःछी धुंकाः पावल व मेपिं कुनातःपिन्त युलियस धाःमह जुजु अगस्तसया सिपाईतय् कप्तानयागु ल्हातय् लःल्हाना बिल।
 2 अले जिपिं एशियाय् थीथी थासय् जुयाः वनेत्यंगु एडामिटोनोसयागु लःजहाजय् च्वनावना। जिपिं नाप माकेडोनियाय् च्वंगु थेसलोनिके शहरं वःमह अरिस्तार्खस धाःमह मनु नं दु।*
 3 कन्हय् खुन्हु जिपिं सीदोन धयागु लःजहाज दिकेगु थासय् थ्यन। युलियसं पावलयात दया यानाः वया पासापिन्थाय् माःगु यायेत छवयाबिल।
 4 जिपिं अन वनाबलय् अःखतं फय् संगुलि फय् छलय् यायेत साइप्रसया उत्तरपाखे वना।
 5 जिपिं किलिकिया व पामफिलियायागु समुद्र जुयाः लुकियाय् लाःगु माइरा धाःगु शहरय् थ्यंकः वया।
 6 अन इटालियाय् वनेत्यंगु मेगु लःजहाज छगः लुइकाः कप्तानं जिमित उकी हे तल। व लःजहाज अलेक्जेन्ड्रियां वःगु खः।
 7 जिपिं तःन्हु तक बुल्हुं न्ह्यज्यां तसकं दुःख फयाः कनीडस धाःगु शहरयागु लिक्क थ्यंकः वया। अनं नं जिमित फसं मख्वःगुलि क्रेट टापुया उत्तरपाखे वना।
 8 जिपिं तसकं थाक्क सिथं सिथं सुन्दर बन्दर धाःगु थासय् थ्यंकः वया। थनं लासिया धाःगु शहर सति।
 9 थुकथं जिमिसं तःन्हु हे सिति छवया। ग्वःफय् वइगु ई ज़रुलि समुद्र जुइगु तसकं ग्यानपुइ यः। प्रायश्चितया दिया अपसंया ई नं फुइधुंकल। उकिं पावलं थथे धकाः धाल -
 10 “स्वयादिसें, जिं स्वयेबलय् ला आः नं इपीपिं थनं लःजहाजय् च्वना वन धाःसा जहाज व मालसामान जक नाश जुइगु मखु, डीपिनापं सी फु।”
 11 पावलं धाःगु खँ मन्येसे कप्तानं जहाज चले याइम्ह व जहाजया थुवाल धाःगु खँ न्यन।
 12 चिकुलाबलय् च्वनेत थव जहाज दिकेगु थाय पायछि मज्जुलि अप्वःसिनं वनाः फतिफतले फोनिकसय् थ्येकेगु मतिइ तःगु खः। थव क्रेट टापुयागु छां लःजहाज दिकेगु थाय खः। थव दक्खिन-पच्छिम व उत्तर-पच्छिम स्वः।

ग्वःफय् वःगु

- 13 दक्खिनपाखे फय् संगुलि सकसिनं आः ला वने जी धकाः मतिइ तल। अले इमिसं नैयागु काकःचा चव्य सालाः लःजहाजयात क्रेट टापुयागु सिथं सिथं न्ह्याकल।
 14 तर भचा लं हे टापुपाखे उत्तर पूर्वयं न तसकं ग्वःफय् वल।
 15 लःजहाजयात ग्वःफसं त्वपुल, जिमिसं छुं हे याये मफुत। अले यगु थजु धकाः जिमिसं लःजहाजयात अथे त्वःताबिया।
 16 क्लौडा धाःगु छां टापुइ थ्यंकाः ग्वःफय्यात भचा पन। अथेजुसां जिमित लःजहाजया ल्युने चिनातःगु नांचा बचय् यायेत तसकं थाक्कल।
 17 बल्लं बल्लं थव नांचायात लःजहाजय् सालाः न्याक चिना बिया। लिबियायागु समुद्रया फिसलय् जहाज भास्से जुइ धकाः ग्यानाः जहाज चले याइपिन्सं पाक क्वकयाबिल। अले लःजहाजयात फसं ध्वाना यंकल।
 18 ग्वःफय् तसकं हे वःगुलि कन्हय् खुन्हु इमिसं जहाजय् च्वंगु मालसामान वान्छवया बिल।
 19 हानं कंस खुन्हु इमिसं जहाज चले यायेत माःगु सामान नं वान्छवया बिल।
 20 तःन्हु तक ला जिमिसं नगु व सूर्य तकं स्वये मखन। अले हानं ग्वःफय् मदिकक वया तुं च्वंगुलि जिमिसं ला म्वाइ हे मखुत धकाः धाये धुनागु।
 21 तःन्हुनिसे नये तकं मखनाः पावलं दनाः थथे धाल - “छिकपिन्सं जिं धयागु खँ न्यनाः क्रेट मवःगु ज्सा थथे दुःख थथे फयेमाली मखुगु, अले मालसामान नं नाश जुइ मखुगु।
 22 अय्तं छिकपिं ग्यानादी म्वाः। सुं नं सी मखु। लःजहाज जक स्यनी।
 23 जिं आराधना यानाच्वनामह जिम्ह परमेश्वरया छम्ह स्वर्गदूतं म्हेगः चान्हय् वयाः जितः थथे धाल -
 24 “ग्याये मते पावल, छु कैसरया न्ह्याःने वने हे माः। अयज्जुलि परमेश्वरं छु नाप दुपिं सकसितं बचय् यानादी।”
 25 थथे छिकपिं ग्यानादी मते, छायाधाःसा परमेश्वरं जितः गथे धयादिल अथे हे जुइ धकाः जिं स्यु।
 26 अय्तं छुं टापुइ इगी जहाज न्या हे न्याइ।”
 27 झिप्यन्हु दयकाः जिमिगु लःजहाज एड्रियास धाःगु समुद्रय् लाः वल। बाचा इलय् जहाज चले याइपिन्सं गगुं टापुइ लाःवःगु मतिइ तल।

28 अये ज़गुलि इमिसं लः गुलि तःजाः दाना स्वल। अन लः स्विखुग् मिटर तःजाः। भचा उखे वनाः दाना स्वःबलय् निङ्गह्यग् मिटर ति जक तःजाः।

29 अले गन ल्वहँतय् न्याः वनी धकाः ग्यानाः इमिसं प्यंग् नँयागु काकःचा ल्युनँ क्वफाना छवल। अले गुबलय् सुथ जुइ धकाः पियाच्वन।

30 जहाज वने याइपिसं चिचावःगु नांचा लख्य् क्वछवयाः न्हाःनेयागु नँयागु काकःचा क्वफायेगु त्वहः तयाः बिस्स्युं वनेत स्वल।

31 थ्व खँ सियाः पावलं कप्तान व सिपाईतयत् धाल – “थुपि बिस्स्युं वन धाःसा छिकपि सुं नं म्वाइ मखु।”

32 अले सिपाईतयसं नांचा थाकातःगु छिपः चानाबिल। नांचा चुइके यन।

33 सुथ जुइ थँ च्वंकाः पावलं इमित नयेनी यायेत धाल – “छिकपिन्सं छुं हे मनःगु झिप्यन्हु मछि दये थुंकल।

34 अयजगुलि छिकपिन्सं छुं नयेनी यानादिसँ। म्वायेत ला नये हे माः। छिकपिनिगु सँ छुपु तंछुं छुं जुइ मखु धकाः ला जिं धाये हे धुन।”

35 थुलि धयाः पावलं मरि कयाः फुककसिया न्हाःने परमेश्वरयात सुभाय् बियाः कुचा कुचा यानाः नल।

36 अले फुककसिनं लयतातां नल।

37 जिपि फुकक यानाः निसः व न्हयेखुम्ह (२७६) दु।

38 गाक्क नये धुंकाः इमिसं ल्यंग् छव जहाजयात याउँसे च्वंकेत समुद्रय् वान्छवया बिल।

लःजहाज स्यंग्

39 सुथ जुइ धुंकाः नं इमिसं व थाययात म्हसकि मफुत। अयनं इमिसं समुद्रयागु सि खनाः उखे हे जहाज यंकेगु मतिइ तल।

40 उकिं इमिसं काकःचायात लख्य् वान्छवया बिल, जहाजयागु चतं नं पयन, अले जहाजयात फसं सिथय् यंकेमा धकाः पाल नं ब्वयकल।

41 जहाज हुतिना वनाः न्हाःने बँय् भास्से जुवन, अले लः दुब्बलं जहाजयागु ल्युनेयागु ब्व स्यंकल।

42 अले ज्वनाहःपिं लाल कयाः बिस्स्युं वनी धकाः ग्यानाः सिपाईतयसं इमित स्याना छवयेगु मतिइ तल।

43 तर कप्तानं पावलयात बच्य् यायेगु मतिइ तयाः सिपाईतयत् अथे याके मब्य, बर फुपिं लाल कयाः समुद्र सिथय हँ।

44 अले मेपि जक सिंपी व जहाजयागु स्यंग् कुचाय च्वनाः हँ धकाः धाल। थुकथं जिपि फुककं बच्य जुयाः वने फत।

28

माल्टा टापुइ थ्यंग्

1 समुद्र सिथय वये धुंकाः जिमिसं व टापु माल्टा खः धकाः सिल।

2 अबलय् वा वयाच्वंगुलि चिकुसे च्वनाच्वन। अन च्वपिन्सं जिमित सःताः दया यानाः मि छवयकाबिल।

3 पावलं नं छुसि मुना हयाः मिइ तल। मिथागु क्वाःजलं यानाः बिख दुम्ह सर्पं छम्ह छुसिं पिहां वयाः पावलयागु ल्हातय् यग्गता।

4 वयागु ल्हातय् सर्पं यग्गागु खनाः अन च्वपिं मयूत थःथव्य् थथे खँ ल्हात – “थ्व मनु ला धाथ्ये हे ज्यानमारा जुडमाः। समुद्र बच्य जुया वःसां न्याय याइम्हयसिनं थवयात म्वाके मबिल।”

5 पावलं व सर्पयात थाथा यानाः मिइ तं कुका बिल। वयात छुं नं मजु।

6 इमिसं भचा लिपा हे बिषं मनावयाः पावल सी धकाः मतिइ तल। ताउत तंकां पावलयात छुं मजुगु खनाः इमिसं खँ हीकाः थथे धाल – “थ्व ला घः हे जुडमाः।”

7 अनं सतीक हे व टापुया तःधंम्ह हाकिम पब्लियसयागु छँबुं दु। वं जिमित स्वन्हू तक थःथाय् पाहां ब्वना तल।

8 अबलय् पब्लियसया अबु आउँ जुइकाः ज्वर बयकाच्वन। अले पावलं वयाथाय वनाः प्रार्थना यानाः वयागु छैनय ल्हाः तयाः लायकाबिल।

9 थ्व खनाः अन च्वपिं मेपि उसाँयमदुपिं नं वयाथाय वल। अले इपिं नं लाया वन।

10 इमिसं जिमित तसकं हनाबना तयेगु यात। जिपि वनेत जहाजय् च्वनाबलय् नं इमिसं जिमित मामाःगु नसात्वेसा तये हल।

माल्टां रोमय् वंग्

11 स्वला दयकाः जिपि अन छक्कलं बूपि निम्ह घःयागु चिं दुगु अलेक्जेन्ड्रियां वःगु लःजहाजय् च्वनाः वना। थ्व जहाज नं चिकुला फुकेत अन दिनाच्वंगु खः।

12 सुराकुसाई धाःगु शहरय् थ्यंकाः जिपि स्वन्हू तक अन हे च्वना।

13 अनं जिपि रेगियनय् थ्यंकाः वया। कन्हय् खुन्हू दच्छिनं फय वःगुलि जिपि निन्हू लिपा पटिओलिइ थ्यंकाः वया।

14 अन जिमिसं विश्वासी दाजुकिजापि नापलाना। इमिसं इनाप याःगुलि जिपि छवाः तक अन च्वनाः रोमय् वना।

15 रोमय् च्वपि विश्वासी दाजुकिजापिन्सं जिपि वङ्गु खँ न्यानाः गुलि “स्वंग् सतः” धाःथाय तक, अले गुलि “अप्पियस” धाःगु बजारय् थ्यंकां लँ स्वः वल। इमित खनाः पावलं लयतायाः परमेश्वरयात सुभाय् बिल।

16 जिपि रोमय् थ्यंकाः पावलयात छम्ह सिपाई पाः तयाः वया यत्थे याकेबिल।

17 स्वन्हू लिपा पावलं यहदीतय् थकालिपिन्त सःतके छवल। अले इपिं मुने धुंकाः पावलं थथे धाल – “दाजुकिजापि, स्वयादिसँ, जिं झी मनुतयत व झी तापाःबाज्यापिनिं पालय् निसँ यानाच्वंगु थितिकुतियात स्यंकाः छुं नं यानागु मदु। अयसां यहदी दाजुकिजापिन्सं जितः यरुशलेमनिसे कुनाः रोमीतयगु ल्हातय् लःल्हाना बियाहल।

18 जिगु मुना बोलाक स्वये धुंकाः इमिसं जितः त्वःतेयंगु खः, छायाधाःसा स्याये माःगु छुं नं ज्याखँ जिं यानागु मदु।

19 अयनं यहदीतय् नायःतयसं जितः मत्वःतेगु मतिइ तःगुलि जिं कैसरयाथाय् बिन्ति मतसे मजिल। अथे धकाः जिं थः हे दाजुकिजापिन्त दोष बीत्यनागु मखु।*

20 थ्व हे खँ धायेत जिं छिकपिन्त सःतागु खः। इस्राएलीतयसं आशा याना च्वंम्हयसिगु खं यानाः जिं थथे ज्वंका च्वनेमाल।”

21 अले इमिसं वयात धाल – “छिगु खँय् यहदियां नं छगु पी वःगु मदु। अले थन वःपिं दाजुकिजापिन्सं नं छितः मषिकाः थौं तक खँ ल्हाःगु मदु।

22 अयनं छिं थःगु खँ जिमित नं कनादिसँ, छायाधाःसा थ्व लँय जुइपिन्त न्हाथाय नं मषिकाः खँ ल्हाइगु जिमिसं स्यु।”

23 अले इमिसं छन्हू पावलया खँ न्यमेगु क्वःछित। क्वःछिना तःखुन्हू हे इपिं फुकक पावल च्वनाच्वंगु छँय् मुंवल। उखुन्हू वं सुथनिसं बहनी तंकां इमित परमेश्वरयागु राज्ययागु खँ बोलाक ध्याथुइक कन। मोशायागु व्यवस्था व अगमवक्तायागु सफुलि ग्वाहालि कयाः वं येश्यागु खँ नं ध्वाथुइक कन।

24 वयागु खँय् गुलिसिनं विश्वास यात, गुलिसिनं मयाः।

25 थःथव्य् खँ मिलय् मजुगुलि इपिं अनं वनेयाना। इपिं वने न्हाः पावलं थथे धाल – “यशैया अगमवक्तायागु म्हतुं पवित्र आत्मां छिकपिनिं तापाःबाज्यापिन्त थथे धयादीगु खःगु हे खँ खः –

* 28:19 २८:१९ प्रे २८:१९

26 “ थुपि मन्तयत् वनाः धा –

छिमिसं न्यनेत ला न्यनी,

अयनं गुब्सं थुइके फइ मख्।

छिमिसं स्वयेत ला स्वइ,

अयनं गुब्सं खंके फइ मख्।

27 छायाधाःसा थुमिगु नुगः छाया धुंकल,

न्हायपं ख्वातुइ धुंकल,

अले थुमिसं मिखा तिस्सी धुंकल।

मखुसा ला थुमिगु न्हायपनं

ताये माःगु खः,

मिखां खने माःगु खः,

नुगलं ध्वाथुइका काये माःगु खः।

थुपि पापं लिचिलाः जिथाय् लिफः

स्वया वये माःगु खः।

अले जि थुमित लायकाबीगु खः।’[☆]

28 “अले पावलं नं थथे धाल – परमेश्वरं ध्व मुक्ति यहदीमखुपिन्त बियादीगु दु धकाः छिकपिन्सं सीकि, अले इमिसं न्यनाः विश्वास याइ।”

29 वयागु खँ न्यनाः इमि थःथवय हे कचकच जुल, अले हा हां पिहां वन।

30 थःमहं हे बालं कयाच्चंगु छँय पावल निदँ तक च्वन। थःथाय वक्वसित वं दुनुगलनिसें लसकुस याइगु।

31 शुक्रथं वं परमेश्वरयागु राज्ययागु खँ न्यकाः प्रभु येशू ख्रीष्टयागु खँ स्यनाच्चन। वयात सुनानं पने मफु, अले वं मग्यासे थथे यानाच्चन।

रोमय् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु पौ म्हसीका

रोमय् च्वंगु मण्डलीयापि विश्वासीतयत् नापलायेगु मनं तुनाः पावलं थ्व पौ च्वःगु खः। अन वनाः छुं ई अन च्वपि विश्वासीतनाप ज्या यानाः इमिगु ग्वाहालि कयाः अनं स्पेन वनेगु पावलया ग्वासाः खः। पावलं थःम्हं थुं थें ख्रीष्टियनतयगु विश्वास व थ्वयात व्यवहारय छ्यलेमाःगु खँ च्वयातःगु दु। थ्व सफुलिइ पावलं थःगु खँयात पवंक न्हाथनातःगु दु।

रोमय् च्वंगु मण्डलीइ च्वपिन्त ज्वजलपा याये धुंकाः पावलं थ्व पतिइ थःम्हं इमिगु निति प्रार्थना यानाच्वनागु खँ न्हाथनाः “भिगु खं मनुतयत् गुकथं उद्गार याइ व विश्वासं जक मनुत धर्मी ठहरय जुइ फइ” धकाः न्हाथनातःगु दु।

यह्दी व यह्दीमखुपि फुक्कं पापय लानाच्वंगुलि फुक्कसिन्त परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरय जुइत स्वयेमाः। येसू ख्रीष्टयात विश्वास यानाः हे जक परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरय जुइ। अले न्हागु जीवन कयाः ख्रीष्टनाप छप्पें जुयाः परमेश्वरलिसे न्हागु स्वाप् तयेखनी। विश्वासीतयके परमेश्वरयागु शान्ति दइ, अले पवित्र आत्मायागु शक्ति पाप व मृत्युयागु पन्जां छुतय जुइ। अध्याय ५ निसें ८ तक पावलं परमेश्वरयागु व्यवस्था छाय् माल धयागु व विश्वासीतयके पवित्र आत्मायागु शक्ति दइ धयागु खँ न्हाथनातःगु दु।

९ अध्याय निसें ११ अध्याय तक यह्दी व यह्दीमखुपि मनुतयगु बारे परमेश्वरयागु गज्याःगु ग्वासाः दु धयागु खँ क्यनातःगु दु। यह्दीतयसं येसयात मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः धकाः विश्वास मयाःगु नं परमेश्वरयागु हे ग्वासाः खः। यह्दीमखुपिन्सं येसयात विश्वास यानाः वयकःयागु दया माया काये खनेमा धकाः वयकलं थथे यानादीगु खः। अले यह्दीतयसं येसयात सदां विश्वास मयासैं च्वनी मखु धकाः पावलं पुलांगु नियमयात कयाः क्यनातःगु दु।

१२ अध्याय निसें १५ तक पावलं विश्वासीतयसं गथे यानाः जुइमाः धयागु खँ न्हाथनातःगु दु। थःथवय माया यानाः गुकथं मिलय जुयाच्वनेमाः धकाः नं पावलं बःबियाः च्वयातःगु दु। परमेश्वरयात गुकथं सेवा यायेगु, सरकारं धाःथें च्वनेगु, छम्हयसिन्त याःगु ज्याखँय मेम्हयसित दोष मबीगु व सुयागु विश्वासय पंगलः मवयकेगु खँ नं पावलं ध्वाथुइक कनातःगु दु। दकलय् लिपा पावलं थःगुपाखें अन च्वनाच्वपि सकसित ज्वजलपा यानाः व परमेश्वरयात तःधकाः थ्व पौ क्वचायकातःगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ व मू खँ १:१-१७

मनुतयत् मुक्ति माःगु खँ १:१८-३:२०

गुकथं परमेश्वरं मुक्ति बियादी ३:२१-४:२५

ख्रीष्टयात विश्वास यानाः दइगु न्हागु जीवन ५:१-८:३९

इसाएलया बारे परमेश्वरया ग्वासाः ९:१-११:३६

विश्वासीतयगु चालचलन १२:१-१५:१३

क्वचायकगु व ज्वजलपा याना छवःगु १५:१४-१६:२७

रोमी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 येसू ख्रीष्टया दास जि पावलयात परमेश्वरयागु भिगु खँ न्येकेत वयकलं हे प्रेरित दयकादिल।

2 थ्व हे भिगु खँ न्हापांनिसैं हे परमेश्वरं वयकःया अगमवक्तातयत् धर्मशास्त्रय च्वकाः थथे यानादी धकाः धयादीगु खः।

3 थ्व भिगु खँ वयकःया काय इी प्रभु येसू ख्रीष्टया बारे खः। वयकःया काय दाऊदया सन्तानपाखें मनु जुयाः ज्ञायादिल।

4 अले पवित्र आत्मायागु शक्ति वयकः म्वाना तुं वयाः परमेश्वरया काय खः धकाः क्यनादिल।

5 वयकःयागु नां दक्व जात जातिया मनुतयत् न्यंकाः विश्वास याःपिन्सं वयकःयात मानय यायेमाः धकाः धया बीत वयकलं हे जिमित दया माया यानाः प्रेरित दयकादिल।

6 वयकःया मनुत यायेत छिपि रोमय च्वपिन्त नं येसू ख्रीष्टं सःतादीगु दु।

7 परमेश्वरं सःताः पवित्र यानातःपि रोमय च्वपि परमेश्वरया यःपि फुक्कसित छिमित इी परमेश्वर बाः व प्रभु येसू ख्रीष्टया दया माया व शान्ति दयेमा।

पावलं रोमय वनेगु मन याःगु

8 दकलय् न्हापां जि परमेश्वरयात येसू ख्रीष्टपाखें छिपि फुक्कसिगु निति सुभाय् बी, छाय्धाःसा सारा संसार न्यंक छिमिसं यानाच्वंगु विश्वासयागु खँ बयवय जुयाच्वंगु दु।

9 जि प्रार्थना यायेबलय् छिमित गुबलें हे नं ल्वःमंकागु मदु धकाः जि मानय यानाच्वनाम्ह परमेश्वरं स्यु। वयकःया काययागु भिगु खँ न्यंकाः जि दुनुगलंनिसैं वयकःया सेवा यानाच्वनागु दु।

10 जि छिमिथाय वये फयेमा धकाः न्हियान्हिथं प्रार्थना यानाच्वनागु दु। वयकलं जितः छवया हयादीसा छन्दु ला जि छिमिथाय वये।

11 पवित्र आत्मां बियादीगु वरदान बियाः छिमिगु विश्वास बल्लाकेत छिमिथाय वये मास्ति वः।

12 थथे इीनाप च्वनेबलय् जि छिमित जक मखु, छिमिसं नं जितः आत्माय बल्लाके फइ धयागु जिगु इच्छा दु।

13 यःपि दाञ्जुकिजापि, जि छिमिथाय वयेत तःकः मछि हे कुतः याये धुन। छुं खं यानाः वये मफया च्वन। जि वयाः मेथाय च्वपि यह्दीमखुपिन्त थें छिमिथाय नं परमेश्वरयात म्हमस्यपि मनुतयत् वयकःयात म्हसीका बी।[☆]

14 ग्रीकतयत व ग्रीक मखुपिन्त नं अले ब्वनातःपिन्त व ब्वनामतःपिन्त भिगु खँ जि मकरो मगाःगु दु।

15 अयजगुलि छिपि रोमय च्वपिन्त नं भिगु खँ न्येके मास्ति वःगु खः।

भिगु खँ हे शक्ति खः

16 थथे जगुलि भिगु खँ न्येकेत जि मछाः मजु। छाय्धाःसा विश्वास याइपि फुक्कसितं, न्हापालाक यह्दीतयत् अले यह्दीमखुपिन्त नं उद्गार बीत थ्व भिगु खँ परमेश्वरयागु शक्ति खः।[☆]

17 ध्व भिंगु खँ परमेश्वरं मन्तयत गुकथं उद्धार यानादी धका: क्यनी। विश्वासं हे जक मन्त धर्मी ठहरय जुड़। धर्मशास्त्रयं न थथे च्वयात:गु दु – “धर्मीत विश्वासं हे म्वाइ।”[☆]

मन्तयगु पाप व परमेश्वरयागु तं

18 मभिगु बांमला:गु ज्याखँ जक याना: सत्ययात त्वपुया छव्येत स्वइपि मन्त खना: स्वर्ग्य च्वंमह परमेश्वर तंम्वयकादीगु दु धका: फुकक मन्तयत सीकादिल।

19 परमेश्वर धा:मह सु ख:, गज्या:मह ख: धका: इमिसं अ:पुक हे सीके फु, छायाधा:सा वयकलं हे इमित थज्या:गु ज्याखँ क्यनादीगु दु।

20 सुष्टिनिसें परमेश्वरयागु खने मद्गु स्वभाव, वयक:याके सदां दयाच्वनीगु शक्ति, व दयेमा:गु गुण, वयक:यागु सुष्टि बांलाक हे सी दु। अयज्गुलि इमिसं त्वह: तयेथाय मद्।

21 इमिसं परमेश्वरयात म्हस्यसां वयक:यात मानय मया:। अले वयक:यात त:धंके मालं न त:मधंकु। थुकथं इपि थ:गु बिचारं याना: ज्यालगय मज्जि जुल व इमिगु बुद्धि मद्गु नुग: खिउंसे च्वन।[☆]

22 स:स्युपि बुद्धिमान ख: धका: धाधां हे इपि छुं मस्युपि मूर्ख जुया: वन।

23 अले इमिसं सदां म्वाना च्वनीमह परमेश्वरयात मानय याये मालं इन नाश जुयावनीपि मनु, डंग:, पशुत व धिसय जुया जुइपि जन्तयगु मूर्तियात पुजा यात।[☆]

24 इमिसं थथे याना ज्गुलि परमेश्वरं इमित बांमला:गु मभिगु जक याना जुइगुलिइ हे त्व:तादिल, ताकि इमिसं थ:मह थ:गु म्हायात क्वहंकेमा।

25 परमेश्वरयागु सत्ययात इमिसं मख्गु खँनापं हिला: सुष्टि यानादीमह परमेश्वरयात मानय मयासें वयकलं सुष्टि यानात:पिन्त पुजा व सेवा यानाच्वन। परमेश्वर न्हाबांलें त:धनेमा। आमेन।

26 इमिसं थथे याना ज्गुलि परमेश्वरं इमित मभिगु बांमला:गु हे जक याना जुइत त्व:तादिल। उकि इमि मिसातयसं थ: भा:पित नाप घनेगु त्व:ता: मिसात नाप हे व्यभिचार याना जुल।

27 अथे हे मिजंत नं मिसात नाप घनेगु त्व:ता: मिजं मिजंत हे व्यभिचार याना जुल। थुकथं मिजंतयसं मिजंतनाप लज्या चायापगु ज्याखँ याना ज्गुलि इमित पायछिगु सजौंय बियादिल।

28 थज्या:पिन्सं परमेश्वरयात क्वहंकेगुलि जयकलं न इमित दकलय क्वहंकेगु मन व मभिगु बांमला:गु बिचालय हे त्व:तादिल।

29 थज्या:पि मन्तयगु नुग: थज्या:गुलिइ जक जयाच्वनी – पापी ज्या, मभिगु ज्या, लोभ, मभिगु इच्छा, नुग: मुइकेगु, मन स्यायेगु, ल्वापु यायेगु, थगय यायेगु, हेयका: कायेगु व कर्पिन्त क्वहंकेगु,

30 ख्वा: ल्युने कर्पिन्त मभिंका: खँ ल्हा: जुइगु, परमेश्वरयात हेला यायेगु, त:धंछुया: कर्पिन्त हेला याना: खँ ल्हायेगु, घमण्डी जुइगु, जि हे ख: त:धंमह धका: जुइगु, मभिगु बांमला:गु जक ज्याखँ यानाजुइगु व मां बीयात मानय मयायेगु।

31 बुद्धि मद्पि, पत्या: याये बह:मज्जिपि, दया माया याये मस:पि,

32 बुज्या:गु ज्याखँ यानाजुइपि मन्तयत परमेश्वरं नरकय छवयादी धका: वयक:यागु आज्ञा सीक सीकं हे इमिसं थज्या:गु ज्याखँ जक याना ज्गु मखु, थथे मभिगु ज्याखँ यानाजुइपिनापं छगु हे मन जुयाजुल।

2

परमेश्वरयागु इन्साफ

1 कर्पिनिगु निन्दा जक याइपि छिमिसं छुं हे त्वह: तयथाय मद्, छायाधा:सा गुगु दोष छिमिसं मेपिन्त बी, व हे दोष छिमिके नं दु, छायाधा:सा छिमिसं नं व हे ज्या यानाच्वंगु दु।[☆]

2 थुकथं ज्याखँ यानाजुइपि मन्तयत परमेश्वरं दोषी यानादी धका: डीसं स्यु।

3 अय मन्त, छिमिसं थुकथं ज्याखँ यानाजुइपिन्त दोष बियाजुइगु? छिमिसं नं इमिसं थें याना जुल धा:सा परमेश्वरं न्याय यानादीबलय छिमित त्व:तादी धका: बिचा: यानाच्वनागु ला?

4 परमेश्वरया दया मायां छिमिसं पश्चाताप याकी धका: थुइके मफया, छु छिमिसं वयक:या दया, सह यायेगु शक्ति व पिया च्वनादी फुम्हयसित हे हेपय याये ज्यु ला?

5 छिमिसं थ:गु छा:गु नुग: व पश्चाताप मया:गु नुगलं याना: परमेश्वरया धार्मिक न्याय खने दइगु उगु तया दिया निति थ:गु निति तं मुंका च्वंगु दु।

6 मन्तयसं गथे गथे यात अथे अथे हे वयकलं न्याय यानादी।[☆]

7 धैर्यसाथं भिंगु ज्या याना: प्रशंसा, इज्जत व नाश मज्जुगु जीवन मालीपिन्त अनन्त जीवन बियादी।

8 ल्वापु यानाजुइपि, सत्य खँ मानय मयाइपि, दुष्ट ज्याखँ यानाजुइपि मन्तयत परमेश्वरया क्रोध व त:धंगु तं लाइ।

9 मभिगु ज्याखँ यानाजुइपि सकलें मन्तयत दकलय न्हापालाक यहदीतयत अले यहदीमखुपिन्त आपत व सह याये मफयक दु:खकष्ट बियादी।

10 अथे हे दकलय न्हापालाक भिंगु ज्याखँ यानाजुइपि यहदीतयत, अले यहदीमखुपिन्त सदां दइगु मान, इज्जत व शान्ति बियादी।

11 परमेश्वरं ख्वा: स्वया: न्याय यानादी मखु।[☆]

12 व्यवस्था मसीकं पाप या:पि मन्त नं व्यवस्था मदयकं हे नाश जुइ। व्यवस्था स्युपि यहदीतयसं पाप यात धा:सा इमित व्यवस्थां हे न्याय याइ।

13 परमेश्वरया न्हा:ने व्यवस्था न्यँ जक न्यनीपि मन्त धर्मी जुइ मखु, व्यवस्थाय च्वया त: थें याइपि हे जक धर्मी जुइ।

14 यहदीमखुपिन्के व्यवस्था मद्दुसां इमिसं स्वभाव हे व्यवस्थाकथं म्वानाच्वन। थथे मानय या:गु हे इमिगु व्यवस्था ख:।

15 थुकथं हे इमिसं व्यवस्थया खँ थ:पिनिगु नुगलय च्वयात:गु दु धका: साक्षी बी। अले थ:पिन्सं हे ज्यु मज्यु ल्यइ।

16 परमेश्वरं न्याय यानादीबलय वयकलं फुकक मन्तयत जि न्यकाच्वनागु भिंगु खँय च्वया त: थें खीष्ट येशाखँ फुकक मन्तयगु मनय दुने च्वंगु खँया न्याय यानादी।

व्यवस्था व यहदीत

17 छिमिसं “जिपि यहदी ख:” धका: व्यवस्थया भलसाय च्वना: “परमेश्वरयात म्हस्य” धका: धक्कु त्व:ता जुल।

18 अले “वयक:या इच्छा स्यु धका: व व्यवस्थां हे स्यना कया: तत:धंगु ज्या याना जुल।

19 कांपिन्त लं क्यनाबी फु, खिउंगु थसय च्वंपिन्त ज: बी फु,

☆ 1:17 १:१७ हब २:४ ☆ 1:21 १:२१ एफि ४:१७-१८ ☆ 1:23 १:२३ व्य ४:१६-१८ ☆ 2:1 २:१ मती ७:२१; लक ६:३० ☆ 2:6 २:६ भज ६:२१२; हितो २४:२२ ☆ 2:11

- 20 मूर्खतयत कजय याये फु" धका: धयाजुल। हानं "जिपि मस्तय गुरु ख:, व्यवस्थाया खँ जिमिके दुगुलि सयके सीके मा:गु फुक्क खँ जिमिसं स्यु" धका: नं धक्कु त्व:ता जुल।
- 21 थथे मेपिन्त स्यना जुइ स:पि छिमिसं थ:पिन्सं हे छाय सयकाकाये मफुत? हानं मेपिन्त खुइ मज्यु धका: न्यके स:पि छिमिसं खुयाकाये ज्यु ला?
- 22 व्यभिचार याये मज्यु धका: धयाजुइपि नं छिपि हे, हानं छिमिसं हे व्यभिचार याये ज्यु ला? मूर्ति पुजा याये मज्यु धका: धयाजुइपि नं छिपि हे, छिमिसं हे मूर्ति पुजां कमय याये ज्यु ला?
- 23 व्यवस्थाय धक्कु त्व:ता जुइपि छिमिसं हे व्यवस्थाय च्वयात:गु खँ त्वाथला: परमेश्वरयात बांमलाके ज्यु ला?
- 24 धर्मशास्त्रय नं थव खँ थथे च्वयात:गु दु – "छिपि थें ज्या:पि मन्तयसं याना: हे ख:, यहदीमखुपिन्सं परमेश्वरयागु नां बांमलाकगु।"[⊛]
- 25 छिमिसं व्यवस्था मान्य या:सा छिमिसं म्ह्यु चिं तयकगु नं बां हे लात। व्यवस्थाय च्वयात:गु खँ फुक्कं मान्य याये मफुत धा:सा छिमिसं म्ह्यु चिं त:गु जूसा चिं मत:गु थें जुइ।
- 26 अयजगुलि म्ह्यु चिं मत:म्ह मनुखं व्यवस्थाय च्वयात:गु खँ मान्य यात धा:सा व मनुखं म्ह्यु चिं मत:सां चिं त:गु थें मजुइ ला?
- 27 थथे म्ह्यु चिं मत:सां व्यवस्था मान्य या:पि मन्तयसं छिमित दोषी ठहरयु याइ, छायाधा:सा म्ह्यु चिं त:सां व च्वयात:गु नियम छिमिके द:सां छिमिसं व्यवस्था मान्य मया:।
- 28 पिनें जक यहदी जुया ज्पि ला यहदी हे मखु। अथे हे पिनें सी दयक: जक चिं त:पिनिगु चिं धात्थेयागु मखु।
- 29 दुनेनिसें यहदी जुया ज्पि हे जक यहदी ख:। अले धात्थेयागु चिं नुगलयु च्वंगु चिं ख:। थव चिं च्वयात:गु नियमं त:गु मखु, आत्मां तयादीगु ख:। थज्या:पिन्त त:धकीपि मन्तु मखु, बरु परमेश्वर ख:।[⊛]

3

परमेश्वर विश्वास याये बह:म्ह ख:

- 1 थथे ख: धयागु जूसा यहदीत जुइवं तुं छु फाइदा दतलय? म्ह्यु चिं त:गु छु ज्यालगय जुल?
- 2 न्हाखे नं इमित फाइदाया फाइदा जक दु। दकलय न्हापालाक यहदीतयत हे परमेश्वरयागु वचन ल: लहानात:गु ख:।
- 3 इपि मध्ये सुं यहदीतयसं विश्वास मयात धायेवं छु जुल धका: ? छु इमिसं विश्वास मयात धायेवं परमेश्वर विश्वास यायेबह: मजुइ जुइ ला?
- 4 गुबले नं जुइ फइ मखु। फुक्क मन्तु फताहा जूसां परमेश्वर सत्यम्ह हे जुयादी धका: थथे धर्मशास्त्रय नं च्वयात:गु दु –
- "छि जिगु न्याय यानादीगु पायछि ज्
अले जित: दोषी ठहरयु यानादीगु पायछि तायके।"[⊛]
- 5 इीसं यानागु मभिगु ज्यां परमेश्वरया धार्मिकता इन सीदत धा:सा इीसं छु धायेगु? परमेश्वरं तंचाया: इीत सजौंय बियादीवं परमेश्वर मभिम्ह जुइ ला? (थव खँ जिं मन्तयसं थें धयाच्वानागु दु।)
- 6 थथे जुइ फइ मखु। थथे ख:सा परमेश्वरं संसारयात गथे याना: न्याय यानादी?
- 7 जिगु मभिगु ज्याखं याना: परमेश्वर सत्यम्ह ख: धका: इन बांलाक सी दइ धा:सा जिं छाया हानं पापी थें ज्या: इन्साफय लानाच्वनेगु?
- 8 गुम्हं गुम्हयसिनं जित: तसकं बांमलाका: जिं थथे धाल धका: धाइ – "मभिगु याना: भिं जुया वइगु ख:सा मभिगु जक छाया मयायेगु?" थज्या:पि मन्तयसं त:धंगु सजौंय फयेमाली।
- धर्मीम्ह सुं हे मद्दु
- 9 अयसा यहदीत जुल धका: इीपिं मेपिं मन्तु स्वया: भिं जुल ला? मखु, इीपिं नं भिपिं मखु। यहदीत व यहदीमखुपिं नं फुक्कं पापयागु पन्जाय लानाच्वंगु दु धका: ला दोष बीं हे धुन।
- 10 धर्मशास्त्रय नं थथे च्वयात:गु दु –
"सुं हे धर्मीं मद्दु, अहं, छम्ह हे मद्दु।
- 11 परमेश्वरयात सुनानं मथु,
वयक:यात मालाजुइपिं सुं हे मद्दु।
- 12 इपिं मखुगु लैयु वने धुंकल,
इपिं स्यनावने धुंकल।
भिगु याइपिं छम्ह हे मदये धुंकल।[⊛]
- 13 इमिगु कथुच्वा:
दिपया लुखा थें चा:।
इमिसं नवाइगु बिख दुम्ह सर्प न्या:गु थें ख:,
इमिगु म्हुतुसि सर्पयागु बिख दइ।[⊛]
- 14 इमिगु म्हुतु सरा: व मभिगु खं जक जायाच्वंगु दु।[⊛]
- 15 मन्तयत स्यायेत इमिगु तुति न्हाज्या:।
- 16 इमिगु लैपुइ दु:खकष्ट व विनाश जक दु।
- 17 थज्या:पिन्सं शान्तियागु लैपु म्हुमस्यु।[⊛]
- 18 इमिके परमेश्वरयागु ग्या:भय भ्या:भचा हे दइ मखु।[⊛]

⊛ 2:24 २२:२४ यही ५:२१; इज ४८:२२ ⊛ 2:29 २२:२९ व्य ३०:२६ ⊛ 3:4 ३०:४ भज ५४:४ ⊛ 3:12 ३२:०२-०२ भज १४:२५-२५; ५२:२-२ ⊛ 3:13 ३२:१३ भज ५:१५; १४:०:३
⊛ 3:14 ३२:१४ भज १०:१० ⊛ 3:17 ३२:१७-१७ यही ५:१७-१७ ⊛ 3:18 ३२:१८ भज ३६:१

19 आ: झीसं थ्व खँ सिल, व्यवस्था च्याया तक्व फुक्कं व्यवस्था पालन या:म्हयसित जक घयात:गु ख:। अयज्जुगुलि सुनानं छुं धायथाय म्दु। जि हानं धाये – संसारयापि फुक्क मन्त परमेश्वरया न्ह्य:ने दोषी ठहरय जुइ धुंकल।

20 व्यवस्था च्यायात:गु नियम पालन याना: सुं हे मन् धर्मी जुइ फइ म्दु। व्यवस्थां ला पाप छु ख: धका: क्यनाबी।^०

विश्वासं धर्मी जुइ

21 आ: ला व्यवस्था मानय याये म्वायक हे परमेश्वरं फुक्कसितं धर्मी ठहरय यानादी धयागु खँ सी दये धुंकूगु दु। व्यवस्था ब्यूह मोशां व अगमवक्तातयसं नं थथे जुइतिनि धका: न्हापा हे च्यायात:गु दु।

22 येशू ख्रीष्टयात विश्वास याक्वसित परमेश्वरं धर्मी ठहरय यानादी, छाया:सा वयकलं यहदी व यहदीमखुपि धका: पाकादी म्दु।^०

23 सकसिनं पाप या:गु दु, उकि इपि परमेश्वरया महिमां तापाय धुंकल।

24 अयनं परमेश्वर दयादुम्ह ज्जुगुलि वयकलं ख्रीष्टयात छवाहया: झीत सितिकं धर्मी यानादिल।

25 परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयात प्रायश्चितया बलिदान याका: वयक:यागु हि वयक:यात विश्वास याक्वसिगु पाप क्षमा यानादिल। वयकलं न्हापा न्हापायापि मन्तयगु पापया सजाँय म्ब्यसे सह यानादिल।

26 वयक: ख्वा: स्वया: न्याय यानामदीम्ह परमेश्वर ख: धका: क्यनेत व येश्यात विश्वास याक्वसित धर्मी ठहरय यानादी धका: क्यनेत वयकलं थथे यानादीगु ख:।

27 थथे ख: धयागु जसा झीसं छु खँयं त:धुंइगु? छुं खँयं हे म्दु। झी छुं खँयं त:धनेगु? व्यवस्था मानय यानागुलि म्दु, बरु विश्वास यानागुलि ख:।

28 व्यवस्था मानय मयासें हे ख्रीष्टयात विश्वास या:म्ह मन्यात परमेश्वरं धर्मी ठहरय यानादी।

29 छु परमेश्वर यहदीतय जक परमेश्वर ख: ला? वयक: यहदीमखुपि मन्तय परमेश्वर म्दु ला? वयक: यहदीमखुपि मन्तय नं परमेश्वर ख:।

30 परमेश्वर छम्ह हे जक ज्जुगुलि वयकलं म्हय चिं त:पिन्त नं व हे विश्वासं धर्मी ठहरय यानादी।^०

31 छु थ्व विश्वासं याना: व्यवस्था ज्यालगय मजुल ला? अहं, अथे म्दु, बरु झीसं ला व्यवस्थायात झन जक बालाक मानय यानाच्चनागु जुइ।

4

अब्राहाम विश्वासं धर्मी ज्जु

1 अथे ख:सा झी तापा:बाज्या अब्राहामया बारे छु धायेगु? वयात छु दत?

2 थथे अब्राहाम ज्यां याना: धर्मी ज्जु जसा वं त:धुंछुया जसां जिल। वं थथे मया:गुलि परमेश्वरलिये व त:धुंछुगु लँ म्दु।

3 धर्मशास्त्रय नं थथे च्यायात:गु दु –

“अब्राहामं परमप्रभुयात

विश्वास यात।

अले वयकलं वयात धार्मिक मन्या
ल्याखय तयादिल।”^०

4 ज्या याइम्हयसित दइगु ज्याला दान म्दु, व ला वयागु कमाइ ख:।

5 अयनं ज्या याना: कमय मयासें पापीतयत धर्मी ठहरय यानादीम्ह परमेश्वरयात विश्वास याइम्हयसिगु विश्वासं हे वयात धर्मी ठहरय याइ।

6 दाऊद जुजुं नं थथे धर्मकर्म मयासें परमेश्वरं धर्मी ठहरय या:म्ह मन्यात धन्यपि ख: धयादिल –

7 “इपि धन्य ख:,

सुयागु पाप व मभिगु ज्या

क्षमा ज्जु दु।

8 इपि धन्य ख:,

सुयागु पापया ज्यायात

परमप्रभुं दोष मबिल।”^०

9 थथे दाऊद जुजुं सुवा: ब्युगु म्हय चिं त:पिन्त जक ख: ला कि मत:पिन्त नं ख:? अब्राहामं विश्वास या:गुलि हे धर्मी ठहरय जुल।

10 अब्राहामयात गुबलय धर्मी ठहरय यात लय? म्हय चिं तये धुंका: ला कि मत:निबलय? वयात धर्मी ठहरय या:गु म्हय चिं तये न्ह्य: हे ख:, चिं तये धुंका: म्दु।

11 थथे चिं तये न्ह्य: हे विश्वासं याना: वं धर्मी ठहरय जुइगु छाप अथवा चिं काल। चिं मत:सां धर्मी ठहरय जु धका: परमेश्वरं धायेका जुइ धुंक्पि सकल मन्तय अबु यायेत वयात थथे यानादीगु ख:।^०

12 अले हान चिं तये धुंक्पि जसां चिं दु धका: भरोसा मतसे अब्राहामं चिं तये न्ह्य: या:गु विश्वासया लँपुइ जुइपिनि नं अबु यायेत ख:।

विश्वासं हे परमेश्वरया बाचा पूर्वगु

13 अब्राहामयात व वया सन्तानतयत हे थ्व संसार बियादी धका: बाचा चिनादीगु व्यवस्था मानय या:गुलि म्दु बरु विश्वासं धर्मी ठहरय ज्जुगुलि ख:।^०

14 व्यवस्था मानय या:गुलि इमित थ्व संसार बियादीगु जसा विश्वास छति हे ज्यालगय मजुल, अले बाचा चिनादीगु नं सिति वना।^०

15 व्यवस्था मानय याइपिन्सं व्यवस्था फुक्कं मानय याये फइ म्दु, उकि इमिसं सजाँय फयेमाली। अयज्जुगुलि गन व्यवस्था धयागु हे म्दु, अन सजाँय धयागु नं फयेमाली म्दु।

16 थथे ज्जुगुलि हे वयागु विश्वासं याना: परमेश्वरं नं व नाप बाचा चिनादीगु ख:। अले परमेश्वरं दया माया यानादीगुलि व नाप बाचा चिनादीगु खँ वया फुक्क सन्तानया लागि पक्का जुल। व्यवस्था मानय याना च्वपिनिगु लागि जक म्दु, अब्राहामं थै विश्वास याना च्वपिनिगु लागि नं, छाया:सा झी फुक्कसियां तापा:बाज्या ला अब्राहाम हे ख:।^०

☆ 3:20 ३:२० भज १:४३:२; गला २:१६ ☆ 3:22 ३:२२ गला २:१६ ☆ 3:30 ३:३० ब्य ६:४; गला ३:२० ☆ 4:3 ४:३ उत १:५:६; गला ३:६ ☆ 4:8 ४:८ भज ३:१२-२

☆ 4:11 ४:११ उत १:५:१० ☆ 4:13 ४:१३ उत १:५:४-६; २२:१७-१८; गला ३:२६ ☆ 4:14 ४:१४ गला ३:२६ ☆ 4:16 ४:१६ गला ३:७

17 श्व हे खेँ थथे च्वयातःगु दु – “जि छन्त यक्व जात जातिया अबु याये धुन।” अब्राहामं विश्वास यानाच्वंम्ह परमेश्वरं व झी अबु धकाः स्यु। परमेश्वरं सीम्हयसित हानं म्वाके फु, अले द हे मदुगु चिज न दयकादी फु।^५

18 अब्राहामयात श्व हे परमेश्वरं – “जि छन्त यक्व जात जातिया अबु याये धुन” धकाः धयादीगु खेँ जुइ हे फइ मखु थे च्वंसां व परमेश्वरयाके भरोसा तथा जूगुलि वयात “छं सन्तान नं गनुं थे दइ” धकाः धयादी थे तं व यक्व मनुतयु अबु जुल।^६

19 वयागु म्ह सी धुंक्रुम्हशुंगि थे सुकृगना वंसां, छायाधाःसा व थुबलयु सछि दै दइन्, अले हानं सातयागु प्वाथयु दये फइ थे च्वंसां व विश्वासं छपि हे लिमची।^७

20 परमेश्वरं धयादीगु खेँ व विश्वास मयायेगु व संका तक नं यायेगु मयाः। परमेश्वरयात तःधंका जूगुलि व विश्वासयु इन इन बल्लानानव।

21 छायाधाःसा परमेश्वर थःम्हं बियादीगु बचं पुंकादी फुम्ह खः धकाः वं बालाक स्यु।

22 उकिं ला खः नि, विश्वासं यानाः वयात धर्मी ठहरयु याःगु।

23 वयात धर्मी ठहरयु याःगु खेँ वयात जक च्वयातःगु मखु, झीत नं खः।

24 झी प्रभु येशू सी धुंक्रुसां हानं म्वाका दीम्हयसित विश्वास यानाच्वनागुलि झीत नं धर्मी ठहरयु यानादी।

25 झीत पापं छुतयु यायेत येशुयात स्याकेत लःल्हानादिल, अले झीत धर्मी ठहरयु यायेत हानं म्वाकादिल।^८

5

झीपि न विश्वासं धर्मी जूगु खः

1 थुकथं झीगु विश्वासं झीत धर्मी ठहरयु यानाबी धुंक्रुगुलि झी प्रभु येशू ख्रीष्टयापाखें परमेश्वरलिसे झीपि मिलयु जुइदत।

2 वयकलं झीत विश्वासपाखें परमेश्वरया दया मायायु हयादीगु दु। थौं झीपि व हे क्षमा बीगु दया मायायु दु। तःधंम्ह परमेश्वरया महिमायु झीपि न च्वने दइतिनि धकाः झीसं स्युगुलि झीगु मन लयताः।

3 थुलि जक मखु, दुःखकष्ट जुयाच्वंबलयु नं झीपि लयताः, छायाधाःसा दुःखकष्ट धैर्य व सह यायेगु शक्ति दयकाबी।

4 थथे दुःख सह यायेफत धाःसा झीगु मन नं बल्लाइ। थथे झीसं परमेश्वरयाके आशा तथाच्वन धाःसा

5 झीत निराश याइ मखु, छायाधाःसा परमेश्वरं झीत पवित्र आत्मा बियादीगु दु। पवित्र आत्मां झीगु नुगलयु परमेश्वरयागु माया तथादीगु दु।

6 झीसं थःम्हं थःगु मुक्तिया लागि छुं याये मफुबलयु ख्रीष्ट पापीतयगु निति पायछि इलयु सिनादिल।

7 तसक भिम्ह मस्या लागि सुं नं मनू सीत बल्लतल्ल जक न्हाचिली। धार्थे धायेगु खःसा अज्याःपि मनुत तसकं कम हे जक दइ।

8 तर झी पापी जुयाच्वंबलयु हे ख्रीष्ट झीगु पलेसायु सिनादीगुलि झीत परमेश्वरं माया यानादीगु दु धकाः सी दु।

9 थथे ख्रीष्टयागु हि झीपि धर्मी ठहरयु जुइ धुंक्रुल धाःसा वयकलं झीत इन गुलि जक अप्चः परमेश्वरयागु तपाखें बचयु याना तइगु जुइ।

10 झीपि परमेश्वरया शत्रु जुबलयु हे वयकःया कायु झीगु पलेसायु सिनाः झीत वयकः नाप मिलयु यानादिल धाःसा वयकलं हे झीत गुलि जक अप्चः बचयु याना तइगु जुइ।

11 थुलि जक मखु, झीत परमेश्वर नाप मिलयु यानादीम्ह झी प्रभु येशू ख्रीष्टं यानाः वयकः नाप झीपि लयतायु खन।

आदम व ख्रीष्ट

12 छम्ह मनुखं यानाः श्व संसारु पाप वल। अले श्व पापं यानाः मनुत सी माल। फुकक मनुतयसं पाप याःगुलि फुकक मनुत सी माल।^९

13 मनुतयुत व्यवस्था हे मन्थुनिबलयु निसें श्व संसारु पाप दु। व्यवस्था मदुगु जसा पापयागु ल्याः मतइगु खः।

14 मनुतयुगु पाप आदमं आज्ञा मानयु मयासें याःगु पाप थें मखुसां आदमयागु पालनिसें मोशायुगु पालयु तक मनुत सी हे माल। आदम वइतिनिम्ह छम्ह मनु थें च्वंम्ह जक खः।

15 परमेश्वरं सिति बियातःगु वरदान व आदमयात बियादीगु सजॉय यक्व हे पाः। छम्ह मनुखं याःगु पापं यक्व मनुत सित धाःसा छम्ह हे मनु येशू ख्रीष्टं यानाः दुगु परमेश्वरयागु दया माया व सिति बियादीगु वरदानं यक्व मनुतयुत बचयु यात।

16 अले हानं सिति बियादीगु वरदान आदमं याःगु पाप थें मखु। छम्ह मनुखं याःगु पापं यानाः यक्व मनुतयुत दोषी ठहरयु यात धाःसा छम्ह मनुखं हःगु उदारं नं यक्व मनुतयुत धर्मी ठहरयु यात।

17 यदि छम्ह मनुखं याःगु पापं यानाः मृत्यु राज्य यानाच्वन धाःसा छम्ह मनु येशू ख्रीष्टं यानाः परमेश्वरया तःधंगु दया मायां वयकःया न्हाःने धर्मी ठहरयु जुइपि मनुत मृत्युया राज्ययु च्वनेमाली मखुत।

18 गथे छम्ह मनुखं याःगु पापं यानाः फुकक मनु दोषी जुल, अथे हे छम्ह मनुखं याःगु धार्मिकताया ज्यां यानाः फुकक मनुत धर्मी जुल व इमित अनन्त जीवन दत।

19 अले हानं गथे छम्ह मनुखं परमेश्वर मानयु मयाःगुलि यक्व मनुतयुत पापी यात, अथे हे छम्ह मनुखं परमेश्वरयात मानयु याःगुलि यक्व मनुतयुत धर्मी यात।

20 व्यवस्थां यानाः पाप अप्चः दयावल। अयनं गन पाप यक्व दयावल, अन परमेश्वरयागु दया माया इन अप्चः दत।

21 थथे जूगुलि पापं यानाः फुकक मनुत सीमाः थें तुं परमेश्वरयागु दया मायां धर्मी ठहरयु जुयाः झी प्रभु येशू ख्रीष्टयापाखें मनुतयुत अनन्त जीवन दत।

6

पापपाखें मृत्यु व ख्रीष्टपाखें जीवन

1 थथे खः धयागु जसा आः झीसं छु धायेगु लयु? परमेश्वरं झीत दया माया अप्चः यायेमा धकाः छु झीसं पाप याना हे च्वनेगु ला?

2 अथे मखु। पापयागु निति झीपि सीधुंकाः हानं पापयु तुं गथे म्वानाच्वनेगु?

3 झी फुककसिनं ख्रीष्ट येशुयागु नामं बप्तिस्मा कयागुलि झीसं बप्तिस्मा कयाबलयु झीपि नं वयकः थें तुं सी धुंक्रुल धकाः छिमिसं मस्यु ला?

4 थुकथं झीसं बप्तिस्मा कयाबलयु झीपि नं वयकः थें तुं सी धुंक्रुगुलि वयकः नाप झीत नं थुने धुंक्रुल। थथे सीधुंकाः ख्रीष्टयात परमेश्वर बाःयागु अजू चाइपुगु शक्ति म्वाकादीगुलि झीपि नं न्हगु जीवनया पहलं म्वानाच्वनेमा।^{१०}

5 वयकः सी थें झीपि नं सी धुंक्रुल धयागु खःसा वयकः सीम्हं म्वाना वः थें झीपि नं सीसां म्वाना वइतिनि।

6 झीगु पापी जीवन नाश जुयावनेमा धकाः झीगु पुलागु जीवन वयकःलिसें क्रुसयु यख्खाना बी धुन धकाः झीसं स्यु। अयजुगुलि आः झीसं पापी ज्याखं याना जुइ जि हे मज्यु।

- 7 सी धुंक्मह मनु पापं मुक्तं जगु दु।
 8 थुकथं ख्रीष्टल्लिसे इीपि सी धुंक्ल धा:सा वयक:नापं च्वने दइग् विश्वास इीके दु।
 9 सिना: हानं म्वानादी धुंक्मह ख्रीष्ट गुबलें हे सी मखुत धका: इीसं स्यु। मृत्युं वयक:यात गुबलें हे नं बुके फइ मखुत।
 10 फुक्कसिगु पापयागु निति वयक: छक्कलं सिनादिल। आ: धा:सा वयक: परमेश्वरया लागि हे म्वानादी।
 11 थथे जगुलि छिपि नं पापयागु निति सिना: ख्रीष्ट येशुं याना: परमेश्वरया लागि म्वाय दत धका: लुमंका च्वैं।
 12 अयजगुलि छिमिसं सी मानिगु शरीरयागु निति पापी ज्या याना जुइ मते। छिमिसं शरीरयात य:थें याना जुइ मजिल।
 13 शरीरय् च्वंगु छुनं म्हब्बयात छिमिसं पापी ज्या यायेगु ज्याभ: याये मते। सिना: हानं म्वाके धुंक्पि मनुत् जगुलि छिपि थथ:म्ह हे परमेश्वरं धा:थे मानय जुयाच्वनेमा:। अले छिमिगु शरीरया म्हब्बत भिगु ज्याखें यायेगु ज्याभ:कथं परमेश्वरयात देछाया ब्यु।
 14 पापयागु अधीनय् छिपि च्वनेमालीं मखुत, छायाधा:सा छिपि व्यवस्थाया अधीनय् च्वनेमा:गु मन्त, बरु परमेश्वरयागु दया मायां म्वानाच्वंपि ख:।
 15 थथे ख: धयागु जूसा आ: छु यायेगु लय? इीत परमेश्वरं दया माया यानादीगुलि इीपि व्यवस्थां धा:थे च्वनेमवा: धका: इीसं पाप यानाजुइगु ला? अहं, थथे ला ख हे मखु।
 16 दासतयसं मालिकयात मानय या:थें छिमिसं सुयात मानय यात छिपि वया हे दास जुइ, नरकय् यंकीगु पापयात मानय या:गु छाये मजुइमा, अथवा परमेश्वरया न्ह्य:ने धमीं ठहरय् जुइत मानय या:गु छाये मजुइमा, छुं पाइ मखु।
 17 छिमिसं दुगुलानिसें छिमित स्वना थक्कुगु त:धंगु खंयात मानय या:गुलि न्हापा थें छिपि आ: पापया दास मखुत। उकि परमेश्वरयागु जय जुइमा।
 18 छिमित पापयागु पनजं त्व:तका बी धुंक्गुलि छिपि परमेश्वरया दास जुल।
 19 छिमिसं बालंका थुइके थाकुइ धका: जि मनुतयसं थें धयाच्वनागु ख:। न्हापा छक: छिमिसं पापी ज्याखें जक यायेगुलि अप्व: मन तथा जुइ धुंक् थें आ: भिगु ज्याखें अप्व: मन तथा जु। आ: पवित्र जुइत छिमिगु जीवन परमेश्वरया निति ल:ल्हानाब्यु।
 20 छिपि पापयागु दास जुयाच्वंबलय् धार्मिकतापाखें स्वतन्त्र ख:।
 21 न्हापा लज्या चायापुगु ज्या जक याना जुयाबलय् छिमित छु इनाम दत? थथे लज्या चायेमा:गु ज्याखें यानाजुइपि मनुत् लिपा नरकय् वनी।
 22 आ: धा:सा छिमित पापं त्व:तका बी धुंक्गुलि छिपि परमेश्वरया दास जुल। थथे छिमिसं वयक:यात य:थें जक या:गु पलेसाय् छिमित अनन्त जीवन दइ।
 23 पापया ज्याला मृत्यु ख:। परमेश्वरं सितिकं बियादीगु वरदान इी प्रभु येशु ख्रीष्टयाके अनन्त जीवन ख:।

7

ब्याहाया उपमा

- 1 य:पि दाजुकिजापि, जिं व्यवस्था स:पि मनुत् नाप नवानाच्वनागु ख: धका: छिमिसं थुइकि। छिमिसं मस्यु ला? म्वाना च्वंतले जक मनुत् व्यवस्थां धा:थें च्वनेमा:।
 2 बियाछवये धुंक्मह मिसाया भा:त मसीतले व मिसां भा:तयात त्व:ते मज्यु धका: व्यवस्थां धा:गु खें मानय याये हे मा:। अयतं भा:त सित धा:सा व्यवस्थां भा:तयात त्व:ते मज्यु धका: धा:गु आज्ञा मानय याये म्वा:।
 3 भा:त म्वानाच्वंबलय् हे मेम्ह मनुनाप ब्याहा या:सा वयात स्यंह मिसा धका: धाइ। भा:त सीधुंका: व व्यवस्थापाखें मुक्त जुइ। मेम्हलिसे ब्याहा या:सां स्यंह मिसा धका: धाइ मखु।
 4 अथे हे छिपि नं ख्रीष्टनापं सी धुंक्गुलि आ: व्यवस्थायागु अधीनय् च्वनेमा:गु मन्त। उकि दाजुकिजापि, इीसं परमेश्वरया निति यक्व फल सयकेत सिना: म्वाना झायादीम्ह ख्रीष्टनाप मिलाय जुयाच्वनेमा:।
 5 न्हापा इीपि मनु स्वभावया पापं जा:गु इच्छा कथं म्वाना च्वनापि ख:। उबलय् व्यवस्थां इीगु इच्छायात क्वत्यला त:गुलि इीत पाप याकेबिल। थ्व फुक्क ज्या मृत्युयागु लेंपु जक ख:।
 6 आ: इीपि व्यवस्थायागु अधीनय् च्वनेमा:गु मन्त। इीत चिनात:गु व्यवस्थाया निति इीपि सी धुन। अयजगुलि न्हापा थें व्यवस्थाया अधीनय् च्वनेमा:गु मन्त, बरु आवलि ख्रीष्टयागु आत्मां धा:थें इीसं परमेश्वरयागु सेवा यायेमा:।

व्यवस्था व पाप

- 7 अयसा इीसं आ: छु धायेगु? छु व्यवस्था पाप ख: ला? थ्व ला जुइ हे फइ मखु। अयतं व्यवस्था मटुगु जूसा जिं पाप म्हसीके फइ मखुगु। व्यवस्थायागु सफुलिइ "छु लोभ याये मते" धका: च्वयामत:गु जूसा जिं लोभ छु ख: धयागु हे सी मखुगु।
 8 थ्व हे आज्ञायागु ग्वाहालि कया: पापं जित: लोभ याये सयका बिल। व्यवस्था मटुगु जूसा पाप नं दइ मखुगु।
 9 जि छक: ला व्यवस्था मसीके म्वानाच्वने धुंक्मह मनु ख:। गुबलय् आज्ञा सिल अबलय् पाप म्वात।
 10 अले जि सित। जीवन बी धका: धा:गु आज्ञा ला जित: स्याना छवइम्ह जुल।
 11 पापं आज्ञायागु ग्वाहालि कया: जित: झंग: लात। थुकथं जित: स्यानाबिल।
 12 अयजगुलि व्यवस्था पवित्रगु ख:। अले आज्ञा नं पवित्र, धमीं व भिगु ख:।
 13 अयसा थज्या:गु भिगुलि हे जित: स्यानाबिल ला? थथे ला गुबसं नं मजुइमा। पापं याना: दुनें दुनें मभिं जुया: जित: स्या:गुलि जिं पापयात म्हसीके फत। अले हानं आज्ञां याना: नं पाप इन ग्यानापुसे च्वन।

मनुया निगू स्वभाव

- 14 व्यवस्था आत्मिक ख: धका: इीसं स्यु। जि धा:सा आत्मिक मखु अयतं पापया लहातय मियायात:म्ह मनु जि हे ख:।
 15 जिं यानाच्वनागु ज्या जि हे मथ, छायाधा:सा जित: छु य: व जि मयाना, बरु जित: मय:गु छु ख: व हे जक यानाच्वना।
 16 थुकथं जि जित: मय:गु ज्या यात धा:सा जि व्यवस्था भिं ज धका: मानय याये।
 17 अयजगुलि थज्या:गु ज्या याइम्ह जि मखु, बरु जिके च्वंम्ह पाप ख:।
 18 जिगु मनय छुं नं भिगु खं थाय मका: धका: जि सिल। मन भिगु याये मास्ति व:सा जिं याये मफु।
 19 थुकथं जिं याये मास्ति व:गु भिगु ज्या याये मफु, बरु याये मास्ति मव:गु मभिगु ज्या जक यानाच्वना।
 20 थथे जित: मय:गु हे जक याना जूल धा:सा थथे याइम्ह जि मखु, बरु जिके दुने च्वंम्ह पाप ख:।
 21 जिं भिगु ज्या यायेत्यनाबलय् हे, मभिगु ज्या याकिम्ह जिगु न्ह्य:ने च्वंवइ धका: जि स्यु।
 22 परमेश्वरयागु व्यवस्था दुगुलानिसें मानय यानाच्वने दुसा जि लयताया।

- 23 जिगु म्हयागु व्यवस्था व मनयागु व्यवस्थाया दथुइ ल्वापु जुयाचवंगु जिं चा। थुकथं पापयागु व्यवस्थां जितः त्याकाः चिनातल।
 24 जि ला नसकं हे आपतय लानाचवन। थज्याःगु सी मालिगु ज्याखं यानाचवनागु जिगु म्हयात सुनां बचय याइ?
 25 झी प्रभु येशू ख्रीष्टयापाखें परमेश्वरयात सुभाय। छायाःसा जिगु मनं ला परमेश्वरयागु व्यवस्था हे मानय याः। अयनं जिगु म्हं धाःसा पापया दास जुयाः सेवा यानाचवन।

8

ख्रीष्टपाखें न्हगु जीवन

- 1 अयजगुलि ख्रीष्ट येशू नाप मिलय जुयाचवंपि दोषी जुइ मखु।
 2 आः ला झीत येशू ख्रीष्टपाखें न्हगु जीवन बियादीम्ह परमेश्वरया आत्मां पाप व मृत्युयागु व्यवस्थां मुक्त यानादीगु दु।
 3 झीपि बमलाःबल्य व्यवस्थां यायेमाःगु ज्या याये मफुगुलि परमेश्वरं थःकाययात छवयाहयादिल। वयकः झीपि थें तुं मनु जुयाः झीगु पाप सिला छवयेत बलिदान जुयादिल। थये यानाः वयकलं झीगु शरीरय पापयागु दोष क्यनादिल।
 4 अयजगुलि व्यवस्थां धाःगु खें पूर्वनेमा झीपि मनुतयगु ज्याखं धाःथें यायेत मखु, बरु पवित्र आत्मां धाःथें यानाजुझिपि खः।
 5 शरीरयात यःथें यानाजुझिपि मनुतयसं शरीरयागु ज्याखेंय हे मन तथा जुइ। आत्मायात यःथें यानाजुझिपि मनुतयसं आत्मायागु ज्याखेंय हे मन तथा जुइ।
 6 शरीरयात यःथें यानाजुझिपि मनुत सी। पवित्र आत्मायात यःथें यानाजुझिपि मनुतयत न्हगु जीवन व शान्ति दइ।
 7 शरीरयात यःथें यानाजुझिपि परमेश्वरया शत्रु खः, छायाःसा थज्याःपि मनुतयसं परमेश्वरयागु व्यवस्था मानय याइ मखु, अले हानं मानय याये फइ नं मखु।
 8 शरीरयात यःथें यानाजुझिपि मनुतयसं परमेश्वरयात लयतायके फइ मखु।
 9 धातयें परमेश्वरयागु आत्मा छिमिके दु धयागु जसा शरीरयात यःथें यानाजुझिपि मखु, बरु आत्मायात यःथें यानाजुझिपि छिपि खत, अले ख्रीष्टयागु आत्मा मदम्ह मनु ख्रीष्टयाहम्ह मनु जुइ फइ मखु।
 10 ख्रीष्ट छिमिके च्वनादीगु दुसा पापं यानाः छिमिगु शरीर सी धुकसां परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरय जगुलि छिमिगु आत्मा म्वानाचवनी।
 11 सी धुकम्ह येश्यात म्वाकादीम्ह परमेश्वरया आत्मा छिमिके दुसा ख्रीष्ट येश्यात सीगुपाखें म्वाकादीम्हयसिनं छिमिगु सीमाःगु शरीरयात नं म्वाकादी।
 12 अयजगुलि यःपि दाजुकिजापि, झीसं शरीरयात यःथें याना जुइत म्वाना च्वनेमाःगु मन्त।
 13 छिमिसं शरीरयात यःथें याना जुया च्वंसा छिपि सी। शरीरयात यःथें याना मजुसे बरु परमेश्वरया आत्मायात यःथें याना जसा छिपि म्वाइ। अथे याना जसा आत्मां छिमिगु यत्थेंज्याःगु चालचलन त्वःतकादी।
 14 थुकथं परमेश्वरया आत्मायात यःथें यानाजुझिपि मनुत फुककं परमेश्वरया सन्तान खः।
 15 थथे खः धयागु जसा परमेश्वरया न्हाःने दास थें याना च्वनेमाःगु मन्त, बरु काय जुइगु आत्मा झीत बियादीगुलि झीपि वयकःया सन्तान खः धकाः झीसं धाये दत। थथे झीसं “अब्बा, बाः” धकाः धाये दत।
 16 झीगु आत्मानाप मिलय जुयाः परमेश्वरयागु आत्मां झीपि परमेश्वरया सन्तान खः धकाः साक्षी बी।
 17 थथे झीपि परमेश्वरया सन्तान खःसा झीपि हक दुपि नं जुल। परमेश्वरया हक दुपि व ख्रीष्टनापं परा हक दुपि झीपि नं खत। वयकः नाप दु-ख सिल धाःसा झीपि नं वयकःनापं तुं त-धनी।
 18 जिं स्वयबलय थौकन्हय झीत जुयाचवंगु दुःखकष्ट ला लिपा झीत दइ तिनगु सुख नाप दाना स्वयेबलय छुं हे मखु।
 19 फुकक सुष्टि परमेश्वरं थः सन्तानतयत क्यनेगु दि स्वयेत आयबुया चवंगु दु।
 20 छायाःसा सुष्टि ज्यालगाय मजुइ धुकल। थ्व खें सुष्टिया इच्छां जगु मखु, बरु परमेश्वरं हे थथे यानादीगु खः।
 21 सुष्टि थः हे नं स्वनेगुपाखें बचय जुयाः लिपा परमेश्वरया सन्तानलिसें त-धनी तिन धयागु आशा दु।
 22 आः तक फुकक सुष्टि मचाब् ब्यथा जू थें दुःखकष्ट सी मालाचवंगु दु धयागु खें झीसं स्यु।
 23 सुष्टि जक मखु, झीपि नं आत्माया न्हापांयागु फल दुपि झीपि थःपि हे नं परमेश्वरया लहिनातःपि सन्तान थें जुयाः उद्धारया निति आयबुयाचवना।
 24 थ्व हे आशा यानाच्वनेत ला खः नि, झीत अनन्त जीवन बियादीगु। खनेदुगु आशा ला आशा हे मखु। खने दुगायागु सुनानं आशा याइ ला?
 25 झीसं खंके मफुगु आशा यानागु खः धयागु जसा थ्व आशाय संका मयासें, अले हथाय मचासे झीसं पियाच्वनेमाः।
 26 गथे यानाः प्रार्थना यायेमाः धकाः झीसं मस्यगुलि व झीगु विश्वास बमलाःगुलि पवित्र आत्मा झीत ग्वाहालि यानादी। थथे पवित्र आत्मा थःम्हयसिनं हे मानव खें धयाः झीगु निति बिन्ति यानादी।
 27 मनुतयगु मन सीके फुम्ह परमेश्वरं पवित्र आत्मायागु खें नं स्यु। वयकःयात गथे यइ अथे आत्मां नं विश्वासीतयगु निति परमेश्वरयात बिन्ति यानादी।
 28 परमेश्वरयात माया याइपि, अले वयकलं थःगु इच्छा पूर्वकेत ल्ययातःपिन्त दक्व ज्या मिलय यानाः भिं जुइकथं हे वयकलं ज्या यानादी धकाः झीसं स्यु।
 29 परमेश्वरं न्हापांसिसें म्हस्युपिन्त वयकःया काय थें यानादीत न्हापांसिसें हे ल्यया तथादिल। वयकः यक्व किजापि मध्ये जेठाम्ह जुइमा धकाः थुकथं यानादीगु खः।
 30 वयकलं न्हापांसिसें ल्ययातःपिन्त सःता नं दिल। थथे वयकलं सःतादीपिन्त धर्मी ठहरय यानादिल। थुकथं वयकलं धर्मी ठहरय याःपिन्त तःधं नं यानादिल।

लिपा दइगु महिमा

- 18 जिं स्वयबलय थौकन्हय झीत जुयाचवंगु दुःखकष्ट ला लिपा झीत दइ तिनगु सुख नाप दाना स्वयेबलय छुं हे मखु।
 19 फुकक सुष्टि परमेश्वरं थः सन्तानतयत क्यनेगु दि स्वयेत आयबुया चवंगु दु।
 20 छायाःसा सुष्टि ज्यालगाय मजुइ धुकल। थ्व खें सुष्टिया इच्छां जगु मखु, बरु परमेश्वरं हे थथे यानादीगु खः।
 21 सुष्टि थः हे नं स्वनेगुपाखें बचय जुयाः लिपा परमेश्वरया सन्तानलिसें त-धनी तिन धयागु आशा दु।
 22 आः तक फुकक सुष्टि मचाब् ब्यथा जू थें दुःखकष्ट सी मालाचवंगु दु धयागु खें झीसं स्यु।
 23 सुष्टि जक मखु, झीपि नं आत्माया न्हापांयागु फल दुपि झीपि थःपि हे नं परमेश्वरया लहिनातःपि सन्तान थें जुयाः उद्धारया निति आयबुयाचवना।
 24 थ्व हे आशा यानाच्वनेत ला खः नि, झीत अनन्त जीवन बियादीगु। खनेदुगु आशा ला आशा हे मखु। खने दुगायागु सुनानं आशा याइ ला?
 25 झीसं खंके मफुगु आशा यानागु खः धयागु जसा थ्व आशाय संका मयासें, अले हथाय मचासे झीसं पियाच्वनेमाः।
 26 गथे यानाः प्रार्थना यायेमाः धकाः झीसं मस्यगुलि व झीगु विश्वास बमलाःगुलि पवित्र आत्मा झीत ग्वाहालि यानादी। थथे पवित्र आत्मा थःम्हयसिनं हे मानव खें धयाः झीगु निति बिन्ति यानादी।
 27 मनुतयगु मन सीके फुम्ह परमेश्वरं पवित्र आत्मायागु खें नं स्यु। वयकःयात गथे यइ अथे आत्मां नं विश्वासीतयगु निति परमेश्वरयात बिन्ति यानादी।
 28 परमेश्वरयात माया याइपि, अले वयकलं थःगु इच्छा पूर्वकेत ल्ययातःपिन्त दक्व ज्या मिलय यानाः भिं जुइकथं हे वयकलं ज्या यानादी धकाः झीसं स्यु।
 29 परमेश्वरं न्हापांसिसें म्हस्युपिन्त वयकःया काय थें यानादीत न्हापांसिसें हे ल्यया तथादिल। वयकः यक्व किजापि मध्ये जेठाम्ह जुइमा धकाः थुकथं यानादीगु खः।
 30 वयकलं न्हापांसिसें ल्ययातःपिन्त सःता नं दिल। थथे वयकलं सःतादीपिन्त धर्मी ठहरय यानादिल। थुकथं वयकलं धर्मी ठहरय याःपिन्त तःधं नं यानादिल।
- ख्रीष्टयागु माया
- 31 आः थ्व खंयात झीसं छु धायेगु? परमेश्वर झीनाप दीसा झीनाप ल्वाइपि सु?
 32 सुनां थःकाययात हे ल्यंका मतसे झी सकसिगु निति स्याकेत बियादीम्ह परमेश्वरं वयकःया कायपाखें झीत माःगु फुककं गथे बियामीदी?
 33 परमेश्वरं ल्ययातःपिन्त सुनां दोषी याये फइ? धर्मी यानादीम्ह परमेश्वर हे खः धाःसा
 34 सुनां इमित दोषी याइ? दोषी यानादीम्ह ला सिनाः म्वानादी धुकम्ह ख्रीष्ट येशू हे खः। थ्व हे येशू परमेश्वरया जव ल्हाःपाखे दी। अले वयकलं झीगु निति परमेश्वरयात बिन्ति यानादी।

35 ख्रीष्टयागु मायां झीत सुनां फाये फइ? छु झीत दुःखकष्ट जुल धकाः, म्वाय् थाकुल धकाः, सास्ती बिल धकाः, नये मखन धकाः, पुनेगु मन्त धकाः, ग्यानपुगु वल धकाः, अले तरवारं पाली धकाः झीसं ख्रीष्टयात त्वःते जिल ला?

36 थ्व हे खँ भजन सफलइ नं थथे च्वयातःगु दु –

“अय्त् नं जिपि छिगु लागि
न्हियान्हिथं सी मालाच्वंगु दु।

स्यायेत हःपि फैचातयत् थै
जिमित व्यवहार याइगु।”*

37 अय्त् नं झीसं दुःखकष्ट सी माःसां झीत माया यानादीम्हयसिनं यानाः झीपि त्याका वःपि स्वयाः नं तःधंभिं खः।

38 सुनानं अले छुकि हे नं परमेश्वरयागु मायां झीत त्वःतके फइ मखु धकाः जिं स्यु। न मृत्युं, न जीवनं, न स्वर्गादूततय्सं, न शैतानया दूततय्सं, न संसारयागु शक्ति, न धौकन्हय जुयाच्वंगु खं, न लिपा जुइतिनिगु खं,

39 न च्वययागु, न क्वययागु, न सुष्टिया छुं नं शक्ति झीत प्रभु येशु ख्रीष्टयाके द्रुगु वयकःया मायां फाये फइ।

9

परमेश्वरं इम्राएली जातियात ल्ययादीगु

1 जि ख्रीष्टयाम्ह मनु जगुलि जि सत्य खँ ल्हाना च्वना। जि मखुगु खँ धयाच्वानागु मखु। जिके पवित्र आत्मा दीगुलि जिगु विवेकं थ्व खँ धाल्ये खः धकाः साक्षी बी।

2 जितः यःपि इम्राएली दाजुकिजापि खनाः जि तसकं नुगः मछिं अले जिगु नुगः हीसे च्वंगु दु।

3 इमिगु नििति परमेश्वरयागु सराः फयेमाःसां, अले ख्रीष्टलिसे बाय्माःसां बाय्,

4 छायाधाःसा इपि परमेश्वरं ल्ययातःपि जातियापि खः। वयकलं इमित थः हे काय्पि यानाः इमिगु दथुइ च्वनाः वयकःयागु तःधंगु शक्ति क्यनादिल। इपि नाप बाचा चिनाः व्यवस्था नं बियादिल। वयकःया आराधना यायेगु स्यनादिल, अले बचं नं बियादिला।*

5 ख्रीष्टया तापाःबाज्यापि इमि नं तापाःबाज्यापि खः। ख्रीष्ट थः नं इपि थै थ्व हे जातय् बगु खः। वयकः दक्कसित राज्य यानादीम्ह परमेश्वर खः, वयकः सदां तःधनेमा। अमेन।

6 यहूदी जातयापिन्सं थौं तंके ख्रीष्टयात विश्वास मयाःसां परमेश्वरं बाचा चिनाः धयादीगु वचन सिति वंगु जुइ मखु। छायाधाःसा यहूदी जातय् बृपि सकले परमेश्वरया मनुत मखु।

7 अथे हे अब्राहामया सन्तान फुककं परमेश्वरया सन्तान जुइ मखु। छायाधाःसा “इसहाकयापाखें हे छिमि सन्तान दइ” धकाः परमेश्वरं धयादीगु दु।*

8 अय्जगुलि अब्राहामया इच्छां दृपि सन्तान जुइवं परमेश्वरया सन्तान जुइ मखु। बचंया सन्तान जक परमेश्वरया सन्तान खः।

9 उकि हे ला खः नि, परमेश्वरं “थ्व हे इलय् थन लिहां वये, उबलय् छिमि कलाः साराया काय् दये धुंकी” धकाः धयादीगु।*

10 थ्व काय् झी तापाःबाज्या इसहाक खः। वं रिबेकानापं ब्याहा याये धुंकाः वं निम्ह कायपिन्त नापं बुइकल।

11 अले निम्ह काय् बुइ न्हः हे, अले भिगु मभिगु ज्याखें मयाःनिबलय् हे थःत यःथे परमेश्वरं ल्ययादिल।

12 थथे धर्मकर्मकथं मखु, बरु परमेश्वरं ल्ययादीकथं रिबेकायात धयादिल –

“तःधीम्हयसिनं चीधीम्हयसिगु
सेवा याइ।”*

13 “याकुबयात माया याना,
एसावयात धाःसा मयय्का।”*

14 थ्व खँय् झीसं छु धायेफु? थथे धायेवं तुं परमेश्वरं अन्याय यानादी ला? अथे ला गुब्बसं नं यानादी मखु।

15 वयकलं मोशयात नं थुकथं धयादिल –

“जिं सुयात कृपा याये मास्ति वइ
वयात कृपा याये।

जिं सुयात दया याये मास्ति वइ
वयात दया याये।”*

16 थुकि सीदत, थ्व खँ फुककं परमेश्वरयागु दयां यानाः जक जगु खः, मन्या कुतलं व मन्यात यःथे यानाः जगु मखु।

17 धर्मशास्त्रय् परमेश्वरं फारोयात थथे धयादीगु दु –

“अय्त् नं जिगु शक्ति क्यनेत
व पृथ्वीइ न्यंक जिगु नां कायेमा धकाः हे

जि छन्त म्वाकातयागु खः।”*

18 अय्जगुलि वयकलं दया यानादी मास्ति वःम्हयसित दया यानादी। अले सुयागु नुगः छायाके मास्ति वः वयात छायाकादी।

कुमाः व थलबल

19 छिमिसं जितः थथे न्ह्यसः याइ – “अय्या परमेश्वरं झीत छाया दोष बियादीगु लय् सा?” वयकःयागु इच्छयात पने फुम्ह सु दु?

20 मनु ज्याः परमेश्वरयात लिसेः बीम्ह छ सु खः? जितः छाया थथे दय्का धकाः दय्कातःगु सामानं दय्कम्हयसित न्ह्यसः याइ ला?*

21 छु छम्ह कुमाःयात न्हायातःगु चां बुत्ता तयातःगु थल दय्केगु व बुत्ता तया मतःगु थल दय्केगु अधिकार मद्रु ला?*

* 8:36 22:36 भज ४:१२२ * 9:4 १:५ प्रस ४:२२ * 9:7 १:५ उत २१:२२ * 9:9 १:५ उत १:६:१० * 9:12 १:२२ उत २५:२३ * 9:13 १:२३ मला १:२-३
* 9:15 १:२५ प्रस ३३:२९ * 9:17 १:२७ प्रस १:२६ * 9:20 १:२० यरी २५:२६; ४५:९ * 9:21 १:२२ यर १:६:२-४; २ तिमी ३:२०-२९

22 परमेश्वरया तं व थःगु शक्ति क्यनादी मास्ति वःसा वयकःयात सुनां पने फइ? वयकलं थःत हीमी चायका च्वंपि मनुत खनाः नं तंचाया मदिसे सहयाना तु च्वनादिल।

23 वयकलं झीत वयकःयागु दया मायायागु धुकु सीके बीत थथे दया माया यानादीगु खः। वयकलं झीत न्हापानिसं थःगु नां तःधकेत ल्ययादीगु खः।

24 थथे सःतेत ल्ययातःपि झीपि हे खः। यहदीत जक मखु, यहदीमखुपिन्त नं वयकलं सःतादिल।

25 थ्व हे खँ होशेयागु सफुलिइ च्वयातःगु दु –

“थः मनु मखुपिन्त

जिं थः मनु याये,

अले माया मयानाम्हयसित

जिं ‘माया याइम्ह’ धकाः धाये।”*

26 अले

“हानं थथे च्वयातःगु दु –

‘छिपि थः मनुत मखु’ धकाः

धयातःगु थासय्

‘म्वाःम्ह परमेश्वरया कायपि

धकाः इमित धाइ।’ ”*

27 इस्राएलयात कयाः यशैयां थथे धाःगु दु –

“इस्राएलया सन्तान

समुद्रय् च्वंगु फि थें यक्व दुसां

ल्यंदुपि जक बचय् जुइ,

28 छायाःसा प्रभुं याकनं हे

थ्व पृथ्वीयागु न्याय यानादी।”*

29 यशैयां हानं थथे धयातःगु दु –

“दक्व शक्ति दुम्ह परमेश्वरं

झीत सन्तान ल्यंका मदीगु जूसा

सदोम व गमोरायागु गति जू थें तुं

झीगु नं अथे हे गति जुइगु खः।”*

यहदीतयसं विश्वास मयाःगु

30 थज्याःगु खँय् झीसं छु धायेगु लय? धर्मी जुइत मस्वःपि यहदीमखुपि मनुत इमिगु विश्वासं यानाः धर्मी जुल।

31 व्यक्स्था मानय् यानाः धर्मी जुइत स्वयाः जूपि यहदीतयसं धाःसा विश्वास मयानाः व व्यक्स्था मानय् याये मफयाः धर्मी जुइ मफुत।

32 थथे जूगु छाया लय? विश्वास यानाः धर्मी जुइत मस्वसे धर्मकर्म जक यानाः धर्मी जुइत स्वःगुलि इपि थथे जूगु खः। लुफि हाइगु ल्वहँतय् इपि लुफि हा हे हात।

33 थथे नं च्वयातःगु दु –

“जिं सियोनय्

इमित लुफि हाकेत छगः ल्वहं

व क्वथलेत छगः ल्वहंधी

तयाच्वना।

वयकःयात विश्वास यानाजुइपिन्सं धाःसा

गुब्सं लज्या चाय् माली मखु।”*

10

1 यःपि दाजुकिजापि, यहदीत नं बचय् जुइमा धयागु जिगु इच्छा दुगुलि परमेश्वरं इमित बचय् यानादीमा धकाः प्रार्थना यानाच्वनागु खः।

2 परमेश्वरयागु निति इमिके जोश दु जिं थुकिया साक्षी बी। अयुतं इमिसं बांलाक थुइका सयकातःगु मडु।

3 परमेश्वरयागु धार्मिकतायात थुइके सीके मफुगुलि इमिसं थःपिनिगु हे धार्मिकतायात दयकेत स्वल। अयजुगुलि इपि परमेश्वरयागु धार्मिकतायात अधीनय मचवं।

4 ख्रीष्टं हे व्यक्स्था पवंका दीगुलि वयकःयात हे विश्वास यानाः मनुत धर्मी जुइ।

सकसितं दइगु उद्धार

5 मोशां थथे च्वया थकुरगु दु – “व्यक्स्था मानय् यानाः धर्मी जुइत स्वइम्ह मनु व्यक्स्थां हे म्वाइ।”*

6 ख्रीष्टयात विश्वास याना हे जक मनुत परमेश्वरया न्दःने धर्मी ठहरय् जुइ। अयजुगुलि विश्वासं धर्मी ठहरय् जूपि छिमिसं थथे मतिइ तये मते – “ख्रीष्टयात क्वत हयत स्वर्गय् सु वनी?”

7 हानं “सीम्ह ख्रीष्टयात म्वाका हयत पातालय् सु क्वहां वनी?” धकाः नं मतिइ तये मते।

8 परमेश्वरयागु वचन छिमिगु न्दःने हे दु, छिमिगु म्हुतइ व नुगलय् दु। जिमिसं न्यंकागु भिगु खँ हे थ्व विश्वासयागु खः।*

9 येशु हे प्रभु खः धकाः छिमिगु म्हुतुं धाल धाःसा व सीम्ह येशुयात परमेश्वरं म्वाकादीगु खः धकाः विश्वास याःसा छिमिगु उद्धार जुइ।

10 मनुतयसं नुगलनिसें विश्वास याःसा धर्मी जुइ, अले म्हुतुं स्वीकार याःसा उद्धार जुइ।

* 9:25 १२:२० यशे २:२३

* 9:26 १२:२६ होशे १:१०

* 9:28 १२:२०-२८ यशे १:०१-२०-२३

* 9:29 १२:२१ यशे १:१

* 9:33 १२:३३ यशे ८:१४; २८:१६

* 10:5 १:०२

लेवी १:८

* 10:8 १:०२-८ व्य ३:१२-१४

- 11 वयकःयात विश्वास याइपि सुनानं लज्या चाय माली मखु धकाः न्हापां हे धर्मशास्त्र्य च्वयातःगु दु?*
- 12 वयकःयात विश्वास याइपिन्त यहदीत व यहदीमखुपि धकाः पाकी मखु, छायाधाःसा वयकः सकसियां प्रभु खः। अले थ्व हे प्रभुं वयकःयागु नां काक्वसित यक्व आशिष बियादी।
- 13 थुकथं प्रभुयागु नां काइपिं सकसिगु उद्गार जुइ।*
- 14 अयसा वयकःयात विश्वास या हे मयाःपिन्सं गथे यानाः वयकःयागु नां काये फइ? अले वयकःयागु खँ गुबले हे मन्यपिन्सं गथे यानाः विश्वास याये फइ? सुनानं मधायकं इमिसं गथे यानाः न्यनी?
- 15 मछ्वयकं गथे यानाः मनुतयसं न्यकः वनी? यशैयायागु सफुलिइ थथे च्वयातःगु दु –
“भिगु खँ न्यक वःपि मनुत
वयाच्वंगु गुलि बालाः।”*
- 16 अयनं यहदीत फुक्कसिनं भिगु खँय न्हायपं मब्युनि। थ्व हे खँ यशैयां नं च्वया थकल – “प्रभु, जिमिसं न्यकागु खँय सुनां विश्वास याःगु दु?”*
- 17 अथे जगुलि विश्वास न्यनाः दइ, अले न्यनेगु खँ खीष्टयागु वचनं वइ।
- 18 अयनं जिं न्ह्यसः याये – छु इमित त्वहः तयेगु लँ दु ला? छु इमिसं गुबले हे मन्यनि ला?
“धाथे धायेगु खःसा
इमिगु सुचं संसार न्यक
न्यनाच्वंगु दु।
अले संसारया कुंकुलामय थ्यक
ताये दयाच्वंगु दु।”*
- 19 जिं हानं धाये – अयसा छु इसाएलीतयसं थ्व खँ थुइके मफुत ला? थु ला थु, अयनं वास्ता मयाः, छायाधाःसा दकलय न्हापां मोशां थथे धया थकल –
“जिं नं थः मखुपि मनुतपाखे
इमिगु नुगः मुइके,
छगू मूर्खं जातियापाखे
इमित तं चायेके।”*
- 20 यशैयां अज्ज मग्यासे धाल –
“जितः माला मस्वःपिन्सं
जितः लुइकल।
जितः न्यनेकने मयाःपिन्त
जिं हे जि सु खः धकाः
क्यनाबिया।”*
- 21 इसाएलीतयत धाःसा परमेश्वरं थथे धाःगु दु –
“धयागु खँ मानय मजुइपि
व मखुगु जक यानाजुइपि
अतेरि मनुतयत न्हिच्छि जिं ल्हाः
ब्वयकाच्वनागु दु।”*

11

- इसाएलीतयत परमेश्वरं दया माया यानादीगु
- 1 अथे जसा जिं धाये – परमेश्वरं वयकःया मनुतयत त्वःतादी थुंकल ला? थथे मखु। जिं थः हे नं अब्रहामया सन्तान, बेन्यामीन कुलयाम्ह छम्ह इसाएली खः।*
- 2 न्हापांमिसं ल्ययातःपि वयकःया मनुतयत परमेश्वरं त्वःतादीगु मदुनि। एतियायागु खँ धर्मशास्त्र्य च्वयातःगु छिमिसं मस्यु ला? इसाएलीतयत मभिकाः एतियां परमेश्वरयात थथे बिन्ति यात –
- 3 “प्रभु, छिकपिनि आगमवन्तातयत इमिसं स्याये थुंकल। बलि बियाः होम यायेगु छिकपिनिगु थायं नं इमिसं थुनाछवये थुंकल। आः जि याकःचा हे जक ल्यंदनि, जितः नं इमिसं स्यायेत स्वयाच्वन।”*
- 4 परमेश्वरं वयात छु लिसः बियादिल? “बालघःयात पुजा मयाइपि न्हयद्वः मनुतयत जिं ल्यंकातयागु दु।”*
- 5 थौं तक नं परमेश्वरयागु दया मायां ल्ययादीपि ल्यंदनिपि गुलि गुलि इसाएलीत दनि।
- 6 थथे दया मायां जगु खः, ज्यां मखु, मखुसा दया माया दया माया हे जुइ मखु।
- 7 अले छु जुल लय? इसाएलीतयसं छु कायेत कुतः यानाच्वंगु खः व काये मफुत। ल्यया तःपिन्सं धाःसा काये खन। मेपिन्सं परमेश्वरया खँ मन्यसे अतेरि जुयाच्वन।
- 8 थ्व खँ थथे च्वयातःगु दु –
“परमेश्वरं इमित थुइके मफइगु
आत्मा,
खनी मखुगु मिखा व ताइ मखुगु
न्हायपं,

* 10:11 १०:२१९ यशै २८:२९ * 10:13 १०:१९३ योए २:३२ * 10:15 १०:२१५ यशै ५:२:७ * 10:16 १०:२१६ यशै ५:३:१ * 10:18 १०:१९८ मज १९:१४ * 10:19 १०:२१९ वय ३:२३:२९ * 10:20 १०:२२० यशै ६:५:१ * 10:21 १०:२२१ यशै ६:५:२ * 11:1 ११:२१ फिलि ३:५ * 11:3 ११:२३ १ राज ११:१०-१४ * 11:4 ११:२४ १ राज ११:२४

थौ तक नं बियातःगु दु।”^{१०}

9 दाऊद जुजुं नं थथे धया थकल -
“इमिगु भवजं इमित नाश यायेमा,
इमिगु पवित्र भव्य इमिगु निति
स्वःतिर्णयं जुइमा।^{१०}

10 इमिगु मिखा कां जुइमा,
इमिगु दुःकर्णयं चाःतुइमा।”

11 अयजगुलि जिं धाये - छु यहदीत नाश हे जुइक लुफि हानाः क्वदले धुंकल ला? अहं, अथे मखु, बरु इमिसं पाप याःगुलि इमित नुगः मुइके बीत यहदीमखुपिन्याय मुक्ति वल।

12 थुकथं इमिसं पाप याःगुलि संसारयात यक्व हे भिन, अथे हे इपि स्यनाः यहदीमखुपिनत यक्व आशिष दत धाःसा इन इम्राएलीत फुक्कसिनं विश्वास याइबलय गुलि जक भिनिगु जुइ।

यहदीमखुपिनत मुक्ति

13 आः जिं यहदीमखुपिनत धयाचवना। जितः यहदीमखुपिनत प्रेरित यानाः इमिथाय छवयादीगुलि जिं ध्व ज्या यात तःधके।

14 थुकथं जिमि यहदी दाजुकिजापि मध्ये गुहं गुहयसित बचय यायेत जिं इमित नुगः मुइके बी।

15 छाय्थाःसा इमिसं इन्कर यानाः हे ला संसारयापि मनुत परमेश्वर नाप मिलय जुल धाःसा, इन इमित थः हे नाल धाःसा सीपिनत म्वाकेगु ति मयनी ला?

16 छाय्हेःगु छकुचा जक छवचुं पवित्र जूसां न्हायातःगु छवचुं छवारां पवित्र जुइ। अथे हे सिमाया हा पवित्र जूसा कचामचा नं पवित्र जुइ।

17 अथे हे गुलि कचात त्वधुला वं थे यहदीत नं गुहं गुहं परमेश्वरयात त्वःताः वन। छिपि यहदीमखुपि धाःसा जंगली जैतूमा लिसे कचा स्वाःथे स्वाये धुंकल। उकिं जैतूनमायागु हा व रस छिमिसं नं काये खन।

18 अयजगुलि छिपि स्वाना तःपि कचा जक जगुलि तःधंछुइ मते। तःधंछुइत छिमिसं खं खूं लुमकी- हायात नका तइपि छिपि मखु, बरु छिमित नका तइह हा खः।

19 थथे “जिपि स्वायेत ला कचा त्वधुला वंगु खः नि” धकाः छिमिसं धायेफु।

20 थव खूं ला सत्य खः। इमिसं विश्वास यानाचवने मफुगुलि हे इपि थथे त्वधुला वन, उकिं छिमिसं क्वातुक विश्वास यानाचवने माल। अयजगुलि छिपि तःधंछुइ मते, बरु स्यनावनी ला धकाः ग्याना च्वैं।

21 परमेश्वर अथे दयावःगु कचामचायात ला ल्यंका मदी धाःसा छिमित जक ल्यंकादी ला?

22 थुकथं यानादीह परमेश्वर दया माया यानादीह नं खः, अले सजॉय बियादीह नं खः। स्यना वंपिनत वयकलं सजॉय बियादी, छिमित धाःसा दया माया यानादी। छिमिसं नं वयकःयागु दया माया मयथकाः मच्वैसे वास्ता मयाःसा छिमित नं धयनाः छवइ।

23 इमिसं परमेश्वरयात हानं विश्वास यानाः लिहां वल धाःसा परमेश्वर आः नं इमित स्वानादी फुनि।

24 छिपि यहदीमखुपि जंगली जैतून सिमाया कचा जुया नं पक्का जैतूनया सिमाय स्वायेत हल। यहदीत धाःसा पक्का जैतूनया कचात थें खः। अथे जगुलि उकिया त्वधुगु कचात हानं व हे जैतून सिमाय स्वायेत गुलि अःपुइगु जुइ।

परमेश्वरं सकसितं दया माया यानादी

25 दाजुकिजापि, ध्व गुलि खूं थुइकाः छिपि थथः हे बुद्धिमान जुइगु स्वये मते। गुलि खूं थ्व हे खः - गुबलय तक यहदीमखुपिनिगु ल्याः गाइ मखु अबलय तक यहदीतयगु मिखा चाली मखु।

26 थुकथं फुक्क इम्राएलीत बचय जुइ। थथे च्वयातःगु दु -

“बचय याइह सियोनं झाइ,
अले वयकलं याकुबया सन्तानयात
पापं छुतय यानादी।^{१०}

27 जिं इमिगु पाप मदयका बीत
इपिनापं थथे बाचा चिने।”^{१०}

28 छिमिसं भिंगु खूं न्यनाः इपि परमेश्वरया शत्रु जुल। अयनं वयकलं इमि तापाःबाज्यापिनत ल्यया तःगुलि इपि वयकःया यःपि खः।

29 छाय्थाःसा वयकलं ल्यय धुंक्पिनत त्वःतादी मखु, अले बियादी धुंक्गु वरदान लित कयादी मखु।

30 न्हापा ला छिपि नं छकः वयकःयात मानय मयाःपि खः, आः धाःसा वयकलं छिमित दया माया यानादिल। इमिसं वयकःयात मानय मयाःगुलि थथे जगु खः।

31 छिमित दया माया याःगुलि इपि अतेरि ज्याचवंगु खः। छन्हु इमित नं दया माया यानादी तिनि।

32 वयकलं फुक्क मनुतयत हे दया माया यायेत इमित आज्ञा मानय मयाइपि यानादिल।

परमेश्वरयागु स्तुति

33 अहो! परमेश्वरया धन,
ज्ञान व बुद्धि गुलि तःधं!

वयकलं यानादीगु न्याय

थुइकां थुइके मफु।

अले वयकःयागु लौपु

सीकेत तसकं थाकु।^{१०}

34 वयकःयागु मन सीकि

फुह सु दु?

वयकःयात सल्लाह

बी फुन्ह सु दु?*

35 वयकलं त्यासा पुले मायक
वयकःयात ब्यम्ह हे सु दु?*

36 फुक्कं परमेश्वरं सृष्टि
यानादीगु खः।

वयकलं हे यानाः
अले वयकःयात हे
फुक्क दुगु खः।

वयकःया हे सदां
जयजय जुयाच्वेना!*

आमेन।

12

परमेश्वरया सेवा

1 यःपि दाजुकिजापि, थथे परमेश्वरयागु दया मायां यानाः वयकःयात ययक, पवित्र जुइक, छिमिगु जीवन वयकःयात बलिकथं देछाया ब्यु। थथे यायेगु हे दुगुगलनिसें सेवा यायेगु खः।

2 आर्वनिसें थ्व संसारयापि मनतयसं याना ज् थें छिमिसं याना जुइ मते, बरु मनयात हीकाः न्हपि मनूत जुयाच्वें। थुकथं याना जूसा परमेश्वरयागु इच्छा छु खः, अले भिगु, वयकःयात यःगु, व छु खें ठीक ज् छिमिसं बांलाक सीकि थुइके फइ।

3 परमेश्वरं जितः दया माया यानादीगुलि छिपि फुक्कसिनं थःत तःधंम्ह धकाः मतिइ तया जुइ मते धकाः जिं छिमित बिन्ति यानाच्वना। परमेश्वरं छिमित बियादीगु विश्वास गपायधंगु खः उलि हे जक बांलाक बिचाः या।

4 छायाशाःसा मनूया म्ह छगू जूसां उकीं यक्व म्हव्व दु। अले फुक्क म्हव्वतयगु ज्या छगू हे जुइ मखु।

5 थथे हे झीपि नं यक्व दसां रड्डीष्टयागु म्हय ला छम्ह हे जक खः। अले थीथी म्हव्वत छगू छगू यानाः मिलय यानातःपि खः।*

6 परमेश्वरं झीत दया माया यानाः बियातःगु थीथी वरदानयात झीसं छयले माल। अगमवाणी कनेगु वरदान दःसा वं विश्वासं थ्व ज्या यायेमाः।

7 सेवा याइगु वरदान दःसा सेवा हे यायेमाः। स्यनेकने यायेगु वरदान दःसा स्यनेकने हे यायेमाः।

8 अतीं बीगु वरदान दःसा अतीं बीगु हे यायेमाः। बीगु वरदान दःसा दुगुगलनिसें बीगु यायेमाः। नायः जुइगु वरदान दःसा बुद्धि पुरय यानाः यायेमाः। कर्पिन्त दया माया यायेगु वरदान दःसा लयतायाः या।*

धात्थेम्ह विश्वासी यायेमाःगु खँ

9 दुगुगलनिसें छिमिसं धात्थेगु माया या। मभिगु फुक्कं त्वःताछ्व। छु छु भिगु खः व हे जक क्वातुक ज्वनाति।

10 छिपि विश्वासी दाजुकिजापि थःथव्य दुगुगलनिसें माया याना च्वें। थःथव्य हनाबना तया च्वें।

11 यायेमाःगु ज्याय अल्छी चाये मते। दुगुगलनिसें जोश दयकाः प्रभुयात सेवा याना च्वें।

12 छिमिके तःधंगु आशा दुगुलि लयताया च्वें। दुःखकष्ट जूसां सहयाना च्वें। प्रार्थना यायेगु गुबले त्वःते मते।

13 मगाःमचाःपि दाजुकिजापिन्त ग्वाहालि या। छैय पाहां वःपिन्त दुगुगलनिसें सेवा यायेगु या।

14 छिमित सास्ती ब्युपिन्त सुवाः ब्यु, इमित सराः बी मते।*

15 लयतायत च्वंपि नाप छिपि नं लयता। अले ख्वया च्वंपि नाप छिपि नं ख्व।

16 छिपि फुक्कं मिलय चले जुयाः च्वनेगु या। तःधंछु जुइ मते, थःत जक यथें याना जुइ मते, बरु चिधपि नाप बुला जुइगु बानी त्वःते मते। गुबले घमण्डी जुइ मते।*

17 मभिगुया पलेसा मभिगु हे याये मते, बरु फुक्क मनूतयत यइपुसे च्वंगु व भिगु जक याना जु।

18 फुक्क मनूत नाप फयां फतलय मिलय जुयाच्वेनेगु कुतः या।

19 यःपि दाजुकिजापि, छिपि थःपिन्सं हे पलेसा कायेगु स्वये मते, बरु परमेश्वरया तच्वःगु तंम्य त्वःताब्यु। छायाशाःसा धर्मशास्त्रय च्वयातःगु दु,

“बदला कायेगु जिगु ज्या खः,

जिं इमित सर्जौय बी”

परमप्रभुं धयादी।*

20 धर्मशास्त्रय च्वया तः थें याना च्वें –

“थः शन्नू धोलाःसा

वयात नयेगु ब्यु,

अले पित्याःसा

वयात त्वने ब्यु।

थथे यात धाःसा

मछालाः वयागु ख्वाः

ह्याउंसे च्वनी।”*

21 मभिगुलि छिमित त्याके बी मते, बरु छिमिसं भिगु यानाः मभिगुयात त्याके फयकि।

* 11:34 ११:३४ यडो ४:०-१३ * 11:35 ११:३५ अय ४:१-११ * 11:36 ११:३६ १ कोर ८:६ * 12:5 १२:५-७ १ कोर १२:१२ * 12:8 १२:८-१० १ कोर १२:४-११

* 12:14 १२:१४ मती ५:१५; लूक ६:२८ * 12:16 १२:१६ हिलो ३:१० * 12:19 १२:१९ ब्य ३२:३५ * 12:20 १२:२० हिलो २:५-२२

13

सरकारं धाःथे च्वनेमाः

तीत ३:१-११; १ पत्र २:१३-१७

- 1 फुक्क मन्तुत सरकारया अधीनय् च्वनेमाः। परमेश्वरं थुमित अधिकार बियातःगु खः, मेपिन्सं बियातःगु मखु। थौकन्हय् थुपि हाकिमतयूत न परमेश्वरं हे ल्ययादीगु खः।
- 2 अयजुगुलि सुना अधिकार दुपि मन्तुतयगु खं मानय याइ मखु, परमेश्वरयात मानय मयाःगु ति ग्यनी। वयकलं इमित सजौय बियादी।
- 3 हाकिमत खनाः मभिपि मन्तुत जक ग्याइ। भिपि मन्तुत ग्याइ मखु। छिपि हाकिमत खनाः मग्यासे च्वने मास्ति वः ला? अयसा भिगु भिगु ज्या जक याना च्वं, अले हाकिमतयूसं छिमित स्याबास बी।
- 4 इपिं छिमित भिगु यायेत तयातःपि परमेश्वरया सेवकत खः। अयनं छिमिसं मभिगु ज्या याना जुल धाःसा इपिं खनाः छिपि ग्याये माली, छायाधाःसा सुनानं स्वायकं तरवार धाना वइ मखु। इपिं मभिगु ज्याखं यानाजुइपिन्त सजौय बीत तयातःपि परमेश्वरया सेवकत खः।
- 5 थये जुगुलि परमेश्वरया तंपाखें जक बचय् जुइत मखु, थःगु विवेकयागु निरिति नं हाकिमतयूसं धाःथे च्वनेमाः।
- 6 उकिं हे ला खः नि, छिमिसं कर पुलेमाःगु। हाकिमत फुक्कं थज्याःगु हे ज्या यायेत तयातःपि परमेश्वरया सेवकत खः।
- 7 उकिं इमित पुलेमाःगु फुक्कं पुलाब्यु, कर पुलेमाःपिन्त कर पु, भन्सार पुलेमाःपिन्त भन्सार पु। अथे हे मानय याये माःपिन्त मानय या।^०

छम्हं मेहयसित यायेमाःगु माया

- 8 थःधवय् माया यायेगु बाहेक सुयाके कुं त्याये काये मते। मेपिन्त माया याइपिन्सं व्यवस्था पूर्वकी।
 - 9 व्यवस्थाय् थुकथं धयातःगु दु – व्यभिचार याये मते, सुयातं स्याये मते, खुयाकाये मते, लोभ याये मते। अले मेगु आज्ञा फुक्कं थुकी दुने हे लाः –
- “थः जःलाखःलापिन्त थःत थें
हे माया या।”^०

10 मायां मेपिन्त स्यंकी मखु, उकिं माया यायेगु हे व्यवस्था पूर्वकेगु खः।

- 11 छिमिसं थव संसारय् गज्याःगु ई वयाचवंगु दु बांलाक बिचाः याना च्वं, धनेगु त्वःताः दनेगु ई वये धुंकल। उद्धार कायेगु ई न्हापा झीसं विश्वास यानाबलय् स्वयाः नं न्ह्यःने धयेने धुंकल।
- 12 चा फुइन्, आः न्हि वइन्। उकिं छिउँबलय् यायेगु ज्या त्वःताः जःयागु ल्वाभः ज्वनाः तयार जु।
- 13 थुकथं झीगु चालचलन जलय् च्वंपिनिगु थें याये माल, उकिं झीसं मोजमज्जा यायेगु, अयलाः त्वना जुइगु, व्यभिचार यायेगु, लाः लाः थे सना जुइगु, ल्वापु यायेगु, नुगः मुइकेगु त्वःताछवये माल।
- 14 थये मयासैं बरु न्हागु याःसां प्रभु येशु ख्रीष्टयात ययक जक याना च्वं। थः यःथें जक याना जुइ मते।

14

दाजुकिजापिन्त कुंखिने मते

- 1 विश्वास बमलाःनिम्ह मन्यात संगतिइ लसकुस या, वयागु खँयात कयाः जवाःसवाः याये मते।
- 2 विश्वास बल्लाःम्ह मन्खं थःत यःगु न्हागु नइ, विश्वास बमलाःम्ह मन्खं वाउँचा जक नइ।
- 3 अथे न्हागु नइम्हयसिनं मनइम्हयसित क्वइके मते, अथे हे मनइम्हयसिनं नं नइम्हयसित कुंखिने मते। छायाधाःसा परमेश्वरं इमित थः मन् दयकादीगु खः।
- 4 मेपिनि च्यःयात न्याय याइम्ह छु सु खः? वं याःगु ज्या बांलाः बांमलाः धकाः वया मालिकं हे न्याय याइ। वं बांलाःगु ज्या याये फइ, छायाधाःसा वया मालिकं वयात लिधंसा बी फु।
- 5 गुम्ह गुम्हयसिनं मेमेगु दिनयात स्वयाः छन्हयात तःधं धकाः मानय याइ। गुम्ह गुम्हयसिनं फुक्क दिनयात उत्यें खः धकाः मानय याइ। फुक्कं थथःम्हं विश्वास यानागु खँय पक्का जुयाच्वनेमाः।
- 6 मेमेगु दि स्वयाः छन्हयात तःधंकीम्हं प्रभुया निरिति हे तःधंकी। सुनां नयेनी याइ वं प्रभुया निरिति नइ, छायाधाःसा वं परमेश्वरयात सुभाय बियाः नइ। अथे हे मनइम्हयसिनं प्रभुया निरिति नइ मखु, अयनं वं नं परमेश्वरयात सुभाय बी।^०
- 7 झीपिं सुं नं थःगु निरिति म्वानाच्वनागु मखु। अले सुं नं थःगु निरिति सी मखु।
- 8 झीपि म्वाना च्वंसा प्रभुयागु निरिति हे म्वानाच्वनेगु खः। झीपि सीसां प्रभुयागु निरिति हे सीगु खः। अयजुगुलि सीसां म्वाःसां झीपिं प्रभुया मन्तुत खः।
- 9 छायाधाःसा म्वाःपिनि नं सीपिनि नं प्रभु जुइत हे ख्रीष्ट सिनाः हानं म्वानादिल।
- 10 अयजुगुलि छिपि वाउँचा जक नइपिन्सं थः दाजुकिजापिन्त छाया कुंखिनेगु? छिपि न्हागु नइपिन्सं थः दाजुकिजापिन्त छाया हेस्यानागु? न्यं, न्याय यानादीबलय् झीपि फुक्कं परमेश्वरया न्हाःने च्वने मानि।^०
- 11 धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु –

“प्रभुं धयादिल –

जिं धात्थे धाये –

फुक्क मन्तुतयूसं

जिगु न्हाःने पुलि चुइमाः।

अले हानं फुक्कसिनं

जि परमेश्वर खः धकाः धायेमाः।”^०

12 थुकथं झीपिं छम्ह छम्हयसिनं थथःगु ल्याःचाः परमेश्वरयात बीमाः।

नयेत्वनेगुलिइ सुयातं कुंखिने मते।

- 13 अयजुगुलि झीसं दाजुकिजापिन्त कुंखिनेगु त्वःताछवये माल, अले इमित क्वथलेगु व पापय् लाकेगु ज्या गुन्सं याये मखु धकाः झीसं पक्का याये नु।

✱ 13:7 १३:७-७ मती २२:२६; मार्क १२:२७; लूक २०:२५

✱ 13:9 १३:९ प्रस २०:१३-१५, १७; व्य ५:१७-१९; लेवी १९:१८

✱ 14:6 १४:६-६ कल २:१६

✱ 14:10 १४:१०-२ कोर

- 14 प्रभु येश्यात विश्वास यानागुलि छुं न नसा थः हे अशुद्ध धयागु मदु धकाः जिं बांलाक थुइकाः सीका तयागु दु। सुनानं थ्व अशुद्ध खः धकाः बिचाः याःसा वयात व अशुद्ध हे जुइ।
- 15 छिमिगु नयेत्वनेगुलि यानाः दाजुकिजापिनि नुगलय् स्यात धाःसा छिमिसं इमित अज्जं माया याये मफुनि। नयेत्वनेगुलि छिमि दाजुकिजापिन्त स्यके मते, छायेधाःसा इमिगु निति हे खीष्ट सिनादिल।
- 16 अयजुगुलि छिमित भिगु छु खः उकियात कर्पिन्सं मभिं धायके मते।
- 17 परमेश्वरयागु राज्य व त्वनेगु जक मखु, बरु पवित्र आत्मां बियादीगु धार्मिकता, शान्ति व आनन्द खः।
- 18 थुकथं खीष्टयागु सेवा यानाजुइमह मन्यात परमेश्वरं स्याबास बियादी, अले वं थथे याना जगु खनाः मनुत्यसं नं थ्व भिम्ह मनु खः धकाः धाइ।
- 19 उक्ति छु याःसा शान्ति जुइ, अले फुक्क मिल्य जुयाः सकसिगुं भिं जुइगु खः, व जक यानाजुइगु स्वये माल।
- 20 छिमिगु नयेत्वनेगुलि परमेश्वरयागु ज्यायात स्यके मते। धाल्थे धायेगु खःसा फुक्क नसा शुद्ध ज, अयतं सुनानं नयेत्वनेगुलि मेम्ह विश्वासीयात स्यंकल धाःसा वं द्रुकगु जुइ।
- 21 धाल्थे हे — ला मनयेगु, दाखमघ मत्वनेगु व थः दाजुकिजापि लुकि हाइगु छुं न मयायेगु हे बांलाः।
- 22 थ्व खंय् छिमिसं छु बिचाः यानाः परमेश्वर व छंगु दथुइ जक ति। थःम्हं भिं तायकूगु खंय् संका मयाइमह मनु हे धन्यम्ह खः।
- 23 सुनानं संका यानाः नल धाःसा परमेश्वरं वयात दोषी यानादी, छायेधाःसा वं विश्वास यानाः मनःगु जुइ। विश्वासकथं मयाःगु न्हागुं पाप खः।

15

मेपिन्त यायेमाःगु वास्ता

- 1 थथे झी बल्लाःपिन्सं बमलाःपिन्त विश्वासी जुयाः म्वानाचवनेत ग्वाहालि यायेमाः, झीत जक यःथे याना जुइ मज्यु।
- 2 झी फुक्कसिन्सं थः जःलाखःलापिन्त भिं जुइगु मतिइ तयेमाः, अले जक इमिगु विश्वास बल्लानावइ।
- 3 मुक्ति बीम्ह खीष्टं नं थःत यःथे याना मज्जु खँ धर्मशास्त्रय् थुकथं च्वयातःगु दु — “छितः क्वह्वाकिपिन्सं जितः नं क्वह्वाकाहःगु दु।”*
- 4 न्हापा न्हापा जगु च्वयातःगु फुक्क खँ झीत स्यनेत खः। धर्मशास्त्रय् च्वयातःगुपाखे ग्वाहालि कयाः सह यानाचवनेत धाःसा झीत अशा दइ।
- 5 सह याये फ्यकादीम्ह अले ग्वाहालि बियादीम्ह परमेश्वरं छिपि सकसिन्सं छर्पे जुयाः येसू खीष्टयागु लँपुइ वने फ्यकादीमा।
- 6 थथे छिपि फुक्कं छर्पे जुयाः छगु हे सलं झी प्रभु येसू खीष्टया बाः परमेश्वरयात जयजय याये फयेमा।
- 7 परमेश्वरयात जयजय यायेमा धकाः खीष्टं छिमिसं नं बल्लाःपि व बमलाःपि दाजुकिजापिन्त नाला कायेगु या।
- 8 जिं छिमिन्त धाये — परमेश्वर भरोसा याये बहःम्ह खः धकाः सीके बीत खीष्ट हे यहदीतय् च्यः थें जुयादिल। इमि तापाःबाज्यापिन्त बचं बियादीगुलि
- 9 यहदीमखुपिन्सं नं परमेश्वरं दया माया यानादीगुलि वयकःयात जयजय यायेमा धकाः खीष्ट ज्ञायादीगु खः। धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु —

“यहदीमखुपिं दुथाय् नं

जिं छितः जयजय याये

छिगु नं कयाः भजन हाले।”*

10 धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु —

“हे जातित!

वयकःया मनुत नाप

लयताया च्वे।”*

11 हानं थथे च्वयातःगु दु —

फुक्क यहदीमखुपिन्सं नं

प्रभुयात जयजय या।

फुक्क जात जातियापिन्सं नं

म्ये हालाः

वयकःया प्रशंसा या!*

12 अले यशैयां नं थथे धाःगु दु —

“यिशैया सन्तान दइ,

वं यहदीमखुपिन्त राज्य याइ।

अले इमिसं वयकःयाके हे आशा तइ।”*

13 छिमिसं विश्वास याःगुलि भरोसा याये बहःम्ह परमेश्वरं छिमिगु नुगलय् आनन्द व शान्ति जायकादीमा। थुकथं पवित्र आत्मायागु शक्ति छिमिगु आशा व भरोसा अप्वः दयावनेमा।

यहदीमखुपिन्थाय पावलं याःगु ज्या

14 यःपि दाजुकिजापि, छिपि तसकं भिपि अले बुद्धि जाःपि जगुलि छम्हं मेम्हयसित स्यनेकने याये फुगुलि जि ल्थं।

15 परमेश्वरं जितः दया माया यानाः अधिकार बियादीगुलि छिमित हानं छुं मू खँ लुम्काबीत मग्यासे थथे च्वया च्वना।

16 जितः यहदीमखुपिन्त परमेश्वरयागु भिगु खँ कनेत खीष्ट येश्याम्ह च्यः यानादीगुलि पुजाहारी छाःथे जिं नं परमेश्वरयात यःगु पवित्र आत्मां शुद्ध यानातःपि यहदीमखुपिन्त छाये हयागु दु।

17 थथे येसू खीष्टलिसे परमेश्वरया ज्या याये दगुलि जिगुं छयं धस्वाः।

18 खीष्टं जिगुपाखे यहदीमखुपिन्त परमेश्वरयात मानय् याकेत यानादीगु वचन व ज्याखँ बाहेक मेगु खँ ल्हायेगु आँट जिं मयाना।

19 जिं अज् चायापगु चिं व ज्या नं याना, पवित्र आत्मायागु शक्ति यःश्लेमनिसे इल्लुरिकन तक फुक्कभनं खीष्टयागु भिगु खँ न्यंकागु दु।

20 खीष्टयागु नं मस्युपिन्थाय वनाः खीष्टयागु भिगु खँ न्यंकेगु जिगु इच्छा खः। मेपिन्सं जग स्वना तये धुकुथाय वनाः छँ दनेथे मेपिन्सं न्यंका तये धुकुथाय वनाः हानं न्यंके मास्ति मवः।

21 थथे च्वयातःगु नं दु –
 “वयकःयागु खँ गुबलें हे मन्यनिपिन्सं
 वयकःयात खनी।
 वयकःयागु खँ गुबलें हे मताःनिपिन्सं
 वयकःयागु खँ थुङ्की।”*

पावलया रोमय वनेगु ग्वसाः
 22 थथे ज्याच्वंगुलि तःकः मछि जि छिमिथाय वये मास्ति वःसां वये मफुगु खः।*
 23 आः थन फुक्कभनं ज्या याये धुंगुलि, अले यक्व दँ न्हावनिसें जि छिमिथाय वये मास्ति वयका च्वनागुलि
 24 स्पेनय वनेत वयेबलय लँपु लाकाः छिमि नापलाः वये। छन्हू निन्हू जि छिमिथाय हे च्वनेगु इच्छा दु, नापं स्पेनय वनेत जितः छिमिसं छुं भचा
 ग्वाहालि बी धकाः जि आशा यानागु दु।
 25 आः धाःसा जि यरशलेमय विश्वासीतयत ग्वाहालि यायेत वनेत्यना।
 26 यरशलेमय च्वपि चीमिपिं विश्वासीतयत ग्वाहालि बीत माकेडोनियाय व अखैयाय च्वपि मण्डलीयापिन्सं लयतातां भेटी बिल।*
 27 इमिसं धथे म्वायक थःपिन्सं हे भेटी ब्युगु खः। इमिसं थथे ग्वाहालि याये हे माः, छायाःसा यहदीतपाखे हे यहदीमखुपिन्सं परमेश्वरया
 आशिश काये खंगु खः। अथे हे यहदीमखुपिन्सं नं माल कि यहदीतयत ग्वाहालि यायेमाः।*
 28 थ्व ज्या सिधयकाः जि कयाः हयागु भेटी लःल्हाना बीधुकाः छिमित नाप लानाः जि स्पेनय वने।
 29 जि छिमिथाय वयेबलय ख्रीष्ट बियादीगु यक्व आशिश नं ज्वनाः वये दइ धकाः जि स्यु।
 30 यःपि दाजुकिजापि, ड्री प्रभु येशू ख्रीष्टया नामं व पवित्र आत्मां बियादीगु मायां जिगु निति जिलिसें मदिकक परमेश्वरयात प्रार्थना यानाब्यु धकाः
 बिन्ति यानाच्वना।
 31 यहदियाय च्वपि विश्वास मयाःपि मनूतयपाखे जि बचय जुइमा धकाः व यरशलेमय जिगु सेवा अन च्वपि विश्वासीतयत ययेमा धकाः
 परमेश्वरयात प्रार्थना या।
 32 अले परमेश्वरयागु इच्छा दुसा जि लयल्यतातां छिमिथाय वये, अले छिपिनाप अनन्दं च्वने।
 33 शान्ति बियादीमह परमेश्वर छिपिनाप दयेमा। आमेन।

16

पावलं ज्वजलपा न्यंका छवःगु
 1 किक्कियाय च्वंगु मण्डलीइ सेवा याइमह फिबी ड्री केहें खः।
 2 प्रभुयागु सेवा यानाच्वपिन्त लसकुस याये थें वयात नं लसकुस या। यक्व विश्वासीतयत व जितः नं ग्वाहालि बीमह जगुलि वयात न्हायागु हे माःसां
 ग्वाहालि या।
 3 जिनापं ख्रीष्ट येशूयागु ज्या याइपि प्रिस्का व अकिलासपिन्त ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।*
 4 जितः बचय यायेत इपि थःपि हे इन्दलय सीत्यंगु खः। जिं जक मखु, फुक्क जात जातियापि मनूत दुगु मण्डलीं नं इमित सुवाः बियाच्वंगु दु।
 5 इमिगु छैय सुनीगु मण्डलीयात नं ज्वजलपा दु।
 जितः यःमह अले एशियाय दकलय न्हापां ख्रीष्टयात विश्वास यानादीमह इपेनितसयात जिगु ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 6 छिमिगु नितिं ज्यान पानाः यक्व ज्या याइमह मरियमयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 7 यहदी दाजुकिजापि, अले जि नाप इयालखानय च्वनेधुंकिपि एन्ड्रोनिक्स व युनियसयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु। इपि प्रेरितत थें नांजाःपि
 खः। इपि जि स्वयाः नं न्हापालाक ख्रीष्टयात विश्वास यानाच्वपि मनूत खः।
 8 प्रभुयात विश्वास यानाच्वमह जितः यःमह एम्प्लीआतसयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 9 ड्री नाप नापं ख्रीष्टयागु ज्या यानाच्वमह उर्बानस व जितः यःमह स्ताखुसयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 10 ख्रीष्टयागु ज्या बांलाक याइमह धकाः म्हासीका तये धुंक्मह अपेल्लेसयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु। अरिस्तोबुलसया जहानपिन्त नं
 ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 11 जिमह यहदी किजा हेरोदियनयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु। प्रभुयात विश्वास यानाच्वपि नर्किससया जहानपिन्त नं ज्वजलपा दु धकाः
 न्यंकाब्यु।
 12 प्रभुयागु ज्या यानाजुइपि केहेंपि त्रुफेना व त्रोफोसायात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु। दुःखकष्ट सियाः प्रभुयागु ज्या याना जूमह जितः यःमह
 परसीसयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 13 प्रभु ल्ययातःमह स्फूसयात व वया मांयात ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु। वया मां जिमह मां थें हे खः।*
 14 असीक्रितस, फ्लेगन, हर्मेस, पत्रोबास, हर्मास व इपि नाप दुपि विश्वासी दाजुकिजापिन्त ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 15 फिलोलोगस, युलिया, नेरियस व वया केहें, अले ओलिम्पास, व इपि नाप संगति याइपि फुक्क विश्वासीतयत नं ज्वजलपा दु धकाः न्यंकाब्यु।
 16 दाजुकिजापि सकसितं थःथवय यच्चु गुगलं माया यानाः ज्वजलपा यायेगु या। ख्रीष्टयागु यक्व मण्डलीपाखे छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।
 दक्वसिबय लिपायागु सल्लाह।
 17 यःपि दाजुकिजापि, छिमित स्थानगु शिक्षा नाप पायुछि मजुइक अःखतं ल्वापु याकेत व मनूतयगु विश्वास स्यंकेत स्वइपि नाप होश यानाच्वे।
 इपिपाखे तापाक च्वे।
 18 थज्याःपि मनूतयसं ड्री प्रभु येशू ख्रीष्टयागु सेवा याइ मखु, बर थथःगु प्वाःया निति सेवा याना जुइ। म्हुतं ध्यः थें नाइसे च्वंक खँ ल्हानाः
 स्वजासिजापिन्त ध्वं लाइ।
 19 छिमिसं परमेश्वरयात मानय यानाच्वंगु दु धकाः फुक्कभनं बयल्य जगुलि जि छिपि खनाः तसकं हे लयतायाच्वना। छिमिसं मभिगुली वास्ता
 मयासें छुं हे मरस्युपि थें जुयाः भिगुली जक बांलाक मन तयाः बुद्धिमान ज्या च्वंसा जि तसकं लयताये।
 20 थुकथं याना जूसा शान्ति बियादीमह परमेश्वर शैतानयात छिमिगु तुतिं याकनं हे न्हुइके बी। ड्री प्रभु येशू ख्रीष्टयागु दया माया छिमिके दयाच्वनेमा।

* 15:21 १५:२१ यो ५:२१-२५

* 15:22 १५:२२ रोम १:१३

* 15:26 १५:२६-२६ १ कोर १:६१-७

* 15:27 १५:२७ १ कोर १:११

* 16:3 १६:३ प्र १:६२

* 16:13

- 21 जि नाप नाप प्रभुयागु ज्या यानाच्चंम्ह तिमोथी, जिमि यहदी किजापि लुकियस, यासोन व सोसिपान्रोसपिन्सं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।*
- 22 थ्व पौ च्वःम्ह जि तर्तियसयागु नं प्रभुयात विश्वास यानाच्चंपि छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।
- 23 मण्डलीयात व जितः थःगु पाहां ब्वंम्ह गायसं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। शहरयाम्ह दाभरि इरास्तस व झीम्ह विश्वासी किजा क्वार्टसं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।*
- 24 [झी प्रभु येशू ख्रीष्टयागु दया माया छिपि सकसिकें दयाचवनेमा। आमेन।]
- 25 परमेश्वरयात तःधकि, छायाःसा छिमिगु विश्वास बल्लाकादी फुम्ह परमेश्वर हे खः। न्हापानिसें गुप्त तयातःगु येशू ख्रीष्टयागु भिगु खँ आः सकसितं सीके बियादीगु दु।
- 26 थ्व हे गुप्त खँ आः फुक्क मन्तयत सीके बीत अगमवक्तातय्सं च्वया थकूगु दु। सदां दयाचवनीम्ह परमेश्वरं फुक्क जात जातियापिन्त सीके बीत, अले विश्वास यानाः वयकःयात मानय् यायेत थ्व भिगु खँ बयबय् यायेमाः धकाः आज्ञा बियादीगु दु।
- 27 छम्ह हे जक बुद्धिमान परमेश्वरयात येशू ख्रीष्टयापाखें सदां जयजय जुयाचवनेमा। आमेन।

कोरिन्थ्य च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु न्हापांगु पौ म्हसीका

ध्व पौ पावलं थःम्हं नीस्वना थकृगु मण्डलीया इसाई जीवन व विश्वासया बारे खनेदः वःगु समस्यायात कयाः च्वःगु खः। उबलय कोरिन्थ थायथासं मनुत वयाः च्वनीगु गीसया छगु तःधंगु शहर खः। नापं रोमी साम्राज्यया छगु प्रान्त अखैयाया राजधानी नं खः। ध्व ब्यापार, संस्कृति, धीधी धर्मया निति नां जाः।

पावलं भिगु खँ न्यकेगु निगगु यात्राय दकलय लिपा कोरिन्थ्य वनाः यहदीतय धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय भिगु खँ न्यंकलय, तर अन्वः थें यहदीतयसं पावलया शिक्षायात मानय मयागुलि यहदीतय धर्मशास्त्र स्यनीगु छँय त्वःताः वं मेगु जातियापिन्त भिगु खँ न्यकेगु यात। (प्रेरित १८:१-२०) कोरिन्थ्य न्हगु मण्डली शुरु याये धुंकाः पावलं व थाय त्वःताः एफिससय वनाः अन व निर्दं तक च्वन। एफिसस कोरिन्थं समुद्र पारि प्यसः व चयस्वँ किलोमिटर पुबंय (आःया टर्की देशय) लाः।

पावलं पतिइ कोरिन्थया मण्डलीइ ल्वापु व व्यभिचार जुयाच्वंगु, ब्याहाया खँय कचकच जगु, मूर्तियात छाःगु प्रसाद नयेगु, गुकथं मण्डलीइ सेवा यायेगु, पवित्र आत्मां बियादीगु वरदान व सीपि म्वाना वइ धयागु खँय जोर बियाः च्वयातःगु दु। पावलं भिगु खँय थुमिगु बारे गुकथं च्वयातःगु दु धकाः दुयंक च्वयातःगु दु।

ध्व पौयात कोरिन्थ्य च्वंपिन्त च्वःगु न्हापांगु पौ धकाः धाःसां ध्व इमित च्वःगु न्हापांगु पौ मखु, वं ध्व पतिइ न्हापा नं छगु पौ च्वये धुंक्रुगु खँ न्हाथनातःगु दु (५:१)। इमिसं नं क्यात पौ च्वल (७:१)। इमित च्वःगु न्हापांगु पतिइ इमिसं न्यंगु खँया लिसः नं बियातःगु दु। १३ अध्यायलय परमेश्वरं थः मनुतयत बियादीगु दकलय तःधंगु वरदान मायायागु खँ न्हाथनातःगु दु। ध्व अध्याय सफूया दक्वसिबय नांजाःगु अध्याय खः। ईस्वी सम्बत ५४ पाखे पावलं एफिससं इमित ध्व न्हापांगु पौ च्वःगु खः।

ध्वलः पौ

न्हाखँ १:१-९

मण्डलीइ ल्वापु जगु १:१०-४:२१

व्यभिचार व ब्याहाया खँ ५:१-७:४०

विश्वासी व विश्वासी मखुपि ८:१-११:१

मण्डलीइ गुकथं सेवा यायेगु ११:२-१४:४०

ख्रीष्ट सिनाः म्वानावःगु व विश्वासीत १५:१-५८

यहूदियाय च्वंपि विश्वासीतयत चन्दा ब्यगु १६:१-४

थःगु खँ व क्वचायकृगु १६:५-२४

१ कोरिन्थी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 परमेश्वरं ख्रीष्ट येश्याम्ह प्रेरित यानातःम्ह पावल व झी किजा सोस्थेनेसपाखें

2 कोरिन्थ्य च्वंगु मण्डलीयापिन्त* ज्वजलपा!

ख्रीष्ट येशपाखें पवित्र ज्पि परमेश्वरया मनु जुइत सःतातःपि व थाय थासय च्वंपि झी प्रभु येश् ख्रीष्टयागु नां काइपि सकसितं^०

3 झी परमेश्वर बाः व प्रभु येश् ख्रीष्टं दया माया व शान्ति बियादीमा।

4 ख्रीष्ट येश् छिमिंत दया माया यानादीगुलि जिं न्हाबलें परमेश्वरयात सुभाय बियाच्वनागु दु।

5 ख्रीष्टयात विश्वास याःगुलि छिपि फुकक खँय तःमि जुल। छिमिके सकतां ज्ञान नं दत, अले बांलाक थुइकाः खँ नं ल्हाये सल।

6 ख्रीष्टयागु खँ छिमिसं बालाक थुइका कयाः थःगु नुगलय दुने तयातःगु नं दु।

7 अयजगुलि येश् ख्रीष्ट ज्ञायादी तिनि धकाः छिपि पियाच्वगुलि छिमित छुं नं आत्मिक वरदान मगाःमचाः जुइ मखु।

8 झी प्रभु येश् ख्रीष्ट ज्ञायादीबलय तक परमेश्वरं छिमित विश्वासय क्वातुकाः द्रं मदुम्ह यानातयादी।

9 परमेश्वर विश्वास याये बःम्ह खः। वयकलं हे थःकाय, झी प्रभु येश् ख्रीष्टनाप झींत मिलय यानादीगु खः।

मण्डलीइ ल्वापु जगु

10 यःपि दानुकिजापि, झी प्रभु येश् ख्रीष्टया नामय छिमित जिगु बिन्ति दु – छिपि सकसिनं छगु हे खँ ल्हायेगु या। छिमिगु दथुइ ल्वापु मजुइमा बरु छिपि फुककं मिलय जुयाः छगु हे बिचाः व छगु हे मन जुयाच्वनेगु त्वःते मते।

11 छिपि थःथवय ल्वानाच्वन धयागु खँ जितः क्तोएया छँयापिनसं कंगु खः।

12 जिं न्यनागु खँ छु धाःसा छिपि गुम्हयसिनं – “जि पावलयाम्ह” धाइगु हं, गुम्हयसिनं “अपोल्लोसायाम्ह,” गुम्हयसिनं “केफासायाम्ह,” गुम्हयसिनं “ख्रीष्टयाम्ह” धकाः धाइगु हं।^०

13 छु ख्रीष्ट तःम्ह मछि दु ला? छिमिगु लागि कूसय सीम्ह पावल खः ला? अले पावलयागु नाम छिमिसं बत्तिस्मा कयागु खः ला?

14 क्रिस्पास व गायसयात बाहेक जिं मेपि सुयातं बत्तिस्मा मबिया। उकि जिं परमेश्वरयात सुभाय बियाच्वना।^०

15 अयजगुलि जिगु नाम बत्तिस्मा बिल धकाः सुनानं धाये फइ मखु।

16 अँ, स्तिफनसयात व वया छँयापिन्त नं बत्तिस्मा बियागु दु। इपि बाहेक मेपि सुयातं जिं बत्तिस्मा बिया थें मच्वं।^०

17 ख्रीष्ट जितः बत्तिस्मा बीत छ्वयाहयादीगु मखु, बरु भिगु खँ न्यकेत छ्वयाहयादीगु खः। थये भिगु खँ थःगु बुद्धि न्यंकागु मखु। मखुसा ख्रीष्ट कूसय सिनाः शक्ति क्यनादीगु सिंति वनी।

परमेश्वरयागु बुद्धि व शक्ति ख्रीष्ट हे खः

18 परमेश्वरयात म्हमस्यापि मनुतयत ला ख्रीष्ट कूसय सिनादिल धयागु खँ मूर्ख खँ खः। झी बचय यानातःपिन्त ला ख्रीष्ट कूसय सिनादीगु खँ परमेश्वरयागु शक्ति खः।

* 1:2 १:२ मण्डली ग्रीक भाषां एक्लेसियायात

✪ 1:2 १:२ प्रे १:८:२

✪ 1:12 १:२२ प्रे १:८:२४

✪ 1:14 १:२४ प्रे १:८:२६ १:२:२६; रोम १:४:२६

✪ 1:16 १:२६ १ कोर १:४:२६

19 श्व हे खँ धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु -

“जिं ज्ञानीपिनिगु ज्ञानयात

नाश यानाबी,

अले बुद्धिमानतय्गु बुद्धियात

ज्यालगय् मजुइकाबी।”^७

20 ज्ञानी धाःपि गन वन? सःस्यूपि धाःपि गन वन? श्व संसारय् जवाःसवाः यानाजुइपि गन वन? परमेश्वरं श्व संसारयागु ज्ञानयात मूर्खं यानादीगु मद् ला?^८

21 थःगु हे ज्ञान बुद्धि मनुतयसं परमेश्वरयात म्हसीके फइ मखु धयागु खँ वयकलं स्यु। उकिं सःस्यूपिन्सं मूर्खं खँ ताय्कूगु येशू कूसय् सिनादीगु खँ न्यानाः विश्वास याःपिन्त बच्यु यायेगु क्वःछिनादिल।

22 श्व खँ धाःथे हे खः धकाः सीकेत यहदीतयसं चिं माला जुइ, अले ग्रीकतयसं ज्ञान माला जुइ।

23 जिमिसं धाःसा कूसय् सीम्ह ख्रीष्टयागु खँ न्यंका जुया। यहदीतयगु निंति श्व पंगः जुल, अले ग्रीकतयगु निंति श्व मूर्खं खँ जुल।

24 थथे खःसां परमेश्वरं सःताःदीपि यहदीतयत व यहदीमखुपिन्त नं ख्रीष्ट हे परमेश्वरयागु शक्ति व बुद्धि खः।

25 परमेश्वरयागु मूर्खं खँ मनुतयगु ज्ञान स्वयाः तःधं, अले परमेश्वरयागु कमजोरी मनुतयगु बल स्वयाः तसकं बल्लाः।

26 यःपि दाजुकिजापि, परमेश्वरं सःतादीबलय् छिपि गज्याःपि खः छकः लुमंका स्वा। मनुतयगु न्हाःने छिपि गुम्हं गुम्हं जक बुद्धिमान, शक्ति दुपि, अले तःधपि खः।

27 संसारय् च्वंपि बुद्धिमानतयत लज्या चायकेत परमेश्वरं मूर्खतयत ल्ययादिल। अले संसारय् च्वंपि शक्ति दुपिन्त लज्या चायकेत बमलाःपिन्त ल्ययादिल।

28 संसारय् च्वंपि मनुतयसं चिधं धाःगु, क्वहंकातःगु व ज्यालगय् मजु धयातःगुयात परमेश्वरं ल्ययादिल। संसारं तःधं ताय्कूपिन्त नाश यायेत परमेश्वरं इमित ल्ययादीगु खः।

29 अयजुगुलि सुनानं परमेश्वरया न्हाःने तःधंछुइ फइ मखु।

30 परमेश्वरं छिमित ख्रीष्ट येशू नाप मिल्यु यानादिल। वयकलं झीत ख्रीष्टपाखे फुक्क खँ सीके थुइके फयकादिल। ख्रीष्टं यानाः हे झीपि परमेश्वर नाप मिल्यु जुइ खन। ख्रीष्टं झीत पवित्र यानाः पापं मुक्त यानादिल।

31 अयजुगुलि धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु - “सुयां तःधंछुइ मास्ति वःसा परमेश्वरं यानादीगु खँय् तःधंछु।”^९

2

कूसय् सीम्ह ख्रीष्टयागु खँ

1 यःपि दाजुकिजापि, परमेश्वरयागु भिगु खँ न्यंकेत छिमिथाय वयाबलय जिं यक्व ब्वना तयागु दु धकाः मक्यना, अले हानं ततःहाकयक नवानाः ह्ययकेत मस्वया।

2 छिपिनाप च्वनाबलय जिं कूसय् सिनादीम्ह येशू ख्रीष्टयागु खँ बाहेक मेगु फुक्क खँ ल्वःमंका छवयेगु पक्का यानागु खः।

3 जिं आम्कन वयाबलय कमजोर जुयाः म्याःगुलि थरथर खात।^{१०}

4 भिगु खँ न्यंका च्वनाबलय जिगु म्हुतं थःगु ज्ञान व चलाखि खँ पिहां मवः। पवित्र आत्मायागु शक्ति जक जिं नवानागु खः।

5 अयजुगुलि छिमिसं मनुतयगु ज्ञानयात विश्वास याःगु मखु, बर परमेश्वरयागु शक्तियात विश्वास याःगु खः।

परमेश्वरयागु ज्ञान

6 अयनं परमेश्वरयागु खँ बालाक सीके थुइके धुंक्पिन्त धाःसा जिं ज्ञानयागु खँ ल्हाना च्वना। श्व खँ धाःसा संसारय् च्वंपिनिगु मखु, शासन याना च्वंपिनिगु नं मखु। इपिं याकनं नाश जुयावनी।

7 जिं परमेश्वरयागु हे गुपि ज्ञानया खँ ल्हाना च्वना। श्व संसार हे मद्दिनबलय निसं परमेश्वरं झीगु महिमाया निंति श्व ज्ञान झीत ल्ययातःगु खः। श्व ज्ञान मनुतपाखे सुलाच्वंगु गुपि खँ खः।

8 श्व संसारया जुजुपि छम्हयसिनं हे श्व ज्ञान मथु। इमिसं श्व ज्ञान थूगु जूसा दकलय् तःधंम्ह प्रभुयात कूसय् नकि तानाः स्याइ मखुगु।

9 धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु -

“मनुखं मखुंगु, मन्यंगु,

व मतिइ मतःगु खँ

परमेश्वरं थःत माया याना

च्वंपिनिगु निंति

तयार यानादिल।”^{११}

10 परमेश्वरयागु श्व हे गुपि खँ पवित्र आत्मापाखे वयकलं झीत हे सीके थुइके बियादीगु खः। पवित्र आत्मां न्हागु माला स्वइ, परमेश्वरयागु दुसगलय् च्वंगु खँनाप मालाः सीकी।

11 मनुतयगु नुगलय् च्वंगु खँ इमिगु आत्मां हे जक स्यु। अथे हे परमेश्वरयागु खँ परमेश्वरया आत्मां जक स्यु।

12 परमेश्वरं झीत श्व संसारयागु आत्मा बियादीगु मखु, बर पवित्र आत्मा बियादीगु खः। वयकलं बियादीगु फुक्क खँ झीसं सीके फयेमा धकाः झीत श्व बियादीगु खः।

13 अयजुगुलि जिमिसं मनुतयगु बुद्धि स्यंगु खँ नमवाना। पवित्र आत्मां स्यनादीगु खँ जक वयकःयागु आत्मा दुपि छिपि विश्वासीतयत कनागु खः।

14 परमेश्वरयागु आत्मा मद्दिपिन्सं वयकःयागु आत्मां बियादीगु खँ काये फइ मखु। अज्याःम्ह मनुखं थज्याःगु खँ थुइके फइ मखु, उकिं थज्याःगु खँ वयागु निंति मूर्खं खँ जक जुइ। थज्याःगु खँ ला परमेश्वरया मनुतयसं जक थुइके फइ।

15 पवित्र आत्मा दुम्ह मनुखं न्हागु नं जाँच्यु याये फइ। थज्याःम्ह मनुयात धाःसा सुनानं जाँच्यु याये फइ मखु।

16 धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु -

“प्रभुयागु मन सुनां सीके फु?

प्रभुयात स्यने फुम्ह सु दु?"

न्हागु हे जूसां झी विश्वासीतयके ख्रीष्टयागु मन दु। *

3

परमेश्वरया च्यःत

1 यःपि दाजुकिजापि, परमेश्वरयागु खँ बांलाक स्यपि मनुत नाप थें छिपिनाप जिं खँ ल्हाये मफुत। नकतिनि नकतिनि जक ख्रीष्टयात विश्वास याःपि थ्व संसारयापि मनुत नाप खँ ल्हाये थें जक ल्हाना च्वना।

2 जिं छिमिंत दुफु ल्वाका, दुधंगु नसा मनका। छाथधाःसा छिमिसं उकियात पचय याये मफु, आः तक नं पचय याये मफुनि।*

3 छाथधाःसा आः तक नं छिपि थ्व संसारयापि मनुत थें च्वनाच्वंगु दु, कर्पिनि ज्यगु छिमिसं स्वये हे मफु, हानं छिपि थःथवय ल्वानाच्वंगु दु धाःसा छिपि थ्व संसारयापि मनुत थें च्वनाच्वंगु दु धकाः अर्थे हे सीदत नि।

4 छिपि गुम्हयसिनं थथे धाइ – “जि ला पावलयाम्ह,” अले गुम्हयसिनं धाइ – “जि ला अपोल्लोसयाम्ह।” थथे धयाजुइपि मनुत संसारयापि मनुत स्वयाः छु पात?*

5 अपोल्लोस धाःम्ह सु खः धकाः? अथे हे पावल धाःम्ह सु खः धकाः? जिपि निम्ह छिमिंत प्रभुयागु भिंगु खँ कनाः विश्वास याकापि परमेश्वरया च्यःत जक खः। प्रभुं जिमित याकेबियादी थें जिमिसं यानाच्वनागु खः।

6 जिं पुसा पिना, अले अपोल्लोसं लः बिल, थ्वयात तःमा यानादीम्ह ला परमेश्वर खः।*

7 उकिं पुसा प्युम्ह मनु व लः ब्युम्ह मनु छुनं मखु, तर तमा यानादीम्ह परमेश्वर हे खः।

8 पुसा प्युम्ह मनु व लः ब्युम्ह मनु निम्हं उर्थे खः। थुमिसं गुलि ज्या याःगु खः उलि हे थुमित परमेश्वरं ज्याला बियादी।

9 जिपि ला परमेश्वरयागु ज्या याः जुइपि ज्यामित जक खः, अले छिपि परमेश्वरयागु नुँ खः। छिपि परमेश्वरयागु छैनं खः।

10 परमेश्वरया दया मायां यानाः जिं सःम्ह दकःमिं थें जग स्वना बिया, अले थ्व हे जगय मेम्ह मनुखं छें दना वनी। छें दनिम्हयसिनं गथे यानाः देनेमाः धकाः बांलाक बिचाः यायेमाः।

11 परमेश्वरं तयादीगु थ्व छगु हे जक जग येशु ख्रीष्ट खः। सुनानं मेगु जग तये फइ मखु।

12 थ्व हे जगय गुम्हयसिनं लुँ, वहः, मू वंगु ल्वहं तयाः छें दनी, अथे हे गुम्हयसिनं सिं, घाँय, व स्यागु छें दनी।

13 सुनां बांलाक ज्या यात, सुनां बांमलाक ज्या यात धकाः ख्रीष्ट न्याय यायेत झायादीबलयु जाँचय यानादी। छाथधाःसा उबलयु फुक्क मनुतयगु ज्या मिइ तयाः जाँचय याइ।

14 मिं हे थीं मफयक सुनां छें दन व मनुयात परमेश्वरं इनाम बियादी।

15 अथे हे सुं मनुखं दयकातःगु छें मिं नयाः नौ जुयावन धाःसा व मनुखं याःगु ज्या फुक्कं सिति वनी। व मनु जक मिं पिहां वयाः बचय जूम्ह थें बचय जुइ।

16 छिपि परमेश्वरयागु देगः खः, उकिं पवित्र आत्मा छिमिके च्वनादी धकाः छिमिसं मस्यु ला?*

17 अयजगुलि सुनानं परमेश्वरयागु देगः स्यंकल धाःसा वयात नं परमेश्वरं स्यंकादी। वयकःयागु देगः पवित्र जुइमाः। अले परमेश्वरयागु देगः छिपि हे खः।

18 थःम्ह थःत धोखा बी मते। छिपि मध्ये सुनानं थःत थ्व संसारय बुद्धि दुम्ह धकाः मतिइ तःसा थज्याःम्ह मनु मुर्ख जुइमा, अले जक व मनु बुद्धिमान जुइ।

19 थथे छाथ जुइ धाःसा, थ्व संसारयागु बुद्धि ला परमेश्वरया न्हाःने छुं नं मखु, थ्व हे खँय थथे च्वयातःगु दु –

“परमेश्वरं बुद्धिमानतयत

इमिगु हे चलाखिइ च्वनादी।” *

20 हानं थथे च्वयातःगु दु –

“बुद्धिमानतयगु बिचाः

ज्यालगय मजू धकाः परमप्रभुं स्यु।”*

21 अयजगुलि मनुतयगु खँय तःधंछुइ मज्यु। धातर्थे धाये धाःसा सकतां छिमिगु हे खः।

22 पावल, अपोल्लोस व पनुस, अले थ्व संसार, जीवन व मृत्यु, अले जुयाच्वंगु ई व लिपा वइगु ई, दक्क फुक्क छिमिगु हे खः।

23 अले छिपि फुक्कं ख्रीष्टयापि खः व ख्रीष्ट परमेश्वरयाम्ह खः।

4

ख्रीष्टया प्रेरितत

1 जिपि परमेश्वरयागु गुत्ति खँ लःल्हाना तःपि ख्रीष्टया च्यःत खः धकाः छिमिसं भाःपीमाः।

2 विश्वास यायेबहःपि च्यःत खः धकाः जिमिसं क्यनेमाः।

3 अयजगुलि आः थ्व संसारयापि मनुतयसं थें छिमिसं जितः भिं धाःसां मभिं धाःसां वास्ता मदु। थथःम्हं तुं हे नं जिं थःत भिम्ह खः ला कि मभिम्ह खः धकाः धाये मखु।

4 जिगु नुगः यच्युसे च्वं। अथे धकाः जि दुं मदुम्ह मनु खः धयागु मखु, जिगु न्याय याइम्ह ला प्रभु खः।

5 उकिं ई स्वयाः न्हापा छुं खँय न्याय यायेगु याये मते। तर प्रभु झाया मदितले पियाच्वँ। छाथधाःसा वयकलं मनुतयगु नुगलयु च्वंगु गुत्ति ज्याखँ, अले हानं सुनानं मसीक याःपिमिगु ज्याखँ नं उलादी। थथे जुइ धुंकाः स्याबास बी माःपि मनुतयत परमेश्वरं हे स्याबास बियादी।

6 यःपि दाजुकिजापि, छिमिगु निति जिं व अपोल्लोसं च्वय धयागु खँ यानाः क्यनाबियागु दु। झीत बीगु आज्ञायात मानय यायेमाः धकाः छिमिंत स्यनेत हे जिमिसं थथे यानाः क्यनागु खः। छिपि मध्ये सुं नं तःधंछुइ मते, अले हानं मेपिन्त हेला याये नं मते।

* 2:16 ३:१६ यथे ४:०-१३

* 3:2 ३:२ लिब ५:१२-१३

* 3:4 ३:४ १ कोर १:१२

* 3:6 ३:६ प्रे १:२४-२६,२८-२८

* 3:16 ३:१६ १ कोर ४:१६; २ कोर ४:१६

* 3:19

- 7 छिमित सुनां मेपि स्वयाः तर्धं याना तल? छिमिके दुगु फुक्कं परमेश्वरं हे बियादीगु मखु ला? फुक्कं अथे बियातःगु जूसां ब्यगु हे मखु थें यानाः छाय छिपि तःधंछुया जुइगु?
- 8 माक्व फुक्क छिमिके दये धुंक्ल मखु ला? छिपि तःमि जुइ धुन मखु ला? जिपि मदुसां छिपि जुजु थें हे जुइ धुन मखु ला? जिमित ला छिपि धाथें हे जुजु जगु जसा यः, छायाधाःसा जिपि नं छिपिनाप जुजु जुइ दइ।
- 9 मनुतयत स्याये यंकीबलय् तमासा क्यने थें जिमित नं परमेश्वरं प्रेरितत दय्कादिल। उकि हे ला खः नि मनुतयगु न्हाःने व स्वर्गदूततयगु न्हाःने नं थव संसारय् जिपि तमासा जुयाच्वंगु।
- 10 ख्रीष्टयागु निंति जिपि मूर्खत थें जुइ धुन। ख्रीष्टयात विश्वास याःगुलि छिपि धाःसा बुद्धिमान थें जुइ धुन, मखु ला? जिपि बमलाः, छिपि बल्लाः। जिमित फुक्कसिनं क्वद्वाका तल, छिमित फुक्कसिनं तःधंका तल।
- 11 आः तक नं जिमिसं नयेत्वेने मखं, भ्वाथःगु वसतं पुनाच्वनागु दु। अले जिमिसं कसाः नयाच्वनागु दु, अले छैबुं मदय्का च्वनागु दु।
- 12 थःम्हं चःति हायकाः जिमिसं ज्या यानाः नयाच्वना। सराः ब्यूपिन्त जिमिसं आशेष बियाच्वना। सास्ती ब्युसां जिमिसं सह यानाच्वना।*
- 13 जिमिगु इज्जत काःपिन्त जिमिसं नाइक लिःसः बियाच्वना। जिपि ला आः तक थव संसारय् साःगाः थें जुयाच्वना। दक्वसियां मिखाया धू जुयाच्वना।
- 14 छिमित लज्या चायकेत मखु बरु जि यःपि मस्तयत थें छिमित सल्लाह बीत थव च्वयाच्वनागु खः।
- 15 छिमित ख्रीष्टयागु भिंगु खं स्वनीपि दुलुङ्कः दःसां छिमि तःम्ह मछि ला अबु दइ मखु। छिमित ख्रीष्ट येशूयागु भिंगु खं कनाः ख्रीष्ट येशूयात म्हासीका बियाम्ह जि छिमि अबु जुयागु दु।
- 16 अय्जुगुलि जि यानाच्वना थें छिमिसं नं या धकाः बिन्ति यानाच्वनागु खः।*
- 17 अथे जगुलि जि छिमिथाय् तिर्मोथीयात छवयाहयागु दु। व जितः तसकं यःम्ह व विश्वास याये बहःम्ह जिम्ह काय थें खः। वयात जि हे ख्रीष्टयात विश्वास याकागु खः। ख्रीष्ट येशूपाखें दुगु न्हगु जीवनय् जि गुक्थं च्वनाच्वन धयागु खं फुक्क व हे छिमित कनी। थव हे खं जि मण्डलीइ फुक्कभनं स्यना जुयागु दु।
- 18 जि आम्कन वइ मखुत धकाः छिपि मध्ये गुम्हं गुम्हं तःधंछुया जगु दु, हं।
- 19 प्रभु जितः छवया हयादीसा जि आम्कन याकनं वये। अले तःधंछुया जूपिनिगु खं मखु, इमिगु शक्ति स्वये।
- 20 छायाधाःसा परमेश्वरयागु राज्य खँय मखु, बरु शक्तिइ दु
- 21 छिमित छु यः, आम्कन वयेबलय् जि कथि ज्वनावये कि क्वमिलु आत्मा व दया माया ज्वनावये?

5

मण्डलीइ दुने मभिगु ज्या

- 1 छिमिगु दथइ व्यभिचार जुयाच्वंगु दु धकाः जितः धाःगु दु। थज्याःगु व्यभिचार ला यहदीमखुपिनि दथइ नं जुइ मखु। छम्हयसिनं ला थः हे चिरिमांयात कलाः तयाच्वंगु दु हं।*
- 2 थथे जुइकाः नं जिमिसं छु ख्वालं तःधंछुया च्वना? जिमिसं दुःख ताये माःगु खः। थथे पाप यानाच्वंम्हयसित छिमिगु पुचलं पितिना छवयेमाःगु खः।
- 3 म्हं तापाःसां जिगु आत्मा छिपिनाप दु। जि इी प्रभु येशूया नाम थथे पाप याना च्वंम्हयसिगु न्याय याये धुन।
- 4 जिपि विश्वासीत फुक्कं छथाय् मुनीबलय् जिगु आत्मा नं छिपिनाप हे दइ। इी प्रभु येशू इीत बियादीगु शक्ति
- 5 थज्याःम्ह मन्यात शैतामयागु ल्यातय् लःल्हानब्यु, अले वयागु म्ह स्यना वसां ख्रीष्ट येशू ज्ञायाः न्याय यानादीबलय् आत्मा धाःसा बचय् जुइ।
- 6 जिमिसं थज्याःगु खँय तःधंछुया जुइगु बांलाःगु खं मखु। न्हायातःगु छवचुंलय् सोडा भचा जक ल्वाकछ्याःसां पंगवाया वइ धकाः जिमिसं मस्यु ला?*
- 7 थथे पुलांगु पापयागु सोडायात जिमिसं वांछवयेमाः, अले छिपि पवित्र जुइ। छिपि सोडा मतसे न्हायातःगु छवचुं जुइ। छुत्कारयागु नखः वये धुंक्ल, छायाधाःसा इीत मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट, इीम्ह छुत्कारयाया चीधिकःम्ह भ्याःचा बलिदान जुयादी धुंक्ल।*
- 8 अय्जुगुलि इीसं पापयागु मभिगु इखं जाःगु पुलांगु सोडां दय्कातःगु मरि नयाः छुत्कारयाया नखः हने मज्यु। सत्य व यचुगु नुगाःया सोडा हे ल्वाक मज्याःगु व श्दुगु मरि नयाः नखः हने।*
- 9 जि न्हापा नं व्यभिचार याइपि नाप बुला जुइ मते धकाः च्वया हये धुनागु खः।
- 10 अथे धकाः जि व्यभिचार याइपि, लोभीत, खँत, मूर्ति पुजा यानाजुइपि, थज्याःपि परमेश्वरयात म्हमस्युपि मनुत नाप बुला जुइ मते धकाः धयागु मखु। थुपिलिसे अलग जुइत स्वःसा ला छिमिसं थव संसार हे त्वःतावने माली।
- 11 जि छिमित धयागु छु धाःसा विश्वासी दाजुकिजापि जुयाः नं व्यभिचार यानाजुइपि, लोभीत, मूर्ति पुजा यानाजुइपि, मेपिन्त मभिका जुइपि, अय्लाः त्वनाजुइपि, अले खँत – थज्याःपि मनुत नाप बुला जुइ मते, अले इपि नाप नये तक मते धकाः धयागु खः।
- 12-13 हानं पिनेयापि मनुतयगु न्याय यायेगु जिगु ज्या मखु। इमित ला परमेश्वरं न्याय यानादी। तर मण्डलीइ दुने च्वपिनिगु न्याय याये हे माः, मखु ला? धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु – “मभिम्ह मन्यात छिमिगु पुचलं पितिनाछ्व।”*

6

विश्वासीपिनिगु ल्वापु अदालतय् यंके मज्यु

- 1 छिमि सुयां थःथवय् ल्वापु जुल धाःसा न्याय यायेत परमेश्वरया मनुतयथाय् मर्वसे परमेश्वरयात म्हमस्युपिनिगु अदालतय् वनेगु ला?
- 2 परमेश्वरया मनुतयसं हे संसारया न्याय याइतिनि धकाः जिमिसं मस्यु ला? जिमिसं हे थव संसारया न्याय याइतिनि धासेंलि थज्याःगु चिधंगु ल्वापु छिने मफु ला?
- 3 स्वर्गदूततयत नं इीसं न्याय याये मानि धकाः जिमिसं मस्यु ला? थव जीवनयागु थज्याःगु ज्याखँ ला जिमिसं अपुक हे छिने फयेमाःगु खः।
- 4 थथे ल्वापु जुल धायेवं छिनेत छिपि परमेश्वरयात म्हमस्युपि मण्डलीया पिनेयापि मनुतयथाय् वनेगु बांलाःगु खं मखु।
- 5 छिमित मखु नं मज्जु ला? छिमिगु पुचलय् थव ल्वापु छिने फुम्ह छम्ह हे बुद्धि दुम्ह मद्दु ला?
- 6 परमेश्वरयात म्हमस्युपिन्त दाजुकिजापिनिगु ल्वापु छिंके बीगु बांमलाः।

* 4:12 ४:२१ प्रे १:२३

* 4:16 ४:२६ १ कोर ११:२; फिलि ३:१७

* 5:1 ५:२ व्य २२:३०

* 5:6 ५:२६ गला ५:२९

* 5:7 ५:१० प्रस १२:५

* 5:8 ५:२० प्रस १३:२५

- 7 थःधव्य ल्वानाः अदालतय वनेगु हे छिपि बगु खः। बरु अन्याय हे सह यानाचवनेगु बांमलाः ला? थग्य याका चवनेगु हे बांमलाः ला?
- 8 छिपि थःपिन्सं हे अन्याय याइगु। थः हे दाजुकिजपिन्त थग्य याइगु।
- 9 मभिपि मनुतयत परमेश्वरयागु राज्यय दुकाइ मखु धकाः छिमिसं मस्य ला? थःमं थःत थग्य याये मते, छायाधाःसा व्यभिचार यानाजुइपि, मूर्ति पुजा यानाजुइपि, थः कलाः दयकं कर्पिनि कलाःलिसे व्यभिचार यानाजुइपि, मिजं मिजं हे व्यभिचार यानाजुइपि,
- 10 खुँत, लोभीत, अयलाः त्वनाजुइपि, कर्पिन्त मभिका जुइपि, अले थग्य यानाजुइपि – थज्याःपि मनुतयत परमेश्वरयागु राज्यय दुकाइ मखु।
- 11 छिपि मध्ये नं गुहं गुहं न्हापा थथे हे याना जुइ धुंक्पि खः। आः ला छिमिगु पाप लिसे धुंक्गु दु। छिपि परमेश्वरयात देछाये धुंक्पि मनुत खः। इरी परमेश्वरया आत्मां प्रभु येशु ख्रीष्टयागु नामं छिमि परमेश्वर नाप मिलय यानादीगु दु।
- परमेश्वरयात ययक जु
- 12 “जि यःथे याये दु” धकाः छिपि मध्ये सुनानं धायेफु। थव खँ ला खः, अयसां फुक्क ज्यां म्हायात भिकी मखु। “जितः यःथे जिं नं याना जुइ दु” धकाः जिं नं धायेफु। अयसां जिं छुकियात नं जितः अधीन याकेबी मखु।*
- 13 सुनानं थथे नं धायेफु – “नयेगु प्वाःयागु लागि खः, अले प्वाः नयेगु लागि खः।” थव ला खः, अयनं थव नितानं परमेश्वरं मदयका छवयादी। मनुयागु म्ह व्यभिचार याना जुइत मखु, बरु प्रभुयात तःधकेत खः। उकिं म्हायात माःगु फुक्कं प्रभु विवादी।
- 14 सी धुंक्कह प्रभुयात परमेश्वरं हानं म्वाकादिल। थथे हे वयकःयागु शक्तिं इीत नं म्वाकादी।
- 15 छिमिगु म्ह ख्रीष्टयागु म्हव्व खः धकाः छिमिसं मस्य ला? थथे खः धयागु जसा ख्रीष्टयागु म्हव्वयात वेश्यायागु म्हव्व यायेगु ला? थथे ला जुइ हे मफइगु खँ खः।
- 16 धर्मशास्त्रय “थुपि निम्हं छम्ह हे जुइ” धकाः चव्या तः थे वेश्यानाप घनीम्ह मनुयागु म्ह वेश्यायागु म्ह नाप छम्ह हे जुइ धकाः छिमिसं मस्य ला?*
- 17 अथे हे प्रभु नाप मिलय जुम्ह मनु नं वयकः नाप छगु हे आत्मा जुइ।
- 18 व्यभिचारपाखें तापाक च्वँ। मेमेगु पाप याःसां म्हायात छुं नं जुइ मखु। व्यभिचार यात धाःसा थःगु हे म्ह लिसे पाप याःगु जुइ।
- 19 छिमिगु म्ह पवित्र आत्मा च्वनादीगु देाः खः धकाः मस्य ला? उकिं छिमिगु म्हय परमेश्वरं छव्याहायादीम्ह पवित्र आत्मा च्वनादी। अयजगुलि छिमिगु म्ह छिमिगु थःगु मखु।*
- 20 छिपि मू पुलाः न्याना तःपि खः। अयजगुलि छिमिगु म्ह परमेश्वरयात तःधकेमाः।

7

ब्याहायागु खँ

- 1 आः जि छिमिसं च्वयाहाःगु खँयागु लिसेः बियाचवना। ब्याहा मयासें चवनेगु बांलाःगु खँ खः।
- 2 अथेसां व्यभिचार अज्वः जगुलि न्हाम्ह मिजंया नं थःम्ह हे कलाः दयेमा। अथे हे न्हाम्ह मिसाया नं थःम्ह हे भाःत दयेमा।
- 3 छम्ह मिजंन थः कलाःलिसे गुकथं हनेमाःगु खः उकथं हे हनेमाः। अथे हे छम्ह मिसानं थः भाःतयात गुकथं हनेमाःगु खः उकथं हे हनेमाः।
- 4 मिसायागु म्हयागु अधिकार मिसायाके मदु, भाःतयाके दइ। अथे हे मिजंयागु म्हयागु अधिकार मिजंयाके मदु, वया कलाःयाके दइ।
- 5 छम्ह मेम्हयसित मयः धकाः धाये मते। सल्लाह यानाः छुं ईया लागि अलग च्वनाः प्रार्थना यायेमाःसां मेबलय नापं हे जु। छिमिसं थःत कःघाये मफुसा शैतानं छिमित स्यकेत स्वइ।
- 6 थथे जि धयाचवनागु खँ छिमिसं याये हे माः धकाः धयागु मखु। थव ला छिमित सल्लाह बियाचवनागु जक खः।
- 7 जितः फुक्क मनुत जि थें ब्याहा मयासें च्वंसा यः। फुक्कसिनं परमेश्वरपाखें थीथी वरदान कयातःगु दु। छम्हयसिके छता वरदान दःसा मेम्हयसिके मेगु हे वरदान दु।
- 8 आः जि ब्याहा मयाःनिपि मिजंतयत व भाःत मदये धुंक्पि मिसातयत धयाचवना – जि थें ब्याहा मयासें च्वने फुसा छिमित तसकं बांलाइ।
- 9 थःत कःघाये मफुसा ब्याहा यायेमाः। छायाधाःसा प्याःचाः सह याये मफयका चवनेगु स्वयाः ब्याहा यायेगु बांलाः।
- 10 ब्याहा याये धुंक्पिन्त प्रभुयापाखें जिगु आज्ञा दु – भाःत दुम्ह मिसां थः भाःतयात त्वःते मज्यु।
- 11 छुं जुयाः भाःतनाप बाया च्वंसा व मिसां मेम्ह मिजंनप ब्याहा याये मज्यु। मिलय जुयाः थः भाःतनाप चवनेगु बांलाः। अथे हे भाःतं नं कलाःयात पारपाचके मज्यु।*
- 12 मेमेपिन्त जि थथे धाये – थव प्रभुयागु खँ मखु, जिगु थःगु हे खः। सुं विश्वासीया कलाः विश्वासी मखुसां भाःत लिसे बाया च्वने मखु धाल धाःसा वयात त्वःते मज्यु।
- 13 अथे हे सुं विश्वासी मिसाया भाःत विश्वासी मखुसां कलाःलिसे बाया च्वने मखु धाल धाःसा वयात त्वःते मज्यु।
- 14 छायाधाःसा विश्वासी मखुम्ह भाःत विश्वासी कलाःम्हं यानाः पवित्र जुल। अथे हे विश्वासी मखुम्ह कलाः विश्वासी भाःतं यानाः पवित्र जुल। अथे मखुसा ला इपिपाखें दुम्ह मन्वा पवित्र जुइ हे मखुत नि। तर इपि ला पवित्र हे जुइ।
- 15 विश्वासी मखुम्ह कलाःम्हं विश्वासी भाःतयात, अथे हे विश्वासी मखुम्ह भाःतं विश्वासी कलाःयात त्वःते धाल धाःसा त्वःतेके ब्यूसां ज्यु। परमेश्वरं इीत शान्तिं बीत सःतादीगु खः।
- 16 विश्वासी कलाःम्हं थः भाःतयात विश्वासी याये फइ मखु धकाः मतिइ तयेगु बांमलाः। अथे हे विश्वासी भाःतं थः कलाःयात विश्वासी याये फइ मखु धकाः मतिइ तयेगु बांमलाः।
- 17 परमेश्वरं धयादी थें व सःतादी थें छिपि जुइमा धकाः जि फुक्क मण्डलीयात स्यना वयागु खः।
- 18 म्हाय चिं तःम्ह मनुयात परमेश्वरं सःतादीगु खःसा वं उगु चिंयात लिकायेत स्वये मते। अथे हे म्हाय चिं मतःम्ह मनुयात परमेश्वरं सःतादीगु खःसा वं नं म्हाय चिं तयेत स्वये मते।
- 19 परमेश्वरया न्हाःने चिं तःसां मतःसां छुं मपाः। तःधंगु खँ ला परमेश्वरयागु आज्ञा मानय यायेगु खः।
- 20 परमेश्वरं सःतादीबलय गथे खः अथे हे च्वनाच्वँ।
- 21 दास जुयाचवंबलय परमेश्वरं छिमित सःतादीगु खःसा छिमिसं दुःख ताये मते, बरु स्वतन्त्र जुइगु मौका वल धाःसा त्वःफिके मते।
- 22 दास जुयाचवपिन्त प्रभु सःतादीगु खःसा थुपि दास थें मजुसे प्रभुया मनुत जुइ, अथे हे दासमखुपि मनुतयत प्रभु सःतादीगु खःसा थुपि प्रभुया दास जुइ।
- 23 छिमित परमेश्वरं मू पुलाः न्यानादीगु खः, उकिं छिपि मनुतय दास जुइ मते।

- 24 यःपि दाजुकिजापि, प्रभुं छिमित सःतादीबलय् छिपि गथे खः अथे हे जुयाः परमेश्वर नाप च्वनाच्वै।
 25 ब्याहा मजुनिपिनिगु व भाःत मदये धुंक्पिनिगु खँ
 25 ब्याहा मजुनिपिनिगु लागि प्रभुं जितः छुं धयादीगु मद्। बरु प्रभुयागु दया मायां विश्वास याये बहःम्ह जुयाः जि छिमित धयाच्वना –
 26 थौंक्रन्हय जुयाच्वंगु दुःखकष्ट स्वयेबलय् ला ब्याहा मयासं च्वनेगु हे भिं जुइ।
 27 ब्याहा याये धुंक्पि मिजतयसं थः कलाःयात त्वःताख्वयेगु मतिइ तये मते। ब्याहा मयानानिसा ब्याहा यायेगु स्वये मते।
 28 तर ब्याहा यात धकाः छिमित पाप लाइ मखु। ब्याहा मजुनिमह मिसां ब्याहा यात धाःसा वयात पाप लाइ मखु। ब्याहा यानाच्वना च्वंपि मनुतयत जुयाच्वंगु दुःखकष्ट छिमित मजुइमा धकाः जिं थ्व खँ च्वयाच्वनागु खः।
 29 यःपि दाजुकिजापि, जिं धायेत्यनागु खँ थ्व खः – ई अच्वः मदये धुंक्ल, आर्वानिसें ब्याहा याये धुंक्मह मनु नं ब्याहा मयानिमह थें च्वनाच्वै।
 30 ख्वया जूपि मनुत आः दुःख मताःपि मनुत थें च्वनाच्वै। न्हिलाः जूपि लयताःपि थें मच्वंक च्वै। न्यानाः हयागु नं थःगु मखु थें याना च्वै।
 31 संसारयागु ज्याखँ याना च्वंपिन्सं याना मच्वंपि थें जुयाच्वै, छायाधाःसा थ्व संसार याकनं हे मदयावनी।
 32 छिमित दुःखकष्ट मजुइमा धकाः जिं थ्व खँ धयाच्वनागु खः। ब्याहा मयाःम्ह मनुखं प्रभुयात गय् यानाः लयतायकेगु धकाः प्रभुयागु ज्या मन तयाः यायेगु कुतः याइ।
 33 ब्याहा याये धुंक्मह मनुखं संसारयागु ज्याखँय मन तयाच्वनी, छायाधाःसा वं थः कलाःयात लयतायकेगु कुतः यानाच्वनी।
 34 अयजुगुलि थज्याःम्ह मनुयागु मन निखे लानाच्वनी। अथे हे ब्याहा मजुनिमह मिसां नं प्रभुयागु ज्या मन तयाः याइ, छायाधाःसा वं थःगु म्हे व आत्मां नं पवित्र जुइगु कुतः याइ। अले ब्याहा जुइ धुंक्मह मिसां संसारयागु ज्याखँय मन तयाच्वनी, छायाधाःसा वं थः भाःतयात लयतायकेगु कुतः यानाच्वनी।
 35 थ्व खँ जिं छिमित हे भिं यायेत धयाच्वनागु खः। छिमित पनेत मखु बरु छिमिसं पंगः मवयक दुरुगलनिसें प्रभुयात लयतायके फयेमा धकाः धयागु खः।
 36 सु मनुखं थःनां ब्याहा क्वःछिनातःम्ह मिसानाप बांमलाःगु व्यवहार याःगु तायकूसा अले उमह मिसाया उमेर नं अप्वया वनाच्वंगु दुसा वं ब्याहा याये मास्ति वयकूसा ब्याहा याये ज्यु। थुकी पाप मद्। इमिगु ब्याहा जुइ हे माः।
 37 थःगु मनयात बल्लाकाः मिसायात ब्याहा मयायेगु क्वःछित धाःसां ठीक हे जू।
 38 सुनां थः क्वःछिनातःम्ह मिसानाप ब्याहा याइ वं बांलाःगु हे याइ। तर ब्याहा मयाःसा इन बांलाः।
 39 ब्याहा जुइ धुंक्मह मिसां थः भाःत दतले हानं ब्याहा याये मज्यु। भाःत सीधुकाः धाःसा थःत यःमहे म्हे मिजनाप ब्याहा याःसां ज्यु। बरु विश्वासी नाप हे जक यायेमाः।
 40 जिगु बिचाःकथं भाःत मदये धुंक्मह मिसां ब्याहा मयासं च्वनाच्वने फुसा सुखे जुइ। अथेसां जिं स्वयेबलय् ला जिके नं पवित्र आत्मा दी।

8

मूर्तियात छाःगु प्रसादयागु खँ

- 1 आः मूर्तियात छाःगु प्रसादयागु खँय, “झीपि फुक्कसिकें ज्ञान दु” धयागु खँ झीसं स्यु। ज्ञानं मनुतयत तःधंछुकी, तर मायां फुक्कसिगु भिं याइ।
 2 जिं “छुं स्यु” धकाः धया जुइमह मनुखं गुलि वं सीके माःगु खः उलि सी मखु।
 3 परमेश्वरयात माया यानाच्वंमह मनुयात धाःसा परमेश्वरं नं म्हेस्यु।
 4 अयजुगुलि मूर्तियात छाःगु प्रसाद नये ज्यु ला कि मज्यु धयागु खँय झीसं स्यु – “मूर्ति धयागु ला छुं नं मखु” कःमितयसं दयकातःगु जक खः। “परमेश्वर ला छम्ह हे जक दु” धकाः नं झीसं स्यु।
 5 आकाश व पृथ्वीइ घःत धाःपि यक्व हे दःसां
 6 झीगु निति ला छम्ह हे जक परमेश्वर बाः दु। थ्व हे परमेश्वरं फुक्कं सृष्टि यानादीगु खः, उकिं थ्व हे परमेश्वरयागु निति झीपि म्वानाच्वनागु दु। अले प्रभु नं छम्ह हे जक दु, वयकः खः येश् ख्रीष्ट। थ्व हे प्रभु येश् ख्रीष्टपाखें फुक्कं सृष्टि जुल, प्रभु येश् ख्रीष्टपाखें हे झीपि म्वानाच्वना।
 7 अथेसां फुक्कं मनुतयके थ्व ज्ञान मद्। अयजुगुलि गुलिखय मनुतयसं मूर्तियात मानय यानाच्वंगु दु। इमिसं आः तक मूर्तियात छाःगु प्रसाद नइबलय् मूर्तियागु हे नसा नयाच्वना धकाः मतिइ तइ। अले इमिगु मन बमलाःगुलि अशुद्ध जुइ।
 8 नसां झीत परमेश्वरयाथाय थ्यंकी मखु। नसा नल धकाः झी तःधनी मखु, अले मनल धकाः चिधनी नं मखु।
 9 बरु बांलाक होश या, छिमिगु न्हागुं नये ज्यु धयागु खं यानाः विश्वासय बमलाःनिपित पापय लाके बी मते।
 10 छिपि थें ज्याःपि ज्ञान दुपि विश्वासीतयसं देगलय् मूर्तियात छाःगु प्रसाद नयाच्वंगु विश्वासय बमलाःनिमह सुनानं खन धाःसा छु व जक प्रसाद नयेत न्हाःमचिली ला?
 11 थुकथं विश्वासय बमलाःनिपि दाजुकिजा छिमिगु ज्ञानं यानाः स्यना मवनी ला? थज्याःपिनिगु हे निति ख्रीष्ट सिनादीगु मखु ला?
 12 थुकथं इमिगु बमलाःगु मनयात छिमिसं स्यंकल धाःसा छिमिसं ख्रीष्टयात हे स्यंकृति ग्यनी, अले छिमित पाप लाइ।
 13 नसां थः दाजुकिजापित पापय लाकीगु जूसा जिं ला धयागु गुब्बं नये मखु। थः दाजुकिजापित जिं पाप याकेत स्वये मखु।

9

प्रेरिततयसं यायेमाःगु व याये ज्युगु खँ

- 1 जिं जक यःथें याये मद् ला? जिं जक छम्ह प्रेरित मखु ला? झी प्रभु येश्यात जिं खनागु मद् ला? छिमित परमेश्वरयागु भिगु खँ न्यंकाः विश्वास याका तयाम्ह जि हे मखु ला?
 2 मेपिन्सं जितः प्रेरित धकाः मानय मयाःसां छिमिसं ला जितः मानय यानाच्वंगु दु। छिमिसं प्रभुयात विश्वास यानाः ज्या यानाच्वंगुलि हे नं जिं छम्ह प्रेरित खः धकाः बांलाक सी दु।
 3 जितः कुंछिनिपित जिं थथे लिसः बी –
 4 थथे ज्या याना च्वंसिलि जिं जक नयेत्वने मथ्याः ला?
 5 मेपिं प्रेरिततयसं याना जू थें जिं जक याना जुइ मद् ला? प्रभुया किजापिन्सं व केफासं याना जू थें जिं जक थः कलाः ज्वनाः चाःहुला जुइ मद् ला?
 6 बारनाबासं व जिं जक ज्या यानाः नया जुइमाः धयागु दु ला?
 7 सुं सिपाइंनं थःम्ह हे खचं यानाः ज्या याइ ला? दाखमा प्यूहयसिनं दाख नये मदइ ला? फैजवालं थःम्हं लहिनातःपिं फेतयगु दुरु त्वने मदइ ला?

- 8 थथे न्हियान्हिथं जुयाचवनीगु खँयात जि थःम्ह हे धायेमाःगु मद्दु, छायाधाःसा व्यवस्थायुं न थ्व हे खँ च्वयातःगु दु।
- 9 “अन्न दाइबलय् द्रव्या त्वाथय पिचा तयाबी मते” धकाः मोशां च्वया थकूगु दु। द्रव हे ज्याःमह्यसित ला परमेश्वरं थुकथं स्वयादी धाःसा इतीत जक स्वयामदी ला?*
- 10 थ्व खँ इीगु निति न च्वयातःगु खः। बुँ पालिम्हयसिनं व छव लइम्हयसिनं थःतं छुं दइ ला धकाः हे बुँज्या याइ।
- 11 जिमिसं न प्रभुयागु वचन पुसा हले थें छिमित न्यकागु दु। अय्जुगुलि जिमिसं छिमिके छुं काल धकाः अजू चायेमाःगु दु ला?*
- 12 मेपिन्सं ला छिमिके अथे कयाचवंगु दु धासेलि जिमिसं जक काये मथ्याः ला?
- जिमिसं ला छिमिके छुं कयागु मद्दुनि। ख्रीष्टयागु भिंगु खँ न्यका जुइबलय् छुं पंगः मवयसा धकाः जिमिसं थथे सह यानाचवनागु खः।
- 13 देगलय् सेवा याइपिन्सं देगलय् हे नयेदइ, अले बलि बी थाय् सेवा याइपिन्सं न बलि थःगु ब्व काये दइ धकाः छिमिसं सि हे स्यु।*
- 14 अथे हे भिंगु खँ न्यकापिन्सं न भिंगु खँ हे नयेत्वने यायेमाः धकाः प्रभुं धयादीगु दु।*
- 15 अयसां जि थथे काये ज्युगु, काये दूगु छुं हे कयागु मद्दु। अले हानं अथे कायेत न जिं थ्व खँ च्वयाचवनागु मखु। थथे याये सिबें ला सिनावनेगु हे भिं ज। सुनान जिगु थ्व घमण्डयात फुरकुलुगु धकाः धाये फइ मखु।
- 16 जिं थथे भिंगु खँ न्यकाचवनागु दु धकाः तःछुंइ माःगु मद्दु। थ्व ला जिं याये हे माःगु ज्या खः। जिं थ्व भिंगु खँ मन्यंकल धाःसा जितः धिक्कार दु।
- 17 जिं थःम्ह हे थ्व ज्या यानागु जसा जितः ज्याला दइ। अथे मखुसे थ्व ज्या परमेश्वरं जितः लः लहानादीगुलि जिं थथे याये हे माः।
- 18 अयसा जिगु ज्याला छु लय? छुं हे मकासे भिंगु खँ न्यकेगु हे जिगु ज्याला खः। अथे ला जिं जिगु ज्याला काःसां ज्युगु खः।
- 19 जिं सुयां दास मखु। अयनं फुसा यक्व हे मनुतयत् विश्वासी याये धकाः जि थथःम्हं तुं फुक्क मनुतयत् दास जुयाचवनागु दु।
- 20 यहदीतयत् विश्वासी यायेत इपि नाप च्वनाबलय् जि न छम्ह यहदी थें जुया। व्यवस्था मान्य याये म्वाःसां जि व्यवस्था मान्य याइम्ह थें जुया। थुकथं जिं इमित विश्वासी यायेत स्वया।
- 21 अथे हे यहदीमखुपिन्त विश्वासी यायेत जि न इपि थें जुया। थथे यात धकाः जितः सुनानं परमेश्वरयागु आज्ञा पालन मयाइम्ह मनु धकाः धाये फइ मखु, छायाधाःसा जिं ला ख्रीष्टयागु आज्ञा पालन याना जुयागु दु।
- 22 विश्वासय् बमलानिपि मनुतयत् थुक्केत न जिं इपि थें जुया। थुकथं इपि गथे खः जि न अथे हे जुया। थुकथं फुक्क मनुतयत् विश्वासय् हयेत जि न्ह्याम्हं जुया।
- 23 न्ह्याथे यानाः जसां फुक्क मनुतयत् भिंगु खँ न्यकेत जिं थथे कुतः यानागु खः। थथे यानाः दइगु आशिष जितः दइ धकाः जिं मतिइ तयागु दु।
- 24 ब्वॉय् वनेगु कासाय् फुक्क मनुत ब्वॉय् वनी, तर न्हापांगु सिरपाः धाःसा छम्हयसित जक दइ धकाः छिमिसं मस्यु ला? उकिं सिरपाः कायेत ब्वॉय् वनेगु कुतः याना च्वें।
- 25 न्ह्यागु कासाय् ब्वति काइपि मनुतयत् न्हापा लाकाः नाश जुया वनीगु सिरपाः कायेत न्हियान्हिथं कुतः यानाचवनी। अथे हे इीसं न नाश जुया मवनीगु सिरपाः कायेत कुतः याये।
- 26 अय्जुगुलि जि निशानाय् थ्येकेत ब्वॉय् वने। जिं फसय् मुक्का नके थें जक मयाना।
- 27 जिं थःगु म्हायात दायाः दायाः बसय् तयाचवना। थथे मयाःसा मेपिन्त जक भिंगु खँ न्यकाः जि थः हे सिरपाः काये बहःम्ह जुइ मखु।

10

मूर्ति पूजा याये मज्यु

- 1 यःपिं दाजुकिजापि, मोशानापं जूपि इती तापाःबाज्यापिन्त मस्मभिइ छु जगु खः जिं छिमित लुमंकाबी मासिते वः। इपि फुक्कं सुपाँयया क्वसं जुयाः लाल समुद्र छिनावंगु खः।*
- 2 थुकथं मोशानापं जूपि मनुतयगु बत्तिस्मा सुपाँय व समुद्रय् जुल।
- 3 इपि फुक्कसिनं छता हे आत्मायागु नसा नल,*
- 4 अले आत्मायागु हे लः त्वन। इमिसं थःनापनापं वनाचवंगु आत्माया ल्वहंधीयागु लः त्वन। थ्व हे ल्वहंधी ख्रीष्ट खः।*
- 5 अथेसां इपि मध्ये यक्व हे मनुत नाप परमेश्वर तंवयादिल। अय्जुगुलि इपि मस्मभिइ तुं सिनावनेमाल।*
- 6-7 इमित थथे यानादीगुलि इीसं न इमिसं थें मूर्ति पूजा यायेगु, बांमलाःगु मभिगु मतिइ तये मज्यु धकाः थुकिं बांलाक सी दु। इमिगु थ्व हे खँ धर्मशास्त्रय् न थथे च्वयातःगु दु – “इपि पयतनाः भव्य नयेत्वने धुंकाः दनाः यःयःथें सन।”*
- 8 इपि मध्ये गुलिसिनं याःथें इीसं न व्यभिचार याये मज्यु। व्यभिचार याःगुलि इपि छन्हं हे नीस्वद्रुम्ह सित।*
- 9 इपि मध्ये गुलिसिनं याःगु थें इीसं न प्रभुयागु मन स्वये मज्यु। इमिसं अथे याःगुलि इमित सर्प न्याकाः स्थानादिल।*
- 10 इमिसं थें इीसं न प्रभु नाप कचकच याये मज्यु। इमिसं अथे कचकच याःगुलि इमित नाश याइम्ह दूत छवयाहयाः स्थानादिल।*
- 11 इमित अथे जगु खँ इीसं न सीके फयेमा धकाः व इतीत ख्याचवः बीत न च्वयातःगु खः। इपि च्वनाचवनागु संसार आः फुना वनिन।
- 12 दनाचवनागु दु धकाः धाइम्ह मनु बांलाक होश याना च्वनेमाली, मखुसा क्वदली।
- 13 मनुतयसं सह याये मफइगु जाँचय् छिपि लाःगु मद्दु। परमेश्वर विश्वास याये बहःम्ह खः। सह याये हे मफयक छिमित वयकलं जाँचय् लाकादी मखु। तर छिमिसं सह याये फयेमा धकाः जाँच नापनापं बचय् जुइगु लें न बियादी। थुकथं छिमिसं उकियात सह याये फइ।
- 14 अथे जगुलि यःपिं दाजुकिजापि, मूर्ति पूजा यायेगुपाखें तापाक च्वें।
- 15 बुद्धि दुपि मनुत भाःपियाः जिं छिमित धयाचवनागु दु। जिं धयागु खँ छिमिसं जाँचय् याना स्व।
- 16 परमेश्वरयात सुभाय बिायाः इीसं त्वनेगु दाखमघ ख्रीष्टयागु हि लुमकेत मखु ला? अथे हे इीसं कुचा कुचा थलाः नयेगु मरि न ख्रीष्टयागु म्ह लुमकेत मखु ला? उकिं इीपि परमेश्वर नाप मिलय् जुयाचवनागुलि इीपि परमेश्वरया मनुत खः।*
- 17 छपा हे जक मरि कुचा कुचा थलाः इीसं नयेगु जगुलि यक्व जसां इीपि छम्ह हे खः।
- 18 यहदीतयगु चलन छकः न बिचाः याना स्व। परमेश्वरयात बलि छायेहःगु प्रसाद नःपि मनुत परमेश्वर नाप मिलय् जूपि मखु ला?*
- 19 जिं छु धयाचवनागु दु? मूर्ति न छुं मखु, अले थ्वयात छायेहःगु प्रसाद न छुं मखु।

* 9:9 १:२६ व्य २:४; १ तिमी २:२८ * 9:11 १:२१ रोम १:२० * 9:13 १:२३ व्य १:८१ * 9:14 १:२४ मती १:२१; लूक १:०७ * 10:1 १:०१ प्रस १३:२१-२२; १:२२-२३
 * 10:3 १:०३ प्रस १:१३ * 10:4 १:०४ प्रस १:०५ गन्ती २:०११ * 10:5 १:०५ गन्ती १:२४-२६ * 10:6-7 १:०६,७ प्रस ३:१५; गन्ती १:१४ * 10:8 १:०८ गन्ती २:४२-४८ * 10:9 १:०९ गन्ती १:१५-१६ * 10:10 १:१० गन्ती १:१६-१८ * 10:16 १:१६ मती १:२६-२८; मर्क १:२४-२६; लूक २:२१-२२ * 10:18 १:१८ लेवी ७:२६

20 जिं धायेत्यनागु खँ छु धा:सा मूर्तियात छा:गु फुक्कं भूतआत्मातयत छा:गु खः, परमेश्वरयात छा:गु मखु। अयज्गुलि छिपि भूतआत्मा नाप मिलय जुयाचवने मते धयागु जिगु धायु खः।*

21 छिमिसं प्रभुयागु ख्वल्चां व भूतआत्मातयागु ख्वल्चां छक्कलं त्वनेफइ मखु। अथे हे छिमिसं प्रभुयागु टेबिलं व भूतआत्माया टेबिलनापं नये फइ मखु।

22 थज्या:गु ज्याखँ यानाचवन धा:सा झीपि खना: प्रभु लयतायादी मखु। छु झीपि प्रभु स्वया: बल्ला ला?*

23 गुहयसिनं थथे नं धाइ – “झीसं थ:त य:गु न्हागुं याये ज्यु।” अथे ख:सां झीत फुक्क ज्यं भिकी मखु। “झीसं थ:त य:गु न्हागुं याये ज्यु।” अथे ख:सां फुक्क खं झीत बांलाकी मखु।*

24 थ:त भिं जुइगु जक याना जुइ मते। मेपिन्त भिं यायेगु नं स्वयेमा:।

25 मतिइ संका मतसे बजारयु मियात:गु ला न्याना: नये ज्यु।

26 धर्मशास्त्रयु नं चवयात:गु दु – “पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वंगु दक्व फुक्कं प्रभुयागु हे खः।”*

27 परमेश्वरयात म्हमस्युह सं मनुखं छिमित भव्यु स:तल धा:सा, अले छिपि वने न्हा:सा मतिइ छु हे संका मतसे तये ह:गु न्हागुं न।

28 नयेत्ययका: सुनानं छिमित – “थ्व ला मूर्तियात छा:गु प्रसाद खः” धका: धाल धा:सा व मनयात संका जुइक छिमिसं नये मते।

29 छंगु लागि व प्रसाद नये मज्युगु मखु बरु अथे धा:म्ह मन्या लागि नये मजिल। सुनानं थथे नं धायेकु – “व धायेवं तुं जिं नये मज्यु धयागु छु दु?”

30 परमेश्वरयात सुभायु बिया: नये त्यनागुली जित: सुनानं छायु मभिके मा:गु?”

31 अयज्गुलि छिमिसं न:सां त्वंसां न्हागुं या:सां परमेश्वरया महिमाया निति या।

32 छिमिसं याना: यहदीतयत, यहदीमखुपिन्त अले परमेश्वरयागु मण्डलीयात पंग: वयके मते।

33 जिं यानाचवना थें तुं छिमिसं नं यायेगु स्व। जिं थ:त जक भिकेगु मस्वसे न्हागु या:सां कपिन्त निं भिकेगु स्वयाचवना। गथे याना: इपि फुक्कसिनं परमेश्वरयात विश्वास याये फइ धका: मतिइ तया: जिं फुक्कसितं भिनिगु ज्याखँ यानाचवना।

11

सेवा यायेबलयु छ्यं त्वपुइगु

1 ख्रीष्टं यानादी थें तुं जिं नं यानाचवनागुलि, जिं याना च्वथें तुं छिमिसं नं याना च्वँ। *

2 छिमिसं जित: लुमंका च्वंगुलि व जिं स्यना थें च्वनाच्वंगुलि छिमित स्याबास।

3 अयत् छता खँ न्यँ – न्हाम्ह मिजंयागु छ्यं ख्रीष्ट खः, अले मिसायागु छ्यं वया भा:त खः, अले ख्रीष्टयागु छ्यं परमेश्वर खः धयागु खँ छिमिसं थुइके माल।

4 अयज्गुलि प्रार्थना यायेबलयु व अगमवाणी कनीबलयु मिजंतयसं छ्यं त्वपुया तल धा:सा व ख्रीष्टयात क्वहंङ्कगु जुइ।

5 अथे हे मिसातयसं थ:गु छ्यं त्वमपुसे प्रार्थना यात धा:सा वा अगमवाणी कन धा:सा वं थ: भा:तयात क्वहंङ्कगु जुइ। थज्या:म्ह मिसा छ्यं छगलं सँ खाना त:म्ह थें खः।

6 थथे छ्यं त्वपुइ मय:म्ह मिसां सुचुक सँ खाना छवयेगु हे बांला:। अयतं सुचुक सँ खायेगु व चिहाकयक चायेगु लज्यायागु खँ ख:सा वं छ्यं त्वपुइमा:।

7 मिजंतयसं थ:गु छ्यं त्वपुइ म्वा: छाथधा:सा मिजंत परमेश्वरयागु रूप व शोभा खः, तर मिसा मिजंया शोभा खः।*

8 मिजं मिसापाखें दुगु मखु बरु मिसा मिजंपाखें दुगु खः।

9 मिसाया निति मिजं दयकात:गु मखु, बरु मिजंया निति मिसा दयकात:गु खः।*

10 उकिं भा:तयागु खँ मानयु याना धका: स्वर्गदूततयत क्यनेत मिसातयसं थथ:गु छ्यं त्वपुइमा:।

11 अथेजसां प्रभुया न्हा:ने मिसातयत मिजंत मदयक मगा:, अले हानं अथे हे मिजंतयत मिसात मदयक मगा:।

12 मिसात मिजंतयापाखें दुगु ख: थें मिजंत नं मिसातयापाखें बुपि खः। थ्व फुक्कं सुष्टि यानादीम्ह परमेश्वरपाखें ज्गु खः।

13 छिमिसं हे बिचा: याना स्व – छ्यं त्वमपुसे मिसातयसं परमेश्वरयात प्रार्थना यायेगु बांला: ला?

14 मिजंतयसं ताहा:कयक सँ लहिना तयेगु बांमला: धका: ला झीसं अथें स्यु नि।

15 मिसातयसं ताहा:कयक सँ लहिना तयेगु तसकं बांला:। छ्यं त्वपुइ हे मिसातयत ताहा:कगु सँ बियात:गु खः।

16 थ्व खँयु सँ मनुखं जवा:सवा: या: व:सा वयात जिं थुलि हे जक धाये – थ्व बाहेक जिमिगु मेगु थितिकुति मडु। अले मण्डलीइ मेगु थितिकुति नं मडु।

प्रभुयागु भव्यु

मती २६:२६-२९; मर्क १४:२२-२५; लुक २२:१४-२०

17 आ: धायेत्यनागु खँयु धा:सा जिं छिमित च्वछायु मफु, छाथधा:सा छिमिसं मण्डलीइ मुनेबलयु भिगु ज्या यायेगु स्वया: मभिगु ज्या यानाच्वंगु दु।

18 न्हापां ला जिं छिमि दथुइ ल्वापु दु धयागु खँ न्यना तयागु दु। थ्व खँ ला जित: नं ख: थें च्वन।

19 भिंम्ह मनु म्हसीकित ला थथे ल्वापु नं दयेमा: मखु ला?

20 छिपि फुक्कं छाथायु मुनीगु प्रभु भव्यु नयेत मखु खनिसा

21 छाथधा:सा नयेबलयु छिपि फुक्कसिनं थ:गु ब्वति मेपि स्वया: न्हापालाका नइ। थुकथं गुलि ला नये मखंका नं च्वनी, अले गुलिसिनं भ्यभ्यलुकन नं त्वनी।

22 थथे नयेत्वने यायेत छिमि थथ:गु छँ मडु ला? छिमिसं नये मखंपि मनुतयागु इज्जत कायेत्यनागु ला? थथे याना: छिमिसं परमेश्वरयागु मण्डलीयात हेयु यानागु ला? थज्या:गु खँयु जिं छिमित छु धाये? जिं छिमित भिपि मनुत ख: धका: धाये फइ ला? जिं छिमित भिपि मनुत ख: धका: धाये मडु।

23 प्रभुं हे जित: स्यनादीगु खँ जिं छिमित स्यना बियागु ख:। येशयात ज्वंङ्कगु चान्हयु वयकलं मरि कया:

24 परमेश्वरयात सुभायु बियादिल। अले मरि कुचा थला: थथे धयादिल – “छिमित बियागु थ्व जिगु म्ह ख:। जित: लुमकेत छिमिसं थथे हे यायेगु या।”

25 नये धुंका: वयकलं अथे हे ख्वला कया: थथे धयादिल – “थ्व ख्वला जिगु हि हायका: यानागु परमेश्वरयागु न्हगु बाचा ख:। जित: लुमकेत थथे ख्वलां त्वनेगु यायेगु या।”*

* 10:20 १:०-२० व्य ३:२१०

* 10:22 १:०-२२ व्य ३:२११

* 10:23 १:०-२३ १ कोर ६:११२

* 10:26 १:०-२६ भज २:४१२

* 11:1 १:१-२१ १ कोर ४:१६५ फिलि ३:२१०

* 11:7 १:१-७ उत १:१२६-२७

* 11:9 १:१-९ उत २:१६-२९

* 11:25 १:१-२५ प्रस २:६-२६; यर ३:१३१-१३४

- 26 प्रभु मझातले थ्व मरि व थ्व ख्वलाय च्वंगु दाखमघ छिमिसं नयेत्वनीबलय प्रभु सिनादीगु खँ फुक्कसित कंगु जुइ।
 27 अयज्गुलि अयोग्य रिति सुनानं थ्व मरि व थ्व ख्वलाय च्वंगु त्वन धा:सा प्रभुयागु म्ह व हिया दोष लाइ।
 28 थये ज्गुलि फुक्क मनुत्यसं थथ:गु मन जाँचयु याना स्व। अले जक मरि न, ख्वलाय च्वंगु नं त्वँ।
 29 छाय्था:सा प्रभुया म्हयात म्हमसीकं सुनां नयेत्वने याइ वं न:गु व त्वंगुलि थ:के सजाँय हइ।
 30 उकिं हे ला ख: नि, छिपि मध्ये यक्व हे म्हंमफु, बमला: अले सिना न वन।
 31 झीसं थथ:गु मन जाँचयु याना स्व:गु जूसा परमेश्वरयागु सजाँय फयेमाली मखुगु।
 32 सजाँय फयेबलय संसारयापि मनुतानां नाश मजुइमा धका: प्रभुं झीत कज्यु याना: ख्याचव: बियादीगु ख:।
 33 अयज्गुलि य:पि दाजुकिजापि, प्रभुयागु भव्य नयेत मुनीबलय छम्ह मेम्हयसित पियाचवनेगु या।
 34 सुं मनुया नयेपित्याइगु जूसा वं छँय हे न। थुकथं प्रभुयागु भव्य नयेबलय छिपि दोषी ठहरयु जुइ माली मखु। मेगु खँ धा:सा जिं आमकन वयेबलय हे मिलयु याये।

12

पवित्र आत्मां बियादीगु वरदान

- 1 य:पि दाजुकिजापि, पवित्र आत्मां बियादीगु वरदानयागु सत्यु खँ छु ख: धका: छिमिसं सीकि।
 2 छिपि विश्वासी जुइ न्ह्य: छिपि नमवाइपि मूर्तितयत पुजा याइपि ख: धका: छिमिसं सि हे स्यु।
 3 अयज्गुलि थ्व छता खँ छिमिसं लुमंका ति, परमेश्वरया आत्माय जुया: नवाइपि सुनानं हे येथ्यात सरा: लायेमा धका: धाइ मखु। अले हानं पवित्र आत्मा दुपि मनुतयसं जक येश्यात प्रभु धका: धाये फइ।
 4 थीथी वरदान विश्वासीतयत बियात:गु जूसां, वरदान बियादीम्ह ला छम्ह हे पवित्र आत्मा जक ख:।
 5 प्रभुयागु सेवा ला त:ताकथं याये फु। न्ह्यागुकथं सेवा या:सां छम्ह हे प्रभुयागु सेवा यायेगु ख:।[☆]
 6 थज्या:गु ज्या त:ताकथं याये फु, फुक्क ज्या यायेत झीत शक्ति बियादीम्ह ला छम्ह हे परमेश्वर ख:।
 7 फुक्क विश्वासीत भिना वइगु ज्या याये फयेमा धका: हे परमेश्वरं झीत पवित्र आत्मा बियादीगु ख:।
 8 अले थ्व हे पवित्र आत्मां छम्हयसित बुद्धि बियादीसा मेम्हयसित ज्ञान बियादी।
 9 थ्व हे पवित्र आत्मां छम्हयसित त:धंगु विश्वास बियादीसा मेम्हयसित लव्यु लायकेगु वरदानत बियादी।
 10 थ्व हे पवित्र आत्मां छम्हयसित अजु चायापुगु ज्या यायेगु शक्ति बियादीसा मेम्हयसित अगमवाणी कने फइगु शक्ति बियादी। अथे हे गुम्हयसित आत्मा म्हसीकेगु शक्ति बियादी। गुम्हयसित थीथी भाषां नवायेगु शक्ति बियादीसा, गुम्हयसित थुकथं थीथी भाषां नवा:गु खँयात थुइकाबीगु शक्ति बियादी।
 11 थये थीथी वरदान बियादीम्ह थ्व हे पवित्र आत्मा ख:। थ्व हे पवित्र आत्मां थ:त य:थें फुक्कसित थीथी वरदान बियादी।

छगु हे म्हाया त:ता व्व

रोम १२:३-८

- 12 मण्डलीं म्ह थें ख:। गथे त:ता म्हव्व द:सां म्ह ला छगु हे जुइ। म्ह छगु हे जूसां त:ता म्हव्व दइ। खीष्ट नं अथे हे ख:।[☆]
 13 थथे हे झीपि यहदीत, यहदीमखुपि, दास, दासमखुपि फुक्कं छम्ह हे पवित्र आत्मां बपितिसा कयागुलि छगु म्ह जगु दु। अले झीपि फुक्कसिके छम्ह हे पवित्र आत्मा च्वनादीगु दु।
 14 म्ह नं छगु जक म्हव्व मखु, त:ता म्हव्व मिलयु जुया: जक छगु म्ह जुइ।
 15 त्ति - "जि ल्हा: मखु, अयज्गुलि जि म्हायागु मखु" धका: धा:सा छु त्ति म्हायागु हे मजुइ ला?
 16 थथे हे न्हायपनं नं - "जि मिखा मखु, अयज्गुलि जि म्हायागु मखु" धका: धा:सा छु न्हायपं नं म्हायागु हे मजुइ ला?
 17 म्ह छम्ह मिखाया मिखा जक जूसा छुकि न्येनेगु? अले हानं म्ह छम्ह न्हायपंया न्हायपं जक जूसा छुकि नैत्तेनेगु?
 18 म्हाय च्वंगु म्हव्वत परमेश्वरयात य:थें तयादीगु ख:।
 19 म्ह छम्ह छगु हे जक म्हव्व जूसा म्ह धयागु हे गनं जुइ?
 20 अथे ज्गुलि हे ख: - छगु म्हाय त:ता म्हव्व दुगु।
 21 उकिं मिखां ल्हा:यात - "छु जित: म्वा:" धका: धाये फइ मखु। अले हानं छेनं त्तियात - "छु जित: म्वा:" धका: धाये फइ मखु।
 22 अथे मखु, म्हाय चिधंगु व बमला:गु म्हव्व नं झीत मदयक मगा:।
 23 गुगु म्हव्वयात झीसं बांला: तायुकि मखु उकियात हे झीसं बांलाक बिचा: यानाचवन। खने मदुगु म्हव्वयात धा:सा बांलाक त्वपुयाचवन।
 24 बांला:गु म्हव्वयात बिचा: याये म्वायेक, बरु चिधंगु व बांमला:गु म्हव्वयात जक अप्च: बिचा: याये माय्क परमेश्वरं झीगु म्हाय म्हव्वयात मिलयु यानादीगु ख:।
 25 अयज्गुलि म्हाय च्वंगु म्हव्वत अलग जुयाचवनी मखु, बरु फुक्कं थ:थवय मिलयु जुयाचवनी।
 26 म्हाय च्वंगु छगु म्हव्वयात जक दु:ख जूसा फुक्क म्हव्वयात दु:ख जुइ। अथे हे म्हाय च्वंगु छगु म्हव्वयात जक त:धंकल धा:सा फुक्क म्हव्वत लयताइ।
 27 अथे हे छिपि फुक्कं खीष्टयागु मण्डलीं ख:। छिपि छम्ह छम्ह खीष्टयागु म्हाय च्वंगु म्हव्वत ख:।
 28 अयज्गुलि परमेश्वरं मण्डलींइ सुयात गन गन तयेमा: अन अन हे तयादीगु दु।

दकलय च्वयु प्रेरितत,

वयां ल्यु अगमवत्तात,

वयां ल्यु गुस्त,

अले अजु चायापुगु ज्या याइपि,

लव्यु लायकेगु वरदान दुपि,

मेपिन्त ख्वाहालि याइपि,

मेपिन्त सल्लाह बीपि,

अले हानं थीथी भाषां नवाये फुपि तयादीगु दु।[☆]

- 29 फुक्कं प्रेरितत जुड़ मखु, अथे हे फुक्कं अगमवत्तात, फुक्कं गुस्त, फुक्कं अजू चायापुगु ज्या याइपि जुड़ मखु।
 30 थुपि फुक्कसिके हे लव्य लायकेगु वरदान दइ मखु, थुपि फुक्कसिन मथूगु धीथी भाषां नवाये फइ मखु। अथे हे फुक्कसिन धीथी भाषां नवा:गु खँ थुइकाबी फइ मखु।
 31 अयजुगुलि अज्ज त:धंगु वरदान कायेत स्वयाच्वँ।
 जिं अज्ज हे भिगु लँ क्यने।

13

माया

- 1 मनुतयगु धीथी भाषां व स्वर्गदूततयगु भाषां हे नवाये स:सां जिं कर्पिन्त माया मयात धा:सा जिं अथे नवा:गु खँ भुस्या: व गं था:गु थें जक जुड़।
 2 अगमवाणी कनेगु वरदान बिया त:सां, अले हानं फुक्क ज्ञान दुसां, फुक्क गुप्ति खँ थुइके फुसां, पहाड हे ल्यहे थनीगु विश्वास दुसां, जिके माया धयागु मदुसा जिं छुं नं मखु।^७
 3 थ:के दुगु फुक्कं नये मखपिन्त इना ब्युसां, अले थ:गु हे म्हयात तकं छवयके ब्युसां जिके माया धयागु मदुसा जिं यानागु फुक्कं सिंति वनी।
 4 माया दुम्ह मनुखं सह यानाचवनी व दया याइ। नुग: मुइकी मखु, थथ:म्हं तं त:धंछुया जुड़ मखु, अले घमण्ड याइ मखु।
 5 माया दुम्ह मनु छुचका जुड़ मखु, वं थ: जक भिकेगु स्वइ मखु, तंम्वयकी मखु, अले जुड़ धुंकरुगु बांमला:गु व मभिगु लुंमका तइ मखु।
 6 मभिगु बांमला:गु खँय माया दुम्ह मनु लयताइ मखु, बरु सत्य खँय लयताइ।
 7 माया दुम्ह मनुखं न्हाबलें सह यानाचवनी, न्हाबलें विश्वास याइ, न्हाबलें आशा यानाचवनी, अले न्हाबलें मनयात थातं तथाचवनी।
 8 माया सदां दयाचवनी। अगमवाणी कनेगु वरदान धा:सा मदयावनी। धीथी भाषां नवायेगु वरदान नं मदयावनी। ज्ञान नं मदयावनी।
 9 इती वरदान बियात:गु ज्ञान पूमवं, अले अगमवाणी कनेगु नं पूमवं।
 10 पूवंगु वलं कि पूमवंगु फुक्कं मदयावनी।
 11 मचाबलय जिं मस्तयसं थें नवायेगु, मस्तयसं थें मतिइ तयेगु, मस्तयसं थें बिचा: यायेगु। आ: जि त:धि जुड़ धुन, उकिं जिं मचाबलययागु फुक्कं त्व:ताछवये धुन।
 12 आ: ला इीसं न्हायकनय थें जक बल्लुक खनाचवना। अबलय धा:सा इीसं चूलाक हे स्वये दइतिनि। आ: ला जिं पूवंगु मस्युनि। अबलय धा:सा परमेश्वरं जिगु खँ पूवंगु मस्यु थें तं जिं नं पूवंगु सी।
 13 अयजुसां विश्वास, आशा व माया, थुपि स्वता धा:सा दया हे चवनी, तर उपि मध्ये दकलय त:धंगु ला माया ख:।

14

परमेश्वरं बियादीगु वरदानयागु मेमेगु खँ

- 1 अयजुगुलि छिमिसं कर्पिन्त माया यायेगु कुत: या। आत्मायागु वरदान कायेत नं कुत: या। अज्ज ला अगमवाणी कनेगु वरदान कायेत स्व।
 2 धीथी भाषां नवाइम्ह मनुखं मनुत नाप नवा:गु मखु बरु परमेश्वर नाप नवा:गु ख:। वं नवा:गु खँ सुनानं थइ मखु। आत्मायागु शक्ति वं गुप्ति खँ ल्हानाचवंगु ख:।
 3 अगमवाणी कनीम्हयसिनं ला मनुत नाप हे खँ ल्हाइ, अले थुकिं मनुतयत ग्वाहालि, साहस व शान्ति बी।
 4 धीथी भाषां नवाइम्ह मनुखं थ:त जक हे भिकी, अगमवाणी कनीम्हयसिनं ला मण्डलीयात हे भिकी।
 5 छिपि फुक्कसिनं धीथी भाषां नवाये फयेमा धका: जिं मनुतना। अज्ज ला छिपि फुक्कसिनं अगमवाणी कनेगु वरदान काये फयेमा धका: जिं इन अच: मनं तुनाचवना। धीथी भाषां नवाइम्ह मनु स्वया: अगमवाणी कनीम्ह मनु यक्व हे त:धीं। अले धीथी भाषां नवा:गु खँ कर्पिन्त थुइकाबी फुसा जक मण्डलीयात भिकी, मखुसा भिकी मखु।
 6 अयजुगुलि य:पि दाजुकिजापि, छिमिथाय वया: जिं धीथी भाषां नवा:सा छिमित छु ज्यलगय जुड़? धीथी भाषां नवायेगु स्वया: परमेश्वरं जित: क्यनादीगु खँ, ज्ञानयागु खँ, अगमवाणी, अले शिक्षा न्यंकुसा हे जक छिमित ज्यलगय जुड़।
 7 बाँसरी पुइबलय व वीणा धायेबलय त्याजिक स: पिमज्ज:सा मनुतयसं थुकिया लय थुइका कायेफइ मखु।
 8 तुरही पुम्हयसिनं बालाक ध्वाथुइक मपूसा लडाईं या:वनेत सु न्हाब्वाइ?
 9 अथे हे तं छिमिसं धीथी भाषां नवा:गु ध्वामथसा छिमिगु खँ सुनानं थुइके फइ मखु। छिमिसं फसय नवा:गु थें जक जुड़।
 10 संसारय त:ता भाय दु, अयनं न्हागु भायथा थथ:गु हे अर्थ दु।
 11 सुनानं ल्हा:गु भाय मथुसा जित: व मनु मेगु देशय च्वंम हे जुड़, अथे हे वयात नं जि मेगु देशय च्वंम थें जुड़।
 12 आत्मां बीगु वरदानयात छिमिसं यक्काचवंगु दु। अयजुगुलि मेमेगु वरदान स्वया: मण्डलीयात भिनिगु व बल्लाना वइगु वरदान कायेत कुत: या।
 13 अयजुगुलि धीथी भाषां नवाइम्ह मनुखं अथे थ:म्हयसिनं नवानागु खँयात थुइका नं बी फयेमा धका: प्रार्थना यायेमा:।
 14 मथरुगु भाषां जिं प्रार्थना या:सा जिगु आत्मां ला प्रार्थना याइ, जिगु मनं धा:सा थुकी ब्वति काइ मखु।
 15 अयजुसां जिं छु यायेगु लय? जिं प्रार्थना यायेबलय जिगु आत्मां नं जिगु मनं नं यायेमा:। अथे हे म्ये हलेबलय जिगु आत्मां नं जिगु मनं नं हालेमा:।
 16 परमेश्वरयात सुभाय बीत छंगु आत्मां जक प्रार्थना या:सा मेपि न्यना च्वपिन्सं मथुइकं गथे याना: “आमेन” धका: धायेगु?
 17 थथे छं परमेश्वरयात ब्युगु सुभाय तसकं हे बांला:सां थुकिं मेपिन्त भिकी मखु।
 18 छिमिसं स्वया: जिं धीथी भाषां नवाये फु, उकिं जिं परमेश्वरयात सुभाय बी।
 19 मण्डली मुना: सेवा यायेबलय धा:सा दू:छिमिगु खँय नवायेगु स्वया: मेपिन्सं थुइक न्यागु हे जक खँवलं स्यनेगु य:।
 20 य:पि दाजुकिजापि, थुइकेगु सीकेगु खँय छिपि मस्त थें जुड़ मते। मभिगु खँय धा:सा छिपि मस्त थें जु। थुइकेगु व सीकेगु खँय छिपि त:धिपि थें जु।
 21 धर्मशास्त्रयं नं थथे च्वयात:गु दु –
 “मथरुगु भाय ल्हाइपि मनुतयगु म्हतुं
 व परदेशीतयगु म्हतुं
 जिं थ: मनुतनापं खँ ल्हाये।
 अयनं इमिसं जिगु खँ न्यनी मखु।”^७

22 अयज्गुलि थीथी भाय् विश्वास याना च्वपिनिगु निति मखु, तर विश्वास मयाःपिनिगु निति चिं खः। तर अगमवाणी विश्वास मयाःपिनिगु निति मखु, तर विश्वास याना च्वपिनिगु निति खः।

23 मण्डलीइ फुक्क मुना च्वनीबलय् थथे फुक्कसिनं थीथी भाषां नवाना च्वनीबलय् विश्वास मयाःनिपि व छुं मर्यापि मनुत् वल धाःसा इमिसं छिमित “वे” धकाः मथाइ ला?

24 अथे हे अगमवाणी कनाच्वंबलय् विश्वास मयाःनिम्ह सं मनु वल धाःसा वं वचन न्यनाः थःगु पापया पश्चाताप याइ। थुकथं थःम्हं थःत नं जाँच्य याइ।

25 वयागु नुगलय् च्वंगु गुलि खँ नं सी दइ। अले वं “धात्थें हे परमेश्वर छिपिनाप दी खनी” धकाः क्वछुनाः परमेश्वरयात तःधकी।

मण्डलीइ पालंपाः व बांलाक सेवा यायेगु या

26 यःपि दाजुकिजापि, जिगु धापु छिमिसं थुल ला? छिपि फुक्कं छथाय् मुनाः परमेश्वरयात सेवा यायेबलय् छम्हयसिनं भजन यायेगु, छम्हयसिनं स्येगु, छम्हयसिनं परमेश्वरं क्यनादीगु खँ न्यंकेगु, छम्हयसिनं थीथी भाषां नवायेगु, अले छम्हयसिनं थथे थीथी भाषां नवाःगु थुइकावीगु यायेमाः। थ्व फुक्क ज्यां मण्डलीयात भिकिगु जुइमाः।

27 थीथी भाषां नवायेगु ज्या निम्ह स्वम्हयसिनं स्वयाः अप्चःसिनं याये मज्यु। व नं पालंपाः यायेमाः। अले थथे थीथी भाषां नवाःगु खँयात छम्हयसिनं थुइकावीगु यायेमाः।

28 अयनं थीथी भाषां नवाःगु खँ थुइका बीम्ह सं नं मदुसा मण्डलीइ अथे थीथी भाषां नवाके मते। थज्याःम्ह मनुखं थःलिसे व परमेश्वरलिसे जक अथे नवायेगु यायेमाः, मण्डलीइ वयाः नवाये मज्यु।

29 अले हानं अगमवाणी कनेगु नं निम्ह स्वम्हयसिनं जक यायेमाः। थथे इमिसं न्यंकीगु वचनयात खः ला कि मखु धकाः जाँच्य यायेमाः।

30 थथे नवाना च्वनीबलय् परमेश्वरं अन दुपि सुयातं नवायेत धयादिल धाःसा नवाना च्वंम्हयसिनं दिना बीमाः।

31 छम्ह छम्ह यानाः छिपि फुक्कसिनं अगमवाणी कने ज्यु। अले जक फुक्कसिनं स नं सयकी, अले साहस नं दइ।

32 अगमवाणी कनेगु वरदान दुपि मनुत्स्यं थःत बस्य् तयेमाः।

33 न्हाःने लाः थें यायेत झीत परमेश्वरं सःतादीगु मखु बरु बांलाक यायेत अले मिल्यु जुइत सःतादीगु खः।

34 मण्डलीइ सेवा यायेबलय् मिसातयसं नवाये मज्यु। इमित नवाके मज्यु। व्यवस्थां धाःकथं इपि अधीन्यु च्वेनेमाः।

35 इमिसं छुं खँ सीकेमास्ति वःसा छँय थः भाःतयाके न्येनेमाः। मण्डलीइ मिसातयसं नवायेगु तसकं हे बांमलाःगु खँ खः।

36 परमेश्वरयागु वचन छिमिगुपाखें हे दुगु खः ला? परमेश्वरयागु वचन छिमिथाय् जक वःगु खः ला?

37 सुनानं थः अगमवक्ता व परमेश्वरयागु वरदान दुम्ह मनु खः धकाः बिचाः याःसा वं जिं च्वयाच्चवनागु थ्व खँ परमेश्वरयागु उजं खः धकाः

सीकेमाः।

38 जिगु थ्व खँयात सुनानं मन्यंसा वयागु खँ नं न्येने मते।

39 अयज्गुलि यःपि दाजुकिजापि, अगमवाणी कनेगु वरदान कायेत कुतः या। अयनं थीथी भाषां नवाइपिन्त नं पने मते।

40 न्हागु हे ज्या याःसा पालंपाः व बांलाक या।

15

ख्रीष्ट सिनाः हानं म्वाःगु

1 यःपि दाजुकिजापि, छिमिसं आः तक नं विश्वास यानाः मान्य यानाच्वंगु जिं न्यंकागु भिगु खँ आः हानं छिमित लुमंकाबी मास्ति वल।

2 जिं न्यंकागु भिगु खँयात छिमिसं क्वातुक विश्वास याना च्वंसा छिमित मुक्ति दइ, विश्वास याना मच्वंसा छिमित मुक्ति दइ मखु।

3 धर्मशास्त्र्यु च्वया तः थें ख्रीष्ट हे झीगु पापयागु निति सिनादिल धकाः जितः धयादीगु तःधगु खँ हे जिं छिमित कना बियागु खः।*

4 धर्मशास्त्र्यु च्वया तः थें सीम्ह ख्रीष्टयात थुनाबिल, अले स्वन्ह दयकाः हानं म्बाना ज्वाला।*

5 अले वयकः केफासयाथायु खनेदयकः झाल। लिपा झिनिम्ह प्रेरिततयथायु नं झाल।*

6 लिपा हानं वयकः न्यासलं मयाक चेल्लात मुनाच्वंथायु खनेदयकः झाल। थुपि मध्ये गुलि मनुत् थौं तक नं म्बाना हे च्वंगु दनि, गुलि सिनावे नं धुंकल।

7 थुयां लिपा याक्बयाथायु, अले हानं फुक्क प्रेरिततयथायु वयकः खनेदयकः झाल।

8 दकलय् लिपा ई मत्यक बम्ह मनुयाथायु थें वयकः जिथायु नं झाल।*

9 उकिं जि ला प्रेरितत मध्ये दकलय् चिधंन्ह खः। परमेश्वरयात विश्वास याना ज्पिन्त सास्ती बियाजुइ धुनागुलि जितः प्रेरित धकाः धाये मत्वः।*

10 अथेसां परमेश्वरं जितः दया माया यानादीगुलि जि थथे जुइ खन। वयकलं जितः दया माया यानादीगु नं ला जि सिति मख्वया। फुक्क प्रेरिततयसं स्वयाः नं जि यक्व दुःख सियाः ज्या यानाच्वनागु दु। जिं हे जक ला थथे ज्या यानाच्वनागु मखु, बरु जितः ज्या याकातःगु ला परमेश्वरयागु दया मायां खः।

11 थथे थ्व भिगु खँ छिमित जि कनागु ज्सां, मेपि प्रेरिततयसं कंगु ज्सां जिपि फुक्कसिनं न्यंकागु थ्व हे खँ खः। अले थ्व हे खँयात छिमिसं नं विश्वास यानाच्वन।

झीपि नं सिनाः हानं म्वाइतिति

12 जिमिसं छिमित “सी धुंक्कम्ह ख्रीष्ट हानं म्बानावल” धकाः न्यंका जुया धाःसा हानं छिपि मध्ये गुम्हं गुम्हयसिनं सीम्ह म्बाना वइ मखु धकाः गथे धायेफत?

13 थथे धाःगु खँ खत धाःसा ख्रीष्ट नं सिनाः म्बानावःगु मखुत।

14 ख्रीष्ट हानं म्बानावःगु मखु धकाः धाःगु खँ सत्य खःसा जिमिसं न्यंका जुइमाःगु नं मन्त, अले छिमिसं ख्रीष्टयात विश्वास याःगु नं ज्यालयागु मज्जल।

15 थुलि जक मखु, परमेश्वरयात बांमलाक जिमिसं मखुगु खँ लहाना जुयागु जुल, छायाधाःसा वयकलं ख्रीष्टयात हानं म्बानादिल धकाः जिमिसं न्यंका जुया। अले सीपि हानं म्बाना वइ मखुत धकाः धाःगु खँ सत्य खःसा वयकलं नं ख्रीष्टयात हानं म्बानागु नं खइ मखु।

16 सीपिन्त म्बानाकी मखुत धयागु ज्सा ख्रीष्टयात नं म्बानागु मखुत।

17 अले ख्रीष्ट सिनाः हानं म्बानावःगु मखु धयागु ज्सा जिमिसं विश्वास यानाच्वंगु नं सिति वन, अले छिपि आः तक नं पापी हे तुं जुयाच्वंगु दनि।

18 थथे खः धयागु ज्सा ख्रीष्टयात विश्वास यानाः सिनावपि विश्वासीत नं पापय् हे लानाच्वंगु दनी।

* 15:3 १५:३ यो ५:३१-३२

* 15:4 १५:४ मत् १६:६-१०; मती १२:४०; प्र २२:४-२२

* 15:5 १५:५ मती २०:१६-१७; मर्क १६:७,१४; लुक २२:३४,३६; यूह २०:११

* 15:8 १५:८

- 19 ख्रीष्टयाके इीसं यानाचवनागु आशा ध्व जीवन दतलेयात जक खः धयागु जूसा इीपि संसारय च्वंपि स्वयाः नं तसकं मायावंपि जुल।
 20 सीमह ख्रीष्ट हान म्वानावःगु खँ सत्य खः। अयज्जगुलि सीपि हान म्वाकीतिनि धयागु खँ नं सत्य खः धकाः थुकि हे सीदत।
 21 छमह मनुखं यानाः फुकक मनुत सी माल, अथे हे छमह मनुखं हे यानाः फुकक मनुत सीसां हानं म्वाइ।
 22 गथे आदमं यानाः इीपि सी माल, अथे हे ख्रीष्टं यानाः इीपि सिनाः नं म्वाना वइ।
 23 तर फुकक पालंपाः जुइ। दकलय न्हापा ख्रीष्ट म्वात, अले ख्रीष्ट हानं थन ज्ञायादीबलय वयकःयापि मनुत म्वाइ।
 24 अले तिति दक्व फुककं मदयका छवयादी। अबलय ख्रीष्टं फुकक शासन, अधिकार व शक्ति मदयका छवयाः राज्य परमेश्वर बाःयात लःल्हानादी।
 25 अथेसां ख्रीष्टया फुकक शत्रुतयत बुकाः परमेश्वरं वयकःयागु पालि तःले मततले वयकलं हे राज्य यानादी।*
 26 दकलय लिपा नाश जुइमह शत्रु ला “मृत्यु” खः।
 27 धर्मशास्त्रयं नं थथे च्वायातःगु दु –
 “परमेश्वरं फुककं ख्रीष्टयागु पालि तःले तयादी।”

- “फुककं” धाल धकाः परमेश्वरयात धाःगु मखु, छायाधाःसा फुककं ख्रीष्टयागु पालि तःले तयादीमह ला वयकः हे खः।*
 28 ज्बलय दक्व फुककं ख्रीष्टयागु तःले लाइ, अबलय वयकः थथःमह तु परमेश्वरयागु तःले च्वनादी, छायाधाःसा फुककं वयकःयागु पालि तःले तयादीमह परमेश्वर हे खः। थुकथं परमेश्वरं फुककसितं राज्य यानादी।
 29 नान म्वाना वइ मखुगु जूसा सीपिनिगु निति बाप्टिस्मा काइपि मनुतयत छु ज्यालगय जुल? सीपि म्वाना वइ मखुगु खःसा इमिगु निति छाया बत्तिस्मा बियाजुल?
 30 जिपि जक छाया न्हाबलें खतराय लाना च्वनेगु?
 31 यःपि दाजुकिजापि, छिमिगु विश्वासं यानाः जि प्रभु येशु ख्रीष्टया न्हाःने छयं धस्वाकाः धयाच्वना – “जि न्हिन्दि सिना च्वना।”
 32 मन्या बिचाःकथं एफिससय पशुनाप ल्वाःगु जूसा जितः छु फाइदा? सीपिन्त म्वाकी मखुगु जूसा मनुतयसं धाथे – “कन्हय ला इी सि हे सी, उकि नयाःत्वनाः मोजमज्जा याना जूसां जिल नि।”*
 33 मखुं जुइ मते, “मभिपि लिसे बुला जूसा भिपि नं स्यनावनी।”
 34 भिगु ज्याखँ यायेत न्हालं चायकि, अले पाप यायेगु त्वःति। छिमित मछालापुकेत जिं थथे धयाच्वनागु खः, छायाधाःसा छिपिं गुमहं गुमहयसिनं परमेश्वरयात म्हासीके मफुनि।

सीमह हानं म्वाना वइतिनि

- 35 सीपि हानं गथे म्वाना वइ, अले म्वाना वये धुंकाः इमिगु मह गथे जुइ धकाः सुनानं न्यनेफु।
 36 अय मखुं – हलातःगु छुं नं पुसा ध्वमगिकं गथे बुया वइ?
 37 छव जूसा, न्हागु जूसा छिमिसं उकियात पुसा हे जक ला पीगु खः, तःमागु मा हे ला पी मखु।
 38 छिमिसं बुँइ हःगु पुसायात परमेश्वरं यःकथं मा दयकादी। फुकक पुसायात माकथं व ल्वयक तःमा यानादी।
 39 फुककसिगु मह उथें जुइ मखु। मन्यागु मह छगु कथंयागु, अथे हे पशुयागु मह मेगु कथंयागु हे जुइ। अथे हे इंगःपक्षियागु मह छगु कथंयागु जूसा, न्यायागु मह मेगु हे कथंयागु जुइ।
 40 आकाशय च्वंगु निभाः, तिमिला, नरुतयगु नं थःगु हे मह दु। अथे हे पृथ्वीइ च्वपिनिगु नं थःगु हे मह दु। आकाशय च्वपिनिगु जः छगु कथंयागु दु। अथे हे पृथ्वीइ च्वपिनिगु जः मेगु कथंयागु।
 41 सूर्या जः छगु कथंयागु, तिमिलाया जः मेगु कथंयागु। अथे हे नरुतयगु जः नं मेगु कथंयागु जुइ। नरुतयं नं थीथी कथंया जः दु।
 42 सीपिन्त म्वाकीबलयं नं थथे हे जुइ। मनुतयगु सीमह थुना छवइबलय चा तुं जुयावनी। अले सीपिं म्वाना वये धुंकाः गुबलें सी माली मखु।
 43 मनुतयगु सीमह थुनीबलय तसकं बांमलाः अले बमलाः। अले म्वाना वइबलय तसकं बांलाइ अले बल्लाइ।
 44 सीबलय चायागु मह जुयाः थुनी, अले आत्मायागु मह जुयाः म्वाइ। चायागु मह दु धासैलि आत्मायागु मह दु।
 45 धर्मशास्त्रयं नं थथे च्वायातःगु दु – “दकलय न्हापायामह आदम जीवन काःमह जुल। दकलय लिपायामह आदम जीवन बीमह आत्मा जुल।”*
 46 दकलय न्हापा वःमह आत्मायागु मह मखु, बरु चायागु मह खः, अले लिपातिनि आत्मायागु मह वल।
 47 दकलय न्हापायामह आदम पृथ्वीयागु चां दयकूमह खः, अले लिपायामह आदम स्वर्गं वःमह खः।
 48 पृथ्वीयापि मनुत चां दयकूमह थें खः स्वर्गयापि मनुत धाःसा स्वर्गं ज्ञाःमह मनु थें जुइ।
 49 गथे इीपि पृथ्वीयागु चां दयकूमह मनु आदम थें तुं जुल, अथे हे इीपि स्वर्गं वःमह थें जुइ।
 50 यःपि दाजुकिजापि, परमेश्वरं जितः धयादीगु सत्य खँ थ्व हे खः। थ्व संसारय म्वानाच्वंपि मनुत स्वर्गय परमेश्वरयागु राज्यय दुश्याइ मखु। अथे हे नाश जुइपिन्सं नाश मजुइके फइ मखु।
 51 छिमिसं मरुतयगु खँ जि छिमित कनाच्वनागु खः। इीपि फुककं सी माली मखु। तर इीपिं फुकक हिलावनी।
 52 दकलय लिपा तरुही पुया हयेवं मिखाफुति याये मलावं सीपिं हानं म्वाना वइ, अले गुबसं सी माली मखुत। अले इीपिं म्वानाच्वंपि नं हिलावनी।*
 53 छायाधाःसा सीपिं म्वाना वये हे माः, अले सीमानिपि गुबसं मसीपिं जुइ हे माः।
 54 थथे सीपिं म्वाना वये धुंकाः अले सी मानिपि सीम्वःपि जुइ धुंकाः धर्मशास्त्रय थथे च्वायातःगु खँ पवनी –

- “मृत्यु नाश जुयाव,
 त्याःपि हानं बुइ मखुत।”*
 55 “हे मृत्यु! म्ब छं त्याके फुगु?
 छंगु शक्ति ख?”*

- 56 मृत्युयागु शक्ति पाप खः। अले व्यवस्थां यानाः पाप बल्लानाच्वंगु खः।
 57 अयज्जगुलि इी प्रभु येशु ख्रीष्टपाखें इीत त्याके बियादीमह परमेश्वरयात यक्व यक्व सुभाय दु।

* 15:25 १५:२५ भज ११:०१ * 15:27 १५:२७ भज ८:६ * 15:32 १५:२८ यो २२:१३ * 15:45 १५:२८ उत २:७ * 15:52 १५:२९-५२ १ थेस ४:१५-१७
 * 15:54 १५:२९ यो २५:२८ * 15:55 १५:२५ होरो १३:१४

58 अयज्गुलि यःपि दाजुकिजापि, क्वानुक् विश्वास या, अले मन थातय लाकाः च्वँ। प्रभुयागु ज्या याना हे च्वँ। थथे छिमिसं याःगु ज्या सिति वनी मखु धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु।

16

यस्शलेमय् छवयेत भेटी ब्यगु

- 1 यहूदियाय् च्वपि परमेश्वरया मनुतयत् ग्वाहालि बीत भेटी कायेगु खँय गथे जिं गलातियाय् च्वंगु मण्डलीतयत् धयागु खः अथे हे छिमिसं नं या।^७
- 2 छिमिसं थःमहं कमय् यानागुलि लिकयाः गुलि बी फु उलि आइतबार पतिकं बियाः मुंका ति। थथे याःसा जिं आमकन वयेबलय् भेटी कयाच्वने माली मखु।
- 3 जिं आमकन वयेबलय् छिमिगु भेटी यस्शलेमय् बीके छवयेत छिमि हे यःपि मनुतयत् पौ बियाः छवयाबी।
- 4 जिं थः हे वनेमाःसां इमित नं नापं ब्वनार्यके।

यात्राया खसाः खःगु

- 5 माकेडोनिया वने माःगुलि जिं माकेडोनिया जुयाः जक छिमिथाय् वये।^७
- 6 छिमिथाय् वयाः जिं छन्हु निन्हु च्वनेगु मतिइ दु, फुसा चिकुला ज्वःछि हे च्वने। अनं लिपा जिं न्हाथाय् वंसां छिमिसं जितः ग्वाहालि ब्यु।
- 7 दुस्वः वये थें जक जिं छिमिथाय् वये मास्ति मवः। प्रभुं जितः धयादिल धाःसा जिं छिमिथाय् तःन्हु हे च्वनेगु मतिइ दु।
- 8 अयनं पेन्तिकोस नखः तक जिं थन एफिससय् हे च्वने। *
- 9 थन जिगु विरोधीत यक्व दुसां जिं थन तसकं हे तःधंगु ज्या पवनीगु खना।^७
- 10 तिमोथी आमकन वःसा वयात दुसुगलानिसें लसकुस या, छायाधाःसा जिं थें वं नं प्रभुयागु ज्या यानाच्वंगु दु।^७
- 11 छिपिं सुनानं वयात हेपय् याये मते, बरु छिमिसं वयात जिथाय् वयेत ग्वाहालि या। मेपिं दाजुकिजापि नाप जिं वयागु लें स्वयाच्वना।
- 12 किजा अपोल्लोसयात जिं मेपिं दाजुकिजापि नाप आमकन छवयाहयेत तःकः धायेधुन, अयनं वं वये मंमदयका च्वन। लिपा लात धाःसा व वइ।

दक्वसिबय लिपायागु सल्लाह

- 13 होशयानाच्वँ, बल्लाक विश्वास याना च्वँ, अले मग्यासे बल्लाका च्वँ।
- 14 न्हागु हे ज्याखँ याःसां छिमिसं कर्पिन्त माया यानाः यायेगु या।
- 15 स्तिफनसया छँयापिन्त ला छिमिसं मह सि हे स्यु। अखैयाय् दकलय् न्हापालाक विश्वासी जूपि इपि हे खः। इमिसं परमेश्वरया मनुतयगु निति थःत हे पानाच्वंगु दु।^७
- 16 यःपि दाजुकिजापि, स्तिफनस थें ज्याःपिनिगु खँ न्यनेगु या। अले इपि नाप ज्या यानाच्वपि मनुतयगु खँ नं न्यँ।
- 17 स्तिफनस, फोर्टुनाटस व अवाइकसपि जिथाय् वःगुलि जिं तसकं लयताः छायाधाःसा इमिसं छिपिं मद्रुसां दु थें च्वंकाबिल।
- 18 छिमित थें इमिसं जितः नं तसकं न्हाइपुकल। थज्याःपिन्त इीसं हनेगु यायेमाः।
- 19 एशियाय् च्वंगु मण्डलीपाखे छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। अकिलास व प्रिस्का अले इमिगु खँय दुगु मण्डलीं नं प्रभुयागु नामं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।^७
- 20 थनच्वपि फुकक दाजुकिजापिन्सं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। थःथक्व यचु नुगलं माया यानाः ज्वजलपा यायेगु या।
- 21 जिगु ज्वजलपा जिं थःगु ल्हातं च्वयाच्वना।
- 22 प्रभुयात माया मयाइमहयसित धिक्कार दु। “हे जिमि प्रभु, झायादिसँ।”
- 23 प्रभु येश्यागु दया माया छिमित दयेमा।
- 24 वयकःयापाखे छिपिं सकसित जिगु माया दु। आमेन!

* 16:1 १६२२ रोम १५:२७-२८

* 16:5 १६२५ प्रे १६२२

* 16:8 १६२८ लेवी २३:२५-२६; व्य १६:५-११

* 16:9 १६२८-९ प्रे १६:८-९

* 16:10 १६२९ १ कोर ४:२०

* 16:15 १६२५ १ कोर १:२६

* 16:19 १६२९ प्रे १६:२

कोरिन्थ्य च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु निगूगु पौ म्हसीका

पावल व कोरिन्थ्या मण्डलीया दथुइ खें मिले मज्जु इलय पावलं मण्डलीयात हाकनं थव पौ च्वःगु खः। अनया गुलि गुलि विश्वासीतयसं पावलयात मभिकाः खें लहाना जुल। तर पावलं इमिगु द्विबिदं ल्वःमंकाः इपिलिसें मिलय जुइ मास्ति वयकाचवन।

न्हापांगु पौलय पावलं ब्वःब्यगुलि कोरिन्थयापिन्सं थव पौयात लयतायाः स्वीकार मया।

पौया न्हापांगु ब्वय पावलं मण्डलीलिसे थःगु स्वापु दुगु खें न्हाथनाः थःमहं न्हापांगु पौलय छाय तमं ब्वः बिया हयागु धयागु खें ध्वाथुइकातःगु दु। अले इमिसं गल्ती स्वीकार यानाः पश्चाताप याःगुलि पावल लयतायाच्वंगु खें नं प्वंकातःगु दु।

अले यस्शलेमया चीमिपिं विश्वासीतयत नुगः चक्कंकाः ग्वाहालि यायेत नं इनाप यानातःगु दु। (८-९)

पावल गज्याःमह मनु खः धइगु खें थव हे पौपाखें झीसं सीके फइ। दकलय लिपायागु अध्यायलय (१०-१३) पावलं कोरिन्थ्य थःपिन्त धात्थेयापि प्रेरितत, अले पावल फताहा प्रेरित खः धकाः धयाज्पिनिगु खें न्हाथनाः थः सत्यमह प्रेरित खः धयागु दसु बियातःगु दु।

कोरिन्थ्य च्वंपिन्त न्हापांगु पौ च्वःगु दच्छि ति लिपा पावलं माकेडोनियां ईस्वी सम्बत ५५-५७ पाखे थव निगूगु पौ च्वल।
धलः पौ

न्हाखें १:१-११

पावल व कोरिन्थ्य च्वंगु मण्डली १:१२-७:१६

यहूदियाय च्वंपि विश्वासीतयत ग्वाहालि याःगु ८:१-९:१५

पावलं थः सत्यमह प्रेरित खः धकाः दसु ब्यगु १०:१-१३:१०

क्वचायक्कगु १३:११-१४

२ कोरिन्थी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 परमेश्वरं हे ख्रीष्ट येश्यामह प्रेरित यानातःमह पावलपाखें व झी किजा तिमोथीपाखें कोरिन्थ्य च्वंगु परमेश्वरया मण्डलीयात व अखैयाय फुक्कभनं च्वंपि वयकःया सकल मनुतयत ज्वजलपा।^०

2 छिमित झी परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्टयागु दया माया व शान्ति दयेमा।

परमेश्वरयात पावलं सुभाय ब्यगु

3 झी प्रभु येशू ख्रीष्टया परमेश्वर व बाःयात झीसं सुभाय बी हे माः। वयकः दया माया दुमह व फुक्क कथंया सान्त्वना बियादीमह परमेश्वर खः।

4 जिमित दुःखकष्ट जुइबलय वयकलं हे सान्त्वना बियादी। थुकथं परमेश्वरं हे थथे जिमित सान्त्वना बियादीगुलि जिमिसं नं दुःखकष्ट सियाच्वंपिन्त सान्त्वना बी फु।

5 ख्रीष्टं यक्व दुःखकष्ट सियादी थें तुं जिमिसं नं दुःखकष्ट सियाच्वनागुलि थव हे ख्रीष्टपाखें जिमित नं सान्त्वना दइतिनि।

6 जिमिसं दुःखकष्ट सियाच्वनागुलि छिमित सान्त्वना व मुक्ति दइ। परमेश्वरं जिमित सान्त्वना बियादिल धाःसा छिमित नं सान्त्वना दइ। अथे हे दुःखकष्ट जुइबलय जिमित थें छिमित नं सह याये फइगु शक्ति दइ।

7 थथे जिमिसं छिमिके थव हे आशा यानाच्वनागु दु। गथे जिमिसं दुःखकष्ट सियाच्वना अथे हे छिमिसं नं दुःखकष्ट सियाच्वंगुलि जिमित सान्त्वना दुगु थें छिमित नं सान्त्वना दइ।

8 यःपि दाजुकिजापि, एशियाय जिमित दुःखकष्ट जूगु खें छिमिसं नं सीमा धयागु जिमिगु इच्छा दु। अबलय जिमित जूवःगु दुःखकष्ट तसकं हे तःधंगुलि जिमिसं सह याये तक नं मुफुत। म्वाइ थें हे मच्वने धुंक्कगु।^०

9 जिमिसं ला “सि हे सित” धाये धुनागु। थःके भरोसा मतसे सीपिन्त म्वाकादीमह परमेश्वरयाके भरोसा तयेमा धकाः क्यनेत थथे जूगु खः।

10 अथे सी हे धुंक्कपि जिमित परमेश्वरं बचय यानादिल, थथे हे लिपा तक नं बचय यानातयादी। वयकलं हानं हानं जिमित बचय यानातयादी धकाः वयकःयाके जिमिसं आशा तयाच्वना।

11 छिमिसं नं जिमिगु ग्वाहालिया निति थथे हे प्रार्थना यानाः परमेश्वरं जिमित आशिष बियादीगुलि यक्वसिनं वयकःयात सुभाय बियाच्वंगु दु।

पावलं यात्राया ग्वासाः हीक्कगु

12 जिमिसं मछाः मज्जे धायेफु – थव संसारय जक मखु छिमिगु न्हाःने नं जिमिसं मभिगु मतिइ मतसे ज्याखें याना जुया। जिमिसं थथे थःगु हे ज्ञानं मखु, बद्द परमेश्वरं बियादीगु दया मायां दया याये फुगु खः।

13 छिमिसं ब्वनाः थुइके फइगु खें जक जिमिसं च्वयाहयागु खः। छिमिसं फुक्कं थुइके फइ धकाः जिं आशा यानाच्वनागु दु।

14 थौकन्हय छिमिसं जिमिगु खें भचासां थुइ धुंकल। प्रभु येशू हानं झ्यादीबलय छिपिं खनाः गथे जिमिसं छयं धरवाके फइ अथे हे छिमिसं जिपि खनाः छयं धरवाके फइ।

15 थव हे खं यानाः जि नं छिमिथाय वयेत कुतः यानाच्वनागु खः। थुकि यानाः छिमित नितुं आशिष दइ।

16 जि माकेडोनियाय वनेबलय छिमिथाय छकः दुस्वयाः जक वनेगु मतिइ तयागु खः। अले माकेडोनियां लिहां वनेबलय नं छकः छिमित नापलाः वयेगु मतिइ दु। अयज्जुइबलय जिं यहूदियाय वनेत छिमिगुपाखें छुं भचा ग्वाहालि नं काये फइ।^०

17 थथे मन हीकल धकाः जि छु मभिम्ह, भरोसा मदुमह मनु जुल ला? गुबलें “ज्यू,” गुबलें “मज्यू” धकाः जि थःत जक भिकेत स्वइमह मनु खः ला?

18 गथे परमेश्वर विश्वास याये बहःमह खः, अथे हे जिमिसं नं म्हुतुं छला ज्यां छला याना मज्जा।

19 सिलास, तिमोथी व जि छिमित परमेश्वरया काय ख्रीष्ट येश्यागु खें न्यंकागु दु। वयकःयाके गुबलें “खः” गुबलें “मखु” मद्दु। तर वयकःयाके न्हाबलें “खः हे खः” जक दु।^०

- 20 परमेश्वरं बियादीगु बचं फुक्क येशुपाखें पवनी। अयज्गुलि हे परमेश्वरयात सुभाय बीबलय् येशुयागु नामं झीसं “आमेन” धकाः धायेगु खः।
- 21 ख्रीष्टयात क्वातुकुक् विश्वास यानाच्वने फ्यक्क छिमित नं जिमित नं शक्ति बियादीमह परमेश्वर हे खः। परमेश्वरं झीत ल्ययादीगु खः।
- 22 झीपि वय्कःया मन्त खः धकाः म्हसीकेत वय्कलं चिं थें झीगु नुगलय् पवित्र आत्मा बैनाकथं बियातयादीगु दु।
- 23 जिगु नुगलय् च्वंगु फुक्क खें स्यम्ह परमेश्वरयात साक्षी तयाः जिं धयाच्वना। छिमित ब्वःबियाः छिमिगु नुगः ख्वयके मास्ति मवःगुलि जि आम्कन कोरिन्थय मवयागु खः।
- 24 छिमिगु विश्वासयात जिमिसं थःगु ल्हातय् कायेत स्वयागु मखु। छिमिसं क्वातुकुक् विश्वास यानाच्वंगु दु। छिमित लय्तायकेत हे जिपि छिपिनाप ज्या यानाच्वनागु खः।

2

- 1 छिमित मछिनी धकाः हे जिं थथे मवयेगु क्वःछिनागु खः।
- 2 छिमित जिं नुगलय् स्याकल धाःसा जितः सुनां लय्तायकी? जितः लय्तायकीपि छिपि हे मखु ला?
- 3 अयज्गुलि हे खः जिं व पौ च्वयाः छ्वयाहयागु। जितः लय्तायकीपिलिसे हे नुगलय् स्याके म्वाःलेमा धकाः जिं मवयेगु क्वःछिनागु खः, छायाधाःसा जि लय्ताःसा हे जक छिपि लय्ताइ धकाः जिं स्यु।
- 4 तसकं हे नुगः मछिकाः दु-ख तायाः मिखाय् दंक ख्वबि तयाः छिमित पौ च्वयाहयागु खः। छिमित नुगलय् स्याकेत अथे च्वयाहयागु मखु, बरु जिं छिमित गुलि माया यानाच्वनागु दु धकाः सीकेत जक खः।

दोषीयात क्षमा

- 5 सुनानं सुयातं नुगलय् स्याकूसा, जितः जक मखु बरु छिपि फुक्कसितं नुगलय् स्याकूगु थें खः। जिं छिमित यक्व बोझ क्वबिके मास्ति मवः।
- 6 थुकथं व मनुयात छिपि मध्ये यक्वसिनं सजौय बी धुंक्गुलि आः वयात सजौय बी गात।
- 7 न्हागु हे जूसं आः छिमिसं वयात क्षमा यानाः साहस ब्यु। थथे मयाःसा वं इन तसकं नुगलय् स्याकी।
- 8 थथे छिमिसं वयात माया यानाच्वनागु दु धकाः क्यें धयागु जिगु बिन्ति दु।
- 9 जिं धयागु खें छिमिसं मान्य याः ला कि मयाः धकाः स्वयेत जिं थथे च्वयागु खः।
- 10 थुकथं छिमिसं सुयात क्षमा याइ वयात जिं नं क्षमा बी। छायाधाःसा जिं सुयातं छुं खँय क्षमा याये माःसा छिमिगु हे निति ख्रीष्टया न्हाःने यानाबी।
- 11 झीसं थथे क्षमा याःसा शैतानं झीत स्यंके फइ मखु। शैतानं झीत न्हाथे यानाः सां क्वथलेत स्वयाच्वंगु खें झीसं स्यु।

त्रोआसय् पावलं धन्दा काःगु

- 12 ख्रीष्टयागु भिगु खें न्यंकेत जि त्रोआसय् वयाबलय् अन ज्या यायेत प्रभुं जितः लुखा चाय्कादिल।
- 13 अयत्तं किजा तीतसयात लुइके मफुगुलि जितः तसकं सुख मन्त। अयज्गुलि जिं अनं बिदा कयाः माकेडोनिया वना।^०

ख्रीष्टलिसे झीपि नं त्याइ।

- 14 परमेश्वरयात सुभाय दु, छायाधाःसा ख्रीष्टलिसे तुं जिपि नं न्हाबलें त्याना च्वनेत वय्कलं जिमित दया माया यानादीगु दु। अले जिमिगुपाखें भिगु खें न्स्वाः थें न्यंकभनं न्यंकादीगु दु।
- 15 जिं न्यंकागु ख्रीष्टयागु भिगु खें परमेश्वरयात तःधकेगु न्स्वाः थें खः। थ्व मुक्ति काःपि व नाश जुइपिनि दथुइ नं जिपि परमेश्वरया निति ख्रीष्टया न्स्वाः खः।
- 16 नाश जुइपिनिगु निति थ्व नवःगु नरक थें खः, मुक्ति काइपिनिगु निति थ्व न्स्वाःगु जीवन थें खः। थथे याये फुम्ह सु दु?
- 17 ज्यापार याये थें जिमिसं परमेश्वरयागु भिगु खें न्यंकाच्वनागु मखु। जिमित परमेश्वरं हे छ्वया हयादीगुलि ख्रीष्टया च्यःतयसं थें जिमिसं खःगु खें जक नवानाजुयागु दु।

3

व्यवस्था व आत्मा

- 1 जिमिसं थःपिन्त तःधंकागु मखु। मेपि मनुत थें जिमित छिमिगुपाखें सिफारिस पौ कायेगु वा जिमित सिफारिस पौ बीमाःगु मखु।
- 2 छिपि हे जिमिगु नुगलय् च्वयातःगु सकसिनं ब्वने व थुइके फइगु पौ खः।
- 3 छिपि ख्रीष्टं च्वयाहःगु पौ खः। अले जिमिगुपाखें छ्वयागु खः। थ्व मसिं च्वयातःगु पौ मखु, अले ल्वहंयागु ग्वरलय् च्वयातःगु पौ नं मखु। थ्व पौ ला मनुतयगु नुगलय् म्वाःम्ह परमेश्वरयागु आत्मां च्वयातःगु पौ खः।^०
- 4 ख्रीष्टपाखें परमेश्वरयाके जिमिसं थज्याःगु हे भरोसा तयाच्वना।
- 5 थ्व ज्या जिमिगु हे शक्तिं याये फु धकाः धायेगु जिमिगु शक्ति म्दु। थ्व ज्या जिमित याये फ्यकादीमह परमेश्वर हे खः।
- 6 उकिं जिमित न्हूगु बाचा न्यंके फ्यकादीमह परमेश्वर हे खः। थ्व न्हूगु बाचा च्वयातःगु नियम मखु, बरु थ्व आत्मां बियादीगु खः। च्वयातःगु नियमं मनुतयत स्याइ, तर आत्मां जीवन बी।^०
- 7 ल्वहंयागु ग्वरलय् व्यवस्था च्वयाः ब्यबलय् परमेश्वरयागु जलं मोशायगु ख्वाः झल्ल थिनावल। अले इग्राएलीतयसं वयागु ख्वाः तकं च्लाक स्वये मफुत। व हे जः खिउँया वनाच्वंगु दु। मनुतयत स्याकीगु व्यवस्था ब्यबलय् ला अथे झःझः धाः धाःसा^०
- 8 मनुतयगु पाप क्षमा यानाबी फुम्ह आत्मा बियादीबलय् इन गुलि जक झःझः धाः धाःगु जुइ?
- 9 मनुतयगु पाप क्षमा यानाबी मफुगु व्यवस्था ब्यबलय् ला अथे झःझः धाः धाःसैलि झीत परमेश्वरया न्हाःने धर्मी यानादीमह आत्मा बियादीबलय् इन गुलि जक झःझः धाःगु जुइ।
- 10 न्हापायागु स्वयाः आःयागु तसकं झःझः धाःगुलि न्हापायागु अर्थे तनावन।
- 11 छुं ई तक जक दयाच्वनीगु ला उलि झःझः धाः धाल धासा सदां दयाच्वनीगु गुलि जक झःझः धाःगु जुइ?
- 12 थ्व खँय आशा यानाः हे जिमिसं मग्यासे थथे नवाये फुगु खः।
- 13 थःगु ख्वाः हानं खिउँया वंगुलि इग्राएलीतयसं मखनेमा धकाः मोशां थःगु ख्वाः त्वपुल। जिपि मोशा थें ला मखु।^०

- 14 अबल्य इष्राएलीतयगु नुगः छाः। थौ तक न इमिसं व्यवस्था ब्वनीबल्य थुइके मफुनि, इमिगु नुगःयात जालि भुनातः नि। अले इमिसं छुं हे थुइके फइ मखु। ख्रीष्टयात विश्वास याये धुंकाः थ्व जालि चिलावनी।
 15 थौ तक न इमिसं मोशाया व्यवस्था ब्वनीबल्य इमिगु नुगःयात थ्व जालि भुनातः नि।
 16 तर गुबलय मन् प्रभुयाथाय लिहां वइ उबलय वयागु नुगलं जालि उला वनी।^{*}
 17 प्रभु आत्मा खः। गन प्रभुयागु आत्मा दइ अन वयकलं स्वतन्त्रता बियादी।
 18 थुकथं इमीगु ख्वाः उलातःगुलि प्रभुयागु जलं झल झल थिनाच्वंगु दु। प्रभुयागु जलं इमीपि न न्हियान्हिथं प्रभु थें जुइत छगू जलं मेगु जलय हिला वनाच्वनागु दु।

4

चायागु थलय आत्मायागु धन

- 1 थथे परमेश्वरं जिमित दया माया यानाः थ्व ज्या बियातःगु खः। उकिं जिमिसं आशा त्वःते मखु।
 2 जिमिसं मछालापुसे च्वंगु ज्या मयाना। जिमिसं सुयातं झंगः लानाः मनया। परमेश्वरयागु वचनयात जिमिसं बांमलाका मजुया। जिपि सत्यया जलय परमेश्वरया न्ह्यःने म्वानाच्वना। अले सकसिनं खंक मनुतयगु मिखा न्ह्यःने थःपिन्त न्ह्यबवाच्वना।
 3 जिमिसं न्यंका जुयागु भिगु खँ नाश जुइपिनिगु लागि जक त्वपुयातःगु दु।
 4 थ्व संसारया घबं विश्वास मयाःपिनिगु मनयात छुं हे थुइके मफयक कां यानातःगु दु। अथे जगुलि इमिसं भिगु खँ थुइके फइ मखु। अले ख्रीष्टया महिमा गुलि तःधं व वयकः हे झःझः धाःमह परमेश्वरयागु रूप खः धकाः इमिसं सी मखु।
 5 थथे जिमिसं “जिपि तःधं” धकाः न्यंकागु मखु, बरु येशु ख्रीष्ट “प्रभु खः” धकाः न्यंकागु खः। अयजगुलि येशुयागु नििति जिपि छिमि दासत थें जुयाच्वनागु दु।
 6 “छिउंथासं जः थिनावइ” धकाः धयादीमह परमेश्वरं हे जिमिगु मनयं न जः खयकादिल। उकिं येशु ख्रीष्टया न्ह्यःने इतीत परमेश्वरया महिमा व ज्ञान गुलि तःधं धकाः ध्वाथुइक वयनेत थथे यानादीगु खः।^{*}
 7 चायागु थलय तःजिगु धन तः थें परमेश्वरं जिमिगु मनयं झल्ल मत थीकादिल। थुकिं हे जिमिगु शक्ति मखु, बरु वयकःयागु शक्ति खः धकाः सी दइ।
 8 जिमित प्यछें दुःखकष्ट वयाच्वंगु दु। अयतं जिमिसं आशा मत्वःता। आछु-आछु कंसां जिमिसं आशा मत्वःता।
 9 जिमि शत्रु यकव दुसां पासा मदयकाः गुब्सं च्वनेम्वः। जिमित बाम्हसिकक दाल न जिपि मसी।
 10 येशु ख्रीष्ट जिमिगु जीवनय प्रकट जुइमा धकाः वयकः थें सीमातले न जिमिसं न्हियान्हिथं दुःखकष्ट फयाच्वना।
 11 जिमिगु थ्व सीमाःगु म्हुय येशु ख्रीष्ट प्रकट जुइमा धकाः हे जिपि थथे वयकःया नििति न्हियान्हिथं म्वायेगु आशा त्वःताः जुयाच्वना।
 12 थुकथं जिमित कालं त्वपुयातःगु दु। छिमिसं धाःसा जीवन कयाच्वंगु दु।
 13 “जि विश्वास यानागुलि नवाना न च्वना” धकाः धर्मशास्त्रय च्वया तः थें जिमिसं न विश्वास यानागुलि नवाना न च्वनागु खः।^{*}
 14 सीमह प्रभु येशुयात म्वाकादीमह परमेश्वरं हे येशुनाप जिमित न म्वाकादी। अले जिमित न छिमि न परमेश्वरं थनाप तयादी।
 15 थ्व फुकक छिमि तं भायेत खः। गुलि अच्वः मनुतयसं परमेश्वरयात विश्वास याइ, उलि हे अच्वः मनुतयसं परमेश्वरयात तःधकेत सुभाय बी व प्रार्थना याइ।

विश्वासं म्वायेगु

- 16 उकिं हे ला खः नि, जिमिसं आशा मत्वःतागु। जिमिगु मह झन झन स्यनावनाच्वंगु दु। अयतं जिमिगु आत्मा धाःसा न्हियान्हिथं बल्लाना वयाच्वंगु दु।
 17 छुं ई तक जक जिमिसं थन भचा जक दुःखकष्ट स्यसां परमेश्वरं स्वर्गय जिमित सदां दयाच्वनीगु आनन्द बियादी।
 18 अयजगुलि मिखां खंगुलिइ जिमिसं मन तयाच्वनागु मखु, बरु मिखां मखंगुलिइ मन तयाच्वनागु खः। छायाःसा मिखां खनेदुगु छुं ईया लागि खः, मिखां खने मद्दुगु धाःसा सदां दयाच्वनी।

5

स्वर्गया इमीगु न्हगु मह

- 1 इमीगु थ्व मह इमीपि च्वनेगु संसारयागु छें थें खः। गुबलय इमीपि सी अबलय परमेश्वरं इतीत मेगु न्हगु मह बियादी। न्हगु मह मनुतयसं दयकातःगु छें थें मखु। सदां दयाच्वनीगु स्वर्गयागु छें थें खः।
 2 थ्व संसारय म्वाना च्वंतले इतीत तसकं दुःखकष्ट जुइ। इमीपि ला स्वर्गय च्वंगु म्हायात वसः थें फीत आयबुयाच्वना।
 3 स्वर्गय इतीत न्हगु मह बियादी, उकिं इती मह मदयक च्वनेमाली मखु।
 4 थ्व संसारय इमीपि म्वाना च्वंतले इतीत तसकं दुःखकष्ट जुया च्वनीगुलि इमीगु मन खः। अथे धकाः इमीपि सीत आयबुयाच्वनागु मखु, बरु स्वर्गय च्वंगु न्हगु मह फीत आयबुयाच्वनागु खः।
 5 इतीत थज्याःगु न्हगु मह बियादीमह परमेश्वर हे खः। वयकलं थथे यानादी तिनि धकाः सीकेत इतीत पवित्र आत्मा बैनाकथं बियादीगु खः।
 6 उकिं जिमित पक्का विश्वास दु। थ्व मह म्वाना च्वंतले प्रभुपाछें तापाना च्वनी धकाः जिमिसं स्यु।
 7 अयजगुलि हे जिपि विश्वासं म्वानाच्वनागु खः, मिखां खंगुलिइ मखु।
 8 जिमित पक्का विश्वास दु, अले थ्व म्हायात त्वःताः प्रभुलिसे च्वंनेत जिपि न्ह्याबलें न्ह्यचिलाच्वनागु दु।
 9 थन च्वंसां स्वर्गय च्वंसां प्रभुयात यःथें जक यानाच्वनेगु जिमिगु छगु हे जक आजु खः।
 10 न्याय यानादी खुन्हु इमीपि सकलें ख्रीष्टया न्ह्यःने दंवेने मानि। अबलय थन संसारय च्वनाः भिगु यानावपिन्त भिक हे, अले मभिगु यानावपिन्त मभिक हे न्याय यानादी।^{*}

ख्रीष्टपाछें परमेश्वरनापं मिलय जुयेगु

- 11 अयजगुलि प्रभुया भय कायेगु छु खः व जिमिसं बांलाक थरुलि मेपि मनुतयत न प्रभुयात मानय याकेत कुतः यानाच्वनागु खः। परमेश्वरं जिमित बांलाक म्हुस्य, छिमिसं न जितः बांलाक म्हुसी धयागु आशा यानागु दु।

- 12 हानं जिपि भिपि मन्तु खः धकाः धायेत छिमित थथे च्वयाच्चनागु मखु। बरु जिमिगु पंलिनाः छिपि तःधं जुइ फयेमा धकाः थथे च्वयाच्चनागु खः। थथे मन्तयगु नुगः मस्वसे, ख्वाःपाः जक स्वयाः खँ ल्हाइपि मन्तयत छिमिसं कुगाक्क लिसः बी फयेमा।
- 13 थथे धाल धकाः जिपि होश मदीपि खः धयागु जसा परमेश्वरयागु निति खः। अले जिपि होशय दूपि खः धयागु जसा छिमिगु निति खः।
- 14 ख्रीष्ट छिमित माया यानादीगुलि थुकथं जिमिसं ज्या यानाच्चनेमाःगु खः। फुक्क मन्तयगु निति ख्रीष्ट सिनादीगु खः, उकिं सिनादीम्ह ख्रीष्टनाप फुक्क मन्तु सित।
- 15 फुक्क मन्तयगु निति ख्रीष्ट सिनादिल। उकिं म्वानाच्चर्विपि आः थःगु निति मखु, बरु इमिगु निति सिनाः म्वानादीम्ह ख्रीष्टयागु निति म्वानाच्चनेमाः।
- 16 अयज्गुलि आवंलि जिमिसं सुयातं ख्वाः स्वयाः लने मखुत। खः ला, छकः ख्रीष्टयात हे जिमिसं अथे ख्वाः स्वयाः लनेधुन। आः वयकःयात जिमिसं अथे लनेगु त्वःतेधुन।
- 17 अथे जुयाः सुं मन् ख्रीष्टनाप दु धाःसा व न्हमह मन् जुइ। पुलांगु मदयावन, फुक्क न्हगु जुल।
- 18 थथे यानादीम्ह परमेश्वर हे खः। ख्रीष्टपाखें वयकलं इती थःनाप मिलय यानाः मेपिन्त नं वयकः नाप मिलय याकेगु ज्या जिमिगु ल्हातय बियादीगु दु।
- 19 ख्रीष्टपाखें फुक्क मन्तयत परमेश्वरं थःनाप मिलय यानाच्चंगु दु धकाः जिमिसं न्यंकाच्चनागु दु। मन्तयसं याःगु पापया ल्याः तयामदिसे वयकलं सकसितं थःलिसे मिलय यानादीगु खँ मेपेपिन्त नं न्यंकेत जिमित धयादीगु दु।
- 20 अयज्गुलि जिपि ख्रीष्टं छ्वयाहयादीपि मन्तु खः। जिमिगुपाखें परमेश्वर छिपिनाप नवानाच्चनादीगु दु। ख्रीष्टयागु निति जिमिसं थथे नवानाच्चनागु खः। छिपि फुक्कसिनं पापी ज्याखँ यायेगु त्वःताः परमेश्वर नाप मिलय जुइत वयकःयाथय लिहां वा धकाः जिमिसं दुगलंनिसे छिमिसं बिन्ति यानाच्चनागु दु।
- 21 ख्रीष्टयाके पाप धयागु हे म्दु। अयनं परमेश्वरं इगीगु पाप ख्रीष्टयात क्वबिकादिल। ख्रीष्टं थथे यानादीगुलि हे इगीपि परमेश्वर नाप मिलय जुइ फइ, अले परमेश्वरया न्ह्यःने धर्मी ठहरय जुइ।

6

- 1 परमेश्वर नाप जिमिसं थथे ज्या यानाच्चनागुलि वयकःयागु दया माया छिमिसं सिति छ्वयेगु स्वये मते धकाः जिमिसं इनाप यानाच्चनागु खः।
- 2 परमेश्वरं थथे धयादीगु दु –
- “पायछिगु इलय
जिं छिमिगु खँ न्यनागु दु।
अले उद्गरया दिनय
जिं छिमित ग्वाहालि यानागु दु।”
- स्व, पायछिगु ई थ्व हे खः, उद्गरया दि नं आः हे खः!*
- पावलया दुःखकष्ट
- 3 जिमिसं सुयातं पंगः जुइकथं ज्याखँ मयाना। मखुसा जिमिगु ज्याखँयात क्वहंकाः खँ ल्हाइ।
- 4 न्ह्यागु हे याःसां जिपि परमेश्वरयागु ज्या याइपि मन्तु खः धकाः क्यना। सह यानाः सह याये मफयेगु दुःखकष्ट जुलं नं, नये मखनं नं, अले तसकं थाकुलं नं जिमिसं सह यानाच्चना।
- 5 दालं नं, इयालखानाय कुनं नं, मन्तयसं हयक्कावःसां, सिक्क ज्या यायेमाःसां, नये मखंसां, धने मखंसां।*
- 6 जिमिसं यानागु भिगु ज्या व बुद्धिं यानाः सह याये फुगुलि, दया माया यानाजुयागुलि, पवित्र आत्मा दुगुलि, धात्थेगु माया यानाः जिपि परमेश्वरयागु ज्या याइपि मन्तु खः धकाः क्यना।
- 7 जिमिसं विश्वास यानाः सत्य खँ न्यंका जुया, परमेश्वरया शक्ति यानाः जिमिसं थथे याये फुगु खः। परमेश्वरयागु न्ह्यःने धर्मी ठहरय जुइगु हे जिमिगु छगु जक ल्वायेगु नं पनेगु नं हतियार खः।
- 8 जिमित तःधंक्सां, क्वहंक्सां, भिक्सां, मभिक्सां जिमिसं परमेश्वरयागु सेवा याना। सत्य खँ ल्हाना जसां जिपि फताहं थें जुइ माला।
- 9 जिपि म्दमस्वूपि जसां जिमित सकसिनं म्दस्यु। सी थें च्वंसां जिपि आः तक् म्वानाच्चना। जिमित बाग्दिसिक्क दयाहल।
- 10 नुगः ख्वःपि थें जसां न्ह्याबलें लयतायाच्चना। जिपि गरीब जसां मेपिन्त तःमि यानाबिया। जिमिके छुं हे म्दु थें च्वंसां जिमिके सकतां दु।
- 11 कोरिन्थय च्वंपि यःपिं दाज्किजापि, धायेमाःगु खँ फुक्कं समचुकसे छिमित धयाबियागु हे दु। जिमिगु नुगः चक्कं।
- 12 छिमित म्दधसे छुं नं खँ जिमिसं सुचुका तयागु म्दु। बरु जिमिसं थःपिनिगु नुगः कयकुंका तःगु दु।
- 13 छिपि जिम्ह मस्त थें ज्गुलि थथे धयाच्चनागु खः। छिमित जिमिसं माया यानाच्चना थें जिमिसं नं जिमित माया याना च्वँ। जिमिसं नं थःगु नुगः चक्कंकि।
- विश्वासी मखुपि नाप बुला जुइ मते
- 14 विश्वासी मखुपि मन्तु नाप बुला जुयाः इमिसं थें ज्या सना जुइ मते। इमिसं याना जू थें इीसं याना जुइ मज्यु। भिगु व मभिगु मिलय जुइ फइ ला? अले जः व खिउं मिलय जुइ फइ ला?
- 15 अथे हे ख्रीष्ट व शैतान नं मिलय जुइ फइ ला? अले ख्रीष्टयात विश्वास याइपि मन्तु व विश्वास मयाइपि मन्तु मिलय जुइ फइ ला?
- 16 परमेश्वरयागु देगःलिसे मूर्तियागु छु स्वापु? इपी हे म्वाःम्ह परमेश्वर च्वनीगु देगः खः। थथे ला परमेश्वरं हे धयादीगु दु –
- “जि इपिनाप च्वने,
अले इपिनाप जुइ।
जि इमि परमेश्वर जुइ
अले इपि जिमि मन्तु जुइ।”*
- 17 अले हानं प्रभुं थथे धयादीगु दु –
- “छिपि इमिगु पुचलं पिहां वा,

- अले छछे च्वै।
अशुद्ध खँ थीं मते।
अले जि छिमित थः मन् याये।^७
18 जि छिमि बाः जुइ।
अले छिपि जिम्ह काय-ह्यायुपि जुइ धकाः
दक्व शक्ति दुम्ह परमप्रभुं धयादीगु खः।^{११}^७

7

1 यःपि दाजुकिजापि, झीत थ्व बचं बियादीगुलि म्ह व आत्मायात अशुद्ध याइगु फुकक खँपाखें झीसं थःत पवित्र याये नु। अले परमेश्वरया भय कयाः झीसं पवित्र जुयाच्वनेगु कुतः याये नु।

- पावल लयताःगु
2 जिमित छिमिगु नुगलय् तयाति। जिमिसं सुयातं अन्याय यानागु मद्दु, सुयातं स्यंकागु मद्दु, अले सुयाकें थग्यु यानाकयागु मद्दु।
3 छिमित दोष बीत जिं थथे धयाच्वनागु मखु। छिपि ला जिमित तसकं यः। सीसां म्बाःसां झीपिनापं हे जुइ।
4 छिमित जि यक्व हे पत्याः यानाच्वनागु दु। छिमिगुपाखें जिं फुईं यायेथाय् दु। छिमिगुपाखें सान्त्वना दयाः न्हागु दुःखकष्ट जूसां जितः लयता वः।
5 माकेडोनियाय् वयाः नं जिमित सुव दुगु मखु। अन न्हाथासं नं दुःखकष्ट जक जूवल। पिने ल्वापु, दुने भय हे भय दु।^७
6 अयुं नुगः ख्वःपिन्त सान्त्वना बियादीम्ह परमेश्वरं तीतसयात छ्वयाहयाः जिमित लयतायकादिल।
7 तीतस वयाः जक जिपिं लयतायागु मखु, जिमिसं वयात सान्त्वना बीगु खँ न्यनाः नं जिपिं लयतायागु खः। जितः स्वयेत छिपिं तसकं हे आयबुया च्वांगु, व थथे जगु खँय् जिमिसं दुःख मन ताय्कगु, अले जिगु पंतिनाः नवाना जगु खँ न्यने दयाः जि इन तसकं लयतायागु दु।
8 जिगु पौ ब्वनाः जिमिसं नुगलय् ला स्याकल हे जुइ, थ्व खँय् जि न्हापा पस्ताय् चायागु जूसां आः जि पस्ताय् चाये मखुत। छाय्थाःसा जिं स्यु, जिगु पौपाखें जिमित पलख जूसां नुगलय् स्याकगु दु।
9 जिगु पौपाखें जिमित नुगलय् स्याके फत धकाः जि लयतायागु मखु, बरु छिपिं थज्याःगु ज्याखं लिचिलाः परमेश्वरयाथाय् वःगुलि लयतायागु खः। जिमित नुगलय् स्याकेगु ज्या यानादीम्ह ला परमेश्वर हे जुयादीगुलि जिमिसं यानाः छिमित भिं हे जुल।
10 जिमित नुगलय् स्याकेगु ज्या परमेश्वरं हे यानादीगुलि व जिमिसं पश्चाताप याःगुलि जिमित मुक्ति दत, उकि जिमिसं दुःख ताये माःगु मद्दु। अयुं थ्व संसारं ब्युगु पश्चाताप मनुतयत स्याइ।
11 जिमिसं दुःख ताय्कगुलि परमेश्वरं छु यानादिल लुमंकी। थुकि यानाः छिमित भिपिं यानाबिल, द्रुबिद्रु मद्दु धकाः क्यनेत छिमित हथाय् चायकल। जिगु तमं जिमित ग्याकल, जितः स्वयेत जिमित आयबुइकल। अले दोषीम्हयसित सजौय बीमाः धकाः मतिइ तयकल। थुकि हे छिमिके दोष मद्दु धयागु सीदत।
12 थथे जि पौ च्वयाहयागु दुःख बियाच्वंह मन्सा लागि मखु, अले दुःख फया च्वंम्हयसिगु लागि नं मखु, बरु परमेश्वरया न्हाःने जिमिसं जितः गुलि तक माया याः धकाः ध्याथुइकेत च्वयाहयागु खः।
13 थुकि हे यानाः जिमित सान्त्वना दुगु खः। जिमिसं तीतसयात माक्व ग्वाहालि बियाः लयतायकाः छ्वयाहःगुलि जिपिं नं लयताया।
14 छिमिगु खँ जिं वयात फुईं यानाः धया। जिं वयात फुईं यानाः धया थें जिमिसं यानाक्यना। जिमिसं जिमित न्हाबले सत्य खँ धयाच्वनागु दु। अथे हे तीतसयात जिमिसं धयागु खँ नं सत्य जुल।
15 जिमिसं वयात ग्याग्यां जूसां लसकुस यात, अले वं धाःगु खँ न्यनेत छिपिं फुकक न्हाचिल। उकि वं जिमित तसकं माया यानाच्वंगु दु।
16 छिमिपाखें बालाक भरोसा काये फुगुलि जि तसकं लयतायाच्वना।

8

भेटी गथे यानाः बीगु

- 1 यःपि दाजुकिजापि, माकेडोनियाया थ्यासय् च्वांगु मण्डलीयात परमेश्वरं दया माया यानादीगु खँ जिमित धयाच्वना।
2 न्हाथें ज्याःगु दुःखकष्ट वःसां इपिं लयतायाच्वन, अले थःत मगाः मचाःबलय् इमिसं नुगः चक्ककाः मेपिन्त ग्वाहालि बियाच्वन।
3 धाथें हे इमिसं थःयसो हे थःम्हं बी फुगु स्वयाः नं अप्वः बिल।
4 थथे भेटी बियाः इमिसं यहूदियाय् च्वांगु विश्वासतीतयत ग्वाहालि बीगु ज्याय् ब्वति काये दयेमा धकाः तःक्वः मछि बिन्ति यात।^७
5 जिमिसं मतिइ तयागु स्वयाः नं इमिसं यक्व हे ग्वाहालि यात। न्हापां इमिसं थःत हे प्रभुयात देखल, अले परमेश्वरया इच्छा कथं इमिसं थःत जिमिगु ल्हातय लःल्हाना बिल।
6 तीतसं न्हापा हे जिमिथाय् शुरु याये धुंक्गु भिगु ज्या पुक्केत जिमिसं वयात हे छ्वयाहयागु खः।
7 छिमिके दूगु फुकक खँय् छिपिं तःमि, विश्वास यायेगुलिइ, नवायेगुलिइ, ज्ञानय, ग्वाहालि बीगुलिइ अले जिमित माया यायेगुलिइ नं। उकि भेटी बीगुलिइ नं जिमिसं अथे याना कयं धकाः जिमिसं बिन्ति यानाच्वना।
8 जिमिसं थथे याये हे माः धकाः जिं जिमित उजं बियाच्वनागु मखु। मेपिन्सं लयतायाः ग्वाहालि बिल धकाः खँ कनाः छिमिगु माया सत्य खः ला कि मखु धकाः स्वयेत्यनागु खः।
9 झी प्रभु येशु ख्रीष्ट गुलि ग्वाहालि यानादीम्ह प्रभु खः धकाः ला जिमिसं सि हे स्यु। वय्कः तःमि जुयाः नं छिमिगु निति चीमि जुयादिल। थः चीमि जुयाः जिमित तःमि यायेत वयकलं थथे यानादिल।
10 दच्छि न्हाः छूगु ज्या पुक्कि धकाः जिं जिमित सल्लाह बियाच्वना। ग्वाहालि बीत जक मखु, छिपिं ज्या यायेगु इच्छा यायेत नं न्हापां जुल।
11 जिमिसं आः छूगु ज्या नं पुक्कि। उबलय् जिमिसं बीत तसकं मन याःगु खः। थःम्हं फक्व बियाः आः व इच्छा पुक्कि।
12 जिमिसं बी मास्ति वःसा छिमिके दूगु जक परमेश्वरयात ब्युसां गाः, छिमिके मद्दुगु बीमाः धयागु मद्दु।
13 जिमिसं अप्वः ब्यु, मेपिन्सं भतिचा जक ब्युसां गाः धकाः जिमिसं धयाच्वनागु मखु। मेपिन्सं ब्युगु ति जक छिमिसं नं ब्युसां गाः।

14 थौकन्हय छिमिके माक्व दु। अयज्गुलि छिमिसं मदुपिन्त बीमा। अले इमिसं दइबलत्य छिमित मगाइबलत्य ग्वाहालि बी। थुकथं छिमिसं थ-थक्व ग्वाहालि बी फइ। अले फुकक उति हे ग्यनी।

15 धर्मशास्त्रयुं नं थथे च्वयातःगु दु -

“अप्वः मुंकूपिनि अप्वः मजू।
कम मुंकूपिनि मगाः मजू।”*

तीतस व वया पासामि

16 परमेश्वरं यानाः तीतसं नं जिं थें छिमित ग्वाहालि बी मास्ति वयकाच्वंगुलि जिमिसं परमेश्वरयात सुभाय बियाच्वनागु दु।

17 जिमिसं धयाः जक व वःगु मखु, व थ-थयें हे छिमिथाय वःगु खः।

18 भिगु खँ न्यकाः जुइमह फुकक मण्डलीयापिन्सं भिं धयातःमह छमह विश्वासी किजायात नं व नाप छिमिथाय छ्वयाहयागु दु।

19 थुलि जक मखु, विश्वासीतयत ग्वाहालि बीत जिपि नाप वयाः भेटी कायेत मण्डलीयापिन्सं थ्व हे किजायात ल्ययादीगु खः। थुकिं प्रसुयात तःधकेत जिमिसं गुलि ग्वाहालि बी मास्ति वयकाच्वनागु दु धकाः सी दइ।

20 थुलिमछि धिबा जिमिसं कयाः यकाच्वनागुलिइ सुनानं जिमित मभिगु खँ लहाये मफयेमा धकाः जिमिसं होश यानाच्वनागु दु।

21 प्रभुया न्हःने जक मखु, मनुतयगु न्हःने नं भिगु ज्या यायेत जिमिसं कुतः यानाच्वना।*

22 अयज्गुलि जिमिसं इपिं नाप मेमह किजायात नं छ्वयाहयागु दु। तःकः जाँचय यानाः स्वयाः जिमिसं वयात ज्या याये तसकं इच्छा दुमह धकाः सीका। अज्ज ला छिमिके अप्वः भरोसा दुगुलि थौकन्हय व ग्वाहालि यायेत अप्वः न्हःचिलाच्वंगु दु।

23 तीतस जक जि लिसे जानाः छिमित ग्वाहालि बीगु ज्या यानाच्वमह खः। व नाप वःपि मेपिं दाजुकिजापिं मण्डलीयापिं मनुत खः, इपिं नं खीष्टयागु नं तःधकेत ज्या याइपिं खः।

24 अयज्गुलि इमित नं माया यानाः छिमिसं थःगु मायायागु दसु क्यँ। अले जिमिसं छिमिगु खँ लहाना च्वनागु फुकक सत्य खः धकाः फुकक थासय च्वंगु मण्डलीयापिन्सं सीकी।

9

भेटी बीगु मेगु खँ

1 यहूदियाय च्वपिं विश्वासीतयत छ्वयाहःगु ग्वाहालियागु खँय जिं छिमित हानं च्वया च्वनेमाःगु मदु।

2 छिपि इमित ग्वाहालि बीत न्हःचिलाच्वंगु दु धकाः स्युगुलि जिं माकेडोनियाय च्वपिं विश्वासीतनाप छिमित तःधकाः खँ लहाना। अखैयाय च्वपिं विश्वासीत सकलें दच्छि न्हःनिसें हे धिबा बीत न्हःचिलाच्वंगु दु धकाः जिं इमित धयाबिया। छिमिगु थज्याःगु खँ न्यनाः इपिं नं धिबा बीत न्हःचिलाच्वंगु दु।

3 अयज्गुलि थुपिं दाजुकिजापिन्त छिमिथाय छ्वयाहयागु दु। छिमिसं बि हे बी धकाः जिं धयाजुया थें छिमिसं नं बिल धाःसा जिगु खँ सत्य जुल, मखुसा जि ला फयुगं थें जुइ।

4 माकेडोनियाय च्वपिं सुं विश्वासीत जि नाप छिमिथाय वयाः छिमिसं धिबा बी मफुत धाःसा जितः नं छिमित नं लज्या जुइ, छायाधाःसा जिमिसं छिमिके यक्व भरोसा तयागु खः।

5 अयज्गुलि जिं न्हःपां हे थः वये न्हः इमित छ्वयाहयागु खः। थथे छिमिसं बी धाःगु धिबा ठीक याना ति। अले थ्व धिबा करंवरं मखु, बरु थःयसें ब्युगु ग्वाहालि खः धकाः सी दइ।

नुगः चक्कंकाः ब्युगु भेटी

6 थ्व खँ नं ल्वःमके मते - कम पुसा हःमहयसिनं भतिचा जक सयकी। यक्व पुसा हःमहयसिनं यक्व हे सयकी।

7 सकसिनं थःगु मनय गुलि बी धकाः पक्का याःगु खः उलि हे ब्यु। बीधुकाः नुगः मछिका च्वने मज्यु, करंवरं बीगु नं बांमलाः, छायाधाःसा लयतायाः ब्युह मनु खनाः परमेश्वर लयतायादी।

8 अले परमेश्वरं छिमित फुकक कथंया आशिष अइ अप्वः हे बियादी। छिमित गुब्सं मगाःमचाः जुइ मखु। अले भिगु ज्या यायेत नं छिमिके यक्व दइ।

9 धर्मशास्त्रयुं नं थथे च्वयातःगु दु -

“नये मखुपिन्त नुगः चक्कंकाः
बीमह मनुयागु दया माया
सदां दयाच्वनी।”*

10 पुसा हलीपिन्त पुसा बियाः नयेत नसा बियादीमह परमेश्वरं हे छिमित नं माक्व पुसा बियादी अले तःमा नं यानादी। थुकथं छिमिके इन मेपिन्त बीत नं यक्व दइ।*

11 न्हःबाबलें छिमिसं नुगः चक्कंकाः कपिन्त बियाच्वने फयक परमेश्वरं छिमित तःमि यानातयादी। अले छिमिसं ब्युगु भेटी जिमिसं इना बियागुलि इमिसं परमेश्वरयात जयजय यानाः सुभाय बियाच्वनी।

12 परमेश्वरया मनुतयत थुकथं छिमिसं ग्वाहालि याःगुलि इमित माक्व चू जक लाःगु मखु, थुकिं यानाः इमिसं दुनुगलनिसें परमेश्वरयात नं सुभाय बियाच्वनी।

13 छिमिसं थथे ग्वाहालि याःगुलि फुककसिनं छिपिं भिपि मनुत खः धकाः सीकी। खीष्टयागु भिगु खँ मानय यानाच्वंगु दु धकाः थुकिं सी दइ। थुकिं यानाः इमिसं परमेश्वरयात सुभाय बी।

14 परमेश्वरं छिमित यक्व हे दया माया यानादीगुलि छिमित माया यानाः छिमिगु निंति इमिसं प्रार्थना याइ।

15 थुकथं परमेश्वरं इतीत तःथंगु वरदान बियादीगुलि वयकःयात सुभाय दु।

10

पावल धार्थेयामह प्रेरित खः

- 1 छिमि दथुइ गुलि गुलिसिनं जि पौलय जक तत:धंगु खँ लहाइम्ह, धात्थे धा:सा ग्याफ्राम्ह धका: धयाजुगु दु। स्वजाम्ह व दया माया दुम्ह ख्रीष्टयागु नामय जि पावलं छिमित बिन्ति यानाचवना,
- 2 जि आम्कन वयेबलय् जिमित संसारया पह:चह:कथं जुइपिं धका: धाइपिनिगु न्हा:ने कडा पह: कयने म्वा:लेमा।
- 3 जिपिं थ्व संसारय् च्वनाच्वपिं मनुत ख: धयागु खँ सत्य ख:, अयसां संसारयापिं थें जिपिं ल्वानाचवनागु मदु।
- 4 थ्व संसारयागु हतियार ज्वना: जिपिं ल्वानाचवनागु मदु, बह् परमेश्वरं बियादीगु शक्ति: म्वा:मदुगु खँ ल्हानाजुइपिन्त जिमिसं बुकाबियागु दु।
- 5 परमेश्वरयागु खँ अ:ख: यायेत स्वइपिन्त नं जिमिसं बुकाचवनागु दु। फुक्क बिचा:यात बसय कया: ख्रीष्टयात मानय याकेत स्वयाचवनागु दु।
- 6 छिमिसं फुक्क आज्ञा मानय याये थुंका: मानय मयाइपिन्त सजौंय बीत जिपिं तयार दु।
- 7 पिनेयागु खनेदुगु खँय जक छिमिसं मन तयाच्वन। छिमिथाय् “जि ख्रीष्टयाम्ह मनु ख:” धया जुइम्ह सुं दुसा वं थ्व नं सीके मा:गु ख: - व गथे ख्रीष्टयाम्ह ख: जिपिं नं अथे हे ख्रीष्टयापिं ख:।
- 8 परमेश्वरं जित: बियादीगु अधिकारया खँय छुं भचा घमण्ड यानागु जसां जि लज्या चाये मखु, छायाधा:सा थथे यानागु छिमित हे भिकेत ख:, स्यकेत मखु।
- 9 छिमित ख्या जक ख्यायेत जिं थथे पौ च्वयाहयागु मखु।
- 10 छिमि दथुइ गुलि गुलिसिनं थथे धयाच्वनां दु - “पावलया पौ क्वाचुसे च्वं, अले तसकं कडा। तर मनु धा:सा ग्याफ्रा, अले नवाये नं मफु।”
- 11 अज्या:म्ह मनुखं थ्व नं थुइकेमा: - जिमिसं तापाक च्वना: पौलय् च्वयाह: थें व न्हा:ने वया: यायेगु ज्याय् छुं मपा:।
- 12 थ:म्हं थ:त त:धंका जुइपिं मनुतलसे थ:पिन्त दाना स्वयेगु व इमिगु ज्वलिज्वलय् च्वनेत जिमिके आँट मदु। इमिसं थ:म्हं थ:त दाना स्वइ, अले लना स्वइ। इपिं छुं मस्युपिं जुइ।
- 13 जिमिसं ला परमेश्वरं जिमित धयादीगु स्वया: अप्च: त:धंछुया: धयाचवनागु मदु। वय्कलं जिम्मा बियादी थें जक जिमिसं यानाचवनागु दु। जिमिगु ज्याय् दुध्या:पिं छिपिं हे नं ला ख:।
- 14 दकलय् न्हापा जिपिं छिमिथाय् वया: ख्रीष्टयागु भिगु खँ न्यंकाबलय् जिमिसं थ:गु लागां पिहां वना: घमण्ड यानागु मदु।
- 15 आम्कन मेपिन्सं या:गु ज्या नं जिमिसं हे यानागु ख: धका: मधया। छिमिगु विश्वास अप्च: दयावनेमा धयागु जिमिगु त:धंगु आशा ख:। थुकथं जिमिगु ज्या नं छिमिगु दथुइ त:धं जुयावनी।
- 16 अले छिमिगु लागा पुला वना: मेमेगु देशय् नं जिमिसं भिगु खँ न्यंके खनी। अले मेपिं मनुतयसं यानाच्वंगु ज्याय् जिमिसं घमण्ड याये माली मखु।
- 17 धर्मशास्त्रय् थथे च्वयात:गु दु “त:धंछुइम्ह मनुखं प्रभुं यानादीगुलिइ हे त:धंछु।”^७
- 18 प्रभुं त:धं धा:म्ह मनु जक त:धंम्ह जुइ, थ:त थ:म्हं त:धं धका: धया जुइवं व त:धं जुइ मखु।

11

पावल व फताहा प्रेरितत

- 1 जि नवाइगु च्व:प्च: मदुसां छिमिसं सह यानाबी धका: जिं आशा यानाचवना।
- 2 परमेश्वरं थें जिं छिमित बिचा: यानातयागु दु। छिपिं ख्रीष्टलिसे ब्याहा यानाबीत जिं ल्यायतयापिं मिसामचत थें ख:।
- 3 तर जि सपं हव्वायात छलय् या: थें छिमित नं ख्रीष्टयागु सेवा व च्वखगु भक्तिपाखें तापाकी धका: म्यानाचवनागु दु।^७
- 4 मेपिन्सं जिमिसं धा हे मधयाम्ह येशयागु मखुगु मखुगु खँ न्यंका: व:सां छिमिसं लयताया: न्यनीगु जुयाचवना। अथे हे जिमिसं मबियागु मेगु हे आत्मा व खँयात नं छिमिसं पत्या: याइगु जुयाचवना।
- 5 थथ:म्हं त:धना जुइपिं थुपिं प्रेरितत स्वया: जि चिधं मज् थें च्वं।
- 6 नवायेत जि बांलाक मसये फु, अथंनं जिके बुद्धि मगा: मज्। थ्व खँय जिमिसं छिमित त:क: मछि धया: थुइकाबी नं धन।
- 7 परमेश्वरयागु भिगु खँ न्यंका: वयाबलय् जिं छिमिके छुं नं कयागु मदु। छिमित त:धं यायेत जि चिधं जुया बिया। छुं जिं इकागु जुल ला?
- 8 जि छिमिथाय् ज्या यानाचवनाबलय् मेथाय च्वंगु मण्डलीपाखें धिबा कया: छिमिगु सेवा याना: इमित लुतय याना थें जक जुल।
- 9 जि छिपिलिसे च्वना च्वनाबलय् धिबा मालं नं जिं छिमिके मपचना। अबलय् माकेडोनियां व:पिं दाजुकिजापिन्सं जित: माक्व हयाबिल। न्हापा नं जिं छिमिके छुं कयागु मदु, अथे हे लिपा नं जिं छिमिके छुं काये मखु।^७
- 10 ख्रीष्टयागु सत्य जिके दतले जिगु थ्व फुइयात अखैया देशय् सुनानं पने फइ मखु।
- 11 छिमित मय:गुलि जिं थथे धयाचवना धका: छिमिसं मतिइ तइ। जिं छिमित माया या कि मया धका: परमेश्वरं स्यु।
- 12 जिमिसं याना थें याना धका: फुइं याना ज्पिं मेपिं प्रेरितयत् पनेत जिं थथे याना हे च्वने।
- 13 प्रेरितत धयाज्पिं थुपिं परमेश्वरया प्रेरितत मखु, फताहा प्रेरितत ख:। ख्रीष्टयापिं प्रेरितत थें जुइत थुमिसं मखुगु खँ ल्हाना जुइ।
- 14 थुमिसं थथे याना जुल धका: अजू चायेमा:गु मदु, छायाधा:सा शैतान नं परमेश्वरयाम्ह स्वर्गदूत थें जुया जुइफु।
- 15 थ्व अजू चायेमा:गु खँ मखु, शैतानया च्य:त नं परमेश्वरया च्य:त थें जुइफु। परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् थुमिगु ज्याकथंया सजौंय नं बियादी।

पावलं दु:खकष्ट स्यु

- 16 जिं हानं धाये - सुनानं जित: मूर्ख भा:पी मते। छिमिसं जित: मूर्ख हे ख: धका: मतिइ त:सां छिमिसं जिगु खँ मानय या, अले भतिचा जक जसां जि फुइं यायेथाय् दइ।
- 17 प्रभुं थथे धा धका: धयादीगुलि जिं थथे धयाचवनागु मखु। धात्थे थथे फुइं याना: खँ ल्हाना: जि मूर्ख थें जुयाचवना।
- 18 मनुतयसं संसारया खँय फुइं याना जगुलि जिं नं अथे हे फुइं याना: खँ ल्हानागु ख:।
- 19 बुद्धि दुपिं मनुत जुया: छिमिसं मूर्खतयत् नं लयतातां सह यात।
- 20 धात्थे हे सुनानं छिमित क्वत्यला त:सां, थगय् या:सां, लुतय यानाका:सां, थ:त त:धंक्रूसां, ख्वालय् हे दा:सां छिमिसं सह यानाचवनी।
- 21 इमिसं या:थें यायेत जिके आँट मदु, थथे धायेत जित: लज्या चा:।
- सुनानं छुं खँय घमण्ड या:सा जिं नं याये फु। तर थ्व मूर्ख ज्या जक ख:।
- 22 इपिं हिब्रू ख:सा, जिं हिब्रू ख:। इपिं इभाएली ख:सा, जिं इभाएली ख:। इपिं अब्राहामया सन्तान ख:सा, जिं नं अब्राहामया सन्तान ख:।

- 23 इपि ख्रीष्टया च्यः खःसा जि झन इपि स्वयाः भिम्ह च्यः खः। थथे धायेबलय् जि वे थें च्वने फु। तर जि थाकुक्क ज्या यानागु दु, तःकः मछि इयालखानाय नं च्वना। तःकः मछि हे जितः कोरीं दाःगु दु, तःकः मछि जितः सितुपात वंक दाःगु दु।^{*}
- 24 न्याकः तक यहदीतयसं जितः स्विगुथु स्विगुथु कोरीं दायाहये धुंकल।^{*}
- 25 स्वकः तक जितः कथिं दायाहल, छकः ला ल्वहेंतं कयकाहल। स्वकः तक ला जि च्वनागु जहाज हे स्यन, छकः ला चच्छि व न्दिच्छि हे समुद्र्य च्वनेमाल।^{*}
- 26 न्हाबलें थाय् थासय् वनेमाल, तःकः मछि हे जि खुसिबाः व-थाय् लात, दाखुँतयागु ल्हातय् लात, थः हे यहदीतयसं व यहदीमखुपिन्सं जितः स्यायेत स्वल। शहरय् नं जितः उतिके हे स्यायेत स्वल, जंगलं जंगलं नं जुइ माल। समुद्र्य नं जुइ माल। अले हानं फताहा दाजुकिजापिनिपाखें बचय् जुया जुइ माल।^{*}
- 27 घें हे मधसें नं जि चच्छि चच्छि ज्या याये धुन। तःकः मछि नयेत्वने मखन। अच्वः यानाः गाक्क नये मखं, धनेत थाय्, अले पुनेत वसः मदयका जुइ धुन।
- 28 थुलि जक मखु, जितः थाय् थासय् मण्डलीया खँय् चितास् मदु।
- 29 सुं विश्वासी बमलात धाःसा जि हे नं बमलाः थें जुइगु। अले सुनानं छम्ह विश्वासीयात पापय् लाकल धाःसा जिगु नुगः हीसे च्वनीगु।
- 30 जिं फुइँ हे याये माःसा, जि बमलाःगु खँय् फुइँ याना जुइ।
- 31 जि थथे धयाच्वनागु खँ मखुगु मखु धकाः सदां तःधके बहःमह परमेश्वर प्रभु येश्या बाः नं स्यू।
- 32 जि दमस्कसय् दुबलय् जितः ज्वनेत जुजु अरितसया तःधंमह हाकिमं शहरयागु धवाखाय् धवाखाय् पाः तया तल।
- 33 अबलय् जितः खुमलिइ तयाः पःखालं क्वछवयाः बिसिके छवत। थुकथं जि इमिगु ल्हातं बचय् जुया।^{*}

12

पावलं खुंगु दर्शन

- 1 फुइँ यानाः भि जुइ मखु धकाः सीक सीकं नं जिं फुइँ याये माल। प्रभुं जितः क्यनादीगु दर्शन जिं आः केने।
- 2 झिप्यदँ न्हाः छम्ह विश्वासीयात ज्वनाः स्वंगुगु स्वंगुगु थत यंकल, व मन्यात जिं म्हस्यु। थथे वयात म्हनापं यंकल कि म्ह मदयक व जिं मस्यु, परमेश्वरं जक स्यू।
- 3 जिं हानु धाये - स्वंगुगु थथे थत यंकम्ह मन्यात जिं म्हस्यु। थथे वयात म्हनापं यंकल कि म्ह मदयक व जिं मस्यु, परमेश्वरं जक स्यू।
- 4 स्वंगुगु वं धयां मन्वागु खँ ताल, गुगु मन्तयगु म्हुतु धाये हे मस्यु।
- 5 थ्व मन्यागु खँय् धाःसा जिं फुइँ याये फु, थःगु खँय् धाःसा जिं फुइँ याये मफु। जि गुलि बमलाः धयागु खँय् जक जिं फुइँ याये फु।
- 6 जिं फुइँ हे याये मासिं वय्कसां जि मूवें जुइ मखु, छायाःसा जिं सत्य खँ जक धयाच्वनागु दु। अयत्नं जिं फुइँ याना जुइ मखु, छायाःसा जिं धाःगु खँ ताःपिन्सं व जिं याना जुगु ज्या खपिन्सं जि गुलि ग्यं धकाः सि हे स्यू, थुलि अच्वः सुनानं तःधंक्क नं जितः मयः।
- 7 थज्याःगु अजू चायापुगु तःगु हे खँ खना धकाः जि तःधंछुना जुइ धकाः जिगु म्हय् अतिकं तःधंगु दुःख बियादिल। थुकिं शैतानया मनुखं थें जितः म्हय् च्वाच्वां सुयाः तःधंछुइ मफयका तल।
- 8 थ्व दुःख मदयकारिसँ धकाः जिं स्वकः तक प्रभुयात बिनि याये धुन।
- 9 प्रभुं जितः थथे लिंसः बियादिल - “जिं छन्त दया माया यानाच्वनागु द हे दु नि। छ बमलाःसां जिगु शक्तिं छन्त बल्लाकी।” थुकथं जिं बमलाःसां तसकं लयताः, छायाःसा जिं बमलाइबलय् ख्रीष्टया शक्तिं जितः बल्लाकी।
- 10 थथे जुगुलि ख्रीष्टयागु निति बमलाःसां, बेइज्जत याःसां, मछिसां, दुःखकष्ट जूसां, सय्केत स्वःसां, जि तसकं लयताः। गुबलय् जि बमलाइ अबलय् जितः बल्लाकी।

कोरिन्थ्य च्वंपिन्त पावलयागु माया

- 11 छिमिसं यानाः मूखंमह मनुखं थें जिं छिमित थथे धया च्वनेमाली। धायेमाल धाःसा छिमिगुपाखें जि तःधने माःगु खः। जिं छुं मखुसां छिमिसं जितः हनेमाःगु खः। तःधं धाःपिं प्रेरितत स्वयाः जि कम मजु।
- 12 दुःखकष्ट जूसां तःकः मछि अजू चायापुगु ज्या व चिं यानाः जि प्रेरित खः धकाः छिमित दसु क्यनागु दु।
- 13 जिं छिमित थःत नयेत्वने मयाकेगु बाहेक मेगु मण्डलीयापिन्त स्वयाः छुकिं नं चिधकेत स्वयागु मदु। खः का, जिं छिमिगुपाखें नयेत्वने मयाना। जिं टुके लात, जितः माफ यानाब्यु।
- 14 जिं छिमिथाय हानं वयेत्यनागु दु। जि वयागु थ्वनापं स्वकः जुइ। छिमिके जिं छुं हे काये मखु। छिमिगु धिबा जितः माःगु मदु, जितः माःपिं ला छिपि हे खः। मस्तयसं मांबीया लागि धन मुंकातये म्वाः, मां बौपिन्सं जक मस्तयगु लागि मुंकेगु याइ।
- 15 छिमित न्वाहालि यायेत जिके दूगु फुककं बी। थथे याये दःसा जि लयताः। थुलि जक मखु, छिमिगु निति सी माःसां जि लयताः। जिं छिमित थथे यक्व माया यानागुलि हे छिमिपाखें जिं कम माया काये खंगु ला कि छु?
- 16 थुकथं जिं छिमित दुःख बियागु मदु धकाः ला छिमिसं सि हे स्यू। अयत्नं छिपि मध्ये सुनानं जिं छिमित झंगः लात धकाः धायेफु।
- 17 जिं छिमित गुकथं झंगः लात? छिमिथाय जिं मनुत छवयाहयाः छुं कायके हयागु दु ला?
- 18 जिं तीतस व मेम्ह किजायात नं छिमिथाय छवयाहयागु दु। तीतसं छिमिथाय वःबलय् छिमिके छुं कयाहःगु दु ला? जिमिसं थथे यानागुलि जिमिगु मन छगु हे खः अले ज्या नं छगु हे खः धकाः छिमिसं थुइका काये म्वाः ला?
- 19 जिमिसं थःपिं बचय् जुइत थथे धयाच्वंगु धकाः छिमिसं मतिइ तल जुइ। यःपि, अथे मखु, छिमित हे भिकेत जिमिसं थथे धयाच्वनागु खः धकाः परमेश्वर व ख्रीष्टं स्यू।
- 20 आमकन वयेबलय् जिं मतिइ तया थें छिपिं मजुगु, व छिमिसं मतिइ तः थें जि मजुइ फु धकाः जि ग्यानाच्वना। छिमि दथुइ थःथवय् ल्वापु जुइगु, नुगः मुइकेगु, थःथवय् तंम्वया जुइगु, थःगु जक भिं स्वयेगु, मभिकाः खँ ल्हायेगु, कर्पिनिगु निन्दा यायेगु, घमण्ड यानाजुइगु, गतिपाति मदयक सना जुइगु, थज्याःगु मभिगु खँ दये फु।
- 21 जिं छिमिथाय हानं वयबलय् परमेश्वरं जितः छिमिगु न्हाःने लज्या चाये मायकादी धकाः जि ग्यानाच्वना। अले जितः न्हापा पाप यानाः महूपिं, न्हापा मभिगु ज्या यानाः व्यभिचार यानाः व लाः लाः थें सनाः पश्चाताप मयाःपिं खनाः ख्वये वइ।

13

पावलयागु ख्याच्चः

- 1 जि स्वकः खुसि छिमिथाय् वयेत्यनागु दु। धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु – “निम्ह, स्वम्ह मनुखं साक्षी ब्यसा जक सुं मन्यात दोषी ठहरय् याये फइ।”^१
- 2 निक्कः खुसि छिमिथाय् वयाबलय् थथे पाप यानाच्च्विपिन्त जिं ख्याच्चः बियागु खः। थ्व हे खँ जिं छिमित हाकनं लुमकेबी। मखुसा आः हानं वयेबलय् जिं इमित व मेपि पापीतयुत नं त्वःते मखु।
- 3 छिमिसं मालाच्च्वंगु खीष्ट जिपाखे नवानाच्च्वनादीगु खः धयागु फुक्क दसु जिं छिमित बी। छिपिलिसे व्यवहार यानादीबलय् वयकः कमजोर मजू, बरु वयकलं छिमिगु दथुइ थःगु शक्ति क्यनादिल।
- 4 अथे ला वयकःयात कूसय् यख्खायाः स्याःबलय् वयकः कमजोर तिनि। तर आः परमेश्वरया शक्ति वयकः म्वानादीगु दु। जिपिं नं वयकः थें कमजोर तिनि। तर परमेश्वरया शक्ति जिपिं वयकःलिसे म्वानाच्च्वने। थ्व हे शक्ति जिमिसं छिमिगु दथुइ क्यने।
- 5 छिमिगु विश्वास गुलि बल्लाः धकाः स्वयेत छिमिसं थःम्हं थःत हे जाँचय यानाः स्व। जाँचय ताःलाःसा खीष्ट छिपिनाप दी धकाः छिमिसं सीमाःगु खः।
- 6 जिपिं ज्यालगय् मजुपिं मखु धकाः छिमिसं सीकेमा धयागु जिगु आशा खः।
- 7 छिमिसं मखुगु ज्या छता मयायेमा धकाः जिमिसं प्रार्थना यानाच्च्वनागु दु। जिमिसं थःम्हं थःत तःधकेत थथे प्रार्थना यानाच्च्वनागु मखु, बरु जिपिं ज्यालगय् मजुपिं जूसां छिमिसं भिगु ज्या याये फयेमा धकाः प्रार्थना यानाच्च्वना।
- 8 जिमिसं सत्ययागु पलिनाः जक ज्या यानाच्च्वना, सत्ययागु विरोधय् ज्या यायेगु जिमिके शक्ति मटु।
- 9 जिपिं बमलाःसां छिपिं जक बल्लाक विश्वास यानाः भिना वयेमा धकाः जिमिसं लयतातां प्रार्थना यानाच्च्वनागु दु।
- 10 अयजुगुलि हे आम्कन वये न्ह्यः जिं छिमित थुकथं च्वयाच्च्वनागु खः। अले जक आम्कन वयाः जिं छिमित ब्वःबी नं माली मखु, सजाँय बी नं माली मखु, थथे यायेगु अधिकार प्रभुं जितः बियादीगु दु धकाः छिमित क्यनाबी माली मखु। प्रभुं जितः थथे यायेगु अधिकार बियादीगु छिमित स्यकेत मखु बरु भिकेत खः।
- 11 यःपिं दाजुकिजापि, लयताया च्वेँ। मभिगु लैपु त्वःताः भिगु लैपु ज्वनाच्च्वेँ। जिं धयागु खँ नुगलय् तयाति। छिपिं सकलेँ मिलय् जुयाच्च्वेँ। अले माया यानादीम्ह व शान्ति बियादीम्ह परमेश्वर छिपिनाप च्वनादी।
- 12 आम्कन च्वेँपिं दाजुकिजापिं सकसिनं थःथवय् यचु नुगलं माया यानाः ज्वजलपा यायेगु या।
- 13 थनच्च्वपिं दाजुकिजापिं सकसिनं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।
- 14 प्रभुं येशु खीष्टयागु दया, परमेश्वरयागु माया, अले पवित्र आत्मायागु संगति छिपिं सकल नाप दयाच्च्वनेमा।

गलातियाय् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु पौ म्हसीका

भिगु खँ न्यनावँसेलि यहदीमखुपिन्सं नं येश् ख्रीष्टयात विश्वास याना हल। थुबलय धात्थेम्ह ख्रीष्टियन जुइत मोशायगु व्यवस्था मानय यायेमाः कि म्वाः धयागु खँ पिहां वल। पावलं थ्व पतिइ अथे मखु, ख्रीष्टयात विश्वास यानाः हे जक परमेश्वरया न्हाःने ठीक ठहरय जुइ धकाः धयातःगु दु। तर रोमी साम्राज्यया एशियाय् लाःगु गलातिया धाःगु प्रान्तय् च्वंगु मण्डलीइ पिने वःपि मन्तय्सं पावलयागु विरोध यानाः मोशायगु व्यवस्था मानय याःसा जक परमेश्वरया न्हाःने ठीक ठहरय जुइ फइ धकाः धयाजुल।

पावलं थ्व पतिइ थुकथं फताहा प्रेरिततयगु खँ लँ ट्रंका च्वंपि विश्वासीतयत् विश्वासय् लितहयेमाःगु खँ नं न्हाथनातःगु दु। नाप थः धात्थेम्ह प्रेरित खः धयागु दसु नं बियातःगु दु। धात्थेम्ह प्रेरित परमेश्वर पाखेंयाम्ह जुइ, सुं मनूयापाखें वःम्ह मखु। पावलं थःत यहदीमखुपिनिगु निति छ्वयाहःगु खः धकाः अच्वः बःबियातःगु दु। अनंलि वं विश्वासं यानाः जक परमेश्वरया न्हाःने ठीक ठहरय जुइ फइ धकाः नं बःबियातःगु दु। दकलय् लिपायागु अध्यायलय् पावलं विश्वासीतय्सं ख्रीष्टयात क्वातुकु विश्वास यात धाःसा इमिगु चालचलनय् नं ख्रीष्टयागु माया खने दइ धकाः क्यनातःगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-१०

पावल अधिकार दुम्ह प्रेरित खः १:११-२:११

परमेश्वरयागु दया मायायागु भिगु खँ ३:१-४:३१

छुत्कारायागु खँ व यायेमाःगु ज्या ५:१-६:१०

क्वचाय्क्वगु ६:११-१८

गलाती

पावलपाखें ज्वजलपा

1 मन्तय्याखें मखु, येश् ख्रीष्ट व वयकःयात हानं म्वाकादीम्ह परमेश्वरं प्रेरित यानाः छ्वयाहःम्ह जि पावल व

2 जिलिसें थन दुपि दाजुकिजापिनिपाखें गलातियाय् च्वंगु मण्डलीयात ज्वजलपा!

3 इी परमेश्वर बाः व प्रभु येश् ख्रीष्टया दया माया व शान्ति छिमित दयेमा।

4 थ्व मभिगु इलं बचय यायेत इीगु पापयागु निति इी परमेश्वर बाःनं धयादी थें येश् थः हे सिनादिल।

5 परमेश्वर सदां तःधना च्वनेमा! आमेन।

भिगु खँ छता हे जक दु

6 छिपि खनाः जि अज् चायाच्वनागु दु। गुलि याकनं छिपि छिमित येश् ख्रीष्टपाखें दया माया यानाः सःतादीम्ह परमेश्वरपाखें फहिलावन। अले मेगु हे भिगु खँयात विश्वास याः जुयाच्वन।

7 धात्थे धायेमाल धाःसा ख्रीष्टयागु भिगु खँ बाहेक मेगु भिगु खँ मदु। गुलि गुलि मन्तु छिमिथाय् वयाः छिमित स्यकेत ख्रीष्टयागु भिगु खँयात मेकथं हिलेत कुतः यानाच्वंगुलि जिं थथे धायेमाःगु खः।

8 अयजुगुलि जिपि हे थजुइमा, स्वर्ग वःम्ह स्वर्गदूत हे थजुइमा, छिमित जिमिसं न्हापा कना थकागु भिगु खँयात हीकाः सुनानं न्यंकल धाःसा वयात सराः लायेमा।

9 न्हापा नं जिमिसं थ्व खँ धायेधुन। आः हानं छकः थ्व हे खँ धाये — छिमिसं विश्वास याये धुंक्गु भिगु खँयात हीकाः न्यंकीपित सराः लायेमा।

10 जिं थथे धयाच्वनागु छु मन्तयत् लय्तायकेत खः ला? मखु! जिं ला परमेश्वरयात हे लय्तायकेत थथे यानाच्वनागु खः। जिं मन्तयत् लय्तायकेत यानागु जूसा जि येश् ख्रीष्टया सेवा याइम्ह दास हे जुइ फइ मखु।

पावल गथे यानाः प्रेरित जुल

11 यःपि दाजुकिजापि, जि छिमित छता खँ धाये — जि न्यंकागु भिगु खँ मन्तय्या बुद्धि पिहां वःगु मखु।

12 सुं मन्तुं थ्व खँ जितः ना धकाः ब्यगु नं मखु, अले सुनानं थ्व खँ जितः स्यंगु नं मखु। थ्व भिगु खँ जितः बियादीम्ह ला येश् ख्रीष्ट खः।

13 न्हापा यहदी धर्मकथं जुया च्वनाबलय् जि गज्याःम्ह खः धकाः ला छिमिसं बोलाक हे स्यु। परमेश्वरया मण्डलीयापित जि गुलि दुःखकष्ट व सास्ती बिया, अले थुमित नाश हे यानाछ्वयेत कुतः यानाम्ह नं जि हे खः।^{१०}

14 जि ज्वलिच्चःपि मध्ये दकलय् अच्वः यहदी धर्म मानय याना जुयाम्ह नं जि हे खः। इी तापाःबाज्यापिनिगु थितिकृति दकलय् अच्वः मानय याना जुयाम्ह नं जि हे खः।^{१०}

15 अयतं दया यानादीम्ह परमेश्वरं जि बु हे मबुनिबलय् निसं जितः ल्यायदिल। अले थथे वयकःयागु ज्या याके छ्वयाहायदिल।

16 यहदीमखुपित भिगु खँ न्यंके छ्वयेत जितः परमेश्वरं हे वयकःया काय्यागु खँ फुक्क सीके बियादिल।^{१०}

उबलय् जिं सुयाके छुं नं न्यनेकने मयाना।

17 जि स्वयाः न्हापायापि प्रेरिततयके सल्लाह कायेत जि यस्शलेमय् नं मवना। बरु जि उग्रिमय् अरब देशय् वना। अले अनं दमस्कसय् तुं लिहां वया।

18 स्वदं लिपातिनि केफास धाःम्ह पन्हुसयात नापलायेत जि यस्शलेमय् वना, व नाप जि बाःछि तक च्वना।^{१०}

19 अनं जिं प्रभुया किजा याक्व बाहेक मेपिं सुं प्रेरिततयत् नाप मलाना।

20 जिं धयाच्वनागु थ्व खँ धात्थे खः। परमेश्वरया न्हाःने जिं मखुगु खँ ल्हाये मखु।

21 लिपा यस्शलेमं जि सिरियाय् व किलिकियाय् वना।

22 अबलय् तक यहदियाय् च्वंगु मण्डलीयापि मन्तय्सं जिगु ख्वाः खंगु हे मदुनि।

23 इमिसं थथे धाःगु जक न्यनातःगु खः — “न्हापा इीत दुःखकष्ट बिया जूम्ह, अले इीत नाश यायेत स्वःम्ह मन्तुं हे आः भिगु खँ न्यंका जुयाच्वंगु दु।”

24 जिगु जीवनय थथे हिउपा वःगुलि इमिसं परमेश्वरयात प्रशंसा यात।

2

पावलयात प्रेरिततयसं लसकुस याःगु

- 1 झियर्दें लिपा बारनाबास नाप जि यस्शलेमय वना। तीतसयात न नापं ब्वना यंका।^७
- 2 परमेश्वरं जितः अन वने हे माः धकाः धयादीगुलि जि वनागु खः। जिं न्हापा यानागु व आः यानाच्वनागु ज्या सिति मवनेमा धकाः यहदीमखुपिन्त भिंगु खँ न्यंकागु खँ मण्डलीया थकालिपिन्त जक कना।
- 3 जिनापं वःम्ह तीतसयात ग्रीक जूसां म्हय चिं तयकेमाः धकाः सुनानं कर मया।
- 4 जिमिसं ख्रीष्टपाखें कयागु छुत्कारायागु खँ सीकित जिमिगु चिवा कायेत फताहा विश्वासी जुयाः अन वःपि छम्ह निम्हयसिनं धाःसा थव खँ पितहल। इमिसं जिमित दासयात थें व्यवस्थां धाःथें हे यायेमाः धकाः कर यात।
- 5 इमिसं धाःगु छता हे खँ जिमिसं मानय मयाना। शुक्रथं जिमिसं भिंगु खँय सत्य दु धकाः छिमित कयनाबिया।
- 6 मण्डलीया थकालि धयाजुपिं इपि न्हाक्व हे तःधं जूसां जितः छुं मपाः। परमेश्वरं ख्वाः स्वयाः न्याय यानादी मखु। इमिसं जिगु खँयात कयाः छुं मधाः।^८
- 7 गथे परमेश्वरं पन्नसयात यहदीतयत्त भिंगु खँ न्यंकेगु ज्या बियादिल, अथे हे जितः न यहदीमखुपिन्त भिंगु खँ न्यंकेगु ज्या बियादिल धकाः इमिसं सीकल।
- 8 वय्कःयागु शक्ति हे जितः यहदीमखुपिन्त भिंगु खँ न्यंकीम्ह प्रेरित यानादिल। अथे हे पन्नसयात न यहदीतयत्त भिंगु खँ न्यंकीम्ह प्रेरित यानादिल।
- 9 मण्डलीया थां धयातःपि याक्व, पन्नस व यहनां परमेश्वरं जितः थव ज्या बियादीगु खः धकाः सीकाः बारनाबासयात व जितः मण्डलीया जब ल्हाः यात। जिमिगु ज्या यहदीमखुपिन्थाय वनेगु, अले इमिगु ज्या यहदीतयथाय वनेगु जुल।
- 10 इमिगु मण्डलीइ च्वपि नये मखिपिन्त ग्वाहालि यायेमाः धकाः जक इमिसं जितः धाःगु खः। थव हे ज्या न्हापानिसे हे यायेगु जिगु मतिइ दुगु खः।

एन्टिओखियायु पावलं पन्नसयात ब्वःब्यगु

- 11 पन्नस एन्टिओखियायु वःबलय विश्वासी मनुत्तय न्हाःने हे जि वयात ब्वः बिया, छायाधाःसा सी दयकः हे वं टुंरुगु खः।
- 12 याक्वंबं छवयाहःपि मनुत वये न्हाः पन्नस यहदीमखुपि विश्वासीतनाप नयेत्वनेगु यानाच्वना। इपि वये धुंकाः म्हय चिं तयेमाः धकाः धाइपि मनुत खनाः ग्यानाः पन्नस यहदीमखुपि नाप नयेत्वनेगु त्वःताबिल।
- 13 पन्नस नाप जुपि यहदी विश्वासीतयसं न अथे हे यात। इमिसं यानाः बारनाबासनापं अथे यात।
- 14 इपि थथे सत्य भिंगु खँयागु लेपुइ मजगु खनाः जिं पन्नसयात फुक्कसिया न्हाःने थथे धयाबिया — “यहदी जुयाः न छि यहदीमखुम्ह मनु थें जुयाच्वना। छि ला यहदी थें मच्वं। शुक्रथं छि यहदीमखुपिन्त यहदीत थें जू धकाः गथे यानाः धया जुइगु?”

विश्वासं जक मुक्ति काये फइ

- 15 इपीपि ब्रसानिसें हे यहदीत खः। इपीपि यहदीमखुपि मनुत थें पापी मखु।
- 16 अथेसां येशू ख्रीष्टयात विश्वास याःसा जक परमेश्वरं मुक्ति बियादी धकाः झीसं स्यु। व्यवस्था मानय यानाः जक धर्मी ठहरय जुइ फइ मखु, येशू ख्रीष्टयात विश्वास याःसा जक धर्मी ठहरय जुइ धकाः झीसं न येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानागु खः। व्यवस्था मानय यानाः जक ला सुं न धर्मी जुइ फइ मखु।^९
- 17 येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानाः धर्मी ठहरय जुइत स्वयाः न झीसं यहदीमखुपिन्सं थें पाप याना हे च्वन धाःसा ख्रीष्ट इति पापी यानादीगु जुइ ला? मखु, थथे मखु।
- 18 त्वःताछवये धुनागु व्यवस्थायात जिं हानं मानय यानाः धर्मी जुइत स्वल धाःसा जि पापी जुइ।
- 19 छायाधाःसा परमेश्वरया निति जि म्वाये फयेमा धकाः व्यवस्थापाखें व्यवस्थाया निति जि सिनागु।
- 20 जि ख्रीष्टनाप कूसय सी धुन, जि थः हे म्वानाच्वनागु मखु, बरू ख्रीष्ट जिके म्वानादीगु खः। जि ला आः जितः माया यानाः जिगु निति सिनादीम्ह परमेश्वरया काययात विश्वास यानाः म्वानाच्वनागु खः।
- 21 परमेश्वरयागु दया माया जिं सिति छवये मखु। व्यवस्था मानय यानाः मनुत धर्मी ठहरय जुइगु जूसा ख्रीष्ट सिनादीगु सिति वन।

3

व्यवस्थां ला कि विश्वासं?

- 1 अय् मुखं गलातीत, छिमित सुनां संकलः येशू ख्रीष्टयात कूसय यख्वानाः स्याःगु खँ जिमिगु हे न्हाःने धवाथुइक कनागु मखु ला?
- 2 व्यवस्था मानय यानाः परमेश्वरं छिमित पवित्र आत्मा बियादीगु ला कि येशू ख्रीष्टयागु भिंगु खँ न्यनाः विश्वास यानाः बियादीगु?
- 3 छिपि छाया थपायसकं मुखं जुयागु? जिमिसं आत्मां शुरु यानाः आः छु छिपि थःगु हे शक्ति फुना वनेत्यनागु ला?
- 4 जिमिसं थुलिमछि दुःख फयागु सिति वन ला? मखु, अथे जुइ मखु।
- 5 परमेश्वरं छिमित पवित्र आत्मा बियाः अजू चापागु ज्या याके बियादीगु जिमिसं व्यवस्था मानय याःगुलि खः ला कि येशू ख्रीष्टयागु भिंगु खँ न्यनाः विश्वास याःगुलि?
- 6 अब्राहामयात स्वः वं याःगु खँ धर्मशास्त्रय थथे च्वयातःगु दु — “अब्राहामं परमेश्वरयात विश्वास याःगुलि परमेश्वरं वयात धर्मी ठहरय यानादिल।”^{१०}
- 7 थथे जुगुलि परमेश्वरयात विश्वास याइपि मनुत हे अब्राहामया धाथेयापि सन्तान खः धकाः जिमिसं थुइकि।^{११}
- 8 यहदीमखुपिन्सं परमेश्वरयात विश्वास यात धाःसा परमेश्वरं इमित न धर्मी ठहरय यानादी धकाः न्हापा हे धर्मशास्त्रय च्वयातःगु दु। अयजगुलि हे अब्राहामयात परमेश्वरं “छंगुपाखें हे संसारय च्वपि फुक्क जात जातितयत् आशिष बी” धकाः धयादिल।^{१२}
- 9 गथे अब्राहाम परमेश्वरयात विश्वास याःगुलि धर्मी ठहरय जुल, अथे हे वय्कःयात विश्वास याक्वसिनं आशिष काये खन।
- 10 व्यवस्थाय जक भलसा तया च्वपि मनुत सराः फयाच्वपि खः। थव हे खँ धर्मशास्त्रय थथे च्वयातःगु दु — “व्यवस्थाय च्वयातःगु फुक्कं सदां मानय यानाच्वने मफुपि मनुतयसं सराः फयेमाली।”^{१३}
- 11 व्यवस्था मानय यानाः सुं न धर्मी ठहरय जुइ फइ मखु धयागु खँ ला जिमिसं आः बांलाक थुल हे जुइ। धर्मशास्त्रय हानं थथे च्वयातःगु दु — “परमेश्वरयात विश्वास यानाजुइम्ह मनु सदां म्वानाच्वनी।”^{१४}

* 2:1 २२१ प्रे ११:२३; १५:२ * 2:6 २१६ व्य १०:१७ * 2:16 २२६ भज १४:२२; रोम ४:२७,२२ * 3:6 ३६६ उत १५:२६; रोम ४:२३ * 3:7 ३७७ रोम ४:१६ * 3:8

३:८ उत १५:२३ * 3:10 ३२१० व्य २०:२६ * 3:11 ३२११ हब २:४

12 व्यवस्था पूर्वक मान्य याइपिन्सं धा:सा परमेश्वरयात विश्वास याये म्वा:। “व्यवस्था मान्य याइपि व्यवस्थापाखे हे म्वाइ” धका: धर्मशास्त्र्य च्वयात:गु दु।*

13 येशू ख्रीष्टं व्यवस्थाया सरापं इतीत मू पुला: त्व:तकादिला। वयकलं कूसय् यग्गना: इगीग सरा: थ:म्हं फयादीगु दु। व्यवस्थाय् धयात:गु दु “सियागु थामय यख्खाइम्हयसित सरा: लाइ।”*

14 यहूदीमखुपिन्त नं येशू ख्रीष्टपाखे परमेश्वरं अब्राहामयात बी धयादीगु आशिष बियादीगु दु। उकिं इीं विश्वास याना च्वनापिन्सं नं इगीग विश्वास याना: बी धयात:गु पवित्र आत्मा कायेखनी।

व्यवस्था व बाचा

15 य:पिं दाजुकिजापिं, मन्तयगु हे दसु काये – निम्ह मिलय जुया: च्वयात:गु भ्वंयात सुनानं स्येके फइ मखु, अले हानं उकी छुं तने नं फइ मखु।

16 परमेश्वरं अब्राहामनाप व वया सन्ताननाप बाचा चिनादीगु ख:। वयकलं त:म्हयसित “अब्राहामया मचाखचा” धका: धयामदी, बरु “अब्राहामया सन्तान” जक धयादिला। थन “सन्तान” धयादीगु छम्हयसित जक ख:, अले थ्व ख्रीष्ट येश्या बारे धयादीगु ख:।*

17 परमेश्वरं बाचा चिनादीगु गुबले हे ल्व:मंकादी मखु। थथे वयकलं चिनादीगु बाचायात प्यस: व स्विदं लिपातिनि व:गु व्यवस्थां सिति छवये फइ मखु।*

18 परमेश्वरं बी धयादीगु आशिष व्यवस्था मान्य याना: दइगु ख:सा ला थ्व परमेश्वरया बाचा हे मजुल। परमेश्वरं अब्राहामयात बाचा याना: आशिष बियादीगु ख:।*

19 अयसा व्यवस्था छाय बिल लय? मभिगु ज्याखँ सीके बीत परमेश्वरं इतीत व्यवस्था बियादीगु ख:। अयत्नं परमेश्वरं बाचा चिनात:म्ह ख्रीष्ट मझातले जक व्यवस्था दयाच्वनी। थ्व व्यवस्था परमेश्वरं स्वर्गदूतयपाखे मोशायत बीके हयादीगु ख:। थुकथं मोशा मन्त व परमेश्वरया दथइ ज्या याइम्ह जुल।

20 दथइ च्वना ज्या याइम्ह निम्हया दथइ जुइ। अयत्नं परमेश्वर ला छम्ह हे जक दु।

व्यवस्था छाय माल?

21 अयसा लु व्यवस्था परमेश्वरयागु बाचाया अ:ख: जुल ला? मखु, व्यवस्था परमेश्वरयागु बाचाया अ:ख: मजु। मन्तयत जीवन दयेमा धका: व्यवस्था बियादीगु जसा व्यवस्थां हे मन्त परमेश्वरया न्ह्य:ने धर्मी ठहरय जुइगु ख:।

22 येशू ख्रीष्टयात विश्वास याकवसित परमेश्वरं बियादी धका: धयादीगु मुक्ति काये फयेमा धका: धर्मशास्त्रं संसार्य च्वपि फुक्कसितं पाप्य लाकात:गु दु।

23 विश्वास यायेगु ई वये न्ह्य: हे व्यवस्थां इतीत कुनातल। थथे व्यवस्थां इतीत कुनात:गु येशू ख्रीष्ट मझातले जक ख:।

24 विश्वास हे इपीपि परमेश्वरया न्ह्य:ने धर्मी ठहरय जुइमा धका: ख्रीष्ट ज्ञाये न्ह्य: व्यवस्थायात इतीत स्यनीम्ह गुरु थें याना तला।

25 आ: धा:सा विश्वास यायेगु ई वये धुंकल, उकिं आ: इपीपि व्यवस्थां धा:थें च्वने म्वाला।

26 येशू ख्रीष्टयात विश्वास याना: वयक: नाप मिलय जगुलि छिपि फुक्कं परमेश्वरया सन्तान जुल।

27 ख्रीष्टयात विश्वास याना: बप्टिस्मा कया: वयक: नाप मिलय जूपि सकसिनं पह:चह: न्हगु वस: थें पुंगु दु।

28 अयजगुलि आ: यहूदीत व यहूदीमखुपिं छु हे मपात। दास व दासमखुपि, अले मिजं व मिसा नं मपात। येशू ख्रीष्टयात विश्वास या:गुलि छिपि फुक्कं छम्ह हे जुल।

29 छिपि ख्रीष्टयात मन्त ख:सा अब्राहामया सन्तान नं ख:। अले परमेश्वरं बी धका: बाचा चिनादीगु छिमित नं बियादी।*

4

1 जिं छु धाये धा:सा – अबुयागु सम्पति फुक्कं वया कायपिनिगु ख:सां मचाबलय् इपि च्य: थें हे जुयाच्वनी।

2 अबुम्हयसिन मधातले इपि इमित ससा:कुसा: यायेत तयात:म्हयसिनं धा:थें च्वनेमा:।

3 विश्वास याये न्ह्य: इपीपि नं मस्त थें ख:, अले इतीत संसारयागु मभिगु आत्मां चिनातल।

4 परमेश्वरं धयादीगु ई वयेवं परमेश्वरं वयक:या काययात छवयाहयादिला। वयक: मिसाम्हयसिगु क्वखं बुल। अले यहूदीतयगु व्यवस्था मान्य याना: च्वनादिला।

5 व्यवस्था मान्य यानाच्वपिन्त व्यवस्थां लिगना: परमेश्वरया कायपि यायेत वयकलं थथे यानादीगु ख:।*

6 इपीपि नं परमेश्वरया कायपि ख: धका: सीकेत परमेश्वरं थ: काययागु आत्मा इगीग गुगलय् तयादिला। अले थ्व हे आत्मा इगीग गुगलं “अब्बा, जिमि बा:” धका: धयादी।

7 थथे जगुलि छिपि आ: दास मखुत, बरु परमेश्वरया कायपि जुइ धुंकल। उकिं वयकलं थ: सन्तानयात फुक्क अधिकार बियादी।

पावलं गलातीतयगु च्युता: का:गु

8 न्हापा परमेश्वरयात म्हमस्यगुलि छिपि परमेश्वर हे मखुपि मेपिं घ:तय दास जुयाच्वंगु ख:।

9 आ: छिमिसं परमेश्वरयात म्हसी धुंकल। वयकलं नं छिमित म्हसीकादिला। आ: हानं छिपि गथे याना: व हे ज्यालग्य मजुपि व पुलांपिं घ:तयथाय् लिहां वनेफुगु? छु छिपि हानं इमि दास ज्वनेगु ला?

10 थौं छिमिसं खास न्हि, थितिकृति, ला, रिंत व दँयात मान्य यानाच्वन।

11 उकिं छिपि स्यनावनी धका: जित: तसकं पीर जुयाच्वन। छिमिथाय् वया: उलिमछि दु:खकष्ट सिया: जिं ज्या याना थकागु सिति वनीगु जुल ला?

12 य:पिं दाजुकिजापिं, जिं छिमित बिन्ति याये – जिं याना थें तुं छिमिसं नं या। जिं छम्ह यहूदी ख:सां छिपिनाप यहूदीमखुपिं थें जुयाच्वने धुन। छिमिसं जित: छुं हे मभिकरुगु मदु।

13 दकलय् न्हापा छिमित भिगु न्हं न्यंकाबलय् जिं म्हंमफु धयागु खँ छिमिसं लुमंकात:गु दयेमा:।

14 म्हंमफुसां जित: हेला मयासें छिमिसं भचा हे थाकु मचासे बिचा: यात। स्वर्गदूतयात व ख्रीष्टयात थें छिमिसं जित: दकया: ससा:कुसा: यात।

15 छिपि अबलय् गुलि लयता:गु। जिं जक ज्यूसा थ:गु मिखा लिकया बीत तक नं छिपि न्ह्यचिली। थ्व खँय जिं साक्षी बी फु। आ: जक छिमित छु जुल?

16 सत्य खँ कनागुलि जिं छिमि शत्रु जुल ला?

17 मेपिं मन्तयसं छिमित लयतायकेत स्वयाच्वंगु दु, अथेसां इमिगु मति मभिं। इपि छिमित जिपाखें लिगना: थ:पाखे साला कायेत स्वयाच्वपिं ख:।

* 3:12 ३:१२ लेवी १:८५

* 3:13 ३:१३ वय २:१२३

* 3:16 ३:१६ उत १:१७

* 3:17 ३:१७ प्रस १:२२०

* 3:18 ३:१८ रोम ४:११४

* 3:29 ३:२९ रोम ४:११३

* 4:5 ४:५ रोम ८:१५-१७

18 मेपिनिगु खँ न्येनेगु नं बां हे लाःगु खँ खः। अयनं न्हाबलेँ भिम्ह मन्यागु जक खँ न्येनेमाः। जि दुबलत्य जक मखु, मदुबलत्य नं छिमिसं थथे यायेमाः।

19 छिपि ख्रीष्ट थें मजुतले जितः मचाबू व्यथा थें दुःख जुयाच्चनी।

20 छिमिथाय वये फुगु जसा जिं छिमिगु सुगलय् ध्वाथुइक खँ कनेगु खः। छिमिगु खँयि जिं छुं हे क्वःछी मफया चवन।

हागार व सारायागु दसु

21 व्यवस्था मानय् याये मास्ति वःपिन्त जिं धाये – व्यवस्थां छु धाइ व छिमिसं मस्यु ला?

22 व्यवस्थाय् थथे च्वयातःगु दु – अब्राहामया निम्ह कायपि दु। छम्ह काय भ्वातिपाखें बूम्ह, अले मेम्ह ब्याहा यानाहःम्ह कलाःयापाखें बूम्ह।^१

23 भ्वातिपाखें बूम्ह अब्राहामया काय इमिगु इच्छां बूम्ह खः। ब्याहा याना हःम्हपाखें बूम्ह काय धाःसा परमेश्वरयागु बचकथं बूम्ह खः।

24 थ्व दसु थें खः। थुपि निम्ह मिसा परमेश्वरं बाचा चिनादीगु निता खँ खः। हागार धाःम्ह भ्वाति सनि पहाड्य ब्यूगु व्यवस्था खः।

25 हागार अरब देशया सनि पर्वत खः। व्यवस्था मानय् यानाच्चपि मनुत फुक्कं हागारया मस्त जुल, उकिं थुपि फुक्कं दास जुल।

26 सारा धाःसा परमेश्वरं चिनातःगु बाचा थें खः। सारा न्यानातःम्ह भ्वाति मखु, व स्वर्गयागु यरूशलेम थें खः। अले इपि वया सन्तान जुल।

27 धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु –

“हे मचा बुइकिमखुम्ह

थारिम्ह लयताया च्वँ,

मचा बुइकेबलय्

गुलि दुःख जुइ धकाः

मस्युम्ह गुगः चायकाः हाला जु।

छायधाःसा भाःतनाप च्वनाच्चंम्ह

मिसाया स्वयाः

भाःतं त्वःतुम्ह मिसायागु हे

मस्त यक्व दु।”^२

28 यःपि दाजुकिजापि, छिपि इसहाक थें बचंया सन्तान खः।

29 न्हापा थें आः नं भ्वातियापाखें बृपिन्सं परमेश्वरया आत्मां बृपिन्त दुःखकष्ट बियाच्चंगु दु।^३

30 ख्व हे खँय् धर्मशास्त्रय् छु धकाः च्वया तल? “भ्वातियात व वया काय्यात पितिनाछव। छायधाःसा ब्याहा यानाहःम्ह कलाःपाखें बूम्ह कायनं थें व थः अबुयागु सम्पत्ति काये दइ मखु।”^४

31 अयजुगुलि यःपि दाजुकिजापि, इपि भ्वातिनं बुइका तःपि सन्तान मखु, बरु ब्याहा याना हःम्हयसियापाखें बृपि सन्तान खः।

5

ख्रीष्ट येशुं छुत्कारा बियादी

1 छुत्काराया निति ख्रीष्ट येशुं इति छुत्कारा बियादी धुंक्ल। उकि आः छिपि साहस कयाः दँ। हाकनं दासत्वय मलायेमा।

2 न्यँ, जि पावलं धयाच्चना – छिमिसं म्हाय चिं तया जुल धाःसा छिमिसं ख्रीष्ट येशुयात विश्वास याःगु छुं हे ज्यालयय मजुल।

3 म्हाय चिं तयेमाः धाइम्ह मन्यात जिं हानं धाये – म्हाय चिं तःम्ह मनुखं व्यवस्थायगु फुक्कं खँ मानय् मयासें मगाः।

4 व्यवस्था मानय् यानाः परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरय जुइत स्वइपि मनुत ख्रीष्ट येशु नाप मिलय जुइ फइ मखु। अले थज्याःपि मनुत परमेश्वरयागु दया मायां तापना च्वनी।

5 छिमिगु आशा ला परमेश्वरं हे जिमित धर्मी ठहरय यानादी धयागु खः। अले परमेश्वरयागु आत्मायागु शक्ति हे जिमित विश्वास याये फयकादी धकाः जिपि पियाच्चनागु खः।

6 इपि ख्रीष्टनाप मिलय जुइ धुन धाःसा म्हाय चिं तःसां मतःसां छुं नं पाइ मखु। इति माःगु ला विश्वास खः। थ्व हे विश्वासं यानाः इीसं माया याये फइ।

7 छिपि ला बालाक ब्वीय वनाच्चंगु खः। छिमित सुनां सत्य खँ मानय् याये मते धकाः पन?

8 छिमित सःतादीम्ह परमेश्वरं थ्व ज्या याके बियादीगु मखु।

9 “न्हायातःगु छवचुंलय सोडा भचा जक ल्वाकछ्याःसां फचंगाना वइ।”^५

10 प्रभु नाप मिलय जुयाच्चंगुलि छिपि अथे मेगु लँय जुइ मखु धकाः जि पत्याः यानाच्चनागु दु। अथेसां छिमित स्येकत स्वःपि, न्हाम्ह हे जसां, इमित परमेश्वरं सजौय बियादी।

11 यःपि दाजुकिजापि, जि अज्ज नं म्हाय चिं तयेमाः धकाः न्यंकाजुगु जसा जि अज्जं छाय दुःखकष्ट फया च्वनेगु? थ्व खँ खः धयागु जसा कूसय सिनादीम्ह ख्रीष्टयागु भिगु खँ न्यंका जसां जितः सुनानं दुःखकष्ट ब्यु वइ मखु।

12 छिमित स्येकत स्वःपि मनुतयसं म्हाय चिं तयेगु जक मखु म्हा भज्यंक हे स्यंकसां ज्यु नि।

13 यःपि दाजुकिजापि, परमेश्वरं छिमित छुत्कारा बीत सःतादीगु खः। थः यःथें याना जुइ मते, बरु माया यानाः मेपिन्त ग्वाहालि बीगु या।

14 फुक्कं व्यवस्था थ्व हे छगु आज्ञाया दुने लाः – “थः जःलाखःलायात थःत थें माया या।”^६

15 अयनं गुंपशुत थें थथः हे ल्वाना जसा छिपि फुक्कं स्यनवनी धयागु खँय छिमिसं होश यानाच्चँ।

पवित्र आत्मां जाःगु जीवन

16 पवित्र आत्मां धाःथें याना जसा छिमिसं थः यःथें यानाजुइगु त्वःते फइ।

17 शरीरं ला पवित्र आत्माया विरोधय व पवित्र आत्मां शरीरया विरोधय इच्छा याइ। थुपि निम्ह शत्रु थें खः, उकि इीसं इति यःथें याये फइ मखु।^७

18 आत्मां धाःथें याना जसा छिमिसं व्यवस्थाय च्वया तः थें याये माली मखु।

19 मनुतयगु बानी छु खः बालाक हे सी दु। मनुतयगु बानी थ्व हे खः – व्यभिचार यायेगु, मभिगु मतिइ तयेगु, लाः लाः थें यानाजुइगु,

20 मूर्ति पूजा यायेगु, झौंकी ज्या यायेगु, ल्वाना जुइगु, मेपिन्त मभिंकेगु, सुगः मुइकेगु, तंभवेगु, थःगु जक भिं स्वयेगु, मेपिन्त ल्वका जुइगु, अले पुचः पुचः मुनाः बाया जुइगु,

* 4:22 ४:२२ उत १:६१:५, २१:२ * 4:27 ४:२७ यशै ५:४:१ * 4:29 ४:२९ उत २१:१ * 4:30 ४:३० उत २१:१० * 5:9 ५:९ १ कोर ५:९ * 5:14 ५:१४ लेवी

१९:१८ * 5:17 ५:१७ रोम ७:१५-२२

- 21 डाहा यायेगु, अयला: थ्वें त्वना जुइगु, मोजमज्जा यानाजुइगु, थथे हे मेमेगु ज्या यानाजुइगु। थज्या:पि परमेश्वरयागु राज्यय दुहां वने फइ मखु धका: जि न्हापा नं धायेधुन, आ: नं ध्व हे खं जि छिमित धयाचवना।
 22 पवित्र आत्माया फल धा:सा माया यायेगु, लयतायेगु, शान्ति याकेगु, सह यायेगु, दया यायेगु, ग्वाहालि यायेगु, विश्वास यायेबह: जुइगु,
 23 नम्र जुइगु, स्वजा जुइगु, मनयात चिना तयेगु ख:। थथे यानाजुइपिन्त दोष बीगु छुं हे व्यवस्था मदु।
 24 येशू ख्रीष्टयापि मनुतयसं ला थ: थथे यानाजुइगु व मभिगु ज्या फुक्कं कूसय् यख्खाये धुकल।
 25 आत्मां झीत म्वाकात:गु ख:सा झीपि आत्मां धा:थें चवनेमा:।
 26 झीसं थ:थवय् घमण्ड यानाजुइगु, तम्बया जुइगु व नुग: मुइका जुइगु याये मज्यु।

6

थ:थवय् ग्वाहालि याना जु

- 1 य:पि दाजुकिजापि, सुनानं मभिगु ज्या या:गु खन धा:सा छिपि परमेश्वरया आत्मां धा:थें याइपिन्सं वयात मिजासं भिकेगु स्वयेमा:। तर बांलाक होश या, थथे यायेबलय् छिपि थ: हे मभिगु ज्याय् मलायेमा।
 2 छम्हयसिनं मेम्हयसित दु:खबलय् ग्वाहालि यायेगु या। थुकथं छिमिसं ख्रीष्ट येशूयागु आज्ञा पवकी।
 3 थथे मयासैं सुनानं थ:म्हं थ:त त:धम्हं धका: धयाजुल धा:सा वं थ:म्हं थ:त धोखा ब्यगु जुइ।
 4 सकसिनं थ:म्हं थ:गु ज्यायात जाँचय याना स्व। थ:म्हं यानागु भिगु ज्याय लयताया च्वें। मेपिन्सं स्वया: बांलाक यानागु दु धका: त:धंछुना जुइ मते।
 5 छायाधा:सा फुक्कसिनं थ:गु कु थ:म्हं हे क्वबीमा:।
 6 वचन स्यना का:म्हयसिनं स्यंम्हयसित छुं न छुं बी हे मा:।
 7 धोखा नये मते, परमेश्वरयात गिजय यायेगु जुइ मखु। मनुतयसं छु पिना तल व हे सयकी।
 8 सुनानं थ:त य:थें पापी ज्या याना जूसा वयात नरकय् छवइ। सुनां परमेश्वरयात य:थें याना जुइ वयात अनन्त जीवन दइ।
 9 अयजुगुलि भिगु ज्या यायेत थाकु चाये मते। थाकु मचासे ज्या यानाचवन धा:सा छन्दु झीत परमेश्वरं सिरपा: बियादी।
 10 अयजुगुलि मौका दुबलय् हे झीसं मेपिन्त भिगु यानाबीमा:। अच्व: याना: विश्वासी दाजुकिजापिन्त यानाबीमा:।
 11 जिं थ:गु हे ल्हातं तत:ग्व:गु आखलं छिमित च्वयाचवनागु दु।
 12 तत:धंगु खं ल्हाना: त:धं जुया जुइपि मनुतयसं हे ख: छिमित म्हय् चिं तय्केत कर यानाचवंगु। येशू ख्रीष्ट कूसय् सिनादीगु खं न्यका: दु:खकष्ट फयेमाली धका: इमिसं थथे याना जगु ख:।
 13 म्हय् चिं तयात:पि मनुतयसं हे नं व्यवस्थाय् च्वया त: थें याये मफु। छिमित म्हय् चिं तय्के धुन धका: त:धंछुइत इमिसं छिमित म्हय् चिं तय्केत स्वयाचवंगु ख:।
 14 जिं ला मेगु खँय् मखु, बरु येशू ख्रीष्ट कूसय् सिनादीगु खँय् जक छयं धस्वाका। वयक: कूसय् सिनादीगुलि जिगु निति संसार सी धुकल, अले संसारयागु निति जि सी धुन।
 15 म्हय् चिं त:सां मत:सां छुं मपा। दक्वसिबय त:धंगु ला न्हम्ह जुया: म्वानाचवनेगु ख:।
 16 थथे न्हपि जुया: म्वानाचवंपि धात्थेंयापि इस्राएलीतयत् परमेश्वरं दया व शान्ति बियादीमा।
 17 आ: ध्व खँय् सुनानं जित: दु:खकष्ट बी मते, छायाधा:सा येशूया दास ख: धका: क्यनेगु धा:खु जिं थ:गु म्हय् धुन।
 18 य:पि दाजुकिजापि, झी प्रभु येशू ख्रीष्टया दया माया छिमित दयाचवनेमा। आमेन।

एफिससय् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु पौ महसीका

पावलं थव पौ एफिससय् च्वंपिन्त “स्वर्ग व पृथ्वीइ सुष्टि यानातःगु फुक्क ख्रीष्टयागु लहातय लःलहानादी” धयागु परमेश्वरयागु ग्वसाःया खँयात कयाः च्वःगु खः। नापं थुकी परमेश्वरया मन्तयत येश् ख्रीष्टलिसे छप्पे जुयाः च्वनेत न इनाप यानातःगु दु।

थव सफुया न्हापांगु ब्वय पावलं छप्पे जुयाः च्वनेगु खँ च्वयातःगु दु। परमेश्वर बाःनं थः मन्तयत गुकथं ल्ययादिल, गुकथं इमिगु पाप क्षमा जुल, गुकथं इपि वयकःया काय् ख्रीष्टपाखे पापं मुक्त जुल, परमेश्वरं गुकथं इमित पवित्र आत्मा बैनाकथं बियादिल धयागु खँ व ख्रीष्ट यहदी व यहदीमखुपिन्त ब्यागः तयातःगु दथुइया पःखाः थुनाब्यगु खँ नं थुकी न्हाथनातःगु दु।

सफुया निगुगु ब्वय पावलं विश्वासीतयत ख्रीष्टलिसे छप्पे जुयाच्वना धयागु खँ व्यवहारयं नं यानाः क्यनेमाः धकाः धयातःगु दु।

पावलं परमेश्वरया मन्त ख्रीष्टलिसे छप्पे जुयाः गुकथं मिले जुयाच्वनेमाः धयागु खँ ध्वाथुइकेत थीथी नमुना बियातःगु दु। गथे – मण्डली म्ह खः, ख्रीष्ट छयं खः। मण्डली छेँ खः, ख्रीष्ट उकिया मु ल्बहं खः। मण्डली भम्चा खः, ख्रीष्ट मिजं खः। थव पौलय परमेश्वरं झीत गुलि दया माया यानादी धयागु खँ पावलं तसकं च्वछायाः च्वयातःगु दु। शैताननापं ल्वायेत छु यायेमाः धयागु खँ नं थुकी न्हाथनातःगु दु। ख्रीष्टयागु माया, बलिदान, क्षमा, दया माया व श्रुताया जलय न्हागु खँ खने दइ।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-२

ख्रीष्ट व मण्डली १:३-३:२१

ख्रीष्टपाखे न्हुगु जीवन ४:१-६:२०

क्वचाय्कगु ६:२१-२४

एफिसी

पावलपाखे ज्वजलपा

1 परमेश्वरं हे ख्रीष्ट येश्यामह प्रेरित यानातःमह पावलपाखे एफिससय् च्वंपि ख्रीष्ट येश्यात विश्वास यानाच्वंपि परमेश्वरया मन्तयत ज्वजलपा!*

2 झी परमेश्वर बाः व प्रभु येश् ख्रीष्टया दया माया व शान्ति छिमिके दयाच्वनेमा।

ख्रीष्टया मन्तयत परमेश्वरं

आशिष बियादी

3 ख्रीष्टयात विश्वास यानागुलि परमेश्वरं झीत स्वर्गयागु फुक्क आशिष बियादीगुलि झी प्रभु येश् ख्रीष्टया बाः परमेश्वरयात तःधकेमाः।

4 संसार मनुनिबलय् हे परमेश्वरं झीत वयकःया न्हाःने धर्मी ठहरय जुइत व पवित्र यायेत ल्ययादीगु खः।

5 वयकलं झीत माया यानाः येश् ख्रीष्टपाखे थःकायपि यानादिल। वयकलं थः यःकथं हे थये यानादीगु खः।

6 वयकलं झीत थये तःधंगु दया माया यानादीगुलि झीसं वयकःयात तःधकेमाः। वयकलं थः यःमह कायपाखे झीत दया माया यानादिल।

7 ख्रीष्ट येश् हि हायकादीगुलि झीगु पाप क्षमा जुल। अले झीत छुल्कारा बियादिल। परमेश्वरयागु दया माया गुलि तःधः!*

8 वयकलं फुक्क ज्ञान व बुद्धि बियाः झीत यक्व दया माया यानादिल।

9 ख्रीष्टपाखे पुवंकादीगु फुक्क गुप्ति ज्याखँ वयकलं झीत सीके बियादिल।

10 पायछिगु ई वइबलय् स्वर्ग व पृथ्वीइ दगु फुक्क खँ ख्रीष्टया अधीनय हयेगु परमेश्वरया ग्वसाः खः।

11 परमेश्वरं थव फुक्क न्हापा हे क्वःछिना तःकथं यानादीगु खः। वयकलं झीत न्हापांनिसे हे ख्रीष्टनाप मिलय् यानाः थः मन् यायेत ल्ययादीगु खः।

12 झीपि ख्रीष्टयाके भरोसा तयापि दक्वसिबय न्हापां हे ल्ययातःपि खः। उकि परमेश्वरयात झीसं तःधके।

13 अथे हे छिमिसं नं थु म्कि बीगु सत्य व भिगु खँ न्यनाः ख्रीष्टयात विश्वास यात। अले थःमह बाचा चिना तःकथं पवित्र आत्मा बैना बियाः परमेश्वरं छिमित थः मन् यानादिल।

14 परमेश्वरं बी धकाः धयादीगु झीत नं दइ, अले वयकःया थः मन्तयत पापं छुतय यानादी धयागु दसिकथं झीत पवित्र आत्मा बियातःगु खः। झीसं वयकःयात तःधके।

पावलं परमेश्वरयात सुभाय देछाःगु

15 छिमिसं येश् ख्रीष्टयात क्वातुकु विश्वास यानाच्वंगु व फुक्क विश्वासीतयत दया माया यानाच्वंगु खँ न्यनाः

16 जि परमेश्वरयात न्हाबले सुभाय बियाच्वनागु दु। अले प्रार्थना यायेबलय् छिमित नं लुमंकाच्वनागु दु।

17 ज्ञान बीमह व परमेश्वरयात महसीका बीमह पवित्र आत्मा छिमित बियादीमा धकाः जि दकलय् तःधमह व येश् ख्रीष्टया बाः परमेश्वरयाके पवनाच्वना।

18 परमेश्वरयागु ज्याखँ फुक्क थुइके फयकेत छिमिगु नुगः चायकादिसं धकाः नं जि प्रार्थना यानाच्वनागु दु। अले छु आशायागु निति वयकलं छिमित सःतादीगु खः व वयकलं थः मन्तयत छु छु आशिष बियादी धकाः धयादीगु खः, छिमिसं सी।

19 अले वयकःयात विश्वास याःपिन्त ग्वाहालि यानादीगु वयकःया शक्ति गुलि तःधं धयागु सीमा धकाः नं जि प्रार्थना यानाच्वनागु दु। वयकःया शक्ति तसकं तःधं।

20 थव हे शक्ति वयकलं सी धुंक्रम्ह ख्रीष्टयात म्वाकाः स्वर्गय थःगु जवय तयादिल।*

21 ख्रीष्ट फुक्क अधिकार दुम्ह, शासन यानादीमह, शक्ति जाःमह व फुक्क प्रभुत स्वयाः नं तःधमह खः। वयकःयात थव संसारय् जक मखु, वइतिनिगु संसारयं नं फुक्क नां स्वयाः च्वय तयादिल।

22 थुकथं दक्व फुक्क परमेश्वरं ख्रीष्टयागु अधीनय तयादिल। अले मण्डलीया* थकालि नं यानादिल।*

23 मण्डली ख्रीष्टयागु मह खः। थव हे मह न्हाथाय् दीमह व न्हागु खं पुवंकादीमह वयकःयागु पुवंगु रूप खः।*

* 1:1 १:२ प्रे १:८:१९-२१; १:२१ १:7 १:२० कल १:१४ * 1:20 १:२० भज १:१०:१ * 1:22 १:२२ मण्डली ग्रीक भाषा एकलेसिया * 1:22 १:२२ भज ८:६ * 1:23

2

परमेश्वरं इीगु पाप क्षमा यानादी

- 1 छिपि थःगु अपराध व पापं यानाः सीपिन्त वयकलं म्वाकादिल।
- 2 थ्व संसारयापि मनूतयसं थें छिमिसं नं पापी ज्याखँ याना जूगु खः। अले मभिगु ज्याखँया नायः शैतानं धाःथें जुयाच्वंगु खः। थ्व शैतानं परमेश्वरयात विश्वास मयाःपिन्त थःगु ल्हातय कयातःगु दु।
- 3 इीपिं नं छकः इपि थें हे जुइ धुनागु दु, इीसं नं थःत यःथें यानाः मोजमज्जा याना जुइ धुना। थुकथं मेपि थें इीपिं नं परमेश्वरयागु तं फये मालीपिं जुइ धुना।
- 4 अयनं परमेश्वरं इीत तसकं तःधंगु दया माया क्यनादीगु दु।
- 5 इीपि सीपि मनूत थें पापी जुया च्वसं ख्रीष्टं इीगु पाप क्षमा यानादिल। परमेश्वरयागु तःधंगु दया मायां छिमित थथे मुक्ति बियादीगु खः।*
- 6 इीसं ख्रीष्टयात विश्वास यानागुलि वयकलं इीत हानं म्वाकाः वयकः नाप स्वर्गय तयादिल।
- 7 इीत परमेश्वरं दया माया यानादी धकाः सीके बीत थथे यानादीगु खः। थ्व दया माया ख्रीष्ट येशुपाखें परमेश्वरं इीत न्हावल्लेया निति क्यनादीगु दु।
- 8 परमेश्वरयात छिमिसं विश्वास याःगुलि छिमित वयकलं दया माया यानाः मुक्ति बियादीगु खः। छिमिगु थःगु हे कुतलं थ्व मुक्ति दूगु मखु। थ्व ला परमेश्वरयागु वरदान खः।
- 9 छिमिगु धर्मकर्म थथे जूगु मखु, उकि छिमिसं तःधंछुइगु खँ हे मदु।
- 10 छायथाःसा इीपिं भिगु ज्याया निति ख्रीष्ट येशुपाखें सृष्टि यानातःपिं वयकःया ल्हाःया सीप खः। वयकलं न्हापांनिसें दयाकातःगु भिगु ज्याखँ इीगुपाखें जुइ फयेमा धकाः इीत तयार यानादीगु खः।

यहदी व यहदीमखुपि ख्रीष्टपाखें मिलय जुल

- 11 न्हापायागु खँ लुमकी, म्हय चिं तयातःपिं यहदीतयसं छिमित म्हय चिं मतःपिं यहदीमखुपि धकाः धाइगु खः।
- 12 बिचाः या, छिपि ख्रीष्टपाखें तापाना च्वंपि खः। छिपि इसाएलयागु हकं पिनेलाःपिं, परमेश्वरं चिनादीगु बाचां पिनेलाःपिं, आशा धयागु हे त्वपिका च्वंपि, व परमेश्वर हे मदयका च्वंपि जुयाच्वंगु खः।
- 13 उबलय छिपि ख्रीष्ट येशुपाखें तापाना च्वंपि खः। आः धाःसा छिमित ख्रीष्टयागु हिं हे वयकः नाप सत्तिकादिल।
- 14 थः हे कूसय सिनाः वयकलं यहदीत व यहदीमखुपिनिगु दथुइच्वंगु पःखाः थुनाः थःथवय मिलय यानाः इीत शान्ति बियादिल।
- 15 थथे यायेत वयकलं यहदीतयगु व्यवस्था च्वंगु आज्ञा व नियम त्वथुलादिल। अले यहदीतयत नं यहदीमखुपिन्त नं थःत विश्वास याकाः मिलय यानाः छम्ह हे यानादिल। थुकथं वयकलं इीत शान्ति बियादिल।*
- 16 थुकथं ल्वापुख्यापु मदयकाः कूसय सिनाः वयकलं यहदीतयत नं यहदीमखुपिन्त नं छम्ह हे यानादिल।*
- 17 थथे यायेत वयकलं परमेश्वरलिसे तापाना च्वंपि व सतिना च्वंपिन्त नं शान्तियागु खँ न्यंकादिल।*
- 18 वयकलं यानाः हे इीपिं यहदीत नं यहदीमखुपिं नं पवित्र आत्मा दयाः परमेश्वर बाःया न्हाःने वने फत।
- 19 उकि छिपि आः यहदीमखुपिं जूसं इसाएलयागु हकं पिनेलाःपिं व परमेश्वरयागु बाचां पिनेलाःपिं मखुत। बरु आः छिपि नं इसाएलयागु हकं थ्याःपिं व परमेश्वरया जहानया दूजः जुल।
- 20 प्रेरिततयसं व अगमवक्तातयसं स्वना थकूगु जगय दयकूगु छें छिपि नं खः। अले थ्व जगयागु मू ल्वहं येशु ख्रीष्ट खः।
- 21 वयकलं हे फुक्कसितं मिलय यानाः थ्व छेंयात परमेश्वर च्वनादीगु पवित्रगु देगः यानादी।
- 22 छिपि नं मेपि थें पवित्र आत्मय परमेश्वर च्वनादीगु छें जुइत नापानां च्वजाया वनी।

3

पावलं यहदीमखुपिन्थाय सेवा याःगु

- 1 छिपि यहदीमखुपिं मनूतयत परमेश्वरयागु भिगु खँ न्यंका जुयागुलि जि ख्रीष्टया च्यः पावल थथे इयालखानाय कुंका च्वनेमाल।
 - 2 छिमित हे न्येकते परमेश्वरं दया माया यानाः जितः थ्व भिगु खँ न्येकेगु ज्या बियादीगु खः धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु।
 - 3 परमेश्वरं वयकःयागु गुप्ति खँ जितः सीके बियादिल। थ्व हे खँ जिं न्हापा नं चिहाकयक च्वये धुन।
 - 4 जिं च्वयाहयागु थ्व खँ ब्वन धाःसा जिं ख्रीष्टयागु गुप्ति खँ गुलि स्यु धकाः छिमिसं सीके फइ।*
 - 5 थ्व गुप्ति खँ न्हापा न्हापायापिं मनूतयसं मस्यु। थौकन्हय परमेश्वरं वयकःया पवित्र प्रेरिततयत व अगमवक्तातयत थ्व गुप्ति खँ पवित्र आत्मापाखें सीके बियादीगु दु।
 - 6 जिं धयाच्वनागु गुप्ति खँ थ्व हे खः — परमेश्वरयागु भिगु खँ स्वना काःगुलि यहदीतयत थें यहदीमखुपिन्त नं परमेश्वरं उतिके आशिष बियादी। थुपि निखलः नं छम्ह हे खः। परमेश्वरं थुमित नं ख्रीष्ट येशुयात विश्वास याक्वसित बी धकाः धयादीगु बियादी।
 - 7 परमेश्वरं दया यानाः हे जितः थथे भिगु खँ न्येकं जुइह यानादिल। थःगु शक्ति वयकलं जितः थथे यानादिल।
 - 8 परमेश्वरया चिधंन्ह स्वयाः नं अज्ज चिधंन्ह मनु जितः हे ख्रीष्टयागु तःजिगु भिगु खँ यहदीमखुपिन्त न्येकः वनेगु ज्या परमेश्वरं लःल्हानादिल।
 - 9 दक्व फुक्कं सृष्टि यानादीह परमेश्वरं न्हापांनिसें थ्व गुप्ति खँ सुयातं सीके बियादी। आः धाःसा वयकलं थ्व गुप्ति खँ जिगुपाखें फुक्क मनूतयत सीके बियादीगु दु।
 - 10 आः ला मण्डलीपाखें आकाशय राज्य याइपिं व अधिकार दुपिन्त परमेश्वरयागु तःधंगु ज्ञान सीके बीत थथे थ्व गुप्ति खँ उलादीगु खः।
 - 11 परमेश्वरं न्हापांनिसें हे ग्वसाः ग्वयादीगु थ्व ज्या इी प्रभु ख्रीष्ट येशुपाखें पूंकादिल।
 - 12 ख्रीष्टयात विश्वास यानागुलि इीपिं मग्यासे हे परमेश्वरया न्हाःने वने फु।
 - 13 अयज्जगुलि जिं थथे दुःखकष्ट सियाच्वनागु खनाः छिमिसं आशा त्वःते मते धकाः जिं इनाप यानाच्वना। थुकि छिमित हे भिं जुइ।
- ख्रीष्टयागु माया
- 14 उकिं जिं पुलि चुयाः परमेश्वर बाःयात प्रार्थना यानाच्वना।
 - 15 वयकलं हे स्वर्गय च्वंपि व पृथ्वीइ च्वंपि फुक्कसित जीवन बियादीगु खः।

- 16 वयकःयागु तःधंगु आशिषं व वयकःयागु आत्मापाखें छिमित शक्ति दयेमा, अले व हे शक्ति छिपि दुनुगलानिसें बल्लाना च्वनेमा धकाः जिं प्रार्थना यानाच्वनागु दु।
- 17 उकिं विश्वासं यानाः ख्रीष्ट छिमिगु नुगल्य च्वनादी। छिमिगु नुगल्य मायां हा काय फयेमा, अले छिपि मायायागु लिधंसाय च्वने फयेमा धकाः जिं प्रार्थना यानाच्वनागु दु।
- 18 अले छिमिसं नं परमेश्वरया मनुतयसं थें ख्रीष्टयागु मायायागु हाकः, ब्या, जाः गुलि दु धकाः बालाक सीके फइ।
- 19 दक्क ज्ञान बुद्धि स्वयाः नं तःधंगु वयकःयागु मायायात छिमिसं थुइके फयेमा, अले वयकःयागु फुक्क भिगु बांलागु खं छिमिगु नुगः जायाच्वनेमा धकाः नं जिं प्रार्थना यानाच्वनागु दु।
- 20 इतीत बियादीगु शक्ति इीसं फवनागु स्वयाः नं अचः अले मनय तयागु स्वयाः नं अचः बी फुम्ह परमेश्वर
- 21 मण्डली व ख्रीष्ट येशपाखें सदां तःधनेमा। आमन।

4

फुक्कं मिलय जुयाः च्वनेमाः

- 1 प्रभुयागु ज्या यानाः कुंका च्वनेमाःमह जिं छिमित प्रभुयात यःकथं ज्याखें याना च्वं धकाः दुनुगलानिसें बिन्ति यानाच्वना।
- 2 न्हाबलें क्वमिलु, स्वजा व सह याइपि जुयाः थःथवय माया यानाः*
3 पवित्र आत्मायागु ग्वाहालि छिपि फुक्कं छम्ह थें जुयाच्वनेगु कुतः या। अले छिमित शान्ति दइ।
4 गथे परमेश्वरं छिमित छगु हे आशाया निति सःतादीगु खः, अथे हे छिमिगु मह नं छगु हे, आत्मा नं छगु हे खः।
5 अथे हे प्रभु नं छम्ह हे जक, विश्वास नं छगु हे जक, अले बप्टिस्मा नं छगु हे जक दु।
6 अले हानं सकसियां परमेश्वर बाः नं छम्ह हे जक दु। वयकः फुक्कसियां प्रभु, फुक्क ज्या यानादीमह व सकसिकें दीमह खः।
7 तर ख्रीष्टया वरदानया नापकथं इीपि सकसित अनुग्रह बियादीगु दु।
8 थथे च्वयातःगु दु –
“प्रभु स्वर्गय थाहां झायानीबलय् ज्वनातःपिन्त नं थःलिसें यकादिल। अले मनुतयत वरदान बियादिल।”*
9 प्रभु थाहां झाल धाःगु छु खः? थुकिं ख्रीष्ट पृथ्वीइ कवय थ्यंका झःगु दु धकाः सीदत।
10 क्वहां झःमह वयकः हे खः। अले फुक्कभनं न्यनादीत वयकः स्वर्ग स्वयाः च्वय थ्यंका नं थाहां झाल।
11 वयकलं हे गुम्हयसितं प्रेरित, गुम्हयसितं अगमक्ता, गुम्हयसितं भिगु खं न्यक जुइमह, गुम्हयसितं मण्डलीइ हेरचाह याइमह, गुम्हयसितं वचन स्यनेकने याइमह यानादिल।
12 परमेश्वरया मनुतयत ख्रीष्टयागु ज्या याये फयेमा धकाः व वयकःयागु मह मण्डलीयात ब्वलंकेत वयकलं थुकथं ल्ययादिल।
13 थुकथं थ्व वरदानयागु ज्यां इतीत विश्वासय छर्पे जुइत व परमेश्वरया काययात म्हसीकाः न्हाज्यायेत ग्वाहालि बियाच्वनी। अले छन्दु इीपि सिद्ध मन जुयाः ख्रीष्ट थें जुइ फइ।
14 अले इीपि मखुगु खें स्यना जुइपि मनुतयगु फयगं खेंय जुइपि मस्त जुइ मखु। इमिगु खं मनुतयत मखुगु लेंय यकी।
15 दया माया यानाः सत्य खें ल्हानाः इीपि न्हागु ज्याखेंय नं इमीह थकालि ख्रीष्ट थें जुयाः न्हाज्यायेमा।
16 वयकलं हे यानाः फुक्क म्हब्व मिलय जुयाच्वंगु दु, अले म्ह छम्हं माःकथं स्वानाच्वंगु दु। छता छता म्हब्व थथःगु ज्या याना च्वंसा म्ह छम्हं स्वयं जिया वइ, अले थःथवय माया यानाः न्हाज्याये फइ। *

विश्वामीतयत न्हगु जीवन दइ

- 17 जिं प्रभुयागु नामय धयाच्वनागु दु – छिपि आः हानं परमेश्वरयात म्हमस्यपि थें याना जुइ मते। इमिगु बिचाः हे बांमलाः।
18 इमिगु नुगः अज्जं मचाःनि। परमेश्वरं बियादीगु न्हगु जीवनं इपि अज्जं तापाः नि, छायाःसा इमिगु नुगः तसकं छाः, अले इमिसं छुं हे मस्य।
19 इमिके लज्या धयागु तर्क मदये धुकल। अले मभिगु लेंय जुयाः इपि लाः लाः थे याना जुयाच्वंगु दु।
20 ख्रीष्ट ला छिमित थथे या धकाः स्यनादीगु मदु।
21 प्रभुयागु सः छिमिसं ताःगु हे दु। ख्रीष्टपाखें हे धाथेंगु खें छिमिसं सयका काःगु दु।
22 थःत हे स्यंकीगु न्हापायागु चालचलनयात छिमिसं त्वःताछ्व।*
23 थुकिया पलेसा पवित्र आत्मां छिमिगु बिचाः व पहःयात न्हगु यायेमा।
24 परमेश्वरयात यःकथं जुयाः वयकःया न्हाःने धर्मी ठहरय जुयाः अले पवित्र जुयाः छिपि परमेश्वरं दयकादीपि न्हपि मनुत जुयाच्वं।*
25 अयज्जुलि मखुगु खें ल्हायेगु त्वःताः थःथवय खःगु खें जक ल्हाना जु, छायाःसा इीपि फुक्कं ख्रीष्टयागु म्हाया छता छता म्हब्व खः।*
26 छिमिसं तं पिहां वइबलय तमय छुं कथया पाप याये मते। निभाः बी न्हाः हे छिमिगु तं क्वलायेमाः! *
27 ज्ञैतानयात थःपिन्त स्यंके बीत लें बी मते।
28 खूंज्या याइमहयसिनं खुइगु त्वःति। अले थःगु हे ल्हातं ज्या यानाः मगाःमचाःपिन्त नं ग्वाहालि याये फयकेमाः।
29 छिमिगु म्हुतं बांमलाःगु खें पिहां मवयेमा। माःगु, भिगु व ज्युगु जक खें ल्हाना जु। अले न्यनीपिन्त नं न्हाइपुसे च्वनी।
30 थुलि जक मखु, पवित्र आत्मायात दुःख बी मते, छायाःसा पवित्र आत्मा उद्धार बी खुन्हायात धकाः इतीत बियातःगु चिं खः।
31 बांमलाःगु खें मतिइ तये मते, तं व ल्वापुछ्यापु त्वःताछ्व। ईंख यायेगु व मेपिन्त क्वहांका जुइगु त्वःताछ्व। मेपिन्त स्यंका जुइगु नं त्वःताछ्व।
32 गथे ख्रीष्टयात विश्वास याःगुलि परमेश्वरं छिमित क्षमा यानादिल, अथे हे छिमिसं नं थःथवय क्षमा बीगु यानाः दया माया याना च्वं।*

5

परमेश्वर थें जु

- 1 छिपि परमेश्वरया यःपि मस्त जूगुलि वयकः थें जुइत स्व।

* 4:2 वः२२ कल ३:२२-२३ * 4:8 वः२६ भज ४:२६ * 4:16 वः२६ कल २:२९ * 4:22 वः२२ कल ३:९ * 4:24 वः२२ उत १:२६; कल ३:२० * 4:25 वः२२
जक ८:२६ * 4:26 वः२६ भज ४:२४ * 4:32 वः२२ कल ३:२३

- 2 ख्रीष्ट येशू झीत माया यानादी थें छिमिसं न थःथवय माया यानाः च्वनेगु यायेमाः। ख्रीष्टं झीत माया यानाः नस्वाःगु देछा व बलिकथं थःत परमेश्वरयाथाय छायादिल।^७
- 3 व्यभिचार यायेगु, मभिगु मतिइ तथा जुइगु व कर्पिनिगुली मिखा वंकाः जुइगु यानाः जुइ मज्यु।
- 4 बांमलाःगु खँ, म्वाःमदुगु खँ व घच्चाइपुगु खँ ल्हाना जुइ मते। बर परमेश्वरयात सुभाय वीगु याना च्वँ।
- 5 छिमिसं सि हे स्यु, व्यभिचार यानाजुइपि, मभिपि व कर्पिनिगुली मिखा वंकाः जुइपि मत्त परमेश्वर व ख्रीष्टयागु राज्य च्वने खनी मखु। कर्पिनिगुली मिखा वंकाः जुइगु ला मूर्ति पुजा यायेगु ति हे ग्यं।
- 6 छिमिसं सुयागु बकफुस्लु खँ न्येने मते। थुकि छिमित स्यंकी। परमेश्वरयात विश्वास मयाइपिन्सं वयकःयागु तं फयेमाली।
- 7 उकिं थज्याःपि मन्त नाप बुला जुयाः जुइ मते।
- 8 न्हापा ला छिपि नं खिउंथाय जुयाच्वंपि खः। आः छिपि प्रभुया जलय वये धुंकल। उकि छिमिगु ज्याखँ नं थुकथं हे जुइमाः।
- 9 थये प्रभुया जलय च्वंपिन्सं भिगु, परमेश्वरयात यःगु व खः खःगु जक याना जुइ।
- 10 छिमिसं प्रभुयात यःथें जक यानाजुइगु कुतः या।
- 11 खिउंथाय जुयाच्वंपिनिगु ज्याखं तापाक हे च्वँ, बर इमिसं यानाच्वंगु ज्या मभि धकाः क्यनाब्यु।
- 12 थुमिसं दुने दुने याना जुगु ज्याखँ ला धायेत तर्क मछा।
- 13 छुं नं खंयात जलय हइबलय वयागु धाथेगु ख्वाःपाः बांलाक खने दइ।
- 14 छायाधाःसा जलय वल कि जलं खइ। उकिं थये नं च्वयातःगु दु -

“अय न्हाःगुलु देँ,
सीपि म्बाना वा।
अले ख्रीष्ट येशू
छिमित जः बियादी।”

- 15 उकिं गथे यानाः जुइमाःगु खः बांलाक होश या। मूर्खत थें मखु, बुद्धि दूपि थें जु।
- 16 इलं लाःबलय हे छिमिसं भिगु ज्याखँ याना जु, छायाधाःसा ई तसकं मभि।^७
- 17 उकिं मूर्ख जुइ मते, बर प्रभुयात यःकथं ज्याखँ याना जु।
- 18 अयलाः थ्वें कायका जुइ मते, छायाधाःसा थुकि मन्तयत बांमलाःगु ज्या याकी, बर पवित्र आत्मां जाया च्वँ।
- 19 थथःपि मुनाः भजन, म्ये हालाः दुनुगलनिसें परमेश्वरयात तःधंका च्वँ।
- 20 न्हाबले न्हागु ज्याखँय नं छिमिसं झी प्रभु येशू ख्रीष्टया नामय परमेश्वर बाःयात सुभाय ब्यु।^७

निम्हतिपु

कल ३:१८,१९; १ पत्र ३:१-७

- 21 ख्रीष्टयात मानय यानाच्वंपि जुयाः छिमिसं छमहं मेम्हयसिगु खँ न्येनेगु या।
- 22 मिसातयसं प्रभुयागु खँ न्यं थें थः भाःतयागु खँ न्येनेमाः।^७
- 23 गथे मण्डली ख्रीष्टया म्ह खः, अले मण्डलीया छयं मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः अथे हे मिसातय हामा वया भात खः।
- 24 अथजगुलि गथे मण्डली ख्रीष्ट येशू धाःथें च्वनी, अथे हे मिसात नं थः भातःधाःथें च्वनेमाः।
- 25 ख्रीष्ट येशू मण्डलीयात थःगु प्राण बिया तकं माया यानादिल। अथे हे मिजंतयसं नं थः कलाःयात माया यायेमाः।^७
- 26 ख्रीष्ट येशू मण्डलीयात शुद्ध यायेत थःगु वचनं व लख सिलाः शुद्ध यानादिल।
- 27 थःगु हे निति धकाः वयकलं थज्याःगु पवित्रगु, छुं हे दोष मदुगु, खं मदुगु, स्यमकंगु व बांलाःगु मण्डली दयकादिल।
- 28 अथे हे थःगु म्हयात माया याना तः थें मिजंतयसं थः कलाःयात माया यायेमाः। थः कलाःयात माया याःम्ह मनुखं थःत हे माया याइ।
- 29 मुनानं थःगु म्हयात हेला याइ मखु, बर ख्रीष्ट येशू मण्डलीयात यानादी थें बांलाक म्हाला-साला याना तइ।
- 30 छायाधाःसा झीपि वयकःयागु म्हाया ब्वत खः।
- 31 थथे च्वयातःगु दु - “अयजगुलि मन्त थः मां बौयात त्वःताः कलाःनापं च्वंवीनी। अले झिपि निम्हं छमहे जुइ।”^७
- 32 थव छगु तःधंगु गुप्ति खँ खः। अयतं जि छिमित ख्रीष्ट व मण्डलीया बारे खँ ल्हाना च्वनागु दु।
- 33 न्हागु जसां मिजंतयसं थः कलाःयात थःत थें माया यायेमाः। अथे हे मिसातयसं नं थः भाःतयात हनाबना तयेमाः।

6

कायन्हायपि व मांबौ

- 1 काय न्हायपिन्सं थः मांबौनं धाःगु खँ न्येनेमाः। परमेश्वरयात थथे याइगु यः।^७
- 2 “काय न्हायपिन्सं थः मां बौयात हनाबना तयेमाः” - परमेश्वरं बचंनापं तं बियादीगु थव न्हापांगु आज्ञा खः।^७
- 3 “अथे याना च्वंसा जक छिमिगु भिं जुइ, अले छिपि यक्व देँ म्बानाच्वने दइ।”
- 4 बौपिन्सं थः मस्तयत तंचायकेगु याये मते, बर इमित प्रभुयागु खँ स्यनेकने यानाः वयकःया अनुशासनय ब्वलंकी।^७

दास व मालिक

- 5 दासतयसं थः मालिकयागु आज्ञायात मनय ग्याःभय तयाः ख्रीष्टयागु आज्ञा थें तायकाः मानय यायेगु या।^७
- 6 मालिकतयत लयतायकेत इमिगु न्हाःने जक ज्या याना क्यनेगु याये मते, बर परमेश्वरया इच्छा कथं ख्रीष्टया हे दास थें जुयाः दुनुगलनिसें ज्या यायेगु या।
- 7 मन्तयगु मखु, बर प्रभुयागु ज्या यानाच्वना धकाः मतिइ तथाः लयलयतातां ज्या या।
- 8 दास जसां मजसां भिगु ज्या याःपि न्हाम्हयसित नं परमेश्वरं सिरपाः बियादी धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु।

* 5:2 ५:२ प्रस २०:१८; भज ४:०:६ * 5:16 ५:१६ कल ४:५ * 5:20 ५:२०-२० कल ३:१६-१७ * 5:22 ५:२२ कल ३:१८; १ पत्र ३:१ * 5:25 ५:२५ कल ३:१९; १ पत्र ३:७ * 5:31 ५:३१ उत २:२४ * 6:1 ६:१ कल ३:२० * 6:2 ६:२-३ प्रस २०:१२; व्य ५:६ * 6:4 ६:४ कल ३:१९ * 6:5 ६:५-६ कल ३:२२-२४

9 अथे हे मालिकतयसं नं दासयात ख्याच्चः बीगु याये मते, छायाधाःसा दासत व इमि मालिकत फुक्कसियां मालिक स्वर्ग्य दी धयागु खँ सीकाति। वयकलं ख्वाः स्वयाः न्याय यानादी मखु।[☆]

परमेश्वरया ल्वाभः

10 पौ क्वचायके न्हाः जि छिमित धाये – प्रभुयात विश्वास यानाः छिपि वयकःयागु शक्ति बल्लाना च्वाँ।

11 परमेश्वरं बियादीगु फुक्क ल्वाभः ज्वाँ। अले छिमित शैतानं छुं यानाः नं स्यंके फइ मखु।

12 ड्रीगु ल्वापु मनुतलिसे मखु। बरु आकाशय् च्वंगु दुष्ट आत्माया शक्ति, थ्व खिउँगु संसारया शक्ति अले थ्व संसारया शासकत व अधिकार दुपिनिगु फौज लिसे खः।

13 अयजुगुलि परमेश्वरं बियादीगु फुक्क ल्वाभः ज्वाँ। अले मभिगु इलय् शैतानं हयक्काः वःसां छिपि व नाप ल्वाये फइ। अले लिपा तक छिपि त्याना हे च्वनी।

14 उकि न्हाचिला च्वाँ। सत्ययागु जनी क्वातुक्क चिना च्वाँ, धार्मिकताया छातिपाता धानाः तयार जु।[☆]

15 शान्ति बीगु भिगु खँ न्यंकः वनेत लाकां न्हानाः तयार जु।[☆]

16 विश्वास हे छिमित बचय याना तइगु ढाल खः। थुकि छिमिसं शैतानयागु न्हाथे ज्याःगु मियागु वाण नं स्याये फइ।

17 मुक्ति हे छिमिगु तपुलि खः। अले आत्मा बियादीगु परमेश्वरयागु वचन तरवार खः।[☆]

18 न्हाबलेँ छिमिसं पवित्र आत्मायागु शक्ति कयाः प्रार्थना या, अले परमेश्वरयागु ग्वाहालि प्वाँ। होशियार जु, अले न्हाथासय् च्वंपि विश्वासीतयागु निति मदिक्क प्रार्थना या।

19 जिगु निति नं छिमिसं प्रार्थना यानाब्यु। जि न्वाइबलय् परमेश्वरं जितः वचन व न्वायेत साहस बियादीमा, अले जिं वयकःयागु भिगु खँ नं मेपिन्त बांलाक ध्वाथुइका बी फयेमा धकाः प्रार्थना या।

20 थ्व हे भिगु खँ न्यंकेत जितः परमेश्वरं छ्वयाहयादीगु खः। कुंका च्वनेमाःसां जिं गुकथं न्वाये माःगु खः उकथं हे मग्यासे न्वाये फयेमा धकाः नं छिमिसं प्रार्थना या।

21 प्रभुयागु ज्या यानाच्वंम्ह विश्वास याये बहःम्ह ड्री यःम्ह किजा तुखिकसं छिमित जिगु खँ फुक्कं कनी।[☆]

22 जिमिसं छु यानाच्वना धयागु खँ न्यनाः छिमित नं साहस दयेमा धकाः जिं वयात छ्वयाहयागु खः।[☆]

23 दाजुकिजापि, फुक्कसितं परमेश्वर बाः व प्रभु येशु ख्रीष्टपाखें शान्ति, दया माया व विश्वास दयाच्वनेमा।

24 ड्री प्रभु येशु ख्रीष्टयात दुनुगलनिसें माया याइपि फुक्कसितं परमेश्वरयागु दया माया दयाच्वनेमा।

☆ 6:9 ६२९ व्य १०:१०; कल ३:२५; ४:१

☆ 6:14 ६२९ यो ११:२५; ५६:१७

☆ 6:15 ६२९ यो ५२:७

☆ 6:17 ६२९ यो ५६:१७

☆ 6:21 ६२९ प्रे २०:४; २ तिमी ४:१२

☆ 6:22 ६२९-२२ कल ४:७-८

फिलिपीइ च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु पौ म्हसीका

श्व पौ पावलं थःम्हं युरोपय् दक्खिसिबय् न्हापां स्वना थक्कु रोमी साम्राज्यया माकेडोनियाया मण्डलीयात च्वःगु खः। पावलं थव पौ थःत इयालखानाय् कुनातःबलय् च्वःगु खः। अबलय् गुलि गुलि विश्वासीतय्सं वयात मभिकाः खँ लहानाच्वंगु व फिलिपीइ च्वंगु मण्डलीइ फताहा गुस्तयसं वयाः मखुगु मखुगु खँ स्वनाः दुःख बियाच्वंगु खः। थथे दुःखकष्ट फयेमाःसां पावलं येशू ख्रीष्टयात क्वातुक विश्वास यानाः लय्ताया च्वनेमाःगु खँ न्द्वथनातःगु दु।

पावलं थव पौ फिलिपीइ च्वंपि विश्वासीतयसं थःत माःबलय् ग्वाहालि छवयाहःगुलि इमित सुभाय् बियाः च्वयातःगु खः। पावलं थःत व इमित दुःखकष्ट जसां साहस व भरोसा कायेमाः धकाः अती बियातःगु दु। थव पौलय् थःगु जक भि स्वयाः तःधंछुना मजुसे ख्रीष्ट थें क्वमिल्तु जुझाः धयागु खँ नं न्द्वथनातःगु दु। थव न्हगु जीवन व्यवस्था मानय् यानाः दुगु मखु, बरु ख्रीष्टलिसे छप्यं जगुलि परमेश्वरं बियादीगु वरदान खः धकाः नं ध्वाथुइकातःगु दु। थुकी परमेश्वरं ख्रीष्टलिसे छप्यं जुइपिन्त बियादीगु आनन्द व शान्तियागु खँ नं न्द्वथनातःगु दु।

थव पौलय् विश्वासीतयगु चालचलनय् खनेदयेमाःगु खँ, गथे लय्ताया जुइगु, भरोसा तयेगु, मिलय् जुइगु व सह यानाजुइगु खँयं नं बःबियातःगु दु। थव पौलय् फिलिपीइ च्वंगु मण्डलीइ च्वंपिन्त पावलं तसकं माया याः धकाः सी दु।

धलः पौ

न्ह्यारखँ १:१-११

पावलयागु ज्याच्वंगु खँ १:१२-२६

ख्रीष्टयात विश्वास यानाः म्वायेगु १:२७-२:१८

तिमोथी व इप्प्राडिटसया बारे पावलाया ग्वासाः २:१९-३०

ख्याच्वः व होश यायेगु खँ ३:१-४:१

भेटी ब्युपिन्त सुभाय् ब्यगु ४:१०-२०

क्वचायक्कुगु ४:२१-२३

फिलिपी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 ख्रीष्ट येशूया च्यःत पावल व तिमोथीयापाखें फिलिपीइ च्वंपि ख्रीष्ट येशूयात विश्वास यानाच्वंपि, मण्डलीइ हेरचाह याइपि व ग्वाहालि याइपि सकसितं ज्वजलपा!^०

2 झी परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्टपाखें छिमित दया माया व शान्ति दयाच्वनेमा।

पावलयागु प्रार्थना व सुभाय्

3 छिमिगु लुमान्तिइ जिं परमेश्वरयात न्द्वाबलें सुभाय् बियाच्वनागु दु।

4 छिमिगु निंति जिं न्द्वाबलें लयलयतातां प्रार्थना यानाच्वनागु दु।

5 छाथधाःसा भिगु खँ न्येकेगु ज्याय छिमिसं जितः न्हापानिसं ग्वाहालि यानावयाच्वंगु दु।

6 छिमिगु नुगलय् भिगु ज्या शुरु यानादीमहयसिनं हे येशू ख्रीष्ट झायानीबलय् तकं फुकक ज्या सिधयकादी धयागु जितः विश्वास दु।

7 छिमित जिं थःगु नुगलय् तया तयागु दु। छिमिगु खँयं जिं थुकथं मतिइ तयागु पायछि हे जू, छाथधाःसा छिमिसं जितः थथे कुनातःबलयं नं अले मतःबलयं नं भिगु खँ न्येकेत व थुकियागु पलिनाः साक्षी बीगुलिइ नं ग्वाहालि याःगु दु।

8 ख्रीष्ट येशू थें जिं छिमित दुःगुगलनिसें माया यानाच्वनागु दु। थव खँ परमेश्वरं स्यु।

9 छिमिगु माया अज्जं अण्वयावनेमा, अले छिमिसं धाथेगु भिगु खँ छु खः धयागु दुःगुगलनिसें ध्वाथुइके फयेमा धकाः नं जिं प्रार्थना यानाच्वनागु दु।

10 थथे जसा जक छिमिसं भिगु भिगु खँयात ल्यया काये फइ। अले ख्रीष्ट झाइबलय् छिपि श्रद्धपि व दोष मदुपि जुइ फइ।

11 अले परमेश्वरया महिमा व प्रशंसाया निंति येशू ख्रीष्टपाखें वइगु धार्मिकताया फलं छिपि जाइ।

म्वायेगु हे ख्रीष्ट खः।

12 यःपि दाजुकिजापि, जितः थथे जूवःगु दुःखकष्टं भिगु खँ झन बयबय् ज्यावंगु दु धकाः सीकि।

13 लायकुलिइ च्वंपि सिपाइतयसं जक मखु, मेपि फुककसिनं नं जितः ख्रीष्टयागु निंति इयालखानाय् कुनातःगु खः धकाः सी धुंकल।^०

14 थुलि जक मखु, जितः थथे कुनातःगुलि यक्व हे दाजुकिजापिसं प्रभुयाके भरोसा तयाः छिति हे मयासे परमेश्वरयागु वचन न्यंकाजगु दु।

15 गृह गृहयसिनं ला जिं यागुगु स्वये मफयाः नुगः मुइकाः व इखं नं अथे ख्रीष्टयागु खँ न्यंकाजगु दु। गुलिसिनं धाःसा यचुगु नुगलं हे न्यंकाच्वंगु दु।

16 थथे यचुगु नुगलं भिगु खँ न्यंका जपिसं जितः भिगु खँयागु निंति थथे इयालखानाय् कुनातःगु खः धकाः सीकाः माया वनाः न्यंकाजगु खः।

17 मेपिसं धाःसा जिं कुंका तःम्हयसित अज्ज अण्वः दुःख सास्ती यायेमा धकाः मभिगु मतिइ तयाः ख्रीष्टयागु खँ न्यंकाजगु खः।

18 थथे न्द्वामहयसिनं न्द्वागुफथं न्यंका जसां जि लयताः, छाथधाःसा भिगु मतिइ तयाः याःसां मभिगु मतिइ तयाः याःसां ख्रीष्टयागु हे खँ न्यनावनी।

19 धाथे हे जि लयताः, छाथधाःसा छिमिगु प्रार्थना व ख्रीष्ट येशू बियादीगु आत्मायागु ग्वाहालि जितः त्वःतकी धकाः जिं स्यु।

20 अयज्जगुलि जिं छुकी नं लज्या चाये माली मखु धकाः जितः आशा व भरोसा दु। अले न्द्वाबलें थें जि आः नं ग्याये मखु, सीसां म्वाःसां जिगुपाखें ख्रीष्टयागु नां जक तःधना च्वसां जितः गाः।

21 छाथधाःसा जिं म्वानाच्वनेगु हे ख्रीष्टया निंति खः, अले सीसां जिगु हे भिं जुइ।

22 म्वानाच्वन धाःसा जिं अज्जं ख्रीष्टयागु भिगु ज्या याये फइ। उकिं सीगु बांलाः ला कि म्वायेगु बांलाः धकाः जिं धाये मफु।

23 जिं ला बाम्हय कानाच्वंगु दु। थव संसार त्वःताः ख्रीष्टनाप च्वनेगु जिगु तःधगु इच्छा खः।

- 24 श्व जिगु निति तसकं भिगु खँ खः, छिमिगु निति धाःसा जि म्वानाचवने हे माः।
 25 छिपिनाप चवने दइतिनि धकाः जितः विश्वास दु। अले छिमित विश्वासय् बल्लाकेत व अज्ज लय्ताय्केत जि छिपिनाप चवने दइतिनि धकाः नं जि स्यु।
 26 जि छिमिथाय् हाकनं वयेबलय् जि वःगुलि छिमिसं ख्रीष्ट येश्यात अज्ज अप्वः तःधंकी।
 27 ख्रीष्टयागु भिगु खँ न्यक् थै छिमिगु चालचलन नं जुइमाः। छिमित नाप लाःसां, मलाःसां छिपि फुक्कं छप्पँ व छगु हे मन जुयाः भिगु खँय् विश्वास यानाचवंगु दु धयागु जक न्यने दःसां जितः गाः।
 28 दुःख बीपि खनाः छिपि ग्याये मते। थुकि इपि नाश जुयावनी, अले छिमित मुक्ति दइ धकाः बांलाक सी दु, छायाधाःसा श्व परमेश्वर हे यानादीगु खः।
 29 ख्रीष्टयात विश्वास यानाचवनेत जक मखु, वय्कःया निति छिमिसं दुःखकष्ट नं सीमाः धकाः वय्कलं थये यानादीगु खः।
 30 छिमिसं न्हापा खंगु व आः न्यनाचवंगु जिगु दुःखकष्ट छिमिसं नं फयाचवंगु दु।*

2

ख्रीष्ट येश् थें क्वमिल्ल जु

- 1 ख्रीष्टयात विश्वास यानाः छिमित साहस वःगु दु ला? वय्कःयागु मायां छिमित तिबः ब्यगु दु ला? छिमिसं पवित्र आत्मां धाथे याना जुयागु दु ला? छिमिसं थःथवय् दया माया याना जुयागु दु ला?
 2 अथे धः धयागु जसा छिमिसं छगु हे मनं, छगु हे मायां, छगु हे नुगलं, अले छता हे खँय् मन बियाः जितः अज्जं लय्ताय्की।
 3 थःगु जक भिं स्वयाः तःधंछुना जुइ मते। बः थःथवय् क्वमिल्ल जुयाः मेपि स्वयाः चिधं जुया जु।
 4 थःगु जक बिचाः याये मते, मेपिनिगु नं बिचाः या।
 5 ख्रीष्ट येश्याके दुगु थें ज्याःगु मन छिमिके नं दयेमाः।
- 6 ख्रीष्ट येशू परमेश्वर हे जुयाः नं वय्कलं थःत परमेश्वर भाःपिया मदी।
 7 थःयसें फुक्कं त्वःताः दास थें जुयादिल, अले झीपि थें मनु जन्म कयादिल।
 8 वय्कलं मनु जुयाः सीत तर्कं नं लिचिलामदी। कूसय् सिनादीबलय् तर्कं वय्कः क्वमिल्ल जुयाः आज्ञा मानय् यानादिल।
 9 अय्जगुलि परमेश्वरं वय्कःयात फुक्क स्वयाः नं तःधंकादिल, अले दक्वसिबय् तःधंगु नां नं छुनादिल।
 10 थुकथं स्वर्गय् च्वंपि, पृथ्वीइ च्वंपि व पातालय् च्वंपि फुक्कसिनं वय्कःया नामय् पुलि चुइमाः।
 11 अले परमेश्वर बाःयात तःधंकेत फुक्कसिनं येशू ख्रीष्ट हे “प्रभु” खः धकाः थः नाला कायेमाः।* संसारय् थीगु जः
- 12 यःपि दाखुकिजापि, जि छिपिनाप दुबलय् छिमिसं जिगु फुक्क खँ न्यना का। अथे हे जि मदइबलय् नं झन छिमिसं जिगु खँ न्यनेमाः। अले भय कयाः मुक्तिया ज्या क्वचाय्केत मेहनत या।
 13 परमेश्वर झीनापं ज्या यानादी। बांलाःगु इच्छां ज्या याकादीम्ह परमेश्वर हे खः।
 14 न्हागुं ज्या उसि मचासे व जवाःसवाः मयासें यायेमाः।
 15 उकि छिपि दोष मदुपि व स्वजापि जुयाः पापी व मभिगु मनुतय्गु पुचलय् छुं हे ख्वं मदय्क परमेश्वरया मस्त जुयाच्वँ। नगुतयसं आकाशय् झल्ल थीकु थें छिपि नं इमिगु पुचलय् थिना च्वँ।*
 16 छिमिसं इमित परमेश्वरयागु जीवन बीगु वचन न्यंकाजुल धाःसा येशू ख्रीष्ट झाइबलय् थःम्हं यानागु ज्या सिति मवन धकाः जिं छयं धस्वाके फइ।
 17 छिमिगु विश्वासयागु बलिदान व सेवाय् थःगु हि तर्क हाय्के माःसां जि लय्ताः। अले जि छिपिनापं लय्ताये।
 18 अथे हे छिपि नं जि थें लय्ताया च्वँ।
 तिमोथी व इपाफ्रोडिटस
 19 तिमोथीयात छिमिथाय् याकनं हे छवयाहये फइ धकाः जिं प्रभु येश्याके आशा यानाचवनागु दु। अले छिमिगु भिगु खँ न्यने दयाः जितः लय्तावइ।

- 20 तिमोथीं थें छिमिगु च्यताः कयाजुइपि मेपि सुं हे मद्दु।
 21 येशू ख्रीष्टयागु च्यताः हे मतसे मेपि फुक्कं थथःगु स्वार्थया ज्याय् जक जुयाच्वंगु दु।
 22 तिमोथीं गज्याःम्ह मन खः धकाः ला छिमिसं सि हे स्क्वु। छम्ह कायतं थः बोनाप ज्या याये थें व जि नाप भिगु खँ न्यंकाजुल।
 23 जितः छु छु जुइ स्वये, अले थव खँ सी दयेवं हे जि वयात छिमिथाय् छवयाहये।
 24 जि थः हे नं याकनं वये दइ धकाः प्रभुयाके भरोसा तथाच्वनागु दु।
 25 जितः ग्वाहालि याके छवयाहःम्ह किजा इप्राफ्रोडिटसयात छिमिथाय् हे लिछवया हयेमाः थें जि तायका। जिपि निम्हयसिनं नं नाप ज्या याना, अले भिगु खँ न्येकेगु ज्यायं नं जिपिनाप हे जुया।
 26 वं छिमिगु ख्वाः स्वयेमास्ति वयकाच्वंगु दु, छायाःसा छिमिसं व म्हंमफुगु खँ न्यंगुलि व छिमिथाय् वयेत तसकं आयबुया च्वंगु दु।
 27 व धाल्थें हे सी थें च्वंक म्हंमफुगु खः। अयतं परमेश्वरं वयात दया यानादिल। वयात जक मखु, वयकलं जितः नं दया यानादिल। मखुसा ला जितः दुःखय हानं मेगु दुःख जू वइगु खः।
 28 अयजुगुलि वयात हाकनं स्वयेदयाः छिपि लयतायेमा धकाः जिं वयात छवया हयेत्यनागु खः। अले जिगु दुःखकष्ट नं क्वलाना वनी।
 29 अयजुगुलि वयात थः हे किजा भाःपियाः दुगुगालिंसैं लसकुस या। थज्याःपिन्त ला हने हे माः।
 30 ख्रीष्टयागु ज्याया निति जितः ग्वाहालि बीत वं थःगु ज्यान तक पात। छिमिसं जिगु निति पूवेक मफुगु ज्या वं पूवकल।

3

- धाल्थें धर्मी ठहरय् जुइगु
 1 यःपि दाजुकिजापि, मू खँ छु धाःसा – छिपि प्रभुलिसे लयताया च्वें। न्हापा च्वये धुनागु हे खँ हानं लिसा कयाः च्वयेत जिं थाक्क मचाया। थुकिं छिमित हे भिं याइ।
 2 खिचात थें ल्वाना जुइपि, मभिगु ज्या यानाजुइपि व मुक्ति कायेत म्हय् चिं तयेमाः धाइपि लिसे होश याना जु।
 3 धाल्थेंगु चिं तइपि ला झीपिं खः, छायाःसा झीसं परमेश्वरयात पवित्र आत्मां सेवा यानाच्वना। येशू ख्रीष्टयाके भरोसा तथाच्वना, अले शरीरयागु ज्याखँय् झीसं भरोसा मतया।
 4 शरीरयागु ज्याखँय् हे भरोसा तयेगु खःसां जि दकलय् अच्वः भरोसा तये फु।
 5 बुयाः च्यान्ह दुखन्ह हे जितः म्हय् चिं तय्कगु खः। जि बूसानिसें हे इसाएली खः, अज्ज ला बेन्मीनान कुलयाहम्हि खः। धर्मयागु खँय् हे नं व्यवस्था मानय् याइम्ह फरिसी खः।
 6 धर्मयागु ज्याखँय् नं जि विश्वासीतयत दुःखकष्ट बीगुलिइ न्हाज्याना च्वनाम्ह खः। अले हानं जि यहूदीतयगु थितिकुति मानय् यानाः धर्मी जुया च्वनाम्ह नं खः।
 7 जिं अबलय् थःत फाइदा दुगु धकाः तायकाच्वनागु फुक्कं येशू ख्रीष्टयागु निति ज्यालगाय् मज्जु धकाः तायका।
 8 थुलि जक मखु, ख्रीष्ट येशू जिम्ह प्रभुयात म्हसीकेगु हे तःधंगु खँ खः धकाः थुइकाः जिं मेगु फुक्कं ज्यालगाय् मज्जु धकाः तायका। वयकःयागु हे निति जिं फुक्कं त्वःता, अले वयकःयात लुइके फयेमा धकाः जिं अज्याःगु फुक्कं ज्यालगाय् मज्जु धकाः तायकागु दु।
 9 व्यवस्थां धाःथें यानाजुयागुलि जिं धर्मी ठहरय् जुगु मखु बरु येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानागुलि परमेश्वरं हे जितः धर्मी ठहरय् यानादीगु खः।
 10 आः ला जिं ख्रीष्टयात म्हसीकेगु, वयकः हानं म्वाना वइगु शक्तियात सीकेगु व वयकलं थें दुःखकष्ट सियाः वयकः थें जुयाः सिनावनेगु हे जक मनंतुनागु दु।
 11 जि सिनाः हानं म्वाना वइतिनि धकाः जिं आशा यानागु दु।
 निशाना स्वयाः ब्वाँय वनेगु
 12 जिं फुक्कं काये धुन अले जि सिद्ध जुइ धुन धकाः जिं धायेत्यनागु मखु। थव हे सिरपाः कायेत जिं कुतः यानाच्वनागु खः। थुकिया निति ख्रीष्ट येशू जितः न्हापा हे थः मन यानादी धुंकल।
 13 यःपिं दाजुकिजापि, थव फुक्कं काये धुन धकाः मखु। अयतं जिं छता ज्या याये – न्हापायागु खँ फुक्कं त्वःमंकाः न्हाःने स्वयाः वनेत कुतः याये।
 14 परमेश्वरं येशू ख्रीष्टपाखें सःताः बीत तयादीगु स्वर्गया सिरपाः कायेत जिं निशानापाखे ब्वाँय वने।
 15 झीपिं बांलाक स्तूपिन्सं थथे मतिइ तयेमाः। छिपि मध्ये सुयां छुं खँय् बिचाः पात धाःसा परमेश्वरं छिमित थव नं क्यनादी।
 16 थन तक झीपिं गकथं थयंकः वया उकथं हे न्हाज्याये।
 17 यःपिं दाजुकिजापि, छिमिसं नं जिं थें या। गथे जिपिं छिमिगु निति नमूना जुया, अथे याइपि मेपिनिगुपाखें नं स्यना का।
 18 जिं छिमित न्हापा नं तःकः मछि धायेधुन। आः नं मिखाय् ख्वबि तयाः जिं धयाच्वना – ख्रीष्टयागु कूसया शत्रु जुयाच्वपि नं यक्व हे दु।
 19 थज्याःपिं मनूत नाश जुयावनी। छायाःसा प्वाः हे थुमिगु घः खः, लज्या चायेमाःगु खँय् नं थुमिसं घमण्ड याना जुइ। अले थुमिसं थव संसारयागु ज्याखँय् जक मन तया जुइ।
 20 झीपिं ला स्वर्गया नागरिकत खः। झीपिं मुक्ति बीम्ह झी प्रभु येशू ख्रीष्ट स्वर्ग झाइतिनि धकाः लें स्वया च्वनापि खः।
 21 वयकलं फुक्कयात थःगु ल्हातय् कयादी फु। थव हे शक्ति वयकलं झीगु थव बमलाःगु व सिनावनीगु म्हयात वयकःयागु थें सिना मवनीगु यानादी।

4

- मेगु अतीं ब्यगु
 1 अयजुगुलि यःपिं दाजुकिजापि, थुकथं हे प्रभुयात क्वातुक विश्वास याना च्वें। जिं छिमित नापलायेत आयबुयाच्वनागु दु। छिपि जिगु लयताः व श्रीपेच खः।
 2 इयोदिया व सुन्तुखेयात जिं बिन्ति यानाच्वना – छिपि निम्ह तताकेहें प्रभुयात विश्वास यानाः मिलय् जुयाच्वें।
 3 अले विश्वास याये बहःम्ह पासा, थुपि मिसातयत ग्वाहालि या। छायाःसा इमिसं जि नाप भिगु खँ न्येकेगु ज्या याःगु दु। थुलि जक मखु, इमिसं क्लेमेस व जि नाप ज्या याःपिं जीवनयागु सफुलिइ नां दुध्याःपि मेमेपिं मनूतलिसे नं भिगु खँ न्येकेगु दु।
 4 प्रभुयाके न्हाबालें लयताया च्वें। जिं हानं धाये – “लयताया च्वें।”

- 5 फुक्कलिसे बांलाक हनाबना याना च्चै। प्रभु याकनं झाइ।
 6 छुं खँय नं पीर काये मते। छिमित माःगु खँ प्रार्थना यानाः सुभाय बियाः परमेश्वरयात बिन्ति या।
 7 सुयागुं ज्ञान बुद्धिं थुइके मफुग परमेश्वरयागु शान्ति छिमिगु नुगः व मनयात खीष्ट येशपाखें बचय याना तइ।
 8 यःपि दाजुकिजापि, दकलय लिपा जि धाये – छिमिसं सत्यगु, हनेबहःगु, भिगु, शुद्धगु, बांलाःगु, ततःधंगु व प्रशंसा याये बहःगु खँय जक मन बिया च्चै।

9 जिं यानागु छिमिसं न्यनातःगु व थः नालाकया तःगु हे दु। अले जिं छिमित स्यना बियागु व थुइका बियागु नं दु। छिमिसं नं अथे हे याना च्चै। अले शान्ति बियादीमह परमेश्वर छिपिनाप दइ।

भेटी ब्यूपिन्त सुभाय ब्युगु

10 प्रभुलिसे जि तसकं लयतायाचवनागु दु। तःन्हु लिपा छिमिसं जितः हानं लुमंकाः हल। अथे ला छिमिसं न्हापानिसें लुमंकाचवंगु खः। ई जक च् मलाःगु खः।

- 11 मदयकं मगानाः ला जिं थथे धयागु मखु, छायाःसा न्हागु हे जसां लुधंका च्वनेत स्यना कयागु दु।
 12 मदुबलय नं दुबलय नं जि लुधंकाच्वने सः। न्हाबले न्हाथासं नये खंसां मखंसां, यक्च दुसां द हे मदुसा नं जिं लुधंकाच्वने सयकागु दु।
 13 जितः शक्ति बियादीमह खीष्टयापाखें जिं न्हागुं याये फु।
 14 अयनं जितः थथे दुःख जुयाच्वंबलय छिमिसं ग्वाहालि याःगु बां हे लात।
 15 थ्व खँ छिमिसं सि हे स्यू माकेडोनियां भिगु खँ न्यंकाः वने त्यनाबलय नं छिमिगु मण्डलीं हे जक जितः ग्वाहालि यात, मेगु गुगुं नं मण्डलीं मयाः।

- 16 थेसलोनिकेय दुबलय नं छिमिसं जितः तःकः मछि ग्वाहालि छवयाहल।^{✧✧}
 17 जिं छिमिपाखें ग्वाहालि कायेत थथे धयागु मखु। बरु स्वर्गय च्वंगु छिमिगु हे ल्याःचालय यक्च दयावयेमा धकाः खः।
 18 छिमिगुपाखें जितः मतिइ तयागु स्वयाः अक्वः हे दत। छिमिसं इपाफ्रोडिटसयात बीके छवयाहःगु ग्वाहालि नं जिगु ल्हातय लात। छिमिसं छवयाहःगु थ्व ग्वाहालि ला नस्वाः वःगु व परमेश्वरयात यःगु बलिदान थै खः।[✧]
 19 जिमि परमेश्वरं छिमिगु मगाःमचाः स्वयादी। खीष्ट येशूयाके दुगु वयकःयागु गुबलें मसइगु धुकुति छिमित माःगु बियादी।
 20 झी परमेश्वर बाः न्हाबले तःधना च्वनेमा। आमेन।

लिपांगु ज्वजलपा

- 21 फुक्क विश्वासीतयत जिं न्यनाहःगु दु धकाः धयाब्यु। जि नाप थन दुपि दाजुकिजापिन्सं नं छिमित न्यनाहःगु दु।
 22 थनच्वंपि फुक्क विश्वासीतयसं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। खास यानाः कैसरया जहानपिनिपाखें ज्वजलपा धयाहःगु दु।
 23 येशू खीष्टयागु दया माया छिपि फुक्कसित दया हे च्वनेमा।

कलस्सीइ च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु पौ म्हसीका

श्व पौ पावलं एफिससं पुर्वय लाःगु एशियाया कलस्सी धाःगु शहरय् च्वंगु मण्डलीयात च्वःगु खः। श्व मण्डलीयात पावल थःम्ह हे नीस्वना थक्गु मखु, अयसं पावलं जिम्मा कायातःगु मण्डलीत मध्ये श्व नं छगु खः। व थःनाप ज्या याइपि विश्वासीतयत् एफिससं अन छवल। अन च्वंगु मण्डलीइ फताहा गुस्तयसं दूहां वयाः परमेश्वरयात म्हसीकेत व धात्थेयागु मुक्ति कायेत मन्तयसं स्वर्गदूतयत पुजा यायेमाः धकाः धयाजुल धयागु खँ पावल न्यनातःगु खः। उलि जक मखु व फताहा गुस्तयसं म्हय चिं तये हे माः, अले नसा व मेमेगु खँयं नं व्यवस्थाय धयातःथे यायेमाः धकाः नं धयाजुल। पावलं श्व पौ अज्याःपि फताहा गुस्तयगु विरोध यायेत हे च्वःगु खः। येशू ख्रीष्टयापाखें जक हे मुक्ति दइ, मेमेगु धार्मिक विश्वास व थितिकृति इति ख्रीष्टपाखें अलग थाइ धयागु हे श्व पौया मू खँ खः। गथे ख्रीष्टपाखें परमेश्वरं फुक्क सुष्टि यानादीगु खः अथे हे ख्रीष्टपाखें हे वयकलं फुक्कं थःलिसे मिलय यानादी। ख्रीष्टलिसे छप्यं जुयाः जक हे मन्तयसं मुक्ति कायेफत। पावलं पौलय विश्वासीतयगु चालचलन गथे जुइमाः धकाः नं बांलाक क्यनातःगु दु।

श्व पौ कलस्सीइ ज्वनावंम्ह तुखिकस खः। व नाप फिलेमोनया दास ओनेसिमस नं वंगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-८

ख्रीष्टया स्वभाव व ज्या १:९-२:१९

ख्रीष्टपाखें न्हगु जीवन २:२०-४:६

क्वचायक्गु ४:७-१८

कलस्सी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 परमेश्वरं हे ख्रीष्ट येश्या प्रेरित यानातःम्ह जि पावल व किजा तिमोथीपाखें

2 कलस्सी च्वंपि ख्रीष्टयात विश्वास यानाच्वंपि परमेश्वरया मनूत फुक्कसितं ज्वजलपा।

इी परमेश्वर बाःया दया माया व शान्ति छिमिके दयेमा।

सुभाय व प्रार्थना

3 जिमिसं छिमिगु निति प्रार्थना यायेबलय् इी प्रभु येशू ख्रीष्टया बाः परमेश्वरयात न्हावलें सुभाय बियाचवनागु दु।

4 छायाःसा छिमिसं येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानाच्वंगु व परमेश्वरया मन्तयत दया माया यानाच्वंगु खँ जिमिसं न्यना तयागु दु।

5 छिमिगु निति स्वर्गाय तयादीगु आशाया निति हे विश्वास व माया यानागु खः। अले सत्यगु वचन व भिंगु खँ न्यंकः वयाबलय् छिमिसं अनन्त जीवन दइ धयागु खँय आशा याःगु दु।

6 गथे छिमिसं सत्य वचन व परमेश्वरयागु धात्थेयागु दया मायायात बांलाक थुइका काल, अथे हे श्व भिंगु खँ फुक्कभनं न्यनावनाच्वंगु दु। अले थुकि इमिगु नुगलय् बांलाक ज्या यानाच्वंगु दु।

7 श्व हे वचन छिमिसं जिपि थें ज्याःम्ह प्रभुया दास इपाफ्रासयापाखें सयका काःगु दु। व विश्वास याये बहःम्ह ख्रीष्टया छम्ह दास खः।^७

8 पवित्र आत्मां छिमित बियादीगु मायायागु खँ जिमित व हे कंगु खः।

9 श्व खँ न्यसांनिसं पवित्र आत्मायागु बुद्धि छिमिसं परमेश्वरयागु इच्छा बांलाक सीके थुइके फयेमा धकाः जिमिसं प्रार्थना याना वयाचवनागु दु।

10 प्रभुयात यःकयं याना जुयाः छिमिसं वयकःयात लयतायकेमा, भिंगु बांलाःगु ज्या यानाचवने फयेमा, अले परमेश्वरयात अज्ज बांलाक म्हसीकाः वने फयेमा,

11 वयकःयागु तसकं तःधंगु शक्ति छिमित बल्लाकादीमा, अले छिमिसं न्हागु खँय लयतातां सहयाना चवने फयेमा धकाः जिमिसं प्रार्थना यानाचवनागु दु।

12 परमेश्वरयात दुनूगलनिसं सुभाय ब्यु, छायाःसा वयकलं थः मन्तयत तयादीगु जःयागु राज्य छमित नं दुथ्याकादीगु दु।

13 वयकलं हे इति शैतानयागु खिउँगु राज्य लिंगनाः थः यःम्ह काययागु राज्य थयादिल।

14 वयकःया कायतं हे इति पाप क्षमा यानाः छुत्कारा बियादिल।^{१४}

दकलय् तःधंम्ह ख्रीष्ट

15 येशू ख्रीष्ट हे खने मदुम्ह परमेश्वरयागु

खनेदुगु रूप खः।

वयकः श्व संसार हे सुष्टि

मयाःनिबलय् निसं दुम्ह खः।

16 छायाःसा परमेश्वरं वयकःयापाखें

स्वर्ग व पृथ्वीइ दुगु फुक्कं,

खनेदुगु, खने मदुगु,

अले फुक्क शक्ति, राज्य व अधिकार

दयकादीगु खः।

अले श्व फुक्कं वयकःया निति हे

दयकादीगु खः।

17 वयकः सुष्टि मयाःनिबलय् निसं

दीम्ह खः।

अले फुक्क वयकःयागु हे

लिधंसाय् च्वनाच्वंगु दु।

18 मण्डली वयकःयागु म्ह खः,

अले वयकः मण्डलीयागु छ्यं खः।

वयकः हे दकलय् न्हापा दुम्ह,

अले दकलय् न्हापां

सिनाः म्वानावःम्ह खः।

वयकःयात फुक्कसियां

प्रभु यायेत थथे यानादीगु खः।^१

19 वयकःयागु थःगु फुक्क स्वभाव

खीष्टयाके दुगुलि परमेश्वर लयतायादिल।

20 परमेश्वरं सृष्टि यानातःगु स्वर्ग

व पृथ्वीइ च्वंगु फुक्कं

वयकःया कायनं क्रूसय हाय्कगु हिं

थःलिसे मिलय् यानादिल।^२

21 छिपिं नं न्हापा मभिगु ज्याखँय् जुयाः परमेश्वर नाप तापानाः वयकःया शत्रु जुयाच्वंगु खः।

22 तर आः वयकःया कायनं थः हे सिनाः छिमित हाकनं वयकः नाप मिलय् यानादीगु दु। वयकः छिमित थःगु न्हाःने पवित्र, शूद्र व दोष मदुपि यायेत हे थथे सिनादीगु खः।

23 उकिं छिमिसं भिगु खँयागु आशा मत्वःतसे दुगुलानिसें क्वातुक विश्वास याना च्वँ। थ्व हे भिगु खँ संसारय् च्वंपि फुक्कसितं न्यंकगु दु। थ्व ज्याय प्रभुं जि पावलयात च्यः यानादीगु खः।

मण्डलीयागु निति पावलं याःगु ज्या

24 छिमिगु निति थथे दुःखसिया च्वने दुगुलि जितः तसकं लयता वः। खीष्टयागु म्ह मण्डलीयागु निति फये मानिगु वयकःयागु दुःख जिं थःगु म्हय फयाः पुक्के।

25 परमेश्वरं हे जितः वयकःयागु वचन छिमित स्यनेकने यायेत मण्डलीया च्यः यानादिल।

26 न्हापानिसें सुनानं थुइके मफुगु थ्व गुप्ति खँयात आः खीष्ट येश्या पवित्र मनुत्थत ध्वाथुइकादिल।

27 थथे व गुप्ति खँ मनुत्थत ध्वाथुइकादीगु परमेश्वरया ग्वासाः खः। अले गुप्ति खँ थ्व हे खः – “खीष्ट छिपिं यहदीमखुपिन्के नं दी। अले परमेश्वरलिसे छिपिं नं तःधनी।”

28 उकिं जिमिसं फुक्कसितं खीष्टयागु खँ न्यंका जुयागु खः। फुक्कसितं खीष्टयात क्वातुक विश्वास याकाः परमेश्वरया न्हाःने यंकेत जिमिसं ख्याच्वः बिया अले स्यनेकने यानाः वयाच्वनागु दु।

29 खीष्ट येश् बियादीगु तःधंगु शक्ति हे जिं थथे दुःख सियाः थ्व ज्या यानाच्वना।

2

1 अयजगुलि छिमिगु निति, लाउडिकियाय् च्वंपिनिगु निति व जिगु ख्वाः तकं मखनिपिनिगु निति जिं गुलि दुःखकष्ट सियाः ज्या यानाच्वनागु दु धकाः छिमित कने।

2 छिमित साहस दयेमा, अले थःथवय माया यानाच्वनेमा धकाः जिं थथे यानाच्वनागु खः। अले छिमिसं फुक्क खँ ध्वाथुइके फइ। थुकथं छिमिसं परमेश्वरयागु गुप्ति खँ खीष्टयात नं बांलाक म्हसीके फइ।

3 परमेश्वरयागु ज्ञान व बुद्धियागु धुकू हे वयकः खः।

4 अयजगुलि जिं छिमित धाये – न्हाक्व हे बांलाःसां मभिगु खं तापाक हे च्वँ।

5 म्ह तापाःसां जिगु नुः ला छिमिथाय हे दु। छिमिसं खीष्टयात दुगुलानिसें क्वातुक विश्वास यानाच्वंगुलि जि तसकं लयताः।

खीष्टपाखें जक ब्वलने फइ

6 गथे खीष्ट येश्यात छिमिसं “प्रभु” धकाः मानय् यात, अथे हे वयकलं धयादी थें याना च्वँ।

7 वयकःयाके हा कयाः ब्वलना च्वँ। अले छिमिसं वयकःयात हे थःगु जग भाःपियाः छिमित स्यनातःथें विश्वासय् क्वातुक च्वनाः न्हाबलें सुभाय बिया च्वँ।

8 होश यानाच्वँ। मखसा मनुत्थरु ज्ञान व बुद्धियागु फयगं खं छिमित स्यंकी। थज्याःगु खँ खीष्टपाखें वःगु मखु, बरु मनुत्थरु हे थितिकुति व संसारयापाखें वःगु खः।

9 गथे परमेश्वर खः, अथे हे खीष्ट नं खः।

10 वयकःपाखें हे छिपिं बांलाक ब्वलंगु दु। वयकः फुक्क राज्य व शक्ति स्वयाः तःधं।

11 छिमिसं खीष्टयात विश्वास यानाच्वंगु हे धाथें म्हय चिं तःगु खः। थ्व चिं मनुत्थरु ल्हातं तःगु मखु, बरु पापं लिफयाइगु खीष्टयागु हे चिं खः।

12 क्वात्सिमा काःबलय् छिमिसं थःत वयकःनापं तं थुन। अले सीम्ह खीष्टयात म्वाकादीम्ह परमेश्वरयागु शक्तियात विश्वास याःगुलि वयकः नाप तं हानं म्वानावःगु दु।^३

13 न्हापा पाप यानाच्वंगुलि व व्यवस्था मानय् मयाइपिं यहदीमखुपिं जगुलि छिपिं सीपिं थें जुयाच्वंगु खः। आः धाःसा परमेश्वरं छिमित खीष्टनापं तं म्वाकादीगु दु। अले छिमिगु पाप फुक्कं क्षमा यानादीगु दु।^४

14 वयकलं व्यवस्थाय च्वयातःगु इति मत्वःगु खँत फुक्कं हुयाछ्वयादीगु दु। वयकलं थज्याःगु खँयात क्रूसय नकिं तानादी धुंकल।^५

15 थ्व हे क्रूसय वयकलं शैतानयागु राज्य व शक्तियात त्याकाः क्यनादिल।

16 उकिं आः सुनानं नयेत्वेनगु खँय, नखःचखः मानय् यायेगु खँय, अले अमै, पुन्हे व किश्रामबार मानय् यायेगु ला कि मयायेगु धयागु खँय नियम दयके मते।^६

* 1:18 १:२० एफि १:२२-२३ * 1:20 १:२० एफि २:१६ * 2:12 २:१२ रोम ६:४ * 2:13 २:१३ एफि २:२५-२६ * 2:14 २:१४ एफि २:१५ * 2:16 २:१६ रोम

- 17 थ्व फुक्क लिपा जुइगु खँयागु किपालु जक खः। धात्वैयागु ला ख्रीष्ट हे खः।
 18 “जिमिसं दर्शन खनागु दु” धकाः थथःम्हं तःधनाः स्वर्गदूतयात पुजा यानाजुइपिं नं दु। थज्याःपिन्सं म्वाःमदुगु खँयं लाकाः छिमित थःम्हं काये दइगु सिरपाः काये मखंका बी। थःम्हं मस्युगु खँयं नं थुपि तःधना जुइ।
 19 थुमिसं ख्रीष्टयात क्वात्तुक ज्वनी मखु, गुह्र मण्डलीया छ्यं खः। छेनं यानाः हे फुक्क म्हब्ब मिलय जुइ फइ, अले म्ह छम्हं स्वाना च्वने फइ। अले जक परमेश्वरया यःकथं म्ह थाहां वये फइ।^१
 ख्रीष्टनाप सीगु, ख्रीष्टनाप म्वायेगु
 20 ख्रीष्टनापं तुं सिनाः छिपि संसारयागु थितिकृति तापाय धुंक्रुगु दु। छिमिसं हानं छाय संसारयागु नियम मानय यानाच्वनागु?
 21 “थ्व काये मज्यु, थ्व नये मज्यु, थ्व थीमज्यु” धकाः छिमिसं छाय मानय यानाच्वनागु?
 22 थ्व फुक्कं छ्यलेवं मदयावनीगु खः। थ्व ला मनुतयसं हे दयकातःगु खः।
 23 इमिसं स्वयेबलय् स्वर्गदूतयात पुजा यायेगु, थःगु म्हयात दुःख बीगु, व चिधं जुइगु गुलि नं तःधं थें च्वं। थथे यायेवं मनुतयसं थःगु मभिगु मतिइ भिके फइ मखु।

3

- 1 छिपि नं ख्रीष्टनाप तुं म्बाना वःगुलि छिमिसं स्वर्गयागु खँयं जक मन ति। अन स्वर्गयं येशू ख्रीष्ट परमेश्वरया जवय च्वनादीगु दु।^१
 2 संसारयागु ज्याखँयं मन तथा जुइ मते। बर स्वर्गयागु खँयं जक मन तथा च्वं।
 3 छायधाःसा छिपिं सी धुंक्रुपिं खः। अयनं परमेश्वरं छिमित ख्रीष्टलिसे म्वाकातःगु दु।
 4 ख्रीष्ट हे छिमिगु जीवन खः। वयकः झाइबलय् छिपि नं वयकःनापं तुं खने दइ, अले तःधनी।
 पुलांगु व न्ह्यु जीवन
 5 अयजुगुलि संसारयागु ज्याखँ छिमिसं थःत कःघाना च्वं। व्यभिचार याये मते, मभिगु ज्याखँ याये मते, लाः लाः थें सना जुइ मते, मभिगु मतिइ तथा जुइ मते, कर्पिनिगुली मिखा वके मते, गुगु मूर्ति पुजा यायेगु ति हे ग्यं।
 6 थज्याःगु खं यानाः हे परमेश्वरं धाःथें मयाइपिन्सं वयकःयागु तं फयेमालीं।
 7 छिपि नं न्हापा थथे हे यानाजुइपिं खः।
 8 आवनिसें छिमिसं तं व ल्वापुख्यागु त्वःताछव – कर्पिन्त स्यंका जुइगु, कर्पिन्त मभिंकाः खँ ल्हायेगु, अस्यः खँ ल्हायेगु – थज्याःगु ज्याखँ नं त्वःताछव।
 9 छिमिसं आः पुलांगु चालचलन त्वःते धुंक्रुगुलि थःथवय मखुगु खँ ल्हायेगु याये मते।^१
 10 छिपि आः न्हिपि जुइ धुंक्रुगु। आवलि वयकःयात बांलाक म्हसीके फयेमा धकाः परमेश्वरं छिमित थःथे हे यानाः न्हाबले न्हकथं हिलादी।^१
 11 यहदीमखुपि जुइमा, यहदी जुइमा, म्हय चिं तःपि जुइमा, मतःपि जुइमा, सःस्युपि जुइमा, छं मस्युपि जुइमा, अले दास जुइमा, दासमखुपि जुइमा, फुक्कं उथें खः। सकसिकें ख्रीष्ट दी। ख्रीष्ट हे फुक्कं खः।
 12 छिपि परमेश्वरं ल्ययातःपि पवित्रपि व वयकःया थःपि मनुत खः। उकि छिमिसं दया माया यायेगु, क्वमित् जुइगु, स्वजा जुइगु, सह यानाच्वनेगु यायेमाः।
 13 थःथवय सह यानाः दया माया या। थःत सुनानं मभिंकासां वयात क्षमा बीगु या। गथे प्रभुं छिमित क्षमा यानादिल, अथे हे छिमिसं नं क्षमा बीमाः।^१
 14 थ्व स्वयाः तःधंगु ला थःथवय माया यानाच्वनेगु हे खः। थ्व हे मायां छिपि फुक्कसित छर्पे व छथी याना तइ।
 15 ख्रीष्टयागु शान्ति छिमिगु नुगः जायाच्वनेमा। थ्व हे शान्तियागु लागि परमेश्वरं छिमित सःताः छम्ह हे यानादीगु खः। परमेश्वरयात सुभाय ब्यु।
 16 ख्रीष्टयागु वचनं छिमिगु नुगः जायाच्वनेमा। छिमिसं थःथवय स्यनेकने यानाः दुनुगलनिसें भजन व म्हेः हलाः परमेश्वरयात तःधकिं।^१
 17 छिमिसं न्हागु याःसां, न्हागु धाःसां प्रभु येशूयागु नामं या, अले वयकःया नामं परमेश्वर बाःयात सुभाय ब्यु।
 छेंय च्वपिन्सं यायेमाःगु हनाबना
 एफि ५:११-३३; १ पत्र ३:१-७
 18 मिसातयसं थः भाःतं धाःथें यायेमाः। थथे याइगु प्रभुयात यः।^१
 19 मिजंतयसं नं थः कलाःयात माया यायेमाः। इमित दुःख बी मज्यु।^१
 20 अथे हे काय म्हायपिन्सं नं थः मांबीयागु खँ न्येनाः, अले हनाबना तयेमाः।^१
 21 बौपिन्सं नं काय म्हायपिन्त तं चायके मज्यु। मखुसा इमिगु साहस हे मदयावनी।^१
 22 दासं थः मालिकं धाःगु खँ न्येनाः। मालिकयात लयतायकेत न्हाःने जक ज्या याना क्यनेगु मखु, बर परमेश्वरयात लयतायकेत दुनुगलनिसें ज्या यायेमाः।
 23 न्हागु याःसां मनुतयगु निंति मखु, बर प्रभुयागु निंति यानाच्वना धकाः मतिइ तथाः दुनुगलनिसें यायेमाः।
 24 छायधाःसा छिमिसं प्रभुं बी धयादीगु सिरपाः छिमित दइ धकाः सि हे स्यु। प्रभु येशू ख्रीष्ट हे छिमि मालिक खः।
 25 मभिगु बांमलाःगु ज्या याना जूपिन्त सजौयं बी। प्रभुं ख्वाः स्वयाः न्याय यानादी मखु।^१

4

- 1 मालिकतयसं नं दासयागु भिं स्वयेमाः। छिमिसं नं स्वर्गयं थः मालिक दु धयागु खँ ल्वःमके मते।^१
 मेमेगु अतीं
 2 छिमिसं प्रार्थना यायेगु गुबले त्वःते मते। म्हुतु जक प्रार्थना यायेगु मखु, दुनुगलनिसें परमेश्वरयात सुभाय बियाः प्रार्थना यायेमाः।
 3 जिमिगु निंति नं प्रार्थना या। ख्रीष्टयागु खँ कनेत व परमेश्वरयागु वचन न्यकेत वयकलं न्हाधासां लें चायेकादीमा धकाः प्रार्थना या। थुकियागु निंति हे जिं थथे इयालखानाय् कुंका च्वनेमाल।
 4 जिं गुकथं थुइके माःगु खः उकथं हे मेपिन्त थुइके फयेमा धकाः छिमिसं जिगु निंति प्रार्थना यानाब्यु।
 5 विश्वासी मखुपिलिसे खँ ल्हायेबलय् छिमिसं बांलाक बिचाः यानाः नवा। अले इमित भिगु खँ न्येकेगु मौका त्वःफिके मते।^१

☆ 2:19 ३:११ एफि ४:१६ ☆ 3:1 ३:२१ भज १:१०:१ ☆ 3:9 ३:११ एफि ४:२२ ☆ 3:10 ३:२० उत १:३६; एफि ४:२४ ☆ 3:13 ३:२१-२३ एफि ४:२ ☆ 3:13 ३:१३ एफि ४:२२ ☆ 3:16 ३:१६ एफि ५:१९-२० ☆ 3:18 ३:१८ एफि ५:२२; १ पत्र ३:१ ☆ 3:19 ३:१९ एफि ५:२२; १ पत्र ३:७ ☆ 3:20 ३:२० एफि ६:१ ☆ 3:21 ३:२१ एफि ६:२
 ☆ 3:25 ३:२५-२६ एफि ६:५-८ ☆ 3:25 ३:२५ ब्य १:१७; एफि ६:९ ☆ 4:1 ४:२ एफि ६:९ ☆ 4:5 ४:२ एफि ६:१६

6 चिं सवा ब्यू थें खँ ल्हायेबल्यु नाइक व यइपुसे च्वंक नवा। अले कथंहक लिसः बीगु या।

बिदा काःगु

7 यःमह किजा तुखिकसं हे छिमित जिगु खँ फुक्क कनी। व नं जिपि नाप ज्या यानाच्वंमह विश्वास याये बहःमह प्रभुया दास खः।[☆]

8 छिमिसं जिगु खँ सीके फयेमा, अले छिमित साहस दयेमा धकाः जिं वयात छिमिथाय छवया हयाच्वनागु दु।[☆]

9 अले हानं छिमिथाय हे च्वंमह यःमह किजा ओनेसिमसयात नं व नाप छवया हयेत्यनागु दु। ओनेसिमस तसकं विश्वास याये बहःमह मनु खः। इमिसं हे छिमित थन जुयाच्वंगु फुक्क खँ कनी।[☆]

10 जिनाप इयालाखानाय कुनातःमह अरिस्ताखिसं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। अथे हे बारनाबासाया किजा मर्कुसं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। वयागु खँ ला छिमित न्हापा हे धायेधुन। व वल धाःसा छिमिसं वयात दुनुगलनिसें लसकुस या।[☆]

11 युस्तस धाःमह येशुं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। परमेश्वरयागु राज्ययागु भिगु खँ न्यकेगु ज्याय जि नाप जुयाच्वंपि यहदीत धव हे स्वमह जक खः। थुमिसं जितः यक्व तिबः बियाच्वंगु दु।

12 छिमिथाय हे च्वंमह ख्रीष्ट येशया मेह दास इयाफ्रासं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। छिमिसं क्वातुक विश्वास यानाः परमेश्वरयात यःकथं जक यानाच्वने फयेमा धकाः वं छिमिगु निति न्हाबले प्रार्थना यानाच्वंगु दु।[☆]

13 छिमिगु निति, लाउडिकियाय च्वंपिनिगु निति व हिरापोलिसय च्वंपिनिगु निति वं तसकं दुःख सियाः प्रार्थना यानाच्वंगु दु धकाः जिं स्यु।

14 झी यःमह डाक्टर लुका व डेमासं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।[☆]

15 लाउडिकियाय च्वंपि दाजुकिजापिन्त, अले नुम्फास व वया छँय मुं वइपि दाजुकिजापिन्त जिं ज्वजलपा धयाहःगु दु धकाः धयाब्यु।

16 धव पौ छिमिसं ब्वने धुंकाः लाउडिकियाय च्वंपि विश्वासीतयत नं ब्वकि। अले लाउडिकियाय च्वंगु मण्डलीयात च्वयाहयागु पौ नं छिमिसं ब्वँ।

17 अखिप्पसयात प्रभुं याकेब्युगु ज्या बांलाक मन तयाः या धकाः धयाब्यु।[☆]

18 जि पावलं थःगु हे ल्हातं छिमित ज्वजलपा च्वयाच्वनागु दु।

जि इयालाखानाय लानाच्वंगु खँ छिमिसं ल्वःमंके मते।

परमेश्वरं छिमित दया माया यानादीमा।

☆ 4:7 ४:१७ प्रे २०:१४; २ तिमो ४:१२२ ☆ 4:8 ४:१७-८ एफि ६:२१-२२ ☆ 4:9 ४:१९ फिले १०-१२ ☆ 4:10 ४:१० प्रे ११:२५; २७:२; फिले २४; प्रे १२:१२,२५; १३:१३; १५:३०-३९

☆ 4:12 ४:१२ कल १:७; फिले २४ ☆ 4:14 ४:१४ २ तिमो ४:१०,१३; फिले २४ ☆ 4:17 ४:१७ फिले २

थेसलोनिकेय् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु न्हापांगु पौ म्हसीका

थेसलोनिके रोमी साम्राज्यया छगु देश माकेडोनियाया राजधानी खः। फिलिपी शहरं वयाः पावलं थन नं मण्डली दयका थक्गु खः। यक्व हे यहदी धर्म मानय याये मास्ति वय्काच्वंपि यहदीमखुपिन्सं नं पावलयागु भिगु खँ न्यनाः विश्वास याःगुलि यहदीतयसं नुगः मुइकाः वयागु विरोध याना जुल। अयजगुलि पावल अनं बेरिया धाःगु शहरय् वन। अनं लिपा व कोरिन्थय् वन। अन वं व नाप ज्या याइम्ह तिमोथीपाखें थेसलोनिकेय् च्वंगु मण्डलीयागु खँ सीकल।

पावलं थेसलोनिकेय् च्वंपिन्त च्वःगु थ्व न्हापांगु पौ खः। अन च्वंपि विश्वासीतयसं क्वातुकु विश्वास यानाच्वंगु व थःथवय् माया यानाच्वंगु खँ न्यनाः तसकं लयतायाः पावलं थ्व पौ च्वःगु खः। वं इमित अज्ज नं विश्वास या, साहस का, अले थःगु चालचलन नं अथे हे याना च्वँ धकाः अती बियाच्वंगु दु। अले इमिसं न्यनाहःगु प्रभु झाइबलययागु खँयागु लिसः नं बियातःगु दु। प्रभु हानं झाइतिनि धयागु खँय् आशा यायेगु मत्वःतसे थःपिनिगु ज्या बालाक याना च्वँ धकाः नं पावलं अती बियातःगु दु। पावल स्वंगू हप्ताति जक थेसलोनिकेय् च्वंगु खः।

धलः पौ

न्हाखँ १:१

सुभाय व प्रार्थना १:२-३:१३

विश्वासीतयागु चालचलनया बारे अती ४:१-१२

ख्रीष्ट झाइतिनि धयागु खँ ४:१३-५:११

दक्वसिबय् लिपांगु अती ५:१२-२२

क्वचाय्क्गु ५:२३-२८

१ थेसलोनिकी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 झी परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्टयागु थेसलोनिकेय् च्वंगु मण्डलीयात पावल, सिलास व तिमोथीयापाखें ज्वजलपा। छिमित दया माया व शान्ति दयेमा।*

थेसलोनिकेय् च्वंपिनिगु विश्वास

2 प्रार्थना यायेबलय् जिमिसं न्हाबलें छिमित लुमंकाः परमेश्वरयात सुभाय बियाच्वनागु दु।

3 परमेश्वर बाःया न्हाःने जिमिसं विश्वास याःथें ज्या यानाच्वंगु, थःथवय् माया यानाः अज्ज अक्वः मन तथाः प्रभुया ज्या यानाच्वंगु व आशा मत्वःतसे प्रभु येशू ख्रीष्टयात क्वातुकु विश्वास यानाच्वंगु खँ जिमिसं लुमंकाच्वनागु दु।

4 परमेश्वरयात यःपि दाजुकिजापि, वय्कलं छिमित ल्ययादीगु खः धकाः जिमिसं स्यू।

5 छायधाःसा जिमिसं छिमित न्यंकागु वचन म्हतुं जक न्यंकागु मखु, बरु शक्ति व पवित्र आत्मापाखें व दुनुगलनिसें हे न्यंकागु खः। छिपिनाप च्वनाबलय् जिपि गज्याःपि खः धकाः ला छिमिसं सि हे सिल।

6 जिमिसं उलिमछि दुःखकष्ट जुल नं पवित्र आत्मां यानाः भिगु खँ न्यनाः विश्वास यात। थुकथं छिपि जिमिसं व प्रभु यानादी थें याइपि जुल।*

7 अथे जगुलि छिपि माकेडोनिया व अखैयाय् च्वंपि विश्वासीतयागु निति नमुना थें जुल।

8 जिमिसं प्रभुयागु वचन माकेडोनियाय् व अखैयाय् जक न्यंकागु मखु, बरु जिमिसं परमेश्वरयात विश्वास याःगु खँनाप न्यंकाभनं बयबय जगु दु। थ्व खँय् जिमिसं छुं हे धया च्वनेमाःगु मदु।

9 जिपि छिमिथाय् वयाबलय् जिमिसं जिमित गुकथं लसकुस यात अले धात्थेयाम्ह व म्वाःम्ह परमेश्वरयात सेवा यायेत छिपि गुकथं मूर्ति पुजा यायेगु ल्वःताः परमेश्वरपाखे फहिला वल धयागु खँ कुक्कसिनं धयाच्वंगु दु।

10 जिमिसं परमेश्वरया काय् स्वर्ग झाइतिनि धकाः लँ स्वयाच्वंगु दु हं। वय्कः परमेश्वरं सीम्हं म्वाकादीम्ह येशू खः। न्याय याइबलय् वय्कलं झीत बचय यानादी।

2

थेसलोनिकेय् पावलयागु ज्या

1 दाजुकिजापि, जिपि आम्कन वयागु सितिं मवं धकाः ला जिमिसं सि हे स्यू।

2 आम्कन वये न्हाः फिलिपी च्वंपिन्सं जिमित दुःख बियाः नं जिमिगु इज्जत तकं काल धकाः ला जिमिसं सि हे स्यू। अयनं परमेश्वरं जिमित साहस बियादीगुलि जिमिसं न्हाक्व हे विरोधीत दःसा छिमित भिगु खँ न्यंकेगु मत्वःता।*

3 जिमिसं छिमित न मखुगु खँ हे स्यनागु खः, न मभिगु मतिइ तथाः हे स्यनागु खः, न सुयातं झंगःलायत हे स्यनागु खः।

4 परमेश्वरं हे जिमित विश्वास यानाः भिगु खँ न्यंकेगु ज्या लःल्हानादीगु खः। जिमिसं मनुतयत मखु, बरु जिमित जौच्यं यानादीम्ह परमेश्वरयात लयतायकेत नवानाच्वनागु खः।

5 जिमिसं सि हे स्यू, जिमिसं छिमिके हायका कायेत स्वयागु नं मदु, अले न छुं काये दइ धकाः हे जिमिसं लोभ यानागु दु। परमेश्वर साक्षी दु।

6 जिमिसं व भेपिन्सं नं जिमित तःधकेमाः धकाः जिमिसं धयागु मदु।

7 खः ला, ख्रीष्टया प्रेरित जगुलि जिमिसं थथे याये फूगु खः। अयनं जिमिसं छिमित मानं मस्तयत सुसाःकुसाः याः थें तितिपापा याना तथा।

8 जिमिसं छिमित धात्थें हे माया यानाच्वनागु दु। परमेश्वरयागु भिगु खँ जक मखु, छिमित थःगु प्राण तकं बी माःसां जिमिसं लिफः स्वये मखु, छायधाःसा जिमित छिमिगु तसकं माया वं।

9 दाजुकिजापि, जिमिसं यक्व दुःखकष्ट सियाः ज्या यानागु ला छिमि लुमं हे जुइ। भिगु खँ न्यंकाः वयाबलय् जिमिसं छिपि सुयातं थाकु मजुइमा धकाः चान्हे मधंसे ज्या याना।

10 छिपि साक्षी हे दु, विश्वासीतयगु न्हाःने जिमिसं पवित्रकथं, धार्मिकताकथं व छुं दोष मदयक गुलि बांलाक व्यवहार यानाः छिमिसं सि हे स्यू, अले परमेश्वरं नं स्यू।

11 बीन थः मस्तयत्त गथे याना तइ, अथे हे जिमिसं नं छिमित याना तया।

12 छिमिसं परमेश्वरयात यःथे याना जुइ फयेमा धकाः जिमिसं छिमित गुलि अतीं व साहस बिया। वयकलं हे छिमित थःगु राज्य दुकायेत व तःधकेत सःतादीगु खः।

13 जिमिसं परमेश्वरयागु वचन न्यंकाबलय् छिमिसं थुकियात मनुतयगु वचन मखु, परमेश्वरयागु हे वचन खः धकाः न्यना काल। धाथे हे थ्व परमेश्वरयागु वचन खः। अले थ्व हे वचन छिमिगु नुगलय् हा कयाचवंगु दु। उकि जिमिसं परमेश्वरयात न्हाबलें सुभाय बियाचवनागु दु।

14 दाजुकिजापिं, खीष्ट येश्यात विश्वास यानाचवंपिं यहदियाय चवंगु मण्डलीयापिन्सं थें छिमिसं नं दुःखकष्ट सियाचवंगु दु। इमित गथे यहदीतयसं दुःख बियाचवन, छिमित नं अथे हे छिमिगु देशय चवंपिन्सं दुःख बियाचवंगु दु।*

15 व हे यहदीतयसं प्रभु येशू व न्हापायापिं अगमवक्तातयत्त स्यानाबिल। अले जिमित नं ख्यानाः हल। परमेश्वरयात मयःगु ज्या यानाः इपि न्हामहयसिया विरोधी जुयाचवन।*

16 इमिसं जिमित यहदीमखुपिन्त मुक्तियागु खें न्यके हे मब्यु। इमिसं थुकथं पाप मुंकाचवन। उकि इमिसं लिपा तकं परमेश्वरयागु तं फया चवनेमाली।

पावलं हानं थेसलोनिकेय वने मास्तियवकगु

17 यःपिं दाजुकिजापिं, छिपिलिसे बायाः पलख ख्वाः स्वये मखंसं नुगलं ला बायाचवनागु मदु। छिमिथाय हाकनं वयेत जिमिसं तसकं कुतः यानाचवनागु दु।

18 जिपि छिमिथाय वयेत स्वयाचवनागु दु। जि पावल ला ग्वःकःमछि वयेत स्वये धुन। अयनं शैतानं जिमित वयके हे मबिल।

19 जिमिगु आशा धाःसां, जिमिगु लयताः धाःसां, अले इतीं प्रभु येशू खीष्ट झाइबलय् जिमि छ्यं धस्वाकेगु श्रीपेच धाःसां छिपि हे, मखु ला?

20 जिमिगु लयताः धाःसां, जिमिगु छ्यं धस्वाकीपि धाःसां छिपि हे खः।

3

तिमोथीयात थेसलोनिकेय छ्वःगु

1 छिपिनाप तापाना चवने मफुगुलि जिमिसं तिमोथीयात छिमिथाय छ्वया हयाचवनागु दु। जिपि जक एथेन्सय हे चवनाचवनेगु भिं ताल।*

2 छिमित साहस बीत व विश्वासय बल्लाकेत जिपिं नाप भिगु खें न्यंका च्वंमह परमेश्वरया सेवा याइन्ह किजा तिमोथीयात छिमिथाय छ्वयाहयागु खः।

3 थज्याःगु दुःखकष्ट खनाः ग्यानाः छिपिं सुं नं लिचिले मते। थज्याःगु दुःखकष्ट ला इतीत व हे वइ धकाः छिमिसं सि हे स्यू।

4 छिपिनाप दुबलय् हे जिमिसं छिमित थज्याःगु दुःखकष्ट वइ धकाः धयागु खः। जिमिसं गथे धया अथे हे जुल।

5 अयजुगुलि हे जिं थःत पी मफयाः शैतानं छिमित पापय लाकाः जिमिगु ज्या सिति वन ला धकाः ग्यानाः तिमोथीयात छिमिथाय स्वके छ्वयाहयागु खः।

तिमोथी लिहां वयाः खें कंगु

6 आः नकलिति हे जक तिमोथी छिमिथासं थन थयंकः वल। जिमिगु विश्वास व माया अज्ज नं बल्लानाचवंगु दु धकाः लयताय बहःगु खें कन। जिमिसं थें छिमिसं नं जिमित लुमंकाचवंगु दु, अले जिमिगु ख्वाः स्वये आपुल जुयाचवंगु दु धकाः नं वं कन।*

7 दाजुकिजापिं, छिमिगु विश्वासयागु खें न्यनाः थज्याःगु दुःखकष्ट जुयाचवन नं जिमित लयताः वल।

8 छाय्धाःसा छिमिसं थथे प्रभुयात क्वातुक विश्वास यानाचवंगु खें न्यनाः म्ह हे याउंसे चवन।

9 छिमिसं यानाः हे जिपि परमेश्वरया न्हाःने लयतायाचवने फइ। जिमिगु मिति परमेश्वरयात न्हाचक सुभाय ब्यसां गाइ मखु।

10 चान्हे जिमिसं दुगुलानिं आम्कन वये देमेमा धकाः परमेश्वरयाके फवनाचवनागु दु। थुकथं छिमिगु विश्वासय मगाः मचाःगु नं तना बीदइगु खः।

11 इती परमेश्वर बाः व प्रभु येशू हे जिमित आम्कन वयेत लें चायका बियादीमा।

12 जिमिसं छिमित माया याना थें प्रभुं छिमित नं थःथवय व मेपिन्त माया यानाः न्हाज्याये फयकादीमा।

13 प्रभु येशू थः मनुत नाप झायादीबलय परमेश्वर बाःया न्हाःने दोष मदुपि व पवित्र जुया चवनेत वयकलं छिमित बल्लाकादीमा।

4

परमेश्वरयात ययक म्वायेगु

1 दाजुकिजापिं, परमेश्वरयात ययक गथे यानाचवनेमाः धयागु खें ला छिमिसं जिमिगुपाखें स्वयना काये धुंकरु हे दु। छिपि उकथं हे जुयाचवंगु नं दु। छिपि थुकथं हे अज्ज न्हाज्यानावने फयेमा धकाः जिमिसं छिमित प्रभुया नामं बिलि यानाचवनागु दु।

2 जिमिसं स्वयना थकागु वयकःयागु अधिकारयागु खें छिमिसं सि हे स्यू।

3 छिपि पवित्र जुयाचवनेमा धयागु हे परमेश्वरया इच्छा खः, उकि छिपि व्यभिचारं तापाक च्वं।

4 छिपि फुक्कसिं थः कलाःलिसे पवित्र जुयाः बांलाक हना चवनेमाः।

5 परमेश्वरयात म्हमस्यूपिं थें मभिगु मतिइ तयाः मखु।

6 थ्व खँय सुनानं थः दाजुकिजापिन्त स्वके मते। परमेश्वरं थथे याइपिन्त तःधंगु सजाँय बियादी। जिमिसं न्हापा हे छिमित थ्व खें बांलाक धायेधुन।

7 परमेश्वरं इतीत अशुद्ध जुइत मखु, बरु पवित्र जुइत सःतादीगु खः।

8 उकि सुनां थ्व खें न्यनी मखु वं मनुयागु मखु, बरु छिमित पवित्र आत्मा बियादीमह परमेश्वरयागु हे खें मन्यंगु जुइ।

9 आः छिमित थःथवय माया यानाचवनेमाः धकाः जिमिसं चवया चवनेमाःगु मदु, छाय्धाःसा थ्व खें ला छिमित परमेश्वरं हे स्वयनादीगु दु।

10 अथे ला छिमिसं माकेडोनियाय चवंपिं दाजुकिजापिन्त धाथे हे माया यानाचवंगु दु। छिपि अज्ज नं थुकथं हे न्हाज्याना हँ धकाः जिमिसं छिमित धयाचवनागु दु।

11 जिमिसं छिमित न्हापा हे धया थें सुं लिसे हाला जुइ मते, थःगु ज्या मन तयाः या, अले थःगु हे ल्हातं ज्या यानाः नयेगु कुतः या।

- 12 थथे याना जुसा छिमित मेपिन्सं नं हनाबना तइ। अले थःत मालीबलय सुयागु नं ख्वाः स्वयाच्वने माली मखु।
 प्रभु झायादीबलय छु जुइ?
 13 दाजुकिजापि, सी धुंक्रुपि विश्वासीतयगु खँ नं छिमित कने। आशा मदुपि मन्तयसं थें छिमिसं नुगः मछिके मते।
 14 येशू सिनाः हानं म्वानावल धकाः ला झीसं विश्वास यानाच्वनागु दु। अथे हे वय्कःयात विश्वास यानाः सिनावपि मन्तयत येशू नाप परमेश्वरं
 ब्वना यंकादी धकाः नं झीसं विश्वास यानाच्वनागु दु।
 15 प्रभु धयादी थें जिमिसं स्यनाच्वनागु खः। प्रभु झायादीबलय झीपि म्वानाच्वंपिन्सं सी धुंक्रुपिन्त गुगं कथं नं लिलाके फइ मखु।
 16 प्रभु स्वर्गं क्वहां झाइबलय तस्सःगु सः ताये दइ, तःधंमह स्वर्गदूत हाला हइ, अले परमेश्वरयागु तुरही पुया हइ। उबलय हे ख्रीष्टयात विश्वास
 यानाः सीपि मन्त न्हापालाक म्वाना वइ।
 17 थ्व हे इलय तक म्वानाच्वंपि नं इपि नाप तुं प्रभुयात आकाशय नापलायेत सुपाँचय थाहां वनी। थुकथं झीपि सदां प्रभु नाप च्वने खनी।*
 18 अयजुगुलि थःथवय थ्व खँ कनाः साहस बीगु याना च्वँ।

5

- प्रभुयागु लँ स्वयाच्वँ
- 1 दाजुकिजापि, प्रभु थुखुन्ह थुबलय झाइ धकाः छिमित च्वया च्वनेमाःगु मदु,
 2 छायाधाःसा प्रभु झाइगु ई चान्हय खँ वये थें थयंकः वइ धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु।
 3 मन्तयसं प्यखें “शान्ति दु, ग्याये माःगु मदु” धया च्वनीबलय लाकक हे इमिके प्वाथय दुम्ह मिसायात मचाबुइ ब्यथा जू थें आकाझाकां विनाश
 जू वइ। अले इपि छु यानाः नं बचय जुइ फइ मखु।
 4 छिमित धाःसा प्रभु झाइगु ई खँ वः थें जुइ मखु, छायाधाःसा छिपि खिउँथाय च्वनाच्वंगु मदु।
 5 छिपि न्हिया जलय च्वनाच्वंपि खः। झीपि चाया खिउँथासय च्वना च्वनापि मखु।
 6 अयजुगुलि झीपि मेपि थें न्हालं ब्वाना च्वने मजिल, बरु होश यानाः न्हालं चायका च्वनेमाः।
 7 घनीपि नं चान्हय हे घनी, अले अयलाःगुलुतयसं नं चान्हय हे त्वनाजुइ।
 8 झीपि जलय च्वनीपि जगुलि झीसं थःत कःधाना च्वनेमाः। झीसं ला विश्वास व मायायात छातिइ चीगु नँयागु पाता थें चिना तयेमाः अले मुक्तियागु
 आशायात तपुलि थें पुया च्वनेमाः।
 9 परमेश्वरं झीत सजौंय बीत सःतादीगु मखु, बरु झी प्रभु येशू ख्रीष्टपाखें मुक्तिः बीत सःतादीगु खः।
 10 वयकः झीगु निति सिनादिल। अयजुगुलि प्रभु लिहां झाइबलय झीपि म्वाना च्वंसां, सी धुंक्रुसां वयकः नाप च्वने दइ।
 11 उकि छिमिसं आः थें तुं थःथवय साहस बियाः बल्लाका च्वनेगु याना च्वँ।
- मेमेगु अती
- 12 दाजुकिजापि, छिमित जिगु बन्ति दु – छिमिथाय ज्या यानाच्वंपि, छिमित स्यनेकने याइपि थकालिपिन्त हनाबना तयेगु या।
 13 इमिसं यानाच्वंगु ज्यां यानाः इमित दुनगलनिसें माया यानाः हनाबना तयेगु या। अले थःथवय नं मिलय चले जुयाच्वँ।
 14 जि छिमित हानं धाये – अल्छीतयत् ब्वःब्यु, नुगः क्वतुपिन्त हःपा ब्यु, बमलाःपिन्त ग्वाहालि या, अले न्ह्यामहयसिनं न्ह्यागु धाःसां सह यानाच्वँ।
 15 मभिग्ग्या पलेसा मभिगु तुं याये मते, बरु थःथवय नं न्ह्यामहयसित नं न्ह्याबलें भिका जुइगु कुतः या।
 16 न्ह्याबलें लयताया च्वँ।
 17 न्ह्याबलें प्रार्थना याना च्वँ।
 18 न्ह्यागु खँय न्ह्यागु जूसां परमेश्वरयात सुभाय् बियाः च्वँ। ख्रीष्टयात विश्वास यानाः छिमिसं थथे यायेमा धयागु हे परमेश्वरयागु इच्छा खः।
 19 पवित्र आत्मायागु इच्छायात त्यलेत स्वये मते।
 20 अगमवाणीयात क्वथुनाः खँ ल्हाये मते।
 21 न्ह्यागु खँयात नं बांलाक वाला स्वयेगु नि या। अले भिगु खँ जक लयया का।
 22 फुकक कथंयागु मभिगु खँपाखें तापाक च्वँ।
 23 झीत शान्ति बियादीमह परमेश्वरं हे छिमित पवित्र यानाः प्रभु येशू ख्रीष्ट झाया मदितले छिमिगु आत्मा, प्राण व म्हायात दोष मदयक तयादीमा।
 24 छिमित सःता दीमहयसिनं हे थ्व फुकक यानादी, छायाधाःसा वयकः विश्वास याये बहःमह खः।
 25 दाजुकिजापि, जिमिगु निति प्रार्थना या।
 26 दाजुकिजापि सकसिनं थःथवय यचु नुगलनिसें माया यानाः ज्वजलपा यायेगु या।
 27 दाजुकिजापि, सकसितं थ्व पौ ब्वना न्यंकाब्यु धकाः जि छिमित प्रभुयागु नामं बन्ति यानाच्वना।
 28 झी प्रभु येशू ख्रीष्टया दया माया छिमिके दयेमा।

थेसलोनिकेय् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु निगूगु पौ म्हसीका

थेसलोनिकेय् च्वंगु मण्डलीयापिन्सं ख्रीष्ट हानं झाइतिनिगु खँ बांलाक थुइका काये मफुनि। उकि पावलं थ्व निगूगु पौलय् ख्रीष्ट हानं झाये धुंक्ल धकाः स्यनेकने याना जूपि फताहा गुलतयगु खँ मखूगु खः धकाः ध्वाथुइकातःगु दु। ख्रीष्ट हानं वये न्ह्यः संसारय् मभिपि व मभिगु ज्याखँ अप्चयावइ, अले “नाश जुइमाःम्ह पापयाम्ह मनू” खनेदयकः वइ। वं ख्रीष्टयागु विरोध याना जुइ।

पावलं थेसलोनिकेय् च्वंपि विश्वासीतयत् न्ह्यागु दुःखकष्ट वःसा विश्वासय् बल्लाना च्वनेगु व पावल अले व नाप ज्या याइपिन्सं थं थथःम्हं ज्या यानाः नयेगु अतीं नं बियातःगु दु।

धलः पौ

न्ह्यखँ १:१-२

प्रार्थना व च्वछाःगु १:३-१२

ख्रीष्ट हानं झाइगु खँ २:१-१७

विश्वासीतयगु चालचलनया बारे अतीं ३:१-१५

क्वचायकूगु ३:१६-१८

२ थेसलोनिकी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 झी परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्टयागु थेसलोनिकेय् च्वंगु मण्डलीयात पावल, सिलास व तिमोथीपाखें ज्वजलपा।*

2 परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्टया दया माया व शान्ति छिमिके दयेमा।

ख्रीष्ट झायाः न्याय यानादी

3 छिमिगु विश्वास यक्व अप्चयावनाच्वंगु दु, अले छिमिसं थःथवय् माया यायेगु नं अप्चयका हयाच्वंगु दु। थुकिया निति परमेश्वरयात सुभाय् मन्वसे मगाः।

4 छिमिसं उलिमछि दुःखकष्ट सिया च्वनेमालं नं क्वातुक विश्वास यानाः सह यानाच्वंगु खँ जिमिसं थाय् थासय् परमेश्वरयागु मण्डलीइ च्वंपिन्त छ्यं धस्वाकाः कनेफु।

5 परमेश्वर बाः स्वयाः न्याय यानादी मखु धकाः ला थुकि हे सीदत, छायाःसा छिमिसं दुःखकष्ट सियाच्वंगुलि हे छिपि वयकःयागु राज्यय् दुहां वनेत ल्वःपि जुल।

6 छिमित दुःखकष्ट ब्युपिन्त वयकलं दुःखकष्ट बियादी। परमेश्वर न्याय यानादीम्ह खः।

7 दुःखकष्ट सियाच्वंपि छिमित व जिमित नं वयकलं दुःखकष्ट मदय्काबी। प्रभु येशू ख्रीष्ट वयकःया तसकं बल्लाःपि स्वर्गदूतत नाप स्वर्ग झायादीबलय् वयकलं थथे यानादी।

8 वयकलं च्यानाच्वंगु मित्याः ज्वना झायाः परमेश्वरयात म्हमस्युपिन्त व झी प्रभु येशू ख्रीष्टयागु भिगु खँ मन्यंपिन्त सजाँय बियादी।

9 थुपि प्रभुयागु तसकं बल्लाःगु जलं तापाक व प्रभुयागु ख्वाः तकं स्वये मखक च्वनाच्वने मालीं। अले थुपि सदांयात नाश ज्यावनी।

10 उबलय् वयकः थः मन्तयपाखें महिमा कायेत व विश्वास याइपि सकसितं अजू चायकेत झाइ छायाःसा छिमिसं जिमिगु साक्षीयात विश्वास यात।

11 अयजुगुलि हे छिपि झी परमेश्वरं सःतादी थें ज्याच्वने फयेमा, वयकःयागु शक्ति छिमिसं मतिइ तक्व भिगु खँ व विश्वासयागु ज्या पूर्वके फयेमा धकाः जिमिसं प्रार्थना यानाच्वनागु दु।

12 थथे छिमिगुपाखें झी प्रभु येशूयागु नां तःधं जुइ, अथे हे झी परमेश्वर व प्रभु येशू ख्रीष्टयागु दया मायां यानाः छिपि नं तःधं जुइ।

2

प्रभु झाइगु खँय् मखूगु बिचाः

1 दाजुकिजापि, झी प्रभु येशू ख्रीष्ट झाइबलय् झीपि फुक्कसितं वयकः नाप छथाय् मुंकीतिनि धयागु खँ थुइकि।

2 जिमिसं छिमित बिन्ति यानाच्वना – सुनानं झी प्रभु झाइगु ई वये धुंक्ल धाल धायेवं छिपि आछु-आछु कने मते, अले ग्याये मते। गुम्हयसिनं आमवत्तां धाःथें च्वंक, गुम्हयसिनं वचनपाखें धाःथें च्वंक, अले गुम्हयसिनं जिमिसं पौ च्वया थें च्वंक थथे धायेफु।

3 सुनानं छिमित मिखाय् धुलं छ्वाके मफयेमा। मन्तयसं धर्म यायेगु मत्वःतुलले, अले नाश जुइमाःम्ह पापयाम्ह मनू खनेदयकः मवतले प्रभु झाइ मखु।

4 वं थथःम्हं तःधं ज्याः मन्तयसं परमेश्वर धयाच्वंगु व पुजा यानाच्वंगु फुक्कयात क्वहंकी। थःम्हं थःत परमेश्वर धयाः व परमेश्वरया देगलय् च्ववनी।

5 छिमिथाय् दुबलय् हे जि छिमित थथे धयागु खः। छिमिसं आः तक लुमंकातःगु हे दयेमाः।

6 ई जुल कि व खनेदयकः वइ। आः थथें खनेदयकः वयेत वयात सुनां पनातःगु दु धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु।

7 अयनं व थःगु ज्या दुनै दुनै यानाच्वंगु दु। वयात पनातःम्ह चिलामवतले वयागु मभिगु ज्याखँ वने दइ मखु।

8 वयात पनातःम्ह चिला वन कि व दूष्ट खनेदयकः वइ। अले प्रभु येशू ख्रीष्ट जलय् झःझः धायक झाइबलय् छगु सासलं हे वयात नाश यानाछ्वइ।

9 दूष्टयाके जैतानयागु शक्ति दइ। वं तःतामछि अजू चायापुगु ज्या व चिं यानाक्यनी।

10 नाश जुया वनीपिन्त व थथे यानाः मिखाय् धुलं छ्वाकि, छायाःसा इमिसं मुक्ति बीगु सत्य खँयात मययक्।

11 अयजुगुलि इमिसं मखूगु खँय् जक विश्वास यानाच्वनेमा धकाः परमेश्वरयागु शक्ति इमित मखूगु खँ जक पत्याः याका तइ।

12 सत्य खँय् विश्वास मयासें मखूगु खँय् जक यःथें सना जुइकाः इमित सजाँय बीत वयकलं थथे यानादीगु खः।

मुक्ति बीत ल्यायातःपि

- 13 प्रभूया यःपि दाञ्जुकिजापि, जिमिसं परमेश्वरयात सुभाय् मन्व्यसे च्वने मफु, छायधाःसा वयकलं छिमित पवित्र आत्मां जायकाः पवित्र यानाः व सत्य खंय् विश्वास याकाः मुक्ति बीत न्हापानिसं हे ल्ययादीगु खः।
 14 थुक्रियागु निति हे वयकलं जिमिगुपाखें भिगु खँ न्यंकाः छिमित झी प्रभु येशू ख्रीष्टनाप तं तःधकेत सःतादीगु खः।
 15 अयज्गुलि दाञ्जुकिजापि क्वातुक विश्वास याना च्वँ। जिमिसं धयागु व च्वयाहयागु खँ न्यनेगु या।
 16 प्रभु येशू ख्रीष्टं हे व झीत माया यानादीमह व दया माया याना गुबलें सिना मवनीगु साहस व भिगु आशा बियादीमह परमेश्वर बाःनं
 17 फुक्क भिगु ज्याखँय् छिमिगु नुगः बल्लाकादीमा।

3

जिमिगु निति प्रार्थना या

- 1 दाञ्जुकिजापि, प्रभूयागु भिगु खँ न्यंकभनं न्यनावनेमा, अले छिमिसं थें फुक्कसिनं न्यनाः विश्वास यायेमा धकाः जिमिगु निति प्रार्थना याना च्वँ।
 2 फुक्क मन्तयसं विश्वास याना मकाइगुलि मभिपि व दुष्ट मन्तयगु ल्हातं जिमित बचय यानातयादिसं धकाः परमेश्वरयात प्रार्थना याना च्वँ।
 3 प्रभु विश्वास याये बहःमह खः। वयकलं हे छिमित बल्लाकादी, अले दुष्टमह मन्पाखें बचय यानातयादी।
 4 जिमिसं धया थें छिमिसं यानाच्वंगु दु, अले याना हे च्वनी धकाः जिमिसं प्रभूयाके भरोसा कयागु दु।
 5 प्रभुं छिमित परमेश्वरयागु माया व ख्रीष्टयागु सह यानाच्वनेगु शक्ति थुइकादीमा।
 ज्या यानाः नयेमाः
 6 दाञ्जुकिजापि, थाकु चायाः जुइपि व जिमिसं धयागु खँ मन्यपि नाप जुइ मते धकाः प्रभूयागु नामं जिमिसं छिमित बिन्ति यानाच्वनागु दु।
 7 जिमिसं यानाः थें यायेमाः धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु। छिपिनाप च्वनाबलय् जिमिसं भचा हे थाकु मचासे ज्या याना।
 8 जिमिसं सुयाकें सिति कयाः नयागु मदु, बरु छिमित थाकु मज्जुइमा धकाः जिमिसं चां न्हि सिनाः सिनाः ज्या याना।
 9 जिमिसं जिमिगु नये मथ्याः धकाः थथे यानागु मखु, बरु छिमिसं नं अथे हे यायेमा धकाः क्यनेत अथे यानागु खः।
 10 छिपिनाप च्वनाबलय् हे जिमिसं छिमित थथे धयागु खः – “ज्या मयासं च्वनीपिन्त नके नं मते।”
 11 छिपि मध्ये गुम्हं गुम्हयसिनं थःमहं ज्या मयासं मेपिनिगु ज्याय् जक ल्हाः तयाः सना जुयाच्वन धयागु खँ न्यनाः थथे च्वयाच्वनागु खः।
 12 थज्याःपिन्त जिमिसं प्रभु येशू ख्रीष्टया नामं ख्याच्वः बियाः धयाच्वना – “थःगु ल्हातं ज्या यानाः न।”
 13 दाञ्जुकिजापि, भिगु बांलाःगु ज्या यायेत थाकु चाये मते।
 14 आम्कन च्वपि सुनानं जिमिसं च्वयाहयागु खँ मन्यन धाःसा अज्याःपिन्त म्हासीकाः इपि नाप तापाक हे च्वनेगु या। अले इपि थथःमहं मछाली।
 15 अयनं वयात शत्रु थें भाःपी मते, बरु थः हे दाञ्जुकिजायात थें न्वायेगु या।
 16 शान्ति बियादीमह प्रभु थःमहं हे छिमित न्हाबलें फुक्क कथयागु शान्ति बियादीमा। प्रभु छिपि फुक्क नाप दीमा।
 17 जि पावल थःमहं हे छिमित ज्वजलपा च्वयाच्वनागु दु। जि च्वया हयेगु फुक्क पौलय् थथे हे सही यायेगु खः। थ्व जिगु थःगु हे च्वयेगु पहः
 खः।
 18 झी प्रभु येशू ख्रीष्टया दया माया छिपि सकसिके दयेमा।

तिमोथीयात पावलं च्वःगु न्हापांगु पौ म्हसीका

श्व पौ पावलं माकेडोनियां तिमोथीयात च्वःगु खः। पावलं थःगु निक्वः खुसिया यात्रया इलय वयात नापलाःगु खः। तिमोथी एशियाय लाःगु लुस्र्ना शहरय च्वंम्ह छम्ह ल्यायम्हम्ह विश्वासी खः। वया मां यहूदी व बौ ग्रीक खः। पावलयात वयागु ज्याय वं ग्वाहालि ब्यरुगु खः। श्व पौलय स्वता खँयात बालाक धवाथुइकातःगु दु।

दकलय न्हापां पावलं मण्डलीइ मखुगु खँ स्यनाजुइपिनिपाखें बचय जुयाचवनेगु ख्याच्वः बियातःगु दु। इमिगु धापू कथं संसार मभिं, गुप्तिखँयापाखें जक मुक्ति काये फइ, अले ब्याहा मयासें व नये मज्यु धयातःगु नसा मनसे जक हे काये फइ। श्व पौया निगुगु ब्वय पावलं मण्डली गुरुकथं चले यायेगु, गुरुकथं सेवा यायेगु व मण्डलीया थकालिपि व ग्वाहालि याइपिनिगु चालचलन गज्याःगु जुइमाः धकाः नं न्हाथनातःगु दु। दक्वसिबय लिपा पावलं तिमोथीयात येशु ख्रीष्टया धात्थेम्ह च्यः गुरुकथं जुइगु व मण्डलीया थकालिपि व क्वकालिपि विश्वासीयत गुरुकथं हनाबना तयेमाः धकाः अती बियातःगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-२

मण्डलीया थकालिपि व ग्वाहालि याइपिनिगु खँ १:३-३:१६

भाःत मदय धुंक्पि मिसातयगु खँ ५:१-१६

धिबायागु लोभ मयायेगु बारे अती ६:१-१०

मेमेगु अती ६:११-२१

१ तिमोथी

पावलपाखें ज्वजलपा

- 1 मुक्ति बियादीम्ह परमेश्वरया उजंकथं आशा बियादीम्ह येशु ख्रीष्टया प्रेरित जुयाम्ह जि पावलयापाखें
- 2 विश्वासय जिम्ह काय थें जुयाच्वंम्ह तिमोथीयात* ज्वजलपा।
परमेश्वर बाः व इी प्रभु येशु ख्रीष्टयापाखें छन्त दया माया व शान्ति दयेमा।*
- 3 मखुगु खँ स्यनीपि लिसे होश या
- 3 जि माकेडोनियाय वने त्यनाबलय् छन्त एफिससय हे च्वँ धकाः धयागु खः। मखुगु खँ स्यनिपिन्त पनेत छ अज्ज नं अन हे च्वनाच्वँ।
- 4 जि धया थें इमित मनय वः थें बाखं कनेगु व तापाःबाज्यापिनिगु धक्कु त्वःतेगु ज्या याके मते। थुकि विश्वास यानाः जक थुइगु परमेश्वरयागु खसाःयात स्वयाः अक्वः जवाःसवाः यायेगुयात तिबः बी।
- 5 यच्चुगु नुगलं, भिगु मति व शंका मयासें याइगु विश्वासं दइगु मायायात ब्वलंकेत जिमिसं थथे धयाचवनागु खः।
- 6 गुलिखय मनुत ला थज्याःगुपाखे लिचिलाः म्वाःमदुगु खँय जुयाच्वंगु नं दु।
- 7 थःपिन्सं छु धयाचवना धकाः इमिसं मस्यु, न इमिसं थःगु खँयात विश्वास यानाः हे धायेकु। अयनं इपि व्यवस्था स्यनीपि गुगु जुइ मास्ति वः।
- 8 व्यवस्थाय च्वया तः थें याये फःसा व्यवस्था तसकं बांलाःगु खः धकाः इीसं स्यु।
- 9 व्यवस्था भिपि मनुतयगु निति दयकातःगु मखु। श्व ला मभिपि मनुतयगु निति दयकातःगु खः। नियम मानय मयाइपि, परमेश्वरयात मानय मयाइपि, पापीत, पवित्र मजुपि, परमेश्वरयात क्वहंकीपि, मां बौयात स्याइपि, मनु स्याइपि,
- 10 व्यभिचार यानाजुइपि, मिजं मिजं हे व्यभिचार यानाजुइपि, दास मीपि, मखुगु खँ ल्हानाजुइपि, मखुगु साक्षी बीपि व भिगु खँयागु अःखतं ज्या यानाजुइपिनिगु निति दयकातःगु खः।
- 11 श्व हे तसकं भिगु खँ दकलय तःधंम्ह परमेश्वरं जितः न्यंकेत बियादीगु खः।

परमेश्वरया दयाया निति सुभाय

- 12 जिगु ज्याय जितः शक्ति बियादीम्ह इी प्रभु येशु ख्रीष्टयात जि सुभाय बी, छायाःसा वयकलं जितः विश्वास यानाः थःगु ज्या याकेबियादिल।
- 13 न्हापा जि प्रभुयात विश्वास मयानानिबलय् निन्दा यायेगु, वयकःयात विश्वास याइपिन्त लिइगु व वयकःयात क्वहंका जुइगु याना, तर जि थुपि मसीकं व अविश्वासय यानागुलि परमेश्वरं जितः दया यानादिल।*
- 14 ख्रीष्ट येशुयात यानागु विश्वास व मायां यानाः वयकलं जितः तसकं दया यानादिल।
- 15 पापीतयल मुक्ति बीत ख्रीष्ट येशु श्व संसारय ज्ञायादीगु धात्थे हे खः धयागु खँ फुक्कसिनं मानय याये हे माः। पापीत मध्ये नं जि तसकं पापीम्ह खः।
- 16 थुकि यानाः हे वयकलं जितः माया यानादिल। जि थें ज्याःम्ह तसकं पापीयात थःगु धैर्य क्यनेत वयकलं जितः नमूना दयकादिल। श्व नमूना लिपा वयकःयात विश्वास याइपि व अनन्त जीवन काइपिनिगु निति खः।
- 17 न्हाबलें दयाचवनीम्ह जुजु, गुबलें सी मखुम्ह, खने मदुम्ह छम्ह हे जक परमेश्वर न्हाबलें तःधनेमा अले वयकःयात हे फुक्कसिनं हनेमा।
आमेन।
- 18 तिमोथी, जिकाय, छन्त कयाः न्हापानिसें जुयाच्वंगु अगमवाणी कथं जि उजं बियाचवना। थुकियात हे ल्वाभः यानाः छ प्रभुया निति ल्वाना च्वँ।
- 19 विश्वास यायेगु व भिगु खँ मतिइ तयेगु त्वःते मते। मति मभिना वंगुलि खःःमहयसिनं ला विश्वास यायेगुनापं त्वःते धुंक्ल।
- 20 अथे र्थापि मध्ये हुमेनियस व अलेक्जेन्डर नं खः। अज्ज अक्वः थुमिसं प्रभुयात बांमलाकाः खँ ल्हाना मजुइमा धकाः जि थुमित शैतानयागु ल्हातय लःल्हानाबी धुन।

2

मण्डलीइ यायेगु सेवा

- 1 अयजुगुलि दक्वसिबय न्हापां मण्डलीयापिन्त जि धाये — फुक्क मनुतयगु निति प्रार्थना व बिन्ति यायेगु व सुभाय बीगु या।

* 1:2 १:२ तिमोथी ग्रीक भाषां तिमोथियस ✧ 1:2 १:२ प्र १:२१ ✧ 1:13 १:१३ प्र ८:३; १:३-५

- 2 शान्ति व चितासु दयकः म्वाणाच्चने फयेमा, अले परमेश्वरयागु सेवा दुर्यंक याये फयेमा धकाः जुजुपिनिगु निति व अधिकार दुपिनिगु निति नं प्रार्थना या।
- 3 इतीत मुक्ति बियादीमह परमेश्वरयात थथे याइगु यः। अले थ्व भिंगु ज्या नं खः।
- 4 फुकक मन्तयसं मुक्ति काये फयेमा व सत्यगु खँयात बांलाक सीकाकाये फयेमा धयागु वयकःया इच्छा खः।
- 5 परमेश्वर छम्ह हे जक दु। अले दथुइ च्वनाः मन्तयत व परमेश्वरयात मिलयु यानादीमह नं छम्ह हे जक दु। थथे मिलयु यानादीमह मन् ख्रीष्ट येसु खः।
- 6 वयकः फुकक मन्तयगु पलेसायु सिनादिल। न्हापानिसे हे क्वःछिना तःकथं वयकः पायछि इलयु सिनादिल।
- 7 थ्व हे ज्या यायेत जितः भिंगु खँ न्यंकः जुइमह व प्रेरित यानादिल। जिं धाथेगु खँ धयाच्वनागु खः, मखुगु खँ ल्हानागु मखु। यहदीमखुपिन्त थ्व हे धाथेगु खँ कनाः विश्वास याकेत जितः गुरु ल्ययातःगु खः।^७
- 8 मिजंतयसं न्हाथायु नं तं मचासे व जवाःसवाः मयासे दुनुगलनिसें पवित्र ल्हाः ल्हनाः प्रार्थना यायेमाः।
- 9 अथे हे मिसातयसं ल्वयकः सादा वसतं पुना जुइमा। तःजिगु तिसा, वसः पुनाः अचः समाः याना जुइ मते।^{१०}
- 10 परमेश्वरयात मानयु याइपि मिसातयसं थःत ल्वयक भिंगु ज्या याना जुइमाः।
- 11 स्यनेकने यायेथायु मिसातयसं सुम्क च्वनाः सयकाकायेमा, अले धाःथे च्वनेमाः।
- 12 मिसातयसं मिजंतयत क्वत्यला तयेगु व स्यनेकने यायेगु ज्या जिं याकेबी मखु। मिसातयसं सुम्क च्वनेगु यायेमाः।
- 13 छायाःसा दकलयु न्हापालाक आदमयात सृष्टि यानादीगु खः। अले लिपातिनि हव्वायात सृष्टि यानादीगु खः।^{१४}
- 14 आदमयात मिखायु धुलं छवाकगु मखु, बरु हव्वायात मिखायु धुलं छवाकाः वयापाखे हे पाप याकगु खः।^{१५}
- 15 अयंतं मिसातयसं क्वातुक विश्वास व माया यानाः पवित्र जुयाच्वन धाःसा मचा बुइकीबलयु इपि कष्टं बचयु जुइ।

3

मण्डलीया बिशप व ग्वाहालि याइपि

- 1 थथे धयातःगु धाथे हे खः — सुनानं मण्डलीया बिशप जुइ मास्ति वयकसा, व तसकं बांलाःगु इच्छा यात।
- 2 बिशप जुइमह मन् छु हे दोष मदुमह, छम्ह हे जक मिसालिसे ब्याहा याःमह, थातं च्वने फुमह, थःत थःमह कःघाये फुमह, चालचलन बांलाःमह, पाहां वःपिन्त दुनुगलनिसें दुकाइमह, बांलाक स्यनेकने याये फुमह,
- 3 अयलाखं कायका मजुइमह, ल्वाना मजुइमह, भिमह, हाला जुइ मखुमह, धिबायागु लोभ मदुमह,
- 4 थःगु छँ बांलाक कःघाये फुमह, थः मस्तयत कजयु यानातये फुमह जुइमाः।
- 5 छायाःसा थःगु छँ हे बांलाक कःघाये मफुमहयसिनं गयु यानाः मण्डली कःघाइ?
- 6 थज्याःमह मन् नकतिनि जक विश्वास याःमह नं जुइ मज्यु। मखुसा व नं अचः तःधंछुयाः शैतान थें नाश जुयावनी।
- 7 अले मण्डली पिने नं नांजाःमह जुइमाः, अथे जसा जक वयात मन्तयसं हेबायचबायु याइ मखु, अले शैतानयागु जालयु नं लाइ मखु।^८
- 8 ग्वाहालि याइपि नं अथे हे भिपि व दुर्यपि जुइमाः। इपि निता खँ मल्हाइपि, अयलाखं कायका जुइ मखुपि, अले धिबायागु लोभ मयाइपि जुइमाः।
- 9 इपि विश्वासयागु सत्यु खँयात मननिसें बांलाक थुइका काये फुपि जुइमाः।
- 10 बांलाक जाँचयु याये थुंकाः तिनि इमित मण्डली ग्वाहालि याकेबीमाः।
- 11 इमि कलाः नं अथे हे भिपि, दुर्यपि, मेपिन्त हेबायचबायु याना मजुइपि, थातं च्वने फुपि व न्हागु खँयु नं विश्वास यायेबहःपि जुइमाः।
- 12 थथे ग्वाहालि याइमह नं छम्ह हे मिसालिसे ब्याहा याःमह जुइमाः। अले व नं थः मस्तयत कजयु याये फुमह व छँ कःघाये फुमह जुइमाः।
- 13 बांलाक ज्या याइमहयसित फुककसिनं मानयु याइ। अले इमिसं येसु ख्रीष्टयात थःमह विश्वास यानागु खँ मेपिन्त नं मयासे धाये फइ।

तःधंगु गुप्ति खँ

- 14 थ्व पौ च्वया च्वनाबलयु नं जिं याकनं हे छुथायु वयेगु मतिइ तयागु दु।
- 15 अयंतं छु जुयाः जि वये लिबात धाःसा परमेश्वरयागु छँयु इीसं गयु यानाः च्वनेमाः धकाः थ्व हे पौपाखे सीकाति। परमेश्वरयागु छँ धयागु हे मण्डली खः। अले थ्व सत्ययागु थां व किल्ला नं खः।
- 16 थ्व तसकं तःधंगु गुप्ति खँ खः धकाः इीसं स्यु —

वयकः इी थें मन् जुयाः झाल,
आत्मायापाखे वयकः धर्मी ठहरयु जुल।
स्वर्गदूततयसं वयकःयात खंकल,
जात जातियापिन्त वयकःयागु खँ न्यंकल,
संसारयु च्वपिन्सं वयकःयात विश्वास यात,
अले वयकःयात तःधंकाः स्वर्गयु तं थत यंकल।

4

मखुगु खँ कनीपि खनाः होश या

- 1 लिपा लिपा मन्तयसं विश्वास यायेगु त्वःताः मखुगु खँ न्यनाः शैतान धाःथे याना जुइ धकाः पवित्र आत्मां बांलाक थुइकाब्यगु दु।
- 2 धर्मयागु ख्वाःपालं पुयाः मखुगु खँ ल्हाना जुइपिन्सं थथे याना जुइ। थुमिगु मतिइ मिइ छुयातःगु नैयागु नालुं पुकातये थुंकल।
- 3 थुमिसं ब्याहा याये मज्यु, गुलि गुलि नसा नये मज्यु धकाः मन्तयत स्यना जुइ। विश्वास याइपि व सत्ययात थुपिन्सं सुभायु बियाः न्हागु नये ज्यु, छायाःसा थ्व फुकक परमेश्वर हे दयकादीगु खः।
- 4 वयकलं दयकादीगु मभिगु छु नं मटु। उकि वयकःयात सुभायु बियाः न्हागु नये ज्यु।
- 5 छायाःसा वयकःयागु वचन व प्रार्थनां फुककं शूद्र जुइ।

येसु ख्रीष्टया भिमह च्यः

6 फुक्क दाजुकिजापिन्त थ्व खँ थुइकाबिल धा:सा छ येश् ख्रीष्टया भिम्ह च्य: जुइ। अले थुकि हे विश्वासयागु वचन व छं मानय यानाच्चंगु खँय् छ गुलि तक बल्लानाच्चंगु दु धका: सी दइ।

7 म्वा:मदगु मनय व: थें बाखँ कनाजुइपिपाखें तापाक हे च्वँ। बरु परमेश्वरयात ययुक जक जुयाच्चँ।

8 म्हयागु ज्याखँ याना: कम हे जक ज्यालगय् जुइ। आत्मायागु ज्याखँ धा:सा आ: व लिपा तकं ज्यालगय् जुयाच्चनी।

9 थ्व खँ धाथेंगु व विश्वास याये बह:गु ख:।

10 अयजुगुलि हे ड्रीसं म्वा:म्ह परमेश्वरयाके आशा याना: थथे दु:खकष्ट सिया: ज्या यानाच्चनगु ख:। फुक्क मन्तयत मुक्ति बीम्ह, अप्व: याना: वयक:यात विश्वास या:पिन्त मुक्ति बीम्ह थ्व हे परमेश्वर ख:।

11 थ्व हे खँ छं स्येनेकने या।

12 सुनानं छंगु ल्यायम्हसूयात हेबायचबाय् याये मफयेमा, बरु छं खं, चालचलनं, मायां, विश्वासं व शद्द जुया: इमि न्ह्य:ने नमना जुया: वयँ।

13 जि मवतले मन्तयत धर्मशास्त्रं ब्वेनेगु, स्येनेगु व न्वायेगु याना च्वँ।

14 थकालिपिन्सं छन्त छेनय् ल्हा: तया: न्हापां हे क्व:छिनात:गु वरदानयात सिति छवये मते।

15 दुनुगलनिसें छं थ्व ज्या बांलाक याना च्वँ। अले छंगु ज्या मेपिन्सं नं खनी।

16 थ:गु खँय व थ:म्हं स्यनगु खँय बांलाक बिचा: या। थथे या:सा छन्त नं छंगु खँ न्यपिन्त नं मुक्ति दइ।

5

भा:त मदय धुंकुपि मिसात, थकालित व दासतयगु बारे सल्लाह

1 थ: स्वया: थकालिपिन्त ब्व:बी मते। इमित छुं धाये मा:सा थ: बौयात थें धा। थ: स्वया: क्वकालिपिन्त किजापिन्त थें व्यवहार या।

2 अथे हे थकालिपि मिसातयत मापिन्त थें अले क्वकालिपि मिसातयत मनय पाप मतसे केहेंपिन्त थें व्यवहार या।

3 हा:ना: मदुपि भा:त मदय धुंकुपि मिसातयत हनाबना तयेगु या।

4 कायम्ह्यायपि व छयपि दुम्ह भा:त मदय धुंकुपि मिसातयगु सुसा:कुसा: वया कायम्ह्यायपि व छयपिन्त हे याकेब्यु। इमिसं थ:गु छँय नि धर्म याये सयके ब्यु, अले मांबौयागु त्यासा फुले ब्यु, छायाधा:सा परमेश्वर थज्या:गु ज्यां लयतायादी।

5 हा:ना: मदुम्ह भा:त मदय धुंकुपि मिसां परमेश्वरयाके भरोसा तयाच्चनी। अले चां न्हि परमेश्वरयात प्रार्थना यानाच्चनी।

6 भा:त मदय धुंकुपि मिसां य:य:थें सना: मोजमज्जा याना जुल धा:सा व सीगु ति हे ग्यनी।

7 अज्या:पि मिसातयत दोष मदयक जुइ फयेमा धका: थ्व खँ स्येनेकने या।

8 सुनां थ:थितियागु, अज्ज ला थ: हे जहानपिनिगु तकं सुसा:कुसा: याइ मखु, वयागु विश्वास सिति वंगु ति ग्यनी। अज्या:पि मन्त विश्वास मया:पि स्वया: नं मभिपि जुइ।

9 छम्ह जक मिजनाप ब्याहा या:म्ह, खुइदँ दये धुंकुम्ह भा:त मदय धुंकुपि मिसायात

10 बांला:गु ज्या याना: नांजा:म्ह, मस्तयत ब्वलकुम्ह, पाहांतयत दुनुगलनिसें दुकाइम्ह, परमेश्वरया मन्तयत तुति सिला: सेवा याइम्ह, हा:ना: मदुपिन्त ग्वाहालि याइम्ह व भिगु ज्याय जक मन तया: जुइम्ह जूसा वयात भा:त मदय धुंकुपि मिसातयगु नांया धलाखय दुथ्याकुसां जु।

11 भा:त मदय धुंकुपि ल्यासेपि मिसातयगु नां धा:सा धलाखय दुथ्याके मते, छायाधा:सा इमिसं ख्रीष्टयागु ज्या त्व:ता: हानं ब्याहा यायेत स्वइ।

12 थथे इमिसं न्हापा चिनात:गु बाचा ल्व:मंकुगुलि इपि दोषी ठहरय जुइ।

13 अज्ज ला इपि छँय छँय चा:हिला: ज्या मयासें जुइ। थुलि जक मखु, इपि खँगुलु जुइ, अले इमिसं मेपिनिगु ज्याय ल्हा: तया जुइगु व ल्हाय् मज्यगु खँनाप ल्हाना जुइ।

14 अयजुगुलि भा:त मदय धुंकुपि ल्यासेपि मिसातयसं ब्याहा यायेगु हे भिं जु। थुपि मचाखाका दयका: छें बांलाक क:घाना च्वनीपि जुइमा:। अथे जूसा ड्री शन्नतयसं नं धायेथाय् दइ मखु।

15 गुम्हं गुम्हं भा:त मदय धुंकुपि मिसात ला अथे बांमलाक सना जुया: शैतानयागु ल्हातय् ला: वने नं धुंकुल।

16 सुं विश्वासी मिसायाथाय थथे भा:त मदय धुंकुपि मिसात दुसा व हे इमित स्वयेमा:। थथे या:सा मण्डलीयात थाकुइ मखु। अले जक मण्डली भा:त मदय धुंकुपि हा:ना: मदुपि मिसातयत बांलाक ग्वाहालि याये फइ।

थकालिपिन्सं यायेमा:गु ज्या

17 बांलाक ज्या या:पि थकालिपिन्त अप्व: हनाबना तयेमा:। अज्ज ला वचन न्यकीपि व स्यनिपिन्त अप्व: हनाबना तयेमा:।

18 धर्मशास्त्रयं नं थथे धयात:गु दु – “दाइ यायेबलय् द्रुहंयागु म्हतुइ पिचा तयाबी मते।” अले “ज्या या:म्हयसित ज्यालाबी हे मा:।”[☆]

19 निम्ह स्वम्ह साक्षी मदयकं सुनानं थकालियात द्रुप बिल धा:सां पत्या: याये मते।[☆]

20 पाप याइपिन्त फुक्कसिया न्ह्य:ने हे ब्व:ब्यु। थथे या:सा जक मेपि नं ग्याइ।

21 परमेश्वर, ख्रीष्ट येश् व ल्ययात:पि स्वर्गदूततयगु न्ह्य:ने जिं छन्त थ्व खँ धयाच्चन। थथे ज्या यायेबलय् सुयागु पँली मते, अले सुयागु ख्वा: स्वये मते।

22 इथाय चाया: सुयात छेनय् ल्हा: तया: मण्डलीयागु ज्याय तये मते, छायाधा:सा व मनु मभिम्ह जूसा वयागु पाप छन्त नं लाइ। थ:त पापपाखें तापाक हे ति।

23 न्हापा थें ल: जक त्वने मते। थ:गु प्वा:यागु निति उसौंय मदुगुया निति भचा भचा दाखमघ नं त्वनेगु या।

24 गुम्हय गुम्हयसिगु पाप ला बांलाक हे सी दयाच्चनी, इपि न्हापा हे दोषी ठहरय जुइ। गुलिसिगु पाप ला लिपा लिपा जक सी दइ।

25 अथे हे गुलि गुलि भिगु ज्या ला न्हापा हे बांलाक सी दइ। अले सी मदुगु नं लिपा सीदयावइ, त्वपुयातये फइ मखु।

6

दासतयत अती बीगु

1 दासं थ: मालिकयात हनाबना तयेमा:। अले जक परमेश्वरयागु नां व जिमिसं स्यनगु भिगु खँयात क्वह्वाका: खँ ल्हाये फइ मखु।

2 विश्वासी दाजुकिजा ला ख: नि धका: सुनानं थ: विश्वासी मालिकयात हनाबना मतयेगु याये मते, बरु इमिगु बांलाक सेवा या। छायाधा:सा इमित भिनिगु थ: हे दाजुकिजायात भिनिगु ख:। थ्व हे खँ छं मेपिन्त नं स्येनेकने या।

धिबायागु लोभ

- 3 सुनानं मेकथं स्यनेकने याना जुल, अले इी प्रभु येशू ख्रीष्टयागु सत्यगु वचन व इीसं परमेश्वरयात मानय यायेमाःगु खँ मन्यन धाःसा
 4 वं छुं हे मसीकं तःधंछुया जुइ। अले म्वाःमदुगु खँ पिकयाः जवाःसवाः यानाः ल्वापुथया जुइ। थुकि मन्तयत ल्वाकेगु, नुगः मुइकेगु, मेपिन्त
 मभिका जुइगु व म्वाःमदुगु संका जक याकी।
 5 थुमिसं न्हाबलें ल्वापु जक थया जुइ, थुमिगु न्हापु हे खंत नयेधुकल, थुमिके सत्य धयागु हे म्दु। थुमिसं धर्म हे धिबा कमय यायेगु लँपु खः धकाः
 धयाजुइ।
 6 खः, दुगुलि लुधकाः परमेश्वरयात मानय यानाः च्वनेगु हे तःमि जुइगु खः।
 7 बल्लयं नं इीसं थ्व संसारयं छुं ज्वना वयागु म्दु। अले सीबल्यं नं छुं ज्वनावने फइ मखु।
 8 नयेत व पुनेत जक दुसा ला इीत गा हे गात नि।
 9 तःमि जुइत स्वइम्ह मनु पापयागु ल्हातयं लाइ, वं मभिंगु व थःत हे स्यंकीगु खँ मनंतुना जुइ। थुकि हे यानाः व नाश जुइ।
 10 फुक्क मभिंगु व बांमलाःगु ज्याया हा हे धिबायागु माया खः। गुलिखय मन्तयसं धिबायागु लोभय लानाः विश्वास यायेगु हे त्वःताब्यगु दु। उकिं
 सह याये मफयेक दुःखकष्ट जुयाः नुगः हीका च्वनेमाली।
 11 अयु तिमोथी, परमेश्वरया मनु, छ थज्याःगु मभिंगु खं तापाक च्वनाच्वँ। परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरयं जुइगु, वयकःयात मानय यानाच्वनेगु
 व भिम्ह जुयाच्वनेगु खँयं मन बिया च्वँ।
 12 विश्वासयागु लँपुइ न्हाज्याना तुं च्वँ। अले अनन्त जीवन कायत स्व। थुकियागु निम्ति हे परमेश्वरं छन्त सःतादीगु खः, अले थुकियागु निम्ति
 हे छं यक्व मन्तयत थःगु विश्वासयागु साक्षी ब्यगु खः।
 13 फुक्कसितं म्वाका तःम्ह परमेश्वरयागु न्हाःने व पान्तियस पिलातसयागु न्हाःने सत्ययागु निंति नवानादीम्ह ख्रीष्ट येशूयागु न्हाःने जिं छन्त
 धयाच्वना —
 14 इी प्रभु येशू ख्रीष्ट मझातले छं जिं धया थें बांलाक व सुनानं धाये ल्हाये थाय म्दयक याना च्वँ।
 15 परमेश्वरं वयकःयात पायछि इलयं छवयाहयादी। परमेश्वर हे दक्वसिबयं तःधंम्ह, फुक्क शक्तिया थुवाः, जुजुतयं नं जुजु, अले प्रभुतयं नं प्रभु
 खः।
 16 वयकः न्हाबलें दयाच्वनीम्ह, सुं हे वने फइ मखुगु जलयं च्वनीम्ह खः। वयकःयात आः तक सुनानं खंगु म्दुनि, अले खनीं नं मखु। सदां
 दयाच्वनीगु शक्ति वयकःयाके हे दयाच्वनेमा, अले वयकः न्हाबलें तःधनेमा। आमेन।
 17 थ्व संसारयं च्वंपि तःमि धायका च्वंपिन्त अप्वः तःधंछुया जुइ मते धकाः धयाब्यु। इमिगु धनसम्पत्ति सदां दयाच्वनी मखु। उकिं इमित
 धनसम्पत्तिइ मखु, बरु इीत फुक्कं बियादीम्ह परमेश्वरयाके भरोसा तथा च्वँ धकाः धयाब्यु।
 18 भिंगु ज्या यायेगु, भिंगु ज्यायं तःमि जुइगु व नुगः चक्कंकाः मेपिन्त ग्वाहालि यायेगु या धकाः इमित धयाब्यु।
 19 थुकथं इमिसं लिपायात स्थल्लाःगु धनसम्पत्ति मुंके फइ, अले धाथेगु जीवन कायेखनी।
 20 तिमोथी, छुं छन्त लःल्हाना बियातःगु खः व बांलाक बिचाः याना ति। संसारयागु म्वाःमदुगु खँपाखें व गुलिखय मन्तयसं “ज्ञान” धकाः धयातःगु
 मखुगु खँपाखें तापाक हे च्वँ।
 21 छायथाःसा गुलिसिनं ला थज्याःगु खँयं जुयाः विश्वासयागु लँ हे त्वफिका छवःगु दु।
 परमेश्वरं छिमित दया माया यानादीमा।

तिमोथीयात पावलं च्वःगु निगूगु पौ म्हसीका

पावलं थ्व निगूगु पौ तिमोथीयात थः ल्याय्म्हम्हा पासा व थःत ग्वाहालि याइम्ह मन्या कथं च्वःगु दु। उबलय् तिमोथी एफिससय् च्वंम्ह मण्डलीयाम्ह छम्ह म नायः खः। पौया म् खँ सह यायेगु खः। पावलं तिमोथीयात साहस बियाः न्हाथें ज्याःगु दुःखकष्ट व विरोध जसां येश् ख्रीष्टयागु साक्षी बीगु, धात्थेंगु भिगु खँ व पुलांगु नियम मानय् यानाः स्यनेकने यायेगु सल्लाह बियातःगु दु। थ्व पौलय् तिमोथीयात फयां फतले यकनं रोमय् वयेत इनाप यानातःगु दु। पावलं तिमोथीयात ल्वापु जक पिहांवइगु म्वाःमदुगु जवाःसवाः याना जुइपिनाप बुला जुइ मते धकाः नं ख्याच्वः बियातःगु दु। च्वय्च्वंगु खँत फुककं पावलं थःत हे जूगु खँया दसु बियाः तिमोथीयात लुमके ब्यगु खः। न्हूगु नियमय् दुगु पावलया पौत मध्ये थ्व पौ दकलय् लिपा च्वःगु खः। उबलय् पावल रोमया जेलय् थःत मृत्यु दण्ड बीगु ई पिवाः च्वंगु खः।

थ्व पौ पावलं ईस्वी सम्बत ६४-६९ सालय् च्वःगु खः।

धलः पौ

न्ह्यखँ १:१-२

प्रार्थना व अर्ती १:३-२:१३

सल्लाह व ख्याच्वः २:१४-४:५

पावलयात थःत जूगु खँ ४:६-१८

क्वचाय्कूगु ४:१९-२२

२ तिमोथी

पावलपाखें ज्वजलपा

1 ख्रीष्ट येश्यात विश्वास याक्वसित जीवन बी धकाः धयादीगुलि परमेश्वरं वयकःयाम्ह प्रेरित यानादीम्ह पावलपाखें

2 जि यःम्ह काय् तिमोथीयात* थ्व पौ च्वयाच्वना। इी परमेश्वर बाः व प्रभु ख्रीष्ट येश् छन्त दया माया यानाः शान्ति बियादीमा।*

सुभाय् व साहस

3 जि जिमि तापाःबाज्यापिंसं थें दुनगलनिसें परमेश्वरयागु ज्या यानाच्वनागु दु। प्रार्थना यायेबलय् जि छन्त लुमकाः चान्हि परमेश्वरयात सुभाय् बियाच्वनागु दु।

4 छंगु मिखाय् जाया वःगु ख्वबि लुमकाः जि छन्त नापलाः वये माप्ति वइगु। छन्त नापलाये खंसा जिगु मन च्वनी।

5 छं यचुगु नुगलं विश्वास याःगु जि अज्जं लुमनि। छिमि बज्ये लोइस व मा युनिसं नं अथे हे यचुगु नुगलं विश्वास याःगु खः। छं अज्ज नं उकथं हे यचुगु नुगलं विश्वास यानाच्वंगु दइ धकाः जितः विश्वास दु।*

6 अय्जुगुलि जि छन्त हानं लुमका च्वना – जि छंगु छैनय् ल्हाः तयाबलय् परमेश्वरं बियादीगु वरदानयात छं बांलाक छ्याला च्वँ।

7 परमेश्वरं इीत भयया आत्मा मखु, बरु इीत शक्ति, माया व थःत कःघाये फइगु आत्मा बियादीगु दु।

8 उकिं इी प्रभुयागु भिगु खँ न्यंका जुइत लज्या चाये मते, अले जितः कुनातःगुलिइ नं लज्या चाये मते, बरु परमेश्वरयागु शक्तिइ भरोसा तयाः छं नं जि थें तुं भिगु खँयागु निंति दुःखसिया जु।

9 थ्व हे परमेश्वरं इीत बचय् यानाः वयकःया मनूत यायेत सःतादिल। इीसं यानागु धर्मकर्म यानाः मखु, बरु वयकलं हे दया माया यानाः इीत बचय् यानादीगु खः। सृष्टि जुइ न्ह्यः हे ख्रीष्ट येश् इीत थ्व दया माया बियादीगु खः।

10 इीत मुक्ति बियादीम्ह ख्रीष्ट येश् झायादी धुंकाः तिमि थ्व बांलाक सीदत। वयकलं मृत्युयात त्याकाः भिगु खँ न्यंक्वसित अनन्त जीवन बियादिल।

11 थ्व हे भिगु खँ न्यंकेत व स्यनेत जितः प्रेरित दयकादीगु खः।*

12 थ्व हे ज्यायागु निंति जि थथे दुःखसिया च्वनागु खः। थ्व ज्या यानाः जि लज्यामवाया छायाधाःसा जि सुयात विश्वास यानाच्वनागु दु व बांलाक स्यु। अले प्रभुयात जि लःल्हाना बियागु फुकक वयकलं हानं लिहां झाया मदितले बांलाक बचय् यानातयादी।

13 ख्रीष्ट येश् इीत क्यनादीगु विश्वास व माया थें छं नं जि धयागु फुकक खँ याना कय्यँ।

14 इीगु दुने च्वनादीम्ह पवित्र आत्मायागु ग्वाहालि छन्त लःल्हाना बियातःगु सत्य खँयात बांलाक सुगलय् तयाति।

15 एशियाय् च्वपि फुककसिनं जितः त्वःतावन धकाः ला छं सि हे स्यु। फुगेलस व हेमोगिनसं तंके जितः त्वःतावन।

16 ओरेसिफरसया जहानपिन्त परमेश्वरं दया यानादीमा, छायाधाःसा व जितः यक्व यक्व हे साहस ब्यगु दु। जितः इयालखानाय् कुनातल धकाः व लज्या मचाः।

17 रोमय् नं व जितः मानुमालाः लुइकला।

18 एफिससय् दुबलय् नं व जितः गुलि ग्वाहालि यात धयागु खँ ला छं नं बांलाक हे स्यु। प्रभु झायादीबलय् वयात दया माया यानादीमा।

2

भिगु ज्या याइम्ह जुयाः कय्यँ

1 अय्जुगुलि जि यःम्ह काय्, ख्रीष्ट येश् बियादीगु दया मायां बल्लाका च्वँ।

2 यक्व मनुययागु न्ह्यःने जि न्वानागु खँ छं नं मेपि स्यनेकने यायेफुपि विश्वास याये बहःपिन्त स्यना ब्यु।

3 ख्रीष्ट येश्याम्ह भिम्ह सिपाईं जुयाः छं नं जि नाप दुःखकष्ट फ।

4 सूं नं सिपाईं मेमेगु ज्याय् तक्क्याच्वनी मखु, बरु थः सेनापतियात लयताय्केत जक स्वयाच्वनी।

5 नियमय् च्वनाः म्हितीम्ह मनुखं जक सिरपाः काये फइ।

6 हिचःति हाय्काः बुंज्या याइम्हयसिनं हे दकलय् न्हापालाक लये खनी।

- 7 जिं धयागु खँ थुइकेगु कुतः या, छायाधाःसा प्रभुं हे छन्त थुइके फयकादी।
 8 दाऊदया सन्तान, सिनाः म्वानावःमह येशु ख्रीष्टयात लुर्मकी। जिं न्यंकागु भिगु खँ थ्व हे खः।
 9 थ्व हे भिगु खँ न्यंकाः जिं थथे अपराधीयात थें नेवलं चिकाः च्वनेमाली। तर परमेश्वरयागु वचनयात सुनानं चिनातये फइ मखु।
 10 अयजगुलि परमेश्वरं ल्यायातःपिं मन्तयगु निंति जिं न्हागु सह याये फु। अले इपिं ख्रीष्ट येशुं बियादीगु सदां दइगु मुक्ति कयाः तःधने फयेमा।
 11 थथे धयातःगु धाथें खः –

“वयकः नाप सीसा

वयकः नाप हे म्वाये दइ।

12 झीसं सहयाना च्वंसा

वयकः नाप राज्य याये खनी।

झीसं वयकःयात त्वःतसा

वयकलं नं झीत त्वःतादी।*^१

13 झीपिं विश्वासी मजसां

वयकः विश्वासी हे जुयाच्चनी,

छायधाःसा वयकलं थःमहं

थःत विश्वास यायेगु त्वःते फइ मखु।”

परमेश्वरपाखें ल्यःमह ज्याकःमि

14 परमेश्वरया नामयु इमित थ्व खँयु ख्याचवः ब्यु। म्वाःमदगु खँयु ल्वाना जुइ मते, थुकि इमित हे स्यंकी।

15 परमेश्वरयागु सत्य वचनयात खःकथं छ्यलेगु या। ज्या यायेत लज्या चाये म्वाः। अले परमेश्वरया विश्वास याये बहःमह मनु जुइत कुतः या।

16 म्वाःमदगु खँयु संनाप हाः जुइ मते, छायाधाःसा थथे हाल्ला जुइपिं मन्त परमेश्वर नाप झन इन तापानावनी।

17 इमिसं स्थनीगु खँ ध्वगिनाः नवइगु घाःथें न्यनावनी। थुपि मध्ये हुमेनियस व फिलेतस नं खः।

18 इपिं सत्ययागु लँगु चिलावन धुंकल। इमिसं सीपि न्हापा हे म्वाना वये धुंकल, आः म्वाना वइ मखुत धकाः न्यंका जुयाः गुलिखय विश्वासीतयत स्यंकाबी धुंकल।

19 अयतं परमेश्वरं स्वनादीगु जग गुबलें दुनावनी मखु। अले थ्व जगय थथे च्वयातःगु दु – “प्रभुया मन्यात प्रभुं महस्यु।” अले “प्रभुयागु नां कयाः जुपिन्सं मभिगु ज्या याये मज्यु।” *^२

20 ततःधपिनिगु खँयु लँ, वःहःयागु थलबल जक मखु, चायागु व सिंयागु थलबल नं दयाच्चनी। गुगु थलबल भव्यबलय जक छ्यली, गुगु थलबल मेबलय छ्यली।

21 अयजगुलि सुनां थःत थज्याःगु मभिगु ज्याखं तापाक तया तइ, व मनु तःजिगु थलबल थें जुइ। वं थःमहं थःत शुद्ध यानाः थः मालिकयागु ज्याय न्हाबले न्हाचिला च्वने फइ।

22 ल्यायमह इलय मभिगु मतिइ वइ, उकिं थज्याःगुलि तापाक च्वं। बरु यचुगु नुगलं प्रभुयात मानयु याइपिलिसे जुयाः धर्मी जुइगु, विश्वास यायेगु, माया यायेगु व मिलयुचलय जुयाच्चनेगु या।

23 म्वाःमदगु व थःमहं महस्यु खँयु जवाःसवाः याना जुइ मते। थुकि ल्वापु जक पिहां वइ धकाः ला छं सि हे स्यु।

24 प्रभुया च्यः जुयाः संनाप लाः जुइ मज्यु, बरु फुक्कसितं माया याइमह, बांलाक स्थनेकने याये फुमह, न्हागु खं सह याये फुमह,

25 अले शत्रुयात नं क्वामिलु जुयाः थुइका बीमह जुस्माः। सके परमेश्वर इमिगु नुगः हे हिनाः सत्य खँयात थुइके फयेकादी ला?

26 थुकथं वाः चायेकाः इपिं शैतानयागु ल्हातं बिस्वुं वये फइ, छायाधाःसा शैतान इमित च्यः यानातःगु दु।

3

संसार फुनावनीगुया चिं

1 संसार फुनावनीगु इलय तसकं दुःख जुइ धकाः सीकाति।

2 अबलथुयापिं मन्त थःत जक भिका जुइपिं, धिवायागु लोभ यानाजुइपिं, तःधंछुया जुइपिं, घमण्ड यानाजुइपिं, कर्पिन्त क्वहांका जुइपिं, मांबीयागु खँ मन्थनीपिं, गुण महस्युपिं, परमेश्वरयात वास्ता मयाःपिं,

3 दया माया याये मसःपिं, क्षमा याइमखुपिं, मेपिन्त मभिकाः खँ ल्हानाजुइपिं, थःत कःघाये मफुपिं, नुगः छाःपिं, भिगु खँ मययकीपिं,

4 मूले तयाः गः कीपिं, थः यःथें सना जुइपिं, जि हे खः धयाजुइपिं, परमेश्वरयात ययकेगु स्वयाः मोजमज्जा जक याये ययकीपिं,

5 पिनें परमेश्वरयात मानयु यानाजुइपिं, दुनुगलं धाःसा वयकःयागु शक्तियात मानयु मयाइपिं जुइ। थुपिलिसे जुइ मते।

6 इपिं मध्ये गुलिसिनं ला छेंयु छेंयु वनाः पापं जाःपिं व पापयागु खँ मतिइ तया जुइपिं मिसातयत ल्हातय काइ।

7 थ्व मिसातयसं स्थनाः सयका कायेत यक्व स्वइ। अयतं सत्य छु खः धकाः गुब्बसं सीके फइ मखु।

8 यान्नेस व यान्नेसं मोशायत मभिका जु थें इमिसं नं सत्य खँयात मभिका जुइ। इमिगु बुद्धि स्थने धुंकल, अले इमिके विश्वास हे मदये धुंकल।*^३

9 इपिं ताः च्वनी मखु, छायाधाःसा यान्नेस व यान्नेसयागु थें इमिगु मूर्ख ज्या नं मन्तयसं सीकी।

पावलं तिमोथीयात ब्यगु आज्ञा

10 छं जि स्थनेकने यानागु, जिगु चालचलन, जिगु लक्ष्य, जिगु विश्वास, जिं गथे सह यानाच्चना, जिं गुलि माया यानाच्चना,

11 जितः गुलि दुःखकष्ट बिल, जिं गुलि सास्ती नये माल, एन्टिओखियाय, आइकोनियनय अले लुस्त्राय जितः छु छु जुल धयागु फुक्कं छं स्यु।

गज्याः गज्याःगु दुःखकष्ट जिं फये माल अले प्रभुं फुक्क दुःखकष्टं जितः बचयु याना तयादिल।*^४

12 ख्रीष्ट येशुयात मानयु यानाः वयकलं धाःथें च्वनीपिन्त ला थथे दुःखकष्ट जू हे वइ।

13 मभिपिं व थगाहा मन्तयसं कर्पिन्त थगयु यायां थःत हे थगयु याका च्वनेमाली। अले थुपिं झन झन स्थानावनी।

14 छं जक थ्व खँ सुयापाखें स्थाना कयागु खः, व सीकाः थःमहं सयकागु व विश्वास यानागु खँयु जुयाच्चं।

15 मचानिसें हे छं धर्मशास्त्रयागु खँ सीकातःगु दु। थुकि हे छन्त ख्रीष्ट येशुयात विश्वास यानाः दइगु मुक्तियागु खँ थुइके फयका बी।

16 धर्मशास्त्रयागु फुक्क खँ परमेश्वरया प्रेरणां च्वःगु खः, थुपि स्थनेकने यायेत, न्वायेत, दुंगु भिकेत व खःकथं म्वायेत तिबः बी।

17 परमेश्वरया मन्तयसं न्हाथे ज्याःगु भिगु ज्याखें नं याये फयेमा धकाः धर्मशास्त्र बियातःगु खः।

4

भिगु खें न्यकेगु

1 सी धुकूपि व म्बानाच्वंपि फुक्कसितं न्याय यानादीम्ह खीष्ट येशू व परमेश्वरया नामं जिं छन्त धयाच्वना – वयकलं हानं झायाः राज्य यानादी तिनिगुलि

2 परमेश्वरयागु वचन न्यकि। भिगु इलयं नं मभिगु इलयं नं न्यकि, न्हागु जूसां सह यानाः मन्तयत इमिगु दोष क्यनाः स्यनेकने या, ब्व.ब्यु, अले साहस नं ब्यु।

3 भिगु खें धाल धाःसा सह हे मयाइगु ई नं वइतिनि। इमिसं थःम्ह मनं तुं थें ज्याःगु खें स्यनेकने याइपि गुरु तइ, अले थःत यःयःगु जक खें न्यना च्वनी।

4 इमिसं सत्य खें न्यनी मखु। मनय वः थें कनीगु बाखं जक न्यने ययकी।

5 छं जक न्हागु जूसां नुगः क्वातुकाः च्वैं। दुःख सी माःसां स्यु। भिगु खें न्यकेगु याना च्वैं। थःत बियातःगु ज्या पूर्वाकि।

6 छायाःसा जिं ला थःत हे पाये धुन। जिगु ला सीगु ई नं वये धुकल।

7 जिं यायेमाःगु बालाक याये धुन। जिं ब्वीयं वने गाके धुन। अथेसां जिं जिगु विश्वासयात बल्लाक तया तयागु दु।

8 आः ला धमी ठहरय ज्पिन्त धकाः तयातःगु श्रीपिच जक काये ल्यंदनि, गुगु सुयागु ख्वाः मस्वसे न्याय यानादीम्ह प्रभुं झायाः पुइकादी। जितः जक मखु, वयकः झाइगु यःपि फुक्कसितं वयकलं व श्रीपिच पुइकादी।

9 छं याकनं हे जिथाय वयेगु स्व।

10 डेमास थ्व संसारयात माया यानाः जितः त्वःताः थेसलोनिकाय वने धुकल। केसेन्स गलातियाय वन, तीतस दलमातियाय वन।*

11 लूका जक जि नाप दु। मर्कसयात मालाः छनापं ब्वना हजि। वं जिगु ज्याय यक्व हे ग्वाहालि बी।*

12 तुखिकसयात जिं एफिससय छ्वयागु दु।*

13 नोआसय च्वंम्ह कार्पसयाथाय जिं त्वःता थकागु गा ज्वना वा। अन त्वःता थकागु सफू व छेगुलिइ च्वयातःगु सफू नं लुमक ज्वनाः वा।*

14 अलेक्जेन्डर सिजःकःमिनं जितः तसकं बांमलाकल। प्रभुं वयात यायेमाःगु यानादी।*

15 वं खनाः छं नं होश यानाच्वैं, छायाःसा वं ड्रीगु भिगु खेंयात तसकं मभिकाः खें ल्हानाच्वंगु दु।

16 दकलय न्हापां जिगु मुद्दा जबलय जिगु पंलिनाः सुनानं नमवाः। फुक्कसिनं जितः त्वःतल। इमिसं थुक्रियागु ल्याःचाः प्रभुयात बी म्वाःलेमा।

17 उबलय प्रभुं हे जि नाप झायाः जितः बालाक भिगु खें न्यकेत शक्ति बियादिल। अयजूगुलि जिं यहदीमखुपिन्त भिगु खें न्यके फत। थुकथं वयकलं जितः सिंहयागु म्हतुं बचय यानादिल।

18 प्रभुं हे जितः फुक्क कथया मभिगु खें बचय यानादी। अले थःगु स्वर्गयागु राज्ययंकेत वयकलं जितः बचय यानादी। वयकः सदां सदां तःधना च्वनेमा। आमेन।

लिपांगु ज्वजलपा

19 प्रिस्किला व अक्विलास, अले ओनेसिफरसया जहानपि सकसितं जिगु ज्वजलपा धयाब्यु।*

20 इरास्तस कोरिन्थय तुं च्वन, त्रेफिमसयात धाःसा उसाँय मद्गुलि मिलेटसय तुं त्वःता थका।*

21 चिकुला न्हाः हे जिथाय वयेगु कुतः या। युबुलस, पुडेस, लिनस, क्लौडिया व थनच्वंपि किजापि सकसिनं ज्वजलपा धयाहःगु दु।

22 प्रभुं छंगु नुगलय दीमा। परमेश्वरं छिमित दया माया यानादीमा।

* 4:10 ४:२० कल ४:२४; फिले २४; २ कोर ८:२३; गला २:३; तीत १:४

* 4:11 ४:२१ कल ४:२४; फिले २४; प्रे १:२१,२,२५; १:२३,२४; १:२७-२८; कल ४:१०

* 4:12 ४:२२ प्रे २:२४;

एफि ४:२२-२३; कल ४:२७-२८

* 4:13 ४:२३ प्रे २:२६

* 4:14 ४:२४ १ तिमो १:२०; भज ४:२३; रोम २:६

* 4:19 ४:२५ प्रे १:८,२

* 4:20 ४:२० प्रे १:२३,२४; रोम १:२३,२४; प्रे २:२४; २:२५

तीतसयात पावलं च्वःगु पौ म्हसीका

तीतस यहदीमख्मह ल्यायम्हह विश्वासी खः। लिपा व पावलीयात वयागु ज्याय ग्वाहालि याइम्ह जुल। पावलं वयात क्रेटय् च्वंगु मण्डलीयागु ज्या स्वयेत अन त्वःताथक्कगु खः। पावलं थ्व पौलय् स्वता म् खँ न्हाथनातःगु दु।

न्हापां ला, तीतसयात मण्डलीया थकालिपिनिगु चालचलन गथे जुइमाः धकाः ध्वाथुइकातःगु दु। अनलि मण्डलीया थीधी मन्तु गथे बुराबुरी, ल्यायम्ह, ल्यासे व दासतयत्त गुक्थं स्यनेकने यायेमाः धकाः धयातःगु दु। दक्वसिबय् लिपा पावलं तीतसयात विश्वासीतय्गु चालचलनया बारे ध्वाथुइकातःगु दु, गथे थःथवय् मिलय् जुयाः दया माया यानाचवनेगु, हेबायचबाय् मयायेगु, जवाःसवाः याना मजुइगु, व मण्डलीइ पुचः पुचः बायाः मजुइगु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-४

मण्डलीया थकालि १:५-१६

मण्डलीया थीधी विश्वासीतय्गु ज्या २:१-१५

अतीं व ख्याच्वः ३:१-११

क्वचायक्कगु ३:१२-१५

तीतस

पावलपाखें ज्वजलपा

1 परमेश्वरया दास, येशू ख्रीष्टयाम्ह प्रेरित जि पावलं च्वयाचवनागु दु। जिगु ज्या हे परमेश्वरं ल्यया तःपिनिगु विश्वास क्वातुका बीगु व सत्य खँयात थुइका बिायाः परमेश्वरयात यःथे याये सय्का बीगु खः।

2 गुबलें मखुगु खँ ल्हाना मदीम्ह परमेश्वरं न्हापांनिसे हे झीत अनन्त जीवन बियादी धकाः धयादीगु खः।

3 झीत मुक्ति बियादीम्ह परमेश्वरं हे जितः न्यके बिायाः पाय्छि इलय् फुक्कसितं वय्कःयागु भिंगु खँ सीके बियादिल।

4 तीतस, झीगु विश्वासं यानाः छन्त जि थः हे काय् थें यानातयागु दु। झी परमेश्वर बाः व झीत मुक्ति बियादीम्ह ख्रीष्ट येशू छन्त दया माया व शान्ति बियादीमा।^०

5 आमकन ल्यंदनिगु ज्या पूर्वकेत व शहर पतिकं मण्डलीइ थकालिपि ल्ययेत जि छन्त क्रेटय् हे त्वःता थकागु खः।

6 थकालि जुइम्ह मनु दोष मटुम्ह, छम्ह हे जक मिसालिसे ब्याहा याःम्ह जुइमाः, हानं वया मस्तं न विश्वासीत व यःथे सना मजुइपि जुइमाः।

7 थकालि परमेश्वरया ज्या याइम्ह मनु खः। उकि थकालि छुं हे दोष मटुम्ह जुइमाः। अले हानं थः यःथे यानाजुइम्ह, याकनं तंम्बइम्ह, अय्लाः थ्वं त्वना जुइम्ह, ल्वाना जुइम्ह, लोभीम्ह नं जुइ मज्य।

8 पाहायात दुनगलनिसें टुकाइम्ह, भिंगु खँ ययकिम्ह, मन तयाः ज्या याइम्ह, ख्वाः स्वयाः ज्या मयाइम्ह, पवित्रम्ह, थःत कःघाये फुम्ह जुइमाः।

9 अले थःम्हं स्यनाकयातःगु भिंगु खँयात क्वातुक ज्वनातइम्ह व जिमिसं स्यना थें मेपिन्त नं भिंगु स्यनेकने यानाः साहस बीम्ह जुइमाः। अले हानं थ्व भिंगु खँयात मभिकाः जुइपिन्त नं इमिगु द्वुबिद्वं कयनाबी फुम्ह जुइमाः।^०

मखुगु खँ स्यनिपिन्त ख्याच्वः

10 छायाःसा अच्वः धया थें मन्तु धयागु खँ मन्थनीपि, म्वाःमटुगु खँ ल्हानाजुइपि, मखुगु खँ ल्हानाजुइपि दु। थज्याःपि अप्वः यानाः ला यहदी विश्वासीत हे खः।

11 थुमिगु म्हतुन्वाः तिनाबीमाः। धिबायागु निति थुमिसं स्यने मज्यगु खँ स्यनाः छँ सय्काच्वंगु दु।

12 इमि हे छम्ह आमवक्तां थथे धयाथक्कगु दु -- “क्रेटय् च्वपि मन्तु फुक्कं मखुगु खँ ल्हाइपि, ग्यानापुपि पशुत व ज्या मयासे न जक नइपि खः।”

13 थ्व खँ धात्थें खः। अयजुगुलि इमित तसकं ब्वःब्यु, अले जक इपि विश्वासय बल्लाना च्वनी।

14 अले इमिसं यहदीतय्गु पुलां पुलांगु बाखं व सत्ययागु लं लिचिकीगु खँय न्हायपं तकं बी मखु।

15 श्रद्धापिन्त ला फुक्कं श्रद्ध हे जुइ। मभियिन्त व विश्वास मयाइपिन्त धाःसा छुं नं श्रद्ध जुइ मखु, छायाःसा इमिगु मन व बिचाः हे श्रद्ध मजु।

16 इमिसं परमेश्वरयात म्हस्यु धकाः धयाजुइ, इमिगु ज्यां धाःसा इमिसं परमेश्वरयात म्हमस्यु धकाः कयनी। इपि घच्चायापुपि, धयागु खँ मन्थनीपि व छुं नं भिंगु ज्या यायेत मल्वःपि खः।

2

ख्रीष्टियन जीवन गुक्थं हनेगु

1 न्हागु जूसां छुं भिंगु खँ नाप ज्वःलाःगु जक स्यनेगु याना च्वँ।

2 बुरातयसं थातं च्वनेगु, हनेबहः जुइक सना जुइगु, थःत कःघाना च्वनेगु, विश्वास यानाचवनेगु, माया यायेगु व न्हागु खँय नं सह यानाचवनेगु यायेमाः धकाः स्यनेकने या।

3 अथे हे बुरीतयत नं परमेश्वरयात मानय् याना च्वँ, मेपिन्त मभिकाः खँ ल्हाना जुइ मते, अय्लाः थ्वं त्वनाजुइ मते, बरु दुयंगु खँ स्यनेकने या धकाः स्यना ब्यु।

4 अथे जूसा इमिसं ल्यासेपि मिसातयत्त थः मस्तयत्त व भाःतयात माया यायेगु खँ स्यने फइ।

5 अले इमिसं इमित थःत कःघाना च्वनेगु, पवित्र जुयाच्वनेगु, छँ बालाक कःघाना च्वनेगु, दया यायेगु व भाःतं धाःथें च्वनेगु खँ स्यनेकने याइ। थथे जूसा सुनानं परमेश्वरयागु वचनयात क्वचंकाः खँ ल्हाये फइ मखु।

6 अथे हे ल्यायम्हपि मिजंतयत्त नं थःत कःघाना च्वँ धकाः स्यनेकने या।

7 छं थःम्हं हे भिंगु ज्या यानाः इमिगु न्हाःने नमूना जुयाः कयँ। स्यनेकने यायेबलय् खःगु, दुयंगु व

8 सुनानं छुं धाये मफयक नवा। अथे जूसा विरोधीतयसं नं छुं धाये मफयाः थः हे लज्या चाये माली।

- 9 दासतयत् नं मालिकं धाःथे यानाः इमित न्हागु खँयं नं लय्तायका च्वँ, अले जवाःसवाः याना जुइ मते धकाः स्यनेकने या।
 10 अले उखेथुखे खुयाकायेगु मयासें भिम्ह व विश्वास याये बहःम्ह जुयाः न्हागु खँयं नं झीत मुक्ति बियादीम्ह परमेश्वरयागु वचनयात तःधके फयेमा।

ख्रीष्टियन जीवनया जग

- 11 परमेश्वरं फुक्कसितं मुक्ति वीत दया माया यानादीगु खः। थ्व हे खँ फुक्कसितं सीके ब्यूगु दु।
 12 थ्व हे दया मायां झीत पापं व संसारयागु ज्याखं लिचिकी, अले थःत कःधानाः धर्मी व परमेश्वरयात मानय् याइपि जुयाः थ्व संसारय् म्वानाच्वने फइ।
 13 झीत मुक्ति बियादीम्ह, झीम्ह तःधंम्ह परमेश्वर येशु ख्रीष्ट हानं झाइतिनि। झीपि थ्व हे तःधंगु आशयागु लँ स्वयाच्वने।
 14 झीत झीगु पापं छुतय् यायेत वयकलं थः हे सिनादिल। थुकथं वयकलं झीत थः मन् यानाः पवित्र यानादिल, अले भिगु ज्या यायेत साहस बियादिल।^७
 15 छं थ्व फुक्कं न्यंकाब्यु। ब्वःबी माःसां साहस बी माःसां छं स्वयाः या। अले छन्त सुनानं हेपय् याये फइ मखु।

3

न्हागुं ज्या यायेत नं न्हाचिलिगु

- 1 सरकार व हाकिमतयसं धाःथे च्वनाः इमिसं धाःगु खँ न्यनेमाः धकाः विश्वासीतयत् थुइकाब्यु। भिगु न्हागु ज्याय नं न्हाच्यु।
 2 सुयातं मभिकाः खँ ल्हाये मते, सुंनाप ल्वाना जुइ मते, अले फुक्क नाप क्वमिल्ल जुयाः मिलय जुयाच्वँ धकाः इमित थुइकाब्यु।
 3 झीपि नं छकः ला छुं मस्सूपि, अतेरिपि, लँ टुंका च्वनापि, मभिगु मतिइ तया जुइपि, मोजमज्जा जक याइपि, नुगः मुइका जुइपि व थःथवय् मययका जुइपि जुइ धन।
 4 अयनं झीत मुक्ति बियादीम्ह परमेश्वरं मनूतयत् दया माया क्यनादीगुलि
 5 वयकलं झीत मुक्ति बियादिल। झीसं भिगु भिगु जक ज्या यानागुलि झीत मुक्ति बियादीगु मखु, बरु वयकलं दया यानाः झीत झीगु पाप सिलाः न्हपि यानाः व पवित्र आत्मायागु शक्ति मुक्ति बियादीगु खः।
 6 येशु ख्रीष्टं यानाः परमेश्वरं झीत पवित्र आत्मां जायकादिल।
 7 वयकलं दया माया यानादीगुलि झीपि परमेश्वरया न्हाःने धर्मी ठहरय जुइ फत, अले झीसं आशा यानागु अनन्त जीवनं नं काये दत।
 8 थ्व खँ धाथे खः। थ्व खँयं छं अचः मन बियाः स्यँ। थये यात धाःसा परमेश्वरयात विश्वास याःपिन्सं भिगु भिगु ज्या यायेत कुतः याइ। थ्व फुक्क मनूतयत् ज्यालगय् जगु भिगु खँ खः।
 9 म्वाःमदुगु खँयं हाः जुइ मते, तापाःबाज्यापिनिगु नां कयाः फुइँ याना जुइ मते, व्यवस्थायागु खँयं ल्वाः जुइ मते, छायाःसा अथे यानाः छुं भिनि मखु, अले बांलाइ नं मखु।
 10 मनूतयत् ल्वाका जुइपिन्त छकः निकः न्वाना नं मजिल धाःसा व नाप जुइ मते।
 11 अज्याःम्ह मनू मभिम्ह धकाः ला छं सि हे स्यू। वं याना जगु ज्यां हे व पापी खः धकाः धाइ।

पावलया लिपंगु सल्लाह व ज्वजलपा

- 12 जिं अतिमासयात जूसां तुखिकसयात जूसां छन्थाय् छवयाहये। इपि थ्यनेवं छं निकोपोलिसय् जितः नापलाः वयेगु कुतः या, छायाःसा जिं चिकुर्ला ज्वःछि अन हे च्वनेगु मतिइ तयागु दु।^७
 13 जेनास धाःम्ह वकील व अपोल्लोसयात छं फक्क ग्वाहालि बियाः याकनं छवयाहिँ। इमित छुं मगाः मजुइमा।^७
 14 झी मनूतयसं मालीबलय् माःकथं भिगु ज्या याये सयकेमाः। ई अथेँ सिति छवये मज्यु।
 15 जि नाप दुपि फुक्कसिनं छन्त ज्वजलपा धयाहःगु दु। जिमित माया याइपि आम्कन च्वपि विश्वासीतयत् नं जिमिसं ज्वजलपा धयाहःगु दु धकाः धयाब्यु।
 परमेश्वरं छिपि फुक्कसितं दया माया यानादीमा।

फिलेमोनयात पावलं च्वःगु पौ म्हसीका

फिलेमोन छम्ह नांजाःम्ह विश्वासी खः। व कलस्सीइ च्वंगु मण्डलीया दुजः जुइमा। व ओनेसिमस धाःम्ह दासया मालिक खः। व दास फिलेमोनया छैनं बिस्रुं वंगु खः। व पावलयात नापलात। उबलय पावलयात इयालखानाय कुनातःगु खः। पावलयापाखें व विश्वासी जुल। पावलं फिलेमोनयात ध्व पौ व हे दासया बारे च्वयातःगु खः। पावलं पौलय फिलेमोनयात व दासयात लितछ्वया हयाच्वना, उकिं वयात दास थें मखु बरु थः हे किजा थें यानाः छैयं दुका, छायधाःसा आः व नं छम्ह विश्वासी जुइ धुंकल धकाः इनाप यानातःगु दु।

धलः पौ

न्ह्यारुँ १-३

फिलेमोनया निति प्रार्थना याःगु ४-७

ओनेसिमसया बारे इनाप याःगु ८-२२

क्वचायक्कगु २३-२५

फिलेमोन

पावलपाखें ज्वजलपा

- 1 ख्रीष्ट येशया निति कैदी जुया च्वनाम्ह पावल व झी विश्वासी किजा तिमोथीयापाखें जिमि यःम्ह पासा व छगू हे ज्या यानाच्वम्ह फिलेमोन,
- 2 व विश्वासी केहें अप्पिया व झीपि थें ख्रीष्टयागु ज्या यानाच्वम्ह अखिप्स व छिमिगु छैयं मुं वइपि विश्वासीतयत ज्वजलपा।*
- 3 झी परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्ट छिमित दया माया व शान्ति बियादीमा।

फिलेमोनयागु माया व विश्वास

- 4 प्रार्थना यायेबलय जिं छन्त लुमकाः न्ह्याबले प्रभुयात सुभाय बियाच्वनागु दु।
- 5 प्रभु येशू ख्रीष्ट व फुक्क विश्वासीतयत छं उतिकं माया व विश्वास यानाच्वंगु खँ जिं न्यनागु दु।
- 6 ख्रीष्टयात विश्वास यानाः काःगु ज्ञानयात छं अज्ज बांलाक थुइका वने फयेमा धकाः जिं प्रार्थना यानाच्वनागु दु।
- 7 यःम्ह किजा, छं विश्वासीतयत माया याःगु खँ न्यनाः जि तसकं लयतायागु दु, अले साहस नं कयागु दु। छं परमेश्वरया मनूतयत तसकं लयतायक्कगु दु।

ओनेसिमसया निति बिन्ति याःगु

- 8 विश्वासय किजा जगुलि जिं छन्त माःमाःगु खँय उजं बी फु।
- 9 अयनं माया यानाः जिं छन्त बिन्ति यानाच्वना। आः ला जि बुरा नं जुइ धुंकल, अले ख्रीष्टया निति थथे कुंका नं च्वनागु दु।
- 10 जिं छन्त जिंकाय ओनेसिमसयागु निति थथे बिन्ति यानाच्वनागु खः। जिं वयात इयालखानाय हे विश्वास याकाः जिम्ह काय यानागु खः।*
- 11 न्ह्यापा ला व मनू छन्त छं हे ज्यालगय मज्मह खः। आः धाःसा व छन्त नं जितः नं ज्यालगय जुल।
- 12 जिं वयात छन्थाय हे लिछ्वयाहया च्वना। व जिगु नुगःचु थें खः।
- 13 वयात जि नाप हे तये मास्ति वःगु खः। भिगु खँ न्यंकाः इयालखानाय लाःबलय छंगु पलेसा वयात हे जितः ग्वाहालि यायेत जिथाय तयेगु खः।
- 14 अयनं छंके मन्यकं थथे यायेगु जितः बांलाः मताल। जिं छन्त छं नं ज्याय कर याये मखु, छं स्वयाः यःथें या।
- 15 छुं ई तक ओनेसिमस छलिसे बाया च्वनेमाल। उकिं छं आः वयात सदां थःथाय तये दइ।
- 16 आः वयात दास धकाः मतिइ तये मते, बरु थः हे यःम्ह किजा धकाः मतिइ ति। जितः व खनाः तसकं माया वं। थः दासनाप विश्वास याःगुलि छन्त व खनाः झन गुलि माया वन जुइ।
- 17 छं जितः पासा धकाः गथे दुकायेगु खः, वयात नं अथे हे दुका।
- 18 वं छन्त छं मखुगु याःगु दुसा, अले छंके छं कयातःगु दुसा जिगु नामय च्वयाति।
- 19 जि पावलं, थःगु हे लहात च्वयाच्वना – जिं छन्त पुले माक्व पुलाबी। छं जिगुपाखें हे जीवन काये खन धकाः ला धया च्वनेमाःगु मदु।
- 20 छं जिम्ह किजा जगुलि जिं छंके प्रभुया नामय छता ज्या यानाब्यु धकाः फवनाच्वना। जिगु मन लयतायका ब्यु।
- 21 छं जिं धयागु स्वयाः नं अचः याइ धकाः विश्वास दुगुलि थथे च्वयाच्वनागु खः।
- 22 मेगु छता खँ नं धाये – छिमिस प्रार्थना यानाच्वंगुलि जि हान छिमिथाय वये दइ ला धकाः आशा यानाच्वनागु दु। अयजगुलि जितः क्वथा छक् स्वयाः तयाति।
- 23 येशू ख्रीष्टयागु निति जिनापं तं कुंका च्वम्ह इपाफ्रासं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।*
- 24 जिनापं ख्रीष्ट येशूयागु ज्या यानाच्वपिं मर्कुस, अरिस्तार्खस, डेमास व लूकां नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।*
- 25 प्रभु येशू ख्रीष्टं छिमित दया माया यानादीमा।

* 1:2 १:२ कल ४:१७

* 1:10 १:१० कल ४:१९

* 1:23 १:२३ कल १:१७, ४:१९

* 1:24 १:२४ थै १:२१,२५, १३:१३, १५:१७-१९, १९:२२, २०:२; कल ४:१०,१४; २ तिमे

हिब्रूतयत् च्वःगु पौ महसीका

ध्व पौ ख्रीष्टयात विश्वास याःपि यहदीतयत् च्वःगु खः। विरोध अप्वया वःगुलि इमिगु विश्वास कमजोर जूगु खः। ध्व पौलय् येशू ख्रीष्ट हे सत्य खः, वयकः व परमेश्वर उतिग्यं, वयकलं परमेश्वरयागु हे स्वभाव क्यनादिल धकाः इमिगु विश्वास बल्लाकेत स्वःगु दु। ध्व पौ च्वमहयसिनं थःगु नां बियातःगु मदु। थुकथं थुकी स्वता खःगु खँयं वःबियातःगु दु –

1. येशू परमेश्वरया सदां दयाच्वनीमह काय खः, गुमहयसिनं न्हाथे ज्याःगु दुःखकष्ट फयेमाःसां परमेश्वरयागु आज्ञा मानय यायेगु त्वःतामदी। परमेश्वरया काय येशू पुलांगु नियमया फुक्क अगमवत्तात, स्वर्गदूतत व मोशा स्वयाः नं तःधंम खः।
 2. येशूयात परमेश्वरं हे सदां दयाच्वनीमह व पुलांगु नियमय च्वंपि पुजाहारीत स्वयाः तःधंम पुजाहारी यानाः छवयाहयादीगु खः।
 3. येशूपारखे विश्वासीत पाप, भय व मृत्यु बचय जुइ धुंकुगु दु। बलि बीगु व छायेछी यायेगु ज्या किपालु कथं जक यहदी धर्मय यानावयाच्वंगु खः। धाल्थेगु मुक्ति ला येथं थः हे तःधंम पुजाहारी जुयाः झायबियादी।
- ११ अध्यायलय न्हापा न्हापायापि नांजाःपि यहदीतयगु विश्वासयात दसु कथं न्हाथनाः च्वमि इमित नं न्हाथे ज्याःगु दुःखकष्ट वःसां विश्वास मत्वःतुसे मन बियाः येशूयागु लँ स्वयाच्वनेत इनाप यानातःगु दु। ध्व पौ च्वमहयसिनं हिब्रूतयत् इपि विश्वास लिचिल धाःसा परमेश्वरयागु म्यानापुगु इन्साफ इमिथाय वइ धकाः ख्याच्वः नं बियातःगु दु। थज्याःगु हे मेमेगु अती व ख्याच्वः बियाः ध्व पौ वचचायकातःगु दु।

धलः पौ

- येशू ख्रीष्ट व परमेश्वर उतिग्यं १:१-३
 येशू ख्रीष्ट स्वर्गदूतत स्वयाः तःधं १:४-२:१८
 येशू ख्रीष्ट मोशा व यहोश स्वयाः तःधं ३:१-४:१३
 येशू ख्रीष्ट मेपि पुजाहारीत स्वयाः तःधं ४:१४-७:२८
 येशू ख्रीष्टयागु बाचा पुलांगु बाचा स्वयाः तःधं ८:१-९:२८
 येशू ख्रीष्टयागु बलिदान मेमेगु बलि स्वयाः तःधं १०:१-३९
 विश्वास हे दक्वसिबय तःधं ११:१-१२:२९
 मेमेगु अती व वचचायकूगु १३:१-२५

हिब्रू

वयकःया कायपारखे परमेश्वरं नवानादीगु

यह १:१-१८

- 1 न्हापा न्हापा अगमवत्तातयपारखे परमेश्वरं झी तापाःबाज्यापि नाप तःकः मछि तःकथं नवानादिल। 2 तर आः दक्वसिबय लिपा वयकः थः कायपारखे झीपिलिसे नवानादीगु दु। काययात हे वयकलं फुक्क सृष्टिया हामा यायेत ल्ययादिल। वयकःपारखे हे ध्व संसारयागु सृष्टि यानादिल।
- 3 वयकलं नवानादीगु खँयं हे ध्व संसार न्हायानाच्वंगु दु। परमेश्वरयागु महिमाया जः वयकःयाके दु। वयकः व परमेश्वर उतिग्यं। वयकःया शक्ति दुगु वचनं हे ध्व संसार न्हायानाच्वंगु दु। मनुतयत पापं छुतय यानादी धुंकाः वयकः दक्वसिबय तःधंम परमेश्वरयागु जवय च्वनादीगु दु।

स्वर्गदूतत स्वयाः परमेश्वरया काय तःधं

- 4 स्वर्गदूतत स्वयाः परमेश्वरं वयकःया काययात तःधं यानादिल। इपि स्वयाः तःधं धकाः सीकित परमेश्वरं वयकःयागु नां हे तःधंकादिल।
- 5 धर्मशास्त्रय नं परमेश्वरं वयकःया काययात थथे धयादीगु खँ झीसे व्वनागु दु –

“छ जिमह काय खः,

थौनिसे जि छिमि बाः जुल।”

अले हानं धयादिल –

“जि वया बाः जुइ,

अले व जिमह काय जुइ।”

परमेश्वरं स्वर्गदूततयत थथे गुब्बसं धयामदी।[⊛]

6 वयकलं थः दकलय तःधिकःमह काययात संसारय छवया हयादीबलय थथे धयादिल –

“फुक्क स्वर्गदूततयसं

वयकःयागु आराधना
यायेमाः।”[⊛]

7 स्वर्गदूततयगु बारे वयकलं धयादी,

“वयकलं थः दूततयत फय,

थः दासतयत मित्याः यानादी।”[⊛]

8 काययागु खँयं धाःसा वयकलं थथे धयादीगु दु –

“हे परमेश्वर, छिगु सिंहासन

सदां सदां दयाच्वनी।

छि छिगु राज्यय च्वंपि मनुतयत

फुक्कसितं उतिग्यंक

⊛ 1:5 १:५ भज २:७; २ शमू ७:१४; १ इति १७:१३

⊛ 1:6 १:६ व्य ३२:४२

⊛ 1:7 १:७ भज १:०४:४

न्याय याना:

बांलाक शासन यानादी।

9 छित: भिंगु ज्याखँ जक य:,
अले मभिं ज्याखँ छित: मय:।

अयजुगलि हे ख:, परमेश्वरं,
छिम्ह हे परमेश्वरं,

छित: ल्यया:

मेपि फुक्कसित स्वया:

त:धंका: लयतायकादीगु।”[☆]

10 हानं थथे च्वयात:गु दु -

“परमप्रभु, दकलय न्हापालाक
छिं हे पृथ्वी सृष्टि यानादिल,
अले थ:गु हे ल्हात

आकाश दयकादिल।

11 उपि फुक्कं मदया वनीतिनि,
छि धा:सा सदां दया हे च्वनी।

छिं दयकगु फुक्कं

वस: भ्वाथ: जू थें

भ्वाथ: जुया वनीतिनि।

12 गा लथ्याय थें

छिं आकाश नं लथ्यानादी,

अले वस: हिले थें

उमित नं हिलादी।

छि धा:सा सदां उलथें जुयाच्चनी,

छिगु जीवन गुबलें फुइ मखु।”[☆]

13 परमेश्वरं स्वर्गदूततयत् थथे गुब्सं धयामदी।

“जिं छं शनूतयत्

छंगु पालि त:ले मततले

छ जिगु जव ल्हा:पाखे

च्वनाच्चें।”[☆]

14 अयसा स्वर्गदूतत धयापि सु ख: लय? इपिं परमेश्वरयात सेवा याइपि आत्मात ख:। अले मुक्ति काइपि मनूतयत् ग्वाहालि यायेत छ्वयाह:पि ख:।

2

त:धंगु मुक्ति

1 अयजुगलि झीसं न्यनागु परमेश्वरयागु सत्य व भिंगु खँयात क्वातुक ज्वना: च्वनेमाती, मखुसा झीसं लें टुंकी।

2 परमेश्वरं स्वर्गदूततयपाखें बियात:गु व्यवस्था सत्य ख:। अले थ्व खँ मानय मया:पिन्त सजौंय बियादिल धासेलि

3 थपाय मछिंयंगु मुक्तियात झीसं च्यता: मतल धा:सा झीत सजौंय बियामदी ला? प्रभु थ:म्हयसिन हे दकलय न्हापालाक थ्व मुक्तियागु खँ न्यंकादिल। न्यंपिन्सं थ्व खँ सत्य ख: धका: झीत क्यनाबिल।

4 अले हानं थ्व खँ सत्य ख: धका: झीत क्यनेत परमेश्वरं हे तत:धंगु शक्ति व अजू चायापुगु ज्या व चिं यानादिल। परमेश्वरं थ:त य:पिन्त पवित्र आत्मायागु वरदान नं बियादिल।

मुक्ति बियादीम्ह येशु ख्रीष्ट हे ख:

5 जिमिसं धयाच्चनागु लिपा वइगु संसारयात परमेश्वरं स्वर्गदूततयगु ल्हातय बियामदी।

6 धर्मशास्त्रयं नं छम्हयसिनं थुकथं साक्षी बियात:गु दु -

“मनु छु हे ख: धका:

छिं वयात बिचा: यानाच्चनेत?

मनूया काय छु हे ख: धका:

छिं वयात लुमकाच्चनेत?

7 छिं वयात स्वर्गया दूतत स्वया:

भचा जक क्वय तयादिल।

नापं छिं वयात महिमा

व इज्जत नं बियादिल।

8 छिं वयात दयकादीगु फुक्कयागु

अधिकार नं बियादिल।”[☆]

परमेश्वरं वयक:यात दक्व फुक्कया हामा यानादिल। अथेसां दक्व फुक्कं वयक:यागु बसय ला:गु झीसं मखनि।

9 अथेसां झीसं वयकःयात थुकथं हे खनाचवना, गुम्हयसित छुं ईया लागि स्वर्गदूतत स्वयाः भका चिधं यानादीगु खः। अले परमेश्वरयागु दया मायां यानाः वयकः फुकक मनुतयगु निति सिनादिल। थथे सिनादीगुलि वयकःयात तःधंकाः च्वय तयादिल।

10 सुष्टि यानादीम्ह व न्हाकादीम्ह परमेश्वरं थः मस्ततयत मुक्ति बीत थथे थःकाययात दुःखकष्ट सीके बियादीगु पायछि ज्। अले मुक्ति बीम्ह वयकः हे जक खः।

11 पवित्र याःम्ह व पवित्र यानातःपि फुककं छगु हे परिवारयापि खः। अयज्गुलि वयकलं पवित्र जूपि मनुतयत थः किजापि धकाः धयादीत लज्या चायामदी।

12 थ्व हे खं धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु –

“जि जिमि मनुतयत

छि यानादीगु खं कने,

जि छितः इमिगु पुचलय् तःधंके।”*

13 अले थथे नं च्वयातःगु दु –

“परमेश्वरयाके हे

जि भरोसा तयाचवने।”

अले थथे नं च्वयातःगु दु –

“स्व, परमेश्वरं जितः बियादीपि

वयकःया कायम्हायपि नाप

जि च्वनाचवनागु दु।”*

14 उपि कायम्हायपि ला व हिया शरीर जगुलि येशू नं उपि थें हे ला व हि दुम्ह मनु जुयादिल। थुकथं वयकलं मनु जुयाः सिनाः मृत्युयागु शक्ति दुम्ह शैतानयात बुकादिल।

15 सी धकाः ग्यानाः सदां शैतानया दास जुयाच्वपि मनुतयत छुतय यायेत वयकलं थथे यानादीगु खः।

16 वयकलं स्वर्गदूततयगु निति थथे यानादीगु मखु, बरु अन्नहामया सन्तानतयगु निति यानादीगु खः।

17 दक्व खँय वयकः थः हे दाजुकिजा थें जुयादी माल। थुकथं परमेश्वर व झीगु दथुइ च्वनाः झीगु पापया प्रायश्चित यायेत दयादुम्ह व विश्वास याये बहःम्ह दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी थें जुयादिल।

18 वयकः थःम्ह नं जौच्य लानादीबलय् यक्व दुःखकष्ट सियादीगुलि जौच्य लाःपिन्त नं ग्वाहालि यानादी फु।

3

मोशा स्वयाः येशू तःधं

1 यापि दाजुकिजापि, छिमिति हे खः, परमेश्वरं सःतादीगु। झीसं विश्वास यानाचवनाम्ह येशूयात हे परमेश्वरं छवयाहायाः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी यानादिल। वयकःयाके थःगु मन तया च्वँ।

2 परमेश्वरयागु ज्याय मोशा विश्वास याये बहःम्ह जू थें, येशू नं परमेश्वरं याके हयादीगु ज्याय विश्वास याये बहःम्ह जुयादिल।*

3 छँ स्वयाः छँ दयकम्हयसिया इज्जत तःधं जूइ। अथे हे मोशा स्वयाः येशू यक्व अप्कः इज्जत याये बहःम्ह जुयादिल।

4 फुकक छँ मनुतयस हे दयकगु खः। अयनं दक्व फुककं दयकादीम्ह ला परमेश्वर हे खः।

5 परमेश्वरयागु छँय मोशा विश्वास याये बहःम्ह च्यः थें जुल। अले परमेश्वरं लिपा धयादीगु खँयागु साक्षी व हे बियावन।

6 ख्रीष्ट धाःसा परमेश्वरयागु छँय अधिकार दुम्ह काय थें विश्वास याये बहःम्ह जुयादिल। झीसं आशा याना थें उर्थे साहस व भरोसा तयाच्वन धाःसा झीपि हे परमेश्वरया छँ जूइ।

विश्वास यायेगु त्वःताछ्वये मते

7 पवित्र आत्मां थथे धयादीगु दु –

“थौं छिमिसं परमेश्वरयागु सः

ताल धाःसा,

8 छिमि तापाःबाज्यापिन्सं थें

छिमिसं वयकःयात मभिकाः

थःगु नुगः छाके मते।

मस्भूमिइ इमिसं

वयकःयागु मन स्वल।

9 जि पिइँ पिइँ तक

ततःधंगु अज् चायापुगु ज्या

याःगु खंक खंक नं

छिमि तापाःबाज्यापिन्सं

मस्भूमिइ जिगु मन स्वल।

10 अयज्गुलि तंम्वयकाः

जि इमित थथे धया –

‘छिमिगु मन थाःगाः दइ मखु,

छिमिसं जिगु लौपु मसिल।’

11 अयज्गुलि जि तंम पाफयाः

थथे धया –

‘छिमिसं गुबलें नं

जिं बीगु आराम काये
खनी मखु! ”*^१

- 12 यःपि दाजुकिजापि, होश यानाच्वे। छिपि सुं नः म्वाःमह परमेश्वरयात त्वःताः विश्वास मयाइपि व जिई जपि जुइ मते।
13 “थौ” धयागु ई दतले छिमिसं थःधवय साहस बीगु याना च्वे। मखुसा पापं यानाः छिमिगु नुगः तसकं छाइ।
14 झीसं न्हापानिसं लिपा तकं विश्वास थातं तयाच्वने फुसा झीपि ख्रीष्टनापं च्वने दइ।
15 थथे धयातःगु हे दु –

“थौ छिमिसं परमेश्वरयागु सः
ताल धाःसा
छिमि तापाःबाज्यापिन्सं थें
छिमिसं वयकःयात मभिकः
थःगु नुगः छाके मते।”*^२

- 16 सुनां परमेश्वरयागु सः तायाः नं वयकःयात हे मभिकल? मोशां मिश्र देशं लिंगनाहःपि मनुत हे, मखु ला?
17 सु नाप परमेश्वर पिइदें तक तंम्वयकादिल? पाप यानाः मरुभूमिइ सिनावांपि नाप हे, मखु ला?
18 थथे खें मन्थिन्त हे परमेश्वरं “छिमिसं जिं बीगु आराम कायेखनी मखु” धकाः पाफयादीगु, मखु ला? *
19 परमेश्वरयात विश्वास मयाःगुलि हे इपि वयकल इमित बी धयादीगु देशय दुहां वने मखंगु खः।

4

झासु लनेगु ई वइतिनि

- 1 थथे झासु लंके बियादी धकाः परमेश्वरं पाफयादीगु झीगु निति नं खः। उकिं होश या, छिपि मध्ये सुं नं झासु लने मखंकाः च्वने म्वाःलेमा।
2 तापाःबाज्यापिन्सं थें झीसं नं भिगु खें न्यना तयागु दु। भिगु खें न्यसां इमित थुकिं छुं नं भि मजुल, छायाधाःसा इमिसं न्यगु खंयात विश्वास मयाः।
3 अयनं झीसं परमेश्वरयात विश्वास यानाच्वनागुलि झीपि वयकः नाप च्वनाः आराम काये खनीतिनि। विश्वास मयाःपिन्त वयकलं थथे धयादीगु दु –

“उकिं जिं तमं पाफयाः धया –
‘छिपि जिगु झासु लनेगु थासय
गुबलें दुहां वये फइ मखु।’ ”*^३

संसारया सृष्टि याये धुंक्बलय निसें हे परमेश्वरया फुक्क ज्या सिधय धुंक्सां वयकलं थथे धयादिल –

- 4 धर्मशास्त्रय न्हयन्हखुन्हया खेंय थुकथं च्वयातःगु दु – “न्हयन्हखुन्हया फुक्क ज्या सिधयकाः परमेश्वरं झासु लनादिल।”*
5 थ्व हे खें वयकलं हानं झी तापाःबाज्यापिन्त थुकथं धयादिल – “छिपि जिगु झासु लनेगु थासय गुबलें दुहां वये फइ मखु।”*
6 दकलय न्हापालाक भिगु खें न्यपि मनुतयसं परमेश्वरयात विश्वास मयाःगुलि इमिसं झासु लने मखन। अयनं गुलिसिनं धाःसा थुकथं झासु लने खनीतिनि।
7 अयजुगुलि परमेश्वरं झीत हानं “थौ” धकाः मौका बियादीगु दु। दाऊदयापाखें नं वयकलं थ्व हे खें धायकादीगु खः –

“थौ छिमिसं परमेश्वरयागु सः
ताल धाःसा
छिपि जिई जुइ मते।”*^४

8 यहोशुं इझाएली मनुतयत झासु लंके ब्यगु जूसा वयकलं हानं “मेगु दिनयागु” खें धायकादी मखुगु।*^५

9 अयजुगुलि परमेश्वरया मनुतयगु निति विश्रामबारया झासु लनेगु ई ल्यदनी।

10 गथे सृष्टि यानादी धुंकाः वयकलं झासु लनादिल, अथे हे झासु लने थ्याःमह मनुखं नं वयकलं थें ज्या याये म्वायेक झासु लने खनी।*^६

11 थथे जगुलि झीसं नं फक्क कुतः यानाः झासु लने थाय वनेगु स्वये माल। तापाःबाज्यापिन्सं वयकःयात मानय मयाःगुलि वयकः नाप झासु लने मखन, उकिं झीसं नं इमिसं थें याये मज्यु।

12 छायाधाःसा परमेश्वरयागु वचन ज्या याना तं च्वनीगु व जीवन बीगु खः। थ्व निखें धाः दुगु तवार स्वयाः नं ज्वः, थ्वं दुने थयंक वनाः प्राण व आत्मायात छुतय यानाबी, साहा व स्यःयात छुतय यानाबी। अले मनुतयगु नुगलय च्वंगु खें व इच्छायात ल्ययाः जाँचय याइ।

13 परमेश्वरं मखंगु छुं हे महु। सृष्टियागु फुक्क खें वयकलं खं। थ्व हे परमेश्वरयात झीसं थथःगु ल्याःचाः बीमाः।

दकलय तःधंम पुजाहारी येशु हे खः

14 स्वर्गयुं झायादीमह परमेश्वरया काय येशु हे झी दकवसिबय तःधंम पुजाहारी जगुलि झीसं मानय यानाः वयागु विश्वासयात अज्जं क्वातुकाच्वनेमाः।

15 झी दकलय तःधंम पुजाहारी झी बमलाइबलय छुं याये मफुमह मखु, बरु झीत थें वयकःयात नं फुक्क खेंय शैतानं जाँचय यात, अयसां वयकलं पाप यानामदी।

16 अयजुगुलि झीपिं भचा हे मग्यासे परमेश्वरया सिंहासनया न्हाःने वनेनु। अले वयकलं झीत दया यानाः माःबलय माःकथं झीत ग्वाहालि यानादी।

5

1 परमेश्वरनापं स्वापु दूगु खेंय मनुतयपाखें इमिगु पापया निति बलि बित व छायाछी यायेत न्हापा न्हापा मनुतयगु हे पुचलं दकलय तःधंम पुजाहारी ल्यइगु खः।

2 थज्याःमह पुजाहारी थः नं बमलाःमह जगुलि मस्युपि व मखुगु लँय जुइपिनाप नं क्वमिलतु ज्याः खें ल्हाये फइ।

* 3:11 ३:१०-११ भज ११:१०-११ * 3:15 ३:१५ भज ११:१०-११ * 3:18 ३:१८-१९ गन्ती १:४१-४५ * 4:3 ४:३ भज ११:११ * 4:4 ४:४ उत २:२ * 4:5 ४:५ भज ११:११ * 4:7 ४:७ भज ११:१०-११ * 4:8 ४:८ व्य ३१:१५; यहो २२:४ * 4:10 ४:१० उत २:२

- 3 अयज्गुलि वं मेपिनिगु पापयागु निति बलि बीबलय् थःगु हे पापयागु निति नं बलि बीमाः ।*
 4 सुं मनु थयःम्हं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी जुइ मखु। हास्नयात परमेश्वरं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी यानादी थें तुं मेपिन्त नं वयकलं हे दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी ल्ययादी।*
 5 अथे हे ख्रीष्ट नं थयःम्हं तुं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी जुयादीगु मखु, बरु परमेश्वरं हे वयकःयात ल्ययाः थथे धयादिल –
 “छ जिम्ह काय् खः,
 थौमिसें जि छिमि बाः जुल।”*
 6 हानं मेथाय् थथे च्वयातःगु दु –
 “मल्कीसेदेक थें
 छ न्हाबल्लैया लागि
 पुजाहारी खः।”*
 7 संसारय् दीबलय् हे येशुं मिखाय् ख्वबि हायकाः थःत हानं म्वाका दीम्हयसित बिनिति व प्रार्थना यानादिल। वयकः क्वमिल्लुम्ह ज्गुलि व बाःयात दुगुगलनिसें मानय् यानादीम्ह ज्गुलि वयकःयागु बिनिति व प्रार्थना परमेश्वरं न्यनादिल।*
 8 परमेश्वरया काय् जुयाः नं वयकलं थःम्हं स्यगु दुःखकष्टं यानाः परमेश्वरयागु आज्ञा मानय् यायेगु सयकादिल।
 9 अले छकः फुककः पूवम्ह जुयादी धुंकाः वयकः थःगु आज्ञा मानय् याइपिन्त सदां दयाचवनीगु मुक्ति बियादीम्ह जुयादिल।
 10 परमेश्वरं वयकःयात मल्कीसेदेक थें दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी यानादिल।
 विश्वासयात मत्वःतेगु ख्याच्वः
 11 थ्व खँय् धायेमानिगु यक्व हे दु, अयनं छिमिसं मथ्गुलि छिमिति थुइकेत थाकु, छायाधाःसा छिमिगु न्यनेगु शक्ति कम जुयावने थुंकल।
 12 आः ला छिपि मेपिन्त स्यनीपि जुइमाःगु खः। अयनं परमेश्वरयागु खँय् छुं हे मस्यनिगुलि छिमिति मेपिन्त स्यनेमाः थें च्वं नि। छिपि दुधुंगु नसा नये मफुनिपि मांयागु दुरु त्वने मानिपि थें जुयाच्वन।
 13 मांयागु दुरु जक त्वनाचवनीम्ह ला अइमं मचा हे तिनि जुइ। थज्याःम्हयसिनं छु भि, छु मभिमं धकाः थुइके फइ मखु।*
 14 दुधुंगु नसा ला तःधिकःपिनिगु निति खः। इमिसं थःगु अनुभवं भिंगु छु खः, मभिमं छु खः धकाः बांलाक ल्यये फइ।

6

- 1 अयज्गुलि ख्रीष्टयागु न्हाचुं जक सयका च्वनेगु त्वःताः मेमेगु दुयंगु व ततःधंगु खँ नं सीकेमाः। मखुगु, मभिमं व परमेश्वरयात मयःगु ज्याखँ यायेगु त्वःताः पश्चाताप यायेगु, वयकःयात विश्वास यानाच्वनेगु,
 2 बत्तिस्मा कायेगु, छैन्य ल्हाः तयाः प्रार्थना यायेगु, सीपि हानं म्वाना वइगु, अले दकलय् लिपा याइगु न्याययागु खँ जक झीसं लिसा लिसा कयाः स्यनाच्वने मजिल।
 3 परमेश्वरं झीत थुलि अच्वः सयके ब्यसा झीसं सयका वने।
 4 छकः परमेश्वरयागु जः काये धुंक्पि, स्वर्गयागु वरदान काये धुंक्पि व पवित्र आत्मां जाये धुंक्पिन्त हानं पश्चाताप याके फइ मखु।
 5 थुकथं वयकः नाप मिलय् जुइ धुंक्गुलि वयकःयागु खँ भि धकाः थुमिसं स्यु। परमेश्वरयागु राज्ययागु अजू चायापुगु शक्ति ग्य् च्वं धकाः नं थुमिसं थुइके धुंक्ल।
 6 अयनं हे थुमिसं वयकःयात त्वःतावन धाःसा थुमिति पश्चाताप याकाः हानं लित हये फइ मखु। छायाधाःसा थुमिसं हानं छकः फुककसिया न्हाःने परमेश्वरया काय्यात कूसय् यख्खानाः बेइज्जत याइ।
 7 परमेश्वरं हे पृथ्वीइ वा वयकादीगुलि बुँज्या याइपिन्सं थःपिन्त माःगु अन्न सयक्की। थुकथं इमिसं वयकःयागु आशिष काइ।
 8 कं व चाँय् जक बुयावल धाःसा व बुँ ज्यालग्य् जुइ मखु। उकी ला परमेश्वरयागु साराः लाइ, अले मि तइ।*
 9 यःपि दाजुकिजापि, जिमिसं थथे धयासां छिमिगु बारे थ्व स्वयाः भिंगु व मुक्तिनाप स्वापु दुगु खँयागु हे जिमिसं भरोसा कयागु दु।
 10 परमेश्वरं अन्याय यानादी मखु। छिमिसं यानाच्वंगु वयकःयागु ज्या व वयकःयात माया यानाच्वंगु खँ, अले दाजुकिजापिन्त ग्वाहालि याःगु व यानाच्वंगु खँ नं वयकलं ल्वःयंकादी मखु।
 11 थुकथं हे छिमिसं मन तयाः लिपा तक्त कुतः यानाचवनी धकाः जिमिसं मनं तुनाच्वना। अले छिमिगु आशा नं पूवनी।
 12 छिपि अल्छी ज्गु जिमित मयः, बरु दुगुगलनिसें परमेश्वरयात विश्वास याःपि मनूतयसं थें वयकलं बी धयादीगु कायेत कुतः या।
 परमेश्वरं धयादीगु खँ पक्का जू
 13 परमेश्वरं अब्राहामयात बचं बियादीबलय् थः स्वयाः तःधंम्ह सुं हे मदुगुलि थःगु हे नामं थथे पाफयादिल –
 14 “जिं छन्त आशिष बी,
 अले छं सन्तान नं
 यक्व दयक्काबी।”*

- 15 अब्राहाम हथाय् मचासे पियाच्वंगुलि परमेश्वरं बियादी धकाः बचं बियादीगु आशिष वयात दत।
 16 मनूतयसं थः स्वयाः तःधंम्हयसिगु नामय् पा फइ। अले थःगु टुं बिटुं नं भिक्की।
 17 परमेश्वरं बी धकाः धयादीपि मनूतयत थःम्हं बी धकाः धयादीगु खँ पाइ मखु धकाः नं पाफयादिल।
 18 थथे गुब्बं हिली मखुगु थ्व निता खं वयकःपाखें बचय् जुया च्वनापि झीत नं झीसं आशा यानाच्वनागु खँय् बल्लाना च्वनेत साहस बी।
 19 थ्व हे आशाय् झीपि म्वानाच्वनागु दु। थ्व धातयें व पक्का खः। अले थ्व देगलय् च्वंगु पर्दाया दुने थ्यकः थ्यं।*
 20 झीगु निति येशु न्हाः हे मल्कीसेदेक थें सदांया लागि दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी जुयाः अन दुहांं ज्ञाये धुंक्ल।*

7

अब्राहाम स्वयाः मल्कीसेदेक तःधं

* 5:3 ५:१३ लेवी १:७ * 5:4 ५:१४ प्रस २०:१ * 5:5 ५:२५ मज २:७ * 5:6 ५:२६ मज ११:०:४ * 5:7 ५:३० मती २६:२६-४६ मर्क १४:३२-४२; लूक २२:२९-४६ * 5:13 ५:२९-३३ १ कोर ३:२ * 6:8 ६:८ उत ३:१७-१८ * 6:14 ६:१४ उत २२:१६-१७ * 6:19 ६:१९ लेवी १६:२ * 6:20 ६:२० मज ११:०:४

- 1 श्व मल्कीसेदेक शालेमयाह जुजु, अले दकलय् तःधंह परमेश्वरया पुजाहारी खः। लडाइँलय् जुजुपिन्त त्याकाः लिहां वयाच्वंमह अब्राहामयात नाप लानाः मल्कीसेदेक आशिष बिल।
- 2 अब्राहामं जुजुपिन्त त्याकाः हःगु सम्पतियागु शिब्वय् छब्व मल्कीसेदेकयात बिल। मल्कीसेदेकया नांया अर्थ “धार्मिकताया जुजु” खः, अले शालेमयाह जुजु जुगुलि वयागु नांयागु अर्थ “शान्तिया जुजु” धकाः नं थुइक्।[☆]
- 3 वया मांभो व तापाःबाज्यापिनिगु खँ गनं हे च्वयातःगु मदु। अले व सीगु व बगु खँ नं गनं च्वयातःगु मदु। व परमेश्वरया काय् थें सदांयात पुजाहारी जुयाच्वनी।
- 4 मल्कीसेदेक गुलि तःधंह खः धकाः छिमिसं हे थुइकेफु। झी तापाःबाज्या अब्राहामंनपं वयात थःमह लडाइँलय् त्याकाः हःगु सम्पतियागु शिब्वय् छब्व बिल।
- 5 लेवीया पुजाहारी जुयाच्वंपि सन्तानं व्यवस्थाय् च्वया तः थें थः हे इस्राएली दाजुकिकजापिन्के इमिसं कमय् याःगु शिब्वय् छब्व कयाच्वन। लेवीया सन्तान व इस्राएलीत फुक्कं अब्राहामया हे सन्तान खः।[☆]
- 6 मल्कीसेदेकं लेवीया सन्तान मखुसां अब्राहामयाके शिब्वय् छब्व सम्पति काल। अले हानं परमेश्वरं बाचा चिनादीमहयसित हे आशिष बिल।
- 7 तःधंमहयसिनं चिधंमहयसित आशिष बी धकाः ला सि हे स्यु।
- 8 छये सीमानिपि पुजाहारीतयसं शिब्वय् छब्व काल, मेखे गुबलें मसीमह धयातःमह मल्कीसेदेकं शिब्वय् छब्व काल।
- 9 थये नं धायेफु – “शिब्वय् छब्व काइमह लेवी नं अब्राहामपाखें मल्कीसेदेकयात शिब्वय् छब्व बिल।”
- 10 छायाःसा मल्कीसेदेकं अब्राहामयात नापलाःबलय् लेवी थः तापाःबाज्या अब्राहामयागु मह्य हे दु।
- 11 लेवी पुजाहारीतयगु ज्यां हे झीपि बचय् जुइगु खःसा मेमह पुजाहारी छाया माल? थ्व मेमह पुजाहारी हासुन थें मखु, बरु मल्कीसेदेक थें खः।
- 12 मेमह पुजाहारी हिलीबलय् व्यवस्था नं हिलेमाः।
- 13 थ्व धयाच्वनागु मेगु हे कुलयामहयसिया बारे खः। वयकःया कुलयापि सनानं पुजाहारीया ज्या याःगु मदु।
- 14 येशू ख्रीष्ट यहदा कुलय् बरु खः धकाः ला फुक्कसिनं स्यु। मोशां पुजाहारीयागु खँ ल्हाःबलय् यहदा कुलयागु नां मकाः।

मल्कीसेदेक थें ज्याःमह मेमह पुजाहारी

15 थ्व खँ आः झन बांलाक सी दइ – मल्कीसेदेक थें ज्याःमह मेमह पुजाहारी वये धुंकल।

16 वयकः व्यवस्थाकथं पुजाहारी जुयादीगु मखु, बरु सदां दयाच्वनीगु जीवनयागु शक्ति जुयादीगु खः।

17 धर्मशास्त्रय् हे थये च्वयातःगु दु –

“मल्कीसेदेक थें

छ नं न्हाबलेंया लागिं

पुजाहारी खः।”[☆]

18 न्हापायागु व्यवस्था ज्यालगय् मज्गु जुगुलि लिकया छवये धुंकल,

19 छायाःसा व्यवस्थां झीत छुं हे याये मफुत। आः धाःसा झीत वया सिबय् भिगु आशा बियादीगु दु। गुकिं झीत परमेश्वरया न्हाःने थ्यंकी।

20 परमेश्वरं मेपिन्त पाफयाः पुजाहारी यानादीगु मखु, तर वयकःयात पाफयाः पुजाहारी यानादीगु खः।

21 येशूयात वयकलं पाफयादीगु खँ थुकथं च्वयातःगु दु –

“परमेश्वरं थःगु मन हिले मखु

धयाः थये पाफयादिल –

‘छ सदांयात पुजाहारी जुइ।’ ”[☆]

22 थये पाफयादीगुलि येशू छगु भिगु बाचायागु जमानी जुयादिल।

23 मेपि पुजाहारी सिनावनीपि जुगुलि इमिसं सदां ज्या यानाच्वने मखन। अले इमिगु ल्याः नं यक्व दत।

24 येशू धाःसा सदां म्वाना च्वनीमह जुगुलि वयकःया पुजाहारीया ज्या न्हाबलें दयाच्वनी।

25 अयजुगुलि हे नं वयकःयात विश्वास यानाः परमेश्वरया न्हाःने वइपिन्त वयकलं आः हे सदांया निति बचय् यानादी फु, छायाःसा इमिगु निति वयकलं परमेश्वरयात न्हाबलें बिन्ति यानाच्वनादीगु दु।

26 झीत मालाच्वंमह दकलय् तःधंमह पुजाहारी येशू हे खः। वयकः पवित्रमह व दोष मदुमह खः। वयकःयात पापीतयगु पुचलं अलग तयादीगु दु, अले स्वर्गय् नं दकलय् तःधंमह यानादीगु दु।

27 वयकलं मेपि दकलय् तःधंमह पुजाहारीतयसं थें न्हियान्हिं थःगु व मेपिनिगु पापयागु निति बलि बियाच्वने माःगु मदु, छायाःसा थःत लः ल्हानादीबलय् हे वयकः सदांया निति छकलं बलिदान जुइ धुंकल।[☆]

28 व्यवस्थां सिद्ध मज्जिपि मन्तयत दकलय् तःधंमह पुजाहारी दयकल। व्यवस्थाया लिपा वःगु परमेश्वरं पाफयादीगु बाचाय् धाःसा वयकःया काय्यात सदांया निति सिद्धमह पुजाहारी यानादिल।

8

येशू स्वर्गय् दकलय् तःधंमह पुजाहारी खः

- 1 जिमिसं धयाच्वनागु मू खँ थ्व हे खः – झीके थज्याःमह दकलय् तःधंमह पुजाहारी दु, गुमह स्वर्गय् परमेश्वरया सिहासनया जवपाखे च्वनादी।[☆]
- 2 अन वयकलं पवित्रगु थासय् पुजाहारी जुयाः सेवा यानादी। थ्व थाय् मन्तयसं दयक्कू मखु, परमेश्वरं हे दयकादीगु खः।
- 3 तःधंमह पुजाहारीत फुक्कं परमेश्वरयात बी हःगु छायेत व बलि बीत तयातःपि खः। अयजुगुलि झी दकलय् तःधंमह पुजाहारी नं छुं न छुं ला छाये हे माल।

4 वयकः थ्व संसारय् च्वनादीगु जुसा पुजाहारी जुयादी मखुगु, छायाःसा व्यवस्थाय् च्वया तः थें छायाछी याइपि पुजाहारीत ला थन द हे दु।

5 इमिसं पुजाहारी जुयाः थन याइगु ज्या ला स्वर्गय् जुगु ज्याखँया किपालु जक खः। मोशायात नं वं पाल ग्वेत्येबलय् परमेश्वरं थये धयादीगु खः

“जि छन्त गुँचवकाय्

☆ 7:2 ७:२१-२३ १४:१९-२०

☆ 7:5 ७:५, गन्ती १८:२२

☆ 7:17 ७:१७ ७:२० १९:५

☆ 7:21 ७:२१ ७:२१ १९:५

☆ 7:27 ७:२७ लेवी १:७

☆ 8:1 ८:१ १९:५

क्यनागु नमूनाकथं
ध्व फुक्कं बालाक दयुकि।”^{१०}

6 येश्यात इपि स्वयाः न तसकं तःधंह पुजाहारी दयुकादीगु खः। अथे हे परमेश्वर व मनूतयगु दथुइ वयकलं चिनादीगु न्हगु बाचा नं न्हापायागु पुलांगु बाचा स्वयाः तःधं, छायधाःसा उकी अज्ज भिगु खँया बचं बियातःगु दु।

येश न्हगु बाचा बीमह खः

7 न्हापायागु बाचाय् दुंगु मदुगु जूसा लिपायागु बाचा चिनादी माली मखुगु।

8 परमेश्वरं इमिगु दुबिदुंयात क्यनाः थथे धयादिल –

“इसाएलयापिं व यहदायापिलिसे
जिं न्हगु बाचा चीत्यनागु ई
वयाच्वंगु दु।”^९

9 इमि तापाःबाज्यापिन्त

मिश्र देशं लिंगना हये धुंकाः

इपि लिसे चिनागु थें ज्याःगु बाचा
ध्व मखु।

जिं चिनागु बाचायात

इमिसं च्युताः मतःगुलि नं

जिं इमित च्युताः मयानागु खः।

10 जिं इसाएलीतलिसे

चीत्यनागु बाचा थुकथं खः –

‘जिं थःगु नियम इमिगु मनय्

थ्यंक तयाबी,

अले इमिगु नुगलय नं चवयाबी।

अले जि इमि परमेश्वर जुइ

व इपि जिमह मनूत जुइ।’

11 ‘प्रभुयात म्हसीकी’ धकाः

इमिसं थः जःलाखःलापिन्त

व दाजुकिजापिन्त नं

स्यना जुइ माली मखु,

छायधाःसा

विधिकःपिन्सनिसें कयाः

तःधिकःपिन्सं तकं

जितः म्हसी।

12 इमिसं याःगु मभिगु

बामलाःगु ज्याखँ

फुक्कं जिं क्षमा यानाबी,

अले इमिगु पाप नं

जिं लुमके मखु।”

13 न्हगु बाचा धयादीगुलि हे परमेश्वरं न्हापायागु बाचायात पुलां यानादिल। पुलां जुयावंगु जुक्क मदयावनी।

9

पृथ्वीइ व स्वर्गय जुइगु सेवा

1 न्हापायागु बाचाय नं परमेश्वरयात गथे यानाः सेवा यायेगु धयागु खँ च्वयातःगु खः। अबलय इमिसं पृथ्वीइ हे पवित्रगु थाय् दयुक्कगु खः।

2 इमिसं पाल ग्याः निक्क क्वथा दयुकल। न्हापांगु क्वथाय् त्वाःदेवा, तेबिल व छायेहःगु मरि तयातःगु दइ। व थाय्यात पवित्रगु थाय् धाइ।^१

3 निगुगु धकिया दुने च्वंगु थाय्यात महा-पवित्रगु थाय् धाइ।^२

4 थन लुंयागु गुं थनेगु वेदी व लुं भुनातःगु बाचा चिनादीगु सनू दु। व सनू दुने लुंयागु थलय मन्न तयातःगु दु, अले चुलि ह्याच्वंगु हासुनयागु तुतां छपु, व व्यवस्था च्वयातःगु ल्वहं पौ निपाः तयातःगु दु।^३ 5 ध्व सनूया घःने परमेश्वर च्वनादीगु थाय्यात किंकाः कःबतयगु पप् चक्कंकाः तसकं बालाक तयातःगु दु। ध्व फुक्क खँ छता छता दतले आः कना च्वनेत मलाः।^४

6 ध्व फुक्क थुकथं दयुकाः पुजाहारीत न्हि न्हि पवित्रगु थासय् सेवा यायेत वनी।^५

7 दुने च्वंगु महा-पवित्रगु थासय् दयुं छकः दकलय् तःधंह पुजाहारी जक थःगु व मेपिनिगु मसीकं याःगु पापयागु निति हि छायेत दुहां वनी।^६

8 न्हापांगु पाल दयाच्वंतले महा-पवित्रगु थासय् दुहां वनेगु लँ चाइ मखु धकाः पवित्र आत्मां क्यनादीगु दु।

9 ध्व ला आःयागु ईयात क्यनादीगु छगु नमूना जक खः। थुकिं थथे धाइ – परमेश्वरयात छाये हःगुलि व बलि बीगुलि स्रयागु नुगः यच्चुकाबी फइ मखु।

10 थथे नयेत्वेनेगु व थीथी कथं म्वःल्हइगु ला पिने क्यनेत जक खः। थज्याःगु थितिकुति न्हगु बाचा चिना मदीतलेयात जक खः।

ख्रीष्टयागु हि

^१ 8:5 ८:५ प्रस २५:२०

^२ 8:8 ८:८ थर ३१:३१-३४

^३ 9:2 ९:२ प्रस २६:२-३०; २५:२३-३०,३१-४०

^४ 9:3 ९:३ प्रस २६:३१-३३

^५ 9:4 ९:४ प्रस ३०:१-६; २५:१०-१६; १६:३३;

गन्ती १०:८-१५; प्रस २५:१६; व्य १०:३-५

^६ 9:5 ९:५ प्रस २५:१८-२२

^७ 9:6 ९:६ गन्ती १८:२-६

^८ 9:7 ९:७ लेवी १६:२-४

11 ख्रीष्ट ला थन दुग फुक्क भिगु खँया दकल्य तःधंम पुजाहारी जुयाः ज्ञायादीगु दु। वयकः ज्ञन तःधंग व सिद्धगु थासय् दुहां ज्ञायादीगु दु। थ्व मन्तयसं दयकृगु मखु, अले सृष्टि यानातःगु थ्व संसारयागु नं मखु।

12 वयकः दुगुचा व द्रुहंचातयगु हि हायकाः मखु, बरु थःगु हे हि हायकाः उद्धार बीम्ह जुयाः छकलं हे सदांयात महा-पवित्रगु थासय् दुहां ज्ञाःगु खः।

13 दुगुचा व द्रुहंयागु हि, अले होमबलिइ छाःमह छसु हे मब्यानिमह सायागु नौ हलाः ला शुद्ध मजुमह मन्यात शुद्ध याइ धाःसा*

14 म्वाःमह परमेश्वरयागु सेवा यायेत ख्रीष्टयागु हि ज्ञान गुलि जक झीगु नुगः यचुकु हया बीगु जुइ? ख्रीष्टं पवित्र आत्मां जायाः ख् मद्रुमह बां जुयाः थःत हे परमेश्वरयात छायादिल।

15 परमेश्वरं बी धकाः धयादीगु सदां दयाच्चनीगु आशिष वयकःया ल्ययातःपिं मन्तयसं काये दयेमा धकाः थथे न्हगु बाचा चिनाः ख्रीष्ट परमेश्वर व मन्तयगु दथुइ च्वनादीगु खः। न्हापागु बाचाय् मन्तयसं याःगु अपराधं आः छुत्कारा दइ, छायाधाःसा थ्व हे ज्याया लागि वयकः सिनादी धुकल।

16 इच्छापत्र च्वया तः थें याये न्ह्यः इच्छापत्र च्वया ब्युमह मन् सी धुकल धकाः दसि क्यनेमाः।

17 इच्छापत्र च्वया ब्युमह मन् म्बाना च्वंतले इच्छापत्र ज्यलगाय जुइ मखु। च्वया ब्युमह मन् सीधुकाः तिन ज्यलगाय जुइ।

18 अयजगुलि न्हापायागु बाचा नं हि छाकाः हे चिनातःगु खः।

19 मोशां व्यवस्थाय च्वयातःगु फुक्क अजा ब्वना न्यकूबलय् दुगुचा व द्रुहंचायागु हि ल्वाकछ्यानातःगु लः, हिसप घँय व ह्याउँगु ऊनं व्यवस्थायागु सफलुइ व मन्तयत थथे धकाः हा यात –

20 “परमेश्वरं छिमित आज्ञा बियादीगु बाचायागु हि थ्व हे खः।”*

21 थथे हे मोशां पाल व सेवा यायेत छ्यलेमाःगु फुक्क थलबलयं नं हि हा हा यात।*

22 धाथें हे व्यवस्थायाकथं हि फुक्कयात शुद्ध याइ, अले हि महायकं पाप क्षमा जुइ मखु।*

ख्रीष्ट सिनादीगुलि पाप हया वनी

23 स्वर्गयागु किपाल् थें जक यानाः दयकातःगु थ्व फुक्कयात थथे हि शुद्ध याये हे माः। अथे हे स्वर्ग्य च्वंगुयात ला थ्व स्वयाः भिगु बलिदानं शुद्ध यायेमाः।

24 ख्रीष्ट मन्तयसं स्वर्गयागु किपाल् थें जक यानाः दयकातःगु महा-पवित्रगु थाय दुने मखु, बरु झीगु निति स्वर्ग्य हे परमेश्वरया न्ह्यःने ज्ञायादीगु दु।

25 दकलय् तःधंमह पुजाहारी दँयदसं थःगु हि छायेत मखु, बलि बियाः हि छायेत परमेश्वरयागु न्ह्यःने वनी। ख्रीष्ट ला थःगु हि मखु तर मेपिनिगु हि छायेत महा-पवित्रगु थासय् ज्ञायादी।

26 थथे ज्ञाःज्ञाः पति ज्ञायेमाःगु जूसा ला ख्रीष्टं संसारयागु सृष्टि जूसानिसं तःकः मछि दुःख सी मालिगु खः। तर वयकः संसारयागु अन्त जुइ त्ययकाः आः सदांयात छकलं ज्ञायाः मन्तयगु पाप हया छ्वयेत थः हे बलिदान जुयादिल।

27 मन् छकः सी, अले सीधुकाः वयागु न्याय जुइ।

28 अथे हे तःमह्यसिगु पाप हया छ्वयेत ख्रीष्ट नं छकः सिनादिल। वयकः निक्वः खुसि नं ज्ञाइतिनि। उबलय् वयकः पाप हया छ्वयेत मखु, बरु वयकःयागु लँ स्वयाच्चपिन्त बचय् यायेत ज्ञाइ।*

10

ख्रीष्टं छता हे जक बलि बियादिल

1 व्यवस्था थः हे पमवं, थ्व ला लिपा वइगु बांलाःगु खँया किपाल् जक खः। अयजगुलि दँयदसं बलि बीवं मन्त परमेश्वरया न्ह्यःने शुद्ध जुइ फइ मखु।

2 बलि बीवं शुद्ध जुइगु खःसा छाया हानं बलि बी माल? थुकि शुद्ध जुइगु खःसा ला बलि बीगु ज्या दिके माःगु खः। थज्याःमह मन्यागु नुगलं वयात हानं पापी ठहरय मयायेमाःगु खः।

3 थथे बलि बियाः ला ज्ञन जक हे दँयदसं थःगु पाप लुमके थें जुइ।

4 द्रुहंत व दुगुचातयगु हि गुब्बसं पाप हया छ्वयेत फइ मखु।

5 उकि हे ला खः नि, थ्व संसारय् ज्ञाये धुकाः ख्रीष्ट परमेश्वरयात थथे धयादीगु –

“बलि बीगु व छायाछी यायेगु ज्यां

छि लयमताः

अयं छि जिगु निति

छगु मह तयार यानादीगु दु।

6 छि होमबलि व शुद्ध जुइगु बलि नं ययकामदी।

7 उकि जि धया –

‘जि वये धुन,

व्यवस्थाय् जिगु बारे

च्वया तः थें हे,

जि परमेश्वर!

छिगु इच्छा पुवंकेत

जि वये धुन।’ ”*

8 न्हापां ला वयकलं थथे धयादिल – “बलि बीगु व छायाछी यायेगु ज्यां छि लयमता। होमबलि व शुद्ध जुइगु बलि छि ययकामदी।” (गुगु व्यवस्थाय च्वया तःकथं याइगु खः।)

9 लिपा हान थथे धयादिल – “स्वयादिसँ, छिगु इच्छा पुवंकेत जि वयाच्चनागु दु।” थथे ख्रीष्टं न्हापायागु बलि बीगु ज्या मदयकाः थः हे बलि जुयादिल।

10 थुकथं वयकलं परमेश्वरयागु इच्छा पुवंकादिल। सदांयात गाक्क छकलं थःत हे बलि बियाः वयकलं झीगु पाप मदयका छ्वयादिल।

* 9:13 १२१३ लेवी १६:१५-१६; गन्ती १९:१६,१७-१९

* 9:20 १२१९-२० प्रस २४:१६-८

* 9:21 १२२१ लेवी ८:१५

* 9:22 १२२२ लेवी १७:१९

* 9:28 १२२८ यूसै ५३:१२

* 10:7 १०:१५-७ भाज ४०:६-८

11 फुकक पुजाहारीत न्हियान्हिधं परमेश्वरयाथाय बलि बीगु ज्या यानाचवनी। अले इमिसं न्ह्याबलें छता हे बलि बियाचवनी। थुकथं बलि बीगु ज्यां गुब्जसं पाप हुयाछवये फइ मखु।[☆]

12 खीचंठं धाःसा पापयागु निति सदांयात गाक्क छता हे जक बलि बियादिल। अले वयकः परमेश्वरयागु जवय चवनादीगु दु।

13 परमेश्वरं वयकःया शत्रुतयत वयकःयागु पालि तःले तथा मदितले वयकः अन हे पिया चवनादी।[☆]

14 पापं शूद्र जूपिन्त वयकलं छगु हे बलिदानं सदांया लागि सिद्ध यानादिल।

15 थ्व हे खँय पवित्र आत्मां नं थथे धकाः साक्षी बियादीगु दु –

16 “परमप्रभुं धयादिल –

उबलय् जिं इपि नाप

चीत्यनागु बाचा थ्व हे खः –

जिं थःगु नियम इमिगु मनय

थयंक तयाबी,

अले इमिगु नुगलय् नं चवयाबी।”[☆]

17 वयकलं हानं धयादिल –

“जिं इमिगु पाप

व इमिसं याःगु मभिगु ज्याखँ

हानं लुमके मखुत।”

18 थुकथं पाप क्षमा जुइ धुंकाः पाप हुया छवयेत हानं बलि बीमाःगु मन्त।

परमेश्वरया न्ह्यःने वनेनु

19 अयजुगुलि यःपि दाजुकिजापि, येश्यागु हिं यानाः महा-पवित्रगु थासय वनेत झीत छुं पंगलः मन्त।

20 पर्दा अथे धइगु वयकःयागु म्हं झीत छपु न्हगु व जीवन दुगु लेंपु चायकादीगु दु।

21 परमेश्वरया छँय झी छम्ह तःधंम्ह पुजाहारी दीगुलि

22 पवित्रगु लखं म्हं शूद्र यानाः बांमलाःगु व मभिगु खँ मतिइ मतसे, नुगः यचुकाः व विश्वासय बल्लानाः झीपि परमेश्वरया न्ह्यःने वनेनु।[☆]

23 थःपिसं यानागु आशायात झीसं बल्लाका चवनेमाः, छायाःधाःसा झीत बचं बियादीम्ह विश्वास याये बःम्ह खः।

24 झीसं थःशवय माया यायेगु व भिगु ज्या यायेगु मनय तयेमाः।

25 गुम्हं गुम्हयसिगु संगतिइ मवनेगु बानी दइ, झीपि धाःसा छथाय मुनेगु त्वःते मज्यु। अज्ज ला प्रभु झायादीगु दि न्ह्यःने वयेत्यंगु दु धकाः सीकाः

थःशवय साहस बीगु यायेमाः।

26 सत्य छु खः धयागु सीधुंकाः नं झीसं पाप याना जुल धाःसा झीगु पाप हुयाछवयेगु गुगु बलिदान हे दइ मखुत।

27 थुकिया पलेसा पाप याःम्हयसिनं परमेश्वरयागु सर्जौय फयेमाली। व सर्जौयया मि परमेश्वरया विरोधीतयत भस्म यानाबी।[☆]

28 मोशायागु व्यवस्था मानय मयाइम्ह मनुयात निम्ह स्वम्ह मनुखं साक्षी बिल धाःसा दया मतसे स्थानाछवइ धाःसा[☆]

29 परमेश्वरया काययात पालि तःले च्वंगु धुं तायकीपिन्त, थःत पवित्र याःगु बाचायागु हियात अशुद्ध तायकीपिन्त व दया यानादीम्ह पवित्र आत्मायात हेस्याइपिन्त गुलि जक अप्वः सर्जौय बी। छिमिसं हे बिचाः या।[☆]

30 “बदला कायेगु ज्या जिगु खः,

जिं हे बदला काये,”

धयादीम्हयसित झीसं म्हस्यु। थथे नं धयातःगु दु –

“परमप्रभुं हे वयकःया मनुतयत

न्याय यानादी।”[☆]

31 म्वाःम्ह परमेश्वरया ल्हातिइ लायेगु तसकं ग्यानापुगु खँ खः।

32 न्हापायागु खँ छकः लुमंकि – भिगु खँ न्यने धुंकाः व परमेश्वरयागु जः काये धुंकाः छिमित गुलि दुःखकष्ट ज्वल। अयनं छिमिसं विश्वास यायेगु मत्वःतु।

33 ग्वःकःमछि ला छिमित फुककसिगु न्ह्यःने बेइज्जत यात, अले हानं ग्वःकः ला थथे दुःख फये माःपि लिसे जुइ माल।

34 इयालखानाय लाःपिन्त छिमिसं दयामाया यानाः ग्वाहालि यात, अले हानं छिमिगु सम्पति लुतय यानाकाःसां छिपि लयताया हे च्वन, छायाःधाःसा छिमिके सदां दयाचवनीगु दक्कसिबय तःधंगु सम्पति दु धकाः छिमिसं स्यु।

35 अयजुगुलि छिमिसं साहस यायेगु त्वःते मते। छिमिसं थुकियागु तःधंगु इनाम काये खनीतिनि।

36 परमेश्वरयात यःगु ज्या यायेत व वयकलं बियादी धकाः धयादीगु कायेत छिमिसं नुगः क्वातुका च्वँ।

37 धर्मशास्त्रय च्वयातःगु दु –

“आः झाइम्ह मनु झाया हे दी,

लिबाकादी मखु।

38 जिम्ह धर्मी मनु धाःसा

विश्वासं हे म्वाइ।

सुनानं जितः त्वःतावन धाःसा

जिं वयात ययके मखु।”[☆]

39 झीपि अथे विश्वासं लिचिलाः स्थाना वनीपि मनुत मखु, बरु विश्वासं म्वाका तःपि खः।

☆ 10:11 १०:११ प्रस २१:३८ ☆ 10:13 १०:१३-१३ भज ११:११ ☆ 10:16 १०:१६ यर ३१:३३ ☆ 10:22 १०:२२ लेवी ८:३०; इज ३६:२५ ☆ 10:27 १०:२७ यशै २६:११
☆ 10:28 १०:२८ व्य १७:३५; १९:२५ ☆ 10:29 १०:२९ प्रस २४:८ ☆ 10:30 १०:३० व्य ३२:३५-३६ ☆ 10:38 १०:३८-३८ इब्र २:३-४

11

विश्वास

- 1 आशा यानागु खँ दइ धका: हुकक जुइगु व मखंगु खँ धाल्ये दु धका: धायेगु हे विश्वास ख:।
- 2 विश्वास याना: हे न्हापायापि मनुतयत परमेश्वरं ययकादिल।
- 3 विश्वास हे झींसं सीके फु, परमेश्वरं उजं बियादीगुलि संसारयागु सृष्टि जुल, अले थुकथं खने मद्दुगुलि खनेदयावल।^१
- 4 विश्वास हे हाबिलं परमेश्वरयात कथिनयागु स्वया: भिंगु बलि छाल। विश्वास याना: हे व परमेश्वरया न्हा:ने ठीक ठहरय जुल। अले वं छा:गु नं परमेश्वरं ययकादिल। विश्वास याना: हे हाबिल सी थुंकासां झीपिलिसे नवानाचवंगु दु।^२
- 5 विश्वास हे हनोकयात मसीकं स्वर्गय थत यंकल। परमेश्वरं हे थत यंकादीगुलि वयात सुनानं लुइके मफुत। वयात थत यंके न्हा: वं परमेश्वरयात लयतायकूगु ख:।^३
- 6 विश्वास मयायकं परमेश्वरयात लयतायके फइ मखु। वयक:याथाय वइमह मनुखं परमेश्वर दि, अले वयक:यात मालिपिन्त वयकलं इनाम बियादी धका: विश्वास याये हे मा:।
- 7 विश्वास हे नोअं परमेश्वरयागु खँ न्यन। परमेश्वरं वयात गुब्बं मखनिगु, लिपा जुइतिनिगु खँ धयादीगु ख:। परमेश्वरं धयादी थें वं सियागु त:ग्व:गु जहाज दयकल। अले उकीं हे च्वना: वं थ: जहानपिन्त बचय यात। थुकथं विश्वास याना: वं संसारं टुंकागु खँ क्यनाबिल, अले व थ: परमेश्वरया न्हा:ने ठीक ठहरय जुल।^४
- 8 विश्वास हे अब्राहामं परमेश्वरयागु खँ न्यन। परमेश्वरं वयात स:ता: थ:महं बी धका: धयादीगु देशय हूँ धका: उजं बियादिल। गन वनेगु धका: मसीकं हे वं थ:गु देश त्व:तावन।^५
- 9 विश्वास हे अब्राहाम परमेश्वरं बियादी धका: धयादीगु देशय वन, अले अन परदेशी थें जुया: पाल ग्वया: च्वन। अथे हे वया काय इसहाक, अले छय याकब नं परमेश्वरं बियादी धका: धयादीगुलि पाल ग्वया: च्वंच्वन।^६
- 10 अब्राहाम ला सदां दयाचवनीगु जगय परमेश्वरं हे दयकादीगु शहरय च्वनेत पिपाचवमह ख:।
- 11 विश्वास हे बुरा जुइ धुंका: नं अब्राहाम अबु जुइ फत। बाचा चिनादीमह परमेश्वरयात विश्वास या:गुलि बुरी जुइ थुंकासां साराया प्वाथय दत।^७
- 12 थुकथं सीत्य:मह बुरामह अब्राहामपाखें आकाशय चवंगु नगु थें यकव, अले फिसलय चवंगु फि थें ल्या: खाये मफयक सन्तान दत।^८
- 13 इपि फुककं विश्वास जक याना: परमेश्वरं बी धका: धयादीगु काये मखकं सिनावन। अथेसां परमेश्वरं बी धका: धयादीगु खँय इमिसं विश्वास या:। इमिसं थ:पिन्त पृथ्वीया लँजुवा:त जक तायकल।^९
- 14 थथे धया जुइपिन्सं थ:गु देश मालाचवंगु दु धका: सी दु।
- 15 इमिसं थ:पिन्सं त्व:ता वंगु देश लुमकंगु जसा इपि हानं व हे देशय लिहां वने दइगु ख:।
- 16 तर इमिसं व स्वया: भिंगु व बांला:गु स्वर्गयागु देशय वनेगु मनुतनाचवंगु दु। उकिं परमेश्वरं नं थ:त इमि परमेश्वर ख: धका: धयादीत लज्या चायामदी, छाया:सा वयकलं इमिगु निति छगु शहर हे दयकादीगु दु।
- 17 अब्राहामयात जाँचय या:बलय वं विश्वास याना: थ: हे काय इसहाकयात बलि बीत स्वत। परमेश्वरं बियादी धका: धयादीगु खँय विश्वास याना: हे वं थ: याक: काययात बलि बीत्यंगु ख:।^{१०}
- 18 थवयागु हे बारे परमेश्वरं वयात थथे धयादिल – “इसहाकयापाखें हे छं सन्तान दयावइ।”^{११}
- 19 परमेश्वरं सीमह मनुयात हानं म्वाकादी फु धका: अब्राहाम विश्वास याना: थथे इसहाकयात बलि बीत्यंगु ख:। उकिं अब्राहामयात ला छगुकथं इसहाक सिना: म्वानाव:मह थें हे जुल।
- 20 विश्वास हे इसहाकं याकब व एसावयात लिपा जुइतिनिगु खँयागु निति आशिय बिया थकल।^{१२}
- 21 विश्वास हे याकबं सीत्ययका: तुतामं चुया: परमेश्वरयात त:धका: योसेफया निमह कायपिन्त आशिय बिया थकल।^{१३}
- 22 विश्वास हे योसेफं सीत्ययका: इस्राएलीतयत परमेश्वरं मिश्र देशं लिगना यंकादी धका: धया थकल। अले थ:गु सीमहयात कनान देशय थुने यकिं धका: नं धया थकल।^{१४}
- 23 विश्वास हे मोशा बबलय बांला:गुलि वया मांभौपिन्सं जुजुयागु उजं खना: मग्यासे मचायात बुया: स्वला तक सुचुका तल।^{१५}
- 24 विश्वास हे मोशां त:धिका: जुइ धुंका: फारोहया म्हाय्या काय मखु धका: धाक।^{१६}
- 25 पापय च्वना: पलख मोजमज्जा यायेगु स्वया: परमेश्वरया मनुतलिसे दु:खकष्ट फयेगु हे वं ययकल।
- 26 मिश्रयागु दक्क सम्पति स्वया: मुक्ति बीमह खीष्टया निति हेला याका जुइगु हे वं त:धं तायकल, छाया:सा व परमेश्वरं बीगु सिरपा: कायेत पिपाचवमह ख:।
- 27 विश्वास हे जुजुयागु तं खना: मग्यासे मोशां मिश्र देश त्व:तावन। अले खने मद्दुमह परमेश्वरयात खं थें च्वंक नुग: क्वातुकाच्वन।^{१७}
- 28 दक्कसिबय न्हापां बूपिन्त स्याइमहयसिनं इस्राएलीतय न्हापा बूपिन्त मथीमा धका: मोशां विश्वास हे छुत्कारया नख: मानय यात, अले लुखाय हि छावकल।^{१८}
- 29 विश्वास हे इस्राएलीत बँय न्यासि वने थें लाल समुद्र छिनावन। मिश्र देशय च्वपि नं अथे हे समुद्र छिना: वंबलय दुना: सित।^{१९}
- 30 विश्वास हे न्हयन्हू तक चाले हूँ धुंका: यरीहोया प:खा: दुनावन।^{२०}
- 31 विश्वास हे राहाब धा:मह वेश्या परमेश्वरयात मानय मया:पि नाप सिनावने म्वा:ल, छाया:सा व चिवा कायके छवयाह:पि मनुतयत लसकुस यात।^{२१}
- 32 थुलि अन्व: छु धाये? गिदोन, बाराक, शिमशोन, गिन्ता, दाऊद, शम्पूल व अगामवक्तातयगु खँ ल्हाना: ब्याइ मखु।^{२२}
- 33 विश्वास हे इमिसं देश देश त्याका काल। विश्वास हे इमिसं बांलाक राज्य याना वन, अले विश्वास हे परमेश्वरं बी धका: धयादीगु काये खन। विश्वास हे इमिसं सिंहतयगु म्हुतुवा: तिकल।^{२३}
- 34 हाना हाना च्यानाचवंगु मि नं इमित छुं याये मफुत। तरवारं पाला: स्यायेत्यंबलय नं इपि बचय जुल। बमला:पि इपि, आ: तसकं बल्लाना वल। भचा मग्यासे ल्वाना: इमिसं पिने व:पि शत्रुतयत बिसिका छवत।^{२४}

* 11:3 ११:३ उत १:२; भज ३३:६; यह १:३ * 11:4 ११:४ उत ४:३-४ * 11:5 ११:५ उत ५:२२-२४ * 11:7 ११:७ उत ६:२३-२२ * 11:8 ११:८ उत १२:२-२ * 11:9 ११:९ उत १३:३ * 11:11 ११:११ उत १४:११-१४; २१:२ * 11:12 ११:१२ उत १५:२५; २२:१७; ३२:१२ * 11:13 ११:१३ उत २४:२५; १ इति २७:२५; भज ३०:१२ * 11:17 ११:१७ उत २९:१-४ * 11:18 ११:१८ उत ३०:१२ * 11:20 ११:२० उत ३०:२७-२९; ३१:७ * 11:21 ११:२१ उत ४०:३९; ४०:२० * 11:22 ११:२२ उत ५०:२२-२५; प्रस १३:१९ * 11:23 ११:२३ प्रस २:२; १:२२ * 11:24 ११:२४ प्रस २:२७-२२ * 11:27 ११:२७ प्रस २:२५ * 11:28 ११:२८ प्रस १२:२९-३० * 11:29 ११:२९ प्रस १२:३१-३२ * 11:30 ११:३० यही २:१२-२२ * 11:31 ११:३१ यही २:१२-२२; ६:२२-२५ * 11:32 ११:३२ न्याय ६:१९-२३; ४:२५-४:३३; १२:२९-३३; ११:२९-३३; १ शमू ११:२९-२ राज २:२१; १ शमू १:१-२५:१ * 11:33 ११:३३ दान ६:१-२७ * 11:34 ११:३४ दान ६:१-२७

- 35 विश्वासं हे मिसातयसं सीपि थः मन्तयत् म्वानावःगु खन। मेपिन्सं नं गुब्सं सीम्वायक म्वाना वये दयेमा धकाः दुःखकष्ट फयाः हे सिनानव।[☆]
 36 गुलिसिनं हेस्याकाः जुइ माल, गुलिसिनं कोर्रां दायके माल, अले गुलिसिनं चिकाः इयालखानाय कुंके माल।[☆]
 37 अले गुलिसितं ल्वहंतं कयकाः स्यात्, गुलिसितं निक् जुइक कःति फायबिल, गुलिसितं तरवारं पालाः स्यात्। अले गुलि मन्तयसं ला फै व दुर्यागु छेयागु वसः दयकाः पुनाजुल। अले चीमि जुयाः, दुःखकष्ट सियाः, क्वत्ययकाः जुइ माल।[☆]
 38 संसार इपि च्चने बहःगु मजुल। इपि मस्भूमि मस्भूमि, पहाडं पहाडं बिस्युं जुइ माल। अले गुफा गुफाय, पाक्व पाक्वय सुलाः जुइ माल।
 39 विश्वासं यानाः हे इमिसं थथे सह याये फुगु खः। अयनं इमिसं परमेश्वरं बी धकाः धयादीगु काये मखं।
 40 परमेश्वरं इतीत अज्ज भिगु व बालाःगु बियादीगु ग्वसाः खयादीगु दु। इतीनापं तु इपि नं सिद्ध जुइमा धकाः परमेश्वरं मन्तुनादीगु खः।

12

परमेश्वर इती बाः

- 1 थुकथं इतीसं इतीगु प्यखें थुलिमछि विश्वासया साक्षीत खनाच्वनागु दु। अयज्जगुलि इतीपि नं इतीगु लँय वइगु न्हाथें ज्याःगु पंगः व अःपुक इतीत तययकीगु पापयात चीकाः थ्येकेमाःगु थासय थ्यंके हे वने धकाः धैर्यं यानाः ब्वॉय वनेनु।
 2 अले इतीगु विश्वास श्शु यानादीमह व क्वचायकादीमह थेश्यात स्व, लिपायागु आनन्दया निति वयकः लज्या मचासे कूसया सास्ती फयादिल। वयकः आः परमेश्वरया सिहासनया जवय च्वनादीगु दु।
 3 पापी मन्तयप्याखें वयकलं थुलिमछि दुःख गये यानाः सह यानादिल जुइ, व बिचाः या। उकि छिपि नं आशा त्वःताः लिचिले मते।
 4 छिमिसं आः तं पापलिसे हि बाः वयक ल्वाये माःगु मनुनि।
 5 परमेश्वरं छिमित थःकाययात थें अती बियादीगु ल्वःमंके धुन ला?

“जि यःमह काय,

परमप्रभुं न्वानादीगु खँयात

छिमिसं बकंफुस्तु

तायके मते।

परमप्रभुं ब्वःबिल धकाः

छिमिसं आशा त्वःते मते,

6 छायाधाःसा परमप्रभुं

माया यानादीमहयसित

न्वाना नं दी।

थःकाय यानादीपिन्त

वयकलं सजौय नं बियादी।”[☆]

- 7 परमेश्वरं न्वानादीगुलि छिमिसं सह यायेमाः। वयकलं छिमित काय थें यानादीगु दु। अबुं न्वाना मतःमह काय सु जक दइ?
 8 वयकलं छिमित थथे न्वाना मदीगु जसा छिपि वयकःया काय जुइ मखु, बरु व्यभिचारं बूइ मचा थें जुइ।
 9 इतीत बुइका तःमह अबुं न्वाःथें इतीपि च्वना, उकि इतीसं वयकःयात मानय याना। छु इतीसं इतीत आत्माय बुइकादीमह बाःयागु खँ इन अण्वः न्यने म्वाः ला?
 10 इती अबुपिन्सं थःत यःकथं इतीत छुं ई तजक न्वानादिल। परमेश्वर बाःनं ला इती हे भिनेमा, अले वयकः थें पवित्र जुइमा धकाः न्वानादिल।
 11 इतीत थथे न्वानादीबलय न्हाइपुसे ला च्वनी मखु, बरु दुःख जक जुइ। अथेसां लिपा तंके सह यानाच्वनीपिन्त शान्ति दइ, अले परमेश्वरया न्हाःने नं ठीक ठहरय जुइ।

परमेश्वरयागु खँ मन्थपिन्त ख्याच्वः

- 12 अयज्जगुलि त्यानुगु ल्हाः व बमलाःगु तुति बल्लाकि।[☆]
 13 माथवंगु लँय जु। बमलाःगु तुति खल्यां मकायेमा, बरु लनेमा।[☆]
 14 फुककलिसे मिलय जुयाच्वनेगु व पवित्र जुयाच्वनेगु कुतः या। पवित्र मजुइकं सुनानं प्रभुयात खनी मखु।
 15 होश या, सुनानं परमेश्वरयागु दया माया काये मखेकाः च्वने म्वाःलेमा। मखुसा, बिख मां नुगलय हा कयाः छिमित स्यंकाबी।[☆]
 16 सुनानं व्यभिचार याये मते। अले एसाव थें परमेश्वरयात मानय मयाइह जुइ मते। छछाःया निति एसाव थःगु हक नं मिला।[☆]
 17 छिमिसं सि हे स्यु, लिपा व थः अबुयाके आशिष पंचबलय काये मखन। व थःमहं म्युगु हक खवलं नं लिभयाना काये मफुत।[☆]
 18 छिपि परमेश्वरयाथाय वनेगु धी फइगु सीने पर्वतय वये थें मखु। इम्राएलीत धाःसा मियाः पिहां वयाच्वंगु सीने पर्वतय वःगु खः। अन हाकुगु सुपाचं त्वपुयातःगु व ग्वःफय वयाः खिउंसे च्वनाच्वंगु खः।
 19 अन इमिसं तुही पुयाहःगु सः व परमेश्वरं न्वानादीगु सः ताल। वयकःयागु सलं तसकं ग्यानाः इमिसं आः हानं छसः हे न्वाना मदीमा धकाः बिन्ति यात।[☆]
 20 “थ्व पर्वतयात पशुतयसं जक थ्युसां ल्वहंतं कयकाः स्यानाब्यु” धकाः उजं बियादीगुलि इपि इन तसकं ग्यात।[☆]
 21 उबलय तसकं ग्यानापुसे च्वंगुलि मोशानापं थथे धाल – “जि ला ग्यानाः थरथर हे खाल।”[☆]
 22 छिपि ला म्वाःमह परमेश्वरयागु स्वर्गयागु शहर यस्शलेम, सियोन पर्वतय वःगु दु। अन दुलंदः स्वर्गदूत लयलयतातां मुनाच्वंगु दु।
 23 अन स्वर्गय नां च्वयातःपि, परमेश्वरया दकलय तःधिकःमह काययात विश्वास याना च्वपिनिगु पुचलय छिपि दुथ्याःगु दु। फुकक मन्तयत न्याय यानादीमह परमेश्वर दीथाय छिपि वःगु दु। अन धर्मी मनुया सिद्ध जुइ धुंक्पि आत्मात नं दु।
 24 छिपि न्हूगु बाचा चिनाः परमेश्वर व मन्तय दथुइ च्वनादीमह थेश्याथाय व बदलाया लागि हालाच्वंगु हाबिलया हिया पलेसा क्षमा या निति नवाइगु हाः हाः याःगु हिया थासय वःगु दु।[☆]

☆ 11:35 ११:२२५ १ राज १०:१७-२४; २ राज ४:२५-३० ☆ 11:36 ११:२२६ १ राज २२:२६-२७; २ इति १८:२५-२६; यर २०:२; ३०:२५; ३८:६ ☆ 11:37 ११:३७ २ इति २४:२१ ☆ 12:६ १२:५-६ अम्व ५:१७-२२; हितो ३:११-१२ ☆ 12:12 १२:१२ खी ३:५-१३ ☆ 12:13 १२:१३ हितो ४:२६ ☆ 12:15 १२:१५ व्य २१:४८ ☆ 12:16 १२:१६ उत २५:१९-३४ ☆ 12:17 १२:२७ उत २७:३०-३० ☆ 12:19 १२:१८-१९ प्रस ११:१६-२२; २०:१८-२२; व्य ४:१९-२२; ५:१२-२७ ☆ 12:20 १२:२० प्रस ११:२१-२३ ☆ 12:21 १२:२१ व्य ४:१९ ☆ 12:24 १२:२४ उत ४:१०

25 होश या, छिपिलिसे नवानादीम्हयसिगु खँ मन्यसे च्वने मते। थ्व संसारय च्वना: परमेश्वरयागु खँ न्यंकीम्हयसिगु खँ मन्यपिन्त ला मल्यंक् धासंलि स्मर्ग हे नवानादीम्हपाखे फस्वया जुइपिन्त जक ल्यंकी ला?*

26 उबलय वयकःयागु सलं पृथ्वी हे लिलिगिलिग सन। वयकलं आ: थ्व बचं बियादीगु दु –

“पृथ्वी जक मखु,
जिं आ: छक: हानं
आकाशयातनापं
संकावी।”*

27 थन “आ: छक: हानं” धयागु सृष्टि याना तःगुयात संकेगु व मदयेकेगु धका: धाःगु खः। अथे खःसा मसनिगु जक ल्यनी।

28 अयजगुलि संके हे फइ मखुगु राज्यय दुथ्याकादीगुलि डीसं परमेश्वरयात सुभाय बिया: वयकःयात यइपुक तःधंका: सेवा यायेमा।

29 डीम्ह परमेश्वर भस्म याना छवइम्ह मि खः।*

13

परमेश्वरयात गय याना: लयतायकेगु?

1 दाजुकिजापिं, थःथवय माया यायेगु त्वःते मते।

2 पाहां वःपिन्त दुकायत थाकुचाय मते। थथे याना: गुलिसिं सि हे मस्यसे स्वर्गदततयत दुकाःगु दु।*

3 थःत नं कुना तःगु थें हे तायका: कुना तःपिनिगु च्युता: ति। दुःख सियाच्वंपिन्त थःम्ह हे दुःख सियाच्वना थें च्वंक लुमंकेगु या।

4 ब्याहायात सकसिं तःधंकेमा:। निहतिपूया दथुइ थःथवय विश्वास दयेमा, छाथधा:सा व्यभिचार याइपिन्त व ब्याहा याये धुंका: नं मेपिं नाप जुया: स्यनिपिन्त परमेश्वरं न्याय यानादी।

5 छिमिगु जीवनय धिबायागु लोभं तापाक च्वँ। थःके गुलि दु उलि हे लुधंका च्वँ। परमेश्वरं धयादीगु दु –

“जिं छिमित गुबले
त्वःते मखु,
जिं छिमित गुबले
त्यागय याये नं मखु।”*

6 अयजगुलि डीसं संका मयासँ धायेफु –

“प्रभु जित: ग्वाहालि
यानादीम्ह खः।

जित: ग्याये माःगु मदु।
मनूतयसं जित:

छुं हे याये फइ मखु।”*

7 छिमित परमेश्वरयागु वचन स्यनीपिं गुस्तयत लुमंकी। इपिं गुकथं म्वानाच्वन, व स्वया: छिमिसं नं इमिसं थें हे विश्वास यायेगु या।

8 येशू ख्रीष्ट म्हिग: नं थौं नं अले सदां उथें हे जुयादी।

9 धीधी कथथा अजु चायापुगु स्यनातःगु खं छिमित मखुगु लँयु थंके मफयेमा। नयेत्वनेगुलि मखु, बरू परमेश्वरयागु दया मायां थःगु मनयात बल्लाकि, छाथधा:सा नयेत्वनेगुलिइ जक जुयाच्वंपिन्त गुक्सं भिं जूगु मदु।

10 डीगु छगु वेदी दु, गुकी छायेहःगु बलिपाखें पवित्र पालय ज्या याइपिं पुजाहारीतयसं नये मज्यु।

11 दकलय तःधंम्ह पुजाहारी महा-पवित्रगु थासय बलियागु हि छाये यनी। अले बांयागु म्ह जक छाउनीं पिने यना: उनाछवइ।*

12 अथे हे येशूयात नं शहरयागु ध्वाखां पिने थंका: स्यात। वयकलं थःगु हिं मनुतयगु पाप हुया छवयेत थथे याकादिल।

13 अयजगुलि डीपिं नं वयकःया निति हेला फया: ध्वाखां पिने वयकःयाथाय वनेनु।

14 डीगु निति थन सदां दयाच्वनीगु शहर मदु। डीपिं ला लिपा वइगु शहरयागु लँ स्वया च्वनापिं खः।

15 अयजगुलि डीसं सदां ख्रीष्टया नामय परमेश्वरयात तःधंकेमा:। थ्व डीगु म्हुतुं वयकःयात छाइगु बलि खः।

16 मेपिन्त भिका जुइगु व ग्वाहालि यायेगु त्वःमंके मते। थज्याःगु बलि हे परमेश्वर लयतायादी।

17 छिमिसं मण्डलीया थकालिपिनिगु खँ न्यँ, अले इमिसं धाःथें च्वँ, छाथधा:सा इमिसं थःगु ज्याया ल्या:चा: परमेश्वरयात क्यनेमा:गुलि छिमित बांलाक हेरचाह याना तइ। इमित थःगु ज्या लसतां याकेब्यु, इमित नुगलय स्याके मते। मखुसा छिमित हे बांलाइ मखु।

18 जिमिगु निति प्रार्थना याना हे च्वँ। जिमित विश्वास दु, जिमिगु नुगः यचुसे च्वँ, छाथधा:सा जिमित बांलाःगु ज्या जक याये मास्ति वः।

19 जिं छिमिथाय याकनं वये फयेमा धका: छिमिसं जिगु निति दनुगलनिसं प्रार्थना याना च्वँ।

प्रार्थना

20 परमेश्वरं तःधंम्ह फैजवा:

डी प्रभु येशूयात सीम्ह
हानं म्वाकादीगु दु।

अले वयकःयागु हे हिं

शान्ति बीम्ह परमेश्वरं

डीपिलिसे सदांया निति

बाचा चिनादीगु दु।

21 थ्व हे परमेश्वर छिमित

वयकःयात लयतायकेत
माकच भिगु बांलाःगु

* 12:25 १२:२५ प्रस २०:२२

* 12:26 १२:२६ हाग २:६

* 12:29 १२:२९ व्य ४:२४

* 13:2 १३:२ उत १:२१-२, ११:२-३

* 13:5 १३:५ व्य ३:१६,६,७ यहो १:५

* 13:6 १३:६ भज १:१८,६

* 13:11 १३:११ लेवी १४:२०

फुक्कं बियादीमा।
 थुकथं येश् ख्रीष्टपाठे
 झीपि वयकःयात ययक
 भ्वानाचवने फयेमा।
 वयकः सदां तःधना चवनेमा।
 आमेन।

- 22 यःपि दाजुकिजापि, चिचाहाकयक जूसां जि छिमित च्वयागु थ्व अर्ती छिमिसं बांलाक न्यना का।
 23 झी किजा तिमोथीयात त्वःता हःगु खँ जि छिमित सीके बियाचवना। व थन याकनं वल धाःसा जि वयात ब्वनाः आमकन वये।
 24 छिमि थकालिपिन्त व आमकन च्वपि फुक्क विश्वासीतयत् ज्वजलपा धयाब्बु। इटालियाय् च्वपि विश्वासीतयस् नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु
 द्।
 25 छिपि फुक्कसितं परमेश्वरं दया माया यानादीमा। आमेन।

याकूबं च्वःगु पौ म्हसीका

येश्या किजा याकूबं ध्व पौलय् रोमी साम्राज्यया थीथी शहरय् च्वनाच्चंपि यहदी विश्वासीतयत् ख्रीष्टियन चालचलन गथे जुइमाः धकाः थीथी अती बियातःगु दु।

याकूबं थुकी तःमि, चीमि, जाँचय् लाकीगु, भिंगु चालचलन, ख्वाः स्वयाः ज्या यायेगु, विश्वास व ज्या, मेयात खःकथं छ्यलेगु, भिंगु व मभिंगु बुद्धि, ल्वागु, घमण्ड, क्वमिलु जुइगु, मेपिन्त दोष बीगु, तःधंछुइगु, सह यायेगु व प्रार्थनाया बारे ध्वथुइकातःगु दु।

ध्व पौलय् विश्वास याःथें ज्या नं यानाक्यनेमाः धकाः बःबियातःगु दु।

ध्वलः पौ

न्हाखँ १:१

विश्वास व बुद्धि १:२-८

चीमि व तःमि १:९-११

जाँचय् याःगु व जाँचय् लाःगु १:१२-१८

वचन न्यं थें यायेमाः १:१९-२७

ख्वाः स्वयाः ज्या याये मज्य २:१-१३

विश्वास व ज्या २:१४-२६

मेयात लक्य हनेगु ३:१-१८

संसारयागु माया ४:१-५:६

मेमेगु अती ५:७-२०

याकूब

1 परमेश्वर व प्रभु येश् ख्रीष्टया दास याकूबयापाखें सारा संसारय् न्यंक वनाच्चंपि इस्त्राएलीतयगु झिनिगु कुलयापि मनुतयत ज्वजलपा।*

विश्वास व बुद्धि

2 दाजुकिजापि, छिमित न्हागु कथंथा दुःखकष्ट जू वसां लयताया च्वें।

3 छायाधाःसा छिमिगु विश्वास जाँचय् यात धाःसा झन जक छिमिगु विश्वास बल्लाइ।

4 थुकथं विश्वास बल्लाकाः छिमिसं भरोसा तयाच्वनेगु त्वःते मते। अले जक छिपि बल्लाइ, छुं नं मगाः मजुइक सिद्ध जुइ।

5 छिपि सुयातं बुद्धि माःसा परमेश्वरयाके पर्व, अले वयकलं वयात माक्व बुद्धि बियादी। वयकलं फुक्कसित माक्व बुद्धि बियादी, छायाधाःसा वयकः सुयातं छुं बीत नुगः मस्याः।

6 छिमिसं वयकःयाके पवनेबलय् वयकलं बियादी धकाः विश्वास यायेमाः। परमेश्वरं बियादी ला बियामदी ला धकाः मन्य संका तये मज्य। मन्य संका तयाः पवनीपि मनुत फसं थुखे उखे याःगु समुद्रया लःदुम्बः थें जुइ।

7 अथे मन्य संका तया जुइमह मनुयात परमेश्वरं छुं हे बियादी मखु।

8 थथे दोमन जूमह मनुयागु ज्याखँ थातय् लाइ मखु।

तःमिपि व चीमिपि

9 संसारय् चिधंमह दाजु वा किजां परमेश्वरया न्हाःने तःधं जुइ दुगुलिइ छयं धस्वाकी।

10 अथे हे तःमिह मनु नं चीमि जुइमाःगुलिइ लयता छायाधाःसा व इवाः जुयावनीगु ख्यलय् च्वंगु स्वां थें खः।

11 निभालं यानाः घोयं फुक्कं गनावनी, स्वां इवाः जुयाः हायावनी। अले छति बालाइ मखु। उकथं हे तःमिह मनु नं छन्हु सिनावनी।*

12 दुःखकष्ट जुयाच्वंमह लयं नं परमेश्वरयाके भरोसा तयाच्वंमह मनु धन्यमह खः। अथे दुःखकष्ट सीधुंकाः वयात परमेश्वरं वयकःयात माया याःपिन्त बी धकाः धयादीगु जीवनयागु श्रीपेच बियादी।

13 छुं गथे जुयाः सं मनु जाँचय् लात धाःसा व मनुखं “परमेश्वरं जितः जाँचय् यात” धकाः धाये मते। छायाधाःसा मभिंगु खं परमेश्वरयात जाँचय् याये फइ मखु, अले परमेश्वरं नं सुयातं स्यंकेत जाँचय् लाकादी मखु।

14 तर मनुयागु दुनुगालंनिसें हे मभिंगु बिचाः बुया वइ, अले मभिंगु ज्या याये मास्ति वयाः जाँचय् लाइ।

15 उकिं वयागु मतिइ बुयावःगु मभिंगु बिचाः बल्लाना वयाः वं पाप याइ। थथे वं पाप याना हे च्वन धाःसा व मनु सीधुंकाः नरकय वनी।

16 यःपि दाजुकिजापि, थःमह थःत धोखा बी मते।

17 फुक्क भिंगु भिंगु व सिद्धु वरदान च्वं, आकाशय च्वंगु फुक्क जः सृष्टि यानादीमह परमेश्वरपाखें वःगु खः। परमेश्वर गुबलें हिली मखु, वयकः हिलिगु किचः थें नं मखु।

18 वयकलं सृष्टि यानादीगु मध्ये न्हापांगु फल इपीपि जुइ फयेमा धकाः सत्य वचनपाखें झीत थःमह ल्ययादीगु खः।

वचन न्यं थें यायेमाः

19 यःपि दाजुकिजापि, ध्व खं ल्वःमंके मते – न्यनेगुलिइ चंख जु। बिचाः यानाः जक नवा, अच्वः तं पिकाये मते।

20 परमेश्वरया न्हाःने धर्मी जुया च्वनेत तं पिकया जुइ मज्य।

21 मभिंगु बांमलाःगु ज्याखँ त्वःताछव। छिमित स्यनातःगु परमेश्वरयागु वचनयात दुनुगलय् तयाति। ध्व हे वचनं छिमित पाप याके मन्ब्यसे पापं बचय् यानातये फु।

22 वचनयात न्यनेगु जक मखु, मानय् नं यायेगु या। थःमह थःत धोखा बी मते।

23 वचन न्यं थें मयाइमह मनु न्हायकनय थःगु ख्वाः स्वइमह थें जुइ।

24 थज्याःमह मनुखं थःगु ख्वाः न्हायकनय स्वतले खनी। अले हानं थःगु ख्वाः ग्य च्वं धयागु खं ल्वःमंका तुं छवइ।

25 सुनां मुक्ति बीगु सिद्धुगु परमेश्वरयागु व्यबस्था ब्वनाः थुइकाः अथे हे याइ, अले ल्वःमंकी मखु, व हे धन्यमह खः। वं याःगु फुक्क ज्याय परमेश्वरं आशिष बियादी।

26 धर्मीम्ह धका: धया जुइम्ह मनुखं न्हा:ने ला: थें नवाना जुइ मज्यु। न्हा:ने ला: थें नवाना जुइम्ह मनुखं परमेश्वरयात मानय यांना जगु सिति वनी। अले हानं थुकथं याना जुइम्ह मनुखं थ:म्ह थ:त थगय् याइ।
27 परमेश्वर बा:यात य:गु भिगु बांला:गु धर्म ला मांबौ मद्रुपि मस्तयत व भा:त मदय धुंक्पि मिसातयत दु:ख जुइबलय ग्वाहालि यायेगु, अले ध्व संसारय मभिगु ज्याखं मयासं पवित्र जुयाचवनेगु ख:।

2

ख्या: स्वया: ज्या याये मज्यु

- 1 दाजुकिजापि, छिपि दकलय त:धंम्ह झी प्रभु येगु खीष्टयात विश्वास या:पि जुया नं छाये ख्वा: स्वया: व्यवहार यायेगु यानागु?
- 2 सुं छम्ह मनु लुंयागु अंगु न्हाणा: बांला:गु वसतं पुना: मण्डलीइ वल, अथे हे सुं छम्ह चीमिम्ह मनु नं भ्वाथ:गु वसतं पुना: वल धायका।
- 3 छिमिसं बांलाक वसतं पुनाव:म्ह मनुयात मानय याना: “झासँ, थन दिसँ,” अले चीमिम्ह मनुयात हेपय याना: “अन हे दनाच्वँ, अथवा बैय पचतुना च्वँ” धका:
- 4 धाल धा:सा छिमिसं ख्वा: स्वया: ज्या या:गु जुइ। छिमिसं थथे ख्वा: स्वया: ज्या यात धा:सा छिमित मभिगु बिचा: तया: न्याय या:गु द्रुपं जुइ।
- 5 य:पि दाजुकिजापि, जिं धयागु खँ न्यँ – संसारय चीमिपिन्त हे परमेश्वरं विश्वासय त:मि यायेत व वयक:यात माया या:पिन्त दुकाये धका: धयादीगु राज्यय दुकायेत ल्ययादीगु मखु ला?
- 6 तर छिमिसं ला चीमिपिन्त हे हेला यानाच्वन। छिमित त्याला त:पि सु? त:मिपि हे मखु ला? छिमित अदालतय यंकपी सु? त:मिपि हे मखु ला?
- 7 अले हानं छिमित स:तादीम्ह हनेमा:म्ह प्रभुयागु नां बेइज्जत यायेत स्व:पि नं त:मिपि हे मखु ला?
- 8 ज:लाख:लातयत नं थ:त थें माया यायेमा: धका: धर्मशास्त्रय च्वयात:गु परमेश्वरया राज्ययागु व्यवस्था छिमिसं मानय याना च्वंसा बां हे लात।*
- 9 मनुतयगु ख्वा: स्वया: ज्या यात धा:सा छिमिसं पाप या:गु जुइ। अले छिमित व्यवस्था मानय मया:पि धका: दोषी ठहरय याइ।
- 10 व्यवस्थाय च्वंगु दक्क फुक्क मानय याना: नं छंगु जक द्रुकल धा:सां व मनुखं व्यवस्था हे मानय मया:गु ति जुइ।
- 11 “व्यभिचार याये मते” धका: धयादीम्हयसिनं हे “मनुतयत स्याये मते” नं धयादीगु दु। सुनानं व्यभिचार मया: तर मनु स्यात धा:सा व व्यवस्था मानय मया:गु जुइ, अले व पापी जुइ।*
- 12 अयजुगुलि पापं छुतय याइगु व्यवस्थां न्याय काये खपि मनुतयसं थें नवायेगु व ज्या यायेगु या।
- 13 छायेधा:सा परमेश्वरं न्याय यानादीबलय दया माया मदुम्ह मनुयात दया माया यानादी मखु। दया माया दुपि मनुतयत दया माया हे क्यनादी।

विश्वास या:थें ज्या नं याना: क्यनेमा:

- 14 य:पि दाजुकिजापि, खीष्टयात विश्वास यानाच्वनगु दु धका: धया जुइम्ह मनुखं ज्या याना मक्यंसा, वं विश्वास याना जगु छु ज्यालगय जुल? थज्या:गु विश्वास वयागु उद्धार जुइ फइ ला?
- 15 पुनेत वस: मद्रुपि, नये मखपि दाजुकिजापि व तताकेहेंपि छिमिथाय दु धायका।
- 16 “परमेश्वरं छिमित आशिष बियादीमा, अले बांलाक नया तिया जु” धका: जक धया: छिमिसं इमित मा:गु नसा वस: बिया मखवल धा:सा छिमिगु विश्वास छु ज्यालगय जुल?
- 17 विश्वास याना थें ज्या नं यानाक्यने मफुसा वयागु विश्वास सीगु विश्वास जुइ।
- 18 सुनानं थथे धायेफु – “छंके विश्वास दु, जिके ज्या दु।” छं छु हे मयासँ विश्वास याना धका: जित: क्यनेफु ला? तर जिं ज्यां हे जिगु विश्वास क्यने।
- 19 परमेश्वर छम्ह हे जक दु धका: छं विश्वास याना च्वंसा, बां हे लात। भूतआत्मां नं थथे वयक: छम्ह हे जक दु धका: विश्वास या:, अले वयक: खना: ग्या:।
- 20 अय मखुं, खीष्टयात विश्वास याना ज् थें ज्या याना मक्यनीम्ह मनुखं वयक:यात विश्वास या:गु सिति वनी धका: छन्त क्यनाबी माल ला?
- 21 झी तापा:बाज्या अब्राहाम गथे जुया: धर्मी जुल, छं स्यु ला? थ:काय इसहाकयात वेदीइ छाये त्यंगुलि हे मखु ला, व धर्मी जगु?*
- 22 छं गथे थुइके मफुगु? अब्राहामं विश्वास या: थें ज्या नं यानाक्यन। वं या:गु ज्यां हे ला ख: नि, वयागु विश्वास सिद्ध जगु।
- 23 थुकथं धर्मशास्त्रय च्वयात:गु ध्व खँ पवन – “अब्राहामं परमेश्वरयात अथे विश्वास या:गुलि हे वयात धर्मीम्ह मनु धका: धयादिल।” “अब्राहाम जिम्ह पासा ख:” धका: परमेश्वरं हे धयादिल।*
- 24 विश्वास जक याना जुयां धर्मी जुइ मखु धका: ला थुकि हे सीदत नि। अयजुगुलि धर्मी जुइत विश्वास यायेगुयानापं ज्या नं याना: क्यनेमा:।
- 25 अथे हे राहाब धा:म्ह छम्ह मिसा वेशया नं देशयागु फुक्क खँ सीकेत व:पि यहदी मनुतयत बाय बिचा: बिसिके छव:गुलि हे ला ख: नि धर्मी जगु।*
- 26 गथे प्राण मन्त धायेवं मनु सी, अथे हे ज्या याना मक्यंसा विश्वास नं सी।

3

मेयात लकय हनेमा:

- 1 य:पि दाजुकिजापि, अप्व: गरु जुया: जुइ मते। गरु जुया जीपिन्त परमेश्वरं मेपिन्त स्वया: कडा जुइक न्याय यानादी। 2 झी फुक्कसिनं अप्व: याना: दूके य:। मद्रुकुसे नवाये फुम्ह मनु हे जक सिद्धम्ह जुइ। थज्या:म्ह मनुखं जक थ:गु म्हायात लके हने फइ।
- 3 झीसं थ:गु खँ मानय याकेत सलयागु म्हुतइ लगाम तयाबी, अले झीसं सलयात य:थ:थाय येके फइ।
- 4 अथे हे फसं न्हाणाच्वंगु तत:धंगु ल:जहाजयात नं छंगु चिचाधंगु कर्ण जक संका: नं जहाज चले याइम्हयसिनं थ: थ:थाय येके फइ।
- 5 झीगु मे नं अथे हे ख:। थव मे चिपु जूसं थवं तत:धंगु खँ लहाना: फुईं याइ।
- अले हानं छकुचा मिं याना: तत:धंगु गुं च्याना: वने य:।
- 6 मे नं मि थें ख:। थव झीगु म्हाया मेमेगु म्हब्ब स्वया: मभिगु म्हब्ब ख:। थवं झीगु म्ह छम्हं स्यंकाबी। अले नरकयागु मि कया: झीगु जीवनयात हे छवयकाबी।
- 7 मनुतयसं फुक्कसित तहलगय याये फु। इमिसं गुँइ च्वपि पशुतयत, झंग:तयत, घिसय जुया जुइपि जन्तुतयत, अले समुद्रय च्वपि जीवजन्तुतयत तके तहलगय याये फु।
- 8 मेयात धा:सा सुनानं थौं तके लके याये मफुनि। थव तसकं मभिं, थवयात लके याये थाकु, अले थव बिचं जायाचवनी।

* 2:8 २०:११ लेवी ११:१८

* 2:11 २२:११ प्रस २०:१३-१४; व्य १०:१७-१८

* 2:21 २२:११ उत २२:१-१४

* 2:23 २२:११ उत १५:१६; २ इति २०:७; यो ११:८

* 2:25 २२:११

- 9 थुकि हे झीसं प्रभु परमेश्वर बाःयात सुवाः बीगु, अले थुकि हे परमेश्वर थें च्वंक दयकातःपि मनुतयत सराः बीगु खः।
 10 व हे छवाः म्हुतु सुवाः नं बीगु, अले सराः नं बीगु याइ। यःपि दाजुकिजापि, थथे छता याये मते।
 11 छगु हे बुंगाःचाय साःगु नं खायुगु नं लः बुया वइ मखु।
 12 दाजुकिजापि, यःमरिमाय् भद्राक्ष सइ ला? अले दाखमाय् यःमरि सइ ला? चि सवाः वःगु बुंगाःचाय साःगु लः बुया वइ मखु।

भिगु व मभिगु बुद्धि

- 13 छिमिथाय् परमेश्वरयागु वचन स्यने फुम्ह सुं बुद्धि दुम्ह मनु दु धयागु जूसा वं तःधं मजुसे बांलाःगु चालचलनयाम्ह जुयाः बांलाक ज्या यानाः न्यँ।
 14 तर छिपि नुगः मुइकाः स्वार्थी जुयाः तःधंछुया जुइ मते। थुकथं छिमिसं फताहा खँ लहानाः परमेश्वरयागु सत्ययात त्वपुइत स्वये मते।
 15 थज्याःगु बुद्धि परमेश्वरपाखें वःगु मखु। थज्याःगु बुद्धि ला संसारं ब्युगु, अले शैतानपाखें वःगु खः।
 16 गन नुगः मुइकीपि थः यःथें यानाजुइपि मनुत दइ, अन कचकच जक जुइ, अले मभिगु न्हागु ज्या जुइ।
 17 परमेश्वरपाखें दुगु बुद्धि पवित्र, शान्ति बीगु, क्वमिलु जुइगु, मिजासं जाःगु, दया दुगु व भिगु फल बीगु जुइ। थव खवाः स्वयाः ज्या मयाइगु व दुयंगु जुइ।
 18 शान्ति बीम्हयसिनं मिलय् यायेगु ज्यां भिगु फल सयकी।

4

संसारयागु माया काये मते

- 1 छिमिगु दथुइ ल्वापुख्यापु गनं वल? मोजमज्जा यानाजुइगु बिचारं यानाः थथे जगु मखु ला? थव इच्छा छिमिगु हे नुगलय् च्वंगु खः।
 2 छिमिसं थःत यःगु चिजबिजया निति मनु स्यायेत तकं लिफः स्वइ मखु। छिमिसं थःके मदुगु चिजबिजया लोभ याना जुइ, अले ल्वाना जूसं कायेत स्वइ। छिमित माःगु चिजबिज छिमित दइ मखु, छाथ्याःसा छिमिसं परमेश्वरयाके मपचं।
 3 छिमिगु मति हे मभिं, उकि पचंसां छिमित बियादी मखु, छाथ्याःसा छिमिसं मोजमज्जा याना जुइत पचनी।
 4 हे विश्वास त्वःतूपि मनुत, संसारयात माया याइपि परमेश्वरया शत्रु खः धकाः छिमिसं मस्यु ला? संसार नाप मिलय् जुइपिन्सं परमेश्वरयात शत्रु याइ।
 5 परमेश्वरं झीत बियादीगु आत्मायात जक ययुक च्वनाच्वेनाः धकाः धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु खः।
 6 परमेश्वरं अज्ज यक्व दया माया यानादी। धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु -
 “परमेश्वरयात तःधंछुया जुइपि मनुत मयः।”
 चिधंछुया जुइपि मनुतयत धाःसा
 वयकलं यक्व दया माया यानादी।”

- 7 उकि छिमिसं वयकलं धयादीगु खँ मानय् याना च्वँ। शैतान धाःगु खँ मानय् याये मते, अले वं छिमित थी फइ मखु।
 8 परमेश्वरया लिक्क वा, अले वयकः नं छिमि लिक्क ज्ञायादी। हे पापीत, छिमिसं थःगु ल्हाः सिलाख्व। हे दोमन यानाजुइपि, छिमिसं थःगु नुगःयात शद्रु या।
 9 छिपि नुगः मछिकाः ख्व, पिचयाना हा। छिमिगु न्हिगु सः ख्वःसलय् हिलावनेमा, अले छिमिगु लसता दुःखय् हिलावनेमा।
 10 परमेश्वरया न्हाःने चिधं जु। अले जक छिमित वयकलं तःधंकादी।

कर्पिन्त दोष बी मते

- 11 दाजुकिजापि, सुयात नं मभिंकाः खँ ल्हाः जुइ मते। सुं विश्वासी दाजुकिजायात सुनानं मभिंकाः खँ ल्हात धाःसां, न्याय यात धाःसां, व मनुखं परमेश्वरयागु व्यवस्थायात हेला याःगु जुइ, अथवा न्याय याःगु जुइ। थुकथं छिमिसं परमेश्वरया व्यवस्थायात न्याय यात धाःसा छिपि वयकःया व्यवस्था मानय् याइपि मखु बरु मखु बरु छिपि ला न्याय याइपि हे जुल।
 12 व्यवस्था बियादीम्ह व न्याय यानादीम्ह परमेश्वर जक खः। वयकलं हे बचय् याये नं फु, अले नाश यानाख्वेने नं फु। उकि कर्पिनिगु न्याय याइपि छिपि सु खः?

तःधंछुइगु बांमलाः

- 13 छिमिसं थथे मतिइ तया जुइ - “थौसां कन्हयसां जिपि फलनागु शहरय् वनाः दच्छि ति च्वनाः ब्यापार यानाः धिबा कमय् याना हये।”
 14 कन्हय् छु जुइ धकाः छिमिसं छुं नं मस्यु। छिमिगु जीवन छु हे धकाः? छिमिगु जिन्दगी खसु थें खः। छुं ई तक न्हे दइ, अले हानं तनावनी।
 15 छिमिसं अथे मतिइ मतसे, बरु थथे मतिइ तयेमाःगु खः - “प्रभुयात यःसा, झी म्बानाच्वन धाःसा झीसं थथे अथे याये।”
 16 तर छिमिसं तसकं तःधंछुयाः फुई यानाः खँ लहाना जुल। थथे फुई यानाजुइगु बांमलाः।
 17 अयजुगुलि सीक सीक नं भिगु ज्याखँ मयाइम्ह मनुयात पाप लाइ।

5

तःमिपिन्त ख्याच्वः

- 1 हे तःमिपि मनुत, जिगु खँ न्यँ - छिमित ज् वयेत्यंगु कष्ट खनाः नुगः दायाः ह्यँयह्यँय ख्व।
 2 छिमिगु धनसम्पत्ति छुनं ज्यालगाय् मजुइ धुंकल। वसः नं पचसा ह्याः किलं नयेधुंकल।
 3 छिमिगु लुं वलहय् पचसा ह्ये धुंकल। थथे पचसा हःगु हे छिमिगु विरोधय् साक्षी जुइ। उकि मिं थें छिमिगु ला नइतिनि। संसार फुनावने त्यंबलय् छिमिसं धनसम्पत्ति मुंकाच्वंगु दु।
 4 छिमिसं बुँइ ज्या याःपि मनुतयत ज्याला हे मब्युसे तयातःगु दु। छिमिसं अन्याय यात धकाः व ज्यामित हालाच्वंगु दु। अन्याय जुल धकाः इपि हालाच्वंगु सः दकलय् तःधंम्ह व शक्ति दुम्ह प्रभु परमेश्वरं न्यानादीगु दु।
 5 थव संसारय् छिमिसं मोजमज्जा यानाच्वंगु दु। न्याय याइबलय् सीगु दिनया लागि छिमिसं थःपिन्त ल्हंका च्वन।

- 6 भिंह मनुयात छिमिसं मभि धकाः स्याना छवत, अयनं वं अथे याये मते धकाः मपं।
 दुःखकष्ट सह यानाच्चँ
- 7 दाजुकिजापि, प्रभु मझातले मन तथा च्वँ। बाली लये दइगु आशां मनुतयसं बाली पिनाः वा मवतले मन तथाः पियाच्चनी।
- 8 छिमिसं नं अथे हे मन तथा च्वँ, थःगु नुगःयात बल्लाका च्वँ छायाःसा प्रभु याकनं हे झायादी।
- 9 दाजुकिजापि, छिपि थःथवय कचकच याना जुइ मते। अले जक परमेश्वरं छिमित भिपि मनुत खः धकाः सजौय बियादी मखु। स्व, मनुतयत् न्याय यानादीम्ह प्रभु याकनं हे झायादीत्यंग दु।
- 10 दाजुकिजापि, वचन न्यकेत प्रभुं छवथाहयादीपि अगमवत्तातयगु खँ लुमंकी। इमित गुलि दुःखकष्ट जुल, अयनं इमिसं सह यानाच्चन।
- 11 इमिसं अथे सहयाना च्वने फुगुलि झीसं इमित “धन्य खः” धकाः धयाच्चना। अय्यल धाःम्ह मनुखं नं गथे लिपा तक सह यानाच्चन, अले प्रभुं हे वयात यक्व लिधसा बियादीगु खँ नं छिमिसं स्य। प्रभुयागु दया माया तःध।[☆]
- 12 दाजुकिजापि, संनाप छुं कालबिल यायेत बाचा चिनेबलय् छिमिसं स्वर्ग व पृथ्वी, अथवा मेमेगु छुं नं नां कयाः पाफये मते। खःसा खः, अले मखुसा मखु जक धा। उकि छिमित परमेश्वरं दोष बियादी मखु।[☆]
- उसाँय मदुहयसिगु निति प्रार्थना यायेगु
- 13 छिपि मध्ये सुनानं दुःखकष्ट सियाच्चंगु दुसा वं प्रार्थना या। छिपि मध्ये सुं मनु तसकं लयताःसा वं भजन हा।
- 14 छिपि मध्ये सुं मनु उसाँय मदयाच्चंसा वं मण्डलीया थकालिपिन्त सःता हयाः प्रभुयागु नामं चिकनं बुके बिकाः प्रार्थना या।[☆]
- 15 परमेश्वरयात क्वातुक विश्वास यानाच्चंम्ह मनुयागु प्रार्थना उसाँय मदया च्वंम्हयसिगु ल्वय लंकाबी। व मनुखं पाप हे याःगु जसां वयात क्षमा यानादी।
- 16 अयजुगुलि छिमिसं थःपिन्सं यानागु पाप थःथवय स्वीकार या, अले छम्ह मेम्हयसिगु निति प्रार्थना या। अथे याःसा छिमिगु ल्वय लनावनी। धमीम्ह मनुखं याःगु प्रार्थना परमेश्वरं न्यनादी।
- 17 एलिया नं ला झीपि थें दुःखसुख फयाच्चंम्ह मनु खः नि। वा मवयेमा धकाः वं दुनुगलनिसें प्रार्थना याःगुलि धात्थे हे स्वदं व खुलातक पृथ्वीइ वा मवल।[☆]
- 18 लिपा हानं वं प्रार्थना यात, अले वा वल, अले पृथ्वीइ अन्न सल।[☆]
- 19 दाजुकिजापि, छिपि मध्ये सुनानं परमेश्वरयात त्वःता वंम्ह मनुयात हानं लिगना हल धाःसा तसकं हे बांलाइ।
- 20 थुकथं लिगना हःम्ह बांमलाःगु लेंय वनाच्चंम्ह मनुयात ला नरकं हे लित ब्वना हःगुति जुइ। अले छिमिसं यानाः वं याःगु फुकक पाप नं परमेश्वरं क्षमा यानादी। धव खँ लुमंका ति।[☆]

☆ 5:11 ५:२११ अय्य १:२११-२२; २:१०; भज १:०३:८

☆ 5:12 ५:२१२ मती ५:३४-३०

☆ 5:14 ५:२१४ मर्क ६:२३

☆ 5:17 ५:२१० १ राज १:०३:१; १:८:१

☆ 5:18 ५:२१८ १ राज

१:८:१२-१५

☆ 5:20 ५:२० हितो १:०:१२; १ पत्र ४:८

पत्रसं च्वःगु न्हापांगु पौ म्हसीका

पत्रसं थ्व पौ रोमी साम्राज्याया एशिया देशया उत्तरपाखे च्वनाच्वंपि परमेश्वरं ल्ययातःपि मनुतयत् च्वःगु खः। थ्व पौ ईस्वी सम्बत ६४ सालपाखे च्वःगु खः। थ्व पौया म् उद्देश्य दुःखकष्ट फयेमाला च्वंपि विश्वासीतयत् साहस बीगु खः। ख्रीष्ट सिनाः हानं म्वानावःगु व लितां झाइतिनिगु भिगु खँ लुमंका बियाः पत्रसं इमित आशा मत्वःतसे क्वातुक विश्वास याना च्वँ धकाः साहस बियातःगु दु। इमिगु विश्वास धाय्येगु खः मखु धकाः जाँचय् यायेत हे थज्याःगु दुःखकष्ट वइगु खः, अले ख्रीष्ट हानं झाइबलय् सिरपाः दइ धकाः सीकाः न्हाथे ज्याःगु दुःखकष्ट वःसां सहयाना च्वँ धकाः पत्रसं इमित साहस बियातःगु दु।

नापं, इमिगु चालचलन नं ख्रीष्टयात मानय् याः कथं जुइमाः धकाः पत्रसं इनाप यानातःगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-२

परमेश्वरपाखे वःगु मुक्ति लुमंकागु १:३-१२

पवित्र जुइगु १:१३-२:१०

विश्वासीतयसं छु यायेमाः २:११-४:१९

१. हाकिमतयत् मानय् यायेमाः २:१३-१७

२. निम्हतिपूया खँ ३:१-७

क्वमिल्लु जुइगु व सेवा यायेगु ५:१-१९

क्वचायक्कुगु ५:१२-१४

१ पत्रस

पत्रसपाखे ज्वजलपा

1 पोन्टस, गलातिया, कापाडोकिया, एशिया व बिथिनियाय वनाः परदेशी जुयाच्वंपि परमेश्वरं ल्ययातःपि मनुतयत् येश ख्रीष्टया प्रेरित पत्रसयागु ज्वजलपा।

2 न्हापानिसं ताःतुनादी थें वयकलं धाःथे याइपि यायेत पवित्र आत्मापाखे छिमित परमेश्वर बाःनं ल्ययादीगु खः। अले येश ख्रीष्टयागु हि श्द्व यानाः छिमित वयकःयात मानय् याइपि यानादीगु खः।

परमेश्वरयागु दया माया व शान्ति छिमित यक्व दयेमा।

तःधंगु आशा

3 इमी प्रभु येश ख्रीष्टया बाः परमेश्वर न्हाबले तःधनेमा। वयकलं इतीत दया माया यानाः सी धुंक्मह येश ख्रीष्टयात म्वाकाः इतीत तसकं तःधंगु व म्वानाचंगु आशाया निति न्हगु जीवन बियादिल।

4 परमेश्वरं वयकःया मनुतयत् स्वर्गय् गुबले आशां मघाइगु, न्हना मवनीगु, फुना मवनीगु सम्पति तयादीगु दु।

5 परमेश्वरयात छिमिसं क्वातुक विश्वास यानाचंगुलि वयकःयागु शक्ति छिमित मुक्ति बियादी। दकलय् लिपा थ्व मुक्ति छिमिगु न्हाःने खनेदः वइ।

6 अयज्गुलि छिमिसं आः न्हाक्व दुःखकष्ट फयेमाःसां दिक्क चाये मते। लिपा ला छिपि तसकं लयताय खनी।

7 थुकि ला झन जक छिमिगु विश्वास श्द्व व भिं धकाः क्यनी। स्यनावनीगु लुँ ला मिइ तयाः जाँचय् याना स्वइ। छिमिगु विश्वास ला लुँ स्वयाः क्यकं भिं। अयज्गुलि येश ख्रीष्ट झायादीबलय् छिमित नं तःधकी, च्वय तइ, अले धन्यपि धकाः धाइ।

8 वयकःयात छिमिसं मखनिसां माया यानाचंगु दु। आः नं वयकःयात छिमिसं मखनिं, अयनं छिमिसं विश्वास यानाचंगु दु। अले धयां म्ब्याक छिपि लयतायाचंगु दु।

9 वयकःयात विश्वास यानाचंगुलि छिमिगु आत्मां मुक्ति काये खंगु दु।

10 छिमित दइगु थ्व हे मुक्तियागु खँ, न्हापायापि अगमवक्तातयसं मथुयाः थुइकेत यक्व हे कुतः यात।

11 ख्रीष्टयागु आत्मां इमित ख्रीष्ट दुःखकष्ट फयेमाली, अले हानं तसकं तःधनी धकाः धाःगु खँ अगमवक्तातयसं गुबलय् व गुकथं जुइ धकाः सीकेत स्वःगु खः।

12 अले परमेश्वरं व अगमवक्तातयत् थ्व खँ इमिगु निति जुइ मखु, लिपा छिमिगु निति जुइ धकाः धयादिल। स्वर्ग छवयाहःगु पवित्र आत्मापाखे भिगु खँ न्यंकीपिनसं छिमित आः न्यंकाचंगु खँयात स्वर्गदूततयसं आः तकं थुइकेत स्वयाचंगु दु।

पवित्र जुयाः म्वानाच्वनेत सःतुगु

13 अथे ज्गुलि छिमिसं थःगु मन थातय् लाकाः होश यानाच्वँ। येश ख्रीष्ट झायादीबलय् बी तिनिगु परमेश्वरयागु आशिषय् पूरा भरोसा तया च्वँ।

14 वयकलं धयादी थें च्वनाच्वँ। न्हापा मस्युनिबलय् याना जू थें छिमिसं आः नं अज्याःगु मभिगु ज्या याना जुइ मते।

15 छिमित सःतादीमह पवित्रमह खः। अयज्गुलि न्हागु हे ज्याखँ याःसां छिमिसं भिगु मनं याना च्वँ।

16 थ्व हे खँ थथे च्वयातःगु दु -

“जि पवित्रमह ज्गुलि

छिपि नं पवित्रपि जुयाच्वँ।”^{१५}

17 प्रार्थना याइबलय् छिमिसं परमेश्वरयात बाः धकाः धयाजुल। अयनं वयकः ख्वाः स्वयाः मखु, बरु मनुतयसं याःगु ज्याकथं न्याय यानादीमह खः। उकि छिमिसं थ्व संसारय् परदेशी जुया च्वंतले वयकःयात मानय् याना च्वँ।

18 छिमि तापाःबाज्यापिनिसं पालनिसं याना वयाचंगु ज्वालगय् मज्गु थितिकुति छिमित छुतय् यायेत गुलि म् पुलेमाल, छिमिसं सि हे स्यू। थ्व लुँ वःथे नाश जुया वनीगु मखु,

19 बरु छुँ हे खू मटुमह चीधिकःमह भ्याःचा जुयादीमह ख्रीष्टयागु तसकं म् वंगु हि न्यानादीगु खः।

20 थथे यायेत परमेश्वरं ख्रीष्टयात संसार सुष्टि याये न्हः हे ल्ययादीगु खः। अयज्गुलि छिमिगु निति वय्कः आः फुक्कसिया न्हःने खंक झागु दु।

21 वयकलं यानाः हे छिमिसं परमेश्वरयाके भरोसा तये फत। स्याये धुंकूम्हयसित परमेश्वरं म्वाकाः तःधंकादिल। थथे यानादीगुलि हे छिमिगु विश्वास व आशा परमेश्वरयाके दयाचवंगु खः।

22 सत्ययात मान्य याःगुलि छिपि आः शुद्ध जगु दु। अयज्गुलि छिमिसं दाजुकिजापिन्त माया याना च्वं। अज्जं थःथवय दुनुगलनिसें माया याना च्वं।

23 छिपि आः नाश जुयावनीपि मांबौनं बुइकूपि मखु, बरु परमेश्वरयागु गुबले नाश जुया मवनीगु वचनं बीपि खः।

24 धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु –

“फुक्क मनुत घोंय् थें खः।

न्हाक्व बांलाकुसां

इपि स्वां थें खः।

घोंय् सिनावनी,

स्वां हायावनी।

25 परमेश्वरयागु वचन धाःसा

न्हाबले दयाचवनी।”*

छिमित न्यकगु भिंगु खं थ्व हे खः।

2

भिपि जुयाच्वं

1 अयज्गुलि आवनिसें छिपि मभिपि मनुत जुइ मते। स्यातं थग्य याये मते, निपाः ख्वाःपाः दुपि जुइ मते, कर्पिन्त डाहा याये मते, अले मेपिन्त मभिकाः खें ल्हाये मते।

2 नकतिनि बरुह मचां त्वनेगु शुद्ध आत्मिक दुस्या इच्छा याःथें छिमिसं नं परमेश्वरयागु वचनं ब्वनेगु इच्छा या। अले तिनि छिपि ब्वलनाः मुक्तिया निति न्ह्याज्याये फइ।

3 प्रभु भिं धकाः ला छिमिसं सी हे धुंकल।*

म्वाःगु ल्वहं व ल्ययातःपि मनुत

4 वयकः मनुतयसं ज्यालगाय मजु धकाः चीकगु, अयतं परमेश्वरं ल्ययादीगु, म्वाःगु व तःजिगु ल्वहं खः। उकिं प्रभुयाथाय वा।

5 अले छिपि नं म्वाःगु ल्वहं जुयाः आत्मायागु छें दनेत ज्यालगाय जूपि जुयाच्वं। छिपि परमेश्वरयात यःकथं येशू ख्रीष्टपाखें पवित्र आत्मां धाःथेंज्याःगु बलिदान बीपि पुजाहारीत नं खः।

6 थ्व हे खें धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु –

“स्व, जिं ल्यया तयागु छगः

तसकं हे थिकेगु

मू ल्वहं सियोनय् तये,

अले उक्रियात विश्वास याःपिन्सं

लज्या चाये माली मडु।”*

7 उकिं छिपि विश्वास याःपिनिगु निति थ्व तसकं तःजिगु खः। तर विश्वास मयाःपिनिगु निति ला –

“दकःमितयसं

ज्यालगाय मजुगु धकाः धाःगु

ल्वहं हे

कुंयागु मू ल्वहं जुल।”*

8 हानं मेथाय् थथे च्वयातःगु दु –

“थ्व हे ल्वहंतय्

मनुत लुफि हानाः क्वदइ।”*

परमेश्वरयागु वचनय् विश्वास मयाःगुलि इपि थथे लुफि हानाः क्वदइ। अले परमेश्वरं क्वःछिना तयादीगु सजौंय फयेमाली।

9 छिपि ला ल्ययातःपि, जजुया पुजाहारी, पवित्रपि व परमेश्वरया थः हे मनुत खः। वयकःयात तःधंका जुइत हे छिमित खिउथासं वयकःया अजु चायापुगु जलय् हयादीगु खः।*

10 न्हापा छिपि परमेश्वरया मनुत मखु,

आः जुइ धुंकल।

न्हापा छिमिसं वयकःयागु

दया माया काये मखं,

आः काये खंगु दु।*

चालचलन

11 यःपि दाजुकिजापि, थ्व संसारय् छिपि कर्पिं व परदेशीत थें खः। अयज्गुलि आत्मानापं न्हाबले ल्वाना च्वनीगु शरीरया इच्छापाखें तापाक च्वं धकाः जिं छिमित बिन्ति यानाचवनागु दु। झीत यःगु जक ज्याखें यात धाःसा झीगु आत्मा पापय् लाइ।

* 1:25 १:२५ यशै ४:०१-०८ * 2:3 २:३ भज ३:१८ * 2:6 २:६ यशै २:८१-९ * 2:7 २:७ भज ११:१-२२ * 2:8 २:८ यशै ८:११-१५ * 2:9 २:९ प्रस ११:५-६ यशै ४:२०-२१; व्य ४:२०; ७:१६; १४:३; यशै १:२ * 2:10 २:१० होशे १:२३

12 परमेश्वरयात म्हमस्युपि मन्तयगु न्हःने छिमिसं थःगु चालचलन बांलाका जु। छिमित आः मभिंका जूसां खीष्ट येशू झायाः न्याय यानादीबल्य छिमिसं याःगु भिंगु ज्याखँ इमिसं सीकी, अले परमेश्वरयात तःधकी।

हाकिमतयत मान्य यायेमाः

रोम १३:१-७; तीत ३:१-११

13 प्रभुयात तःधकेत तःधपि मन्तयसं धाःगु मान्य या। व दक्वसिबय तःधम्ह जुजु हे थजुइमा,

14 तःधम्ह हाकिम हे थजुइमा। मभिंगु ज्या यानाजुइपिन्त सजौय बीत व भिंगु ज्या यानाजुइपिन्त हनेत परमेश्वर हे इमित छवयाहयादीगु खः।

15 छिमिसं थये भिंगु ज्या याना हे छुं मस्युपि मूर्खतयगु म्हतुप्वाः तिके फयेमा धयागु परमेश्वरयागु इच्छा खः।

16 स्वतन्त्र जुयाच्चँ। अथे धकाः मभिंगु ज्या याना जुइ मते, बरु परमेश्वरया दासत थें जुयाच्चँ।

17 फुककसित हनाबना तयेगु या। दाजुकिजापिन्त माया या। परमेश्वरयागु ग्याःभय का। जुजुयात हनेगु या।

खीष्टं थें दुःख फयेगु या

18 च्चः भ्वातितयसं थः मालिक धाःगु खँ न्येनेमाः। भिम्ह मालिकयागु जक मखु, मभिम्ह मालिक धाःगु खँ नं न्येनेमाः।

19 थये छिमिसं परमेश्वरयागु निति भिंगु ज्याखँ याना नं अन्यायलं जाःगु दुःखकष्ट फये माल धाःसा परमेश्वरं छिमित अशिष बियादी।

20 मभिंगु ज्या यानाः सजौय फये मालीबल्य सहः यात धाःसा थुकी तःधंगु खँ छु दु धकाः? तर छिमिसं भिंगु ज्या यानाः नं दुःखकष्ट फये मालीबल्य सहः यात धाःसा व परमेश्वरयात नालेबःह जुइ।

21 थये यायेत हे छिमित परमेश्वरं ल्ययादीगु खः। अयजुगुलि खीष्ट थः हे नम्ना जुयाः छिमिगु निति दुःखकष्ट फयादिल। उकि छिमिसं नं वयकलं थें याये माल।

22 “वयकलं गुब्सं नं

पाप यानामदी।

वयकलं मखुगु खँ

गुब्सं लहानामदी।”[☆]

23 थःत ब्वः ब्युपिन्त

वयकलं ब्वः बियामदी।

अय्च्वंक दुःखकष्ट बिलं नं

वयकलं ख्याच्वः बियामदी,

बरु ननिमवासे वयकलं

बांलाक न्याय यानादीम्ह

परमेश्वरयाके भरोसा तयादिल।[☆]

24 वयकः थःम्हयसिनं हे

झीगु पाप क्वबिया

कूसय सिनादिल।

अयजुगुलि झीसं पाप यायेगु मतिइ तकं मतसे

परमेश्वरयात ययक भिंगु बांलाःगु जक यानाच्वनेमाः।

छिमित मुक्ति बीत खीष्ट सिनादीगु खः।[☆]

25 न्हापा छिपि तंपि फेचात थें

जुयाच्चंगु खः।

आः छिपि थः जवाः व सुसाःकुसाः

याइम्हयसिथाय वयकः

नाप जुइत

लिहां वये थुंकल।[☆]

3

निम्हतिप्या खँ

एफि ५:२१-३३; कल ३:१८-१९

1 मिसात भाःतं धाःथें च्वनेमाः। थुकि यानाः परमेश्वरयात विश्वास मयाःम्ह भाःतं नं छिमिगु चालचलनं यानाः विश्वास याइ। छिमिसं छुं हे खँ न्येके माली मखु।[☆]

2 अले इमिसं छिमिगु भिंगु चालचलन व परमेश्वरयात भरोसा तयाच्चंगु खनाः हे छिपि भिपि खः धकाः सीकी।

3 छिमिसं पिने जक सँ छ्यनाः तिसां तियाः व वसतं बांलाका जुइ मते।[☆]

4 बरु दुगुलानिसें क्वमिलु व शान्त जुयाच्चँ। थ्व गुबलें फुनावनी मखुगु आत्मायागु तिसा खः। थज्याःगु हे परमेश्वरया न्हःने तसकं तःजिगु जुइ।

5 परमेश्वरयात विश्वास याइपि न्हापायापि मिसातयसं नं भाःतं धाःथें च्वनाः थःत थुकथं हे बांलाका जगु खः।

6 इपि मध्ये सारा नं छम्ह खः। सारां थः भाःत अब्राहामयात हामा धकाः तसकं मान्य याइगु खः। छिपि नं साराया सन्तान जगुलि छिमिसं भिंगु बांलाःगु याना जुइमाः। अले छिपि नं ग्याये माली मखु।[☆]

7 अथे हे मिजंतयसं नं थः कलाः बमलाःम्ह खः धयागु खँ ल्वःमके मज्यु। छिमिसं नं इमित मान्य यायेमाः, छाथधाःसा परमेश्वरं इमित नं अनन्त जीवन बियातःगु दु। थुकथं छिमित निम्ह जानाः प्रार्थना यायेत छुकि नं पनी मखु।[☆]

भिपि जुइत दुःख सीमाः

8 मू खँ छु धाःसा, छिपि सकलें छगु मनयापि, क्वमिलु, दाजुकिजापि थें थःथवय माया याइपि व सकसितं दाया माया याइपि जुयाच्चँ।

☆ 2:22 २२:२२ यलै ५:३-९

☆ 2:23 २३:२३ यलै ५:३-७

☆ 2:24 २४:२४ यलै ५:३-५

☆ 2:25 २५:२५ यलै ५:३-६

☆ 3:1 ३:१ एफि ५:२२; कल ३:१८

☆ 3:3 ३:३ १ तिमे

9 सुनानं छिमित संकल धा:सा वयात संकंते मते। बांमलाकल धा:सा बांमलाके मते, बर उकिया पलेसा आशिष ब्यु, छायाधा:सा परमेश्वरं छिमित आशिष बीत स:तादीगु ख:।

10 थथे च्वयात:गु दु-
“सुयां न्ह्यइपुक व ता:ई तक
म्वाये मंदु ला?

दुसा, थ:गु मेयात मभिगु खँ
नवायेगुपाखें
व थ:गु म्हतुसियात मखुगु खँ
ल्हायेगुपाखें तापाक ति।

11 पापं लिचिला: भिगु ज्या या।
शान्तियागु लेंपु त्व:तावने मते।

12 भिगु ज्या याइपिन्त
परमप्रभुं स्वयाच्वंगु दु,
अले इमिगु प्रार्थना न्येनेत
वयकलं न्हायपं बियाच्वंगु दु,

मभिगु ज्या याइपिनिपाखें धा:सा
वयक: फस्वयादी।”³¹

13 भिगु जक याना जसा छिमित सुनानं संकंते फइ मखु।

14 सुयातं भिगु याना: न दु:खकष्ट जुल धा:सा परमेश्वरं छिमित आशिष बियादी। अथे दु:खकष्ट बीवं ग्याये मते, अले दु:ख न ताये मते।

15 दुसुगलनिसें ख्रीष्टयात छिमिसं “प्रभु” धका: मान्य याना च्वें। छिमिसं याना जगू आशयागु खँ सुनानं न्यं वल धा:सा छिपि लिस: बीत न्हाबले न्हाचिला च्वें।³²

16 थथे लिस: बीबलय हनाबना तया:, मिजासं नुग: यचुका: नवा। थज्या:गु भिगु चालचलनं याना: छिमित बांमलाका व ब्व: बिया च्वपि मनुत थ: हे लज्या चाये माली।

17 परमेश्वरं हे छिमित दु:ख सीके बियादीगु जसा, छिमिसं मभिगु याना: दु:ख सीगु स्वया: ला भिगु याना: दु:ख सीगु हे बांला:।

18 छायाधा:सा झीत परमेश्वरयाथाय हयेत ख्रीष्ट नं छक: सिनादिल। पाप हे मदयकं पापीतयगु निति दु:ख फयादिल। वयक: पृथ्वीइ सिनादिल, अले आत्मं वयक:यात हानं म्वाकादिल।

19 थ्व हे आत्माया शक्ति कया: कुना त:पि आत्मातयत नं वयकलं न्यक: झाल।

20 नोआं न्यकबलय मनुतयसं विश्वास हे मया:। नोआं जहाज दयका च्वंतले इमिसं विश्वास याइ ला धका: परमेश्वरं त:न्ह हे पियादिल। संसार लखं जा:बलय च्याम्ह जक मनुत म्वात, मेपि फुककं सित।³³

21 थ्व आ: छिमित बचय याइगु ल:या बतिस्माया चिं ख:। थ्व म्हया खिति सिला छ्वयेगु थें मखु, बर यचुगु नुगलं परमेश्वरया अधीनय जुइगु ख:। ख्रीष्ट सिना: म्वाना व:गुलि झीपिं बचय जुइ।

22 वयक: स्वर्गय झाय्या: परमेश्वरया जवय च्वनादीगु दु। अधिकार दुपि, शक्ति दुपि, व स्वर्गदूत फुककं वयक:या लहातय दु।

4

न्हपि मनुत

1 ख्रीष्ट शरीरय दु:ख सियादी थें तुं छिपि नं सीमा:सां लिचिले मते, छायाधा:सा सुनां शरीरय दु:ख फइ, वं पाप यायेगु त्व:ती।

2 अथे जगुलि आर्वलि छिपि शरीरय म्वाना च्वंतले परमेश्वरं धा:थें च्वें। छिमिसं गुबले थ: य:थें याना जुइ मते।

3 परमेश्वरयात म्हमस्युपिन्सं याना जू थें न्हापा छिमिसं नं थ: य:थें यानाजुइगु, व्यभिचार यायेगु, अयला: थ्वं त्वना जुइगु, मोजमज्जा यायेगु, मूर्ति पुजा यायेगु याना जुइ धुंकल।

4 छिपि आ: अथे म्वा:मदुगु ज्याखँय इपिं नाप सना मजगुलि परमेश्वरयात म्हमस्युपिं मनुत अजू चायाच्वंगु दु। उकि इमिसं छिमित मभिंका जुइ।

5 इमिसं सी धुंक्पिन्त नं म्वानाच्वंपिन्त नं न्याय यानादीम्ह परमेश्वरयात लिस: बी माली।

6 अयजगुलि सी धुंक्पिन्त नं न्हापा भिगु खँ न्यंकूगु ख:। म्वानाच्वंबलय इमित नं मेपि मनुतयत थें दोषी ठहरय यानादिल। इपिं नं परमेश्वर थें आत्माय म्वाये फयेमा धका: थथे न्यंकूगु ख:।

7 थ्व संसार याकनं हे मदया वनिन। उकि मन थातय लाका: प्रार्थना याना च्वें।

8 दक्वसिबय त:धंगु ला, छिपि थ:थवय दुसुगलनिसें मया याना च्वें, छायाधा:सा मायां हे न्हागु पापयात नं त्वपुया तइ।³⁴

9 पाहां व:पि मनुतयत छिमिसं दुसुगलनिसें लसकुस या।

10 परमेश्वरं छिमित थीथी कथंया वरदान बियादीगु दु। उकि थ:थपिन्त बियात:गु वरदान छ्यला: मेपिन्त ग्वाहालि या।

11 न्वाइम्हयुसिनं परमेश्वरयागु खँ जक नवाना जुइमा:। कर्पिन्त ग्वाहालि यानाजुइपिन्सं परमेश्वरं बियादीगु बलं फक्व ग्वाहालि याना जुइमा:। येशू ख्रीष्टयापाखें छिमिसं फुकक ज्यां परमेश्वरयात त:धंका जुइमा:। परमेश्वर न्हाबले त:धना च्वनेमा। आमेन।

ख्रीष्टियन जुया: फये मालिगु दु:ख

12 य:पिं दाबुकिजापिं, गुबले मजनिगु दु:खकष्ट जुवल धका: छिपि अजू चाये मते। छिमिगु विश्वास स्वयेत थथे दु:खकष्ट ज्व:गु ख:।

13 येशू ख्रीष्टं थें थथे दु:ख फये दया: छिपिं लयताया च्वें। वयक: झाइबलय छिपि तसकं लयताये दइ।

14 ख्रीष्टयात विश्वास याना: छिमित हेला यात धा:सा ला छिपि धन्यपि ख:, छायाधा:सा थुकि हे छिमिके परमेश्वरयागु त:धंगु आत्मा दी धका: सी दइ।

15 अयनं ज्यानमारा, खँ, मभिगु ज्याखँ यानाजुइपिं, अले कर्पिनिगु ज्याखँय ल्हा: त: जुइपिं थें जुया: छता छिमिसं दु:खकष्ट सी मते।

³¹ 3:12 इ०२०-२२ भज ३४:१२-२६

³² 3:15 इ०२४-२५ मती ५:१०; यो ८:१२-२३

³³ 3:20 इ०२० उत ६:१-७:२४

³⁴ 4:8 इ०८ हिलो १०:१२

16 ख्रीष्टियनत जूगुलि छिमिसं दुःखसिया च्वनेमाल धकाः छति हे लज्या चायेमाःगु मद्दु, बरु अथे ब्वःबीकाच्वने दुगुलि छिमिसं परमेश्वरयात सुभायु ब्यु।

17 परमेश्वरं याकनं न्याय यानादी। दकलय न्हापा परमेश्वरया मन्तयत न्याय यानादी। थथे न्हापा झीत हे न्याय यानादी धाःसा भिंगु खँ मन्त्यपिन्त झन गज्याःगु न्याय यानादीगु जुइ?

18 धर्मशास्त्रयुं नं थथे च्वयातःगु दु –

“धर्मीपि मन्तू ला बचयु जुइत
तसकं थाकुइ धाःसा
परमेश्वरयात म्हमस्युपि मन्तू
झन छु जुइगु जुइ?”^{१६}

19 अयजूगुलि परमेश्वरयागु इच्छा कथं दुःख स्युहयसिनं भिंगु ज्या यायेगु मत्वःतसे सुष्टि यानादीम्ह परमेश्वरयाके भरोसा तथा च्वँ।

5

थकालिपिन्त अतीं ब्युगु

1 जि नं छम्ह मण्डलीयाम्ह थकालि खः। उकि आम्कन च्वंगु मण्डलीयापि थकालिपिन्त नं थ्व न्वानाखँ च्वया हयाच्वनागु खः। ख्रीष्टं दुःख सियाः सिनादीगु नं जि खनागु दु। येशू ख्रीष्टं झायादीबलयु जि नं वयकः नाप तःधनी।

2 अथे जूगुलि परमेश्वरया फैचातयत छिमिसं बांलाक हेरबिचार याना च्वँ। करं क्यनाः जक थ्व ज्या याये मते, छायाधाःसा छिमिसं करं ज्या याःगु परमेश्वरयात मयः। अले हानं धिबायागु निंति जक नं थ्व ज्या याये मते। दुगुलानिसं हे प्रभुयात सेवा यायेगु मतिइ दुसा जक या।^{१७}

3 छिमिगु ल्हातयु त्वःता तःपिन्त क्वत्यलेगु स्वये मते, बरु इमिगु न्हाःने थः हे नमना जुयाब्यु।

4 अले लिपा मूलम्ह फैजवाः येशू ख्रीष्टं झाइबलयु छिमिसं गुबले नारा जुइ मखुगु श्रीपिन्त कायेखनी।

5 क्वकालिपि मन्तयसं थकालिपि मन्तयत मानयु यायेमाः। थथःम्हं तु तःधं जुया जुइगु बांमलाः। अयजूगुलि ग्वाहालि याये माःपिन्त छिमिसं ग्वाहालि या। थ्व हे खँ धर्मशास्त्रयुं नं थथे च्वयातःगु दु –

“परमेश्वरं तःधंछुना जुइपिनिगु
विरोध यानादी,
क्वमिलुपिन्त धाःसा
दया यानादी।”^{१८}

6 उकि छिपि दकलयु तःधंम्ह परमेश्वरयागु न्हाःने चिधंपि जुयाः च्वँ। अले वयकलं छन्हु छिमित तःधंकादी।^{१९}

7 थःगु फुक्क दुःख वयकः न्हाःने तयाब्यु, छायाधाःसा वयकलं हे छिमिगु सुसाःकुसाः यानादी।

8 अयुं थःगु मन बल्लाका च्वँ, होश यानाच्वँ। छिमि शत्रु, शैतानं छिमित फतिफतलयु स्युकेत स्वयाच्वंगु दु। नये मखंम्ह सिंह थें शैतानं नं सुयातं स्युके फइ ला धकाः माः जुयाच्वंगु दु।

9 विश्वासयु बल्लानाः शैतानयागु विरोध या। थ्व संसारयु च्वंपि दाजुकिजापिनसं नं छिमिसं थें दुःखकष्ट सियाच्वंगु दु धकाः छिमिसं सि हे स्यु।

10 थथे दुःखकष्ट सीधुकाः झी परमेश्वरं छिमित सःताः भिका व बल्लाकादी। थ्व हे भिम्ह दया माया दुम्ह परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयात झीथायु छ्वयाहयाः वयकः नाप स्वर्गयु च्वनेत झीत सःतादीगु खः।

11 परमेश्वरयाके न्हाबले शक्ति दयाच्वनेमा। आमेन।

लिपांगु ज्वजलपा

12 विश्वास याये बहःम्ह सिलासयात थ्व पौ च्वकाः छिमित छ्वयाहयागु खः। परमेश्वरं छिमित तसकं दया माया यानादीगु दु, अले छिमित भिका नं दी धयागु खँ छिमिसं सीमा धकाः, अले छिमित साहस बीकथं जिं थथे चिहाकयक च्वयाच्वनागु खः। अयजूगुलि छिमिसं परमेश्वर नाप च्वनाच्वनेगु त्वःते मते।^{२०}

13 छिपि थें तु ल्ययातःपि बेबिलोनयु च्वंपि विश्वासीतयसं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु। अथे हे जिमि कायु मर्कुसं नं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।^{२१}

14 आम्कन च्वंपि दाजुकिजापि सकसितं थःथवयु यचु नुगलानिसं माया यानाः ज्वजलपा यायेगु या।

ख्रीष्टया मन्तू, छिमित शान्ति दयाच्वनेमा।

* 4:18 ५:१८ हितो १:११

* 5:2 ५:२२ यह २१:२५-२७

* 5:5 ५:२५ हितो ३:२४

* 5:6 ५:१६ मती २३:२२; लक १५:११; १८:१४

* 5:12 ५:१२ प्रे १५:२२,४०

* 5:13

पत्रसं च्वःगु निगूगु पौ म्हसीका

पत्रसं थ्व निगूगु पौ न्हापायापि हे विश्वासीतयत् च्वःगु खः। थ्व पौया मू उद्देश्य फताहा गुस्तयसं याःगु ज्या व इमिसं ब्यूगु शिक्षां ब्वलंगु मभिगु खँलिसें ल्वायेगु खः।

येश्यात खं पि व बयकःयागु शिक्षा थःगु हे न्हायपनं न्यनातःपिनिपाखें इमिसं परमेश्वर व प्रभु येशू ख्रीष्टयागु खँ बालाक स्यनाः कयातये धुंक्ल। थ्व हे विश्वासयागु बः कयाः इमिसं थुकथं फताहा गुस्तयगु शिक्षा ज्यालगाय मज्जु धकाः सीके फइ धकाः पत्रसं ध्वाथुइक कनातःगु दु। पत्रसं अप्वः यानाः ख्रीष्ट हानं लिहां वइ मखुत धकाः धयाजुपिनिगु खँ न्हाथनातःगु दु। ताःई तक पिया च्वनेमाल धायेवं वयकः झाइ हे मखुत धयागु खँ जुइ मखु, बक वयकः ला परमेश्वरं धयादी थें “सुं नं नाश जुइ म्वाःलेमा, तर फुककं थथःगु पापं लिचिलाः वयेमा” धकाः पियाच्वनादीगु खः। थ्व पौ रोमं च्वःगु खः।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-२

परमेश्वरं सःतादीगु १:३-२१

फताहा गुस्त २:१-२२

ख्रीष्ट दक्वसिबय लिपा झाइगु खँ ३:१-१८

२ पत्रस

पत्रसपाखें ज्वजलपा

1 येशू ख्रीष्टया दास व प्रेरित सिमोन पत्रसयापाखें झी परमेश्वर व झीत मुक्ति बियादीम्ह येशू ख्रीष्टयागु धार्मिकतां यानाः जिमिसं थें तःजिगु विश्वास काये खं पि फुककसित ज्वजलपा।

2 परमेश्वर व झी प्रभु येश्यात म्हसीका बलिसे छिमित दया माया व शान्ति अप्वः दयावनेमा।

परमेश्वरं सःतादीगु व ल्यायादीगु

3 पवित्र जुयाः म्वायेत माःगु फुकक खँ झीसं परमेश्वरया शक्ति हे कयाच्वनागु दु, छाथःधाःसा थःगु इज्जत व गुण बीत सःतादीम्ह परमेश्वरयात झीसं म्हस्यु।

4 थथे वयकलं झीत तःधंगु व तःजिगु आशिय बियादी धकाः बचं बियादीगु दु। वयकलं हे धयादीकथं झीपि परमेश्वर थें जुइ फइ, अले संसारयागु लोभ लालचं यानाः स्यनीगुपाखें बच्यु जुइ फइ।

5 अयजुगुलि छिमिसं विश्वास यानाच्वनाः जक मगाः, भिपि जुइत नं कुतः या। अले हानं भिपि जक जुयां नं मगाः, जान नं दयकि।

6 अथे हे जान जक दयां नं मगाः, चालचलन नं भिका जुइमाः। चालचलन भिनां जक मगाः, मन थातं तया च्वनेमाः। मन थातं तयां जक मगाः, परमेश्वरयात मान्य नं यायेमा।

7 परमेश्वरयात मान्य यानाः जक मगाः, विश्वासीतयत् दया माया याये फयकेमाः। अले हानं विश्वासीतयत् जक मखु, विश्वासी मखुपिन्त नं माया याये फयकेमाः।

8 थ्व फुकक याना जसा छिपि यकव ज्या याइपि व फल सयकीपि जुइ। अले प्रभु येशू ख्रीष्टयात छिमिसं बालाक म्हसीके फइ।

9 थथे मयाइपि मनुत ला मिखा कां पि हे धाःसां छुं पाइ मखु। इमिसं थःगु पुलांगु पाप सिलाछवये धुंक्ल धयागु नं त्वःमके धुंकी।

10 अयजुगुलि यःपि दाजुकिजापि, छिमित परमेश्वरं हे सःताः ल्यायादीगु खः धकाः क्यनेत कुतः या। थथे यात धाःसा छिपि गुबले हे क्वदली मखु।

11 अले झीत मुक्ति बियादीम्ह झी प्रभु येशू ख्रीष्टयागु न्हाबले दयाच्वनीगु राज्य छिपि नं दुहां वने दइ।

12 अयजुगुलि थ्व खँ फुककं छिमिसं स्यु, अले छिमिसं विश्वास यानाच्वंगु सत्य खँय छिपि क्वातुक च्वनाच्वंगु दु धकाः स्यसां जिं छिमित लुमके बीत थ्व खँ च्वयाच्वनागु खः।

13 म्वाना च्वंतले थ्व खँ छिमित लुमका बियाच्वनेगु जितः तसकं भिं ताल।

14 झी प्रभु येशू ख्रीष्टं जितः धयादीगुलि जि अप्वः म्वाइ मखुत धकाः जिं स्यु।

15 जि सिनावने धुंकाः नं छिमिसं थ्व फुकक खँ न्हाबले लुमकातये फयेमा धयागु जिगु आशा खः।

ख्रीष्ट तःधं धयागु साक्षी

16 जिमिसं येशू ख्रीष्टयागु तःधंगु शक्ति व वयकः हानं झयादी तिनि धकाः छिमित धयागु खँ मनुतयसं कंगु बाखं मखु। वयकः गुलि तःधं धकाः जिमिगु मिहां हे खनागु दु।

17 दकलय् तःधंम्ह परमेश्वर बाःनं येश्यात तःधंकाः थथे खँ ल्हानादीगु जिमिसं हे न्यनागु खः - “थ्व जि यःम्ह काय खः। थ्व खनाः जि तसकं लयता।”

18 पवित्रगु पर्वतय जिपि वयकः नाप दुबलय् स्वर्ग धयाहःगु थ्व खँ जिमिसं हे ताःगु खः।*

19 अयजुगुलि न्हापायापि अगमवक्तातयगु खँ सत्य खः धकाः जिमिसं इन बालाक सिल। थ्व खँ छिमिसं न्यंगु नं तसकं हे बालात, छाथःधाःसा इमिसं धयावंगु खँ ला सुथ मजुतले खिउंथाय च्यानाच्वंगु मत थें खः। अले छिमिगु गुगलय् थिनाच्वंगु सुथसिगु नगु खः।

20 दकलय् न्हापालाक अगमवक्तातयसं धयावंगु खँ इमिसं यसं धयावंगु मखु, परमेश्वरं धायकूगु खः धकाः छिमिसं थुइका तये माल।

21 अगमवक्तातयसं धाःगु खँ मनुतयसं यसं धाःगु मखु। इपि परमेश्वरया मनुत खः। अयजुगुलि पवित्र आत्मा इमित धयादीगु खँ जक इमिसं धयावंगु खः।

2

मखुगु खँ स्यनीपि मनुत

1 न्हापा न्हापा नं मखुगु खँ स्यना जुइपि अगमवक्तात दयावंगु खः। अथे हे छिमिगु पुचलय् नं मखुगु खँ स्यना जुइपि मनुत दयावइतिनि। अज्याःपि मनुतयसं छिमित मखुगु खँ जक स्यनाबीगु कुतः याइ। इमित मुक्ति बियादीम्ह येशू ख्रीष्टयात हे इमिसं त्वःतावनी, अले याकनं हे स्यनावनी।

* 1:18 १:२७-१:८ मसी १:७:१-५; मर्क १:२-७; लूक १:२८-३५

2 अथे इमिसं धाःगु मख्गु खँ न्यनाः यक्व मन्तु मभिगु लँय वनी। अथे मभिगु लँय वनाः मभिगु ज्याखँ यानाजुपिसं यानाः मन्तुयसं सत्ययागु लँयत हे मभि धकाः धाइ।

3 अज्याःपि मन्तुयसं लोभलालचयु लानाः छिमिके हेयका कायेत मख्गु खँ दयकाः स्यनी। न्हापानिसं हे अज्याःपि मन्तु दोषी खः धकाः परमेश्वरं धयादीगु दु। अयजगुलि अज्याःपि मन्तु यकनं हे हासनास जुयावनी।

4 पाप याःपि स्वर्गादतयत हे नं परमेश्वरं ल्यंका मदिसे नरकय छवयादिल। न्याय याइगु दि मवतले इमित नरकया छिउंथासय चिनाः तया तल।

5 न्हापा न्हापा परमेश्वरं थ्व संसारयु च्वंपि मभिपि मन्तुयत लः बाः वयकाः स्याना छवयादिल। अबलय परमेश्वरयात मानय या धकाः स्यनेकने याना जुह नोआ व वा न्हयम्ह मन्तुयत जक परमेश्वरं बचयु यानादिल।*

6 अथे हे सदोम व गमोरा धाःगु शहरतयत नं परमेश्वरं मि छवयकाः भस्म यानादिल। मभिपि मन्तु फुक्कं अज्याःगु हे गति जुयाः सिनावनेमाली धकाः संसारयु च्वंपि मन्तुयत ख्याचवः बियादिल।*

7 सदोम शहरयु च्वंम्ह लोत भिम्ह मन्तुयत धाःसा परमेश्वरं बचयु यानादिल। अन शहरयु च्वंपि मन्तुयसं याना जगु मभिगु ज्याखँ स्वयाः लोत वाक्क हे वयकाच्वंगु खः।*

8 थ्व लोत भिम्ह मन्तु जगुलि अन च्वंपि मन्तुयसं न्हियान्हिथं मभिगु मभिगु ज्याखँ जक याना जगु खनाः तसकं हे हीमी चायाच्वंगु खः।

9 भिपि मन्तुयत परमेश्वरं दुःखकष्ट जुडबलयु बचयु यानादी। अले मभिपि मन्तुयत न्याय याइगु दि मवतले गथे तयातयेमाः धकाः परमेश्वरं स्यु।

10 अचवः यानाः थःत जक यःथे मभिगु बांमलाःगु ज्याखँ यानाः व परमेश्वरयागु अधिकारयात हेपयु यानाजुइपि मन्तुयत वयक्लं तःथंगु सज्जोय बियादी।

अज्याःपि मख्गु खँ स्यनीपि मन्तु तसकं तःधंछुइमाः। अले इमिसं थः स्वयाः तःधंपित हनाबना तइ मखु, हेपयु याना जुइ।

11 अज्याःपि मख्गु खँ जक स्यना जुइपि मन्तु स्वयाः तसकं तःधंपि व शक्ति दुपि स्वर्गादतयसं नं प्रभुया न्हाःने इमित ब्वःबी मछाः।

12 इपि ला पशुत थें च्वं, अले इमिसं बिचाः याये मसः। पशुत थें ज्वंकाः स्याकेत हे इपि बूपि खः। इमिसं मथुगु मस्युगु ज्याखँयु परमेश्वरयात ब्वः ब्यु जुइ। अयजगुलि इपि जंगलयु च्वंपि पशुत थें हासनास जुयावनी।

13 कर्पिन्त दुःखकष्ट बिया तःगुया पलेसा इपि नं दुःखकष्ट हे फयाः सिनावनी। न्हिनयु हे इमिसं थःत यःथे मोजमज्जा याना जुइ। इपि नाप नयेत्वने यायेगु हे छिमित मछालापुगु व हेला जुइगु खँ खः। इमिसं न्हाबलें थगयु यायेत जक स्वयाच्वनी।

14 इमिसं न्हाबलें व्यभिचार यायेत जक स्वयाच्वनी। न्हावच हे पाप याना जसां इपि गबले लुमधं। इमिसं बमलाःपि मन्तुयत थःगु लहातयु काइ। अले इमिगु मन हे लोभ यायेगु ज्यायु लाये धुंक्ल। परमेश्वरयागु सराः इमित हे लाइ।

15 इपि भिगु लँयु त्वःताः मभिगु लँयुइ वनाच्वंगु दु। अगमवक्ता जुयाः नं मभिगु ज्या यानाः धिबा कमयु यायेत स्वःम्ह बओरया कायु बालामयागु लँयुइ इपि वनाच्वंगु दु।

16 बालामं थज्याःगु पाप याये मते धकाः ब्वः फये माल। अले बालामया गधानं मन्तुया सलं नवानाः व अगमवक्तायागु वें बिचाःयात दिका बिला।*

17 थज्याःपि मन्तु सुनावने धुंक्गु बुंगाःचा थें खः, अले हानं इपि ग्वःफसं पुइके यंकुगु सुर्पायु थें खः। इमिगु निति परमेश्वरं तसकं छिउंसे च्वंगु गाः दयकादीगु दु।

18 इमिसं तःधंछुयाः फुइफायु याना जुइ। अले नकतिनि हे जक पापं लिचिलाः धर्मी जुइत कुतः यानाच्वंपि मन्तुयत नं लोभ क्यनाः मोजमज्जा यायेगुलिइ साला हइ।

19 इमिसं हे हानं मुक्ति बीगु धकाः धयाजुइ, तर थःपि हे पापया दास जुया जुइ, छायेधाःसा मन्तुयत छुकि त्याक्ल मन्तु उकिया हे दास जुइ।

20 अले हानं इति मुक्ति बियादीम्ह प्रभु येशु खीष्टयागु भिगु खँ न्यनाः थुइकाः संसारयागु मभिगु पापी ज्याखँ त्वःता च्वनेधुंक्पि मन्तु हानं थ्व हे संसारयागु मभिगु पापी ज्याखँ तुं यायेत वन धाःसा इपि न्हापा स्वयाः तसकं मभिपि जुइ।

21 थज्याःपि मन्तुयसं थःपिन्तु बियातःगु पवित्र आज्ञायात सीक सीक त्वःताछवयेगु स्वयाः ला गुबसं हे मन्यंगु जसा तसकं बांलाइगु खः।

22 थुपि धापु कथ हे इमित जगु दु — “छिचां थःम्ह ल्हःगु थःम्ह तुं नइ” अले “म्वःल्हका ब्यम्ह फा हानं नालयु तुं वनाः बुतुबुलाः सनी।”*

3

प्रभु हानं झायादी तिनि

1 यःपि दाजुकिजापि, थ्वनापं जि छिमित पौ च्वयाहयागु निकः जुल। निगुली नं जि छिमिगु यचगु मनयात लुमंका बियाः न्हलं चायकेत थ्व खँ च्वयाहयागु खः।

2 पवित्रपि अगमवक्तायसं न्हापा न्हापा धयाथकूगु खँ छिमित लुमंकाबीत जि कुतः यानाच्वनागु खः। अले हानं प्रेरिततयसं न्यंका थकूगु मुक्ति बियादीम्ह प्रभुयागु आज्ञायात लुमंका बियाच्वनागु खः।

3 दकलयु न्हापां थ्व खँ सीकि, लिपा लिपायागु दिनायु थःत यःथे सना जुइपि मन्तु वइतिनि। अले थज्याःपि मन्तुयसं छिमित गिजयु याइ।*

4 इमिसं थथे धाइ — “येशु झायादी धकाः धयागु मखु ला? ग्व, गन दु येशु? जिमि तापाःबाज्यापि सिनावने धुंक्ल। सृष्टि याःबलयु निसं थौं तक नं अथे हे तिनि, छुं नं मपाः।”

5 परमेश्वरं नवानाः स्वर्गं सृष्टि यानादिल, अले पृथ्वी लखं दयकादिल धकाः सीक सीक इमिसं मस्यु थें याना जुल।*

6 थ्व पृथ्वी लखं हे दयावःगु खः, अले हानं लखं यानाः हे अबलययागु संसार नाश जुल।*

7 परमेश्वरयागु वचनं हे आःयागु आकाश व पृथ्वीयात मिइ छवयकेत बचयु यानातःगु दु। पापी मन्तुयत न्याय यानाः नाश मयातले आकाश व पृथ्वी दयाच्वनी।

8 यःपि दाजुकिजापि, थ्व खँ त्वःमंके मते — प्रभुयात छन्हु नं दुःछि दें थें, अले दुःछि दें नं छन्हु थें खः।*

9 गुम्ह गुम्हयसिनं मतिइ तः थें प्रभु थःम्ह धयादी थें यायेत लिपा लाकादी मखु। अथेसां छिपि सुं नं नाश मजुइमा, अले फुक्कसिनं पश्चाताप यायेमा धकाः वयकः पियाच्वनादीगु खः।

10 प्रभु झायादीगु सुनानं सी मखु। अबलयु आकाश तसकं सः वयाः मदयावनी। अले आकाशयु च्वंगु दक्क फुक्कं छवयाः नौ जुयावनी। पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वंगु नं दक्क फुक्कं नाश जुयावनी।*

11 थथे फुक्कं नाश जुया वनीगुलि छिपि गज्याःपि मन्तु जुयाः म्वानाच्वनेमाः? छिमिसं पवित्र जुयाः, थःत परमेश्वरयात देहायाः म्वानाच्वनेमाः।

12 परमेश्वर झायादीगु इ पियाच्वं। अबलयु आकाश छवयाः नौ जुयावनी। आकाशयु च्वंगु फुक्कं क्वानाः नायावनी।

* 2:5 २:२५ उत ६:१-७:२४ * 2:6 २:२६ उत ११:२४ * 2:7 २:२७ उत ११:२५-२६ * 2:16 २:२६-२६ गन्ती २२:४-२५ * 2:22 २:२२ हिलो २६:११ * 3:3 ३:३ यहू १८
* 3:5 ३:५ उत १:२६-२९ * 3:6 ३:६ उत ७:१११ * 3:8 ३:८ भज १०:४ * 3:10 ३:१० मती २४:२४; लुक १२:३५; १ थैस ५:१२; प्रका १२:२५

13 थथे जुइ धुंका: हानं मेगु हे न्हगु आकाश व पृथ्वी दयकादी धका: परमेश्वरं धयादीगु दु। थ्व न्हगु आकाश व पृथ्वीइ धमींपि मनुत जक च्वने खनी। थ्व हे न्हगु आकाश व पृथ्वीयात इमीसं पियाच्वनागु ख:।[☆]

14 अयजुगुलि य:पि दाजुकिजापि, थथे गुबलय जुइ धका: पिया च्वनीपि जुया: छिमिसं प्रभुयात लयतायकेत कुत: याना च्वाँ। पापी ज्या याना मजुसे पवित्र जुयाच्वँ। थुकथं छिपि परमेश्वर नाप भिलय जुयाच्वँ।

15 थौं तक ज्ञाया मदिसे प्रभु पियाच्वनादीगु पापी मनुत बचय् जुइमा धका: ख:। इी य:मह किजा पावलं नं परमेश्वरपाखें बुद्धि कया: थ्व हे खँ च्वयात:गु ख:।

16 पावलं च्वयात:गु पौलयं नं थ्व हे खँ न्हाथनात:गु दु। गनं गनं पावलं च्वयात:गु खँ थुइकेत थाकु। बांलाक मस्युपि मनुतयसं व क्वातुक विश्वास यानाच्वने मफुपि मनुतयसं ला च्वयात:गु खँया अर्थ हे हीका छवइ। थथे हे इमिसं धर्मशास्त्रयागु अर्थ नं हीका छवइ। थथे इमिसं थ:त थ:महं हे स्यंकी।

17 य:पि दाजुकिजापि, छिमिसं थ्व फुक्क खँ सी धुकल, अयनं होश यानाच्वँ। मखुसा मभिपि मनुतयगु खँय लाना: छिपि क्वातुक च्वने मफया: थ:गु थासं कुतुं वनी।

18 इी प्रभु व मुक्तिदाता येशु ख्रीष्टयागु दया माया अप्व: दयावनेमा। अले छिमिसं वयक:यात अझ नं बांलाक म्हसीका वने फयेमा। वयक:यागु नां आ: व सदां त:धना च्वनेमा। आमेन।

यूहन्नां च्वःगु न्हापांगु पौ म्हसीका

ध्व पौलय् निता मू खँ दु – साहस यानाः परमेश्वर व वय्कःया काय् येशू ख्रीष्टलिसे छप्पें जुइगु व थथे छप्पें जुइगुपाखें अलग याइगु फताहा गुस्तयगु शिक्षापाखें बचय् जुयाच्चनेगु ख्याचवः। थज्याःगु शिक्षा कथं संसारय् च्वंपि फुक्क मनुत् चिप जुइ, उकि येशू धात्थेनं मनु खइ मखु। इमिगु शिक्षा कथं मुक्ति कायेत संसारयागु च्युताः तये म्वाः, अले मुक्ति काये धुंक्मह मन्यागु चालचलन न्हाथे जसां ज्यु।

यूहन्नां थज्याःगु शिक्षाया विरोध यानाः येशू ख्रीष्ट धात्थेयाम्ह मनु हे खः धकाः बांलाक ध्वाथुइकातःगु दु। अले येशूयात विश्वास याइपि व परमेश्वरयात माया याइपि मनुत्यसं थःथवय् नं माया यानाच्चनेमाः धकाः बःबियातःगु दु।

ध्व पौ ई.स. ९० पाखे च्वःगु खः। यूहन्नाया सुसमाचार च्वःमह प्रभु येशूया चेला यूहन्नां हे ध्व पौ च्वःगु खः। व प्रभु येशूयात खंमह, थ्यमह व वय्कःया सः न्यमह चेला खः। ध्व पौ च्वःगु इलय् व बुरा जुइ धुंक्गु खः। अथे जुयाः वं ध्व पौलय् चेलातयत मस्तयत थें धयाच्वंगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ १:१-४

जः व खिउं १:५-२:२९

परमेश्वरया मस्त व शैतानया मस्त ३:१-२४

सत्य व दूबिदू ४:१-६

माया यायेगु ४:७-२१

विश्वासं त्याकेगु ५:१-२१

१ यूहन्ना

जीवन बीगु वचन

1 न्हापांसिं जीवन बीगु वचन दु। ध्व हे वचनया बारे जिमिसं च्वयाच्वनागु दु। ध्व हे वचन जिमिसं न्यनागु नं दु। जिमिगु हे मिखां खनागु नं दु, बांलाक स्वयागु नं दु, ल्हातं थियागु नं दु।^०

2 गुब्लनय् ध्व वचन जीवन जुयाः जिमिथाय् खनेदयकः झाल, उबलय् ध्व जीवनयात जिमिसं खना, जिमिसं साक्षी बी, अले छिमित नं धाये। ध्व बाःयाके दुगु अनन्त जीवन जिमिथाय् खनेदयकः झाल।^०

3 जिमिसं न्यनागु व खनागु फुक्कं न्यंकागु दु। जिमिगु संगति बाः नाप व परमेश्वरया काय् येशू ख्रीष्टनाप दुगुलि छिमिसं नं जिपि नाप संगति याये फयेमा धकाः थथे धयाच्वनागु खः।

4 थथे जिमिसं छिमित च्वयाः कयाच्वने दुगुलि जिपि तसकं लय्ताः।

परमेश्वर जः खः

5 परमेश्वरया कायनं बियादीगु शिक्षा हे जिमिसं छिमित बियाच्वना। परमेश्वर जः खः। वय्कःयाके खिउं हे मदु।

6 इी वय्कःयागु संगतिइ दु धयाः खिउंगुलिइ तुं च्वनाच्वन धाःसा इीपि ज्याखँ नितायं नं फताहा जुइ।

7 वय्कः जः जू थें, इीपि नं जलय् च्वनाच्वन धाःसा छमह मेहनानं संगतिइ जुइ, अले परमेश्वरया काय्यागु हि इीगु दक्व पापपाखें शुद्ध यानादी।

8 इीसं “इीके पाप मदु” धकाः धाःसा इीसं थःपिन्त हे ध्वखा ब्यगु जुइ, अले सत्ययात मानय मयाःगु जुइ।

9 अयनं इीसं थःगु पाप मानय यात धाःसा परमेश्वरं इीगु पाप क्षमा यानादी, अले इीगु मनय च्वंगु फुक्क पाप नं च्वतुक हुयादी, छायाधःसा वय्कः भरोसा याये बहःमह व धमीमह खः।

10 “इीसं गुबलें हे पाप मयाना” धकाः धाल धाःसा इीसं परमेश्वरयात फताहा याःगु जुइ। अले वय्कःयागु वचन इीके दइ मखु।

2

येशू इीत ग्वाहालि याइमह खः

1 अय जि यःपि मस्त, छिपि ला जिमह मस्त थें खः। छिमिसं पाप याये मते धकाः ध्व खँ जिं च्वयाच्वनागु खः। छुं जुयाः छिमिसं पाप याये लात धाःसा निराश जुइ मते, छायाधःसा इीत ग्वाहालि याइमह येशू ख्रीष्टं बाःया न्हाःने इीगु निंति बिन्ति यानादी।

2 इीगु पापयागु निंति जक मखु, संसारय् च्वंपि फुक्क मनुत्तयगु पापया निंति वय्कः बलिदान जुयादीगु खः।

3 परमेश्वरयागु आज्ञा मानय याना च्वंसा जक वय्कःयात बांलाक म्हस्यु धकाः इीसं धाये फइ।

4 परमेश्वरयात बांलाक म्हस्यु धकाः धयाः वय्कःयागु आज्ञा मानय याना मजूमह मनु फताहा खः। वयाके सत्य धयागु हे दइ मखु।

5 परमेश्वरयागु वचन मानय यानाच्वंमह मनु जक धात्थे परमेश्वरया मायां जाःमह जुइ। थुकि हे इीपि परमेश्वरया मनु खः धकाः सी दइ।

6 परमेश्वरया मनु खः धकाः धया जुइमह मनुखं येशू ख्रीष्ट थें जुइ फय्केमाः।

न्हगु आज्ञा

7 यःपि दाजुकिजापि, जि छिमित च्वयाच्वनागु ध्व आज्ञा न्हगु मखु, पुलांगु हे खः। ध्व आज्ञा परमेश्वरयात विश्वास याःबलय् निसें छिमित न्यंकूगु खः, आः नं न्यनाच्वंगु हे दु।^०

8 अयनं धन धाःसा जि छिमित छगू न्हगु हे आज्ञा च्वयाच्वनागु दु। ध्व सत्य खः धकाः ख्रीष्टपाखें हे सी दःवःगु दु, छायाधःसा खिउं तना वनाच्वंगु दु, अले धात्थेगु जः लुयावःगु दु।

9 ख्रीष्टं जिगु नुगः यचुक सिलादीगु दु धकाः धया जुइमह मनुखं दाजुकिजापिन्त हेला यानाच्वन धाःसा आः तक नं वयागु नुगः हाकुसे हे च्वं नि।

10 दाजुकिजापिन्त माया यानाजुइमह मन्यागु नुगः ख्रीष्टं यचुकादीगु दु धकाः सी दु, उकि वयागु नुगालय् हाकु धयागु हे दये फइ मखु। अयजुगुलि वं सुयातं पाप याकी मखु।

11 अयं दानुजुकिजापिन्त हेला यानाजुइम्ह मनु खिउँथाय् लाइ। अले खिउँथाय् हे जुइ। वं थः गन वनाचव्ना धकाः सी मखु, छायाधाःसा वयागु मिखा खिउँगुलि कां जुइ।

12 अय् जि यःपि मस्त,
खीष्टयागु नामं यानाः
छिमिसं याःगु फुक्क पाप
परमेश्वरं क्षमा यानादिल।

13 जिं बौपिन्त नं थ्व खँ
चव्याचव्नागु खः,
छायधाःसा छिमिसं
न्हापानिसें दीम्ह
खीष्टयात बांलाक म्हस्यु।

शैतानयात त्याके धुंक्पि
ल्याय्म्ह व ल्यासेपिन्त नं
जिं थ्व खँ चव्याचव्ना।

14 मस्तयसं नं डी परमेश्वर
बाःयात म्हस्युगुलि छिमित नं
जिं थ्व खँ चव्याचव्नागु खः।

बौपिन्सं न्हापानिसें दुम्ह परमेश्वर
बाःयात म्हस्युगुलि
जिं थ्व खँ चव्याचव्ना।
बल्लाःपि ल्याय्म्ह व ल्यासेपि,
छिमिगु नुगः परमेश्वरयागु
वचनं जायाचव्नागु दु।

उकिं छिमिसं शैतानयात
त्याके फत।

उकिं जिं छिमित नं
चव्याचव्नागु दु।

संसारयात माया याये मते

15 थ्व संसारयात माया याये मते। थ्व संसारय् च्वंगु चिजबिजयात नं लवःवके मते। संसारयात माया यानाजुइम्ह मनुखं परमेश्वरयात माया याइ मखु।

16 थ्व संसारय् च्वंगु फुक्क ज्याखँ गथे बांमलाःगु मभिगु ज्याखँ याये मास्ति वयकेगु, मिखां खंक्व काये मास्ति वयकेगु, अले तःधंछुयाः फुइँफौय् यानाजुइ। थ्व फुक्क परमेश्वर बाःयापाखें मखु, संसारयापाखें हे दयावःगु खः।

17 थ्व संसार व थ्व संसारय् च्वंगु मनुत्यसं ययका जुइगु नं फुक्कं मदया वनीतिनि। तर परमेश्वरयागु इच्छा कथं जुइम्ह मनु न्हाबलें दयाचव्नी।

खीष्टया शत्रु
२ थेस २:१-१२

18 अय् जि यःपि मस्त, थ्व संसार याकनं हे फुना वनिन। खीष्टया शत्रु वइतिनि धकाः छिमिसं न्यनातःगु दु। खीष्टया शत्रुत खने दयावये धुंक्ल। अय्जुगुलि थ्व संसार याकनं हे फुना वनिन धकाः डीसं सीके फु।

19 इपि डीगु पुचलं पिहां वने धुंक्ल, छायाधाःसा इपि डी मनुत मखु। इपि डी मनुत खःसा डीपि नाप हे चव्नीगु खः। डीगु पुचलं पिहां वंगुलि इपि डी मनुत मखु धकाः सीदत।

20 खीष्टं छिमित पवित्र आत्मा बियादीगु दु, उकिं छिपिं थुपि थें मखु। अय्जुगुलि सत्य छु खः धयागु छिमिसं स्यु।

21 छिमिसं सत्ययात मस्यु धकाः जिं थ्व चव्याचव्नागु मखु। सत्ययात स्युगुलि हे जिं थ्व चव्याचव्नागु खः, छायाधाःसा सत्यपाखें मखुगु खँ पिहां वइ मखु धकाः छिमिसं सि हे स्यु।

22 अय्सा मखुगु खँ ल्हाना जुइम्ह सु खः? येशू धाःम्ह मुक्ति बीम्ह खीष्ट मखु धकाः धया जुइम्ह मनु हे मखुगु खँ ल्हाइम्ह खः। थज्याःम्ह मनु खीष्टया शत्रु खः। थज्याःम्ह मनुखं परमेश्वर बाः व वयकःया काय् निम्हयसितं थःनाली मखु।

23 परमेश्वरया काय्यात मानय् मयाइम्ह मनुखं परमेश्वर बाःयात नं मानय् याइ मखु। अले वयकःया काय्यात मानय् याइम्ह मनुखं परमेश्वर बाःयात नं मानय् याइ।

24 अय्जुगुलि छिमिसं न्हापानिसें न्यनातःगु परमेश्वरयागु वचनयात दुनुगलय् तयाति। अथे याःसा छिपिं परमेश्वर बाः व परमेश्वरया काय् नाप चव्ने दइ।

25 खीष्टं डीत बी धकाः धयादीगु अनन्त जीवन थ्व हे खः।

26 थज्याःपि खीष्टया शत्रुतयसं छिमित मखुगु लँय् यंकी धकाः कनाबीत थ्व खँ चव्याचव्नागु खः।

27 अयं खीष्टं छिमिगु सुगलय् पवित्र आत्मायात तयादीगु दु, उकिं सुनानं छिमित स्यने माःगु मदु। पवित्र आत्मां छिमित फुक्कं स्यनादी। वयकः सत्य खः, गुबलें मखुगु खँ ल्हानादी मखु। पवित्र आत्मां गथे स्यनादिल, अथे हे यानाः छिपिं खीष्टनाप चव्नाचव्नी।

28 अय् जि यःपि मस्त, खीष्टनाप चव्नाचव्नी। अले जक खीष्ट हानं थन झाय्यादीबलय् डीपि ग्याये माली मखु, अले वयकः खनाः लज्या चाये माली मखु।

29 खीष्टं भिंम्ह खः धकाः छिमिसं स्यु। अय्जुगुलि छिमिसं भिंगु बांलाःगु जक यानाजुइपि मनुत परमेश्वरया सन्तान खः धकाः सीकाति।

3

परमेश्वरया सन्तान

- 1 स्व, परमेश्वर बाःनं झीत गुलि माया यानादीगु दु। उकिं हे झीत परमेश्वरया सन्तान धकाः धाःगु खः, धात्थें खः नं खः। अयज्गुलि हे थ्व संसारयापि मन्तयसं झीत म्हमस्यगु, छायाधाःसा इमिसं वयकःयात म्हमस्यु।^५
- 2 अय जि यःपि मस्त, आः ला झीपि परमेश्वरया सन्तान खः धकाः झीसं स्यु। अयनं लिपा झीपि गज्याःपि जुइ धयागु खँ झीत कना मदीनि। अयसां ख्रीष्ट झायादीबलय झीपि वयकः थें हे जुइतिनि धकाः झीसं स्यु। अले तिनि वयकः गथे च्वं धकाः झीसं खनी।
- 3 थथे ख्रीष्टयाके आशा यानाच्चवंपि वयकः थें पवित्र जुयाः च्वनेमाः।
- 4 सुनां पाप याइ वं व्यवस्था मानय मायाःगु जुइ, छायाधाःसा व्यवस्था मानय मायायेगु हे पाप खः।
- 5 झीगु पाप मदयकेत हे ख्रीष्ट झायादीगु खः। ख्रीष्टयाके पाप द हे मदु।^५
- 6 ख्रीष्टयाके च्वनाच्चवंपिसं पाप याइ मखु। पाप यानाच्चवनीम्ह मनुखं ख्रीष्टयात गुबलें हे खनी नं मखु, म्ह नं सी मखु।
- 7 अय जि यःपि मस्त, छिमित सुनानं मखुगु लँयु यके मफयेमा। गथे ख्रीष्ट धर्मी खः अथे हे भिगु ज्या याइपि मन्त नं धर्मी खः।
- 8 शैतानं न्हापानिसें पाप याना वयाच्चंगु दु, उकिं पाप यानां तुं च्वनीपि मन्त नं शैतानया मनु खः। अथे ज्गुलि शैतानयागु ज्या स्यंकेत परमेश्वरया काय थन झायादी माःगु खः।
- 9 परमेश्वरयापाखें ब्रह्मयसिसं पाप यानां तुं च्वनी मखु, छायाधाःसा इपि वयकः थें जुइ। अले वयकः हे इमि बाः ज्गुलि नं इमिसं पाप यानां तुं च्वने फइ मखु।
- 10 परमेश्वरया सन्तान व शैतानया सन्तान थुकिं हे बांलाक सी दइ। बांलाःगु भिगु ज्या मयाइम्ह, अले थः दाजुकिजापित माया मयाइम्ह मनु परमेश्वरया सन्तान मखु।

थःथवय माया याना च्वँ

- 11 थःथवय माया यानाच्चवेनाः धकाः धाःगु खँ ला छिमिसं न्हापानिसें हे न्यनातःगु दु।^५
- 12 झीपि कयिन थें जुइ मज्यु। कयिन शैतानया मनु ज्गुलि वं थः हे किजा हाबिलयात स्यात। कयिन थः हे किजायात छाय स्यात? कयिन शैतानया मनु ज्गुलि वया किजां भिगु बांलाःगु याना ज्गु स्वये मफयाः वं थः किजायात स्यात।^५
- 13 यःपि दाजुकिजापि, उकिं थ्व संसारयापि मन्तयसं छिमित हेला यात धकाः छिपि अजु चयेमाःगु मदु।
- 14 झी मृत्युं जीवनय न्हाये धुन धयागु थुकिं हे सी दु। झीसं थः दाजुकिजापित माया याना। थः दाजुकिजापित माया मयाइम्ह मनु कालयागु ल्हातय हे लानाच्चनी।^५
- 15 दाजुकिजापित हेला याइम्ह मनु ज्यानमारा खः। अले ज्यानमारायाके अनन्त जीवन दइ मखु।
- 16 थुकथं झीसं माया धयागु छु खः धकाः स्यु - झीगु निति ख्रीष्ट सिनादिल, उकिं झीसं नं झी दाजुकिजापिनिगु निति सीत तकं लिफः स्वये मज्यु।
- 17 तःमिम्ह मनुखं थः दाजुकिजापिनि नये मखे धकाः सियाः नं इमित माःगु ग्वाहालि मस्युसा, अज्याम्ह मनुखं परमेश्वरयात माया याना धकाः गथे धाये फइ?
- 18 अय जि यःपि मस्त, झीसं म्हुतुं जक माया याना धयां मज्यु। ज्याखँयं नं धात्थेंगु माया यानाक्यने फयेमाः।
- 19 थुकिं हे झीपि सत्यपि खः धकाः सीका धायेफु। अले परमेश्वरया न्हाःने दुक्कं च्वने फु।
- 20 झीत झीगु हे नुगलं दोषी ठहरय याइ धाःसा परमेश्वर ला झीगु नुगः स्वयाः नं तःधां। वयकलं मस्युगु छुं नं मदु।
- 21 अयज्गुलि यःपि दाजुकिजापि, झीगु मनं झीत दोषी ठहरय मयाःसा झीपि परमेश्वरया न्हाःने ग्याये माली मखु।
- 22 वयकलं धयादीगु मानय जुयाः वयकःयात यःगु जक याना जसा वयकःयाके न्हागु फवसां झीत बियादी।
- 23 वयकलं झीत अजा यानादीगु थ्व हे खः - वयकःया काय येसु ख्रीष्टयात झीसं विश्वास यायेमाः। दाजुकिजापित माया यानाच्चवेनाः। थथे हे याना च्वँ धकाः ख्रीष्टं नं झीत धयादीगु दु।^५
- 24 परमेश्वरयागु अजा मानय यानाच्चव्ह मनु वयकः नाप दइ, अले वयकः व नाप दइ। झीगु नुगलय पवित्र आत्मा तयादीगुलि झीसं थ्व स्यु।

4

सत्य व असत्य आत्मा

- 1 यःपि दाजुकिजापि, आत्मा दु धकाः धयाज्जुपि न्हाम्हयसित नं विश्वास याये मते। न्हापां परमेश्वरयागु आत्मा खः मखु धकाः नि जौच्य याना स्व, छायाधाःसा यकव हे फताहा अगमवक्तात खने दया वयाच्चंगु दु।
- 2 सुनां ख्रीष्ट धात्थें हे मनु जुयाः झायादीगु खः धकाः धाइ व मन्याके परमेश्वरयागु आत्मा दु। थुकिं हे परमेश्वरया आत्मा म्हसी।
- 3 सुनां ख्रीष्ट मनु जुयाः झायादीगु मखु धकाः धाइ, व मन्याके ख्रीष्टया शत्रुयागु आत्मा दु धकाः सीकि। व वइ धकाः छिमिसं न्यनातःगु दु। व आः नं संसारय दिन।
- 4 अय जि यःपि मस्त, छिपि परमेश्वरया मन्त खः, उकिं अज्याःपि फताहा अगमवक्तातयत छिमिसं बुकाछवःगु दु। थ्व संसारय च्वंम्ह आत्मा स्वयाः छिमिगु नुगलय च्वनादीम्ह आत्मा तसकं बल्लाः।
- 5 इमिसं ला थ्व संसारय च्वंगु खँ जक स्यने फु। अले संसारयापि मन्तयसं इमिसं धाःगु खँ मानय नं जुइ। अथे ज्गुलि इपि फुक्कं थ्व हे संसारयापि मन्त खः।
- 6 झीपि धाःसा परमेश्वरया मन्त खः, उकिं वयकःयात बांलाक म्हस्युपिन्सं झीगु खँ न्यनी। वयकःया मन्त मखुसा झीगु खँ नं इमिसं न्यनी मखु। थथे झीसं परमेश्वरं धाःगु व मन्तयसं धाःगु खँ सीकि फइ।
- परमेश्वर माया खः
- 7 यःपि दाजुकिजापि, झी थःथवय माया यानाच्चवेनाः, छायाधाःसा माया धयागु परमेश्वरयापाखें वःगु खः। अयज्गुलि माया यानाच्चव्ह मनुखं वयकःयात बांलाक म्हस्यु, उकिं थज्याःपि मन्त वयकःया सन्तान खः।
- 8 परमेश्वर प्रेम खः, उकिं माया याये मसःम्ह मनुखं वयकःयात म्हसी मखु।
- 9 परमेश्वरं झीत माया यानादीगु दु धकाः थुकिं हे सी दु - झीत जीवन दयेमा धकाः वयकलं थः याकः काययात संसारय छवयाहयादिल।
- 10 झीसं परमेश्वरयात माया यानागु मखु, बरु वयकलं हे झीत माया यानादीगुलि झीगु पाप क्षमा यानावीत थः हे काययात बलिदान यायेत छवयाहयादिल - माया धयागु थ्व हे खः।
- 11 यःपि दाजुकिजापि, परमेश्वरं हे झीत थथे माया यानादिल धाःसा झी थःथवय नं माया यानाच्चवेनाः।

- 12 परमेश्वरयात सुनानं खंगु मद्दिनि। तर झी थःश्वय माया याना च्वंसा वयकः झीगु नुगलय् च्वनादी। अले वयकःयागु मायां झी जाइ।[☆]
 13 वयकलं झीगु नुगलय् आत्मा तयादीगुलि वयकः झीगु नुगलय् च्वनादीगु दु धकाः झीसं सी। अले झी वयकःयाके दु धकाः नं सी।
 14 थ्व संसारयापि मनुतयत् मुक्ति बीत परमेश्वर बाःनं थःकाययात छ्वयाहयादीगु जिमिसं खना। थ्व हे खं जिमिसं कनावयाच्वनागु खः।
 15 येशू परमेश्वरया काय खः धकाः धया जुझ्म मनुयागु नुगलय् परमेश्वर च्वनादी। व हे वयकःयाके च्वंमह खः।
 16 अले झीत परमेश्वरं माया यानादिल धकाः झीसं सि नं स्यु, अले विश्वास नं याना।
 परमेश्वर माया खः, उकिं माया यानाजुझ्म मनुयागु नुगलय् वयकः दयाच्वनी। अले व नाप दइ।
 17 थुकथं झी माया जाये धुंकाः न्याय याइबल्य मग्यासे परमेश्वरया न्हाःने वने फइ, छायाधाःसा वयकः गथे खः थ्व संसारयु झी नं अथे हे खः।
 18 माया याइपि ग्याये म्वाः। धाथ्येयागु मायां म्याःचिकु मदयका छवइ। म्याःमहयसित सर्जॉय बी, छायाधाःसा म्याइपिन्के धाथ्येयागु माया दइ मखु।
 19 परमेश्वरं झीत न्हापालाक माया यानादीगुलि झीसं नं वयकःयात माया यानागु खः।
 20 वयकःयात जि माया यानागु दु धकाः धया जुझ्म मनुखं दाजुकिजापिन्त हेला याना जुसा थज्याःमह मनु फताहा खः धकाः सीकि। मिखां खंपि थः दाजुकिजापिन्त माया मयाइमह मनुखं मिखां मखंमह परमेश्वरयात माया याये फइ मखु।
 21 अयजुगुलि खीष्टं झीत थथे याना च्वं धकाः धयाथकगु खः - “परमेश्वरयात माया याइमह मनुखं थः दाजुकिजापिन्त नं माया यायेमाः।”

5

संसारयात गथे यानाः त्याकेगु?

- 1 येशूयात मुक्ति बीमह खीष्ट खः धकाः विश्वास याना जूपि मनुत परमेश्वरया सन्तान खः। परमेश्वर बाःयात माया याइमहयसिनं वयकःया काययात नं माया याइ।
 2 वयकःयात माया याना च्वंसा व वयकःयागु आज्ञा मानय् याना च्वंसा झीसं धाथ्ये वयकःया मस्तयत् माया यानाच्वनागु दु धकाः सी दइ।
 3 परमेश्वरयागु आज्ञा मानय् यायेगु हे वयकःयात माया यायेगु खः। वयकःयागु आज्ञा मानय् यायेत थाकु मजु।[☆]
 4 वयकःया सन्तानतयसं थ्व संसारयात बुकी। वयकःयात विश्वास यानागुलि झीसं संसारयात त्याके फइ।
 5 सुनां संसारयात त्याके फइ? येशूयात परमेश्वरया काय खः धकाः विश्वास यानाजुइपिन्सं जक थ्व संसारयात त्याके फइ, मेपिन्सं त्याके फइ मखु।
 6 येशू खीष्ट थ्व संसारयु झ्यायादीगु निता दसि दु - लः व हि। मनु थें जुयाः बाप्टिस्मा कयादीगु दसि खः - लः, अले हानं मनुतयगु पाप क्षमा यायेत येशू सिनाः थःगु हि हायकादीगु दसि खः - हि। सत्यमह पवित्र आत्मां नं थ्व हे खं साक्षी बियादिल।
 7-8 येशू परमेश्वरया काय खः धकाः थ्व स्वतां बांलाक कयं - पवित्र आत्मा, लः व हि।
 9 झीसं मनुखं हे ब्यगु साक्षीयात पत्याः याना। परमेश्वरं ब्यगु साक्षी झन पत्याः यायेबहः जू। वयकलं थः हे काययागु साक्षी बियादिल।
 10 अयजुगुलि वयकःया काययात विश्वास यानाच्वपि मनुतयसं थ्व खं सत्य खः धकाः स्यु। परमेश्वरयात विश्वास याइ मखुपिन्सं वयकःयात फताहा तायकी, छायाधाःसा परमेश्वरं थः काययागु बारे बियादीगु साक्षीयात इमिसं विश्वास याइ मखु।
 11 थ्व खंयागु दसि थ्व हे खः - परमेश्वरं झीत अनन्त जीवन बियादीगु दु। थ्व अनन्त जीवन वयकःया काययाके दु।[☆]
 12 सुयाके काय दु वयाके थ्व अनन्त जीवन दइ, सुयाके परमेश्वरया काय मदु वयाके थ्व अनन्त जीवन दइ मखु।

अनन्त जीवन

- 13 परमेश्वरया काय येशूयात विश्वास याःगुलि छिमिके अनन्त जीवन दु धयागु खं थुइमा धकाः थ्व खं छिमित च्वयाच्वनागु खः।
 14 वयकःया इच्छा कथं झीसं न्हागु फवंसां वयकलं बियादी धकाः झीसं स्यु। उकिं झीपि वयकःया न्हाःने वनेत ग्याये माःगु मदु।
 15 झीसं प्रार्थनाय न्हागु फवंसां वयकलं झीगु खं न्यनादी धकाः स्युगुलि वयकःयाके फचनागु वयकलं बियादी थुंकल धकाः नं स्यु।
 16 सुनानं थः किजायात सीम्वाःलिंगु पाप यानाच्वंगु खंसा वं थः किजायालागि प्रार्थना यायेमाः। परमेश्वरं वयात जीवन बियादी। तर थ्व धाःसा सीम्वाःलिंगु पाप याःपिनिगु निती जक खः। सी मालिंगु पाप नं दु। तर जि छिमित थुकिया लागि प्रार्थना या धकाः धाये मखु।
 17 मभिगुं बांमलाःगु ज्याखं फुक्कं पाप हे खः। अयलं सीम्वाःलिंगु पाप नं दु।
 18 परमेश्वरया सन्तानतयसं पाप यानां तु च्वनी मखु। वयकःया कायलं अज्याःमह मनुयात शैतानं थी मफयक बचय यानातयादी।
 19 झीपि परमेश्वरया सन्तान खः, अले थ्व संसारयु च्वंपि मेपि फुक्क मनुत शैतानया मनुत खः धकाः नं झीसं स्यु।
 20 परमेश्वरया काय झ्याः झीत धाथ्येयामह परमेश्वर म्हासीकादिल। थ्व खं झीसं स्यु। धाथ्येयामह परमेश्वरया काय येशू खीष्टनाप झीगु जीवन नं प्यपुनाच्वंगु दु। थ्व हे सत्य परमेश्वर खः, अले हानं थ्व हे परमेश्वर अनन्त जीवन नं खः।
 21 उकिं अय जि यःपि मस्त, मूर्ति पुजापाखें तापाक च्वैं।

यूहन्नां च्वःगु निगूगु पौ महसीका

ध्व पौ यूहन्नां “थकालि” कथं “मिसा व वया मस्तयत्” च्वःगु खः। “मिसा व वया मस्त” या अर्थ अन च्वंगु मण्डली व मण्डलीया विश्वासीत जुइमा। यूहन्नां थुकी चिहाकयक विश्वासीतयत् थःथवय् माया यानाच्वनेत व फताहा गुस्त व इमिगु शिक्षापाखें बचय जुया च्वनेत ख्याच्वः बियातःगु दु।

धलः पौ

न्हाखँ १-३

माया हे दक्वसिबय तःधं ४-६

मखुगु शिक्षापाखें बचय जुयाच्वनेगु ख्याच्वः ७-११

क्वचायक्गु १२-१३

२ यूहन्ना

यूहन्नापाखें ज्वजलपा

1 परमेश्वरं ल्ययादीम्ह मिसा व वया मस्तयत् जि मण्डलीया थकालि छिमित धात्थेयागु माया याना। सत्ययात म्हस्यूपि फुक्कसिनं छिमित माया यानाच्वंगु दु।

2 ध्व सत्य इीगु नुगलय् न्हाबलें दयाच्वनी।

3 अले ध्व हे सत्य व मायां यानाः परमेश्वर बाः व वयकःया काय् येशू ख्रीष्टं इीत दया माया व शान्ति बियादी।

सत्य व माया

4 इी बाःनं धयादी थें आमकन मण्डलीइ च्वंपि गुलि मस्तयसं सत्ययात मानय् यानाच्वंगु सियाः जि तसकं हे लयतायाच्वनागु दु।

5 अयजूगुलि नं आमकन मण्डलीइ च्वंपिन्सं थःथवय् माया याना च्वं धकाः जिं छिमित बिन्ति याना हयागु खः। न्हापानिसें हे इीत थःथवय् माया यानाच्वनेमाः धकाः धयातःगु खः, उकिं ध्व न्हगु खँ मखु।⁶

6 वयकःयागु आज्ञा मानय् यायेगु हे धात्थेयागु माया खः। छिमिसं न्हापानिसें न्यंगु आज्ञा ध्व हे खः – छिमिसं थःथवय् माया याना च्वं।

7 येशू ख्रीष्ट मनु जुयाः झाःगु मखु धकाः धाइपिं मनूत नं थ्व संसारय् यक्व दु। थुपिं फताहात खः। थुपिं ख्रीष्टया शनूत नं खः।

8 अयजूगुलि होश यानाच्वं, मखुसा छिमिसं थथे ज्या सनाच्वंगु फुक्कं सिति वनी। बरु प्रभुं बी धकाः तयातःगु फुक्क सिरपाः काये फयकि।

9 सुनानं येशू ख्रीष्टं स्यनादीगु खँ मानय् मयासें मेमेगु हे याना जुल धाःसा अज्याःम्ह मनु नाप परमेश्वर च्वनादी मखु। तर येशू ख्रीष्टं स्यनादीगु खँ मानय् याना जूपि नाप परमेश्वर व वयकःया काय् येशू ख्रीष्ट निम्हं च्वनादी।

10 अयजूगुलि येशू ख्रीष्टं स्यनादीगु खँ नाप पायछि मजुइक मेकथं हे स्यना जुइपिं मनूत छिमिगु छँय वःसा इमित दुकाये मते। थज्याःपिं मनूतयत् ज्वजलपा नं याये मते।

11 सुनानं थज्याःपि फताहातयत् ज्वजलपा यासाः ज्वजलपा याःपि मनूतयसं इमिगु मभिगु ज्याय् ब्वति काःगु जुइ।

12 जिं छिमित च्वये माःगु खँ ला यक्व हे दु। तर मसी व भ्वंतं मखु। आमकन हे वयाः धाये, अले इीपिं सकलें लयताय् खनी।

13 ल्ययातःम्ह छिमि केहेया काय्महायपिन्सं छिमित ज्वजलपा धयाहःगु दु।

यूहन्नां च्वःगु स्वंगूगु पौ महसीका

श्व पौ यूहन्नां “थकालि” कथं गायस धाःमह विश्वासीयात च्वःगु खः। मेपि विश्वासीतयत् ग्वाहालि याःगुलि यूहन्नां गायसयात च्वछायाः डियोत्रिफसपाखें बचय् जुया च्वनेत नं ख्याच्वः बियातःगु दु।

धलः पौ

न्हाखें १-४

गायसयात च्वछाःगु ५-८

डियोत्रिफसयात दोष ब्युगु ९-१०

डेमेत्रियसयात च्वछाःगु ११-१२

क्वचाय्कूगु १३-१५

३ यूहन्ना

यूहन्नापाखें ज्वजलपा

- 1 तसकं यःमह गायसयात जि मण्डलीया थकालियापाखें दुनुगलनिसे माया दु।*
 - 2 यःमह किजा, छंगु आत्मा थें शरीर नं बल्लायेमा, अले न्हागु खेंयं नं च्वन्हायेमा धकाः प्रार्थना यानाच्वना।
 - 3 सत्ययात विश्वास याःथे छं सत्ययागु लेंपुइ वनाच्वंगु दु धकाः आम्कनं वःपि विश्वासीतयसं कंबलय् जितः तसकं लयता वल।
 - 4 थः सन्तान सत्ययागु लेंपुइ वनाच्वंगु दु धकाः न्यनेगुति लयताः मेगु छु दइ?
 - 5 यःमह किजा, आम्कन न्यकेत वःपि म्हमस्यूपि विश्वासीतयत् छं दुकयाः इमित माक्व ग्वाहालि बिल, श्व तसकं बांलात।
 - 6 छं थुकथं इमित माया यानाः ग्वाहालि यात धकाः इमिसं थन च्वंगु मण्डलीयापिन्त कन। इमित माःगु लें खर्च बियाः छवया हःसा तसकं बांलाइ, उकिं परमेश्वर छ खनाः लयतायादी।
 - 7 ख्रीष्टयात विश्वास मयाःपिपाखें छु हे मकासे इपि ख्रीष्टयागु ज्या यायेत वःगु खः।
 - 8 अयज्गुलि झी विश्वासीतयसं अथे ख्रीष्टयागु ज्या याना ज्पिन्त माक्व ग्वाहालि बीमाः। थुकथं झीपि नं सत्ययागु लागि ज्या याःपि जुइ।
 - 9 न्हापा नं जि आम्कन च्वंगु मण्डलीयात पौ च्वया हये धुन। तर छिपि मध्ये तःधंछुया जुइमाःमह डियोत्रिफसं जिगु खेंयं च्युताः मतः।
 - 10 वं अथे यानाच्वंगु खें फुककं जि आम्कन वयेबलय् कनाबी। वं जिमित बांमलाका च्वंगु दु। अले वं जिमिगु बारे मभिगु खें धया जुयाच्वंगु दु। उलि जक मखु, आम्कन वःपि दाजुकिजापिन्त नं वं दुमकाः। अथे वःपि दाजुकिजापिन्त दुकायेत स्वःपिन्त नं वं मण्डली पितिनाछवत।
 - 11 यःमह किजा, अयज्गुलि छं मभिगु बांमलाःगु खें याये सय्के मते, बस भिगु बांलाःगु खें जक सय्कि। भिगु बांलाःगु यानाजुइपि परमेश्वरया मनुत खः। मभिगु बांमलाःगु यानाजुइपि मनुतयसं परमेश्वरयात म्हमस्यु।
 - 12 फुकक मनुतयसं डेमेत्रियसयात भिं धकाः धाः। अले हानं वयागु चालचलनं नं व भिंमह मनु खः धकाः सीका धायेफु। व भिंमह मनु खः धकाः जि नं धायेफु। जि धयागु खें सत्य खः धकाः छं स्यु।
 - 13 छन्त च्वयेमाःगु खें ला यक्व हे दु, अयनं मसी व कलमं मखु।
 - 14 याकनं हे जि आम्कन वयेत स्वयाच्वनागु दु। अले जि छन्त फुकक खें कने।
 - 15 छन्त शान्ति दयेमा।
- छं म्हस्यूपि थनच्वपि विश्वासीतयत् छन्त ज्वजलपा धयाहःगु दु। आम्कन च्वपि सकले विश्वासीतयत् जिमिगु ज्वजलपा दु धकाः धयाब्यु।

यहदां च्वःगु पौ महसीका

ध्व पौलय् यहदां थःत विश्वासी खः धकाः धयाजूपि फताहा गुस्तपाखें बच्य जुइगु ख्याच्वः बियातःगु दु। ध्व चिहाकःगु पौलय् यहदां विश्वासीतयत् परमेश्वरं थः मनुतयत् बियादीगु विश्वासया नितिं त्वा धकाः साहस बियातःगु दु। २ पत्रस व थुक्रियागु खँ उर्थे उर्थे मिलय् जु।

धलः पौ

न्ह्यार्वे १-२

फताहा गुस्तयगु चालचलन, शिक्षा व विनाश ३-१६

क्वातुक विश्वास यायेगु इनाप १७-२३

परमेश्वरयात तःधंकगु २४-२५

यहदा

यहदापाखें ज्वजलपा

1 याकूबया किजा व येशू ख्रीष्टया दास यहदापाखें परमेश्वरं सःतादीपिन्त, परमेश्वर बाःनं माया यानातःपिन्त, अले येशू ख्रीष्टं बच्य यानातःपिन्त ज्वजलपा।

2 छिमिके दया, माया व शान्ति अप्वः दयावनेमा।*

मख्गु खँ स्यनीपि

3 यःपि दाजुकिजापि, जि छिमित परमेश्वरं झी सकसितं इना बियादीगु मुक्तियागु खँ च्वयेगु मतइ तयागु खः। अयनं आः छिमित परमेश्वरं बियादीगु सत्य खँय हे छिपि क्वातुक च्वनाच्वं धकाः न्वायेगु हे जितः तसकं बांलाः ताल।

4 न्हापा हे दोषी ठहरय् जूपि गुम्हं गुम्हं मनुत छिमिगु पुचलय् मसीक दुहां वःगु दु। इमिसं परमेश्वरयात मानय् मयाः। वयकलं बियादीगु दया मायायात इमिसं मभिगु ज्याय छ्यलाच्वंगु दु। अले येशू ख्रीष्टयात छम्ह हे जक प्रभु व मालिक खः धकाः नं इमिसं मानय् मयाः।

5 परमेश्वरं इम्पाएलीतयत् मिश्र देशं लिंगना हयादिल। अयनं लिपा वयकःयात विश्वास मयाःपि मनुतयत् नाश यानादिल। ध्व खँ छिमिसं बांलाक सि हे स्यु। अथेसां छिमित ध्व खँ लुमंकाबी मास्ति वल।*

6 थःगु ज्या मयासे छँ त्वःतावःपि स्वर्गदूतयत् दकलय् लिपा न्याय यानादीत वयकलं गुब्बं मब्यनिकथं चिनाः खिउंथाय कुनादिल।

7 अथे हे सदोम व गमोरा अले वया जःखः च्वंगु शहरयापिन्सं छगूया ल्यु मेगु यायां घच्चाइपुगु व्यभिचारया ज्या याना हल। परमेश्वरं इमित गुबले मसीगु मिइ तयाः नमुना दयकादिल।*

8 हानं अथे हे थज्याःपिन्सं म्हगसय् खन धकाः थःगु म्हयात अश्रुद याइ। परमेश्वरयागु अधिकारयात मानय् याइ मख्गु, अले स्वर्गय् च्वपि ततः धपिन्त क्वहंकाजुइ।

9 तःधम्ह स्वर्गदूत मिखाएलं मोशायागु सीम्ह सुनां यकेगु धयागु खँय शैताननापं त्वापु ज्वलय् वयात द्रुपं बीत आँट मयासें थुलि जक धाल – “परमेश्वरं छन्त ब्वःबियादी।”*

10 थुमिसं ला थःम्हं हे मस्यगु खँय ब्वः बियाजुइ। स्वभावं हे थुपि पशुत थें खः। अले थुकिं यानाः हे इपि नाश जुयावनी।

11 इमित धिक्कार दु। इपि कथिनयागु लँय जुल। धिबायागु निति इमिसं बालामं थें मभिगु ज्या याना जुल, अले कोरह थें परमेश्वरयात मभिकाः इपि नाश जुयाः वन।*

12 थुपि छिमिगु लयताः भ्वजय् ल्या वइगु फि खः। थुपि थःत जक भिका जुइपि खः। थुपि फसं पुइके यनिगु, लः मदगु सुपाँय खः। अले फल सइ मख्गु निकः तसक सी धुंक्गु, हानिसें सी धुंक्गु सिमा खः।

13 थुपि समुद्रया ग्यानापुगु किसिद्रुम्बः खः। थुमिसं थःगु घच्चायापुगु ज्याखँ समुद्र दासि वये थें यानाक्यनी। थुपि चाचाःहिला च्वनीगु नगु खः। थुमिगु निति सदायात तसकं खिउंथाय दयकातःगु दु।

14 आदमया न्हयगु पुस्ता लिपायाम्ह हनोकं नं लिपा जुइगु ध्व हे खँ धयावंगु खः – “सीकाति, द्रुलंदः पवित्रपि स्वर्गदूतयत् ब्वनाः प्रभु झायानी।”*

15 अले थज्याःपि फुक्क मनुतयत् न्याय यानादी। परमेश्वरयात मानय् मयाइपिन्त, अले वयकःयात मभिकाः पापी ज्या जक यानाच्वपि फुक्कसितं दोषी ठहरय् यानाः सर्जोय बियादी।

16 थुपि गुब्बं लुमधनिपि, मेपिनिगु दोष जक मालाजुइपि, थःत यःथें सना जुइपि, तःधंछुना जुइपि, व थःगु ज्या तिर्यकेत मेपिन्त हायकः जुइपि खः।

17 यःपि दाजुकिजापि, झी प्रभु येशू ख्रीष्टया प्रेरिततयसं कनावंगु खँ बांलाक लुमंकी।

18 इमिसं छिमित थथे धयावंगु खः – “दकलय् लिपा छिमित हेस्याइपि व थःत यःथें यानाजुइपि मनुत वइ।”*

19 मिलय् जुयाच्वपिन्त फाइपि थुपि हे खः। थुमिसं थःत यःथें याना जुइ। थुमिके परमेश्वरयागु आत्मा दइ मख्गु।

20 यःपि पासापि, छिमिसं जक परमेश्वरयात क्वातुक विश्वास याना च्वं, अले पवित्र आत्मायागु शक्ति सदां प्रार्थना याना च्वं।

21 परमेश्वरयात मानय् यायेगु गुबले त्वःते मते। झी प्रभु येशू ख्रीष्ट झायः छिमित दया यानाः अनन्त जीवन बियादीतिनि धकाः छिपि पियाच्वं।

22 दोमनय् लानाच्वपिन्त दया या।

23 मिइ क्वब्वाय् त्यपिन्त साला का। पाप याइपिन्त नं दया या। अथेसां बांलाक होश या, थथे यायेबलय् छिमित हे पापयागु च्याः मथायेमा।

24 छिमित दोष मदक्याः परमेश्वरया न्ह्याःने हयादीम्ह झी प्रभुयागु नां सदां तःधना च्वनेमा। ध्व हे प्रभुं छिमित पाप याकेबी मख्गु। ध्व हे प्रभुं छिमित आनन्दं तयादी।

25 येशू ख्रीष्टपाखें झीत मुक्ति बियादीम्ह, छम्ह हे जक परमेश्वर सदां तःधना च्वनेमा। अले फुक्क शक्ति, अधिकार नं वयकःयाके हे सदां दयाच्वनेमा। आमेन।

* 1:2 १:२ मनी १४:२५; मर्क ४:३ * 1:5 १:५ गनी १४:२९-३०; प्रस १२:२५ * 1:7 १:७ उत १२:२१-२४ * 1:9 १:९ वय ३:१५; दान १०:२३,२४; १२:१४; प्रका १२:७; जक ३:२

* 1:11 १:११ गनी २२:१-३५; १४:१-३५; उत १२:३८ * 1:14 १:१४ उत १२:४६,२९-२४ * 1:18 १:१८ २ पत्र ३:३

यूहन्नायात जूगु दर्शन प्रकाशया सफू म्हसीका

थाय थासय् च्वपि विश्वासीतयत् दुःखकष्ट वयाच्वंबलय् यूहन्नां थ्व सफू थःत जूवःगु दर्शनया बारे च्वःगु खः। यूहन्नां थ्व सफू विश्वासीतयत् आशा व साहस बीत, अले दुःख व सास्तीया इलय् नं विश्वास यायेबहःपि जुयाच्वनेगु इनाप यायेत च्वयातःगु खः। उबलय् यूहन्नायात परमेश्वरयागु वचन व येशू धयादीगु सत्य खः धकाः न्यंकाच्वंगुलि पत्मोस टागुइ यंकाः कुनातःगु खः।

सफूया अप्वः धया थें थासय् यूहन्नां थःत जूगु दर्शनया खँ कथंहेक व चिन्हय् क्यनातःगु दु। उबलय्यापि विश्वासीतयस् थ्व दर्शनया अर्थ बांलाक थु। मेपिन्त धाःसा थ्व छगु गुन्ति खँ जूगुलि थुइके थाकु।

सफूया मूखँयात संगितया लय् थें थाय् थासय् थीथी दर्शनया रूपय् दोहरय् यानातःगु दु। थ्व दर्शनया अर्थ थीथी मन्तयसं थीथी कथं ब्यसां मू खँ ला बांलाक हे सी दु – परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयापाखें वयकःया दक्व श्रुतयत्त व शैतानयातनापं सदाया निति भज्यंक नाश यानादी। अले थः विश्वास यायेबहःपि मन्तयत जक वयकःयागु न्हगु स्वर्ग व न्हगु पृथ्वीइ दुकायादी।

धलः पौ

न्ह्यखँ १:१-८

न्हापांगु दर्शन व न्हयगु मण्डलीयात छवःगु पौ १:१-३:२२

न्हयगु छाप तयातःगु भव्थु ४:१-८:१

न्हयगु तरही ८:२-११:१९

अजिङ्गर व निम्ह पशु १२:१-१३:१८

थीथी दर्शन १४:१-१५:८

परमेश्वरयागु तंयागु न्हयगुः ख्वल्चा १६:१-२१

बेबिलोनया पतन १७:१-१९:२१

शैतानयागु विनाश २०:१-१०

दक्वसिबय् लिपायागु न्याय २०:११-१५

न्हगु स्वर्ग, न्हगु पृथ्वी, न्हगु यस्शलेम २१:१-२२:५

क्वचायकगु २२:६-२१

प्रकाश

1 थ्व सफुलिइ च्वयातःगु खँ परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयात क्यनादीगु खँ खः। थः दासतयसं छु जूइतिनि धयागु खँ थुइके फयेमा धकाः परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयात क्यनादीगु खः। येशू खँ क्यनेत छम्ह स्वर्गदूतयात यूहन्नायाथाय् छवयादिल।

2 व हे यूहन्नां खंगु परमेश्वरं धयादीगु वचन, अले येशू ख्रीष्टं धयादीगु खँ फुक्क सत्य खः धकाः साक्षी बियाच्वनागु दु।

3 ई न्ह्यःने थयने धुकल। उकि थ्व अगमवाणीयागु वचन ब्वपि, न्यपि, व मानय् याःपि मन्त धन्यपि खः।

न्हयगु मण्डलीयात यूहन्नाया ज्वजलपा

4 एशियाय् दुगु न्हयगु मण्डलीयात यूहन्नापाखें ज्वजलपा।

आः नं दीम्ह, न्हापा नं दीम्ह, अले ज्ञायादीत्यंम्ह, व वयकःयागु सिंहासनयागु लिक्क च्वपि न्हयम्ह आत्मापाखें छिमित दया माया व शान्ति दयेमा।^५

5 अथे हे तू साक्षी बियादीगु विश्वास याये बहःम्ह, सिनाः दकलय् न्हापां म्वानावःम्ह, अले संसारय् च्वपि जुजुतय जुजु येशू ख्रीष्टपाखें नं छिमित दया माया व शान्ति दयेमा।

झीत माया यानादीम्ह नं वयकः हे जूगुलि थःगु हि झीत झीगु पापं छुतय् यानादीम्ह नं वयकः हे खः।^६

6 वयकलं परमेश्वर बाःयागु सेवा यायेत धकाः झीपाखें पुजाहारीतयगु छगु राज्य स्वनादिल। येशू ख्रीष्टया न्हाबलें महिमा व आदर जुयाच्वनेमा। आमेन!^७

7 “स्व, वयकः

सूर्पोच्य ज्ञायादी तिनि,

फुक्कसिगु मिखां खनीतिनि,

वयकःयात

भालां सूर्पिन्सं नं खनी।

अले संसारय् च्वपि

फुक्क जातियापि मन्त

वयकःयात खनाः

नुगः दादां ख्वये मालीतिनि।

थथे ला जु हे जुइ। आमेन!”^८

8 दक्वसिबय् तःधंम्ह व शक्ति दुम्ह, आः नं दीम्ह व न्हापा नं दीम्ह, अले ज्ञायादीम्ह परमप्रभु परमेश्वरं धयादिल – “अल्फा व ओमेगा जि हे खः।”^९

येशू ख्रीष्टया दर्शन

१:14 १:२४ प्रस ३:१४; प्रका ४:५

१:15 १:२५ यशै ५:५; ४:५; भज ७:१७

१:16 १:२६ प्रस ११:२६; प्रका ५:१०

१:17 १:२७ दान ७:२३; मती २४:३०; मार्क १३:२६; लूक २१:२७; १ थैस

४:१०; जक २:२१; यूह १३:३०,३०

१:18 १:२८ प्रका २२:२३; प्रस ३:२४

- 9 छिपिलिसे येश्यागु निति दुःखकष्ट सिया च्वनाम्ह छिमि दाजु जि यहन्ना खः। छिपिलिसे तुं वयकःयागु राज्य् च्वनाः सकतां सह यानाच्वनागु दु। जि परमेश्वरयागु वचन व येशू धयादीगु सत्य खः धकाः न्यंकाच्वनागुलि जितः पतमोस टापुइ यंकाः कुनातल।
- 10 प्रभुयागु दिनय् जि आत्मां जाल। जिगु ल्युने तुरही पुया हः थें तस्सलं थथे धयाहःगु सः जि ताल –
- 11 “छं खंगु फुककं सफुलिइ च्वयाः न्हयगु मण्डलीतयत छव – एफिसस, स्मूर्ना, पर्गामम, थिआटीरा, सार्दिस, फिलाडेल्फिया व लाउडिकिया।”
- 12 थुकथं जि नाप खँ ल्हाना च्वंम्ह सु धकाः लिफः स्वयाबलय् न्हयगु लुँयागु त्वाःदेवा जिं खना।
- 13 त्वाःदेवाया दशुइ मन्या काय् थें ज्याःम्ह तुतिइ थ्यंक वःगु पुजाहारीया लं फिनाः छातिइ लुँ बाला हिनातःम्ह छम्हयसित खना।*
- 14 वयकःयागु छयं व सँ तसुगु ऊन व च्वापु थें तसु। वयकःयागु मिखा च्वानाच्वंगु मि थें च्वं।
- 15 वयकःयागु तुति मिइ छुया दयाः तल तल थीकातःगु लीं थें च्वं। अथे हे वयकःयागु सः यकव क्वन्वाःलःयागु सः थें च्वं।**
- 16 वयकःयागु जब लहातय् न्हयगः नगु दु। वयकःयागु म्हुतु तसकं ज्वःगु निछें धाः दुगु तरवार पिहां वयाच्वंगु दु। वयकःयागु ख्वाः तसकं थीगु सुर्य थें च्वं।
- 17 वयकःयात खनेवं जि सीम्ह थें जुयाः वयकःयागु तुतिइ भवपु वना। अले वयकलं जिगु छेनय् जब लहाः तयाः धयादिल – “ग्याये मते। जि शुरु व अन्त खः।”
- 18 जि म्वाःम्ह खः। जि सी धुनाम्ह जूसां आः जि न्हाबले म्वाना च्वनीम्ह खः। मृत्यु व नरकया ताःचा जिके दु।
- 19 “आः छं खंगु, जुयाच्वंगु खँ, अले लिपा जुइतिनिगु खँ फुककं च्वं।
- 20 छं खंगु जिगु जब लहातय् दुगु न्हयगः नगुयागु व न्हयगु लुँयागु त्वाःदेवाया गुलि खँ थ्व हे खः। न्हयगः नगुयागु अर्थ न्हयगु मण्डलीयापि दूतत खः। अथे हे न्हयगु लुँयागु त्वाःदेवायागु अर्थ न्हयगु मण्डली खः।”

2

एफिससय् च्वंगु मण्डलीयात

च्वःगु पौ

- 1 “एफिससय् च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धकाः च्वया छव – जब लहातय् न्हयगः नगु ज्वना जूमहयसिगु व न्हयगु लुँयागु त्वाःदेवायागु दशुइ जुया च्वंम्हयसिनं थथे धयादीगु दु –
- 2 “छिमिसं दुःख सियाः यानाच्वंगु ज्याखँ, अले सह याये फकव सह यानाच्वंगु व मभिपि मनूतयत छिमिसं दुनुगलनिसें हे मययक्कु, व प्रेरित मखुसां प्रेरित खः धकाः धया जूपिन्त फताहा सावित यानाः क्यनाब्यगु फुककं जि स्यु।
- 3 जिगु नायागु निति छिमिसं सकतां सह याये फकव स्वयाः नं अप्वः सह यानाच्वंगु अइ हे नं त्यानु मचासे सह यानाच्वंगु नं जि स्यु।
- 4 “अयन्त छिमिसं जितः न्हापा न्हापा माया याना जू थें थीकन्हय मयात धकाः जि छिमित धयेमाल।
- 5 उकिं छिमिसं गनथाय् दुंकागु खः लुंमंकाः पश्चाताप यानाः न्हापा न्हापा याःथें थीकन्हय नं याये माल। मखुसा जि हे वयाः छिमिगु त्वाःदेवा उकिया थासं लिकयाबी। उकिं छिमिसं पश्चाताप याये हे माः।
- 6 अयन्त निकोलाइतसतयागु ज्याखँ छिमिगु दुनुगलनिसें हे मयःगु ला बां हे लाः। जितः नं इपि मयः।
- 7 “सुयाके न्हायपं दु वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यनाः थुइकाः का – त्याका वःपिन्त जि परमेश्वरयागु स्वर्गय् च्वंगु जीवन बीगु सिमायागु फल नकेबी।”

स्मूर्नाय् च्वंगु मण्डलीयात

च्वःगु पौ

- 8 “स्मूर्नाय् च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धकाः च्वया छव – शुरु व अन्त, अले सिनाः म्वाना वःम्हयसिनं थथे धयादी –”
- 9 “छिमिसं कष्ट फयाच्वंगु व चीमि जुयाच्वंगु जि स्यु। अयन्त छिपि ला तःमि खः। यहदी मखुसां यहदी खः धकाः धया जुइपिन्सं छिमित मधिक जगु नं जि स्यु। इपि शैतान नाप मिलय् जूपि खः।
- 10 दुःख वइन धकाः छिपि ग्याये मते। का स्व, शैतान छिपि मध्ये सुयातं इयालखानाय् कुंका बीत्यंगु दु। थुकथं छिपि विश्वासय् गुलि बल्लाःपि खः धकाः स्वयेत्यंगु दु। इन्हि हे जक छिमित दुःखकष्ट जुइ। सी हे माला वंसां छिमिसं जितः विश्वास यायेगु त्वते मते, अले छिमित जीवनयागु श्रीपेच बी।
- 11 “सुयाके न्हायपं दु वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यनाः थुइकाः का – त्याःपिन्त नरकय् छवइ हे मखु।”

पर्गाममय् च्वंगु मण्डलीयात

च्वःगु पौ

- 12 “पर्गाममय् च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धकाः च्वया छव – तसकं ज्वःगु निछें धाः दुगु तरवार दुम्हयसिनं थथे धयादी –
- 13 “शैतानयागु सिहासन दुथाय् छिपि च्वनाच्वंगु दु धकाः जि स्यु। छिमिसं शैतान दुगु थासय् नं जितः क्वातुक भक्ति व विश्वास यानाच्वंगु दु धकाः, अले जिगु साक्षी बिया जूमह एन्टिपासायात स्याःबलय् नं छिमिसं जितः विश्वास यायेगु मत्वःतु।
- 14 “अयन्त जि छिमित ब्वःबी माःगु छुं खँ दु। इस्पाएलीतयत स्यकेत जुजु बालाकयात खँ स्यंम्ह बालामयागु बिचाः गथे खः अथे हे याना जूपि छिमिथाय् नं सुं दु। व इस्पाएलीतयत मूर्तियागु प्रसाद नयेगु व व्यभिचार यायेगु खँ स्यनाः स्यकेत स्वल।”
- 15 अथे हे निकोलाइतसयागु खँ स्यना काइपि नं छिमिथाय् दु।
- 16 उकिं पश्चाताप या, मखुसा जि याकनं वयाः जिगु म्हुतुइ च्वंगु तरवारं इपि लिसे ल्वाये।
- 17 “सुयाके न्हायपं दु वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यनाः थुइकाः का – त्याःम्हयसित जि सुचुका तयागु मन्ना बी। अले छगु न्हागु नां च्वयातःगु तसुगु ल्वां छगः नं बी। व काःम्हयसिनं जक थ्व नां थुइ, मेपिन्सं थुइ मखु।”

थिआटीराय् च्वंगु मण्डलीयात च्वःगु पौ

* 1:13 १:१३ दान ७:१३; १:०५ * 1:15 १:१५-१५ दान ७:१५; १:०५ * 1:15 १:१५ इज १:१३; ४:२२ * 1:17 १:१७ यशै ४:१५; ४:१९; प्रका २:१५; २:१३ * 2:7 २:७
जब २:१५; प्रका २:१३; इज २:१३; ३:१८ * 2:8 २:८ यशै ४:१५; ४:१९; प्रका १:१७; २:१३ * 2:11 २:११ प्रका २:१३; २:१८ * 2:14 २:१४ गन्ती २:१५,७; ३:१९; ब्य २:१२;
गन्ती २:१२-३ * 2:17 २:१७ प्रस १:२४-२५; १:२३-२४; यह ४:२०-२५; यशै ४:२३; ४:२५

18 “थिआटीराय च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धका: च्वया छव – छवयाच्वंगु मि थें च्वंगु मिखा दुम्ह, अले थीगु ली थें च्वंगु तुति दुम्ह परमेश्वरया कायनं थथे धयादी –

19 “छिमिसं यानाच्वंगु ज्याखँ, जित: माया यानाच्वंगु, विश्वास यानाच्वंगु, सेवा यानाच्वंगु, अले सह यानाच्वंगु जिं स्यू। छिमिसं न्हापा न्हापा स्वया: नं आ: तसकं बोलाक ज्याखँ यानाच्वंगु दु धका: जिं नं स्यू।

20 “अयजूसां जिं धायेमा:गु छता खँ दु। थथ:म्हं तुं अगमवादिनी ख: धका: धया जुइम्ह ईजेबेल धा:म्ह मिसायात छिमिसं छुं हे मधासे तया तल। जिमि दासतयत व्यभिचार यायेगु व मूर्तियागु प्रसाद नयेगु खँ स्यनीम्हयसित छिमिसं या:था थे याकातये ज्यु ला?*

21 जिं वयात पश्चाताप यायेमा धका: ई बिया तया। अयूनं वं याना जगु व्यभिचार याये मखुत धका: मधा:।

22 “उकिं आ: जिं वयात उसौयं मदयका: लासाय प्यपुंकाबी। व नाप व्यभिचार या:पिन्सं पश्चाताप मयात धा:सा व नाप तुं इमित नं तसकं दु:खकष्टय लाकाबी।

23 वया मस्तयत जिं स्यानाबी। मनुतयगु मन व नुग: वातुवाला: स्वइम्ह जि हे ख: धका: अले जक फुक्क मण्डली सीका काइ। छिमिसं याना जगु ज्या स्वया: जिं नं छिमित मा:गु याये।*

24 “आ: ल्यंदनिपि थिआटीराय च्वंपि वयागु खँय मजुपि व शैतानयागु गुप्ति खँ मस्यूपिन्त जिं आ: मेगु छुं हे कु क्वबिके मखुत।

25 आ: थें तुं छिपि जिं मवतले विश्वासय बल्लाना च्वँ।

26 “लिपा तकिं जिं धा:थे यानाच्वंम्हयसित व त्याइम्हयसित जात जातियापिन्त शासन याकेबी।

27 वयकलं इमित नैयागु टण्डी शासन याइ, अले चायागु थल तख्या: थें तख्याइ। जित: जिमि बा:नं ब्यगु ति हे अधिकार इमित दइ।*

28 अले जिं इमित सुथसिगु नगु नं बी।

29 सुयाके न्हायपं दु, वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यना: थुइका: का।”

3

सार्डिसय च्वंगु मण्डलीयात

च्व:गु पौ।

1 “सार्डिसय च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धका: च्वया छव – परमेश्वरया न्हयम्ह आत्मा व न्हयगु: नगु दुम्हयसिनं थथे धयादी –

“छिमिसं यानाच्वंगु ज्याखँ जिं स्यू। मनुतयसं छिपिं म्वानाच्वंपि ख: धका: बिचा: याइ, अयूनं धार्ये धाये धा:सा छिपि सीपि ख:।

2 न्ह्यलं चायेका च्वँ, ल्यंदनिगु खंयात बल्लाका ति। मखुसा याकनं हे तनावनी। जिमि परमेश्वरया न्हा:ने छिमिसं याना जगु ज्याखँ बोला: मजू धका: जिं स्यू।

3 छिमिसं न्यनागु व सयेका कयागु वचन लुमंका ति। वचनयात मानय या, अले पश्चाताप या। छिपि न्ह्यलं चायेका मच्वंसा जिं खँ व: थें वये। जिं छिमिथाय गुबलय वइ धका: छिमिसं सी मखु।*

4 “अथेसां सार्डिसय गुलिखय मनुतयसं थ:गु लं यचुकता:गु दु। थुपि तुइसे च्वंगु वसत पुना: जिं नाप जुइतिनि, छायधा:सा थुपि जिं नाप जुइत लव:।

5 थथे त्या:म्हयसित जिं तयगु वसत पुंकाबी। अले जिं वयागु नां जीवनयागु सफल गुबलें हयाछवये मखु। जिमि बा:यागु न्हा:ने व वयक:या स्वर्गदूतयगु न्हा:ने जिं थ्व जिम्ह मनु ख: धका: धाये।*

6 “सुयाके न्हायपं दु, वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यना: थुइका: का।

फिलाडेल्फियाय च्वंगु मण्डलीयात च्व:गु पौ

7 “फिलाडेल्फियाय च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धका: च्वया छव –

“पवित्रम्ह, धाथेयाम्ह,

दाऊदयागु ता:चा दुम्हयसिनं थथे धयादी –

गुम्हयसिनं चायकूगु खापा सुनानं ति फइ मखु,

अले तिनाब्यगु खापा चायके फइ नं मखु।*

8 “छिमिसं यानाच्वंगु ज्याखँ जिं स्यू। स्व, जिं छिमिगु न्हा:ने लुखा चायका बियागु दु। थ्व लुखा सुनानं ति फइ मखु। छिपि यक्व शक्ति मदुपि मनुत ख:सा जित: त्वमतसे विश्वास यानाच्वंगु दु धका: जिं स्यू।

9 स्व, यहदीत मखुसां यहदीत ख: धका: मखुगु खँ ल्हानाजुइपि शैतानयागु बाखं कनीगु छँय मुनिपिन्त जिं यायेगु स्यू। स्व, जिं इमित छिमिथाय छवयाहया: छिमिगु तुति भागि याकेहये। अले जक जिं माया याना तयापि मनुत छिपि हे ख: धका: इमिसं सीकी।*

10 “छिमिसं न्हागु दु:खकष्ट सहयाना नं जिगु वचन मानय यानाच्वन। उकिं जिं नं छिमित संसारय च्वंपि फुक्कसितं जौंचय यायेत जू वइगु दु:खकष्ट बचय याये।

11 जिं याकनं वयेज्यनागु दु, उकिं छिमिके दुगु त्व:फिके मते। अले जक छिमित बीगु श्रीपिच सुनानं लाकाकाये फइ मखु।

12 त्या:म्हयसित जिमि परमेश्वरयागु देग:या थां यानाबी। अले अनं व गुबलें हे पिहां वनेमाली मखु। अले जिं उकी जिमि परमेश्वरयागु नां च्वयाबी, स्वर्ग जिमि परमेश्वरयागु थासं क्वहां वयाच्वंगु न्हगु यरुसलेम धा:गु शहरयागु नां व जिगु हे न्हगु नां नं उकी च्वयाबी।*

13 “सुयाके न्हायपं दु, वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यना: थुइका: का।

लाउडिकियाय च्वंगु मण्डलीयात च्व:गु पौ

14 “लाउडिकियाय च्वंगु मण्डलीयाम्ह दूतयात थथे धका: च्वया छव – परमेश्वरया दक्व सृष्टिया शासक, आमोन धा:म्ह, विश्वास याये बह:म्ह, ख:गु ख:गु जक साक्षी बीम्हयसिनं धयादी।*

15 “छिमिगु आनिबानि फुक्कं जिं स्यू। छिपि न क्वा हे क्वा:, न ख्वाउँसे हे च्वं, बरु छिपि कि क्वा:सा ज्यु कि ख्वाउँसा ज्यु।

16 छिपि क्वा नं मक्वा: अले ख्वाउँ नं मजु, बरु लुगु लुगु धा:पि जगुलि जिं छिमित थुकलं बी।

* 2:20 २:२० १ राज १६:३१; २ राज १२:२३,३० * 2:23 २:२३ भाज ७:१५; यर १७:१७; भाज ६२:१२ * 2:27 २:२७-२७ भाज २७:२९ * 3:3 ३:३ मती २४:४३-४४; लूक १२:३२-४६; प्रका १६:१५ * 3:5 ३:५ प्रस ३२:३२-३३; भाज ६९:२६; प्रका २०:१२; मती १०:३३; लूक १२:६ * 3:7 ३:७ यही २२:२३; अय १६:१४ * 3:9 ३:९ यही १५:२२; ६०:१५; ४३:४ * 3:12 ३:१२ प्रका २१:२; यही ६२:२; ६५:१५ * 3:14 ३:१४ हितो ६:२२

17 छिमिसं धाःसा 'जि तःमिह खः, जिके माक्वं सम्पत्ति दु, उकि जितः छुं नं माःगु मद्' धकाः धया जुयां छु याये? तर छिपि तसकं हे दुःख ताया च्वंपिं, माया वनापसे च्वंपिं, चीमिपिं, कांपिं, अले पचिनांगापि धकाः छिमिके होश मद्नि।

18 उकि छिमिसं तःमि जुइत मिइ दायतःगु लुं, अले थःगु पचिनांगागु म्हाया मछाः तंकेत तयुगु लं, व मिखाय् तयेत मलम जिके न्या धकाः जि सल्लाह बियाचवना।

19 जि माया यानापिन्त कज्यं नं याये, ब्वः नं बी, उकि जिगु वचन बांलाक मानय् यायेमाः व पश्चाताप नं यायेमाः।*

20 "स्व, जिं लुखाय् दनाः सःताचवना। सुनानं जिगु सः तायाः खापा चायका ब्यसा जि दुहां वनाः व नाप नयेत्वने याये। अले वं जि नाप नयेत्वने याइ।

21 गथे जिं त्याकाः जि जिमि बाःयागु सिंहासनय् वयकः नाप फ्यतुइ खंगु दु, अथे हे त्यामहयसित जिं जिगु सिंहासनय् जि नाप फ्यतुके बी।

22 "सुयाके न्हायपं दु, वं आत्मां मण्डलीतयत छु धयादिल धयागु न्यनाः थुइकाः का।"

4

स्वर्गय् परमेश्वरयात तःधंक्गु

1 थुलि जुइ धुंकाः जि थस्वयाबलय् स्वर्गया लुखा चालाचवंगु खना। दकलय् न्हापालाक तुरही पुयाहःगु सः थें च्वकं जिं थथे धयाहःगु ताल – "थन थाहां वा, अले छु छु जुइतिनि धकाः जिं छन्त क्यने।"

2 अले जि छक्कलं आत्मां जाल। जि स्वर्गय् छगु सिंहासन तयातःगु व उकी सुं छमह फ्यतुनाचवंगु खना।

3 अन फ्यतुनाचवंह जास्पर व कार्नेलेन मणि थें खने दु। सिंहासनया जवंखवं पन्ना थें ज्याःगु इन्द्रेणी दु।*

4 अले हानं छचाखेरं निइयंगु सिंहासन तयातःगु दु। लुंयागु श्रीपिच पुया तःपि व तयुगु वसतं पुनातःपि निइय्मह थकालिपि व सिंहासनय् फ्यतुनाचवंगु दु।

5 सिंहासनं प्वालाक्क प्वालाक्क मि च्यानाचवंगु, न न्याः थें सः वयाचवंगु दु। सिंहासनया न्हाःने न्हय्वाः मिप्वाः च्यानाचवंगु दु। थ्व परमेश्वरया न्हय्मह आत्मा खः।*

6 सिंहासनया न्हाःने न्हायकंयागु समुद्र थें यचुसे खने दु।

सिंहासनया छचाखेरं ल्युने नं न्हाःने नं मिखाया मिखा दुपिं प्यमह जीवात्मा दु।

7 न्हापाम्ह सिंह थें च्वं, निमहमह द्रुं थें च्वं, अले स्वमहमहयसिगु खवाः मनुयागु खवाः थें च्वं, प्यमहमह ब्वया च्वमह इमा थें च्वं।*

8 थ्व प्यमह जीवात्मातयके खुपा खुपा पपु दु, अले दुनेपिने फुक्कभनं मिखाया मिखा दु। थुमिसं चच्छि न्हिच्छि मदिकक थथे म्ये हालाचवनी।

"पवित्र, पवित्र, पवित्रमह

दक्वसिबय् तःधंमह

व शक्ति दुमह

परमप्रभु परमेश्वर।

वयकः न्हापांनिसें दीमह,

आः नं दीमह,

अले लिपा नं दीमह खः।"*

9 सिंहासनय् फ्यतुनादीमह न्हाबले म्वाना च्वनीमहयसिगु महिमा, हनाबना व सभाय्या म्ये इपि जीवात्मातयसं हालाचवना।

10 इपि म्ये हालाचबलय् सिंहासनय् दीमहयसिगु न्हाःने निइय्मह थकालिपिसं क्वछुनाः भागि यात। अले थथःगु श्रीपिच वयकःया सिंहासनया न्हाःने तयाः थथे धाल –

11 "जिमि प्रभु परमेश्वर,

छि हे फुक्कं खँ

सृष्टि यानादीगु खः।

छिगु इच्छा कथं हे

फुक्कं दुगु खः,

छि हे सृष्टि यानादीगु खः।

उकि परमप्रभु जिमि परमेश्वर,

छि महिमा, हनाबना

व शक्ति दुमह खः।"

5

चीधिकःमह भ्याःचा व भ्वंथू

1 सिंहासनय् फ्यतुना च्वंमहयसिगु जव लहातय दुने नं पिने नं च्वयातःगु भ्वं छथू खना। उकी न्हयथाय् छाप तयातःगु दु।*

2 छमह तसकं बल्लाःमह स्वर्गदुंत तसलं थथे धयाचवंगु जिं ताया – "थ्व भ्वंथुइ तयातःगु छाप तख्यानाः फ्यने फुमह सु दु?"

3 स्वर्गय्, पृथ्वीइ व पृथ्वी क्वयं नं थ्व भ्वंथू फ्यने फुमह व थुकी दुने स्वये फुमह छमह हे मद्।

4 थ्व भ्वंथू फ्यने फुमह वा स्वये फुमह सु हे मद्गुलि जि तसकं हे ख्वया।

5 अले छमह थकालि जितः धाल – "ख्वय् मते, यहदा कुलयामह सिंह, दाऊदया तःधंमह सन्तानं थ्व भ्वंथू फ्यनेत व थुकी च्वंगु न्हय्य् छाप प्वलेत त्याकाः वये धुंक्कल।"*

* 3:19 ३१:११ हिलो ३:१३; हिल १२:२९ * 4:3 ४:२२-२३ इज १:२६-२८, १०:१ * 4:5 ४:२५ प्रस १९:१६; प्रका ८:५; ११:१६; १६:१८; इज १:१३; प्रका १:१४; जक ४:२ ४:५-१६; १०:१४ * 4:8 ४:१८ इज १:१८; १०:१३; यो ४:२-३ * 5:1 ५:१२ इज १:२९-३०; यो २०:१२ * 5:5 ५:५ उत ४:९; यो ११:२, १०

6 अले जिं सिंहासन, प्यम्ह जीवात्मा व थकालिपिनिगु दथुइ स्याना तये धुंक्म्ह थें च्वंम्ह छम्ह चीधिकःम्ह भ्याःचा दनाच्वंगु खना। थ्व चीधिकःम्ह भ्याःचाप्यंके न्हयपु नेक् व न्हयगः मिखा दु। थ्व फुक्क पृथ्वीइ छवयाहःपि परमेश्वरया न्हयम्ह आत्मा खः।^७

7 अले वं वनाः सिंहासनय फ्यतुना च्वंम्हयसिगु जव ल्हातय च्वंगु भ्वंथु काल।

8 थुकथं वं थ्व भ्वंथु काये धुंकाः प्यम्ह जीवात्मा व निइन्प्यम्ह थकालिपि चीधिकःम्ह भ्याःचायागु न्हाःने क्वछुत। इपि फुक्कसिके वीणा व गुंणु थनातःगु लुंयागु मकः दु। थ्व विश्वासीतयगु प्रार्थना खः।^९

9 इमिसं थथे धकाः छपु न्हगु म्ये हाल –

“थ्व भ्वंथुइ च्वंगु छाप
तछ्यानाः छिं हे जक
फ्यनादी फु,

छाय्धाःसा

छितः स्याये धुंक्ल,
अले छिगु हि परमेश्वरया लागि

फुक्क कुलयापि,

फुक्क भाषां नवाइपि,

फुक्क देशयापि

व फुक्क जात जातियापिन्त

न्यानादिल।^{१०}

10 छिं हे इमित झी परमेश्वरया

सेवा यायेत छगु राज्य

व पुजाहारीत दयकादिल।

अले इमिसं संसार्यु राज्य याइ।”^{११}

11 जिं हानं स्वयाबलय लखलख व करोडौं करोड स्वर्गादूततयसं सिंहासन, जीवात्मा व थकालिपिनिगु चाकःछिं दनाः^{१२}

12 थथे म्ये हाला च्वंगु खना –

“स्याये धुंक्म्ह चीधिकःम्ह भ्याःचा हे

शक्ति, धन, बुद्धि, बल,

महिमा, हनाबना

व तःधके बहःम्ह खः।”

13 अले अन सृष्टि यानातःपि स्वर्गाय च्वंपि, पृथ्वी व पृथ्वी तले व समुद्रय च्वंपि दक्कसिनं थथे धयाच्वंगु जिं ताया –

“सिंहासनय फ्यतुनाच्वंम्ह

व चीधिकःम्ह भ्याःचाया सदां

जयजय जुइमा।

अले न्हाबले मान, इज्जत,

शक्ति व राज्य दयाच्वनेमा।”

14 प्यम्ह जीवात्मां धाल – “आमेन!” अले थकालिपिन्सं क्वछुनाः भागि यात।

6

भ्याःचां न्हापांगु खगु छाप प्वःगु

1 चीधिकःम्ह भ्याःचां न्हयपु मध्ये छगु छाप प्वःगु जिं खना। अले प्यम्ह मध्ये छम्ह जीवात्मां नं न्याः थें तःसलं “वा” धाःगु जिं ताया।

2 अले जिं छम्ह तयुम्ह सल खना। थ्व सल गया च्वंम्हयसिके छगु धनु दु। वयात श्रीपिच बिल। अले व त्याकुक्कु अझ त्याकेत वन।^३

3 चीधिकःम्ह भ्याःचां निगु छाप प्वःबलय निम्हम्ह जीवात्मां “वा” धकाः धाःगु जिं ताया।

4 अले हानं प्वालाप्वाला थीक ह्याउंसे च्वंम्ह छम्ह सल पिहां वल। थ्व सल गया वःम्यसिनं पृथ्वीइ शान्ति मदेका बिल। अले मनुतयसं मनुतयत स्याकेत वयात छपु ताहाकःगु तरवार नं बिल।^४

5 चीधिकःम्ह भ्याःचां हानं मेगु स्वंगु छाप प्वःबलय हानं स्वम्हम्ह जीवात्मां थथे धाल – “वा।” अले हानं छम्ह हाकुम्ह सलयात खना। थ्व सल गया च्वंम्हयसिगु ल्हातय छज्वः ताल्जु दु।^५

6 प्यम्ह जीवात्मातयगु दथु थुकथं धयाहःगु सः जिं ताया – “न्हिच्छि ज्या याइम्हयसित छगु किलो छवचं ज्यालाबीमाः। अले तछ्व काइम्हयसित जुसा स्वंगु किलो ज्यालाबीमाः। चिकं व दाखमघयात धाःसा स्यके मते।”

7 हानं प्यंगु छाप प्वःबलय प्यम्हम्ह जीवात्मां थथे धाःगु जिं ताया – “वा।”

8 अले जिं म्हासुसे च्वंम्ह छम्ह सलयात खना। थ्व सल गया च्वंम्हयसिगु नं मृत्यु खः। उकिं नरक धाःम्ह वयागु ल्यल्यु वःगु खः। इमित पृथ्वीयागु प्यन्वय छव्व तरवारं पालेगु, नये मखंकाः स्यायेगु, ल्वचं स्यायेगु, अले जंगलय च्वंपि पशुतयसं स्याकेगु अधिकार बिल।^६

9 न्यागु छाप प्वःबलय जिं परमेश्वरयात मत्वःतुसे वयकःयागु वचन न्यंक्गुलि स्याःपिनिगु आत्मातयत होम यायेगु थाययागु तःले खना।

10 थुपि तसकं हाला हल – “शक्ति दुम्ह, पवित्रम्ह व सत्यम्ह परमप्रभु, पृथ्वीइ च्वंपिन्त छिं गुबलय जिमित स्याःगु पलेसा कायेत न्याय यानादीगु?”

11 अले इपि फुक्कसितं छपाः छपाः तयुगु लं बिल। इपि थें तुं स्याके मानिपि परमेश्वरया दासत व इमि दाजुकिजापिन्त नं मस्यातले पियाच्वं धकाः इमित धाल।

12 हानं खगु छाप प्वःगु जिं खना। अबलय तसकं हे भ्वखाय ब्वल। हाकुगु भांग्रा थें सूर्य हाकुसे च्वना वन। तिमिला छपातं हि थें ह्याउंसे च्वना वन।^७

* 5:6 ५:२६ यशै ५:२७; जक ४:१० * 5:8 ५:२८ भज १४:१२ * 5:9 ५:२९ भज ३३:३; ४२:९; यशै ४:२१ * 5:10 ५:२९ प्रस ११:९; प्रका १:६ * 5:11 ५:२९ दान ७:२०
* 6:2 ६:२ जक १:२; ६:३,६ * 6:4 ६:४ जक १:२; ६:२ * 6:5 ६:५ जक ६:२,६ * 6:8 ६:८ इज १४:२९ * 6:12 ६:१२ प्रका ११:२३; १६:१२; यशै १३:१०; योए २:१९,३९; ३:२५; मत्ती २४:२५; मार्क १३:२४-२५; लूक ११:२५

- 13 ग्वःफसं पाकय मज्जनिगु यःमरि कुतु वंकु थे आकाशय च्वंगु नगु नं पृथ्वीइ कुतुवल।
 14 भ्वथु तुला वं थे आकाश नं थुतुला वन। पहाडत व टापुत फुक्कं चिला वन।^७
 15 अले पृथ्वीइ च्वपि ज्जुचुपि, ततःधंपि मनुत, सेनापतित, तःमिपि, बल्लाःपि, दास व दासमखुपि, फुक्कं गुफा व तःग्वःगु ल्वहंया कापिचाय सुचूवन।^७
 16 इमिसं पहाड व तःग्वःगु ल्वहंयात थथे धाल – “सिहासनय प्यतुना च्वंमहयसिगु मिखां सुचुकाः व चीधिकःमह भ्याःचायागु तं फये म्वायेक जिमित ल्हाका छ्वयाब्बु।^७
 17 छायाथाःसा वयकलं न्याय व सजौय याइगु दि वये धुंकल, उकि सु जक बचय जुयाः च्वने फइ?” ^७

7

- छगू लाख व पिइय्दः मनुत
 1 अनं लिपा सिमा, समुद्र व पृथ्वीइ फय् वने मजीक प्यमह स्वर्गदूतत पृथ्वीयागु प्यंगू कुन्चाय् च्वनाः फय् प्वाः तिनाच्वंगु जि खना।^७
 2 म्वाःमह परमेश्वरयागु छाप ज्वनाः सूर्य लुइगु थासं थाहां वयाच्वंमह छमह स्वर्गदूतयात जि खना। अले वं समुद्र व पृथ्वीयात स्यकेगु अधिकार बियातःपि प्यमह स्वर्गदूततयत तसकं हालाः थथे धाल।
 3 “झी परमेश्वरया दासतयगु कपालय छाप मततले सिमा, समुद्र, व पृथ्वीयात स्यके मते।”^७
 4 इस्त्राप्लया फुक्क कुलं छगू लाख व पिइय्दः मनुतयत छाप तःगु जि ताया।

5 यहदाया कुलं	१२,००० म्ह,
रुबेनया कुलं	१२,००० म्ह,
गादया कुलं	१२,००० म्ह,
6 आशेरया कुलं	१२,००० म्ह,
नप्तालीया कुलं	१२,००० म्ह,
मनशेया कुलं	१२,००० म्ह,
7 शिमियोनया कुलं	१२,००० म्ह,
लेवीया कुलं	१२,००० म्ह,
इस्साखारया कुलं	१२,००० म्ह,
8 जबलूनया कुलं	१२,००० म्ह,
योसेफया कुलं	१२,००० म्ह,
बेन्यामीनया कुलं	१२,००० म्ह।

- फुक्क जात जातियापि मनुत
 9 थुलि जुइ धुंकाः जि स्वयाबलय जात जातियापि मनुत, कुल कुलयापि मनुत व फुक्क देश देशयापि मनुत, थीथी भाषां न्वाइपि मनुत तयगु वसतं पुनाः ल्हातिइ तायागुः सिमायागु कच ज्वनाः सिहासन व चीधिकःमह भ्याःचाया न्हाःने दनाच्वंगु जि खना।
 10 इपि थुक्थं ततःसलं हाल –
 “सिहासनय प्यतुनादीमह
 झी परमेश्वरयाके
 व चीधिकःमह भ्याःचायाके हे जक
 मनुतयत उद्गार यायेगु
 अधिकार दु।”
 11 फुक्क स्वर्गदूतत सिहासन, थकालिपि व प्यमह जीवात्मातयगु चाकःछि दनाच्वन। थुपि फुक्कसिनं सिहासनयागु न्हाःने भागियानाः थथे धकाः परमेश्वरयात तःधंकल।
 12 “आमेन! परमेश्वरयागु
 प्रशंसा, महिमा, ज्ञान,
 सुभाय, मान, शक्ति व बल
 न्हाबले दयाच्वनेमा। आमेन!”
 13 अले छमह थकालि जितः थथे धाल – “ध्व तयगु वसतं फिनातःपि सु खः, अले इपि गनं वःपि खः धकाः छं स्य ला?”
 14 “प्रभु, छि जक स्य” धकाः जि वयात लिसः बिया। अले वयकलं धयादिल – “तसकं तःधंगु दुःखकष्ट सहयाणा वःपि मनुत इपि हे खः। इमिसं चीधिकःमह भ्याःचायागु हि थथःगु वसः हियाः थथे तयुसे च्वंका तःगु खः।^७

- 15 “उकि हे ला खः नि,
 आः परमेश्वरया
 सिहासनया न्हाःने च्वनाः
 चच्छि न्हिच्छि

* 6:14 ६२१३-१४ यशै ३४:१५; प्रका १६:२० * 6:15 ६२१५ यशै २:२६,२९ * 6:16 ६२१६ होशै १४:६ लूक २३:३० * 6:17 ६२१७ योए २:१९; मत्ता ३:२ * 7:1 ७२१ यर ४२:३६; दान ७:२; जक ६:५ * 7:3 ७२३ इज ९:४-६ * 7:14 ७२१४ दान १२:२; मत्ती २२:२९; मर्क १३:२९

- देगलय हे च्वनाः वयकःया
सेवा यानाच्चवनी।
सिंहासनय् दीम्हयसिनं हे
इमिगु दथुइ च्वनाः
रक्षा यानादी।
16 अन इमित गुबलें हे
नयेपित्याइ मखु,
प्याः चाइ नं मखु।
निभालं व गुगुं क्वाःजलं
इमित पुइ मखु।^७
17 सिंहासनयागु दथुइ च्वंम्ह
चीधिकःम्ह भ्याःचा हे
इमित ज्वइम्ह जुइ।
अले इमित वयकलं हे गुबलें
मसइरागु बुंगाःचाय्
ब्वना यंकादी।
अले परमेश्वरं हे
इमिगु मिखाय च्वंगु
ख्वबि ह्यादी।”^७

8

- न्हयरागु छाप व लुँयागु
गुँगु थनीगु वेदी
1 चीधिकःम्ह भ्याःचां न्हयरागु छाप प्वःबलय् बाघौ तक स्वर्गय् सुनसान जुल।
2 अले परमेश्वरया न्द्वःने दनाच्चवंपि न्हयम्ह स्वर्गदूततयत् जिं खना। इमित न्हयपु तुरही बिल।
3 मेम्ह छम्ह स्वर्गदूत ल्हातिइ लुँयागु गुँगु थनीगु मकः ज्वनाः वेदीया लिक्क दं बल। विश्वासीतयगु प्रार्थनालिसें सिंहासनया न्द्वःने च्वंगु लुँयागु
वेदीइ च्याकेत धकाः वयात यक्व गुँगु बिल।^७
4 विश्वासीतयसं याःगु प्रार्थना नापनापं स्वर्गदूतयागु ल्हातिइ च्यानाच्च्वंगु गुँगुया कुँत्याः च्वय् थाहां वनाच्चन।
5 अले स्वर्गदूतं गुँगु मकः कयाः उकी वेदीइ च्वंगु मि जायक तयाः पृथ्वीइ वान्छवया हल। अले ग्राइगुइगु सः वल प्वालाक्क पिलाक हावलासा
त्वल। अले हानं भवखाय् ब्वल।^७
न्हयपु तुरही पुयाहःगु
6 थुलि जुइ धुंकाः न्हयपु तुरही ज्वनाच्चवंपि न्हयम्ह स्वर्गदूततयसं तुरही पुइत्यन।
7 न्हापांम्ह स्वर्गदूतं तुरही पूबलय् हि ल्वाकज्याःगु प्वं व मि पृथ्वीइ वान्छवया हल। अले स्वब्वय् छब्व पृथ्वी च्यात, स्वब्वय् छब्व सिमा नं
च्यात, अले वाउंगु घोंय नं फुक्क च्यानाः वन।^७
8 निम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु तुरही पुल। अले दनदन मि च्यानाच्च्वंगु पहाड थें ज्याःगु छुं छुं समुद्रय् वान्छवया हल। स्वब्वय् छब्व समुद्र हि जुल।
9 अले समुद्रय् च्वंपि स्वब्वय् छब्व जीवजन्तुत नं सित। स्वब्वय् छब्व लःजहाज नं स्येन।
10 हानं स्वम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु तुरही पुल। अले ला मिप्वाः थें च्यानाः तःग्वःगु नगु छगः आकाशं कुतुं वयाः स्वब्वय् छब्व खुसि व बुंगाःचाय्
लात।^७
11 थ्व नगुरागु नां “खायु” खः। अले थुकिं यानाः स्वब्वय् छब्व लः खाइसे च्वना वन। थथे लः खाइसे च्वना वंगुलि व लखं यानाः यक्व हे मनुत
सित।^७
12 अले प्यम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु तुरही पुल। स्वब्वय् छब्व सूर्य व स्वब्वय् छब्व तिमिला व स्वब्वय् छब्व नगुरात स्यंका ब्यगुलि स्वब्वय् छब्व
न्हि खिउंसे च्वना वन, स्वब्वय् छब्व चा नं अथे हे जुल।^७
13 थुलि जुइ धुंकाः जिं आकाशय् ततसलं थथे हालाः ब्वया च्वंम्ह छम्ह इमायात खना। “आवनिसें पृथ्वीइ च्वंपिन्त तसकं धिक्कार, धिक्कार,
धिक्कार, छायाःसा अझ नं स्वम्ह स्वर्गदूततयसं थथःगु तुरही पुयाहइतिनि।”

9

- 1 अले न्याम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु तुरही पुल। अबलय् छगः नगु स्वर्ग पृथ्वीइ कुतुं वःगु जिं खना। वयात तसकं तःजाःगु गाःयागु ताःचा बिल।
2 अले वं व तसकं हे तःजाःगु गाः चायक्कबलय् तसकं च्यानाच्च्वंगु भाट्टि कुँत्याः वः थें वःगुलि सूर्य व आकाश छुं हे खने मदयक खिउंगुलि त्वपुल।^७
3 थ्व कुं पृथ्वीइ क्वःबुईचात पिहां बल। इमित पृथ्वीइ च्वंपि बिच्छितयगु थें ज्याःगु शक्ति बिल।^७
4 पृथ्वीइ च्वंगु घोंय, सिमा व वाउंगु छुं नं स्येके मते धकाः इमित धाल। तर कपालय् परमेश्वरयागु छाप मटुपि मनुतयत् जक कष्ट ब्यु धकाः इमित
धाल।^७
5 इमित स्यायेत हे ला मखु, न्याला तक सह याये हे मफयक सास्ती बीत अधिकार बियातःगु दु। इमित सास्ती जुइबलय् बिच्छिं न्याः थें जुइ।
6 थुबलय् मनुत सीत सनी, अयनं सी फइ मखु। इमिसं सीत कुतः याःसां काल इपिं खनाः बिस्युं वनी।^७
7 थ्व क्वःबुईचात लडाइलय् वनेत्यपि सल थें च्वं। इमिगु छेन्य लुँयागु श्रीपेच थें च्वंगु खने दु। इमिगु ख्वाःपाः मनुतयागु ख्वाःपाः थें च्वं।^७

* 7:16 ७:२१७ यौ ४:११० * 7:17 ७:२१७ भज २:४१-४२; इज ३:४२-४३; यौ ४:११०; २:१२८ * 8:3 ८:३ आमो १:१२; प्रस ३:०:१,३ * 8:5 ८:५ लेवी १:६१-६३; इज १:०:२; प्रस १:१:१६; प्रका १:१:१६; १:६:१८ * 8:7 ८:७ प्रस १:२:२०-२५; इज ३:८:२२ * 8:10 ८:१० यौ १:४:१२ * 8:11 ८:११ यर २:२५ * 8:12 ८:१२ यौ १:३:२०; इज ३:२:७; योए २:२०:३१; ३:२५ * 9:2 ९:२ उज १:२२:८ * 9:3 ९:३ प्रस १:०:१२-१५ * 9:4 ९:४ इज १:४ * 9:6 ९:६ अय् ३:२२; यर ८:३ * 9:7 ९:७ योए २:४

- 8 इमिगु सँ नं मिसातयगु सँ थें ताहा। इमिगु वा नं सिंहयागु वा थें च्वं।^{*}
- 9 इमिगु छातिइ नैयागु पातां चिनातःगु थें च्वं। इमिगु पपू संकृबलय् वःगु सः ला लडाईलय् यक्व सलं सालीगु रथयागु सः थें च्वं।^{*}
- 10 इमिगु न्हिच्यं व कं बिच्छियागु थें च्वं। इमिगु न्हिच्यनय् मन्तयत न्याला तक सास्ती बियातयगु शक्ति दु।
- 11 तसकं तःजाःगु गाःयाम्ह दूत इमि जुञ्जु थें खः। वयागु नां हिब्रू भाषां एबाहोन, अले ग्रीक भाषां अपोल्लियोन खः।
- 12 थुकथं न्हापांगु विपत्ति फुत, अयनं निगु विपत्ति ला ल्यं हे दनि।
- 13 अले खुम्हम्ह स्वर्गदूत थःगु तुरही पुल। परमेश्वरयागु न्हाःने च्वंगु लूँयागु गुँ थनेगु वेदीया प्यंगु नेकुति थुकथं तुरही पुम्ह खुम्हम्ह स्वर्गदूतयात धयाहःगु सः जि ताल —^{*}
- 14 “यूफ्रेटिस खुसिइ चिनातःपि प्यम्ह दूततयत फयना ब्यु।”
- 15 अले वं प्यम्ह दूततयत फयना बिला। स्वब्वय् छब्व मन्तयत स्यायेत थ्व हे घौ, न्हि, ला व दँया लागि तयार यानातःपि थुपि हे खः।
- 16 इमिगु सल गया वनीपनिगु फौज २०,००,००० (निइगु करोड) दु धाःगु जि न्याना।
- 17 जि दर्शनय् सल व सल गया च्वंपि खना। सल गया च्वंपिनिगु छातिइ नैयागु पातां चिनातःगु दु। थुक्रियागु रंग मि थें ह्याउंसे, निलम थें वेंचुसे व गन्धक थें म्हासुसे च्वं। सलतयगु छयं सिंहतयगु थें च्वं। इमिगु म्हुतु मि, कुँ, व गन्धक पिहां वयाच्वंगु दु।
- 18 इमिगु म्हुतु पिहां वयाच्वंगु नाश याइगु मि, कुँ, व गन्धकया विपत्ति स्वब्वय् छब्व मन्तयत स्यानाबिला।
- 19 छाथःधाःसा सलतयगु शक्ति इमिगु म्हुतुइ व न्हिच्यनय् जुयाच्वना। इमिगु न्हिच्यं सर्पयागु छयं थें च्वं। थुकि हे इमिसं मन्तयत न्यानाः स्याइ।
- 20 थुकि मस्याःपि मन्तयसं अझ नं थःगु ल्हाति याःगु ज्यायागु पश्चाताप मयाः। इमिसं भूतयात पुजा यायेगु व लूँ, वहः, सिजः, ल्वहं व सियागु मूर्तियात पुजा यायेगु मत्वःतु। थ्व घःतयसं मखं, मताः, अले न्यासि जुइ मफु।^{*}
- 21 अले इमिसं मनु स्यायेगु, जादु कयनेगु, व्यभिचार यायेगु व खुइगु ज्याया पश्चाताप मयाः।

10

स्वर्गदूत व चिथ्रगु भवं

- 1 अले हानं सुपाँचं हिनातःम्ह, छेनय इन्द्रेणी दुम्ह, सूर्ययागु थें ख्वाः दुम्ह, मियागु थां थें च्वंगु तुति दुम्ह तसकं बल्लाःम्ह छम्ह स्वर्गदूत स्वर्ग क्वहां वयाच्वंगु जि खना।
- 2 वयागु ल्हातिइ चिथ्रगु भवं छथ फयना तःगु दु। वं थःगु जव तुति समुद्रय व खव तुति बँय चुल।
- 3 अले सिंह हाःथे ततसलं व हाल। थथे व हाःगुलि न्हयकः नँ न्याये थें ग्राइगुइगु मि क सः वल।
- 4 थथे न्हयकः नँ न्याये थें सः वये धुंकाः जि च्वय् त्वनाबलय् स्वर्गं थथे धयाहःगु सः ताल — “न्हयकः नँ न्याः थें वःगु सःयागु खँ सुयातं कने मते, अले च्वये नं मते।”
- 5 बँय व समुद्रय तुति चुयाः दनाच्वंम्ह स्वर्गदूत थःगु ल्हाः स्वर्गय् ल्हनाः
- 6 स्वर्ग व स्वर्गय् च्वंगु फुककं, पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वंगु फुककं, समुद्र व समुद्रय च्वंगु फुककं सृष्टि यानादीम्ह न्हाबले म्बाना च्वनीम्हयसिगु नामय् पाफल। वं धाल — “आः लिबाइ मखुत।”
- 7 न्हयम्हम्ह स्वर्गदूत थःगु तुरही पुइबलय् परमेश्वरं न्हापानिसं वयकःया दास अगमवकातयत कनातःगु वयकःयागु गुप्ति खँ नं पूर्वकादी।^{*}
- 8 स्वर्ग हानं थथे धयाहःगु जि ताल — “हँ, समुद्रय व बँय पलाः तयाः दनाच्वंम्ह स्वर्गदूतयागु ल्हातिइ दुगु फयना तःगु चिथ्रगु भवं का।”
- 9 अले जि वनाः “व चिथ्रगु भवं जितः बियादिसं” धकाः व स्वर्गदूतयात धया। अले वं जितः थथे धाल — “का, थव ना। थव नयेबलय् प्वाथय् तसकं खाइसे च्वनी, म्हुतुइ धाःसा कस्ति थें चाकुसे च्वनी।”
- 10 अले स्वर्गदूतयागु ल्हातिइ च्वंगु चिथ्रगु भवं कयाः जि नयाबिया। नयाबलय् म्हुतुइ कस्ति थें चाकुसे च्वन, अले प्वाथय् थयंबलय् तसकं हे खाइसे च्वना वल।^{*}
- 11 अले वं जितः धाल — “हानं छकः यक्व देश देशयापि मन्तयत, जात जातियापि मन्तयत, थीथी भाषां नवाइपि मन्तयत व जुजु जुजुपिन्त नं छं अगमवाणी कने मानि।”

11

निम्ह साक्षी

- 1 अले जितः नापय् यायेगु थें ज्याःगु तिकथि छपु बियाः थथे धाल — “दँ, परमेश्वरयागु देगः, व वेदी नापय् या। अले अन वयाः आराधना याइपि ल्याःखा।^{*}
- 2 देगः पिने च्वंगु चुकय् धाःसा नापय् याये मते, छाथःधाःसा व ला यहदीमखुपिन्त बी धुन। इमिसं थ्व पवित्रगु शहरयात पिइनिला तक न्हुतुन्हुया तइ।^{*}
- 3 अले जि जिमि निम्ह साक्षी बीपिन्त भांग्रयागु वसतं पुंकाः द्रःछि व निसः व खुइन्हु तक अगमवाणी कनेगु शक्ति बी।”
- 4 इपि जैतुनयागु निमा सिमा व पृथ्वीयाम्ह प्रभुयागु न्हाःने थनातःगु निपु त्वाःदेवा खः।^{*}
- 5 सुनानं इमित सास्ती यायेत वल धाःसा इमिगु म्हुतु मि पिहां वयाः इमि शब्दतयत नाश यानाबी। सँ मनु इमित स्यंकेत वल धाःसा वयात नं अथे हे यानाः स्यानाबी।
- 6 इमिके अगमवाणी कनाच्वंगु इलय् वा मवयसा धकाः आकाश हे तिनाबीगु शक्ति दु, हानं लःयात हि यानाबीगु शक्ति नं दु। इमित यःबलय् पृथ्वीइ न्हाथे ज्याःगु ल्वय् हयेगु अधिकार नं इमिके दु।^{*}
- 7 इमिसं बीमाःगु साक्षी बीधुंकाः तसकं तःजाःगु गालं थाहां वःम्ह पशुं इपिनापं ल्वानाः इमित स्यानाबी।^{*}
- 8 इमि प्रभुयात कूसय् यख्खाःगु तःधंगु शहरय् च्वंगु लँयसं इमिगु सीम्ह अथे लानाच्वनी। मेकथं धायेगु खःसा थ्व शहर सदोम व मिश्र देश थें च्वंगु खः।^{*}

* 9:8 १:१८ योए १:१८ * 9:9 १:१८ योए १:१८ * 9:13 १:१८ प्रस ३:१८-२ * 9:20 १:२० भज १:१८,१:२०, १:२०,१:२०-१:२०; दान ५:२२ * 10:7 १:०२,१० प्रस २:११,११, व्य ३:२,१०; दान १:२,१०; अमो ३:१० * 10:10 १:०२,१० इज १:०,१:१० * 11:1 १:१२ इज ४:०,१२; जक २:१२-२ * 11:2 १:१२ लूक २:२,२४ * 11:4 १:१२ जक ४:३,१:१२-१:४ * 11:6 १:१२ १:१२ १:१२; प्रस ७:१२,१२-१२ १:१२ * 11:7 १:१२ दान ७:१०,२२; प्रका १:१२,१२-१२ * 11:8 १:१२ १:१२ १:१२-१२

9 देश देशयापि मनुतयसं, कुल कुलयापि मनुतयसं, थीथी भाषां नवाइपि मनुतयसं व जात जातियापि मनुतयसं इमिगु सीम्ह स्वन्ह व बान्ह तक स्वयाचवनी। इमिसं सीम्ह थुके बी मखु।

10 अबलय् पृथ्वीइ च्वंपि मनुत फुक्कं इपि सीगुलि लयलयताइ। थ्व निम्ह अगमवक्तातयसं याना: पृथ्वीइ च्वंपिन्त तसकं सास्ती जुयाच्वंगुलि इपि लयलयताता थःथवय् कोसेलि बीगु याइ।

11 स्वन्ह व बान्ह दये धुंका: परमेश्वरं छवयाहयादीगु हंस इमिके दूहां वन। अले इपि तुति चुया: जुस्क्क दन। इमित खंपि फुक्कं तसकं ग्यात।*

12 अले इमिसं स्वर्ग थथे धयाहःगु सः ताल – “थन थाहां वा।” इमि शत्रुतयसं खंक खंक हे इपि सुपौंचय च्वना: स्वर्गय् थाहां वन।*

13 अबलय् हे तसकं भवखाय् ब्वल। झिब्वय् छब्व शहर दुनावन। भवखाय् ब्वःबलय् न्हयदुः मनुत सित। ल्यंदनिपि मनुत फुक्क ग्याना: स्वर्गय् च्वंम्ह परमेश्वरयात तःधंकल।*

14 निगुगु विपति फुत। स्वर्गु विपति याकनं हे वयेत्यंगु दु।

न्हयगुगु तुरही

15 अले न्हयम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु तुरही पुल। अले स्वर्ग तस्सलं थथे धयाहल –

“संसारयागु राज्य झी प्रभु

व वयक्ःया ख्डीप्टयागु

राज्य जुल।

वय्कलं सदांया निति

राज्य यानादी।”*

16 परमेश्वरयागु न्ह्यःने थथःगु सिंहासनय् फ्यतुना च्वंपि निइय्म्ह थकालिपिन्सं क्वछुना: परमेश्वरयात थथे धका: तःधंकल –

17 “न्हापा दीम्ह,

आ: नं दीम्ह,

दक्वसिबय् तःधंम्ह

व शक्ति दुम्ह

परमप्रभु परमेश्वर

जिमिसं छित: सुभाय्

देछाया च्वना।

छि हे छिगु तःधंगु शक्ति

ज्वना: राज्य यानादिल।

18 जात जातियापि मनुत

छि खना:

तसकं तंम्बयकल।

आ: छिगु तं पिकायेगु ई वल,

अले सीपिन्त न्याय यायेगु।

छिक्पिनि दास

अगमवक्तातयत्

व विश्वासीतयत्,

छित: मानय् यानाच्वंपि

तःधपि व चिधपि

फुक्कसितं सिरपा: बीगु

व पृथ्वीयात स्यक्पिन्त

न्हंकेगु ई नं वये धुंकल।” *

19 अले स्वर्गय् च्वंगु परमेश्वरया पवित्र देगः चाल। अन बाचा चिनातःगु सन् खनेदत। अले झिलिक्क झिलिक्क हावलासा च्यात, ततसलं ग्यानापुक ग्राङ्गगुङ्ग सः वल। भवखाय् ब्वल, तसकं च्वं गात। *

12

मिसा व अजिङ्गार

1 अनलि स्वर्गय् तसकं तःधंगु छ्गु चि खनेदत। अन स्यर्गयागु वसः पुनातःम्ह, तिमिलाया च्वय् तुति तयातःम्ह, झिनिगः नरगुयागु श्रीपिच पुया तःम्ह छम्ह मिसायात जिं खना।

2 व मिसा प्वाथय् दुम्ह जगुलि मचाबुङ्गु ब्यथा सह याये मफया: तसकं हाला च्वंगु खः।

3 हानं मेगु छ्गु चि स्वर्गय् खनेदत। छम्ह तसकं ग्यानापुसे च्वंम्ह, ह्याउंसे च्वंम्ह, न्हयगः छ्यं, झिपु नेक् व न्हयगः छेनय् श्रीपिच दुम्ह अजिङ्गारयात खना।*

4 वयागु न्हियेप्यनं आकाशय् स्वब्वय् छब्व नरगुयात बँ पुइ थें पुया: पृथ्वीइ कुर्का हल। व अजिङ्गार बुइय्न्म मचायात नयेत प्वाथय् दुम्ह मिसाया न्ह्यःने पिवा: च्वनाच्वना।*

5 अले व मिसां जात जातियापिन्त नँयागु दण्डी राज्य याइम्ह छम्ह मिजंमचायात बुइकल। व मिसां बुइक्म्ह मचा परमेश्वर च्वनादीथाय् वयक्ःयागु सिंहासन दुथाय् बिसिके यंकल।*

6 अले व मिसा मस्भूमिइ परमेश्वरं दयका तयादीगु थासय् बिस्युं वन। अन हे व मिसायात द्दुःखि व निसः व खुइन्हु तक लहिना तयादिल।

7 अनं लिपा स्वर्गय् लडाइं जुल। मिखाएल धाःम्ह स्वर्गदूत व वया दूतत, अजिङ्गार व वया दूतत नाप ल्वात।*

* 11:11 ११:११ ३०:२० * 11:12 ११:१२ २ राज २:११ * 11:13 ११:१३ प्रका ६:१२; १६:२६ * 11:15 ११:१५ प्रस १५:२६; दान २:४४; ७:१४; २०

भज २:५; १०:१५; ११:५; १३ * 11:19 ११:१९ प्रका ८:५; १६:२६-२९ * 12:3 १२:३ दान ७:१० * 12:4 १२:४ दान ८:२० * 12:5 १२:५ यशै ६६:५; भज २:९ * 12:7

१२:७ दान १०:२३,२९; १२:२९; यह ९

- 8 अजिङ्गर व वया दूतत बग्गुलि इमित स्वर्ग्य च्वनेगु थाये मन्त।
 9 अले व तसकं यानापुसे च्वंम्ह अजिङ्गरयात वच्य व्वफाना हल। फुक्क संसार्य च्वंपिन्त थग्य याइम्ह पुलांम्ह सर्प व हे खः। वयात दुष्ट व शैतान धकाः नं धाः। वयात व वया दूततयत्त पृथ्वीइ वान्छवया हल।^७
 10 अले स्वर्गपाखें थथे धयाहःगु छग् तस्सःगु सः जिं ताया –
 “आः परमेश्वरं इतीत उदार यानादी।
 परमेश्वरं अधिकार वचनाः
 ख्रीष्टयात राज्य याकादिल।
 चान्ति इती परमेश्वरया न्हाःने
 इती दाजुकिजापिनिगु
 विरोध यानाः
 दोष बीत स्वइम्हयसित
 व्वफाना हये धुक्कल।^७
 11 चीधिकःम्ह भ्याःचायागु हि व इमिसं
 न्यंकूगु वचनं यानाः
 इमिसं वयात बुकाबिल।
 इपि सीत तकं लिमच्य।
 12 उकिं स्वर्ग व स्वर्ग्य च्वंपि
 फुक्कं लयताः।
 अयुं पृथ्वी व समुद्रयात
 धिक्कार, छायाधाःसा
 तसकं तं पिकयाः
 शैतान छिभिथाय वःगु दु।
 वयागु ई अप्वः मन्त धकाः
 स्यगुलि वं थथे याःगु खः।”

- 13 थथे पृथ्वीइ वान्छवया हःगुलि अजिङ्गरं मचा बुइकूम्ह मिसायात लिनजुल।
 14 उकिं व मिसायात अजिङ्गरया न्हाःनं मस्भूमिइ बिस्सुं वनेत तसकं तःधिकःम्ह इमायागु निपा पपु छुनाबिल। अन् हे व मिसायात स्वदं व खुला लहना तल।^७
 15 व मिसायात चुइके छवयेत व अजिङ्गरं थःगु म्हुतुं खुसि थें लः पिकाल।
 16 पृथ्वी व मिसायात बच्य यायेत थःगु म्हुतुं चायकाः अजिङ्गरं पिकाःगु लः फुक्क त्वनाछवत।
 17 अले व मिसा खनाः झन तसकं तंम्बल। उकिं वया सन्तान, परमेश्वरयागु आज्ञा मान्य यानाच्वंपि व येश्यागु वचन सत्य खः धकाः धाईपिं नाप ल्वायेत अजिङ्गर वन।
 18 अले व समुद्रयागु सिथय दनाच्वन।

13

- समुद्र पिहांवःम्ह पशु
 1 अले जिं झिपु नेक्क व न्हयगः छ्यं दुम्ह पशु समुद्र पिहां वयाच्वंगु खना। वयागु नेक्क पतिकं श्रीपेच दु। वयागु छ्यं पतिकं परमेश्वरयात सराः बीगु नां च्वयातःगु दु।^७
 2 व पशु चितुवा थें च्वं। वयागु तुति भालुयागु, म्हुतुं सिंहयागु थें च्वं। अले वयात हे अजिङ्गरं थःगु शक्ति, थःगु सिंहासन व तःधंगु अधिकार बिल।^७
 3 वयागु छगः छैन्य सी थें च्वंक घाः यानातःगु दु। अयुं थ्व घाः लना वन। उकिं अजु चायाः संसार्य च्वंपि फुक्क मन्त व पशुया ल्युल्यु वन।
 4 सकलें मन्तयसं अजिङ्गरयात पुजा याइगु खः। अले व अजिङ्गरं थःगु अधिकार पशुयात बिल। अथे जुयाः मन्तयसं थथे धयाः पशुयात नं पुजा यात – “थ्व पशु थें ज्याःम्ह स दु? थ्व पशुनाप स ल्वाये फइ?”
 5 अले पशुयात घमण्डी खँ ल्हाइगु व परमेश्वरयात हेस्यानाः खँ ल्हाइगु छप्वाः म्हुतुं बिल। पिइनिला तक व पशुयात अधिकार याकेबिल।
 6 अले परमेश्वरयात व्वह्दकित, वयकःया नां व च्वनेगु थाय अले स्वर्ग्य च्वंपि फुक्कसितं हेस्यानाः खँ ल्हायेत वं थःगु म्हुतुवाः चायकल।^७
 7 वयात विश्वासीतनाप ल्वायेगु व इमित बुकेगु अधिकार बिल। फुक्क कुलयापि मन्तयत, देश देशयापि मन्तयत, थीथी भाषां न्वाइपि मन्तयत व जात जातियापि मन्तयत नं व पशुयात अधिकार याकेबिल।^७
 8 अले पृथ्वीइ च्वंपि फुक्कसिनं व पशुयात पुजा याइ। संसारयागु सृष्टि ज्सानिसं स्याःम्ह चीधिकःम्ह भ्याःचाया जीवनयागु सफुलिइ नां च्वया मतःपि फुक्कसिनं वयात पुजा याइ।^७
 9 सुया न्हायसुं दु वं न्यना का।
 10 ज्वना यंके माःपिन्त
 ज्वना हे यंकी।
 तरवारं सीमाःपि तरवारं हे सी।

थुबलय हे खः सकल विश्वासीतयसं विश्वास मत्वःतुसे सह यानाच्वनेमाःगु।^७

* 12:9 १२:१२ उत ३:१; लूक १:०:१८ * 12:10 १२:१० अयुं १:१-११; जक ३:१ * 12:14 १२:११ दान ७:२५; १२:७ * 13:1 १३:१ दान ७:३; प्रका १:७:१३, ७-१२ * 13:2 १३:२ दान ७:१-६ * 13:6 १३:५-६ दान ७:८, १५; ११:३६ * 13:7 १३:७ दान ७:१९ * 13:8 १३:८ भाज १६:२८ * 13:10 १३:१० यर १५:१२; १४:१९

पृथ्वी पिहांवःमह पशु

- 11 जिं हानं पृथ्वी पिहां वयाचवंह छम्ह मेम्ह पश्यात खना। चीधिकःमह भ्याःचायागु थें वयाके निपु नेक् दू। वं नवाःगु अजिङ्गं नवाःगु थें च्वं।
- 12 न्हापांयाम्ह पश्यागु न्हाःने हे वयागु फुक्क अधिकार थ्व पशुं कयाः चले यात। सी थें च्वंक घाः जुयाः नं लाःमह न्हापांयाम्ह पश्यात पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वंपि फुक्कसिनं पुजा याकेत थ्व पशुं कर यात।
- 13 थ्व मन्तयसं खंक खंक हे आकाशं पृथ्वीइ मि गायकेगु थें ज्याःगु तसकं हे अजु चायापुगु चिं यानाक्यन।
- 14 न्हापांयाम्ह पश्यागु न्हाःने हे वयात अथे चिं क्यनेगु अधिकार ब्युगलि पृथ्वीइ च्वंपिन्त थ्व ध्वंलायेगु याना जुल। तरवारं पालाः घाः जुलं हे म्वानाच्वंमह न्हापांयाम्ह पश्यागु मृति दयकि धकाः फुक्कसितं उज बिल।
- 15 न्हापांयाम्ह पश्यागु मृतियात नवाकेत सास तयाबीगु व वयात पुजा मयाःपिन्त स्यायेगु अधिकार व पश्यात बियातःगु दू।
- 16 अले वं तःधंपिन्त, चिधंपिन्त, तःमिपिन्त, चीमिपिन्त, दासतयत, दास मखुपिन्त फुक्कसितं नं कपालय वा जव ल्हातय चिं तयकल।
- 17 थ्व चिं मदीपि सुनानं न्याये नं दइ मखु, अले मी नं दइ मखु। थ्व चिं व पश्यागु नां धाःसां ज्यु, ल्याः धाःसां ज्यु।
- 18 थ्व थुइकेत बुदिं माः। स्याके बुदिं दु वं थ्व पश्यागु ल्याःयागु अर्थ थुइका काइ। थ्व ल्याः मन्यागु नां खः। थ्व ल्याः ६६६ खः।

14

चीधिकःमह भ्याःचा व छगु लाख व पिङ्प्यद्रः मन्त

- 1 अले जिं सियोन पर्वतय चीधिकःमह भ्याःचा दनाच्वंगु खना। वयकः व वयकःया बाःयागु नां कपालय च्वयातःपि छगु लाख व पिङ्प्यद्रः मन्त वयकः नाप दु।*
- 2 अले यक्व लःयागु सः व तसकं नं न्याःगु सः थें च्वंक स्वर्गा धयाहःगु छगु तःधंगु सः जिं ताल। थ्व सः यक्व वीणा थाःगु सः थें नं च्वं।
- 3 सिंहासन, प्यमह जीवात्मा, व थकालिपिनिगु न्हाःने च्वनाः इमिसं छपु न्हगु म्ये हालाच्वन। पृथ्वी म पुलाः लिपयाना हःपिं छगु लाख व पिङ्प्यद्रः मन्तयसं जक व म्ये हाले सः, मेपिन्सं मसः।
- 4 थुपिं मिस्तनापं लसपस मजनिपिं च्वखपिं खः। थुपिं चीधिकःमह भ्याःचायागु जक ल्यल्यु जुइपिं खः। परमेश्वर व चीधिकःमह भ्याःचायागु लागि संसारं लिपयाना हःपिं दकलय न्हापायापि मन्त, थुपिं हे खः।
- 5 इमिगु म्हतइ मखुगु खँ धयागु मद्र, इमिगु नुगः यत्सु च्वं।*

स्वम्ह स्वर्गदूत

- 6 अले छम्ह स्वर्गदूत आकाशं आकाशं ब्वया जूगु जिं खना। वं पृथ्वीइ च्वंपि फुक्क जातियापि मन्तयत, कुलयापिं मन्तयत, थीथी भाषां नवाइपिं मन्तयत, व देश देशयापि मन्तयत न्यकेत न्हाबलें दयाच्वनीगु भिगु खँ च्वना वयाच्वंगु दू।
- 7 वं ततसलं थथे धाल – “परमेश्वर खनाः ग्या। वयकःयात तःधकि। वयकलं मन्तयत न्याय याइगु ई वये धुंकल। स्वर्ग, पृथ्वी, समद्र व लःयागु ब्रुंगाः सुष्टि यानादींमहयसित अराधना या।”
- 8 वयागु ल्यल्यु वःमह मेम्ह स्वर्गदूतं थथे धाल – “नाश जुल, तःधंगु शहर बेबिलोन नाश जुल। थःमह याःगु बांमलाःगु ज्या मेमेगु देशयापि मन्तयत नं याकेब्यूरह थ्व हे शहर खः।”*
- 9 हानं वया ल्यल्यु वःमह स्वम्हम्ह स्वर्गदूतं ततसलं थथे धाल – “सुनानं पश्यात व वयागु मृतियात पुजा याःसा, वयागु कपालय, अथवा ल्हातय चिं तयेका च्वंसा,
- 10 अज्याःपिन्सं परमेश्वरयागु तःधंगु तं छुनं ल्वाकछ्याना मतःगु ख्वल्चां त्वने माली। अज्याःपिन्सं मि व गन्धक दुथाय पवित्रपिं स्वर्गदूततयगु व चीधिकःमह भ्याःचायागु न्हाःने च्वनाः सास्ती नया च्वनेमाली।*
- 11 इमिसं सास्ती नया च्वंथासं वःगु कुँ न्हाबलें च्वय थाहां वनाच्वनी। इमिसं चच्छि न्हिच्छि दुःखसिया च्वनेमाली। व पश्यात व वयागु मृतियात पुजा याक्वसित, अले हानं वयागु नांयागु चिं काक्वसित नं अथे हे याइ।”*
- 12 परमेश्वरयागु आज्ञा मानय याइपिं व येथुं खीष्ट्यात विश्वास याना मत्वःतूपिं विश्वासीतयसं सह याः कि मयाः धकाः थुकि हे सी दइ।
- 13 अले हानं जिं स्वर्गं थथे धयाहःगु सः ताल – “थ्व खँ च्व, आबनिसें प्रभुयात विश्वास यानाः सीपिं मन्त धालथें हे धन्यपिं खः।” आत्मां नं धयादिल – “धातें खः, आः इमिसं थःगु ज्यां झामु लने खनी, छायःधाःसा इमिगु ज्यायागु फल इमिगु ल्यल्यु वयाच्वनी।”

पृथ्वीइ बाली लयेगु ई

- 14 अले हानं जिं तयगु सुपौंय खना। छेनय लुँयागु श्रीपेच दुम्ह, ल्हातिइ ज्वःगु ईचा ज्वनातःमह मन्या काय थें च्वंमह छम्हयसित सुपौंचय खना।*
- 15 सुपौंचय च्वंमहयसित देगलं पिहांवःमह छम्ह स्वर्गदूतं थथे धकाः ततसलं धाल – “पृथ्वीइ च्वंगु बाली बांलाक पाकय जुइ धुंकल, बाली लयेगु ई जुइ धुंकरुलि ईचां बाली लयादिसिं।”*
- 16 अले सुपौंचय च्वंमहयसिनं पृथ्वीइ ईचा संकल, अले पृथ्वीइ बाली लये सिधल।
- 17 हानं मेम्ह हे छम्ह स्वर्गदूत स्वर्ग्यु च्वंगु देगलं पिहां वल। वयाके नं ज्वःगु ईचा दू।
- 18 मेम्ह छम्ह स्वर्गदूत होम यायेगु थासं पिहां वल। थ्वयाके मियागु अधिकार दू। अले ज्वःगु ईचा दुम्हयसित थ्वं ततसलं धाल – “पृथ्वीइ च्वंगु दाख ईचां लया का, दाख पाकय जुइ धुंकल।”
- 19 अले व स्वर्गदूतं थःगु ईचा पृथ्वीइ संकल। अले दाख लयाः मुंकल। थ्व यंकाः परमेश्वरयागु तंयागु तःधंगु दाख तिस्सिगु थासय वांछवत।
- 20 शहरं पिने यंकाः दाख तिस्सिल। दाख तिस्सुबलय सलययागु गःपः तक जायाः स्वसः किलोमिटर तक हि बाः वन।*

15

न्हयम्ह स्वर्गदूत व न्हयगु महामारी

- 1 जिं हानं स्वर्ग्यु तसकं हे तःधंगु अजु चायापुगु छगु चिं खना। न्हयम्ह स्वर्गदूततयसं दकलय लिपायागु न्हयगु महामारी कयातल। परमेश्वरयागु तं थुमिगुपाखें हे क्वचाइ।

* 14:1 १४:१ इज १५:१; प्रका ७:३ * 14:5 १४:५ सप ३:१३ * 14:8 १४:८ यरी २:५; यर ५:१;६; प्रका १:८;२ * 14:10 १४:१० यरी ५:१;१०; उत १४:२४; इज ३:८;२२ * 14:11 १४:११ यरी ३:२० * 14:14 १४:१४ दान ७:१३ * 14:15 १४:१५ योए ३:१३ * 14:20 १४:२० यरी ६:३;३; किलाप १:१५; प्रका १:१५

2 अले जिं मि ल्वाकज्याःगु न्हायकंयागु समुद्र थें खना। पशु, वयागु मूर्ति व वयागु नांयागु ल्याःयात त्याकाः परमेश्वरं बियादीगु वीणा कयातःपिन्त जिं न्हायकंयागु समुद्र दनाच्वंगु खना।

3 परमेश्वरया दास मोशां च्वयातःगु म्ये व चीधिकःम्ह भ्याःचायागु छपु म्ये इमिसं थुकथं हाल –
“दक्वसिबय तःधंम्ह व
शक्ति दुम्ह परमप्रभु परमेश्वर,

छिं यानादीगु ज्या
तसकं तःधं व अजू चायागु।

जाति जातिया जुजु,
छिगु लेंपु सत्य व पायछि जू।*

4 हे परमप्रभु, स जक
छिं खनाः मयाइ?

सुनां जक छिगु नांयात तःधं
धकाः मानय मयाइ?
छिं हे जक पवित्रम्ह खः।

छिगु पायछिगु बिचाः
व न्याय फुक्कसिनं
सी धुंक्गुलि

फुक्क जातित छिथाय्
छितः आराधना यायेत वइ।”*

5 अनंलि जिं स्वर्गय परमेश्वरया देगः चालाः अन दुने च्वंगु महा-पवित्र थाय खन।*

6 यजुसे व थीगु तुसुगु वसः फिनातःपि अले छातिइ लुंयागु बालां हिनातःपि न्हयम्ह स्वर्गादूत देगलं न्हयगु महामारी ज्वनाः पिहां वःगु जिं खना।

7 अले व प्यम्ह मध्ये छम्ह जीवात्मां न्हाबलें भ्वाना च्वनीम्ह परमेश्वरयागु तं जायक दुगु न्हयगुः लुंयागु ख्वल्चा न्हयम्ह स्वर्गादूतयत बिल।

8 परमेश्वरयागु महिमा, हनाबना व शक्ति पिहां वयाच्वंगु कुं देगः छगलं जाल। न्हयम्ह स्वर्गादूतयसं छ्वयाहःगु न्हयगु महामारी सिमधःतले अन सुं नं दुहां वनेमफु।*

16

परमेश्वरया तं दुगु न्हयगुः ख्वल्चा

1 अले जिं देगलं न्हयम्ह स्वर्गादूतयत तस्सलं थथे धयाच्वंगु ताल – “हूँ, परमेश्वरयागु तं दुगु न्हयगुः ख्वल्चा पृथ्वीइ प्वकि।”

2 अले न्हापाम्ह स्वर्गादूत वनाः थःगु ख्वल्चा पृथ्वीइ प्वकल। थुकिं यानाः पशुयागु छाप दुपि व पशुयागु मूर्ति पुजा याइपि मनूतयगु म्हय घच्चाइपुगु व सह याये मफयक स्याइगु कै वल।*

3 निम्हम्ह स्वर्गादूत थःगु ख्वल्चा समुद्रय प्वकाबिल। अले व समुद्रयागु लः सीम्ह मनूयागु हि थें जुयाः समुद्रय च्वपि प्राणीत फुक्क सित।

4 स्वम्हम्ह स्वर्गादूत थःगु ख्वल्चा खुसि व बूंगाःचाय् प्वकल। अले फुक्क लः हि जुल।*

5 अले लःयागु बिचाः याइम्ह दूतं थथे धाःगु जिं ताल –

“हे पवित्रम्ह परमेश्वर,
न्हापानिसें दीम्ह,
आः नं दीम्ह छि हे खः।

छिं न्याय यानादीगु
तसकं पायछि जू।

6 छायाधाःसा छितः
विश्वास याःपिं मनूतयत
व अगमवत्तातयत
स्याःपिं थुपि हे खः।

उकिं छिं थुमित हि त्वंकादिल।
इपिं थथे हे यायेमाःपिं खः।”

7 अनं लिपा वेदी थथे धयाहःगु सः जिं ताल,
“दक्वसिबय तःधंम्ह
व शक्ति दुम्ह
परमप्रभु परमेश्वर,

छिं यानादीगु न्याय
सत्य व पायछि जू।”

8 प्यम्हम्ह स्वर्गादूत थःगु ख्वल्चा सूर्ययात प्वकाबिल। थुकथं सूर्ययागु मि थें ज्याःगु तापं मनूतयत पुकेबिल।

9 तसकं तांन्वयाः मनूतयत पुत। थथे दुःखकष्ट छ्वयाहथेगु अधिकार दुम्ह परमेश्वरयागु नां कयाः इमिसं सराः बिल। अयतं इमिसं पश्चाताप मयाः अले परमेश्वरयात नं तःमधेक्।

10 न्याम्हम्ह स्वर्गादूत थःगु ख्वल्चा पशुयागु सिंहासनय प्वकल। अले वयागु राज्य खिउँसे च्वना वन। दुःखकष्ट सह याये मफयाः मनूतयसं वा न्हाल।*

11 थुकथं कै वयकाः सास्ती नका तःगुलि इमिसं स्वर्गय च्वम्ह परमेश्वरयात सराः बिल। इमिसं थःपिन्सं याना जूगु मभिगु ज्यायागु पश्चाताप मयाः।

* 15:3 १५:३ प्रस १५:१ * 15:4 १५:४ प्रस १५:००; भज ०४:१ * 15:5 १५:५ प्रस ३०:२१ * 15:8 १५:८ प्रस ४०:२४; १ राज ८:१०-११; २ इति ५:१३-१४; यूसै ६:४ * 16:2 १६:२ प्रस १६:० * 16:4 १६:४ प्रस ७:१७-२१; भज ७:८४ * 16:10 १६:१० प्रस १०:२१

- 12 खुम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु ख्वल्चा तःधंगु युरेडिस खुसिइ प्वंकल। अले पुर्वयापि जुजुपि वये जीक खुसिया लः सुनावन, लँ दत।[☆]
- 13 अले अजिइर, पशु व फताहा आमवक्तायागु म्हुतुं स्वाम्ह ब्यांका थें ज्याःपि मभिपिं आत्मात पिहां वःगु जि खना।
- 14 अजु चायापुगु चिं यायेफुपि भूत आत्मात थुपि हे खः। दक्वसिबय तःधंम्ह व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु तःधंगु दिनय ल्वायेत थुमिसं सारा संसारय च्वपिं जुजुपिन्त मुंका जुइ।
- 15 “होश यानाच्चें, जि खुँ थें वये। मयंसे न्हालं चायका च्वंम्ह धन्यम्ह खः। वसः ज्वना च्वंम्ह धात्थें धन्यम्ह खः, छायाधाःसा इपि नांगां जुइ माली मखु। अले थःगु नांगांगु म्ह कपिन्त क्यने माली मखु।”[☆]
- 16 हिब्रू भाषां आर-मागेट्टेन धाइगु थासय इमिसं जुजुतयत् छथाय मुंकल।
- 17 न्हयःम्हम्ह स्वर्गदूतं थःगु ख्वल्चा फसय प्वंकल। परमेश्वरया देगःया सिंहासनं थथे धकाः तसलं धयाहल – “आः सिधल।”
- 18 अले अन न न्यात, हावलासा त्वल, तसकं भ्वखाय ब्वल। मनुतयगु सृष्टि जूसानिसें थापायसकं तःधंगु व ग्यानापुगु भ्वखाय गुबलें हे मब्वःनि।[☆]
- 19 तःधंगु शहर स्वक् दला वन। देश देशय च्वंगु शहर फुककं दुनावन। अले परमेश्वरं तःधंगु बेबिलोन शहरयात लुमंकादिल। अले वयकःयागु ग्यानापुसे च्वंगु तंयागु ख्वल्चा वयात त्वनेत बियादिल।[☆]
- 20 दक्व टापु तनावन। पहाड धयागु हे मदयावन।[☆]
- 21 पिइगु पिइगु किलो ति दुगु ततःग्वःगु प्वें आकाशं कुरुं वयाः मनुतयत लात। थज्याःगु प्वें वयाः तसकं महामारी लाःगुलि मनुतयसं परमेश्वरयात सराः बिल, छायाधाःसा थ्व तसकं हे तःधंगु ग्यानापुगु महामारी खः।[☆]

17

नांजाःम्ह वेश्या

- 1 न्हयःगुः ख्वल्चा ज्वनातःम्ह स्वर्गदूतं मध्ये छम्ह स्वर्गदूतं वयाः जितः थथे धाल – “थन वा, यक्व लः दुथाय च्वंम्ह नांजाःम्ह वेश्यायात याःगु न्याय जिं छन्त क्यनाबी।”[☆]
- 2 व हे नाप संसारयापि जुजुपिन्सं व्यभिचार याना जगु खः। सारा पृथ्वीइ च्वपि मनुतयसं व नाप भाःपी हे मफयक व्यभिचार याना जुल।”[☆]
- 3 जि पवित्र आत्मां जाल, अले स्वर्गदूतं जितः मस्भूमिइ क्वबिया यंकल। अन तसकं ह्याउंसे च्वंम्ह पशु गया च्वंम्ह छम्ह मिसायात जिं खना। व पश्याके न्हयःगुः छ्यं व झिपु नेक् दु। म्हय जायक परमेश्वरयात सराः बीगु नां च्वयातःगु दु।[☆]
- 4 व मिसां तसकं थिकेगु ह्याउंसे, वेंचुसे च्वंगु वसतं पुनातःगु दु। व लुँ, हिरा, मोतीया तिसां म्ह छम्ह तिया तःगु दु। वयागु व्यभिचार याःगु घच्चायापुसे च्वंगु व मभिगु खं जाःगु छगः लुँयागु ख्वल्चा वं ल्हातय कयातःगु दु।[☆]
- 5 वयागु कपालय गुप्त अर्थ दुगु नां च्वयातःगु दु – “तःधंगु बेबिलोन, वेश्यातय मां, अले पृथ्वीइ घच्चायापुसे च्वंगु ज्याखें यानाजुइपिनि मां।”
- 6 अले जिं व मिसां वेश्यात विश्वास याःपि पवित्रपि मनुतयगु हि कायकाजगु खनाः जि छक्क जुल।
- 7 अले स्वर्गदूतं जितः धाल – “छाय छक्क जुया? व मिसायागु गुप्त खँ जिं छन्त कने। व मिसां गया च्वंम्हयसिके दुगु न्हयःगुः छ्यं व झिपु नेक् दुम्ह पश्यागु अर्थ नं कनाबी।
- 8 व पशु न्हापा ला दुम्ह खः, आः मदु। व हे पशु तःजाःगु गालं पिहां वइतिनि। अले नाश नं जुइतिनि। संसारयात सृष्टि याये न्हाःनिसें जीवनयागु सफलिस नां च्वया मतःपि मनुत व पश्यात खनाः तसकं छक्क जुइ, छायाधाःसा व पशु न्हापा दु, आः मदु, अले लिपा वइतिनि।[☆]
- 9 “थ्व खुँ थुइकेत ज्ञान बुद्धि माः। न्हयःगुः छ्यंया अर्थ न्हयःगु पहाड खः। गुकी व मिसा पयतुनाच्वंगु दु। थुपि न्हयम्ह जुजुपि खः।
- 10 इपि मध्ये न्याम्ह जुजु सी धुंक्ल छम्ह जक दनि। मेम्ह आः तक वःगु मदुनि। व वल धाःसा वं छुँ ई तक जक राज्य याइ।
- 11 “न्हापा दुम्ह, आः मदुम्ह पशु थ्व हे च्याम्हम्ह जुजु खः, थ्व न्हयम्ह मध्ये छम्ह खः। थ्व नाश जुयावनी।
- 12 छं खंगु झिपु नेक्यागु अर्थ आः तक जुजु मजुनिपि डिम्ह जुजुपि खः। अयतं व पशुनाप नाप तुं इपि छुँ ई तक जक जसां जुजु जुइतिनि।[☆]
- 13 थुपि फुककसिनं छप्यं जुयाः थःपिनिगु अधिकार व शक्ति व पश्यात बी।
- 14 थुपि चीथिकःम्ह भ्याःचा नाप ल्वाः वइ। चीथिकःम्ह भ्याःचा थुमित बुका छवइ, छायाधाःसा वयकः प्रभुतय नं प्रभु व जुजुतय नं जुजु खः। वयकः नाप दुपि सःतातःपि, ल्ययातःपि व विश्वास यायेबहःपि खः।”
- 15 अले स्वर्गदूतं जितः हानं धाल – “छं खंगु मिसाया लिकक दुगु लःयागु अर्थ देश देशयापि मनुत, जात जातियापि मनुत व थीथी भाषां नवाइपि मनुतयगु हुल खः।
- 16 छं खंगु झिपु नेकृति व पशु थ्व वेश्यायात हेला याइ। इमिसं व मिसायात नांगां याइ। अले वयागु ला नइ, अले वयात मिइ उनाछवइ।
- 17 परमेश्वरयागु इच्छा पूवन्तेत इपिं छप्यं जुयाः वयकःया वचन पुमवंतले इमिसं थःगु अधिकार व पश्यात बी, छायाधाःसा थ्व इच्छा परमेश्वरं हे इमिगु नुगालय तयादीगु खः।
- 18 छं खंम्ह मिसायागु अर्थ संसारय च्वपिं जुजुपिन्त राज्य याइगु तःधंगु शहर खः।”

18

बेबिलोन नाश जगु

- 1 थुलि जुइ धुंकाः जि स्वर्ग क्वहां वयाच्वंम्ह मेम्ह स्वर्गदूतयात खना। व स्वर्गदूतयाके तःधंगु अधिकार दु। वयागु जलं पृथ्वी हे झल्लल थित।
- 2 व ततसलं थथे धकाः हाला हल –
- “तःधंगु बेबिलोन शहर
नाश जुल, नाश जुल!
थ्व थाय ला आः भूतत च्वनीगु
थाय जुइ धुंक्ल।

☆ 16:12 १६२१२ यरी ११:२५ ☆ 16:15 १६२१५ मती २४:२४-२५; लुक १२:३५-४०; प्रका ३:३ ☆ 16:18 १६२१८ प्रका ८:५; ११:१३,१९ ☆ 16:19 १६२१९ यरी ५:२३
☆ 16:20 १६२२० प्रका ६:२४ ☆ 16:21 १६२२१ प्रस १:२३; प्रका ११:१९ ☆ 17:1 १७२१ यर ५:१२:३ ☆ 17:2 १७२१ यरी २३:२७; यर ५:२:७ ☆ 17:3 १७२१ प्रका १३:१
☆ 17:४ १७२१ यर ५:२:७ ☆ 17:8 १७२१८ दान ७:७; प्रका ११:२७; भाज १२:२८ ☆ 17:12 १७२२२ दान ७:२४

मभिपि आत्मात,

घच्चायापुसे च्वंपि झंगःत
च्वनीगु थाय् जुइ धुंकल।*

3 छायाःसा वयागु

व्यभिचारयागु ख्वल्चां
त्वंगुलि फुक्क जात
जातियापि मनूत
नाश जुइ धुंकल।

पृथ्वीयापि जुजुपिन्सं

व नाप व्यभिचार यात।

वयागु गुबलें हे पमवनीगु

इच्छां यानाः

संसारयापि व्यापारीत

तसकं हे धनी जुल।**

4 अले जिं स्वर्गं थथे धयाहःगु मेगु सः ताल -

“जि यःपि मनूत,

वयाथासं पिहां वा।

मवल धाःसा छिमिसं नं

व नाप व्यभिचार याइ।

वलिसे पाप याये मते,

मखुसा छिमिसं वलिसे तुं
सर्जाय फयेमाली।*

5 वं याःगु पाप

आकाश तक थयंगु दु।

वं याःगु पाप

परमेश्वरं लुमकादीगु दु।*

6 वं छिमित

गथे यानातःगु खः

छिमिसं नं

वयात अथे हे या।

वं याःगु ज्या सिबय्

निदुगं अप्वः

वयात छिमिसं नं या।

छिमित त्वंकेत ख्वल्चाय्

तयाब्यगु सिबय्

निदुगं अप्वः कडागु

वयागु ख्वल्चाय् तयाब्यु।*

7 वं थथःम्हं तुं तःधं जुयाः

गुलि मोज यात,

उलि हे छिमिसं नं वयात

दुःखकष्ट व ख्वबि ब्यु।

वयागु मनं थथे धाः

‘जि ला महारानी

जुयाच्वनागु दु।

जि विधवा मिसा मखु।

जिं गुबलें हे नं

दुखं च्वनेमाली मखु।’

8 उकिं छन्हं हे वयात ल्वय्,

दुःख, आपत,

अले अनिकाल वइ।

अले वयात मिइ उनाछवइ,

छायधाःसा वयात न्याय

यानादीम्ह परमप्रभु

परमेश्वर शक्ति दुम्ह खः।**

9 वं नाप व्यभिचार यानाः मोजमज्जा याना जुपि संसारयापि जुजुपि वयात उनातःगु कुँ खनाः नुगः मछिकाः ख्वइ।

10 वयात जगु आपत बिपत खनाः म्यानाः इमिसं तापाकं दनाः थथे धाइ -

“धिककार, धिककार

* 18:2 १:८३ यशै १३:२५; २१:१५ यर ५०:३९; ५१:८; प्रका १:१८
१:८२०-२१; यर ५१:१९

* 18:6 १:८३, भज १३:३८; यर ५०:२९

* 18:3 १:८३ यशै २३:१७; यर ५१:७
18:8 १:८३-७ यशै १:७-९

* 18:4 १:८३ यशै ४:८२; यर ५०:८; ५१:५,४९

* 18:5 १:८३ उत

तसकं तःधंगु शहर!
तसकं बल्लाःगु शहर
बेबिलोन! घौछि हे
छं सर्जाय फये माल।”^{११}*

11 संसारयापि व्यापारीत नं इमिगु माल न्याइपि मनुत मन्त धकाः नुगः मळिकाः ख्वइ।^{११}
12 इमिगु मालताल – लूँ, वहः, हिरा, मोती, भिगु भिगु कापः, प्याजी रंगया कापः, रेसम, ह्याउंसे च्वंगु कापः, थीधी कथया नस्वाःगु सिँ, किसियागु वा, थिकेथिकेगु सिँ, कैय, नूँ, व दुस्-ल्वहँत दयकातःगु थीधी सामान, व^{१२}
13 दालचिनि, मसला, धुपाँय, मूरं, गुँ, तयगु धुपाँय, दाखमघ, भिगु चिकं, नचगु छ्वचुं, छ्व, सा द्रहं, फे-च्वलय, सल व रथ, दास दासी, व मनुतनाप आः सुनानं न्याइ मखुत।
14 व्यापारीतयसं थथे धाइ –
“हे बेबिलोन! छं ययकूगु
ततःधंगु मालताल
फुककं तनावन।
छंगु धनसम्पत्ति व इज्जत
फुककं तनावने धुकल।
आः हान गुबलें लुइ मखुत।”

15 अन शहरय व्यापार यानाः धनी जूपि मनुत वयात जगु सास्ती खनाः ग्यानाः तापाकं हे दनाः नुगः मळिकाः ख्वख्वं थथे धाइ – ^{१५}
16 “धिककार, धिककार
हे तःधंगु शहर!
भिगु भिगु सूती कापः, प्याजी
रंगयागु कापतं पुना च्वंम्ह,
लूँ, हिरा, मोती तिसां
तिया च्वंम्ह छ हे खः!
17 घौछि हे थुलिमळि सम्पत्ति
फुकक
छ्यालब्याल जुयाः वन।”

फुकक लःजहाजया कप्तानत, जहाजय यात्राय वपि मनुत, जहाज चले याइपि, समुद्रय व्यापार याइपि फुककं ग्यानाः तापाक हे च्वनाः^{१६}
18 अले व तःधंगु शहर च्यानाः कुँ थाहां वयाच्वंगु खनाः थुकथं हाला हल – “थ्व थें तःधंगु शहर गनं हे दइ मखु।”^{१७}
19 हॉयहॉय ख्वख्वं छैनय धू बुतबुलाः नुगः मळिकाः इपि थथे धकाः हाल –
“धिककार, धिककार,
व तःधंगु शहर!
समुद्रय जहाज चले याइपि
फुककं वयागु धनं यानाः
तःमि जुल।
घौछि हे व शहर नाश जुयाः वन।^{१८}
20 हे स्वर्गय च्वंपि मनुत,
व नाश जूगुलि लयता!
हे परमेश्वरया मनुत, प्रेरितत
व अगमवक्तात लयता।
छिमित गथे याःगु खः
वयात परमेश्वरं अथे हे
न्याय यानादिल।”^{१९}*

21 अले छम्ह तसकं बल्लाःम्ह स्वर्गदत्तं तसकं तःग्वःगु घःल्वहं थें ज्याःगु छगः ल्वहं कयाः समुद्रय वान्छवया हल। अले थथे धाल –
“थुकथं हे तःधंगु बेबिलोन
शहर नचुक वांछवइ।
अले गुबलें हे
वयात लुइके फइ मखु।^{२०}
22 अले वीणा, म्ये, बौसुरी
व त्रहीयागु सः
अन गुबलें हे न्यनेदइ मखु।
कःमितयसं दयकातःगु सामान नं
अन लुइके फइ मखु।
घःक्यःगु सः नं
अन गुबलें हे ताये दइ मखु।^{२१}*

* 18:10 १८:१०-१० इज २६:१६-१७ * 18:11 १८:११ इज २०:३१,३६ * 18:12 १८:१२ इज २०:१२,१३,२२ * 18:15 १८:१५ इज २०:३१,३६ * 18:17 १८:१७ इज २०:२६-३० * 18:18 १८:१८ इज २०:३२ * 18:19 १८:१९ इज २०:३०-३४ * 18:20 १८:२० व्य ३२:२३; यर ५१:१८ * 18:21 १८:२१ यर ५१:१३-१४; इज २६:२२ * 18:22 १८:२२ इज २६:२३; यरी २४:१८

23 मतयागु जः नं
 अन गुबलें थी मखुत।
 भम्चा व जिलाजपिनिगु सः
 अन गुबलें ताये दइ मखुत।
 छन्थाय व्यापार याःवइपि
 फुक्कं पृथ्वीयापि
 ततःधपि मनुत खः।
 छंगु तन्मन्त्रं जात जातियापि
 मनुतयत् झंगः लानाः
 थगय याना तल।^०

24 अगमवक्तातयगु,
 परमेश्वरया मनुतयगु
 व पृथ्वीइ स्याःपिनिगु हि
 अनं लुया बःगुलि
 बेबिलोन थुकथं नाश जुल।^०

19

स्वर्गय छुत्काराया म्ये
 1 अनं लिपा जिं स्वर्गं यक्व मनुत हाला
 हःथेज्याःगु सः ताल,
 “हल्लेलूयाह,
 उद्दर, मान व शक्ति
 इी परमेश्वरयागु हे खः।

2 वयकलं बालाक व खःकथं
 न्याय यानादी।
 पृथ्वीयापि फुक्क मनुतयत्
 थःनाप व्यभिचार याकाः
 स्यंकम्ह व तःधंम्ह वेशयायात
 वयकलं सजौय बियादीगु दु।
 वयकलं थः दासतयगु हियागु
 पलेसा कयादीगु दु।^०

3 इमिसं हानं छकः तसलं थथे धाल –
 “हल्लेलूयाह,
 व वेशयायात उनातःगु कुं
 न्हाबलें थाहां वनाचवनी।^०

4 अले नीप्यम्ह थकालिपि व प्यम्ह जीवात्मा फुक्कसिनं भवसुलाः सिंहासनय् फ्यतुनादीम्ह परमेश्वरयात थथे धकाः आराधना यात – “आमेन,
 हल्लेलूयाह। प्रभुयागु नां तःधं जुयाचवनेमा।”

5 सिंहासनं थथे धकाः धयाहल –
 “वयकःया दासत,
 वयकःयागु भय काइपि,
 तःधपि, चिधपि फुक्कसिनं,
 इी परमेश्वरयात तःधकेमाः।^०

भ्याःचायागु ब्याहा
 6 अनं लिपा हल हल मनुतयगु सः थें, यक्व लःयागु सः थें, ग्राङ्गगुङ्ग मिक न न्याःगु सः थें थथे धकाः हाला हःगु जिं ताल –
 “हल्लेलूयाह,
 दक्व शक्ति दुम्ह

इी परमप्रभु परमेश्वरं
 राज्य यानादी।^०

7 इी सकसिनं लयल्यतायाः
 महिमा व हनाबना बियाः
 वयकःयात तःधके नु।
 चीधिकःम्ह भ्याःचायागु ब्याहा जुइन।
 वयकःया भम्चा
 वयकःयाथाय् वयेत
 थथःम्ह तु
 तयार जुयाचवने थुंकल।

8 वयात तसकं प्वाला

✱ 18:23 १:८२२-२३ खर ७:३४; २५:१०

✱ 18:24 १:८२४ खर ५:१४९

✱ 19:2 १९:२ व्य ३२:४३; २ राज १०:७

✱ 19:3 १९:२ यो ३४:१०

✱ 19:5 १९:५ भज १९:१३

✱ 19:6 १९:६ इज १:२४; भज १३:५; १७:२; १९:१

प्वाला धीगु, यचुसे च्वंगु,
बांलाःगु सुति कापतं
पुका तःगु दु।”

(बांलाःगु सूती कापः विश्वासीतयगु बांलाःगु भिगु ज्याखँ खः।)

9 अले व स्वर्गदूत जितः धाल – “थ्व च्यायति, चीधिकःमह भ्याःचायागु ब्याहायागु भ्वजय् सःतूपि मनुत तसकं हे धन्यपि खः।”

वं हानं धाल – “थ्व फुकक परमेश्वरयागु सत्य वचन खः।”^{*}

10 अथे धाःगुलि वयात हनाबना यायेत जि वयागु तुतिइ भ्वपुला। अयनं वं धाल – “छं थथे याये मते। येश्यागु वचन न्यनाकाःपि छ व छिमि दाजुकिजापि थें जि नं परमेश्वरया छम्ह दास खः। परमेश्वरयात आराधना या।” येश्यागु साक्षी अगमवक्तातयगु आत्मा खः।

तुयुम्ह सल गयादीम्ह

11 थुलि जुइ थुंकाः स्वर्ग चाल, जि अन छम्ह तुयुम्ह सलयात खना। व सल गया च्वंमहयसित विश्वास याये बहःमह व सत्यम्ह धाइ। वयकलं बांलाक सत्य कथं न्याय व लडाईं यानादी।^{*}

12 वयकःयागु मिखा मित्याः थें च्वं। वयकःयागु छैनय यक्व हे श्रीपिच दु। वयकःयागु मह्य च्वयातःगु नां सुनानं हे मस्यु, वयकलं जक स्यु।^{*}

13 वयकलं हिइ थुनातःगु वसः पुनातःगु दु। अले वयकःयात परमेश्वरयागु वचन धकाः नां तथा तल।

14 यचुसे च्वंगु, तुयुगु, बांलाःगु सुति वसतं पुनातःपि स्वर्गय च्वंपि तुयुगु सल गया च्वंपि सिपाईत फुककं वयकःया ल्यूल्य जुल।

15 जात जातियापि मनुतयत स्यायेत वयकःयागु म्हुतं छपु तरवार पिहां वयाच्वंगु दु। अले वयकलं इमित नैयागु दण्डी राज्य यानादी। दक्वसिबय् तःधंमह व शक्ति दुम्ह परमेश्वरयागु तमं जायाच्वंगु दाख तिस्सिगु थासय वयकलं तुति न्ह्याः दाखरस पिकयादी।^{*}

16 वयकःयागु वसतय व वयकःयागु खम्पाय थ्व नां च्वयातःगु दु – “जुजुतय नं जुजु व प्रभुतय नं प्रभु।”

17 अन लिपा जि सूर्यलय दनाच्वंमह छम्ह स्वर्गदूतयात खना। आकाशय ब्वया च्वंपि फुकक झंगःतयत ततसलं वं सःतल – “वा, परमेश्वरयागु तःधंगु भ्वय नयेत मुं वा।

18 जुजुपिनिगु, तःधंपि कप्तानतयगु, बल्लाःपि मनुतयगु, सलतयगु, सल गया जुइपिनिगु, फुकक मनुतयगु, दासतयगु, दास मखुपिनिगु, तःधंपिनिगु व चिधंपिनिगु ला नयेत मुं वा।”^{*}

19 सल गया च्वंमह व वयकःया सिपाईत नाप ल्वायेत व पशु व पृथ्वीयापि जुजुपि व इमि फुककं सिपाईत मुनावःगु जि खना।

20 अले व पश्यात व वया फताहा अगमवक्तायात ज्वन। व पश्यागु चिं दुपिन्त व पश्यागु मूर्तियात पुजा याःपिन्त चिं क्यनाः थगय याःमह थ्व हे खः। गन्धकयाक च्यानाच्वनीगु मि गाललय थुपि निम्हयसितं क्वफात।^{*}

21 सल गया च्वंमहयसिगु म्हुतं पिहां वयाच्वंगु तरवारं ल्यंदनिपि फुककसितं स्याना छवत। इमिगु ला नयाः फुकक झंगःतयसं प्वाः जायकल।

20

शैतानयात द्रुःछि दँ तक चिनातःगु

1 अले जि तसकं तःजाःगु गाःयागु ताःचा व तःपुगु सिखः छपु ल्हातिइ ज्वनाः स्वर्ग क्वहां वयाच्वंमह छम्ह स्वर्गदूतयात खना।

2 अजिङ्गर धाःसां ज्युम्ह, पुलान्ह सपं धाःसां ज्युम्ह, दुष्ट व शैतान धाःसां ज्युम्हयसित व स्वर्गदूतं ज्वनाः द्रुःछि दँ तक चिनातल।^{*}

3 अले गाललय वान्छवयाः पुसा तिनाः छाप तयाबिल। द्रुःछि दँ मफुतले वं जात जातियापि मनुतयत थगय मयायेमा धकाः थथे याःगु खः। द्रुःछि दँ दये थुंकाः वयात पलख त्वःती।

4 अले जि यक्व सिहासन व उकी न्याय यायेगु अधिकार दुपि फयतुनाच्वंगु खना। येश्यागु साक्षीया निति, परमेश्वरयागु वचनया निति छ्यं थ्यंकृपि नं जि खना। इमिसं व पश्यात व पश्यागु मूर्तियात पुजा मयाः, अले कपालय नं, ल्हातिइ नं पश्यागु चिं तथा मतः। इमिसं म्वाना वयाः ख्रीष्टनापं द्रुःछि दँ तक राज्य यात।^{*}

5 द्रुःछि दँ फुना मवंतले ल्यंदनिपि सीपि म्वाना मवः, सीपि म्वानावःगु थ्व न्हापांगु खः।

6 सीपि म्वाना वःगुली ब्वति काये दुम्ह मनु धाल्थें हे धन्यम्ह व पवित्रम्ह खः। थुपि हानं सी माली मखु, बरु थुपि परमेश्वर व ख्रीष्टया पुजाहारीत जुयाच्वने दइ। अले वयकः नाप इमिसं नं द्रुःछि दँ तक राज्य याये खनी।

शैतान बरु

7 द्रुःछि दँ फुइवं शैतानयात कुना तःगु थासं त्वःताबी।

8 वं सारा संसारय च्वंपि जात जातियापि मनुतयत अर्थात “गोग” व “मागोगपिन्त” झंगः लानाः ल्वाकेत छथाय मुंकी। इपि समुद्रयागु फि थें यक्व दु।^{*}

9 अले इमिसं सारा संसारय वनाः विश्वासीतयत व परमेश्वरयात तसकं यःगु शहरयात घेरा तल। अले स्वर्ग मि कृतं वयाः इपि भ्रम जुल।

10 इमित थगय याना जुम्ह शैतानयात ज्वनाः गन्धकयागु मि गाललय क्वफानाबिल। पशु व फताहा अगमवक्तायात नं अन हे क्वफाना तःगु दु। इमित अन सदां चच्छि न्हिच्छि सास्ती याना तइ।

दक्वसिबय् लिपायागु न्याय

11 अन लिपा जि तःधंगु वयुगु सिहासन व उकी फयतुना च्वंमहयसित खना। वयकःयात खनाः आकाश व पृथ्वी मदयावन। अले इमित च्वनेत गनं हे थाय मन्त।

12 अले जि सिहासनयागु न्हाःने तःधंपि व चिधंपि सीपि दनाच्वंगु व सफुत पुइकातःगु खना। मेगु छगू सफु नं पुइकल, थ्व सफु जीवनयागु सफु खः। अले इमिसं याःगु ज्या स्वयाः जीवनयागु सफुलिइ च्वया तः थें सीपि फुककसित न्याय यात।^{*}

13 समुद्र समुद्रय सीपि फुकक लित बिल, मृत्यु व पाताल सीपि फुकक लित बिल। थुक्थं इमिसं यानावःगु थथःगु ज्या स्वयाः इमित न्याय यात।

14 अले मृत्यु व पातालयात नं मि गालय वान्छवल। थ्व मि गाः धयागु हे निकः सीगु खः।

15 जीवनयागु सफुलिइ ना च्वया मतःपि फुककसितं मि गालय वान्छवल।

* 19:9 १९२९ मती २२:२-३ * 19:11 १९२९ इज १:२; भज १९:२३; यो ११:४ * 19:12 १९२९ दान १:०६ * 19:15 १९२९ भज २:९; यो ३:१३; प्रका १४:२०
* 19:18 १९२९-२० इज २९:१०-२० * 19:20 १९२० प्रका १३:१-८ * 20:2 २०:२ उत ३:९ * 20:4 २०:२ दान ७:९,२२ * 20:8 २०:८ इज ७:२; ३८:९,१५
* 20:12 २०:११-१२ दान ७:९-१०

21

न्हगु स्वर्ग व न्हगु पृथ्वी

- 1 थुलि जुइ धुंका: जिं न्हगु स्वर्ग व न्हगु पृथ्वी खना। न्हापायागु स्वर्ग व पृथ्वी मदयावे धुंकेल। समुद्र दे हे मन्त।*
- 2 न्हगु पवित्रगु यस्शलेम शहर स्वर्ग परमेश्वरपाखें क्वहां वयाच्वंगु जिं खना। ध्वयात बिया छवयेत्यंह भन्चायात थें समा: यानात:गु दु।*
- 3 सिंहासनं त:सलं थथे धका: धयाह:गु स: जिं ताल – “स्व, आ: परमेश्वर मन्तलिसे दी। वयक: इपि नाप हे च्वनादी। इपि वयक:या मन्त जुइ। परमेश्वर थ: हे इमि परमेश्वर जुया: इपि लिसे च्वनादी।*
- 4 वयकलं इमिगु मिखाय च्वंगु ख्वबि सुचुक हुयादी। आ: अन इपि सी माली मखुत, दु:ख च्वने म्वा:ल, ख्वय:म्वा:ल, अले छुं नं दु:ख जुइ मखुत। पुलांगु ज्याखें फुककं मदयावे धुंकेल।”*
- 5 अले सिंहासनय फयतुनादीम्हयसिनं धयादिल – “स्व, जिं फुककं न्हगु यानाबी।” वयकलं हानं धयादिल – “थ्व च्वयाति, छायाथा:सा थ्व फुकक वचन विश्वास याये बह:गु ख:, अले सत्यं नं ख:।”
- 6 वयकलं जित: धयादिल – “आ: सिधल। अल्फा व ओमेगा जि हे ख:। शुरु व अन्त जि हे ख:। प्याचा:पिन्त जिं जीवनया बुंगा:यागु ल: सितिकं त्वके।”
- 7 त्याकावइपिन्त थ्व हे अंश दइ। जि वया परमेश्वर जुइ, अले व जिम्ह काय जुइ।*
- 8 “भुर्या:त, विश्वास त्व:त्पि, घचचायापुगु ज्या याइपि, मनु स्याइपि, व्यभिचार याइपि, धामी झाँकी ज्या याइपि, मूर्ति पुजा याइपि व मखुगु खँ ल्हाइपि फुककसितं गन्धकयागु मि गालय वांछवइ। निक: सीगु धा:गु थ्व हे ख:।”

न्हगु यस्शलेम

- 9 दु:खकष्ट दुगु ख्वल्चा ज्वनात:पि न्हय्ह स्वर्गदूतत मध्ये दक्वसिबय लिपायागु दु:खकष्ट दुगु ख्वल्चा कयात:म्हयसिनं वया: जित: थथे धाल – “थन व, जिं छन्त भन्चा क्यनाबी। व भन्चा चीधिक:म्ह भ्या:चाया कला: ख:।”
- 10 जि आत्मां जाल, अले स्वर्गदूतं जित: त:धंगु त:जा:गु पर्वतय यंका: परमेश्वरदीगु स्वर्ग क्वहां वयाच्वंगु पवित्रगु शहर यस्शलेम क्यना।*
- 11 व शहर परमेश्वरयागु जलं झल्लल थिनाच्वन, अले तसकं थिकेगु मणि थी थें फुककं खनेदयक: झल्लल थिनाच्वन।
- 12 थ्व शहरय तब्यागु व त:जा:गु प:खा: दनात:गु दु। थ्व पखालय जिनिद्रा: धवाखा तयात:गु दु। धवाखाय जिनिम्ह स्वर्गदूतत च्वनाच्वन। इस्राएलीतय जिनिगु कुलयागु नां उपि धवाखाय च्वयात:गु दु।
- 13 पूर्व पती स्वद्वा: धवाखा, उत्तर पती स्वद्वा: धवाखा, दक्खिन पती स्वद्वा: धवाखा व पच्छिम पती स्वद्वा: धवाखा।*
- 14 शहरया प:खा:यागु जग जिनिथाय दु। उकी घ:ने चीधिक:म्ह भ्या:चाया जिनिम्ह प्रेरिततयागु नां च्वयात:गु दु।
- 15 जि नाप खँ ल्हा:म्हयसिके शहर, धवाखा व प:खा: नापय यायेत लुँयागु गज दु।*
- 16 शहर प्यकू ला:। हाक: व ब्या उति हे दु। अले व थ:गु गजं शहर नापय याना स्व:बलय निद्र: व प्यस: किलोमिटर हाक दु। ब्या व जा: नं उलि हे दु।
- 17 स्वर्गदूतं व शहरयागु प:खा: नं नापय याना स्व:बलय खुइगु मिटर दु।
- 18 प:खा: जास्पूर दयकात:गु ख:। शहर न्हयकं थें यचुसे च्वंगु लुं दयकात:गु ख:।
- 19 प:खा:यागु जग त:जिगु थीथी मणि, हिरा, मोती बांलाकात:गु दु। न्हापागु जास्पूरयागु, निगुगु निलमयागु, स्वंगुगु हरितयागु, प्यंगुगु पन्नायागु, 20 न्यागुगु आनिक्सयागु, खुगुगु कार्नेलेनयागु, न्हयरागु गोमेडयागु, च्यागुगु पिरोजायागु, गुंगुगु पुष्पराजयागु, झिगुगु लसुनेयागु, झिङ्गुगु ययागु, जिनिगुगु कटेलयागु ख:।
- 21 व जिनिद्रा: धवाखा जिनिगु: मोतीयागु ख:। छद्वा: धवाखा छग: मोती दयकात:गु ख:। शहरयागु लुँ न्हयकं थें यचुसे च्वंगु मुक्कं लुँयागु दयकात:गु ख:।*
- 22 अन शहरय जिं देग: छग: हे मखना। अनयागु देग: हे दक्व शक्ति दुह परमप्रभु परमेश्वर व चीधिक:म्ह भ्या:चा ख:।
- 23 उकिं अन शहरय झल्लल थीकेत सूर्यं नं म्वा: तिमिलां नं म्वा:।* परमेश्वरया महिमां हे व शहर झल्लल थ्यु। अनयागु मत चीधिक:म्ह भ्या:चा थ: हे ख:।
- 24 थुक्रियागु जलय जात जातियापि मन्त जुइ। अले संसारयापि जुजुपिन्सं थ:गु सम्पति व महिमा अन हे हइ।*
- 25 अनयागु धवाखा गुबले हे ति मखु। अन चा धयागु दे हे मदु।
- 26 जात जातियापि मन्तयसं थ:गु महिमा व हनाबना दक्वं अन हे हइ।*
- 27 पवित्र मज्जु छुं हे अन दुकाइ मखु। घचचायापुसे च्वंगु ज्याखें यानाजुइपि, अथवा मखुगु खँ ल्हानाजुइपि सुं हे अन दुकाइ मखु। भ्या:चायागु जीवनयागु सफुलिइ च्वयात:पि मन्तयत जक अन दुकाइ।*

22

जीवन बीगु खुसि

- 1 अले स्वर्गदूतं जित: स्फटिक थें यचुसे च्वंगु अनन्त जीवन बीगु ल: दुगु खुसि क्यनाबिल। थ्व खुसि परमेश्वर व चीधिक:म्ह भ्या:चायागु सिंहासनं पिचाया:*
- 2 उगु शहरयागु लुँ दथुं न्ह्यानाच्वंगु दु। थ्व खुसि सिथय जिनिलाया जिनिता हे फल सइगु जीवनयागु सिमा दु। थ्व सिमाय लच्छिइ छता फल सइ। थ्व सिमायागु ह: जात जातियापि मन्तयत लायकेगु निति वास: ख:।*
- 3 अन सरा: बियात:गु छुं हे नं दइ मखुत।* परमेश्वर व चीधिक:म्ह भ्या:चायागु सिंहासन अन दइ। अले वयक:या दासतयसं वयक:यात आराधना याइ।
- 4 इमिसं वयक:यागु ख्वा: स्वये दइ। वयक:यागु नां इमिगु कपालय च्वयात:गु दइ।

* 21:1 २१:१ यशै ६५:१७; ६६:२२; २ पत्र ३:१३ * 21:2 २१:२ यशै ५२:१; ६१:१५; प्रका ३:१२ * 21:3 २१:३ इज ३७:२७; लेवी २६:११-१२ * 21:4 २१:४ यशै २५:२; ३५:१७; ६५:१९ * 21:6 २१:६ यशै ५५:२ * 21:7 २१:७ २ शमू ७:१९; भज ८:१२-२७ * 21:10 २१:१० इज ४०:२ * 21:13 २१:१३-१४ इज ४८:३०-३५ * 21:15 २१:१५ इज ४०:३ * 21:21 २१:२१-२२ यशै ५४:१९-२२ * 21:23 २१:२३ यशै ६०:१९-२० * 21:24 २१:२४ यशै ६०:३ * 21:26 २१:२६-२७ यशै ६०:१९ * 21:27 २१:२७ यशै ५२:१२; इज ४४:१९ * 22:1 २२:१ इज ४७:१२; जक १:४:८ * 22:2 २२:२ उत २:१७; इज ४७:१२ * 22:3 २२:३ जक १:४:१९

5 अन च धयागु हे दइ मखु। इमित मतयागु जः व सूर्यागु जः माःगु मखुत। परमप्रभु परमेश्वरं हे इमित जः बियादी। इमिसं न्हाबलें राज्य यानाचवनी।[☆]

प्रभु येशू हानं झाइ

6 अले स्वर्गदूतं जितः धाल – “थ्व वचन फुक्कं सत्य व विश्वास याये बहःगु खः। अगमवक्तातयत आत्मा बियादीमह परमप्रभु परमेश्वरं थः दासतयत याकनं जू वइगु खँ क्यनेत थः दूत छवयाहयादीगु दु।”

7 येशू धयादिल – “जि याकनं हे वयेत्यनागु दु। थ्व सफुलिइ च्वयातःगु अगमवाणी फुक्कं न्यनाः थुइकाः मानय यानाचवनीमह धात्थें धन्यमह खः।”

8 थ्व खंमह व ताःमह जि यहन्ना खः। जिं थथे स्वये धुंकाः व न्यने धुंकाः थ्व फुक्क क्यना ब्यूमह स्वर्गदूतयात हनाबना यायेत भवपुला।

9 वं जितः धाल – “छं थथे याये मते। छ व छिमि अगमवक्ता दाजुकिजापि व थ्व सफुलिइ च्वंगु वचन मानय यानाच्वंपि थें जि नं छमह परमेश्वरया दास खः। परमेश्वरयात आराधना या।”

10 वं जितः हानं थथे धाल – “थ्व सफुलिइ च्वयातःगु अगमवाणी सुचुकातये मते, छाथधाःसा ई न्ह्यःने ध्यने धुंकल।

11 मभिगु ज्या याइमहयसित मभिगु ज्या हे याका ति। घच्चायापुगु ज्या यानाजुइमह अझ घच्चायापुगु ज्या याना जुयाचवनेमा। बांलाःगु भिंगु यानाजुइपिन्त अझ नं बांलाःगु भिंगु याका हे ति। पवित्रपिन्त अझ पवित्र जुइका ति।”[☆]

12 “स्व, जि याकनं हे वयेत्यनागु दु। मन्तयगु ज्या स्वयाः जिं इमित बीमाःगु इनाम बी।”[☆]

13 अल्फा व ओमेगा जि हे खः। न्हापायामह व लिपायामह, अले शुरु व अन्त जि हे खः।”[☆]

14 थथःगु वसः हियाः यचुसे च्वंक च्वना च्वनीपि धन्यपि खः। जीवनयागु सिमाय सःगु फल इमिसं नयेखनी, अले इपि धवाखं दुने शहरयं नं बने खनी।[☆]

15 शहरं पिने धाःसा घच्चायापुगु ज्या याइपिं, जादु क्यनिपिं, व्यभिचार याइपिं, ज्यानमारात, मूर्ति पुजा याइपिं, मखुगु ज्याखँ यायेगु ययकीपिं व मखुगु ज्याखँ जक यानाजुइपिं दइ।

16 “मण्डलीतयत थ्व खँ धायकेत जि येशू छन्थाय जिमह स्वर्गदूत छवयाहयागु खः। जि दाऊदया कुल व सन्तान खः। सुथय थीगु नगु नं जि हे खः।”[☆]

17 आत्मा व भमचं धयादी – “झासँ।” अथे हे न्यनीपिन्सं नं “झासँ” धकाः धा। प्याचाःपिन्सं व इच्छादुपिन्सं वयाः जीवनयागु लः सितिकं त्वँ।[☆]

18 थ्व सफुलिइ च्वयातःगु अगमवाणी न्यपिं फुक्कसितं जिं ख्याचवः बी – सुनानं थुकी छुं खँ तन धाःसा वयात परमेश्वरं थ्व सफुलिइ च्वयातःगु महामारी तनादी।

19 सुनानं थ्व अगमवाणीयागु सफुलिइ च्वंगु छुं वचन लिकाल धाःसा परमेश्वरं वयागु जीवनयागु सिमायागु फलया भाग नं मदयकादी। अले वयात पवित्र शहरं पितिनी।[☆]

20 थुक्कियागु साक्षी बियादीमहयसिनं धयादिल “धात्थें हे जि याकनं वयेत्यनागु दु।”

आमेन, झासँ हे प्रभु येशू।

21 प्रभु येश्यागु दया माया फुक्कसित दयेमा। आमेन।

☆ 22:5 २२:५ येशू ६:१९; दान ७:१८ ☆ 22:11 २२:११ दान २:२० ☆ 22:12 २२:१२ येशू ४:०१; ६:२१; भज २:८; यर १:७ ☆ 22:13 २२:१३ प्रका १:२६,१७; २:८; येशू ४:०६; ४:८; २२:१२ ☆ 22:14 २२:१४ उत २:१; ३:२२ ☆ 22:16 २२:१६ येशू ११:१,१० ☆ 22:17 २२:१७ येशू ५:५ ☆ 22:19 २२:१९-२१ व्य ४:२; १२:३२